

PANORMITANI
PRIMA SVPER PRIMO
DECRETALIVM.

[redacted]

Iacobus Bruchus ... I. V. D.

NICOLAI DE TVDESCHIS SICVLI, ABBATIS MONACENSIS, Archiepiscopi Panormitani, ecclesiæ Romanæ Cardinalis, Decretorumq́ʒ Doctoris clarissimi Commentariorū Prima in Primum lib. Decretalium: unà cum Summarijs & Adnotationibus complurium doctissimorū iureconsultorum: ea iam recens fide excusa, ut nihil hactenus æuulgatorum desideretur.

ANNO M. D. XXXI.

S. Honuphrij anno 1610

Clarissimo ac excellentissimo Utriusq; Iuris cõsulto ordini sacri venerandiq; collegij Paduani in Abbatis Panormitani opera et commentaria nouissime emendata et impressa Antonij Francisci de doctoribus inter collegas vestros minimi preiatiuncula dicata transmittitur.

Tem grandem et perdifficilem ingenij nostri paruitati atq; doctrine imparem me suscepisse conspicio quandoquidem Abbatis Panormitani commẽtaria disertissima ac copiosissima in Decretalium libros castiganda et emendanda: ac etiam supplenda mihi oblata existunt. quod profecto conscripti patres et viri eminẽtissimi lubens aspernatus fuissem: tum propter rei ipsius magnitudinem ac grauitatem: tum vel maxime q illa toties: et a tot Clarissimis et consummatissimis iureconsultis ante hanc etatem nostram reuisa: et vt ita dixerim cribrata fuerunt: vt mihi nihil nisi vt dici solet quoddam spicilegium post terga metentium relictum esse videretur. Uerum cum ego qui omnem fere etatem ad senium vsq; et vltra in euoluendis vtriusq; iuris codicibus illisq; interpretandis ad communẽ studiosorum scholasticorum vtilitatem ac commoditatem cõsumpsissem: nunc etiam aliquid otij hisce temporibus et a consueto legendi munere desisterem Uenetijs moram trahens nactus essem: statui etiam pro communi omnium scholarium vtilitate laborem hunc: licet permaximum minime effugere. Ea de re cum superioribus annis Alexandri Imolensis viri facile nostra hac etate primarij opera emendassem: illisq; nonnulla addidissem vestroq; nomini dedicassem patres: statui ipsius etiam Abbatis in decretales admodum vtilia opera emendare illaq; omni diligentia ac cura castigare: multaq; perutilia extraq; ex officina nostra superaddita suis locis accommodare. Que vestro grauissimo sapientissimoq; iudicio castigationi: atq; suppletioni summittere volui: vt quemadmodum ex Alexandri Imolensis scriptis scholastici ceteriq; Cesareo iuri operam dantes [illegible] ita et qui iuri pontificio incumbunt ex ipsius Abbatis scriptis ita digestis et omni [illegible] participant. Que res ad hec vsq; tempora dilata est q Illustrissimum ac excellentissimum dominum meum opere minime perfecto ad publicos iuris pontificij labores interpretandi in suo renouato studio Paduano me redire iussit: Nec ipsa iam ad calcem deducta: eos omnes viros studiosos et tam pontificio q Cesareo iuri operam dantes rogatos exoratosq; velim vt quandoq; nostri nominis memores sint: et pro nobis apud deum optimum maximumq; preces effundant. Omnes autem qui perfectas ipsius Panormitani lecturas habere cupiunt has omnino suscipiant: nulliq; impense parcant vt tale ac tam perfectum opus omni ex parte emendatum et castigatum atq; suppletum habeant. In quo omnia ex tabula in initio cuiusq; partis apposita inueniri poterũt: Que ex alijs antea impressis nec haberi aut saltem cum maiori difficultate perquiri valebant. Ualete consummatissimi patres et me minimum collegã vestrum grato animo et solita beniuolentia pro vestra in me humanitate prosequamini rogo et exposco.

Ioannes Girardus. I. U. doctor Excellentissimo Iureconsulto et preceptori suo absolutissimo domino Sebastiano Sapie Salu.

Temeritatis vitio me fortasse incusabis preceptor obseruantissime q quas mihi humanissime transcribendas in Panormitanum additiones concessisti: nunc ego nimis de tua humanitate confisus te inconsulto edendas curauerim. Uerum si animum meum introspicias et quos habui ad id faciendum aculeos: diligenter expendas: Nihil erit quo mihi iure succenseas. Cum enim perlegerem que tu ipse summo studio ad Abbatem addidisti: rursus et ea que a multis addita sunt: Dij boni qualem deprehendi differentiam: quãto vtiliora iudicaui que tuo marte reperta sunt. Ingemui q omnibus hec ipsa non communicarentur: communicare proposui: et volui animum meum dum Ticini commorarer: ibi exsculpere: verum timui: ne propositum meũ refrenares. Ne igitur talem iacturam studiosi paterentur tuo iniussu illa ipsa edere ausus sum. Quod quidem et ad tui nominis gloriã accessurum nõ dubito: et si iam de te vndiq; percelebris extet fama: vtpote qui in iuuenili etate tanta scholasticorum frequentia ius ciuile in Ticinensi academia interpretaris: q laudes tuas predicant omnes et admirantur. Quare benignissime preceptor peto abs te veniam si forte te inuito prodeunt in lucem tui laboris monumenta. Quod si facile obtinere queo: ab alijs qui facinus hoc respuerint: minime mihi ignoscendum peto: quandoquidem idipsum non modo reprehensione carere existimo: verum et laudem mereri. Nonne laudatus fuit Eneus flauius scriba q appij claudij actionũ libellum surripuerit: Et Romano populo obtulerit: [illegible] dignitate: [illegible] Pomponius iureconsultus in titulo de origine iuris. Cur igitur apud studiosos reprehensionis notam reformido q te inscio tuum opus ediderim: si tendit id ad communem vtilitatem. si indignum erat tam necessarium opus latere. Nec fui deterritus aliorum annotationibus quibus adeo circuncingitur Abbatis volumen q iam dici potest: Scriptus et in tergo necdum finitus Orestes. Nam hoc precipue tempore quo vndiq; scaturiunt scribentium volumina quo tutius ducatur lector faciliorem aditum prestare oportet. Nec dubito q ex his que per te addita sunt: mirum in modum minuetur legentium labor: et tibi q edideris: et mihi q in lucem emiserim gratias agent. Tu igitur quodcunq; feci boni consulas. Uale. Lugduni.

Rubrice huius voluminis.

Nicolai de Tudeschis

Siculi: Abbatis Monacen. Archiepi Panormitani: Cōmentaria in Primam Primi Decretalium partem incipiunt.

1 Auxilium dei: in omni opere inchoando inuocandum est.
2 Testis loquēs repētine presumit mēdax. Si vero loquit morose presumitur dubius.
3 Materia posita in diuersis locis inducit difficultatem studentibus.
4 Doctor dz in suis dictis esse breuis: ꝛ nō supfluus ꝛ idem in aduocato.
5 Differentia inter epistolam decretalē: decretū et constitutionem.
6 Studentiū appellatiōe cōprehendit doctor in fauorabilibus. secus in odiosis.
7 Clericus q ex priuilegio pōt studere in iure ciuili an possit in eo doctorari: ꝛ ipsum legere.
8 Cōis vsus loquēdi pfert pprio significatui vocabuli ꝛ statuta intelliguntur ſm communem vsum loquendi.
9 Nepos nō venit appel. filioꝝ de cōi vsu loquēdi lz de pprio significatu veniant.
10 Nepos ex sorore vel fratre venit appel. nepotis de cōi vsu loquēdi ēt in odiosis: licet secus sit de proprio significatu.
11 Verba plata n pitis an itelligant ſm cōem vsum loquēdi: an ex pprio significatu vocabuli.
12 Statutū dictans q verba debent intelligi nullo extrinsecus intellecto: intelligit q verba debent intelligi ex proprio significatu nō ſm cōem vsum loquendi. Secus si dicat q debent intelligi prout iacent. nam tunc intelligit ſm cōem vsum loquēdi supra nu. 10. in fi.
13 Legere nn dicat ille q mente legit: vel q nō intelligit: quod facit ad multa.
14 Testis qui dicit se scire quia legit sufficiēter concludit.
15 Snia continēs iuris errorem ex mente vel interpretatione non est nulla.
Statutū puniens legentē instr̄m an cōprehendat illum qui legit mentaliter.
16 Argumentum a simili tollit: non assignat aliqua dissimilitudo.
17 Carens aliquo sensu corporeo vtrum possit esse iudex.
18 Iudex dicit iudicare ſm conscientiā informatam iuribus partium.

1 Gregorius † Episcopus. Quā ois rō sup ne creature vel eterne sciētie in deo est q est carū caput ꝛ auctor ꝛ quicqd alibi q̄rit hic pfecte inuenitur: quia hec est perfecta virtus ꝛ sapientia xxxvij. distinc. §. hinc etiam. ij. ideo ipsius postulato presidio que dixit ad Moysen Exod. iiij. Per d ge igitur ꝛ ego ero in ore tuo doceboq; qd loquaris: fidentius huius vtilis libri in ordine primi lecturam aggrediar. Et quoniam de more legentiū ac scribentium est primo expedire gloss. primam anteq̄ fiat transitus ad text. quoniam ipsa est generalis ad totum librum. ideo eaz primo expediā cum aliquibus vtilibus suppletionibus. ꝛ postea reassumam materiam gloss. per alia verba vtiliora. Hec igitur glos. in effectu querit de sex ꝛ sextum non prosequitur. Primo enim querit que fuit intentio domini Gregorij in hac compilatione: ꝛ responde vt in ea. Et ex hac prima parti-
2 cula gloss. quinq; notabilia eliciuntur. † Primo contra testes dispersim ꝛ vario modo loquentes hoc est aufert intellectū: sicut ꝛ decretales olim posite in diuersis voluminibus ingerebant difficultatem ꝛ auferebant verum intellectum: de quo
a vide text.[a] in. §. sed aliud. v. q. v.[b] vbi gloss. dicit q
b testis repentine loquens presumitur mendax: qz presumitur subornatus. si vero loquatur morose presumitur dubius. l. distinc. ponderet. an autem
c testis examinator[c] debet redigere in scriptis q testis vacillabat vel q morose vel repentine loquebatur dic vt not. Innocen. in. c. quoniam. de pro-
3 batio. ꝛ ibi dixi. † Secundo ex glo. colliguntur duo que inducunt ꝛ ingerunt difficultatem studē-
d tibus[d] ꝛ legentibus. Primo quando materia ponitur in diuersis locis: quod facit multum contra Innocen. qui vnam ꝛ eandem materiam in diuersis locis ponit vario modo loquēdo. vt patet exēplum in not. per se. in cap. olim. el secundo. de resti. spolia. ꝛ in. c. cum deputati. de iudi. ꝛ in. c. cum ve-

a ⁊ Sebasti. Sapia. Vide tex. hūc tex. reputat sing. d. And. sicu. cōsl. j. col. xx. v. preterea est aduertendū. in. j. vol. ibi plura ad ppositū de quo etiam per Alex. in. l. j. ff. de fal. in apostillis. vide etiā Bal. in. c. j. de iure. in mar. sa. i vsi. seu. ibi logt de arbitratore q laudauit ex abrupto ꝛ aliq ad ppositū ponit Rimi. in. l. ij. col. vij. C. de eden. ꝛ hec tenuit ꝯ scholare qui pauco tpe studuit vt presumat pauca scire vt p gl. in. c. ex lris in ver. instructus d in integ. rest. Ad de tū q q̄nq; precipitatio cōmendatur vt p Abb. in. c. inregentius. de re iudi. dixi in rep. l. q nerua. in materia doli presumpti. ff. depos.
b Quinta qō. v. Adde Rom. singularib⁹ suis sol. xviij. in prin. vbi dicit singularem illū tex. Ber. lan. Zacharias. Adde q ē sin gulare. ccccxlvij. i ordi. ꝛ qō icipit an ille qui celeriter. Quib⁹ adde do. Ant. d. Car. ipsum Panor. ꝛ Feli. in. c. cū cām col. mihi. xij. ſm nouaz impressionez. Eundē in. c. ecclia sancte marie. colū. xiij. de consti.
c Examinator. adō pulchre specula. in tit. de teste. §. nūc tractandū. in. ij. col. vbi multa dicit Ber. landri. Zacharias. Dic breuiter verum esse q notarius vel examinator testis debeat scribere q̄litatē respōsionis testis: puta q vacillabat quando deposuit tale dictum. primo qualitatem vacillantis. etiam si non viderit ponendo iudex dixit mihi notario q scribere debeam talia. s. q vacillauit: vel timebat ꝛc. ita concludit lanfran. de ori. in. c. q̄m contra. col. v. ver. in gloss. ij. in fi. nec obstat dictum Baldi in. l. nullum. C. de test. qō Feli. in. d. c. q̄m contra. col. antepe. in fi. adducit cōtra lanfran. nam si bene inspiciat nō est cōtra lanfran. Dicit enī Bal. q notarius qui in testē vacillare non vidit non tenet scribere q ita sit sed solū q iudex ita dixit. ꝛ alleg. Innoc. ꝛ Jo. an. ibidem. Lāfran. vero etiam ibi dixit q q̄uis notarius nō viderit testem vacillare: q debeat scribere iudicē sibi iussisse vt scriberet ꝛc. Si tñ testis audiens notarium scribere q vacillauerit voluerit se defendere debet audiri. ita no. dixit Inno. in alleg. c. q̄m cōtra. quem in loco vbi. s. refert ꝛ sequit idem Lanfran. de oria. Non omitto tñ qō vacillatio testis scripta sine mandato iudicis non probat vt not. Feli. loco vbi. s. allega. Bald. in. l. qui falsa vel varia. ꝛ in apo. de test. Ange. singu. in aut. vt sponsa. lar. §. ꝛ hoc insuper. col. iij. ver. eo modo si tabellio. colla. ix. Anto. Franci. Adde q vacillatio in teste vitiat ei⁹ testimoniū. l. iij. §. tu magis. ff. de testi. ꝛ facit testem de falso puniri. gloss. est no. in. c. qui falsas. iij. qō. iiij. ꝛ no. Bar. ꝛ Alexan. in. l. eos. ff. de fal. ꝛ vacillatio testis est sufficiens indicium ad torturam: prout in terminis consuluit alex. consi. suo. lxiij. in. j. vol. incip. breuiter omissis. Et adde q vacillatio ita punitur in notario sicut in teste. ita no. Bal. in. l. scripture. in. ij. col. C. de fi. instru. Et adde q vacillans pōt torqueri etiam per delegatum principis. ita Bal. in. c. j. in. ij. col. si inter do. ꝛ vasal. lis oria. ꝛ idem Bal. in. l. presbyteri. in. ij. no. C. de epis. ꝛ cleri. testis aūt vacillans coraz arbitro debet torqueri per iudicem. ita not. vol. ange. in aut. de test. in §. si vero ignoti. in. ij. no. ꝛ q vacillatio debeat scribi in actis per notarium de mandato iudicis ꝛ alias non probetur per solam scripturam notarij. vide bar. in. l. de q̄stione. §. tormenta. in ver. ꝛ ex hoc dicit Jnno. ff. de questio. ꝛ eundem bar. in l. iij. in fi. princ. ꝛ i §. ideoq;. ff. de test. ꝛ adde qō ille testis dicitur vacillare qui vnum dixit in iudicio: ꝛ aliud extra vt p Bart. in. l. eos. ff. de fal. ꝛ per alex. in consi. xlij. l pma parte cōsiliorum.

Difficultates studentibus ingerunt. Signanter no. Abb. cōtra testes vario modo loquentes: qz per hoc aufertur sensus et intellectus verus prout facit tex. in. §. sed aliud. v. qō. v. vbi testis repentine loquens presumitur mendax. si vero morose loquitur presumit dubius. l. dist. pōderet. Moderniores addunt text. in. §. si. xliij. dist. ibi loquacitate i cauta ꝛ quod voluit ibi Domi. et per eundez in. d. c. ponderet. ꝛ facit op. text. de pe. distin. iij. c. inter hec bired. ꝛ text. in. c. sciēdū. xxix. dist. ꝛ ibi do. Et quod voluit bar. in. l. prolatam. C. de sen. cum xcor. positis per eos i c. ecclesia sancte marie. de consti. ꝛ addunt Ro. in sing. suo. cccclvi. incipit an illi. vbi facit singu. text. in. d. §. sed aliud. inferens q ex hoc alij testes preferuntur. Et vide Archi. ꝛ domi. in. d. §. sed aliud. vbi exponunt repentinum. i. indiscrete ꝛ inconsiderate loquentem: dicentes hoc esse in arbitrio iudicis. Addunt etiam moderniores quod no. Bald. in. l. vnica. C. de emen. instr. eo. vbi dicit q fides testium dicitur vacillare ppter nimiam obscuritatem: ꝛ Bart. in. l. ea. ff. de contrahen. emp. testem obscurum equiparat tacenti verum. Et domi. in. §. alias. xxv. distin. ꝛ in. c. erit autem lex. iiij. dist. q positio obscura excusat respondentem obscure: adeo q hic respondens potest ex interuallo responsionem reuocare. Addunt etiam Bal. in. l. fi. C. de sen. vbi redarguit iudices verba obscura in sententijs ponentes. ꝛ do. Car. ꝛ Jo. de ana. in. c. de simoniace. per illum tex. de simo. reprehendunt litigantes facientes positiones intricatas ꝛ doc. non ponentes doctrinas claras. Addūt tex. hic in pemio. in ver. sane. facit quod voluit Bar. in. l. quicquid. ff. de verbo. oblig. vbi inuehit contra quēdam scribā cuius dictamen nō intellegit papa Jo. qz obscurum. ꝛ glo. in. §. sed hec solēnia. insti. de verb. obli. inuehit contra habentes vnum in ore aliud in corde hinc est q de essentia legis est q sit clara. d. c. erit aūt lex. Ideo statutum ambiguum non meretur allegari in causis. vnde sententia lata contra statutum de cuius intellectu probabiliter dubitat non dicitur continere errorem expressum: vt not. Bal. ff. de re iudi. l. cum prolatis. ꝛ Bal. in. c. si. in. iiij. col. in ver. vlterius no. de consti. ꝛ idem de lege ambigua. vt non possit allegari ad de-

cisionem cause dixit notanter Bar.in.l.ambiguo.in prin.ff.de re.du.et plene per Jmo.⁊ Ro.in.d.l.cum prolatis.per illum tex.Et ideo ignorantia iuris obscuri excusat per do.Car.in cle.j.in.iiij.qõ.de regu.⁊ in cle.j.in.§.sane.in.iij.op.de vsu.⁊ in cle.j.in.xxv.q.de reb.eccle.non alie. Et exceptio obscura habetur pro nõ exceptiõe ſm Bar.l.iij.§.si duobus.per illū tex.

nerabilin.de relig.do. ¶ †Secundo facit contra
n docto.diffuse loquentes.ᵃ nam superflua ingerūt
difficultatem.vt in tex.⁊ in glo.vnde doctor debet
esse breuiloquus.pro hoc vide glo. in.c.cū sit ars.
de eta.⁊ qualita.que redarguit aduocatos allegātes multa inutiliter.melius enī est pauca idonea
effundere ꝙ̃ multis inutilibus homines pregrauare.vt dicit tex.in.l.ij.§.contrariū.C.de vet. iure
enu.et sepe experientia compertum est quod bona allegatio inficitur ⁊ obnubilatur ob nimiam
allegationem ⁊ sinistra oritur suspitio contra al-
5 legantem. ¶ †Item not. ex hac particula glosse
differentiā inter cōstitutionem ⁊ decretalem epistolam.Et conclude quod constitutio ecclesiastica
varijs nominibus nuncupatur:qñq̃ enim appel-
latur canon:quādoq̃ decretum:quandoq̃ decretalis epistola:quādoq̃ dogma:quandoq̃ sanctio:
quandoq̃ mandatum:quandoq̃ interdictum: et
de his vide.iij.distinc. in summa.⁊ pro intellectu
glo.dic quod proprie decretalis epistola est constitutio quam papa edit cum concilio cardinalium
vel sine ad alicuius consulationem.Decretum vero quando ad nullius consultationem. Constitutio vero quandoq̃ capitur specifice: et est proprie
qđ princeps statuit:vt in.c.constitutio.ij.dist.⁊ dicam.j.super rub.de cōsti. ¶ Itē no. finalē intentū
huius cōpilationis.fuit enī intentus vt prouide-
6 ret vtilitati legentium. ¶ †Et ex hoc ⁊ ex glo. no
tabile collige dictum:qđ appellatione studentiū
b non comprehendit legēs:ᵇ ⁊ sic nõ cōprehenditur

ff.de adi.le. pbatur in.l.titie textores.p illū text. ff.de leg.j.⁊obscurum est qđ intelligi non pōt.l.ij.ff. de his q pro non scriptis habent. ⁊.l.ita fidei.ff.de iur.fis.⁊ per glos. ij.ff.de pact.in.l. veteribus.ego p primo dicto abb. ꝯtra testes vario modo loquentes adduco bon.tex. iuncta glo.in ver.varios extitisse.⁊ in ṽ.vacillasse.in.c.cum ecclesia.de cau.pos.⁊ ppri.⁊ in.l.qui falsa vel varia.ff.de test.Limitarē tñ nisi varietas testium tenderet in vnum finē ⁊ in substantia ⁊ sensu concordarent.lȝ essent varij in cortice verborū.ita pulchre dicit Alex.de imo.in cōsi.lxxviij.incip. in cā ⁊ lite vertente.in.iiij.colum.in.j.volu.consi. ⁊ in consi.cxix.inc.in causa ⁊ lite vertēte.in.j.col.in co.vo.⁊ voluit do.meus Barb.in repe.d.c.cū ecclesia.in.xvij.col.⁊ gl.est celebris.in.c.dudū.l ṽ. substantia.de conuer.coniu.⁊ alia gloss.in.l.ob carmen.in verb.assistit. ff.de test.⁊ est bo.tex.in.l.qui falsam.in ver.in vnum conspirantes concordantesq̃ rei finem.C.de pe.⁊ voluit Bu.in.d.c.cum ecclesia sutrina. Contrarium tñ senserūt idem Bu.⁊ Abb.in.c.nihil obstat.de ver.sig. ⁊ Bal.in.c.bone memorie.el.j.in.viij.col.in ver.sed quid dices.de ele.⁊ bal.in.d.c.ecclia.distinguit ꝙ aut est varietas in verbis seu in mēte.et tunc vitiat dicta testium:⁊ ita loquunt iura de varietate testium. Aut varietas est in verbis seu cortice verborū retenta tñ in mente ⁊ tūc talis varietas non vitiat dicta testium:vt in.d.c.nihil.Ego cōcordarem alio modo aut testes dicūt ꝙ hec fuerūt verba formalia: sed in effectu non concordant ⁊ non probant.⁊ ita procedat doctrina bal.⁊ do. ant.⁊ abb.in preallcg.locis.Aut testes nõ dicunt ꝙ verba formalia fuerunt ista que ipsi referunt:⁊ tunc satis est ꝙ concordent in effectu.⁊ ita procedat opi.Alex.in.d.consilijs.⁊ do.mei in.d.c.cum ecclesia.⁊ gloss. in.d.c. dudum.in ver.substantia.⁊ text.in.d.l.qui falsam.⁊ in.d.c. nihil. ¶ Limitarem.ij.nisi testes variarent in modo.nā ad varietatē modi nõ variatur finis.vnde facit ꝙ si testes sint concordes in principali dicto lȝ discrepent in modo ⁊ in cā dicēdi per hoc non fit varietas vel ꝯrietas. ita pulchre dixit bu.in.c.qm̄.in ver.no.quarto.de offi.ordi.per Inn.in c.qualiter.el.ij.de accu. ¶ Limitarem tertio nisi ista varietas comprehenderet diuersitatem tpis:puta qr testis in vna instantia nõ deposuit de die.in alia dixit recordari de die. Quia per hoc non videt esse varius seu cōtrarius.ita dixit bar.in.l.qui bona.§.si qs stipulatus.in princ.ff. de dam.infec.facit simile qđ dixit bal.in.l.de tutela.C.de in integ.resti. mi.⁊ facit pulcherrimus text.in.l.quidam tabularū.ff.de fur.ſm ange. ibi.ꝙ si testis vno tpe non est recordatus ⁊ alio tēpore recordat non dr contrarius nec varius nec periurus.l.iij.§.due cause.ff.ad car.⁊ inquā tum moder.accumulant aliqua de obscuritate accommodatius dicam in.c.fi.j.de cōsti.post abb.⁊ alios. ¶ Adde tu post dicta do.Feli. relata hic per do.Anto.cor.mihi patrem optimū ꝙ incauta locutio ꝯtrahat in errorem spec.in ti.de exce.§.iiij.item not. quoq̃ ad repentinitatem adde quod voluit ro.cōsi.cclvj.l.ꝙ confessio emanata post terminum deliberatiuum non pōt pretextu erroris reuocari qđ secus esset si repētina esset.Unde aūt proueniat obscuritas ⁊ an positioni obscure sit respondendum.vide specu.in ti.de positio.§.vij.⁊ ver.aū.⁊ ver.ix.vbi dicit ꝙ obscure rñdens habet pro cōfesso.⁊ obscuritas in cōfessione facit vt illa intelligat de minimis.ita spe.in tit. de loca.§.vj.ṽ.lix.⁊ ꝙ testis obscure loquens reprobet:voluit spec.in tit.de loca.§.i.ṽ.item ꝙ testis ⁊ not.ꝙ lȝ publicatis attestationibus etiā in cā summaria:⁊ in alia instantia non admittat articulus declaratiuus temporis articuli obscurioris ad probādum prescriptionē tñ iudex est in culpa si testis nõ examinat specifice de articulo ⁊ cōtinuatione tpis:⁊ de bona fide etiam si pars nõ dederit in articulo:⁊ poterit iudex dedicitis testificatis ex officio suo interrogare testem vt declaret illa obscuritas ſm Inno.in.c.preterea.in ṽbo negligenter.de testi.⁊ ita refert ⁊ sequit Ro.ꝯsi. ccclxxx. ⁊ vide Do.de ro.in cōclusione.de testi.⁊ dum dicit ꝙ exceptio obscura habetur ꝓ nõ exceptione.Adde ꝙ si obscuritas venit accessorie ꝙ illa non preiudicat ſm Old.cōsi.ccvij.in fi.⁊ vide Ange. consi. cclxxxiiij.et ibi an sufficiat testes recordare in vnum finem.⁊ per Fulgo.consil.clxi. Joā. de ana.ꝯsi.lxxviij.vbi sequit bal.Et an dictum testis dubiū iuuet per alium.vide Anto.de bu.cōsi.xiv.⁊ an iuuet ꝑ rōnem sui dicti. vide Fulg.vbi supra.⁊ an testis dicat cōtrarius ex eo ꝙ primo dixit se scire deinde credere vel ecōtra.adde Ang.allegato cōsi.in fi.are.ꝯsi.cliiij.et quādo testis qui primo dixit scire ⁊ postea nescire probet ⁊ non probet vide Fran.Are.ꝯsi.lxxi.in.ij.col.⁊ quando testis dicatur vacillare.vide Alex.consi.lxiij.ij.lib.Her.Lan.

Anto.Francis. ¶ Et quid si vacillatio qñ testis dicat vacillare.vide de alex.in consil. cliiij.l.j. parte cōsiliorū.vbi inter cetera dicit ꝙ testis qui vnū dicit in iudicio:⁊ aliud extra iudiciū dr vacillare.⁊ adde ꝙ testis vacillās pōt de falso puniri vt est glos.in.c. qui falsas.iiij.qđ. iiij.et habetur p Bar.⁊ Alex.in.l.eos.ff.de fal.⁊ talis vacillatio ita punitur in notario sicut in teste vt dixit bal.in.l.scriptura.in.ij.col.C.de fide instru.⁊ dixit alex.in cōsi.lxiiij.incip.breuiter omissis qđ vacillatio est indicium sufficiens ad torturam.⁊ dixit Bal.in.c.j.in.iij.col.si inter dominū et vasallus oriatur.in vsibus feudorū.qđ vacillans pōt torqueri etiā per delegatum principis quod etiā voluit Bal.in.l.presbyteri.in.ij.no.C.de epi.⁊ cle.vacillans aūt corā arbitro debet torqueri per iudicem.vt not.volu. Ange.in auc.de testi.in.§.si vero ignoti.in.ij.not.⁊ adde qđ vacillatio testis debet scribi in actis per notariū ſm Bal.in.d.l.pṡbyteri.⁊ voluit Inno.⁊ Lanfrā.oria.post eū in.c.qm̄ contra falsam.in glo.sua in verbo instrumentorum.de proba.⁊ habet per Bar.in.l.de questione.in.§.tormenta.in ver.⁊ ex hoc dicit Inno.ff.de questio.⁊ plus dicit Inn.⁊ Jo. and.in.d.c.qm̄ contra.ꝙ lȝ notarius nõ intelligat quid sit vacillatio testis si scribat de mandato iudicis probatur vacillatio qđ etiam voluit Bal.in.l.nullum.in.j.col.C.de testi.De variatione aūt quid sit ⁊ qñ admittatur ⁊ qñ non in teste:⁊ an in diuersis instantijs admittat: et quomodo.vide Spec.in ti.de inquisi.in.§.nunc tractemus.ver.vltimo queritur.vt plene per Flo.in.l.qui falsa vel varia.ff.de testi.De obscuritata aūt dicas qđ illud dr obscurū qđ bene non pōt intelligi ſm Bal.in l.hac cōsultissima.in.iij.col.C.de testa.⁊ in margarita sua super Inno. in.xiij.col.in verbo testis.⁊ habet per Spe.in ti.de teste.in.§.j.in versi. item ꝙ testis obscure.⁊ in tit.de deposi.in.§.vij.in ver. iij.vbi declarat ex qbus proueniat obscuritas.⁊ ibi dicit ꝙ obscure rñdens habet pro confesso.⁊ etiā ponit qñ positioni obscure sit rñdendum:⁊ contra quem debeat interpretari obscuritas sermonis in ꝯtrib⁹ habet in.l.veterib⁹ ff.de pac.⁊ in.l.labeo scribit.ff.de ꝯtrahen.emp.⁊ in.l.si arborem.in.§. hec lex.⁊ ibi per Bar.ff.de ser.vr.pre.⁊ vide Bar.in.l.inter stipulantem.in §.sicut hum.ff.de ver.ob.⁊ in.l.ab executione.ff.de app.vbi de obscuritate verborū iudicis ⁊ testium quomodo ⁊ cōtra quē debeant interpretari:⁊ an obscuritas libelli ⁊ sententie debeat interpretari ⁊ per quē habetur in.l.si quis intentione ambigua.ff.de iu.⁊ dixit Bald. in.d.l.hac consultissima.in.iij.col.qđ obscuritas sententie pōt declarari etiā per iudicem executionis. ⁊ adde etiam Bald.in.l.qui se patris. in.ij.col.C. vnde liberi.qđ obscura responsio facta in iudicio pōt et dȝ declarari.⁊ vide etiam Bal.in.d.l.hac cōsultissima.in.ij.co.vbi dixit ꝙ obscuritas vitiat citationem.

n ¶ Scdo facit cōtra doc.diffuse loquētes.Doctor dȝ esse breuiloquus. adde Bu.in.d.c.cū sit ars.in gl.fi.vbi dicit illā gl.esse nota.ꝯ verbosos. ⁊ vbi Jo.alleg.Senecā.xxxviij.epistola ad Lucil.Nec multis opus sed efficacibus.⁊ facit bo.tex.in.c.nõ mediocriter de ꝯse.dist.v.⁊ bo.text.in aut.de referēdarijs.circa finē col.ibi multitudo nihil hȝ honestū.⁊ ibi hec lex nostra multitudinē quidē expellens.cōiunctis ibi gl.in ver.honestū.⁊ in ver.qm̄ in paucis.⁊ ibi bar.facit bo.tex.in.c.si romanoꝝ.in ṽ. quid mēbranas occupas.xix.distin.

¶ Adde tu Spe.in ti.de aduo.§.j.ver.itē qđ est nimiū.⁊ illud Horatij. Dum breuis esse laboro obscurus fio.⁊ dicit Ro.in sing.suis.fol. xxiij. ꝙ verbosus aduocatus pōt priuari officio aduocationis per glo.sing. in.l.ex eadem.ff.de postul.

Zacharias. ¶ Rom.in sing.suis.fo.xxiij.dic tu qđ est.dccxlj.in ordine qđ incipit an nimis verbose.

¶ Et qr sumus in materia aduocatoꝝ q̃ ṽbosi esse ꝓhibent. Adde tu qđ si iudex cōcesserit aduocato vt vnū solū verbū adhuc dicat qđ poterit talis aduocatus impune dicere infinita.ita no.Jac. bu.post Odof. in.l.si qũ.la.⁊ qđ ibi no.in addi.ad eū.C.de bo.vac.lib.x.

b Zacha. ¶ Appellatione studentiū nõ cōprehendit legēs.Et sic nõ cōprehendit doctor post glo.cōclude vt hic ꝑ istū cui adde do. meū Andreā sicul.in.c.si.de prebē.⁊ in.c.si.de simo.⁊ Pe.de anch.in ꝓemio.vi. in.viij.col.ibi vtrū appellatione scholariū includit doc.⁊ ibi ꝑ Hosti.in

doctoꝝ

ver.not.iij.⁊ per oēs hic plenissime per dnm meū in proemio cle.
¶Adde tu Ro.ɔsi.cclxxxij.Ber.Lan.
a ✠Sebasti.Sapia.¶Doctor.de veritate eorū que dicit hic do.Abb. late disputat Ludo.bologni.in cōmēto theodosiani priuilegij cōcesso Bononiēsib⁹.in ver.oibus studentib⁹.qd priuilegiū nōnulli existimāt esse fictitium.

doctor:ᵃergo priuilegiū scholaribus indultū nō videtur doctorib⁹ indultū:⁊ multofortius hoc p-cedit in statutis disponentibus de studētibus.do. Alex.dicit q de pprio significatu vocabuli appel-latione studentiū cōprehendit doctor maxime le-gens intendit eī studio inquantum legit.ad hoc adducit text.in proemio ffor.in.§.illud vero.vbi dicit tex.q doctor dicit studiū peragere:sed ex cō-muni vsu loquēdi nō cōprehendit ⁊ vsus loquen-di attendi dz.vt in.c.ex lris.⁊ qd ibi no.de spon.et in.l.librorum.§.qd tn̄ cassius.ff.de lega.iij.¶Ad-uerte primo:q hec solutio nō videt indistincte ve-ra.pro ea tamen adduco tex.in.c.aliquanti clerici. xxvi.q.v.vbi patet ex principio iuncto fine.qd ap-pellatione studij cōprehendit doctrina.item facit text.in.l.j.C.de excu.arti.lib.x.ibi studiū docendi atqz discendi:⁊ maxime qr docēdo quis efficit pe-ritior:vt patet in illa.l.j.⁊ ipsi peritiores fieri et a-lios erudire ⁊c.vnde glos.dat ibi versus.Discere si queris doceas sic ipse doceris.Nam studio tali tibi proficis atqz sodali:⁊ intellige de eo qui pro-uectus est:qr null⁹ pōt in sciētia ita esse prouectus cuius sciētia nequeat augeri.iuxta illud.Audiēs sapiens sapiētior erit ⁊c.Nā nimis erudit⁹ alios docere non pōt imo seipsum ⁊ alios in cōfusionez ducit.vt in.c.si clericat⁹.xvj.q.j.dum dicit ibi tex. in fi.qd cauere quis dz ne absqz doctore ingredia-tur viam quam nunqz ingressus est.⁊ alibi canon. Qualis erit edificatio discipuli si magistro se in-telligat esse maiorē.viij.qd.j.c.qualis.⁊ in summa qualis debeat esse doctor alios docēs vide ho.tex. in.c.oportet.ix.q.j.⁊ in.l.j.C.de pfes.qui in vr.con-stan.lib.x.vbi tex.facit illos comites qui legerunt iugiter per.xx.an.Sed in ɔtrium faciunt multa:et primo.c.fi.j.de magis.vbi studētes ⁊ docentes po-nit text.vt diuersa.ergo appellatione studentium nō cōprehendit doctor.ad idē tex.in.c.super spec. j.ne cle.vel mo.vbi patet qd studiū continetᵇ in se auditum.nā primo tex.ibi pmisit de audientibus ⁊ postea submittit qd epi in quorū diocesi student ⁊c.⁊ sic proprie ille dicitur studere qui alios audi-uit.ad idem tex.in.c.ex studiis.de psumptio.iun-cto principio text.cum eo quod sequitur ibi: audi-tioni sapientium ⁊c.Fatendum tamen est qd stu-diumᶜ quandoqz comprehendit alios actus pre-

b ¶Studium cō-tinet.pondera qr ver.studiuz ada-ptatur ad vtrūqz lz ergo ibi dicat docētes ⁊ studen-tes non tn̄ cōtra-dicit dicte legi p-me.C.de excu.ar-tifi.⁊ eodē modo respōde ad.c.sup Spec.imo ibi in ver.cupimus stu-dium ampliare: ptz ɔtrium.Nam verbū studēs est indifferēs ad do-cendū ⁊ ad audiē-dum seu discēdū determinat ⁊ spe-cificatur fm ma-teriam cui adiun-gitur nec miruz qr idez verbū ad diuersos relatuz diuersimode ca-pitur.c.cū dilecti de cōsue.c.olim. de rescrip.c.abex-cōicato.eo.tit.fa-ciat.c.nōne.xxx-vij.dist.in vers.in suo studiosus cor-de.And.Barb. Anto.Francis. ¶Et an qd dr in scholare ⁊ stu-dente habeat lo-cum in doctore ⁊ legente:⁊ ecōtra vide Bar.in.l.j. §.nec castrēse.ff. de colla.bo.⁊ an priuilegia ɔcessa scholaribus ha-beant locū in do-ctoribus legētibus habet p Bal.⁊ doc.in aut.habita.C.ne filius p pa-tre.⁊ an liceat legere vel studere in diebus festis: ⁊ qn vide p do.Abb. ⁊ alios post eum.in.c.j.j.de ferijs.

c ¶Studium.adde Ang.in.l.j.C.de thesau.li.x.in ver.studio.vbi notat illud verbum pro statutis dicentibus.Si quis studiose percusserit ali-quem in tantū puniatur qd ille dicatur studiose percutere qui percutit certo proposito.vnde si casu esset facta percussio non puniret pena sta-tuti pro hoc est glo.ordi.in.l.vnica:ver.occultator.C.de his qui se defe-runt.lib.x.⁊ vide qd no.Bar.in.l.j.§.j.ff.si qs test.liber esse iussus fuerit ⁊ vide tex.in aut.de resti.⁊ ea que parit.in verbo.studio.colla.iiij.et ibi Ang.quod verbum studium denotat malitiam.⁊ vide glo.fi.in ver.ex studio.q incip.id est dolo vel fraude in aut.vt exactione instāte dotis.⁊ ibi Ang.collatione.vij.vide tex.in aut.de nup.in.§.si vero ab initio.in versiculo studio.⁊ ibi Ang.colla.iiij.⁊ vide tex.⁊ ibi Bal.in principio. in aut.ad hec.C.de latina liberta.tollen.Quod ista dictio ex studio siue aduerbium studiose signat malitiam ⁊ dolositatem.Et Bal.in.l.j.in.§. huius studij.in versi.quero quid est dictum huius studij.ff.de iusti.⁊ iu. vbi diffinit quid sit studium.⁊ inducit illuz tex.in ar.ad statutū q si qs studiose fecerit tale quid.nam exponitur.i.voluntarie cū applicatione animi.Et in maleficijs aduerbium studiose signat malum animū.i.do-lum.Sed in bonis actibus signat actum meritorium.facit ho.tex.in.l. vnica.in ver.studēt.C.de rap vir.⁊ in.c.sicut.de coha.cle.⁊ mu.⁊ in.c.cū ab omni.de vita ⁊ hone.cleri.Et vide Innoc.in.c.prudentiam.de offi. delega.Quod si mandat papa delegato q audiat studiose videtur sibi dare formam.
Anto.Francis.¶Et qn aliquid dicat fieri studiose.vide Ang.in aut. de defenso.ciui.in.§.decreto.in fi.⁊ aut.de nup.in.§.si vero ab initio.et Bal.l.l.ex verbis.circa finem.vbi dicunt q intelligitur studiose:id est dolose fraudulenter ⁊ appēsate.vide plene per Ang.are.in suo tracta. maleficio.in glo.in verbo dolose.⁊ appēsate.⁊ ibi per augustinum ari-minen.in addi.spe.
d ¶Caueant.adde tu videndum pulchrum consilium Cal.de magistris vbi concludit q abbas potest doctorari in legibus.⁊ Abb.late cōsilio lxxxiiij.vbi ponit de monacho.⁊ an possit petere ex-pensas studij ab abbate.Ber.lā.

ter meditationem sciētie:vt patet in.c.iij.de pact. ibi studiose agendum est ⁊c.⁊ in.l.ij.ff.de do.inter vi.⁊ vxo.⁊ Judicum vlt.c.Ingentiqz studio proui-dendum est ⁊c.Item hoc probat diffinitio.nā stu-dere est discipline inuigilare ⁊ cum tota animi vo-luntate applicare ad proficiendū in ea fm Hug. quem sequitur Jo.an.⁊ Archi.in.c.cum de diuer-sis.de priuil.lib.vj.⁊ hec diffinitio non proprie cō-petit doctori qui doctus ⁊ eruditus esse dz ⁊ pro-uectus:vt in.c.prealle.in fi.de magist.⁊ in.l.magi-stros.C.de profes.⁊ medi.lib.x.⁊ in.c.cum ex eo.de elect.lib.vj.⁊ in prealleg.c.oportet.Itē doctor nō dicitur proprie studere:sed alijs viam aperire et ipsam scientiam exponere seu alijs tradere:vt di-cit tex.in proemio ffor.post prin.⁊ in.§.incipiēte.
7 ¶†Ideo Jo.and.in regula cum quid prohibet. de reg.iur.lib.vj.in mercu.multum dubitauit de illa qōne.Nunquid virtute priuilegij per quod cō-cessum est studentibus in bononia:lz a iure sit p-hibitum vt possint ibi audire ius ciuile ⁊ in eo li-bere studere.Nunquid possint tute hoc ius legere ⁊ in eo doctorari.Et ante factum consuluit q ca-
d ueant:ᵈpost factuz vero non credit illos incidisse in canonem.Sed quantum ad premissam qōnem bene puto q si priuilegium est fauorabile appella-
e tioneᵉscholarium comprehendit maxime legens sed si est odiosum tunc non comprehendit qr non proprie studet:vt predixi.facit qd dicam.j.de salu-tatione in illa qōne an appellatione scholarium comprehendat doctor.⁊ ad tex.in proemio fforum quem allegat.d.Alex.Respondeo q ibi capit stu-dium pro loco studij.nam maxime ex doctoribus peragitur studium:vt patet in dicta.l.magistros. ⁊ ita etiam capitur in.c.cum ex eo.de elec.lib.vj.et c.cum de diuersis.prealleg.Fatendum est tamen q actus legendi est communis doctori ⁊ scholari-
f busᶠvnde etiam scholares dicunt legere:vt apte patet in.c.nos magno.ne cleri.vel mo.⁊ in preal.c. cum ex eo.De doctore probatur in clemē.j.de ma-gist.⁊ hoc verum ex proprio significato vocabuli: sed vsus loquendi habet oppositum:quia tantum doctores legentes comprehenduntur ex cōi vsu
8 loquendi.Et ideo incidenter examinanda est hec
g vtilis qd.¶†Nunqdᵍ vsus loquendiʰ preferetur
h proprio significatui vocabuli.Et p intellectu pre-si qs.la.j.⁊ ibi in addi.C.de decu.li.x.

✠Sebasti.Sapia.
e ¶Appellatione Contra ⁊ appel-latione doctoruz veniūt scholares in materia fauo-rabili Bart.in.l.j. i fi.ff.sol.mat.vbi Alex.Rom.in.l. ij.in princ.eo.tit. vbi dicūt q pri-uilegium cōcessum doctori eijciendi fabruz cōpetit et scholaribus.
Zacharias.
f ¶Est cōis docto-ri ⁊ scholaribus. Dic ad hoc vt pce-dat reqrit primo q volēs legere sit idone⁹ vt no.fel. post doc.in.c.qm de magis.Qd tn̄ limitat Inn.ibi nisi iusta cā trō h ipediret.puta ni-mia multitudo offerētiū se lege-re.Aduerte tn̄ q volens legere dz petere legēdi fa-cultatē vt no.fel. vbi.s.q alle.c.cū ex iniūcto.de he-re.⁊ dictū bal.in.l. donationū.C.de nup.⁊ quid si nō fuerit admissus vtrū possit his nō obstātib⁹ legere. not.Ja.rebuf.l.l.

g ✠Sebast.Sapia.¶Nunqd.Adde q etiā in verbis diuine scripture cōis vsus attendit abb.in.c.maiores.in.viij.no.de baptis.⁊ qualr pro-betur cōis vsus pulchre declarat regius senator do.Rochus curti⁹ in repe.c.fi.l.vij.q.pncipali de ɔsue.Et q in statutis nō attēdat cōis vsus loquendi arguit bal.in rub.de suc.feu.col.pe.de quo ēt p Fulg.l.l.si in-fanti.C.de iur.delibe.q aūt in statutis attēdi debeat multū pbat Lud. Bologni.in ɔsi.lx.viso puncto.col.ij.
h ¶Nunquid vsus loquendi.Adde latissimam apostillam do.Feli.hic plura accumulantis an communis vsus loquendi preferatur proprio significatui vocabuli:do.meum.And.sicu.in repe.rub.de fide instru. in.xx.colū.⁊ in repe.legis cuz acutissimi.in.xix.col.⁊.xx.C.de fideicom. docto.in.c.ex literis.de spon.Pet.de ancha.consil.clxxxiij.incip.apud me ista.q.⁊ consi.cclxxiij.incip.Quia in primo quesito versus fi.Bart.in l.j.C.de iur.calū.⁊ in.l.librorum.§.qd tamen cassius.ff.de lega.iij.cum alijs si.allega.per Felin.hic amplia primo vt habeant locum predicta etiam in legibus peritorum et alijs dispositionibus conditis etiam a iure doctis fm Bu.hic.cui adde text.⁊ ibi Bu.in.c.quis.in verb.vsus obtinuit.de verbo.signifi.Dy.Ray.⁊ Bal.in.l.q si nepotes.ff.de test. tu.⁊ Bar.in.l.stipulatio.§.hoc quoqz.in fi.ff.de verbo.obli.Amplia se-cundo etiam si statuto caueretur q verba statutorum intelligant put iacent:quia adhuc recipiunt interpretationem a cōmuni vsu loquēdi fm Jac.de Bu.in proemio ffor.Quem sequuntur But.⁊ Abb.hic et voluit Bald.in.l.omnes populi.in pen.q.ff.de iusti.⁊ iur.vbi idem di-cit etiam si statuta debent intelligi ad literam.⁊ idem dixit Bald.in.l. de quibus.in pe.char.ff.de ll.⁊ in.l.data opera.in.v.char.C.q accu.non pos.Bart.in.l.omnes populi.in fin.vj.q.ff.de iusti.et iur.et Imol.in.l. cesar.ff.de pub.Et de dicto verbo prout iacet.vide Pet.de ancha.cōsi.

ccccxiij.incip.viso puncto. ¶ Limita predicta non habere locū si statutum diceret ꝙ verba deberent intelligi fm propriam significationem quia tunc non attenditur cōmunis usus loquēdi: quia cōmunis usus loquendi non est propria significatio fm Bar.in.l.labeo.ff.de sup. leg.et not. Roma.singu.ccccxxvij.incip.cōmunis doctrina. Limita secundo nisi statuto caueatur ꝙ statuta intelligātur nullo extriseco addito fm But.in dicto proemio.ff.⁊ but.⁊ Abb.hic.⁊ Ro.i dicto sing.⁊ sentit Bar.in.d.l.labeo ⁊ Bald.i.d.l.oēs ppli.xij.col. Notabis ēt ꝙ ad pbādū cōēz usuz loquēdi nō sufficit testes dicere ꝙ cōiter sic d̄r: sz hn̄ dn̄t dicere se ita audiuisse dici als nō ɔcluderēt tāq̄ de ppria sensu nō deponētes sz Bar.in.d.l.labeo.⁊ bal.in.l.de quibus circa finē ff.de le.⁊ Ant.de but.i repeti.c.fi.de consuetu.in vlti.colū. Notabis etiā ꝙ ad cognoscendum cōmunem usum loquēdi attēditur maior pars ciuitatis vel loci sz Abb.in.c.ex parte.j.de censi.propter gl.vbi in ver.primo casu. Nota etiam ꝙ ille qui alleg. cōēz usuz loquendi hz ipsum pbare: ⁊ difficilē esse hoc fm Jo.de ana.in.c.vno.in.vij.col.j.de sagit.⁊ Pau.de cast.ɔsi.cccxiiij.incip.psupposito quodā statuto.

mitte ꝙ etymologia dat proprium intellectū ver-
bis: vt patet in.c.totus.j.de verbo.signi.⁊ in.c.cle-
ricos.xxj.distin.optime facit text.in.l.si pupillus
§.territorium.ff.de verbo.signi. Et conclude bre-
uiter post Barto.in proemio fforum.⁊ in.l.instru-
mentorum.ff.de fide instru.aliquid etiam per eum
vide in aut.sacramenta.C.si aduersus vēdi. quod
usus loquendi prefertur proprio significato voca-
buli: vt in.l.labeo.ff.de sup. lega.⁊ in preallega.§.
quod tamen cassius.et in preallega.c.ex literis.et
in materia stricta:⁊ hoc etiam sequitur Bar.in.l.
non dubium.C.de leg.vbi no.dicit statuta intelli-
9 genda fm cōem usum loquendi. ¶ † Hinc est qd
lz appellatione filiorum ex proprio significato vo-
cabuli etiam cōprehendant nepotes: vt dicit text.
in.l.liberum.ff.de verbo.signi.tamen propter cō-
munem usum loquendi non comprehendunt ne-
potes: vt est tex.insti.qui da.tu.pos.in fin. vide ibi
10 per gl. † hoc etiā dictū aperte sentit in simili Jo.
an.in.c.fundamenta.de elec.lib.vj.in nouella. vbi
dicit ꝙ lz appellatione nepotis tm̄ comprehenda-
tur descendens ex filio vel filia vt ptz in.l.j.⁊.l.iu-
risconsultus.ff.de gradi.⁊ j.c.ad apostolicā. alias
ad sedem.xxxvj.q.v.⁊ patet etiā in arbore consan-
guinitatis ⁊ affinitatis.tm̄ ex cōi usu loquendi cō-
prehenditur etiā filius fratris vel sororis:⁊ ppter
istum usum loquendi cōcludit ibi talem nepotem
includi etiā in dispositione illius.c.que est valde
odiosa. Fede.de se.in cōsi.xxxviij.noluit descēden-
tes ex fratre vel sorore cōprehendi appellatiōe ne-
potum in materia odiosa lz aliquādo improprien-
tur vocabula sz dictum Fede.puto restringendū
quando hoc non habet cōis usus loquendi alias
autez dictum suum non procederet per predicta.⁊
a dicit Bu.hoc procedere etiam si statutū[a] dictaret
b verba debere intelligi vt iacent.[b] † secus dicit in
11 legibus cōditis a iure peritis: quia ⁊ tunc fm eum
verba regulantur non ab usu loquendi: sed a pro-
prietate vocabuli.hoc intelligit verum do.Ant.⁊

¶ Adde tu post verba dn̄i Feli.relata hic per.d.And.sicu.an in statutis cōis usus loquendi peritorum sit attendendus. Anto.de but.consi.xxv. Calde.cōsi.ix.de constitutio. Roma.ɔsi.iiij.⁊.xxxij.⁊.cccix. Raph.cōmen.consi.cxlvj. Fulgo.consi.xl.cxix.⁊.cliij. Ang.cōsi.xxvj.⁊ an dicta testium debeant intelligi fm cōem usum loquēdi.vide Ro.consi.cccj.⁊ an verba testatorum: per eundē ɔsi.clxxviij.⁊ an verba contrahentium: per Ang.ɔsi.ccl. Qualiter testes debeant deponere de cōi usu loquēdi vide Fran.are.consi.lxxij.⁊ Rapha.comen.consi.vij.vide Alex.consil.lxxxij.j.lib.Ber.

¶ Zacharias. Adde tu ne fallaris per theoricam Bart.communiter approbatam per scribentes in.l.labeo.ff.de supellec.lega.ꝙ non sufficit probantem communē usum loquendi in materia statutaria fuisse ⁊ esse.x.annis citra: sed oportet ꝙ probet: ꝙ erat tempore conditi statuti: alias probatio non releuaret probantem. Istud fuit solēne dictum do.Fulgo.in.l.j.in principio.C.de iuramen.calū.dicentis se ita in practica obtinuisse in ciuitate Verone.⁊ hanc decisio.fulgo.sequitur ⁊ refert Vincentius polleotus in.l.j.in.v.charta.ver.quia item dictum est.§.de cōmuni usu.ff.de reb.cre.⁊ si cer.pet. Ratio aūt est in promptu. Naz qui vult statutum interpretari non fm propriam significationem sed fm communem usum loquendi: nihil aliud vult inferre nisi ꝙ concurrente communi usu loquendi ⁊ propria verborum significatione debemus dicere ita voluisse statuentem fm cōem usum loquendi ⁊ intelligendi statuere.non autem fm propriam verborum significationē. Naz vt Bald.in titu.de pace constan.§.opisoni.dicit omnis sermo qui non consonat auribus vulgi dicitur penitus extraneus: quia fatebor consequentiam: assumptum autem negabo: sz ꝙ statuēs habuerit respectum ad communem usum loquendi cum sit qd dicam ꝙ tempore conditi statuti non vigebat iste communis usus loquendi: ergo allegantí incumbit onus probandi: quia non sequitur nunc est communis usus loquendi ⁊ intelligendi: ergo statuens voluit ita debere intelligi suam dispositionem. possibile enī est ꝙ tempore facti statuti non erat iste cōmunis usus loquendi. ergo vt dixi allegans hoc fundamentum hūe intentionis est necessarium vt probet.

¶ Anto.Francis. Circa communem usuz loquendi quomodo inducatur vltra dicta Bar.in.l.labeo hic alleg.vide eundem Bar.in.l.j.in pe.col.ver.ex his ergo apparet.C.de digni.lib.xij.⁊ adde ꝙ usus communis loquendi non dicitur propria significatio: vt dixit Bart.per illum tex.in.l.cum declarationis.§.asinam ff.de fun.instru.⁊ l.l.j.circa mediū in versi.cōmunis enim usus.ff.de suis ⁊ legi.⁊ adde ꝙ talis usus cōis loquendi preualet ɔstitutioni: vt per bart.in.l.oēs populi.i.vj.q.pn.ff.de iusti.⁊ iur.et an ɔqñ hēat locū in statutis dubiis vide etiam Bar.in.l.si quid carum ff.de lega.iij.⁊ in rubr.de no.oper.nun.in.ij.colū.ff.de no.ope.nun.⁊ per Alex.in.l.v.in prin.ff.de ver.oblig.vtruz autē possit alterare ppriaz vocabuli significationez: vide l.l.ij.C.de usu fruc.earum rerū que usu cōsumuntur.⁊ ibi p Bart. Sebasti. Sapia.

a ¶ Statutum: vide ad declarationem hui⁹ statuti que ponit.d.Frā.curtius senior in consil.ix.ticinēsi.col.viij.vbi multum ꝙ lz sit statutum huiusmodi non tm̄ phibet fieri interpretatio ꝙ masculinū cōcipiat femininū.vide etiam Feli.in.c.translato.col.iij.j.de constitu.do.Jas.in.l.Huius.col.ij.C.de impu.⁊ aliis substitu.in.l.iam hoc iure.ff.de vul.⁊ pup.p Dec.in.l.fi.col.viij.C.de edi.di.adri.tol.Alex.in.l.j.col.viij.ff.si cer.peta.⁊ in ɔsi.l.in.ij.col.in.j.vol.Feli.in.c.ij.in.ix.col.j.de rescrip.and.in ɔsi.xxix.vol.ij.⁊ in ɔsil.xxi.col.xj.in.j.vol.⁊ in pluribus aliis.Ludo.bolo.in ɔsi.lviij.viso igitur.col.iij.

puto bene nisi esset usus loci condite legis: quia tūc
debent intelligi verba fm cōem usum.secus autē
si lex cōprehenderet multa loca vbi non est talis
usus loquendi: quia tunc verba intelliguntur ppriē
12 ⁊ non regulantur ab usu loquendi. ¶ † Item ad
dit ⁊ aliud notabile videlicet qd si statutum dicta-
ret verba debere intelligi nullo extrinsecus addi-
to vel intellecto tunc quod debēt intelligi nō fm
usum loquendi: quia ille intellectus est extrinsecus
sed fm proprium significatum vocabulorū.⁊ hoc
nota quia faciunt ad multa. ¶ Secūdo glossa prin-
cipaliter querit que sit materia in hoc opere. Et
respondet quod sunt ipse constitutiones et decre-
tales epistole sub singulis titulis collocate. Hec
particula glo.potest dupliciter intelligi fm Jo.
andre. Primo ꝙ ipsa collatio constitutionum sit
materia ⁊ fm hoc glo.non bene diceret: quia hec col-
latio facit hic volumen:⁊ volumen nō est materia
suiipsius. Potest ⁊ secundo intelligi de decretali
prout primitus extrauagabantur.⁊ fm hoc glos.
bene dicit qd ipse decretales extrauagantes fue-
runt:⁊ sunt materia huius compilationis: vt ex-
presse colligitur.j.in proemio.§.sane. Et aduerte
quia hoc procederetur inq̄tum Grego.nihil de suo
posuit sed respectu iurium per eū editorum: ma-
teria est illa q̄ est in hac scientia.⁊ dicūt quidā: vt
refert hic Jo.an.ꝙ materia est bonū cōe sicut etiā
in scientia morali.⁊ pro hoc.l.j.ff.de iusti.⁊ iur. ibi
ius est ars boni ⁊ equi ⁊c. Sed veritas est ꝙ mate-
ria huius cōpilationis: non dico scientie: sunt ipse
decretales: sed materia scientie est ipsum bonum
cōmune.hoc enim intendit lex vt separet equum ab
iniquo ⁊ iustū ab iniusto vt in prealle.l.j.⁊ in.c.ad
fidem.xxiij.q.v.⁊ de hoc etiā infra tangā. ¶ Ter-
tio querit glos.q̄ sit vtilitas ex hac compilatione.
Et rn̄det vt his lectis ⁊ intellectis sciam⁹ discer-
13 nere inter equum ⁊ iniquum ⁊c. † Et ex hac parti
c cula no.ꝙ intelligere non seqtur ad legere:[c] vnde
potest esse legere sine intelligere: nam multiplex

b ¶ Ut iacent. Adde qualiter intelligenda sunt predicta verba Franc.Areti.ɔsi.cix.Ber.

c ¶ Quod intelligere non sequitur ad legere. Adde Pe.de ancha.in.c.appellatio.de app.lib.vj.vbi dicit qd legere est oculis conspicere que scripta sunt:⁊ allegat.l.j.hic allegatam:⁊ illud dicitur scriptum qd legi pōt non qd potest intelligi ⁊ cōprehendi ex scriptis: vt no.Bar.in.l.que liberis.§.hec verba.ff.de vulg.⁊ pup.in vlti.q.per.l.j.in princ.ff.de his que in test.delē.⁊ no.Are.insti.de actio.in.§.quadrupli.in.vj.cher.dum tractat materiam.l.fi.C.de edic.diui adri.tol. Adde text.in.l.ij.in §.inspectio.⁊ ibi Bal.⁊ doc.ff.quēadmo.testa.ap.⁊ tex.in.l.j.in fi.j.rn̄so.ibi inspectis cognitisq; verbis testa.ff.eo.titu.⁊ qd ibi no.Abb.in.c.cōtingit.in.ij.no.de fide instru.in.c.vltra tertiam.in vlti.no.de test. Et vide gl.in.c.cum persone.in ver.integraliter.de priuil.in.vj.⁊ ibi Gemi.⁊ Jnno.in.d.§.inspectio.⁊ Gemi.in.c.sciendum.in fi.xxviij.dist.⁊ Bald.in.c.constitutus.el secundo.j.de test.et in.l.ciuile.ff.de.ll.et in aut.qui semel.in pe.col.C.de proba. ¶ Limita primo nisi materia esset talis cuius substantialis effectus posset quodam modo ictu oculi percipi. puta quādo quis scit in genere de qua materia tractat scriptura: lz ignoret secundum quid in indiuiduo:⁊ statim videndo cognoscit an sit sermo affirmatiuus vel negatiuus:⁊ per hoc facile esset cognoscere indistincte testes fm Bal.in dicto.c. vltra tertiam. quod dicta lex inciuile non procedit quando visa est sub.⁊ intellecta.licet omnia lecta nō sint per.l.j.§.primo.ff.de his que in testa.delen. ¶ Limita secundo quando quis legeret succincte ⁊ vltra lectionem faceret actum denotantem cōsensum super materia que est scripta quam antea non ignorasset ita colligi potest ex notatis per Bartolum.in.l.cum tabernam.§.idez que ssit.ff.de pignori.⁊ in.l.que enim.ff.rez ratam haberi.⁊ in.l.si absentes.

est legere

C. si certum peta. et Bal. in rubri. C. de fide instru. in. xviij. col. versic. que ra quid de literis. C. man. cum concor. et per Abb. in. c. nõ iniuste. de pro cur. in. iij. col. in quibus locis habetur qꝫ legẽs literas debiti et eas sim pliciter retinens videtur confiteri debitum qd intellige dũmodo te stes qui viderunt legere habuerunt prius carũ copiam vt voluit Ma theseli. not. xxviij. l. si. et facit ad predi cta. l. si fili⁹. la. ij. ff. ad macedonia. et ibi Ange. et vi de bonum tex. in c. legim⁹. xxxvij. distin. de pena le gentis rem pro hibitã legi vt at tẽdatur causa p hibitiõis fm ab. hic. adde tu post do. Feli. p dictis do. Abb. et aliorũ do. facere qd no tãt doctores ma xime bar. in. l. de his. ff. de transa ctio. et in. l. qui ro me. §. duo fratres de ver. ob. vbi ha betur qd non va let trãsactio sup cõtentis in testa mento nisi lectis et cognitis verbis testamẽti qd cla re firmat Ange. consi. xciiij. Et in quantum Corse. hic dicit qꝫ illud dicit scriptũ qꝫ legi põt non qd cõprehendi põt. adde tamẽ qd il lud qd cõprehen di põt in aperto habetur pro scri pto per glo. sing. l. j. §. hoc interdi ctum. in verbo in spectam. ff. de ta. exhi. per quã di cit Ro. consi. xlj.

est legere. quãq3 enĩ qs legit ad corticẽ vt sunt qui legũt superficialiter et non intelligũt. Est aũt lege re oculo mẽtis et cordis vt sunt legentes et intelli gentes. Aliqd est legere mẽtale: vt sunt legentes ea q̃ sunt delecta per principiũ et finẽ. ad hoc. c. in ter dilectos. de fi. instru. et. l. j. §. si et si lege. ff. de his

14 que in test. delẽ. † Et hec faciunt ad multa. primo
nunquid testis concludat si dicat se scire eo qꝫ le
a git⁹ videt qꝫ nõ q2 nõ est sufficiẽs cã scie: q2 potuit
legere non tñ intelligere: sed Irium est verum q2 sufficit qd reddat cãm ppinquã sensui vt vidi q2 presens fui: et audiui q2 psens eram: nã dictũ testis debet intelligi multũ pingue: et ex hoc dicto decla ratur cã. naq3 si primo dicit se scire: et postea reddit cãm q2 legit vel presens erat: debemus intelligere qꝫ ipse legendo intellexit et adhibẽdo pñtiam au diuit: et ad hoc qd no. Jo. an. in. c. ij. de testi. li. vj. et Bar. in. l. j. §. tutor. ff. de auto. tut. et vide qd dixi in c. cũ cãm. de test. ad predicta facit. l. diẽ proferre. §. corã. ff. de arbi. et. l. corã. ff. de ver. sig. et no. in. c. co rum. xi. q. iij. nõ enĩ dr qs presens actui qñ non an dit vt ibi. propterea tñ intelligere importat lectionẽ visualem et intellectualẽ. ad hoc. c. perlectis. xxv. di

b stinc. et ideo id quod venit ᵇ ex mente ᶜ non dicitur
c quis legere. † Pro hoc quod notat Inno. in. c. si.
15 de officio delega. vbi notabiliter dicit sñiam non esse nullam si ex mente et per interpretationẽ ha beat in se iuris errorem: et tamen secus est quan
16 do ipse error exprimit in ipsa sententia. † Faciunt etiam predicta ad statuta punientia legentem in strumentum dãnatum et libellum famosum nun quid comprehendat tantum legentem visualiter ac etiã mẽtaliter et ponderanda est causa statuti.
¶ Quarto gl. principaliter querit cui parti phi losophie supponatur hec sciẽtia. Et dicit qꝫ ethi ce: id est morali scientie: et exponatis: id est morali scientie: quia ethica que tractat de moribus diui ditur in monosticam economicam et politicaz. vñ Aristoteles composuit librum ethicorum: et librũ economice et librum politicorum. Monastica est scientia tractans qualiter quis debet seipsum re gere et virtuose viuere: et dicitur a monos qd est vnũ. Economica tractat de regimine familie q̃

post Old. qd stante statuto qd nulla exceptio opponi possit Zinstr3 qd tñ poterit opponi exceptio nullitatis aperte resultans ex lectione in strumenti: qd secus si nullitas esset velata p. d. glo. pro qua etiã facit di ctum Inn. in. c. pe. de offi. deleg. hic alle. Ber.
Anto. Francis. ¶ Et ad mariã. Adde q̃ voluit Bal. in. l. scire leges ff. de legibus. vbi dicit magis attẽdenda esse q̃ cõprehenduntur ex mẽte: q̃ ea que cõprehendunt ex verbis imo a verbis recedimus qñ de mẽte apparet. vt in. l. nõ aliter. cũ materia. ff. de leg. iij. et vide etiã q̃ habenf l l. non est ferẽdus. ff. de trãsac. vbi ille qui h3 penes se scripturã presumit habere sciam de contẽtis in illa.
a ¶ Scire eo qd legit. Adde Car. in. c. cũ cãm. j. de testi. et Bal. in. l. testiũ. in. iiij. col. C. de test. et in. l. diem proferre. §. corã. ff. de arbi. et ibi Bar. et p eundem. in. l. heredes palã. de testa. et Bal. in. l. j. C. de erro. aduo. p glos. ibi in ver. presentibus. et Bald. in. l. si non speciali. post princ. C. de testa. Gemi. in. c. vt circa. §. j. in pe. col. de elec. in. vj. Inn. in. c. super eo. de test. cog. per illũ tex. in versi. que interfuerunt: et ibi Car. facit tex. in. c. j. i vsi. presentibus multis. de postu. prela. Abb. et Imol. in. c. peruenit. el. ij. de test. cog. et ibi plenius dicam q̃d importat verbum presens. adde tu an presentia testis inducat intelligentiã Alex. cõs. cxxxiiij. et. cxlvij. et. clxxx. ij. lib. et. xxij. iiij. lib. Ber.
¶ Zacharias. Adde ad hoc domi. Anto. Corse. singula. ccclxxi. in ver. minor. incip. si ex dispositione statuti. vbi expresse tenet quod testis qui dicit aliquem presentem fuisse non sequitur quod dicat illum intelligẽ tem fuisse. Ex quo infertur hoc verbum menti tenendum qd notarius scribens presentibus talibus: et talibus testibus. qd si ipsi nõ intellexe runt debet puniri de falso. ita notat sing. Cardi. in. c. si. de maiori. et obe. alleg Bal. et multos doc. et qualiter testes deponant se vidisse instrumẽ tum aut scripturam.
Anto. Francis. ¶ Et ad predicta vide Bal. in. l. testium facilitati. C. de testibus. vbi dixit qꝫ si testis dicat aliquem fuisse presentẽ alicui actui. et ille qui dicitur fuisse presens examinetur et dicat se non fuisse presen tem propter hoc non dicuntur esse cõtrarij: imo eorum dicta ad finem vt euitetur falsitas reducuntur ad concordiam. vt dictum vnius refe ratur ad presentiam corporalem. dictũ vero alterius referatur ad pre sentiam mentalem: tamen neuter ipsorũ probat. que dicta sequuntur Salice. et alij ibi scriben.

liter quis debet regere suam familiam honeste et
b virtuose. Politica vero tractat de regimine ciui tatum. vnde hec scientia iuris comprehendit oĩa ista tria. que tractat qualiter quis debet seipsum regere: vt patet. j. in pemio. §. ideoq3. ibi vt hone ste viuat. Item qualiter debet regere familiam et se habere circa alterum: vt patet ibi: alterum non ledat. Item qualiter debet alios regere et ciuita
c tes gubernare: vt patet ibi. ius suũ et c. et. ff. de offi. pref. l. congruit. et. c. j. de offi. ordi. cũ simi. Aduerte tamen qꝫ licet hec scientia iuris subijciatur ethi ce: non tamen propter hoc infertur qꝫ scia mora lis que continetur in libris Aristotelis sit nobi lior ista: imo ista nobilior illa inquãtũ magis spe cifice tractat de moribus. nam quod illa tradit in genere et in confuso: hec sciẽtia iuris tradit in spe cie et in particulari: et ideo hec notabilior et nobi lior est scientia qua cognosco te esse petrũ: q̃ illa qua cognosco te hominem esse. Illa enĩ moralis scientia que continetur in libris Aristotelis tra ctat de moribus in confuso vtputa qd non liceat alicui alium occidere: et scientia iuris distinguit an et quando licitum sit alium occidere. item qꝫ qs
d debet alere filios. ᵈ et scientia nostra an et quando teneatur alere et qualiter alimenta sint prestanda et ideo cõclude qꝫ scientia iuris subijcit ethice: q2 tractat de moribus sicut ethica non tñ subijcitur ei adeo vt dicatur nobilior. Item considera ma xime hoc pcedere in scientia iuris canonici q̃ sim pliciter nõ subijcitur ethice s3 metaphysice et theo logie in qua tractatur de deo. et p maiori parte tra ctatus huius scientie dirigit nos in deum: vt pt3 in volumine decreti et in multis iurib⁹ huius com pilationis et clementinarũ et sexti lib. maxime in c. fi. de prescrip. c. cum cõtingat. de iureiuran. et in c. l3. eo. ti. lib. vj. cũ multis similibus. et maxime in c. j. in si. j. de summa tri. non tñ per hoc dicendum d est qꝫ hec scientia sit eadem cũ theologia: q2 vt di cit Jo. calde. theologia tractat principalr de deo et qualiter homo reparatur et glorificatur a deo. h vero scientia iuris canonici tractat principalr de homine operatiuo qualiter hñ viuẽdo possit bea tificari: vt in prealleg. c. j. de sum. tri. Et ex hoc in

¶ Id quod ve nit. adde Butri. et Imo. in. c. trãs lato. j. de constit. vbi plene de hoc dicetur.
Sebasti. Sapia.
¶ Ex mente. Cõ tra hoc vr obsta re qꝫ illd dicitur expressum quod venit ex mente. l. pretor ait. in pn. ff. de ope. no. nũ. facit tex. in. l. no minis et rei. §. ver bum. ff. de verbo. sign. vnde ad tol lẽdas pl̃es dñias est notandum qꝫ illud quod venit ex mente dicitur pprie expressum quãtum ad men tem sed quãtum ad verbum dr: di citur ficte et ipro prie expressum vt sentit Bart. in. l. j. colũ. ij. versi. ad istud op. fortius ff. de oper. no. nũ. clarius in. l. de tu tela. in prin. ff. de legi. tuto.
¶ Alere filios. Sed quid si pa ter sit exul: an fi lius debeat alere patrem exulem. Ange. in aut. de incest. nupt. circa prin. col. ij. deter minat qꝫ sic p illũ tex. et idẽ voluit Albe. pga. in. iij. parte statu. in. q. vij. incip. sed nunqd filius. vbi alle. tex. in dicta aut. de incest. nup. in. §. si vo cõtigerit. in ver. pascẽtes aũt eũ et alia necessaria prebẽtes. et ibi hoc vo luit bar. in ver. vlterius no. tex. vbi alle. tex. in aut. incestas. in ver. pr ab eis alat. C. eo. ti. Contrariũ tñ sentit bal. in. c. j. in. ij. col. i ver. spondeant de pace tenẽda vbi dicit qꝫ filius nõ põt alimẽtare patrẽ bãnitũ vel ho stem et si Zrũ facit punit in amissione bonoꝝ q̃ erat sibi cõcessa sub iure iurãdo ne patrẽ aleret. et sic not. patrẽ pp̃ter bãnũ priuari iure nature p illũ tex. et ita trãseunt ibi oẽs. alua. et prepo. post alios. sed dic hoc pce dere in casu illius. c. j. §. si v̉o pacis. qñ bona mobilia violatoris pacis fugiẽtis a iudice publicanf et heredes ei⁹ recipiũt hereditatẽ tali cõdi tione interposita: vt iureiurãdo spõdeant qꝫ ille violator pacis nunq̃ de cetero ipsoꝝ volũtate aut cõsensu aliqd emolumẽtũ inde pcipiat qꝫ si aliter faciũt puniunf in amissione bonoꝝ vt dictũ est. Et de materia plene per p Bar. in. l. si qs a liberis. in. §. sed vtrũ. ff. de libe. agno. et per doc. in. l. j. de here. insti. et in. l. fi. C. de iure fis. lib. x.
Zacha. ¶ Adde limitãdo nisi talis bãnitus esset extra territoriũ: tũc enĩ possit impune a filio ali. ita no. bal. in alleg. l. j. xiij. col. C. de heredi. insti. et in. l. executionẽ. in. x. col. C. de execu. rei iud. tetigit Feli. in. c. q̃ in ecclesia. ver. octauus casus est. col. iij. de cõsti. Itẽ limito nõ pcedere in bãnito tolerato: vt ibi ɔcludit idẽ Feli. v̉. q̃rtus casus. ea. col. et hippo. de mar. sing. suo. lxxvij. incip. patiẽtia. Posset et addi alia limitatio nisi talis eẽt iniuste bãnit⁹: vt no. bal. l. c. j. col. j. hic finit lex cõra. et Jo. an. in c. veniens. in nouel. de actio. vel nisi talis filius esset ẽt bãnitus per que no. in sum. bal. in. l. cum mulier. vij. col. ver. statuto ciuitatis cauet qꝫ bã nitus. et. ff. sol. ma. et Ray. in. l. viro. eo. ti.
¶ Adde tu an predicta pcedãt abb. ɔsi. ciiij. ij. li. et an alere filios sit de iure naturali per eundem ɔsi. lxx. Ber.
Anto. Franci. ¶ Et circa istã materiã an pstatio alimentoꝝ sit de iure nature. et an et qñ alimẽta debeant pstari p patrẽ filio et ecõtra et cui filio

marime quãdo est natus ex illicito coitu.⁊ quid si pater prohibeat alimenta prestari filio in testamẽto debeãt ei omnino prestari.vide bal.in l.id qđ pauperibus.in vlti.col.in ver.vi.querit.C.de episc.⁊ cle.⁊ vide spec.in ti.de succes.ab intesta.in ver.nũc dicamus.⁊ vide do.Anto.do. Abb.⁊alios post eos in.c.cũ haberet.de eo qui dux.in matr.quã pollu. per adulte.

a ¶ Hec sciẽtia.ad de istũ in.c.j.i.vj. no.ibi no.diuine ⁊ humane legis. a j.de iura.ca.⁊ ibi b plenius per do. meũ And.sic.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Quoddaꝫ mistũ.Hec faciũt ad qõnes qs debeat pferri an doctor l theologiã vl' doctor in iure canonico an doctor in artib⁹⁊medicina de quo p Abb.et alios in.c.clerici de iudi.vbi dicũt ꝙ theolog⁹ dꝫ pcedere rõne subiecti dignioꝝ de inde doctor iuris canonici deinde c ciuilis de q̃ ẽt p Moder.in.l.cũꝫ qd.ff.si cer. peta.

c ¶ In deũ. Addõ gl.sing.in.c.cũ cõtingat.in ver. debent ibi sꝫ canon cõsiderat vtilitatem anime. de iureiuran.⁊ doc.moder.ibi.

fertur ꝙ hec scientia iuris canonici non est mera practica sicut ius ciuile:qꝛ partim est speculatiua in qua assumit partẽ de theologia ⁊ metaphysica Est ergo hec scientia[a] quoddã mistum[b] partem capiens ex theologia inq̃tum tendit in finem eterne beatitudinis.Et partim est ciuilis inquãtum tractat de tẽporalibus sine qbus spiritualia diu esse non possent.j.qõ.iij.si qs obiecerit. Et ex hoc patet excellentia huius scientie ad ius ciuile. habent eñ se vt anima et corpus:lꝫ eñ vtrunqꝫ ius intendat inducere homines ad bonum cõe differunt tñ in modo inducendi.naꝫ ius ciuile intẽdit hominem dirigere in bonum cõe fm ꝙ congruit humane societati ciuiliter viuẽti fm quem modũ bonum commune hꝫ vim promoueri per legalem iustitiam ⁊ ciuilẽ amicitiam. Jus vero canonicuꝫ intendit dirigere hominẽ ad bonum cõmune fm ꝙ congruit humane societati:qꝛ non solum ciuiliter viuit:sed fm fidẽ in deum intẽdendo et vitam aliam expectando. Bonum aũt cõmune sic acceptum non põt conseruari per solaꝫ legalem iustitiam ⁊ ciuileꝫ amicitiam:sed vltra hoc requiritur quedam celestis amicitia sine qua impossibile est c hominem in deum[c] tendere. sicut ergo potissima virtus ad quaꝫ conatur ius ciuile est ipsa legalis iustitia ⁊ ciuilis amicitia:ita potissima virtus ad quam conaf ius canonicuꝫ est ipsa celestis amicitia quã charitatẽ vocamus.⁊ de hoc p Jo.and. in regula possessor.in mercu.Et ex predictis habes verũ finẽ ⁊ subiectũ scientie hu⁹ ⁊ in quo differat theologia a iure ciuili ⁊ a morali sciẽtia q̃ cõtinef in libris Aristotelis. ¶ Quinto hec gl.principali

d ¶ Argumentũ a simi.vide gl.in.c.nõ põt.in ver.curã alarũ.de pben. li. vi.⁊ glo.in.c.sicut vrgeri.in ver.⁊ ego.j.q.j.dicetur plenius in.l.translato.j.de constitu.

e ¶ Carẽs aliquo sensu.⁊ ibi de carẽte sensu visus sed an possit cecus administrationẽ habere si primit⁹ erat apud eũ.breuiter dico ꝙ sic p regulam que habef in.l.fi.C.de nup.vbi matrimonijs casus superueniẽs nõ nocet.glo.est ⁊ ibi Jo.an.in regula factum.de reg.iur.lib.vj.in mercu.And.ro.in.l.si vero.§.de viro.ff.sol.ma.in.xxvij.fal.Albe.de rosa.per gamẽ.in quarta pte statu.in.q.incip.talis etiã qđ fuit disputata.tex. in l.cecus.ff.de iudi.ꝙ lꝫ cecus nõ possit dari iudex: vt not.in.l.cũ pretor. ff.de iud.tñ si post creationẽ efficif cecus nõ priuatur iurisditione sua licet ibi glo.dicat ꝙ retinet iurisditionẽ:sed non administrationẽ quã glo.Albe.de ro.approbat ibi p verbũ forte. tñ Bar.⁊ bal.⁊ ang.ibi reprehendũt eã:⁊ volũt ꝙ retineat etiã administrationẽ.nec ob. glo.in.l. iij.in ver.reno.C.de of.prefec.ori.q̃ dixit ꝙ epũs degradaf si est inutilis Et glo.in ver.inutilis.in.c.cũ ex iniuncto.de here.que dicit ꝙ dꝫ remoueri.qꝛ nõ sunt vere vel debẽt intelligi vt detur coadiutor:vt habef in c.ij.⁊.iij.de cleri.egro.⁊ ibi But.post Jo.an.dixit ꝙ nũq̃ ppter morbũ dꝫ qs priuari administratione sua sed dꝫ dari coadiutor.facit tex.⁊ ibi archi.post gl.in ver.regis.in.c.grandi.de sup.neg.prela.lib.vj.⁊ ibi plene dixi in repe.mea.

¶ Adde tu ꝙ abbas ꝯsi.xlvij.ꝯsuluit ꝙ elect⁹⁊ inbusulatus ad patriã tpe quo habebat visuꝫ si postea efficiaf cecus ast adeptã administrationem ꝙ tñ non dꝫ eo⁊ priuari ppter ius ante acq̃situm:qꝛ ⁊ sulam ferre põt p eius vicariũ. De epõ vero ceco vel infirmo q de cõsensu caplice pit coadiutorẽ an si requiraf ꝯsiliũ vel cõsensus debeat prestari p epm vel coadiutorẽ.⁊ an coadiutor habeat gñalẽ administrationẽ.⁊ an possit cõferre bñficia.vide Old.ꝯsi.xliij.Ber.

¶ Anto.Franci.Ad illud qđ dicitur de ceco.adde ꝙ cecus excusatur a solutione collectarũ ⁊ ab onerib⁹ psonalibus:vt in.l.j.⁊ ibi per Bar. C.qui morbo.lib.x.⁊ p do.Abb.in.c.lꝫ.j.de censibus.⁊ per Ro.in sing. suis que habentur per alphabetũ in verbo cecus in ver.quero nunqd ⁊ adde qđ cecus ⁊ carens vtroqꝫ oculo non põt esse tutor neqꝫ curator: vt in.l.j.in.§.j.ff.de tute.⁊ per Nico.de neap.in addi.ad Bart.in.l. post. ff.de excu.tut.qui etiam dixit qđ potest excusari a tutela etiam suscepta fm glo.in.d.l.post.⁊ ibi per Barto.in.j.oppo.secus autẽ si sit monoculus:qꝛ tunc nõ excusatur:vt in.l.luminibus.⁊ ibi per Bal.C.qui da.tu. pos.⁊ in.l.frater.per illũ tex.C.de excu.tu. Et adde qđ cecus põt esse testis in alijs actibus q̃ in his qui visu pcipiunf fm Ang. in aut.de heredi.⁊ fal.in.§.hinc nobis.in.iij.colũ.⁊ habef per do.Abb.in.c.cũ cãm

de testi. Item põt esse testis inter personas quaꝝ voces notas habeat glo.est no.in.c.testes.iij.qõ.viij.in verbo qui nouerũt ⁊ viderunt.⁊ not. ro.in rub.de arb.in.xi.col.⁊ idẽ bal.in.l.si nõ speciale.circa prin.C.de testa.⁊ vide per Spec.in ti.de teste.in.§.j.in ver.sed nunqd cecus.⁊ in vẽ. sed qualr.⁊ p do.Abb.in.c.cũ cãm.de proba.vbi ponit in quibus põt esse testis.⁊ in quibus nõ.⁊ vide alex. in.d.l.si nõ spãli. vtrũ aũt possit testari ⁊ cũ qua solẽnitate seu facere codicillũ.vide in.l.hac ꝯsultissima.⁊ ibi p Bal. iij.col.C. qui test. face.pos.⁊ p spec. in ti.de instr.edi. §.cõpendiose.vẽ. xvi.cecus.⁊ seq.⁊ vide tex. in.§.cecus. insti.qui. nõ est permi.fa. test. ⁊ in.§.fi.⁊ ibi per glo.eo.ti.⁊ habef per Bar.in.l.si q̃ ramus.in vlt.co. ff.de testa.⁊ adde ꝙ põt etiaꝫ nutu testari in piã cãꝫ vt per alexã.in.l. iubemus . vbi tꝫ contra ang.C.de testa.⁊ addõ ꝙ nõ succedit in feudũ fm Bal.in.l.quoties.in vlti.co.C. de suis ⁊ leg.succedit tñ in baronia ⁊ iurisditiõe

ter querit de modo agendi in hac compilatione: ⁊ respondet ꝙ diuidit actor opus suum in quinqꝫ partes ad instar quinqꝫ sensuuꝫ corporis quos qlibet qui iudicat habere debet: alias non est idoneus iudex fm gl. ¶ Primo nota ex hac particula glo.ꝙ valet similitudo a remotis. nam istud simile ꝙ sicut sunt quinqꝫ sensus in corpore humano: ita i quinqꝫ ptes debeat diuidi hoc op⁹ est valde a remotis.similiter in.c.nõ debet.de cõsangui.

17 ⁊ affinita.⁊ in proemio ff.§.incipite. ¶ † Hoc tamen argu.de facili tollitur assignando aliquam dissimilitudinem.et vide modum destruendi hoc

d arg.a simili[d] in.c.per venerabilem.qui fil.sint legi.

18 ⁊ dicetur in.c.translato.j.de consti. ¶ † Secundo

e collige ex gl.ꝙ carens aliquo sensu[e] corporeo:non potest esse iudex. Aduerte qꝛ de carente sensu intellectus habetur.iij.q.vij.§.tria.de carente sensu visus legi.⁊ not.in.l.cum pretor.ff.de iud.⁊ in.c.fi. de re iu.lib.vi.⁊ vide aliqd p Inn.in.c. sciscitatus de rescri.sed de carente sensu odoratus vel gustus vel tactus non reperif iure expressum ꝙ non possit esse iudex.vnde putat do.An.talẽ habilem ad iudicandũ nisi talis esset res ꝙ oporteat ipsuꝫ iudicare p istũ sensum quo caret:qꝛ tũc nõ esset idoneus iudex.H dictũ nõ puto verũ qꝛ iudex non hꝫ iudicare fm pprium sensum.vñ lꝫ iudex gustãdo dicat rẽ amarã vel fetidaꝫ odorãdo nõ ppter hoc est sibi credendũ vt sic iudicare possit:qꝛ dꝫ iudica

f re[f] fm pbata[g]⁊ fm cõscientiã informatã ex atte

g stationibus ⁊ alijs iuribus partium.ad hoc.ij.q.j. deus oĩpotẽs.et ꝙ not.iij.q.vij.iudicet.⁊ in.c. qñ.

b de proba.simile qđ dixi de notario in.c.cum cãm.[b]

patris:lꝫ de nouo sibi cõcedi nõ possit.vt per bar.in.l.cecus.ff.de iudi. ⁊ adde ꝙ legatũ libri factũ ceco nõ vꝫ.vt no.bal.in aut.ingressi.in.xiij. col.C.de sac.san.ec.⁊ quõ pbetur aliquẽ eẽ cecũ habef p bar.in.l.j.in vẽ. itẽ ẽt dico.C.de bo.pos.infan.vel furi.dela.⁊ an ⁊ qñ morbus impediat promouendũ vel deijciat iam promotũ.vide gl.summe.vij.q.j.⁊ ea que habenf in.c.tua.de cleri.egrotan.

f Sebasti. Sapia. ¶ Judicare. Lꝫ ita ꝯcludant cõiter legiste ⁊ canoniste nõ est tñ secura opinio.qꝛ vf de iure diuino iudicẽ debere repellere falsa testimonia ⁊ p ꝯñs nõ iudicare fm allegata ⁊ pbata vt ꝯcludit Nicolaus de lira.in cõmento exodi.c.xxiij.de quo per Fratrẽ angelũ in angelica.in vẽ.iudex.⁊ certe nõ vf quo ad aĩam posse assignari ratio differentie inter iudicẽ priuatũ ⁊ principẽ qui põt iudicare fm cõscientiam vt per bar.in.l.j.C.vt que desunt aduo.

g ¶ Scđm pbata.adde gl.⁊ ibi plene istũ in.c.pastoralis.in.§.qꝛ vero.in glo.in ver.tenef.in fi.de offi.deleg.⁊ ibi plene per do.meũ And.sic.et p beatum Tho.scđa scđe.q.lxxvij.arti.ij. p legistas in.l.illicitas.in.§.veritas.ff.de offi.psi.⁊ ibi Ang. Quidam nobilis quẽdam interfecit in platea Bonoñ.⁊ ptãs de fenestris palatij hoc vidit:tãdem qꝛ homicidiũ illud nõ pbat ptãs voluit illũ ad qõnẽ ponere:vt sic ab ipso p eius confessionẽ erueret veritatẽ fuit dubitatũ quid iuris. Sed ⁊ iurisconsulti rñderunt ꝙ hoc facere nõ poterat per.d.§.veritas.⁊ refert Spec. in ti.de sen.§.qualiter.in prin.ibi ꝙ facit.deinde allegat in contra.§.qñ autẽ.Sed cõcorda ⁊ distingue vt ibi in glo.Nã si iudex pro tribunali sederet ⁊ contingeret te aliquid ibi facere posset te statim punire:ac si probaretur per testes corã eo.Melius eñ probatur aliquid per ipsum factum q̃ per testes.ff.de fe.l.ij.in fi.⁊ de app.c.dilecti.secus si nõ sederet pro tribunali qꝛ ex quo tũc vidit vt priuatus ⁊ non vt iudex non posset punire sine probationibus:vt ibi plene dixi.Adde tu Spe.in tit.de dispu.⁊ alleg.§.j.Ber.

¶ Anto.franci.Et hoc facit ꝙ dici solet ꝙ certior arbiter est oculus:⁊ nulla pbatio preferf illi probationi q̃ subijcitur visioni oculorũ.vt in.l. si arbiter.ff.de proba.⁊ id qđ declaraf ex facto dꝛ esse clarũ etiã si agere tur de probando volũtatem alicuius vt in.l.reprehendẽda ⁊ ibi p bar. ⁊ alios.C.de insti.⁊ substi.sub condi.fac.

b ¶ Cũ cãm.adde Bal.in ru.C.de fi.instru.in.v.col.in vers.sed nunquid notarius qui per tres.⁊ in aut.sed nouo iure.in.ij.col.versi.ij.ꝙ sicut in teste.C.si cer.pe.⁊ Jo.an.in addi.Spe.in rub.de instru.edi.in versic.de secũdo.in.§.restat videre.in ver.itẽ not.ꝙ de quinqꝫ sensibus.⁊ ibi duo tñ.s.visus ⁊ auditus pprie cõpetunt notario qui facit instrũm ⁊ p But. ⁊ alios in.d.c.cũ causam.vbi etiam dicam.

¶ Adde tu Alex.ꝯsi.cxxviij.Ber.

de testi. qui non pōt attestari de sensu gustus vel odoratus: sȝ tm̄ de his q̄ vidit vel audivit. Et per hoc ē expedita pma gl. ⁊ nō psequit. vi. vȝ qs sit libri titulus de quo tm̄ in pn. quesiuit. Sȝ dic ꝙ titulus est. Incipit cōpilatio dn̄i gregorij pape. ix. Et notāter dr̄ cōpilatio ⁊ nō liber: qꝛ Greg. nō edidit oīa iura in hoc volumine redacta: sȝ cōposuit hoc volumē ex varijs cōstitutionibus suorū predecessorū: aliqbus tm̄ additis que fuerūt per eum edita: vt ptȝ in pemio. §. sane. ⁊ §. adijcientes. doc. aliter reassumit materiā gl. ⁊ inter ceteros clarꝰ reassumit do. meus ⁊ post ipm dic ꝙ oīm entium vnū est summū ⁊ principiū a quo cūcta depēdent qd est causans ⁊ nō causatū: vt deus q est eternus a nullo depēdēs: vt in. c. j. de sum. tri. Cetera vo ab eo sunt causata: ⁊ hoꝝ causatoꝝ quedā causata sunt ⁊ nō causa vt res corporee: quedam sicut causata et cause vt res spirituales et intellectuales. Cum aūt hoꝝ causatoꝝ volumus habere plenā notitiam ingrimus cām. Scire[a] em̄ est rem p causam cognoscere vt pmo lib. posterioꝝ. ⁊. c. intelligētia. de v. sig. Ideo si volumus habere plenā notitiā huius sciētie debemus inquirere de causis: ⁊ tam in hac cōpilatione ꝙ in alijs quatuor cause solēt reddi. vnde aduertēdū ꝙ de quolibet pducto duplex habet cōsideratio. primo quatenus pducit. scdo quatenus post pductū: nā ſm primam habemus duas causas. s. efficiētē ⁊ finalē. ad has duas causas facit. xxiij. q. v. de occidendis ⁊. c. non frustra. Et querere de cā finali in hac cōpilatione est querere que sit intētio ⁊ que vtilitas: vt in gl. Querere vo de cā efficiēti est querere qs sit libri titulus. Iuxta scd̄m modū quatenus est res pducta cōsideraf cā materialis. itē ⁊ formalis: ⁊ p his duobus facit. xxxij. q. ij. qd vero. de cōse. dist. ij. panis. et. c. qꝛ corpus. Et querere de cā materiali est querere que sit materia in hac cōpilatione. Item cui parti philosophie supponaf et sic qd sit subiectū in hac scia. Querere vero de causa formali est querere de mō agēdi de quo. ¶ Unde primo q̄rif que sit cā finalis. Glo. rn̄det dū dicit q̄ sit vtilitas. b sed aduerte latius ꝙ q̄dā est cā finalis[b] improprie dicta quā dicit impulsiuā qua cessante non cessat effectus: vt in. c. ex parte. de cōuer. cōiu. ⁊ no. in. c. c post trāslationē. de renū. Quēdā est cā finalis[c] pro- d prie qua cessante cessat dispositio[d] vt l. c. cū cessante. de ap. Unde si querimus de cā impulsiua l hac cōpilatione dicūt quidā ꝙ fuit decre. corā. j. de ele. qꝛ cū fuisset allegata corā Gregorio. ix. ⁊ nō fuisset inuēta in aliqua cōpilatiōe Greg. vt euitaret deinceps hūc errorē fecit hāc cōpilationem. hoc tm̄ nō pcedit: qꝛ illa decre. fuit in quarta cōpilatiōe. sȝ de hoc nō est curādū qꝛ multiplex potuisset ee cā impulsiua sicut in multis causis hoīes mouenf ad studēdū de qbus p Host. in pn. summe. ¶ De scd̄o igif ad cām finalē pprie ⁊ est dicendū qd est duplex q̄dā ppinqua q̄dā remota. ppinqua est illa quā ponit gl. ibi que sit vtilitas: vt. s. sciamꝰ discernere inter equū ⁊ iniquū ⁊c. Causa vero remota est felicitas ppter quā hoīes studere debēt. ad hoc tex. i pemio ff. ibi omni euo locoq; felices. ⁊ hec pcedūt dū querif de cā finali: qꝛ dȝ mouere cupiētes proficere in sciētia. Sed si querimus de causa finali que mouit Grego. ix. dicēdū est ꝙ duplex est: vna remota: alia ppinqua. propinqua est illā quā reddit glo. dum queric que fuit intentio Grego. remota vero est vt faciat hoīes bonos: ad hoc em̄ tēdit sciētia: vt in. l. j. ff. de iust. ⁊ iu. ibi: ius est ars boni ⁊ equi ⁊c. ¶ Scd̄o queritur de causa efficiēti: dic ꝙ est duplex quedā pncipalis quedā instrumētalis: principalis est duplex: propinqua et remota: ppinqua fuit Greg. ix. et ex hoc habetur qs sit libri titulus. remota vero fuit deꝰ a quo cuncta procedūt: ⁊ qui pmulgat iura p romanos pōtifices ⁊ imperatores. viij. di. quo iure. xvj. q. iij. c. fi. ⁊. C. de pscrip. lon. tē. l. fi. Instrumētalis vo fuit Raymū. vt ptȝ in pemio: ⁊ fuit iste ſm Vinc. vir valde literatus oriundus de cathalonia vbi

a ¶ Scire. Adde istum in. c. literas. post Jo. de lig. in vlti. col. j. de iura. cal. ⁊ no. in. l. si pater. ff. de here. insti. ⁊ in. l. scire. ff. de legibus.

b ¶ Quedā est causa finalis. Sed an in dubio presumatur causa finalis vel impulsiua vide glo. in. c. post translationem. in. §. ceterū. in ver. cessante. de renū. ⁊ ibi Jo. and. in. c. ⁊ si christus. ad finem per glo. in versi. cessante. de iureiur. glo. in. §. his omnibus. in ver. causa. lxi. dis. xix. q. ij. due sunt ver. propter criminosos. Bal. in. l. j. ff. so. ma. in. iiij. col. in ver. itē an cessatio rōnis. Cy. et Bal. in. l. generaliter. C. de episc. ⁊ cle. gl. bar. Imo. ⁊ oēs in. l. iij. in. §. fi. in ver. causa. ff. de do. ⁊ ibi Alex. i apo. ⁊ dicit Jo. andr. in. d. c. post trāslationeȝ. post plures distinctiones doctoꝝ se vidisse in iudicijs defendi ꝙ in dubio causa dicitur finalis ea rōne ꝙ ppria qꝛ significatio huius verbi causa sapit finalē. Impulsiua videtur dicēda occasio. c. solicete. de ma. et obe. ⁊ causa finalis dicitur cuȝ do. x. vt eas romā alias nō daturꝰ. Impulsiua vero vt cuȝ do. x. vt casligas eiuas: alis daturus. et vide bal. in. l. id quod pauperibus in. j. col. C. de epi. ⁊ cle. ꝙ gerūdium semper facit presumi cām finalē. ⁊ Bal. in. l. si repetēdi. C. de cōdi. ob cau. ⁊ in. l. dictā legē. in ver. nō pcedo vlterius. C. e. ꝙ fauore ecclesie semp presumitur causa finalis. per. l. cū ia. §. mulier. ff. de cōdic. inde. ⁊ idem Bal. in auf. ex testamēto. in. ij. col. C. de col. ꝙ in donatione remuneratoria facta inter cōiunctos nō psumif finalis causa in dubio: sed potius naturalis affectus causa motiua. Nā causa finalis est qua cessante quis nō est facturus vt ibi voluit Bal. facit qd voluit idē Bal. in. l. eam quā. in. ij. col. in ver. porro. cā si. C. de fideicō. ⁊ in. l. j. in. iij. co. ibi: oppono. de. l. si pater. C. de falsa cā adie. le. ꝙ cā finalis est obiectū intellectus sicut signū est obiectū visus. ⁊ quicqd agimus ppter finē agimus. Et quot modis capiaf cā: vide Bu. in. c. cū dilecti. in vlti. col. in ver. ex causa. de accu. ꝙ causa sumitur multipliciter in iure. Primo p iudiciali cōflictu certarū personarū vt in. c. forus. de verb. sig. Secūdo pro vtilitate. ff. de peti. here. l. item veniūt. in pnc. Tertio pro specie. ff. de transac. l. cum hi. in. §. si eidem. Quarto p titulo. ff. de peti. here. l. nec vllam. in prin. Quinto p onere. C. de distractio. pigno. l. si debitor. Sexto pro fructu. C. de institu. ⁊ substitu. l. si mater. Septimo pro contractu. insti. qui. mo. tol. obli. §. est autē. de li. ob. c. fin. de plus petitio. c. vno. Octauo pro accusatione. ff. qui satisdare cogantur. l. fi. Nono pro iuratione. vt in. d. c. cuȝ dilecti. ⁊ dicit Jo. mo. in. c. fi. de iur. cal. lib. vj. ꝙ causa est impulsus aliquis ad agēdum sicut sumif in. l. j. §. sexum. ff. de postu. Sed scd̄m artistas causa est ad cuius esse sequitur aliud. Et sunt quatuor due essendi. ⁊ due fiēdi vt hic no. Dicif etiā causa ppter quā fit quodcūq; debitū. Etiā dr̄ a chaos qd dr̄ principiū oīm rerū iuxta illud Ouidij. Quē dixere chaos rudis indigestaq; moles. Et etiā cā dicif modus vel forma vt cū dico lego vxori que eius cā paraui. ff. de au. ⁊ arg. leg. l. quintus. Dicif etiā causa facti explicatio. ff. ad. l. aquil. l. si ex plagijs. §. in cliuo. Nam iuris respōsio posita est in causa agendi ſm Jo. and. cum ex causa ⁊ facto ius oriatur.

ADDE quotuplex sit causa ⁊ que dicatur causa finalis: Paulus de cast. cōs. cccxiij. in antiquis secundo impressis. Ber.

Anto. Franc. ¶ Ad illud qd dicitur in hac apostilla de gerundio an⁊ quādo importet causam finalē ⁊ necessitatē. vide gl. Bar. ⁊ doc. in rub. C. de eden. ⁊ de in ius vocan. eūdem Bar. in. l. si tu ex parte. ff. de acqui. heredi. ⁊ Bal. in. l. falsus. in. iij. ⁊. iiij. col. C. de furtis. vbi dicit qd ideo dicitur gerūdium qꝛ gerit actū verbi ⁊ habetur per Bal. in. l. si ex cautione. in. v. q. C. de non nu. pe. vbi inter cetera dicit ꝙ si quis accusatur ꝙ insultauit vnum vulnerādo: nō videf esse deductū vulnus in accusatione. de quo vide per Sali. post Ja. but. in. l. j. C. de his qui latro. ⁊ habetur per Spec. in ti. de lib. cōce. in. §. iam nūc videndū. in prin. et adde etiā ꝙ gerūdiū importat qn̄q; cōdi. vt p bar. in. l. j. in vlt. col. ff. de cōdi. et demō. ⁊ in. d. l. si tu ex parte. et de materia gerūdij habetur etiā per ang. are. et moder. in rub. insti. de act. et ad illud qd dicif de causa que dicaf finalis vel īpulsiua vide Bart. in rub. C. de instit. ⁊ substi. in versi. cā vero in. j. colū. et quō cognoscatur vna ab alia ⁊ i testamētis ⁊ in contractibꝰ vid Cy. in. l. cum te. C. de pac. inter emp. et ven. ⁊ vide bal. in l. j. in. iij. col. in v. q̄ro quō cognoscamus. C. de fal. causa adie. le. ⁊ vide bar. in. l. metū in. §. sed lȝ. ff. qd metus cā. vbi dicit ꝙ causa que ē posita in. l. in dubio psumif finalis. ⁊ qn̄ cessante cā cesset effectus vltra ea que habentur in. c. cessante. de app. vide Bal. in addi. Spe. in ti. de alleg. ⁊ dispu. in. §. post hoc. in versi. cessante. ⁊ in ver. vel illud statutum. ⁊ vide do. Car. in cle. j. in ver. not. de iudi. ⁊ quādo plures cause sunt inductiue alicuius dispositionis eque finales si vna cesset altera remanente cesset effectus dispositionis. vide que habentur in. §. affinitatis. insti. de emp. ⁊ in auf. de instru. cau. ⁊ fi. in. §. si. ⁊ in. §. sed ec si quis et. §. si vero nullus. ⁊ vide Bal. in. l. j. in. iiij. col. C. de cōdi. indebi. et per Bar. in. l. liberorum. in princi. ff. de infa. ⁊ in. l. j. ff. sol. matri. et in extrauagan. ad reprimen. in verbo nec ex eorum.

c ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Finalis. que dicatur causa finalis et que impulsiua decla. Bar. in. l. demonstratio falsa. §. fi. col. iij. ff. de condi. et demō. Feli. in. c. postulasti. col. iij. de rescrip.

d Zacharias. ¶ Qua cessante cessat dispositio. adde quod ad hoc vt hoc dictum sit verum requiritur ꝙ ita cesset ipsa causa qd nulle reliquie remaneant. alias ipsa cessante non tamē cessaret effectus: vt pulchre no. Dy. in regu. decet. ⁊ ibi in addi. ad eum addi. iij. de regu. iur. per cuius nota. decidunt Bar. ⁊ Bal. in. l. fi. de ferijs. ꝙ si datur dilatio ad producendum vnum instrumentum qd prima die pducitur ꝙ tunc finita est causa dilationis ⁊ posset iudex tunc ad vlteriora pcedere. no. idē bart. in. l. a filio. §. alūno. ff. ad treb. Ang. in. §. si minus. col. viij. insti. de acti. nec hoc haberet locū in causa finali impulsiua. vt no. per Cy. Bal. ang. et Sali. in. l. generaliter. C. de episco. ⁊ cle. Dy. ⁊ Bar. in. l. ij. §. fin. ff. de dona. Jo. fab. ⁊ Ange. are. in. §. illis aūt. insti. de testa. mili. Bar. in. l. in omni. ff. de adop. ⁊ in. l. titia. §. vsuras. ff. de leg. ij. glo. Jo. and. ⁊ docto. in. c. post translationem. §. ceterum. de renun. ⁊ in. c. ⁊ si christus. ad fin. de iureiur. Cardi. alex. post glo. in. c. fratnimus. §. neophitū. lxi. distin. Abb. prepo. ⁊ Car. alex. in. c. cum cessante. col. j. de appel. Alex. in addi. ad Bar. in alleg. §. fi. ⁊ in. l. fin. ff. de testa. tut. Feli. in. c. cum nuntius. in ij. col. ver. nota primo de test. ⁊ per do. Decium consi. xxliij. colū. j. et. ij. ne comitto ꝙ in dubio talis causa est impulsiua et non finalis. vt not. Dy. in alleg. reg. non decet. pro quo est glo. cōmuniter reputata sing. in. l. secunda. §. fina. in versi. causa. ff. de dona. Ex quo dicens effectum priuilegij debere cessare quia cessat causa ipsius debet probare ⁊ dicere de causa finali per supradicta.

a ¶ Non datur actio. Tu adde istū in.c.cum inter vniuersas.in glos.pe.
in vlti.col.de ele.vbi allegat Io.and.hic inquantū voluit qd̄ potest agi
cōtra inuitantē de dolo ad interesse: quasi sentiat ꝙ si nō pōt pretēde-
re interesse puta qz ꝓpter hoc nō fecit maiorem morā in loco vel quid
simile: tūc nō potest agi. ⁊ hoc satis sm̄ eum posset ꝓcedere de iure ci-
uili. ex quo nō in-
teruenit stipula-
tio qz ex simplici
pollicitatione nō
agit de iure ciui-
li.l.j.⁊.ij.ff.d pol-
li. Nec etiā ex pa
cto nudo: vt i.l.iu
risgētiū.ff.d pac.
de iure cano. sec⁹
vbi interuenit pa-
ctū.c.j.d pac. Sz
in simplici polli-
citatione nō cre-
dit qd̄ possit ali⁹
agere p interesse
suo qz.c.j. loquit
de pacto: cum pa
ctū sit duoꝝ: pol-
licitatio vni⁹: cū
sine aliquo pacto
promitto tibi ali
quid: credo tamē
retrocedētē pec-
care iuxta illud.
que procedūt ex
labiis meis ⁊c.
ego crederē opi.
Io.and. posse sal
uari quādo ex al-
tera parte fuit ac
cepta inuitatio ⁊
secutum sit aliqd̄
interesse inuita-
to. qz tūc pōt agi
ad interesse ɔtra
inuitātem peni-
tētem. ⁊ istud est
de mēte doctorū
inquātum dicūt
ista facere ad qō-
nem. Nūquid in-
uitān aliquez ad
prādiū teneatur
ex necessitate prā
diū exhibere: ex
quo inuitatus ac
ceptauit. de qua
qōne vide p doc.
in.c.si.de renunt.
ex quo fuit impe
dit⁹ itinerare vel
alian ꝓsequi ne-
gotia sua vnde
saltem sm̄ Ioan.

a sm̄ Ain. nō datur actio^a ex pmisso. hoc dixit vin.
sm̄ Io.and. qz Ain. fuit ibi inuitatus per quēdā
scholarem quē postmodū penituit: ⁊ sic fuit impe
ditus itinerare ⁊c. dicit tū Io.an. ꝙ ɔtra tales de
tinētes viatores vanis ⁊ inutilibus inuitationi-
bus deberet dari saltē actio de dolo ad interesse.
arg.in.l.sed hec actio.ff.si quis cautio. ¶ Tertio
querit de causa materiali: dic vt.s.dixi ꝙ aut q̄ri-
tur que sit materia sciētie ⁊ per ɔñs quid sit sub-
iectum in hac sciētia. qdam ꝙ bonū cōe: vt.s.dist.
b Io. de lig. dicit ꝙ subiectū sciētie canonice^b est hō
catholicus dirigibilis cōstitutionibus ecclesiasti
cis in bonū simplr̄ humanū ⁊ diuinū. ad hoc esti
tendit sciētia iuris canonici subiectū vero in sciē
tia ciuili est homo politicus dirigibilis ɔstitutio
nibus legalibus in bonū simpliciter humanum.
¶ Ultimo querit de causa formali. ⁊ dic ꝙ est du
plex: forma tractatus ⁊ forma tractādi. Forma tra
ctatus ponitur per glo. dum dicit quis sit modus
agēdi. Nā ipsa diuisio in quinqꝫ partes est forma
huius tractatus. Forma vero tractādi est modus
ꝓcedēdi in hac cōpilatiōe. Et iste est multiplex: vt
statutiuus preceptiuus dispositiuus ⁊c. ꝓut colli
gitur ex corpore ipsoꝝ iuriū. nam quedā iura ꝓce
dunt statuēdo: quedam precipiēdo: quedam cōsu-
lendo ⁊c. ⁊ ex his habetur materia glo. per verba
latiora ⁊ elegantiora ⁊c. Abbas.

1 ☞ Papa hodie de stilo curie ex pompa eccle-
sie augmentata se anteponit illis ad quos scribit
aliᷓs litere non valent licet olim ex nimia humili-
tate se postponeret.
2 Papa volens nō ab ordine sed a dignitate deno
minari appellat se episcopum.
Dignitas nō dz generare supbiā sz humilitatē.
Prelat⁹ nō dz multū se humiliare circa subditos
ne cōtēnatur ab eis ꝓpter nimiā familiaritatē.
Familiaritas nimia parit cōtēptū inter fatuos.
3 Papa ex dilectione subditos appellat filios: et
de stilo curie in literis nō ponit in christo nisi scri
bat ad abbatissam.
4 Doctores ⁊ scholares faciunt vniuersitatem.
Scholarium appellatione nō comprehendūtur
doctores etiā in materia fauorabili: secus in actu
indiuiduo. 19.
5 Rescriptū nō vitiat si papa scribens vniuersitati
appellat oēs filios lz in ea sint aliqui episcopi.
6 Pape salutatio remittit peccata veniᷓlia nisi ad
sit mortale.
Originale peccatū nō remittit remanēte actuali.
Gregorius idem est ꝙ vigilās ⁊ fuit perspicacissi
mi ingenij ⁊ eminentis scientie.
7 Nominis proprij argumentatio nō cōcludit nisi
aliqualiter ꝓsumptiue: secus appellatiui nisi ob-

and. datur actio de dolo ad interesse. argu.l.sed actio.ff.si quis cautio.
Nam promissa sunt debita. ad hoc ho. tex. in.l.nemo.ff. de in integ. re-
stitu. facit.c.j.de dona.in ver.vt debere. ⁊ hoc videtur mihi verius. Nec
ob. dictū Abb. qz vltra pollicitationem interuenit acceptatio alterius
et per cōsequens nō sumus in meris finibus pollicitationis: vnde cre
do hoc casu etiam agi posse. quia transiuit in pactum propter accepta
tionem alterius. argumento eorum que no. Innoc. in.c.si.de succes.ab
intesta. quē refert But. in.c.si.de confes.
ADDE tu an pactum nudum ꝓducat actionem de iure canonico ⁊
quādo Alex. cōsi.xlj.iij.lib. Ro. consi.xxx. Ber.
Zacharias. ¶ Dicas cōcludēdo ꝙ sic. vt not. Bar. soc. in tract. suo fal
lentiarum. reg.ix. fallen.ix. sequitur Feli. in.c.que in ecclesiarum. colū.
xix. ver. tertius effectus. de cōsti. ⁊ in.c.j.col.iiij. ver. circa tertium ⁊c. de
pac. vbi dicit esse cōmunē opi. cui adde glo.ij.in capit.j.xvij.q.j. et tex.
in allega.c.j.⁊.c.iij.de pac. quod est verum quādo est factum inter pro-
mittentem ⁊ illum cui promittitur secus si inter alterum. vt per. d. do.
Feli. in alleg.c.j. ver. secūda declaratio. ⁊ seq. ver. Quod amplio non so
lum in pacto nudo procedere. sed etiam in simplici pollicitatione. ita
tenet do. Anto. de but. in.c. ex parte. in vlti. col. de censi. quem refert et
sequitur do. Ias. mai. in.l. iurisgentium. §. sed cum nulla. in §.j.col.ff.

de pac. Et licet sit secus de iure ciuili: in certis tamen casibus in.d. alle.
reg. fallen. positis fallit. vt ibi ⁊ per Feli. in alle.c. ecclesia sancte marie.
et.c.j.col.ij. ver. casus autem. de pac.
Anto. Francis. ¶ Adde ꝙ ex pollicitatione simplici nō accepta etiā
de iure ciuili nō agitur quia nō videtur esse deliberate facta quoniam
sepe homines p-
mittunt volendo
ostēdere magnā
liberalitatē que
si crederēt debe-
re acceptari non
pmitterent. vt in
l.j. ⁊ ibi per doct.
C. de pact.
b ¶ Subiectū sciē
tie canonice. adde
istum ⁊ doctores
in.c. clerici. j. de
iudicijs.
c ¶ De stilo curie.
stilus curie facit
ius. ho. tex. est in
c. ex literis. ibi:
qm̄ moris nostre.
de cōsti. ⁊ ibi: iste
in.ij.col. ⁊ in.c. ad
hoc. de sen. excō.
⁊ in.c. ꝙ graui. de
de cri. fal. et in.c.
bone mēorie.el.j.
in.vj. col. de po-
stul. prela. et in.c.
aduersario. de ex
ceptio. ⁊ l.c. sicut
de re iudi. p Bu.
in.c. fina. de con-
suetu. per Cyn. ⁊
alios in.l.ij. C. q̄
sit long. consue. ⁊
Ange. in.l. fina.
C. de iniur. et no.
in.c. ꝙ super his.
de fide instrumē.
text. singu. et ibi
Andr. de baru. ⁊
Angel. in.l. fina.
C. de cano. largi.
lib.x. Et Gemi.
in.c.j. in gloss. su-
per verbo docuit
de summa trini.
et fide catho. lib.
vj. et per Feli. in
capitu. ij.x. colū.
ibi stilus curie.
facit infra de pre
scrip. dicam ple-
nius in.d.c. ex li-
teris.
ADDE tu qd̄
stilus romane ecclesie debeat pro lege seruari: Specu. in titu. de teste.
§.ix. versi. deinde. do. Cardi. consi. xxx. ⁊ dicit idem Spec. in titu. de re-
scrip. presenta. §.iiij. versic. item excipitur. ꝙ stilus cancellarie domini
pape fundatur in iure communi ⁊ dicit Barba. consi. xlvij. ꝙ index de-
bianus a stilo palatij tenetur in syndicatu. et dicit Bald. in.l.si nemo.ff.
de heredi. institu. ꝙ non valet rescriptum in quo papa scribit abbati-
bus fratres. et dixit Alexand. consilio. xxxix. in si. iij. lib. ꝙ stilus prin-
cipum ⁊ cōsuetudo vniuersalis populi parificantur.
Zacharias. ¶ Adde ampliando hoc dictum: scilicet ꝙ stilus curie sit
attendendus. imo etiam quod sit obseruādus. vt.l. labeo. versi. morem
agentium sequi debemus.ff. de statu libe. et.c. ꝙ graui. de crimi. fal. no.
hippol. de marsi. singu. suo. cxviij. incipi. stilus curie vbi alleg. Ange.
consil. cccij. incip. factum est tale christophorus. colum. fina. et Oldra.
consil. cccxxviij. incip. ad idem ⁊c. in.ij. colum. Ex quo infert dominus
Ang. in.l. fina. C. de cano. largi. lib. x. quod citatus qui non comparuit
quia citatio non erat secundum stilum curie excusatur. istud dictum
Ange. refert et singularizat multum domi. Feli. in.c. quoniam contra
falsam. in fin. vij. colum. de proba. et idem domi. Hippol. d. alleg. sing.
cxviij. de quo adde eundem. d. Feli. in.c. ad hec. de senten. excommuni.
in.iij. colum. in princip.

9 Nominis proprij mutatio volūtaria in seruo pro-
hibetur in libero secus cessante dolo.
(ad)fit cōmunis vsus loquendi. 8. 10.
Nomina propria deberent emi magno pretio si
venderentur.
11 Nomē appellatiuū seu impositū ab euentu durat
durante potentia ⁊ habitu non olno remoto. 12.
13 Etymologia seu allusio vocabuli valide arguit
nisi in quinqꝫ casibus.
14 Nomē pape in terris ecclie: ⁊ impatoris in terris
imperij ⁊ in tpalibus si nō inserat in instrumēto
instr̄m corruit nisi aliud inducat cōsuetudo. 15.
Solēnitatis omissio ex sola consuetudine indu-
cta vitiat actum.
Penalis etiam constitutio vbi est eadem ratio et
omnimoda similitudo extenditur.
16 Antipape nomē si inserat i instr̄o nō valet instr̄z
nisi in terris antipape vbi ipse colitur ⁊ tolerat.
17 Antipape adherentes sunt excōmunicati.
Instrumentum confectum a notario excōmuni-
cato est nullum.
18 Scholaris an ⁊ quando sortiatur domicilium ex
mora contracta in studio ⁊ an possit conueniri ex
contractibus ibi gestis.
20 In correlatiuis qd̄ disponit in vno disponitur in
alio etiam in materia penali.
Statutū imponēs penā vēdenti īponit ēt emēti.
21 Rector venit appel. scholarium.
Prelatus nō comprehēditur appel. capituli.
22 Notarius pōt alteri stipulari ⁊ ei acquirere citra
aliquā cessionem: licet in vno casu secus sit.
23 Arbiter nō acquirit partibus nisi cum cessione.
24 Presbyter parochialis potest alteri acquirere
ex rebus pertinētibus ad suum officiū vt in exem
plis hic positis.
25 Stipulari alteri nemo potest: ⁊ an hoc procedat
de iure cano.
Iuramētū operat ꝙ valeat stipulatio alteri fctā.
26 Promittēs etiā absenti aliquid amore dei: puta
puelle maritande ⁊c. efficaciter obligatur.
27 Comitatēses an ⁊ qn̄ veniāt app. bononiensium
vel huiusmodi.

Gregorius.

Diuiditur in duas partes principales. In prima ponitur saluta-
tio. In secūda exordium. secunda ibi:
rex pacificus. Prima subdiuiditur: qz primo po-
nitur quis scribit. scdo quibus scribit. ibi: dilectis
a tertio salutat et benedicit ibi: salutem. ¶ † Nota
primo ꝙ papa anteponit se illis quibus scribit. ⁊
c hoc est hodie de stilo curie: ^c alias litere non vale-
rent. ⁊ de materia dic vt in.c. ꝙ graui. de crimine
falsi olim vero ꝓpter nimiam humilitatē papa se

a ❡Sebasti. Sapia.❡Pompa ecclesie.vide Abb.in.c.licet.co.iij.j.de elec.in.vj.no.τ ꝙ dicere se epm sit nomẽ dignitatis patet.cũ epatus sit dignitas dignitatũ.c.venerabilis.ibi culmina dignitatũ.de preb.quẽ tex.dicit sing.Card.in cle.j.de renun.ad hoc ꝙ in materia restringibili appellatiõe dignitatis nõ venit epatus τ And.sicu.in trac.cardina.in.j.qõe basilica.col.vij.vsi.ad sm corelarium.

b ❡Epm.adde ꝙ Jo.mo.i pemio sexti dicit ꝙ merito appellatur epus: q: nõ in partez solicitudinis sed in totã vocatus est.ij.q.vij.de cetero.τ de pe.et re.c.cum ex eo.in fi.Ber.

Zacharias.

❡Addõan elect[us] papa añ coronationez suã hodie appellet papa et an se vocet epm seruũ seruoz dei Dic ꝙ sic.Jmo dicẽs ꝯtrũ est excõicatus papali excõicatione per extrana.Cle.vj.incip.q: nõnulli.refert.d.Feli.τ sequitur in.c.eã te.col.iiij.nu.vij.de rescrip.

Sebasti. Sapia.

postponebat.vt in.c.dilectissimis.xij.q.j.sz hodie
a creuit pompa ecclesie[a] de consecra.distinct.j.vasa.
2 ❡†Secũdo collige quod papa scribit se episco-
b pum[b] τ hoc ideo q: nõ ab ordine sed a dignitate
vult se denominare:τ dic vt no.gl.in pemio sexti
libri.Et sic collige qd ex dignitate nõ debet quis
scãdescere in superbiaz:sed potius se humiliare.
Dicẽdum tamẽ ꝙ nõ debet prelatus seu aliquis
presidẽs se multũ humiliare circa subditos ne cõ
tẽnatur ab eis ꝓpter nimiam familiaritatem:vt
dicit tex.in.l.obseruãdum.ff.de offi.presi.τ qi duz
nimium seruatur humilitas regẽdi frangitur au
toritas vt est tex.in.c.quando.lxxxvi.distin.vnde
illud vulgare familiaritas nimia cõtemptum pa
rit.Sed dicebat Azo illud verbũ procedere inter
fatuos:quia fatui tãtum cõtẽnunt presidẽtem ex
familiaritate nõ tamẽ prudẽtes:imo magis com
mendãt presidem de quo per glos.in preallega.c.
3 quando.❡†Item collige quod papa subditos
appellat filios:τ hoc ꝓpter dilectionẽ.Et põde-
c ra quia nõ dicit in christo nisi scribat Abbatisse.[c]
nõ enim est de stilo curie ponere in christo nisi scri-
bat Abbatisse:vel regibus:vt in.c.dilecta.de ma-
io.τ obed.τ de exces.prela.dilecta.τ vide per Spe.
4 in titu.de referi pti presen.§.i.❡†Nota doctores
facere vniuersitatem.clarius probatur in.c.ex li-
teris vbi text.nota.j.de consti.An autem schola-
d res[d] de per se faciant vniuersitatem glo.iuris ciui
lis tenet quod non.in.l.fina.C.de iurisdi.om.iu-
di.quia non exercent aliquam professionem sed
addiscunt.textus videtur probare contrarium in
c.quia in causis.de procurato.τ sic interpretatur
ꝯsuetudo q est optima legum interpres.de ꝯsue.
cum dilectus.τ.l.si de interpretatione.ff.de legi.
e ❡No.arg.ꝙ appellatione scholariũ[e] nõ compre
hẽditur doctor.Nã hic ponitur copula inter do
ctores τ scholares que habet cõiungere diuersa:
vt notatur in.c.querelam.de simo.τ not.gloss.de
iuris τ facti igno.ff.super rubri.et de hoc infra la
5 tius tangam.❡†Item collige quod cum papa
f scribit vniuersitati appellat omnes filios[f] nec vi
tiatur rescriptum:licet ibi aliqui sint epi.non est
enim verisimile quin in studio nõ fuissent epi studẽ
tes:τ tñ omnes appellat filios.❡Ultimo collige
6 modum salutandi τ benedicendi.†Quid autem
g operetur hec salutatio:[g] τ dic quod remittuntur
peccata venialia:vt not.in proemio sexti.Et hoc
verum sm illam glo.si non insunt mortalia quia
veniale opponit feruori charitatis:mortale vero
opponitur charitati:τ quia illa glos.quibusdam
videtur absurda:dic sensum esse quod veniale ex
tinguit feruorem charitatis quẽ homo habet seu
habere debet circa deum.vnde eoipso quod quis
b peccat[b] venialiter nõ diligit deũ feruenter:vnde
extinguitur ille feruor lz remaneat charitas.mor
tale vero nedum extinguit feruorẽ sed etiã ipsam
charitatem:q: eoipso ꝙ quis peccat mortaliter
desinit habere charitatem erga deũ vnde extin-
cta est charitas.Ad propositum ergo non potest
remitti veniale vbi adest mortale q: vbi quis nõ
habet charitatẽ quõ potest habere feruorem cha
ritatis.certe minime.τ ideo nõ remittitur qi nõ

c ❡Abbatisse.cõtra hoc adduco tex.in.c.ex parte.i.j.de verbo.sig.in.c.si.de cõcessio.preben.in.c.cum dilecta.in prin.j.de rescrip.cogita.

d ❡Scholares.vide plene p doc.τ ibi per do.meũ And.sicu.in.d.c.ex literis.τ in.d.c.q: in causis.vbi vtrobiꝗ plenissime attigit istũ passum.

e ❡Appellatione scholarium.adde Bal.τ Jmo.in.l.j.circa fin.ff.solu.matri.Pet.de ancha.in proe.sexti.in.vj.col.in.viij.not.τ ibi per alios doct.τ maxime Ge.in tertio not.τ per do.meũ Andr.sicu.in pemio.in cle.in.iij.col.amplia τ limita vt hic pulchre per Feli.

ADDE tu quod Alex.in.l.j.ff.sol.ma.in si.tenet qd in aliis casibus preterꝗ studii appellatiõe doctorũ nõ veniãt scholares rõnibus de quibus ibi per ipm ꝓ quo tu adde Ro.cõsi.cccxxvij.vbi dicit qd lz testm militis nõ rũpatur preteritiõe posthumi sciẽter preteriti tñ testm ingressi monasteriũ rũpitur preteritione monasterii qd sit ingressurũ:τ ꝙ nõ est bona cõparatio de milite iam facto ad militem celestẽ qui est in fieri sicut priuilegiũ doctorũ nõ extẽditur ad scholares qui debent doctorari.τ inquãtũ do.Feli.tractat hic de correlatiuis adde Ro.cõsi.clxxx.τ Rapha.com.cõsi.xxxv.τ inquãtum dicit qd appellatione monachorũ venit abbas dic qd nõ est simpliciter verũ vt voluit Ro.cõsi.cclix.ꝓ quo facit qd voluit Abb.cõsi.ix.qd in odiosis appellatione clericorum nõ veniũt canonici τ inquãtum dicit quod papa scribẽdo vniuersitati ex certa sciẽtia videtur approbare.adde que scribit late Lap.alleg.vij.τ Ro.cõsi.ccclxix.τ inquãtum ponit an cõpetat efficax remedium absenti ex stipulatione alterius.adde Oldra.cõsi.xxx.τ ro.cõsil.ccxcix.Bar.cõsi.incip.Gelius fuit confessus.Ber.

f ❡Omnes filios.vide glo.τ doct.in.c.i.in ver.fratribus.de renunt.in vj.τ in.c.j.in eo.ver.de offi.deleg.eo.lib.do.Cardi.in proe.cle.in.j.col.Do.in proe.sexti in pe.col.τ in.c.in nomine dñi.in nota.xxiij.distin.et doct.in.c.ꝗ graui.de cri.fal.τ ibi plene per do.meum.

g ❡Salutatio.vide gl.in pe.sexti.in ver.bñdictionẽ.τ adde Bal.in.l.j.in pñ.ff.de lib.τ posthu.qd ꝓbatur remissio iniurie per salutationẽ.alleg.c.omnis qui.xxiiij.q.j.τ adde qd ecõuerso nõ salutãs presumit inimicus sm glo.si.in.c.cũ adrianus.lxxiij.disti.dũmodo prius fuerit solitus salutare sm istũ.in.c.ad hoc.el.j.in pe.col.j.de appel.τ in.c.cum super.super glo.j.de offi.deleg.τ in.c.repellãtur.de accu.dixi plenius in dicto.c.cũ adrianus.τ de forma salutationis papalis in literis ad quẽcunꝗ.vide Spe.de rescrip.presen.§.iiij.circa princip.τ qd idem Spe.voluit in titu.de cita.§.iam de citatione.in verbo porro.τ quid ꝯferat salutatio pape vide hic per Joan.Calde.in.iij.q.τ vide ho.tex.in.c.ex ore.de his que fiunt a maio.parte capi.quãdoꝗ salutatio prohibetur.vt in.c.si aliquem.de sentẽ.excom.τ in cle.si summus.τ ibi no.eo.titu.τ quõ intelligitur illud neminẽ per viam salutaueritis.vide Spe.in ti.de aduo.in.§.cõsequẽter.in ver.ad eius.τ vide pulchram distinctionez Pet.de ancha.in pe.sexti.in.v.col.vbi querit an salutatio aliquid importet.dicit ꝙ salutatio qñꝗ est specialis qñꝗ generalis.Primo casu aut loquimur de remissione iniurie:aut sñie cẽsure.si iniurie: intelligitur facta remissio.nã sicut de facili cõtrahit.s.cũ ad animũ reuocat ita de facili aboletur vt per risum insti.de iniur.§.si.τ in.d.c.cũ adrianus.

Si vero loquimur in sñiam censure tũc per salutationẽ non intelligit sublata sed p absolutionẽ vt in.d.cle.si summ[us].τ in c.cum desideres.Scdo casu principali.s.qñ salutatio est generalis: et tũc nunꝗ extẽditur ad maliuolos τ odiosos beneficium eius canonis vel hominis nõ complectitur odiosos.vt in.c.alma.in.§.q: vero.τ in.§.illis.de sentẽ.excõ.lib.vj.τ in.l.lucius titi[us] ff.de lega.ij.not.Bart.in.l.si quis i graui.§.si ex stipulatu.ff.ad sil.l.iiij.§.si tibi indiciũ.ff.de cõdi.ob tur.causam.τ de salute reperit cautuz in iure in variis casib[us].Nã quãdoꝗ loquitur iura de salute patrie:vt in.l.aduocati.in ver.patriam parẽtesꝗ saluarent.C.de aduo.di.iu.Qñꝗ de salute cõi:vt in.l.iiij.C.de malefi.ibi cõtra salutẽ hoim multi.Interdum de salute pximorum.l.ꝓnunciarũ C.de ser.ibi multorũ salute.Interdum de salute dñi sui:vt in.l.j.C.de vete.lib.xij.Interdum de salute reorum.l.j.de vsufr.Interdum de salute corporis:vt in.l.j.§.eodem añt tecto.ff.ad sil.Interdum de salute anime:vt in.l.sancimus.C.de sacrosan.ece.Salutatio ergo pape dz intelligi de oibus predictis.Nam ad ipsum spectat commoda ꝓcurare τ noctes insomnes ducere ꝓ salute cõmuni:vt in.c.j.de officio deleg.lib.vj.τ in proe.eiusdem lib.Item aduerte quod maior porrigit salutem minori:vt in.c.j.in princi.de feu.cog.item par pari.l.publia.§.titius.τ l.quintus mutius.ff.depo.Sed inferior etiam superiori mandat salutem principe excepto:q: ab inferioribus non salutatur exceptis quibusdam quibus in priuilegium cõceditur de quibus in.l.ij.C.de ꝓxi.sacr.lib.xij.τ in.l.j.C.de silẽtia.eo.lib.τ post salutem datur potestas osculandi osculo pacis excepto imperatore et papa qui osculãtur in pede.l.j.C.de domesti.τ prote.τ cum ibi notatis.

Anto.Frãcis.❡Adde ꝙ qñ salutatio fit iudici vel superiori semꝑ est faciẽda reuerẽter vt ptr Spe.in ti.de aduo.in.§.hoc dicẽdũ.in prin.et in.§.ꝯsiter.in ver.ad eius.vbi ponit quõ intelligat illa autoritas xpi:neminẽ per viã salutaueritis ɂc.τ de forma salutationis papalis in literis scriptis ad quẽcũꝗ habet p Spe.in ti.de referi.pñta.§.i.v.iiij.et qd cõferat salutatio pape.vide etiã per Jo.cal.in pe.decre.in.iiij.q.et qs debeat primo in literis salutari vide Spe.in ti.de cita.§.iã de citatione.in ver.porro.τ adde etiam ꝙ ꝓ salutãdis ceteris possunt aliqua abiici more nauigãtiũ etiã que diligimus vt in.l.j.τ.ij.ff.ad.l.rhod.de ia.τ in.c.dispẽsatiões.j.q.vij.ꝓ quo facit q: pro salute multoruz pauci sunt puniẽdi qñꝗ.xxiij.q.iiij.in.c.ecce ꝙ crimina.τ adde ꝙ aliqui salnãtur timore pene.aliqui amore iustitie.xxiiij.q.iij.i.c.cũ ergo.et adde etiã qd salus alicuius est inestimabilis vt in.l.pe.ff.de dona.τ ideo dicimus ꝙ nullũ cõmodũ dz preferri ꝓprie saluti vt in.c.scimus.i.q.vij.vnde ꝓprie salus dz esse cure vniuscuiusꝗ nec alius aliqs presumitur immemor sed potius memor.vt per Spe.in ti.de excep.τ repli.§.hi.v.quid si ꝓbetur.τ in ti.de teste.§.j.ver.itẽ oppono.τ adde ꝙ salutẽ suam querẽtibus nunꝗ deus deest in his que sunt necessaria ad salutẽ vide bea.Tho.in.iij.sen.dist.xxv.arti.v.τ quot modis perueniatur ad salutem vide eũdem Tho.in.iiij.dist.xxv.arti.v.τ quõ aliquid dicatur sufficere ad salutem.vide eũdem in.iiij.dist.iij.arti.xxxj.

b ❡Sebasti. Sapia.❡Peccat.vnde dicit.d.Abb.in.c.j.in scdo not.j.de adul.ꝙ mortaliter peccans dicitur dormire:peccans venialiter dicitur dormitare:τ que tollant peccatum veniale ponit in clem.j.q.ix.de priuile.in cle.ij.in prin.eo.titu.τ in.v.quest.

a ¶ Argumētatio a nomine. Adde notata in. l. decernimus. C. de epi. et cle. ꝛ insti. de dona. §. est ꝛ aliud. ꝛ in proe. flor. in ver. discipuli. et istud argumētū est ꝓbabile nō necessarium: ꝛ notatur in. c. cū scḋm apostolū. de preben. ꝛ in rub. infortia. ꝛ in proemio cle. in glo. j. ꝛ in. d. §. in danda hic allegato hic vide per Feli.

pōt restitui charitatis seruoi vbi nō est charitas:
sicut dicimus in simili de originali peccato ꝙ nō
remittit nisi remittat actuale. vt. j. de bap. c. maio
res. ꝛ ibi vide rōnē. ¶ Sed quero qꝛ doct. etymo-
logizādo hoc nomē Gregorius: dicūt ꝙ idem est
qḋ vigilans qꝛ bene vigilauit faciens vel fieri fa-
ciēs hoc opus. vel dicitur quasi gregē regēs p bo
nam doctrinā. ꝛ fuit iste Gregorius scḋm Vinc. per
spicacissimi ingenij ꝛ magne sciētie in vtroq; iu-
re ꝛ sic vidētur doctores arguere ab etymologia
7 nois pprij. ¶ † Itē quero nūqd sit licita ista ar-
a gumētatio a noie [a] pprio. bar. sup rub. infortia. lʒ
ꝙ nō qꝛ ppria nomina imponūtur ad beneplaci-
tū ꝛ quotidie possunt mutari. l. j. C. ḋ mu. no. Hoc
tñ est verū ꝙ ex noie bono oritur bona ꝓsumptio:
b ꝛ ex noie prauo [b] et turpi: nōnūquā oritur sinistra
ad qḋ no. accur. in. l. facta. §. si in danda. ff. ad tre.
8 vbi exponit suum nomē. † vnde refert Jo. and. in
c. cū secūdum. j. de prebē. vxorē suā dixisse ꝙ si no-
mina deberēt emi magno pretio bona noia emi
deberēt: qꝛ dixi: lʒ ar. ex nomine pprio necessario
nō cōcludat: attamē ex turpi qñq; oritur sinistra
suspicio: credētes nōnulli illud nomen fuisse im-
positum ab euentu: ꝛ sic sepe euitantur tales sicut
experientia sepe compertum est. Unde ꝛ iustinia-
nus dicitur iustitiā faciēs: vt in proe. flor. Bonifa
cius quasi bona faciēs vel pōtem faciēs subditis
per bona exempla: ꝛ sic de similibus. ad hoc vide
glo. i. in proe. cle. vbi Jo. and. indirecte extulit no
9 men pprium. † An aūt licita sit indistincte pprij
c nominis [c] mutatio. [d] Cōclude ꝙ ex causa mutari
d pōt. vnde mutat nomē pape. vt not. in proe. sexti.
De imperatore vero nō legit ꝙ mutet nomē in
coronatione. Itē alicubi seruat in intrātibus re-
ligionē: sed causa cessante distingue inter liberū
ꝛ seruū: qꝛ liber ad placitū pōt sibi mutare dum-
modo cesset dolus. Sed volūtaria mutatio ꝓhi-
betur in seruo quia posset fraudare dñm per mu-
10 tationē nominis. l. j. ꝛ qḋ ibi no. C. de mu. no. † A

¶ Ad illud plutarchi de liberis educādis. primū curare debēt patres vt filij bonis nominibus nuncupent. ꝛ an valeat argumētū a noie vide Raph. com. cōsi. lxxv. ꝛ. clxix. et Fulg. cōsi. lj. et ciiij. Ber. lan.

✠ Sebasti. Sapia.

b ¶ Noie prauo. vide Andre. sicu. infra depositi. vbi post Imo. ꝛ Jo. an. l. v. belial. no. ꝙ imputādū est illi qui elegit sibi nomen. de quo p Sal. in. l. j. vbi. d. Jasin scḋa lect. col. vij. C. de sum. trini. per Mari. soc. i. c. cū dilecta de exces. prela.

✠ Sebasti. Sapia.

c ¶ Proprij nois sicut mutatio nominis pprij idu- cit fraudis ꝓsumptionē ita ꝛ qñq; mutatio nois in dignitate vel in aliqua qualitate Bal. in. l. non dubiū. colū. iij. C. de legi. vbi dicit presumitur fraus de nomine ad nomē quā quis ꝓhibitus aliqd facere sub vno noie facit se alio vocari noie vt qui nō possunt tenere concubinā vocāt eā sororē: de quo etiā est tex. vbi Bal. no. l. l. nemini. C. ḋ aduo. diuer. indi. vbi decidit aliqs qōnes.

d ¶ Nominis mutatio. adde Pe. de ancha. in proe. sexti in prin. et Bal. in prima cōsti. C. in. ij. col. ibi iuxta hoc querit do. Ja. vtrū liceat alicui mutare sibi nomē: ꝛ distingue vt ibi p eū: ꝛ per Cy. ꝛ alios in. d. l. j. cū cōcord. alijs positis hic per Feli. facit apostilla Alex. in. l. eos. in. §. fi. ff. de fal. ꝛ cōclude ꝙ mutatio nois pprij ex causa pmittit scḋm doct. hic fallit in seruo p tex. in. d. l. j. ꝛ ibi Ange. ꝛ Bal. in pn. C. fallit scḋo nō pcedere in mutatione facta in fraudē scḋm Ang. in. d. l. j. ꝛ ana. in. c. ea que. de sumo. ꝛ an liceat mutare signū dicā in. c. dilecta. de excessib. prela.

ADDe tu Oldra. consi. cclix. ꝛ noui late in. l. j. ff. solu. matrimo. et que sit ratio quod mutetur nomen pape in eius creatione vide Archidia. in proemio sexti. vbi ponit aliquas rationes. nam a principio non mutabatur nomen vt ipse ibi dicit. Ber.

e ¶ A noie vero appellatiuo. vide plene p moder. in. d. l. ij. §. appellata. ADDE quod voluit Barto. in consilio incipien. martinus baronti. ꝛ inquātum do. Feli. hic ponēdo: an cessante exercitio cesset nomē appellatiuum tāgit: an ecclesia dicatur parochialis habitu licet nō actu: dic quod Federi. cōsi. lxxx. dicit ꝙ. c. de multa. nō habet locū quādo ecclesia est parochialis habitu nō actu. ꝛ inquātum etiam supra dixit an nūcupatus perusinus dicatur de perusio: vide Bar. consi. xlij. ꝛ inquātum querit an vnus actus faciat quem mercatorem: dic quod ad hoc vt vti possit priuilegio mercatorum necesse est ꝙ habeat maiorē partem fortunarum in mercantijs vt consuluit Alex. consi. cviij. iiij. lib. et an scholaris cessans a studio amittat priuilegium scholariū: vide bar. consil. cxxxiij. incipiē. vniuersitatis nostre statuto. vbi consuluit quod scholaris qui stetit absens per quinquēnium possit priuari matricula secus si minori tempore. et quanto tempore quis sortiatur incolatum vide Ange. consi. xxvij. et an nomina verbalia verificentur vnico actu. vide Roma. consi. cclxvj. Ber.

f ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Morari. Notandū est qḋ ad ꝓpositū dicit Bal. hic ꝙ licet scholari nō intranti nō cōpetant scholarium priuilegia vt per Abb. in. c. j. in fi. j. de indi. si tñ intrat ad minus per quatuor mēses lʒ postea reliquo tēpore discurreret huc ꝛ illuc dʒ habere fructus prebende totius anni. de quo aliqd per Pau. de ca. in. l. scriniarios. C. de testa. mil. per Bar. in. l. si quis titio. ff. quibus ex cau. maio.

g ¶ Ab allusione vel etymologia vocabuli. vide plene per doc. in. d. §. appellata. ꝛ per istum ꝛ alios in. c. cum scḋm apostolū. in. ij. col. j. de ꝓhē.

e nomine vero appellatiuo [e] licita est argumētatio.
vt no. Bar. in pluribus locis: vt in. l. ij. §. appella-
ta. ff. si cer. peta. ꝛ in. l. j. ff. de verb. sig. probatur in
c. forus. de verb. sig. ꝛ in. l. si pupillus. §. territoriū.
ff. de verbo. signi. ꝛ hoc ideo: qꝛ nomina appellati
ua sunt immutabilia. l. si quis in fundi vocabulo
ff. de leg. i. nisi ex consuetudine mutarentur tunc
enī nō valet argumētatio a nomine appellatiuo
quasi vsus loquendi preferatur. l. labeo. ff. de sup.
lega. ꝛ in. c. ex literis. j. de spon. ꝛ dic vt plene dixi
11 ś. super glo. † An aūt duret nomē appellatiuum
seu impositum ab euentu si cesset exercitiū. Bar.
in pe. flor. ꝙ sic. vnde imperator dicit augustus
ab augendo: qꝛ augere dʒ rempublicā ꝛ ꝓmouere
imperiū. ꝛ lʒ nō augeat de facto nihilominus dr
augustus: qꝛ adest habit9 de facili reducibilis ad
actū: sic dicēdū in mercatoribus studētibus ꝛ simi
libus: ꝙ lʒ actu nō exerceāt illā ꝓfessionē: non tñ
perdūt nomē appellatiuū ex quo subest habitus.
12 † Aduerte qꝛ nō puto hoc indistincte pcedere in
priuilegio indulto sub noie appellatiuo: vt si pri-
uilegiū indulget scholaribus sub noie appellati-
uo vt hic ꝛ in multis locis. Unde videt distinguē
dū ꝙ aut diuertit a studio animo tamē redeūdi:
et tunc nō dicitur diuertisse: ꝛ remanet nouiē etiā
ad effectum priuilegij consequendi: de pe. distin.
prima diuortiū. Aut sine causa diuertit a studio
vt qꝛ agatur: ꝛ tunc certe nō gaudebit priuilegio
scholaribus indulto: qꝛ non sufficit quem in scho
f lis morari [f] nisi insistat scie: vt optime ꝓbat tex. in
c. cum ex eo. de ele. li. vi. in ver. studio insistētes. fa-
cit optime. xvi. q. i. generalr. ꝛ idē tenet hic Colle
13 ctarius. † An aūt sit licita argumentatio ab allu
g sione vel etymologia vocabuli. [g] ꝛ dicendū ꝙ sic:
vt no. in. l. j. ff. de tute. ꝛ in prealleg. §. appellata. et
hoc verū nisi diffinitio cōtradicat qꝛ diffinitio ꝓ-
fertur. dat enī seu exponit verā ꝓprietatē rei: non
sic facit allusio seu etymologia vocabuli: qꝛ aliter
declararet rem scḋm genus ꝛ nō scḋm speciē. exēplū

ꝛ cōclude ꝙ a nomine appellatiuo ab etymologia licite arguitur vt in. c. forus. j. de verb. signi. ꝛ. i. l. si pupillus. §. territoriū. fallit illa regula in qn q; casibus. Primo nisi noia appellatiua haberēt diffinitionem ꝛ illa diffinitio repugnaret etymologie. vñ lʒ testm̄ dicatur testatio mētis: nō tñ omnis testatio mētis est testm̄ qꝛ repugnaret diffinitiōi codicilli scḋm Abb. in. c. j. in fi. col. de iudi. Fallit scḋo nisi nomē appellatiuū eēt impositum nō ex essentiali natura rei: sed ex eo qḋ desideratur et rationabiliter dʒ esse in nominato: qꝛ tūc nō arguitur a nomine appellatiuo. vnde licet imperator dicat august9 quasi augens tñ si nō auget imperiū non desinit esse imperator. ꝛ sic pontifex quasi pontem morum faciens: si nō facit nō perdit nomē scḋm Abb. in. d. c. j. in pe. col. Fallit tertio vt pcedat quando in ipsa etymologia verbi nō dat excessus in aliquo: cōsonat diffinitiōi. secus si daretur excessus ꝛ quādoq; plus importaret ꝙ nomē: ꝛ quādoq; plus nomen ꝙ etymologia quod potest esse tribus modis. Primus qñ etymologia excedit nomen: puta presbyter quasi prebens iter: ꝛ tamē multi hoc facientes nō dicuntur presbyteri.

Zacharias. ¶ Adde de hoc plene per Ang. are. in pe. insti. in addi. ad Christophorum porcum in ver. imperator. vbi reprehendit Bart. qui in. j. cōsti. flor. in. §. omnem. ꝛ in. l. j. §. per hanc. el. ij. ff. de rei vend. dicebat imperatorem dici scḋm nominis sui etymologiam nō ab imperando vt voluerat glo. sequeretur enim ꝙ dominus ꝛ pater qui imperare possunt deberēt dici imperatores quod est falsum. sed dando aliā ety. dicebat ipse Barto. ibi quod ideo dicitur imperator qꝛ imperat et sibi imperari nō potest quod si esset verum sequeretur ꝙ pape nō subesset et imo potius deberet papa dici imperator ꝙ ipse per. c. solite. de ma. et obe. Idem in doctore: nō enim ois qui docet debet doctor appellari sʒ qui post trinā approbationē annulo: bireto: osculo: cathedra: libro ꝛ benedictione per habētem ad hoc potestatem donatur: vt no. Car. in cle. ij. post glo. de magist. ꝛ quare igitur ita dicātur ꝛ ꝙ non sit bona ab eorum nominis etymologia argumentatio recurrere ad do. Jaso. vbi ś. vbi hoc prosequitur. Secūdus modus est quādo nomē excedit etymologiam: puta priuilegium dicitur lex priuatorū. iij. dist. priuilegiū. et tamē potest esse lex existētium in dignitate vt ibi per glos. Tertius modus est quando etymologia excedit et exceditur: puta rex dicitur a regēdo hic excedit etymologia nomen: qꝛ multi nō existētes reges regunt. Item nomen tunc excedit etymologiā: qꝛ hoc nomē rex sumptū est a regno sub quo includūtur oēs regi inherētes scḋm Hugo. ꝛ Gemi. in. d. c. priuilegium. Fallit quarto nisi nomen appellatiuum esset impositum fictitie scḋm Gemi. hic dicentem esse tex. not. in. c. iij. de reg. Fallit quinto nisi esset impositum ab euentu: vt in scipione africano non quia africanus: sed quia deuicit africam. vt not. glo. iij. in. c. licet. j. de elect. quam no. ibi Gemi. et hic.

ADDE tu abbatem consi. lxxx. ij. lib. Ber.

a ¶ Inserendum nomen pape. Adde istum et alios in c. i. in iii. col. de fide instru. ibi: tertio nomē imperatoris vel pape: et aliquid per legistas in proemio. ff. noui. et per do. meū do. And. sicu. in repe. rub. de fide instr. in xliiii. col. Guid. de suza. in l. cū de cōsuetudine. ff. de leg. et vide Ang. consi. cccxl. incip. visis omnibus actior actitatis. et no. glo. ff. de pac. l. iurisgen. §. qd fere.

ADDE tu Ro. consilio. cclxxxiii. Ang. consi. clxxiiii. Ber.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Vitiare actū. Contra hoc multū vr̄ obstare illa vulgatissima regula ꝙ ea q̄ sunt de consuetudine habent p expressis si omittantur vt est gl. in l. si. C. de fideius. cū allegatis per d. Jas. in l. certi ɔdictio §. si numos. ff. si cer. pet. Sed opz restringere vt p Feli. in c. cuz. m. ferrariēsis. co. iii. j. de cōstitu. ex cuius vbis patebit solutio. et ad hec vide Fel. in c. vni co. j. de litis ɔte.

c ¶ Vitiet instrumentū. Adde an nomen pape debeat necessario apponi in instrumentis in terris ecclesie p Abb. in c. j. col. ii. v. iii. de fi. instru. et ibi per do. Fel. eadez col. ver. item requiritur. Pauci eñ doctores querunt de hac qōne sed versantur in nomine dn̄i et imperatoris de quibus vide eundē Feli. remissiue in alleg. c. j. col. j. ver. sed quod non sit de essentia. et versi. item requiritur. col. ii.

in codicillo qui dicit mētis testatio sicut testamētum e tn̄ stricte nō est testm̄: cū maior solēnitas requiratur in vno q̄ in alio vt vulgariter patet. et

14 hoc no. ¶ † Sed quero qr hic inserit nomē pape nūqd in quolibet instrumēto sit inserēdū nomen

a pape.[a] Jo. an. ꝙ sic. ad hoc qd habetur in aut. vt prepo. no. impe. col. v. d. Ant. cōcludit ꝙ in terris imperii inserēdum est nomen imperatoris et hoc in tēporalibus. in terris vero ecclesie et in spiritualibus inserēdum est nomē pape salua tamē semp cōsuetudine. Nā cōsuetudo maxime est attendenda circa hmōi solēnitatem. ad hoc bona glo. in d. aut. vt prepo. no. impera. que dicit quod licet de annis dn̄i nullibi caueatur ꝙ sint inserēdi: tamē qr de cōsuetudine inseruntur: si nō apponūtur instrumētum corruit. Et sic singu. not. ex illa glo. qd omissio solennitatis ex sola cōsuetudine inducte

b hz vitiare actum.[b] † Sed circūscripta cōsuetudi

15 ne esset pbabiliter dubitandū nūquid si in terris

c ecclesie nō inserat nomē pape vitietur instrumentum.[c] Hoc dico qr illa aut. vr̄ odiosa inquantū inducit nullitatem actus et cū disponit tātum de imperatore nō vr̄ extendēda respectu irritatiōis ad papā lz debeat extēdi respectu dispositiōis. sicut in simili tradit theoricam Jo. an. in c. dispendia. de rescrip. lib. vi. vbi dicit dispositionem penalem extendēdam pp̄ter similitudinem rōnis: non tn̄

d penam[d] in ea insertā. Facit regu. odia. de reg. iu. lib. vi. In contrarium facit glos. sing. in c. j. de tē

e po. ordi. lib. vi. que dicit quod vbi[e] est omnino eadem ratio et omnimoda similitudo: ɔstitutio etiā penalis extēditur qr nō est pprie tūc extensio: sed interpretatio. Unde cū papa sit imperator in terris ecclesie: vt in c. duobus. j. de appella. ergo illa dispositio vēdicet sibi locum et maxime qr iura ciuilia sunt approbata ex quo canonibus non con-

d ¶ Non tn̄ penā. dicā plene in c. j. j. de loc. post istū invlt. col. et istam opi. Jo. an. sequitur Do. in d. c. dispēdia. in iiii. col. et Jmol. post But. in c. si. in v. col. j. de rescrip. et iste in d. c. j. in vlti. col. et idē no. Joā. and. in c. si forte. de elc. in vi. Et ibi Domi. in iii. col. et But. in c. si. in xxiii. col. j. de cōsue. facit sing. dictū Jo. and. in c. tibi qui. de rescrip. in vi. vbi dicit ꝙ lz decretū pape afficiat ignorātes. vt in c. j. de cōce. prebē. eo. lib. nō tamen respectu pene facit glo. in cle. nolentes. in versi. ex nūc. de here. et per Jmo. et alios in c. si. j. de cōsti. vbi cōstitutio que alias extēditur ad preterita: nō extēditur respectu pene. intellige predicta qn̄ nō subest p omnia eadē rō. secus vbi subesset eadē oimoda ratio qr tūc fieret extēsio etiā respectu pene. ad hoc tex. melior de iure in c. j. in §. porro. et ibi Bal. in ver. no. bene hūc tex. in tit. que fuit prima causa bn̄ficii amittē. Fallit hoc in priuilegiis in quibus nō sit extensio data oimoda similitudine. glo. est ordina. et sing. insti. de act. §. item mista. que incipit. si in iudicio. quā glo. Bal. in d. §. porro. dicit menti tenendam.

ADDE tu an in penalib⁹ fiat extēsio barb. ɔsi. lxxxi. d. car. ɔsi. lx. ber.

e Seba. Sapia. ¶ Q2 vbi. Jdem voluit gl. in c. postq̄. versi. mēte. de elec. lib. vi. cū allegatis per Curtiū seniorē. in cōsi. ix. ticinensi statuto. col. vi. p Jas. in l. si. ff. de in ius vocan. in l. a titio. ff. de verb. oblig. per deci. in c. at si clerici. §. de adulteriis. col. vii. j. de iudi. dixi in l. qd ueruna. in primo not. ff. depos.

f ¶ Antipape. vide Ro. in rub. ff. de ope. no. nū. et do. meum And. sic. in repeti. j. de fid. instru. in iiii. col. ibi: quid de nole antipape. Et adde qr antipapa nedū nullā hz dignitatē. sed est minor ol christiano. gl. ii. est sing. in c. achatius. xxiiii. q. j. facit notabile dictū Bal. in l. impetrata. in pn̄. C. senten. rescin. nō pos. quod princeps illegitime electus est diabolus in terra et est apostata. lxxix. dist. c. si quis. et ideo nō habet claues celi: sed inferni: facit tex. sing. in c. in nomine domini. xxiii. dist.

ADDE tu de antipapa quot penis puniri possit Old. ɔsi. lxv. Ber.

g ¶ Nomen christi. an hoc sit verum vide noui. maxime Alex. in rub. de ope. noui nuntia. Ber.

h ¶ Solēnitas loci. facit ho. tex. in c. cū dilectis. de cōsue. et no. per istum et alios in c. j. de fi. instru. et in c. abbate sane. de re iu. lib. vi. et qd volunt Ange. in cōsi. ccxx. incip. in dei nomine ad hoc vt scriptura sit publi. et Barba. in repe. d. rub. de fi. instru.

ADDE no. per Bar. et que ibi posui in apostillis. C. de sum. tri. et fid. cath. in l. cunctos populos. Ber.

i ¶ A notario excōicato. Intellige verū qn̄ fuit publice excōicatus. Si vo excōicatio eēt occulta interim instr̄a ɔfecta per eū valerēt. gl. est sing. in aut. de tabel. in §. pe. que vult ꝙ instr̄m cōfectuz a notario p̄uato officio tabellionat⁹ valet et tenet si p̄uatio est occulta. d qua gl. sing. exclamauit Bal. in l. cunctos populos. in viii. co. in fi. C. de sum. tri. et in l. inhem⁹. §. sane. C. de sacrosan. eccl. et in l. j. C. de iur. et fac. ignoran. et in l. j. C. de secun. nup. et in l. ii. C. d sentē. et interloc. om. iudi. in qbus locis tenuit hoc l notario occulte excōicato: et occulte p̄uato facit singu. do. Jnn. in c. si. vere. circa fi. de sentē. excō. quod snīa lata a iudice occulte excōicato tenet. de quo vid qd leg. et no. in c. ad pbādū. de re iudi. et ita intelligit istum domi. meus in repe. d. rubri.

ADDE tu an instrumenta confecta a notario excōmunicato valeāt Fede. consi. lxxiii. et cxlvii.

Anto. Franc. ¶ Utrū notarius excōicatus possit cōficere instrumēta. vide Bal. in l. in exercēdis. C. de fi. instr. vbi dixit ꝙ nō: et vide glo. in c. decernimus. de sen. excō. in vi. et Jo. an. in c. pia. de excep. eo. lib. in nouella. et Bal. in l. i. in v. col. C. de iuris et facti ignora. et in addi. Spec. in ti. de instru. edit. in §. viii. ver. sed quid si instr̄m. et vide Jnno. in c. cum a nobis. de elect. et in c. auditis. de except. vbi dicit hoc esse verū nisi de cōsensu partium cōficiat. et vide Bar. in l. eadem. ff. ad l. iuliam repe. et in l. ii. C. de sen. et interlo. om. ind. et in l. barbarius. de officio preto. et vide do. Card. in c. perpēdimus. in xxix. q. de sen. excō. et in cle. j. in ix. q. de excep. vbi dicit qd si est publice excōicatus licet nōdū ɔdēnatus per sentētiam: ꝙ nō potest instrumētum cōficere: alias sic. ad qd vide bar. in aut. credētes. C. de hereti. et Bal. in rubr. C. qui accusa. nō possunt. et Alex. in l. lege iulia. ff. ad l. iul. repe. et dicit Bar. in d. aut. credētes. ꝙ si esset excōicatus p heresi et in ea excōicatiōe persisteret per annum: ꝙ nō possit cōficere instrumēta. et adde Bal. in l. ii. C. de secū. tabu. vbi dixit ꝙ notarius cōtra quem opponitur excommunicatio potest pbare per testes ꝙ tempore rogitus fuerat absolutus.

k Zacharias. ¶ Bononie cōmorātes. inferūt doc. ꝙ scholaris qui studet in studio nō solēni vel approbato: qualia sunt romanū bononiense pisanū paduanū Papiense perusinū et salamantinū vt no. Car. in cle. j. de magi. et Feli. in c. si. in pn̄c. eo. titu. in aut. alludētes ad hoc nomen bononia post glo. hic in ver. bononie. iuncta glo. in l. et ab antiquis. in ver. leges nostre. C. de testa. Quod tn̄ limitarem vt per d. Feli. in pri. alleg. c. si. de magi. nisi ex causa notabili: puta si aliquis solēnis et famatus doctor legeret extra locum studii generalis vel approbati ita sing. limitauit Hosti. in c. tue. de cleri. non resi.

l ¶ Ex mora in studio. plene vide istū et ibi do. meū in d. c. qd clericis. in vltimo not. et in c. ex parte. h. in ver. opp. tertio. ibi: et ex hac glos. in eo. titu. adde Joan. de imol. et istum et do. meum in c. pe. de officio delega.

ADDE tu Bar. cōsi. cxxxiiii. et Ange. consi. xxvii.

Zacharias. ¶ Adde tu Ange. Bar. et Odofr. in l. nec ipsi. num. si. et in addi. ad eā. C. de incol. et in quo loco tc. lib. x. et cōcludēdo cū Bart. in l. quesitū. in prin. ff. de leg. iii. Dic ꝙ scholaris quāuis p mille annos in studio moraret nō cōtrahit ibi domicilium si cōstat ꝙ nō hz animum

h Cum qr est attēdēda solēnitas loci[h] vbi cōficitur instr̄m idem si illud instr̄m producitur extra illas partes: qr sufficit ꝙ sit adhibita solēnitas illi⁹ loci: vt in preallе. l. j. C. de emā. li. Et aduerte qr hoc puto verū vbicunqz antipapa pbabiliter toleratur a suis subditis sicut hactenus pbabiliter dubitabatur de benedicto: qr qd ardua erat in iure et in facto: sed si pbabiliter nō tolerer: tūc puto instrumētū nō valere. ad hoc. c. apostolice. de re iud.

17 lib. vi. † Item qr notarius et omnes adherentes antipape sunt excōicati. xxiii. dist. in nomine dn̄i.

i de elec. licet. et instr̄m cōfectū a notario excōicato[i] est nullum: vt no. in c. decernimus. de sentē. excō. lib. vi. Item qr non fuit adhibita vera solēnitas

18 a iure requisita. ¶ † Ulterius qr hic salutantur

k vniuersi scholares bononie cōmorantes[k] nunqd

l ex mora in studio[l] scholaris aliquando sortiatur domicilium. ¶ Egi. dicit hic ꝙ sic si per decēniū

extradicunt. vt in c. j. j. de noui oper. nuntia. Item illa constitutio illius aut. non est proprie penalis cum nō in odium inducat irritationem actus sed propter defectū solēnitatis vt dicam in c. cogno-

16 scētes. j. de cōsti. ¶ † Secūdo quero quid si appo-

f nitur in instrumēto nomē antipape.[f] do. Ant. cōcludit ꝙ aut ɔficitur instr̄m in loco recognoscēte verū papā: et tūc instr̄m nō valet nā etiā notarius cōficiēs instr̄m etiā inter iudeos dz inuocare no-

g men christi.[g] vt no. in proe. ffor. Adde et aliam rationem: nā in solēnitatibus adhibendis inspicit locus vbi exercetur actus: vt dixi in capitu. quod clericis. de foro compe. probatur in l. i. C. de emāci. libe. cum ergo de solēnitate actus sit vt inserat nomen veri principis. ergo tc. Aut instrumētum cōficitur in terris antipape: et tūc instrumētū tenet et facit fidē in illis partibus vbi cōficitur. Tū qr antipapa ibi toleratur et habet p vero principe.

perpetuo ibi morandi.quẽ Ang.⁊ Alex.in.l.si heres col.iij.de iudi.secuti sunt.dicẽtes qd quãuis per annos mille causa studij in aliquo loco moraret scholaris nõ tñ sortitur ibi forũ:nec domiciliũ.Et de.q.seq. additio.vide Rebuf.post Ant.de barulo in allega.l.nec ipsi.de inco.⁊ Feli.Jo.an.in.c.si quis cõtra.Jmo.in.c.ex parte.⁊ Fel.post oẽs in.c.si. de foro compe.

ibi moratus est.Jo.an.dicit hoc pcedere ex presumptione ex cursu tpis.l.ij.C.de incolis.lib.x.et qd ibi nota.Uult dicere qp si cõstaret de aio scholaris qp nõ moratur ibi causa sortiẽdi domicilium qr tũc ex cursu temporis nõ contrahit ibi domicilium:qr requiritur ibi animus:sed in dubio hoc presumitur.do.Ant.hoc putat pcedere in alio q̃ in scholare:qr scholaris videt cõmorari causa studij.Aduerte qr scdm dictũ pbatur aperte in preallegata.l.ij.nam ibi disponitur de cõmorantibus cã studij:qr tales nõ sortiũtur domicilium:et postea fit ibi exceptio nisi transactis decem annis ⁊c.Exceptio enĩ est de regula:vt not.in regula.j.l.vj.Et ad rationem domini Ant.respõdeo qd tollit illa presumptio qd causa studij ex alia iuris presumptione:qr iura presumũt quẽ debere esse pfectum scientia canonica in septẽnio:⁊ in quinquẽnio: i iure ciuili vel theologia:vt in cap.cũ ex eo.de ele.lib.vj.⁊ ibi per glo.⁊ fuit extracta illa glo.ex proemio flor.vbi dicitur de quinquẽnio:et olim hoc pcedebat quãdo nõ emanarãt tot scripta:nec doctor.nec glo.sed hodie experientia docet qp nõ minus tẽpus requirit in iure ciuili q̃ canonico.Si vero scholaris moratur vltra decẽniũ videt qp nõ principaliter causa studij.Fateor tñ qp possent ẽe alie presumptiones fortiores de animo scholaris que haberẽt elidere hãc presumptionẽ.ille tamẽ tex.in.d.l.ij.primũ optime pbat:et vide nunquid scholaris saltẽ cõtrahat quasi domiciliũ vt possit cõueniri ex cõtractibus alibi gestis:[a] vide qd dixi in.c.quod clericis.de foro cõpe.¶ † Ultimo queritur[b] nunquid indistincte appellatione scholariũ 19 comprehẽdatur doctor.[c] Egid.dicit qd in materia indifferẽti ⁊ pmiscua appellatione scholariũ comprehẽditur doctor sicut appellatione monachorum comprehenditur abbas in.c.fin.de simo.⁊ appellatione familie cõprehẽditur dominus familie:vt in.l.familie.ff.de verb.sig.et appellatiõe populi cõprehendũtur senatores et patritij.vt in §.plebs.instit.de iure natu.gen.⁊ ciui.¶ Jo.an.dicit hoc pcedere in materia fauorabili:vt in priuilegijs nõ odiosis ⁊ similibus.secus in materia odiosa vt in rescriptis ad lites ⁊ similibus.arg.in regula odia.lib.vj.Fatemur tamẽ quod rectores scholariũ bene cõprehẽdũtur appellatione scholariũ:vt in prealleg.§.plures.vel vbi esset doctor vel scholaris in diuersis facultatibus.Et aduerte qr Jo.an.aperte sentit qp in materia etiã odiosa ac stricta appellatione scholarium cõprehẽdãtur doctores ⁊ scholares in diuersis facultatibus vt quia doctor in iure ciuili:scholaris in iure canonico.Sed do.Anto.hoc vltimum nõ placet in materia odiosa qr in tali materia sub simplici nõ

a ¶ Alibi gestis. Addẽ Jo.de imo.et doc.in.l.heres absens.ff.de iud.⁊ doc.in.d.c.pe.de offi.leg.⁊ per oẽs in.d.c.q̃clericis.
✠Sebasti. Sapia.
b ¶ Queritur.Uide Ludo.bolo.in cõmento priuilegij Theodosiani.in ver.oibus studẽtibus.col.iij.vbi reprehendit do.Abba.hic.
c ¶ Cõprehendatur doctor.Uide hic plene per Felinũ an appellatione scholarium veniat doctor et rector:⁊ appellatione collegij veniat caput collegij ⁊ appellatiõe capituli cõprehẽdatur platus dic et limita vt hic p eũ.adde q̃ posui a ij.in ver.appellatione scholariũ. b
d ¶ Mista.adde c tu Alex.cõs.cxvi.ij.li.Pet.de anc.cõs.ccclxxxv.vbi ponit an mulier pbibita cõtrahere p statutũ possit donare cã mortis.⁊ vide Jo.de ana.cõs.xcv.vbi ponit an statutũ habilitãs spurios ad succedẽdũ videat habilitare spurios ⁊ incestuosos:⁊ an sub simplicibus cõtineantur mista per ro.cõs.cccxcviij.Ber.Anto.Francis.
¶ Adde qd ista questio vtrũ mulier pbibita cõtrahere per statutũ possit donare cã mortis depẽdet ab illa.q.an donatio cã mortis equiparetur cõtui potius q̃ vltime voluntati de qua in.l.tam his.ff.de dona.cã mor.⁊ p glo.⁊ doc.in.l.j.ff. de leg.j.et an ⁊ qñ sub simplicibus cõprehẽdatur mixtũ maxime qñ de vtroq simplici est dispositũ.vide que ple.habent in.l.titie textores.ff.de le.j.
e ¶ Unũ ex correlatiuis.Adde istũ in.c.dilectus.el.j.de fi.⁊ in.c.qr clerici.de iurepa.in.c.fi.de iude.⁊ in.c.cũ contigat.in.viij.col.de iureiur.et in.c.j.in.iij.col.in glo.in ver.sub excõicatione.ibi:ideo ex gl.collige qd pena posita in vno ex correlatiuis ⁊c.de loca.⁊ in.c.super eo.⁊ ibi sna.de vsu.per Hemi.in.c.j.in.iiij.col.ibi:fallit secũdo.de tẽpo.ord.lib.vj.⁊ per eundem in.c.eos.in ver.nota qp pena imposita vni ex correlatiuis.eo.ti.lib.vj.qd si actor obtinuit specialem cõmissionem qp in causa ciuili reus debeat cõparere personaliter in iudicio:tenetur etiã ipse actor comparere personaliter.faciat glos.in clemen.sepe.in ver.voluerit.de verb.sig.⁊ quod no.Bal.in.c.a nobis.in vlti.col.de excep.⁊ vide eundẽ do.in.c.cupientes.in ver.deniq.de elec.in.vj.per glo.in vers.decetero.Bar.in.l.fi.C.de indi.vi.tol.⁊ in.l.fi.ff.de acce.⁊ in.l.j.C.de cupres.li.xi.et in.l.si conuenerit.ff.de pac.⁊ in.l.si ab eo.C.de le.here.⁊ in.l.inuitus.§.i.post glo.ff.de re iu.Jo.an.in rub.de spõ.duo.glo.⁊ ibi doc.in.c.j.de simo.Bal.in.c.ij.in vlti.col.de proba.⁊ in.l.nemo.C.de sacrosan.eccle.

Pet.de anch.in repe.c.j.in.xi.char.de cõsti.⁊ in cle.j.in pn.in.iij.q.de vsu.cũ alijs cõcor.Et cõclude qp vbi est eadẽ omnimoda rõ loquens in vno ex correlatiuis hz locũ in reliquo:alias secus:vt per doct.in cle.j.p illum text.de consang.⁊ affi.per Joan.andr.in.c.non debet.de test.per Cy.⁊ Ange.⁊ Salice.in.l.properandũ.§.j.C.de iudi.⁊ per Bald.

d cõprehenduntur mista:[d] alleg.no.in.l.ij.de verb.obli.Jn hoc puto attendẽdum statũ ⁊ qualitatem in quo magis incalescit:vt si magis attendat doctrine q̃ discipline scholastice tũc nõ cõprehẽdatur:alr secus:sicut dicim⁹ de hermaphrodita.nã etiã in materia penali et odiosa iudicat ẽm illum statum ⁊ illam qualitatẽ in qua magis incalescit vt habet.ff.de sta.homi.⁊.iiij.q.iij.§.hermaphrodita.Sed quo ad primum Jo.de lig.et do.meus tenẽt in materia fauorabili etiã appellatiõe scholarium doctores nõ comprehẽdi:quia habent se doctores ⁊ scholares correlatiue:vnde significatũ vnius excludit alterum vt in.c.fi.de instit.⁊ quod not.in.c.postulasti.de conces.preben.et hoc puto verius.Et maxime.quia hoc habet vsus loquendi qui attẽdendus est vt dixi super glo.j.Et facit etiam iste tex.vbi in materia fauorabili vt in salutatione noluit papa comprehendere doctores appellatione scholarium.¶ Au autem aliquo casu cõprehẽdatur doctor appellatione scholarium.¶ Jod.de lig.qp non nisi disponatur circa actum indiuiduum:vt quia prohibetur scholaribus audire:nam per consequens prohibetur doctori le-
20 ctio in.c.ij.ne cleri.vel mona.li.vj.† not.bene hoc contrarium.vult enim aperte ⁊ bene quod dispo-
e sitio circa vnum ex correlatiuis[e] extenditur ad re-
f liquum:[f] quod procedit etiam in materia penali quando correlatiua vniformiter se habent.alias secus.Ad hoc quod not.Bart.in aut.qui semel.C.quomodo ⁊ quando iudex.⁊ Bal.in.l.nemo.C.de sacrosanctis ecclesijs.Et ideo si constitutio seu statutum imponit penam vendenti certam rem:illa pena intelligitur repetita respectu ementis:quod not.Ad predicta facit.xxxij.q.j.si quis vxorem.⁊.l.cum emptor.ff.de rescin.ven.Uel ẽm Jo.de lig.potest scho comprehẽdi doctor quãdo scribitur scholaribus sub noie vniuersitatis:qr tunc doctores per interpretationem intelligũtur cum sint de vniuersitate.Hoc dictum non bene capio:cum doctores faciunt vniuersitatẽ de per se:vt in c.ex literis.de cõsti.⁊ scholares etiã de per se:vt in c.quia in causis.de pcu.vnde ⁊ hic scribitur scholaribus etiã sub nomine vniuersitatis:vt pz ibi vniuersis ⁊c.nõ enim dicit singulis nihilominus
21 exprimũtur doctores.¶ † No.etiam ex predictis qp etiam in materia stricta appellatione scholarium cõprehenduntur eorum rectores.hoc sentit aperte Jo.an.Sed in cõtrariũ facit gl.sing.in cle.vt hi.de eta.⁊ quali.vbi mature dicitur qp appel-
g latione[g] capituli de proprio significato non venit caput capituli vt prelatus.sunt enĩ hec diuersa:vt patet ex diuersitate titulorũ:vt.j.de his que fiunt a prela.⁊ in tit.de his que fiũt a ma.parte capitu.

in.l.j.C.de communi ser.manu.Jtem vbi vnum correlatiuum non pportionaf alteri quod i vno ex correlatiuis disponitur nõ vendicat sibi locum in alio ẽm hutr.post Joan.and.in.c.vniuersitatis.in.ij.colum.j.de sen.excõ.vnde lex disponens de potestate viri erga filios non extenditur ad vxorem qr hec materia ei nõ proportionaf l.§.iugta.instit.de exhereda.lib.Reliqua vide hic per moder.et latius attingam in.c.j.j.de loca.
¶ ADDE.Ro.consil.clxxx.Rapha.cõsi.consil.xxv.Ange.cõsi.lxxxi.et.ex.Lap.alleg.xxi.⁊ alleg.cxvi.dicit qp caput ⁊ mẽbrũ ponũtur correlatiua et vnũ non est reliquũ ideo prelatus nõ põt esse membrũ:de quo ibi latius.Ber.Anto.Francis.
¶ Adde qp correlatiua eodem tẽpore orta sunt ẽz Bal.in rub.C.de reb.cre.l.ver.vltimo queritur.⁊ ideo idem Bal.in autẽti.ex causa.in.iiij.col.C.de lib.preteri.dixit qd correlatiuorum eadem est natura.et dixit gloss.quam ibi docto.sequuntur in.l.si quis seruo.C.de furt.quod correlatiuorum eadem est dispositio.et ideo dicebat Bald.in.l.iij.in fin.C.de sacrosan.eccle.quod si vnum ex correlatiuis est permissum vel pbibitum alterum etiam videtur esse permissum vel prohibitũ.⁊ dicebat Barto.in.l.fi.in princ.C.de indi.vid.tollen.⁊ in.l.si ab eo.C.de legi.he.qd istud etiam procedit in penalibus ⁊ in correctorijs ⁊ habet per Hemi.in.c.j.de tempo.ordi.in.vj.
f ✠Sebasti. Sapia.¶ Reliquũ.vide late per Curtiũ seniorem in cõsi.xi.statuto parmẽsi.col.ij.per Hippolytũ Marsil.in.l.si quis viduã.col.v.ff.de questio.vbi late de hac regula.Et not.qp hec regula procedit respectu eiusdẽ actus vt si aliquis prohibitus sit vendere censetur etiam pbibitus emere secus ex diuerso:vnde si statutũ dicit qd viri banniti debeant de ciuitate expelli:non expellentur bannitorum vxores.Jta decla.pellus in tractatu bannitorum in secunda parte secundi temporis.Bartho.sozi.in consi.lxxv.difficultatem in.j.vol.nouorũ.col.penul.Francis.curtius iunior in consi.vj.presupponitur.col.x.
g ✠Sebasti. Sapia.¶ Qd appellatione.Facit ad statutum loquẽs de affinibus vtrum comprehendat maritum et vxorem qui faciant principium affinitatis et sic proprie non sunt affines de quo per Paul.de cast.et alios in.l.j.C.vnde vir et vxor.

Sed potest

Sed potest dici concordando q appellatione ca-
pituli non comprehenditur prelatus: quia ille de-
sinit esse canonicus et efficitur caput: sed rector nõ
desinit esse scholaris: argu. in preallega. c. si. de si-
mo. Hoc tñ dictum do. Ant. est valde arduum[a] te-
ne tñ ipsum mẽti pro intellectu statutorum gene-
raliter disponẽtium de scholaribus. ¶ In gl. in
ver. seruus. no. ex gl. duas causas quare papa seu
imperator appellat se seruum: alias causas vide
in proemio. vi. lib. ¶ Item no. ex gl. qd licite alle-
gatur decisa. de hoc tñ dic vt dicam. s. in proemio.
¶ Tertio no. tres casus in quibus potest quis al-
b teri stipulari[b] et obligationez acquirere. Primus
in seruo qd procedit sm doc. etiam si seruus sit in
fuga constitutus: vt no. in. l. i. §. per seruum. ff. de
c acqui. pos. Quid autem de monacho[c] dic vt no. gl.
in. c. i. s. de infan. et langui. et per Inno. in. c. cũ olim
s. de priuile. et qd no. in. c. abbatem. xviij. q. ij. vide
tex. cum glo. in. c. quanto. de offi. ordina. ¶ Scđs
casus in papa. potest enim papa obligationẽ ac-
quirere cuiq ecclesie. idem dic de alijs prelatis re
spectu suarum administrationum: vt tacite sentit
Inno. in. c. cum pridẽ. de pac. ¶ Tertius in impe
ratore qui potest acquirere cuilibet subiecto: vt in
iuribus allega. in gl. Et pro intellectu premitte q
regula iuris ciuilis habet alteri per alterum non
acquiri: vt insti. de inuti. stipu. in. §. si quis alij. et. §.
alteri. et. ff. de verbo. obli. in. l. stipulatio ista. §. alte-
ri. et ibi redditur ratio. hec regula fallit in multis
casibus quos excepit gl. in palle. §. alteri. Sed de
procura. regula est q non acqrit dño sine cessione
actionis nisi in casibus no. in pealle. §. alteri. per
Bar. vide ho. gl. in. c. quãq. de vsu. li. vi. in ver. pos-
d sit acquirere. De nuntio[d] vide tex. cũ glo. in. l. mul
tum interest. cum. l. sequen. C. si quis alteri vel sibi.
vbi habetur qualiter debet concipere verba pro-
curator vel nuntius: et quid si procurator se gessit
vt nuntius. De alijs iudicibus inferioribus vide
Inno. in. c. dudum. de conuer. coniug. in fi. vbi tz
q potest alijs acquirere: vt in. l. penulti. ff. de mag.
conue. Et hoc intellige respectu subditorũ: non
autẽ respectu aliorum nisi in his que spectant ad
22 eius officiũ. et vide quod dixi in. d. c. dudũ. ¶ † De
notario est dubium nunquid possit alteri stipula-
ri. Inno. in. d. c. dudum. exigit quatuor. qd in iu-
dicio: et in his in quibus procedit iudex ex officio:
et qd hoc faciat autoritate iudicis et in defectũ ei[9]
cui acqrit obligatio. Et sic sentit q extra eos ca-
sus in obligationibus cõuentionalibus nõ possit
notarius alteri acquirere. Sed glo. in. d. c. quãq.
per illũ tex. et per tex. in. l. ij. ff. rem pu. sal. fo. tenet
q potest alteri acquirere autoritate iudicis: alias
nõ. Sed gl. in pealle. §. alteri. simpliciter tenet no
tarium posse alteri acquirere etiaz sine cessione: et
illã opi. sequitur Bar. in pealle. l. fi. vbi idez tenet
in officiali. ad hoc. l. non aliter. ff. de adop. vbi per
Guil. de cun. et. l. i. §. exigere. ff. de magi. conue. et. l.
caius. ff. de vsuris. Facit etiã aut. vt sine pbi. ma.
dc. et credi. post prin. cum multis simi. et hec opi. vi
detur cõis: sic etiam interpretatur cõsuetudo: naz
quotidie notarius stipulatur alteri etiã presenti.
Sed opi. Inno. et gl. in pealle. c. quãq. pot proce-
dere sm do. Anto. in iudicijs vel qñ cautio est ap
probanda vel moderanda per iudicem: tũc enim
notarius nõ debet alteri stipulari: quia tunc non
ptinet ad ipsum declarare cautionẽ vel ipsam mo
derari: et sic potest pcedere tex. in pal. c. quãq. Et
ex his habes intellectũ ad illud. c. vt respectu no-
tarij exigatur ibi autoritas iudicis non qd nota-
rius non potest alteri stipulari: sed qr iudex debet
23 prius cautionẽ approbare. ¶ † De arbitro nun-
quid possit acquirere partib[9]: vide glo. in. c. dile-
cti. de arbi. in. l. litigatores. et. l. pe. ff. eo. per Spec.
in ti. de arbi. §. fi. ver. quid si stipulatus. et cõmunis
24 conclusio est q nõ acquirit sine cessione. ¶ † De
presbytero parochiali tenent legiste in. l. i. ff. de in g
sti. et iur. quod possit acquirere alteri in his que
pertinent ad officium suum: et sic potest recipere
obligationem de vsuris restituendis. est enĩ per-
sona publica. i. distin. ius publicum. et ex quo con-
ceditur potestas absoluendi concedi videtur po-
testas recipiendi obligationem et pro hoc videtur
tex. in pealle. c. quamq. Et dicit sing. do. Anto.
illum tex. non intelligenduz specialiter in vsuris:
sed generaliter in omnibus spectantibus ad offi-
cium sacerdotis: qd no. Hoc etiaz reperio sensisse
collecta. hic q tenet sacerdotez posse acqrere alte-
ri vt suus parochianus non agat actione iniuria
rum cõtra illum a quo iniuriam passus est: etiam
si hãc pmissionẽ in egritudine faciat et postea cõ-
ualescat: et hoc siue obligatio siue promissio fuerit
e facta presenti vel absenti: qd not.[e] ¶ † Predicta
25 regula[f] qd alteri per alterũ nõ acquiritur. etc. indu
f bie pcedit de iure ciuili: vt in preallegatis iurib[9].
Sed dubitandum est quid de iure canonico. glo.
in. c. quoties cordis oculus. i. q. vij. videt sentire
secus esse de iure canonico. vnde si promitto tibi
qd dabo titio cẽtum: videt qd titius possit agere
cõtra me: maxime si interuenerit iuramẽtuz scđm
illã glo. et ista gl. est multuz no. et quotidie allegat.
do. Ant. hic dicit qd si nõ interuenit iuramẽtum
nõ potest agi via ordinaria. argu. pcallegato. c.
quãquã. quia obligatio nõ habuit initiũ in perso
nã cui erat acqrenda sicut habere debet: vt. l. qui-
cũq. ff. de actio. et obliga. sed per viã denuntiatio-
nis euangelice poterit agi scđm eum: sed si inter-
uenerit iuramẽtum: tunc poterit agi via ordina-
ria: quia iuramẽtum principaliter dirigit in deũ
qui vbiq est psens. Hoc dictuz do. Anto. nõ puto
indistincte procedere: qr credo qd si nõ interuenit
iuramẽtum nullo mõ potest agi: secus si interue-
nit iuramẽtuz. Ratio huius scđi est qd iuramẽtũ
subsistit de per se nec regulatur a facto ipsum re-
cipiẽtis. Vñ et si recipiẽs turpiter recipiat ex quo
tñ iurãs turpiter nõ prestat iuramẽtum obligat
vt est tex. in. c. debitores. iũcto. c. i. de iureiu. multo
ergo fortius in casu nostro vbi nulla versatur tur
pitudo ex parte recipientis nec ex parte pstãtis.
Et in hoc casu qñ interuenit iuramentum potest
g saluari gl. illius.[g] c. quoties. sed qd interuenit sim
plex promissio tũc nihil puto actum: quia stipula-
tio nõ habet subsistere de per se sz causat ex facto
partiuz vt in iurib[9] superius allega. facit pealle.
c. debitores. vbi turpiter recipiens simplicẽ pmis
sionez nihil agit. Idem si sua non interest: vt quia
vult acquirere tertio. naz regula iuris ciuilis hoc
habet: nec reperimus ab hoc iure deuiatum pca-
nonẽ ergo stãdum est dispositioni legali: vt in. c. i.
de no. ope. nun. nam tantum respectu nudi pacti
deuiat canon a lege sm cõem sententiaz. vt in. c. i.
de pac. Et hoc ideo quia in pacto etiã nudo adest
cõsensus et naturalis obligatio que oritur ex con-
sensu. vnde de iure canonico agitur propter illam
obligationem naturalem: sed quando alius rece-
pit promissionem tunc nulla est obligatio nec na-
turalis nec ciuilis: nõ ciuilis: vt de se patet ex na-

a ¶ Arduum. Adde qd dicit Abbas in consilio. ix. quod appellatione clericorum non veniunt canonici in materia stricta: et tamen non desinunt esse clerici.

b ¶ Alteri stipulari. Adde glo. in. l. huiusmodi. in prin. ff. de leg. i. et glo. in. l. penul. C. si quis alteri vel sibi. Ro. in. l. stipulatio ista. §. si stipuler. l. ix. co. ff. de vbo. obliga. Bar. in. l. ij. ff. rẽ pupil. sal. fore. Bal. in. l. i. C. per quas psonas nobis acquiri. in ij. vj. colũ. et in. l. i. §. huius studij. ff. de iustitia et iure. et l. uniten. generaliter. in. vij. colũ. de episco. et cle. in. c. j. inviti. col. de fide instrumentoruz. et in. l. ij. in fi. vt in poss. lega. et in. l. non aliter. vbi latissime. ff. de ado-ptio. et l. l. pma. §. exigere. ff. de mag. conuenien. et in. l. postquã liti. C. de pactis. et l. l. si qs emancipatuz. C. de dona. et l. §. cuz autem impubes. institu. de adop. et per eundẽ Bal. et Ange. in. l. cum pro quo. ff. de in ius vocan. p Ange. et Imo. in. l. v. §. fina. ff. de verborũ obliga. per Inno. et Abba. in ca. dudum. de conuer. coniuga. et in. c. si. de sepulturis. et p Cy. in autten. sacramenta. C. si aduer. vẽdi. alteri stipulari vel pacisci nemo potest: vt institut. de inutili. stipula. §. si qui alij. nisi sit pcurator presentis: vel nisi sit seruus: vt in. l. si procuratori presentis. ff. de vbo. obliga. contrarium no. i. qd. vij. quoties. in. iiij. glo. in fi. sol. istud secundũ habet locũ de iure canonico: vt ibi dicit glo.

¶ Adde tu qd cardinalis stipulatur nomine pape et ei acquirit: vt voluit Oldra. consi. xxx. Ber. Zacharias.

c ¶ Quid autem de monacho. adde idem videri dicendum quod de seruo. ille enĩ monachus in acquisitione equiparatur: vt plene not. Imo. in. c. raynutius. charta. xxvij. versi. iuxta predicta. de testamen. Bald. in. l. ex repudiatione. C. de fideicom. Imo. in. l. paterfamilias. ff. de libe. et posthu. Bar. plenissime in. l. i. in princi. versi. ad ostendendum. ff. de stipulatio. seruorum. et diffuse per Feli. in. c. in presentia. in vlti. colum. versi. circa hoc. de probatio.

d ¶ Nuntio. Adde qualiter negotiorum gestor debeat concipere verba stipulationis cum alteri vult acquiri: Ro. cõsi. cccxlij. Ber.

e ¶ Quod nota. Adde glo. fi. insti. de iniur.

f c. Seba. Sapia. ¶ Predicta regula. Vide late p Feli. in. c. si cautio. col. ix. s. de fide instrumẽ. et late per d. Ias. i. d. §. alteri. et circa glo. in d. c. quoties. vide Alexan. in. l. is q heres. ff. de acqui. heredi.

g ¶ Glo. illius. c. qties. Idẽ Imo. post Hntri. in. c. cum cõtingat. in xi. charta. j. de iureiuran. in. vi. et Pe. de ancha. in cle. i. eo. ti. et l cle. i. in pn. de vsu. et in c. licet. i penulti. col. de iureiuran. in. vi. et Io. fabri insti. de inuti. stipula. l. §. si qs alteri. et Bal. l. l. pactũ. in. ix. col. C. de col. et l aut. sacramẽta. in vlti. col. C. si aduer. ven. et Ro. in. l. stipulatio ista. §. si stipuler. l vlti. col. ff. de verbo. obl. sentit Bar. in. l. cum qs decedens. §. codicillis. ff. de leg. iij. etiã si promittẽs diceret faciam in veritate sz Bal. in rub. C. res inter alios acta. in. iij. col. sed hoc remediũ nõ prodesset de iure ciuili per tex. cum glo. in. l. certum. §. si quis absente. ff. de confes. nisi in casu legis rationes et in aut. qd obtinet. C. de proba. et per Bal. i. d. l. pactũ. C. de colla. videlz in eo qui l suo testamẽto iurat se teneri Titio absenti. Ex quo sequitur vnũ singulare dictũ hic. qd si litteris dei pmisi tibi quod darem puelle maritan de absenti. c. tunc hñ obligor quia pmissio est facta deo q vbiq presens est. qd singulariter not. Nec ob. c. iuramenti. xxij. q. v. contra hoc remediuz qr nõ differt quo ad deum simplex promissio a iuramentum. Est etiam aliud remedium qd etiam nullo prestito iuramẽto cogatur pmittens ad exonerandũ conscientiam per viam denuntiationis euangelice iuxta. c. nouit. de iud. sm Hn. et Semi. hic p quo vide hic pulchre per do. Feli. adde vidẽdum do. de ro. decis. ccccxxx. in antiquis. Ber.

a ✠Sebasti. Sapia. ¶ Volūtatem suā. Cōtra hoc facit q iuramētum
nō facit qđ illud qđ est reuocabile nō possit reuocari patet qꝛ testm̄ qđ
est reuocabile ēt q sit firmatū iuramēto pōt reuocari.vt no.Bar.in.l.si
qs in prin.testamēti.i vlti.col.ff.de leg.iij.gl.ꝛ aliȷ̄.in.l.j.C.de sacrosan.
eccle.Bar.in.l.si qs inqlinos.§.fi.ff.de leg.j.ꝛ lz Old.consi.cxxvij.viso
Iasso dicat q hoc
procedit sm̄ legi
stas nō sm̄ canonistas:tn̄ Zuāfir
mat Imo.in.d.l.
si qs inquilinos.
§.fi.ꝛ in.c.cū contingit.ē iureiur.
de quo tamē per
Bartho.veronē. a
i cautē.cxvj.si pſ.
p Alex.l.l.stipulatio hoc mō.ff.ē
vbo. obliga.vbi
cōcludit q valet
scđm.cogita.
b ¶ Fctā deo.adđ
Bal.ꝯsi.cclxxvij.
sȷ̄.li.Et an ex stipulatione alteriᵒ
acqrat actio absenti:vide Spec.
in ti.de satis.§.vi
so.ver.sꝫ quis recipiet.Ber.
c ¶ Qđ appellatione bononiensium.Uide plene
per.d.And.sic.et
moder.in.d.c.rodulphus.ꝛ ibi latius dicet ꝛ oīno
videas Feli.l.iiij
conclusione.
¶ Adđ tn̄ an appellatiōe ciuiū veniāt comitatini:
Fran.are.cōsilio
lxxvij.Abb.cōsi.
liȷ̄.ij.lib.Bersi.
Zacharias.
¶ Adde multiplices modos et
differētias ciuiū.
ꝛ qtupliciter fiāt
ꝛ in quo ab incolis differāt.p Ia.
rebus.in.l.ciues.
nu.iiij.ꝛ in addi.
Item vbi debeat
subire mūera ibi
dē nu.9.ꝛ in addi.ꝛ qđ si sit plurīū ciuitatū.Itē
p q̄ verba cēsetur
quis eē ciuis.an
si noiētur bononiensis vel de bo
nonia an intelligat per illa vba
esse ciuis Bononie vel qđ ibi sit
oriundus aut domicilium habeat
vide Bar.in.l.prouinciales.in fi.ff.
de verbo.oblig.

ribus prealleg.a.nō naturalis:quia obligatio non
potest acquiri absenti sed oportet quod fundetur
in personam illius cui acquiritur nisi sit de perso
nis exceptuatis:vt in prealleg.l.quicqd.nam ab
senti nil acquiritur:vt.l.absenti.ff.de dona.ꝛ in.l.
qui absenti.ff.de acqui.pos.et in.c.si tibi absenti.
de preben.lib.vj.Et ideo videtur quod iste potest
retrocedere sine peccato:quia sine alterius preiu
a dicio potest quis mutare voluntatem suam:ᵃvt in
regula mutare:et in regula quod semel.li.vj.Hic
enim non tractatur de preiudicio absentis cū sibi
nulla obligatio fuisset quesita.als diceremus qđ
nunq̄ posset quis mutare voluntatem suā:vt pa
tet in cle.j.de renū.ꝛ in.c.fi.de procura.lib.vj.et in
c.cum marthe.de celebra.missa.Ubi patet quod si
reliqui decem titio in testamento possum mutare
voluntatem.et hec procedunt quando promisi ab
senti non intuitu dei.Non ob.c.iuramēti.xxij.q.v.
nam deus nō facit differentiam inter iuramētum
ꝛ simplicem loquelam quādo simplex loquela cō
tinet perfidiam seu mendacium:vt quia venit ad
decipiēdum ꝛ ad fallēdum:et sic proprie loquitur
ille tex.secus autem vbi ista cessant qꝛ tūc simplex
loquela nō obligat ex quo non affuit persona cui
26 acquireretur obligatio.†Sed si intuitu dei pro
misi tibi qđ darem puelle maritande absenti cen
b tuꝫ tūc bene obligor:qꝛ promissio est facta deoᵇ q
vbiq̄ presens est:ꝛ sic procedit.c.iuramenti.ꝛ hoc
27 no.pro intellectu multorū iurium. ¶ † In glo.in
ver.bononie.ibi:ꝛ ita nō.in castris.no.ex glos.qđ
c appellatione bononiēsiumᶜ seu cōmorantiū in bo
nonia nō comprehenduntur comitatini.Contra
rium sentit gl.in.c.rodulphus.de rescrip.ꝛ j in.c.j.
de vsu.li.vj.Bar.in.l.j.ff.ad munici.ꝛ illud verius
regulariter ꝛ dic vt plene dicā in.d.c.rodulphus.
fallit quādo aliqua qualitas adijcit proportiona
bilis ciuitatensibus vt hic:vbi fit mentio de scho
laribus.nam scholares non morantur in castris
cum in eis non sit nec esse possit studium generale
nisi in vrbibus regīis:vt in proemio ffo.x et.C.de
profes.qui in vrb.constan.lib.xij.ꝛ sic pōt saluari
hec glo.quā sic intellectam no.

1 ☞ Quotidie debet fieri illud quod etiam fit ali
quo internallo temporis.
2 Rubrice sunt autentice quando habēt perfectam
orationem.
Promittens scribere librum vel textum: tenetur
scribere rubricas.
3 Testes qui dicunt aliquē quotidie possedisse ꝛc.
non sunt falsi: licet aliquibus diebus non possi
deant vel aliquo interuallo.
4 Lex positiua an debeat obseruari in foro cōscien
tie vide infra nume.6.
5 Fraudans gabellas tenetur in foro conscientie:si
fuerant licite imposite.
6 Penam vltra sorteꝫ non tenetur quis soluere de
iure cano.
7 Lex decisa siue resecata an ꝛ qn̄ possit allegari.10.
8 Rubrica:an a rubro sit licita argumentatio:ꝛ qđ
si rubrum est generalius nigro vel econtra.
Rubrice ad quos effectus possint allegari.
9 Testes qui dicunt omnes ita fecisse:nō redduntur
falsi licet aliqui non fecerint.
11 Sententia lata contra extrauagantes an sit ipso
iure nulla.

Bal.oīno in.l.siue possidetis.C.de pba.ꝛ ibi Ant.ꝛ oēs.C.ne vxor pro
mari.glo.ꝛ Archi.in.c.florentinus.lxxxv.dist.latissime per Feli.in.c.si
gnificante.in pe.col.ver.querit compostella.de rescrip.
Ant.Frā. ¶ Ad hoc an appellatiōe ciuiū veniāt comitatini dr qđ nō
ex stricta significatiōe.vt p Bal.in.l.j.ff.ad muni.ꝛ p Bar.in.l.vrbis.in
ver.sꝫ q̄ro qn̄ ciuitas.ff.de vbo.sig.ꝛ in suo ꝯsi.qđ icipit:ciuitatis came
rini statuto.ꝛ p Io.de imo.in rub.ff.sol.ma.ꝛ idē ēt in materia odiosa
qꝛ nō cōtinent vt in rebsalsis cōcessis ꝫ ciues ꝛ similibᵒ.sm Bal.l.aut.

vtoīno.in.vj.col.C.ne vxor p mari.ꝛ in.l.vel si in aliquē.ff.de offi.pcō.
ꝛ hr p Ro.in.l.si finita.in.§.si de vectigalibᵒ.de dā.infec.ꝛ p Alex.in.l.
prouinciales.ꝛ in.d.l.vrbis.de vbo.sig.ꝛ.l.q ex vico.ff.ad mu.ꝛ q dicātur
ppriē ciues an originarij:an ex priuilegio.vide gl.in.l.ciues.C.de ap.ꝛ
ibi per Bal.ꝛ p Alex.in.l.si maritus.in.§.j.ff.de adul.ꝛ p Alex.in consi.
clvj.i scđa parte
consiliorum.

Rex pacificus.

Primo ponit ex o
ordium in quo cōcludit finalem inten
tum iuris generalis.Scđo narrationē
in qua ostendit intentum finalē huius cōpilatio
nis seu iuris particularis ibi:sane. Tertio cōclu
dit ibi:volētes.Prima subdiuidit quia primo po
nit finem viatoris.i.hoīs ad quem a deo disposi
tus est.Scđo causam deuiationis ab hoc fine ibi:
sed effrenata.Tertio vt ad debitum finem viator
deducatur cōcludit legem necessariam ꝛ ostendit
tres virtutes ac proprietates legis ibi: ideoq̄ lex
prodiit.Scđa pars subdiuidit quia primo ponit
euentū cōstitutiones ecclesiasticas correctiōi sub
mittēdas:ꝛ ponit materiā ꝛ causam impulsiuam
huius cōpilationis.Scđo concludit cām finalem
ibi:ad cōem.tertio causam coadiunatiuam ibi: p
dilectum.quarto formalem ibi:resecatis.ꝛ hec di
uisio sufficit p summario. ¶ Casus lfalis. Pre
missa salutatione sic expone casum in ista constitu
tione.rex pacificus.id est dn̄s noster Iesus Chri
stus sua pia miseratione ab initio mundi dispo
suit seu prouidit subditos suos fore pudicos paci
ficos ꝛ modestos.Sed ex aduerso surregit effrena
ta cupiditas:sui prodiga: pacis emula: mater li
tium:materia iurgiorum:que quotidie tot litigia
generat:quod nisi iustitia reprimeret conatus ip
sius ꝛ explicaret multiplices qōnes:abusus litiga
torū extingueret fedus humani generis ꝛ concor
dia exularet extra terminos mūdi dato sibi libel
lo repudij:ꝛ ideo circa istā cupiditatem lex prodi
ta est vt noxius appetitus ipsius restringeret sub
regula iuris per quā humanū genus informatur
vt honeste viuat:alterum nō ledat : ius suum vni
cuiq̄ tribuat.Scđo in versic.illo sane.ponit dn̄s.
Grego.casum huius compilationis dicens qđ per
magistrum Raymundum capellanum suū ad cō
munem vtilitatem studentiū fecit redigi in vnum
volumen diuersas cōstitutiones ꝛ decretales epi
stolas predecessorū suorum que disperse erant per
plura volumina:quarum alique ppter nimiam si
militudinem:quedam propter contrarietateꝫ:q̄
dam etiam propter sui prolixitatem confusionem
inducere videbantur:quedam etiam vagabantur
extra volumina supradicta de quibus tanq̄ incer
tis frequenter in iudicijs dubitabatur : adijciens
insuper quasdam cōstitutiones ꝛ decretales epi
stolas suas per quas quedam que in prioribᵒ erāt
dubia declarent.In fine pcipit Grego.vt hac tm̄ e
compilatione vniuersi vtantur in iudicijs et in
scholis prohibens ne aliqs presumat aliaꝫ facere
compilationem sine licentia sedis apostolice spe
d ciali.Ber. ¶ Not.primo qualis dꝫ esse rexᵈ debet
e enim esse pacificus:ᵉqui nō vult pacē nō est heres
Christi : qui in testamento suo principaliter reli
quit pacem dum dicit.pacem meā do vobis ꝛc.de
quo in.c.ad apostolice.ꝛ ibi per glo.de re iudi.lib.
sexto.Et not.qđ debet esse talis quales subditos
f suos appetit esse.ᶠItem collige vnde pcedunt li
tes:iurgia:ꝛ contentiones : pcedunt em̄ a cupidi
tate que est radix omniū malorum:ꝛ pcedit ex car
ne infecta ex materia originalis peccati .vnde p
pter hanc infectionem dicit canon q oīs etas ab
adolescētia prona est ad malum.xij.qđ.j.oīs etas.
ꝛ alibi pclinus est cursus ad voluptatē et malum

¶ Qualis debet
eē rex. Adde Ge
mi.in.c.grandi.
de sup.negli.prela.post Pe.d anchā. allegantem
Ciceronem p re
ge deiotaro i ora
tiōe vltra mediū:
cum de frugali
tate illum com
mēdasset subdit.
scio hoc verbo re
ges tam laudari
solere:fortem:iu
stum:seuerū:gra
uem: magnani
mū: largū: bene
ficum : et libera
lē:he sunt laudes
regie : illa puata
est: vt volet qsq̄
accipiat. ego ta
mē frugalitatem
idest modestiam
ꝛ temperantiam
virtutē maximaꝫ
iudico.ex qua au
toritate nota q̄li
tates requisitas
in regibus quas
declara vt ibi per
doct.ꝛ ibi dixi in
repeti.mea.ꝛ que
qualitates i persona administra
toris illustriū requirant:vide ibi
dein p do.Pe.de
ancha.Ber.
¶ Adde tu eun
dem Ciceronem
in oratione quaꝫ
habuit pro mar
co marcello resti
tuendo.
✠Sebasti. Sapia.
¶ Pacificus. q̄
lis debeat eē rex
ostēdunt regum
insignia que sunt
annulus q signat
fidē.c.nostrates.
xx.qđ. armilla
manuū ornamen
tū q̄ signat bona
opera:sceptrū q
signat iustitiam.
c.regū.xxiij.q.v.
gladius q signifi
cat vindictā.c.nō
solum.xxiij.q.v.
purpura : diade
ma ꝛ corona que
signant excellen

tiā.c.cōstātinus.xcvi.dist.c.duo.xij.q.j.ꝛ hec ponit eleganter Brixi. in
suo repertorio.in verbo rex.adde etiā Albe.de rosa.in.l.decernimᵒ. in
prin.C.de sacrosan.eccle.vbi dicit q rex est imago diuine maiestatis q
nō debet seuire in subditos vel in finitimos.q̄ omnia elegātius prose
quitur Erasmus roterodamus in lib.de institu.principis christiani.
vide Corse.in repe.c.grandi.col.xx.de sup.negli.prela.li.vj.
f ¶ Appetit esse.Adde illud Tulliani:qualis in reputatiōe princeps
esset:tales ꝛ reliquos solere esse ciues.Bernar.

a ¶ Exercitio legis. Adde secundum Moder. hic glo. in cle. ad nostrã. in vers.
ij. qd ieiunare deberet. que dicit ꝙ quis non posset adeo perfectus esse
quin subijciatur legi superioris saltẽ quo ad habitũ: quam alleg. ibi do.
Card. ⁊ Abb. in c. solite. in ij. col. de maio. ⁊ obe. in. viij. no. ibi super bo
nos ⁊ malos. ⁊ Imo. in rub. j. de consti. in. v. col. Et Domi. in. d. c. de cõ
stãtinopolitana.
dicit qd vincẽs re
cte nõ est subditus
iudici: sȝ equalis
qd intellige verũ
quãtũ ad exerci
tiũ iurisditionis
qd nõ cõpetit cõ
tra bonos. Et vi
de Imo. in. l. tam
bis. §. j. ff. de do.
cã mor. et bo. tex.
in ca. ois anima.
de cẽs. ⁊ ibi abb.
et Ioan. de lig. ⁊
Abb. in c. licȝ. de
reg. facit. c. nulla.
xciij. di. Ego vl
tra eos adduco
id qd voluit In
no. in. c. j. j. de cõ
sti. ꝙ cõditori ca
nonis est subdi
ta ois creatura. ⁊
adduco Bald. in
c. j. in fi. vt lit. pẽ.
vbi dicit qd pro
pter meritũ vite nõ est recedẽdũ a iuris dispositione. vnde surreptitia
impetratio nõ tȝ etiã si sanctus sit ille q impetrat: ⁊ adduco eũdẽ Bal.
in. c. iurauit. in. iij. col. de pba. qd si esset aliquis ita sancte vite qd nõ ti
meret eum subornari. tñ propter statũ cause non admitteret post didi
cita testificata. Et vide glo. ij. in. c. si quis. lxxviij. dist. que colligit argu
mentũ non debere derogari iuri cõi propter personã: ⁊ dixit gl. ij. ⁊ ibi
Inno. ⁊ Abb. in. c. pastoralis. de offi. ord. in. iiij. col. ꝙ quantũcunqȝ ali
quis sic bonus ⁊ iustus supponitur iurisditioni iudicis: lȝ in eum non
competat iurisditionis exercitiũ: ⁊ ideo non credo simplr Abb. bene
dicere in. c. qm̃ cõtra. in vlt. no. de pba. ꝙ qs non incurrat peccatũ mor
tale veniẽs contra constitutionẽ: puta indicentẽ ieiuniũ: si finis ad quẽ
principaliter tendit cõstitutio ieiunij non violatur. pro quo alleg. Archi.
post beatum Tho. in. c. vtinam. lxxvi. dist. nisi salues istud dictum dato
impedimento et existente rationabili causa impeditiua ieiunij: prout
aperte sentit Archi. post beatum Tho. in. d. c. vtinam.
Zacharias. ¶ Adde supradictis inquantũ dicit. d. Abb. dictum non
bñ dicere dñ dicit in. c. qm̃ cõtra falsam. ver. vlti. hic no. pba. qd quis nõ
incurrat peccatũ mortale veniẽdo contra constitutionẽ indicentẽ ieiu
niũ si finis ad quẽ principaliter tẽdit constitutio principaliter non vio
letur qd imo videtur esse indistincte verũ etiã non data limitatione quã po
suit. Dixit enim Abb. in p̃alle. c. qm̃ contra. talẽ non incurrere pecca
tum esto qd veniat cõtra constitutionẽ indicentẽ ieiuniũ si finis ad quẽ
principaliter tendit ieiuniũ non violetur subdẽs dũmodo constitutio
non violetur. Soli enim p contemptũ constitutioni contrauenientes pena
debent mulctari. vt no. Ang. in aut. vt facte no. consti. in prin. colla. v. ⁊
Spec. in tit. de consti. §. alie vero constitutiones. ⁊ per Pau. de ca. cõsi.
suo. lxxxvij. in prin. Plus dico ꝙ si aliquis cõstitutioni ex iusta ⁊ rõna
bili causa contrauenienis non puniatur: vt no. Alex. in. l. i. §. fi. ff. si quis
ius dic. non obtem. ⁊ in addi. j. proxi. minus dȝ puniri qui non contem
pta cõsti. aliquid facit cõtra illã. presumitur enim iusta causa ille obuiare
ita no. Alex. in. l. iulianus. ff. de cõdi. inde. p glo. in. c. j. de elec. li. vi. idem
tenuit Bal. in aut. oẽs. C. cõ. de suc. And. ro. in rub. de arb. ¶ bar. xij. oino
per Alex. in. l. consensu. §. fin. de appel.
Anto. Francis. ¶ Tu adde ꝙ qlibet est subiectus legibus ⁊ canonibus
et ab oibus debẽt custodiri iuxta tñ ea q plene traduntur p Pe. de anch.
post gl. ⁊ alios in. c. j. in verbo ab oibus. de consti. imo contra libertatẽ
superioris nõ pscribitur q: nemo põt esse acephalus: vt in. c. ad audiẽtiã.
de pscrip. est tñ verum qd qñqȝ propter hominis excellentiã receditur: qñqȝ
a dispositione legis dispẽsatiue ⁊ mitigatur pena: vt. l. quid ergo. in. §. pe
na graui. ⁊ ibi doc. ff. de his qui not. infa. ⁊ plene p Ro. qui ponit multa
exẽpla ad hoc in repe. l. si vero. in. §. de viro. ff. sol. ma. ⁊ ad illud qd dicitur
ꝙ quãtecũqȝ aliqs sit dignitatis non ppter hoc recedimus a iuris di
spositione vel vt sibi soli credatur: vel vt possit examinari post didicita
testificata. adde que habentur in. c. nobilissimus. lxxxvi. dist.

b ¶ Similitudinem. similitudo tanq̃ superflua est reijciẽda per istũ tex.
fallit in sex casibus quorũ quinqȝ ponit Gemin. hic. Primus qñ aliqua
dari posset dissimilitudo quãtũcũqȝ modica p no. in. c. fi. de exces. prela.
et not. istũ tex. in ver. nimiam similitudinem. Secundus est qñ diuisio
ne aliqua posset imuari: vt in. c. literas. de resti. spo. Tertius est propter
difficilem separationẽ: vt si clausula aliqua separaretur ab alijs connexis
totus intellectus cõfunderetur. l. j. C. de no. co. cõpo. ⁊. l. ij. §. si qs aũt. C. de
vete. iur. enu. Quartus casus est qñ reperitur vt aliquid addatur vel decla
retur. c. super questionũ. iuncto. c. cũ te. de offi. dele. Quintus casus est qñ
idem ponitur in di
uersis titulis p
pter diuersũ re
spectũ. c. signifi
cãtibus. de libel.
obl. ⁊. c. significã
tibus. de app. Se
xtus casus est sȝ
Io. and. in. c. no
bis. in prin. de iu
repatro. qñ euita
retur confusio sicut
principia capitu
lorum in hoc lib.
non resecãtur: q:
fuit factũ ne con
funderẽtur illi q
tunc studuerant
priores cõpilatio
nes sicut hodie
esset cõfusio si mu
tata hac cõpila
tione mutarẽtur
principia nobis
nota sȝ ipm Io.
an. Et iste fallen
tie sũt vtiles sm
Gemi. hic: q: p ipsas põt saluari positiones ⁊ articuli si de nouo fierent
in iudicio: vt non obstãte prima positione his respectibus põt alie fieri
sm eum hic. ⁊ qñ simile dicatur idẽ dicetur in. c. capitulum. de rescrip. ⁊
de argumento a simili dicetur in. c. translato. j. de constitu.
Anto. Francis. ¶ Et multos casus in quibus non habet locũ simili
tudo: vide per. d. Ant. ⁊ Moder. in. c. tue. de spõsa. in illa materia qñ va
leat argumentum de matrimonio spirituali ad matrimonium carna
le. et habetur per legistas in. l. illud. ff. ad. l. aquil.

et natura est imitatrix vitiorũ. xx. q. iij. procliuus.
¶ Itẽ collige q̃lis debeat esse hõ si nõ vult subijci
a exercitio legis: dȝ eñ esse pudicus: pacificus: ⁊ mo
destus: lex eñ non esset necessaria si hoies rõne re
gerentur. nã p legẽ nemo cõpellitur bñfacere: sed male
facere phibetur. xxiij. q. v. ad fidẽ. Vñ dicit Inno. in
c. pastoralis. de offi. ord. qd hoies intantũ possent
rõne regi qd nõ subijcerentur legi. i. exercitio legis.
Ad hoc. c. de constãtinopolitana. xxij. di. ⁊ per hoc
declaratur illud: qui spũ dei aguntur nõ sunt sub lege.
de regul. c. lȝ. nã nõ sunt sub exercitio legis ex quo
ducuntur lege priuata: ⁊ vide bonũ tex. de lege priua
1 ta ⁊ publica. xix. q. ij. due sunt leges. ¶ † Nota ibi:
quotidie ⁊c. qd illud dicitur quotidie fieri qd fit ali
quo interuallo interposito. nã non quotidie lites
generãtur: ⁊ facit ad testes: vt. j. dicã. ¶ Item no.
finẽ ⁊ intentũ legis. intendit enim reprimere cupi
ditatẽ ⁊ cõcupiscẽtiã ⁊ ipsam reducere ad limites
rõnis. ¶ Itẽ collige quoddã fedus esse inter hoies
seu quandã obligationẽ naturalẽ ex charitate p
cedentẽ qua tenetur qs alteri facere qd sibi vult fieri
j. dist. humanũ genus. ¶ Itẽ nota tres virtutes ⁊
pprietates legis: vt in tex. ibi: vt honeste viuat ⁊c.
et sic sciẽtia iuris docet mores: ideo dicimus qd sup
ponitur scientie morali: vt dixi in gl. prima. ¶ Nota

quid pprie significet appetitus seu concupiscẽtia
nã significat voluptatẽ qua appetitus ⁊ cõcupiscẽ
tia reguntur in malũ: ⁊ pcedũt ex ala sensitiua rõne
non regulata: voluntas non põt esse nisi ad bonũ.
b ¶ In ver. sane. no. similitudinẽ b esse reprobatam
c non eñ est superuacuis vtendum c. l. j. C. de no. cod.
cõpo. ⁊ in. c. sicut. de probatio. ¶ Itẽ collige qnqȝ
correctione digna vt nimia similitudo: cõtrietas: p
lixitas: superfluitas: et dispersa locutio seu situa
2 tio oia eñ ista inducũt cõfusionẽ. ¶ † Itẽ collige
d rubricas esse autẽticas d ⁊ de tex. nam papa mãdat
hic hac cõpilatione vti: ⁊ rubrice sunt in hac cõpi
latione. ergo pars cõpilationis qd clarius pbatur
in pemio. vj. vbi glo. sing. dicit qd ex eo qd sunt de
tex. scriptor qui pmisit scribere librũ: seu tex. tene
tur scribere rubricas. Et an licita sit argumenta
tio a rubro: dicã. j. ¶ Itẽ collige qd in gñali man
3 dato non transit ptãs legis condẽde. ¶ † His no
tabilibus expeditis primo iste text. in eo qd infert
e quotidie e fieri qd fit interuallo interposito induci
tur ad concordiã testiũ qui dicũt quẽ quotidie pos
sedisse vel quotidie resedisse in ecclesia: non tamẽ
vitiatur si aliquo interuallo non possedit vel non re
f sedit. idẽ dicit Dy. de dictione semp f in. l. j. ff. solu.
ma. Cõclude ergo ꝙ iste dictiones ⁊ similes debẽt

c ⁊ Sebasti. Sapia. ¶ Atendũ. Vide Fel. in. c. solite. col. pe. j. de maio.
et obed. aliqua per Abb. in. c. venerabili. j. de offi. deleg.
d ¶ Rubricas esse autenticas. Rubrice decretalium un sint autẽtice: vi
de Specu. in titu. de disputa. ⁊ allega. §. fina. in fin. Archi. in. c. quis ne
sciat. ix. dist. glos. in ver. ⁊ hoc. in. §. sane. in ver. titulis. in proemio sexti.
glo. in. §. hic aũt. de pe. distin. i. Et conclude qd sunt autentice qñ conti
nent orationem perfectã: q: continent tunc ius sicut in rubrica vt eccle
siastica beneficia: secus si non continent orationẽ perfectã: vt de prebẽ
dis ⁊ de testamentis. Rubrice decretorũ non sunt autentice: q: diuersi
fuerunt autores: quia qñqȝ false reperiuntur: vt patet. iij. q. ix. chart. et
voluit Spec. in. d. §. fi. ⁊ Archi. in. d. c. quis nesciat. ⁊ Butri. hic fallit in
j. rubr. decreti. que est autentica.
¶ Adde tu Alex. in rubr. ff. si cer. peta. ⁊ an cum rubrica est generalior
nigro: vel econtra: stetur rubro vel nigro: vide Abb. cõsi. xvj. ij. lib. Ro.
consi. xvj. ⁊ consi. ciiij. ⁊ vide Pau. de ca. consi. cccxxx. quẽ allegat Alex.
dicto loco. Bernar. de landria.
Zacharias. ¶ Adde quod debuit allegare Pau. de ca. cõsi. cccxxxiiij.
incip. in christi nomine presens casus ⁊c. vbi loquitur de rubrica statu
ti dicente generaliter: quod filia dotata non succedat: nigrum vero fi
liam dotatam a successione matris et auie nulla facta mentione de pa
tris successione repellebat: et tamen propter rubrice generalitatem cõ
suluit filiam a patris successione excludendam. late per Felin. in rubri
ca de accusat. et in. c. ij. v. colum. versicul. que sint rubrice. de rescriptis.
Iaso. post Alexan. et scriben. in. l. prima. ff. si certum petatur. in rubri
ca. instit. de act.
Anto. Francis. ¶ Adde circa hoc que rubrice sint autentice: et que et
quando possint allegari pro textu seu nigro. et ex quibus rubricis pos
sint sumi argumenta. et que habentur per Barto. et Bald. et alios post
eos in rubri. C. ne fil. pro patre. ⁊ in rubri. C. ne fideiuss. do. dentur. ⁊ vide
Ioan. de imo. vltra alios in rubrica. ff. de verb. oblig.
e ¶ Quotidie. Adde bonum textũ in. l. prima. §. quotidiana. ff. de aqua
quotidia. et estiua. et text. meliorem de iure in. c. significatum. in versic.
quotidie. et in versicu. quanto frequentius. et ibi Innocen. Butriga. et
alij. j. de probatio.
f ¶ Semper. Adde Ange. in. l. prima. ff. de flumi. et in auten. de here. et
fal. in principio. per tex. ibi: ⁊ facit glo. in auten. vt determinatus sit nu
merus clericorum. et Bald. in. l. aduersus. in fi. C. de vsur. Archidia. in
c. sacerdotibus. xxxi. distinc. ⁊ glo. in. c. si quis voluntate. l. distinc. ⁊ glos.
prima in. c. si clericus laicum. de fo. compet. et glo. in. c. j. in ver. iure mi
noris. j. de in integ. restitu.

¶ Adde tu de hac dictione semp: ⁊ dictione cõtinuo. Ro. cõsil. cclxiiij. vbi dicit quod licet quis iurauerit continuo stetisse in ciuitate non di-citur periurus licet fuerit aliquo tempore absens: et consilium qd alle-gat Feli. precedit istud vbi collegit. Ber.

a ¶ Sine intermissione. De ista dictione ⁊ similibus vide hic plene per do. Fel. cui adde

Bart. in l. si quis a ita. ff. de condi. et demon. vbi dixit nõ esse necesse qd b oi momēto quis stet cũ aliquo cũ quo stare iussus c est: qd facit ad q̃- 4 stionē notatã per d Dy. in l. j. ff. solu. ma. facit etiã pro rectoribꝰ ciuita-tum qui debēt se cum ducere ⁊ te-nere certũ nume rum famulorum non est requirit qd omni momen to stent in domo vñ dicit sevidisse q̃stionē de facto. 5 Quidam officia e lis voluit proba-re familiã ꝯtinue tenuisse. ꝓduxit 6 testes q dixerunt f qd dictos fami- g liares viderũt se cum in prandio ⁊ in cena: dixit te-stes probare. non enĩ debēt dicere de q̃libet momē-to. sʒ satis est qd ꝓbēt ꝙ apud re-ctorē seu officia-lē fuerãt. p tex. in d. l. si quis ita.

Sebasti. Sapia. 7

b ¶ Nunq̃. Ex hoc colligit qd lʒ ne-gatiua neget vs-qʒ in infinitũ vt est gl. no. in l. hoc edictum. ff. de cõdi. b ⁊ demõ. ⁊ no. Old. in ꝯsi. xvj. thema. ⁊ Dec. in ꝯsi. iij. in fi. col. iij. tñ re-stringit ad ꝯgruã interpretationē.

ciuiliter intelligi: ⁊ de dictione sine intermissiõe a vide tex. cũ glo. in c. sacrosan. xij. dist. Itē qd nun-q̃ preterit dies. vide tex. in c. tenere. xxxj. dist. De dictione nunq̃ b. vide tex. de cõse. dis. v. nunq̃. Itē pro testibus dicentibus qd oi tpe ⁊c. vide de cõse-cra. dist. iiij. omni tēpore. ⁊ idem dic de aliis dictio nibus ⁊ de dictione iugiter indefinenter c assidue ⁊ similibus. ad hoc. de conse. dist. ij. re vera. ¶ † Se-cũdo querit in versi. sane: nũquid lex positiua d de-beat obseruari in foro cõscientie: q: iste tex. in fin. mandat hãc compilationem obseruandã in iudi-cio ⁊ in scholis. De hoc per Jo. cal. ⁊ Jo. and. post beatũ Tho. in c. quãq̃. de vsu. lib. vj. p Fed. de sen. ꝯsi. xxi. p Inno. in c. q: plerisq. de immu. eccle. ⁊ de homi. sicut dignũ. Et cõis ꝯclusio videt qd aut lex positiua distinguit inter forum penitētiale: ⁊ iudi-ciale: ⁊ tunc non obseruat in foro penitētiali: ⁊ hoc legis autoritate: vt in c. tua. ⁊ quod ibi no. de spon. aut non distingnit ⁊ tunc ex quo est condita ab eo qui habet potestatē ⁊ non continet in se peccatum est obseruanda in foro penitētiali. † Et ex hoc ha-bes nunquid sit licitum fraudare gabellas e ⁊ non soluere pedagia. Nam certe si statutum est licitũ: tunc tenetur etiam in foro cõscientie. secus si illici tum. † Vide etiã ad predicta glo. f singu. g in c. fra-ternitatis. xij. q. ij. que multũ facit contra hanc ge neralem theoricam docto. Dicit tñ illa glo. singu. qd in foro conscientie non tenetur quis soluere pe nam. vnde si commisit furtum occultũ vel manife-stum: licet in foro iudiciali teneat soluere penã du pli vel quadrupli tamen in foro cõsciētie non te-net quis soluere sed sufficit restitutio. ⁊ est glo. val de sing. et facit ad omnes penas legibus statutas. Facit etiã qd no. Inno. in preallc. c. sicut dignum. et sic non videt qd respectu penarũ debeat lex po-sitiua seruari in foro conscientie: ⁊ vide qd no. Jo. and. in preallc. c. quãq̃. An aũt constitutio seu lex positiua liget peccatũ omnino occultum dic qd sic vt est gl. sing. in cle. j. de hereti. vbi vide. ¶ † Que-ro an sit licitum allegare legem rescissam seu rese catam: vide qd no. per tex. ibi: resecatis. ⁊ docto. re spondent qd aut lex fuit rescissa seu resecata quia contraria iuri: ⁊ tunc non est licitum illã allegare: imo incurrit penam falsi. de quo in c. j. ſ. de consti-tu. vbi tãgam. Aut fuit b resecata q: superflua aut nimis prolixa: ⁊ tunc ad declarationem legis non resecate potest allegari: et ita quotidie allegamus rescissam decretalem: ⁊ sic alleg. gl. õ. in salutatio-ne. in versi. seruus. ¶ Ultimo querit nunquid due constitutiones huius compilationis debeant alle

gari preponēdo verbum extra? Pe. ⁊ Abb. ꝙ sic: quia sunt extra volumen decretorum domi. Card. dicit quod cum hoc volumen hodie sit certũ ⁊ ap-probatum non expedit allegare cõstitutiones per ver. extra. sicut olim fiebat ⁊ hoc puto verius: quia superfluus non est vtēdum. Nam per allegationes satis cognoscitur ꝙ allegatur cõstitutio posita ex-tra volumen decretorũ: quia alius est modus pro-cedēdi in hoc volumine: ⁊ alius in decretis. ¶ In glo. in verbo disposuit. opp. pro declaratione glo. nam si deus disposuit sibi subditos fore bonos er go non possunt peccare cum dei dispositio falli nõ possit. Solu. metu contrarij. glos. exponit non ne-cessitando: sed per prouidentiam ⁊ predestinatio-nem. ⁊ videtur primo glo. sumere ista duo sʒ pro-uidentiam et predestinationem promiscue. Diffe-

i runt tamē: quia predestinatio i est preparatio gra-tie: et predestinatus nullo modo dampnari potest: vnde predestinatio est ad bonũ. prescientia ad ma lum. non tamē intelligas qd predestinatio vel pre-scientia necessitat ad bonum vel ad malum: sed q: deus sciebat aliquos esse casuros: ideo illos non predestinauit: alios vero quos sciebat ad bonum reuersuros predestinauit: dic subtiliter vt habet de vtroq. xxiij. q. iiij. vasis ire. cum. §. sequenti. sed hic sumit in glo. predestinatio large: q: oēs homi nes largo modo predestinati sunt. i. creati in boni tate ⁊ preuisi ad bonum: sed abutendo libero arbi trio committunt malũ. Secundo potest solui con trarium exponendo subditos. s. predestinatos: vt exponit glos. sequens. sed hec expositio nimis re-stringit literã que videtur loqui de omnibus ho-minibus. ¶ In glos. in verbo pudicus. in fin. op-po. contra text. nam pudicitia est virtus particu-laris: dicitur enim a pudore in quo est verecũdia. vnde consistit circa ea de quibus verecundamur. vt de desponsa. impuberũ. c. puberes. ⁊ tamen tex. per hec verba videtur innuere ꝙ deus creauit ho mines vniuersaliter bonos. Solu. glos. forte metu contrarij exponit pudicos: id est castos. quia casti

k tas k est generalior virtus q̃ pudicitia. nã propriũ castitatis est reprimere concupiscentiã ex qua ori-untur omnia mala. de constitu. nam concupiscen-tiaʒ. ⁊ de hac castitate sic generaliter sumpta in c. si enim. de peni. dist. ij. loquitur tex. qui dicit quod nemo gloriari potest se castum habere cor. sic etiaʒ potest intelligi text. in aut. de lenonibus. §. sanci-mus. collatio. iij. in glo. Nam hec castitas sola pos sibilis est deo animas presentare. ille tamē tex. nõ loquitur de castitate generaliter sumpta: sed put

g ¶ Glos. singula. Illam gl. magni fecit idē Abb. in c. raynaldus. de testamen. in glo. in ver. adijciens. et in c. quia ple-risq. de immuni-ta. ecclesie. in vlt. colũ. in versi. alia questio: qd si he-res. post Aut. ibi ⁊ in c. audiuimꝰ. de simo. in versic. an autem in foro penitentie. et in ca. si egressus. de iniur. et in c. pri-mo. de constitu-tio. in penult. co-lum. in vers. item adde glo. notab. et in aliis pleris-q̃ locis. facit qd ipse voluit in ca. primo. de custod. euchã. ⁊ illam gl. allegauit Butri ga. in c. j. de dolo et contumacia. ⁊ Bald. in c. sicut. el. iij. in j. colum. ibi: restituat. de iureiurandu. qd censura ecclesia-stica nõ curat de penis ciuilibus: sed de mera resti tutione. ⁊ Bald. in l. post decisio-nem. C. de furtis. in fine et in l. iu-bemus. §. sane. in ver. sed nunquid in foro conscien-tie. de sacrosanc. eccles. ⁊ in extra-ctis gl. decreti. ⁊ in l. id quod pau peribus. in vers. nono querit. ibi: sʒ pone testator. C. de episco. et cleri. Roma. in repetitione rubri. de arbi. in fin. ⁊ videas istum in rubrica de appella. in fine. et in c. tua. de vsuris. in fine. et in ca. dilecti. post glos. fin. ibi de arbi. et limita dictam glo. procedere in pena imponenda per iudicem. secus quando pena committitur ipso facto per. l. commissa. ff. de publi. et dixi in notabilibus meis in versic. pena. not. incip. in foro conscientie.

¶ Adde quod illam gloss. in d. c. fraternitas. sequitur domi. Jason. et multi alij ibi allegati per ipsum in §. sed isic in. xxviij. colum. in versi. et pene legales ⁊c. insti. de actio. vbi attingit materiam conscientie. Ta-men ego solitus sum allegare glo. que in terminis contrarium vult in c. sane. in glo. vlti. xiiij. q. v. que allegat tex. apertum in c. cum deuotissi-mam. in fi. xij. q. ij. qui est tex. Grego. pape. Aeneas de falco.

c ¶ Indefinenter. vide tex. iuncta glo. in c. si quis vult. xxxvi. dist. Zacharias. ¶ Adde pro elucidatione hor vocabulor. s. omni tpe: sem per: ⁊ ceterorũ id genus: qd ciuiliter debeat intelligi. i. horis ⁊ tempori bus competentibus: vt. l. si cui. et. l. si tam angusti. ff. de serui. et de offic. arch. c. ij. sic seruitus dicit continuãda aqua quotidiana. ff. de serui. vi. predio. l. foramen. ⁊ de aqua quoti. ⁊ esti. l. j. §. quod autē. ⁊ de hac dictio-ne indefinenter: vltra hic alleg. vide Arch. xliij. distin. in princi. Hosti. in c. vnico. de offi. custo. Imo. in c. si cautio. de fide instrumentorum. vbi exposuit indefinenter: id est sine cause adiectione.

Anto. Francis. ¶ Adde qd verba quãtũcunq. generalia semp debēt intelligi ciuiliter ⁊ recipiunt restrictionem de habilitate. vt in l. j. §. ge-neraliter. ⁊ ibi per Bar. ff. de leg. prestã. ⁊ est bonus tex. ⁊ ibi Bar. no. et reliqui post eum in l. j. in §. omnibus. ff. de no. ope. nun.

d ¶ Lex positiua. Dicetur in c. j. ſ. de constitu. post istum.

e ¶ Gabellas. Adde Bald. in l. veluti. in fi. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ in l. fin. C. de iu. annulo. aureo. ⁊ in c. quãquã. de censi. in sexto. ⁊ in l. ij. C. de vectig. et in l. cũ proponas. in fi. C. de nauti. feno. ⁊ in l. iubemus nullam. C. de sa-crosan. eccl. ⁊ in l. j. in prin. C. de cadu. tol. Bar. ⁊ doct. in l. vectigalia. ff. de publ. Jo. an. in c. eos. de immunita. eccle. lib. vj. in nouel. ⁊ vide Bal. in c. j. que sint regalia. vbi ponit: an sit dolus malus fraudare pedagia adeo qd in foro conscientie teneatur: ⁊ vide istum in c. j. ſ. de constitu. in iij. col. ibi: et adde dictum Bal. in l. vectigalia. et per Firmia. in tracta tu suo de gabel. in ix. parte principali. in j. ij. ⁊ iij. q.

Zacharias. ¶ Adde de hoc dicto. s. de fraudante gabellas: an ⁊ quan-do puniatur. et fallentias ad hanc regulam in c. j. col. iiij. nu. 9. in fin. in addi. meis post alios. ſ. de constitu.

f Sebasti. Sapia. ¶ Predicta glo. De hoc glos. plura per And. sic. in repe. c. raynaldus. col. xxij. cum sequen. de testamen.

h Sebasti. Sapia. ¶ Aut fuit. Vide Ang. are. insti. de testa. in princi. Paul. de cast. ⁊ Moder. in l. fi. C. de edi. di. adria. tollen. vbi ponunt an possit lex abrogata allegari.

i ¶ Predestinatio. De materia predestinationis adde beatuʒ Tho. in prima parte summe. q. xxiij. per totũ. ⁊ in primo senten. dist. xl. ⁊ xli. nam in xl. agit de predestinatione ⁊ in sequēti de reprobatione. ⁊ in questio-nibus de veritate. q. vj. ⁊ adde Sco. lib. vj. sentē. dist. xl. q. j. ⁊ in lib. iij. sen ten. dist. vij. q. iij. ⁊ per eundem lib. vj. sentē. dist. xlj. q. j. vtrum sit aliquod meritum predestinationis et reprobationis.

k ¶ Castitas. Adde de commēdatione castitatis Spec. in titu. de aduo. §. v. versic. commendet. Bernar.

est virtus

est virtus particularis prout est abstinentia a com-
migtione venerea ꝛ lȝ ille tex. sic allegetur cõiter per
glo. qđ castitas sola est ꝛc. tñ non sic loquitur: sed di-
cit ꝙ castitas est possibilis deo animas psentare:
non tñ intelligas ꝙ sola castitas sine aliis virtuti-
a bus[a] hoc possit: sed dicit de castitate propter con-
negionem virtutũ. Nemo enim potest habere vnã
virtutem in actu quominus habeat alias. xxxij. q.
j. cum renũtiatur. bene verũ est ꝙ vnum opus vir-
tutis habetur sine aliis virtutibus: et tunc nihil
prodest: vt in c. defleat. j. de regu. iur. sed virtutem
verã habere non potest sine aliis vide bonũ tex. cũ
not. gloss. in c. nisi. §. porro. de renuntiatio. de quo
etiã per beatũ Tho. secunda secunde. q. clj. Et ibi etiã di-
cit qđ proprie pudicitia cõsistit circa extrinseca et
circa signa venereorum vt sunt aspectus impudici ꝛ
oscula. Castitas vero stricte sumpta ꝯcernit ipsaȝ
cõmixtionem venereã. vnde pudicitia non est pro-
prie virtus separata a castitate. sed respicit quan-
dam circunstantiã castitatis. ad pdicta. xxxij. q. v.
c. nec solo. ꝛ c. qui viderit. ¶ In glo. in ver. per di-
lectũ. ibi: qđ quidem seruatur in psenti compilatio-
ne. sed contra hoc facit quia decreta. Grego. ix. auto-
ris huius cõpilationis non solũ ponuntur in fine
voluminis sed etiã in medio: vt pȝ in c. G. perpe-
tuus. de fide instrumẽtorum. ꝛ in c. mulieri. j. de iu-
reiurando. Sol. intellige qđ seruatur iste ordo prio-
b ritatis et posterioritatis[b] respectu titulorum non
respectu voluminis et ita etiã dicit glo. in l. j. C. de
no. codi. compo. Unde in eo. ti. decreta. que primo
emanauit primo ponitur ꝛ hoc respectu diuersorum
autorum: non respectu eiusdem: quia sepe decret.
postea edita primo ponitur ex quo nõ denotatur di-
uersitas in autore. et vide bonam glo. in c. ad hoc.
8 de offi. archi. † Et in eo qđ attẽditur ordo in rub.
c elicitur argumentũ qđ licita est argumentatio[c] a
d rubro[d] de quo per glos. in c. cũ dilecta. j. de confir.
vtili vel inutili. in c. cum monasterium. de electio.
in l. j. C. ne fideiuss. do. den. et in l. j. C. etiam ob chi-
rogra. pecu. pig. da. pos. ꝛ in aut. ad hec. C. de vsur.
in c. j. et c. si super. de offic. deleg. libr. vj. et in c. tibi
qui. de rescrip. lib. vj. cũ simi. vide per Spec. in tit.
de disputa. ꝛ allega. ad finem. ꝛ ibi per Jo. and. in
addi. Et cõclusio est qđ aut queritur de rubricis de-
cretorum: ꝛ in illis non est licita argumentatio: quia
non sunt autentice: tum quia non fuerunt edite a
magistro Gratiano: sed a quodam alio: tum quia ali-
que reperiuntur false et corrupte: vt dicit glo. in c.
charte. xij. q. ix. quam not. et hic excepta prima ru-
brica que est autẽtica secundum Specu. et Joan. and. ibi
dem. sed nõ video vnde sumant autoritatem: quia
non apparet qđ etiam ipsum volumen decreti fue
rit approbatum. vt notat Jo. and. in c. ij. de rescri
ptis. ꝛ patet etiã ex inspectione ipsius decreti vbi
nec in prin. nec in fine dicitur qđ fuerit approbatuȝ.
Item rubri. j. decreti non loquitur dispositiue sed
tantum fuit posita ad declarationem libri. Fateor
bene: quia illa rubrica declarat finalem intentionem
illius compilationis: vnde potius debet dici vera e
quam autentica. De rubricis vero decretalium et
legũ dicendũ est qđ aut cõsonant nigro ꝛ possunt alle
gari vt nigrum: et ideo quotidie allegamus vt in
rubro ꝛ nigro. j. vt eccle. beneficia. ꝛ. C. vt nemo in-
uitus agere cõpella. C. ne quis in sua causa ius sibi
dicat. Et hoc verũ quãdo oratio est perfecta: vt in pre-
dictis similibus. secus si est imperfecta oratio secundum
Joan. and. vt in rubri. de offi. deleg. patet et de re-
scrip. sed dic qđ tunc non possunt allegari dispositi-
tiue. sed bene ad aliũ effectum possunt allegari. et
licita est argumentatio. vt. j. dicam. Si vero rubrũ
contradicit nigro tũc statur nigro. quia rubrum ve-
nit ad declarationeȝ nigri. si vero latius loquitur
rubrum quam nigrũ tunc vnũ suppletur per reli-
quum. ꝛ econuerso: vt notat Bart. in preallega. au-
tenti. ad hec. Idem dic si rubrũ loquitur clarius ꝛ
specialius quam nigrum: quia tũc nigrum intelligi-
tur secũdum rubrũ. vide gl. notabilem in l. j. C. de
profes. qui in vrb. consti. lib. xij. facit glos. in c. cum
monasteriũ. de electione. ¶ Et aduerte qđ rubri-
ce possunt allegari ad quatuor effectus. ¶ Primo di-
spositiue sicut allegatur nigruȝ ꝛ hoc procedit quãdo
oratio est perfecta ꝛ cõsonat nigro. vt in rubrica vt
ecclesiastica beneficia ꝛc. ¶ Secũdo allegatur secun
dum modũ quem indocit glo. in c. si super gratia.
prealleg. et in c. bone. de confirma. vtili vel inutili.
videlicet ex quo materia executorũ tractatur sub
rubrica. de offi. deleg. ergo executor habet delega-
tam. ¶ Tertio allegatur quãdo ex vna l. vel vno c. eli
ciuntur varie lecture vt capiatur illa que cõgruit
rubro: vt dicit glo. in preallega. c. cum monasterium.
¶ Quarto allegatur ex ordine ipsarum rubricaruȝ
sicut allegat Joã. and. in c. j. de mut. peti. et dixi in
c. ex parte. de appella. ꝛ no. in l. j. de confirma. tuto.
9 ¶ † In glo. si ibi fuerũt mortui in deserto. no. gl.
e pro cõcordia testium dicentiũ qđ omnes fecerũt[e]
aliquid vt non vitietur eorum dictum si pauci ex il-
lis illud non egerũt. Et in eo quod glos. tangit an
f de modico[f] sit curandum[g] dic vt in c. si proponen-
g te. de rescriptis. Et quo ad principalem questio-
nem glo. breuiter põt dici qđ vtendũ est decretali-
bus huius compilationis in iudiciis ꝛ in scholis
secundum ipsarum intentionem: quia si est priuilegiũ debe-
mus vti vt priuilegio. si vero ius commune ꝛ tunc
secundum ius cõe. et sic clara est litera. ¶ In ea. glos. pri-
ma ibi: de fide instru. pastoralis. Joã. and. dicit qđ
h respectu decretaliũ seu extrauagantiũ[h] que emana-
uerũt post hanc cõpilationẽ tenendũ est id qđ ha-
betur in proemio. vj. lib. ꝛ qđ no. per glo. vnde secundum
do. Cardi. procedit dictũ glo. respectu eorum que ema-
nauerũt ante compilationem: qđ non procedit: quia
oẽs decretales emanate ante hãc compilationem
sunt resecate per istaȝ vt patet in fi. tex. vbi mãdat
10 hanc cõpilationẽ tantũ obseruandã. † Alie ergo
decretales in hac cõpilatione non inserte videntur
resecate vel tanquam superflue vel tanquam cõtrarie: ꝛ sic
nõ est licitum amplius aliquã ex illis allegare vt

a Zacharias. ¶ Sine aliis virtutibus. videtur hic innuere Abb. qđ casti-
tas sit virtus dum dicit sine aliis virtutibus. dictio enim sine: est exclusiua
dictio. sed vnius ꝛ eiusdẽ speciei. vt not. Guil. de cu. in l. j. §. pretor. ꝛ in l.
si cũ. ꝛ qđ ibi not. in addi. ad cũ. ff. de pig. acti. Quod tñ an sit verum dic
qđ sic per c. vlt. ꝛ qđ ibi no. Arch. xxxiij. q. vj. ꝛ vtrum sit generalis ꝛ an di-
stinguatur a pudi-
citia ꝛ ab abstinẽ
tia: quoque se ꝑpo
sitas habeat no.
secunda secunde. qđ. iiij.
Et inquantũ di-
cit Abb. d. qđ gl.
male alle. text. in
aut. de leno. dum
dicit qđ castitas
sola est possibi-
lis ꝛc. Dic qđ ly
sola in ordine lre
nõ dȝ cõiungi cũ
ly castitas sed cũ
dictione fiducia
eritque sic. ꝛ sola ꝛ
fiducia ablatiui
casus. ꝛ sic ppterea
illũ tex. ꝛ citauit
glo. absurdũ eñ
esset multũ qđ so
la castitas viã pa
radisi nobis rese
raret. pauci eniȝ
casti ꝛ sine carna
li vitio inueniuntur
vt dicit tex. in c.
quia tua. in fin. cum
sim. l. dist. ꝛ in ca-
stitatis cõmẽda-
tionem: vide tex.
xxvij. q. j. c. ij. vbi
Hieronymus in
terpretatur dictuȝ
beati Jo. de casti
tate. idẽ per Jo.
an. in c. qđ ad te.
de cler. cõiuga.
Anto. Francis.
¶ Et de cõmen-
datione castita-
tis: vide p Spec.
in tit. de aduoca.
in §. hic dicẽdũ.
in ver. Cõmẽdet
aũt. ꝛ vide eundẽ
Spec. in ti. de eo
qui mit. in posse.
in versi. porro. et
adde qđ castitas
dicitur etiã in ma
trimonio. vt l. c.
nicena. ꝛ in c. te-
nere. xxxi. dist. et
vide gl. in c. cõni
uia. xliiij. dist. ꝛ vi
de gl. ꝛ d. Car. in
cle. pe. de sen. exc.
in prima op. in fin.
et habetur. ij. regũ. c. vj. ꝛ ideo dicebat Ang. in aut. de restitu. ꝛ ea que pa.
in §. vnũ. in ver. nota mulierẽ. qđ mulier secundo nubẽs etiã infra annum
luctus dicitur caste viuere nisi iurasset amplius non nubere. illa vero que
tertio nubit non dicitur caste viuere secundum Ang. in aut. quo opor. episco. in
§. hic de eo. in fi. per illum tex. collatione nona.
¶ Adde tamen qđ verbũ caste: prolatum a marito respectu persone vxoris
intelligitur de viduitate secundum Bal. in l. deo nobis. in iiij. col. in ver. iuxta
predicta queritur. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ habetur per glo. ꝛ doc. in aut. cum relictũ.
C. de indic. vidui. ꝛ per Ang. in aut. de non eligen. secũdo nubentes. in
§. cum igitur. ꝛ per Barto. in auten. hoc locum. C. si secundo nupse. mu-
lier. et per Barto. in l. mulier. in §. cum proponeretur. et ibi per Alex.
qui multa allegat. ff. ad trebel.

b Zacharias. ¶ Ordo prioritatis et posterioritatis. Adde quod regula
riter quod est prius in ordine scripture presumitur esse prius in tempo
re. ita not. do. Bal. in l. j. C. de impub. ꝛ aliis substi. idem in l. aduersus.
C. de furtis. Gemini. in c. j. de constitutio. lib. vj. inferens firmam hanc
regulam quod in dubio est locus ordini verborũ quem posuit Bart. in
l. gallus aquilius. §. quidam. ff. de libe. et posthu. Idem in l. heredes. §.
pecto. ff. ad trebellianum. ꝛ Fel. in c. cum dilecta. colum. iij. ver. ordo scri
pture quãdo. de rescriptis. ꝛ ibi deo dante ampliabo: est enim materia
illius capituli.
¶ Argumenta-
tio a rubro. adde
istum in rubrica
de sagittariis. et
in c. ad audiẽtiã.
de reb. eccle. non
alienan. glo. ij. et
ibi istũ in c. vni-
co. de peregri. et
istum etiã in c. il-
lud. de presump.
Imol. in cle. j. in
iij. col. in ver. quid
autem si rubrum sit
generalius nigro.
de elect. dicã ple-
nius in rubri. de
constitu. post do-
minum meum.
¶ Adde tamen quod po
suit. S. in verbo ru
bricas. ꝛ Abb. cõ
sil. lxiiij. Ber.
c Sebasti. Sapia.
d ¶ A rubro. vide
late. d. Jas. in ru-
bri. de acti. in prin.
And. sic. in rubr.
j. de iudi. moder.
in l. j. ff. si cer. pet.
e ¶ Qđ omnes fece
rũt. dicã in c. j. de
consti. in glo. in ver
bo ab olbus.
f ¶ De modico.
vide plene in d.
c. si proponẽte. et
in tractatu meo
de minimis. vbi
plura accumula-
ui pro ꝛ contra.
¶ Adde tamen que
scripsit Alex. cõ-
si. ciiij. vbi consu-
luit: an stante sta
tuto qđ falsificãs
monetã ꝯburatur:
si aliquis cudit ba
gatinos an debe
at cõburi ꝛ ꝯclu-
dit ꝙ nõ: et multũ
deniat ꝛ facit qđ
pro modica lesione
nõ datur restitutio
vt cõiter tenetur
maxime p Spec.
in ti. de in integ.
restitu. §. ij. ver. ꝛ
scias. ꝛ que res di
catur modica: vide per eundem in titu. de furtis. versic. sed quid si nau-
ta. et dicit Alexan. consil. lxv. quod testis in modico contrarius non di-
citur falsus. Ber. de landri.

g Sebasti. Sapia. ¶ Curandum. Vide Dec. in c. de appella. j. de ap
pel. Jas. in l. sciendum. in fi. col. iiij. ff. qui satis. cogã. Feli. in c. que in eccle
siarũ. col. xviij. ver. iiij. declara. j. de consti. Bal. ꝛ Jas. in aut. qui rem. C.
de sacrosan. eccl. Jas. in l. j. col. vi. versi. iiij. limi. C. qui admit.

h Zacharias. ¶ Seu extrauagantiũ. Adde an sñia lata cõtra extraua-
gantẽ sit nulla: ꝛ hoc quãdo de illa potest probabiliter dubitari nec fuit su-
perior consultus: cõclude breuiter post Bart. in l. cum prolatis. ff. de re
iudi. non esse nullã. quã opi. tenuerunt Anto. de but. Card. ꝛ Imo. in c.
pastoralis. ꝛ ibi Feli. post eos. colũ. ij. Ultimo per istũ tex. de fide instru.
vbi dicit esse cõem opi. Domi. de san. Gemi. in c. in tantũ. col. pe. xxi. di
lȝ do. Abb. in c. pastoralis. tenuerit cõtrariũ. limitabis tñ vt p Feli. ibi
post Bal. ibidem. et in l. leges sacratissime. in ij. q. C. de leg.

disponant sicut ante disponebāt. Sed dic clarius
ꝙ aut querit̄ de extrauagātibus editis ante hanc
compilationem: et olim in illis habebat locum.c.
pastoralis.nam illud emanauit ante illā compila-
tionem: sed hodie sunt resecate.vt.s.dixi.aut que-
rit̄ de extrauagātibus editis post hanc compila-
tionem.⁊ hodie etiam sunt resecate per id qđ ha-
bet̄ in proemio.vi.lib. Restat ergo necessario con
cludere qđ.c.pastoralis.habet locū dūtaxat in de-
cretalibus extrauagantibus editis post compila-
tionem.lib.vi.† Et aduerte aduniꝫ qđ colligit̄ ex
hoc tex.iuncta glo.qđ probabiliter in iudicijs du-
bitari pōt de extrauag.⁊ idem probat tex.in proe
mio.vi. Et facit hoc multū pro Bar.in.l.cū prola-
tis.ff.de re iud.⁊ pro communi modernorum sen-
tentia in pre alleg.c.pastoralis.vt sentētia lata cō-
tra extrauagātes sit ipso iure nulla[a] cuius cōtra-
riū tenui in.d.c.pastoralis.⁊ vide quod ibi dixi.

De summa trinitate ⁊ fide catholica. Rubri.

Fides quid est ⁊ quomodo differat a spe.
2 Articulus fidei qđ sit ⁊ eius diffinitio ⁊ quot sint.
3 Baptismus nō est articulus fidei: sed sacramētū.
4 Implicite et explicite quid significet.
5 Hereticus non dr̄ ille q errat in articulis fidei nisi
pertinaciter suū errorē defendat: vide in nu.7.
6 Differentia inter clericos ⁊ laicos circa sciētiam
articulorum.

Glos.continuat rubricam et sit continuatio ad
ostendēdum ordinem in volumine seruatū.debēt
enim cōstitutiones sub congruis titulis collocari
vt no.s.in proemio lib.vi.⁊.C.de nouo codi.cōpo.
in prima cōstitutione. Posset ⁊ aliter continuari:
sed cōtinuatio gl.sufficit. De materia rubrice ha-
betur.xxiij.dist.qꝛ eps.vbi est pulcher tex.cōtinēs
sup quo sit examinādus episcopus in eius promo
tione: ⁊ incidēter tractat de summa trinitate. Itē
habetur de consecra.dist.iiij.in.c.si.et dist.vlti.in.c.
penul.⁊ vlti.reperitur.in.vi.⁊ in cle. Et pro in-
tellectu rubrice in qua dicitur de sum.trini.et fide
catho.quero quare dixit de summa: ⁊ quare de ca-
tholica. Quo ad primū dicēdum ꝙ dicit̄ ad diffe-
rētiam aliarū trinitatū que nō sunt summe: vt est
trinitas in candela vbi est splendor ignis ⁊ calor:
nō enim intendit hic tractare de tali trinitate: sed
de summa. Itē secundo adijcit catholica ad re
strictionē verbi fidei: nam fides ſm etymologiam
vox abuli dicit̄: qꝛ per eā fit quod dictum est: vnde
vt restringeret hoc verbum: quia non intēdit tra-
ctare de fide sic gn̄aliter sumpta adijcit catholica
⁊ catholica idē est qđ vniuersalis[b] nā greci catho-
licon vniuersalē vocāt ſm Boe.de trini.hec enim
est fides vniuersalis respectu diuersarū regularū
⁊ quia eius cultus per oēs mundi terminos ema-
nauit: iuxta illud psal. In omnē terram exiuit so-
nus eorū ⁊c. † In glo.i.ibi: vnde videtur inferē
dum qđ fides est spes.ista glo.nititur impugnare
diffinitionem apostoli: tum qꝛ non est conuertibi-
lis cum suo diffinito.qꝛ spes est substantia speran-
darum rerū ⁊c.tamen fides non est fides. Item qꝛ
diffinitio apostoli tantum comprehendit futura.
Sed doct.communiter saluant diffinitionē[c] apo-
stoli maxime per id ꝙ dicitur in ipsa diffinitione.
arg.non apparētium ⁊c.que verba possunt se ha-
bere ad preterita presentia ⁊ futura. Non ob.quod
in ipsa diffinitione pcedit dum dicit̄ qđ est substā-
tia sperandarum rerum ⁊c.qꝛ sic exponit̄: fides est
substantia.i.fundamentum seu firma subsistentia
sperandarū rerum: qꝛ facit subsistere in nobis res
sperādas in psenti per spem: in futuro p rē. Unde
non comprehēdit simpliciter futura: sed res sperā
das.i.illas res quas sperare debemus: et hoc pōt
referri tam ad presentia ꝙ ad preterita et futura
dum postea dicit arg.non apparentiū: ideo sic di-
cit: qꝛ cū volumus aliqđ pbare dicimus: Abrahā
sic dixit.christus sic dixit ⁊c. ⁊ ex his summus ar-
gu.id est probationem nō apparētium. Et de hoc
per magistrum sentētiarum.lib.iij.distinc.xxiiij.[d]
qui multipliciter diffinit spem: et dicit qđ spes est
virtus qua spiritualia ⁊ eterna bona sperantur id
est cum fiducia expectant̄: ⁊ cōuenit spes cum fide
qꝛ est de inuisibilibus sicut et fides: nam quis non
sperat ea que videt.sed differunt spes ⁊ fides: quia
spes est tātum de futuris: fides aūt habet se ad oē
tps: vt in glo. Item fides est bonarum ⁊ malarum
nā ex fide damnatio: ⁊ vita eterna credūtur. Spes
vero est tātum bonarum rerū: qꝛ nemo sperat seu
desiderat sibi mala. Item fides est suarum et alia-
rum rerū.nam ex fide homo credit se sempiternū
et angelos sempiternos.spes vero est suaꝝ rerum
et ad se pertinentiū: qꝛ quis tantū sperat seu desi-
derat ea q sunt ad sui commodū: vt est vita eterna.
Et ex predictis habes defensatam diffinitionem
apostoli.⁊ quid sit spes: ⁊ quid fides: ⁊ in quo con-
ueniunt: ⁊ in quo differūt. In eadem glo.ibi et
etiam demones[e].vult ergo gl.quod demones ha-
beāt illam informē qꝛ non habēt illam informatā
n charitate: ⁊ hanc fidem dicit glo.habere prauos
et infideles homines. Jaco.de albergo.refert ma
gistrum sentētiarum ⁊ alios theologos tenere de-
mones nō habere fidem etiam informem[f] qꝛ fides
potest habitare in prauo illum in bonum inducen
do: quod nō est in demone: qꝛ non potest amplius
illuꝫ trahere ad bonū. Item fides informis prout
est fides sapit naturā fidei formate.⁊ sic fides etiaꝫ
informis est volūtaria certitudo: vt dicit̄ in diffini
tione glos. Unde lꝫ praui hoīes voluntarie credāt
demon tn̄ non credit: quia eius credere est contre-
miscere: nā deliberatio velle nō vellet demon deū
esse: nec articulos fidei esse.et sic in eo fides non ca
dit.d.Card.nitit̄ saluare dictū glo.dicens demo-
nem habere fidē oīno informē.sed praui homines
habēt informem.sed non oīno.nam demon credit
sine aliqua inclinatione. sed praui hoīes cum ali-
qua inclinatione. Puto primum dictuꝫ verius qꝛ
vt supra dictum est in fide requiritur voluntas in
credente: et hāc voluntatē demon nullo modo ha-
bet: vide tn̄ per magistrum sentētiarū in loco pre-
alleg. In ea.glo.ibi.fides nostra eadē est in sub
stantia. Aduerte qđ ſm Jaco.glos.contradicit si-
bijpsi.nam hic in prin.dicit vnā esse fidem nume-
ro.⁊ tamē.j.dicit qđ distant fides nostra ⁊ antiquo
rum in qualitate ⁊ ex eo qđ dicit distant in plurali
numero: aperte innuit plures esse fides numero: ⁊
ideo elegātius dixisset qđ in fide nostra ⁊ antiquo
rum diuersitas notari non potest cum in se nō dif-
ferant: sed notatur diuersitas in modo credendi.⁊
qđ vnica sit fides nostra ⁊ antiquorum habet̄ in.c.
j.eod.titu.in cle. Et instat hic Jo.an. in expositio-
ne huius ver.osanna.et refert Augu.tenere qđ est
vox obsecrationis: mentis effectum magis expri-
mens ꝙ rem aliquā designans sicut apud latinos
heu est vox dolentis: ⁊ pape admirantis.ista enim
scribi non pñt. Et ideo dicunt Hiero.⁊ Augu.qđ
verbū osanna non potuit trāsferri in latinū. Qui-
dam exponunt seu interpretātur osanna.i.gloria:
alij redēptor: alij saluifica q̄ eduenit deo q saluā-
uit totū mūdum: alij qđ idē est dicere qđ saluū me
fac obsecro: ab osi quod est saluifica ⁊ ann qđ est in
teriectio obsecrantis: ideo ſm Jo.and.debet dici
osanna: sed vocabulū corrupte profert̄. In ea.
gl.ibi: principales aūt articuli fidei: in hac parti-
cula glo.principaliter duo sunt examinānda. Pri-
mo quot sunt articuli fidei[g]. Scđo qꝛ glo.dicit qđ
clerici tenent̄ illos scire explicite ⁊ laici implicite.
2 Quid est scire implicite ⁊ qđ explicite. † ⁊ primo p
intellectu pmitte qđ articulus ſm Richar.de san
cto vict.est indiuidualis veritas supra rationē nos
arctans ad credendū. Exēplū in illo articulo cōce
ptus seu incarnatus: nā qđ homo fuerit cōceptus
sine semine est supra omnē rationē: ⁊ nihilominus
hoc credere debemus. Et quo ad principalē que-
stionē: vcꝫ quot sunt articuli fidei: glo.hic dicit qđ
sunt septem quos enumerat. Et aduerte quod po
nit incarnationē et natiuitatem pro vno articulo
qđ non plꝫ doc.qꝛ sunt diuersi articuli: qꝛ quilibet
eorū arctat nos supra rationē ad credēdum: de in
carnatione.s.dixi. De natiuitate patꝫ: qꝛ est supra
rationē ꝙ virgo pariat ⁊ qđ post partū remaneat
virgo

a Iure nulla.ad
de qū sn̄ia lata ꝯ
extrauagantē sit
nulla ipso iure:
Rom.cōs.cclx.
Zacharias.

b Catholica.id
est vniuersalis et
vbiqꝫ porrecta vt
C.de summa tri.
⁊ fide cath.in ru-
bri.⁊ ibi Guil.de
cug.⁊ docto.post
eū.ita etiā expo-
suit Azo in sum-
ma.eo.tit.§.item a
qđ sit.⁊ Archi.⁊
Gem.in.c.funda
mēta.de ele.li.vj.

c Diffinitionē.
vide Pau.ad he-
breos.xi.⁊ Tho.
in.iij.iij.q.i.⁊ Sco-
tum in.iij.lib.sen
tē.distinc.xxiij.q.
vnica. vbi dicit
ꝙ est virtus intel
lectualis supna-
turalis imedia-
ta a deo infusa in
clinās intellectū
viatoris in assen
sum credibilium
reuelatorū vel in
ppositiones pro
prie theolo. Uel
dic ꝙ fides est do
nū dei instruētis
⁊ mouētis hoīeꝫ
ad credēdū ea q̄
non videmus. et
vñ causat̄ fides:
vide Tho. scđa
secunde.q.vi.qđ
causat̄ a deo inte
rius mouēte mē
tem per gratiaꝫ
quantum ad as-
sensum q est prin
cipalis actus fi-
dei.vnde aposto.
ad Roma.ij.gra
tia saluati estis p
fidē. Et de mate
ria fidei: vid Sco
tum in.iij.lib.sen
ten.dist.xiij. vsqꝫ
ad distin.xxxij.in
clusiue.⁊ q̄ diffe-
rentia sit inter fi
dem spem ⁊ cha-
ritatē: per Tho.
secunda scđe.q.j.
Anto.Francis.

Adde ꝙ fides
est vna.cle.j.in.§.
si.⁊ ibi Cardi.de
excel.prelato.⁊ in
cle.pma.de sum-
ma trini.⁊ fid.ca
tholi.⁊ de conse.
distin.j.in princi.

Et adde qđ fi
dei vnice est ca-
put ipse christus
vt in.c.j.in fin.de
sac.vnctio.⁊ in.c.
veniens.de psby
tero non bapti.

Et fides dicit̄
esse formata ⁊ in-
formis scđm do.
Cardi.in.d.cle.j.
l.§.ad hoc.in pn.
de summa trini.

Et quot sint
articuli fidei hr̄
etiā p Hosti.in.c.
j.de summa trin.

Et fides pōt
etiā esse de demō
strabilibus vt p
do.Card.in cle.j.
l.§.porro.de sum
ma trini.

d Dist.xxiiij.vi-
de eūdē di.xxvij.
vel ſꝫ Aug.spes
est virtus q̄ qs se
ad id ꝙ credit p-
uenturū psumit.

e Etiam demo-
nes. Adde Tho
maꝫ scđa scđe.q.
v.articulo.ij.⁊ in
quolibeto.xviij.
artic.iij.ad scđm
argumentū ⁊ per
eundē in.iij.sen-
tētia.dist.xxiij.q.
iij.et Scotū scđo
lib.sentē.dis.vij.
qđ.vnica.in solu.
pmi argumēti.
Zacharias.

f Fidē etiam in
formē. Adde do.
Cardi.in cle.j.§.
ad hec.in princi.
eo.tit. vbi ponit
fidem bimēbrem
formē scꝫ ⁊ info-
meꝫ. Et qꝛ visus
est supra sentire
fidē esse de nō ap
parētibus: dic ꝙ
etiam de demon
strabilibus dicit̄
fides: vt not.idē
Card.in alle.cle.
j.ver.porro.eo.ti
tu.s.de sum.tri.⁊
fi.cat.⁊ ibi multa
q̄ de fide possent
peti tractat.

g Quot sunt ar-
ticuli fidei. Uide
Tho.scđa scđe.
q.j.artic.viij.per
totū.⁊ Sco.l.iij.
sent.dis.xiij. vsqꝫ
ad dist.xxxij.

a Zacharias. ¶ Non est articulus: sed sacrm̄. Adde qđ baptismus est in tm̄ sacrm̄ necessitatis vt sine illo qs nō possit saluari vt no. sing. d. Feli. in d. c. ꝗ in ecclesiaꝝ. nu. 18. col. vij. ver. idē in irregularitate. ꝛ qđ ibi no. in addi. de cōsti. ꝛ an baptismus tollat penā tēporalē: qꝛ de spūali nullū est dubiū: vide in. c. firmiter. ver. vna vero. nu. 3. in addi. meis: que incipit adeo quod etiam

§. in. §. hinc est. de reli. ꝛ vene. san. ꝛ in cle. si. in. §. i. de pe. ꝛ re. no. in. c. sine penitētia. de cōse. di. iiij. ꝛ lꝫ liberet a pena spirituali: nō tm̄ liberat reū criminis a pena tēporali: nec tollit accusationē vt per gl. ꝛ doc. de maioꝛ. ꝛ in. c. nec quēquā. de cōse. dist. iiij. ꝛ in. c. deinde. ad finē. xxvi. dist.

b ¶ Explicite. Adde Tho. scđa scđe. q. i. ꝛ Sco. in. iij. lib. sentē. dist. xxv. Sebasti. Sapia.

pena dimittitur. j. isto titu. Anto. Francis. ¶ Ad istā materiā de baptismo: dicasq; absq; dubio est ianua oīm sacramētoꝝ: ꝛ est fundamētū fidei vt l. c. veniēs. de psby. non bapti. ¶ Et adde ꝙ fūdamētū fidei principale est ipe christ: vt p. d. Car. in cle. i. in. j. qđ. de sum. trini. imo dicit ipse christ esse caput ipsi' fidei: vt in. c. i. de sac. vnc. ¶ Et adde ꝙ tale sacrm̄ pōt conferri etiā i articulo mortis: vt l. c. sanctū. de ꝯse. di. iiij. et est no. gl. in c. a nobis. el. ij. in verbo relaxatuꝫ. de sen. exc. ꝙ etiā adeo verum est vt eo casu possit a laico etiā si sit femina si desit sacerdos ꝯferri: vt in. d. c. sctm̄. xxx. q. i. in. c. ad limina. ꝛ in. c. qđ qdā. j. q. i. et. xxx. q. iij. in. c. sup quibus. alś aūt nō posset cōferri a femina: vt in. c. mulier. de cōse. dist. iiij. pōt etiā ꝯferri absente sacerdote a diacono ex casum necessitatꝭ: vt plene p do. Card. in clem. i. de baptis. ¶ Et adde ꝙ talis baptizatus in articulo mortis non pōt pmoueri ad ordines vt in. c. si quis egritudine. lxxvij. distin. Baptismus etiam liberat iudeū a patria potestate: vt est glo. in. c. iudeorū. xxviij. q. i. et not. in c. iudei. de iude. ꝛ talis iudeus baptizatus nō perdit successionem pris iudei: vt per glo. in. d. c. iudeorum. ꝛ no. in. d. c. iudei. de iude. ꝛ p baptismū delentur omnia peccata mortalia: vt p do. Cardi. in cle.

3 virgo. † Item qꝛ in eo qđ glos. dicit baptismū esse articulū fidei: non bene dicit sm̄ docto. ꝛ hs: qꝛ ba
a ptismus non est articulus: sed sacramentū[a] vt hic et in. §. sacramentum. ꝛ sic remanent septē articuli tollendo baptismū ꝛ diuidendo primū articulum in duos. Et aduerte qđ isti articuli enumerati in gl. cōcernūt humanitatē. alij vero dicunt vt refert glo. qđ sunt. xij. ꝛ hoc respectu cause efficientis: qꝛ duodecim fuerūt apostoli cōponentes symbolū: ꝛ qlibet apposuit partē suā. Theologi cōiter tenēt vt refert Jo. an. qđ sunt. xiiij. tenētes hoc ex parte materie: quoꝝ. vij. cōcernūt diuinitatē. vij. humanitatē: ad hoc adducit illud Joā. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū deū ꝛ Jesum christum quē misisti ꝛc. Et sic pꝫ qđ in credibilibus ꝛ in articulis debēt esse ista duo occultū deitatis: ꝛ mysteriū humanitatis. de reliquis. vij. cōcernētibus humanitatē: habes hic in glo. In alijs vero. vij. concernētibus diuinitatē primus cōcernit diuinam essentiā: dū dicit in singulari. Credo in deū. in hoc enim debemus recognoscere diuinam essentiaꝫ ꝛ vnicā substantiā. Tres vero sequētes recipiūt personas ipsius trinitatis: dū dicit. Credo in patreꝫ itē ꝛ in filiū: item ꝛ in spiritū sanctū. Reliqui vero tres ꝯcernūt operatiōes ipsius trinitatis: quarū pma ꝯsistit in collatione nature. i. in ipsa creatiōe dū dicit. Creatorē celi ꝛ terre. Scđa ꝯsistit in collatione gratie: dū dicit. Catholicā sanctoꝝ cōmunionē remissionē peccatoꝝ. Tertia ꝯsistit in collatione glorie: dū in fine dicit. Carnis resurrectionē et vitam eternā. Et ex his iūctis illis enumeratis in gl. habent. xiiij. articuli. vij. concernētes diuinitatem: ꝛ. vij. humanitatem. Dicētes vero qđ sunt xij. articuli dicunt qđ articuli cōcernentes personas trinitatis nō sunt tres: sed qđ faciunt vnū articulū: vt credo in patrē ꝛ filiū ꝛ spiritū sanctū ꝛ sic remanēt. xij. sex cōcernētes diuinitatē: ꝛ sex humanitatē. Et dicūt qđ incarnatio ꝛ natiuitas faciūt vnū articulū: ꝛ sic faciūt sex: qđ nō pcedit scđm rationē supradictā. Itē vt numerus sit cōpletus: diuidūt articulū collationis glorie: vt carnis resurrectionē ꝛ vitā eternā: sed pcedēs opinio videt verior ꝛ magis euacuat mysteriū fidei. ¶ † Circa se
4 cundū principaliter examinādū scꝫ qd est scire ex
b plicite[b] ꝛ qd implicite. dicendū sm̄ doc. qđ explicite est scire explicare articulos fidei distinguere et defendere. Implicite vero est credere scđm qđ ecclesia credit: ita qđ suā fidē submittit fidei ecclesie.
5 † Et intantū valet hec fides laicis qđ si rōne natu
c ralis motus credāt patrē maiorē filio vel aliter errēt nō pter hoc sunt heretici[c]: qꝛ nō est illa fides coꝝ: sed fides ecclie cui se submittūt. Et hoc verū dūmodo pertinaciter non defendāt errorē suū. ad hoc. c. dānamus. j. e. in fi. ꝛ. c. hec est fides. xxiiij. q. i.
6 † Et aduerte sm̄ Inn. qꝛ sm̄ diuersitatē hoīm quidā dat mēsura credēdi ꝛ sciēdi. Nā laici adulti debēt credere vnū esse deū remuneratorē oīm ꝛ credere articulos fidei implicite: hāc mēsurā debent excedere clerici habētes curā animaꝝ: debent enī scire articulos fidei explicite. xxxviij. dist. c. i. et. ij.
d Epi vero[d] debēt plus scire vt oī poscēti reddāt rationē. xxxvi. di. §. ecce. xxxviij. di. oēs psallētes. etiā deliberato cōsilio si oportuerit ꝛ habito cōsilio cū sapiētibus. Clericis vero inferioribus q nō habēt expēsas vt possint ītēdere studio ꝛ hre magistros sed pprijs manib' sibi victū ꝗrunt videt sufficere sm̄ Inn. si credāt implicite sicut ꝛ laici. Debēt tm̄ aliqd plus scire de sacro altaris in quo quotidie versant: sed si habēt expēsas tūc peccāt si nō insistāt vt plus sciāt quā laici. Vñ sacerdos in foro penitētie dꝫ pscrutari quare non pfecerūt in cognitione fidei an ppter grossitatē ingenij: an ppter defectū expēsaꝝ an qꝛ ptulerūt cognitioni alia bona opa: puta qꝛ intēdebāt pauperibus. nā lꝫ ob hanc cām

impune pretermittere hāc cognitionē fidei. Itē ꝛ c
scietiam iuris pnt pferre cognitioni fidei si addiscāt vt defendāt pauperes in iudicio: qꝛ hoc est pietatis opus. Nō tm̄ debēt ita illā pferre quominus pficiāt etiā in cognitione fidei ut pdicto. Laicos vo habētes talētū ingenij: nō putat Inn. peccare si nō insistūt cognitioni fidei: qꝛ ad hoc non versant eoꝝ pfessio: satis enī est ꝙ talētū ingenij nō abscōdāt in terra: ꝛ pdicta pcedūt quo ad pctm̄ incurrē
7 dū † sed quo ad hoc vt qs iudicet hereticus nō vt differētia: qꝛ clericus etiā lr̄atus errans in articulis fidei nō est hereticus si ptinaciter non defendit
e suū errorē[e]: maxime si credit ecclesiaꝫ sic tenere: vt in pˀalle. c. dānamus. ꝛ. c. hec est fides. pˀalle qđ no.
1 ☞ Positionibus rńdetur per verbū credo.
2 Doctor q pmisit legere scholarib': an possit aliū eque idoneū substituere qđ recipit distinctionē.

Firmiter. Nō solet summari: sed pro summa diuidit in duas partes pncipales. scđa ibi: vna vero. Primo tractat de summa trinitate ꝛ eius operibus: de fide catholica ꝛ articulis fidei: scđa pars principalis tractat de sacramentis: ꝛ primo de sacramēto eucharistie inferēs de sacro ordinis: scđo de sacramēto baptismi ibi: sacramentū. tertio de sacramēto penitētie ibi: et si post. quarto de sacramento cōiugij ibi: nō solum.
¶ Casus literalis. Nota qđ post symbolū apostoloꝝ qđ dicit Credo in deū: quatuor cōcilia prodita fuerunt olim a sanctis patribus de summa trinitate ꝛ fide catholica. cōtra quosdā hereticos de quibus quatuor cōcilijs legit. xv. di. c. i. in quibus condemnati sunt quidā heretici qui de fide catholica ꝛ summa trinitate perperā sentiebāt. ꝛ de hac fide catholica legit. xxiiij. dist. c. ij. Est ꝛ aliud symbolū maius qđ cantat in missa in nicena synodo factū propter grecos qui non credebant qđ spiri- e
tussanctus procederet ab vtroq;. Post aliud symbolū Athanasij secutū est illud scilꝫ quicūq; vult. Istud cōciliū posset appellari quartum symbolū in quo id qđ de fide catholi. et summa trinitate in predictis cōcilijs ꝛ symbolis cōtinet confirmat et reperit. Ut ergo intelligas melius casum: diuide in quinq; partes sm̄ qđ sunt signate. In prima dicitur qđ firmiter credere debemus et simpliciter confiteri ꝙ vnus solus est verus deus eternus: immēsus: ꝛ incōmutabilis: omnipotēs: ꝛ ineffabilis: scilꝫ pater ꝛ filius ꝛ spiritussanctus: tres persone sed vna essentia simplex omnino: pater a nullo: filius a patre: spiritussanctus ab vtroq; procedens absq; initio semp ꝛ sine fine: creator oīm visibiliū ꝛ inuisibilium: spiritualiū ꝛ corporalium: qui ab initio temporis vtrāq; de nihilo condidit creaturaꝫ spiritualem et corporalem: angelicam videlicet et mundanam et postmodum humanam quasi communem ex corpore: et spiritu constitutam. diabolus enim ꝛ alij demones a deo creati sunt boni sed ipsi per se facti sunt mali: homo vero peccauit per diaboli suggestionē. In secunda parte ibi: hec sancta: dicit ꝙ hec sancta trinitas de qua promissum est iuxta ordinatissimā dispositionem temporum per moysen ꝛ prophetas ꝛ alios famulos suos humano generi doctrinam tribuit salutarem et tandem vnigenitus dei filius a tota trinitate communiter incarnatus ex maria virgine spiritussancti cooperatione cōceptus verus homo factus ex aīa rationali ꝛ humana carne cōpositus vna psona in duabus naturis viam vite demonstrans scđm diuinitatē immortalis: secundū humanitatē passibilis ꝛ mortalis subijciēdo quinq; articulos fidei in persona ipsius aūt redditurus in fine seculi tā reprobis quam electis sm̄ merita sua. Her. ¶ Nota primo qualis debet esse fides debet enī esse firma.

c ¶ Heretici. Vide Barth. vo. in can. clv. bonum ꝛ vtile. repetita in cā. clxxxiiij. ꝛ Jason. in rubꝛ. C. de sum. tri. vbi Bal. no. hoc dictū qđ ad defendēdū rusticos et idiotas psonasq; sepe impetunt ab inquisitoribus heretice prauitatis.
d ¶ Epi vero. Vide tex. ꝛ ibi Inn. et doct. in. c. cū in cūctis. de elect. Zacharias.
¶ Adde vtrū illiterat' ex romani pōtificis dispēsatione possit eē epũs vide do. Fel. q sing. de hac. q. decidit qđ sic: in c. si qñ. nu. i. col. x. in fi. ver. nū glos. vbi etiā de qua illiteratura dispēset. ꝛ de ro. pōtifice an ppter defectum literature possit deponi. v. nihilominus gl. col. sequen. Zacharias.
e ¶ Pertinaciter nō defendit suuꝫ erroreꝫ. Adde ꝗ no. in addi. meis ad Panor. in ca. dānamus. nume. 50. in addi. ꝗ incipit. defendentē opin. reprobatā. vbi late examino an ꝛ qñ ꝛ ppter ꝗ sit dicendus aut censendus aliqs hereticus. Cui potes addere nota. per Feli. post Host. in. c. vergētis. col. fi. v. no. casum. et in. c. iij. in prin. de here.

Firmiter
Damnamus

a ¶ Sine plica. & ibi: sed simpliciter. Adde Ro. & doc. in. l. i. §. si quis simpliciter. in. i. col. ff. de verb. obli. vbi allegant istũ tex. & Bald. in. l. i. C. de edil. act. & Bar. in. l. de etate. §. qd autem. & §. nihil. ff. de inter. act. & in. l. i. §. si accusatus. ff. ad tertul. Bal. in. l. manifestissimi. C. de furt. & in. l. gallus. §. i. ff. de lib. & posthu. & in. l. fi. C. de dotis promiss. & in. l. iubemus. C. de app. & in. c. sup lrio. de rescrip. & in. l. intestato. C. de sutor legi. per Bal. et do. Cardi. in. c. preterea. post glo. in versi. simplr. de off. delega. per Bart. in. l. bona fides. in prin. ff. depo. & in. l. edem. C. locati. in iiij. col. & in. l. i. in princi. per illum tex. ff. de vul. & pupil. per Imo. in cle. sepe. de verbo. signi. in ver. simpliciter. post glos. per istũ post Butri. in c. dilecti. in. ij. col. de iudi. per Butri. in. c. ex parte. el. i. de offi. deleg. per glo. i. in. c. ei cui. de preben. in. vi. per gl. in ver. simpliciter. in. c. is qui. de elec. lib. vi. & hoc est vtile propter statuta que dicunt vt positionibus rñdeatur simpliciter et ad commissiones rescriptorum dicẽtes procedas simpliciter sm Moder. hic. quibus adde Ange. are. institu. de iustitia et iure. §. his itaq. c. scriptura. in ver. vel simpliciter. de cõsecra. dist. ij. & Henri. in. c. i. in. ij. col. ver. quero quare vltimo casu. de postula. prela. lib. vi. & in. c. penul. in ver. quero quãdo dicatur procurator cõstitutus simpliciter. de procura. eo. lib. c. cũ cõtingat. in versi. simpliciter. de offi. delega. et ibi docto. c. postulasti. in ver. simpliciter deponente. de homici. & ibi per dominum meũ Barba. et glo. est not. iiij. q. iij. in testibus considerandum in ver. simpliciter. & glo. exponit ibi. i. sine adiectione vel obscu. & ibi Areti. exponit. i. sine plica. c. sicut. in versi. simpliciter & de plano. de accusatio. c. i. in versicu. simpliciter. de seru. c. accedens. in vers. de simplici. & ibi dñs meus Barba. de crimine fal. Bartol. in extrauagan. ad reprimẽdum. in versi. summarie. per dominum meum Barb. in. c. ex tuarũ. in ver. simplicitate. de sortilegijs. ¶ Et quot modis accipiatur simpliciter: vide per Joã. de imo. in. d. l. i. §. si quis simpliciter. Nam aliquando exponitur. i. sine malitia: vt in dicta. l. i. C. de edil. actio. Alibi ponitur: id est sine distinctione. Aliquando ponit. i. nullo addito. Aliquando: id est credibiliter et vere. Interdũ exponit: id est sine rigorosa subtilitate: vt in. d. c. dilecti. de iudi. Interdum: id est non extra propositum: nec extra positiones sm Bal. in. l. fina. C. de do. promiss. et docto. in. l. si cui. §. i. ff. de lega. i. Interdũ simpliciter: id est ad literam secundũ Bald. in. d. l. intestato. Et an dicatur rñdere simpliciter qui confitetur factum et negat qualitatem: vide Bal. in. l. contra negantem. in. ij. colũ. in versi. quero nunquid. C. ad. l. aquil. et vide Bal. in. l. ea que. C. de condi. indeb. in. xi. ¶ Simpliciter non respondet qui dicit se habuisse rem sed restituisse. Bart. in dicta. l. i. §. si quis simpliciter. ad finẽ. & ibi Alex. ¶ Simpliciter respondere an dicatur qui dicit se fecisse ad sui defensionem: vide Bal. in. l. iubemus. C. de appel. et in dicta. l. i. in prima col. in secundo notabili. de edil. act. et in dicta. l. ea que. in. xi. q. & doct. in dicto. §. si quis simpliciter. ¶ Simpliciter refertur ad vnam vicem tantum. Specu. de arbi. §. excipitur. in versi. sed quid si fuerit. & vide Bald. in. l. cum falsum. ff. de acquiren. heredi. ¶ Et qui dicant simpliciter respondere not. glos. in. d. c. i. de seru. et Jaco. butri. in. l. iij. C. de iuramen. calum. & in dicta. l. contra negantem. & in. l. in testamento. C. vt in posses. leg. & Bar. in questione per eũ disputata que incipit cõiter per Italiam sunt statuta: vide etiam Bart. de verbis simpliciter & de plano. in. l. i. ff. de testa. mili. et in. l. neq. §. deportati. ff. eo. titu. et vide Bart. in. l. coiri. ff. pro socio. vbi exponit simpliciter: id est sine distinctione.

¶ Adde tu limitando qd positionibus sit rñdendũ simpliciter: quod illud est verum nisi iudex ex causa admitteret responsionem duplicem quod facere potest. vt voluit Bald. in. l. iusiurandum. et ad pecunias. §. non semper. ff. de iureiur. et in. l. i. in principio. ff. de edilitio edicto. causa potest esse qr respõdendo simpliciter quis caderet in captionem: vel quia respondens sit rusticus vel idiota. nam his casibus non admittitur responsio simplex. ita voluit Alexand. in. l. i. ff. de vulga. et pupilla. ¶ Et an stante statuto quod respondens positioni debeat respondere per verbum credit vel non credit: an sufficiat quod respõdeat per equipollens. vide Paul. de ca. consilio. cliiij. in secundo impressis in nouis. ¶ Et que requirantur ad hoc vt positio habeatur pro confessata. vide Angel. consil. clvij. Ber.

Anto. Francis. ¶ Et adde quod hoc verbũ simpliciter remouet oẽm subtilitatem & reijcit omnem difficultatem & aufert omnem duplicitatem & omnẽ dolosam machinationem. vt plene per Barto. in extrauagan. ad reprimẽdum in verbo summarie. & per Ange. in alleg. §. si quis simpliciter. vbi dicit quod intelligatur remotus omnis rigor ordinis iudiciarij. ¶ Et dixit etiam Bald. in. l. fin. C. de do. promis. et in. l. si cui. in. §. i. ff. de lega. i. qd verbum simpliciter: intelligitur non extra propositum. ¶ Et vtrum qui ex forma statuti tenetur rñdere positioni simpliciter dicat rñdere simpliciter si dicit se habuisse rẽ: sed restituisse vel hominem occidisse: sed fuisse ad suam defensionem. vide Bal. qui dicit qd non in. l. iubemus. C. de app. qui tñ dixit contrariũ in. l. i. in. i. col. C. de edil. act. hic alle. vbi etiã dicit qd iudex potest illum sic rñdentẽ compellere vt specificet modum defensionis. qd etiã voluit ipse Bal. in. l. ea que. in. xi. q. C. de cõdi. inde. et plus dicit in. d. l. i. de edil. act. qd iudex potest permittere qd quis rñdeat cum modificatione & cũ adiectione qñ videt calumniã partis ponentis vel interrogantis. pro quo facit qr iudex non dz pmittere ꝙ simplices homines decipiant vt per do. Card. per illum text. in cle. ij. in princi. et in. i. opp. de pe. et remis. ¶ Et adde quod in dubio in rustico: muliere: et minore presumatur simplicitas vt per Bald. in rubr. C. de rerum permu. in ver. item queritur donatio. tamen talis simplicitas non excusat istos in his que sunt iuris naturalis: vt per Spec. in titu. de positio. §. xi. ver. sed nunquid. et per do. Cardi. in dicta cle. ij.

est enim firmitas animi constantia: quia apprehẽsione ita quis inheret vt aliquo impulsu ab eo euelli non possit: vnde non est vera fides vbi est dubitatio: sed debet esse homo constans & firmus in credendo: nam dubius in fide iudicatur infidelis. vt in. c. i. de here. Item debet esse simplex: quia debet
a quis credere sine plica[a] nõ autem aliquid addere de suo vel distinguere: sed simpliciter credere sicut credit ecclesia catholica. ¶ Secundo collige ibi confitemur. quod quis potest confiteri non solum
b ea de quibus habet veram scientiam et cognitio-
i nem: sed etiam ea que firmiter credit[b] sicut & etiam

b ¶ Firmiter credit. Adde ꝙ lz verbum credo: simpliciter prolatũ in attestationibus non firmat. l. testium. et ibi glo. & docto. C. de testi. et per docto. in. c. quoties. eo. titu. illud est verum nisi addatur verbum firmiter: sm Bal. in. l. i. in lec. antiqua. C. de fal. can. adiec. leg. Et Lanfrã. in c. qm̃ contra. in ver. ꝯfessiones. de proba. & Firmia. in repertorio suo. in ver. credo. & ita ꝯsului apud Teruisium in cã cuiusdã doctissimi scholaris dñi Matthei de bombenis. ¶ Secũdo nisi addatur verbum bene sm Bald. & Lanfran. vbi. s. & Bal. in. l. si seruus. §. qui quinq. ff. de le. i. Vel nisi tertio addatur ratio ꝯcludens vt credo: quia vidi vel interfui sm Bald. in. d. §. qui quinq. & in. l. si. in. ix. col. C. de edic. diui adria. tol. & in. l. soli. in. v. q. C. de test. & in. l. testium. & ibi Cy. eo. titu. & in. l. conuenticulam. C. de episco. & cleri. & in. l. data opera. C. qui accusare non pos. ¶ Vel limita quarto nisi testis deponat verisimile: vt qui vidit solũ cũ sola in loco secreto: ex quo credit coisse sm Abb. in. d. c. quoties. per. c. preterea. eo. tit. ¶ Quinto iusta est cã credulitatis si quis credit id qd habet fama: & qd dr a fidedignis. Cy. in. l. i. C. de serui. Bart. in. l. de pupillo. §. si quis ipsi. ff. de no. ope. nun. ¶ Sexto limita nisi consultor dicat in ꝯsilio ita credo qd perinde est ac si diceret ita affirmo. ho. text. in. l. si quis filio. §. irritum. ff. de iniusto rup. & irri. testamen. & ibi Bald. & si alio tpe aliud crederet & ꝯsuleret talis veritas esset erubescenda. Bal. in. l. de tutela. C. de in integ. restu. mi. per. l. eos. C. de mo. mul. ¶ Septimo nisi proferatur a legislatore vel a iudice in sententia. c. i. de postulã. ¶ Octauo nisi probabiliter quis credat credendo peritis. Bart. in. l. in bonorum. ff. de bo. poss. ad hoc ho. text. in. l. semel. C. de re mili. li. xij. ¶ Nono verbũ credo in iudicijs equiualet verbo veritatis sm Bald. in. l. i. C. de fal. can. adiec. lega. Credere enim est cum assensu cogitare. Tho. scda scde. q. ij. articu. i. & ij. dist. xiij. arti. vij. et credere est actus fidei et distinguit tripliciter Tho. secunda scde. q. ij. articu. ij. et in. iij. distin. xxiij. q. viij. & in quolibeto. q. vj. articu. i. & iiij. & de materia vide abb. in. c. cum cãm. in. iij. col. de iuramen. calum. & Bal. in. l. ij. eo. ti. et Pet. de ancha. in. c. ij. eo. titu. in. vj. et Jo. de ana. in. c. i. in. i. col. de delic. pue. & Bal. in. l. fi. C. arbi. tu. et istum in. c. vnico. in vlti. col. de lit. ꝯte. Et gl. in ver. crederem. in. c. cum ad sedem. de resti. spo. & Bart. in. l. i. ff. de inter. act. et Bal. in. l. iij. C. quibus ad libertatem proclamare non licet. et Hemi. in. c. fi. de iureiur. lib. vj. ver. sed nunquid. Joan. de ana. in. c. cum oporteat. in penul. colum. de accu. Bal. in. d. l. data opera. et istũ in. c. at si clerici. in prin. in. xvi. colum. de iureiur. et Hemi. in. c. i. de confes. li. vj. in quibus locis habes quando respondens per verbum credo obligetur sicut respondens per verbum scio vel ita est.

¶ Adde tu Specu. in titu. de posi. §. vj. circa principium. vbi dicit qd inter scire et credere non est differentia quo ad partes: licet secus quo ad testes. An autem sit differentia inter non credere & negare simpliciter: vide per eundem in. §. ix. eo. titu. versi. sed nunquid. et licet testis de credulitate non probet tamen facit efficacissimum indicium: vt dicit Ange. consilio. iij. et testis qui dicit: scio & credo probat: quia non est verisimile quod incontinenti velit se corrigere: vt dicit Anto. de bu. in. c. quotiens. de testi. Hoc tamen limita notabiliter nisi post verbum credo sit verbum limitatiue positum significans iudicium vel credulitatem. ita limitat Fran. are. consi. lxiiij. et an firmiter credere & vehementer opinari paria sint. vide Paul. de ca. in vltima ĩpressione. ꝯsi. cccci. Ro. consi. ccxxxv. Bernar.

Zacharias. ¶ Adde qd lz regulariter testis de credulitate nõ probet: vt no. Cy. et doc. in. l. testiũ. post glo. C. de testi. et Spec. in tit. de teste. §. i. ver. item qd deposuit de credulitate. plene per doc. in. c. quoties. de testi. Etiam si diceret se pro certo credere: vt no. do. Anto. in alle. c. quoties. in fi. ver. quem refert & sequitur do. Alex. cõsil. lxxiij. mihi col. volu. i. Idem no. Bal. in. l. siue possidetis. in pe. col. ver. sed qro. de proba. Quod tñ limito nisi adijciat rationem & originem sue credulitatis: vt. c. tertio loco. & c. literis. de psump. & no. in. l. diem proferre. §. si plures. ff. de arbi. et no. do. Alex. d. consi. lxx. incip. viso processu. & cõsi. cix. incip. visis &c. in. ij. colum. volu. i. & ꝯsi. cxiij. v. colum. et. lvj. in. iiij. col. et cxxxiiij. in. fi. col. vo. ij. Sed facerent aliquale indiciũ: vt per Ber. est. s.

patet in

progime dictū. Hoc tñ fallit in teste deponēte qd aliquis occiderit vel vulneraverit aliquē ad sui defensionem suo credere: q: hoc casu talis testis plene probat. ita singu. no. Bar. consilio suo inci. Raymutius petri rc. quem refert et sequit̃ do. Alex. consi. lxxvi. incip. visa inquisitione. in colum. fi. in fi. volu. i. et consi. cix. in. i. et in. iij. colum. in eodem volu. Idem no. Bal. et Sali. in. l. solam. in. iij. colum. vbi ambo alleg. Bar. in dicto consilio. C. de testi. pro quo est tex. opti. quē ibi ad hoc no. doct. in. c. vno. ibi: quā tū humana nosse finit fragilitas. de scruti. in ordi. facien. Item fallit si dictū testis est iunctū cū ratione vel presumptione inferente ita credi debere: q: tūc probat ita nota. domi. Iac. de are. et Cy. in. l. testiū. C. de testibus. et Bal. in allegata. l. solaz. in ij. col. versi. et hec no. codez titulo. et Io. an. in addi. Specu. in tit. de teste. §. i. ver. itez qd deponit d credulitate. et domi. Alexā. predicta referēs in dictis locis. consi. clxxxv. incip. in hac causa et lite. rc. in penulti. col. volu. ij. Idē dicit esse in dicto testis deponētis per verbū iudicio suo. Qd memori est cōdē dū pectore. Testes enim vt plurimū altero istorum verbor: meo credere vel meo iudicio vtunt̃. de hoc plene p Hip po. de marsi. l. repe. l. fi. in col. xi. et xij. C. de proba.

Anto. Francis. ¶ Addē his que dicta sunt: qd credere nihil aliud est quā fidē habere: vt dicit tex. in. c. nihil aliud. de consec. dist. iij. et ideo dixit tex. in. l. ij. C. de sum. tri. qd credere est ex fide sentire. et aliqñ exponit̃ credo: idest ꝯsentio vel permitto. vt est tex. in. l. hac ꝯsultissima. §. at cū humana. C. qui testa. face. possūt. et alibi etiā exponit̃. Credo: idest ꝯtra ho: vt est tex. in. l. eius q in prouinciā. ff. si cer. peta. Et adde qd credere et scire quoqz idē significāt. vt in c. cū olim. et ibi glo. in ver. credimus. de re iudi. et qñ hoc verbū credo profert a lege dicit̃ ꝯtinere veritatē: vt est tex. in. l. si quis. in. §. si cū funeris. ff. de relig. et sump. fune. et dixit glo. pe. l. c. ex literis. de iureiur. q ꝯfessio de credulitate ita p̃iudicat sicut de veritate et ꝓpterea dixit Sali. in. l. i. in fi. C. de fal. cū adiec. leg. qd in iudicijs verbū credo: equipollet verbo veritatis: et ideo rñdēs positiōibus per verbum credit si postea dicat se aliud credere est periurus: nisi assignet iustam causam quare nunc aliter credit quam prius. ita Bal. singulariter in. l. de tutela. C. de in integ. restitu. mino. vbi etiam notabiliter dicit q contra responsionem factam per verbum credit vel non credit semper potest probare contrarium: quia vt dicit ibi glo. hodie possum credere vnum et cras credere aliud. et vide Spec. in ti. de posi. in. §. vi. in versi. hoc tamen certū. vbi dicit q inter credere et non credere est dare medium. s. dubitare. Et ad illud quod si consulens in consilio vtitur verbo credo: videatur affirmare id qd consulit adeo quod post nō possit dicere contrarium sine erubescētia. vide etiā Bal. in. d. l. de tutela. preallē. et vide ho. tex. in. l. plane. la picola. ff. de leg. i.

a patet in positionibus[a] ad quas qs rñdet per verbum credit: vt in. c. ij. de confes. li. vi. et qd ibi not. per gl. et in. c. cū causam. de iura. calum. et. l. ij. C. eo. per Inno. in. c. ex lfis. de iureiur. ¶ Nota q vnus solus est verus deus. et di verus ad differentiā fictorum: sm glos. vnde vt dicit beatus Tho. in commento huius titu. ideo deus di verus q: essentialiter et naturaliter est deus. Alij vero dicuntur dij seu dei per adoptionē: sed per nūcupationē: diuinitatis participationē: vt Psal. lxxxi. Ego dixi dij estis. non enim sunt veri dei: sed dicunt̃ dei per adoptionē: q: boni iudicantur filij dei. et ibi sequitur et filij excelsi omnes rc. Quidā vero dicunt̃ dei sm opi. errantium vt Psal. lxxxvij. dij corū demonia rc. ¶ Itē no. q verus deus est eternus: immēsus: et incōmutabilis: incōprehensibilis: oīpotens et ineffabilis: et declara vt in gl. ¶ Et ex eo qd dicit ineffabilis pz: q: deus seu essentia nō pōt ostendi nec demonstrari per aliquā similitudinē. Nam sm philosophū principiū qd est deus non est ꝯceptum sub genere: nec sub diffinitiōe: nec subiacet demonstrationi ex parte qualitatis: quantitatis et quotitatis: vbi: et qñ: et motus: nec est aliquod sibi simile nec cōmunicans nec ꝯtrariū. vñ non potest assimilari alicui creature lz aliqñ hoc fiat ad eruditionez simpliciū attingere tñ non possumus: q: non pōt dari tanta similitudo inter creatorem et creaturā quin maior similitudo sit denotanda. Et ideo dicebat Aristote. q prima cā est superior narratione: ideo deficiunt lingue in eius narratione nam rem quālibet ostēdimus p causas: vt dixi. s. in glo. proe. Sed deus nō hz causas: q: est prima cā causans et non causatus: et ideo vere deus demonstrari non pōt: lz aliquando demonstremus per creata et causata ab eo: sed hec non est vera cognitio. ¶ Nota q essentia diuina est inseparabilis respectu substantie: sed respectu personarū est discreta: qd clarius probat̃. s. in ver. hec sancta trinitas. Unde pater et filius et spiritussanctus vnaz habent substantiam: vnam naturā et essentiā indiuisibilem: sed persone sunt discrete: quia pater nō est filius: neqz filius pater. Et dicunt theologi q respectu substātie trinitatis nullum exemplum satis idoneū in creaturis reperiri potest. Itē collige qd pater a nullo processit: filius vero a pr̃e natus est ab eterno: tñ spiritussanctus per inspirationem processit ab vtroqz qd est ꝯtra grecos dicentes spiritumsanctū tantuz procedere a patre: de quo clarius in. c. i. s. eo. lib. vi. ¶ Nota in versi. vnum. qd omnium creatorum visibilium et inuisibilium spiritualiū et temporalium deus est principium qd est ꝯtra multos hereticos. ¶ Itē collige quod deus simul ab initio temporis condidit oīa: de quo dic vt in glo. ¶ Itē q creatura angelica et mundana. i. bruta fuit prius creata quam humana primo enim creati fuerūt angeli: et alia animalia bruta quā homo: et rationem. s. dicā. ¶ Itē nota q angelus habet naturam spiritualem tantum. nō enī habet corpus sicut hoīes habent. alia vero animalia bruta cōsistunt ex corporibus tantū sine aīa. homo vero tenet mediū inter angelos et animalia bruta. Quia cuz angelis participat respectu aīe rationalis: cū brutis ꝑticipat respectu corporis seu anime sensitiue: vnde dicendū q homo ꝑticipat de oībus: nam hz esse cuz lapidibus: et viuere cū plantis et sentire cū brutis: et intelligere cum angelis. ¶ Nota q demones fuerūt creati boni: sed per se abutendo libero arbitrio facti sunt mali. Et ex hoc collige q angeli habent liberum arbitriū: sed vt dicit gl. sing. in. c. qui episcopus. xxiij. dist. Angelus demon et homo habent liberum arbitrium. Angelus semper vtitur ad bonum et meretur diabolus semper ad malū et ideo quotidie fit peior: homo vtit̃ pariter ad vtrumqz. ¶ No. q demones per se. i. sine alicuius suggestione: ideo nō habent remediū sicut homo qui peccauit suggestione diaboli. Et ex hoc et ex tex. collige differētiā inter peccatum hoīs et demonis. ¶ No. in ver. hec sancta. q deus tribuit legē generi humano per moysen et alios prophetas. Ex hoc colligitur qd qs possit p aliū docere: non tñ p aliū addiscere. Per quod arguit Goffre. ꝯtra nobiles et delicatos mittentes repetitores ad scholas. ipsi
2 vero iacent in lecto. † Sunt enim qdā q sic requirunt operā personalē qd per aliū explicari nō possunt. Ad hoc. l. inter artifices. ff. de solu. et. c. si. de offi. dele. Et p illa iura et similia Bar. hux. tenuit in qōne dominicali: quā vide in regula q per aliū lib. vi. in mercuria. quod doctor qui promisit scholaribus legere per annum non potest eis inuitis
b aliū substituere[b] etiā eque idoneum. Cyn. vero in. l. i. C. de cadu. tollen. tenet ꝯtrariuz. et vide plenius per Io. and. in preallegata regula. ¶ Barto. in. l. nemo est. ff. de duobus reis. tz q si doctor erat solitus sepe substituere ex causa videt̃ tacite actū esse vt possit substituere: et sic cōtractus recipiat interpretationē ex conditione persone: quod no. facit. l. excepto. C. locati. ¶ Idē si erat consuetudo in studio vt posset qs aliū substituere: q: hoc videt̃ tacite actum. argu. in. l. qd si nolit. §. quia assidua. ff.

a ¶ Sebasti. Sapia. ¶ Positionibus. Licet testis dicat firmiter credo. non tñ probat dictum ipsius nisi rationē assignet per sensus corporeum. istud sentit Bal. in. l. sine possidetis. in. ij. col. C. de ꝓbationi. vbi ponit de teste q dixit se ꝓ certo credere: et idē voluit Ant. de but. in. c. p inquisitionē in quinto nota. s. de elec. et ita in spē ꝯcludit. d. Ias. in rub. ff. de iureiur. colum. ij.

b ¶ Alium substituere. adō qd nō possit bal. in. l. si. ff. de execu. tu. et gl. in. l. i. C. de inici. et colo. li. xi. bal. et sali. i. l. i. §. vt aūt. C. de cad. tol. pet. de aneb. l. c. is cui. l. i. col. de of. dele. li. vi. et in. c. extirpāde. §. q vo. d ꝑben. et gl. pe. in. l. qsquis. la. i. C. de epi. et cle. et spe. in ti. de sala. §. vtrū. ver. qd si doctor. et p eūdē spe. i fi. s tit. de cā pos. et ꝓpri. in. §. i. ver. qd si ꝓmisit. et simile de vasallo in seruiēdo dño: ponit gl. i. c. latorē. xxiiij. q. ij. et bal. in. d. l. qsqs. Limitat̃ h ꝯclusio nisi cōsuetudo alr se habeat: vt p istū h et Bar. et imo. i. d. l. nemo. Limitat̃ ij. nisi legeret̃ per substitutū de cōsensu sco: quorū interest sm car. i. fi. s. de of. dele. Et sm istū h in ver. eis inuitis a ꝯrio sensu. Limitat̃ iij. nisi subesset infirmitas vl̃ necessitas sm bal. i. d. l. si. ff. de execu. tu. arg. l. si potuerit. ff. de manu. testa. Notabis tñ q casu q qs pt legere p aliū necesse est q legat p doctorē nō p scholarē sm bal. in. l. parabolani. C. de epi. et cle. Itē requirit̃ qd necessitas q facit doctorē legere p aliū sit talis q causet ipossibilitatē et nō sufficeret si causaret solā difficultatē: vt decidit spe i. d. v. qd si doctor. faciat qd volunt spe. in ti. de statu mo. §. i. i v. xxix. Itē requirit̃ q substituat eque peritū sm bar. i. l. i. C. de ꝑposi. laborū. li. xij. et l. d. l. nemo. Et p istū hic sm Mod. quibus adde do. meū barb. in. c. si. in ver. ꝑsonaliter. de dila. et. c. si. de offi. delega. et glo. iij. in fine. c. cum dilecta. de rescrip. in. iiij. colum. in fi. et ibi illum inducentez ad hanc q̄stionē. et ibi etiam per dominum meū. adde Specu. in titu. de aduo. §. i. versicu. sed pone. Abb. et Barto. in. l. prima. C. de principi. agenti. in reb. libro. xij. Limitatur. iiij. nisi doctor sit antiquus secundū Barto. in. l. metallum. ff. de penis. et vide Barto. in. l. continuus. §. si ab eo. ff. de verborum obligationibus. et in. l. agentes. C. de princi. agenti. in rebus. lib. xij. et glo. in. l. si quis exēpti. C. de muneri. et honori. et docto. in. l. si conuenerit. cum. l. sequenti. ff. pro socio.

¶ Adde tu ro. singu. suo incip. is cui industria.

Anto. Francis. ¶ Et adde quādo doctor ꝯductus ad legendum possit legere p substitutū. vide Bar. in. l. pe. ff. de var. et extraor. cog. et vide Spe. in ti. de aduoca. in. §. i. in ver. sed pone abbas. et in ti. de sala. in. §. fi. ad fi. nisi in casu necessitatis: vt p Bal. in. l. vnica. §. ne autē. C. de cad. tol. vel nisi sit antiquus vt no. Bar. in. l. metallū. ff. de pe. et p Bal. in. l. si. ff. de execu. tu. vbi dicit qd si extra casus p̃missos legit per substitutū nō debet̃ sibi salariū. de quo etiā per Alex. in. l. nemo. ff. de duo. reis.

a →Sebasti. Sapia. ¶ De loca. Aliam limitationẽ mirabilẽ ponit d. And. sicu. in c. fi. ad fi. j. de offi. dele. ꝙ doctor põt legere per substitutũ qñ legit per xx. annos tunc enim efficitur illustris s̃m Bar. ⁊ Bald. in proe. ff. oꝛ. in prin. ⁊ Bar. in l. ex co. ff. de test. mil. ⁊ illustres põt deseruire p substitutũ. l. quisq̃s. vbi Bal. C. de epi. ⁊ cler. l. nullus qui negu. C. de decur. lib. x. tñ reprobat d. Jas. in l. j. in prin. col. iij. ff. de offi. eius qui vi. al. l. z apostillã a teos hic dicant ꝙ lz deseruire pñ liñ in his qb⁹ est electa idustria p sone tñ vr̃ dubitabile vt dubitat Are. in l. ꝯtinu⁹. §. fi de co. colũ. ij. ff. de ver. obli. vbi late disputat qñ liceat deseruire per substitutũ.

b ¶ Per extranea verba. ibi not. gl. cõtra loquentes ita obscure. vide plene in c. fi. j. de cõsti. ⁊ aliqd per Moder. õ. in pe. ⁊ glos. iiij. q. iij. in testibus considerandũ est. in ver. simpliciter.

¶ Adde ꝙ si qs confiteť obscure aliqd qd cõfessio ꝯtra eũ interpretať. Cald. ꝯsi. vij. de confes. et dicit Oldr. ꝯsi. ccccxxiiij. l. fi. qd articulorũ obscuritas pt declarari p rñ sionẽ ⁊ dz admitti. alle. l. heredes palã. §. sz si notã. ff. de testa. ⁊ c. dilecti. de ac. Ber. Zacharias.

¶ Adde qd imo respõdẽs obscure hr̃ pro cõfesso. no. Spe. in tit. de posi. §. ix. v. verũtamẽ. Nocet enim obscuritas ei qui fundat suã intentionẽ in v̓. obscuris. vt no. Bal. et Ang. in l. veteribus. ff. de pact. et Fel. in c. clamoꝛ. in pñ. de testi. Et adde qd libello obscuro qs rñdere nõ tenetur: vt no. Fel. in c. significantibus in iij. col. ver. qnta declaratio. de libel. obl. ⁊ per Lãfrã. de orl. in c. qñ cõtra. §. petitiões. col. j. ver. verũtamen si quis poꝛrexerit. de proba. vbi habes op. cautelã quod si libellus sit obscurus rñdeat reus se nõ teneri illi libello rñdere nec petat libellũ declarari tũ eũ est obscuritas ⁊ in libellis potissimũ aliisq̃ iudiciariis actibus odio vt non pcedat libellus ineptus: vt no. Pet. ferr. Bal. et Ange. et Albe. in c. fi. de libel. obla. et Jo. imo. in d. c. fi. secutus est. Itẽ nec obscure positioni sit rñdẽdũ: vt no. Spe. in ti. de posi. §. ix. v̓. ix. Et ipa etiã citatio ꝓpter obscuritatis vitiať: vt no. Bal.

de edil. edi. qd etiam no. vt consueta intelligantur in cõtractibus. facit. l. cũ quid. ff. si cer. pet. ⁊ in l. fi. C. de fideiusso. et c. propter sterilitatẽ. ⁊ qd ibi not. de loca.[a] Ilis vero cessantibus tenet ꝙ non possit substituere nisi eque bonũ etiã si in contractu hoc fuerat expꝛesse actũ qd no. Bene facit. l. inter artifices. p̃ealle. magna tñ est differentia inter docto. nã ⁊ si vnus habet eandẽ peritiam respectu disciplie forte nõ habet peritiã docẽdi ⁊ ipsam disciplinã tradendi. ¶ Item not. ꝙ actus incarnationis fuit explicatus cõiter a tota trinitate: filius solũmodo fuit incarnatus: ⁊ pone exemplũ in se vestiente duobus adiuuantibus: nam oẽs vestierunt sed vnus remanet vestitus: vnde ꝑpter opera inseparabilia trinitatis actus fuit explicatus ab omnibus: filius tñ solus fuit incarnatus: ⁊ diciť conceptus ex spũsancto. vt. j. sequiť. Qualiter autẽ fuerit cõceptus ex spũsancto: doc. hic aliter nõ declarant: sed dicendũ ꝙ oĩno fuit cõceptus de spiritusancto: q: sicut membra hoĩs formanť in vtero matris ex semine humano: ita membra chꝛisti sine semine fuerunt formata ex spiritusancto: ⁊ sic exponũt theologi qd no. Item collige qd chꝛistus fuit verus deus ⁊ homo fuit enim compositus ex duabus naturis: ex diuina. s. ⁊ humana. Habuit enim diuinitatẽ ⁊ etiã verã humanitatem q: habuit verum carnẽ humanã ⁊ verã alam rationalẽ ⁊ intellectualẽ informantẽ corpus: sicut habẽt ceteri homines. cõcor. c. cũ chꝛistus. de here. Et inquantum homo erat passibilis ⁊ mortalis vnde poterat pati oẽs penalitates seu passiones quas homo pati posset: vñ inquãtũ homo: passus fuit famẽ et sitim et acerrimã penam in cruce ⁊ timuit mortẽ quam quilibet homo naturaliter timet. Unde rogauit patrem vt transferret a se illã mortem acerbam: ⁊ hoc inquantum homo: naturaliter enim homo timet nec põt timorẽ expellere ratione. vide tex. cũ gl. c. nolite timere. xi. q. iij. Itẽ erat mortalis. vnde nisi expirasset in cruce defecisset senio sicut ⁊ quilibet homo deficit. Sed post resurrectionẽ illa caro quam assumpserat non fuit amplius passibilis q: fuit glorificata. Et quatuor sunt dotes glorificationis carnis. dotať enim caro agilitate: subtilitate: claritate ⁊ impassibilitate. Ex his quatuor dotibus dotabitur corpus cuiuscũq̃ hoĩs adepturi beatam gloriã: q: post glorificationẽ non poterũt amplius pati corpora: vñ non morienť amplius: ⁊ quare hoĩes resurgent cũ corporibus. vide glos. in cle. j. eo. tit. ¶ No. ibi: cũ suis propꝛiis corporibus ⁊c. arg. quod post resurrectionẽ lingue loquenť de quo per gl. in c. si qs diaconus. l. dist. ⁊ hec colligũtur vsq̃ ad. §. vna. vnde primo expediã istã partẽ. ¶ Op. cõtra tex. inquãtũ dicit demones a deo bonos esse creatos. obstat enim. c. j. xvi. q. ij. de penit. di. ij. principiũ. vbi diciť qd demon nequiuit habere charitatẽ. Solu. dicunt doc. qd demon non habuit illã charitatẽ que deseri non potest: sed aliam charitatẽ habuit: vnde fuerũt demones creati in statu innocẽtie ⁊ habuerunt liberũ arbitriũ ⁊ per se facti sunt mali. ¶ Secũdo quero quale est illud principiũ qd est creator oĩm ⁊c. solu. hoc principiũ est causans non causatũ: ⁊ qd vnum sit principium ꝓz ex co: q: alias iretur in infinitũ. Nam vbi ponimus creatum ponimus et creatorem ⁊ sic iremus in infinitũ: opz ergo necessario fateri qd vnum sit principium a quo omnia depẽdẽt. Nec cepit deus

in l. hac cõsultissima. in ij. col. C. q. test. face. pos. Et qd dicať dictũ obscurũ. no. idẽ Bal. in sua marg. in v̓. testis. ver. itẽ qd testis obscure. ⁊ Spe. in ti. de posi. §. vij. ver. iij. Arch. post gl. xxij. q. ij. c. ne artificioso. Anto. Francis. ¶ Contra quẽ verba obscura debeãt interpꝛetari dicas qd in dubio cõtra ꝓferentẽ qui verbis obscuris fundat intentionẽ suã. vt in l. veteribus: ⁊ ibi p Bal. ⁊ Ang. q dicit ꝙ in obscuris semp dz recipi ꝙ minus est. ff. de pac. ⁊ l. labeo scribit. ff. de ꝯhẽ. emp. ⁊ in l. si arborẽ. §. hec lex. ff. de ser. v. p̃di. ⁊ de obscuritate libelli q̃ dz declarari añq̃ ille rñdeať plene hr̃ in l. si qs intẽtione ambigua. ff. de iud. Et ꝯ quẽ debeat iterpꝛetari obscuritas v̓bo⁊ indiciis ⁊ testium hr̃ p Bar. in l. inter stipulantẽ. in §. sicut hũ. ff. de v̓b. obl. ⁊ in l. ab executione. ff. de appel. Et adde qd obscuritas sentẽtie dz declarari per iudicẽ executionis s̃z Bal. in l. hac consultissima. in iij. col. C. q. test. face. pos. Et adde etiã qd obscure rñdẽs hr̃ p ꝯfessor aliqñ pro nõ rñdẽte ⁊ cogiť clare rñdere. vt p Spec. in tit. de posi. in §. ix. vers. verũtñ. ⁊ in versi. qd si qs. ⁊ in ver. fi. Et adde quod obscura cõcessio intelligiť esse facta de modicis ⁊ minimis vt per Specul. in tit. de loca. in §. vj. ver. lix. et illud diciťur obscurũ qd bñ non potest intelligi: nõ autem qd intelligiť per naturam verborum vel loquendi cõsuetudinem s̃m Bald. in d. l. hac ꝯsultissima. in iij. col. →Sebasti. Sapia.

c ¶ Obscura. Dolus p̃sumiť in obscure loquẽte ꝓbať in l. aut q aliter. §. j. ff. quod vi aut clã. in l. ea q̃ commẽdandi. ff. de contrahen. emptio. vbi glos. ponit exemplum in eo qui dixit equum non ascẽdere arborem an teneatur quia non ascendebat pontem. quod etiam ponit glos. in c. artificioso. xxij. questio. ij. aliud exemplum ponit domi. Abbas in c. iniustum. j. de rerum permu. Angel. in l. si quis cum aliter. ff. de verbo. oblig. dixi multa ad propositum. in repe. l. quod nerua. in materia doli p̃sumpti. ff. depos.

d ¶ Consilio. Adde Alex. consi. cxxvij. iij. lib. Bar. consi. xlvij. Ber.

esse quia si cepisset oporteret dicere quod exiuerit de potestate essendi ad actũ: sed alius eũ non eduxit per supꝛadicta: nec seipsum: quia s̃m hoc precessisset suum esse vel seipsum quod non est intelligibile. Et quod vnum sit principium ⁊ non plura probatur s̃m docto. nam si ponimus plura principia aut sunt ꝯcordia aut non sunt concordia si nõ concordia tunc creatum vnius destrueret creatuz alterius: ex quo habent contrariam et oppositam naturam. Si vero sunt concordia: aut vnum perfectum et aliud minus perfectum et tunc minus perfectum produceret opus imperfectuz quod est contra id quod habeť Genes. j. ibi: et erant omnia valde bona. Si vero vtrũq̃ est perfectum aut sunt equalia aut inequalia: si equalia alterũ superflueret: si inequalia ergo alterum nõ esset omnipotẽs. ¶ Tertio queritur quare homo fuit creatus post mundanam seu brutam naturam cum homo post angelos sit nobilissima creatura. Solu. dicit Augu. hoc factum fuisse ne homo sumeret causam superbie ex ordine primogeniture. Nam cum homo fuerit creatus ad imaginem dei quo ad proprietates anime et ad similitudinem quo ad gratuita: id est ad virtutes: poterat ex hoc augeri causa superbie: vnde homo primo fuit formatus ex limo terre ex agro damasceno: et postea fuit translatus in paradisum ad ostendendum quod esse paradisi non esset ex natura sed ex gratia. Secũda ratio potest assignari: quia cuz homo deberet preferri ceteris creaturis: ideo equum fuit illas primo creari. Vel tertio oportet ꝙ primo dentur extrema ad hoc vt postea detur mixtum seu medium. ¶ In gloss. in

b versic. simplex: ibi nunq̃ per extranea verba[b] not. glos. contra loquentes ita obscure quod nec se intelligũt nec ab aliis intelligi possunt nitẽtes mu-

c tare verba iuris de claris in obscura[c]. Debẽt omnia pꝛoferri p verba vsitata: ⁊ nõ per extranea seu magistralia. ¶ In glo. in ver. simul. in fi. idem no. xxxv. dist. sexto die. in j. glos. ⁊ dicit Abbas hic qd simul creauit oĩa in materia informi quã cum dierum distinctione deduxit in formã vt in cõtrario. ¶ In glo. in ver. demones. ibi: interpꝛetať sciens. Vel s̃m aliquos id est deorsum ruens vt sic gerat in nomine qd habet in voluntate: nam nititur homines quos seducit deorsum ruere: non aũt admonet sursum ascendere: iuxta illud euãgeliũ. si filius dei es mitte te deorsum. ¶ In fi. glo. hec gl. sentit vnum contrarium ⁊ nõ perfecte soluit: nam videť qd ex bono procedat malum: q: angelus in se erat bonus vt in litera ⁊ postmodũ effectus est malus. glo. dicit hoc esse falsum qd ex bono procedat malum: q: angelus peccauit per se: sed hoc non videť soluere cõtrariũ sed potius corroborare. nã si peccauit per se: ergo malũ processit ex bono. ideo dicẽdum quod demon nõ est effectus malus ex diuina dispositione: sed abutendo libero arbitrio sibi collato per deũ: ⁊ illud arbitriũ de se non erat malũ. ¶ In glo. in verb. suggestione. ibi: non debeat te-

d neri. de hoc an ex cõsilio[d] quis teneať: dic vt plene per gl. ⁊ Dy. in regula nullus ex cõsilio. de re. iur. lib. vj. Et no. hĩ gl. qd nõ mereť sed demereť ⁊ efficitur peior dũ seminat mala in cordibus hominũ hoc tamen facit ex inuidia: q: inuidet quod homo creatus ex limo terre teneat charitatem quã ipse retinere nequiuit: vt est tex. cũ glo. in c. visis. xvj. q. ij. Demõ enim nunq̃ facit bonũ: sed vtitur libero

a ¶ Ad malum. Adde an demones habeant liberum arbitriū. no. in c. qui episcopus. xxiij. di. Et an demones cognouerint Christū ante eius passionē. in c. i. ⁊ in c. si quis. xxxvi. dist. per dnm̄ Prepositū. Ber. Anto. Francis. ¶ An autem diabolus cognouit Christū esse filiū dei ante eius passionem: gl. dicit ꝙ non certitudinarie ⁊ plene: quia aliqñ credidit: et aliqñ dubitauit. colligit a glo. in c. siquidē. xxxvij. distin. ⁊ dicas ꝙ diabolus hȝ liberū arbitrium tm̄ ad malum. vt dicit gl. in c. qui eps. xxiij. dis. Et an demones possint scire ⁊ qualr futura: dicas qđ p signa exteriora pñt citissime cogitationes hoīȝ cognoscere. sȝ ea de qb⁹ nullū vestigium haberi nō pōt cognoscere nō pñt. vt l. c. sciēduȝ. circa fi. xxvi. q. iiij. ⁊ i. c. quodā loco. ead. cā ⁊ qđ. vbi etiā dicit qđ ppter longū tps eorūȝ vite maiori est ipsorū experiētia ꝙ hoīm. ⁊ qđ acumine sensus ⁊ celeritate mētis excedūt oīa et quecunqȝ aīalia. Et adde: qđ curiositas humana dūȝ appetat scire qđ nō cōuenit inuestigare ꝙ l arte magica: et in oī alia diuinatiōe ꝙ arte demonū est inuenta p demonū fallaciā deluditur. vt in c. nec mirū. xxvi. q. v. ⁊ eā artē magicā ⁊ diuinādi diabolus adinuenit vt hoīes faceret sue dāpnationis participes. xxi. q. ij. i. c. q sine. et alibi dr̄ ꝙ diabolus semp bonū vtit in malū: ⁊ semp illos temptat quos reputat meliores. vt i. c. a. i. ij. q. vij. ⁊ in c. nulli dubiū. iij. q. i. et quō diabolus dr̄

arbitrio ad malum⁹ ⁊ quotidie demeretur ⁊ efficitur peior. vt not. glo. in c. qui episcopus. xxiij. dist. ¶ In glo. in ver. dispositione. in fin. vel dic aliter fm̄ Host. ꝙ creato Adam ad imaginē dei. xxxiij. q. v. hec imago. et in statu virili. de penit. dist. ij. ad Romanos. ⁊ Eua formata de eius latere. xxxiij. q. v. mulierē. deus eis precepit dicēs: crescite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrā: ⁊ ex his descendimus fm̄ carnalē cōcupiscentiā. excepto Jesu. Adā em̄ fuit creatus sine homine ⁊ femina. Eua fuit formata sine femina ex latere hoīs: ⁊ viguerunt iure naturali. Hoc ius naturale erat duplex: nam quoddaȝ erat ius naturale rationale ꝙ tm̄ ptinebat ad homines: ⁊ cōtinebaf in illis duobus pceptis de quibus in glo. Erat etiā ius naturale cōmune omnibus animātibus: quia mouebanf homines ex instinctu nature sicut ⁊ cetera bruta ad pcreationeȝ liberorū: ⁊ ad educationē: ⁊ similia: vt habef. j. dist. ius naturale. ⁊ hoc iure naturali regebātur etiam post eiectionē de paradiso. Postmodū incipiētibus crescere hoībus habuit locū illud quodcunqȝ calcauerit pes tuus tuū erit. insti. de re. diui. §. fere. habuitqȝ locū ius gētiū fm̄ ꝙ distincte sunt regiones: obligationes inuēte: seruitutes inducte: ⁊ similia. i. dist. ius gentiū. Et his iuribus viguerunt vsqȝ ad tēpus quo data fuit lex Moysi. Et sic ante legē Moysi habuimus tres leges. nā fuit ius naturale rationale: ⁊ ius naturale cōmune: ⁊ ius gētiū: postmodū repleto hominibus mundo multiplicata fuerūt scelera: ⁊ per cōsequēs necessarium fuit vt lex daref hominibus: ⁊ emanauit lex Mosaica. item ⁊ prophetica. vt. j. dist. humanū genus. in fi. Foroneus rex fuit primus qui legē cōstituit: ⁊ quis secūdus ⁊ quis tertius ⁊ deinceps: vide. vij. dist. fuerunt. Nōe antē leges emanauerūt a Constātino imperatore ⁊ successoribus. Et breuiter cōclude ꝙ tota sapiētia ciuilis cōsistit hodie in quinquaginta libris pādectarū atqȝ digestorū: in quatuor libris institutionū: in. xij. libris codicis: in. ix. collationibus autenticis: ⁊ in libro feudorū: ⁊ sic in isto tēpore habuimus tres leges: legē scȝ Mosaicam: ppheticā: et ciuilē: et tēpore gratie. i. post aduētum Christi emanauit lex euāgelica. Itē dicta apostolorū in quibus cōsistit nouū testamentū: ⁊ in veteri ⁊ nouo cōsistit theologia q̄ regit aīas ⁊ religiosos in cōtēplatione viuētes. Sapiētia vo ciuilis regit seculares siue laicos: vñ clerici seculares egebāt scientia vt regerēt spiritualia ⁊ tēporalia: ideo emanauit scientia canonica: que cōposita est ex theologia ⁊ sapientia ciuili: ⁊ sic tpe gratie habuimus tres leges: vt est lex euāgelica: apostolica: et sciētia canonica. habemus ergo ex pdictis tria tempora ⁊ nouem leges. ⁊ ex predictis habes ordinem cuiuslibet legis ⁊c.

1 ☞ Eucharistiam non potest conficere nisi sacerdos etiam ex permissu pape.

Papa non potest aliquid facere cōtra dispositionem diuinam.

Rite denotat solennitatē. recte vero causam.

2 Sacerdos omnis incontinēti ꝙ ordinatur habet potestatē ligādi ⁊ soluēdi: lȝ habeat ligatā ppter distinctionem parochiarum.

3 Baptisma tollit peccatū ⁊ eorum penam. cōfessio et corpus Christi tollunt peccata non penam.

principes huius mūdi. vide glo. xxxij. q. ij. in c. ij. ⁊ de multis nominibus diaboli. vide Arch. in c. neruī testiculorū. xiij. dist. ⁊ habef per Pau. de leaza. in cle. ad nostrā. de hereti. sup ver. satane. ⁊ habef per docto. in c. ij. ad fi. de sum. trini. Et adde ꝙ diabolus habet mille modos nocendi hoībus. vt in c. visis. circa prin. xvi. q. ij. ⁊ qualiter se trāsformet in angelum lucis vt nos homines decipiat. habef in c. episcopi. xxix. q. i. in. §. j. et in c. licet. de regu. ⁊ in. d. c. nec mirum. xxvij. q. v.

b ¶ Errare non potest. Adde Dñicum in c. decretū. in. ij. col. xxix. dist. ⁊ intellige scilȝ in fide: seu articulis fidei. Nā in aliis ecclesia vniuersalis bene potest errare: vt declarat iste in c. a nobis. cle. i. in pnc. de sen. excō. Et vtrū ecclesia possit errare in canonizatione sanctorū: vide Fel. in c. venerabili. de testa. ⁊ Card. sancti Sixti in trac. de potestate pape. q. xli. et per Maluitiū in trac. de canoni. sanctorū. in. iij. dubio. in. xviij. ⁊. xix. col. ibi: ex qua conclusione sequitur correlariū. ¶ Adde quot modis capiatur hoc nomen ecclesia Fede. consi. ccxvij. Ber. Anto. Francis. ¶ Adde ꝙ ecclesia vniuersalis nō potest errare regulariter: imo ecclesia Romana nunꝙ errauit: neqȝ hereticis vnqȝ succubuit: sed potius omnes hereses destruxit. vt est no. gl. que declarat quo intelligaf illa autoritas ꝙ ecclesia non potest errare. in c. a recta. xxiiij. q. i. ⁊ in c. loquif. ⁊ in c. pudēda. ea. cā. ⁊. q. i. imo illud ꝙ tenet vniuersalis ecclesia. tenēdum est vt est no. glo. xxiij. q. i. in c. nisi. ⁊ est bonus text. in c. illa. xij. distinc. Zacharias.

Una vero.

Casus literalis. Hic dicitur qđ vna est vniuersalis ecclesia extra quā nullus saluaf in qua ipse qui est sacerdos est sacrificiū Jesus Christus cuius corpus ⁊ sanguis in sacramēto altaris veraciter continef sub speciebus panis ⁊ vini transsubstantiatis panem in corpus: ⁊ vinum in sanguineȝ potestate diuina: vt nos accipiamus de suo qđ accepit ipse de nostro: ⁊ hoc sacramētum nemo potest cōficere nisi fm̄ claues ecclesie rite fuerit ordinatus quas dominus concessit apostolis ⁊ eorū successoribus. In quarta parte ibi: sacramentum dicitur qđ baptismus q est secundus articulus fidei in nomine patris et filij ⁊ spiritussancti consecraf in aqua et in forma ecclesie cōsecratur a quocūqȝ conferf taȝ paruulis ꝙ adultis proficit ad salutem: et si quis post baptismum per peccatū prolapsus fuerit poterit per penitentiā reparari. Ultimo dicit ꝙ virgines cōtinentes ⁊ cōiugati per fidem rectā: ⁊ per operationē bonam ad eternā merētur beatitudinē peruenire. Ber. ¶ No. ex hac scđa parte ꝙ vnica est ecclesia vniuersalis lȝ habeat plura mēbra. vnde omnes ecclesie particulares sunt mēbra ecclesie vniuersalis que cōsistit in collatione fideliū. vt in c. j. progr. sicut ex vna arbore multi ramusculi procedunt: et ex vno corpore multa membra. ad hoc. vij. q. i. nouatianus. et hec est illa ecclesia que

b errare non potest[b]: id est collectio omniuȝ: nec potest deficere: q: deus orauit pro ecclesia. xxiiij. qđ. i. loquitur. Secundo collige ꝙ sub speciebus panis et vini in sacramēto altaris veraciter cōtinentur verum corpus ⁊ sanguis Christi: vnde est ibi illud corpus verū qđ assumpsit ex beata virgine: et hoc vult dicere litera dum dicit hoc inductū ad perficiendum mysteriū vnitatis: vt accipiamus de suo: id est de sua carne quam ipse assumpsit de nostra

a id est de beata virgine Maria. ¶ † Itē no. ꝙ hoc sacramētū eucharistie nō potest cōficere nisi sacerdos. hoc enim cōmisit deus tm̄ sacerdotibus dū dixit apostolis. hoc facite in meā commemorationem. ⁊ ex hoc dicit glos. no. ꝙ etiā non potest papa committere nō sacerdoti: vt conficiat corpus xpi. in c. peruenit. xcv. di. nō enim potest papa aliquid attētare ꝯ dispositionē diuinā. xcv. q. i. sunt quidā. Et no. ꝙ sacerdos ꝯficiēs debet esse rite ordinat⁹ ⁊ dic rite id est fm̄ solēnitates ecclesie. nam verbū rite denotat solēnitatē ⁊ recte causam. vt no. glos. in. l. ij. ff. de inoff. test. nō em̄ sufficit dicere hic p̄sbyter

c ter[c] nisi sit ordinat⁹ fm̄ solēnitates ecclesie. ¶ No.

d ibi fm̄ claues ecclie: ar. qđ due sunt claues ecclie[d].

c ¶ Nō enim sufficit dicere hic presbyter. Dic hoc verū in epo ne Juuenias op. l. ang. in. l. ij. C. de cri. sacri. vbi dicit Angel. summū pōtificē posse vnico verbo pnūtiare quē sacerdotē. p quo facit qđ no. Inn. in c. i. j. de sa. vnc. vbi dicit: posse sufficere dicere hic p̄sbyter absqȝ alia solēnitate nisi ecclastica ꝯstitutio obstaret. ꝙ tm̄ etiaȝ intellige de epis quos Jura ecclesie ꝯstitutio vnico vbo quē creare aut pnūtiare sacerdotē p hibet: papā autē non: vt fingit firmiter pedē. d. Feli. post Ang. vbi s. in c. i. vij. mihi col. sȝ moder. nostrā italie impssionē. v. fallit q̄rto ibi: ⁊ hic est ꝙ papa ⁊c. Pōt ⁊ etiā solo vbo epm̄ facere. vt voluit idē Ang. in. l. a. p illā tex. C. de sen. pas.

d ¶ Claues ecclie. Adde Hemi. xx. dis. in sum. ⁊ Pe. de anc. i reg. peccatū. l. v. q. de regu. in. vi. Cal. in repet. c. nōo. in xviij. char. de peni. ⁊ remi. p Bal. in. l. fi. in fi. C. si a nō cōpe. iudi. per Host. in sum. de pe. ⁊ remi. §. i. per Abb. post gl. i. in d. c. tāta. ⁊ in c. lȝ. in. i. col. de ele. ⁊ p theologos l. iiij. sentē. dist. xix. maxime per Richar. ⁊ Fel. hic. cui adde Host. in c. quāto. de trāsla. prela. ⁊ Inno. in c. quāto. ⁊ ibi glo. de iureiur. ⁊ ibi notāt duas esse claues Petri: per vnā significaf potestas: per aliā discretio siue sciētia: vñ vna sine reliqua parū valet. ⁊ vide qđ no. Inno. in c. quāto. de consue. Anto. Francis. ¶ Et adde ꝙ vtrū ecclia habeat duas claues vel vnā tm̄. qđ voluit Host. in sum. de peni. ⁊ remis. ⁊ in c. noua q̄dā. eo. ti. vbi dicit: ꝙ habet duas vnā fori cōtētiosi: ⁊ aliā fori penitētialis: ⁊ per claues collatas Petro a Christo notaf scientia ⁊ potestas. vt in c. decretales. xx. di. Et q negāt claues ecclesie sunt diuisi a deo. vt in c. pōt fieri. de peni. di. j. ⁊ de hmōi clauib⁹ ⁊ de eorū significatu: habef etiā p btm̄ Tho. in iiij. di. xviij. q. i. art. j. ⁊ an claues ecclesie seu ptās eorū se extēdāt ad mortuos: vide Host. qui dicit ꝙ nō: in c. q: nōnulli. de cle. nō resi. ⁊ in c. a nobis. el grāde. de sen. excō. ⁊ in c. qđ aūt. de peni. ⁊ remis. ⁊ idē ipse Host. in sum. de peni. ⁊ remis. in. §. quib⁹ pñt. ⁊ in sum. de exces. pla. in. §. vlti. ¶ Et adde ꝙ ꝯtēnens claues ecclesie nō est alien⁹ ab heresi. vt in c. tanta. de exces. pla. ⁊ in c. fi. de peni. ⁊ remis. ⁊ facit tex. in c. j. xxij. dist.

et dicunt quidam q̄ vna est potestatis: altera vero
scientie: quia debet esse discretus habēs exercitiū
clauis. Alij dicunt q̄ vnica est clauis.s.ptātis.sed
querit alia clauis ad exercitiū.ꝛ pro hoc.c. tāta est
clauis.de exces.prela.vbi de ea fit mētio in singula
ri. Alij dicūt q̄ vna est clauis in foro ꝯtētioso.alia
in penitentiali.ꝛ vide qđ no.xx.dist.in princ.ꝛ.xxi.
dist.§.i. ¶ No.ibi: quas ipse concessit apostolis ꝛc.
qđ potestas ligādi ꝛ soluēdi fuit collata oib⁹ apo-
stolis nō tñ Petro dignitas vo pontificatus fuit
collata soli Petro.ꝛ vide bonū tex.cū glo.xxi.dis.
in nouo. ¶ Et not.qđ largo sumpto vocabulo sa-
cerdotes dicunt successores apostoloꝝ: vt colligit
ibi: cōmq; successores.nā loquit ibi de p̄sbyteris:
q: refert ad id qđ.ꝫ.dixerat q̄ solus sacerdos po-
terat.ꝛ vide gl.no.in.c.vidētes.xii.q.i.que dicit qđ
epi dicūtur successores apostoloꝝ respectu digni-
tatis.religiosi respectu abdicationis ꝓprij.secula
res clerici respectu administratiōis sacramētorū.
oia ista tria fuerūt in apostolis: hodie vero sunt in
2 triplici statu ecclesie.q̄ no.† vñ quilibet sacerdos
incontinēti cū ordinat h̄z potestatē ligādi ꝛ soluē-
di: sed illa est ligata vnde non habet illā in actu ex
quo populus nō est sibi cōmissus: sed olim incōti-
nēti habebat in habitu ꝛ in actu: qꝛ non erant di-
stincte parochie.xiij.q.i.c.i.xvi.q.i.§.ecce. ¶ No.in
ver.sacramētū.q̄ baptismus collatus in forma ec
a clesie pdest tam paruulis q̄ adultis^a.† Et no.qđ
3 maximus est effectus baptismi: nā tollit peccatū
originale. Itē actuale adeo qđ etiā pena dimittit
vñ si incōtinēti decederet baptizatus nō sentiret
penā etiā purgatorij.de pe.dist.vij.c.fi.ꝛ in hoc ba
ptismus est generalior ꝛ magis necessarius q̄ pe-
nitētia ꝛ corpus Christi: qꝛ per confessionē remit-
tunt peccata non respectu pene: qꝛ si quis nō perfi
cit penitentiā patiet penā in purgatorio.xxv.dist.
qualis.vide gl.in.c.sup eo.de rap. Itē per corpus
christi tñ remittūtur peccata venialia.vt no.i.q.i.
interrogo.sed per baptismū remittuntur peccata
et pena peccati.ꝛ vide per glo.xxxij.dis.§.verum.ꝛ
ideo ꝓpter necessitatē huius sacramēti pōt a quo
cūq; recipi in necessitate.ꝛ no.duos effect⁹ baptis-
mi. Primo tollit peccata modo pdicto. Scđo pre
parat hoīem vt nō possit cadere quomin⁹ reparet
per penitētiā. ¶ Vlti.no.q̄ nō solū virgines ꝛ cō-
tinentes possunt ꝑuenire ad beatitudinē: sed etiā
cōiugati per fidē rectā: ꝛ operationē bonā: ꝛ sic nō
b sufficit fides sine operib⁹. Quis aūt^b plus mereat
an laicus honeste viuēs in ꝯiugio: an clericus etiā
honeste viuens: vide glo.no.in cle.i.de reli.ꝛ vene.
sanc. ¶ In glo.in ver.vna.ibi: p duas naturas ꝛc.
hec glo.obscure loquit adeo q̄ Ber.glossator hu-
ius cōpilationis interrogat⁹ qd vellet hec glo.rñ
det se ignorare: sed eā posuerat prout inuenerat.ꝛ
sic hec glo.non fuit Ber.sed alterius antiq glossa
toris: lꝫ Ber.eam posuerit in hoc volumine. Alij
intelligūt ꝛ nō bene diuersimode. ¶ Ioā.an.dicit
qđ inclusio facta in arca Noe per quā fuit saluatū
genus humanū habuit designare inclusionē diui-
nitatis et humanitatis per quā fuit saluatū genus
humanū. ¶ Et dū gl.dicit per duas naturas: ex-
ponit.s.ligni: et aque: quia in saluatione humane
nature lignum.s.arca Noe cōfecta ex ligno fuit: et
aqua qua regebat. Et dū gl.subijcit quo ad opi.et
veritatē: ideo sic dicit qđ multi sancti: vt Ambro-
sius: et alij hoc opinati sunt: et ita etiā fuit veritas
vt postea patuit. ¶ In glo.in v.impassibilis.in fi.
ꝛ per historiā q̄ habet in.c.alle.in gl.intelliges hāc
figurando p Isaac diuinitatē: per arietē humani
tatē. ¶ In glo.in ver.sub speciebus.in fi.ꝛ vide gl.
in.c.forte.de cōse.dist.ij.q̄ ponit multas alias cau-
sas. ¶ In glos.fin.ibi: non expedit homini ꝛc.ꝛ sic
vult gl.q̄ nō est vtile homini accipere vxorē ꝛ hoc
ꝓpter onera mrīmonij: sed alio respectu est vtile.s.
ꝓpter fornicationē euitādā vt sic euitet maius ma
lū. Hinc Aristoteles cōsultus a quodā adolescēte
an expediret nubere: rñdit eum penitentiā acturū
qđcūq; fecerit: vult dicere esse durū ꝯhere mrīmo
niū ꝓpter onera mrīmonij: ꝛ qꝛ impedit ꝯtēplatio
nem. Itē durū est nō ꝯtrahere ꝓpter stimulū car-

a ¶ Tā paruulis q̄ adultis.tex.est
bodie in cle.vni
ca.i.§.ad hoc ba
ptisma. ibi: tam
adultis q̄ paruu
lis.de sum.trini.
et fide catholica.
¶ Adde an par
uulus iudeus ba
ptizatus a solo p̄-
sbytero nō habē
te qui rñderet p
paruulo sit bapti
zatus. Pe.de an
cha.ꝯs.cxcvi.ꝛ an
semiextractus de
vtero possit ba-
ptizari.p Lap.al
le.xlviij. Ber.
b ¶ Quis autem.
Adde istū l.c.cū
qdā.ꝫ.de iurein.ꝛ
in.c.magne.ꝫ.de
voto.ꝛ Bar. in.l.
qđ si minor.§.re-
sti.i.ij.no.ff.de mi
nori.vbi dicit qđ
plus meret ille q
facit aliqd ex ne-
cessitate q̄ qui ex
volūtate. al.l.cū
postulassem.in fi.
de dā.infec. facit
glos. in.d.cle.j.in
ver.seipsum.

nis: ꝛ ideo dicebat illū penitētiam acturū quodcūq; fecerit: qđ no.
1 ¶ Sicut: ista dictio non semper denotat omnimodā similitudinē.
2 Prelatus non preiudicat capitulo delinquendo si illi delicto non con-
sentit capitulum.
3 Maxime: ista dictio quid importet.
4 Hereticus si aliquis damnatur: non per hoc damnantur eius opera.ꝛ
numero.5.

Damnamus. Pater et filius ꝛ spiritussanctus
vera vnione nō collectiua seu simi
litudinaria sunt vna essentia substātia seu natura: qꝛ substā-
tia nō est generās nec genita: nec ꝓcedens: quia illi actus nō
attribuunt substātie sed personis: nō per hoc in trinitate cōcludit qua
ternitas. Contrariū sentiētes vt heretici sunt cēsendi nisi ab errore re-
sipiscāt ꝛ correctioni aplice sedis se supponant.h.d. Et diuidit in duas
partes pncipales. In prima reprobat doctrinā abbatis Ioachim. In
scđa ibi: reprobamus damnat illā Almerici. Prima pars facit quinq;.
primo reprobat opi.ipsius Ioachim cōtra magistrū sententiaꝝ quam
prosequit exprimēdo motiua ꝛ rationes ipsius. Scđa ibi: nos autē.ap-
probat ꝛ pbat sentētiam magistri quā dānabat Ioachim. Tertia ibi:
cum ergo.rñdet autoritati qua pncipaliter mouebat Ioachim. Quar-
ta ibi: si quis.dānat tenentes opi. Ioachim. ¶ Casus literalis. Magi
ster Petrus Lōbardus dixit in sentētijs suis qđ quedā summa res est
pater ꝛ filius ꝛ spūssanctus ꝛ illa summa res non est generās nec geni-
ta nec procedēs. Est pater qui generat: filius qui gignit: et spūssanctus
qui ꝓcedit. Contra istum magistrū Petrū abbas Ioachim cōposuit
quendā libellū in quo appellauit magistrū Petrū hereticū ꝛ insanum
propter hanc sententiā dicēs q̄ magister Petrus nō tam trinitatē q̄
quaternitatē astruebat in deo: videlꝫ illas tres personas ꝛ illam cōmu
nem essentiā quasi quartam asserēs Ioachim q̄ nulla res est que sit pa
ter ꝛ filius: spūssanctus: nec essentia: nec substātia: nec natura. Tamen
dicebat q̄ pater ꝛ filius ꝛ spūssanct⁹ sunt vna essentia ꝛ vna natura. ve-
rūtamen hanc vnitatē non veram ꝛ propriā esse dicebat: sed quasi colle
ctiuā ꝛ similitudinariā sm q̄ multi homines dicūtur vnus populus: et
multi fideles vna ecclesia.ad hoc probandū inducebat plures autorita-
tes. Primo illam multitudinis autē credentiū erat cor vnum ꝛ anima
vna. Scđo inducebat illam autoritatem ꝛ qui plātat ꝛ qui rigat vnum
sunt: ꝛ omnes vnum corpus sumus in Christo. Tertio illā de lib.regū:
populus meus ꝛ populus tuus vnum sunt. Vltimo inducit autoritatē
euangelij: volo pater vt sint vnum in nobis sicut et nos vnum sumus.
Sententiā istius Ioachim dānat ꝯcilium istud hic vsq; ad versi. illum
nō enim. Abinde incipit respōdere autoritatibus illius abbatis quas
inducebat p sua sententia dicens q̄ fideles Christi nō sunt vnum.i.que
dam vna res cōis omnibus vt dicebat Ioachim.sed imo sunt vnū: id
est vna ecclesia ꝓpter vnitatem catholice fidei ꝛ tādem vnum regnū p-
pter vnionē indissolubilis charitatis. Et ad hoc ꝓbādū inducit ꝯciliū
autoritatē Io.apostoli in epistola sua.tres sunt qui testimoniū dant in
celo.pater: verbū: ꝛ spiritussanct⁹: ꝛ hi tres vnū sunt statim subiungēs.
Et tres sunt qui testimoniū dant in terra.spiritus: aqua: et sanguis: et
hi tres vnū sunt. ꝯfitetur ergo cōciliū cū magistro Petro q̄ vna qdā
res est que veraciter est pater ꝛ fili⁹ ꝛ spūssanctus.ꝛ qlibet psona est illa
res: ꝛ illa trinitas tñ ꝛ non quaternitas est in deo: quia quelibet trium
personarū est illa res: scꝫ substātia eterna seu natura diuina: et illa res
non est generās: nec genita: nec ꝓcedēs: sed est pater qui generat: filius
qui gignit: ꝛ spūssanctus q ꝓcedit: vt per hoc notet distinctio in perso
nis ꝛ vnitas in natura: ꝛ lꝫ dicat alius pater: alius filius: alius spūssan
ctus: non tñ aliud: sed id q̄ est pater filius est ꝛ spūssanctus idem oino:
vt in ipsa litera probatur ab illo loco: licet vsq; ad versi. illud cū ergo.
ꝛ ibi respondet illi autoritati volo pater vt sint vnum ꝛc. dicens q̄ hoc
nomen vnum aliter accipitur pro personis diuinis: ꝛ aliter pro fideli-
bus. Sed hoc nomen diuerso modo accipitur in autoritate illa. estote
perfecti sicut ꝛ pater vester perfectus est: dicens q̄ si quis sententiā vel
doctrinam prefati Ioachim seruare voluerit vel defendere tāq; here-
ticus confutetur. per hoc tamē nullum preiudicium generetur Florē-
tino monasterio cuius ipse Ioachim extitit institutor. in fine reprobat
sentētiam cuiusdam heretici nomine Almarici. Bernar. ¶ Nota pri-
mo q̄ verba damnamus ꝛ reprobamus ponuntur hic vt diuersa: ꝛ dic
q̄ proprie damnare est rem sine remedio subleuādi tormētis seu igno-
minie sententialiter deputare. Reprobare vo rem rationib⁹ euidenti
bus ream facere vel ponuntur ad maiorem exaggerationē seu aggra-
uationem: sed primū est subtilius. ¶ Secūdo collige veram ꝛ catholi-
cam opinionem circa essentiam trinitatis. Est enim vnica ꝛ vera essen
tia substantia seu natura: vnde pater non habet substantiam separa-
tam a filio: nec filius a patre: nec spiritussanctus a patre ꝛ filio: nec per
hoc concluditur quaternitas: quia quelibet illarum personarū est illa
summa essentia substātia seu natura. vnde persone non differunt a sub-
stantia: nec substātia differt a personis. pone exemplum in igne seu in
lumine in quo tria reperiuntur: videlicet splendor: ignis: ꝛ calor. ꝛ licet
vnicum sit lumē diuersimode tñ operant illa tria. nam igni attribuit
vstio. splēdori illuminatio. calori calefactio. sic pater filius ꝛ spūssanct⁹
sunt vna substātia: sed differunt in psonis: ideo legit q̄ deus apparuit
in igne.

a ¶ Scire. Vide philosophum primo posterio. et. vij. meta. et facit. l. scire. ff. de legi. et quod no. in. l. si pater. ff. de heredi. insti.

b ¶ Alius est pater. Sed non potest dici q aliud est pater. adde Pau. pergulensez in logica sua in trac. de proba. termi. ibide differt aliud no idem in. iij. conclu. ibi: lz in diuinis pater sit alius a filio tame pater non est aliud a filio.

c ¶ Dictio sicut. Addo do. Ant. h. et vide glo. i. c. vnico. de sa. vnc. auc. sicut. et. xxi. di. cleros. l ver. sicut. de consr. vti. vel inuti. et l. c. pe. de priui. ex ore. et de accu. c. in quitois. j. rnso. in gl. ij. Et h dictio sicut: aliqn facit similitudine per contrariu no. ff. p so. l. iij. in gl. fi. ff. de offi. pco. l. solet. §. sicut. de offi. q sto. l. j. ibi l fi. sicut dicim aliqn ponit causatiue: aliqn conditionaliter. vt no. l. o. c. ex ore. et l. c. qm abbas. in glo. vlti. de offi. dele. et in. o. c. pe. et vlt. de consr. vti. vel inuti. et l. c. qr. ll. de iudi. et in. c. abbate. de v. sig. et p Bal. et alios in. l. edi. C. de ede. et p Bar. in. con. l. ici. testator legauit. qm q dictio sicut: denotat oimoda similitudine: vt voluit Ant. de but. i c. pisanis. de rest. spo. et pbat in. l. pe. ff. de fun. istru. et l. l. qua rone. in. j. rnso. ff. de acq. re. do. et facit. C. de ne. et obl. l. sicut. et plene p Alber. pgamen. in dictionario suo l ver. sicut. et dixi in reperto. meo ad istu i ver sicu. sicut. ¶ Adde tu an dictio sicut: iportet oimoda similitudine: Ro. con. cccl xxviij. et de dictioe velnti. per eunde consi. ccccv. An. de but. consi. xix. Ber.
Anto. Fracis.
¶ De significatu huius dictois sicut: et sicuti. vide not. per do. Ant. in. c. danamus. i §. cu ergo. et adde q qn hoc verbu sicut: ponit in confirmatoib et in sentetijs itelligit conditionaliter qn vo in priuilegijs stat causatiue: vt habet in. c. abbate. de v. signi. dictio aut sicuti: qnqz ponit similitudinarie: aliqn exeplificatiue: vt i. l. queadmodu. ff. de visufr. et in. l. poponi. l. §. spadone. ff. de edili. edi. et de hmoi vbis sicuti et sicut et simib h l. l. j. ff. de re. diui. et l. l. pdijs. l. §. j. ff. de leg. iij.

in igne. ¶ No. duos errores istius ioachim. prim in eo q concludebat Petru lombardu magistru sentetiaru innuere quaterni: atē: non em concludebat quaternitate: quia vt dixi in precedeti notabili illa res summa quam ponebat Pe. non est separata a personis: et sic no concludit quaternitas. Secudus error in eo q dicebat q pater filius et spiritussanctus erant vnum: non vera vnione substatie sed collectiua seu similitudinaria vnione. sicut et fideles dicunt vnu: non vera vnione substatie: sed vnione charitatis et eiusde volutatis. quod falsissimum est: sicut multu caute probat tex. in versi. nos aute. nam filius habuit substantia a patre vt ipsemet testat est du dixit: q dedit mihi pater meus maius est oibus. Non em possumus dicere q habuit parte substatie: quia substatia diuina est indiuisibilis. nec possumus dicere q habuit totam ita q pater nihil sibi retinuerit: quia fm hoc desijsset substatia patris. ergo necessario concludendu q pater tota substantiam dedit filio: et tota sibi retinuit. Ex quo infert clare q vnica est essentia veraciter patris et filij et spussancti. Et potest poni exeplum in lumine accenso aliud lume accedete. et in doctore plene trasferete scietia: nam tota trasfert et tota retinet. et ex hoc confundit scds error. Et ex hoc scdo concludebat tertiu dum dicebat: q nulla res esset q foret summa essentia seu substantia seu natura. ¶ No. vlteri duplice vnione. nam quedam est vera quedā est collectiua vnio sicut multi lapides. Et no. plures autoritates hanc vltima vnionem probates. et vide de multiplici vnione p Ber. de trino et vno. nam multiplex reperit vnio. est em collectiua vnio cum multi lapides constituut vnu aceruu. Item constitutiua cu multa mebra constituunt corpus et multe partes vnu totu. Ite est coniugatiua qua maritus et vxor dicunt vna caro: est tn illa vnio non vera: sed coniugatiua. et vide glo. in c. debitu. de biga. dicunt em vna caro: qr coniugunt ad vna carne procreada. Est vnio natiua q ex carne et anima nascit vna homo: no em est homo sine aia vel sine corpore: sed ex aia et corpore seu ex vnione aie et corporis efficit vn homo. Est vnio potestatiua qn homo virtute no instabilis: sed constans sibimet nitit vniri. Est vnio consentanea cu per charitatez multor hoim est cor vnu. Est vnio votiua cu homo oibus votis adheret deo. Est etia vnio dignatiua qua Christus ex limo seu ex carne nostra assumptus est in psona humana. ¶ In versi. nos aut. nota q essentia substatia seu natura trinitatis est incoprehesibilis: no enim pot coprehe-
a di: quia hec essentia no fuit creata: et scire est semper causas cognoscere. Nec in creaturis potest reperiri simile necessario concludes et re demostrans: quia no potest tata similitudo notari inter creatura et creatore quin maior dissimilitudo sit: sz vt dixi potest ad cortice poni exeplu in lumie. ¶ Ite no. q noia partitiua in masculino et feminino genere denotat distinctione in psonis. in neutro vo genere denotat distinctione in substantia. Vn pot
b dici q alt est pr b alt est fili et alt est spussanct: quia persone sunt distincte: sz no pot dici q aliud sit pater aliud fili aliud spussanctus: qr non sunt diuerse substatie: sed eiusde. ¶ Ite collige q fili habuit substatia a patre ab eterno no partem sed tota et pater etia sibi retinuit totu. Vn distinguendi sunt tres modi generatiois: duo reperiutur in humanis: tertius in diuinis. In primo mo substatia dat pro parte et pro parte retinet vt in generatioe carnali: na dat pr parte substatie et parte sibi retinet. In scdo modo per modu refusiois datur tota substatia et nil retinet vt cu aqua couertit in glacie: iuxta illud: mater me genuit mox gignitur ipsa ex me. In tertio modo tota substatia datur et tota retinet vt in diuinis: et pot poni exeplum: vt
1 s. dixi. in docete et in lumine. ¶ † Ite no. q dictio
c sicut no semp denotat omnimoda similitudinez. ¶ Ite in versi. si quis. collige q defendentes opi. reprobata sunt heretici: et dic q grauius peccat defendes opinione reprobata q inueniens: quia defendes errat et vltra suu errore prebet alijs audaciam errandi. vide bonu tex. xxiiij. q. iij. qui aliox.
2 ¶ † Ite no. in ver. in nullo. q delictu prelati etia circa fidem cui no comunicat capitulu non preiudicat ipsi capitulo seu ecclesie: de quo plene dixi in
3 c. j. de do. et contu. ¶ † No. ibi: maxime d. q hec di-
d ctio designat et denotat ide in casu contrario: vn pprie ista dictio maxime: stat coparatiue ponens ide in casu contrario. vide glo. in. c. ad abolenda. de fil. presby. et in. c. sacro. de sent. exco. in v. laudabilis. Qnqz tn hec dictio maxime: stat improprie: et ponit pro tn. xij. dist. illud. xi. q. iij. quis eps. et vtrobiqz reperies plures concor. na sensus huius litere est q delictu ioachim no debet obesse monasterio cuius fuit institutor maxime cum ipse scripta corrigenda submiserit dispositioni sedis apostolice quasi innuat per hanc dictione maxime: qd idem est si non submisisset se dispositioni sedis apostolice. qnqz hec dictio maxime superabundat. vt in aut. de indi. in
4 pn. et ibi per gl. col. vj. ¶ † Et ex hoc et ex tex. no. q
e danato e autore vt heretico non damnant oia eius opera. nam tenendo dictione maxime pprie patet q lz Joachim fuit hereticus monasteriu tn cuius fuit ipse institutor non damnatur: et hoc ideo quia institutio regularis non habet autoritate ab inuetore: sed principaliter a papa qui institutione approbat. vt in. c. si. de reli. domi. et de hac materia dic vt plene no. in. c. fraternitatis. de hereti. xxxvij. di. si quid veri. et no. hic tex. ibi. in hac parte et c. ¶ No. ex si. litere q diabolus appellat pater mendacij et dicit pr quasi patrator seu inuetor du dixit. nequaq moriemini sed eritis sicut dij. Gene. iij. et sic diabolus fuit primus qui dixit medaciu. qnqz appellat antiquus hostis. vt in. c. non magno. ne cle. vel mona. Qnqz versutus hostis. xvi. q. ij. visis. Qnqz lupus rapax. j. de elec. ne p defectu. Qnqz inimicus hoim. in. c. licet. de elec. Qnqz seminator discordie: vt in cle. ad nostra. de hereti. Qnqz simpliciter appellat diabolus seu demon. vt. s. c. proxi. ¶ In gl. j. in si. hac glo. declara per glo. j. in ver. nec genita. ¶ In glos. j. in ver. non enim. in si. hoc non placet Jo. and. et bene. vnde veritas est q respondet. j. in ver. cum ergo. et ibi etia hoc tenet gloss. et forte hec glo. processit ex errore scriptox. et hoc teneas: licet Pet. et Abb. dicant q rndet in versi. nos aute. qd non est veru: qua ibi probat et approbat opi. Pe. sed rndet in versi. cum ergo. ¶ In glos. in ver. nec genita. ibi: notionalia. et appellant notionalia: fm Jo. and. quia personas notificant: vt patet etia in declaratione quam ponit glo. in si. ¶ In ead. glo. ibi: teneantur adiectiue et c. et dicendum q adiectiue dicit teneri qn venit ad qualificandu et restringendum: vt si dico Petrus albus excludo ab alio Petro albedinem. Substantie tenetur quado notat hoc esse in substantia: vt si dico Petrus est qd album: non nego in alijs albedinem: licet suppona in isto. ita si dico pater est generans bene dico: siue teneatur hoc nomen generans adiectiue seu substantiue: quia si teneatur adiectiue ex-

d ¶ Maxime. Adde Bar. in extrauaga. ad reprime. super ver. maxime per glo. et doct. in. c. ad abolēdam. de filijs psbyte. et glo. de nouo codi. coponen. in. l. j. in ver. maxime. et plene per Bartholo. brixie. in repto. suo in ver. maxime. nam hec dictio quadoqz stat implicatiue: vt in. l. qui status. ff. de testa. mili. et sic proprie aliquado sumit pro tantu: vt. xi. q. iij. si qs eps danatus. et in. l. cum qui. ff. de dona. et sic improprie. aliqn accipit p valde: vt no. in gl. pe. ff. solu. ma. qnqz significat idetitate in casu contrario. vt in. l. qd si minor. §. restitutio. in glo. in v. in veditione. ff. de mino. qnqz abudat. vt in. l. ij. C. de rescin. ved. et vide gl. et Flori. in. l. illud. ff. ad lege aql. et xij. di. in c. illud. et Spec. in ti. de dispu. et alle. §. post hec. in v. et no. et plene p Alber. i dictionario suo in v. maxime. et vide istu i. c. qm frequeter. §. porro. in ver. nota ex eode v. capiendo verbu maxime p prie. et ibi p dnm meu Barba. cu alijs concor. vt lit. non cotesta.
Zacharias.
¶ Adde qd hec dictio maxie: stat nonuqz coparatiue. l. q se patris. et ibi Jas. post alios. C. vn libe. et in l. puinciar. C. de ferijs. superabudat qnqz: vt not. Angel. in aut. de mad. pn. §. sit tibi qcqz. ibi: maximu vitiu. colla. iij. et aliqn vt. s. dictu est implicat: sz p maiore rationez: vt est tex. sing. cu gl. i l. illud. ff. ad le. aql. et gl. no. in l. q si minor. §. restitutio. ff. de minor. et vt latissime de hac dictioe videas remitto te ad Bar. i extrauag. ad repri. in gl. in ver. et maxime.
Anto. Francis.
¶ De ista dictione maxie: tei materia: vide oino Flori. l. o. l. illud. ad le. aql. et vide i c. illud. xij. dis. et p Spe. l ti. de disp. et alle. l. §. post h. in versi. et nota. et vide do. Card. in cle. j. de renu. vbi dicit q includit ide ius in casu contrario. et qnqz etia ponit pro multu: et dixi in. c. relatu. de offi. deleg.

e c Sebasti. Sapia. ¶ Danato. Vide Feli. in. c. trāslato. circa pn. j. ti. j. vbi ponit: an abolito titulo regis cessent abolita ipsius statuta.

cludo generationē a filio et spiritusancto: si tenet substantiue est vera propositio: quia pater est quid generans ꝛ habet in se substātiam in qua est quid generans. Si vo dico substātia diuina est generās si generās tenet adiectiue est falsa propositio: quia substātia diuina nō est diuisibilis ꝛ excluderet generationē a patre: si vero tenetur substantiue vera est propositio: quia substātia diuina est quid generans: quia est ibi pater qui generat. ¶ In glos. in ver. Florentino. ibi: ꝛ si bona essent reprobarent ꝛc. pondero glo. quia videt cōtra tex. nam hoc monasterium cuius Joachim fuit institutor non reprobatur nec fuisset reprobatum etiā si Joachim stetisset in pertinacia: vt colligit in dictiōe maxime:
5 tenēdo eam proprie sicut dixi in no. ¶ † Item videtur cōtra tex. si quis. ibi: in hac parte ꝛc. sed dic vt predixi ꝙ damnant in cōsequentiā omnia opera autoris dānati vt nō habeāt autoritatē ex autore damnato: sed possunt recipi ꝛ defendi sicut recipiuntur et defendunt alia bona: nam veritas non mutat: lꝫ autor reprobatus in aliqua parte fuerit eam secutus: ꝛ dic vt not. in preallē. c. frater. ꝛ in d. c. si quid veri.

¶ De constitutionibus. Rubrica.

1 ¶ Constitutio qbus modis sumat: ꝛ vn̄ dicat.
2 Constitutio si est lata contra certā personā: lꝫ per verba generalia potest ab illa appellari per illam personam lesam contra quam est lata.
3 Scriptura non est de substantia legis siue cōstitutionis: quia possunt probari per testes.

¶ Hec rub. potest ad precedētia ꝛ sequētia sic cōtinuari. Tractaturus autor de iure pmisit de summa trini. pro sui operis fundamēto: qr vbi fundamentū deficit nihil superedificari potest. j. q. j. cūꝫ paulus. ꝛ quia omne ius constat ex scripto et non scripto. instit. de iu. nat. gen. ꝛ ciui. §. cōstat. ꝛ. j. dist.
a §. cum itaqꝫ. ius autem scriptum estᵃ certius ꝛ nobilius: ideo autor pmisit de iure scripto. s. de cōstitutionibus. ꝛ postea submittit de iure non scripto
1 scꝫ de consuetu. ¶ † Circa rubr. pro declaratione ipsius ꝛ materie quero de tribus. Primo quid sit cōstitutio. Scdo vn̄ dicat. Tertio an ad esse legis seu cōstitutionis requirat scriptura. ¶ Circa primū dicendū ꝙ constitutio pōt capi stricte ꝛ large. Primo modo cōstitutio ppie est qd princeps statuit: vt in. c. cōstitutio. ij. di. Large vero sumit pro omni iure scripto etiā inferiorū: ꝛ ita sumit hic. nā sub rubr. de cōstitu. autor tractat nedū de statutis principū sed etiā inferiorū: vt. j. c. cū oēs. ꝛ. c. cū. M. Et ꝙ ita large sumat cōstitutio: clarius probat. j. dist. §. cum itaqꝫ. potest etiā hic sumi sm primum modū: ꝛ tūc oportet dici ꝙ nigrum sit generalius rubro nec hoc inusitatū. vt patet. C. etiā ob chirogra. pecu. pignus detineri posse super rubr. ꝛ sup rub. de offi. dele. libr. vi. iūcto. c. si. ¶ Quo ad scdm vnde dicitur cōstitutio: dic ꝙ a con qd est simul: et statutio: ꝛ quatenus refertur ad cōstitutionē principis: dic ꝙ dicitur cōstitutio quasi cōis vel simul statuitio: qr lex debet esse cōis omnibus: ꝛ non cō-
2 tra certas psonas. dis. iiij. erit aūt lex. † Hinc no. dicit Bar. in. l. omnes populi. ff. de insti. ꝛ iur. qd si cōstitutio sit contra certā personā si pretēdit ex ea
b lesionē licite appellatᵇ is cōtra quem fit ꝯstitutio etiam si loquat per verba generalia. argu. in. l. j. §. solet. ff. qn̄ appel. sit. Et pbabiliter dicit qd quādo constitutio loquat per verba generalia si tn̄ ex cōiecturis potest colligi qd sit edita in odium certe persone potest a tali ꝯstitutione appellari. arg. l. j. in si. ff. de doli excep. vbi succurrit ꝯtra dolum admissum in. l. condēda. Et pro hoc dicto Bar. allego bonū tex. in arg. j. eo. cum omnes. ꝛ hoc dictum tene mēti. Uel potest dici cōstitutio a con qd est simul: quia princeps condit cōstitutionē de cōcilio suorū procerum ꝛ iudicum. vt. l. humanā. C. de leg. Si vo constitutio sumat large dic ꝙ dicitur a con qd est simul: quia omnes de congregatione simul
3 statuunt. ¶ Quo ad tertium † an scriptura sit de

Sebasti. Sapia.

a ¶ Scriptum est. Ex hoc ꝙ ius scriptū dicat certius inferunt duo. primo positioni iuris scripti nō est rn̄dēdū qr certū: sed positioni iuris nō scripti de quo est ꝯsuetudo non est rn̄dendū qr non certū. ita Bar. in. l. ij. in si. ff. de cōfes. Bart. post glo. in. l. prescriptiōe. C. si cōtra ius vel vti. publi. de quo p Lāfran. de ordi. in. c. quoniā ꝯ falsam. in versic. rn̄sioni. col. ij. de pba. Secundo infert ꝙ si aliqd allegat statutū non tenet illud producere qr certū: secus si allegat cōsuetudinē. Bar. in. l. oēs populi. in vlt. col. ff. de iusti. ꝛ iur.

b ¶ Appellat. adde late Alex. ꝯsi. cxc. lci. eterni numinis. ij. li. Ber.

c substātia legisᶜ seu cōstitutionis varie fuerūt opi. etiam inter Legistas: tuplenissime vide per Joā. and. in reg. nemo potest ad impossibile. de reg. iu. lib. vi. in mercu. ꝛ per do. de Rota decis. cccxxviij. als. xxxij. per Specu. in titu. de lega. §. finit. versi. quid si legatus. ꝛ placet opinio vt regulariter scriptura non sit de substantia constitutionis: ꝛ sic qd possit probari p testes. Pro hac sententia optime facit tex. in. c. j. de renū. lib. vi. ꝛ insti. de iur. nat. gē. et ciui. §. sed quod princip. ꝛ. §. constat. prealle.

1 ¶ Canonis appellatione venit omnis constitutio ecclesiastica.
2 Constitutio canonis ligat omnem creaturam.
3 Judicia ecclesiastica sunt regenda scdm canones etiam quod agitentur coram iudice seculari: nam tunc deciduntur sm canones: licet sm eos nō tractentur: quia
Preparatoria iudiciorū debent tractari sm leges fori in quo iudicium agitatur.
4 Constitutio que continet consilium et non preceptum: an ꝛ quando liget homines contrauenientes ad peccatum.
5 Papa non ligatur cōstitutionibus per ipsum vel vel predecessores suos factis.
Infideles non ligantur canonibus: saltem in spiritualibus.
6 Imperator astringitur canonibus in concernentibus animam.
7 Appellatio non appellatur ab imperatore ad papam nisi ratione peccati.
Imperator obligatur iure naturali et obligatur ex contractu iuris cum subdito.
Papa non potest tollere quod est de iure diuino et iurando obligatur.
8 Greci an teneantur ad obseruationē canonum.
Imperator an liget per leges suas non obedientes et de facto.
9 Lex positiua siue ecclesiastica siue ciuilis: an ꝛ quādo liget in foro conscientie.
10 Lex fundata super presumptione que nō est vera non ligat contrafacientem in foro anime.
11 Damnū cōmissum non ex ppposito vel lata culpa non est in foro anime reficiendū damnū passo.
12 Lex canonica an liget delictū omnino occultū.
13 Arbiter qn̄ habet iudicare sm sensum suum quomodo interpretabit iste sensus.
Uerba si tibi placuerit: si tibi videbitur: et similia quomodo intelligantur.
14 Judex quid habet facere qn̄ reperit casum dubiū et opiniones doctorum contrarias.
15 Communis opinio doctorum est seruanda: si non est euidenter falsa.
In casu dubio propter varietatē doctorū bonum est habere iudicem propitium.
16 Uictus non condemnatur in expēsis si primo habuit sentētiam pro se: quia habuit iudicē ei propitium propter varias opiniones: et postea illa sententia fuit per alium iudicem retractata.
Judex non facit litem suā iudicando pro vna parte in casu multum dubio.

CAnonum. ¶ Constitutiones canonum ab omnibus sunt seruāde. vel sic. Juris canonici statuta oēs ligāt ꝛ eorū ritu tā in pronuntiando ꝙ in decidēdo iudicia sunt regulāda. primo statuit. secūdo cōfirmādo declarat.
d ibi: ꝛ nemo. ¶ Casus literalis. Precepit cōsilium Meldēse ꝙ statuta canonū custodiant ab omnibus: ꝛ nemo in actionibus vel iudicijs ecclesiasticis ducatur suo sensu: sed iudicet sm canones ꝛ le-
1 ges. Bernar. ¶ † Nota primo ꝙ appellatione ca-
d nonisᵈ venit omnis constitutio ecclesiastica: vnde largo sumpto vocabulo canon idem est ꝙ constitutio ecclesiastica vel canonica: et dicitur a canon quod est regula. vt in. iij. distincti. canon. ꝛ sic dicitur: quia ducit hominem ad recte regulateqꝫ viuendum: stricte autem sumitur pro cōstitutione constituta in consilio generali. vt no. iij. distinc. in summa.

c ¶ De substātia legis. Adde Jo. and. in rub. de cōstitu. ꝛ in. c. si. j. de ꝯsue. ꝛ ibi do. Anto. in. v. col. Bar. et Raph. in. l. humanā. C. de leg. ꝛ Ange. in. §. ex nō scripto. insti. de iure na. ꝛ Bal. in. §. omnē. insti. co. ti. Jo. an. et Bal. in addi. Spe. in tit de lega. in. §. finiᵗ tur. ver. sed pone legatᵘ. Jo. an. in c. j. de postu. pla. l vi. Arch. in. c. primis. i. v. col. ij. q. j. Pe. de anc. in repe. c. canonū. l. ix. charta. j. eo. facit qd voluit Bal. in l. j. §. si. C. de ead. toll. Alb. perga. in. j. parte statut. q. xiiij. ꝛ in. l. de qbus. post gl. ff. de legi. ꝛ l. d. l. humanū. ꝛ ibi Sal. per tex. ibi. et in. l. leges. C. e. idē Bal. in. d. l. de qbᵘ. i. x. op. Hen. post Archi. in. c. lex est. p illū tex. j. dist. ꝛ in c. ꝯsuetudinis. p illū tex. xi. dist. facit glo. in ver. interpretatus. in pn̄. l. c. j. de postu. pla. et ibi p istū in. v. col. ꝛ p istū in cle. dudū. ad fi. de sepul. p Bal. i rub. qui feu. da. pos. ꝛ per Pet. de anc. in reg. nemo. ꝛ p Bar. i. d. l. de quibus. l. iiij. col. ꝛ faciūt plures tex. all. p Jo. an. l. d. reg. nemo. ꝛ tex. l §. singulorū. in v. tūc. ꝛ in v. scribi. insti. de re. diui. ꝛ in. §. cū vtraqꝫ. j. di. ꝛ cōis opi. est: qd scriptura nō sit de substātia cōstitutionis. ꝛ plenius dixi hoc in lectu. mea. ¶ Adde tu do. de Rot. decisio. j. de cōsti. in nouis. Ber.

d ¶ Appellatione canonis. Adde bal. h. ꝛ Cald. l. ti. de reg. ꝯs. xix. lci. abbas hꝫ puilegiū. ꝛ in titu. isto in ꝯsi. xvi. inci. an canonis appellatiōe. ꝛ pau. i cle. j. de pui. ꝛ ibi Car. pn. l. xxvi. q. ꝛ plene per Fel. hic. de hoc nolo ꝛ alijs.

a ¶ De pragmatica sanctione. Adde aliã glo. xj. dist. in ver. per pragmaticum. ⁊ glo. xxv. q. ij. c. rescripta sine sint. in ver. pragmatice. C. de nouo codi. compo. in fi. in ver. pragmaticam.

b ¶ Omnem creaturã. Vide Bal. in. c. j. qui feu. dare pos. ⁊ Inno. in. c. ij. de transla. prela. ⁊ pulchre per Feli. hic.

☞ Sebasti. Sapia.

in summa. ⁊ ibi ponitur differentia inter canonẽ:
decretum: decretalem epistolã: dogma: sanctionẽ:
interdictũ: ⁊ mandatũ. et de pragmatica sanctio-
a ne[a] quid sit: vide tex. cum glos. in. c. j. de re. permu.
Et scias ꝙ omnis canon seu cõstitutio ecclesiasti-
ca potest vocari lex: nam lex est cõstitutio scripta.
j. distin. lex. imo rectius canones appellant leges
ecclesiastice. cõstitutiones vero iuris ciuilis proprie
dicimus leges seculi: vnde dicitur ius ciuile quasi
ius ciuium. xxxj. distin. nicena. iuncto. c. filius. j. de
2 testa. ¶ †Not. ij. ꝙ cõstitutio canonis ligat omnẽ
b creaturam.[b] vnde dicit Inno. ꝙ conditori cano-
nis et vicario creatoris omnis creatura est subie-
cta: ⁊ licet nihil alleget potest tamẽ allegari illud
euãgelicum. fiat vnum ouile et vnus pastor. nemi-
nem Christus excipit ab hoc ouili et a subiectio-
ne vnici pastoris. ⁊ vide pulchre per Inno. in. c. qđ
super his. de voto. vbi ponit illam autoritatem:
quodcũq; ligaueris ⁊ reliqua: et optime facit illa
autoritas ad propositum nihil excepit: quia dixit
3 quodcunq;. ¶ †No. etiam qđ iudicia ecclesiastica
c sunt regulãda sm canones: et non sm leges.[c] per
hunc tex. Guil. naso collegit argu. ꝙ si de re eccle-
siastica agitur etiam coram iudice seculari debet
causa decidi sm canones et non sm leges. Et no-
tanter dico decidi ⁊ nõ tractari: quia quo ad pre-
d paratoria iudicij debet semp seruari lex fori[d] vbi
iudiciũ agitatur. vt bene tractatur in. c. quod cle-
rici. de foro compe. et dic vt plene ibi tetigi. ¶ In
e gloss. ij. ibi: abrogata[e]. dic id est sublata per aliam
legem vel cõsuetudinem contrariam: ⁊ an omnes
constitutiones possunt abrogari: vide quod plene
4 dico in. c. nouit. de iudic. ¶ †In fin. glos. aduerte
f esse duplex consilium[f] quoddam perfectionis. i. vt
g homines perfectiores reddant[g]. iuxta illud euan
gelicum. si quis percusserit te in vna maxilla ⁊c. de
isto consilio intellige glo. Non enim ligat contra-
uenientes ad peccatum etiam religiosos. de qui-
bus dic vt in clementi. exiui. de verbo. signific. ni-
si ratione contemptus: quia tunc obligat ad mor-
tale: vide bonam glo. x. distinctio. quisquis. Idem
dic vbi constitutio loquitur de honestate: quia tũc
non obligat ad mortale: nec vt puto ad veniale. vi
de Innocen. in. c. j. de vita ⁊ honestate clericorum.
et vide bonum text. iiij. distinct. hic et fini. Quod-
dam est consilium reuerentie et illud obligat. not.
in. c. ad aures. de etate et qualita. vide text. in cle-
men. j. de testi. ⁊ dicitur consilium reuerentie quan
do materia consilij ex se est necessitatiua: sed pro-
pter reuerentiam eius qui loquitur vtitur verbo
5 consultatiuo et non preceptiuo. ¶ †In glo. in ver
h si. ab omnibus. ibi: scilicet subiectis[h]. vult ergo re

c ¶ Et sm leges. vide late p Dec. post alios i. c. decernim⁹. j. õ ind.

d ¶ Lex fori. Vide gl. i cle. dispẽdiosam. in v. vsuris. de iudi. ⁊ ibi Jo. cal. in. q. incip. statuto ciuitat͡z. Ex. Bar. ⁊ glo. in. l. j. C. de sum. tri. ⁊ in. l. j. C. de emã. lib. ⁊ in. l. j. C. q̃ sit lõ. csu. ⁊ Jo. de imo. in. c. j. de pba. ⁊ in c. ad nostrã. in gl. fi. j. de iureiu. ⁊ vide istũ in. c. qualiter. in. ij. notabil. j. de iudi. ¶ Adde tu pau. de ca. cõs. lxxv. in pma impssione. ⁊ qñ canonib⁹ in iudicijs sit vtendũ. Spec. i ti. de dig. et alle. §. qnto. ver. sed nunqd in causa. Franc. de are. in cõs. xxv. Ber.

e ¶ Abrogata. Adde glo. in. c. nouit. ver. quicũq; valet. j. de iudi. ⁊ de differẽtia inter abrogare ⁊ derogare: vide glo. in. §. leges. iiij. distin. ⁊. ff. de ver. signi. l. derogatũ. no. in. c. fi. de cõsue. no. Jo. and. in. c. j. de ver. signi. super glo. vlti. lib. vj. ⁊ vide glo. ⁊ Bar. in. l. j. in princ. ff. de coniung. cum eman. lib. ⁊ Bal. in. l. i. in. ij. no. C. de lati. lib. tol. ibi: ⁊ est argumentum ꝙ reuocatis statutis sunt reuocate oẽs reformationes facte circa ipsa statuta. vt no. in. j. consti. C. ⁊ in. l. ij. C. de vete. iu. enu. vide doct. in. c. autoritate. de conces. prebẽ. lib. vj. ⁊ aliquid per doc. in. c. quod dilectio. de consan. ⁊ affi. ⁊ glo. ij. q. vij. si quis. ⁊ glos. xj. q. j. quicũq;. Et cõclusio est ꝙ lex abrogata non debet allegari: imo vtens ea incurrit penã falsi: sm glo. ⁊ Bar. in. l. fi. ff. de fal. ⁊ Pe. de anc. consi. cccclxxxiij. inci. prima facie. in. j. col. Fallit primo nisi allegetur ratio: vt est glo. in. d. c. nouit. in ver. quicũq;. Fallit secũdo quãdo non adducitur ad decisionẽ: sm glo. ⁊ Bart. in. d. l. fi. ⁊ in. l. j. in fi. prin. ff. de cõiun. cum emã. lib. ⁊ Gemi. in. c. frequẽs. in ver. illum. in fi. de resti. spol. in. vj. ⁊ in. c. autoritate. de conces. prebẽ. in vj. ad fi. Fallit tertio quando lex nõ est in totum abrogata que in parte non abrogata potest allegari: sm Bal. in. l. j. in. iiij. col. C. de lati. lib. tol. facit quod voluit Paul. de cast. in. l. j. de iusti. codi. confir. Fallit quarto quando lex abrogãs reprobaret per. c. cum omnes. j. e. ibi: sm priorem consuetudinẽ. Fallit quinto quando lex abrogata trãsiuisset in priuilegium: sm Inno. in. d. c. nouit. super ver. theodosius. ⁊ Jo. an. in titu. de censi. §. nunc dicẽdum. cum concor. Fallit sexto si lex abrogata est canonizata: sm glo. in. c. in primis. in ver. l. cornelia. ij. q. j. quam sequit Abb. in. c. j. de psump. ⁊ Imol. in. c. ij. j. tit. j. dũmodo sit canonizata per papã. ad hoc glo. in. c. j. in ver. tractatus. ⁊ ibi Geminia. in. iij. col. de reb. eccle. non alie. in. vj. Fallit septimo nisi esset decidẽdus casus preteritus ante legẽ abrogatam. sm Bar. in. d. l. fi. de fal. ⁊ Bal. in. d. l. j. C. de iusti. codi. cõfir. nisi lex noua disponeret expresse de pteritis: vt ibi. Fallit octauo si allegaretur ad corroborationẽ. l. noue. per. c. super eo. j. de cog. spi. Fallit nono quando lex abrogata cõcordaret cum. l. noua. sm Arch. in c. fi. de offi. lega. in. vj. Fallit decimo quando lex non est correcta in substantia sed solum in cortice. sm Butri. in. d. c. qđ dilectio. per illum tex. iuncto. c. non debet. eo. titu. Fallit vndecimo si allegaret pars legis decise seu resecate solum ratione superfluitatis: sm Gemi. in. c. si romanorum. xix. dist. allegãtem Archi. post glo. in. c. fi. de offic. dele. in. vj. Fallit duodecimo si allegaret vt ostendatur de eius errore forte ne cõditor noue legis incidat in errorem per quem lex fuit abrogata. probat in. c. legimus. xxxvij. dist. Fallit decimotertio si allegeĩ ad cognoscẽdũ mentẽ latoris legis abrogate. iuxta glo. in. c. valet. in. d. c. nouit. ⁊ glos. j. in fi. in d. c. quicũq;. xj. q. j. Fallit decimoquarto quando lex allegatur per non recognoscentem superiorem abrogantem legem: sm Butriga. ⁊ Gem. hic per tex. cum glo. fin. in. c. cum deuotissimam. xj. q. ij. Fallit decimoquinto si allegatur non vt obseruet vel probetur: sed vt sciat quis eam confutaret: sm Geminia. in. c. legitimis. el. ij. xxxvij. distinc. vel vt plura sciamus sm Anani. in rubri. de sortile. in. ij. col. ⁊ quod tactum fuit. s. ꝙ potest allegari ratio legis abrogate. Fallit vbi etiam ratio esset sublata: sm Butriga. Imol. ⁊ Geminia. hic. et Geminia. in. c. si romanorum. xix. distinc. ex quo infertur ꝙ correcta lege non semper dicitur correcta eius ratio non sic ecõtrario: vt traditur in. d. c. nouit. ⁊ plene per Imol. in. c. post translationem. in. xix. col. de renun. ⁊ Salice. in aut. ingressi. in ij. col. C. de sacrosan. eccle. ⁊ est glo. in. l. j. in ver. prouidentia. ff. de autoritu to. Et tex. optimus in ca. miramur. iuncto ca. multis. de eta. et qualit. ¶ Adde tu que sit pena allegantis legẽ abrogatã vel falsã vel iudic͡z ad hoc cõsiliũ pbentis: Specu. in tit. de aduoca. §. vj. ver. itẽ si aduocatus. an sublata reformatiõe videatur sublatũ statutũ: vide Pau. de ca. cõs. ccxx. ⁊ an correcta lege sit correcta ratio: vide Pau. de ca. cõs. cclxxv. Bernar. Anto. Francis. ¶ Adde ad pdicta qđ lex correcta ⁊ abrogata dicit esse falsa ⁊ allegari nõ potest: vt voluit Bal. in. l. fi. in. v. col. C. de edi. diui adria. tollẽ. tamen illius ratio bene potest allegari: vt voluit glo. ⁊ Innocẽ. in. c. nouit. de iudic. vtrum autem correcta ratione legis dicatur esse correcta lex: vide Bal. in. l. j. C. qui admit. glo. ⁊ Bar. in. l. j. de leg. tut. post Jac. butr. in. l. ij. de condi. ob cau. ⁊ vide Jo. de imo. in. l. ij. in fine. ff. de dona. et Alexan. in. l. quodcunq;. in prin. de verb. oblig. vbi dicunt ꝙ sic. sed Jo. and. tenet contrarium in. c. transactione. de renuntia. de quo vide per Roma. in singul. suis. per alphabetum in ver. ratio. in versi. quero nunquid. Et an correctio legis vel statuti in vna persona extendatur in aliam personam correlatiuam: vtputa si statutum vel lex loquatur de viro et corrigatur in viro: an censeatur correctum etiam in vxore: vide Bar. ⁊ Bal. in. l. fina. in princi. C. de indi. vidui. tollen. Et vtrum pena imposita contrahenti cum moniali videatur etiam imposita ipsi moniali: vide glo. ⁊ do. Cardina. in clemen. j. de consang. et affini. Et adde ꝙ allegans legem correctam clausam in corpore iuris: l͡z puniatur: non tamen punitur de falso: sed allegans legem correctam non clausam in corpore iuris bene punitur de falso: vt declarat Bar. in. l. j. in prin. de coniun. cum emanc. lib. et probatur in. c. de autoritate. de priui. in. vj. ⁊ habetur per Bar. in. l. fi. ff. de fal. ⁊ in. l. omnes populi. in fi. ff. de iust. ⁊ iure. Et adde ꝙ lex correcta potest allegari in argumentũ per habentem potestatem legis condende. vt in. c. volumus. ⁊ in. c. quecũq;. xj. q. j. et per Alexan. in. d. l. fi. de falsis. in apostillis.

f ¶ Duplex consilium. Adde istum in. c. j. in. iiij. colum. de vita ⁊ honest. cleri. ⁊ Feli. hic. ⁊ de consilio reuerentie: vide tex. cum glo. in clemen. de testi. ⁊ glo. fina. iuncto tex. in. c. ad aures. de eta. ⁊ quali. ⁊ glos. in ver. humiliter. in. c. testamentum. vj. distin. ⁊ glo. in. c. mattheus. in ver. consulis. de simo. ⁊ Geminia. post Archidia. in. §. hoc ⁊ si legibus. iiij. distinc. et in. d. c. testamentum. versi. fina. ⁊ in. c. sponsus. xxiij. distin. ⁊ in. c. generali. in penul. colũ. de elect. in. vj. ⁊ istum in. c. ad apostolicam. in. iij. colũ. de regu. ⁊ Imo. in. c. cum contingat. in. vij. colũ. de iureiuran. in repeti. Butriga. Imo. in. c. dilectus. el. ij. de preben. ⁊ Bart. in. l. cum pater. §. iulianus. ff. de lega. ij. Et lex consilij dicitur que consulit et non astringit regulariter. Fallit in trib⁹ casibus de quibus hic per Moder. Consilium reuerentie dicitur quando materia est necessaria sed propter reuerentiam eius qui loquitur vtitur lex verbo consultiuo: sm doct. hic. Consilium perfectionis dicitur quo homines perfectiores reddũtur ⁊ quando alſs permissum est alicui resistere actui: sed lex consulit vt assistat vt magis deo placeat. vt no. glo. in. c. solite. in ver. propter deum. de maio. ⁊ obediẽ. vt illud. si quis te percusserit ⁊c.

g ☞ Sebasti. Sapia. ¶ Reddantur. Vide Bar. in. l. creditores. col. j. in fi. in repeti. C. de pigno. ⁊ ibi alij. dixi ad propositum.

h ¶ Scilicet subiectis. Nota ex tex. iuncta glos. ꝙ dictio vniuersalis restringitur. adde glos. j. q. vij. si quis omnem. ⁊ glos. exponit. i. aliquam de omnibus. et glo. in. c. si quis voluntate. in ver. semper. ⁊ glos. exponit id est bonis statutis. l. distin. ⁊ glo. j. in. c. sacrosancte. xxij. dist. ⁊ glos. xxxvi. distin. in. c. si quis vult. in ver. indesinenter. ⁊ glo. in. l. inter omnes. ff. qui satisdare cogantur. et ibi Angel. post alios. ꝙ si testis interrogatur de

causa sciētie dixit ꝙ audiuit dici ab omnibus hominibus ciuitatis nō incurrit periuriū: nec incidit in falsum: quia subaudit de loquētibus de materia. ⁊ gl. in. c. si vero. el. ij. in ver. omnes leges. sc3 de hac materia loquētes. de sen. exc ō. ⁊ in. c. omnes leges. j. dist. ⁊ ibi plene per Moder. et per Bar. ⁊ plene Moder. in. l. j. in. §. nūtiatio. post Jac. de are. in ver. venio ad qdā dicta Jac. de are. ⁊ videt ꝙ ista generalitas restrīgat ad dicis idoneos: dū dicit oib⁹ ⁊c. ⁊ glo. ij. ⁊ ibi doct. in. l. j. in ver. vnusquisq. ⁊ gl. exponit scil3 habilis. C. de sacrosan. ecle. ⁊ codē modo si instrūm dicit ꝙ abbas de ꝯsensu oim fratrū sic fecit nō reddit falsum: l3 quidā fuerint absentes: si oēs ꝑsentes ꝯsenserint: s3 Guil. in hoc tn̄ Ang. i. d. l. inter oēs. t3 cōtra p. l. ij. ff. de albo seri. Moder.

a b c 6 d: stringere text. ad subditos vt canon solos subditos coerceat. Jnnocen. hic improbat hanc expositionem: quia omnis creatura subdita est pape. vt s. dixi. sed Hostien. saluat. nam ipse papa qui condidit constitutiones et successores non ligantur: quia nemo potest seipsum ligare[a] vel soluere. vt. l. penulti. ff. de arbi. ⁊ in. c. fin. de peni. ⁊ remis. Jtem non ligantur successores: quia par in parem ⁊c. in c. innotuit. de electio. et in. l. ille a quo. §. tempestiuum. ff. ad trebel. ⁊ vide bonam glo. iuncto tex. xij. q. ij. non liceat pape. Jtem s̄m eum potest procedere hec restrictio quo ad infideles qui non ligantur[b] canonibus[c] saltem in spiritualibus. vt in ca. gaudemus. de diuor. Jn temporalibus subijciuntur principi. vt in. l. iudei. C. de iudeis. nisi in casibus in quibus infideles laici subijciuntur ecclesijs. ⁊ de his vide pulchre per Jnno. in. c. quod super his. de voto. † et quatenus glos. excipit imperatorem ⁊ papam[d] intellige de imperatore respectu suarum legum: nam canonibus astringitur in concernentibus animam. xcvj. distin. c. duo sunt. ⁊ in. c. si imperator. et in. c. omnes. de maio. ⁊ obediē.

ibi reprehēdunt Ange. quia in. d. l. ij. hoc non probat. ⁊ hanc opi. Guil. contra Ang. tenent Pet. de ancha. Fulgo. Pau. de cast. Cy. ⁊ Barto. ibi. ⁊ vide Bal. in. l. j. in. iiij. q. C. de testa. ⁊ in. l. j. C. communia de lega. facit quod voluit Bart. in. l. si quis ita. ff. de condi. ⁊ demonst. ⁊ quod not. docto. in proemio Gregoria. ⁊ in. l. j. ff. solu. matri. cum alijs concordan. ¶ Adde tu late Jo. mo. in reg. in gñali. de reg. in. Ang. ꝯsi. clxxvij. Rapha. cōsi. lxviij. ⁊ cxxvi. Fulg. cōsi. liiij. ⁊ cxxxij. Roma. consi. clxxx. Ber.

a ¶ Ligare. Adde ꝙ statutū ligat statuētes: Roma. cōsi. ccccxix. Ber.

b ¶ Non ligantur. Adde qđ legitur ⁊ no. in. c. de infidelibus. de consan. et affi. ⁊ in. c. si. qui si. sint legi. ⁊ in. c. si. cum glo. de diuor. Ratio est: quia de his qui foris sunt nihil ad nos. c. multi. ij. q. j. hinc est qđ in successionibus vtuntur lege veteris testamenti. vt per Cald. in titu. de test. cōsi. xxx. ⁊ Floria. de sancto Petro in. l. maximū vitium. C. de libe. prete. vbi sic refert fuisse consultum in hereditate. xxx. milium ducatorū iudei. ad hoc vide Calde. in tit. de consti. consi. ciij. inci. visa quadam scriptura. ⁊ Roma. consi. cliiij. inci. in christi ⁊c. premissum laudū in si. ⁊ idem de catechumino sentit Gemi. in. c. audite. in. ij. not. xxxiiij. dist. Excipiuntur certi casus. ⁊ primo tres positi per Domini. in. d. c. multi. in. iiij. col. cuius dictis adde glo. sing. in. c. cōstituit. xvij. q. iiij. Quartus casus est qñ delinquunt contra legem suam veteris testamēti: quia canonica punit eos. vt per Jo. an. in. c. quod super his. de voto. ⁊ Pe. de anch. in repe. regule ea que. in. ix. charta. in versi. sexto quero. de reg. iur. lib. vi. in suo consi. xv. inci. in christi nomine amen. spiritualis iudex in ꝓuincia Romandiole. Quintus casus est qñ delinquūt in opprobriū christiane religionis. vt in glo. c. sepe. xxviij. q. j. ⁊ vide Oldra. consi. xxxvi. incip. infrascripti sunt articuli. vbi consuluit quod inquisitor heretice prauitatis potest procedere contra iudeos facientes aliquid in vituperium Christi: puta quia in parasceue crucifigunt agnum siue ouem: in crucem cōspuunt ⁊ pedibus conculcant. ⁊ etiam potest procedere contra iudeum qui christianum negantem fidem ⁊ condescendentem ad sectam iudeorum recipit ⁊ occultat. Et qualiter puniatur iudeus cognoscens christianam. vide Oldra. consil. cccxxxiij. incipi. qualiter puniatur iudeus. vbi concludit quod debet puniri extraordinarie: tamen illi iudeo pro quo consuluit fuerunt incisa virilia: sed pro questione Oldra. pondera tex. non alle. hic per Moder. in. c. reos sanguinis. xxiij. q. v. ibi: iudeum cum madianita coeuntem gladio trāsfigit. Regulariter tamē subijciūtur legibus ciuilibus. vt per glo. ij. in. c. ius quiritum. j. dis. ⁊ in. l. nemo. et in. l. iudei. qđ limita: nisi lex eorum repugnet legi ciuili: faciat illud legem habemus. ⁊ de alijs casibus vide Domini. in. c. nulli. liiij. dist. ⁊ aliquid in. c. in presenti. ea. dist. ⁊ Archid. in. c. si quis suadente. xvij. q. iiij. ¶ Adde tu Pau. de ca. consil. xl. licet Ang. cōsi. xciiij. videatur sentire ꝙ iudeus teneatur ad obseruātiam iuramēti. ⁊ idē videt sensisse Barb. consil. xv. ⁊ vide Cald. cōsi. ij. de iudeis. de eo qui dixit pape: te venga el verme cane. per quē debet puniri. ⁊ dicit Pe. de anch. cōsi. cclxiiij. ꝙ stāte statuto ꝙ nullus eligat ad officiū nisi sit deuotus ⁊ fidelis ecclie Romane: qđ posset eligi iudeus nisi ratiōe secte reprobaret: qr iudei dicūt deuoti ⁊ fideles ecclesie militantis ex quo illos tolerat. Ber.

Anto. Francis. ¶ Circa istam materiā iudeorum: adde ꝙ l3 eorum cura non pertineat ad christianos: quia de his qui foris sunt nihil ad nos. vt in. c. gaudemus. de diuor. ⁊ in. c. qui syncera. xlv. dist. tamē illud est verum: ⁊ ꝓcedit quo ad penam spiritualē: non quo ad aliam. vt est glo. in c. sepe. xviij. q. j. ⁊ xvij. q. iiij. in. c. constituit. ⁊ vide per do. Cardi. in cle. j. in. §. j. de vsu. ⁊ per eundē Cardi. in cle. j. in. j. oppo. de testi. ⁊ in cle. ij. in. j. col. de re iudi. vbi ponit quomodo iudei subsint pape. Et adde ꝙ iudei cum christianis cohabitare non possunt. c. ad hoc omnibus. de iudeis. et. xxviij. q. j. in. c. sepe. ⁊ seq. est tamen verum ꝙ iudei licet in testimonium fidei possint l locis christianorum teneri ⁊ debeant ex quadā humanitate foueri. vt in. c. iudei. de iude. tamē possunt sine pctō expelli de regno vel de ciuitatib⁹ p regē vel p superiorem: vt voluit Oldra. cōsil. suo. lxxxvij. vbi etiā dicit eis posse auferri bona: ⁊ ꝙ papa ꝑcipue hoc pōt facere: sed nō debet si inde posset oriri scādalū si beneviuāt s̄m legē mosaicā: vt p eundē Old. in ꝯsi. lxiiij. et in suo cōsi. vlt.

7 Jn † tēporalibus vero vide glo. no. in. c. quoniam. x. dist. vbi dicitur qđ ab imperatore non appellat ad papam. Puto illud verum nisi ratione peccati contra iustitiam denegatam adiretur papa contra imperatorem. argu. opti. in. c. nouit. de iudic. et vide quod ibi dixi. vnde imperator ligat iure naturali et obligatur ex contractu inito cum subdito. vt in. c. j. de proba. nec potest tollere ea que sunt iuris naturalis. vt in cle. pastoralis. de re iudic. instit. de legi. agna. tute. in fin. Et idem dicit in papa maxime in his que sunt iuris diuini. vnde si iurat obligatur deo nec sine causa potest seipsum absoluere vel absolui facere cum alium sine causa absoluere non posset. vt no. glo. in. c. quanto. de iureiuran. Jnno. in. c. cum inter. de renuntia. † An au- 8
tem greci teneantur ad obseruationem canonum. vide glos. xx. dist. de libellis. in fin. Et an lex imperatoris coerceat nō obediētes ei de facto. vide per Cy. ⁊ Bal. in. l. cūctos populos. in prin. C. de sum.
9 trin. ¶ Sed quero † an lex positiua siue ecclesiasti
c ca siue ciuilis liget in foro anime[e]. vide p Cald. d. in proe. et per bea. Tho. in. ij. parte. q. xcvj. arti. vj.

Et adde ꝙ iudei in successionibus debēt seruare legē mosaicā: s̄m Jo. Cald. in ꝯsi. xxx. sub rub. de testa. ⁊ per Alex. in. l. j. in. xiij. col. si cer. pete. Et adde ꝙ ꝗuis iudei per baptismū liberātur a patria potestate. vt in c. iudeorum. xxviij. q. j. in glo. j. ⁊ in. c. iudei. de iude. ⁊ no. docto. Moder. in. l. deo nobis. §. his ita. C. de episc. ⁊ cle. tamen iudeus baptizatus succedit patri iudeo. vt per glo. in. d. c. iudeorum. xxviij. q. j. ⁊ not. in. d. c. iudei. Tamen aduertendū: quia iudeus tanꝗ̄ seruus christianorum non habet potestatē in filios: quinimo princeps potest auferre filios paruulos eis ad baptizandū: dūmodo nō faciat causa cogēdi patrē ad baptismum: s̄m Arch. in. d. c. qui syncera. sed ꝯtrium tenet Cardi. in cle. j. ne iud. per glo. in. d. c. iudeorū. de quo habetur per Alex. in. l. ij. de his qui sunt sui vel alie. iur. post Bal. ⁊ per Roma. in. l. multum. ff. de verb. obl. ⁊ habet etiam per Alex. post Bar. in. l. apud iulianū. in. §. j. ff. de leg. j. vbi dicūt ꝙ habeat filios in potestate. Et adde ꝙ iudeus cogitur alere filiū etiam factum christianū. vt no. voluit Bal. in. l. neq mater. C. de iur. dot. ⁊ pro hoc facit quia iudeus baptizatus nō perdit ius agnationis. ⁊ ideo succederet attinētibus iudeis. vt plene per do. Abb. ⁊ alios post eū in alle. c. iudei. de iude. nec iudei baptizati debēt dimittere bona sua nisi quesita ex vsuris. vt est glo. in. c. iudei quorū. de consec. dist. iiij. ⁊ habetur per Alex. in consi. lxxxv. in. iiij. parte cōsilior. Et adde etiam ꝙ iudei viuūt et ligantur iure cōmuni. l. iudei. ⁊ l. nemo iudeorum. ⁊ l. nemo exterus. ⁊ l. quicūq. C. de iude. ⁊ habet per Jo. an. in preallē. c. gaudemus. de diuor. Et adde etiam qđ iudeus per baptismū non liberatur a pena tēporali: ⁊ ideo nō euitat penā mortis l3 velit baptizari post delictū. vt voluit glo. ⁊ do. Abb. in. c. gaudemus. de diuor. ⁊ facit tex. in. c. deinde. xxvij. di. in fi. ⁊ iudeus cōfugiens ad ecclesiā si hoc simulate facit non gaudet immunitate: l3 alś secus. vt in. l. j. ⁊ ibi per doc. C. de his qui ad eccl. ꝯfu. ⁊ per Andr. sicu. in. c. inter alia. de immu. eccle.

c Sebasti. Sapia. ¶ Canonib⁹. Adde ꝙ s̄m d. Ant. in. c. quāto. in. ij. no. j. de vsuc. dispositio etiā ꝯciliaris nō cōprehēdit iudeos. qđ declarat vt p Are. i ꝯsi. clviij. eo ꝑ se. ⁊ p Sozi. i ꝯsi. cxix. ꝑsupponit. in. iiij. parte.

d Sebasti. Sapia. ¶ Et papā. Hic ꝗrit an ꝯstitutio pape liget cardinales: ⁊ aliq tenēt ꝙ nō. vt Pe. de anch. in ꝯs. cccxvi. ꝑ clariori euidētia. et in ꝯsi. cccxviij. efficacib⁹. And. sic. in ꝯsi. xxiij. scripsit ꝓpheta. in. j. vo. Sed ꝯtriū t3 Arch. in. c. nemo deinceps. de elec. l. vi. Gemi. in. c. j. de schismat. l. vi. sed distīguit d. Abb. i cle. j. de exc. ꝑla. Ro. i ꝯs. cccxcviij. i casu.

e ¶ Liget in foro anime. Adde Pe. de anch. consi. xxi. inci. videt prima facie. ⁊ in repe. c. si propter tua debita. in. viij. col. ver. ex predictis distingue an lex canonica. ne resert. in. vi. Bal. in. c. in omni. post prin. de testi. glo. j. ibi: inre poli. ⁊ ibi Bal. ⁊ alios in. c. que in ecclesiarū. j. co. Cald. in tit. de cōstitu. cōsil. x. inci. an si statutū ciuitatis. ⁊ in disputa. sua incip. vsurari⁹ emit. Butri. Abb. ⁊ alios in. c. quia plerique. de immuni. eccles. Abb. in. c. j. in fi. de restitu. in integ. summam Pisanam in ver. lex. in. §. vtrum legis humane. Jo. de imo. in. c. cum ꝯtingat. in. xiij. charta. j. de iureiur. Ludo. de ro. in. l. is cui. in vlti. col. ff. de verb. obliga. vbi nititur probare ꝙ lex ciuilis non obligat ad peccatū: sed rationes sue ꝓcedūt forum vbi lex non est iusta vel repugnat legi diuine vel canonice. Notabis tamen ꝙ vbi lex nutrit peccatū est ipso iure nulla: s̄m Abb. istū in c. si. in. iiij. col. j. de ꝑscri. nec est opus irritatione. ¶ Adde tu eū concor. all. Pet. de ancha. consi. xxi. ꝙ forte non inuenies: quare vide in consil. ccccxij. ⁊ ibi Fede. consi. xxi. quem forte voluit allegare. Ber.

a ¶ Erit autem lex. Adde quando institutio dicatur contra ius: Cald. consil. v. de constitu. Ber.

b Zacharias. ¶ Debet illa lex servari. Adde Moder. in c. fi. de prescrip. xxiij. speciali. vbi concludūt q lex esset iniusta debet servari in foro conscientie qñ est timor scandali. idem no. Imo. in proe. decre. in fi. princ. Et ratio huius dicti est q in foro conscientie veritas attendit. vt noc. Inno. i. c. plerique. de immu. eccl. vitas potius q scandalū attēdi debet. naz vtilius scandalū nasci pmittit q q veritas relinquat: ergo videt legem iniustā ratione scādali nō debere observari. per Io. an. in c. quamq̄. de vsur. lib. vi. Cōmunis conclusio: videtur q aut lex distinguit inter vtrūq forum. et casus est clarus. exemplum in c. tua. de sponsa. Aut non distinguit: nec subest causa distinguendi: tunc si non est peccati nutritiva est servanda etiam in foro anime: nam ex quo lex est iusta auctoritate dei est edita: et ipse deus videt edidisse per suos ministros. viij. dist. quo iure. et Proverbiorum. viij. per me reges regnant et legum conditores iusta decernūt. Hoc idem videtur sensisse Innocen. in c. plerique. in fin. de immuni. ecclesia. si autem lex esset iniusta: tunc non est servanda in foro penitentiali: et potest esse iniusta ex fine: quia non tendit in vtilitatē communē si princeps eam edidit propter suam vtilitatem. vt. iiij. di. erit autem lex[a]. Item potest esse iniusta ex auctoritate: qr excedit potestatem condentis. facit. c. vt animarū. de consti. lib. vi. et l. fi. ff. ne iurisd. omnium iudi. vel ex forma vel non distribuit eque onera subditis sicut debet facere bonus paterfamilias. et hec sunt verba beati Tho. ¶ Dicit tamē q ppter scādalum evitandū et turbationē debet illa lex servari[b] quia ratione scandali evitandi debet quis cōcedere de

c ¶ De iure suo. Adde pro hoc qd a dicit Rom. in singul. suis. circa fi. q si ex psona episcopi imminet scādalū civitati vel ecclesie pōt cogi episcopus ad renūtiandū dotē sibi dari cambiū. alle. singulare dictū Inno. in c. cum pridem. de renun. Ber.

d ¶ Gabella. Adde istum. d. in proe. rex pacificus. in iij. col. Host. et alios in c. innovamus. de cēsi. Bal. in l. ij. C. de in. om. aure. et in rub. ff. de re. divi. in ix. col. et in l. veluti. ff. de inst. et iur. et in l. cū proponas. C. de naut. feno. in rub. de cōsue. ad fi. et in rub. C. de fi. instr. in ix. col. et Pet. de anc. in reg. possessor. in xxvij. col. ver. quarto queritur. de reg. iu. lib. vi. facit qd voluit Host. in sum. de cēsi. §. ex quibus. ver. sed quid si mercatores. plene per Firmi. seu Bertachi. in trac. suo de gabel. in ix. parte principali. ibi: nono principaliter et vltimo. Bal. in c. i. in i. col. in titu. que sint rega. in vsi. feu. Bal. in l. i. in prin. C. de cad. tol. et Bald. in l. i. in ij. col. ff. de re. divi. et Abb. in d. c. innovam[us]. et vide Firmi. in reper. in v. gabellarū fraudes. Bal. in c. quāq̄. de cēsi. in vlt. et in l. ij. C. de vect. et in l. iubemus nullā. C. de sacrosan. ecc. Io. an. in c. eos. de immu. eccle. in novel. lib. vj. ¶ Adde intelligēdū vt ibi intelligit Bar. q forēses nō tenent deo nec mundo: sed cives sic: quia possunt suis rebus ponere gabellas.
Zacharias. ¶ Adde Host. in c. innovamus. s. de cēsi. et doc. in c. super quibusdā. de ver. signi. Idem erit si dicta gabella sit nimis barbarica: vt si solvat vltra tertiā octave partis. ita no. Bal. in rub. ff. de re. divi. in ix. col. per l. fin. C. de vecti. no. idem Bal. in l. ij. C. de iur. aur. annu. Potes addere et tertiū casum: scilz qñ cessat causa licita ab initio illius impositionis: vtputa si pro refectione pōtis quem aqua fecit trabēs precipitavit: illo refecto poterit licite fraudari gabella si petat. ita no. Host. in sum. de censi. §. ex quibus. ver. sed quid si mercatores. et Bald. in l. velut. ff. de inst. et iur. et in rub. C. de fi. instr. in xi. col. et in l. cum proponas. C. de nau. feno. not. Abb. d. in proe. rex pacificus. iiij. col. nu. 5. versi. et ex hoc habes. et ibi in addi. et per Pet. de ancha. in reg. possessor. xxvij. col. ver. quarto queritur. &c. et his potes addere Iaco. rebuf. in l. apparitores. nu. i. et quid ibi additur. C. de exac. trib. lib. x.
Anto. Francis. ¶ Utrum sit licitū fraudare gabellā sine peccato. vide Bar. in l. i. ff. de legi. et in l. vectigalia. ff. de publi. et in l. fi. in §. divus. eo. titu. et per Bal. in l. velut. ff. de iust. et iur. et per Inno. et doc. in c. quia plerique. de immu. eccles. et per Archi. xxiiij. q. iij. in c. si quis romipetas. Et adde q gabella nō est licita nec solvi debet de his rebus quas quis portat pro comedēdo vel causa victus quotidiani. vt tenet gl. in cle. presenti. de censi. et est tex. in l. iiij. ff. nau. cau. sta bu. et est tex. in l. vniversi. C. de vecti. Et adde etiā qd gabella nō debet solvi de Zctu inutili sive invalido. vt no. voluit Sali. in l. i. C. de cunu. Et an res ꝯfiscate ppter gabellā nō solutā possint licite emi sine peccato. vide Io. and. in c. eos. de immu. eccle. lib. vj. et Bal. in l. iubemus. C. de sacrosan. eccl. vbi dicūt qd non. Et qui possint imponere novas gabellas sive nova pedagia et nova onera. no. in d. c. si quis romipetas. et in c. innovamus. de censi. et vide glo. in cle. dudū. de iudi. et in l. i. et per totū. C. no. vecti. et do. Cardi. in cle. fi. de censi. Et vtrū ius exigēdi vectigalia et illa imponēdi possit cōsuetudine induci vel pscribi. habet per Cy. et Bar. in l. fi. C. de vect. vbi dicūt q sic: si cōsuetudo sit tanti tēporis cuius initij memoria non existat. pro quo est tex. in c. super quibusdā. de verb. signif. et habet per Cy. C. no. vecti. et habet in l. si publicanus. in §. fi. et in l. licitatio. in §. earuz. ff. de publi. et in l. vsum aque. C. de aqduc. lib. xi. Et adde qd gabella ad hoc vt sit licita debet esse equa et par inter omnes personas. vt in l. pe. C. de vecti. nec potest excedere octavā partē valoris rei pro qua gabella solui debet. vt in l. ex prestatione. C. de vecti. Et an miles excusēt a gabella. no. gl. in l. si publicanus. preallē. que dicit q nō: nisi pro rebus deputatis ad exercitū. vt in l. licitatio. in §. res exercitui. ff. de publi. Et vlterius adde q exigētes gabellas de rebus ecclesiarū et clericorū incurrūt penas. de quibus. in c. quicquid. de censi. lib. vi. et in cle. presenti. eo. titu. vbi glos. dicit qd propter hoc forte tota Italia est interdicta qd est valde ptimescendū. et si mēti tenēda gl. multū not. in d. l. si publicanus. ff. de public. que enumerat eas suis in quibus de his que vehūtur nō debet solui gabella. de quo etiā per glo. in l. si vectigalia. i. §. ij. ff. de publi. Et que sint necessaria ad h vt vectigal possit imponi: habet per gl. mag. in l. munus. ff. de ver. signi. et per Bar. in l. plurimis. ff. de publica.

c iure suo[c]. vt in c. fi. de no. oper. nuntia. et c. nihil. de prescrip. et ad hoc adde dictū Bar. in l. vectigalia.
d ff. de publi. vbi dicitur qd licite fraudat gabella[d]
10 que licite non est imposita. † Item addo ad predicta aliam theoricam q vbi lex positiva fundat super presumptione et certum est presumptionē illaz non esse veram non tenet quis in foro anime illam servare. pone exemplū in c. is qui fidem. et qd ibi dixi de spon. sic intelligit Inno. in c. quia plerique. in fi. de immu. eccle. facit. c. veritate. viij. distin. itez addo glos. not. quam nescio alibi. xij. q. ij. fraterni-
e tas[e]. in glo. fin. in fi. vbi dicit q pena imposita per legem positivam non est servanda in foro anime seu penitentie: sed satis est qd sacerdos imponat penitētiam pro delicto: et duplex illius dicti potest esse ratio. Prima: quia pena imponitur per iudicem in foro contentioso. xiij. q. ij. §. in hoc. Secunda ratio: quia pena imponitur vt ceteri metū habeant: et vt multis crassantibus locus sit exemplo l. aut facta. in fine. ff. de penis. que ratio cessat in foro anime: quia imponitur penitentia ibi quia lesit deum.
11 † Hinc singulariter[f] dicit Innocent. in
f cap. sicut dignum. de homicid. quod si quis infert

e ¶ Fraternitas. Adde istum in c. suam. de penis. vbi alleg. illam gloss. et in c. cum causam. de testi. in vj. col. et in c. egressus. de iur. et in pemio huius lib. in ver. rex pacificus. et in c. dilecti. in vj. col. s. de arbi. et in c. fi. vlti. col. de prescrip. et in c. fin. vlti. col. s. de sepul. et in c. audivimus. de simo. et in c. raynaldus. de testi. et in c. quia plerique. de immu. eccl. Roma. in repeti. rub. ff. de arbi. in fi. verbis istum in rubi. de appel. in fin. et in c. tua. de vsur. in fi. Bal. in l. post desertionē. C. de fur. Roma. in rub. ff. de acquir. hered. Bal. in aut. ad hec. in vi. col. C. de vsur. et in l. iubemus. §. sane. C. de sacrosan. eccl. et in l. id quod pauperibus. in ix. q. C. de episco. et cleri. et in l. quibus diebus. §. dominus. ff. de condi. et demonst. et in l. i. in fi. C. de vectiga. et Pet. de ancha. in c. si propter. de rescrip. in vi. post princ. et in c. i. de constitu. eo. lib. q iura inducta ad vindictam cessant in foro conscientie. et idem Pe. de ancha. consi. xliij. incipien. pro clariori. et do. Anto. consil. xlix. incipien. casus. q non debet prelatus privare emphyteotam eo iure quesito quando statim revocavit alienationem. et pulchre per illam glo. dicit Butriga. in c. i. in iij. col. de dolo et contu. q pena l. si quis in tantam. C. vnde vi. cesset in foro conscientie. et Bald. in c. sicut. el. iij. de iureiuran. Butriga. in c. quia plerique. de immuni. eccle. Bal. in extractis glos. decreti dicit: penas dupli vel quadrupli ob furtum a iure civili inductas iure canonico minime peti posse. et gloss. in d. c. fraternitatis. Limita primo nisi imponeret penam ipso facto scđm istum hic. Limita secundo nisi reus esset condemnatus de delicto: quia tenetur in conscientia solvere condemnationem: scđm Bal. in d. l. id quod pauperibus. in ix. q. Limita tertio vt non procedat quando pena non descendit a lege sed ex partium conventione: quia tunc pars ex arbitrio magis libero et spontaneo se obligat: ideo tenetur solvere in foro conscientie: scđm Pet. de ancha. in dicta regu. possessor. Limita quarto nisi pena legalis esset subrogata loco inestimabilis et impossibilis restitutionis: puta pro membro vel debilitato vel truncato: quia cum illud ablatum restitui non possit effectualiter ipsa pena subrogat loco eius ablati: vnde sicut absolutio impeditur non restituendo ablatū: ita non restituendo subrogatum loco illius: scđm Pet. de ancha. in reg. peccatum. in xxiiij. colum. in versic. sed dubium remanet. de regu. iur. lib. vj. Limita quinto vt habeat locuz in solutione pene que sit pena ex parte vtriusque et pena conferens lucrum damnum passo. sed si esset pena ex parte solventis: sed non ex parte recipientis: puta in satisfaciēdo damnum passo sine lucro damnificantis: scđm Geminia. propter glo. fina. ibi in c. commissa. §. fin. de elect. in vi. quod intellige nisi damnum esset datum ex culpa levi vel levissima. iuxta not. per Inno. in c. sicut dignum. de homicid. lib. vj. Contra illam glo. in c. fraternitatis. que hic allegatur et tenetur. tenuit. d. in proemio. in ver. rex pacificus. super apostilla in ver. glos. singul. ¶ Adde tu Mathesila. notabilibus suis. vbi idem dicit in ij. folio. et in iiij. folio. vbi dicit q si per ecclesiam sit impositum aliquid faciendum sub pena duorum dierum ieiunij quod illud non faciens non incurrit peccatum mortale. alleg. Pet. de ancher. consi. xlij. ego habeo consil. xxvij. Et quando ecclesia possit exigere penam. vide Angel. consil. xliiij. in fine. Et que pene exigi possunt. vide late Roma. consil. cccc. x. Bernar.

f Sebasti. Sapia. ¶ Singulariter. Vide Corse. in singu. suis. in ver. forum cōscientie. Bartho. Veroñ. in cōsi. lxx. circa primū col. iij.

damnum proximo ex culpa leui vel leuissima non ex proposito nec lata culpa non tenetur resarcire damnum in foro penitentie. Sed satis est pro delicto agere penitentiā: secus est in foro contentioso. vt in.l.in lege aquilia.ff.ad le.aquil. Nec limitarē nisi lex imponeret penā ipso facto: vt quia ipso facto publicat bona alicuius: quia tūc non puto qd ille possit retinere bona publicata cum bona conscientia: quia ius est statim acquisitum fisco. vt no.
a in.l.commissa[a].ff.de publ. et in.c.ii.de prescrip.lib.
12 vi. † An autem canon liget delictum omnino occultum. vide glo.in cle.i.de here. ¶ In glo.in ver.
b in actionibus[b].oppo. pro intellectu glo.istius ca. sic: nam sufficiebat dicere iudicio: nam iudicium comprehendit tam criminale q̄ ciuile. vt no.in rubri.de iudi. Glo.metu contrarii sol. vt patet in ea. Uel dic q̄ verbum in actionibus: comprehēdit facta extraiudicialia: ita qd nō ponitur pro actione de qua insti.de act.per totum. sed recipit factum. Uerbum enim iudicio: concernit iudicialia: vt sit sensus q̄ tam in extraiudicialib' q̄ iudicialibus nō debet quis duci suo sensu: sed autoritate legū.
13 ¶ † In glo.fin.ibi: scz malo. aduerte quia iste tex.
c cum glos.potest adduci ad questionem[c]. compromissum et data est potestas pronuntiandi fm sensum suum: an potest pronuntiare fm voluntatem suam: an intelligatur de sensu bene organizato et freno rationi supposito: Dñs Anto.inducit text. vt intelligatur de volontate propria: et sic poterit pronuntiare fm volūtatem propriam suam: quia hec importāt verba hec suo sensu. Contrariū ego
d puto qd hec verba[d] non ponūtur hic proprie: sed improprie. et hec voluit gl.in sequentibus dum dicit iudicem posse iudicare fm sensum sūm proprie sumpto vocabulo. pondera enim verbum proprie. proprius sensus est vt iudicet vt bonus vir. pro hoc tex. in aut.iusiuran. qd prestatur ab his.
e ¶ Item hec verba si tibi videbitur[e]: si estimaueris: si arbitratus fueris: si tibi placuerit[f]: et similia:
f importāt arbitrium boni viri: et non propriam: et nudam volūtatem. vt probatur in.l. fideicōmissa. §.quamq̄.ff.de leg.iii. et in.l.thais.§.sorore.ff.de fideicō.lib. vbi tex.de verbo placet. vide tex.cum gl.
in.c.ii.de cor.vitia. et glo.in.c.abbate. de ver.signif. plenissime per Bar.in extrauagā. ad repri. et in.l. alio.ff.de alimen.et ciba.lega. hoc dicit glo.de appella. vt debitus. in ver.ex rationali. q̄ iudex possit iudicare fm qd sibi videbitur. vide glos.in.c.iudicet.iii.q.vii. que dicit: quod iudex potest iudicare fm opinionem suam et fm voluntatem: et dic qd
g opinio[g] causatur in re dubia ex probabilibus coniecturis. vide Inno.in.c.cum speciali. de app. vbi dicit: quemlibet iudicē posse interpretari iura in causis coram se vertentibus. et sic intellige istam glos. dum dicit: iudicem posse iudicare fm suum sensum: id est qd potest interpretari iura fm rectū
14 intellectū et suum sensum. ¶ † Et vt habeas perfecte hanc materiā: qualiter iudex debet iudicare f vbi reperit casum dubium aut duas opiniones. distingue. quia aut dubium est omnino nouū: aut positum in opinionibus doctorum. Primo casu: aut consuetudo loci interpretatur illud dubium: quia certo modo lex fuit seruata: et seruāda est consuetudo. nam in hoc casu dicimus qd consuetudo est optima legū interpres. vt in.c.dilectus. de consuetu. et in.l.minime. et in.l.si de interpretatione.ff. de legi. Aut non constat de consuetudine: tunc si verba sunt clara non debemus recedere a significato verborū nisi sequeret absurditas. vt in.c.fin. de verbo.signifi. et in.l.non aliter.ff.de lega.iii. et in c.ex ore.de priuileg. Aut est intellectus multiplex vel incertus: et si appareat de benigniori via illa est sequēda. vt in.l.quod si ephebi.ff.de eo quod certo lo. et in.c.fi.de transac.per Bart.in.l.omnes populi.ff.de iusti. et iore. si non sit via benignior: tunc si est dare simile in aliis legibus: procedendum est de similibus ad similia. vt in.c.translato.i.eo. et in c.cum dilecta.de confirma.vti.vel inuti. et in.l.non possunt.ff.de legi. si non est dare simile: ita quod iu
h dex nescit quid faciat: debet tūc recurrere[h] ad prin
i cipem[i]. et hoc casu intelliguntur iura que dicunt eius esse interpretari cuius est condere. vt in.c.inter alia.de senten.excom. et in.l.cum de nouo. C.de
15 legi. et ibi Cyn. attingit predicta. † Secundo casu principali: q̄n dubium est positum in opin.docto.
k tunc est opus reperire cōmunem opinionē[k]. tunc

a Sebasti. Sapia. ¶ Commissa. Inducas hoc vt per Abba.in.c.dilecti.in.iii.colum.i.de arbi.

b ¶ In actionibus. Dicit hic do.meus Barba. qd istud verbum actionibus: de suo largo significato adaptatur cause ciuili et criminali.l.iii. ad fi.ff.de sepul.viol.l.agraria.ff.de termi.moto. sicut verbum accusor: adaptatur cause criminali et ciuili. vt est gl.in.l.viro.ff.sol.ma. et ibi Bal.in prin.all. Spe.de accu.v̄si. qd si primo.et.d. l.agraria. et.c.tue de procu. vide olno ibi Roma. Anto.Francis. ¶ Et vide q̄ habētur per Bal. et doc.in.l.i.q̄si act. ciui.preiu.crimi. vbi verbū actio: refert tam ad criminale q̄ ad ciuile iudicium. et vide que habentur per Ange. areti. insti.de act.

c ¶ Ad questionē. Uide hic plene p Mod. post Angel.et Imol.hic Dñi.in.c.relatū. xxxviii.di. vbi tenuerūt cōtrariū eius q̄ tenet hic Abb. p quo facit tex.in.l.duuus.in v̄si.sensu saniori. ff.de off.pñi. et in.c. vtinā.in v̄.sensu suo. lxxvi.dist. facit.l.si.in v̄.regalē sensum contēnat.C.de leg. et q̄ dicit apls ad romanos cap.i. tradidit illos deus in sensum reprobum. dicas p cōcordia q̄ ista verba pronunties fm sensum tuum: intelligunt de propria voluntate: fm Butri. et Imol.hic. et Hemi. in.d.c.relatum. nisi dicta verba iungantur cum verbis denotātibus iuris obseruātiam: vt hic in versi.sed autoritate canonum. vnde absolute prolata propriam voluntatē important. et hic vide do.meum do.And.sicu.post Bal. et posset cōmunis opi.corroborari hoc fundamēto. nam Bar.in extrauagā.ad reprimen.in ver.videbitur. ponit regulam q̄ omnia important arbitrium boni viri: exceptis his que iure exprimunt que importāt liberam voluntatē etiā non regulatā a iure. de quibus in.l.cum quidam.ff.de leg.ii. et in.l.fideicommissaria.ff.de fideicō.lib. et in.l.thais.§.sororem.ff.eo.tit. et in.l.fideicommis.§.quamq̄.ff.de leg.iii. cum ergo ista verba suo sensu reperiātur de casibus exceptis quod importēt liberam voluntatē: vt patet per istum tex.in ver.suo sensu. iunctis illis verbis: sed eorum autoritate. ergo etc.
¶ Adde tu Roma.consi.cxii. vbi ponit qd si dictum sit faciat fm velle suum: an importent liberum arbitriū: et qualiter intelligator statutum dans liberum arbitrium potestati in procedēdo. vide Anch.cōsi.clxvi. et qualiter intelligatur si dicat qd potestas procedere possit prout voluerit etiam de facto: per Roma.consi.clxvi. Ber.
Anto.Francis. ¶ Utrum ista verba tuo sensu: vel fm sensum tuum. et que alia verba importent liberam voluntatē vel arbitriū boni viri. vide per do.Alex.de imo.in.l.si sic.ff.de leg.i. et in repe.l.i.ff.de leg.ii. et vide per Feli. et ibi plene dixi in.c.ne innitaris.de constitu.

d Sebasti. Sapia. ¶ Hec verba. Uide late per Geor. natam in repe. cle.sepe.§.non sit.col.xii.de verb.sign. et ibi plene de istis verbis si libuerit: si videbitis: et similibus.

e ¶ Si tibi videbit. Adde Butr.in.c.cū ad sedē.de rest.spo. et in.c.querēti.in pe.no.per illū tex.de ver.sig. Lap.alle.lxix. et Hemi. in.c.catholica. in notabilib'.xi.di. et in.c.relatū.xxxvii.di. Jo.de lig.d.Cald. et Imo.in cle.sepe.de ver.sig. vbi Jo.de imo.tāgit in.xv.col.in ver. vltimo querit hic Jo.de lig. et vide tex.in.l.labeo.in ver.tractasse videbit.ff.de sta.lib.

sed fortiter stringit tex.in.d.c.relatū. Sed dic q̄ illa verba sunt prolata cum adiūcto includēte regulas canonū: secus si sola et de per se exprimerent: q̄ tunc importāt arbitriū boni viri. idem dicas de his verbis visum fuerit. gl.in.c.ii.in ver.visum.de cor.vitia. et Butr.in.c.significauit. de pe. et remis. Butr. et Imo.hic. Kap. et Dñi.in.c.ii.de iur.cal.lib.vi. et in c.sup his.in ver. arbitriū.de acti. tex.in.l.qualē.in ver.dūmodo.dicat fm qd sibi videt.de arb. et glo. dicit ibi cū tamē fm.l.quē tex.all. Bald.in.l.si irruptione.inv.itē facit.ff.fin.regūdo. ¶ Adde alex.cōsi.xiiii.iii.lib. Ro. cōsi.lvi. Abb.cōsi.liii.ii.lib. Ber.

f ¶ Si tibi placuerit. Bar. et doc.in l.si sic.ff.de leg.i. Jo.de imol.l cle. sepe.de ver.sig.in pen.col.in v̄.vltimo q̄rit. ibi: oīa aūt alia. Roma. in repeti.rub.de arb.l.iii.co. Bal. in xcl.suis in.c. cum venissent.de insti.circa fi. et idē si dicat fm beneplacitū tuū: per istū.c. verū. in.ii. col.de fo.cōpe.et Bal.in.l.si.§.i.C. cōia de leg. vbi dicūt qd importāt arbitriū boni viri. Unū tñ singulare scias q̄ si peto q̄ tu dones mihi talē rē: et respōdeas nō tñ istud sz q̄cqd tibi placebit q̄ petēs ex tali responsione non potest se fundare ad rem petendam: quia promissio nulla est fm Bald.in.d.ca.cum venissent.circa fin.et de istis verbis et aliis vide plene per docto.in.l.si sic.et ibi per vtrumq̄ Imol.et per domi.Andre.sicul.et Felin. Ber.
¶ Adde tu Mathe.not.suis.fol.i. vbi dicit q̄ verbum libet: importat liberam voluntatem. quid autem si dicatur iudicio tuo: vel discretioni tue. vide Alexan.consil.xxxiii.i.lib. Ber.

g Sebasti. Sapia. ¶ Qd opi. Uide Bart.in.l.admonēdi.col.iiii.ff.de iureiur. gl.in.§.rīsa prudētū.in v̄.opiniones.insti.de iu.na.gē. et ciui.

h Sebasti. Sapia. ¶ Recurrere. Uide late per Bal.in.l.ii.C.de legi.

i ¶ Ad principē. Adde q̄ Ang.cō.cx. dicit: q̄ illi opinioni est adherēdū q̄ meliorib' rōnib' fulcit etiā si impatoris opinio esset cōtra. Ber.

k ¶ Cōem opi. Optime facit tex.in.c.nouimus. ibi: opinio a plurib' approbata.de v̄.sig. et ibi Butr. et.c.de inducīis.iii.q.iii. ibi: in quo plurimi concordāt. et in.l.i.de offi.q̄sto. ibi: crebrior apud veteres opi. et gl.in.c.si.de pe.di.i. et in.c.i.in v̄.decetero.de postu.pla.in.vi. quos tex.all'.hic do.meus Barb. et do.Fel. Tu adde bonū tex.in.l.athletas.in prīc. ibi: et generaliter ita oēs opinant.ff.de his q̄ no.infa. et facit tex.in.l.i.v̄. adducit saturn'. ibi: q̄ nec vsq̄ relatū est. iūcta ibi gl.in v̄.relatū.ff.de sena. et dr cōis quā plures grauiores accipiūt.c.in canonicis.xix.di. et ideo iudicās contra eādem facit litē suā: nec excusat in syndicatu p Bar. et Ang.in.l.si.C.de pe.iu. qui ma.iud. p istū tex.in.c.prudentiā.in prī.de offi.deleg. et in.c.i.de decl. Pe.de anc.in cle.ne romani.de elec. et Ang.in.l.terminato.C.de fruc.et li.exp. et Hemi.in.c.qs nesciat.xi.di.no. But.in.c.ex litis.in.i.col.de spō.
¶ Adde q̄ opi.cōis sit tenēda: Raph.cu.cō.xxxvi. et lxxx. et cxcvii. et cōsil.lxxii. dicit q̄ opi.cōis facit ius. Fulgo.consil.xxxii. et xliii. et cxvii. et ccl. Barb.consi.xvii. et q̄n opi.glo.vel cōis sit tenenda vide.
Anto.Francis. ¶ Bald.post Jaco.butri.in.l.vnica.C.qui pro sua iurisdi.et Bald.et alios post eum in.l.barbarius philippus.ff.de off.preto. vbi plene traditur an et quando communis opin.faciat ius: et vide etiam que habentur in.l.minime.ff.de legi.

a ✠ Sebasti.Sapia. ¶ Recedere. Vide.d.Deciū in cõsil.xxiij.r qd te
nui.vbi dicit q opi.cõis nõ est attendenda qñ opi.gl.est in cõtrarium
r quãdo cõtraria opi.innitur melioribus rationibus. vide etiam do.
Jas.in.l.vt vim.col.pe.ff.de iusti.r iur.
b ¶ Conuinci. Adde Bar ba.consi.xxvij.

non dz iudex ab illa recedere:qr ve soli.c.ij.de sta.
mo.r cõiter maior pars melius inuestigat vitatē
Hoc verū fm Host.r Jo.an.q nõ licet recedere[a]
a cõi opi.doct.nisi cõis opi.sit euidenter falsa vel
posset cõuinci[b] ꝓbabilibus rõnibus:qd bonus
iudex acutissimi ingenij arbitrabit.argu.in.c.ca
pellanus.de ferijs.r no.hoc dictum ꝑpetuo.Pro
quo soleo allegare tex.sing.iudicio meo in.l.j.C.
de vete.iu.enucle.ver.Sed neq[c] vbi tex.dicit q ex
multitudine autorū nõ est iudicãdum quia posset
vnus forsan r deterioris snia multos r maiores
in aliqua parte superare:r sepe deus reuelat par
uulis qd abscõdit sapientibus. ¶ Si vero nõ est
dare cõem opi.ꝑpter rõnes hincinde tūc bonum
est habere iudicē ꝑpitiuz:qi pōt sequi quā vult.[d]
Dicit tñ Jo.an.caueat a pena.c.cum eterni.de re
16 iudi.lib.vi.s.q nõ iudicet cõtra cõscientiam † r si
snia retractaref per alium iudicem tunc euitaret
pars condēnationē expensarū:vt not.in.c.finē.de
do.r cõtuma.Nec iudex facit litē suaz:vt not.in.l.
platam.C.de senten.r interlo.om.iudi.Et p hoc
habes an r quãdo iudex potest iudicare fm sen
sum suū.Et adde hic q de hac materia scz de in
terpretatione iuriū tracto plene in.c.ad audien
tiam.de decimis. Abbas.

1 ☞ Lex extenditur tantū ad futura nisi expresse
caueatur vt extendatur ad preterita.4.
2 Lex loquens per verba presentie tēporis nõ ex
tenditur ad futura qd habet locum si per hoc da
retur materia delinquendi.
3 Propter vtilitatem publicam quis priuatur do
minio rei sue.
5 Retractatio actus an r quãdo dicatur damnosa
vel penalis.
6 Lex vel statutum an r qñ liget ignorantes.
7 Statutū vel lex ad hoc vt liget an requirat lapsum
duorum mensium.
8 An presumatur quis scire leges vel statuta post
duos menses.
9 Volens ꝓbare se ignorasse statuta an admittaf.
Et que probatio admittetur.
10 Probãs absentiā a prouincia:an legitime ꝓbet
ignorantiam constitutionis vel statuti.
11 Bãnimenta sufficit q fiant in principalioribus
locis ciuitatis r non requiritur q in omni tem
pore fiant ad hoc vt ligent.

Cognoscētes. ¶ Hoc di
cit in sum
ma. Constitutio respicit futura nõ pre
terita. Diuiditur in tres partes. In
prima ponitur regula ex qua sumitur ratio. In
scda statutum ibi quoties. In tertia declarando
e applicat ad factū rationē que sumitur ex regula
ibi:ne detrimentum. ¶ Casus literalis. Primo
ponitur regula generalis:videlicet qd nullus pu
niri debet sine culpa. Scdo dicitur qd si constitu
f tio aliqua de nouo ꝓmulgatur extenditur ad fu
tura tantū punienda cõtra ipsam constitutionem
cõmittunf:ita qd ꝑterita non puniat ne detrimē
tum ante prohibitionē sustineant ignorantes: qd
cos si postmodū deliquerit dignum est sustinere.
e Ber. ¶ Not.primo ex prin.regulā qd sine culpa[e]
nõ est aliqs puniendus.de hoc in regula sine cul
1 pa.de reg.iur.lib.vi.r hoc in glo.prima. ¶ † Not.
scdo naturam legis seu 2stitutionis cõcernit eni
futura tantū non autem preterita ne afficiat ali
quos sine culpa hoc intellige nisi caueatur in.l.vt
extendatur ad preterita.r hunc articulum expe
2 diam.j.eo.c.fi. ¶ † Ad vnum tamen singulariter
aduerte qd vbi lex seu statutuz aliquid indulget:
r loquitur per verba presentis tēporis non exten
ditur[l] ad futura ne detur materia delinquendi de
hoc est tex.sing.limitans hanc materiam in.l.cuz
lex.ff.de leg.per quam dicit ibi Bart.q si statuto
caueatur qd quilibet bãnitus soluens.x.extraha
tur a bãno non habet locum in illo qui est bãnien
dus in futurum quia daref materia delinquendi.
f secus si cessaret hec ratio:quia tunc licet statutū[f]
loquaf per verba presentia vel preterita:tamē ex
g tēdif ad futura:qr lex semper loquit[g].l.arriani.
C.de hereti.r hoc bene no. ¶ In glo.j.in fi.decla
ra hanc gl.prout no.glo.in.c.antique.de priuil.et
h mens glo.est q sine culpa[h] r causa nõ est quis pu
niendus:vt hic et in dicta regula sine culpa sed si
cessat culpa dūtaxat tunc pōt imponi pena rõne
cause subsistētis:r intellige de causa legitima naz
i si nõ est legitima nõ dicitur causa sed occasio.[i] vt
in.c.nouit.de iudi.r.c.solite.de maio.et obedien.
3 † hinc est qd ꝑpter vtilitatem publicam pōt qs
priuari dñio sue rei.vt in.l.item si verberatum.ff.
de rei ven.r no.in.c.q in ecclesiarum.j.eo.p Inno.
r per Barto.in.l.fi.C.si cõtra ius vel vtili.publi.
4 ¶ † In glo.in ver.dispendiis.no.bene hanc glo.
cuius est sensus qd statutum nõ dz porrigi ad ꝑ
terita nec respectu dãni.idest vt dãnificef q actuz
gessit nec respectu retractationis actus:qr actus
5 prius gestus nõ dbet retractari. ¶ † Et not.sing.
eo qd ponit retractationē actus r damnum vt di
k uersa.ex quo inferf qd retractatio actus[k] non sit
dãnum vel pena. ¶ In 2trarium adduco gl.not.

c ¶ Sz neq. Idē
est l.c.capellan9.
in.ij.col.j.de fer.
r in.c.ex lris.el.j. a
in prin.j.d spon.
r in.c.cuz sint de b
deci.et in.c.iij.de
cēsi.r in.c.vt de
bitus.i.xiiij.col.
j.de ap.et in.c.de c
lib.xx.di.vbi per
Gemi.et Joã.de
ana.in.c.tua.de
vsur.in.v.colum.
Jmo.in.l.cuz q
daz.§.qd di.el.ij. d
de acq.her.r bal.
in.c.ne innitaris.
j.e.Gemi.in.c.j.i
pxia col.de sum.
tri.in.vi.r in.c.j.l
v.col.de postu.ꝑ
la.eo.li.in qb9 lo
cis dicūt qd stan
duz ē cõi opi.nisi
opinio paucoꝝ
vel vnius fundef
subtiliori rõne p
d.c.capellanus.
Scdo limita nisi
cõis opi.sit euidē
ter falsa fm istuz
r alios h.Tertio
limita nisi 2 cõez
opinionē sit au
toritas gl.fz Ja.
bu.in.l.vnica.C.
q ꝑsua iuris.r se
quif Jmo.i.c.cū
2tingat.de iure
iu.i.vi.col.Car.r
Bal.in.l.heredi
tas.C.depo.r i.l.
scib9.C.de ipu.r
l.c.j.de nat.feu.r l
aut.cessante.C.de
leg.here.r But.l
c.j.in pnc.de offi.
dele.Sali.i.l.tra
ditiõib9.C.d pac.
Gemi.i.c.relatū.
xxxvij.di.r imo.
in.c.pastoralis.in pn.in.iij.col.j.de rescri.r dixi plene in repe.ad istū in
fi.r plene p do.meū in.d.c.capellanus. Quarto limita nisi opi.singula
ris vni9 doc.vel minoris partis eēt ꝑ mřimonio:qr illi staf 2 cõem fm
Host.in.c.si vir.j.de cog.spi.Qd dictū magnificauit ibi iste.r l.c.j.de re
iud.r Jmo.in.l.j.in.fi.col.ff.sol.matri. limita.v.nisi eēt opi. Archi.sup
vi.q ꝑualet alijs fm Rotā in antiqs deci.cccxlviij. Limita nisi vna opi
nio faueat ꝑtāti clauiū.qi ꝑualet nõ fauētib9 fm Host.i.c.rursus.j.q
cleri.vel vo.r ibi Jo.an.ꝑpe fi.Notabis ēt q vbi gl.vel ali9 refert plu
res opi.i dubio vltimā approbare ꝑsumif fm gl.i.l.q filiū.l.§.sabin9.i
gl.fi.ff.ad treb.r Ro.in 2si.lxxxiij.lci.qro ate.r in.l.iij.§.neratius.ff.de
acq.pos.Jmo.in.c.fi.in pe.char.de ꝑscri.Host.r Jo.an.l.c.j.de sen.exc.
in.vi.Bal.in.c.j.an apud iudicē.r facit tex.in.d.c.capellanus.i v.poste
rior snia.r p Feli.hic.Cui adde gl.magnā in.l.ea lege.in ver.allegaret
ibi:altera pars est va:qr vult.C.de 2di.ob cau.Itē snia 2 cõem opi.nõ
est ipso iure nulla sicut lata 2 legem fm Anto.r Jmo.in.l.qui rome.§.
duo fratres.ff.de verbo.ob.r plene per moder.in.c.j.de sen.r re iudi.
Zacharias. ¶ Limita finalr:vt p.d.And.sicu.2si.lxx.incip.scriptū
est:nisi talis singularis vel 2 cõem opi.esset in fauorē libertatis r testa
mēti r similib9 fauorabilib9 causis p tex.quē ad hoc inducit in.c.fin.de
re iudi.tūc eni vt dicit ꝑualeret dicta opi.2 cõem no. Idē cõsi.iij.incip.
scribif ꝑclare.in pe.col.ver.nõ obstat volu.j. Idē vr sentire Abb.i alle.
c.fi.de re iudi. Limita r vltra oēs nisi cõsuetudo obstaret:vt in Hispa
nia ac Anglia in qb9 si doctores sunt diuersi aut 2rij statur opi.Bart.
quãuis cõis sit opi.in 2riū. Ita dixit solē.doc.do. Jo.bap.de gazalup.
de sancto Seuerino in suo libello quē modum studēdi denominauit.
d ¶ Vult. Adde Ang.consi.lxv.Ber.
¶ Adde tu q p matrimonio stef opi.singu.Barb.2sil.iij.r an vltima
opi.censeaf approbata Rapha.cu.consi.cij.tenet q sic.r idē Fulg.cõsi.
xci.Barba. cõsil.
xxviij.Ber.
✠ Sebasti.Sapia.
e ¶ Sine culpa.vi
de Roma.in 2sil.
cccclxxiij.circa p
positum.
f ¶ Licet statutū.
Adde Jmo.i cle.
fi.i.vij.col.v.scdo
fallit.de rescri.et
Do.in.c.ne aliq.
in.ij.col.de pui.l
vi.vbi colligit ex
dictis Jo.an.ibi
q constitutio lo
quēs p vba ꝑteri
ti tpis extēdif ad
futura qñ vba et
rō cõstõnis ada
ptantur futuris.
Do.post gl.in.c.
vt aiarū.in vlti.
col.de cõsti.l.vi.r
Cy.in.d.l.cū leg.
de quo facit men
tionē Bal.in.l.ta
lis scriptura.d le
ga.i.p Bar.in.l.si
ita.l.j.col.ff.d au
ro r ar.le.r l.l.illi
citas.in princ.de
offi.ꝑsi.r in.l.qui
fundū.§.fi.ad fi.r
ibi p Jmol.ff.ad
le.fal.p Bal.in.d.
l.cuz lex.ff.de le.r
doc.i.c.fi.j.e.d cõ
sti.facit qd voluit
Bar.in.l.iul.in fi.
ff.de 2di.ide.quē
alle. Ro.in.l.j.in
vlti.char.C.d he
re.instit.facit qd
no.Bal.in fi.l.in
illud.C.d sa.san.
eccle.r in.l.cū mu
lier.in.xiiij.colū.
ff.solu.matri.
¶ Add tu Ang.
in terminis.q.p
posite p Abb.2s.
lxvij.r qñ verba ꝑsentis tpis trahanf ad futurū per eundē consi.ccx.p
Pau.de cast.cõsi.cccxix.r.cccxiij.vbi ponit an reformatio loquēs per
verba preteriti temporis trahatur ad futurum sicut lex.Ber.
g ✠ Sebasti.Sapia. ¶ Semper loquitur.vide Jas.in.l.vnica.in.j.col.
in fi.cū seq.ff.de condi.ex.l.Are.in.c.fi.j.eo.
h ¶ Culpa. De multiplici culpa vide Ludo.ro.consi.cccevj.incipi.quo
ad primum.r glo.j.in.§.preterea.insti.qui.mo.re contra.ob.r Bald.in
l.pignus.C.de pigno.actio.
¶ Adde an appellatiõe culpe veniat leuis: Rapha.cu.cõsi.xxv.r vide
Abb.2si.iiij.vbi tz q ad incurrēdū penā nõ sufficit culpa absq dolo.
i ¶ Occasio. Vide Jo.an.in.c.post trāslationē.de renū.r istum in.c.vni
co.in v.nono.vt ec.benefi.r ꝑbaf in.c.solite.hic alleg.per istum.
¶ Adde tu quid operenf illa verba quacūq causa r occasione. Ang.
consi.cclxxxvij.Ber.
k ¶ Retractatio actus. Adde hic plene per Moder.r q nõ sit pena vi
detur tex.in.c.si quis presbyterū.de reb.eccle.nõ alie.r in.l.eius qui de
latorem.ff.de iure fis.r in.c.pe.de postu.prela. In cõtrarium q sit pena
videtur tex.in.c.si religiosus.de elec.in.vi.r in.l.senatus.ff.de cõtrahē.
emp.r in.c.dispendia.iuncto principio cū fi.de rescrip.in.vi.r in.c.cum
secūdū.de prebē.in ver.iniuriā.r in.c.bone.lo scdo.de elect.r in.c.decem
ter.lxxxix.dist.r in.c.statutū.ij.q.j.r in.c.petistis.de priui.r in.l.fi.C.de
fide instru.r in.c.super literis.j.de rescrip.r in.l.turpia.ff.de leg.j.r ibi
Bal.r Jmo.vide istū.s.in pemio.in ver.Sec.in.iiij.col.r i.c.fi.in.viij.

col.de fer. Jo.an.in.c.fi.de elec.in.vi.⁊ in.c.dispēdia.de rescri.in.vi.⁊ in regula odia.de regu.iur.in.vi.⁊ gl.in.c.decet.in ver.processus.de imu. eccle.lib.vi.Bal.in.l.nemo.C.de sac.san.eccle.⁊ in.l.non dubium.C.de leg.Pe.de anch.3.c.pᵉl.in repe.in.ix.char.in ver.iuxta predicta q̄ro. Jmo.in.c.fi.in.x.col.j.de pac.Roma.in.l.pretor.in pn.ff.de ope.no.nū. Sentit Bar.in.l. sanctio.ff.de penis. Domi.in.c. nemo deinceps.i ij.col.de elec.l.vi. Bald.in.c.j.in.ij. col.de rescri.Cardi.in cle.i.in.ij.q. de reg.⁊ Pau.in a proe.clem.in ver. decetero.⁊ gl.antepe.iuncto tex.i c.j.de postu.plat. in.vi. Jmmo.in.c. si ve circa mediū. de senté.excō.vbi dicit q̄ irritatio cōtractus non est naturalis pena cōtrahentiū cōtra l.j.ff.manda.naturalis autē pena est vbi imponit pena corporalis vel pecuniaria vel p̄ut iudici videbitur vbi pena nō est in statuto. ⁊ cōcludit q̄ retractatio act⁹ proprie nō est pena: sed lato sumpto vocabulo. et isto modo potes concordare opi.doc. vide do.Cardi.⁊ Joan.de ana.in c.ex insinuatione de simo.⁊ Jmolā in.l.si vero.§.de viro.in.xiij.colū. in versicu.secundo casu principali.ibi: quo casu cōclude q̄ aut dispositio est penalis solū respectu nullitatis actus.

¶ Adde tu quod licet annulletur instrumentū in quo cōtinetur cōtractus tamē remanet validus ⁊ potest per testes probari.ita tenet Pau.de cast.cō.cl.in primo in ipsis.Ber.

a ¶ Diminuit.adde pro hoc glo.j.§.penul.instit.de actio. vbi ponit quot modis actio dicatur penalis.

in.c.decet.de imu.eccle.lib.vi.que dicit constitutionē actus retractantē esse penalem ⁊ non extendendā per idētitatē rationis:ideo ex hoc dicit q̄ illud.c.inquātum.inducit nullitatē actus gesti in ecclesia nō extendit ad contractus.sed pro prima parte vide Jo.an.in.c.fi.de elec.li.vi.in nouella.⁊ in regula odia.de reg.iur.lib.vi.in mer. vbi dicit illam cōstitutionē esse penalē que diminuit[a] patrimoniū seu tollit ius quesitū:sicut si inducit retractationē actus p hoc.l.iij.ff.de dā.infec.⁊ in.l. nō dubiū.C.de leg.vbi per But.⁊ ibi per Bal qui dicit cōcordando q̄ aut nullitas alicuius actus inducitur in odiū alicuius ⁊ tūc tale statutum dicitur penale.aut nō in odiū:sed in defectum solē
b nitatis inducit nullitas:[b] ⁊ procedit cōtrariū:⁊ in primo casu ꝓprie loquit.c.nō decet.et hoc not.
6 ¶ † In gl.fi.no.bene hanc glo.ex qua plura p̄nt notari. Primo q̄ lex seu statutū nō afficit vere ignorātes licet statutū p̄cesserit. Scd̄o q̄ lex seu statutū incipit ligare post duos mēses a tempore publicationis ipsius. Tertio q̄ scientia p̄sumit post lapsum duorū mensiū. Quarto q̄ ista p̄sumptio scientie nō est iuris:⁊ de iure:s; admittit ꝓbationē in contrariū:vnde potest quis ꝓbare q̄ ignorabat constitutionē esse editā. Circa primū difficilis videt eē materia maxime eo modo quo explicat hic per do.Ant.sed vide per Bar.in.l.j. si q̄s testamē.lib.eē ius.fue.⁊ in.l.j.ff.de legi. ¶ Sꝫ declara ꝯclusiue sic.q̄ aut ignorātia est sine oī culpa:⁊ tūc euitat oēm penam legis per text. apertū qui ma.accu.pos.c.fi. Sic intellige.l.fi.ff.de decre. ab ordi.fa.vbi text.loquit de statuto municipali: ⁊ p hoc dicto facit regula que hic ponit in p̄nci.c. Aut ignorantia nō excludit omnem culpam sed
c solū dolū:[c] tū fuit in lata culpa ex quo ignorabat statutū quia cōmuniter homines illius loci sciebant statutū:vt.l.late culpe.ff.de verbo.signifi. Et hoc casu dic q̄ si statutū requirat dolum expresse vel tacite nō habet locū in eo qui fuit in lata culpa tantum licet pro modo culpe aliter sit punien
d dus.hoc ꝓbatur in.c.si quis suadēte[d].xvij.q.iiij. iuncto.c.si vero.ij.de sen.excō.vbi percutiens clericū ignoranter nō incurrit sniam excōicationis quia.c.si quis suadente.requirit dolū dum dicit: suadente diabolo ⁊c.⁊ requireret dolum expresse q̄n verba statuti hoc importāt:tacite vero requirit dolum quādo punit actū qui fit in personam
e alterius.exemplū. Dicit statutū[e] si quis percusserit clericum vel aliū puniatur tali pena:nā iniuria nō potest esse sine dolo.xv.q.j.c.j. Idē est dicēdū in casibus in quibus lata culpa non equipa
f ratur dolo[f] q̄n pena est corporis afflictiua:vt in.l. in actionibus.ff.de in lit.iur.plene per Barto.in l.quod nerua.ff.deposi.⁊ in.d.l.j.⁊ vide quod dixi in.c.ij.de deposi. Si vero sumus extra casus predictos:tūc ignorans culpa lata puniatur sicut si dolose fecisset:q; regulariter lata culpa equiparatur dolo:vt regula magna negligentia.ff.de regu.iur.⁊ in.d.l.q̄ nerua.vbi de hoc. Quandoq; ignorans fuit in leui seu leuissima culpa: et tunc tenet Cy.in.l.si quis non dicam.C.de epis.⁊ cleri.

⁊ in.l.data opera.C.qui accu.non pos.q̄ non puniat criminaliter:sed ciuiliter puta ad resartionē dāni iuxta modū culpe:allegat ho.text.in.l.q edes.ff.de incen.rui.nau. Glo.⁊ Bar.tenēt cōtrariū in.l.respiciēdum.ff.de penis.dicētes per illū tex.⁊ in.l.absentem.in fi.ff.eo.ti.q̄ etiā criminaliter pōt puniri ⁊ debet pro modo culpe. Et hanc opi.sequit hic do.Ant. Sed ego non video bonā
g rīsionem ad.l.qui edes. Unde pro concordia[g] diceret sic q̄ aut pro leui seu leuissima culpa potest quis puniri ciuiliter:⁊ procedit dictum Cy.quia leuis culpa leniter est punienda in.c.cum dilecti. de accu.⁊ iste est propiius casus illius.l.qui edes aut nō potest punire ciuiliter q; nō dedit damnū sed aliter venit cōtra legem.et tunc procedit opi. cōtraria:vt ne delictū remaneat ipunitū puniat criminaliter pro modo culpe ⁊ sic ꝓcedat.d.l.re
h spiciendum.[h] Nam quēadmodum fit cōmutatio pene ex impotētia facti:vt in.d.l.qui edes.vbi dicit q̄ si non potest soluere dānū puniatur in corpus.ita dicamus in impotentia iuris.s.q̄ q̄n nō potest puniri ciuiliter:puniatur criminaliter.et
7 ex his habes primū casū determinatū. ¶ † Venio ad secundum an indistincte exigatur lapsus duorū mensiū anteq̄ constitutio iniiciat vinculū. Et cōcludendo dicta doc.distingue quod aut cōstitutio ponit tēpus post cuius lapsum vult ligare.⁊ standū est tēpori determinato.sic intellige.c. cum singula.de preben.lib.vi. Adeo q̄ si constitu
i tio dicat q̄ ex nūc[i] vult ligare quod immediate li
k gat.q̄ intellige respectu retractationis[k] actus nō autem pene:q; absurdum esset ad penam ligare ignorantē vt hic in prin. De hoc habes glo.in cle.ij.de here.in verbo ex nūc.nā verba generalia debent restringi ad hoc vt absurditatē nō includant.vt no.in.c.j.3.eo. Aut constitutio nō apponit tp̄s sed simpliciter loquitur:⁊ tunc aut est con
l stitutio inferioris a principe[l] puta alicuius collegij vel ciuitatis:⁊ imediate ligat omnes sciētes. Respectu vero ignorantiū tempus est arbitrariū quia nō est congruū vt dent duo menses sicut in constitutione principis que ligat vniuersum. Hoc in effectu voluit Jo.an.in data.lib.vi. Host. in summa eo.tit.§.quādo.⁊ Bal.in.l.leges sacratissime.C.de leg.⁊ sequunt cōmuniter hic moder.
m ¶ Dubitat tamē in cōstitutione prouincialis[m] cōcilij.nā glo.in.c.proposuisti.lxxxij.dist.vult q̄ nō liget ante sex mēses.q̄ dictum cōiter nō recipitur quia.c.decernimus.xviij.dist.p q̄ illa glos. mouet non loquitur de tēpore quo illa cōstitutio ligat:sed de tēpore prefixo ab ep̄o ad denuntiandū subditis que sunt facta in cōcilio prouinciali. Nam absurdū esset dicere q̄ maius tēpus requiratur in cōstitutione ꝓuincialis cōcilij ⁊ sic inferioris q̄ in constitutione principis seu generalis cōcilij.⁊ ideo dic q̄ in hac constitutione tēpus est arbitrariū s̄m qualitatē ꝓuincie ⁊ qualitatē constitutionis.de quo plene p Jo.an.⁊ Pan.in ꝓemio cle.⁊ vide ibi ho.glo.in ver.decetero.que vult ⁊ latī⁹ ibi Pan.q̄ statutū priuilegiatiuū imediate liget seu effectū suū porrigat sicut priuilegium

d ¶ Si quis suadente. Adde q̄ cōsuluit Fede.cōsi.clxvij.q̄ mulier que cōmisit fornicationē putans cōmitterre adulteriū:quia putabat virū viuere non debet puniri de adulterio.⁊ vide Lap.alleg.xxvij.

e ⟶ Sebasti. Sapia. ¶ Dicit statutum. Uide Areti.tenentem contrarium.in.l.iuste possidet.in penul.⁊ vlti.col.ff.de acqui.pos.

f ¶ Lata culpa nō equiparat dolo. Adde Roma.in l.in actionibus. ff.de in litē iur.et Bal.i.l.data opera.C.qui accu.nō pos.in.v.col.⁊ in l.quicunq;.in.vi.colū.C.de seruis fugiti.et in.l.cunctos.circa vltimā chartam.C.de sum.trini.⁊ in l.pignus.in.viij.col.de pig.actio. Bal.⁊ Pau.in.l.j.de legi.⁊ Bal.in l.ij.ff.ne quis eū.⁊ Ange.in.l.j.ff.si quis ītest.liber.et Pau.de cast.cōsilio.xciij.q̄ vbi requiritur expsse dolus non sufficit probare latā culpam.idē vbi agit de pena corporali. Nec obst.text.in.l.milites.C.de cust.reo.⁊ in l.qd ergo.§.abortionis.ff.de pe.quia illa iura ponunt casum specialē:prout sentit Oldra.consil.xcij.incipien.rex habebat castrū.

¶ Adde an in atrocioribus lata culpa equiparet dolo are.cō.clxv. ⟶ Sebasti.Sapia.

g ¶ Pro ꝯcordia. Uide per Cardi.alexan.in.c.j.iij.distin.

h ¶ Dcā lex respiciēdū. Adde notata i locis alleg.⁊ Ang.i.l.is q cū telo.C.de sica.et Inn.in.c.sicut dignū.de homi.et Bart.in.l.ij.ff.de offi.p̄fec.vr. Pe.de ancha.in cle.j.de homi.⁊ in cō.cccc.liiij.inci.pro deci.q̄sti.⁊ Sali.i.l.fortuitis.C.de pig.act.⁊ in.l.data opa.C.q accu.non pos.⁊ Bal.in.l.ex morte.C.ad legē aquil.

b ⟶ Sebasti.Sapia. ¶ Nullitas. Contra hanc distin.videtur text.in.l.fi.C.de libe.prete.vbi est nullitas actus ꝓpter defectum solēnitatis et tamen ibi tex.appellat penam ⁊ de hoc vide remissiones per Alexā.in l.pretor.in prin.ff.de ope.no.nun.

c ¶ Solum dolū. Uide Ange.in.l.si quis id q̄.§.doli.ff.de iurisditio. omnium iudi.vbi dicit per illum tex.quod vbi dolus requirit ignorātia iuris excusat a dolo.

¶ Adde tu de hac.j.q.an presumatur ignorantia statutorum proprie ciuitatis: Roma.cō.lix.⁊.clxxiiij.⁊.cclij. Et quid de reformationibus vide Are.consi.liiij.⁊ ibi vide an deducens dolum ⁊ probans latā culpam debeat obtinere.

i ⟶ Sebasti.Sapia. ¶ Ex nūc. De ista clausula ex nūc vide Feli.in.c. licet causam.versi.nota sexto.j.de probatio.Bart.in.l.si ita stipulatus fuero si titius.ff.de v̄bo.obli.Bal.in aut.cōtra rogatus.in princ.C.ad trebel.Jas.in.l.j.in fi.C.de codicil.

k ¶ Retractationis. Adde ad intelligentiam meliorem eorum que dicuntur in hac.ij.q. Roma.consi.cccxxx.in iiij.⁊.v.col.

l ¶ A principe. Adde q̄ lꝫ cōstitutio principis ligare possit ignorantē non tū cōstitutio inferioris vt voluit Cōpo.in.c.capitulum sancte crucis.de rescrip.q̄ dictū magnifacit Ro.consi.cccxxviij.

m ¶ Prouincialis. Adde tu videndū.d.prepositum in.c.q̄ dicitis.xvj. dist.Abb.consi.xxxv.

a ¶ Qd no. Adde tamen q Ro. in alle. cons. cccxx. dicit mirari q nullus canonista aduertat q contra illam gl. sit tex. no. ad ar. in l. diue memorie. in fin. C. de decu. lib. x. q priuilegium concessum per viam vniuersalis constitutionis statim liget: vnde dicit ipse q quo ad eum in cuius damnum conceditur q statim ligat non quo ad fauorem priuilegiati: quia ante notificationem nullum ius ei queritur. et sic sentit idem quod Abb. hic per iura per ipsum alleg. quo ad confirmationem. Adde etiam Pe. de ancha. cons. cccxcix. vbi voluit q si papa faciat aliquem per suas lras familiarem et commensalem ex nunc qd tamen ille lre non patrocinentur illi ante notitiam talium lrarum per iura hic allega. Et an absenti ante notificationem acquiratur. c vide Ro. cons. cccxv. quod voluit Bar. cons. ici. quem. qd consilium sequitur do. de ro. deci. suis in antiqs in titu. de procur. et Are. cons. lxxviij. vbi tenet q gesta per procuratorem antequam habeat notitiam mandati non valeant. vide etiam Ro. cons. cccxviij.

qd no.[a] sed ego requirerem scientiam priuilegiati:[b] quia merum priuilegium non operatur effectum suum antequam veniat ad notitiam priuilegiati: vt est tex. in c. j. de conces. preben. li. vj. et hoc ibi tenent communiter doc. optime facit tex. in l. q absenti. ff. de acq. pos. et in l. absenti. ff. de dona. et qd no. gl. ij. q. v. quanto. aut loquimur de constitutione principis et secundum omnes dantur duo menses per auten. vt fa. no. consti. ¶ Sed disceptatio est inter doc. quid si ante lapsum duorum mensium constitutio veniat ad notitiam aliquorum: an immediate illa ligentur. glos. quam tenent meti in c. ij. de reb. ecc. non alien. lib. vj. tamen qd sic vide tex. quasi expressum in c. j. de postu. prela. et glo. in c. cum sing. de preben. in verbo peruenit. que tamen q sic. idem dicit Pan. in loco preallegato et Host. in d. §. quando. d. Ant. sentit contrarium: quia illa auten. requirit lapsum duorum mensium non tamen firmat pedem multum in hac opi. Mihi semper[c] placuit prima opinio quam sequitur Jo. de lig. hic: nam frustra expectatur euentus cuius nullus est effectus: vt in c. cum contingat. de offi. dele. ex quo ergo qs est certus de constitutione frustra expectat lapsum duorum mensium ad hoc regula eum qui certus est. de reg. iur. li. vj. et hoc quo ad secundum articulum. Sed pulchrum dubium est quando incipiant currere isti duo menses. tex. in d. auten. videtur velle q a tempore publicationis facte in prouincia. alij dicunt sufficere generalem publicationem in curia romana: vt not. Pan. in loco preallegato et vide gl. sup data. lib. vj. sup qua dicit Jo. an. q aut loquimur in constitutione imperatoris: et habet locum prima opi. aut loquimur in constitutione pape et procedat secunda. Ro diuersitatis: quia imperator discurrit

Zacharias. ¶ Adde dum queritur an absenti ante notificationem queratur concludendo post Pau. de ca. cons. gianci. in ca. patri. q non vbi hoc indistincte tamen. Idem tamen Bar. in l. labeo. per glossel. ibi in verbo ignoranti. ff. de inreiur. pro quo est bo. tex. et ibi Bal. in l. ij. ibi ad notitiam eius procedendo. C. vbi in rem ac. de. Idem Bal. in l. j. C. de temp. ap. et gl. in cle. appellanti. de ap. et Ro. consil. cccclv. Nec ob. l. magis puto. §. fundum. ff. de re. co. loquitur enim in legato qd ignoranti licet reuocabiliter acquiritur cum ab vnius tamen voluntate dependeat.

¶ Et dum hoc supra in additionibus et tex. concluditur q statutum priuilegiatum immediate liget infero q tale statutum publicatione non indiget vt no. Bal. in l. leges generales. §. tertium si iubetur. C. de leg. Idem tenet Ja. rebuf. in l. qui fundus. et qd ibi no. in addi. C. de ol agro deser. lib. xi. In alijs autem scientia non sufficit imo publicatio requiritur vt no. Bal. in l. vnica. §. fin. per illum tex. C. de cad. tollen. in §. si circa fi. in aut. de non elig. Abb. in c. j. de postu. prela. et cons. xxv. et Alex. cons. xxxix. incip. visis in fi. vol. iij.

Anto. Fra. ¶ Adde q legatum transit in legatarium recta via respectu dominij a die mortis testatoris vel a die adite hered. sine alia illius agnitione vel apprehensione: vt in l. a titio. ff. de fur. et ideo acquiritur ignoranti: vt hic.

Zacharias. ¶ Et dum hic. s. in addi. et tex. concluditur q statutum priuilegiatum immediate liget: infero q tale statutum publicatione non indiget: vt no. Bal. in l. leges generales. §. tertium si iubetur. C. de leg. Item tamen Ja. rebu. in l. q fundus. et qd no. in addi. C. de ol agro deser. li. xi. In alijs autem scientia non sufficit: imo publicatio requiritur vt no. Bal. in l. vnica. §. fi. per illum text. C. de cadu. tol. Ang. in §. si circa fi. in aut. de non eligen. se. noben. Abb. in c. j. de postu. pla. et cons. xxxv. et Alex. cons. xxxix. inci. visis in fi. volu. iij.

b Sebasti. Sapia. ¶ Priuilegiati. Vide Jas. in l. j. fi. col. ix. versi. successiue. ff. de consti. prin. vbi dicit q est communis opi. legistarum et canonistarum vide etiam Are. in l. qui absenti. ff. de acqui. posses.

c ¶ Mihi semp. Adde Bar. idem tenentem et Alex. in apo. in l. omnes populi in v. prin. q. ff. de iusti. et iur. et inquantum d. Fede. ponit de sciente q instrumentum debet inualescere. adde Barb. cons. lv. vbi multa ponit ad illam q. an conducens aliquid ad mineram debeat stare in conditione si sciebat de minera.

¶ Adde tamen q d. prepositus in c. q dicitis. dicit q opi. Jo. an. est verior et q illam sequitur Pao. in proe. cle. et Joa. mo. in c. in generali. de reg. iur. Fede. transit cum opi. d. Abb. cum inquantum limitat illam veram nisi consuetudo aliter induceret: adde Alexan. cons. xxxix. iij. li. vbi ponit an sufficiat q reformatio registretur absque eo qd publicetur sono tube.

d ¶ Qd idem sit. Idem voluit hic Imo. nisi consuetudo esset q solum publicarentur in curia: quia illis staretur per c. cum dilectus. de consue. vide Car. in cle. dudum. in §. nos etenim. in q. v. ver. sepul. limitat hanc conclusionem sex modis. de quibus hic pulchre per do. Feli.

e ¶ Publicatur rome. Idem dicas in extrauagantibus regulis cancellarie que publicantur solum rome. Et quid in edictis publicatis: vide hic plene do. Feli. vbi etiam ponit q si citatio per edicta est facta in certo termino auditur comparens post terminum donec illud imponat silentium illis q non comparuerunt in termino secundum Inn. in c. si qui ma. accu. pos. et no. in c. si. de ma. et obe. sequitur Bald. in l. diffamari. C. de inge. manu. de quo facit festum Ang. in l. j. C. vt nemo priuatus inferens. q auditur talis volens probare qd intellige dummodo res sit integra: vt in c. si qui ma. accu. pos. preterea intellige nisi esset terminus legis quo eo elapso non auditur secundum Inno. in d. c. si q ma. accu. pos. per l. ad commissa. C. de adul. sequitur Bal. in l. si pro ea. C. q accu. et in d. l. diffamari. et in c. j. an pro. quo tempore miles. et Ange. in l. si insulam. ff. de v. ob. et gl. i. cle. sepe. in v. non ob. de v. sig. et per Pau. de ca. cons. ccci. faciat qd voluit Paul. de ca. in l. si pupillus. §. prescribere. ff. de insti. et qd voluit Archi. l. §. q. in fi. xxij. q. ij.

¶ Adde tamen an scientia vel ignorantia statutorum presumatur et quando Ro. cons. cccxviij. et vide. s. in ver. solum deum et post do. Fede. et Corsc. inquantum inferunt ad citationem per edicta quando illa arctet adde Alex. cons. v. ij. li. Oldra. cons. iij. et cxcv. in fi. Et inquantum concludunt q vbi aduersarius est certus non sufficit citatio per edicta. limita id esse verum nisi talis citatio venerit ad notitiam ipsius aduersarij. quia tunc licet sit illegitima nocet tamen citatio scienti ita pulchre limitat Ro. cons. ccccx. vbi voluit q stante statuto q heredes defuncti debeant citari expressis nominibus et non per proclama generale q tamen si per proclama fuerint citati et notitiam citationis habuerint q talis citatio preiudicet per cle. causam. de elec. predicta faciunt etiam ad illud qd dictum est. s. q scientia constitutionis ligat ante duos menses.

Anto. Fra. ¶ Et quid sit edictum vide tex. in l. nec quicquam. §. ne circa. ff. de offi. procon. et in l. obseruare. in §. j. eo. tit. vbi dicit q est lex pretoria. Sed proprie est regis vel imperatoris vt habetur in euangelio luce. c. ij. exiit edictum a cesare augusto etc. et habetur in c. constitutio. ij. di. et in c. cum apud. de sponsa. vbi per do. Car. aliquando etiam ponitur pro citatione iudicis vt in l. et post edictum. et in l. apud peremptorium. ff. de iud. et in c. de illicita. xxiiij. q. iij. Et adde q quando nescitur certa persona que citari debeat sufficit edictum generale vt in c. si. de elec. li. vj. et habetur per Inno. in c. per venerabilem. qui fi. sint legi. Et an valeat edictum peremptorium contra absentem causa reipublice: habetur per Bar. in l. contra pupillum. ff. de re iud. et de materia edictorum et de eorum libellis: vide Specu. in ti. de do. et contu. in §. ij.

f Sebasti. Sapia. ¶ Sed dubium est. Vide are. in l. is potest col. ix. cum seq. ff. de acqui. here. vbi pulchre loquitur.

g ¶ Per proprium iuramentum. Adde gl. ordinariam in regula presumitur. de reg. iur. in sexto. et in c. statutum. ver. primum. de rescrip. eod. lib. et in c. ij. in ver. scienter. de tempo. ordina. eo. lib. et in c. pastoralis. de excep. vbi tex. et in c. presentium. de testi. vbi tex. iuncta glo. in ver. iuramento. et gl. in c. significasti. el. j. in ver. est ita. de homi. et tex. iuncta glo. in c. fin. in fi. q ma. accu. pos. tex. et ibi doc. in c. propter. in §. illud. in ver. fidem faciat iuramento. de elec. et tex. in l. si tutor. C. de pericu. tuto. et in l. si pupillus. §. prescribere. ff. de insti. et in l. non omnis. §. a barbaris. ff. de re mi. et per Arch. in c. in primis. ij. q. j. in quibus omnibus locis habes qd ignorantia regulariter probatur per iuramentum faciat gl. in l. at qui natura. §. cum me absente. in gl. magna. in ver. vide melius. ff. de neg. gest. vbi expresse dicit q stabitur iuramento suo in deponentibus ab aio. et glos. in l. j. §. ij. ff. de iti. actuque priua. et ibi Bar. et no. gl. et doc. in l. ij. in gl. j. in fi. C. de seru. et not. gl. in l. si. circa med. gl. ma. C. de anna. exc. et glo. mag. insti. de act. in §. alie. ibi cum sit de sua conscientia. tamen secundum Archi. ibi illa gl. nullam mentionem facit de iuramento. Fallit primo nisi ignorantia allegata posset alio modo probari quam per iuramentum: quia tunc non sufficit iuramentum. Car. in cle. j. in. viij. q. de consan. et affi. Fallit nisi lex presumat scientiam: quia tunc non sufficit iuramentum. Pau. et Do. in c. eos. in v. scienter. de temp. ordi. in vj. per tex. in d. c. vidua. Fallit. iij. vbi agitur de preiudicio alterius secundum Do. post Pau. in d. c. eos. per tex. in c. ex insinuatione. de pen. qd intellige quando iuramentum est solum: quia

8 ¶ † Ad tertium an presumatur scientia constitutionis post lapsum duorum mensium: decide vt colligitur ex supradictis. nam in constitutione inferioris tempus presumpte scientie est arbitrarium secundum loci quantitatem quam habet distinguere. nam viciniores citius presumuntur scire. vt in c. quosdam. et c. quanto. de presumptio. in constitutione imperatoris presumitur scientia post duos menses a tempore publicationis facte in prouincia: vt in d. auten. vt facte noue consti. idem dicerem in constitutione pape respectu prouincie in qua publicatur.

e Si autem publicatur rome[e] dicerem tempus fore arbitrarium: cum durum sit extendere illam auten. ad constitutionem pape rome duntaxat publicatam cum habeat distinguere omnes prouincias vniuersi: et sic limitarem dictum Jo. an. preallegatum.

9 ¶ † Venio ad quartum et vltimum verum allegans ignorantiam statuti sit admittendus ad probandam ignorantiam: et qualiter debeat probari et dicendum q in dubio admittitur probatio ignorantie: vt in c. fin. qui ma. accu. pos. et

f in l. fi. ff. de decre. ab or. fa. ¶ Sed dubium est[f] qualiter probabitur duas reperio gl. no. que innuunt

g probationem sufficere per proprium iuramentum[g]

per prouincias non autem sic papa. dubito an hoc dictum sit verum: quia cum ius ciuile expresse dicat de tempore publicationis in prouincia: et ius canonicum non dicat

d oppositum quinimo tex. de iure canonico q idem sit[d] adduco ho. tex. in d. c. j. de postu. pla. et in c. qd dicitis. xvj. dist. et soleo inducere tex. in d. c. j. ad probandum qd. s. dixi q constitutio ligat scientes ante duos menses. ad idem c. proposuisti. in fi. lxxxij. distin.

vna est in.d.c.proposuisti.alia est in.c.q diuinis z humanis.xij.q.ij. Et pro illis facit.c.nulli.de elec.lib.vi.z in.c.si vero.de senten.excõ.scdo facit quia ignorãtia vel scientia consistit in mente hominis. z sic facile non potest probari per aliuz. Contrarium huius dicti sentit Jnnoc.hic dicens q non admittit quis allegando ignorãtiã constitutionis nisi dilucide illã probet: z sic requirit probatione lucidã[a] vnde nõ videt sufficere iuramentuz proprium.quinimo tenuit hic do. Car. non sufficere vnũ testem cũ iuramento istius.qz hic nõ est lucida pbatio:facit glo.in.c.tam literis. de testi. Hoc dictuz optime procederet si aliquis tex.vteretur hoc verbo lucido:sed hoc dictũ Jnn.nõ pbatur iure.z vide tex.no.in.c.j.de postu.prela. qui dicit qd nõ facile admittit qui vult pbare ignorantiã:sed nõ facile admittit ille qui probat per vnum testem z iuramentũ propriũ vnde dicit do. Ant.solũ iuramentũ nõ sufficere:sed concurrente aliqua pbabili causa ignorãtie potest deueniri ad iuramentum qd satis videt rationabile. Ego dicerẽ hoc esse arbitrariũ fm quantitatẽ preiudicij z qualitatẽ psone allegãtis ignorãtiã z qualitatẽ ignorãtie z qualitatẽ facti in quo ignorantia ptendit.pro hoc bo.tex.iuncta gl.in.c.inotuit.de elec.z bene facit.c.fi.in fi.de iurciur. ¶ † No.ex gl. vnũ legitimũ modũ pbãdi ignorantiã cõstitutionis.s.pbãdo absentiã loci:sz gl.exigit absentiã a puincia z multi dãnãt hanc gl.respectu legis pncipis:qz ei⁹ lex distringit vniuersum:nisi fm eos pbaret absentia apud infideles ad quos lex non extẽdit. Sz certe iudicio meo glo.nõ meret reprehẽdi qz refert se ad casum aut.vt fa.no.consti. fm quã cõstitutio nõ ligat nisi post lapsuz duorũ mensium currentiũ a tpe publicatiõis facte in puincia.ergo sufficit pbare absentiã ab illa puincia. Jdẽ ẽt vbi xstitutio distringeret tm diocesim: qz tũc sufficit pbare absentiã[b] a diocesi vt ẽ tex.no.l d.c.fi.z idẽ dicendũ eadẽ rõne:vbi cõstitutio solũ distringeret ciuitatẽ:qz tũc sufficit pbare absentiã a ciuitate.[c] z sic intellige glo.in.d.c. pposuisti.

11 ¶ † Ad vnũ no.dictũ Arch.aduerte in.c.qd dictis.xvi.dist.vbi dicit q ad hoc vt bãnũ distringat ciuitatẽ opz q vadat p totã ciuitatẽ[d] nec illud reprobat.d.Ant. Sed ego dubito an illud sit veruz per.c.j.de postu.prela.qz satis est q constitutio solẽniter publicet in locis eminẽtiorib⁹ z cõsuetis. Nec est necesse discurrere p singulos vicos qz hoc esset singulorũ aures inculcare. Z.d.c.j.sz põt illud saluari respectu locorũ eminẽtiorum ciuitatis. et illud dictum sic limitatũ tenementi. Abbas.

1 ¶ Lex etiam penalis recipit interpretationem extensiuam ex similitudine rationis vel connexitate negotij.

2 Testes quorũ vnus dicit q possessio fuit tradita martino z alter dicit petro reducunt ad concordiã.s.q fuit tradita vni post alterũ successiue.

3 Argumẽtũ a simili vtrũ tollat si assignat aliqua dissimilitudo z qs habet pbare dissimilitudinẽ.

4 Lex statutũ vel cõsuetudo extẽdunt ad casum similẽ nisi ille casus similis decidat p aliam legem.

5 Casus si nõ reperit decisus:recurritur ad similitudinem legis:nõ autem ad similitudinez statuti vel cõsuetudinis:vide.J.de consue.in.c.cuz olim. nume.7.vbi videtur contrarium.

c TRanslato.[e] Qd de vno cõnexorũ statuit ad aliud connexum extendit.vel aliter fm aliũ intellectũ. Potestas legẽ condendi z mutãdi est penes vicariũ Christi.z qd de vno cõnexorũ statuit zc. Primo ponit vba apostoli.scdo Augustini illa exponẽtis ibi: qz enim. ¶ Casus literalis. Quidã hebrei licet facti christiani seruare volebant legẽ ad literam qui dicebant pceptũ de sabbato esse seruãdũ z circũcisionẽ esse seruãdam:que hodie ad literã seruari non debet. Hos reprehẽdit apostolus dicẽs q postq sacerdotium delatuz est ad christianos:necesse est

Si iuuat aliquibus psumptionib⁹ vel qñ agit de graui preiudicio.secus de leui fm istũ in.c.quosdã.ad fi.J.de psump. Fallit.iiij.nisi statutũ prohibeat allegare ignorantiã:qz valet fm Bar.in.l.diuus.in pn.ff.de fal. z Bal.in.l.j.ff.de leg.z istũ in.c.ad falsariorũ.in prin.de crie falsi. facit tex.in.d.c.vidua.z in.§.pe.in aut.in medio litis sacras iussiones non fieri.in ver. nec ignorãtiã.i ea pponat.z in.l.sicut in fi.C.de pscrip. xxx.anno.ibi ẽt si legis ignorantiã excusare tẽtauerit. Ego soleo allegare tex.in.l.generali.ibi cõsensum cũ nõ ignorantiã volumus obligari.C.de tabel.z scribis.lib.xi. Fallit quinto nisi agat de pbãda iustitia ignorãtie qz non sufficit iuramẽtũ fm bal.l.l.j.v.itẽ apparet.C.ad macedoni. Fallit sexto qñ allegat ignorãtia ei⁹ qd publice notũ fuit z cuius nõ ẽ verisimilis ignorãtia fm 10 Rotã deci.cccclij. incipi. extra rotã petebat cõsiliũ. Fallit septimo:qz in consistẽtib⁹ in aio alicui⁹ non stat ei⁹ iuramento qñ est presumptio z eũ vt dicit Bar.l.l.iter oẽs.§.recte.ff.de furt.z Bal.l aut. b cui relictuz.C.de indi. vid. tollen. Bar.in.l.oẽs.la scda.C.de agri.z cẽsi.lib.xi. Fallit octauo qd in dependẽtibus ab aio nõ stat iuramẽto alicui⁹ qñ ex facto ius psumit de aio: dixi per illũ tex.in.c.j.de presump. Limita nono nisi clara indicia confundãt assertionẽ alicuius fm doc.z Abb.in.c.nouit.in gl.in ver.indicare.de indi. Limita decimo nisi aduersarius pbaret Zriuz per legitimas pbatiões qz tũc elidit pbatio ignorãtie per iuramentũ fm Bar. in.l.si cui.§.ijsdẽ.ff.de accusa.z gl.in ver.affectata.in.d.c.eos.de tẽp.or. in.vi.quã alleg. Jmo.in.l.q bona.§.qui damni.ff.de dã.infec.bñ facit qd no.Ang.in.l.q restituere.ff.de rei vẽdi.z in.l.q vas.ff.de fur.z in aut.de exhi.reis.in prin.dicã plene in.c.pposuisti.J.de pba. Limita vndecimo nisi lex reqrat dilucidã pbationẽ fm Abb.z alios hic per ea q dicã in sequẽti apost.z de ista ignorãtia si pbari possit iuramẽto: vide Calde. cõsi.iiij.de sentẽ.excõ.z Car.cõsi.xxxvi.inci.lite in romana curia pen.et Rotã deci.cclij.si ppter negligentiã.z per istã cõsil.xxxv.incipiẽ.facti cõtingentia in ciuitate Senarũ.z per beatũ Tho.quolibeto.xix.

¶ Adde tu q ignorãtia probet per iuramentũ: Ro.consi.liiij.z consi. cclxxxij.z dicũt do.de ro.q eps pbat per iuramentum ignorantiã vacationis beneficij.vide decisi.cexxxj.de proba.in antiquis.

Zacharias. ¶ Adde etiã qd licet ignorãtia statuti possit iuramento pbari saluis distinctionib⁹ z limitationibus supra positis poterit nihilominus Zriũ per aduersariũ pbari.ita not. Bar.in.l.si cui.§.eisdez. ff.de accusa.per gl.in.c.eos.in ver.affectata.cũ simi.de tẽpo.or.lib.vi.ad idẽ est gl.in.c.j.in ver.caput.de fri.z malefi.z in.c.qd aut.in ver.pbare. z ibi per Archi.xxvij.q.vij.no.Abb.in.c.cõtinebatur. de despon. ipu. z in.c.pposuisti.z ibi per do.Deciũ.de proba. Alexã.in.l.qui bona.§. qui dãni.de dam.infec.z cõsi.cxiij.incipi.in causa z lite.colũ.j.iiij.volu. Adde gl.in.l.j.§.si absens.in versi.indicio.quã ad hoc ibi no. Paul.de cast.z Alex.ff.si ex noxali causa agat. Jdem no. Domi.post Jo.an.in c.si statutũ.§.cum vero.col.iiij.ver.sed an cõtra iuramentũ.de rescript. lib.vi. Qd tamen non haberet locum vbi iuramẽtum pro plenaria pbatione haberetur.de quo per Alex.consilio supra allegato.cxiij. vbi plene distinguendo de hoc istud no.

Anto. Frã. ¶ Et ad hoc an ignorantia pbet per iuramentũ.vide glo. in.l.si cui.z ibi per Bar.ff.de accusa.z habet per glos.xxiij.qd.j.an.c.in lectã marita.z habet in.c.accedens.de cri.fal.z in.c.innotuit.de ele.z qz dicitur hic qd cõtra tale iuramentũ potest probari cõtrariũ.scz scientia.vide gl.z Bar.in.l.v.C.de peri.tuto.vbi ponunt modi quibus contra iuramẽtum probatur sciẽtia.de quibus etiã per Bart.in.d.l.si cui. in.§.ijsdẽ.de accu. Et adde qd ignorãtia probatur eoipso qd non probatur cõtrarium fm Bar.in.l.sup seruis.C.d his q mili. non pos.libro.xij.

¶ Lucidã. Idẽ An.z Jmo.hic p gl.in.l.fi.in princ. ff.qd metus cau. Archi.z Domi. in.c.pia.super v. apertissimis. de exceptio.l.sexto. Abb.in.c.cũ dilectus.in antepen. col.ibi:sz vltimũ: vt l exceptiõe dilatoria probãda. de ordi.cogni.et gl.in.l.cũ de indebito.in ver.legitimis.ff.de pba.et gl.i.l.ij.in.§.etas in ver.legitimis. ff.de execu.tuto.et in.c.cupientes.§. quod si per.xx.in ver.facta fide.de electio.in sexto.

¶ Addõ tu quod opi.Jnno.sequit Ang.xsil.cclxxxvij.l penul.col.et q dicat legitima pbatio:vide Alexan.cõsil.cxix.in iij.colũ.ij.lib.z q sit rõ quare non admittit pbatio ignorãtie p iuramentũ cũ contra illã allegantẽ sit vehemens suspicio.vide Ro.consi.cccclxxxi.

Antoni⁹ Frãcis. ¶ Et an z qñ probatio q sit per iuramentum dicatur esse probatio legitima liquida vel clara:z silla dicatur sufficiens quando lex vel statutum requirit in aliquo casu fieri debere probationem: vide plene per Alexã. de Jmo.in.l.licet imperator.ff.de leg.j.vbi multa dicit ad propositum.

b Seba.Sap. ¶ Absentiã. Vide Ale.xsi.xxxi.põderatis. in.v.vol.

c ¶ A ciuitate. Adde q idem voluisse videt Spec.in ti.de cõsti.dũ format libellum z articulos contra non obseruantes statuta.

d ¶ Per totã ciuitatẽ. Adde Bal.in.c.j.in.v.col.in ti.de milite vasallo qui contumax est.z Domi.in.d.c.qd dicitis.qd intellige fm Abb.hoc idẽ voluit Jmo.per.d.c.j.in ver.solẽniter.de postu.pla. Moder. alleg. per Abba.z Jmo.gl.in ver.publice.in cle.j.de sepul.z in.c.exceptionẽ. ver.publice.de excep.z tex.in.l.si pupillus.§.proscribere.ff.de insti.ibi: nõ in loco remoto sed euidenti z ho.gl.in.c.si capitulũ.in versi.si factã. ibi:sufficit q in loco cõgruo.de cõces.pbẽ.lib.vi.z in terminis de bãno no.Fede.xsi.ccxi.in.j.col.inci.super themate pmisso lz principiũ illius cõsilij incipiat factũ tale est.placet mihi opi.Abb.Jmo.z sequacium p tex.in.arg.opti.in.l.ij.circa prin.ibi omnes glebas ei⁹ circũambulat. sed sufficit quãlibet partẽ eius fundi introire.ff.de acqui.pos.

¶ Adde tu qd dicta Archi.z Bal.in iurib⁹ hic allegatis sequit Are. cõsi.cx.vbi ponderat tex.l.c.cũ in tua.q ponderatio facit p limitatiõe Abba.hic z inquãtũ do. Feli.hic addẽdo illi.q.an incipiens extrahere bladũ extra ciuitatẽ si casu desistat z fiat statutuz q nullus extrahat si ille pseueret incidat in penã:adducit alias.q. Adde etiã tu Alexã.cõsi. viij.iij.li.vbi xsuluit sup statuto Cesenne disponẽte q nullus extrahat vinũ nisi soluat.xl.solidos p datio si aliquis tempore primi publicant cepit extrahere vinũ z vi tẽpestatis in portu fuit impeditus ita q superuenit secundus cui debeat solui datiũ siue vectigal.quo etiam ad.j.qd. quis possit proclamata facere.vide Alex.consi.cxxiiij.iiij.lib.

e Sebasti.Sapia. ¶ Trãslato. Ad istud.c.vide vnũ dictũ Cõpost. qd refert Abb.l.c.cũ.m.J.eo.col.vj.z vide qd p istũ tex.cõsuluit Ludo. Romã.in xsi.cxxviij.z vide ẽt q p istũ tex.dixit gl.l.c.fi.l.x.distin.de cõcesi.pbẽ.in sexto.z qd dicit.d.Abb.l.c.cõstitutus.sup gl.j.J.ti.proxi.

vt legis

vt legis translatio fiat. Aug. super illo loco ꝓbat ꝙ hoc facere nō debēt qꝛ lex ꝛ sacerdotium simul dāta fuerūt ꝛ ab eodē ꝛ ideo simul destruenda: qꝛ qd de vno dicit connexorū de altero intelligi necesse est. Her. ¶ In gl.i.in fi. pone casum aliter vt cōueniat tu. fuit q̄situm a Gregorio autore huius cōpilationis an cōstitutio seu lex deberet intelligi in ꝓprijs terminis tantū an debeat extēdi ad alios casus. Et papa r̄ndet ꝙ dꝫ extendi ad cōnexa ꝛ similia. Ad qd ꝓbandū inducit autoritatem apostoli qui ex trāslatione sacerdotij intulit p cōsequētiā ad translationē legis ꝛ cōsequentiā apostoli probat beatus Augu. in scda parte qꝛ sacerdotiū ꝛ lex erant cōnexa. primo qꝛ simul data fuerunt Moysi. scdo qꝛ ambo data fuerunt ab eodē lcōditore. tertio quia sub eadē sponsione. ꝛ sic ex quo simul fuerūt vnita dispositū in vno dicitur dispositū in alio. Idē dicendū in interpretatione cuiusqꝫ legis seu cōstitutiōis. ꝛ ista positio casus multū mihi placet. do. Ant. ponit casum qd hic querebat a papa apud quē esset potestas legis cōdende. Et r̄ndetur ſm eū qd apud vicariū Christi qꝛ ex quo in vicariū Christi. s. Petrū fuit trāslatū sacerdotiū per ꝯn̄s fuit trāslata potestas legis cōdēde per rōnē apostoli ꝛ Aug. Hoc dictū est verū in se: sed nō cōgruit vt arbitror menti apostoli: qꝛ vt colligit ex prima gl. nō agebat tunc de potestate legis cōdende sed de obseruatiōe legis antique. sed alijs rōnib⁹ ego ꝓbo ꝙ potestas legis cōdende sit translata hodie in ecclesiā naꝫ ad summū sacerdotē pertinet autoritate diuina legis interp̄tatio: vt i. c. per venerabilē. qui fil. sint leg. translato ergo sacerdotio necesse est vt hec potestas legis cōdende ꝛ interp̄tande sit translata: quia quoties duo sic se habēt vt de vno perueniatur ad aliū dispositū in vno extendit ad reliquū[a] vt. l. oratio. ff. de spon. vide glo. in. c. i. de postu. p̄la. in fi. ꝛ qd ibi dixi. Item ꝓbatur alia rōne magis specifica. dico eñ ꝙ Christus nō solū per cōsequētiam sacerdotij: sed per verba expressa transtulit in ecclesiā ptātē legis cōdēde p illa verba: qdcūqꝫ ligaueris ꝛc. xxiiij. q. i. c. manet. ꝛ vide Inno. in. c. ꝙ sup his. de voto. vbi exponit illa verba: qdcūqꝫ ligaueris. s. per statuta vel precepta.[b] ¶ † His p̄missis no. primo qd lex recipit interpretationem extensiuā[c] ex similitudine rationis seu cōnexitate negotij.[d] qd procedit etiam si cōstitutio sit penalis. vide ho. tex. in. l. i. ff. ad tertul. ꝛ tex. cum gl. in. c. si postq̄. in fi. de elec. lib. vi. ꝛ in. d. c. i. de postu. p̄la. in glo. penul. ¶ Not. ij. qd vbi duo diuersa in iure parificantur: dispositum in vno extenditur ad aliud. ¶ In gl. secūda ibi in Petrū dicit Philip. quod primo sacerdotium fuit translatum in Christū qui fuit de tribu iuda de Aaron qui fuit de tribu Leui nam primo sacerdotium erat apud illā tribum scꝫ leuiticam ita qd de alia tribu nō poterāt promoueri sed Christus postea

2 transtulit in Petrum et successores. † Et sic not.

e pro cōcordia testium[e] propter multiplicationem actus: vt si aliqui dicūt quod possessio fuit tradita martino. Et alij testes dicunt qd fuit tradita sempronio qd debemus intelligere qd vtriqꝫ fuerit tradita successiue vt testes reducantur ad concordiam. arg. c. cuꝫ tu. de test. Per que autē verba hec potestas fuit translata in Petrum seu ecclesiam: Compo. instat: sed dic breuius qd primo ante mortem Christus promisit Petro hanc po

f testatem per hec verba.[f] Tu es Petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meā: ꝛ tibi dabo claues regni celoruꝫ: ꝛ sic locutus est per verba futuri temporis. Postmodum vero etiā ante passionem hanc potestatem dedit omnibus apostolis quādo dixit queciiqꝫ ligaueritis in terris erunt ligata ꝛ in celis. Matthei. xviij. Post passionem vero ꝛ resurrectionē expresse contulit omnibus hanc potestatē per illa verba accipite spiritum sanctum: quorū remiseritis peccata erunt remissa eis. Ioā. xx. c. Et ad ostendendum quod Petro tradebat vt capiti dixit ei seorsum pasce oues meas. Ioā. c. vlti. In ascensione vero potestatem prius promissam ꝛ traditam dādo executionem confirmauit dum dixit. Ite et predicate euangelium omni creature. Matthei vlti. capi. In festo vero pentecostes que prius tradiderat per missionem spiritussancti confirmauit. Et ex his potest colligi quod potestas nō fuit data soli Petro: et sic pape dumtaxat: sed omnibus apostolis representantibus totam ecclesiaꝫ ita quod hec potestas est penes totam ecclesiā vniuersaleꝫ:

g sed debet explicari[g] per papam tanq̄ per caput. Alij tamen explicant ſm ordinationem pape. ad hoc ho. tex. xix. distin. ita dominus. xxi. distin. in nouo. ꝛ. xxiiij. q. i. c. manet. ꝛ in. c. noua. de peni. et remis. ꝛ in. c. i. §. vna. de sum. trinita. Et ex his et

h tex. cōcluditur quod si papa[h] vellet nō posset re

i mouere[i] omnes episcopos cum representent omnes apostolos. xij. q. i. videntes. ꝛ vide gl. in. c. per p̄ncipalē. ix. q. iij. ꝛ hoc plene examino in quadam

---

a ¶ Ad reliquū. Adde Ro. late consi. xx. ꝛ. xxix. ꝛ. clxx.

b Zacharias. ¶ Per statuta vel p̄cepta. Adde Abbātā intelligentē in. c. quāto. col. pe. de cōsue. ꝛ per do. Feli. ꝛ Decium in. c. i. in. iij. col. v. ꝛ de illa autoritate. ē. eo. ti. in prima lectu. Et declarantur. s. dicta verba: claue nō errante. ꝛ per eundē Abb. in. c. licet de custōdia. in princ. de elec. ꝛ in. c. propo suit de cōces. p̄bē. et Andre. sicu. in c. nouit. col. vij. de iudi. Feli. in. c. canonuꝫ. in prin. ē. eo. titu.

c ¶ Interp̄tationem extensiuam. Adde glo. singu. in cle. i. in verbo eligat. de electio. ꝛ in cle. i. in verb. presidentes. in fi. de rescrip. in cle. auditor. in verbo bñficio. eo. ti. pro quibus glo. facit tex. i. l. regula. v. licet. ff. de iuris ꝛ fac. igno. ꝛ in. l. cū pater. §. dulcissimis. ff. de leg. ij. ꝛ in. l. pater filium. §. fundū. ff. de legа. iij. ꝛ in. c. scdo regris. de appel. vide istū i. c. sicut. de test. in capi. si. de rescri. in. c. penul. de imu. eccle. in. c. si. in prin. ix. col. de iureiu. i. c. i. in. viij. col. de re iudi. in. c. de vpore. de sepul. in. ij. col. ꝛ in. c. ecclesie. a ꝛ in. c. qꝛ plerīqꝫ. circa fine. ō imu. eccle. ꝛ in. c. sugge stum. ꝛ in. c. ppo. suit. de app. et in c. per tuas. eo. tit. ꝛ in. c. iquisitorē. in. iiij. col. de accu b, sa. l. c. si. §. ceterū. i de elec. ꝛ vide ho c nam glo. in. c. i. in d ver. italie. ibi: vbi eñ est eadē rō. de tēpo. or. li. vi. et p Bar. in. l. ij. §. videndū. ff. ad tertu. plene per Imo. ꝛ Ro. in. l. si vero. §. de viro. ff. so. ma. legitur ꝛ no. l. l. nō possunt. ff. de legi. ꝛ plene per dnm meum Barba. in cle. i. de rescrip. in glo. in ver. presidentes.

¶ Adde tu do. Cardi. consi. lx. Barba. consi. xliiij.

d ¶ Cōnexitate negotij. Qd negotium dicat cōnexum: vide Fran. are. Moder. in cōsi. xxix. incipiē. in christi nomine ꝛc. circa primū dubium. in. xiij. col. in ver. his breuiter p̄missis. ibi ꝛ p ꝯn̄s cōnexum ꝛ coherēs. ꝛ Alex. cōsi. lviij. incipi. redē. ꝛc. circa primū q̄sitū. in fi. ꝛ cōsi. xcviij. in ij. volu. repetito circa finē ibi: quo ad vltimū dubiū istud: ꝯsi. xviij. inci. in cā ꝛ qōne. iiij. col. in. ij. volu. Bar. in. l. cū actū. §. i. in. ij. not. ff. de nego. gest. ꝛ facit tex. in. c. si annū. in vsi. dependentib⁹. de iudi. lib. vi. ꝛ Butri. hic. ꝙ qn duo extrema separata adinuicē ex aliquo accidēte vere cōnectunt: tunc dispositū in vno extendit ad reliquum. ꝛ dr cōnexum illud qd cōnectitur ꝛ coheret alicui rei sine quo illa res bene perfici non pōt dicit etiaꝫ aliqd cōnexum qd cōprehendit intellectualiter ſm Bu. hic licet nō exprimat dixi plene vltra Moder. hic in. §. i. in glo. in ver. annexa. i. q. iij. ꝛ inquātū Abb. hoc dicit etiā si cōstitutio sit penalis. adde tex. meliorē de iure ſm Bald. ibi in. c. i. §. porro. in ti. que fuit prima cā benefi. amit. ꝛ inquātum dicit ꝙ vbi duo equiparant in iure ꝛc. dicā. s. in. c. i. de postu. prela. ꝛ in. c. cū in cunctis. §. cle. de electio.

¶ Adde tu Roma. cōsi. xciiij. ꝛ. cxiiij. vbi quid operetur connexitas. ꝛ vide in alleg. in p̄xima precedenti apost. ꝛ vide notabile verbū Inn. relatum per Alex. consi. lxi. ij. lib. in. ij. col.

Anto. Frā. ¶ Et an ꝛ qn de cōnexis idē sit iudiciū: habet in. l. etiā. ff. de mino. ꝛ in. c. quāto. de iudi. ꝛ in. c. hoc quippe. iij. q. vi. ꝛ not. in. c. quo iure. vij. dist. ꝛ in. l. q ꝓprio. in. §. itē querit. ff. de pen. ꝛ in. l. si cognati. C. de neg. gest. ꝛ habet per gl. fi. in. c. p̄terea. de offi. deleg. Et adde ꝙ rōne cōnexitatis permittit qd alias nō permitteret vt habet in. c. nolite. xi. q. iij. ꝛ. c. q̄ magnū. xxiij. q. iij. ꝛ plene per Spec. in ti. de sen. excō. i. §. i. in ver. sed pone.

¶ Pro ꝯcordia testiū. Facit. c. i. de ꝯsti. in. vi. vbi dictio per: denotat actū mediatuꝫ et immediatū: ꝛ ibi Do. i. ij. no. infert ad saluationē testiū addendo gl. i ver. sꝫ tertia. in. c. cū vintoniēsis. s. de elec. ꝛ tex. in. c. fin. s. de exces. pla. facit gl. i. l. in operis. ff. locati. que dt fieri simul qd fit cū prioritate ꝛ posterioritate tēporis ꝛ ita ad testes not. Bar. ibi ꝛ glo. in cle. i. in v. simul. de appel. et gl. in. c. bone memorie. el. i. in glo. pe. v. ad nos. dixit Rāu. vbi de verbo: pariter. ō ele. Tu adde ad moder. hic. isti. de re. diui. §. singulorū ibi: simul: ꝛ gl. exponit. i. statiꝫ post Cy. in. l. testiū. C. de testi. i. v. q. bal. i repe. l. petēs. C. de pac. i pe. fol. ꝛ i c. cuꝫ dilectus. de cā pos. ꝛ ꝓpne. et do. meū in. c. ij. de or. cog. in. x. colū. Abb. l. c. i. de mutu. pe. ꝛ Butri. et Imo. in. d. cle. i. in v. simul. soleo allegare tex. in. l. i. C. si vnus ex pluribus ap. quē ad hoc pōderat ibi Bal. ꝛ vide qd voluit Bart. de dictione: simul: in. l. si qs ita. in fi. ff. de cōdi. ꝛ demon. vbi debent simul viuere ꝛ simul stare si per aliquē non stat quin per eum alatur.

¶ Adde tu qd voluit Bal. cōsi. ccccxlij. in fi. ij. lib. ꝙ si testis dicit vidi patrē ꝛ filiū possidere dꝫ intelligi quo ad patrē ꝛ de pos. iuris quo ad filiū vero respectu cuiusdaꝫ ire ꝛ agere. de dictione: postea: si testis dicat qd instituit titiū postea sempronium: vide Alex. consi. cxxxviij.

f ¶ Per hec verba. Adde Inn. in. c. lꝫ ex suspecto. in gl. ma. de fo. cōpe. ꝛ ibi istū in. ix. col. ꝛ in dispu. sua incipi. episcopus. in. xix. col. no. glo. in ver. pasce. in. c. significasti. de elec. ꝛ in. c. in nouo. in ver. cōmēdare. et ibi Archi. ꝛ Domi. xxi. di. ꝛ gl. ij. in ver. considerandū. l. distin. et glos. ij. in cle. pastoralis. de re iudi. Cardi. sancti sixti in tracta. de potestate pape q. xxiij. summā pisanā. i ver. papa. Ray. in. iij. li. in. xxvij. rub. vide text. in. c. in illis. lxxx. di. Archi. in. c. in scripturis. viij. q. i.

g ¶ Debet explicari. Faciat illud Marci i euāgelio. Ite dicite discipulis ei⁹ ꝛ Petro. ꝛ sic Petro tanq̄ capiti. vide glo. in. c. in nouo. xxi. di.

h et Sebasti. Sapia. ¶ Si papa. Vide Feli. in. c. que in ecclesiarū. col. xv. versi. per istam conclusionem. s. eo.

i ¶ Remonere. Adde qd Ro. cōsi. ccccxl. dicit ꝙ papa non potest aliqd facere per quod decoloretur status ecclesie.

Zacharias, ¶ Adde Domi. in. c. p p̄ncipalē. ix. q. iij. ꝛ i. c. in istis. iiij. dist. Feli. in. c. q in ecclesiarū. xvi. col. post prin. vsi. p istā declarationē. s. eo. ti. Car. in cle. i. in vlti. no. vt lite penden. ꝯsi. lxxv. incipi. venerabilis vir. Inno. in. c. ad supplicationē. in vlti. no. s. de renū. ꝛ Pet. de monte in sua monar. in. xiiij. ꝛ. xlviij. col. ꝛ Gemi. in. c. i. in. iij. col. x. dist.

a disputatione mea.[a] ¶ † In gl.fi.in fi.no.glo.iun-
3 cto tex.nō quotidie alleg.tex.q de similibus idē
b dz esse iudicium[b] & dicit Abb.qd istud ar.a simili
cessat assignata dissimilitudine.xxvij.q.i.nuptia-
rū.dicit etiā qd ille qui negat simile debet ꝓbare
dissimilitudinē:quia negat ius:& vide Specu.in
ti.de alleg.& dispu.§.post hoc.ver.iuribus.et sic
c transeunt doc. Sed ego[c] dicerem qd inducens si-
mile habet ꝓbare saltē colorate:quia nō est credē
dum nec standū simplici verbo arguentis:ad hoc
c.cū dilecta.de cōfir.vti.vel inuti.& l.ei incūbit.ff.
de ꝓba.& .vj.q.vlti.actor q asseuerat. Negans vo
simile colorate īductū dz ꝓbare dissimilitudinē.
ad hoc.c.ij.§.de trāsla.ꝑla.nec sufficit allegare ali
quā dissimilitudinē in genere:sed dz esse similitu-
do in eo ad qd fit cōparatio.vnde non expedit vt
tota res sit alteri rei similis:sed satis est q sit simi
lis in eo ad qd fit cōparatio.vt ꝓbaꝫ in.d.c.cū di-
lecta.Itē ꝓbaꝫ rōne nam similitudo nō est aliud
nisi rerū inter se differētiū cōparatio de quo per
Jo.an.l.c.nō potest.de ꝓbē.li.vj.& sic limita dicta
4 doc.† An autē lex semp possit extēdi[d] ad similem
d casum.Dic qd vbi casus similis haberet legē spe
cialē in cōtrariū nō dz fieri extēsio q2 nō dz indu-
e ci legū correctio ex similitudine rationis:[e] vt no.
Bar.in aut.quas act.C.de sac.san.ecc.sed vbi non
reperiꝫ lex cōtraria bene pōt fieri extēsio ex simi-
litudine rōnis.& sic intellige.l.nō pōt.ff.de legi.et
iura ciuilia.Hec no.voluit Bar.in.l.nō dubium.
C.de leg.vbi dicit idē esse in cōsuetudinibus & sta
tutis per.l.de qbus in prin.ff.de legi.Et sic no.et
tene mēti.q statutū municipale & cōsuetudo pōt
ad alios casus ex idētitate rōnis extendi:dūmō
illi casus nō habeant legē cōtrariā.& sic intellige
qd nō.in.c.in nostra.de iniur.vbi tenuerunt multi
& male q statutū nunquam dz extēdi:q2 est stricti
iuris:sed vt dixi illud procedit qn extensio fieret
cū legis correctione:als secus.Nec dz extendi ad
casum similem ex fictione.per.l.iij.§.hec verba.ff.
de neg.gest.no.Bar.in.l.omnes populi.ff.de iusti.
5 & in.¶ † An autem vbi lex non reperitur in casu
imminenti debeat primo recurri ad simile legis
vel simile statuti vel consuetudinis.Dic q ad si
mile legis cōmunis vt ꝓbatur in dicta.l.de qui-
bus.& ibi per Bar. Abbas.

1 ¶ Lex prohibitiua non solum comprehendit casum expressum sed etiam extenditur ad omnes casus qui sequuntur ex illo.
2 Qui facit vel venit contra legem vel regulam an & quādo incurrat peccatum mortale.& ponit ꝑfectam distinctionem.
3 Uerba ꝓceptiua exponunꝫ ꝓ exhortatiuis et ē.
4 Uerba imperatiua an semper sint preceptiua.
5 Nullum peccatū est,adeo veniale qd non fiat mortale ex consuetudine.

Nam cōcupiscētiā.

Constitutio certum quid ꝓhibēs om-
nia ꝓhibet q̄ sequuntur ex illo.vel sic.
Omne prohibitum a lege peccatum est & oē illud
qd sequiꝫ ex eo.Primo ponitur dictum apostoli.
scdo declaratio ibi hec enim.¶ Casus literalis.
Legiꝫ in epistola ad romanos peccatū nō cogno
ui nisi per legē.nā concupiscentiā nesciebam nisi
lex diceret nō cōcupisces.Aug.exponit hec ver-
ba apostoli.s.nā concupiscentiam nesciebam: di-
cens hoc elegit apostolus generale.s.cōcupiscētie
vitiū vnde omnia mala oriunꝫ.Cōcludit Augu.
ergo lex illa bona est que dum hoc prohibet om-
1 nia mala prohibet.Her.¶ † No.primo qd lex ꝓ-
hibitiua non restringitur ad casum expressum.
sed extenditur ad omnia que sequuntur ex illo:et
sic lex recipit interpretationē extensiuam vt hic.
& .ā.c.proxi.¶ Not.ij.q ex concupiscentia prone-
niunt omnia mala & sic capis concupiscentiā pro
animo depravato casus est clarus: & cessant om-
2 nes obiectiones que fiunt in glo.pe.¶ † Itē no.
f iuncta gl.[f] i.q veniens contra prohibitionem le-
g gis[g] peccat.[h] Circa hoc quero an sit verum gene-
h raliter qd qs semper incidat in peccatū maxime

a Zacharias. ¶ Mea. Episcopus & quidam rector parmensis in.iiij.
col.versi.non potest autem papa &c.

b ¶ De similibus idē debet esse iudiciū. Adde Bal.in.l.data opa.in.vij.
col.C.qui accu.nō pos.Cy.& alios in.l.nō possunt.ff.de leg.in.§.item si
adhuc insti.man.in.c.in causis.de re iudi.in.c.inter ceteras.de rescrip.
glo.in.l.si quis id qd.ff. de iurisdi. omniū iud. Inn. l.c.qualiter.el.ij. de accu. text.in.c.
j.§.porro.cū seq. que fuit prima cā benefi.amit.& ibi Bal.idem Bald. in.l.j.C.de interdi.& in.l.de qbus in.xx.col.ff.de legi.et in.d.c.inter ceteras.in.l.si qs serno.C.de fur.in l.ij.in penul.col. C.de patri.qui fi. dist.in.c.j.circa fi. in ti.an agna.vel cogna.suc.in feu. j.l.iij.C.de iu.do. in.l.fi.C.de interdi.ma. in aut.ex testamento.C.de collat.per tex.in.§. si autē.in aut.de nō eli.scdo nubē. facit gl.in.c.fi. de iurepa.text.i.l.at si qs.§.idē labeo. in ver.cū in eū penasta tuta nō sit. ff.de reli.& sump. fune.xv.q.viij.in sum.Bal.in Specu.in ti.de dispu. & alleg.& l.l.si qs nō dicas rapere.i j.col.C.de episc.& cleri.& l.iij.C.de insti.& substi.in.l. si extraneus.ff.de
condi.ob cām.in.l.si te.C.de insa.in.l.transigere.in.iiij.col.& in fin.C.de
trāsac.in.l.ij.in prin.C.que sit lon.cōsue.Bar.in.l.gallus.§.& si tantum.
de libe.& postbu.Do.in.c.relatū.xxxvij.dist.& .xliiij.dist.in summa per
istū in.c.de multa.§.de ꝑben.& in.c.ad audientiā.de cle.nō resi.& in.c.cō
stitutus.in.ij.no.de app.Joā.de lig.in.c.fi.in pe.col.de cōsue.& ibi per
But.in.xij.col.per Imo.in.l.si vero.§.de viro.ff.solu.mat.per istū in.c.
quēadmodū.de iureiu.per illū tex.per But.in.c.nō dz.de cōsan.& affi.
in pe.col.Notabis tamē q vbi duo sunt similia:magis simile est eligen
dum.Bal.in.d.l.data.& no.qd illa dicunꝫ similia:quorum qualitas est
vna.illa dicunꝫ eadē quorū substantia est eadē ꝭm philosophū.vj.me-
ta.refert Cyn.in.d.l.nō pōt.Itē casus exceptus extendiꝫ per similitu-
dinē rōnis tex.melior de iure in.c.cū dilecta.de confir.vti.vel inuti.ꝭm
Abb.ibi:in.d.c.ad audiētiā.de cleri.nō resi.& in.c.cū oēs.in.v.col.§.co.
ti.de cōsti.& in.c.pastoralis.in.j.col.de rescrip.& in.d.c.quēad.& vide gl.
in.l.j.C.de cōdi.inde.facit qd voluit Bar.in.l.serui.ff.de vsuca.tex.& ibi
Jo.de imo.in.c.cū dilecti.de do.& contu.Inn.& vide q̄ dixi in not.meis
in ver.extensio.el.j.in no.incipien.dispositio simplex.
¶ Adde tu inquātū hic addēs dicit q casus exceptus extēdiꝫ ꝓpter
similitudinē rationis:q cōtra hoc dictū est gloss.in.c.in fidei fauorem.
de here.li.vj.& in regula que a iure.de regu.iur.in.vj.quas glo.alleg.et
sequiꝫ Roma.consi.cccxxxvij.vbi tenet q regula exceptiua curialium
Roma.curie nō extenditur ad curiales sacri concilij per rōnis idēti-
tatem:tamen illa gl.in.c.in fidei fauorem.d.Alexā.improbat in.l.si cō-
stante.ff.solu.ma.de ro.mentionem non faciens.

c ✠ Sebasti.Sapia. ¶ Sed ego. Uide Cacialupū in repe.l.oēs ppli.
in char.antepe.ff.de iusti.& iu.& cōtra Abb.hic q nō debet ꝓbari simi-
litudo per allegantem simile ego tenui in repeti.l.qd nerua.in primo
nota.ff.depo.si.quādo sunt tales casus inter quos maior est similitudo
q̄ dissimilitudo nā tunc regula est pro allegāte & allegāti regulam non
incumbit onus probandi & per Inno.in.c.preterea.de dilatio.ꝑ Bart.
in.l.ij.ff.si quis in ius voca.non ierit.& vide ad materiam Aret.consil.
lv.vbi ponit quis dicatur contractus similis alteri.

d ¶ An autē lex semper possit extēdi. Adde Imo.& Roma.in.l.si vero.
§.de viro.ff.sol.ma.& Imo.in cle.j.de elec.& But.in repe.c.fi.§.de cōsue.
& Do.in.c.j.de tēpo.or.li.vj.& p Mat.de mathe.in suo tract.de extēsio-
ne.& per Bar.in.l.si cōstante.in.ix.q.j.partis.ff.solu.matr.& aliquid hic
per Moder.vbi rememorant.iiij.dicta in quibus fit mentio.
¶ Adde tu an propter idētitatem rōnis in statutis fiat extēsio: Ange.
consi.cx.Alexan. cōsi.xlv. Are.cōsi.xcij.et.xcvij. Si autē vnus cōtractus assimiletur in quibusdā alteri & in multis alijs sit dissimilis an debeat fieri extēsio per eundē consilio.lv.Et an cōsuetudo sit extendenda.vide p eūdem cōsil.cxxxiij. Alexā.cōsi.lxvij. ij.lib. Antoni⁹ Frācis. ¶ Et an & quando cesset arg.a simili & de similib⁹ ad similia procedaꝫ:vide que habenꝫ in.l.illud.ff. ad legē aql.& l.c. sicut vrgeri.j.q.j. vbi cōcluditur q ar.a simili nō procedit vbicūq datur dissimilitudo.& vide que habentur p.d.Ant. & alios post eum in illo passu an et qn procedat arg. de mrimonio spirituali ad carnale que regulariter vt similia reputantur per.c. inter corporalia. de trāsla.ꝑla.in.c. tue.de spon.

e ✠ Sebasti.Sapia. ¶ Similitudine rōnis. Que sit rō hui⁹ dicti vide
per Bal.in.l.data.C.qui accusa.non pos.& aliam rationem assignatam
per Bal.in.c.inter ceteras.§.de rescrip.

f ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Iuncta glo. Uide pulchrum dictū Frā.de ma-
rone relatū per Feli.in.c.si quādo.col.vj.in prin.de rescri.

g ¶ Cōtra prohibitionem legis. Uide Bar.in.l.si quis ꝓ eo.in.v.mem-
bro.ff.de fideius.& Car.in cle.ij.in vlti.col.de vit.& ho.cle.& in cle.dudū
§.fi.de sepul.do.post Archi.& Jo.an.in.c.detestāda.de cōces.ꝑbē.in.vj.
no.in.c.qs autē.x.dist.gl.iij.in.c.ij.& ibi Do.de cōsti.l.vj.& p eūdē Do.
l.c.ppetue.de ele.l.vj.& l.c.cōmissa.in fi.e.ti.& li.& in.l.In noīe dñi.C.de
offi.ꝑto.affri.& l.aut.sacra pub.& .C.si ad.vē.in aut.decernimus.de arb.
¶ Adde.d.prepositum.nunc vero Card.in.§.hic.iiij.dist.& in.j.distin.
Pan.de cast.consi.clxxvj.in.j.stampa.

h Zacharias. ¶ Peccat. Limitat istā cōclusionē non ꝓcedere in iniu-
sto ꝓcepto legis:qd nō ligat.& no.in.c.j.ā.c. ¶ Itē si tali ꝓcepto legis p
cōtrariā cōsuetudinē derogeꝫ:vt no.Jo.and.in.c.fi.de cog.spiri.
¶ Nec ob.gl.in.c.denicq.l ver.ꝯsuetudine:q2 loquiꝫ in ꝯsuetudine q̄ est
ꝯ ꝓceptū iuris naturalis vel diuini quo casu nō excusanꝫ a peccato vt
p do.Deciū hic in ꝑn.ij.col.ver.sed rñderi pōt.Et ꝑ scda limita.addu
co Domi.in alle.c.fi.post Jo.an.quē refert & sequiꝫ in gl.in v.ꝯbiꝫ idē
no.Abb.in.c.cū venerabilis.in glo.j.in fi.§.de ꝯsue.Bar.in.l.qd si fugi
tiuus.§.apud labeonē.ff.de edil.edi.Pe.de ancha.ꝯsi.suo.l.inci.cōsue
tudo circa fi.& qd no.Jo.an.& Ant.in.c.ij.de fi.instru. ¶ Limito.iij.in
ꝓcepto obscuro & qd diuersimode pōt intelligi vt non ꝓcedat.d.cōclu.
ita no.Inno.in.c.p tuas.el.ij.§.de simo.quē refert & sequiꝫ Bal.in.l.ab
eo.col.pe.ver.sed qd si ꝓpter itricationes.C.quo & qn iu.Abb.in.c.ca-
pellanus.col.iij.v.& no.ex hac gl.§.de fer.Et dū dz in hac ꝯclusione q q
facit ꝯ preceptū legis &c.dic hāc regulā nō habere locū in ꝯueniēte pre
pto iudicis tā secularis q̄ ecclesiasti:falua tñ dist.d.Decij hic.Et pro
primo.s.q nō habeat locum in iudis secularis ꝓcepto est expres.doct.
Jo.de imo.in.c.ij.§.de maio.& obe.Itē q nec in ecclesiastici iudicis pre
cepto procedat no.idē Joā.de imo.in.c.cū contingat.in.x.charta.§.de
iureiurā.Itē nec in summi pontificis precepto quādo est iniustum.aut
mortale

stat' ecclesiastic' lederet vel mala ceñt vētura.vt p Abb.i.c.significauit. ꝛ ibi ēt doct.de offi.ot.ꝛ.d. Deciū in.c.si quis.vbi late de hoc.de rescrip.
a ¶ Tūc verba īpropriant. Et ibi.xi.q.iij.rogo.xvi.q.j.in.c.reuertimini. iuncto.d.Archi.ibi:dū exponit:hortor.i.precipio.facit.c.j.in ver.horta mur.de test.ꝛ gl.in cle.j.in ver.hortamur.de te.ꝛ in.c. sicut inquit in eo. vsi.ij.q.vij.ꝛ ho. tex.l cle.exiui.in v.itez q.d v.sig.ꝛ Arch.l.c. ignorātia.xxxviij.di.ꝛ gl.in.c. notū.ij.q. j.ꝛ per istuz in.c. q: indicaste. in.ij. no.de prescrip.
b ¶ Quāqꝫ precipio exponit p rogo. pbat l.c.dilectissimis.ꝛ ibi gl. in versi.pcipim'.xij. q.j.ꝛ l.c.si quis inge nuus.cōiūcta.gl. j.in fi.xix.q.ij.ꝛ in c. hac rōne.xxxi. q.ij.ꝛ gl.fi.l.c.non solū.xxviij.q.ij.l c.q parte.lx.di.et l.c.dño sancto.in v.necesse.l.dist.et in.c. mādastis.ij. q.v.ꝛ l.c. guilisarius.in v.mādauit.xxiij.q.iiij.pbat l.c.magne.de voto.l v.vouete. iuncto.c.j.l v.liberū.eo.ti.ꝛ in.l. age.C.de trāsa.et in.l.ij.ff.māda.et insti.eo.tit.in.§.j. bar.l.l.j.l.iij.col. C.de pac.Domi. in.c.sponsus.ad finē.xxiij.di.Archi.in.c.ignorantia.xxxviij.distin.
❧ Sebasti.Sapia.
c ¶ Preceptis.intellige nisi cū ver.bo pceptiuo esset adiunctū verbuz sonās indecētiaz vt p Areti.in consilio.clx.longa est ista consultatio. Aliam limitatione ponit do. Ias. in.l.ij. col.ij.C.d in.emphy.ꝛ in.§. penales.instit.de actio.vt nō obliget lex pceptiua ad mortale quando alia pena imponitur de quo p Mattesi.l nota. lxxij. nota mirabilez doctrinam. Aliam limitatione posuit.d.abb. in.c.quoniā contra falsaz.in vlti. nota.de pbatio.

mortale veniendo cōtra legem positiuam:ꝛ idem potest queri de religiosis respectu eorū regule.an omnis cōtrauenicns obliget ad mortale.d. Ant. hic tangit primū. ¶ Sed declarādo ꝛ multa addendo:maxime dicta per Beatuz Tho.scda scde q.lxxxvi.ar.pe.ꝛ per Archi.xxxvij.q.i.c.j.ꝛ in.c.vti nam.lxxxvi.dist.distingue sic.q aut certum est de mente legis q intendit pcipere.ꝛ certū est q obligat cōtrauenientē ad mortale:ꝛ sic intellige illud qui nō obedierit principi morte moriat in.c.ij.de maio.ꝛ obe.ꝛ in.c.qd precipitur.xiiij.q.i. Aut non cōstat de mente legis:ꝛ tunc aut lex loquitur per verba preceptiua aut equipollentia vel iperatiui modi vel per verba exhortatiua vel per verba cōmunia. Et si loquit per verba preceptiua tūc contrauenientē obligat ad mortale. nā resistendo superiori resistit deo.xi.q.iij.qui resistit.ꝛ.c.si dominus.ꝛ.c.iulianus.nisi in materia legis nō esset ne
1 a cessitatiua:quia tūc verba impropriant^a. † vnde verbum rogo quandoqꝫ exponit pro precipio respectu subiecte materie.xi.q.iij.c.rogo.iuncta gl.
b Et qñqꝫ precipio exponit pro rogo.^b ita q sit verbum exhortatiuū:vt no.in proemio decretorum. Nam verba deseruiūt intentioni.ꝛ nō intētio verbis vt in.c.ij.requiris.de app.facit.l.non aliter.ff. de lega.iij.vbi patet q a proprio significato verborū est redendū si de mēte cōtraria disponentis cōstat. Aut loquit lex per verba equippolētia pceptis
c ptis^c vt per verbū inhibem'.ꝛ tūc idē qd.s.nam inhibitio cōtinet in se pceptum.vt no. Archi.lvi.
4 dist.in summa. † Aut loquit per verba imperatiui modi ꝛ casus est aliquātulum dubius:nā tñ qd hec verba imperatiui modi ex se nō semper equipollent verbis preceptiuis: tex.est not.in cle.exiui.§.nos itaqꝫ.de verbo.signi.qui ad hāc materiā est melior tex.qui possit allegari facit quod habetur in prin.decreti.ꝛ ex.d.clemen. colligit hec distinctio.q aut consuetudo habet q illa verba imperatiui modi importēt preceptū in casu de quo est questio ꝛ tūc serua consuetudinem.c. cum dilectus.de cōsue.ꝛ.l.minime.ff.de legi. aut non appa ret de consuetudine ꝛ tūc recurre ad qualitatē ma
d terie.^d nam si materia est multū ponderosa ꝛ verisimiliter cogitata ꝛ ponderata per superiorez tūc inducit preceptum als secus. Exemplū in dicto euāgelij.si quis percusserit te in vna maxilla prebe ei ꝛ aliam.nam illud verbū nō importat preceptū sed cōsilium lꝫ sit imperatiui modi:vt.xxiij.q. j.paratus. Aut lex loquit per verba exhortatiua seu consultiua:puta obsecramus vel consulimus. ꝛ non ligat contrauenientē ad peccatum.iij.di.§. hoc ꝛ si legibus.ꝛ.d.c. qd precipitur. qd limita vt dixi.s.eo.c.j. Aut loquit per verba cōia.puta statuo decerno vel quid simile ꝛ tunc nō obligat contrauenientē saltē ad mortale ꝛ est no.dictū Tho. vbi.s.probat ratione.nā sicut nō omnes contrauētio legis inducit mortē tēporalē ita non dꝫ inducere mortē eternam:nā qolibet peccatuz mortale est morte dignū.xxv.dist.§. als ea demū. Item ex quo lex aliqñ loquitur per verba strictissima aliquando per verba nō ita stricta debet esse differētia in quātitate peccati.ꝛ idē qd.s.dixi in lege dic in cōtrauētione regule religiosorū.nō eñi omnis
e contrauentio regule^e obligat ad mortale. vt vult beatus Tho.vbi.s.adduco tex.apertuz in.d. cle.

vide etiam ad hec que no. Bar.in repe.l.creditores.col.j.cum seq.C.de pigno.ꝛ ibi multa dixi ad propositum.
d ¶ Ad qualitatē materie. Do.l.§.hoc si legib'.iiij.di. Inn.in.c. cū contingat.l.xv.char.de iureiur.ꝛ p istū in.c.j.in.iiij.col.de vi.ꝛ ho.cle.ꝛ l.c. clerici.la grāde.in.j.col.e.ti.ꝛ in cle.j.de test.adde ēt Jo.an.l.c.fi.sup gl. de cog.spi.in.vi.ꝛ ibi.d.Archi.in.c.violatores.xv.q.j.text.ꝛ gl.in.l.cum pater.ff.de leg.ij.Inn.in.c.cū cōtingat.in.xv.ar.ꝛ do.Ant.hic.j.de iureiuran.Tho.scda scde.q.clxxxvj.ar.ix. in rñsione ad.ij. articulū.ꝛ per istum in.c.licet ex quadā.in.iij.col.j.de test.ꝛ Bal.in.l. ab eo.in.iij.col. ver.si quid.C.quo ꝛ qñ iud.vbi alleg. Inno.in.c.per tuas.de simo.
e ¶ Cōtrauentio regule. Dic vt per bea.Tho.scda scde.q.clxxxvi.ar.ix. quē refert ꝛ seqt Archi.l.c.j.xxvij.q.j.ꝛ p Imo.hic.ꝛ p istū in.c.relatū. in.ij.col.ne cle.vel mo.ꝛ in.c.deus q.in.ij.col.d vi.ꝛ ho.cle.ꝛ Bal.in.l.fi.

exiui.sed debemus cōsiderare per q verba loquit qolibet capl'm regule ꝛ idē in snia voluit Archi. in.d.c.j. Et si diceremus in ꝫrium sequeret absurdū sm Tho.nā vita religiosoꝝ esset periculosior vita laicorū contra.c.nos nouimus.xvij.q.ij.nam cum multa cōtineant sub regula de facili religiosi iciderēt in mortale. Nec ob.si dicat q veniēs cōtra regulā veniat ꝫ votū cū solēniter pmisit seruare regulam.quia vt dicit bea. Tho.quez sequit Archi.in.d.c.j.pfessio nō refert ad oia cōtenta in regula sꝫ ad tria substantialia regule super qbus essentialiter est fundata ols regula religiosorum de quibus in.c.cū ad monasteriū.in fi. de sta.reg. Omnia vero illa cōtenta in regula tēdūt ad finē illorū triū.vnde pmittens seruare regulā intelli
f git promittere vt ducat vitā regularē que quidez est essentialiter fundata super illis trib'. Nec vā nisi religiosus peccaret ex cōtemptu: q: tunc obligaret ad mortale.x.dist.quis. Vel nisi peccaret cōtra votū.i.cōtra vnū ex illis tribus. vel nisi assu
5 meret in cōsuetudinē:† quia nullum peccatum est adeo veniale qd nō fiat mortale dū placet.i.ex cōsuetudine.xxv.dist.§.criminis. ꝛ adde ad pdicta qd no. Archi.in.d.c.vtinā. ¶ In gl. in ver.oriuntur.in fi.not.gl.iuncto text. q qñqꝫ lex vtitur vno
f tēpore pro alio.^f vnde sm istā expositionē tempus presens ponit pro preterito.simile in.l.nulli.C.de epi.ꝛ cle.vel potes exponere tex.sm Joā.de lig.p appetitu depiauato.q: omnis appetitus depravatus est concupiscētia. ꝛ ex tali appetitu omnia mala oriuntur.ꝛ ex hoc facit ad titu. iste tex.quod lex prohibēs aliquid tacite prohibet omnia que sequuntur ex illo. Abbas.

1 ¶ Si fuerit cōmissa cā prudētie alicuius intelligitur cōmissa tanqꝫ viro prudenti.
2 Dicta sanctorū an sint necessario obseruanda.
3 Dicta pontificū si discordant cū dictis sanctorū quibus potius est standum.

Meinnitaris.

¶ Constitutiōes decretorum singularibus opinionibus sunt preferende. Primo ponuntur verba Salomonis. Scdo verba Hieronymi: ꝛ Augu. exponētiū illa verba ibi: prudētie. ¶ Casus literalis. In parabolis Salomonis ponuntur verba ista. Fili mi habe fiduciaz in dño ex toto corde tuo ꝛ ne innitaris prudētie tue. ne sis sapiēs apud temetipm. Hierony.exponit verba ista dicēs illū inniti sue prudentie qui ea q sibi videnf agēda vel dicēda ppomit statutis sanctorū patrū autoritatibus ꝛ legibus. Ber. ¶ No.primo iudicem nō debere iudicare sm voluntatē seu prudētiā suaz deprauatā sed sm statuta decretorū ꝛ aliorū habentiū potestatē legis cōdende. ¶ No.scdo qd hec ver
g ba cōmitto prudentie tue^g important nudam vo
h luntatē^h rationi ꝛ legi non subiectam. Naꝫ ita hic capiunt ista verba prudētie ꝛc.ꝛ ita intelligit hic do.Anto. Sed certe hoc nō est verū quo ad corticem litere quia illa verba ponunt hic improprie idest malo sensu vt etiaz dicit glo.ij. hic als.ver. prudentie intelligit de voluntate submissa freno rationis.nō enim est prudentia sed fatuitas vbi deficit ratio.iuxta illud fatu' fatua loquit. xciij. dist.legimus.facit.l.quidā in suo.ff.de cōdi.instit.
i nam si verbū placet^i importat arbitriū boni viri

in vlti.q.C.si ser. extero.ꝛ Archi.l d.c.j.d reli. do.in vi.ꝛ p Do.l.c.iiij. in anpe.col.de cōsti.eo.lib. Archi. l.c.de monachis. xvi.q.j.car.ꝛ doc. in.c.cū ad monasteriū. de sta.mo. ꝛ no.in.c.fi.de cōdi.appo.cū aliis concor.
¶ Adde Math. in no.suis.l.j.so.
f ¶ Vno tpe p alio Dic vt l.l. verbū erit.ff.de v.sig. et l.vbū oportebit. ff.e.ꝛ l.l.qd i rex.i pn.ff.de le.j.ꝛ i.l. tal scptura.i pnc. ꝛ i fi.ff.c. dicas tñ q tps pteritū nō cōtinet pñs ex ppria significatiōe bar.l.l.si qs id qd §.fui.l.j.col. l fi.l v.venio.ad v.qd si.ff.de iur.om.iu. ¶ Add Fulg.cs. cxxxvi.cxxxvij.et cxiij.Rom.consi. cccxxxiij.
g ¶ Cōmitto prudētie tue. Dic q iportat arbi.boni viri sꝫ Imo.h.et istū l.c.j.l.iiij.col. de seq.pos.ꝛ fruc. nisi p alia vba adiuncta iportet de prudētia mala p ut hic lꝫ als ꝛ nō benevoluerit hic Ant. q: h addit de dictis patrū ꝛ de virtute prudētie et qtuplex sit vide Thom.scda scde. q.xlvij. cum sequen.
Zacharias.
¶ Add q ista v. iportāt arbitriuz boni viri: ꝛ nō liberā volūtatē.ita no.Alex.d imo.l l.si sic.l pn.ff.de lega.j.bar.in extra ua.ad repmēdū.i ga.inver.videbit expedire lꝫ i pal. l.si sic tenuerit q iportant liberam voluntatē. Bal.i l.volūtatis.in.ij.

col.C.de fideicō.ꝛ in addi. Matthei mathe.nota.xvi.p quo est tex.in.c. forus.in ver.iudicio.ꝛ in versic.iudex.de fo.compe.scribētes.in.c.illud de cle.excō.mi.ꝛ in.c.inter corporalia.de trāsla.prela.ꝛ in.l.cū pretori.§. j.iuncta glo.in ver.iudicis.ff.de iudi.sequit Feli.alia adducens in.c.j. col.xvij.nume.18.versi.ꝛ si dicatur discretioni tue ꝛc.s.eo.
h ❧ Sebasti.Sapia. ¶ Nudam volūtatē. Vide.d.Geor.natta l repe. cle.sepe.§.nō sic.col.xv.versi.verba prudentie tue.de verbo.sig.
i ¶ Placet. Vide istum ꝛ doc.in.c.j.s.eo.

a ¶ Dicta sanctorum patrum. Vide tex.xx.distin.c.j.⁊ fi.⁊.c.cū aposto/lica.⁊ ibi per istum de his que fiunt a p:ela.no. Inno.in.c.cū venerabi lis.in.iij.col.de excep.tex.in.c.sunt nōnulli.in ver.sanctorū patrū.xvj. q.j.⁊ in.c.sancta.xv.di.⁊ glo.in.c.noli.viij.dist.

b ⁊ Seba.Sap. ¶ Seruāda.vide.d.Jas.i.l.j.col.vj.ff.si cer.pe.vbi po/n⁹ cui⁹ autoritatis sint sanctorū dcā ō q̄ p eūdē in §.q̄dā.col.xiiij.insti.de actioni.

c ¶ Retractata. Facit qd dr de statutis ⁊ legib⁹ correctis ō qb⁹ in.c.j.eo.ti.eo.

d ¶ Ubi inter eos sunt opi. Bal.i.l. captatorias.l.vj. col.l v.⁊ id cōsu/lo.C.de test.mili. ang.l.l.cū ꝓlat̄z. ff.de re iu.⁊ l.l.si. C.de pena iu. qui ma.iu.⁊ Bal.in.l. rescri.in.ij.col.C. de p̄ci. impe.offe. ang.⁊ Jmol.l.l.q rome.§.duo fratres.ff.de v.ob.et p bea.Tho.i.iiij. sen.dis.iij.q.ij.ar ti.i.⁊ lʒ Jo.ō san tusijs.in.c.here/sis.xxiij.q.iij.di/cat q̄ eligēs vnā opinionē errat.⁊ seq̄r anani.i.c.j.in ij.colū.de here.tū pro cōi opinione facit tex.in.c.l q/bus.xxij.q.ij.

e ¶ Dānat⁹. Vide Archi.in.c.salo/mon.post glo.ibi xxxij.q.iiij. Hie/ronym⁹ tū in sua apologia appel/lat eū sanctuʒ di/cēs ita q̄busdā a dño reuelatum. Zacharias.

f ¶ Que mag̃ sīt s̄uāda. Cōclude vltra rūsionē ō q̄ ī.addi.p̄xi.q̄ sanctorū dicta pape autoritati tūc p̄/ponūf qñ noui vl veteris testi sunt autoritate muni/ta.ita dt gl.no.in c.de libellis.in v̄. illoꝝ. Rom.sing. dclxxxi.incip.di/cas q̄ autoritas ⁊c.⁊ Pano:.in.c. qualr ⁊ qñ.el.ij.in ꝑn.de accu.⁊ Jo. ō imo.l.c.cū ꝯtin gat.in.iiij.col.in.vij.no.de iureiu. Et si doctores eccl̄ie discordēt illi po ti⁹ stabif q ī ꝓfessione de q̄ agit magis erit idone⁹.vt no.Do.⁊ Archi. post gl.in c.veterū.ix.dist.alias posset vnusq̄sq̄ dicere opi.quā vellet ī casu cōtrouersie iter doc.eccle.vt no.Bal.in.l.captatorias. col.pe.v̄si.⁊ scias.C.de test.mi.⁊ Mod.post Jo.an.hic ⁊ Alex.ꝯsi.v.vol.ij.⁊ Jo.de ana.l.c.j.ō here.nisi opi.alteri⁹ illoꝝ esset cōiter approbata.vt no.l.c.j. ī.e.vbi aūt sctōꝝ patrū dicta nō eēnt p veteris aut noui testamenti au toritatē munita aut de his nō esset scā ecclesiastica cōstitutio scdm obti nerēt locū.videlʒ post summos pontifices vt in.c.j.in fi.xx.dist.nisi ꝯte/nus canonibus obuiarēt.vt per Abb.not.in.c.cū ab apostolica.in.iij. no.per illū tex.j.de his que fi.a ma.par.ca.⁊ in.c.j.de presump.

l.tbais.§.sororē.ff.de fideicō.libe.fortius hec verba hic posita scʒ tue prudētie:⁊ ideo intellige qd dr o ata potestas tanquā viro prudenti:ideo si nō facit vt prudēs potest peti reductio ad arbitriuʒ boni viri.vt.l.l.fideicō.§.quāq̄.ff.de leg.iij.⁊ ar.co rū que notanf in.c.quintauallis.de iureiur.et per

2 Bar.in extraua.ad reprimendū. ¶ † No. vltimo

a qd dicta sanctorum patrū[a] sunt seruāda.[b] De di/

b ctis aliorū sanctorū vide tex.cum glo.lxxxiij.dist. c.j. Et hinc sumpta occasione querit hic Inno.an dicta sanctorū sint necessario tenenda ⁊ obseruā/da. Et cōcludit ipse ⁊ Cōpo.post eū q̄ nisi sint di/

c cta retractata:[c] vt fecit Augu.q multa ex dictis suis retractauit vel nisi sint correcta per ecclesiaʒ in his quib⁹ sancti cōmuniter cōueniunt seruan/da sunt eorū dicta vsq̄ ad vnū iota:sed vbi inter

d eos sunt opi.[d] possumus tenere qd volumus.po/nit exēplū de Salomone vtrū sit dānatus vel ne.

e quidā tenent q̄ sit dānatus[e] ex nimia affectione mulierū.alij tenēt qd saluatus q: postea se corre/xit.de quo vide.xxxij.qd.iiij.salomon.⁊ de pe.dist. ij.c.si ēim.in ver.salomon. Itē ponit exēplū in cor/pore beate Uirginis.nā quidam tenent qd fuerit assumptū in celū alij qd nō. Host.dicit qd opi.cō/munis ⁊ approbata hʒ q̄ sit assumptum:⁊ ita di/cit tenere Augu. Hierony. tñ non ita aperte lo/

3 quif.imo dicit qd nulla scriptura aperte deponit de assumptiōe corporali.⁊ vide per eū in epistola ad paulā ⁊ eustochiū. ¶ † Ultimo q̄rif qd si repe rif diuersitas inter dicta sanctorum ⁊ summorum

f pontificum que magis sunt seruāda[f] vide glo.xx. dist.in summa:⁊ in.c.j.⁊ cōcludit ibi q̄ in expositionibus scripturarū statur dictis sanctorū: sed in decisionibus causarum statur summis pontif.

g q: istis ⁊ nō illis[g] data fuit ptās.l.cōdēde.qd not. nisi dictū sanctorū iuuaref autoritate noui vel veteris testamēti seu alicui⁹ cōcilij.p hoc qd no.i.c. si.xxxvi.q.vlti. Primū dictū limitarē q̄ vbi tra/ctaref de expositione necessaria.vt de sacramētis vel articulis fidei potius credēdū eēt pape q̄ eis q: pape ⁊ nō sanctis fuit data ptās interpretādi legē dubiā vt in.c.per venerabilē.qui fil.sint legi. Sed si papa erraret deberet corrigi per conciliū

h generale:vt in.c.nulli fas.[h] iuncta glo.xi.dist. Cui magis sit credēdū inter doc.ecclesie vide gl.ix.di.

i vt veterū[i] ⁊ tene eam menti. Abbas.

1 ☞ Cōsuetudo talis:q̄ canonici absētes perci/piant fruct⁹ bñficij:valet de quo plen⁹.j.nu.10.

2 Statutum presumitur iniquum:quando statuen/tes volunt obseruare.2.

Statutum continens iniquitatē:an sit ipso iure nullum:⁊ sunt opi.

3 Dicta sapiētū p̄nt adduci in decisionib⁹ cārum.

4 Canonici nō p̄nt sine epo aliqd statuere regulr. Et quid de ecclesijs inferioribus.

5 Maior pars non potest aliqd statuere sup re cōi omnibus vt singulis:quibus sit preiudicium.

Maior pars pōt aliquid facere quando illud fa/ctum sit ex necessitate:secus si ex voluntate.

Item requiritur q̄ vocentur absentes.

Consensus in rebus collegij debet prestari in cō muni non in singulari:⁊ omnia ista plene exami/nantur per abb.hic.

6 Collegium siue vniuersitas an possit disponere de re particulari vnius. Item an possit aliquem eximerē de banno.

7 Casus excepti a lege extendunturad alios casus ex identitate rationis.

8 Patroni.i.qui habēt ius patronatus nō possunt aliquem presentare singulariter.

9 Equalitas victus et vestitus debet esse inter pa/res clericos si vero aliq sint digniores talis qua/litas non seruatur.

11 Quot partes vniuersitatis deberēt adeē ad hoc vt actus valeat:⁊ sufficiūt due ⁊ ex istis duabus debet maior pars consentire.

12 Pars cōtempta potest reuocare gesta facta per aliam partem licet maiorem.

13 Utrum requiraf consensus maioris partis vni/uersitatis ad faciendum aliquē actum:an sufficit consensus maioris partis p:esentiū in consilio.

Cum omnes.

Constitutio canonica que nō est oibus cōis ⁊ p quā tollif ecclesie cōsuetudo antiqua nō valet ita cōiter summaf:vel aliter. Nō valet cōstitutio collegij in dānū aliquorū ⁊ cōmodū aliorum cessante rōnabili cā:vel sic. Absq̄ rōnabili cā nō pōt maior pars capituli tollere cōsuetudinē vtilitatem ꝓuatā nutriēdo.⁊ duo facit. Nā in prima pte po/nit duo statuta successiue facta. In scda parte du/plici rōne prelata ambo statuta cassari mandat. Scdo ibi:cū igif. ¶ Casus lr̄alis. Canonici tre/cēses tale fecerūt in ecclesia trecē.cōstitutū q̄ ipsi tā in ꝑsentia q̄ in absētia redditus suos pciperēt integralr:q vero post illā ꝯstōnē instituerentur nihil pciperent in absentia:sed tūc tñ cū fuerint residentes cū ꝯsuetudo ecclesie erat q̄ oēs in hoc essent pares insup cū singule p:ebēde vineas ha/berēt annexas statuerūt q̄ ipsi duʒ viuerent suas vineas possiderēt ⁊ vinee decedentiū nō trāsirent ad successores sed ꝓuētus earū inter singulos di/uiderenf. Peruenit hoc ad notitiā dñi pape.sup hoc scribit papa archiepo senon.dicēs qd quisq̄ iuris in altero statuit ipse vti eodē debeat.⁊ cū sa/piētis dicat autoritas:patere legē quā ipse tule/ris mandat ipsi archiepo q̄ oēs canonicos anti/quos ⁊ iuniores in pceptione bñficiorū tā preben darū q̄ vinearū faciat esse pares ꝯm priorē cōsue tudinē seruatā vsq̄ ad tps cōstōnis ꝑfate vel ꝯm rationabilē institutionē in posterū obseruādam.

i Her. ¶ † No.i.iuncta gl.fi. q̄ valet cōsuetudo vt

k canonici recipiāt fructus ꝑbendaruʒ in absētia.[k] ⁊ ad hoc quotidie allegaf ista litera. Idē not.in.c. dudū.ij.de elec.in glo.pe.⁊ hodie cōiter inoleuit hec cōsuetudo in simplicib⁹ beneficijs que hodie videf approbata in.c.gratia.de rescrip.li.vj. iun/cta gl.⁊ cle.gratie.eo.ti.⁊ dic lati⁹ vt in gl.fi.dicā. ¶ No.ij.arg.optimū ex litera q̄ cōtra talē cōsue/

l tudinē de nō residēdo valet statutum capli[l] dum/

m modo sit alias rōnabile:[m] vt colligif hic in fi.lr̄e Nā statutū fuit hic reprobatū q: nō erat oib⁹ cōe ⁊ hoc semp no.vt pro vtilitate ecclesie:puta q: est destituta suffragio canonicoꝝ valet statutū ꝯtra

¶ Nō illis. Optime facit cle.j.§.fi.de sum.tri.vñ in decisionib⁹ causaꝝ ꝑualent canones.vt est gl.in.d.sūma. No. Archi.⁊ Domi.in.§. Augu. xxvi.dist.⁊ facit.c.de libellis.xx.dist.fallit in tribus casibus in quibus dicta sanctorū preualent dictis pape de quibus per do. Feli.hic.

¶ Adde qd si sit vnus q fuit sctūs ⁊ pontifex vt fuit Greg.an alijs ꝑferef ꝓpositū i.c.j.x.dist.⁊ vide per eūdeʒ in.c.gs ne/sciat.xi.distin.

⁊ Sebasti.Sapia.

h ¶ C.nulli fas.nihil facit ad ꝓpositū volunt forte allegare tex.in.c. Anastasius.xix. dist.vbi dr q̄ cōcilium est supra papā in his q̄ tangunt fidem.

i ¶ Glo.ix.dist.vt veterū. Adde Lu do.ro. in.l.si v̄o. §.de viro.in.xv. sal.ff. solu.matri. ⁊ in.l.j.§.fin.in.ij. col.ff.de v̄b.obli. ⁊ in.l.j.in.v.colū. ff.si cer.pe.vbi al/leg.illam gl.⁊ vi/de omnino Do. in.d.c.vt veterū. inducentem illaʒ glo.pro testib⁹ vt stetur magis testibus in arte v̄/satis.puta circa vulnerū q̄litateʒ. Naʒ si discordent physici chirurgi ci magis stef chi/rurgicis tāq̄ magis in idversatis licet physici ideʒ profiteantur. Antoni⁹ Frācis. ¶ Addō q̄ stādū est peritiorib⁹ in arte ei⁹ rei ō qua q̄rif:vt i.l.semel. C.ō re mili.li.x.⁊ ibi p Bar.⁊ Alex.ꝯsi.⁊ habef i.c.ꝓposuisti.de ꝓbat. ⁊ i.l.septimo mē/se.ff.de sta.homi. Dicas tñ q̄ sniā lata ex dispositione testiū deponētiū ō peritia artʒ q: d̄ponūt de his q̄ iudicio suo credant ⁊ arbitranf potius q̄ de veritate: nunq̄ trāsit in rem iudica. vt pulchre declaret Bart.in.l. minor xxv.ānis ex aspectu.ff.de mino.

k ¶ In absentia. Adde eundem consi.xcvj.

l Zacharias. ¶ Ualet statutum capituli. Idem no. Abb.in.c.cū. M. in.ij.no.j.eo.ti. Alexā.in.l.si mihi ⁊ tibi.§.fi.ff.de leg.j. Zab.in cle.statutum.in gl.in ver.cōsuetudinem.de elec. Et dic q̄ intelligi dʒ qñ eccle sia esset destituta suffragio canonicorū.tali enim casu clarū est q̄ valet statutum. Nā tūc etiā solus epūs capitulo nolente cōsentire hoc statue/re potest.ita no. Abb.in.c.ad audientiam.in.ij.col.⁊ in addi.ad eum.j. de cleri.non resi.facit tex.in.c.pe.eo.titu.

m ⁊ Sebasti.Sapia. ¶ Rationabile. Cōtra hoc facit tex.in.l.de acces/sionib⁹.ff.de diuer.⁊ tempo.p:escri.solue vt per Feli.in.c.super his.in l.fallen.de maio.⁊ obedien.

antiquā 2ſuetudinē qd apertius tenet Hoſtiē. et
Jo.and.poſt eū in.c.ad audiētiam.de cle.nō reſi.
ſed iudicio meo hic eſt tex.vt patet ex predictis.
¶ Nota.iij.ꝙ ſingularia bona capli pnt annecti
prebēdis canonicoꝝ ſi fructus pbēdarū ſunt mi-
nus ſufficiētes: ꝛ nimirum qꝛ ob cām poſſunt ca-
pelle annecti pbēdis.vt in.c.expoſuiſti.de prebē.
et.c.extirpāde.§.qui vō.de preben.ꝛ ob hanc cām
neceſſitatis iſte vinee fuerunt annexe prebendis.
a ¶ No.ibi: ad ſucceſſores[a] ꝙ canonici largo mo-
do dicūtur habere ſucceſſores.de quo in.c.relatū
2 de prebē.et.c.qd ſicut.ne elec. ¶ † No.ſtatutū dici
iniquū cū ſtatuentes nolūt illud obſeruare qd in
alijs ſtatuerūt.Et facit iſte tex.pro opi.Bar.in.l.
oēs ppli.ff.de iuſti.ꝛ iure.vbi dicit ꝙ ſi ſtatutum
b ſit in odium alicuius particularis pſone[b] pōt ab
eo appellari.argu.in.l.j.in fi.ff.de do.except.Dic
tū ꝙ appellatio nō eſt neceſſaria ſed ſufficit 2tra
dictio: vt voluit hic Vinc.ꝛ bene probaꝛ per iſtū
tex.qꝛ hic nō fuit appellatū ab iniquitate ſtatuti
ſed ſuperiori fuit aditus p viā q̄rele probatur ra-
tione qꝛ extraiudicialia nō trāſeunt in rē iudica-
tam: vñ aduerſus grauamē extraiudiciale cōpe-
tit duplex remedium.Primū per viā appellatio-
nis.Secūdum per viā q̄rele.vt probaꝛ in.c.con-
certationi.de appel.lib.vi.Et ex his et ex tex.no.
ꝙ ſtatutū editū in odiū particularis pſone tenet
ſed per 2tradictionē pōt reuocari: ſic tenet Vin.
hic.et docto.et eſſet notabile dictū: ſed ego dubi-
to an hoc ſit verū: qꝛ lex debet eſſe rationabilis ꝛ
honeſta ꝛ oībus cōis.iiij.diſt.erit autem lex.ideo
dicit Bar.in.d.l.oēs ppli.ꝙ ſtatutū iniquitatem
c cōtinēs eſt nullū ipſo iure.[c] et ad iſtū tex. reſpon-
det ꝙ de facto fuit facta reuocatio ſtatuti quin-
imo nō apparet ex tex.ꝙ papa hec ſtatuta annul-
lauerit ſed ſolum prouidit aduerſus iniquitatē.
¶ No.valere cōſuetudinē: vt antiqui canonici et
iuniores canonici ſint equales in pceptione fru-
ctuum.quid aūt fieret ceſſante 2ſuetudine dicā.ſ.
3 ¶ † Not.ꝙ dicta ſapiētum poſſunt adduci in de-
ciſione cauſarū vt hic fuit adducta autoritas Ca-
tonis.ꝛ vide in.c.puenit.lxxxiiij.diſt. ¶ In glo.j.
ibi: in pindiciū alioꝝ et malo zelo et cōtra cōſue
tudinē eccl'ie pōdera ſol.glo.Adducit eī multa
ad inferendā iniquitatē ſtatuti.nā malo zelo iſti
fecerūt ſtatutū hoc qꝛ nō pro vtilitate eccl'ie ſꝫ vt
ampliarēt pprios redditus: qꝛ pars deficiētium
accreſcebat eis.Itē erat 2tra 2ſuetudinē eccl'ie.
Sed circa hūc primū intellectū quero an ſi ceſſa-
ret malus zelus valuiſſet ſtatutū contra antiquā
cōſuetudinē.Hoſtiē.dicit ꝙ ſic.nam ſi iſti conuer-
tiſſent prebēdas nō reſidētium in vtilitatē eccl'ie
valuiſſet ſtatutū licet ipſi perciperēt in abſentia
et in pſentia: qꝛ nō eſt iniquū vt ſtatutū cōcernat
futuros canonicos: nō aūt pſentes: qꝛ hoc ppriū
ſtatuti eſt cōcernere futura.ſ.eo.c.ij.hoc dictum
mihi nō placet: qꝛ videꝛ 2tra rōnem litere q̄ fun-
dat ſe ſup diſparitate et nō ſup vtilitate propria:
qꝛ ſtatuētes tenētur ſeruare ſtatuta: et qd quiſq
iuris ꝛc.Vñ non poſſunt dici moueri bono zelo
ex quo nō reputāt idoneū in proprijs pſonis qd
in alijs ſtatuerūt: ſed ſi ſtatutū fuiſſet oībus cōe
valuiſſet 2tra antiquā 2ſuetudinē etiā ſi aliq re-
ſtituiſſent dūmodo facerent ad vtilitatē eccl'ie: vt
d quia indigeret ſuffragio miniſtrorum[d] vt.ſ.dixi.
Dicit etiā Hoſt.ꝙ ep̄s cū 2ſenſu capl'i potuiſſet
facere hoc ſtatutū inducēdo iſtā diſparitatē rōne
e predicta: et quia in ep̄o ceſſat ratio ſtatuti[e] quod
not.vt poſſit fieri ſtatutū per ſuperiorē ſtringēs
ſucceſſores et non exiſtētes de pſenti qd ſit ratio-
ne ſcādali euitādi: et vt nō preiudiceꝛ illis qbus
ius iam queſitū eſt: ꝛ ex his habes declaratū pri-
mum intellectū.c.Secūdus intellectus principa-
lis eſt ꝙ hec ſtatuta nō valuerūt ex defectu pote-
ſtatis qꝛ canonici nō poſſunt ſine ep̄o ſtatuere ſu-
per reſidētia: ſed pprie ptinet ad ep̄m ſine cuius
licētia nullus cleric' peregrinari dꝫ.de 2ſe.di.v.
nō opꝫ.Vnde dicit Compoſt.ꝙ potiſſima cauſa
nullitatis iſtoꝝ ſtatutoꝝ fuit iſta.Nec ob.c.cū di-
lectus.de cleri.nō reſi.vbi caplm ſtatuit qꝛ ibi nō
diſputaꝛ de validitate ſtatuti: ſꝫ forte interuenit
autoritas ep̄i vel 2firmatio pape.Hec lectura eſt
vera in ſe ſed nō cōgruit l're que fundat ſe ſup ini-
4 quitate ſtatuti. ¶ † Not.tamē hoc dictū ꝙ cano-
nici ſoli nō poſſunt facere ſtatutū ſup reſidētia: ꝛ
generaliter dic ꝙ ſup ſtatu eccl'ie non pōt caplm
f ſine cōſenſu ep̄i ſtatuere[f] de quo per Innocē.in.c.
cū cōſuetudinis.de cōſuetu.et ibi ho.tex.vide gl.
g quam tenebis menti.in.c.ij.[g] de verbo.ſig.lib.vi.
que ponit ſuper quibus capitulū ſine ep̄o poteſt
h ſtatuere.Nūquid autē eccleſie inferiores[h] poſſint
ſine ep̄o ſtatuere.dic ꝙ non in grauibus ſic intel-
lige Inno.in.c.requiſiſti.de teſtamē.in fin.ꝛ in.c.
cū acceſſiſſent.ſ.eo.cum ep̄s eſt generalis ſpōſus

a ¶ Succeſſores.Adde iſtū in.c.ex l'ris.in.v.col.ibi ita accidit in cano-
nico.ſ.de proba.no.in.c.pſenti.de offi.ordi.lib.vi.
b ¶ Perſone.Adde Ang.in.l.impetrata.C.ſen.reſcin.nō poſ.ꝛ in cōſi.
xij.incip.nobilis miles.Bal.in repe.Inno.in v.ſtatutū.iij.q.in.l.indi-
cib'.in pn̄c.C.de appel.ꝛ in.l.qſqs.C.quoꝝ ap.nō reci.ꝛ in.c.ad noſtrā.
in fi.de ap.ꝛ in.c.
cū ordinem.de re
ſcrip.ꝛ in.l.j.§.ſi-
miliqs mō.l ſi.C.
de lati.lib.tol.ꝛ l
l.ij.§.cuꝫ poſtea.
ff.de origi.iur.ꝛ l
ſ.cōſti.C.in.§.qui
bus.i ſi.ꝛ i.l.ij.C.
quib' ad liberta.
pcla.nō licet.l.l.
ſ.in.vi.colū.C.ne
ex delicto defun.
Ang.in.l.ij.i pn.
per illū tex.ff.qd
qſqs iur.in.l.an-
tiochēſium.ff.de
priui.credi.Pe.
de anch.ꝛ Imol.
in.c.ſi.de his que
fiūt a ma.par.ca.
ꝛ in 2ſ.lxxiij.inci.
q̄rela expoſita.in
iij.col.ꝛ in 2ſi.cl.
inci.optimis ra-
tionibus.ꝛ in 2ſ.
xi.ꝛ in 2ſi.cxxiij.
inci.p cōitate.et
in.c.ſi pter.l.x.
not.de reſcrip.in
vi.Joā.de pla.in
l.neqs dorotheū.
C.de decur.lib.x.
Alber.in.j.parte
ſtatuto.qd.xvij.
Bar.in.d.l.antio
chenſiū.ꝛ in.l.to-
ties.ff.de pollici.
ꝛ in.l.ambitioſa.
ff.ne decre.ab or
di.fa.Floria.in.l.
vēditor.§.ſi con-
ſtat.ff.cōia pdio.
Bal.in.l.j.ff.de le
gi.ꝛ in.l.leges ge
nerales.vſ.iij.C.
d legi.iſtū in.c.cō
ſuluit.el.ij.ad fi.
ſ.de appella.ibi
Imol.ꝛ iſtū in rubri.ſ.eo.ꝛ moder.in.l.ſi.in.iij.col.ff.de ap.reci.ꝛ not.
in.l.ſi priuat'.ff.qui ꝛ a quib.ꝛ p iſtū in.c.ſi.in.iij.col.ſ.eo.ꝛ Bald.in.l.
milites.C.de teſta.mili.ad fi.ꝛ Hoſti.in ſum.de 2ſti.in prin.ꝛ Bart.l.j.
cōſtitu.ſſoꝝ.ꝛ i.l.oēs ppli.in.j.col.in vſ.vltimo quero.ff.de iuſti.ꝛ iure.
¶ Adde tu Alex.2ſ.xc.ij.lib.ꝛ cum eſt irrationabile reſtringiꝛ.vt per
Are.2ſi.xlv.ꝛ xcij.et dicit Lap.alleg.ci.ꝙ ſtatutū generaliter editum
habet preſumptionem iuris ꝛ de iure ꝙ ſit irrationabile.ꝛ ibi vide qñ
dicatur rationabile.
c ⁂ Sebaſti.Sapia. ¶ Ipſo iure.Idē videꝛ velle Bar.in.l.ſi.C.ſi con
tra ius vel vti.pub.vide eūdem in.l.j.in prin.vbi moder.ff.qd qſqs iur.
vbi ſentit ꝙ valeat.et ita cōiter teneꝛ et hic per Feli.col.ij.
d ¶ Suffragio miniſtroꝝ.Facit tex.cū gl.ij.in.c.tenere.xxxi.di.ꝛ gl.in
ver.in tēplo.in.c.propoſuiſti.lxxxij.diſt.ꝛ Inno.in.c.ſi.ſ.de cle.nō reſi.
¶ Adde tu oino Anto.de but.2ſi.xliiij.
e ⁂ Sebaſti.Sapia. ¶ Nō ſtatuti.Contra hoc videꝛ facere illud qd
no.Ant.de but.ꝛ Cardi.in.c.cum acceſſiſſent.ſ.eo.allegādo no.in.c.ij.
de rebus eccl.non alie.niſi dicas ꝙ procedit contrarium qñ redditus
eſſent applicādi menſe capituli vel ep̄i.ſed do.Abb.hic loquitur quā-
do erant applicandi ſingulis canonicis.
f ¶ Sine 2ſenſu ep̄i ſtatuere.Adde Pe.de ancha.idē tenētem in repe.
c.j.in.xiij.char.v.i.vi.q.ſ.eo.Archi.ꝛ Do.in.c.catholica.xi.diſ.ꝛ in.c.
cōtumaces.l.diſt.ꝛ Oldr.2ſi.lxxxi.incip.de autoritate.Bu.in.c.2ſtitu-
tus.in.x.col.in vſ.oppono.i.ſ.de reſcrip.et Imol.in primo.ꝛ in.xv.co.
ꝛ p Jo.de lig.ꝛ Pet.de anch.ꝛ etiā p moder.hic late quos vide oino.
¶ Adde tu ꝙ 2ſiliū Old.eſt.clxxxi.vt alle.etiā Fel.hic ꝛ Abb.alle.2ſ.
lxvij.ꝛ vltra alle.tu vide Abb.2ſi.vij.ij.lib.ꝛ 2ſi.ix.p Cal.2ſi.ij.de 2ſti.
vbi ponit an tacitus 2ſenſus ep̄i hēat 2ualidare ſtatutū factū p capi-
tulū eccl'ie cathedralis de q̄ hic tāgit Feli.q inq̄tū vnū intellectū hu
ius.c.2firmat quatuor exēplis.adde quartū.ſ.qd voluit idē Abb.2ſi.
xxv.qd ſi iuriſditio 2tētioſa in canonicos ex 2ſuetudine ptineat ad ar
chipbr̄m ꝛ vicarius ep̄i ingrat 2 aliquē canonicū q nō opponat decli
natoriā fori qd vꝛ
tacite prorogaſſe
iuriſditionē ordi
narij: qꝛ de facili
vnaqq̄ res redit
ad naturā ſuā: qd
ſecus eſſet ſi alte
rius iuriſditionē
prorogaſſet p.c.ſi.
gnifica.intellige
re tñ vꝛ Abb.pdi
cta pcedere vbi
cleric' eēt tñ ſub
ditus rōne iudi
act' iuriſditiōis.
an aūt ſede vacā
te caplꝫ ſtatuere
poſſit vide Fed.
cōſil.xvj.Lapum
alleg.xx.

Zacharias.

¶ Adde qd non
ſufficit qd tal' cō-
ſenſus ep̄i ſupue
niat ſꝫ i ipo actu
requiriꝛ ita not.
Do.i.c.ſuſceptū.
col.j.de reſer.idē
tꝫ Jac.rebuf.i.l.
j.nu.3.et i.l.ſi.nu.
4.C.de pdijs cu-
ria.ſine decre.nō
alie.Et eſt rō: qꝛ
talis 2ſenſus ep̄i
p modū autorita
tis reqriꝛ.vt no.
Anto.i.c.cū 2ſue
tudinis.ſ.d 2ſue.
q̄ autoritas i ipo
actu interuenire
dꝫ.l.obligari.§.
tutoꝝ.ff.de auto.
tut.p gl.in.c.j.ne
re.ecc.nō alie.li.
vi.ꝛ not.Bar.i.l.
tā is.§.j.ff.de do-
na.cā mor.ꝛ alex.
l.l.ſi qs mihi bo-
na.§.iuſſus.v.vi
dēdū ē ad declarationē hui' dicti.ff.de acq.he. Quinimo i h caſu 2ſen
ſus vicarij nō ſufficeret no.fin.fed.2ſ.cclxxiiij.ici.lꝫ canōici.al's ſi canōi
ci.ꝛ ro.ꝛ qd ibi hꝛ i addi.fin.dcxvi.ici.ex lōgeua ꝛ inueterata 2ſuetudie.
in ſi.p tex.in.c.ſi.de off.vica.Qd tñ eſt verꝫ i vicario gn̄ali.vt ibi per eū.
g ¶ In.c.ij.Adde But.ꝛ Imol.ꝛ iſtum in.c.cum cōſuetudinis.de con-
ſuetudi.et facit glo.j.in.c.cū aliquibus.in ver.ſtatutis.de reſcri.lib.vj.
et quod voluit Caſde.in iſto titu.2ſi.ij.et.iij.
h ¶ Eccleſie inferiores.Vide Bu.idē tenentē hic ꝛ Imo.ꝛ do.ꝛ Bu.in
c.imperatoꝝ.in.ij.col.v.in cauſis inferioꝝ.ſ.de iur.calū.ꝛ in.c.2ſtitut'.
in.x.col.ſ.de reſcrip.ꝛ iſtū in.c.j.in.iiij.col.de his q̄ ſi.a ma.par.capl'i.et
Bal.in repe.Inno.in v.ſtatutū.in.ij.q.Archi.ꝛ Domi.in.c.catholica.
in pn̄.xi.di.Bal.in.c.cū 2ſuetudinis.ſ.de cōſue.ꝛ Do.in.c.ij.in ſi.de v.
ſigni.in.vi.ꝛ Guil.de mōte lauduno in cle.j.ſup vbo inaleſcāt.de ecle.
miſ.ꝛ do.de ro.deci.clxviij.inci.de colla.prebē.in ſi.tex.in cle.ſenpiētes.
§.ꝙ ſi forte.ibi ſtatuta penalia faciūt de penis ꝛ ibi Car.i nota.ꝛ Car.
in.d.cle.j.in v.ne igiꝛ.in.ij.q.ꝛ Do.hic.p Jo.an.ꝛ d.Ant.poſt Hoſt.in
c.ij.de inſti.facit qd voluit Inn.in.c.vr'a.ſ.de loca.quē referūt h Bu.et
Imol.ꝛ Fede.2ſi.xvij.ꝛ Archi.i.c.pnūciandū.i ſi.de 2ſe.di.iij.ꝛ iſte in
c.ſi.in.iij.col.ſ.de ferijs.ꝛ in 2ſi.lxxij.incip.negotio guidonis.ꝛ in.c.ex
l'ris.ſ.e.ꝛ Bu.i.c.q̄ in eccl'iarū.in vl.co.j.co.ꝛ Alb.in.ij.parte ſtatutoꝝ.
q.cc.faciat qd voluit Do.in.c.ſi.in.ij.col.de of.vica.in.vi.ꝛ iſte i.c.edo-
ceri.in.ij.col.ſ.de reſcri.vbi dicit qd plat' inferior pōt facere ſtatuta in
eccl'ia ſine autoritate ep̄i qñ nō 2cernūt ſtatū eccl'ie ſed modū viuendi.
¶ Adde Lap.alle.vij.vbi ponit an plati inferiores poſſint cōſtituere
vicariū ppetuū ſine 2ſenſu ep̄i: ꝛ vid qd voluit ro.fin.ſuo.f.4.vbi dicit
ꝙ eccl'ie iferiores nō pñt 2ſtituere pcuratorē l arduis ſine 2ſenſu ep̄i.

omniū ecclïarū sue diocesis.vñ q̄libet eccl̄ia est re
gēda pudentia epi gñaliter.x.q.i.regēda.⁊ not.
illa duo dicta Inno.¶ In ea.glo.ibi:sed nō illis
qui sunt nascituri.glo.nō soluit ꝯriū.nā quēad-
modū ibi not.diuersitas iter natos ⁊ nascituros
ita hic poterat notari inter iā institutos:⁊ insti-
tuēdos.Solu.dicit Ioā.and.qđ ibi admittit illa
disparitas qꝛ ignorabant qui ⁊ quot essent nasci-
turi.ar.in.l.si pꝛ.ff.de sol.Uel dic aliter qđ emāci-
pati volētes succedere pr̄i ab itestato vna cū exi-
stētibus in ptāte tenētur ꝯferre illa q̄ ipsi acquisi-
uerūt dū.erāt sui:sz nō pōt dici suus ille q nō-
dum est natus:ideo ibi differt collatio in euentū
natiuitatis:nullū tñ preiudiciū in effectu fit illis
nascituris sed hic fiebat ꝑiudicium instituendis.
¶ In ea.gl.ibi:dicas:signa istam gl.vsqꝫ ad finē
sui:nā q̄tidie solet allegari ⁊ ex ea colligunt qua-
5 tuor.† Primo qđ in re cōi pluribus vt singulis
vel sup iure singulari non valet q̄cq̄d facit maior
a pars sed opꝫ qđ oēs ꝯsentiāt[a] q̄bus fit ꝑiudiciū.
Secūdo ꝙ in rebus collegij valet quicquid facit
b maior pars[b] collegij[c] dūmodo dispositio fiat ex
c necessitate:sec[9] si ex mera volūtate:tūc eñ vn[9] so-
lus pōt oībus resistere:⁊ hoc est dictū no. valde
⁊ nullibi expsse ꝓbat.nā lex per fundum.alleg.in
glo.loquit in re cōi pluribus vt singulis. Tertio
no.ꝙ ad hoc vt valeat dispositio maioris partis
collegij debēt vocari absentes.Quarto ꝙ cōsen
sus in rebus collegij dꝫ ꝑstari in cōi:⁊ non in sin-
gulari.¶ Nunc discutiendo oīa ꝑdicta venio ad
primū ⁊ q̄ro an sit verū regulariter et dico sic.qđ
aut habētes rem cōem vt singuli volūt sup illa re
disponere:⁊ regulariter nō possunt nisi oēs ꝯsen
tiāt. Fallit primo q̄n vnus ex socijs vellet deputa
d re rē ad vsum destinatū[d] sic loquit versi.in cōe do
sepulchrū.alleg.in glo.Itē pcedit dictū glo.in re
cōpetēti pluribus iure singulari.secus si cōpetit
iure eccl̄ie lz cōpetat singulis exemplū in ꝑbēdis
q̄ cōpetūt singulis canonicis nō vt collegiū tñ cō
petūt iure eccl̄ie ⁊ nō iure singulariū.sup illis eñ
pōt maior pars capl̄i statuere deputādo aliquid
ad vsum piū.vt est tex.no.quē nescio alibi.in.c.fi.
de his q̄ fiūt a maio.par.capi.⁊ ibi p Innocē.ita
qđ maior pars nō solum pōt disponere de bonis
capl̄i vt hic voluerūt doc.sed etiā de ipsis prebē
dis cōpetētibus pluribus:vt singulis. Qđ intel
ligo qñ disponūt sup redditibus supfluis:qꝛ tūc
proprie disponunt de re ad vsum destinatū:qꝛ qđ
supfluit canonicis de redditib[9] ecclesie debet cō

uerti in vtilitatē eccl̄ie.xij.q.i.§.fi.Itē fallit fauo
e re liberationis.nā tūc valet qđ facit maior pars[e]
vt.l.maiorē.ff.de pactis.⁊.l.fi.C.qui bonis ce.pos.
Itē fallit fauore administratiōis bonoꝝ pupilli.
l.iij.ff.de admi.tuto.§.itē fallit fauore litiū diri-
f mēdarū.nā valet snīa duoꝝ[f] ex tribus iudicibus
seu arbitris:⁊ tñ non habent ius iudicādi vt col-
legiū.vt not.in.c.prudētiam.de offi.deleg.ad hec
6 t.fi.§.de re iudica.et.l.duo ex tribus.ff.eo.† Aut
maior pars vniuersitatis vult disponere de reb[9]
singuloꝝ.⁊ distingue:qꝛ aut illa vniuersitas non
habet iura regalia:qꝛ habet dñium supra se:⁊ nō
pōt.Unde si millesies vellet maior pars schola-
g rium nō pōt obligare vnū scholarē[g] vel dispone
re de re sua.vt no.glos.in.l.ij.C.q̄ sit lōga cōsuetu.
⁊ aliqd p Inno.in.c.ex parte.de ꝯsuetu.nisi forte
ſm ea que not.Bar.in.l.iiij.ff.de regu.iuris.puta
qꝛ vniuersitas eēt obligata ⁊ nō esset soluēdo tūc
h pōt imponere collectā singulis.[h] vt est gl.no.in.l.
i.ff.qđ cuiusqꝫ vniuer.¶ Uenio ad secūdum ⁊ io
i co ꝙ glo.excipit casum necessitatis:[i] vt tūc valeat
quicqd facit maior pars collegij.Idē ſm Inno.
⁊ doct.in casu vtilitatis:vt ꝓbat in.c.i.de his que
fiūt a ma.par.capi.Itē si ex cā pietatis.vt in.d.c.
fi.de his q̄ fiūt a ma.par.capl̄i.Si vō ex mera vo-
lūtate cessante necessitate maior pars vult dispo
nere de re singulari.gloss.singulariter vult hic ꝙ
nō possit.¶ Itē Inno.hic ⁊ Io.an.in regula qđ
oēs.de regu.iur.lib.vj. in mercu.et sic vr̄ ſm hoc
singulare dictū ꝙ maior pars vniuersitatis non
pōt vnū extrahere de bāno vel aliquā grām vo-
lūtariā alicui facere:nisi oēs cōsentiant. Sed do.
Car.tꝫ indistincte ꝙ ex quo agit de iurib[9] colle-
gij valet q̄cquid facit maior pars:sed certe casus
est dubius.Et dico ꝙ vbi dispositio tēderet in dā
num vel dedecus vniuersitatis vel priuate cōsue
tudinis vnus solus posset resistere.vt i.c.i.de his
q̄ fiūt a ma.par.ca.no.Inno.in.c.accedētibus.de
priuile.sed si actus disponēdi tūc esset indifferēs
tūc facit pro glos.qꝛ tūc cessat rō vt valeret qđ fa-
ceret maior pars.Sed in ꝯtrariū facit:qꝛ iura ge
neraliter dicūt ꝙ maior pars ficte repsentet totā
vniuersitatē.l.aliud.§.refert.ff.de regu.iur.⁊.l.qđ
maior.ff.ad municip.⁊.d.c.i.⁊ forte hec pars esset
verior.¶ Uenio ad tertiū an absentes sint vocā-
k di[k] in dispositione collegij.Gl.hic dicit simplr ꝙ
sic.⁊ si tu intelligis absentes illos qui nō sunt in
caplo sunt tñ in ciuitate.tunc glos.est vera qꝛ oēs
sunt ꝑsentes ex quo sunt in loco:quia tūc debent

a ¶ Sed opꝫ qđ oēs ꝯsentiāt.vide glo.in.c.qđ oēs.de reg.iur.in.vj.⁊ gl.
⁊ Dy.in.c.in re cōi.eo.ti.⁊ lib.⁊ gl.in.in.c.si archiepūs.de tēp.or. et in.c.
qꝛ ꝓpter.in v̄.vice oim.de elec.⁊ ibi But.in.xij.col.⁊ p eundē i.c.in cau
sis.in.i.⁊.ij.col.eo.ti.⁊ in.c.ꝯstitut[9].lo.ij.in.ij.col.de appel. Imo.in.c.i.
de his q̄ fiūt a ma.par.capi.Inno.in.c.in nr̄a.de iniurijs.⁊ in.c.humi-
lis.circa prin.de ma.⁊ obe. Arch. i.c.qi cpi.v.q.iij. Domi.in.c.nice-
na.xxx.di. Bart. in.l.fistulā.de ser. vrb.ꝑdi.ho.tex.i l.si qs hac.§.q̄cqꝫ ff.qui et a quib.⁊ i.l.fi.⁊ ibi Bal.C. de auto.prestan. Bart.in.l.suā.§. fi.ff.de pac.⁊ in.l. nulli.ante finē.ff. qđ cuiuſ.vni.no mine.Old.consi. cccxiij.incip.q.ta-lis est. Lap.alle. lxxxv.inci.verūꝫ romana ecclesia. But.in.c.si dili-gēti.in.i.colū.de foro cōpe.

¶ Add tu qđ voluit Roma.cōsi. cclij.⁊ sing.suis. fo.iiij.i sing.ij.et vide limitationē Ange.ad.l.quod maior.ei[9] cōsilio cclviij.⁊ aliā per Roma.ꝯs.cccliij. in.iij.col.

b ¶ Maior pars collegij.vide tex. gl.⁊ Bar.in.l.qđ maior.ff.ad munici.⁊ gl.in.c.i.in v̄.tractat[9].de re.eccle.nō alie.i.vj. ⁊ i.c.pastoralis.i v̄.ples.de rescri. Car.in cle.i.in.x. q.de rerū pmu.et hic ⁊ p istū i.c.cū in veteri.in.iiij. col.i.de ele.⁊ tex. in.c.i.de his q̄ fi.a ma.par.ca.c.cum inter canonicos. c.dudū.el.i.c.i ge-
nesi.c.cum in veteri.⁊.c.cōgregato.de elec.tex.iuncta glo.in ver.cōsen
su oim.⁊ ibi Bar.in.l.quicūqꝫ.C.de oi agro deser.lib.xi.Limita hanc
regulā vt hic p doc.moder.⁊ dixi in not.meis in v̄.vniuersitas.in not.
incip.qđ fit a maiori parte.⁊ vide Ro.in repeti.rubri.de arbi.in.xiiij.
col.⁊.xv.col.⁊ vide gl.⁊ ibi Ang.in v̄.cetu.C.de susce.ꝑpo.⁊ arca.lib.x.
¶ Adde tu per Bal.cōsilio.ccclvij.incip.statuto venerabilis collegij.
iij.lib.Abb.consi.xxxviij.

c Sebasti. Sapia.¶ Collegij.Nūqđ aūt si vna pars est maior re-
spectu psonarū alia pars est maior respectu diuitiarū:q̄ attēdi debeat
declarat Calde.in ꝯsi.vlti.sub ti.de his q̄ fiunt a maio.par.capi.

d ¶ Destinatū.Adde vt per Pau.de ca.ꝯsi.cccxciiij.in nouis.

e ¶ Maior pars.Adde vt per Ange.ꝯsi.ccxiij.

f ¶ Duorum.Adde vt singulariter scribitur per Roma.singu.suis in
primo fo.in prin.ij.col.

g ¶ Unū scholarē.Adde qđ Ro.sing.suis in.i.fo.in fi.iiij.col.
Zacharias. ¶ In fi.iiij.col.Dic qđ est singu.xlv.inci.qꝛ heri feci
stis ꝯsiliarios.dicit qđ licet vniuersitas scholariū possit admittere ali
quē ad dandū vocē:tñ vno reclamāte nō poterit admitti:⁊ dicit fuisse
dictū singulare Cōpost.i.c.scriptū.de ele.relatū.ibidē p Io.an.i nouel.
⁊ an vniuersitas possit obligare bona singloꝝ. vide bal.ꝯsil.cclxv.ij.li.

h Sebasti.Sapia. ¶ Singulis.Nō tñ posset imponere collectā ad
publicā vtilitatē qñ nullis esset grauata debitis ipsa vniuersitas vt p
Bar.in.l.i.C.de nul.⁊ in quo loco.lib.x.

i Sebasti. Sapia.¶ Necessitatis. Uide Abb.in.c.vt sup.de reb.ec
clē alie.⁊ i.c.si.de eccle.edifi.Uide ēt.d.Andr.sicu.in ꝯsi.vij. clemētissi-
mi.in.i.volu.⁊ in ꝯsi.xxviij.scribit profecta in.ij.volu.vbi dicit hāc esse
cōem opi.ꝙ in volūtarijs maior pars preiudicat minori.

k ¶ An absentes sint vocādi.Uide Cal.in ti.de ꝯstitu.ꝯsi.iij.Fede.ꝯsi.
ccij.inci.nobilis q̄dā.Albe.prima pte statuto.q.clxiij. gl.or.in.c.ij.i v̄.
ipsoꝝ.de test.l.vi. Bal.in aut.de ius porrectū.C.de sa-san.ec.Archi.i.c. hoc ius.x.q.ij. Bar.in.l.oēs po-puli.l.iij.co.ff.de insti.⁊ iur. Imo. in.c.cū aplica.de his q̄ fi.a pla.⁊ in c.fi.l.iij.col.de ma io.⁊ obe.Old.ꝯs. lix.inci.ipugnat electio.i vlti.col. Fed.ꝯs.cxxviij. ici.si potero.bal. i.c.cū olīꝫ.ppe fi. de re iudi.Cal.in ti.de his q̄ fi.a pre la.consi.iiij.doct. in.c.quāto.de his que fiunt a prela. But.in.c.cū iter vniuersas.i.ij.co lū.de elec.Fed.ꝯs. cxliij.inci.casus talis ē.aliq sunt canonici.Rau.de rodulphis i repe ti.c.fine exceptio ne.l.xxij.col.isup q̄ro.xij.q.ij.Inno cē.⁊ Bu.i.c.ij. de op.no.nū. Bu. ⁊ Do.h.⁊ Bu.in c.lꝫ.de euitāda.i iij.col.de elec.⁊ in c.humilis.in.iij. col.de ma.⁊ obe.⁊ i.c.i.ad fi.ne sede vacā.⁊ Do.i.d.c. ij.in.ix.col.de te-sti.in.vi.Do.⁊ iste in.d.c.ij.⁊ i.c.i.ad fi.de his q̄ fi.a ma io.par.ca.Et fa-cit ibi gl.in v̄.cō stitutū.⁊ per istū ca.bone.lo.i.in.i. no.de elec.Ang. ꝯsi.cclxv.inci.nō
est dubiū cū ciuitas anchonitana.Bal.i.l.oēs ppl̄i.i.vj.col.ff.de insti.et
iure.⁊ in.l.ij.in.iij.col.ff.de iuris.om.iud.⁊ in.l.decernim[9].in vlt.col.de
sacrosan.eccl.⁊ i.c.i.in ꝑn.C.de pace tenē.Bu.in.c.si.in.xxxv.col.de cō-
sue.⁊ Bal.i.l.cūctos pplos.l.xij.col.v̄.sz q̄rit.C.de sum.tri.Ancha.in
lectu.in.c.fundamēta.de elec.in.vi.col.⁊ p istū in.d.c.ij.de ope.no.nun.
¶ Adde tu ꝙ consilium Oldra.est.cclviij.
Zacharias. ¶ Als est cōsi.cclx.qđ incip.impugnat electio eo.fi.
⁊ pro ꝯcordia hoꝝ:qꝛ in hac addi.subditur ꝙ in alienatione rei eccle-
siastice nō sint absentes vocādi:facit bimembrē cōclusionē scꝫ ꝙ absen
tes extra ciuitatē non sunt vocādi vt per doct.s.⁊.i.alleg.⁊ ista est cōis
opi.ſm moder.hic.⁊ Innoc.in.c.fi.in.ij.col.de maio.⁊ obe.Sed in ar-
duis requiritur absentes debere vocari.ita not.Imol.in.c.ij.de oper.
no.nūcia.quē ibi.⁊ hic Anto.de bu.sequitur.⁊ in alleg.c.fi.de maio.et
obe.Idem not.Abb.in.c.i.in fi.colū.de his que fiūt a maio.par.capl̄i.
¶ Et quis dicat absens a ciuitate:vide Ro.ꝯsi.cccclini.⁊ an citari de
beat qui nō pōt actū impedire.vide per eūdem ꝯsi.ccviij.⁊ vide an ab-
sentes sint vocādi:Alexan.in.l.omnes populi.in apostil.in verbo vnus
pars expectat aliam.⁊ per Calde.ꝯsi.iij.de ꝯstitu.vbi etiam tenet ꝙ in
alienatione rei ecclesie absentes non sunt vocādi.
Anto. Francis. ¶ Et an ⁊ qñ absentes sint vocandi ad actus collegij
vel vniuersitatis.vide not.glo.in.c.ꝑsentiū.de testi.lib.vj.⁊ in.c.cum in
ecclesijs.de prebē.eo.lib.⁊ est bona glos.in.c.Quis.de offi.ord.lib.vj.⁊
alia glo.in.c.pactus est cornelius.vij.q.i.⁊ habet per Bar.in.l.oēs po-
puli.ff.de insti.⁊ iure.⁊ dicit latius in.c.cum oēs.j.eo.

a ☞Sebasti. Sapia. ¶ Quo casus. Vide Feli. in c. quoniam frequẽter. §. vt lite non contestata.

b ☞Sebasti. Sapia. ¶ Distingue. Vide Bal. ꝛ Areti. in l. si quis a fi lio. §. fi. ff. de legatis primo.

c ☞Sebasti. Sapia. ¶ An ɔsensus. Vide late p. d. Jas. in l. rescriptũ. in prin. ff. de pac.

vbi tz 3 cõem. nũ quid autẽ valeat ɔsuetudo ꝙ ɔsensus singulariter ꝑstet. vide Feli. in c. ci te. col. ix. j. de rescriptis.

d ¶ Prestari i cõi. Addo Jnn. But. ꝛ istũ l. c. i genesi. de elec. Jnn. in c. auditis. c. ti. bar. in l. oẽs ppli. in 7 vij. col. vñ. tertio ꝙrit. ff. de iusti. et iure. ꝛ glos. in c. i. lxiij. di. ꝛ l. c. noia tiões. ij. q. vi. Bu tri. l. c. qñ. in. iij. a col. v. ꝙro an pa trou. de iurepa. Jnno. post Car. in c. cum accessisl b sent. l notabili. p illã text. j. co. Jo. de ana. in c. si. l. j. colũ. de sortileg. Pe. de anch. l. c. j. in. xvi. charta. l v. quero an ɔsen sus. j. eo. Bal. in aut. hoc ius. in. ij. colũ. in v. sz pone ꝙ aliq. C. de sacr. san. eccle. ꝛ instit. de iure na. i repe. §. ius autẽ ciuile. in. v. co. vñ. itẽ ꝙ ro q: dictũ. ꝛ l. l. j. l. v. col. ff. de offic. ɔsul. ꝛ l. l. si. in. ij. col. C. q bonis ce. pos. Bal. ꝛ Ang. in l. nõ ambigit. ff. de legi. ꝛ Bal. l c. impatorũ. in. j. col. de iudi. Cal. c Jo. de lig. i repe.

vocari. l. ij. C. de decuri. lib. x. facit. x. q. ij. hoc ius. in ver. ibidẽ deseruientium. sed si intelligis absentes illos q sunt extra ciuitatẽ ꝛ longe agentes et est maius dubiũ. Glos. quã cõiter canoniste allegant in c. ij. de testi. lib. vi. dicit ꝙ in trib⁹ casibus absentes tñ vocant. s. in electione prelati. de ele. q: propter. ꝛ cũ volunt prouidere ecclesie de canonicis. vt in c. cum in ecclesijs. de prebẽ. lib. vj. ꝛ cũ volunt cessare a diuinis. vt in c. si canonici. ꝛ c. ꝙnis. de offi. ordi. lib. vi. Jn alijs casibus absentes de necessitate sunt vocãdi ꝛ pro illa gl. facit tex. in d. aut. hoc ius porrectum. vbi in alienatione rei ecclesie non vocant absentes. ¶ † Dño Ant. videtur hic velle ꝙ in quolibet actu graui absentes sunt vocãdi: q: in tribus casibus superius exceptis ex grauitate preiudicij vocantur absentes ergo in alijs grauibus idem dicetur: vbi reperit eadẽ ratio. Pro hoc dicto suo alleg. glo. no. in l. j. C. de condi. inde. q vult ꝙ casus^a exceptus a lege debet extẽdi ex idẽtitate rationis. vt est tex. not. in c. cũ dilecta. de ɔfir. vti. vel inuti. qd tene menti ꝛ sic nõ solũ lex cõis extẽditur ex idẽtitate rationis: sed casus excepti extẽduntur. Distingue^b tñ hunc articulum latius post Bar. in l. omnes populi. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝙ aut sunt absentes nõ habẽtes vocem ꝛ indubie nõ sunt vocãdi. ad hoc. c. q: propter. de elec. Aut habẽt vocẽ ꝛ tũc aut sunt absentes ex necessitate aut ex voluntate. Primo casu subdistingue: aut ex culpa ppria: puta quia propter delictũ fuerunt expulsi vel relegati et nõ sunt vocãdi. argu. l. amissione. §. qui deficiũt. ff. de capi. dimi. facit. c. preter. xxij. dist. Aut sine culpa puta ppter timorẽ tyrãni nõ audẽt venire ad ciuitatem vel regnat ibi pars cõtraria: et tunc siue negotia sint grauia vel leuia ad hoc vt preiudicetur absentibus ꝛ vt valeat actus debẽt isti ire ad forinsecos vel eos citare vt saltẽ mittãt procuratores. facit. c. quãto. lxiij. dist. not. Jnno. in c. ij. de no. ope. nun. vbi vide q: ponit pulchra dicta. ꝛ in c. bone. de ele. j. Scdo casu principali qñ detinent ex sola volũtate regulariter non sunt vocandi: et hoc tenet Bart. in d. l. omẽs populi. ꝛ facit. d. aut. hoc ius porrectum. Sed tu excipe casus ꝑalleg. Et nota ꝙ alienatio rei ecclesiastice non est adeo magni preiudicij vt vocẽtur absentes ꝛ sic potes ex eo instrui qñ casus dicit multum ꝑiudicialis. ¶ Ad vltimum an consensus^c debeat prestari in

c. cum dilectus. in. iij. colũ. de consuetu. ꝛ in cle. j. de pe. ꝛ ibi Jmol. in. ij. col. ꝛ ibi Car. in ver. ciuitas. in. ij. q. Domi. post Jo. an. in c. felicis. §. si. de pe. in. vj. in. iij. colũ. Per istũ in c. dilectus. lo. ij. circa si. de simo. et in c. cũ ecclesia. in. ij. col. sup glo. j. de cau. pos. ꝛ propri. ꝛ in c. gratum. in. j. col. de postu. prel. Ang. in l. j. ꝛ in l. ꝛ sunt. §. si. ff. de pactis. Arch. l. c. sine exceptione. xij. q. ij. ꝛ ibi Lau. de rodulphis. in repe. in. xxij. col. vñ. ꝙro octauo. Jmol. in c. cã te. in. iiij. col. de pscr. Ang. ɔsil. suo. cclxiij. gl. in l. si ex dolo. §. sed an municipes. in ver. ꝑnt. ff. de do. ꝛ in l. aliud. §. referre ff. de regu. iuris. ꝛ in l. metũ. §. aladuertẽdum. in ver. collegiũ. ff. qd me. cau. Pau. de cas. ɔsi. lxxxvi. inci. in christi ꝛc. Jn causa fortij Bart. in l. aut facta. §. si. in vlti. col. ff. de pe. Ang. ɔsi. clxiij. incip. cũ multitudo. d. de Rota in ti. de dolo ꝛ contu. decisi. j. in antiquis.

Zacharias. ¶ Adde ꝙ in agẽdis ab vniuersitate reqrit ɔsensus in cõi. p qua est tex. l. c. cũ accessissent. v. cõiter statuisse. j. e. ꝛ l. c. cũ ecclesia sutrina. de cau. pos. ꝛ ppri. c. no. Bar. in l. oẽs ppli. colũ. iij. de iusti. et iure. Pet. de ancha. in c. j. col. xvi. v. vlterius ꝙro. post Bar. s. c. Bal. in aut. hoc ius porrectũ. in. ij. col. v. sed pone. C. de sac. san. ecc. Jac. rebuf. latius ꝙ p aliũ in l. noiationũ. nu. i. 2. et. 3. et in addi. C. de decuri. lib. x. vbi late de hac qõne. ꝛ an gd si collegiũ vel vniuersitas sit a casu cõgregata ibidẽ nu. 4. ꝛ in addi. ꝛ vtr: sit necessaria citatio singulorũ. p quo adde Mãdagotũ in tracta. cle. in. j. parte. c. iiij. ꝛ ibi in gl. in v. ꝑsentes. ¶ Et in quibus negotijs ɔsensus maioris partis requirat ꝛ sufficiat not. idem Jaco. rebuf. in l. noiationum. nu. 4. ꝛ in addi. idem. C. de de7 curio. lib. x. vbi etiã qualiter capiatur illa maior pars.

¶ Adde tu qñ actus dicat gestus ab vniuersitate Frã. are. ɔsi. lxv. vbi multa pulchre dicit: ꝛ vide qd voluit Oldr. cõsi. lxvj. ꝛ vide omnino ꝙ voluit Pe. de ancha. consi. clvij. vbi ponit qualiter dicatur gestum ab vniuersitate licet non more solito.

e ☞Sebasti. Sapia. ¶ Preualet minori. Vide eũdem Abb. cõtrar iũ tenentẽ in cõsi. lxxvj. inuocato christi suffragio.

f ¶ Singulariter. Adde tu ꝙ si ꝑsẽtatio fieret iure singulari non posset

d cõmuni.^d glos. hic dicit ꝙ sic. Sed alia glo. in c. j. de rebus eccle. nõ alie. lib. vj. dicit aliud quã vide sed tu tene hanc gl. quam sequit Jnno. in c. in genesi. ꝛ c. auditis. de elect. ꝛ Joã. calde. hic ꝛ cõiter Moderni. nam als nõ esset differẽtia inter cõsensum collegij ꝛ ɔsensum priuatorum. ꝛ vide gl. no. in l. sicut. ff. qd cuiusq. vniuer. que dicit ꝙ si oẽs homines ciuitatis essent in platea ꝛ aliquid facerent non diceret ille actus factus ab vniuersitate g sed a singulis. ad hoc eñ ꝙ actus dicatur gestus ab vniuersitate oportet ꝙ more solito congreget collegiũ ꝛ ibi fiat cõclusio de explicatione actus. Et adde vnã nota. theoricam Bar. in dicta. l. oẽs populi. ponẽdo duas regulas. Prima ꝙ l factis collegij ɔsensus debet prestari in cõmuni. alle. c. in genesi. de elec. ꝛ hoc est clarum. Secũda regula est ꝙ etiam in spectãtibus ad singulares psonas cõsensus debet prestari in cõmuni quãdo maior e pars preualet minori^e parti vt est casus not. in l. ꝛ sui heredem. ff. de pact. Et est ratio quia ex quo ex dispositione iuris valẽt disposita per maiorez partem debet minor pars vocari vt sic posset minor pars ad suã sniam minorẽ ducere: vt in simili dicitur in l. itẽ si vnus. in si. ff. de arbi. ꝛ no. in c. ij.

8 eo. ti. in. vj. ¶ † Et per hoc dictũ soleo impugnare cõe dictũ canonistarũ qui voluit ꝙ psoni possunt ꝑsentare singulariter.^f nã cũ maior pars patronorũ ꝑualeat. vt in c. iij. de iurepatro. debet minor pars a principio vocari ꝑm theoricam predictam ꝛ dixi latius in c. iij. eo. ti. ¶ † Jn gl. pe. ibi:

9 pares debent esse. Jnn. aliter dicit vult enim qd si apparet de cõsuetudine ecclesie illa est seruãda: si autẽ non apparet puta quia ecclesia est nouiter fundata: vel vario modo seruatũ est tũc respectu eorũ que exeunt de cõmuni cellario pro victu debet esse equalitas inter oẽs. Sed respectu eorum que dant pro vestimẽtis ꝛ alijs necessarijs dz fieri distributio ꝑm merita psone ꝛ ɔditiones vtriusq: q: plus debet dari doctori vel nobili vel sacerdoti ꝙ clerico minori ꝛ parũ sapiẽti: ꝛ maxime hec qd procedit in ecclesijs vbi prebende nõ sunt distincte. Jtẽ procedit respectu bonorum cõium capituli q distribuunt vltra ꝑbẽdas in singulos canonicos cũ hoc dicto suo transeunt hic cõiter doct. ¶ Sed ego puto idẽ dicendum in victualibus qd ipse dicit in vestimentis quia ꝑm qualita g tem personarum est fiẽda distinctio inter cibos^g

postea fieri iure collegij vt voluit Lap. alleg. xxx. ꝛ an maior ps patronorũ debeat regrere minorez vide Cald. de iurepa. ɔsi. xi. ꝛ per Abb. ɔsil. lxxvi. g ¶ Est fienda distinctio inter cibos. Adde istum in c. statuim⁹. de ma. et obe. But. l. c. nobis. de iure patro. Bal. in c. ad aures. j. de rescript. allegãtem d. l. sz ꝛ si qd. quã hic alleg. ꝛ glo. in c. denique. iiij. dist. ꝛ Bal. in d. l. sed ꝛ si qs. qd abbas debet melius ceteris indui. gl. c. cõquerẽte. de cle. nõ resi. ꝛ in c. cleric⁹. xxi. q. j. et gl. fi. in c. cum adeo. ꝛ ibi istum de rescrip. tex. in l. hastitatio. ff. de ven. in poss. mit. et ibi Nicol. de neapo. qd meliores expẽse debent fieri familiarib⁹ cardinaliũ ꝙ alijs. tex. l. §. criminis. xxv dist. ꝛ gl. in l. adẽꝙ. §. labeo. ff. mãda. Jo. and. in ti. de teste. §. qualiter. vñ. testes aũt exhibendi. Bal. in l. qñ liberi. in prin. ff. de testa. ꝛ in l. nimis graue C. de test. But. in

c. si. in. xx. col. j. de dolo ꝛ cõtuma. gl. in l. seruis vrbanis. in ver. cibarijs ff. de lega. iij. glo. in c. vulterane. xij. q. ij. in ver. locum. gl. ꝛ Archi. in c. j. xvi. q. vij. in ver. honorabilibus.

¶ Adde tu Rapha. comen. cõsilio. xxx. vbi dicit qd alimenta debẽtur ꝑm qualitatem persone.

Anto. Francis. ¶ Circa hoc qualia alimẽta ꝛ qualiter sint prestanda Dicas qd sunt prestãda ꝑm mores illorũ cũ quib⁹ viuimus. vt in c. quisquis. ꝛ in c. delitic. ꝛ in c. nõ cogant. xlj. dist. vbi habet qd aliter ꝑstant diuitib⁹ ꝛ nobilibus: ꝛ aliter ꝑstant rusticis: ꝛ aliter sanis: ꝛ aliter infirmis ꝛ debilibus. ꝛ vide do. Car. in c. cũ apostolus. de prebẽ. ꝛ in c. de multa. eo. ti. vbi dicit ꝙ hoies grossiores ꝛ robusti debẽt habere alimẽta grossa ex faba ꝛ leguminibus. Nobiles aũt ꝛ delicati debẽt habere alimẽta magis pinguia ꝛ magis delicata. Et adde etiã qd alimẽta debẽt ꝑstari ꝑm quãtitatẽ fructuũ ꝛ redditũ bonorũ ex quib⁹ dz gs ali. vt in l. cũ alimẽta. ꝛ ibi Bar. ff. de ali. ꝛ ciba. lega. ꝛ ideo si fruct⁹ nõ sufficerẽt nõ deberet vẽdi ꝓprietas bonorũ pro prestatiõe alimẽtorũ. ꝛ tenẽ mẽti tex. in l. iudices. C. de epis. audi. qui dicit qd p alimẽto ad sustẽtatiõnẽ vite dz vnus homo habere duos aut tres panes in die ꝛ nõ vltra ꝛ adde qd vsus oliũ ciborũ est licitus absolute loquẽdo dũmodo non assumant ea magna delectatiõe q: tũc posset gs incurrere pctm gule. p quo vide btm Tho. in l. iij. 3 gẽtiles. q. xij. ꝛ gs cib⁹ sit dimittendus propter scãdalum ꝛ gs nõ ꝛ qñ est dimittendus. vide btm Tho. ij. ij. q. xliij. arti. viij. ꝛ quid cõtineatur noie cibariorum: vide Bart. in tracta. de alimẽtis. in. j. colũ. ꝛ an noie cibi cõprehẽdntur etiã potus. vide in l. si nõ sunt. in. §. si autẽ. ff. de auro ꝛ argẽ. leg. ꝛ Archi. in c. dino. xxx. di. ꝛ in c. in quibus. de ɔsecra. di. j. ꝛ in l. verbo victus. ff. de vbo. signi.

a cum plerūq; aliqui sunt valde delicati.a p hoc.c.
nō cogaš.gl.i.di.alle.glo.q̄ hoc tenet in.c.ep̄s.x.q.
ij.Itē adduco tex.hoc satis bn̄ probātē in.l.sed si
qd.ff.de vsufruc.Ubi tex.dicit vsufructuariū de-
bere alere & vestire mācipia f̄m cuiusq; ordinē:et
dignitatē.i.cōditionē & qualitatē cuiusq;:& pōde
ra verbū alere:verbū vestire.Itē adduco tex.in
c.cū ad monasteriū.de sta.reg.in v̄.porro.vbi etiā
inter religiosos ex cā predicta supior facit diffe-
rētiam in cibis.At plurimū tñ de hoc stat cōsue-
10 tudini.C † In glo.fi.in fi.no.glo.b:vide qd digi
b 3.in.j.not.Host.limitat istā gl.qñ quis deseruit
rei p vicariū vel als in absentia deseruiret eccl̄ie
als nō valeret cōsuetudo q̄ūq; onerosa eccl̄ie vt in
c.j.de 2sue.& sic transeunt cōiter doc.Sed tu vide
qd digi in.c.extirpāde.de prebē.vbi recitaui aliq̄
dicta aliquoȝ dicētium valere 2suetudinē etiam
vt nō deseruiat p vicariū dūmodo non sit pindi-
ciū magnū ecclesie & istud tene.Si vō eccl̄ia vigo
re 2suetudinis destitueret ministris tene dictum
Host.Als tene indistincte hāc gl.nā qlibet cleri
cus saltem deseruit eccl̄ie vniuersali.facit qd no.
Inno.in.c.cū iādudū.de prebē.nam olim sine ser
uitio speciali subueniebat clericis indigentibus
ex bonis cōibus eccl̄ie vniuersalis.xij.q.j.c.vi-
11 dētes.C † Quero ad declarationē p̄dictoȝ quot
de vniuersitate debēt interuenire ad hoc vt actus
valeat.Sol.glo.iuris canonici variarūt:vide gl.
in.c.j.de his q̄ fiūt a maio.par.ca.& in.c.cū nobis.
de elec.Sed opi.legistarū & canonistaȝ est vt in-
teruenīāt due partes vniuersitatis.vt in.l.nulli.
ff.qd cuiusq; vni.&.l.nolationū.C.de decur.lib.x.
Et ex his duabus partibus dȝ ad minus consen
tire maior pars:& sic dȝ itelligi.l.qd maior.ff.ad
municipa.&.d.c.j.Glos.sentit hoc in.l.alius.§.re
fertur.ff.de reg.iur.& gl.in.d.l.nulli.& Bar.in.d.l.
oēs ppli.sentit Inn.in.c.ij.de no.oper.nū.& pro-
batur rōne.Due partes representāt totā vniuer
sitatē dictis legib9:nulli.& noiationū:ergo suffi-
cit maior pars istarū duarū partiū si aūt conue-
niāt plures q̄ due partes tūc reqrit maior pars
oim cōuenientium:qȝ oēs tūc faciūt vniuersitatē.
12 Dico † etiā q̄ lȝ due partes sufficiant ad validi-
tatē actus si tertia pars fuit cōtempta tūc pōt cō
c tēpta prosequi 2temptū & facere actū retractari c
vt in.c.qd sicut.de elec.vñ alibi dicit tex.q̄ i tali-
bus plus est 2temptus vnius q̄ 2dictio multoȝ.
vt in.c.bone.ij.de elect.Et aduerte qȝ in numero
duarū partiū nō sunt cōputādi illi qui non semp
habēt vocē vt in cle.qd circa.& qd ibi not.de elec.
13 Tamen † vnā diuersitatē magnā reperio inter
d canonistas & legistas:nec reperio eā tactā d sed de
cisam p aliquē.Nā f̄m Bar.in.d.l.oēs ppli.quem
sequit cōis practica nō sufficit vniuersitatē voca
ri:sed opȝ necessario qd interueniāt due partes:
ita intelligit.l.fi.C.de p̄di.decu.lib.x.Sed cano-
niste cōiter distinguūt:qȝ aut est aliquis ad quem
spectat cōgregatio vniuersitatis & tūc si ad man
datū illius nō veniāt oēs tūc pōt venientes expli
care actū &c.etiā si nō interueniat maior pars col-
legij.hoc vult Innoc.in.c.j.de ma.& obe.& in.c.ij.
de no.ope.nū.Q̄ nā 2uocatio superioris consti-
tuat nō venientes in cōtumaciā:& 2tumacia p̄uet
illos facultate dādi vocē:& p hoc allego ho.tex.i
c.cū nobis.de elec.vbi dicit q̄ si vocati ab habēte
potestatē nolūt venire faciūt se alienos:ergo nō
debēt 2putari in numero duaȝ partiū:& hoc sen-
tit glo.in.d.cle.qd circa.hoc tenuit qdā Jo.bon.
doc.i disputatiōe sua quā recitat Jo.an.in.c.cau
sa.de elec.vbi dī.Nā ponebat casum in vniuersi-
tate i qua erāt cētū hoies & vocati ab habēte po-
testatem cōuenerūt.xxx.& cōclusio sua fuit q̄ ius
vniuersitatis residebat in illis.xxx.Si vō non est
aliqs ad quem spectat cōuocatio tunc aut instat
finis termini vniuersitatis p̄fixi ad expeditionē
actus:& tūc pōt minor pars vocare maiorē:& no-
lente ea venire pōt minor pars ad actū p̄cedere:
qȝ nō dȝ priuari pp̄ter 2temptum maioris partis.
vt not.in.c.in causis.p alleg.&.d.c.cū nobis.Aut
terminus nō est p̄fixus ad actū explicandū:& tūc

Sebasti. Sapia.
a C Delicati. Adde tex.opti.i.l.cū alimēta.ff.de alimē.& ciba.lega.p quē dicit.d.Alex.in rub.ff.solu.matri.col.vi.vers.successiue diffinit.Bar.q̄ appellatiōe alimētoȝ veniunt etiā vestes p̄tiose si 2ueniāt dignitati & cōditioni persone.
b C In gl.in fi.no.glo.Adde Host.Jo.an.& But.in c.ex parte.j.de cōces.p̄bē.& Archi.in.c.sacerdotib9.xxxi.dist.& ibi.d.Marian.in.c.ex tue.l.xxxiij.col.ver.vi.limitat in sua repe.de cleri.nō resi.& istū.in.c.tue.i fi.eo.ti.&.i.c.licet.in fi.de p̄bē.Rap9 alle.xxxvi.incipi.vtrū.& do.Ant.l.d.c.ex tue.in vi.col.post Innoc.ibi circa mediū i v̄bo itē opȝ qd p̄dicti sunt tātum qnq; casus i qbus nulla 2suetudo excusat nō residētē de quib9 hic pulchre p do.Felinum.
C Addo tu Fed.2si.cxlvi.vbi dicit q̄ valet ēt consuetudo q̄ fruct9 p̄bende debeant mortuo p suo anniuersario:et ibi vide multos casus in qb9 nō residens dȝ habere fruct9.i fi.tñ cōsilij est additio Rapi sequētis Hos.& vid Ant.de bu.ad itellectū hui9 decisio.2si.clxiij.& adde q.ō.posuj in notabilibus.
c C Retractari. Adde vt per Ol dra.cōsil.lxiiij.lȝ eius 2trariū voluerit Rap.alle.xxij.in fi.
d C Nec reperio eam tactā. Adde istū i.c.cū nobis.i vl.char.j.de ele.& in c.causis.i.v.col.i v̄.sȝ aduerte.e.ti.
C Adde tu Cal.2si.x.de iure pat.

debēt saltē interuenire due partes qualitercūq;
velint & mouere tertiā pertē als tertia pars pōt
agere de 2temptu.vt.s.digi.hoc no.in.d.c.ij.et.c.
in causis.probat ex mente legis nominationum.
pelle.Et hāc opi.canonista.puta veriorē.et ad.l.
fi.sup qua fundat se Bart.pōt rñderi multiplici-
ter qȝ intellectus illius est multiplex & obscurus
& potest intelligi in factis grauibus in qnib9 nō
sufficit cōuocare vniuersitatem per tabellam vel
campanam sed per nūtium vel literas.vt not.in
d.c.in causis. Abbas.

1 C Statutum factum a nō habente potestatem est ipso iure nullum.10.
2 Statuta laicorum nō possunt disponere aliquid super reb9 ecclesie:licet aliquo respectu ipse res spectant ad laicos.
3 Sublata vel cassata cōstitutione an et qñ cessent effectus per prius editi.
4 Actus non valet nisi seruetur forma a iure inducta & in casu permisso a iure.
5 Uilla vel castrū recognoscens superiorem potest statuere super rebus suis:non tñ ponere penam: nisi hoc fieret ex pacto.
6 Ciuitas que non recognoscit superiorem potest omnia facere in territorio suo:que potest in vniuerso imperator.
7 Uniuersitas scholariū vel aliquarū artium pōt in iuribus suis statuere & penam imponere.
8 Utrum valeat statutum q̄ propter necessitatem quis possit vendere rem laici non ecclesie quam forte habet in emphyteosim.
9 Princeps vtrū possit statuere circa ius diuinū.
10 Statutū laicorum cōuincēs vsurarios ex certis coniecturis non valet.
11 Princeps an possit statuere 2tra ea que sunt de iure gen.vel naturali.
Imperator licet sit dñs mundi tñ non posset auferre rem priuati sine causa.
12 Infideles non possunt sine causa priuari bonis suis nec a papa nec ab imperatore.
13 Imperator pōt tollere actionē qȝ est de iure ciuili:sed non posset facere quin administraret iustitia ex obligatione quam nō potest tollere.
14 Princeps p̄sumitur motus ex iusta causa adeo q̄ non admittetur probatio in contrarium.
15 Princeps non potest priuare suum vasallum feudo sine causa.
16 Papa si mādat laico sibi non subiecto:non tenetur laicus sibi obedire.
17 Princeps pōt statuere 2 ius positiuum:tamē si facit sine legitima causa peccat.
18 Uasallus pōt feudū qd habet alteri dare:nisi ecclesie:qȝ deterioraretur conditio prioris dñi.
Uasallus an possit in testamēto relinquere feudum ecclesie:& quid si efficiatur monachus.
19 Uasallus potest renūtiare feudo inuito dño:tamen limitatur.

Quein ecclesiarum.

Constitutio laicorū ecclesiam seu eius
bona nō astringit.In p̄ma parte po-
nitur cōstitutio.in secunda eius cassatio.scḋa ibi:
volētes.C Casus literalis.Ciues Teruisini cō-
stituerūt q̄ si aliquis ad inopiam vergere se pro-
babiliter allegauerit liberā habeat facultatē alie
nādi feudum qd ab eccl̄ia tenet.peruenit hoc ad
notitiam dñi pape scribit super hoc ep̄o Terui-
sino volēs sup hoc ecclesiarū indēnitati prouide
re decernit hmōi cōstitutionē & vēditiōes feudo
rum factas sine legitimo clericorū cōsensu vires
aliquas nō habere.Ber.C No.j.q̄ ciues habent
facultatem cōdendi statuta in ciuitate corū dum
modo als sint honesta & iusta.Hoc statutum fuit
hic reuocatum propter illud quia cōprehēdebat b
1 ecclesiam.de hoc dic vt in glo.j.C † No.ij.q̄ sta-
e tutum excedens fines e potestatis statuētium est
f ipso iure nullū f pro hoc.l.fi.de iurisdi.om.iudi.g
g & in.c.vt animarū.de cōstitu.lib.vi.C † No.iij.q̄
2 statutum laicorum non potest disponere super re
b bus ecclesiasticis b etiā si talia sint bona quorum
dominium

e C Statutū excedēs fines. Adde qd legit & no.l.c.cum a nobis.el.j.de sen.excōi.
C Adde vt per Bar.in.l.cūctos populos.l.ij.q.et apostil.ibidē.C.de sum.tri.& aliquid p Cald.2si.vij.de 2sti.Alex.2si.xvi.j.lib.
Sebasti.Sapia.
f C Nullū.vide late p Alex.in 2sil.xx.pōderatis v̄bis.in.j.volu.et Benedictū de perusi.consi.xxi.col.j.et.ij.
Zacharias.
g C L.fi.de iurisd.om.iud.Adde limitare hoc dictū scȝ q̄ statutū extra iurisditionē statuētiū nō extēdit.et alleg.l.fi.p singu.dictuȝ do.Baldi cōsilio suo cccxcvij.inci.premittēdum est ad euidētiā qd q̄dā sunt q̄ reqrūt &c.volu.vj.qd nō cē sculptū dictū vos lamē.vi.refert nihilominus et sequit Hippoli.de marsi.sin.cxxiiij.inci.vidisti anno p̄terito vbi statuto dāte p̄miū occidēti bānitū premiū recipit q illū extra territoriū occidit.Et lȝ ista sit sing.limitatio adde.l.fi.illi tñ multum detrahit autoritas Bar.in.l.cūctos pplos.C.de sum.tri.& fide catho.q.l pprijs terminis 2triū expsse tenuit quē secut9 ē Feli.h.col.iij.v̄.octauus casus.& ibi alle.doc.Addo cūdē Bal.sibi 2triū i.l.j.col.xiij.C.de here.insti.& in.l.executionē.i x.col.C.de execu.rei iudic.cogitabis de illius limitatiōis veritate.
Zacharias.
C Sup rebus ecclesiasticis. adde q̄ non solū statuta laicoȝ super rebus clericorū in eorum p̄iudicium nō valēt:vt

not. in c. fi. de immu. eccle. Bar. ⁊ doct. in l. j. ff. de in ius voc. cū similibus. imo nec etiā in eoꝝ fauorē si tale statutū fiat ꝑ minorem a principe ⁊ sit ꝓceptiuū de hoc est casus singu. ⁊ qui nō est alibi ſm Roma. singu. suo cccclxiiij. inci. capl'm ecclie scte Marie. in c. ꝯstitutus. de in integrum resti. Qd amplio nō tm̄ nō ꝓcedere tale statutū in reb⁹ ecclīasticis: sed in cōnexis eisdē.

a dñium vtile ꝑtinet ad laicos:[a] vt erat hic in feu-
b dis. Et sic dispositū simpliciter in dñio[b] habet locum etiā in dñio directo dūtaxat. nā directū dominiū spectabat hic ad ecclesiā: ad hoc quotidie alleg. iste text. ⁊ examinabo latius hāc materiā. j. eo. ecclesia.
3 ¶ † No. iiij. argu. ꝙ cassata ꝯstitutiōe nō cassat effectus ꝑ prius editus: hic eñ papa cassauit nedū ꝯstitutiōes sed vēditiōes inde factas. Hoc puto ꝓcedere vbi statutū tenuit nisi in cassatione diceret vt ꝯstitutio habeat pro infecta tūc
c eñ oīs effectus cēsetur sublatus. vt est glo.[c] no. in cle. j. de immu. eccle. secus vbi statutū esset nullū: vt hic. ⁊ probat. j. eo. eccl'ia. ⁊ xvj. dist. bñ quidem. Vñ dicerē ꝙ cassatio hic potius refert ad factum ꝗ ad ius q̄ de iure erāt ipso facto cassata ex defectu potestatis vt in iuri. ꝑalle. ¶ No. vlti. ibi: sine legitimo. arg. optimū ꝙ ad hoc vt valeat alienatio rerū ecclesiasticarū oportet ꝙ ꝯsensus personarum sit legitimus. i. ſm leges ⁊ canones infor-
4 matus. ¶ † Ex quo infert ꝙ non valet alienatio nisi seruata forma tradita a iure ⁊ i casu a iure cō-
d cesso[d] alr̄ autē ꝯsensus nō pōt dici legitimus ad hūc intellectū adducit Cald. e. istū tex. in c. j. de in
e integ. resti. qd est ꝯtra glo.[e] xij. q. ij. i summa. ⁊ in c. sine exceptiōe. q̄ voluit sufficere formā eē obseruatā lʒ alienatio nō sit facta in casu licito: sed pro primo dicto vide tex. in clemē. j. de rebus eccl. nō

Ita not. idē Ro. sing. cclvj. incip. reuerendus dñs cardinalis ⁊c. cui adde tu do. Fel. j. alleg. c. eccl'ia sancte Marie. col. ij. xxiiij. circa fi. et pn. seq. de cēsib⁹.
¶ Itē āplio esse verū nō tm̄ in curia ecclīastica: sʒ et in seculari. ita not. alex. ꝯsi. ccix. incip. pōderatis his l pe. col. volu mi. ij. Hippo. de marsi. i repeti. rubri. ff. de fideiuss. e harta. xv. ⁊ sing. xxix. incip. statuta laicorum.
Sebasti. Sapia.
a ¶ Ad laicos. hoc anno habui questionē de facto in hac materia sup qua nolui cōsulere q̄ hincinde sunt vigētes rationes: questio talis est. Apud insubres qui habēt ꝑdia ex quib⁹ vinū percipiūt cū in penum traduxerunt pro q̄libet amphora tenētur duci mediolani soluere duos denarios: appellant hoc unus imbotaturas. Eccl'ia locauit ad nouenniū titio ꝑdiū: et pro pensione tenebatur titius dare. xx. querebat vtrū titius teneat ad illud onus imbotature ꝓ vino ꝑceptu ex fundo ecclesie: postꝗ̄ vinū est in penu recōditum: videt ꝙ teneatur q̄ tale onus nō respicit ꝓprietatem ecclīe nō eñ tenet nisi postꝗ̄ vinū est recōditum in penu: ⁊ ad hoc facit qd no. Fede. de señ. in ꝯsi. xxi. q̄stio talis vbi tenet ꝙ coloni ecclesiarū tenent ad gabellas pro fructib⁹ quos colligūt in ꝑdijs ecclesiaꝝ sʒ Alber. tru. in tracta. de stat. exclu. femi. in. viij. arti. q. xxij. hoc etiam tenet Gemi. in c. ꝗ̄. de cēsibus. in vj. Arch. in c. ij. xi. q. j. In ꝯtrariū viget: ꝙ onus impositū a laicis nō pōt aliquo modo grauare ecclesias vt hic no. oēs: sed si diceremus ꝙ coloni ecclesiarum tenerent ad illud onus eccl'ia pro minori ꝑtio locaret sua predia. vt de se patet ergo coloni debēt esse immunes: ⁊ facit ꝙ statuta laicorū nō possunt grauare ecclesias etiā per indirectū: vt not. in c. ecclesia. j. eo. not. Pet. de anch. in cons. xxij. magne ⁊ illustris. Cogita.
b ¶ Dispositum simpliciter in dñio. Vide l. j. ver. qui in perpetuū. ⁊ ibi not. ff. si ager vecti. vel emphy. pet.
¶ Adde tu an statutū loquēs i dñio hēat locū i q̄si dñio: Are. ꝯsi. xxix.
c ¶ Ut est gl. no. in clemē. j. de immu. eccl. Illā approbat iste in c. ceterū. in. vij. col. j. de rescrip. post Cardi. ⁊ ibi etiā Imol. ⁊ iste in c. ꝑ venerabilem. in. v. col. qui filij sint leg. ⁊ i. c. si aliq̄s. de sen. excō. ⁊ in c. nō debet. in fi. de ꝯsangu. ⁊ affi. ⁊ in c. pastoralis. §. verū. in. iiij. col. de appel. Pe. de ancha. in repet. c. j. in. xxxij. char. v. ⁊ licet ista sit cōis. j. eo. Car. ⁊ Imo. in d. clemē. Cardi. in clemē. j. in ver. duro. in. ij. opposito. de here. Pe. de anch. ꝯsi. cxxxviij. inci. pro dñā paula. ad fi. Domi. post Io. and. in c. fi. in. ij. col. de elec. in. vj. ⁊ in c. j. in. iiij. col. de ꝯstitu. eo. lib. Cald. in titu. de rescrip. ꝯsi. xij. incip. an si opponit. Card. in c. ad petitionē. de accu. ⁊ ibi Ana. in. vij. col. Card. in c. q̄ diligētia. de elec. ⁊ ibi Imol. ad fi. faciat qd voluit iste ꝯsi. lxxxiiij. incip. illud. in summa. in. iij. col. ver. non obstāte. istū in c. cū te. de re iudi. ⁊ Fel. in c. fi. in. j. fallē. j. eo. ⁊ ꝑ istum in c. nulli. in fi. de sentē. excōi. Adde tu ꝙ ꝑ illam gl. voluit Pe. de ancha. cons. ccccx. in. ij. col. circa medium.
d Zacharias. ¶ In casu a iure ꝯcesso. Dic limitādo hoc dictū illud esse verū si i odiū ecclīe: q̄ si in fauorē illius esset alienatio facta nec formaꝝ solēnitas a iure tradita requirerētur de necessitate et illa si nō interuenisset valebit tm̄ alienatio ita facta: vt voluit gl. no. in l. cū hi. §. eam transactionē. in ver. alimētarius. per illum tex. ff. de trāsact. que gl. ꝓuis per Iaco. bu. Bar. Albe. Pau. de ca. ⁊ Moder ibi reprehēdat: est tamē illius vera opi. quā Bal. ⁊ Ange. ibi sequūtur. Idē Bal. in l. ꝯtra iuris. in prin. ff. de pac. Nec obstat Pau. de ca. respōsio ibiꝗ̄ illud ideo sit ꝙ tex. vltra procedit: considerandum est enim ꝙ non per viam extensionis vltra procedat sed ꝑ viā declarationis a cessante ratione. iuxta c. cū cessante. de appel. Qd ita cōprobat talis solēnitas in fauo-

rem ecclesie regritur ne. s. ecclesia lederetur: ⁊ vbi adhibet presumitur factus esse actus in fauorē ecclīe: vt no. Bal. in c. j. col. ij. ver. q̄rit Iac. qui feu. da. pos. quoniā. seq. do. Alexā. ꝯsi. lxxix. circa prin. col. ij. volu. j. Si ergo cōstat de vtilitate sumus in claro nec est opus ꝯiecturis. l. cōtinuus. §. cū ita. ff. de verb. ob. ⁊ pro ista limitatione facit hā gl. in c. j. in

f alie. ⁊ facit. c. j. eo. titu. lib. vj. ¶ In glos. j. ibi tam
g iure fori ꝗ̄ iure poli.[g] not. glos. vult enim ꝙ ppl's possit sibi ꝯstituere legē nedū ſm legē positiuā et sic iure fori: sed etiā ſm equitatē naturalem et sic iure poli id est celi. de hoc tamē dicendū vt plene
5 not. in l. oēs populi. ꝑallega. ¶ † Et ꝯclude tres casus: nam quedā sunt vniuersitates nō habētes
h iurisditiunē vt villa seu castrum[h] cū recognoscāt ciuitatē in superiorē. Quedam sunt habentes iurisditionem: vtputa nō recognoscētes superiorē saltem de facto. Quedā sunt habētes iurisditionem modificatā. Primo casu pōt vniuersitas sibi
i facere legē sup reb⁹ suis[i] sed nō pōt sibi apponere penam q̄ appositio pene deriuat a iurisditione. xxxiiij. q. ij. §. in hoc. ⁊ in l. fi. ff. de iuris. om. iu. Pōt tamē se per pactū obligare ad penā hoc voluit Bar. in d. l. oēs ppl'i. ⁊ Innoc. j. c. proxi. ⁊ Io.
6 an. ī. c. ꝓcedēti. ¶ † Secūdo casu dic ꝙ vniuersitas pōt oīa statuere que pōt princeps. vnde dicit Bar. in l. infamē. in fi. ff. de public. indi. Qd tantam potestatē habet ciuitas nō recognoscēs su-
k periorem[k] in territorio suo quātam habet imperator in vniuerso. Et ꝓ hoc facit. c. ꝑ venerabilē. qui filij sint legiti. vbi patet ꝙ illustrissimus rex Francie qui non recognoscit superiorem exercet omnia iura imperatoris in territorio suo: et idē in alijs regibus non recognoscētibus superiorē

glo. fi. ne sede vacā. ita Inno. in c. j. de his que fiūt a p̄latis. Ant. de butri. in c. si quis ꝑsbyterorū. col. j. i fi. de rebus eccl. nō alie. idē Ang. i fi. in l. ij. ff. de acceꝑ. ⁊ cons. cccvj. inci. statutum ꝙ mulier. Barb. cōsilio. xxxv. col. penulti. volumi. ij. ⁊ Moder. i. c. causam que. de iudicijs.
e ¶ Contra gloss. Adde Hostiē. in summa de rebus eccl. nō alienā. §. iij. ad finē. ⁊ illas duas glo. j. in dicta summa. ⁊ l. d. c. sine exceptione falua ꝑ glo. ⁊ per But. in c. cū apostolica. in vers. ꝓfuturū. de his que fiunt a p̄la. ⁊ ibi Imol. ⁊ eundē Imol. post Io. and. in c. j. de resti. in integrum. ⁊ gl. in c. ad nostrā. de rebus eccle. nō alie. ⁊ no. Arch. in dicta summa. ⁊ But. post Io. and. circa prin. in c. j. j. de solu.

f ¶ Et facit. c. j. eo. titu. Tu adde meliorem text. in c. ij. in ver. in forma ⁊ casibus a iure ꝑmissis. eo. titu. lib. vj. ⁊ glos. in c. redire. in ver. j. de resti. in integ. ⁊ ibi But. ⁊ istum. ⁊ ibi etiā Inno. in vlti. ⁊ penul. col. ⁊ Imol. hic in. vj. colū. ⁊ Domi. post Ioā. andre. ⁊ oēs in dicto. c. ij. in prin. in. ij. col. ⁊ per istum in c. nulli. in. iij. colū. de rebus eccle. nō alie. ⁊ per istum post Hostiē. in c. tua. de his que fiūt a p̄la. ⁊ Hostiē. in sum. in tit. de restitu. in integ. §. ex quibus. ver. itē in ꝯtractibus. facit. l. magis puto. §. si es alienum. ff. de rebus eorum.
g ¶ Iure poli. Vide in simili elegantē gl. in c. geminꝗ̄. xvij. q. iiij. ⁊ Bal. hic. vel ex equitate naturali. i. ex iure gen. qd ius naturale appellat: in stitu. de rerū diui. §. singuloꝝ. ⁊ tale ius etiā naturale inductū ex rōne naturali: q̄nꝗ̄ appellatur ius diuinū. j. di. humanum genus.
h ¶ Ut villa seu castrū. Adde Bar. in l. j. ff. de dā. infec. ⁊ Pet. de anch. in c. nimis. de iureiu. ⁊ c. dilecti. de iudi. ⁊ dicā plene in c. licet. de prob. ⁊ c. cum ad sedē. post istum. de resti. spo. ⁊ vide ho. tex. in l. ij. in versi. castellorum territoria. C. de fun. limi. lib. xj.
i ¶ Sup rebus suis. Adde Pau. de ca. cons. cxlix. ꝑ istū: Abb. ꝯsi. iiij. ij. lib. Roma. ꝯsil. cxx. vbi an cōdere statuta sit iurisditionis ⁊ an populus romanus possit hodie legem condere.
k ¶ Ciuitas nō recognoscēs superiorem. Adde Bart. in l. hostes. ff. de capti. ⁊ in l. acta. §. de ampliāda. ff. de re iud. seu in populo habēte iura imperij vt est populus florētinus ⁊ ciuitas Pisana ſm Bar. in d. l. hostes. idem de florētinis tenet Abb. ꝯsi. suo. xcj. in. vj. col. ⁊ ꝯsi. vlti. ⁊ Roma. cccclxvj. ⁊ vide istū in c. pastoralis. de offi. dele. ⁊ de rege ꝑ Bal. in c. cū venissent. de eo q̄ mit. in pos. ⁊ in c. j. in fi. §. fi. in titu. de pace iur. fir. in vsi. feud. vbi tex. excipit ꝑsonam imperatoris in quolibet iuramēto prestito ꝑ inferiorē. Bal. ibi dicit ꝙ eodē modo est excepta persona regis. ⁊ Andre. de iser. in c. j. in. iij. col. qui feudū dare possunt qd dispositio legis cum multa. C. de bonis que liberis. ꝯcepta in culmine imperiali extēditur ad culmē regium. ⁊ Bal. in l. fi. C. de dona. inter virum ⁊ vxorē. qd dispositio illius legis loquens de imperatore erga imperatricē habet locū in rege donante sue regine aliter tm̄ locutus est Bal. in l. si quis maior. C. de trāsac. ⁊ in l. ij. C. de serui. ⁊ vide do. meū Andr. plene in tractatu de prestātia imperatorū ⁊ regum. ⁊ aliquid in c. licet ex suscepto. de fo. compe.
¶ Adde tu Roma. loco proxime allega. Abb. ꝯsi. ciiij. vbi dicit idem qd hic Roma. ꝯsi. ccccix. vbi ponit an ciuitas nō recognoscēs superiorem possit donare rem alterius. per Fede. ꝯsi. cclxxv. vbi ponit an valeat statutum ciuitatis Perusij qd spurij succedant ⁊ an ciuitates vel principes possint prescribere merū imperium etiā cōtra papam. vide Anchar. ꝯsi. cxli. ⁊ an cōcepta in culmine imperiali habeāt in culmine regio. vide Oldr. ꝯsilio. lxix. vbi per plura cōcludit ꝙ ante fuerunt reges ꝗ̄ imperatores.

a ¶ Scholariū. Adde vt per Bar.in.l.oēs populi.ff.de insti.ꝛ iure.
b ✠ Sebasti. Sapia. ¶ In iurib⁹ eoꝝ. Et ideo dicit bal.in.l. fi.l.iij.no.
C.de iurisdi.om.iu.ꝙ mercatores pōt facere statuta solū in depēdēti-
bus ꝛ ꝯnexis a mercātia de q̄ ēt vide.d.Ias.in.l.iij.l.ij.no.C.de trāsac.
in.l.ꝓto: ait.§.rōnes.i fi.ff.de tdē.Fel.in.c.ceterū.in.ij.col.in.vj.fallen.
j.de iud. Deci.in
cōsi.iiij.in.ij.col.
ad fi.
c ¶ Ius diuinum.
Uide Bar.i.j.cō
stit.ffoꝝ.in.v.col.
vsi.itē q̄ro qd.de
rescrip.ꝛ gl.fi.i.l.
j.ff.de ꝯsti.p:in.ꝛ a
bal.i aūt.ad hec.
i.ij.col.C.de vsur.
ꝛ in.l.ij.ad fi.v.ij.
querit.C.de ꝑci.
impe.offeren.
d ¶ Qui possint oc
cidi. Ualet statu-
tū qd̄ bānit⁹ ipu-
ne occidaꝛ Bar.i
l.vt vim.ꝛ.l.oēs
ppli.xiiij.colū.ff.
de insti.ꝛ iur.et.l.
amissioē.§.j.ff.de
capi.dimi.et in.l.
vbi pactū.C.de
trāsac.ꝛ in.l.ij.C.
quādo liceat se si
ne iud.vin.ꝛ.c.si.
p istū post alios.
de ꝯsue.ꝑ Pe.d
anch.i.iij.ꝑn.q̄si
to.s.eo.p Bal.in
d.l.ij.et in.l.data
opa.C.q accu.nō
pos.ꝛ i.l.decurio
nes.quibus cau.
infa.irro. Albe.i
iiij.parte statu.q.
xvij.p Bu.in.c.si

vt dicit Inn.i.c.cū.p.de fi.instru. ¶ An aūt pos-
sint h̄ iuste ꝛ sine pacto facere remitto ad ea q̄ di-
xi in.d.c.p venerabilē.ꝛ vide qd̄ no.Bart.in.l.j.ff.
de aqua plu.arcen.ꝛ i.l.si publicanus.§.in oībus.
ff.de publi. ¶ Tertio v̄o casu dic qd̄ s̄m iurisdi-
tionē potest facere statutum:ꝛ apponere penam.
7 ¶ † An aūt vniuersitas scholariū^b pistoꝝ cerdo
num ꝛ similiū pōt facere statutū. Dicendū qd̄ sic
in iurib⁹ eoꝝ.^b Sed dubiū est an possint appone
re penā:ꝛ ꝯcludo vnū casum. Si vniuersitas ha-
bet rectorē et vult apponere penā cū suo rectore:
tūc pōt ad limites iurisditiōis rectoris.ad hoc.l.
fi.C.de iurisdi.om.iudi.ꝛ qd̄ not. Innoc.in.c.cum
ab ecclesiarū.de offi.ord. Sed si nō h̄z rectorē sen
tit Inno.i.c.ꝑxi.ꝙ nō:cōtrariū v̄o sentit Bal.in
d.l.oēs ppli.q: si vniuersitas non h̄z iurisditionē
nō pōt dari suo rectori:cuius cōtrariū ꝓbaꝛ in
d.l.fi. Mihi placet qd̄ potest statuere ꝛ apponere
penā ad limites ꝑtātis.p hoc ho.tex.j.eo.ex lfis.
8 ¶ † Sed quo ad terminos hui⁹ decre.est dubiū:
nūquid valeat statutum respectu laicoꝝ. Innoc.
Hosti.ꝛ Cōpo.tenēt ꝙ nō pōt vniuersitas statue
re in preiudiciū eoꝝ q̄ cōpetūt singulis de iure gē.
vt sunt dn̄ia.j.dist.ius gentiū. Et hoc ius gētium
pōt appellari naturale s̄m Innoc.quasi naturali
rōne īductū:q: ius cōe nō pōt tollere ea q̄ sunt de
iure naturali.insti.de iure natu.§.sed naturalia.ꝛ
v.dist.p totū. Imo dicit Inno.ꝙ nō pōt ꝓnceps
sine causa mihi tollere dn̄ium rei mee:sed cū cau-
sa sic.vt.l.item si verberatū.ff.de rei vē. Sicut di-
cimus in simili de iure diuino sufficiunt duo te-
stes in oī re iuxta illud dn̄icum. In ore duoꝝ vel
triū ꝛc.vt.l.c.licet vniuersis.de testi. Tamē ius ci
uile ex causa aliud statuit:q: i quibusdā requirit
ꝓsentiam septē vel quinq̄ testium: vt in testō vel
codicillis.vt.l.hac cōsultissima.et.l.si vnus.C.de

vo.lo.i.j.de sen.excōi.p Do.in.§.his ita.circa mediū.vj.dist.ꝛ Bart.in
d.l.ij.ꝛ in dispu.inci.lucane ciuitatis statuto:ꝛ vide nouē casus in q̄bus
statutum nihil operaꝛ:nec excusat homicidā per do.Feli.
¶ Adde tu an valeat statutū qd̄ bānitus impune possit occidi:Bart.
cōsi.clxxvi. Alexā.cxiiij.primo li.Cepo.cōsi.v.ꝛ cōsi.lxxvi.Pau.de ca.
con.lxxxi.ꝛ.xxxi.in prima stampa.
Anto. Francis. ¶ Circa hoc an valeat statutū ꝙ bānit⁹ possit īpune
occidi.vide p Io.an.i addi.Spe.i ti.de ꝯsti.ꝛ vide Bal.i.l.ex h̄ iure.ꝛ i
l.vt vim.ff.h̄ insti.ꝛ iure.ꝛ vide btm̄ Tho.ij.ij.q.lxiiij.ar.iij.ꝛ.iiij. Et an
stante tali statuto fili⁹ possit occidere p̄rem ꝛ ecōuerso.vide.bar.in.l.si
adulteriū cū incestu.i.§.liberto.in ꝓn.ff.de adul. Et an bānit⁹ stāte isto
statuto possit occidere aliū bānitū ipune.vid̄ Bar.i.l.cū mulier.ff.sol.
ma.ꝛ ibi Bal.i repe.ꝛ Bar.in.l.si qs i grauu.ff.ad sill.ꝛ Bal.in.l.j.C.de
ꝑci.impa.offe. Et vtrū stāte tali statuto in eo ꝯp̄hēdaꝛ ille q ignorās
occidit bānitū.vide eūdē Bar.i.d.l.si qs i graui.l.§.vtrū ad sill. Et an
possit occidi vel offendi bānit⁹ q appellauit a s̄nia bāni.vide p Bar.in
l.iij.in.§.si seru⁹.ff.de acq.pos.ꝛ in.l.j.ff.nil noua.appel.pē.ꝛ in.l.q a la
tronib⁹.in.§.si qs.ff.de testa. Et an stāte statuto ꝙ receptās bānitū pu
niaꝛ i cētū f̄res vel ꝯiūcti receptātes bānitū puniāꝛ pena statuti. vide
Bar.in.l.eos.ꝛ i.l.fi.ff.de recepta.ꝛ an receptās bānitū ignorāter inci
dat in penā statuti.vide Bar.in.l.oēs.C.de agri.ꝛ cēsi.li.x.ꝛ vtrū stāte
tali statuto bānit⁹ i vna ciuitate possit ipune occidi i alia.vide gl.i.c.j.
in ti.h̄ finiꝛ lex cōra.inv̄si.fcu.q̄ dicit ꝙ bānit⁹ de vna ciuitate cēseꝛ bā-
nit⁹ de oib⁹ q̄ sunt sub eodē dn̄io.de q ēt vide Bar.in.l.cūctos pp̄los.
C.de sum.tri.ꝛ Alb.de ros.in aūt.qua i ꝓuincia.C.vbi de cri.agi opoꝛ.
e ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Limitatū. Hoc facit ad q̄ōnē sup qua superio-
ribus dieb⁹ fuit magna ꝯtrouersia vtrū papa possit dispēsare ꝙ iudei
exercēāt vsuras.nā vr̄ ꝙ nō:de iure diuino sūt ꝓhibite vsure nec repe
ritur facta aliq̄ limitatio:ꝛ ita tz do.Ias.ꝛ late.d.Ioā.baptista de sctō
Seuerino in repe.l.cūctos pp̄los.C.de sum.tri.ꝛ fi.catho.ꝛ referūt ali
quos tenētes ꝯtrium:ꝛ Alex.sibi ꝯtrium.ꝛ ibi videbis an sit iusta causa
vt euiteꝛ maius malum ꝙ christiani nō exerceant.
f ¶ Cū matre. Facit qd̄ voluit Bal.in.i.fi.in.ij.col.C.si ꝯtra ius vel vti.
publi.ꝛ qd̄ voluit But.ꝛ iste in.c.j.j.de spon.per Bal.in.l.fi cōtra.ad fi.
C.de nup.Fede.cōsi.cccv.gl.in.c.j.xxx.q.iij. Archi.ꝛ Do.in.§.hic tolli
gitur.ij.q.ij.ꝛ per oēs in.c.fi.de secūdis nup.in q̄bus locis dī ꝙ nō pōt
imperator disponere sup matrimonio etiam ex cā rōnabili faciēdo qd̄
nō sit matrimoniū q: non ptinet ad imperatorē de talibus disponere
Adde tu Pe.de ancha.cōsi.xx.vbi tenet non valere statutū qd̄ filia nō
possit nubere sine consensu patris.
Zacharias. ¶ Adde nō tātum nō valere statutum laicoꝝ qd̄ sup
matrimonio disponit sed nec illud qd̄ disponēs sup illius essentijs au
fert libertatē cō-
trahēdi mr̄imo-
niū.ꝛ facit matri
moniuz irritū si
cōtrahatur etiaz
si pena apponaꝛ
cum sit matrimo
niuz res sp̄ualis
non possunt laici
sup illo dispone-
re.vt plene notat
Ant.corse.singu.
cccx.in v̄.statutū
incip.statuto ca-
ueꝛ. Si tā in tali
statuto propona
tur pena lz nō ir
riteꝛ mr̄imoniuz
vt ꝑdixi debebiꝛ
pena ꝓ ꝯtrauen-
tiōe statuti vt ple
ne not.idē Cors.
vbi.s.sing.se.ici.
an valeat statutū
vbi multa alleg.
Anto. Francis.
¶ Ad hoc anim
perator vel secu-
lares possint con
dere statuta vel le
ges circa matri-
monia ꝯtrahen-
da. Dicas absq̄
dubio qd̄ non ex
defectu ꝑtātis q:
cuz matrimoniū
sit quid spiritua
le:nō spectat ad

testa.cū simi.ergo eodē modo pōt statuere super
alijs. Et quotidie ad hoc alleg.dictū Inn. Legi-
ste tractāt maxime Cy.in.l.rescripta.C.de ꝑci.
impe.offe.ꝛ Bal.post glo.in.l.fi.C.si cōtra ius vel
vti.publi. Et tractat Cy.ꝓncipaliter tria. Prio
an ꝓnceps pōt statuere circa legem diuinā. Scdō
an circa ius gentiū. Tertio quid circa ius ciuile.
9 † Circa primum sit breuis cōclusio qd̄ si vult sta-
tuere in eo articulo qui reperiꝛ limitatus:et pōt
scz distinguēdo interpretādo ꝛ adminādo ius di-
c uinū.^c Exemplū in lege diuina cōtineꝛ illud pre-
ceptum. Nō occides:tā in lege positiua est limita
tum si quis occiderit occidaꝛ:ꝛ sic ptz qd̄ primum
preceptū nō est indistincte seruādum:vnde prin-
ceps fecit:ꝛ interpretādo statuit qui ꝛ quādo pos
d sint occidi.^d vt.C.si quis sine iudice se vindicaue-
rit.et ad legē corneliā de sicarijs.p totum. Si v̄o
e ꝓceptum diuinū nō reperiꝛ limitatum:^e tunc aūt
nulla pōt subesse causa limitādi ꝛ nō potest prin-
ceps statuere. Puta si vult statuere ꝙ quis pos-
f sit cōtrahere matrimoniū cum matre^f aut subest
causa ꝛ potest. Sed si dubitaꝛ an subsit:ꝛ presumē
g dum est tūc ꝓ lege principis.^g et nota hoc dictū.^h
h Ego limitarē hec dicta legistarū duob⁹ modis.
Primo ꝙ princeps secularis pōt interꝑtari ius
diuinū statuēdo in his in q̄bus habet iurisditio-
nem.s.in rebus ꝓphanis sed in sp̄ualibus inter-
pretatio ptinet ad papā:vt est tex.i.c.p venerabi-
10 lem.alleg. ¶ † Facit no.dictū Federi.de senē.ꝯsi.
xci.vbi dicit nō valere statutū laicoꝝ ꝯuincēs vsu
i rarium ex certis cōiecturis:^i q: cū in talibus non
habeāt laici iurisditionem non possunt statuere
etiā iterꝑtando.facit.c.tuā.de ordi.cog.ꝛ qd̄ not.
k Bar.in.l.titia.ff.solu.mat. Scdō^k limitarē vt in
casibus sibi ꝯcessis ꝙ non ꝓsumaꝛ causa inq̄tum
l vult statuere ꝯtra ius diuinū:^l q: non dz inferior

laicos de eo disponere:imo in matrimonijs semp est attendendū ius
canonicū ꝛ ius pōtificiū ad qd̄ spectat de ipso matrimonio disponere.
ꝓut est etiā ex mēte glos.in.d.§.fi.in v̄.hactenus.insti.de gradi.ꝛ in.§.
affinitatis.instit.de nup.ꝛ ad illud qd̄ dī ꝙ ꝯtrahens matrimoniū ꝯ
dispositionē statuti penalis:lz nō irriteꝛ mr̄imoniū:tā ꝯueniēs statu-
to incurrit penā. Dicas hoc nō videri verū q: cū matrimonia debeāt
esse libera:ꝛ metu pene qui retraheretur a ꝯtrehendo matrimoniū etiā
cōtractū ad penā non habet locū statutū per ea que habētur in.c.cum
apud.ꝛ in.c.cū locū.ꝛ in.c.gēma.de sponsa.ꝛ habeꝛ p legistas in.l.titia.
ff.de verb.obli.ideo cogitandū puto super istis dictis.
g ¶ Pro lege ꝓncipis. Adde Gemi.in.c.lege.x.dist.ho.tex.cū gl.in cle.
vnica.de prob.ꝛ facit.c.cū a nobis.in fi.de testi.ꝛ vide glo.sing.in.l.rele
gati.in v̄.ex aliqua cā.ꝛ ibi Bar.ff.de pe.Cy.in.l.fi.C.si ꝯ ius.ꝛ in.l.re-
scripta.in.ij.ꝛ.iiij.q.C.de ꝑci.impera.offe.istum in.c.q̄to.in.v.colū.v̄.si
tā papa.j.de ꝯsue.in.c.in causis.in.fi.no.de re iudi.in.c.cū venissent.in
v.col.de iudi.in ꝯsi.lxxxiiij.incip.illud.ad fi.in.c.cū lter.in.ij.col.de ex-
cep.ꝛ l.c.nisi.in.ij.col.de offi.leg.But.in.c.q: plerīq̄.de imu.eccle.in.c.
cōstitutus.de religi.domi.Do.in.c.grādi.de sup.negli.ꝑla.lib.vj.
¶ Adde tu an cā ꝓsumatur in ꝓncipe tā in rescriptis q̄ statutis:alex.
ꝯsi.ij.ꝛ.xcuij.j.lib.vbi ponit de hac materia p Ro.consi.cccxxxiij.vbi
dicit ꝙ causa ꝓsumitur in principe.s.papa nisi rescribat ꝯ generalē cō
stitutionem ecclesie vt etiam hic dicit Abb.
h ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Hoc dictū. Uide oīno.d.Ias.in.l.si testamentū
C.de testa.vbi pōdera illū tex.contra illud ꝙ dicit Abb.hic.
i ¶ Certis ꝯiecturis. Adde Ro.fo.ix.in sing.suis vbi dicit se ꝯsuluisse
ꝙ nō valēt statuta laicorum disponētia ꝙ in funere nō expēdatur nisi
certa quantitas.
k ✠ Sebasti.Sapia. ¶ Scdō. Tamen sentit do.Abb.hic ꝙ possit ius
diuinū limitari ex cā vbi reperiꝛ limitatū:als non.non vr̄ verū dicere
qr ius diuinū dicit honora patrē.nec reperiꝛ limitatū:tā reperiꝛ limi
tatū per principē.in.l.minime.ff.de reli.ꝛ sumpt.fu. Itē decime fuerūt
indubie.de iure diuino:ꝛ tā reperiꝛ derogatū in.c.nouū genus.de de-
ci.facit ꝙ no.Abb.in.c.p venerabilē.q fil.sint legi.vbi ponit alium ca-
sum ꝛ in.c.fi.de transactio.
l Zacharias. ¶ Cōtra ius diuinū. Infero ꝙ papa nec impator pos-
sent facere vt dicto vnius testis indistincte stetꝛ ꝯ partē.casus est sing.
in.c.indicas hermānū.ij.q.ix.quē singularizat Ro.sing.cex.incip.an
violare

papa.quē ad hoc etiā alle.Feli.in.c.cōstitutus.in ṽ.limita quadrupli. & ṽ.scdo limita.de rescrip.col.xi.iure eñ diuino duo testes ad minus requirantur.c.cū esses.cum simi.de test.refert & sequit Feli.in.c.sicut.circa prin.ṽ.& hoc est adeo verū.de sen.excō.& Anto.corse.sing.cc.xxiij.in ver.princeps.incip.princeps nō potest ferre sententiam.

violare statutū superioris sine cā apta.Vñ no.dicit Inno.in.c.quāto.de ꝯsuetu.ꝙ etiā papa nedū ꝯ ius diuinū:sꝫ ꝯ gñale statutū vniuersalis eccle sieᵃ nō pōt venire sine cā rōnabili qd no. ¶ Et id qd dixi i pricipe seculari hꝫ locū i papaᵇ respectu iurisditionis sue:plus tñ dico in eo qd etiā respectu laicorū pōt statuere ex cā graui cōcernēte statum totiᵘ chrīstianitatis:vt i.c.j.de homi.lib.vj.ᶜ
11 ¶ † Circa scdm an pricepς possit statuere ꝯ ea q̄ sunt de iure gētium & natu.cōclusio doct.est ꝙ ex causa rōnabili pōt.Videmus eñ ꝙ p p̄scriptionem inductaꝫ a iure positiuo priuat qs iure suo. Itē propter delictū ꝯfiscant bona alicuius:vt in.c.vergētis.de here.& C.de bo.dam.p to.et ad idē c.ita quorūdā.de iude.vbi papa certo casu iducit seruitutē ꝯ libertatē que est de iure naturali. Si aūt nō subest cā & est certū nō pōt p̄nceps statuere vel p̄scribere in p̄iudiciū p̄uati i his q̄ sunt de iure naturali fm opi.cano.& legi. vt l cle.pasto.de re indi.vbi dr impatorē nō posse tollere ea q̄ sunt de iure naturali:& sic nō pōt impator alicui auferre rē suāᵈ sine cā:q2 imperator lꝫ habeat iurisditionē in vniuersos:non tñ dñium rerū priuatarū q̄ ab olim fuerūt ꝯcesse occupātibus.vt instit. de rerū diuisi.quasi p totū. Sed cā existēte pōt.vt.s. dixi.& est cā legitima fauor publicusᵉ vt.l.item si verberatū.ff.de rei vē.& not.in.l.antiochēsiū.ff.de
12 priui.cre. ¶ † Et hec pcedūt etiā respectu bonorū infideliūᶠ nā sine cā nec imperator pōt auferre bona eis.de quo plene dic vt no.Inno.in.c.qd sup his.de voto. Pōt tñ pricepς modicā lesionēᵍ auferre:vtputa dare debitori dilationem:vt non possit interim cōueniri a suis creditoribus:vt.l.

a ¶ Uniuersal ecclesie. Adde istū l.c.Ꝙto.j.de ꝯsue. & l.c.si qñ.j.ne rescript.& Bal.in.l. ij.ṽ.sed dubitat. C.de iur. annul.& istū in.c.cū parati.in.ij.col.de ap. e dicā in.d.c.Ꝙto. Addo tu Roma. ꝯsi.ccclxxxiij.
b ¶ Habet locū in papa. Vide gl.in c.a nobis.j.d de.cimis. Inn.in.c. sup eo.in fi. de biga.& l.c.post trāslationē.i fi.de renū.Pe.de anch. in repe.c.j.in.iiij. ebar.s.co.& in regula possessor. in d iiij.et.viij. col.de reg.iur.in.vj.istū in.c.licet.l. ij.no. de fer.tex.in cle. e p̄niti.de cēsi. in ṽ. negotiādi.& in.c. nō minᵘ.ibi eps f & clerus.j.de immuni.ec.gl. in ṽ. g diuino.in.c. Ꝙꝙ. de cēsi.in.vj.Cal. in dispu.icip.bononiensi statuto cauet.in.iiij.col.Alber.de rosa.in.j.parte statu.q.xlvj. Hosti.in sum.de rescrip.§.q̄s vires.sub.§.pōt aūt.Joā.and.in.c.cū ad monasteriū.de sta.mo.& in regu.semel deo.de reg.iur.in.vj.p Domi.in c.quescamᵘ.xlij.dist.& in.c.vt ꝯstitueret.l.dist.p Bal.in.§.ius aūt ciuile. in.v.col.ṽ.deinde principalr.insti.de iure nat.p istū in.c. significatū.in ij.col.de regu.& in mrimonio de p̄nti ꝯcto dispēsat ex cā.gl.& doct.in.c. ex publico.de ꝯuer.cōiu.& etiā in ꝯsummato p Jo.an.in reg.actus. de reg.iur.lib.vj.refert Bal.in.l.ij.§.si filiᵘ.ff.de adop.facit Pet.de anch. ꝯsi.ccclxvi.incipi.reuocat in dubiū:& in.c.j.in.j.col.de spōsa.in.vj. Hostiē.in sum.qui clerici vel vo.§.qui vouēs.ṽ.videt igit ꝙ summus pontifex. Ja.zocchū in.c.ad dissoluēdum.in.v.char.cū q̄nq̄ sequētibus.j. de despō.impube.Adde tu Pet.de ancha.cōsi.cc.xl.vbi ponit an papa possit dispēsare sup matrimonio ꝯcto per verba de presenti.& an sup voce & iuramento.incip.in christi noie parum dubitationis.
c ¶ In.c.j.de homi.lib.vj.Adde Ro.& Pe.de ancha.in ꝯsi.ccxj.incipi. viso & diligēter inspecto.in.iij.col.But.& Abb.in repe.in.c.cū esses.de testa.& ibi Imo.& Ro.plene in repe.aut.sitr.in.xxxiij.priuilegio vltimarū voluntatū.C.ad legē fal.& aliqd p Inno.in.c.ij.j.de prob. Adde tu ꝙ ꝯsi.ancha.s.alleg.est.cccx.nec mihi vr ꝙ multū hic in proposito faciat:sꝫ melius Car.ꝯsi.viij.de ꝯsti.vbi dicit valere statutū archiepiscoporum factū in ꝯcilio p̄uinciali sup criminibus laicorum illis nō vocatis.
d ¶ Auferre rem suā. Vide Archi.& Do.in.c.ius ciuile.j.di.Inn.in.c. qui plerisq; paulo ante fi.de imu.eccle.Card.ꝯsil.cxlviij.incip.dñs papa. ad fi.Domi.in.c.j.in.iij.col.de sum.tri.in.vj.no.c.in.c.ꝯstitutus.de reli. do.& in.l.bene a zenone.C.de quadri.p̄scrip.Adde tu an p̄nceps possit tollere ea que sunt iuris naturalis:vt est defensio Oldr.ꝯsi.xlij.Aret. cōsi.clxv.& xxix.vbi allegat casum singularē ꝙ papa non cōmittit cām iudici suspecto ex certa sciētia.& an ipse papa p̄scribat ꝯ inferiorē: vide Abb.ꝯsi.xlvij.& xciiij.ij.lib.& dicit Ro.sing.suis.fo.xxv.in princ.ꝙ lꝫ papa vel impator nō possint ferre sniam absq; citatiōe ꝙ tñ ꝯ detinētes castra & terras ecclesie vel imperij possent.p quo facit qd consuluit [illegible].de ancha.ꝯsi.cclxxxviij.ꝙ legatus in prouincia potest pomire turtes terras romane ecclie iuris ordine p̄termisso.& dicit Ro.sing. [illegible]ꝙ in.c.iudicas hermānū.iij.q.ix.est casus singularis ꝙ papa vel [illegible]mperator nō potest disponere ꝙ stetur dicto vnius testis in preiudi[illegible]am partis.& an imperator possit facere vt stetur dicto testis in eo qd [illegible]xit verū si partim dixit verū partim falsum in substantialibus.vide [illegible]ld.cōsi.xxxvij.& dicit idem Ro.in dictis singularibus ꝙ cū extet re[illegible]ula ꝙ quicqd plātatur seritur &c.ꝙ imperator nō potest in his preiudicare:quia dicta regula est de iure naturali.

Antonius Francis. ¶ Et an ea que sunt iuris naturalis possint tolli per principē vel immutari etiā ex certa sciētia.vide q̄ plene traduntur per Ange.aret.vbi multa dicit ad propositū in.§.sed naturalia.instit. de iure natu.gentium & ciui.

quoties.C.de p̄ci.impa.offe.secus si in totū vellet cōcedere vt nō possit ꝯueniri aliqñ:q2 sine cā hec
13 nō pōt:vt no.ibi gl.& Inn.hic. ¶ † Licet eñ fm Innocē.possit impator mihi tollere actionē q̄ est de iure ciuili per.l.ij.ff.de origi.iur. & est cōis opinio:lꝫ quidā ꝯ vt not.in.l.ex hoc iure.ff.de insti.& iure. Non tñ pōt facere quin iustitia mihi reddatur:vñ redit ad primeuū ius i quo nō erāt actiones:sed manu regia administrabat iustitia.d.l.ij. Et sic habes casum in quo sine actione formali qs
14 potest agere ex sola obligatione iuris gentium. ¶ Sñ dubitat an subsit cā auferēdi q̄ mihi competūt de iure naturali. Et tūc Cy.& cōiter legiste tenēt qd p̄sumit p p̄ncipe qd iusta cā fuit motus. Et not.glo.fi.in.l.relegati.ff.de pe.q̄ apte dicit ꝙ magna & iusta cā l p̄ncipe est sola volūtas. Vñ dicit principē posse fm ꝯscientiā suā iudicare:& quilibet tenet ad mādatū suū inuicta adimplere:licet sit ꝯ ius gētium. Et adeo p̄sumitur pro principe vt nō admittat probatio in ꝯtū. Hoc dictū seq-
b tur do.Ant.hicʰ adduco cle.l̄ris.de prob. Et p h dictū legistarū posset illa cle.intelligi gñalr etiā si papa scriberet ꝯ illa que sunt de iure gētiū. qd not. Hoc dictū videt satis durū & nullo iure apte probatur:imo in ꝯtrarium posset allegari dictū c.pastoralis.de re iudi.tamē in practica seruaret. ¶ Limitate tñ istud dictū multipliciter. Primo vt nō pcedat cū ipse princeps sit obligatᵘ in his q̄ sunt de iure naturali:puta ex suo ꝯctu:alr de facili posset euacuare oēm ꝯctum cū eo firmatū.qd est cōtra.l.cesar.ff.de pub.& ꝯ.c.j. de prob.vbi ho.
15 tex. † Et ex hoc soleo dicere principē nō posse suo
i vasallo sine cause cognitione tollere feudūⁱ:q2 in f

e ¶ Fauor publicus.per.l.itē si verberatū.hic allegatā.Adde Bart.in pemio ffor.in.ij. col.p tex.meliorē de iure in.l.vēditor.§.si cōstat.ff. cōia p̄di.Bar.in l.j.in fi.ff.de ꝯsti. princi.glo.Bar. & alios i.l.venia. C.de in ius vocā. Gemi.in.c.autoritate.de priuile. in.vj.Bal.in.l.si testis.C.de testa. Are.in.l.si ꝯstat. ff.de appel.Bar. i.l.iubemus nullam.in prin.C.de sac.san.eccl.& plene hic p do.Feli. ibi p istam cōclusionē infert Bal. & Ang.in.d.l.itē si verberatū.& in l.iij.§.si is p quo ff.ꝙ q̄sq; iuris.& in.l.oēs.de quadri.p̄scrip.& Ful. in.l.fin.C.si ꝯ ius vel vtili.publi.
¶ Adde tu Roma.ꝯsi.cccx.Alexan.late consi.ij. j.lib.
¶ Infidelium.adde do.Prepositum.j.di.c.j.& late Old.cōsi.clxxiij.& etiā ꝯsi.lxxxvij.possunt tamen cogi ad solutionem decimarum.vt idem ꝯsuluit consi.xcj.

Zacharias. ¶ Adde an infidelis peccās ꝯ legē nature vel ꝯ eorum legē in moralibus possit per imperatorē puniri in.l.iudei romano.C. de iude.& an per papā.vide Joā.an.in.c.gaudemus.& ibi etiā Panor. de diuor.& disting.ꝯcludit ꝙ in criminibᵘ q̄ directe nō pp̄etrant in cōtemptū fidei christiane p̄nt p iudicē secularē puniri:in alijs secus:vt p Abb.in.c.qd sup his.de vo.& voti redē. Sed fm q̄s leges dicūt p Cal. ꝯsi.xi.posito sub rubri.de ꝯsti.qd incip.factū tale est.& consil.xxx.posito sub rubri.de testa.incip.an iudeus.ꝙ in casibus vbi ius eorū determinat illi stabit tanq̄ suo iuri speciali qd gñalr derogat put dicimus de statutis q̄ iuri cōi derogāt.vt no.in.l.oēs ppl̄i.de iusti.& iur.secus vero de iure cōi.ita not.do.Feli.in.c.canonū statuta.colū.x.ṽ.v.fallit in isto ibi.& in.c.iudei.el.ij.de iudeis.vbi refert Flori.de san.pet.dicentē in.l. maximū vitium.C.de libe.preteri.se ita ꝯsuluisse cū Pe.de anch.Rapha.Fulgo.& Gaspa.de cald.in quadā cā triginta miliū ducatorū.ita no.Car.alexā.in.c.de infidelibᵘ.de ꝯsan.& affi.& do. Jas.may.in.l.quis se patris.in.v.col.ṽ.& no.ꝙ inter iudeos.C.vñ libe.ꝙ dñ alle. Oldra. cōsi.lxxxvij.debuit alegasse ꝯsi.xxxvi.in prin. Et verū ligētur statutis circa validitatē & obseruātiā iuramēti.no.Pan.de ca.ꝯsi.xcviij.glo.in aut.iusiurādū.& ibi Bar.C.de iureiur.eundē in.l.spadonē.§. iam autē. de excu.tut.Spec.in ti.de iura.calū.§.restat.ver.sed pone iudeus.
g ¶ Modicam lesionē. Facit tex.vulgaris in.l.thesaurus.ff.ad exhibē. quē tex.allegauit Bal.in.l.qui accusare.C.de edē.& qd not.Car.in cle. cōstitutionē.§.insup.in.ix.q.de elect.& iste in.c.veniēs.lo.ij.in.v. col.ṽ. nūc restat.de testi.& in.c.ex ratiōe.in.vij.col.ṽ.sed aduerte.de appella. Pe.de ancha.ꝯsi.cclviij.incip.subtiliter. Inno.in.c.dilecto.de testibᵘ. Bal.in.l.iudices.in.ij.oppo.C.de iud.Bal.in rubri.j.de iudi.i.iiij.col. & in.l.j.ff.de cōsti.prin.vbi dicit ꝙ si princeps excedit iustitiam partis: nunq̄ presumit velle excedere nisi in modico:alle.d.l.quoties.
¶ Adde tu Roma.cōsi.clxxxvij.in fi.vel circa.
b ¶ Do.Anto.hic.Adde tu ꝙ Ro.referēdo illud limitat pcedere vbi princeps statuit gñaliter vel rescribit specialiter motu pp̄rio:secus si ad postulationem partis.ita dicit eius cōsilio.cccxxxvj.
i ¶ Tollere feudū. Adde an p̄nceps ligēt suo ꝯctu: Ro.ꝯs.prime allegato:& an obliget successorē:vide Bal.ꝯsi.cc.xlj.iiij.li.& limitatio abbatis vr limitāda vt procedat de p̄tāte ordinaria non aūt absoluta q2 tūc potest reuocare ꝯctum a se initū:licet male faciat.ita voluit Bal.cōsil. cccc.xxxvi.iiij.lib. Et an princeps inuitis vasallis possit illos cedere vel delegare.vide Bal.consi.ccclvj.incip.rex.

a ¶ Respectu subditoꝝ. Adde Pau.de cast.ɔ̄si.cclxxxi.incip.in xp̄i ꝛc. primū dubiū pcedit in pe.col.⁊ in ɔ̄si.cxxvi.incip.psupposito sine piudicio.in.ij.col.⁊ in ɔ̄si.clvi.incipi.in christi ꝛc. viso ⁊ examinato v̄sus fi. Inno.in cle.j.vt lit.pen.in.iiij.col. Inno.in.c.nouit.de iudi.in.c.in nr̄a.de iureiur. But.in.c.cōstitutus.de religi.do.⁊ ibi Abb.in.iij.col.tex.⁊ ibi Abb.l.iij.no. in.c.cū dilect⁹.de iure patr. Cardi. ɔ̄si.lxxxvi.incipi. domi.nico.abb. ɔ̄si.xli.incipi.saluatoris.istū in.c.a cū a nobis.in.ij. col.de test.⁊ in.c.inter quatuor.in ij.col.de maio.et obe.⁊ in.c.ad audictiā.in.iij.col. de pscrip.⁊ plene p do.Feli.in prima declaratione scdi membri hic. ¶ Adde tu Alex. consi.ij.⁊.cj.j.lib. Bal.ɔ̄si.cxc.ij.li.

b ¶ Facit ad multa. Adde qḋ facit ad id qḋ cōsuluit Old.cōsi.xliij.ꝙ nō subdit⁹ impatori nō cōmittit crimen lese maiestatis.⁊ Bal.ɔ̄si.cccexvij.quod nō subdit⁹ appellat a sn̄ia regis Frācorum.

feudo est quidā 3ctus in quo vltro citroqꝫ nascit
obligatio.vt in.c.de forma.xxij.q.v.iuncta.l.liber
homo.ff.de ver.obli. Itē de natura feudi est vt nō
auferat sine cā cognita: vt in lib.feudoꝝ.c.j.de na
tu.feu.⁊ de feu.sine cul.nō amit.c.j. ¶ Itē limito
vt presumat pro principe respectu subditoꝝ^a tan
tū nō aūt respectu alioꝝ.ad hec not.dictū Inno.
16 in.c.inqsitioni.de sen.ex. † vbi dicit ꝙ si papa mā
dat laico sibi nō subiecto tpaliter qḋ alicui det rē
suam non tenet ei obedire si nō apparet legitima
cā obediēdi: cū non sit ei subiectus tpaliter. qḋ di
b ctum facit ad multa.^b Ad idē dicta cle.pastoralis
vbi pōderat ꝙ rex Cicilie nō suberat impatori.
¶ Itē limito ꝙ vbi ex mandato principis time
c tur scandalum futurū^c seu turbatio xpianitatis
vel magnū peccatū nō est principi obediendum:
nec presumitur legitima cā.dict.rest not. Innoc.
17 in.d.c.inqsitioni. ¶ † Circa tertiū an possit prin
ceps scribere seu statuere 3 ius positiuū.⁊ cōiter
d tenet ꝙ sic^d qꝛ est supra ius positiuū: vt in.c.pro
posuit.de cōcess.prebē.⁊ vide qḋ latius not.in.d.l.
rescripta.⁊.d.l.fi.C.de pci.impe.offe. Ego tñ dice
rem ꝙ vbi non subest legitima cā veniendi 3 ius
positiuū princeps peccat illud violādo. Quia de
bet facere vt bonus paterfamilias qꝛ data est ei
potestas pascendi oues: nō aūt turbādi seu mo
lestandi: ⁊ debet procedere ex rectitudine iustitie
⁊ equitatis non aūt ex affectione speciali: vide qḋ
dixi post beatum Tho.in.c.de multa.de preben.
e ¶ In glo.in v̄.ad inopiam.ibi si culpa sua eget^e

c ¶ Scandalū futurū. Vide istū in.c.si qñ.de rescrip.⁊ in.c.cū parati.de appel.in.ij.col.in dispu.incip.eps.in.xxi.col.v̄si.venio ad tertiū mēbrū in.c.quāto.in.iiij.col.j.de consue.ro.ɔ̄si.cccclxxxiiij.inci.saluatoris. ¶ Adde tu do.Prepositū in.c.pe.xix.dist.⁊ dicit Ro.ɔ̄si.cccccxxiiij.ꝙ si imminet scandalum magnū pōt cogi renūtiare papatui ⁊ multa que permittunt causa scandali vitādi: vide per eundē consi.cccxxxij.

d ¶ Qḋ sic. Adde Bal.ɔ̄si.xvj.lib.j.vbi multa dicit de ptāte impatoris.

e ¶ Si culpa sua eget. Adde tex.sing.in.l.pe.ff.de iure do.quē Bal.hic allegat.⁊ Bal.in.l.sedes.j.de rescript.ho.tex.in.l.fi.§.fi.ff.de hisqne in frau.cre.singu.fm Ange.ibi.⁊ in.l.j.C.qui bo.ce.pos.⁊ in.l.his qui bonis.ff.de ces.bo. Bald.in.§.fi.institu.de actio.in.l.j.in.v.col.C.si quid in frau.pa.ad hoc etiā.§.lꝫ.ver.ibi oēs.ff.solu.mat. Bart.in.l.si cū dotem.§.post.ff.solu.matri. Bal.in aut.qḋ locū.C.de colla.in.l.scimus.⁊ in.l.oimodo.§.imputari.C.de inoffi.testa. Bar.Ange.⁊ Imol.in.l.mulier.§.cū pponeret.ff.ad trebel. Bal.in aut.si captiui.C.de epis.⁊ cle.⁊ aut.cōtra rogatus.C.ad treb. Pau.de ca.in aut.res que.C.cōia de leg.⁊ in consi.xiij.lib.ij.tex.in.l.imperator.ff.ad trebel.vnde ista faciūt qḋ iura loquētia de captiuis redimēdis nō habent locū in captiuis ex maleficio fm Bal.in.d.aut.cōtra rogatus.per.l.bona fides.ff.depos.ex quo infert qḋ.d.aut.res que.nō habet locū in talibus. Cōtrariū tenuit gl.ordi.in.c.sacroꝝ.xij.q.ij.quā sequit Jo.de ana.in.c.significauit.in.iiij.col.de iudeis tamē in.c.sup eo.in.ij.⁊.iiij.col.de vsu.nō aperit mentem suam: tñ videt sentire cōtra Bal.in.l.illud.C.de sac.san.eccle.in dicta aut.similiter.in prin.C.ad.l.fal. Bal.Inno.⁊ Ro.in.l.ꝗuis.ff.sol.mat.facit.l.si quis pro redēptione.in v̄.pꝛ̄issimā.C.de dona.⁊ vide Bald.in.l.sed ⁊ ideo.ff.sol.matri.⁊ Pau.de ca.in aut.res que.in fi.facit qḋ not.glos.⁊ doct.in.c.statutū.§.j.in v̄.nō audeas.de rescrip.lib.vj.⁊ ibi Joā.and.post Archidi.⁊ Domi.in.viij.col.tex.in.c.qꝛ diuersitatē.de cōces.prebē.in v̄.sed ex culpa sua.⁊ ibi iste ad fi. Ange.in disputatione inci.bonomēsis a sua ciuitate bānitus.in.iiij.qḋ.qḋ excusat bānitus si non cōparet nec mittit pcuratorē si timet vim inferri nedū sibi sed etiā cause.vt si est repulsus ppter partialitates vel habeat causam cum potēte etiā si sit bānitus ex culpa sua cōcordāopi.qḋ culpa nō pdest alicui qñ est ordinata ad illud vt sit sibi pficua.secus qñ nō fuit principaliter ordinata ad certum casum vt hic per modernos.

Anto.Fran. ¶ Ad hoc vtrū illi q sunt capti p maleficijs dicant esse captiui vltra Bal.in.l.illud.in prin.C.de sac.san.eccl.vide Alex.⁊ Jo.de imol.in.l.marcellus.in.§.res que.in.j.col.in fi.ff.ad trebel.vbi dicūt qḋ tales dicunt captiui.a ppterea bona subiecta fideicōmisso possunt pro talibus redimēdis alienari prout etiā voluit Bar.in aut.res que.C.cōmunia de lega.quā etiā sequitur Ange.in dicta.l.marcellus.in.§.res que.⁊ maxime quando filius grauati de restituēdo esset captiuus. ¶ Et eodē modo quādo persona grauata esset capta ⁊ condēnata pro delicto de quo Bar.relinqt cogitandū in.d.aut.res q.j.quo loco Fulg.tꝫ expsse qḋ sic.de quo plene p Alex.in.d.l.marcellus.in.§.res q.in fi.⁊ vide Bar.in.l.debitor.in.§.verisile.ff.de 3hen.emp.vbi ponit an stāte statuto qḋ in festo natalis vel resurrectiōis debeat relaxari de carceribus vnus qui stetit in captiuitate p annū: si non reperit aliqs qui steterit tāto tpe vel nō reperitur nisi aliqs q fuerit captus p maleficio qd tūc fieri dēat.

¶ Et an vasa sacra pro redimendis talib⁹ possint alienari.vidḋ etiā q hr̄ in.c.aurūꝫ ecclesia.⁊ in.c.glia epi.xij.q.ij.

indignū est ei subuenire hoc verū quo ad casum
18 huius decre. ¶ † In gl.pe.ibi: ſꝫ aliq̄ no.gl.ꝙ va
sallus pōt sibi acqrere nouū vasallū infeudando
f ei feudū^f etiā infeudādo sine licentia prioris dn̄i^g
g et videt expressum in ti.de.l.conra.§.similiter.in
lib.feud. Et placet doct.hoc dummodo nō infeu
h det eccle:^h qꝛ tūc deteriorarek ɔditio prioris dn̄i.
vt no.in.c.si clientulus.alleg.in gl. Nec pōt vasal
i lus relinquere feudum ecclesie^i in vltima volūta
te ratione predicta. An autem trāseat in ecclesiā
si vasallus efficiatur clericus vel monachus: dic
vt not.in.c.in presentia.de proba. ¶ In ea.gl.ibi
k nec feudū:^k intellige qñ vult concedere imperpe
tuum: puta dando filie vel alteri secus si in tēpus
l vite sue^l vt no. Inno.in.c.nup.alleg.in glo.⁊ bene
facit ibi tex. ¶ In ea.glos.ibi.l.interdum.sed nō
bene facit ad propositū. Solum enī dicit qḋ ope
re promisse per libertū possunt in futurū non de
beri si libertus deueniat ad eū statum qḋ nō de
19 cet eum vt illas prestet. ¶ † Doctores tñ cōiter
tenēt vasallum posse renūtiare feudo inuito dn̄o:
dūmodo non intersit dn̄o vel nimis cito non fiat
renūtiatio: ⁊ expressum videt in titu.de vasal.qui
cōtra consti.lotha.c.j.debet enim fieri renūtiatio
in manibus dn̄i fm Host.⁊ ratio pōt esse: qꝛ cōce
ditur feudū principaliter in fauorem vasalli: ideo
pōt renuntiare fauori suo.vt.j.de regu.ad aposto
licam.secus in alijs contractibus quia ex postfa
m cto sunt necessitatis.l.sicut.C.de actio.et oblig.^m
¶ In gl.fi.ibi citra formā: hec suppletio ad text.

f ¶ Ei feudū. Adde istum in.c.ex trāsmissa.p illūꝫ tex.in.iiij.no.j.de fo.cōpe.⁊ Bal.in c.j.in p̄n.q feudū dare pos.⁊ vide h̄ p Moder.sex declaratiōes quas recipit glo.hic. ¶ Adde tu Ro.cōsil.j.⁊.ccccxiiij.
Sebasti. Sapia.

g ¶ Prioris dn̄i. Vide do.Curtiū iuniorē in tract.feudoꝝ.j.iiij.pte p̄ncipali.in vltia cā p̄uationis feudi.in prima reg.vbi limitat ⁊ declarat ꝙ dict.d.Abb.hic.x.modis ⁊ nūquid vasallus possit testari de feudo in ecclesiā.ponit idē.d.Curt.in eodē tractatu in penulti.q.prime regule.in.iiij.parte principali.⁊ vide etiam Fel.in.c.inter dilectos.in prin.⁊ col.ij.j.de fi.instru.

h ¶ Infeudet ecclesie. Adde per Pe.de ancharā.consi.clxiiij.⁊ melius per Areti.consilio.xiij.

i ¶ Feudū ecclesie. Vide Bal.in.l.volūtas.in.j.colū.C.de fideic. Ro.in aut.sitr.in.xi.col.v̄.xv.⁊ seq.C.ad.l.falci. Bald.in.l.si spōsus.§.concesse.ff.de do.inter virū ⁊ vxo.in.l.fi.p illū tex.C.de sacrosan.eccle.in.c.imperialis.in p̄n.in.iij.col.v̄si.q̄ro ergo de pꝛ̄hibita feudi alienatiōe. Bal.⁊ Imol.hic Bal.in.l.j.in lectura in antepenulti.col.v̄si.quero vlterius.C.de sacrosanc.eccle.⁊ in.c.j.§.donare qualiter olim feud.po.alie.in.ij.col.in ver.sed ego quero: ⁊ Modernos hic limitātes quatuor modis. ¶ Adde tu ꝙ Roma.ɔ̄si.cxcix.referēdo do.Anto.hic dicit qḋ de equitate canonica pro anima relinquere potest.

Zacharias. ¶ Adde Alexā.Imol.ɔ̄silio mihi.xxx.in.ij.col.in fi.versi.septimo cōsidero: qḋ incip.redēptoris ꝛc.qm̄ oē datū ꝛc.vbi allegat Hosti.⁊ Jo.and.idē tenētem in.c.fi.de rebus eccl.nō alie.⁊ alle.gl.in aut.nisi rogati.in fi.C.ad trebel.⁊ eundē in pludijs feudoꝝ.col.xvj. Et verū si vasallus fiat monachus vel clericus tūc trāseat feudū in ecclesiā.vide eūdē Bal.in ti.de mili.vasal.qui belli.ar.depo.⁊ in.l.j.C.de legi.latius per Abb.in.c.in psentia.post Jo.and.ver.nūc dubitatur: ⁊ ibi etiā Feli.col.xxiiij.ver.qnto quero.de prob.vbi ɔcludit qḋ feudum francū nō trāsit alias sic maxime qñ seruitutes possunt p ecclesias vel monasteriū pstari.itē in feudo patrono trāsitorio ad eū heredē.ita no. Bal.⁊ Sali.in aut.nisi rogati.C.ad treb.⁊ Jo.and.in addi.Spe.in tit.de sta.mona.§.j.ver.xlv. Abb.⁊ Feli.in alleg.c.in presentia.

k ¶ Nec feudū. Adde oēs in.d.c.nup.⁊ hic.⁊ Ro.in nouis.cxcix.incipi.pr.gl.⁊ Hosti.⁊ Jo.an.in.c.ij.j.de feu.Spec.eo.ti.§.ij.v̄.xix.Cy.in.l.volūtas.C.de fideicō. Sali.in.l.fi.C.de re.eccl.nō alie. Bal.in.c.j.in p̄n.an maritus succedat. Ro.ɔ̄si.cccclvij.incip.oipotētis circa ppositū ad fi. ¶ Adde tu Bal.consi.ccxiij.ij.lib.

l Zacharias. ¶ In tēpus vite sue. Infero ex hoc vnū singu.dictū ꝙ si femina de feudo inuestita monasteriū ingreditur retinebit ipsum feudum donec vixerit.ita not.Feli.in.c.in presentia.colū.mihi.xxiij.ver.fallit tertio.de proba.vbi multa alleg.

m ¶ L.sicut.C.de actio.⁊ ob. Hanc opi.tꝫ Archi.in.c.de forma.xxv.q.j Spec.in titu.de feu.§.qm̄.v̄si.xxviij.in fi.lꝫ loquatur de cōsuetu.expꝛ̄ tenet Hosti.in titu.de feu.§.fi.v̄.est ⁊ in sum. Bal.in.l.j.xij.q.ff.de reru diuisi.⁊ in.l.cum archimedorā.in fi.C.vt in pos.lega.⁊ istud est regulare qḋ vasallus potest inuito dn̄o renuntiare feudo.fallit in quinqꝫ casibus de quibus hic per modernos ⁊ per do.Feli.
¶ Adde tu Roma.consi.xxvij.

nonerat

a ¶ Dignitas personatus ꝛ officiū sunt sinonima. Adde istum ꝛ docto. in.c.de multa.de preben.ꝛ doc.in.c.j.de cōsuetu.lib.vj.post arcbid.vide ibi domi.Bene.de Peru.

Zacbarias. ¶ Adde q̄ḋ boc est verū largo modo sumpto.ꝑprie aūt differūt inter se dignitas ꝑsonat⁹ ꝛ officiū:vt not.Abb.post Aut.in.c. de multa. de ꝑbē.

Do.in.c.j.colū.ij. co.tit.lib.vj.Adde are.cōsi.xxiiij. inci.l ꝑsenti. col. ij.Et idē in ꝑmiceriatu lȝ eñ bic appellctur largo mō dignitas proprie tñ loquendo non dr̄ dignitas. Ex quo infero q̄ḋ babēs ꝑmiceriatū non posset esse delegat⁹ summi pontificis.cū requirit q̄ḋ ille babeat dignitatem.vt.c. statutū.de rescri. lib.vj.ita no.concludit Alexā. de imo.ȝsil.lxxvij.in cip.in cā ꝛ lite.co lū.ij.vol,ij.v̄sic.et ad istud ostendendū q̄ḋ est ſm maio.nu.cōsi.ccxix.
¶ Adde tu Old. ȝsi.cl.incip.in ecclesia valētina.domi.de rot.decisi. clxxij.in ti.de preben.in antiquis.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Primiceriat⁹. An ꝑmiceriatus sit dignitas.vide Alex.i ȝsi.lxxvij. in cā et lite.in.ij. vol.Rot.in decis. nouis.decisi.viij. thesaurari⁹ sub titu.de prebē.vbi tȝ q̄ nō.Ƶrium tȝ and.sicu.in consi. xxxix.clementissimi.in.j.vol.ꝛ are. in ȝsi.xxiiij.i p̄nti consultatione.
c ¶ Deuolui̇t ad papā.Adde not. l.c.ij.j.ō ȝcess.ꝑb.
¶ Adde tu Ro. ȝsi.ccclxi.vbi ponit qualiter gradatim ad papam deuoluitur.
d ¶ Donatio.addō ro.ȝsi.cccxxxvi.
e ¶ Recedere.addō bal. Ful.ꝛ pau.de cast.l.l.olm.C.de testa.p illū tex.et Bal.bic.et in extrauā.de pace cō-stan.in.ix.col.v̄si. deinde quero.pone q̄ ꝑnceps ȝcessit ꝛ l.l.ex placito.in.iiij.col.C.de re.ꝑmu.Pet.de ancb.l.c.cū aliq̄bus. de rescri.in.vj.ꝛ.c.suggestū.de deci.in repe.c.j.ꝫ.eo.in ver.sȝ bic incidēter quero vtrū in reuocando.Ang.ꝛ imo.in.l.paulus.in.j.col.ff.de re iudica.ꝛ per istum ꝛ alios.in.c.dilecto.ꝛ per illā tex.a cōtrario sensu.j.de preben.ꝛ per Imo.in.l.testamenti factio.ff.de testamen.
Adde tu Anto.de but.consi.xliij.ꝛ vide quod in fi.voluit.
f ¶ Facere.Adde ro.consi.cxvj.ꝛ vide quod ibi.voluit.Abb.ȝsi.xxv.

non erat necessaria:q2 tex.nō requirit nudum cōsensum sed legitimum. nō autem est legitimus si interponatur non seruata forma tradita a iure in casu non concesso:vt.ꝫ.dixi.

1 ¶ Beneficium potest vacare tanto tempore q̄ḋ eius collatio pertinet ad papam.
2 Statuentes an ꝛ qñ possunt a statuto a superiore confirmato discedere ꝛ redire ad ius cōmune.
Statutum si concernit fauorem publicū non potest illi renuntiari.
3 Statutū tollitur si per statuentes vel corū successores fiat aliq̄s actus contrarius ipsi statuto etiā quod sit vnus actus.
4 Eps vel capitulum an ꝛ qñ possit minuere:vel de nouo inducere dignitates in ecclesia.
5 Eps nō potest dispēsare cōtra institutionē beneficij sine licentia patroni nisi cum causa.
Itē nō pōt venire beneficiū sine ȝsensu patroni.
6 Priuilegiū quāto tēpore perdatur vide pulcbrā distinctionem vsq̄ ad finem.
7 Immunis a collectis si semel soluit sibi preiudicat in futurum nisi fuerit protestatus.
8 Immunis a muneribus vel bonoribus an vnum acceptando sibi preiudicet in alijs.

CUm accessissent. Dignitas sublata de ecclesia per statutū capituli cōfirmatū per papā vlterius nō cēsetur vacare nisi p ȝriū actū statutū fuerit reuocatū.b.d.Diuidit in tres partes.In ꝑma ponit allegatio ꝑ primicerio.In scda pro caplo.ibi fuit.In tertia diffinitiua cōmissio ibi q̄ circa.Et incipe sic casum lr̄alē.Quidā ex canonicis tulleñ.proposuerūt corā papā q̄ḋ ꝑmiceriatus dignitas tāto tpe vacasset q̄ ipsius collatio ad papā erat deuoluta.vñ papa de bac dignitate prouidit isti arcbidiacono vel forte amico suo cuius causam iste arcbidiacon⁹ ꝑmouebat.cōtra bāc collationē allegat̄ p capitulū q̄ illa dignitas nō poterat vacare:q2 iam erat extincta p statutū capli.ꝛ prosequere vt in lr̄a. ¶ No.j.ar.q̄ dignitas ꝑsonatus ꝛ of-
a ficiū sunt sinonima[a].i.idē significātia. Nam idem
b primiceriatus[b] appellat̄ bic qñq̄ dignitas:qñq̄ ꝑsonatus.qñq̄ officiū ad boc quotidie solet iste tex.allegari.Sed dic boc ꝑcedere largo sumpto vocabulo:alś stricto mō nō vt dixi in.c.de multa. de preben.et per Arcbi.in.c.j.de consuetu.lib.vj.
1 ¶ † No.ij.q̄ dignitas seu bn̄ficiū pōt vacare tanto tpe q̄ḋ eius collatio deuoluat̄ ad sedē apostolicam.Et boc cōtingit qñ oēs superiores illius collationis vna cū ipso collatore babuerūt sex menses ad cōferendū ꝛ distulerunt cōferre.nā vltimo
c collatio deuoluit̄ ad papā.[c] q̄ḋ declara vt lati⁹ babetur in.c.lȝ.de sup.neg.p̄la. ¶ Not.iij.ibi dona-tio:q̄ḋ collatio dignitatis pōt largo mō appella-
d ri donatio.[d] ꝛ boc ideo q2 ex parte cōferētis est liberalitas in cui vult conferēdo:cōcor.c.si.de offi. vica.lib.vj.ꝛ.c.relatū.j.de ꝑben.ꝛ dicvt ibi latiuno. ¶ Not.iiij.vnā legitimā causam supprimendi aliquā dignitatē in ecclesia scȝ vt redditus cōuertant̄ in vtilitatē canonicoꝝ quib⁹ proprij redditus nō sufficiūt ꝛ ob boc cām debet etiam supprimi numerus ꝑbendarū: vt in.c.proxi.vbi de boc.
2 ¶ † No.ꝛ tene mēti semp q̄ḋ statuentes pñt rece-
e dere[e] a statuto cōfirmato per sedē apostolicā seu aliū superiorē ꝛ redire ad ius cōe pristinū nō ob-

g ¶ Illi renūtiare. Idē voluit Ang.in.d.l.olm.Car.ȝsi.cxxx.inci.i quadā ecclia catbedrali.Inno.in.c.accedētib⁹.in.ij.col.de ꝑuil.Lap.alleg. lxxxvi.inci.in.q.vertēte.in.iij.col.Adde Old.consi.cclix.in princ.ij.col.
b ¶ Tollitur.Adde Ant.de bu.cōsi.xliij.ꝫ.allegato.ꝛ qñ primū statutū tollatur per secundum.vide Alex.consi.cxxvi.iiij.lib.

stante licētia a superiore.Et idem tenet Bar.in.l. oēs populi.ff.de iusti.ꝛ iur.sed Bal.ȝ in.l.omniū. C.de testa.Soleo sic concordare:q̄ḋ aut statutum cōcernit principalē fauorē statuētiū:ꝛ ꝑcedat q̄ḋ primo dixi.Nā tūc cōfirmatio babet vim cuiusdā priuilegij cui possunt statuētes vt priuilegio renūtiare.ad boc adduco bonū tex.in.c.cum illorū. j.de preben. ¶ Si vero statutū cōcernit fauorem aliorū vel bonū publicū ita q̄ḋ nō mere ipsos statuētes:ꝛ tūc ꝑcedat opinio cōtraria. Ratio q2 ex quo superior confirmat videt̄ dispositionē suā fa-
f cere[f] q2 omnia nostra facimus quibus autoritatem impartimur.in.c.apostolice. de preben.li.vj. et in.l.j.circa mediū.C.de veter.iur.enu.Inferior aūt nō pōt legē superioris tollere:vt in cle.ne romani.de elec.Facit q̄ḋ not.Innoc.in.c.accedentibus.j.de priui.vbi singulariter dicit q̄ḋ si statutū ecclesie concernit principaliter vtilitatē vel bonorem ipsius ecclesie:non possunt canonici expresse
g vel tacite illi renūtiare[g] facit q̄ḋ ibi dicā. ¶ † Vl-
3 timo induco istū text.ad aliud not.dictū q̄ḋ si statuentes vel eorum successores veniūt scienter cōtra statutū vident̄ tollere statutū:ita q̄ḋ per vnicū actū contrariū statuto collegialiter factum tolli-
b tur[b] ipsum statutū.q̄ḋ videtur velle Bosti.ꝛ Io. and.in.c.ad audiētiam.de cleri.nō resid.Facit ad questionem Bar.post Cyn.in.d.l.oēs populi.vbi querit vtrū p secūdū statutū tollat̄ primū si in secundo nulla fit mētio de primo:ꝛ concludit̄ q̄ sic nisi primū baberet clausulā derogatoriā ad secūdū.Tunc eñ est opus facere mētionē de ꝑmo.ar. in.l.si quis.in prin.ff.de leg.iij.ꝛ.c.nōnulli.j.de re-
4 scrip. ¶ † In glo.ij.ibi sine autoritate pape doc. multū instāt ponēdo varias opiniones.Sed colligendo prestantiores sic distingue post Io.cald. Quod aūt querit̄ nunq̄d eps et capitulū possint minuere numerū ꝑbēdarū vel supprimere dignitatē in ecclesia:aut querit̄ nunquid possint augere numerū canonicorū ꝛ ꝑbendarū vel creare dignitatē in ecclesia. ¶ Et primo ꝑmitte q̄ capitulum sine epo ꝛ eps sine capitulo ista vel similia explicare nō possunt:q2 eñ sint vnū corpus non debet mutari status ecclesie sine consensu vtriusq̄.
i de quo vide q̄ḋ dixi.ꝫ.eo.ti.c.cū oēs.[i] ꝛ p Inno.j. de consue.cū cōsuetudinis.ꝛ per gl.in.c.ij.de verbo.sig.in.vj. Quomodo ergo resistet in boc: nunquid sine papa possit capitulū cū autoritate episcopi vel eps cū cōsensu capituli ista facere? Distingue ergo sic q̄ḋ aut numerus canonicorū seu prebendarū nō est cōfirmatus per papā nec iuratus:aut est iuratus ꝛ non cōfirmatus:aut est con-
k firmatus ꝛ nō iuratus.[k] Et primo prosequar nunquid possit capitulū cū autoritate episcopi augere numerū prebendarū ꝛ canonicorū. Aut eñ numerus non est iuratus nec confirmatus et in dubio potest augere si alia causa rationabilis non obstat.boc probatur in.c.dilecto. et in.c.vacante.
l de preben.Aut numerus est iuratus[l] sed non confirmatus et tunc aut canonici iurauerunt seruare statutum et possunt augere prius sublato statuto:vt no.in.d.c.dilecto.Aut iurauerunt serua-
m re contenta[m] in statuto:ꝛ tunc non possunt venire contra absq̄ autoritate pape:vt in.d.c.dilecto. si tamen cōtra veniant tenet creatio:sed incidunt in periurium.vt no.in.d.c.dilecto.facit quod not. Io.and.in regula quod semel.de reg.iu.lib.vj.in

i ¶ Cū oēs.Adde q̄ ibi addidit eal de.cōsi.ij.de testi.
Sebasti. Sapia.
k ¶ Iurat⁹.Vide ꝑ limitatiōe Fel. in.c.cōstitutus.in vlt.col.j.tit.i.vbi vī velle q̄ si statutū cōtineat plura debeat fieri derogatio specifica de omnibus.ꝛ babilitatio expressa a iuramento.
l ¶ Iuratus.vide Car.in cle.j.in.ij. cbarta.in ver.iij. quero.p totā illā q.de re.ꝛ per Io. an.in specu.in ti. de iurein.ꝫ.j.l v̄s. pe.addi.incipi.de statuto.ꝛ arcbi.et do.in.c.vnico.de cler.nō resi.in.vj. et in.c.si a sede.de ꝑben.eo.li.ꝛ bar. in.l.oēs populi.i xv.col.ff.de iust.ꝛ iur.bu.in.c.cum M.j.co.in.ij.co. Imo.post car.et But.in.c.cōstitutus.in.viij.col.de rescrip.arcbi.l.c. oē.xxij.q.j.Albe. in.j.pte statu.q̄ḋ. xvij.Pet.de ancba.in repe.c.j.ꝫ. eo.in.xxxv.cbar. v̄.q̄ro vlterius.ꝛ bal.in repe.ꝫ.ius autē ciuile.in.x. col.v̄.vlteri⁹ q̄ro. insti.de iure nat.
m ¶ Contenta.vide Io.de li.i cle. j.de reg.ꝛ ibi car. Bal.in proe.feu.i vij.colū.istū in.c. dilecto.in pe.col. j.de ꝑbē.et in.c.j. de bis q̄ fi.a maio.par.ca.ꝛ p oēs in.c.ȝstitutus.de rescrip.ꝛ Domi. in.c.in bis.xi.dis.
Zacbarias.
¶ Adde q̄ si tale statutū cui⁹ cōtēta canonici iurauerunt seruare sit iniustum poterunt ipsi a ꝑdicto statuto resilire et illis nō ob.tali iuramento ȝuenire etiam absq̄ pontificis auto.per glo.no.in.c.j.in ver.vestro.q̄ḋ met.cau. et glo.not.in.l.j.ꝛ ibi Nico.de nea.ff.de bis qui sunt sui vel alie.iur.cuā alle.sociā in.l.cos.de vsu.pro quib⁹ gl.est casus.in.c.j.de iureiur.ꝛ gl.si. c.ij.in ver.nulli.eo.tit.vbi si cōsiliarius q iurauit nō reuelare secreta cōsilij:potest illud cōsiliū illicitū absq̄ metu periurij reuelare.ꝛ illam gl. pro sing.ad boc alle.Ro.sin.dviij.idē tenuit Feli.in.c.ego.col.pe.et ibi etiam Pa.de iureiur.per gl.ibi in ver.nulli pandam.

b

a ¶ Decreti. Dicam plene in.c.dilecto.j.de pben.ꝛ vide hic p Fel.in.iiij. declaratione illius notabilis qd statuentes possunt recedere a statuto.

b ⁓ Sebasti. Sapia. ¶ Decreti irritātis. vide de hac clausula late per Feli.in.c.cum dilecta.in.xij.col.j.de rescrip.ꝛ aliquid per And.sicu.in c.si diligenti.in.x.col.de foro compe.

c ¶ Confirmatus. Vide Bu. in.c.p xi.in ver.scdo pre mitto.ꝛ etiā moder.intellige dū a modo autoritas b epi interueniat: alias solū caplm nō pōt sm Host. in sum.hu⁹ titu. §.qn constitutio.c ad fi.vers.cū queris an capitulū.et Do. in ca.ij.xxij. di. Jo.and.But. Imo.ꝛ Domi.h Inno.in.c.requisiti.in fi.glo. magne.de testa. Nec sufficeret autoritas vicarij nō habētis ad hoc speciale mādatū sm Do.post Joā.de deo in suis qōnibus in.c.fin.in.ij. col.de offic.vic.in vi.ꝛ Fede.ꝯsi.cexliiij.inci. si canonici.ꝛ sensit Lap. alle.vlti.in pn. et ad istū tex.dic qd ideo nō īteruenit ꝯsensus epi:q: re d uertebat̄ res ad statū ātiquū q̄ casu ꝯsensus als necessarius nō requiritur: ꝛ sufficeret tacit⁹ ꝯsensus epi Cal.in isto ti.con sil.ij.ꝛ pro primo dicto.vide Imo. hic.et Dy.in.l.in ꝯcedēdo.ff.de ac plu.ar.et intellige ēt q creata dignitate ꝯstituat̄ sibi dos: als creatio nō tenet sm Ro. deci.dxxiiij.inci.eps.ꝛ per Host.in sum.de eccle.edi.§.ij.v.sed ꝛ primo. ¶ Adde tu qs possit creare bñficiū ecclesiasticū ꝛ dignitates in ecclesia do. Prepositū in.c.j.xxij.dist.ꝛ Ro.ꝯsi.vlti.in.iiij.col.in prin. Car.cōsil. xxx.de pbē.ꝛ qd vicari⁹ sine spāli mandato nō posset interponere autoritatē voluit Cal.ꝯsi.iij.de offi.vica.vbi exponēdo gl.in.c.nemo.de con se.di.j.voluit qd vicarius gñalis habens spāle mandatum ad executionem testamēti nō possit interponere autoritatē edificationi monasterij per testatorem relicte:ꝛ dū dicit addēs.ā.quod ideo non interuenit cōsensus epi q: res reuertebat̄ ad naturā suā. Adde Ant.de but.cōsi.vlti. ꝛ adde qd licet creans dignitatē vel edificans ecclesiam teneatur illam dotare vt voluit gl.in.d.c.nemo.ꝛ do.de rot.vbi.ā.sub titu.de eccle.edi. tñ edificans capellā nō tenetur dotare: vt ꝯsuluit Jo.de ana. ꝯsi.xxiiij.

d Zacharias. ¶ Et nō pñt. Dum Abb.hic videt̄ innuere qd eps ꝛ capitulū possunt dignitatē ex causa supprimere et tollere dic hoc esse verū nisi talis dignitas fuisset ab alio q̄ a capitulo facta.ita limitat hic sing. do.Feli.hoc dictum Abb.col.viij.ver.ad secundum.circa hanc glo.

e ¶ Dictum Cal. Idē But. Imo. Do.hic.ꝛ pro hoc dicto vide Bald.in l.si quis presbyter.in.iij.no.C.de epi.ꝛ cleri.quod si eps vult ecclesiā simplicē facere collegiatā requiritur consensus patroni.idem si vellet eam erigere in cathedralem sm Pe.de anch.in.c.cū inferior.de ma.ꝛ obed. ¶ Adde tu qd Pe.de ancha.cōsil.xix.ꝛ consil.ccclxv.duplicato tenuit quod habenti gratiam ad beneficia vacatura etiam vno curato et dignitate motu proprio ꝛ cum clausula non obstantibus in dispensatione super etate non debeatur prebēda sacerdotalis: que ex ordinatione testatoris requirit continuam residentiam ꝛ qd illam assequi non possit qui habeat aliud beneficium.motus ea potissimā ratione ne fundatores retrahantur a fundatione vel dotatione ecclesiarū:ꝛ quod clausula:nō obstāte:tollit statuta et cōsuetudines ecclesie:nō aūt dispositionē testatoris:ꝛ vide omnino quod voluit Ro.consi.cccxx.

mercū. Aut numerus est cōfirmatus sed non iuratus: tunc si confirmatio est simplex tenet creatio.arg.hic in fi.ꝛ in.d.c.dilecto. Aut confirmatio est facta cū clausula decreti[a] irritantis[b] quicquid fieret in contrariū. Et subdistinguit̄ aut eni redditus ex postfacto excreuerunt.ꝛ tunc tenet creatio: q: in illa confirmatione subintelligitur clausula nisi redditus excreuerint.vt.j.c.pxi.aut redditus nō excreuerūt et nō pñt de nouo creare. Si vero numerus est iuratus ꝛ etiā cōfirmatus[c] tūc eo casu quo sola cōfirmatio impedit fortius prestatur impedimentū:cū cōfirmatio et iuramentū cōcurrūt. Sed vbi quodlibet per se nō sufficit ad impediendū: nec simul iuncta impedient q: iure nō probatur. ¶ Aut queritur an possit capitulū creare dignitatem in ecclesia:ꝛ tunc aut vult creare dignitatē oino nouā et non potest: q: ad solum papam pertinet creare dignitates: vt in.c.j.xxij. di.puta si velint statuere vt sint cardinales in eorum ecclesia. Aut vult creare vnā de dignitatib⁹ prius creatis: puta archidiaconatum vel archipresbyteratum:ꝛ potest.arg.hic in fi. Nam ista dignitas erat h extincta ꝛ ex facto capituli fuit nouiter instituta sine licentia pape. Nec obst.dictum glos.quod istud contingat ex consequentia prioris dignitatis quia cū dignitas esset prorsus extincta debet dici noua creatio. Et facit.xxi.distin. in nouo.quod etiam tenet Jo.and.ꝛ etiā modernis. Predicta procedunt respectu augmentationis seu creationis. ¶ An autē possunt diminuere numerum prebendarū ꝛ canonicorum seu supprimere dignitatē q̄ iam est creata. Aut non subest causa et nō possunt:[d] vt.j.co.ex parte.aut subest cā:ꝛ tūc si a papa vel eius autoritate numerus sit prefixus vel dignitas sit creata tūc nō possunt diminuere.arg.in.c.cū venissent.de iudi.ꝛ.c.j.ꝛ.ij. de cōfir.vti. Et hoc dictū tenēt cōiter doc. ¶ Ego limitarē hoc dictū: vez nisi causa diminuēdi esset orta ex postfacto. Nam quemadmodū potest fieri augmētū excrescētib⁹ facultatib⁹.j.eo.c.proxi.nō obstāte cōfirmatione pape:ita ꝛ diminutio diminutis facultatib⁹. Facit qd in simili no.glo.in.c.j. de confir.vti. Aut cessat autoritas pape:et tunc si aliqs ali⁹ a capitulo instituit illas pbēdas vel dignitates nō pōt caplm diminuere sine autoritate fundatoris vel heredis.arg.c.monasteriū.xvi. q.vij.alias.vj.qd est bene not. et originaliter fuit

5 dictū Host. † Et per hoc dictū Cal.[e] dicit se obti

e nuisse q eps nō pōt dispensare cōtra institutionē beneficij vel ipsam immutare vel ꝫ eam venire si ne consensu patroni:qd est semper no. Si ergo ex institutione bñficij collatio est fiēda pōbytero non

f pōt eps sine licētia patroni dispensare[f] vt ꝯferat̄ non presbytero. Ad idē adduco not.dictū Inno. in.c.si.de cleri.nō resi.vbi dicit epm nō posse contra statutū beneficij dispensare. Facit qd no.in.c. at si clerici.de iudi.in.ff.de adulterijs. Hoc limitarem nisi dispensatio haberet fieri ex necessitate ecclesie ꝛ patron⁹ nollet cōsentire.ad hoc adduco nota.dicta dñorū de rot.deci.cc.xcvj.vbi dicūt qd si patronus sine cā nō vult cōsentire pmutationi beneficij pōt eps hoc facere necessitate vrgēte sine cōsensu patroni:q: patronus non dʒ impedire magnā vtilitatē ecclesie.facit.c.j.de his q̄ fi.a ma. par.ca. Et ad primū dictum Hostiē.adde qd not. Pan.in cle.ne in agro.§.ad hoc.de sta.re.vbi dicit epm non posse beneficiū patronatū vnire sine

g cōsensu patroni.[g] facit.d.c.monasteriū. Aut non cōstat de fundatione alterius: et tamē si bona epi et capli sunt cōia non possunt supprimere: q: eps autorizaret in facto pprio. Sed dic q debet tunc recurri ad archiepm vel ad papā. facit qd not. in cle.ij.de reb.ec.nō alie. Et intellige qñ suppressio venit in eoꝝ fauorē. Si bona eorū sunt diuisa:tūc potest capitulū cū autoritate epi supprimere etiā dignitatem si subest legitima causa.argu.c.sicut vnire.de exces.pla. Predicta pcedūt nisi cōfirmatio pape cū clausula decreti obstet sm pdicta. Nō ob.pdictis.c.si.de verb.signi. vbi in diminutione fuit recursum ad papam q: voluntarie ibi cessauerunt. Vel forte eps ꝛ capitulū nō ꝯcordabant. Eodem modo dic ad.c.cum olim.de cōsue. vbi videtur probari q in creāda dignitate est recurrendum ad papā.ꝛ p hoc habes materiā gl. declara-

6 tam. ¶ † In glo.pen.in fi.[h] ex glos.habes quinq

b opiniones qualiter perdat̄ priuilegiū: ꝛ vltra gl. ponunt̄ alie multe opiniones.vñ in hac materia tot sunt opiniones quot sunt capita per que dis-

f ⁓ Sebasti. Sapia. ¶ Dispensare. Sentit ergo do. Abb.hic qd cū licentia patroni possit dispēsari q collatio q̄ fieri debet pōbytero ꝯferat nō pōbytero.ex quo dicit.d. Andr.ponit in quibusdā apost. q als consuluit in qōne tali.quidā.xiiij.annorū ex dispēsatione epi ꝛ cōsensu patroni pmot⁹ fuit ad capellā q̄ ex institutione beneficij nō erat ꝯferenda nisi pōbytero. dubitatū fuit an ille promotus debeat priuari ecclesia vł ipso iure sit priuatus si intra anū nō est effect⁹ subdiaconus dicit se ꝯsuluisse qd nō est pnatus nec priuādus q: doc. hic dicunt q eps cū cōsensu patroni pōt cōferre bñficiū nō hñti qualitates in fundatione appositas: ergo eps pōt dispēsare nō solū vt nō sit pōbyter sed nec diaconus vel subdiacon⁹: et idē cū epm.qd iste.xiiij.annoꝝ nō poterat infra annū habere subdiaconatū q: debet habere.xviij. ānos. cle.gñalem.ā eta. et qualita.vł etiā dispēsasse sup diaconatu: ꝛ ita dʒ limitari in.c.cū ex eo.cū gl.in v.sub diaconat⁹.cir.fi. de elect.in.vj.vbi Pe.de anch. no. q permissa dispēsatio l sacerdotio et residentia non cōprehendit sub diaconatū quem promotus debet suscipere.

g ¶ Venire sine ꝯsensu patroni. Adde Car.ꝯsi.xcix.inci.papa vniuit.ad fi.vbi alleg. Innocē.in.c.suggestū.de iurepa.idē si vult autorizare permutationi sm Cal.in tit.de rerū pmu.ꝯsi.ij.de quo p Do.in.c.vnico.in vlt.col.eo.titu.in.vi.ꝛ Lap.alleg.xcvi.inci.beneficia vacātia.in fi.et per Rot.deci.cccvij.incipi.pmutatio. Inno.ꝛ.cccxxi.inci.supposito.v.tertio. Inno.ꝛ alios in.c.qd in dubijs.j.de renū.ꝛ per istā in.c.cū dilectus. in.ij.col.j.de iurepatro.ꝛ ibi glo.i.ꝛ vide istum post Innocē.in.c.vnico. in vlti.col.j.vt eccle.benefi. Pet. de ancha. consi.cxvi.incipi.ex narratis.ꝛ istā in dicto.c.suggestum.ꝛ facit tex.cū gl.in verb.apostolice.ꝑ ibi plenius per Car.ꝛ Imo.in cle.q: contingit de religiosis domibus ꝛ restringe singulariter dictū Cal. tribus modis vt hic per Moder. inter quos est vnus modus qñ patronus cōsentiret vt cōditiones alterarētur sm oēs hic.ꝛ idē si heres patroni cōsentiret:ita expsse dicit hic iste. ꝛ per istā restrictionē obtinui bononie:vt pro vna vice possit eps cōsentiente herede patroni cōferre beneficiū nō habēti ordinē sacerdotalem a testatore appositū vt in spatro.cōferretur sacerdoti vt volēte herede eps conferat non sacerdoti.ꝛ ita dicūt hic moderni se consuluisse. ¶ Adde tu per Roma.consi.ccclxij.

b ¶ In glo.pe.in fi. Qualiter perdatur priuilegiū vide hic plene p Fel. facientē tres regulas cū fallētijs oportunis.ꝛ no.istā glos.tanq̄ magistrā.de materia recurre ad.l.quoties.C.de preci.impe.offer.et ad.c.si de terra.ꝛ ad.c.accedentib⁹.de priui.ꝛ ad.l.voluntarie.C.de execu.tut.ꝛ ibi plene p Ly.ꝛ ad.c.suggestū.de deci.ꝛ ad.l.gñaliter.C.de epis.ꝛ cler.ꝛ distingue casus vt h p istā Barba.ꝛ Feli. ¶ Adde tu qualiter perdatur priuilegium. Alex.consi.cxxxvi.j.lib.ꝛ.cc.xiij.ij.lib.ꝛ.cclij.

Zacharias. ¶ Adde eūdē Alex.ꝯsi.xxxiij.incip.visis ꝛc.vol.v.ꝛ Ludo.ro.ꝯsi.clxxx. Dy.in regula decet.ꝛ ibi do.hoerij in apost.ij.ad cū.de reg.iu. Jac.rebuf.in.l.si qs.la.ij.nu.j.ꝛ in addi.ad cū.C.de decu.lib.x.

currit

a ¶ Secūdo casu. Limita istud dictū nō pcedere qñ quis nō est vsus privilegio qr nō fuit data facultas vtendi glo. est solēnis in abbate sancti Siluani in v. donec. ibidē ad fi. j. de verb. sig. & faciūt quinq; similia que ponit modernorū princeps domi. Jas. in. l. falso. C. de diuer. rescri. que omnino vide qr facient tibi honorem. Aeneas falconius.
Anto. Francis.

¶ Qualiter pdatur privilegiū: an per nō vsum illud pdat. vide Bart. post text. in. l. i. ff. de nundi. Et an dstructo loco cui concessum est privilegiū intelligatur sublatum esse privilegiū: vide gl. in. c. & hic dixim' vi. q. vij. et habet per Inno. & doct. in. c. cum ex iniun cto. de oper. noui nuntia. Et adde q cum mens cōcedentis privilegiū in dubio sit inferre leue preiudiciū tertio: si privilegium incipit a enormiter ledere ipsum privilegiū perdit & reuocat vt in. c. dilecti. de deci. & no. gloss. in c. ad audientiam. eo. tit. & habet in c. in his. de privi. Et vtrū privilegiū concessuz ecclesie pditur ppter delictum canonicorū: vide gl. i. c. privilegiū. xi. q. iij. et gl. in. c. ita nos. xxv. q. ij. Et vide spec. in ti. de instr. edi. in. §. nūc videdū. in versi. si his. vbi 7 enumerat casus i quib' perdit privilegiū. Et an privilegiū cōcessum rōne religionis: 8 cessante religiōe cessat ipm privilegiū: vide no. in. c. abbate. de verbo. signi. & habet per glo. in. c. gñaliter. xvi. q. i. & vide tex. in. c. nup. de pbē. li. vi. vbi habetur q privilegiū cessat & pdit cessante cā privilegij: qd intellige vex: nisi i rescripto sit apposita clausula. quod privilegiuz ppetuo duret: vt not. in cle. ij. de rescrip. & ibi per gl. fi. Et an causa superueniēs faciat cessare privilegiū c vide Jo. and. in ca. ij. de immu. ecclē. Et adde quod privilegium durat etiam finita dignitate vt no. glo. in. l. i. C. de magi. lib. xij. & in. l. eam legem. C. de excusa. mu. & in. l. titia. §. vsuras. ff. de lega. ij. Et adde quod negans id quod est causa sui privilegij perdit privilegium: vt in. l. si dubitetur. in. §. i. & ibi gl. & Bar. ff. de fideius. Et an destructa ecclesia si reficiatur an privilegiū duret vel resurgat. vide Bar. in. l. q vsumfructū. ff. de vsufr. Et adde q si l studio Paduano cōcederent omnia privilegia studij bononiēsis destructo studio bononiēsi: nō ppterea studiū paduanū pderet privilegia q̄ solitus erat habere studiū bononiēse iā destructū: vt not. voluit Jac. but. in. l. oīa. et ibi ple. per bal. C. de epi. & cle. Et vide not. gl. l auť. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi opor. que dixit q privilegiuz iuris cōis nō tollit per gñalē cassationez privilegiorum: qd est notandum.
Zacharias.

currit ista materia. Sed mihi placet distinctio Jo. an. aliquibus additis: qr aut querit de rescripto delegatorio iurisditionis quanto tēpore perdatur: et dic vt dicetur in. c. si antē. & c. plerunq;. j. de rescri. & est tex. not. in. l. falso. C. de diuer. rescri. & ibi maxime p Bal. ¶ Aut querit de privilegio: & tunc aut habet tps annexū et standū est tempori determinato: vt in. l. quoties. C. de pci. impe. offe. quod intelligo nisi cōueniat ante tempus quo casu dicendū est: vt. j. dicā. Qñq; privilegiū habet in se causam tacitā vel expressam & ea cessante cessat privilegiū. pone exēplū in. c. suggestū. de deci. melius in. l. generaliter. C. de epis. & cler. canonizata. xvi. q. i. Aut sumus extra istos casus: et tunc aut privilegiū cōceditur circa iudicia: aut circa negotia. Primo casu aut ad agendū aut ad excipiendū. Si ad agendū: durat tāto tempore quāto durat actio: vt. l. si cum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cau. Si vero datur ad excipiendum: tunc est perpetuum: vt in. l. pure. ff. de doli excep. Nisi comprehendatur in culpa in non excipiendo tēpore quo agitur cōtra eū. arg. in. l. pōpo. §. rati. ff. de procu. Secūdo casu^a principali: aut privilegiū datur ad aliquid faciendū et perditur spatio decē annorū si privilegiatus eo non vtitur vt est tex. multū notabilis in. l. i. ff. de nundi. Ubi dicit qd si princeps concedit ciuitati privilegiū nundinarum: et ciuitas nō vtitur eo per decēniū: illud perdit. Et per hoc dicit ibi Bar. qd si princeps det privilegium studio generali quo ciuitas non vtit per decēniū illud pdit. hoc tñ nō procedit si confert ecclesie: vt j. dicā. Aut datur ad non faciendum: et si aliquid reseruauit sibi princeps non potest privilegiatus illi renuntiare nisi quatenus particulariter eum tangit: vt in. c. cum tēpore. de arbi. Aut princeps nihil reseruauit sibi: & tunc aut fuit cōcessum persone priuate aut cōmuni vel ecclesie. Primo casu perdit p vnicā cōtrauentionē. Et intellige si directe obuiatur illi privilegio. Et iste est casus hu' c. & optime facit. l. ij. C. de iu. do. impe. & vide oīno quod no. Barto. in. l. i. C. de his qui in priorū credi. loco succe. † vbi videt velle quod privilegiat' ne soluat prestantias si sponte semel soluit preiudicat sibi in futurū nisi fuerit protestatus ^b vt ibi et not. hoc vltimū de protestatione. Item pōdera quod dixi si directe obuiet: qr secus si non directe vnde † si quis habet privilegiū generale ne subeat aliqua munera publica vt honores & sponte acceptauit vnum non preiudicat sibi in alijs: nec etiā in illo si denuo eligatur ad illud: vt in. l. voluntarie. C. de excu. tut. nisi acceptauerit decurionatū. qr ex illo officio assumit ad alia officia id acceptādo illud videtur sibi preiudicare. arg. c. translato. de co. Secūdo casu non perdit nisi legitimo tēpore pscribat: & iste est casus in. c. si de terra. & c. accedentibus. de privi. Et est ratio. qr singulares persone non possunt per contrauentionē eorū renuntiare privilegio concesso ecclesie: adeo expectatur legitima prescriptio. & per hoc dico quod attenta ratione est facienda differentia aut concedat priuato an ecclesie: qr per cōtrauentionē perdit privilegium ex tacita renūtiatione. Ideo debemus considerare an et quando contrauentio inducat renuntiationem validā. Nam in priuato quelibet directa conuētio inducit renuntiationē validam. arg. in. c. cum renūtiatur. xxxij. q. i. qr cōplectitur contrariū. Sed in ecclesia nō potest inducere illā renuntiationē validam: qr sicut expresse non possunt canonici renūtiare privilegio^c concesso ecclesie: ita nec tacite. vt not. Inno. in. d. c. accedentib'. Ideo in ecclesia expectatur tempus legitimum. Unde idem dicendū in alio qui ex contrauentione nō posset renuntiare privilegio. Et ex his infertur ad limitationem huius. c. quod si istud privilegium respexisset vtilitatem ecclesie: ista vnica contrauētio preiudicasset canonicis respectu vtilitatis eorū dūtaxat: sed respectu vtilitatis ecclesie possent allegare privilegium nō esse sublatum vt no. vult Inno. in. d. c. accedentib'. & probat ratione predicta. Item dic vbi privilegiū datur respectu plurium personarū vel pluriū rerum: qr licet quis contrauenīat in vno non censet renuntiare respectu alterius: & sic videt velle tex. no. in. l. volūtarie. C. de excu. tu. & ibi videas per Cyn. plene de hac materia. Et hec vt dixi sufficiant ad quandā instructionē materie: qr longissimū esset per singulas causas complecti: vt dicit gl. hic in fi. & bene. Et per predicta dicerē quod vbi canonici possent renuntiare privilegio ecclesie indulto p vnicam contrauentionē directā perderet privilegiū qr vt dixi cōtrauentio ponderat ad inferendā tacitam renuntiationē: et nō est differentia regulariter an aliquid fiat expresse vel tacite.

1 ¶ Canonici sunt tot instituēdi in ecclesia quot commode possint viuere ex redditibus.
2 Statutum factum a capitulo continens priuatā vtilitatē tollit antiquam consuetudinē continentem fauorem ecclesie.
3 Collatio beneficij facta precibus alicuius valet si preces sint iuste: als secus.
4 Numerus certus canonicorū si fuerit statut' & cōfirmatus a papa intelligit nisi facultates ecclesie excrescāt: nā tūc poterit numer' augeri. 18. 21. 27.
5 Clausula solita apponi in aliquo instrumento si fuerit casu omissa habetur pro apposita.
Consuetū qd est apponi habetur pro apposito.
6 Statuētes possunt venire contra statutū etiā per superiorē cōfirmatum: licet cōtineat talem materiam quod sine superiore statutum non valuisset.
7 Prebende que postea instituuntur in ecclesia nō debent esse minoris valoris q̄ prebende antique.
8 Reddit' excrescētes ecclesie debēt deputari pro canonicis nouiter receptis: vel ex eis fiant noue prebende: vel conuertantur in vtilitatem ecclesie.
9 Consors eiusdem litis potest agere pro consorte sine mandato dūmodo caueat de rato. et istud cōsortium quomodo contrahatur.
10 Coniuncta persona non admittit ad agendū pro cōiuncta in his que requirūt speciale mandatū.
Coniuncta persona etiā pater non posset recipere solutionem citra mandatum.
11 Exceptio competens post lit. contesta. potest opponi lite contestata.
12 Coniuncta persona dicitur respectu sanguinis: & non alio respectu.
13 Allegans turpitudinem suam auditur vbi vertitur periculum animarum.
14 Prebēda si fuerit collata duob' quis pferatur.
15 Protestatio materiā vide plene hic.
16 Canonicus potest esse quis sine prebenda. 31.
17 Canonicus quis nō potest fieri cum isto pacto vt non possit petere prebendam. 24.
18 Protestatio non extenditur ad futura verosimiliter non cogitata.
19 Protestatio an & quando tollatur per actum contrarium.
20 Sponsus cognoscens sponsam carnaliter & protestatus quod nolebat per hoc contrahere matrimonium: an valeat talis protestatio.
21 Laicus vtrum possit habere prebendam. 23.

b ¶ Nisi fuerit protestat'. adō istud dictum Pañ. esse intelligēdum de cōtrauētione vniuersali respiciēte actus futuros: et ita loquit Bart. alle. per eū in. d. l. j. de his q in priorum &c. pro quo facit tex. in. l. si debitor. §. i. ff. quib' mod. pig. vel hy. sol. & ibi Bar. idē in. l. ille a quo. §. si testamēto. ff. ad treb. Nā si cōtrauentio esset i actu particulari non vř necessaria protestatio de qua h̄ ita not. Barto. in alleg. l. i. Bal. consil. cccxxxvij. inci. super primo. vol. iij. Alexan. consi. cviij. volumi. iij. et consil. cxvi. col. iij. §. nunc attingo. volumine. ij. et consi. ccxix. colum. vij. versicu. ad idem. codē volumi. Mod. hic. & Ro. consil. cclij. incip. pro decisione. in fi.
Sebasti. Sapia.

c ¶ Renūtiare privilegio. Adde pdictis quod privilegium concessum potest reuocari ex omni causa ex qua potest reuocari donatio ita vult Imol. in c. proxi. colū. ij. et ideo Bal. in. l. ij. in fi. C. de liber. et eo. li. qd declarat Deci. in ca. nouit. colum. vij. versic. quarto fallit. j. de iudi. vt procedat in privilegio concesso ex liberalitate: secus in privilegio concesso ex aliqua causa onerosa et ibi late tangit quando privilegiū concessum possit reuocari.

a Congrue viuere. Adde per Oldra. consi. cclx.
b Absq prebenda. Adde Fede. de sen. consi. ccxe.
c Sebasti. Sapia. Collatio beneficij. Adde qd dicit Bald. in l. tutor. §. que tutoribus. ff. de excusa. tut. q si papa promouit suu nepote in cardinalem caro hoc sibi reuelauit non spiritussanctus. Zacharias.

25 Statutum dicens q eligendus in canonicu soluat aliquid est simoniacum quando eligitur tempore receptionis.
Consuetudo no est simoniaca hoc dictis: & quare aliud in statuto & aliud in consuetudine.
26 Canonicus receptus qui spote aliquid dat alijs canonicis non comittit simonia: licet ibi sit statutum quod aliquid det &c.
28 Ecclesia diues debet alteri ecclesie supplere.
29 Promissio canonicatus vel prebende non valet: sed si pmo recipit in canonicu tz pmissio pbede.
Canonicus receptus vltra numeru que iura habeat in capitulo: & an habeat portiones &c.
31 Dñium non acquirit sine traditione vel vsucapi. intelligit circa teporalia: sec⁹ tn est in spualibus.
32 Doctor receptus in collegiu vltra numeru qua vocem habeat in collegio.
33 Papa vel alius iudex superior si incepit cognoscere super aliqua causa an videatur illam de manu inferioris tollere: adeo vt processus coram inferiore non teneat.
34 Processus pendeas cora duob⁹ iudicib⁹ ordinarijs & paribus an vterq processus valeat: & quid si sint late due sententie contrarie.
35 Judicium debet finiri vbi est ceptum: qd intellige si excipiatur: secus si no excipiatur. na tunc valet processus vtrinsq.
36 Sententia contra sententiam an valeat.

Cum. M. Habet materiam prolixam et subtilem. et hoc dicit in summa. Si capitulum contra suam constitutionem de certo canonicoru numero aliquos recepit in canonicos de superexcrescetib⁹ fructibus eis prouidere tenetur. vel aliter ad idem. Non obstante certo canonicoru numero etiam per papam confirmato prouidendum est receptis vltra numeru de superexcrescentibus fructibus: maxime si voluntarie per canonicos fuerunt recepti. Diuiditur in tres partes. In prima ponitur allegatio pro. M. et socijs. In secunda pro capitulo ibi: verum. In tertia diffinitio. ibi: mandamus. Casus literalis. Canonici ferrarieses vt maioribus redditibus abundarent: statuerunt numerum xiiij. prebendarum in ecclesia ferrariensi preter id quod mense communi deputarunt vltra antiqua consuetudinem ipsius ecclesie postmodum vacauit quedam prebenda in ipsa ecclesia canonici cotra consuetudinem ipsam voluntarie venientes. M. & quatuor socios suos canonicos receperunt nullis prebedis assignatis eisdem. & quauis redditus illorum essent plurimum augmentati noluerut eis de superexcrescentibus redditib⁹ prouidere: et ideo inter dictos quinq et capitulum questio mota fuit super hoc cora domino papa. tandem ad sedem apostolicam questio est delata coram domino papa. omnia ista ex parte illorum quinq fuerut proposita. Ex aduerso ex parte capituli fuit propositum quod in ferrariensi ecclesia quatuordecim prebendarum numerus fuerat constitutus & a sede apostolica confirmatus. tandem cum vna prebenda in eadem ecclesia vacasset ad instantiam quorundam receperunt duos ad eam: & postmodu ad preces episcopi dictum. M. et quendam alium sine preiudicio constitutionis predicte in canonicos receperut: ita quod ipsi de canonicatu nihil perciperent donec primi duo essent prebendas integre assecuti: & redditus qui per ipsorum industriam excreuerunt: deputauerunt communi mense, que minus sufficiens erat: quos dicti quinq sibi contra costitutionem predictam petebant in beneficium assignari. Istis et alijs allegatis mandat papa iudici quod cum in constitutione predicta et cofirmatione apostolica vel fuerit vel esse debuit sicut cosueuit expressum: nisi intantum excreuerint ecclesie facultates quod pluribus possint sufficere competenter et ipsi canonici contra constitutionem suam receperunt quatuor ad vacaturas prebendas vltra numerum constitutu faciant superexcrescentes redditus predictis quinq canonicis assignari: ita qd si ex eis equales cum alijs possint habere prebendas quod superfluu fuerit in comunes vsus conuertatur antiquis canonicis prebendas suas percipietibus consuetas: reuocatio in statum pristinum quicquid ab alterutra partiu in preiudicium alterius post motam questione cora episcopo ferrariensi circa prebedas vel preces fuerit at-
1 tentatum. Ber. † Not. primo vnam legitimam causam restringendi numerum prebendarum et canonicorum quando scilicet redditus prebendarum non sufficiunt ad sustentandum congrue canonicos. na tot sunt instituedi in ecclesia quot
a possint congrue viuere ᵃ ex redditib⁹ illius: vt in c. i. de instit. & c. vnico. de sta. reg. lib. vi. et puto per ea que dixi. s. c. proxi. quod episcopus cum capitulo possunt numeru antiquu restringere ex pluribus prebendis constituendo pauciores. tendit enim in dedecus ecclesie quod canonici qui constituerunt vnum corpus cum capitulo non possint
2 ex redditibus cogrue sustentari. † Not. secudo ibi: contra antiquam consuetudinem quod valet statutum capituli priuate vtilitatis nutritiuum contra antiquam consuetudinem fouentem vtilitatem publicam et spiritualem: quod intellige qn subest rationabilis causa sic statuendi vt hic erat. Et sic nota generaliter qd contra antiquam cosuetudinem ecclesie potest ex causa rationabili fieri nouum statutum. facit ratio ca. non debet. in princip. i. de consanguinita. et affinitate. Nota tertio quod potest quis recipi in canonicu absq
b prebenda. ᵇ potest ergo ius canonie existere sine prebenda: no tamen debet multi sic recipi ne tendat in dedecus ecclesie. & vide ad hoc bonam glo. et quod ibi dixi in c. dilectus filius. s. de prebend.
3 † Quarto nota. ibi: ad instatiam. & ibi: ad pre-
c ces. quod tenet collatio beneficij ᶜ facta ad instantiam vel preces alicuius. & intellige non de preci-
d bus carnalibus ᵈ sed de iustis et spiritualibus, ᵉ
e de quo vide bonam glos. in c. tuam. de eta. et qualita. & i. qd. i. c. sunt nonnulli. Not. quinto quod licite capitulum vltra prebendas distinctas per singulos canonicos possidet bona communia que dicutur de mensa ipsius capituli. nam ex illis sustinet capitulum onera comunia. Item solent diuidere fructus illorum bonoru in fine anni inter ipsos canonicos. Item deputare pro distributionibus quotidianis. et de his vide bo. gl. in c. vni-
4 co. de cle. non resi. lib. vi. † Item no. & tene menti qd in constitutione de certo numero etiam per papam confirmato intelligitur clausula nisi redditus ecclesie intantum crescant quod pluribus sufficiant. Ex hoc infertur quod augmetatis fa-
f cultatibus ᶠ ecclesie debet numerus canonicorum
5 augmetari & sic antiqua costitutio tolli. † Not.
g ibi sicut consueuit: ᵍ et tene menti quod clausula

d De precibus carnalib⁹. Adde tu ne fallaris per dictu do. Abb. h & in c. constitutus. de rescrip. dum voluit q collatio beneficij si fieret ad preces carnales alicuius: s3 ad preces spuales: vt per eu et apost. quod ita crude no sunt intelligeda hec verba q dicam⁹ nos no posse parentibus nostris carnalib⁹ vt nepoti bnficiu conferre: qz possum⁹. not. ide abb. in c. dilecto. de preben. imo etia filio pprio no. gl. & ide Abb. in c. qz clerici. de iure patro. & in c. consuluit. eo. tit. et in c. fi. de instit.

e Spiritualib⁹. Adde gloss. in c. moyses. in v. rogauerut. & ibi do. viij. q. i. & glo. fi. in c. in qbusda. i. q. i. et gl. in sum. viij. q. ij. & in c. i. ea. q. & ca. & in c. veniam. in ver. vt deprecamini. xxxv. q. ix. & glos. in c. vt nostru. in v. carnalitate animi. et ibi Imol. post alios. s. vt eccl. benefi. et btu Tho. ij. ij. q. c. ar. v. ad fi. et qd hr in sum. pisana in v. acceptio psonaru. v. vtru peccet eps & de sentetia lata p preces. vide gl. i. c. quenor. ad fi. xi. q. iij. & angel. in l. venales. C. qn puoc. no est nc. & tex. in l. furti. §. pact⁹. ff. de in fa. Hosti. & But. i c. tua. h allegato. Adde spec. in titu. de simo. vbi format libellum rone pcu. & inqua tu addes no videtur facere differentiam inter iudice corruptu pce vel ptio. Adde tn qd est usus q si quis rogat iudicem in criminali vt iudicet p ipso punit in certu aureis. per l. i. §. i. circa gl. ff. ad l. iul. de ambi. & in Roma. sing. suis fo. viij. Anto. Fra. Et an & qn preces carnales inducat simonia. vide ao. glo. in c. sciant. de elec. lib. vi. & habet in c. cu essent. de simo. & per Inno. in c. tua. de eta. & quali. & no. in l. obseruare. ff. de offi. psi. et adde q preces importune absq dubio improbant q exsperant metu. vt not. Innoc. in c. petitio. de iureiur. & not. in l. i. in §. q onerande. ff. quaru re. actio no da. & ideo tales preces inducut ambitione & phibent regulariter. vt l. i. si postq. C. de epi. & cle. & hr in l. arbitrorum. & ibi p Bal. C. de arbi. & per Host. et Jo. an. in c. tua. de eta. & quali. & qd preces carnales importune inducat simonia. vide gl. i c. p inqsitione. de elec. & no. p Bal. & alios in l. fin. C. si quis aliquc testa. probi. preces aute iuste no sunt prohibite neq inducut simonia imo sunt exaudiende. vt i. c. venia. xxxv. q. ix. & in l. atilicinus. ff. de seru. rust. pred.

f Facultatibus. Add tria plebra dicta Ang. i aut. vt deter. sit numerus clericoru. i v. postea vero. p illu tex. sed vltimum ei⁹ dictu pot impugnari p tex. in l. id qd. ff. de peri. & como. rei ven.

g Sicut consueuit. Istum tex. notant multi But. Imo. & Bal. dicit no esse meliorem text. i iure. qd illo qd solet apponi i Scta habet p apposito etia si non fuit scriptu. & tex. not. in l. fi. in fi. C. de fideiusso. et ibi Bal. & Bald. in l. i. ad fi. ff. solu. matrimo. & in rubri. C. de fide instr. in iij. col. & in l. fidei co. §. seruo. ff. d le. iij. & in rubr. C. de his q in frau. credi. in vlti. colum. & in l. imperator. in vl. col. ff. de statu homi. et l. i. ita demu. de procur. & Bart. l. i. si pri⁹. §. recte. ff. d aqua plu. ar. Innoc. in c. olim. in pn. i. de verb. sig. istum in c. certificari. i pn. de sepul. et in c. i. d. de sum. tri. tex. & doc. in l. quod si nolit. §. qassidua. ff. de edil. edi. & in l. excepto. C. loca. l. si pignore. §. fi. i ver. vsu. & ibi doc. ff. de pig. act. et in l. vniuersoru. ff. e. l. qui semisses. ff. de vsur. c. ceteru. in ver. terre consuetudo. de donatio. Barto. in l. si procurator. in prin. ff. de fur. fis. & in l. fina. in princip. ff. de his que in frau. cre. & in l. bene a zenone. C. de quadri. presc. Barto. in rubri. C. de exer. ad fi. & Ro. consi. cxvij. incip. visis. Ange. in l. i. ff. de iurisdi. om. iudi. & in §. emphytcosim. in aut. de non aliena. Bal. in l. i. C. si ob pub. pensi. & in l. liberti. in v. colum. C. de oper. liber. Bar. in l. i. C. de solita

pascu.publi.vel priua.lib.xi.et in.l.domini prediorum.C.de agri.⁊ cen/
si.lib.xij. Pet.de anch.in.c.cū episcopus.de offi.ordina.in.vi. Innoc.et
Abb.in.c.consuluit.de offi.delega. Innocē.in.c.cum nobis olim.vltra
medium.de elec.per istum.in.c.ij.de testi.cogē.ho. tex.in.c.quod trans/
lationē.de offi.leg. Bal.in addi. Specu.in titu.de loca.⁊ in.l.si.post p̄n.

6 solita apponi [a] de stilo curie:debet subintelligi si
casu nō fuit expressa.sic dicimus in cōtractib⁹ vt
videant̄ geri s̄m cōsuetudinē loci:licet hoc nō ex
primatur in contractu.ad hoc.l.quid si nolit.§.qr
assidua.ff.de edil.edi.not. Bart.in.l.nemo est qui
nesciat.ff.de reb.dub.vbi per hoc dictum dicit ꝙ
si in loco studij doctores solent quandoq̄ legere
per substitutos intelligitur tacite hoc in contra/
ctu conductionis expressum vt possint s̄m cōsue/
tudinem legere per substitutum:⁊ facit ad predi/
cta ho.tex.in.c.causam que.ẜ.de rescrip.vbi clau/
sula solita apponi in certo loco si transponit̄ con
tra ius intelligitur inserta in loco:⁊ est tex. nota.
6 ¶ † Not.ibi in derogationē sue cōstitutionis.qđ
statuentes possunt venire contra constitutionem
propriam:licet fuerit cōfirmata per superiorem:
⁊ licet cōtineat talem materiā quod sine superio/
re statutum non valuisset.qđ est not.⁊ limitādum
s̄m ea que dixi.ẜ.c.proxi. ¶ Item not.ibi: cū in/
tegritate.quod vbi numerus canonicorum venit
ex causa ampliandus non confunduntur preben
de antique sed eis in sua integritate remanenti/
bus ex alijs redditibus constituuntur noue pre/
7 bende. ¶ † Item no.ibi pares quod omnes pre/
bende tēpore institutionis debēt esse pares.vnde

C.de fideicō.et in
l.si quādo.in p̄nc.⁊
C.de inoffi.testa.
⁊ plene p moder.
hic Bart. Ange.
Imol.⁊ Ro.in.l.
heredes.§.cū ita.
ff.ad trebel. Pe.
de anch.in.l.tres
fratres.ff.de pac.
Bal.in.l.precib⁹.
in.xviij.col.C.de
impub.et Imo.l
ca.potuit.ad finē
de loca.
¶ Adde tu Ale/
xan.cōsi.lxxviij.
iij.lib.vbi ponit
an notari⁹ tenea/
tur apponere in
instr̄o ea q̄ sunt d
consuetudine.⁊ p
eundē ɔsi.xxviij.
ij.li.vbi ponit an
constitutum ve/
niat ex natura vē
ditionis.
Zacharias. ¶ Adde tu ꝙ istud dictum do. Abba.qui dicit notariū
posse apponere clausulas cōsuetas habere locū in notario rogato qui
fecit instrumentū:secus autē de alio qui non fuit rogatus de illo instru
mēto:sed ex officio vel statuto extēdit illud qr solū pōt ponere clausu/
las quas in originali comperit al's nō.ita not. Hypol.de Marsi.singu.
xxiij.inci.in iure clarū est.qui alleg.pro hoc. Bal.sing.in rub.C.de fide
instru.col.vi.versi.quarto querat̄.pro quo etiam vide Barba.remissi/
ue in.c.ij.col.ij.de preca.vbi tenet expresse dictum de quo hic nō habe/
re locū in instrumentis que non sunt in fieri. ¶ Adde tamen qđ etiam
notarius rogatus q̄uis possit ponere clausulas cōsuetas etiā si a par/
tibus non fuerit dictum vt hic:tamen non poterit iuramentum appo/
nere etiam si sit de consuetudine qđ apponatur nisi apponat̄ qđ possit
illud instr̄m extendere ad ɔsiliū sapiētis. Dictū fuit sing. Ant.de but.
et Abb.post eum in.c.pen.de iureiu.⁊ Alex.in.l.gallus.§.idem credē/
dum.ff.de libe.⁊ posth. Nec omitto ꝙ q̄uis notarius siue rogatus siue
non apponat clausulas in instr̄o aliquo nihil operant̄ dicte clausule si
pars cuius interest illas nō intelligat puta inseruit notari⁹ in aliquo
instr̄o inter rusticos cōfecto qđ alter renūtiabat ɔdictioni indebiti.cō
di.sine causa.⁊ omni alio iuri ⁊c.ita no.dixit Bart.in.l.si.§.idem quesi/
uit.per illum tex.ff.de cōdi.indeb.quod dictū pro valde no.refert ⁊ se/
quitur do. Alex.consi.xlij.incip.super premisso.col.iiij.in princ.volu.i.
vbi pro hoc alleg.l.doli.ver.diuersum.ff.de noua.quibus adde glos.in
l.si tutor.ff.de bo.pos.ti.gene.⁊ Old.ɔsi.cccxxij.inci.factū tale est.col.ij.
Anto.Fran. ¶ Quantū ad presentē materiā quādo notarius est ro/
gatus conficere instrumentum qualiter debeat illud conficere. addas
qđ debet scribere quatenus est rogatus ⁊ partes dicūt non aliter.vt in
§.nos autē.in auť.de tabellio.⁊ habetur per Bart.in auť.si quis in ali/
quo documēto.C.de eden.⁊ habetur per Ioā.de imo. in.l.sciendū.ff.de
verb.obli.⁊ per do.Car.⁊ in cle.i.in.§.i.de iureiur.vbi dicit ꝙ de neces/
sitate debet esse rogatus a partibus. Et adde quod non debet scribere
notarius quādo cortina esset in medio contrahentiū ita quod ipse pos/
sit videre ⁊ contrahentes ⁊ deducta in contractu:⁊ ideo debet esse cau/
tus vt debeat videre proprijs oculis vt pulchre declarat Bal.in rubr.
de fi.instr.in.i.col.nō eñ debet scribere nisi qđ vidit vel audiuit:et tunc
debet facere mētionē ꝙ audiuit.vt no. Inno.in.c.fraternitatis. de he/
reti.⁊ p Bal.in.d.rub.in.iij.col.in.c.cū precibus.C.de probat. Et quod
notarius debeat primo rogari ⁊ postea stipulari ⁊ deinde publicare ⁊
cōficere instrumentū vt per Bar.in.l.generali.in fi.C.de tabu.lib.x.⁊ si
notarius stipulat̄ pro alio debet cōcipere verba hoc modo talis pro/
misit mihi notario stipulāti p seio.ita Bar.in.l.nec eñ.in.§.eorū.ff.de
adop.⁊ debet esse cautus notarius vt non roget̄ in loco occulto:qr licet
instrumentū valeat:tamen reddit se suspectum s̄m Inno.in.d.c.i.de fi/
de instr. Et adde qđ notarius potest extendere prothocollū suum et in
eo omnia ponere que declarent mentem contrahentium vel testatoris
non mutata substantia.⁊ si instrumentum sumptū ex prothocollo bre/
ui sit plenius cum pluribus clausulis ⁊ verbis extensis nō dicitur fal/
sum. Alius vero notarius qui nō fit rogatus de instrumēto non potest
extendere prothocollū alterius:sed debet illud publicare de verbo ad
verbum nihil addendo vel detrahendo.vt per Bald.in rubri.C.de fid.
instrumen.in.viij.col.⁊ habetur per Spec.in tit.de teste.in.§.i.in versi.
item quod aliquid.addendum tamen est quod notarius debet exten/
dere prothocolla sua s̄m consuetudinem suam vel s̄m consuetudinem
generalem aliorum notariorum si de sua non constat.ita Bal.in dicta

prebende successorum vel nouiter institnēdorum
non debent esse minoris valoris q̄ prebende an/
8 tiquorum. ¶ † Item not.quid faciēdum de red/
ditibus ecclesie supercrescētibus debēt enim de/
b putari pro canonicis nouiter receptis [b] seu fieri
ex illis nouas prebendas vel conuerti ad aliā vti
9 litatem ecclesie. ¶ † In glo.i.ibi: haberet māda/
tum.vult ergo glos.dicere quod iste.M.fuit ad/
missus pro alijs nouis canonicis ad agēdum ex
duplici capite. Primo:qr habebat mandatum et
hoc patet in antiqua. Secundo qr erāt consortes
eiusdē litis. Nā speciale est in consorte: vt quēad/
modum cōiuncta persona potest agere pro con/
iuncta sine mandato: prestādo tñ cautionē quod
dominus habebit ratū vt in.l.sed et he.ff.de pro/
cu.⁊ in.c.nonnulli.in fi.ẜ.de rescrip.ita ɔsors eius
dem litis potest agere pro cōsorte sine mandato:
prestita tamen prius satisdatione:nō tñ admitti/
tur nisi primo cum omnibus fuerit lis contesta/
ta:vt in.l.ij.C.de consor.eius.litis.⁊ istud consor/
tium contrahitur ex cōmunitate cause ⁊ litis: vt
not.in.l.si petitor.ff.de iudi.vide quod legi. ⁊ not.
c in cle.religiosus. [c] de procu. † non tamen admit/
10 titur coniuncta persona ad ea que requirunt spe/
ciale mandatum.l.patri.et.l.illud.ff.de mino. Et

auť.si quis in ali/
quo.⁊ in.l.cōtra/
ctus.in.v.colū.C.
de fi.instrumen.⁊
Bart.in.l. si quis
ex argētarijs . in
prin.ff.de eden.et
habetur p Alex.
in.l.si prius.in.§.
i.ff. de aqua plu.
arcē. Adde tamē
qđ notarius etiā
non rogatus de
instrumento si ex
forma statuti vel
ex officio sibi ɔin/
cūbente debet re
leuare instrumē/
tū ex prothocol/
lo notarij rogati
non extēsum:po/
test illud extende
re et dz in forma
cōi si aliter nō ap
paret de cōsuetu
dine:⁊ modo extē
dendi similia in/
strumenta per ipsum notariū rogatum s̄m Bal.in prealleg.rubr.C.de
fid.instr.in.xi.col.in ver.sed tertio queritur.⁊ per Alex.in.d.l.si prius.
Et vltra predicta adde ꝙ notarius presumit̄ rogatus apponere in in/
strumento omnes clausulas consuetas apponi in similibus instrumen/
tis:vt declarat Pau.de cast.vltra hic alleg.in.l.ij.ff.de iurisdi.om.iud.
Et vltra adde quod notarius addens penam in instrumento nō adie/
ctam a partibus tenetur de falso.vt per glo.⁊ doc.in.l.ex ea.ff.de verb.
obli.⁊ per Bal.in.l.si.in.i.col.C.de execu.rei iud.quid autē si adderet hy
pothecam bonorū vide Bal.in.l.i.ff.sol.mat.

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Solita apponi. Vide do. Ias.in.l.vt liberis.C.
de colla.in.l.certi cōdictio.§.si numos.col.ij.ff.si cer.pe. multa p And.
sicu.in ɔsil.xiij.circa mediū.in.ij.vol.sed tamē fere oīa videnť destrui p
vnū dictū Bal.in.l.i.in.vi.q.ff.de iur.codic.vbi vult ꝙ ea que apponunt̄
de ɔsuetudine notariorum habent̄ pro nō appositis: qđ an sit approbatū
nūc nō est disputādū.vide etiā cumulata p Feli.in.c.i.in.i.⁊.vij.col.ẜ.vt
lit.non contest.⁊ limita vt per Ro.in cōsi.ccclxxvi.questio est in fi.

b ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Receptis. Quare tex.hic semper vtitur verbo
receperunt.⁊ non elegerunt.vide rationē per Card.in consi.ciij.discu/
tiam premissa dubia in.ij.col.

c ¶ Religiosus. Hāc ɔclusionē limita p̄mo nisi cā esset criminalis:vt est
gl.in.c.cū dilecti.ẜ.de do.⁊ cōtu.⁊ eā.no. Bu.hic:⁊ ibi.in.vi.col.⁊ de ipsa
meminit Bal.in.l.ij.C.de ɔsor.eius.litis.qr in criminali nō cōparet, qs
p aliū.l.seruū quoq̄.§.publice.ff.de pcura.⁊ ita do.hic in.iij.col.ita in/
telliges gl.in.d.c.cū dilecti.⁊ in.c.hoc quippe.iij.q.vi.lz aliud voluerit
Bal.in.d.§.publice.sz intellige qñ ageret̄ de delicto annexo aut corre/
latiuo:vtputa adulterio ⁊ incestu s̄m Maria.in.c.venientes.ẜ.de accu.
in pe.char.in.xxxv.fal.⁊ hoc plz mihi qr multa licet p mixturā q̄ nō li/
cerēt simplr:per tex.singu.in.l.si cōem.ff.quēad.ser.amit. Limita scđo
dūmodo lis sit ɔtestata cū oīb⁹ ɔsortib⁹ s̄m Bu.⁊ sequaces hic p tex.i
d.l.ij.C.de ɔsor.eius.litis. Alijs tñ modis limitat̄ hec cōclusio vt hic p
doc.moder.post Bu.⁊ Imo.vz dūmodo ius ɔsortiū sit indiuiduū:sec⁹
si diuiduū.vt hic i gl.i.z Bu.Car.⁊ Imo.3. Itē nisi ɔsors esset persona
al's inhabilis ad agēdū de quo p Imo.i.d.cle.religiosus.⁊ p moder.h.
¶ Adde tu Spe.in ti.de actore.ver.itē ɔsors.⁊ ver.itē ad p̄sens.⁊ in ca
sibus in quib⁹ qs pōt p pcuratorē cōparere etiā in criminali: de quib⁹
in.d.§.publice.⁊ per Cepo.ɔsi.xlvi.cōsors admittetur pro consorte.
Anto.Francis. ¶ An autē ⁊ quādo in cā criminali admittat̄ pcurator
vide ordinariā gl.i.c.veniēs.ẜ.de accu.⁊ habet̄ in.c.tue.de pcur.⁊ ple.p
Bar.⁊ doc.in.l.pe.in.§.ad crimē.ff.de publi.iud. Et an ⁊ qñ cōsors pos/
sit p cōsorte cōparere sine mādato:vltra hic alleg.habet̄ p Spe.in titu.
de acto.in v.itē cōsors.⁊ in v.ad p̄sentis.⁊ hr̄ p Cardi.in cle.i.in.ix.q.de
pcur. Et an cōsors appellās si obtineat sniam illa psit nō appellanti.
vel si faciat cōpositionē illa psit vel noceat nō cōponenti. vide Spec.
in tit.de appel.in.§.i.in v.itē si plures.⁊ in ver.itē quid si illa. Et quo di
cant̄ esse cōsortes:⁊ que sit differentia inter consortes ⁊ socios.vide per
glo.⁊ Bal.in.l.dudum.in fi.C.de cōtrahen.emp.in.l.i.in.i.col.C.de com
muni ser.ma.⁊ per gl.insti.de oblig.que ex quasi contractu.in.§.item si
inter.per Bal.in.c.i.quid sit inuesti.in vsi.feud.

ideo alibi dicit gl.not.quod cõiuncta persona nõ potest petere solutionẽ sibi fieri:lz possit agere vt soluat:qr in solutione debiti recipiẽdi requiritur speciale mãdatũ adeo qd etiã patri nõ põt solui: vt est glo.not.quã sequit ibi Bar.in.l.vero procuratori.ff.de solu.videt pulcher tex.in.l.qui hominem.§.si gener.ff.eo.titu.quod no. ¶ Secundum speciale in consorte eiusdem litis est vt possit peti cautio a consorte etiã post lit.contesta.vt in.d.l.ij. et ratio est qr consors nõ admittit pro cõsorte nisi post litẽ ↄtest.vt.s.dixi.vnde de nouo orta est hec
11 exceptio. † certũ autẽ est quod dilatoria cõpetens post litẽ ↄtestatã potest proponi nõ obstante litis
a contestatione.[a] vt in.c.insinuãte.j.de offi.delega. vbi de hoc. Dicit tamen hic glos. quod hec causa ꝓprie nõ erat cõmunis: qr quilibet habebat ius distinctum et separatum.vnde.M.fuit admissus pro aliis: qr habebat mandatum: alis non fuisset
12 admissus. ¶ † Not. semper hoc dictum qd cano-
b nicus[b] non admittitur ad agendũ sine mandato pro concanonico lz spiritualiter sit cõiuncta persona. Intelligitur ergo ius ciuile de coniunctis ratione sanguinis. optime facit.c.j.de procu.et.c.
c cũ dilecti.de do.& ↄtu.dicã l.c.nõnulli.[c] de rescri. Potest tñ dici qd isti erãt ↄsortes ratione rei quã simul petebãt:vt videt velle post glo.do.Anto.et melius ratione statuti qd cõiter isti impugnabãt et ratione defensionis capituli.& qlibet intellect⁹ est bonus in se.& de istis satisdationibus: vide qd no.in.c.j.& in.c.mãdato.j.de procu. ¶ † In gl.ij. in fi.ex gl.habes tres solutiones ad ↄtrium. Prima qd allegatio nõ fuit probata.q.d.qd si duo reciperentur ad vnã prebẽdam nõ valeret receptio. pro hoc.c.dilecto.j.de preben.& hec solutio bona.
13 ¶ † Secunda sol.quod capitulũ nõ poterat hoc
d allegare:qr detegebat turpitudinẽ propriã:[d] hec solutio nõ placet:qr vbi vertitur periculum animarũ admittitur quis allegãs turpitudinẽ suam vt.c.lator.&.c.consanguinei.de re iudi. dixi plene in.c.cum causam.de ꝓben.& dic vt ibi. Tertia solutio quod vacãte ꝓbenda fuerũt recepti duo nõ tñ ad eãdem ꝓbendã. ¶ Vel quarto ẜm Jo. and. dic ad eam.i.ad ecclesiam.& sic est simplex relatio. ¶ Vel quinto ẜm do.Anto.si canonici recipiunt duos ad vnã prebendã animo diuidendi illã prebendam tenet receptio. nam ex causa potest fieri diuisio:vt in.c.vacante.j.de prebẽ.& in dubio presumitur animus diuidendi si redditus sufficiunt ad duos ẜm eum. Hec solũ lz posset tolerari quãdo expresse fit diuisio prebende: secus tñ quando tacite. Quia cum prebenda consistat in rebus corporalibus oportet qd interueniat diuisio actualis.non eñ sufficit animus ad diuisionẽ: lz secus fit in creatione canonicatus: vt not. Innocẽ.in.c. maioribus.de preben. Facit quod not.glo.in.l.qd in rerum natura.ff.de leg.j.&.l.si quis duas.ff.cõmunia pred.tene ergo primã solutionẽ vel tertiã
14 seu quartam. † Cui autem debeatur tunc prebenda instant doctores. cõclusio magis cõmunis videtur qd debeatur primo recepto: vt in.c.statuimus.de ma.& obe.& si simul sunt recepti locus est gratificationi:vt in.c.pe.de rescript.lib.vi. ¶ In glos.in verb.sine preiudicio. ibi: per contrarium
e factum.[e] Et ex hoc habes vnam solutionem ad cõtrarium qd protestatio canonicorũ non profuit hic:qr fuit sublata per contrarium factũ scz recipiendo illos in canonicos.& ad hoc quotidie allegatur iste tex.iuncta gl.quod per contrariũ factũ tollitur protestatio.do.Anto.dicit et bene. quod corrupte ad hoc allegatur iste text.qr protestatio non erat contraria facto.nã canonici receperunt illos in canonicos & volebãt eos esse canonicos. Nec protestatio repugnabat sed veniebat ad tollendum ius consecutiuum ad factũ gestum. Nam canonici debẽt de iure habere prebendam saltem ex redditibus superexcrescẽtibus: vt.c.relatum. de preben.ad hoc ius consecutiuũ tollendum tendebat ista protestatio. Unde colligit quod protestatio tendens ad tollendũ ius quod venit consecutiue ad factum ex iuris dispositione non valeat seu tollitur per explicationem actus. ¶ Contra hoc oppo.de.l.per seruũ.ff.de vsu et habi.§.j.vbi tex.no.videtur innuere contrariũ.si enim testator legat vsumfructũ alicuius rei sine vsu nõ valet legatũ. Quia vsusfructus nõ est sine vsu. Ita receptio debebat hic inualidari ex quo tollebat substantia negotij. Solu.hec materia protestationis est multum prolixa & periculosa.& si vis plene instrui & fundamentaliter vide per Joan.and.post Jo.mona.in regu.in generali.de reg.iur.in mercu.& per Barto.in.l.non solum.§.morte.ff.de no. oper.nuntia.domi.Ant.tractat aliqua hic:sed nõ
15 ita plene vt tangitur in predictis locis. † Attingam succincte non ad euacuandam materiã: sed pro aliqua generali instructione quo ad declarãdum articulũ huius.c. Unde dicẽdũ qd aliquãdo protestatio venit ad tollẽdum id quod venit consecutiue ad factum exemplũ:vt.s. Qñq3 protestatio est cõtraria facto.& dicitur contraria qñ factũ et protestatio se nõ compatiunt:sed sunt oĩno cõtraria exemplum si protester qd non intendo contrahere matrimoniũ cum berta: et tamen postea de facto contraho cum illa. Quandoq3 protestatio venit ad declarandum factũ multipliciter intelligibile et ad dandum intellectum cõtra communẽ intelligentiam. ¶ Circa primũ distinguit hic do.Anto.quia aut protestatio fit super dependentib⁹ a mera facultate protestãtis & valet protestatio:vt.d.l.per seruum.et pone exemplũ.vt.s. Aut protestatio fit sup dependentibus a cõsensu et potestate duorũ.s.protestãtis & alterius. Tunc si fit sine cõsensu partis tollitur protestatio p explicationẽ alterius actus:qr qui vult antecedens vult & ↄsequẽs. Nec possum ego ꝓtestari in preiudiciũ alterius sine cõsensu illius.ad hoc qd no.in c.si.de condi.appo. Aut habet cõsensus partis et valet ꝓtestatio vt ibi not. Allegat etiã.c.diaconi. xxviij.di.vbi tex.dicit qd si ordinãdus in diaconũ

a Zacharias. ¶ Lit.cõtestatione. Amplio istud dictũ pa.nõ tñ ꝓcedere post lit.cõtest.sed etiã post terminũ a iudice ꝓfixũ ad ꝓponendũ oẽs dilatorias qr nihilominus dilatorie de nouo orte his nõ obstãtibus proponi poterũt ꝗ̃uis sine facto aduersarij oriant ita no. Bar.in.l.j. colũ. iij.versi.quero quid.& in.l.cogi.C.de peti.here. Bal.in.l.ꝑ hãc.C.de tẽp. appel. Ludo.ro.& Moder.in.l.stipulatio.§.habet.ff.de no.ope.nuntia. Jaco.de belupertis.et Jac.de rauẽ.in aut.ꝑsente.C.de fideius.reprobãt opi. Bal.in.l.peremptorias.C.sentẽ.rescin.nõ posse.& Innocen.in ca.pastoralis.quã Abb.ibidem col.ix.vers.venio nunc.post glos.et ibi etiam Feli.col.iiij.v.ver.itẽ queritur.de excep.plus dico qd etiã si superueniret post pactum de nõ litigãdo ita sing.Ant. de bu.col.xvij.de iudi.Abb.in.d.c.pastoralis. colũ. vij.versi.secundo potest intelligi.& ibi etiã Fel.& Gemi.in.c.j.§.illum,col.pe.de rest.spolia.lib.vi.

☞ Sebasti. Sapia.

b ¶ Canonicus.vide Feli. in.c.edoceri.j.de rescrip. vbi reprobat vnã fallentiã quã posuit ibi do. Anto. de bu.& vide eũdẽ Fel. in.c.nõnulli. §.j.j.de rescrip.

c ¶ Dicã in.c.non nulli. Ibi nihil tangit cum gloss. concordat Butr.& Do. hic & Spe. et Jo.an.in ti.de rescrip. presenta. §.ratione quoq3. ver.sed nunqd canonicus. Hostiẽ. in sum.titu.de rescript.§.que possunt.in.vij. char. ver.xviij.ibi & nũquid pro canonicis.istum in.c.coram.in.ij.colũ.de offic.deleg.& in.c. si.in.iij.col.de depo.licet contrarium velit glos.ij.ibi ad fi.et istum in.c.cum dilectus.in iij.col.propter glo.j.ibi.j.de consue. Butri. Jmo.& istum in.c.si.de procur.licet glo.fina.ibi in fi.& glos.ij.in fi.in.c.j.eo.titu.voluerunt contrarium. Archi.in.c.statutum.§.vero.de rescript.in.vj.vbi dicit ita esse de stilo curie.& Jo.an.in.d.addi.dicit se ita habuisse ab auditore contradictoriarum.& sic conclude quod vbicunq3 fit mentio de coniunctis intelligitur de coniunctione carnali. Est verũ qd quantũ ad ius reuerentiale non minus:imo plus consideratur coniunctio spiritualis ꝙ carnalis.c.qualis.in ver.multo amplius.ij.q.vij.&.c.pietatium. ibi multo magis.xxx.q.iij. Sed quo ad iudicialia & alios effectus quibus attenditur ius sanguinis secus est.

¶ Adde tu an coniunctus agat pro coniuncto. et an solutionem recipiat & vsq3 ad quem gradum debeat esse coniunctus. Alexã.consil.iiij. ij.lib.& an maior sit consanguinitas spiritualis ꝙ carnalis: per, euadã consi.xxv.& glos.h.d.Ro.sing.suis.fol.xviij.vbi etiam concludit quod amicus pro amico agere non potest absq3 mandato.

Zacharias. ¶ Adde dũ alleg.Ro.in suis sing.dic quod est sing.dclij. quod incip.Cyn.in.l.exigendi.& seq.incip.tu scis bene quis sit amicus. Et si vis videre ad saturitatẽ de ista materia vide per Alex.in.l.nõ solum.§.qui alieno in apostil. ma. ad Bar.ff.de procu. vbi plene examinat ad vtrãq3 partẽ:neutri tñ adheret.est tamẽ communis opinio qd absq3 mãdato nõ admittat amicus pro amico etiã satisdans. vt p Ange.in.l.sedis he.ff. de procur. Bald. in.l.j.colũ.xxij.C. qui accu. nõ poss.& Ludo. ro.in.l.si vero.§.de viro.in xxvi.sal.ff.sol.ma. Anto.de butri.& Jmo.in.c.fina.de postu. Jo.and.in c.nonnulli.de rescript. Abb.in.c. coram. versic. sed hoc dictum.& ibi Fel.qui hic etiã cõmuni opinioni adheret.colum.j. vers.de amico.de offi.delega.reprobata opinio. Cy. in.l.exigẽdi.C.de procurat. qui tenuit contrarium quẽ sequi videtur Barto.in.l.nõ solum.§.qui alieno. ẜ.alleg.ff.de procura.et Salic. in preal.l. exigendi. colũ.ij.versi.item liberti.et Spe.in titu. de aduoc.§. obijcitur.vers.est & ordo.& Jo. and. sibi cõtrarius. in alleg. ẜ.c.fina. de postula. Aduerte tamen quod licet agere non posset admitteretur tamen ad defendendum data cautione vt nota.l.l.qui proprio.§.et qui. ff. de procurator. Jmo etiaz super vno articulo cautione nõ data.ita no. Ange.in.l.filiusfamilias.ff.qui satisda.cogun.qui alleg.glos.sing.in.l.in eo.§.fi.ff.de reg.iur.quem refert & sequitur Bartho.soci.in suo tracta.fallen.regula.lxxxiij.fallen.ij.

d ☞ Sebasti. Sapia. ¶ Turpitudinem propriam. Vide ad hanc glos. nota.per dominum Jaso.in.l.iusiurandum.quod ex conuentione.§.fina.ff.de iureiuran.vbi late examinat quando quis possit allegare turpitudinem suam.

e ¶ Ibi per contrarium factum. De materia protestationis hic plene per scribentes per Innocentium et alios in capitu.cumana.de elect. et aliquid in capitu.vidua.de regula.et in.c.primo.quod metus causa. plenissime per moder.hic.et per Alexandrum:et alios post Barto. in l.non solum.§.morte.ff.de noui oper.nuntia.& per Joan.and.post Jo.mo.in regu.in generali.in.vj.de regu.iur.in mercu.cum remissionibus datis per eos.

a ¶ Consenserit. Adde vt per ro. consi. cccxi. per Alex. consi. xvi. iii. lib. & consi. lxxiii. vbi ponit de protestatione inhibitoria.

b ¶ Iuuat. Adde ꝙ conductor protestans ꝙ nō vult teneri de incēdio tenetur tamē si incendiū fiat per familiā suā. casus est sing. sm Ro. in. l. qui insulam. §. colonus. ff. loca. licet locator protestationi consentiat.

Zacharias.

¶ Adde qd la ll. l. qui insulā. dixit vt h̄ pmittit Lu. ro. cū casum sing. ꝙ cōductor. vt. s. sin. suo. xxix. inci. si qs pmisit vl ex pressit. Bar. tn̄ in sili. in. l. fin. §. itē si pdixerit. ff. nau. cau. stab. videtur sentire cōtrariū dn̄ dicit qd si naute vel caupones priusq̄ hospites recipiāt ptestētur se nolle teneri d dāno qd possent pati. qd valet talis ptestatio sine cōsentiāt hospites sine nō. Et istud est de directo cōtra dictū Abba. & scribentiū hic dn̄ dicunt qd protestatio nō valet cō illd quod cōsecutiue ex dispositiōe iuris dependet. competit em̄. d. hospitibus cōtra caupones & nautas beneficiū ex lege. vt in alle. ti. nau. caupo. &c. p totū. cū si. Sed posses illos cōcordare qō verum est qd protestatio nō possit derogare dispositiōi iuris put iura per eos alleg. dicūt. secus aūt si talis dispositio iuris posset tolli. ita distl. do. Abb. in. c. cumana. col. iiii. ver. cōtra pdi. p illū tex. de elec. p quo bn̄ facit text. in aut. excipit. C. de bo. q lib. & qd not. in c. verum. de cōdi. appo.

c ¶ Ex cā pbabili. Adde pau. de ca. cōsi. xlv. in secūda impssione in antiqs. vbi ponit an valeat ptestatio cōtrahentis matrimoniū & dicētis qd nō intēdit cōtrahere nisi dos solnatur.

r Sebasti. Sapia.

r ¶ Metus. Nunquid aūt si aliqs cōtrahat p metū: & p testet clam ppter metū potētis ante & post cōtractum se facturū coacte: an hec protestatio valeat Bal. in. l. pari. C. de fideius. videt velle ꝙ sic vt cōtract⁹ rescindat qn̄ cōtractus est contra bonos mores: & ad hoc etiam videt sol. restringes

protestetur eps ꝙ nō vult cōtinere sed vxorē ducere: & eps cōsensit: si ordinatus postea ducat vxorem remanet in ministerio & excusat propter epi licētiā & sic videt innuere do. Ant. qd teneat matrimoniū qd nō puto verū. et Archi. ibi expresse tenet cōtrarium: sed ponderat ibi epi licentia quo ad hoc: vt diacon⁹ nō deponat ppter delictū. Unde nō dicit ibi tex. qd remaneat in matrimonio: sed in ministerio. Item tenēdo contrariū sequeretur absurdum qd eps posset dare licentiam constitu-
16 tis in sacris cōtrahendi matrimoniū. † Et dic ꝙ solum ibi valet protestatio respectu pene depositionis euitande. pone exēplū in. c. cumana. de ele. vbi si habens vocē admittit ad electionē cū protestatione qd vox sua nō cōputet in numero. si cōsensit protestationi fit ei preiudiciū. ¶ Quādoqz fit protestatio in non dependentibus a potestate partiū sed ex iuris dispōne & nō valeat ptestatio & isto casu intellige istum tex. Nam nō dependet a potestate canonicoꝝ vt qs sit canonicus sine pbēda vel nō prouideat receptis ex superexcrescētibus redditib⁹: sed hoc prouenit ex iuris dispositione: ideo protestatio in cōtrariū nō valet. Hoc dictū videtur ipsa veritas prima frōte: sed bene ponderādo multipliciter potest impugnari: nā ius non impugnat vt quis sit canonicus sine prebenda si als pōt sustētari: imo laudat. Et hoc vult Innoc. aperte in. c. si. de cle. nō resi. & ad idem tex. in. c. sanctorū. lxx. dist. vbi dicit ꝙ non debet quis esse canonicus prebendatus in diuersis ecclesiis quasi innuat quod in diuersis ecclesiis possit plures canonicatus habere: qꝛ vtile est ecclesiis habere plures consiliarios & defensores. arg. lxiii. dist. obeūtibus: vnde potest quis bona mente retinere prebendam & acceptare canonicatum: nec ius in hoc resistit dūmodo cesset omnis fraus: & sic protestatio debuisset hic valere: qꝛ dependebat a volunta-
17 te ipsarum partium. ¶ † Circa hoc tamē aduerte ad aliquos casus. Aut enim fit pactū inter recipiēdū et capīm vt nihil possit peti: ita quod iste ex cupiditate acquirendi canonicatum renūtiat iuri petendi prebendam. et non valet receptio in canonicū tanq̄ simoniaca: qꝛ remittitur ius temporale sibi cōpetens vt adipiscatur spirituale: vt est casus in simili in. c. per tuas. iii. de simo. ita qd hoc casu dicerem hunc tex. nō habere locū qꝛ insiciaret ex toto actus. Aut ptestatio fit bono animo: qꝛ recipiēdus habet vn̄ viuat & nō ex cupiditate pcessit: & tūc credo qd possit recipi cū hoc qd nō petat prebendā illo tēpore p ea que. s. dixi. Ad istū tex. pōt respondere multipliciter: qd canonici nouiter recepti non cōsenserunt huic protestationi: nec apparet ex tex. Ideo cū iste actus depēderet facultate vtriusqz non valet protestatio nisi
a pars cōsenserit:[a] vt no. glo. in. c. cumana. alle. videtur text. sm vnū intellectū in. l. cū plures. in. §. locator. ff. loca. tenet Bart. in. d. §. morte. Itē pōt secūdo iste tex. intelligi ꝙ protestatio fuit facta respectu prebendarū antiquarū vel respectu bonorum cōmuniū tūc existētiū: & ita loquit tex. Nunc autē petebātur redditus ex postfacto excrescētes vt clare colligitur ex prima parte. c. ergo non ve-
18 niebant in aliquo cōtra illam protestationē: † qꝛ protestatio non extenditur ad futura verosimiliter non cogitata. argu. c. cum inter. P. de renun. Maxime cum isti redditus superexcrescētes habeant hanc clausulam annexā vt prouideatur nouis ex dispositione iuris: & per has duas expositiones remanet clarus & planus intellectus tex.
19 & hoc quo ad primū. ¶ † Uenio ad scdm scz quid

re. d. Alex. in consi. xvi. ponderatis. in. iii. vol. lib. verior opi. est ꝙ indistincte valeat si est iustus metus vt sentit Pau. de ca. in. l. qui in aliena. §. si. ff. de acqui. here. & concludit Soc. in consi. cclxiii. circa primū colū. iii. in. ii. parte. & ita ego hoc anno consului in pulchro casu.

e Zacharias. ¶ Nō cōsensit. Hoc est verū nisi talis protestatio facta fuisset ipsi creditori:

iuris cum factū subsequēs est cōtrarium protestationi: & distingue: vt. s. qꝛ aut fit protestatio in depēdentib⁹ a mera potestate protestātis: & valet protestatio. exēplū si prius protestor ꝙ nō intēdo aliquid dicere cō fidem. Si postmodū dico aliqd cōtra fidē defendit me protestatio: vt. xxiii. q. i. hec est fides. ¶ Item pone exemplū in testatore: qui dixit: cum bis legauero semel legatum esse volo. si postea bis legat non valet nisi vt vnū legatū: vt. l. si quis. in princip. ff. de lega. iii. Item facit. d. l. per seruum. aut actus pendet a volūtate protestantis et alterius: tunc si ille consentit protestationi iu-
b uat[b] protestatio: vt. d. c. cumana. & qd not. in. c. si. s. de cōdi. appo. Aut ille nō cōsentit & tūc si protesta-
c tio fit ex causa probabili[c] tenet protestatio. Exē-
d plū infertur mihi metus[d] vt contrahā matrimonium cū berta. si protestor qd nō intēdo cōtrahere licet per metū exprimā vba apta ad matrimonium nihilominus valet protestatio facta in contrarium: vt in. c. lotharius. xxxi. q. ii. & c. i. qd me. cau. Si autē nō subest iusta causa protestandi tollitur protestatio per contrarium factū. nā quēadmodum conditio in mente retenta nō prodest ex quo pure contrahit cum aliqua: vt. l. si non repetendi. C. de condi. ob causam. ita & protestatio facta parte ignorāte nō debet prodesse ex quo postea pure gerit actū cum parte. Ex quo infertur ad[f] questionē quotidianā. quidam ad instantiā amici dixit se velle fideiubere pro illo: ille postea coram testib⁹ protestatus est quod per illam fideiussionē nolebat obligari. deinde fideiussit pure apud creditorē. Certe protestatio tollit tunc per cōtra-
e rium factum cui creditor non consensit:[e] vt voluit Bar. in. l. nō solū. §. morte. ff. de no. oper. nun.
20 ¶ † Quandoqz protestatio fit super actu in quo ius facit presumptionem iuris & de iure protestatio tendit ad tollendā illam psumptionē. Pone exemplum ius psumit ꝙ si spōsus cognoscit sponsam de futuro immediate contrahit matrimoniū de presenti in. c. is qui. de spon. pone quod sponsus protestetur quod nō intēdit eam cognoscere animo contrahendi matrimonium & mulier consensit: nūquid protestatio tollitur per cōtrarium factū subsequēs? In quo dico qd vbi cessaret turpitudo valeret protestatio: ex quo pars in cuius fauorē ius psumit cōsensit ptestationi. hoc probo argu. eorū q no. in aut. sed iam necesse. C. de dona. ante nup. vbi dicit Cyn. & cōiter iuriste ꝙ contra presumptionē iuris et de iure admittit pbatio p
f confessionē[f] illius in cuius fauorē ius psumit. et dixi in. d. c. is qui. Si ergo ex postfacto tollit presumptio iuris p confessionē partis: multo fortius vbi apparet de volūtate ante factum. Facit quod no. Innocē. in. c. qꝛ plerique. de immu. eccle. sed vbi turpitudo versatur in protestatione vt in exēplo pmisso nō valet protestatio. dictum est no. Innoc. in. c. veniēs. de spō. & hec breuissime quo ad scdm. ¶ Quo ad vltimū qn̄ protestatio venit ad dandū certū intellectum facto multipliciter intelligibili et nō tollitur per factū sequēs licet prima frōte videatur contrariū: sed debet intelligi sm protestationem protestātis. Et intelligo quādo protestatio est facta in psentia illius cuius interesse vertitur. exemplum. existens coram iudice recepto libello dicit ꝙ respondere vult nō tn̄ animo lit. cōtesta. hec protestatio prodest: vt voluit hic Inno. et ad hoc allegatur quotidie dictum Innoc. & idē voluit in. c. vnico. de lit. contesta. sequitur Barto. in. d. §. morte. nam ad libellum potest responderi multipliciter et animo litē cōtesti. et animo iudicē

vt voluit Barto. in alleg. l. non solum. §. morte. col. vii. cōcor. quastradit ibi Alex. col. xiiii. v. itē inquātum. et in. l. pacta nouissima. col. iii. C. de pac. & ange. in l. mora. colū. ii. de vsu. vel nisi interueniret iust⁹ metus respectu protestātis ita qd cōtra creditorē fideiussor nō auderet protestari. vt not. Bar. & Alex. in. l. qui aliena. §. celsus. ff. de acquir. here. et Bal. in. l. clari. circa si. C. de fideicom. Alex. latissime cōsil. xvi. incip. pōderatis. col. si. vol. iii.

f ¶ Per confessionē. Adde in terminis istis Pet. de anchar. consil. cex. vbi ponit in spōsa per vba de presenti: q̄ iuit ad domū viri et secū cōcubuit deinde aufugit in monasteriū vt ibi pfiteretur an psumat cognita si pcesserat protestatio et sequat cōfessio et mariti quod non fuit cognita.

Anto. Francis.

¶ Circa hoc an mulier q̄ cohabitauit viro psumatur ab eo cognita vel nō puto dicendū ꝙ si illi cohabitauit sola cū solo i loco occulto nedū i eodē lecto: sz in latebris & i locis suspectis insurgit nedum violēta: sed violētissima presumptio quod fuerit cognita: vt in. c. illud. & in. c. laus. de psumpt. posset tn̄ illa q̄ dicit se non fuisse cognitā cōtra talem presumptionem probare cōtrarium: quā pbationē pōt facere p testes sm qd voluit glo. multū notabilis ad hoc in. c. dixit dn̄s. xxxii. q. i. putarē et ꝙ talis pbatio posset fieri p inspectionē obstetricū & matronarū honestarū q̄ deponerēt illā nō fuisse cognitam per ea q̄ habent & notant in. c. fraternitatis. de frigi. & malefi.

informandi. vnde ex quo protestatur ſm vnū in-
tellectū non debet intelligi ſm aliū licet alius sit
magis cōmunis. facit. l. nesennius. ff. de neg. gest.
Ad idē adde dictū Inno.ᵃ in. c. cumana. de elect.
in addi. vbi dicit q̄ si pars dicat in pſentia iudi-
cis: protestor quod nō intendo consentire in vos
tanq̄ in iudicē cōpetentem. Et hac protestatione
salua dico sic quod nō valeat talis protestatio: nec
tollitur per verba subsequētia. vnde iudex potest
illum ſm Inno. cōdemnare: vt cōtumacem quia
nō dicitur comparere: ex quo protestatur q̄ non
intēdit cōsentire vt in iudicē ⁊ ideo sis cautus vt
addas in ptestatione ista verba nisi quatenus de
iure teneor: tunc enim defenditur a contumacia.
¶ Item aduerte quod hoc casu ⁊ similibus pro-
testatio iuuat quando concurrit cum facto. vnde
nisi repetatur in quolibet facto tollitur protesta-
tio per factum pure gestum. Exemplum. compa-
reo coram iudice et recepto libello respōdeo cum
protestatione q̄ nō intēdo cōsentire in eum tanq̄
in iudicē cōpetentē. si postea facio aliquos actus
corā eo et nō repeto protestationē: tollitur prima
protestatio facta corā eo per cōtrarium factū. Et
de hoc est tex. not. ſm vnum intellectum. in. d. l. cū
in plures. §. locator. ff. locat. tenet Bartol. in. d. §.
morte. Jo. and. hic. Quod intelligo q̄n pars ha-
buit liberam facultatē protestādi. Sed si propter
iustum metū iudicis q: timuit eius tyrānidē non
fuit ausus toties replicare protestationem: credo
q̄ prima protestatio sufficit quo ad totā causam
donec cessauerit metus. argu. optimum. c. i. quod
metus cau. et in. c. si iustus metus. de appel. et hoc
21 sufficit quo ad intellectum. c. ⁊ glos. ¶ † In eadē
glo. ibi: potest dici ex hac particula vsq; ad finem
et colligitur vna solutio ad contrarium premis-
sum quod protestatio hec fuit respectu antiqua-
rum prebendarum et respectu bonorū cōmuniū.
nam solum prouidetur istis ex superexcrescenti-
bus fructibus et redditibus. Quasi glos. innuat
b quod cessanteᵇ protestatione isti recepti vltra nu-
merum habuissent partes ex antiquis ṗbendis:
quasi ex receptione vltra numerū frangat̄ nedū
numerus canonicorum: sed etiam prebendarum.
Sed hoc dictum nō placet: ⁊ aperte gl. ſ. in verb.
integritatis. in fi. dicit contrariū vt nō frangatur
numerus prebēdarum: sed canonicorū tantū. Et
illud est cōmunius ⁊ verius. ⁊ probari videtur in
c. pro illorū. de preben. ⁊ ibi gl. fi. hoc tenet expres-
se quā no. Ad idem facit. c. dilectus filius. eod. tit.
¶ Ex his infertur ad questionem quotidianam
an superexcrescētia redditūm frangat numerū
prebendarum ipso iure. et videtur quod sic pro-
pter conditionem subintellectam. de qua in text.
Et circa hoc multa possent dici. sed vera conclu-
sio videtur vt non frangatur ipso iure per. c. fina.
de verbo. signifi. sed est in potestate rumpendi. sic
intellige conditionem illam de qua in text. Item
probatur quia tot sunt instituēdi in ecclesia quot
ex redditibus eius possunt sustentari: vt in. c. i. de
insti. Et si aliqui sunt recepti vltra numerum de-
bet numerus prebendarū augmentari ex super-
excrescentia redditūm non tamen antique pre-
bende confunduntur: sed accrescentibus fructi-
bus creantur noue prebēde pares cum antiquis.
⁊ de hoc est tex. no. hic ⁊ alibi non ita bene proba-
c tur.ᶜ ¶ † In glo. in ver. in canonicos. not. primo
22 ex ista glo. quod laicus potest habere prebendam
in ecclesia: sed non canoniam: quasi velit glos. q̄
canonia sit ius spirituale proueniēs eo ipso quod
aliquis recipitur in canonicum. prebēda vero est
quid temporale debita canonico ratione officij ⁊
canonie. ¶ Contra hoc oppo. de. c. dilecto. de pre
d ben. vbi prebendaᵈ appellatur ius spirituale ⁊ in
diuiduum. Sol. intellige illū text. quādo prebēda
habet annexum canonicatum: vnde ratione ca-
nonie dicitur ius spirituale. istam gloss. intelligo
quando prebenda est per se consistens in mera tē
e poralitate. nam prebendaᵉ singulariter cōsidera-
ta cōsistit in mera temporalitate: q: ex bonis tem
poralibus constituitur prebēda. sic intellige In-
nocen. in. c. in maioribus. de preben. Et ideo dubi
tatur an in ecclesijs regularibus possunt esse pre
bēde seu portiones priuilegiate q̄ sunt loco pre-
f bendarum.ᶠ de quo per Innocen. in. c. dilectus. el
ij. de preben. ⁊ quod ibi dixi per Jo. an. in regula
non est obligatorium. de reg. iuris. lib. vi. in mer-
23 cu. ¶ † Secundo no. ex glo. quod licite sunt pro
laicis in ecclesia prebende. Et refert Compo. hoc
seruari in ecclia sancti Martini carnoten. vbi as
signantur alique prebende nobilibꝰ ratione pau-
pertatis vel alicuius seruitij temporalis pro hoc
c. possessiones. xvi. q. i. vbi ecclesia potest pauperi
concedere vsumfructum alicuius possessionis.
Unde ecclesia debet sua bona communicare pau
peribus. xvi. questio. i. c. fina. Dicit etiam hic Cō-
po. quod propter communionē que est inter pre-
bendam et canoniam si prebenda solita conferri
canonico cōfertur clerico videtur etiam collatus
g canonicatus.ᵍ quod bene not. pro hoc facit opti-
24 me iudicio meo. c. translato. ſ. eodem. ¶ † In gl.
in verb. perciperent. ibi simoniacum fuisset: no-
ta bene glos. quod si receptus in canonicum facit
pactum: vt nihil omnino petat ratione canonie
committitur simonia: sed non probatur per text.
quem glo. alleg. sed optime facit. c. per tuas. iij. de
simo. et declara. vt. ſ. dixi. ¶ In fin. glos. loquitur
aliquantulum obscure: sed forte voluit intellige-
re: vt intelligit Innocen. quod canonici fecerunt
statutum per se vt recipiendi vltra numerū nihil
perciperent de canonia: nam siue statutum sit bo-
num siue sit malum nō committitur simonia ſm
eum et bene. Quia cum nullo sit pactum nec ex so
la editione statuti venditur aliquid spirituale: q:
venditio non consistit sine pretio in. §. pretium.
25 institu. de emptio. ⁊ venditione. ¶ † Sed si statu-
tum legeretur tempore receptionis in canonicū
quo caueatur vt aliquid detur vel promittatur et
recipiendus promitteret obseruare: tunc bene cō
mitteretur simonia. quod bene no. Nam ſm Ho-
stien. sicut consuetudo non excusat: ita nec statu-
tum. ſ. de simo. veniens. ⁊. c. non satis. Et intellige
ſm Hostiē. quando statutum nutriret priuatum
commodum ⁊ temporale. secus si publicum ⁊ spi-
rituale. Et per hoc dictum dicūt hic doctores ca-
nonicos non excusari si per statutum exigūt ali-
quid temporale a nouiter recipiendo seu recepto

a ¶ Ad dictū Inno. vide Ang. in. l. nō videtur. la. ij. ff. de iu. ⁊ in. l. que in aliena. ff. de acq. here. ⁊ in cōsi. mihi. cxxv. ⁊ Bal. in. l. ij. C. vbi quis decur. vel coarta. in ver. sciāt. vbi refert istud dictum Innoc. pro quo dicit ibi esse tex. ⁊ Pet. de ancha. in. c. vt quis duas. de elec. lib. vi. Imo. in. l. non solū. §. morte. ff. de no. oper. nū. ⁊ ibi Alex. in fi. ⁊ Imol. hic. ⁊ Bal. in. c. i. in fi. vsic. an apud iudicē vel curiam ⁊ Ang. in auc. de exhib. re. §. i. et in d. l. nō videt̄. dicit a se practicasse hec cōtra quēdā magnū aduocatū q̄ ex hoc satis fuit iratus et turbatꝰ ⁊ vide Imol. in. l. quidā cōsulebant in vlt. col. ff. de re iud. ⁊ in. l. ita scriptum. ff. de leg. i. ¶ Adde tu quid operet̄ responsio facta libello dum dicit nō aio cōtestādi litē ⁊c. alex. cōsi. xiij. incip. in casu ⁊ lite. col. iij. in ṗn. ⁊ ver. ex quibus infert̄. vol. iij. ¶ Adde et matthe. matthe. lxiij. sing. suo inci. nota cautelā q̄ semper reus. et q̄uis ista sit optīa cautela p fugiētibus reis. Dic tu nihilominus q̄ iudex taliter respōdēti reo pōt precipere vt pure litem contestet̄. q̄ si ille recusset esto nō possit talis iudex pnuntiare habere litē p co cōtestatā pcedet tn̄ rōe cōtumacie ad ṗmū ⁊ scōm decretum ita singul. voluit Bar. in. l. cōsentaneū. per gl. ibi in ver. contumacia. C. quō ⁊ q̄n iudex vbi dicit gl. illam multis inuenibꝰ doctoribus sepe multū verecūdie causare. refert et sequitur matthe. matthe. sing. ſ. al leg. lxiij. ¶ Et an tollatur ṗma protestatio facta iudici de incōpetentia si actꝰ postea fiat absq; ptestatione. pau. de cast. cōsi. cxlvij. in nouis in secunda impressione dicit quod sufficit prima ptestatio no. p Bar. post Jac. de are. ⁊ in. l. pacta nouissima. C. de pac. iuncta. l. fi. C. de excep.

b ☞ Sebasti. Sapia. ¶ Cessante. Et hoc probat̄ per illud q̄ dicit idē Abb. in. c. dilectus. de preben. vbi dicit quod si receptio fiat hoc modo recipimus te supra numerum canonicorū nō frangitur numerus canonicorū ita etiā videtur dicendū q per istam contestationē nō frāgatur etiam numerus canonicorum.

c ¶ Et alibi non ita bene probatur. Adde Butr. Imo. ⁊ Domi. hic qui late se extendunt.

d ☞ Sebasti. Sapia. ¶ Prebēda. vide Car. in consi. cxxvi. nicodemus.

e ¶ Nam prebenda. Adde Car. in cle. si. in. ij. q. de prebend. ⁊ in. xi. q. vbi declarat pulchre quod duplex est prebēda. ⁊ ibidem. xiiij. q. ⁊ per Imo. ibi in prima charta. ⁊ istum in. c. maioribus. de preben. Card. consi. cxli. incip. sanctissimus. ad finem. vbi facit singulare. d. c. dilecto. de ista meminit Domi. in. c. placuit. xxxij. dist. et Imol. in. c. ij. de insti. Archi. in c. si quis. el. iij. i. q. iij. et diffinitionē ṗbēde ponit Archi. l. c. alienationes. super ver. prebende. xij. q. ij. et per Host. l sum. in tit. de preben. §. i. Pet. de anch. in rubri. de cōces. preben. in cle. ⁊ in repe. clemen. i. eo. tit. ⁊ ho. glos. in. c. is cui. in glo. fi. in fi. de sent. excō. in vi. Rotam decisi. ccccxlvij. inci. quidam habēs. Innocē. et plene per moder. hic p Archi. l. c. si clericus de preben. in. vi. ⁊ ibi per alios cum alijs concord. hic positis p moder. qui ponūt an collato canonicatu dicat̄ collata prebenda. vide hic p cos. Item an prebenda sit accessoria ad canōicatū. ¶ Addō tu. o. prepositum in. c. consuetudinis. xi. distin. ⁊ quando laicus sit capax spiritualiū. vide ro. consi. celxvi. ☞ Sebasti. Sapia.

f ¶ Prebendarū. Pro hoc est bonus tex. in. c. quia nonnullis. vij. sane. de magi. quem allegat Car. flor. in consil. cviij. vacantibus.

g ¶ Videtur etiā collatus canonicatus. hoc dictū sequūtur hic Jo. And. Bu. Imol. et Do. et Archi. in. c. si clericus. de prebē. in. vi. et ibi Do. in. ij. colū. et Rot. deci. cccclxviij. ici. quāti tpis. in. ij. charta. Guil. de mōte lau. ⁊ zenze. in cle. fi. de ṗbē. ⁊ Fede. cōsi. cxxci. incip. q̄ in psenti. in aspe. colū. Do. post Lap. in. c. si postq̄. in. ij. col. de ṗben. in. vi. ⁊ Do. in. c. fine. in. §. i. in. i. not. de cōsue. in. vi. ⁊ Car. cōsi. cv. incip. dñs noster papa. in prima charta. ⁊ istum in. c. ex parte. io. i. ad fi. ſ. de spon. ⁊ Card. in cle. fi. in. ſ. col. ſ. de rescri. Contrarium tenent Pet. de anch. ⁊ Imo. in. d. c. si clericus. ⁊ Pe. de anch. in repe. regu. accessorium. in. xliij. colum. de reg. iur. in. vi. ⁊ Imo. in. c. cum te. in vlti. col. ver. item etiā. de rescrip. ⁊ ibi Butr. variauit quod collata prebenda nō intelligitur collatus canonicatus per illum tex. tene primū per gl. ⁊ in. c. proposuit. in versi. inuestiunt. ſ. de conces. preben. ⁊ per tex. in. c. peruenit. lo. ij. ad fi. ſ. de appel. ⁊ in. c. proposuit. de cleri. excom. m.

diuidendũ inter eos:secus si venit applicandum
alicui operi:puta pro bono fabrice vel alteri⁹ vti
litatis ecclesie.Hoc dictũ placet mihi ratione cõ-
suetudinis non ratione statuti:allego tex.apertũ
prima questione tertia ex multis:vbi textum quẽ
nescio alibi dicit nil debere exigi a beneficiando
etiam vt illud conuertatur in fabricam vel aliam
vtilitatem ecclesie ne beneficia videant precio cõ
cedi.Sed dices tu quare valeat potius consuetu-
do q̃ statutum:dico ꝙ statutum non habet prin-
cipium voluntarium:sed necessitatiuum:⁊ paria
sunt petere expresse:vel cum editiõe statuti.Sed
consuetudo habuit principium volũtarium.nam
ex pietate vel liberalitate potuerunt recepti no-
uiter aliquid dare vtilitati ecclesie applicandum.
Et ex istis obligationibus volũtarijs poterit in
duci laudabilis cõsuetudo:sic intellige tex.no.in
a c.ad apostolicam.[a] de simo.⁊ vide quod ibi dixi ⁊
26 tetigi in.c.Jacobus.eo.tit.¶ †Dicit etiam hic
b Inno.[b] ꝙ si nihil peteretur vel promitteret:sed
receptus aliquid dat spõte canonicis ecclesie nõ
committit simoniã:licet ibi sit statutũ aliquid exi
gens:quod no.Pro hoc facit.c.⁊ si questiones.de
simo.⁊.c.consuluit.de vsu.⁊ sic videtur qõ tempo-
re quo quis recipit spirituale potest dare sponte
c aliquid temporale[c] ad quod vide tex.no.j.q.j.emẽ
27 dari.¶ †In glo.in ver.industriam.no.finem gl.
⁊ per clariora verba dicit Host.ꝙ si per industriã
canonicorum augmentantur prebende:qõ superest
d cedit eis.[d] Sed si bona capituli augmentant:po-
test etiam augmentari prebẽdarum numerus:vt
hic:quasi in communibus redditibus non refera
tur:vnde proueniat augmentũ.Ego crederem ꝙ
etiam ex prebẽda singulari posset aliquid subtra
hi si aliquid superest ex necessitatibus ipsius ca-
nonici:vt qr prebenda multum abundat:ratio qr
bona prebendarum sunt canonicorum ⁊ ecclesie:
⁊ canonici possident non iure proprio:sed ecclesie
vt.xij.q.j.§.fina.cum.c.sequẽ.si ergo vna prebenda
multum abundat ⁊ alia est multum tenuis:potest
episcopus cum capitulo ex prebenda abundanti
28 supplere defectum tenuis:† sicut ex bonis vnius
ecclesie potest suppleri alteri:vt in.c.j.de reb.eccl.
non alie.lib.vj.Nec est curandum de industria ca-
nonici:quia ad hoc tenebatur.Item superfluum
debet deputari ad piam causam:vt in.d.§.si ergo
si fiat deputatio per episcopum ⁊ capitulũ ad piã
causam modo predicto conuertitur res ad vsum
destinatum.¶ In glo.in ver.ad prebendas.in fi.
tene hanc vltimam solu.glo.⁊ eam declara.vt no.
29 glo.in.c.ij.de conces.preben.lib.vj.¶ †Et conclu
de ꝙ si promitteretur canonicatus vel prebenda
non valet promissio:vt in.c.ij.de cõces.prebẽ.Sed
si quis de presenti recipitur in canonicum ⁊ ꝓmit
titur sibi prebenda de proximo vacatura tenet re
ceptio:qr ius canonie est quesitum de presenti:et
debet habere prebẽdam vacaturam non ratione
promissionis:sed canonicatus habiti:⁊ iste est in-
e tellectus huius.c.¶ In gl.in ver.vltra numerũ[e]
no.glo.ad quam quotidie fit remissio cum querit
an recepti vltra numerum debeant habere stallũ
in choro:vocẽ in capitulo:distributiones quoti-
dianas:⁊ alia que soliti sunt canonici recipere et
vltra glo.reperiuntur alie opiniones varie Inn.
⁊ Compost.de directo sequunt contrariã opinio
nem:distinguunt enĩ ꝙ aut in loco est consuetudo
ꝙ canonicus installatur:tunc ad limites installa-
tionis consequit vocem:⁊ cũ fuerit installatus in
choro habebit ea que sunt chori:⁊ in capitulo ha
bebit que sunt de capitulo.Si aũt nõ subest causa
f siue consuetudo installationis[f] dicũt ꝙ eo ipso ꝙ
recipitur seu instituitur habebit plenũ ius cano-
30 nie:qr licet tpalia non trãsferant sine traditione
vt.l.in traditionibus.C.de pac.secus tñ in spũali
bus.Pro quo vide bo.text.in.c.si tibi absenti.de
prebẽ.lib.vj.Jo.an.distinguit inter receptũ auto
ritate superioris ⁊ receptum voluntate capituli.
Primo casu receptus nihil cõsequatur.Secũdo
debet habere vocem in capitulo ⁊ distributiones
⁊ si.Et sit ratio diuersitatis:qa subuenit ei qui in
necessitate cõstitutus est:vt in.c.ab arbitris.⁊ ibi
glo.si.de offi.dele.lib.vj.Jo.de lig.hoc impugnat
qr pinguius ius habent recepti autoritate pape
q̃ capituli:vt pz in.c.hi qui.de preben.lib.vj.Do.
de rot.decis.cccclilij.als.cccclilij.dicunt ꝙ de con-
suetudine curie approbatum est qõ isti recepti vl-
tra numerũ nihil interim recipiant qr nõ habent
plenũ ius.Quinimo talis canonicatus vacat post
collationem ꝓbende sibi factã cui est annexus ca-
nonicatus:loquunt tamẽ de receptis pape auto-
ritate.d.Ant.distinguit ꝙ aut papa mandat ali-
quem recipi cũ plenitudine iuris canonicalis:vt
in.c.dilectus filius.de prebẽ.⁊ in.c.ꝓposuit.de cõ
ces.prebẽ.qr tunc talis debet habere omnia.Aut
mandauit istum simplr recipi vltra numerũ.⁊ tũc
ꝓcedit opi.glo.Aut quis recipitur autoritate ca
pituli:⁊ tunc debet talis oĩa iura recipere ⁊ conse
qui.ar.hic.¶ Credo ꝙ ista qõ dependeat a deci-
sione alterius qõnis an.s.ꝑ receptionem vltra nu
merum frangat numerus.nã si numerus frangit
non video quare iste receptus non debet oĩa ha-
bere licet nõ habeat prebendã.Nam habere vocẽ
in capitulo ⁊ stallũ in choro ⁊ distributiones quo-
tidianas ⁊ similia nõ sunt ista accessoria ad prebẽ
dam sed ad canonicatũ.nã a principio erãt cano-
nici sine prebẽdis distinctis:maxime qñ ecclia nõ
31 habebat tpalia.xij.q.j.c.vidẽtes.† ⁊ põt quis pfe
g cte esse canonicus absq̃ prebenda[g] vt no.Inno.
in.c.finali.de cleri.non residen.Ex separatis ergo
non debet fieri illatio:vt in.c.ij.de translati.pre-
latorum:⁊ in.l.papinianus exuli.ff.de mino.cum
ergo ista sunt accessoria ad canonicatum transla-
to canonicatu etiam ista transferũtur:vt in.c.trãs
lato.§.eodem.Unde ad propositam questionem
h dicerem quod aut canonici[h] receperunt aliquem
simpliciter vltra numerum et frangitur nume-
rus:vt patet hic.ibi in derogationem sue consti-
tutionis ⁊c.⁊ per consequens sic receptus debet

a ¶ In.c.ad apostolicam.de simo.ille tex.solet ad multa dicta allegari.
dicam ibi:⁊ an istud quod dicit hic iste habeat locum in clericis vt va
leat cõsuetudo ꝙ clericus det clericis.dic ꝙ non fm eundem in.c.Ja
cobus.ad fi.j.de simo.⁊ ibi Jo.de ana.⁊ ponitur ibi ratio per Alb.quã-
sentit hic in fi.⁊ est additio ⁊ hanc cõsideratiõẽ ad dictũ.c.cum ad apo
stolicam.habuit
iste in ea.cum ab
omni.in.iij.col.ꝺ
vita ⁊ hone.cle.⁊
hoc teneas.licet
Joã.de ana.in.c.
sicut ꝑ certo.ad
fin.j.de simo.di-
cat se non videre
differentiam: an
petat ratione sta
tuti vel consuetu
dinis:nec proce-
dit dictum Alb.
in prima pte sta-
tu.q.xc.dũ dicit
valere statutũ ꝙ
qui recipit in ca-
nonicum soluat
palleum ecclesie.
¶ Adde tu ꝙ h̃
textu cõsuetudi-
nis inueterate nõ
valerent Jct⁹ iu-
rispatronat⁹ da-
ti in feudum:qa
ita committitur
simonia in anne-
xis spũalibus si-
cut in ipsis spiri
tualibus:⁊ ita vo
luit Ro.consilio
cclxix.⁊ ꝙ nulla
promissio: nulla
pactio valeat ꝓ
obtinendo quid
spũale consuluit
idem Ro.consil.
cccxvij. vbi vo-
luit ꝙ nõ valeat
promissio cano-
nicatus facta ali
cui:vt det ei vo-
ces ad iuspatro-
nat⁹ ⁊ dicit Ro.
sin.suis.fo.ix.re-
ferẽdo Archidi.
lxxij.di.c.si quis.
qõ non valet sta-
tutum negatiue
conceptũ ꝙ nul-
lus recipiatur in
cõfratria nisi sol
uat: puta .x.per
ca.ad apostolicã.
tamen subdit ꝙ
intendebat cõsu
lere contrarium
⁊ dicit ea.col.re-
ferendo Hostiẽ.
⁊ Jo.an. in.c.ad
aures.de simo.quod valet statutum epi ꝙ nullus excõicatus absolua-
tur:nisi soluat decem singulo mense.

b ¶ Dicit etiam hic Inno.hoc dictum crederem verum nullo stãte sta
tuto:si vero statutum extaret vt nihil peteretur ⁊ aliquid sponte dare
tur non habito respectu ad statutũ nulla committeret simonia si spõ-
te faceret ⁊ cessaret compulsio:⁊ metus cõpulsionis:qr ex proposito di
stinguunt maleficia.l.verum.⁊.l.qui ea mente.ff.de fur.c.cum volunta
te.de sen.excõ.als non procedit istud dictũ per tex.optimũ in.c.dilect⁹
lo.ij.⁊ ibi iste.de simo.⁊ ibi Joã.de ana.⁊ Maria.⁊ per tex.in.l.nonnulli.
me.in ver.compulsus.ff.quod fal.tut.auto.⁊ ibi Bal.⁊ Jo.an.in regu-
la bona fides.de regu.iur.in.vj.in mercur.⁊ in.c.preterea.el.ij.j.de iu-
repatro.⁊ Joan.de ana.in.c.ij.in.xiiij.col.de delic.puc.Pet.de anch.
in clemen.presenti.in.v.not.de censib.Joan.de ana.in.c.sicut tuis.in.j.
col.j.de simo.Bal.in.l.falsus.ad finem.C.de fur.⁊ in.l.omnem.ad fi.C.
ad tertul.Bar.in.l.creditor.in fi.prin.ff.de sol.But.⁊ Jmo.post Host.
in.c.j.de offi.deleg.Jo.and.⁊ omnes in.c.significauit.de cens.⁊ Pe.de
anch.consi.lx.incip.in causa que vertitur.

c Sebasti. Sapia.¶ Tẽporale.vide oĩno Arch.l.c.eos.j.q.j.circa fi.

d Zacharias.¶ Quod superest cedit eis.Adde qd in ꝓbẽda singulari
que est vnius ca-
nonici si ꝑ illius
industriã fruct⁹
augeãtur an de-
beat aliqd̃ illis
subtrahi ⁊ tenuio
ri ꝓbende appli-
cari.per Feli.hic
col.xiij.in glo.in
v̈.per industriã.

e ¶ Ultra numer
addõ hic pulchre
per Feli.facit qõ
volunt Guilli.de
monte lau.in ex-
trauag. Joan.se-
des apl̃ica.j glo.
incip. cõseruat
do. post Jo.an.j
c.statutũ.in prin.
de rescri.in.vj.in
j.colũ.⁊ do.in.c.si
is cui.de ꝓbẽ.eo.
lib.⁊ Fede.de se.
cõsil.cxxj.incip.
qr in pñti.in.iiij.
colũ.versi.an isti
recepti.
Zacharias.
¶ Adde Bart.j
l.si duas.§.gram
matici.in fi.q la-
te ꝺ hoc tenet cõ
clusiue qõ nõ nec
habeat ꝓuilegiũ
canonicorũ: nec
eorꝫ gaudeat pri
uilegio.ita nota.
An.cor.sing.suo
cccxij.in ver.sup
numerarius. di-
cẽs esse casum in
l.j.§.qõ aut.C.de
colleg.li.xj.⁊ ibi
alle. etiam bart.
l.§.alt.l.si duas.
¶ Addõ tu Ro.
consi.cccclxxxij.
vbi dicit ꝙ etiã
per cõpicissionẽ
annuli porte ec-
clie acqrit posses
sio bñficij si anul
lus tradat ꝑ ha-
bentem ptãtem.

f ¶ Cõsuetudo in
stallatiõis.an in
stallatio sit ꝺ sub
stãtia ad hꝺ vt qs
dicat canonicus
dicã in.c.ij.i fi.de
cõsue.vbi ꝑ istũ in fi.⁊ in.c.trãsmissa.in.iij.col.j.de elec.in ver.cõclude.
ꝑ eundẽ Jmo.in.c.ꝓposuit.in.xj.col.ver.circa quartũ.de conces.ꝓbẽ.
Pe.de anch.in regu.sine possessione.in.xxxij.col.de reg.iur.lib.vj.

g Zacharias.¶ Põt esse canonic⁹ absq̃ ꝓbẽda.Adde qõ talis canoni
cus absq̃ ꝓbenda non dr̃ beneficiatus.ita no.Abb.in.c.in nr̃a.in ter-
tio no.de rescrip.qõ ꝓcedit tã in recepto de mandato pape q̃ ex volũ
tate capituli:vt no.hic Cal.quẽ sequit Inn.licet Abb.post Jo.and.⁊
Ant.de bu.vbi.§.alr dicũt.verior tñ mihi vr Cal.opi.mãdatũ enĩ pa-
pe fm naturã capituli ad qõ dirigit regulari dz:vel fm intentionem
eius q verisilr videt fuisse vt nõ debeat esse deterioris cõditionis q̃ si
esset simplr receptus a caplo.vt no.doc.in.c.constitutus.j.de rescript.

h Sebasti.Sapia.¶ Canonici.sed qd si qs se gerat pro canonico et
recipiat fructus scientibus ⁊ tolerantib⁹ alijs canonicis an ex hoc di
cat auct⁹ numer⁹ canonicoꝝ.vide Car.j cõsi.cexx.dico ꝙ nobili ꝑdicto.

habere ōia iura canonicalia & expectare pbendā tpe suo. Nā videmus in regularib⁹ q̄ ex sola receptione recipiunt ius capitulare & alia que sunt de iure collegij. Aut canonici recipiūt aliquē hoc adiecto vt sit supnumerarius: & sic p3 q̄ noluerūt frāgere numerū: sed quoddā ius extraordinariū dare & hoc casu pcedat glo. Quia sic recept⁹ non habet ius integrū & ordinariū: sed est quoddā ius pparatoriū ad futurū ius integrū obtinendū: & p
32 hoc pōt instrui. ¶ † Quid dicendū cū doctores & ordinarij collegij recipiūt aliquē vltra numerum quale ius habeat in collegio: & an habeat vocē approbandi vel reprobandi doctorandū. Si vo ad mandatum pape sit receptio aut papa scribit vt cum plenitudine iuris canonicalis recipiatur et serua opinionē do. Anto. que in hoc mihi placet. Aut simpliciter mandat aliquē recipi & depēdet ab illa questione an frangatur numerus: & communiter tenetur q̄ non: vt no. in d. c. pro illorum. & hoc tenendo dicerem istum nō habere integrū ius & hoc casu pcedere opi. Do. de ro. nam in dubio nō videtur papa derogare numero: sed poti⁹ creare quoddā ius extraordinarium & preparatorium ad integrū ius obtinendū. Secus dic in recepto autoritate legati. Quia legatus non pōt necessitare canonicos ad recipiēdum aliquē contra statuta ecclesie & ipsius priuilegia: vt est glo. no. in
a d. c. pro illorum. ¶ In glo. fi.[a] sed contra hoc & ꝯ text. op. hic eñ non agebant isti canonici actione reali: & sic nō debebat fieri reuocatio ex vitio litigiosi: q2 tunc res dicitur litigiosa quādo vertitur questio de dominio de quo dicendum: vt habetur in aut. litigiosam. C. de litigio. & not. in c. ecclesia. vt lite pend. Nec debeat fieri reuocatio pꝑter pēdentiam litis: q2 pendente lite potest successor sua possessione vti: vt. j. vt lite pen. per totū. Ideo potuit capitulū conferre pbendas & alienare possessiones cōes: pro hoc facit q̄ dixi in c. ex literis. de iure patro. ¶ Solu. duo sunt principales intellectus ad fi. c. Primus est q̄ hic reuocātur omnia gesta per alterā partium post questionem motam coram epo ferrarieñ. Nam hec questio primo fuit attentata coram illo epo: & ad contraria respōdit in effectu Inno. q̄ sit reuocatio propter perfidiā que notatur in istis canonicis antiquis qui cū tenerentur prouidere nouis transtulerunt prebendas seu possessiones in seipsos: si autem trāslatio fuisset facta in alium non fuisset facta ista reuocatio. ¶ Et no. sing. hoc dictum est enim nouum remedium reuocandi attentata lite pēdente: vbi scilicet notat perfidia in attētante: licet essent alia iuris remedia. Secūdus intellectus est quod hic reuocentur attentata per partes coram episcopo ferrarieñ. post litem motā coram papa: & rō reuo
33 cationis est defect⁹ potestatis episcopi. ¶ † Nam ſm Inno. ex quo papa incepit cognoscere de aliqua causa videtur illam ad se aduocare & de manu inferioris tollere. Ad hec. c. vt nostrum. de appel. postmodum Inno. videtur ad hoc recedere: & dicit q̄ requiritur quod papa expresse ad se reuocet causam. Non eñ sufficit q̄ iure ordinario incipiat de aliqua cā cognoscere. Host. dicit non esse differentiā an papa cognoscat de causa vel ad se reuocet: q2 cognoscēdo satis videtur reuocare. d. c. vt nostrum. Do. Ant. distiguit q̄ aut papa ex certa scientia & proprio motu ad se reuocat causam: vel de ea cognoscit & alteri delegat: & videtur causam eripere ab inferiore: ita q̄ non tenet processus inferioris: dummodo iste inferior sit certificatus per quemcūq3. Quasi sec⁹ sit si iudex inferior non sit de hoc certificatus: alle. c. si duobus. de ap. Aut papa facit ista ad instantiā alterius partis: & tunc opus est q̄ ista pars excipiat corā inferiore iudice: alr̄ tenet processus. Quia papa videtur reuocare si & inquantum pars vult illa reuocatione vti: allegat bonum tex. in c. audita. de rest. spo. fatet tamen q̄ curia non recipit hoc dictum: sed facta reuocatione indistincte curia tenet q̄ processus coram inferiore sit nullus. Hec dicta mihi placent preter primum. nam vbi superior reuocat motu pprio & ex certa scia non requiritur vt iudex inferior certificetur: vt in c. j. de conces. preben. li. vj. Fateor tamē quod si aliquid attentatur in pjudicium ignorantis pbabilis ignorātia habet illum excusare: & hoc voluit Inno. in d. c. j. vbi vide de materia huius reuocationis. Et ad c. si duob⁹. de app. dic quod potestas non erat reuocata a superiore ab inferiore. Item super pcessu contumacie punitur. non aūt super pncipali: & hec nota: q2
34 quotidiana. ¶ † Quid autem si duo iudices[b] nō
b habētes se vt superior & inferior: cognoscunt pariter de vna eademq3 causa: an teneat pcessus co
c ram vtroq3 factus. Inno. dicit quod sic.[c] nam ex quo habent ambo iurisditionem in illa causa imputandū est parti non excipienti. Si aūt pferunt contrarias snias. Compo. dicit q̄ non valet secūda lata ꝯ primam nisi pendente appellatione sup prima esset lata scda. nam tunc de scda posset exci
5 pi coram iudice appellationis. ¶ † No. plura ex
& istis dictis. & primo limitationē ad l. vbi ceptū.[d]
d ff. de indi. vt iudicium debet finiri vbi est ceptum: dic sez si excipiatur: sed si non excipiat valet pcessus ab vtroq3. sic limita. c. ex tenore. de rescriptis. ¶ † Secundo no. quod snia contra sniam non valet etiam in diuersis instātijs: & corā diuersis iudicibus contra opinionem Bar. in l. j. C. quando prouocare non est necesse. Sed tu dic de hac materia vt plene no. in c. inter monasterium. de re iud. ¶ Tertio nota quod de iure superuenienti post appellationem potest quis experiri ad effectum consequendi sententiam pro se: de quo vide quod plene legi. & nota. in c. abbate sane. de re indic. lib. vj. & per hoc conclusiue habetur materia huius. c.
e clara.[e] Abbas.

1 ¶ Statutum laicorū etiam peccatū mortale nō nutriēs in nullo foro debet seruari ꝯtra clericos.
2 Iudex secularis non debet se intromittere inter psonas ecclesiasticas etiā in causis incidentibus.
Clericus non pōt puniri de falso a iudice seculari: si coram eo falsum testimonium fecerit.

a ¶ In glo. fi. vide de materia plene per doc. Moder. in c. vt nostrū. de appel. & ibi per Philip. perusinum.
¶ Adde quando res dicatur effecta litigiosa. Ro. consil. clxx. Zacharias. ¶ Adde eūdē Ro. sing. suo. dcccxxiij. incip. p quem actum. Anto. Fran. ¶ Aduertendū q̄ res nō fit litigiosa p ptestationē vel per nuntiationē inualidam. l. j. et ibi p bal. C. de litig. neq3 dicit ex eo litigiosa quāuis possibile sit sup ea re moueri litem que tamen adhuc nō est mota. Bal. notabiliter in l. ij. i fi. C. de distrac. pig. & aduerte q2 i iudicijs mixtioribus efficit litigiosa p litis contestationem: in iudicijs aūt realib⁹ fit litigiosa p solā citationē: vt p bar. & doc. in l. f. C. cōi diui. & qn̄ res efficiatur litigiosa. vide p Cy. in l. f. C. de peti. here. & in l. j. in f. q. C. de codi. & in aut. litigiosa. C. d litig. & in l. j. in §. q̄ ff. d aqua plu. ar. & vide glo. in c. ecclesia sancte marie. vt lite pen. & habetur in c. cāmq̄. cl. ij. de testi. & l. c. j. de cōfir. vtil. vel inuti. vbi per do. Abb. post glo. et ibi habetur q̄ si questio est tantū de possessiōe res nō dicit esse litigiosa: & in quib⁹ casibus res litigiosa possit alienari vltra glo. in d. c. eccl̄ia sancte marie. vide Spec. in ti. de cessio. actio. in §. j. vers. sic autem. ¶ Adde tamē q̄ nō prohibet alienatio necessaria ſm Bar. in l. dāni. in §. si dns. ff. de dā. infec. & habetur per Alex. in l. quāq̄. l. §. in lianus. de aqua plu. arc. & notat in l. si cōstante. in §. si. vbi per eundem Alex. ff. solu. matri. & tene menti dictū Bart. in l. abstinendi. ff. de in integ. resti. vbi dixit q̄ quando commissum esset delictum pro quo bona veniunt confiscanda q̄ talia bona non dicuntur litigiosa interim pendente processu super crimine: & tene menti dictū Bal. in auten. litigiosa. C. de litig. vbi dixit q̄ res non dicitur litigiosa coram delegato ante rescripti presentationem q̄uis illud sit impetratum & obtentum.
b ¶ Si duo iudices. Adde Bal. in c. pastoralis. j. de rescrip. & in l. j. ff. de offi. consu. & Ro. in l. j. ff. de acquirē. here. Ang. in l. j. si is a quo. ff. de rei ven. & Pet. de ancha. in cle. q̄diu. de ap. sentit Inno. in l. cum procurator. §. dominus. in vlti. col. ff. de oper. no. nū. per Sal. in l. qui de crimine. in antepe. col. C. qui accu. non pos. per Imol. in c. ceterum. ad fi. j. de rescrip. But. in c. si duobus. j. de app. & in c. j. de cau. pos. & proprie. & de istis verbis Inno. meminit Ang. in l. penul. ff. de peti. here. Bal. in l. nulli. ad finem. C. de indi. quod dictum Innocē. hic limitat pulchre: vt hic refert do. Feli. quem videas.
c Zacharias. ¶ Inno. dicit q̄ sic. dic tu q̄ licet valeat processus coram vtroq3: vt hic. si tamen ꝯrias snias pferunt non valet scda ꝯ primā: vt dicit Cōpos. quē alij sequunt. Et dum subdit hic Pan. q̄ snia lata ꝯ primam que transiuit in rē iudicatā non valet etiā in diuersa instantia & corā diuersis iudicibus dic istud dictum debere intelligi de snia que transiuit in rem iudicatam: vt per do. Ant. de But. hic char. fi. ver. no. b dictum Cōpost. & per eundē Anto. de but. consil. xxvij. incip. viso. Et not. in c. inter monasterium hic per Abba. alleg. qb⁹ adde Alex. cōs. xxxiij. incip. viso themate. co. ij. ver. circa scdm & v. vij per dictū. & in vlti. v. ad q̄ ostendendū. volumine primo.
d ¶ Limitationē ad l. vbi ceptum. vide q̄ dixi in no. meis in ver. iudicium. in not. inci. regula est et do. Feli. in c. ex tenore. de rescri. post do. meū Barba. & vide Bal. in l. nulli. in fi. C. d indi. & Jo. an. in addi. Spec. in titu. de cōpe. iud. addi. §. j. ver. sed pone.
e ¶ Materia huius. c. clara. Iste in quadam additione tāgit vtrū mōiales possint sine peccato mortali lucrū laborum suorum sibi approprieare: & d eo viuere. Adde Cardi. consi. suo xvij. inci. autoritas Car. ad finē. Joan. an. in c. ij. super glo. ppriū de statu monachorum. & in c. cum ad monasterium. super verbo deprēsus & in ver. proprietatem. eo. titu. & ibi per istum in. ij. col. & in c. edocere. in ij. col. j. de rescrip. & in consi. lxxxviij. incip. facti cōtingentia. in v. col. Jo. an. in regula non est obligatorium. de regu. iur. in vj. Cal. in ti. de regula. consi. ij. & col. j. & consi. iiij. de consue.
Anto. Fran. ¶ Circa hoc vtrum monialis possit sibi appropriare lucrum laborū suoꝝ etiā vt de illo viuat: puto q̄ si monialis fecit pfessionē put facere tenet vel in manu abbatisse vel alterius suprioris iuxta gl. in c. si. xx. q. j. q̄ nō: q2 nihil pprij pōt habere: sed oīa sunt apud monasteriū: vt in c. cū ad monasteriū. de sta. mo. & in aut. ingressi. & in aut. si qua mulier. C. de sac. sanc. ec. imo nec posset pro libito suo ꝯstruere sibi cellā in monasterio iuxta glo. in c. perniciosam. xviij. q. ij. imo vt ibi dr debent cōiter stare in dormitorio & refectorio. imo in monasterio mo-

nialiũ nõ mendicantiũ nõ debẽt recipi nisi tot moniales quot possint ex pũentibus monasterij viuere ⁊ nõ vltra etiã absq; penuria: vt in.c. periculoso.de statu.reg.lib.vj.⁊ ideo dixit glo.in.c.si religiosus.de ele. lib.vj.⁊ habetur in.c.nolo.xij.q.j.ꝙ monachus siue monialis post professionẽ nõ habet dispositionẽ bonoꝝ nec habet velle nec nolle.de quo etiã p Spe.in ti. de sta.reg.in ver. xxxvij.est bñ verꝫ ꝙ de licentia abbatis seu abbatissevel etiã epi aut alteri⁹ supioris posset monach⁹ hr̃e licẽtiã stãdi extra claustrũ religiõis in domo quasi sua ⁊ habere vsũ rex suaꝝ vt p Inn.in.c.in sinuãte.q cle.vel voue. Monialis aũt pfessavt dcm̃ est nihil ppriũ pt habere nisi forsã aliqne moniales alemanie ꝙ videtur posse hr̃e p priũ s; ꝙ voluit glo.in.c.si.xij.qõ. ij.⁊ de istis forsan posset itelligi: ꝙ hic dr̃: tñ vt dixit ibi glo.taliũ monialiũ vita dãnatur.de quo hr̃ in c.dilecta de ma.⁊ obe.⁊ habeť i.c. vidua.de regu. Sebasti. Sapia.

a ℭ No.primo iuxta hũc tex.vidẽda sunt q̃ ponit late.Are.in ꝯsil. xxv.viso thema te vbi q̃rit an statutũ laicoꝝ sit seruandũ etiã in foro ecclesiastico ⁊ ꝯcludit ꝙ aut statutũ loqť in psonam puta ꝙ nullus possit facere testamentuꝫ nisi certo mõ: ⁊ tunc tale statutũ non ligat clericũ etiã ĩ foro seculari sicut si loquať ĩ rẽ vt ibi per eũ.videnda etiã suntq̃ tradit Alexã. in consil.xx.ponderatis in.ij.volu. vbi ponit an per statutũ laicorum ligẽtur clerici in minoribus cõstituti.

b ℭ Contra opin. bar.opi.bar.cõiter dãnať p doc. quos h accumulate refert do.Felin.in c.viij.q̃ro.l gusij.chart.quem oĩno nõ vbi etiã saluat opi.Bar.

c ℭ Verbũ religiosus. Vide Ioan. an.in rub.j.ó re.

t ibi per But.⁊ per istum in.c.dilecta.in.j.col.de mai.⁊ obe.⁊.c.cũm lo ban.ij.col.de iud.Car.consi.xxix.incip.in aliq̃bus locis.⁊ istũ cõsi.cev. incip.in xp̃i ⁊c.pro euidentia Ge.in.c.vt offi.§.verũ.de here.in.vj.Pe. de anch.in.d.rub.⁊ per istũ in.c.ex multa.de voto.gl.⁊ Do.in.c.religiosus.de testa.lib.vj.glo.j.⁊ ibi doc.in cle.religiosus.de pcur.⁊ gl.⁊ doct. in cle.j.de deci.

ℭ Adde tu Cal. in.vj.ĩ tit.de reg. ⁊ de sta.mo. Anto.Francis.

ℭ Qui dicantur religiosi ⁊ an clerici seculares veniant appellatione religiosorum. vide gl que dicit ꝙ nõ in cle.i plerisq;.de elec.⁊ in cle.ij.de sup.neg. prela.⁊ in clem.j. de censi.⁊ in cle. cupientes.de pe. ⁊ in cle.j.de sent. excõ.⁊ quid sit religio. vide glos. Ioã.an. in.c.j.de reg.li.vj.⁊ archi. in.c.presens clericus.xx.q.j.⁊ per beatum Thom. scda scde.q.lxxxv.arti.ij.dicas tamen ꝙ religiosi dicunť non solũ monachi: s; etiã clerici ⁊ laici qui sunt xp̃iani largo modo: vt per gl.in.c.ex multa. de vo.⁊ habetur i.c. placuit.xviij. q.ij.⁊ in.c.vna.de reb.eccl.non ali. ⁊ in.c.nos quidẽ de testa.dixit tamen beat⁹ Tho. in loco prealleg. ar.j.qõ religio importat statũ perfectionis ⁊ quod illa que est circa vitam contẽplatiuam: est perfectior q̃ illa q̃ ordinantur ad actiuam: de quo per eundem etiaꝫ eo loco in ca.sum.q. clxxxvij.⁊ idẽ dicit in.q.lxxxj.arti.vj.in ca.parte qõ religio est pferenda cũctis virtutibus moralibus: ⁊ deniq; qd sit religio.vide p eundẽ bea.Tho. in.iij.dist.xxxij.⁊ distinct.xxxiij.et xxxv.

3 Religiosorum appellatione que psone veniant.
Laici religiosi si non possunt aliquo modo dispo nere de rebus ecclesie.
4 Laici non possunt statuere etiam in fauorẽ ecclesiarum quod intellige vt ibi dicitur.9.⁊.12.
5 Statuta laicorum respectu ecclesiarum solus papa potest confirmare ⁊ non alius prelatus.
Cause clericoꝝ nõ pñt cõmitti laicis nisi a papa.
Excommunicatio potest aliq̃ñ fieri a laicis.
6 Papa nõ põt se sponte subijcere iurisditiõi ĩperatoris: ⁊ non posset causas clericorum committere laicis adeo vt iudicio suo iudicent clericos.
Papa potest delegare causas laicis.
7 Bona patrimonialia clericoꝝ non gaudent illis priuilegijs quibus gaudẽt bona ecclesiastica.fallit tamen in casibus a iure expressis.21.
8 Snia lata contra non confessum an ⁊ qñ valeat.
Sententia sine citatione ⁊ quibusdam alijs de q̃bus hic.non valet.
Monitio iudicis sedentis pro tribunali hꝫ vim trine admonitionis.
Citari non debet pars qñ est pñs in iudicio.
Citatio non requiritur in notorijs.
9 Lex principis ꝓiudicialis ecclesijs non extendiť ad ecclesias nisi expresse approbetur per papam.
10 Lex ciuilis specifice disponẽs super ecclesijs: an sit seruanda in foro canonico: si nõ reperitur canon contradicens.
11 Lex ciuilis que nõ potest seruari sine peccato in nullo foro est seruanda.
13 Clericus heres institutus si nõ facit inuentariuꝫ tenetur vltra vires hereditarias: sed ecclesia nõ.
Lex ciuilis si generaliter loquitur nec canoni cõtradicit an sit a clericis seruanda.
14 Lex ciuilis rationabilis ⁊ denũs a canone est seruanda in foro suo: sed si sumus in terris subiectis ecclesie etiam temporaliter seruatur canon.
15 Lex ciuilis nullo mõ põt disponere contra libertatem matrimonij imponendo penam.
Mulier transiens ad secunda vota post paucos dies a morte primi mariti: an puniať propter sanguinis commixtionem.
16 Docis qõ est vtriusq; fori: ⁊ est locus ꝓuentioni.
17 Quando lex ciuilis vnũ presumit: ⁊ lex canonica aliud: cui est standum.
18 Statutum presumens contractum esse vsurariũ ex certis coniecturis non valet.
19 In preparatorijs iudicij obseruatur consuetudo vel statutum fori vbi causa ventilatur.
20 Usuraria causa si vertitur in foro seculari tractabitur seruato ordine iudiciario: licet in foro canonico tractaretur simpliciter.
21 Laici nõ possunt statuere super bonis patrimonialibus clericorum.
22 Cleric⁹ nullo casu põt ꝯueniri corã iudice sclari.
Clericus potest trahere laicum in forum suum.
23 Feudum si habetur per clericum a laico: tunc clericus recognoscit laicum in superiorem.
25 Statutum laicorum cõprehendit clericos in fauorabilibus: secus in preiudicialibus.
Statutum ꝙ stantibus masculis filia femina nõ succedat an ⁊ quando excludat monialem.
Statutum dicens ꝙ primogenitus succedat patri.an excludat secundogenitum qui est clericus.
Statutum ꝙ stantibus masculis femine non succedant comprehendit clericos masculos.
26 Statutũ laicorũ inducẽs merũ fauorẽ clericis vꝫ

Ecclia scte Marie.

Famosum.c.⁊ tractabo hic materiam vltra alios an ⁊ qñ statutũ laicorũ seu lex principis extẽdať ad ecclesiã vel ecclesiasticas personas: ⁊ cõiter summatur sic. Cause ecclesiarũ per constitutionẽ laicoꝝ diffiniri nõ debent. Ego gñalius quo ad intellectũ summo sic. Statutũ generale laicoꝝ ad ecclesias vel ecclesiasticas personas vel earum bona in earũ preiudiciũ non extẽditur: nec est speciale etiã si earum commodũ ⁊ fauorem concernat. Diuiditur principalr in duas partes. In prima poniť duplex diffinitionis motiuum. In secũda diffinitio ibi: qõ a senatore. Et scias ꝙ hoc.c.⁊.c.ecclesia sancte marie.j.⁊.ij.vt lit. pen.ponunt idem factũ.⁊ vide glo.ibidẽ que narrat seriem totius negotij. Sed quãtum pertinet ad intellectum huius litere: pone sic casum literalem. Ecclesia sancte marie mouit q̃õnem ꝯ Ioã. de acheya super quibusdam possessionibus coraꝫ iudice seculari pendente lite. iste Ioannes cõuẽtus transtulit possessiones petitas in quoddã monasterium. senator romanus corã quo vertebatur questio vigore cuiusdam statuti laicorum dicentis ꝙ si reus trãsferat possessionem litigiosam in alium deberet possessio ab eo tolli ⁊ dari petenti: spoliauit monasteriũ illis possessionib⁹ ⁊ tradidit ecclesie sancte marie monasterio non cõuicto nec vocato vel confesso: demum monasterium egit coram papa petẽdo se restitui ad illas possessiones quas senator vigore illius statuti sibi abstulerat papa vero motus ratiõibus de q̃bus in lr̃a qõ factum fuit per senatorẽ in ꝓiudiciũ ecclesie renocauit ⁊ possessiõesillas mõasterio restituit. ℭ ✝ No.
1 primo ᵃ ſm casus positionem precedentem text.
a apertum ꝯ opi. Bar.ᵇ in.c.cũctos populos.C.de
b sum.tri.vbi dicit ꝙ statutũ laicorũ gñale peccatũ non nutriens: sed rõnem continens dꝫ seruari in foro tam ꝯ laicos q̃ ꝯ clericos dummodo specifice non disponat de ecclesijs vel ecclesiasticis personis: nec sit ꝯ libertatem ecclesiasticã. hoc dictũ reprobatur hic. Nã hoc statutum de quo ꝓdixi erat gñale: nec nutriebat peccatũ: sed veniebat ad obuiandũ fraudibus: nec erat ꝯ libertatem ecclesiasticam cũ ecclesia puniat incidentes in vitiũ litigiosi: vt no.in.c.ecclesia.vt lit.pen.⁊ tamẽ hoc statutũ non valuit respectu ecclesiarũ. quinimo nec in foro seculari debuit seruari in preiudiciũ ecclesie: ⁊ hoc no. quia non solet ad hoc induci iste tex. ℭ Et ex hoc ⁊ ex tex.no.ꝙ cã ecclesiarũ etiã quatenus versať ⁊ agitatur in foro seculari nõ debet decidi nec diffiniri ſm ius ciuile ⁊ statutum laicorum: sic etiã videť tex.hic pro dictis doct.in.c.j.ꝯ.
2 eo. ℭ ✝ Tertio habeť hic ar.opti.qõ iudex secularis nõ exercet officium suum ꝯ ecclesiasticas psonas etiã in causis incidentibus corã eo. Nã istud negotium monasterij incidenter ortum fuit in eã mota corã seculari: ⁊ tamen nõ potuit iudex secularis in ista incidentia iurisditionem suã exercere contra monasterium: ⁊ hoc facit contra glos.j. in.l.nullum.C.de testibus. que voluit quod si clericus testificando deliquerit coraꝫ seculari potest puniri etiam per ipsum iudicem seculareꝫ ratione incidẽtie: de quo vide quod dixi latius in.c.ve
3 rum.de foro competen. ℭ ✝ No.quarto quod laicorum quidam sunt religiosi quidam nõ: et scias
c quod verbum religiosus ᶜ potest capi largissime: ⁊ comprehendit omnem christianum. vnde diciť christiana religio: vt in.c.pro humani.de homi.in sexto. qñq; dicitur large ⁊ comprehendit omnem christianum honeste viuentem. nam in eo qõ impendit deo debitam religionẽ potest dici religiosus: ⁊ isto modo potest intelligi iste tex.hic: quandoq; capitur stricte: ⁊ tunc dicuntur religiosi qui promittunt tria substantialia regule: vt no.in rubrica de regula.⁊ dicuntur religiosi quasi deo relegati per confessionem: ⁊ hoc modo laici cõuersi possunt dici religiosi in.c.non dubium: de senten. excõmunicationis: ⁊ hoc modo potest etiam intelligi iste textus quia laici etiã cõuersi non possunt tractare spiritualia: ideo non possunt inter

a ¶ Una cum clericis.Adde tu.per Fede.consil.cxxiii.z latius Ro.sin.luis.folio decimo.
Zacharias.¶ Dic tu quod est sing.in m.cõsi.dclxv.quod incipit fuit a me quesitum.quod sing.refert z sequitur Feli.in.c.non dubium.col.ii.circa fi.de sen.excõ.z Fed.cõsi.xlvii. Aduerte tñ q lz nõ habeant vocẽ in electiõe pla ti tales cõuersi vt supra dictum est p text.in.c.ex eo. vbi est casus singul. pro hoc fm Lud.ro.sin.hall. de test. Ex cõsuetudine tñ pscripta posset habere vocẽ l electione plati:vt p cundez Ro.vbi.s.g alleg.sing.dictuz Jnn.in.c.ii.de testi.lib.vi.p q ego tibi allego boná gl.i alle.c.ex eo.z gl.fi.de testi.quá Jmo.l.c.cũ.M. ferrariensis.s.p xi.dicit esse mẽti cõmẽdãdã:z Fel. ibidem. col.x.in prin.per Pa.aliquid in.c.ii.prope finem.de consuetu.z adde domi.in preallec.c. ex eo.in fi.de test.lib.vi.z pro hoc allego dictũ Host.in.c.ea que.de statu regu.qui dixit q de consuetudine priuilegio vel pacto apposito clericus secularis in.c.regulari vocẽ habere potest:secus ex postfacto p hall.gl.fi.quá Jmo.in cle.vt hi q.de eta.z qua.multũ ad hoc cõmẽdat.

esse electioni prelati vna cum clericis:[a] vt in.c.ex eo.de electio.lib.vi. Sensus est vt laici quantumcũq religiosi siue large siue stricte non põt disponere de reb[9] ecclesiasticis propria autoritate. Et cum ista litera loquatur generaliter idem dic respectu imperatoris vel regis.ad hoc.xcvi.distin.c.i.z c.si imperator.z c.cum ad verum.vbi tex.no.vult q etiam imperator non potest interesse concilio generali clericorum.[b] quod tamen plenius
4 examino in quadam disputatione. ¶ † No.quito q laici non possunt statuere etiam in fauorem ecclesiarum z clericorum quod intellige quãdo statutum esset autorizatiuum:vt q de rebus ecclesiasticis disponit precipiendo vel vetando:seu prohibendo:secus puto si esset mere priuilegiatum:
5 vt.s.latius subijciam. ¶ † No.casum vnum reseruatum pape:scz approbare statuta laicorum respectu ecclesiarum z ecclesiasticarum personarũ. Non ergo põt prelatus citra papã approbare statuta laicorum circa clericos:rõ est. Quia nullus prelatus debet cõmittere laicis negotia ecclesiastica[c] vt ipsorum discretione agantur:vt in ca.ii.de iud. Sed papa hoc potest:[d] vnde dat q̃nq laico ptãtem excommunicandi[e] vt est glo.no.xxxii.dist.§.verum. Item cõmittit laico cãm criminalẽ clerici.[f] ii.q.v.mẽnã.z confirmãdo talia statuta facit ea sua.[g] q: oĩa nostra facimus zc.l.s.circa medum.C.de vet.iur.enucle.z.c.si apostolice.de preben.lib.vi.
6 ¶ † Ex his infert ad questionem nunquid papa possit se subijcere iurisditioni imperatoris[h] vel alterius laici:z videtur primo q sic p tex.qui quotidie allegat.ii.q.vi.nos si incompetẽter.z per.l.si receptum.ff.de iur.om.iudi.vbi habetur q maior iudex potest se subijcere iudicio inferioris. Contrarium decidit hic no.Jo.an.q: tẽderet in preiudicium summi apostolatus:z ignominia irrogaretur deo si vicarius eius posset iudicari per secularem:vñ papa non potest renunciare illi priuilegio z honori cum principalr non concernat honorem:seu vtilitatem suam:sed dei z ecclesie:z ad.c.nos si incõpetenter.dicendum q ibi iudicium sumitur pro discretione:z ex nimia humilitate papa subijcit se iudicio imperatoris: quinimo plus puto papam non posse facere:vt laici iudicio suo[i] iudicet clericos:z sic subijcere clericos iudicibus laicis. Quia hoc priuilegiũ fori habent clerici a deo:vt no.Jnno.in.c.ii.de maio.z obe.vide bonam glo.in.d.c.si imperator.xcvi.distinc.z glo.in.c.q̃q de censi.in.vi.scilicet q papa nõ potest tollere ea que sunt de iure diuino.xxv.q.prima.sunt quidam.fateor tamen q potest eos facere suos delegatos:vt no.in.c.ĩcnam.z in dicto.c.ii.
7 ¶ † In glo.ii.in fine.no.bene gl.q bona patrimonialia[k] clericorum gaudent eodẽ priuilegio cum

b ¶ Generali clericorum.Adde vt per Cald.consi.viii.
c ¶ Ecclesiastica.Adde vt per Ro.consi.cclxvi.
d ¶ Sed papa hoc potest.Adde tex.in.c.offi.xxxii.di.z tex.in.d.c.mẽnã.ad idem tex in.c.verum.de fo.compe.in.c.solite.de ma.z obedien.in.c.Romana.§.debet.de appel.in.vi.z vbiq per docto.
e Zacharias.¶ Potestatem excõicandi:potest ergo papa per suũ priuilegium laico concedere iura spũalia.s.vt possit excõicare:beneficia conferre z possidere decimas:vt est glo.no.in.c.adrianus.lxiii.di.z gl.in.c.imperium.x.dist.z.xxv.di.in sum.do.Abb.in.c.causam col.i.de rescrip.Jo.an.in addi.Specu.in titu.de lega.§.nunc tractemus.ver.sed nunquid do.Jnno.in.c.quod sicut de elec.Anto.de but.in.c.nobis.de iure patro.Pe.de anch.in cle.p literas.de prebẽ.z Feli.in alle.c.cãm.col.iii.ver.dũ dicit Abb.priuilegiũ.de rescr.Feli.in.c.ii.de ma.z obe.
Anto.Fran.¶ Ad hoc an papa possit cõferre laico facultatẽ excõicãdi z alia spũalia exercendi.vide glos.pulchram in.c.ad nostrã.in versi.ecclesie.de here.z in.c.lector.xxxiii.distin.in versi.subdiaconus.z not.Host.z doc.in.c.magna.de vo.que glo.tenẽt q omnia licet pape concedere z etiam facere preter q̃ id quod est peccatũ:z hoc adhuc ibi limitat Jo.an.esse verum qñ peccatum insurgeret ex cõtrauentione legis diuine tantũ:secus si ex contrauentione.l.positiue.de quo etiã p Jnn.z doc.in.c.q super his.de vo.z in.c.licet ex suscepto.de foro compe.et adde q papa põt cõmittere z mandare simplici sacerdoti ea que sunt ordinis epalis:vt per glo.z docto.in.c.quanto.de consuetu.de quo tamen inter theologos est discrepantia:vt per beatum Tho.in.iiii.dist.vii.q.iii.articu.primo.dicit tamen Jnno.in.c.aqua.de conse.eccle.vel alta.q vidit plurics papam mãdare simplici sacerdoti reconciliationem ecclesie que est ordinis epalis:vt in.d.c.aqua.z vide bonam glos.in.c.peruenit.xcv.distin.z in.c.omni tempore.de consec.distin.iiii.z est alia glo.in.c.manus quoq.de consec.distin.v.z habetur per Spec.in titu.de lega.in.§.nunc ostendendum.in versi.lxi.z vide per bea.Tho.in.iiii.distin.xix.q.ix. Adde tamen q licet papa omnia possit tamẽ dz premittere clauem discretionis ante clauem potestatis:vt est glo.in.c.ad apostolice.de re iudi.lib.vi.z habetur per Jnno.in.c.quanto.de iureiurã.est enim papa summus inter omnes z supra omnes.c.decreto.ii.q.vi.z.c.qui se scit.z in.c.non turbant.xxiiii.q.i.z in.c.est z aliud.z habetur in.c.q̃uis.xxi.di.z Luce.vi.c.z Matthei.xvii.z habetur in.c.inter corporalia.de transla.prela.z an spũalia etiam possint cõmitti secularibus per papã:habetur per Moder.in.c.decernimus.de iud.q tñ facere non solet siue adiunctione alicuius clerici. ¶ Et an possit prorogare in se iurisditionem iudicis secularis:vide glo.in.c.nos si.ii.q.vii.z glo.in.c.nemo.ix.q.iii.z glo.in ver.seruus.in salutatione sexti.z glo.in.c.in sinodo.lxiii.dist.per Host.in.c.cum ex iuncto.de hereti.

f ¶ Clerici.Adde quod per Abb.consi.xxv.an papa clerico possit cõmittere causam capitalem:vide Are.consi.lviii.
g ¶ Cõfirmãdo talia statuta facit ea sua.Adde Bal.l.l.ex placito.C.de re.pmu.z Jmo.in.l.ex facto.ff.de vulg.z pup.z doct.i.l.oim.C.de testa.
¶ Adde tu Roma.consil.ccxvi.

h ¶ Jurisditioni iperatoris. adde istum in.c.significasti. in.vii.col.de fo.cõpe.post Jo.an.ibi:z ibi Car.in.ii.opp.z p istũ in.c.at si clerici.l princ.in.xiii.col.de iudi.z in.c.pe.z glo.in pen.col.de off.de leg.glo.in.c.in sinodo.in ver.apostolicam lxiii.di.z glo.l.in c.nemo.ix.q.ii.do.in.c.nos si incompetenter.ii.q.vii.Areb.in.c.si qs sup his.vii.q.ii.Tho.in.iiii.sen.dist.xix.q.s.artic.primo.vbi pbat q papa nõ potest dare alicui potestatez q eum excommunicet.sequit Cardi.Sancti Sixti in tracta.de potestate Pape.q.xxv.
¶ Adde late Roma.consil.vltimo.
i ¶ Ut laici iudicio suo.Adde Card.in repe.c.perpendimus.in prin.de senten.excom.z istum in.c.ii.de maio.z obe.z in.c.literas.in.v.colũ.de resti.spo.z in.c.proposuit.in.iiii.col.de conces.preben.z plene p Feli.hic in.iiii.col.in ver.addatis.d.Cardi.
¶ Adde quod Ro.sing.suis.fo.xii.dicit q do.Car.zaba.ita obtinuit coram papa:z vide Alex.consi.viii.vbi ponit an imperator possit punire clericum volente episcopo suo vel papa delegante.
Zacharias.¶ Adde dum allegat Ro.suis fin.Dic quod est sing.nu.cccxvi.incip.sed an potest papa alleg.glos.sing.in.c.si imperator.xcvi.dist.quam idem alleg.in.l.si vero.in.vii.fallen.ff.solu.matri.z O l.cõsil.lxxxiii.col.pe.Et dum alle.Alex.consi.viii.Dic quod est vol.i.q inci.videretur super primo dubio.col.i.ver.potest etiã imperator:vbi sentire videtur contrarium quod hic dicitur.
k ¶ Bona patrimonialia.vide hic plene per Bar.z Feli.in glo.ii.in fi.z istum in.c.si diligenti.de prescrip.z in.c.cum sit generale.in.ii.col.de foro compe.z in.c.fi.de vita z hone.cler.z in.c.constitutus.de in integ.rest.z in.c.si clericus.in.ii.nota.s.de fo.compe.in.c.ex literis.de pigno.glo.in.c.possessores.xvi.q.iiii.glo.ii.in cle.i.de rest.tu.in integ.Specu.eo.ti.§.qualiter.ver.sed nunquid.glo.in.c.si tributum.in ver.potestatẽ xi.q.i.glo.i.in.c.si quis laicus.xvi.q.i.z glo.in.c.similiter.eadem causa z q̃ne.istum in.c.i.de consuetu.z in.c.venerabilis.in.vi.col.in.v.lect.de iudi.Jmo.in repe.c.si.in pe.col.de prescrip.z in aliis locis alle.hic per Moder.Cõis conclusio est q clericus nõ gaudet priuilegio in bonis patrimonialibus nisi in casibus a iure expressis.
Anto.Fran.¶ Circa hoc an bona clericorũ gaudeãt eo priuilegio quo gaudẽt bona eccliaꝝ.no.gl.in.c.ex lris.de pig.z in.c.filr.xvi.q.i.z hr p gl.in cle.i.in v.in reb[9] pprijs.de vi.z ho.cle.z p gl.in.c.si.c.ti.z no.doc.in.c.si diligẽti.de pscri.z no.in.c.i.de cõsue.z no.doc.in.c.pe.de cẽsi.li.vi.z in.c.i.de imu.ecc.z vr q clerici pro bonis etiã pr̃imonialib[9] non debeãt collectari:q: bona pr̃imonialia clericoꝝ sunt obligata tacite pro mala administratiõe clerici facta in bonis ecclie fm gl.in.d.c.filr.z in d.c.ex lris.de pig.z in.d.cle.i.de vi.z ho.cle.z q nõ teneanr soluere clerici p bonis patrimonialib[9] tenuit Pau.de lea.in cle.i.de cẽsi.z Guil.de mõte laud.in.d.cle.i.de vi.z ho.cle.z vide not.in.c.nõ minus.z in.§.aduersus.de imu.eccl.z vide Bar.in suo consilio q incipit si qua possessione estimata:vbi ponit an succedẽtes in bonis alicu[9] si sint clerici teneanr soluere collectas ipositas possessionibus q̃ erant suoꝝ pdecessoꝝ seculariũ z laicorũ.dicit tñ bar.quẽ etiã sequit Ang.in.l.null[9].C.de angari.z pangari.li.xii.q clerici tenenr contribuere qñ pecunie danr stipendiarijs:ne destruat comitatus:z hoc iõ est q: tunc videtur dare pro sustentatione pauperũ cui magis debẽt intẽdere q̃ ad fabricam z ornamentũ ecclesie:vt in.c.gloria epi.z in.c.aurũ habet ecclesia.xii.q.ii.pro quo facit:q: clericus tenet omni indigenti auxiliũ pstare:vt in.c.nulli dubiũ.z in.c.deus ergo.xii.q.i.z ad hoc vide etiã que volui.

Bar.in.l.bi penes.C.de agri.ꝛ censi.lib.xi.ꝛ in.l.fi.C.de cursu pu.li.xii. ꝛ qualiter collecte possint imponi possessionibus clericorũ.vide Bar. in.l.rescripto.in.§.sciendum.ff.de munc.ꝛ bono.

a Sebasti. Sapia. ¶ Bonis ecclesie. Vide do. Abb.in.c.i.in notabilibus de cle.peregri.vbi tenet ꝙ clerici gaudẽt in patrimonialib⁹ illo priuilegio quo i reb⁹ ecclesie vide eundem in.c.fi.de vit.ꝛ hone.cleri. Jas.in autentica quas actiões.C. de sacrosan.eccl.

b ¶ In glo.fin.ibi snia nulla. Adde hic plene barb.ꝛ Feli.lõge dispu‐tantes: vtrũ snia lata nõ visis actis vel sine cause co‐gnitiõe sit ipso iu‐re nulla: an vo ir‐ritãda: vbi p ꝛ 9 argumẽtant cuꝫ remissionib⁹ hic p eos datis con‐clusio cõis est ꝙ snia lata sine cãe cognitiõe sit ipso iure nulla: tñ ha‐beas hoc tex.pro vna parte text.c. cũ bertoldus.de re iudi.ante fi.et ibi Inn.ꝛ tex.in c.cum ad sedẽ.de resti.spol.in ver. nos prioris.tex. in.c.cũ ex literis. vltra mediuꝫ.de resti.spo.tex.hic. 8 in ver.irritã.tex. b in.l.argentarius §.cum antẽ.ff. de eden.tex.in.l.nec causas.C.de ap. per locũ a specia li.ex quibus pro bat ꝙ nõ sit nul‐la.pro alia parte magis cõi videt tex.l.c.primates ii.q.6.i.tex.in cle. pastoralis.ad fi. de re iudi.in ver. iudicantis preci pitatio: sicut ver bo: dici ne ergo meruit snia: ꝛ ibi Imo.in.iii.col.tex.in.l.stipulatione.ad fi.C.de sen.et interlo.om.iud.tex.in.c.ad audientiã.i.de ap.ibi sine cause cognitione ꝛ ibi denunties nõ tenere: tex.in aut.quo opor.epõs.in ver.pro nihilo. ꝛ ibi Ang.in primo no.Bar.in.l.prolatã.in fi.C.de sen.per illum text. ꝛ in.l.multum.ff.de condi.ꝛ demõ. Pe.de anch.cõsi.xxix.inci.visis dili genter. Bal.in.l.captatorias.in.iiii.col.ver.tertio q̃ro.C.de testa.mili.

¶ Adde Pau.de ca.consi.cxcviii.in primo impressis. Pet.de ancha. consi.clxxxviii.ꝛ.ccxii.ꝛ dicit Old.consi.cvi.ꝙ sententia lata absq; cãe cognitione non habet nomen sententie. Et quando sententia est lata absq; citatione ꝛ denegata copia instrumentoꝝ productorũ: vide An cha.consil.cclx.ꝛ vide Cal.consi.xxvii.de re iudi. Et nota in hac mate‐ria ꝙ licet snia lata sine citatione non valeat: tamen vbi profertur sen tentia per superiorem in retractatione statutoꝝ factorum ꝯ libertatẽ ecclesiasticam illa potest ferri absq; citatione fienda de seculari qui sta tutum fecit: ita Arch.in.c.lotharius.ii.q.i.refert Bart.in.l.presbyter. C.de epis.ꝛ cle.sequitur Bo.sing.suis.fo.xvii.

Zacharias. ¶ Dic quod est singu.in nu.cccccclxxi.qd incip.seculares faciunt statuta.vbi alleg.dictum sing. Arebi.in.c.lotharius.ii.q.i. alleg. Ad idem vide Lanfran.de ordi.in repe.c.quoniam cõtra falsam in ver.citatione co.nu.xii.ꝛ ibi in addi.ad eum.de proba.

c Sebastia. Sapia. ¶ Fallit. Fallit etiã in materia in qua princeps põt preiudicare alicui inuito. Abb.in.c.inter quatuor in.i.col.i.de ma io.ꝛ obe. Ro.in consi.ccclxxix.in.xi.col. Abb.in.c.cum olim de re iud.

legio cum bonis ecclesie.[a] Hoc tamen dictum nõ colligitur ex tex.qꝛ solum hic equiparantur quo ad exclusionem iurisdictionis secularis ecclesie et ecclesiastice persone: de rebus autem hic nihil di citur. Ideo forte glo.dicit hic fore ar.qd sicut pso ne ꝛ ecclesie equiparantur: ita bona accessoria ad personam sunt equiparanda bonis ecclesie. De hoc habes alias tres glo.in.c.ex literis.de pig.in ca‐pitulo finali.de vita ꝛ honestate clericorum.et in c.similiter.xvi.q.prima. Sed vide glos.in contra‐rium.xvi.q.iiii.possessiones.que singu.dicit ꝙ bo‐na patrimonialia clericorum prescribuntur sicut bona laicorum non sic bona ecclesie: ita quod pre‐scriptio quadragenaria non extenditur ad bona patrimonialia clericorum. Ad idem facit qd not glo.ꝛ Archidia.in dicto capi.q̃q̃.vbi dicunt qd non est vniuersaliter verum quod bona clericorũ gaudeant eodem priuilegio cum bonis ecclesia‐rum. Hinc dicit notabili. Specu.in titu.de in in‐tegrum restitutione.§.qualiter quod clericus in bonis patrimonialibus non petit restitutionem in integrũ pretextu lesionis sicut in bonis eccle‐siarum.de hoc est bona glo.in clemen.vnica.de in integrum restitutione. Hinc do. Ant.in.c.si dili‐genti.de prescrip.tenet ꝛ dicit ꝙ solum in casibus in iure expressis bona clericorum gaudent eodeꝫ priuilegio cum bonis ecclesiarum: et satis fuit de mente Specu.qui in tit.de cler.coniu.ponit istos casus speciales.ꝛ Arch.in.d.c.q̃q̃.ꝛ hanc cõclu‐sionem semper tenui. Nec ob.c.similiter.preallc. procedit enim quo ad protectionem: quia ecclesia debet defendere bona clericorum: nec placet ra‐tio glo.in.c.ex literis.quia non est vniuersalis: et dic quod ibi dixi. ¶ † In glos.fin.ibi: sententia.[b] no.bene glo.ꝙ sententia lata contra non ꝯfessum vel nõ conuictum est nulla: ꝛ facit text.in.c.nos in quibusq;.alleg.in glo. Sed contra hoc facit.nam sen tentia lata contra ius litigatoris etiam cõtra nõ conuictum vel nõ confessum tenet ꝛ facit ius in‐ter partes ꝛ imputandũ est non appellanti: vt in c.cum inter.de senten.ꝛ re iudica.et.l.res iudica‐ta.ff.de regulis iuris.ꝛ in.l.ingenuum.ff.de statu hominum. Ideo intellige glo.vt saluetur ꝙ tunc sententia est nulla quando etiam est lata sine mo‐dis ꝛ sine cognitione cause lata est sententia: vt in l.prolatam.C.de senten. Et circa hoc dic latius ꝙ aut sententia lata est sine citatione: ꝛ est ipso iure nulla: vt in.l.i.§.ex eo.ff.que senten.sine appel.re‐scin. Nam citatio est fundamentum ordinis iudi‐ciarii: vt dixit glos.pe.ꝛ est tex.institu.de pe.teme.

Feli.late ibi.fallit etiam vt per Roma.in consi.ccclxxxiii.dubitatur i.ad fi.vez quando est certum absenti defensionem non competere. Et ad materiam vide per do. Andr.siculum in rub.C.qui admit.col.xliii. cum seq.ꝛ latissime per.d. Jas.in.l.nec quicq̃.§.vbi decretum.ff.de off. proconsul.ꝛ lega.

li.§.fi.facit.iii.q.ix.caueant.ꝛ.c.omnia.ꝛ in cle.pa‐
c storalis.de re iud.vbi ho.text. Quod tamẽ fallit[c]
d scdm quosdam in notoriis[d] de quo plene remit‐to ad.c.vestra.de cohabi.cle.et mul.ꝛ.c.cũ olim.de sen.ꝛ re iud.in fi. Et hoc intellige nisi pars sit pre sens in iudicio: tunc nõ requirit citatio qꝛ ad hoc sit citatio vt pars sit presens: vt not. Jo.an.in.c.fi. de elec.li.vi.ꝛ Bar.in.d.l.prolatam. Quinimo ad‐monitio iudicis sedẽtis pro tribunali habet vim trine monitionis: vt est glo.not.in.c.consuluit.de offi.deleg.ꝛ videtur tex.sm cõem intellectum.C. quo ꝛ qñ iud.l.ii. Si vero citatio fuerit facta: sed iudex processit nõ data copia parti ad se defenden‐dum snia est nulla.ita dicit Inno.in.c.tua.de co‐habi.cle.ꝛ mulie.in fi.vbi dicit hoc procedere etiaꝫ in notoriis. Idem est quãdo iudex plene nõ infor matus de meritis cause tulit sniam: vt in.c.tũ ex literis.de in integ.rest.no. Bar.in.l.cum prolatis ff.de re iudi.ꝛ vide quod not.in.d.c.tua. ¶ Extra
e glo.[e] op.contra tex.ꝛ glo.ꝛ videtur ꝙ statutũ lai‐corum debeat extendi ad ecclesias ꝛ clericos sal‐tem vbi de iure canonico non reperitur ꝯriũ sicut in casu huius.c.ꝛ respectu statuti videtur text.in c.constitutus.de in inte.rest.ꝛ in.c.iii.de eo q mit. in pos.ꝛ in.c.cum causam.a cõtrario sensu.de sen. ꝛ re iud. De lege principis videtur text.in.c.i.de no.oper.nun.ꝛ.c.dignum.iii.qd.ix.ꝛ.c.autoritate. de conces.preben.lib.vi.x.distin.si in adiutorium. ¶ Sol.propter hec contraria difficultatur mate ria hui⁹.c.ꝛ varie i diuersis locis doctores vtriusq; iuris senserũt sed gñaliter reperio duas theo‐ricas traditas a canonistis. Una in.c.fin.de solu.
9 ¶ † Ubi cõiter dicunt[f] ꝙ lex principis[g] preiudi
f cialis ecclesiis non extenditur ad ecclesias nisi ex
g presse approbetur per papam. Sed si fauet ecclesiis intelligitur approbata nisi expresse reprobet seu canon sit in contrarium: ꝛ hec theorica est funda‐ta sup eo: qꝛ ecclesia vtit legibus ciuilibus quate‐nus veniũt in fauorẽ ecclesie ꝛ non in preiudiciũ: vt in.d.c.si in adiutorium.alle. Si vo est constitutio laicoꝝ inferioꝝ non extendit aliquo mõ ad cleri‐cos etiam si sit fauorabilis nisi sit approbata p pa pam: ꝛ ad hoc adducunt text.istũ. ¶ Alia theori‐
h ca[h] tradit p Jo.an.in.c.i.de no.oper.nũ.vbi dicit ꝙ si lex ciuilis ꝛ canonica ꝯueniũt possumus mi‐xtim eis vti in vtroq; foro: vñ papa sepe fundat se sup legib⁹ ꝛ canonib⁹: vt no.in.d.c.i.de no.op.nũ. Si vero leges ꝛ canones discordant aut lex non
i potest seruari sine peccato[i] debet seruari canon in vtroq; foro: vt in.c.fina.de pre scrip.qꝛ nulla lex dicunt.hanc doc.sequitur do. And. Sicu.in consi.pe.sapiẽtis.in.i.vol.

d ¶ In notoriis. Adde late Frãc. are.consi.clxv.

¶ Adde istũ di‐no in.c.bone me morie.i nu.v.i.de elec. Bene. Falc.

e ¶ Extra gl. Au ꝛ quando statuta laicorũ cõprehẽ‐dãt clericos: vel ecclesias: ꝛ gñalit qñ valeãt in ma‐teriis spiritualibus vel ecclesia‐sticis: vide h ple ne p Abb.in sua famosa repeti.et Barba.ꝛ Feli.lõ gissime apostillã‐tes hunc passum ꝛ doc.in.c.dilecti de foro compe.ꝛ in.c.eos.de imo. eccle.lib.vi.host. ꝛ Jo.and.in.c.fi. de solu.ꝛ in.c.qd clericis.de fo.cõ peten.cũ aliis re missionib⁹ datis hic p ipsos Mo‐der.ques omni‐no videbitis.seꝫ Barba.ꝛ Feli.ex quo eorum lectu ra est ipressa.vbi etiaꝫ per eos: qd in legibus impe ratorum ꝛ in sta‐tutis mere priui legiatiuis ꝛ quã do generalit di‐sponunt ꝛ qnãdo specifice.

¶ Adde tu que late posui in.l.cũ ctos populos.in apostillis posi do mi. Alexã.in im‐pressis de tortis.

Sebasti. Sapia.
f ¶ Communiter

g ¶ Lex principis. Adde plures tex.ibi allegatos per Moder. Tho. in.i.ii.q.xcvi.quem sequitur in sum.pisana.in versicu.lex.vide Imo. in repetitio.c.cum contingat.in.xvi.char.versi.ꝛ sic per predicta videtur de iureiuran.istum in.c.i.de no.oper.nuntia. Innocen.in.c.i.de rebus eccle.non alie.in.vi.istum in.c.inter alia.de immuni.eccle.in.ix.colum. Ange.consi.xxix.incip.titius.in.ii.col.

¶ Adde Fulg.consi.vi.vbi ponit an statutum Rauen.disponens ꝙ p singula libra soluatur domino directo vnum bologninum pro laude‐mio an extendatur ad ecclesiam.

Zacharias. ¶ Adde Alex.de imo.cõsil.xciii.incip.visis ꝛ põderatis. in princ.volu.ii.quod est secundum maiorem numerum consil.cc xxv. adde que dixi in additio. Panor.ꝯ.in.c.que in ecclesiarum.nunc.ii.in apost.in ver.super rebus ecclesiasticis.isto titulo.

b Sebasti. Sapia. ¶ Alia theorica. Ex hoc dicunt aliqui vt hic per Feli.ꝙ in terris ecclesie pater tenetur alere filium spuriũ ꝛ dotare fi‐liam: secus est in terris imperii.de quo per Alexan.in.l.i.ff.soluto ma. per Are.insti.de iure natu.gẽ.ꝛ ci.in prin.col.iii.vide etiã Are.in cõsil. xlviii.reuocatur in dubium.ꝛ Alexan.in consil.lxxiiii.inter primũ om‐nium.in.iii.volu. Ang.are.in trac.de testa.in ver.reliquit Francisco filio suo.ꝛ videbis varias discordantes opiniones.

i ¶ Sine peccato. Bar.in.l.fi.C.si contra ius vel vtili.pub.ꝛ in.l.i.C.de sac.sanc.eccle.glo.ord.in regu.possessor.de regulis iuris.in.vi. Butri.

in.c.clerici.in fine.de iudicijs.istam in repeti.c.cum esses.de testa.in.j. col.omnes.in.c.fi.per illum tex.de prescrip.ꝛ ibi Jmo.in repet.in.j.no. vbi hoc extendit etiā si lex ciuilis nutriret peccatū veniale per id qꝺ in fine dicitur de iuramento inductiuo peccati venalis:qꝺ nō tenet vt per glo.ꝛ Archi.in.c.si aliquid.xxij.q.iiij.Archi.ꝛ Jo.an.de pac.in.vj. in.c.ꝯnis.ꝛ hut. in.c.si vero.de iu reiur.Nec lex pmittens adulterum interfici ser a uanda est in foro ecclesiastico.glo. in.c.iter hec.xxxiij.q.ij.quā sequitur Abb.in.c.veniens.el.ij.desp. ꝛ in repe.dicti.c. cū esses.i.ij.charta.ꝛ Rich.in.iiij. di.xxxvij.q.ij.articulo.j.item illa autoritas q peccat legis autoritate:non peccat. intelligitur quādo nō est nutritiua peccati sm Bal. in.c.in omni.de testi.post prin. ¶ Adde tu Frāciscum aretinum ꝯsi.xlviij.vbi ponit an spurius possit petere alimenta corā iudice laico.ꝛ Rapha.comen.cōsi.cxlviij. b Anto.Francis. ¶ Circa hoc an lex ciuilis nutritiua peccati etiā venalis sit seruāda in foro canōnico absq dubio dicendū est qꝺ non qꝛ remittere peccatum hoc solū c spectat ad deum d vt in.c.verbum. de peni.di.j.ꝛ habetur in clemē.si dn̄m.ꝺ reliq.ꝛ venera.sanc.ꝛ in.c.ab abusionibus.de peni.ꝛ remis.ꝛ ibi plene p.d.Card. ꝛ Feli.in sum.de peni.ꝛ remis.in.§.j.vbi etiam ponitur quid operetur remissio sacerdotis.ꝛ habetur per glo.in.c.iij.de pe.ꝛ re.imo omnis consuetudo compositio iuramētū priuilegium lex vel statutum per quas ꝛ que nutriri possit peccatum non valet ꝛ ad papam pro talium reformatione est recurrendum:vt nota.voluit Joan.and.in.c.extirpande de prebē.in ver.consuetudine.ꝛ propterea leges permittentes occidi adulterum de quibus hic fit mentio nō debent seruari in foro canonico:sed solum intelliguntur quātum ad penas introductas a iure ciuili iuxta ea que habentur in.l.nec in ea.in.§.ius occidendi.ff.de adult.ꝛ in.l.marito.ꝛ in.l.si adulterium.in.§.imperatores.co.titu.ꝛ in.l.si qs in graui.in.§.si tamen.ff.ad sille.

peccati nutritiua valet vt no.in regula iuris possessor.lib.vj.Si vero lex ciuilis potest seruari sine peccato tunc qlibet lex debet seruari in foro suo. Ponit exēplū in.c.ij.de arb.li.vj.a ꝛ hāc theoricā firmat glo.in.d.regula possessor.ꝛ Bar.in.l.priuilegia.C.de sa.san.ec.Sed aliā regulā Bart.tradit in.l.cūctos pplos.alle.vt dixi in pnc.ꝛ latius.j.

10 dicet. ¶ † Ego latius psequor hanc materiā per enumeratione casuum gnalium ex quoꝝ decisiōe pōt inferri ad decisionē multarū qōnū particularium. Primo psequor in constitutione pncipis. Scdo in constitutione laicoꝝ inferioꝝ. ¶ Ad primum dico ꝙ qn̄ lex ciuilis specifice disponit sup ecclesijs ꝛ psonis ecclesiasticis nec reperitur ꝯtrū de iure canonico. Pone exemplū per totū ti.de sac.san.eccl.C.ꝛ in aut.de sanc.epis.cum multis si. An aūt talis lex sit seruanda in foro ecclesiastico. Jo.cal.in.c.j.preallег.dicit ꝙ de necessitate nō est seruāda:qꝛ nō astringit ecclias:sed pōt seruari ex quo canon non ꝯdicit ꝛ dico ꝙ hec questio dependet ab alia. An lex ciuilis sit approbata eo ipso ꝙ canon nō ꝯdicit sed specifice disponit de ecclesijs ꝛ personis ecclesiasticis. Et credo ꝙ nō sit seruanda etiā de honestate:qꝛ talis lex est nulla tanq̄ cōdita a nō habēte ptātem. Nā statutū assumit vires a ptāte statuentiū:vt in.l.fi.ff.de iuris.om.iud.ꝛ in c.a nobis.de sen.excō.in.c.vt animarū.de cōsti.li. vj.certū eni ꝙ imperator non hꝫ ptātem sup ecclesias nec psonas ecclesiasticas:vt hic ꝛ melius l.d. c.si imperator.ꝛ in.c.cum ad verū. Jmo hodie imperator recognoscit imperium b ab ecclesia:vñ ab ab ecclesia coronatur ꝛ confirmatur ꝛ imperiū de gēte in gentē per ecclesiā transfertur vt fuit olim translatū de grecis in germanos vt.in.c.venerabilē.de elec.vt est tex.ho.in extrauag.Boni.viij.que incipit vnam sanctā:ꝛ vide Bar.in.l.j.ff.de reg.re.ꝛ ꝙ plene dico in.c.nouit.de iud. Jdeo non potuit imperator leges cōdere ex defectu ptātis. Et iō no. dicit Jnno.in.c.j.de reb.ec.nō alie.li.vj.ꝙ solennitas introducta p imperatorē in alienatione rei ecclesie c de qua l aut.hoc ius porrectū.C.de sac.san. ec.non est seruanda d necessario:qꝛ nō potuit Jperator disponere hāc solēnitatē. Pro hoc facit rō gnālis huius tex.vbi dicitur ꝙ laicis non est tributa facultas ꝛc. Jtē ex obseruantiā illaꝝ legum denotaretur quedā supioritas imperij ad ecclesias. Unde ꝯ omnē honestatem est vt imperator ponat falcē in messem alienā:vt in.d.c.venerabilē.ꝛ confunditur ordo totius monarchie. Facit rō.c.singula.ꝛ.c.ad hoc.lxxxix.di. Dicerē tamē ꝙ si lex esset mere priuilegiatiua:tūc esset tenēda:qꝛ tūc cessat rō superioritatis cuꝫ qs possit esse priuilegiatus etiā non subditus sic intelligo.c.nouit.de iud.vbi allegatur lex Theodosij imperatoris:ideo dico qꝺ vbi lex esset fundata sup rōne naturali pōt iudex c ecclesiasticus illā seruare non rōne legis: e sed rōne naturali ad hoc.l.scire oportet.ff.de excus.tut. Deficiente eni lege recurrendū est ad rōnem naturalem:vt in.d.l.scire.ꝛ in.c.ij.requiris.in fin.de sp.no.glo.j.di.consuetudo. Ex his habes limitationem optimā ad illa iura que dicunt leges ciuiles seruādas si canonibus non ꝯdicunt.

11 ¶ † Scdo casus est qn̄ lex ciuilis disponit gnāliter non faciendo mentionē de personis ꝛ ecclesijs:sꝫ si ipsa non posset seruari sine peccato:vt pone exemplū d in legibus inducentibus prescriptionē cum mala fide:ꝛ talis lex non est seruanda nec in foro canonico:nec etiam in foro ciuili:qꝛ nulla lex valet in e f ducens peccatum: f vt in.c.fi.de prescrip. Potest iudex secularis compelli etiā vt illam nō seruet: vt in.c.licet.de iureiuran.lib.vj.hoc voluit Bart. in.d.l.omnes populi.de iusti.ꝛ iur.ꝛ in.l.fi.C.si cō-

12 tra ius vel vtil.pub.ꝛ in.d.l.priuilegia. ¶ † Tertius casus est quādo lex ciuilis est generalis ꝛ rationabilis:nec contradicit canoni:tunc si est fauorabilis est seruanda etiam quo ad clericos:secus si preiudicialis:vt in.d.c.j.ꝛ in dicta theorica supe f

13 rius alleg. ¶ † Circa hoc tamen contingit notabile dubium quādo lex dicatur preiudicialis clericis:pone ꝙ clericus institutus heres non cōfecit inuentarium:an teneatur vltra vires heredi g tatis g dico ꝙ vbi lex potest habere aliquod commodum ꝛ aliquod incommodum non potest dici preiudicialis:secus vbi simpliciter affertur aliqꝺ h incommodum: h ꝛ ideo lex disponens in cōtractibus in locato deposito emptione ꝛ venditione rei et similibus omnes iste leges ex quo non contradicunt canonibus sunt seruande quo ad ecclesias g i ꝛ ecclesiasticas personas i de hoc in.c.j.de no.op. nunciatio.vbi demolitur ecclesia nouiter edifi-

a ¶ Jn.c.ij.de arbi.lib.vj.Adde But.in.c.j.in.ij.col.de no.ope.nū.ꝛ istū in.c.clerici.in prin.de iud.ꝛ per glo.in.d.regula possessor.de reg.iur.in vj.facit qꝺ no.glo.in cle.j.in ver.ecclesiasticus.ꝛ in ver.vsuris.de iud.ꝛ ibi Car.in.xj.q.ꝛ Bal.in.l.eos.in fi.C.de vsu.ꝛ istum in.c.quod clericis de foro compe.Calde.in dispu.incip.statuto.in penul.col.

¶ Adde Cal.late consi.xviij.de consti.ꝛ vide per eundē consi.ij.de cōsanguinita.ꝛ affinit.vbi ponit an contrahens scienter cum coniuncta in quarto gradu de iure canonico debeat puniri pena.l.si quis incesti. Anto.Francis. ¶ Ad hoc an ꝯhens scienter vel ignoranter cū cōiuncta in quarto vel vlteriori gradu de iure canonico iuxta materiam.c. non debet de consang.ꝛ affi.incurrat penā.l.si quis incesti.C.de incest. nup.vide ea que plene habentur in.c.ex tenore.qui fil.sint leg.ꝛ in.c.cum inhibitio.de clā.despon.ꝛ an spurij possent consequi alimenta a parētibus corā iudice seculari saltē ex equitate canonica q seruari debeat etiā i foro sclari:vide l.c.cū haberet.de eo q dux.i mat.quā pol.p adul.

b ¶ Jmperium. Adde Fran.are.consil.clviij.ꝛ Abb.consi.lxxxiij.

c Sebasti.Sapia. ¶ Rei ecclesie.videtur tamē ꝙ tolerātia induxerit dispensationē iuxta gl.in.c.qꝛ circa.de ꝯsan.ꝛ affi.ꝛ per dictū Salic.in l.nullum.C.de iudeis.qꝺ sequitur.d.Alex.in consil.c.p inuestigatione in.j.vol.ꝛ per dictum Bal.in.l.decernimus.C.de sac.sanc.eccl.Sꝫ dici potest ꝙ papa nō potest tolerare vel dispensare ꝙ princeps possit statuere in clericos vt patet ex precedentibus.

Zacharias.

¶ Adde old.ꝯs. suo.xcvi.gl.ꝛ bal. in.c.j.de pac.iur. fir.hoc.l.l.digna vox.C.de legi.et ideo in sua installatione iurat imperator pape fidelitatē:vt ē tex. in cle.j.verū.ego henricus.de iureiu. Car.in.c.venerabilem.de ele.lib. vj.ꝛ Feli.in.c.cuꝫ non liceat.co.pe. v.xj.ꝛ vl.de pscr.

d ¶ Non est seruāda. Adde eundē consil.iij.ꝛ.vj.

e ¶ Nō rōne legis Adde ad hoc qꝺ faciunt veneti:qꝛ nō vtuntur.ll.imperialibus:sꝫ rōnibus eoꝝ iudicāt ꝛ mouentur. ita ēt dicit Rapha.comen.consi.cxl.

f ¶ Jnducēs peccatū. Adde Pe. hanc.ꝯsi.cxxxix. Pau.de cast.ꝯsi. cccx.in pmo impressis.ꝛ qualiter debitor possideat debitum ꝛ creditor creditū:vide are.consi.cxlviij.

Zacharias.

g ¶ Ultra vires hereditatis. Ad de idē tenuisse in fini.mat.mathe. sing.suo.lxj.incip.no.ꝙ clerici.ꝛ quod ibi no.in addi.ad eū per do.Jo. bap.de castelliono.aliquid per Ab.in.c.odoardus.post Anch.ꝛ Jmo. in.iij.col.de solu.ꝛ eundem consi.xciiij.incip.in questione heredum vo. ij.ꝛ Feli.in.c.cum ex officij.col.ij.circa prin.de prescrip.

h Sebasti. Sapia. ¶ Jncommodum.facit tex.no.in.l.de fideicōmisso.C.de transac.vbi omnes not.ꝙ non dicitur grauamē ꝙ potest se habere ad damnum ꝛ ad lucrum.

i ¶ Ecclesiasticas personas. Adde eundem cōsil.lxxiij.ij.li.vbi dicit ꝙ ecclesia tamen non conficiens inuentarium nō tenetur vltra vires hereditarias:licet clericus teneatur.

Anto.Fran. ¶ Addas ad hoc vtrū ecclesia vel clericus teneantur ꝯficere inuentariū si ipsis eccłie vel clerico est delata hereditas:ea q plene habentur p.d.Car.ꝛ Jmo.in.c.cū esses.de test. Dicas tñ ꝙ ecclia que accepit hereditatē dānosam etiā sine bñficio inuētarij pōt istā hereditatē dimittere sine alia restōne in inte.vt est tex.i aut.alienatio.C.de sacrosan.ec.qꝺ dixit bal.esse valde no.in.l.fi.in pnc.C.de iure deli.de quo etiā p bar.i rub.ff.de acq.here.ꝛ no.doc.l.l.fi.C.de repu.vel absti.here.

¶ Et adde quod nec rusticis nec mulieribus non conficientibus inuentariū:vel minus sufficiēter ꝯficiētibus subuenitur:sicut nec militibus: p.l.fin.C.de iuris ꝛ fac.igno.ꝛ no.Bal.etiā in preall.l.fi.C.de iur.deli. fiscus autem ꝛ qui vtitur iure fisci non tenetur facere inuentarium:vt per Bar.in.l.j.in.§.an bona.ff.de iure fisci.

¶ Utrū aūt heres q nō fecit inuētariū teneatur in foro conscie vltra vires hereditarias hꝫ p bar.sup rub.ꝑal.de acq.her.ꝛ in.l.j.C.de sa.san. ec.ꝛ per Bal.in.l.filiū quē habētē.C.fam.her.ꝛ p Jo.and.in.c.ꝙꝙ.de vsur.in.vj.ꝛ per Bal.in.l.fi.in prin.ꝛ ibi etiā per Angel.in.l.more.ff.de acqr.here.ꝛ videndus est oīno Bal.in.l.j.C.de his q pe.no.in.ix.q.ꝛ in l.voluntatis.C.de fideicō.ꝛ habetur p Jmo.in.c.qꝛ plerigs.de imu.eccle.

cata contra

et per do. Anto. de but. et Mod. in c. si. de sol. et in c. si. de sepul. et vide gl. in c. cps qui filios. xii. q. ii. vbi gl. videt tenere q licz sm canones et leges heres non conficiens inuentarium teneatur insolidum pro debito defuncti: secus tamen est in foro conscientie: quia non tenetur nisi quatenus ad eum peruenit.

a ¶ Quartus casus. Dicas q dixi in precedenti apostilla.

¶ Adde Cal. cons. xviii. de consti.

¶ Sed tollendo lucrum. Addas istum in c. filius. in iiii. no. de testa. p illum text. quem dicit ad hoc sin. facit c. dilecti. de iudi. et c. i. de dolo et contu. et ita dicit limitari no. in c. i. de op. no. nun.

¶ Adde an valeat statutum laicorum sup inmunitate pe. de anc. consi. xx. Alex. consi. lxxxvii. Zacharias.

¶ Adde qd de buit allegasse alexa. consi. xcvii. inci. pncipalr dubitatur. volu. i. Adde eundem consi. i. col. v. ver. no obstat cum duo. ver. seq. vol. iii. et aliqd per eundem consil. clii. vel sm maiorem nu. consi. cccciiii. co. i. in fin. et seq. vol. ii. adde que dixi s. in c. que in ecclesiarum. in apost. i ver. cum matris.

c ¶ Dixi plene in c. si. de secun. nupt. Adde Bal. in c. clerici. in prin. de iud. p illum tex. l. i. cum oportet. §. fin. in si. C. de bo. que lib. et in l. si q mulier. l si. C. ad tertul. et in d. l. decreto. Pe. de anch. consil. xcvii. incip. ex pdicto themate. in prin. et in re pe. c. i. i. viii. char. ver. quedaz vero leges. s. eo. But. in c. i. in ii. col. de spon. Gemi. in c. placuit. in ii. col. xxxii. di. bal. post Bart. in d. l. i. C. de secun. nup. Ange. in aut. de non eligen. secdo nub. in prin. ii. col. istum in repe. huius c.

¶ Adde tu Alex. in consil. cxxxvi. iiii. lib. Joan. de ana. consil. cii.

cata contra nuntiationem noui operis inductam per legem ciuilem tamen eo respectu lex potest esse preiudicialis: sed pot dici quomodo si clericus ageret contra laicum: et hoc videtur de mente Joan. an. et Hosti. in c. ecclesia. vt lite pendente. Probatur ibi in eo quod agitur contra clericum vitio litigiosi: tamen illud ius agendi fuit generaliter prodi tum a iure ciuili. Ad idem tex. no. in dicto. c. autoritate. vbi Papa adducit legem ciuilem in ar. an decisione cause specialis. Hoc procedit nisi ecclesia esset specialiter priuilegiata: vnde qd dixi in clerico herede non conficiente inuentarium qd tenetur vltra vires hereditarias non extenditur ad ecclesiam que dicitur priuilegiata: et licet de hoc no sit tex. sunt tamen rationes et dicta doc. et tz Bart. in l. i. C. de sacrosan. ec. et Bal. in l. si. de iure delib. q2 si fiscus no tenetur: vt in l. i. §. i. de iur. fis. ita nec ecclesia cum sit fiscus spiritualis. Item q2 fiscus no tenetur aliquid relinquere ecclesie: ex quo ecclesia venit damnificanda et obliganda in ant. sicut alienatio. C. de sacrosanc. eccle. secus in clericis: vt supra dixi. et in istis potest saluari glo. que tenet con

14 trarium in c. i. de testi. et ibi dixi. ¶ † Quartus casus [a] quando lex ciuilis est generalis et rationabilis: sed deueniat a iure canonico exemplum in d. c. ii. de arbi. li. vi. et tunc communiter dicitur q lex ciuilis est seruanda in foro suo et canon in foro suo: scilicet ecclesiastico: vt not. in c. cum esses. de testa. et in regula possessor. et in d. c. i. de noui operis nu. nisi forum seculare esset de temporali iurisdictione ecclesie: q2 tunc debet seruari canon et non lex ciuilis: vt in c. si duobus. de app. et in c. quod clericis

15 de foro compete. ¶ † Quintus casus est cum lex disponit de materia pertinente ad ecclesiam non disponendo de illa materia: sed tollendo lucrum [b] quod alias dederat: vel ponat penam actum explicantem. Exemplum primi si raptor contrahit matrimonium cum rapta lex ciuilis priuat ipsam raptam omnibus bonis ipsius raptoris que sibi dederat propter delictum raptus: ius canonicum indistincte permittit matrimonium inter raptorem et raptam: vt in c. cum causa. de rap. et in c. tria. xxxvi. q. vlti. An valeat illa dispositio legalis: gl. not. in c. cum scdm leges. de here. li. vi. dicit q sic: q2 lex potuit tollere lucrum qd contulerat. Sed contrarium tenet glo. no. in c. de puellis. xxxvi. q. ii. q2 lex ciuilis non potuit directe vel indirecte disponere super matrimonio: et illam glo. videtur sequi Fed. de se. consi. xxxv. als. xxxvi. Et hoc dictum plus mihi placet: q2 auferendo lucrum videtur intimidare matrimonium: ita q rapta non erit ita libera ad contrahendum matrimonium timore pene legis. ¶ Exemplum scdi si lex punit contrahentem infra annos luctus vt hr C. de secun. nup. quasi per totum. sed canon permittit tale matrimonium: vt in c. pe. et vlt. de secun. nupt. an valeant pene legales. de hac materia not. in l. i. C. de secun. nup. et in l. liberorum. ff. de his qui no. infa. et in l. decreto. C. eo. dixi plene in c. si. de sec. nupt. [c] Cois conclusio legistarum et canonistarum est q pene apposite in odium matrimonii seu contrahentium sint sublate: secus si in fauorem filiorum. Fuit tamen vna opi. fin. sm quam consuluerunt Pau. de leaz. et Ray. q si ex contractu secundarum nuptiarum resultat turbatio sanguinis et incertitudo prolis habent locum oes pene legales: exemplum mulier peperit in xi. mense post mortem mariti: pbabilr pot dubitari de partu cuius sit. nam pot esse primi: q2 in nono

d ¶ Pena legalis est sublata. contrarium videtur tenere Fran. de crema. als cremensis sing. suo. lxxiiii. incip. si maritus. dum excipit solum duos casus in quibus mulier infra annum luctus nubens penas iuris non incurrat de quibus per eum. Est tamen vera et communis ab. op. scilicet q sunt hodie sublate vt tenuit expresse d. Alex. consi. cxxxiii. incip. vere

crudelis videtur hic socer. in prin. volu. iiii.

e ¶ Matris. Vide. §. in verbo sed tollendo lucrum.

f ¶ In dote. Adde But. in c. clerici. ad si. de iud. et ibi Imo. et oes in d. c. de prudentia. p Ang. et Mod. in l. i. ff. so. mat. Bal. in l. in contractibus. in si. C. de no nu. pe. Bal. in l. i. C. de do. promis. Pet. de ancha. consil. xvii. incip. p solutione ad si. ibi venio ad aliud dubium per gl. in v. dependentibus. in c. fin. de iud. lib. vi. p Cal. l cle. ii. l vi. char. versi. xxx. qro. de iud. bal. in c. i. in x. col. qui feu. da. pos. q papa pot dare iudicem inter duos laicos sup causa dotis coniter videtur concludi q qd dotis mota separatim sine aliqua disputatione matrimonii sit mere secularis. Zacharias.

¶ Dic q est verum q causa dotis sit mere secularis qn separatim consideratur sine aliqua disputatione matrimonii vt no. glo. in c. de prudentia in ver. accessione de do. inter vir. et vxo. bal. in l. in contractibus. C. de non nu. pec. Ang. l. l. i. col. si. et ibi alex. car. ii. ff. so. ma. cum si. Et procederet ista opin. potissimum in dote constituenda vt no. Pe. de anch. consil. xx. l c. pro solutione. in vi. dubio.

¶ Adde Fed. consil. cxxxvi. respectu additionis pdicte. respectu vo q. ab. adde Lap. alle. cxxix. l. x. co. pe. de anc. cons. xxx vi. vbi consuluit q statutum phibens alienationem l forenses no hz locum l alienatione q fit occasione dotis.

g ¶ Circa aliquem actum spualem. Adde no. p istum post scribentes in l. illud. de psump. cum con cor. ibi positis p hoc. qn cohabitatio cum aliqua coniectura pbat matrimonium. et vide ibi bal. q si quis petit aliquam in vxorem et pbat q

mense. item et scdi: nam mulier pot parere in vii. mense. vt in l. vi. mense. ff. de sta. homi. Vn cum hoc casu subsit causa ronabilis phibendi matrimonium pene legales hnt locum: q2 leges ciuiles pnt distinguere ius diuinum: vt dixi. s. e. c. que in ecclesiarum. Nec de mente apostoli tale matrimonium contrahi posset qa pot resultare scandalum et in multis aliis casibus prohibetur vsus matrimonii: vt tpe menstrui et ieiunii: vt. v. di. ad eius. et xxxiii. q. iiii. in sum. et c. non opz. et hanc opi. recitat et sequitur bal. in d. l. liberorum sed in d. l. decreto. est contentus simplici recitatione et hec opi. prima fronte vr multum ronabilis. Sed

d ego in d. c. si. dico q ois pena legalis est sublata [d] etiam si sit apposita fauore filiorum simplr nisi esset apposita ex facto culposo ipsius mris: motus pluribus ronibus et pcipue: q2 lex ciuilis non potuit in spectantibus ad ecclesiam statuere directe nec indirecte cum de his cognoscere no possit: vt in c. tuam. de ord. cog. et in c. lator. q fil. sint leg. et no. bar. in l. titia. ff. so. ma. et in l. i. ff. de iur. om. iu. Item q2 apls concessit gnaliter et cano approbat: vt infra annum luctus possit mulier contrahere matrimonium vt no. dictionem infra que comprehendit qualibet partem totius anni: vn licet turbatio plis superueniens non dz nocere mulieri que freta autoritate apli et legis canonice contraxit alias esset decepta autoritate legis qd est contra l. gracchus. C. de adul. et c. qui peccat. xxiii. q. iiii. et contra regulam qd legitime. de reg. iur. lib. vi. ¶ Item tex. in d. c. si. dicit q nullam debet mulier iacturam sustinere: nec obstat fauor filiorum: q2 est irronabilis cum tendat in preiudicium mulieris et restringit facultatem contrahendi matrimonium: et in fauorem vnius non debet alteri fieri iniustitia etiam si esset vidua vel pupillus: vt in c. ex tenore. de fo. compe. Secus autem si propter culpam mris lex imposuit penam. exemplum si mater agnouit tutelam filii et non petito tutore transiuit ad scda vota tunc punitur: et tunc habet locum l. omnem matri. C. ad tertul. Ad pdicta adde no. q. Jo. an. in c. statutum. de here. lib. vi. vbi dicit no valere statutum laicorum puniens contrahentem matrimonium sine consen

e su matris [e] vel patris vel agnatorum: et sic consului in ista ciuitate Senarum vbi viget quasi simile

16 statutum. ¶ † Sextus casus qn lex ciuilis disponit circa accidentia tpalia ad actum spiritualem. Exem

f plum in dote [f] nunqd valeat dispositio legis. Et in hoc concludo q aut non contradicit canoni et valet. pro hoc. c. raynutius. et c. raynaldus. de testa. et qd legi. et not. in c. i. et ii. de do. post di. rest. Nisi vt dixi ex dispositione sua sequeretur turbatio vel intimidatio matrimonii. Sed si contradicit canoni tunc dependet ab alia questione cuius fori sit causa dotis tene opi. Inn. in c. de prudentia. i. de do. post diuor. vt sit mixti fori: et per hoc dico q lex seruabitur in foro suo et canon in suo et locus erit preuentioni sicut dicimus in sacrilego. de quo no. in c. cum sit ge

17 nerale de foro compe. ¶ † Septimus casus quando lex ciuilis disponit circa aliquem actum spiritua

g lem [g] presumendo et lex canonica reperitur in contrarium: exemplum si masculus et femina simul cohabitant psumit lex ciuilis matrimonium. l. in libere. ff. de ritu nup. lex canonica adulterium vel fornicationem. xxx. q. v. aliter. Hoc casu dico standum dispositioni canonis in vtroque foro q2 materia pertinet ad ecclesiam. in istis leges non dedignantur &c. vt in c. clerici. de iudi. et in aut. vt cle. apud pro

h prios epis. Et ex hoc dico qd licet lex ciuilis [h] tollat episcopo cohabitationem cuiuslibet mulieris

per x. an. simul habitauerant et fama vicinie habet q eam tenuit in vxorem q obtinebit et allegat pro et contra l. in libere. hic allegata per ipsum.

h ¶ Licet lex ciuilis. Adde not. per Archi. et Do. in c. quorundam. xxxiiii. di. et in d. c. interdixit. et p Host. in sum. de cohab. cle. et muli. §. i. cum ibi alle. consi. xcvi. incip. apparet quedam lex adde istum in c. cum contingat. in xviii. col. de iureiu. et Pau. de ca. consil. lxix. in c. visis et ponderatis. l. ii. col.

ditionibus pro futuro nisi protestet per partes p tres menses ante: an tale statutum liget ecclesiam. & vide in eodē casu Alex. cōsi. xvij. iiij. lib. & vide Ancha. cōsi. xxiiij. Abb. cōsi. lxxxiiij. & dicit Roma. consi. clxvi. q valet statutum laicorum dans formā actui cum ecclesia celebrādo. & vide Bal. in casu quotidiano consi. ccl. iij. lib.

possessionē certo casu quorūcūqz sint possessiones etiā clerici: an valeat statutū: bar. tenet q non:[a] qr laici nō potuerūt statuere hoc in pīudiciū clericorum vt ptz ex pdictis. Obligatio enī est data clerico & acquisita q̄ nō pōt ei tolli per non superiorem suum. Et ex his dicerē q statutū senē. quo cauetur q̄ semel cōducēs apothecā nō pōt expelli soluendo pensionem primo statutā nō extendit ad apothecas clericorum seu ecclesiarum. ¶ Itē facit ad. q. pone cauet statuto secularium q idē ius reddat[b] clericis in foro seclari qd redditur laicis i foro ecclastico in foro seculari sunt multa statuta vtilia an clericus posset illis vti dicēdū q non: qr nulla fit iniuria clericis si redigunt ad dispōnē iuris cōis: vñ nō pōt dici statutū ꝯ libertatē ecclesie:[c] vt no. bar. in aut. cassa. C. de san. ecc. ¶ T Scdo casus principalis qñ statutū laicorum est gñale nō disponens de clericis vel ecclesijs an extēdatur ad clericos. Dic breuiter in hoc q aut est pīudicale & non extendit qr statutū gñale nō extēditur ad nō subditos: vt l. c. a nobis. primo de sen. excō. in. c. vt aiar. de ꝯstit. lib. vj. & ideo fuit alis ꝯsultū q si statuto cauet q stātib[9] masculis femine non succedāt[d] si femina erat monialis statutū non extenditur ad eam.[e] ¶ In hoc tñ aduerte ad tres casus aut statutum iniecit vinculū ante clericatū aut oritur ius agendi ex facto clerici seu quasi siue statutū iniecerit vinculum ante siue post. Primo casu statutū porrigitur ad clericum. exēplum statuto cauetur q primogenitus[f] succedat patri si secūdo genitus fiat clericus post statutum ligatur illo statuto: vt no. Io. an. in regula sine culpa. de reg. iur. lib. vj. in mercu. sic pōt intelligi vno modo. c. cōstitutus. de in integ. resti. Si vero iniecerit vinculum post clericatū si statutum est pīudiciale nō porrigit ad clericum. Ideo si tpe statuti secundo genitus erat clericus non dz priuari successione paterna: vt no. in. d. regula sine culpa: ideo fuit consultū vt ponit Rap. alleg. vij. q si statuto cauetur q stantib[9] masculis femine non succedant si tpe statuti filia femina erat secularis repellit a successiōe lz intret monasteriū postmodū: sec[9] si pri[9] erat in monasterio.[g] Si vero statutū porrigit cōmodū pōt clericus eo vti. Itē cōsuluit Io. de lig. in qōne facti vt plene recitat Rap. alle. cvj. sequit. d. Ant. in. c. q clericis. preal. & Bal. in. l. cūctos pplos. C. de sum. tri. Ubi dicit q statutum laicorum generale cōprehēdit clericos in cōstitutione fauorabili: exēplum dicit statutū q extantibus masculis femine non succedant: pone q masculus sit clericus[b] an poterit vti statuto excludendo feminam: & dicēdum q sic: facit. c. dilecti. de fo. cōpe. Quidam tñ voluerunt hic impugnare hoc dictū p istū tex. vbi innuit q etiā in fauore nō valuit statutū laicorum: sed teneo primā. Ad istum tex. dico q pcedit qñ specifice disponit sup reb[9] ecclesiarum phibendo. vñ nullo mō statutū cōprehendit clericos qñ pcedit phibendo pcipiēdo vel vetādo seu certā formā in agēdis p clericū imponēdo vt voluit Io. de lig. in. d. cōsilio: qr tunc denotaret superioritas statuentiū in clericos. secus si statutum simpli-

a Zacha. ¶ Bart. tz q non. Dic q est cōsi. suo. clxxx. vij. incip. domini priores. quē Pe. de: anchar. in. c. j. char. ij. versi. q̄ro etiā de qōne. §. c. titu. sequit. Et q statutū senarum de quo paulo post abb. hic tangit q disponit cōducentem apothecā ēt ecclesie vel clericorum non posse expelli debitā pē sionem soluendo nō valeat in preiudicium clericorum vel eccl'ie vt voluit ipse Abb. allego Alex. cōsi. xvij. incip. viso in strumēto. col. pe. vol. iiij. sed in casu simili tradit. & And. sicu. consil. xiiij. inci. in scdo dubl. vol. ij.

b ¶ Idem ius redditur. Adde do. in. c. sancta. ij. q. vij. vbi dicit q valet statutū vnius ciuitatis disponens q illud ius seruetur in ciuitate forensibus q illi seruant in sua ciuitate ipsis statuentibus: & ideo cum clerici non patiantur contra se allegari statuta laicorum videntur similiter laici posse recusare ne clerici allegent ipsa contra eos.

¶ Adde tu. Bal. consi. xiiij. iij. lib.

c ¶ Contra libertatē ecclesie. Uide Cy. & Salic. in aut. cassa. C. de sacros. san. eccle. & ibi Bart. & Bal. in. l. cunctos populos. C. de sum. tri. & consi. clxxxvij. incip. dñi priores. & in. §. ius autē ciuile. insti. de iu. na. gen. & ciui. in aut. statuimus. in fi. C. de epi. & cle. in. d. l. cūctos. in. xxxvij. col. vsic. nunc de tertio membro. Bar. & Ang. in. l. j. §. que onerande. ff. quarū re. ac. nō dat. p istū in. c. nouerint. de sen. excō. & hic in repe. & Pe. de anch. in repe. c. canonū. in. xxi. char. ver. q̄ro circa hec q̄ dicātur. Car. in repe. c. perpēdimus. in. iiij. char. ver. nūc examinādū est. ij. q. de sen. excō. & in cōsi. cxlij. in. c. statuit ciuitas viterbiēsis. Rap. all. xcij. inci. aut ꝯstō sit ꝯ libertatē. & alle. ꝯsi. cj. incl. in ciuitate florētie. in fi. & p do. in. c. si. l. ij. not. lib. vj. de immu. ec. p But. & Imo. hic & in. c. cum terra. de elec. & Fulg. in d. aut. cassa. & cōclude q illa dicunt ꝯtra libertatē ecclesiasticā ex quib[9] tollūtur vel diminuūtur priuilegia cōcessa ecclesijs vel ecclesiasticis psonis a papa vel a principe fm ocs in. d. aut. cassa. vel illa dicūtur ꝯ libertatē ex quib[9] clerici efficiūtur timidiores fz Bar. & alios ibidē. & in d. l. j. §. q̄ onerāde. vel qñ impediūtur clerici facere que sunt sibi concessa a iure cōi fm Bu. & Imo. hic: et in. d. c. cū terra. & Ful. in. d. aut. cassa. & Bal. in. d. l. cunctos. in ver. nūc de tertio membro.

¶ Adde tu Abb. ꝯsi. lxxxiij. inci. presens. d. Alex. cōsi. cxxi. j. li. & ccviij. ij. lib. vbi multa dicit Fed. cōsi. lxxxv. sup statuto perusino quo disponitur q nulla cessio possit fieri in magnatem: an monialis possit cedere in clericum filium magnatis.

d ¶ Femine non succedāt. ibi si femina erat monialis. Adde istum in. c. q clericis. in. xiiij. col. de foro cōpe. ver. & faciunt hec. pau. de ca. cōsi. suo cccxxxv. incip. in xpi noie &c. primū dubiū de quo q̄rit. & in. l. si qs id qd ff. de iuris. om. iu. Bar. in. l. si. in. iij. col. C. de pac. & bal. in. l. deo nobis. C. de epis. & cle. & Pet. de anch. in repe. c. j. in. xxi. char. ver. q̄ro etiam an valeat de consti. Bal. in. l. ocs pplī. in. xij. col. ver. sed qd si statutū dictet q monachus. ff. de insti. & iu. Ang. in disputatione sua incip. nobilis qdā genere in antepe. col. ver. ad vestrū tñ. Do. in. c. q̄uis. in. v. co. de pac. in vj. & ibi Imo. Ro. in. l. stipulatio hoc modo cōcepta. in. v. col. versi. illud vero exēplū. ff. de ver. ob. per istū hic in repetitione. in ver. circa istū casum. per Ric. de vbal. in tracta. de succes. ab intesta. so. clxxxix. sed an valeat statutū. Bu. & Pe. de anc. & Fran. de are. in. d. c. qd clericis. in fi. Sali. in aut. cassa. C. de sa. san. ec. & Rap. alle. cj. incip. in ciuita. florentie.

¶ Adde tu Abb. cōsi. cxi. ij. lib. Pe. de ancha. cōsi. cxvij. Pau. de ca. cōsi. cccxxxvij. in primo impressis. Bal. consi. cxvj. iij. lib. vbi ponit an valeat statutum contra ingredientes monasteria late per Alex. ꝯsil. cxxi. vbi alleg. Rap. hic per alios allegatum.

e ¶ Sebasti. Septa. ¶ Ad eam. Uide pulchre p do. Barth. soc. in. l. ij. ff. de his q̄ pene nonu. & vltra ea q̄ ad propositū dicit refert pulchrū dictum petri de ancha. q valeat statutū imponēs minorē gabellā illis q vadūt ad molēdinū cōitatis q̄ ad molēdinū alterius. Et circa ea q̄ dicunt hic p Abba. vide ēt q̄ no. late pau. de ca. in. l. titio. §. titio. ff. de cōdi. et demon. vide etiā bal. in cōsi. xvi. quidam nobilis. in. i. col. alex. in consil. cxxi. visa facti narratione in. ij. vo. & in cōsi. xliiij. videtur. in. i. volu.

¶ Qd primogenitus succedat. adde Bu. & Imo. h & istū in. c. qd clericis. de fo. cōpe. et ibi p alios et p Cald. in disputa. incip. statuto ciuitatis cauet. l vlt. col. & Pet. de ancha. in regula ea que de reg. iur. in vj. & in repe. c. i. in xxviij. char. versi. accedat. q. disputa. ꝯ. co.

g Zacha. ¶ Secus si prius erat in monasterio. Adde Bar. ita dispu. in l. si. col. iij. C. de pact. q̄ tñ dispu. cōiter p scribētes reprobatur. nō enim valet statutum quo religiosus vel monialis siue ingressa siue q̄ post ingredit a successione repellūtur vt no. Bal. in. l. ocs ppli. col. vij. v. qd si statutum dictet. ff. de iusti. & iu. Ang. in alle. l. si. col. pe. Pau. de ca. in. l. si quis id qd. ff. de iuris. om. iu. & in ꝯsi. cccxxxv. icip. primū dubiū. col. iiij. Alex. in. l. stipulatio hoc mō cōcepta. col. viij. vbi late hoc psequitur. ff. de vb. ob. & ꝯsi. cxxxix. inci. viso themate. col. si. qd est fm maiorē nu. ꝯsil. cclxxi. vol. ij. & matthe. matthe. sing. cxlv. incip. nota mirabile dictum.

b ¶ Qd mascul[9] sit clericus. Uide Rap. alle. cētesima inci. in. q. pposita. &c. an statutū exclusoriū filiarum: & plenius alle. sequēti incip. in ciuita. florentie. Car. in repe. c. perpendimus. in. xxiij. col. v. sed quero quid si constitutio. de sen. excō. istū in. d. c. qd clericis. in. xiiij. co. v. hic vero fm Rap. de foro cōpe. & in repe. huius. c. in versi. scd̄s casus. in. c. cōstitutus. in. ix. col. de resti. in integ. per tex. ibi. & in. c. cum dilecti. de fo. cōpe. & in. c. si in adiutoriuum. x. dist. Bal. in. l. cūctos populos. in lectura. in. xi. col. in vsi. sed hic vlterius querit. C. de sum. tri. Imo. hic. et Matth. no. cxij. inci. nota lucrosam cautelā. Pet. de ancha. in repe. c. j. in. xxij. col. ver. oppo. Bal. Ro. in no. cccclj. incip. habeo factum in casu cardinalis.

¶ Zacha. Adde q matthe. matthe. corrupte hic alleg. est tñ no. ei[9] in sing. cxj. inci. no. lucrosam &c. & Ro. ēt in numero hic est mēdosus est em sing. suū. cccclxuij. & qd incip. vt hic premittit. Sed faciunt de directo ꝯ opi. Abb. tenēt enī q stāte statuto q masculis stantib[9] filia non succedat q stātib[9] masculis clericis q nō excludent p illos clericos qr vt dicunt nō pñt tales clerici vti laicorum statuto etiā in eorum vtilitatē vergenti. cōis tñ opi. est in ꝯtrariū vt p Feli. hic late. col. xxvij. in fi. ver. sic. septimo quero: adducit Rap. alleg. xcix. incip. an statutū exclusiuū feminarum & se. alle. as est. cj. inci. in ciui. flor. An. de but. in. c. q̄ in ecclesiarum. col. j. ꝯ. co. Adde And. sicu. consi. l. vol. iij.

¶ Adde q Bal. consuluit clericum admitti: & ibi refert q ita cōsuluit Old. & q clericus in fauorabilibus comprehendat in statutis dicit esse optimam glo. in. c. nemo. de re. iu. vide eius consi. xxx. iij. lib.

¶ Anto. Fri. Putarē p concordia esse dicēdū q si statutum excludēs feminas ppter masculos disponeret faciēdo expressam mentionem de clericis: q reuera ex defectu ptātis statuētiū clerici nō cōprehēderent in tali statuto neqz ex eo q̄ ꝑ eis fauorabili possent excludere feminas: & ita loquat ea opi. q̄ se habet q in tali statuto nō cōprehendunt clerici: sed si statutū excludens feminas ppter masculos: qd quidem valet fm ea q̄ habent in. l. maximū vitiū. vbi plene de materia. C. de libe. prete. tūc tale statutū ex quo nō expresse disponit de clericis tanq̄ priuilegiatiuū & concernēs fauorē ipsorum clericorum cōprehendet etiā ipsos clericos per ea q̄ ple. tradunt in. d. c. que in ecclesiarum. & in. c. ecclesia sancte marie. hoc co. ti. & in. l. priuilegia. C. de sac. sanc. eccle.

a citer[a] pcedit porrigêdo cômodum: vt in exemplo
26 premisso. † Quimmo dicerê q valeret statutû lai
corû si specifice facit mêtionê de clericis dûmô sit
b mere priuilegiatiuû[b] ꝛ disponat non precipiendo
vt.s. si dicat q clericus pmogenit[9] succedat vel q
de bonis defuncti côstruatur hospetale vel clerici
habeât certam partê. nâ nemo pôt dicere hec non
valere: q2 laicus pôt priuilegiare ecclesiam: vt in
c. nouit. de iudi. Quo ad tertiû casum: dic vt plene
dico in. c. q clericis. de foro. compe. Abb.

a ¶ Secus vbi statutum simplr. ad de Do. in. c. si. in prin. in. ij. colû. in vj. de offic. deleg. Pau. de cast. ꝯsi. cccxvj. inci. in xpi ec. ad primû dicêdû tex. opti. Car. ꝛ Doc. in. c. dilecti. de fo. côpe. Bal. i d. l. cûctos pplos. in. xj. col. in lectu. vbi alle. tex. in. d. c. dilecti. ꝛ vide cû dem Bal. in. l. de quib[9]. in. xvj. col. versi. vj. qro. ff. de leg. ꝛ in. l. j. in fin. C. de ꝯben. emp. Adde q. d. allegata côsilia sufficiunt magis alex. ꝛ Abb. i pposita apostil. ꝛ si qd desit vide i apostil. ad Bar. in stâpa de tortis. d. l. cunctos populos.

b ¶ Sit mere priuilegiatiuû. Adde que dixi in pagina precedenti apostil.

¶ Solennis repetitio per do. Nicolaum Abba. Panor. edita. ¶ Addita nouiter.

1 ¶ Statutû laicale etiâ honestû in nullo foro ser
uari nz ꝯ clericos valet tñ si inducat merum fauo
rem clericis ꝛ quando. nu. 37.
2 Laicoꝝ quidâ sunt religiosi ꝛ quidam nô. ꝛ quali
ter accipiatur verbum religiosi.
3 Clericus nô gaudet in bonis pſimonialib[9] priui
legio ecclesiaꝝ nisi in casib[9] l iure expssis. ꝛ nu. 26.
4 Laici nô possunt statuere etiâ in fauorem ecclesia
rum ꝛ quando. 14. 17.
5 Statuta laicoꝝ respectu ecclîaꝝ ꝛ ecclesiasticaruz
psonarû papa pôt approbare ꝛ nô alius prelatus.
6 Papa pôt dare facultatê laico excômunicandi.
Papa nô pôt committere non sacerdoti vt consi
ciat corpus christi.
7 Papa de iure non pôt seipsum subijcere iurisdi
tioni imperatoris vel laici.
Papa pôt se subijcere iudicio simplicis sacerdo
tis in confessionis actu.
Papa an in foro contêtioso possit ab alio iudica
ri. vide remissiue.
8 Causa ecclesiaꝝ principaliter agitata corâ iudice
laico nô dz decidi scdm statutum laicorum.
9 Iudex secularis lite pêdête nô exercet offm suû ꝯ
ecclesiasticas personas etiâ in causis incidêtibus.
10 Clericus nô potest reconueniri corâ iudice laico.
11 Snia lata ꝯtra nô ꝯfessum an ꝛ qñ valeat. ꝛ nu. 12.
Sentêtia sine cause cognitione ꝛ quibusdam alijs
de quibus hic non valet. ꝛ nu. 12.
12 Iudex pôt procedere ad diffinitiuam ex presum
ptione violenta.
In notorijs in quibus nulla potest absenti com
petere defensio potest deueniri ad sententiam sine
citatione alias secus.
13 Citatio an requiraf si pars est presens. remissiue.
14 Lex principis ecclesia pîudicialis nô extenditur
ad ecclesias nisi expresse approbetur per papam.
15 Leges ciuiles non valent si specifice nominât ec
clesias vel clericos nisi sint mere puilegiatiue vel
fundentur ratione naturali.
16 Promulgator legis inducentis peccatum tanq̄
contra ius diuinum disponês côuincitur potius
errare q̄ legem condere.
17 Lex rônabilis nô ꝯdicês canoni ꝛ gñalr loquens
si est fauorabilis est seruâda etiaz quo ad clericos.
Lex illa dicitur preiudicialis clericis vel ecclesijs
q̄ est apta afferre semp incômodû secus si pôt ha
bere aliqñ cômodû aliquando incômodum.
18 Clericus heres institutus si non facit inuentariû
tenetur vltra vires hereditarias.
Ecclesia vel pauperes si instituantur non tenêtur
vltra vires hereditarias.
Aut. hoc amplius. C. de fideicô. tit. de his quibus
vt indig. ꝛ similes ligant clericos.
19 Lex ciuilis gñaliter disponês sup rebus tpalib[9] ꝛ
deuians a lege canonica est seruâda in foro suo sz
si sumus in terris subiectis tpaliter ecclesie roma
ne canones preualent legibus etiam inter laicos
in foro seculari.
Lex ciuilis in materia spectante ad ecclesiam da
to q de illa principaliter nô disponat sed pcedat
tollêdo lucrû q als dederat nô valet. ꝛ nu. 20. l fi.
Pena transeuntis ad scda vota etiâ fauore filioꝝ
est sublata. Idê si resultat dubiû turbationis pro
lis secus l penis quas mulier incurrit ex facto suo
culposo. ꝛ nu. 20.
Legis prohibêtes matrimonium inter certas p
sonas non pbibitas a iure canonico puta inter tutorem ꝛ pupillaz vel
inter rectorê puincie ꝛ mulierê sibi subditam ꝛ siles psonas nôvalent.
20 Pater nô tenetur dotare filiâ maritatâ si nullaz ab initio pmisit dotê
sed si filia qñ se maritauit promisit dotem tenetur pater.
21 Causa dotis est misti fori.
22 Lex ciuilis qñ disponit presumptiue in materia spirituali stâte lege ca
nonica in contrarium non valet.
23 Heres an teneaf ex delicto defuncti ꝛ quid tam de iure ciuili q̄ cano.
24 In preparatorijs iudiciorum attenditur forus vbi litigaf vnde cleri
cus agens in foro ciuili ligatur statutis laicoꝝ circa preparatoria. 25.
secus in decisorijs. 26. ꝛ. 42.
25 Usuraria causa si agitaf in foro seculari tractabif seruato ordine iudi
ciario licet in foro canonico tractaretur simpliciter ꝛc.
26 Statutû laicoꝝ specifice disponens de ecclesijs seu ecclesiasticis perso
nis seu reb[9] earû non valet etiam in fauorê ipsarum secus qñ statutum
in genere loquitur. nu. 37.
Laici non possunt statuere sup bonis patrimonialibus clericorum.
27 Statuentes ꝯtra libertatê ecclesiasticam quas penas incurrant.
Statuta illa sunt contra libertatem ecclesiasticâ ex quibus clerici effi
ciuntur timidiores. ꝛ nu. 28.
28 Statutû si ponit extra ptectionez côis oêm declinâtem forû ptâtis an
sit ꝯ libertatem ecclesiasticam ꝛ an intelligatur de clericis.
29 Statutum q clerico declinâte iurisditionem potestatis ꝯsanguinei te
neantur soluere penam non valet.
30 Statutû laicale dans licentiâ conductorib[9] possessionû vt libere pos
sint eas dimittere nô extendif ad conductores rerum ecclesiasticarum.
31 Statutum laicoꝝ non pôt minuere vtilitatê prelatoꝝ vel ecclesiaꝝ quâ
percipere consueuerunt ab ipsis laicis per liberum accessum ad coruz
molendina talis enî libertas non potest statuto laicoꝝ impediri indi
recte subditos aggrauando.
32 Statutum laicorum q prior ꝛ fratres sancte trinitatis possint petere
et exigere ꝛ distribuere legata ad pias causas valet.
Lex noua q̄ venit ad corroborationê legis antique nô vr eâ corrigere.
33 Stante statuto q clericus litigâs in foro seculari id habeat ꝛ nô plus
qô haberet laicus in foro ecclesiastico: si in foro seculari sint statuta lter
laicos fauorabilia quib[9] de facto nô possint vti clerici propter statutuz
an istud dicatur contra libertatem ecclesiasticâ vbi q non.
34 Statutû excludens a successione secundogenitû stante primo excludit
illum etiam clericum effectum.
35 Statutum q ingrediens monasteriû non succedat non valet.
Substitutio facta filio si decederet sine filijs ab ipso legitime pcreatis
expirat si filius ingrediatur monasterium.
Legatum factuz filie de mille si nuberet ꝛ si monasteriû ingrediatur q
habeat quinquaginta valet ꝛ habebit mille.
36 Statutum q primogenitus succedat nô preiudicat secundogenito q
erat clericus ante statutum.
Statutum non loquens specialiter de ingredientib[9] vel ingressis mo
nasterium sed generaliter q mulier nô succedat extâte masculo exclu
dit etiam mulierem monacham si assumpsit monachatuz post statutû
secus si ante.
Statutû q non petens debitum per tñ tps nô possit amplius petere
quomodo intelligatur ꝛ an liget clericos.
37 Statutum laicoꝝ inducens merum fauorem clericis qñ valeat.
38 Statutum q femina nô possit testari vel se obligare sine psentia duoꝝ
agnatoꝝ non comprehendit casum qñ mulier testaretur ad piam cau
sam vel donaret ecclesie.
39 Statutû q nisi testm̃ insinuatur infra sex menses sit nullum non habet
locum qñ clericus vel ecclesia instituuntur.
40 Statuta loquentia de instrumentis guarêtigiatis executioni mandân
dis an habeant locum in vtroq foro ꝛ in personis ecclesiasticis.
41 Clericus delinquendo non sortitur forum secularem.
42 Statutû q solutio debiti non possit pbari per testes tñ nô ligabitur
clericus volês debitû pbare p testes êt si câ tractetur in curia seculari.
43 Prescriptio. x. vel. xx. an. est côis clericis ꝛ laicis.
Statutû si ꝯcernit solênitatê actus adhibendâ tpe ꝯctus siue sit statu
tum clerici siue laici vitiabitur actus solênitate non seruata.
44 Iudex dz attêdere ad statuta ꝛ ꝯsuetudines litigâtium. ꝛ nu. 41. ꝛ. 52.
Statutû irritâs cessionem ꝛ actionê factâ nobili contrâ popularê tra
hitur ad cessionem factam nobili per ecclesiam.
45 Testamentum laici in quo clericus instituitur non seruatis solennita
tibus legis vel statuti secularis non valet.
46 Statutum q res dotalis non valeat alienari extenditur ad alienatio
nem factam in clericum qt concernit rem.
47 Statutû ꝯcernês psonâ iubêdo vt aliqd faciat post ꝯctum puta vt ap
prehêdat possessionem vel aliquid simile non ligabit clericum.
48 Primogenitus si ex forma statuti debet succedere quo casu succedet i
bonis extra territorium existentibus.
49 Statutum q dñs rei pignorate ipso inscio non recuperet a iudeo nisi
soluto debito non nocet clerico nec alteri non subdito.
50 Statutû laicoꝝ in modo pcedêdi in causis nô ligat iudicê ecclîasticû
etiam qñ

a ¶ Uel clericos. Uide Pe. de ancha. cōsi. xi. inci. factum super quo vbi dicit ꝙ Quis laici non possint statuere super iure qsito ecclesie tn̄ statuere pnt ex causa super iure querendo ecclesie. pbi. com. cōsi. cxiiii. incip. Quis primo aspectu in. ii. vol. vbi plenissime an ⁊ qn̄ statutū laicorum liget clericos agētes in foro seculari. Et adde Lud. Roma. sing. ccccxiiii. inci. sed an pōt. vbi singulariter voluit qḋ papa nō pōt facere legem ꝙ clerici possint cōueniri corā iudice seculari quia āteq̄ esset petrus non erāt clerici subiecti seculari p illḋ dei nolite tāgere ⁊c. per glo. quā dicit ad hoc esse singularē in. c. si imperator. xcvi. di. ⁊ ideo no. dicit bal. in. c. at si clerici. ḋ iud. ꝙ sunt reprehēsione digni potestates terrarū mittētes clericos confessos corā se ad episcopū cum actis quia tales confessiones scribi nō debēt apḋ acta: nec est admiratione dignū q illud priuilegiū indultū clericis vt nō cōueniātur coram laicis non habuerūt ab ecclesia dispositiue sed habuerūt declaratiue ideo dicit gl. in. d. c. si imperator ꝙ anteq̄ emanasset constitutio ecclesiastica clerici erant liberi a iudice seculari ideo dicit ꝙ cōstitutio ecclesiastica est declaratio ⁊ non dispositio et recte hoc decidit tex. ibi dum dicit deus omnipotēs voluit clericos diseuti a pontificibus ⁊ nō a potestatibus secularibus recte adduci posset illud qḋ sacro scribitur euangelio. dn̄s nō detrahes. nolite tangere xp̄os meos ⁊c. c. sacerdotibus. xi. q. i. sunt em̄ dn̄i vt dicit tex. in. c. cū ex iniūcto. de here. sunt etiam reges vt dicit text. in. c. duo sunt genera. xii. q. i. fuit em̄ genus regale sacerdotiū vt habetur leuitici. et laicorū est obseq ⁊ clericorū est imperare vt dic tex. hic. vnde pie memorie constātinus princeps cum sibi ꝯ ep̄os accusatores porrigerēt libellos quos oēs accepit ⁊ eosdem q accusati fuerāt ep̄os ⁊ in eorum cōspectu libellos quos susceperat incendit dicēs. ite ⁊ inter vos disponite causas vestras. q2 dignū non est vt iudicemus deos vt refert Alexā. consi. viii. incip. vt super primo. in. i. col. ver. pōt etiā in. i. vol. pōt tn̄ papa cōmittere cās criminales ⁊ spirituales clerici laico vt decidit gl. in. c. ii. de iud. ⁊ lz glos. ibi velit ꝙ ep̄s possit committere cās pecuniarias ciuiles clerici laico. tn̄ vr̄ de iure dicēdū ꝙ nō possit ⁊ est tex. in. c. nullus. in v̄. sine pmissu pōtificis de fo. ꝯpe. vbi reqrit permissio pape ⁊ rō pōt adduci hoc mō. de natura iudicij est vt sibi pareaꝛ. l. si. ff. de iuris. om. iu. sed laicoꝝ est obsequi vt pbatur hic sed si secularis esset iudex clerici tunc imperaret clerico qḋ esse nō pōt vt in. c. bene quidē. xcvi. di. ⁊ ibi p Jo. de turre cremata in. iii. cōclu. vbi dicit ꝙ laicus nō pōt exercere iurisditionē in spūalibus etiā ex cōmissione ep̄i. vīḋ And. sicul. ꝯsi. xlv. inci. mādato. i. iii. col. ver. ita dicamus. in. ii. volu. vbi dicit ꝙ lz solus papa possit laico cōmittere cām criminalē clerici tn̄ cum clericus habeat a deo vt distinguatur ab ecclesiastico. vt. d. c. si imperator. seqtur ꝙ ex cā papa deberet hoc facere arg. eius ꝙ habetur in. c. per venerabilem. qui filij sint legi. in v̄si. diuersis causis inspectis. Henri. Ferrandat.

etiam qn̄ laicus litigat coram eo. ⁊ nu. 47.

51 Clericus qui aliquid p se allegat debet illud idē contra se adductum recipere.

53 Statutum quod non ligat clericum non ligabit in eius fauorem.

Ecclesia sctē marie ⁊c.

¶ Famosum capl'm propter magnam materiā sibi adaptabilem que ex infra dicēdis apparebit difficillima ⁊ valde prolixa existit. etiam conabor hic inferre tractatum per doc. iuris vtrinsq; humani ⁊ diuini in varijs ⁊ diuersis locis. ¶ An et qn̄ lex imperialis vel inferioris aliquo modo includit ecclesias ⁊ ecclesiasticas personas vel earum bona ⁊ super quibus habent ptātem statuendi continēti bus quoquo modo ecclesiam ⁊ ecclesiasticas psonas ⁊ ipsarū bona. Et solet h capl'm sic summari. ¶ Cause ecclesiarū per cōstitutiones laicoꝝ diffiniri non debēt. Ego summo s'm intellectū quē infra tenebo. ¶ Statutū generale laicorū ecclesias vel ecclesiasticas psonas vel earū bona in earum p̄iudiciū non cōprehendit. Nec spāle etiā si earū cōmodum ⁊ fauorem cōcernat. h. d. Diuiditur in duas partes. primo ponit motiuū diffinitionis. secundo diffinit duplicem rōnē assignādo. Quarum scḋam exēplo corroborant. scḋa rō ibi a quibus. tertia ibi: vnde. scḋa pars principalis ibi ꝙ a senatore. ¶ Et hoc debes scire ꝙ hoc. c. ⁊. j. vt lit. pen. ecclesia sancte marie. j. ⁊. ij. ponunt eūdem casum ⁊ figurabo casum vt attinet dūtaxat ad. c. nostrum. et prout colligitur ex glo. p̄al. c. ecclesia. j. vt lit. pen. ¶ Ecclesia sancte marie in via lata mouit qōnem ꝯ Jo. de atteia sup quibusdā possessionibus coram iudice seculari qui dn̄s Jo. possessiones illas oēs trāstulit in monasterium sancti Siluestri demū dictus senator occasione cuiusdā statuti quo cauebatur ꝙ si quis rē litigiosam trāsferret in aliū lit. pen. possessio auferaꝛ ab eo possessore ⁊ detur petitori. spoliauit monasteriū non vocatum nec conuictum nec confessum possessionibus illis ⁊ eas restituit ecclesie sancte marie demū monasterium egit coram papa petendo se restitui ad illas possessiones quas senator vigore statuti sibi abstulerat papa sententialiter mādat reuocari gestum per senatorē ac easdem possessiones restitui monasterio sancti siluestri diffinit addens principaliter duas rationes als duplicē rationem assignando: q2 statutū laicoꝝ ex defectu ptātis nō cōprehendebat ecclesias vel ecclesiasticas personas q̄q̄ generaliter loquatur. scḋo q2 si motu proprio aliquid statuant laici etiā in fauorem ecclesie illud statutū nō tenet ex defectu potestatis nisi fuit per romanum pontificem approbatum ⁊ hoc probat exemplo basilij multo fortius hoc casu statutū valere nō dz ꝙ nō auferebat cōmodū: sed potius p̄iudicium. scḋo factum senatoris tacite improbat ex defectu ordinis iudiciarij ꝙ monasteriū in iudicium nō fuit vocatū nec ꝯuictū nec confessum. Et sic fuit lata sn̄ia sine cause cognitione. Nūc lego literam qua lecta colligo notabilia. ¶ † Et primo no. s'm predictū casum ⁊ casus positionē tex. apertum ꝯ opi. Bart. in. l. cunctos populos. C. de sum. tri. vbi dicit statutum generale laicoꝝ disponens super ꝯctibus vel delictis seruādū in vtroq; foro. Etiā ꝯ ecclesias et ecclesiasticas personas dūmodo sit honestū ⁊ nō sit ꝯ ea q̄ sunt ecclesijs in priuilegium cōcessa hoc em̄ statutū erat gn̄ale. Nec cōtinebat penā sed solū intendebat punire delictū litigiosi ⁊ ꝙ nō cōprehendit ecclesias nec ecclesiasticas psonas. Et hoc q2 statutū recipit interpretationem iuris ⁊ ampliaꝛ ex iurisditionē statuentis. j. de sen. excō. a nobis. ⁊. c. ij. j. eo. tit. lib. vi. ⁊. l. fi. ff. de iur. om. iu. ¶ Unde cum laici non habeāt iu-

a risditionem in ecclesias vel clericos[a] ad ipsos eorum statutū nō extendiꝛ. ergo nō valet distinctio Bar. an statutū sit generale aut spāle super ecclesijs ⁊ ecclesiasticis psonis q2 tale statutū surgit ex defectu ptātis ⁊ nō ex forma statuēdi vel disponēdi vt hic expresse colligiꝛ in vtraq; rōne. quinimo plus dico tale statutū gn̄ale non cōprehendere ecclesias vel ecclesiasticas psonas etiā ex mēte statuētis nec velle cōprehendere non subiectos sibi non obedientes de facto. ar. in. l. fi. C. de legi. ⁊ in. l. j. C. de no. co. cōfir. Et de hac materia. j. latius subijciam. ¶ † Scḋo colligo ꝙ laicoꝝ qdā sunt religiosi ⁊ catholice viuētes: qdā nō religiosi ⁊ pōt intelligi large ⁊ improprie istud nomen religiosi ⁊ catholice viuētes q2 dictā religionē deo deuote impendūt. sicut em̄ parētibus debeꝛ honor ita deo religio. Itē pōt sumi proprie vt sonat ⁊ stricte ⁊ tūc comprehendaꝛ laicus cōuersus ⁊ in vtroq; sensu

2

3 verificaꝛ hec litera. ¶ † Not. iij. ibi super ecclesijs ⁊ personis ⁊c. q2 psone ecclesiastice gaudent eodē priuilegio sicut bona clericorū ⁊ ecclesiarū s3 text. hoc non dicit sed tn̄ facit mentionē de personis. Idem tenet glo. in. c. ex lr̄is. de pigno. reddēs rationem quare bona clericoꝝ sunt tacite obligata ecclesie p mala administratione. Itē ⁊ latius not. glo. in. c. similiter. xvi. q. j. ⁊. glo. i. c. fi. j. de vita ⁊ ho. cleri. sed nec dictum nec rō indistincte pcedūt. nō em̄ per omnia bona clericorum gaudēt eodē priuilegio cū bonis ecclesie. p hoc glo. singularis in. c. possessiones. xvi. q. iiij. que vult bona patrimonialia clericorum nō gaudere eodē priuilegio quo et ecclesiarum bona qḋ sentit etiā Host. in. c. sanctoꝝ de prescriptionibus. ⁊ sic non reqritur quadragenaria prescriptio. ¶ Ad idem. c. quēq̄. de censibus. lib. vi. vbi per archi. qui dicit non esse vniuersaliter verū ꝙ bona clericorum gaudeant eodem priuilegio, cū bonis ecclesiarum. Et idem ibi glos. et idem dicit Specu. tit. de in integ. resti. §. qualiter. ver. sed nunqnid clericum lesum in patrimonialibus non audiri petentem in integrū resti. ꝙ sentit glo. in. cle. vnica. de in inte. resti. ⁊ connumerat casus in quibus clerici gaudēt in rebus proprijs priuilegio ecclesiarum. ⁊ Specu. in tit. de cleri. cō. facit qḋ dixit glo. in. c. ex literis. de pig. que reddit rationem quare bona prelati gaudent eodem priuilegio sicut res ecclesie: q2 sunt obligata si male ministrauerit. ad hoc facit quod not. in. l. ij. §. qḋ de frumentaria. ⁊ quod ibi no. Barto. ff. de admi. rerum ad ciui. pertinen. ¶ Ista ratio non est vera quia multi sunt clerici non habentes beneficia ex quo sequeretur ꝙ illorum bona quia in eis cessat ratio non gauderent in aliquo priuilegio ecclesiarum: ratio tamen in se mihi placet vt bona clericorum sint in se obligata ecclesie pro mala administratione. Non tamen aperte probatur iure sed identitate rationis sicut enim bona mariti sunt tacite obligata vxori pro dote. l. §. C. de pact. conuen. tam super dote q̄ super donat. propter nup. ita ⁊ bona clerici ecclesie que dicitur eius vxor in c. sicut. viij. q. i. Item sicut bona tutoris sunt obligata pupillo. C. in quibus cau. pignus taci. contrahi. l. si mater. ita ⁊ bona clericorum que comparantur tutoribus in. c. fraternitatis. de dona. vide gl. v. q. iij. q2 episcopus. Item quia bona vectigaliū sunt obligata fisco. l. semper. §. diuus quoq;. ff. de iur. immu. ⁊ ecclesia in priuilegio equiparatur fisco. vide glos. in. c. similiter. preallegato. ideo dico post do. Anto. in. c. si diligenti. de prescrip. ꝙ posset dici ꝙ nunq̄ gaudent nisi in casibus a iure expressis. ¶ Ad iura que generaliter loquuntur: respondeo ꝙ gaudent eodem priuilegio quo ad defensionem. vt dicit Specu. in alleg. §. ver. sed nunquid. an autem gaudeant eodem priuilegio ad

4 materiam huius. c. j. subijciam. ¶ † No. statutum

laicorum motu proprio conditum etiam fauorabiliter ecclesijs non va
lere qd intellige quando precise disponit de ecclesijs.secus si generali
ter tunc enim valeret si porrexit aliquod commoduz seu priuilegium in
ecclesijs vel ecclesiasticis personis.arg.c.dilecti.de foro compe.quod in
5 telligendum est:vt.j.subijciam.¶ †Not.vnum casum reseruatum ro
mano pōtifici.s.approbare statutum laicorum super rebus ecclesie edi
tum.Et sic episcopi ⁊ alij prelati nequeunt approbare tale statutuz qd
intellige inquantum intendit approbare nec ligat tanq̄ statutum lai
corum qui non possunt laicis hanc iurisditionem demandare.arg.c.de
6 cernimus.j.de iudi.¶ †Aliud in papa qui potestatem excōmunican
di conferre potest.et no.glo.singularis in.§.verum.xcij.dist.in versic.
duobus.⁊ no.in.c.q̄to.de cōsue.facit tex.in.c.mennā.ij.q.v.lxiij.distin.
adrianus.Non tamen posset laico demandare vt cōficeret corpus xp̄i
quod solum apostolis ⁊ presbyteris adeo commissuz fuit datum ait di
scipulis.hoc facite in meā commemorationem in.c.j.§.vna.de sum.tri.
Et ponit glo.in.c.peruenit.xcv.di.que circa hoc plura dicit.Et de ista
7 materia per doct.in.c.q̄to.de consuet.¶ †An autem papa possit se
subijcere iudicio laicorū videtur ꝙ sic quia est super omne forum ⁊ pōt
destruere ⁊ addere ⁊ diminuere totū.quod papa possit se subijcere iu
dicio laicorum pro hoc.c.nos si incompetentis.ij.q.vij.quod ad hoc so
let quotidie allegari facit.l.est receptum.ff.de iurisdi.om.iudi.Jo.an.
notanter tenet oppositum ⁊ dicit ꝙ in preal.c.ponitur iudicium pro di
scretione ⁊ sic aperte sonat ꝙ etiam iudicio mero imperatoris se subij
cere non potest qui tenderet in preiudicium summi apostolatus.Et in
iuria irrogaretur deo vt suus vicarius possit ab alio iudicari.c.si dili
genti.de foro compe.quod procedit in papa.Illud autem certum est ꝙ
in foro cōscientie papa potest se subijcere iudicio sacerdotis cui pecca
ta sua confitetur vt not.Hosti.in summa de peni.⁊ remissi.§.cui confi
tenduz.ver.cui papa.no.glo.in.c.sane.ij.de offi.deleg.⁊ vide quod not.
Jo.and.in.c.significasti.de foro compe.⁊.ix.q.iij.nemo.An autem in fo
ro contentioso possit ab alio iudicari remitto ad nota.in.c.si papa.xl.
distin.⁊.lxix.di.c.si quis papa.⁊.c.si quis pecunia.⁊.iij.q.ix.aliorum ⁊.c.
nemo.⁊.c.principalem.⁊.c.cuncta per munduz.⁊ per archi.in.c.in fidei
fauorem.de hereticis.lib.vj.⁊.c.si duo.lxxix.dist.⁊.xxi.dist.nunc autem.
8 ¶ †No.hic tex.pro dicto doctorum in.c.j.§.eo.quod causa ecclesiarum
inquantum principaliter tractatur coram iudice seculari non est deci
9 denda secundum statutum laicorum.¶ †No.ꝙ iudex laicus etiam in
incidenter contingentibus lite pendente nō extendit officium ad per
sonas ecclesiasticas quod facit ad no.in.l.nullum.C.de testi.et per In
nocen.in.c.verum.de foro compe.vbi de crimine clerici nec principali
ter nec incidenter possit laicus se intromittere de quo per archi.in.c.j.
10 de cle.coniuga.lib.vj.¶ †Not.ꝙ clericus non potest reconueniri corā
11 iudice seculari de quo plene no.in cap.at si clerici.de iudi.¶ †Ultimo
colligo coniuncta glos.fin.non valere sententiam latam in non conui
ctum vel non confessum.Et solet allegari quod non valet sententia si
ne iudicio probat glo.⁊ noster tex.in.c.nos quemq̄.ij.q.j.in summa.In
nocen.in.c.tua.de coha.cle.⁊ mu.⁊ est huius ratio quia inter cetera que
requiruntur ad sententiam exigitur cause cognitio ⁊ hoc est de substā
tia iudiciarij ordinis.Et not.glo.preal.ij.q.j.in summa.⁊ probatur in
iuribus prealle.si ergo fertur sententia ex arrupto non valet tanq̄ lata
contra solitum ordinem iudiciorum.ij.q.vj.§.diffinitiua.et.l.prolatam
C.de sen.⁊ interlo.om.iudi.de quo in spec.titu.de preparatorijs iudici.
in princi.¶ Imo plus sentit Barto.in.l.prolatam.C.de sen.interlo.ꝙ
si iudex recipit probationes.attamen si ex temporis breuitate appa
ret ꝙ sententiam tulit sine cause cognitione non valet sententia.exem
plum si apparet ꝙ cum habuisset acta de mane tulit sententiam de se
ro cum causa esset ardua ⁊ valde intrincata.ar.oppositum de in integ.
resti.c.cum ex literis.⁊ de pe.di.iij.hic que de charitate.Reddo etiam
aliam rationem nullitatis vbi enim sententia contineret apertā ⁊ ma
nifestam iniquitatem iudicium nō subsistit.Nec est opus appellare vt
est tex.no.in.c.inter ceteras.de re iudi.⁊ not.Innoc.in.c.fraternitatis.
de frigi.⁊ archi.in.c.venerabilibus.de sen.excō.lib.vj.Sed ista sniā est
lata ex arruptione huiusmodi igit̄ ⁊c.⁊ per has rationes dico sentētiā
esse nullam nec eam validat partis pātia.appellatio aūt omnino tenet
sed hic sentit do.Flo.ꝙ nullitas releuat ab onere appellandi et quod
ꝗ.tenui vt etiam sentire Bar.in.d.l.prolatam.⁊.l.ex stipulatione para
12 ta.eo.ti.¶ †Hec omnia dico limitanda per tex.no.in.c.afferte.de pre
sum.si in cā nihil prorsus actum est secus si aliquid fuerit actum:ꝙ pre
sumptione potuisset iudicis animum informare.Nam ex presumptione
violenta potest iudex ferre sniam lz illa nō redigeret in acta vt probat
ibi tex.notabiliter.Et facit quod notat Inno.in.c.post electionem.de
conces.preben.prope fi.⁊ in.c.qm̄ contra falsam.de proba.facit tex.cum
ibi no.in.c.causam.de re iudi.¶ Et pro declaratione predictorū ⁊ eoꝝ
que dicuntur in glo.pe.⁊ vlti.distinguendum est breuiter ꝙ aut proce
ditur contra absentem non citatum vel conuictum nec confessum.Et
tunc sententia est omnino nulla vt.ij.q.j.nos in quēq̄.⁊.c.primates.et
c.j.de causa pos.⁊ propie.⁊.c.inter quatuor.de maio.⁊ obe.⁊.l.prolataz.
C.de sen.⁊ interlo.om.iudic.⁊.iij.q.ix.c.caueant.⁊.c.absens.cum simili
bus.quod procedit sm̄ Inno.in.c.tua.de coha.cleri.⁊ mu.Et etiam in
facto notorio qr ibi ⁊ si per omnia ordo iuris non est seruandus debet
tamen fieri citatio.Et sic communiter tenent glo.vbi attingunt istam
materiam vt in.c.ad nostram.iij.de iureiur.⁊ de purga.cano.cum dile
ctus.ij.q.j.manifesta cum similibus.ꝙ puto verum nisi factum sit adeo
notorium quod certum sit absenti defensionem non competere vt in.c.
cum olim.de re iudic.vbi casus notabilis sm̄ vnum intellectum.Aut
sententia feratur contra non citatum ⁊ nō visis actis in causa factis ⁊
sine cause cognitione sententia coraz non valet vt not.ij.q.j.in summa.
⁊ in preal.l.prolatam.⁊.c.cum bertoldus.de re iudi.⁊ cap.cum ex literis
de in integ.resti.Idem si perfunctorie vidit acta quod non potuit iu
dex plene instrui ex temporis ipsius breuitate sm̄ Barto.in prealle.l.
prolatam.Quandoq̄ fertur sententia contra citatum non data sibi co
pia defendendi ⁊ sic prorsus exclusa eius defensione ⁊ non valet senten
tia etiam in notorijs sm̄ Innocē.in preal.c.tua.qr ex hoc quod citatur
debet audiri et eius defensio non debet sibi auferri facit quod not.in
glo.ij.q.j.in summa.et.c.nos in quēq̄.Quandoq̄ datur copia parti se
defendendi et audiuntur exceptiones sue sed iudex non vult admitte
re probationes et exceptiones et tunc dicit Innocen.in prealleg.c.tua
ꝙ valet sententia in non notorijs ponit duas opiniones vnam ꝙ va
leat.Aliam ꝙ non.⁊ hoc videtur sibi placere.Calde.tenet sententiam
istam esse aliquam licet iniustam et hanc opinionem etiam sequitur
do.Anto.hic:quia licet hoc sit de iustitia sed tamen non de substantia
libus.pro hoc quod spec.in ti.de prepara.§.j.circa princi.Et hoc puto
verum per ea que no.Inno.in.c.post electionem.de conces.preben.vbi
dicit iudici tributam esse facultatem repellendi exceptiones quas pu
tat friuolas.Et malitiose propo.ar.in.c.interposita.⁊.c.vt debitus.de
appel.vnde potuit non admittere ex causa.ad hanc diffinitionem pos
13 sunt ⁊ debent reduci omnia predicta.†An autem requiratur citatio si
pars est presens vt se defendat.vide per Jo.and.in.c.fi.de elect.lib.vj.
in fi.vbi concludit quod non.Et idem Bart.in.l.prolatam.¶ His no
tabiliter expeditis venio ad materiaz diffusam.Et videtur qd hoc sta
tutum debuerit seruari etiam in rebus ecclesiarum ⁊ clericorum ⁊ ne
dum in foro ciuili sed in canonico:vt in ca.j.de no.oper.nunt.vbi papa
mandat causam inter duas ecclesias vertentem decidi sm̄ obseruan
tiam canonum ⁊ legum et idem in.c.si in adiutoriuz.x.distin.de conces.
preben.auctoritate lib.vj.in fi.de in integ.resti.constitutus.vbi specifice
tangitur de statuto laicorum ad idem.c.cum venissent.de eo qui mit.in
posses.causa rei seruande.⁊.c.in causis.de re iudi.A contrario sensu ad
lucidandam materiam hanc ipsam prosequar per duo membra prin
cipalis primum quomodo lex emanauit a principe sm̄ quomodo pro
14 cessit ab inferiore.¶ †Circa primū duas theoricas reperio traditas
per docto.in diuersis locis nam in.c.fi.de solu.dicunt ꝙ leges ecclesijs
onerose ⁊ damnose non ligant ecclesias nec ecclesiasticas personas nisi
sint per ecclesiam approbate.Si autem faueant ecclesijs vel ecclesiasti
cis personis semper intelliguntur approbate et recepte per ecclesiam
x.dist.c.j.⁊.ij.⁊ originaliter hec fuit theorica Innocen.quam etiam re
fert et sequitur Archi.x.di.lege imperatorum.⁊ hoc quādo lex est prin
cipis.Si vero est inferioris siue preiudicet siue faueat nō valet nisi ex
presse approbetur per papam vt hic.¶ Aliam theoricam ponit Joā.
and.in.c.j.de no.ope.nunt.ibi sic distinguens aut leges non contradi
cunt rationibus et mistim allegantur in vtroq̄ foro aut contradicunt
expresse.Et tunc aut lex potest seruari sine peccato vt in numero testiū
in testando ⁊ similibus.Et tunc seruabitur in foro suo et canon in foro
suo vt notatur in.c.cum esses.⁊.c.relatum.de testa.⁊ cap.ij.de arbitris.
lib.vj.Si vero lex inducit peccatum tunc indistincte in vtroq̄ foro sta
tur canoni vt in.c.fi.⁊ quod ibi notatur.de prescrip.not.glos.in regula
possessor.de regu.iur.lib.vj.¶ Et hanc theoricam ponit Barto.et po
nit eam Bald.in.l.priuilegia.C.de sacrosan.eccle.quando casus occur
rens non est decisus sed sub disputationibus doctorum casus est posi
tus.Et tunc si decisio reperitur legalis est omnibus opinionibus pre
ferenda.Item econtra si sunt opiniones de iure ciuili ⁊ reperitur deci
15 sio canonica sm̄ Joā.and.in loco preal.¶ †Ego expediam hanc ma
teriam vt clarius pateat quoniam distinctio prolixa obscuritatem pa
rit.Et primo quando lex specifice disponit super re spirituali vel eccle
siastica vt sunt leges que tractant de ordinationibus et promotioni
bus clericorum.C.de sum.trini.l.fi.de sacrosan.eccle.l.omnes cum simi
libus.Et hoc casu dicit Cald.in.c.j.de no.ope.nun.ꝙ de necessitate nō
seruatur in foro ecclesiastico.potest tamen seruari ibi si non contradi
cit canon sm̄ eum.decisio huius casus dependet ex quo aliqua lex in
quacunq̄ materia disponens sit approbata si canon non contradicit
arg.c.j.de no.ope.nun.Et tunc si dictum domini Cald.procedit solum
respectu pape ⁊ non respectu inferioris tenetur de necessitate illaz ob
seruare vt in prealle.c.j.⁊.c.dignum.iij.q.ix.Si vero non est approba
ta tunc non procedit qr ad solum papam spectat approbatio vt hic.Et
ꝙ talis lex expresse disponens de spiritualibus non sit approbata pa
tet hic casus intelligendo ꝙ iste basilius cuius statutuz fuit dicebatur
Imperator:sed in veritate non erat sed erat senator et tenebat locum
regis vt dicit tex.in.c.hene quidem.xcvj.distin.sed nihilominus puto
talem legem non tenere etiam si canon nō cōtradicat qr disponit sup
materiam non sibi subiectam nec talem legem papa videtur approba
re sed potius improbare:qr possent hoc alij in exemplum assumere.Et
quodāmodo

quodāmodo notaretur superioritas in spiritualib⁹ ⁊ aperte innuit tex.in preallе.c.bene quidem.magine in fin.Unde nec de honestate talis lex seruāda est cum sit res mali exempli.Nam qđ ad religionem discere cōpetit ⁊ conuenit ⁊ non docere q: filius ecclesie est non presul.vt dicit tex.in.c.si imperator.xcvi.di.⁊ eoipso vř vsurpare iurisditionem alterius ⁊ esse ingratus beneficij recepti sub administratione spiritualium vt subijcit tex.in prealle.c.si imperator.ad sacerdotes eñ voluit deus que in ecclesia sunt disponenda attinere non ad seculi potestatem.vnde in spiritualibus recurrēduz est ad ipsam.In temporalib⁹ vero ad imperatorem vt in.c.cum ad verum.⁊ in.c.satis.⁊ in.c.quedā.⁊ in prealle.c.si.Imperator.xcvj.di.Et hoc aperte sentit Inno.in.c.ij.de rebus eccle.non alie.lib.vj.⁊ faciunt no.per doct.in.c.tanta.qui fil.sint legi.vbi communiter tenent legitimari prolem per sequens matrimoniuz non obstante iure ciuili requirente instrumenta dotalia.Et q̄ etiam de honestate seruari non debeat optime facit tex.in.c.singula.lxxxix.di.vbi plene inter cetera dicit q̄ si varietas mēbrorum per diuersa officia ⁊ robur corporis seruat ⁊ pulchritudinem representat ita diuersitas personarum per diuersa nihilominus distributa officia ⁊ fortitudinem ⁊ venustatē sancte ecclesie dei manifestat. Et sicut indecorum est in corpore humano vt alterū mēbrū alterius fungatur officio ita nimirū turpissimū est si singula rerum ministeria personis totidem non fuerint distributa.facit tex.in ca.ad hoc.eadē dist.Et pcedunt hec qñ imperator facit legem motu proprio si ad instantiā ecclesie.xcvij.dist.c.iij.dicit enim hec esse vera nisi lex principis esset mere priuilegiatiua rerū ecclesiarum seu clericor̄ sic intelligo.c.nouit.de iudi.vbi allegaľ lex theodosij Imperatoris.Item si lex esset inducta super ratione naturali: nec reperitur canon contrarius posset illa seruari in foro ecclesiastico nō ratione legis principis.Sed ratione naturali sup qua fundatur.ar.c.pastoralis.de fide instru.Nam deficiēte canone vel lege recurrenduz est ad dictam rationē naturalē.l.scire opz §.sufficit.ff.de excu.tu.⁊ in.c.secundo requiris in fi.de appel.

16 No.glo.i.di.consuetudo.¶ †Secundus casus est qñ specifice non disponit de spiritualibus generaliter aliquid statuit ⁊ non inducit peccatum ⁊ oino valet in vtroq̄ foro vt in.c.fi.de prescrip.⁊.c.literas.de resti.spo.Non autē potest imperator legem cōdere contra legem dei sic nec papa.xxv.q.i.sunt quidam.vbi potius ɔuincitur errare q̄ legem condere similiter dicimus.xi.q.iij.c.si dñs.⁊.c.iulian⁹.⁊ q resistit et in his leges non dedignātur sacros canones imitari de iudi.c.clerici.de iura.cal.c.i.⁊ in aut.vt clerici apud proprios episco-

17 pos.colū.vi.¶ †Tertius casus est qñ disponit generaliter nec cōtinet peccatum nec cōtradicit canoni ⁊ tunc seruatur in vtroq̄ foro si est lex fauens ⁊ nō preiudicialis ⁊ est iste primus casus.c.i.de no.ope.nun.⁊ iurium similium.et facit.c.i.de consue.Et notant doc.in.c.fi.de solu.Sed circa istum casum oriř dubium qñ lex dicatur preiudicialis et qñ onerosa. Nam sunt quedā materie de quibus modice ⁊ succincte tractatur in iure ⁊ in cōtractibus bonefidei ⁊ stricti iuris vt cōmodati locati depositi emptivenditi de pig.de testa.de iud.⁊ si.de his eñ ⁊ alijs habetur in iure canonico vt tangit archi.in.c.quo iure.viij.di.In iure autē ciuili habentur tractatus ⁊ taliter diffusi ⁊ prolixi.dicemus eñ pro his et similib⁹ iudicātur arg.prestitisse s̄m leges.Ex quo deficiūt canones an debeāt haberi p̄dicta consideratione sicut onerose vel fauorabiles ecclesijs aut ecclesiasticis psonis vt p̄al.c.sed dñs Pet.de anch.in repe.i.de ɔsti.credit q̄ ecclesie ⁊ psone ecclesiastice postq̄ in acquirēdo disponēdo ⁊ retinendo de bonis temporalib⁹ olim predictorum titulor̄ sunt capaces vt subiaceāt legibus que prodite sunt super talibus bonis acquirendis retinēdis ⁊ disponendis ⁊ sicut s̄m nr̄as actiones et interpretationes iurecōsultor̄ debent ecclesie ⁊ clerici iudicari.Nam iureconsulti subtilissimo ac diuino quodā modo ad istos actus peruenerunt.l.fi.C.de lon.temp.prescrip.Nec talis lex potest dici ecclesijs nec clericis damnosa licet clericus vel ecclesia.q: forte venit cōtra premissa quia dolus sine fraude in ɔtractu ɔtinetur vel interpretatio in seipsa equa in damnum suum cedit ⁊ secum trahet si per talem sibi accidit similiter condemnaretur non debet claudicare contractus. sentit Jo.an.in.c.quod quibusdam.de fideiusso.ibi Innoc. ad fi.gl.magne.in fi.s̄m ergo facti accidētia legalis prouisio posset esse vtilis vel damnosa ecclesijs vel personis earum quo casu ille qui se habet inter damnum et cōmodum nō potest pretendere lesionem litis lz forte euenerit.arg.l.si pater. C.de inoffi.testa.quod no.in.c.plerisq̄.xuij.q.iij.Et not.in.c. per tuas.de dote post diuor.resti.Et hoc videtur verissimū de mente canonum ⁊ omnium canonistarum.Et aperte sentit Hostiē.in.c.ecclesia.eo.lib.j.vt lite pen.super glos.fi.his a enim idem canones iuuantur per legem vt dicit tex.in prealleg.c.i.de no.oper.nun.intelligo legem preiudicialē quando simpliciter infert omne preiudicium ⁊ sine causa secus si

18 fuit causa.iij.q.ix.dignum.¶ †Et ex his infert do.Petrus de ancha.q̄ clericus institutus si non fecerit inuentariuz tenetur vltra vires hereditatis iuxta.l.fi.C.de iure delib.hoc dictum dico in dubio procedere puta in clerico etiam sic intelligo no.in.c.i.de solu.An autem procedant in ecclesia instituta herede vel in fisco succedente alicui.Bal.in.l.fi.preal-leg.dicit q̄ si fiscus occupat bona vacantia non confecto inuentario non per hoc tenetur vltra vires hereditatis.ff.de iure fisci.l.i.§.an bona.idē si fiscus succedit propter delictuz alicuius q: nō dicitur tūc fiscus.sed heres scđm docto.cum succedit semper de in inte.restit.non solū.§.fi.⁊ quandocūq̄ succedit fiscus non tenetur vltra vires hereditarias q: intelligitur sibi delata hereditas quod nō est onerosa.d.§.an bona.⁊.l.non possunt.eo.tit.Et sic idem in ecclesia qua gaudet priuilegio fisci vt no.in.c.i.de in integ.resti.Et hoc sequitur do.Cardi.in.d.c.i.de solu.quē reperio aperte sentiētem contrarium in.c.i.de testa.sed primum dictum videtur magis equum vt hoc sit priuilegium ecclesie sicut ⁊ fisci.ar.et⁹ quod no.in glo.in.l.miles.de re iudic.bona ecclesie alienari non debent ita nec indirecte de reg.iur.⁊ cum quid vna via

a lib.vj.de procu.tue.Et idem reperio per Barto.in repe.l.i.a C.de sacrosanc.eccle.concludētem q̄ si ecclesia vel pauperes instituantur vel sacerdotes intuitu ecclesie vel q̄ omnis debeatur hereditas sine beneficio inuentarij quod non teneatur in solutione prima ad similitudinem fisci.l.i.§.an bona. l.non possunt.ff.de iure fisci.Item q: iura ciuilia nō possunt obligare ecclesiam ⁊ pia loca vltra vires hereditatis cum talis obligatio nō fit de iure naturali.Itē in extraneo.hec est ratio quia presumitur vsurpare bona in aut.de hered.⁊ fal. §.scimus.que ratio cessat in ecclesia ⁊ in locis pijs.Itez tex. in aut.sicut alienatio.C.de sacrosanc.eccle.vbi ecclesia nihil debet acquirere ex quo obligatur ⁊ oneretur.Ex quibus infertur quod si clericus non implet voluntatem defuncti priuabitur hereditate iuxta aut.hoc amplius.C.de fideicom. Item in casibus in quibus quis vt indignus hereditate priuabitur.Nā priuabitur ⁊ clericus.l.i.ff.de his quibus vt indignis.Item si non petit tutorem pupillo priuabitur successione vt legitur in.l.sciant omnes.C.de legi.here.Item hereditatem non aditam nō transmittit sicut nec quilibet ali⁹ l.i.§.in nouissimo.C.de cadu.tollen.Item in casibus in quibus per ius ciuile est prouisum vt perdatur possessio ⁊ clericus sicut laicus eam perdet.l.fi.C.de acqui.heredi.not.in.c. olim.de restitu.spo.⁊ idem videtur dicēdum in casibus predictis ⁊ similibus de ecclesijs quod de clericis saluo restitutionis beneficio ⁊ alijs priuilegijs in suis casib⁹ factis ecclesijs faciūt ad predicta que notant docto.in.c.i.de testamen.

19 ¶ †Quartus casus est quando lex que disponit generaliter super rebus temporalibus demat tantuz a dispositione canonica vt in.c.ij.de arbi.lib.vj.⁊.c.cum esses.⁊.c.relatum. de testa.Et tunc communiter dicitur legem seruādam fore in foro suo vt communiter notatur in locis prealle.nisi temporale forum sit de iurisditione temporali ecclesie quia tunc seruabitur canon.de appella.c.si duobus.⁊.c.quod clericis. de foro compe.⁊ qui fil.sint legi.per venerabilem.hanc communem theoricam circa extendendam legem ponunt in.c. cum secundum leges.de hereti.lib.vj.etiam si quando disponit de materia que principaliter pertinet ad ecclesiam tollē do lucrum quod alias contulerat vel apponendo aliam penam tunc enim seruabitur lex in foro temporali quare priuat quem beneficio quod contulit licet non seruetur principalis dispositio.Et ideo concluditur q̄ si rapta contrahit cum raptore cōtra dispositionē legalem licet s̄m permissionem canonicam teneat nihilominus interim mulier priuabitur bonis que sibi obueniunt a raptore licet glo.in hoc teneat contrarium in.c.de puellis.al.§.quibus.xxxvi.q.ij.similis est questio in contrahente matrimonium contra dispositionem legalem.s.tempus luctus nisi secundum permissionem canonicam.an puniatur penis legalibus de his in.l.i.⁊ ij.C.de secun.nup.do.Fede.de senis in vtraq̄ questione tenet contra glo.in.c.prealle.cum s̄m leges.⁊ sequitur glos.in prealle.c.de puellis.concludit enim post multa in cōsi.xxxv. omnem penam legalem cessare de quibus in.l.i.⁊.ij.C.de secun.nup.Ad hāc decisionem mouetur quia cum manifestuz sit vnum esse de sacramentis ecclesie s̄m cum non iure fori sed iure poli.i.non s̄m leges sed s̄m canones regi debet.vt

¶ In repe.l.i.in iiij.q.quarte partis prin.vbi tz q̄ non teneaľ vltra vires hereditarias ecclia vel ecclesiastica psona qñ est instituta cōtemplatione religionis.Sed si instituereľ ecclesiastica persona nō cōtēplatione religionis sed ɔiunctionis vľ alio respectu teneaľ tūc idez tenet bal.in aut.sicut alienatio.C.de sa.sanc.eccle.Ɔriū tenuit gl.in.c.i.de testa.q̄ voluit q̄ ecclia heres teneaľ vltra vires hereditarias nō cōfecto inuētario ⁊ hanc partē seqnľ Sali.in aut.sz cū testator.C.ad legez fal.lz illam gl.nō allegei et ēt Ro.in Rub.ff.de acqui.here.bar.dubitauit et tangit hāc.q.in.d.aut.sz cū testator ⁊ vide moder.in ca.i.de solu.⁊ i rub.ff.de acq.hered.Abb.ɔsi.xxxiiij.incip.primū dubiū i.ij.col.v.queritur recedendo in primo li.⁊ cōsi.lxxiij.co.pe.v.cōcludiľ tñ in.ij.li.vbi cōcludit speciale esse i ecclia q̄ nō incurrat penas statutas ɔ nō ɔficientes inuētariū ne ecclie bona alienarenľ p indirectū.Et an heres in foro cōscientie teneatur vltra vires hereditarias inuētario nō cōfecto.Bart.in.d.repe.l.i.in.ix.col.iij.q.q̄rte partis prin.⁊ i rub.ff.de acq.here.tz q̄ nō ⁊ sequiľ Guid.pape in qōnib⁹ suis q.ccccl.xxi.incip.aliqd circa fi.⁊ vide q̄no.bal.in.l.euz a matre.in.fi.C.de rei ven.vbi dicit q̄ de iure canonico nō regrit inuentarium.

ij.q.iij.hinc colligitur. Et in his omnibus spiritualibus po
test recte lex intelligi quia leges nos dedignantur sacros ca-
nones imitari de secun.nup.c.vlti.et penul. Unde quicquid
dicant leges circa permittendum vel prohibendum matri-
monium nos stamus illis: sed canonibus dicentibus q fi-
lia non potest contrahere sine consensu parentum. Nec re-
ctor provincie cum non provinciali vel tutor cu pupilla no
servatur ratio est quia iudex laicus de huiusmodi spirituali
bus nec principaliter nec incidenter potest se intromittere
qui fi.fine legi.c.cum lator.idem in similibus: vt patet de he
reticis vt inquisitionis.§.prohibemus.li.vi. Idem in repu-
dijs diuortijs et impedimentis matrimonialib9 stamus cu
canonicis legibus q compater et commater cu filia sua spi-
rituali non possit contrahere vel cum sponsa sui consangui
nei.vt de eo qui cogno.consang.vxo.sue vel de eo qui dux.in
ma.quam prius po.per adul. ¶ Ex his ergo est concluden-
dum q matrimonia et accessoria et dependentia ab illis iure
canonico generaliter terminantur.sed in proposito apposto-
lus et apostolice sanctiones volut q multipliciter mulier so
luta a lege viri per mortem ipsius viri licite.i.annu luctus
nubat.i.de se.nup.c.vlti.§.hinc colligit.ij.q.iij.ergo qui con
trahit licite penam non meret.xxiij.q.iiij.qui peccat.l.grac-
chus.C.de adul.Si enim aliter diceretur iam mulier decipere
tur cum ant lex laqueu ei pararet q esse non debet.xxvij.q.
ij.de viduis. Tenendum ergo est fm eum omnem penam le-
galem impositam ex eo q nubent.i.annum luctus esse re-
missam et si nulla ratio huius dicti haberetur fm eum suffi-
cit autoritas patrum sanctor. na hoc tenet accur.in.l.j.C.de
se.nup.in glos. Et.i.q.iij.in fine glo.et vltra addam et Host.in
summa de se.nup.in fine. Innoc.papa.iij.et honorius qui lz
dicant alios dicere contrarium standum est opinioni tanto
20 rum ita cocludit Fede.in loco preall. ¶ † Per hec dicta
federici posset allegari glo.singularis in.c.fi.xxxiij.q.ij.q lz
filia contrahat matrimonium sine cosensu patris: et sic co-
tra dispositionem legalem nihilominus tenetur pater eam
dotare. Et sic agens contra legem potest vti beneficio legis
que compellit patrem ad dotandum filiam.l.fi.C.de do.pro
missi.de hoc per doc.in.c.j.de despos.impu. Et per glo.in.c.
de raptoribus.xxxvi.q.i. ¶ Bar.tn singulariter hoc limitat
in.l.obligari.ff.de actio.et obli.quando filia promisit dotem
secus si est maritata sine dote qr tunc cessat ratio qr pater co
pellitur ad dotandu qd satis placet. Et tunc cuius teneatur
maritus alere: imputandum est sibi qr duxit mulierem sine
dote. Iuxta no.in.c.per tuas.de dote post diuor.resti. ¶ De
hac materia plenissime notatur in preall.c.vbi. Jo.and.re
fert no.in.d.l.preallegata.vbi etiaz de hoc per bal.et ceteros
scribentes.quedam pene sunt que fundantur super odio se-
cundarum nuptiarum vel festinatione transitus. Et tales pe-
ne sunt correcte vt in preall.c.pe.et fi.qr contrahere matri
monium non est odiosum: nec prohibitum sed ab epistola et
canonib9 permissum. Et sic fundamentum cause est falsum et
iniustus fm deum. Et in hoc casu pcedut alle.per fede.qui
in veritate loquitur de talibus penis de his enim loquit.l.
j.et.ij.C.de secundis nup.hoc verum nisi ex magna festinatio
ne resultaret turbatio sanguinis et incertitudo prolis puta
qr peperit in nono mense post mortem viri sui ita q potest
esse primi viri qr natus in nono mense.et etiam secundi qr in
vij.nasci potest et esse perfectus vt.l.vij.mense.ff.de stat.ho.
Et hoc casu tenetur q mulier tenetur pati omnes penas: vt
l.j.et.ij.vt refert Bal.in.l.liberor.ff.de his qui no.infa.Pau.
de leaza.et Ray.consuluisse.lz enim apostolus dicat mortuo
viro nubat in domino: tamen debet intelligi quando non ti
metur de turbatione sanguinis iure predicto et sic ius diui-
num distinguatur per ius humanum et ciuile et in multis ca
sibus contingit vt not.in.c.j.et in.c.que in ecclesiarum.supra
eo.sed idem Bal.in.l.decreto.C.de his qui no.infa.hanc ma
teriam attingit et non sequitur consilium istorum sed est con
tentus simplici relatione sed in.d.l.liberorum.eos sequitur
quod etiam placet domino petro de anch.in.c.canonu.non
est enim verisimile q apostolus permittendo secundas nu-
ptias mortuo viro cogitauerit de nup.propter quas posset
resultari incertitudo prolis et scandalu apud bonos et gra-
ues. Et hoc dictu prima facie videtur satis probabile. Na et
certo casu prohibetur matrimonium seu vsus matrimonij
ex certa causa vt tempore quadragesimali et alijs tempori-
bus de quib9 in.c.appellamus.de se.et.xxxiij.q.iiij.no opor-
tet.cum tribus capitulis sequentibus. Ite ablactationis et
menstruosi tempore vt in.c.ad eius vero.v.dist.multo ergo
fortius propter hunc casum licite prohibet matrimonium.
¶ Quedam sunt pene que fundantur super fauore filiorum

primi patrimonij: vt q mulier non nubat donec reddat ra-
tionem et in hoc casu leges non sunt correcte: sed adhuc ho-
die durant de quibus in.l.hac edictali.et.l.femine.et.l.fina.C.
de secun.nuptijs.l.omne matri.C.ad tertul.et in aut.de nup.
§.fin.et hec procedunt vt predixi vbi non contingit turbatio
sanguinis puta qr ratio inhibens est vetula vel primus vir fuit
absens per plures menses vel certum est istam non pregnan-
tem fore aliter habent locum omnes pene vt.s.dixi. sup hoc
edite.et qd habetur hec opinio communis vt iste pene insti
tute filiorum fauore non intelligantur sublate per dictum
apostoli vt no.glo.et Bar.in.l.liberorum.alle.l.j.C.de se.nup.
imo glo.in.l.decreto.C.ex quibus causis infa.irrogatur.te-
net q nulla pena intelligitur sublata. Dum ergo disputaui
tenui oppositu.scilicet q omnis pena apposita mulieri tras
eunti ad secundas nuptias sine.i.tempus luctus siue postea
videtur hodie sublata. Et ita tenui in lectura.c.fi.et pe.de se-
cundis nup.motus principaliter per prima rationem illius
tex.dum dicit q mulier dum vtitur apli concessione non de
bet sustinere iacturam legaliter infamie q quide non vendi
cat sibi locu in omni pena legali q dicta autoritate non pec
cat.l.gracchus.C.de adul.et.xxiij.q.iiij.q peccat. ¶ Et clari9
ponit ibi indecisa illius capituli nam in autoritate dicebat
q ad nullam penam siue infamia debet allegari trasitus ad
secundas nuptias vnde textus ibi dicit q.i.anu pot libe
re et in quecunque mulier nubere vnde pondero dictionem.i.
que denotat liberam facultatem in cotrahendo in qualibet
parte anni no ergo est q ex incertitudine prolis postea sub
sequeti postea inferri debet.ar.c.literas.de resti.spo. Ideo
tn facit ratio generalis q ponitur in fi.illius.c.dum dicit q
non dedignantur sacros canones imitari in istis q quidem
ratio concludere debet ad oes penas que in matrimonio vi
dentur concedi et per consequens oes penas oino submouere.
¶ Item imperator non potest super matrimonio statuere
qr non spectat ad iurisditione sua de or.cog.tnaz.nec penas
apponere per quas intimidetur matrimonium facit q no.
Jo.an.in.c.statutum.de hereti.in.vi.maxime cu lex non tol-
lat hoc casu lucruz qd ipsamet impenderit sed tollit relicta
vxori ab ipso marito et sic sumus extra gl.c.cuz fm leges de
hereti.in.vi.glos.capti.de puellis.xxv.q.ij. ¶ Item ex pena
legali pot subsequi faciliter fornicatio qr mulier nd audens
contrahere ne pena legis afficiatur contrahet potius forni
cationem: nec dz obstare fauor filior qr est irrationabilis et
contra matrimonium qd est concessum et a deo pmissum.fa-
n cit de do.post diuor.resti.c.nup.no tn dico sublatas penas^a
quas mulier incurrit ex facto et culpa sua puta qr agnouit tu
telam filiorum et postea transiuit ad secundas nuptias non
petito tutore filijs.l.oem matri.C.ad ter.et idem in similib9.
Sed illas penas esse sublatas quas incurrit mulier ex eo so
lo q transiuit ad scdas nuptias de quibus in.l.j.et in.l.femi-
ne.et.l.hac edictali.et.l.fi.de secun.nup. Et hoc videtur satis
humanum et similiter placet. ¶ Ex predictis concludo aliu
quintum casum q vbicunque lex disponit cotra actu spiritua
lem apponendo penam q talis lex non est seruada nisi sub-
sit euidens ca modo predicto.facit q no. Joa.an.in.c.statutu
de here.in.vi.vbi concludit non valere statutum per qd pe-
na imponatur mulieri contrahenti sine consensu patris vel
fratrum.et hoc in proposito vnde et si imponit penam tollen
do lucrum lege alis datum vt in contrahente cum raptore.vn
puto q glos.c.cum scdm.de here.lib.vi.q permisit contrahi
matrimonium cu raptore nisi cum spo sa alterius rapitur et
in.c.cu causa.de rap.no valet lex apponens pena fundatam
super odio matrimonij.qr per hoc timidatur matrimoniu
cum raptore et in huiusmodi spualibus et appedetijs no de-
dignantur sacros canones imitari facit qd no.in.c.raynal-
21 dus.de testa. ¶ † Sextus casus est quando lex disponit cir-
ca prima accidentalia ad actum matrimonialem vt de dote
lucranda vel non: vt not.in.c.raynucius.de test.illud tamen
c.loquitur in consuetudine loci que preiudicat canoni sicut
et legi.vt.c.fi.de consue.sed dubium est de.l.imperiali.quo ca
su dico aut non contradicit canoni sicut et legi et est seruada
facit ad hoc qd not.in.c.j.et.ij.de do.post diuor.resti.etiam qr
no disponit hoc casu precise super articulo spirituali.sed su
per accidentibus et his bonis q subiacent imperio vteri quo
iure. Si vero contradicit canoni tunc decisio pendet ex alia
questione cui subiacet causa dotis an iudici seculari an eccle
sie de qua questione per glo.et doct.in.c.de prudentia.de do.
post diuor.resti.glo.j.concludit q aut agitur de dote incide
ter quia et causa principalis pendebat coram iudice ecclesia-
stico sup matrimonio et iudex ecclesiasticus de causa cogno-
scet. Aut mouet causa dotis pricipaliter.vt qr viro mortuo
vxor repetit

n ¶ Sublatas pe-
nas.adde q pene
quas incurrit mu-
lier trasiedo ad
secuda vota non
habet locu qn de
volutate filiorum
transiret ad scda
vota vt no.p glo.
in aut.de no eli-
gen.secu.nuben.
circa mediu in v.
copulatur qua p
singulari not.ibi
Ang.in pn.in v.
et pdicta vera vbi
dicit q mater se-
cudo nubens pu
nitur penis indu
ctis in fauorez fi-
lioru qn nubit fi-
lio inuito secus si
eo volete qr tunc
nullas penas su-
stinet p glos.ibi et
ideo admonet ad
uocatu vt sit cau
tus quado consulit
mulieri scdo nu-
benti et filios ha-
benti vt faciat fi-
lios consentire tali
mrimonio qr hoc
mo euitabit oes
penas. Et hoc se
quit Ludo.ro.in
cos.cccxix.inci.ex
themate.in.ij.co.
ver.quarto idem
probatur de quo
plenius in reper
torio nostro ad
Panor.in verbo
cautela et est secu
da in ordine in
nouis.per me re-
collectis. Et an pe
ne vxori infra an
nu nubenti impo-
site verificent in
viro.vide omni-
no Lud.Ro.cos.
lxxxij.inci.f casu.
Henri.Ferran.

vxor repetit dotem vel viro vergente ad inopiam tunc cognoscet secu
laris. ¶ Et hoc de iure cõmuni. fatetur tamen glo. qd de consuetudi
ne spectat ad ecclesiam etiam si principaliter moueretur. Illam glo. se
quitur ibi Jo. and. nisi sit vidua oppressa circa dotem vite. ⁊ etiam te
net Bal. in c. non est. de sponsa. Inno. tñ in preal. c. de prudẽtia. tenet
vtrũq3 iudicez posse cognoscere. scdo ꝙ sit misti fori. Et hoc mihi plus
placet per c. j. ⁊ ij. preall. de prudentia. ⁊ c. per vestras. de dote post di
uor. resti. que iura aperte innuũt iudicẽ ecclesiasticum posse super cau
sa dotis principaliter cognoscere ⁊ audire ⁊ hoc ꝓpter nimiam ꝯnexi
tatez q̃ est inter matrimoniũ ⁊ dotẽ. hoc ꝑmisso ad casum. S. dictum vi
detur dicẽdũ ꝙ lex ⁊ canones concordãtur. c. qd clericis. ⁊ qd ibi no. de
foro compe. ¶ † Septimus casus quando lex circa actũ spiritualẽ pre
sumit vnum ⁊ aliud presumit canon. Et tunc dicendum canonem ob
seruandum vnde lex l3 presumat matrimonium de cohabitatione ma
ris ⁊ femine. l. in libere. ff. de ri. nup. canon tñ presumit adulterium nisi
alia interuenirent. vt no. in ca. aliter. xxx. q. v. ⁊ etiam puto ꝙ l3 lex ci
uilis tollat epo cohabitationem cuiuslibet mulieris vt in aut. episco
po nullam. C. de epi. ⁊ cle. standũ tñ est iuri canonico scdm qd põt habe
re non suspectam vt in c. interdixit. xxxij. di. q2 vt. S. dixi in istis spũali
bus ⁊ dependentib9 spectãda est dispositio canonis ⁊ non legis et ge
neraliter dictũ est quod in spectantibus ad ecclesiam non valet lex ali
quid valide statuere vel presumere cũ de illis non possit cognoscere de
oz. cog. tuã. qui fi. sint legi. lator. ⁊ c. si iudex laicus. de sen. excõ. in vi. ⁊ se
quitur illud dictũ federici ꝙ lex non possit presumere qd ex certis in
dicijs quis conuincat de vsura seu presumat vsura predictis rõnibus
facit qd no. Bar. in l. titia. ff. so. ma. ⁊ l. ij. ff. de iuris. om. iud. ꝙ puto pro
cedere nisi lex ex iusta cã presumat non principaliter super actu spũali
sed tpali ei annexo. Sicut põt saluari dictum Bar. in l. oẽs populi. pre
sumens ꝯtum certo casu simulatum etiã ad finẽ validandi iuramentũ
23 super eo appositum. ¶ † Octauus casus est qñ tangit materiã peccati
⁊ tunc verum in foro ciuili seruandus est canõ ⁊ ad eius obseruantiam
põt iudex secularis cõpelli p iudicẽ de iureiurã. l3. lib. vj. de sen. excom.
decernimus. c. hoc. ⁊ c. cũ sit generale. ⁊ qd ibi no. de fo. cõpe. ⁊ consuluit
do. Anto. vt ipse refert in c. qd clericis. de foro cõpe. ꝙ si inuasores bo
norum ecclesiasticoꝝ conueniant coraz iudice seculari vel eorum here
des cã debet decidi ꝑm canones qui habent ꝙ ad exonerandã ꝯsciam
defuncti heredes cõueniũtur ex delicto defuncti l3 ex tali delicto nihil
peruenerit ad heredẽ dum tñ hoc patiant vires hereditatis ⁊ qd petit
tunc non sit penale ⁊ qd agens suũ dãnum prosequat ⁊ interesse etiam
dato ꝙ cõtra defunctũ non fuit lis ꝯtestata. in hoc vbi agitur de exone
ratione ꝯscie debet seruari canon de sepul. c. fi. vnde p hoc do. Ant. se
quit eãdem opi. quam sequit Inno. ratione diuersitatis inter ius cano
nicum ⁊ ciuile. Et no. in glos. in preall. c. fi. ⁊ in c. in literis. de rapto. et
de vsur. ꝙꝙ. lib. vj. de sortilegijs. c. j. ⁊ q. iiij. §. item peccato. xij. qd. ij. eps
qui filios. xvi. q. vj. si epm. facit. xcvj. dist. bene quidẽ. de vsuris tua. et de
pig. c. iij. ⁊ glo. xxiiij. q. ij. insinuaui que dicit qd in quocunq3 crimine ci
uiliter potest agi ⁊ hoc ꝑm canonis equitatem hoc etiã sentit fede. con
silio. xxij. qui dicit ꝙ equitas mouit latorem iure canonico ad statuen
dum qd heres qui habet bona defuncti illicite quesita tenetur ad resti
tutionem illicite quesitoꝝ etiam si illicita nõ peruenisset ad heredem ⁊
etiam si lis non sit contest. cum defuncto. Ego in illo. c. fi. tenui nullam
differentiam in hac forma inter ius canonicum et ciuile. ⁊ iura que ad
hoc solẽt cõiter allegari non probant oppositũ in c. fi. de sepul. vt dicit
Inno. non agebat contra heredẽ ex delicto defuncti: sed ex cautione a
sacerdote recepta qui non absoluit excõicatũ nisi caueat de satisfacien
do de appel. qua fronte. §. sane. de sen. excom. ex tenore. et illa cautione
egent quorum interest de vsuris. c. ꝙꝙ. nam precipit ibi cautionem de
vsuris restituendis sed in oĩbus illis acquisitis. põt eñ sacerdos gña
liter stipulari in his q̃ ad eius officiũ spectant vt circa vsuras ⁊ illicite
acquisita. vt no. Jac. de are. in l. j. §. ius publicum. ff. de insti. ⁊ iu. et do.
Anto. in proemio vt latius tetigi in preall. c. fi. ille defunctus fuit ab
solutus dum ageret in extremis. vnde esto ꝙ cautionem expresse non
prestiterit ꝑm iura videtur mandasse de satisfaciendo nã cum in abso
tione requiratur cordis contritio ⁊ penitentia de directo qui vult ab
solui et hoc petit tacite videtur velle satisfacere sine qua satisfactione
absolutio non prestatur. ar. de sentẽ. excom. a nobis. xiiij. q. vj. si is vnde
potius ibi agitur ex quasi contractu ex eo quia in absolutione videtur
quasi contrahi inter eum qui absoluitur ⁊ absoluẽtem ⁊ hoc sentit Jo.
and. in Specu. de appel. §. in quibus. ver. sed nunquid hoc. ¶ Conclu
do igitur ꝙ lis de iure canonico simpliciter non patitur agi cõtra he
redem ex delictis defuncti nisi cautio de satisfaciendo sit prestita sacer
doti. Nam talis cautio habet vim non solum lit. contest. sed etiaz qua
si contractus ⁊ actio fiat transmissoria ad heredem vt no. Specu. in ti.
de interrogationibus. §. ij. ver. quid si etiam Barto. in l. fi. ff. de priua.
delic. vel saltem pene est absolutio a sacerdote quo casu videtur quasi
contrahi inter absoluentem et eum qui absoluitur vt. S. dixi. ¶ Et ad
predicta bene facit preall. c. fina. quod pondera ꝙ ille fuit absolutus
iuxta formã ecclesie ⁊ legitur de forma contexta in preal. c. ex tenore. et
c. cum desideres. J. de sen. excom. vt dicit ibi glo. ⁊ vtrobiq3 exprimitur
ꝙ absoluendus debet iurare parere mandatis ecclesie sic per ꝯños sa
tisfacere his quoꝝ interest. Idem sentit in c. in literis. de rapto. et pro
hoc induco glo. fi. in c. a nobis. de sen. excom. qui notabiliter dicit ꝙ ex
quo aliquem in morte penituit contritus fuerit ꝙtum in se fuit satisfa
cit. Unde heredes possunt compelli ad satisfaciendum pro ipso ⁊c. et
ita dicit intelligenda c. fi. ⁊ c. in literis. ⁊ istis casibus agi poterit etiaz
de iure ciuili tamen non agetur ex mero delicto defuncti sed potius ex
contractu vel quasi hec omnia procedunt in decisorijs ⁊ cum lis est in
ter clericum vel inter laicum ⁊ clericuz in foro ecclesiastico vel ciuili qd
si lis est inter clericum et laicum in foro ecclesiastico vel ciuili. An istis
fore. de se repetẽtib9 ⁊ data validitate vtriusq3 l foro suo statur sic iudi
cantis ꝑm canones an ꝑm leges. dicendum est vt dicam in secũdo mẽ
bro ꝙ ideo lex imperatoris contradicit canoni. not. communiter per
24 doc. † datur regula ꝙ in obseruantia legum ⁊ consuetudinum ⁊ statu
torum quia quo ad ordinationem iudicij attenditur locus vbi iudiciũ
exercetur sic debet intelligi glos. in c. quod clericis. que dicit ꝙ si cleri
cus ingerit se coram iudice seculari debet tunc tractari ꝑm legem ciui
lem ⁊ statutum vniuersale ⁊ pro hoc q2 hoc casu nõ distinguit persona
sed debet terminari ꝑm formam illius fori ad hoc. l. iij. ff. de test. l. j. C. de
manci. liber. ⁊ l. ij. quẽadmo. testa. aperi. ⁊ quod no. glo. xij. dist. illud per
archi. de materia in l. j. C. de sum. tri. per Inno. ⁊ Hosti. de ferijs. c. fi. p
guilelmum in Spe. de fer. §. j. ver. qd potest de instru. edi. §. compendio
se. ver. quid de cõsuetudine de snia. §. qualiter aũt debet informari per
Jo. an. in Spe. J. ti. j. de cõsti. in prin. p Calde. in disputatione que inci
pit statuto cauetur. Ubi limitare vr hãc regulã. dicit Cal. ꝙ cũ cleric9
litigat corã seculari cã recipit perẽptionem instãtie sicut quelibet alia
cã ciuilis tunc attendit fortius naturalis clerici ꝑm quem cã non reci
25 pit perempti. instãtie vt. J. c. pe. de iudi. ¶ † Et ꝙ ibi cõiter no. glo. in
cle. dispendiosam de iudi. dicit ꝙ si cã vsuraria tractet coram iudice se
culari non certabitur de plano ⁊ sine strepitu ⁊ figura iudicij sed ordi
ne iur. seruato ⁊ sic ꝑm cõsuetudinem ⁊ statutũ illius fori ibi tractatur
ad hoc in aut. clericus signata sup. l. oẽs. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ qd ibi no. facit
qd no. archi. ij. q. vj. noiationes. ¶ Quo ad oppositionẽ añ sniam dicit
ex quo agitur in foro seculari seruabitur ius ciuile ⁊ non admittantur
oppositiones nisi ad instantiã. ll. quod est notãdũ propter statuta ⁊ in
strumẽta guarẽtigie que in instr͠is guarẽtigiatis. i. confessionatis tol
lunt facultatem appellandi vt etiam clerico litigãte in foro ciuili non
admittitur recõuentio ⁊ hoc procedit iure cõuẽtionis cã. q2 ex quo ibi
cã tractatur dz ordinari ꝑm statuta illius fori. ad hoc qd no. archi. in ꝑ
alle. c. nominationes. vbi dicit ꝙ si cã clerici in recõuẽtiõe tractet corã
seculari non poterit appellari ante sniam nisi vbi ius ciuile permisit
Et idem dicit de laico recõuẽto corã ecclesiastico q2 poterit appellare
quãdocunq3 ante sniam dicit ꝙ primo casu appellabitur ad iudicẽ secu
larẽ per clericũ ⁊ scdo ad iudicẽ ecclesiasticum per laicum qd tñ nota
bile ad hoc capsin si duobus. de appel. semper eñ appellandum est ad
superiorem eius a quo appellatur vt in c. Romana. §. debet. de appe.
in vj. iuncta glo. in versi. alio qd est no. ¶ Et ꝑm predicta põt intelligi
glo. in c. deniq3. xcvj. dist. de quo dicit ꝙ in cã reconuentionis clericus
subijcitur diffinitionibus principum ⁊ clericoꝝ debet intelligi quo ad
ordinatoria non aũt debet intelligi quo ad decisionem q2 sic intellecta
nõ esset vera vt subijciã in sequẽti mẽbro ⁊ hoc quo ad primũ mẽbrum
Scdm mẽbruz valet qñ lex processit ab inferiore. Et prosequamur per
26 enumerationem casuum. ¶ † Et primo excludã nimis dubitabiles et
premitto ꝙ in preparatorijs seruãdũ est id ꝙ. S. in proximis membris
dixi in decisorijs vero simul vel inter clericũ ⁊ laicũ in foro ecclesiastico
vel ciuili dicẽdũ vt statim subijciã p casuũ enumerationẽ ad faciliorez
intelligẽtiã. ¶ Primus casus est qñ statutũ specifice disponit de eccle
sijs seu ecclesiasticis psonis seu reb9 earũ ⁊ tũc statutũ non vz etiam in
fauorem ipsarum q2 disponit in non sibi subiectis ⁊ iste est ꝓprius ca
sus huius. c. ꝑm vnũ intellectuz ⁊ p hoc. c. a nobis. de sen. excõ. c. j. ⁊ c. vt
alarum. J. eo. tit. lib. vj. facit. l. fi. ff. de iu. om. iu. ⁊ l. j. C. de sum. tri. vbi etiã
hoc no. Bar. ⁊ Jo. an. in addi. Spec. in ti. de contest. in prin. ⁊ l3 docto.
aperte non dicant de rebus proprijs ipsorum clericorum dum glo. ar.
hoc colligit quã puto veram quo ad casum cui9 capituli. Nam ⁊ etiam
super rebus proprijs possunt cõuenire laicũ coram iudice ecclesiastico
sicut super rebus ecclesie vt notat in c. si clericus laicũ de foro cõpe. fa
cit. c. ꝙꝙ de cẽsi. in col. vj. clerici enim cũ bonis ꝓprijs sub iurisditione
iudicis ecclesiastici sunt vt in preal. c. si clericus ⁊. xvi. q. j. sicut ⁊. xcvj. dist.
deniq3. et videtur casus apertus in c. j. de immuni. ecclesiarum. lib. vj. q̃
loquitur de acquisitis per clericos vt de illis nõ teneatur soluere colle
ctas per statutum laicoruz. Facit quod no. glo. ⁊ Jo. de imo. in cle. p̃sẽti
de censi. ⁊ archi. in preall. c. j. Et hoc dico indistincte tenendum nisi in
re feudali qd quidem confert alicui iurisditionem ꝙ cum agitur reali
põt clericus cõueniri coram iudice seculari q2 tunc persona clerici nõ
attrahitur hoc enim dictum nõ placet ⁊ videt expresse cõtra tex. in c. si.
de iudicijs. vbi patet ꝙ nedum clerici principaliter nequeũt cõueniri
corã iudice seculari sed ex rõne cõmunitatis cause. Nã dũ causa posses
sionis tractat corã seculari clericis agẽtib9 nõ possunt clerici cõueniri
corã eodẽ iudice super proprietate et ꝙꝙ possit de quo. J. c. loquit iure
ecclesie ⁊ nõ in patrimonialia ipsius clerici dum idẽ videt dicendũ ad
hoc qd in re clerici preal. c. si clericus. vbi pz ꝙ respectu fori gaudẽt co

privilegio clerici in rebus ecclesie. Ad idem. c. Ali-
ter de iudiciis. vbi lex prorsus ocī in clericum tra-
hit a iudice seculari. Unde pondero verbū omne
⁊ facit qđ no. arch. in. c. vno. de cle. coniu. in. vi. fa-
cit aut. nullus. et aut. statuimus. C. de epis. et cleri.
vbi lex prohibet clericum trahi ad iudicem secu-
larem tam in cā criminali ꝙ in ciuili et ponit pe-
nam iudici. non ob. si dicatur quod nō agitur sine
non trahitur realiter ad iudicem nā si realiter ad
iudicem trahit nō ipso iure pdat causam ad hoc
prealle. c. si diligēti. de iud. ⁊ quod in simili no. Jo.
and. in cap. romana. §. contrahentes. de fo. compe.
lib. vi. Item si persona est exempta a iurisditione
iudicis alicuius et res etiam sequentes personas
videantur exempte. ff. de cen. l. si. ⁊ hanc partem te-
net curia romana vt refert Cal. in. c. qualiter. ⁊ in
c. clerici. de iudiciis. ⁊ iste primus casus est minus
dubitalis cū statutū est cōtra libertatem ecclesia-
sticam qui casus sm vnū quodq; ius est statutum
nullum vt in. c. nouerit. ⁊ in. c. graue. de sen. excō. ⁊
c. fin. de immu. ecclesia. ⁊ in aut. cassa ⁊ irrita. C. de
27 sa. san. eccle. ¶ † Sed hoc casu cum statutū est cō-
tra libertatē ecclesiasticam sunt excōicati ⁊ incur-
rūt alias penas de qb⁹ in iuribus allegatis ⁊ iste
casus pcedit vbi verba statuti dirigūtur in nō sub
ditos statuentiū dum tñ indirecte ⁊ in effectum sit
contra libertatez ecclesiasticā vt sunt oīa que sunt
contra priuilegia vniuersali ecclesie cōcessa siue a
deo siue a vicario eius. s. papa siue ab imperatore
vt not. in. c. i. in prealle. c. nouerit. ⁊ refert Cy. in. d.
aut. cassa. et Bart. in. l. i. §. q onerande. ff. qua. re. ac.
per hoc glo. no. in aut. de non alie. §. i. super verbo
28 degenerat. † et ptr hāc certā theoricam sequit ꝙ
statutū quo cauet ꝙ illis qui declinauerūt forum
senatoꝝ vel ptātis non reddatur ius ex quo possit
impune offendi. ⁊ sic posset procedere opi. cōis ꝙ
tale statutū sit cōtra libertatem ecclesiasticā quia
reddit clericos timidos ad allegandū priuilegiū
fori si cōueniat coram eis. ⁊ ideo non vȝ quod cleri
cos de quo per bar. in. d. §. q onerande. Sed vȝ qđ
est ex alio capite cū statutū hoc nō extendat ad cle
ricos ex defectu statuentis non eū intendebat in
dubio ꝯprehēdere nō subditos. vt. s. dixi. ¶ Sed
contra istū casum occurrunt aliq̄ qōnes dubita
biles. Prima dicit statutū ꝙ clericus declinās iu
risditionem potestatis si fit extra protectionē cō-
munis et impune offendi et potestas de tali iure
nullā habeat iurisditionē cognoscendi vtrū enim
si clericus offendat ⁊ agatur contra delinquentez
possit eū audire bene dicit ꝙ non q: isto casu non
habeat iurisditionez quam statutum ei sibi negat
⁊ humilis est vt priuatus. sed si statutū non dispo-
neret super iurisditione non cōferenda sed super
iure nō reddendo. puta q: dicit nō reddat ius. tūc
q: presuppono iurisditionem debet ius reddi. nō
valet ergo statutuȝ. ponderanda sunt ergo verba
statuti. q: aut non constituerit iurisditionem aut
adimit ⁊ disponit de pena seu processu primo ca-
su valet statutū ⁊ in istis non. et ita dicit Bald. in
aut. statuimus. C. de episc. ⁊ cleri. do. Pe. in preal.
repetitione tenet statutum non valere inquantuȝ
non constituerit iurisditionem potestati super in
iuriis illatis clericis declinantibus huiusmodi
forum q: est contra libertatem ecclesiasticam quia
propter hoc statutum clerici timebunt offendi et
impune trucidari. vt in dicto. §. que onerande. An
de non videtur ꝙ a generali iurisditione collata
possit decipi huiusmodi defensio clericorum que
est de iure publico. l. i. ff. de iusti. ⁊ iure. i. dist. ius pu
blicum nam iniurie vel offense que infertur cleri-
cis quilibet obuiare tenetur cum potest: vt not. in
c. quāte. de sen. excom. ergo multo fortius per sta-
tuta sua. ¶ Item priuilegium declinandi forum
iudicis secularis est concessum clericis in priuile-
gium. c. si diligenti. de foro cōpe. xcvi. distin. si im-
perator. et dicta aut. statuimus. ergo statutum in
contrarium est contra libertatem ecclesiasticam.
non potuit ergo statutum conferendo istam iuris-
ditionem petenti istam causam substrahere sed
aliud sensit hutri. ponit tamen Bal. in dicta aut.

a ¶ Consuluit Barto. Adde ꝙ est cō sil. bart. clxxvii. inci. domini prio res.

b ¶ Consuluit do. Pet. adde ꝙ est cōs. pe. de ancha. xl. inci. factū sup quo cū duobus. seq. ⁊ ꝯs. clv. inci. optimis rōnib⁹. Henri. Ferran.

29 cassa. † ad hoc quod not. Bal. l. i. C. de indi. vidui. vbi dicit ꝙ sicut statu
tum non pōt prohibere clericū ne declinet ita nec disponere ꝙ clerico
declināte forum cōsanguinei eius teneantur soluere penam facit quod
legitur ⁊ nota. in. c. gemma. de sponsa. ¶ Item si non valet istud prohi
bitiuum ergo nec penale ad hoc quod notatur in regula accessorium de
regu. iur. lib. vi. in fin. glo. ⁊ quod dicitur in regula nemo potest de. titu.
et hoc per glo. in. c. significantibus. de offic. delega. ⁊ hec opinio placet.
30 ¶ † Secunda questio in qua consuluit Barto.ᵃ statuerunt perusii ꝙ
a omnes conductores possessionum cuiuscunq; fuerint clericorum vel
laicorum possunt renuntiare conductionibus pro futuro tempore et
ꝙ nullus officialis perusii possit de hoc cognoscere vel iurisditionem
habere contra dictos conductores. queritur an istud statutum possit
clericis preiudicare. secundo an iudices eorum perusii possint de hoc
cognoscere quid habeant facere monasteria vel ecclesiastice persone
super primo ꝙ statutum non possit preiudicare per iura vulgaria de
re. eccle. non alie. c. si. Secundo ꝙ statuit de rebus sue iurisditioni non
subiectis puta de rebus ecclesiarum ab aliis conductis. l. cum vnus. §.
si is qui. ff. de bo. aut. iu. pos. Tertio q: contra libertatem ecclesiasticam
quod patet quia per statutuȝ dissoluitur obligatio ab eo quo tenentur
conductores contra aut. item nulla communitas. C. de episco. et cleri.
Super secundo dicit ꝙ officiales non possunt cognoscere postea per
statutum quia deputata est eis iuris. l. iudi. solui. ⁊. l. ii. ff. de iud. sm hoc
melius videtur dicendum vt in proxima. q. dixi. non enim videtur va-
lere statutum contra libertatem ecclesiasticam. sed posito ꝙ possit ad-
huc dicit Barto. ꝙ clerici adeant presidentes ciuitatis vt dent eis iu-
dicem qui cum neglexerint deuoluitur iurisditio ad iudicem ecclesia-
sticum ⁊. c. licet. ⁊. c. ex tenore. de foro compe. ⁊ in isto casu iudex ecclesia-
sticus procedet eo modo ⁊ forma in causa in quibus procederet iudex se-
cularis. c. solite. de ma. ⁊ obe. ⁊ per Inno. ⁊ Hostien. ⁊ pro hoc vltimo fa
cit cle. quia regulares. de sup. neg. prela. ⁊ not. Joā. de imo. in. c. licet ex
quadam. prealle. Nam ex quo ecclesiasticus subrogatur in locum secu-
laris debet vti eodem iure. vt in prealleg. cle. q: regulares. ⁊ consilium
31 Bar. incipit dominus Jo. ⁊c. ¶ † Tertio quero in quo modo cōsuluit
b do. Pe.ᵇ archiepiscopo spoletano qui habet aliqua molendina extra
ciuitatem ex largitate regum vngarie ⁊ commune similiter spoleti ha
bet alia extra ciuitatem predictam et homines de spoleto prout volūt
vadunt ad ista vel ad alia soluunt certam mensuram. statuit commune
spoleti ꝙ omnes ciues qui causa molendi vadunt extra ciuitatem te-
neant soluere in ingressu porte mensurā de qua. s. ⁊ alii ad comm molē
dina volentes accedere soluere nō teneantur ex quo sequitur ꝙ homi-
nes coacti soluere in ingressu porte vadunt omnes ad molendinum cō
munis vbi talia soluere non tenentur qui si irent ad molendinum ar-
chiepiscopi habent soluere. archieps dicit hoc statutum non valere de
iure quid iuris sit queritur. ¶ Et videtur primo ꝙ valeat quia aret at
suos subditos et sub territorio ratione ergo personarum videtur sta-
tutum posse disponere. ff. de decre. ab ordi. fa. Item cuilibet est licitum
sibi prospicere et suam conditionem facere meliorem circa rem suam
etiam cum alterius detrimento. l. proculus. ff. de damno insec. c. cum ec
clesia vulterana. de elec. Soluit do. pe. Nam cum liberum debet esse iter
seu accessus ad molendina archiepiscopi cogendo volentes accedere
ad solutionem in ingressu porte videtur eum impedire in sua possessio
ne. l. vim facie. ff. de vi ⁊ vi ar. Item. l. dicit prohiberi quis videtur siue
per locum proferre prohibeatur siue in itinere quis arceatur. l. i. §. i. ff.
de mortuo inferendo. ⁊ alia. l. cauetur quod hi qui habent ius sepelien-
di competit ius etiam per alienas edes ⁊ territoria funera ipsa defer-
re de sepulturis vio. l. i. §. non perpetue. ¶ Non obstat quia in re sua
est licitum facere quodlibet etiam si ex hoc alius damnum patiatur q:
in laicis ⁊ rebus eorum maxime deputatis ad vsum publicum habent
clerici participium vt probatur in. c. primo. ⁊ in. c. fina. de immu. eccle.
Item licet verba statuti dirigantur ad subditos tamen ex eo grana-
tur archiepiscopus vnde non est curandum cum quo quis loquatur:
sed in quem loquentis intentio dirigatur. l. cum pater. §. donationis.
ff. de lega. secundo. multoties enim contingit quod in dispositione vn⁹
exprimitur ad alium vero effectus dirigitur per obliquum. et hoc de-
bet considerari non persona interpositi vel expressi: vt. l. i. §. nunc de ef-
fectu. ⁊. l. si quis reum. §. i. de lib. lega. ⁊. l. cum dote. ad legem fal. ⁊ capi.
quanto. de priuileg. ⁊ quod ibi nota. vel possumus sane intelligere sta-
tutum quod homines cogātur soluere in egressu porte illi scilicet qui
volunt adire ad molendinum ciuitatis non autem ad molendinum
clericorum ad quod debet esse liber accessus sic dicunt cogi ad decla
rādum generalitatem statuti alias sunt excommunicati tanquam sta-
tuentes contra libertatem ecclesiasticam. vt not. Joan. andre. in simili
32 in. c. fina. de immu. eccle. libro sexto. ¶ † Quarto queritur per statutuȝ
laicorum priori ⁊ fratribus sancte trinitatis est concessum quod pos-
sint petere ⁊ exigere et distribuere legata ad pias causas. queritur an
tale statutum valeat et videtur quod non quia hic spectat ad episco-
pum vt ad partem pauperum. l. si quis ad declinandum. §. vbi autem
C. de episco. ⁊ cleri. ⁊. c. si heredes. ⁊. c. tua. de testa. vnde videt ꝙ conces-
sum epis per. ll. ⁊ canones: in priuilegium non possit adimi per statu
tum quia hic videtur libertatem ecclesiasticam per iura. s. allegata.

do. Pe. in

domi. Pet. in prealleg. repetitione canonum di-
cit se reperisse consultũ cõtrariũ ꝙ statutũ valeat
q: ista iura que concesserunt potestatem epõ fece-
runt hoc in fauorem defunctorũ vt eorũ voluntas
facilius cõpleretur. in aut. de here. ⁊ fal. §. et nul-
lus. ¶ Item ex quo põt magis onus iniunctum
epõ ꝙ priuilegium appellari cũ nullum cõmodũ
inde sequi debeat. vt in. d. l. si qs ad declinandã. et
per hoc cesset cõtrariũ. ẽ. formatum ꝙ hic erat cõ
tra libertatẽ ecclesiasticam. Itẽ ex quo non possit
quasi appellari priuilegium sed magis onus. Itẽ
per. l. si qs ⁊ alia iura superuenientia que hic cõmi-
serũt epõ nõ videtur adempta potestas ciuili iu-
dici sũt exequẽda per. l. hereditas. ff. de peti. he. vi
de ad predicta tex. in aut. de eccl. titu. §. si quis edi
ficationẽ. Nã cũ lex noua venit ad corroborationẽ
legis antique nõ videtur eã corrigere sed cum ea
concurrere ita ꝙ vtraq; locum hz. l. i. §. dixerit ali
quis. de publica. ⁊ c. felicis. §. per hoc quoq;. de pe
nis in. vi. ¶ Et per ista videtur ꝙ statutum potue
rit super hoc prouidere ⁊ accumulare epõ ⁊ ciuili iu
dici potestatẽ vt sic inter eos sit locus preuẽtioni.
sic cõtingit in pluribus habentibus iurisditionẽ
in solidũ. l. i. de offi. cõsulis facit. c. per hoc. ⁊ qd ibi
no. de here. in. vi. ⁊ hoc placet ⁊ facit. c. lz de iureiu.
lib. vi. vbi iudex secularis cõpellitur ad obseruan
tiam iuramẽti. ¶ Et qd no. Io. and. in. c. cũ. c. lai-
cus. de fo. cõp. Et hoc idẽ cõpellit ad restitutionẽ
vsurarum. vt no. in. c. cũ sit gñale. de fo. cõpe. ⁊ cle.
dispẽdiosam. de iud. facit etiã. c. si qs presbyterorũ
de re. eccle. nõ alie. ¶ Itẽ hoc cõcernit vtilitatem
publicã vt deputata in pias causas demãdentur
executioni ꝑma di. ius publicũ. potuit ergo ciui-
33 tas sup hoc statuere. ¶ † Quinto quer̃ statuto ca-
uetur qd idẽ ius reddar̃ clerico i curia seculari ꝙ
laico redderer̃ in curia ecclesiastica pone ergo ꝙ
sunt multa statuta laicorũ multũ fauorabilia puta
super executione instrõꝝ in ordine ꝓcedẽdi ⁊ si. et
cum nõ vigeãt in curia epi potestas nõ vult ꝙ cle
rici participẽt de predictis statutis. vtrũ hec sint
ꝯtra ecclesiasticã libertatẽ. Bal. in aut. cassa. C. de
sacrosan. eccl. tz ꝙ nõ q: reducit clericos ad merũ
ius cõe ⁊ lz auferat ꝑuilegiũ illud tñ priuilegium
nõ est cõcessum ꝑ ius canonicũ vel ciuile vel ꝑ im-
peratorẽ. ⁊ ideo nõ vr ꝯ libertatẽ ecclesie si sibi ex
causa cõfert fauorẽ statuti sui ⁊ plz ⁊ ad hũc casum
posset reduci glo. in. c. cũ sm leges de hereti. in. vi.
¶ Scds casus ꝑnci. est qñ statutũ gñaliter dispo-
nit nõ facta specificatione de ecclesiis vel ecclesia-
sticis ꝑsonis. Et iste casus põt subdiuidi in tres
partes. ¶ Primus qñ statutũ iniecerit vinculũ
34 añ clericatũ. ¶ † Scds qñ iniecit post clericatũ
sm ius agẽdi ex facto clerici seu quasi facto: ꝑmo
casu qñ iniecit vinculũ ante clericatũ ⁊ statutũ seq
tur clericũ ⁊ eũ obligat ⁊ iudicatur in foro ecclesia
stico sm statutũ seculare vt vult Io. an. in regula
sine culpa de reg. iur. in mercu. scdo põt intelligi
sm casum. c. constitutis. de in inte. re. qd posset in-
telligi qñ est cõis cõsuetudo clericorũ vel laicorũ
tũc eñi nõ iudicatur inter clericos sm cõsuetudi-
nẽ laicorũ tñ sed ipsorũ clericorũ. ideo dicit Io. an.
in regula prealleg. ꝙ si statutũ sit quo cauer̃ ꝙ pri
mogenitus succedat in hereditate sint editũ ante
clericatum ⁊ secũdogenitus postea fiat clericus li
gatur statuto tali seu cõsuetudine ante clericatũ
a ius primogenitureᵃ ideo nõ debet tolli per cleri-
catum superueniẽtẽ facit qd no. in. c. i. de oblig. ad
rõci. ⁊ c. ꝓposuisti. de foro cõpe. ⁊ l. cũ quedã puel-
la. ff. de iurisd. om. iudi. ⁊ de his restringitur. c. qd
clericis. de foro compe. qd singulariter dicit cau-
sam clerici terminandam in foro ecclesiastico sm
iura canonica. Nõ eñi ꝓcedit hoc si statutũ iniecit
vinculum ante clericatum restringitur ⁊ aliter vt
35 i. dicam. ¶ † Circa istum casum oritur talis que-
stio vtrum valeat statutum quo cauetur ꝙ ingre-
diens monasterium non succedat. Bald. in. l. fi. C.
de pa. ⁊ in. l. deo nobis. C. de epi. ⁊ cleri. dicit ꝙ sic
si loquitur de ingrediẽte puta si diceret statutum
ꝙ ingrediens vel si quis ingrediatur religionem
non succedat. Nam hoc casu statutum non dispo-
nit contra clericum sed cõtra laicum. Nam laicus
ille qui ingreditur est sicut viuens moritur. l. qui
duos. de ma. testa. non ob. scdm eum aut. nisi. C. ad
trebel. quia ibi generaliter ꝓpter ingressum hic
vero a sacro remouetur arg. l. centum. de condi. et
demon. ¶ Si vero statutum disponit de iam in-
gresso. ⁊ tunc non valet statutum quia non potest
ei clerico auferre ius suum statutum. circa iam in
b gressum non potest disponere sed ingredientem
potest inhabilitare subaudi relicta tali legitima
que capitur nõ vt lucrum sed vt debitum in aut.
c hoc amplius. C. de fide. poterit ergo ciuitas sta-
tuendo circa subditum quod põt pater testando
sm Bal. in dictis locis hoc ita Bald. in dictis lo
cis mihi non placet quia prebet impedimentum
vite contemplatiue nam filius timens remoueri
a successione paterna remouetur a voto religio-
nis ⁊ castitatis maxime cũ filius censeatur quasi
dominus bonorum patris vt in. §. sed sui. insti. de
here. quali. et diffe. quod ibi notatur. ideo videns
se ab illis repelli de facili retraheretur ab ingres-
su religionis. De hac materia notatur in aut. nisi
rogati. ⁊ Ricar. malumbre in. l. si ita quis. ff. de le-
ga. ij. ⁊ communiter Moder. in. c. in presentia. de
proba. ⁊ c. Raynal. de testa. dicunt enim doctores
ꝙ substitutus excludi põt per reglionis ingres-
sum in casu illius. §. sed hec presenti. in auten. de
sanc. episco. exeo ꝙ monasterium habetur loco fi-
lij sed reijcitur illa conditio ⁊ pro non adiecta ha
betur quia prebet impedimẽtum vite contempla
tiue vnde concludunt ꝙ etiam si testator dixerit si
decesserit sine filijs masculis ab ipso legitime de-
scendentibus volo ꝙ restituat hereditatem tali si
institutus intrat monasterium euanescit fideicõ-
missum licet quidam contra ⁊ no. in loco prealle.
sed primum verius ⁊ communius. ⁊ ita consuluit
b Bart.ᵇ ⁊ per hoc quod inter monasterium et mo-
nachum non dicitur matrimonium spirituale cũ
solus abbas dicatur spõsus vt in. c. quia propter
de elec. sed si fideicõmissum relinquatur sub cõdi-
tione supradicta si contradixerit et ille grauatus
monasterium intrauerit non tenetur ad fideicõ-
missum. vt. d. §. sed hec presenti. apparet ergo ꝙ
non est ratio ideo quia videtur defecisse conditio
⁊ fideicommissum. sed ideo ꝙ talis cõditio ⁊ gra-
uamen pro nõ adiecto ⁊ non scripto habetur cum
vite cõtemplatiue cõtrarietur. ⁊ ita videtur dicẽ-
dum ad oppositũ. Item videtur ꝙ siue aliquid re
linquatur mulieri sub cõditione si non nubat ⁊ si
nupserit restituat tali ꝙ tale fideicommissum re-
stituere non tenetur etiã si nupserit. vt. l. quoties.
ff. de conditio. ⁊ demon. ideo quia conditio retra-
hit commodum in contrahendo ⁊ inducit vidui-
tatem ergo multo magis in casu nostro nõ debet
valere statutum quod est impedimẽto religionis
⁊ vite contemplatiue. ¶ Nec ob. dictum Bald. qd
hoc casu statutum tollit duntaxat lucrum. quia
hoc lucrum est quasi debitum ex dispositione le-
gis. Et ex his infertur ad decisionem questionis
ꝙ si testator reliquerit vni filie mille si nupserit et
si monasterium intrauerit reliquerit quinquagin
ta quod in ingressu religionis debet habere mil-
le. per dictum. §. sed hec presenti. ⁊ dicit do. Anto.
in. c. in presentia. de probatio. ꝙ absq; dubio ha-
c bet milleᶜ per dictum. §. sed hec presenti. quia si in
quocunq; relicto nuptiarum vel dotis reijcitur
fauore matrimonij ita respectu vite contemplati
ue. sic ad propositum cũ istud statutum sit contra-
rium religioni abstrahens indirecte ab ingressu
nõ teneat. ¶ Nam ⁊ fauore religionis tollitur in-
gratitudo. vt in. c. penul. xix. q. vlti. ¶ Nõ obst. qd
dictũ est de patre hoc nolẽte: q: illud accidentale
nõ puto ipsum patrem facere posse hoc tali gra-
uamine et conditione adiecta quod si non nupsit
nihilominus succederet ꝑ dictũ. §. sed hoc de pre-
senti. ⁊ ea que supra dicta sunt. ⁊ statutum est regu
lariter absonum a ratione propter religionis in-
gressum vel saltẽ est contra priuilegiũ collatum

a ¶ Ius primogeniture. Et de iuribꝰ primogeniture vid. Prepo. mediol. in. c. per venerabilẽ. vĩ. ꝙ aũt. col. xxx. vers. postremo ad eũdem. qui fil. sint le. Soci. ꝯs. xlviij. inci. facti narratione in. ij. col. v. i. argu. in. iij. vol. And. sicul. in ꝯs. x. col. iiij. ver. cũ ergo in. ij. vol. et ibi in. ix. col. ver. ꝑterea vbi dicit ꝙ ius ꝑmogeniture potest cedi ⁊ ibi latẽ an filius ꝑmogeniti dicar̃ primogenitus vide etiam Ioã. de turre cremata. i c. ꝗ periculosum iij. q. vij. ⁊ ꝑ Car. zabarellam in. c. licet. in. ij. col. vñ. xiiij. de voto ⁊ adde ꝙ vbi sũt duo filij ⁊ ignorar̃ qs sit ꝑmogenitus pater potest gratificari cui vult de iure primogeniture. Bal. in. l. in. l. in quibus. col. fi. ver. pone consuetudo. C. ne fe. cun. nup. Henri. Ferrandat.

b ¶ Cõsuluit bar. Adde ꝙ est ꝑmũ consil. Bar.

c ¶ Habet mille. Idẽ tenet Mathesil. no. lij. inci. nota qd si testator. nã reijcir̃ illa cõditio si nupserit tanq; turpis in casu i quo illa ingrediatur religionẽ que est impeditiua vite cõtemplatiue saltẽ indirecte vt est text. in. §. sed hoc ꝑñti. hic alleg. et mirar̃ ꝙ monasteria monialiũ nõ practicant hoc ⁊ idẽ tz bar. in. l. ij. ff. de his que pe. no. ⁊ ibi dat cautelam vt testator possit sic grauare Bald. in. l. deo nobis. l. i. col. v. ⁊ ex isthis. C. de epi. ⁊ cle. tenet ꝯtraz opi. ⁊ dicit ꝙ ita seruat ꝯsuetudo ⁊ Pan. de cas. in aut. nisi rogati. i ij. col. ver. et ideo dicit ꝙ ita cõsuluit in facto cum pluribꝰ doctoribus: ⁊ fundant se in intentione testatoris. vide tñ Feli. in. c. in presentia. col. xx. v. ⁊ ex isthis remanet. de pba. vbi dicit ꝙ ꝓpter hoc nõ est recedẽdũ a ꝑma opi. et maxime q: sicut conditio retrahẽs a cõtrahẽdo mrĩmonio carnali reijcitur. l. titie si non nupserit. ff. de cõdi. ⁊ demon. ita ⁊ a spũali cui rõni nõ bene respondet Bald. in. d. l. deo nobis. ⁊ tenẽdo primã opi. declara duobꝰ notabilibꝰ modis vt ꝑ Fel. vbi supra. Hen. Ferran.

monasterio per Imperatores per illud alle. §. sed hoc de presenti. sed
intellectum quē ponit. d. Ant. in preal. c. in presentia. qui dicit qd̄ illud
est priuilegiū monasterio indultū ex quadā equitate ⁊ fauore monaste-
rij ⁊ ne etiā hoc cōtingat melius bonū impediri qd̄ ptz quia substitutio
alio loco pcesserat hoc fauore monasterij inducere ⁊ illud habeat̄ ac si
nuptias cōgisset vel si liberos pcreasset ⁊ s̄m hūc intellectū posset dici
tale statutū esse cōtra libertatē ecclesiasticā cū sit cōtra priuilegiū indultū
monasterio per imperatorē. ¶ Scđs casus distinctionis est quā statutū
iniecerit vinculū post clericatū vel monachatū. ⁊ iste casus pōt subdi-
uidi in ptes duas. ¶ Prima qn̄ tēdit in clericorū pīudiciū scđs casus
36 in fauorē. † Primo casu statutū nō extēdit̄ ad clericos vñ si facto cleri
co scđogenito supuenit statutū disponēs vt primogenitus succedit in
hereditate nō ligaret clericū s̄m Io. an. in regula sine culpa post coll.
Idē si haberet cōsuetudo ꝙ pmogenitus legitimatus succederet qꝛ si
actus legitimationis fieret scđo iam clerico effecto nō pīudicat̄ scđo
genito nō dꝫ enī retrahi cū preiudicio clerici. vt in. c. q̄uis. de rescri. li.
vi. sic pcedūt iura que dicūt ꝙ statuta nō ligāt clericos ⁊. c. que in eccle
siarū ⁊ hic. ⁊. xcvi. dist. qn̄quidē. de reb. eccle. nō alie. Ad hoc. c. fi. not. qd̄
etiā in. l. ij. C. que sit lon. cōsue. Sunt enī superiores ⁊ nō sobditi iurisdi
tioni nec hn̄t potestatē laici statuendi in clericos. xcvi. di. deniq̄. p hoc
qd̄ no. Bar. in aut. Itē nulla cōitas. ⁊ Arch. in. d. c. i. de immu. eccl. lib.
vi. vbi dicit ꝙ si ius collectādi preuenit rē i ecclesiā trāslatā illā afficit
put illa trāsit ad ecclesiā secus si successit tūc nō extendit̄ ad bona iam
acquisita prout hic Lap. dicit in sua. q. viij. ꝙ statuta in hoc loquentia
quantum ad successorē si preuentāt monachatū vel clericatum ligant.
¶ Secus si post. nā statuta que excludūt feminas a successione vsq̄ ad
tertiū gradū cognatorū si forēt monachate eis nō preiudicarēt sic in fa
cto cōsuluerūt do. Ant. ⁊. d. Pet. ¶ Secus si preuenirēt ante monacha-
tum qd̄ intelligo modo predicto qn̄ nullā mētionē faciūt clericorū. sed
excludūt feminas a successione vsq̄ ad tertiū gradū. predicta sunt v̄a
inquātū statutū iniiciēs vinculū an̄ clericatū vel prouisio pncipū cleri
co sit rōnabilis ⁊ nō inuitat ad peccatū alʼs nō seruaret̄ nec per clericū
nec cōtra laicū nec si ante clericatū nec si post iniecisset vinculū. ⁊ dicit
Io. and. in. c. fi. de except. lib. vi. qd̄ laicus factus clericus non possit se
tueri exceptione prescriptionis qua nō pōt cōpelli debitor ad soluēdū
debitum certo tēpore lapsum quo debitū nō sit petitum qꝛ talis pscri-
ptio cū mala fide non dꝫ iuuare clericum in foro ecclesiastico qꝛ hoc nō
valebit in foro seculari per. d. c. fi. de excep. qd̄ videtur cōtra Bart. in. l.
sequitur. §. si viā. ff. de vsuca. ⁊. l. fi. quēadmo. ser. amit. vbi vr̄ velle tale
statutum valere ⁊ pro hoc dicto Bar. facit quod not. doct. in. c. cura. de
iurepa. ⁊ Inn. in. c. qꝛ plerīq̄ de immu. eccle. ¶ Sed pro cōcordātia ha
rum opinionum distingꝛ in prealle. c. quod clericis. ꝙ aut debitor tene
batur offerre debitū creditori ⁊ fuit in culpa ⁊ prescriptio ipsum nō iu
uabit. ar. c. fi. de prescrip. Aut debitor nō tenebatur ire ad domum cre
ditoris vt quia erant diuersi fori. ⁊ tūc procedat opi. Bar. qm̄ in isto ca
su in nullo reperit̄ debitor sed totaliter prescriptio fuit inducta ex so-
la negligentia non petentis: ⁊ an ⁊ quādo debitor teneatur ire ad do-
mum creditoris vel econuerso vide ho. tex. iuncta glos. in. l. item mela.
ff. de consti. pecu. ⁊ quod no. in. c. significante. de pigno. Bar. in. l. omnes
37 populi. ff. de iust. ⁊ iur. licet statutū non valeret. † Secūdus casus sub-
diuisionis est quādo statutū iniecit vinculū post clericatum sed porri-
git cōmodum ⁊ fauorem tūc dicit Io. post allegationem prealle. quod
extēditur ad clericos quā̄uis statutum specialiter loquitur in rebus ec-
clesiasticis non proficiāt eis nec valeant talia statuta nisi ab ecclesia cō
probentur. l. di. lege. Et no. de no. ope. nun. in. c. i. ⁊. c. fi. de solu. ¶ Pre-
terea quādo statutum in genere loquitur afferens aliquod cōmodum
illud extenditur ad clericos dum tamen nō statuat precipiendo vel ve
tando vel prohibēdo vel in agendis per eos formā dando. l. i. C. de ma.
li. ad hoc. j. de foro compe. c. dilecti. vbi priuilegium anglicis cōcessum
extēditur ad clericos sicut potest intelligi ex prealleg. c. sicut consuluit
latissime do. Io. de imo. in quadam. l. esse. seu. lite. referēs lapum abba.
vbi conclusit ꝙ statutum excludens feminas a successione: superstite
aliquo agnato super certum gradum femine excludūtur quod cōsiliū
ponit Lapus alle. q. viij. ⁊ sequitur do. Ioā. an. in. c. qd̄ clericis. de foro
cōpe. do. Bal. in. l. cunctos populos. C. de sum. tri. vbi dicit ꝙ statutum
generale laicorum includit clericos inclusione fauorabili. ¶ Unde si
statutum dicit femina nō succedit superstite masculo includitur in isto
beneficio clericus ⁊ monachus ad hoc prealleg. c. dilecti. ⁊. x. di. si in ad
iutorium. ¶ Item si clericus habet instrumentum guarentigie cōtra
me potest vti beneficio statuti circa paratā executionē. sicut enī habet
actionē ciuilē de iure ciuili ita habet officiū iudicis cū sit de iure mu
nicipali. dn̄s Pet. in prealleg. repe. c. canonū. videtur tenere oppositū
per hoc capitulum. vbi ponit ꝙ statutum laicorum fauorabile etiā ec-
clesijs ⁊ ecclesiasticis personis non valet nisi sit approbatū per papā.
sed primum dictum placet mihi. ⁊ ad hoc qd̄ inquātum dicit non vale-
re statutum intelligitur inquātū specifice disponit de ecclesijs seu cle-
ricis: tunc enī nō valet ne notetur superioritas in statuētibus. Et hoc
apperte voluit ex iuris ratione ibi aliquibus si quod motu proprio ⁊c.
et hoc procedit quando statutum loquitur generaliter prout dispone-
bat hoc statutū nec fert cōmodum simpliciter. ¶ Uel quādo loquitur
precipiendo vetando vel prohibendo quibus casibus non comprehen
dit clericos: qꝛ videtur habere potestatem in clericos vel in ecclesias.
Et hoc voluit. Secus ergo si simpliciter infert cōmodū. ⁊ ex hoc colli-
gitur diuersitas inter statutū principis ⁊ statutum inferioris: qꝛ statu
tum principis quod pōt se habere ad cōmodum ⁊ incōmodū: licet liget
clericos secus in statuto inferioris: vt hic no. nam hoc statutum paruꝫ
redūdaret in fauorem ecclesiarum vt si ecclesia litigaret ⁊ alienatio fa-
cta esset in laicum ⁊ tamen nō extenditur ad clericum vel ecclesias qd̄
est aperte cōtra Bar. in prealleg. l. cūctos populos. Idem puto ꝙ si sta
tutū laicorū disponeret specifice de ecclesijs vel clericis. ex quo nō pre
cipiendo vetando vel pħibendo vel formā in agēdis per eos dādo ꝙ
valet statutum qꝛ potius censetur priuilegium q̄ statutū ex quo sim-
pliciter porrigit cōmodum vnde potius assumit naturam priuilegij q̄
statuti ad hoc glo. in ver. decetero. in proemio clemētinarum et ibi per
Pau. ¶ Quid enī si statutum dictaret ꝙ clericus succedat patri in to
tum relicta legitima alijs filijs dictum statutū ⁊ similia dicit non va le
re. Nec ob. ex quo loquitur quando disponit vetando vel precipiendo
vel certam formā in agendis per eos dando vt erat statutū basilij qd̄
vetabat alienationes rerū ecclesiasticarū. vt. c. hn̄ quidē. xcvi. dist. vnde
38 sumptus fuit finis huius. c. † Et circa istos duos casus dubitatur hic
de his questionibus: qꝛ statutū mulieri prohibens testari vel bona sua
alienare sine certa solēnitate an possit bona sua offerre ecclesie sine ta-
li solēnitate. Et dicendum est ꝙ sic siue offerat se ⁊ sua domino. nā pia
causa est priuilegiata. ⁊ contra priuilegium quod respicit ipsum deum
non potest statutum disponere. Et hoc sentit Bart. in prealle. l. cūctos
populos. facit. c. relatum. ⁊. c. cum esses. de testa. l. i. C. de sacrosan. eccle.
sic enim mulier se ⁊ sua offerens transfert actum spiritalem super quo
statutum non pōt disponere. Nam ista est donatio in qua ecclesie sunt
priuilegiate. vt in prealleg. l. i. vnde non valent statuta contra priuile-
39 gium ⁊ hoc etiam no. Bal. in. l. generali. C. de sacrosan. eccle. † Secūdo
est statutum ꝙ testamēta nō insinuata per. vi. menses per heredem nō
valeāt nūquid extendatur ad clericos. Bal. in aut. cassa. C. de sacrosan.
eccle. dicit ꝙ non qꝛ clericus vel etiam res ecclesiastice non ligatur tali
statuto per rōnem assignatam per eum que ratio mihi plus placet q̄
illa quā ponit Bar. in. l. cunctos populos. que dicit talia statuta super
insinuatione statutorum extendi ad clericos nisi quātum relinquatur
in piā causam qꝛ hūc actū nō habent ex priuilegio: sed eis competit de
iure cōmuni tanq̄ cuilibet alteri hominū. dico enī nō hac ratione extē
di ad clericos testātes qꝛ omnes clerici ⁊ ipsorū actus non subijciūtur
statutis laicorū. vt hic no. ⁊ in. c. cū esses. de test. statutū tn̄ vr̄ in tali testō
qꝛ in effectu concernit heredē ⁊ ipm punit de delicto suo ⁊ ex hoc puto
ꝙ sit minus periculū ꝙ nō hꝫ locum q̄ qd̄ hꝫ locū qꝛ non pōt cōcerne-
40 re testatorem nec heredem. ¶ † Tertius casus est quando statutum
fuit editum post clericatum vel ante. ius autem agendi seu obligatio
oritur ex facto clerici vel quasi facto cum eo vt ex contractu vel quasi. ⁊
tunc Bar. in. l. cunctos populos. C. de sum. trini. vt. s̄. dixi in not. ꝙ ex
quo lex vel statutum nō loquitur specialiter de clerico: sed generaliter
disponit super cōtractibus delicti vel quasi cōtractibʼ vel alijs actibʼ
vel super ordinandis vel decidendis litibus ex quo tale statutum non
nutrit peccatū nec disponit specialiter de clerico nec derogat priuile-
gijs ecclesiasticis. nec est irrationabile ꝙ ligat clericū ⁊ scđm illud iu-
dicandus est clericus siue agatur in foro ciuili siue in foro ecclesiastico.
j. de re iudi. cum causam de in integ. resti. c. cum venissent. et in. c. iij. de
eo qui mit. in pos. per que dicit per statuta vt instrumentum guarenti-
gie habeat executionem paratam cōtra clericum. ⁊ pro clerico in foro
ecclesiastico ⁊ seculari. ¶ Ad quod allegatur dictum Host. in summa
ti. de consue. §. ⁊ de veritate ipsius. ver. sed pone. sed statutum quod vo
luit testm̄ insinuari debet extendi ad clericos testātes inquantum non
relinquāt in piā causam. an hoc debeat seruari in quocunq̄ foro causa
agatur. de hoc remittam ad distinctionē Host. in sum. de testa. §. qua-
liter. ver. vnum. qui dicit ꝙ statutū dꝫ seruari prout causa cognoscitur
quo foro agatur put vult Io. an. in addi. spe. di. ⁊. d. Ant. in prealle. c. qd̄
clericus. Nā si cōtrahētes vel actum agentes cū clerico vel clerici cum
alijs cōtrahētes tacite videtur cōsentire legibus fori in quo causa agi
tanda venit cōueniri possunt: statutis ipsis subijciūtur ex dispositione
legis canonice que p foro clericum submittit legibus ex illa regula ex
quo ibi agit s̄m illas. ll. iudicandus est. ¶ Ideo scđm eum instrumen-
tum guarētigie habebit executionem cōtra clericū ⁊ cōtra laicū in foro
seculari: sed non in foro ecclesiastico qꝛ sic videtur cōsensisse laicus cum
clerico contrahendo. Item putat in testamento clerici ꝙ inquātū cau
sa discutitur in foro ecclesiastico iudicabitur s̄m ius canonicū inquātū
in foro seculari tractabitur scđm iura secularia. Idē si ecclesia legata
ria agat contra ecclesiam pro legatis valebit testamētum sine insinua-
tione si instituto laico a clerico legatario agat contra laicum vel petit
heres hereditatem a laico non valebit testamentum non insinuatum.
sic enī s̄m eum vr̄ concessum clerico testamētum vt eius testm̄ subijciat̄
legibʼ fori vbi causa agitanda est. ¶ Et si dicat̄ quomodo statuta laico
rū ligant actus clericorum. R̄ndetur ꝙ ligāt actus clericorū quos fa-
ciunt vt clerici: sed vt alij homines. vt etiam dicit Bart. hoc non mihi
placet per ea que. s̄. dixi. Sed cū non ligāt actus clericorū cōiter sed ex
legis

legis dispositiõe:sc; canonica que actum in executiõe subijciẽdo foro seculari subijcit etiã legibus fori ex tacito etiam cõsensu actuz agẽtis. Idẽ putat in testõ laici vt inquãtũ h; executionez ꝛ agitur in foro ecclesiastico qꝺ̃ subijciat legib⁹ ecclesiasticis. ꝛdeo puto ꝙ si laic⁹ instituta ecclesia decedat legatarius ex testõ cũ duobus testib⁹ ꝛ sine insinuatione poterit petere legata:maxime q; testũ nõ poterit quo ad aliqd valere ꝛ quo ad aliqd nõ nec audītur ecclesia hoc allegans in cõsequẽtiã ꝙ testũ valeat inquãtũ est instituta ecclesia et nõ inquãtum legata relicta sunt. ꝛ q; tale legatũ venit petẽdũ in foro ecclesie que possunt verificari inquãtũ testũ subimittitur ex toto legi ecclesiastice q; ꝑncipalis institutio est in piã cãm. vt q; instituta est ecclesia. Si aũt totũ testũ subijceretur legi seculari quo ad laicũ testantẽ: ꝛ instituentẽ clericũ nõ rõne pie cause tũc q̃q̃ legatarij habeãt petere legata in foro ecclesiastico tñ testũ illõ nõ iudicaretur ſm ius canonicum quo ad legata ne diuerso iure cẽseãtur. Idẽ ſm eũ si sola exceptio ꝓrogat non imparẽ cãm est legatũ deuolutũ ad ecclesiã ex testõ laici ꝙ fieret exceptio laicoꝝ corã iudice seculari ꝛ nõ ecclesiastico. Ad hoc qꝺ̃ legitur ꝛ no. in. c. q; regulares. de sup. neg. ꝓla. ꝛ qꝺ̃. s. dixi hec oĩa puta vera inquãtũ forus est regularis. ¶ Sed si aliquo accidẽti ex postfacto daretur forus seu accumularet nõ ex originali ꝯctu vel actiõis geste vt q; clerico agẽte in foro ecclesiastico ibidem recõueniretur. tũc credit cãm agitandã ꝛ decidẽdã ſm. l. naturalis fori ꝛ nõ accidẽtalis ad hoc. l. qui h;. ff. de tutel. naturalis eñ causa absorbet accidẽtalẽ. ꝛ ibi regula si ex pacto nudo recõuenirẽ laicũ corã ecclesiastico nõ h; exceptionẽ. sicut in foro ciuili. ꝛ sic de singulis. Et si cleric⁹ recõuenireł corã seculari idem foret vt legib⁹ ecclesiasticis iudicareł. ¶ Nec obst. qꝺ̃ no. Archi. ij. q. vi. nõ ita. q; in actibus apostoloꝝ ab interlocutoria fatẽdũ est ꝙ attẽditur forus loci iudicis q; ibi nõ determinãtur decisoria. sed accidẽtalia ad litẽ seu ꝑparatoria. ꝛ sic d; tẽperandũ esse qꝺ̃ no. xvi. di. denique in gl. fi. ¶ Hec dicta sunt formalia. d. Ant. q̃ ex toto nõ placẽt. vt satis subijciam. dicit tñ in alio loco in alleg. c. qꝺ̃ clericis. hic ꝓcedere in ecclesia. Et tũc inquãtũ tractał in foro seculari decidẽda est ſm ius canonicũ vt dicũt doc. in. c. i. s. vbi dicũt eẽ casum ſm intellectum vnũ. Et idẽ auf. clericis. ꝛ ibidẽ p Cy. C. de epi. ꝛ cle. hoc dictũ limitat Hosti. qñ agił reali. Et sic de re. ecclesie. sed si ageręł ꝑsonali. vt q; petita erãt legatũ ꝛ hereditas ex tũc d; ſm. ll. iudicare hoc ponit in summa eo. tit. c. i. ver. qd si clericus. putat tñ hoc casu inquãtũ statutũ discrepat a lege cõi ꝛ naturali ꝙ in casib⁹ ad pias causas disponit iudicandũ esse ſm ius canonicũ allegat ꝓ casu. c. cũ esses de testa. p que putat ꝙ statuta loqẽtia de insinuationibus vel relicta annullãtia: vel que requirãt in testamẽtis solẽnitatẽ vel in ꝯtibus nõ debeãt obseruari etiã in foro ciuili in causa ecclesie. nã legib⁹ vel statutis nõ est ecclesia iudicãda quo ad res quas petit. ad hoc. c. bene qdem. xcvi. dis. in. c. fi. de re. eccle. alie. vel nõ. qꝺ̃ etiã tenet Bal. vt. s. dixi. ¶ Idẽ ꝙ. s. l; in quãtũ põt cadere in piã cãm. in ꝯtibus võ in qbus nulla esset liberalitas ex parte laici ita ꝙ nõ põt dici dispositũ in piã causam. tũc idem dicẽdũ qꝺ̃ in sequẽti mẽbro dicit ꝙ sc; qñ agitur de re patrimoniali clerici seu eius oblatione hic simpliciter non placent maxime inquãtum vt iudicetur ſm legẽ fori vbi cã ventilatur: primo eñ ex hoc dicto sequił maximũ absurdũ: q; idẽ ꝯtractus in vno loco vł foro valebit in alio nõ: finge eñ statuto ꝙ nisi emptor appꝛehẽdit possessionem rei infra annũ sit cõtractus nullus aut presumał simulatus. ¶ Nã ſm theoricã ꝑdictã si laicus agit cõtra clericũ lapso anno ad ꝑtiũ in foro ecclesiastico non poterit allegare illud statutum: ꝛ sic ꝯtus ibi erit validus. Si vero clericus prius agit ꝯtra clericũ in foro seculari ad traditionẽ rei poterit istud statutũ allegare ꝛ ibi nõ tenebit contractus: sed hõ claudicabit cõtra. l. si cũ dies. §. pe. Et qꝺ̃ ibi no. ff. de arbit. ꝛ
41 C. de rescin. vẽ. l. i. ¶ † Itẽ iudex h; iudicare ſm cõsuetudinẽ litigantiũ ꝛ eoꝝ statuta ꝛ nõ sua. vt no. xij. di. c. illud. ꝛ per Inno. sup rubri. de cõsuetudine. Cy. in. l. ij. C. q̃ sit lon. cõsue. ꝛ in. l. ij. C. de constit. pecu. facit. c. iij. de eo q mit. in pos. ꝛ non apparet rõ quare si cõtentio est inter clericũ ꝛ laicũ d; iudex potius iudicare ſm cõsue. ꝛ iura laici q̃ ſm cõsuetudines ꝛ iura clerici: nec est verũ ꝙ in cõueniẽdo euz in foro seculari subiecerit actũ statutis illius fori: q; hoc nõ ꝓcedit in decisorijs s; in ordinatorijs. vt no. in ꝑal. locis. vt. s. dixi. Et not. Bal. in. d. auf. Adit eñ secularẽ vt faciat sibi ius ſm ius cõe ꝛ nõ municipale qꝺ̃ non h; eũ ligare: sicut eñ delinquendo non sortitur foꝝ iudicis secularis sed epi loci ita cõtrahẽdo
42 de fo. compe. dilecti. ꝛ. c. postulasti. ¶ † Item nõ ꝓcedit dicta theorica: quid enim si statutum ponit solẽnitatem in actus dicendos ne ꝙ ecclesiasticos debet iudicare spꝛeto illo statutoꝝ: cũ laicus omittendo solẽnitatẽ illã requisitam als nihil ageret l; contraxit cum ecclesia. ar. l. cum lex. ff. de fideiusso. Et quod no. Fede. cõsi. lxxviij. Item quid si statutum cõcernit personam dicens ne compꝛehendere clericũ l; agat in foro seculari: certe non: qꝺ̃ voluit aperte Bald. in sua di. incip. statuto cauetur: vbi dicit ꝙ si statutum laicoꝝ non admittit solutionis ꝓbationem ꝑ testes clericus non artatur illo statuto l; agat in foro seculari: qꝺ̃ nõ potuit appꝛehẽdere ipm clericum: ac per id qꝺ̃ no. Archi. alle. Cy. in. l. ij. ꝓpe finẽ. C. que sit lon. consue. ¶ Dñs Car. varie locutus est in hoc tertio articulo: s; nouissime in. c. iij. de eo qui mit. in pos. ꝑmissa diligenti et matura deliberatione sic breuiter distinguit ꝙ semp in decisorijs tam in foro ecclesiastico q̃ in foro seculari seruabitur statutum seu consuetudo illius contra quem inducitur. ponit exẽplum: si laicus petit rem a clerico in iudicio ecclesiastico: et ipse excipit qꝺ̃ prescripsit sufficit prescriptio. x. vel. xx. annoꝝ. Si autem clericus agit contra laicum ꝛ laicus excipit de ꝑscriptione non sufficit ꝓbare de prescriptiõe. x. vel. xx. annoꝝ. sed. xl. q; tñ quadragenaria currit cõtra ecclesiam. de prescrip. c. de quarta. ꝛ ꝓ hoc q; clerici nõ ligantur statutis laicoꝝ vel econtra: sed hec regula mihi non videtur sufficiens: quid eñ si statutum concernit rẽ subiectã laico: dicemus ne ꝙ non possit allegari contra clericũ ad effectum concludendi contractum nullum. Item quid si con-
43 cernit solẽnitatẽ actus ꝛc. vt dic vt statim subijciam. ¶ † Itẽ istud exemplum calũniari põt: q; prescriptio. x. vel. xx. annorum est cõis tam clericis q̃ laicis. vt no. Io. an. in regula q ad agendum. de reg. iur. in mercu. sed in fauorem ecclesie introductum est ab vtroque iure: vt contra eam non currat prescriptio. xl. annorum: sic in hoc exemplo nõ reperitur disparitas iuris nisi forte intellexisset de ecclesia agente cõtra ecclesiã. ¶ Ego vero in hoc articulo trãsibo fere prout distinxi in. c. quod clericis in lectura quã deo fauente concepi: vnde dico ꝙ due ꝛ diuerse iurisditiones cõtrahunt in loco nõ est dubium quod iudicabitur ſm. l. loci contractus. de euict. l. si fundus. ꝛ per Cy. in. l. secunda. C. que sit longa consuetu. et Innocen. super rubri. de consue. quia ratione contractus quis sortitur sibi forum. ¶ Sed dubium maximum est quãdo clericus contrahit vel quasi non enim potest dici ꝙ clericus sortiatur forũ. l. aut contractus seu iudicis secularis nec econuerso ꝙ clericus sortiatur forum ecclesiasticum vnũ laicus forum iudicis secularis: ꝛ clericus sortitur forum episcopi. Sed insurgit dubium respectu statutorum an iste contractus iudicabitur ſm legem eiusdem an ſm legem ecclesiasticam cũ persone non subijciantur nisi in foris suis. Sed hoc casu distinguo ꝙ aut statutũ seu consuetudo cõcernit actus solẽnitatem adhibendam tempore contractus. Et tunc siue a statutum sit clerici siue laici non valebit contractus nisi illa solẽnitas fuerit obseruata. Et hoc ideo quia nõ potuit subditus cõtrahere cum nõ subdito spꝛeta. l. sui superioris: imo peccauit. de maio. ꝛ obedien. c. ij. ꝛ. ff. de leg. i. l. nemo potest. ꝛ de testa. c. requisisti. ꝛ nulla contracta fuit obligatio cum lex sibi resistit ꝛ inhabilitat consensum suum. vt in. l. cum lex. ff. de fideiusso. Et no. in. c. cum contingat. de iureiuran. Sic cõtractus non potuit ex vna parte existere: sed vltro citroque obligatorius esse debet. l. labeo. ff. de verb. sig. facit. c. admonet. ꝛ. c. quod in dubijs. de renunti. sicut in si. videmus ꝙ in donatione exigitur insinuatio si excedit certam quantitatẽ a. l. taxatam. certe licet fiat donatio non subdito si non est facta insinuatio non valet. l. sancimus. C. de dona. inficit enim potestatem donandi ex causa. Et iuxta hoc statutum iudicabitur inter clericum ꝛ laicum in vtroque foro q; si contractus non valuit non debet ex eo ius reddi ad hoc quod no. Cyn.
44 in. l. ij. C. que sit long. consue. † debet enim iudex attendere ad statuta ꝛ consuetudines litigãtium vt. s. dixi nec hoc statutum laicorum ligat clericos cum disponit circa subditos suos ad bonum finem vnde si clericus vult sibi illum obligare debet obseruare omnia sine quibus ille obligari non potest facit quod in simili not. Fede. in. d. consi. lxxvij. vbi dicitur ꝙ si statuto cauetur nobilem non posse recipere cessionẽ actionum contra popularem non valebit cessio facta nobili etiam per ecclesiam q; statutũ disponit in casu licito ꝛ inter subditos ꝛ nõ in fraudem nec alio modo libertatẽ ecclesiasti-
45 cam restringẽdo † ꝛ ex hoc infero ꝙ laicus testãdo d; adhi-
a bere oẽs solennitates suas alias testũ non valebit[a] quanque instituerit clericum nisi hoc faceret ꝓ anima sua. nã in istis dispositionibus ad pias causas sufficit seruare solẽnitates iurisgentium. ꝛ ius canonicum preualet vt in. c. cum esses. et
46 in. c. relatum. de testamen. ꝛ. s. plene dixi ꝛc. ¶ † Quandoque

[a] ¶ Testamẽtum non valebit. Circa istuz articulũ vide omnino Feli. hic in. xxxvij. col. post ver. quartus casus.

ſtatutum cõcernit rem.exẽplum ꝙ res dotalis nõ poſſit alie
nari.⁊ tũc puto ꝙ ſi clericus emat nõ valet alienatio q2 mu-
lier inhabilitaṯ ad alienãdũ vnde etiã obligatio naturalis
nõ oritur.vt in.d.l.cũ.l.⁊.C.de legi.nõ dubium.c.ſi.de ma. et
obe.nec hoc ſtatutũ dĩ ligare clericos.ſ3 tñ ſubditũ ⁊ impe-
dit obligationẽ oriri ex 3ctu ⁊ ſup re ſua poterit qſq3 ſtatue
re.l.in re mãdata.C.mãdati.⁊ de cõdi.appo.c.verum.Et qδ
no.Bar.in.l.reſcripto.ff.de mu.⁊ hono.¶Et ſm hãc.l.iudi
cabiṯ in vtroq3 foro q2 ſi nõ valet 3ctus nõ d3 ex eo iudicari
vt dixi in prece.arti.Et in his duobus caſib⁹ põt practicari
opi.Bar.in.d.l.cũctos populos.Et in duo non vr̃ pcedere
opi.iſtoꝝ doc.aliud ſentiẽtiũ.S3 forte nõ 3ſideraverũt iſtos
47 caſus q2 arbitoꝛ ꝙ aliter dixiſſent.¶† Qñq3 ſtatutũ cõcer
nit perſonã vt ꝙ aliqd debeat facere poſt 3ctũ perfectum/vt
apprehẽdere poſſeſſionẽ rei empte infra certũ tp̃s vel pba-
re p tot teſtes ⁊ tũc nõ ligabiṯ clericus etiã in foro ſeculari.
Et idẽ dico l laico reſpectu ſtatuti ẽpalis.nõ eñ põt extneus
arctari ad aliqd explicãdũ ſed ſubditũ ſtatuẽtis bene cõpre
hẽdit vbicũq3 litigaverit qδ dico vero qñ eſt aliqd explican
dũ per ſubditũ extra iudiciũ vt pmo exẽplo q2 d3 iudex etiã
eccleſiaſtic⁹ iudicare litigãtẽ ſm legẽ ſuã facit qδ no.in.l.ij.
C.de cõſti.pe.⁊ ſtatim dicã.¶Secus vr̃ in ſcdo exẽplo ⁊ ſili
qñ aliqd eſt explicãdũ per partẽ in iudicio.q2 tũc nõ artatur
iudex eccleſiaſticus iudicare ſm illã legẽ q2 nõ potuit ſtatu-
tũ dare modũ pbãdi ⁊ pcedẽdi l iudicio eccleſiaſtico. ⁊ ideo
ſi ſtatuto laicoꝝ caueṯ ꝙ pbatio mutui nõ poſſit fieri per te
ſtes ſi laic⁹ litigat 3 clericũ in foro eccleſiaſtico nõ aſtringiṯ
laicus illo ſtatuto ad hoc qδ legiṯ ⁊ no.in.c.ij.de arbi.lib.vi.
⁊ ad hoc qδ no.gl.in cle.diſpẽdioſam.de iud.⁊ in regula poſ
ſeſſoꝛ.li.vi.⁊ cũ hoc tẽperamẽto poſſet pcedere opi.dñi Cal.
Ad pdicta faciũt no.per Bar.in.l.cũctos pplos.C.de ſum.
tri.vbi dicit ꝙ ſtatutũ cõcernẽs perſonã nõ extẽdiṯ ad forẽ-
ſes etiã ſi habeãt bona in loco ſtatuti etiã ſi ſtatutũ ĩdirecte
48 tãgat illa bona † exẽplũ dicit ſtatutũ qδ pmogenitus ſucce
dat certe ſm eũ nõ extẽdiṯ ad forẽſes l3 habeãt ibi bona ſec⁹
ſi pncipalr̃ 3cerneret bona vt ſi diceret ſtatutũ ꝙ bona defe
rãtur ad pmogenitũ ad hoc facit.l.i.ff.de tuto.⁊ cura.da. ab
his ⁊ optime facit qδ diſputata p do.Iaco.de rãpo. quã re-
citat ⁊ ſequitur Io.and.in addi.Spe.in ti.de emp.et ven.§.
vlti.in.ij.q.in iſtis terminis.ſtatuto mutinẽſi caueṯ ꝙ ſi aliq̃
res mobilis vel immobilis poſſeſſa ab aliquo euinceṯ ab eo
ꝙ nõ teneaṯ poſſeſſoꝛ illã reſtituere niſi reſtituto ſibi pci⁹ pre
tio quo oſtẽderet ſe emiſſe.Nũc bononiẽſ. litigat mutine cõ
tra mutinẽſem ⁊ obtinuiṯ ſnlam p ſe:queriṯ nũqd bononiẽ.
vigoꝛe ſtatuti mutiñ.teneaṯ pretiũ reſtituere.dictus doc.de-
terminauit ꝙ nõ ⁊ h̃ q2 iſtud ſtatutũ nõ poꝛrigit vires ſuas
ad extraneos l3 ibi litigẽt ita ⁊ forti⁹ dico in clerico cũ ſit et
49 intelligiṯ extneus reſpectu ſtatuẽtis. ¶† Ex hoc infero ad
no.⁊ quotidianã.q.cõiter vbi ſunt iudei vſurarij vel xpiani
exercẽtes dãnabile fenus.⁊ grauiſſima cõuẽtione facta cum
dño ciuitatis viget ſtatutũ ſeu puiſio ⁊ 3uẽtio lter eos eſt fa
cta vt nõ teneaṯ vſurarius reſtituere pignus ei qui ſe pba-
uerit dñm rei pignoꝛate niſi pus reſtituto debito p quo res
fuit pignoꝛata.accidit ꝙ res clerici vel extranei laici fuit pi
gnoꝛata dño inſcio.Nunqd teneaṯ reſtituere debitũ ante re-
ſtitutionẽ rei.Ad pdicta vr̃ dicẽdũ ꝙ nõ q2 illud ſtatutũ nõ
potuit fieri in preiudiciũ nõ ſubditoꝝ maxime clericoꝝ.Nec
põt dici ꝙ ſtatutũ cõcerneret rẽ ꝙ ſi res erit clerici nõ ſubij
ciṯ iuriſditiõi laicoꝝ.c.ſi.de vi. ⁊ ho.cle.⁊.c.i.de immu. eccle.
lib.vi.Si laici extranei adhuc idẽ cũ res fuerit delata ad lo
cũ furtiue ⁊ 3 volũtatẽ dñi.Et ſic nõ põt dici de iuriſditiõe
ſtatuẽtis ſicut dicimus de re mobili que nõ eſt permãſura in
loco vt no.in.c.ſi.ĩ.de foro cõpe.facit.l.heres abſens.ff.de in.
50 ¶† Qñq3 ſtatutum dat modũ decidẽdi cãm ⁊ tũc ſi prefigit
legẽ iudici.exẽplũ ꝙ iudex in iudicãdo teneaṯ ſeq mercatoꝝ
libꝛos.Et tũc in iudicio ſeculari faciet fidẽ in piudiciũ ſub-
diti:ſ3 in piudiciũ clerici nõ.q2 cũ nõ preiudicet ſubdito nõ
põt poꝛrigere effectũ ſuũ ad nõ ſuppoſitũ iuriſditioni. Et p
hoc notabiliter facit tex.in.c.qδ clericis.de foro cõpe.intelli
gẽdo gñaliter nõ localiter pariſius l3 aliter ſenſerit glo.ibi
dicit eñ tex.cauſas clericoꝝ decidẽdas ſm ius canonicũ et
ſi clerici agãt cõtra laicos ſic etiã ſi in foro ciuili ventilaṯ qδ
ꝙ nõ d3.l.allegari cõtra nõ ſubditũ fateoꝛ tñ ſi clericus vult
recipere librum p ſe ꝙ teneatur recipere ⁊ cõtra ſe. ar.c.cũ
olim.de cenſi.⁊.c.ex eo.de reg.iur.lib.vi.Sed in foro eccleſia-
ſtico iudex nõ tenetur ſeqi illud ſtatutũ etiã cõtra laicum
ibidem litigãtem q2 nõ potuit ſtatutum prefigere legẽ iudi
51 ci nõ ſubiecto.Et hoc caſu opi.Card.nõ pcedit. ¶† Si võ
ſtatutum nõ prefigit.l.iudici.ſed loqtur generaliter vt ꝙ
fides adhibeaṯ libꝛis mercatoꝝ.tunc puto ꝙ in vtroq3 foro

a ¶In eius favo-
rẽ.Adde ꝙ cleri
cus qui vtiṯ ſta-
tuto laicoꝝ non
poteſt eo vti niſi
cum oneribus p
uenientib⁹ ex eo-
de3 ſtatuto:licet
als clericus non
ſit ſtatuto laicoꝝ
aſtrictus. Bal. l
l.cõtra iuris.§.ſi
filius. per illum
tex.ff.de pact.
Ben.Ferran.

b ¶Ex literis. vi-
de Bal.in.l.acce.
C.de vſu. et in.l.
perẽptoꝛias. C.
ſen.reſci.nõ poſ.
⁊ in.l. per diuer-
ſas.C.man. An.
Barba.

habeat locum rõ ſtatuti cõtra laicum ſubiectũ q2 lex ipſius
põt vbicũq3 allegari cõtra eũ ſed cõtra clericum nõ: ex quo
52 nõ eſt ſubiectus.ſed ſi receperit p ſe d3 recipere cõtra ſe † p
hoc vr̃ gl.nõ bene dicere in.l.ij.C.de cõſti.pe.que dicit ꝙ ſi
hoies alicuius pfeſſionis habẽt aliqδ ſtatutũ deuiãs a iure
cõi ſm illud iudicabiṯ ſi agũt corã ipſoꝝ iudice quẽ hñe pñt
ſm diſtinctionẽ.l.ſi.C.de iuriſ.om.iudi.⁊ no.Inn.in.c.cũ ab
eccleſiarum.de offi.oꝛdi.Secus ſi agũt corã alio puta coꝛam
poteſtate ciuitatis.q2 ille h3 iudicare ſm ius cõe ⁊ non ſcõm
ius priuatũ ipſoꝝ.Nã certe gl.illa male dicit q2 iudex h3 iu-
dicare ſm.ll.⁊ ſtatuta litigãtiũ ⁊ nõ ſcõm ppꝛia vt.ĩ.c.pe.l. ⁊
ſupꝛa.d.c.preced.⁊.c.3ſtitutus.de reſcrip.⁊.c.dilecto.de pbẽ.
¶Optime facit tex.in.c.cũ oẽs.ĩ.eo.vbi vr̃ tex.3tra illã gl.
facit.c.die ſabbati.C.de iu.vbi pnceps in iudicãdo h3 reſpe
ctum ad conſuetudinẽ ⁊ ſtatuta litigantiũ.vt in.d.c.iij.de eo
qui mit.in poſ.alr̃ poſſet de facili fraus inferri cõtra.c.pto.
de diuoꝛ.⁊ ſic reperi poſtmodũ per Cy.repꝛobari illã glo.in
d.l.ij.dicẽtem inter hoies eiuſdẽ pfeſſionis etiã v3 ſtatutum
corã iudice toti⁹ ciuitatis.q2 etiã cõcernit deciſoꝛia.ar.ff.de
eui.c.l.ſi fundus.ſed inter alias pſonas nõ v3 q2 eſt ius priua
53 tum ipſoꝝ de vniuerſitate.¶† Et foꝛte per hanc rõnẽ vlti-
mã poſſent ſatis eque limitari oĩa ſuperius per me relata.
vt qñ qδ eſt inter clericũ ⁊ laicum eo caſu quo ſtatutũ nõ v3
a cõtra clericũ nõ v3 etiã in eius favoꝛem[a] cum ſtatutũ fuerit
editũ vt eſſet lex cõis ipſis ſubditis litigãtibus.Nõ autẽ vt
nõ ſuppoſitis iuriſditioni vti poſſit eo in fauoꝛẽ ſuum 3tra
ſubditũ ⁊ nõ in eius pꝛeiudiciũ.q2 hoc nũq̃ fuit de mẽte ſta-
tuentis cum lex debeat eſſe cõis.vt.iiij.diſt.erit autẽ lex. niſi
eſſet mere pꝛiuilegiatiua per ea que ſupꝛius dixi.¶Ad pdi-
cta facit qδ no.Inn.in.c.ſi.vt lit.pẽ.in addi.⁊ in.c.que in ec-
cleſiarum.ſuper eo qδ leg.⁊ not.in.l.cunctos populos.C.de
ſumma tri.⁊c.Et ſic finis adeſt pꝛeſentis repetitionis.

¶Finis repetitionis.c.eccleſia ſancte Marie.

1 ¶Doctoꝛes et ſcholares in cauſis cõcernẽtibus totũ ſtu-
diũ faciunt vnam vniuerſitatem nec alij ſine alijs poſſunt.
2 Scholares ſtatuentes poſſunt penam imponere ſm iuriſdi
tionem quam habent.
3 Doctoꝛes vel ſcholares poſſunt aliquem ex cauſa priuare a
collegio.
4 Collegium pꝛeſumitur eccleſiaſticum quando ſunt plures
clerici vel pares ſecus ſi ſunt plures laici.
5 Statutum recipit interpꝛetationem a iure cõmuni:et ſi eſt
eccleſiaſticum recipit interpꝛetationẽ a iure canonico ſi eſt
laicoꝛum a iure ciuili.
6 Stilus curie facit ius ⁊ põt allegari in deciſionib⁹ cauſarũ.
7 Uniuerſitas põt legem imponere ſingulis de vniuerſitate.
8 Monitio vna regulariter requiriṯ in actib⁹ extraiudicialibus.
9 Appellari non poteſt a pena legis vel ſtatuti.
10 Pena impoſita alicui an ſit perpetua vel tempoꝛalis.
11 Iudex ſi ponit penam:an debeat eſſe perpetua:an tp̃alis.

b **Ex literis.** [b]Pena pꝛiuationis a cõmu-
nione que pꝑter cõtumaciã
ex cõſtitutione infertur tempoꝛalis eſt ⁊ nõ per-
petua.vel aliter.Pena ſimpliciter appoſita pro-
pter cõtumaciam in dubio intelligitur tempoꝛalis ⁊ nõ per
petua.Et eſt no.caſus.Pꝛia pars ponit ſtatutũ ⁊ factũ ex q̃
ſurgit dubitatio.Scda dubitationẽ ſoluit duas rõnes idu-
cẽs.ſcda ibi:q2 tñ. ¶Caſus lr̃alis. Magri liberaliũ artiũ
pariſijs cõmoꝛãtes a 3ſuetudine antiq̃ in qbuſdã articulis
receſſerũt ipſi volẽtes cõſuetudinẽ pꝛiſtinã refoꝛmare:iura-
mẽto interpoſito ſtatuerũt ꝙ ſi qs magiſtroꝝ vniuerſitatis
ipſoꝝ duceret reſiſtẽdũ:⁊ tertio monit⁹ infra triduũ vniuer
ſitati parere contẽneret ex tũc cõſoꝛtio alioꝝ in magiſtrali
bus pꝛiuaretur pꝑter qδ magiſter.G.cõione ipſoꝝ fuit pꝛi-
uatus.tãdem voluit redire ⁊ vniuerſitati obedire:vtrũ debe
ret recipi dubitabatur.quidã dicebãt ꝙ ſic deberet remane
re puat⁹:alij dicebãt ꝙ recipiẽdus erat ex quo volebat ſatiſ
facere.alij dicebãt ꝙ nõ poſſet recipi pꝑt ſacramentũ abſq3
licẽtia dñi pape.Unde papa conſultus reſpõdet ꝙ cõſtitu-
tum nõ fuit vt huiuſmodi pꝛiuatio in perpetuum perdura-
ret:⁊ tam de iure q̃ de cõſuetudine eccleſie extitit vt qui p-
pter cõtumaciã alioꝝ cõione pꝛiuaṯ:cũ ſatiſfacere voluerit
reſtitui debeat.Mandat dñs papa ꝙ dictũ magiſtrũ obe-
dire volentẽ admittãt in magiſtratibus ad cõſoꝛtiũ vniuer
1 ſitatis.Ber.¶† Not.i.iuncta ſupꝛaſcriptione:ꝙ doc.legen
tes faciunt collegiũ licitũ ⁊ appꝛobatũ:vnde poſſunt facere
ſtatuta:⁊ alia que ſunt vniuerſitatis explicare poſſunt et ni-
mirum.exercent eñ pfeſſionem licitã:ergo faciũt vniuerſi-
tatem vt

tatem vt est tex.in.l.ij.C.de iuris.om.iu. Hinc di-
cit ibi glo.ꝙ doctores ⁊ nō scholares faciunt vni-
uersitatē:q2 doc.sunt illi qui exercent ꝓfessionem:
scholares vo sunt discipuli exercētiū.S3 illa glo.
a nō est vera q2 etiā scholares faciūt vniuersitatez[a]
ex quo habēt materiā licitā cōueniēdi in vnū ⁊ ꝙ
sit verū allego tex.no.hoc aperte ꝓbantē iuncta
suprascriptione in.c.q2 in causis.de procura.tenet
Inn.in.c.cū ab ecclesiaꝝ.de of.or.⁊ Bart.in.l.fi.ff.
de col.illicitis.Et ꝓ hoc facit qd hr̄.s.in proemio
vbi scribik doctorib⁹ vniuersis ⁊c.vn̄ pōdera ver-
bū vniuersis:relatū tā ad doctores q̄ scholares:ꝓ
qd verbū dico ꝙ doctores ⁊ scholares in causis cō
cernētibus totū studiū faciūt vniuersitatem vnaz
ita ꝙ scholares sine doctoribus nihil faciunt nec
ecōtra:q2 qd oēs tāgit ab oībus d3 approbari vt
in regula qd oēs.lib.vi.⁊ in.c.ad hoc.de off.archi.
⁊ hoc aperte sentit Bar.in.d.l.fi.⁊ Bal.in aut.ha-
bita.C.ne fili⁹ ꝓ patre. ¶ Per hoc potes decide
re ꝓ qōnē quotidianaz an scholares possint dare
certā formā in examinatiōe scholaris examinan-
di ꝑ doctores:vel doctores statuere sup scholari-
b bus examinādis cōclude ꝙ in tāgentibus[b] mere
ipsos scholares hn̄t ipsi statuere. in tāgētib⁹ mere
doct.statuere pertineat ad eos.si aūt iminet certū
qd cōcernēs vtrosq3 debent simul cōuenire.faciat
qd no.Innoc.in.c.vestra.de loca.⁊ tex.in cle.i.de
2 censi. ¶ † Scdo no.ꝙ vniuersitas inferior pōt sta
tuēdo apponere penā ad limites potestatis illius
vniuersitatis:qd tetigi in.c.cū oēs.s.eo. ¶ Et ex
hoc potes inferre ꝙ scholares faciētes statutum
possunt apponere penā ſm iurisditionē quam ha
bent in doctorib⁹ tā legētibus nō est tāta dubita-
tio q2 ipsi habent iurisditionē etiā sup scholares:
vt aut.habita.preall.C.ne fil.ꝓ pa.in ꝓemio.ff.§.
penulti. ¶ Not.ꝙ collegium doctoꝝ licite recipit
aliqua emolumēta ex sciētie exercitio: vt in cōdu-
ctibus ⁊ filibus:⁊ hoc voluit ibi tex.cū dicit benefi
3 ciū societatis eoꝝ in magistratibus ⁊c. ¶ † No.ꝙ
doc.pn̄t ex cā priuare doctorē de collegio.qd noc.
c idē de scholaribus[c] eadē rōne. ¶ Not.ꝙ collegia
inferiora subijciuntur superioribus iudicibus.vn̄
si collegium est ecclesiasticū subijcik iudici ecclesia
stico:si seculare subijcitur iudici seculari. Ad hoc
qd no.Inno.in.c.dilecta.de exces.prela.Bar.in.l.
4 fi.ff.de colle.illici. ¶ † Quō autē cognoscak an col
d legiū sit ecclesiasticū[d] vel seculare.dic ꝙ si plures
sint ibi clerici est ecclesiasticum.si plures sint laici
est seculare:⁊ data paritate est dicendū3 ecclesiasti
cum q2 magis dignū trahit ad se minus dignum
vt in.c.qd in dubijs.de cōsecr.eccle.vel alta.tenet
Bar.ad ꝓpositum nostrū in.d.l.fi. vnde q2 docto.
Parisien.ꝓ maiori parte sunt clerici ideo fuit re-
5 cursum ad papā. ¶ † No.ꝙ statutum dubiū[e] reci
e pit interpretationē a iure cōi.cōcor.c.cū dilectus
de cōsue.no.Bar.in.l.oēs populi.ff.de insti.⁊ iur.
⁊ Inn.in.c.causam.de prescrip. Et si statutum est
f ecclesiasticum[f] recipit interpretationē etiā a stilo
g curie:[g] vt aperte innuit tex. Et no.ꝙ hic in inter-
pretatione statuti solum fit mentio de iure cano-
nico ⁊ stilo curie. Ex quo infero ꝙ in interpreta-
tione statuti ecclesiastici recurrendū est primo ad
ius canonicū.scdo ad stilū curie:in interpretatiōe
h vo statuti secularis recurrendū est ad ius ciuile.[h]
6 ¶ † No.ꝙ stilus curie[i] facit ius ⁊ pōt allegari in
i decisionibus causarū ex quo ius nō reperik in cō-

a ¶ Scholares faciunt vniuersitatē.vide istū ⁊ Imo.in.d.c.q2 in causis.
in.i.col.⁊ istū in dispu.inci.gādulph⁹.in.v.⁊.vi.col.⁊ in ꝓemio decreta-
lium.in v.gregorius.in.i.col.et ibi etiā Imo.in.iij.col.⁊ istū in.c.si dili-
gēti.in antepe.col.de foro cōpe.et Bal.in aut.habita.in iij.col.v.s3 qd
de collegio.C.ne filius ꝓ patre.refert ⁊ sequik Pe.de anch.in repe.c.i.
in.xiiij.char.v.q
ro vlterius.s.eo.
Car.tn̄ hic ⁊ Sa
li.in.d.l.fi.C.d iu
ris.om.iud.tenēt
opi.glo.in.d.l.fi.
qd scholares ꝑ se
nō faciūt vniuer
sitatē s3 cōis opi.
est in 3riū per.d.
c.q2 i causis.⁊ ita
etiā tenet Salic.
in.d.aut.habita.
ad fi.nisi schola-
res essent in loco
vbi non vigeret
studiū vt ibi ꝑ eū
⁊ hāc partē t3 h
do.meus pro cōi
opi.facit ꝓemiū
sexti ⁊ ꝓemiū cle.
ibi:doctoribus ⁊
scholaribus ⁊ vni
uersis ⁊ voluit ēt
hic Jod. de ana.
Adde ꝙ schola-
res faciunt vni-
uersitatez voluit
Ro.sing.suis.so.
xx. vbi dicit qd
scholaris q alios
turbat in vniuer
sitate ridēdo vel
rixādo in penam
priuak ab vniuer
sitate ⁊ excōicationē triū dierū pati pōt ꝑ.c.in loco bn̄dictiōis.v.q.iiij.
Zacharias. ¶ Hic dum voluit allegare Ro.in sing.suis.ꝙ est sing.in
nume.6-6.incip.quando vniuersitas scholarium ⁊c.

b ¶ In tangētibus. Adde qd voluit Ro.singu.suis.so.x.inci.tu habes
senis.vbi dicit ꝙ ille qui est doc.⁊ miles si vtitur actibus militaribus
d3 vti veste militari.si vero actibus doctoreis d3 vti veste doctorea. al-
legat glo.sing.xxiij.dist.c.ecclesiastica.
Zacharias. ¶ Adde ꝙ istud dictū sing.Ro.qd est nu.ccclxiij.nō mul-
tū facit ad ꝓpositū Panor.cui adde ꝙ doctor nō cogik sp vti insignijs
doctoralib⁹ vt no.Corse.sing.lxxxij.v.doctor.el.ij. Sed ad ꝓpositū re-
deūdo dicit Abb.ꝙ scholares pn̄t statuere in mere cōcernentib⁹ eos ⁊
idē in doctorib⁹.dic tu ꝙ scholares nō pn̄t statuere in ꝑiudiciū docto-
rū nec ediuerso.ita no.Bal.in aut.habita.col.iij.v.scdo quero.⁊ v.sed
qd in collegio.C.ne fi.ꝓ pa.Pet.de anch.in.c.i.char.xiij.v.vlteri⁹ qro
s.isto ti.⁊ adde no.dictū Bal.in.l.si ad excludēdam.C.de re.cre.vbi di-
cit nō valere iuramētū a doctorib⁹ ꝑstitum ꝙ scholares gratis nō pn̄t
graduari vbi innehik 3 doctores q excusant se dicētes obstāte iuramē
to se nō posse remittere portionē collegij ⁊ qd no.iste in.c.ij. de magist.
vbi dicit nō valere ꝓmissionē scholaris de intrādo sub aliq doctore.

c ¶ Idē de scholarib⁹. Adde Bal.in.c.i.circa pn̄.de 3trouer.feu.apud
pa.termi.⁊ in.c.cū quidā.de iureiu.⁊ in.l.nemo.ad fi.C.de sum.tri.et in
l.placet.C.de epis.⁊ cle.⁊ in.c.post translationem.in fi.de re iudi.

d ¶ An collegiū sit ecclesiasticū. Uide istū in.c.si diligēti.j.de fo.cōpe.et
Floria.in.l.repetūdarū.§.hermaphroditus.in fi.ff.de test.⁊ Bal.clare
in.d.aut.habita.in.xv.col.v.dicto de scholari.⁊ Pe.de anch.in reg.ea
que in.lvij.col.v.xvi.quero corā quo.de reg.iur.in.vi.⁊ Bart.in.l.cū se-
natus ad fi.ff.de re.du.⁊ istū in.c.cū ab ecclesiarum.in.ij.col.de off.or.⁊
Car.in.c.accepimus.ad fi.de fi.instru.⁊ est optima glo.in.c.i.de loca.in
glo.iij.⁊ ibi Abb.in.iij.col.ꝓ istū ⁊ vide Ang.in.l.fi.ff.de colle.illi.in cō
trariū.⁊ qd voluit Jo.de lig.in.c.dilectus.lo.iij.de preben.vtrū iuspa-
tronatus qd h3 vniuersitas scholariū in aliqua ecclesia dicatur eccle-
siasticum ⁊ cōcludit ꝙ vbi maior vel par numerus est clericorū dicitur
ecclesiasticum alīs autem seculare de quo hic per Moder.
ADDE qd voluit Alex.cōsi.lxxxij.ij.lib.vbi dicit ꝙ cū duo sunt iu-
dices vnus laicus alter ecclesiasticus ꝙ appellari d3 ad ecclesiasticum
Ro.cōsi.cclxv.vbi idē dicit cū petitur reductio ad arbitriū boni viri.
de quo vide etiam Fede.consi.ccclxxxv.
Anto.Fran. ¶ Ad hoc an ⁊ qñ duo sunt iudices vnus cleric⁹ ⁊ alius
laicus:vel si forsan eodem mō sunt arbitri si cōtingat ab eis appellari
vel reductio peti ad arbitriū boni viri:vel si forsan sint duo correi de-
bendi quorū vnus est clericus ⁊ alter laicus coram quo sint cōueniēdi.
Dicendū est ꝙ in oī casu debebit adiri iudex ecclesiasticus et nō iudex
secularis tāq̄ magis dignū attrahat ad se minus dignū vt in.c.aqua.
de cōse.eccle.vel alta.ad qd vide Bar.Bal.Sali.⁊ doc.in.l.precipimus
C.de appella.vbi ponunt.q.in terminis.

e ¶ Statutū dus
biū. Adde doct.
in.l.si serui vestri
C.de nopali.⁊ ibi
Bald.⁊ no.C. de
iur.delib.§.in cō
putatione.l. fin.
vn̄ facit ad.q.di-
cit statutū ꝙ ho-
micida decapite
tur nec distiguit
an occiderit dolo
malo vl culpa vl
casu vel cū causa:
puta repertus in
adulterio: nā l3
statutū nō distin
guat tn̄ ip3 statu
tum distinguik ꝑ
ius cōe vt distin-
guak an dolo an
ex certa scia an
culpa vel casu de
quo vide ꝑ Bar.
in.l.i.§.i.ff.si qs
test.li.esse ius.su.
ſm Bal.in.d.l.si
serui vestri.⁊ per
Sali.⁊ oēs legi-
stas in.l.cesar.ff.
de pu.idē dicas d
3sue.c.cū dilect⁹
de 3sue.idē de re
scripto.c.causaz
que.de rescri.⁊.l.
salso.C.de diuer.rescrip.idē de priuile.l.si qs.C. de inoffi.testa. idem de
indulgētia.c.dilecto.de vb.sig.⁊ statutū generaliter loquēs in materia
iuris recipit limitationes ⁊ interpretationes iuris vt sunt boni tex.in
c.cū dilectus.de cle.nō residen.⁊ in.c.ex parte.lo.iij.de v.sig.⁊ istū in.c.
causam que.in.iij.col.de dolo ⁊ contu.⁊ glo.fi.in.l.tale pactū.in.§.fi.de
pac.⁊ Jo.an.in regula ꝓ possessore.de reg.iur.in mercu.
ADDE ꝙ olim cōsulētiū ista est maxima id superflue addēdū nō est.
f ⁊ Sebasti.Sapia. ¶ Ecclesiasticū3. Uide Feli.late in.c.ij.de rescrip.
vbi multa de stilo curie.⁊ Ro.in consi.ccclxxvi.qd est.
g ¶ A stilo curie. Uide plene ꝑ Marianū in rub.j.de cōsue.⁊ doct.in.c.
fi.e.ti.⁊ in.c.quā graui.de cri.fal.tex.⁊ ibi istū in.c.ad hec.de sen.excō.et
in.c.ꝙ super his.de fi.instru.⁊ in.c.causam que.el.ij.de testi.
h ¶ Recurrendū est ad ius ciuile. Adde Bal.in.l.si nōdū. in ver.sed du
bitak.C.de fur.⁊ in.l.ij.v.s3 hic qro si cōtinek in statuto.C.de succes.edi.
⁊ in.l.i.in v.quero si statutū.ibi.nimirū.C.q ho.ce.pos.⁊ ꝑ Ro.in.d.l.ij.
⁊ per Jo.an.in addi.Spe.in rub.de succe.ab intesta.in.§.i.in.i.col.cum
seq.⁊ Pe.de anch.in.c.i.in.xxix.char.in ver.occurrūt alie qōnes.s.e.
vbi refert ⁊ sequik Bal.in.d.l.i.in.ij.col.in v.quero si statutū.⁊ facit glo.
in regula possessor.de reg.iur.in.vi.⁊ no.in.c.cū esses.de testi.⁊ in.c.i.de
no.ope.nun.Bar.in.l.priuilegia.C.de sacrosan.eccle.⁊ ꝑ istū in.c.cleri
ci.de iudi.⁊ gl.in cle.ij.in ver.ecclesiasticis.⁊ in v.vsuris.ante fi.de iudi.
⁊ ibi Car.in.xi.q.⁊ Bal.in.l.eos.in fi.C.de vsu.⁊ per istum in.c.ecclesia.
s.eo.⁊ in.c.qd clericis.in.ij.col.de foro cōpe.⁊ Cal.in dispu.inci.statu-
to.in pe.col.⁊ de materia qualis debeat esse interpretatio statutorū vi-
de no.per Bar.in.l.oēs populi.in v.vi.ꝑncipaliter qro.ff.de iusti.⁊ iur.
et per Bal.in.l.maximū vitiū in.vi.col.C.de lib.ꝑte.⁊ in.l.meminimus
C.de leg.here.⁊ in.l.i.C.que sit lōga cōsue.⁊ in.l.3ctus.in.ij.col.C. de fi.
instru.⁊ in.l.ita nobis.C.de adul.⁊ in.l.acceptā.in vlt.col.C.de vsu.et.l.
milites.in pe.col.C.de testa.mil.⁊ in.l.eo qd a multis.in fi.C.si cer.pe.⁊
in.l.i.C.de fi.instru.⁊ in.l.ij.C.an seruus ex suo facto.⁊ in.l.i.in fi.C.per
quas personas.⁊.l.quicūq3.C.de ser.fugi.⁊ in.l.cum allegas.C.de vsur.
⁊ in aut.ad hec in.ij.col.C.eo.ti.⁊ per Bart.in.l. si quis sub conditione
ff.de cōdi.insti.per Ang.consi.cclxvi.incip.punctus statuto ciuitatis.
in fi.⁊ cōsi.lxvi.incip.municipali. ad fi.⁊ aliquid per istū in.c. cām que.
j.de rescrip.in.iij.col.in versi.tamen hoc aduerte vltra eos.
i ¶ Stilus curie. Uide que dixi in apostollis.s.in ver.a stillo curie.
Zacharias. ¶ Adde Hippo. de marsi.sing.suo.clxxxi.ici. stilus curie.
Ang.in.l.si.quē ad hoc sing.ibi alle.preall. Hippo.⁊ ibi etiā Jac.re-
buf.nu.i.⁊ qd no.in addi.ad eū.C.de cañ.lar.titu.no.iij. aliqd post Pa-
nor.⁊ alios.s.in proe.grego.in apostil.in ver.de stilo.in nouis.

7 trariū: qd no. ad idē. c. literas. de iura. cal. † Not.
a q vniuersitas [a] hȝ iurisditionē in singulos de vni
uersitate ita q lȝ non possit qs sibi ip̄si legē impo
nere. l. pe. ff. de arbi. facit cap. fi. de pe. ⁊ remis. Cū
vniuersitas vt corp⁹ pōt imponere legē singulis
de vniuersitate ⁊ subditis corpori. Pro hoc facit
c. irrefragabili. de offi. or. ⁊ p hoc pōt inferri ad in
tellectū l. fi. C. de iuris. om. iudi. Nā vniuersitas lȝ
nō habent rectorē pōt sibi legē imponere. nam ad
esse vniuersitatis necessario nō requirit q sit ibi
b rector. [b] facit. l. j. ff. qd cuiusq vniuer. ⁊ not. Inno.
8 in c. cum nō ignores. de p̄be. ¶ † In gl. i. in fi. nō
c intelligas q semp admonitio debeat esse trina [c]
quinimo in actibus extraiudicialibus sufficit re
d gulariter vna monitio. [d] vt est tex. cū gl. in c. si ep̄s
xviij. dist. ⁊ in cle. i. de here. ⁊ per Inno. in c. ad pe
titionē. de ac. dicam in c. cōsuluit. de offi. dele. ⁊ in
c. i. de sup. neg. p̄la. vide Bart. in l. si finita. §. in l. ff.
de dā. infec. ⁊ gl. in cle. i. de deci. ¶ In glo. ij. in fi.
glo. vult refricare in dubiū id de quo non fuit hic
oppositū. nō eñ cōquerebat hic de breuitate ter
e mini: [e] vñ iste termin⁹ erat satis cōpetens qr solū
erat p̄fixus vt qs recederet a ptinacia sua ⁊ pare
ret superiori: aliud est in termino p̄fixo ad appel
9 landū. † nec intelligas fi. glo. q ab isto statuto po
tuit appellari qr a pena legis nō appellat vt dixi
in c. qi nos. de app. ⁊ no. in l. si qua pena. ff. de v̄b.
f sig. nec a pena [f] statuti cōis appellat. vt not. Bart.
10 in l. oēs populi. prealleg. ⁊ dixi in c. i. ȝ. eo. ¶ † In
glo. iij. in fi. no. bene finē glo. cuius est snīa q si pe
g na [g] imponit ppter crimē intelligit ppetua sec⁹ si
ppter cōtumaciā: ⁊ hoc fuit de mēte Inn. hic. Sȝ
distinguēdo latius post dicta doc. q aut in appo
sitione pene exprimit tp̄s ⁊ standuȝ est tpi statuto
h ar. a ȝrio in l. sine p̄finito [h]. ff. de pe. Aut tp̄s nō est
determinatū: ⁊ tñ aut fuit dictū q pena esset tpa
lis: sed aliter non fuit determinatū ⁊ intelligit q
duret decēnio. vt est tex. no. i. d. l. sine p̄finito. Aut
simplr pena fuit apposita: ⁊ tūc aut ppter crimen
aut ppter cōtumaciā. Pri° casu aut fuit apposi
ta sine cause cognitiōe puta p interlocutoriā iudi
cis: ⁊ sic intelligit tpalis ⁊ durat durāte offō iudi
cis: vñ si iudex sine cause cognitiōe interdixit ali
cui exercitiū artis sue intelligit ille interdict⁹ du
rāte offō interdictoris. vt est text. no. s̄m eōdem in
i tellectū in l. fi. ff. de pe. [i] Idem no. Inno. in c. quod

a ⁓Sebasti. Sapia. ¶ Q vniuersitas. vide Aret. in l. qui rome. §. scia. ff. de verbo. obliga.
b ¶ Sit ibi rector. Vide Archi. in c. sicut in vnaquaq. sup v̄bo: caste re
gat. xxi. q. ij. ⁊ bar. in l. fi. in. i. col. in ver. p quas psonas. ff. de colle. illici.
Ant. in c. cū oēs. in pe. col. ȝ. e. ⁊ per istū in. c. i. in. ij. no. j. de pcu. Car. in
cle. i. in. xij. col. v.
x. quero. de regu
la. Bar. post glo.
in. l. nulli. in p̄nc.
ff. qd cuiusq vni
uersi. nomi. bal. i
rub. C. p socio. p⁹
p̄n. pistū in. c. ac
cedētes. in. i. col.
de rescrip. Car.
cō. xxxiij. inci. in
hac dubia q̄one
adde Inno. in. c.
dilecta. in p̄n. de
exces. prela. ⁊ ibi
Bu. in. ij. col. ver.
circa p̄mū. sed ȝ
Inn. in c. cū non
ignores. de p̄be.
tenuit bal. i aut.
habita. l. xvi. col.
v. scdo querit an
vniuersitas. C. ne
fili⁹ p pa. p quo
fac gl. in c. vnico.
in glo. fi. circa me. de schisma. in. vi. ⁊ ibi Do. in fi. intelligit dictū Inn.
de capite speciali. gl. in. d. c. vnico. intelligit de capite vniuersali: ⁊ istud
dixit Imo. in c. statutū. de ele. in. vi. vbi ad saluādā opi. Inn. ab impu
gnatione Bal. intelligit Inn. de capite spāli. ⁊ dictū Bal. pcedit in ca
pite gnāli: puta ep̄o vel papa. seqt Do. in. d. c. statutū. in fi. facit qd not.
Cardi. in cle. pasto. v. vt illud. in. ij. op. de re iudi. ⁊ qd no. Archi. in tra
ctatu de here. in. xv. char. in v̄si. ⁊ qr tāta est p̄eminētia. Sed aduerte q
Bald. in dicta aut. habita: vr sentire q ipsa maior pars collegij est lo
co capitis ⁊ sic nō est cōtra Inn. sed supplebit sic q ip̄a maior pars est
loco capitis principalis s̄m Moder. hic. Tu adde Alex. in apostil. ad
Bar. in. d. l. fi. in v. q̄ro p quas psonas. vbi dicit bal. ibi limitare postea
dicit q imo vr tenere ȝ Bar. tñ reuera bal. vr cōcludere q nō cadit in
intellectu q aliqua vniuersitas possit oino esse sine capite ⁊ sic vr tene
re ȝ Bar. in. d. l. fi. q collegiū nō pōt esse sine p̄lato actu ⁊ potētia: qr ca
put est de esse corporis s̄m eū. vñ tene intellectū Imo. ⁊ do. p cōcordia.
sed bal. ampliat dictū Inn. vt etiā maior pars dicat caput. faciat qd vo
luit Bal. in l. i. in. §. i. ff. qd cuiusq vniuer. nomi. in ver. extra glo. quero
nūquid de eē collegii sit habere p̄lati. ⁊ not. in l. neratius. ff. de v̄. sig.
Zacharias. ¶ Adde tu p cōcordia boꝝ doc. q dictū Inn. in c. cū nō
ignores. ȝ. alle. qd seqt Bar. in alle. l. fi. C. de colle. illi. ⁊ in l. nulli. in p̄n.
ff. qd cuiusq vni. ⁊ Abb. in c. i. de pcu. cū si. est in se verū. si tñ intelligat
loq de rectore spāli. vt qr sit vniuersitas scholariū sine rectore vel colle
giū doctoꝝ absq priore. ita p moder. hic. Dictū v̄o bal. dū dicit vniuersi
tatē nō posse esse sine capite itelligit de rectore vel capite vniuersali vt
qr absolute nullū haberet supiorē. Hoc eñ mō vt voluit alle. bal. i aut.
habita. col. xvi. v. scdo q̄rit. C. ne fi. p pa. ⁊ ibi vr rep̄hēdere dictū Inn.
de quo. ȝ. per. c. nulla rōne. xcuij. dis. ita no. Do. in c. vnico. in fi. de schis
ma. lib. vi. idem post Io. an. in c. statutū. circa fi. de elec. eo. lib.
Anto. Fracis. ¶ Circa hoc an collegiū vel vniuersitas possit esse sine
rectore. vide oino Bal. in aut. habita. in. xi. col. in v̄si. scdo q̄rit. et in. xij.
col. vbi dicit q collegiū nō dr dū caret supiore vel p̄lato: tñ ideo bal. in
rub. C. p so. ⁊ Alex. post bar. in l. fi. de colle. illi. dicūt q collegiū de ne
cessitate nō dȝ habere caput: ⁊ q tūc p eo pōt agere ptās ciuitatis: qm̄
collegij laicoꝝ nō habētis caput potestas ciuitatis est caput ⁊ collegij
clericorū nō habētis caput ep̄s est caput: ⁊ vide etiā Alex. in l. ciuitas.
si cer. peta. ⁊ Car. in cle. i. in prin. in. q. fi. de regula.
c ¶ Esse trina. Vide per oēs post Inn. in c. ad petitionē. de accusa. per
Bart. in l. si finita. §. iulianus. ff. de dā. infec. p oēs in c. cōsuluit. de offic.
deleg. in l. tres denūtiationes. C. quō ⁊ qñ iudex. per Host. ⁊ But. in c.
fi. de do. ⁊ cōta. ⁊ ibi Abb. in vlt. col. in v. vlt. hic quero post Hosti. cum
alijs si. ibi per doc. adductis. Adde eundē Abb. cōsi. vij. ij. lib.
d ¶ Vna monitio. Adde gl. in cle. i. in v. factā. in fi. de deci. ⁊ ibi Imo. in
x. col. ⁊ Car. in. xxv. q. ⁊ no. Io. an. in c. ego. N. sup v. vocatus. de iureiur.
⁊ ibi But. ⁊ istum ⁊ est gl. in c. cupiētes. in. §. qd si per. xx. in v̄si. pposita.
de elec. lib. vj. ⁊ ibi do. in penul. col. v. ⁊ no. istā glo. ⁊ per Inno. in c. cum
nobis olim. in gl. inci. sed nunquid eoipso. de elec. But. in c. tua nos. de
testi. bar. in l. qui rome. §. coheredes. ⁊ §. scia. ff. de v̄bo. obli. Ro. in l. si
ex legati. in p̄n. co. ti. ⁊ cōsi. ccccxxvij. incip. olpotētis. per glo. ordi. in l.
si tpa. C. de fide instru. lib. xi. ⁊ in l. de pupillo. §. si quis ipsi pretori. ff. de
ope. no. dun. bal. in l. qui crimē. in. viij. col. v. octauo q̄rit. C. qui accusa.
non pos. ⁊ in l. nā ita diuus. in. iij. col. ff. de adop. Imo. in l. ex consensu
§. fi. in antepe. col. ff. de appel. ⁊ in l. si finita. §. si plures. in. viij. col. ff. de
dā. infec. ⁊ bal. in l. perēptoriā. ff. de iud. ⁊ in aut. item nulla cōitas. post
prin. C. de episc. ⁊ cleri. ⁊ in l. fi. in. xv. col. in v. iiij. quero. C. de edic. diui
adria. tollen. ⁊ in c. i. in. v. col. v. quero vtrum in denuntiatione. de mili.
vasa. qui ɔtu. est.
Et h̄ amplia vt
pcedat etiā in ci
tatione iudiciali
que nō sit litiga
toribus. ita colli
gitur ex gl. i cle.
i. de hereti. et ibi
Car. ⁊ l. c. si ep̄s.
hic allegato. ⁊ in
c. si cōtra vnū. de
offi. leg. in. vi. ⁊ p
doc. l. c. cū causa
de offi. dele. Bal.
in l. fin. §. cū igit.
in. vij. colū. C. de
iur. delibe. faciat
glo. in cle. i. in v.
citatiōes. de iud.
Arch. c. nō ita. ij.
q. vi. Bu. ⁊ istum
in c. pposuisti. de
foro cōpe. ⁊ Fed.
cons. xcvij. Limi
ta tamē hoc no
uem modis de quibus hic per Moder. ⁊ maxime per do. Feli.
e ¶ De breuitate termini: dicam in c. i. de dilationi.
f ¶ A pena. Dicam in c. super his. de accu. post glo. istam ⁊ Ana.
ADDE Roma. singu. suis. fo. 5.
g ⁓Sebasti. Sapia. ¶ Q si pena. Circa hāc gl. querit Bal. hic vtrum
cōfinatus vsq ad certū tp̄s post illud tp̄s possit domū redire sine snīa
declaratoria. ⁊ cōcludit q sic. ⁊ idē tenet in p̄emio stor. §. hec aūt tria. ⁊
in l. actione. §. labeo. per illū tex. ff. p socio. ⁊ sequitur Francis. cremēsis
in singu. xlviij. consulimus. idem tenet Bal. in cons. xxiiij. casus talis
lis est. s̄m impressionem brixiensem.
h ¶ Sine p̄finito. Vide Bar. ibi ⁊ Bal. in l. i. post prin. C. de postu. ⁊ tex.
in l. inter illa. §. fi. ff. de v. sig. ⁊ gl. vbi si dicat faciā in dieb⁹ intelligatur
de biduo ⁊ glo. in l. cū q calendis. ff. de v̄b. ob. S. ⁊ Bal. in l. vsure. C. de
vsu. vbi si dr p multa tpa intelligit de duob⁹ ānis. tex. in l. excipiunt. ff.
ad fillei. vbi s̄m eōdem intellectū si dr nō multū tp̄s itelligit p sex mēses
tex. ⁊ ibi Bart. in l. iij. §. si ita. ff. de an. leg. vbi si dr de tribus terminis:
intelligitur de tribus annis. de quo per Ro. in. d. l. cum qui calendis.
facit gl. in c. pe. de censi. in ver. aliquot annis. dicēs q verbum aliquot
annis verificatur de duobus ⁊ verbū in diebus intelligitur de biduo.
ADDE Ro. cōsi. cccci. vbi ponit de teste q dicit q titi⁹ possedit per
plures ⁊ plures annos an possit saluari si titius solum possedit p qua
tuor menses licet annus quādoq ponatur p mense vt ibi p eum.
Anto. Francis. ¶ Adde q appellatiōe termini venit annus ⁊ iō si qs
pmisit facere in termino: vel aliqd est obligatus facere in termino nō
aūr declarato in q termio itelligit de termino āni. vt voluit Bar. l. l. iij.
in p̄n. in. iiij. vol. ff. de annu leg. ⁊ hr per Ro. in rub. ff. de arb. in. ij. col.
ADDE etiā q dies q̄nq ponit p anno ⁊ annus q̄nq p septimana
vt habet per gl. in c. tenere. xxxi. dist. ⁊ hr. xxxiij. q. ij. in c. hoc ipsum.
¶ Et qñ incipiat ann⁹ ⁊ quō cōputent āni dñi an a natiuitate: an a cir
cūcisione vel a purificatiōe vel ab icarnatiōe. vide p Ro. deci. liij. ⁊ deci.
cxi. Inn. ⁊ vide Spec. in ti. de loca. in. §. nūc aliqua. in v. xlj. vbi dicit q
in hoc qlibet seruat vsum suū ⁊ cōsuetudinē loci. Et adde ēt q dicat eē
tp̄s magnū vel paruū: qd voluit gl. Bal. ⁊ Alex. in l. i. in. §. qd aūt. in. i.
q. ff. de supsi. ⁊ Bal. in l. qcūq. in. j. q. C. de bo. q lib. ⁊ ɔcludit q itelligit
de tpe qd est necessariū ad negotiū de quo agit pagendū: ⁊ q dicat tp̄s
nō modicū. Dicas q dicat tp̄s q̄nq annorū vt voluit Spe. in tit. de cā
pos. ⁊ ppric. in p̄n. in v. verū in positiōe actoris. ⁊ hr p do. Car. in cle. i.
in. §. fi. in. iiij. q. de re. eccle. non ali. vbi dixit q modicū tp̄s in locatione
intelligit infra. x. annos. de quo videndū est per Alex. oino in l. si filio.
in. §. fi. ff. sol. ma. ⁊ p eūdē in cōsi. suo. xvi. in. iiij. parte cōsilioꝝ. Et adde
q si iste terminus: tp̄s simplr pferr intelligit de anno. vt in c. oi tpe. de
consecra. dist. iiij. Si ponatur terminus: tpa: in plurali: intelligitur de
duob⁹ annis: vt hic. tp̄s autē mediū intelligit de sex mensibus. de quo
vide per Bal. in l. vsure. C. de vsur. ⁊ per Alex. in l. sine prefinito. de pe.
i ¶ In l. fi. ff. de pe. Adde glo. i. in l. ⁊ puto. ff. de postu. ⁊ Specu. in titu.
de leg. in. §. supest. v. sed nūquid pōt ex aliqua cā. ⁊ Bal. in l. i. post prin.
C. de postu. ⁊ limita hoc s̄m Inno. in c. bone. de eta. ⁊ qua. quē sequitur
Imo. hic vt nō pcedat in interlocutoria p quā qs suspēdit ab officio ⁊
beneficio: qr illa durat donec satisfaciat. Limita etiā nisi iponat pena
depositiōis ab officio: qr semp intelligit in dubio talē penā esse ppetuo
translationem

impositam ſm glo.& vt in.c.j.l.dist.quas sequitur Do.ibi.in fi.dicẽs ꝙ in hoc sunt notãde: nec de facili reperiẽtur similes: & facit optie.c.scõm ea.dist.ſm eũ: vbi hoc idẽ repetit. Limita etiã vt habeat locũ in pena successiua, secus in momẽtanea pena.si cõdẽnatur ad certã quãtitatem pecunie vel similẽ penã: intelligit perpetua. Nã facta executione nõ recuperabit δʒ hu.

et alios oẽs hic. Archi.& doct. in d.c.j.l.di. allegat c.ad audiẽtiam. de cri.fal.
ADDE Bal. cõsi.clix. iij.lib. Anto. Frãcis.
¶Adde ꝙ i dubio pena δʒ esse imposita ita vt perpetuo duret: vt plene per Bal.q o optime declarat b in.l.si qs.in.§.si qs.ff.de adul. Et adde ꝙ pena imposita ad tp̃s in c dubio videt esse d remissa post tẽp e

translationem.de offi.lega. Et intelligo qñ pena fuit successiua. Si aũt pena erat momentanea qr condẽnauit in pecunia seu mulctauit tũc est perpetua.facit.l.illicitas.ff.de offic.presi. Si pena est apposita cũ cause cognitiõe: & tũc aut delictũ merebatur vt pena eẽt perpetua: & erit ꝑpetua. Idẽ ecõtra ar.in.l.si preses.ff.de pe. Et hoc fuit dictuʒ Odof.quẽ sequitur hic doc. In dubio vero intelligitur tp̃alis.arg.in.l.hẽ cause.ff.de suspec.tu.qδ voluit hic Jo.an.in nouel.qδ est notãdũ. facit.l.si de interpretatione.ff.de pe.& regula odia.& regula in penis.de reg.iur.lib.vj. Scdõ casu ꝑncipali qñ pena est apposita ꝓpter cõtumaciã[a] aut cõtumacia trãsiuit in specificũ delictum[b] tũc intelligitur perpetua exẽplũ in.c.ex tue.de cle.nõ resi. puta si clericus sit cõtumax in residẽdo in beneficio suo tũc pena ꝑuatiõis est perpetua. Aut nõ trãsiuit i specificũ crimẽ: & tũc si pena est momẽtanea[c] est perpetua: vt.ȝ.dixi: si successiua est tp̃alis[d] vt

l.fratres.& ibi Bar.per illũ tex.ff.de pe.& in.l.imperatores.ff.de postu. Adde tñ ꝙ Bal.in rubri.C.de ꝯdi.ob tur.cau.circa fi.dicit ꝙ si tẽpore quo quis imbusulabitur ad officiũ est bannitus & tp̃e quo extrahit ad officiũ est positus extra bãnũ & sic rebãnitus repellit ab officio. Et an pena trãseat ad successorẽ vel vniuersalẽ vel singularẽ habet per Bar. in.l.j.ff.de ꝑna.deli.& in.l.ex iudicioꝝ. post glo.ff.de accu.vbi ponit qñ mortuo accusato pena trãseat ad heredes vel successores.& hr̃ p Bal. in.l.cũ fundo.ff.de serui.rusti.predi.& per eũdẽ Bal.in.l.pe.in.x.col.C. de ꝯdi.inser.tñ regulariter pena nõ tenet aliũ ꝙ̃ autorẽ suũ vt in.l.sancimus.C.de pe.& traditur p Bald.in.l.j.in.v.op.C.de his que pe.noie.

a ¶Propter cõtumaciã. Adde Bal.in.d.l.j.C.de postu. Bald.in.l.si qs adulteriũ.§.j.ff.de adul. Do.post Jo.de fantu.in.c.Quis.in fi.de pe.in vj.& in.c.cõtumaces.in vlti.col.l.ui. Pan.de cast.cõsi.xxx.inci.in xpi &c. super primo quesito. Bal.in.d.l.j.C.de postu. Bal.in.l.ita demũ.ad fi. C.de ꝓcu.in aut.habita.in.x.col.C.ne fi.p pa.& in.l.acceptã.in.ix.col.v. ix.querit.C.de vsu.in.l.ij.quasi in fi.C.de libe.& eorum libe.in.l.ij.circa mediũ.C.de manu.vindi.in.l.puto.ff.fami.her.in aliquibus lecturis.& Inno.in.c.sicut.gl.j.post prin.de cohabi.cle.& mu.

b ¶In specificum delictum. Adde Hu.Imo.& Do.hic.

c ¶Momẽtanea. Adde q̃ dixi.ȝ.in alia apostilla super.l.fi.ff.de pe. facit ad hoc qδ no.in simili in.c.cõstitutus.p istũ de testi.in v.no. vltimo.

d ←Sebasti. Sapia. ¶Est tp̃alis. adde tex.in.l.si ideo in ꝑn.ff.de cui. Et vide ad hec que no.d.And.sicu.in cõsi.xxij.sapiẽtissimus in.ij. vol. Et vide Alex.cõtrarietatẽ in cõsi.cxj. põderatis verbis inquisitionis.in.j.vol.vbi tenet ꝙ vbi pena est apponenda arbitrio iudicis erit perpetua vel tp̃alis scdõm qualitatẽ delicti & ita est cõmunis. lʒ domi. And.siculus in loco prealleg.sentiat cõtrarium.& communem firmat Are.in.c.inquisitionis.de accusatio.

e ¶In dubio aũt. Uide ho.tex.in.l.si ideo.ff.de cui.& ibi Bart.in.l.cum filius.in ꝑn.ff.de v̈b.ob.& Bal.in.l.absentẽ.ff.de pe.& in.l.si superatus. ff.de pig.& in.l.papinianus.§.meminisse.ff.de inoffi.test.& in.l.j.in vlti. col.v̈.itẽ an cõdẽnatus.C.de cõfes.& istũ in.c.causis.in vlt.col.de re iud. & But.cõsi.xxix.qδ intellige nisi cõstaret de delicto exactius: qr tũc non procedit.d.l.si ideo.vt per gl.sing.in.l.ij.in v̈.absens.C.de cõtrar.iudi. tu.de qua facit festũ Bal.ibi.& in.l.ij.C.qbus res iud.non nocet.& in.l. ingenuũ.ff.de statu ho.& Jo.de ana.in.c.fraternitatis.in.v.col.de here. & est casus in.c.cum olim.de re iudi.ibi ei licet absenti &c.

f ¶Temporarij. Idem voluit Bal.in.l.si post tres.in.x.col.ff.si qs cau. ro.in repe.rubri.de arbi.in.xij.col.v̈.itẽ an sit statutum.& Bal.in.l.j.C. fine iur.ꝑn.& in.c.j.de pa.tenẽ.in ꝑn.in.v.col.v̈.sed hic quero.facit text. in.l.j.§.explicatores.ff.de effra.& l.ij.iũcta.l.pe.§.pena adt.ff.de cri.stel. & facit.l.si quis pena.& l.aliud.ff.de v̈b.sig.& l.mulcta.C.de modo mulc.& glo.in.c.inquisitionis.in ver.alioquin.de accusa.

g ¶In summa.vide Bal.in.l.j.vbi ho.tex.C.de his q lat.occul. Bar.in l.si.ff.vbi pupil.edu.debe. Imo.in.c.inqsitionis.in ꝑnc.ȷ.de accu. et ibi Ana.in ꝑn.allegat Inno.in.l.j.ff.de pu.iudi. Bald.in.c.j.§.iniur.de pa. iur.fir.in ꝑn.istũ in.c.cũ te.in.ij.col.de re iudi.& facit glo.fi.in.c.dictum xxxj.di.quã sequit iste in.c.tue.ꝓpe fi.de pe.facit Bal.in.l.incredibile in fi.eo.& tex.in.l.sacculari.§.sunt qdam.ff.de extraor.cri.& in.l.ij.C.de his q la.occul.in v̈.nõ ignaro iudice.ibi seuerissima cõmotione: qr v̈bũ seuerissima iportat mortẽ.l.j.cũ glo.C.ne lice.signũ salua.& facit.l.si qs adulterij.in ver.seuerissime.C.de adul.iuncta.l.castitatis.& l.Quis.eo. & glo.in.l.ij.C.de eunu.& in.l.cũ seruus.in v̈si.summo supplicio.ff.de cõdi.ob cau.& tex.in.d.l.ij.C.de his qui la.occul.in v̈.acerrima pena.et

appellatione acerrime venit pena mortis.tex.cũ gl.C.de sedi.ad idem tex.in.c.ad abolẽdã.circa mediũ.iuncto.c.excõicamus.de here.ibi debita aiaduersione.nã aiaduersio mortẽ cõprehẽdit: vt ꝓbat in.l.impuũ ff.de iuris.om.iu.& in.l.respiciendũ.in fi.ff.de pe.ad idẽ text.in.l.lex iul. §.hodie.in versi.extra ordinẽ.& in v̈.capite plecti debẽt.ff.ad.l.iul.repetun.vel idẽ in.l.q cuʒ maior.§.his demũ.in ver.iudicãti placuit.ff. de bo.li. facit qδ no.Bal.in.l.eos. §.sup his.in ver. extra no.C.δ ap.
ADDE tu alegan.cõsi.cxj. Lepo.cõsi.lxxij. Zacharias.
¶Adde tu ꝙ Alex.alle.ꝯsi.xj. qδ inci.põderatis v̈bis.colũ.iij. v̈.nec põt iudex. vol.j.ꝓbat ue directo ꝯtrariũ.dicit eñ ꝙ qñ pena venit imponẽda

e hic in tex.iuncta glo.in dubio aũt[e] an pena intelligatur inflicta ꝓ crimine vel cõtumacia.dic ꝙ ꝓ cõtumacia si ex ꝑuis gestis non põt haberi certitudo.ar.in.d.l.preses.iuncta.d.l.hẽ cause. ¶†Ad vnum aduerte qr vbi pena est apponẽda arbitrio iudicis dʒ esse tp̃alis. Alleg.ad hoc do.Cor.Alb. de rosa.allegantẽ.l.j.de fur.balne.& dixit alibi nõ
f esse illũ casum & põderabat ibi tex.in ver. tp̃arij[f]. Et scdõm hoc dictũ si est verũ põt colligi singularis limitatio ad omnia predicta vt pena simpliciter apposita per iudicem qui processit ex arbitrio sit tp̃alis vt sic restringat ad limites sue potestatis.ar.c.a nobis.ȷ.de sentẽ.excõ.c.j.iuncta glo.ȝ.e. Sed cõtra illam theoricam allego gl.no.insti.de
g iniur.§.in summa[g].que vult iudicem posse imponere penã capitalẽ in actione iniuriarum lʒ pena ibi sit arbitraria. ¶Item adduco tex.satis notabilem in materia iudicio meo in.l.sacrilegij.ff.ad l.iul.pecu.vbi tex.imponit ibi penã arbitrariam

iudicis arbitrio nõ dʒ iudex de pena mortis arbitrari p iura et rõnes per eũ alle. Sed ꝓ cõcor.doc.potes dicere ꝙ qñ iudicis arbitrio relinquit aliqua pena & tales sunt circũstãtie delicti: ꝙ ꝓ illo de iure vel cõsuetudine mors sequeretur: tunc põt iudex arbitrari penã mortis: aliõ secus per prealle.& ar.eius qδ hr̃ in.c.sicut dignũ.de homici.& in alleg. l.sacculari.§.sunt quedã predicta.ff.de extraor.cri.ita no.Bal.in.l.fin. de rerũ diui. Ang.in.l.miles.§.edictũ.ff.de testa.mili. Ant.de bu.in.c. de causis per istũ alleg.de offi.deleg.& ho.tex.pro hoc in.l.iij.§.j.iuncto §.pe.ff.de cri.stel.& scdõm hec saluat glo.in.l.sacrilegij.la.ij.in v̈.considerandũ.ff.ad.l.iul.pecu. que voluit ꝙ pena arbitraria seu extraordinaria nõ sit pena capitis.& Oldr.in.l.i.per illũ tex. Cõis tñ opi.est vt per istũ hic.ita dixit Lud.ro.in rub.ff.de arbi.ante mediũ.vbi etiã ad hoc alleg.no.per Bal.in.l.cõuenticulam.in.iij.col.C.de epis.& cle.

Anto. Fran. ¶An & qñ iudici est cõcessum arbitriũ imponẽdi penã an eius potestas extẽdat ad penã capitalẽ: hr̃ per gl.ordi.in.§.in summa & ibi plc.per Ang.are.insti.de iniu.& ibi glo.vr̃ tenere ꝙ in tali arbitrio cõcesso iudici circa penã imponẽdã: nũꝙ̃ veniat pena capitalis qδ vr̃ esse verũ nisi ȝ vilẽ ꝑsonã esset talis pena imponẽda: qr tunc etiã cõprehẽderet pena capitalis.ſm do.Flori.de setõ Petro de bono.in l.itẽ si obstetrix.in ꝑn.ff.ad.l.aqui.qñ aũt qs hʒ potestatẽ aiaduertẽdi in facinorosos hoies: δʒ habere oia: et que sunt meri imperij: vt in.l.j. in.§.fi.ff.de offi.eius cui man.est iurisdi.& in.l.congruit.ff. de offi.presi.
ADDE tñ ꝙ omne delictũ ex q̃ orit infamia vel aliud ex infamiã δʒ hr̃e in se aiaduersionẽ.l.j.§.itẽ solẽt.ff.de offi.ꝑfe.vr.est tñ verũ ꝙ pena dʒ imponi debita ꝓ delictis vt in.l.respiciẽdũ.ff.de pe.& alibi dicit ꝙ pena dʒ imponi ſm qualitatẽ culpe.vt in aut.oẽs.& ibi Bal.in vlt.not. C.cõia de succes.& est aduertẽdũ ꝙ pena δʒ esse arbitraria qñ a iure nõ reperit certa pena determinata.l.sanctio legũ.ff.de pe.& in.l. hodie. et ibi plc.p Alex.eo.ti.& hr̃ per gl.& Card.in cle.j.in.xij.col.de testa.& per Alex.in.l.si qs qδ.de iuris.om.iud.& per Spec.in ti.de accusa.in.§.j. in ver.demũ aũt & per Bal.in.l.j.C.ne ex deli.defunc.& per dñm Card. in cle.j.in.§.si quis.de statu mona.per.c.de causis.de offi.deleg.

¶Et adde ꝙ qñ dʒ imponi pena arbitraria illa dʒ esse similis pene q̃ in similibus delictis cõsueuit imponi etiã si sit pena mortis: vt per do. Anto.& Imo.in.d.c.de causis.& per Imo.in.c.ex his.de rescrip.& eundẽ in.l.ij.ff.de publi.iudi.& per Ro.in rub.ff.de arbi.& per Bal.in.l.& si seuerior.in.ij.col.C.de infami.& dicebat bal.in.c.j.§.iniuria.de pace iura.fir.in vsi.feu.ꝙ ꝓpter excessum facinoris & delicti põt extendi pena vsqʒ ad penã mortis inclusiue: qδ etiã voluit Imo.in.c.inquisitiõis.de accu.& dixit bal.in.l.j.C. de sacrosan.eccle.ꝙ ꝑnceps semper põt arbitrari penã mortis qñ pena est in eius arbitrio nõ statuta neqʒ determinata a lege: sed si statutũ diceret ꝙ ꝓ delicto sit pena centũ ducatorum vel alia arbitrio iudicis nõ intelligit de pena mortis: sʒ de alia similĩ ſm Bal.in.l.qcũqʒ.C.de ser.fugi.& in.l.cõuẽticulã.in.iiij.col.C.de epi. & cle.nisi forsan statutũ daret circa penã plenũ & liberũ arbitriũ iudici. qr tũc intelligeret etiã de pena mortis Quis in eo esset prius facta mẽtio de pena pecuniaria ſm Bal.in.l.& si post tres.ff.si qs cau.in.xiij.col. & per eũdẽ in cõsi.suo incip.francus cõfecit venenũ.vbi etiã dicit ꝙ ꝓ delictis nõ consummatis non potest iudex arbitrari penam capitis.

¶Et adde ꝙ pena capitis triplex est.s.mortis seruitutis & amissiõis ciuitatis vt per gl.in.l.hos accusare.ff.de accusa.& per Inno.in.c.qualiter & qñ.in.ij.col.de accusa.& ideo qñ fieret mẽtio de pena capitis posset iudex etiã eligere mitiorem aut eã quã putaret magis timeri citra tamẽ mortem ſm Inno.in.d.c.de causis.de offi.deleg.

a ⁓Sebasti. Sapia. ¶ Q. vniuersitas. vide Aret. in l. qui rome. §. scia. ff. de verbo. obliga.

b ¶ Sit ibi rector. Uide Archi. in c. sicut in vnaquaq. sup vbo: caste re-gat. xxi. q. ii. t bar. in l. si. in i. col. in ver. p quas psonas. ff. de colle. illici. But. in c. cũ oẽs. in pe. col. ɔ. e. t per istũ in c. i. in ii. no. j. de pcu. Car. in cle. i. in xii. col. v.

x. quero de regu-la. Bar. post glo. in l. nulli. in pnc. ff. qd cuiusq vni-uersi. nomi. bal. i rub. C. p socio. pꝰ pn. p istũ in c. ac-cedẽtes. in i. col. de rescrip. Car. cõsi. xxxiii. inci. in hac dubia qõne adde Inno. in c. dilecta. in pn. de exces. prela. t ibi Bu. in ii. col. ver. circa pmũ. sed ɔ Inn. in c. cũ non ignores. de prbẽ. tenuit bal. i aut. habita. l. xvi. col. v. scdo querit an vniuersitas. C. ne filiꝰ p pa. p quo fac gl. in c. vnico. in glo. fi. circa me. de scbisma. in. vi. t ibi Do. in fi. intelligit dictũ Inn. de capite speciali. gl. in d. c. vnico. intelligit de capite vniuersali: t istud dixit Imo. in c. statutũ. de cle. in. vi. vbi ad saluãdã opi. Inn. ab impu-gnatione Bal. intelligit Inn. de capite spãli. t dictũ Bal. pcedit in ca-pite gñali: puta epo vel papa. seqt Do. in d. c. statutũ. in fi. facit qd not. Cardi. in cle. pasto. v. vt illud. in ii. op. de re iudi. t qd no. Archi. in tra-ctatu de here. in. xv. char. in vsi. t qꝛ tãta est pemineñtia. Sed aduerte ꝙ Bald. in dicta aut. habita: vr sentire ꝙ ipsa maior pars collegii est lo-co capitis t sic nõ est cõtra Inn. sed supplebit sic ꝙ ipsa maior pars est loco capitis principalis sm Moder. hic. Tu adde Alex. in apostil. ad Bar. in d. l. si. in v. ero p quas psonas. vbi dicit bal. ibi limitare postea dicit ꝙ imo vr tenere ɔ Bar. tñ reuera bal. vr cõcludere ꝙ nõ cadit in intellectu ꝙ aliqua vniuersitas possit oĩno esse sine capite t sic vr tene-re ɔ Bar. in d. l. si. ꝙ collegiũ nõ põt esse sine plato actu t potẽtia: qꝛ ca-put est de esse corporis sm eũ. vñ tene intellectũ Imo. t do. p cõcordia. sed bal. ampliat dictũ Inn. vt etiã maior pars dicat caput. faciat qd vo-luit Bal. in l. i. in §. i. ff. qd cuiusq vniuer. nomi. in ver. extra glo. quero nũquid de eẽ collegii sit habere prelatũ. t not. in l. neratius. ff. de v. sig.

Zacharias. ¶ Adde tu p ɔcordia boñ doc. ꝙ dictũ Inn. in c. cũ nõ ignores. ɔ. alle. qd seqt Bar. in alle. l. fi. C. de colle. illi. t in l. nulli. in pn. ff. qd cuiusq vni. t Abb. in c. i. de pcu. cũ si. est in se verũ. si tñ intelligat loq de rectore spãli. vt qꝛ sit vniuersitas scholariũ sine rectore vel colle-giũ doctoꝝ absq priore. ita p moder. hic. Dictũ vo bal. dũ dicit vniuersi-tatẽ nõ posse esse sine capite itelligit de rectore vel capite vniuersali vt qꝛ absolute nullũ haberet superiorẽ. Hoc enĩ mõ vt voluit alle. bal. i aut. habita. col. xvi. v. scdo qrit. C. ne fi. p pa. t ibi vr repbẽdere dictũ Inn. de quo. ɔ. per c. nulla rõne. xciii. dis. ita no. Do. in c. vnico. in fi. de scbis-ma. lib. vi. idem post Jo. an. in c. statutũ. circa fi. de elec. eo. lib.

Anto. Frãcis. ¶ Circa hoc an collegiũ vel vniuersitas possit esse sine rectore. vide oĩno Bal. in aut. habita. in. xi. col. in vsi. scdo qrit. et in. xii. col. vbi dicit ꝙ collegiũ nõ dr dũ caret superiore vel plato: tñ ideo bal. in rub. C. p so. t Alex. post bar. in l. fi. de colle. illi. dicũt ꝙ collegiũ de ne-cessitate nõ dʒ habere caput: t ꝙ tũc p eo põt agere ptãs ciuitatis: qm collegii laicoꝝ nõ habẽtis caput potestas ciuitatis est caput t collegii clericorũ nõ habẽtis caput eps est caput: t vide etiã Alex. in l. ciuitas. si cer. peta. t Car. in cle. i. in prin. in q. fi. de regula.

7 trariũ: qd no. ad idẽ c. literas. de iura. cal. †Not.
a ꝙ vniuersitas[a] hʒ iurisdictionẽ in singulos de vni-uersitate ita ꝙ lʒ non possit qs sibiipsi legẽ impo-nere. l. pe. ff. de arbi. facit cap. si. de pe. t remis. Cũ vniuersitas vt corpꝰ põt imponere legẽ singulis de vniuersitate t subditis corpori. Pro hoc facit c. irrefragabili. de offi. or. t p hoc põt inferri ad in-tellectũ. l. fi. C. de iuris. om. iudi. Nã vniuersitas lʒ nõ habeat rectorẽ põt sibi legẽ imponere. nam ad esse vniuersitatis necessario nõ requirit ꝙ sit sibi
b rector.[b] facit. l. i. ff. qd cuiusq vniuer. t not. Inno.
8 in c. cum nõ ignores. de prbẽ. ¶ †In gl. i. in fi. nõ
c intelligas ꝙ semp admonitio debeat esse trina[c] quinimo in actibus extraiudicialibus sufficit re-
d gulariter vna monitio.[d] vt est tex. cũ gl. in c. si eps xviii. dist. t in cle. i. de here. t per Inno. in c. ad pe-titionẽ. de ac. dicam in c. cõsuluit. de offi. dele. t in c. i. de sup. neg. pla. vide Bart. in l. si finita. §. iul. ff. de dã. infec. t gl. in cle. i. ne deci. ¶ In glos. ii. in fi. glo. vult refricare in dubiũ id de quo non fuit hic oppositũ. nõ enĩ cõquerebat hic de breuitate ter-
e mini:[e] vñ iste terminꝰ erat satis cõpetens qꝛ solũ erat pfugus vt qs recederet a ptinacia sua t pare-ret superiori: aliud est in termino pfigo ad appel-
9 landũ. †nec intelligas fi. glo. ꝙ ab isto statuto po-tuit appellari qꝛ a pena legis nõ appellat vt dixi in c. qꝛ nos. de app. t no. in l. si qua pena. ff. de vb.
f sig. nec a pena[f] statuti cõis appellat. vt not. Bart.
10 in l. oẽs populi. prealleg. t dixi in c. i. ɔ. eo. ¶ †In glo. iii. in fi. no. bene finẽ glo. cuius est sola ꝙ si pe-
g na[g] imponit ppter crimẽ intelligit ppetua secꝰ si ppter cõtumaciã: t hoc fuit de mẽte Inn. hic. Sʒ distinguẽdo latius post dicta doc. ꝙ aut in appo-sitione pene exprimit tps t standũ est tpi statuta
h ar. a ɔtrio in l. sine pfinito.[h] ff. de pe. Aut tps nõ est determinatũ: t tñ aut fuit dictũ ꝙ pena esset tpa-lis: sed aliter non fuit determinatũ t intelligit ꝙ duret decẽnio. vt est tex. no. i. d. l. sine pfinito. Aut simplr pena fuit apposita: t tũc aut ppter crimen aut ppter cõtumaciã. Pmo casu aut fuit apposi-ta sine cause cognitiõe puta p interlocutoriã iudi-cis: t sic intelligit tpalis t durat durãte offõ iudi-cis: vñ si iudex sine cause cognitiõe interdixit ali-cui exercitiũ artis sue intelligit ille interdictꝰ du-rãte offõ interdictoris. vt est text. no. sm cõem in-
i tellectũ in l. si. ff. de pe.[i] Idem no. Inno. in c. quod

non pos. t in l. nã ita diuus. in iii. col. ff. de adop. Inn. in l. ex consensu §. si. in antepe. col. ff. de appel. t in l. si finita. §. si plures. in. viii. col. ff. de dã. infec. t bal. in l. perẽptoriũ. ff. de iud. t in aut. item nulla cõitas. post prin. C. de episc. t cleri. t in l. si. in. xv. col. in v. iiii. quero. C. de edic. diui adria. tollen. t in c. i. in. v. col. v. quero vtrum in denuntiatione. de mili. vasa. qui ɔtra. est.

Et h amplia vt pcedat etiã in citatione iudiciali que nõ fit litigatoribus. ita colligitur ex gl. i cle. i. de hereti. et ibi Car. t l. c. si eps. hic allegato. t in c. si cõtra vnũ. de offi. leg. in vi. t p doc. l. c. cũ causa de offi. dele. Bal. in l. fin. §. cũ igit. in vii. colũ. C. de iur. delibe. faciat glo. in cle. i. in v. citatiões. de iud. Arch. c. nõ ita. ii. q. vi. Bu. t istum in c. ppofuisti. de foro cõpe. t Fed. consi. xxvii. Limita tamẽ hoc nouem modis de quibus hic per Moder. t maxime per do. Feli.

c ¶ Esse trina. Uide per oẽs post Inn. in c. ad petitionẽ. de accusa. per Bart. in l. si finita. §. iulianus. ff. de dã. infec. p oẽs in c. cõsuluit. de offic. deleg. in l. tres denũtiationes. C. quõ t qñ iudex. per Host. t But. in c. si. de do. t cõtu. t ibi Abb. in vlt. col. in v. vlt. hic quero post Host. cum aliis si. ibi per doc. adductis. Adde eundẽ Abb. cõsi. vii. ii. lib.

d ¶ Una monitio. Adde gl. in cle. i. in v. factã. in fi. de deci. t ibi Imo. in x. col. t Car. in. xxv. q. t no. Jo. an. in c. ego. N. sup v. vocatus. de iureiur. t ibi But. t istum t est gl. in c. cupiẽtes. in. §. qd si per. xx. in vsi. pposita. de elec. lib. vi. t ibi no. in penul. col. v. t no. istã glo. t per Inno. in c. cum nobis olim. in gl. inci. sed nunquid eo ipso. de elec. But. in c. tua nos. de testi. bar. in l. qui rome. §. coheredes. t. §. scia. ff. de vbo. obli. Ro. in l. si ex legati. in pn. eo. ti. t cõsi. cccc xxvii. incip. ol potẽtis. per glo. ordi. in l. si tpa. C. de fide instru. lib. xi. t in l. de pupillo. §. si quis ipsi pretori. ff. de ope. no. nun. bal. in l. qui crimẽ. in. viii. col. v. octauo qrit. C. qui accusa.

e ¶ De breuitate termini: dicam in c. i. de dilationi.

f ¶ A pena. Dicam in c. super his. de accu. post glo. istum t Ana.
ADDE Roma. singu. suo. fo. 5.

g ⁓Sebasti. Sapia. ¶ Q. si pena. Circa hãc gl. querit Bal. hic vtrum cõfinatus vsq ad certũ tps post illud tps possit domũ redire sine sñia declaratoria. t cõcludit ꝙ sic. t idẽ tenet in pemio feudoꝝ. §. hec aũt tria. t in l. actione. §. labeo. per illũ tex. ff. p socio. t sequitur Francis. cremẽsis in singu. xlviii. consuluimus. idem tenet Bal. in consi. xxiiii. casus talis lis est. sm impressionem brixiensem.

h ¶ Sine pfinito. Uide Bar. ibi t Bal. in l. i. post pr. in. C. de postu. t text. in l. inter illa. §. si. ff. de v. sig. t gl. vbi si dicat faciã in diebꝰ intelligatur de biduo t glo. in l. eũ q calendis. ff. de vb. ob. H. t Bal. in l. vsure. C. de vsu. vbi si dr p multa tpa intelligit de duobꝰ ãnis. tex. in l. excipiunt. ff. ad sillei. vbi sm cõem intellectũ si dr nõ multũ tps itelligit p sex mẽses tex. t ibi Bart. in l. iii. §. si ita. ff. de an. leg. vbi si dr de tribus terminis: intelligitur de tribus annis. de quo per Ro. in d. l. eum qui calendis. facit gl. in c. pe. de censi. in ver. aliquot annis. dicẽs ꝙ verbum aliquot annis verificatur de duobus t verbũ in diebus intelligitur de biduo.
ADDE Ro. cõsi. cccci. vbi ponit de teste q dicit ꝙ titiꝰ possedit per plures t plures annos an possit saluari si titius solum possedit p qua-tuor menses licet annus quãdoq ponatur p mense vt ibi p eum.
Anto. Francis. ¶ Adde ꝙ appellatiõe termini venit annus t ideo si qs pmisit facere in termino: vel aliqd est obligatus facere in termino nõ alr declarato in q termio itelligit de termino ãni. vt voluit Bar. i. l. iii. in pn. in. iiii. vol. ff. de annu leg. t hr per Ro. in rub. ff. de arb. in. ii. col.
ADDE etiã ꝙ dies qñq ponit p anno t annus qñq p septimana vt habet per gl. in c. tenere. xxxi. dist. t hr. xxxiii. q. ii. in c. hoc ipsum.
¶ Et qñ incipiat annꝰ t quõ cõputent ãni dñi an a natiuitate: an a cir-cũcisione vel a purificatiõe vel ab icarnatiõe. vide p Ro. deci. lxii. t dei. cxi. Inn. t vide Spec. in ti. de loca. in. §. nũc aliqua. in v. xli. vbi dicit ꝙ in hoc quilibet seruat vsum suũ t cõsuetudinẽ loci. Et adde ẽt ꝙ dicat cẽ tps magnũ vel paruũ: qd voluit gl. Bal. t Alex. in l. i. in. §. qd aũt. in. i. q. ff. de supfi. t Bal. in l. qcũq. in. i. q. C. de bo. q lib. t ɔcludit ꝙ itelligit de tpe qd est necessariũ ad negotiũ de quo agit pagendũ: t ꝙ dicat tps nõ modicũ. Dicas ꝙ dicat tps qnq annorũ vt voluit Spe. in tit. de cã pos. t ppte. in pn. in v. verũ in positiõe actoris. t hr p do. Car. in cle. i. in. §. si. in. iiii. q. de re. eccle. non ali. vbi dixit ꝙ modicũ tps in locatione intelligit infra. x. annos. de quo videndũ est per Alex. oĩno in l. si filio. in. §. si. ff. sol. ma. t p eũdẽ in cõsi. suo. xvi. in. iiii. parte cõsilioꝝ. Et adde ꝙ si iste terminus: tps simplr pfert intelligit de anno. vt in c. oi tpe. de consecra. dist. iiii. Si ponatur terminus: tpa: in plurali: intelligitur de duobꝰ annis: vt hic. tps autẽ mediũ intelligit de sex mensibus. de quo vide per Bal. in l. vsure. C. de vsur. t per Alex. in l. sine prefinito. de pe.

i ¶ In l. si. ff. de pe. Adde glo. i. in l. t puto. ff. de postu. t Specu. in titu. de leg. in. §. supest. v. sed nũquid põt ex aliqua cã. t Bal. in l. i. post prin. C. de postu. t limita hoc sm Inno. in c. bone. de eta. t qua. quẽ sequitur Imo. hic vt nõ pcedat in interlocutoria p quã qs suspẽdit ab officio t beneficio: qꝛ illa durat donec satisfaciat. Limita etiã nisi iponat pena depositiõis ab officio: qꝛ semp intelligit in dubio talẽ penã esse ppetuo

translationem

impositam scdm glo. et vt in c.j.l.dist. quas sequitur Do. ibi in fi. dicens q in hoc sunt notãde: nec de facili reperientur similes: et facit optie. c. scdm ea. dist. scdm eu: vbi hoc idem repetit. Limita etiã vt habeat locũ in pena successiua. secus in momentanea pena. si condenatur ad certã quãtitatem pecunie vel similem penã: intelligit perpetua. Nã facta executione nõ recuperabit sz bu.

et alios oes hic. Archi. et doct. in d.c.j.l.di. allegãt c. ad audientiam. de cri. fal. ADDE Bal. cons. xlix. iij. lib. Anto. Fracis. ¶ Adde q in dubio pena di esse imposita ita vt perpetuo duret: vt plene per Bal. q optime declarat h in l. si q[ui]s in §. si q[ui]s ff. de adul. Et adde q pena imposita ad tps in dubio videt esse remissa post tep[a]

translationem. de offi. lega. Et intelligo qñ pena fuit successiua. Si aũt pena erat momentanea qr condenauit in pecunia seu mulctauit tũc est perpetua. facit l. illicitas. ff. de offic. presi. Si pena est apposita cũ cause cognitiõe: et tũc aut delictũ merebatur vt pena eet perpetua: et erit pperpetua. Idem ecõtra ar. in l. si preses. ff. de pe. Et hoc fuit dictum Odof. quem sequitur hic doc. In dubio vero intelligitur tpalis. arg. in l. he cause. ff. de suspec. tu. qd voluit hic Jo. an. in nouel. qd est notãdũ. facit l. si de interpretatione. ff. de pe. et regula odia. et regula in penis. de reg. iur. lib. vj. Scdo casu pncipali qñ pena est apposita pp̄ter cõtumaciã[a] aut cõtumacia trãsiuit in specificũ delictum[b] tũc intelligitur perpetua exẽplũ in c. ex tue. de cle. nõ resi. puta si clericus sit cõtumax in residẽdo in beneficio suo tũc pena priuatiõis est perpetua. Aut nõ trãsiuit l specificũ crimẽ: et tũc si pena est momẽtanea[c] est perpetua: vt. s. dixi: si successiua est tpalis[d] vt

l. fratres. et ibi Bar. per illũ tex. ff. de pe. et in l. imperatores. ff. de postu. Adde tñ q Bal. in rubri. C. de cdi. ob tur. cau. circa fi. dicit q si tẽpore quo quis imbusulabitur ad officiũ est bannitus et tpe quo extrahit ad officiũ est positus extra bãnũ et sic rebãnitus repellit ab officio. Et an pena trãseat ad successorẽ vel vniuersalẽ vel singularẽ habet per Bar. in l. j. ff. de priua. deli. et in l. ex iudiciorũ. post glo. ff. de accu. vbi ponit qñ mortuo accusato pena trãseat ad heredes vel successores. et ht p Bal. in l. cũ fundo. ff. de serui. rusti. predi. et per eũdẽ Bal. in l. pe. in x. col. C. de cdi. inser. tñ regulariter pena nõ tenet aliũ q autorẽ suũ vt in l. sancimus. C. de pe. et traditur p Bald. in l. j. in v. op. C. de his que pe. noie.

a ¶ Propter cõtumaciã. Adde Bal. in d. l. j. C. de postu. Bald. in l. si qs adulteriũ. §. j. ff. de adul. Do. post Jo. de fantu. in c. q̃uis. in fi. de pe. in vj. et in c. cõtumaces. in vlti. col. l. di. Pau. de cast. cons. xxx. inci. in xpi re. super primo quesito. Bal. in d. l. j. C. de postu. Bal. in l. ita demũ. ad fi. C. de pcu. in aut. habita. in x. col. C. ne fi. p pa. et in l. acceptã. in ix. col. v. xix. querit. C. de vsu. in l. ij. quasi in fi. C. de libe. et eorum libe. in l. ij. circa mediũ. C. de manu. vindi. in l. puto. ff. fami. her. in aliquibus lecturis. et Inno. in c. sicut. gl. j. post prin. de cohabi. cle. et mu.

b ¶ In specificum delictum. Adde Hu. Inno. et Do. hic.

c ¶ Momẽtanea. Adde q dixi. s. in alia apostilla super l. si. ff. de pe. facit ad hoc qd no. in simili in c. cõstitutus. p istũ de testi. in v. no. vltimo.

d Sebasti. Sapia. ¶ Est tpalis. adde tex. in l. si ideo in pn. ff. de cui. cti. Et vide ad hec que no. d. And. sicu. in cons. xxiij. sapiẽtissimus in ij. vol. Et vide Alex. cõtrarietatẽ in cons. cxi. põderatis verbis inquisitionis. in j. vol. vbi tenet q vbi pena est apponenda arbitrio iudicis erit perpetua vel tpalis scdm qualitatẽ delicti et ita est cõmunis. lz domi. And. siculus in loco prealleg. sentiat cõtrarium. et communem firmat Are. in c. inquisitionis. de accusatio.

e ¶ In dubio aũt. Vide ho. tex. in l. si ideo. ff. de cui. et ibi Bart. in l. cum filius. in pn. ff. de vb. ob. et Bal. in l. absentẽ. ff. de pe. et in l. si superatus. ff. de pig. et in l. papinianus. §. meminisse. ff. de inoffi. test. et in l. j. in vlti. col. v. itẽ an cõdẽnatus. C. de cõfes. et istũ in c. causis. in vlt. col. de re iud. et But. cons. xxix. qd intellige nisi cõstaret de delicto exactis: qr tũc non procedit. d. l. si ideo. vt per gl. sing. in l. ij. in v. absens. C. de cõtrar. iudi. tu. de qua facit festũ Bal. ibi. et in l. ij. C. qbus res iud. non nocet. et in l. ingenuũ. ff. de statu ho. et Jo. de ana. in c. fraternitatis. in v. col. de here. et est casus in c. cum olim. de re iudi. ibi ei licet absenti et c.

f ¶ Temporarij. Idem voluit Bal. in l. si post tres. in x. col. ff. si qs cau. ro. in repe. rubri. de arbi. in xij. col. v. itẽ an sit statutum. et Bal. in l. j. C. sine ius. pn. et in c. j. de pa. tenẽ. in pn. in v. col. v. sed hic quero. facit tex. in l. j. §. explicatores. ff. de effra. et l. ij. iũcta l. pe. §. pena aũt. ff. de cri. stel. et facit l. si qua pena. et l. aliud. ff. de vb. sig. et l. multa. C. de modo mulc. et glo. in c. inquisitionis. in ver. alioquin. de accusa.

g ¶ In summa. vide Bal. in l. j. vbi ho. tex. C. de his q lat. occul. Bar. in l. si. ff. vbi pupil. edu. debe. Imo. in c. inqsitionis. in pnc. J. de accu. et ibi Ana. in pn. allegat Imo. in l. j. ff. de pu. iudi. Bald. in c. j. §. iniur. de pa. iur. fir. in pn. istũ in c. cũ te. in ij. col. de re iudi. et facit glo. fi. in c. dictum lxxxj. di. quã sequit iste in c. tue. ppe fi. de pe. facit Bal. in l. incredibile in fi. co. et tex. in l. saccularij. §. sunt qdam. ff. de extraor. cri. et in l. ij. C. de his q la. occul. in v. nõ ignaro iudice. ibi seuerissima cõmotione: qr v hñ seuerissima iportat mortẽ. l. j. cũ glo. C. ne lice. signũ salua. et facit l. si qs adulterij. in ver. seuerissime. C. de adul. iuncta l. castitatis. et l. q̃uis. co. ti. et glo. in l. ij. C. de eunu. et in l. cũ seruus. in v. si. summo supplicio. ff. de cõdi. ob cau. et tex. in d. l. ij. C. de his qui la. occul. in v. acerrima pena. et

appellatione acerrime venit pena mortis. tex. cũ gl. C. de sedi. ad idem tex. in c. ad abolẽdã. circa mediũ. iuncto c. excõicamim[us]. de here. ibi debita aiaduersione. nã aiaduersio mortẽ cõprehẽdit: vt pbat in l. impiũ. ff. de iuris. om. iu. et in l. respiciendũ. in fi. ff. de pe. ad idẽ tex. in l. lex iul. §. hodie. in vers. extra ordinẽ. et in v. capite plecti debẽt. ff. ad l. iul. repe

tun. vel idẽ in l. q cuz maior. §. his demũ. in ver. iudicãti placuit. ff. de bo. li. facit qd no. Bal. in l. cos. §. sup his. in ver. extra no. C. d ap. ADDE tu ale xan. cons. cxi. Cepo. cons. lxxij. Zacharias. ¶ Adde tu q Alex. alle. cons. xi. qd inci. põderatis vbis. colũ. iij. v. nec pot iudex. vol. j. pbat de directo ctrariũ. dicit enĩ q qñ pena venit imponẽda

e hic in tex. iuncta glo. in dubio aũt[e] an pena intelligatur inflicta p crimine vel cõtumacia. dic q p cõtumacia si ex prius gestis non pot haberi certitudo. ar. in d. l. preses. iuncta d. l. he cause. ¶ † Ad

11 vnum aduerte qr vbi pena est apponẽda arbitrio iudicis dz esse tpalis. Alleg. ad hoc do. Car. Alb. de rosa. allegantẽ. l. j. de fur. balne. et dixit alibi nõ

f esse illũ casum et põderabat ibi tex. in ver. tparij[f]. Et scdm hoc dictũ si est verũ pot colligi singularis limitatio ad omnia predicta vt pena simpliciter apposita per iudicem qui processit ex arbitrio sit tpalis vt sic restringat ad limites sue potestatis. ar. c. a nobis. j. de sentẽ. excõ. c. i. iuncta glo. s. e. Sed cõtra illam theoricam allego gl. no. insti. de

g iniur. §. in summa[g]. que vult iudicem posse imponere penã capitalẽ in actione iniuriarum lz pena ibi sit arbitraria. ¶ Item adduco tex. satis notabilem in materia iudicio meo in l. sacrilegij. ff. ad l. iul. pecu. vbi tex. imponit ibi penã arbitrariam

iudicis arbitrio nõ dz iudex de pena mortis arbitrari p iura et rõnes per eũ alle. Sed p cõcor. doc. potes dicere q qñ iudicis arbitrio relinquit aliqua pena et tales sunt circũstãtie delicti: q p illo de iure vel cõsuetudine mors sequeretur: tunc pot iudex arbitrari penã mortis: alias secus per prealle. et ar. eius qd ht in c. sicut dignũ. de homici. et in alleg. l. saccularij. §. sunt quedã predicta. ff. de extraor. cri. ita no. Bal. in l. fin. de rerũ diui. Ang. in l. miles. §. edictũ. ff. de testa. mili. Ant. de bu. in c. de causis per istũ alleg. de offi. deleg. et ho. tex. pro hoc in l. iij. §. i. iuncto §. pe. ff. de cri. stel. et scdm hec saluat glo. in l. sacrilegij. la. ij. in v. considerandũ. ff. ad l. iul. pecu. que voluit q pena arbitraria seu extraordinaria nõ sit pena capitis. et Oldr. in l. j. per illũ tex. Cõis tñ opi. est vt per istũ hic. ita dixit Lud. ro. in rub. ff. de arbi. ante mediũ. vbi etiã ad hoc alleg. no. per Bal. in l. cõuenticulam. in iij. col. C. de epis. et cle.

Anto. Fran. ¶ An et qñ iudici est cõcessum arbitriũ imponẽdi penã an eius potestas extẽdat ad penã capitalẽ: ht per gl. ordi. in §. in summa et ibi ple. per Ang. are. insti. de iniu. et ibi glo. vr tenere q in tali arbitrio cõcesso iudici circa penã imponẽdã: nũq venIat pena capitalis qd vr esse verũ nisi s vilẽ psonã esset talis pena imponẽda: qr tunc etiã cõprehẽderet pena capitalis. scdm do. Flori. de scto Petro de bono. in l. itẽ si obstetrix. in pn. ff. ad l. aqui. qñ aũt qs hz potestatẽ aiaduertẽdi in facinorosos homĩes: dr habere oia: et que sunt meri imperij: vt in l. j. in §. si. ff. de offi. eius cui man. est iurisdi. et in l. congruit. ff. de offi. presi. ADDE tñ q omne delictũ ex q orit infamia vel aliud ex infamiã dr hre in se aiaduersionẽ. l. j. §. itẽ solet. ff. de offi. pfe. vi. est tñ verũ q pena dz imponi debita p delictis vt in l. respiciẽdũ. ff. de pe. et alibi dicit q pena dz imponi scdm qualitatẽ culpe. vt in aut. oẽs. et ibi Bal. in vlt. not. C. cõia de succes. et est aduertẽdũ q pena di esse arbitraria qñ a iure nõ reperit certa pena determinata. l. sanctio legũ. ff. de pe. et in l. hodie. et ibi ple. p Alex. eo. ti. et ht per gl. et Card. in cle. j. in xij. col. de testa. et per Alex. in l. si qs qd. de iuris. om. iud. et per Spec. in ti. de accusa. in §. j. in ver. demũ aũt et per Bal. in l. j. C. ne ex deli. defunc. et per dñm Card. in cle. j. in §. si quis. de statu mona. per c. de causis. de offi. deleg.

¶ Et adde q qñ dz imponi pena arbitraria illa dz esse similis pene q in similibus delictis cõsueuit imponi etiã si sit pena mortis: vt per do. Anto. et Imo. in d. c. de causis. et per Imo. in c. ex his. de rescrip. et eundẽ in l. ij. ff. de publi. iudi. et per Ro. in rub. ff. de arbi. et per Bal. in l. et si seuerior. in iij. col. C. de infami. et dicebat bal. in c. j. §. iniuria. de pace iura. fir. in vsi. feu. q pp̄ter excessum facinoris et delicti pot extendi pena vsq ad penã mortis inclusiue: qd etiã voluit Imo. in c. inquisitiõis. de accu. et dixit bal. in l. j. C. de sacrosan. eccle. q pnceps semper pot arbitrari penã mortis qñ pena est in eius arbitrio nõ statuta neq determinata a lege: sed si statutũ diceret q p delicto sit pena centũ ducatorum vel alia arbitrio iudicis nõ intelligit de pena mortis: sz de alia simili scdm Bal. in l. qcũq. C. de ser. fugi. et in l. cõuẽticulã. in iiij. col. C. de epi. et cle. nisi forsan statutũ daret circa penã plenũ et liberũ arbitriũ iudici. qr tũc intelligeret etiã de pena mortis q̃uis in eo esset prius facta mẽtio de pena pecuniaria scdm Bal. in l. et si post tres. ff. si qs can. in xiij. col. et per eũdẽ in cons. suo incip. francus cõfecit venenũ. vbi etiã dicit q p delictis nõ consummatis non potest iudex arbitrari penam capitis. ¶ Et adde q pena capitis triplex est. s. mortis seruitutis et amissiõis ciuitatis vt per gl. in l. hos accusare. ff. de accusa. et per Inno. in c. qualiter et qñ. in ij. col. de accusa. et ideo qñ fieret mẽtio de pena capitis posset iudex etiã eligere mitiorem aut eã quã putaret magis timeri citra tamẽ mortem scdm Inno. in d. c. de causis. de offi. deleg.

a Sebasti. Sapia. ¶ De qōne. Adde ꝙ snīa lata nō requisito cōsilio illius qui requiri debebat snīa est nulla: vt late tradit per Abb. ⁊ alios in.c.si pro debilitate. J. de offi. deleg.

b ¶ Cū in. quē sequitur. Adde glo. fi. in.c. nō est. de consue. in vlti. col. ⁊ ibi Do. ⁊ late Jo. an. in addi. Spe. in ti. de requisi. cōsi. §. j. vers. vt aūt. Bal. in.l. j. §. si plures. in. viij. col. v. iiij. quero. ff. de exer. ⁊ Bal. in rub. C. co. in. ij. col. in vers. vt aūt hec materia liqueat vbi latissime per eū ⁊ p istū in.c. ad apostolicā. in fi. de regu. ⁊ i.c. cū olim. in. iij. col. de arbi. et in disputa. sua inci. augerius in xxv. col. v. moueor pncipaliter. ⁊ in.c. cū in veteri. in. iij. no. ⁊ in. vij. ⁊ in vers. scdo qrit et in glo. j. de cle. Jo. and. in regu. nullus ex consil. in. iij. col. in mercu. de reg. iur. in vj. ⁊ Archi. in.c. obeūtibus. lxiij. dist. cū alijs concorpositis ibi p doc. ⁊ vide h plene p Moder. et rotam in titu. de rescri. dec. lxxiij. in antiquis. inci. not. ꝙ vbi. ⁊ istū in.c. nō pōt. in fi. de reg. iu. ⁊ Ang. in. §. emphyteosis. el. ij. per illuz tex. i aut. de alie. ⁊ emphyteo.
Zacharias.

c ¶ Dz expectari successor. Dictu ꝙ sicut expressio nois appellatiui nō attēdit ita ꝙ successor debeat expectari quādo ex aliqua alia cōiectura spāli colligit ꝙ sit dispositio psonalis. ita not. iste in.c. qm̄ abbas. qd alleg. ⁊ in.c. reqsisti. in v. no. ⁊ in.c. nouit col. fi. de offi. leg. ⁊ in consi. xciiij. in cip. in qōne q̄ ad presens. vol. ij. et Bar. in.l. pe. col. j. ff. de stip. seruo. a not. ⁊ Do. in.c. si gratiose. col. ij. iij. de rescrip. lib. vj. ita nec si sub nomine dignitatꝭ. p̄dī. cōcurrētibꝰ. Jta no. Do. in.c. ij. per glos. ibi in ver. expsserit: de testa. li. vj. q̄ dicit ꝙ officiū executoris alicui sub nole dignitatis iniūctū nō porrigit ad successorem: qꝛ propter affectionem persone illud factum videtur.

et tñ narratiue subijcit ꝙ qñq3 fuit imposita pena mortis. vñ forte illud dictū Alberi. nō est verū. Et tex. quē allegat dz restringi in casu suo: vel saltem dare hāc limitationē vt pcedat vbi ius in speciali crimine imponit penā arbitrio iudicantis. Quasi ius tunc senserit de pena tpali: qꝛ sciuisset imponere penā ppetuā. Sz vbi ius specifice nō disponit de crimine indubie credo ꝙ pena possit eē perpetua: nā de iure canonico modicas habemus penas expressas p criminibus. Vñ successit arbitrio iudicū: vt in.c. de causis. de off. dele. Vñ iudex dz arbitriū suū3 informare fm penas statutas in similibus criminibus: vt in.c. tue. de penis. vbi dicitur ꝙ p magnis sceleribus dz imponi pena depositionis. Jtē facit qꝛ pena est apponēda fm q̄litatem ⁊ quātitatē criminis. vt in.c. nō afferamus. xxiiij. q. j. ⁊ in.l. respiciēdū. ff. de penis. et hec duo iura multū faciūt cōtra dictum Alberici ⁊c.

1 ¶ Canonici nō possunt tollere statuta honorabilia ecclesijs.

2 Prebēde minuunt: si redditus eccle minuūtur.

3 Actus si debet explicari cū cōsensu alicuius qui nō vult vel nō potest cōsentire: an possit explicari sine illo consensu.

4 Periculū qñ timet ex dilatione actus pōt explicari sine aliquo cōsilio qui als esset necessarius.

5 Cōsilium vel cōsensus si dz haberi in aliquo actu explicando: si nō interueniāt an vitietur actus.

Ex parte. Non vz statutū p qd diuinus cultus sine causa diminuitur etiā si super hoc intercesserit in forma cōi pape cōfirmatio. Uel specialius. Nō possunt canonici sine causa rōnabili restringere numerū canonicorum seu numerū p̄bēdarū. Jn p̄ma narrat factū corrigendū. Jn scda corrigit. scda ibi: volētes. ¶ Casus literalis. Eduē. canonici vt maioribus redditibus abūdarēt numerū p̄bēdarū in eccle. Eduē. ab antiquo statutū restringerūt l3 redditus ipsorū non fuerint diminuti. Significauit hoc eps eduē. dño pa. Nolēs igit pa. cultū diuini numinis diminui sed potius augmētari: mādat qbusdā vt antiquū numerū faciāt in ecclesia eduē. seruari: ⁊ si quas p̄bēdas a tpe vltimi statuti vacasse inuenerint: psonis idoneis cōferāt de cōsilio epi nō obstante aliq̄ cōstitutione super hoc a canonicis ipsis facta vel confirmatione a se. aplica. Ber. ¶ † No. j. ꝙ canonici nō possunt tollere statuta honorabilia ecclesijs. ⁊ tex. iste loquit indistincte ⁊ intellige etiā de antiqs statutis que antiqui canonici fecerūt. pro hoc facit qd no. Jnno. in.c. accedentibus. de priui. ¶ † Not. ij. arg. opti. a cōtrario sensu iuncta gl. ij. ꝙ data diminutione redditui3 possunt canonici etiā sine autoritate pape restringere numerū prebendarū ita ꝙ prebēde suppresse nō censebuntur amplius vacare. Et intelligo ꝙ hoc faciāt cū autoritate epi: vt plene dixi in.c. cū accessissent. s. co. ¶ No. ꝙ in actus dispōne qñq3 requirit cōsilium tertij. vñ papa hoc cōmisit istis delegatis: vt cōferāt prebēdas vacātes cū ɔsilio epi. ¶ † Circa qd querit de qōne[a] que pōt quotidie cōtingere qd si iste qui h3 prestare cōsiliū nō vult cōsulere vel sit mortuus vel absens nō possit mādatarius pcedere ad actꝰ cōsummationē cōsilio nō habito. Vnc. quē seqtur[b] hic Jo. an. ⁊ clarius in.c. j. ne sede vac. lib. vj. in effectu sic distiguit: ꝙ aut ille est mortuꝰ: ecōsic si expresso noīe ppno hec potestas cōsulendi fuit sibi attributa expirat mandatum ex quo non potest seruari forma: sed debet expectari secunda iussio. argu. in.l. diligenter. ff. man. ⁊ in.c. cum dilecta. de rescrip. Si vero fuit expressum nomen dignitatis dz expectari successorᶜ. ar. in.c. quoniam abbas. de offi. deleg. Jdem dicemus si est absens ita ꝙ cōsilium nō pōt requiri. Si vō est presens ⁊ vult cōsulere vel est absens ⁊ nō vult venire seu cōsilium prestare ⁊ pōt mādatarius pcedere sine cōsilio. Pro hoc ho. tex. in.c. cū in veteri. de ele. Sed contra primū mēbrū facit.c. j. ne se. vacā. lib. vj. vbi dicitur ꝙ si capitulum habet cōferre beneficia cū cōsilio epi si eps est mortuus vel longe absens potest capitulū beneficia cōferre. Solu. dicit Cōpo. ⁊ sequitur Jo. and. clarius tñ loquitur in. d.c. j. ꝙ aut consilium est requirēdum ex forma mādati et procedit primum dictum. Aut ex statuto vel consuetudine ⁊ pcedat. d.c. j. Et huius cōmunis dicti quidā antiquus doc. vt refert Joā. de lig. assignabat duplicē rōnem. Prima ꝙ fortius stringit mādatū hominis q̄ legis. arg. in.l. celsus. ff. de arbi. Jte3 potestas ordinaria est magis fauorabilis q̄ potestas delegata. ⁊ in.c. p. ⁊ g. de offi. deleg. Habens ergo requirere consilium fretus potestate ordinaria nō ita astringitur sicut habens potestatem delegatā. Vnde in illo.c. j. capitulū pcedebat potestate ordinaria. Jo. de lig. videtur impugnare oīa predicta qꝛ etiā vbi per habētem ordinariā potestatem est cōsiliū petēdum nō valet actus cōsilio non habito: allegat ho. tex. in.c. nouit. de his que fiūt a prela. si. cō. ca. Et ad.c. j. prealleg. rñdet ꝙ loquitur in collatione beneficiorū ne ex nimia dilatione immineat periculū: ideo potest pcedere consilio nō habito. ¶ Do. Ant. tenet primum dictum qꝛ cū habēti ordinariam mādatur vt cū cōsilio alicuius pcedat videtur potius quedā admonitio nisi adijciatur vt actus cōtrarius sit nullus. sic intelligit. d.c. nouit. Sed certe hoc non est simpliciter verū: qꝛ in. d.c. j. erat petēdū consilium epi ex consuetudine que pōt restringere potestatē ordinarium. arg. in.c. conquestus. ix. q. iij. Nec videt pcedere indistincte opi. Jo. de lig. ad. d.c. j. quia si bene cōsideret rō illius.c. j. est generalis ad omne

d periculū imminēs. Nā fm dispositionis rōnem[d]

e debet restringi ⁊ ampliari dispositioᵉ. vt in.l. cum

4 pater. §. dulcissimis. ff. de leg. ij. † Et ideo videt ꝙ vbicūq3 ex dilatione imminet periculū semp pōt pcedi consilio nō habito. arg. in.l. si longius. ff. de iud. ⁊ in.l. si cū dotem. ver. sed si latitet. ff. sol. matr. Et hanc opi. iudicio meo sentit Barto. in.l. j. §. si plures. ff. de exerci. vbi sic generaliter allegat. d.c. j. Nec placet dictū cōmune antiquorū hic vt fiat differētia inter dispositionem hois ⁊ legis: qꝛ dico ꝙ si superior mandat aliquid explicari cum cōsilio tertij dz mandatū suū intelligi fm iura. arg. c. precedentis. ⁊ in.c. ij. de rescrip. J. Sed de mente iuris est illud vt si cōsilium nō potest haberi pcedatur ad cōsummationem actus. vt in. d.c. j. et in

5 alijs iuribus prealleg. ¶ † Nunquid autē teneat actus si potest habere cōsilium ⁊ nō fuit petitum: Dico sic ꝙ ex forma mandati est requirēdum cōsilium ⁊ nō valet actus. vt in. d.c. cu3 in veteri. aut dispositione legis: ⁊ tunc aut lex a principio potestatem tradidit ⁊ mandauit cōsilium tertij requiri ⁊ nō valet actus ex defectu potestatis. Nam habuit potestatem modificatā ⁊ qualificatam. sic intelligerem. d.c. nouit. ita ꝙ sine clausula decreti actus ibi fuisset nullus. Aut habenti prius potestatem mādauit superior vt pcederet cum cōsilio sempronij ⁊ tenet actus sine cōsilio: licet iste trās-

f grediensᶠ veniat puniendus. argu. opti. in.c. dilectus. ij. de prebē. Vide glo. singularem que ponit hanc theoricam in alijs terminis in cle. i. de iure-

g patro.ᵍ Predicta procedunt in cōsilio: vbi autem requirendus est consensus precise dz haberi per

d Sebasti. Sapia. ¶ Rationē. Adde ꝙ rōne instātis periculi multa possunt expediri que als nō possent. vt hic per Feli. adde text. in.c. venerabilibus. §. sane. de sen. exc. lib. vj. d. Jas. in.l. de pupillo. §. si quis ri-uos. ff. de ope. no. nū. Ro. in ɔsi. cccclviij. in re p̄senti. ⁊ in sing. ccccc xci. in hoc cōsului pridie vbi dicit ꝙ scdm decretū pōt preferri cōtra nō latitatē qñ periculū est in mora.

e ¶ Debet restringi ⁊ ampliari dispositio. Dicam plene post istū in c. fi. de rescrip.

f Sebasti. Sapia. ¶ Trāsgrediēs. vide Ant. hoc reprobātem in.l. si quis mihi bona. §. si coram. ff. de acquir. here.

g ¶ In cle. i. de iure pa. Supple in v. inhibētes: quā approbāt ibi doc. ⁊ Car. in. vij. q. et Jmol. in. iij. col. ⁊ ibi per istū et per Ro. consi. cciij. incip. in xpi ⁊c. quo ad p̄mū in. ij. col. et p istū cōsi. xci. inci. quo ad p̄mū dubium in. vi. col. ⁊ in sua dispu. augerius. in. xx. col. vsic. ij. pbat. ⁊ Petr. de anch. i.c. statutū. §. fi. vs. aduerte. d. rescrip. in. vj. ⁊ in cle. j. de seq. pos. ⁊ fruc. in fi. ⁊ in regu. ea que. in. xij. col. v. ex qbus inferiur. de reg. iu. in. vj. ⁊ cōsi. vj. inci. viso themate et cōsil. xxxi. inci. visa quadā petitiōe. ⁊ ɔs. ccccxvj. viso ⁊ diligenter pōderato in. iiij. col. ⁊ in.c. pnida. de ele. in. vj. ⁊ ibi Gemi. in. ij. col. ⁊ per istū in.c. cū dilecta. in penul. col. de rescripe. ⁊ ibi Jmol. in. iiij. col. ⁊ Car. in cle. j. in prin. in. vj. q. in. ij. arg. secūde partis. d. supplē. negli. p̄la. ⁊ Do. post Jmo. in.c. j. §. pe. de offi. ord. in. vj. et in.c. fi. in iij. de sup. negli. p̄la. co. lib. ⁊ vide ibi gl. in ver. premissa. ⁊ p doctrina glo. in. d. cle. j. est decisio Jnno. in.c. p̄dictiam. in. ij. col. ibi secꝰ esse licet in cōtrarium possint notari verba Bal. in.l. comparationis. in. ij. col. versi. iij. oppono. C. de fide instrumen. Et not. ꝙ vbi esset oppositum decretum predicta nō procedunt vt dixit ipsa glo. ⁊ est tex.

id quod

in.c.si eo tēpore.de elec.in.vj. Quicqd dicat Imo.in.d.cle.j. Et in qbꝰ casibus non ꝓcedat.d.cle.j.vide istum in.c.dilectus.lo.ij.de ꝓben.ad fi. et vide tex.⁊ ibi Cardi.in ver.aliogn.de elec.⁊ ibi istū in.iij.col. Et oīno in cle.j.⁊ istum in.c.ad dissoluēdū.ad fi.de desp.impu.⁊ Zenzeli.in cle.j. de seque.pos.⁊ fru.⁊ ibi doc.⁊ Pan.ↄsi.cccxxiij.in chri sti noīe videtur dicēdū.⁊ Bar.in l.j.§.si plures. in vj.col.versi.⁊ pro hoc.ff.de exerci.⁊ Bal.i rub.C.eo. in.iiij.col. versi.⁊ ex ꝓdictis ꝓmo. ¶ Addō tu an cū quis tenet requirere cōsiliū in aliquo actu si illum nō petitū. Pan. de ca.ↄsi.lxxxvij. et seq. Ang.cōsi. cclxxi.⁊ consi.cxl. et consi.cxxxvi.

a ¶ Afficit oēs.vide que plene no. doct.in.c.j.§.co.

c ✠ Sebasti. Sapia.

b ¶ Clara.vid ad hāc materiā tex. in.c.abbate.de v. signi.glo.⁊ cardi. Alex.in.c.priuilegia.iij.nisi n.

c ¶ Multū dubia. Adde p re obscura Bal.l.l.vnica. C.d emē.insti.codi.⁊ in.l.fi.C.de sentē.⁊ i.l.in ambiguo.ff.de legi. Bar.in.l.ca.ff.de ↄben.emp.⁊ in.l. quicqd.ff.de ver. obli. Dñi.i.§.he res.xxv.dist.⁊ l.c. erit āt lex.iiij.di stin. Cardi.⁊ Jo. de ana.in.c.de simoniace.per illū tex.j.de simo. gl. in.§.sed hec solēnia.insti.de verb. obli. Bald.hic in iiij.col.i ver.vlte rius no.ꝙ lex de bet esse certa ⁊ non ambigua.per Imo.⁊ Roma.in.l.cum prolatis per illuz tex.ff.de reg.iu.per Card.in cle.fi.in.iiij.q.de reg.⁊ in cle.j.§.sane. in.iij.opposi.de vsu.⁊ in cle.j.in.xxv.q.de re.eccle.non alie.⁊ per Bar.in l.iiij.§.si duobus.per illum tex.ff.de alimen. leg.probatur in.l.titie testores.ff.de lega.j.⁊ obscurū est ꝙ intelligi non pōt.l.ij.ff.de his qui pro nō scrip.hab.⁊ in.l.ita fidei.ff.de iu.fisci.⁊ per glo.ij.in.l.veteribꝰ.ff.de pac. ¶ Adde tu que posui.§.in prin.decre.vbi dictū fuit de teste obscure loquente.⁊ ibi adde Fulgo.consi.cxxxi.

Zacharias. ¶ Adde tu ꝙ illud ꝙ hic dicitur de papa idem est in cōstitutione impatoris cui vt inquit tex.in.l.j.in prin.⁊ ibi per Ja.rebuf. et in addi.ad eum.C.de condu.⁊ procu.pred.fisca.lib.x.omne genus humanum subditur.magis tamen videtur precisa pape autoritas cōtra quam prescribi non potest.vt hic subdit iste de cuius dicti veritate dic vt per Cardi.in cle.ꝓsenti.col.penul.versi.septimo quero.de cēsi.⁊ late per Moder.in.c.cum nobis.de censi. Et dū subdit iste ꝙ nemo est qui possit se eximere a iurisditione pape:nec valeret consuetudo in contrarium quantocūq; tempore obtēta. Adde quid ex priuilegio ipsius pape:an quis eximeretur a sua iurisditione:ita ꝙ eum excōmunicare nō possit. Arehi.in.c.volumus.xvi.q.iiij.iste in.c.cum instātia.de censi.circa fi. Imo.in.c.quanto.de consuetu. Ange.in.l.sicut.de prescri.xxx.an. eundem Imo.in.c.j.col.viij.versi.fatetur tamen.de consti. Bal.in aut. quas actiones.circa fi.versi.tu dic.C.de sacrosan.eccl.⁊ Pe.de ancha. consi.cxxxv.inci.clarior ⁊ breuior.per Pau.de cast.consi.cclxxx.inci.in facti presenta.⁊ Feli.in all.c.cum nobis.in prin.

Anto. Frācis. ¶ Adde ꝙ contra potestatez pape nihil potest operari consuetudo:nec contra eius potestatē potest procedere aliqua prescriptio.vt in.c.ad audiētiam.j.de prescrip.papa enim non ligatur aliqua lege canone vel etiā sua cōstitutione papali.vt est glo.in.c.nulli.de senten.excōmu.⁊ alia glo.in.c.si aliquam.eo.tit.⁊ est glo.in.c.si inimicus. xciij.dist.⁊ habetur in.c.statuimus.de senten.excō.in.vj.⁊ vide Bal.in l.ij.in.vj.q.C.de seruitu.vbi dixit ꝙ in his que tāgunt plenitudinē potestatis nulla potest ꝓcedere prescriptio contra papam.secus autez in his que sunt prescriptibilia.de q̄ etiā p Bal.in.l.j. C.ne rei do.vt tē.⁊ habet per Flo. in.l.seruitute.la grāde.i.xviij.col. ff.de serui.et per Spe.in ti.de prescrip.in versi.⁊ illud addo.et vide do.Abb.in.c.nobis.de ꝓscrip. Et q̄ nō possit facere papa:ponit gl. in.c.lris.de resti. spo.⁊ do. Car.in cle.si roman°.in iij.q.de ꝓbē. Aduerte tū quia nō potest tollere orationes:hoc est ne oretur qr illud est de iure diuino:sz bñ pōt facere ne dicatur officium diuinū ex tāto:sz non est toto.vt p eūdē Car.in cle. fina.de cele.mis.⁊ vide ēt do. Car. in cle.fi.in pn. in vi.q.de pe.vbi dicit ꝙ lz nō possit tollere decimas: tñ pōt concedere priuilegiū ne aliqs teneat soluere decimas.⁊ vid eūdē Card.in.c. ꝓpēdimꝰ.de sen. excōi.in repe.vbi dicit ꝙ papa nō pōt facere legē ꝙ oēs clerici cōueniant corā iudice seculari.ad qd vide gl.in.c.imperator.xcvj.dist.⁊ Roma.in sing.in litera P.in versi.quero nunquid.

d ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Ignorantia. Vide dicenda in.c.nam concupiscentia.col.ij.in.j.lect.§.co.⁊ Bar.in.l.quod nerua.col.vj.ff.deposi. vbi late dixi.⁊ dixit Alexan.in consi.j.in.iij.col.in fi.in.ij.vol.ꝙ in articulo dubio non peccat qui inclinat in alteram partem. Item cōsuetudo excusat a peccato:quando est dubium an aliquid sit peccatū.vt per Abbatem in.c.venerabilis.de consue.sentit Bar.in.l quis sit fugitiuus.§. apud labeonem.ff.de edili.edic.⁊ plura accumulat dominus Rochus curtius senator regius in repeti.l.fi.col.xi.versi.tertio limita.j.de consuetu.inducens plura ad excusationem ludentiū vt non teneantur restituere lucrata in ludo.rationem variarum opi.que sunt inter docto. de quo pulchre ibi per eum.vide etiaz Areti.in consi.vij.accedēte.⁊ in consi.lxxxv.consideratis.⁊ late Feli.in.c.humanū genus.col.j.j.dist.

e ¶ Subiunctiui modi. Adde Inno.in.c.significauerunt.⁊ ibi Cardi. de testa. Bal.in.l.leges.in.iij.colū.C.de legi.glo.in.l.cum tale.§.fina.in versi.dixerunt.in fi.ff.de condi.⁊ demon.glo.ij.in.c.ad hec.j.de rescrip. et ibi istum in.ij.colū.⁊ dicit hic Imo.in.ix.col.idem esse in omni verbo apto importare duo tempora que in statutis interpretantur solum de futuro.all.glo.fina.in prin.in.c.vnico.de cleri.non residen.in.vj.⁊ in c.ij.in versi.commiserint.de constitu.eo.lib.⁊ Domini.in.d.c.vnico.in penul.colū.⁊ in.d.c.ij.in vlti.col.facit tex.in.c.j.quod me.causa.eo.lib. vj.in versi.extortas.⁊ ibi omnes.⁊ istum in.c.ij.in.fi.nota.§.eo.⁊ Imo. in clemen.fina.xvij.colū.versi.secundo fallit.de rescrip.⁊ Domini.in.c. ne aliqui.in.ij.colū.de priuile.in.vj.facit quod voluit Bar.in.l.iulianus.in fine.de condi.inde.quem refert in repeti.l.j.in vlti.charta.C.de hered.insti.⁊ faciat quod voluit Bal.in fi.C.de sacrosan.eccl. ¶ Adde Fulgo.consi.cxxxvj.in.ij.colum.

Abbas.

id qd habetur ⁊ no.in.c.si pro te.de rescrip.lib.vj. ¶ In glo.ij.in fi.tene menti glo.istam: quia clarius loquit̄ ꝙ in.c.cum accessissent.§.eo.tit.et ad c.fi. quod allegat in ↄtrium rñdet vt dixi in.d.c. cum accessissent.

☞ Papa habet subditas omnes creaturas:et nemo potest declinare a sua iurisditione.

1 Prescriptio nunꝙ currit contra potestatē pape sed contra potestatē imperatoris sic.

2 Lex si repetitur multum dubia:excusatur quis a iuris ignorantia.

3 Lex vel statutum debēt concernere futura ⁊ non preterita:nisi exprimat̄.nu.4.⁊.9.

4 Verbum in lege vel statuto importans preteritū et futurum intelligit̄ de futuro.

5 Papa habet iurisditionē etiam in infideles.

6 Iudices possunt interpretari iura in causis vertētibus coram ipsis.

7 Interpretatio principis super aliqua lege dubia: omnes stringit:secus interpretatio inferioris.

8 Ius naturale ⁊ eius constitutio quomodo extenditur ad preterita.

10 Statutū ꝙ stantibꝰ masculis filia excludat̄ et ꝙ extendat̄ ad ꝓterita:an habeat locuz si hereditas sit diuisa inter fratrem ⁊ sororem.

11 Lex vel statutum simpliciter loquēs an et quādo extēdatur ad preterita.

12 Pena vtrum sit imponēda ſm ꝙ dictat statutuz tempore cōmissi delicti:an ſm statutum tempore sententie vigens.

13 Consuetudo irrationabilis defendit quem a pena temporali.

Quoniam. Hoc dicit. Constitutio futura respicit ⁊ nō preterita nisi in ea de preteritis caueatur. Primo ponit causam cōstitutionis declarāde. Secundo declarationē. ibi:declaramus. In tertia declarationis rationem.ibi:cum leges ⁊c. ¶ Casus literalis. Dominus papa Gregorius fecerat quandam constitutionem in ecclesia sancte Marie maioris de vrbe in qua dicitur ꝙ presbyteri primum locum obtineant:diaconi secundū:subdiaconi tertium:et sic de reliquis obtineat ordinatū:⁊ sic posterius administrāt:⁊ q maior est ordine in portione percipienda sit potior ⁊ si posteriꝰ sit receptus. Super ista cōstitutione dubitabat̄ vtrum cōstitutio illa traheretur ad ꝓterita vel ad futura tñ. Dicit papa ꝙ ↄstitutio ecclesie omnes astringit ⁊ nihil dz obscurū vel ambiguū cōtinere. Et ideo declarat constitutionē predictā dicens ꝙ ↄstitutio illa nō ad preterita sed ad futura tñ dz extēdi:qr ⁊ constitutiones dant formā futuris negotijs ⁊ nō ꝓteritis nisi nominatim dicat̄ i eis de ꝓteritis negotijs. Ber.

1 ¶ No.j.ꝙ ↄstitutio pape afficit oēs.ᵃ

a nemo est enim inter creaturas qui possit declinare seu eximere se a iurisditione pape cum sit vicarius dei.in.c.ij.de trāsla.prela.⁊ quilibet est subiectus deo. Vnde etiam ↄsuetudo non valet quātocūq; tpe sit obtēta vt quis non sit subiectꝰ pape. quia nemo potest ꝓscribere ↄtra potestatē pape. vt no.dicit Inno.in.c.bone.el.ij.de postu.prela. secus dic de potestate imperatoris quia cōtra eū potest prescribi.ad hoc qd dixi in.c.p venerabilē. qui fi.sint leg.⁊ ad hoc qd no. Bar.in.l.hostes.ff. de capt.⁊ in.l.j.de aqua plu.arcē. Intellige tñ qñ ꝓscriptio habet sua cōcomitātia vt bonā fidē ⁊c.

b ¶ No.ij.ꝙ ↄstitutio debet esse claraᵇ quo ad literam ⁊ quo ad mentē:vnde verbū obscurū hic positum refert̄ ad literā.verbū ambiguū refert̄ ad intellectū ⁊ mentē. Ratio colligit̄ ex tex.ne ex difficultate intellectꝰ legis quis incidat in promptū

2 periculū. ¶ Vnum tñ scias † ꝙ vbi lex est multuz

c dubiaᶜ excusat̄ quis a iuris ignorātia.ᵈ vt est tex.

d in.l.regula.ff.de iu.⁊ fac.igno.vide glo.in.c.vnico.

3 de postu.prela.lib.vi.in ver.decetero. ¶ † Not.iij. ꝙ propriū legis est cōcernere futura ⁊ nō preterita.ratio rationis sumit̄ ex.c.ij.§.co. Ne scz aliqui puniant̄ sine causa qui actum ante legis editionē gesserūt. Et per hanc naturā legis dicimꝰ ꝙ si lex

e editur per verbū futurū subiūctiui modi:ᵉ ita ꝙ potest habere duplicē intellectū respectu futurorum ⁊ preteritoꝝ debet respici sensus sonās in futurum. Exemplū:dicit statutū si quis commiserit delictū puniat̄ ⁊c.non em̄ cōprehendit̄ qui prius delictuz cōmisit lz ex vno significato verbi possit cōprehendi.ad qd no. Inno.in.c.significauerunt. de testi.⁊ Bar.in.l.omnes populi.ff.de iusti.et iu.

4 ¶ † No.vlti.ꝙ lex siue statutum potest extēdi ad preterita dūmodo exprimatur in lege seu statuto vt ad preterita fiat extensio.quod an sit verum.j.

5 subijciam. ¶ † In glo.j.ibi.l.omnium christiano-

f

a ¶ Circa infideles. Adde que dixi in.c.super eo. adde Oldra.ↄſi.xxxvi. incip.infraſcripti ſunt articuli.⁊ conſi.li.inci.iudeus.⁊ in conſi.lxxxvi. inci.queritur an princeps.⁊ Pe.de anc.in repeti.reg.ea que.in.xxxiiij. et.xxxv.col.in verſi.ſexto quero.de reg.iur.in.vi.⁊ in conſi.ſuo inci.ſpiritualis iudex in prouincia romãdiole.in ordine.xv.⁊ ibi:an iudei ſint de foro eccleſiaſti co vel ſeculari.et a no.in.c.quanto.⁊ in.c.gaudemus.de diuor.⁊ in.c.quãto.de vſuris.

Zacharias.

¶ Adde ꝙ cõis b eſt opi.ꝙ nõ ligã tur conſtitutione apoſtolica in ſpiritualibus:in alijs 6 ꝟo ſic niſi habeãt caſum in lege ſua expreſſuz. ita no. Jo.an.in.c.ſuper his.de voto. Geminia. in. c. mulier. in.iij.colũ.ij. 7 q.j.Feli.i.c.iudei el.ij.ꝺ iude.col.ij. ver.et de hac ma 8 teria.quibus adde que poſui in apo. ad iſtuz.ꝟ.in.c.ꝗ ĩ eccleſiar.nu.12. in verſi.infideliũ. vbi latiſſime exa minaui hãc articu.⁊ mltos alios ĩcidẽtes.ſ.iſto ti.

b ¶ Interpretari. Dicaz in.c.j.ſ.de c poſtu.ꝑla.⁊ i.c.venerabilẽ.ꝺ elec.⁊ bonaz glo.xi.q.j. in.ꝯ.ex his.⁊ no. in.c.inter alia.de ſen.excõ.⁊ in.l.i.⁊ l.fi.C.de legi.⁊ vide bonũ tex.cum ibi no.in.l.ita fi d dei.ff.de iu.fiſci.⁊ vide Bal.i.l.ij.ff. de origi.iur.in.ij. col.in ver.nota ꝙ ĩterꝑtatio neceſſaria eſt quodã modo de iure naturali.i.gentiũ.⁊ ideo nulla ↄſtitu tione poteſt ꝓhiberi.nã ſi eſt neceſſaria et ↄ̃tra eſt impoſſibilis ⁊ impoſſibile ſtatu tum nõ valet:ſm euz.dicã plenius 9 in dicto.c.j.

c ¶ De nouo iduxcit. Adde tu pro hoc quod voluit

rum.dic ꝙ etiam circa infideles[a] habet papa iuriſditionez.qꝺ tñ declara vt no. Jnno.de voto.c. qꝺ ſuper his.⁊ dic ꝙ in ſpiritualibus ⁊ cõcernentibus animã ſunt ſubiecti ſibi omnes: ideo non eſt neceſſaria ſequẽs reſtrictio.Glo.poteſt tñ ſaluari quo ad tẽporalia.qꝺ tñ limita vt dixi in.c.nouit. de iudi.¶ Jn glo.iij.ibi:ſine interꝑtari.[b] non intelligas indiſticte vt pro quolibet dubio iuris ſit recurrendũ ad principẽ. Nam ⁊ doc.datur poteſtas interꝑtandi iura.in.l.vnica.C.de ꝓfeſ.qui in vrbe ↄſtãti.lib.x.¶ † Jtem ⁊ iudices poſſunt interꝑtari iura in cauſis vertẽtibus corã ſe.vt not. Jnno.in.c.cum ſpeciali.de appel.facit qꝺ habet in aut.iuſiurãdũ qꝺ preſtatur ab his. Sed intellige glo.quando inſurgit magna dubitatio:ita ꝙ qñ princeps ſolus interpretatur iura nõ poteſt commode decidi per inferiorẽ.augta ea que dixi in.c.j. ꝟ.eo.¶ † Vel ſalua glo.quo ad interpretationem neceſſariã que oẽs aſtringit:nam interpretatio inferioris non neceſſitat.vide glo.in.c.j. de poſtu. ꝑla.¶ † Jn glo.fi.ibi:niſi ſit ↄſtitutio iuris naturalis.vult ergo iſta glo.ꝙ ↄſtitutio iuris naturalis extendatur ad ꝑterita per.c.cum tu.de vſur.⁊ ſic ſentit ꝙ.c.cum tu.de vſur.ſit cõſtitutio iuris naturalis.¶ Sed contra hoc oppo.nam ius naturale fuit editũ cum rationabili creatura:vt.v.diſt. in prin.⁊ qꝺ ibi no.in ſumma.ergo fruſtra eſt dicere ꝙ extendatur ad ꝑterita. Jtem.c.cum tu.eſt cõſtitutio pape ⁊ nõ iuris naturalis. Sol.intellige gloſ. ꝙ ↄſtitutio iuris naturalis vel diuini declaratiua extẽditur ad ꝑterita.ratio quia ille qui declarat nihil de nouo inducit.[c] l.heredes palã.ff.de teſta. vnde potius ligat cõſtitutio antiqua ꝙ noua declaratoria.nam hoc caſu ceſſat ratio.c.ij.ꝟ.eo.Capitulũ vero cũ tu.videtur declarare ius naturale.i. diuinũ.non eñ de nouo dãnat vſurarios:ſed potius declarat eos a iure diuino improbatos ideo extẽditur ad ꝑterita.¶ Sed aduerte:quia lz dictuz ſit verum in ſe:tñ poteſt calũniari quo ad illud.c. cum tu.Nam.c.quia in omnibus.eo.tit.appoſuit penam[d] de nouo ↄtra vſurarios:⁊ ſic reſpectu pene cõſtitutio erat noui iuris editoria.certũ eñ eſt ꝙ ibi ↄſtitutio eſt partim declaratoria:⁊ partim eſt noui iuris editoria:lz ↄcernat ꝑterita inquantum eſt declaratoria:non tñ inquantũ eſt noui iuris editoria. Pone exẽplũ:dicit conſtitutio ꝙ nemo audeat vſuras exercere:⁊ quicunqꝫ exercuerit puniatur publicatione omniũ bonoꝝ: nam certe lz factũ ſit dãnatum de preterito tamen pena publicationis cuz ſit de nouo edita nõ extenditur ad eos q vſuras exercuerũt ante conſtitutionẽ.vt in.c.ij. ꝟ.eo.Et melius per tex.iuncta glo.in cle.vnica.in ver.decetero.de vſu.⁊ in.c.vnico.de cle.nõ reſi.lib. vi.vide glo.⁊ Pau.in proe.cle.in ver. decetero.ex quibus patet ꝙ iſte intellectus glo.non eſt bonus ad c.cum tu.ideo intellige illud.c.vt patebit ex.ſ.dicẽdis.¶ † Et vt materia huius.c.habeatur perfecte cum queritur an ⁊ quando cõſtitutio debeat extẽdi ad ꝑterita ſubmittam dicta do.Anto.⁊ addendo multa dicta Bar.que ipſe omiſit in.l.omnes po-

Roma.ↄſi.xlv.vbi ponit ſi iudex poſt ſententiã adijciat cauſam an ſit a cauſa neceſſaria appellatio:vel ſufficiat appellatio a ſententia.

d ↄ Sebaſti. Sapia.¶ Penam. Nunqd reſpectu pene diſpoſitio trahatur ad futura:vide do.Jaſo.in.l.fi.ff.de in ius vocan.

e ¶ Preterita ſunt deciſa. Adde quinqꝫ alias limitationes hic poſitas per Moder.maxime per do.Feli.⁊ ꝗtum ad iſtam primaz:adde bonũ tex.cum glo.in ver.irritaz.in.c.ex tua.de filijs preſby.⁊ Bar.in.l.fi. per illum tex.C.ſenten.reſcin.non poſ.glo.⁊ iſtum in cle.dudum.in.ꝯ.nos etenim.in verſi.pacta.de ſepul.⁊ ibi Card.in.vij.q.⁊ iſtum in.c.non debet.de conſan.⁊ affini.⁊ Domini.in.c.j.in.iiij.col.de conſti.lib.vj.

f ¶ Sententia. Adde Bar.in.l.omnes populi.ff.de iuſti.⁊ iu.⁊ de tranſactione:no.Ang.conſi.liiij.inci.queſtione propoſita.idem de diuiſione: Bar.in.l.j.ꝯ.fi.ff.ad tertul.⁊ ſic quomodocũqꝫ ſint deciſa ſm iſtum hic

¶ Adde tu Franciſ.areti.conſi.ciiij.

g ↄ Sebaſt. Sapia.¶ Vel iuramento. Jn ↄ̃rium facit dictũ Bal.in.c. ſtuduiſti.j.de offi.delega.ibi:quando ſupplicatur.vide ad hunc propoſitum tex.in.l.lucius.ꝯ.que marito.ff.de lega.ij.Alex.in conſi.xcviij.in iiij.colũ.volu.iiij.Jmo.in conſi.xlix.

Zacharias.

b ¶ L.cauſas.C.ꝺ tranſac.vbi Bar. hoc dicit.idez in l.omnes populi. in.ij.q.ff.de iuſt.⁊ iure.idem in.l.lucius.ꝯ.qui marco.ff.de leg.ij.lat e ꝑ Ange.conſi. cexlix.inci. ſuper primo ꝗſito.⁊ ibi adducit rationez per quaz iſte ſubdit.⁊ idez Pe.de ancb.conſi.clxiij. incip.de viribus. colum.iij.

i ¶ Jn.d.l. Adde Pe.de anc. in.c. canonũ. in. xxiij. charta.i verſi.ex cauſa etiaz.ꝟ.eo. ⁊ Moder.in.c.ꝗ in eccleſiar.ꝟ.eo. in.xviij.co.in ver. per iſtam concluſionẽ.⁊ vide Car. et doct.in.c. quia diligẽtia.ꝺ elec.⁊ no. i.l.ij.C.ꝺ ſen. paſ.⁊ i cle.j.de immuni. eccl.cardi. Ana.l.c.ad petitionem. de accu. Bar.⁊ alios in.l. gallus.ꝯ. quid ſi tãtum.ff.de lib.⁊ poſthu.¶ Adde tu Frãciſ. areti. conſi.ciiij.

k ¶ Non eſt differẽtia. Adde Alegã.conſi.ij.j.lib.

l ¶ No. Bar. Adde glo.fi.in.l.ſancimus.C.de ſacroſan.eccle.⁊ Pau. de ca.ↄſi.lxxxvij. in cauſa ſortij.ad fi.⁊ Ange.in aut. in medio litis ſacras iuſſiões nõ fieri.ꝯ. ſup hoc. ⁊ no.i cle.ij.de iudi.in fi.poſt gl.fi. ibi no. Jnno. in rub.de ↄſue.glo. Archi.⁊ Dñi.in c. illud.xij.diſt.et hoc itellige i ſpectãtibus ad deciſionem ⁊ merita cauſe:ſecus in his que concernũt ordinem procedẽdi. et limita alijs modis vt hic per Moder.

puli.ff.de iuſti.⁊ iure.in verſi.ſcꝺo queritur. in.xiiij. col.Unde ex omnibus aliquibus additis ⁊ declaratis diſtingue ꝙ aut in cõſtitutione dr vt extendatur ad preterita.aut dicitur vt extendatur ad futura. aut ſimpliciter diſponit nõ faciẽdo mentionẽ de ꝑteritis vel futuris. Prio caſu aut ꝑterita ſunt deci-
e ſa[e] aliquo remedio deciſiuo:puta trãſactione: ſo-
f lutione:ſentẽtia[f] vel iuramẽto:[g] ⁊ tunc cõſtitutio
g non extenditur ad ꝑterita:lz dicatur vt extẽdatur ad preterita:quia debet intelligi de ꝑteritis non de-
h ciſis.vt eſt pulcher tex.in.l.cauſas.C.de trãſact.[h] Ratio poteſt eſſe:quia per verba generalia princeps non videtur habuiſſe mentẽ inſtaurãdi ⁊ reuocãdi queſtiones deciſas ad hoc tex.cuz glo.in.c.ex multiplici.de deci.¶ Quid aũt ſi princeps dicat
i ꝙ extẽdatur ad ꝑterita etiã deciſa:glo.ſing.in.d.l.[i] cauſas.dicit ꝙ tũc ſit extẽſio.Sed Bar. aliter dicit in.l.fi.C.ſi cõtra ius vel vti.pub.ibi enim ſenſit ꝙ aut eſt cõſtitutio ſic dictans ⁊ extenditur.aut reſcriptũ principis:⁊ nõ poteſt princeps hoc facere cum magno preiudicio partiũ.pro hoc qꝺ no.in l.quoties.C.de ꝑci.impe.offe.⁊ qꝺ no.gl.xxv.q.ij. reſcripta.Et aduerte quia prima frõte hoc dictũ non videtur verum vt ſiat differẽtia inter ſtatutũ ⁊ reſcriptũ.Nam ſi ſtatutũ poteſt ergo reſcriptum ipſius principis:quia lex aſſumit vigorem a poteſtate ſtatuẽtis.vt in.c.a nobis.de ſentẽ.excõi. Jtẽ ſi poteſt legẽ cõdere que ↄcernit omnes:ergo fortius reſcriptũ inter duos cõdere.¶ Ego ſuſtentãdo hoc dictũ redderẽ hãc rationẽ diuerſitatis: lex eſt omnibus cõmunis ⁊ ꝑ publica vtilitate edita.iiij.diſt.erit autẽ.vnde ex cauſa rationabili valet lex cum poſſit ex cauſa tollere ius alteri queſitum:vt videmus in ꝑſcriptione:⁊ ſimilibus.et dixi plenius in.c.que in eccleſiarũ.ꝟ.eo. Reſcriptũ ꝟo cõcernit particulares ꝑſonas quibus princeps nõ poteſt enormiter ꝑiudicare in iure iã queſito. vt dixi in.c.que in eccleſiarũ.ꝟ. eo.nam ſi putat hoc equũ debet facere legem generalẽ.ad hoc facit ꝙ dixi in.c.j.ꝟ.eo.ꝙ a ſtatuto generali nõ poteſt appellari:ſed a particulari ↄcernente certã perſonã ſic.Dicerẽ tamẽ ⁊ ſi ibi ſubeſſet cauſa rationabilis poſſet princeps etiã per reſcriptũ ↄcedere per ea que dixi in.c.que in eccleſiarũ.ꝟ.eo.ti. Et recte cõſiderãdo poſſet dici ꝙ in effectu non eſt differẽ-
k tia[k] inter reſcriptũ ⁊ ſtatutũ:quia etiam ſtatutuz nõ valeret ſine cauſa rationabili abſorbẽs ius alterius.vt dixi in.c.j.ꝟ.eo.⁊ in.d.c.que in eccleſiarũ. Aut ꝑterita nõ ſunt deciſa:tũc aut pẽdent ꝑ appellationẽ:⁊ non ſit ad illa extẽſio.quia cauſa debet decidi per iudicẽ appellatiõis ſm ius ꝙ erat in prima inſtãtia:quia iſte iudex ſuccedit loco primi:vt in aut.vt cũ de app.cog.vide glo.in.c. licet
l canon.de elec.lib.vj.no. Bar.[l] in.d.l. oẽs populi. Aut negotia ꝑterita pẽdent in prima inſtãtia. et adhuc dicit Bar.ꝙ ad illa non ſit extenſio:per id qꝺ habetur in aut.in medio litis ſacras iuſſiones nõ fieri.Sed illud poſſet limitari qñ ius emanat
m ad inſtãtiã partis pẽdẽte lite:ſecus ſi ꝓprio motu[m] principis ⁊ exprimeret:qꝺ vult ad ꝑterita extẽdi.

m ¶ Si proprio motu. Adde Jmo.hic in.viij.colum.in verſi.ſed aduerte quia Compoſtel.aduerte tamen ad id ꝙ ſcribit Bal.poſt Bar.in.l.ſancimus.C.de ſacroſan.eccle.p ꝙ videretur reſtringi opi.iſtius.⁊ Jmo. hic.tamen Jmo.hic non admittit hanc differẽtiam inter legem et ſtatutum.⁊ pro ipſis facit glo.in.l.qui autem.ff.ſi quis cau. per quam no. ibi Bal.ꝙ pars poteſt vti in medio litis priuilegio principis emanãte motu proprio.⁊ no. Bar.in.l.j.circa medium.in ver.ſed quid ſi eſſet lata.ff.de penis.⁊ per Bar.⁊ Bal.in.l.ij.C.vt lite pendẽ.Sed pondera in ↄ̃rium tex.indiſtincte in.d.aut.in medio litis.q loquitur de omni cõſtitutione:ſm Moder.hic:⁊ bene:quos oĩno videbis:quia non firmant ſe.
¶ Adde tu per Roma.ↄſi.cccxxvij.vbi quid operetur motus ꝓprius.

ad hoc qꝺ

ad hoc quod no. Pau. in d. cle. dispendiosam. et eodem modo limitarẽ precedẽs membrum. Aut negotia preterita non sunt deducta in iudicium: sed pendent nec sunt decisa: ⁊ tunc cõstitutio extẽditur ad p̃terita ex quo cauetur in ea de p̃teritis. Et in hoc casu ferun istum tex. ⁊ l. leges sacratissime. C. de legi. facit c. penul. de offi. lega. libro. vi.

10 ¶ † Per predicta determinat questio. dicit statutum ꝙ extantib⁹ masculis excludat femina in successione cõmuni parentũ: ⁊ volumus hoc extẽdi ad preterita. Si enim frater ⁊ soror diuiserant hereditatẽ ante statutũ: non extendit constitutio ad illud negotiũ: secus si non diuiserãt: sed negotium pẽdebat. tunc est limitandũ vt. s. dixi: vtrũ pendeat in iudicio vel ne. ¶ Quo ad scdm membrum principale: quando cõstitutio expresse dicit vt extendatur ad futura. ⁊ tunc non est dubium: quia propriũ statuti est vt concernat futura: non preterita: vt hic. ⁊ d. l. leges sacratissime.

11 ¶ † Tertio ad tertiũ quãdo cõstitutio simpliciter loquit non faciendo mentionẽ de preteritis nec de futuris.[a] Et tunc aut cõstitutio venit declarãda: quia est iuris antiqui declaratoria[b] extendit ad preterita: vt. s. dixi. nisi partim eẽt declaratoria: ⁊ partim editoria: quia tunc quatenus edit de nouo dicendum est: vt de cõstitutione noui iuris editoria: vt. s. dixi. Aut cõstitutio venit annullãdo actũ.[c] et tunc dicit Bar. ꝙ aut causa annullationis est de preterito: ⁊ extẽditur ad p̃terita. vt in. l. fi. C. de pac.[d] alias secus. Hoc dictum limitarem qñ causa nullitatis est de preterito: ita ꝙ inferebat nullitatem ipso iure: secus autem si actus tenebat: sed in odium inducitur de nouo cassatio: quia tunc non debet extẽdi ad p̃terita: per id qđ dixi in. c. ii. s. e. facit tex. cum glo. in ver. decetero. in cle. i. de vsur. Aut cõstitutio venit cõfirmanda[e] ⁊ non extẽditur ad preterita: per rationẽ huius litere. Aut constitutio aliquid de nouo edit: ⁊ si concernit preparatoria iudicii[f] seu ordinatoria quo ad processum extenditur ad preterita negotia: etiam pendẽtia in iudicio quo ad processum futurum. l. ii. C. de iura. calũ. no. Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. et iu. clari⁹ glo. in d. cle. dispẽdiosam. de iudi. Aut statutum cõcernit decisoria negotii: ⁊ tunc aut respicit factum ⁊ executionẽ de p̃terito: aut partim de preterito ⁊ partim de futuro: aut factum de preterito ⁊ executionẽ de futuro. Primo casu ꝙ factũ et executio sunt de p̃terito: certum est ꝙ cõstitutio ad alia non extendit. vt in. c. ii. s. eo. qđ est verum: siue statutũ de nouo inducat delictum siue factum dãnatum augmẽtet per penã. vt in. d. cle. i. de vsur. Si nũc factũ est partim de preterito ⁊ partim de futuro. Exẽplũ in cle. i. de testa. Emanauit ibi statutum vt rectores hospitaliũ teneant reddere rationẽ de negotiis gerẽdis. aliqui rectores tpe cõstitutionis aliqua administrauerant: ⁊ aliqua in eodem anno erãt administranda: nunquid tenent reddere rationem de toto anno ex quo aliqua negotia illius anni erãt gesta ⁊ aliqua gerẽda. Glo. not.[g] ibi dicit: ꝙ si gerenda sunt omnino separata a gestis tenent reddere rationẽ de gerẽdis: sec⁹ si non separata: sed oĩno cõnexa cum gestis: sicut enim nõ tenet de gestis: ita nec de gerẽdis ex quo oĩno habẽt dependentiã a gestis: ⁊ idem dic in similibus terminis. ⁊ tene hoc menti: quia facit ad multa. Si vero cõstitutio respicit factũ de preterito sed executionẽ de futuro: ⁊ tunc si cõstitutio respicit executionẽ extẽdit ad ipsam executionẽ. ⁊ pone exemplũ in cle. vt hi qui.[h] de eta. et quali. et ibi bonã glo. ⁊ hũc dicit esse casum do. Anto. in. c. cum tu. de vsur. Nam illud. c. opponẽdo penã cõcernebat executionẽ actus. ideo dr in. c. cum tu. ꝙ debet extẽdi ad vsurarios etiã p̃teritos. ⁊ iste intellect⁹ videt satis bonus. Sed posset calũniari: quia pena delicti lz veniat executiue ad delictũ tamẽ debet imponi s̃m legẽ existẽtẽ tempore delicti. vt in l. i. ff. de penis. ⁊ in. c. fi. s. de sen. exco. Et ideo dicerẽ aliũ intellectũ ꝙ ibi statutũ cõcernebat ordinatoria iudicii: nam ibi non dr qualiter debeat decidi causa vsurarũ: sed qualiter vsurari⁹ debeat compelli ad restitutionẽ vsurarũ: ⁊ ideo illa cõstitutio debebat extẽdi ad futurã executionẽ:[i] sicut in simili no. dicit Bart. in. d. l. oẽs populi. Si statuto cauet ꝙ debitor p debito de quo cõstat per instrumentũ guarẽtigiatũ debeat capi.[k] hec cõstitutio extendit ad debitorẽ ⁊ ad instrumẽtũ cõfectũ ante statutũ: quia non dat modũ decidẽdi causam: sed preparãdi ⁊ ordinandi iudiciũ qđ quidẽ iudicium est de futuro. ita dicẽdũ in proposito: aut statutum procedit de nouo dãdo solennitatẽ ad actum et si

Anto. Francis. ¶ Circa istam clausulã motus proprii appositã in rescripto aut alia cõcessione: quid operetur? dicas ꝙ non tollit defectum persone. vt est no. glo. in cle. si romanus. in versi. quantocũq. de p̃bẽ. ⁊ ideo dicebat ibi Cardi. ꝙ non operatur nisi in his que sunt in iure expressa. ⁊ etiã dicit ꝙ lz tollat subreptionẽ: tamen non ampliat gratiã. Et addo ꝙ hec clausula nõ tollit qualitates intrinsecas puta curã beneficii: nec ledit ius tertii: nec inducit dispẽsationẽ irregularitatis vel alteri⁹ inhabilitatis. vt per do. de Rota in decisio. cxiiii. in nouis. q inci. licet. ⁊ in deci. cccclxv. in antiqs inci. mot⁹ ppri⁹. nec etiã tollit patronatum laici: vt per eosdem do. de Rota decisio. ci. ⁊ adde qđ nisi hec clausula ponat in rescripto priuilegio vel cõcessione regulariter non presumit: vt per do. de Rota decisio. cccxxxv. in nouis. ⁊ per do. Alex. de imo. in l. iii. in p̃n. ff. qđ quisq iu. et de materia hui⁹ clausule habet in c. si motu pprio.
✠ Sebasti. Sapia.

a ¶ Futurũ. Vide do. Abb. in cõsi. cxi. l. ii. dubio. in ii. vol. Preposi. in c. erit autẽ lex. iiii. dist. Alex. cõsi. vii. col. ii. in. ii. volu. ⁊ cõsi. xcviii. eo. vol.

b ¶ Declaratoria. Adde Bal. in l. non dubiũ. in. ii. co. C. de legibus. Federi. cõsil. cxii. incipien. amice charissime. in. ii. col. ⁊ Domini. post Jmo. in. c. deliberatione. §. volentes. de offi. lega. in. vi. istum post alios in. c. fi. in. xvi. col. de prescript. Cardi. ⁊ Ana. in. c. cum christus. de hereti. facit. c. cum in cunctis. §. hoc sane. de elec. ⁊ ibi glo. ⁊ tex. in. c. ex antiquis. liiii. dist. per quem dixit hic Vincẽ. ꝙ statuta ⁊ iura disponẽtia de libertate ecclesiastica respiciũt preterita: quia nunq licuit laico de his se intromittere c. bene quidem. xcvi. dist. ⁊ sequitur hic Jo. an. in. d. c. ex antiquis. ⁊ pro hoc facit bonus tex. in aut. de rapt. mulie. ibi: tanq si lex nostra ab initio. qđ intellige ꝙ si lex declaratoria vteretur verbo apto: ad cedendã legem nouam. vt est glo. no. in cle. i. versi. censemus. de conces. preben.

c ¶ Annullando actum. Adde Butri. ⁊ Jmo. hic. ⁊ no. in. c. ii. s. eo.

d Zacharias. ¶ C. de pac. ibi: s̃m itaq veteres regulas. ad idem est tex. in aut. de alie. ⁊ emphy. §. omnia vero que cõtra. ⁊. §. ⁊ hoc quidem. et in aut. de ince. nup. ⁊ l. penul. C. eo. titu. que iura. Bar. pro hoc adducit in l. omnes populi. in. v. q. principali. de iusti. ⁊ iure.

e Zacharias. ¶ Aut constitutio venit confirmanda. Dic tu istud dictũ debere intelligi de confirmatione actus nulli: quia tali casu qui confirmat de nouo dare videtur: vt no. per scribentes in. l. adoptio non iure facta. ff. de adopt. ⁊ per Bar. in. l. et quia. ff. de iurisdi. omnium iudicũ. Et est ratio: quia actus valet prout nunc ⁊ non trahitur retro in preiudicium tertii. vt no. Bar. in. l. bonorum. ff. rem ratam habe. ⁊ in. l. si partem. §. i. ff. quẽadmo. serui. amit. ⁊ iste in. c. dudum. in penul. notab. per illum tex. de decimis. secus vero si actus validus confirmet: quia ad preterita porrigitur: vt no. Bal. in. l. leges. col. fi. C. de legi.
Anto. Francis. ¶ Circa istum passum: an cõfirmatio tribuat nouum ius. idem per Inno. in. c. dudum. de decimis. ⁊ Bal. in. l. iii. in fine. C. si aduer. rem iudi. ⁊ Pau. de ca. in consi. cxxxii. ⁊ per Old. in consi. clxiiii. ⁊ per Bal. etiam in. c. i. in prin. per quos fiat inuesti. ⁊ vide do. Card. in clemen. i. in. §. ii. de iureiurã. Et dicas ꝙ confirmatio nihil de nouo tribuit regulariter: vt per Bar. latissime in. l. more. quam legit simul cum l. ⁊ quia. ff. de iurisdi. omnium iudi. in. ii. col. vbi posuit longam distinctionem. ⁊ nouissimi ibi dicunt faciendam esse regulam negatiuam ꝙ nullum ius tribuat quando est facta in forma communi quam regulam dicunt esse limitandã quinq modis: vt ibi p eos. ⁊ vide oĩno Specu. in titu. de delega. in. §. nũc ostẽdendũ. in ver. non eximit eps. et in ti. de refer. p̃sen. i. §. forma quoq. in versi. sequit videre. ⁊ seq. vbi ponit formam confirmationis q fit in forma communi: ⁊ etiã q fit sub alia forma. Et adde: ꝙ cõfirmatio tria operat: nam maiorem autoritatẽ tribuit actui confirmato. scdo supplet ꝙ est inualidum in actu cõfirmato. tertio operatur ꝙ act⁹ cõfirmat⁹ nõ potest reuocari sine licẽtia cõfirmantis. vt est no. glo. in. c. frater. xvii. q. iiii. et de forma etiã confirmationis habetur i. c. quia diuersitatẽ. de cõces. preben.

f ¶ Judicii. et ibi in cle. dispendiosam. adde Jmo. ibi in vlti. colum. Bar. ⁊ Bal. l. l. fi. in fi. h alle. ⁊ Bal. in tit. de pace cõstan. §. hoc quod nos. in. vi. colũ. in versi. tertio nota ꝙ iudex. Butri. ⁊ Jmo. hic. ⁊ Bal. in. c. fi. s. vt lite penden. et in. l. leges. in. ii. colum. C. de legi. et in. l. sancimus. in fi. C. de sacrosan. eccle. ⁊ Ange. consi. ccxi. incipien. primum est videndum. ⁊ istum in. c. venerabili. in. ii. colum. de iudi. ⁊ ista est communis opi.

g ¶ Glo. notabilis. Supple in ver. deputatis. adde istum in. c. pastoralis. §. verum. in. i. col. de appel. ⁊ in. d. cle. i. in prin. ⁊ ibi Cardi. in. iii. colũ. et Jmo. in versi. nota bene. ⁊ per eundem Jmo. in cle. ii. in. ix. col. in versi. sed cõtra predicta. de eta. ⁊ quali. ⁊ Domini. in. c. ex antiquis. liiii. dist. et pro illa glo. optime facit tex. in. c. fi. §. si autem. de conces. p̃ben. in. vi.

b ¶ In cle. vt hi qui. Vide glo. ⁊ ibi Abb. in versi. in posterũ. ⁊ ibi Jmo. in. viii. col. ⁊ Cardi. in. v. ⁊ Domini. in. c. licet canon. in. v. colũ. de elect. in. vi. ⁊ glo. Guili. de monte lauduno in extrauag. Joan. xxii. suscepti. in versi. vacantium. facit quod voluit Bal. in. l. si ita scriptum. §. fi. ff. de lega. ii. ⁊ in. l. illam. post medium. C. de dona. Domini. post Jo. and. in c. auaritie. in. ii. col. de elect. in. vi. ⁊ in. c. fi. in. i. colũ. eo. titu. ⁊ lib. ⁊ glo. in ver. vtetur. in cle. ii. de vita ⁊ honesta. cleri. ⁊ ibi Jmo. in. vi. col. quoniam glo. allegat. Bal. in. l. omnes populi. in. viii. col. ff. de iusti. ⁊ iure. Idem sentit glo. in cle. i. in ver. transierũt. de regu. glo. fi. in fi. in. c. i. de immu. in. vi. et ibi Domini. ⁊ glo. in cle. i. de testa. ¶ Adde tu Fran. are. cõsi. lxxvi.

i ¶ Ad futuram executionem. Vide Inno. in. d. c. cum tu. ⁊ ibi late per Ana. in. iiii. col. ⁊ Domini. hic in. d. c. ex antiquis. in. v. col. ꝙ illa pena imponitur non restituenti vsuras quod erat de futuro: ⁊ sic non dabat formã preteritis sed futuris quo ad penam. ⁊ idem sensit Bal. in rubri. C. de vsur. in. ii. col. ⁊ bene faciat tex. optimus in. c. cum singula. in versi. circa eos. ibi: alioquin. de preben. in. vi. ⁊ quod voluit do. Cardi. in cle. statutum. in. ii. q. de elect.

k ✠ Sebastia. Sapia. ¶ Capi. Vide Jo. de ana. in consi. xxvi. colũ. fi. Alex. in consi. xiiii. col. penul. volu. ii.

a ¶ Perfectus. Adde Bar. in. d. l. omnes populi. et Butrig. et Imo. hic per. l. testamentum. C. de testa. et. l. penul. C. de vsu. facit qd habetur in. l. fiscus. ff. de iure fisci. et faciat quod no. Ange. in aut. vt cum de appel. cognosci. in fi. prin. et ibi Bal. in. l. leges. in fi. C. de legi.
b ¶ Pena statuti. Adde Roma. consi. ccclxxvj.
c ¶ In. l. penulti. Adde Butrig. et Imolaz hic post Bart. in. d. l. oes populi. et Pe. de anch. a. l repe. c. j. in. xxxiij. charta. versi. quid in delictis. s. eo. Jo. an. et doc. i. c. fi. de elec. in. vj. et per Albe. in. j. parte statu. q. lxxxv. ec in. iiij. pte. qone. liiij. et Jo. de lig. i repeti. c. cum dilect. in. ix. col. de consue. et Bald. in. d. l. leges. C. de legib.
¶ Adde qd Roma. in singu. suis scdi anni: querit qualr debeat puniri statuliber: et dicit q vt liber et elect ad officiuz vt officiales puniri dz. et ita dicit ibi consuluisse. Zacharias.
¶ Dic tu qd est singu. cccclxxvj. qd inci. scis q doctor. vbi all. dictu singu. Bar. in. l. j. p tex. ibi in. §. fi. ff. de penis.
e ✝ Sebasti. Sapia.
d ¶ De limitatiões. Vid do. Andre. sicuan consi. xxix. altissimi. in ij. volumine.
e ¶ Deniqz. Adde gl. aliã in. c. ij. de tẽpo. or. et Roma. i sing. xx. lci. an cõsuetudo reprobata. et vid ol' no Pe. d anch. et do. mea i. c. venerabilis. hic all. p istuz. et dixi plene i dicto. c. deniqz.
¶ Adde tu Pe. de anch. consi. l. Zacharias.
¶ Dic tu q corrupte alleg. sing. Rom. in nu. 20. est eni in nu. 19. et inci. vt. s. ponit. p quo addo Fra. cremo. singu. suo exlix. ici. mospue rox. all. vtriqz eã dẽ glo. p sing. in c. venerabilis. de cõsue. et ibi dicit Fra. se alias eua sisse vnũ puerum Bononie a pena mortis. addit aliã gl. i. c. sane. de tẽpo. ordi. et aliã i. l.

actus est incboatus et non perfectus extendit ad illum actum. l. cõtractus. C. de fide instru. Si autẽ 11 actus est perfectus[a] sed pendet quo ad effectum. Exemplum: statutũ dat formam testamẽtis si testamenta sunt condita lz sic pendeãt vsqz ad mortem testatoris non tamen includunt in nouo statuto. vt est tex. in. l. iubemus. C. de testa. Qñqz statutum dat exceptionẽ vel tollit: et tunc si exceptio oritur tempore actus non extendit ad actũ preteritum: secus si exceptio oritur post statutũ. Exemplum: venit noua lex qua cauet vt fideiussori possit se defendere contra creditorẽ si debitor principalis presens est. Vel pone exemplum. si statutum dicit q contra instrumentũ publicum non possit opponi exceptio simulationis nunquid extendi tur ad instrumenta prius confecta. hec et similia 12 possunt decidi per predicta. ¶ ✝ Et ex predictis omnibus habes etiam incidenter decisum vtrum pena debeat apponi fm statutum antiquũ q vigebat tempore delicti: aut fm statutum nouum qd viget tempore sentẽtie. Et de hac qõne vide plene per Bar. recitantem multa dicta antiquorum in. l. omnes populi. Finaliter concludit sic qd quedam est pena ordinaria: et in illa imponenda debet haberi respectus ad tẽpus delicti. sic procedit. l. j. ff. de penis. et in. c. fi. de sentẽ. excõ. Quedam est additio pene vel diminutio que fit ex causa: nã iudex potest minuere vel augere penam ordinariam etiã si esset pena statuti.[b] vt in. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de his qui notan. infa. et ibi expresse Bar. inducit ad statutũ. facit qd legitur et no. in. c. licet. j. de penis. et. ij. q. iij. in. §. notandũ. et in hac pena consideratur tempus sententie et non delicti. et ita fm eum potest intelligi tex. qui videtur multum contrarius predictis in. l. penul.[c] ff. si ex noxa. cau. aga. vbi seruus delinquẽs in seruitute et accusatus in libertate non punitur vt seruus sed vt liber. Nam in diminuendo vel augẽdo penam habet iudex respectũ ad tempus sentẽtie. quod no. Unde ad propositũ aut statutum antiquum imponebat penam ordinariaz et debet imponi illa pena: aut infligebat penam grauẽ vltra q merecur delictum: puta propter guerrã: et tunc ex quo statutũ nouum reducit penam ad delictuz et cessauit ille rigor: debet iste puniri fm primum statutum. Ad vnum tamen aduerte quia quatenus dixi q constitutio declaratiua extenditur ad preterita: dicit do. Anto. hoc verum nisi reperiat consuetudinẽ esse in contrarium. all. d. c. j. de postu. prela. in ver. decetero. Qd limitat nisi statutũ declararet irrationabilitatẽ statuti vel consuetudinis: quia tunc extenditur ad preterita. all. glos. 13 in cle. ij. de re. eccle. non alie. ¶ ✝ He limitatiões[d] ex toto non placent: quia cõsuetudo irrationabilis nõ inualidat actum: sed defendit a pena temporali nec liberat a culpa. vide bonũ tex. cum glo. in. c. deniqz.[e] iiij. et in. c. cum venerabilis. de cõsue. Unde dicerẽ q aut consuetudo contraria est dubia: quia ius cõmune erat multipliciter intelligibile: et tunc posset procedere dictũ do. Anto. et intelligatur glo. in. d. c. j. de postu. pla. Aut apud viros doctos illa cõsuetudo erat irrationabilis: et tunc lz forte liberet a pena. vt in. d. c. cum venerabilis. non tamen validat actum: vt ibi. Abbas.

¶ De rescriptis. Rubrica.

1 ¶ Rescriptũ quid est: et quibus modis sumat.
2 Rescriptũ quid differat a priuilegio et beneficio.
3 Quomodo cognoscitur rescriptũ a priuilegio.

¶ Uiso de cõstitutionibus quia parum est iura condere nisi sint ministri qui ea exequantur. vt in c. cõmissa. de elec. lib. vj. et in. c. vbi periculũ. §. preterea. eo. titu. et lib.[f] Ideo post rubricã predictam f autor intẽdit tractare de ministris iuris: et quia vt plurimũ dantur per rescripta: ideo premittit

ex consensu. §. j. et que ibi ponunt remissiue. ff. de appel. quib' adde Alex. cõs. xxij. inci. viso processu. col. ij. in. j. vol. et cõs. cvij. als fm maiorẽ nu. cõs. cxlix. pe. et vlt. col. vol. ij. Pe. de anc. cõs. xlvj. inci. cõsuetudo. et cõs. clxxj. incip. iure scripto et cõsuetudine. Roma. cõs. cccclxvj. et Zaba. cõs. cxxxj. col. ij. et Feli. in. c. j. col. ĩ. vj. de re iudi. dicã deo duce i. c. venerabilis. post istum de consue.

1 hanc rubricam. ✝ Pro cuius declaratione quero
g quid est rescriptũ:[g] Host. in sum. eo. titu. concludit q est illud q ab apostolico: idest a papa seu a g principe rescribitur ad consultationẽ: relationẽ: seu intimationẽ alterius vel alicui indulgendo.
2 Tamen dic clarius et melius ✝ q rescriptũ potest sumi generaliter et largo modo: et tunc comprehẽdit priuilegiũ et beneficiũ principis: et alia rescripta que emanant ad iuris obseruantiã. et ita sumitur in hoc tit. nam sub rub. de rescrip. tractat de priuilegijs et literis beneficialibus: et de literis
h ad lites. Quandoqz sumitur stricte[h] rescriptum: et
3 tunc ✝ rescriptũ proprie est id q princeps scribit h
i ad iuris obseruantiam[i] vt quando cõmittit causam decidẽdam inter aliquos. Priuilegiũ vero est
k cum papa aliquid rescribit cõtra ius:[k] et dicitur priuilegiũ quasi lex priuata et non communis. iij.
l dist. priuilegia. Beneficiũ[l] vero est nomẽ generale sed stricte sumitur pro gratia concessa a principe preter ius: et tale beneficiũ debet latissime interpretari. vt in. c. olim. et qd ibi no. de verb. signi. et in. l. beneficiũ. ff. de consti. prin. Qualiter autẽ cognoscitur rescriptum[m] a priuilegio: dic q ex forma
m vtriusqz et modo dictãdi. et de his per Cy. in. l. rescripta. C. de preci. impe. offe. et per Bal. in. d. l. beneficium. et per Jo. an. d. c. olim. pre all. Abbas. i

1 ¶ Causa non potest committi appellatiõe remota nisi per solum papam. k
Appellatio non põt tolli p aliquẽ nisi per papaz.
Legatus de latere non potest cõmittere causam appellatione remota: nec cõmitere causam simpliciter et de plano.
2 Papa vel princeps an possit totaliter appellationem tollere: etiam per viam querele.
3 Rescriptũ speciale derogat generali prius impetrato: lz de generali non fiat mẽtio in speciali. vide late. j. numero. 10.
4 Priuilegiũ vt quis possit in quacũqz causa appellare vel vt possit quis libere appellare qd importet.
5 Princeps non presumitur aliquid concessisse in generali concessione: quod in speciali non fuisset concessurus.
6 Rescriptum non tollit priuilegium.
Priuilegium non tollit aliud priuilegiuz nisi sit clausula derogatoria.
7 Rescriptum siue priuilegium continẽs id q ius commune tollitur per secundum absqz alia clausola derogatoria.
8 Rescriptum siue priuilegiũ impetratũ cõtra ius commune valet: lz de iure canonico non fiat mentio. vide. j. nu. 12. et. 15.
9 Priuilegiũ cõcessum fm ius cõmune an debeat operari aliquid vltra ius cõmune. vide. j. nu. 11. l
10 Generi per speciem an et quando derogetur.
12 Rescriptum nõ presumitur falsum si non deuiat a consuetudine curie.
14 Priuilegia plura si sunt ĩpetrata a diuersis sup eadem causa: quod erit potius.
Quod tempus attendat in priuilegijs: an tẽpus presentationis: an tempus date.
16 Priuilegium et rescriptum si simul concurrant: m quod preferatur.

Sicut romana. Regit varijs modis sed fm intellectũ magis cõmunem hoc intẽdit. Priuilegio generali fm ius cõmune obtento obstat rescriptũ speciale etiam de eo mentionẽ non faciẽs. Primo ponitur decisum exordium.

Secundo

¶ Eo. titu. et lib. Adde tex. in. l. ij. i. §. post originẽ. ibi: parũ est. ff. de origi. iuris.
¶ Quid ẽ rescriptũ. Adde tex. et ibi Bal. l. i. falso. C. de diuer. rescr. bonã gl. in. c. j. in versi. non stat. de consti. in. vj. et ibi Domini. i. x. col.
¶ Adde Alexã. cõs. cxxxv. iij. lib.
¶ Stricte. Adde istũ in. c. nõnulli. et in. j. nota. j. eo. et do. meuz hic ipugnãtẽ dem Inn. in. c. epi. d re. ecc. nõ alie. qd dictuz saluat hic Feli. p plura dicta doct. quẽ olno h vide j v. col. i ver. ceter.
¶ Juris obseruãtiã. Add Bal. h. et tex. et doc. i. c. cãz q. j. eo. et ibi dicet.
¶ Cõtra ius. Vide Jo. andr. in. c. olim. de ver. sig. et nota. xxv. q. ij. in sum. et Bal. i. l. lapilli. l. iij. col. vñ. ego dico qd. ff. de re. diui. et vnã differẽtiã ponit iste j. eo. plerũqz. Zacharias.
¶ Add an papa vel pnceps possit tollere p suũ rescriptũ ea q sunt de iure ciuili vel gẽtiũ: Alex. cõs. ij. vo. v. per totũ. et meli' cõs. vij. et viij. et cõs. lxvij. in iij. col. vñ. nec obstat. vol. ij. op' est tñ q habeat clausulã derogatoriã: vt p Feli. in. c. nõnulli. co. ij. v. sc da regula. isto titu.
¶ Bñficiũ. Add Jo. an. i. c. olĩz. h all. et d natura bñficij late p Bald. in. l. bñficij. h all. et ibi per Alb. de rosa. in v. si ex pdictis pz. in. iij. col.
¶ Rescriptũ. Vide Cal. l h n. cõs. v. et vlti. vbi ponit signa cognoscẽdi et vide p Moder. i. d. c. ad audiẽtiã. c. l. ij. circa fi. post Butri. et Imo. et istum eo. titu.

Ad aures — 49
Ad Sedem [illegible] — 51
Ad audientiam — 51 · 78
A[illegible] — 87
A[illegible] excommunicato — 87

Cum adeo — 59
Constitutus — 61
Cum dilecta — 65
Cum contingat — 69
[illegible] — 77

Secundo cōsultatio.ibi:quesitum. Tertio respōsio.ibi:inquisitionis Quarto responsionis ratio. ibi:quia. ℂ Casum literalē sic pone vt ois tollat̄ dubitatio. Quidā propter culpā suam: quia sepe deliquerat in appellādo priuatus fuit beneficio appellationis vt puniret̄ in quo peccauerat: impetrauit licentiā vt liceret appellare et sic restitutus fuit iuri cōmuni vt posset appellare vt prius. Quidam alius impetrauit literas cōtra istū qui habebat indulgentiā super aliqua causa appellatione remota vocatus fuit iste ad iudiciū: cōfisus de indulgētia sua appellauit ad papaz: querit̄ an tali appellationi sit deferēdū. Rūdet papa ꝙ tali appellationi non est deferēdū postꝙ est causa iudicij appellatione remota cōmissa: quia speciale mandatū derogat generali. Ber. ℂ † No.i.ꝙ causa potest cōmitti appellatione remota. qđ tamen per solū principē fieri potest:[a] inferior enim[b] non potest remouere beneficiū appellationis. vt in.c. super questionū.§.si vo.de offi.deleg.⁊ in.l.i.in fi. ff.a qui.app.non li. Ex quo infero ꝙ etiā legatus pape de latere non potest cōmittere causam appellatione remota quinimo nec aliū iuris ordinē tollere: vnde non pōt cōmittere causam simpliciter ⁊ de plano. vt dicit glo.[c] in.c.fi. de here.lib.vi. quam semper tenebis menti. ℂ † No.ii.ex hoc text.principē posse tollere defensionē. nam appellatio est quedā defensio ⁊ releuamē oppressorum. vt in.c.suggestū.de appel.⁊ sic videtur ɔtra cle.pastoralis.de re iudi. vbi dicit̄ ꝙ princeps nō potest tollere defensionē. Sz dic ꝙ hic tollit̄ quo ad formalitatē appellādi que fuit inducta a iure positiuo: sicut dixi de actionib⁹ in.c.que in ecclesiarum. ē.titu.pri. Unde posset dubitari nunquid princeps posset ita remouere appellationē vt etiā per viā querele quis non audiatur volens suam iustitiam prosequi. de qua materia vide qđ dixi in.c. pastoralis.de appel.[d] ℂ † Itē no. vnā regulam in
3 materia rescriptor: vt speciale deroget generali prius impetrato: lz de eo non faciat mentionem.
4 ℂ † Ultimo no. ꝙ potest cōcedi priuilegiū alicui vt libere[e] possit in qlibet causa appellare[f] ⁊ quid operet̄ tunc priuilegiū dicet̄.j.in glo. ℂ In gl.j. in fi. Ex hac glo. possunt elici tres itellect⁹ ad tex. Primus ad primū ꝙ rescriptū vt possit qs libere appellare intelligit̄ vt possit appellare in casibus interdictis a iure. ⁊ fuit hec opi. Alani q tñ fuit aliter locut⁹ ꝙ glo. recitat. Dicit eñ ꝙ p hoc priuilegiū videt̄ data facultas appellādi in casib⁹ interdictis a iure nisi ꝑpter delictū quis priuaretur facultate appellandi: vt si appellaret a correctione.j.de appel.ad nostrā. vel in casib⁹ cōtentis. ii.q.vi.§.sunt quorū.⁊ in.l.ii.C.quo.app.non reci. vtputa si esset cōtumax: nam ad istos casus Ala.
5 nō extēderet̄ priuilegiū: quia nō est verisimile † ꝙ princeps ɔcedat in genere ꝙ in specie non fuisset cōcessurus verisimiliter: vt in reg.in generali. de
6 reg.iur.in.vi. ℂ † Sz huic intellectui obstat quia fm eum cum primū rescriptū esset priuilegiū ex quo cōcedit aliqđ cōtra ius: ergo nō debet tolli p scōm sine sit rescriptū impetratū fm ius seu priuilegiū: quia rescriptū non tollit priuilegiū in.c. cum ordinē.j.eo. nec scōm priuilegiū tollit primū nisi de eo faciat mētionē. vt i.c.veniēs.j.de rescri.
7 † ideo glo. trāsit ad secundū intellectū vt istud primum rescriptū sine priuilegiū reducat priuilegiatum ad solū ius cōmune: quia forte propter delictum erat sibi interdictū beneficiū appellatiōis: et sic in effectu solū fuit sibi cōcessum ius cōmune. ideo in secūdo rescripto nō fuit necesse facere mētionē de primo. ℂ Iste intellect⁹ est bonus in se: sed diuinat ad tex. ideo trāsit ad tertiū intellectū vt intelligat̄ tex. ꝙ simpliciter fuit isti ɔcessum vt simpliciter i qualibet causa posset appellare: nec

a ℂ Fieri potest. Adde Philip.⁊ Moder.in.c.pastoralis.in prin.de appella.⁊ do.meum Anto.hic cum aliis concor.positis per eos.⁊ vide istū in rub.de appel.in.iiii.col.⁊ ibi late dicaz per Bar.in.l.omnes populi. in.xii.col.ibi: iuxta pmissa.ff.de iusti.⁊ iure.⁊ Sali.in.l.fi.C.de sentē. Zacharias. ℂ Adde Feli.in.c.causam que.col.xii.versi.similiter.dicit Bar.l.eo.ti. Aduerte tñ ꝙ si p rescriptuz tolleret̄ appellatio itelligit̄ de iniusta: qz iustā nō possunt tollere. ita no. p Feli.vbi.s.⁊ hic in.ii.col.versi.ampliā secūdo. post Bar.in.l.j.§.fi.ff. qui.appel.non li.
b ℂ Inferior eñ. Limita vt nō pcedat i nō recognoscētib⁹ superiorē: per Philip.post i Abb.in.c.pastoralis.post princi. a Rom.in rub.de b arbi.l.vi.col.ibi: tu vo.alt. Bar.in l.lege.ff.a qui.ap. nō li. nec pcedūt hec in his qui habēt potestatē statuendi ɔtra iura z que possunt etiā ɔmittere app.remota. Bal.l.l.fi. C.quo.appella.⁊ Pan.de ca.cōsi. ccxxv.inci.super prio dubio.l.iii. col.ibi: qrto principaliter.⁊ Alex. in.l.nemo potest. in.j.col.de lega.j. Itē vt hec nō habeāt locū in appellatione ab interlocutoria: quia illā potest remouere inferior a principe.l.fi.C.de sentē.fm intellectū quez sequunt̄ ibi Bar. Ange.⁊ Sali.⁊ do.meus in.c.qđ ad ɔsultationē.in vlti.charta.de offi. lega.⁊ Vital in lib.de clausulis.fo.vii.tñ iste intellect⁹ cōiter nō tenet̄: vt per Bal.in.d.l.fi.⁊ in addi. Spe.in tit.de appel.versi.clausula appellatione remota.⁊ Imo.in.d.l.i.a qui.app.in.xxv.col.⁊ Philip.in.d.c. pastoralis.in.iiii.col. vbi ɔcludūt ꝙ talis inferior potest hanc clausulā apponere vt deseruiat̄ iuri.i. vt appellatio nihil operet̄ nisi fm iuris dispositionē. Item declara vt nō ꝑcedant in epo qui per viam statuti disponeret super modo ꝑcedendi etiā faciēdo de nouo causaz summariam: fm Bal.in.c.cum omnes.in vlti.col.ē.titu.pri. Jmm tenet do. meus in cle.ne romani.in.iiii.charta.ibi: ego vero puto.de elec.p illum tex.in ver.tolli.inducit Bal.in.l.oēs populi.in.vi.col.ibi: sed hic dubitatur.de iusti.⁊ iu.adde Ange.in dist.aslēns miles.in.xxv.col.ibi: de secundo an valeat.⁊ Fede.de se.cōsi.xvii.inci.qstio talis.cū cōcor.positis per Ana.in.c.cum in diocesi.in.v.col.de vsur. ℂ Adde tu ꝙ lz legatus nō possit tām cōmittere appel.remota: tñ pōt facere statutū ꝙ appellatio interposita ad quēcūqz ad ipm deuoluat̄. vt ɔsuluit Roma.ɔsi.ii. Ant.Fran. ℂ Circa istam materiā clausula appellatiōe remota. addas ꝙ illa non pōt poni in rescripto per inferiorē a principe etiaz si sit legatus de latere: nisi respectu interlocutorie. vt p gl. Bar.⁊ doc.in.l.fi. in.j.col.⁊ versi.⁊ fm hoc.C.de sent.⁊ hoc quo ad effectū vt deroget iuri. Sz quo ad deseruiēdū iuri pōt apponi a quocūqz ordinario: fm Bal. in addi. Spe.in ti.de appel.in ver.clausula appella.remota. Et adde ꝙ per talē clausulā non tollit̄ ius appellādi tertio forsan cōparēti in iudicio pro suo interesse.ita Bar.in.l.i.in.§.fi.in versi.quero imperator.et seq.ff.a qui.app.nō li.⁊ no.in.c.sup eo.de offi.dele.⁊ que appellationes per talē clausulā intelligant̄ esse sublate: habet̄ per glo.in.c.pastoralis. de app.⁊ p Bar.in.l.j.§.parui.ff.qđ me.cau. Et adde ꝙ talis clausula operat̄ quo ad iudicē a quo: vt ipse nō teneat̄ deferre appellatiōi si nō vult: nō aūt quo ad partē: quia nō tollit ius appellādi: fm Bal.in prealle.addi.ad Spe. Et adde ꝙ si talis clausula apponat̄ in statuto intelligitur nō solū de appellatiōe ab interlocutoria: sed de omi appellatiōe, etiā a diffinitiua: fm Bal.in.l.i.in prin.ff.de inoffi.test.⁊ habet̄ p Alex. plene in ɔsi.suo.xxvi.in.iiii.parte ɔsilior.⁊ ꝙ talis clausula possit apponi in statuto sicut ⁊ clausula appellatiōe remota.tenuit Bal.in.l.necessariū.de ori.iu.de quo etiā per Bal.in.l.fi.C.quo.appel.nō reci.et p Alex.de imo.in.l.ɔstit.ffor.in.§.oēm.post Bar.qđ tñ intellige verū qñ ciuitas cōdēna statuta haberet causas appellationū ⁊ primarū ⁊ scdarum sed si haberet tñ primas appellationes ⁊ secūda appellatio deuolueret̄ ad superiorē tūc nō posset statuere ⁊ per statutū remouere appellationē ne tollat̄ ius superioris.vt no.declarat Bar. in.l.is cui⁹.ff.de aqua plu.arc. Et addō ꝙ talis clausula apposita i rescripto trahit̄ et ad causaz recōuētiōis.vt l.ii.⁊ ibi per do. Abb.j.de mu.peti. Addas etiā ꝙ si cā esset cōmissa cardinalis appellatione remota nullo mō posset ab ei⁹ snīa appellari. vt voluit Bal.i.l.j.ff.d offi.pfe.pto.⁊ habetur in Spe.de leg.§.superest.in ver.illō aūt. An aūt cōprehendat iudicis recusationez: vide p Bar. in.l.fi.in.ii.col.C. d sen.⁊ iterlo.oīu iud. Et vltio addō ꝙ p talē clausulā nō tollit̄ qn possit appellari a sententia notorie iniqua.vt no.glo.in c.ex cōquestione. in ver.post oppositionem.de resti. spo.⁊ i.c.inter ceteras.de re iudi.

c ℂ Ut dicit glo. No.ibi.§.figura.circa mediū.ibi: sed dubitari solet.adde Dñi.in.c.que in ecclesiarū.in.iiii.col.ē.ti.pri.⁊ ibi Imo.in pe.col.⁊ in.c.iudex.in pe.col.de offi.dele.in.vi.per eundē Dñi.⁊ per istū in.c.dilecti.in.ii.col.de iudi.in.c.quo ad ɔsultationē.de censi.in.c.nisi.de offi. dele.⁊ in.c.super questionū.in prin.in.i.col.de offi.dele.⁊ in.c.i.in.i.colū. de trāsac.⁊ in.c.fi.in.ii.not.de ɔfir.vti.vel inuti.⁊ in.c.quia diligētia.in j.col.j.de elec.⁊ in.c.mādata.de psump. Dñi.in.c.ii.de iudi.lib.vi.in gl. in ver.literarū. Cardi.in cle.ii.in fi.de iudi.⁊ l cle.sepe.q.x.⁊ seq.de ver. signi. Ana.in.c.cum in diocesi.in.v.col.de vsur. Bal.in.l.ne quicqz.§.fi. ff.de offi.pcon.⁊ lega.per Vitalē in lib.de clausulis.fo.vii.post mediū. per vtrūqz. Imo.in.l.nemo pōt.ff.de leg.i.per Philip.in.c.postremo. in.iiii.col.de app. Sali.in.l.fi.C.de sent.per Imo.⁊ Ang.are.in.l.i.§.fi. ff.a qui.app.nō li.glo.mag.in fi.in.d.c.quo ad ɔsultationē.⁊ Rotā deci.vi.in antiq. Bal.in.l.i.ad fi.ff.de offi.pfe.pto.all. Jo.and.in.c.nemo deinceps.de elec.li.vi.adde gl.fi.in fi.in cle.ii.de rescrip.⁊ in cle.sepe.in ver.mādamus.de verb.signi.⁊ in.c.indēnitatib⁹.in ver.sine strepitu.de elec.in.vi.vide glo.in.c.dilect⁹ fili⁹.el.i.in versi.cum se facultas.de pbē. no. Spe.in ti.de leg.§.superest.ibi: sed nunqd legat⁹.⁊ dixit Spe.eo.ti. §.nunc ostendendū.versi.legatus.ꝙ legatus non potest cōmittere causam q alibi pēdet. vt plene per Philip.in.c.vt nostrū.circa fi.de app.⁊ Fede.ɔsi.ce.qđ permutatio.⁊ Bal.in.l.ii.in.x.col.ver.⁊ ideo lz impera tor.C.de ser.⁊ aq.facit qđ idē Bal.voluit i.l.i.circa med.C.de test.mili. Limita tñ.d.glo.fi.de here.in.vi.cum aliis pmissis vt nō ꝑcedāt qñ legat⁹ ex magna causa induceret̄ ad cōmittēdū causas sine strepitu attēto statu loci ⁊ rei.ita pulchre p Imo.in.c.fi.in.ii.no.de trans. per illum tex.qui bene facit.sequit̄ Alex.in.d.l.nemo pōt.⁊ vide Bal.in.l.oēs populi.in.v.col.in ver.sz hic dubitat̄.ff.de iust.⁊ iu.refert iste i.c.fi.in. viii. col.ibi dicit tñ Bal.vnū sing.dictū p.l.si hoiez.c.j.de ɔsue.⁊ i.c.at si clerici.§.de adulteriis.l.v.col.i vñ.pdicta limita.de iud.faciat iste i.c.venerabilis.e.ti.⁊ in.c.dilecti.de app.⁊ i.c.cū accessissent.ē.de ɔsti. ℂ Adde Ab.ɔsi.lxxvii.⁊.lxx.ii.li. Ale.ɔsi.cxxx.i.li. Lap. all.cii. Ale.cōsi.cvi.ii.li.
d ℂ De appel. Dicam ibi plene post Philip.⁊ alios Moder.
e ℂ Libere. Dicam in.c.i.de offi.ordi.⁊ in.c.irrefragabili.eo. titu.⁊ in.c. de multa.de preben.post istum.
f ℂ Seb.Sa. ℂ Appellare.vid are.i ɔsi.lxxvi.diligent̄ visis.⁊ ibi ponit qñ p rescriptū spāle tollat̄ gnāle: lz de eo nō fiat mētio ⁊ qd i pulegio.

Ex tenore — 58
E docēri — 64
Ex parte decani — 81
Ex insinuatione — 85
Inter ceteras — 46
Olim ex litteris — 70
Pastoralis — 54
Pleruma — 68
Postulasti — 72
Quia non nulli — 87
Sin autem — 50
Sciscitatus — 53
Sedes ap[osto]l[ic]a — 57
Super litteris — 62
Significante — 83

a ¶ In his. Adde Bal.in aut.habita.in.iiij.nota.C.ne fi.pro pa.ꝛ.l.iij. §.si is pro quo.ff.qđ quisꝙ iur.ꝛ in.c.cum olim.ad fi.j.tit.p̄rogl.ꝛ in.l.j. in.iiij.col.ibi: quinto oppo.C.si ser.exte.ꝛ in.l.nullus.C.ad le.iul.maie. ꝛ in.l.si quis posthumos.in prin.ff.de libe.ꝛ posth.ꝛ in tit.de pa.ꝯstan. in ver.ꝛ assentur. Pe.de anc.consi.clxxxij.inci.pro parte ecclesie.in vlti. col. Cald.ꝯsi.j.de offi.archi. Aret. ꝛ Moder.ꝯsi.xv. in penul.col.ver. circa tertiū. Bu. j.c.eam te.in vlti. colū.p istum post Card.i.c.si.quasi in medio.de p̄bē. ꝛ in.c.pastoralis. in p̄n.in vlti.no. Butr.i.c.at si clerici.§.de adulteriis.in.vj.col.ibi: nunqd aūt.de iudi. Philip.i.d.c. pastoralis.in p̄n. in.j.co.bonā glo. in.l. posth.C.de pac. Roma.in repeti.l.j.i.xxv.col. C.de here.insti.ꝛ in ꝯsi.clxxx.inci. si admittim⁹.ver. scđo p̄ncipaliter. ꝛ vide tex.aureū in.l.fund⁹ qui locat⁹.ff.de fun.instru.quē all. Bal. in.l. quib⁹ dieb⁹. versi.oñs.ff.d cōdi.ꝛ demō.ꝛ in.l. si ita scripsisset.ff. d leg.ij.idē dicas in statutis: vt plene per Alex.in.l. iiij.§.p̄tor.in.iiij. ꝛ.v.co.ff.de dam. infe.idem in legatis: vt plene p eūdez in.l.senat⁹.§. si.ff.de leg.j.ponētem quinꝙ dicta quorū vltio adde Pau. cōsi.lxxv.ꝛ vide Bal.in rubri.C.de ꝯben.emp.in.ix.q.ꝙ in ꝯctibus quodlibet verbum debet ita interp̄tari vt aliquid operet̄.ꝛ Bal.in rub.d.co.ꝙ in rescriptis nihil debet esse superfluū.ꝛ faciat glo.in.l.j.ff.qđ me.causa.ꝛ in c.solite.in ver.tanq̄.de maio.ꝛ obediē.ꝛ ibi p Moder.ꝛ pulchre dixit Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.ff.de ver.obli.ꝙ omnis verba instrumenti sunt restringēda. ¶ Adde tu Roma.consi.cccxxxiij.ꝛ Francis. areti.consi.lxxvj.vbi sequitur Compostel.in versi.venio ad secūdum. Anto.Frācis. ¶ Addēdum est primo ꝙ in testamētis verba ipsa sunt attēdenda nec ab eis est aliquo modo recedēdum nisi exp̄sse de ꝯtraria mente testatoris appareret.l.non aliter.§.cum in verbis.ff.de leg.iij.ꝛ habetur late per Specu.in titu.de instru.edi.§.restat videre.versi.quid si in aliquo. Et adde ꝙ in testamētis verba debent aliquid operari vulgata.l.si quando.ff.de leg.j.qđ est verum etiam si minima sint.vt dixit Bal.in rub.C.de ꝯben.emp.in.iij.col.in.viij.q.et habetur per Alex.in consi.lxvj.in.iiij.parte consilioꝝ.ꝛ eodem modo verba ꝯbentium semp debent intelligi vt aliquid operent̄.vt per Specu.in tit.de emp.ꝛ vēdi. in.§.j.in versi.sed qd si in instrumēto.ꝛ p̄pterea dicebat Bal.in.d.rub. de ꝯben.emp.in loco preall.ꝙ verba ꝯctus ꝛ verba statutoꝝ non debēt intelligi esse superuacuo apposita.sciendū tamen est ꝙ verba ꝯctus debent intelligi ſm mentem ꝯbentiū: ſm Bal.in.l.si.C.que res pig.obli. pos.ꝛ eodem modo dicēdū est de verbis appositis in statutis vt illa debeant aliquid operari.vt in.l.j.ff.ad muni.ꝛ habet̄ per Bal.in rub.C. qui accu.non pos.ꝛ in.l.si ꝯuenerit.§.si nuda.de pigno.act.et per Bar. in.l.iiij.in.§.p̄tor ait.ff.de dam.infe.ꝛ eodem modo dicendū est de verbis iudicis appositis in sententia vel in alio actu iudiciali quoniā illa semper debēt intelligi vt aliquid operent̄: tamē debēt intelligi ſm mētem ipsius iudicis: ſm Bal.in.l.j.in.j.oppo.C.de neg.gest.ꝛ per Inno. in.c.petitio.de procu.quid autem in verbis rescriptoꝝ ꝛ gratiarū: dicendum est ꝙ illa extendant̄ ꝛ largissime debent interp̄tari vt habeāt maiorem effectū q̄ possunt.vt per domi.de Rota in deci.cccclij.inci-

aliquid contra ius concedebat̄ ꝛ fuit impetratum ad cautelā vt iudex facilius admitteret appellationem legitimam: ideo secundū derogat primo: quia primū non potest dici merum priuilegiū ex quo ꝯtinebat id qđ ius cōe. Et hunc intellectū sequitur Inno. dicens ꝙ siue sit rescriptū siue priuilegium ex quo ꝯtinet id ꝙ ius cōmune non est necesse ꝙ in secūdo ꝯtrario fiat mentio de primo sicut non est necesse facere mentionē de ipso iure. ꝛ iste intellectus est quasi cōmunis ꝛ ex eo collige
8 duo notabilia. ¶ Primū† ꝙ rescriptū siue priuilegium cōcessum contra ius valet: lz non faciat
9 mentionē de iure. ¶ Secundū dictū† ꝙ priuilegiū cōcessum in terminis iuris cōmunis intelligitur mere ſm ius cōmune: ita ꝙ nō debem⁹ extendere verba vt aliqd operent̄ vltra ius cōe sicut fit interp̄tatio de isto p̄io priuilegio hic. ¶ Contra primū dictū est glo. aperta in.c.j.de ꝯsti.li.vj. que dicit non valere rescriptū ꝯtra ius nisi faciat mētionē de iure. vt videt̄ tex.in.c.ex parte.de cap. mo.ꝛ in.l.rescripta.C.de p̄ci.impe.offe. ¶ Cōtra
a scđm dictū videt̄ tex.in.c.in his.ᵃj.de priui. Itez quia verba debent aliqd operari.vt in.c.si papa. de priui.li.vj. Item ꝯtra generalē theoricam ſm quam dicimus priuilegiū esse interp̄tandū vt aliquid offerat de nouo priuilegiato. de hoc bonum tex.in.l.j.ff.ad munici.ꝛ in.d.c.in his. Et ideo forte Host. sensit alium intellectū ꝙ per illam indulgentiā vt libere qs possit appellare intelligit̄ cōcessum vt possit appellare etiā vbi nō grauat̄ seu non p̄bando grauamē: sicut olim indistincte admittebat̄ appellatio nisi esset manifeste friuola. vt in.c.ad romanā.ij.q.vj. Item poterit appellare ex interuallo sine scriptis: cōtra id qđ no.in.l.ij. ff.de appel. Itez poterit appellare tertio vbi cessante indulgētia nō posset appellare nisi scđo. vt in.c.suam.j.de appel.ꝛ C.ne in vna eadēꝙ can.liter.appel.in rub io ꝛ nigro. Et ſm hūc intellectū tollitur motiuū p̄cedēs. Et ad id ꝙ dī ꝙ priuilegiū non tollit priuilegiū dicit hoc verū nisi secundū sit speciale: primū generale. Unde itelligit ꝙ vtrūꝙ rescriptū hic habebit vires priuilegij. De primo est clarū ſm p̄cedentē intellectū. De

piente: fuit dubitatum.in nouis.

b ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Exemplum. Contra hoc dictum tenet expresse do.Abb.in.c.pastoralis.§.quoniam.in vlti.col.j.eo.

c Anto.Frācis. ¶ In summa. Adde do.meum hic.ꝛ istuz in.c.veniens. in.iiij.col.j.de p̄scrip.ꝛ Fran.areti.cōsi.lxxvij.inci.in Christi ꝛc. diligēter visis.versi.circa. secūdū Imo. in.c.cum ordinē. j.eo.in.v.co.ꝛ hic qui dicit q̄stionē Host.verio: ē cōtra illas gl.sequere tamē istuz hic. ꝛ adde quod no. Dñi.post Jo.an. in.c.j.l.iiij.col.ibi qd si est ꝯcessum. de pac.in.vj. vbi all.glo.hic ꝛ vide Butrig.in.c.dudum.de deci.ꝛ oldno Moder.hic. ¶ Adde tu qꝛ voluit Roma.cōsi. cccccxxxvj.in p̄n. Zacharias.

d ¶ Quesito. Adde tu an ꝛ quādo princeps p suum rescriptū aut priuilegiū itelligat̄ derogare iuri alteri q̄sito.vide p Alex.ꝯsi.cxxxvj. per totū.ꝛ cōsi.ij. col.vij.vol.j.ꝛ ꝯsi. cxix.volu.ij.per Feli.in.c.que i ecclesiarū.col.xvij. d.de constitu. Anto.Francis. ¶ Circa istā materiā addo ꝙ lz iuri suo possit qs renūciare ꝛ illud remittere p suo arbitrio.l.si quis in cōscribēdo.C. de pac.ꝛ d epis.ꝛ cle.ꝛ in.c.ad apostolicam.de regu.ꝛ in.l.quod fauore.C.de legi.ꝛ per Specu.late in titu. de renū.ꝛ conclu.tñ ius per me quesitū tertio non possum reuocare. vt in.l.cum a socero.ꝛ ibi per Bal.C.de iu.dot.ꝛ ius quesitū in reb⁹ publicis per ꝯctum nō potest reuocari: nec etiam per principē tolli sine causa.vt per Ang.in.l.cotem ferro.§.j.ff.de publi.dicit tñ Spec.in titu.de lega.in.§.iiij.in versi.sed nūqđ legat⁹.ꝙ solus princeps potest tollere ius alterius.qđ est intelligendū quando illud facit ex causa iusta vel ex causa publice vtilitatis.vt in.l.item si verberatū.in.§.j.ꝛ ibi Bar.ff. de rei vendi.ꝛ in.l.lucius.ff.de euict.ꝛ per Cardi.in cle.ij.in ver.ceterū. de iudi.ꝛ per Alex.in.j.consi.floꝝ.in.§.omnē.post Bar.vbi tradit̄ an imperator cōdēdo legem possit offerre dominiū rei priuatis p̄sonis. et habetur per Pau.de ca.in cōsi.cv.ꝛ in ꝯsi.cxviij.ꝛ.cxxx.ꝛ.clvij.ꝛ per Oldra.in ꝯsi.cxxiij.ꝛ vide Cardi.in cle.j.vt lite pend.vbi dixit ꝙ papa etiam sine causa potest auferre beneficiū beneficiato.tñ Bar.in.l.quotiens.ꝛ in.l.fi.C.de p̄ci.impe.offe.ꝛ in.l.fi.C.si ꝯtra ius vel vti.pub.dixit ꝙ nunq̄ potuit intrare caput suum ꝙ deus dederit potestatē pape vel imperatori aut alicui principi ꝙ possit aliquē priuare iure suo ꝛ auferre illi rem suā sine causa.sed potest dici pro ꝯcordia ꝙ quādo princeps id facit ex certa sciētia p̄sumit̄ in eo causa.de quo etiā habet̄ per Bal. in.l.j.in fi.C.de iure aure.anu.ꝛ per Pau.de ca.in ꝯsi.suo.xciiij.in.iiij. parte ꝯsilioꝝ.ꝛ habetur etiā per Inno.in.c.quia plerīꝙ.de immu.ecc. et per do.Abb.in.c.venerabilē.de elect.ꝛ per Alex.in ꝯsi.suo.cxxxvj.in j.parte consi.vbi ponit qñ presumat̄ causa iusta in principe.ꝛ habet̄ p Pau.de ca.in.l.ex hoc iure.ff.de iusti.ꝛ iu.ꝛ in.l.si heredis seruus.ff.de leg.j.ꝛ per Bal.in.l.rescripta.C.de p̄ci.impe.offe.ꝛ in.j.ꝯsti.C.in.§.j.

secundo p̄batur propter clausulam que remouebat appellationē: nam hoc non cōceditur de iure
10 cōmuni sed ex speciali priuilegio. † ꝛ sic vult ꝙ regula generi per speciem ꝛc. habeat locum etiā in priuilegiis. per qđ dicit si papa ꝯcederet vni decimas alicui⁹ parochie ꝛ alteri postmodū ꝯcederet decimas alicui⁹ p̄dij illius parochie vel exceptionē a decimis ꝙ p secundū speciale deroget primo q̄tum ad speciem contentā in secūdo. ꝛ sic intelligit istum tex. Iste intellect⁹ esset optimus in se si illud esset verum ꝙ speciale priuilegiū derogaret generali. hoc tamē dictum sequitur hic Imo.ꝛ do.Ant. ¶ Sed ꝯtium est dictum Compostel. hic qui dicit ꝙ aut priuilegiū generale ꝯtinet omnia vniuersaliter ꝛ eodem actu: ꝛ tunc speciale non derogat generali. exemplū cum cōcedit generaliter decimas alicuius parochie: aut priuilegiū generale non ꝯtinet vniuersalr̄ omnia vno actu: sed debet verificari in aliqua specie cōtenta sub genere: ꝛ tunc speciale derogat generali. Exē
b plumᵇ si mādatur prouideri vni de beneficio in certa p̄uincia: ꝛ scđo mandat̄ prouideri in certa ecclesia illius p̄uincie. Item ꝯtra hoc dictū Hostien.ꝛ sequaciū vltra doc.hic all.glo.ordi.in reg.
c generi.de regu.iur.in.vj.xxv.q.ij.in summa.ᶜ in quib⁹ dicitur ꝙ priuilegio etiam generali nō derogatur per sequēs priuilegiū etiam speciale nisi de illo faciat mētionē. Adduco rationē. princeps per suū priuilegiū non intēdit derogare iuri al-
d teri q̄sito.ᵈ vt in.l.ij.§.si quis a principe.ff.ne qd
e in loco publ.ꝛ in.c.sup co.ᵉ de offi.dele. quinimo sola possessio alteri⁹ impedit vires priuilegij si de illa possessione non fit mentio. vt in.c.dudū.j.de priuile.no.glo.in.c.ij.de deci.in.vj. Sed per gene
f rale priuilegiū est ius quesitū in qualibet specieᶠ cōtēta sub genere: ergo per secundū non debet derogari primo. Tamen cōtra hoc et pro prima opi. Host. multū facit.c.dudum.ꝛ.c.quāuis.ij.de preben.lib.vj. vbi expresse dicit tex.ꝙ ſm speciale derogat primo ꝛ multū vigent illa.c.in hac materia: sed tenendo ꝙ dixi ꝙ videtur multū equum potest videri dupliciter. Primo ꝙ in.c.dudum. non fuit directe secundū cōtra primū: quia papa

e ¶ Super eo. Vide ibi plene Barba.in.j.ij.ꝛ.iij.col.ꝛ Feli.hic.

f ✠ Seba.Sa. ¶ Qualibet specie. Que sit ratio diuersitatis ꝙ priuilegium scđm non valet nō tollēs primū ꝛ tñ secus in ꝯstitutiōe vel secus in testamēto.vide pulchre p Car.i ꝯsi.liij.in p̄ulisso casu. Itē qꝛ doc.hic tractāt d erogatiōe p̄uilegij sp̄alis: vide Alex.i ꝯsi.cj.visis istis.l.j.vo.

dando

a ¶ Ultra ius. Adde Calde.conſi.xii.de priuile.
b Zacharias. ¶ Et quare. Adde tu vnū ſingu.dictū tu habes ꝙ qui im
petrat reſcriptū contra ius debet facere mentionē de iure illo vel lege
cui derogat: vt hic ⁊ dixi.s.poſt iſtum ⁊ alios in rub.in apoſtil.in verſi.
contra ius.vt no.do.Alex.de imo.poſt Bar.in.l.omnes.C.de aquedu.
lib.xi.vbi all.gl.
magiſtrā in aut.
de heredi.⁊ fal.in
gl.i.⁊ doc.in.l.fi.
C.ſi cōtra ius vel
vti.pub. Sȝ cau
tela eſt vt ipetrās
tale reſcriptū cū
hoc qḋ fecit men
tionē expſſā ȝ fieri
legis cui derogat
p illud reſcriptū
ꝙ fiat mētio ꝙ iu
dex illud debeat
admittere.tex.eſt
ꝓ hoc ſing.i.l.ne
mine.⁊ ibi Bart.
C.ḋ cano.fru.vi.
ro.lib.xi.tūc enī
illud cogeret iu
dex admittere.vt
no.Ant.conſe.ſin
gu.cclxxix.in ver.
reſcriptū.lo.ſi.
Anto.Franciſ.
¶ Circa ḃ dicas
ꝙ qñ eſt ipetratū
priuilegiū ȝ legis
diſpoſitionē tale
priuilegiū nō va
let neq; iudex de
bet illḋ obſerua
re niſi hēat clau
ſulā nō obſtante
cali lege: qi tunc
& ſi nō mādet iu
dici ꝙ dēat obſer
uare priuilegiū
oīno iudex debet
illud obſeruare.
ꝓut videt̃ ſentire
Bar.i.l.neminē.
ſūcta.l.ꝓce.ḣ all.
ḋ cano.fru.vi.ro.
lib.xi.imo nō vi
det̃ ee neceſſariū
ꝙ qñ ꝓnceps re
ſcribit ȝtra legē
ꝙ dicat nō obſtā
te tali lege: ſȝ ſuf
ficit ꝙ dicat non
obſtāte aliq̃ lege
in ȝrium faciēte:
ſm Bar.i.l.fi.ad
fi.C.ſi ȝtra ius vl
vti.pub.et habet̃
per Bal.in ti.de
pa.ȝſtan.in.§.li
bellarie.in.i.col.
i vſi.feu.⁊ p Bar.
in extraua.ad re
primē.in ver.non
obſtāte.⁊ in.l.i.ff.
ḋ vul.⁊ pupil.⁊ p
Pau.ḋ ca.in ȝſ.
liiii.ici.paſſus iſte
⁊ per Alex.in ȝſ.
cliii.in.iiii.pte ȝſ.
vide Bal.in.l.hu
manū.l.i.col.C.ḋ
legi.vbi tractat
qñ ſufficiat gene
ralis clauſula nō
obſtāte: iō ſit ne
ceſſariū ꝙ fiat ex
preſſa mētio de.l.cōtra quā reſcribit.⁊ habetur etiam per Bal.⁊ alios
in.l.ſi non ſpeciali.C.de teſtamē.
c ¶ Ius eſt notiſſimū. Adde qḋ in ſimili voluit Bar.in.l.ille aut ille.§.
cū in verbis.ff.de leg.iii.⁊ facit.l.pediculis.§.labeo.ff.de au.⁊ arg.leg.⁊
tex.in aut.de iudi.§.i.⁊ qḋ in ſimili voluit Bar.in.l.elegāter.in prin.ff.
de cōdi.inde.⁊ q̃
no.l.l.i.C.de rela.
⁊ l.l.ancille.C.de
fur.facit qḋ not.
Bal.l.l.ii.ff.de le
gi.⁊ qḋ no.Alex.
in.d.§.cū verbis.
in apo. ¶ Adde
qḋ voluit Alexā.
cōſi.cxxii.iiii.li.⁊
ſpeciali⁹ Cal.ȝſ.
viii.de reſcrip.
Zacharias.
d ¶ De ꝑmo. Ad
de ꝙ nō ſufficit i
ipetratiōe ſcḋi re
ſcripti facere mē
tionē de ꝑmo re
ſcripto generali:
ſed de omni clau
ſula ipſi⁹ notabi
li.ita no. Ant.de
bu.i.c.cū dilecta.
ḋ reſcri.⁊ i.c.cete
rū.i vlti.co.eo.ti.
iſte poſt eū i.c.ex
cōqueſtiōe.l.iiii.
not.de reſti.ſpo.⁊
Old.ȝſ.cccxxiii.
inci.factū tale eſt
domin⁹ noſter cle
mens qnt⁹.col.i.
e ¶ Ut debit⁹. Ui
de glo.i.ſ.eo.cete
rū.⁊ in.c.paſtora
lis.§.qm̄.iu ver.
eneruat̃.ſ.c.⁊ Bu
trig.i.c.plerūq;.
in pe.col.⁊ in.c.ſi
autē.in ꝑn.ſ.co.⁊
in.d.c.vt debit⁹.
xvi.co.⁊ ibi Phi
lip.co.xxv.colū.
cū ſeq.⁊ Dñi.ḣ.⁊
tene eōem itelle
ctuȝ ꝙ regulariſ
attēdit̃ data dū
mō primū reſcri
ptuȝ pri⁹ ꝑſentet̃
ꝙ ḋ ipo excipiat̃
coraȝ iudice ſcḋo
ipetrato niſi ipe
trator fuerit im
peditus et fuerit
proteſtatus.
Sebaſti. Sapia.
f ¶ In ꝑſentādo.
Circa ḣ vide nō
nullas q̄ōnes q̃s
ponit do. Andr.
ſien.i.c.ceterū.in
iii.col.ſ.co.⁊ pul
chre totā hāc ma
teriaȝ reaſſomit
Jo.de imo.in.c.
ſi autē.ſ.eodem.
g ¶ Fiat mentio.
Uide idē hic ple
ne p Feli.in.xiii.
col.in verſi.ſcḋa
diſpoſitio.cū ſeq.
fallentiis belliſſi
me per eum redu
ctis poſt dominū
meum hic.

dando legato poteſtatē conferendi beneficia non
videtur ſibi auferre: vt ibi.ideo collatio facta per
eum valet: lȝ non faciat mentionem de priuilegio
legati. Et fuit hec principalis ratio illius tex.lȝ
ad maiorem euidentiam papa aſſignet ibi ſecun
dam rationē: quia ſpeciale derogat generali.vel
melius concordando opi.ꝙ aut per priuilegium
generale eſt acquiſitū ius in re in qualibet ſpecie
contenta ſub genere: ⁊ tunc ſpeciale non derogat
generali: ne in ſpecie derogetur iuri queſito in re.
Exemplum: cum papa concedit omnes decimas
alicuius parochie: aut per priuilegium generale
non eſt acquiſituȝ ius in re in qualibet ſpecie: ſed
ad rem: ⁊ tunc ꝓcedit dictum Hoſt.⁊ poteſt intel
ligi iſte tex.nam per priuilegiū vt poſſit appella
ri in qualibet cauſa non eſt acquiſitum ius in re:
ſed facultas appellādi in futurum.idem cum da
tur alicui priuilegium conferendi beneficia certi
loci: debet enim tunc valere ſecundum ſpeciale ꝙ
non irrogat tm̄ preiudiciū ⁊ princeps etiam ſi ſci
uiſſet de generali ȝceſſiſſet ſpeciale ex quo ius nō
erat acquiſitū in re. Et hec diſtinctio mea magnā
11 habet equitatē. ¶ † Et ex dicto Hoſt.no.ꝙ priui
legium conceſſum ad limites iuris debet interp
tari vt aliquid concedat vltra ius:ᵃ qḋ mihi pla
cet ex quo non derogat iuri priuate perſone.arg.
12 in.d.l.i.ff.ad muni. ¶ † De alio nunquid reſcri
ptum vel priuilegiū debeat facere mentionē de iu
b re ⁊ quare.ᵇ remitto ad no.in.c.nōnulli.ſ.eo.ple
ne per Jo.and.in.c.vnico.de excel.prela.lib.vi.in
nouel.per Bar.in.l.ſi.C.ſi ȝtra ius vel vti.publi.
Et inter cetera vltra iſtos credo ꝙ vbi ius eſt no
c tiſſimumᶜ⁊ papa eſt ſolitus ſcribere contra illud
non eſt neceſſe vt faciat mentionē de illo.⁊ ſic pōt
intelligi iſte tex.nam clariſſimū eſt in iure ꝙ pōt
appellari. Item papa ſolitus eſt apponere iſtam
clauſulā appellatione remota non faciendo men
13 tionem de iure. † vnde apparet ꝙ reſcriptum nō
ſit preſumendū falſum cum non deuiat a conſue
tudine curie.arg.ſ.c.pxi.⁊ in.c.ex literis.ȝ.tit.
pxi.⁊ per hec habes declaratā primā partem.c.
¶ In glo.ſi.vt habeas claram hanc glo.eam di
uide. Nam primo allegat aliquas concordantias.
ſecundo ꝓſequitur de preualiditate pluriū reſcri
ptorū ad lites. Et primo qñ impetrant̃ in prima
inſtātia. Secūdo qñ in cauſa appellationis. Ter
tio principaliter ꝓſequitur qñ concurrunt plura
priuilegia ȝria a diuerſis impetrata. Quarto qñ
priuilegiū cōcurrit cum reſcripto. Quinto qñ cō
currunt plures litere ad beneficia. Ultimo tacite
ſoluit ȝrium qḋ formari poſſet de.c.ex tua.de ſi.
presby.⁊ d.c.ex parte.de offi.dele. Secunda pars
principalis eſt ibi: circa reuocationē. Tertia ibi:
ſuper priuilegiis. Quarta ibi: ſi vo. Quinta ibi:
14 in bñficiis. Ultima ibi: illa decreta. ¶ † Et lati⁹
expedicdo materiam poſt doc. capiendo potiora
ſic diſtingue ꝙ aut queritur de preualiditate plu
rium priuilegioꝝ: aut de preualiditate priuilegii
et reſcripti concurrentiū. Quo ad primum ſub
diſtinguendū eſt: quia aut loquimur de preuali
ditate plurium reſcriptoꝝ ad lites aut ad benefi
cia: ⁊ ſi ad lites aut in prima inſtātia: aut in cau
ſa appellationis. Primo caſu aut primuȝ reſcri
ptum eſt generale ⁊ ſecundū ſpeciale: aut ecōtra
rio: aut vtrūq; generale: aut vtrūq; ſpeciale. Pri
mo caſu ſpeciale derogat generali: vt ḣ.⁊ in.c.pa
ſtoralis.niſi ante interpretationē ſecūdi fuiſſet fa
cta declaratio ad illud ſpeciale: vtputa quia ha
bens generale declarauit illam generalitatē: ⁊ in
hoc caſu loquit̃.c.ex tua.de quo glo.in ſi.opp.ad
idē.c.paſtoralis.ſ.eo. Idem dic ecōtra qñ primuȝ
fuit ſpeciale.⁊ ſcḋm generale.ſemper eniȝ ſpecies
derogat generi ſiue precedat.ſiue ſequat̃.vt no.in
reg.generi.ȝ.all.⁊ in.c.abbateȝ.ſ.eo. Tertio caſu
ſi vtrūq; eſt generale ſemꝑ valet illud per qḋ pri
mo facta eſt ſpecificatio: ſm Hoſt.et bene argu.c.
paſtoralis.ſ.eo. Quarto caſu ſi vtrūq; eſt ſpeciale
aut primū fuit impetratū de cōſenſu partium et
non valet ſecundū etiam ſi faciat mētionē de pri
mo niſi ibi faciat mentionē de cōmuni cenſenſu.
vt.ſ.c.ceterum. Si vero primū nō fuit impetratū
cōmuni ȝſenſu.⁊ tunc regula antiqua eſt ꝙ ſcḋm
d non valet ſi nō faciat mentionē de primo:ᵈ alias
valet ſcḋm: ita ꝙ olim indiſtincte ſtabamus date
⁊ non ꝑſentationi. Sed hodie hec materia inuol
uitur per.c.vt debit⁹.de appel.vbi tex.videt̃ velle
ꝙ conuētus per ſecūdas literas nō poteſt oppo
nere de primis ex quo prius eas non preſentauit.
Et ſic videtur innuere ꝙ hodie ſit ſtandū preſen
tationi ſaltē ſecuta citatione: vt ille prius valeāt
ſiue ſint prime ſiue ſecunde que primo iudici ſunt
preſentate ⁊ earū vigore facta eſt citatio. et iſte eſt
e vnus intellect⁹ ad.d.c.vt debitus.ᵉ per queȝ mul
ta iura antiqua remanēt correcta. ¶ Alius itel
lectus quem videt̃ glo.hic ſequi eſt vt ex toto illa
iura antiqua non corrigant̃.ſed diſtinguendū eſt
ꝙ aut primus impetrās fuit negligēs in preſen
f tandoᶠ⁊ valent ſecūde ſecuta citatione.⁊ ſic loqui
tur.c.vt debitus.de appel. Aut prim⁹ fuit negli
gens: ſȝ nequiuit habere copiā iudicis impetrati
⁊ de hoc fuit proteſtat⁹: ⁊ tunc debet expectari pri
mus vſq; ad annū ⁊ nō amplius nec ex facto pri
mi ꝑiudicaret̃ ſecūdo. Et in hoc caſu poſſunt ho
die ꝓcedere.c.ſi autem.⁊.c.plerūq;.ſ.co.⁊ iſte intel
lectus videtur ſatis ꝓbabilis ne ex toto iura an
tiqua corrigant̃. Tertius intellect⁹ vltra glo.po
nitur per Hoſt.in.d.c.vt debitus.vt procedat qñ
quis cōuenitur coram ordinario vt non audiatur
volens opponere de literis prius impetratis per
eum ⁊ hoc fauore ordinarie iuriſditionis: vt ſic p
ordinarium poſſit preueniri delegatus.⁊ iſte in
tellectus nimis reſtringit iſtū tex.qui loquit̃ ge
neraliter de omni iudice ideo cōmuniter nō reci
pitur. Quartus intellect⁹ quem ſentiūt etiā doc.
in.d.c.vt debitus.vt attēdatur forma excipiendi
de prioribᵘ literis. Aut enim primus impetrans
conuētus per ſecundū excipit de prio.ib⁹ anteꝙ̃
cauſas preſentet iudici ⁊ non audit̃: quia videtur
hoc facere in fraudē.⁊ hoc caſu proprie loquit̃.c.
vt debitus. Aut primo ꝙ̃ excipiat ꝑſentat ſuos ⁊
poſtmodū excipit de ſuis priorib⁹ et poſſunt ſer
uari antiqua iura vt ſtandum ſit primis et non ſe
cundis.⁊ intellectum iſtum approbat do.Ant.ibi
et hic ⁊ mihi ſemper placuit vt euitemus iurium
correctionē q̄tum fieri poteſt.arg.in.c.cum expe
diat.de elec.lib.vi.⁊.l.i.C.de inoffi.do.⁊ hoc quo
ad primum membrū. ¶ Quo ad ſecundū princi
pale quid qñ impetrat̃ in cauſa appellationis.dic
vt in iuribus ad que glo.remittit.vbi plene hoc
f traditur. Si vero ſumus in literis impetratis ad
beneficia: gloſ.hic in ſi.ſe inuoluit: quia tempore
ſuo ius erat ſatis dubiū.ſed hodie dicemus ꝙ re
gulariter ſtatur date ⁊ non ꝑſentationi.vnde ille
preualēt que primo ſunt impetrate.de quo dic vt
in.c.tibi qui.de reſcr.⁊ in.c.cuȝ cui.de ꝑben.lib.vi.
vide glo.de ȝceſ.ꝑben.in.c.ſi ſoli.lib.vi.⁊ hoc q̄tū
ad primum membrū principale. ¶ Uenio ad ter
tium cum cōcurrunt plura priuilegia.⁊ dic ꝙ aut
primum eſt generale et ſcḋm ſpeciale: aut vtrūq;
ſpeciale: aut vtrūq; generale. Primo caſu gl.hic g
et clarius in precedēti glo.voluit ꝙ nunꝙ̃ ſecun
dum deroget primo: ſiue ſit generale: ſiue ſpecia
g le: niſi de primo fiat mentio.ᵍ Tu dic de primo vt
plene dixi.ȝ.in ꝑcedenti glo.dicit tamen Hoſt.ꝙ
etiam tenēdo opi.ꝙ ſpeciale derogat generali nō
derogat tamen cum grauiſſimo ꝑiudicio primi
priuilegiati ſaltem ex tacita voluntate principis.
arg.in.c.ſuggeſtū.de deci.⁊ no.bonā limitationeȝ

a ✠Sebast. Sapia. ¶ Suspectum. Vide ad hoc Bal.in consi.xliiij. dominum bailardinum.in.i.volu.

b ¶ Periurij crimē. Vide Card.ꝛ Abb.in.c.q̄relā.de iureiu.ꝛ Moder. hic: videlꝫ Barb.ꝛ Feli.in.i.ꝛ.ij.col.ꝛ Juno.in.c.īter dilectos. post p̄n. de exc.pla.ꝛ Dn̄i.viij.dist.quo iure.ad fi. ¶ Adde tu Roma.sing.suis. vbi dicit ꝙ rōne iuramenti illiciti non priuaꝛ q̄s di gnitate nec bñficio nisi scdo iura uerit ꝯrā ei⁹ qd̄ pmo illicite iura uerat.all.tex. fin. in.c.tua.ō iureiu. Zacharias.

¶ Adde dn̄ all. Roma.l suis sin gu.dic ꝙ est sing. cccccij.in ordine qd̄ inci.qd si vn⁹ iurat.p quo ad de istud posse vi deri p Card.post alios in.c.archi diaconū.als Flo rētinū.lxxxv.dist. doc.in.c.cū lter. ō renū.ꝛ l.c.debi tores.de iureiur. Spe.i ti.ō leg.§. nūc ostēdēdū. vs. item pape.in fi. Anto.Franc.

¶ Tu addō ꝙ qst qs temerarie iu rat:ꝛ sup re illici ta p tali temera rio iuramēto est sibi penitētia in iūgēda . iuxta ea q̄ habenꝛ i.c.q sa cramento.xxij.q. iiij.esto ei ꝙ ex ta li temerario ꝛ illi cito iuramēto nō oriaꝛ obligatio. vt l.c.īter cetera. xxij.q.iiij.ꝛ l auc. qd̄ eis.C.de nup. tñ ex eo ꝙ temera rie iurauit erit si bi penitētia iniū gēda.vt i.c.verū. de iureiu.ꝛ l.c.cri minis.xxv.dis.de quo ēt plene tra diꝛ in.c. quanto. eo.tit.de iureiu.

c ¶ Spōtanea re nuntiatio. Adde Jmo. post Host. in.c.qd̄ l dubijs. in.cccxxiij. colū. de renū. ¶ Addō ꝙ ēt si sit facta in manib⁹ supioris. vt ꝯsuluit Pan. de casi.ꝯsi.cxxij.ꝛ obstat spōtanea renūtiatio: lꝫ su perior non acce ptauit qi ꝯtrā ad renūtiātē l eo nil remāsit.ita dicūt do.de Rota de ci.ccclij.in nouis de renuntia.

✠Sebasti. Sapia.

¶ Clausula. vid ꝙ l simili no.do.

ad illam opinionē. Si vero vtrumq̄ est generale vel speciale: aut vtrumq̄ est in corpore iuris clausum ꝛ secūdum derogat primo: sicut dicimus in secundo iure primo contrario. vt in.c.i.de consti. lib.vi.ꝛ hoc communiter tenent hic doct. Ratio ipsius dicti potest esse: quia primum priuilegium non tollitur per secundum: quia papa censetur ignorare primum priuilegiū cum consistat in facto. vt.d.c.i. Sed quando vtrumq̄ est clausum in corpore iuris presumitur scientia pape cum censeatur habere omnia iura in pectore. vt dicto.c.i. Aut vnum est in corpore iuris: ꝛ aliud extra volumen: et illud ꝙ est extra corpus preiudicat incorporato: ita communiter dicitur. Sed ego du-

15 bito † an hoc sit verum: quia priuilegium contra ius maxime priuatum debet facere mētionem de iure. vt in.c.ex parte.de capel.mona.et.§. remisi ad multa iura. Ergo saltem priuilegium extrauagans debet facere mentionem de iure saltē in genere vt dicat non obstante quocūq̄ iure in contrarium dictante. ad hoc quod no. Barto.in.l.fi. C.si contra ius vel vti.publi. Nam quandoq̄ priuilegium emanat propter nimiam importunitatem: ꝛ ex nimia occupatione non fuit ponderatuꝫ quod erat contra ius vel priuilegium alterius: ideo vt appareat de certa sciētia principis debet fieri mentio saltem generalis modo predicto. Et hec est ratio quare in rescripto debeat fieri mentio de iure: vt in iuribus.§.allega. Si vero vtrūq̄ est extra corpus: ꝛ tunc semper valet primum nisi in secundo mentio fiat de primo. vt.d.c. veniens. hoc limita nisi primum esset fm ius cōmune ob-

16 tentum: vt hic. ¶ † Vltimo membro principali quando concurrunt rescriptum et priuilegium: aut priuilegium precessit et rescriptum subsequitur: aut econtra. Primo casu si primum priuilegium fuit fm ius valet secundum rescriptum: vt hic. licet non faciat mentionem de priuilegio. nisi eo casu quo de iure esset fienda mentio: quia tunc debet facere mentionem de iure saltem generaliter modo predicto. Aut priuilegiuꝫ non erat fm ius: ꝛ tunc aut dabat formā rescriptis impetrandis vel parabat dilatoriam exceptionē ad rescriptum: ꝛ non valet rescriptum nisi faciat mentionem de priuilegio. et iste est proprius casus.c.cum ordinem.§.eodem. Aut priuilegium causabat ius peremptoriam: puta quia concedebat exemptionem a decimis ꝛ rescriptum fuit impetratū contra priuilegiatum solum ad iuris obseruantiam et rescriptū valet quo ad hoc vt iudex habeat iurisditionē in causa: sed non preiudicat priuilegio quia in vim peremptorie poterit opponi de priuilegio ꝯtra istum forte plebanum qui impetrauit rescriptū super solutione decimaꝝ fm ius. Et est ratio: quia sicut de peremptorijs exceptionib⁹ cōpetentib⁹ aduersario non est necesse facere mentionem in rescripto. vt in.c.i.de li.ꝯte.li.vi.ita nec de priuilegio causante peremptoriaꝫ. sic intellige no.§.eo.ꝯstitutus. Si vō econtra rescriptū p̄cedit et priuilegiū subsequiꝛ ꝛ erat facta lit.cōte.seu aliter iudiciū erat incboatū vigore rescripti ꝛ priuilegium postea impetratū non p̄iudicat rescripto quo ad illam causam nisi faciat mētioneꝫ de processu. iste est casus in.c.causam.ij.de test.et in.c.dilectus. vt li.pend.ꝛ ibi per Jnno.in addi. Aut vigore rescripti non pēdebat lis ꝛ priuilegiū preiudicat rescripto: quia poteſt opponere priuilegiatus de iure suo.arg.in.l.si quis.ff.de iudi.et quod dixi post Compostel.§.tit.progi.c.cum.M.qd̄ est verum fm Host.nisi dolose iste impetrasset priuilegium vt supplantaret solicitudinē illius quem sciebat primo impetrasse rescriptū.arg.in.c.suggestum.de app.ꝛ.c.meminimus.ꝛ hoc de tertio.ꝛ hoc de vltimo membro. Panor.Abbas.

Abb.in.c.ex parte.ij.ante fi.§.de offi.dele.ꝛ in.c.sup literis.col.ij.§.eo.

e ¶ Si ita. Adde Bal.in.c.sup literis.in.x.colū.§.eo. ibi: ista clausula. Sali.in.l.p̄scriptione.in.iij.col.versi.iterato.ad idē.l.quia cōditio.C.si cōtra ius.ꝛ Egidi.bella.deci.iiij.inci.falsi expssio.ꝛ Bal.in.l.vniuersa. C.de diuer.rescri.ꝛ ibi per doc. ¶ Adde tu Rapb.fulgo.ꝯsi.xxiij. Zacharias.

1 ¶ Clausula si preces veritate nitantur: semper subintelligitur in rescriptis etiam ꝙ non sit posita.nu.3.ꝛ nu.9.

2 Periurus clericus priuatur a beneficio.

4 Priuilegium vel rescriptum deuians a cōmuni stilo curie presumitur suspectū: ꝛ non mandatur executioni: nisi princeps secundo rescribat.

5 Precise: ista dictio quid importet. Statutum secundum non tollit primum vbi cauetur aliquid precise obseruādum: nisi de primo sit specialis mentio.

6 Copulatiua an ꝛ qñ ponaꝛ p distūctina ꝛ ecōtra.

7 Appellās si non psequiꝛ appellationē infra tp̄a potest iudex aliquo casu ipse psequi.

8 Reus absoluiꝛ actore non pbante etiam ꝙ reus assumpserit in se onus pbandi: ꝛ non probauerit.

9 Decretū nō est approbatū nisi quo ad dicta sanctorum ꝛ pontificū que ibi sunt inserta.

1 **Ex parte.** † In rescripto apostolico subintelligitur clausula si preces veritate nitātur. etsi rescriptum prohibet cause cogni-

a tionem est de falsitate suspectū.[a] In prima parte ponitur querela. In secūda prouisio. Secūda ibi verum. ¶ Casus literalis. Quidā clericus.S. nomine impetrauit lras ad episcopū Couentreñ. cōtra quendā alium.F.nomine super prebēda de nouali sub hac forma vt si ꝯstaret ip̄m.F.de periurio esse conuictū ꝛ perpetuo illi renūtiasse prebende remoueret ab ea iudex in causa p̄cedēs cui cōstitit de p̄missis ipsum.F.eadē prebēda priuauit. a qua sentētia dictus.F. appellauit et ab archiepiscopo Cantuarieñ. literas impetrauit sub hac forma vt ei prebēdam p̄cise absq̄ cause cognitione restitueret. episcopus Couentreñ. hoc intelligēs significauit dño pape qualiter i negotio processerat. super hoc negotio rescribit papa eidem archiepiscopo dicēs: ꝙ non credit ita p̄cise scripsisse: ꝛ in huiusmodi literis hec ꝯditio debet intelligi si preces veritate nitātur etiam si non apponatur: vnde mādat papa eidem archiepiscopo vt inspiciat lras episcopo Couentreñ. directas et si inuenerit ꝙ fm predictū modū scripsisset eidem ꝛ in literis illius.F.non fuit habita mentio priorum literarū: sentētiā episcopi Couentreñ. debeat ꝯfirmare ꝛ ipsum.F.cum literis quas impetrauit ad sedē apostolicā venire cōpellat. Ber.

2 ¶ † No.duo quorū quodlibet sufficit vt quis remoueaꝛ a beneficio suo. Primum est periurij cri-

b men.[b] concor.c.querelam.de iureiu.ꝛ.c.cum non ab homine.de iudi.ꝛ.c.peruenit.de fideiuſ. Secū-

c dum est spōtanea renūtiatio.[c] ad hoc.vij.q.i.quaꝫ periculosum.ꝛ.c.audita.§. de resti. spo. cum simi.

3 ¶ † No.ij.ꝙ in rescripto emanato ad instantiam

d partis semper subintelligitur clausula[d] si sit ita.[e]

e idest si vera narrātur in rescripto. Ex quo inferꝛ ꝙ si opponiꝛ narrata non esse vera onus probādi incūbit impetrāti. qd̄ tenet Jo.and.in.c.i.de lit. cōtest.lib.vi.ꝛ vide quod dixi in.c.fi. de presump.

4 ¶ † Item no.iuncta glo.fi.ꝙ vbi rescriptū principis deuiat ab omni ratione ꝛ cōi stilo curie debet ille impetrās tanq̄ de falsitate suspect⁹ remitti ad principē vna cū illo rescripto. facit. xix.dist. in memoriā.ꝛ idem dic in priuilegio emanato cōtra cōmunē cursum priuilegioꝝ. de quo vide glo. no.in.c.causam.ij.de testi. facit.c.quod super his. de fide instru. vide quod no. Cy.in.l.fi.C.si contra ius vel vti.publi. ¶ Ex his infertur ꝙ vbi rescri

f ptum vel priuilegiū deuiat a cōmuni stilo[f] et ratione naturali, non debet commissarius illud exe-

g qui: sed expectare secundā iussionē principis.[g] facit.c.si quādo.§.eo.ꝛ qd̄ no.in.d.l.fi.C.si cōtra ius.

5 vbi per Cy. ¶ † Vltimo pondera dictionē preci-

h se:[h] nam idem importat qd̄ absolute et sine cause cognitione

Zacharias.

¶ Adde Alex. ꝯsi.cxxxvi. incip. in causas lite. vsi. vltra dico. in pn. eo.ij.vol.ij. qd̄ est fm maiorē numerum ꝯsi.cclxviij.

f ¶ Cōmuni stilo. Vide q̄ dixi in.c. ex lris.§.tit. pri. ꝛ plene h p Feli. in. xxiiij. colū. in versi. stilus curie. ¶ Addō tu Fed. consi.cccix. Zacharias.

g ¶ Secundā iussionē principis. Dic tu qd̄ ratio est: quia quando rescriptum ꝯtra stilum curie concediꝛ facit ꝙ presumaꝛ eē falsum. no. Jo.rebuffi in l.fi.nu.i.ꝛ ibi Lucas ō penna.ꝛ in addi. ad do. Rebuffi.de cano.largiti. lib.x.ꝛ Feli. hic.col.viij.versi. stilus curie. facit quod p̄sumiꝛ iste in.c.causam que. el.ij.in.i.col.de testi.ꝛ in.c.quā graui.et ibi late post eum de crimi.fal. et i.d.c.ad hec.de senten.excōi. Antoni⁹ Frācis.

¶ An ꝛ quando iudex debeat expectare secūdam iussionem rescribentis etiaꝫ si sit princeps si quando aliquid sibi rescribitur qd̄ eius mentem aliqualiter perturbat. vide ea que habentur in.c.si quādo. et in.c.cum adeo. de rescrip.ꝛ in.c. cum teneamur.ꝛ in.c.ad aures. de preben.ꝛ vide plene per Joā.and. in.c.i.de exces.p̄la.lib.vi.

h ¶ Precise. Adde Car.hic. Bal. ꝛ Barba.ꝛ Bal. in.l.ij.in.ij.col.C. de execu.rei iudi. ꝛ Baptistaꝫ in.l. omnes populi. folio.xix. sequenteꝫ istum hic.ꝛ Bal. in auc. hodie. C. de iudicijs.ꝛ glo. prima.in.l.semp. in.§.demonstra-

tur.ff. de in.inu.ꝛ Bal.in rub.Ꝫ.ti.pximo.ꝛ in.l.exceptionē.in vlti.col. C.de pba.ꝛ in.d.l.oēs populi.in vlti.char.ꝛ in.c.iiij.Ꝫ.ti.pximo.ꝛ l.l.cō missone.C.de pac.inter empt.ꝛ ven.ꝛ ibi per Moder.

¶ Adde Alex.ꝯsl.lxxx.lib.j.

Anto.Francis.¶ Tu adde ꝙ dictio ṗcise ꝛ absolute idē significant vt in.c.contra chri-

stianos.de here.lib.vj.ꝛ vide tex.in.l.miles.in.§.decē.ff.de re iud.vbi dictio ṗcise exponit.i.neces-sarie.ꝛ in.l.sed et he.l.§.pe.ff.de ꝓcur. Adde tñ qḋ verbū ṗcise.vel ṗcisum recipit qñ 6 ꝗ limitationem sicuti verba gñalia et vniuersalia vt p Bar.l.l.si sti pulatus sim Da mam.de ver.obl. ꝛ in.l.cu3 q.in.§. si parēti.ff.de iu-reiur.ꝛ hꝫ p Ar-b chi.in.c.j.l.xi.di.ꝛ in.c.fine exceptio ne.xi.qḋ.ij.ꝛ p.d. Cardi.in.c.ij.de rescrip.vbi dicit multū esse aduer tendum ad talia verba ꝑpter sta-tuta q̄ existūt in pluribꝰ locis put dicit multa eē pa due in qbus sunt ista verba: ꝙ sta-tutū sit precisum qūo talia verba intelligantur.

a ¶ De natura co pulatiue. Adde Ludo. cōsi.clxvi. inci. viso diligen ter in.iij.col.i cle. in plerisq.ꝺ ele. ꝛ plene per Mo der.hic ꝛ p Mo-der.in.l.j.ff. de iu sti.ꝛ iur. alias in rubri.vbi multa accumularūt de natura copule.ꝛ plene p Feli. hic in.xv.col.in vers. copula ꝯiungit ꝛ operat:cū seqde-cim sequētibus.

Sebasti. Sapia. c

b ¶ Et vt habeas. vide dñz Soci. i l.si is q ducenta. §.vtrū.ff.de reb. dub.d. Ias. in.l. j.in prin.ff.de iu-sti.ꝛ in.dñz Are. l.l.si qs ita stipu-latus fuerit.ff.de verb.obli. Alex. in cōsi.cj.colum. ij.volu.iij.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Exemplū.hoc non videt veru3

se cognitione:vt hic innuit.ꝛ vide bonā gl. in.c.Ꝫ christianos.de here.li.vj.Et dicit Iac.de are. no-tabile verbū in.l.oēs populi.ff.de iusti.ꝛ iure.ꝙ si ista dictio precise ponit in statuto hꝫ vim clausule derogatoꝛie ad aliud statutū cōtrariū vt non va-leat secundū cōtrariū nisi fiat mētio de primo ex quo in statuto dr ꝙ hoc qḋ ibi statuit sit ṗcisum: ꝛ est notabile verbū si esset verum vr̄ tñ hr̄e ratio-nem in se vt illud verbū aliquid operet.¶ Et no. ṗdicta qꝛ sepe in rescriptis principū ponit hec di ctio ṗcise.¶ † In glo.j.in fi.no.bene hanc glo.ad quam quotidie fit remissio. Ex qua collige quod de natura copulatiueᵃ est qḋ vtraq̄ pars sit vera.de natura disiunctiue est vt sufficiat altera pars. sed impropriantur iste dictiones vt copulatiua resol-natur qñq3 in disiuntiuam ꝛ disiunctiua qñq3 in copulatiuā si natura materie subiecte hoc impor-tat.nā verba debent deseruire intentioni ꝛ nō ecō tra: vt in ca.ij.requiris.de appella. ¶ Et vt ha-beasᵇ hāc materiā ṗfecte distingue colligendo di-cta doc.ꝙ aut copulatiua ꝛ: vel alia dictio copula tiua ponitur inter impossibilia ita ꝙ non possunt simul esse vera:ꝛ tūc copulatiua resoluit in disiun-ctiuā:vt si testator dicit volo testm̄ meu3 valere iu re testamenti ꝛ iure codicilli.Nam certū est ꝙ va-let iure codicilli si non pōt valere vt testm̄:qꝛ ipos sibile est vt valeat tanꝙ testm̄ ꝛ vt codicillus:qꝛ in testō requiritur necessario heredis institutio.i co dicillo vero nō est heredis institutio.ꝛ de hac ma-teria plene legitur ꝛ not.in.l.si.C.de codi.Aut co-pulatiua ponit inter ea que simul p̄nt esse vera: et tunc aut extrema copulata non sunt oīno diuer-sa:ꝛ tunc copulatiua non stat proprie qꝛ de natu-ra copulatiue est vt copulet oīno diuersa ꝛ quod vtrūq̄ copulatū veniat principaliter vt not.glo. sup rub.ff.de iuris ꝛ fac.igno.ꝛ glo.in.c.querelam. de simo.Aut extrema sunt diuersa ꝛ tunc si vnum venit ad alterum vt accidens copulatiua resoluit pro.i.ita ꝙ substantiuū exponit adiectiue. exem-plum in.l.j.cōiuncta glo.ff.de pac.vbi dr ꝙ pactu3 est duorū placitū ꝛ cōsensus.dictio vero placitu3 exponit actiue.i.placitus cōsensus duoꝝ.Si vero nō sic venit vnū ad reliquū.Aut ponit inter spe-ciem ꝛ genus aut inter spēm ꝛ indiuiduum:ꝛ dic vt not.Dy.in regula generi.de reg.iur.li.vj.Aut ponitur inter duo separata ꝛ cōia: et tunc aut su-mus extra iudiciū et in prorsus voluntariis ꝛ co-pula stat proprie ꝛ requiritur ꝙ vtrūq̄ copulatu3 verificet:vt si promitto tibi.x.si titius miles factꝰ fuerit ꝛ sempronio comes:non enim teneoꝛ dare nisi vtrumq̄ accidat vt in.l.si quis ita stipulatus ff.de verbo.oblig.Et hoc intellige qñ copulatiua format affirmatiue vt in precedēti exemplo.secus si negatiue: qꝛ tunc requirit qḋ neutrum accidat. Exemplūᶜ promitto tibi.x.si titius non fuerit fa-ctus consul:ꝛ imperatoꝛ non venerit in Italiā.d. l.si ita.Aut sumus in iudiciis: et tunc est dubium vtrū si princeps mandat duo copulatiue: vel si ps aliquid posuit copulatiue in libello vel in articu-lis vtrū requirat vtrūq̄: ꝛ hoc casu distingue qḋ aut plura copulata veniant ad diuersos effectus cōsequendos:ꝛ tunc non sufficit alterum ad cōse-quendū omnes effectus:ꝛ iste est casus in.c.olim.j. eod.vbi de hoc.Aut plura copulant ad vnum effe ctum consequendū:ꝛ tunc aut astringit quis se ad probandū vtrūq̄ ꝛ non sufficit alterū probare:l3 alias p se suffecisset:qꝛ imputandū est sibi ex quo se ad vtrūq̄ obligauit:vt in.c.l3.de proba.not.i.l. diuus.ff.de re iudi.vbi de hac materia facit.l.cir-

indistincte qꝛ cōmunis opi.est qḋ si testatoꝛ dicat instituo titium ꝛ seiū ꝛ si titius ꝛ seius heredes non erūt substituo caium: qḋ si titius sit he-res ꝛ seius non qūo potest admitti caius ꝛ tñ verum est dicere quod ti-tius ꝛ seius non sunt heredes.ita tenet Barto.in.l.heredes mei.§.cu3

ita.vbi late Alexan.ꝛ Soc.ff.ad trebel.idem Bar.ꝛ ibi late Moder.in l.penul.C.de impub.ꝛ aliis substi.Et dicit Bald.in.c.j.de duo.fratri.a capi.inuesti.inustibus feudo.qḋ stante statuto ꝙ quādo quis nō habuit filium ꝛ filiam succedat frater si quis habuit filium tantū excludit fra-ter ex quo patet qḋ non semper est verum qḋ dicit hic.d.Abb.ꝙ requi

rit ꝙ neutrū ac-cidat de quo vid do.Soc. in.l.si is q ducenta.§.cu3 ita.ff.de reb.du.

Sebasti. Sapia.

ca.ff.de pba.Hoc intellige verū nisi vertat fauoꝛ publicus:qꝛ non potuit ps se obligare ad vtrūq̄ in preiudiciū iuris publici.vñ tunc l3 ipse cōpella tur in probando vtrumq̄ iudex tñ ex officio suo si probatū est alterū p se sufficiens d3 occurrere ꝛ ex officio procedere.ad hoc vide ho.glos.in.c.si sorte. d

7 de ele.lib.vj.facit.c.ꝯstitutus.j.de appel.† vbi tex. not.dicit ꝙ si pars appellans non fuit prosecuta appellationem in termino potest iudex prosequi

8 si ibi vertit fauoꝛ publicus et hoc in actore. † Si vero reus se obligauit ad probandum aliquid vl-tra ꝙ esset necesse si non probat non perdit cau-sam:quia per hoc non priuatur commodo posses-sionis vnde actore non probāte debet reus absol-ui:vt notanter ponitur in.d.l.circa.ꝛ in.c.vnico.vt eccle.benefi.¶ Aut iste se non astringit ad probā-dum vtrumq̄: et tunc aut vnum venit vt quali-

d tas ad reliquumᵈ et sufficit alterum probare vt-puta si excipio quod testes corrupti falsa dixerūt: ꝛ iste est proprius casus cap.j.Ꝫ. allega.vt not. per e Barto.in.l.diuus.¶ Aut non venit vt qualitas: sed est eque principale et tunc si neutrū per se suf-ficit vtrūq̄ est probandum: vt in.c.cum dilecta.j. eo.Si alterum per se sufficit satis est illud proba-re nec in dubio videt se astringere ad vtrumq̄ ad hoc.c.cum iamdudum.de preben.ꝛ.c. exhibita.de f in.Et in hoc casu intellige decisionem huius glo. et hoc tene.l3 archidia.in.c.ij.de test. lib.vj. dixe-rit quod si plura copulantur in eadem oratione vi detur se tacite quis astringere ad vtrumq̄. quod non est verum:vt patet ex predictis.Sed propter istas ambiguitates euitandas cauti aduocati et procuratores solent apponere in fine libelli et ar-

e ticulorum quod non astringuntᵉ se ad probandu3 nisi ea que necessario incumbunt et hoc notabis.

9 ¶ † In glo.penul.in fi.vult ergo glo.ꝙ aliud ꝟm ll.ꝟm quas non valet rescriptum nisi apponatur illa clausula si est ita:vt habetur in.l.fina.C.de di-uer.rescrip.et habetur illa.l.canonizata.xxxv. qḋ. ij.c.vniuersa.sed ꝟm canones valet rescriptu3 et subintelligitur illa clausula.¶ Sed videtur qḋ non debeat esse diuersitas inter vtrumq̄ ius cum illa lex sit canonizata in volumine decreti:ergo de bet seruari vt canon: quia omnia nostra facimus quibus autoritatem impartimur in cap.si aposto lice.de preben.lib.vj.ꝛ in.l.j.C.de ve. iur. enu.soln. illa lex fuit ibi incorporata per Gratianū qui non potuit canonizare legem in preiudicium canonis imo dicta Gratiani quotidie reprobantur sicut dicta alterius doctoris: vt plene habetur in glos. decreti:et maxime in summis. Idem dicit Ioan. and.de dictis magistri sententiarū vt not. in.c.vt debitū.de biga.Nec ob.si dicat ex quo leges sunt in decretoꝛ decretum est approbatū: ergo in vim

f cōsequētie leges ibi canonizateᶠ sunt approbate. Quia vt dicit Io.and.ꝛ bene nullibi legitur ꝙ li- g

g ber decretiᵍ fuerit approbatus.nā hoc ibi nō con stat nec ex principio nec ex fi.vnde nullum autore3 habet autorizantem quemadmodu3 habent alia iuris volumina.Et presupposito ꝙ fuerit appro-batus d3 intelligi qḋ fuerit approbatus quo ad dicta sanctoꝝ ꝛ romanoꝝ pontificum:non autem

h quo ad dicta gratiani.ʰ Et ex his videt qḋ dicta ibidem posita non faciant indubitatam fidē.Sed ego dico ex quo ille liber communiter et a multis annis citra fuit publice lectus in scholis ꝛ ipsius dicta cōmuniter recepta sunt hodie tacite appro-bata ꝛ per omnes recipienda. prout in simili not. Barto.in.l.j.ff.si cert.peta.de dictis Hippocratis

¶ Ad reliquu3. Ex hoc infert ad questionē quam ponit.d. Barth. vero.in ꝯsil.lxiij. esto qḋ in actis. de eo q accusauit aliquē ꝙ fecit in sultū ad domū et in personam.Et ēt ad illud ꝙ po-nit.d.Andr.sicu. in consil.xliij.viso ꝓcessu.in.ij.vol.

¶ Nō astringūt. Adde tu q d ope retur clausula li-belli nō se astrin-gens ꝛc.Alexan. consi.lxi.ij.lib.

¶ Leges ibi ca-nonizate. Adde glos.ij.ibi ald se-cundum leges in c.j.de excep.ꝛ gl. in.c.super eo.lib. j.de testib.et ibi Abb.in fine.ꝛgl. in.c.j.in versicu. tractatꝰ circa me diū de reb. eccle. non alie.in.vj. et ibi do. in.iiij.co-lum.Pet.de an-chara. in.c.prio. circa.iiij.char.Ꝫ. titulo proximo. facit gl. in.c.nisi antem ibi proxi-mam.l.xix.que-stio.vlt. Card.in ele.j.in fi.ij.opp. de seque.posses.ꝛ fruc.

¶ Adde an in re-scripto subintel-ligatur clausula si ita est.Alexan. consilio.cxxxv.ij. lib.

¶ Liber decre-ti. Adde istum Ꝫ.in procmio.§. rex pacificus. in v.colum. et Io-an. andr. in.c.ex parte.in fi.ꝺ feu. Archidia.et do. in.c.quis nesciat ix.distinc.et in.c. de his.lo.fi.l.dis. et istum in com-mento quod ince pit basilee super decre.in.j. colū.ꝛ

Prepositum in arbore consan.in.vi.col.

h ¶ Ad dicta gratiani.Adde plures glos.reprobātes opinio.Gratiani quas enumerat hic Feli.xxxv.colum.ibi opin.Gratia.reprobat gl.xiij. dist.in summa.

Aristotelis ꝛ alioꝝ medicorum ꝛ philosophorum
Dicta vero Gratiani nõ legunt̃ vt approbata nec
leges per eum canonizate habẽt maiorẽ vim ꝙ si
simpliciter essent in volumine iuris ciuilis. secus
aũt vbi lex esset incorporata canoni autoritate p̃n
cipis: q̃ꝛ tunc faceret fidẽ tanꝙ̃ canon vt est tex. cũ
a glo.[a] no. ij. q. i. in primis.
1 ☞ Quod tp̃s attendat̃ in rescriptis: an tp̃s date
an tẽpus presentationis.
2 Rescriptũ scd̃z tollit primum: si de eo fiat mẽtio
alias secus. §.
3 Rescriptũ impetratũ de cõi cõsensu partium nõ
tollitur per scd̃m impetratum ex consensu vnius
partis tñ: nisi de illo cõi consensu primi rescripti
fiat mentio in secundo.
Clausula ois q̃ posset mouere principẽ ad nõ ꝯce
dendũ facile rescriptũ est necessario exponere ipsi
principi. alˢ eẽt surreptitiũ rescriptũ.
4 Cõtinuo. ista dictio importat vt nõ fiat temporis
interuallum.
5 Secundũ rescriptũ faciẽs mentionẽ de primo an
sit ipso iure nullum.
6 Surreptio an vitiet ipso iure rescriptũ ĩpetratuz
ad lites: ꝛ qd̃ si sit impetratũ ad beneficia.
7 Rescriptũ continẽs plures gratias surreptio in
vna non vitiat alias.
8 Nullum dicitur etiã illud qd̃ potest annullari: sed
largo modo.
9 Rescriptũ scd̃z an tollat̃: si prim⁹ ĩpetrãs obiecit
surreptionẽ: an vero req̃rit̃ ꝙ appellet si iudex nõ
admittit suã obiectionem.
Paria sunt nõ excipere vel excipere ꝛ a reiectiõe
non appellare.
10 Rescriptũ scd̃m faciens mentionem de primo: an
tollat primum ipso iure adeo ꝙ processus factus
super primo sit nullus.
11 Iudex delegatus: an debeat dari de cõsensu vtri-
usq̃ꝫ partis.
12 Rescriptum est ipso iure nullum si impetratur ab
excommunicato.

CEterum. Si in scd̃o rescri- ptop aduersarium ĩpetrato non fiat mentio de p̃ꝛio valet primũ ꝛ non scd̃m: alˢ valet secundum. Et si primũ fuit impetratũ cõi cõsensu partiũ nõ valet secundũ impetratũ per alterã partẽ hoc tacito. Habet tria dicta. Secundũ ibi: si vero. Ter- tium ibi: verũ. ❡ Casus literalis. Aliquis impe- trauit literas cõtra aduersariũ suũ sup aliqua cã aduersarius ille postmodum obtinuit cãm illam alijs iudicibus cõmitti: nulla habita mẽtione de priori commissione d̃r hic qd̃ prime litere valent ꝛ nõ scd̃e. Si vero in secũdis fiat mentio de primis scd̃e valent ꝛ nõ prime. Ultimo dicit ꝙ si de assen- su partiũ cã cõmittit̃ ꝛ pars alterutra postea alte- ra nesciente tacito de commissione priori cãm alijs obtinuit delegari: litere non valent ꝛ in expensis
dꝫ alteri parti ꝯdemnari. Ber. ❡ † No. i. tres re-
gulas in materia rescriptorum. Prima qd̃ in re-
scriptis ĩpetratis ad lites p vtrãq̃ꝫ ptẽ standũ est
rescripto habenti priorẽ datã ita ꝙ in tp̃e huius
c. simpliciter stabit̃ date ꝛ nõ presentationi: hodie
2 dic vt plene dixi. s̄. e. c. i. † Scd̃a regula ꝙ scd̃m re-
scriptũ mentionẽ faciens de primo tollit primũ.
3 secus si mentionem non facit. † Tertia ꝙ scd̃m re-
scriptũ non tollit primũ ĩpetratũ cũ cõsensu par-
tium nisi faciat mentionẽ non solũ de primo: sed
etiã de illo cõi cõsensu. Ex quo infert̃ qd̃ non solũ
b sienda est mentio simpliciter de priori rescripto sꝫ
etiã de omni notabili clausula[b] apposita in eo. Ad
hoc qd̃ le. ꝛ not. in. c. ex literis. de do. ꝛ cõtu. d̃ est
c Quia oẽ tacitũ[c] quo expresso princeps non ita fa-
d cile[d] dedisset lr̃as reddit rescriptuz surreptitiũ vt
in. c. postulasti. ꝛ ibi not. s̄. e. Certũ aũt est qd̃ si p̃n-
ceps sciuisset primũ rescriptũ impetratũ cõi con-
sensu ptiũ non dedisset scd̃m saltez ita faciliter: q̃ꝛ
non dꝫ iudex dari ad petitionẽ alterius partis. vt
4 in. l. obseruandũ. ff. de iudi. ❡ † Itẽ not. significa-
e tum huius verbi cõtinuo[e] exigit enim vt non fiat
tp̃is interuallũ. nã ista ponuntur hic vt diuersa.
In hoc tñ recurrendũ est ad arbitriũ iudicis. ar.
in. l. qd̃ dicimus. ꝛ. l. ratũ. ff. de so. ꝛ in. c. q̃ꝛ propter.
5 s̄. de ele. in gl. ❡ † Pro declaratiõe. c. ꝛ totius ma-
terie q̃ro de tribus q̃stionibus prout tria sunt di-
cta. c. Prima qd̃ nunq̃d scd̃m rescriptum non fa-
ciens mẽtionẽ de primo impetrato sup eadẽ cã ab
aduersario sit ipso iure nullũ. Secũda questio nũ-
quid faciendo mentionẽ de primo ipso iure tollat
primũ: ita ꝙ nõ valeat processus postmodũ expli-
catus p primũ. Tertia q̃stio nunquid iudex possit
dari cõi ꝯsensu partiũ: an vero possit deputari ad
instantiã vnius dũtaxat. ❡ Circa primã q̃stionez
reperiunt̃ tres opi. Compo. tꝫ ꝙ scd̃m sit ipso iu- d
re nullũ. Et pro hoc optime facit ista litera q̃ di-
cit qd̃ scd̃e litere nõ obtinent alicuius roboris fir
mitatem: ꝛ cum loq̃nt̃ per verbũ presentis tẽpo-
ris v̄r qd̃ nullitas surgat ipso iure. Ad hoc quod
not. glo. in regula in penis. de reg. iur. lib. vi. ꝛ in. l. e
in criminali. C. de iurisdi. om. iudi. Scd̃a opin. di-
stinguit inter impetrantẽ ignoranter ꝛ scienter. ꝛ
hec fuit opin. Damasi. Tertia opinio est fere cõis
oim doct. vt Inno. Hosti. Gof. ꝛ sequentiũ qui hic
oẽs tenuerunt scd̃m rescriptum non est ipso iure
f nullũ sed annullanduz ope exceptionis[f] ita ꝙ per
rescriptũ datur iurisditio ꝛ si non excipit̃ valet p-
cessus secundi iudicis. Et lꝫ multa dicant̃ ad hãc
opi. fundandã tñ hoc optime probat̃ in. c. si autez.
ꝛ. c. plerũq̃ꝫ. s̄. eo. ti. In q̃bus pꝫ ꝙ si primus impe-
trans dolo vel negligentia vti postposuit suo re-
scriptio infra annũ poterit cõueniri autoritate se- f
cundi rescripti. Et sic scd̃z a principio nõ fuit nul
lum: q̃ꝛ si fuisset nullũ non potuisset conualescere
ex negligentia primi impetrantis: q̃ꝛ qd̃ nullũ est
a principio tractu temporis non cõualescit: vt in
regula non firmat̃ tractu temporis. de reg. iur. li.
vi. Et hodie iudicio meo v̄r tex. apertus s̄m com-
munem intellectũ in. c. vt debitus. de app. vbi pꝫ
expresse qd̃ valet s̄m rescriptũ ꝛ preualet p̃ꝛio si vi
6 gore illius emanauit citatio. † Et ex his infert̃ ad
vnam conclusionem generalẽ ad hanc materiã re
scriptorum: quod in rescriptis ĩpetratis ad lites
g surreptio non vitiat ipso iure[g] sed opus est exce- g
ptione ad hoc qd̃ leg. ꝛ no. in. c. ad audientiã. ij. s̄. e.
Quod tñ v̄r limitandũ s̄m opi. Inn. in. c. cuz dile-
cta. s̄. e. vbi facit differentiã inter surreptionem et
obreptionẽ: vt surreptio non vitiet ipso iure: sed
obreptio sic qd̃ an sit veruz ibi dicet̃. ❡ Itẽ limito
nisi in codez rescripto fiat gratia: et accessorie det̃
iurisditio ad executionem gratie. Nam tunc sicut
ipso iure gratia annullat̃ propter surreptionem
ita ꝛ iudicis datio. argu. in. c. si sup gratia. de offic.
dele. lib. vi. Nam scire debes aliã cõclusionẽ in hac
materia rescriptoruz qd̃ in rescriptis impetratis
ad beneficia qualiacunq̃ꝫ sint beneficia surreptio b
vitiat rescriptum ꝛ gratiam ipso facto: vt in. c. ad
audientiam. s̄. alleg. ꝛ in. c. constitutus. s̄. eod. et in
c. i. et. ij. de si. p̃ꝛ. s̄dỹ. lib. vi. et hanc limitationem
sentit Inn. in. d. c. cõstitutus. s̄. eo. ꝛ vide p Io. an.
in. c. i. de lit. cõtest. lib. vi. Pone exemplũ. p̃pa cõ-
tulit titio ecclesiam sancti Laurentij ꝛ pro execu-
tione gratie deputauit Semproniuz executorem i
si surreptio interuenerit gratia est nulla ipso fa-
cto: ꝛ per consequens executoris deputatio cũ ve-
niat accessorie ad gratiam. Quid aũt si iudex da-
retur separatim a gratia. dic vt dicã in. d. c. ad au-
dientiam. Predicta limita vt habes tex. singula-
7 rem in. c. si eo tp̃e. s̄. eo. tit. lib. vi. vbi d̃r † ꝙ si rescri-
ptum cõtinet plures gratias surreptio circa vnã
non vitiat alias quod est bene notandum. Et ad
istum tex. qui v̄r obstare prime cõclusioni dic ꝙ se
8 cundũ d̃r nullum in effectu. † Nam id qd̃ põt an-
b nullari[b] põt dici largo mõ nullum: vt est ho. tex. in
9 l. si dari stipuler. ff. de verbo. oblig. ❡ † Sed circa
predicta dubitatur nunquid ad euacuandũ secun
dum rescriptum sufficiat excipere de surreptio-
ne licet non appelletur ob exceptionem reiectam
per iudicem tacite vel expresse. Uidetur primo ꝙ
sufficiat sola exceptio: quia iudex procedendo
ad vlteriora venit contra ordinem iuris: vt in. c.
i pastoralis[i]. s̄. codem. Ubi datur forma qualiter
debeat

a ❡ Tex. cũ gl. vid̃ istũ de in. nouit. i xv. col. vbi cã allˢ. ꝛ l. c. i. l. i. no. de p̃-sumptio. Imol. i c. i. l. i. col. d̃. ti. p̃-ximo. ꝛ ibi ẽt l. ij. colũ. sequit̃ dictũ Io. and. hic.
b ❡ De oĩ notabi li clausula. Adde Bu. l. c. vt debit⁹ in. v. col. l. iij. effe- ctũ clausule app. re. d̃ appe. vbi al- le. no. l. c. ex ꝯque- stione. s̄. de restit. spo. ꝛ ibi p eundẽ l. iij. no. ꝛ p istum ibidẽ l. iiij. no. do eto. l. c. cũ dilecta s̄. e. p q̃bus facit ꝯsiliũ Car. cxxx- vij. factũ sic se hꝫ vacantib⁹ ꝛc. vbi multum extollit istũ tex. dũ req̃rit mẽtionẽ ꝯsensus ptiũ faciat etiaz ꝙ voluit Old. ꝯs. ccxxiiij. factũ ta le est: dõsant̃ papa ꝙ nõ solũ sufficit facere mẽtionẽ d̃ gr̃a expectantis nisi ẽt fiat de clau sula auferri qñ ẽ in ea ĩserta. Que mũt dicat̃ notabi lis clausula relin quit̃ arbitrio iu- dicis d̃ surreptio ne cognoscẽtis p istũ l. d. c. ex ꝯque stione. ꝛ vide ẽt p Mod. l. c. lr̃is. de do. ꝛ ꝯtu. et in. c. iter monasteriũ. de re iud. ꝛ plene hic p Moder.
❡ Adð alex. ꝯs. cxxiij. ij. li. vbi di- cit qd̃ nõ valẽt li tere remissionuz cõdẽnato nisi de singulis d̃b q̃ fa- cte sũt ꝯdẽnatio ne s fiat mentio. ꝛ ibi dicit notã. di- ctũ Bal. qd̃ ipse alleg.
Zacharias.
❡ Adde q̃ not. i additi. ad. c. sicut romana. nu. 13. in apost. i v̄. mentio nem de primo. s̄. isto ti.

❡ Sebasti. Sapia.
c ❡ Oẽ tacitũ. vid̃ ad hoc tex. sing. i l. si. C. de p̃ci. ĩpe. offe. q vult ꝙ dꝫ fieri mẽtio de il- la clausula sup q̃ p̃ncipaliꝛ dispu- tat̃ qd̃ est notãdũ ad infringendas legitimatiões et rescripta.
d ❡ Nõ ita facile. adde ꝙ id cogno scitur ex stilo cu- rie. vt dicit Rap. alle. xcix.
e ❡ Cõtinuo. vid̃ no. ꝛ q̃ ibi dixi. s̄. i penũ l vij. rex pacific⁹. post istũ tex. ĩ dcta gl. in. c. accedẽtib⁹. de p̃- nile. faciat qd̃ vo- luit bar. in. l. si q̃s ita. ff. de condi. ꝛ demon.
❡ Adde qd̃ etiã ibi posui.
f ❡ Ope exceptio nis. Adde Bu. s̄. eo. ex tenore. ꝛ ar chi. l. c. ex legib⁹. xxxv. q. ij. ꝛ limita hãc cõez opi. duo bus modis de q̃- bus hic p Mod.
❡ Adde Ful. cõ si. xx. ꝛ Ro. consi. ccccxxx.
Zacharias.
g ❡ Nõ vitiat ipso iure. adð tu ad h̃ Feli. l. c. sup lr̃is. col. xxiij. ver. re- stringo scd̃o h̃ di ctũ isto ti. Lu. ro. ꝯs. cccxxx. incip. circa primum. et bar. i. l. p̃scriptio ne. C. si cõtra ius vel vti. pub.
❡ Sebasti. Sapia.
h ❡ Annullari. et ad h̃ facit tex. i. l. s̄. in princi. ĩ dcta expositiõe Bal. i verb. nulla. ff. de offi. ei⁹ cui mand. est iurisditio.
i ❡ In. c. pastora- lis. vide istuz ibi in. v. col. versi. se- cundus casus.

a ¶ Cōis opi.doc. adde bn.in.c.sup lris.in.xxiij.col. ⁊ Ange.in.l.ij.in vj.colū.ff.si qs in ius vo.nō ie.⁊ Fe li.in.c.suborta.in iiij.limita.ad re gulā loquentē de pcessu ad vlterio ra de reg.iur.Cō trariā vero vř p bari in gl.in ver. pcessus.ī fi.in.c. dispendia.de re scri.in.vj.⁊ l.c.ij. ver.quoꝝ.co.ti.⁊ lib.⁊ vtrobiqꝫ.d. ant.de bu.in.c.su a p lris.i.xxiij.col. ibi.sꝫ aduerte tu diceres.⁊ Imo.l l.si ꝗramus.l.aŋ. col.ibi:tertio fal lit.ff.de test.⁊ i.c. ij.ō dila.post in no.⁊ alios ibi: di cas qḋ cōis opi nio pcedit qñ iu risditio erat exce ptione elidibilis tūc bñ sufficit.d. 10 tacita pnūtiatio Suavō pcedūt qñ iurisditio erat fū dit⁹ nulla.⁊ vid h p Imo.in.xi.col.

b ¶ Vndecūqꝫ no titiā reuocatiōis b Vide istū in.c.au dita.in pe.col.c. scōꝫ l v̄. nouerit. de of.ðle.⁊ Rot. c de of.ðle.deci.vj. in nouis ⁊ p Io. an.i reg.cū q.⁊ p Cal.ꝯsi.uij.i ti.ō offi.leg.⁊ gl.in v̄. sciuisti.ſ.eo.cum contingat.

c ¶ Nisi excipiat. vid h Car.p.c.cū dilecti.i fi.de ele. ⁊ p.c.solicitudinē ſ.de appel.⁊ per Imo.h l.vij.col.

d ¶ Motu pprio. adde bu.⁊ do.h ⁊ d pistū i.c.audita i pe.col.de restit. spo.p.c.si duob⁹. cū gl.l v̄.cogno uerit.de ap.⁊ p.l. iuditiū soluit.ff. de iu.p Inn. Io. de lig.⁊ Car.⁊ ibi Imol.l.xiij.col.l c.pastoralis.⁊ do. hic ⁊ facit.c.si. de of.dele.vbi ꝯsen sus ptiū nō mu tat ordinē rescri pti datū a papa nō statu partiū ⁊ vide Imo.in.c. cū ꝯtingat.vers e sus fi.⁊ p moder. hic in.xviij.colū. in ver.pria rescri ptio mag.

debeat procedi cū de preualiditate pluriū rescri ptorūꝫ dubitat.Innoc.⁊ Compost.tenent tutius ⁊ securius esse vt appellet si iudex nō vult admit tere exceptionem.Nec ob.qḋ dixi ꝙ subuersio or dinis vitiat processum:q2 illud procedit in ordine substantifico:vt not.ñ.qō.j.in summa.¶ Ioan.de lig.distinguit ꝙ aut primus īpetrans excipit co ram scdo ⁊ nihilominus procedit coram eo:⁊ tunc tꝫ processus.Aut excipit ⁊ petit vt arbitri eligan tur fm tenorē.c.pastoralis.ſ.e.nec amplius com paret corā iudice et non tꝫ processus secundi iudi cis.Moderniores simpliciter sequuntur primuꝫ dictuꝫ:q2 paria sunt non excipere vel excipere ⁊ a reiectione nō appellare:vt in.c.cū dilecti.de elect. ⁊ in.c.ex parte.iij.de ap.vide gl.i cle.vnica.de do.⁊ contu.¶ Ego sic distinguerē pro cōcordia opi.ꝙ aut agit de surreptione vnius rescripti:ita ꝙ nul lum aliud apparet impetratū:⁊ tūc procedit cōis opi.doc.ᵃ vt non sufficiat excipere nisi appellet.ra tio q2 iudex delegatus pōt cognoscere an sua sit iurisditio.vt in.c.super literis.ſ.eo.Vnde si inter loquit tacite vel expresse et non appellet illa inter locutoria valet ⁊ transit in rem iudicatam:vt.d.c. cū dilecti.Aut agit de pualiditate pluriū rescri ptorum:⁊ tunc dico sufficere ꝙ primus impetrās compareat corā secundis iudicibus:⁊ excipiat de primo rescriptio ⁊ petat arbitros eligi si dubica tur.Et ratio est q2 hoc casu nec primi nec secundi iudices habent per se potestatē cognoscēdi:ideo non pñt exceptionē reijcere.vñ tutus est excipiēs si protestatur ꝙ non intendit cōparere coram eis sed procedere scdoꝫ.c.pastoralis.ſ.e.¶ † Venio ad secundā questionē nunquid secundū rescriptū fa ciens mentionem de prio collat primū ipso facto ⁊ in hoc Ioā.an.recitat hic in diuersis apostillis duas opin.Prima est opin.Goffre.qui tenuit re scriptuꝫ primū ipso iure reuocari:ita ꝙ processus primi iudicis est nullus dūmodo habuerit vnde cūqꝫ notitiam reuocationis.ᵇ argu.in.c.ex literis. de offi.deleg.facit.c.si duobus.de appella.Et opti me facit iste tex.duꝫ per verba presentis temporis dixit ꝙ exempta est eā a iudicio priorū.Secunda est opi.Compo.tenentis ꝙ nisi excipiaturᶜ coram primo iudice de reuocatione valet processus.quia cū reuocatio sit facta ad instantiā alterius partis potuit illa pars suis literis renuntiare.argu.in c.ad apostolicā.de reg.Et procedendo corā primo iudice vř tacite renuntiare.ar.in.c.gratū.de offic. delega.¶ Innoc.prolixe tractat hanc materiam in.c.j.de conces.preben.lib.vj.et aliquid in ca.cum contingat.ſ.eod.⁊ refert varias opin.adeo qḋ vix firmat pedes.videtur enim primo distinguere an motu pprio fiat reuocatio an ad instantiā.¶ Itē videtur distinguere inter directam reuocationeꝫ ⁊ indirectam.Item an primus iudex sciuerit re uocationem an ignorauerit.⁊ vide ibi latius Ioā. an.d.Ant.dicit hic se non facere differentiam re spectu reuocationis an motu proprio ᵈ an ad in stantiā fiat ⁊ an directe vel indirecte fiat.sed con cludit ꝙ respectu tertij turbantis iurisditionem reuocatio habet vires suas ipso facto.Ad hoc al legat Inno.in.c.ex literis.de offic.dele.Respectu partiuꝫ distinguit qḋ aut facta est reuocatio mo tu proprio principis: et tunc ipso iure fit reuoca tio ⁊ hꝫ vim a tpe notitie ipsius reuocationis q̄li tercūqꝫ ad iudiceꝫ reuocatum peruenerit notitia ipsius.alle.c.audita.de resti.spo.Si autē est facta ad instantiā; tunc reuocatio fit ipso iure.sꝫ habet vim a tpe exceptionis proponende p partē impe trantē.Quia cū hoc casu ad vtilitatē partis fuerit facta reuocatio dꝫ ipsa pars animū suuꝫ detegere qḋ velit vti illis literis reuocatorijs:⁊ hec omnia vident de mente Inn.preter primum in.d.c.j.lꝫ va rio modo loquatur.¶ Ego aliter soleo dicere qḋ aut princeps in reuocatione apposuit clausulam decretiᵉ vel alia verba per q̄ appareat principem velle reuocare extunc quicqd fuerit agitatū p pri mos iudices.Et tunc dico qḋ processus ipso iure est nullus etiā data ignorantia iudicis: vt si prin ceps dicit reuocamus cōmissionē tali p nos factā

⁊ decernit irrituꝫ ⁊ inane quicquid exnunc fuerit e agitatū vigore illius cōmissionis.certe in his ter minis ⁊ similibus nemo requirat notitiā reuoca tionis.Et ad h facit text.in.d.c.j.⁊ sentit ibi Inn. nec distinguo in hoc an reuocatio sit facta motu proprio an ad instantiaꝫ.Aut reuocatio est facta simpliciter:⁊ tunc aut nulla habet notitia reuoca tionis:⁊ tunc tꝫ processus primi iudicis tam con tra partē ꝙ cōtra tertiū turbantem:vt in.c.audi ta.pallega.qḋ sic debet intelligi:vt in.c.ex literis. de offi.deleg.Aut orta est ambiguitas de reuoca tione vt q2 vtriqꝫ iudices procedunt vel hincinde f excipitur.Et tunc an valeat processus primi con tra tertiūᶠ turbantem dico hoc pendere ex validi tate reuocationis.nā non tenebit processus si re uocatio valet.⁊ iste est proprius casus.c.ex literis de offi.dele.⁊ hoc etiā sentit hic Inno.¶ Aut qri f tur de processu primi inter partes ⁊ tūc si ex nulli tate actus non infert alicui piudiciū non tꝫ qḋ fit a iudice reuocato.ad hoc dictū.c.j.vbi dr qḋ si pa pa indulsit vni qḋ non possit ab epo excōmunica ri non vꝫ excōicatio lata ab epo etiaꝫ si ignoraret priuilegiū:vt est ibi tex.not.¶ Aut infert piudi ciū ex nullitate vt q2 pcessuꝫ est inter partes:⁊ gra g g ue esset qḋ pcessus esset nullus ᵍ maxime si testes essent mortui:⁊ tunc serua distinctionem.d.Aue. 11 quā vt dixi sentit Inno.in.d.c.j.¶ † Quo ad ter tium vtruꝫ iudex delegatus debeat deputari ad h instantiā vtriusqꝫ partis.ʰ ista decre.facit pro ⁊ cō tra.Nā in principio iudex fuit deputatus ad instā tiam vnius partis tm̄.In fin.vero loquit qñ fuit deputatus cōi cōsensu.Sed ꝯ inde sic qḋ aut vtra qꝫ pars est pñs corā superiore ⁊ non dꝫ superior dare iudicē ad petitionē vnius: vt est ho.text.in.l. obseruandū.ff.de iudi.Aut vna pars est absens ⁊ alia est pñs.Et tunc de stylo curie est vt detur iu h dex ad petitionē vni⁹ partis salua alteri parti fa cultate recusandi iudicē ex cā rōnabili:vt l.c.cām que.ij.⁊ c.insinuante.de offi.dele.Et si petit pñs apponi aliquā clausulā in piudicium absentis de stylo curie est vt si aduersarius dr esse in curia vt fiat citatio saltem p edictū gñale: vt notant doct. in.c.cū olim.ſ.de re iudi.⁊ ibi ho.text.Aut vtraqꝫ pars est pñs: sed non cōcordant inuicem ⁊ cōis stylus est vt q̄libet pars eligat vnū ⁊ curia tertiū 12 ⁊ hoc no.gl.in.d.l.obseruandū.¶ † In gl.in versi. exempta.ibi:perdit ad tps per excommunicatio nem.hoc verū si excommunicatio superueniat post impetrationē rescri.sed si tpe impetrationis īpe trans erat excōicatus rescriptū est nullū inperpe tuum:vt in.c.j.de rescri.li.vj.⁊ multos alios casus in quibus perditur rescriptū enumerant hic doc. sed non opꝫ hic insistere:q2 hoc facile est colligere fm contingentias facti.

1 ☞ Filius sacerdotis natus in sacerdotio priua tur ab ecclesia nec succedit in ecclesia paterna etiā ꝙ esset legitimus.

2 Alternatiua verificatur in aduētu vnius partis si est affirmatiue cōcepta.si vero negatiue tūc reqri tur neutrum esse.

3 Argumētū a simili vꝫ:⁊ sufficit dare vnū simile.

4 Alternatiua p quas dictiones inducitur. Seu:siue:iste dictiones nō semp inducūt alterna tiuam sed aliqñ copulatiuam.

5 Pena posita alternatiue:a quo dꝫ eligi:⁊ si ꝯsue tudo fuit ꝙ semp īponat vna pena:an poterit alia imponi non obst.consuetudine.

Inter ceteras.

Ex disiunctiue nar ratis in rescripto sufficit impetrāti al terum probare.Vel clarius sic.Si pa pa mandat in rescripto de duobus inquiri alter natiue ad certum effectum consequendum sufficit alteruꝫ probari.Primo ponitur consultatio.Se cundo respōsio:ibi:huic.¶ Casus literalis.Ecce papa mandat aliqꝫ sub disiunctione quoꝝ vnuꝫ est verū ⁊ alterū falsum hoc mō.si cōstiterit qḋ talis sit filius sacerdotis ⁊ in sacerdotio genitus:q pro xime in tali ecclesia ministrauit: vel ꝙ illicite oc cupauit eandē ecclesiā qḋ instuꝫ fuerit exequaris.

e ¶ Clausulaꝫ de cre.Vide istū i.c. audita.l pe.col.ō rest.spo.do.l.d.c. j.ꝙ.ex pte i pe.co. hic alle.⁊ not.i.c. pe.de pbē.i.vj.et i.c.si eo tpe.ō ele. e.h.⁊.c.dudū.i.ij. col.ibi:⁊ qdē ō pe bē.c.li.gl.i v̄.atte tari.i cle.j.de cō ces.pben.cū alijs si.alleg.h p mod. cū limitatiōibus datis p eos.

f ¶ Cōtra tertiū. Vide istū in.c.ex literis.⁊ hut.ibi ad fi.⁊ Cōpo.ibi in.ij.col.⁊ in.d.c. audita.in pe.col. Sebasti.Sapia.

g ¶ Esset nullus. Sed ꝯ hanc opi nionē epscōꝫ non tollie pmū ipso iure vř tex.l.c.pa storalis.ꝙ.j.in v̄s. penit⁹ eneruatis j.c.pōderādo ver bū pōtius qḋ de notat ipso iure vt not.Gemi.in.c.j. de resti.spo.in.vj.

h ¶ Ad instantiā vtriusqꝫ ptis.vi de Feli.in.c.cum oliꝫ.de re iu.l ad di.inci.nō opꝫ re gulariter in īpe tratione.⁊ pau.ō ca.ꝯsi.lj.⁊ Cardi. ꝯsi.xxvij.l dei ⁊c. in cā quondā ex cellētissimi legū doct.⁊ Ricar.in iiij.dis.xxviij.q. ix.ar.iij.⁊ Car.h ꝙ q obtēto dele gato de cōi ꝯsen su litigat corā or dinario dꝫ in ex pēsis cōdēnari p istū tex.⁊ vid Io. an.l spe.de rescr. pñta.ꝙ.rōe qꝫ. ver.itē qḋ nō fiat mētio ꝙ si curia dat tertiū iudicē nō dr cōmissuꝫ ō cōi consensu.

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Sacerdotis. Vide tex. in c. cenomanensem. lvi. dist. q appellat simplr filiū sacerdotis illū q natus est in sacerdotio.

b ¶ In psonā Jo. and. Adde Maria. in c. veniēs. in. ij. not. de accusa. et Jmo. hic adde qđ voluit Bal. in l. q cōtra. C. de incest. nup. et glo. in c. si. de clande. despō. et ibi car. et Bal. in l. eā quā. in. viij. col. ibi: et sciās. C. de fideicōmis.

querit qd iudex facere debeat. Rñ. papa quodcū- q istorū ꝯstiterit: eadem ecclesia ipsum priuet: et idem in si. est seruandū. Her. ¶ Not. i. q qs potest esse filius sacerdotis[a] et non in sacerdotio natus vtputa si fuit natus anteq̄ pr promoueretur: ita ꝯtingit in psonā Jo. an.[b] Nam pr suus erat ma- gister grāmatice et genuit eum qñ erat laicus. et postmoduz fuit pmotus in sacerdotem. Jta nar- rat Jo. an. in addi. spe. in ti. de fi. psbr. super rub. vbi excusat se cōtra aliquos sibi insligētes q erat spurius filius sacerdotis ibi autez non apparuit q fuerit legitimus: sed apparuerit q non erat fi- lius sacerdotis. ¶ † Not. ij. duo quorū quodlibet sufficit vt qs remoueat ab ecclesia. Primuz si est filius sacerdotis[c] et in sacerdotio genitus. Nō enī sufficeret q sit filius sacerdotis nisi in sacerdotio genitus q2 posset esse legitimus mō pdicto. tñ re- specta ecclesie paterne sufficit q sit filius sacerdo tis: q2 successio reprobat etiā in filio legitimo: vt probatur in c. ad extirpādas. j. de fibr. ¶ Et ad istā tegt. vbi mandat inquiri an pr proximo in illa ecclesia ministrauerit: supple maxime: q2 si erat in sacerdotio genitus non poterat habere et altā ecclesiā vt in c. i. de fil. psbr. Scdm est q si aliquis occupauit ecclesiaz. ad hoc c. ex frequentibus. j. de insti. ¶ No. iij. q ad veritatē disiunctiue seu alter- natiue[d] sufficit alterā partē esse verā: vt in regula in alternatiuis. de reg. iur. li. vj. et in l. si qs ita sti- pulatus fuerit. et in l. si ita qs stipulet. ff. de verbo. ob. † Aduerte tñ q2 aut alternatiua cōcipit p ver ba affirmatiua et sufficit alterā partē existere. Aut per verba negatiua et opz q neutrū accidat. de af- firmatiua habes exemplū hic. De negatiua pone sic exemplū promitto tibi centū si iperator nō ve- nerit in Jtaliā vel filius mihi non nascit. non enī sum obligatus si aliquod istorū accidat: vt in d. l. si ita qs stipulatus. s. alle. et l. is q ducēta. §. vtruz. ff. de reb. dub. et in d. §. vtrum. vbi plene expeditur materia alternatiue p Bar. et vide quod not. Dy. in d. regula in alternatiuis. ¶ † Vltimo no. quod valet argu. a simili et quod sufficit in materia dare

e vnum exemplum[e] et nota vtilissimam rem esse
f subijcere exempla.[f] Nam et papa hic deducit exē- plum et iurisconsultus in multis locis maxime
4 in l. inde neratius. ff. ad legem aquiliam. ¶ † Sed pro intellectu materie ego quero que sunt dictio- nes que proprie importāt alternatiuam solū. de
g dictione vel:[g] non dubitatur vt hic et dictis. ll. s. allega. Sed quidam dubitauerunt de dictione: aut: dicentes quod proprie non est alternatiua: sed hoc est falsum: vt patet per argu. a speciali in l. cum quidam. ff. de verborum significatione. et probatur in dicta. l. si ita quis stipulatus. Sed
h probabiliter dubitatur de dictione: seu[h] [i] et siue.
i Nam videtur tegt. in l. si quis ita legauerit. ij. de auro et argē. lega. quod iste dictiones sunt potius copulatiue q̄ alternatiue. Dicit ibi tex. q si quis ita legauerit. lego sempronio vestem meam seu li- brum meum quod dictio seu ponitur augmenta- tiue et copulatiue ita q videor legare nedum ve- stem sed etiam librum: et de hoc per Cy. in dicta. l. cum quidam. Sed in contrarium est tegt. apertus in dicta. l. si ita quis stipulatus fuerit. et in dicta. l. si quis ita stipuletur. ¶ Bartol. in dicta. l. si quis ita legauerit. distinguit quod in fauorabilibus vt in legatis iste dictiones stant copulatiue. Secus in non fauorabilibus et hoc placet. Nam quedam sunt copulatiue alternatiue proprie scilicet distin guentes inter precedentia et sequētia quo ad ver- ba et quo ad sensum: vt dictio: vel. et dictio: aut. quedam sunt habentes naturam copulatiue et etiam alternatiue ita quod habent naturam mi- xtam vt dictio siue: et dictio: seu: que quandoq̄ di- stinguunt quo ad verba sed non quo ad sensum quandoq̄ quo ad verba et quo ad sensum. Et ideo in istis debemus facere interpretationem fm ma teriam subiectam sicut dicimus in hermaphrodi- ta. iiij. qō. iij. hermaphrodita. et l. queritur. ff. de
5 sta. ho. et hoc bene notabis. ¶ † Sed quero de vlti- li. q. certū est q vbi duo alternatiue mandātur suf ficit alterum adimpleri. Sed nunc queritur cui
k datur optio[k] specifice quando pena ponit alter-

c ¶ Qđ sit fili⁹ sa- cerdotis. sentiūt hic doct. natum ante sacerdotiuz a posse vocari filiū sacerdotis: vt pro- batur in c. ad ex- tirpandas. hic al le. per quem tegt. dicit Alber. in j. parte sta. q. clxij. fuisse decisum q natus añ adeptū regnum dicitur primogenitus re gis de quo gloss. in c. iam itaq̄. in ver. reatum. j. q. j. et in l. imperia- lis. §. is illud. in ver. nati sunt. C. de nup. et tegt. cū glossa. in l. ij. §. in filijs. in ver. per- tinet. ff. de decu. et in l. senatoris filium. in versicu. nec interest. ff. de sena. et in l. si sena tores. C. d digni. lib. xij. cum mul- tis alijs et dicit Joan. andr. post Hostien. in dicto ca. veniens. quod ex hoc videtur pro- bari quem esse fi lium sacerdotis. Zacharias. ¶ Adde tu iter mi- nis huius q̄- stionis Feli. hic colum. ij. qui ad hoc allegat. c. ad extirpandas. de fil. presby. faciunt ad hoc nota. per Francis. de cre. singu. suo. l. incip. vide pulchram questio- nem. not. Jacob. rebuf. et Ange. in l. priuilegio. et ibi in addi. ad eum. C. de decur. lib. x.

d ¶ Disiunctiue seu alternatiue. de disiunctiua vide hic plene p moder. ¶ Adde Bal. ꝯsi. cxci. i. lib. Old. consi. cccliij. vbi de natura alternatiue do. de rot. deci. cccclxxxvi. in antiquis. in ti. de rescrip. vbi dicit q valet commissio obtenta pp̄ter causas quarum alique sunt vere alique false per allegata hic.

e ¶ Unum exemplū. Vide tex. in l. ita vulneratus. ff. ad l. aquil.

f ¶ Subijcere exēpla. Facit illud philosophi. i. posteri. exempla posita sunt non vt ita sint. sed vt facilius aliquid addiscatur.

g ¶ Vel. Adde Raph. cu. ꝯsi. xcvij. et cxxvi. vbi dicit q dictio: vel: plata a lege resoluitur in coniunctam. ro. ꝯsi. lxxxiij.
Anto. Francis. ¶ Circa hoc de dictione: vel: dicas q qñ eam sequitur dictio correctiua exponit pro imo. vt not. p do. in c. cū decorē. de vita et honesta. clerico. qñ vero addit dictioni: saltē. denotat denuntiationem vt in c. statutū. §. cum vero. de rescrip. lib. vi. et de materia huius dictio nis vide do. Car. in c. pe. de dona. inter virum et vxo. vbi dixit q cū di- ctio alternatiua ordinis qñ adiungit dictioni: saltem: et vide q̄ habent in c. mandato. de pben. lib. vi. et vide no. p Bar. in l. inter. in §. officium. ff. de aqua plu. arcen. et in l. si is q ducenta. in §. si. de re. dub. et vide gl. in l. leges sacratissime. C. de legi. qñq̄ tñ stat expositiue et ponit p id est: vt in l. pe. in §. nullo tñ. C. de iureiu. qñq̄ etiam stat copulatiue et exponit pro et. vt in c. vendentes. j. q. iij. in l. si autem. in §. si per filium. ff. de rei ven. et in l. sepe. ff. de verb. sig. et vide glo. in c. cumana. de elec. et vide Jo. an. in c. decet. de imu. ecc. lib. vi. Et adde q hec dictio est disiunctiua re gulariter vel alternatiua inducens obscuritatē et ambiguitatē. vt in l. pretor edixit. §. qđ aūt. ff. de iniu. et in l. vbi aūt. in §. qd. ff. de ver. oblig. et vide gl. in §. curare. insti. de actio. et vide Bar. in l. stipulationes non diuiduntur in vlti. q. ff. de verb. signi. ¶ Et de dictione: seu: de qua hic etiam fit mentio: vide glo. et doc. in c. bone. el. j. de postula. prela. in glo. si. et vide Bart. in l. j. C. de nauicu. lib. x. et adde qđ regulariter hec dictio stat ampliatiue. vt in l. si quis ita legauerit vxori. ff. de au. et arg. leg. et in l. quintus. in §. si. eo. titu. adeo q dixerit Bald. in l. pe. C. de verb. signi. post glo. ibi q si testator legat pecuniam quaz habet perusij seu padue vtraq̄ pecunia venit in legato qđ dicit esse nouum dictum et menti te- nendum. et vide etiam Joan. an. in c. licet. in versi. excessus. de offic. vica. lib. vi. et in c. cum nullus. in j. et. iij. responso. de tempo. ordi. e. lib. et vide omni- no Bart. in d. l. j. si is qui ducenta in §. vtrum. ff. de reb. du. et vide ar chidi. in c. i. de fi. presby. lib. vi. et vi de Cy. in l. cōne- ticulaz. C. de epi. et cle. et d. Car. in cle. j. in §. porro. de summa trini. et in cle. j. de vi. et ho. cle.

h ¶ Seu et siue. ad de har. in l. j. ver. quero quid de cō iunctiōe. ff. de cō di. indebi. et in l. si ita. ff. de aur. et arg. leg. et in l. si is qui in §. vtrū. in vj. oppo. ff. de reb. du. Cy. et bal. in l. quidaz. C. de verbo. signi. glo. in c. iij. ad fin. de postula. prela. ar chidia. in c. gene rale. de ele. in vj. et in c. j. de stat. re gu. eodem lib. et in c. statutum. §. cum vero. de re- scrip. eodem lib. et in c. romana. §. cum autem. de appella. eodem lib. et in c. ego Ludo- uicus. lxiij. distin. Cardi. in clemen. i. §. porro. de summa trinita. Bald. in c. primo. in ij. colum. in fine. de iudi. Jnnocen. et Joan. andr. in c. j. de lit. contesta. in vi. gloss. in c. in primis. in versicul. mota. ij. questione j. Domi. in c. licet. in ij. colum. de officio vica. in vj. et in dicto ca. gene- rali. in penulti. colum. et in dicto. c. romana. in principio. et in c. ad eius v. distinctio. gloss. in l. ea tamen adiectio. ff. de legatis tertio. Bartol. in l. cum aius decedens. §. fina. vbi opti. tegt. de legatis tertio. et in rubri. ff. de interdic. et glo. in versicu. insulam in clemen. ij. de vi. et hone. cleri. Joan. andr. et Hostien. in c. ex parte. lo. iij. de restitu. spolia. Tho. fasio- li dubio. xvi. do. in c. i. de iura. calum. li. vi. quibus locis reperies quod aliquando augent aliquando exponunt aliquando copulant secunduz subiectam materiam.
¶ Adde tu de dictione seu rō. ꝯsi. clxxix. alex. ꝯsi. cxcij. Cal. ꝯsi. v. de di- ctione siue. vide Ro. ꝯsi. cxciij.
Zacharias. ¶ Adde quod istud consi. Alex. est vol. ij. et inci. viso the- mate suprascripto ad idem est consi. Pau. de casi. nume. cxxij. incipi. in christi nomine dicendum est dictam hereditatē. et Pe. de ancha. ꝯsi. liij. incip. pro fratribus defuncti.

i ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Dictione seu. Vide do. Andr. sicu. in ꝯsi. xxxij. scripsit psalmi. col. vj. in ij. vol. vbi cōcludit allegando plures autorita tes q dictio seu aut ponit inter res et stat copulatiue aut inter perso- nas et stat disiunctiue vide etiā Fran. cremē. in fin. l. vij. lego digestū. vbi dicit q si lego digestū seu infortiatum vtrūq̄ debet allegat tegt. duos quos dicit ad hoc singulares vez tegt. in l. si ita. ff. de aur. et arg. lega. in l. cum quis decedens. §. fina. ff. de leg. iij. et de hac dictione seu: vide per Alex. in consi. l. in causa et lite. col. iij. in v. vol. et in consi. lxxviij. an ar- bitrator. colum. j. eo. volumi. et in consilio. cxxiij. an si quis est immunis. eodem volu.

k ¶ Cui datur optio. Adde glo. xxi. questione. ij. in summa. et gloss. in cap. sicut dignum. in versiculo quinquennio. de homi. et ibi ana. in xv. co- lum. Jmol. in c. cum omnes. in xij. colum. ibi in gloss. penulti. in fine. s.

natiue

tit.proxi.istū post Host.in.c.fi.de cohabi.cleri.& mu.& in.c.sicut.eodem titu.& in.c.at si clerici.in princi.in.xx.colum.de iud.& in.c.ad apostolicā super glo.j.de regu.Bal.in.l.cunctos populos.in lectu. in.ix. colum.in versi.vi.oppo.C.de summa trini.& in.l.data.in.vij.colum.C.q accu.non pos.Ang.in.l.nunq̄ plura.ff.de priua.deli.sal.in.l.qcūq.C.de ser.fug. Do.l.c.j.l.ij.col.

de here.& in.c.de causis.in.v.colū.de offi.dele. ang. are.& Moder.in maleficijs. fo.xx. viij.Host. Joan. and. Do. in. c.fi. de offi.vica.Pe. de ancha. in.d.c. de causis. facit.l. j.C.de his qui latrones occul. ibi supplicio aut facultatuz q̄litate. & vide olno istum in.c. put. in.vij. col.in ver.ex p̄di ctis ēt collige.de do.& ɔtu.vbi dicit ꝙ quādo multa remedia a iure introducūtur alternatiue:licet verba nō concernant ptē sz iudicez nihilominus ex quo ɔcernunt vtilitatē priuatā optio eligēdi alterū nō daẜ iudicē:sz parti qd singulariter notandum p limitatione dictarū glo.& d.l.qcūq.et eius qd no.Bart.in.l. fi.de effra. Adde late Cep.l repe. d.l.qcūq.& Are. in trac.maleficiorū.in glo.quas si non soluerit.

a ℂ Quod nō. adde tu Frā.are.cō si.lxxxix.qui consuluit ɔtrariū ēt inuito crimino so et ibi dicit qd Bar.ita ɔsuluit. Sebasti. Sapia.

b ℂ Illi parere.vide ad istū tex. qd dicit Bal.in consi.xli ij. dn̄s baiardinus in.l.volu.vbi ɔcludit ꝙ litere e p̄ncipis nō sunt semper exequēde seu principi est rescribēdū vide ēt ꝙ no. do. Abb.in.c.eam te in.iij.no.j.eod.et idem Abb. in.c. accepimus.j tertio not.versi.ego j.de fi.instru.

c ℂ Potest nō parere.Adde gl. in ver.nuntians. in §.deinde compe

natiue per legem statutū vt si dicaẜ suspendaẜ vel excōmuniceẜ vel puniaẜ in mille florenis aut amputeẜ sibi pes vel qd simile.Et de hoc habes tres glo.notabiles & forte plures.sed de his tribus in presenti recolo vnam in.c.sicut.j.de iude. Aliam in.c.a crapula.de vi.& ho.cle.tertiā in.c.fraternitatis.xxxiiij.di.Que cōiter & absolute dicūt ꝙ optio datur iudici.vnde pōt imponere iudex quam penam ex illis vult.Sed in contrarium facit.l. quicunq.C.de ser.fugi.& qd ibi n̄ot. vbi optio datur reo.Sed pro concorde distingue post Cyn.et post Bar.in.l.ij.ff.de effractoribus.ꝙ aut verba alternatiue diriguntur ad iudicē: et tunc habet eligere:vtputa si dicatur puniat eum iudex tali vel tali pena ad hoc.l.si fugitiui.C.de ser.fugi. Aut verba diriguntur in reum vt quia dicitur soluat centuz vel recedat a ciuitate:& tunc optio datur sibi & ita loquitur.d.l.quicunq.Aut verba sunt impersonaliter prolata vel aliter dubitatur. Et tūc Bar. dicit se dubitare.videtur tñ inclinare vt optio detur reo vt sic eligatur pars mitior.arg.l.interpretatione.ff.de penis.& regula odia.de regu.iur.lib. vi.ℂ Contrarium in hoc vltimo arbitror esse verum.Naz iura nostra canonica superius allegata cōmuniter loquuntur impersonaliter & tñ gl.cōiter sentiunt vt optio detur iudici.Et vltra autoritatem glo.nostrarū probatur in.c.quoniam.in fin. vt lit.non cōtest.& per.c.querēti.de ver.sig.Naz regulariter iudex tanq̄ legis minister hz eligere & iponere penā s̄m circunstantiā loci t̄pis & p̄sone: vt in.l.respiciēdū.& in.l.aut facta.in fi.ff.de penis. Item reus semp eligeret mitiorē penā:& sic quasi frustrareẜ alternatiua legis. Predicta tñ limita singulariter nisi vna pena esset translata in aliaz: q2 tunc iudex non haberet amplius electionē. pone exemplū quotidianū.Dicit statutū vel sn̄ia iudicis ꝙ pro tali delicto reus soluat mille & si non soluerit infra.x.dies amputatur sibi pes queritur vtrum post lapsum decem dierū possit iudex exeq penam in bonis istius criminosi.Et dicendum ꝙ nō:a quia per lapsum.x. dierum pena pecuniaria fuit translata in corporalem.et dicit Bart.se consuluisse in.q.facti.vbi hoc ponit in.l.cū duobus.in §.idem respondit.el.ij.ff.pro socio.et facit ibi text. cum alijs iuribus ibidem alleg.& hoc bene nota. ℂ Item qd.s.dixi qd si verba diriguntur in reuz ipse habeat electionē.limito.Quando verba diriguntur in eum actiue:vt in exemplo prealle.secus puto in passiue.exemplū.dicit statutū patiatur penam istā vel illā:& de hoc alleg.bo.tex.iuncta glo. in.c.sicut prealle.ℂ Itē dubito si consuetudo habet ab olim vt imponaẜ precise altera pena:vtputa si dicat statutum qd puniatur pena pecuniaria vel corporali.Tamen semper est obseruatum vt imponaẜ pena pecuniaria nunqd ex hoc sit inducta cōsuetudo vt iudex non habeat optionē sed debeat seruare consuetudinez. De equitate bene vr̄ ꝙ cōsuetudo sit obseruanda.ar.in.l.hodie. iuncta gl.j.ff.de penis.vbi dr̄ in ipositione pene qd iudex nō debeat venire contra consuetudinē.quod not. Sed de subtilitate posset argui in cōtrariū.naz in his q̄ sunt mere facultatis ex obseruantia vnius nō est inducta cōsuetudo.nā forte semp placuit iudici eligere alterā penā ex quo nihil est actū cōtra legē.Ergo non est inducta cōsuetudo legis derogatiua vel abrogatiua.ad hoc qd no.in.l.ij.C. que sit lon.cōsue.p Cy.& dixi in.c.ex parte astensis . de conces.preben.facit quod not.l.c. Joannes.de cle. ediu.ℂ Quid aūt in alijs alternatiuis vt si legatum est alternatiuum vel in ɔtractibus.dic vt no.

tentes.in aut.de man.prin.quam alleg.Bald.& Jmo.hic in glossa.in.l. puniri.C.si contra ius.et ibi Bald.et per eundem in.c.cum teneamur. de preben.in apost.ad Jnnocen.et facit glo.iij.in.l. quoniam.la.ij.C.de

ap.& tex.in.c.fi.de cle.non resi.& glo.in.c.sacerdotes.ij.q.vij.quē temperat iste in.c.cum non liceat.de prescrip.& Bar.in trac.de represa.q.vi.& Bald.in.l.fi.in.j.col.C.sen.rescin.non pos.Pet.de anch.ɔsi.ccc viij. nisi legibus & canonibus.Bal.s.in proe.in.iij.col.Pet.de anchar.consilio cccxci.premitto pro clariori.& cōsi.cccxxxv.per predicta subtiliter. ad fi.

in.d.regula in alternatiuis &c.& per Bart.in.l.lucio titio.ff.de leg.ij.& in.d.§.vtrum.

1 ℂ Rescriptū principis qd vr̄ ab honestate deuiare nō teneẜ subditus imediate mādare executioni:sed dz expectare scdam iussionē.

2 Rescriptū deuians ab honestate cōtinens nō obseruanti excōicationem incurrendā ipso facto an sit immediate mandandū executioni.

Scandalum magnum vbicunq timetur si mandatur executioni rescriptum principis non est fienda talis executio.

3 Papa rescribens pro notorie indigno:an sit obediendum ei.

Papa non habet potestatem peccandi.

4 Ratio an sit reddenda de omnibus rebus.

5 Princeps pōt precipere subdito in his q̄ spectāt ad officiū suū:& nō exprimēdo cām p̄cepti.

Si quando. Jo ad quem rescriptum pape dirigiẜ dz illi parere[b] vel causam rationabilē assignare quare parere non potest.Et primo poniẜ dictum. scdo alternatiue instruit ibi:qualitatē.tertio alterius partis alternatiue rōabi q2.ℂ Casus literalis.Ecce aliquis habēs beneficia ipetrauit literas cōtra archiepm̄ rauēnatem.sup obtinendo beneficio in ecclesia rauēnatem.tacito de b̄nficijs suis archieps multū fuit cōturbatus qd papa scribebat pro habente sufficiens beneficiū & sup hoc rescribit pape. Rescribit papa sibi dicens frater si aliq̄n dirigimus tibi scripta nostra q̄ animū tuuz exasperare videntur turbari non debeas nec moueri:sed debeas ɔsiderare qualitatē negotij pro quo scribimus diligenter:& aut mandatū diligenter adimpleas aut per literas tuas causam rationabilez ostendas q̄liter illud adimplere non possis: q2 nos patienter sustinebimus si non feceris qd praua nobis fuit insinuatione suggestū.Ber. ℂ Not.i.qd ex iniustitia seu mandato iniusto de facili qs exasperaẜ & turba
1 tur.ℂ †Not.ij.quod vbi preceptū principis vel superioris p̄la fronte deuiat ab honestate nō teneẜ subditus immediate parere:sed pōt allegare quare parere non debeat.Nec ex ista dilatione dz p̄nceps turbari.& ex hoc tex.notabiliter colligiẜ qd officialis vel alius cui princeps p literas suas ali
c qd mandat pōt non parere[c] et rescribere principi & expectare secundam iussionem quia q̄nq p̄nceps p nimiam importunitatez vel p surreptionem vel nimiaz occupationem cōcedit non conce
2 denda.ℂ †Sed circa p̄dicta dubitaẜ quid si princeps mandat sub certa pena: puta excōicationis quā incurrat ipso facto si non paruerit : nunquid potest mandatarius differre & spectare secundam iussionē modo predicto:fuit als in facto et vario mō fuit cōsultū.sed certe si p executionem mandati timeẜ maximū scandalum vel aliter dubitaẜ de mente principis licite potest mandatarius nō exequi & rescribere principi:quia hoc facit autoritate legis vt hic.& in aut.vt nul.iu.& ad predicta alle
d go no.dictum Jnnocen.in.c.inquisitioni.[d] de senten.excom.vbi dicit quod si mandatū pape continet heresim vel vehementer presumiẜ statuz eccle
e sie perturbari[e] vel alia mala ventura non dz subditus parere quia dz obuiare malo & non adiuuare.qd dictum semper tene menti.ℂ Ex quo infertur ꝙ si princeps mandat aliquid ex cuius executione presumiẜ scandalū venire in ciuitate nō deberet subditus parere.Itē dic ꝙ si p̄nceps mandat aliquid cōtra deū[f] non est obediēdū sibi. vt in c.si dominus.et.c.iulianus.& in.c.qui resistit.xi.q.

Car.consi.cxlvij. dominus noster papa.ad fi.& consi.cv.quesitū sepe fuit.& Jo. de lig. in.c.ad apostolicaz.in.ij. colū. de reg.in.c.ad honorem.de au.et vsu pal.Hostiē.& ibi istū in.c.pposuit de ɔcess.prebē.in vlti.col. Bald.in c.ij.ad fi.s.eo.paridē de puteo in lib.de syndicatu. fo.xxxij. Joā . de lig.l.c.sententiaz in fin.ne cleri.vel mo.Car. ɔsi.cxij. sanctissimus dominus noster &c. p istum in.c.cū teneamur . de preben.

d ℂ Jnnocē. in.c. inquisitioni . dicam plene pro illo dicto in.c.cum adeo.j.eo.

ℂ Adde Bald. consilio.cccix.iij. li.vbi dicit quod executor cui rescriptum fuit vt sententiam exequaẜ potest non exequi si cognoscit illam nullam & rescribere principi.Si tamē dubitatur an preceptum superioris sit iustum est exequendum . xxiij. questio.i.qui culpatur. Roma.cō si.lix.

e ℂ Perturbari. Adde Ro.consi. xlv.

f ℂ Contra deuz. Adde quod nec obediendus est si timetur infamia vel mors vt not. late Oldr. consi. xcij.
Zacharias.

ℂ Adde Feli.in c.si quando.colū. ij.versicu.sed nūquid poterit.s.de rescrip. istum in c.cum teneamur de p̄bē.dixi post addentes in.c.firmiter.§. vna vero.in versicu.vni ca est ecclesia.numero.i.de constitu. et in addit.c.

nam concupiscentiam.numero.2.in apostil.in versi.peccat.eodem titulo.plene per Jaco.reb.in.l.prohibitum.nume.i.& in addi.ad ipsum.C. de iure fis.lib.x.

a ℂ Pro notorie indigno. Vide Imo.in.c.significauit.hic alle.ꝛ ibi Jo. and. Bu.ꝛ Do.in.c.venient.de fil.presby.lꝫ aliter ibi Hosti.ꝛ vide doc. in.l.quidam consulebant.ff.de re iu. Ana.in.c.ij.de scbisma. Ro.in ꝯsi. ccvij.in casu.ꝛ But.in proe.decre.in.viij.col.ibi cū igit consensus: per Moder.hic in.vij.colum.ver.cōsidera.iij. Et quid de inferiore a papa promouente scienter indignū. vide Pet.de ancb.in cle.j.de eta.ꝛ qli. ꝫ in vlt.no.ꝛ gl.pe. in.c.ad apostolicam.de reg.ꝛ gl. fin.in.c.tales.xxiij.dist.ꝛ glo.in.l. qui cū vno in pn. in ver. temporalis.in fin.ff.de re mili.

ℂ Adde tu old. late cōsil. cccxxv. vsqꝫ ad.cccxxxij. Anto.Francis.

ℂ Adde ad hoc de promouēte indignum ꝙ prelatus promouens indignum tenet ecclesie quaꝫ lesit ex tali promotione ad iteresse ad instar magistratus qui dedit tutorē minus idoneum pupillo qꝛ b sibi tenet ad interesse. vt in.l.j.i §.nunc tractem⁹ ff.ne tutel. et ratio.distra.et in.l. j.et per totum.ff. de magistra. conue.ꝛ vide.d.Car. ꝛ Moder.in clemen.i.de eta.ꝛ qlita. Et quis dicat indignus ad obtinendum ecclesiasticaꝫ dignitatē habetur in c.cum in cunctis ꝛ i.c.bone.de ele. c ꝛ per Jo. and.in regula odia.d re. iur.li.vi.in. q. inci.canonici muti nenses. Et adde ꝙ q indignus est gradu iferiori est ēt indignus supe riore.c.gesta.lxxiiij.disti.et in.l.q idignus.ff.de sena. indignis eni poꝛte dignitatū patere nō debēt c.licet ex quadā. de testi.ꝛ in.l.i.et ij.C.de digni.lib. xij. Et adde ꝙ si in vna dioceſi existunt omnes indigni excepto vno solo illi digno oīa cōmitti debent. vt in.c.j.xvi.qō.j.ita notabiliter dicit Pet.de ancbara.in clemen.j.de etate ꝛ quali.ꝛ Host. in.c.graue.de preben.

iij. Etiam si princeps credat iuste facere et indici soli notū sit mandatū in se cōtinere peccatum: vt probatur in.c.literas.de resti.spo. † Et ex his infero ad.q.pone ꝙ papa scribat p notorie indigno^a vt assignetur sibi certum beneficium: nunquid mādatarius teneatur parere. ex dictis Jo. and.in.c. cum adeo.j.eo.c.significauit.j.de offi.ordi. distinguas sic. ꝙ aut non constat precise de intentiōe principis ꝛ debet seruare mādatarius qō hic dicitur. Aut precise constat ꝙ vult huic indigno prouidere: ꝛ tunc aut potest papa in illo actu dispensare ꝛ est sibi parendum: quia videt tunc dispensare. facit qō not.in.l.barbarius.ff.de offi.preto. Aut nō potest dispensare: vt qꝛ est tanta indignitas ꝙ sine peccato non potest fieri ꝛ tunc sibi non est parēdum. Quia papa non habet potestatem peccandi gl.distin.in.c.i.ꝛ hec bene not. per que aperit vltra 4 alios intellectus istius ca. ℂ † In glo.in versi.rationabilem.in fin. dic post Host. cum querit an de oibus sit reddenda ratio. ꝙ aut querit nunquid quis teneat reddere rationem aut qrit vtrum possit ratio reddi de oibus. Primo casu tenet si ex officio hoc sibi incumbit vt testis. de quo dic vt plene not.in.c.cum cām.de testi. sed si ex officio hoc sibi non ptinet non tenet vltra quam velit. Scdo casu vtrū possit reddi de oibus ratio. dicendū est ꝙ de secretis diuini iudicij non pōt reddi ratio. ita loquitur.c. nabuchodonosor.^b ꝛ.c.de tyrijs. alle.in glo. Quedam sunt que cōsistunt in ingenio vel ratione naturali: et de illis pōt reddi ratio vt hic. Quedā cōsistunt in voluntate principis: ꝛ de illis non potest reddi ratio. Et hoc casu pcedit.l. non omniū.ff.de legi. vbi dꝛ ꝙ non omniū que a maioribus nostris statuta sunt ratio reddi pōt. Exemplum predictorum. Si querat qnare fuit inducta vsucapio. rō est in promptu ne dominia essent incerta ꝛ vt puniatur negligentia dñi: vt not. in regula possessor.de reg.iur.in.vi. Sed si querat qre fuit prefixum trienniū ꝛ non maius vel minus tps non pōt reddi ratio sufficiens sed sic fuit visum principi. ℂ In glo.fi.ibi: obediet subditus quandoqꝫ etiam si causam non reddat. pondera verbū qnqꝫ: qꝛ non semper debet obediri superiori: sꝫ distingue vt.s.dixi. † Et adde ad predicta que not. 5 Inno.in.c.ad aures.^c de tempo.ordi. vbi inter cetera dicit vani capitis esse existimare superiorem non posse precipere sine cause cognitione vel sine expressione cause quod dictum est not. ℂ Ex quo habes ꝙ superior in spectantibus ad officiū suum pōt precipere subdito: licet non exprimat cām precepti vel precipiendi.

1 ℂ Rescriptū ipetratū ꝫ religiosos valet: ēt qō nō fiat mētio cuius monasterij sint.

2 Forma tradita ab aliquo priuilegio in ipetratiōe rescriptorū: debet saluari in rescriptis: aliter non valent.

3 Rescriptū impetratū ꝫ priuilegiatū: an debeat facere mentionē de priuilegio.

4 Priuilegiatus citatus ꝫ priuilegiū suū tenet cōparere et allegare priuilegiū suum.

5 Citatus qñ notoriū est ꝙ nō dꝫ cōparere nō est reputandus vt contumax.

6 Fratres mēdicantes citati corā epō nō tenent cōparere ꝛ sic nō dicuntur contumaces.

b ℂ Nabuchodonosor. Vide ibi Archi.ꝛ per Moder.hic.

c ℂ In.c.ad aures. Vide ibi Hostien.ꝛ Jo.and.ꝛ ibi late But. Innocē. in.c.ij.in gloss.ꝛ male.de restitu.in integ.ꝛ ibi istum in.vj.colum. Pet. de ancba.in regu.ea que in.v.colum. ibi et hoc intelligo. de reg.iur.in vj. But.in.c.ex parte.ad fi.lo.j.ibi tertio quod licet.de verb.signifi.propter glo.fin.ibi Barto.in.l.non fatetur.ff.de confes. et istuꝫ in.c.peruenit.lo.ij.de appellatio. Pau.consilio.xxxix.in.iij.volumi. Bal.in repeti.l.ij.ff.de iureiuran.fo.vij. Dyn.ꝛ Imo.ꝛ Alexan.in.l. filiusfa.§. diui. ff.de lega.j.

d ℂ Sunt priuilegiati. Vide no.in.c.ex parte.el.i.ꝛ in.c.nuper.de deci. ℂ Adde tu qō voluerunt do.de ro.in deci.recollectis per domi. Bernardū de bisignetto hoc titu.inci. papa. Zacharias.

Cum ordinem.

Per rescriptū pape in quo fit mentio de ordine cisterciensi. religiosi illius ordinis non tenent rñdere. Vel aliter ꝛ sic. Cistercienses sunt priuilegiati qō non pnt conueniri per rescriptum pape nisi in eo fiat mētio de eorum ordine. Et primo ponit decisum exordium. scdo dictum ibi: si contra.

ℂ Casus literalis. Cisterciens. vel alij religiosi si habent priuilegia sup decimis vel alijs rebus: dꝛ hic ꝙ si aliquis literas ipetrauit cōtra istos religiosos sup his in qbus sunt priuilegiati de ipsorum priuilegijs mentione non habita per tales lr̄as non tenent rñdere. B. ℂ Et pro intellectu text. et gloss. premitte qō isti fratres cistercienses in multis sunt priuilegiati^d a sede apo. vt super decimis ꝛ postmodū obtinuerunt priuilegiū vt sup his qbus sunt priuilegiati non teneant rñdere p rescriptū pape nisi in eo fiat mentio de eorū ordine. Et hoc forte fuit cōcessum: qꝛ sepe molestabant sup rebus priuilegiatis corā iudicibus delegatis. postmodū obtinuerunt aliud priuilegiū magis latum vt sup nulla re teneantur rñdere nisi in rescripto fiat mentio de eorum ordine. ꝛ sic intellige gloss.j. ℂ No.j.ꝙ sup decimis ꝛ alijs rebus pñt religiosi ꝛ alij a papa priuilegiari. ad hoc.c.ex parte.de de1 ci. ℂ † Not.ij.arg.opti.ex text.valere rescriptum impetratū cōtra religiosos lꝫ non faciat mentionem cuius ordinis sunt. Satis enim est p rescriptum ꝯstare cōtra cuius monasterij religiosos fit impetratio. hoc probat hic per locū a spāli. Nā si priuilegiū hoc fuit indultū cisterciens. vt nō teneantur rñdere nisi fiat mentio de eorum ordine: ergo ius cōe est cōtrariū in alijs religiosis: vt.c.presenti.§.loca.de preben.li.vi. Et hoc no. qꝛ nullibi ita 2 bñ probat. ℂ † No.iij.ꝙ vbi priuilegiū^e dat gñac liter formā rescriptis ipetrandis non valꝫ rescriptū etiam spāle non seruata forma tradita in priuilegio. Nā als illud priuilegiū esset inutile cū concernat singula rescripta. ꝛ iste est pprius casus ist⁹.c. Vñ falso allegat p aliquos istud.c.ad probandum ꝙ rescriptum impetratum ꝯtra priuilegiū dꝫ facere mentionē de priuilegio. nā hoc non probatur hic: sed potius cōtrariū qꝛ hic non dicit vt debeat fieri mentio de priuilegio sup decimis vel alijs sꝫ solū de ordine. ꝛ de hoc.j.latius. ℂ In gl.i.ibi preter hoc priuilegium. dicit Jo.and. qō hoc non est illud priuilegium de quo tex.loqnitur. sed Jo.cal. hoc reprobat ꝛ bene: quia priuilegium de quo loquitur text. erat limitate concessum. s. quando isti cōuenirentur sup rebus priuilegiatis: ꝛ ideo non debet extendi ad impetrationē faciendā super rebus non priuilegiatis qꝛ priuilegiū dꝫ pure obseruari in rebus in quibus loquitur vt in.c.porro.de priui. sed istud priuilegium de quo gl. loquit erat magis generale. qꝛ cōcernebat omnē rem ratione e cuius possint cōueniri. Dic tñ qō cum de isto priuilegio nobis non cōstet non teneretur iudex delegatus admittere exceptionē nisi fiat fides de priuilegio. argu.in.c.cum persone. de priuile. lib. vj. sed respectu priuilegij de quo loquitur text. suffif cit iste tex. quia priuilegiū est hic incorporatum.^f ℂ In glo.vlt.ibi: suppressio enim dignitatis hec ratio non est bona: qꝛ rescriptum hic annullatur si.cccxvj. quoniam adiectioni.fm antiquam impressionem.

ℂ Adde ꝙ not. voluit Jo.an. in c.ij.in.§. religiosos.in pn.de deci.li.vi. vbi dixit qō papa decorauit et ditauit ordinem cisterciensium multis honoribus ꝛ priuilegijs et dicit qō inter reliqua habent priuilegiuꝫ vt electi possint sine aliqua confirmatione administrare. de quo etiam vide not.p Joan.andr. in.c. j.de sup.negli. prela. Et aduertendum est quia cistercieñses nō sunt de iure communi exempti ab ordinarijs. vt probatur in.c.ne dei de simo. ꝛ ideo si dicunt se exemptos per priuilegiū debent illud ostēdere: vt in.c. cum persona. de priuile.lib.vj. qō etiam voluit Jo an.and. in psalle. c.ne dei.de simo. Sebasti. Sapia.

ℂ Priuilegiū.p istiū tex.no.allegā. in ꝯsi.cj.visis instrumētis.l.j. vo. ꝙ p legem generalem non tollit priuilegiū speciale sed non bñ probat hic. vide etiā Pau.de ca.in cōsi.cccxvj. quoniam adiectioni.

Cardi.in cle. dudū.§. nos. de sepul.ꝛ Oldr. consilio.cix. Anto.Francis.

f ℂ Priuilegiū est hꝛ incorporatū. De priuilegijs insertis i corpore iuris an regulent vt ius cōe. vid do.i.c.ignorātia.xxxviij.di.ꝛ doc.i.c.i.ꝫ.eo.ꝛ ibi mod.alle. Jo.an.bu.ꝛ imo.ꝛ vide no.i aut.ꝙ i puincia.C. vbi de cri. agi opoꝛ.ꝛ vide rotā in isto ti.xlviij.in aut.ꝛ co.ti.xij.i antiquiorib⁹.faciat ꝯsi.pau.d ca.xxxij.qsi adiectiōe i.ij.col.vbi i fauorē chartusie pisane ꝯsuluit post lau.de rodul.faciat qō voluit Inn.i.c.p illoꝝ.de pben. ℂ Adde tu vt p Alex.consi.cxxxviij.
Anto.Francis. ℂ Aduertendum est: qꝛ priuilegia tanqꝫ iuri ꝯtraria non quia

sunt stricte interpretanda. vt no. in. c. cū dilecto. de ꝯsan. ⁊ affi. ⁊ p gl. vlt. i. c. fi. de trāsla. pla. ⁊ no. doc. i. c. pastoralis. ⁊ in. c. qꝛ ꝯ. de priui. ⁊ i. c. olim. de ver. sig. ⁊ hʒ p Inn. in. c. recepimus. de priui. ⁊ in. c. tua. el. i. de deci. et p Jo. an. in regula cū qd. de reg. iur. li. vi. in mercu. ⁊ in. c. fi. de ver. sig. et no. archi. in. c. i. lxviij. dist. tñ priuilegiū clausum in corpore iuris dʒ interpretari fʒ ius

nō qꝛ ordo sit dignitas sed vigore priuilegij quod papa indulsit istis cisterciē. Et in eo ꝙ glo. dicit istū tex. extendendū ad religiosos habentes consimilia priuilegia nō intelligas de priuilegijs sup decimis vel cōsimilibus rebus fʒ de priuilegio vt non teneant rńdere nisi fiat mētio de eorū ordine. ¶ In eadē glos. ibi priuilegiū non tollit per ius cōe a. i. p rescriptū impetratū fm ius cōe. nā vt dixi sup rubrica rescriptū specialiter sumptum conceditur ad iuris obseruantiā. Et aduerte qꝛ lʒ gl. sit vera in se nō tñ funditus tollit cōtrariū. Unde dic post Jo. and. ⁊ alios ꝙ illud priuilegiū dabat formā rescriptis singularibus impetrandis vnde si rescriptū valeret non seruata forma inutile esset illud priuilegiū. Nec tñ intelligas: vt. s. dixi: ꝙ sit fienda mentio in rescripto de priuilegio: vñ si impetrat cōtra alios priuilegiatos sup decimis vel alijs non est necesse vt rescriptū faciat mentionē de priuilegio ex quo priuilegiū cōcernebat ius peremptoriū ad merita cause. Quia per hoc rescriptum nullū fit preiudiciū priuilegiato cū possit allegari ad merita cause. Papa enim dando rescriptū nō aliud facit nisi ꝙ mandat ius atqꝫ iustitiam administrari. sed in casu huius. c. priuilegium inducebat dilatoriam ⁊ nō concernebat merita cause. vñ si rescriptū valeret illud priuilegiū eēt inutile. † Cōclude ergo cū querit nunqd rescriptū impetratum ꝯ priuilegium debeat ~~debeat~~ facere mentionē de priuilegio: ꝙ aut erat rescriptū ad bñficia obtinēda vel alr priuilegiatiuū. ⁊ tūc nō valet si venit in piudiciū priuilegiati ⁊ nō facit mentionē de priuilegio qꝛ est surreptitium cū sit illi concessum et si papa sciuisset non dedisset rescriptū. et iste est casus fm Inn. in. c. cōstitutus. j. e. Aut est rescriptū non priuilegiatiuū sed mere ad iuris obseruātiaʒ concessum. Et tunc aut priuilegiū aduersarij concernebat merita cause puta vt nō teneret soluere decimas ⁊ tʒ rescriptū lʒ non faciat mentionē de priuilegio. Ratio qꝛ nullum preiudiciū fit priuilegiato cū possit de suo priuilegio excipere ad merita cause. Unde sicut impetrans non tenet facere mentionem de exceptione peremptoria competēte aduersario vt in. c. i. de lit. contest. lib. vi. b quia saluum manet ius aduersarij: ita nec de priuilegio causante exceptionē peremptoriā: ⁊ hoc tenēt Inno. ⁊ Compo. ⁊ cōiter doc. hic. Et vt dixi probatur p illū tex. nam ⁊ si papa sciuisset de priuilegio nihilominus rescriptū cōcessisset qꝛ forte priuilegiatus renūtiauit priuilegio vel est pscriptuʒ vel qd simile. Aut priuilegium aduersarij ꝯcernebat exceptionē dilatoriā vel dabat formam rescriptis īpetrandis ⁊ non valet rescriptum: qꝛ alias priuilegiū esset inutile si nō possit excipi cōtra rescriptū in vim dilatorie. et iste est proprius casus
4 istius. c. ⁊ vide ad materiaʒ q̄ dixi. s. c. i. ¶ † Et in fi. glo. no. bñ candā huius glo. ex qua collige ꝙ priuilegiatus citatus c cōtra priuilegiū suū tenet venire ad allegandū priuilegiū b suum aliter tʒ sñia cōtra eū lata. Host. dicit ꝙ excōicatio vel alia sñia esset nulla. Sed cōcorda sic fm Jo. cald. ꝙ aut sumus in terminis huius ca. ⁊ tunc sñia esset nulla: ex quo rescriptum non facit mentioneʒ de ordine rō qꝛ notorie cōstabat iudici ꝙ religiosi non tenebant cōparere ⁊ bene loquitur. † Nam dico generaliter ꝙ vbicunqꝫ notoriū est citatum non teneri ad cōparendū non pōt iudex procedere cōtra euʒ vt cōtra cōtumacē. ad hoc bo. tex. cū glo. in. l. non vf latitare. ff. de iudi. ⁊ vide text. in cle. pastoralis. in. §. pisana. ⁊ ibi bo. glo. de re iudi. ⁊ gloss. in. c. veniens. de accu. ⁊ in. c. si ep̄s. iij. q. ij. p Inno. in. c. ij. de dila. ⁊ per Barto. in. l. ij. ff. si qs in ius voc. Sed in alijs terminis pter istū tex. vbi notorie non constaret absentē non teneri ad cōparendū procedat illa glo. fm eū vt sñia teneat cōtra priuilegiatum

cōe. vt est tex. i. c. si vo. el. i. de sent. exc. ⁊ tale priuilegiū clausuʒ i corpore iuris exparat iuri cōi vt voluit gl. i. c. vt circa. d ele. li. vi. ⁊ gl. a i. c. fi. de of. ord. et alia gl. i. c. i. d ꝯsti. li. vi. ⁊ hʒ p Host. i. c. ex pte de deci. ⁊ p Jo. an. i. c. i. d rescr. ⁊ i. c. pcura tiones. de cēsi.

a ¶ Nō tollit per ius cōe. vide no. in. c. i. s. c. an ⁊ qñ rescriptū dʒ facere mētionē d priuilegio ad hoc vt tollat ꝯplene per Imo. hic.

b ¶ C. i. de lit. ꝯte. li. vi. vide. iiij. declarationes ad il 3 lud capi. p do. fel. i. c. i. l. xvij. col. in ver. fallit. v. s. eo. ti. ⁊ ibi alle. istum hic post Imo.

c ✝ Sebasti. Sapia.

c ¶ Priuilegiat9 citat9. Cōcinde qd qñ citatio est nulla rōne psone rōe tpis rōne cause ⁊ rōne loci nō tenet citat9 cōparere rōne psone pt itelligi tripliciter. Prio rōne psone agentis vt b qñ apparet agentē calūniose petere de q̄ p gl. i. c. veniēs. i v. ppter ꝯtumaciā. de accu. Itē qñ bānitus ageret stāte statuto ꝙ bānito nō reddat ius. vt p Jo. an. in tit. de sen. §. iusta. versi. Item no. Itē qñ servus citaret dñʒ vt p Abb. i. c. pre e terea. de dilat. p d bart. i. l. ij. col. j. ff. si qs in ius voca. nō ie. Scdo rōne psone rei ꝯuenti vt qꝛ sit clericus vt hic p Abb. ⁊ p 5 Bal. i. l. gñaliter. col. j. C. de epis. et cle. facit tex. i. l. fi. cū ibi no. ff. de iuris. om. iud. Tertio rōe psone iudicis qñ est incōpetēs. c. si duob9. de appel. d est si delegat9 aliqueʒ

citauerit nō tenet ꝯparere. vt p glo. in. c. accusatus. in vbo manifeste. de here. in. vi. quā tñ reprobat Feli. in. c. sup lris. de rescrip. est verū ꝙ ēt si iudex notorie sit suspectus opʒ cōparere vt p Abb. in. c. accedēs. j. vt li. nō cōtest. Scdo pncipaliter nō tenet cōparere qñ est nulla rōne tpis de quo p gl. i. l. j. in v. nullius. ff. de fer. i. c. plane. xv. q. j. Bar. i. l. aut q alr. in

6 non cōparentē. † Et no. qd dixi qñ notorie non cōstat nam facit ꝙ si ep̄s citat istos fratres mendicātes qui notorie sunt exempti ⁊ iamdadum tolerati in priuilegio exemptionis ꝙ ipsi non tenentur ꝯparere etiā ad allegandū priuilegiū eoꝝ. Et no. quia in hoc multi simplices iudices decipiūtur. ¶ Et inquantū glo. dicit ⁊ Cal. post eam ꝙ sñia teneret cōtra priuilegiatū non cōparentē: ego aliter dico. s. ꝙ sñia cōtumacie punitiua teneret qꝛ in illa est iudex: vt in. l. vnica. ff. si quis ius di. non obtem. ⁊ in. d. l. ij. ⁊ in. c. super litteris. j. eod. sed super principali nō valeret sñia esto ꝙ eēt casus in quo posset pcedere lit. non ꝯt. ⁊ rō qꝛ est lata a iudice non suo: ⁊ ideo si iudex vult valere sñiam sup pncipali prouūtiet se prius iudicē cōpetentē tunc: et postmodū pcedat in principali: qꝛ illa pronuntiatio autoritate iuris facit eū iudicē lʒ non eēt. hoc est de mente Innoc. in. d. c. ij. de dila. ⁊ Bar. in. l. ij. si qs in ius voc. palleg. ⁊ hoc bñ not. ⁊ vide qd no. Jo. an. in regula scienti. de reg. iur. lib. vj. in mercu. vbi satis plene de materia ista.

1 ☞ Rescriptum missum capitulo sede vacante debet mandari executioni per episcopum postea electum.
2 Ep̄s non dʒ ille qui lʒ sit electus ⁊ ꝯfirmatus non tñ cōsecratus ⁊ appellatione ep̄i nō venit electus ⁊ confirmatus.
3 Ecclesie noīe venit capl'm ⁊ non ep̄s. 13.
4 Mandatum ⁊ preceptum differunt.
Mandato superioris qui non obedit sine causa peccat.
5 Data rescripti est attendēda dū querit de validitate vel surreptione rescripti.
6 Canonicus an possit ēt eē archidiaconus in eadē ecclesia: ⁊ an habeat duas voces.
7 Judeus factus christianus est capax bñficiorum.
8 Mandatū factū capitulo de ꝯferēdo nō extendit ad singulares canonicos habētes ptātem ꝯferēdi alio modo q̄ capitulari.
9 Capitulū nō succedit ius ius ep̄i quo ad collationem beneficiorum. 13.
10 Mandatū factū alicui vt executori ⁊ delegato nō expirat p creationē ordinarij.
11 Intellectus iuris nō debēt trahi ad grām.
12 Uniuersitas capitulū vel collegium illud qd hʒ in mādatis an sit obseruandū p singulares personas ⁊ an cōtraueniens puniatur.
13 Capituli appellatione nō venit ep̄s ex ppria ⁊ stricta significatione.
14 Uicegerens obtinet locum illius cuius vicem gerit: et quicquid rescribitur sibi est mandandum executioni per illum cuius vicem gerit: etiam qd sit creatus post commissionem datam vicem gerenti.
15 Copia rescripti nʒ exhiberi cū noīe pape.

Eam re. Legitur varijs modis sed cōmuniter summatur sic. Si sede vacante scribit capitulo vt prebendā alicui cōferat: ep̄s de no
1 uo creatus illud adimplere tenet. † Uel summa aliter et specialiter fm lec. cōmuniter approbatā. Si sede vacante scribit capitulo vel gerēti vices ep̄i vt prebendā alicui cōferat: si creatur ep̄s nondum executo mandato ⁊ ad eū spectet collatio pbendarum: illud adimplere tenetur. Diuidit in quinqꝫ partes. in prima ponit mandatū. in secunda executionem capituli ibi: ipsi vero. tertio excusationē ep̄i ibi: cum itaqꝫ. quarto illius excusationē reprobat. ibi: qd nullatenus. quinto antipophorizat ibi: pro eo. ¶ Casus literalis. Quidam iudeus de nouo cōuersus ad fidē ecclesia tornacē. vacante impetrauit literas contra decanū ⁊ capitulū ecclesie tornacē. vt ipsum reciperent in canonicum ⁊ in fratrem ⁊ prebendā conferrent

pnci. ff. qd vi aut clā. i. l. ex quacūqꝫ col. ij. ff. si qs i ius voca. nō ie. abb. i c. fi. d fer. Tertio qñ est nulla citatio rōne cause vt si iudex secularis dixerit i citatiōe ꝙ ꝯpareat p cā spūali vt p Bar. i. d. l. ex quacūqꝫ. Quarto qñ ē nulla rōe loci. l. si cū dico. §. si arbiter. ff. de arbi. i. c. hortamur. iij. q. ix. c. ex pte. de appel. cle. pastoralis. §. pisana. de re iud. Feli. no. i. c. olim de excep. Et hec pcedunt qñ pdicta sunt notoria secus si aliqd est dubiū vt hp abb. ⁊ latius p Feli. ⁊ p Feli. i. c. si duobus. de appella.

d ¶ Ad allegādū priuilegiū. vide h plene p Moder. vcʒ barb. ⁊ p feli. in. x. col. in vñ. ad allegandū priuilegiū ⁊ vide plene p Mod. i not. meis. l v. iurisdictio in not. incipi. do tibi pulchras ⁊ adde istū in. c. si diligēti. in vl. co. de fo. ꝯpe. ⁊ i. c. cōquerēte. in. iij. co. de resti. spolia. et gl. j. in fi. in. c. fin. xxiij. q. v. nā dedi gl. limitationes ad. d. l. si quis ex aliena. ff. de iud. ⁊ ad. l. ij. ff. si qs in ius voca. nō ierit cū si. vide oīno in dictis nota.

a ¶ Non venit electus.Adde tex.in.c.tā literis.de test.ꝛ ibi istū in.j.not. Bald.in.l.si nondū.C.de fur.post prin.ꝛ vide glo.in.c.j.de reli.do.ꝛ ibi Do.ꝛ q̄ alle.Do.ꝛ in proe.sexti in salutatione in.ij.col.Bal.in proe.decre.in.vij.col.tex.cū gl.in proe.cle.in ver.pontificatus.ꝛ ibi istū in glo. iiij.in data.vj.li.Fran.vercel.in.c.accedētibus.j.de exces.p̄la.p illū tex. ideȝ archi. in.c.j. de pe.ꝛ remis. in vj.tex.in.c.nisi.in ver.lingoniensis electus.de elec.ꝛ ibi istū in.ij.not. tex.i.c.post trāslationē.de renū. ꝛ ibi hu.in.i.not. ꝛ in.c.cū post petitam.de ele.ꝛ in c.ad audientiam de spon.et in.c.j. de testi.cog.et in c.dilect⁹.de pur. cano.et l.c.qđ sicut.de ele.ꝛ in.c. cū dilecti.de do.ꝛ contu.ꝛ hu.cons.si.xix.in noīe ⁊c. quia hic agitur ī ij. col. Ana. posi car.in.c. memini amus.in si. de accu.Old. ꝯsi.xiiij. in.ij.col.do. in.c. sicut illi.xl. dist.p illū text.ꝛ Jmol. in clem.j. de pe.ī ij.col.archi. pau. ꝛ do.i.c.penul.de offi.ord.in.vj. gl. in clemē.j. de sil. presby. Jnno. et d istuȝ in.c.de multa.de p̄bē.facit.c. ad honorē.ꝛ.c.nisi.de auto.et vsu pal.p istū in.c.cū apostolicā.ī si.de his q̄ si.a p̄la.ꝛ in c.in cos.de here. facit tex.cum gl. pe.l.c.cū ep̄s.cuȝ gl.ordi.l.vj.ꝛ tex. in.c.ex l̄ris.de excess.p̄la.ad finem do.in.c.si.de reg. iur.in.vj.do. post archi.in.c.illud.i iij.col. xxiij. dist. gl.ī cle.j.circa me diū ver.ego.p̄l.in ver.futur⁹.de iureiur.ang.ꝛ sali. in.l.bene a zenone.C.de q̄dri.p̄scri.Bal.post Old.in.l.athlete.in prin.ff.de excu.tu.glo. in ver.doctoratū.in cle.ij.de magistris.Jn ꝯtrariū vide gl.in cle.j.in versi. ep̄is.de fo.ꝯpe.ꝛ qđ voluit Do.in.c.j.de iureiur.li.vj.dicas illas ꝓcedere qñ in electo ꝛ ꝯfirmato eñ ea rō que est in cōsecrato:ꝛ predicta extende ꝛ restringe:vt hic pulchre per moder.

¶ Adde qđ voluit Old.ꝯsi.cclxxiij.vbi tenuit ꝙ electus in ep̄m non incurrit penā.c.auaritie.licet benedixerit populum ante cōsensum expressum prestitum electioni.

b ¶ Et ꝯfirmationis.adde Cal.ꝯsi.iiij.de ele.vbi dicit ꝙ tali currit tp̄s cōsecrationis a die ꝓuisionis si sit presens.

c ¶ Glo.in cle.vt hi q.in v̄.eisdē.vide istū in salutatiōe Greg.in.vij.col.ꝛ ibi plene p.d.Fel.qñ appellatiōe collegii venit caput ꝛ appellatiōe capituli nō venit p̄positus de ca.ꝛ siles.Do.in.c.si.in.iiij.col.de p̄ben.l.vj. p tex.hic ibi decano ꝛ ecclesie ꝛ tales nō habēt vocē vt p Jnn.in.c.ij.de insti.per do.meū in.c.cū deputati.de iudi.

d ¶ Mandatū ꝛ p̄ceptū.quoq; differentias videas hic p Moder.inter mandatū ꝛ p̄ceptū.gl.ꝛ Bar.vide in.l.sepe.ff.de offi.p̄si.Car.in cle.j.in viij.no.de iudi.Jo.de imo.in cle.sepe.in ver.mādatū.de ver.sig.Jmo.ī cle.si.in.iiij.col.ibi:scdo q̄ro.de ꝓcur.bart.in.l.ꝛ q̄r in.j.col.ibi:declaro tibi.ꝛ ibi Ange.ꝛ Bal.ff.de iuris.om.iudi.p arch.in.c.qđ p̄cipit.xiiij.q. j.ꝛ not.in.l.j.ff.qđ iussu.ꝛ vide Bal.ꝛ doc.in.l.fundus.§.itē si amicus.ff. de acqui.pos.Pau.Jo.de lig.Jo.de imo.Pet.de anch.ꝛ alios in cle. procuratorē.de ꝓcu.ꝛ vide gl.ad p̄dicta insti.de attili.tu.§.sed hoc iure vtimur.in versi.iussione.ꝛ pondera glo.nō allegatā ab aliquo in clemē. pastoralis.ī vers. de mo.de re iud. ꝛ dixi in repetiti. mea.c.grandi. in versi.mandatum de supplē. negli. prelato.lib.vj. Sebasti. Sapia.

eidem:ipse vero l̄ras suas p̄sentauit decano et capitulo.ipsi r̄nderunt ꝙ ad eos non ptinebat collatio prebendarū.sed ad ep̄m tornaceñ.ipse presentauit literas ep̄o requirēdo ip̄m vt qđ papa mandauerat adimpleret.ꝛ ep̄s r̄ndit ꝙ nullū receperat a dn̄o papa mandatū:ꝛ sic infecto negotio rediit ipse ad papā.nō ipse papa scribit ep̄o tornaceñ.dicens ꝙ si datā literarū diligentius attēdisset nullatenus repulisset eundē q̄r tpe illo quo res date fuerūt ipse erat de capitulo tāq̄ qui erat archidiaconus eiusdē ecclesie nec erat adhuc ī ep̄m ꝯsecratus vn̄ non poterat allegare qđ nō recepis
2 set mandatū.Her.¶ †No.j.ibi tuā promotioneȝ iuncto fine.ibi ꝯsecratus:ꝙ anteq̄ qs sit cōsecratus in ep̄m non pōt dici promotus. facit.c. transmissam.ī.de ele.ita colligit hic Frācis.vercel.Sed tu vide tex.op.quē tenebis menti in.c. tua.de his q̄ si.a p̄la.vbi probat ꝙ electus ꝛ cōfirmatus non pōt adhuc dici ep̄s si nō est cōsecratus:sed appellatur electus q̄si ꝯsecratio ꝯfirmet nomen ꝛ dignitatē ep̄alem.Ad hoc.c.nisi.de aut.ꝛ vsu pal.vnde appellatione ep̄i non venit electus[a] ꝛ cōfirmatus nondū cōsecratus.vide text.ꝛ glo.in cle.ij.de cele. mis.ꝛ idē qđ dixi de electo ꝛ confirmato ꝓcedit ēt in ꝓuiso p papā: q̄r talis prouisio hȝ vim electio
b nis ꝛ cōfirmationis:[b] vt not. Jnn.in.c.cū olim.de
3 cā pos.ꝛ ppˀre.¶ †Not.ij.ibi:decano et ecclesie ꝙ noīe ecclesie veniat capitulū sine ep̄o.ad idē.c.requisisti.ī.de testi.Alibi tñ dr̄ ꝙ ep̄s est in ecclesia.vij.q. j.scire.sed illud procedit largo sumpto vocabulo
c ad hoc qđ not.glo.in cle.[c] vt hi q.de eta.ꝛ qualita.
4 ¶ †No.iij.ibi:mandatū ꝛ p̄ceptū.[d] ꝙ differentia
d est inter hec.ꝛ capit hic mandatū p l̄ris monitoriis:p̄ceptū p l̄ris p̄ceptoriis. Nā olim dabantur tria paria literarū vt monitorie p̄ceptorie et executorie.de q̄bus in.c.mādatū.ꝛ.c.l̄ris.ī.c. Et ex h̄ infert ꝙ mādatū nō necessitat:sȝ preceptū sic. Jn ꝯtrariū facit.c.si qñ.ī.eo.ideo dico ꝙ mandatuȝ ex se non ip̄ortat necessitatē:ꝛ ita capit p totū ti.ff.ꝛ.C. man.Sed vbi mandatum fit a superiore simplr peccat qs non obediendo mādato sine cā rōnabili.sic loquit.c.si qñ.ꝛ hoc sentit archi.post Vincen.
5 in.c.qđ p̄cipit.xiiij.q.i.¶ †No.ibi:si datam litera
e rum ⁊c.ꝙ incōsiderādo vim rescripti[e] ꝛ in coniecturando surreptionē ipsius debemus attendere
f ad datam rescripti.[f] ea aūt q̄ accidunt post dataȝ non alterant rescriptū.facit.c.si eo tpe.de rescrip.
6 lib.vj.¶ †Jtē not.ꝙ etiā sm̄ ista tpa qs poterat
g esse canonicus ꝛ archidiaconus[g] in eadeȝ ecclesia An aūt de iure cōi hoc possit fieri:vide tex.cū gl. in.c.j.de cōsue.lib.vj.Et an talis debeat hr̄e duas voces in cap̄lo:dic vt dixi in.c.cū olim.de reg.iur.
7 ¶ †Vlti.no.ꝙ iudeus[h] factus christianus est ca
h pax beneficii ecclesiastici ꝛ pōt impetrare ēt in ecclesia cathedrali. nec est ꝯtēnendus quia fuit iudeus:sȝ cōmendādus q̄r ad fidē cōuersus. ¶ Op. cōtra text.vr̄ eñ ꝙ ep̄s non tenebat aliquo mō ꝓuidere isti.aut eñ fuit scriptuȝ capitulo tanq̄ ordinario collatori:ꝛ tunc litere debent esse nulle ex quo capituluȝ de iure non habebat ptātē cōferendi.Nec dȝ teneri ep̄s ordinarius collator q̄r mandatū factū vni non extendit ad aliū: q̄r papa non e
8 intendit illū grauare.†Jnimo plus dicit tex.not. in.c.si.de p̄ben.lib.vj.ꝙ mandatuȝ factū capitulo de cōferendo non extendit ad singulares canonicos habentes cōferendi ptātem alio iure q̄ capitu
9 lari.†Aut fuit scriptuȝ capitulo tanq̄ succedenti in ius ep̄i ꝛ stare non pōt q̄r capitulum non succedit ep̄o in collatione beneficiorū vt in.c.ij.ne sede
10 vac.ꝛ clarius in.c.vnico.eo.ti.li.vj.† Aut fuit scriptū capitulo tanq̄ executori delegato apostolico ꝛ tunc non dȝ expirare mandatuȝ p creationē ep̄i q̄r p deputationē executoris eripit ptās de manibus ordinarii ꝛ transfert in executorem vt in.c. si soli.ꝛ.c.si capitulo.de cōcess.preben.lib.vj.ergo male dicebant ibi canonici ꝙ collatio non spectabat ad eos.Solu.ꝓpter hec cōtraria ꝛ similia hoc.c.legitur variis modis.¶ Glo.in verbo infecto negotio.ponit primum intellectū ꝙ de honestate ꝛ non de necessitate hoc ep̄s astringebatur.Huic intellectum secuti sunt q̄dam vt dicit Jnn.dicentes hoc c.cōtinere gratiaȝ in fauorē istius noviter cōuersi ad fidē iste intellectus cōmuniter nō recipit quia
11 nullū verbum positū in text.sapit gratiaȝ.†et in
i tellectus iurium non sunt trahendi ad gratiam[i] vt not.in.c.ex parte.adc.de testi.¶ Jtem quia hoc c.superflueret hic et de nihilo seruiret:contra id qđ habet.ī.in proemio. ¶ Jdeo glo.forte posuit sm̄ intellectū dicens ꝙ de iure tenet ep̄s prouidere sed non reddit rationeȝ quare.Solum eñ reddit rationeȝ respectu capituli et non respectu ep̄i.
12 Sed ex glo.seq.†tu potes corroborare istā lec.in eo qđ dicit qđ mandatū factū capitulo vr̄ factum ciuili: et de capitulo. Et sic si non pōt adimplere tpe mandati dȝ adimplere cū pōt:ita ad propositum tpe mandati iste ep̄s erat de capitulo: et ideo mandatū affecit eū vt singularem:ꝛ sic tenet nunc cum eñ episcopus ꝛ pōt illud adimplere. Sed cōtra hanc lectu.facit.c.qui manumittit.xii.q.ij.de quo glo.in si.opponit ꝛ non soluit.vbi dicitur qđ id quod est vniuersitatis non est singulorum. Et sic videtur ꝙ mandatuȝ factum capitulo non affi f
k cit singulos[k] quinimo vt dixi ad propositum videtur text.in oppositum in.d.c.si.¶ Jtē vt notanter dicit hic Jnnocē.quando mandatur capitulo id qđ consistit in iure non videtur mandatum sin
l gulis:[l] vnde singuli singulariter non possunt illud exequi: vt si mandat ꝙ eligant vel ꝙ prebendam conferant

¶ Viȝ rescripti. Vide ad hāc materiam nōnullas pulchras questiones quas ponit bal.in.c.ꝯstitut⁹. in.iij.col. ver. q̄ro vlterius. ī.eo. q̄s adde ad no.p Feli.hic.et circa hoc in q̄busdam apostillis.d.and. poma.ponit quādā q̄ōnē q̄ ꝯtigit de facto.qdā fuit p̄ntatus hodie a dimidia pte patronorum mittit romā p habēda ꝓuisione gratiosa ꝛ narrat pape se p̄sentatū a dimidia pte patronoꝝ anteq̄ aūt papa cōcederet per vnā diem añ maior pars patronoꝝ variat ita ꝙ desinit esse maior ps. papa deinde ꝯcedit.q̄ritur an valeat illa impetratio.vr̄ qđ sic: q̄r non pōt iputari aliqd impetrāti.sed in contrarium est veritas p illud quod dicit Abb.in.c.ꝯstitutus.i.ij. not.ī.eo.

f ¶ Datam rescripti.Adde qđ do. de rota deci.suis anti.dicūt qđ ex eo qđ inspicitur tempus date valet cōcessio facta canonico lȝ desinat esse canonicus.

g ¶ Archidiaconus.dicā in.c.cū olim.hic alle.ꝛ in.c.ex l̄ris.de ꝓba.

h ¶ Judeus.Adde qđ romanus singularibus sīnis inci. nūc vemamus ad lucrū panis.dic qđ neophytus non pōt assumi ad officia ecclesiastica.alle.gl.sing.xvi.q.iiij.cōstituit.tu vide.

i ¶ Trahendi ad grām.vide archi.ꝛ Jo.an.in.c.si cui.de p̄bē.in.vj.ꝛ ibi do.istū in.c.qm̄.de deci.ꝛ in.c.ij.in.iiij.col.de resti.spo.Ange.in.l.si.ff.de p̄to.stipu.ro.in repe.rub.ff.de arbi.c.j.in ver.ad plenitudinē gratie vos accepimus in tit.de pace ꝯstan.tex.in.c.si.in ver.ad grām ꝯfirmatiōis admittimus.de sortileg.ꝛ in.c.dilectus.in vers.nostrā meruerit grām. de tēpo.ordi.ꝛ faciat gl.in.c.cōsultationi.eo.ti.ꝛ in.c.cū olim.el.j.de priui.ꝛ in.c.j.j.q.v.in vers.pro magna misericordia concedimus.c.vemens de renū.c.cū olim.de do.ꝛ cōtu.in ver.misericorditer. facit.l. paulus.ff. de fideicom.liber.

k ¶ Nō afficit singulos.intellige sm̄ rotā.de ꝯsti.j.ꝛ de ꝯcessio.p̄bē.xij.in antiq.ꝛ sequit Do.in.c.si.de preben.in.vj.

l ¶ Mandatū singulis.vtrū actus cōcernat singulares de capitulo an totū capitulū p.c.q manumittit hic allegatū.no.istā differentiā ad multa allegatā hic p Feli.in.xviij.col.in ver.aliud singuli.

dam conferant

Zacharias. ¶ Adde Iaco.rebuf.latius q̃ per alium in.l. cum te. nu.2.et in additio.et nu.4.et etiã in addi.C. de decu.lib.x. eãdem in.l. actores.nu.1.et in apostil.C.de exac.tribu.eo.lib.
Antonius Fracis. ¶ Aduertẽdum est q vbi aliqd est faciẽdum p vniuersitatẽ siue per collegiũ illud,nõ põt expediri singulariter.p singlos de vniuersitate sz
dz expediri p vniuersitatẽ spãliter a
ad ipm actũ gerẽ b
dum cõgregatã
imo vbi agit de pudicio vniuersitatis nõ sufficit citare maiores d vniuersitate z p̃si dentes nisi zgregetur vniuersitas. vt p Inn.l. c. si.d ma. z obe. z p gl. l.c.si caplm.de cõ cess.pb.li.vi. Qualiter aũt singulares de vniuersitate dñbeãt se oppo nere actibus qui siũt p vniuersitatem no. doc.in.c. in gñali.de elect. lib. vi. imo digit Bar.in.l.ij.C.de decu.lib.x. z in.l. actor.ff.rẽ ra.ha. q actus fact⁹ ab vniuersitate d cuius cõuocatione ad actũ nõ appa ret non valeret.z vtruz singulares de vniuersitate l 13 actiõibus et cau sis institutis con tra vniuersitatez possint excipe qñ exceptio cõpetit singularib⁹ pso 14 nis.et vide Inn. l.c.ad petitionẽ. de accu.et an sin c gulares de vniuersitate possint cõparere pro cau sis vniuersitatis. vide Io.and.l.x. romana. d sentẽ. excõ.lib. vi.quin imo vniuersitas tota posset cõpa rere.si vult.vt est text.in.c.ij.de trãslatio. et an pro debito vniuersitatis possint capi singulares persone habetur per Barto.in.l.iiij.in.§.actor.ff.de re iudi.et per glo.fi.in.c.cum dilecta.de rescript.et per Spec.in titu.de cẽsi.in.§. ij.in vñ.quid si aliqua vniuersitas. et in vñ.quid si aliqs.et an valeant singulariter gesta per hoies de vniuersitate nõ simul zueniẽtes habet per Bart.in.l.si qs a filio.in.§.j.ff.de lega.j.z an illi de vniuersitate debeãt expellere singularẽ excõicatũ.vide Innoc.in.c.cũ vintoniẽsis. de elec.Et an punita vniuersitate pro delicto possint nihilominus singulares psone culpabiles puniri de codẽ delicto.vid que habẽtur z not. in.c.si.de pe.lib.vi.et an qd facit vniuersitas videat factum a singulis. vide glo.in.l.sunt.ff.qd cuiusq vniuer.no. et per Bar.in.l.aliud.in.§. refert.ff.de regu.iur.et vtruz vniuersitas possit accusari p homicidio. vide Ange.in zsi.suo.clxvij.incip.sup hoc.et an in maleficiis que facit maior pars vniuersitatis videat tota vniuersitas fecisse. vide que habẽtur in.l.metum.§.aiaduertẽdum.ff.qd met.causa.et vide glos.in.l.j.in princi.ff.de magist.cõue. Et adde q si vniuersitas cõmittit delictũ ex quo venit imponẽda pena personalis fit cõ mutatio in pecuniariaz. vt not.voluit Inno.in.c.grauem.de sentẽ.excõ.

a ¶ Cõsistens in facto. Adde Inno.in.c.bone.lo.ij.sup verbo temere recedit.de postu.prela. Archi.in.c.j.i fi.in.iij.dist. Fede.zsi.cxxi.qui l presenti.in.v.col.ibi. Itẽ illã repeti. Pe.de ancha.in.c.cum aliquibus.in j.col.de rescrip.in.vi. Imol.in.c.cum oẽs.in.xi.col.d.de zstitu. Domi.

dam cõferant vel qd simile. Secus si mãdatur capitulo aliqd zsistẽs in facto:ᵃ qi tunc quilibet põt et dz adimplere mãdatũ: ᵇvt puta si pbẽda alicui collata per papã: papa mãdat vt illum recipiant in canonicũ.Nam hec est nuda receptio facti que nõ exposcit actum collegialẽ ideo si collegiũ non vult simul facere quilibet de collegio tenet facere Et not.singulariter hãc theoricam quia facit ad oẽs vniuersitates quibus aliqd mãdatur p superiorẽ.Hosti.tamẽ hic aliud sentit sed latius locutus est in.c.bone.ij.de postu.pla. Ubi dicit p̃mum membrũ pcedere nisi collegiũ sit in negligẽtia:qz tũc totũ ius recidit in volẽtes obedire.Et est vtilis sm eum vt appareat de negligẽtia. Qd p executorẽ vel ordinariũ statuatur termin⁹ collegio quo elapso poterũt adimplere volentes obedire qd est uictũ valde equũ. Sed dictum Innocen.est subtilius qi ex quo scribit vt collegio nõ est collegium si ibi est minor pars. Itẽ hec lectu.glo.non procedit ex alio quia presupposita obligatione in psona cuiuslibet canonici ex quo illa oblatio causatur respectu certe qualitatis.s.quia canonicus debet desinere illa obligatiõe desinẽte et qualitate.vt est bonus tex.in.c.venerabilem.j.de electio. ¶ Tertia lectu. colligit ex fi.glo.sequẽtis q eps hic obligat quia est pars capituli cũ sit caput capituli: ergo mãdatũ factũ capitulo extẽditur ad eum. Hec lectu.est falsa. Pimo qz p̃supposito qd esset de caplo tamen zsiderat caplm vt corpus et nõ extẽditur ad singulares de caplo.vt in.d.c.fin. Itẽ in iuribus pertinẽtibus ad solũ epm non facit eps vnũ corpus cũ capitulo: imo per se explicat.vt.c.edocen.j.eo. ¶ † Item z subtilius ex ppria z stricta significatiõe vocabuli appellatione capituli nõ venit plattus qz lz sit caput nõ tamen est de caplo.vt dicit glos.no.in clemẽ.vt hi qui. de eta.z quali.quã tenebis mẽti.facit tex. in.c.postulasti.de cõces.prebẽ.z in.c.a collatione.de preben. lib.vi. ¶ † Quare quartã lectu. posuit Innocen. multum subtiliter dicens hoc fuit scriptũ caplo non tanq̃ executori vel ordinario collatori vel vt succedenti in ius epi sed tãq̃ gerẽti vicesᶜ ipsius epi:quia nõ erat eps cui posset scribi. Unde licet caplm nõ succedat epo in potestate; zferẽdi tamẽ succedit in iurisditionalib⁹.Et sic non erat alius cui commodius posset scribi q̃ capitulo. Ideo si mãdato nõ executo creatur eps tenetur ipse mandatum adimplere: quia in effectu mãdatum fuit factum potestati sue ita q caplum cõtulisset non autoritate ppria sed tanq̃ gerẽs in hoc autoritate pape vices epi.Episcopo enim creato cessat ista

in.c.cum qui. quasi in fi.de do.et ztuma.in.vi. z in.c. romana.§.in vniuersitatẽ.in.j.col.post Inno.z Io.an.ibi. de sen.excõi.in.vi.istũ in sermone incip.maximũ.habito in cõcilio basiliensi.fo.27.vñ.preterea in schedula dicebat.But.in.d.c.bone.in.xv.colũ.ibi not.glo. Inno.in.c. irrefragabili.in prin.de offi.ordi.sequit Flori.in repe.l.ciuitas.in.iiij. col.ff. si certũ pe. Francis.pau. in tract.d ptãte cardi.sede vac.fol.5. colũ.vlti.in prin. Io. an.in.c.si capitulo. in.j.colũ. de cõces.prebẽ.in vi.z Bal.i.l.sicut. ff.qd cuiusq vniuersi.no.z Rotã. d zces. prebẽ.xv. l nouis. l prin. lz alit sentiat Do. in.c.si capitulo. l ij. col. post Lap. sed salua procedere l actu iuris collatiuo. ↔ Sebasti. Sapia. ¶ Adiplere mãdatũ. Uide Ro.l consi.cccc.querit vbi ponit an statutũ cogẽs ad cõ promissuz cõprehẽdat vniuersitatem.vide.d.Ias. in.l.si qs maior. C.de trãsact.vbi tenet q pena illius.l.habet locũ l vniuersitate qñ illi de vniuersitate iurarent:et ita dicit per multa se cõsuluisse.cõtrarium tñ tenet ibi d.Thomas parpalia.l pzla qõne sue repetitiõis p multa de qb⁹ ibi per eum. ¶ Gerẽti vices. De materia vices gerẽtis vide Cardi.l clem.j.in vi.opp.d of.vica. Ange.arc.iustit. de exces.in rubri. fol.ij. in.iij.colũ. Bar.l.l.si filius. ff.de legi.do.meñ Barba.in.c.sane.lo.ij.de offi.lega.in.j.no.z in.c.j.in.xiiij.colum.de offi. lega.z plene per Alexã. in rubri.de offi.eius cui mãda.est iurisdi.z Ludoui.roma.singu.cccl vij.incip.nũquid vicerector.z faciat quod voluit hic Abb.antiquus quem refert hic Feli. quem oĩno vide vbi limitat z a limitatione excipit duos casus.
¶ Adde tu q hunc intellectum approbant do.de Rot.decisio.cccl x. in antiquis de scriptis.
Anto.Francis. ¶ Quis dicat vices gerens z sit differẽtia inter vices gerentẽ z vicariũ. Uide Bar.i.l.suggerẽte. C.de of. ei⁹ q vi.alteri⁹ ge. z an vices gerẽs possit facere oĩa q̃ põt ipse p̃ncipalis.vide Bar.in.l.j. ff.de tuto.z cura.dat. ab his.z an vices gerẽs obligat p̃ncipalẽ p quo gerit vices p gestis suis.vide gl.in v.postliminij.circa fi.insti.de attili. tu.z add q vices gerẽs alicui⁹ dz honorari sicut ille cui⁹ vices gerit vt est gl.i.c.cũ voluntate.d sen.excõ.z vĩ tex.l.c.si.xiij.di.z gl.i.c.cũ oll.el.ij. de of.de leg.z facit tex.l accusatio.ij.q.vij.z l.c.felicis.de pe.lib.vi.z vid tex.i.c.l nouo.xxi.di.z i.c.nobilissimus.lxxxvij.dist.z in.c. honor.ij.q.v.
d ¶ Tempus date. vide text.in clemen.si.de rescriptis.z in.c.fi.j.eo.z in c.tibi qui.z in.c.duobus.eo.ti.lib.vi.facit.c.si sup.de offi. dele.eo.li.z.c. si eo tpe.eo. tit.in.vi.faciat glos.in.c.statutũ.in v. canonicis.ad fi.de rescrip.lib.vi.z dicas hoc esse verũ in beneficialibus sm Inno.in.c.capitulum.j.eo.in.v.col.z in.c.in nostra.in.ij.col.eo.titu. reprobãdo glo.ij. in prin.ibi.z in.c.abbate.in.j.col.j.eo.z reprobãdo glo.j.ibi fallit ista res

potestas extraordinaria et debet hoc eps adimplere.Et in dubio ex quo scribit gerẽti potestatẽ alterius videtur scriptum tanq̃ gerẽti vices licz quo ad illud nõ gereret vices alterius vt singulariter pbat hic,sm istũ intellectuz. Et hoc põt extendi ad precepta que siũt gerẽti vices alterius.z in hoc est multum vtilis prouisio istius capli. Et sm hũc intellectum nõ refert vtrum eps nouiter creatus fuerit de capitulo tẽpore date:quia idem esset si forte extraneus per rõnem premissam. Et ad istum tex.qui ponderat q tẽpore date iste erat de capitulo dic q istud ponderatur ad effectũ vt iste nõ possit se excusare quare ipi vt episcopo,nõ fuit scriptum. vnde ibi narratur factum z nõ ponitur iuris ministerium. Et idem dicit Innocẽ. si scriberetur cuicũq extraneo dummodo posset apparere q in defectum epi sibi fuerit scriptum. qd not.Et per hoc habes clarũ z vtilẽ intellectũ huius capli. Licet quidã alij aliter legant tamen iste intellectus Inno.est verior z cõiter approba b tur z patitur minora zrariaq̃ alius itellectus.
15 ¶ † In glos.pe.in fi.hec glos.versatur circa duo. Primo nũquid debet attẽdi semp data literarũ
d ante tẽpusᵈ p̃ntationis.dixi aliqd.s.c.j.sed lõge plenius in.c.dilect⁹.ij.de prebẽ.j.z dic vt ibi.Secũdo tãgit nũquid copia rescripti debet exhiberi cũ di: et cõsule.z hodie dic cum nomine pape.z de hac materia plene dixi in.c.j.j.de pbatio.z dic vt ibi not. Abbas.

1 ¶ Impetrãs aliquod beneficium debet facere mẽtionem de dignitate quã obtinet:alr nõ valet rescriptum etiam q papa dixerit nõ obstante qd habeat aliud beneficium.
2 Impetrans aliquid a papa an debeat de nobilitate z diuitijs facere mẽtionem.
3 Impetrãs aliquod beneficium an teneatur mentionem facere de qualitatibus beneficij impetrãdi z illius qd habet,vide.j.6.z.9.
4 Quis clausula que posset mouere principẽ ad non facile rescribẽdum est ponẽda in supplicatiõe.
5 Motus proprius principis ad rescribẽdum excludit surreptionem.
Papa dans motu proprio aliqd beneficium non c expressa qualitate nõ valet gratia.
7 In gratijs z dispẽsationibus nõ arguit ex paritate vel maioritate rationis.
8 Argumentum de maioritate vel paritate rationis habet locum in gratijs fauorabilibus; secus in odiosis.
10 Mandatum non requirit qñ quis impetrat lras ad bñficia pro alio: secus ad lites.

gula. in. vi. casibus hic pulchre discussis per Feli.
a ¶ In. c. i. de cõsuetu. lib. vi. vide ibi Domi. in. iii. col. in ver. est ergo vi-
dendum. & in. iii. col. ibi. ex his deciditur quid de plebanis.
b ¶ De nobilitate. Vide hic do. meũ Barb. & Feli. in. i. col. & not. in. c. de
multa. de prebẽ. in ver. sublimes. & Ludo. ro. sing. xxviii. incip. nobilis.
& faciunt plures
regule cãcellari
ẽ supponẽtes no
bilitatẽ potius
iuuare q̃ impe-
dire.
Zacharias.
¶ Adde tu l ter
minis pñtis qõ-
nis p do. Feli. i. c.
cũ adeo. col. ii. v.
ad idẽ plura isto
tit. & dñ alle. Ro.
sing. xxxviii. lci.
nobilis mẽdose
alle. vndecũq̃. est
eñ singu. xxxvii.
incip. vtrũ nobi-
lis vbi loquit de a
monacho qui in i
petratione rescri
pti dicebat se no
bilẽ cõtra q̃ fuit
obiectũ de surre
ptiõe illius. Ad-
uerte insup q in
q̃tum loquit iste
q mẽtio dbet fie
ri in impetratio
ne rescripti d no
bilitate qõ debet
intelligi de nobi
litate generis nõ
autẽ de nobilita
te que ab accidẽ-
ti venit. p no. per
eundem Roma. 2
sing. cccclxxxvii.
incip. heri fui in
terrogat. & sing.
dxlvi. incip. no-
bilitas inducit p
sumptionem. b
¶ Adde tu p do c
mi. de Ro. decisi.
cccclxxxviii. d re
scrip. in antiqs.
Antoni⁹ Frãcis.
¶ Circa istã no-
bilitatẽ p̃mo qs magis cẽseat nobilis an ille qui sua virtute nobilita-
tem acqrit: an q descẽdit ex nobili gñe hr̃ per Cy. in l. pudendũ. C. de
postu. & p Iac. alua. in. c. i. in. §. ceteri. quis dica. dux mar. vel co. in vsi.
feu. & tene mẽti qõ dixit Bal. in. l. fi. C. de ser. fugi. q nobilitas est q̃daz
dignitas a parẽtib⁹ delibata q̃ denoiatur a potẽtiori. Bar. in. l. i. C. de
inco. lib. x. dixit q alio nõ dato ex sola origine nemo põt dici nobilis
p quo est ho. tex. in. c. venerabilis. de p̃bẽ. & tene mẽti q sciẽtia nobili-
tat hoiem put est tex. multũ notabilis in. c. de multa. de p̃bẽ. vbi expa-
ratur nobilitas & sciẽtia: imo dixit Cy. in. l. qsqs. C. de postula. q nobi
litas sciẽtie pfert nobilitati gñis. & de hmõi nobilitate vide p Bart. in
l. i. in repeti. C. de digni. lib. xii. vbi distingunt triplicẽ nobilitatẽ. Tria
eñ inducũt nobilitatẽ: natiuitas: honor: sciẽtia & diuitie: sz qõ dr de di
uitiis nõ di qi ille inducãt nobilitatẽ: sed qõ nobilitati nõ detrahũt.
vt est tex. in. l. nobiliores. C. de cõmerciis & merca. p quẽ tex. d: q nobi-
lis põt esse mercator & q mercatura nõ detrahit nobilitati si alia con-
currãt: & de hmõi nobilitate multa pulchra ponit Io. an. in. c. venera-
bilis. de p̃bẽ. Adde tñ q nõ dz attẽdi tm̃ nobilitas gñis q̃ morũ vt in
l. scire. in. §. fi. ff. de tuto. & cura. da. ab his. & l. e. vos q cũ se. et in. c. illud.
xl. dist. Et adde q nobilitat qs eoipso q fit cleric⁹. vt not. Io. an. in. c.
eo libẽtius. de seruis nõ ord. Dicas tñ nõ esse multũ curãdum de nobi
litate dũmõ alia ↄcurrãt et quo ad pmotionẽ regalem: vt hr̃. i. Reg. ix.
cap. vbi de Saul & de Dauid qui erat custos ouiũ vt ibi. & facit text. in
c. his ita. xxxii. q. iiii. Et circa illud: per ingressum religiõis perdat no
bilitas. vide gl. xxvii. q. ii. in. c. scripsit. & xx q. iii. in. c. p̃sens. vbi videtur
dici q sic. quia per monachationem perditur comitatus et ducat. de
quo per Spec. in titu. de sta. mona. in. §. i. v. xi. & per glos. in. c. ex que. de
statu regu. & per Bal. in. l. deo nobis. C. de epis. & cleri. tñ nõ est hoc sine
dubio maxime qñ clericus ingredit monasteriũ qi remanet miles cele
stis milicie: ideo q̃uis pdat ius ducat⁹ tñ ramanet in eo ius militie q̃
inducit nobilitatẽ. c. in. vt gradi. de sup. neglig. pla. in. vi. p q̃ etiã facit
tex. in. c. degradatio. de pe. e. lib. ad q vide Io. an. i. c. i. de filiis nõ ordi.

Pauperes. Non vz rescriptum impetratum ad beneficia si in eo tacet dignitas impetrãtis. Cõis diuisio. scd̃a ibi: consultatiõi.
¶ Casus ĩ talis. Quidã prelati tacito noĩe suarũ dignitatũ lr̃as impetrauerũt sup minoribus beneficiis simplici noĩe se appellãtes: querit an tales lr̃e valeãt. Rñ. papa q nõ est sue intẽtionis vt per tales lr̃as inquietari debeãt pauperes clerici in quibus autor nomen supprimit sue dignitatis vnde tales lr̃e nõ valẽt. Ber. ¶ No. i. tria beneficia sonãtia in nomẽ dignitatis: vt decanatus: archidiaconatus & precẽtoria. Et ex hoc infertur q multi sunt prelati extra epm habẽtes dignitates in eccl̃ia. Et qui proprie dicat habere dignitates in eccl̃ia. dixi in. c. de multa. de prebẽ. aliquid teti gi in. c. nouit. de iudi. vide per Archi. in. c. i. de con suetu. lib. vi.[a] ¶ † No. tex. satis apertũ q ĩpetrãs bñficiũ etiã minimũ dz facere mentionẽ de dignitate quã obtinet. Et videt notabiliter pbare iste tex. q nõ sufficit impetrãti dicere q hz aliud beneficiũ nisi exprimat nomẽ dignitatis si est dignitas. Et alibi iudicio meo nõ ita bñ pbatur. et tene hoc mẽti: q: nõ solet ad hoc induci. & sic limita rem. c. nõ põt. de prebẽ. lib. vi. Ubi videt innui qõ sufficit si dicat nõ obstãte q habeat aliud beneficiũ. Nã credo q ibi narrat factũ implicite et non explicite. nã tex. hic in fi. dicit nõ valere rescriptũ vbi autor supprimit nomen sue dignitatis & pondera nomẽ sue dignitatis nõ eñ exprimit nomen dignitatis per illa v̾ba gñalia nõ obstante q habeat aliud bñficiũ. Sed oppo. z hoc & text. hic eñ videt papa puidere qñ fit impetratio sup minoribus bñficiis: sed idẽ videt dicẽdum & forti⁹ sup maioribus. primo q: facilius papa ↄcedit minora q̃ maiora.
2 † Itẽ q: in ol impetratione dz fieri mẽtio de bñficiis habitis: als gratia est nulla. vt in. c. si motu pprio. de prebẽ. lib. vi. Sol. dicit Innocẽ. q ad lr̃am sup verbo minoribus dz suppleri maxime q: vt dixi idez est si fit impetratio sup maioribus. Dicit etiam Hostiẽ. q etiaz de nobi-
b litate[b] & de diuitiis[c] impetrãtis est fienda mẽtio.
c qõ non placet Io. and. & bene. Nam iure nõ cauet q fiat mentio nisi de bñficiis. vt in. c. si motu proprio. Et iste est cõis intellectus istius. c. vt non valeat impetratio sup bñficiis minoribus vel maioribus nisi fiat mẽtio de bñficiis q̃ impetrãs obtinet. & hodie clarius pbatur i. d. c. si motu proprio. do. Car. ponebat hic aliũ intellectũ q̃ ista pũsio huius tex. solum vendicat ibi locũ qñ fit impetratio sup minorib⁹ bñficiis vt tũc arctet impetrãs exprimere nomẽ sue dignitatis vbi als sufficcisset facere mẽtionẽ i genere. Et sic sentit q impetrãs
d bñficium nõ modicũ non arctatur ad faciẽdã mẽtionem in specie de suo bñficio. ad hoc qõ not. gl. in cle. i. de p̃ben. Hec lec. non est vera in se vt puto vt. i. dicã latius nec cõuenit lr̃e q: hic nec de qualitate dignitatis nec de bñficiis in genere fiebat mẽtio sed simpliciter appellabãt se clericos. non ergo venit ista pũsio ad ponẽdum hoc nouũ ius. ¶ Itẽ nõ videtur aduertisse q hic papa respon-
d det ad cõsultationem[d] quo casu non ponitur ius de nouo sed respõdet s̃m ius antiquũ. vt no. glo. in. c. consultationi. de tempo. or. & in. c. ex tua. de fi. presby. ¶ Itẽ q fit fienda mẽtio de qualitate beneficii obtẽti. adduco bonũ tex. per locũ a speciali in cle. si romanus. de prebẽ. vbi di spãle qñ mo-
3 tu pprio fit cõcessio. ¶ † Sed circa hũc articulũ valde vtilẽ querit nũquid sit fiẽda mẽtio de qua-
e litatibus bñficii impetrãdi[e] & qualitatibus beneficii iam obtẽti. varias vltra materiã hic cõtentã reperio opi. sed cõcludẽdo et allegãdo materiam vbi tangitur dico sic q de qualitate bñficii impetrãdi est fiẽda mẽtio vbi illa qualitas est notabilis. Et primo dz fieri mẽtio de cura alarum quaz illud bñficium habet. vt in. c. cũ in illis. de prebẽ. lib. vi. Itẽ de qualitate residẽtie fiẽda est mẽtio si bñficium requirit residẽtiam. argu. c. fi. de cle. non residẽ. tenet Io. cald. in. c. in nostra. i. eo. ¶ Item debet fieri mentio si illud bñficium sit dignitas. e
4 tex. not. est hic. † pbatur rõne. de oĩbus fienda est mẽtio que possunt inducere principẽ ad nõ cõcedendum vel ad non sic facilius concendum. vt est text. vt not. in. c. postulasti. i. eo. & ibi p Host. Sed iste qualitates psic principẽ subtrahere a ↄcessione: q: difficilius papa cõcedit dignitatẽ seu curã alarum vel bñficium requirẽs residentiam q̃ minora bñficia. Quia nõ qlibet clericus est apptus ad illas qualitates ideo necessario est fiẽda mentio. De ordine v̾o annexo bñficio non est necessario fiẽda mẽtio. tex. videtur in. c. ei cui. de preben. lib. vi. vbi tenet Io. calde. in. d. c. in nostra. ¶ De
f quãtitate valoris[f] est dubiũ. nã nullibi exp̃sse probatur q impetrans teneat facere mentionem de

c ¶ De diuitiis.
Vide gl. & doc. in
c. ↄstitutis. d ap.
in v. impotẽtiã.
et dicet in. c. cum
adeo. i. eo.
d ¶ Ad ↄsultatio
nẽ. Adde istũ i. c.
si diligẽti. de foro
cõpe. in. c. puenit.
de emp. & vẽ. & in
c. cũ sim⁹. de reg.
& l. c. tuc. d spõsa.
& in. c. pastoralis.
in p̃n. de excep. &
l. c. fi. d regu. iur.
vide tex. ho. in. c.
ex multa. l v̾si. ex
cõsultatione ius
edit de voto. tex.
et ibi Hemi. in. c.
romana. §. fin. de
offi. ord. lib. vi. fa
cit qõ no. gl. i cle.
dudũ. in princ. §.
hmõi de sepul. et
gl. in. c. romana.
§. cũ aũt. de app.
li. vi. in v̾si. qui p
tempore. & qõ vo
luit Bar. in. l. ne-
mo. C. de sentẽ. et
interlo. om. iudi.
e ¶ De q̃litatib⁹
bñficii ĩpetrãdi.
Adde Do. late i
c. super lr̃is. in. v.
col. v. dñ legi ho-
nonie sextũ. i. eo.
& in repe. c. postu
lasti. in. xv. col. v.
pnto. i. cod. et ibi
Do. may. i repe.
ipe. col. & Do. l. c.
dudum. in. v. col.
v̾si. credo sic pos-
se distigui p illuz
tex. de p̃bẽ. lib. vi.
& p gl. in cle. i. i v.
alteri. de preben. que vult q non tenetur impetrans facere mẽtionem
in literis beneficialibus nisi de qualitatibus in iure expressis & eam se
quitur Calde. in ti. de fil. p̃sby. cõsi. i. & in. c. in nr̃a. ix. col. in. iiii. q. i. eo. et
per Moder. ibi in. xvi. correlario. vide Rotã in hoc ti. cxxiii. in nouis.
& Calde. in isto tit. ↄsi. x. & vide p Moder. in. c. sup lr̃is. in. i. cõclusione.
vbi olno vide. & in. d. c. in nr̃a. & idẽ Calde. ↄsi. ii. hoc ti. lxvii. papa sup-
plicat in antiquis. per Moder. hic in. x. cõclusione.
¶ Adde tu Ro. cõsil. ccclxii. & do. de Rot. decisi. suis. de prebẽ. in recol
lectis. per do. Bernardum de bisigneto.
f ¶ De quãtitate valoris. Adde Old. ↄsi. lviii. qdã impetrauit. Car. in
c. si. de p̃sump. & ibi p istũ & alios do. p. d. meũ hic dicẽtẽ se ↄsuluisse qõ
onus pbãdi veritatẽ valoris incũbit opponẽti; alleg. Bal. in. ↄsi. icip.
plura dubia sunt examinãda. in. ii. col. et vide. xiii. cõclusiões. circa istã
exp̃ssionẽ valoris p do. Feli. hic. in. iii. col. cũ pluribus sequẽtib⁹. Car.
& Imo. in clem. i. de p̃bẽ. Calde. & Imol. & Domi. i. eo. in nr̃a. cũ aliis
ↄclusionib⁹ alleg. hic p Mode. quos olno videbitis ad saturitatẽ.
Antoni⁹ Frã. ¶ Quõ aũt pbet valor vel bñficii: vel alteri⁹ rei hr̃ per
gl. ii. in. c. q̃to. in p̃n. de iureiurã. & in. c. si pluribus. de p̃bẽ. li. vi. Dicas
tñ q valor estimat s̃m fructus qui pcipiunt vt voluit gl. in v. fructuũ.
in. l. sed si qd. ff. de euic. & hr̃ p glo. in. l. pe. ff. de reb. eo. & p glos. in. c. cum
cãm. de testi. in. gl. ii. & gñalr de materia qs dicat esse valor rei & quõ pbetur hr̃ p legistas in. l. p̃tia rerũ. §. nõnunq̃. ff. ad leg. falci. & in. l. i. §. si
heres. ff. ad trebel. & in. §. q: vero leonis. in aut. de reb. eccle. nõ alie. & in
aut. hoc ius porrectũ. C. de sac. san. eccl. canonizata. x. q. ii. in. c. hoc ius
porrectũ: & qualiter valor rei debeat deduci in petitione & in pcessu habetur p Bar. in. l. pedius. ff. de incẽ. rui. & nau. & in. l. ii. C. de rescin. ven.
valore bñficii

a ✠Sebaſti Sapia. ¶ Valoris. Vide.d.Andre.ſicu.in ꝯſi.xxxiij.cle-
mẽtiſſimi.in.i.volu.vbi dicit ꝙ ille q impetrat priuilegiũ vt poſſit te-
ſtari de rebus acqſitis ex redditu eccl'ie dʒ facere mẽtionẽ de valore.⁊
ꝙ valor bñficij ꝯſideraꝛ detractis oneribus.vide Deci. in conſi.clvi.⁊
nũquid ſi valor exprimatur falſus vitieꝛ reſcriptũ.vide Rot.in deciſ.
xlvij.not.ſm do.

Car.i.ꝯſi.xxxiiij.
milleſimo tricen
teſimo.
✠Sebaſti. Sapia.
b ¶ Prealleg. vo
luit allegare de-
ciſ.xiiij.licet im-
petrãs in nouis.
ſub ti.de reſcrip.
vide etiã Cardi.
floren.in conſilio
lxxxviij.papa.
Zacharias.
c ¶ Iuriſpatro- a
natus. Adde qꝺ
iſtud dictũ dʒ in
telligi de iurepa.
laicorũ cui dero-
gare p nullas li-
teras nõ eſt mẽs
roma. põtificis:
vt voluit Lap.de
caſtel.in ſua alle.
lxxxv.incip.bñ-
ficia vacãtia i cu
ria. Io.and.in.c.
dilectus.de offic. 5
deleg.Gemi.poſt
alios in.c.ij.i gl.
in ver.collatio.ð
pbẽ.lib.vj.Abb.
in.c.cũ dilectus.
⁊ ibi bo.gloſ.que
dat ratiõnẽ hui⁹
dicti in glo.mag.
de iurepa.Fel.in
ſuo tract.quãdo
litere apoſto.no- b
cẽãt patro.eccle.
circa pñ.⁊ Card.
ꝯſi.xcvi.incip.pa c
pa vmiuit quãdã
abbatiã poſt me
diũ.verſi.quo ad
cauſam ſecundã.
Aduerte tamen d
qꝺ tale reſcriptũ 6
de quo per iſtũ te
neret niſi patro-
nus ageret de cõ
temptu:vt eſt ca-
ſus in.c.decerni-
mus.ibi irritam
eſſe nouerit.xvi.
qꝺ.vij.Abb.in.c.
illud.circa pñ.de
iurepat.⁊ in.c.ex
inſinuatiõe. in ſe

valore beneficij.de quo vide glo.in cle.i.de prebẽ.
poſt princi.⁊ per do. de Ro.deciſ.cclxxxij. alꝰ eſt
lxxxi.vbi dicunt papã Vrbanũ tertiuʒ explicaſſe
nõ valere gratiam niſi fiat mẽtio de valore benefi
cij impetrãdi ⁊ obtenti. Hodie ita cõiter ſeruatur
tamẽ facilior eſt illa clauſula ꝙ nõ excedit valorẽ
tãte quãtitatis.nã periculoſum eſt ꝙ qs ſe aſtrin-
gat ad certum valorẽ:⁊ onus probandi incumbit
impetrãti.vide quod dixi in.c.fin. de preſumptio.
¶ In argu.tamẽ pro ⁊ contra poteſt induci text.
in.c.cum adeo.ſ.eo.⁊.c.cũ teneamur.ſ. de preben.
¶ Puto tamen ꝙ circũſcripto ſtilo curie non ſit
de iure veteri neceſſariũ facere mẽtionẽ de quãti-
tate valoris:ᵃ qꝛ bñficium dʒ principaliter ꝯferri
propter ſpũalia: tẽporalia autẽ veniũt acceſſorie
ad ſpũalia. Sed qꝛ hodie vt plurimũ cõferuntur
bñficia propter tẽporalia:ideo fuit ordinatũ ⁊ eſt
de ſtilo curie vt fiat mẽtio de valore. Tamẽ bñ cõ
ſiderãdo nõ eſt ꝓuiſio inutilis qꝛ diſpẽſatio tem-
poraliũ nõ debet cuiqꝫ cõmitti ſed ſm qualitateʒ
perſone dʒ cõmitti diſpẽſatio ideo talis eſt apt⁹
ad habendum bñficiũ tenue qui eſt oĩno ineptus
ad habẽdum bñficiuʒ pingue: ideo quãtitas red-
dituum poſſet principẽ ſubtrahere a conceſſione
gratie:ideo videꝛ vtile ⁊ neceſſariũ vt fiat expreſ-
ſio.arg.in.c.poſtulaſti. Hec procedũt vbi ad inſtã
tiam ſit gratia.† Si võ motu ꝓprio tũc eſt magis
dubitãdum qꝛ motus ꝓprius excludit ſurreptio
nem.vt in.c.ſi motu ꝓprio.de prebẽ.lib.vj.et cle.ſi
romanus.eo.ti. Sed cõtrarium eſt verũ qꝛ motus
proprius nõ operatur circa intrinſecas qualita-
tes bñficij. Vnde ſi papa motu ꝓprio cõcedit be-
neficium et nõ fecit mẽtionẽ ꝙ eſt curatum nõ va
let gratia nõ ex defectu ſurreptionis:ſed quia nõ
apparet de volũtate principis.ar.in.c.cũ in illis.
⁊.c.is cui de prebẽ.li.vj. Et hãc opi.tenet Io. an.
in.d.c.ſi motu ꝓprio. de prebẽ.lib. vj.⁊ do. de Ro.
deciſ.cclxxxij.ꝑallega.ᵇ Vnde conclude qꝺ motus
proprius non firmat gratiam contra voluntatem
concedentis nec in preiudiciũ tertij:vnde non va
let gratia ſi beneficium eſt iuriſpatronatusᶜ et de
eo non ſit mentio nec includit intrinſecas quali-
tates beneficij et aliquid de hoc per Cal.in.c.mã-
dato.ſ.eo. quod eſt bene notandum. Et adde glo.
in.d.cle.ſi romanus.et hoc quo ad primum mem-
brum:ſed reſpectu iam obtẽtiᵈ eſt maius dubiuʒ.
† Nunquid ſi impetro ſecundum debeam facere
mentionem de qualitatibus primi. In quo dic ꝙ
aut impetro diſpenſationem vt liceat mihi tene-
re ſecundum cum primo: ⁊ non valet diſpenſatio
niſi etiã fiat mẽtio de qualitatibus primi. Exem-
plum habens prepoſiturã mõ impetrauit vt poſ-
ſit habere aliũ pſonatuʒ ⁊ ſimul retinere cũ ꝑpoſi
tura ſi non fecit mẽtionem ꝙ prepoſitura erat cu-
rata diſpẽſatio nõ valet. Quia duo erãt impedi-
mẽta in primo ſcʒ dignitas et cura. ſublato ergo
vno impedimẽto remanet reliquũ. vt in.c.ex tua

cundo not.eo.titu.melius in.c.cũ bertoldus.col.iij.v.ex hoc notabili-
ter colligitur.⁊ ibi etiã Feli.remiſſiue in.v.col.de re iudi.
Antoni⁹ Frãciſ. ¶ Circa hoc an papa per ſuas lr̃as derogat iuripa-
tronatus laicorũ in dubio dicẽdum eſt ꝙ nõ vt hic per iſtũ. quoniam
nõ intẽdit papa derogare ſiue tollere ius alterius ne etiã ex hoc laici
facile retrahãtur a fundatione dotatione ſiue ꝯſtitutione eccleſiarum.
ex quibus actibus eccleſia conceſſit laicis iuſpatronatus.iuxta ea qua
plene tracta.per.d.Abb.⁊ alios in rubri.de iurepatro. Sed ſi papa de
hoc certificatus eſſet ꝙ eccleſia de qua ꝓuidet vel ꝓuideri mãdat eſt ð
iurepatronatus laicorum et eo nõ obſtãte ꝓuideri mãdaret de illa vel
ex certa ſciẽtia vel motu ꝓprio aut aliter derogãdo tali iuripatronat⁹
nõ puto hec dicta ꝓcedere:quoniã licet papa generaliter mãdãdo ali
cui ꝓuideri de bñficio in dubio nõ videaꝛ in ſuo mãdato cõprehẽdere
bñficium patronatũ.vt in.c.cũ dilectus.de iurepat.et in.c.dilectus.de
offi.leg.⁊ voluit gloſ.in cle.p lr̃as.vbi etiã per Pau.de lea.de ꝓben.tñ
ſi dicit ꝙ in tali mãdato vult cõprehendi bñficiũ patronatũ etiã laici:

illud cõprehẽditur alꝰ eſſet dicere ꝙ papa nõ poſſet derogare iuripa-
tronatus laicorũ qꝺ nõ eſſet bene dictũ neqꝫ verũ per ꝑdicta:ſed hiu ve
rum eſt ꝙ in gñali mãdato de ꝓuidẽdo alicui de bñficio etiã ſi dicaꝛ
de bñficio ſpectãte ad ꝑſentationẽ alterius nõ cõprehẽditur bñficium
patronatũ laici ⁊ in hoc allegatio Lap.eſt multũ not.de quo etiã vide

rum.ſ.de auto.et vſu pal.hoc dictum videꝛ ꝓbari
in cle.i.de prebẽ.tenẽt Io.an.⁊ Hoſti.in.c.poſtu-
laſti.ſ.e. ¶ Nec ob. ſi dicaꝛ ꝙ ex quo papa cõceſſit
maius.ſ.dignitatẽ videꝛ ꝯceſſiſſe qꝺ eſt minus.ſ.
curã.ar.in.c.ex parte.ſ.de deci. Sol. eſt multiplex
ſm eos:primo ꝙ lʒ dignitas ſit honorabilior:cu-
7 ra tñ periculoſior.xij q.i.ꝑcipimus. † Itẽ et ſcðo
in gratijs et diſpẽſationibus nõ arguiꝛ ex pari-
tate vel maioritate rõnis.arg.c.per venerabilẽ.ſ.
8 qui fil.ſint legi.qꝺ ſemp no.† Vel tertio i gratijs
fauorabilib⁹ valet argu.ꝑdictuʒ.vt in. d.c.ex parte.
ſecus in odioſis diſpenſationib⁹.argu.in.c.ꝙuis.
de prebẽ. lib.vj. ¶ Et p hoc põt rñderi ad vnum
tex.ſing.in materia quẽ neſcio alibi in.d.c.p vene-
e rabilẽ. q fil.ſint legi. vbi diſpenſatioᵉ extenditur
de maiori ad minus vt ꝓcedat in diſpẽſatiõe nõ
odioſa:puta ꝙ non legitimus ꝓmoueatur ad ſa-
cros.ſecus in odioſa:vt qñ ſit diſpẽſatio ſup plu-
ralitate bñficiorũ:⁊ hoc dictũ ſemp tenebis mẽti.
Et facit qꝺ not. Io.and.in addi.Specu.ti.ij.§.fin.
9 v.ſed illud queriꝛ. † Pet hoc etiaʒ dicas ꝙ ſi qs
impetrat diſpẽſationẽ ſup pluralitate bñficiorũ
⁊ nõ facit mẽtionem ꝙ illa bñficia prius tenebat
illicite recipiẽdo inde fruct⁹ nõ valet diſpenſatio
hoc firmãt An.⁊ Cõpoſt.d.c. dudũ.ij.de elect. Si d
võ nõ impetraꝛ diſpẽſatio ſed ſimplr̃ quis impe-
trat ſcðm bñficiũ:⁊ tũc gloſ.in.d.cle.i. videꝛ velle
ꝙ nõ ſit neceſſe facere mẽtionẽ de qualitatib⁹ be-
neficij quaſi ſatis eſt facere mẽtionẽ de ꝑmo bñfi-
cio in genere. Pro q̃ op. facit.d. c.poſtulaſti. Cõ-
trariũ tʒ Io.cal.in.d.c. in nr̃a. qꝛ expꝛſſiones qua-
litatuʒ primi bñficij poſſent mouere principeʒ ad
nõ cõcedendũ ſcðm. ¶ Dicerem ſic ꝙ aut per re-
ceptionẽ ſecũdi nõ vacat primũ ſaltẽ ip̃o facto:et
tũc ex quo põt retinere primũ cũ ſcðo debet face-
re mẽtionem de qualitatibus primi.ar per locũ a
ſpeciali in. d. cle. ſi romanus. Aut per receptio-
nem ſecundi vacat primum ipſo facto:⁊ eſt maius
dubium. De ſubtilitate et rigore tenerem opin.
Cal.qꝛ ſi forte papa ſciuiſſet de qualitatibus pri-
mi non abſoluiſſet eum a primo beneficio conce-
dendo ſibi ſecundum. et facit ratio.d.c.poſtulaſti.
Nunquid autem de redditibus ſit fienda mentio
vt dixi conſtitutio Vrbani et ſtilus curie habet
ꝙ ſic:ſed iure antiquo hoc nõ ꝓbaꝛ. Et tex.in con
trariũ videtur hic iudicio meo. nã papa hic facit
mẽtionem de redditibus videlʒ ꝙ iſti impetran-
tes abũdabãt in reditibus. ⁊ in fin.tex.caſſat lite-
ras ſolũ ex eo ꝙ nõ ſit mẽtio de nõie dignitatis et
nihil dꝛ de redditibus et loquiꝛ de bñficio prius
obtẽto. ⁊ hoc tene mẽti qꝛ nullibi ita bñ ꝓbatur.
10 ¶ † In gloſ.i.in fi.not.bene iſtã gloſ.⁊ nõ tradas
eã obliuioni:qꝛ nõ habes alibi niſi hic. ⁊ in.c.nõ-
f nulliᶠ.ſ.eo.vbi eſt cõſimilis glo.ſ.ꝙ ad beneficiaᵍ
g quis poteſt impetrare literas pro alio ſine mãda-
to: ſecus in literis impetratis ad lites.vt in.d.c.
nõ nulli. Nico.Abbas.

per Specu.in ti.
de leg.in.§.nunc
tractemus.in v.
ſed nũquid lega-
tus:⁊ vide Fede.
de ſen.in ſuo cõſi.
lxxxiij.vbi ẽt ipſe
tenet ꝙ i tali mã
dato gñali de ꝓ-
uidẽdo nõ venit
tale bñficium pa
tronatũ laici:ni-
ſi illud expſſe di-
catur in mãdato
et hoc mõ eſt hec
materia itelligẽ-
da ne tollaꝛ po-
teſtas pape:circa
potẽtiã derogan
di iuripatrona-
tus laici qñ vult
derogare lʒ i du-
bio nõ preſumaꝛ
alicui velle tolle-
re ius ſuum.
¶ Iam obtenti.
Adde Io.an.i.c.
in nr̃a.v.ſi.ſ.eo.⁊
ibi Cal.⁊ Do.in
iiij.colũ. But.in
viij.⁊ Imo.in fi.
Card.in cle.ij.de
offi. or.in.xiiij.q.
⁊ ibi Imol.in vl.
col. poſt Genze.
Mari.in repe.c.
poſtulaſti. i.xiiij.
col.ibi.xv.trãſeũ
do nũc ad qualy-
tatẽ.ſ.eod.iſtũ in
d.c.in nr̃a.in vlꝛ.
not.Rotã hoc ti.
xxx.in antiquis
not.ꝙ pa.Nicol.
mil.in reper.ſol.
lxxiij.l.ij.col.ibi:
gratia in bñficia
lib⁹.⁊ fol. lxxvij.
ad fi.ibi :gratiaʒ
beneficij:ꝙ de tri
bus qualitatib⁹
obtẽti debet fieri
mẽtio: vcʒ digni
tatis cõtinue reſi
dẽtie ⁊ cure.alle.
But in.c. in nr̃a.
in. viij.col. ſecus
de qualitate ordĩ
nis beneficio an-

nexi.per.c.ei cui.de prebẽ.in.vj.⁊ vide Rot.deciſi.x.in nouis. Do.in.c.
ſi apoſtolice.in fi.de prebẽ.in.vj.ꝓpter glo.pe.ibi.⁊ in.c. nõ poteſt.in fi.
prin.eo.titu.⁊ lib.Cal.de reſcrip.ꝯſi.x.⁊ de fil. pꝛ̃bꝛ.ꝯſi.i.allegãdo glo.
v.in clemẽt.i.de ꝓben.⁊ vide Moder.hic.⁊ in.ij.col.⁊ in.xi.cõcluſione.
¶ Adde quo ad primũ membrũ Dy.Abb.Old.ꝯſi.cxl. in fi.quo vero
ad ſcðm Ro.cõſilio.ccclxij.ſ.alleg.
Antoni⁹ Frãciſ. ¶ Circa illud qꝺ diciꝛ ꝙ de qualitate reſidẽtie bene
ficij eſt faciẽda mẽtio videtur hoc nõ trãſire ſine dubio cum hodie be-
neficia quantũcunqꝫ minima requirãt reſidẽtiam. vt in.c.ſi.⁊ in.c.tue.
de cleri.nõ reſidẽ.ideo cogitãdum relinquo.
e ✠Sebaſti.Sapia. ¶ Diſpenſatio. Dñ do.Abb.hic ſentit ꝙ diſpen
ſatio vt baſtardus ad ſacros ordines ſit fauorabilis:videꝛ obſtarẽ tex.
in.c.i.de fil.preſby.vide p re ſolu.Feli.in.c.poſtulaſti.ſ.eo.
f ¶ Nõnulli. Ibi dicetur.
g ✠Sebaſtia.Sapia. ¶ Ad beneficia. Vide late per Abb.in.c.ex ore
de his que fiũt a maio.par.capituli.

1 ¶ Rescriptum scdm non faciens mentionē de
primo valet si primus impetrās non est vsus suo
rescripto dolo vel negligentia.
2 Rescriptū surreptitium nō est ipso iure nullum.
3 Rescriptum ad lites perditur data negligentia
impetrātis que neglig ētia non consideratur: nisi
alius secūdo impetret.
4 Dolus non presumitur: sed bene probatur ex cō-
iecturis.
5 Exceptio an et quando sit temporalis vel perpe-
tua.

1 Si autem. † Hoc intendit.
Valet secundū re-
scriptū impetratum ab aduersario lz
non faciat mentionem de primo si pri-
mus impetrās dolo vel neglig ētia non fuit vsus
illo primo ponitur thema. Scda qō. Tertio so-
lutio ibi: z in eis z ibi distinguit. z scdm mēbrum
ibi: si autem. ¶ Casus literalis. Aliqs impetrat
lr̄as cōtra aduersarium suū super aliqua cā post
modum aduersarius ille sup eadē causa ad alios
iudices lr̄as impetrauit in quibus de prioribus
mentio nō fiebat z cepit cōuenire aduersarium
qui priores lr̄as impetrauit. ille corā iudicib⁹ ex
cepit se lr̄as priores habere: de quib⁹ in posterio-
ribus mētio nō habet: querit quid iuris sit. Di-
citur q̄ si prior impetrās dolo vel negligentia li-
teris suis vsus nō fuerit per posteriores poterit
cōueniri. Si vero copiā iudicis delegati habere
nō poterit per posteriores nō poterit conueniri.
2 Ber. ¶ † No. j. ar. optimū z quasi expressum q̄ se
cundū rescriptum non faciens mētionē de primo
nō est ipso iure nullū. Nam si esset nullum nō con-
ualesceret data neglig ētia primi impetratoris vt
in regula tractu temporis: de reg. iur. lib. vj. et sic
hic est casus q̄ surreptio non viciat lr̄as ad lites
3 ipso facto: q̄ dixi lati⁹. S. eo. tit. c. ceterū. ¶ † No.
ij. q̄ rescriptū ad lites perditur data negligentia
impetratoris in vtendo. Intellige si impetratur
postmodū scdm cōtrariū: alias aūt non data im-
petratione scdi primū est perpetuū. i. durat tanto
tempore quāto durat actio super quā impetrat:
vt est tex. singu. in. l. falso. C. de diuer. rescrip. et sic
limita istū tex. per illū z illū z per istū. ¶ † No. iij.
casum in quo dolus z negligentia equiparantur
regulariter tamen differūt. vt in. c. super lr̄is. S. e.
4 z not. in. l. quod nerua. ff. depo. ¶ † In gloss. j. ibi
dolus presumit. sed cōtra hoc facit tex. in. l. quo-
ties. in. §. qui dolo. ff. de pba. vbi dicit q̄ allegās
a dolum[a] hz pbare q2 nō presumitur. Ideo dicunt
doc. z melius q̄ per lapsum anni presumitur ne-
gligentia. argu. hic z in. c. plerūq. S. eo. sed dolus
b probatur ex cōiecturis[b] cum consistit in animo.
l. dolum. C. de dolo. z in. c. ij. de renunc. li. vj. Et in
si. glo. declara hoc dictum glo. fm quod. S. dixi et
idem dic in rescriptis impetratis ad beneficia vt
c sine perpetua. Si aūt datur neglig ētia[c] impetra-
toris z impetratio alterius est cōtraria: dic vt le-
git z not. in. c. tibi qui. de rescriptis. lib. vj. z in. c.
5 si clericus. de preben. eo. lib. ¶ † In gl. ij. ibi z ta-
lis est. Hec glo. nō soluit formaliter contrariū: q2
hoc est de quo queritur quare ista exceptio sit tpa
d lis ex quo tpalia ad agendum[d] perpetua sunt ad
excipiendum. Conclude breuiter dicta doc. quod
aut ius excipiendi non fundatur principaliter su
per iure agendi sed super alia equitate. z tunc li-
cet tollatur actio non tollitur ius excipiendi: imo
quandocunq; tu egeris potero excipere. Exem-
plum in actione et exceptione doli. nam actio fun
datur vt dolosus puniatur de suo dolo et nullum
commodum consequatur exceptio vero fundatur
super alia equitate. s. vt iste seruet imunis z nul-
lum dānū sentiat ex dolo aduersarij: ideo hoc ca-
su z similib⁹ lz actio doli tollat per bienniū: tn̄ ex-
ceptio durabit semp ita q̄ cōtra aduersariū agē-
tem potero excipere de dolo si quē adhibuit in il
lo Scto. Aut ius excipiēdi non hz cām distinctā a
iure agēdi sed cōpetit q2 habeo ius agēdi z tunc
sublato iure agēdi tollit ius excipiēdi. Hoc est q̄
eo tpe quo filius excludit a querela testamēti ex-
cluditur etiā a iure excipiēdi. vt in. l. pap. §. si fili⁹
ff. de inoffi. test. z iste est casus istius. c. Nā contra
scdm rescriptū possū excipere de primo: q2 pos-
sum agere vigore primi: ergo sublato iure agēdi
per dolū vel neglig ētiā tuā accessorie tollit ius ex
cipiendi. Et idē dicas in replicatione. nam repli-
catio cum descendat ex iure agendi durat tanto
tēpore quāto durat actio z non amplius: vt not.

a Sebasti. Sapia. ¶ Allegās dolū. Hāc materiā latissime prosecutus fui in. l. quod nerua. in materia doli psumpti. ff. depositi. vbi posui xxx. limitationes ad regulā. l. quoties. §. j. ff. de pba. Sed quātū ad ppositū videt q̄ gl. hic possit sustineri q̄ imo dolus psumat post lapsum anni: q2 qui nō facit id qd scit se tenere dz in dolo. l. dolus. ff. mandati. Bar. in. l. tutor q repertoriū. j. pn. e col. ij. ff. de admi. tutorum.

b ¶ Probatur ex cōiecturis. Fallit primo in omittē te id qd scit se debere facere. l. si p curatorē. §. dolo. et. l. dolus. ff. mā. sec⁹ si ignoraret. l. si in alterius. ff. de iu. Fallit. ij. in faciēte actū simpliciter phibitū: q2 psumit dolus. c. j. S. de psum. sec⁹ si actus est pmissus q2 stat regla. Fallit. iij. quādo actus aliqs est pmissus aliqs prohibitus: et fit clā q2 psumitur dolus in casu prohibito: secus si fiat palā. l. si. ff. de ritu nup. l. nō intelligitur. §. si quis palam. ff. de iure fisci. Fallit. iiij. l. cōmentariēse: q2 dz pbare se dolo carere qn do carcerati aufugerūt l. ad cōmentariē sem. C. de cu. reo. z. l. milites. ff. eo. ti. fm Flori. in. d. §. qui dolo. h allega. z Bar. i. l. dolum. C. de do. z q̄ dolus ex cōiecturis pbetur. adde Bar. in tracta. testiū. xlv. col. ibi dolus. z glo. si. in. l. apud celsum. in pn. ff. de doli excep. z ibi Bar. in glo. j. in. l. dolus. ff. de rescin. ven. z Bald. in. l. si cōstāte. §. si maritus. ff. solu. mat. Bar. in. l. post cōtractū. ff. de do. Bart. veronēsem in tracta. simulati. sanctū Bernardinū in tract. de cōtrac. sermo. xxix. arti. ij. c. j. Archidi. florē. in. ij. parte sue summe. c. viij. incip. q2 vsure vorago. fo. xxj. Paul. de ca. cōsi. cccxxix. visa petitione. z cōsi. cccxxvi. in cā mo. Pe. de ancha. cōsi. ix. plurime cōiecture. z cōsi. liij. ex ordine cōtractuum. Ro. cōsi. cccciiij. plura sunt. Pe. de ancha. cōsi. cccxiij. ad corroboratione istam. cōsi. v. quidam dn̄s Frācis. z cōsi. l. quidā massitarius oēs in. d. l. post cōtractum. z ibi Alex. in apostil. z per eūdem Alexā. in d. l. dolū. z ibi Pau. de cast. z pbatur dolus eoipso q̄ qs cōtrahit cōtra iura. C. de agri. z cēsi. l. quemadmodū. lib. xj. z regula qui cōtra. lib. vj. et Bar. in. l. si lege. §. fetre. ff. de here. insti. z glos. ij. in. c. vulteranc. xij. q. ij. per Hostiē. in summa de do. z are. in. §. pterea. instit. de ac. col. xiiij. z de excep. doli. late per eūdem insti. de excep. in prin. in. iij. col. cū sex folijs seq. adde hic ad moder. Angel. in. l. nuper. C. de natu. lib. z in. l. sed et si quesitū. ff. de lib. z postbu. quē refert Alexā. in. l. si qs posthumos. ff. eo. ti. z qd legit z not. in. l. filie mee emācipate. z egre. ff. solu. ma. Pe. de ancharā. in. c. sicut. de regn. Bal. in aut. nisi rogati. C. ad treb. circa si. ver. quero qd si rogatus in vlti. vite spiritu facit se monachū. z in. c. in presentia. in ver. qd si qs ingredit z psitetur in articulo mortis. in. xij. col. de pbat. z Bal. in. c. ij. de renū. lib. vj. z in. d. l. filie mee. z in. c. j. §. porro. in ti. que fuit prima causa benefi. amit. z in. c. j. §. hoc quoq. de suc. feu. z in. c. j. de alie. feu. z in. l. si. ff. si qd in frau. pa. z in. l. si filia. ff. de diuor. et in. l. qui seruū peue. ff. de manumis. z in. l. qd si maritus. z in. l. qstiū. ff. q z a quibus. z in. l. ij. C. de repu. here. z in. l. fraus. ff. de leg. z in. c. q2 verisimile. de presump. Ex. z doc. in. l. si quis post hac. C. de bo. dam. Bart. z doc. in. l. si vētri. §. si. ff. de priui. cre. Bart. in. l. si. ff. de do. inter vi. z vxo. istū in. c. raynutius. in ver. integraliter. de testa. Itē pēsio cōstituta de redditibus ecclesie pro bñficio in fraudem nō tenet. c. extirpāde. §. qui vero. in si. ne prebē. z ibi doc. z istū in. c. exposuisti. eo. tit. z de differētia inter fraudē z dolū dicetur in. c. ex tenore. S. eo.

Antoni⁹ Frācis. ¶ Circa doli pbationem. Dicas q̄ dolus in dubio non presumit. l. dolū. C. de do. q2 hoc esset psumere delictū qd in dubio nō dz presumi. l. merito. ff. p soc. z ideo cū talis dolus cōsistat et dependeat in aīo nō ita facile pōt probari ideo in pbatione doli oportet recurrere ad cōiecturas z presumptiones q̄ in similibus in cōsiderādo animū et mētem alicui⁹ dicunt esse manifeste z liquide pbationes. vt in. l. lz imperator. et ibi plene p Alexā. de imol. ff. ne lega. j. z p Bald. in. l. voluntatis qstio. in vlti. col. in v. qro si statutū. C. de fideicom. et multa sunt q̄ inducunt cōiecturā z psumptionē doli: nam psumit ex violentia vt l. l. iiij. si qs eū qui in ius vo. vi exi. Itē ex testiū singularitate sicut in testib⁹ susanne. p Bald. in. l. solā. in. l. testiū facultatē. l. l. iniurādi. C. de testi. Item psumit dolus in reddēte valisiā dissigillatam. vt p Roma. z Alexā. late in. l. in actionib⁹. ff. S. in lit. iurā. Item ex clandestinitate vt in factis occultis fm Bald. in. l. error. in. iiij. colū. C. de iur. z fact. igno. z in. l. fina. de ritu nup. et in. l. j. C. de interdi. ma. z in c. cū inhibitio. de clande. despon. z gn̄aliter semp presumit dolus in his q̄ sunt de genere phibitorum et sonāt in delictū. vt not. in. l. j. C. de fal. et in. l. j. de sica. per Bal. in. l. dolum. C. de do. z in. l. si non cōuitij. C. de iniur. z per Ange. in repe. l. si vacātia. C. de bo. vacā. lib. x. z p Alex. de imol. in. l. j. si qs testa. li. esse iuss. fue. Aduerte tn̄ q2 dolus nō presumit in homicidio cōmisso in personam cōsanguinei vel affinis vel patris vel amici: vt est not. glos. in. l. j. C. de sica. not. Bald. in. l. fin. in. xx. oppo. de here. insti. qd tamē est verū fm Salic. in. d. l. j. C. de sica. si alie cōiecture cōcurrāt: alias sola cōsanguinitas non excluderet dolum z que differētia sit inter fraudem z dolū habet per gl. z Barto. in. l. iurisgētium. in. §. si fraudādi. ff. de pactis. z ibi plene per Alexā. z per Bal. in. l. que fortuitis. in. iij. col. C. de pig. ac. z cōcludunt q̄ fraus pprie dz qn̄ aliquid fit cōtra fidem datā. Dolus autem qn̄ nulla est data fides.

c ¶ Negligentia. Adde hic plene per Feli. in. iiij. colum. in ver. negligētia probatur.

Antoni⁹ Frācis. ¶ Adde q̄ negligētia in plato censet esse crimē vt p glo. in. c. ea que. de offi. or. z expsse voluit Inno. in. c. qrelā. de elec. z no. glo. in. c. si. de renū. z per do. Car. in. cle. j. de etate z quali. in. viij. q. z vide ho. tex. in cle. j. de vita z hone. cle. vbi dz negligētiam esse dānabilem quinimo negligētia platoꝝ dz esse peccatū mortale vt dixit Arch. in. c. dictū. lxxxj. dist. z tene mēti glo. in. c. sepe. xij. q. ij. q dicit q̄ clericus negligēs culturā agroꝝ ecclesie pōt ab ecclesia remoueri: z qs dicatur negligēs vel negligere no. in. c. si clericus. in v. negligētem. de prebē. li. vj. z per Archi. in. c. placuit. xvj. q. iij. z habet p Innoc. in. c. nouit. de sen. excō. in vlti. glo. z per. c. si. de sup. negli. pla. lib. vj. z no. in. c. lz canon. in ver. negligēs. de elec. eo. lib. z plene tracta. in. c. ea q̄. de offi. archi.

d ¶ Tēporalia ad agēdum. Limita sex modis vt hic per moder. glo. z doc.

a ¶ In. l. ſi cõtẽdat. Vide ibi Imol. et Sali. in. l. ſi pater. C. qui bo. ce. poſ. Pan. in. d. l. ſi cõtendat. et Alex. in. l. ſi finita. §. elegãter. ff. de dã. infe. l. iij. §. miſſum. et ibi Bar. ff. de carbo. edic. gloſ. et Bal. in. l. de pupillo. §. qui opus. ff. de ope. no. nũ. Innoc. in. c. j. de cõſr. vti. vel inuti. Imol. ſ. eo. ex parte. S. in. vij. colũ. et cõiter tenentur iſte glo. et intẽtans iſto remedio pôt vti in foro p prio in quo eũ cõ uenire hẽt actor q2 l3 ſpõte venisset cõuenit vt re⁹ ſed volũtarius: ideo forũ rei origina- nalis ſequit Bu. in. c. ſi clericus. ſ ſi. de for. cõpe. et ibi iſtũ l. j. col. adde iſtũ p illis gl. in rubr. de excep. in ſi. et p do. meũ h: quẽ olno vide.
¶ Adde tu Ro. cõſi. xc. et. cccexij.
✠ Sebaſti. Sapia.

b ¶ Admittẽdu3. Adde aliũ caſum in quo poſſu3 deducere exceptionẽ anteq̃ aduerſarios me conueniat ſc3 caſum. l. diffamari. C. de i ge. et mann. et illõ remediũ pôt intẽtari p reũ corã iudice ipſius rei. vt not. d. Ant. in c. ſi clericus laicũ de fo. cõpe. et do. Abb. in. c. ſi q̃s cõ clericũ in not. eo. ti. de fo. cõpe.

c ¶ Ut aſſerũt. vide hic But. ponẽtem cautelã quãdo q̃s nolit cõfiteri q dicat put aſſerit p quo do. meus hic allegat plures text. adde iſtũ in. c. ex ore. in iiij. not. de his q̃ fiunt a ma. parte capituli.
¶ Adde tu do. d Rot. hoc titu. in antiqs deci. cccxxxij. vbi dicunt q̃ ſi papa dicat vt aſſerit q ſupplicatio nõ ẽ falſa ſi ita non ſit ſiẽ ſi dicat vt aſſerit.
Zacharias.

d ¶ Preſumende ſunt falſe. Adde p hoc Feli. i. c. ex pte. colũ. viij. iſto ti. et Aba. in. c. cauſam q̃. el. ij. de teſti. in. j. col. et l. c. ad hec. de ſen. excõi.

glo. et doc. in. l. l3. C. de excep. ¶ An aũt poſſit q̃s agere ſup exceptione ſua l3 nõ cõueniat ab aduerſario. gloſ. hic vr velle q nõ: ſed dic melius q exceptionẽ habentẽ vim actiõis poſſum in iudiciu3 deducere. Exẽplũ cũ excipit cõ electũ nihil petẽtẽ vt in. c. j. de elec. li. vj. et dic vt not. Inno. i. c. dudũ. ij. et in. c. cũ dilecti. de ele. Quedã eſt exceptio proprie dicta et ipſam poſſum etiã in iudiciũ deducere anteq̃ ſim cõuẽtus ab aduerſario. vt in. l. ſi contẽdat a ff. de fideiuſ. et gloſ. magis expſſe in. l. aurelius. §. centũ. ff. de lib. lega. et hoc puto admittendum b q̃ñ aliquã vtilitatẽ pôt ex preuentione ipſe res ex ſua exceptione cõſequi. Abb.

1 ¶ Reſcriptũ per qð incerti iudices dantur vel futura negotia cõmittuntur nõ valet. 4. 5.

2 Reſcriptum deuiãs ab oĩ honeſtate nõ preſumit venire a curia principis.

3 Reſcriptum impetratum ad lites dicit odioſum reſpectu q2 pindicat ordinarie poteſtati.

5 Verbum quod poteſt ſe habere ad preteritum et ad futurum exponitur prout melius cõuenit materie ſubiecte.

6 Reſcriptum ex cõi ſtilo non debet extendi ad negotia futura.

7 Clauſula ex certa ſcientia idẽ importat qð de plenitudine poteſtatis.

Quomodo cognoſcatur q princeps vult vti plenitudine poteſtatis.

8 Princeps non poteſt committere cauſam ſuſpecto de plenitudine poteſtatis ſine facultate recuſandi.

AD hec ſumus. ¶ † Legit principaliter duob⁹ modis ſ3 ſm cõem intellectũ hoc itedit. Non valẽt reſcripta per q̃ incerti iudices dant vel futura negotia cõmittunt. In pma parte ponit exceſſus. In ſcda puiſio ibi: nos. ¶ Caſus lralis. Quidã impetrabãt lras a ſede aplica p quas oĩa negotia ipſorũ cõmittebant arbitrio vnius iudicis vel plurium quos ſibi eligere volebãt: et ſi aliquẽ cõuenire volebant trahebãt illũ ad iudices ſibi propitios et parti aduerſe ſuſpectos non requirẽtes iudiciu3 ordinariũ. Dicit papa nos volentes huic morbo obuiare remedio celeri: mãdamus dioceſano: vt ſi tales literas inuenat in puincia ſua decernat illas vires aliquas nõ habere. Alij ponũt caſum q iudices certi dati erãt et q2 oĩa negotia ipetrãtiũ cõmittebant per illas lras nõ valebãt. Beril. ¶ † Nota pmo ibi: vt aſſerũt c nõ eſſe credendum qð litere deuiantes ab omni honeſtate proceſſerunt a curia principis ex certa ſcientia principis ſed potius preſumẽde ſunt falſe d et facit ad id qð dixi. ſ. eo. ſi q̃ñ. ¶ † Item not. quare litere impetrate ad lites ſint odioſe cum veniãt ad obſeruãtiam iuris: quia pindicãt ordinarie poteſtati cui papa ita enormiter pindicare non intẽdit. vt in. c. peruenit. xi. q. j. ¶ † No. iij. duos caſus in quibus reſcriptum eſt nullũ. Primus ſi per illud cõmittant oĩa vnius hoĩs negotia tã pñtia q̃ futura. e

e ¶ Futura. Adde do. de Ro. deci. cxlviij. hoc ti. in nouis. vbi dicunt q reſcriptũ ſup cauſis motis et mouẽdis nõ trahitur ad futura.

f ✠ Sebaſtia. Sapie. ¶ Et dic. Circa hec nota q l3 reſpectu iudicu3 reſcriptũ nõ poſſit eſſe generale et incertũ: tamẽ ſecus eſt reſpectu partium cõueniendarum. tex. eſt in. c. paſtoralis. §. q̃ñ. ſ. eo. et ibi do. Abb. ponit rationem diuerſitatis.

g ¶ Incertitudo. Intellige reſpectu iudicũ: ſec⁹ ſi reſpectu partiũ. ſ. e. paſtoralis. §. j. et limita niſi daretur vnus iudex cum facultate eligendi collegam quẽ voluerit: q2 talis incertitudo nõ vitiat. Do. l. di. ſtudeas per illum tex. in ver collegarum numero: et per moder. hic facit Bart. in. l. ſi merces. in princi. ff. loca.
Antoni⁹ Frãciſ. ¶ An et q̃ñ incertitudo vitiat pmiſſionẽ vel legatu3 vel aliũ actũ. vide per Spec. in ti. de loc. in. §. vj. in ver. lix. et l ver. lxxij. et per eũdem in tit. de tuto. in. §. j. in v. itẽ qð eſt incertus. et p Bart. in. l. quidã. de rebus du. et per Bal. et doc. in. l. id qð pauperibus. C. de epiſ. et cle. et p doct. in. c. cũ tibi. de teſta. et tenemẽti perpetuo qð l3 incertitudo vitiet cõtractũ vel promiſſionẽ de iure ciuili. tñ de eqtate canonica poterit agi vt ſemp talis icertitudo dclaret arbitrio boni viri dictum eſt ſingulare Archi. in. c. ſunt nõnulli. i. q. j. et not. do. Anto. in. c. ex parte. de deci. de q̃ dicto facit mẽtionẽ et ſequitur Alex. de imol. i. l. ita ſtipulatus. la grande. l. iij. col. de vbo. obbli.

b ¶ Preteritum ſubiũctim. adde hic Do. et gloſ. in c. ij. in v. cõmiſerit. de cõſti. lib. vi. et glo. in. l. cũ tale. §. ſi. in v. dixerũt. in ſi. ff. de cõdi. et demõ. quã exponit Bald. in. l. leges. la. ij. in. iiij. col. C. de leg. iſtũ et Imol. in. c. ſi. ſ. tit. pxi. et ibi per Moder. in. j. ampliatione. Adde Innocẽ. de teſta. ſignificauerũt. et ibi Card. in vlti. colũ. Bar. in. l. cũ ſtipulamur. ff. de vb. obli. text. in. l. ſi debitor. §. veriſimilẽ. ff. de cõtrahen. emp. Ange. et Imol. in. l. ſi rome. §. augeri⁹. ff. vb. obli. Bart. in l. i. in. vij. qð. ff. de iure cod. et in. l. ſi ita. ff. de aur. et argen. lega. Oldra. conſi. cccx. thema tale eſt Ro. cõſil. cccxxxiiij. quo ad primũ text. in. l. plotiano. ff. de iure codi. text. in. l. verbu3 erit. ff. de vbo. ſigni. et facit glo. in cle. j. v. infra mẽſem. de cõceſ. prebẽ. Imol. et Paul. de ca. i. l. hoc articulo. ff. ð here. inſtituen. et Paul. i. l. ſi. C. de indicta vidui. Pan. et Alexan. in dicta. l. cũ ſtipulamur. Bu. in diſpu. incip. quidam pater habens. Imo. in. l. ſi ita legatum. la. ij. ff. de cõdi. et demon. ad idem. l. hec conditio filie. §. ſi. cum. l. ſeq. ff. de condi. et demõ. et ibi Inno. Cyn. in. l. cum vxori. C. quando di. leg. ce. et Bal. et Ang. in. l. titius. §. j. ff. de libe. et poſthu.
¶ Adde tu que poſui in. c. ſi. ſ. ti. proxi.
¶ Incertus. Adde an valeat impetratio executorum incertorum La pum allega. xxvij.

k ¶ Clauſula ex certa ſciẽtia idẽ importat. adde Lud. ro. cõſil. cclxix. in xi. co. dicã in. c. nõnulli. ſ. eo. et moder. in. c. cum inter. ſ. de excep.
¶ Adde Roma. cõſi. cccxxxvi. Cardi. conſi. iiij. Abb. conſi. lxij. Jo. de ana. conſi. lxxxi. Alexan. conſi. cxiiij. et conſilio. cl. vbi etiam ponit quis poteſt vti clauſula nõ obſtante.

Scðs ſi iudex impetrat incertus: puta ſi ille quez
f impator elegerit. ¶ In glo. j. in ſi. et dic f q cõtra-
g ria loquuntur q̃ñ incertitudo g et gñalitas non pñt declarari per ĩpetrãtẽ q2 factũ nõ depẽdet a ptãte ſua ſed in caſu nr̃o iſte impetrator poterat declarare negotia et ſpecificare iudicẽ: et ideo gñalitas nimia hic vitiat. ¶ In glo. ij. ex hac glo. colli
5 gunt duo itellect⁹. ¶ † Prim⁹ q nullitas reſcripti hic ſurgit ex gñalitate cõmiſſionis oĩm negotiorũ. nã iudex erat certus exponẽdo verbũ elege
b rint vt ſit pteritũ ſubiunctiuũ. b Et no hãc glo. vt in euitandis abſurditatibus et in odioſis reſtringendis hoc exponatur vt ſit preteritum ſubiunctiui vel futurum ſecundũ q melius conuenit materie ſubiecte. Et vide in ſimili Bart. in. l. omnes populi. ff. de iu. et iu. vbi dixit quod iſtud verbum in ſtatuto debet exponi vt ſit futurum ſubiunctiui: q2 propriũ ſtatuti eſt concernere futura. ¶ Cõtra hunc primum intellectum opponitur de. l. cũ pretor. ff. de iudi. vbi committit vniuerſitas cauſarũ et idem videmus in officiali foraneo epi qui eſt delegat⁹ ad vniuerſitatẽ cauſarũ alicuius caſtri: vt no. gloſſ. in cle. et ſic principalis. de reſcri. et in. c. romana. de app. lib. vj. Et alibi dicit gl. q iſte talis delegat⁹ eſt quaſi ordinarius: vt no. ſ. de app. in. c. cũ cauſam in ver. delegatus a principe. in ſi. ¶ Itẽ hodie vt plurimũ datur cõſeruator locis religioſis qui h3 ptãtẽ ſup oĩbus negotijs pñtibus et futuris. vt in. c. j. et ſin. de offi. dele. lib. vj. Ob hoc cõtrarium datur in glo. ſecũdus intellect⁹ q icertitudo iudicis vitiabat reſcriptũ nõ aũt gñalis cõmiſſio negotiorũ et hãc partẽ glo. vr hic ſeq hoſt. et dicit q etiã nimia gñalitas cõmiſſiõis negotiorũ h3 vitiare reſcriptũ. ¶ Sed cõclude concordãdo et capiẽdo primo verba Cõpoſt. aut cõmiſſio ſit in forma iuſtitie: aut ſit in forma gratie. Primo caſu q̃libet cã ex predictis eſt ſufficiẽs ad nullitate3 reſcripti: intelligẽdo q cõmittant oĩa negotia vnius pñtia et futura q̃tũcunq3 iudex ſit
6 certus † q2 reſcriptũ ex cõi ſtilo nõ d3 extendi ad negotia futura. vt in. c. ſi. ſ. e. ſed oĩa negotia pſentia vnius hoĩs pñt vni cõmitti et eſt honeſtũ. Ad h c. diſpẽdia. j. eo. lib. vj. Nõ ob. l. cũ ptor. ſ. alle. et qð ſ. dixi q2 reſpectu diuerſoꝝ hoĩm delegant pñtia et futura ſicut dixi in officiali foraneo epi. q2 ille eſt quaſi ordinari⁹ vt. ſ. dixi. Et ſit plurimũ pro vtilitate reipublice: et illi loco nõ deſit iudex: ſed negotia vnius tñ pñtia et futura nõ debent cõmitti: q2 preiudicaret ordinarie poteſtati: et eſt cõ ſtilũ et curſum iuſtitie. Aut impetrat reſcriptum in forma gratie et tũc valet. et ſic intellige qð dixi de cõſeruatore. Si tñ ſimplr cõmitterent oĩa negotia nõ intelligit de futuris p. c. ſi. ſ. eo. niſi hoc expri-
i maf. vt hĩ dixit Jo. an. Si aũt iudex eſt incertus i
7 diſtingue etiã mõ pdicto. ¶ † Et vltimo notabis ſingulariter finẽ iſtius glo. in eo qð dicit ſi ex certa ſciẽtia papa daret incertũ iudicẽ eligendũ per impetrãtẽ valet reſcriptũ cũ habeat papa plenitudinem ptãtis ſaluo tñ iure recuſatiõis. Ex his
k eñ infert q clã ex certa ſciẽtia idẽ importat k ac ſi

Zacharias. ¶ Adde. Ro. sing.suo.dcclx.incip.dixi als.vbi alleg. glos.singu.in isto.c.in ver.elegit eādem alle.vita.de gamba.in tractatu clausu.in ver.clausula ex certa scientia.l

a ✠ Sebasti.Sapia. ¶ Potestatis. Hoc etiā vult Bald.in.l.eos.C.de appel.Alex.in ꝯsil.xvi.col.penul.in.v.volu.⁊ not.ꝙ hec clausula nihil operaṫ nisi in his de quib⁹ ꝑnceps presumiṫ habere a sciētiam. vt not. Alex.l.ꝯsil.cxxv. als.cclxvii.in fin. in.ii.volu.

b ¶ Vide glo.fi.di cam in. c. nōnul li.§.eo.

c ¶ In.c. cū inter. de excep. Ibi di tam post istum ⁊ alios moder.

¶ Add tu Frā. arc.ꝯsi. vbi dicit ꝙ ille text.est sin. ꝙ sedes apostoli ca suspectis iudi cibus causam nō cōmittit. Ber. Antoni⁹ Frācis.

¶ Addas tu qđ istud cōsilium est cōsil. xxix. qđ iste apostillās alleg.ī c. cū inter.de ex cep.⁊ est in.xviii. colum.

Zacharias. ¶ Adde ꝙ quic quid voluerit iste ꝙ cōis opi.est in ꝯtrariū p glo.l.i. ⁊ eos.C.de appel. glo.in.l.apertissi mi.in ver.recusa ret.de iudi.Sali. in.l.fi.C.de sentē. Lāfrā.de or.i.c. qm̄ ꝯtra.§.recu sationes.nu.5. et ibi in apostil. ad eum.ō probatio. Philip. l rubri. de appel.i.x.col. a in.c.postremo. eo.tit.⁊ Feli.in.c. cū inter. per istū sile.col.v.ver.li mita secūdo nisi. Nec ꝑcedit disti ctio istius in.d.c. cum inter.vbi videṫ facere differētiā qn̄ papa cōmittit causam in qua habet plenitudinē potestatis qđ tūc possit:secus si nō depēdeat a pote state sua:q2 indistincte cōis opi.est vt predixi cōtra eum.

papa dixisset ꝙ faciebat illud de plenitudine potestatis.[a] ex quo gn̄aliter infero vnū singu.dictū ꝙ vbicunq̄ in materia requiritur plenitudo potestatis principis satis est principem dicere ꝙ il lud facit ex certa sciētia. adde pulchrum dictum Inn.in. c.innotuit. de elec.vbi dixit ꝙ papa non debet sine causa vti plinitudine potestatis. Et ali bi dixit quod contra vniuersalem statum ecclesie papa non est tolerandus sine causa magna ⁊ alijs manifesta quod est menti cōmendādum. et ponit hic in.c.q̄to.de consue. de hac plenitudine potestatis.vide gloss.in.c.vbi periculum.et de elec.lib vi.⁊ per Jo.an.in.c.ex publico.de conuer.coniug. Et hanc potestatem quam hic vocamus plenitudinem alibi vocamus absolutam quasi dispositioni legum cōiuni non subiectam. vt not. in.d.c. ex publico. Qn̄ autē cōstat de ista certa sciētia ꝑn b cipis vide glo.fi.[b] in c.le.⁊ si principalis.§. eo.tit q̄ singulariter dicit qđ nisi exprimatur ista clausula ex certa sciētia nō ꝑsumiṫ ⁊ vide gloss.fi. q̄ ad hoc potest adduci in.c.ex multiplici. de decimis. Sed Innoc.aliter sentit in.c.ꝑsenti.de rescrip. lib. vi. qđ hodie incipit statutū dicēs sufficere ꝙ ex verbis rescripti possit apparere de certa sciētia licet specifice illa clausula nō exprimaṫ qđ est notabile dictū.⁊ videṫ idem Jo.an.sentire in.c. nōnulli. §.eo.Scđm hoc intellige ⁊ limita glo. in.c.i.de cō 8 stitu.lib.vi. ¶ † Ultimo pōt singulariter adduci tauda glos.qđ princeps nō possit de plenitudine potestatis causam cōmittere suspecto sine facultate recusandi:⁊ nescio alibi ita expssum.qnimo cōiter doct.sentiunt oppositū in. c.cū inter.de ex cep.[c] s3 primū ibi sequor:⁊ bn̄ facit tex.in.c. pastoralis.de re iudi. Nico.Abbas.

1 ¶ Excōicato dicēti se absolutū non crediṫ nisi ꝓbet per aliquas legitimas ꝓbationes.

2 Latinitas falsa vitiat rescriptum pape nisi possit aliquo modo vel per figuram saluari vel nisi surgat ex modico defectu.

3 Latinitas falsa non vitiat instrumēta notariorū ⁊ an vitiet lr̄as alioꝝ principum.

Ad audientiā. Hoc intē dit falsa latinitas vitiat rescriptum pape. Primo ponitur dubitatio. Secundo solutio ibi:quibus. ¶ Casus lr̄alis. Quidā erat excōmunicatus forte ab ordinario:accessit ad curiam dn̄i pape.⁊ obtinuit lr̄as sup sua absolutione: ordinarius cui ꝑsentate fuerūt inuenit in eis in constructione peccatū dubitauit vtrū fides esset eis adhibēda.cōsuluit papā sup hoc ⁊ ipse respondet

nasum vel auriculas vel euellēdo oculos aut aliqua signa faciendo qđ intellige verū nisi enormitas criminis id induceret:de quo per Jo.de ana.in.d.c.ad audientiā.de cri.fal.⁊ adde qđ dicit Bald.in rubri.C.de manu.vin.qđ quicqd est discoopertū ab humeris supra:dr̄ esse facies. ⁊ qn̄quid dicaṫ esse factū in facie ecclesie.vide plene per Specu.in ti.de

qđ talibus literis nō est fides adhibenda. Bern.

1 ¶ † No.i. qđ non est credendū asserēti se absolutum fuisse sed oportet vt de hoc fiat fides per legitimas ꝓbationes.ad hoc.c.ꝓposuit.de cle.excōd ministrā. ¶ Nota.ii.ibi ꝑma facie[d] pro visu cōi loquēdi:⁊ dic de prima facie. l. primo aspectu.nā in forma ⁊ alijs videbanṫ lr̄e apostolice. ¶ Itē not. e ibi peccatū[e] qđ qn̄q̄ peccatum poniṫ pro defectu vel vitio non autē hic sumitur ꝑ peccato mortali 2 veniali. ¶ † Itē not.ibi manifestū ⁊ tene mēti qđ f ad hoc[f] vt falsa latinitas[g] vitiet rescriptum pape g debet esse manifesta[h] non aūt sufficit it qđ sit dubita h bilis.dic quod si possit saluari.per figuram nō vitiaretur rescriptum ad hoc.c.i.§.de iudi.Et hec faciunt ad questionem:dicebatur in quodam rescripto apostolico quod rectores hospitalis et alie persone que degere contigerit in eodem possent ibidem sepelire ⁊c. nunquid rescriptum vitietur propter illam falsam latinitatem: nam vbi dicit que:debet dicere quas:cum referatur ad illum infinitiuum degere.contrarium consuluit Jo.and. i q2 potest saluari per figuram sillepsim. nam illud verbum que:potest esse neutri generis ⁊ pluralis numeri et facere relationem ad verbum persone et ad verbum rectores:⁊ sic erit accusatiui casus. Item presupposito qđ simpliciter assumatur illud verbū que:vt faciat relationē ad verbū ꝑsone:tamē cū sit modicus defectus nō debet vitiare lr̄as.argu.in c.ex parte.de fide instru. nā si haberet que cōtigerit non esset falsa latinitas: quia tūc illud relatiuū que regeretur ab illo verbo: et sic tantū deficeret titulus. ¶ Nota bene hec dicta que tamē Jo and.hic in lectu.sua non refert. Nā ex oibus predictis habes tres cōclusiones. Prima qđ falsa latinitas vitiat rescriptum pape dum modo sit manifesta:sec⁹ si dubitabilis. Scđa conclusio ꝙ si falsa latinitas potest saluari per figuram non vitiatur rescriptū:⁊ de istis figuris vide ho.glo.in.c.forus.de v̄bo.signi. Tertia conclusio: ꝙ si falsa latinitas surgit ex modico defectu[k] alicuius lr̄e vel tituli nō vitiat rescriptum. ⁊ vide q̄ 3 dixi in.d.c.ex parte. ¶ † In glo.i. in fine.hec vlti. opi.cōiter teneṫ.vnde qualecūq̄ sit rescriptū pape siue de iustitia siue cōtineat gratiā siue sit pri l uilegium cōtra ius semp vitiaṫ ex falsa latinitate: secus in alijs instrumētis aliorū notarioꝝ. Et no.rationē decidēdi quā ponit glos.quia.s.rescriptum pape transit per multas manus. Item cum magna maturitate decoquiṫ. Per hanc rōnē infert hic do. Ant. ꝙ si rescriptū pape emanaret p m cameram[m] ⁊ nō per cancellariā ꝙ falsa latinitas

clāde. despō.⁊ ea q̄ habētur ⁊ no.i e.cū inhibitio. eo. tit. q̄ oia notāda sunt pro statutis facientib⁹ mētionem de facie quō intelligaṫ et quō valeant.

e ¶ Peccatū. vid h do.meū ⁊ doct. in regu.peccatū. de reg.iur.lib.vi.

✠ Sebasti. Sapia.

f ¶ Qđ ad h. An falsa latinitas vitiet baptismū. vide tex. ⁊ Abb. in c.fi.§.de baptis.et nūquid v̄ba plata grosso mō habeāt vitiare.vide do. Jas.in.l.si qs mihi bona.§.sed quid si mādauit. col. i.ff. de acqui. hereditā.

g ¶ Falsa latinitas.adde ro. cōsi. ccclxxvii. questio est:nūquid ad finem.et doct. in.l. plauti⁹.ff. de auro ⁊ argē.lega.

h ¶ Manifesta.adde bal.i.d.l.plautius. in.fi. Imol. Bu.⁊ Do.h ⁊ ēt Bal.⁊ faciūt not. in.c.causam.§.c.

i ¶ Per figuraȝ. Adde istū in. c.i. in.v. col. de iudi. p illū tex. cū gl.et Bar.hic alle.l.cū quā.C.de fideicō. vbi idē tenet gl.i. ⁊ Ange.in lec.circa prin. ⁊ in repe. in.ii.colū. et vide gloss.in.c. vnico.l v̄.vnctiōe. de sac. vnc.p illum tex.⁊ Jo.xiiii.sermonē quē audistis.⁊ apud poetā.vrbem quam statuto.et in psal.lapidē quē reprobauerunt.⁊ Bar. in.d.l.plautius.⁊ vide ho.glos. de figuris.in.c.forus.in v̄.parte ablata.de v̄bo.signi.

k ¶ Ex modico defectu.adde Cardi.cōsi.lxxv.nobilis ⁊ ꝑstans amice. ⁊ Do.in.c.inter dilectos.⁊ in.c.ex parte.de fide instru.vbi per oēs ⁊ per Arch.xix.dist.in memoriam.

l ¶ Siue sit priuilegiū.adde Do.in.c.i.§.l.iiii.col.ibi q̄rit Lap.ō rescrip. in.vi. Inno.⁊ Cōpo.§.c.sup lr̄is.istū in.c. ex lr̄is.de fi.instru.i vlt.no.l3 glo.in.c.aplice.hic alle.in gl.faciat differētiā īter rescriptū ⁊ ꝑuilegiū cū qua fim plr trāsit Bal.§. l.impator.la.§. in ꝑn.in.§. cōmē.ff.de sta.ho

m ¶ Per camerā.Adde But.⁊ Do. hic ⁊ eūdem Do. in.c.in memoriā xix.dist.qui tenēt ꝯ istū.⁊ cū isto cōcordat hic Imol. ⁊ ibi tex.in.c.ꝑcedenti ponderat lr̄as emanātes de cancellaria retulit tn̄ se ad id qđ cōmuniter accidit sed non negat quin extra cācellariā possint concedi. nam iste sunt magis suspecte.

¶ Adde ꝙ do. Prepositus in dicto.c.in memoriam.transit cū Do.et do.Benedicto perusino hic dicente etiam qui breuiat non propter falsam latinitatem.

Zacharias. ¶ Adde ꝙ q̄uis ista sit cōis opi. ꝙ rescriptū ex falsa latinitate vitieṫ per doc.per istū ⁊ in additio.alleg.nō tamē intelligas qđ ita vitieṫ in rescripto ꝯtentū nec qđ tollaṫ dispositio q̄ cōtineṫ i rescripto. aliter enī poterit ꝓbari.ita no.in fi.Bal. de instrumēto.in.l.fi. non oino

d ¶ Prima facie. Facit tex.in simili.in.l.fi.in v̄.prima figura.iuncta gl. C.de edi.diui adri.tollen.

Anto. Francis. ¶ Adde ꝙ ista v̄ba prima facie īportant id qđ primo aspectu sine ꝑma ꝯsideratione apparet:qa sicut facies hois est suprema pars corporis ⁊ principiū ipsius hois: ita p similitudinē dicimus aliqd ꝑma facie sic apparere.⁊ q̄ dicaṫ facies vide Ange.in.l.si qs i metallū.ff.de pen.qui dixit ꝙ facies dr̄ a fronte ad barbā ⁊ de vna auricula ad alterā per tex.in.l.itē mela.in.§.i.ff.ad leg.aql.⁊ hr̄ per Ang.arc. in tracta.maleficioꝝ.in ver.in facie.⁊ per Alex.de imol.l.l.cū in diuersis.ff.de reli.⁊ sum.fune. ⁊ p hoc facit q2 illud qđ indicatur ex aspectu nō diciṫ inducere verā ꝓbationē vn̄ snīa lata ex aspectu nō trāsit in rē iudicatā fm ꝙ voluit Bar.in.l.maioꝝ.xxv.annis. ff.de mino.⁊ no.in.l. si curatorē hns.C.de in integ.resti.mi.⁊ q2.ā.de facie habita est mentio dicas ꝙ facies hois dr̄ esse excellētioꝝ pars ipsius ꝓ quo vide text.l.e, propter gloriā.peni. di. iiii.⁊ ideo dicimus ꝙ facies hois est ad similitudinē dei.vt in.d.l.si qs in metallū.⁊ ibi glo.no.dixit quā etiā sequiṫ ibi Ang.ꝙ liber hō nō d3 bullari in facie ꝑpter reuerentiā creatoris pro hoc.c.ad audiētiā.de cri. fal.imo dixit ibi bal.in.d.l.si qs in metallum. ꝙ ꝓ nulla pena mūdi d3 tāgi facies hois ⁊ deturpari vel amputando

C. de fal. causa adie. lega. Bar. in l. si quis legatũ. colũ. fi. ff. de fal. Pau. de cast. ꝯsi. ccix. incip. notãdum est cum fi. vt tradit Alegan. in l. seruũ filij. §. eum qui chirographum. ff. de lega. ꝓmo.

a ¶ Principiũ. Adde Bar. in l. plautius. in fi. ff. de auro ⁊ argen. lega. et Bal. in l. eam quã. in prin. C. de fideicõ. ⁊ Moder. hic.

b ¶ Lrĩs gratie. Adde Do. in c. I memoriã. iij. col. Host. Bu. Jmo. ⁊ Car. l. c. ex parte. de fide instru.

c ¶ Capella nõ ptinet ad plebem. adde istũ de elec. cum eccl'ia. in. vi. col. ⁊ glo. iij. in c. cũ te. de eta. ⁊ qli. ⁊ p Moder. in c. cũ venerabilis. de excep. ⁊ de natura istoꝝ altariũ siue capellarũ colige ex dictꝭ Cal. de surrepti. ꝯsi. vi. Ro. co. ti. x. ad fi. ⁊ de ꝑben. xvij. in antiq. Bal. in prelud ijs ante rubr. de iudi. Rotã de ꝑbẽ. viij. l antiq. ⁊ iij. in antiq. La pum in alleg. cxi. in glo. extrauag. execrabilis sup ṽbo dispẽsatiõe. q̃ declarat optime c. i. de ꝯsuetu. in. vi. ⁊ ibi p Do. in. vi. col. ⁊ istum ꝯsi. cxciiij. ad clarã decisionẽ Federi. cõsil. cxx. q̃stĩ tum est qd de canonico. glo. i. l. si. ⁊ clemẽ. ij. de ðci. et ibi Jmol. post Guil. in. iij. colũ. Thomam fasiolĩ dubio rote. lvi. Pet. de perusio. in. iij. lib. ꝯsi. vij. col. xxxi. ibi qd si testator. But. l. c. querelã. l. iij. col. de elec. istũ in c. i. prope fi. ð succes. ab intesta. ⁊ ibi p Do. meum. ⁊ vide Bu. cõsi. lj. l festo sancte marie maioꝛe. ⁊ Ana. cõsil. xxiiij. primo videtur.

d ¶ Verbũ de iure. Vide gloss. in procmio cle. in ṽ. iure. ⁊ dicã in rubri. de cens. post istum.

e ¶ Matrix. vide istũ ⁊ alios l. c. ex trãsmissa. in primo nota. de prescrip. et in quinto nota.

nõ oĩno vitiaret q: tunc nõ trãsiret p multas manus ⁊ hoc dictũ videt̃ satis equũ prima frõte. Sꝫ cõtrariũ ego teneo q: tunc orit̃ duplex ꝑsumptio cõtra lr̃as. Primo q: nõ emanauerũt p cancellariam ẽm cõem stilũ. Scðo q: magis ꝑsumit̃ falsitas q̃ñ lr̃e sunt quasi clandestine ⁊ ꝯtinẽt peccatũ in ꝯstructione. Nã decisio illius tex. respectu nullitatis fundat̃ sup ꝑsumpta falsitate. Jtẽ iste tex. nõ fundat se super cancellaria sed simpliciter loquitur: ⁊ forte tempoꝛe huius. c. non erat ita ordinata cancellaria sicut' hodie. princeps enim presumitur habere notarios doctos ⁊ probos. Per hoc etiam dicerem hunc tex. procedere etiam in literis aliorum principum. ÷ Falsitas tamen citius presumenda est in literis gratie^b quã de iustitia. argu. in c. fin. ʃ. de falsis. et tenent hoc docto. Abbas.

☞ Eccl'ia plebanatus an possit tenere capellaꝫ positã in suo plebanatu nõ ponẽdo ibi rectorẽ.

1 Libellus in possessorio lꝫ faciat mẽtionẽ de proprietate: tñ non extẽditur ad iudiciũ ꝓprietatis.

2 Libellus debet extendi in conclusione: non autem in narratione.

3 Rescriptũ primum qð potest per exceptionẽ elidi: nõ requiritur q de eo fiat mẽtio in scðo.

4 Spoliat⁹ ðr verus dñs rei: non ille q fuit deiect⁹.

5 Appellans spolians aduersariũ suũ possessione videtur appellationi renũtiasse.

6 Appellans an possit appellationi sue renũtiare inuito appellato.

7 Appellat⁹ q post lapsum bienniĩ vult ꝓsequi appellationẽ facit locũ appellãti: qui alr̃ non posset ꝓsequi: hꝫ tñ alia remedia dictus appellatus.

8 Remedium ordinarium: an ⁊ quando concurrat cum extraordinario.

9 Arripere iter ad principem ⁊ impetrãs lr̃as habet locũ appellationis ⁊ videt̃ cã prosequi.

10 Ex parte. Contra secundũ rescriptum non potest opponi de taciturnitate primi impetrati p appellantẽ de sua appellatione nõ habita mẽtione. h. d. quo ad titulum. Jn prima parte narrat factũ: diffinitionem: appellationem: ⁊ spoliationẽ. Jn scða vnius partis ꝓsecutionẽ ⁊ alterius negligentiam. ibi: quã. Jn tertia finalem determinationẽ ibi: ideoq̃. ¶ Casus lr̃alis. Capella de empetonen. subest ecclesie matrici. quidam. O. diaconus cepit conuenire capellanũ ipsius matricis eccl'ie ipse. S. appellauit ad sedeꝫ apostolicã. ⁊ post appellationeꝫ a se factã ab ipsa capella expulit capellanũ. rectoꝛ matricis eccl'ie prosecutus est appellationem quã fecerat ipse. O. sed ipse. O. appellationẽ suã prosequi nõ curauit cum ille. O. fuisset ad iudiciũ euocatus obiecit se prioꝛes lr̃as habere de quibus in posterioꝛibus mẽtio nõ fiebat: quas suppressit ad tertiã citationem ⁊ dolo vel negligẽtia eis vti postposuit ex eo qð biẽnium a tpe impetrationis erat elapsum: et de appellatione ipsius in lr̃is suis mentio nõ fiebat. Cõsultus papa sup hoc mãdat q̃tenus si ita esse ꝯstiterit qcqd factũ ẽ post appellationẽ ipsi⁹. O. debeat in statũ pristinũ reuocari: ⁊ illã capellam restituat ecclesie matrici. eũdem. O. in expensis condẽnando si constiterit ipm appellationem prosecutũ non fuisse. Ber. ¶ Not. i. qð eccl'ia plebanalis põt possidere ⁊ tenere cappellaꝫ positã in suo plebanatu nõ ponẽdo ibi rectorẽ sed capellanum qui eã officiet ⁊ teneat noĩe plebis: ⁊ potest

de liber. leg. vbi dicit q ex ꝯclusione libelli apparet qualiter ꝓcedẽtia intelligantur. vide etiã Bal. in l. edita. in repeti. paduana. col. xi. C. de eden. ⁊ Ange. in ꝯsi. xxv. p decisione q̃onis in. i. col. vbi volunt q semp debeat inspici ꝯclusio. ⁊ dicit Bal. in l. domũ. col. i. C. de rei ṽdi. q verbum generalissimũ positũ in cõclusione restringit̃ ẽm cõclusionẽ ⁊ qd si cõclusio sit generalis vide Alegan. in cõsil. cxci. col. viij. in. i. vol. ⁊ no. q dicit bal. in l. cõsentaneũ. C. quõ ⁊ qñ iud. l. i. q. q si aliq̃ ṽba necessaria apponant̃ in cõclusiõe ⁊ omittant̃ in cõclusiõe: sufficit et hð dicit facere cõtra ꝯternos aduocatos qui literaꝛ syllabas aucupantur.

intelligi iuxta no. per glo. in c. cũ te. de eta. et qli. Vel qñ habuit ex priuilegio: vel ꝑscripsit capellã vt sit de mẽsa plebis iuxta no. in c. vt sup. de reb⁹ eccl. nõ alie. alias de iure regulariter capella non c ptinet ad plebem. ^c Nisi iuxta no. in c. ad audientiam. ʃ. de eccle. edi. ⁊ in c. dilectus. de capel. mo. et d verbum de iure^d positũ in textu intelligit̃ largo modo. ¶ Secũdo not. qð ecclesia habẽs sub se ca e pellas põt dici matrix^e respectu capellarũ. cõcoꝛ. cle. i. de sentẽ. excõi. ⁊ c. ex trãsmissa. de ꝑscript. Et hoc largo sumpto vocabulo: ꝓprie vero et stricte ecclesia cathedralis dicit̃ matrix. vt in c. venerabilis. ʃ. de ṽbo. sig. ⁊ ex hoc verbo no. non vitiare sñiam vel libellum si ecclesia inferioꝛ appellat̃ ma 2 trix. ¶ † No. iij. q in possessorio põt fieri mentio de iure ꝓprietatis in narratione nec p hoc libellus extẽdit̃ ad iudiciũ ꝓprietatis: vt patet ibi de b iure ptineat. ⁊ tñ in fine sit restitutio lꝫ ista verba 3 cõcernẽtia ꝓprietatẽ nõ verificẽtur. ¶ † Ex quo f infertur q libellus dꝫ attẽdi in cõclusione^f non in i narratione: ⁊ que narrant̃ nõ ampliãt ꝯclusionem g libelli^g. Jdem ꝓbat̃ in c. ex parte. h. ʃ. de fo. cõpe. vbi latius dico. ¶ Jtẽ no. appellatũ posse appellationeꝫ ꝓsequi etiam appellatoꝛe nõ ꝓsequente 4 ad hoc. ij. q. vi. §. appellatoꝛe. ¶ † Jtẽ nota qð de b lr̃is elidibilibus^h per exceptionẽ nõ est necesse facere mẽtionem in secũdis ⁊ hoc tenent hic cõiter docto. ⁊ satis ꝓbat hec lr̃a. vide qð dicam in c. ex 5 tenoꝛe. ʃ. eo. ¶ † Jtẽ nota: q ille dicit̃ spoliari cu k ius noĩe possidebat̃ ⁊ non is qui fuit deiectus. vt in c. cũ venissent. ʃ. de resti. spol. ¶ Jtẽ no. q vna ecclesia potest aliã possidere: ⁊ si ea spoliatur põt i agere iudicio possessorio^i vel per aliũ attẽtati petere restitutionẽ absq̃ eo qð ꝓbet titulũ vel colo 6 rem titu. ¶ † Pro declaratiõe materie huius. c. primo oppo. videtur enim q iste. O. qui appellauit non debeat audiri sup appellatione sua: quia spoliãdo aduersariũ post appellationeꝫ videtur k illi renũtiasse. vt in c. an sit^k. ʃ. de ap. ¶ Sol. gloss. ij. fatet̃ cõtrarium. ⁊ in hoc hñ not. glos. Hoc etiaꝫ cõfirmat Jnno. dicens q attẽtans aliqd ꝯ appellationẽ nõ debet amplius audiri etiã si vellet literas impetrare sup ea qð not. ¶ Et ex his posset dici ad cõtrariũ q iste nõ fuit admissus. nam hic fuit ꝓcessum vigore secũdarũ lr̃arum quas impetrauit appellatus: ⁊ nõ vigore lr̃arum quas impetrauit appellãs. Sed contra hoc ego opp. de fi. c. fi. vbi ðr q iste appellãs debet ꝯdẽnari in expẽsis si nõ fuit ꝓsecutus appellationem: ergo poterat ꝓsequi non obstante spoliatione prius facta. ¶ Sol. doc. non tãgunt hoc cõtrarium: sed potest dici q iste poterat ⁊ tenebat̃ ꝓsequi: q: appellat⁹ receperat appellationẽ ⁊ eã ꝓsequebat̃: ⁊ ideo nõ licuit appellatori illam deserere nec expiſſe nec ta 7 cite. vt in c. sepe. ʃ. de ap. † Unde notãter dicit hic Jnnoc. q si appellatus recipit appellationẽ: vel alr̃ interest sua ne appellatio deserat̃ non põt appellans illi renũtiare. argu. in l. nemo. ff. de regu. iuris. et in c. nemo. de reg. iur. lib. vi. Nemo enim debet cũ alterius ꝑiudicio ꝯsiliũ mutare: sed vbi ista cessarent posset appellans renuntiare sue appellationi. ⁊ sic loquitur secundum eum. l. si quis libellos. C. de ap. canonizata. ij. q. vi. quod verbũ not. ¶ Jtem tacita renuntiatio inducitur ex attentatione in odium attentantis: non autem qua l tenus tendit in fauorem sui^l et in odium aduersarij qui vult appellationem prosequi: vt est textu. hic nota. iuncto principio cum fin. ex his habes

¶ Elidibilibus. Adde Alex. ꝯsil. cxxiiij. ij. lib.

¶ Judicio possessorio. an capellan⁹ remot⁹ possit agere possessorio. vide Goffre. Bu. Jmo. Do. ⁊ Feli. hð in. iij. col. ibi. itẽ inquãtum dicunt.

¶ Jn c. an sit. nota p declaratione. d. c. an sit. adde etiaꝫ ad illud c. rotaꝫ. plene. de ap. xliij. in nouis ⁊ vbi dicit̃ q spolians appellatum ꝑsumit̃ renuntiare appellationi. adde Ange. in l. fi. C. ð tẽp. appel. vbi alle. Jnno. hð ⁊ Bal. l. c. ex parte adc. in. vij. col. ⁊ ibi. ⁊ c. series. ð testi. ⁊ Mat. not. xxvij. incip. not. Zacharias.

¶ Adde q dum voluit allegare. Matthe. singu. xxvi. qð est singu. xxviij. qð incipit not. q actoꝛ qui egit possessorio. vbi alleg. c. an sit ⁊ c. cũ teneamur. de appel. quibus adde Ange. in l. fi. §. illud. C. de tẽpo appel. Bal. in l. ꝑscriptiõe. col. x. versi. ꝑmitte ad euidẽtiã. C. si contra ius. vbi ratione hui⁹ dicti dñs alle. Jnnoc. hic ⁊ glo. in c. nõ solũ. de ap. lib. vi.

¶ Adde qð soluens vigore sñie videtur appellationi renũtiare. Ro. cõsi. viij.

f ¶ Jn cõclusione. Vide Jnnoc. in c. sup lr̃is. ʃ. eo. quẽ refert Bal. l. prescriptione. C. si cõtra ius. circa fi. in ver. aduertatis. in ista materia ⁊ c. idem dicas de cõtractu quia in eo attẽditur cõclusio tex. est sing. in l. si volũtate. C. de rescin. ven. ⁊ ibi Bal.

g ꝯ Sebastia. Sapia. ¶ Libelli. Vide Bar. in l. aurelius. §. sticho. ff.

l ¶ Tẽdit in fauorẽ sui. Adde Jnno. de accu. lꝫ. in fi. Cy. in l. per hanc. C. de tẽpo. ap. Spec. de lit. cõtest. §. nũc dicamus. ṽ. porro glos. ⁊ doc. in c. quis. §. ceterũ. de elec. in. v. bar. in l. si qs libellos. C. de ap. ⁊ qñ potest renũtiari appellationi interponẽde vel interposite vide But. Jmo. et

declaratā glo.fi. ¶ Oppo. z secūdo principaliter cōtra tex. z videtur q̄ appellatus nō poterat hic ꝓsequi appellationē cum biēnium esset elapsum a tpe ꝓsecutionis: vt dicitur in lra. Nam lapsus biēnij firmat sententiam et appellatio est deserta. vt in.c.ꝑsonas.et in.c.cū sit romana.j.de ap. et in aut.ei qui appellat. C.de tēpo.ap. ¶ Sol. ꝓpter hoc contrariū istud.c. legitur duobus modis in glo.in ver.cum biēnium. Primo q̄ iste appellatus nō ꝓsequebat appellationē: sed agebat interdicto vnde vi: ad restitutionē consequendā. et ſm hoc nō obstat cōtrarium. Sed cōtra hāc solu. facit apte litera in ver.quā cum esset.s.ꝓsecutus z c. vbi verba clare innuūt q̄ iste appellatus ꝓsequebatur appellationē. Item si non fuisset ꝓsecutus appellationē non condēnaret sibi ille. O.appellans in expēsis ex eo q̄ non fuit ꝓsecutus: q2 non interest appellati appellatorē fuisse ꝓsecutum ex quo nec ipse fuit ꝓsecutus. Maxime quia condēnatio fit hic in necessarijs expēsis. Ideo gl.trāsit multum caute ad secūdam lectu. et loquit nimis cōpendiose. Sed sensus glo.est q̄ appellās nō admittitur volens ꝓsequi post annū vel biēnium vt in contrario: sed appellatus sic. Ratio diuersitatis est: quia terminus anni datur ꝓncipaliter appellatori z nō appellato. vt in.d.aut.ei qui appellat. Hinc est q̄ appellatus non potest appellationem quādocūq̄ ꝓsequi sed optio datur appellatori: ipe vo appellatus nō potest ꝓsequi nisi post finē terminum. vt.l.d.aut.ei qui.et.ij.q.vi.c.si quis.§. appellatore cessante. Et ideo appellatus admittitur post annū. ¶ Et hec est vna lectura singularis que alibi nō ita ꝓbat et posset dubitari vtrū sit vera: quia iura simpliciter ꝓfigunt annum nedum ad ꝓncipiādum sed etiam ad finiēdum appellationē: vt est tex.in clemē.sicut.de ap.et in dicta aut.ei qui. Aduerte tamen aut enim vult appellatus principiare z finire appellationem post terminum et non debet admitti.et si admittitur non valet processus etiam si prosequeretur cum appellatore. sic intellige text.no. in clemen.si appellationem[a] de appella. Aut appellatus principiauit in termino: sed vult prosequi et finiri post terminum et debet audiri vt est text. not. hic secundum istum intellectum. Unde Hoff. intellexit quod iste appellatus impetrauit in termino et certe hoc innuit litera.in versi.quam cum esset. sed nunc tempore prosecutionis terminus erat finitus. Hanc lec.sequuntur do.de ro.deci.lxij. et deci.celxxx.cxc.et Fede. consil. ciij. sentit breuiter.domi.Anto.hic et latius in.c.sepe.l.de appel. et ibi dixi. Ex his habes vnam notabilem limitationem ad.d.cle.si appellationem. et ad iura.s. alleg. Et puto hanc lec. procedere quando non est quid imputetur appellato quare appellationem suam nō finiuit in termino. Forte enim erat remotus a curia et non poterat impetrare: vt.s. dixi nisi prope finem termini et antequā rediret cū literis ad patriam z pararet necessaria terminus est transactus. secus putarem vbi haberet iudicem appellationis in loco proprio et prope finem termini non adhibuit diligentiam quam potuit. hoc videtur de mente illius.aut.ei qui in fin.et secūda questione sexta in fi. ¶ † Et aduerte ad vnū aliud dictum notabile: q̄ vbi appellatus vult ꝓsequi post lapsum termini debet appellator etiaz admitti ad prosequendum: q2 litere sunt eędē.et propter personam appellati impetrantis in termino appellatio nō est deserta. Unde appellator consequit ex persona appellati quod non posset consequi ex persona sua. ex quo ipse fuit negligēs in termino.argumen.bo.in.l.petende.C.de tempo.in integrum restitutio. Et ex his habes secundam lecturam declaratam z suppletam. ¶ Tertiam lecturam sentit hic Inno. dicens q̄ iste appellatus nō agebat hic interdicto vnde vi nec directe prosequebatur appellationem vt ptz in litera in quo non mandatur pronuntiari super legitimitate appellationis. sed iste appelat[9] implorabat officium iudicis petendo reuocationē attentatorum[b] per aduersarium pendēte appellatiōe. Nam vtilius est ſm eum implorare officiū iudicis super reuocatione q̄ petere reuocationez per interdictū vnde vi. Quia in interdicto esset opus ꝓbare spoliationem z possessionem. vt in.c. consultationis.de officio delegati. Item esset[c] opus lit.contesta.vt ibi. Sed in implorando officiū iudicis non est necesse probare spoliationem sed satis est probare quod possidebat ante appellationem: z tūc aduersarius reperitur in possessionē. Item non est necessaria lit. contesta. q2 iudex procedit ex officio suo: vide ad hoc gl. in cle.ij. vt lit. pendente. Et no.hec verba: z vide ad materiā q̄ latius dixi post eum.in.c.bone. de appel. ¶ † Et ex his habes q̄ is cui competit remedium ordinarium vt est interdictum vnde vi potest implorare extraordinarium vt est officium iudicis cōtra.l.in cause.ff.de mino.vbi dicitur quod cui cōpetit remediū ordinariū datur extraordinariū. Sol.illā regulaz multipliciter limito.[d] Primo[e] quod procedit in remedio seu officio iudicis extraordinario ꝯtra ius[f] vt est restitutio in integrū. secus in officio extraordinario ſm ius quale est istud cum petuntur reuocari attentata post appellationem.nam vtrūq̄ remediū potest dici ordinarium. Et hoc voluit Jo. an.in.c. non solum. de appel.lib.vi. Secūdo[g] limitatur q̄ vbi extraordinariū pinguius prouidet q̄ ordinariū non habet locum illa regula. vt colligitur hic ex mente Inno.z probo per tex.iuncta glo.in.c.ij.de in integ resti.lib.vi. Hinc est q̄ contra sententiā restituitur minor vel ecclesia lz habeant remediū ordinariū.s.appellādi: q2 interest minoris vel ecclesie non vexari litibus circa instātias appellationis vt no.in.c.tum ex literis de in inte.resti. Tertio limitatur cū dubitatur an cōpetat remedium ordinarium: nam tunc pōt vtrūq̄ attētare alternatiue: vt est bo.tex.in.c.ꝯstitutus. de in integ.resti. Quarto limita[h] quod ordinarium z extraordinarium possunt concurrere quando competunt contra diuersos.vt not.in.l.vnica.C. de alie.iudi. mu. causa fac. et no. in.c.j.s.eo.titu. z per hoc habes tertiam lect. declaratam. Ex quo infero dictum no.quod volens obtinere reuocationem attentatorum appellatione pendente habet duas vias. Prima prosequendo ex toto appellationem Secunda prosequendo solum reuocationez attentatorum[i] implorando officiuz iudicis z fun

istum de ap.interposita.in.§.ille deniq.z ibi p Philip.et late p Ana. in.c.si.in.iij.col.de cri.fal. Car.ꝯsi.cxxi. Ange.ꝯsi.clxxxiij.a.z.b.cōtrageri. Are.in.l.j.§.j.ff.a quibus appel. nō lz. Do.ij.q.vi.si q̄s libellos. rotā de renū. la.ij. de re iudi.xxij. de app.xxiiij.q.ij.in nouis.et Ana. cōsi.vi.z Alex.cōsi.xxij.viso instro syndicatus.ad fi. Bal.hic z de materia vide in maleficijs fo.cclxxiij.i ij.col.z ibi de renū.in criminali. ¶ Addō an quis possit appellationi renūtiare. ro. cōsi.xli.

a ¶ In clem.si appellationē.] adde Fed.ꝯsi.cviij.ꝑ iectus talis est: istū in.c.ꝑsonas.j.vi. col.de ap. But.e. ti.c.sepe.i.iiij.co. z ibi Imol.l.vi.z ibi istū i.iiij. ad de Ro.co.ti. l no uis.vi.z.xxxvij. l nouis. Phi. l.d. c.sepe.i.x.col. ibi terti9 casus: z ple ne hic per Feli.i vi.col. cum sequētibus.

Zacharias.

¶ Dic tu quod si appellās infra terminū inchoauit ꝓsecutionem q2 post terminū finire poterit vt subdidit iste post alios q̄s refert z idē Abb.l.c.ꝑsonas col.fi.ver.z ꝓ hoc restringi itel lectū clem.de ap. z idē Abb.l.c.sepe.col.iij.eo.tit.z Pet.ibi: col.pe. v.terti9 casus cū si.vt tradunt hic moder.Ange. in l.si.Z.quē ibi sequtur Pau.d cast. C.de appel.idem Pau. de ca. in.l. eos.in ꝓn.eo.tit. Bal.in aut. si q̄s litigātiū. col.j.v. quartus z vltim9 casus.C.d episc. audi.z Ang.ꝯsi. cxl.incip. statutū ꝓdictū cum si.

¶ Attentatorū. vid plene p Philip.de app.bone. in.vi.col.

e † Sebasti. Sapia.

c ¶ Itē eēt. Et q̄modo cognoscat q̄ q̄s intētauerit officiū iudicis vl d interdictū vi vt: potest colligi ex not.per Barto.in.l.fina.in.j.q.C.de edic.diui adria.et per ea que dicūt ibi docto.videlz: q̄ quando petitis partem aduersam condēnari dicitur intētatum interdictum secus si petatur a iudice q̄ tale quid faciat quia quādo imploratur officium iudicis: concluditur iudici de quo etiam per Angel.de are.in.§.quadrupli:col.xv.instit.de actio.z ista differētia colligit etiam ex not.per Barto.in.l.j.col.penul. ff.de iurisdi.omnium iudicum.

d ¶ Multipliciter limito. Adde Bar.z alios in.l.prouinciali.ff.de no. operis nuntiatione.

e ¶ Primo. Adde istum de presump.illud.col.antepenul.

f ¶ Contra ius.i.contra regulam iuris.

g ¶ Secūdo. Adde Car.de testi.significauit.in.ij.op.per illum tex.z ibi per Bu.z Bal. Imo.z istum in pe.col.

h ¶ Quarto limita. Adde vt per ipsum in.c.cōtingit.in.viij.col. de dolo z cōtuma.ver. item alio non ꝓceditur.

Zacharias.

i ¶ Reuocationē attētatorū. Adde vnum ineti tenēdum q̄ que fiunt post decez dies a tempore ꝓlationis sñie z ante ꝓdicte appellationis interpositionem per iudicem seu eius executorem valēt z tenēt nec possunt p viā attētati seu nullitatis reuocari.sed eius p viā iustitie. doc.de hoc et cognito in cā app. ita singu. dicunt do.de Ro.decisi. cccxxxv. incip.lz sicte.in no.refert. z sequit Hippo. de marsil. singu. lxxxvij. incipiente etiā lz sicte.

Antoni9 Frācis.

¶ Ad istā materiam attentatorum ꝓmo addendū est q̄ via attētati non competit post desertionem appellationis.vt l.c.ex parte.el.ij. d rescri.z vide p Jo. and. l c.lz.de sen.excōi. in.vi.z adde q̄ remediū attētator nō cōpetit quando quis ꝓsequit appellationē incidēter z nō principaliter no.glo. magistram. l cle. si ante.de dolo et cōtuma.z an petitio reuocationis attētatorum de necessitate debeat ꝓponi in libello habetur p Specu. in tit. de appel.in.§. nunc dicēdum.in ꝓnc. et ibi per Jo. an. l additio.et adde etiam q̄ attentata per tertiū non reuocantur ante oia.vt per glo.in c.non solum.de appel.lib.vi.z ea que sunt attentata inter conclusionez cause z sententiam omnia veniūt reuocanda per viam attentati vt per do.Anto.in.c.ij.vt lite pen.z hoc remedium attentatorū cōpetit etiaz si sint attētata ꝓtextu sentētie nulle.vt not.docto.in.c. ex insinuatione. de ꝓcura.z est tex.in.c.accedēs vt lit.nō cōtesta.z an remediū attētatorum cōpetat si iudex a quo scit iudicem ad quem ꝓcedere licet non sit sibi inhibitum vide Jo.an.in.c.nō solum.de ap.lib.vi.sup glos.in ver. inhibitionem.z vtrum ante reuocationem attētatorum debet ꝓcedere cause cognitio.vide Jo.and.in.c.cum.M.de cōstitu.in fi.

dando

a ¶ De apppella-
tione sua. Vide
Philip. l.c. obla
te. in .ix. col. in v.
ii. pcedit de app.
vbi dat regulam
cū fallētiis et no.
in.c. bone. de con
fir. vti. vel inuti.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Qd si no oēs.
De verbo scisci-
tari. vide per Ar
chidi. i.c. pterea.
xxiii. dist. Et ad
hāc materiā vide
extensionem quā
ponit do. Abb. i
c. dilecto. in verb.
exclusio. j. de testi.
cogen.
c ¶ Impotentia.
Dicit ēt impotē
tia iuris qñ alter
legitime non pōt
interesse: puta qr
est necessarius in
testē ad cām illaz
tex. cū gl. in v. ex-
cluso. i.c. dilecto.
de test. p quē mul
tum extendit iste
tex. fm istum ibi
in. ii. col.
d ¶ Petitorium.
Aliqñ dicim⁹ pi
ctatiū s petendo
dr enī z charta cō
tinens petitionē
alicuius glos. j. in
c. pictatium. xxx.
q. iii.
e ¶ Proprie tamē
executor. Ad gl.
z ibi dicit l.c. pa-
storalis. §. qi v o.
in ver. z si sciat. de
offi. delega.
Sebasti. Sapia.
f ¶ Qd seruus. nā
quid aūt Isamis
cōtra aliū ifamē
possit dari iudex
vide Bal. arguē-
tem pro et 3 in. l.
cū mulier. circa
xviii. col. ff. solu.
matri.
g ¶ Verbū impo-
tētia. Adde gl. in
c. faciat hō. xxii.
q. ii. et qd no. in. l.
filius. ff. de cōdi. e
insti.
h ¶ Insinuatione.
Adde qd Ro. sin
gu. suis l sol. vlti.
q nō preter q in
bñficialibus alle.
c. veritatis. viii.
distin. Ber.
Sebasti. Sapia.
i ¶ Voluerit age-
re. Facit questio
quā ponit Bar. i
l. non solum. §. sz
vt pbari. ff. d ope
ris no. nun. liii. in
qōne quā ponit.
d. Abb. hic vide.

dando intentionez super pendētiā appellationis
vt hic plene pbat. Et hec via est tutior: quia peri
culosum est appellato psequi appellationē. Nam
satis est sibi q appellatore non prosequente apel-
10 lationez rata manet snia. † Ex predictis z ex tex.
no. q ex sola arreptione itineris ad curiaz sen ex
impetratione literarū dicit quis psequi appella-
tionē suā. vt hic bene pbat in ver. quam cum esset.
Ad idē text in. c. cū causa. de re iudi. plenius teti-
git in. c. ex insinuatione. de ap. Et ex pdictis potes
ēt decidere quare prime litere nō valuerūt z scde
sic: cū tamē scde non faciāt mentionem de primis.
Et dic specialius. Nā prime nō valuerūt: quia ap
a pellans non facit mentionē de appellatione sua[a]
cui nō potuit renuntiare cū res non esset integra
z de literis surreptitiis nō est necesse facere men-
tionē. vt. s. eo. dixi. Itē primus impetrans fuit in
dolo vel negligentia in eo qd nō fuit vsus literis
infra biennium. Tertio quia biennium erat ela-
psum: z sic quo ad ipsum appellantem appellatio
erat deserta. Itē quia spoliauerat appellatū. z sic
tacite renūtiauit appellatiōi: nec de hoc fecit mē-
tionem in literis. Nico. Abbas.
1 ¶ Clausula q si non oēs zc. quid importet.
Causa qñ cōmittit pluribus oēs habent iurisdi-
tionē insolidū: sed oēs habēt simul exercitium.
2 Iudex nō pōt esse aliqs q sit vel seru⁹ vel infamis
3 Verba rescriptorū itelligunt tā de iure q de fcō.
Impotentia istud verbū prolatuz a lege vel hole
intelligit tam de impotentia iuris q facti.
Impotētia an includat volūtatem.
4 Impedimētū non sufficit allegare nisi pbet q tē
pore impedimēti volebat agere z nō potuit. 5.
6 Impedimētum superueniens pendente iudicio:
an tollat iurisditionem.
7 Ordinarius ex quibus impedimentis priuet iu-
risditione.
Infamia priuat iudicem ipso facto iurisditiōe.
8 Iudex nō repellit si contra eū obiiciat aliqd cri-
men secus est in teste: z que est ratio differentie.
9 Prelatus notorie criminosus an possit per sub-
dituz corrigi. i. vt subditus possit contra ipsū ex-
cipere de crimine.
10 Impedimentū qd tollit iurisdi. sublato impedi-
mento an restituatur iurisditio.
11 Snia lata an retractet ptextu occulti impedimē-
ti qd erat tpe sententie: z quid si impedimentum
erat manifestum: nō tamen fuit oppositum.
12 Taciturnitas partis nil operat ad habilitādum
aliquē quem expresse non posset habilitare.
13 Impedimentum notoriuz licet occultum ibi vbi
actus celebratur an vitiet actum.
14 Iudex an possit se excusare q sit infamis.
Incapax patiendo se eligi ad dignitatem an pu-
niatur.
Homicida licet penitens nō potest administra-
re sine peccato.
15 Iudex illiteratus cui est cōmissa cā pōt repelli.
16 Nuntiis publicis creditur sine literis.

Sciscitatus.

† Rescriptuz quo scribitur
1 pluribus cū clausula q si non oēs zc.[b]
b intelligit tā de impotentia[c] facti q iu-
c ris. Primo ponit cōsultatio. Scdo respōsio ibi:
nos. Tertio qdā determinatio ibi dūmō. Quar-
to tacite qōnis solutio ibi: nec. ¶ Casus li alis.
Aliqñ papa cōmittit cām duob⁹ vel tribus cum
illa clausula q si ambo in ea pcedere nō potestis
alter eorū in cā pcedat. vel sic. si oēs iteresse neque
rint duo eorū i eā pcedāt. q̄rebat de qua impotē-
tia intelligebat. Rñdet papa qd illa impotentia
itelligit tam de iure q de facto: de iure si aliquis
eorū sit seruus vel infamis vel alio simili impedi
mēto detentus puta si esset excōicatus vel remo-
tus vt suspectus de facto si aliquis eor mortuus
fuerit vel ineuitabili ipedimento detentus. z tūc
coniudicibus suis significet vt in negotio sibi cō
misso pcedāt. Sed si aliquis illorū nollet solum-
modo interesse ppter hoc nō excusat quominus
debeat cū aliis interesse nisi in rescripto diceret

si omnes simul in causa pcedere nō poteritis aut
nolueritis interesse. Ber. ¶ Et p itellectu pmit-
to q cū cā cōmittit simpliciter pluribus qlibet
habet iurisditionē insolidū sed exercitiū habent
oēs simul ita qd vnus sine alio pcedere non pōt.
2 vt in. c. cām. z in. c. vno. j. de offi. dele. † Et vide ho.
gl. in. c. prudentiā. eo. ti. qñqz cā cōmittitur pluri-
bus cū clausula expsse sonāte impotētiam: vt puta
si oēs nequeritis interesse duo vel alter pcedat.
Et hoc casu dubitat vtrū hec clausula impoten-
tie verificet in iure tm vel in facto: et psequere vt
in lra. z vt. j. latius dicā. ¶ No. j. ibi petitorio q pe-
d titorium⁹ qñqz ponit pro scriptura cōtinente peti-
tionē per quā qs petiit declarari: z ita ponit hic:
nō autē sumit hic petitoriū put est 3traum posses-
sorio. ¶ No. ii. ibi exequendū: q iudex delegatus
e pōt largo mō dici executor: proprie tñ executor[e]
differt a iudice. Naz executor est ille qui sumit ad
exequendū rē iudicatam: vt in. l. executores. C. de
execu. rei iudi. Iudex vero est ille qui sumitur ad
3 cognoscendū z iudicādū inter partes. ¶ † No. iii.
f q seruus[f] vel infamis nō pōt esse iudex ēt delega
tus. z plures causas impedientes quē fieri iudicē.
vide. iii. q. vii. §. tria. z in. l. cū pretor. ff. de iu. z. l. i. §.
casum. ff. de postu. per Spe. in ti. de dele. in. §. exci
4 pit. ¶ † No. iiii. q verba posita in rescripto intel-
ligunt tam de iure q de facto si vtroqz modo ve-
rificari possunt. ¶ Et sic no. q verbum impoten-
g tia[g] a iure vel ab hole prolatuz debet verificari tā
in impotētia iuris q facti: z vide text. cū gl. in cle.
q circa. de elec. ¶ Itē no. q clausula impotentie
nō per omnia includit in se volūtatē: quia nolēs
interesse nō potest dici nō posse. Sed quo ad 3so-
lidandā iurisditionē aliorū coniudicum includit
in se etiā voluntatē quia si vnus precise non vult
interesse verum est dicere pō oēs nequiuerint in-
teresse z de hoc est tex. in. c. prudentiā. de offi. dele.
z de hoc. j. in si. cum glos. fi. ¶ Itē no. q ad purifi-
candam clausula impotentie nō sufficit impedi-
mentū facti subsistere: sed oportet vt ipeditus im
pedimentuz aliis coniudicibus insinuet. An au-
tem valeat pcessus subsistente impedimēto et nō
h data insinuatione.[h] dic vt no. in. c. prudentiam. s.
5 ollega. † Et faciūt hec ad. q. quidā fuit impeditus
ius suū psequi: probat nunc ipedimentū: sed non
i pbat q tpe impedimēti voluerit agere.[i] nūquid
k debeat excusari. ¶ Itē in. c. ex transmissa.[k] de p-
scrip. no. dicit q nō quia non sequit tali tpe affuit
impedimētū: iste voluit agere z nō potuit. debuit
enim tūc ptestari qd agere non poterat vt sic ap-
pareat q impedimentū fuerit causa ius suū pse-
quēdi. z p hoc dicto optime facit tex. in ver. dum-
6 modo. qd no. ¶ † In gl. ii. in si. ex hac gl. eliciunt
tres qōnes. Prima qd si impedimentū superue-
nit in iudice pendēte iudicio nunqd habet infice-
re iurisditionē. Scda qd presupponito q habeat
inficere: nunquid sublato impedimento restituat
iurisditio. Tertia qō: qd si impedimentū suberat
in principio: sed erat occultū nūquid si detegitur
post sententiam debet retractari snia. ¶ Quo ad
primā qōnem. gl. ponit veritatē vt iurisditio ipe-
7 diatur supueniente impedimēto. ¶ † Sed circa
hoc dubitat nunquid possit excipi cōtra iudicem
de ipedimēto. Inn. hic nōtanter dicit q cōtra or-
l dinariū[l] non possit excipi sed contra delegatū sic.
Rō diuersitatis est qr ordinarius tolerat in offi-
cio: z si repelleretur ptextu exceptionis sequeret
absurdū: quia in hac causa non esset ordinarius.
et in aliis causis remaneret ordinarius. Nec pōt
dici quod probata exceptiōe debeat priuari offi-
cio ex toto: quia vt notāter dicit Inno. in. c. inter
dilectos. de exces. prela. per exceptionē non debet
quis priuari officio suo: et videt pbari in. c. super
his. de accusa. z in. c. ii. de ordi. cog. ¶ In delega-
to vero cessat hec absurditas: quia ex toto repel-
litur ab officio iudicādi per exceptionez. Qd dixi
de ordinario fallit in exceptione excōmunicatio-
m nis[m] nā propter excōicationis periculum potest
excipi contra eū. z hoc voluit Inno. in. c. nihil. de
elec. facit qd no. gl. in. c. cum nō liceat. de prescrip.

q ēt debeat pba
ri de tpe quia qñ
est fundamentuz
intentiōis alicu-
ius semp dz pba
ri. vt per Bar. in
l. de etate. in. iii. q.
pncipali. ff. d mi-
no. in. l. si quidez.
ff. solu. matri.
k ¶ In. c. ex trans-
mis. Add ibi ple
ne per Moder. z
Alexā. in. l. ii. §. z
qd dicimus. ff. si
quis cau. z in. l. de
pupillo. §. si quis
ipsi. in. ii. col. ff. de
no. ope. nuntia. z
Philip. d appel.
ex ratione. l. xliii.
colum.
l ¶ Cōtra ordina-
riū. Adde Bal. i
l. cū fratres. l. iiii.
col. vbi vnū scias
C. de his qb. vt i-
di. vbi ponit etiā
de notorie pdigo
de quo p moder.
z ibi per Alex. in
iiii. col. in. l. is cui
bonis. ff. de vbo.
obli. add Archi.
viii. q. iiii. nōne. z
ibi Do. z Bal. in
l. ii. §. miles. ff. de
infa. z in. l. cassi⁹.
in prin. ff. d sena.
Ang. in. l. pretor.
§. nō autem. ff. de
iudi. Bal. l. l. har
barius. ff. de offi.
pto. l. viii. col. ibi
qd dicemus. z in
repe. in. x. col. ibi.
sed quid de seruo
religionis. et ro-
tam de excep. pri
ma in antiquis z
istum in. c. cū no-
stris. ad si. de con
ces. preben. lz do.
me⁹ hic aliter vo-
luerit z non bene
cui⁹ motiuis post
moder. hic rñdi
in lec.
m ¶ Excōicatiōis
facit. c. pia. in si.
de excep. li. vi. cuz
ibi no. z plene tra
ditur. in. c. ad p-
bandum. de re iu
dica.

a Zacharias. ¶ Ipso facto. Adde an ꝙ etiã ipso iure vt plene p Lud. ro. sing. cccccvi. inci. fui interrogatus. vbi alleg. tex. in. l. i. fama. ibi adducit qð est pñsentis tẽporis. C. de decu. li. x. ꝛ gl. in. l. in criminali. C. de iurisd. om. iudi. aliũ text. in. l. ij. §. miles. ff. de his q no. infa. de quo plene per Ja. rebuf. in. l. si quis. nume. i. ꝛ in addi. C. de decu. lib. x.

b ¶ Unũ tamẽ dictũ. Uide Do. in c. si papa. xl. dis. et Moder. hic in iij. col. in vñ. ꝛ hꝫ locũ opi. cõis.

c ¶ Sacerdotes. a Uide istuꝫ ꝛ doc. in. d. c. cum nõ liceat. ꝛ istum in. c. ego. N. in. iij. col. in ver. ex. iiij. ar. de iureiuran.

Zacharias. ¶ Adð istum listos duos cas⁹ ponentem. in. c. cum non liceat. col. iij §. adde alios duos casus. ð pscri. Scðs autẽ casus hic positus hꝫ locũ i plato nõ obseruante leges ex cõtemptu ita no. d. Car. in cle. i. q. ix. de eta. ꝛ quali. Plus dico ꝙ talis canonũ ex cõtẽptu trãsgressor põt deponi. not. Imo. in pri. alle. cle. i. ꝛ Feli. i alle. c. cũ nõ liceat. col. iij. ver. adde qꝛ dixi ꝙ prelatus requiritur tñ ad depositionẽ ipsius b monitio. vt. not. Fel. vbi. s. cui adde Imo. idẽ tenẽtẽ in. c. i. in fi. ð cõsti. et Alex. i. l. ita stipulatus. col. v. de verbo. obli.

d ¶ Quo ad pmũ. Adde Innocẽ. ꝛ c Bu. ꝛ Imo. ꝛ do. hic ꝛ Spe. de excep. in. §. ij. versi. sed qro de his. et Archi. iij. qð. iij. i summa. ꝛ Bart. in. l. quideꝫ. de re

Primuꝫ tñ dictum puto pcedere nisi excipiatur de crimine vel alio impedimẽto qð iducit priuationẽ potestatis ipso facto: vtputa si excipio contra prelatũ ꝙ nõ potest esse ɔtra me iudex: qꝛ fuit cõdẽnatus de crimine infamãte. nã talis sñia priuat quẽ officio publico ipso facto[a] vt est text. cum gloss. no. in. l. ij. in. §. miles. ff. ex qui. cau. irro. infa. Et facit qð no. Inn. in. d. c. inter dilectos. nã tunc 8 cessat illa ratio absurditatis. ¶ † Sed scðo circa hoc queritur nũquid de crimine possit excipi cõtra iudicem delegatum: vtputa qð sit criminosus periurus: vel homicida vel alio crimine inuolutus. Inno. tenet qð de crimine non possit excipi cõtra iudicem etiam si diceretur qð sit homicida vt no. hic ꝛ in. d. c. cum super. de offi. delega. ꝛ in. c. venerabilis. de excep. Quia hoc non reperit iure cautuꝫ: licet secus sit in teste q pretextu. criminis repellitur. vt l. c. testimonij. ꝫ. de test. ¶ Et rationem diuersitatis inter iudiceꝫ ꝛ testẽ reddit Ain. in. c. fi. de ele. excõmu. mi. dicens qð in teste est magis periculosum: quia a dicto suo non potest appellari. Et ideo iura volunt qð a principio pretextu criminis possit repelli. sed in iudice non est tantum periculum cum ab ipsius sententia possit appellari. Item testis non habet officium publicum. vt no. Inno. in. c. nihil pfalle. sed iudex sic. ¶ Specu. in ti. de elec. in. §. excipitur. versi. itẽ qð cõmisit. distinguit ꝙ aut crimẽ de qðo excipitur est morte dignum ꝛ debet exceptio admitti. alias secus. Primum dictũ qð non possit repelli indistincte cõmuniter tenetur. et vide ad materiã ho. glo. iij. q. vij. in summa. Ubi respondetur ad multa iura que videntur innuere cõtrarium. Nam ex vite merito nõ potest criminosus aliuꝫ iudicare: sed ex ptãte officij sic. ꝛ facit optime. ij. q. vij. sacer 9 dotes. ¶ † Unũ tamen dictum[b] mirabile posuit Jo. an. post Host. in. c. i. de censi. li. vi. dicẽs qð contra prelatũ notorie criminosum ꝛ incorrigibilem potest subditus excipere qð correctio non pertinet ad eum ꝛ si vult ad vlteriora pcedere poterit appellare. Qð dictũ mihi nõ placet per supradicta. viij. q. iiij. nõne. ꝛ vide gloss. in. d. c. cum non liceat. que dicit qð in certis criminibus licitum est recedere a pprio prelato. alias secus etiam si crimina sint notoria. Et vide aliud dictum mirabile glo. ij. q. vij. sacerdotes.[c] que dicit qð a prelato nõ seruante canones licitũ est recedere. Sed non puto qð indistincte dicat veruꝫ. Sed debet intelligi quãdo crederet ecclesiam nõ habere potestatẽ cõdendi: ita qð canones ɔtẽneret ꝛ tunc potest dici hereticus. xix. distin. nulli fas. ꝛ bona glo. in. c. generali. de electio. lib. vj. in ver. inhibemus. et vide

in. i. col. ibi. ꝛ in istis casib⁹. ꝛ in. ij. col. ibi: tu dic. ꝛ Pe. de ancha. hic ppter gl. in simili. l. i. ita demũ. C. de pcu. ꝛ sentit Bar. in. l. i. C. de testa. in quãtũ dat practicã opponẽdi ɔ iudicem. et But. in. c. i. de accu. valere iudiciũ cum accusatore inhabili si nõ opponaꝛ. ꝛ simile dixit glo. in. c. i. de iudi. in. vj. ꝛ in. l. quis. C. de adul. ꝛ in. l. filiusfa. §. veterani. ff. de procura. vbi valet iudiciũ cum procuratore inhabili si nõ fuit oppositum. simile vbi debet interuenire scriptura ꝛ nõ fuit oppositum: vt pulchre voluit Bal. in. l. certi cõdi. in. §. quoniaꝫ. circa fi. in vñ. sed ponamus qð est pbatũ. ff. si cer. pe. ꝛ facit tex. in. c. i. de resti. spo. ꝛ. l. sed ꝛ si susceperit. ff. de iudi. et. ff. de dã. infec. l. q bona. §. si qs iuxta. in v. fieri passus. et. C. de iure do. impe. l. ij. et in. c. ex parte. ade. de testi. et in. l. si quis testib⁹. C. eo. ꝛ vide istũ in. c. cũ contingat. in. xix. col. de offi. deleg. ꝙ exceptio rei iudi. ob. si opponatur alr̃ secus. Limita bene cõmunem opi. vt hic per Inno. et sequitur Ang. in. l. fi. C. de excep. et Ro. in rub. de arbi. in. viij. col. ibi. xvi. pone. ꝛ Ang. in. l. cũ ptor. ff. de iud. ꝛ Bald. in. l. honorũ. la. ij. in. i. col. C. qui admit. facit dictũ Host. in. c. i. de trãsac. sequiꝛ Archi. in c. cenomanẽsem. lvi. dist. Amplia vt p Bar. in. d. l. qdã cõsulebant. in. i. col. ꝛ Bu. ꝫ. c. sup lris. in. xxiij. col. idẽ dicas de oi excep. q possit hoc operari ne reddaꝛ iudiciũ retro nullũ. Do. iij. q. vi. in. §. excep. alle. tex. op. in. c. ad petitionẽ. de accu. adde gl. pe. in. l. licet. C. ð procu. ꝛ. c. in nostra. in v. momẽti. de pcu. Sali. in. l. i. C. de iur. om. iu. ꝛ in. l. exceptionem. ij.

col. C. de pba. Bu. Imo. ꝛ istũ in. c. exceptionẽ. de exce. Bal. in rubri. C. qui accu. in iij. col. ibi: sed an post litẽ. ꝛ contra cõem insurgit iste. ꝛ do. meus quos oĩo videbis cõ moder. hic. ꝛ Alexan. d. l. qdã. in. xvij. col.

e ¶ Cecum. vide qð le. ꝛ no. in. l. cecus. ff. de iudi. ꝛ ibi Albe. Bar. Bal. ꝛ Ang. ꝛ vide gl. i. in. c. fi. de cle. egro.

10 qð dixi in. d. c. cũ non liceat. ¶ † Circa scðam questionem glos. tenꝫ ipsius decisionem. dũmodo restituatur ex toto ad pristinũ statum: secus auteꝫ si restitueretur fame ꝛ nõ ad dignitateꝫ qua fuerat priuatus rõne cuius habebat exercitium iurisdi 11 tionis. ¶ † In tertia qõne vult glos. qð si detegiꝛ impedimentũ post sententiã nõ retractatur sententia secus dicit in excõicato: qðia sñia publici excõicati est nulla. ¶ Aduerte qꝛ hec gl. inepte loquiꝛ. nam primo formauit qõnem cũ impedimentum erat occultũ ꝛ postmodũ excipit excõmunicatũ: et loquitur de excõicato publico: et ideo illa nõ est bona exceptio. Sed declarãdo fundamẽtũ materie duo sont hic videnda. Primo qd si impedimentũ erat notum ꝛ non fuit oppositũ contra iudicẽ. Scðo quid si fuerat occultũ ꝛ post sen d tentiam detegiꝛ. ¶ Quo ad primũ[d] Inn. ꝛ Compost. dicunt qð aut suberat impedimentum naturale: vt quia iudex erat furiosus ꝛ nõ valet sentẽtia quãuis nõ fuerit exceptũ quia naturalia sunt imutabilia. v. dist. in prin. ꝛ. §. sed naturalia. insti. de iure natu. Aut suberat ipedimentum iuris: vt quia seruus vel infamis vel femina: ꝛ tunc tꝫ sententia nisi excipiaꝛ ante lit. cõte. Quia exceptiones cõtra iudicẽ sunt dilatorie: vt in. c. inter monasteriũ. de re iudi. ꝛ. l. fi. C. de exce. Refert tñ Compost. ꝙ in femina fuit pnuntiatũ cõtrariũ vt iudiciũ habitũ a femina esset nullũ licet nõ esset exceptũ. ꝛ idẽ eadem rõne diceba in seruo. quia seruus ꝛ femina in hoc cõparanꝛ. d. l. cũ pretor. Sed ipse Compo. tenet primũ dictuꝫ. d. Ant. distinguit primũ dictũ. quia aut suberat tale ipedimẽtũ qð ipedit finẽ cognoscendi ꝛ iudicandi. ꝛ tunc nõ tꝫ pcessus: aut nõ sic ipedit ꝛ tꝫ. ex quo nõ fuit exce 12 ptũ: ꝛ hec videnꝛ cõia. † Sed ego multum dubito an sint vera: moueor multipliciter: et primo qð vbi defectus nõ dependet a potestate partis taciturnitas nihil operaꝛ. vt not. glos. in. l. i. C. vbi de cri. agi opoꝛ. ꝛ per Jo. an. in regula scienti in mer. de reg. iur. in. vj. sed partes non possunt facere iudi e cem seruũ vel infamem vel cecum[e] vel alio impe f dimẽto legitimo detẽtũ:[f] ergo taciturnitas partiuꝫ nõ potest inducere validitatẽ processus. Ad hoc ho. tex. in. l. quos phibet. ff. de postu. vbi text. dicit quos pretor phibet seu lex indistincte phibet etiam si nõ excipiatur. ¶ Ad idem. ij. q. vij. §. tria. in ver. verũ. vbi diciꝛ qð si causa fuit cõmissa seruo qui putabaꝛ liber tenet sñia ab eo dicta: lꝫ postea detegatur seruus. secus si a principio habebaꝛ pro seruo. nã rõne ignorãtie toleratur ibi g sententia. Ad idem. l. barbarius.[g] ff. de offi. preto. vbi tolerantur gesta propter cõem errorem. ergo

¶ Adde tu abb. ɔsi. xvi. ꝛ ibi qd ð illiterato.

e + Sebasti. Sapia.

f ¶ Detentũ. Qð cec⁹ a pncipio. nõ possit eẽ iudex tꝫ glo. in. l. cecus. ff. de iudi. l. l. i. §. Omnis. ff. de postulãdo. sed Pau. de ca. in. l. cum pter. §. cum autẽ. ff. de iudi. tenet ꝙ idistincte cecus põt dari iudex qꝛ si p hibereꝛ sicut alij. ð eo fuisset dictũ in. d. §. nõ autem. ꝛ ad text. in. d. §. Omis possit rñderi qð loquitur in iurisditiõe ordinaria adipiscẽda nõ aũt in delegata nã phibet cecũ assumi ad nouuꝫ magistratũ ꝛ appellatione magistrat⁹ intelligiꝛ ð ordinario. l. cũ q vbi Pan. de ca. ꝛ Alex. ff. de iur. om. iudi.

g. ¶ L. barbarius. hꝫ locũ ẽt in delegato sm gl. ꝛ oẽs h. Fallit qñ ignorãtia inhabilitatis eẽt supinaꝛ sm Inn. ꝛ alios hic. Fallit scũdo vbi partes sciũt ihabilitatẽ qꝛ lꝫ ceteri ignorent. tñ gesta in fauorẽ sciẽtis sũc nulla aut irritãda. Cal. de re iudi. ad pbandũ ꝛ per istũ hic. Fallit tertio qñ inhabilitas non causatur ex defectu persone delegati: sed ex nullitate rescripti quia pcessus erit nullus Imo. ꝫ. c. cũ dilecta. l. viij. col. ibi potest tñ dicere. ꝛ per istũ ibi in. xij. col. ibi. sed ɔ pdicta. ꝛ vide Bar. in. l. actuarios. C. de nu. ꝛ act. lib. xij. ꝛ in. l. de quibus. ff. de leg. ꝛ Bal. in. l. ij. de ma. vin. Bald. Sali. ꝛ Ang. in. l. i. C. de test. Gui. de suꝫ. in. l. decernimus. C. de fac. san. ecc. per Ja. de bel. in dispu. incipi. caueꝛ aliquo iure. quam posuit post. l. ij. C. quõ ꝛ quãdo iud. Pau. de leaza. in. c. cũ dilectus. de fi. instru. Ant. in. c. cõsultatiõibus. de iurepa. Imo. in. l. ad testiũ. ff. de test. Bal. in. l. ij. C. de ser. ꝛ aqua. ꝛ in. l. nõ ignorat. C. qui accu. non pos: per Jo. fab. in. §. sed cum aliquis. insti. de test. Ang. in auꝛ. de tabel. §. pe. ꝛ istũ in. c. ad nostram. el. ij. de iureiu. in. c. i. in. vij. col. post Inno. de fide instrumentorum. et post Jo. an. in. c. dilectus. el. ij. de preben. ꝛ istum in. c. apostolica. de presby. non bapti. ꝛ per Do. in. d. c. nihil. de ele. ꝛ dixi in no. meis in litera. E. in ver. error cõis. in fi. no. ibi ad limitationẽ datam ad. l. barbarius. Et an in notario putatiuo pcedat. d. l. barba. vide Imo. ꝛ Bal. in. d. l. ad testium. ꝛ Alexan. in. l. i. in fi. C. de test. ꝛ per do. meũ in repe. rub. de fi. instru. fo. xxvi. cũ. v. seq. ꝛ Belleñ. in. c. i. in. xx. col. de fi. instru. ꝛ oẽs in. d. l. barbarius.

¶ Adde tu an. l. barbarius procedat in notario putatiuo. An. consi. cclxxxiij. ꝛ qd in iudice. Alex. consi. lxvij. adde ro. consi. cclxxxij.

Anto. Fran. ¶ Circa istaꝫ materiã cõis erroris ꝛ sic ad materiam. l. barbarius. adde primo ꝙ error i psonã iudicis delegãtis vitiat sñiaꝫ secus si

vt per Spe.in ti.de sen.in.§.qm.in ṽ.qd si dixit.ꝛ adde ꝙ lꝫ cōis error cōcurrente publica vtilitate excuset vt in.d.l.barbarius.tñ hoc nō hꝫ locū si ille in cuiꝰ fauorē allegat error sciuerit ipm errorē:vt ꝑ Jo.an. in.c.cū dilectus.de ꝯsue.ꝛ idō si aliqua ciuitas cōi opiniōe crederet habere priuilegiū studij:cū tñ nō haberet ꝛ ego scirē ꝙ non haberet ꝛ nihilominus facerēme ibi doctorari nō ꝓdesset mihi cōis error.per dcā Jo.an.vbi.s. ꝓ quo est ho.tex. in.l.cū qdā.in.§. a suū heredē.ff.de de acq.he.ꝛ adde b ēt qꝺ tūc cōis error īducit validitatē actus facti a nō habēte ptātē faciendi actū: qñ cū cōi errore concurrit possessio vl q̄si exercendi illū aut sīles actꝰ: ꝛ idō dꝫ eē cautus ille q actū defendit vt nō solū articulet ꝙ ille qui actū gessit habebat ꝑ tali puta ꝑ notario:sꝫ ꝙ etiā erat in possessiōe vel q̄si ꝯficiēdi istīa ꝛ exercēdi sīmiles actꝰ tex.ē i c.cōsultatiōibꝰ.ō iure pa.et ibi no. gl.et no.Jnn.i.c. nihil.de elec.ꝛ notat i.c.i.de postu. ꝑla.li.vi.ꝛ hꝫ per Dy.l regula hūi ciū.ō re.iur.li.vi.

a ¶ Et seruo.adde qꝺ ideo cōsuluit Bal.cōsi.cclxvij. c qꝺ laudū latū a tribꝰ quorū vnꝰ erat frater minor nō valet.

b ¶ Exceptū. adō Ro.ꝯsi.vbi dicit ꝙ eius iurisditio prorogari non potest.

secus si īpedimentū erat patens.Ad idē facit iste tex.qui simpliciter inuuit seruū ꝛ infamē esse impotentes ad iudicandū ꝛ nihil dicit de exceptiōe partis.Sūt ergo impotētes ipso facto.ad hoc.l. pedius.ff.de arbi.vbi patet ꝙ snīa lata a libero ꝛ seruoᵃ non tenet fortius ergo si a seruo tñ.Adde ad predicta.c.ad ꝓbandum.ſ.de re iudi.vbi snīa publici excōicati est nulla lꝫ nō fuerit exceptūᵇ et hoc quo ad primā qōnem.¶ Quo ad scōam qd si post snīam detegat impedimentū.Et cōclude ꝙ si suberat impedimentū naturale:puta q furiosus et snīa est nulla quia tolerātia nihil operatur circa impedimentū naturale facit.l.furioso.ff.de re iudi.Aut erat impedimentū iuris positiui et tūc distingue ꝓut in excōicato distinguit Calde. in.d.c.ad probandū.Aut enim ignorabat cōiter illud īpedimentū:aut partes ignorabāt:sed alij sciebant:aut ecōtra partes sciebāt et alij ignorabant.Et primo casu aut erat ignorātia ꝓbabilis ꝛ sustinet actus ꝑpter probabilē ignorantiam:vt in iuribus alle.in gl.Aut ignorātia nō erat probabilis:sꝫ crassa ꝛ supina:ꝛ tunc actus est nullus si impedimētū ex se inducebat nullitatē.Ad hoc c.ij.de consti.li.vi.ꝛ.c.ad apostolice.de cle.excommuni.Exemplū si qs fuit publice excōicatus ꝛ cōmuniter dicūt homines illud ignorasse:nō enim est ꝓbabilis ignorātia.xvi.dist.qꝺ dicitis.ꝛ.c.i.de
13 postula.prela.† Sed circa hoc vertit no.dubium qd si impedimētum erat notoriū in vno loco et in alio vbi actus fuit gestus erat occultum.Refert Pau.se habuisse a Joā.an.qꝺ actus debet sustineri ꝑpter probabilē ignorātiā que erat in loco: qꝺ semper menti est tenendū.¶ Et ꝙꝙ do.Ant. videat dubitare ego puto illud dictū verissimum per.d.l.barbarius.ꝛ.d.l.ij.ꝛ.§.verū prealleg.Naꝫ verisimile est quod in partibus suis erat notoriū illos esse seruos:ꝛ tñ actus sustinet si in loco iudicij putabantur liberi:ꝛ facit ad hoc glo.ij.in.c.ad nostraꝫ.ᶜiij.de iureiuran.Si vero partes ignorabant et alij sciebāt nō est probabilis ignorātia vt in.l.late culpe.ff.de ver.sig.nisi allegarent probabilem causam iuxta no.in.c.si.qui ma.accusa.pos.
d ¶ Tertio casu si ptes sciebant et alij ignorabātᵈ dicit notanter Cal.qꝺ gesta ab excōicato q̄tenus

c ¶ In.c.ad nostrā.Dixi.s.in ꝓcedenti apo.in.ij.fallētia.ad.l.barbariꝰ.

d Sebasti. Sapia. ¶ Ignorabant.Vide Feli.in.c.ad probandum. ſ.de re iudica.

e ¶ Notabile.Adde ꝑ hoc tex.in.l.elegāter.ff.de dolo.ī ꝓnc.vbi ꝯtus qui veniret rescindēdus nō potest rescindi si ille in cuiꝰ fauorē deberet fieri rescissio nō vult ꝙ rescindat dato ꝙ ille q cōmisit dolū allegaret dolū interuenisse ex parte sua ꝙ nemini dolus suus prodesse debet.
Anto.Frā. ¶ Adde ꝙ istud forte ꝓcederet qñ dolus nō dedisset cāꝫ ꝯtui:sed qñ dedisset causam ꝯtui iuxta ea q̄ habentur in.l.eleganter. ff.de do.tūc q ꝯtus esset ipso iure nullus nō putarē ꝙ istud dictū procederet q actus nullus nullū posset ꝓducere iuris effectū q adeo dolus dans cām ꝯtui bonefidei reddit actū nullū vt etiā hec regula ꝓcedat qñ daret cām distractui hoc est illi rei ꝑ quā recedit a ꝯtu gloss.est multū singularis.in.l.si maior.C.de do.ō qua gl.Bar.ibi facit magnū festū.ꝛ de materia habet etiam per glo.in.l.si mulier.§.si.dos.ff.qꝺ me. causa.ꝛ vide glo.no.in.c.cū dilectus.de emptio.ꝛ vendi.

f ¶ Pretextu.limita sex modis vt h.p.d.Feli.i.vij.col.i ṽ.nō se excusat.

g Sebasti. Sapia. ¶ Detectum.Vide ad hanc materiam late per Cardi.alexā.in.c.petrus.xxxix.distin.

h ¶ Tunc tenet pandere.Adde tex.gl.ꝛ Bar.in.l.tabularij.C. de tabu. li.x.ꝛ sequit rot.in.sing.ccclx.si sit aliqs notarius.alias in ṽ.notarius infamis Ana.de vsu.ꝙ pniciosuꝫ in vlti.col.Bar. in.d.l.ij.C.si seruus vel liber.istū in.c.si.de cōiu.seruo.ꝛ in.c.cōsulti.in pe.col.de procu.ꝛ in c.ꝓterea.in pe.col.de testi.cogen.ꝛ Mar.in repe.c.qualiter.lo.ij.in.q.v. arti.xvij.de accu.Bal.in.l.cassius.in pe.col.ff.de senato.

¶ Adde qꝺ Roma.cōsi.lxxiij.dicit ꝙ bānitus patiens se eligi.ad officium cuius est incapax debet capite puniri.
Anto.Frāci. ¶ Dicas ꝙ istud forte ꝓcederet qñ qs esset bānitus in

ere ꝛ persona quia tunc forsan diceretur bānitus ad mortē ſm Bal.in d.l.data opa.C.q accu.non po.als autē nō crederē ꝙ simpliciter bānitus si patiat se eligi ad officiū cuius est incapax ꝙ debeat capite puniri:q bānitus nō perdit ea q̄ sunt ciuitatis Rome.ꝛ ciuiū romanorū.sꝫ solū ea q̄ sunt ꝓprie ciuitatis ſm Bart.in.l.i.C.de here.insti.nec etiam perdit ius funerādi.ſm eundem Bar.l.l.certa forma.C.de iure fis. li.x.et q̄ perdunt bāniti ꝑpter delictū vide per gl. no.insti.qbꝰ mo.ius pa.pote.solui.in.§.relegati. ꝛ vtrū clericꝰ bānitus perdat sua beneficia si ꝑseuerat per annum in bāno sicut i excōicatione habet in c.cū bone.de eta. ꝛ quali.ꝛ no.bal. in.l.i.C.de here.insti.ꝛ an bānitꝰ ꝑdat in totū priuilegia ciuitatis vl iuris cōis vid.d. Ant.in.c.ꝑ tuas. de senten.excom. super glo.i.

¶ Illiteratꝰ.vid Spe.ō delegato. §.excipit.ver.itē qꝺ est illiteratus ꝛ istū in.c.ex lr̄is. i.i.not.de spō.gl. mag.i.l.certe.C. ō iud.gl.ꝛ doc.in l.si.C.de sentē.ex piculo recitā.gl. magna circa medium.ff.qꝺ quisq. iur.glo.ij.in.c.ad nostrā.ſ.de cōsuetu.gl.in ver.sciat in.c.qui vult.de peni.dist.vi.Bal. in proemio insti. in.§.oēs vero populi.in fi.Ang.i l.quidā cōsulebant.ff.de re iudi.Spec.de sen.§.sequit circa prin.sequit hic Jmo.ꝛ Arch.xi.q.iij.summopere.Ancha.in.c.si.de re iudi.in.vi. alleg.Bar.in.l.fin.C.de sen.ex periculo reci.ꝛ ibi per Sali.do.ij.dist.in summa.Host.Ant.ꝛ Abb.in.c.i.de cōsan.ꝛ affi.Jo.an.in.d.c.si.Bald. in l.iubemus.C.de test.ꝛ in.l.i.in vlt.col.de sen.ex peri.reci.ꝛ in.l.statu. eo.ti.Bald.ꝛ Sali.ꝛ Alex.in.l.hac cōsultissima.C.qui testa.fa.pos.ꝛ ibi Fulg.do.in.d.c.si.Sali.in.l.ij.C.de sentē.ex peri.reci.Corne.in.d.l.hac cōsultissima.in.v.col.Et qs dicat illiteratus:vide Bar.in aut.sed nouo.C.si cer.pe.faciat qꝺ voluit But.in.c.cum olim.de arbi.in vlti.col. ꝛ licet in laicis sit tolerabilis ignorātia iuris nō tñ ignorātia cōsuetudinis vel iuris naturalis.gl.in.c.si in laicis.xxxviij.dist.et ibi Archi. qꝺ etiā in laicis constitutis in dignitate ꝛ c.ꝛ vide Bal.in.l.si.in.xi.col. ibi.xvi.queritur.C.de here.insti.qꝺ cause subtiles nō sunt cōmittende grossis doctoribus:quia sunt suspecti propter ignorantiam.

procedunt in fauorē sciētis sunt nulla aut retractanda:quia cessat fauor in sciēte:qꝺ est verbum
e valde notabileᵉ et sentit Joā.an.in.c.dilectus.ij. de prebē.ꝛ elegāter limitat no.in.d.l.barbarius.
14 ¶ † Vltimo vt materia integre habeatur quero nunquid is cui sit cōmissio possit se excusare a cōmissione pretextu infamie.Jnnoc.dicit qꝺ non: licet enim possit excipi contra eum de infamia vt
f hic patet:tamē se excusare nō posset pretextuᶠ infamie:alle.l.nec infames.C.de decu.lib.x.Et cum hoc dicto cōiter trāseunt canoniste hic:sꝫ memini me legisse Bart.reprobantē hoc dictum in.l.ij.C. si seruꝰ vel libertus ad decurio.aspi.lib.x.Vbi ꝑ illū text.dicit qꝺ punitur quis patiendo se ꝓmoueri ad dignitatē cuius est incapax si non pandit defectū suum.distinguit tñ circa hoc quod aut impedimentū erat detectum ab alio:puta q fuit cōdēnatus ꝛ tenet detegere.aut nō erat detectum.ꝛ nō tenet pandere crimen suum propriuм.qꝺ no. Et ꝑ hoc vltimo dicto pōt allegari ho.text.in.c. non tibi dico vt te prodas in publico.de peniten. distin.i.Jn cōtrarium facit.c.si quis viduā.ꝛ.c.ex penitentibus.l.distin.et.c.quacūq.lxxxi.distin.in qbus habetur ꝙ si bigamus vel homicida patit se promoueri ad ordines ꝛ nō pandit delictū suū debet deponi ꝛ puniri.¶ Vnde pro concordia sic i distinguerem qꝺ aut impedimentum fuit ab alio
g detectūᵍ et teneo opi.Bart.aut erat occultū.ꝛ tūc aut impedimentū erat tale qꝺ impediebat funditus exercitium officij vel dignitatis quantūcūq
h esset occultum.Et tūc tenetur pandereʰ als peccat ꝛ debet puniri.exemplū in bigamo et homicida:nam quantumcunq sunt occulti sunt incapaces ꝛ debent puniri:quis licet penitētes non possunt administrare sine peccato.vt in.c.si.de tem. or.ꝛ de biga.per to.Aut non erat tale impedimētum exemplū in infamia.nam infamia non tollit naturale iudiciū iudicandi.ꝛ potest ꝓcedere opi.
15 Bar.¶ † In gl.in ver.alio impedimēto no.hanc glos.ex qua habes ꝙ cōtra iudicē delegatum pōt
i excipi ꝙ iudex esse nō pōt q est illiteratusⁱ ꝛ non
k hꝫ peritiā iudicādi.secus autē vbi haberetᵏ peritiā iudicādi ex ꝯsue.lꝫ sit illiteratus vt est ho.tex. in.l.certi alle.in glo.¶ Et no.hoc q sepe cā com-

¶ Adde tu do.de ro.deci.dcclxxvij.in antiqs hoc ti.vbi dicūt ꝙ cause debent cōmitti doctis canonicis vel ciuibus vt cause exposcunt.
Zacharias. ¶ Adde q̄ dixi.s.in ꝓemi.Greg.in apost.ꝛ Feli.hic.col. v.ver.illiteratus pōt esse iudex facit.Matthe.matthesi.no.i.qꝺ icipit primo.no.Et adde vnū menti tenendum qꝺ corā tali iudice illiterato nō est necessarius libellus in scriptis no.sing.Lāfra.de ora.in.c.qm̄ ꝯ ver.petitiones ver.ita no.istud.ꝛ ibi in apost.ad ipm de proba.idē no. in apost.ad Rebuf.in.l.expertos.C.de decu.lib.x.
Anto.Frā. ¶ Circa hoc ꝙ qs dicat lr̄atus qñ istud ṽbū ꝓfert vel a lege vel a testatore vel a principe vide latissime per And.sicu.in ꝯsi.suo xxxiiij.lei.ꝓclare optimꝰ dicit Psal.i.xxiiij.col.cū pluribꝰ co.seq.vbi declarat multas spēs scie ꝛ multos gradus lr̄ature in.ij.vol.cōsilior.
k Sebasti. Sapia. Vt haberet.Dicit tñ Bald.in.l.si.in.xvi.qꝺ.C. de here.insti.ꝙ in subtilibus causis poterit peritus tamen reprobari vide do.Jas.in.d.l.certi.C.de iudi.

a ¶ Publicus. Adde an credatur nuntio absq3 eo qđ appareat de cō-
missi. iudicis Pau. de ca. cōsi. cclxxv. Ro. consi. cccclxiij.

b ¶ Ad cōsolidandā iurisditionē. An oporteat notū esse alijs collegijs
impedimentū college ad hoc vt valeat pcessus cōtra3. vide hic Pe. de
ancha. ꝛ do. meū ꝛ Anc. in c. prudentiā. de offi. deleg. ꝛ ibi etiam istum
ad finē principij. ꝛ ibi dicet. ꝛ Bar. in l. multū. ff. de cōdi. ꝛ demō. ꝛ in l. hic aūt. vbi bo. tex. in ver. cōstare ꝛ liquere ꝑtori. ff. ex qbus cau. dicā pleni⁹ in d. c. prudentiā. ꝛ an differētie ista vtrū agatur de dando vel a consolidanda iurisditōe. vid Ro. de offi. deleg. iiij. in nouis. item si duo ex trib⁹ iuncta additiōe que est ibi facta ex dictis Bal. in l. falsus. in ix. col. ibi: s3 pone. C. de fur. ☞ Sebasti. Sapia.

c ¶ Clausulā. No. circa hoc qđ vn⁹ ex iudicibus datis cū clausula ꝺ qua hic notificauerit alijs ꝙ pcedant quia ipse est impedit⁹ cessante impedimento non poterūt alij pcedere vt est gl. in c. qm̄ abbas. ꝭ. de offi. deleg. similiter si scripserit ꝙ nō vult interesse si postea ipm peniteat. tn̄ poterant alij pcedere vt per Alex. in l. 3 sicbum q mens erit. ff. de leg. i.

d ¶ Autoritate huius c. Addo an arbitri electi vigore statuti sint arbitri vel arbitratores. Pe. de ancha. consi. cclxx. Abb. cōsi. lxiiij. ☞ Sebasti. Sapia.

e ¶ Appellari. vide Bar. hoc tenētem et dicētē hoc esse menti tenendu3 in l. i. C. de arbi. ꝛ i. l. ij. ff. de arbi. Sed cōtrariū t3 Bart. sibimet cōtrarius in prima consti. C. in. i. col. vide Fede. in c. si. de re iud. col. iij. do. Jas. in §. omnium. colū. ij. institu. de actio. vbi allegat Jmo. in l. prima. col. penul. ff. solu. matri. concordantē cōtrarietates Bar. ibi etiam magistraliter decla. qui sint arbitri ꝛ arbitratores.

f ¶ Jn casibus iure expressis. Adde Archi. iij. q. v. in prin. ibi tu dicas ꝛ ibi Do. in ij. col. idē per istum. de fo. cōpe. veru3 in v. col. Do. in c. ab arbitris. de offi. delega. in fi. in. vi. ꝛ in d. c. pia. §. ij. ibi scđa est opi. et ibi Pet. de ancha. ꝛ Ro. in singu. cccclxxvij. si allegatur causa suspitionis cōtrariu3 probat glo. in c. statutū. in prin. in ver. copia. ad fi. de rescrip.

mittitur per sede3 apostolicā aliquibus maxime religiosis ꝑlatis qui nō habent peritiā vel practicam nec theoricā iudicandi. Et cōtra tales possit excipi ꝙ iudices esse nō possunt. dic tn̄ ꝙ nō requiritur iudicē esse peritissimū cū ex defectu scientie sibi cōcedat vt possit assumere assessorē expensis partiū: vt in c. statutū. §. assessorē. de rescrip. li. vi.
16 ¶ † Jn glo. in ver. destinare ibi: literatorie: sentit ergo gl. solū nuntiū sine literis nō sufficere. Sed doc. cōiter tenent cōtrarium dūmodo sit nūtius publicus[a] et canonice destinatus. Nā nuntio publico sine literis credit: vt in c. cū parati. ꝭ. de ap. Hinc est qđ cū olim in antiqua diceret vt literatorie fuit illud abolitū ꝛ appositū canonice vt hic habet in litera. vide tex. in c. prudētiā. ꝺ offi. dele. qui dicit per certū nuntiū vel excusatorē literatorie destinatū. ¶ Jn gl. si. cōiter tenetur ꝙ illa nō corrigat istā: sed potius declarat. vnde cōclude ꝙ
b quo ad consolidandā iurisditionem[b] alterius iudicis clausula impotentie includit in se clausulā noluntatis. Nā si vnus precise interesse non vult: verū est dicere ꝙ ambo simul iteresse nō possunt. Sed quo ad excusandum istū de inobediētia qui nō vult interesse: clausula illa ipotentie nō includit clausulā nolūtatis: quia quo ad eū non est adimplecta voluntas superioris: q2 si non vult interesse nō propter hoc infert ꝙ non potest interesse. ¶ Si autē exprimit clausula noluntatis: vt q2 ꝺ2 aut noluerit interesse: tūc altero nolēte purificata est conditio quo ad consolidandum iurisditionē alterius: ꝛ quo ad excusandū nolentē interesse ab inobediētia. Et per hoc vltimū solet addi hec clausula noluntatis vltra clausulā impotentie. et
c hodie vide clausulā[c] cōsuetā apponi in c. cu3 plures. de offi. deleg. li. vi. dic vt ibi.

1 ☞ Judices diuersi impetrati a diuersis personis super pluribus rescriptis: si nō cōcordant in eā est eligēdus tertius arbiter. et si aliter est factū an vitietur processus vide. ꝭ. nume. 6.
2 Rescriptum secundū qn̄ tollat primum.
3 Rescripta duo si inueniantur super eadem data: quid fiendum.
4 Rescriptum secūdum d3 specialiter de primo facere mentionem ꝛ non in genere.
5 Dispositio huius c. qn̄ habet locum.
7 Quādo duo collegia cōueniunt ad aliqđ explicandum non requiritur maior pars personarum sed maior pars vtriusq3 collegij.

1 Pastoralis. † Jn qōne reuocationis rescriptoru3 recurritur ad arbitros si iudices in cognitione sibi non deferant nec in vnam possunt concordare sniam. Primo ponitur cōsultatio. Secūdo responsio ibi aḡ qđ. ¶ Casus lr̄alis. Jn prima pte ponit talis casus. Aliquis impetrauit lr̄as cōtra aduersariū suu3 super aliqua cā ad aliquos iudices facta citatiōe saltē: vel presentatione: alter postmodu3 obtinet eandē causam alijs iudicibus delegari: ꝛ in secūdis literis fiebat mentio de primis. dubitat vtrū prime per secūdas sint reuocate. querit vtrū priores vel posteriores iudices debeāt cognoscere de hac reuocatiōe. Rn̄detur ꝙ si priores iudices nolunt deferre posterioribus vel posteriores nolūt deferre prioribus oēs simul cognoscant. ꝛ si forte simul nequiuerint in vnam cōcordare sententia3 quamuis plures sint in vna cōmissione ꝑ in alia: hmōi dubitatio per arbitros cōiter electos determinet. Scđo formatur talis qđ. quandoq3 impetrant litere sub hac forma. conqueritur titius de petro ꝛ quibusdam alijs super decimis: et rebus alijs: queritur vtrū iudex ex tali delegatione habeat iurisditione3 super personis ꝛ rebus cōprehensis per clausulā illam quibusdā alijs ꝛ rebus alijs anteq3 persone vel res in iudicio sint expsse: ꝛ anteq3 soluat istā questionem subijcit aliam que oritur ex scđa questione ꝙ talis est. aliquis de psonis illis que poterāt cōueniri per clausulam illā: quibusdam alijs expresso proprio nomine impetrauit literas cōtra primum impetrātem literas generales designādo aliquā rem certā que includebatur per clausulā illam. ꝛ rebus alijs: nullam faciēdo mentionē de priori cōmissione: queritur vtrū scđe litere valeant: cum de primis nullam faciat mentionē nec persone vel res adhuc fuerant in iudicio expsse. Respōdet papa ad ista. et primo ad scđam dicens qđ cum speciale mandatū derogat generali: iurisditio attributa per literas generales: per speciales literas quātu3 ad ea que in secundis literis specialiter sunt expressa penitus eneruatur: licet de prioribus nō faciant mentionem: Unde quantum ad hanc causam specialiter commissam superflua relinquitur prima questio. Quia non habet potestatem. postea rn̄det prime questioni dicens qđ iudex bene habet potestatem super psonis ꝛ rebus exprimendis: sed illā exercere non potest anteq3 persone vel res fuerint expresse. Her. ¶ No. primo ordinem procedendi cū super eade3 causa impetrantur a diuersis plura rescripta: et dubitatur de preualiditate rescriptoru3: primo enim debent iudices ex honestate sibi deferre vt primi dumtaxat cognoscant de preualiditate scđi. Si autē nolunt sibi deferre vt q2 deputati per scđm rescriptum non sunt contenti qđ deputati per primū cognoscant non ecōtra tunc debent simul oēs conuenire tam iudices primi ꝑ secūdi rescripti: ꝛ simul cognoscere an secūde reuocent primas: ꝛ si cōcordant in vnam sententia3 bene quidē. si autē disconueniunt licet plures sint ab vna parte ꝑ ab alia recurrendum est ad arbitros: qui quide3 debent cōmuniter a partib⁹ eligi. ꝛ sunt isti arbitri iuris cū deligunt autoritate
d huius c.[d] ideo ab eis potest appellari:[e] vt in c. ab
e arbitris. de offi. deleg. li. vi. Et ex hoc ꝛ ex tex. habes vnū casum in quo assumuntur arbitri iuris. alium habes in c. suspicionis. de offi. delega. ꝛ in c. cu3 speciali. de app. alium in c. si clericos. xi. q. i. scilicet qn̄ episcopus habet causam cōtra subditum. Et dicit no. Jo. an. in c. pia. de excep. lib. vi. qđ isti arbitri iuris non eliguntur nisi in casibus
f iure expressis.[f] qđ verbum no. Sed ego credo qđ etiā in alijs non expressis habentibus eandē equitatē cū expressis possunt eligi. Ad hoc alleg. glo. ipsius Jo. and. in c. statutu3. post prin. ꝭ. eo. lib. vi. que dicit qđ si dubitatur an locus vbi fit commissio sit insignis poterūt arbitri eligi. et p hoc quia pūisio specialis extēdit ex identitate rationis: vt
g est tex. no. in c. cū dilecta.[g] de confir. vti. voluit gl. iuncto tex. in l. i. C. de cōdi. indebi. ¶ No. scđo qđ
h non solū iudices ordinarij[h] in causa dubij cognoscunt

in vi. et ibi Do. post Jmo. in fi. prin. et sequitur iste hic in c. i. in. i. nota de arbi. ꝛ in c. cum speciali. in ij. no. de app. ꝛ ibi Phili. iiij. no. allegando istū hic faciat glos. in verb. ipsorum. in c. de testa. in. vi. iuncto dicto Jnn. in c. ij. de no. ope nun. et quod no. Jnn. in d. c. cum speciali. super ver. suspecti. ꝛ ibi doc. et Pau. consi. xxij. et Guil. de cug. in aut. licet. C. de libe. preteri. et Alexā. in l. si qs id qđ in iiij. colū. ff. de iurisdi. omnium iudi. et in consi. cccxliij. super themate ꝛ dubijs: licet cōtrariū voluerit Hostiē. in summa. de testa. §. qualiter infirmētur in. vi. colum. ibi: sed ꝛ si alia causa faciat glos. in l. si. in ṽ. voluerit. C. de de noca. dona. et ibi Sali. et fallit qđ scribit iste Ann. ꝛ Maria. ꝺ simo. cum sit. licet contrarium dixerit Vincen. in c. conquerente. de offi. ordi. ꝛ But. in c. ꝑposuisti. de consecra. eccle. vel alta. facit. c. cum dilecta. de cōfirma. vtili. vel inuti: et qđ nota. iste post Joā. and. in c. ex pte ade in. x. col. ver. et sic nota. ex hoc dicto Joan. de testi. ꝛ plene p But. in c. si. de cōsue. tene hoc vltimum quia quando certi casus sūt specialiter a lege expressi cōtra regulas iuris extēduntur ad similes vide hic p moderniores.

g ¶ Cum dilecta. Illum text. facit singu. iste in plerisq3 locis dicam ibi ꝛ facit gl. in l. j. C. de cōdi. indebi. ꝛ ꝙ ibi no.

b ¶ Ordinarij. iste tex. h3 locū ēt in ordinarijs scđm Jo. an. in reg. in obscuris. in fi. in mer. ꝛ in c. i. de ꝑuile. in vi. et in c. sane. ꝺ fo. compe. facit. c. cum illorū. de senten. excom. ibi si abbatis discretio. ꝛ gl. in ṽ. ortus. in l. nulli. C. de epi. ꝛ cle. cōtrarium magis cōiter tenetur vt iste tex. non habeat locum in ordinarijs Jnn. ꝭ. eo. super literis in iiij. col. ibi alij dicūt qđ simul. ꝛ sequitur Jnno. hic in c. i. ꝛ But. in d. c. sane post mediū ꝛ istū vide eo. tit. verꝰ in iiij. col. ꝛ sentit Jnn. de iud. ceterū. ꝛ ibi But. in iiij. col. ibi no. hoc vide tn̄ Bu. in d. c. super literis. in pe. char. ibi aduerte tamē ad practicam. ꝛ in c. cū cōtingat. in. vi. col. ibi vltimo quero. ꝭ. eo. limita tamen nisi cōcurrat ecclesiasticus ꝛ secularis propter dictum Jnno. in d. c. ceterum propter cuius autoritatem ꝛ prerogatiuam fori ecclesiastici,

a Sebasti. Sapia. ¶ Questionem facti. Licet super facto legislator nõ sit interrogandus.l.eum quẽ temere.§.iudicibus.ff.de iudi.tamen debet de qualitate facti informari:⁊ hoc respectu debet super facto cõsuli.ita pbat tex.in.l.diuus.ff.de offi.presi.⁊ ibi Alberi.declarat dicẽs ꝙ ibi erat factum ambiguũ ⁊ non qualitas facti debet narrari.⁊ idem dicit idẽ Alberi. in.l.solet.§.legatos.ff.de offi.p con.⁊ leg.⁊ ratio est: quia ex facto ius oritur.l.si ex plagiis.§.in cliuo.ff.ad le.aql.

b ¶ In.c.de muliere. Adde in.l.vt responsum.C.de trãsac.⁊ in.l.si defensor.§.qui interrogatus.ff.de interro.act.c.inter dilectos.§.ceterũ.de fide instru.cuz similibus.

c ¶ Eadem data. Adde rotã de psump.i.l antiquoribus pter glo.pe.d sentẽ.excõi.venerabilibus.i vi.⁊ in cle.si.in.v.creatus.d rescri.qd vide ad essentiam substantialez actus aliquis debet esse pri⁹ altero si vtrũqz reperitur factuz eo die presumitur i dubio precessisse id qd pcedere debuit.⁊ Alexã.cõsilio.ccccl v.lecto et discusso laborioso processu.in v.col.alleg. Bal. in.l.cum in testamento.§.hec verba.ff.de heredi.insti.per illum text. quod in dubio ille actus presumitur precessisse qui debebat esse preãbulus ad alium.et Rom.de excep.ii.in nouis.vt lit.pen.xiii.in nouis et Egi.bella.decisio.ccxcix.supposita.et Bald.hic.et in.l.cum proponas.C.de conditio.ob.can.et ibi Sali.et Bald.in.c.ii.de offi.delega.et in proemio.C.§.quibus.in.i.colum.post.Barto.ibi:et in.l.de rebus.C.de do.ante nup.et vide.c.penul.de elec.in.vi.Limita nisi ex ordine intellectus appareat instrumentum secundo loco scriptum debuisse precedere:quia presumitur errore secundo scriptum sm Bald.Ange.et Imo.in.d.l.cum in testamento.§.i.ff.de heredi.institu.et de materia vide text.in.l.non puto.in prin.et ibi Bart.ff.de iure fisci.et refert Mathesi.no.lxxvi.no.vnam regulam.Bald.in.l.dotis.C.de iure do.Iaco. de bel.in.l.vnica.in fi.C.de cadu.tollen.per.text.in.l.i.C.de iure fisci. lib.x.sm vnam lec.quam sequitur ibi Bart.et Sali.l.si debitor.C.de pri.fis.et Alex.in.l.i.in prin.ff.solu.matri.Et no.quod vbi non constat de prioritate si vnum instrumentum continet obligationẽ dotis presumitur precessisse.Bart.⁊ alii in.d.l.i.ff.solu.ma.idem si vnum loquatur de cõducta vel de salario alicui⁹ doc.Bal.ibi:quia causa studii ⁊ dotis equiparant colligit ibi Bart.ex gl.si.vide etiã plene Domi.in.c.pe.in vii.col.de rescrip.lib.vi.de duobus testamẽtis cõtrariis ab vno codez tempore cõfectis ⁊ Ro.in aut.similiter.in.xix.col.ibi duodecimo.C. ad legẽ fal.si vnũ est ad pias causas presumitur posterius ⁊ si vnus est institutus in duobus testamentis quomodo debeat adire per Ang.et Imo.in.l.cum qui in prin.ff.de acqui.here.⁊ si instrumentum est ceptũ ante mediam noctem ⁊ finitum post debet poni tempus actus cõsummati:⁊ sic dici sequẽtis.Inno.de offi.delega.cõsuluit.sequitur Bal.in l.si quis eum.§.i.ff.de vulga.⁊ pup.quia semper attenditur momentũ quo actus perficit:⁊ vide Bar.in.l.pe.§.si vir.ff.sol.ma.⁊ ꝙ si vnus cõtractus sequit alium inter easdẽ personas eodẽ die loco ⁊ testibus psumuntur facti incõtinenti vnus post alium:⁊ vide Bar.cõsi.clxi.qd syndicus ⁊c.ꝙ quãdo duo cõtractus sequantur vnus post alterum incõtinenti:licet non dicatur inter partes ꝙ secundus fiat propter primũ: tamen presumitur ꝙ vnus sit factus gratia alterius ⁊ ꝙ inuicem correspondeant.adde Pe.de ancha.consi.liii.dñs Nicolaus verus.Abb. ⁊ Bal.in consilio:thema predictũ in quo de duobus querit:⁊ Rapha. consi.videtur prima fronte.⁊ Bal.in repe.l.petens.in.xx.col.C.de pac. et Bal.in.c.primo.in prin.in.v.col.quid sit inuestitura.ꝙ quãdo apparent due inuestiture facte eodem tempore preualet que est plenior.Itẽ ceteris paribus data duplici collatiõe eodem tempore duobus facta illa prefertur que primo fuit acceptata.Calde.de prebẽ.consi.vii.ad fi. ⁊ Bal.i.l.si duas circa medium.ff. de excusa.tut.qd id qd fit vna die simul fieri videtur nisi appareat quod prius et qd posterius.qd dicit vtile ad plures impetrãtes eadem die sm cũ dicẽtem illũ text. non esse cõtra.c. si a sede.de prebẽdis.in sexto quia illa decretalis loquitur de beneficio ⁊ fauore:⁊ illa lex loquit in onere:vbi constat de ordine.

Zacharias.

¶ Adde dnm allegat Mathesi. mattbesi.singul.lxxvi.Dic qd est singu.lxxii.quod incipit no.vnam regulã.⁊ ne te fallat dictum Bart. per eum allegat. in.l.non puto.ff. de iure fisci.quez sequitur Bald.in l.dotis.C.de iure dotinz.quod illa l.dotis.intelligitur quando tractatur d lucro fisci.et damno priuati.quia.tunc presumitur pro instrumento priuati eodem die quo instrumentum fisci confecto secus autem si de danno fisci.quia in dubium presumeretur pro suo instrumento.ita no.Ia.de bel.per tit.in.l. vnica.in fi.C.de cadu.tol.per text.in.l.i.C.de iure fis.lib.x.sm vnam lectu.quam ibi Bart.et Sali.in.l.si debitor.C.de priui.fis.et Alexan.in.l. i.ff.solu.matri.sequuntur de quo per Feli.in.c.duobus.colum.ii.post medium.de re iudi.

¶ Adde Bald.consilio.cxliiii.iii.lib.vbi dicit qd si reperiantur duo instrumenta dotis eadem die confecta ⁊ in vno appareat ꝙ prediũ dotale fuit estimatum.in alio non estimatum.ꝙ electio est heredum mulieres quo vti velint.

d ¶ De mane.Unum rescriptum potest dici posterius ratione hore licet habeat datam eiusdem diei cum alio sm Ioã.an.Butri.⁊ Imo.et Domi.vide glo.in versi.si non appareat.in.c.penul.de rescrip.in.vi.et c.si a sede.in ver.apparet.de prebendis.eo.lib.⁊ vide glos.fina.in.l.si ex pluribus.§.fina.ff.de solu.quam extollit Bald.in.l.imperator.la.i.in primo cõmento in.v.col.ibi.⁊ no.ꝙ dies.ff.de statu homi.⁊ in.l.prescriptione.in.viii colũ.C.si contra ius.et in.l.fi.in.iiii.colũ.ibi propter interdictum.C.de edic.diui.⁊ in.l.cum proponas.in fi.C.de interdi.ma. ⁊ per dñm meuz hic.⁊ in.c.consuluit.in.xiii.colũ.de offi.delega.addas Bald.in.c.ego.N.in princ.de iureiuran.et in.c.licet.⁊ in.c.quoniam.de proba.et in.c.ii.de confes.⁊ hic.et in.d.c.cõsuluit.facit.l.titius.§.lucius. in ver.hora diei sexta.et in ver.calescente celo.als albescente.i.in aurora.scdm glo.ibi.ff.de liberis ⁊ posthu.faciat quod voluit Ioan.de pla. in.l.prima.C.de iure fisci.libro.x.Marti.fil.Cy.⁊ Bald.in.l.de rebus. C.de dona.ante nup.

Anto. Fran. ¶ Circa istam materiam quando reperiuntur due scripture siue rescripta siue testamenta siue codicilli siue alia instrumenta que videantur esse confecta vel data sub eadem die et hora que tamen continent contraria nec aliter potest apparere que dispositio ex predictis sit prior vel posterior que illarum debeat preualere et que sit magis attendenda an vero neutra valeat.vide glos.in.l.finali.C.de edict. diui adri.tollen.in ver.missus est.circa medium.que loquitur de duobus testamentis contrariis eadem die ⁊ hora confectis:⁊ vide gl.in.l. cum proponas.in ver.contrariam.C.de codi.que loquitur de duobus

scunt an sua sit iurisditio:vt in.l.si quis ex aliena. ff.de iudi.⁊.c.cũ persone.de priuile.lib.vi.sed etiã iudices delegati:vt patet hic.⁊ in.c.super literis. j.eo.Et scias ꝙ vbi solum emanauerit vnum rescriptum ⁊ cõtenditur de ipsius validitate:solus iudex deputatus per rescriptuz cognouit an sua sit iurisditio:⁊ iste est proprius casus.c.super literis.j.eo.Aut emanauerunt plura rescripta ⁊ dubitatur de preualiditate et habet locum iste text. vt simul omnes cognoscant si sibi nolunt deferre modo predicto:⁊ hoc etiam voluit Innocen.hic. ¶ In glos.i.hec glo.est multũ intricata ⁊ non sequendo ordinem glo.quo ad corticem:sed eã assumendo quo ad mentẽ diuido hanc glo.in sex partes.Nã in prima parte opponit:et reprobato argumento ponit quatuor intellectus ad text.quorum tres reprobat et vltimum approbat.Secũdo principaliter format duo cõtraria ad que formaliter non respondet ibi in ver.item qualiter.et ille versi.debuisset poni post illas quatuor solu. Tertio principaliter glo.querit de ratione decidẽdi in tex.in versi.dici põt.⁊ debuisset illa pars poni post quartum intellectum.Quarto gl.opponit de.c.cum contingat.j.eo.⁊ nõ solu.Quinto querit an decisio huius.c.habeat locum in locis impetratis in causa appellatiõis in versi.sed hec dubitatio.Ultimo queritur an hodie procedat decisio huius text.an vero sit reuocata per.c.vt debitus.j.de appella.⁊ hoc in versicu.sed hec du-

2 bitatio.¶ †Uenio ad primam videtur enim qd istud.c.sit fundatum super impossibili.nam per iura antiqua ac noua patet quid dicendum cum secundum rescriptum impetratur contra primum. Aut enim facit mentionem de primo ⁊ tollit primum.aut non facit mentionem et non valet.Sco. ceterum.Ergo non est opus vt iudices vtriusque rescripti conueniant vel qd arbitri assumantur. Sol.dicit gloss.ꝙ neutra pars huius argumenti valet.nam possibile est ꝙ scdm faciat mentionem de primo.non tamen per hoc indistincte tollitur primum.Et pro hoc allegat.c.oblate.et.c.sepe.de appella.sed melius allegaret.c.audita.de restitu. spo.Item scda pars non est vera:quia qñqz scdm nõ facit mentionem de primo:⁊ tamen valet.Exẽplum in.c.si autẽ.s.eo.et.c.plerũqz.j.eo.reprobato ergo argumẽto glos.ponit quatuor lec.ad text. Prima vt procedat quãdo dubitatio consistit in facto non in iure:vt quia dubitatur an sit lapsus annus a tẽpore primi rescripti.Hãc lec.gl.repro

a bat:quia ad qõnem facti[a] nõ daret papa responsionem iuris.vult dicere ꝙ sup facto dubio papa

b nõ daret certam responsionẽ vt in.c.de muliere.[b] de spon.Sed salua istuz intellectum:quia vt dicit Ioã.and.hic et bene.papa hic non rñdet de iure: sed dicit quis debet cognoscere de illo dubio Et si diceres nõne ex rescripti inspectione põt deprehendi an annus sit lapsus.Sol.dic quod nõ:quia annus nõ computatur a tẽpore impetrati rescripti:sed a tempore negligentie.vt.j.eo.d.plerũqz. Unde potest dubitari quãdo icipiat annus currere.⁊ super hac dubitatione potest habere locuz decisio huius text.⁊ ita habes primum intellectũ

3 iustificatuz.¶ †Secũdus intellectus est ꝙ poterat dubitari quia vtrũqz rescriptum erat sub ea-

c dem data.[c] Hunc intellectum glo.reprobat quia sm hoc neutrum erat primũ.⁊ sic nõ habet locuz iste tex.Sed iste intellectus saluari potest.nã per testes posset probari ꝙ alterum precesserit in tẽpore vt quia papa signauit meam supplicationem

d de mane[d] ⁊ tuã de nocte.De quo vide ho.gl.cum text.in.c.pe.j.eo.tit.lib.vi.⁊ super hac cõcertatiõe potest saluari qd dicitur hic in text.Tertius intellectus ꝙ secũde litere faciebant mentionem d primis in genere ⁊ nõ in specie.Hunc intellectuz gl.reprobat.quia iste casus est decisus per.c.ex li-

4 teris.de dolo ⁊ contu.†vbi patet ꝙ secũde litere

codicillis cōtra-
riis. ⁊ habetur p
glo. ⁊ Bar. in. l. i.
in. §. i. ff. de bono
rū pos. fin tabu.
⁊ habet per Cy. i
l. hac consultissi-
ma. in. §. si q̄s au
tem. C. de testa. et
per glo. in. l. cum
qui duob⁹. et ibi
per Ang. ⁊ Jo. d
imo. ff. de acqui.
heredi. ⁊ per glo.
in. l. si duas in. §.
eliget. ff. de excu-
sa. tu. ⁊ p Ang. in
l. his qui nepotē.
ff. de adop. ⁊ con-
clusio esse videtur
q̄ð q̄n non potest
vel per coniectu-
ras: vl ex affectio
ne disponētis vel
ex aliqua cā com
prehēdi q̄ dispo-
sitio debeat p̄ua-
lere ꝙ neutra de
bet attendi imo
ratione incertitu
dinis vtraq̄ dis-
positio vitietur ⁊
habeatur pinde
ac si nulla fcā eēt.

↪ Sebasti. Sapia.
8 ¶ Esse dubium.
Hoc dictum re-
fert et seq̄t Bar-
tholo. soci. in ru-
brica. ff. de rebus
dub. Ex quo no.
infert ꝙ licet sta-
tuta q̄ arctāt ad
cōpromissum nō
habeant locū q̄n
factū est certum:
tamen debent in
telligi nisi vis seu
determinatio iu-
ris sit dubia quia
quādo lex multi-
pliciter intelligi
tur: eius veritas
ignorat̄ vt dicit
Bal. in. l. scire le-
ges. ff. d legi. ⁊ ita
decla. Bal. ⁊ Sa-
li. in. l. cum ppo-
nas. C. de reb. cre
di. infert etiā alia
duo de quib⁹ ibi
per eum.

debēt facere. spālem mentionem de primis. Sed salua huc itellectū. nā partes possunt cōtendere vtrū mentio ibidez facta sit spālis vel generalis. Nā peritissimi doc. dubitāt qualis sit fienda mentio de primis: ⁊ vtrū de qualibet notabili clausula cōtenta in primis sit fienda mentio in secūdis, vt no. in. d. l. ex literis. et in. c. cōquestione. de resti. spo. Quarta solutio ponit̄ in ver. vnde potes. q̄ð potest pcedere dubitatio q̄n scðe faciunt mentionē de primis sufficientem: sed opponit̄ 3 scðas ꝙ sunt surreptitie: q: eas obtinuit per veri suppressionē vel falsi expssionē. Nam parte negante surreptionē deueniendū est ad ordinē huius. c. et hunc intellectū glo. approbat. ⁊ fuit Jo. ⁊ Goff. dicētiū alia exēpla esse superflua et ꝙ sensu indigent qui alia exempla ponūt. Sed vt vides ex predictis lz iste intellectus sit bonus in se. nihilominus alij pñt saluari. Quinto legitur extra glo. per Tan. et Inno. ⁊ cōmuniter doc. sequentes generaliter ꝙ istud. c. habet locuz vbicūq̄ contingit dubitatio tam super facto ꝙ super iure: etiam si sit talis dubitatio de qua sapientes nō dubitarent sed imperiti tantū. Et iste intellectus est optimus ⁊ cōprehendit in se oēs intellectus precedētes ⁊ similes. Et si diceres quō potest dubitari de iure cum ius si certū. Rñdetur ꝙ ius in se est certuz: quia illud quod est certū nature est certuz legi. vt. l. si pater. ff. de solu. Sed inquantum ius applicatur ad intellectum humanuz potest esse dubium.ᵃ nā multi sunt imperiti et aliqui periti: et alij peritiores. Ꝙnimo tanta potest esse iuris dubitatio ꝙ habet excusare etiam peritissimos: vt in. l. regula. ff. de iur. et fac. igno. facit q̄ð no. gl. in c. vnico. de postula. prela. lib. vi. Et per hoc habes clare expeditam primam partem glos. ⁊ apertum intellectum huius. c. ¶ Uenio ad secundam partem cum qua oppo. videtur enim ꝙ ex alio non potest iste tex. procedere. quia certū est nature et iuri ꝙ aut primi sunt iudices aut secundi. ergo nō possunt sibi deferre in cōmissione huius dubij: quia posset cōtingere ꝙ nō habenti bus potestatem fieret delatio. Item ex quo dubitatur probabiliter an primi an secūdi sint iudices: ergo nec primi nec secūdi possunt citare partes: quia ratione dubij neutri habent iurisditionis exercitiuz. arg. in. l. duo sunt titij. ff. de testa. tut. Ubi dicitur q̄ð si testator dederit titium tutorē filio suo ⁊ duo reperiantur qui vocantur titij ꝙ neuter potest exercere tutelam: ex quo non apparet de quo testator senserit: licet in veritate vnus sit tutor. Ad hec contraria sicut dixi glo. formaliter nō respondet. sed dicendum est ad primū ꝙ imo primi et secundi habent iurisditionē licet elidibilem per exceptionem: vt dixi. in. c. ceterū. ꝫ. eo. Et maxime habent iurisditionē super incidenti: quia in dubio iudex habet potestatem a lege cognoscendi an sua sit iurisditio: vt. ꝫ. dixi. ¶ Ad scðm contrarium dic ꝙ rōne huius dubitationis quilibet potest iurisditionez exercere in isto incidēti autoritate legis. vñ quēadmodum potest quis probare de quo titio testator sensit: ita potest nunc probari de quibus iudicibus papa sensit. Et si non potest questio decidi potest vltimo recurri ad papam per no. in. c. sane. de offi. deleg. ¶ Uenio ad tertium que fuit ratio decidendi. ⁊ dic per oīa vt habetur in glo. Nam timor vexationis partium corā diuersis iudicibus ⁊ intricationis ⁊ contrarietatis processuum fuit causa ⁊ ratio decidendi vt iudices simul cōuenirent vel ꝙ arbitri eligerent̄. ¶ In quarta parte glos. oppo. de. c. cū contingat. ꝭ. eo. ordinarius cui mandātur contraria per delegatos cognoscit de preualiditate rescripti ⁊ nō ipsi iudices delegati. Glos. nō soluit: sed solutio est duplex. ibi enim loquitur post factū. s. cum vtriq̄ delegati fecerunt processus suos ⁊ mādauerūt ordinario cōtraria. istud vero. c. loquitur cum a principio contendit de reuocatione literarum. Uel secundo ⁊ melius ibi ordinarius non pronuntiat super reuocatione rescripti sed solum ad suam instructionem cognoscit q̄ð illorum preualeat. ¶ In quinta parte glo. querit an habeat locum iste tex. in literis impetratis in causa appellatiōis. et dicit ꝙ nō quia iudex appellatiōis solus habet cognoscere. Ad-
b uerteᵇ glo. est vera vbi solum impetrat̄ vnum rescriptum in causa appellationis: quia non iudex a quo: sed iudex ad que habet cognoscere de validitate appellationis. vt in. c. dilectus. ꝭ. eo. Sed si in causa appellationis impetrarētur diuersa rescripta a partibus ⁊ dubitaretur tunc de preualiditate optime seruabit̄ iste tex. ad hoc. c. bone. de cōfir. vti. ¶ Itē quia iste text. nō distinguit inter causam appellationis et causam principalē: ergo generaliter debet obseruari vbicunq̄ dubitatur de reuocatione rescriptorum. xviij. dist. si romanorum. ⁊. c. solite. ꝭ. de ma. et obedien. ¶ Sexto et vltimo glo. querit nūquid hodie procedat decisio huius. c. ratio dubitādi est propter. c. vt debitus. ꝭ. de app. Dicit glo. ꝙ non habet hodie locum re integra per illum text. Dicit Jo. and. ꝙ melius dixisset re non integra sed dic ꝙ quilibet habuit bonum intellectū. Nam si teneremus q̄ð per. c. vt debitus standum sit hodie presentationi secuta citatione: ⁊ non date: hoc. c. nō haberet locum re integra. Quia ille esset iudex qui primo faceret citationē. Sed si negotium esset non integrū puta quia pcessus esset inchoatus corā primis: ⁊ postmodum impetrarent̄ scðe facientes mentionē de processu primarū: sed reuocetur in dubiū vtrum secūde sint surreptitie. Et tunc super hoc dubio potest seruari iste text. Dicit etiā ꝙ re itegra pōt seruari istud. c. tenēdo quod dicta. c. plerūq̄. et. c. si autē. nō sunt ex toto correcta de quo dic vt dixi in. c. j. ꝫ. eo. ¶ Itē tenendo ꝙ sint correcta potest seruari si vtriq̄ iudices cōcurrerent in citatione: ita ꝙ non haberet locum preuentio. ex predictis
5 habes clarissime itellectū hui⁹. c. et gl. ¶ Ultra predicta ad maiorem declarationem quero nunquid indistincte dato dubio reuocationis literarum sit locus huic. c. intantū ꝙ aliter pcessus factus nō valeat. Sol. Inno. et alij scribētes multa etvaria dicūt per que obscuratur itellectus. c. sed vt clarissime habeatur materia ponātur quinq̄ casus. Primus quando citatus per iudices alterius rescripti comparet ⁊ assumit iudiciuz super
c principale nec opponit de suo rescripto.ᶜ Et tūc indubie nō est locus huic. c. quia pars non opponendo videtur suo rescripto renūtiare q̄ð potest. iuxta no. in. c. ex cōquestione. de restitu. spo. Item cessat hoc casu ratio huius. c. et facit q̄ð dixi in. c.
d ceterum. ꝫ. ¶ Secūdus casusᵈ cum retentis eisdem terminis pars citata comparet et excipit de suo rescripto ⁊ patit̄ iudicez alterius cognoscere de reuocatione. Et hoc casu valet etiā processus. licet non seruetur forma huius. c. quia si iudices possunt adinuicem sibi deferre in hac cognitione: fortius possunt partes ipse: quia nil aliud debet velle superior nisi vt partes ad cōcordiā adducat. li. j. ff. de no. ope. nun. facit. xxiij. q. v. pdest. Et pro hoc q̄ð. ꝫ. dixi. ⁊ no. in. iij. parte gloss. Nā vtriq̄ iudices per se habent iurisditionē in hoc incidenti licet elidibilem per cōflictuz exceptionis. ad hoc ꝭ. eo. sup literis. Tertius casus quādo pars citata cōparet ⁊ opponit de reuocatione sui rescripti ⁊ petit pcedi vt hic dicitur: et iste casus est mutuz dubius. Inn. videtur hic velle q̄ð per hoc non sit locus huic. c. dicit enim tūc esse seruādam formaz huius. c. cū vtreq̄ litere sunt iudici presentate et corā vtrisq̄ excipit̄: ⁊ vtriq̄ volunt pcedere in cognitione. Si autem coraz alteris tantum excipit̄ illi pñt cognoscere et diffinire super reuocatione ad hoc allē. c. super literis. ꝭ. eo. Ego nō puto hoc dictū procedere: quia iste tex. dat formam pcedēdi cū de reuocatione literaruz ambigit̄. Sufficit ergo ꝙ pars citata opponat de reuocatione literarū ⁊ rē deducat in dubium ⁊ petat pcedi prout hic dicit̄. Hoc idem videtur sentire Inn. in. c. ceterū. ꝫ. alleg. vbi dicit satis eē excipere de reuocatione literaꝝ: et si nō admittitur exceptio poterit appellare. Quinimo pl⁹ ibi dicit quod pars excipiens ēt protestans q̄ð non intendit comparere nisi pcedat̄

b ¶ Aduerte. Ad
de Roma. consi-
lio. clx.
↪ Sebasti. Sapia.
c ¶ Suo rescripto.
Intellige istō ēt
si secūdum est pre
sentatū ⁊ eius vi
gore est facta cita
tio si citat⁹ a pri-
mis iudicib⁹ non
opponit: q: licet
esset p̄ma ratio
q: non possit re-
nuntiare militat
alia quia non tol
litur primuz re-
scriptuz nisi exci
piatur. vt no. i. c.
eaz te. ꝫ. eo. vnde
sufficit ꝙ vna rō
militet licet alia
cesset. §. affinita-
tis. insti. de nup.
⁊ no. do. Abb. in
d. c. ex cōquestio-
ne.
d ¶ Scðs casus.
Adde Imo. ꝫ. c.
ceterū. i. iii. col.
Ang. in. l. ij. i p̄n.
in. iiij. col. ibi fex
to fallit. ff. si q̄s i
ius vo. no iens.
vbi ex isto tex. col
ligit casum i quo
delegatus nō co
gnoscit an sua sit
iurisdi. et subdit
alios de quibus
vide ibi per eum
et p Moder. hic
in. ix. col.

a ¶ Non poterit appellare. Hanc partē tenuit Inno. Jo. de lig. et Car. hic dicētes dictum Inno. esse subtile: et scđm illud cōsuluisse Sali. contrarium tenēt Hosti. ibi: et iste p quibus facit glos. hic in ver. sopiatur. et c. ab arbitris. de offi. delega. in. vj. per ꝙ tenet hic Abb. in no. c. posse ab ipsis arbitris appellari.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Item qr. Pro resolutiōe an possit appellari ab his que facit iudex ex officio sui. vidēda sunt que tradit do. Feli. l c. exceptionē. col. j. volu. iij. ſ. de exceptio. vbi cōcludit qđ si sunt aliqua q̄ sint de mero officio iudicis non potest pars appellari. l. non quicqd. ff. de iudi not. Pau. de ca. in. l. vbi pactū col. vlt. C. de trasacti. Si vero sunt aliqua q̄ nō sunt in mero arbitrio iudicis potest appellari vt quādo lex vtitur verbis pceptiuis vt ibi latc per eum.

c ¶ Duo copora. Adde Bald. in. l. si ad scribatum. ad fi. C. de appel. istum. lviij. consi. ex infrascriptis literis. l. viij. col. et in. c. j. in fin. ſ. de parochi. et l. c. scriptum. per illum a text. ſ. de elec. et in cōsilio. xxxiij. casus in effectu talis est quidaz testator. et l. c. in singulis. in. j. col. de statu mo. et in. c. si. in. ij. colū. de maio. et obe. Bart. in l. si. ff. de colle. illi. Bart. in repeti. l. omnes populi. l b xxiij. charta. ff. de 6 iusti. et iure. istum in. c. cum te. versus si. de offi. delega. Rom. consi. xcix. viso pposito qōnis. Ang. l. l. ij. ff. de rei ven. propter gl. ij. ibi meliorem. de iure alleg. Inno. in. c. dilecta. de excess. piela.

¶ Addō tu Feli. consi. j.

Zacharias.

d ¶ Maiorē partem personaruz. Dic tu disti. aut illud qđ dicit de duobus corporibus respicit expeditionez actus et tunc requirit ad ipsius expeditio-

nem totius corporis maior pars. Aut cōgregationem respicit et tunc maior pars vtriusq; coporis iteruenire debet dato ꝙ in expeditione actus maior pars postmodū sufficeret. Ideo cōcludo ꝙ quādo plura corpora requirunt: minor pars corporum requiritur. Sed vbi maior pars personaruz simpliciter requiritur sufficit illa maior pars. Et qn voces in vnū dantur nō potest dici nisi conueniāt tanq̄ vnum corpus in quo maior pars attendi tur: vt dicit iste l c. scriptum. colū. iiij. de elec.

Sebasti. Sapia.

e ¶ Exēplū. Vide do. Jas. ſ. l. si. col. pe. C. de impube. vbi citat. d. abb. et plura allegat qn plures habeāt loco vnius. et quo etiam p ipm in. l. si pater. j. ff. de vulg. et pup.

f ¶ Ut l. c. ad hec. No. vnam limitationē ad illū tex. per istum hic.

g ¶ In habitu et nō in actu. Adde glo. sing. in cle. j. l verbo presbyteri. de priuile. et qđ voluit ibi iste in apo. et in. c. significasti. in. v. nota. de fo. competē. et Cardi. ſ. d. cle. in xxiij. q. et in cle. ſ. in. §. verū. de here. Domi. l. c. si a subdelegato. de offi. deleg. lib. vj. Hosti. in sum. de penitē. et remis. §. cui confitendūz. do. menz hic et in repe. rubr. de cā pos. et pprie. et per istū in. c. de multa. de pbē. in. vsi. vltimo qrit. ibi quo ad scđm varie sunt opi.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Pone exemplūz. Vide q̄ tradunt l. l. j. ff. de iudi. vbi dicunt qđ iudices chartularij habent iurisdictionē in habitu. Itē iudex ordinarius vnius territorij hz iurisdictionē in habitu respectu alterius territorij. Ex q̄ plura inferunt q̄bus ibi p Moder.

nisi pcedatur vt hic dicitur etiā sine appellatione cōseruatur illesa. et vide qđ ibi latius dixi. Quartus casus cum retentis eisdē terminis pars citata cōparet et excipit de suo rescripto et iudices alterius inceperūt cognoscere super hac cognitiōe qua pendēte iudices istius citati citauerūt partē aduersam q̄ comparuit et opposuit d suis literis: et ꝙ sui iudices iceperūt de hoc cognoscere ita qđ isti preuenti sunt in hac cognitione. dubitat nunquid isti secundi sunt admittēdi in illa cognitiōe iuxta formā istius. c. Inno. finaliter concludit qđ sic firmans hanc cōclusionez ꝙ q̄diu per alios iudices iste articulus nō est diffinitus semp debent iudices alterius rescripti admitti tam in cognoscēdo q̄ in diffiniendo ar. ſ. eo. cum contingat. qđ mihi placet arg. huius litere. Quintus et vltimus casus est qn vtriq; iudices per se procedunt et nō obstantibus exceptionibus vtriusq; partis super pualiditate literarū procedunt ad cōtrarias sentētias. Utputa quilibet iudex alterius rescripti excōmunicauit partē aduersam non cōparentem licet excipientem. Et hoc casu not. dicit Inno. qđ debet inspici que litere preualent. et fm preualiditatem iudicabitur processus irritus vel validus. Unde valebit pcessus literarū pualentiū et aliorūz iudicū processus erit irritus. alleg. text. no. in c. ex literis. d offi. deleg. vide ad hoc qđ plene dixi l. c. ceterum. alleg. Et no. predicta qr sine istis vix intelligi pōt iste tex. ¶ In gl. deferēdū. in fi. vult ergo gl. ꝙ iudices possunt ibi deferre super incidenti absq; partium cōsensu. et hoc tenent hic cōmuniter doc. preter Tan. et Gof. sed prima pars verior est: quia iste tex. dat hāc facultatem iudicibus nulla de partibus habita mentione. Et plus dicit Inn. ꝙ licet partes nō cōsentiant in hac delatione: tn̄ pars contra cuius rescriptū iudicabit nō poterit appellare: a quia nō potest pretendere interesse cū iusticiā suaz poterit obtinere ita corā iudicibus vnius sicut alterius rescripti. Hosti. tenet cōtrarium: quia multū prodest iudicē habere fauorabilē saltez in arbitrarijs: vt in. c. consuluit. de offi. delega. ¶ Audio ꝙ als fuit cōsultum fm opi. Inn. sed mihi plus placet opi Host. nā si non interest magis habere vnū ꝙ aliū iudicez frustra fieret ista cōtentio que est hic. ¶ Itē si potest appellari a iudice vnius rescripti cum pronūtiauit suā eē iurisditionē: vt in. c. dilecti. et c. significauerunt. de exce. eodē modo dicēdum est hic. ¶ Itez qr b a quolibet modico grauamine pōt appellari fm ius canonicuz: vt in. c. de ap. ſ. de app. ¶ † In gl. in verbo: plures. ibi: loco vnius sunt. no. singulariter glo. ꝙ deputati ad vnū offm sunt oēs loco vnius: et ideo si habēt conuenire cū deputatis ad aliud officiū cū illi etiā sint loco vnius: non statur maiori parti numeri psonaz si plures sunt in vno officio q̄ in alio. Tamē gl. in fi. videt hic aliquatenus limitare. et Ant. in. multū hic instat. Sz compo. cuius dictū cōiter approbat et est verissimum dicit semp eundū fore ad arbitros. Nisi saltē maior pars iudicū cuiuslibet rescripti cōueniat. Exēpluz si sunt deputati tres iudices in quolibet rescripto nō statur corā diffinitioni nisi saltem duo iudices vnius rescripti cōueniant cū duobus alterius rescripti. Nā si habet maior pars cuiuslibet rescripti: per cōsequēs haberet interpretatiue cōsensus oim. Quia qđ facit pars maior: oēs facere vident: vt in. c. j. de his que fi. a ma. par. ca. et in. l. aliud. §. refert. ff. de reg. iur. Nō autez sufficeret ꝙ vnus ex iudicibus vnius rescripti cōueniat cum tribus alterius rescripti. Quia licet hoc casu eēt maior pars personarum: nō tn̄ habet maior pars alterius rescripti: nam ille vnus pro nihilo reputatur ex quo maior pars illius rescripti remāsit in cōtradictiōe: et sic limita fi. gl. als male diceret.

Ex his habes vnum dictū multum singulare qđ alibi nō ita bene pbat ꝙ vbi cōueniunt duo corpora c ad aliqd explicandū nō sufficit habere maiorem partē personarum: d sed requiritur maior pars cuiuslibet corporis. Ratio: qr nō potest dici ꝙ illa corpora hoc fecerint nisi habeat maior ps vtrinsq;. Et hoc firmat hic. d. Ant. p notabili dicto et dictū vt dixi est verū: et patet ad sensum. Et p hoc alle. no. per gl. et Jo. an. in. c. vnico. ne se. va. li. vj. vbi cōcludit ꝙ si eps et capitulum habēt aliquid agere nō valet actus nisi cum epo cōcurrat maior pars capituli: sicut nō sufficeret maior ps capituli sine epo: quare venit vt duo corpora separata: et plenius de hoc dixi l. c. postulasti. de cōces. pben. Idē sentit Jo. an. in alijs terminis. in c. statutū. ſ. de elec. li. vi. vbi vide. Secus dic vbi cōuenirēt duo corpora in vnū vt ad illum actū facerent vnū corpus. Nā tunc statur iudicio maioris partis personarum: ita limito dictum precedēs.

e Pone exemplum e in studio bononieñ. vbi artiste faciunt corpus per se: et iuriste per se: et quandoq; in factis cōcernentibus studium conueniūt ambe vniuersitates: nam tūc constituunt vnam vniuersitatem et non duas ratione materie subiecte. Tunc enim staretur iudicio maioris partis psonarum. et hoc sentit Bart. in. l. fi. ff. de colle. illi. ita dicerem in hac ciuitate Seneñ. ꝙ si in factis concernentibus totum studiū cōuenirent doc. et scholares. Nā hoc casu faciunt vnam vniuersitatem et staret iudicio maioris partis personarū. qđ tene menti: quia facit ad multa. et ex varijs coniecturis ac ex v̄bis statuti et materie subiecte poteris discernere vtrū cōueniant vt corpora separata et faciant vnum corpus Abbas.

1 ¶ Rescriptū respectu personarū eligendarum potest esse incertum: sed non respectu iudicum.

2 Iurisditio que habetur habitu tantum: an possit delegari.

3 Iudex qui stat extra territorium potest delegare causam subdito qui stat in territorio.

4 Iudex qui hz iurisditionē habitu respectu psonarū non potest ipsas citare anteq̄ exprimātur.

5 Iurisditio ex quibus actibus perpetuetur.

6 Iudex delegatus super pluribus causis pōt primo diffinire vnam et postea aliam.

Arbiter potest pnuntiare per partes si negotia sint separata nisi actū sit qđ pnuntiet sup oibus.

Quoniam autē. Hoc intendit per generalem clausulam positā in rescripto. ante expressionē rerum et psonarum delegatus habet iurisditionē in habitu et nō in actu hoc primo. Speciales litere derogāt literis generalibus super non specificatis in eis q̄ de illis nullā faciant mentionē. Et primo ponitur consultatio. Scđo rñsio. ibi nos. Et ibi rñdet primo secūde qōni. ex cuius sol. infert ad decisionem prime: qr si penitus eneruatur iurisditio a priorū: ergo habebant iurisditionem. ¶ † Not. j. nō vitiari rescriptum si cōueniendi includuntur sub clausula generali exprimendi postmodū per impetrantē. Ex quo collige ꝙ respectu personarum cōueniendarum rescriptum potest esse generale et incertum. secus respectu iudicū. vt in. c. ad f hec. f ſ. eo. Ratio diuersitatis: quia maius preiudicium iminet circa iudices quā circa conueniendos. ¶ No. ij. ꝙ quandoq; quis habet iurisditio g nem in habitu et nō in actu g exemplum hic. Item b pone exēplum b cū prelatus ecclesie collegiate nō habet de presenti collegium. nam habitu et potētia hz iurisditionem: qr si hodie assumeretur aliquis ad collegium immediate prelatus posset exercere iurisditionem. Sed prius non habebat in actu: quia deficiebat subiectuz circa qđ exerceret

iurisditio. Pone etiã exemplũ in presbytero parochiali habẽte parochiã distinctã in qua nemo habitat habet enim talis rector curã in habitu ꝛ nõ in actu. de quo vide qđ dixi in c. de multa. de prebẽ. Itẽ pone exẽplum in l. obseruare. ff. de offi. procõ. nam anteq̃ potestas intret territoriũ sibi deputatum habet iurisditionẽ in habitu ꝛ nõ in actu: vt ibi. ¶ No. iij. ex hoc ꝛ ex tex. q habẽs iurisditionẽ in habitu tantum non potest illã exercere. vt in fi. litere. et in d. l. obseruare. Ad idẽ bo. tex. in c. romana. de appel. lib. vi. ¶ Ex quo infertur q tenendo opi. qđ iurisditio tpalis sit apud papam in habitu. vt no. in c. nouit. de iudi. et in c. causam. qui filij sint legi. illam tñ exercere non dȝ qđ an sit verũ vniuersaliter dic vt plene dico in d. c. nouit. ¶ No. qđ in materia rescriptorum habet locũ illa regula generi per speciem derogaf. facit c. j. de co. Et no. bene q ad verificationem illius regule nõ requiritur vt genus ꝛ species capiantur ꝓprie. Nã genus ꝓprie est quod predicaf de pluribus differentibus specie vt animal. Species vero ꝓprie est que predicaf de pluribus differentibus numero: vt homo. Ad hoc qđ no. in l. legato generaliter. de leg. j. et insti. de iure natu. in §. plebiscitũ. Hic aũt in casu nostro genus ꝛ species non ita ꝓprie capiunf. sed capitur hic genus cũ multa cõprehendunf sub vno signo vniuersali. Species vero cum res spãliter exprimunf. ꝛ nihilominus vides q vendicat sibi locũ illa regula generi per speciẽ ꝛc. Unde iuriste non capiunt ita stricte genus ꝛ speciẽ sicut artiste. vt patet hic. ꝛ in c. j. de co. ꝛ no. gl. in d. l. legato generaliter. ꝛ de his ꝛ an ꝛ qñ species derogat generi: vide p Bar. in l. qsitum. in §. penul. ff. de fun. instru. vide etiã per eũdem in l. si domus.[b] ff. de lega. j. Ubi inter cetera dicit vnũ notabile dictum q non dicitur dispositio generalis quãdo venit verificanda solum sub vna specie cõprehensa sub genere: sed potius dicif dispositio incerta. Pro quo ego alleg. tex. cũ glo. j. de offi. deleg. c. ex parte. j. per qđ dicitur q si papa mãdat ꝓuideri titio de primo beneficio vacaturo in certa ꝓuincia: ꝛ secũdo mandat prouideri sempronio de bñficio primo vacaturo in certa ecclesia illius ꝓuincie. Istud mandatũ speciale non preiudicat primo: quia primũ non fuit generale: sed potius incertum cũ veniret solũ verificãdum in vno beneficio. Pro quo facit text. in d. l. si domus. et in l. si heres. ff. de op. leg. qđ v̇bũ no. ¶ In gl. in ver. per speciale. in fi. vel dic vt dixi in d. c. cũ ordinẽ. de co. nã ibi generale rescriptũ seu priuilegiũ dabat formã specialibus vel particularibus rescriptis impetrãdis. ideo non valet rescriptũ speciale nõ seruata forma. Hic autem primum rescriptũ erat omnino generale: nec dabat formã particularibus impetrandis. ¶ In gl. in verbo eneruaf.[c] in fi. no. singulariter hanc glo. videtur eñi velle q c. vt debitus. j. de appel. habeat locũ nõ solum qñ cõcurrunt rescripta generalia ꝛ specialia: sed etiã quãdo cõcurrit rescriptũ speciale ꝛ generale vt sit locus ꝑuentioni. Joan. an. transit et gl. nõ reprobat: sed do. Ant. eam impugnat[d] dicens hoc c. nõ procedere quãdo prime litere sunt reuocate. sicut cõtingit hic cũ generalibus sit derogatũ per spãles. ꝛ videf dictum satis equũ: vt illud c. vt debit9. corrigat minus q̃ fieri põt. ¶ Sed si vis saluare gl. potes dicere q quẽadmoduȝ prime[e] tollunf per sollicitudinem scḋi impatoris: vt in c. vt debitus. j. de app. ita et scḋe reuocatorie debẽt tolli saltẽ per negligentiã scḋi imperatoris: ꝛ per sollicitudinem primi. Puto tñ q vbi negligentia non possẽt ascribi scḋo imperatori: indistincte ꝓcedant impugnatio do. Anto. alias primus semper obtineret: q2 facilius põt ad iudicẽ recurrere cũ sit prior in data. ¶ In gl. pe. in fi. dic clarius q duobus modis solutione scḋe qõnis infert ad solutionem prime. Primo nam si per literas speciales derogaf generalib9 frustra q̃ritur vtrũ per scḋas generales iurisditio attribuaf: ꝛ hunc intellectũ ponit hic gl. Scḋo modo dic in solutiõe scḋe qõnis qđ iurisditio tributa p generales literas eneruaf per speciales. ergo p generales literas tribuif iurisditio: quia qđ non est eneruari nõ potest. Cũ priuatio presupponat habitũ: vt in c. ad dissoluendum. de despon. impu. xxij. q. ij. qđ vero. ꝛ l. decẽ. ff. de verbo. obli. et istud erat de quo querebaf. Ex quo potest cõsultor vel responsalis colligere ordinẽ cõsulẽdi ꝛ argumẽta soluendi: vt primo incipiat ab eo. Ex cuius decisione potest inferri ad decisionem aliorũ: quia sic
2 fecit hic papa incipiẽdo a scḋa q. ¶ † In gl. fi. in fi. hic glo. intricate procedit: sed in effectu format tres qões ꝛ in medio vnã leuem oppositionem. ¶ Prima questio nunquid iste qui recipit iurisditionẽ in habitu per generales literas possit eã alteri delegare sicut põt circa expssa. ¶ Scḋa qđ nunqđ possit citare expressionẽ personarum vel rex. Tertia nũqđ perpetuata iurisditione quo ad expressa in rescripto fiat perpetuatio etiã quo ad cõprehensa sub clausula generali. ¶ Ad primam qõnem gl. finaliter cõcludit q potest cõmit-
f tere:[f] quia cõmittit id qđ habet. Et no. bonam extensionẽ ad c. pastoralis. de offi. deleg. vt delegatus principis possit subdelegare nedũ iurisditionem quã habet in habitu ꝛ actu vt ibi.: sed etiam illã quã hȝ in habitu tantum: vt hic. Nec ob. l. obseruare. ff. de offi. ꝓcõ. quia ibi volebat cõmittere etiã respectu exercitij qđ non habebat. secus aũt
3 respectu habitus tãtũ. ¶ † Hinc dicimus q existens extra territoriũ põt causam delegare sub-
g dito existenti in territorio[g] vt habes bo. glo. in c.
h nouit. de offi. delega. Nec obst. c. romana.[h] de appella. lib. vj. vbi text. no. dixit archiepiscopũ non posse deputare officialẽ in decisionem sui suffraganei super appellatiõibus interponẽdis ad eũ. Nam dicendũ est iurisditio etiã in habitu adhuc nõ competebat ante interpositam appellationem. Et per illũ text. limita mirabiliter istã gl. vt dicamus qđ aut iurisditio pure cõpetit in habitu. de ꝑsenti. ꝛ potest subdelegari: vt hic. Aut venit purificanda ex actu de futuro et dicendũ q ante purificationem non potest vt ibi. Non obst. si dicatur q delegare est iurisditiõe vti: vt notãter dicit tex. in l. iij. ff. de iurisdi. omnium iud. et no. glos. in c. si a subdelegato. de offi. delega. lib. vj. quia verum est q vtif delegans iurisditione: sed non principali. Nam circa principale habet iste iurisditionem in habitu: ex quo persone nõ sunt expresse. sed circa preparatoria habet iste iurisditionem in habitu
4 ꝛ in actu. ꝛ ita intelligas finem c. ¶ † Ad scḋam questionẽ vtrũ possit citare. Cõmunis ꝛ vera conclusio est q ante expressionẽ personarũ nõ potest citare: quia nõ potest diuinare ꝑsonas exprimendas: sed post expssionẽ personarũ ꝛ ante expssionẽ rerũ potest citare: vt in c. significantibus. alle. in glo. sed citatus nõ tenetur respondere nisi res exprimatur: vt in c. ij. et iij. de libe. oblatio. Et sic
5 reducas ad concordiam gl. ¶ † Ad tertiã Inno.
i hic tenet contra gl.[i] vt iurisditio perpetuetur in

a Sebasti. Sapia. ¶ Materia rescriptorũ. Uide ad hec pulchram qõnem quã ponit Bal. in l. emptionem. col. fi. C. loca. vez in comitatu hichonij est qdaȝ planicies magna q̃ vocaf planũ sancti Crispolti mõ abbas scti Crispolti locauit oẽs possessiões quas hȝ abbatia i plano hichonij. vtrũ veniãt ẽt possessiões q̃ sunt sub vocabulo scti Crispolti cõcludit q nõ q2 qđ spalr denominaf vr̃ a genere eẽ diuisuȝ ꝛ sub nomine gñali nõ venit: ꝛ hoc qñ separatim ɔsueuerũt locari vt ibi p eũ. vide ẽt bonã glo. vbi alij. in l. j. ff. de reb. dubi.

b ¶ In l. si domus. Adde ibi Pau. de cast. vbi idẽ dicit q Bar. ibi de illo q hȝ expectatiuã ꝛ adde istũ l a d. c. ex parte. de of. delega. facientem festũ de illo tex. p opi. bar. facit qđ voluit Bald. in l. humanũ. circa fi. C. de leg. an v̇. q̃ritur vtrũ sm ibi: ista verba nõ pñt adaptari: nisi ad vnam speciem testamenti

c ¶ Eneruaf. Et sic sentit ista glo. q ꝑmũ rescriptũ generale non est ipso iure reuocatũ. ɔ̃riũ dicit hic d. Car. p v̇bũ penitus hic positũ. Andre. Barba. Zacharias. ¶ Adde Bar. in l. meuius. §. duobus. i ꝑn. ff. de leg. ij. Pau. de ca. i. l. ij. §. mutui datio ff. si cer. peta. Antoni9 Frãcis. ¶ Adde q v̇bũ penit9 iducit nullitatem ipso iure absq2 alio decreto: vt est gl. i. c. romana. in §. i vniuersitatẽ. in v̇. penitus vbi ẽt per Ge. post Jo. and. de sen. exco. in vj. ꝛ vide gl. in cle. j. de ꝓbẽ. ꝛ Jo. an ꝛ in c. j. de postu. ꝓla. in vj. in nouel. ꝛ habef p Alex. i l. q vsumfructuȝ. ff. de v̇bo. ob. ꝛ in d. l. imperator. ff. de iure fis.

d ¶ Eã ĩpugnat. Adde Jo. mo. in rub. de rescrip. in vj. et Domi. hic tñ Inno. dicit qđ in practica difficile obtinerif cõtra glo. Jo. and. ꝛ antiqui trãseunt cũ ea. ꝛ salua eam duobus modis vt hic per Abba. Domi. ꝛ Moder.

e Sebasti. Sapia. ¶ Prime. Pro hac glos. facit tex. in l. j. ꝛ de offi. prefec. vr. ꝛ c. super hoc. de here. lib. vj. vbi per dationem spãlis iudicis nõ est derogatum habẽti iurisditionẽ generalẽ. sed est locus preuẽtioni. facit text. in l. j. iuncta glo. C. vbi ꝛ apud quẽ. vbi Ang. dicit per illũ tex. q si sit statutũ antiquũ quo caueatur q omnes iudices possint cognoscere de furto ꝛ adulterio ꝛ fiat nouũ statutũ q solus capitaneus cognoscat de furto ꝛ adulterio q tamẽ omnes poterũt cognoscere: q2 per statutũ illud specialis iurisditionis nõ censef derogatum generali: ꝛ istud dictũ dicit sing. domi. Jas. i. l. titie textores. in prin. col. iiij. ff. de lega. j. in l. qđ in rerum. §. si qs post. ff. eodem. Deci. late in ɔsi. iij. colũ. v. de quo etiam late p Feli. in c. pastoralis. colũ. iij. j. de offi. ordi.

f ¶ Põt cõmittere. Adde glo. fi. ꝛ in c. ex tenore. de fo. cõpe. ꝛ gl. i. l. ꝛ l. ex suscepto. eo. ti. ꝛ Joã. an. in c. si ɔfirmationẽ. de elec. in vj. rotã de offi. vica. vltima. l anti. et tertia in ãtiqorib9. Pau. in c. romana. §. j. de offi. ordi. in vj. rotã de offi. deleg. sextal nouis. ex. cõclu. xij. sm magnam partẽ ꝛc. ꝛ cõclu. xxviij. Zacharias.

g ¶ Existẽti i territorio. Adde qđ in papa vel imperatore vtrũ rescribendo in terris suis habeant iurisditionẽ in terris remotiorib9. p Alex. ɔsi. ij. col. iiij. v̇si. ij. presuppono. ꝛ col. vij. v̇. ꝛ non dubitam. et col. xij. ver. quinimo. et ibi qđ in bñficialibus.

h ¶ Ca. romana. Adde hu. ꝛ Inno. hic et Joã. an. in d. c. si cõfirmationem. ꝛ Pau. in d. c. romana. §. j. et istũ de testi. significauerunt. in ij. col. ꝛ ibi Are.

i ¶ Cõtra gl. Cũ glos. tenent Joã. an. hu. ꝛ cõmuniter omnes. ꝛ bal. in c. licet. hic alle. per l. quid tamẽ. ff. de arbi. idẽ bal. in l. mandatũ. in iij. col. C. mani. qđ mandatũ factum ab officiali rõne officij finif morte mãdantis in his que nõ sunt inchoata per gl. in c. ne aliq. in ver. cepta. de here. in vj. ꝛ idẽ Sali. ibi. in viij. col. ibi oppo. viij. Ful. Lud. ꝛ Alex. in l. et quia. ff. de iur. om. iu. p quibus est text. in c. ne aliq. per locũ a spãli. ꝛ tex. clarior in c. fi. §. vt officiuȝ. de offi. dele. in vj.

vbi ptās cōseruatoris que ꝑponitur vniuersitati agendorū extinguit
morte ꝑponētis re integra quo ad nō cepta. Cōtrariū tñ tenuit Bart.
in.d.l.z q.in vlti.colū. Inno.hic z Jmo.in.l.ij.§.sed z si quis.ff. de uo.
Ang.z Sali.in.d.l.z q.z do.meus hic.tñ prima pars cōiter tenet pro
pter tex.preallē. Fallit in.v.casibus hic no.per doc.moder.
Anto. Francis.

non expressis facta ꝑpetuatione in expressis. sed
cōtrariū voluit in.c.licet.de offi. de lega. Joā.an.
sentit hic:z clarius ponit in.d.c.licet.ꝙ aut non
expressa sunt ꝯnexa expssis:z ex ꝑpetuatione ex
pressoꝝ infert ad ꝑpetuationē comprehēsoꝝ sub
clausula. Ad hoc.l.fin.C.de duo.re.aut sunt proces
sus separata:z tūc ꝑcedat ista gl.vt solū ꝑpetuet
iurisditio in ea causa in qua emanauit citatio.d.
Ant.dicit hoc vltimū ꝑcedere si teneremus ꝙ ci
tatio sit necessaria ad ꝑpetuationē iurisditionis:
sz si tenemus aliā opi.ꝙ qualitercūqȝ iudex inci
piat vti iurisditione ꝑpetuat iurisditio:de qua i
d.c.licet.tunc vr ꝙ eligendo sibi notariū z facien
do alia ꝑparatoria cū ista sint cōmunia expressis
z nō expressis dicat ꝑpetuata iurisditio quo ad
oia:z satis placet hoc motiuū. Recitat tñ Arch.
tenuisse in.c.cū in multis.§.eo.ti.lib.vj.ꝙ p expres
b sione^b psonarū sit ꝑpetuata iurisditio. Sed ꝯpte
contrariū tenēt hic Inno.z Cōpost.vt refert hic
Jo.an.dicunt enī ꝙ si expssio sit sine citatione nō
est iurisditio ꝑpetuata z hec sentētia mihi placet
plus. Tenēdo ꝙ iudex nullū actū iurisditionalē
exercuerit in expssione psonaꝝ:als procedat opi.
Arch. Et ex his infert ad solu.q.nunqd in expres
sione personarū z rerū sint citādi aduersarij. In
no.z Cōpo.ꝙ non.z dicūt ꝙ expressio nunc facien
da corā iudice valet tantum ꝙtum si a principio
6 illa fuissent expressa i rescripto. ¶ † Ultimo hic
queritur nunquid iudex deputatus super pluri
bus causis possit primo diffinire vnam et postea
aliam. Doc.z bene tenent ꝙ sic nam nisi pronun
tiet super omnibus non potest dici functus offi
cio suo:z sic non ob.c.in literis.de offi.delega. de
hoc ego allego tex.expressum.in.l.quid tamen.ff.
de arbi.vbi patet ꝙ nisi sit dictum ꝙ arbiter pro
nuntiet simul super omnibus potest pronūtiare
per partes si negotia sint separata. ¶ Restat tan
gere opi.gl.quam format in medio.nam papa nō
intendit reuocare iurisditionē tributā p literas
generales:ex quo de eis nō fecit mentionem. dic
ꝙ imo intendit ex quo cōcedit literas speciales
p regulam iuris. generi per speciē. de regu.iur.
1 ☞ † Clausula z quidā alij z res alie posita in re
scripto cōprehendit personas vel res inferiores
vel equales expressis.6.9.
Et processus factus contra maiores an valeat si
non opponatur.11.
2 Genus positum post speciem restringitur ad spe
cies pares expressis.9.
3 Clausula z qdā alij:cōprehēdit tantum quatuor.
4 Surreptio in vna re vitiat in reliquis. limita vt
hic plene.
5 Primo nolatus ꝑsumit magis dilect⁹ z dignus.
7 Procurator ad quedā negotia expssa et ad alia:
an cōprehēdat similia vel maiora expressis.
8 Procurator super casibus requirētibus specia
le mādatū nō potest se intromittere super rebus
arduis speciale mandatum requirentibus.10.
12 Generi per speciem an z quando derogetur.
13 Alius:ista dictio quas res includat.

¶ Utrū mādatū
iurisditiōis finia
tur morte mādā
a tis quo ad iaz ce
pta vide que hīr
late p Mod.scri
ben.in.c.gratū.z
in.c.lz.de offi.de
le.z per uo. Car.
in cle.si.in.ij.q.de
ꝑcu.z adde ꝙ qñ
mandatū finitur
morte mādātis
finit ipso iure nō
ope exceptionis
adeo ꝙ si mādata
rius ignoret mor
tē mādātis:nihi
lominus nō valent
gesta ab ipso mā
datario post mor
tē mandātis etiā
ignoratā z rō est:
q: mandatū qđ si
nit morte mandā
tis nō finit tanꝙ
reuocatū a dño:
sed tāꝙ cesset vo
lūtas dñi morien
tis vt pulchre de
clarat Bar.in.l.z
q.in vlti.colū.ff.
de iur.om.iudi.
¶ Et adde quod
mandatū factū a
ꝑlato z capitulo
simul finit morte
solius prelati fm
Inn.in.c.ad hec.
de tes.circa prin.
z hr per Bart.in
l.si per epistolam
ff.de acqui.here.
¶ Et adde quod
mādatū pape de
exequēdo gratiā
ab ipso papa ꝑfe
cte cōcessam:non
expirat morte pa
pe.vt no. Jo. an.
z do.l.c. sup gra.
de offi.deleg.lib.
vi. z hr per Joā.
de imo.et Alexā.
in.l.si cū filius.in
§.sed z si quis.de
dona.z per Bar.
in.l. mandati.in
iiij.col. C. māda.
¶ Et adde quod
mandatū pape ꝙ
ꝑuideat tītio de
bñficio arbitrio
talis abbatis fi
nitur morte illi⁹
Abbatis fm Bal.in.l.ij.in.§.z si quis.in.vj.col.C.cōia de leg.

Sedes apostolica.

¶ † Per generalē clausulaz. qdā alij
res alie:z multitudo effrenata non in

a ¶ Connexa.facit quod voluit Cy.in.l.mandatum. C.manda.z Bald.
hic z facit de consi.iiij.q.talis est in fi.z Joā.an.z But.z Jmo.hic.z qđ
in alio proposito notāt hic Cōpo. Joā.an. But. z Do.dicētes ꝙ si exe
cutor habens ptātem ꝑuidendi ad bñficia in ꝑuincia facit inhibitio
nem in duabus ecclesijs:postea morit delegans:poterit iste prouide
re etiā in alijs ecclesijs in quibus nō inhibuit dūmodo inhibitio fue
rit gnalis q: lz fuerit in certis locis tñ est vnicū negotiū.s. ꝑuisionis
in prouincia faciende. Secus dicit si in vno vel pluribus inhibuisset

dicens se velle in altera earū procedere:q: tunc nec mortuo nec viuen
te mandatore poterit in alijs exequi.
b ¶ Per expressionē.adde ꝙ Jo.de imo.in.d.c.cū in multis. dicit ꝙ ex
expressionē psonarū iudex hz iurisditionē habitu non actu. dicit etiā
ibi ꝙ facta expressione imperator nō potest variare:z ꝙ ꝑcessus fact⁹

cludit nec psone nec res maiores expssis:sed pa
c res vel minores sic^c.h.d. Diuidit.nā ꝑmo ponit
cōstitutionis cām.scđo submittit ꝯstitutionē ibi
nos i qua quatuor facit.nā primo statuit circa p
sonas.scđo circa multitudinē ibi:sed nec. tertio
circa res ibi:nec sup. Quarto circa fraudulētā ex
ꝑssionē ibi:si qs. ¶ Casus lr̄alis. Causa cōmissa
sub hac forma. Conqueritur titius de petro z quibus
dam alijs sup decimis z rebus alijs taliter impe
trantes designabāt viliores psonas z minora ne
gotia vt facili⁹ lr̄as impetrarēt p clausulā gene
ralē ꝯueniebāt digniores psonas z sup maiorib⁹
negotijs:qrebat an possent. Uolens papa mali
cijs hoim obuiare statuit ꝙ si minores z viliores
psone in cōmissionib⁹ exprimunt solūmodo: ma
iores z digniores sub clausula gñali nō intelligū
tur includi z sic nō pñt cōueniri. Sed p talē gña
litatē multitudo effrenata nō poterit in iudicio
cōuenari:z q ue minorib⁹ negotijs tantū fecerint
mētionē sup maiorib⁹ z grauiorib⁹ nullaten⁹ an
diant.§.ij.dicit si aliqs psonas aliquas expressit
in cōmissione non vt velit eas cōuenire:sed vt ad
pares trāsire valeat vel minores q: fraus z dolus
ei patrocinari nō dñt tanꝙ mēdax ꝑcator careat
impetratis. Ber. ¶ No.i.qđ sedes apl̄ica dz se ex
hibere liberalē in cōcessione grarū z rescriptorū
Nā ipsa liberalitas vr qd ꝑpriū ipsius principis
ad hoc qđ legi.z not.in.c.grādi.de sup. negli.pla.
lib.vj. Et dz ꝯ vti magnificētia z liberalitate fm
qualitatē sue psone.vt.l.cum plures.§.cū tutore.
ff.de admi.tu.z facit qđ no.in.c.z si questiones. de
2 simo. ¶ † No.ij.ꝙ genus sequens enumeratione
specierū restringit ad species pares expssis:z sic
species ꝑcedēs restringit genus sequens:z sic al
legat quotidie iste tex. Cōcor.tex.no.de iure ciui
li in.l.si.§.cui uulcia.z seq.ff.de vi.tri.z oleo le.per
istos tex.pōt defensari notabile z singulare dictū
d Inno.in.c.ex literis.^d de iurepatro. vbi dicit qđ
e si dono^e alicui certā villā z oia intra que habeo in
ea nō veniūt iura spiritualia:quia nō sunt equa
lia expressis:sed illa generalitas debet restringi
ad temporalia propter speciem tēporalitatis pre
cedentē quod verbum semper no. ¶ Item no.ꝙ
in materia stricta verba non capiuntur ita large
sicut possunt capi ex proprio z lato significato ver
borum.nam per illam clausulā z quosdam alios
3 non comprehendit multitudo effrenata. ¶ † Et
hodie est declaratum vt non comprehendantur
vltra quatuor.vt in.c.cū in multis.eo.tit.li.vj. Et
ad primū dictum vide tex.in.c.cum in cūctis. de
elec.iuncto.c.si cōpromissarius.eo.titu.lib.vj. no.
Joā.an in regula odia.de re.iur.lib.vj. in mercu.
z vide qđ ipse no.in reg.in penis.eo.lib. ¶ Item
no.ꝙ exprimēs personam uigniorē malitiose de
bet carere penitus cōmodo rescripti.et dic peni
4 tus.scilicet quo ad expressa z nō expressa. † Et ex
hoc colligo vnum dictum singulare ex text.vltra
alios nec solet ad hoc allegari ꝙ si rescriptū con
tinet plura negotia per surreptionem cōmissam
in vno vitiatur rescriptū in totum. ¶ Sed ꝯtra
f hec z ꝯtra tex.fortiter op.de.c.si eo tpe.^f.eo.lib.
g vj.vbi text.singulr^g probat oppositū vt ex surre
ptione solū corruat illud negotium circa qđ fuit
cōmissa surreptio.facit qđ no. Inno. in.c.frater

non opposito de
expressione nōua
let.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Uel minores
sic.vide ad hoc pul
chrā decisionem
quam ponit do.
Mar.Soz.in re
pe.c.ad audiētiā.
col.penul.de ho
mici.
d ¶ Innoc.in.c.ex
lr̄is.adde Bal. i
l.a ꝑcuratore.C.
mā.vbi all. Inn.
i.d.c.ex literis.et
Bal.in rub.C.de
ꝯhen.emp.q.ix.z
in.l.si.C.sine cēsu
vel religis.z in.c.
quāto.de iudi.
¶ Adde tu an
ius p̄sonat⁹ trās
eat cum vniuersi
tate:Bal.ꝯsil.i.v.
li. Ro.ꝯsi.cccel.z
vide qñ gen⁹ seqt
enumerationem
spērū. Ro.ꝯs.ce
clxxi. Ful.ꝯs.lex
xviij.et.clviij.
Sebasti. Sapia.
e ¶ Sōsi dono.vi
de ad hec no.p.d.
Jaso.in.l. ij.c.att
ꝑtor.ff. q satisda.
cog.vbi late decla
rat an z qñ dictio
vniuersal posita
restringi debeat
z vide et Alex.in
cōsi.clxv.visis.in
vi.volu.
Sebasti. Sapia.
f ¶ C.si eo tpe.z p
illū tex.dicit not.
d.Abb.ꝙ si in li
bello exprimant
multi modi quo
rū aliq sint lepti
sustinet libellus
Jtē dixit abb.p
illū tex.in.c.ex li
teris.in fi.§. de fi.
instru.ꝙ si in in
strumento etiam
diuersa capitula
falsitas in vno nō
vitiat alia de quo
in.l.si ex falsis.C.
de transacti. vbi
Alexā.in fi. facit
mentionē de hoc
textuꝝ ꝙ sint capi
tula separata vi

de Bar.in.l.aurelius.§.idē qsiit.ff.de libe.lega.z facit qđ no. Bar.in.l.
grece.§.illud.ff.de fideins.vbi not.qđ quatuor modis dr indiuiduum.
g ¶ Ubi tex.singulariter. Adde istū in.c.ceterū.in.ij.col.§.eo. z in cle.§.
ver.tertia lec.de preben.z in.c.ad dissoluendū.de despō.impu.z in.c.ex
literis.in fi.de fi.instru.z Jmo.in cle.si.xxxi.col.ibi ex quo no.de rescri.
z Bu.in.c.exhibita.in fi.de iu.z in.c.constitutus.in.v.eo.ibi no. tñ.§.eo.
z ibi Jmo.in.v.colū.z do.in.ij.colū.propter glo.§.z ibi. Bar.in.l.siius
fa.§.sequens questio.ff.de fal.
Zacharias. ¶ Adde tu p ꝯcor.doctoꝝ q: Fel.cū alijs quos alle,

hic in prin.tenet ꝙ si cōmittaꝶ surreptio in vna parte regi̅r totū rescriptū nō vitiaꝶ ⁊ iste vr̄ cōtra hoc tenere. Tu tn̄ dic ꝙ si in rescripto habēte plura capitula separata cōmittaꝶ in vno surreptio totū nō vitiatur:ita Bal.in.c.ad audientiā.j.eo.iste in ca.sup literis.j.eo.co.iij.ver. scdo principaliter q̄ro.⁊ Andre.barba.ↄ̄si.xxxij.incip.scripsit p̄clare. char.v.

nitatis.j.de here.vbi videtur velle ꝙ falsitas apposita in vno instrumento circa vnum articulum nō reddit falsum instrumētum in totum.de quo tn̄ dic vt latius ibi.Sol.credo per hunc tex.posse dari duas no.limitationes ad illum. Prima qd aut a negotio circa qd fuit cōmissa subreptio dependēt[a] alia negotia ⁊ habeat locū iste tex.vt priuilegiū seu rescriptum corruat in totū.Nam clausula gn̄alis hic subiecta recipit claritatē ⁊ intelligentiā a specie expssa ⁊ precedēti:vt hic in prin.c. Si ergo subreptio fuit cōmissa circa personā expressam debet corruere rescriptum in totū.secus aūt vbi negotia sunt prorsus separata:⁊ sic loquitur.c.si eo tēpore. Scda limitatio[b] vt distinguamus inter surreptionē que cōmittiꝶ in falsum dicendo:⁊ ea que cōmittiꝶ in vero tacēdo:vt primo casu corruat rescriptum in totū in penam mētientis. Pro hoc iste tex.dū dicit mendax p̄cator.[c] et facit.c.detestāda.in prin.ne cōces.preb.lib.vi.vbi ho.tex.in ar. Scdo casu habeat locū.c.si eo tēpore.nam nō est ita odiosus[d] tacēs verū sicut exprimens falsum: quia potuit tacere ex ignorantia.
¶ Pōt dari ⁊ tertia limitatio[e].ꝙ aut surreptio cōmissa in vno negotio fuit causa obtinendi rescriptū super oībus ⁊ debet corruere in totum rescriptū.vt in.c.sup literis.j.eo. Aut fuit causa dūtaxat obtinendi gratiā in illo negotio ⁊ procedit c.si eo tpe.qd sic loquiꝶ.⁊ notabis bene has limitationes.vide aliā limitationē in.c.super literis j.eo. ¶ In glo.j.in fi.vel dic melius vt sentiūt hic docto.ꝙ aut papa facit id ad qd de iure tenetur. ⁊ non dicitur gratiam facere. Aut cōcedit id ad quod als non tenetur ⁊ facit gratiam. Unde ad propositum capitulum cōcedendo rescriptum facit gratiā:q̄r potuisset remittere impetrātem ad ordinarium.xi.q.i.peruenit. ⁊ ideo abutētes rescripto abutunꝶ gratia.
5 ¶ † In glo.ij.in fin. No. hoc vltimū.nā hoc non dicituꝶ in illa.l.ij. allega. in glo. Sed glo.ibi arguit ab ordine litere.nā ibi primo fit mentio de patre:⁊ sic valet arg. ab ordine litere.[f] Consimilem[g] glo.notandam habes in c.quorūdam.de elec.lib.vi.que vult quod si in aliqua scriptura exprimantur due persone. Primo expressa videtur dignior.⁊ facit tex.xvij.distin.in c.fin. Hoc verum nisi nominētur circa turpia.q̄r tunc incipiendum est a vilioribus.vt nota. in.c. auaritie.de preben. ¶ In gl.iij.non enim potest dari certa doctrina no.glo.et hanc opi. tenet ⁊ sequitur Specu.in tit.de rescripti presen.in.§.fin. versicu.sed que sunt persone.⁊ ibi fere per totum illum.§.tractatur materia huius.c.et hanc opin. etiam sequuntur hic communiter doc. Dicit tamen hic Jo.and.qd in formando iudicium suum debet iudex considerare ea que premittuntur in glo. Item potentiam diuitias dignitatem ⁊ meritum cuiuscunq̄ et s̄m hoc arbitrabitur quem digniorem vel inferiorē.
6 ¶ † Item aduerte quia glo.in sequētibus videtur velle quod de proprio significato verborū sub illa clausula generali[h] quidam alij comprehendantur digniores expressis.

a ¶ Dependent. alia.vide Do.in c.si eo tēpore.

b ¶ Scda limitatio.Itinumvr̄ decidere But.in.c.exhibita.l fi.de iu. allegās Lap.alle.xxiij.incip.limitat l fi. Dic ꝙ sola expssio falsi nō vitiat partes separatas nisi vl fiat cū dolo:vl de hoc dederit causam cōcessioni in oībus
Sebasti.Sapia.

c ¶ Mendax p̄cator. No.ꝙ dum tex.hic dicit mendax p̄cator debet intelligi de mēdacio doloso nō autem de mendacio expsso p simplicitatē: ita decla.d. Abb.in.c.sup literis. col.ij.j.eo.

d ¶ Odiosus. Adde Lapum alle. lxxix.

e ¶ Tertia limitatio. Adde Butr. in.d.c.exhibita.⁊ adde.iiij. limitationē p istū.j.eo. super literis. in princi.⁊ p Card. pulchre consilio cxxxvij.factū sic se habet vacantibus ⁊c.

f ¶ Argumētum ab ordine litere. Adde ho.text.in l.gn̄aliter.§.quid ergo.in ver.ordinem scripture sequēdū.ff.de fidei cō.libe.⁊ in.l.quoties.ff.de vsufru. ⁊ gl.in clemē.j.in versic.regū.circa mediū.de bapti. ⁊ glos.in.c.si plures.de off.deleg. lib.vj.⁊ text.in.c. mandato. de p̄b. eo.li.not.in.l.nec ordo.ff.de solu.⁊ in.c.causam que. j.eo.in.l.ij.§.prius.ff.de vulg.⁊ pupil.et per do.meum plene in rub.de ordi.cogni.vbi plene dixi.

g Sebasti. Sapia. ¶ Cōsimilē. Vide bar.in.l.q duos.ff.de leg.j.vbi dicit ꝙ datur electio legatario prius nolato.⁊ vide Bar.in.l.heres.§. peto.ff.ad treb.vbi dicit ꝙ ordo scripture respiciꝶ inter psonas inter quas cadit affectio.⁊ dicit Bal.in.l.aduersus.C.de fur.ꝙ prior in ordine scripture p̄sumiꝶ prior in tempore.vide Fel.in.c.iam dilecta.in.iij. col.in ver.ordo scripture.j.eo.vide per Bar.et alios in.l.gallus.§.quidam.ff.de libe.et posthu.

h ¶ Clausula generali. Adde bar.in.l.sz ⁊ si qs.in.§.q̄situ.ff.si qs cau.⁊ in.l.q̄situ.§.pe.ff.de fun.instru.But.in.c.quintaualle.in.xiiij.col. ibi hoc verū est cōpromissum.de iureiu.Ang.ↄ̄si.clxxiiij. premittendū est tex.in.l.fistulas.§.frumēta.ff.de ↄ̄hen.emp.quem tex.alle. Bar.in.d.§.

Sed speciale est hoc propter odium rescriptorū. nam aliter procedit contra maiorem et aliter cōtra minorem:⁊ ideo nō est verisimile ꝙ minorib⁹ expressis adiecta clausula generali voluerit princeps cōprehendere digniores. ¶ Idem vult hic Inno.dicēs ꝙ in procuratione ⁊ alijs contractibus nō habet locū dispositio huius.c.qd bn̄ not. vult enim ꝙ si cōstituo procuratorem expsso vno negotio subiecta clausula generali sub tali clausula cōprehenduntur etiā maiora expssis.
7 ¶ † Sed contra hoc videꝶ tex.fin.in cle.non potest. de procura.sed solue vt ibi habes gl.quā semper no. Et q̄r difficilis est in intellectu declaro eius mentē. Dicit enim ꝙ aut in procuratorio exprimiꝶ vnū negotium non requirens speciale mandatum:et tunc sub clausula generali sequenti cōprehendūtur negotia etiā maiora expressis.⁊ ita intelligitur dictum Inno.hic. Aut in pcuratorio exprimitur vnus casus requirens speciale mādatum ⁊ subnectiꝶ clausula generalis:⁊ tunc nō veniūt maiores casus expressis:⁊ i hoc casu est intelligēda illa cle. Ratio diuersitatis est:q̄r quādo exprimitur causa non requirēs speciale mandatū materia nō est odiosa sed fauorabilis:q̄r fauorabile est vt quis habeat procuratorem.l.j.ff. de procu. Sed qn̄ exprimuntur casus requirentes speciale mandatum materia est odiosa.hinc est ꝙ sub generalibus verbis nō veniunt illi casus:vt in.c.q ad agendū.de pcu.li.vi.
8 ¶ † Quinimmo vbicunq̄ casus requirēs speciale mādatū est adeo arduus vt verisimiliter non fuerit cogitatus sub generalitate. Tunc nō sufficit ꝙ in procuratorio sit expressus casus req̄rēs speciale mādatum subiecta clausula generali. Unde dicit gl.fi.in.c.fi.de procura.li.vi.ꝙ sub tali conceptione verbo⁊ non videtur data potestas contrahēdi matrimonium: q̄r requiritur mandatū oīno speciale propter suā grauitatē ⁊ preiudicium. Idem dicendū in consimilibus casibus.vt not.gl.in.d.c.qui ad agendū. de procu.li.vi.⁊ in.c.pcurator.de ele.lib.vj. quod verbum semper no.⁊ tenebis mēti illas tres glo.
9 ¶ † Sed cōtra predicta ⁊ cōtra tex.facit tex.no. in.l.fi.§.cui dulcia.prealleg.nā in testamentis fit largior interpretatio.vt in.c.cū dilecti.de do.⁊ in l.in testamētis.ff.de reg.iur. Et tamen genus sequens enumerationem specierū restringitur ad species pares expressis. vnde si testator legat vinum ⁊ omnia dulcia propter illam speciem vini precedentem non veniunt omnia dulcia alterius speciei ꝙ sit vinum vt fructus dulces ⁊ similia sz veniunt dulcia potabilia.secus autem vbi genus esset prolatum sine specie vel aliquid indistincte proferreꝶ:q̄r tunc veniunt omnia que possunt cōprehendi ex proprietate verbo⁊: vt cum simpliciter legantur dulcia vel oīa dulcia. Et tunc videretur inferēdum ꝙ siue materia sit larga siue stricta genus sequens debet restringi s̄m speciē precedentem.do.Ant.volens in hoc dare regulā generalem cōcludit sic ꝙ aut ponitur genus simpliciter sine enumeratione specierum ⁊ comprehen

quesitum.quasi in fi.⁊ But.in.c.j.de cōmodato.⁊ Bald.in.l.j.C.deposi. et Bar.in.l.scio.§.medico.ff.de an.leg. Bal.⁊ Sali.in.l.licet.C.loca.et Bal.in.c.cum olim.j.de ↄ̄sue.⁊ Imo.ff.ad le.fal.pretia re⁊.⁊ doctores in.d.§.q̄situm.Alexā.cōsi.xxviij.et.lxxiij.visis ⁊ accurate ponderatis. Oldra.ↄ̄si.cxxix.in.q.qua queritur. Pe.de anch.in repe.c.si propter. in antepenul.co. in.vi.de rescrip.⁊ Bald.in.l. diuortio.§.qd si in anno.ff.solu.matri. et ibi Imol.pau. Roma.⁊ Alex.⁊ etiā Alexā.in.d. §.medico.l apos. Innoc.in.d.c.ex literis.ad fi.de iurepatrona. Alexan.in.l.iij. in principio.in.iij. colū.ff. de acquir.posses. post Imo. Pet. de perusio in tracta. de societate. viij.parte.quest. xxviij. Cy. in.l.si filius.C.d bonis dam.⁊ ibi Ante. et Bald.et Ana. in.c.ij.in.vij. col. de deli.pue. Maria.de senis.j.tit. progi.c. cum consuetudinis. xvij. colum. ver. vnde cimus effectus. Bal.in.l.j.ad fin. ff.ne statu homi. ⁊ in.l.j.ad finē.C. de leg. Rota.de procur.xxiiij.no. ꝙ licet procurator in antiquis.⁊ de restit.spol.xv. no.ꝙ vbi aliquibus in antiquis. Bald.in.d. §.frumenta. Franc.de crema nota.cvij. Bar.in.l.ij.in.ij. co.ibi sed contra hoc opponiꝶ. ff. de iuris.om.iud. Egi.ↄclusio.rote cccxxxviij. si papa ad instātiam. Jo.an.i Spe.de test.§.nūc videndum.in vlt.addi. Bar.in.l.de etate.i.v.co. ver. sed iuxta hoc q̄ro.ff. de mino. Cardi. cōsi. cv.dominus noster papa. Rota. de causa pos.⁊ no.item si cōmittaꝶ in nouis.cle. j.de preben.⁊ ibi gl.in ver.huius.isti̅ post But.in.c.j.xvij.colū.ibi ⁊ mihi placet hec opi.j.de in.Lu.clxxx.si admittamus.ad fi.Oldr.ↄ̄si.viij. ꝙ si testator quē sequitur ad literā But.in.c.cū dilecti.de dona.in.j.co. Ro.de pcu.viij.itē si qs ↄ̄stituet in nouis.Lu.in.l.dāni.§.si is q. ff.de dā.infec.⁊ in fin.clx.ꝙ si dico.⁊ consi.xiij.Lap.alleg.lxx.sepe vidi dubitari.Cal.de prebē.cōsi.xiij.per istum ↄ̄sil.ccxij.in.q. mouēda inter anto.in.iij.col.Oldra.cōsi.cxxvij.domina stella contraxit.Bal.in consi. inci.ꝙ laudum.Do.in.c.cum in illis.§.cum autē.in fine. de preben.in vj.Maria.in.c.postulasti.in.xxxvj.colum.ibi:ꝙ arbitror.j.eo.Cald.de arbi.consi.ij.Alberi.de rosa.in.l.j.in.vi.colum.ibi:nunc venio ad questiones.ff.de offi.procura.cesa.⁊ ibi Bar.in vlti.colum. Roma.consilio ccclxxxiij.triplici ex capite.et declara regulam cū istis dictis.viij.modis de quibus hic per Moder.

dit omnia

a ¶ Sub illo genere. Adde gl. in cle. j. inver. huius. ibi vidi etiā dubitari de prebē. quā sequit ibi Car. in §. ad hec. in iij. col. & in cō. cv. & sequitur etiā Jmo. in d. cle. j. in ij. col. & Do. in c. cū in illis. §. j. in ij. col. de pbē. in. vj. & Jo. an. in c. ij. in iij. col. ibi: ego pato. de rescrip. in. vj. & vide Do. ibi post Jo. de lig. in iiij. col. huius Jo. de imo. ibi: & hic ɔtrariū teneat motus p rationē illius tex. cui rn̄det q̄ illa rō adaptat ad casū ibi expressum. & vide Jmol. in c. j. in j. col. de iudi. adde tñ p cōi declaratione Car. in cle. nō pōt. q. xiiij. de procur. Notabis tñ q̄ sine expressione gñis nulla species noiat̄ pcedit h̄ declaratio: puta ɔ quosdā. sec̄ si aliq̄ exprimeret̄ vt impetro cōtra quosdā laicos dita gñaliter: q͛ dato qḋ an̄ genus vel post non sit spēs tñ nō venient maiores puta clerici s̄m Rotā hic tit. octauo. itē si clericus. in nouis.

b ¶ In qualitate. Adde Jmol. hic q̄ expresso castro poterit reus conueniri sup p̄dio: q͛ res est minor tñ qualitatis diuerse & expssa decima poterit cōueniri sup quātitate pecunie: q͛ decima rōne spūalitatis d͛r res maior & s̄m eū hic. facit etiā s̄m domi nū meū hic quod no. Ang. in l. vti. mur. ff. de sepulc. vio. et in l. j. ff. ad le. iu. maiest. qḋ securitas data vni p se & alijs socijs prodest etiam in deo socio: & tamē est diuerse qualitatis et secte: nec est prohibita societas cū iudeis in mercimonijs: vt probat iste. de c vsu. post miserabilem. per illum text. Ex quo infert hic do. meus qḋ in casu huius decre. poterit cō ueniri iude^d. Et adde hic Butri. et Jmol. referentem Joā. and. in addi. Specu. hic allega. dicere qḋ s̄m stilū curie ex expssis clericis & secuta generali clausula comprehendunt̄ etiā religiosi licet sint qualitatis diuerse tamen nō sunt maiores nec multū differunt. argu. xij. q. j. duo genera. & facit scōm istum inferius. c. qui ad agendū. in ij. respōso, quod ad hoc inducit. de procura. lib. vj.

dit oia que venire possunt sub illo genere.[a] alleg. no. per glo. in cle. non potest. de procu. & p Barto. in l. j. ff. de no. ope. nun. sed ego allego tex. apertū in d. l. cū dulcia. vbi dicitur q̄ si lego omnia dulcia veniūt oia cuiuscūq̄ speciei sint. ad hoc facit c. solite. de ma. & obe. & c. si romanoꝝ. xix. dist. Aut profert̄ genus cū enumeratione aliquarū specierū: & tūc aut sub clausula gñali vis cōprehendere ea q̄ differūt a specie expssa in qualitate[b] & in quātitate. Aut ea q̄ differūt in quātitate tantū. Aut in qualitate tantum. Aut habent cōuenientiam partim in quātitate & partim in qualitate. Primo casu fit ista cōclusio q̄ ea que differūt in qualitate & quātitate a specie expressa nō cōprehēdūtur sub clausula gñali. ad hoc alle. d. §. cui dulcia. Et p hoc infero q̄ si impetrat̄ ɔtra titiū laicū et quosdā alios nō veniūt clerici: q͛ differūt in quātitate & qualitate a titio laico expresso. Itē si impetro expresso predio nō veniet sub clausula gñali decima: q͛ differt a predio in qualitate & quātitate: q͛ decima est quid spūale & dignior q̄ sit prediū. Et ad hoc pōt applicari illud dictū Innoc. in d. c. ex literis. Scdo casu qñ differūt in quātitate tñ: aut sumus in materia larga & cōprehenduntur maiora in quantitate. Exēplū in procuratorio intelligendo vt. s. dixi post Inno. si sumus in materia stricta nō cōprehenduntur maiora in quantitate vt hic. Unde dicunt doc. q̄ si impetraui expressa certa summa nō venit sub clausula generali summa lōge maior. secus si modicū excederet. Tertio casu cū differūt in qualitate: & simplr̄ cōcludit q̄ nō cōprehēdunt̄ p. d. §. cū dulcia. pre alleg. Ex quo decidit̄ q̄ si impetrat̄ ɔtra clericū & quosdā alios nō cōprehendit̄ laicus: q͛ est alterius pfessionis q̄ sit clericus et sic differt ab expresso in qualitate. et hoc vltimū tenuit Abbas hic. & Jo. an. trāsit simplr̄ recitādo. Sed in addi. Specu. tenuit cōtrariū. vt. j. dicam. Quarto casu dicit̄ q̄ cōprehendunt̄ pro exēplo ponit dictum Inn. in d. c. ex literis. vbi dicit̄ q̄ si dono tibi prebendā & oia alia q̄ habeo in villa: cōprehendūtur tam tēporalia q̄ spiritualia. Quia prebēda q̄nq̄ cōsistit in temporalitate q̄nq̄ in spiritualitate vt in decimis: q̄nq̄ partim in spiritualitate et partim in tēporalitate. Et ideo propter hāc ɔuenientiā cōprehēdunt̄ sub clausula generali tam tēporalia q̄ spiritualia. Et no. hoc dictum q͛ facit ad multa. Et cū hac doctrina d. Ant. hactenus trāsiui. Sed data nouissime opportunitate latius inuestigādi credo firmiter q̄ hec dicta non possunt applicari ad materiam istius. c. Nec simpliciter sunt vera in se. Nec iudicio meo istud capi. habet suum intellectum p ea q̄ scribunt̄ hic p doctores. Si enim doctrina do. Anto. in se esset vera ita quod materia huius. c. in ea posset comprehēdi frustra papa hic induxisset ius nouum[c]. Nam vt patet ex hac litera papa induxit hoc ius nouum vt obuiaret malitijs abutentium rescriptis vt ptz in text. maxime ex verbo volētes[d] qḋ induxit nouum. vt no. gl. in cle. vnica. de off. vica. ergo clare patet qḋ anteq̄ emanaret hoc. c. cōprehendebant̄ sub clausula generali persone digniores et maiora negotia expressis. Alias dixisset hic papa respondemus vel declaramus vel quid simile. Ex quo infero q̄ optime locuta est hic ista gl. dum sentit hoc c. ponere specialem doctrinam in materia rescriptorū. & idē & clarius dicit Inno. ¶ † Ad qḋ induco. c. qui ad agēdum. de procur. lib. vj. vbi dicit̄ q̄ expresso casu requirente speciale mandatū sub ista clausula gñali veniūt oēs casus requirentes speciale mādatū & absurdū esset dicere q̄ nō venirēt casus q̄ sunt alteri^9 qualitatis q̄ expssi. Nam tex. ibi indistincte cōphendit oēs casus. & nimirū. Nā si bñ pōderet̄ materia hui^9. c. hic nō exprimit̄ spēs saltē talis q̄ cōprehēdat̄ sub gñe subsequēti sed exprimit̄ indiuiduū. Nā si impetro ɔ titiū et ɔ quosdā alios: titius nō est spēs sed indiuiduū. Quia spēs p̄dicat̄ de plurib^9 differētib^9 numero vt hō. indiuiduū solū p̄dicat̄ de vno vt de ipō. Nā titius nihil aliud significat q̄ ipsum titiū: vt no. Bar. in l. q̄sitū. §. pe. & vlti. ff. de fun. instru. Un̄ nō possum^9 dicere q̄ clausula gñalis debeat restringi pp̄ter spēm p̄cedētem: q͛ nulla spēs p̄cedit et oēs indiuidui sunt eq̄les s̄m naturā & cōprehendunt̄ sub sua specie. Nā sub termino hō cōprehendunt̄ oēs indiuidui cuiuscunq̄ pfessionis sint vt titi^9 semproni^9 caius & ceteri. Jḋ ex pp̄ria significatione v̄boꝝ exp̄mēdo titiū & quosdā alios sub ista clausula gñali veniūt alia indiuidua cuiuscūq̄ cōditionis sint lz l q̄litate extrinseca differant. Et id nisi fuisset iste text. oēs venissent merito ad obuiādū malitijs impetrātiū papa edidit h̄ ius nouū in materia rescriptoꝝ vt nō cōprehēdantur maiores expssis. Per hoc etiā Infero q̄ cū iste tex. ponat ius nouū ɔ pp̄riā significationē v̄bi d͛z intelligi solū in terminis in q̄b^9 loquit̄. Un̄ cū solū dicat maiores & minora negotia nō cōprehendit nihilq̄ dicat de parib^9 aut de inferiorib^9 alteri^9 qualitatis q̄ sub illa clausula gñali veniēt pares & minores etiā si haberēt aliquā qualitatē diuersam ab expssis: q͛ nullibi pbat̄ ɔtrariū. Per hoc dico abbatē nō bñ dixisse: lz d. Ant. fuerit secut^9 q̄ expsso clerico nō veniat laicus: dico enī q̄ imo cōprehēdit̄ p rōnes p̄dictas: q͛ qualitas clericatus expssa nō mutat subiectū & fuit apposita nō causa restringendi genus sed cā demonstrationis indiuidui expssi. Sicut in filii no. Bar. in l. pe. C. de in. deli. vbi dicit q̄ si relinquit̄ aliqd titio filio martini pp̄ter qualitatē filiationis expssam nō acq͛rit̄ patri vt relictū videat̄ factū ɔtēplatione patris sed potius illa qualitas v͛r expsse cā demōstrationis qḋ no. Et hāc sniam q̄ venit laicus sub clausula gñali tenet Ant. vt refert & sequit̄ Spe. in ti. de rescri. p̄sen. in §. si v. qd & si q̄s. in j. & ij. colū. Et idē ibi tenet Joā. an. in addi. lz hic nihil dixerit. Quinimo volunt spec. eo. §. v. sz nūc. q̄ si impetro ɔtra epm & quosdā alios: veniūt comites & duces & alij laici inferiores: q͛ sunt minores epō lz dubitauerit de imperatore & de rege: & sic solum v͛r habuisse respectū ad maioritatē & nō ad diuersitatē in qualitate. Et satis facit illud. c. q ad agēdū inductū. s. ¶ Ad idē facit qḋ no. Joā. and. in c. rodulphus. j. c. vbi dicit q̄ maiora negotia expssis cōprehēdunt̄ sub clausula gñali ex propria significatione verboꝝ. Unde pondera istū text. q quatenus loquitur de rebus non dicit q̄ maiores nō cōprehendātur: sed q̄ quilibet non teneatur respondere super maiorib^9 quasi voluerit inducere & p̄stare exceptionē dilatoriā[e] ɔ̄ucto. ¶ † Per qḋ infero q̄ processus habitus super maioribus negotijs exceptione nō opposita[f] valet sed pcessus habitus cum personis maioribus non valet. Quia tex. hic in principio loquēs de personis dixit maiores nō comprehendi: & iurisdictio delegata non potest prorogari ad psonas nō expressas vt in c. p. & g. de offi. dele. & hoc vltimū tenet Inno. hic & bene. ¶ Sed cōtra predicta videtur obstare fortiter tex. in cle. non potest.[g] de pcu. vbi in

c ¶ Ius nouū. Pondera q͛ tex. hic dicit decernimus. Andre. Barba. Anto. Francis. ¶ Adde q̄ verbū decernimus positū in lege vel ɔstitutione est noui iuris inductiuū vt in cle. j. de cā pos. & pp̄rie. & est gl. in cle. p literas & ibi per do. Car. de pbē. & p eundē in cle. j. in j. q. de re. eccl. nō alie. & vide gl. & Car. in cle. eos. de regula. vtrū aūt si proferat̄ a iudice: puta q͛ iudex dicat decerno sic: an videatur iudici sentētia: videt̄ q̄ nō. vt in capi. cōquerēte. de off. ordi. et facit. c. in his. de ver. signi. & vide gl. viij. q. j. in sum. q̄ dixit q̄ v̄bū decerno idē est q̄ delibero.

d ¶ Uolentes. Adde aliā glo. in cle. vnica. inver. volumus. de re. pmu. & gl. in cle. j. in v. religiosi. de censi. & gl. in c. si. inver. ridemus. de ver. sig. li. vj. vide istū in. c. ex rōne in vltimo no. de ap. et in. c. gaudem^9. q si. sint legiti. vide Bar. in l. cūctos pp̄los. in ij. colū. C. de sum. trini. & doc. in c. decernimus. de iudi. vbi p. d. meū & alios.

e ¶ Exceptionē dilatoriā. tu pondera q͛ tex. dicit nō audiant̄ & sic nō ē exceptio dilatoria. And. Barb.

f ¶ Exceptiōe nō opposita. Adde Bu. Jmo. & istū j c. rodulphus. hic all. Inn. in c. dilecto. i. j. gl. de offi. Arch. p istū tex. & facit iste tex. l v. nec audiant̄. de q̄ v̄bo plene p alex. l. l. j. §. sublata. ff. ad treb. & p istū j c. cū ex iniūcto. in ij. col. de ope. no. nū. & c. q͛ frustra. de v sur.

g ¶ Cle. nō pōt. vide ibi istū i apo. & do. meū h͛ gl. l. c. si. i v. spālē. de pc. l. vj. & gl. in c. procuratoꝝ. de elec. e. li. Egi. deci. rote. v. alex. ɔsi. xxij. viso instro syndicat^9 ad finē. Do. i. d. c. q ad agēdū. in ij. rn̄so i si. bar. i. l. l. q rome. §. callimachus. ad fin. ff. de ver. obli. Card. & Jmo. in d. cle. nō pōt. et plene per Moder. hic.

¶ Adde Pet. de ancha. ɔsi. lxxiiij. vbj ɔsuluit q̄ habēs mādatū ad faciendū pacē sup vulnerib^9 & ad pmittē. penā & iurādū in dicta pace nō pōt astringere mādatariū q̄ nō vadat ad ciuitatē pp̄riā vbi ipse & inimicus habitat: q͛ grauissimum est ciuitatē amittere.

Zacharias.

a ¶ Comprehēderetur sub genere. Adde late ē hoc per Bar. ⁊ Alex. in l.j.§.hoc autē. ff.de no.ope.nun. eundē ꝯs.xiiij.co. fi.ver.vltra predicta.volu.ij. Bal. ꝯs.cccx.co.pe.ṽ. qdā alia fuerūt. vol.iij. Cy. Bal. Ang. ⁊ Sal.in.l. qui sepulchra.C. de sepul.vio.

b ¶ Alius. Adde glo.in.l.si fugitiui.C.de ser.fugi. do.plene distinguentē in.c.deinde.in.ij.col.vj.di. ⁊ p eūdē.c.j.in fi. ⁊ in.c.ei cui.in pe. char.de prebē.in vj. ⁊ l.c.hinc etenī l.eig.di. ⁊ in.c.oēs leges.j.dis. ⁊ in.c. qs nesciat.xi.di. ⁊ in sum.xxiiij.dis. ⁊ in.c. valentino. xxxiiij.di.p gl.in proemio.ff.circa finē. ⁊ i aut.vt de func.seu fu.et ibi Jac.de bel.glo. ⁊ Jmo.i cle.j.l ver. aliij.de rescr.bar. in.l.qdā.ff.de re. dub. Car.in cle. dignū.in.ij.nota. de cele. mis.p hu. ⁊ istū in ca.officij in.ij.not.de peni. ⁊ remi. Alex.ꝯs. ccv. consideratis v̄bis dicte inestiture in.iiij.col.in ij.vo. Rotā.de rescri.xlviij. i antiqs. ⁊ xxij.in anti. gl.in cle.ij.in ver. alteri ecclesie.de re.ec.nō alie. ⁊.c. j.in v̄.alius.ꝫ.de sum.tri. ⁊ in.c.j.i v̄.alios.de p̄ben. in vj. Ro.consil. xlij. ⁊ xcij. Bald. in.l.si post tres.i xi.col.ibi sꝫ qd si statutū dicit.ff.si qs cau.p tex.i.l.j. ad hoc notabilē fm eū.ff.de re.du. ⁊ p eundē Bal.in l.conuēticulā.in v.colū.ibi ⁊ istud no.C.de episco. ⁊ cle.et per eundē Bald.et Sal.in d.l.si fugitiui. et vide gl. ⁊ ibi Imo. in cle.j.in ver.omnis alia.de sen.et re in. ⁊ differt alter ⁊ alius:q2 alter itelligitur de duobus:alius de pluribꝰ lꝫ aliqñ

alia materia ꝙ rescriptorum dicit ꝙ sub illa generalitate non cōprehenduntur grauiora negotia expressis ergo istud.c.non inducit ius nouū in materia rescriptorū tantum. Item facit illa cle.cōtra illud dictum Joā.an.q2 etiā illa negotia grauiora non videntur comprehendi. Solu. dico ꝙ illa cle.habet duos intellectus. primus vt grauiora sumantur pro causis grauioribus: vt est causa fidei:episcopatuū ⁊ similes:et fm istum intellectū quem.s.posui ⁊ placet do.Anto.obstat illa clem. Sed fm aliū intellectū quem iudicio meo sentit ibi glos. ⁊ apertius tenet ibi Laudinus.vt refert ibi Jo.de lig.nō obstat vt intelligātur ibi cause grauiores q̄ continent diminutionē status: sicut est opponere crimina vel defectus ꝯtra electū.nā deficiēs in probatione grauiter punitur.vt in.c.j. de elec.li.vj. Ideo ille tex.disponit ꝙ illa grauiora non cōprehenduntur sub clausula generali sequēti q2 ista multū grauia ⁊ importātia periculū personarū ⁊ rerū nō veniunt sub generalitate nisi saltem exprimeret aliquis casus cōsimilis:et iste videt verus intellectus cle. ⁊ glo.si bene pōderet pro hoc ho.tex.cū gl.in.c.procurator.de elect.lib. vj. ⁊ gl.in.c.fi.de pen.eo.li. quinimo tenuit Laudinus ꝙ ista oino requirāt speciale mādatū:sed mihi plus placet primū p illam cle.nō pōt.in fi. ⁊ puto ꝙ in hoc illa cle.nō ponat ius nouū:q2 nullū verbū est ibi hoc importās:sed illud declarat ex presumpta voluntate ꝯstituētis procuratorē. ⁊ hoc bene no.q2 multi decipiunt ponendo varias theoricas p istū tex. ⁊ illū. Itē dico ꝙ ex alio non procedit illa theorica d.Ant.q2 nō est verū generaliter ꝙ species adiuncta generi restringat genus:imo tex.est in ꝯtrarium in.d.l.quesitum.in.§. penul.vbi tex.dicit ꝙ si lego alicui fundū instructū ⁊ exprimo aliquā speciē q̄ continebat sub illa generalitate illa species nō restringit genus:sed videt apposita ex supabundātia:⁊ sic causa dubitationis tollēdo hec tū materia est ardua ⁊ difficilis multum:q2 iura maxime ciuilia vario modo in hoc videnf loqui: ⁊ plene hāc materiā tetigit

12 Bar.multū tamen obscure in.d.l.q̄situ. ¶ † Sed quatenus facit ad propositū cōclude sic clare assumēdo mentem Bar.ꝙ aut species q̄ cōprehendebat sub genere exprimit ab ignorante:vt q2 forte ignorabat ꝙ illa species cōprehēderet sub gene

a re[a] ⁊ tūc illa species non restringit in aliquo genus:vtputa si rusticus ignorās vtrū candelabra maxime argētea cōprehenderētur appellatione supellectilium dixit lego tibi supellectilia mea et candelabra argētea: ⁊ de hoc tex.in.l.legata.i p̄n. ff.de supel.lega. Aut exprimit species a sciente ⁊ comprehēdo scientiā vel ignorantiā recurrendū est ad qualitatē personarū.arg.in.d.l.cū de indebito.ff.de pba. ⁊ qd no.in.c.fi.j.de solu. Et isto casu qñqꝫ species apponitur causa restringendi genus seu limitādi: ⁊ de hoc constat: ⁊ casus est clarus:vtputa si dixi lego tibi supellectilia mea:videlicet pānos lineos tātum. Aut apponit ex superabundāti vel causa demonstrationis: ⁊ hoc cōstat ⁊ non restringit. Exemplū lego tibi supellectilia mea:vtꝫ culcitrā:candelabra ⁊ similia.nam per hec verba videt voluisse exprimere causa demonstrationis ⁊ nō causa restringi.ad hoc.d.l.legata.scdo responso fm vnum intellectum. Quādoqꝫ ⁊ tertio sumus in dubio an species sit adiecta causa restringendi genus vel ex superabūdāti:vel causa demonstrationis: ⁊ tūc aut genus ponitur per adiectiuū neutraliter positum:aut per substantiuum certum ⁊ determinatū. Primo casu aut precedit species ⁊ sequitur genus:aut ecōtra:si precedit species restringitur genus vt non cōprehendat nisi species pares expressis: non tamen restringitur ad speciē expressam tantum:sed cōprehendit oēs species pares cum expressa exēplum in.d.§.cui dulcia.vbi testator dixit lego tibi vina ⁊ oia dulcia sub illo genere:et oia dulcia veniunt oia dulcia dūmodo sint potabilia:et hoc propter speciem precedentem:q2 vinum est dulce potabile: ⁊ iste est proprius casus istius.§. ⁊ est ratio:q2 cum illud genus adiectiue positum veniat verificandū in subiectis suis: ⁊ apparet p illa verba ꝙ testator senserit de subiecto certe qualitatis vt de vino qd est potabile presumimus in dubio ꝙ testator in genere subsequenti intellexit de speciebus similibꝰ speciei expresse. Si vero p̄cedit genus ⁊ sequit species: ⁊ tūc species ex toto restringit genus ita ꝙ exponit copulatiua ⁊ posita inter genus ⁊ speciē:p idest. Exēplū si duo coeunt societatē ⁊ dicuntur sint participes lucri ⁊ q̄stus illa qualitas q̄stus restringit genus qd est lucrū: vnde exponit lucri ⁊ questus.i.questus:q2 als frustra exprimeret illa species q̄ cōprehendit sub lucro. Scire eñ debes ꝙ lucrū refert ad oia prouentia ex prosperitate fortune qualiacūqꝫ sint.sed q̄stus cōprehēdit solū lucrū prouenięns ex industria persone: ⁊ de hoc est ho.tex.cū gl.in.l.sed ⁊ si adijciantur.ff.pro socio.vf tamē mihi qd Bar.allegando illam legē errauerit in hoc mēbro:q2 ibi precedit species:q2 sit primo mētio de q̄stu. Item genus ibi nō ponitur p adiectiuū:sed per substātiuum certū ⁊ determinatū vt est lucrū: ⁊ ideo illa lex pōt adduci ad membrū sequēs. Secūdo membro principali cū genus ponit p substātiuū certū ⁊ determinatum ⁊ tūc si species precedit ⁊ genus sequit restringitur genus.exemplū in.l. quesitū. §.ij.de lega.iij. Si vero species precedit aut sequitur: ⁊ tunc si species refert ad genus videt posita causa ipsum restringēdi.sic pōt intelligi.l.cū delanionis.§.quidā.ff.de fun.instr. Aut species refertur ad actū legādi seu donādi:vel aliā dispositionem: ⁊ tunc vf adiecta ex causa: ⁊ vf adiectū ex superabūdanti.vt in.d.§.penul. Dy.tamē videtur aliter intellexisse hanc materiā in regula generi. de reg.iur.li.vj.vide. Quandoqꝫ generi additur enumeratio indiuiduorū: ⁊ tunc genus nō cōprehendit alia indiuidua nō enumerata q̄ sunt eiusdem speciei cū enumeratis:sed reliquas species cōprehēdit. Exēplū si testator legat duas statuas marmoreas ⁊ oē marmor: venit oē marmor p̄ter statuas:q2 ex quo testator legauit duas vf voluisse ꝯprehēdere illas statuas marmoreas ⁊ oē marmor p̄ter alias statuas sub illo genere vt est text. in.l.heres.in.§.j.ff.de lega.iij. ⁊ in.d.l.cū delanionis.§.cui fundū.hec procedūt cū genus ⁊ species distinguunf circa eūdē. Si vero vni legat genus ⁊ alteri legatur species legatum speciei derogat generi siue p̄cedat siue sequat.vt in.§.vlt.pre alle. et de hoc plenius per Dy.et per Barto. in locis

13 prealle. ¶ † Ultimo de hac dictione alius[b] scias

b ꝙ illa facit positionē[c] eiusdem qualitatis qñ po

c nit inter ea q̄ sunt eiusdē rationis:vt si dicā testamentum vel aliā voluntatē intelligit tantum de vltima ad hoc quod not.in. l.quidā relegatus.ff. de reb.dub. Si autem ponitur inter omnino diuersa tunc secus vt in exemplis glo.

1 ¶ Rescripta diuersa ꝫ vnū ⁊ sup eodē: ⁊ ad diuersos iudices īpetrata: ⁊ impetrās vtroqꝫ vtat nō valent:q2 impetrās priuat cōmodo vtriusqꝫ.§.

2 Rescriptū qd est effectum commune nō tollitur nisi per consensum cōmunem.

3 Rescriptum secundum non faciens mentionem de primo non est ipso iure nullum.

4 Rescriptū alias validū irritat dolo impetrātis.

5 Rescriptū primū qd pōt elidi exceptione an reqratur ꝙ de eo fiat mentio in secundo.

7 Citans aliquē super eodē ⁊ corā diuersis iudicibus an perdit causam.

8 Contumax in vno iudicio:citatus in alio nō potest opponere pendentiam litis.

1 Ex tenore. † Qui ꝫ vnū sup eodē ad diuersos iudices diuersa rescripta īpetrat: eis vtit perdit cōmodū vtriusqꝫ. Cōis diuisio.scda ibi:nos igit. ¶ Casus literalis. Quidā sacerdos de collouilla impetrauit literas ad quosdā iudices ꝫ abbatē de becco. Judices citauerūt abbatē corā quibꝰ dictus presbyter noluit respondere:postmodū impetrauit alias literas cōtra eundē abbatē ad istos iudices quibus hic scribitur

aliter capiant vt p Pan.de cas.in cōsilijs suis cōsilio suor Lau.vallē.eleg.suarū capitu.elg.alter de duobus.

¶ Adde Alexā. cōsi. xxxiiij.j.lib. Cardi.consi.xci. Roma.consi.cl. ⁊ cccl.xxxv. Alexā. cvij.ij.lib.

Sebesti. Sapia.

c ¶ Facit positionē. De hac dictione vide Alexā.in consil.xxxiij. viso themate in.j.volumi.repetit.in ꝯsil.lxxxvij.in.v.vol. vide etiā do.And.sicu.in cōsi. vij.sapiēter nisi falor.in.j.vol. ⁊ vide Arc.in ꝯsi.cvi.in so puncto. ⁊ limita illud qd dicit Abb.his quādo cū dictione alius est adiunctum signū vniuersale vt qlibet tūc enī cōprehēdit maiora expssis fm Jmo. in cle.j.de re iud. sequit arct.p illū tex.in.l.pe.C.qui admi. ⁊ late and. sicu.in ꝯsil.xxiij. sapiētissimus. in ij.vo. ⁊ in ꝯsi.xxi. pclare in.ij.vo. ⁊ in ꝯsil.xxvi.sapiēter.eo.vo.tamen hāc limitationē reprehēdit Feli. hic. ⁊ Andr.sicu. in ꝯsil.xxviij.scripsit bellissime i.j. vol.sed p sol.vide eundē.d.cōsil. xxiij.in.ij.volu.

a ¶ Communes. Adde Alex. consi. xxxiiij. j. lib. Ro. consi. cccxliiij.
b Zacharias. ¶ Licet non faciat mentionem de primo. adde Cal. cõsi. xcij. incip. sauẽdo pupillus. colum. vi. ver. insuper. cum si. videtur enim vt subdit iste satis velle vti tali exceptione impetrãdo secũdum rescriptum per quod in effectu a primo recedere intendit. fa. quod not. Cal. de ueci. nulla cõsi. xiiij. co. ti. Oldr. consil. cxxix. inci. quidam Hug. in princi.
c ¶ Fraus et dol[9]. Adde bal. in. l. q̃ fortuitis. in ver. et p̃mitte ad eui- dentiã. C. de pig. acti. vbi proprie fraus dicit cõtra fidẽ. dolus autem non solum cõ fidẽ sed etiã extra cõ- mittit: et ideo, tan q̃ genus de plu- ribus predicat: et ibi dicit quod du plex est dolus al- le. notata in. §. si fraudandi. hic al leg. et vide glos. in l. ij. i ver. neq̃ do lus. C. de in litem iurã. et Albe. l. di- ctiona. suo i ver. fraus. et in ver. do lus. et de dolo vi- de qđ no. Bar. in l. j. ff. de fideiusso. post glo. et in. l. qđ nerua. ff. depo. et per doc. in ca. vni co. de cõmodato. Nã dolus est cri- men. n. l. j. cũ glo. et ibi Barto. ff. de fideiusso.
↪ Sebasti. Sapia.
d ¶ Inest dolo. q̃ dolus sit tã q̃ ge nus et fraus tan q̃ species volunt gloss. in. l. ij. C. de in lit. iuran. dum vult qđ dolus clã et palam cõmit- titur fraus tan- tum palam sed cõfunditur hec differẽtia p tex. in. l. ij. C. de appa. prefec. lib. xij. ibi clandestina fraude iuncta. l. j. §. j. ff. de off. prefec. vr. ibi eundẽ ti fraude aliter sentit Bal. in. l. que fortuitis. col. ij. C. de pigno. acti. qđ fraus dicitur proprie quando fit cõtra fidem dolus qñ fit etiam extra fidem. l. xiij. de his late dixi in. l. qđ nerua. in. iij. no. ff. depo.

scribitur de prioribus nõ habita mentione. q cũ citassent abbatẽ abbas pposuit corã eis q̃ p literas illas nõ tenebat respondere dicto p̃sbytero: q per alias literas ad iudicium fuerat euocatus que p posteriores nõ fuerant reuocate. Iudices quesiuerũt quid iuris esset: et papa rñdet q̃ sacerdos ipse carere dz cõmodo vtriusq̃ q fraudulenter sup eodem negotio ad diuersos iudices lr̃as
2 impetrauit. Ber. ¶ † No. j. ar. opti. ex tex. q̃ post p̃itationẽ literarũ et citatione secuta non põt impetrator renũtiare illis lr̃is sine cõsensu rei. sunt eñ litere p hũc actũ effecte cões.[a] de quo vide plene p Inno. et alios in. c. ex cõquestione. de restitu.
3 spo. ¶ † Not. ij. q̃ quẽadmodũ secundũ rescriptũ impetratũ a diuersa parte non est ipso iure nullũ
b lz nõ faciat mentionẽ de primo[b] ita et scdm rescriptũ impetratũ ab codẽ: sz opus est exceptione vt hic. ¶ No. iij. q̃ si conuẽtus corã vno iudice cõuenitur corã alio põt excipere q̃ non tenet ibi respondere: q vbi causa cepta est ibi dz finiri. vt in l. vbi ceptũ. ff. de iu. ¶ No. quarto ar. pro et cõtra.
c q̃ fraus et dolus[c] sunt diuersa. In hoc tñ multe sunt opi. de quibus in glo. no. in. l. iurisgentium. in. §. sed si fraudãdi. ff. de pac. ¶ Et vna opi. hz qđ fraus idem est q̃ dolus. et hanc tenet ibi Barto.
d ¶ Alia opi. quod fraus inest dolo[d] sicut species generi. nã dolus põt esse sine fraude: sed nõ fraus sine dolo. Vñ fraus est dolus adhibitus ad commodũ propriũ et ad deceptionem alterius: et hanc opi. tenet ibi glo. q̃ satis placet. facit. l. fraudis. ff.
4 de reg. iur. ¶ † No. vlt. q̃ in penã dolosi et fraudulẽti qñq̃ irritantur litere alias valide. et facit iste
5 tex. pro his q̃ dixi. s̃. c. precedẽti. ¶ † In gl. j. not. bene istam gl. q est magistra in sua materia et est addenda et cõiungenda cũ glo. in. c. j. s̃. eo. Et not. ex principio istius glos. q̃ quis potest impetrare plura rescripta ad diuersos contra eundem: dummodo non vtatur vtrisq̃. Et sic vult glo. q̃ ex sola impetratione diuersorum rescriptorum cõtra eundẽ non insurgit annullatio vtriusq̃ rescripti sed ex solo vsu vtriusq̃ rescripti. ¶ Hos. dicit q̃ ex sola impetratione debet quis priuari commodo vtriusq̃ rescripti: quia videtur fecisse in fraudem. nam si timebat mortem iudicis debet impetrare sub nomine dignitatis. Sed doct. commu-
e niter tenẽt opi. glos.[e] nam vt dicit Ioã. an. nullũ interesse potest pretendere aduersarius ex impe-

e ¶ Communiter tenẽt opinione glos. Optime facit. l. libertus. la. ij. ff. de in ius voc. et ibi Bal. et Ange. et per eũdem Ange. in. l. j. ff. eo. ppter glo. vtrobiq̃ per quos dicit fuisse consultum in questione arduissima q̃ sola productio libelli vel productio seu positio inq̃sitionis in actis non inducit pendentiam processus. de quo remittit se ad. l. j. C. de ind. adde Card. consi. xxvij. in dei et c. in causa et questione excellentissimi in tertia colum. ibi secundum discutiendum vbi etiam allegatur glos. in versic. vexare. in clemen. j. de rescrip. et ibi idem Cardi. dicit in fin. per illam glo. si. Quod non dicitur conuentum transactioni: donec aduersarius vexetur. sed illa glos. solum dicit vbi agitur de refectione expẽsarũ non sufficit sola impetratio. et vide ibi Imol. ad fin. adde Domi. in capitulo quoniam. in principio. de immu. eccle. lib. vj. et Alexã. cõsi. ccciiij. viso themate supraścripto. et in. l. si quis maior. in. ij. colum. C. de transac. qui text. multum facit in contrarium. Sed responde illud esse adiurantis qui violat iuramentum non attenditur ibi vsus q statim quod supplicauit est periurus: quia animo iam recessit a iuramento. et factis etiam incipit recedere. quod intellige quando supplicat causam committi non facta mentione de iuramẽto alias secus secũdum Cardi. dicto consi. xxvj. Nec ob. l. iij. in principio. ff. quod quisq̃ iur. q secundum docto. ibi est specialis prouisio inducta in odium impetrantis ius iniquum; vt fiat retorquutio etiam si eo non fit vsus. Nec obst.

capi. dispendia. de rescript. in. vj. quia intelligitur illud quod ibi dicitur cum effectu quod fuerit vsus presentando et faciẽdo citare etiã reo non fatigato: et per consequens male loquitur hic Hostien. quod sola impetratio absq̃ vsu inducit penam. Preterea. d. l. si quis maior et dicta. l. iij. ponunt casus speciales secũdum Arch. xj. q. j. placuit. nec ob.

tratione secundi rescripti. Precipue si impetrator vtatur primo. si vero vteretur secũdo tũc posset procedere opi. Hostien. Quia potuisset impetrare in fraudem propter lites exortas post datã primi rescripti et ante impetrationem secundi. Hec limitatio Ioan. an. potest procedere vbi potest cadere fraus alias secus. Pone enim qđ super eodem negotio sint impetrata diuersa rescripta ab eodem certe nulla fraus imminet si impetrator vult vti primo vel secundo. Posset tamen dici quod ex quo habuit primum validũ non habuisset secundum si fecisset mentionem de primo ar. j. c. postulasti. Et forte hac consideratione habita posset dici secundum rescriptum esse surreptitiũ sed non incidit impetrator in penã huius
f c. nisi vtatur vtroq̃.[f] Et ad literam que ponderat impetrationem dic quod ponderat in effectu propter vexationem inde secutam. ¶ In eadem glo. j. ibi mutuo se impediunt. Hostien. dicit qđ in hoc casu papa est consulendus: et hoc verius.
6 ¶ † Et in fine glo. nota. glo. et tene eam menti: q quotidie allegatur. ex qua habes vnam regulam in literis contentiosis vt valeant secunde non facientes mentionem de primis si prime sint elidibiles per exceptionem. Multo ergo fortius idẽ dicendum si sint nulle. et hanc opinio. sequuntur
g docto. in capi. ex parte[g] s̃. e. per illum tex. Et hoc idem videtur procedere in literis beneficialibus vt no. glo. in capi. cum nostris. de conces. preben. et in capi. suggestum. de iure patrona. et in. c. nostra. j. eo. que gl. no. Sed Goffre. tenet contrariũ in. c. literas. de despon. impube. et refert glo. in regula non prestat. lib. vj. Dam. tenuit mediã viam dicit enim q̃ aut inualiditas primarum surgit ex defectu impetrantis: et procedat dictum gloss. aut sine suo defectu: puta q iudices mortui sunt et precedat cõtraria opi. Aliter aũt nõ. Cal. post Io. an. in. d. c. in nostra. Ego sic distinguerem qđ aut tempore impetrationis secũdarũ prime erãt nulle ipso iure: et valẽt secunde vndecunq̃ surgat
h defectus: vt in regula non prestat.[h] de reg. iur. li. vj. Aut prime erant alique sed ex postfacto inceperunt corruere. Et tunc si sunt litere ad beneficia nõ valent secunde tanq̃ surreptitie. vt in. c. si eo tẽpore. j. eo. lib. vj. Aut sunt ad lites et tunc aut ex defectu primi impetratoris litere sue corruũt et valẽt secunde: et sic loquit. c. plerũq̃. j. eo. et s̃. eo.

l. iij. et ibi Bal. in l. j. C. quando libellus p̃ncipi da tus: vbi habes q̃ sola ĩpetratio rescripti interrumpit prescriptionẽ quia illud procedit quo ad perpetuationem actionis annalis et pretorie vt no. gl. in d. l. libertus. la. ij. facit etiaz. l. si falsos. C. de fal. et qđ not. Barto. in. l. diuus. ff. eo. et qđ nota. in. l. si veteris. C. de fi. instr. et quod sentit iste in summario l. c. accedens. de cri. fal. et vide text. in c. cũ cõtra. in ver. vsum fuisse. de test. xo. et vide tex. et ibi istũ in capi. inter dilectos. de exces. prelato. in v. nota. et non dicitur quis vti instrumẽto anteq̃ sit in iudicio productũ: ex. est et ibi per istũ in. ij. not. in. c. ij. nota. in. c. imputari. de fide instrumen.
¶ Adde Alexã. consi. xcij. j. lib.
↪ Sebasti. Sapia.
f ¶ Vtat vtroq̃. Videt verior opinio. q̃ etiã si non vtat secundo rescripto cadat in penã. per text. in c. si. j. eodem. vbi text. imponit penam non solum quia reus fatigatur. sed etiam quia malitiose fuerunt litere impetrate et sic concurrit duplex ratio ergo licet vna cesset qđ reus non fatigetur non cessat secunda. valet ratio malitie ergo debet puniri per regulam. §. affinitatis. insti. de nup. cum not. per Abb. in. c. quoniam frequenter. §. porro. j. vt lit. non contesta. Nec ob. quod in penalibus non fiat extensio. nam fit quando militat ratio expressa. l. nec ea. l. qđ ait. in prin. ff. de adulte. cum similibus: faciunt ad hec no. p scri. in. l. iij. in prin. ff. quod quisq̃ iu.
g ¶ In. c. ex parte. Vide ibi Imo. et Butri. Cardi. But. Imo. et istum de excep. dilecte. Cal. de pie. consi. xxix. istum post Hostien. in. c. per vestras. in. iij. columna. de dona. inter virum et vxorem. et in capi. oblate in vltimo nota. de appel. Roma. consilio. ccclxxxiij. incipiẽ. dubitatur primo vtrum electio et c. in. vj. columna. allegat Cald. in hoc titu. consi. xiij. et vide Cardi. consilio. xciiij. nobiles viri in ver. quarto obijcitur. Domini. in capi. quoniam. iij. colum. xviij. distin. Oldra. consi. cccxcix. quidam Vgo. post princ. istum consi. xcix. in causa et questione. Bart. in l. filius. per illum tex. ff. de inter. ac. Roma. consi. cccxuij. ista capitula et consi. cccxx. circa primum in. v. colũ. Guil. de cu. in. l. eum qui. in princ. ff. de constitu. Pet. refert Pau. de cast. in. l. ita demum. C. de procu. rotam in hoc titu. l. xiij. in antiquis no. quod de gratia. de appella. l. xix. in anti. et in hoc titu. xj. in antiquioribus. Egi. deci. Rote. cxci. si pars. et Alexan. consi. xcvij. incip. visis processibus. in fi. in. ij. volumine. Bal. in. l. edita. in penulti. colum. in repe. padua. C. de eden. refert Alexan. in. l. j. C. de his qui pe. no.
h ¶ Regula nõ p̃stat. Vide ibi Io. an. et dicam in. c. venerabili. in. ij. col. post istũ. de offi. de lega. et gl. istam limita. vij. modis. vt hic p Moder.

a ¶ Ubi ceptũ. limitatur p Moder. hic. xi. modis. d. l. vbi ceptũ. ꝛ dixi plene in nota. meis in versi. iudiciũ in notabi. inci. regula est.

b Sebasti. Sapia. ¶ Finẽ habere. Uide aliqua p Dec. in rubri. j. de iudi. col. vij. in prima lect. And. sicu. in. c. ex trãsmisso. j. de foro compe.

c ¶ In. l. sepulchri. ff. de sepul. vio. Adde Jo. an. in addi. Spec. in tit. de cõpe. iudi. adi. in §. j. vers. sed pone Bar. in. l. Huius. l iij. col. de dã. infe. Pan. in. l. huius. per illum text. ff. de in ius vocan. istum post But. in. c. proposuisti. ad fi. de fo. cõpet. Pet. de anch. in 7 repe. c. postulasti. co. xi. ver. viij. q̃ro. ꝛ in cõsi. cxcij. magnifice. an fi. istud in. c. dilecti. in pe. a col. de foro cõpe. b Bald. in. l. ordie. §. iubetur in lect. antiqua. ff. qui satisd. cogan. et ibi 8 Alexander.

d ¶ Mentio de vtroq. Adde Rotam in isto titu. lxvj. in anti. et de prebẽ. secunda in antiquoribus. ꝛ in isto titu. xxiij. in nouis. item quidam habens. vbi idẽ tenet. Cõtra c riũ tenet Pe. de ancha. in reg. accessoriũ. col. xlix. cõtra quandã de 1 cisionẽ rote. de regulis iuris. in. vj. 2 moderni tamẽ te 3 nẽt hic cõmunẽ ꝛ respondẽt ad rationes Petri et 4 cũ cõmuni trãsit 5 Dominicus ĩ repetitiõe. c. postu 6 lasti. j. codẽ. in. ix. col. ibi vnde cete 7 ris omissis. ꝛ allegat istum tex. ꝛ 1 hanc partẽ tenet hic etiam dominus meus.

e ¶ Animi destinatiõe. addo paul. cõsi. ccel. videt qd̃ dicta sentẽtia. facit. l. i. §. fi. ff. de bo. pos. ex testa. mil.

fi aũt. Aut fine suo defectu: ꝛ tunc puto qd̃ secunde possunt elidi p exceptionem tanq̃ surreptitie habito respectu ad tp̃s impetrationis argu. j. co. sup literis. Aut litere prime tenẽt sed possunt annullari p exceptionẽ: ꝛ tunc aut p exceptionẽ cõpetentẽ. tertio ꝛ nõ valẽt secunde tanq̃ surreptitie. Exẽplũ in materia. c. mandatũ. j. e. aut p exceptionẽ cõpetentẽ scdo impetratori: ꝛ valent scde. arg. in. l. si dari stipuler. ff. de ver. ob. ꝛ in. l. non vĩ latitare. ff. de iudi. ¶ † In gl. fi. in fi. no. singulariter istã gl. ex qua habes q faciẽs aduersariũ citari corã diuersis iudicib⁹ non dz regulariter pdere causam. Sed satis est q reo excipiẽte: condẽnetur in expẽsis secũdi iudicij: ꝛ sic intelligẽda est. l. vbi ceptũ[a]. ff. de iudic. vbi dr̃ q vbi iudiciũ ceptũ est ibi debet finẽ habere[b] fallit fauore libertatis vt tunc actor perdat causam: ꝛ sic intelligit. l. j. C. de asser. tol. vltramon. tenuerunt ibi 3 opi. huius glos. vt regulariter perdat causa sed cõiter tenet opi. huius glo. quã tenuit Inno. hic. ¶ † Nunqd aũt conuentus corã secundo iudice possit indifferenter excipere de cõuentione prius facta coram alio iudice. Et credo q si primo iudicio fuit cõtumax nec purgauit contumaciam nõ põt excipere coram scdo. Quia nõ põt vti beneficio prime instantie ex quo eã nõ approbauit cõparendo arg. opt. in. l. sancimus. C. de iudi. Nã si in vna ꝛ eadẽ instantia non audit nisi prius purget cõtumaciã vt ibi. Fortius nec in diuersa audiri debet. Et videtur de mẽte Bar. in. l. sepulchri. ff. de sepulchro vio.[c] Et per hoc dictũ infero ad not. limitationẽ istius tex. q si citatus vigore vnius rescripti non comparuerit nõ poterit postmodũ excipere si citetur vigore alterius.

☞ Rescriptũ ad beneficia dz facere mẽtionem de alijs beneficijs si qua habet impetrans.

2 Impetrãs bñficiũ dz asserere se esse clericum.

3 Beneficium impetratum ab illo qui licet non sit clericus tñ vadit in habitu clericali nõ potest per ipsum obtineri.

4 Papa si rescribit p indigno an sit ei obediẽdũ.

5 Sufficientia alicuius beneficij probatur ex nobilitate: scientia et dignitate.

6 Beneficia plura quis non potest tenere etiam ex dispensatione pape sine rationabili causa.

7 Clausula si impetrans sit idoneus semper subintelligitur in literis ad beneficia.

Cum adeo.

¶ † Non valet rescriptum ad bñficiũ impetratum de beneficio impetrãtis nõ faciens mentionem. Com munis diuisio. secũda ibi cũ eñ. ¶ Casus literalis. Quidã clericus. P. noie impetrauit literas a dño papa. vt prepositus ꝛ clerici de gorgonzola reciperẽt ipsum in fratrẽ ꝛ sociũ: ꝛ pposituꝫ literas istas ostẽdit Mediolañ. archiepo. archiepiscopus multũ miratus fuit q cum ipse haberet sufficiens beneficiũ in ecclesia modiceñ. mãdauit dñs pa. vt reciperet in dicta ecclesia de gorgonzola scribẽs sup hoc dño pape. Scribit papa archiepiscopo dicẽs q si literarũ seriẽ attẽdisset nihil inuenisset in eis q ipsius animum offendisset q: in literis illis de prebenda ipsius nulla mẽtio habebat nec dicebat modiceñ. canonicus nec etiam clericus nominabat: ꝛ in literis talis erat conditio si dignus existeret ad ecclesiasticũ beneficium obtinẽdum. Ex his omnibus poterat archiepiscopus intelligere qualiter fuerãt impetrate. scꝫ veritate tacita ꝛ sic nõ valebãt. Ber. ¶ Not. primo prima fronte admirandũ de papa cũ mandat sufficiẽter beneficiato de beneficio prouideri. Nã hic papa nõ reprehendit illam admirationẽ nisi eo respectu: q: non mandauerat pro illo ex certa scientia. ¶ Not. secundo q non est scriptura alicuius facile redarguenda nisi prius ponderetur tota vis scripture quod facit contra propere respondentes. fa. l. inciuile. ff. de legi. ¶ Item not. q non sufficit in impetratione beneficij mentionem facere de prebenda vel canonicatu: sed oportet quod fiat mentio de vtroq[d]. Et in hoc nota istum text. et tenent do. de rota deci. cccclix. alias ccccxlix. ꝛ est ratio quia potest quis esse prebẽdatus sine canonicatu et canonicus esse sine prebenda. vt no. in. c. cum. M. j. de constitutio. ¶ † Itẽ argu. pñ. et contra vtrũ in impetratione sit facienda mentio de clericatu: stilus curie habet qd̃ sic sed credo quod de iure non sit necesse: quia subintelligitur clausula si est idoneus. ¶ † Sed quero quid si quis defert clericum gerendo se pro clerico cum tamen non sit ordinatus: nunquid valet impetratio beneficij si dicit se clericum. Compo. dicit quod sic: quia animi destinatione[e] est clericus: et largo modo potest dici clericus:[f] q: assumptus in sortẽ domini. vt in. c. cũ secundum de preben. Sed tu vide no. glo. in. c. ij. de institu. ꝛ. c. fi. de presumptio. vbi concluditur contrarium ꝛ illud verius.[g] Nam beneficium non potest conferri nõ clerico quia non est capax iuris spiritualis vt in ca. causam. de prescrip. ¶ † Ultimo hic querunt docto. quid si papa scribit scienter pro indigno: nunquid est sibi obediendum. Et dicũt quod prima fronte rescriptum presumitur falsum. argu. hic. et. j. eodem. si quando. Sed si apparet de certa scientia pape sibi est obtemperandũ. xvij. questione quarta. §. qui autem. Nam instar sacrilegij est dubitare an sit dignus quem princeps elegit vt ibi: hoc dicunt verum nisi tanta esset indignitas quod salua conscientia sibi obtemperari non posset. Et nota hoc dictum singulariter quia facit ad multa. hoc dictum allegant et vario modo limitant in dicto capitulo. si quando.[h] et dicvt ibi. ¶ † In glo. ij. in fi. not. istam glos. ꝛ quatenus

ta. de pbẽ. xvij. in antiquorib⁹. et de iure pat. x. in antiqs. Inno. de sepul. abolẽde. c. ar. in cle. si q̃s. in fin. de rescri. Dñi. in c. j. ad fi. de resti. i integr. in. vj. facit c. sicut ex literaꝝ de homi. ꝛ qd̃ no. in. c. ecclia. de immu. eccle. ꝛ ibi. d. Archi. ij. q. j. §. fi. post Joã. de fantu. host. i summa huius ti. §. q possunt obijci. ver. pfessio certa istum post alios in. c. ex literis. de trãsfac. p illũ tex. facit. l. certa. §. sꝫ si parauerit. ff. de leg. j. ꝛ ibi Bal. Ange. ꝛ Imo. ꝛ ibi Alex. rñdet ad. l. iij. §. quid ergo. ff. de 3 rio in. tute. d quo text. fecit festum Ro. in. l. sed si ex legati cã. in. iiij. col. ff. de ver. oblig. do. meus in repe. rub. de reb. eccle. nõ ali. fo. xxx. ibi ꝛ inq̃rẽ super⁹. ꝛ reprobat Alex. i di. §. sꝫ si parauerit. dicta Albe. i ij. parte statu. qd̃. ccv. item habeo duas pulchras q̃stiones: vbi plura allegat in hac materia destinatiõis q̃ reuera videtur brocardica vt dixit Alex. cõsi. cxv. incip. als cõsult⁹. in tertio vol. ꝛ Francis. de aretio. cõsil. vj. in vlti. col. Anto. Francis.

¶ Utrũ bona ingredientis monasteriũ si egrediat ante professionẽ vel infra annũ pbationis recuperet bona. Dicas qd̃ sic q: licet p ingressum monasterij bona trãsferant in monasteriũ vt in aut. ingressi. C. de sac. san. eccl. cũ si. tñ illud est verũ si emittit pfessionẽ expssam vel tacitã iuxta materiã. c. lꝫ. de reg. imo posito q p ingressum simpliciter bona applicarẽt monasterio. tñ eo egresso darẽt reuocatoria 3 monasteriũ. pro quo vide gl. fi. in. c. in presentia. de proba. ꝛ habetur p Bar. in. l. si mater. in fi. C. de suis ꝛ legi. ꝛ vtrum valeat ingressus cũ reseruatione bonoꝝ. vide Bar. in. d. aut. ingressi in secũda co. in lec. ꝛ in repeti. in. vj. colũ. ꝛ cõis opi. est qd̃ ingressus valeat nõ autem reseruatio de quo per Alex. in. l. i. §. penul. ff. de ver. ob. et per Joan. and. in c. fi. de condi. appo. et Bald. in. l. si pater. C. de adop. et in. l. i. §. illo. C. de lati. liber. tollen. vt per Bald. Ang. ꝛ Imo. in. l. si is qui institutus fuerit excepto fundo. de heredi. insti. ꝛ habetur per domi. Card. ꝛ doct. in cle. fi. de reg. ꝛ per domi. Anto. ꝛ doc. in. c. ij. de sta. mona. ꝛ per Joan. de Imo. in. l. vbi. ff. de dona. cau. mor.

Spe. de actio. ꝛ peti. §. super actionibus. ver. sed nũquid sublatis. Rotam. de proba. in. xi. in anti. no. q clericus. Archi. in. c. si qs suadẽte. in pe. col. xvij. q. iiij. adde. l. iiij. cũ gl. ff. de fun. dotali. Bal. in. l. ex facto proponebatur ad fi. ff. de here. institu. facit cõsi. Alex. xvj. viso tñ in penult. col. tex. in. l. ꝛ si nõ sunt. C. quid ergo. ff. de aur. ꝛ argen. leg. Rotã. de testa. j. in antiquioribus. Domi. in. c. ponderet. in fi. l. distinc. ꝛ in. cũ illis. §. j. de prebẽ. in. vj. Maria. in. c. de multa. in. ij. col. de prebẽ. Pe. de anc. consi. lxv. contra donationem ad fi. Alberi. in. l. j. §. j. in. j. col. ff. de offic. prefec. vr. ꝛ ibi Bal. in. ij. col. ho. tex. in cle. ne romani. de elect. ꝛ Do. in c. presenti. §. porro. de preben. lib. vj. Bar. in. l. vestimentum. ff. de au. et argen. lega. do. meũ in. c. iurauit. de probationibus.

f Sebasti. Sapia. ¶ Dici clericus. Uide multa accumulata ad istã materiã p do. And. sicu. in cõsi. xx. pclare nitit. in. ij. volu. ꝛ 3 terminos illius cõsilij cõsuluit Alex. in cõsi. xcviij. in. iij. volu. vide etiã ad hãc materiam eundem And. sicu. in cõsi. vij. in. j. vol. aliqua per do. Jas. in. l. ad monendi. col. xij. ff. de iureiuran.

g ¶ Et illud verius. Adde Cal. in. d. c. ij. ꝛ hic quẽ sequit Do. hic p. l. ex

h ¶ In. d. c. si quando. Uide ibi per Moder. ꝛ que notant in. c. quanto j. de cõsue. in. c. inq̃sitioni. de senten. excõ. ꝛ in. c. ad aures. de tẽpo. ordi.

vide magistrum Rober.de letio in suo quadra.sermone.xxxiiij.incip. si qs voluerit maior fieri:allegātē alber.magnū ꝙ pmouētes ad ordi- nes vel curā scienter indignum absqȝ dubio peccant mortaliter. Anto. Francis.¶Circa hoc an pmonēs sciēter indignū peccet vel aliter teneat eccl'ie ad interesse.vide no.p mod.in cle.j.de eta.z quali.z

vide apost.quam posui.s.l.c.si qñ.l j.col.hoc eo. titu.

a ¶Ad nobilitatem.Adde Inn. l.c.dudū.el.ij.ad fi.de ele.glo.in.c. cōstitutis in vb.l potētiā.de app.z ibi pbi.post alios in.v.col.docto.in c.de multa in fin. de pbē.in ver.sub limes et literatas.z Thomam quoli.vj.arti.ix. In zriū facit tex. in.c.venerabilis de pb.z gl.xxiiij. q.j.qm vet⁹ z bal. in.l.in dādo.ff.de tut.z cura. da.ab his.z glo.in.l.societates.quesit.l. v.ff.p socio.Cy.i l.puidēdū. per illum tex.C.de postu.z ro.in.l.si vo. §.de viro.in.l.iiij. fallentia.ff.solu. ma.z de nobilitate vide plene bar. cepolā in tractatu de imperatore militū alias d re militari dixi plene in repe.c.grandi.de sup.negli.§ la.lib.vj.idem di ca in prestandis victualib⁹ p istū s.de cōsti.cū oēs in pe.col.z ibi dixi:z vide ho.glo. xxi.q.j.in.c.j. in v bo necessitatē.et c.non cogantur. glj.distin.

¶Adde Roma singu. suis.fo.xx. incipiente nobilitas.

Zacharias.

¶Dic tu qd iste dum volūt allegare Ro.in suis sing.qd est singu. cccccxlvj. qd incipit:nobilitas inducit presumptionem facit melius singu.suis. cccclxxxvij. incipi.heri fui interrogatus: vbi legitur in terminis huius casus in qbus adde Pau.de ca.consi.cxxvij.z consi.cxxxix.z Barto.in.l.j.C.de dig.lib.xij.

a dicit ꝙ in cōsiderāda sufficiētia dz haberi respectus ad nobilitatem[a] scientiā z dignitatem optime loquit z probat in.c.de multa.in fi.j.de prebēdis.¶Et si diceres quare l reb⁹ dei habet respectus ad istas qualitates extrinsecas respōdetur ꝙ per has qualitates prouidet bono vniuersali. nam sine scientia mūdus regi nō pōt:vnde eccl'ia
b vniuersalis indiget viris literalis[b] vt in.c.cū ex eo.de electio.li.vj.z in.c.si.de magis. facit aut.habita.C.ne fi.pro pa.Sed quatenus gl.dicit ꝙ de-
c bet sufficere sibi z suis[c] intellige de suis quos secum necessario dz hr̄e.Nā si est doctor vel nobilis vel habēs dignitatē ecclesiasticā nō dz esse solus nec sine ministro.¶Itē quatenus glo. dicit ꝙ dz haberi respect⁹ ꝙ possit recipere aduenietes:intellige hoc ſm situm ecclesie nā pōt esse ꝙ ecclesia sit extra ciuitatē etiā in itinere frequētato: ita ꝙ nō pōt facere cū honestate quin seruet hospitalitatē secus aūt esset in ciuitate vbi beneficiū esset simplex ita ꝙ hospitalitas nō seruat.¶In summa conclude ꝙ scdm qualitatē persone et secūdū situm ecclesie iudicabit sufficientia beneficij.Ad
6 hoc vide bonam glo.in.c.j.xxj.qd.j.¶†Et valet hoc ad sciendū an z qñ quis bona cōsciētia possit tenere plura bñficia.Nā vbi non subest causa rationabilis non excusat quis quo ad deum etiam ex dispensatione pape vt not.sentit Joā an. post
d docto.in.c.dudum[d].el.ij.de electio.¶In gloss.in verbo de pbenda.ibi:debet inde facere mentionē z hodie hoc est magis declaratum per capi. si pro
7 prio.de preben.lib.vj.dic vt ibi. ¶†Ultimo not. gl.si.ꝙ in literis ad beneficia semper intelligitur
e clausula si impetrans sit idoneus[e] etiam si nō exprimatur sicut intelligitur illa si preces veritate nitantur.s.eo.in.c.ij. Abbas.

1 ☞ Rescriptum dubiū debet reduci ad ius commune etiam ꝙ verba impropientur.
2 Processus factus contra ius qr iudex male intellexit canonē vel legem est nullus.
3 Processus an z quando potest pronuntiari nullus parte absente.
Iudex potest parte nō citata procedere quando notorium est ipsam nullam habere defensionem.
4 Peremptoria citatio quomodo fiat.
5 Clausula in fine posita an z quando cōcernat precedentia.
6 Statutum an et quando debeat interpretari ſm ius commune.
7 Priuilegium qualiter sit interpretandum.

Causamque. ¶†Ordo rescripti interpretationē recipit a iure cōi vel ad idem sic.Cla in rescripto posita debet ad statū iuris reduci vbicūqȝ sita reperiatur. In prima parte ponit partis cōquestio. In scda rñsio z iudicum instructio:ibi nos.¶Casus literalis.Inter ecclesiam premōstratēn.ex vna parte z ecclesiam pmonst.ex altera:vertebat qdam controuersia sup qbusdam possessionibus:causa fuit cōmissa sub hac forma si alterutra partiū legitime citata nō venerit vel iudicio parere cōtempserit recipiatis partis pñtis pbatiōes z qñtū de iure poteritis in cause cognitione ac decisione pcedatis.Circa fuit dubitatio sup forma hui⁹ rescripti ex eo ꝙ dicebat si aliqua pars citata zc.recipiatis pbationes alterius z causam terminetis. Dicebat ꝙ etiā lit.nō ɂte.poterāt recipi testes z sñia ferri ppter cōtumaciā alterius partis quesiuerūt iudices qd iuris esset.Dicit papa ꝙ clausula illa qñtū de iure poteritis:pcedere dz clausulam illā de pbationū receptiōe: z añ illam fuerat inserēda:vñ manet vt clausulā intelligat ibidem vbi ab initio debuit poni z in causa ipsa iuxta tenorē lrarū priorū procedēt:ita tñ vt si legitime in eodē negotio est pcessum notabiliter perseueret. Si vero occasiōe illius clausule aliquid in piudicium partis alterutri⁹ est attentatū illud decernit papa nō valere.Her.¶Not.primo tria dicta notabilia z menti tenēda que pñt ex hoc tex. colligi.Primū dictū ꝙ rescriptum principis debet
f in dubio reduci ad ius cōe[f] etiā si oporteat id fa-
g cere per impropietatē verborū[g] seu per trāspositionem clausularū.Et rō huius dicti est:qr rescriptum cōcedit ad iuris obseruantiā:nec aliqd debet cōtinere contra ius:qr tunc esset priuilegium vt no.dicit glo.super ver.noscat.in fi.in.c.j.de cōstitu.li.vj.z per Cyn.in.l.rescripta.C.de preci.impe.offe.Ideo vt rescriptū non operetur ɂtra naturā suam debet ita z taliter itelligi vt nō obuiet iuri cōmuni.Quod intelligo quando verba hoc patiuntur nam vbi nulla esset ambiguitas cessat ista communis interpretatio vt.l.ille aut ille.ff.de lega.iij.z ex his habes claram rationem decidē-
2 di ad hunc tex.¶†Secundum dictum notabile est ꝙ processus factus vigore literarum male intellectarum non sustinetur ex errore male intelligentium sed si reperitur processus contra ius debet pronuntiari nullus.Et ex hoc infert ꝙ si iu-
b dex pcessit cōtra ius male intelligendo[h] legē vel canonē:pcessus nihilominus est nullus.Ad hoc c.cū dilectus.j.de consue.vbi ho.tex.z ſm hoc debet intelligi glo.in.c.vnico.de postula.prelato.li.
3 vj.in verbo decreto.¶†Tertium dictum notabile est quod processus potest pronuntiari nullus
i parte absente.[i] Sic fecit hic papa quod dicit Abbas valde notandum.Hoc dictum non admitterem indistincte:quia regulariter nihil debet iudex facere in preiudicium partis absentis:vt in c.omnia.z in.c.caueant.iij.qd.ix.z in cap.j.de cau.posses.z proprie.Sed istum tex. salua in duobus
k casibus.Primo propter notorietatem[k] nā notorie cōstabat pape in hoc nullā defensionē competere absenti cū dubium surgeret ex tenore sui re
l scripti.[l] Et ſm hūc intellectum habes hic casum idem Feli.de accu.vbi alle.Innoc.in.c.cum ex offi.s.alleg.z Ro.sing. glv.incip.iudex pronuntiat.

ergo papa contulit.Roma consi.cccl.ad fi.Hosti.in summa huius tit. §.z de ipsius interpretatione per totum illum.§.Car.consi.xxuij. nobiles viri domini de vinciguerra.facit quod voluit Oldr.consi.xxxviij. quem sequitur ana.in.c.fraternitatis.in penul.colū.de hereti.et quod notat Cald.de regu.consi.xxij.z Bal.in.c.super eo.in prin.de off.dele. quodrescriptum pape recipit limitationeā iure cōmuni z oēs clausule apposite i rescriptis restringuntur ad litigātes z quod notat in.l.falso.C.de diuersis rescrip. facit qd volūt rota de ap.iij. in nouis.ver.si.z Egi. deci.cccxix.si auditori:z sequēti.z Lud.cōsi.ccclxij. quo ad primum arti.post princi.z Phili.in.c.vt debitus.ad si. in fo. pe.de appel.z per mod. hic. Adde Ro.cōsil.cccxx. Fal.ɂsi.lxj.Pe. de anc.ɂs.cccliiij. ↩Sebasti.Sapia.

g ¶Impropietatem verborū.facit tex.i.l.si qñ.in prin.C.de inoffi. testa.vide.d.Jas. l.iiij.§.is pro q. in prin.ff.ꝙ quis in.Feli.in.c.j.co. iiij.v.priuilegiū. s.eo.Dec.in ɂsi. cxiiij.in.iij.col.et seq.Scotum in.l. nemo pōt in pe. ff.de leg.j.

b ¶Male intelligendo.Uide no. per moder.in.c.j. de sen.z re iu.cuz cōcor.ibi positis per eos.

¶Addetu Pe. ancha. cōsi.ccxcj.

Zacharias.

¶Adde de hac q.per Feli.in.c.j. co.viij.circa si.v. limitatio not. de re iudi.eūdē in.c. cū ex offi.colū.xj. v.v.ɂcin.de pscr. Maria.de se.l.c. illa.in fin.quē ibi refert z sequitur

b ¶Uiris literatis.Uide Joā.mo.in.c.super eo.de here.li.vj.vbi dicit ꝙ ecclesia indiget viris literatis z non asinis ferratis.
c ¶Suis.Uide istum in.c.j.in glo.pe.ad fi.de coha.cle.z mu.z glo.z docto.in.c.studeat.l.distinctio.
d ¶In.c.dudum.Uide ibi glo.in ver.retinere:z ibi doc.
e ¶Sit idoneus.Uide quod legitur z quod not.in.c.si.de presump.z in cle.vnica.in versi.constiterit:de offi.deleg.
f ¶Ad ius commune.Adde tex.in.c.licet de preben.glo.in.c.paratus in versi.prodesse.xxiij.q.j.Old.consi.celxviij.questio est vtrum per priuilegium ad fi.ibi:z vlterius sepe compertum est.Cardi.in isto tit.cōsi.ij.z de senten.excommuni.consi.j.Bal. in.l.j.versus. fin.ff.de consti. princi.Dominicus in.c.licet canon.§.fi.in.ij.col.de elec.in.vj.post Jo. mo.z Joan.andr.ibi Bald.s.eo.cum ordinem in.v.colum.versic.pone

i ¶Parte absente.Adde Domi.in.c.intantū.in notabi.xxi.dis.per illum tex.in versi.absqȝ omni controuersia.ad idē tex.z ibi do.in.c.relatum.v.q.ij.licet contrarium firment hic Imo.z domi.meus.
k ¶Propter notorietatem.Adde tex.ſm do.meum hic in.c.bone.lo.j. in versi.porro.de ele.z quod l.c.z no.in.c.cum olim.de re indi.z est bona glo.in terminis in.c.sua.in glo.si.de offi.vica.vbi do.ꝙ iudex pōt pronuntiare super nullitate processus etiam parte non citata nec vocata qñ notoria est nullitas ex defectu impotentie iudicis.vnde infert ꝙ ecclesiasticus pōt pronuntiare nullum esse processum habitum per secularem s clericum coram eo tactum etiam parte nōvocata licet Imo.z do.meus hic aliter velint z non bene:vt hic per moder.
¶Adde de hac materia videndum late Fran.de are.consi.clxiiij.
l ↩Sebasti. Sapia.¶Sui rescripti.Comprobatur ꝙ etiam non citato possessore iudex potest dare licentiam alteri ipsum expellen.quādo

constat notorie ipsum possessorem fouere iniustitiam vt per Abbatem
post Inn. in c. accepta. j. de resti. spo. not. Ro. in 3si. cccc xcix. in pmissa
col. ij. Deci. in consi. cxci. in causa que agitatur. col. iiij. versi. sed tamen
Riminal. in l. si pacto quo penam. col. iiij. C. de pac.

q pte absente non citata pōt iudex pcedere si no
torie cōstat nullā defensionē cōpetere absenti. Et
in hoc casu intellige. c. cū olim. de re iudica. et ibi
dixi. Et vide ho. tex. in l. ij. §. q de frumētaria. ff. de
administra. rex ad ciui. pti. z ibi Bar. Scdo saluo
qn nullitas surgit ex interptatiōe rescripti[a] apo
stolici. Nā quēadmodū ipse Papa pōt interpre-
tari suum rescriptum parte absente: vt in c. olim.
de verbo. signifi. z ibi not. ponit Inn. ita z decer-
nere pōt nullitatem actus accessione prouenientē
4 ex interpretatione rescripti. ¶ † In glos. secūda
ibi: post ipsum peremptoriū: per hoc dictū gl. di-
cunt Inno. z Cōpostel. q ista clausula cōminato
ria apposita in simplici citatione non habet vim
peremptorij cū soleat apponi in termino perem-
ptorio:[b] vt in d. l. ad peremptoriū. ff. de iud. Sed
Bar. aliter distinguit in l. si finita. §. iuli. ff. de dā.
infec. Dicit aūt aut iudex cōminat se processurū
quātū de iure poterit vel per verba similia: z tunc
nō habet vicem peremptorij.[c] Quia potest intel-
ligi q pcedet ad aliā citationē. Aut comminat
se processurū ad decisionem z cognitionem nego
tij z tunc haberet vim peremptorij. Idē videtur
velle do. de Ro. deci. ccxxvij. ¶ Sed contra hoc
dictum opp. de d. l. ad peremptoriū. vbi dī q iu-
dex in peremptorio cōminat se processurū ad co-
gnitionem z decisionem zc. Ergo non habet vim
peremptorij. Solu. rñdeo dupliciter sustinendo
Bart. q tex. ibi non imponit necessitatem iudici
vt apponat illā clausulā. Unde dico q illa clau-
sula ponit ad cautelā cū exprimit peremptorium
q: terminus pemptorius h3 vim trine citatiōis
vt in l. tres denūtiatiōes. C. quomodo z qn iud.
z in l. cōtumacia. ff. de re iudi. z. xxiiij. q. iij. de illi-
cita. Et vide plures practicas per glo. no. in c. cō
stitutionem. de sen. excō. li. vj. Et sic quatenus gl.
hic dicit q d3 poni illa causula in perēptorio nō
hñ dicit si per verbū d3 intēdit inducere necessita
tem: secus de honestate. Scdo z melius pōt rñde
ri q tex. i. d. l. nō dicit q in pemptorio d3 exprimi
illa causula: sed poti⁹ declarat qd importat per-
emptoriū. Nam dicendo cito te pemptorie nihil
aliud est dicere q cōminari de nō expectādo vlte
rius partē: sed de pcedēdo vlterius ad cognitio-
nē z decisionē quātū de iure poterit fieri. Si ergo
hoc importat significatū perēptorij debemus di-
cere q verba explicite plata habēt vicē pempto-
rij qz nō refert qd ex equipollentibus fiat in c. l3
5 ex quadā. de testi. z l. certū. ff. si cer. pet. ¶ † In gl.
in verbo inferenda: ibi: de ap. inqsitioni. Aduer-
te q: glo. corrupte inducit illud c. inqsitioni. nam
probat totū 3riū z de eo pōt formari fortis oppo
sitio ad istam resolutionem clausularum quā pa
pa hic fecit. Nā tex. ibi dicit q clausula oī appel-
latiōe remota 3cernit oīa pcedētia: ergo ista clau
sula quantū de iure poteritio zc. debet 3cernere
oīa precedentia: z sic qualificare id qd fuerat di-
ctum de probatione recipiēda: z tunc aduersitas
nulla surgebat. ¶ Sol dico soluendo 3rium du-
d pliciter. primo q clausula in fine posita[d] 3cernit

a ¶ Rescripti. Adde Pau. de ca. pulchre. consi. lj. in iij. co. z Inn. in d.
c. olim. aliter itel
ligit eu3 ibi Bu.
in .j. col. z hoc in-
tellige in papa in
interptatiōe aūt
ab inferiore a pa
pa iudicialr bene a
requiritur cita-
tio: fm Innoc. et
But. in d. c. olim.

b ¶ In termino pe-
remptorio. In ad
de Jo. de imo. in
c. cum dilecti. in
v. z no. q in pem-
ptorio. et in v. au
aūt facta citatiōe b
super tota causa
j. de dolo z contu
ma. z doc. in c. cō
suluit. de offi. de- c
le. z in c. auditis.
de pcu. z in c. tu3
ex literis. de l in-
tegr. resti. subdit
tamē Jo. d imol.
in d. c. cū dilecti.
communiter ser-
uari q cōminat
se processurū ad
vlteriora ēt vsq
ad sniam inclusi-
ue: z qn fit opus peremptorio z quomodo: vide pulchre Sali. in l. si ea.
in pe. col. C. qui accu. non pos. z Bar. in l. ad peremptorium. ff. de iudi.
z in l. si finita. §. iul. hic alle. per Abb. istū z per eundem in d. c. cōsuluit.
vbi dixit q regula non requiritur peremptorij nisi in prima citatione
que fit in ingressu litis. Item ad sniam audiendam in alijs actis iudi
cij sufficit vna citatio facit. c. ij. de testi. vbi ad receptionem testiū suffi
cit vnica z ita Bar. in d. §. iul. nisi vbi agitur de preiudicio graui in iu
dicio vel extra q: requiritur trina. vt per Inno. in c. ad petitionem. de
accu. exceptis. x. casibus qui ponuntur per moder. in d. c. cōsuluit. z re-
gulariter vbi requiritur trina potest fieri vna pro omnibus. iuxta gl.
in c. constitutionem. de sen. excō. in vj. fallit tamen in v. casibus de qui-
bus Alex. in l. contumacia. ff. de re iudi.
¶ Adde vt per Oldr. consi. iij. z quando sufficit vna pro omnibus vi-
de Ro. singu. suo. so. xxiij. in fine.
Anto. Francis. ¶ Ad istam materiā de peremptorio que satis diffu-
se vbiq traditur vt in l. ad peremptoriū. ff. de iudi. et in l. si finita. in §.
iulianus. ff. de dā. infe. z in l. consentaneū. C. quō z qn iud. Adde q sta-
tutio termini facta per iudicem in dubio videtur esse peremptoria: vt
in l. fi. ff. de fer. z in l. j. C. de dila. z habetur per do. Ant. et moder. in c.
pastoralis. de excep. z an post terminum peremptorium datum a iudi-
ce audiatur volens opponere. no. doc. in c. q sicut. de elec. z in c. corā de
in inte. resti. z per Jo. an. Host. z Inn. in c. cum dilectus. de fi. instru. z
habetur in cle. j. de excep. z per Arch. xxx. q. iij. in c. iudicantur. et. xxij.
q. iiij. in c. de illicita. z vide gl. summe. xiij. q. ij. z an oīs terminus datus
post litem 3testatam dicatur esse peremptorius habet in l. cessante. C.
quō z qn iu. z in c. sepe. z in c. super eo. vbi per Inn. de appel. z tenemē
ti q in citationibus que fiunt a principio antēq aduersarius compa-
reat requiritur peremptorium si citari faciens vult adipisci possessio-
nem bonorū z sibi satisfieri de dāno z sumptibus: qn ista sunt grauis
preiudicij: vt no. volu. ange. in l. ad peremptoriū. ff. de iud. z voluit In-
no. in c. ad petitionem. de appel. vbi multa dicit circa istam materiam.
Adde tamen q etiam si in citatione nō adijciatur aduerbium perem-
ptorie: si iudex citat ter: subintelligit illud aduerbiū peremptorie. de
quo vide glo. in c. si eps. xvij. dist. z habetur in d. c. de illicita. z in l. tres
denuntiationes. C. quomodo z quando iudex.

c ¶ Nō h3 vicem perēptorij. Adde Imo. in d. c. iulianus. z ibi plene per
doc. z maxime per Alex. z hu. de ap. sepe. in viij. co. ibi hoc puto. Limi
ta tamen hoc tribus modis. primo nisi dicatur procedemus ad cogni
tionē z pronūtiationē. Bart. in d. §. iulianus. Ro. de re. iu. x. in nouis.
itē licet in causis pphanis. hu. in l. qm. §. si vero. vt lit. nō cōte. z in d. c.
cōsuluit. in vj. de offi. dele. z in c. ij. ne clerici vel monachi. z in c. cū cām
de iura. cal. z ibi istū in pe. col. Imol. in c. ad petitionem. de accu. et ibi
Ana. in viij. co. Bar. in d. l. ad perēptoriū. z ibi Bal. spec. de cita. §. vi-
so. ibi: sed quero an clausula. Imo. z Ro. in d. §. iulianus. Limita scdo
nisi cōminatio dicat alias elapso tēpore te nō audiem⁹: que importat
peremptorium. Bar. in l. mancipiorū. prope fi. de opt. leg. z sequit hu.
de exce. c. pastoralis. in iiij. col. Limita iij. nisi essemus in iudicijs sum
marijs. Bal. in rub. C. cōminatiōes vel epistolas. l3 3riū teneat Ludo.
z Alexan. in d. §.
iulianus.

d ¶ Clausula in fi
ne posita. Adde
Angel. in §. hinc
nobis. in auc. in
aut. de here. z fal.
Bar. in l. si ita sti
pulat⁹. §. chryso-
gonus. ff. de ver.
si. But. in ca. j. de
pac. Bart. in l. si
cui. la. ij. ff. de leg.
j. et ista alleg. hic
do. meus. Aduer
te tamen aut pos
qrim⁹ quo ad qli
tatē positā l vna
cla an videatur
repetita in alia z
ista non est mate
ria nostra: sed vo
catur materia re
petitiōis: de qua
vide per bal. in l.
quēadmodum. §.
hec verba. ff. ad l.
aquil. z bart. in l.
iiij. §. eni. ff. vi bo
no. rap. et in l. do
li. ff. de ser. corru.
per Host. z alios
in c. fi. de procu. p Imo. in cle. vnica. de sup. neg. pla. post But. Alex. cō
si. xlviij. alias lj. in j. volu. Jo. an. z do. in c. vbi periculū. §. nulli. de elec.
lib. vj. ang. cōsi. suo. xxviij. are. cōsi. cxliiij. in gl. in cle. j. in ver. appellare.
z ibi per istū in apostil. de ap. z per are. in l. talis scriptura. ff. de leg. pri
mo. Aut queritur vt clausula absolute posita que stat per se referat ad
oīa vel similia non est ita dicitur materia relationis de qua agitur hic
de qua vide plene per docto. in l. talis scriptura. z in l. seruus plurium.
§. fi. ff. de leg. j. z in c. ij. requiris. z in c. inquisitioni. j. de app. z plene per
moder. hic limitātes octo modis hāc materiā: z per Bar. et Bal. in l. j.
per illum tex. C. de li. prete. per Bart. in l. titia. §. idē respondit. ff. de v.
obli. z in l. auia. in prin. z per illum tex. ff. de condi. z demon. z in l. si qs
ex argentarijs. §. si initiū. ff. de eden. glo. z Archi. iij. q. v. statutum⁹. Do
mi. in c. qm. in prin. in ij. col. ibi notat hñ de imu. eccle. in vj. gl. z doct. j.
eo. olim in ver. ad oīa per Bald. in §. fi. instit. ad l. aquili. z in l. j. in fi. ff.
de consti. prin. z in l. j. C. de le. here. plene per doc. in l. si idem cum eo. §.
fi. de iuris. om. iud. Ro. cōsi. cccc xxxix. j. col. z cōsi. cccc lxxx. ad fi. z consi.
ccc xlv. vlti. col. z aliquid per istum in c. ecclesia vestra. in iij. co. de elec.
glo. z do. in c. j. de postu. prela. lib. vj. glo. in c. j. de prescrip. lib. vj. glo. in
cle. ne romani. de elec. Car. z Imol. in c. cum dilecti. de dona. Bar. 3si.
lxxxiij. incip. in facti contingentia. Bal. in l. omnes populi. in xj. colū.
in ver. z dixi. ff. de iusti. z iure. not. insti. de re. diui. §. item lapilli. Card.
in cle. sepe. in verb. sine figura. de verbo. signi.
¶ Adde tu Ro. consi. cxij. z. cxvj. Are. consi. clvj. Alex. consi. lj. Fulgo.
consi. xliij. z Rapha. comen. consi. ij. z. cxlviij.
Zacharias. ¶ Adde quod clausula in fine posita refertur z concernit
precedentia nisi fuerit restrictiua. ita Bar. in l. pretoria. ij. §. eritq de
causa. ff. vi bono. rap. idem cum Bal. in l. j. de libe. prete. Florenti. in l.
si seruus. §. inquit. ff. ad legem aquiliam. iste post alios. in c. cū dilecti.
col. ij. z in apost. post eum de dona. Alex. cōsi. xj. alias scdm maio. nu. cō
si. cliij. volu. ij. p Jo. nisi tantum resultaret absurditas. vt in preallc. c.
cum dilecti. z Car. in cle. j. §. qui aūt. de statu mona.
Anto. Francis. ¶ Circa istam materiā de clausula in fi. posita an re-
ferat ad oīa pcedētia: vel ad vltimū: q: hic multa dicunt p do. apostillantes
solū adde q quoties materia est fauorabilis z ampliāda clausula l fine
posita refert ad oīa pcedētia nisi per talē relationē materia ampliāda
restringeret. tex. est reputat⁹ singularis in c. ad liberādā de iude. p quē
limitant ea q̄ habent in c. ij. reqris. z in c. inqsitioni. de ap. z qn cla gña
lis est subiecta enumeratiōi certarū specierū an restringat ad species
eiusdē qtitatis qualitatis: aut ppositiōis. vide etiā bal. in l. fin alia. ff.
de offi. procō. in vlt. col. Et adde q restringit ad specificata tm̄ si pōt fie
ri salua ratione recti sermonis vt no. in l. si z plurib⁹. ff. de solu. z p bar.
in l. aurelius. in §. caio. ff. de lib. leg. Reliqua circa materiā istam vide
in locis hic allegatis per apostillantes.

omnia

a ¶ Sebast. Sapi. ¶ Determinationē. Q͞d clausula in fine posita refe-
ratur ad p̄cedentia etiā in materia odiosa. tenet Alexā. in ↄsi. cj. super
eo. de quo queritur col. iiij. in. iij. vol. probat tex. in. l. j. C. de li. prete. vbi
d. Ias. ponit regulam cū multis limitationib⁹: vide etiam pulchre per
Pau. de cast. in. l. fi. ff. de reb. du. vbi. d. Barth. Soc. ꝛ p occi. in ↄsi. xcij.
viso puncto ꝛ in
consi. xj. in. x. col.
p alex. in ↄsi. xxv. a
versi. ij. respōdeo
in. j. vol.
b ¶ Ultra ius cō-
mune. Uid plene
per do. meum hic
et Alexand. in. l.
iiij. in. §. pretor. ff.
de dam. infe. et in
l. fina. §. in cōpu-
tatione. C. de iur.
delibe. ꝛ dicetur j
c. cum dilectus. j.
de consue.
c ¶ Secus in pri- 6
uilegijs. Add ba
tri. et Imol. hic
ꝛ idem de foro cō
pe. dilecti. in. iiij.
colum. Bal. in. l.
nec au⁹. C. de emā
ci. libe. Ana. con- b
sil. lxx. visis ꝛ pō-
de. ꝛ in. c. ad peti-
tionem. post Car
di. in. iij. col. de ac
cu. istuz post Jo.
de lig. i. c. at si cle-
rici. xiiij. colū. de
iudi. Cal. hoc tit.
consil. xij. Jo. an.
in. c. dudum. in fi.
de elec. Bal. in. l.
ij. post glos. C. de
in ius vocan. ꝛ in
l. rescripta. C. de
preci. impera. off.
Do. in. c. autori-
tate. de pui. in. vj.
et in. §. notandū.
ij. q. iij. Old. cōsil.
cclxviij. questioē.
Et vide hic plene
per moder. ponē
tes aliquas decla
ratiōes circa ma
teriaz priuilegio
rum per. vj. col.
¶ Adde Alexā.
consi. xv. et. xlvj. ꝛ
cxci. ij. lib.
d ¶ Tria paria li- 7
terarum. Adde c
aliquid per istū j
c. insinuatione. j.
eodem.
e ¶ Surreptio vi
tiat. Uide plene
no. in. c. ad audiē 1
tiam. j. eod. titu. 2
Adde Lap. alle.
lxxxix. ꝛ Cal. cō- 3
sil. xiiij. de prebē.
f ¶ Dicēti. Uide 4
Joan. and. in. c. j. 7
de lit. conte. in. vj.
et. d. meum hic et
Imol. in. c. super 8
in vlti. char. Cal.
de probati. consil. x. Ange. in consi. cclxx. Bonifacium ad fin. Cardi. et
istum in. c. fi. in. iiij. colum. de presum. vbi sequitur dicta Joan. andr. in
d. c. j. ꝛ ibi Do. in. iiij. colū. Inno. in. c. ex parte. lo. j. post princ. de priuil.
Old. consil. cclvj. Clemens episcopus. istum in. c. quia circa. ad fi. de cō-

omnia precedētia nisi illa habeāt suā determina-
tionē: ᵃvt probat in. c. cuz dilect⁹. de dona. dixi in
c. secūdo requiris. de appel. sed illa clausula de re
cipienda probatione determinabat verba prece-
dentia vbi fuerat dictū: de iure ergo illa clausula
debet referri solum ad sequentia. Uel secūdo vbi
clausula ponit̄ in principio alicu⁹ orationis est
pars illius orationis. et solum concernit sequen-
tia vt dixi in. c. secundo requiris. vñ illa clausula
ↄcernebat solū sequētia. adeo fuit opus intellige
re per transpositionē clausularum ne aliqd com-
mitteret̄ cōtra ius cōe. Uide etiā de his per Bar.
plene in. l. pretor. ff. vi bo. rap. ꝛ in. l. talis scriptu-
ra. ff. de leg. j. dixi plene in. d. c. secundo regris. Et
ex p̄dictis habes modū interpretādi rescripta vt
in dubio semp reducant̄ ad ius cōe. ¶ † Et hinc
occasione sumpta Inno. ꝛ Hosti. ꝛ Compost. tra-
ctant de interpretatione aliarū dispositionum: et
inter cetera dicūt q statutū debet interp̄tari ꝑm
ius cōe: pro quo videt̄ tex. in. c. cū dilect⁹. de ↄsue.
ꝛ in. l. ij. C. de nōa. Tū in hoc aduerte vltra eos:
nā vbi statutū esset priuilegiatiuū debet intelligi
vt aliquid addat vltra ius cōe: ᵇvt ꝓbatur in. l. j.
ff. ad muni. sic dicimus de ipso priuilegio: vt in. c.
in his. de priul. Si vero est merū statutum: ꝛ tunc
quatenus preiudicat iuri priuato debet intelligi
stricte ꝛ p subauditionē si op⁹ est debet reduci ad
ius cōe: vt est tex. no. in. d. l. ij. C. de noxa. Aut non
preiudicat iuri priuato: sed tm̄ iuri cōmuni: ꝛ tūc
dicerem aut loquitur pure in terminis iuris cō-
munis: ꝛ debet intelligi ꝑm ius cōe. ꝛ satis opera
bitur inducēdo nouum remediū agendi: ad hoc
reducēdus est Bart. i. l. j. ff. ad. l. fal. facit. c. ex par-
te. ij. de verb. sig. hoc intellige vbi ius cōe loquit̄
per verba ꝓpria. si vero loquit̄ per verba impro-
pria ꝛ statutum in eadem materia loquit̄ per ver
ba similia: ꝛ tūc statutū nō reducit̄ ad ius cōmune
sed intelligitur vt iacet: ꝛ ad hanc theoricā addu
co doctrinam Bar. in. l. iiij. §. pretor ait. ff. de dam.
infec. vbi dicit q si statuto cauet̄ q fiat citatio ad
faciē vel ad domū sufficit q fiat in domo: vel per-
sonaliter: neq̄ intelligitur illa alternatiua vt fit
ordinis queadmodū intelligit̄ ius cōe: in. l. scire
oportet. §. oportet. ff. de excusa. tuto. Aut statutū
nō loquit̄ pure in terminis iuris cōmunis: et di-
co q debet intelligi q aliquid addat ad ius com
mune: nō aūt p impropriationē debet reduci pro-
cessus ad ius cōe. arg. opti. in. c. cū dilect⁹. ā. alleg.
ꝛ aliud est in rescripto: qr statutū fit vt plurimum
vt aliqd addat ꝛ est lex municipalis. j. distinctio.
ius ciuile: sꝫ natura rescripti nō est vt aliquid ad-
dat: ꝛ ideo debet rescriptū stricti⁹ intelligi q̄ sta-
tutum. ¶ † In glo. in ver. p̄cedat. ibi secus in pri
uilegijs ᶜhoc intendit glo. q͞d priuilegiū nō debet
ita stricte interpretari sicut rescriptū sed tu vide
qualiter sit priuilegiū interpretandū: q͞d not. in. c.
olim. de verbo. signi. ꝛ per Bar. in. l. fi. ff. de cōstit.
prin. ꝛ vide glo. in. c. ordinarij. de offi. ordi. lib. vj. ꝛ
aliquid per doc. hic.
☞ Surreptio vitiat gratiā ipso facto. 5. 6.
Onus probandi q vnus actus precesserit alium
incumbit alleganti actum precessisse.
Actus presumitur factus legitimo tempore nisi
contrarium probetur.
Rescriptū q sit surreptitium q͞s habet probare.
Rescriptum faciens mentionē de statuto an de-
beat dicere de statuto iurato: si statutum est iura-
tum an sufficiat simpliciter facere mentionem.
In iuramētis intelligitur excepta autoritas su-

san. ꝛ affi. Joan. andre. in specu. de clande. despon. in rubri. ꝛ de exce. in
§. nunc videndum ibi licet autem secūdum premissa: ꝛ istum in. c. si cle-
ricus. in vlti. colum. de foro compe. de multis alijs casibus cui incum-
bat probatio ponit aliquos Ro. in. l. in illa. in. xiij. colum. ff. de verbo.
obli. in quo habes considerare quando pro aliquo sit p̄sumptio: et tūc
non tenetur pro-
bare: et q sint isti
casus in quibus
presumitur: vide
multos per Bar.
in tract. de p̄sum.
ꝛ ro. in. l. sciendū.
ff. de verbo. oblī.
ꝛ per moder. in. c.
ex literis. de pro-
bationibus.
¶ Adde Alexā.
cōsi. xxiiij. ꝛ. lxxx-
v. ij. lib. Ro. sing.
suis. fol. vij. vbi
dicit quod mulie
ri dicēti frigiduz
maritum ante cō
tractum matri-
monium incum-
bit onus proban
di et viro si dicat
post matrimoniū
et per eūdē quod
allegans anterio
ritatem vel poste
rioritatem tēpo-
ris illā ꝓbare de
bet. consi. cccli.
Antoni⁹ Frācis.
¶ Circa h̄ quan
do mulier dicit vi
rum frigidum et
vir dicit frigidi-
tatem prouenisse
post mřimonium
ꝛ post copulā car
nalē: ꝛ mulier re
plicat q nō: imo
quod semper fuit
frigidus cui in-
cumbat on⁹ pro-
bandi. Dicas q͞d
p̄sumptio est q͞d
frigiditas super-
uenerit post ma-
trimoniū et ideo
mulier q̄ habet
presumptionē cō
tra se debet pro-
bare frigiditatē
fuisse in viro an-
te matrimonium
vt est not. glos. in
c. quod autem. el
j. xxxiij. q. j. quali-
ter autem probe
tur h̄ frigiditas
in potentia coeū
di. notan. in. c. fra
ternitatis. de fri-
gi. ꝛ infra quan-
tum tempus pro
betur: habetur h̄
vtroq̄ per Spe.
in titu. de teste. §.
vij. in versic. hoc
quoq̄. et in titu-
lo de dilati. in. §.
primo. et adde q
si mulier sciuit vi
rum ab initio fuisse frigidum non potest ratione frigiditatis petere
separationem: vt in capitulo si quis acceperit. xxxiij. qnestione prima.
et quibus modis etiam probetur frigiditas viri ad coitum. vide In-
nocentium in capi. primo ꝛ in. c. fina. de frigi. ꝛ ea que habentur in. c. q

perioris: quod est verum quando prostatur super
re subiecta ipsi superiori.
9 Papa nō habet dominiū rerū ecclesiasticarum:
sed bene habet liberā administrationem.
10 Surreptio vsq̄ ad quantū tp̄s potest opponi.

Constitutus. Hoc inten-
dit. Non va
let. rescriptū executoriū impetratū su-
per prebēda et canonicatu in quo nul-
la est facta mētio de statu vel certo canonicorū nu
mero iuramēto firmato. vl̄ summat̄ aliter quo ad
intellectum non valet impetratio in ecclesia nu-
merata nō facta de numero mētione si per eā fran
gitur numerus canonicoruz: licet non frangatur
numerus p̄bendarū ꝛ ꝓcessus supinde factus est
nullus. Primo ponit impetrationē. Secūdo ex-
ceptionē cōtra ipsam. Tertio diffinitionis com-
missionē. secunda ibi: verū. tertia ibi: discretioni.
¶ Casus literalis. Quidā clericus. P. nole obti
nuit literas a dño papa ad decanū et capitulum
bituriceñ. vt ipm reciperēt in canonicū et in fra-
trem ꝛ p̄bendaz si qua vacaret vel proximo vaca-
turam cōferrent idē sibi super hoc executoribus
deputatis. sed ex aduerso bituriceñ. capl̄m se op-
ponens dixit negotiū ad sedē apostolicā esse dela
tum. corā dño papa dict⁹ cleric⁹ allegauit p̄dicta
capitulū ex aduerso r̄ndit q in bituriceñ. ecclesia
cert⁹ canonicorū sit numer⁹ institut⁹ ꝛ iuramēto
firmatus ꝛ p se. aposto. ↄfirmat⁹: ꝛ q de hoc dict⁹
P. nō fecisset in suis literis mētionē: tacita veri-
tate litere fuerāt impetrate. Auditis hinc ꝛ inde
ꝓpositis mādat papa quaten⁹ si legitime cōstitit
numerū canonicorū q nūc est in ecclesia p decanū
ꝛ capitulū iuramento firmatū anteq̄ dictus. P.
literas executorias impetrasset qcquid factū est:
p literas illas decernat irritū ꝛ inane: alioquin si
qua p̄benda vacet in ista ecclesia assignetur eidē.
Ber. ¶ No. primo ꝛ maxime pro intellectu dicen
dorum q antiqs tp̄ibus cū papa scribebat ꝓ ali-
d quo bñficiādo dabat successiue tria paria lrarū ᵈ
primo monitorie dabant̄ qbus monebat ordina-
riū collatorē vt ꝓuideret ei pro quo papa scribe-
bat. secūdo erāt litere p̄ceptorie que ↄcedebant̄ si
monitorijs nō obtēperabat̄. tertio dabant̄ litere
executorie: p quas scꝫ deputabat̄ executor ad pro
uidendū loco pape vel ad cōpellendū ordinariuz
collatorē: hodie solum dant̄ executorie et emana-
uit stilus antiquus. qnia antiquitus summi pon-
tifices de facili non grauabant ordinarios colla-
1 tores. ¶ † Nota secundo ꝛ tene semp menti: qr ne
e scio alibi ita ho. text. q surreptio vitiatᵉ gratiam
ipso facto etiā si cōsistat in tacēdo factū alienuz q
impetrās ꝓbabiliter ignorabat. nā iste impetrās
de quo hic poterat ꝓbabiliter ignorare statutum
numeri ecclesie: maxime si statutū emanauit dum
ipse esset in itinere vel in curia. ratio huius dicti
potest esse: quia in cōsideranda validitate gratie
non aduertimus ad culpam impetrantis sed po-
tius ad intentionem concedentis. vt in. c. postu-
lasti. j. eod. si autem papa sciuisset statutum pre-
cessisse etiam per momentum nō dedisset saltem
ita de facili literas per quas infringeretur statu-
tum ecclesie. In contrarium tamen facit text. sin-
gul. in. c. gratia. j. eod. lib. vj. sed dic vt dicam in. c.
super literis. j. cod. et ad hunc effectum Joan. an
dre. alleg. istum text. in. c. penulti. j. eodem. lib. vj.
2 ¶ † Tertio no. ꝛ tene mēti quod vbi statutum ex
aliquo inualidat actuz ꝛ dubitat̄ an statutū p̄ces-
f serit actum vel ecōtra: dicētiᶠ statutum precessisse

dit.cum duobus se.xxxiij.q.j.et vide per glo.et doc.in.c.laudabilem.de fri.et tene menti dictū Hosti.in.c.j.de frigi.ꝙ qñ tractat de probanda frigiditate viri parū aut nihil opat fama:sz requirunt alie pbationes.

a ¶ Tempore. Adde Pe.de anc.in.c.fundamēta.de elec.lib.vi.Bartol. et legistas in.l.cum seruus.ff.de verb.oblig.Sali.in.l.fi.C.de ali.pupi. pstā.p illum text.

incumbit onus probandi.Nam vt vides hic onus probandi quod statutum precesserit literas executorias incumbit capitulo. et hoc sequitur hic domi.Anto.et dicit hanc questionē habuisse de facto in cōsimilibus terminis. Sed pro hoc ego allego glo.latam et no.in cle.fina.eod.titu.et facit tex.in.c.in presentia.de proba.et quod not. Cy.in

3 l.matrem.C.eo.titu.¶ † Pro hoc facit.qr actus

a presumitur factus legitimo tempore[a] nisi contra

b rium probetur[b] vt in.d.c.in presentia. Et optime facit.c.accedens.§.de conuersi.coniug.et.c.cum vi

4 rum.de regu.et vide quod ibi dixi.¶ † Item not. quod impugnās exueri taciturnitate rescriptum habet probare:et facit pro his que not.Jo.andr. in.c.j.de lit.contesta.lib.vj.Ubi distinguit vtrum allegetur surreptio in vero tacendo aut in falso exprimendo:et primo casu probet opponens ea extitisse tempore impetrationis de quibus erat fienda mentio.secundo casu habet probare impetrans ea que narrauit fore vera.Et est eadem ratio in vtroqz dicto:quia onus probandi incumbit asserenti.vj.qō.v.c.fina.et in.l.ij.ff.de proba.et

5 tene bene menti premissam regulaz.¶ † Ultimo no.ibi irritum decernatis.quod surreptio vitiat

c gratiam et literas[c] ipso facto:adeo quod processus inde secutus est nullus. Sed quatenus dicit de literis:in contrarium facit quod dixi in.c.ceterum.§.eo.sed responde vt ibi dixi. Nam iurisdictio et gratia simul continebātur in eadem litera: ideo surreptio que vitiat gratiam ipso iure vitiat literas accessorie. Quandoqz litere dantur post gratiam pro executione gratie:et tunc non vitiatur per surreptionem ipso facto:quia possunt dici litere ad lites. Sic potest intelligi quod notat Joan.and.post Innocen.in.c.j.vt lit.contest.lib. vj.et vide quod dicam.§.eo.ad audientiam.¶ In glo.j.ibi duo in veritate mandauit hic papa.glos. procedit aliquantulum intricate.vnde dic clarius quod papa mandauit hic duo:scilicet vt istum reciperent in canonicum de presenti.secundo vt cōferrent sibi prebendam vacantem.Uel de proximo vacaturam.Unde si litere non fuissent surreptitie tenebantur canonici istum recipere de presenti in canonicum et sic satisfacere inquantum poterant.Nam quis potest esse canonicus sub expectatione prebende vt in capi.dilectus.et in.c.relatum.§.de preben.Sed quoniam litere erāt hic surreptitie in eo quod non faciebant hic mentionem de numero iurato vitiabantur in totum. Sed dices tu respectu prebende nulla erat surreptio:quia non mandabatur vt prebenda simpliciter cōferretur de presenti:sed si vacaret vel esset de proximo vacatura.Per hoc enim nullum preiudicium fiebat numero prebendarum cum deberet surrogari in locum defuncti. ¶ Solu.fatendum est quod surreptio non erat respectu prebende sed respectu canonicatus quia mādabatur recipi de presenti et non poterat sine fractione nu-

et per doct.in.l.ij. ff.de condi.et demon.per Bar.in d.l.fi.et per istum in.d.c.cum viri. in.iiij.no.et p Jo. de imo.in.c.in presentia.in ver.et sic nota ꝙ probato actu.de proba. ¶ Adde tu Pe. de ancha. consil. cxiiij.

✠ Sebasti.Sapia.

b ¶ Nisi contrariū probetur. Uide ꝙ eleganter not. Bar.in.l.nō solū §.sed vt pbari.ff. de ope.no.nunti. vbi vult ꝙ si actus pōt fieri tpe licito et illicito,presumitur factus ītpe licito p text.in.l. merito.ff. p soc. et licet Are.in.c. cū dilecti.in. vij. not.limitet illud nō procedere qñ psumptio est contra faciētē.tamen hec limitatio est contra ea que dicit ibi Bart.qr loquitur in homicidio facto in quo presumptio est cōtra facientem.l.j.C.de sica.vide pro resolutione Feli.in.c. auditis.col.xi.v.s. obstat tertio.de psum.et in.c.nonnulli.§.sunt et alij col.vj.de rescrip. Deci.in.c.in psentia.in.fi.no.de pba.dixi in.l.quod nerua.in materia doli presumpti. ff.depos.

Zacharias.

c ¶ Literas. Dic hoc esse verum in literis beneficialibus.ita per Car. in cle.j.per illum tex.de preben.iste in.c.ad audientiam.el.ij.isto titu.secus autem in literis iustitie. vt per Cardi.vbi.§.q.xij.vbi ponit rationē diuersitatis.Et aduerte quod vitiat circa decisiua non autem circa narratiua.not.Bal.in.l.si vt propo nis.la.j.C.quomodo et quando iudex.et Alexan.in.l.si quis obrepserit.de fal.

d ¶ In alterum connexorum. Uide dicta in.c.translato.et in.c.sedes.hic allē.et no.pro limitatione.c.si eo tempore.de rescrip.lib.vj.

¶ Adde quod do.de rot.deci.pe.in nouis volunt ꝙ illud sit verū vbi non sit distincta prebenda a canonicatu:als secus.

e ¶ Bonam glo.istam alleg.Bal.in.c.cumana.in.j.col.de elec.et Domi. et Inno.ibi.et vide Lap.alleg.xiij.in vlti.col.

f ✠ Sebasti.Sapia.¶ Contrarium.vide Corsetum in repeti.rubr.de iureiurā.in.xij.priuilegio iuramēti.vbi refert ea que ponit Feli.hic.

g ¶ Glo.notabilis in dicto.c.cum non deceat.Adde glo.in clemen.dudum.in ver.pacta.de sepul.et has duas gloss.alleg.Roma.sing.viij.in-

cip.dispositio emanans. Butr.Jmol.et istum in.c.j.de his que fiunt a maiori parte capituli.et Alexan.consi.xxxviij.inci.visa petitione. Adde ro.iij.colum.in.iij.volumi. Petr.de ancharano consi.cccviij.nisi legibus et canonibus. Roma.consi.ccclxxix.circa primum.in.iiij.columna.et Alexand.consil.per numerum.cccxlv.visis his que narrantur in fine.et consil. per numerum.dcliij. incipien.viso pūcto et accurate pensato.in.iij.columna.Angel.in l.j.§.quarum rerum acti.non da.

6 meri.¶ † Et ex hoc habes vnam bonam regulā quod surreptio commissa in alterum connexo-

d rum[d] vitiat gratiam in totum.facit.c. translato. de constitu.et adde hāc regulam ad ea que dixi.§. c.sedes.¶ Sed quero quid si canonicatus vacaret de presenti:nunquid gratia sit surreptitia nō facta mentione de numero.Compostel.videt velle quod sic:quia non est facta mentio de numero. contrarium tenet hic Joan.and.et Joan.Cal.et communiter omnes doctores sequētes:dicentes quod si nullum preiudicium fit numero non est necesse de eo facere mentionez.Et hoc videtur verius:quia taciturnitas non vitiat ex quo non est causa inductiua gratie.Dic ergo quod aut canonicatus vacabat tempore impetrationis et valet gratia non facta mentione de numero.Idem est si non vacabat tunc canonicatus sz papa mandabat prouideri de canonicatu vel prebenda vacantibus vel vacaturis:nam his casibus nulluz preiudiciū fit numero.¶ Sed quero quid econuerso.nunquid facta mētione de numero possit prouideri in ecclesia non habente numeruz.Iste tex. bene facit quod sic:quia faciendo mentionem de prebenda vacatura tacite fiebat mentio de numero vt in.c.dilecto.de preben.et nihilominus debebat prouideri isti si statutum numeri non precessisset.Ad hoc vide bonam glos.[e] in.c.si.de conces.

e preben.lib.vj.in glos.magna:et dic vt ibi.¶ Et in fi.glo.nota hanc conclusionem glo.quod licet statutum non sit iuratum tamen necesse est mentionem facere de statuto.et pro hoc.c.cum nō deceat.

7 in fi.de elec.li.vj.¶ † Quid autem si statutum est iuratum et fit mentio de statuto et non de iuramento.videtur sufficere:quia iuramentum est accessorium ad statutum:ergo sublato principali tollitur accessorium.Ad hoc quod not.in.c.dilecto.§. de preben.vbi concluditur quod canonici qui veniunt collegialiter contra statutum iuratum non incurrunt periurium:quia iuramentum tollitur

f sublato statuto.¶ Contrarium[f] determinat not.

g glo.in dicto.c.cum nō deceat.[g] et p hoc facit optime iste tex.hic.Non obst.contrarium. Procedūt enim quando scienter tollitur statutum iuratum: sed quando tollens statutum ignorat iuramentum non habet animum tollendi iuramentum: quia iuramentum obligat deo.pro hoc.c.debito-

8 res.de iureiuran.et tene hoc menti.¶ † In glos. in verbo iuramento.ibi verius videtur quod conditio talis subintelligatur:dic quod etiam precedens opi.Joan.potest saluari vt non subintelligatur conditio.Quia conditio suspendit actuz in euentum ipsius:vt not.in.c.verum.de conditio. appo. Unde iuramentum non ligaret ante approbationem pape:quod est falsum. Unde iuramentum ligat:sed intelligitur excepta autoritas

h pape:[h] quia papa potest mandare contrariū: sed non presumitur velle nisi faciat mentionem de iuramento.Et per hoc tota argumentatio glos. re-

non da. docto.et ibi Innocen.in capi.dilectus.de preben dis.Cynus et Salice.in.l. fina.C.si contra ius. Rotam. de iureiurando. prima in nouis. Domi.in c.fina. in fine.xi. distinctio. et limitabis dictas glos. quinqz modis:de quib[9] hic per modernos in iiij.colum.in verficu.limita predicta.

¶ Adde vt per domi.de rot.deci.j.de iureiuran. in nouis.

b ¶ Excepta autoritas pape. Adde Cardi.in suis notis causarum. not.cix.incipien. in dubij comitis. et Egidi.in conclusione Rote. clxxi.Oldra.consi.xcvj.factum tale est.quidam abbas. facit quod not. Bald.in.l.j. in.x.columna.ibi ix.queritur.C.de his que pe.nomine.queꝫ sequitur ro.in singul. suo ccccxcij. testator mandauit.et qō not.Bald.in.l.de heri.C. de fideicōmis.liber.quasi in fi.et vide tex. et ibi Bal.et alios in.l.imperiale.§. fi.in fi.de prohibi.feudi alie.per Fede.vbi in quo libet iuramento intelligitur excepta persona imperatoris:et dicit ibi Bald.idem in rege simile dicas in voto:vt notat Joan.and.et But.in.c.non est de voto. per illum tex.et Ricar.in.iiij.senten.dist.xxxviij.q.ix.arti.iij.et hec amplia et limita:vt hic per doct.moder.

¶ Adde Old.consi.xciiij.incip.magister ordinis.

Anto.Francis.¶ An autem et quando autoritas superioris intelligatur excepta in voto vel in iuramēto aut alijs actibus:vide not.in.c. venientes.de iureiuran.et in.c.fina.circa finē.xxv. qō.j.et in.c.j.lxx. dist. et in.c.j.j.q.v.et vide tex.et glo.in.c.significasti.de elec.et tene menti quod autoritas superioris facit licitum:quod alias erat illicitum.l.ait pretor.§.quid tamen.ff.de mino.et faciunt ea que habentur in.l.iuste possidet.ff.de acqui.pos.imo dicimus quod autoritas superioris interueniens in actu facit cessare omnem suspicionem et presumptionem fraudis et turpitudinis.l.furti.§.et iussu.ff.de his qui no.infa.et vide not.in l.ij.C.de rescin.vend.

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Iuramēto. Nō intelligas ꝙ in iuramēto tantū-modo intelligat excepta autoritas pape sed etiā cuiuscūq; superioris: qꝛ in preiudiciū sue superioritatis nō pōt inferior iurare. ita tenet do. Ant. hic. ꝛ Io. de imo. ꝛ Fede. de Sen. in consi. lxxxi. q̄stio talis est: scholaris clericus. vbi ꝯcludit ꝙ scholaris existens in studio ꝛ iurās creditori non exire di-
strictum bononie anteq̄ꝫ satisfaciat a si p ep̄m si est clericus vel p patrem renocat pōt recedere licētia petita lꝫ non obtēta. b vide Alex. in l. fi. ff. q satisda. cog. ꝛ pau. de cast. in l. i. operis. ff. loca. et Corse. in repe. ru 9 bri. de iureiur. in xxiij. priuilegio in c ramenti.

b ¶ Non potest. ad de Spe. de leg. §. nunc ostendendū ver. xxiiij. gl. magna ꝛ archi. in c. autoritatem. xv. q. vj. ꝛ glos. ꝛ oēs in 10 d. c. quanto. Car. d in cle. i. ante fi. de iureiur. glo. ꝛ archi. in c. florentinū. lxxxvj. dist. archi. in c. q sacramento. xxij. q. v. Domi. in c. ij. de renun. Tho. scda scde. q. lxxxix. arti. ix. in respō. ad tertium argumētum. Car. sancti Sixti in libello d ptāte pape. §. xxviij. Archi. florē. in. ij. parte sūe sū me. tit. x. c. v. §. co lū. cū pluribꝰ se- e quētibus cōiter cōcludit̄ ꝙ ex cā pōt cōmutare suspendere ꝛ etiam relaxare. sine causa aūt vera apparenti non pōt absoluere. Inno. in d. c. ij. in fin. de renun. ꝛ ibi But. Imo. ꝛ Do. p istū pulchre in dispu. stante statuto ad fi.

manet declarata. Et non intelligas quod in quolibet iuramento[a] sit excepta autoritas pape: sed duntaxat cum prestatur super re subiecta ipsi pape vel super iuribus pertinentibus ad eum. Sic intelligitur. c. venientes. de iureiur. Hoc patet: quia iuramentum est de iure diuino et obligat deo. Papa autem non potest[b] impedire obligationem querendam deo. hinc est ꝙ a iuramento prestito super rebus non spectantibus ad papā non potest papa absoluere sine causa rationabili vt not. glo. in c. quanto. de iureiu. ꝛ Inno. in c. cum inter. p. de renuntia. ¶ † Item no. ex glo. ꝙ capitulo non est concessum dominium eorum iurium que habet sed solū administratio.[c] Et idem dic in quolibet plato: quinimmo nec etiā papa habet dominium rerū ecclesiasticarum sed ipse deꝰ. quia bona offeruntur deo. ad hoc ho. tex. in c. cum ex eo. de elec. lib. vj. ꝛ vide quod not. Innocē. in c. cum super. de causa pos. ꝛ proprie. ꝛ glo. in c. causam. ſ. de verb. signifi. Sed papa pre alijs habet liberrimam administrationem: vt in c. ita dominꝰ xij. dist. ꝛ in c. ad honorem. de vsu pallij. ¶ † Extra glos. quero infra quantum tempusᵈ potest excipi de iniusta surreptione. Solu. Dicit Innocē. quod cum surreptio concernat ipsam gratiam et eam vitiet etiam sine literis: cum gratia precedat literas ꝛ potest fieri sine eis poterit opponi de surreptione vsq; ad sententiam. Cum sit exceptio peremptoria: secus vbi exceptio conconcerneret literas tantum: vt si iurauit contra te non impetrare literas tunc debet excipi ante lit. contesta. cum sit dilatoria: vt in c. inter. de re iudica. ꝛ in l. fina. C. de excep. Et dic clarius quod quando literis gratiosis intercedit surreptio potest opponi de surreptione dupliciter. Primo contra literas dilatorie: vt in c. ad audientiam. ſ. eo. quia si litere non valent executor non recipit iurisditionē. Secundo potest opponi peremptorie contra gratiam vsq; ad sententiam sicut in alijs exceptionibus peremptorijs. ad hoc quod not. in dicto. c. ad audientiam. ¶ In glo. in verb. impetrasset.ᵉ in fi. vult enim glo. quod litere monitorie seu preceptorie non habeant afficere manus ordinariorum quominus possint statuere in preiudicium illarum literarum. Nam solum papa hic mandat inquiri vtrum statutum precesserit executorias quasi non curauerit de monitorijs si statutum emanauerit postea. Idem videtur velle Innocen. dicens quod per monitorias nō principa-

et facit glo. in c. nō voti. de voto. ꝛ qū tollit̄ iuramētū debet fieri mētio de iuramēto p istū tex. ꝛ p glo. in c. cū nō deceat. de ele. lib. vj. ꝛ in cle. dudū. in ver. pacta. de sepul. ¶ Adde qd̄ do. de ro. deci. vltima. de iureiur. est in antiqs. vbi dicit ꝙ si papa cōmittat auditori ꝙ relaxet iuramentum si ꝛ prout venit relaxandum: quod auditor potest remittere nō citata parte ad effectum agendi.

Anto. Frā. ¶ Vtrū papa habeat potestatē dispēsandi circa vota ꝛ iuramēta etiā sine cā: vidēda est primo pulchra glo. in cle. ad nostrū. in v̄. ecclesia. de hereti. ꝛ alia in c. lector. in ver. subdiaconꝰ. ꝛ vidēdꝰ est Hostiē. in c. magne. de vo. vbi sit cōclusio ꝙ oia liceāt pape: p̄terq̄ id qd̄ sapit peccatū: qd̄ etiā limitauit Ioā. an. ibi qñ peccatū insurgit ex cōuentione legis diuine tm̄: secꝰ si insurgit ex cōuētione. l. positiue: vt p Inn. et doc. in c. qd̄ super his. de vo. ꝛ in c. lꝫ. de foro cōp. ꝛ plura de ptāte pape accumulauit Bal. i. l. rescripta. C. de p̄ci. impe. offe. ꝛ de auto. ꝛ potestate pa. vide pulcherrimos tex. in: c. fundamēta. de elec. lib. vj. ꝛ in c. p humani. de homi. eo. lib. ꝛ in c. i. de trāsla. pla. ꝛ in c. cuncta p mūdū. ix. q. iij. ꝛ adde ꝙ pōt absoluere vasallos alicuꝰ p̄ncipis a iuramēto fidelitatis ex cā. vt in c. grauē. de exces. pla. ꝛ in c. autoritate. ꝛ in c. aliꝰ. xv. q. vj. ꝛ an possit dispēsare cū religioso sup voto obediētie. vide no. in c. cū ad monasteriū. de sta. mo. ꝛ Host. in sum. de vo. in §. pe. ꝛ plene p beatū Tho. scda scde q. clxxxvi. arti. viij. ꝛ an solus dispēset in votis dispēsabilibus. vide bea. Tho. in iiij. di. xxxviij. arti. ij. ꝛ. ij. ij. q. lxxxviij. art. ij. ꝛ arti. si. Et qualiter papa possit dispēsare in voto cōtinētie. vide per bea. Tho. ij. ij. q. clxxxviij. arti. viij. ꝛ adde ꝙ semp p facto pape in dubio est p̄sumēdū: vt in c. nō nos. xl. di. ꝛ lꝫ alij inferiores renūtiēt in manibus superiorꝫ: vt in c. sup hoc. de renū. tm̄ solꝰ papa renūtiat in manibus dei: qꝛ ipse in terris nō hꝫ superiorē. lxxviij. di. in c. si quis. ꝛ no. in c. j. de renū. ꝛ qui sint casus reseruati soli pape in signū summe potestatis. vide per glo. in c. sicut. de exce. prela. ꝛ per glos. i c. quod trāslationem. de offi. lega. in c. pposuit. de conces. preben. et vide Spec. q oēs hos casus enumerat aut pro maiori parte in tit. de offi. leg. in §. nūc videndum.

c ¶ Sed solū administratio. Adde But. ꝛ Cardi. in c. cū super. de causa pos. ꝛ pprieta. ꝛ ibi istum in penul. colū. ꝛ istū in c. ex literis. de proba. ꝛ Maria. consil. cxlv. prelatus ꝛc. als incip. ex literis trāsmissis. in iiij. col. gl. ij. ꝛ doc. in c. causa. de verb. signi. tex. ꝛ glo. in c. peruenit. glo. j. de iureiur. Archid. in c. expedit. xij. q. j. post glo. ibi Do. in c. ad decimas. in iij. nota. de restitu. spo. in sexto ꝛ in c. j. xij. distinctione. ppter verba Archid. ibi: ꝛ facit glo. in c. j. x. distin. s̄m eum. faciat quod voluit Barto. in l. j. §. finali in fi. ff. de acquiren. possessio. vbi allegat Inn. in d. c. cum super hoc. Barto. in l. sicut. in fi. ff. quod cuiusq; vniuersi. nomine. ꝛ in l. cū heredes. in prin. ff. de acquiren. possessio. ꝛ Specu. de peti. ꝛ posses. §. j. ibi: sed pone vacante: ꝛ per istum in c. cum omnes. in xx. col. ibi quinto principaliter de testa. ꝛ Bal. in l. nō minus. ff. de here. instit. ꝛ Dom. in c. j. in iij. col. de summa trini. in sexto.

liter negotium nisi de honestate sic intelligit. c. literis. ſ. eo. ¶ P. dixit quod papa in hoc grauanit istum impetrantem qꝛ debuisset habere respectum ad monitorias: sed in alio releuatur: qꝛ satis est quod fecerat mentionem de iuramēto si nihil dixerit de confirmatione apostolica.ᶠ ¶ Hosti. dicit ꝙ iste impetrator obligauit se ad probandum quod statutum fuit fecentū executorias. Hec sol. nō valet qꝛ onꝰ pbandi hoc incūbit capitulo. ¶ Io. an. dicit ꝙ hic querebat̄ de processu executoriarum: ideo papa mandat inquiri de executorijs tm̄. Cōtra hanc opi. facit qꝛ papa in fine mādat prouideri isti si statutum precesserit executorias: ꝛ sic videtur non curasse de monitorijs. do. Ant. dicit ꝙ monitorie hic erant extincte p mortem pape re integra: nā pcessus executoris erat nullus ex quo litere erant surreptitie ꝛ sic nō habuit perpetuare monitorias: vt not. glo. in c. cum plures. de offi. deleg. lib. vj. Sed contra hoc facit quod iste litere erant p̄sentate nec poterāt aliter ppetuari. Unde satis potest dici quod papa potuisset si voluisset prosequi monitorias: vt in c. literis. ſ. eo. sed pars non potest prosequi: qꝛ monitorie non necessitant: argu. in c. cum in veteri. de elec. Sed hodie non est multū de hoc curandū: qꝛ iste litere monitorie nō sunt in vsu.

1 ☞ Surreptio dolosa vitiat rescriptum in totum sed si ex simplicitate venit catenꝰ vitiat quatenus fuit causa concessionis. 2. An habeat locū in priuilegijs. vide. ſ. 4. Et in dubio an presumatur ignorantia vel dolus. vide. ſ. 7.
3 Iudex cui rescribitur potest cognoscere de surreptione rescripti.
5 Surreptio vitiat gratiam ipso facto: sed rescriptum ad lites non.
Simplicitas vtrum excuset a surreptione in beneficialibus.
6 Impetrans aliquid dicendo esse dignitatē cū sit officium non committit surreptionem.
8 Surreptio pcedit ex taciturnitate beneficij etiā tenuis.
9 Citatus non debet cōparere si citans non habet iurisditionem contra eum.
10 Iudex an possit cognoscere de sua iurisditione si contra eum opponitur.
11 Processus factꝰ super rescripto qd̄ dicebat̄ falsum ꝛ fuit pnuntiatum verū: an valeat si postea rescriptum reperitur falsum.

d ¶ Infra quantum tempus. Adde But. ꝛ Imolā hic ꝛ istum in c. dudum. in prima colum. de presum. ꝛ in c. ex parte. in vltima colum. de foro compe. ꝛ in c. ad audientiam. ſ. eodem. Butri. in c. super literis. in xix. colum. ſ. eo. ꝛ in c. exceptionem. in antepenul. colum. de excep. Inno. in c. pastoralis. eo. titu. Inno. in c. veniens. in iij. colum. de renun. Ioā. and. ꝛ Domi. in c. primo de lit. contesta. in vj. istum in c. ab excōmunicato. in fi. ſ. eodem.
e ¶ Impetrasset. Adde But. Imo. Do. ꝛ moder. hic.
f ¶ De confirmatione apostolica. In contrarium facit glo. in c. dudum. ad fin. in ver. pacta. de sepul. per quam dicit glo. generaliter. Ro. sing. viij. ꝛ consi. cxciij. ad fi. ꝛ consil. cccuij. ad fi. ꝛ consi. ccccxxxvi. in iij. col. quod clausula non obstantibus nunq̄ tollit dispositiones confirmatas. ꝛ illam glo. etiam ad statuta confirmata allegat Alexan. consi. per numerū. cclxvi. viso titu. q. premisse. nisi dicas s̄m moder. hic quod illa glo. docebit vbi dispositio nō habet aliud robur maius confirmatione sed doc. hic loquuntur vbi dispositio est iurata et confirmata: et sic habet maius robur q̄ sit cōfirmatio. quo casu sufficiet mētio maioris roboris scꝫ iuramēta. qꝛ infert̄ ꝙ princeps etiam p̄iudicasset statuto confirmato. quod tamen moderni non affirmant. pondera tamen p Petro istū tex. cuiꝰ opinionē corroborauī hic nōnullis medijs in leo.

Super literis.

Difficile est ꝛ famosum.c.ꝛ est clauis totius tituli: ꝛ.h.d. in summa. ℂ † Exprimens falsum vel tacens verum in rescripto si malitiose caret proꝛsus impetratis sed si per simplicitatem vel ignorantiam: aut obtinuisset vero expresso ꝛ suppresso falso saltem literas in forma communi et delegatus procedit seruato iuris ordine ꝛ non speciali forma rescripti: secus si nullo modo literas habuisset vel breuius sic. Dolosa surreptio vitiat rescriptum in totum. si autem processit ex simplicitate vel ignorantia catenus vitiat quatenus fuit causa cōcessionis diuiditur in tres partes. nam primo recitat casum super quo antiquitus erant opi. secundo illas per distinctionē bimembrē ad concordiam reducit ibi nos igitur. tertio dat regularem doctrinam: ibi vt sic. ℂ Casus literalis. Quidaꝫ impetrauit literas a domino papa. per malitiam: alij per simplicitatem siue ignorantiaꝫ tacita veritate vel suggesta falsitate: quidam dicebant quod tales litere non valent cū mēdax precatoꝛ carere debeat impetratis. Alij dicebant qd̄ et si forma literarum carere debeant nihilominus tamē iudex procedere debet ſm ius cōmune. do. papa distinguit inter illos qui per fraudem vel malitiam ꝛ illos qui per simplicitatē literas impetrant tacita veritate vel suggesta falsitate. illi qui per malitiam vel fraudem falsitatem exprimunt vel supprimunt veritatē nullū commodum de huiusmodi literis consequātur: ita ꝙ postquā delegato super hoc fides facta fuerit de causa vlterius non cognoscat: inter alios qui per simplicitatem literas impetrant tacita veritate vel suggesta falsitate: distingue. si talis ṽitas sit suppressa vel falsitas suggesta: que si fuisset tacita vel suppressa papa saltem in forma cōmuni literas concessisset: delegatus ſm ordinem iuris procedat et non ſm formam literarū. si vero talis falsitas sit expressa vel veritas occultata que si fuisset tacita vel expressa papa nullas literas cōcessisset delegatus non ꝓcedat ꝑ literas illas nisi in hoc vt partes conuocet ad presentiā suā et de qualitate precum cognoscat: vt sic in vtroqꝫ casu eadem ratio que delegantem mouerat: moueat et delegatum: et nisi delegans suas literas delegaret delegatus officium suum nullatenus interponat. Ber.

2 ℂ † Not. primo ꝙ surreptio dolosa siue fit in vero tacendo siue in falso exprimendo vitiat totum rescriptum licet nō fuerit causa totius rescripti sed forte forme specialis tm̄: et hoc in penā ipsius mendacis. Et ex hoc not. tex. apertum quod surreptio dolosa vitiat omnia contenta in rescripto. licet rescriptum contineat plura separata etiam si surreptio non fuerit causa obtinendi omnia: quod est valde no. nam si hoc habet locum in literis contētiosis fortius debet procedere in literis gratiosis cuꝫ surreptio magis vitiat literas gratiosas: vt dixi in.c. ceterum.§.co. ex quo collige limitationē notabilē ad.c. si eo tempore.§.co.lib. vi. vt procedat ille tex. quando surreptio nō fuit dolosa vt tunc vitiet solum illam partem gratie cuius fuit causa ꝛ non reliqua contēta in rescripto et adde hoc ad ea que dixi.§.co. sedes.[a] Et not. ꝙ hec parificantur quo ad hec taciturnitas veri et suggestio falsi.[b] dolus tamen presumitur ex suggestione falsi. et sic salua quod dixi in predicto.c. sedes. ℂ No. secūdo aliam no. regulam quod surreptio non dolosa[c] sed ex simplicitate vel ignorātia procedens eatenus vitiat rescriptum seu contenta in eo quatenus fuit causa inductiua concessionis. Unde si surreptio fuit causa inductiua solius forme rescripti vitiat solum ipsam formam et non substātiam[d] rescripti cuius nota fuit causa. Sed si fuit causa inductiua totius rescripti vitiat totum rescriptum. pone exemplū: impetraui rescriptum contra debitorem meum: et dixi qd̄ de cōsuetudine patrie cause tractant simpliciter ꝛ de plano ꝛc. Unde papa commisit causam simpliciter et de plano tractādam si enim hoc est falsum: vt quia non viget talis cōsuetudo in patria tunc non debet vitiari rescriptum in totum quia papa nihilominus literas dedisset in forma communi: et ideo delegatus procedet ſm iuris ordinem: sed si malitiose illud expressisset debet in penam carere commodo totius rescripti: vt in primo casu. ℂ No. iij. ꝙ surreptio quandoqꝫ cōmittitur ex ignorantia[e] quandoqꝫ ex simplicitate: qn̄qꝫ ex dolo nec ignorantia excusat surreptionem si fuit causa inductiua concessionis: ꝛ facit optime ad id quod dixi.§.co. cōstitutus. ℂ Quarto not. ꝙ rigor iuris[f] quandoqꝫ ponit̄ pro ordine iuris. Nam id quod hic in princip. appellatur rigor iuris: postea appellatur ordo iuris et dicitur ordo iuris regor respectu specialis forme cōtente in rescripto fundate super equitate. exemplum si papa mandat procedi sine strepitu et figura iudicij: ordo iuris respectu istius forme potest dici rigorosus. quandoqꝫ rigor ponitur pro quadam iuris austeritate vt quando ad terrorē in aliquo casu ius extendit se excedendo modum in apponendo penam. quandoqꝫ sumitur rigor pro subtilitate iuris vt in.c. in literis. de restit. spol. ꝛ de his vide ho. glo. in.c. vt cōstitueretur. l. di.

3 ℂ † Not. in ver. nisi forsan. aliam regulam not. ad quam quotidie allegatur iste text. ꝙ iudex etiam delegatus potest cognoscere in dubio de validitate rescrip. vnde si opponitur exceptio surreptionis delegatus debet esse iudex istius incidētis.[g] ℂ Ultimo no. ꝙ delegatus debet se regulare ſm voluntatē delegātis. vt ea ratio que mouet delegantem debeat mouere ipsum delegatum. Nam vtitur vice delegantis vt in.c. sane. de offi. delega. ℂ Descendendo ad declarationem istius.c. quoniam. gloss. ordinarie nihil boni dixerit. Primo opponitur contra text. in eo quod distingit vtrum surreptio fuerit commissa dolose an per ignorantiam vel simplicitatem. videtur enim quod omnis surreptio habet pariter vitiare. ad hoc.c. sedes.§. eod. vbi dicitur ꝙ mendax precatoꝛ debet carere impetratis. Item decretum interpositum per surreptionem non tenet vt. l. magis puto in fi. ff. de rebus eorum. Item in quolibet rescripto exprimitur aut intelligitur clausula si preces veritate nitantur: vt in.c. secundo.§. eod. Si ergo preces fuerunt obreptitie debet corruere rescriptum ex defectu conditionis. ℂ Item facit cōtra istum text. l. prescriptione. C. si contra ius vel vti. publi. vbi tex. loquitur de rescripto impetrato per mendacium[h] nec ex toto annullat rescriptum: et tamen

a ℂ Supra eo. sedes. Vide ibi alias limitationes ad.c. si eo tempore.

b ✝ Sebasti. Sapia. ℂ Falsi. Facit ꝙ nō solū dicēdo sed etiā tacēdo cōmittit̄ mēdacium. l. ea q̄ cōmendarī. Ubi Barto. inducit ad testes. ff. de contrahē. empt. not. d. Jas. in. l. prescriptione. in. ij. not. C. si contra ius vel vti. publi. facit qd̄ not. Bar. in. l. contra. ff. de legi. ꝛ in. l. quero. ff. de acti. emp. et pau. in. l. i. §. fi. ff. eo. et hoc verū qñ conscientia veri dictat aliquid dicere ꝑ ut not. de cla. archi. in.c. nequis. xxij. q. ij.

c ℂ Surreptio nō dolosa. adde hut. Jmo. Domi. hic ꝛ do. late in repe. c. postulasti. i. xv. col. J. eo. Rotam de ꝓben. xix. qdā obtinuit. in antiquiorib⁹. Cal. in isto tit. cōsi. ij. ho. tex. in.c. dudū. in ver. cōsiderantes de prebē. in. vi. et ca. si pro clericis pauperib⁹. eo. ti. ꝛ lib. Jnn. ꝛ Hosti. de transact. ex literis. Rotā hoc ti. lxvij. pape supplicat in antiqs. ꝛ plene hic ꝑ moder. limitantes ꝯ quinqꝫ modis.

Zacharias.

d ℂ Et nō substantiā. adde que dixi in apost. ad istum in.c. ꝯstitutus. in apostilla. in ver. vitiat gratiā ꝛ literas. nu. v.§. eo. vri nō dꝫ sequi iudex formā in rescripto positā sed ſm iuris ordineꝫ ꝓcedere. vt ē tex. in isto.c. aduerte tm̄ ꝙ sequendo iuris ordinē nō dꝫ recedere a ṽbis rescripti. al's processus esset null⁹. ꝛ cōdemnatio sequi nō poss:t. vt ex hoc tex. elicit.

e ℂ Ex ignorātia. vide hic omnino moder. in vlt. col. in ver. ij. conclu.

f ℂ Rigor iuris. vide istū in.c. in literis. de rest. spo. in vi. no. facit tex. et qd̄ ibi not. in. l. nulla iuris rō. ff. de leg. ꝛ vide istū in.c. si clericus laicum. de foro competen. in. ij. col. et not. in.c. vt ꝯstitueretur. l. dist. ꝛ in. §. nisi rigor. i. q. vij. ꝛ vide ho. text. l.c. fraternitatis. xxxiij. di. quē alleg. iste in.c. nō dꝫ. de cōsang. ꝛ affi.

g ℂ Incidētis. vide ho. tex. cū ibi no. in.c. ceterū.§. eo. ꝛ in cle. i. eo. titu.

h ℂ Mendaciū. Adde Alber. in dictionario suo in ṽ. mendaciū: ꝛ btm̄ Tho. sc'da scd'e.c. de mēdacio. iiij. di. ꝛ philosoph⁹ i. elēchorum dicit qd̄ duplex est operatio sapiētis. s. non mentiri ꝛ mentientem posse manifestare: quicunqꝫ ergo mentitur arguit se non esse sapientē. ꝛ vide Raymū. in sum. de mendacio. ꝛ in lib. confes. lib. vj. titu. de mendacio. qd̄. ij et mendacium alteri nō nocēs non punitur. ff. de euic. l. fundum.§. fin. ꝛ per Alber. C. si contra ius vel vti. publi. l. prescriptione. in fin. et quid sit mendacium vide glo. in. l. de etate. §. si cum esset. ff. de interro. acti. et glo. xxij. q. ij. nec ratificatio. ꝛ magistrum senten. lib. iij. distin. xxxvij. et xxxviij. Hostiē. in sum. de iureiuran. §. quod comites. ver. dicit tamen ꝛ ṽ. seq. ꝛ in sum. de pe. §. que interrogatiōes. versi. hic tn̄ notandū ꝛ qñ dicitur rescriptum fuisse obtētum per mendaciuꝫ quis debeat probare vel opponēs vel impetrās vide Joan. in addi. Specu. in tit. de cland. despon. super rubri.

ℂ Adde spec. in tit. de can. pos. et propꝛie. in princ. ꝛ dicit Ro. quod mendacium presupponit dolum ita consi. lxx.

Zacharias.

ℂ Dic tu sec⁹ ē in mendacio per ignorantiam. ita no. glo. in. l. iulia. §. qd̄ aūt. ff. de ac. empt. glos. et archi. xxij. q. ij. c. nec ratificatio.

Antoni⁹ Frācis.

ℂ Circa hoc qd̄ hic dicit̄ de mēdacio. dicas qd̄ oīs mēdax est abhominabilis apud deum. c. si qs. xi. q. iij. cum seq. ꝛ c. si quis hominē. ꝛ alibi dicitur ꝙ mendacium non est minus peccatū ꝙ homicidiū. vt in.c. nemo peritorū. xi. qd̄. iij. et adde ꝙ causa humilitatis nullus debet mentiri: et qui facit peccat xxij. q. ij. c. cū humilitatis. ꝛ.c. nō ita. ꝛ adde ꝙ nullus debet mētiri etiam pro corporali vitā alicuius saluanda. c. ne qs ꝛ.c. faciat homo. ꝛ.c. omne genus. cum seq. xxij. q. ij. vbi dicitur quod licet non liceat ꝯ casu mentiri: tamen licet occultare veritatem: cuius tamen cōtrarium voluit glo. xxij. q. iiij. in. §. sꝫ notandum. super ver. decenti. de qua questione vide per Hosti. in sum. de pen. §. que interrogationes. ver. quid si aliquis querat. et per beatum Thomam secunda secunde. q. cx. et vide text. in.c. quisquis metu. xi. questione. iij. vbi dicitur quod tam dicens mendacium ꝙ occultans veritatem reus est apud deum: vt in.c. quisquis metu. xi. q. iij. et quando mendacium fit peccatum mortale: habetur. xxij. q. ij. c. mihi autem. ꝛ.c. i. ꝛ.c. ne quis arbitretur. ꝛ ibi glo. et vide glo. i. q. vi. in.c. fina. et habetur per beatum Tho. secunda secunde. q. cx. ar. iij. ꝛ iiij. vbi dicit ꝙ nō

mendaciū

omne mendacium est mortale & per eundē in.iij.sent.dist.xxxviij.art.ij. et.iij.& adde q͂ mēdaciū qd inducit mortale est falsa vocis significatio cum intentione fallendi & dāno proximi:& habet in.c.beatus.xxij. q.ij. de quo etiā p glo.in.l.de etate.in.§.j.ff.de interro.actio.& ad materiam quid sit mendaciū.vide magistrū sent.in.iij.distin.xxxvij.&.xxxviij.et p Hostié.in sum.

mendacium non est sine dolo:[a] quia vt ait Augu. mendacium est falsa vocis significatio cum intentione fallendi vt habet.xxij.qō.ij.in.§.ille.et tene menti illum tex. ¶ Sol.propter hec contraria et similia & maxime q͂ due.ll.ciuiles videbantur in hac materia discordare:vt.d.l.prescriptione. et.l. si legibus.C.eodem titu. Fuerūt multe opi. inter docto.iuris ciuilis quarum duas hic Papa in prin.reci.& prima fuit Pla. secūda Jaco.de bel. & Azo.Et vide plures alias per glo.& doc.in.d.l. prescriptione.Per quam quidem.l. et rationem supradictam dicit ibi Cyn.q͂ distinctio istius ca. non procedit de iure in eo qd iacit differentiā inter mendacium commissum ex dolo & ignorantia. sed certe nesciuit quid diceret:nam vbi Cy.nesciebat soluere contrarium iuris canonici imprudēter dicebat quod ex errore canonistarum illa iura processerant.Unde merito in hoc & similibus redarguitur ab alijs doct.etiam iuris ciuilis.Et non insistendo in opi.antiquorum.quia hodie habemus hic tex.clarum cui debent acquiescere legiste per ea que not.in.c. per venerabilem.qui fil. sint legi.dicēdum est vt hic distinguitur. Nec ob. ratio Cy.nam mendacium stricto modo captum diffinitur sicut dictum est:sed largo modo mendacium potest dici omnis false vocis significatio etiam sine dolo:vt in.c.j.& in.c. animaduertēdum. & in.c.is autem qui.xxij. questione.ij. Unde sicut dicimus in dolo quod est dolus[b] ex proposito et dolus re ipsa:[c] quando scilicet quis fuit deceptus nō ex proposito:vt.l.si quis cum aliter.ff.de verb. oblig. Ita dicendum de mendacio qd est mendacium ex proposito & mendacium re ipsa: nam alr̄ dicimus quod est dolus malus et dolus bonus: vt in.l.j.ff.de do.ita est dare mendaciū dolosum et punibile[d] & mendacium sine dolo & non punibile[e] vt in.d.c.j. Item iste tex.non dicit quod mēdacium hic interuenerit ex ignorātia:[f] sed quod veritas fuit tacita vel falsitas suggesta ex ignorantia.Nō obstat illa.l. prescriptione.q̄ habet multos intellectus:quia si intelligitur de mendacio non doloso potest adduci ad secundum dictum huius.c. Si intelligitur de mendacio doloso intelligitur finis illius.l.vt non cognoscat ille cui rescriptum dirigebatur:sed iudex alr̄ ordinarius vel teneatur alia lectura de qua ibi. Non obst.c. sedes.quia debet reduci ad primam regulam huius.c.nam loquitur de mēdacio doloso. Non obst. d.l.magis puto.quia decretum iudicis est maioris preiudicij q̄ rescriptum. Item potest dici qd ibi surreptio fuit ex toto causa obtinendi decretum:et sic potest adduci ad vltimum casum huius capituli. Non ob.quod dixi de clausula subintellecta.quia illa refertur ad exercitium iuris-

de iureiu.§.quot comites .v.dicit tamē.& se.& i sum. de pen. preelleg. §.que interrogationes.ver.hoc tamen notandū: et adde quod q mētitur pro(?)etiam sacrilegium committit:vt in.c. ser pens.de peni.di.j.& vide Hosti.in sum.de pen.in.§. quibus.in versic. quid ergo faciat sacerdos.vbi dicit quod lucrum quod querunt artifices ex mendacio dicendo ista res tantum valet vel tantum mihi constat vel nō est melior in ciuitate est restituendum in foro consciētie et adde vltimo q͂ octo sunt genera mendaciorum de quibus habetur in.c. famam.xxij. q.ij.

Sebasti.Sapia.

a ¶ Sine dolo.mēdaciū est cū dolo si capiatur stricte vt hic per Abb.& sic ita etiā intelligit Bart. in.l. qd sit falsū.vbi Alex. in apost.ff.de fal. quē sequtur Alex. in cons.l.xxiij. non puto.colū.iij.in.l. vol.sed sunt plures species mēdaciū & reperitur etiam sine dolo vt est gl. magistra. in.c. ne quis arbitretur. xxij.q.ij.& text.in c.primū. ea.q. & cā. Et si queratur an in dubio presumatur cum dolo. Distinguerem qd presumitur cum dolo quando ex eo mētiens perciperet cōmodum:alr̄ secus per tex.not.in.l.& eleganter.§. fin.cū.l. seque.ff.de do.& hoc ex multis probaui in.l. qd nerua.in materia doli presumpti.ff.depositi.

b ¶ Quod est dolus. Adde no.in.c.cum dilecti.de empt.& vendi.

c Sebasti.Sapia. ¶ Re ipsa. Quid differat dolus ex re ipsa & dolus ex proposito.ponit do.Abb.in.c.cū cā.in si.de testi.quod dolus ex proposito rescindit contractus etiam si sit lesio citra dimidiam iusti pretij: secus si sit ex re ipsa de qua late p do.Bartho.vero.in tracta.de simul. contract.in iij.casu principali.in.ij.presumptione. Aliā differētiā ponit Innoc.in.c. quintauallis.j.de iureiur.q͂ pro dolo ex pposito cōpetit actio de dolo sed pro dolo ex re ipsa datur exceptio de quo dixi in rep.l.ij.post notabilia.C.de rescin.vendi.& vide quomodo exparentur p Alex.in.l.si supstite C.de dolo.per curtiū seniorē in cons.l.xvj.super premissa col.ante.

d ¶ Punibile. Adde not.ff.quod cum eo.l.sed et si.§.j.& in.l.cum de indebito.in glos.indebiti.ff.de proba.et.ff. ad.l.aquil.l. inde neratius.§. penul.in glo.in duplum.glo.fina.in.l.fin.ff.de rei vēdi.glos.ij.& ibi Cy. in.l.sed cum patrono.C.commu.vtriusq̄ iud.l.si dubitetur.§.j.ff.de fideius.& in quibus casibus mentiens puniatur.plene per Barto.in.l.f. C.de fur.in.v.&.vi.colum.in.l.prescrip.C.si contra ius vel vti.publi.& in autenti.contra qui propriam.C.de non nume.pecu.not.xxj.q.ij. prima Dy.in regu.nullus pluribus.lib.vj.Adde Specu.in titu.de causa pos. & proprie.in prin.

Zacharias. ¶ Adde eundem Specu.in titu.de excep.et replica.§.iiij. ver.est ergo.& vs. quid si debitor.et in titu.de positionibus.§.viij.ver. sed secundum. et §.ix.ver.itē illud Bald.in.l. prima in septima & octaua columna.C.de furt.et in.l.sed si. §.j.ff. quod cum eo.gloss.in.l.cum de indebito.ff.de proba.Bartol.in l.finali.de rei vendicatione.

ditionis. Item ad formam rescripti. Unde si surreptio fuit causa obtinendi specialem formam vitiat prorsus illam formam sed remanet substantia rescripti.i.ipsa iurisditio.ex quo surreptio nō fuit causa substantie rescripti:& ex his habes distinctionem huius capi.desensatam. Et intellige quod iudex debet procedere sm tenorem iuris si mendacium fuit causa solius forme quando intentio impetrantis potest includi sub verbis rescripti. Alr̄ sm Innocen.et bene rescriptum annullatur in totum.pone exemplū:impetrans narrauit in rescripto titium sibi obligatum occasione mutui:quare petit illum condemnari ad satisfaciendum sibi debito. Nunc vero vult agere contra eundem ex titulo donationis et compelli petit aduersarium ad tradendum & dicit se narrasse e mutuum ex ignorātia. Certe non est audiendus: quia ista causa quam nunc vult intētare non pōt cōprehendi sub verbis rescripti.& sic non potest iudex procedere etiam secundum iuris ordinem. Secus autem vbi intentio impetrantis potest includi sub verbis rescripti.exemplum patet ex predictis quando impetrans narrauit consuetudi-
4 nem &c.vt.s̄.dixi. ¶ † Secundo principaliter queritur vtrum distinctio huius capituli habeat locum in priuilegio seu literis beneficialibus. Et hic est questio dubia & subtilis.sed vt clare habeātur sequētia premitte quod ex decisione huius.c.possunt elici tres regule explicate. Prima regula q͂ surreptio dolosa vitiat rescriptū in totum. Secūda q͂ surreptio ex ignorantia vel simplicitate si fuit causa obtinēdi solius forme rescripti nō vitiat substātiam ipsius rescripti:ex quo princeps alr̄ expressa veritate vel falsitate expresse rescriptū concessisset. Tertia regula q͂ si cessante surreptione papa nullo modo dedisset rescriptū vitiaretur rescriptū in totum licet ex ignorātia vel simplicitate veritas[f]
5 fuerit tacita vel falsitas expressa. ¶ † Quo ad primā regulā oēs cōueniūt vt habeat locū in priuilegijs & lr̄is beneficialibus. Nā si surreptio dolosa vitiat ex toto lr̄as cōtentiosas:fortius habet vitiare lr̄as gratiosas cū surreptio magis inficiat grām q̄ rescriptū ad lites. Patet ex eo q̄ grā ipso facto est nulla ppter surreptionē:vt in.c.j.&.ij.de filijs presby.lib.vi.&.j.eo.ad audiētiā. Sed rescriptū[g] ad lites nō est ipso iure nullū:vt in.c.ceterū.et qd ibi dixi.s̄.eo. Et p hoc vt predixi singulariter limitarē illud.c.si eo tpe.j.eo.lib.vj.vt lr̄e si continent plures gratias & surreptio dolosa fuit cā vnius tm̄ q͂ in penā doli debent vitiari litere in totum:[b]
g vt not.innuit iste tex.& facit qd dixi.s̄.eo.sedes.[g] ¶ Quo ad secūdam & tertiā regulā est dubium: nam Joā.hic vr̄ velle q͂ simplicitas nō excusat a surre-
b ptione[h] in istis beneficialibus p.c.si motu pprio.

¶ Non punibile. Vide Paulum de castro consilio cclix.incipien. in christi nomine videtur dicendum quod dictus presbyter.& vide ange.per illum textum in.l.eum qui. §.fina.ff. de iniurijs.et per eundē per illum textum in.l. at qui natura.§.cum me absente. vbi etiam glos.ff.de neg.gestis.qd licet mentiri in iudicio propter suum ius cōseruandum.

¶ Ex ignorātia. Adde notata in l.iulia. §. qd autem. ff. de actio. empti. quod mēdacium dolosum plus punitur q̄ per ignorantiam.

¶ Sedes. Vide ibi alias limitationes ad.c.si eo tempore.

Zacharias.

¶ Simplicitas non excusat a surreptione. Adde de hoc per Speculum in titu. de positionibus. §.xi. ver.sed nunquid berengarius.latis.per Cardi.in clementina secunda. in.j.oppo.vbi etiam quando excuset et in quibus simplicitas et quando non.de peniten.& remissio.& qui dicantur simplices. Adde eundem Cardina.vbi.s̄.glos.xxij.questione.iiij. Innocen.et Bal.super rubri. C.de rerum permu.ver.item queritur.

Antonius Frācis. ¶ Circa hoc an & quando simplicitas sit probanda vel improbanda:et an repellat aliquem a promotione:vide not.et plenam glo.in.c.petrus.xxxix.distin.& in.c.quia frater.vij.qō.j.et conclusio est quod quedam est simplicitas contraria dolo:& ista non improbanda quedam est simplicitas contraria prudentie et ista improbatur:pro quo vide glo.xvi.questione.j.in capi.si cupis.& vide etiam glo. in.c.episcoporū.lxxxiij.dist.& vide Hosti.& moder.post eum in.c.dilecti de iudicijs.vbi ponunt quando simplicitas sit amplectenda:et subtilitas respuenda. Et adde quod qui sub simplicitatis nomine sacerdotum stultitiam excusant reprehensione digni sunt.c.oportet.xxxvi.dis. et quomodo intelligatur illud dictum quod simplicitas est amica legum.vide glo.in ver.simplicitas.in.§.sed q̄.insti.de fideicō.liber.& gl. in.l.manifestissimi.in.§.talis itaq̄.in vbo simplicior.C.de furt.& gl. in verbo pcedere.in.§.si vero moriantur.in aut.de fid.instru.& vide glos.in

a ¶ Supra eo. sedes. Vide ibi alias limitationes ad. d. c. si eo tempore.
b ꝯ Sebasti. Sapia. ¶ Falsi. Facit ꝙ nō solū dicēdo sed etiā tacēdo cōmittitur mēdacium. l. ea ꝗ cōmendari. Ubi Barto. inducit ad testes. ff. de contrahē. empt. not. d. Ias. in. l. prescriptione. in. ij. not. C. si contra ius vel uti. publi. facit qđ not. Bar. in. l. contra. ff. de legi. ⁊ in. l. quero. ff. de acti. emp. et pau. in. l. i. §. fi. ff. eo. et hoc verū qñ conscientia veri dictat aliquid dicere ꝑ ut not. decla. archi. in. c. nequis. xxij. q. ij.

c ¶ Surreptio nō dolosa. adde but. Imo. Domi. hic ⁊ do. late in repe. c. postulasti. l. xv. col. ſ. eo. Rotam de preben. xix. qđā obtinuit in antiquioribꝰ. Cal. in isto tit. cōſi. ij. ho. tex. in. c. dudū. in ver. cōsiderantes de prebē. in. vi. et ca. si pro clericis pauperibꝰ. eo. ti. ⁊ lib. Inn. ⁊ Hosti. de transact. ex literis. Rotā hoc ti. lxvij. pape supplicat in antiqs. ⁊ plene hic ꝑ moder. limitantes ſ quinqꝫ modis.

Zacharias.

d ¶ Et nō substantiā. adde que dixi in apost. ad istum in. c. ꝯstitutus. in apostilla. in ver. viciat gratiā ⁊ literas. nu. v. ſ. eo. vñ nō dꝫ sequi iudex formā in rescripto positā sed ſm iuris ordinē ꝑcedere. vt ē tex. in isto. c. aduerte tñ ꝙ sequendo iuris ordinē nō dꝫ recedere a vbis rescripti. alꝯ processus esset nullꝰ. ⁊ cōdemnatio sequi nō posset. vt ex hoc tex. elicit.

e ¶ Ex ignorātia. vide hic omnino moder. in vlt. col. in ver. ij. conclu.

f ¶ Rigor iuris. vide istū in. c. in literis. de rest. spo. in vl. no. facit tex. et qđ ibi not. in. l. nulla iuris rō. ff. de leg. ⁊ vide istū in. c. si clericus laicum. de foro competen. in. ij. col. et not. in. c. vt ꝯstitueretur. l. dist. ⁊ in. §. nisi rigor. i. q. vij. ⁊ vide ho. text. l. c. fraternitatis. xxxiij. di. quē alleg. iste in. c. nō dꝫ. de cōsang. ⁊ affi.

Super literis.

Difficile est ⁊ famosum. c. ⁊ est clauis totius tituli: ⁊. h. d. in summa. ¶ 1 Exprimens falsum vel tacens verum in rescripto si malitiose caret pro suis impetratis sed si per simplicitatem vel ignorantiam: aut obtinuisset vero expresso ⁊ suppresso falso saltem literas in forma communi et delegatus procedit seruato iuris ordine ⁊ non speciali forma rescripti: secus si nullo modo literas habuisset vel breuius sic. Dolosa surreptio vitiat rescriptum in totum. si autem processit ex simplicitate vel ignorantia eatenus vitiat quatenus fuit causa cōcessionis diuiditur in tres partes. nam primo recitat casum super quo antiquitus erant opi. secundo illas per distinctionē bimembrē ad concordiam reducit ibi nos igitur. tertio dat regularem doctrinam: ibi vt sic. ¶ Casus literalis. Quidaꝫ impetrauit literas a domino papa. per malitiam: alij per simplicitatem siue ignorantiaꝫ tacita veritate vel suggesta falsitate: quidam dicebant quod tales litere non valent cū mēdax precator carere debeat impetratis. Alij dicebant qđ et si forma literarum carere debeant nihilominꝰ tamē iudex procedere debet ſm ius cōmune. do. papa distinguit inter illos qui per fraudem vel malitiam ⁊ illos qui per simplicitatē literas impetrant tacita veritate vel suggesta falsitate. illi qui per malitiam vel fraudem falsitatem exprimunt vel supprimunt veritatē nullū commodum de huiusmodi literis consequātur: ita ꝙ postquā delegato super hoc fides facta fuerit de causa vlterius non cognoscat: inter alios qui per simplicitatem literas impetrant tacita veritate vel suggesta falsitate: distingue. si talis vitas fit suppressa vel falsitas suggesta: que si fuisset tacita vel suppressa papa saltem in forma cōmuni literas concessisset: delegatus ſm ordinem iuris procedat et non ſm formam literarū. si vero talis falsitas fit expressa vel veritas occultata que si fuisset tacita vel expressa papa nullas literas cōcessisset delegatus non ꝑcedat ꝑ literas illas nisi in hoc vt partes conuocet ad presentiā suā et de qualitate precum cognoscat: vt sic in vtroqꝫ casu eadem ratio que delegantem mouerat: moueat et delegatum: et nisi delegans suas literas delegaret delegatus officium suum nullatenus interponat. Ber.

2 ¶ † Not. primo ꝙ surreptio dolosa siue fit in vero tacendo siue in falso exprimendo vitiat totum rescriptum licet nō fuerit causa totius rescripti sed forte forme specialis tñ: et hoc in penā ipsius mendacis. Et ex hoc not. tex. apertum quod surreptio dolosa vitiat omnia contenta in rescripto. licet rescriptum contineat plura separata etiam si surreptio non fuerit causa obtinendi omnia: quod est valde no. nam si hoc habet locum in literis contētiosis fortius debet procedere in literis gratiosis cuꝫ surreptio magis vitiat literas gratiosas: vt dixi in. c. ceterum. ſ. eo. ex quo collige limitationē notabilē ad. c. si eo tempore. ſ. eo. lib. vi. vt procedat ille tex. quando surreptio nō fuit dolosa vt tunc vitiet solum illam partem gratie cuius fuit causa ⁊ non reliqua contēta in rescripto et adde hoc ad ea que dixi. ſ. eo. sedes.[a] Et not. ꝙ hec parificantur quo ad hec taciturnitas veri et suggestio falsi.[b] dolus tamen presumitur ex suggestione falsi. et sic salua quod dixi in predicto. c. sedes. ¶ No. secūdo aliam no. regulam quod surreptio non dolosa[c] sed ex simplicitate vel ignorātia procedens eatenus vitiat rescriptum seu contenta in eo quatenus fuit causa inductiua concessionis. Unde si surreptio fuit causa inductiua solius forme rescripti vitiat solum ipsam formam et non substātiam[d] rescripti cuius nota fuit causa. Sed si fuit causa inductiua totius rescripti vitiat totum rescriptum. pone exemplū: impetraui rescriptum contra debitorem meum: et dixi qđ de cōsuetudine patrie cause tractant simpliciter ⁊ de plano ⁊c. Unde papa commisit causam simpliciter et de plano tractādam si enim hoc est falsum: vt quia non viget talis cōsuetudo in patria tunc non debet vitiari rescriptum in totum quia papa nihilominus literas dedisset in forma communi: et ideo delegatus procedet ſm iuris ordinem: sed si malitiose illud expressisset debet in penam carere commodo totius rescripti: vt in primo casu. ¶ No. iij. ꝙ surreptio quandoqꝫ cōmittitur ex ignorantia[e] quandoqꝫ ex simplicitate: qñqꝫ ex dolo nec ignorantia excusat surreptionem si fuit causa inductiua concessionis: ⁊ facit optime ad id quod dixi. ſ. eo. cōstitutus. ¶ Quarto not. ꝙ rigor iuris[f] quandoqꝫ ponit pro ordine iuris. Nam id quod hic in princip. appellatur rigor iuris: postea appellatur ordo iuris et dicitur ordo iuris rigor respectu specialis forme cōtente in rescripto fundate super equitate. exemplum si papa mandat procedi sine strepitu et figura iudicij: ordo iuris respectu istius forme potest dici rigorosus. quandoqꝫ rigor ponitur pro quadam iuris austeritate vt quando ad terrorē in aliquo casu ius extendit se excedendo modum in apponendo penam. quandoqꝫ sumitur rigor pro subtilitate iuris vt in. c. in literis. de restit. spol. ⁊ de his

3 vide ho. glo. in. c. vt cōstitueretur. l. di. ¶ † Not. in ver. nisi forsan. aliam regulam not. ad quam quotidie allegatur iste text. ꝙ iudex etiam delegatus potest cognoscere in dubio de validitate rescrip. vnde si opponitur exceptio surreptionis delega-

g tus debet esse iudex istius incidētis.[g] ¶ Ultimo no. ꝙ delegatus debet se regulare ſm voluntatē delegācis. vt ea ratio que mouet delegantem debeat mouere ipsum delegatum. Nam vtitur vice delegantis vt in. c. sane. de offi. delega. ¶ Descendendo ad declarationem istius. c. quoniam. gloss. ordinarie nihil boni dixerit. Primo opponitur contra text. in eo quod distinguit vtrum surreptio fuerit commissa dolose an per ignorantiam vel simplicitatem. videtur enim quod omnis surreptio habet pariter vitiare. ad hoc. c. sedes. ſ. eod. vbi dicitur ꝙ mendax precator debet carere impetratis. Item decretum interpositum per surreptionem non tenet vt. l. magis puto in fi. ff. de rebus eorum. Item in quolibet rescripto exprimitur aut intelligitur clausula si preces veritate nitantur: vt in. c. secundo. ſ. cod. Si ergo preces fuerunt obreptitie debet corruere rescriptum ex defectu conditionis. ¶ Item facit cōtra istum text. l. prescriptione. C. si contra ius vel vti. publi. vbi tex. loquitur de rescripto impetrato per menda-

h cium[h] nec ex toto annullat rescriptum: et tamen

et mendacium alteri nō nocēs non punitur. ff. de euic. l. fundum. §. fin. ⁊ per Alber. C. si contra ius vel vti. publi. l. prescriptione. in fin. et quid sit mendacium vide glo. in. l. de etate. §. si cum esset. ff. de interro. acti. et glo. xxij. q. ij. nec ratificatio. ⁊ magistrum senten. lib. iij. distin. xxxvij. et xxxviij. Hostiē. in sum. de iureiuran. §. quod comites. ver. dicit tamen ⁊ v. seq. ⁊ in sum. de pe. §. que interrogatiōes. versi. hic tñ notandū. ⁊ qñ dicitur rescriptum fuisse obtētum per mendaciū quis debeat probare vel opponēs vel impetrās vide Ioan. in addi. Specu. in tit. de cland. despon. super rubri.

¶ Adde Spec. in tit. de cau. pos. et proprie. in princ. ⁊ dicit Ro. quod mendacium presupponit dolum ita consi. lxx.

Zacharias.

¶ Dic tu secꝰ ē in mendacio per ignorantiam. ita no. glo. in. l. iulia. §. qđ aūt. ff. de ac. empt. glos. et archi. xxij. q. ij. c. nec ratificatio.

Antoniꝰ Frācis.

¶ Circa hoc qđ hic dicit de mēdacio. dicas qđ oīs mēdax est abhominabilis apud deum. c. si quis. xi. q. iij. cum seq. ⁊. c. si quis hominē. ⁊ alibi dicitur ꝙ mendacium non est minus peccatū ꝙ homicidiū. vt in. c. nemo periturū. xi. q. iij. et adde ꝙ causa humilitatis nullus debet mentiri: et qui facit peccat xxij. q. ij. c. cū humilitatis. ⁊. c. nō ita. ⁊ adde ꝙ nullus debet mētiri etiam pro corporali vitā alicuius saluanda. c. ne quis ⁊. c. faciat homo. ⁊. c. omne genus. cum seq. xxij. q. ij. vbi dicitur quod licet non liceat ſ casu mentiri: tamen licet occultare veritatem: eius tamen cōtrarium voluit glo. xxij. q. iiij. in. §. sꝫ notandum. super ver. decenti. de qua questione vide per Host. in sum. de pen. §. que interrogationes. ver. quid si aliquis querat. et per beatum Thomam secunda secunde. q. cx. et vide text. in. c. quisquis metu. xi. questione. iij. vbi dicitur quod tam dicens mendacium ꝙ occultans veritatem reus est apud deum: vt in. c. quisquis metu. xi. q. iij. et quando mendacium sit peccatum mortale: habetur. xxij. q. ij. c. mihi autem. ⁊. c. i. ⁊. c. ne quis arbitretur. ⁊ ibi glo. et vide glo. i. q. vi. in. c. fina. et habetur per beatum Tho. secunda secunde. q. cx. ar. iij. ⁊ iiij. vbi dicit ꝙ nō mendaciū

g ¶ Incidētis. vide ho. tex. cū ibi no. in. c. ceterū. ſ. eo. ⁊ in cle. i. eo. titu.

h ¶ Mendaciū. Adde Alber. in dictionario suo in v. mendaciū: ⁊ btm Tho. scđa scđe. c. de mēdacio. iiij. di. ⁊ philosophꝰ. i. elēchorum dicit qđ duplex est operatio sapiētis. s. non mentiri ⁊ mentientem posse manifestare: quicunqꝫ ergo mentitur arguit se non esse sapientē. ⁊ vide Raymū. in sum. de mendacio. ⁊ in lib. confes. lib. vj. titu. de mendacio. qđ. ij.

omne mendacium est mortale ⁊ per eundē in.iij.sent.dist.xxxviij.art.ij. et.iiij.⁊ adde ꝙ mēdaciū qđ inducit mortale est falsa vocis significatio cum intentione fallendi ⁊ dāno proximi:⁊ habet̄ in.c.beatus.xxij. q.ij. de quo etiā p glo.in.l.de etate.in.§.j.ff.de interro.actio.⁊ ad materiam quid sit mendaciū.vide magistrū sent.in.iij.distin.xxxvij.⁊.xxxviij.et p Hostiē.in sum. de furtis.in.§.quota comites.v.dicit tamē.⁊ se.⁊ i sum. de pen.preallega. §.que interrogatiōes.ver.hoc tamen notandū:et adde quod q mētitur pape:etiam sacrilegium committit:vt in.c.ser pens.de peni.di.j.⁊ vide Hosti.in sum.de pen.in.§. quibus.in versic. quid ergo faciat sacerdos.vbi dicit quod lucrum quod querunt artifices ex mendacio dicendo ista res tantum valet vel tantum mihi constat vel nō est melior incimitate est restituendum in foro conscientie et adde vltimo ꝙ octo sunt genera b mendaciorum de quibus habetur in.c.famam.xxij. q.ij.

Sebasti.Sapia.

a ¶ Sine dolo.mēdaciū est cū dolo d si capiatur stricte e vt hic per Abb.⁊ sic ita etiā intelligit Bart.in.l.qđ sit falsū.vbi Alex. in apost.ff.de fal. quē sequitur Alex. in ɔsi.lxxiij.non puto.colū.iiij.in.j. vol.sed sunt plures species mēdaciū ⁊ reperitur etiā sine dolo vt est gl. magistra.in.c.ne quis arbitretur. xxij.q.ij.⁊ text.in c.pmā.ea.q.⁊ cā. Et si querat̄ an i dubio presumat̄ cum dolo. Distinguerem qđ p̄sumitur cum dolo quando ex eo mētiens perciperet cōmodum:alias secus per tex.not.in.l.⁊ eleganter.§.fin.cū.l. seque.ff.de do.⁊ hoc ex multis probatur in.l.qđ nerua.in materia doli presumpti.ff.deposi.

b ¶ Quod est dolus.Adde no.in.c.cum dilecti.de empt.⁊ vendi.

c Sebasti.Sapia.¶ Re ipsa.Quid differat dolus ex re ipsa ⁊ dolus ex proposito.ponit do.Abb.in.c.cū cā.in si.de test.quod dolus ex proposito rescindit ɔtctus etiam si sit lesio citra dimidiam iusti pretij: secꝰ si sit ex re ipsa de qua late p do.Bartho.vero.in tracta.de simul.ɔct.in iij.casu principali.in.ij.p̄sumptione.Aliā differētiā ponit Innoc.in.c. quintanallis.j.de iureiur.ꝙ pro dolo ex ꝓposito cōpetit actio de dolo sed pro dolo ex re ipsa dat̄ exceptio de quo dixi in rep.l.ij.post notabilia.C.de rescin.vendi.⁊ vide quomodo exparent̄ p Alex.in.l.si suprstite C.de dolo.per curtiū seniorē in ɔsi.lxvj.super premissa col.ante.

d ¶ Punibile.Adde not.ff.quod cum eo.l.sed et si.§.j.⁊ in.l.eum de indebito.in glos.indebiti.ff.de proba.et.ff.ad.l.aquil.l.inde neratius.§. penul.in glo.in duplum.glo.fina.in.l.fin.ff.de rei vēdi.glos.ij.⁊ ibi Cy. in.l.sed cum patrono.C.commu.vtriusq̄ iud.l.si dubitetur.§.j.ff.de fideius.⁊ in quibus casibus mentiens puniatur.plene per Barto.in.l.j.

mendacium non est sine dolo:a quia vt ait Augu. mendacium est falsa vocis significatio cum intentione fallendi vt habet̄.xxij.qđ.ij.in.§.ille.et tenementi illum tex. ¶ Sol.propter hec contraria et similia ⁊ maxime q: due.ll.ciuiles videbantur in hac materia discordare:vt.d.l.prescriptione.et.l. si legibus.C.eodem titu. Fuerūt multe opi.inter docto.iuris ciuilis quarum duas hic Papa in prin.reci.⁊ prima fuit Pla.secūda Jaco.de bel. ⁊ Azo.Et vide plures alias per glo.⁊ doc.in.d.l. prescriptione.Per quam quidem.l.et rationem supradictam dicit ibi Cyn.ꝙ distinctio istius ca. non procedit de iure in eo qđ facit differentiā inter mendacium commissum ex dolo ⁊ ignorantia. sed certe nesciuit quid diceret:nam vbi Cy.nesciebat soluere contrarium iuris canonici imprudēter dicebat quod ex errore canonistarum illa iura processerant.Unde merito in hoc ⁊ similibus redarguitur ab alijs doct.etiam iuris ciuilis.Et non insistendo in opi.antiquorum.quia hodie habemus hic tex.clarum cui debent acquiescere legiste per ea que not.in.c.per venerabilem.qui fil. sint legi.dicēdum est vt hic distinguitur.Nec ob. ratio Cy.nam mendacium stricto modo captum diffinitur sicut dictum est:sed largo modo mendacium potest dici omnis false vocis significatio etiam sine dolo:vt in.c.j.⁊ in.c.animaduertēdum. ⁊ in.c.is autem qui.xxij.questione.ij.Unde sicut dicimus in dolo quod est dolusb ex proposito et dolus re ipsa:c quando scilicet quis fuit deceptus nō ex proposito:vt.l.si quis cum aliter.ff.de verb. oblig.Ita dicendum de mendacio qđ est mendacium ex proposito ⁊ mendacium re ipsa:nam alias dicimus quod est dolus malus et dolus bonus: vt in.l.j.ff.de do.ita est dare mendaciū dolosum et punibile d ⁊ mendacium sine dolo ⁊ non punibilee vt in.d.c.j.Item iste tex.non dicit quod mēdacium hic interuenerit ex ignorātia:f sed quod veritas fuit tacita vel falsitas suggesta ex ignorantia.Nō obstat illa.l.prescriptione.q: habet multos intellectus:quia si intelligitur de mendacio non doloso potest adduci ad secundum dictum huius.c.Si intelligitur de mendacio doloso intelligitur finis illius.l.vt non cognoscat ille cui rescriptum dirigebatur:sed iudex alias ordinariꝰ vel teneatur alia lectura de qua ibi.Non obst.c. sedes.quia debet reduci ad primam regulam huius.c.nam loquitur de mēdacio doloso.Non obst. d.l.magis puto.quia decretum iudicis est maioris preiudicij q̄ rescriptum.Item potest dici qđ ibi surreptio fuit ex toto causa obtinendi decretum:et sic potest adduci ad vltimum casum huius capituli.Non ob.quod dixi de clausula subintellecta.quia illa refertur ad exercitium iurisditionis.Item ad formam rescripti.Unde si surreptio fuit causa obtinendi specialem formam vitiat prorsus illam formam sed remanet substantia rescripti.i.ipsa iurisditio.ex quo surreptio nō fuit causa substantie rescripti:⁊ ex his habes distinctionem huius capi.defensatam.Et intellige quod iudex debet procedere s̄m tenorem iuris si mendacium fuit causa solius forme quando intentio impetrantis potest includi sub verbis rescripti.Alias s̄m Innocen.et bene rescriptum annullatur in totum.pone exemplū:impetrans narrauit in rescripto titium sibi obligatum occasione mutui:quare petit illum condemnari ad satisfaciendum sibi debito.Nunc vero vult agere contra eundem ex titulo donationis et compelli petit aduersarium ad tradendum ⁊ dicit se narrasse e mutuum ex ignorātia.Certe non est audiendus: quia ista causa quam nunc vult intētare non pōt cōprehendi sub verbis rescripti.⁊ sic non potest iudex procedere etiam secundum iuris ordinem. Secus autē vbi intentio impetrantis potest includi sub verbis rescripti.exemplum patet ex p̄dictis quando impetrans narrauit consuetudi-

4 nem ⁊c.vt.s̄.dixi. ¶ † Secundo principaliter q̄ritur vtrum distinctio huius capituli habeat locum in priuilegio seu literis beneficialibꝰ.Et hic est questio dubia ⁊ subtilis.sed vt clare habeātur sequētia premitte quod ex decisione huius.c.possunt elici tres regule explicate.Prima regula ꝙ surreptio dolosa vitiat rescriptū in totum.Scd̄a ꝙ surreptio ex ignorantia vel simplicitate si fuit causa obtinēdi soliꝰ forme rescripti nō vitiat substātiam ipsius rescripti:ex quo princeps alias expressa vitate vel falsitate expresse rescriptū concessisset.Tertia regula ꝙ si cessante surreptione papa nullo modo dedisset rescriptū vitiaret̄ rescriptū in totum lʒ ex ignorātia vel simplicitate veritas f

5 fuerit tacita vel falsitas expressa. ¶ † Quo ad primā regulā oēs cōuenirūt vt habeat locū in p̄uilegijs ⁊ lr̄is beneficialibꝰ.Nā si surreptio dolosa vitiat ex toto lr̄as cōtentiosas:fortiꝰ habet vitiare lr̄as gratiosas cū surreptio magis inficiat grām q̄ rescriptū ad lites.Patet ex eo q: grā ipso facto est nulla ꝓpter surreptionē:vt in.c.j.⁊.ij.de filijs p̄sby.lib.vj.⁊.j.eo.ad audiētiā.Sed rescriptū g ad lites nō est ipso iure nullū:vt in.c.ceterū.et qđ ibi dixi.s̄.eo.Et p hoc vt p̄dixi singulariter limitarē illud.c.si eo tpe.j.eo.lib.vj.vt lr̄e si continent plures gratias ⁊ surreptio dolosa fuit cū vnius tm̄ ꝙ in penā doli debent vitiari litere in totum: b

g vt not.innuit iste tex.⁊ facit qđ dixi.s̄.eo.sedes. ¶ Quo ad scd̄am ⁊ tertiā regulā est dubium:nā Joā.hic vr̄ velle ꝙ simplicitas nō excusat a surre

b ptioneh in istis beneficialibus p.c.si motu ꝓprio.

C.de fur.in.v.⁊.vj.colum.in.l.prescrip.C.si contra ius vel vti.publi.⁊ in autenti.contra qui propriam.C.de non nume.pecu.not.xxj.q.ij.prima Dy.in regu.nullus pluribus.lib.vj.Adde Specu.in titu.de causa pos. ⁊ proprie.in prin.

Zacharias. ¶ Adde eundem Specu.in titu.de excep.et replica.§.iiij. ver.est ergo.⁊ v̄s.quid si debitor.et in titu.de positionibus.§.viij.ver. sed secundum.et §.ix.ver.itē illud Bald.in.l.prima in septima ⁊ octaua columna.C.de furt.et in.l.sed si. §.j.ff.quod cum eo.gloss.in.l.cum de indebito.ff.de proba.Bartol.in l.finali.de rei vendicatione.

¶ Non punibile. Uide Paulum de castro consilio cxlix.incipien.in christi nomine videtur dicendum quod dictus presbyter.⁊ vide angl.per illum textum in.l.eum qui. §.fina.ff.de iniurijs.et per eundē per illum textum in.l.at qui natura.§.cum me absente.vbi etiam glos.ff.de neg.gestis.qđ licet mentiri in iudicio ꝓpter suum ius cōseruandum.

¶ Ex ignorātia. Adde notata in l.iulia.§.qđ autem.ff.de actio. empti.quod mēdacium dolosum plus punitur q̄ per ignorantiam.

¶ Sedes. Uide ibi alias limitationes ad.c.si eo tempore.

Zacharias.

¶ Simplicitas non excusat a surreptione.Adde de hoc per Speculum in titu.de positionibꝰ.§.xi. ver.sed nunquid berengarius.latis.per Cardi.in clementina secunda. in.j.oppo.vbi etiam quando excuset et in quibus simplicitas et quando non.de peniten.⁊ remissio.⁊ qui dicantur simplices.Adde eundem Cardina.vbi.s̄.glos.xxij.questione.iiij.Innocen.et Bal.super rubri. C.de rerum permu.ver.item queritur.

Antoniꝰ Fricis. ¶ Circa hoc an ⁊ quando simplicitas sit probanda vel improbanda:et an repellat aliquem a promotione:vide not.et plenam glo.in.c.petrus.xxix.distin.⁊ in.c.quia frater.vij.qđ.j.et conclusio est quod quedam est simplicitas contraria dolo:⁊ ista non improbanda quedam est simplicitas contraria prudentie et ista improbatur:pro quo vide glo.xvj.questione.j.in capi.si cupis.⁊ vide etiam glo. in.c.episcoporū.lxxiiij.dist.⁊ vide Hosti.⁊ moder.post eum in.c.dilecti de iudicijs.vbi ponunt quando simplicitas sit amplectenda:et subtilitas respuenda.Et adde quod qui sub simplicitatis nomine sacerdotum stultitiam excusant reprehensione digni sunt.c.oportet.xxxvj.dis. et quomodo intelligatur illud dictum quod simplicitas est amica legum.vide glo.in ver.simplicitas.in.§.sed q:.insti.de fideicō.liber.⁊ gl. in.l.manifestissimi.in.§.talis itaq̄.in vbo simplicior.C.de furt.⁊ gl.in verbo ꝓcedere.in.§.si vero moriant̄.in aut.de fid.instru.⁊ vide glos.in

c. veritatis. in verbo simplicitatis. de tarciur. ⁊ q̄ habent in. c. cū sancti. xxiiij. q̄. iij. et qs dicat simplex vide tex. in. l. fi. C. de do. ante nup. ⁊ de significatu verbi ⁊ dictionis simpliciter: vide barto. in. l. j. in pñc. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ ꝑ in l. gallus. §. quidā recte. ff. de libe. et posthu. vltra dicta per eū in. l. j. i §. si quis simpliciter. de verb. obli. ⁊ vide Bald. in. l. cum falsum. ff. de aegr. here. ⁊ in. l. j. in pñc. C. de edi. ac. ⁊ habetur per glo. ⁊ scribē. i cle. sepe. de ver. sig. ⁊ p Bar. in. l. j. ff. de testa. milit. ⁊ in. l. neqꝫ. §. deportari eo. tit. ⁊ habet in c. si. de here. li. vj. Sebastia. Sapia.

a ¶ Quarto. Sed ista declaratio vr̄ dubitabilis p illud q̄ð dicit Archi. in. c. grā. §. re scrip. in. vi. q̄ si tibi collatū fuit beneficiū et ꝓcurator tu⁹ aliō impetrasset talis ignorantia excusat: et lꝫ Zūū ibi teneat Jo. an. ⁊ Franc. pu. q̄ꝛ corrigeret hoc mō tex. iste: ⁊ in correctorijs nō est licita extensio tū facilis est rūsio q̄ p illud nō tollitur text. iste: sꝫ limitatur vñ succedit q̄ in materia limitatoria est licita extensio bar. in. l. si cōstāte l cō si. opp. p̄ime partis vbi alij. ff. solu. mat. ⁊ ad hanc materiā vide per Feli. in. c. ad audientiam. ij. colū. xv. vñ. litere beneficiales. in fi. j. eo.

b ¶ Et illa qualitas. vide moder. in. c. ad aures. in ij. col. ibi de qualitatibus beneficij §. eo. ⁊ not. in. c. in nostra. j. eo. et de ista q̄ōne i terminis: vide istum in c. significante, in fi. j. codem.

c ¶ Falsa demonstratio. Adde tu a domi. de ro. deci. 6 cccclxi. i antiqs

et ibi glo. de preben. lib. vj. Sed ignorantia ꝓbabilis videtur excusare p tex. not. in. c. gratia. j. eo. lib. vj. ¶ Sed idem Joan. and. in dicto. c. gratia. in nouella dicit illud. c. gratia. fundatū sup maxima ratione ⁊ equitate potius: ⁊ q̄ð nō debet excedere terminos suos: ⁊ cōtrarium diceremus si non emanasset illud capitulum. ¶ Ad idem vide glo. in. d. c. si motu proprio. que dicit q̄ in literis gratiosis non habet locū ista regula. Nā ꝫ papa daret beneficium habenti paruissimum: et tamen si in impetratione nō sit mentio de paruissimo beneficio non valet gratia vt ibi. Nec distinguitur ibi an ex ignorantia vel ex simplicitate tacuerit impetrans minimū beneficium: quasi velit quod surreptio vitiat literas gratiosas: lꝫ als papa concessisset gratiam. Do. Anto. dicit posse dici quod si gratia posset reduci ad terminos iuris cōmunis q̄ tunc poterit practicari ista secunda regula in literis gratiosis: ⁊ in hoc casu. c. intelligit istud. c. gratia. Sed certe ego non video q̄ istud capitulum aliquo modo reducatur ad terminos iuris: imo ignorantia ampliat ibi gratiaꝫ quia si scienter ibi impetrasset secundū incompatibile cum primo facta mentione de primo nō daretur sibi optio retinendi primum vel secundum. Sed adepto secundo vacaret primum ipso facto: vt in. c. de multa. j. de preben. ⁊ tamen ibi propter ignorantiam datur optio. ¶ Item de iure communi quis debet esse cōtentus ea vacatione qua primo vocatus est: vt in. c. i. ⁊. ij. xxi. q. i. Et ibi datur optio vtrum velit accipere primam vel secundum. Item non video possibile in iure vt gratia reducatur ad terminos iuris propter surreptionem cōmissam in casu expresso. Quia gratia nunq̄ excipit casum proprium adeo quod impetrans non potest illam gratiam trahere ad beneficium magis tenue. Et hoc quia mens principis nō cōcederet gratiam in alio casu q̄ expresso. Ad hoc tex. expressus in. c. cui demum. maxime in fine. de preben. lib. vj. ⁊ in. c. susceptum. de rescript. eo. lib. Hoc etiam videt̄ sentire do. de rot. deci. cccxix. als. cclxx. in antiquis. Unde in hac materia concluderem quod si hec secunda regula subtiliter et mentaliter consideretur poterit practicari in literis gratiosis ⁊ beneficialib⁹. Nam hec regula nihil aliud vult in effectu q̄ si surreptio non dolosa fuit causa vnius rei tantum habet vitiare illaꝫ rem dumtaxat ⁊ non aliam cuius non fuit causa. Exemplum: regulariter rescriptum consistit ex duobus ex substantia ⁊ ex forma. substātia rescripti est ipsa iurisditio: forma vero est ipse modus procedendi quem papa prefigit delegato. Si surreptio fuit causa illius forme tñ vitiat solū illam formam ⁊ non substantiam rescripti ex quo fuit sine dolo. Ita dicam in literis gratiosis: q̄ si litera gratiosa contineret plura ⁊ surreptio non dolosa fuit causa vnius tñ solū vitiabit illud ⁊ non reliquum casum allego in. d. c. si eo tempore. Et si hoc procedit in beneficialibus vt ibi fortius hoc idem dicendum in alijs gratijs cum litere ad beneficia sint multū stricti iuris propter ambitionem vt in. c. q̄ uis. de preben. lib. vj. Hoc verū nisi obtentū per surreptionē habeat cōnexitatē cum reliquis: quia tunc ratione cōnexitatis surreptio vitiat omnia: vt est text. in. c. constitutus. §. eo. ꝯm intellectum quem ibi dedi. Nunquid autem ignorantia aliquo modo excuset in istis gratiosis: vt sic. c. gratia. possit trahi ad simile. puto posse attentari quod vbi concurrāt quatuor poterit trahi ad simile. Primo q̄ ignorātia sit probabilis: vt in. d. c. gratia. Secundo quod nō preiudicetur iuri tertij de quo non est facta mentio: als autem ignorantia non excusat. Et hoc casu intelligo. c. constitutos. §. eo. q̄ꝛ princeps non intendit alteri preiudicare si nō exprimit: vt ibi dixi. Tertio q̄ð princeps fuisset concessurus als illam gratiam expressa veritate. licet nō ita de facili: vt in. c. gratia. iam dicto. Quarto⁹ quod gratia non excedat casum proprium: vt in. c. cum demum. ¶ † Et ad predicta adde notabilem questionem quam ponunt domi. de rot. vbi. §. Quidā impetrauit thesaurariam seu sacristiam Seneñ. vacātem ⁊ dixit eam esse dignitatem in loco. compertū fuit quod non erat dignitas sed officium: nunquid surreptio vitiet. Fuerunt opi. sed maior pars dominorum de rota tenuit vt non vitiaretur: q̄ꝛ illa falsitas non fuit causa inductiua gratie: q̄ꝛ papa facilius dedisset si dixisset quod erat officiū tantū. Item constabat de corpore beneficij ⁊ alia quali-

b tas^b dignitatis fuit expressa causa demonstratio-

c nis. Falsa enim demonstratio^c non vitiat: ex quo constat de corpore: vt in. l. falsa demonstratio. ff. de condi. ⁊ demon. facit quod not. j. eo. significante. ⁊ vide quod ibi dicam. Secus autem vbi falsitas esset expressa in causa demōstrationis sꝫ causa taxationis gratie: q̄ꝛ tunc vitiaret licet papa als concessisset: quia satis est quod non concessit in alio casu: ⁊ hic casus notabilis de cu⁹ decisione non subtiliter aduertens miratur in. c. susceptum. j. eo. li. vj. Ubi dicitur quod si impetro beneficium quod dixi vacare per renūtiationē non

d debet si vacat p mortē^d lꝫ constet de corpore beneficij: ⁊ lꝫ renūtiatio et mors q̄ttū ad vocationē equiparent̄: nam vt dixi princeps taxauit gratiaꝫ ad illum casum expressum ideo nō debet fieri extensio ad aliū casum ⁊ p hoc aperit̄ via ad multas similes questiones. ¶ Quo ad tertiā regulam do. Anto. distinguit: vt. §. q̄ð si potest reduci gratia ad terminos iuris cōis nō vitiabit̄ ex quo ignorantia ꝓbabilis intercessit: ⁊ alle. c. gratia. ⁊ forte allegat ad casum mēte conceptum. Nā ibi innuit̄ a cōtrario q̄ si is cui absenti et ignoranti beneficium fuerit collatū per ep̄m impetrauit bñficium a papa nō facta mentione de collatione sibi facta per episcopū q̄ð pōt vtrunqꝫ beneficiū retinere si sunt cōpatibilia. Quasi velit do. Ant. q̄ si impetrans expressisset nō habuisset secūdū beneficiuꝫ sed ego non video q̄ aliquo mō trahat̄ iste casus ad dispositionē iuris cōis cum gratia consequat̄ effectū suū in totū: ⁊ de iure cōi beneficiatus non debet reputari idoneus ad aliud beneficiū: vt in c. is cui. de p̄bē. lib. vj. Ideo dicerē q̄ hec tertia regula potius vendicat sibi locū in literis gratiosis. Pro hoc. l. ⁊ si legibus. ꝯm cōmunē intellectū C. si cōtra ius vel vti. publi. ⁊ videt̄ ho. tex. in. c. ex parte. j. de offic. deleg. facit. c. constitutus. §. codē.

e ¶ Itē gratia assumit vires ex mente cōcedētis:^e vt in. c. cū adeo. §. eo. Sed cōcedens non fuisset cōcessurus expressa vītate: ergo gratia nulla. et hoc idē sentit Jo. an. in. c. ad audictiā. j. eo. tit. ⁊ do. de ro. vbi. §. Itē cessante causa gratie gratia cessat: vt in. l. generaliter. C. de epi. ⁊ cle. canonizata. xvj. q. i. Ergo forti⁹ debet cessare gratia si cā expressa fuit falsa lꝫ p ignorantiā. Et p hoc habes declaratā materiā intrinsecā huius ca. ¶ In glo. in ꝟ. simplicitatē. in fi. ⁊ dic q̄ lex loquit̄ in ignorantia iuris naturalis vel quasi q̄ tanquā improbabilis non excusat. ad hoc. j. q. iiij. in. §. notandum. et q̄ð ibi not. ⁊. xxxviij. dist. c. q̄ꝛ ea. ¶ Ad. l. j. de fal. mo. dic q̄ etiā loquitur de ignorātia non ꝓbabili: vt si fal. mo. cudit̄ in domo alicui⁹ ⁊ dñs dicit se ignorare ⁊ no. glo. iuncto text. q̄ regulariter parcitur

f simplicitati.^f ⁊ q̄ð aliter ꝓcedit̄ cōtra dolosum et aliter cōtra idem facientem ex ignorantia vel sim-

7 plicitate. ¶ † In glo. in ver. priori modo. No. singulariter istā glo. ⁊ nō tradas obliuioni. vult eñ aperte q̄ exprimēs falsum vel tacēs verū in impetratione rescripti nō presumit̄ prima fronte hoc facere ex dolo: sed potius ex simplicitate vel ignorantia. Idē sentit Inno. hic. Dicit tamē q̄ dolus ꝓbabitur ex cōiecturis. Host. dicit q̄ si ꝓbat̄ sciētia imperatoris presumitur dolus. arg. l. veri⁹. ff. de proba. Quod tamē dicit ꝓcedere nisi sint litere iustitie q̄ꝛ in illis de facili non p̄sumitur dolus cū faciliter obtineant̄. Item dicit posse distingui inter hoiem simplicem ⁊ diligentem. Sed tu conclude q̄ ex varijs circūstantijs iudex p̄sumet dolum vel simplicitatē ⁊ informādo animū suū considerabit vtrum dixerit falsum in facto suo vel in facto alieno: ⁊ an factū sit de ꝓpinquo an de longinquo

vbi dicāt q̄ impetrans bñficiū q̄ð dicit curatū vł requirere residentiaꝫ non debet carere grā si illud non sit curatū vel non regrat residentiā ⁊ dicit Ro. consi. ccccxxvij. q̄ falsa demonstratio vitiat lꝫ de corpore ꝯstet cū illa induxit dispositioneꝫ. ⁊ vide Ancha. cō si. cclxxxvi. Alex. ꝯsil. cxxxvi. ij. lib. Zacharias.

¶ Dic tu p resolutiōe q̄ falsa demonstratio nō vitiat rescriptū nisi dedisset ei cāꝫ: ita ꝯcludit Bal. in. l. neqꝫ. in fi. C. de p ba. Bart. in. l. demonstratio. in. v. q. in prin. ff. de cō di. ⁊ demō. glo. in cle. j. de proba. ⁊ h c. significantibus j. isto tit.

d ¶ Per mortem. Adde ve p Pet. de anch. ꝯsi. cxvi.

e ¶ Ex mente concedentis. Adde Imol. in simili. in c. cū ecclesiastice. j. de exce. q̄ rescriptum recipit vires ex mēte cōcedētis tex. in. c. super eo. j. de off. de leg. ⁊ in. c. cum dilecta. j. eo.

¶ Adde And. sicu. ꝯsil. cxxvi. iiij. lib. in cōsi. Alex.

f ¶ Simplicitate. Limita nisi simplex esset sibi contrari⁹: q̄ꝛ tūc non parcit̄ simplicitati: q̄ꝛ non pōt esse simplicitas vbi ē contrarietas: vt no. Jo. and. in. c. cū ioānes. j. de fi. instru. refert Sali. in. l. scripture. in versi. quero ab extra. C. de fid. instru. vide no. in. l. si quis. §. doli. ff. de iurisi. om. iudi.

a ¶Ea sunt exprimenda.adde Lap.alle.lxxix.duo prelati.in.iiij.colū. Thomā fastuli dubio rot.lxiiij.eodem die.zc.quidā Arcbid.rotā hoc tit.lxiij.in antiqs.Innoc.§.eo.in nfa.in fi.z in.c.cū in nostris.de cōces. pben.z rotā hoc tit.in antiqs.lxix.z de prebē.xiij.in antiqorib⁹ Bald. §.eo.cū ordinem.x.col.ibi vt scias.rom.singu.xxxviij.vtrū nobilis.in fi.Fed.de re.per-mu.iij.col.qō.iij.z Pe.de peru.in tractatu ei⁹ ma-terie.xvij.colū.v. quero tertio.Ro tam hoc ti.xxxij. in nouis.Bal.in l.ij.in fine.C.que sit lon.ȝsue.Egi. ȝclu.rote.cccxxx iij.in cā dñi Car. But.consil.ij.vi-sis literis.qest et xlix.ad fi.Rom. consil.lxxx.cōfir-mando profecto: istū de sent.excō. a cum pro causa in ij.col.z in.c.inter dilectos.in.iij.co lūna.ibi not.bo-nā.de fide instru. z in.c.ij.de treug. 8 z pace.Bart.in.l. j.ff.ad.l.iuli.ma-ie.Imol.contra b But.in.c.de testi bus.in.ij.colū.de testi.Pap.de ca. consil.cccxiij.ro-tam titu.xliiij.in antiquis.z.lxxv. in antiqs z quar-ta in antiquis et nona in nouis. Egi.conclu.ccc-xxviij.in cā mea et.cccxciiij.cū in cōmissione.Car. consi.xciiij.nobi-les viri.Tho.fa-stuli dubio.xliiij. eo.die zc.quidaz archidiaconus.l Rotam hoc titu. xiij.in antiquis. ꝙ de pendētia li e tis debet fieri mē tio l rescripto ad lites.et plene per 9 moder.b in.xiij. col.in ver.sexta re gula:post glo.hic d z per glo.in istuz in.iij.colū.z in.c. pndētiā.§.sexta in v.cām.de offi. delega.Egi.in ȝclu.cccccliiij.si facta.z Tho.fastuli dubio rote.xxviij. Do.in proe.vj.vlti.col.ppter glo.ibi.in ver.filijs.z in pe.hui⁹ libri.in verb.iudicis ppter glo.ibi istū de appel.ad nf an.ad fin.z Phil.in.c. consul.lo.j.in eo.titu.post istū z Phil.in.iij.c.in fin.eo.titu.Ro.consil. cccxxuij.in proposita.Belenci.in.c.cum causa.in fi.de appel.in apost. Inno.in.c.preterea.in fi.de dila.Ro.consil.ccclxxxiij.dubitatur pri mo in penul.col.Old.consil.cclxxvij.als.ccccxij.ꝙ articuli.nj.colū.fa-cit.l.ij.in fi.ff.si quis in ius voc.z ibi Bar.in cta.l.j.z.ij.ff.de ferijs.Ro. consi.ccviij.hec impetratio ad finem.

¶Adde tu Alex.cōsil.cxiij.j.libro.Pet.de ancha.consil.cclxxxvi.

b z Sebasti.Sapia.¶Rescripto.Aide Feli.in.d.c.ad audientiam.ij. col.xv.§.eo.z limi.vt nō pcedat quando fieret mentio incidēter de illo bñficio vt in salutationib⁹ ita decla.Gemi.in.c.non pōt.§.de pb.li.vj.

c ¶Probaturum.Adde Old.consi.cvj.Pau.de cast.consil.cxliij.Ro. consil.ccccxvi.Alex.consi.xcviij.iiij.lib.

Zacharias.¶Adde eundem Alex.in.l.fin.post Ange.z Barto.C.de dila.Bald.in auten.ei,qui.C.de temp.ap.adde in terminis p Lanfrā.

ginquo:vt in.c.cū illorum.de senten.excommuni. qō not.in.c.ab excōmunicato.§.eo.Itē an litere sint ponderose vel faciles:vt in.c.si.de cri.fal.Itē an falsitas fuerit inductiua cōcessionis gratie et similia.De quo vide quod not.do.de Ro.deci.§. alleg.z Inno.§.eo.dilectus.Dolus enim nō pōt probari nisi ex coniecturis cum cōsistat in animo vt in.c.ij.de renun.lib.vj.z in.l.dolum.C.de dolo. In glo.in ver.expressa.ibi:vel tacet se decanū hoc exemplum non congruit litere:nec etiam exem-plum sequentis gl.quia papa dedisset rescriptuz etiam in forma concessa licet ista fuissent expressa et dic vt no.§.in glo.in ver.literas:ibi querit glo. que sint exprimenda zc.¶In glo.in ver.literas. ibi:que mouere possent animū principis ad dan-dum.tene hic prin.cum si.glo.ex quo potes hanc regulam elicere quod ea sunt exprimenda a in re-scripto que possent mouere animuz principis ad concedendum vel ad non concedēdum vel ad dif ficilius concedendum:z hoc vltimum probatur §.eo.postulasti.papa enim daret beneficium ha-benti aliud tenue sed non ita de facili sicut daret nullum habenti.¶†Ideo taciturnitas tenuis beneficij inducit surreptionē:vt in.c.si motu pro-prio preallega.Et ꝙꝙ glo.ponat multa exempla non intelligas quod in quolibet rescripto b sint exprimenda omnia que ponuntur hic in gl.Sed intelligas glos.in casibus in quibus loquuntur iura que allegat.z dic vt in eis not.Et vide quod dixi in.c.cum ordinem.§.eo.vbi posuit an de ex-ceptione competente aduersario sit facienda mē-tio in rescripto.z vide per Io.andr.in.c.j.de lit. contest.lib.vj.et plene per Spec.in titu.de excep. in.§.dicto.¶In gloss.in ver.nisi forsan.ibi:quia si notoria esset exceptio.Not.singu.hanc gloss.ex qua multa potes notare:z primo ꝙ exceptio no-toria pōt opponi ad processum z sic ante litē con-testatā licet sit perēptoria z sic intellecta est valde no.dictū in se tamē est verū:z not.tenet Specu.in tit.de excep.in.§.dicto.ver.sed pone.z ver.marti-nus.sequitur Io.and.in.c.j.de lit.contesta.lib vj. Et vide de materia per Bar.in.l.cum querebat. z in.l.vir bonus.ff.iudi.sol.z per Arcbid.in.c.vt circa.de elec.lib.vj.vbi ponit singulare dictum ꝙ omnis peremptoria etiam nō notoria potest op-poni ante lit.contesta.dummodo excipiens offe-rat se incontinenti probaturum c argu.in.l.iij.§. ibidem.ff.ad exhibendum.Illud tamen dictum a multis mordetur.facit pro et contra.c.literas. de restitu.spol.¶†Secundo not.ex hac glo.ꝙ si non constat citantem habere iurisditionem in ci-tatum imo notorie constat contrarium:non te-netur citatus comparere: d z habes aliam glos.in c.veniens.de accu.z tertiam in.c.si episcopus.ij. q.ij.z dixi post Cald.in.c.cum ordinem.§.eo.Vi-de tamen ad hoc maxime in delegato quod not.

Inno.in.c.ij.de dila.z in.c.cum in iure.de offi.de-lega.z per Io.an.in regula scienti.lib.vj.in mercu.

10 ¶†Tertio not.ꝙ vbi notorium est rescriptum esse surreptitium vel impetrātem esse excōmuni catum vel iudicem ordinarium non habere alias iurisditionē in citatum nō potest cognoscere an sua sit iurisditio:quia ex quo iudex est certus de defectu iurisditionis non potest procedere in cau sa.Ad hoc.c.si duobus.§.de ap.Et hic cōpetenter potest annecti illa materia quotidiana et vtilis: an z quando iudex si reuocatur in dubium de iu-

e risditiōe sua possit de hoc cognoscere e de qua ma teria per doc.hic.z per Ioan.an.in dicta regula scienti.z per Inno.hic.z in.c.venerabili.de censi. z in.c.ex parte.el.j.de verb.sig.per Bar.et alios le gistas in.l.prescriptione.C.si contra ius vel vtili. publi.per eundem in.l.ij.ff.si quis in ius voca.et in.l.quidam consulebat.ff.de re iudic.aliquid in l.ex sententia.ff.de testa.tute.Et causa breuitatis reduco totam materiam ad certos casus.Et pri-mo ponam casus in quibus communiter tenetur qō iudex non posset cognoscere.Secundo casus in quibus potest.Tertio casus in quibus dubi-tatur.¶Venio ad primum si exceptio opposita contra iudicem sigillat.i.notat ipsum iudicem in famia seu defectu vel alio crimine non potest ipse cognoscere quia est suspectus:vtputa si opponi-

f tur ꝙ est excōmunicatus f vel seruus vel infamis vel quid simile.hoc tenet Barto.in dicta.l.quidā consulebat.Ioā.an.sentit in.c.pia.de excep.li.vj. sequitur domi.Anto.z communiter doct.lz In-noc.dubitando aliud senserit in.c.cum in iure.et in.c.cum super.de offi.deleg.¶Secundus casus quando exceptio iurisditionis pariter concludit in illo incidenti sicut in illo principali.Exēplum si oppono ꝙ iudex est minor vel furiosus:vel mu lier:vel aliū nature defectū patiat:nam iste exce-ptiones sic excludūt eum a principali:ita qō non possit cognoscere an sit iudex.Et ista est rō qua-re iudex qui allegaretur suspectus non potest co gnoscere super suspiciones:sz eligunt arbitri:vt in.c.suspicionis.de offi.deleg.nā sicut est suspect⁹ in principali:ita z in incidēti.Et hoc voluit In-noc.in.c.pndentiā.de offi.deleg.z sentit Bart.in d.l.quidā.Tertius casus cum opponit de totali fundamento iurisditionis z ppriectate ipsius:vt qz opponit ꝙ quis non est potestas vel eps.Non enim est idoneus in hac cognitione:qz habet affe ctionē ad causam quimo causa est ppria.hoc vo-luit not.Bar.in.d.l.ex sententia.z Inno.in.c.cete-rum.de iudi.¶Quart⁹ casus cū agit nō solū de nudo exercitio iurisditionis:vt qz citat⁹ dixit se

g esse exēptū z iudex negat. g multa eni sunt cōmo-da subiectionis:ideo iudex est suspect⁹ in hac co-gnitione.Hoc voluit Inno.in.c.venerabili.de cē si.z vide qō ibi dixi.Per qō notāter limitat.c.cū

de ore.in.c.quoniam contra.ver.dilationes.et quod ibi.in.ix.addi.ad eum.de proba.

d ¶Comparere.Adde vt per Cal.consi.xij.de iudicijs.

e ¶Possit de hoc cognoscere.Vide Ang.ponentem.viij.fallentias.in dicta.l.ij.hic allegata.que colliguntur ex dictis istis hic inspectis sex casibus primis z decisione duoruz vltimorum z am plia istam regu-lā tribus modis z limita.xiiij.mo dis:de quib⁹ hic ordinate per Fe-li.in.xx.colū.ver. an sua sit iurisdi-tio.z dixi plene in nota.meis in ver. iurisditio.Inno. incip.do tibi pul chras.videbis ta men istum in.c.si diligenti.in vlti. col.de fo.compe. z glo.celebrem in c.si.in glo.ij.in fi. xiiij.q.v.et istum in.c.conquerente in.iij.col.de resti. spol.

f ¶Excōmunica-tus.Adde ꝙ nec partes psit proro gare iurisditio-nē excōmunicati sm Roma.consi. xlviij.

Zacharias.

¶Dictu esse ve rum de excōmu-nicato publice:se cus autem in oc culto.et tolerato c.ad probandum z ibi doct.de reg. iur.glos.xxiij.q.j. in sum.z.iij.q.vij. verū.et ibi archi. z in.l.j.C.de iur.z fa.igno.Bal.ple-ne in.l.id qō pau perib⁹.col.ij.C.de epis.z cle.z Spec. in tit.de offi.dele. §.vj.versi.quid si sunt:z ea dico oc cultū et toleratū posse esse intelli-ge de laico quod sententias possit ferre in propha-nis vt i.d.c.ad p-bandū.per doct. non autē in spiri tualib⁹.vt p Cardi.in cle.ij.§.verū.eo.tit.monet.qz p aliū pōt in spiri-ritualibus iudex excōicatus z maxime excommunicare.vt not.xxiiij. q.j.in sum.z Car.in cle.j.§.j.q.viij.de reli.domi.

Anto.Frā.¶Et qui possit facere excōicat⁹ p aliū qñ nō pōt p seipm explicare qz excōicat⁹.vide q plene habent p doc.in c.intelleximus.z ibi dixi.de iudi.z vide Io.an.in.c.decernim⁹.de sent.excō.in.vj.z qs dicat publice excōicatus.vide gl.in cle.j.de sepul.z glo.in.l.exceptionē.ff.de exce.vltra ea que habentur in.c.ad probandum.de re iudi.

¶Et adde quod excommunicato etiam iniuste anteꝙ declaretur de illa iniustitia nemo debet communicare.vt in.capi.si episcopus.xi.qō. iij.et vide glo.in capi.cum nos.de offic.ordi.z adde quod nullus debet participare cum excōmunicato etiam si sit dubium.vide beatū Tho-mā.in.iiij.distin.xviij.q.ij.articu.iiij.z in questione de quolibet.qō.iiij. arti.ix.z.q.x.arti.ix.

g ¶Et iudex negat.Adde quis debeat probare causam veram ex-pressam in citatione citantis cum citatus negat illam veram Lap. allega.lix.

Sebasti. Sapia.
a ℂ Iudex. Uide abb. in c. querē/ te. de resti. spoli. vbi ponit de iudi ce q assumit defē/ sionē sue iurisdi/ tionis.

Sebasti. Sapia.
b ℂ Primus casus. Dat pulchra li/ mitatio ad h oīa q̄ ponit h abb. φ qs nō tenet com/ parere qn citat⁹ nō est de iurisdi. vel citatio est nul la qn iudex eēt p/ sona puida ⁊ ho/ nesta qd limitat ipse Abb. i. c. nisi essent. in. j. not. de pbē. reputat hoc dictū sing. n. Ias. in. l. ij. colū. vj. ff. si qs in ius voc. nō ierit. ⁊ ibi multa ad propositum.

Zacharias.
c ℂ Cōmodū spor tularū. Adde de hoc p Bald. in. l. fi. C. de fruc. ⁊ lit. expē. eūdē ⁊ ang. in aut. vt iud. sine quoquo suf. i pn.

Sebasti. Sapia.
d ℂ Cognoscere. Sed dicit Imol. in. c. ceterū. j. h iu di. φ illa glos. nō est sine scrupulo. q2 nō est p̄sumen/ dum qd propter modicū salariūz iudex iudicaret aliter φ ius velit. ar. c. ⁊ si qōnes. de si/ mo. et ideo multi tenēt ɔ̄riū: vide la tissime. n. Ias. in l. ij. col. iiij. ff. si qs i ius vo. nō ie. vbi sup hoc refert gn φ opiniones.

e ℂ Placet mihi. Adde Are. idem tenētē ɔ̄si. xvj.

f ℂ Lex barbari⁹. Uide not. in. c. sci scitatus. ꝫ. eo.

g ℂ In. c. j. eo. titu. vide ibi moder.

h ℂ Quod prelat⁹ nō dr dn̄s. vide q̄ dixi in. c. cōstitu/ tus. ꝫ. eo. et plene per istū in. c. cū su per. de causa pos. ⁊ ppie. ⁊ in. c. ex literis. j. de pba.

persone. de priuil. lib. vj. ⁊ glo. ibi posita que aliud
sentit. ⁊ vide qd dixi in. d. c. venerabili. facit quod
not. glo. in. c. ad audiētiā. de app. ℂ Quintus ca/
sus qn notoriū est eum nō esse iudicē vel saltē ipse
scit. Nā tunc nō pōt procedere in causa: de quo in
c. si duobus. de appel. ⁊ dic vt ibi. Secus si iudex
ignoraret ⁊ ptes scirēt: vt ibi est ho. tex. ℂ Sext⁹
a casus qn iudex[a] se ingerit ita φ contendit pro iu/
risditione ac si esset pars: nā ex hoc reddit suspe/
ctus. arg. l. q oīa. ff. de procur. ⁊ est glos. singu. in. c.
statutū. in prin. in versi. copia. j. eo. lib. vj. Et tene/
bis semp menti hunc casum p quē infert ad que/
stionē quotidianā. Nunquid iudex procedens ex
officio possit cognoscere an sua sit iurisdi. si dubi
tatur. Et videtur quod non: q2 tenet locum par/
tis ⁊ contendēdo pro iurisditione reddit se suspe
ctum ⁊ in hac opi. videt inclinare domi. Ant. licet
nō firmet. Sz ego crederē oppositū p. l. ij. ff. si qs
in ius voc. que loquitur indistincte. ⁊ per tex. iun/
cta glo. in. d. c. cū persone. Nec hoc casu potest dici
φ iudex se ingerat cū teneat ex officio suo pcede
re: vt in. c. qualiter ⁊ qn. ij. de accu. ergo cessat ra/
tio suspicionis: q2 non se ingerit volūtarie: secus
quando questio est inter partes ⁊ ipse assumit de/
fensionem partis stantis pro iurisditione. Casus
vero in quo potest cognoscere est cū dubitat pro/
babiliter de competētia iurisditionis et exceptio
non sigillat personā suā. Si sumus extra oēs ca/
sus predictos: ⁊ tunc cognoscit an sua sit iurisdi/
tio: q2 iudicare principaliter est onus: vt in. l. mu/
nerum. in. §. iudicādi necessitas. ff. de mu. ⁊ hono/
rib⁹. in. c. pastoralis. de offi. dele. licet in consequē/
tiam sit honor: vt in. c. vt debitus honor. de appel.
Uide glo. in. c. si contra vnū. de offi. delega. lib. vj.
nec iudicat in facto pprio: q2 causa non dicit pro
pria ex quo cōmodū vel incōmodū ad eum nō p/
tinet. ij. q. vj. biduum. in versicu. palā. ⁊ in hoc casu
intelligit iste tex. ⁊. c. pastoralis. ꝫ. eo. et. l. prescri/
ptione. ⁊ alie leges superius alleg. ℂ Casus vero
in quibus dubitatur occurrūt ad presens tres ad
quos tanq̄ ad principaliores poterunt reduci si
b qui alij inueniri poterunt. ℂ Primus casus[b] cū
excipit locus cōtractus vel delicti nō est de iuris/
ditione citantis: sed finaliter tenet Innoc. φ pōt
e cognoscere: q2 hec sentētia non nocet alteri iudi/
ci. quinimo Bart. sentit in. d. l. ij. φ hec exceptio nō
pōt opponi ad pcessum sed ad merita cause tm̄.
Quia satis est in libello aliquid exprimi qd fun/
dat iurisditionē iudicis: lz illud nō sit verū: quia
debet inspici quod petitur: ⁊ non qd debetur quo
ad fundandā iurisditionē iudicis p text. in. l. pe/
nul. ff. de iurisdi. om. iudi. Cōtrariū tenet hic do.
Anto. q2 illa lex nō pcedit qn ex negatione petiti
negat pncipaliter iurisdi. vt in casu nostro. et hoc
verius. puto tm̄ φ possit recusari vt suspectus p/
pter affectionem quā habet ad causam argu. in. c.
insinuante. de offi. deleg. Secūdus casus quando
iudex est habiturus aliquod commodū sportula/
c rum:[c] quo casu glos. multum vulgata in. l. de iure
d ff. ad muni. dicit φ non potest cognoscere.[d] Con/
trarium tenet Pet. et Cyn. in. d. l. prescriptione.
q2 cōmodū hz accessorie. Bart. sequit glos. q2 sola
affectio ad causam est sufficiens ad remouendum
iudicem. d. c. insinuante. ⁊. l. ptor. ff. de iurisdi. om.
iudi. Dicit tm̄ in. l. ij. in hoc standū consuetudini.
do. Anto. putat attendendā quātitatē cōmodi. et
e placet mihi[e] φ attēta qualitate persone iudicis
⁊ quātitate muneris iudicetur suspectus vel non:
ad hoc allego ho. text. in. c. ⁊ si questiones. de simo.
u ℂ † Tertius ⁊ vltimus casus quando rescriptuz
dicit falsum ⁊ iudex pronuntiauit φ erat verum
nunqd teneat pcessus si postea detegitur qd erat
falsum. Inno. Io. an. Compost. ⁊ do. Ant. tenent
processum non valere q2 fabricator falsi rescripti
nō potuit dare iurisditionē nec in principali nec
in incidenti. Bar. in. d. l. prescriptione. dicit pro/
cessum valere si falsitas erat latens. Quia dubiuz
posuit istū in quasi possessione iurisditionis. arg.
in. l. barbarius. ff. de offi. preto. Bal. tenet primaz
partem et illa videtur mihi verior. Quia ex quo

rescriptum non emanauit a principe iste potest dici intrusus. et sic non
debent valere gesta etiam dato cōmuni errore: vt no. in. c. nihil. j. de ele.
f per Inno. Facit. c. alienationis. xij. q. ij. Nō ob. l. barbarius.[f] q2 ille ha
buit potestatem a principe licet per surreptionem sed iste a nemine. Et
per hoc dic φ si rescriptum esset prorsus nullum si tamen emanauit a
principe et dato dubio iudex pronuntiauit rescriptū valere tenet pro/
g cessus si nō fuit appellatū: h est singulare dictū Lapi i. c. j. eo. tit.[g] li. vj.
1 ☞ Rescriptum impetratum cōtra prelatum valet: licet super bonis
communibus prelati ⁊ capituli. 5.
2 Prelatus solus tenetur administrare ex officio sibi iniuncto negotia
cōmunia inter ipsum ⁊ capitulum.
3 Bona quomodo dicantur cōmunia inter prelatū ⁊ capitulum: et quan
do diuisa. ⁊ quis potest facere istam diuisionem.
4 Collegia īferiora nihil psit statuere circa statū ecclie sine ɔsensu epi. 14.
6 Prelatus potest agere ⁊ conueniri sine licentia ⁊ consensu capituli: nō
tamen in arduis. 9.
Prelatus solus potest alienare ex causa licita.
Qui nō potest alienare: an possit rem in iudicium deducere.
7 Cōuentus nunq̄ potest agere sine cōsensu prelati.
8 Prelatus solus pōt cōstituere procuratorē: sed si vult facere ipsum ge
neralem vel in perpetuum requiritur consensus capituli.
10 Episcopus an possit libere vicarium remouere.
11 Cōuentus an possit agere sine prelato sede vacante.
12 Prelatus an possit ratificare gesta per capitulum.
13 Capitulū potest ligare cum prelato sine qd sibi detur procurator.

EDoceri. Solet multum allegari. ⁊. h. d. in summa. In causa monasterij conuenit abbas per rescriptum in quo nulla fit mentio de conuentu: nec propter hoc appellari pōt nisi abbatis ⁊ conuentus bona essent di/
stincta oīno. Primo ponit duplex. q. secūdo sol. ibi: sup quo. tertio ra/
tio. ibi: cum ex officio. quarto exceptio. ibi: nisi. ℂ Casus literalis. Ali
quis impetrauit literas apostolicas appellatione remota ɔtra abba/
tem nulla facta mentione de ipsius conuentu: querebatur vtrū abbas
teneat respondere per literas illas in causa que cōiter ptinet ad abba
tem ⁊ monachos: ⁊ si abbas appellauerit ne compellatur respondere
super causa illa vtrum valeat appellatio? R̄n. φ per appellationē ab/
bas se tueri nō pōt quominus autoritate huiusmodi literarum respō
dere teneatur nisi alia rationabili causa iuuet. Quia abbas ex officio
suo tenetur procurare negotia sui conuentus nisi forte abbatis ⁊ con/
1 uentus negotia essent oīno distincta. Ber. ℂ † Nota primo φ valet re
scriptum impetratum contra solum prelatum lz impetretur sup cau/
sa cōmuni ipsi plato ⁊ capitulo. dicit tm̄ Guil. de monte lauduno. in c. le.
i. j. eo. φ curia ne facili nō dat rescriptū super rebus cōmunibus cōtra
prelatum quin faciat mentionē de conuentu: dic tamē quod de iure re/
2 scriptum valet hic. ℂ † Not. ij. quod prelatus potest ⁊ tenetur soi⁹ pro/
curatore negotia sibi ⁊ capitulo communia: naz ex officio administra/
tionis sibi iniuncte ad hoc tenetur. Et ex hoc not. φ solus rector vni/
uersitatis pōt promouere et procurare negotia totius vniuersitatis.
Imo ex officio sibi iniuncto ad hoc tenet: vt not. Inno. in. c. fi. de maio.
⁊ obe. nisi negotia essent multum ardua: vt. j. dicam. Itē not. ibi nego/
h tia procurare. quod prelatus non dicitur dominus[h] rerum ecclesiasti/
carum sed potius procurator: ⁊ idem dicit in episcopo ⁊ alijs prelatis:
vt est tex. apertus in. c. ij. de dona. non tamen ex toto prelatus equipa/
ratur procuratori nec etiam tutori sed ampliorem ⁊ honorabiliorē po
testatem habet q̄ tutor et procurator: vide ad glos. not. v. q. iij. in. c. fin.
ℂ Ultimo no. vnum quod nescio alibi ita clare quod inter abbatem ⁊
capitulum bona monasterij possunt esse diuisa vt aliqua pertineāt ad
mensam abbatis aliqua ad mensam capituli. Hoc tamen non proce/
dit ex regula nec de iure communi cum omnia debeāt eis esse cōmunia
vt in. c. cum ad monasterium. j. de statu regu. Sed procedit de iure spi/
rituali: puta ex consuetudine vel statuto ex causa rationabili ex facto:
de quo. j. latius. Et pondera quod congregatio religiosorum appella/
tur conuentus: secularium vero communiter appellatur capitulum.
Non tamen est inter hoc differentia ⁊ aliquando conuentus religioso
rum appellatur capitulum: de quo dicam. j. eo. c. capitulum. et etymo/
logiam capituli cetus synodi ⁊ concilij vide in. c. j. §. fin. xv. distin. de ca/
pitulo dicam. j. eo. capitulum. ℂ In glos. j. in fi. hanc glo. ⁊ dicta docto.
pro clariori doctrina reduco ad. viij. questiones. Prima questio versa
tur circa validitatem rescripti impetrati cōtra monasterium vel pro.
Secunda questio circa facultatem agendi in iudicio et nūquid abbas
sine conuentu vel econtra possit expediri. Tertia questio circa faculta
tem constituendi procuratorem seu syndicum: seu economum. Quar/
ta questio nunquid sede vacante possit conuentus agere. Quinta que/
stio presupposito quod conuentus non possit agere sine prelato: nun/
quid prelatus possit habere ratum factum per conuentū. Sexta q̄stio
quid si vertitur lis inter prelatum ⁊ capitulum: nunquid possit agere
capitulum sine curatore. Septima questio nunquid dispositum hic in
abbate ⁊ conuentu habeat locum in alijs prelatis. Octaua questio ⁊ vl
tima quando bona dicant communia vel diuisa inter prelatum ⁊ con/
uentum: et cuius autoritate hec diuisio fieri possit. Et hanc vltimam
questionem

a ¶ Statutum abbatis. vide istũ in fin. in quadã additione. in.c.cũ. Mo. ferra. J. de consti. τ per do. Feli. ibi in. xxv. col. in ver. vlterius. do. abb. τ volnic Car. ꝯsil. suo. xvij. incip. autoritas car. in regula monialiũ. ad fi. Jo. an. in. c. ij. super glo. propriũ. de sta. mo. istum consil. suo. lxxxviij. incip. facti contingentia. Cal. in ti. de reg. consi. ij.
Zacharias.

¶ Adde Inno. c. vt fame. in glo. 3 in ver. prelatorũ de sen. exco. τ l. c. quanto. in glo. in ver. commotiõe. de offi. or. τ Spe. in ti. de arbi. §. fi. ver. sed quero.
✠ Sebasti. Sapia.
b ¶ Occasio mali. Et hoc etiã tenet Abba. in. c. cũ ad monasteriũ. col. ij. de stat. monac. Cardi. in cle. j. in v. opposi. de sup. negli. prelato. vide de deci. hic col. j. ver. scda ꝯclusio Abb. in. c. ex pte. nstẽsis. col. ij. J. de conces. preben.
c ¶ Statum ecclesie. adde Cal. ꝯsi. x. de rebus eccle. non alie.
d ¶ Bona sunt cõmunia. adde bu. Jmol. istũ τ do. l. c. j. de procu. Hostiẽ. in sum. de rescrip. presen. §. q̃ possunt. ver. xxix. a Spe. in ti. de actore. §. j. vlt. col. ibi quid de sacerdotibus. Car. cõsil. b cccxxxiij. b. et. a. germani. l. iij. co. Ang. in. l. fi. ff. ꝙ cuiusq; vni. noie. Rot. d offi. arch. 4 j. in anti. τ eo. tit. prima in antiquoribus. τ de exce. xxiij. in anti. Hostiẽ. in summa de transac. §. qs pos sit. in. ij. col. bal. l. l. vnica. in. xxiiij. 5 col. ibi modo seq d tur videre. C. de cõfes. Lap. alleg. xlig. arch. in. c. fi. lxviij. di. Bal. in c. j. in. ij. co. q feu. dar. pos. Maria. cõsi. cxxxv. plat. τ plene per Moder. hic.
e ¶ Jn. c. j. de procu. vide q̃ dixi in precedẽti apost.
f ¶ Verior: adde Feli. ꝯsi. c. vbi dicit ꝙ ex cõsuetudine pôt induci ꝙ prelatus solus non possit agere

questionem tanq̃ pro fundamento aliarum q̃stionum prius expediam. ¶ † Sciendum est enim ꝙ quandoq; bona ecclesie sunt prorsus cõmunia abbati τ conuentui: quandoq; sunt diuisa quo ad rẽ sed non quo ad administrationẽ: vtputa qa certa bona sunt deputata pro mensa conuentus τ certa pro mensa abbatis. Administratio tamen non est diuisa sed abbas administrat ac si bona ex toto essent cõia. Quandoq; τ tertio bona sunt diuisa quo ad rem τ quo ad administrationẽ: vt qr conuentus pro vel per aliũ administrat bona sibi deputata: τ idem facit abbas de suis: τ de istis loquitur tex. in fi. cũ requirit ꝙ bona sint oĩno distincta. Quandoq; τ quarto aliqua sunt diuisa aliqua vero sunt cõia. Cuiꝰ aũt autoritate hec diuisio fieri possit cum vt. J. dixi religiosis omnia debent esse cõia: dicunt doc. ꝙ in institutione seu fundatione monasterij hoc potuit fieri ad instantiã patroni. Et intellige ꝙ epũs hoc fecit ad instantiã patroni. arg. in. c. cũ dilectus. de cõsue. τ in. c. quãto. de cẽsi. qr cum ista concernant modũ viuendi τ spũalitatem quandã non pôt patronus per se hoc statuere etiam a principio vt notãter voluit Jnno. in. c. qm̃. J. ne prela. vi. su. Post fundationem vero hoc facit epũs. ar. in. c. qm̃. J. de vi. τ hone. cle. τ in. c. sicut vnire. de exces. prela. Ego puto ꝙ etiã ipse abbas cum cõuentu possit hoc ex cã constituere cum per hanc diuisionẽ bona nõ minus sunt monasterij q̃ prius: sꝫ respectu vsus sit hec diuisio. Ad hoc. xij. q. j. in. §. fi. τ. c. vlti. τ hoc idem videt sentire Joan. an. in fortioribus terminis in regula non est obligatorium. de reg. iur. lib. vj. in merc. Ubi post quẽdam magistrũ in theologia concludit valere statutum abbatis a τ conuẽtus cã vitande murmurationis τ scandali vt singulis monachis dentur decẽ pro vestimentis τ ibi vide latius. Sine causa tamen hoc debere fieri non est cõsulendum ne sit occasio mali: b τ idẽ dic in monialibus. Un̄ puto abbatissam posse permittere vt lucra ex manibus possint conuertere in proprios τ necessarios vsus nec p hoc dicuntur habere propriũ de quo vide p Jo. an. τ Host. in. c. cum ad monasterium. de statu regu. τ ibi dixi. ¶ † Cogita tamen nunquid consensus epĩ debet accedere p notabile dictũ Jnn. in. c. requisisti. de testa. τ in. c. cũ accessissent. de constitu. Ubi dicit collegia inferiora non posse statuere circa statum ecclesie c sine autoritate epĩ. nã saluando dictum Joan. and. possem dicere illud nõ cõcernere statum ecclesie: sed potius modũ viuendi inter se: facit qđ dicit glo. in. c. ij. de ver. sig. li. vj. ¶ † Ad secundã questionẽ que fuit prima in ordine dic ꝙ si bona sunt communia d ex toto vel saltẽ quo ad administrationem: vt. J. in secundo membro rescriptum impetratum expresso nomine solius abbatis. Hoc aperte vult iste text. qr ad ipm abbatem pertinet procurare negotia totius monasterij: ergo satis est de eo facere mentionem in rescripto. Nec obstat illa diuisio quo ad rem tantum: qr ex quo non est diuisa administratio procedit ratio. c. Nec ob. finis: qr loquitur qñ bona sunt omnino distincta. vnde in tertio membro qñ scilicet sunt oĩno diuisa non valet rescriptum contra abbatem super bonis spectãtibus ad capitulum nec contra: vt probat hic in fi. tex. Nam tũc cessat rõ capituli: qr ex quo bona oĩno sunt diuisa nõ tenetur abbas procurare negotia conuentus. Ulti mo mẽbro qñ aliqua cõia: in diuersis tene q. J. dixi. quando oĩno sunt diuisa in cõibus: tene qđ. J. dictum est. quando oĩno sunt cõia. τ hoc olim te-

nuit Fran. vercel. τ videt magis placere doc. Sed basianus contra. sed tene primũ qr eadẽ rõ dꝫ esse de parte quo ad partem sicut de toto quo ad totũ vt. l. que de tota. ff. de rei vend. τ in. c. pastoralis. §. item cum totũ. de offi. dele. Jtẽ ratio huius. c. vẽdicat sibi locũ in istis casibus: qr abbas tenet procurare ecclesiam ergo habet locũ dispositio. c. cũ dilecta. de confir. vtil. vel inutil. Si tñ conuentus etiam in cõibus impetraret nõie ecclesie p tale rescriptum posset agere abbas. vt no. Jo. an. in addi. Spe. in ti. de rescrip. psen. §. rõne eius ꝫ quem i
6 ver. itẽ ꝙ vbi impetrat: vbi vide. ¶ † Ad tertiam questionem circa facultatem agendi. Glo. hic τ in
e c. j. de procu. e τ vbicũq; tangit hãc materiã semp tenuit ꝙ nec conuenire potest prelatus sine consensu conuentus nec econtra. Et propter autoritatem glossatoris curia non admittit de facili plãtum ad agendum sine consensu conuentus seu pcuratorem ipsius. vt no. in cle. j. J. eo. ¶ Sed Jnn. τ communiter Docto. tenent contrarium et hec
f opi. videt verior. f Unde distingue ꝙ si bona sint communia primo τ scdo modo solus p̃latus pôt agere sine ꝯsensu conuentus: τ etiã conueniri: nã vt dicit Jnn. regula iuris habet ꝙ habens legitimam administrationẽ pôt agere sine ꝯsensu alterius: vt in. l. fin. ff. qđ cuiusq; vni. sed p̃latus habet legitimã administrationem ergo τc. Jtẽ ad hoc corroborandũ adduco hic ar. inconuincibile quilibet prelatus saltem est procurator legitimus ecclesie sue vt in. c. ij. de dona. τ habet liberam administrationẽ a iure: vt in. c. cum nobis. in fi. J. de ele. τ in. c. is cui. eo. ti. lib. vj. Et in abbate vide tex. op. τ fin. in. c. nullã. xviij. q. ij. vbi dr ꝙ tota ptãs monasterij tam circa cultum diuinum ꝙ circa reliquas res monasterij est penes ipsum abbatẽ. Sed procurator etiam simplex potest agere τ si habet liberam pôt explicare ea que exigunt speciale mãdatum: vt in. l. procurator cui libera. ff. de procur. ergo fortius poterit prelatus qui non est procurator simplex sed habet titulum honorabilem et dignitatem: vt no. glo. in. c. fina. v. qđ. iij. probatur in. c. indemnitatibus. de elect. lib. vi. ¶ Et ex hoc potest argui quod solus prelatus potest etiã alie
g nare ex causa licita g per illam. l. procurator. nisi ius specialiter interdiceret sibi. xij. q. ij. sine exceptione. τ. c. abbatibus. τ. c. placuit. ¶ Non obstat huic conclusioni. c. j. de procu. habet enim ille tex. duos intellectus. Primus vt clerici ibi se subscribant vt testes non tanquã prestantes consensum. Unde vt dicit Host. episcopus solus habet cõstituere procuratorem. Secũdum aliũ intellectũ se subscribunt vt consentientes τ tunc dicit Jnnocentius quod potest procedere in arduis in q̃bus debet prelatus habere consensum capituli. arg. in. c. pastoralis. J. de do. τ in. c. sine exceptione
h precallega. Et tene menti hanc regulam h quia in
i arduis i prelatus nõ debet aliquid agere sine cõsensu capituli. vide tamen quod legi. τ not. in cap. quãq. τ in capitu. nouit. de his que fiunt a prela. ¶ Non ob. l. ait pretor. ff. de iure delib. super qua se fundat glo. quia ponitur ibi casus specialis in herede qui voluit tempus ad deliberandũ. Nam anteq; adeat hereditatem non potest agere nec aliqua alienare: vnde regula nõ est vera indistincte quod non valet alienare: qui non potest rem in iudicium deducere. Exemplũ in parte qui super bonis aduentitijs filij potest agere tanq̃ habens legitimam administrationem a iure et tamen non potest alienare: vt in. l. cum non solum.

Jas. in. l. placet. col. iij. circa prin. in prima lectu. C. de sacrosan. ecc. τ ibi amplіat vt etiã procedat qñ bona sunt discreta τ separata. vide eundẽ do. Jas. in. c. j. col. vij. ver. quarto vltra alios qui feu. dare pos. ibi ponit ꝙ parua pôt alienare τ infeudare τ dicit Bal. in consi. clvj. Abb. exemptus in prima parte ꝙ etiã si iurasset non alienare potuit tñ alienare ea que sunt inutilia ecclesie. Addo etiã ꝙ dicit bar. τ bal. in. l. si qs in tãtam. C. vñ vi. ꝙ Abbas innadens rẽ nõ preiudicat ecclesie nisi faciat cõmunicato consilio qa est quid arduum.
¶ Jn arduis. ad de spec. τ Hostiẽ. vbi. J. in apostil. bona sunt cõmunia. τ Lap. alleg. xlix. τ Ro. consi. ccclxix. circa primum. vij. col. ibi tertia est ratio. τ adde plura h in simili in quibꝰ ꝓpter arduitatem materie aliter disponitur de quibus per do. meũ hic τ in tract. de prestantia cardi. vbi disputat l. ij. q. pricipali. vtrũ possit introduci cõsuetudo ꝙ papa exerceat aliqd sine cardinalium cõsilio τ vide Jnn. in. c. per tuas. in ver. consensu. de arbi. et in. c. causam. lo. j. in. ij. gl. parua in in. ij. solu. de in. τ ibi istũ in. iij. col. τ but. hic l. iij. co. versi. tertio casu. Jmo. in. d. c. cãm in. ij. col. τ ibi sic cõuentus Jnn. in. c. fin. in glo. ij. de maio. τ obed. τ in. c. ad aures. J. ij. de tempo. ord. τ in. c. magne. de voto. τ l. c. nouit. de his que fiunt a prela. τ in. c. qđ in dubijs. de renun. τ ibi But. τ Jmo. τ Arch. in c. hi q. xv. q. viij. τ Joã. and. in. d. c. magne. τ Ab. in cle. ij. de rebꝰ eccle. non alien. restringe tamẽ Jnn. do. hic nisi materia que alias est ardua ꝺducatur per viam possessorij puta subiectio quam predicti reputant arduam adducit rotam que hodie est de offi. arebi. prima in antiquoribus τ prima in antiquis.
Zacharias. ¶ Adde plene per Bald. in. l. pupillorum. C. de rep. here. τ istum in. c. tua. de his que fiunt a prela. τ ibi do. Car. Fel. in. c. contin-

super his que pertinent ad conuentum. τ vide Lap. alleg. xix.
g ¶ Ex causa licita. Adde Ro. consi. xxxv. τ Calde. consilio. iij. de rebus eccle. non alie.
h ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Hanc regulam. Vide ad hoc remissiue per do.

git.in col.fi.ver.in eadem ibi non est.de sen.excommu.
Anto.Francis.¶ Circa hoc an qđ facit papa sine consilio vel consen-
su cardinalium valeat.vide glo.in.c.ad apostolice.de re iud.li.vi.τ ar-
chid.xxv.q.i.sunt quidam vbi concluditur ꝙ legem generalem cõcer
nentem vniuersalem statum ecclesie non põt facere sine consensu nedũ
sine consilio dño
rum cardinaliũ
quinimo licet pa
pa habeat largis
simam ptãtem in
annullando ea q̃
sunt de iure posi
tiuo tam facta q̃
facienda: tamen
non põt ea q̃ con
cernerent vniuer
salem statum ec-
clesie solus face-
re:vt per glos.in
cle.i.de immuni.
eccl.τ de potesta
te pape est pul-
chra gl.in cle.ad
nostrum.in versi.
ecclesie.de her.τ
in.c.lector.i.vers.
subdiacon⁹.xxx-
iij.di.τ per Host.
τ doc.i.c.magna.
de vo.τ đ potesta
te quaz habet in
laicos.vide not.
i.c.nouit.de iud.
τ in.c.per venera
bilem.qui fil.sint
legi.τ p do.Ant.
in.c.venerabilẽ.
de elec.τ in clem.
ne romani.co.ti.
in.v.questio.
a ¶ Si qs p̃sbyte-
rorum.Vide ibi
doc.τ not.in.c.cũ
olim.đ test.vbi p
docto.faciũt no.
in.c.i.de his que
fiunt a maio.par
te capituli.
b ¶ Et dic vt ibi.
Adde mod.hic l
v.col.in ver.ter-
tia declaratio et
plene per eos in
c.cum.M.I.cap.
proximo.
c ¶ Procurare.
Et an prohibit⁹
agere põt impe-
trare dic ꝙ sic ƒʒ
hut.τ Imo.τ Jo.
an.in ti.de rescr.

C.de bo.que lib.τ in.l.i.C.de bo.ma.¶ Item pro
curator simplex potest agere:vt in.c.qui generali
ter de procur.lib.vi.τ tamen procurator nõ potest
alienare si non habet liberam.vt in.l.procurator
bonorum.ff.de procu.¶ Dic ergo ꝙ qui non põt
alienare nõ potest rem in iudicium deducere no-
mine proprio.Et sic secundo modo potest intelli-
gi illa.l.ait pretor.sed nomine alieno põt ex quo
habet legitimam administrationem:vt in dictis
iuribus:τ not.Cyn.in.d.l.i.¶ Non ob.§.τ hoc ni-
hilominus alleg.in glos.sed potius facit contra:
quia dicit ꝙ solus economus potest agere licet in
constitutione economi concurrat consensus con-
uentus.de quo dicam in sequẽti questione.Si ve-
ro bona prelati τ conuentus sunt omnino distin-
cta tunc prelatus non agit pro rebus conuentus
nec econtra:vt hic in fi.Et in vltimo membro qñ
sunt partim diuisa τ partim coniuncta.dic proce-
7 dendum vt.S.dixi.¶ † Conuentus autem nunq̃
potest agere in rebus communibus sine cõsensu
prelati:quia administratio est concessa prelato et
non conuentui:vt hic τ in capitu.causam.de in.et
in.d.c.nulla.Excipe a predictis quando negotia
sunt ardua:quia tunc de consensu vtriusq; debẽt
promoueri vel nisi conuentus vel prelatus vellet
agere super reuocatione rerum male alienatarũ
a vt in.c.si quis presbyterorum.[a] de rebus eccl.nõ
alie.τ vide quod not.in.c.cum olim.de testamen.
¶ Nunquid cauendo de rato possit alter eorũ ad
b mitti:vide glo.no.in.c.i.de procu.τ dic vt ibi.[b] Et
pro his que dixi.S.in primo membro videtur tex.
hic si bene ponderetur.Nam ꝙ possit conueniri
sine consensu conuentus dico esse text.hic not.in
prima parte ibi:querelantibus respõdere:ꝙ pos-
sit agere per rationem tex.dum dicit ꝙ ex officio
c suo tenetur prelatus procurare [c] negotia congre
gationum suarum:ergo agerem in iudicio vt in
8 d.c.qui generaliter.¶ † In.iii.q.nunquid solus
prelatus possit constituere procuratorem seu eco
d nomum [d] glo.hic ꝙ non:Sed Inno.τ communi
ter doc.tenent oppositum.τ hanc opi.credo verio
e rem:quia regula iuris [e] habet ꝙ qui potest per se
agere potest per procuratorem:τ procuratorẽ cõ-
stituere.l.i.de procur.τ etiam in religiosis notãter
ponit Inno.in.c.cum.i.τ.a.de re iud.¶ Adduco
etiam bonum tex.in.c.petitio.j.de procur.τ.d.c.i.
de procur.ẽm primum intellectũ.Quinimo licet
tutor non possit dare procuratorem ante lit.cõte.
vt.l.neq; tutores.C.de procura.Prelatus tamen
põt tanq̃ habens liberiorem administrationem
q̃ tutor ad hoc tex.τ signãter voluit ibi Innocẽ.
f in.c.penul.de iuramen.calum.quod tene menti.[f]
9 ¶ † Dicit tamen notanter hic Inno.ꝙ si prela-
tus vellet constituere officialem seu economum

presenta.in.§.ratione etiam ius contra quem in vlti.addi.in addi.spe-
cu.τ tex.τ ibi do.meum.in.c.causam,lo.i.de iud.Bu.τ Imo.hic rotam
de iu.v.in nouis.Egi.decis.cccxx.commissio impetrata.Nec ob.c.i.de
rescrip.lib.vi.iuncto capitu.quia de excep.eo.lib.quia sumit robur a
persona inhabili τ exosa iuri.
d ~Sebasti. Sapia.¶ Economum.Vide Barto.in.l.filius.in princi.
ff.de procur.vbi ponit regulam ꝙ in his que quis solus põt facere po
test solus procuratorem constituere:sed no.ꝙ in dubio presumitur cõ
stituere Abbas procuratorem de consensu cõuentus ita tenet Imol.
in.c.ea noscitur.de his que fiunt sine consen.capi.τ idem dicit in.c.ve-
mens.in vlti.col.in ver.contradicit.j.de prescrip.de quo late p Alex.
in.l.actor.in fi.ver.vlterius venio.ff.rem rat.habe.in apost.vide etiam
no.per Abb.τ alios.in.c.cum deputati.j.de iudi.
e ¶ Regula iuris.Adde Bar.in.l.i.hic alle.τ in.l.etiam.§.ex tempore.
ff.de manumis.vin.in.l.si seruos.ff.de alimen.τ cib.le.do.in.c.fi.de iud.
lib.vi.Inno.in.c.cum.i.τ.a.de re iudi.Bal.in rubri.de procur.τ hic in
apostil.vbi allegat casum in.l.si vnus.§.filiofa.cũ.§.seq.ff.de iniu.bal.
in.l.si curatores.ff.q petant tu.τ in.l.neq;.C.de procu.τ in.l.reos.in.x.
eosdem.C.de accu.Guil.nasonem in.c.petitio.de proc.Benedictum de

plumbi.in.l.seruos.ff.de lib.causa.Inn.τ do.meum in.c.intelleximus
de iu.per istum in.d.c.cum.i.τ.a.in.iij.col.in ver.τ circa hoc concludit
Inno.τ in.c.ex parte.de resti.spo.glo.τ ibi istum in apostil.τ in cle.re-
ligiosus super verbo constituere de procur.rotam de re iudi.xi.in no-
uis.Bal.in lib.iij.§.sed verum.in.i.q.ff.de mino.τ vide istũ in.c.proxi.
in.i.nota.

generalem τ perpetuum qui omnia negotia pa- f
riter gerat tam in iudicio q̃ extra debet habere
cõsensum conuentus seu capituli.Quia hoc põt
computari inter ardua.Nec talis potest esse lai-
cus secũdum eum per.c.iudicatum.lxxxix.di. Et
hoc vltimum confirmauit idem Inno.in.c.ij.de
iudi.Hoc dictum intelligerem verum quãdo iste
talis economus haberet etiam iurisditionem in
clericos seu preeminentiam in rebus spirituali-
bus.τ sic debet intelligi illud.c.iudicatum.vt no.
ibi Archid.Sed vt quis procuret negotia rura-
lia.τ alia bona cõpatus sine iurisditione τ preemi-
nentia in spiritualibus:puto ꝙ talis potest esse
g laicus:imo magis honestum est vt sit laicus.[g] ar.
xi.q.i.te quidem.τ hoc voluit gl.no.in.d.c.iudica-
tum.¶ Et ꝙ dicit Innoc.de perpetuo economo
seu officiali non intelligas ꝙ quis possit cõstitue
re perpetuum procuratorẽ quominus sibi liceat
reuocare:vt no.Bart.in.l.cum precario.ff.de pre-
ca.quia nemo potest sibi legẽ imponere a qua sibi
non liceat resilire:vt.ff.de lega.iij.l.si quis.in pñc.
10 τ.l.penul.ff.de pac.¶ † Et ideo puto ꝙ episcop⁹
b potest libere vicarium remouere [b] ad hoc qđ no.
in cle.fina.de procu.τ in clemẽ.τ si principalis.de
rescript.Nisi aliqua concederet in vicariam ppe-
tuam cum consensu capituli iuxta not.per Joan.
and.in.c.venerabilis.de censib.hec procedunt in
bonis cõmunibus.in diuisis vero dic ꝙ ad limi-
tes facultatis agendi potest quis constituere pro
curatorem:τ sic conuentus poterit in rebus suis
procuratorem constituere sine prelato nisi in ar-
11 duis:vt.S.dixi.¶ † Venio ad quintum nunquid
i vacante sede [i] possit cõuentus agere sine prelato
dic de hoc vt no.in.c.fina.ne sede vacan.τ vide gl.
in cle.fi.de procu.τ Innoc.in.c.cum dilectus.j.de
12 consue.¶ † Ad sextum nunquid prelatus possit
ratificare gesta per solum conuentum.glos.hic ꝙ
sic quam no.τ sequuntur docto.dicentes ꝙ hic re
k quiritur cõsensus sed non autoritas [k] que potest
interuenire ante τ post.Sed in autoritate proce-
dit.§.tutor alleg.in glo.¶ Ego dicerem ꝙ etiam
vbi requiritur autoritas potest prelatus ad vtili
tatem ecclesie eam interponere τ actum ratifica-
re τ ex postfacto per text.not.in capi.si qua de re-
l bus [l].xii.q.ij.Vbi patet [m] ꝙ alienationem factaz
m per capitulum etiam sede vacante potest episco-
pus postea creatus ratam habere si expedit eccle
sie.Et vide glo.in.c.i.ne sede vacan.Et tene semp
menti hoc dictum qr sepe fit alienatio in absentia
13 prelati qui tamen consentit ex postfacto.¶ † Ad
septimam questionem quid si speratur lis inter
n prelatum τ capitulum.Sol.dicit glo.ꝙ curator [n]
ad litem debet dari capitulo sicut daĩ minori vo-
lenti agere contra tutorem.Inno.dicit hoc verũ

¶ Tene menti.
Adde pau.đ ca.
cõsi.cxlix.vbi te-
net ꝙ non meri
executores pos-
sunt ante lit.cõte.
cõstituere procu
ratorem.τ Lap.
alle.lxxvi.vbi te
net ꝙ economus
nec merus execu
tor põt ante litẽ
cõte.procu.cõsti
tuere.τ dicit ro.
consil.cclxi.ꝙ in
causis in quibus
non contestatur
lis non potest cõ
stitui procur.
g ¶ Laicus.Vide
no.per doct.i.c.i.
de cle.cõiu.li.vi.
b ¶ Vicarium re-
mouere.vide istũ
in.c.qm̃ abbas.I
viij.col.in versic.
item episcopus.
de offi.deleg.
i ¶ Vacante sede.
Adde istuz in.c.
verum.in.ij.not.
de foro compe.et
in.c.i.in.iij.colũ.
ibi plus etiã pla
cet mihi de p̃scr.
τ amplia.iij.mo-
dis vt hic p mo-
der.τ limita quo-
q; modis.
k ¶ Sed non auto
ritas.adde Inn.
post Bald.in.l.si
quis mihi bona.
§.iussum.ad finẽ.
ibi:quid autem si
statuto.ff.de acq.
here.Bal.in.l.i.I
antepenulti.col.
C.q admit.But.
Imo.τ Dom.I
c.cum consuetu-
dinis.j.de cõsue
tu.τ dixi plene in
no.meis.in ver-
bo pupillus.

¶ Adde Ro.consilio.l.
l ¶ In.c.si qua de rebus.Adde gl.in.l.ij.de accepti.Ang.consi.lv.bal.
in.l.quecũq;.C.de bo.que li.τ latius in.c.cum consuetudinis.in pe.co.
de consue.istum in.c.cum cãm.in fi.de re iud.τ in.c.causam.in vlti.col.
de iu.τ ibi plene per Mod.τ per eosdem in.c.cum dilecta.in.vj.ampli.
j.co.per ro.consi.cccvj.circa preposita:τ Bellẽzi.c.i.ne sede vac.ponen
tem intellectum.d.c.si qua.τ dixi in no.in ver.pupillus.
¶ Si qua de rebus.Tu pondera qr ibi valuit contractus vt ibi dicit
glo.probatur ibi in ver.rescisso.And.Barba.
m ~Seba.Sapia.¶ Vbi patet.Vide late p do.And.sicu.j.eo.c.cũm ꝗ.
i.j.de iud.cũ aliis q̃ allegit Corse.in reperto.ad abb.in ver.abbas.v.
vi.vbi etiã dicit ꝙ abbas põt ratificare iudiciũ agitatũ per monachũ.
n ¶ Curator.Adde glo.de app.significauit.glo.in ver.economus.in.§.
sportularum.in aut.de san.epis.Bar.in.l.potest.ad fi.ff.de auto.tuto.τ
do.meum hic.cõis opi.est contra gl.hic ꝙ non sit opus curatore τ idẽ
glo.mag.ibi sed arriura nostra in.c.fin.v.q.ij.τ ibi Arch.τ do.τ spec.de
sindi.§.i.in pe.colũ.ibi:sed quid si causa τ omnes hic τ istum in.c.cum
super.in.i.col.de offi.dele.per illum text.quem dicit fin.τ a nemine ad
hoc ponderatum.τ idem per istum post alios in.d.c.significauit.

a ¶ In aliis prela
tis. Vide no. l. c.
ex literis. de pba. ⁊
in. c. presenti. de
offi. ord. lib. vi.
b ¶ In presbyte
ro rectore. adde
gl. in. c. potuit. de
loca. in ver. expel
li. circa med. ibi:
⁊ si vnus sit sacer
dos. ⁊ ibi Bu. in
vii. col. dicit se ne
scire eu alibi reā
sequit hic idem
But. in. v. colū. ⁊
Jmo. in vlti. Lu
do. consi. xxxvi. p
istū in. c. i. in vlti.
col. de do. ⁊ cōtu.
⁊ in. c. imperato
rum. in. iiii. colū.
de iura. cal. ⁊ spe.
de procu. §. rōne
quoq. circa pnc.
ibi porro. vbi in
ecclesia. ⁊ in ti. de
loca. §. nūc aliq.
ver. xlvi. ⁊ istū in
ii. not. de maio. et
obe. ⁊ Ro. in. l. si
vo. §. de viro. xx
viii. fal. ibi. ix. ff.
so. mat. ⁊ facit gl.
in cle. ii. in ver. cō
stitutus. ibi quid
si nullus de eta. ⁊
quali. ⁊ in. c. rela
tum. §. i. vers. vbi
asit. de testa. ⁊ vi
de Alb. in. l. si in
aliquā. §. i. de off.
pcon. limita ista
vt per istū in. c. i.
in si. de his q̄ fi. a
prela. ⁊ vide rotā
de ind. vii. in no
uis. ⁊ tex. in. c. i. §.
porro. de sta. reg.
in. vi. ⁊ ibi domi.
in. ii. no.
¶ Adde ro. fin.
suis fo. vlti. inci.
an eccl̄ie inferio
res dicit q̄ pos
sunt cōstituere p
curatorem nisi l
arduis. ⁊ vid lap.
alle. xi. vbi ponit
an plati inferio
res possint cōsti
tuere vicarium p
petuum.
c ¶ Rescripta sūt
stricte. vid bonū
tex. in. c. p. ⁊ x. de
off. dele. ⁊ q̄d no.
in. c. cūm. J. eo. et
in. c. Quis. lo. i. de
rescrip. in. vi. ⁊ p
Feli. in. d. c. cūm.
in. xii. col. in ver.
tertia dclaratio.
¶ Adde Alex.
consi. cxvii. Ro.
consilio. cccxxvi.
et dicit idē Ro.
sing. suis. fo. viii.
q̄ rescripta late

si capitulum vult agere nomine ecclesie: sed si quilibet pars capituli vult agere pro iure suo ⁊ nomine proprio non est opus dare curatorem. Ad hoc potest adduci. c. cum inter canonicos. cum gl. sua de elec. Host. Compost. in titu. de sindico. ⁊ communiter docto. sequentes indistincte tenēt quod capitulum potest agere contra prelatum sine curatore: vel contra alium quemcūq; ex quo habet legitimam administrationem. Ad hoc. c. cum ecclesia sutrina. de causa poss. ⁊ proprie. ⁊. c. cum venissent. de in integ. restitu. ⁊ hec pars verior. Pro qua facit. l. i. ff. quod cuiusq; vniuersi. ⁊. c. ex parte. ⁊. c. olim. de accu. ⁊ vide quod leg. ⁊ not. in. c. significauit. J. de appella. ⁊ in. c. fina. v. q. iii. ¶ Ad octauam ⁊ vltimam questionem an in aliis prelatis [a] habeat locum iste text. communiter Doc. dicunt quod sic: quia eadem ⁊ fortior ratio est in aliis prelatis. Nam ibi dubitatur de abbate quasi haberet minus ius in rebus communib' q̄ alius prelatus secularis. ar. liiii. distinc. in. c. abbati. Vnde in omni prelato quocunq; noīe nuncupetur habet locū quod hic dicitur: q̄d satis placet. Quia ratio decidendi huius textus habet locū in omnibus prelatis circa bona communia nam quilibet prelatus tenetur procurare bona ecclesie sue: vt in. c. ii. J. de donatio. ergo cōueniri potest ⁊ agere: vt. S. dixi. ¶ Item dicunt docto. in commēdatario vt valeat rescriptum contra eum impetratum tantum cum ipse possit agere ⁊ conueniri: vt in. c. querelam. de electio. Idem in presbytero re
b ctore [b] alicuius ecclesie vt valeat rescriptum cōtra eum solum impetratum: quia ecclesia dicitur commissa presbytero. xxxii. distin. in. c. presbyter. ⁊ potest dicere ecclesiam esse suam: vt in. c. cum nō ignores. J. de preben. ⁊ in. c. si tibi absenti. de p̄bē.
14 lib. vi. ¶ † An autem ep̄s debet interponere auctoritatem si inferiores clerici constituunt sindicū Innoc. notanter in. c. imperatorum. de iuramen. calum. dicit q̄ non est de necessitate licet glos. ibi contrarium teneat. Sed tene primum: per hec habes quasi expeditam materiam quotidianā isti' capituli. Et no. gl. enim in eo quod dicit q̄ rescri
c pta sunt stricte [c] intelligēda l3 aliud dixerit Innocē. in. c. episcopi. de rebus ecclesie non alienan. sed tene primum facit quod legi. ⁊ not. in capitu. ad hec. S. eodem.

1 ¶ Moniales non possunt claustrum exire sed possunt procuratorem constituere.
2 Rescriptum debet facere mentionem de alio in specie ⁊ non in genere.
3 Capitulum succedit in administratione mortuo prelato nisi eius administratio esset suspecta: nā tunc datur administrator.
4 Judex si non seruat formā rescripti processus est ipso iure nullus.
Forma rescripti est vt procedat index s̄m narrata in eo scilicet vt expediantur primo narrata: et post reliqua per ordinem.
Primo nominatus presumitur dignior.
5 Processus factus super rescripto surreptitio nō est ipso iure nullus: sed factus contra formam rescripti sic.
6 Surreptitio si non fuit opposita an pars videat acquiescere literis. S.
7 Differentia inter obreptionem ⁊ surreptionem.
Obreptio vitiat processum ipso iure.
9 Pars si omisit opponere exceptionem aptā: potest index ex officio actum irritare saltem anteq̄ sententia transeat in rem iudicatam.
10 Communis error an faciat ius tam in ordinario q̄ delegato.
Doctor an possit legere per substitutum.
11 Ordo iuris appositus in rescripto an inducat nouam formam.
12 Religiosi in absentia prelati possunt conueniri ⁊ maxime si sunt in studio.
13 Religiosus eiectus a monasterio potest petere se restitui in monasterium.
14 Uniuersitas si non est soluendo: debēt singuli de vniuersitate cōtribuere: ⁊ an debet fieri collecta per libram in capita.

Cum dilecta. Processus factus p literas surreptitias irritatur sed fact' contra formam rescripti irritus nuntiat. ita communiter summatur sed oportet aliter declarare vt patebit ex. J. dicendis. Diuiditur principaliter in quattuor partes. In prima succincte tangit. q. in secunda irritat processum secundorū iudicum ibi. deprehendimus. In tertia irritum decernit processum primor iudicum. ibi dictum. In quarta committit causam ⁊ mandatur restitui spoliatos ibi: ideoq;. ¶ Casus literalis. vacāte monasterio hesñ. due electiones ibi celebrate fuerunt vna de custode. ⁊ alia de. B. moniali ipsi' monasterii super istis electionibus causa fuit cōmissa primo hildesemeñ. scholastico ⁊ iudicibus suis sub hac forma vt personaliter ad monasterium accedentes persone idonee committerent administrationem abbatie cui fieret restitutio quorūdam subtractorum ab vtraq; parte. Judices isti contra formam mandati processerunt: postmodū causa fuit commissa abbati de remecb. ⁊ iudicib' suis per surreptionem q: in literis suis preter cōscientiā domini pape insertus fuit articulus ille de resignatione subtractorum qui in literis prioribus continebatur ⁊ isti iudices ceperunt procedere in cā tandem negotium ad sedem apostolicam est delatū papa cognoscens de processib' iudicum predictorum inuenit literas iudicum secūdorum obtentas per surreptionem q2 articulus de resignatione subtractorum preter conscientiā dñi pape insertus fuerat in literis secūdis qui in prioribus positus erat de q̄bus in secundis literis mentio non fiebat ⁊ ideo papa cassauit quicquid factū fuit occasione literarum secundarum. preterea primi iudices processerunt contra formam mandati: q: cum deberent accedere ad locū ⁊ persone idonee administrationem committere abbatie cui fieret resignatio subtractorū hincinde epi hoc capitulo pretermisso de aliis inordinate cognouerunt propter q̄d dñs papa pcessum ipsorum denuntiauit irritū ⁊ inanem: q: contra formam mandati ⁊ contra iuris ordinem processerunt. Mandat ergo papa q̄ primo iudices restituant quasdam moniales que spoliate fuerant: ⁊ postea mandati forma diligēter obseruata in ne
1 gotio ipso pr̄cuia rōne procedant. Ber. ¶ † No. i. q̄ in causa electionis potest monialis electa per se esse in iudicio ad prosecutionē iuris sui vel procuratorem constituere. Hodie vero non licet monialibus exire claustrū sed bene constituere procuratorem: vt in. c. mulieres. de iu. lib. vi. ⁊ in. c. indēnitatibus. de elec. eo. lib. ⁊ in. c. vnico. de sta. regul. lib. vi. Et ibi habes tex. menti tenendū in quibus casibus licet monialibus exire clausurā monasterii. Respectu vero procuratoris constituen
d di cape istā regulam [d] vbicūq; religiosus vel religiosa pōt esse in iudicio potest procuratorem constituere: q: magis decens est vt compareat p procuratorem q̄ per se: hanc regulam notandam po
2 nit Inno. in. c. cum. i. ⁊. a. de re iu. ¶ † No. ii. s̄com vnum intellectum litere q̄ non solū in sc̄dis literis est fienda mētio de primis: sed de qualibet no
e tabili clausula [e] seu notabili articulo cōtentis in primis. Et hoc voluit Host. hic qui intelligit q̄d secunde litere faciebāt mentionē. de primis in genere sed non de illo articulo restitutionis subtractor qui prioribus iudicibus fuerat commissus. Et hoc notabile ponderetur si in textu vbi est verbum de quibus diceret de quo: sed text. iste videt velle q̄ de literis primis non fuerat facta mētio in secundis dictū tamen Host. est verū in se ⁊ no. ⁊ facit. c. inter. de re iud. ⁊ quod legi. ⁊ no. in. c. ii. de
3 dolo ⁊ contu. vbi vide. ¶ † No. tertio q̄ monasterio vacanti debet dari per superiorē administrator idoneus: ex quo videtur inferendum q̄ capitulum non succedit in administratione mortua abbatissa. Contrarium ego puto verum per capi
f tulū ne in agro. §. abbatem. [f] de statu regu. in cle.

interp̄tāda sunt
nisi sit 3 ius com
mune ⁊ dicit q̄d
sunt mille tex.
Anto. Fran.
¶ Circa hoc an
rescripta sint la
te interpretanda
adū q̄ rescripta
beneficialia tāq̄
ābitiosa sunt re
stringenda: vt est
tex. in. c. Quis. de
preben. libr. vi. et
voluit Jnn. in. c.
cū in nostris. de
conces. preben. et
Jo. an. in. c. susce
ptum. de rescrip.
eo. lib. ⁊ pptera
dicim' q̄ rescri
ptum ad bñficia
non extendit ad
illa q̄ aliquis co
lorate possidet p
ut notabiliter vo
luit Jo. cal. in. c.
capitulum. de re
scrip. ⁊ de inter
pretatione rescri
ptorū q̄ sunt im
petrata ʒtra ius
cōe: ⁊ qñ per re
scriptū tollūtur
omnes exceptio
nes qualiter in
telligat: ⁊ an vir
tute talis rescri
pti obtenti ʒtra
ius cōe ⁊ qñ ex il
lo infert magna
lesio qūo intelli
gatur ⁊ qualiter
pcedi debeat. vi
de Bal. ⁊ doct. in
l. quoties. ⁊ in. l.
nec dānosa. C. de
preci. impe. offe.
⁊ habetur in. c. ex
pte. el. ii. vbi ple
ne per scriben. S.
offi. deleg. ⁊ in. c.
imperiali. xxv. q.
ii. ⁊ in. c. si quādo.
de rescrip.
d ¶ Cape istā re
gulā. vide q̄ dixi
S. c. prox. in apo
stil. regula iuris.
e ¶ Qualibet no
tabili clausula.
vide hic p Mo
der. ⁊ que dixi in
c. ii. S. eo.
f ¶ §. abbatē. no.
pro limitatione
illius. §.
¶ Adde an ca
pitulu3 succedat
in administratio
ne mortuo episco
po Fede. consilio
ccc. ⁊ consil. cc.

a ¶ Tunc superior. adde glo.i.in.c.cu pastoralis.ii.q.vii.tex.⁊ ibi Ang. in.§.economus.in aut.de aliena.⁊ emphy. Spec.de actore.§.i.ver.cum filius.in fi.glo.mag.ad fi.in.l.cu non solu.C.de bo.que li. Bu.⁊ istu in c.nouit.de his que fi.a prela.in.ii.co.ibi scdo dicit bal.in.c.olim.ad fi. s.eo.glo.c.in.c.irrefragabili.§.fi.in versi.delegatus.circa medium de offic.ordi.but.de his que fi.a pla. pasto.iii.col. bal. in.l.vidue.C.de nu. bar.in.l.i.ff.§ anto.tu.⁊ u.in.l. i.C.vbi vir ⁊ vxor. istu in.c.sicut no stris.in fi.de iure iura. Imo.⁊ Ra pha. in.l.i.§.fuit questitu.ff.ad treb el. Bart.⁊ Bal. in.l.trasactione. per illum tex.C. de transactio.
Sebasti.Sapia.

b ¶ Administrato rem. Facit opti me q quando est timor scandali ⁊ lis est Iter aliqs ne deueniant ad arma ⁊ rixas iu dex pot facere q possessio ⁊ fruct⁹ sequestrentur vt no. Barto.in.l.si vsusfructus.§.s3 inter duos.ff.de vsufru. Bal.in.l. nullus.in princi. C.de sum.trini.⁊ alia alleg. Alex. in consi.vii.in co sultatione pmis sa.colu.pen.in.v. vo.⁊latissime tra dit Fracis.cur.se nior in 9si.lxi.su per eo articulo.⁊ Deci.in.l.fi.col. ii.in fi.C.de edic. di.adri.faciunt q in materia euita di scadali cumu lat Felin.in.c.ni hil cu scadalo.s. de prescrip.

c ¶ Stilus curie. Adde gl.in.c.sta tutum.in princi. in ver.literarum de rescrip.in.vi. Egi.conclu.dec.cancellaria glo.i.ad fi.c.fi.de peu. Domi.post Imo.in.d.c.statutum.in.vi.col. Host.⁊ Jo.an.⁊ Domi.hic.

¶ Zacharias. Adde que no.in proc.grego.ad istu nu.i.vbi alle. Hippo.de marsi.singu.suo.cxviii.quod incip.stilus curie est attendendus. a in.c.ex literis.in apostil.in ver.stilus curie.s.eo.titu.⁊ per Felin.c. ii.colum.x.ver.stilus.curie.de prescrip.

Anto.Francis. ¶ Circa istam materia de stilo curie an ⁊ qn sit attendendus ⁊ seruari debeat habetur per Cy.in.l.ii.C.que sit lon.consue.⁊ habetur in.c.cum venerabilis.⁊ in.c.licet.⁊ in.c.qm graui.de cri.fal.⁊ vi de Hosti.in.c.ex literis.de consti.⁊ in.c.ad hoc.de sen.exco.⁊ habet in cle.fi.de ver.sig.⁊ vide Jo.an.in.c.fi.de consuet.in sum.quam ibi ponit in ver.de stilo.⁊ no.in.l.i.C.de sac.san.eccl.⁊ est ho.tex.in.l.iii.C.de bo. vac.lib.x.⁊ propterea dicimus q omissio stili curie habet vitiare gratiam ⁊ habetur in prealleg.c.licet.de cri.fal.⁊ vide Spec.in ti.de app. in.§.de officio.ver.vt autem.vbi dicit q ideo stilus curie est attendendus ⁊ seruandus quia dicitur inniti iuri communi.

d ¶ Literas surreptitias ⁊ obreptitias. Adde But.in.c.ex parte.in.ii. not.de capel.mo.⁊ in.c.super literis.in.x.col.s.eo.ibi.vel dic q legiste But.in.c.ceterum.s.eo.in.iiii.col.tn Innoc.non dicit put isti innuunt q processus ex literis obreptitiis sit nullus sed q est irritandus quandocunq opponeretur:non sit sic in surreptitiis:qr nisi opponat a principio non potest postea opponi.⁊ adde Innoc.s.eo.ad aures quasi in fi.vbi etiam dicit per istum tex.cassandum esse quicquid fit per literas obreptitias ⁊ vide Imo.hic.⁊.s.eo.ad audientiam.in.iiii.colum.impugnantem hanc differentiam:qr imo processus valet mero iure vtroq casu tam per obreptitias q per subreptitias:vnde in effectu non videtur ista differentia sm Imo.referentem.s.eo.super literis.idem velle.

Et ad istum tex.respondeo dando pulchru et nouum intellectum qd vbi vacante ecclesia scandalum nascit inter illos de collegio ita q suspecta est eorum administratio tunc superior[a] debet dare illi loco administratorem[b] ⁊ in hoc casu intelligo istum tex. Optime facit in ar.c.fi.de sup.neg. prela.lib.vi.pro hoc tex.no.sm vnum intellectum in.c.fi.de sta.reg.vbi patet q si monasteriu vacat per remotione prelati factam propter suum delictum debet administrator dari monasterio qa est suspicio contra monasterium in eo qd tolerat abbatem criminosum ⁊ no.hu istum casum et illum.

4 ¶ † Item no.q si iudex delegatus no seruat formam rescripti processus suus est ipso iure null⁹. ⁊ ad hoc allegatur quotidie iste tex. ¶ Et no.vnu aliud singulare ex isto tex.q vbi plura committuntur in rescripto videtur data forma vt sm ordine narrationis factorum debeat iudex procedere ex quo primo loco narrata videntur studiosius premissa. ¶ Ultimo no.q moniales possunt petere restitutionem quod prima fronte videtur impossibile:quia restitutio no datur nisi spoliatis ⁊ his qui possederunt:vt patet in.c.consultationis.de offi.deleg.⁊ in.c.cum olim.iii.de resti.spo.sed moniales non possunt aliqua possidere quia omnia sunt monasterii etiam vestes quas ferunt:vt not. glo.xii.q.i.non dicatis.ergo non possunt pretedere spoliationem cum spoliatio presupponat habitum possessionis.xxxii.qo.ii.in capitu.quod vero. de hoc dic vt latius dicetur cum glos.fi. ¶ In gl. i.ibi:⁊ cancellarii.not.gl.⁊ facit stilus hodiernus curie secundum quem non est necesse pro literis iustitie recurrere ad papam sed ad vicecancellarium qui tamen scribit nomine pape ⁊ apponitur bulla pape: et in hoc seruandus est stilus curie.[c]

5 ¶ † In glo.ii.pondera bene istam glo.vult enim q litere surreptitie non valet nec processus inde factus. Sed in contrarium facit tex.in eo q papa non declarauit processum secundorum iudicum irritum:sed irritauit:⁊ ideo gl.penul.aliter dicit scilicet q processus gestus per literas surreptitias non est ipso iure irritus:sed irritandus sed factus contra formam rescripti est irritus ⁊ istud applaudet litere:⁊ secundum hoc processit illud

6 commune summarium de quo.s. ¶ † Sed contra hoc instatur fortiter si litere surreptitie non sunt nulle aut non fuit exceptum nec appellatum non debet processus irritari:qr pars videt acquiescere illis literis ⁊ exceptio declinatoria contra iudicem non pot opponi post lit.contest. Quinimo fuit opi.Bar.⁊ plurimorum q nisi opponatur in prin.non potest postea opponi:quia litigando coram iudice sup aliis videt approbare personam iudicis. De quo dicendu vt plene no.in.d.c.inter ⁊ in.l.ii.ff.si quis in ius voc.⁊ in.l.quidam cosulebat.ff.de re iu. So.ob hoc contrariu vario modo intelligitur iste tex.quidam intellexerunt q litere surreptitie sunt ipso iure nulle:ideo sine exceptione processus non valet vt sentit ista gl.ii. S3 ista opi.tollit super ea que plene dixi in.c.ceteru. s.cod. Secunda opi.seu lect.est q iste litere erant furtiue seu false:hec lec.non congruit tex.qr dicit q fuerunt impetrate per surreptionem. Ite ponderatur qr non faciebat mentione de prioribus. Tertia lect.est vt intelligat q hic fuerit exceptu ⁊ appellatum a prioribus iudicibus:sed tuc opz dicere q processus fuit nullus per.c.sup questionum.in fi.de offi.dele.⁊.c.si a iudice.⁊.c.non solum de app.lib.vi. Et satis potest sustentari iste intellectus ⁊ ad istam litera cum dicit irritandum:dic q refertur ad factum non ad ius:qr sepe irritant[e] ea que de iure sunt nulla:vt in.c.ex parte.de test.⁊ in.c.accedens.i.iuncta glo.vt lit.non conte.⁊ huc

7 intellectum hactenus fuit secutus. ¶ † Quartu intellectum singulariter ponit Inno.faciens nouam differentiam inter literas surreptitias ⁊ obreptitias[d] appellat surreptitias qn falso expsso vel veritate suppressa litere fuerunt impetrate:⁊ in illis procedit contrariu q.s.formaui. obreptitias vero appellat quando per inuolutione verborum[e] puta ironice[f] vel callide loquendo litere effugiunt deliberatam conscientia principis. Na tunc iste litere dolo sunt obtente:ideo processus debet esse nullus citra omnem exceptionem sicut in snia lata dolo presentis 3 absentem:vt est text. no.in.l.pretor.§.marcellus.ff.de iud. Et hac differentiam tenebis semp menti. Na aperto iure non probatur:imo leges promiscue videntur vti his vocabulis:vt in.l.siqs obrepserit cu materia sua. ff.de fal. Iste intellectus non multu congruit isti litere:qr expresse hic dicitur q fuerunt impetrate per surreptionem. Item poderatur q in secudis non faciebat mentionem de prioribus. Et in eo q dicitur q preter conscientia nostram ⁊c.pot[g] dici q ideo preter conscientiam pape:quia si papa fuisset recordatus q prioribus illum articulu commisisset non delegasset illum secundis ad hoc c.ex parte.s.de off.delega. Lectura tamen Innocen.in se satis potest sustineri ex quo litere non processerunt de conscientia deliberata pape:et tene-

8 bis semper istam lectu.menti. ¶ † Cogitaui nuc dare quintum intellectum ⁊ nouum[g] quem credo proprio papa dedit illas literas primas ⁊ ad vtilitatem monasterii:⁊ ita dicit limitandum esse.c.ceterum.⁊.c.si aut.s.eo.vt non habeat locu quando sunt concesse motu proprio ⁊ ad vtilitatem ecclesie vel tertii: bene facit dictum Inno.in.c.accidentibus.de priuil.tu pondera:quia facit pro dicto istor.l.si coem.ff.quemad.ser.amit.vbi ppter comissionem quis habet illud qd non haberet solus. Item podera qr istud est diuinare q fuerit impetratu motu proprio:nec presumitur.c.si motu proprio.de prebend.in.vi.pondera etia qa quantum ad preiudiciu tacentis debuit valere pcessus:licet non qntum ad preiudiciu monasterii.cogita bene ⁊ pondera dictu Inn.hic in ver.ordine.vbi dicit q iste moniales no poterant renutiare ordini apposito in primis literis ex eo qr papa ex certa scia illum apposuerat in fauorem monasterii:na si non poterant renutiare ordini ergo non poteru renutiare primis literis:sed tacendo ⁊ non opponendo cotra scdas de primis videt renutiasse primis:⁊ no poterant qr in fauore monasterii emanauerut:ergo sequit q dictum istor fuit Inn.pondera bene.⁊ vide hic Jo.de imol. qui dicit q licet snia interlocutoria transeat in rem iudicatam:tn non trasit quo ad superiorem:vt no.in.c.cum dilecti.de elec. And.Barba.

Notabis tamen q licet processus factus vigore literarum ad lites no irritet etiam si fuerit surreptitie si a principio non fuit oppositum tamen fallit vbi processus piudicat bono publico:qa pot reuocari quandocuq proquo est tex.no.hic secundum vnum intellectum istius qui est etiam de mente Imo.hic.
Zacharias.

e ¶ Per innolutionem verboru. Adde de ista differentia per bal. in.l.⁊ si legitimi. C.si contra ius.⁊ in.l.i.C.si nup.ex rescrin.prin.pe.⁊ que sit eius pena no. Barto.in.l.si quis obrepserit. ⁊ ibi Alex.ff.de fal.⁊ in.l.si quis. de reb.eo.⁊ Bal. in.l.quecunq.ad fi.C.de seruis fugitiuis.
Sebasti. Sapia.

f ¶ Ironice.vide Feli.in.c.ad audientiam.ii.col. xiii.versi.fallit.s. s.eodem.

g ¶ Et nouum:vere non est sua inuentio sed habeo quanda lect.qua quidam solenis doctor discipul⁹ do.Card.compilauit.et ipse dat istum intellectu et dicit qd motu

Anto.Francis. ¶ Et an ⁊ quando rerum comixtio operet vt vna trahat ad se aliam.vide que habent in.c.qd in dubiis.de consec.eccle.vel alta.⁊ in.c.cum marthe.in.§.quesiuisti.de celebra.miss.⁊ in.l.i.§.item si quis.ff.de aqua quoti.⁊ esti.⁊ conclusio est q si commixta sunt separa-

verum

bilia vnum nō trahit ad se reliquum: si vero sunt inseparabilia. et tunc aut sunt eiusdē nature. τ vnum trahit ad se aliud aut sunt diuerse nature: τ tunc vnū non trahit ab alio lz sit magis dignū alio de quo vide Car. in cle. j. de decl. in. ij. oppo. τ vide no. in. c. ij. de cā. pos. τ proprie. τ in c. ij. de ordi. cog. τ eā q̄ habentur in. l. precipuus. per bal. τ alios. C. de appel. vbi ponit illa q. qn̄ sūt duo coheredes vl duo colligentes quorū vnus est clericus et alter laicus: q̄s iudex sit adeūdus: an ecclesiasticus vel secularis.

a ¶ Glo. no. de illa exclamat iste l. c. insinuante. in §. postmodū. j. de offi. deleg. τ doc. in. c. causam q̄. el primo de iudi. et vide Pe. anch. in. c. j. de procur. vbi dicit eē ibi casum pro ipsa gl. in ver. absentia τ plene per. d. meū in. d. c. causam q̄. in. v. col. τ in fine. vbi dicit esse val de sing. p illa gl. in. l. fin. §. sed et si quis. C. de admi. tuto.

¶ Addē Ro. ꝯsi. cccclxvij. vbi dicit q̄ iudex dz nulliter agētē repellere ne elusoriū actus corā eo fiāt pte nō opponēte. τ vide eundem cōsi. cccxvij. Sebasti. Sapia.

b ¶ Licet pars. vide do. Alex. in. l. iiij. §. hoc iudiciū ff. de dā. ifec. vbi late concludit q̄ iudex pōt officiū impartiri nō petenti ne iudiciū reddat elusoriū. not. Pau. de ca. et moder. i. l. vbi pactū. C. de trās act.

c ¶ Hic cōiter impugnant. Adde Bal. i. d. l. barbarius. in lec. in. xv. col. ibi: vnum nō omitto. τ in. l. ij. l vlti. col. C. de ser. et in. l. non dubiū. in vlt. char. in. xv. oppo. C. de legi. τ in. d. l. ij. τ in repe. d. l. barbarius. in. vij. col. ibi: venio ad rationē. τ istam opi. cōem tenent etiam Butri. τ Imo. τ Domi. i. eo. titu. suscitatus. in vlt. col. τ ibi dixi τ Maria. in. c. fraternitatis. in. v. col. de here. τ Imo. in. l. quidam cōsulebat. in. xiij. col. ibi: τ aduerte. ff. de re iudi. idem Io. de fan. in. §. tria. iij. q. vij. per. d. l. ij. de sen. canonizatam. ibi: τ sentit glo. in. d. l. barbarius dum allegat dictā. l. ij. τ do. meus hic: τ alij moderni. limitabis tñ hoc dūmodo error sit circa defectum persone delegati: secus si respectu rescripti impetrati vel circa cōcernētia gratiam: q2 gesta non validant per tex. hic ꝑm Butri. Imo. τ Domi. nisi iudices pronuntiarēt super competentia ꝑm istū hic. item nisi esset probabilis ignorantia circa vitium cōmissionis: q2 forte valet processus ꝑm istū nisi in casibus vt hic per eum. τ omnino videbis hic per Moder.

¶ Adde quod Ro. singu. suis. fo. pe. dicit q̄ lz snīa lata ab infame vel seruo cōi errore sustineatur q̄ tamen non habet locum vbi partes sciebant defectum iudicis.

verum. Quod aut litere subreptitie cōcernūt preiudicium priuatū: τ tunc hz locum q̄ nisi excipiat processus tz. Aut concernunt vtilitatē publicam ita q̄ prime litere hic tñ ad vtilitatem priuatam quantū ad publicam emanauerūt. Et tūc dico q̄ licet processus teneat gestus per scbas ex quo iudices habebant iurisditionem lz elidibilem tñ superior ex officio suo pōt illum processum irritare

9 ¶ † Quia omissio exceptionis aperte non debet preiudicare nec viam precludere quominus iudex ex officio suo possit irritare q̄cunq; saltem anteq̄ snīa transeat in rem iudicatam. Pro hoc

a glo. no.[a] super verbo absentia. in. c. j. de ele. lib. vj.

b que dicit q̄ lz pars[b] non possit post lit. cōte. excipere contra procuratorem τ eum onerare ad probandum mandatū per. l. pomponius. in. §. rati. ff. de procura. iudex tñ ex officio pōt: ne iudiciū sit frustratorium. Et sic iste tex. pōt intelligi proprie dum dicit irritandū. Et habetur singularis τ noua limitatio in hac materia. Sed contra predicta opponitur. ex quo enim isti putabantur iudices debuit ex communi errore valere processus vt in. l. barbarius. ff. de officio. preto. τ in. l. si forte. ff. de

10 offi. presi. † Soln. Innocen. ponit vnam singularem limitationē in hac materia dicit enim q̄ materia legis barbarius: non habet locum in delegato. Ratio diuersitatis est: quia coram ordinario versatur vtilitas plurimorum cum multi ex necessitate habeant adire ordinarium: τ ideo cōmunis error facit valere gesta: sed in delegato nō vertitur nisi vtilitas duorum seu partium. Guil. de cu. secutus est hanc sententiam in delegato ad vnam causam. secus in delegato ad vniuersitatē causarum: quia ille comparatur ordinario: vt notat gl. in. c. cum causam. de appel. τ no. in. l. cū pre-

c tor. ff. de iudic. Moderniores hic communiter[c] impugnant hoc dictum Innocen. τ non immerito. nam tex. videtur in oppositum. iij. q. vj. §. tria in versicu. verum. τ. l. ij. C. de senten. τ interlo. om. iudi. vbi causa fuit delegata seruo qui putabatur liber τ ꝯcluditur sententiam nō debere irritari: licet postea detegatur q̄ esset seruus ad idem. l. j. C. de testamen. vbi si seruus fuerit in testem adhibitus in vno testamento non vitiatur testamentum si tempore cōfectionis ille putabatur liber.

¶ Impugnat etiam hoc dictum Innocen. Bar. in repeti. dicta. l. barbarius. domi. Anto. hic distingit quod aut effectus surgit ex persona iudicis τ tolerantia operatur ita in delegato sicut in ordinario: vt in iuri. prealleg. aut surgit ex commissione: τ tūc tolerātia seu error non facit valere gesta in delegato. τ sic potest intelligi iste textus. Nam ꝑm eum si tolerare indifferenter operaretur in delegato ad quid requireretur vt dato iurisditionis defectu debeat primo pronuntiare se iudicem: vt no. in. c. ij. de dila. per Inno. Aduerte hanc rationem licet vera sit in se non tamē po-

nit aliquid speciale in delegato. nam idem est in ordinario. Nam si coram eo per errorē litigauit aliquis de non sua iurisditione non valet processus nisi prius se iudicem pronuntiauerit: vt probatur in. l. si per errorem. ff. de iurisdi. om. iudi. p Barto. in. l. ij. ff. si quis in ius vo. non ie. Et dubito multum in hac materia quare communis error facit valere gesta in. l. barbarius. τ not. in dicta. l. si per errorem. Unde circa hoc posset sic ad presens dici q̄ aut communis error est circa totale fundamentum iurisditionis vt quia putatur potestas vel episcopus qui non est: τ valent gesta iurisditionalia propter cōmunem errorem: τ vtilitatem plurimorū: vt in dicta. l. barbarius. Aut error contingit respectu vnius persone tantum: τ tunc talis error non facit valere gesta: τ sic intelligerem dicta. l. si errorem. τ hoc ideo q2 hoc casu non versatur vtilitas plurimorum nec publica.

¶ Sed nunc incipit maior questio quare non ita dicemus in delegato. potest dici q̄ cum superior committit causam in ipsa commissione versatur ius publicum τ vtilitas publica quia committit iure publico. l. iij. ff. de iurisdi. om. iudi. no. Bart. in repe. d. l. barbarius. licet aliud hic senserit do. Anto. sed primū verius. Unde commissio facta a iure publico non debet vitiari propter vitium persone iudicis clandestinum. Sed quādo error esset extrinsecus. s. circa commissionem tunc cum non sit rei probabilis ignorantia non debet tenere processus. Sed dubium est quando ignorantia esset probabilis: τ forte posset dici valere ꝓcessum nisi ius in penam ipsum casset τ sic loquitur. c. j. de rescrip. libr. vj. vel quando altera partium fuisset in culpa et agitur de validitate respectu ipsius. Ad istum textū. potest responderi intelligendo prout. s. dixi q̄ ex officio suo superior irritauit: et

11 quia impetrans fuerit in culpa. ¶ † In glos. iij.

d in fi. facit ad questionē. an doctor[d] possit legere p

e substitutum[e] de quo vide Joan. and. in regula qui per aliū in mercu. τ per Barto. in. l. nemo est qui

12 nesciat. ff. de duob. re. ¶ † In glos. in verbo iuris ordinem: τ ibi precipue: quia illa fuit forma mandati. Not. singulariter istum tex. secundum istum

f intellectum glo. q̄ si ordo iuris[f] apponitur in rescripto: rescriptum videtur inducere ibi nouam formam hominis. Sed cōtra hoc facit: nam si exprimitur quod inest: nil noui operatur expressio vt in. l. conditiones que extrinsecus. ff. de condi. τ demonstra. τ no. in. c. significasti. j. de elec. Item τ fortius iste ordo vt prius cognoscatur de spoliatione q̄ de proprietate vel alijs articulis non est substantificus. Unde si peruertitur τ non opponatur tenet sententia: vt in. l. j. C. de appella. Generaliter traditur q̄ peruersio cause ad causam non vitiat ipso iure: vt not. in. l. prolatam. C. de sen. τ probatur in dicta. l. j. Si ergo iuris ordo non est in hoc substantificus: ergo nec forma apposita in d

Anto. francis. ¶ Circa hoc de actu facto vel a iudice vel notario q re uera non erat talis: lz cōi opinione sic reputaretur si ille in cuius fauorem fiebat actus sciebat defectū facientis actum. Dicas q̄ hoc voluit Jo. an. in. c. cū dilectus. de ꝯsue. τ Jo. cal. probandū. de re iudi. pro quo vide ho. tex. in. l. cū quidā. in. §. suū heredē. ff. de acqui. here. Et addas q̄ ad hoc vt actus valeat gestus ab eo qui cōi opinione reputat habilis est necesse q̄ concurrat possessio vel quasi possessio faciendi tales actus iuxta tex. i. c. ꝯsultationibus. τ ibi per gl. τ doc. de iurepatro. τ no. Inno. i. c. nihil. ō elec. Et adde etiaz q̄ iste error cōis opat et ꝓsumit anteq̄ per sniam decla-retur q̄ talis iudex vel notarius sit infamis q2 tolerant gesta ante talē sniam ꝓpter cōez errorē: sz facta post sniam latā nō tolerantur: qn̄ ex ipsa snia resultat notoriū in contrariū: vt voluit bal. no. i aut. habita. in. vij. co. C. ne fi. p pa. per tex. quē dicit singularē in aut. de tabellio. in. §. pe. de quo vide etiā per. d. Car. in cle. j. in. §. j. in. xiij. q. de regula. et per Alex. plene in cōsil. cxxxviij. in. j. p te ꝯsiliorū. τ addē q̄ talz cōis error in spūalib9 nihil operat nisi in cōtētiosis: vt p archi. xj. q. iij. in. c. j. τ not. Bal. in. l. ij. C. de sen. τ iterlo. om. iud. Et adde q̄ etiā cōis talis error nonnocet pupillo cu9 fauore. vt voluit Spe. in ti. de cinc. in. c. v. in ver. qd si pupillus. in fi.

¶ An doctor. Vide plene per do. Car. τ do. meum τ alios Moder. in. c. fi. de offi. deleg. τ per Barto. in. l. nemo. ff. de duo. re. τ Bal. in. l. si. ff. de duo. re. τ Bal. in. l. si. ff. de execu. tu. Bal. τ Sali. in. l. j. §. vt aūt. C. de cadu. tol. glo. τ doc. in. l. j. C. de manci. τ colo. li. xj. Pe. de ancha. in. c. is cui. de offi. deleg. in. vj. τ in. c. extirpāde. §. qui vero. de ꝓben. τ glo. pe. in. l. quisq̄s. la. j. C. de epi. τ cle. Spe. in tit. de sala. §. verū. ver. qd si doctor. τ per istū in. c. j. in. iij. col. de sum. tri. τ p do. meum in. c. fi. in versi. personaliter de dila. Seba. Sapia.

e ¶ Per substitutū. vide do. And. sicu. in. c. fi. in peñ. char. ad fi. j. de offi. dele. vbi dicit vt ipse appellat vnū dictū nouū τ inauditū q̄ lz doctor ꝯductus ad legēdū nō possit legere p substitutū tñ si legit per. xx. an. pōt legere q2 efficit illustris: ꝑsone illustres possunt deseruire p substitutū. l. q̄sq̄s. C. de epis. τ cler. sed reprobat do. Jas. i. l. j. col. iiij. v. qntū exēplū. ff. de offi. ei9. vide ēt bar. in. l. j. C. de ꝓnci. agē. in re b. lib. xij. vbi dicit q̄ doctor debet legere per substitutū q etiā sit doctor non per scholarem.

f ¶ Ordo iuris. Inquātum hic docto. allegant But. in. d. §. stari. illud

rescripto quod cōtinet id quod ius cōmune. Se. contrarium est difficile do. Anto. dicit ꝙ non exprimebatur ista forma in rescripto prout inerat de iure: quia a iure inest de iustitia ⁊ non de necessitate. Si vero deducitur in formam dominis tūc inest ille ordo de forma ⁊ non de iustitia tantum. Et tene menti hoc dictum pro quo facit singulare dictum Barto. in. l. diem proferre. in. §. stari. ff. de arbi. vbi dicit ꝙ si compromittitur[a] in arbitrum hoc expresso vt procedat iure tantum non valet processus seu sententia si arbiter processit contra ius: quia non seruauit formam compromissi. Sed illud dictum Barto. reprobauit. Frā. de are. in. l. si quis arbitratu. ff. de verbo. obliga. ⁊ ipsum fuit secutus domi. Anto. in. c. quintaualllis. de iureiuran. motus: q illud inest a iure vt arbiter procedat ſm ius. licet secus in arbitratore. Ideo illa expressio in compromisso nihil operatur. dicit tamen ibi ꝙ illud inest a iure de necessitate. Et sic posset cōcordari dictum domi. Anto. hic cum dicto illo in capitu. quintauallis. ꝙ istud de quo hic inerat de iustitia ⁊ non de necessitate. Sed mihi hoc non satisfacit quoniam in arbitro non inest illud de necessitate: vt procedat ſm ius sed de iustitia tantum. Patet quia si inique procedit tenet processus: vt in dicto. §. stari. ⁊ in dicto c. per tuas. j. de arbi. Item non inest a iure p forma maxime substantifica. Sed quando exprimitur in compromisso videtur apponi pro substantifica. vnde ex quo expressio eius quod inest a iure potest aliquid operari preter iuris dispositionem semper debet intelligi vt aliquid operetur: quia verba semper debent aliquid operari: vt in c. si papa. de priui. lib. vi. ⁊ in. l. si quando. C. de inoffi. testa. Hoc vero casu potest operari expressio vt delegatus habeat procedere secūdum ius pro forma. ⁊ per hoc sustineo illud notabile et quotidianum dictum Barto. in contrarium tamen facit notabile ⁊ singulare dictum Ioan. in. c. prudentiam. de offi. delega. vbi dicit ꝙ si committitur cā alicui hoc expresso ꝙ debeat condemnare titium reum si constiterit eum obligatū sempronio actori: ꝙ si iudex condemnauit licet sibi non constet de obligatione tenet sentētia ſm eum. Quia illa expressio cum inesset a iure non inducit nouam
b formam:[b] sed potius sapit instructionē ad cām. Et in hoc articulo quia docto. nihil ponunt imo nihil fere tangunt hic. Ego alias reducendo multa ad concordiam feci hanc distinctionem: ꝙ aut exprimitur illud quod inerat de necessitate: ⁊ tūc expressio nihil operatur: ⁊ sic intellige not. in. c. significasti. prealle. ⁊ in. c. ad audientiam. j. eo. et in c. olim. cl. j. de resti. spo. plene per Bartol. in. l. iij. ff. de leg. j. Quandoq; exprimitur illud qd inerat

originaliter fuit dictum cuiusdam Cardi. ottonis quē refert ⁊ sequit Hostien. in. c. fi. de preben. ⁊ vide Barto. in. l. societatem. §. arbitrorum ff. pro socio. Hosti. in. c. ij. de arbi. ⁊ cum Barto. tenet Raph. in. l. j. C. de arbi. ⁊ vide istum in. c. causam que. de re iudi. circa fin. et plene per do. meum hic contrariū videtur sensisse Bal. in. c. cōsanguinei. in. fi. ibi: ⁊ per hoc deciditur q̄stio de re iudi. et voluit do. Anto. in. c. qntaualli s. l. iiij. differētia. de iureiur. ⁊ in. c. ex insinuatiōe. in vers. facit ꝙ delegetur causa. ⁊ ibi faciunt ad illa q̄ s Bar. dimittit in decisa. j. eo. ti. de rescri. tene tamē in practica opin. Bar. in. d. §. stari ⁊ vide omnino Ioā. de imol. in. d. c. ex insinuatiōe. in. ij. col. ⁊ Alex. in. d. §. arbitrorum. in apost. ⁊ Lud. ro. in rubri. ff. de arbi. in. vij. colū. in sua repe. ⁊ Imo. in. d. c. quintaualllis. in. xiiij. col. et in. c. fi. in. iiij. col. de emp. ⁊ vendi. Sali. in. d. §. arbitrorum. ⁊ ibi Floren. de sancto in repe. ⁊ dicit Raph. in. d. l. j. ꝙ licet in scholis tenuerit contra Barto. tamen in practica esset difficile obtinere contra eum. ⁊ istud idem tenuit Ang. in. d. l. j. Ego consului ſm opi. Barto. apud rauennam. ⁊ vide plene per domi. Feli. pro ⁊ contra in. c. causam que. de re iudi. in. iiij. col. ibi quando in commissione dominis cum duabus sequentibus. Aduertas tamen ꝙ dictum Otto. relatum ab Hosti. in. d. c. fi. de preben. ꝙ licet sententia ordinarij iniusta contra duos litigatores transeat in rem iudi. c. cum inter vos. de re iud. non tamen sententia delegati: quia iudicat contra formam manda. de facienda iustitia etiam si excommunicet. ⁊ ita consuluit Ioā. de lig. Lau. de pinu. Cald. ⁊ Lap. de castel. vt ibi refert do. Card. Flo. ⁊ Do. post Lap. in. c. venerabilibus. §. j. in. ij. col. de sent. excom. in. vi. ⁊ in. c. j. in. v. col. de offi. deleg. in. vi. ⁊ Old. consi. lxxxi. ꝙ processus in prin. ⁊ consi. xciij. magister. in. iij. col. ⁊ Lap. alleg. xv. quidam exposuit. ⁊ do. meus in. c. in literis. in. vij. colum. de offi. delega.

¶ Adde ꝙ sīlam Barto. tenet Fulgo. consil. clxxx. ⁊ an preposteratio ordinis vitiet actum. Ro. consi. cccciiij. ⁊ dicit Cal. consi. ij. de rescrip. ꝙ forma rescripti est seruanda nisi peruertat ordinem iuris: ⁊ an processus factus contra ordinem iuris sit nullus ipso iure. vide Francis. are. consilio. lxxiiij.

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Si compromittitur. Vide Bald. in. l. iustitia. ff. de iusti. ⁊ iur. vbi dicit ꝙ si committatur iudici ꝙ pronunciet de veritate iustitia ⁊ iure debet obseruare ius commune ⁊ dicit Ang. in. §. exheredare. in aut. de here. ⁊ falci. col. j. ꝙ dicatur iustitiam faciat dz seruari ordo iudiciarius ⁊ pronuntiari de iure. ⁊ tex. ibi iuncta glo. ⁊ hoc etiam vult Bal. in. c. cum venissent. de testi.

b ¶ Nouam formam. Decem signa quibus cognoscitur quādo detur forma. vide hic plene per Moder. in. x. col. in ver. de forme obseruātia ⁊ in. xvi. col. ponunt regulam ꝙ gesta contra formam sunt nulla vt hic ⁊ in. c. pisanis. de resti. spo. ⁊ in. c. venerabili. de offi. deleg. ⁊ in. l. cum hi. §. si pretor. ff. de transac. Bu. in. c. cum olim. in pe. col. ibi: oppono ꝙ factum p de causa pos. Imo. in. l. si queramus. in. iij. col. ibi hoc tamen limita. ff. de test. Bal. in. l. iij. §. offidius. in lect. antiqua. ff. ne quis eū. Inno. in. c. cum consuetudinis. de consue. Calde. in disputa. statuto ciuitatis cauetur qd si ab actore. in. j. colū. Do. in. c. ij. ⁊ in. ij. colū. ibi istud credo ij. de rescrip. Inno. c. fi. in. j. glo. de sac. non iterā. Rotam de re iudic. in nouis. ⁊ de iudi. xiiij. in nouis. Bal. in aut. habita. in. iiij. col. C. ne filius pro pa. Thomā fasc. in dubio rote. xxiij. Item fuit consultum p Egi. ⁊ Bal. de app. nouit. Barto. in. l. j. in. ix. col. ff. de condi. inde bi. Bal. in. c. fi. in vlti. col. de do. ⁊ contu. Ro. cclvj. approbo sententias. ⁊ cclxvi. iste petrus Do. post Hosti. in. c. romana. §. sed nec. de sent. excom. li. vi. bal. l. ordo. in. ij. col. in ver. no. ꝙ si statuta ciuitatis. C. de execu. rei iudi. ⁊ in l. omnes populi. in pe. col. ff. de iust. ⁊ iur. Ang. in. l. ius publicum. ff. de pac. Car. in cle. j. in. q. j. de iurepa. Inno. in. c. ij. de consuetu. ꝙ forma dz obseruari in faciendo ⁊ exprimi dicendo quē summe ponderat Oldr. in consi. cxxx. incip. omissa facti prolixitate in. ij. col. probat etiam tex. in. c. sicut de ele. Bal. in aut. que supplicatio. C. de preci. impe. offe. Archi. in. c. quorūdam. xxiij. distin. Butri. in. c. cōsultationibus. de iurepa. ꝙ plus est defectus forme q̄ persone. Bal. in. l. si duo patroni. §. si quis iurauerit. ff. de iureiur. ⁊ in. l. j. ⁊ ibi etiam per Imol. ff. de libe. ⁊ posth. ⁊ in. l. si creditor. C. de fideius. per eundem Bal. ⁊ in. l. si alterius. C. si minor se maiorē dixerit. ⁊ in. l. fi. C. si mancipiū ita fuerit aliena. ne manumit. ⁊ in. l. non ois. in fi. prin. ff. si cer. pet. ⁊ ī addi. Spec. in ti. de recu. versi. sed quid si statutū. in ti. de tutore. versi. si tutor nō fecerit inuenta. ⁊ ibi dicit ꝙ hoc pcedit ēt si cōis error est ī contrarium ⁊ respondet ad. l. barbarius. ff. de offi. preto. ⁊ vide but. in. c. pisanis. l. ij. col. de resti. spol. ꝙ omissio forme in qualibet minima parte reddit pcessum nullum ⁊ si dicaꝛ non refert qd fiat ex equipollentibus. l. certum. ff. si cer. pe. ⁊ c. licet ex quadam. de testi. ⁊ c. tua. de consan. ⁊ affi. ⁊ dic ꝙ vbi aliqd requiritur pro forma refert quid ex equipollentibus fiat vt pulchre dixit Bal. in. l. si institorem. ff. si certum peta. ⁊ in. l. ij. in fi. C. de bo. pos. ſm tabu. ⁊ in. c. j. §. si vero vasallus. de controuer. inuesti. ⁊ in. c. j. quo tēpore miles. in. c. j. §. item sacramentum. de cōsue. recti feu. ⁊ in. l. in bone fidei. C. de rebus cre. ⁊ iureiur. pro quo vide Alexan. de imo. consi. ij. in volu. ij. vbi alleg. ho. tex. in. l. fi. §. fi. ff. man. ⁊ vide Bal. in. l. ij. C. quomodo ⁊ quando iudex. ⁊ in. l. si vxor. C. de cōdi. infer. ⁊ in. l. executorem. C. de exec. rei iu. ⁊ ꝙ forma debeat seruari amplia istā regulaꝫ. xij. modis ⁊ limita. viij. modis. vt hic pulchre p Feli. ⁊ de materia vide Bal. in. l. cum quis. in. iiij. col. ibi sexto probatur. C. de iur. ⁊ fact. igno. ⁊ in. l. j. in xxiij. col. C. qui admit. ⁊ in. l. comparationes. in. iij. oppo. C. de fid. inst. ⁊ in. l. j. in primis ver. C. vt in pos. leg. ⁊ in. l. obseruare. §. proficisci. xiiij. q. ff. de offi. proconsul. reliqua hic prosequere. vt hic per Moder.

¶ Adde ꝙ gesta contra formam sint nulla Old. consi. cclj. Fran. aret. consil. lxix. Pau. de ca. consi. cxix. in nouis Ang. consil. cxlvj. ⁊ lxxxvij. vbi dicit ꝙ illud non dicitur de forma ꝙ post actum expediri potest. Anto. Francis. ¶ Circa hoc ꝙ dicitur de forma dicas ꝙ forma debet seruari etiam a rustico muliere ⁊ minore ſm Bal. in. l. iuris. l. fi. C. qui admit. ad bo. posses. ⁊ illud qd potest interuenire post actum non dicitur esse de forma ſm Barto. post glo. in. l. vniuerse. C. de preci. impera. offe. ⁊ per Alex. in. l. j. ff. de liber. ⁊ posthu. ⁊ propterea dicebat do. Cardi. in clemen. j. in. §. j. in. x. q. de rebus eccle. non aliena. ꝙ forma nō seruata facit actum haberi pro infecto pro quo est tex. in. c. vides. x. dist. ⁊ ideo nō forma seruata infringit alienationē rei ecclesie: vt per Alexā. ple. in consi. in quarta parte consiliorum vbi dicit idem esse etiā in alienatione rerum ciuitatis: ꝙ adeo verū est vt dixit Bal. in aut. que supplicatio. C. de preci. impera. offer. ꝙ ille qui non seruat tempus legis vel statuti non dicitur seruare formam: ꝙ etiam voluit Alexā. optime declarans in. l. qui rome. in. §. callimachus. ff. de verb. obli. Et adde ꝙ forma introducta a iure non potest derogari etiam partium cōsensu. vt per Spec. in tit. de app. ⁊ ibi p Bald. in addi. in ver. constitutio epi. circa fi. ⁊ forma data a statuto prohibitiuo licet statutū non procedat vltra annullando si forma non seruatur: actus non valet: vt no. voluit Bal. in. l. non dubiū. in. ij. ⁊ in antepe. col. C. de legi. ⁊ Bal. ⁊ Salic. in. l. statutis. C. de sen. ex pericu. reci. de quo habetur p Alex. in cōsil. xxv. ⁊ in consi. xxij. in quarta parte cōsilior. Et adde ꝙ forma debet seruari ad vnguē ⁊ specifice: ⁊ non p expollens: ⁊ ideo vna citatio perēptoria non sufficit qn statutū requirit trinā: vt p Bal. in. l. cessante. in vlti. ebar. C. qn ⁊ qn iu. ⁊ per Alex. in. d. l. j. de lib. ⁊ posthu. ⁊ habeꝛ p Bar. in. l. nemini. C. de aduo. diuer. iud. qd adeo verū est vt dixerit Inn. in. c. dilecta. de rescrip. ꝙ forma debet seruari a delegato etiam in preparatorijs: alias pcessus est nullus. Aduerte tn̄ q in absolutione ab excōicatione licet forma absolutionis nō seruet tn̄ valet absolutio: vt p do. Car. post glo. in cle. j. in. vi. q. in. §. j. de sequestra. pos. ⁊ fruc. ⁊ p eundem Car. in cle. j. in. xxx. q. de deci. Quid aūt si non seruet forma absolutio-

ex sola

nis in confessione penitentiarij: an valeat confessio vel absolutio. vide glo. in cle. dudū. in. §. statuimus. de sepul. ⁊ ibi etiā per do. Car. circa fi. ⁊ habet per Inno. in c. proposuit. de cler. excō. mini. vbi dixit ꝙ forma in absolutione penitentiarij est omnino seruanda. ⁊ propterea dicebat Bal. in l. pe. in. iiij. col. C. de condi. inser. ꝙ forma est idem ꝙ stat⁹ perfectus rei vel dispositionis ⁊ qñ dicatur esse tradita forma a statuto vel a lege: dicas ꝙ tunc dicit tradita quando ante actum vel in actu requirit aliquid fieri qa eo non facto act⁹ est nullus ipso iure vt l. aut. hoc ius porrectū. C. de sacrosan. eccle. ⁊ in l. cū hi. ff. de trāsact. ⁊ in l. hac cōsultissima. in pn. C. de testa. ⁊ vide glo. in c. dudum. de elec. ⁊ p Pau. de cas. in consilio suo. lxxj. vbi plura dicit ad ppositum: ⁊ tene mēti qđ dixit bal. in l. quecūq. C. de bonis que liber. qđ forma non seruata in ꝯtractu minoris vel eccl'ie nō presumit esse vtilitas minoris vel ipsius ecclesie: et dixit Spe. in tit. de rescript. ꝓsenta in. §. i. ij. in pn. ꝙ forma non seruata in lris aplicis arguit falsitatem ipsarum litterarum ꝙ dicit eē notandum. Sebasti. Sapia.

a ¶ Nouā formam. Vide ď hac clausula do. Geor. natam. in repet. cle. sepe. §. nō sic. col. xxxi. de verb. sig. vbi concludit qđ talis clausula sonat i monitionē non autem in cōditionem.

b ¶ Est absens. ad de do. de Rot. in collectis bernardi decisi. vij. vbi dicunt ꝙ monachus spoliatus cappa vel breuiario potest agere nomine proprio: ⁊ vide in titu. de rest. spo. ⁊ vide eodem titu. in nouis. deci. lxxx.

c ¶ Eiectus iniuste. Adde que requirantur vt quis dicatur eiectus de monasterio. Pe. de ancha. consi. cccliij.

d ¶ Inno. in c. olim. adde do. de Ro. deci. j. in antiquis. de resti. spo. vbi dicunt ꝙ monacho spoliato prioratu manuali non datur restitutio cōtra abbatem sed contra extraneum.

e ¶ Concesserat eis quedam vtensilia. Vide que dixi in c. cum. M. ferrari. in addi. per istum.

f Sebasti. Sapia. ¶ Ad vsum. Vide Abb. in c. cū ad monasterium. de sta. reg. no. in c. ij. de ver. sig. lib. vj. Abb. in c. edoceri. col. ij. j. eo.

g ¶ Et non nomine proprio. Adde Bal. in l. preses. in vlt. questio. C. de transact. Rotam de resti. spo. in. vj. in anti. glo. in l. si longius. ff. de iur. calū. de reg. consil. xxij. ⁊ de rest. spo. vlt. in anti. ⁊ de penis prima in antiq. ⁊ regula est ꝙ monachus non agit. fallit in. viij. casibus hic notatis per Moder. quos cmuino: vide hic.

h ¶ Post docto. Adde quod pulchre dixit Baldus. in l. cum affirmes. C. de liber. cau. Andre. Barba.

i ¶ Singuli. Adde glo. in. §. si quis igitur. ex hinc in verb. persoluet. in aut. quibus mo. na. effi. sui. ⁊ ibi Ang. in d. l. i. §. qđ si nemo. hic alleg. et vide Bal. in l. solent. in si. ff. de ali. ⁊ cib. le. ⁊ est ho. tex. in c. si. de his que si. a prela. quem ponderat Imo. post Pe. de ancha. ibi per glo. in d. §. qđ si nemo. et ibi Bal. dicit illā gl. esse notabilem. ⁊ dicit idē tenere Inn. in c. grauē. de sen. excō. post ea late ponit bal. an ista collecta ponatur per capita vel per es ⁊ libram. ⁊ nunqd de nouo venientes teneant ad illa debita iā contracta. ⁊ vtrū recedentes possint grauari p debitis iam ꝯtractis ⁊ quid de bonis ingressi monasterium. ⁊ adde etiā Bart. in l. i. C. de superindicto. lib. x. ⁊ in l. i. in v. co. ibi: hic queritur primo quis possit. C. de mulieri. ⁊ in quo loco. lib. xi. ⁊ Imo. ⁊ alex. in l. iiij. §. actor ff. de re iu. Ana. de simo. dilectus lo. ij. ibi sexto dixit Calde. de his que siūt a prelat. cōsil. vi. Mod. in li. malefi. fo. lxxij. vlti. col. ⁊ ibi etiā quādo nullus tenetur ad penam vel ad dāni emēdationē quomodo imponat collecta an p libram ⁊ solidos an per capita. ⁊ p Albe. in ij. parte statu. q. lxvi. versi. item quero quomodo fiat ista emenda per cōitatem. ¶ Adde Paul. de ca. cōsi. cclxij. ⁊ cccxxvij. i scđo impressis in antiquis: ⁊ vide Cal. consi. i. de censib. Anto. Francis. ¶ Circa istam materiam collectarum quare imponi possit collecta. Dicas ꝙ pro debitis communis persoluendis: vt per glo. in l. j. §. quod si nemo. in ver. proconsul. in fin. ff. qđ cuiusq vniuer. nomi. ⁊ per Barto. in l. solent. in fi. post Dy. ff. de alimen. ⁊ ciba. lega. et in suo consil. incipien. punctus questionis talis est. Quidam titius de perusio. ⁊ per Bal. in l. etiam. in. vj. colum. C. de execu. rei iud. ⁊ in l. vnica. in. ix. col. C. de sen. que pro eo quod interest. ⁊ vide text. in l. omnes. C. de ope. pu. vbi dicitur ꝙ potest imponi pro omnibus necessitatibus communis: ⁊ etiam potest ⁊ debet imponi propter na persoluenda a cōmunitate vel communi. vt per Bart. in l. ne quid. in. iij. colum. ff. de incen. rui. ⁊ nau. ⁊ per Ange. Imo. ⁊ Alexan. in. iiij. in. §. actor. ff. de regu. iur. ⁊ a quibus possit imponi: vide Barto. in l. j. C. de mulieri. ⁊ in quo loco hic alleg. ⁊ per Bar. in l. licet. C. de execu. muner. lib. x. ⁊ adde quod etiam collecta potest imponi per villas ⁊ castra: vt per glo. in ver. persolnat. in aut. quibus mod. natura. effici. sui. in. §. si quis igitur. el secūdo. ⁊ ibi per Angelum. ⁊ per Ang. Bal. Imo. ⁊ Moder. in d. §. actor. ⁊ an collecta pro debito antiquo solui debeat p ciues nouos. vide Bar. qui dicit quod non in l. prouidendum. C. de decur. lib. x. ⁊ per Baldum

ex sola voluntate: ⁊ tunc superior videtur mandatum nouum concipere. Ad hoc vide ho. glos. iuncto tex. in c. cum aliquibus. j. eo. lib. exemplum papa mandat episcopo vt conferat beneficium titio si ꝯtulerit videtur collatio facta autoritate apostolica ⁊ non episcopi: qr licet episcopus teneatur conferre non tamen tenebatur conferre titio nisi ex voluntate. nam in cui conferendo habet liberā voluntatem: vt no. in c. relatū. de preben. ideo non exprimitur nunc quod inerat de iure. Ad idē qđ no. glo. in cle. j. de surrepa. Quando exprimitur qđ inerat ex honestate: ⁊ tunc expressio inducit nouā formam ⁊ sic potest intelligi c. venerabili. de offi. delega. Et quādoq exprimitur ꝙ inerat de iustitia vt in casu l. j. C. de appel. ⁊ tunc est dubiū. Sed puto sic dicendum ꝙ aut id qđ exprimit sapit instructionem cause ⁊ non inducit nouam formam: sed potius est quedam commemoratio seu admonitio vel instructio: ⁊ in hoc casu intelligo dictum Innoc. in c. prudentiam. aut illud concernit modum procedendi: ⁊ tūc inducit nouam formam: et in hoc casu saluo dictum Barto. in d. §. stari. et dictum do. Anto. hic. Et super hoc membro potest hic intelligi iste tex. ⁊ adde ad predicta quod leg. ⁊ no. in c. ex insinuatione. j. eod. vbi queritur quid operetur illa clausula que frequentatur in rescriptis: ratione preuia procedas ⁊c. nō enim inducit nouam formam[a] vt ibi. ¶ † In glos. fi. ibi: qr non
13 habebam abbatissam. no. glo. fin. ex qua habes ꝙ religiosus spoliatus potest petere restitutionem in absentia sui superioris. Et adde gl. not. in c. nō dicatis. xij. q. j. que dicit ꝙ monachus potest agere de iniuria sibi illata si platus suus est absens:[b] ad idem qđ legitur ⁊ no. in c. ex parte. j. de accu. ⁊ in c. ij. ne cle. vel mo. lib. vj. vbi per Archi. ⁊ Io. and. Et ibi concluditur ꝙ religiosus existens in studio pōt omnia facere ⁊ in iudicio experiri sine quibus in studio commode esse non potest. Quia superior dando sibi licentiam essendi in studio videtur omnia accessoria permisisse. ar. in c. prudentiam. de offi. deleg. ⁊ l. ad rem mobilem. ⁊ l. ad legatum. ff. de procu. ⁊ l. cui iurisditio. ff. de iur. om. iud. Aduerte tamen qr dico vltra doc. hic ꝙ text. iste potest intelligi duob⁹ modis. Primo ꝙ moniales iste non petebāt restitutionem rerum sed restitui se ad monasterium vnde fuerūt eiecte. Et ꝙ hoc sit verum patet in ver. dictū: vbi papa mandauit dari administrationem abbatie huic hincinde fieret resignatio subtractorū. Et no. illa verba hincinde. nam iste moniales in electione abbatisse diuiserunt se in duas partes. ⁊ quelibet pars subtraxit aliqua de mobilibus monasterij. Unde per vtranq partem debebat fieri resignatio huic administratori. Tex. igitur in fi. dum mandat moniales restitui debet itelligi modo predicto. ⁊ ſm intellectum istū cessant ꝯria. J. formata. ¶ Et no. bene ex hoc intellectu ꝙ religiosus eiectus iniuste[c] de monasterio pōt petere restitui se ad monasterium. ⁊ ꝙ Host. hic dicat ꝙ debet in hoc officium iudicis implorare quasi non competat sibi actio ad instar serui cum implorat officiū iudicis contra dñm seuientē in eū vt instit. de his q sunt sui vel alie. iu. in. §. sed hoc in tpe. Tamen ipse et Gof. in c. item cum quis. de resti. spo. simplr dicūt eum posse petere restōnem: ⁊ in hanc sniam videt tandem inclinare Innocen. in c. olim[d]. j. de accu. Et hec opi. mihi plus placet. ar. hic ⁊ in d. c. olim. nam sicut monachus obligat monasterio: ita monasterium obligatur sibi ad eum alendum ⁊ sustētandum vnde ius collegij: videtur pro parte residere penes ipsos mōachos seu singulares de monasterio. Unde quemadmodum pōt agere monachus pro sua electione vt hic. ita pōt agere et fortius pro iure sibi quesito in ingressu monasterij. ¶ Scđs intellectus principalis est ꝙ moniales iste petebant restitutionē rerum: ⁊ tūc oportet intelligere ꝙ abbatissa dum viueret cōcesserat eis quedam vtensilia[e] que tenebant ad vsum[f] ppriū nomine monasterij quibus fuerunt spoliate mortua abbatissa. Unde quemadmodū seruus spoliatus absente dño potest petere restitutionē sine expresso mandato: vt in l. j. C. si per vim vel alio modo ita iste moniales. Et intelligo ꝙ agebant noīe monasterij ⁊ non nomine proprio[g] sicut in seruo nota. in dicta l. j. per glo. ⁊ Barto. Et de his vide Specu. in titu. de actore. §. j. versic. item excipitur contra actorem ꝙ est monachus. Et generalr cū queritur nunquid religiosus possit petere restitutionem seu agere in iudicio: conclude post doct.[h] hic: ꝙ aut vult petere restitutionem ad claustrum ⁊ potest modo predicto. Aut restitutionem rerū vel aliter agere pro rebus monasterij: et si habet administrationem alicuius prioratus hoc potest nomine prioratus: vt in c. cum deputati. j. de iud. Aut non habet administrationem alicuius obedientie: sed abbas commisit sibi administrationē alicuius ville seu possessionis: ⁊ non potest agere nisi fuerit sindicus constitutus seu pcurator monasterij. hoc voluit Innocen. J. c. proxi. Hoc verū nisi periculum sit in mora ⁊ superior esset absens argu. hic. ⁊ in dicta l. j. ⁊ Specu. in tit. de actore. in vltima char. Item hec procedunt nisi vellet agere pro iure inherente persone sue: vtputa sup electione de se facta vel esset in studio modo pdicto.
14 ¶ † In eadem glo. ibi: soluent singuli[i] non quasi singuli. nota. bene glos. ex qua potes colligere qđ quando vniuersitas est obligata pecuniariter et non habet vnde soluat possunt singuli compelli vt contribuant ⁊ redimant vniuersitatem soluendo. Et sic habes vnum modum per quem vniuer-

in.l.quidam.in fine.C.de fideicommis.⁊ in addi.Specu.in ti.de censib. in ver.item no.φ nouus vbi dicit φ forensis non tenetur ad collectam impositam antequam ipse esset factus ciuis.⁊ vide Alexā.in.l.incola.ff.ad municipales.⁊ per Baldum in.l.j.in.ij.questione.ff.quod cuiusq; vniuer.nomine.vbi habetur quod de nouo veniens ad ciuitatem vel vniuersitatē non tenetur ad collectas iam impositas nisi forsan successerit in locum alicuius de vniuersitate:puta qr emerit res eius per.l.murilegulorum.C.de murileg.lib.xi.quinimo collecta habet obligatā antiquum vel nouū possessorē ad electionem fisci colligētis collectam ₰m glos.in.l.imperatores.ff.de public.⁊ habetur p Card.in clemen.j.in.xi.questione.de censi.vbi dicit idem esse in possessore beneficij.⁊ habetur p Federi.consil.clxxiiij. sitas efficitur soluendo. Hoc idem ⁊ clarius notat glo.in.l.j.ff.quod cuiusq; vniuersi.⁊ vide quod dixi in.c.cum omnes.ſ.de constit. Et an tunc debeat imponi collecta ᵃ per solidum ⁊ librā an per capita.id est an secūdum numerum personarum an ₰m facultatem patrimoniorum.dic vt no.bar. in.l.iij.§.j.ff.de re iudi.⁊ vide qđ no.Innocē.in.c.graue.ſ.de sentē.excommu.⁊ vide de materia per Specu.in ti.de censi.§.ij.versic.quid si aliqua vniuersitas.⁊ versi.quid si aliquis.⁊ ver.sequē. ¶ In eadem glo.ibi:res monasterij diuidantur:non intelligas vt monachi accipiant partem vt singuli sed vt collegium:⁊ sic loquitur.c.in nullo.ᵇ alleg. in glo.⁊ dic vt ibi.Abbas.

1 ¶ Rescriptum non faciens mentionem de primo quo non fuit vsus impetrās infra annum valet nisi interueniat dolus.7.
2 Annus dicitur multum tpˢ:⁊ facit pro statutis.
3 Surreptio non vitiat lr̄as ad lites ipso iure.
4 Rescriptum non tollitur per non vsum:priuilegium sic.
5 Annus quādo incipit currere īpetratori vt sciatur eius negligentia.
6 Impedimentum non sufficit allegare nisi probet φ tpe impedimenti volebat agere ⁊ non potuit.

1 **Pleruq;.** ¶ † Hoc di. Valet secundum rescriptum ᶜ licet de primo nō faciat mentionē quo vti voluit impetrans infra annū. Primo tangit impetrantium malitiam.secūdo adhibet medicinam cōpetentem ibi:cum ergo. ¶ Casus literalis. Quidam impetrabant literas contra aduersarios suos sed eis non vtebantur.postea aduersarij impetrauerunt alias literas super eadem causa:ad alios iudices:⁊ tunc primo primi impetrantes exhibebant suas literas ⁊ personas secundas conueniebant dicentes secūdas literas non valere non facientes de prioribus mētionem querebatur qđ iuris sit quia malitijs hominum non est indulgendum:statuit papa φ siqs literas impetrauerit et per malitiam vel negligētiam non fuerit vsus infra annum postquam habuerit copiam iudicis autoritate secundarum poterit conueniri licet de prioribus nullam fecerint mentionem. Bernar.
2 ¶ † Nota primo φ annus dicitur multum tempus ᵈ facit ad statuta facientia mentionem de multo tempore in genere.
3 ¶ † Nota secundo arg.op.φ litere surreptitie ad lites non sunt ipso iure nulle nam si essent nulle conualescerent secunde per lapsum anni:vt in regula non firmatur de regulis iuris.libro sexto.
4 ¶ † Nota tertio casum in quo tollitur rescriptū ad lites per non vsum:scilicet quādo impetratur super eodem ab aduersario scd̄m rescriptū ⁊ primus impetrans non curauit vti suo rescripto infra annum:alias autem scilicet non data impetratione secūdi valet primum rescriptum perpetuo: vt in.l.falso.C.de diuer.rescrip. Et ex hoc habes vnam differentiam ᵉ notabilem inter rescriptum ⁊ priuilegium.ᶠ nam rescriptum non tollitur per non vsum licet sit datum ad aliquid faciendū sed priuilegium tollitur spatio.x.anno.si fuit datum ad aliquid faciendum:⁊ infra illud tempus priuilegiatus non fuit illo vsus:vt in.l.vnica.ff.de nūdi.dixi plene in.c.cum accessissent.ſ.de constitu.
5 ¶ In glo.secunda ibi presentationis literarum. hec opin.est euidenter falsa:quia ₰m eam non esset in facultate impetrantis quādo inciperet annus currere. Compost.dicit vltra opinio.glos.φ annus currit a tempore quo potuit habere copiā iudicis ⁊ composuit sarcinulas.⁊ cum hac opin. videntur transire doct. Ego dico qđ tex.satis aperit hanc questionem.nam dico φ duo requiruntur.primum.φ non potuerit habere copiam iudicis.scd̄m φ non fuerit in dolo:vel negligētia:vñ dic φ si potuerit habere copiam iudicis tamē impeditus non potuit agere non currit sibi istud tēpus quia fundatur iste text.super negligentia seu dolo. Et in eo quod glosa.dicit hodie non procedere quod hic dicitur de anno: dic verius vt

Sebasti.Sapia.
a ¶ Imponi collecta. Vide p Bal. in auth.defuncto. col.vlt.C.ad orfi. ⁊ per bart.in.l.ij. C.de apo.lib.x.⁊ in.l.fi.§.mixta.ff. de munc.⁊ hono. per Moder.taurinenses in.l.placet.C.de sac.san. eccle.
b ¶ In nullo. Vide Archi.⁊ glos.vbi variant ⁊ istum in.c.recolentes.de statu mona.et Bal.in dicto.§.quod si nemo.in.vj.q.d.l.prime.ff.quod cuiusq; vniuer.nomine.not.Alexan.in.l.inter stipulantem.in.§.sacram in fi.ff.de verborum obliga.⁊ in.l.si grege.ff.de lega.j.Bald.in proe.ffo rum.in.j.col.⁊ in.l.non ambigitur.ff.de legi.glo.maior in.c.statutum.de elec.in.vj.⁊ Barto.in.l.eius qui.§.si quis instructus.alias celsus.ff.ad municipa. Do.in.c.licet canon.in prin.in.iiij.col.de elec.in.vj.Alexan.consi.xliij. de celerrima expeditione in.j.volumi.Bald.in.c.j.in.ij.col.de elec.⁊ in l.hereditas.in fin.ff.de heredi.institu.⁊ Domi.in.c.j.in.§.confirmatos per illum textum.in.v.nota.de reli.do.in.vj. Quid autem si destruitur hospitale.vide late Pet.de perusio.in.iiij.cano.xxx.x.colū.ibi quo ad nliam.q.qua querebam.

Anto.Francis. ¶ Circa hoc de hospitali destructo si reficiatur dicit esse idem hospitale sicut etiam dicitur idem grex quando pecudes antique moriuntur ⁊ alie supernascuntur ita φ totus grex est renouatus vt in.l.grege.ff.de pigno.⁊ in.l.proponebatur.ff.de iud.⁊ in.l.si cum testamento.in.§.si petiero.ff.de execu.rei iudica.⁊ propterea si grex estimatus ponatur per vnum socium in societate ⁊ casu pereat vel hostiū incursu ⁊ sic periculum est commune inter socios:⁊ si alia renascantur animalia illa sunt communia ⁊ censetur idē grex vt per Bal.qui optime declarat in.l.j.cōmo.⁊ inquantum hic fit mētio de hospitali destructo ⁊ refecto. Dicas φ quando hospitale est constructum sine autoritate episcopi:illud potest destrui ad libitum construentis:vt not.glos. penul.in clemen.qr contingit.de relig.do.⁊ habetur in.c.quidā.xviij. questio.ij.⁊ Bald.not.in.l.orphanotrophos.C.de epis.⁊ cleri.imo tale hospitale non dicitur esse pius locus nec religiosus nec gaudet priuilegio pij loci.vnde si destrueret ⁊ aliud in locum destructi reficeretur non diceretur esse hospitale nec haberet locum dispositio facta de hospitali:vt est glo.ord.in dicto.c.quidam.xviij.q.ij.⁊ habetur per domi. Cardi.in cle.ij.de preben.⁊ in cle.ij.de relig.do.⁊ per Pau.de ca.in cōsil.suo.ccxcv.⁊ per Alex.in consi.lxxi.in quarta parte consiliorum.
¶ Et adde φ si testator mandaret in domo sua fieri hospitale.si illa vēdatur ⁊ de pretio alia domus ematur debet fieri in domo empta:quia illa censetur subrogata loco prioris domus:vt not.voluit Barto.in.l.placet.de libe.⁊ posthu.⁊ in consilio suo.xliij.⁊ idem Bart.in simili in l.seruus.in.§.quinq;.ff.de lega.j.⁊ vide Bart.singulariter loquentem in.l.si ita.circa fi.ff.de auro ⁊ argen.leg.
¶ Et adde φ hospitale constructum autoritate epi est tutum refugiū confugientibus ad eum sicut est ecclesia ⁊ l co qs capi non potest: vt per Archi.in c.diffinimus.xvij. q.iiij.⁊ per Bal. in.l.si quis.in.§. in omnibˀ.in.xv. colum.C.de epis. ⁊ cleric.

Sebasti.Sapia.
c ¶ Secundū rescriptum. Limita hunc tex.⁊ per Io.and.⁊ Io.de ana.j.c.quia frustra.ſ.de vsur.itē limita vt p Feli. in.c.ceterorum.col. xi.versi.prima restrictio.ſ.eo.
d ¶ Multum tempus. Adde glos. fina.⁊ doc.in clemen.j.de re.eccl. nō alie.⁊ ibi cardi.ad finē. Ana. post alios in.c.si. ne prela. vi.suas glos.in.c.ij.in versic.modicum.de rebus eccle.non alienan.in.vj.gl. in.l.fina.ff.si ager vectig.⁊ in.l.si filius.C.d petitione heredita.⁊ in l.cum de in rem verso.ff.de vsu. Bald.in.l.iubemus.in princip. la secunda.C.de sacrosanc.ecclesi.Ange.Imol.et Ludoui.in.l.si filio.§.fina.ff.soluto matrimo.⁊ ibi Alexan.in fin.⁊ Alexan.in consilio.vij. incipien.viso instrumento locationis.in.iiij.volumi.plene per dominum Andre.Barba.in repeti.rubri.de rebus ecclesi.non alien.fo.v. ver.quando autem alienatio.Barto.in.l.j.§.quod autem.ff.de superficiebus.Pet.de anchara.consilio.liij.quedam ex predictis.Bal.in.l.ij. C.de seruitu.Alexan.post Imo.in.l.si de eo.§.primo.in.iij.colum.ff.de acquiren.posses.⁊ quando simpliciter dicitur post annos intelligitur de biennio.l.libertas.§.fina.ff.de manumi.testamen.⁊ si dicitur in diebus intelligitur de biduo.l.inter illam.in fine.ff.de verborum signific. ⁊ si dicitur aliquot annis intelligitur de duobus glos.prima in capitulo penultimo.de censibus per regulam pluralis.lib.vj.cum concordā. ⁊ si dicitur per tempus ⁊ tempora intelligitur de triennio.glos.j.in.l. vsure.C.de vsuris:⁊ si dicitur promitto dare in tribus terminis intelligitur in tribus annis.textus glossa ⁊ Bartolus.in.l.tertia.ff.de annuis lega.
¶ Adde Ang.consi.clxiiij.⁊.cccxi.vbi dicit φ est arbitrarium iudicis φ dicatur longum ⁊ breue tempus.
Zacharias. ¶ Adde tu plene per Baldū in.l.quecunq;.in.qō.j.C.de bonis que lib.Cardi.in clemē.j.§.fina.qō.iiij.de rebus eccle.non alie. omnino per Alexan.consilio.cxxxiij.in vltima columna.⁊ consil.cxxxiiij.columna penultima.volumine primo.⁊ consilio.vij.iiij.col.in prin. ⁊ consilio.xvij.in prin.volu.iiij.
e ¶ Differentiam. Adde Bal.in.l.falso.C.de diuer.rescript.⁊ nota.per istum ⁊ alios in rubri.ſ.eo.
f Sebasti.Sapia. ¶ Et priuilegium. Videtur hoc contra text.in.l.j.ff.de nundi.vbi Barto.not.quod si princeps dat priuilegium studij generalis quo ciuitas non vtitur perditur per decenniū. Sed vide latissime per Feli.in.c.cum accessissent.colum.x.versi.secunda regula est de constitu.vbi ponit regulam φ priuilegium datum ad aliquid faciēdum perditur spatio.x.annorum cū suis limitationibus ⁊ ibidem qđ si priuilegium tendit ad aliquid non faciendum.vide etiam do.Iaso. in.d.l.falso.C.de diuer.rescrip.

a ¶ Impedimentum. Adde moder. in c. ex transmissa. de prescript. qui limitant dicta istius nisi constaret notorie quod impedimentū non potuisset removeri: quia tunc non est opus probare de diligentia vel de conatu in removendo.

b ¶ Protestationem. Adde Anto. de but. consi. xxviij.

+ Sebasti. Sapia.

c ¶ Quare nō egit. facit q si qs dicat se occidisse hoiē ad sui defensionē nō excusatur nisi probet se fecisse ad defensionē necessariā ita no. Bal. in l. vnica. col. xij. vsl. itē tu assessor. C. de cōfes. sed vide. o. Jas. in l. vt vim. col. i. ff. de iusti. & iure. qui contrarium tenet.

d ¶ Mādato. Adde do. meum hic inferētem ex isto text. inquantum probat q natura mādati est vt fiat a superiore. adde dictum Bal. in l. j. in. iij. colū. ibi. et ideo in quadam inquisitione. C. de ser. fugi. dum dicit cassatam fuisse quandam inquisitionē in qua dicebatur: qd servus mandaverat domino quia nō est verisimile: qd dictū impugnat hic ipse: qui dicit qd verbum mando nō est semper imperativum. l. cum pater. §. mādo. de lega. ij. et tex. cum glo. in c. mandastis. ij. q. v. & facit glo. in l. j. ff. quod iussu. sicut ergo verba libelli debent impropriari vt salvetur: vt dicit Butri. post glos. in c. cōstitutus. de religi. do. ita verba dicte inquisitionis intelligantur de exhortatione: vel consilio non de mandato: sed hoc nō placet Feli. quia intentio inquisitoris erat punire mandatū. vnde exponendo verba aliter q de mandato non posset sequi illa conclusio: quia contra persuasorem vel consultorem aliter proceditur vt dicit Barto. in l. non solum. §. si mandato. ff. de iniu. vbi veniam ad persuasorem. Item ista impropriatio induceret omnimodam disportionem in sensu & in verbis vt volunt Barto. in l. si mater. in §. eadem. ff. de exceptio. rei iudica. Pet. de ancb. consil. xxvij. per statutum Butr. in c. examinata. in xx. colum. cum duobus sequen. de iudi. Mihi placet dictum Bald. per tex. et ibi docto. in c. qi verisimile. de presump. & in c. super hoc. de renun. & in l. non est verisimile. ff. quod met. causa: qr illud q non est verisimile est quedam falsitatis imago. nec etiam est verisimile q dominus capiat consilium & exhortationem a servo.

no. s. in glo. seque. Et no. bene hanc glo. qr ibi loquitur clarius de hac materia q i alio loco in eo qd expresse tenet q si primus impetrans fuit impeditus nō potest preveniri per scdm. ¶ † Dicta- 6 men q non sufficit probare impedimentum[a] nisi probetur diligētia impedimēti que satis probat per protestationē[b] & nō tradas oblivioni hoc vltimū dictū. habes enī generaliter notare q nō sufficit in aliqua re allegare impedimentū nisi probet qd impedimentū fuit causa immediata quare nō egit.[c] Et hoc probat probando diligentiā tēpore impedimēti. Et hoc notāter voluit Inno. in c. ex transmissa. de rescript. & Bart. in l. de pupillo. §. si quis ipsi pretori. ff. de no. ope. nun. & facit qd no. in c. ad audientiā. de cle. non resi. & in c. i. de cle. egro. Ubi cōcludit q ad petendū distributiones quotidianas nō sufficit: q canonicus de presenti sit infirmus nisi appareat qd infirmitas fuit causa nō interessendi divinis vtputa quia per prius tempore sanitatis residebat secus si prius non inter- 7 erat divinis qd verbum not. ¶ † Extra gl. opp. de c. super literis. s. e. vbi dicitur q mēdax precator debet penitus carere impetratis & omni commodo literarum: ergo secūdus impetrās ex quo non fecit mentionem de primis nō debet audiri: etiam post anni lapsum. Sol. dicūt doc. & bene qd contrarium procedit quando dolose impetrans tacuit de prioribus. ¶ Iste text. procedit quando per simplicitatem vel ignorantiam. nam quando secundus fuit in dolo debet valere potius primū q secundum: qr primus impetrans reperitur in culpa in non vtendo. secundus reperitur in dolo in obripiendo principi. dolus autem preponderat culpe: vt in l. item si obstetrix. ff. ad legē aquil. Quid autem si primus fuisset in dolo in vtendo: & scds etiam in dolo in impetrando. dicunt doct. q valet primū: qr dolus primi fuit in nō vtendo: et sic nō concernit rescriptum sed dolus scdi fuit in impetrando & sic rescriptum est vitiosum & sic potius debet valere primum. Abb.

1 ¶ Delegatus pōt imperare ordinario in causa sibi a papa commissa.

2 Processus varij facti super varijs rescriptis an valeant: pendet ex validitate rescriptorum.

3 Evidens probatio quomodo cognoscatur.

4 Fama inducit iustam credulitatem.

5 Dictū vnius inducit iustā causam credulitatis.

6 Judex cui fuit intimatū a parte vel ab alio iudice q non procedat quid habet facere.

7 Surreptio si ab aliquo allegetur an iudex debeat supersedere.

8 Excōmunicatio missa ab vno iudice alteri vt nō procedat super causa: quo casu ligat.

9 Limitatio ad le. arrianus. ff. de act. & obli. et ad c. ex literis. s. de proba.

Cum cōtingat. Quotidie practicatur hoc in executionibus gratiarum cum executores diversorum mādant contraria capitulo seu ordinario loci. raro autē practicatur in terminis proprijs scz in executionibus causarum: & in summa hoc vult. Nam instruit ordinarium quid facere debeat cum a diversis delegatis recipit mandata contraria. Vel summa tu aliter et specialius. Si a delegato aliquid mādatur ordinario debet humiliter exequi sed si delegatus per alias literas post executionem mandat cōtrarium vel si ante executionem innotuerit ipsi ordinario inter delegatū qui mandavit & aliū cōtentionē esse de iurisditione faciet sibi vtrarūq literarū copiam exhiberi: non vt iurisditionaliter cognoscat & procedat sed vt se informet an per secūdas revocentur prime. et si prime revocentur exequatur scdm mandatū: si autē non revocantur vel de hoc dubitet non exequat scdm mandatū donec contentio de iurisditione terminetur. Primo ponitur q. scdo distinguens risio. ibi: super quo. tertio duplex instructio ibi: ceterū. ¶ Casus literalis. Quidā impetravit literas ad iudices cōtra adversarios suos. pars altera impetrauit causam eādem alijs suis iudicibus cōmitti. quidā obtenti a parte altera mādant alicui vt partē adversam denuntiet excōicatā: alij postmodum mādant vt eādem denuntiet absolutam queritur quid sit huic faciēdū. Papa dicit hic distinguendū esse cum primū mādatum recipit ille cui hic mādatur aut sibi innotuerit inter illos q primo mādant et alias super iurisditione discordiā suscitatam: aut nihil olno scivit & si nihil intellexit cum primū mandatū recipit illud exequatur. Si postea ab alijs cōtrium demādetur: tunc dz petere copiam vtriusq rescripti. & si evidēter appareat ita q nō sit dubitādū qd litere illorū a quib[9] recipit scdm mādatū revocēt primas tūc mādatū illud adimpleat qd scdo loco mandat. Si vero cōstet q litere illorū qui primo dederūt mādatū nō revocētur per literas aliorū illud nullatenus exequatur donec inter eos hmōi concertatio sopiat. Et illud idem facere dz si primo mādato recepto & nondum executioni mādato ei innotuit qd inter eos super huiusmodi iurisditione cōcertatio esset oborta. In istis mādatis discret[9] debet esse qui ea recipit ne dicat se dubitare vbi dubitandū non est. nec dicat se certum vbi certus non est. ¶ In fi. dicit licet certa in his det doctrina qualiter in his est procedendum nulla potestas datur huic executori inter delegatos aut partes iu-
1 dicare de iurisditione. Ber. ¶ † Not. j. ordinariū
d teneri ad parendum mandato[d] delegati. Representat enim delegatus vices pape in causa sibi cōmissa: ideo sicut ipsi pape obtemperandum est. ad hoc. xciiij. dist. in c. fina. de offic. delega. in c. sa-
2 ne. et in c. significasti. cum simi. ¶ † No. ij. q si delegati impetrati diversis faciunt varios & cōtrarios processus validitas processuum dependet a validitate literarum etiam re existente dubia. et hoc voluit aperte Inn. s. eo. c. pastoralis. optime probatur hic & in c. ex literis. j. de offi. delega. Qd intelligo quando partes excipiunt & nolunt con- e tendere coram delegato alterius partis. secus autem putarē vbi partes responderent corā vtrisq iudicibus: quia tūc teneret processus vtrorumq
3 iudicum per ea que dixi post Innocen. in c. cum
e M. in fi. s. de cōsti. ¶ † Not. iij. q ex inspectione[e]

Anto. Francis. ¶ Circa istam materiam de mandato. Adde primo q mandatum importat non solum per verba imperativa sed etiam per verba rogativa: vt si rogo te vt facias pro me vindictam de tali. vel si quis loquatur ad aurem alicuius et incontinenti post sequatur delictū precedente inimicitia cum eo qui locutus est ad aures: vt per Bal. in l. i. in. iiij. colū. C. de ser. fugiti. et per Alexan. in l. si cum dotem §. si mulier. ff. solut. matri. et ideo dicebat Bart. in l. si negotium. ff. de nego. gest. qd paria sunt mandare & rogare quando effectus est secutus per text. in l. i. §. fina. ff. man. & adde qd quādo mandatum fit ab inferiore superiori & ab eo qui non apprętiatur illud mandatum habetur pro cōsilio et ideo debet esse cautus index qui format inquisitionem contra aliquem tanq consentem sive consilium prebētem: vt no. voluit bal. in l. iij. C. de seru. fugit. vbi dicit q ad hoc multū debēt advertere iudices formantes inquisitiones cōtra delinquētes. ne si forsan faciāt mentionem tantummodo de mādato: & illud emanasset ab inferiore non probaretur inquisitio: sz si addantur illa verba de consilio si inquisitus non poterit puniri de mandato: poterit puniri de consilio qd dicit esse multum notandum et advertendum.

¶ Ex inspectione sola instrumētorū. ibi evidens probatio. Adde istum in ca. super questionū. in principio. ibi no. in versiculo intentionis ibi: liquido &c. de officio delega. & in c. j. in. ij. colum. ibi et not. hoc dictum qd id quod constat ex tenore literarum pape de confir. vti. vel inuti. et in c. j. circa fi. in versic. ego vltra ea que dixi. de re iudi. & in c. eo. circa medium. & in c. inter ceteras. eo. tit. in. ij. colum. ibi: sed quero. & facit tex. & ibi iste post Butr. in c. auditis. ij. not. de restit. in integr. et vide istum in c. i. in. ij. not. de cleri. non resi. et in cle. causam. in xi. no. de probat. But. et istum in c. cum olim. in ver. vlti. no. de censi qd probatio que fit per instrumentū dicitur patens: allegat Innoc. in c. ex insinuatione. de appel. & vide istum in c. cum dilecti. in. i. no. de donat. et per Rapha. cuma. in l. i. §. ex hoc rescripto evidentissime apparet. ff. de ven. inspi. et Imo. in l. questitum. ff. de re iudi. ho. tex. & ibi doct. in l. licet

imperator.ff.de leg.i.facit qd voluit Oldra.cōsi.lvi.incip.Tullius impetravit gratiā.⁊ in consi.lviij.incip.quidā impetravit oēs in.c.interposita.de app.l.si pars.ff.de inoffi.testa.in vsi.nisi aperte. ho.tex. in.c.et si christus.in ver.patenter ostendit.de iureiur.c.cum tu.in ver.evidenter excuset.de vsu.glos.sing.in.l.i.§.hoc interdictū.super ver.imperfectam ibi: non hz

aliqd vitiū testim a
qd est in aperto
⁊c.ff.de tab.exhi.
Bald.in.l.vnica.
in vsi.demo qro.
nūquid si snia est
evidēter iniusta.
C.si de momenta.
pos. ⁊ in.l.consen
taneū.in vsi.que- 4
ro nunquid a tali b
missione.C.quō ⁊
qñ iudex.Pet.de
anch.cōsi.cevi.⁊p
Bar.in.l.i.in pn.
in v.venio ad qō-
nem circa istā pri
mam partem ibi
quero qño pōt B 5
esse certū.rñdeo c
primo ex aliquo

sola instrumentorū potest elici evidens pbatio.[a] Qd no.pro statutis reqrētibus evidentē pbationem.et nimirū:nam etiā ex coniecturis precipuis potest elici evidēs pbatio:vt est tex.no.in.l.licet.ff.de leg.i.facit.l.sciāt cuncti.C.de probatio. ¶ Itē no.casum in quo quis cognoscit de cā ⁊ nō pōt de ea iudicare. ¶ Ultimo not.ꝙ super dubio rescriptorū aplicorū ordinarius loci nullā hz iurisditionē sed solū cognoscit ad effectū exquirendi cui debeat obedire. ¶ † In gl.i.si. No.i.ex hac glo.ꝙ fama inducit [b] iustā credulitatē.vnde habēs aliquā cōsciētiā ex fama di habere ex pbabili causa.⁊ idē sentit glo.in.c.inquisitioni.j.de sen.excō.Idē not.Bart.in.l.ij.C.si ser.vel liber.lib.x. Ubi ponit notabile dictū dicens ꝙ si aliqs accusavit publice infamatū ⁊ deficit in probando non debet puniri pena talionis vel calūnie: qr excusatur ppter infamiā precedentē qd est menti cōmendandū.et facit eleganter ad intellectū.c.i.in fi.de elec.lib.vi. ¶ † Scdo not.ex glo.qd dictū vnius [c]

instrumento cōfecto ⁊c.ff.de no.ope.nun.⁊ vide ibi Alex.in.ij.colū.ibi: ⁊ similiter an per instrumētū ⁊ legitima ⁊c.vbi plura similia prosequit. et per Bar.in.d.l.i.in.§.ex hoc rescripto.in versic.vlti.hic inducit.ff.de vent.inspi. per istum in.c.cum bertoldus.in no.ibi ex tenore sententie.de re iud.post Butri.Car.in.c.suam.de penis.

¶ Adde Ant.de but.cōsi.xxviij.Alex.cōsi.cix.ij.lib.Pau.de ca.cōsi.l. Anto.Francis. ¶ Quid dicatur evidēs.vide Bar.in.l.i.§.itē solent.ff.de offi.prefec.vr.vbi dixit ꝙ illud di evidēs ꝙ est clarū ⁊ apertū qd dicit esse notādū p statutis que qñqȝ exigūt evidētē pbationē.⁊ adde qd evidens ⁊ manifestū idē sunt.vt in.c.cōstitutionē.de ver.sig.lib.vi.et in c.corā.xi.q.iij.⁊ ibi per Archid.⁊ in.c.si forte.de elec.lib.vi.⁊ adde qd ea que sunt evidētia nō indigēt alia probatione:vt in.c.evidētia.de accu.l.si vero.§.q pro rei qualitate.ff.qui satis.cog.l.si alterius.C.si minor se maio.dixe.vide tamen tex.in.l.si quis ligaverit.ff.de leg.i.qui dixit qd illud potest dici evidēs qd cōstat ex aliquibus argumētis:et de natura huius verbi evidentissime.vide gl.in.d.§.qui pro rei.in vers.evidētissime.⁊ vide Bar.in.l.si cōstante.in.i.parte prin.ff.sol.mat.⁊ vide tex.in.c.licet causam.de pba.vbi ibi di evidētissime cōstare qd cōstat ex inspectione instrumēti.p qua vide ho.tex.in.cū dilecti.de dona.vbi hoc idē dicitur.⁊ vide no.per Moder.in.c.vestra.de coha.cle.⁊ mulierum vide ho.tex.in.c.cū olim.de censi.circa fi.vbi dicitur patere expresse: ꝙ comprehenditur ex instrumēto:qd etiā probatur in.l.fi.C.de here.actio.

a Seba.Sapia. ¶ Evidens pbatio.vide Bar.in.l.fi.colū.v.C.de edi.di.adri.tollē.vbi vult ꝙ ex inspectione testamēti resultat notoriū et qd statutū requirēs evidētē pbationē verificet in ea que venit ex cōiecturis voluit.d.Alex.late in.d.l.licet impator.col.ij.ff.de le.i.vide p Bart.in.l.si cōstite.col.iij.vbi late.d.Jas.ff.sol.ma.p and.sicu.in cōsi.xlvi.§.clari.col.pe.in.i.vol.aliq p.d.Jas.in.l.pretor ait.in pn.ff.de ope.no.nun.

b ¶ Fama inducit.Adde Jo.an.in spe.de abol.§.fi.v.sed pone.c.accusavit.Bar.⁊ Ang.in.l.athletas.§.calūniator.ff.de infa. Bart.in.l.i.§.i.ff.ad turp.Bu.⁊ Imo.in.c.ij.de calū.⁊ ibi Ana.in.vi.col.v.qd aūt si accusator.Sal.in.l.mater.C.de cal.istū in.c.fi.circa.ij.col.de iureiu.in quibus locis habes quādo fama excusat a calūnia. Et qd fama inducit iustam causam credēdi:vide Bar.in.l.celsus.in.iij.col.ibi.⁊ si dicat qualiter.ff.de vsuca.Bar.⁊ Bal.in.l.ppietatis.in fi.C.de pbat.adde Bal.in.l.pignus.in pn.C.de pig.act.⁊ do.meū hic.⁊ qd volūt glo.maior.ibi vel in iustis:in.l.i.C.vbi causa status.ꝙ bonafides causat ex iniustis et temerariis causis.⁊ ibi Bal.Ang.in.d.l.ij.C.si ser.hic alle.vbi refert servatā fuisse peruśij opi.Bar.ad excusationē accusatoris quē fama deceperat.et intellige dūmō fama duraverit lōgo tpe:⁊ dūmō fuerit pcurata ab accusatore:vt dicit Bart.in.l.miles.§.mulier.ff.de adul.et intellige dictū Bar.nisi tpe accusatiōis eēt fama in ɔriū:qr tūc stat vltime fame ⁊ nō pme.in ɔriū Bar.in.l.ij.⁊ Bal.in.d.l.q accusare.ppe fi.C.de edē.et in.l.fi.in.vij.col.ibi ex hoc decidit.ff.de ser.et in.l.divus.ibi quarto est arguendū.ff.de mili.testa.sequit Pet.de ancha.in repet.c.i.xlviij.char.ibi subiicio primā.q.ā.ti.progi.no.per istum de spon.c.cū in tua.⁊ Bal.in.l.si tutor.C.de peti.tuto.in aliquibus lecturis.Jo.an.⁊ oēs in.c.cum oportet.de accu.⁊ Bal.in.l.sacrosan.C.de epi.⁊ cle.⁊ plene per Maria.sozi.in repe.c.qualiter.el.ij.de accu.q.ix.arti.xli.et per Pet.de anchar.cōsi.lxxxv.tribus de causis in vlti.colū.⁊ dicit hic Bal.ꝙ vbi tractatur de preiudicio gravi non sufficit scientia per famā: quia scientia est verorum:et veritas nō potest esse falsa per.d.l.miles.in.§.mulier.sed hic agitur de parvo preiudicio.pro quo facit qd not.Bart.in.l.ij.§.si dubitetur.ff.quēadmo.testa.ape.⁊ in.l.sed si de sua.ff.de acquiren.heredi. et per Cy.in.l.si quidem.C.solu.matri.ho.tex.xxiij.q.viij.occidit.Et vide Bal.in.l.si tutor.C.de peri.tuto.notabilis etiā quod ad hoc vt quis debeat credere se excōmunicatū sufficit certificatio per famā certam:⁊ sic probationē nō plenā tex.est in.c.illud.de cle.excōmu.mini.quin in hoc

d prestat iustam causam credēdi: [d] ⁊ vr gl.velle pcedere etiā si ille sit levis opi.Hoc tamē non multū firmat:sed Host.videt placere vt a quocūqȝ ordinarius audiret honestū est vt supersedeat aliquo tpe infra qd certificet aliū iudicē et partē et petat copiā vtriusqȝ rescripti:qr l mora modici tēporis
6 nō est piudiciū.l.si debitori.ff.de iud. ¶ † Adverte latius circa intellectū huius.c.Aut eñi iudices mandant cōtraria ordinario ante executionē aliciius mādati:et indubie habet locum dispositio huius tex.Aut recepto primo mādato ⁊ executo alius iudex mādat cōtrariū ⁊ idē dicēdū vt hic in v.sz si postea.Aut ordinarius recepto mādato primo solum audivit literas in eadē causa impetratas:⁊ est dubium nūquid possit supersedere executioni ⁊ petere copiā vtrarūqȝ literarū.Compo.tenet ꝙ nō:⁊ refert Innoc.quosdam idem tenere dicentes hoc ca.non habere locum nisi quādo iudices mandant cōtraria seu insinuēt potestatem eis traditā.Et ad istum tex.in ver.et idipsum vbi

nō habet parem
sm Butri.ibi: et
ad incurrendam
penam respectu
sciētie sufficit sci
re per famā glos.
et Barto.in.l.i.in
fi.ff.de recep.et in
l.oēs.C.de agri.⁊
censi.lib.xi.⁊ tex.
in ca.cum desideres.de sen.excōi.
et dicit Bal.in.l.
falsus.in.xi.colū.
ibi: illud est notādum.C.de fur.qd
iusta credulitas
cū fama habetur
loco vere sciētie
si consonet etiam
veritati allegat.l.
cum quidaz.§.qd

dicitur.ff.de acqui.hered.Nihilominus ista notitia que haberetur per solam famā est iusta causa diminuendi penam contrafacienti vt est tex.singu.in.d.c.illud.ibi:cum eo misericordiam facite.

¶ Adde Are.cōsi.lxxiij.vbi ponit an fama excuset iudicē inquirentē. Zacharias. ¶ Adde ad hoc Bar.in.l.is potest.ff.de acquiren.heredi.eundem Bal.Ange.post glo.in.l.si tutor.ā.alleg.⁊ pro dicto fi.in precedēn.apostil.scito.s.ꝙ iusta credulitas cum fama ⁊c.adde Alexā.consil.lxvi.in vltima col.⁊ sic stat volu.iij.⁊ consi.xix.in.ij.col.ver.subsequēter.volu.i.⁊ consi.etiam.xix.in pe.colū.post medium ibi.que singula.⁊ cōsil.xxv.col.ij.per totum.volu.iij.

Anto.Francis. ¶ Circa hoc quādo calūniator excusetur a calumnia et eius pena videtur text.in.c.cum dilecti.de elect.ꝙ probans per vnum testem excusetur a pena calumnie.cuius tamen contrarium volu.Jo.and.in.c.i.de elec.lib.vi.⁊ in.c.fi.de cal.⁊ an nō probās crimen in dubio presumatur calūniator.vide glos.tenentem qd sic in.c.notandum.ij.q.iij.et per Specu.in titu.de accus.in.§.fi.in fi.⁊ in titu.de expen.in.§.iij.in ver.quid si est talis.⁊ habetur per Bar.in.l.i.ff.ad turpil.⁊ per gloss.in.l.athlete.in.§.prevaricatum.ff.de infa.et in.l.iij.in.§.ij.ff.de testib.et in.l.ij.in glo.fina.C.qui accu.non poss.⁊ per Cy.in.l.i.in.iiij.oppo.C.de advo.diver.iudi.⁊ que dicatur evidens calūnia vide Barto.in.l.fi.ff.de publi.iud.⁊ dicebat Inno.in.c.dilectus.de calū.ꝙ calūniator punitur pena extraordinaria:tamen text.in.c.inscriptio.iij.q.iiij.videtur velle quod puniatur pena talionis de quo per gloss.in.l.i.C.de calum. et per Hostien.in sum.de calū.in.§.fina.⁊ per Bartol.in.l.i.ff.ad turpil. et per Cy.⁊ docto.in.l.sciant.C.de excu.tuto.⁊ de fama vtrum excuset a calūnia et quid probet ⁊ quātum probet.vide per glos.in.l.iij.in.§.eiusdem quoqȝ.de testi.per glos.in.c.veniens.el.i.eodē titu.de testi.⁊ vide plene per Lanfran.in repeti.l.admonendi.in.viij.char.cum pluribus seq.ff.de iureiurā.vbi enumerat plures casus in quibus plene probat et plures in quibus nō probat.⁊ plures in quibus semiplene probat ⁊ alios etiam in quibus inducit presumptiones ⁊ indicia:⁊ ibi late poteris videre de materia.

c ¶ Dictum vnius.Hanc glos.sequitur hic Imo.cōtrarium tenent hic Butri.Cardi.et iste et moderniores hic disputantes plene an dictum vnius prebeat iustam causam credendi ⁊ excusat credentem ponentes octo conclusiones quas oīno hic videbis.⁊ adde Alex.in consi.xxviij.incip.visis ⁊ accurate pōderatis in.i.vol.vbi allegat glo.in.l.titio functus.⁊ vide tex.⁊ ibi istum.c.cum olim.de dolo ⁊ contu.et in.c.cū olim.el.i.in.ij.col.ibi.scdo no.limitationem.de privile.

¶ Adde Ro.consi.lix.Pau.de cast.consi.ccxcvi.Abb.consi.lxij.Lapū alleg.xv.⁊ xxxij.

Zacharias. ¶ Adde an papa vel Rex nō recognoscens superiorē etiā de plenitudine potestatis possit statuere ꝙ dicto vnius stetur.⁊ vide cū Lud.ro.sing.suo.cccxviij.inci.tu scis ꝙ dispositio est iuris qd nō.adde Feli.idē tenentē.in.c.cōstitutus.col.fi.v.nec dicas hoc esse clarū.ā.eo.q alle.tex.in.c.iudicas.iij.q.ix.Adverte tū qd Lud.ro.ponit duos casus in quibus vni soli credit sing.dcxviij.inci.dictū vnius.cui adde tertiū per Feli.in.c.cum nobis.col.iiij.ver.inquantum.Car.de prescri.

d Sebasti. Sapia. ¶ Credēdi.Vide qd no.dicit Ang.in.l.plagij.cri.accusa.C.ad.l.flavi.de plagia.vbi dicit ꝙ si statutū punit rapientē rem dolose excusabitur rapiēs si iuret se credidisse sibi licere eo quia ita sibi dixit vnus advocatus.licet ille advocatus esset ignorans.⁊ ita etiā tenet.d.Bartholo.vero.in consi.xxi.ego bartholomeus.col.x.

dicitur

a ¶ Non tenet excōicatio. Adde qd videtur valida per c. i. xi. q. iij. vbi etiā iniusta tenet. sed dic q delegatus excedit limites excōmunicando non turbantem per c. i. de offi. dele. ergo excōmunicatio nulla tanq̄ lata in illo excessu ab incompetenti. c. per tuas. de sen. excom.

b ¶ Nota bonam limitationē. Adde ad illa iura vez ad. l. adrianus. ff. de act. & obli. et ad. c. ex literis. de proba. vt illa iura non habeant locū qn̄ iurisditio non est fundata sm̄ glos. et Imo.

c ¶ Glo. nō soluit contrariū. Adde plene Moder. in ca. ceterum. in ij. correlario. s̄. e. ti.

d ¶ Putatiui. no. differentiā inter rescriptū verū et putatiuū. de quo dicam plene in c. iurauit. de pbat. post do. meum an matrimoniū seu dos putatiua gaudeat eodē priuil. quo gaudeat verum mr̄imoniū & vera dos. de quo vide Bal. in l. eā quam. in v. colū. in ver. modo ego quero. C. de fideicō. et tex. in l. si ex volunntate. et ibi Bal. C. de donat. inter virū & vxo. Ro. in l. si cū dotem in §. i. ff. solu. ma. & in l. si donatione. C. de colla. tex. in l. cū hic status. §. si quis spōsa. ff. de donat. inter virū & vx. Io. andr. istum in c. i. de do. post diuor. resti. istum in c. ij. eo. ti. tex. in l. dotale prediū. §. dotale prediū. ff. de fundo dot. iuncta l. si cum dotē. §. si. ff. sol. matri. & ibi per Imo. Petr. de ancbar. in c. ex literis. de pigno. euidacit bo. tex. in c. tua. de iureiur. dicam plenius in d. ca. iurauit. vbi Bal. dicit in ij. colum. qd statutum de dote lucranda non habet locum quādo matrimoniū est illicitū alleg. l. i. C. de condic. ob causam. pro quo est bo. tex. in l. falsus tutor. §. an etiam in patrē. als est lex ille. §. & ibi Bald. ff. quod falso tuto. auto. ibi plus dicit q lucrum dotis ex pacto vel ex forma statuti nō habet locum in sponsa decedente ante nubiles annos. licet decedat in domo sponsi et supportauerit onera matrimonij & hoc in lucro proprietatis idem in lucro fructuum quod est not. dignum de quo vide no. ff. solu. mat. in glos. si. in d. l. si cum dotem. §. si.

Anto. Francis. ¶ Circa istam difficultatem an maritus lucretur dotē ex pacto vel statuto si matrimonium non fuit consummatum habetur in l. pe. in §. fi. ff. quod fal. tuto. auto. et in l. si vero ante. ff. solu. matri. et vide Bald. in l. deo nobis. in ij. colū. C. de episco. & cleri. et in l. non fine.

dicitur q debet idem facere cum sibi innotuit qd iudices ceperunt disceptare de iurisditione: respōdet q debet intelligi quādo innotuit ordinario per literas iudicum. Sed glo. in ver. hesitandum. sentit cōtrarium & idē Io. and. dicēs q etiā ante receptum scd̄m mandatū potest ordinarius petere copiā vtriusq̧ rescripti si audiuit iudices contēdere sup iurisditione. Et hec opi. plus mihi placet & videtur magis applaudere litere qū pōderat istū ordinariū debere exequi si nihil omnino sciuit de cōtentione iurisditionis. Nam quod infirmari vel vituperari potest precauendum est: vt in c. i. de ser. non ord. & melius est ante tempus occurrere q̄ post causam vulneratam remedium querere: vt in l. ij. C. in quibus cau. in integ. restit. nō est neces. ¶ Aduertendū tamē qd non sufficit iudicem audiuisse alias literas fore impetratas: sed opz q audiuerit cōtentionē esse ortā inter iudices delegatos de iurisditione. & hoc pbat aperte ista litera in duobus locis: vt patet ibi: si super cōtentione. & ibi: ceperūt disceptare: nam sola impetratio non sufficit. Et ex his deciditur questio. pone q pars habens scd̄as literas occurrit ordinario qui recipit mandatū priorū iudicū et dicit nō procedatis ad executionem mādati: q2 habeo literas cōtrarias retractātes primas quas in hoc in tempore volo presentare vel volo fidem facere de presentatione. Host. dicit honestum esse vt ordinarius supersedeat & procedat vt hic dicit. Cōpo. cōtra vt. s̄. dixi. do. Anto. cōcordando dicit qd virtute huius. c. nō potest iudex ordinarius supersedere: q2 istud. c. loquitur quādo est cōtentio inter iudices de iurisditiōe. sz ex tenore. c. cū in iure. j. de offic. deleg. poterit supersedere & videre que litere sint potiores. Quod puto verū si ante executionem mādati pars comparet & vult probare illas priores literas esse reuocatas. Hoc dictum mihi placet si per secūdas literas ipso iure reuocentur priores scd̄m ea que dixi in c. ceterum. s̄. e. Sed si opus esset exceptione & appellatione contra priores literas tunc crederem ordinariū non debere admittere istam exceptionē: q2 illa est proponenda coram iudicibus delegatis: iuxta materiam. c. pastoralis. s̄. eo. Sed ordinarius debet parere mandato delegati ex quo aliter non constat de reuocatione ipsorum argu. in c. si quando. et c. pastoralis. in §. q2 vero. de offi. deleg. ¶ An autē sufficiat q ordinarius audiuerit ab vno de contētione iurisditiōis. puto q sic si ille est fidedignus als autem nō credo ordinarium supersedere debere: q2 dictū vnius leuis non inducit iustam causam credēdi maxime vt per tale dictum quis retardet exequi mandatū superioris. ad hoc. c. licet ex quadam. j. de test. iuncto. c. inquisitioni. de sen.
7 exco. ¶ † Quid autem si vnicum est rescriptū sed pars excipit coram ordinario rescriptum esse surreptitium nunquid debet ordinarius supersedere mandato. Doct. dicunt q non. q2 hec exceptio est proponenda coram iudice delegato cū sumus extra terminos istius. c. et ordinarius dz parere delegato. d. ca. si quando. ¶ An autem hoc. c. habeat locum in literis gratiosis: vt cū executores ad beneficia mādant ordinario cōtraria. Io. and. sentit hic q sic. dicit enī q hoc. c. quotidie practicat in literis gratiosis & apertius hoc tenet. j. eo. titu. in c. mandatum. vbi aliqua dicentur de hac materia. tenet Spec. in titu. de act. et pe. §. super actionibus. vsi. i. & hoc no. An autē hoc. c. habeat locum in duobus ordinarijs mandātibus cōtraria: vt si quis hz duos ordinarios vnus mādat illum excōicari: alius mādat eū absolutū vel nō ligatū pronuntiari. dicit Inno. q nō: q2 par in parem nō hz imperiū. ideo nō pōt vnus ordinarius retractare gesta per aliū nisi alter esset maior vt puta q2 legatus pape cui primo est parēdū. Videtu ad hanc materiā qd no. Innoc. in c. cū iamdudum. de preben. vbi tractat quid si duo ordinarij mandāt subiecto cōtraria. & per hoc habes clarū intellectū huius. c. ¶ In gl. iij. ibi: si antē aliquid obijcit. vult glo. q in hac cognitione ordinarius dz audire allegationes partiū. Sed Host. & Io. and. sentiunt oppositū: & hoc verius: q2 litera ista innuit qd solū instruatur ex inspectione literarū ita q nihil habere dz a partibus ne videatur iudex inter eos. Et si ex inspectione ipsarū literarū clare percipit primas reuocatas per posteriores dz parere secūdis iudicibus. Sed si cōstat q scd̄e non reuocant primas dz parere prioribus. si vero dubitat debet supersedere donec ista cōtentio so
8 piatur scd̄m tenorem. c. pastoralis. s̄. eo. ¶ † Sed circa hoc dubitatur quid si iudex delegatus vel executor excōmunicat ordinarium nisi sibi paruerit. Sol. dicit Inno. q aut ordinarius probabiliter dubitat de preualiditate literarum & procedere vult prout hic dicitur: et tunc nō tenet excom
a municatio.[a] Quia in hoc casu ordinari⁹ cōtumaciter nō resistit delegato nec turbat suā iurisditionē: sed hoc facit autoritate legis. s. huius. c. xxiij. q. iiij. qui peccat. & l. gracchus. C. de adul. qd dicit procedere etiam si sapientior non dubitaret sed si probabiliter diceret se dubitare vbi dubitandū non est: vel vellet exequi tanq̄ certus de reuocatione vbi certus non est tenet sentētia excōmunicationis q2 turbat hoc casu iurisditionē alterius et dicit hoc procedere etiam si postmodum appareat iurisditionem primi iudicis esse reuocatam: et hoc quia in dubio habebat iurisditionē. quod
9 bene notabis. ¶ † In ea. gl. ibi: quia non constat an ille iudex habeat iurisditionem. not. bonam
b limitationem[b] ad illam literam vt iudex in dubio potius absoluat q̄ cōdemnet. procedet enim quando certum est de iurisditione debentis iudicare: sz respectu illius qui haberet exequi ex quo dubitat quis illorum sit iudex non debet parere magis ad absoluendum quā ad condemnandum. ¶ In glo. in verbo scd̄o loco in fi. dicit Io. an. qd
c gl. nō soluit contrariū[c] sed potius repetit ipsum quasi dicat de hoc querimus quare isti denūtiantur absoluti vigore secūdarum literarum ex quo per primas fuerunt excōicati. Hostiē. soluit q id quod fit autoritate veri rescripti nō debet reuocari: vt in d. c. audita. sed id qd fit autoritate puta
d tiui[d] vel reuocati rescripti debet reuocari: vt hic. Hec solu. non est bona: quia. c. audita. loquitur de

C. de bo. que liber. vbi dicit q maritus nō lucretur nisi fuerit consummatum matrimoniū quod est verum nisi dolo dotantis impedita esset consummatio per glo. in d. l. si vero. tamen ipse Bald. in d. l. sancimus. s̄. de nup. tenet qd lucretur si ipsam vxorem duxerit etiam si matrimonium non consummauerit. & vide Bald. post Bart. in l. nihil. ff. rerum. amota. & ibi bar. dicit qd lucratur etiam si cū vxore non habitauerit. de quo vide pau. de cast. in 2ª. suo cccxi. & per eūdem i. l. si donaturus. §. i. ad fin. vbi etiā per do. Alex. qui multa alleg. ff. de cōdi. ob cau. ¶ Et adde q maritus lucratur dotē scd̄m formam statuti ciuitatis sue non sm̄ formam statuti ciuitatis vxoris etiam si in ciuitate vxoris cōtract⁹ dotis esset celebratus: vt per Barto. et docto. in l. i. C. de sum. matri. & p Bart. Ange. & Alexan. in l. exigere dotem. ff. de iudic. et per domi. Anto. in c. i. de sponsali. & vide Archidia. in §. illud. xij. distinct. et habetur per Bartol. in l. vniuersa. in fi. C. de precip. imper. offe. quod est verum nisi vxor duxisset virum ad domuz suam sm̄ Bal. in l. fina. C. si a nō compe. iudic. cuius tamen contrarium ipse dixit in l. cū quidam. ff. de iurisd. om. iudic. de quo vide Bald. in c. i. in fi. si de inuestit. de reb. alie. fac. et in auten. omnes peregrini. C. communia de success. & vide domi. Cardi. in clemē. sepe. in §. & quia. in iij. questio. de verbo. signi. vbi dixit qd debet peti tale lucrū secundū consuetudinem vel statutum loci contracti matrimonij: & nō secūdum consuetudinem vel statutum sponsorum. vtrum autem lucratur maritus fructus dotis perceptos si non est matrimonium consummatum quod etiam tangit hic. Dicas quod sic si subijt onera matrimonij: vt per glos. in l. ij. C. de iureiuran. et in l. dotis fructus. in §. primo. ff. eod. et in dicta l. si viro. et ibi per Bald. Barto. Imo. et docto. ff. solu. matri. quod est verum etiam pro tempore quo vxor fuit puella de equitate: et non de rigore. sm̄ Bald. in dicta l. pen. in §. fina. ff. quod fal. tuto. auto. et habetur per Specu. in titu. de donatio. inter virum & vxo. in versicu. quid si mulier. et ibi Bald. in addi. et vide domi. Abb. in c. tertio loco. in secunda columna. de presumpt. et tene menti duo: quod lucrum dotis ex statuto non habet locum quando vir et vxor pariter decederent

puta ex ruina domus nec tunc presumitur vxor tanq̄ debilior prius mortua: nec et si vxor ingreditur monasteriū vt per do. Alex. als prepo. in c. si. in prin. vlti. char. de don. inter virū & vxo. & per Signoro. de homodeis. in cō si. suo. incip. in nole dn̄i questio presupponitur in hoc forma de quo ibi. idem prepo si. mentionē facit. Aliud est qd̄ etiā est notandū qd̄ lucrum dotis.

ex statuto hz locum etiā si pater dotās stipulatus esset dotē sibi reddi in oēm casum soluti matrimonij: vt per Ray. & Alex. l. i. post dotem. in fin. ff. solu. ma. & hoc intellige verū si vir vendicet mortē vxoris occise. alias illud perdit vt per Bar. in. l. sequēs. in. §. si. ff. ad sille. & in. l. ei qui mortē. ff. de his quib⁹ vt indi. vbi dicit etiam idē esse qñ ipse maritus occidisset. & tene mē ti qd̄ tale lucrum etiā nō aditū vel nō agnitū transmittitur ad heredes viri sm̄ Bal. in. l. si arrogator. ff. de adop. et per do. Alexā. in. l. cū antiquioribus. in iij. colū. C. de iur. delib. cū ꝯcor. ibi signatis per eū et per eūdem in. l. si infanti. i vl. char. C. de iur. deli. et p Bal. in. l. generaliter. §. in his. de secun. nupt. Quis Ange. cōsuluerit contrariū in ꝯsil. suo. lxxix.

¶ Adde tamē q tale lucrū dotis ex forma statuti. datū viro superstiti ita demū debetur ipsi viro nisi supsint filij alterius matrimonij qui superstites tale lucrū ipediunt vt per Bal. i aut. preterea. vbi etiam per Ange. & Pau. de cast. C. vnde vir et vxor. et per Barto. in. l. hac edictali. in principio. C. de secund. nup. & vide Pau. de cast. in consi. cccxv. & in consi. cclxv. & sequen. & per Barto. in. l. ea lege. in iiij. q. C. de condi. ob cau. & per Ang. in aut. de nup. in. §. quia vero. & per Bar. in. l. si inter. de pac. do.

gestis autoritate rescripti reuocati añ cognitā reuocationē. Vinc. dicit q iste tex. loquitur in snīa excōicationis q̄ non est perpetua sed dz reuocari ex quo excōicatus vult parere. Tertium pcedit in gestis sup pncipale. & hec sol. nō tolerari. Vel tertio sm̄ do. Ant. hic iudices primi sciebāt cām istā cōmissam scd̄is. ideo nō tenet qcq̄d ipsi egerūt post notā reuocationē. Sed in pdicto. c. auditis. primi iudices ignorabāt. & hec sol. esset bona ad tertium. Sed saluādo istā glo. ego dico q hic non reuocatur factū autoritate primi rescripti imo potius cōfirmatur: q2 scd̄i iudices absoluēdo & mādando partem pnūtiari absolutā videntur fateri excōicationē iam ab alijs tenuisse: q2 absolutio psupponit vinculū et ipsimet primi iudices stante eorū iurisditione absoluissent si pars voluisset parere iuri coram eis. & quicquid sit. De materia est dicendū vt dixi in. c. ceterum. de eo. & d. c. audita. Abb.

1 ¶ Judex potest facere sequestrari fructus rei petite: si est reus contumax. 4.

2 Clericus falsificans literas inferiorū iudicum dz priuari beneficio & pati alias penas.

Cleric⁹ falsificās lr̄as pape traditur curie seculari.

3 Clausula si ita est: an & quando referatur ad precedentia. 13.

5 Missio in possessionem causa rei seruande nō fit in beneficialibus.

6 Falsificās literas pncipis etiā iniustas dz puniri. Justa causa iniuriādi mitigat penam quā debet incurrere iniurians.

7 Judices possunt esse testes in causa corā eis agitata si illa causa agatur coram alio iudice.

8 Confessio criminis an & quando valeat.

9 Confessio extraiudicialis de crimine an sit sufficiēs vt quis possit condēnari vel poni ad torturā. Infamis an quis efficiatur propter extraiudicialem confessionem criminis. Infamis an priuetur beneficio.

10 Cōfessio facta parte absente an preiudicet in criminalibus.

11 Judex ex officio suo potest supplere quādo partes delinquunt in iudicio.

12 Gesta corā aliquibus ex iudicibus delegatis nō valent.

Olim ex literis.

[a] Qñ in rescripto plura narrantur diuersos effect⁹ operantia nō sufficit impetrāti alterū solū pbare ad vtrūq; effectū cōsequendū. Et sunt due partes: pmo ponitur cōsultatio. scd̄o rn̄sio ibi: nos. Prima subdiuiditur in tres. nā primo ponit relationē priorū iudicū. Scd̄o ibi: igitur. cōmissionē factā scd̄is iudicibus. Tertio ibi: verū. dubitationē emergentē. ¶ Casus literalis. P. clericus sancti remigij detinebat parochiā de salice: quā. R. de clino dicebat se canonice adeptā fuisse: vnde idē R. impetrauit causam super hoc quibusdam abbatibus cōmitti: ipsi abbates partes ad suam presentiā secundo & tertio citauerūt: & q2 dictus. P. per se vel per alium coram eis noluit comparere excōicauerunt eundem facientes fructus ipsius parochie sequestrari. postmodū idem. P. ad eos accedens promisit iuri parere & sic fuit absolutus et literas absolutionis cōcesserūt eidem assignātes locū & diem in quo faceret quod promisit. ipse vero diem & locum de literis radens & in loco rasure scripsit qd̄ sequestrati fructus restituerentur eidem. et hoc idem. P. confessus fuit coram duobus iudicib⁹ tertio se excusante. Judices ipsi hec omnia significauerunt do. pape. et ipse mandauit iudicibus presentibus vt fieret ita qd̄ ipsi. P. super ipsa parochia perpetuū silentiū imponerent et prefatam parochiā prefato. R. restituerēt cum fructib⁹ sequestratis. Dictus vero. R. bene probauit falsitatem predictam. vnde petebat parochiam illam sibi assignari. iudices isti dubitauerunt super clausula illa si esset ita vtrū ad omnia supradicta debeat referri an tantum ad vitium falsitatis. consuluerunt dn̄m papam: & ipse respōdet clausulam illam ad omnia superiora referri. Ad hoc vt ipsi. R. ecclesia cōferatur: q2 lz propter illam falsitatē priuandus esset ecclesia tamē propter hoc non est illa ecclesia aduersario concedenda nisi prius super alijs fuerit facta fides. Bern.

1 ¶ † Not. primo arg. iudicem posse facere ratione
b contumacie fructus rei petite sequestrari [b] & con
c tumacem [c] excōicare ratione contumacie. Et sic a principio imponere duplicem penam qd̄ est contra. c. qm̄. in ti. vt lit. nō contest. Ideo cōiter tenetur q isti iudices in hoc non bene processerunt. sed vt dicam super gl. ij. et modica possunt colligi super isto tex. q2 pro maiori parte continet facti narra
2 tionem. ¶ † Nota. ij. q propter vitium falsitatis etiā cōmisse circa literas inferiorū iudicū potest clericus priuari beneficio suo. Plus dico quod si ageretur criminaliter super hoc vitio falsitatis clericus falsarius debet deponi etiā ab ordine et priuari oībus beneficijs & detrudi in monasteriū ad agendum penitentiā: vt in. c. si eps̄. l. dist. & grauius puniretur si falsasset literas pape. q2 deberet tradi curie seculari: vt in. c. ad falsariorū. j. de cri. fal. Et ex hoc & ex illo tex. colligo arg. op. q lz delegatus pape gerat vices ipsius pape. non tamen debet ita acriter puniri vitians seu falsans
D literas legati [d] sicut falsans literas ipsius pape. Quid autem in falsante literas principis in-

a ✣ Sebasti. Sapia. ¶ Olim ex literis. Nunc tex. dicitur no. & fin. Cardi. hic & in. c. ab excōmunicato. j. eo. ad hoc q verbū positum iuxta plura determinabilia determinat prout natura vniuscuiusq; conuenit refert do. Jas. in. l. contra maiores. C. de inoffi. testa.

b ¶ Sequestrari. Adde Archi. xi. q. i. q2 res super glo. magna. ibi si antē Jo. and. in reg. locupletari. in. iij. colū. ibi secūdo modo. istum in. c. ij. in vj. col. ibi ex his. de sequest. pos. & fru. vbi allegat istum tex. & vide plene hic Barto. & Feli.

¶ Adde quando fructus sequestrari possunt. Ro. cōsil. cccxij. Pau. de cast. consi. cccxxxvi. Fulg. consi. clix.

c ✣ Sebasti. Sapia. ¶ Et contumacem. Vide Abb. in. c. j. in not. j. de indi. vbi vult qd̄ omnis contumacia sit excōmunicatione digna nisi sit contumacia in nō parendo in re leui de quo late ibi per Moder. vide etiam Abb. in. c. tenor. j. de re iudica. qui vult q etiam contumacia presumpta sit digna excommunicatione.

D ¶ Literas legati. not. perpetuo hoc dictū quod falsans literas legati pape non debet ita acriter puniri sicut falsans literas ipsius pape. sed quid de literis cācellarij seu penitentiarij do. pape. vide Host. Jo. and. Butri. & alios in. c. literis. de fide instrumen. & ibi per Joan. de lig. per Feli. in ca. ij. in decima colum. in versiculo stilus. circa finem. de rescriptis. & in capitu. nōnulli. §. j. in. ij. ampliatione. eodem titu.

¶ Adde Fulgo. consilio. cxxxviij. vbi dicit qd̄ magis etiam puniatur falsificās monetam principis q̄ alterius. Anto. Francis.

¶ Circa falsificātes literas pape, vel legati apostolici seu vicecancellarij qua pena puniantur et quomodo earum falsitas possit perpendi: vltra ea que habentur in capit. licet. hic alleg. vide ea que ple. traduntur in capitu. ad falsariorum. & ibi plene dixi. de crimine fal.

¶ Et adde qd̄ si in literis iustitie reperitur falsitas admixta: illa presumitur errore non dolo facta: secus autem in literis gratie. vt notare voluit Innocen. in cap. accedens. de crimi. fal. qui dicit hoc modo intelligendam esse. l. dolum. C. de dolo. qui dicit quod falsitas requirit dolum ad hoc vt quis possit puniri ordinaria pena de falso. vt in l. prima. in princip. ff. de fal. et in l. quid sit falsum. eodem titulo. vbi etiam habetur quot modis dicatur falsum et ibi vide per Bartol. et in. l. si is qui ducenta. in. §. vtrum. ff. de rebus dubijs. et in. l. prima. ff. si quis testa. liber. esse iussus fuerit. et vide bonum text. in. l. nec exemplum. C. de fal. An autem falsificans literas priuatas teneatur pena. l. cornelie. de fal. habetur in. l. si quis tabulas. et in. l. quidam. ff. de dolo. et plene not. in. l. querelam. C. de fal.

¶ Et adde qd̄ clericus qui chartā falsificauerit aut falsum testimoniū dixerit debet deponi et perpetuo carceri mancipari. capitu. si episcopus. l. distinc.

¶ Et adde quod falsificans priuatam scripturam punitur sicut falsificans publicam. vt in. l. penulti. C. de fal. et tene menti gloss. in. l. in fraudem. in. §. neq;. ff. de iure fisci. quod falsificans acta cause debet perdere causam de quo etiam habetur. in capitu. olim. de rescriptis. et circa falsificantem monetam principis. Dicas quod debet comburi: vt in. l. secunda. C. de falsi. mone. et nota. in capit. quanto. de iureiurand. quid autem de falsificante monetam inferioris a principe seu ciuitatis habentis autoritatem cudendi monetam. vide in. l. prima. C. de falsi. mone. et que ple. trac. in preallega. capi. quanto. et an mutuans vnam literam dicatur esse falsarius. vide Joan. andre. in capitu. inter dilectos. de fide instrumen. et deniq; que sit pena falsariorum vide gloss. in. c. inferioris

memoriam.xix.dist.⁊ not.in.d.c.olim.de rescri.⁊ in.c.cum olim.de offic.
deleg.⁊ in titu.ff.⁊.C.de fal.per totum.et verum clericus falsarius si est
paratus corrigi debeat tradi curie seculari. vide ea que ple.tract.in.c.
novimus.de verb.signi.⁊ not.etiam in.d.c.ad falsariorum.
a ¶ Sebasti. Sapia. ¶ Sequestrũ. De hoc latissime tradit do. Franci.
cur. senior in ɔsil.
lxvii. sup eo arti-
culo ⁊ nota. est ꝙ
anteꝙ fiat seque-
strũ dꝫ cõstare iu-
dici de tali timo-
re scãdali ⁊ l tali
summaria cogni
tione citatio par
tis requiritur vt
per Ang.in cõsil.
cvii. Jacobellus
in fi.vide decisũ in
l.fi.colũ.ii.in fi.C.
de edi.di. Adria.
tollen. qui multa
allegat ad hoc ꝓ
positum.
b ¶ Etiã iniustas
literas. Facit di-
ctũ Bald.in rub.
C.de fid.instru.in
xii.col. ibi incidẽ
ter etiam quero
dñ dicit qđ cõtra a
petẽtem a me ex
falso instrumẽto
non debeo vti fal
so instrumẽto sic
limitãs glos.in.c.
cupientes.in ꝑn.
in ver. malignan
tiũ.de elec.in.vi.
c ¶ Dicit Specu.
Vide istum in.c.
dilecti filii.de ex-
cep.in fi.vi.col. et
in.c. intelleximus.
in fi.de adul.⁊ in
c.i.in.i.col. de iu-
dic.⁊ in.c.cũ te.in
ix.col.in v.sed po
ne.de re iud. An-
gel. de peru.in.l.
vt vim.ff.de iu. et
iu. Ana. i.c.signi-
ficasti. in fi.el.ii.d
homi. Alex.imo.
in.l.iii.in.i.rñ.ff.d
liber.et posthu.p
istum in.c.an sit.
de appel. Aret.in
tract.malefi.in verbo verba iniuriosa ⁊ cõtumeliosa in versi. quid plu-
ra. Flo.in.l.i.§.cum arietes.ff.si quadrupes pau.fecisse dicatur. Bal. in
addi.Spec.in tit.de accu.in ver.provocatus ad iram. Jo.de ana.consi.
suo.xliiii. Rom.in.l.cũ mulier.in.xxviii.col.in fi.⁊ ex his decidit quoti-
diana questio.ff.sol.ma.Spe.in tit.de iniur.§.i.in ver.si autẽ versa vice.
adduco bonum tex.in.l.qui cũ maior.in.§.si libertus.in ver.ignoscẽdũ
est enim ei si voluit se vlcisci provocatus.ff.de bo.libe.quem tex. allega
uit glo.in.c.cum inter.de excep.
¶ Adde Fran.are.consi.lxxx.
d ¶ Ut testes. Vide no.in.c.cum dilecti.de elec.⁊ in.c.ii.de arbi.
¶ Adde Fulgo.consi.cxxxvi.
e ¶ Glo.singularis. Vide pulchre per Ro.in no.cccccxx.inci.volo cõmẽ
tare.l.quod calore.vbi alleg.illam glo.singu.
Zacharias. ¶ Adde ꝙ debuit allegasse Ro.sing.cccccx.pro quo adde
quod no. Lanfran.de ori.in.c.quoniam cõtra. ver.cõfessiones.vl.quero
iuxta premissa.in addi.ad eum.de proba.
¶ Adde an confessio facta extra locũ tormentorũ debeat esse perseue-
rata. Fulg.consi.cxxxvi. Alex.consi.v. Sepol.consi.xl.⁊ quando est facta
calore iracundie. Ro.consi.ccclxxxiii.⁊ sing.suis.fo.xl.
Anto.Franc. ¶ Circa hoc de confessione facta in tortura an vt ex illa
possit sequi condẽnatio requirat perseuerãtia. Dicas ꝙ sic:qꝛ debet ra
tificari ⁊ reus in ea perseuerare cessante dolore tormẽtorũ.vt per Bar.
in.l.de minore.in.§.tormenta.ff.de questio.⁊ in.l.si cõfessus.ff.de custo.

3 ferioris. dicit in.c.ad audientiã.de cri.fal. ¶ † No-
tã ꝙ clausula si ita est in fine posita debet referri
ad precedentia scdm qualitatem negotii. Nam si
sufficit ꝙ referatur ad proxima scdm subiectã ma
teriam non cõcernit superiora. Secus autẽ si ma
teria subiecta expostulat vt oĩa cõcernat. nam vt
vides hec clausula in fi.literarũ posita cõcernit so
lum vitium falsitatis quo ad effectũ vt falsarius
priuetur beneficio. Sed quo ad hoc vt cõferatur
impetranti refertur ad omnia precedentia. Quid
autẽ in dubio. dicendũ vt plene dixi in.c.secundo
requiris.de appel.⁊ per Barto.in.l.pretor.ii.ff.vi
4 bonorũ rap. ¶ † In glo.in ver.sequestrari.ibi:vt
mitius agatur cũ reo. vult ergo gl.iudicem posse
facere sequestrũ rei petite vt mitius agat cũ reo:
quasi sentiat ꝙ sequestratio sit mitior ꝙ̃ missio in
possessionẽ. Jo.an.dicit ꝙ nec hic nec in.c.ex lite-
ris.quod gl.alle.probatur sequestrum posse fieri
propter contumaciã:quasi velit dicere ꝙ hic ⁊ ibi
narratur factum iudicum ⁊ nõ disputatur de vi-
ribus sequestri. Sed tu vide notabile dictũ Joã.
andr.in regula generi.in mercu. vbi dicit ꝙ si in
missione fienda timetur scandalum potest fieri
sequestrũ.[a] arg.in.c.i.⁊.ii.de iurepa.qđ tene men-
5 ti.facit.l.equissimum.ff.de vsufruc. ¶ † Ita dice-
rem in proposito qđ quẽadmodũ ibi in defectum
missionis fit sequestratio ita vbi causa nõ patitur
ex sui natura missionem sicut in beneficialibus:
vt in.c.cũ qui.de eo qui mit.in pos.cau. rei ser.lib.
vi.vnde credo ꝙ si in beneficialibus reus est cõtu
max ⁊ non põt procedi ad vlteriora:puta qꝛ actor
indiget presentia rei ꝙ tũc põt fieri sequestratio.
Et ꝓm istũ intellectũ posset saluari sequestrũ de
quo hic.vide tñ ad materiã ea que plene scribo in
c.ii.de seq.poss. Scdo modo põt saluari istud se-
questrũ:qꝛ precessit hic excõicatio.⁊ hunc intelle-
ctũ notanter sentit hic collectarius.nam excõica
to debent subtrahi fructus bñficii p.c.pastoralis.
§.de appel.⁊ ibi plenius dixi. Et ex hoc posses cu
stare contrariũ quare hic iudex a principio impo-
suit duplicem penã. dicit eñ qđ ista sequestratio
fuit facta in ɔsequẽtiã excõicationis. Sꝫ si prius
precessisset sequestratio non debuisset sequi excõi
catio per.c.qm̃.in fi.vt lit.non cõtest. Et ꝓm istum
intellectũ potes saluare sinẽ gloss.quatenus dicit
ꝙ hic nõ fuit proprie sequestratio. Sed cõtra istũ
intellectũ opponitur. qꝛ enim veniebat accessorie
ad excõicationem:ergo sublata excõicatione de-
buit tolli sequestrum.arg.c.qm̃.in.§.in aliis.§. vt
lit.nõ contest. Sol.fatẽdum est cõtrarium sed iu-

reo.⁊ an et quando calor iracundie excuset habetur in.l.diuortiũ.ff.de
diuor.⁊ in.l.licitatio.in prin.ff.de publi.⁊ in.l.⁊ si non conuitii.C.de in-
iur.vbi no.dixit Cy.qđ non excusat a toto:sed a tanto et habetur in.l.i.
in.§.diuus.ff.de sica.⁊ vide Archid.in.c.si quis iratus.ii.q.iii.⁊ in.c.fi.l.
distinc.⁊ ibi plene loquitur de ira ⁊ iracũdia.de quo habetur in.l.quic-

dices in hoc male pcesserũt vt sentit Pe.⁊ bene.
sed si iudices male processerũt:non tamen debuit
iste clericus falsare literas:sed a facto iudicis ap
6 pellare. ¶ † Et ex hoc no.ꝙ nõ debet qs falsifica
b re etiã iniustas literas[b] iudicis ⁊ si falsaret puni-
tur: ac si iustas falsasset. Puto tamen qđ pena in
aliquo esset temperãda:qꝛ vbicũꝙ quis iusto do-
lore motus cõmittit delictũ:penã opꝫ aliquãtulũ
temperari tex.est valde not.in.l.si adulteri.§.im-
peratores.ff.de adulte. Ad idẽ facit.c.si vero.el.i.
c in.§.nec ille.de sen.excõ.hic dicit Spe.[c] ꝙ si quis
prius lacessitus iniuria prorumpit in iniuriam
vel in verbera cõtra iniuriantem debet pena mi-
tigari quia iusto dolore motus fecit. ¶ Extra gl.
opp.cõtra tex.iste clericus fuit cõfessus crimẽ fal
si coram iudicibus delegatis:ergo ex sola illa cõ-
fessione debebat puniri.vt in.c.ii.de confes. cuius
contrarium innuit text. Quia papa mãdauit hic
inquiri de illo crimine ⁊ oportuit aduersariũ hic
ꝓbare per testes. Sol.multiplex.ꝑma qđ hic non
cõstitit nisi per solã relationẽ iudicũ quibus non
erat credendũ nisi quatenus cõstaret per acta cau
7 se:vt in.c.qm̃.de ꝓba.Non ob. ¶ † Si dicat ꝙ hic
erant plures iudices:⁊ sic debeat eis credi: vt i.c.
cũ a nobis.de testi.no. Innoc.in.d.c.qm̃. Nam ꝓm
Abb.cuius fuit hec solu.contrarium procedit qñ
d plures iudices deponunt corã superiore vt testes[d]
de his que acta fuerũt corã eis: sꝫ hic isti iudices
nõ deponebãt vt testes sed simpliciter referebãt
negotium pape.quod not. Et ex hoc habes ꝙ iu-
dices possunt esse testes si causa postmodũ aga-
tur coram alio iudice. super his tamẽ que fuerũt
gesta coram eis hoc tamen temperãt no. maxime
Inno.§.de arbi.in.c.nõ sine.⁊ Cal.in.c.inter dile-
8 ctos.de exces.prela. † Scda sol.fuit Philip. dicẽ-
tis cõfessionẽ in crimine nõ nocere nisi detur per
seuerãtia.per.l.i.ff.de questio. Que sol.nõ est vera:
qꝛ illa lex loquitur de cõfes.facta in tormentis.se-
cus si extra locum tormẽtorum:vt in.d.c.ii.de con
fes.⁊ in.d.c.per inquisitionem.de elec.⁊ in.l.si con-
fessus.ff.de custo.reo. Nisi forte confessio emanas-
e set calore iracũdie:vt est glo.[e] singu.iuncto tex.in
c.ex literis.de diuor.facit.l.qđ calore.ff.de reg.in.
f Tertia solu.est eiusdem qđ ex superabundanti[f]
papa mandauit iterum inquiri. que solu. non est
9 verisimilis per iura superius alleg. † Quarta so.
fuit quorundam dicentium ꝙ hec confessio facta
emanauit extra iudicium. Ex qua solutione not.
g quod confessio facta de crimine extra iudicium[g]
non sufficit vt quis puniat de crimine in iudicio.

quid calore.ff. de
reg.iur.⁊ adde ꝙ
ira ipedit discre-
tionẽ:vt in.c.rela
tum.v.q.ii.⁊ in.c.
seruandum.et in
c.ira.⁊ ibi p arch.
xi.q.iii.⁊ vid bea.
Tho.prima scde
qđ.xlviii. arti.iii.
⁊ eundẽ scda scde
qđ.lxxii. arti.iiii.
et adde qđ iudex
ductus ira nihil
debꝫ iudicare:vt
in.c.illa.xi.qđ.iii.
⁊ no.in.c.cũ eter-
ni. de re iudi.lib.
vi.⁊ qñ sit pecca-
tum mortale. vid
bea.Tho. scda se
cũde. q.clviii. ar-
ti.ii.iii.iiii.⁊.vi.et
in.q.de malo.qđ.
xii. art.ii.iii.⁊.iiii.
Et adde ꝙ ira in
deo nõ est animi
perturbatio vt est
in hominib[9] sed
est tranquilla de-
lictorꝫ punitio vt
in.c.promptior.d
penitẽ.distinc.iii.
⁊ vide bea. Tho.
i ꝑma parte sum
me.qđ.xix.arti.xi.
Et adde qđ deus
irascitur contra
nos nõ vt perdat
sed vt conuertat.
vt in.c.sed ecõtra
rio.de pen.distin.
i.et dicitur deus
irasci. nõ homini
bus:sꝫ magis vi-
tiis:vt in ea.quã-
obrem.⁊ in.c.con
silium. de penitẽ.
distinc.i. Et adde
ꝙ ira dei ex pecci
bus malorum cle
ricorũ magis au
getur et irritatur:ꝙ̃ placetur vt in.c.ecce a quibus.xlix.dist.et ple.not.
Archi.in.d.c.ira.xi.q.iii.
f ¶ Ex superabundanti. Facit quod legi. et not.in.l.testamentum non
ideo infirmari.C.de testamen.et gl.in.c.quia propter.in versicu. sanior.
de electio.
g ¶ De crimine extra iudicium. An confessio extraiudicialis de crimi-
ne noceat vide glo.secunda.et ibi scribentes omnes.in.c.de hoc.de si-
mo.et vide regulam cum.ix.fallentiis hic per dominum Feli.in tertia
colum.in versicu.sed omissa disputatione harum solu. et quid in ciui-
libus.vide glos.in.c.si cautio.de fide instrumen. ⁊ in.l.certum.§.si quis
absente.ff.de confes.
¶ Adde an confessio de crimine extra iudicium sit efficax. Roma.con
si.lxx.⁊.ccclxvi.
Antonius Francis. ¶ Circa hoc de confessione extraiudiciali an ta-
lis confessio facta in vltima voluntate vel inter viuos teneat habetur
per glos.penultima.in.l.i.ff.de interroga.actio.et in.l.generaliter.C.de
non nume.pecu.et in.l.cum de indebito.in.§.penulti.ff.de probationi.
et not.in.l.tale pactum.in princip.ff.de pact.et per Barto.in.l.non so-
lum.in.§.si liberationis.ff.de libe.lega.et in.l.rationes.C.de probatio.
et vide gloss.in.§.testes.iii.questione.ix.que dixit.ꝙ talis confessio va-
let si est munita iusta causa. alias non. habetur per Specul. in titu. de
confes.in.§.nunc videndum.et vide ho.text.in capitu.fina.de success.ab
intest.vbi per glos.in vñ.confitentis.⁊ ibi etiã per do.Anto.qui de tali

confessante etiam tractat in.c.si cautio.de fi.instr.vbi alle.dictum.c.si.pro casu singulari.q valet cõfessio facta extra iudiciũ etiam parte absente qñ est facta ad exonerationẽ cõsciẽtie.qd est multũ notandum. Et adde q cõfessio extraiudicialis declaratoria alicuius qd pbat cõtra cõfitentem fm Cy.in.l.nõ epistolis.C.de proba.z vide gl.in.l.inter chartulas.

a Possset tamẽ puniri extra ordinem[a] si trãsiret in specificũ nomen delicti vt q: aliquis gloriatur de crimine extra iudiciũ.nã tũc põt puniri nõ tanq̃ reus delicti cõfessati sed tanq̃ maledicus[b] z mali b gloriator. Hoc est no.dictũ Inno.in.c.q̃ sit.de ex ces.prela.z pbat ibi tex.z hec tenebis menti. Sed in contrariũ q posset puniri directe de illo crimine sentit Innoc.in.d.c.per inquisitionem.vbi ponit mirabile dictum qd per cõfessionem criminis extra iudiciũ incurrit quis infamia propter quã quis dz priuari beneficijs habitis z inhabilitari ad habẽda. Qd dictũ oportet multipliciter limitari vt saluetur.nã in infamia iuris nõ credo suũ dictum esse verum:q: per cõfessionem de crimine etiam in iudicio factã non incurrit quis infamiã iuris:q: illa infamia nõ insurgit nisi quis cõdemnetur de crimine:vt.l.i.ff.de his qui no.infa. Confessus autẽ in criminalibus non habetur pro condẽnato sed requirit̃ sentẽtia: vt in.d.l.si cõfessus. Et hãc cõclusionẽ firmauit Bar.in.l.ictus fustiũ.ff.de his qui no.infa.secus si quis confiteretur in causa ciuili famosa z in iudicio: q: tunc confessus efficitur infamis:q: tũc habet̃ pro cõdẽnato:vt in l.i.C.de confes.z hoc etiã voluit Bar.in.d.l.ictus fustiũ. Sed in infamia facti nõ põt procedere dictum Inno.q: illa sola nõ sufficit vt quis priuet̃ beneficijs habitis:sed iudex debet procedere cõtra eum fm no.in.c.qualiter z quãdo.el.ij.§.de accu.z.§.de purga. cano. c.ij.z.ij.q.v.in.c.presbyter. Sed dictum Inno.ego saluo cũ cõfessio facta de crimine extra iudiciũ hz sua substãtialia:vt quia cõfitetur specifice z presente parte que postmodũ accusat:vtputa in pñtia mariti quis fuit cõfessus c adulterasse vxorẽ.nã tũc ista cõfessio plene pbat[c] sicut in ciuilibus.arg.in.l.generalr.C.de non nume.pec. Quia q quisq; dilucida voce zc.vt.§.de p ba.per tuas. Et tene menti illud dictum sic intellectũ q: non solet ita allegari.z plenius examino in.c.at si clerici.de iudi. Sed vbi cõfessio nõ haberet sua substãtialia potest confitens subijci torture[d] z in hoc casu intellige Bart.z glo.in.l.capite d quinto.ff.de adul.et do.de rota decis.clxxiij.alias clxxxiij. Hic autẽ iste non fuit torture suppositus q: nõ agebatur de crimine criminaliter.z hic potes colligere aliã limitationẽ ad not.in.d.l.capite 10 quinto.† Quinta sol.q hec cõfessio emanauit in absentia partis.z hanc solu.dixit do.Anto.no.vt quẽadmodũ in causa mere ciuili exigitur presentia partis: vt not. in.c.fi.de confes.z.l.certum.§.si quis absente.ff.eo.ita z cum de crimine agitur ciuiliter vt hic. Hoc dictum est verũ in se: quãdo.s. ageretur omnino ad effectũ ciuilẽ:puta ad emendam damni. Sed nõ valet hec solu.ad istum text. quia hic adducebatur ista cõfessio vt clericus priuaretur beneficio:z sic non agebatur ad cõmodũ priuatum:sed ad cõmodum publicũ vt delictum non remaneret impunitum:vt.c.vt fame. de sent. 11 exco.z in.l.ita vulneratus.ff.ad.l.aquil.† Quo casu iudex ex officio suo potest supplere et maxime quando delictum fuit cõmissum in actis cause.nã iudex semper potest punire ex officio suo partes vel extraneos quos videt in iudicio male versari arg.in.l.nullum.C.de testi. Et hanc regulã posuit Inno.in.c.ex tenore.§.eo.z facit ibi tex. Idem firmat in.c.dilectus.de penis.z facit tex.in.l.moris. 12 ff.eo.z hec not.† Sexta z vltima[e] solu.q cõfessio fuit hic facta duobus ex tribus iudicib9 ideo nõ valuit vt iudicialis q: oportet omnes delegatos

c.at si clerici.de iudi.colũ.iiij.versic.sed q: supra facta est mentio.z in.c. quam sit graue.de excess.prela.cũ simi.z rota quam iste corrupte alleg. deci.clxxx.incip.licet cõfessio extraiudicialis.in no.z Ro.cõs.vij. inci. visis necessarijs zc.aduerte tñ q: si talis extraiudicialis confessio esset reuocata:tũc nõ posset cõfessus propter hoc applicari torture.ita sing.

C.de conne.si.debi.lib.x.z talis cõ confessio extraiudicialis corã honestis psonis facta facit indiciũ:vt in l.quero.in.§.fina.ff.de edil.edic.est tñ verũ q cõfessio extraiudicial potest reuocari qñ est facta parte absente z non occupata:z ea reuocata non pbat etiã presumptiue: vt not.gl.in.l.error.C.de iu.z fac.ign.

a Extra ordinẽ. Adde Ang.cõs. xxvij.z.cccxvij.et clxxvij.

Sebasti. Sapia.

b Maledicus. vide Ro.in.l.admonendi.vbi do. Fran.curtius senior in repet.col. lxxxi.ver.vi.limita.ff.de iureiurã. vbi refert Abb. hic et ponit plures effectus cõfessionis extraiudicialis.

Sebasti. Sapia.

c Plene pbat. Sed aduerte qd nõ sufficit partis pñtia nisi etiã interueniat acceptatio vt per Cyn.in l.i.in.vi.q.C.d cõfes.z sequit̃ Sali. col.xi.z idẽ Sali. in.l.generaliter. in.ij.C.de nõ numer.pecu. Alex. in cõs.xx.in causa z lite.co.ij.in.iij. volu.z in cõs.cxv. viso supiore.col. v.in.iij. vol. vide Feli.l.c.si cautio. col.vi.§.de fi.inst. in.c.capitulũ sctẽ crucis.col.xi.ver. fallit sexto.§ Sti. Zacharias.

d Subijci torture. Adde q ista ẽ cõis opi. quã idẽ Barto.tenet in.l. quoniam.ff.de in fam. Bald. in.l. ictus fustiũ.ff.eo. Ange.in.l.i.ff.de cõfes.iste z Io.de anã.in.c.de hoc. col.ij.de simo.z in

no. Bal.in.l.vnica.col.vlt.versi.itẽ dicit Inno.C.de cõfes.dicẽs cautos aduocatos debere corã clientulis talẽ extraiudicialẽ cõfessionem facere reuocari.etiã aliter non docto de errore.z illum refert z sequit̃ Feli. hic col.ij.versi.ij.nisi reuocet.z in.c.at si clerici.§.alleg.col.vi.versi.scdo restringe nisi cõfessus.de iudi.z in.c.de hoc.circa prin.de simo.

esse presentes si simpliciter sunt dati:vt in.c.vno. et.c.causam.de offi.dele. Tene mẽti hãc sol.q gesta corã aliquibus ex delegatis iudicibus passiue nõ valent quẽadmodum si ipsi iudices ad aliquid 13 processissent. † In gl.fi.ibi:de dona.cũ dilect9. dic q ibi superiora habebant determinationem suã:ideo clausula in fine apposita refertur solum ad proximã nõ habentia determinationẽ.z iste est casus not.illius.c. Et de hac materia an et quãdo clausula debet referri ad omnia.dixi plene in.c.secundo requiris.de appel.dic vt ibi Abbas.

1 Rescriptum nõ faciẽs mentionẽ de excõicatione impetrantis est surreptitium.
2 Visitans diocesim habet iurisdictionẽ etiã contra clericos seculares.si cõmissio est generalis.
3 Clerici nõ debent priuari beneficijs nisi propter grauia delicta.
4 Spoliatus aliquando non debet incõtinenti restitui in possessionem.7.
5 Visitatores diocesum an habeant potestatẽ priuandi clericos beneficijs.
6 Iudex an z quãdo teneatur defendere sententiã quam dedit.
8 Excõicatus nõ potest impetrare literas vt admittatur ad agendum quando erit absolutus.
9 Dispositio.c.pia.de except.lib.vi.habet locum in iudicio agitato coram ordinario.

1 Dilectus filius.

† Nõ valet rescriptũ super restitutione bñficij impetratum qd de causa excõicationis et amotionis impetrantis nõ facit mẽtionẽ. In prima ponitur facti narratio. In scda iudiciũ instructio.ibi: nos igit̃. Casus literalis. Abbas sancti Stephani Bononieñ. datus fuit visitator a sede apostolica i ciuitate ac dioceñ boñ. V.z.A. pñbyteros propter suos excessus manifestos remouit ab ecclesijs suis.et excõicauit.ijdem presbyteri literas impetrauerunt in forma cõi a sede f apostolica de causa remotionis sue:et de excõicatione qua tenebãtur astricti nullã facientes mentionẽ.opponebat̃ eis q litere nõ valebãt propter causas predictas.cõsultus papa respõdet dicens g si est ita literas non valere tanq̃ per surreptionẽ 2 obtentas. Bernar. † Nota primo q quandoq; cõmittitur generale officium visitationis in tota dioceñ etiam cõtra clericos seculares.forte enim episcopus erat negligens in visitãdo.z de officio visitatoris dic vt habetur in.c.i.de cens.li.vi.z.x. questione.i.placuit. Not. secũdo q appellatione diocesis non venit ciuitas.in contrarium facit quod le.z no.in.c.vnico.de re.permu.lib.vi.dic vt 3 dicetur.§.eo.rodulphus. † No.tertio clericos non debere priuari beneficio suo nisi propter grauesf z manifestos excessus.[g] Hoc tamẽ nõ pro b batur hic q: factum narrat sed dictum est verum: vt est tex.not.in.c.inuentum.xvi.q.vij.vide quod not.gl.xv.questione.viij.in summa.z que crimina sunt digna depositione.dico plene l.c.at si clerici. 4 de iudi.† Item no.qd cõtra iudicem spoliantem nõ possunt impetrari litere super spoliatione vel restitutione in forma cõmuni sicut cõtra priuatũ. Sed oportet vt fiat mentio de causa amotionis.z ratio est quia iudex procedendo iudicialiter non dicitur aliquem spoliare:ideo cõtra eum nõ competit iudicium possessoriũ.vide tex.iuncta gl. no. b vij.q.i.c.presentium.[h] secus si processisset extraiudicialiter animose tanquã persona priuata: vt in

facit glo.pe.ad fi.in.c.cũ dilecti.quod metus causa.qd iudex nõ dicitur alicui inferre metũ.z ista amplientur adeo vt rescriptum impetratũ a spoliato sit nullũ si tacuit cãm amotionis per textũ istũ z ratio est quia presumitur pro iudice.limita nisi iudex procederet iudicialiter et notorie cõstaret de nullitate vel iniusta sentẽtia qua spoliauit.text.in.c.ex c.conquerente.

e Sexta z vltima sol. Hãc ĩpugnat hic do. meus per istũ tex. in sui absentiam per literas se excusante: per qd apparet q fuerũt dati cũ clausula q si non omnes.z terti9 se excusauit iuxta c.sciscitatus.§.e. que plz Moder. Dedit Petr.de ancha.aliã sol.qd cõfessio criminis hic fuit corã iudice qui super crimine cõfessato nõ erat cõpetẽs ideo nõ parit plenum preiudiciũ cõfitẽti:vt per Bart.in l.si cõfessus.ff.de custo.reo. z isti iudices nõ erãt dati super crimine criminaliter: sed super causa ciuilis beneficij: quã sol. etiã ĩpugnat hic dñs meus: q: non queritur hic de pena: sz quare papa nõ sit cõtentus relatione iudicum affirmantium confessionẽ. tene tñ.iiij.solu.

f Graues. adde Alex.cons.lxxij. ij.lib.

Sebasti. Sapia.

g Excessus.vide do.abb.in.c.si cõfiterit in.iij.no. de accusatio.no.§ c.at si clerici.l pn ci.maxime p dec. ibi.col.xxi.§.d inde.z in.c.cũ ab homine co.tit.et ibi declaratur q̃ sint grauia crimina z graues excessus.

h Septima. q.i. c.presentiũ. adde Archi. in.c. quis presulatus. §.qd. iiij.z in.c.hoc q pe.iij.q.vi. et istã in.c.licet ex suscepto.in.vi.colũ.de foro compet. z in c. si confiterit.in ij.col.de accusa. z Archid. in dicto c.presentium.z.c. quorundã.lxxiiij. distinc.z pro istis

insinuatione.de procu.⁊ ibi But.⁊ Jmo.Bal.⁊ Ang.in.l.meminerint.
C.vnde vi.⁊ Arch.in.c.notum.ij.q.i.Oldra.consi. cclxvij.de toto the-
mate Joan.and.in addi.Specu.in ti.de peti.⁊ pos.§.quoniam.istum in
d.c.cum dilecti.in.viij.col.glo.ij.in.c.fi.de in.cal.in.vi.Archid.ij.q.ij.in
fum.istum in.d.c.cōquerente.in.j.col.limita etiam vbi iudex iudiciali-
ter procedens ca-
ret iurisdictiōe in a-
ctu quem expe- 5
dit. ita probat in
c.cum cām.⁊ ibi p
istū de offi.dele.
Anto.Francis.
¶ Adde q p iu-
dice ⁊ eius facto
in dubio presumi b
tur.l. berēnius. i
§.caia.ff.de evict.
l.iuste possidet.ff.
de acquiren.poss.
quod est intelli- c
gendū quādo iu-
dex est discretus:
qr pro talibus iu-
dicibus discretis
semper prima fa-
cie presumēdum
est ita dicūt Jnn.
⁊ Host.in.c.acce-
dens. vt lite non
contesta. et no.in
c.nisi essent.de p-
ben.⁊ in.c.in no-
stra.de pcur.imo
interuentus au- d
toritatis iudicis
facit cessare oēm
presumptionem
metus ⁊ lesionis:
vt plene trac. per

c.cōquerente.[a] et qd ibi no.j.de resti.spo.⁊ ita re-
stringo istū tex. ¶ † Contra tex.op.de.c.fi.de sta.
re.vbi ptz q visitatores non possunt quē priuare
beneficio suo. Sol.dicit Jnn.q generales visita-
tores nō possunt vt ibi.sed hoc nō est soluere con
trariū.nam iste abbas erat generalis cū esset da-
tus in tota diocesi et ciuitate. Jdeo alij doctores
eōiter soluūt q visitator datus a papa pōt priua-
re:[b] qr cum sit datus ad corrigēdum ⁊ subditi ali
ter forte nō possunt corrigi vr etiā data potestas
priuādi.si aūt visitator est datus ab inferiore pro-
cedit cōtrariū.Ego nō video bonā rōnem diuer-
sitatis.nam hec sol.diuersificat casum sed nō red-
dit sufficiētē rōnem diuersitatis.[c] Nā rō premissa
vēdicat sibi locū etiā in visitatore dato ab inferio
ri. Jdeo crederē q ex quo visitator datur ad cor-
rigēdū poterit priuare subditos beneficijs si cā
hoc exposcat.qr cōcesso vno videtur cōcedi oīa ac
cessoria ad illud:vt in.c.prudētiā.de offi.deleg.Et
hoc si ille qui cōmittit habeat potestatē amouēdi
a beneficijs:vt hic.Et ad.c.fi.allegatū p cōtrario
dicerē q ibi specialiter fuit reseruatū vt visitato-
res nō possint priuare. Jtē loquit de visitatorib°
deputatis per capitulū generale religiosorum q
capitulū nō hz potestatē priuādi prelatos. Jdeo
dz recurri ad superiores:puta ad papam vel epm
et hec sol.videtur melior quā not.Nō ob.predictū
c.ij.de offi.vica.lib.vi.[d] q doc.hic allegāt vbi vica
rius ex generali officio sibi cōmisso nō potest quē
priuare beneficio suo.qr illud pcedit qr nō habet
officiū visitandi seu corrigēdi licet causarū cogni
tio in eū transferatur:sed in casu nostro visitatori

Bal.⁊ Sali.⁊ alios in.l.ij.C.de rescin.ven.in illa questione.An dispositio illius.l.habet locum qn venditio est facta iudicis autoritate.de quo etiā habetur in.l.magis puto.§.ne passim.ff.de reb.eo.⁊ in.l.lex que tutores.C.de admi.tuto.⁊ in.c. cum dilecti.de emp.⁊ vend.

a ¶ Ut in.c.conquerente.Adde do.in.d.c.presentium.⁊ tex.in.c.notum.ij.q.i.⁊ ibi Arch.⁊ do.⁊ Host.de resti.spo.§.quando facienda.in princ.et Car.in cle.ij.in fi.de celebra.mis.

b ¶ Potest priuare. Jntellige premissa citatione ⁊ legitimis citationibus discussis per Fede.cōsi.lv.per visitatores.⁊ cōsi.cxlv. Jo.eps.in.iij.col.per Car.in cle.attēdentes.in.§.visitatores.in.vi.q.de statu mo.⁊ ibi Jo.in.vi.col.facit dictum Jo.and.in.c.i.de homi.in.vi.

c ¶ Rationem diuersitatis. Tamen differūt aliquādo: vt in.c.fi.de sup.negli.prela.in.vi.vbi visitator datus ecclesie vacāti a papa pōt cōferre beneficia.secus si ab inferiore ⁊ corrigitur opinio glo.pe.lxi.dist.

d ¶ C.ij.de offi.vica.lib.vi.De intellectu illius.c.vide plenissime mari.in.c.qualiter.ij.q.v.arti.xv.⁊ ibi etiā ponit an vicarius epi possit saltem cognoscere de crimine digno depositione vt referat superiori.

¶ Adde de potestate visitatorū religiosorū.Fede.consi.lv.⁊.ccxcij.
Anto.Francis. ¶ Circa istam materiā visitatorum. dicendū est q visitatores debent diligenter inquirere de vita et moribus ipsorū visitandorum.vt in.c.florentinum.xcv.dist.et an habeant iurisditionem ordinariam vide per glo.in.c.in singulis.de statu mona.⁊ habetur in.c.cum J.⁊.A.de re iudi.⁊ vltra cōsilia Fede.hic alleg.vide eūdem cōsilio.cliij. ⁊ de tali materia habetur in cle.attendentes.⁊ ibi per glos.in verb.cōpelli.de sta.regu.vbi do.Card.in.vi.qōne latissime tractat de potestate horū visitatorū.⁊ vide ea q̄ habētur in.c.ea que.de sta.reg.⁊ vide tex.in c.cū venerabilis.de cēsi.Adde tū q accedētes ad ecclesiā causa visitādi debēt honorifice recipi ſm gradus suos.vt in.c.epi vel psbyteri.vij.qō.ij.nō tū debēt ecclesias visitātes grauare:vt in.c.cauendū.⁊.c.inter cetera.x.q.iij.⁊ quales expēsas possint petere visitatores ab ecclesijs visitatis vide ea q̄ habētur in.c.cū apostolus.de cēsi. ⁊ in.c.romana.de cēsi.lib.vi.Et an visitator posset procedere cōtra citatū extra locū visitādū habet per Fede.de sen.in cōsi.suo.lvi.⁊ in quo habitu debeāt esse clerici qui vadūt cū epo ad visitādū maxime qn visitant monasteria monialiū.vide Hostiē.in.c.vt iuxta.de offi.ordi.Et adde q hospitalia nō possunt ab epis visitari nec ab eis recipi pcurationes:vt no.Pau.de lea.⁊ oēs sequunt in cle.qr cōtingit.de relig.do.⁊ deniq de materia harū visitationū vide ple.per Fran.patauinū cōciuē meū olim Reuerendū auditorē rote in solenni tractatu quē cōposuit de hmōi visitationibus.

e ¶ Quod iudex.Adde Jnn.in.c.in nra.de pen.in.c.decetero.de trāsac.But.Jmo.⁊ istū Phili.prope fi.in.c.cū speciali.§.fi.de appel.Bal.in.l.

sancimus.ad fi.ibi.xiiij.querit.C.de iu.et in.c.j.in.vi.col.ibi:de iudice an sit citādus.de milite vasallo q cōtumax est.⁊ in.c.ij.in.viij.no.d.c.⁊ istū in.c.sacro.in vlti.col.de sen.excō.propter gl.ibi.⁊ But.in.d.c.in nostra.⁊ in.d.c. decetero.⁊ ibi per Jmo.⁊ plene per Moder.hic in.iij.colū.vbi ponunt regulam ⁊ sex not.declarationes.

datur potestas corrigēdi:ideo potestas priuandi
venit accessorie. ¶ Scdo opp.cū em̄ isti presbyte-
ri negarēt iustā cām amotionis nō tenebātur fa-
cere mētionē de cā pretēsa per abbatē ⁊ de pcessu
cōtra eos agitato.Nā papa taliter scripsisset si isti
narrassent q abbas pcessisset iudicialiter et q p
excessibus pretēsis p eū priuauit eos sentētialiter
6 beneficijs eorū. ¶ † Ultio colligūt doc.hic ar. q
e iudex[e] pōt se offerre defēsioni cause sicut fecit iste
abbas q intimauit negotiū pape. Sz tu cōclude
f breuiter q aut iudex pcessit ex officio[f] ⁊ dz citari
vt defendat sniam snā:tū quia tenet locū partis:
tum qr eius interest ne postmodū puniat si dicat
eū pcessisse iniquo aīo vel per imprudētiā:vt pro-
batur in.c.venerabilibus.post princ.de sen.excō.
lib.vi.facit.ij.q.vi.hoc etiā.et.l.ij.C.de pena iudi.
q male iudi.Aut processit ad instātiā partis ⁊ de
necessitate nō est vocādus:vt in.d.c.venerabilib°.
Potest tū se offerre defensioni si vult qr ex retra-
ctatione snie aliquale preiudiciū sibi generat.ar.
in.l.a sentētia.ff.de appel.⁊ vide bo.gl.in.c.sacro.
in versi.cōstiterit.de sen.excō.⁊ per Jnnoc.in.c.in
7 nostra.de procu.⁊ in.c.decetero.de trāsac. ¶ † Jn
glo.ij.ibi:arg.q questio spoliationis nō sit priui-
legiata:nō intelligas hoc generalr:qr hoc esset cō
tra.c.fi.de ordi.cogni.⁊.c.frequēs.de restit.spolia.
lib.vi.Sz restringe ad terminos litere scilicet q
non est priuilegiata vt excōicatus admittatur pe
g tens restōnē.[g] ⁊ in hoc tene mēti gl.q excōicatus
nō pōt petere restōnē si fuit spoliatus. Jdē ⁊ cla-
rius no.gl.in.c.ex insinuatione.de procu.⁊ in.c.in
h nomine dñi.[h] xxiij.di.no. Jnno.in.c.cum nostris.

f ¶ Ex officio. vi-
de gl.in vers.corā
superiore.in fi. in
c.cū spāli.de ap.⁊
Ang.in.l.si vacā-
tia.in.xiij.colum.
ibi itē circa predi
ctā ma.C.de bon.
va. lib.x.tex.in.c.
venerabilibus .l
pn.de sent.excō.i
vi. Bal.i.o.l.san-
cimus. in. xiiij.q.
bal. in.l.edita. in
xi.co.ibi qd si re°
C.de edē.in repe.
paduana. But.in
c.cū ab ecclesiax.
de offi.ord.in.iiij.
no.p illū tex.⁊ se-
quit imo.allegā-
do.d.c.venerabi-
lib°.idē no. But.
in.c.qua frōte. in
iiij.col. ibi ex.iij.
no.j.de ap.et istā
declarationē sen-
tit glo.in v.cōsti-
teric.in.d.c.sacro
et:ibi iste firmat.
Jmo.in.d.c.dece
tero.in.iij.col.ibi
extra glo.⁊ decla
ra predicta duo-
bus modis vt hic plene per Moder.
¶ Adde Roma.consi.cccxliij.

g ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Restitutionē facit optime q lz qn actio est tpe peritura cōcedatur aliqd priuilegiū agēdi.l.sed ⁊ si restituat.§.sed et si dies.ff.de iud.tamē excōicatus nō poterit agere in iudicio etiā si actio sit tpe peritura vt per Abb.vbi Feli.in.c.cū inter.j.de exce.⁊ no.q hoc pcedit nō solū in publice excōicato sed etiā in occulto qr in his que nō geruntur ratione publici officij ab excōicato:non fit differentia an sit publicus vel occultus vt per Abb.in.c.ad probādum.col.iij.de re iud.Feli.in.c.exceptionē.col.xvi.de excep.vbi declarat quis sit excōmunicatus publicus et quis occultus.

h ¶ Jn.c.in nomine domini.Adde glo.mag.in fi.in.§.i.xij.q.i.⁊ ibi Arch.⁊ glos.i.in fi.ibi nullo.in.§.verum.iij.q.vij. Arch.xviij.q.ij.abb.ad fi.specu.de peti.⁊ posses.§.fi.ver.xxi.ro.in.l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acqui.poss.Butr.in.c.fi.in.v.col.de ord. cogni.rotam de re iud.xxiiij.in anti.Jnno.in.c.si papa.in fi.de appel.⁊ in.c.cum nostris.ad finē.ibi hoc ipsum tamen.de conces.preben.Jmo.in.l.is qui reus.in.xxxv.col.ff.de publi.iudi.ver.tu potes dicere.vbi allegat gl.sing.in.c.ex insinuatione.in ver.canonicum.de procur.quam sequūtur omnes hic.⁊ vide istum in c.a nobis.de except.Fallit quod dicitur hic q excōmunicatus spoliatus nō restituitur in.vi.casibus hic enumeratis per Mod.in.vij.col.et inquātum dant.lij.fallētias:vbi spoliatio impediret implemētū actus permissi excōmunicato:⁊ allegāt istum in.c.intelleximus. in.iij.col.ibi:hoc dictum limito verum.de iudi.adde istum in.c.veritatis.in ver.vlterius queritur.de do.⁊ contu.Et adde etiā q excōmunicatus non petit restitutionem vsurarū:sed officio iudicis deponentur in edem sacram.glo.ij.in fi.in regula peccatū.de reg.iur.lib.vi.Laurentius de rodul.in tracta.vsu.q.cxij.Adde q heretico non datur restitutio gloss.ij.prope medium in.c.quo iure.viij.dist.⁊ in.§.i.xiiij.q.i.quia excōmunicatus est.j.de here.excommunicamus.
¶ Adde Cal.cōsi.i.de arb.vbi ponit an excōicatus possit petere redu.ad arbitrium boni viri.⁊ vide Lap.alleg.lv.Fede.cōsi.xcvi.
Anto.Francis. ¶ Circa hoc de excōicato an possit petere restitutionē vsurarū sibi fieri absq dubio videtur q non:qr excōicatus tanq actor in iudicio stare nō pōt per ea que plene habentur in.c.intelleximus.de iud.quinimo etiā si esset lata snia p ipso excōicato qn forsan esset in iudicio cōuētus vt reus nō possit petere illam sniam executioni mādari. vt notabiliter voluit Jnn.in.c.cū venerabilis.de excep.imo si excōicatus pper cōtumaciā fuisset passus missionē in possessionē in primo decreto iuxta ea que habētur in.c.qm frequēter.vt lit.nō cōte.⁊ in.l.fulcinius.in.§.qd si latitaret.ff.ex qb.cau.in pos.ea.nō posset postea compe-

rens petere reuocationē talis missionis in possessionē.vt per Inno.in c.cū inter.de exceptio.imo dubitauit Spec.in ti.de except.in.§.j.in vsi. itē querit.an ipse excōicatus repellatur a triplicādo.τ generaliter a q̄bus actibus excludat excōicatus τ q̄ actus sint sibi permissi plene tradit τ notat in.c.decernimus.de sen.excō.in.vj.τ in.c.pia.de excep.eo.li. τ p Inno.τ mod. in.c.veritatis.de do.τ cōtu.τ plene habef per repetētes.τ ibi etiā dixi in preallega.c.intellegimus. vbi etiā tradit an excōicato sit danda eleemosyna. pro quo vide gl.in.c. quiescamus.xlij. di.τ in.c.si cupis. xvi.q.i.τ habetur in.c.non ois.v.q.i v. Et vtrū possit doctorari τ alias dignitates conse qui. vide plene p Joan.de ana.qui multa refert ad propositū in rub. de magi.

a ¶ In.c.j.§.e.li.vj. vide plene Do. post alios ibi. et Fel.in.c.fi.δ excep tion. vbi posuit ad illud.c.primū plures limitatio nes:τ etiam plures ampliatiōes: et aliquid per eū hic in vlti.col.τ vide istū in.c.quod ad cōsultationē. in fi.de re iudi.

¶ Adde Do. de ro.deci.ij.de sent. excō. in antiquis q̄ dicunt q̄ curia admittit excōicatū impetrantē cō missio. τ an valeat rescriptū ipetratum a duob⁹ quorum alter nō erat excōmunicatus.vide Ro.consi.xlvi.

b ¶ Vicariorū.adde istum in repet.c.extirpande.§.qui vero.in.iij.col.de preben.Cardi.in cle.j.in.iij.q.de offic.vica.Ludo.cōsi.lix. Alex.in.l.i.in xij.char.ff.de offi.eius cui man.est iurisdi.τ plene per moder. hic Car. cōsi.xxiij.in hac dubia causa.Ancha.τ Do.in.c.super eo.de preben.in vi.Imo.in cle.j.in.j.col.de preben.Egid.deci.clxij.et rotam de preben. xxiij.in nouis.glo.fi.τ ibi doct.de prebē.si pauper.lib.vi.Cal.de rescri. cōsi.ix.istū in.c.cū nō ignores.in.ij.col.de prebē.glo.in cle.ij.in ver. electione.de rescrip.quā sequitur iste in.c.edoceri.in pe.col.§.eod.τ in.c.si quis contra clericū.xv.col.de foro cōpe.τ in.c.licet ex suscepto.in.j.not. eod.titu.τ de speciebus vicariorum.vide istum in.c.S.perpetuus.in.j. no.de fide instru.τ glo.in.c.ex parte.de offi.vica.

¶ Adde Lapum alleg.vij.vbi ponit an prelati inferiores possint constituere vicarios perpetuos.

Anto.Fran. ¶ An et quando τ in quibus casibus possit deseruiri ecclesie per vicarium vide plures casus quos not. Hostien.et docto.in.c. extirpande.in.§.qui vero.de preben.τ idem Hosti.in sum.de offic.vica. τ vide glo.τ docto.in.c.ij.eo.titu.τ in clemen.j.eo.titu.τ vide plures casus qui enumerantur in sum.pisa.sub dictione:vicarius.in prin. et qui dicantur esse vicarij perpetui.vide per Innoc.τ Hostiē.in.c.S.perpetuus.de fide instru.τ vtrum vicarius possit poni in ecclesia sine autoritate episcopi dic q̄ non intelligendo de perpetuo:secus autem de temporali.vt per glo.τ docto.in.d.c.ij.de offi.vica.τ in.c.ad hec.eo.ti.τ habetur in.c.de monachis.de preben.τ per do.Cardi.in cle.j.de offi. vica, vbi etiam ponit an episcopus constituendo perpetuum vicarium in ecclesia inferiore habeat necesse petere consensum principalis rectoris vel patroni:τ an possit illum reuocare sine eodem consensu de quo etiam per Hosti.in prealle.c.ad hec.de offic.vica.τ an in ecclesia possint esse plures vicarij habentes curam illius.vide Innocē. qui tenet q̄ sic in.c.cum nō ignores.de preben.τ no.Pan.de lea.in cle.j.de offi.vica. et quam potestatē habeat vicarius perpetuus in ecclesia in qua est vicarius.habetur per glos.τ doc.in.d.c.S.perpetuus.τ ibi etiam deciditur q̄ sententia lata contra vicarium non preiudicat ecclesie. τ an in ecclesia que habet vicarium cura illius dicatur esse penes vicarium vel penes rectorē principalem.vide per glo. in.c.exposuisti.de preben.et per do. Car. in.d.cle.j.de offic.vica.in.ix.et in.x.q. et per Jo. an.in.c.pe.de offi. lega.lib.vi.et per Spe.in ti.de preben.τ ibi per Jo. an.in addi. super rub.j fi.τ an semper in ecclesia annexa debeat poni vicarius ppetuus vide not.gl. in versic.ad mensam. in clem.i. de excep.prela. τ an ordinarius inferior epō possit sibi vicarium constituere.vide glo. in.c.j.de offic.primice. et habef in c.pe.de ope. noui nun. et vide text. in.c.romana.l.§. pen.de appel.lib. vj. et i.c.romana. in.§.j.de sent.exc. co.lib.τ vide glo. in versi. archidiaconus. in.c.perlectis.xxv.dis.τ denique tene mēti q̄ deseruire per vicarium in ecclesia generaliter et regulariter est ꝓhibitū vt est text.in c.generaliter.xvi q.i.τ in.c.precipimus.xxv.qō.ij.c. addeq̄ vicarius etiam temporalis debet sustentari de redditibus ipsius beneficij: perpetuus autem vicarius debet habere congruā portionem redditutum ipsius beneficij sibi reseruatam.vt in.c.peruenit.de app.de quo habetur per Inno.in.c.sicut.de coha.cle.τ mu.et per glo.in.c.clericus[victū]. xxi.di.τ in clemē.ij.in ver.suspensus.de vi.τ ho.cle.τ per domi. Cardi.τ Moder.in cle.j.de offi.vica.

c ¶ Voluntatem episcopi,adde Cal.consi.ij.de offi.vica,

d ¶ Commode.adde istum idem tenentem in.c.j.de insti.τ Card.in cle.j. in.§.sane.in.v.no.de inrepa.τ vide glo.in cle.j.in versi.cōmode.de pen.τ tex.cum glo.in.c.faciat.xxij.q.ij.

¶ Adde Cal.consil.j.de vi.τ ho.cle.vbi per plura concludit q̄ clerico non licet mendicare.

Anto.Francis. ¶ Ad hoc an clerico liceat mendicare vide que habentur in.c.nulli,τ in.c.episcopus,τ in.c.cum ſm apostolum.et in.c.tuis.de preben.vbi habetur q̄ clericus non debet ordinari ab epō nisi vel habeat sufficiēs patrimonium:vel sibi assignetur competens beneficium ex quo cōmode viuere possit.alias epūs dz ꝓuidere de suo donec sibi de cōpetenti beneficio prouideat ne in opprobriū ordinis clericalis cogatur ipsi clerici mēdicare nā lz paupertas non reprobetur.vt in.c.j.τ ibi no.per glo.tn̄ mēdicitas in clericis reprobatur.vt per gl.ij.in.c.ad supplicationē.de renū.τ in.c.diaconi.xciij.di.τ ple.tra.τ no.p scribē.in.d.c. cum ſm apostolū.vtrū autē mēdicitas dicatur actus virtutis vel operis salutis.vide per beatū Tho.in sum.cōtra gentiles.in lib.iij. τ quis sit perfectior status mendicantiū:vel nō mendicantiū.vide per do.Car.in c.sane.de regula.τ in cle.j.eo.ti. τ qui dicātur esse mendicātes.vide que habētur τ no.in.c.j.de reli.do.lib.vi.τ in.c.quorūdam.de elect.eo.lib. et in.c.j.in.§.sane.de exces.prela.eo.lib.τ per glo.in cle.vt ꝓfessores.de regula. τ an religiones mendicātes sint approbate per ecclesiam. vide in c.nimis.de exces.prela.τ in cle.exiuit.de verbo.signi.

8 de conces.preben. An possit petere restitutionem vxoris.vide qd̄ no.j.c.qm̄.xi.q.iij. † Et in eo q̄ gl. sequens dicit excōicatū posse valide impetrare literas super alijs causis vt admittaf ad agēdū eo absoluto nō bene dicit. Ut est tex.hodie in.c.j.§.e. li.vj.ᵃ † Nō obstat.c.pia.de exceptio.lib.vi.q2 lo-
9 quitur in iudicio agitato corā ordinario.illud enī valet donec excōicat⁹ repellatur:vt ibi. Ratio est q2 iudicium sumit vires a persona ordinarij: sed delegatus habet iurisditionē ex facto istius excōmunicati impetrantis:ideo cū rescriptū sit nullū in ipsius odiū nō potest tenere iudiciū.τ vide bonam glo.in.c.j.de rescrip.lib.vi. Abbas.

1 ¶ Surreptio sine fuerit causa finalis sine ipulsiua vitiat rescriptum.

Cessante causa impulsiua an cesset effectus.

2 Beneficij appellatione an veniat prebēda vel beneficium curatum.

3 In literis ad beneficia an sit fienda mentio de patrimonio impetrantis.

4 Habens sufficiens patrimoniū an cum bona cōscientia retineat beneficium.

5 Clerici possunt libere testari de patrimonio suo.

6 Epūs per literas iustitie nō tenetur ꝓuidere habēti perpetuam vicariā nec etiā per alias literas.

Postulasti. Hoc dicit cōprehendendo vtrūq̄ intellectum. Per literas iustitie nō tenef episcopus prouidere habenti perpetuam vicariam vel sufficiens patrimoniū: nec valent litere gratie ad beneficiū obtinendum in quibus impetrās tacuit perpetuam vicariā. primo ponitur questio.scdo solutio.ibi:ad quod.tertio ratio.ibi: non enim. ¶ Casus literalis. Quidam erat perpetuus vicarius in quadam ecclesia habens insuper bona paterna de quibus poterat commode sustentari: impetrauit contra epm qui ipsum ordinauit ſm illam formā cōmunē: cū ſm apostolū.quesiuit epūs a papa: vtrum teneretur ei per formam illam in beneficio ecclesiastico prouidere.rn̄det papa qd̄ per formam illam sedes apostolica ꝯsueuit pauperibus clericis qui nullū habēt beneficiū prouidere. Et ideo perpetuus vicarius de talibus literis cōmodū habere nō debet nisi de vicaria sua fecerit mentionē:vtpote veritate tacita impetratis. Non enim dicitur carere beneficio cui ꝓuisum est:τ pro habēte beneficij sufficiētis subsidiū ex certa sciētia super obtinēdo beneficio papa nō scribit de leui quin de ipso faciat mentionem. Ber. ¶ Not.primo ibi:perpetuo vi-

b cario.q̄ vicariorūᵇ ecclesie quidā sunt perpetui τ dicūtur hi qui instituūtur ſm ea que habentur in c.extirpande.in.§.qui vero.de prebendis.et vide bonā gl.in.c.ex parte primo.j.de offi.deleg. Temporales vero dicūtur hi qui instituūtur ad tēpus vtputa si rector ecclesie tēporaliter impeditus posuit loco sui vnum.τ de isto temporali habes in.c. peruenit.j.de ap.τ in.c.cū ex eo.de ele.li.vj. τ vide ibi per Jo.and.nūquid rector possit ad libitū ponere vicarium temporalem in ecclesia sua:an vero sit requirendus ꝯsensus episcopi. τ de isto tēporali vicario nō habet locū iste tex.vt patet hic in litera:τ tenent doct.hic. Nam iste cū sit temporalis non dicitur habere beneficiū nec etiam habet titulū in ecclesia sed perpetuus sic:vt habef in clemen.vna de officio vica.et hic. Et ex his infertur q̄ hoc ca.nō haberet locum in vicario episcopi:q2 nō est ille vicarius perpetuus ecclesie sed est vicarius temporalis episcopi. Et potest remoueri ad

c voluntatem episcopi.ᶜ vt no.glo.in cle.τ si principalis.in ver.electionem.j.eo.tit.τ cle.fi.de procurato.τ tene mēti illas duas gl.idem dic vt nō comprebendantur quo ad dispositionē.c. de multa.j. de ꝓben.vt ibi no.per Inno. τ vide quod ibi dixi.

d ¶ Not.secūdo ibi:cōmodeᵈ sustētari:q̄ ad hoc vt patrimoniū excludat petitionē ordinarij contra epm debet esse tale τ tm̄ q̄ ex eo possit clericus cōmode sustentari. Et pondera verbū cōmode:non enim dicit sine penuria.differentia enim est inter hec maxima. Nam talis posset viuere ex.xv.florenis sine penuria: idest sine egestate qd̄ non posset cōmode viuere alter. Ad hoc vide glo.optimā in c.vnico.§.sane.in verbo.absq̄ penuria.de statu regula.libr.vj. Et facit hec litera sic pōderata cōtra episcopos nostri tēporis qui omnes quātūcunq̄ egētes promouēt sine beneficio ad titulum patrimonij.nō enim deberet hoc fieri si ex patrimonio nō potest ordinatus cōmode viuere. ¶ No.tertio

ibi:formam

a ¶ Formam cōmunem. Adde Joan. and. in addi. Spec. super rubri. de concess. preben. in. v. col. ibi: et aduerte.
b ¶ In forma pauperū. Adde gl. in. c. quātus. de pbē. li. vi. et in. c. accepi-mus. de eta. et qli. et no. in. c. nōnulli. p istū in. j. no. et hic plene p Moder. q lrē in forma pauperum psīt dici gratiose duobus modis in ver. psīt etiam dici.

c ¶ De leui nō scri-bim⁹. adde Jmo. de renuntia. post trāslationē in. xi. col. cū. x. sequētib⁹. vbi inuenies amplissime q̄ dicat cā Ipulsiua et q̄ finalis et qn̄ cessante finali cesset effectus: de quo p Barto. in. l. iij. §. si. ff. de dona. et in c. cū cessante. per poct. de app. et vide bo. gl. in. c. cupiētes. in prin. in ver. piculosis. de ele. in. vi. et in. l. j. §. seqū. ff. de post. p spe. de dispu. et alleg. §. post hoc. in. iij. colū. ibi: vel illud.
Sebastia. Sapi.
d ¶ Surreptio. vide Fel. in. c. sup literis. col. ij. ē. eo.
Zacharias.
e ¶ Causa impulsiua. Dic tu q regulariter cā ipulsiua cessante non finit effectus no. Dy. i regula decet. l si. de reg. in. Cy. Bal. Ang. et alij in. l. gnāliter. C. de epis. et cleri. Dy. et Bart. in. l. ij. §. fin. de dona. Jo. fab. et Ange. are. in. §. illis autē. insti. de testa. mil. Fel. post oēs in. c. cū nuntius. colū. ij. versi. nota pzlo. de testibus.
Sebasti. Sapia.
f ¶ Cessante cā. vide mattbe. i trac. extensionū in. ij. col. vide Bar. in. l. demonstratio falsa. §. cum aūt. col. iij. ff. de cōdi. et demon. vbi decla. que sit causa impulsiua et que finalis.

ibi: formam cōem a qđ literarū ad beneficia quedā dantur in forma cōi et iste eedem appellant in forma cū fm apostolum: item et litere iustitie: vn̄ oīa ista idem important. Et dicunt in forma cōi: quia olim papa nō solebat grauare ordinarios in collatione beneficioꝝ nec cōcedere literas gratiosas: sed solebat scribere cōtra ordinatores vt ipsi puiderent illis quos promouerant ad ordines. Et qz hoc est iustū et debitū: vt. j. de pbendis. in. c. eps. et c. non liceat. ideo he litere sunt appellate de iustitia. Et qz sunt fundate sup illo dicto apostoli. qui altari deseruit etc. appellate sunt in forma cū secūdum apostolū: de hac forma habes. j. de prebēdis: cū fm apostolum. Item solent appellari in forma pauperū: b qz scribit pro pauperibus dūtaxat fm illam formā: vt in. c. si pauper. j. de pbendis. lib. vi. et hic in verbo: necessitatibus pauperū. Quedam sunt litere gratiose qn̄. s. papa volens alicui facere gratiam cōfert sibi beneficium vel mandat sibi conferri non habito respectu ad supradicta: vt in clemen. gratie. eo. titu. et in. c. gratia. eo. titu. li. vi. 1 † Item no. ibi: de leui non scribimus. c et tene semper menti: qz non est alibi iste text. Ex quo collige qđ surreptio d vitiat literas nedum qn̄ fuit cā inductiua et finalis gratie seu rescripti: sed etiam si fuit cā impulsiua: e vt qz princeps alr concessisset cessante surreptione sed non ita de leui. Unde surreptio fuit cā impellēs: et sic habes casum notabilem et singularem in quo cessante cā impulsiua seu causa impulsiua existēte falsa corruit dispositio et hoc est in odiū materie bñficialis ppter ambitionem reprimendā. ar. in. c. quāuis. de prebēdis. lib. vi. Regulariter vero cessante cā f impulsiua nō cessat dispositio: vt no. in. c. post translationem. de renun. et in. l. cū tale. ff. de condi. et demon. et. C. de falsa cā adiecta lega. p totū. 2 ¶ † In gl. ij. ibi: nisi pbenda. ex hac gl. relata ad tex. pōt colligi dictū no. qđ si mādatur alicui prouideri simpliciter de beneficio in aliqua ecclesia potest puideri de bñficio prebendali. Sed tu dic melius qđ lz appellatione beneficij g largo sumpto vocabulo veniat oē beneficium: vt in regula prima. de regu. iur. lib. vi. tñ vbi materia est stricta vt in casu nostro appellatione beneficij non venit beneficiū curatū: vt in. c. cū illis. de pben. lib. vi. nec pbenda solita cōferri canonicis: si in illa ecclesia sunt alia beneficia simplicia: secus si non forent nisi pbēde h Jnn. hic no. et Joā. an. post eū in. c. si. de pben. et ibi dixi. vide per Archi. in. c. cui de non. eo. ti. lib. vi. 3 ¶ † In glos. si. ibi: tenent litere: aduerte qz ex hac glos. pōt inferri ad duas q̄stiones. prima nunquid in literis ad bene-

g ¶ Appellatiōe bñficij. Adde gl. in cle. auditor. in ver. bñficio. de rescri. et in cle. j. sup verbo bñficio: vt lite pen. et in cle. si romanus pontifex. sup ver. bñficio. de pben. et gl. in cle. j. in ver. bñficiali. de cā pos. et ppri. et gl. in cle. dispēdiosam. in ver. bñficijs. de iud. et ibi car. in no. et vide Gemi. in c. si pro clericis pauperibus. de pben. li. vi. gl. et doc. in. c. dudū. in ver. beneficia. e. ti. et li. et vide gl. in cle. vnica. de re. pmu. et istū in. c. ad aures. de penis et app. bñficij venit papat⁹. tex. est in. c. j. de maledi. notabis tñ qđ ap. bñficij largo sumpto vocabulo venit pbenda: fm istū hic. adde Rotam de conces. pben. viij. in nouis. p. c. tua. de ver. sig. et allegāt Archi. et Jo. an. in. c. gratia. de rescri in. vi. et adde tex. j. e. in nostra. et roti. de preben. xxv. in nouis: secus in materia stricta: qz appella. beneficij non ueniet prebenda fm istum hic post Jnno. et alios in. c. si. de pben. et plene p Moder. hic fallit in quatuor casibus hic notatis per Modernos.
¶ Adde tu per Lap. alle. lxxiiij. et Cald. consi. iiij. de preben.
Anto. Francis. ¶ Circa hoc que beneficia ueniant appellatione bñficiorū: et vtrū veniant beneficia maiora et dignitates. no. in. c. pe. de ver. sig. et habet in. c. si ppter tua debita. de rescri. et in. c. si. de pbē. vbi distinguit inter materiam fauorabilem: et odiosam. et vide glos. in. c. j. de re. pmu. in. vi. et Archi. in. c. si eo tempore. de rescri. eo. li. et p Jnno. et Host. in. c. cū olim. de pben. et in appellatione beneficij comprehendat pbenda. vide glo. in cle. j. de causa pos. et proprie. et in. c. cū in illis. de prebē. li. vi. et an veniant distributiones quotidiane: dic qđ non: vt in. c. lz eps. de preben. lib. vi. et in. c. sup Specu. de magi. et vide gl. in. c. j. de cle. nō resi. lib. vi. et an in estimatione valoris bñficij cōputent distributiones quotidiane: habet p Old. ꝯsi. suo. xcvij. et p do. de ro. deci. cccclxxviij. in antiqui. et p Joā. an. in

i ficia sit fienda mentio de patrimonio. i scđa nunquid habens patrimonium sufficiens possit cum bona ꝯscientia petere seu tenere beneficiū ecclesiasticū. ¶ Quo ad primum varie sunt opi. Cōis opinio est qđ in literis iustitie est fienda mentio de patrimonio. Unde p tales literas non tenet eps prouidere habenti sufficiens patrimoniū: pro hoc capi. tuis. j. de pben. Dicit tñ Jo. an. qđ hoc casu obstabit exceptio impetrāti in vim pemptorie: non aūt in vim dilatorie. et no. hoc verbū. Ualēt enim litere iustitie ad beneficia: lz non faciant mentionem de patrimonio: qz non est necesse facere mentionē de exceptione pemptoria cōpetēti aduersario. Ad hoc qđ plene dixi in. c. cū ordinem. ē. eo. sed in literis gratie non est necesse facere mentionem de patrimonio: p hoc iste tex. in fi. Et hoc voluit Joan. and. hic. et clarius hoc sentit. ē. c. ad aures. vbi dicit quod de diuitijs et nobilitate non est necessario fienda mentio in gratia: quia hoc iure nō cauetur. Quidam tñ dicūt q si impetrator fuit ordinatus ad titulum patrimonij qđ tunc de patrimonio est fienda mentio: qđ satis de rigore pōt admitti: sed de stylo curie seruat indifferēter prima opi. Et est rō diuersitatis inter primā et scđm casum: nam per literas iustitie prouidet solū pauperibus: sed non dr pauper qui habet sufficiēs patrimoniū. Item eps non tenetur prouidere ordinato nisi qn̄ nō habet patrimonium: vt in. c. tuis. et in. c. eps. et in. c. non liceat. j. de preben. Sed litere gratie sunt alterius cōditionis: nam gratia non est fundata super 4 iustitia. ¶ † Uenio ad scđm: nam Jnno. hic dicit k qđ habens patrimoniū k non suscipit indigne be- l neficium dūmodo bene expendat. l Idem vr̄ velle Host. Dicit tñ qđ si clericus deseruit beneficio et bene viuit nec hz prauam intentionem thesaurizandi potest cū bona cōscientia viuere de redditibus bñficij: secus si non deseruit vel luxuriose viuit vel prauā intentionem thesaurizandi habeat. Et vide Jnn. in. d. c. eps. vbi idē cōcludit. et mouet principaliter p illam autoritatem apostoli qui altari seruit de altari viuere dz: vt in. c. cum fm apostolū. j. de prebē. Hunc articulum plenius examinaui in quadā disputatione q̄ incipit: titius clericus: vbi plenissime videas: nam contra hanc rationem Jnno. et docto. adducit text. apertissimus in c. sacerdos. j. q. ij. vbi dr qđ illa autoritas apostoli procedit in nō habentibus vn̄ viuere. et hoc pbat ex sequentibus verbis apostoli. Et in hoc articulo iura varie pcedūt. et vide glo. xij. q. j. in. c. illi autem qui. et. j. q. ij. in. c. pastoralis. et. c. clericos. et. xvi. q. j. in. c. si. Pro ꝯcordantia oium facio tria psup-

ti. et p Joā. an. in addi. Spe. in tit. de ꝯces. pben. sup rub. et vide tex. in c. si. de rescri. lib. vi. qui vult q appellatiōe fructuū includātur quotidiane distributiones: p quo est ho. text. in. c. si. de ꝯces. pben. lib. vi. et qđ veniat appellatione simplicis beneficij. vide in. c. tua. de verb. sig. et qđ no. arch. in. c. alienatiōes. xij. q. ij. et p zenze. i extraua. Jo. xxij. q̄ icipit: execrabilis. et an appellatiōe bñficij curati vel nō curati: de q̄ mandat alicui puideri ꝯprebēdat bñficiū patronatū laicorū vel alteri⁹ cuiuscūq. vide no. l. c. si. de pbē. li. vi. et p Lap. in. c. cū in illis. de pbē. e. li. de papatu aūt: vtrū sit bñficiū vr̄ dicēdū q non cū ipse papa sit dñs oīm bñficioꝝ: vt in. c. cuncta p mundū. et in. c. p pncipalē ix. q. iij. et iđ nō pt dici qđ appellatione beneficij veniat ipse papat⁹ nec ēt possit dari casus in quo possit ipse papat⁹ cōtineri in mādato de puidendo: sup quo tñ cogitandū ē: qz forte posset dici qđ largo mō et ex largissima interpretatione dicat esse beneficium: de quo p Lap. in cle. j. de supplen. neg. pla. Utrū aūt appellatione beneficij veniāt prestimonia siue pensiones not. Archi. in. c. non pōt. de pben. in. vi. et vide glo. q̄ dixit qđ sic. in cle. ij. de vi. et ho. cle. et notat in cle. j. de supplē. negli. pla. et ideo dicebat. d. Car. in. c. postulasti. de rescrip. et in cle. si. de offi. ordi. in. ix. q. qđ impetrās beneficiū non facta mentione de pensione quā hz in alio bñficio dr nulliter impetrare: et idē dicas si haberet hospitale qđ nō ꝯsueuit cōferri in titulū iuxta ea q̄ habentur in cle. quia cōtingit. de reli. do.
h ¶ Nisi prebende. Adde istum post alios in. c. si. de preben. et Archi. in c. alienationes. super verb. beneficia. xij. q. ij.
i ¶ De patrimonio. Adde do. hic in repe. in. xiij. col. rotā. de pben. deci. xi. in antiquioribus. et p Moder. hic in. xi. col. in ver. circa faciēdo mentionem de patrimonio. et per do. hic in lec.
k ¶ Quod habēs patrimoniū. adde do. meū in. c. intātū. de simo. et hic. et Jnno. in. c. qm̄. in fi. ne pla. vi. suas. Arch. in. c. illi q. xij. q. ij. istū l. c. epm. de prebē. beatū Tho. ij. ij. q. clxxxv. arti. vij. et plene per Moder. hic.
l Sebasti. Sapia. ¶ Expendat. Facit qđ habere diuitias nō est de se malum et diuites cum operibus bonis et cum iustitia non sunt abijciendi. c. hoc autem scripsimus. iij. distin. no. in. c. recolentes. in ver. paupertate. de sta. mona. et quid si electio est facta de diuite et paupere qs preferatur. vide Jnno. in constitu. j. de priuile. per Albe. de ro. in. l. si quis ad declinandam. C. de episco. et cleri.

a Zacharias. ¶ De bonis patrimonialibus. Adde an de bonis intuitu ecclesie quesitis ex dispensatione apostolica possit clericus testari. et conclude post Feli.in.c.constitutus.col.xij.ver.ad dicta ardua. que ponit istotit.quod non potest:vt ibi remissiue per eum.

b ¶ De vicaria. Vide hic do.volentē ꝙ hic nō arguat a ꝯrio: quē impugnāt hic moder. 7 bū.7 vide Maria.i repe. huiꝰ.c. i.xxxiiij. colū.vbi ꝯsiderat duos casus: q̄s refert hic Feli.in.xvj.col.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Hoc dicit.forma hic q̄dnem de eo qđ tāgit Jmo. post Pet. de ancha.in.c. si. in.vj. no.j.de re.p̄mu.

d ¶ Coram ordinario. Limita nisi ptes grauarētur ex delegatiōe remota vel cognitiōe ipsiꝰ ordinarij nimis a longe trahētis reum fm Pe.de anch.hic. 7 in.c.cū te. de of. dele.7 in.c.finē.in sij.no.de do.7 cōtu.l.c.cūz. de test. facit.l.mediterranee.C. de annonis 7 trib.lib.xj.7 voluit Vin. in.c.sane.de fo.ꝯpe.7 sequit ibi But.l si. et Jmol. dicit ibi eē equū. et sequit hic do.meꝰ in.c.dilectus.j.e.7 i.d.c. sane.p tex.in.l.cū post.C. de app. lz Jmol.i.d.c.sane. dicat de iure hoc nō esse verū:7 iste ibi reprobat d dictum Vin.et do.meꝰ hic.7 videas Maria. in.d.c.sane.et moder. hic. 7 dicas ꝙ dictum Pet. de ancha. 7 Vincen.procedit q̄n cōcurrūt due q̄litates: vz breuitas cause 7 itineris longinquitas vt iudex appellatiōis cogat delegare cām in patria litigātium alioquin nō pcedat dictū eorum.

e ¶ Expresse ꝯsenserunt. Adde qđ voluit Car.cōsil. lxxj. omnis a me. Ber.

Sebasti. Sapia.

f ¶ In remotos. An hodie tales litere sint ipso iure nulle.vid Arc. in consi.l viij.diligenter vbi tz ꝙ si pars non opponit valet pcessus huiusmodi delegati etiā hodie: sz male loquit 7 in ꝯtrariū tenēt cōiter doct.p tex. in.d.c.statutū.in si.de rescri.in.vj.7 iura allegata p eū pcedūt de iure antiquo.

g ¶ Clausulā derogatoriā. Vide qđ le.7 no.in.l.si qs in p̄ncipio testamēti.ff.de leg.iij.7 per Barto.in extrau.ad reprimē.in ver. non obstante. Joā.an.7 alios in.c.vnico.de exces.prela.lib.vj.

b ¶ Ad eādem vsum. Vide Bar.in.l.stipulatio ista.§. hi quoq.ff. de ver. oblig.7 in.l.labeo.ff.de supel.leg.7 in.l.j.C.de iura.cal. et in.l.notionē.§. instrumentorū.ff.de ver.sig.7 in rub.ff.de ope.no.nun. et in.l.j.ff.de sing 7 leg. 7 in.l.librorum.§. qđ tñ cassius.ff. de le.iij. et in ꝯsi. incip.in.q. p̄dicta. Jaco.bu. in.j.ꝯsti. digestorum. 7 in.l.j.ff.de si.instru. 7 in aut. sacramenta pub. C.si aduer.vendi. hu.7 doc.in proe. grego.doct.i.c.ex lris.de sponsa. et ibi istū. 7 in.c.per tuas.de pba. per istū p Joā.an.i.c. fundamenta. de ele.lib.vj. Bal.in tit.de pace ꝯstan. in ver.sulc. Jnn. in.c.cū cām. et in c.cū clamor.de testi.bo.tex. in.c.p̄senti.§.loca.de p̄ben.in.vj.gl.in.c. statutū.§...ū alt. de rescrip. lib.vj. Fran. de rampo. in quodā suo cōsi.incipiē.statuto Ferrariensi cauetur: posito inter ꝯsilia. Joā.cal.in ti.de testa. in ordine.xxxiiij. Albe. de rosa.i.j.pte statu.in.q.pe. et per do. meū Barba. in repe.rub. de si. instru.in.xx.colū. qđ amplia etiā si statutum populi disponeret ꝙ verba statutorū debeāt itelligi: put iacent: quia tunc intelligerent fm cōmunem vsum loquēdi fm Bu. in.d.proe. grego. Limita nisi verba statuti deberēt intelligi proprie nullo extrinsecus addito: q2 tunc non regularentur a b vsu cōi loquendi: q2 ille eēt extrinsecꝰ intellectus.alle.Jaco.but. in.d.l.j.et voluit Barto.in d.l.labeo.ꝙ si statutū disponit verba eius debere intelligi secundum propriā significationē non habebit locū ꝯmunis vsus loquendi.et alleg. Jac.but.in quadā sua disputatione.7 idē voluit Bar.in.l.cū de lanionis.in.§.asini. ff.de fun.instru. Limita etiā nisi appareret de proprio significato iuris vel agerer de proprio intellectu verbi:prout sonat in iure: q2 ille intellectus est in pectore iudicantis fm But.in.d.c.ex lris.alle.Jnn.in.c.cum populi.

posita. Primum qđ tpe primitiue ecclesie oēs credentes in Christo non possidebant aliquid p̄priū sed oia erant illis cōia:vt no.xij.q.j. in sum. et originaliter legit in actibus apostolorum. Sed postmodū quiescente feruore Christi inceperunt christiani tenere propriā:error tñ erat vt clerici saltem propria possiderent. Et fuit statutum etiam tēpore apostolorū vt bona q̄ prius habebant deberent offerri ecclesijs cathedralibus:7 ex redditibꝰ subueniretur indigentibus tam clericis q̄ laicis 7 horum bonorum dispensator fuit deputatus eps: vt est tex.no.xij.q.j.c.videntes. Illo tpe si clerici possidebant p̄pria nullo mō poterant participare de redditibus ecclesie:q2 vsus illorum bonorū fuit deputatus p indigentibus. Itē q2 videbat quidam error qđ clerici possiderent propriū cum deuiarēt a vestigijs apostolorum. Unde fuisset visum longe indecentius si cū hoc qđ possiderent p̄pria vellent viuere de redditibus ecclesiarū. Et scđm illa tēpora emanarūt multa iura in quibus dr ꝙ clerici habentes p̄pria nō debent participare de rebus ecclesie. Sed postmodū 7 tertio fuit statutum vt nulla ecclesia edificaret sine dote pro ministris 7 alijs necessarijs ecclesie: et clerici sine scandalo inceperunt possidere bona ecclesie. Ad hoc.xij.q.j. certe de ꝯse.dist.j.nemo. Et scđm hec tēpora p̄cedūt iura q̄ videntur velle qđ clerici pnt viuere de redditibus ecclesie. Nec ponderat patrimonium:q2 hodie bona ecclesiarum principaliter sunt deputata ad vsum ministrorū: vt in.c. pastoralis. de his que fi.a prela.7 vide ho.tex.j.q.ij.c.si. vbi indifferenter permittit clericis vt possint viuere de beneficijs ex quo eis deseruiunt. Conclude ergo qđ ab ecclesia vniuersali nihil pnt petere habentes patrimonium. Sed ab ecclesijs particularibus q̄bus seruiunt licite possunt capere ex quo honeste viuunt et prauam intentionem non habent. 5 † Hinc emanauerunt iura hodierna q̄bus disponitur qđ habens beneficiū et patrimoniū possit libere testari de bonis patrimonialibusª.xij.q.v.p totum.et.j. 6 de testa.quasi p totū. ¶ † In fi.gl.opp.ꝯtra tex.in eo qđ innuit qđ vicarius p̄petuus faciendo mentionē de vicaria p̄petua dz habere beneficiū. Nam per literas iustitie non prouidet nisi pauperibus ergo p istas literas non potest cōsequi beneficium etiam si faciat mentionem de vicaria.ᵇ Nam resultaret quedam repugnantia cū ille litere sint fundate sup paupertate. So.dicit Jo.cal.qđ text.in ver. perpetuus.mutat casum 7 incipit loqui de literis gratiosis et hoc teneas. Unde sensus litere est qđ p literas iustitie non tenetur eps prouidere habenti perpetuam vicariam nec etiam per alias literas ex quo nulla mentio fit de vicaria. ¶ Ultimo scias quod docto.tractant hic materiam nunquid in dispensatione sit fienda mentio de beneficijs obtentis vel de qualitate. Ego latius examinaui in.d.c. ad aures.et dic vt ibi.

1 ¶ Reus nō pōt cōueniri extra suā diocesim vltra duas dietas:nisi de ꝯsensu ptiū.nu.3.8.12.7.13.
2 Dicta non computatur a domicilio rei sed a sua dioceli.nu.6.
4 Judex ordinarius an et q̄n possit committere vel cognoscere causam extra suam diocesim.nu.7.
5 Cōmunis vsus loquendi semper primo attendit in interpretatione cuiuslibet depositionis.
8 Certa scientia principis ex quibus presumatur in rescripto.
9 Rescriptum ex certa scientia non valet si non seruetur forma a iure tradita: qđ est si reperitur ius dans certam formam rescripto.
10 Rescriptum vel priuilegium aut constitutio an 7 quando debeat facere mentionem de iure contra quod emanat.
11 Princeps promouendo indignum ad dignitatē videtur ipsum habilitare.

c **Nonnulli.** Hoc dicit.ᶜ Per literas apostolicas de hac constitutione mentionem nō facientes 1 † nō pōt quis trahi vltra duas dietas extra suam diocesim nisi de consensu partium litere fuerunt impetrate.h.d.vsq ad.§.sunt. Et istud principiū diuidit in tres ptes. nā primo ponit abusum impetrantiū iudices remotos. Secundo p̄uidet ibi:cū autē. Tertio excipit ibi:nisi. ¶ Casus literalis. Quidā abutebantur gratia sedis apostolice literas impetrantes ad iudices remotos vt sic reus fatigatus laboribus 7 expensis liti cederet:vel saltem vexationē suam redimeret; 7 q2 per iudiciū iniuria fieri nō debet:statuit cōcilium ne qs vltra duas dietas per literas apostolicas trahi possit nisi de assensu partium vel nisi de hac cōstitutione fecerit mentionem. Ber. ¶ Nota primo qđ papa cōcedendo rescriptum ad lites dicitur facere gratiam:lz nihil contra ius concedat. Cum ipse sit cunctorū ordinarius.ix.q.iij.cuncta p mundum.7.c.per principalem. Sed ex eo dr gratiam impartiri:q2 posset impetrantē iure ad suū ordinariū remittere:nam ecclesiasticus ordo confundit si sua iurisditio vnicuiq epo non seruatur. 2 xj.q.j.puenit. ¶ † No.q̄.extra suā diocesim:qđ diete de quibus hic non cōputant a domicilio rei nec ab ipsius ciuitate vel oppido sed a fine sue diocesis: qđ clarius probatur in.c.statutū.in.§. cum vero.ver.nullus.j.eo.lib.vj.et ratio est: quia nullum grauamen infertur ex impetratione infra diocesim cū possit trahi p totam diocesim coram ordinario:ᵈ vt.c.cum eps.de offi.ordi.lib.vj. Solum ergo trahit respectu sue diocesis: ideo fit computatio a 3 fine diocesis. ¶ † Nota vltimo regulam 7 duos casus exceptos:regula enim est qđ p literas apostolicas non potest quis trahi vltra duas dietas computandas a fine sue diocesis. Hodie vero hoc est restrictum 7 solum pōt trahi p vnam dietam:vt in d.c.statutum.in.§.cum vero. Et qđ dixi de literis apostolicis:idem dic vt in literis legatorum: vt in d.c.statutū.idem in legato pape:de quo dic vt ibi 4 in versi.in nullo. † De ordinario vero vtrū possit cām cōmittere extra suam diocesim.vide tex. cum glo.no.in.c.vt litigantes.de offi.ordi.lib. vj. et ibi etiam habet de archiepo in quibus.s. locis possit cōmittere causam appellationis. et hoc quantum ad regulā. ¶ Primus casus exceptus est cū litere fuerunt impetrate cōmuni cōsensu partium. et intellige ꝙ expresse cōsenseruntᵉ in iudices remotos.ᶠ Uel fm Jnno. si impetrauerunt ad iudices scientes eos valde remotos. et hoc casu non est necesse vt fiat mentio de ista ꝯstitutione qđ ptz p casum sequentem. Scđs casus est q̄n rescriptum facit expressam mentionem de ista cōstitutione. Et ex hoc et ex text.no. qđ vbi ius hz clausulam derogatoriamᵍ ad rescripta non valent ipsa rescripta nisi expressam mentionem faciant de illo iure. De hoc tamen dicendum latius: vt dicam in glos. fin. 5 huius principij. ¶ † In glos.in ver.duas dietas: ibi:ꝯtra naturam vocis.no.bene gl. 7 vide Jnno. in.c.olim.de ver.sig. vbi dicit qđ in interpretatione cuiusq dispositionis semp primo recurrēdum est ad eādem vsumᵇ loquendi. 7 idē Barto. in.l.cōs

causam.de testi.ꝛ in.c.cū oporteat.de accu. Limita etiā nisi in eodē loco
esset vsus cōdite legis ꝛ cōis vsus loquēdi aliter se hēt tunc staremus
significatui.l.iuris.ꝛ nō staremus cōi mō loquēdi.elegās est dictū Hut.
in dicto proe.grego. Limita ēt nisi tractaremus de significatione voca
buli:tūc stamus illi significationi circūscripto vsu loquēdi fm Bar. in
l.j.ff.si cer.peta.lz

alr voluerit ibi
Sali.ꝛ glo.vnica
in mūdo fm Ni/
co.neapo. ibi. l.l.
librorū.§. qd tñ
cassius. Limita
ēt nisi verba pfe/
rant a iurisperi/
to.q: debēt intel/
ligi fm morē lo/
quēdi ipsoꝝ peri
torū ꝛ nō fm mo
dū vulgariū. tex.
est.in.l.si dictū.in
pn.in ver.non ita
vulg⁹ opinat. ff.
de euic.ꝛ in.l.itē
pretor.in ver. nō
pprie.sz p abusio
nem accidit.ff.de
suis ꝛ legi.ꝛ text.
in.l. ita vulnera/
tus.in ver.vulgo
vr.ff. ad .l. aquil.
ꝛ glo.in.l.q si ne/
potes.ff. de testa.
tut.et facit tex.in
l.sicut.l.§.j. i ver.
oēs periti.ff.si ser
ui.vēdi. ꝛ in.l. qd
vulgo.ff. qd cum
eo.ꝛ Bal.in.l.in/
testato.C. de suis
et legi. et in.l.j.C.
de succes.edi. ꝛ in
c.j.de suc.sen.ꝛ in
ɔſt.incip.si mr.et
glo.i n.l.ij. in ver.
not. q: papirius.
ff. de orig. iur. et
gl.j.i n.l. quoties.
C.farni.hercis.
¶Adde q posui
in proc. Grego.

6 populi.ff.de iusti.ꝛ iur. † Scḋo not.ex hac glos.qd
vbi in aliq dispositiōe fit mentio de dictis dz sem/
p intelligi de dictis vulgaribus. et hoc dictū cōi/
ter sequunt doct. Videt pbari p locū a speciali in
c.psenti.in.§.loca.de preben.lib.vj. Quid aūt si in
loco non apparet de vulgaribus: sentiunt hic do/
cto.principaliter Hosti. qd tunc recurrendum est
ad arbitriū iudicis:vt tūc iudex moderet ꝛ deter/
a minet dietas.ᵃ Aliter autē sunt determinande in
hyeme q in estate. Sed glo.in.c.cupientes.in ver/
bo:cōmode.de ele. lib.vj. dicit in defectū vulgariū
recurrendū ad legales. Et idem Archi.in.d.c.sta/
tutū. Hoc dictū mihi plz plus:q: arbitrium iudi/
cis succedit in non determinatis a lege: vt in.l.j.ff.
7 de iure deli.et in.c.de causis.§.de offi. deleg. † Et
in si.glo.hodie restringe hanc decisionē glo. prout
habet in.d.c.statutum. Nam iudex delegatus non
pōt exire locum cōmissionis:vñ si deputet in certa
diocesi infra illam et non extra cognoscere et sub/
delegare pōt. Et ideo cōclude q si non exeundo lo
b cū cōmissiōis pōt se appropinquareᵇ pcedit deci/
sio glo.alias secus. Et di vt arbitror deputatus in
certo loco cum dignitas ipsius iudicis expressa in
rescripto est in illo loco: vtputa committit cā epo
senen.profecto videt in hac diocesi deputatus: vñ
extra illam diocesim cognoscere non pōt. Nisi dice
ret in rescripto qd cōmoraret in alio loco: vtputa
cōmittimus hanc cām epo senen. Rome moranti:
nā tunc videt Rome causa cōmissa:ad hoc tex. no.
c et ibi per Jo.an.in.c.si.de re. pmu.ᶜ Et tene mēti
vt sis cautus cum cōmissio alicui fit nō residenti in
propria dignitate vt fiat mentio in rescripto de lo
8 co more:alias non posset ibi cognoscere. ¶ † In
glo.in verbo:mentionē.ibi:non obstāte tali consti
d tutione:ᵈ pondera glo. vt enim velle q rescriptum
dz facere mentionē specialē:de ipso text. ¶ Joan.
and.dicit cōiter non seruari: sed solum dr non ob/
stante ɔstitutione de duabus dietis edita in conci
lio generali.ꝛ dic satis esse facere istam mētionem
specialē de isto tex. Unde hñ dicit Jo.an. hoc cōi/
ter non seruari sed solū vt prius fieri dz: q: nō re/
fert qd ex equipollentibus fiat:vt in.c.lz ex quadā.
de testi.ꝛ in.l.quoties.in.§.si quis.ff. de here. insti.

Zacharias. ¶Adde tu qd ista est cōis opi.qd in oi materia siue fauo
rabili siue odiosa siue penali cōis vsus loquendi attendat:imo q prefe/
rat ppriē significationi verboꝝ:vt pcise dicit.d.abb.l.c.ij.no.ij. de arbi/
tris.de qua p Bal.in.l.q si nepotes.ff.de test.tute. Bar. Alex.ꝛ moder.
in rub.ff.de ope.no.nun. Barba.in repe.rub.de si.instru.xi. char. ver.sz
quid si cōis vsus.iste late.ē.in proemio.vbi latius psequendo dedi mo/
dum probandi communem vsum loquendi.

Anto.Francis. ¶An ꝛ qñ cōsiderari debeat vulgaris modus loquē/
di vltra hic allegata p istos apostillantes.vide Bart. in.l.anniculus.ff.
de ver.sig.et q doc.no.in.c.quēadmodū.de iureiur.ꝛ in.c.et si iudeos.et
ibi p Joā.de ana.de iude.et vide gl.q alle.multa iura in cle.j. de reli.do.
ꝛ qñ sit attendenda vulgi opinio.vide q habent et no.in tit.j. de purga.
vulga.et in.c.nōnulli.de rapto.in glo.iiij.ꝛ vide no.in.l. sciendum. in.§.
illud.ff.de edil.edic.et tene mēti q vsus cōis loquendi inducit ex cursu
longi tpis.vt p Bar.in.l.j.in pe.colū.ver. ex his ergo apparet.C.de di/
gni.li.xij.vltra ea q posuit in.l.labeo.de supel.leg.et dixit Bart.in.l.ta/
lis scriptura.in.ij.col.ff.de leg.j.et in.l. oēs populi. in.iij.q.vj.q. prin.ff.
de iusti.et iur.et an et qñ habeat locū in statutis dubijs.vide Bar. in.l.
j.in prin.ff.de suis et legi.et in.l.si qd carū.ff.de leg.iij. et in.l.j. in.§.po/
testatis.in ver.in statutis vero:lz debeamus.ff.de pecu.et vide Bart.in
rub.ff.de no.ope.nun. vbi notabiliter dixit q cōis vsus loquendi hz lo
cum in statutis qñ vigebat tpe cōditi statuti:de quo etiā p Alex. in.l.v.
in prin.ff.de verb.obli.ꝛ de isto cōi vsu loquendi. vide Bart. in.l.ij.ff.de
vsufruc.earum re.que vsu consumuntur.

a ☞Sebasti. Sapia. ¶Dietas. Vide ad ppositū Alex.in.l.j.ff.si quis
cautioni.vbi ēt trac.q dieta intelligit fm cōsuetudinē locoꝝ facit q di
cit Bar.in.l.iij.ff.de ver.sig.qd pes intelligit fm cōsuetudinē locorū de
iure aūt pes intelligit.xv.digitoꝝ:vt est glos. in.c.sicut.xvj.q.iiij. dieta
aūt.xx.milia passuū cōtinet:vel.xij.leucas fm Abb.in.c. ex pte.j.de fo.
cōpeten.dieta aūt in mari ɔstat ex qnqnaginta millibus passuum vt p

Bar.in trac.de insula.in.iij.colū.

b ¶Potest se appropinquare. Adde gl.j.in.c.olim. de excep. et do.in.c.
statutum.§.in nullo.in prima oppos.de rescrip.in.vj.

c ¶In.c.si.de re.pmu. Adde istū idē tenentem in.c.si.circa prin.de iudi.
ꝛ in.c.olim.de excep.et Car.in cle.si.ij.responso.ij.q.de sen.exc.

et.l.certum.ff.si cer.peta. Dixit etiā hic Hoffre.q
si posset probari papam sciuisse locoꝝ distantiam
valeret rescriptū:lz nō faceret mētionem de isto.c.
e Quasi videat tunc ex certa scientiaᵉ cōcedere.ꝛ idē
sentit gl.in simili in.c.j.de ɔsti.li.vj. Vin.hic ɔtra/
rium tz. Jo.an.dicit qd si p verba rescripti posset
apparere de certa scientia pape: procedat dictum
Hoffre.q: satis tunc apparet de mente principis:
als si impetrator vellet pbare p testes certam sciē
tiam pcederet opi. Vin. Et no.hoc dictū sic decla
ratū:q: est valde notabile in practica. Sentit enī
p hoc qd certa scientia principis non presumitur
maxime cōtra ius nisi posset colligi ex verbis re/
scripti. Hoc etiā sentit Inno.in.d.c.psenti.qd ho/
die incipit statutū.de rescrip.li.vj. Et sic esset tē/
peranda glos.si.cle.ij.j.eo.titu. vbi dicit q tunc dr
princeps facere ex certa scientia qñ hoc exprimit
in rescripto q q multi allegant qñ in rescripto dr
ex certa scientia:sed sic intellecta illa glos. nō esset
vera ꝛ foret cōtra Jo.and.ꝛ Inno. in loco palleg.
Sed si tu restringis mō predicto qñ ex verbis re/
scripti pōt pcipi certa scientia principis:tunc con
corda cum dictis allegatis. et vide qd dixi in.c. ad
9 hoc.ē.eo. ¶ † Aduerte hec dicta possent pcedere
vbi rescriptū emanat cōtra ius non habens clau/
sulā derogatoriam:sed vbi ius hz illam clausulam
et dat certam formam rescriptis impetrandis vt
qd non valent rescripta etiā ex certa scientia ema/
nata nisi seruet forma a iure tradita per.l. si quis
in principio.ff.de lega.iij.et qd not. Dy. in regula
qd semel.de reg.iur.lib.vj. Sentit hic do. Anto.et
iudicio meo sentit idē Joā.an.in.c.vnico.de exces.
pla.lib.vj. vbi in primo membro distinctionis re/
quirit qd rescriptū faciat mentionem de iure si il/
lud ius habebat clausulam derogatoriā. Nam in
alio membro in quo prosequit qñ ius non habet
clausulam derogatoriam dicit valere rescriptum
si emanauit ex certa scientia pape: quasi innuat in
priori casu certam scientiam non sufficere. et not.
10 hñ illud dictum:q: non solet allegari. † Et de hac
materia an et quando rescriptum et priuilegium
seu constitutio debeat facere mentionem de iure
f cōtraᶠ qd emanat:parum hic tractant docto. Sed

d ¶Non obstante
tali ɔstitutiōe. vt
de Joā. an.in.c.j.
de exces. pla.l.vj.
legistas in.l.si.C.
si ɔtra ius vl vti.
pu. Pau.de cast.
ɔsi.liij.in prin.et
cōsi.ccxiij. But.
in.c.j.ē.eo. do. in
c.j.in.vj. colū.ibi:
credo. de cōsti.in
vj. Sali. in.l.hac
consultissima. §.
pe. et i.l.sancim⁹.
C. de testa. archi.
in.c.j. sup verbo:
noscat.in fin. ibi:
vl dic plenius. de
ɔsti.in.vj. Do.in
c.qñ. in.iij. colū.
xviij. di. Anch.
ɔsi.cclv.in.q.que
vertit.in.iij.colū.
et ɔsi.ccxxvj.ex te
nore. i prin. Old.
ɔsi. cxlviij. factū
tale est qdam tex.
prope si. Captam
cōsi.clvij.fuit di/
spensatus. in.vij.
col. et plenissime
p do. Feli. hic in
v.col.in ver.regu
la.itē cū.xlvj.co
lum.ꝛ seq.ꝛ p ale/
xan. in apost. i.d.
l.si.C. si cōtra ius
vel vti.publi.ꝛ in
l. si quis in princi
pio testamenti. p
doct.ff. de leg.iij.
et Bar. in extra/
ua. ad reprimen.
ꝛ in.l. ita vulpia/
nus.ff.de excu.tuto. Bald.in aut. hic inter liberos.in ver. quero vlte/
rius.C.de testa.

¶Adde Alex.cōsi.cxxxv.iij.lib. Fran.are.consi.xv. ꝛ ibi de clausula:ex
certa scientia et plenitudine potestatis.

e ¶Certa scientia. Vide istum in.c.ad hec.ē.eo.et Alexā.in.l.q q.C. de
testa.cum alijs concordan.ibi datis per eos.

Zacharias. ¶Adde Alexan.ɔsi.lix.col.iij.ver.nec obst.ꝛ cōsi.lxxxix.
col.v.ver.circa sexum.vol.j.ꝛ ɔsi.ccxix.col.iiij.versi.facit qd habet ꝛ cō/
si.cxxv.col.si.p totum.volu.ij.ꝛ consi.cxxv.col.iiij.in si.volu.iiij.et ibi qñ
videatur ex certa scientia concessisse rescriptum concedens. ꝛ quid ope
retur clausula illa.

¶Adde Abba.cōsi.lxij.vbi dicit q eoipso q pa. cōmittat causam in/
ter clericos illi quem scit laicum videtur ex certa scientia facere. ꝛ vide
in consilio proxime alle.ꝛ Roma.consi.ccclxix.

Anto. Francisc. ¶Addas qd clausula de plenitudine potestatis in/
cludit defectus solēnitatis:non autem inhabilitatis nec alios natura/
les defectus:vt per Specu.in titu. de lega.in.§.nunc ostendendum est.
versi.no.q si clausula.ꝛ ibi per Bal. in addi.ꝛ vide de hac clausula Ale
xan.de imo.in ɔsi.lxxij.in prima parte cōsi.ꝛ tene menti qd talis clausu/
la non fuit in vsu ante cōcessum imperiū Cesari:vt no. Bal. in ti.de pa.
cōstā.in.§.libellaric.in.j.col.circa si.in vsi.feu. Clausula aūt ex certa sciē
tia idē operat qd clausula non obstante.l.idē rescripsit. in.§. si.ff. de ex/
cu.tut.no.in.c.j.de eta.ꝛ qli.li.vj.ꝛ vide Inno. in.c.veniēs. de filijs pres/
by.ꝛ qñ dicat princeps aliquid facere ex certa scientia.vide Joā.an.in
c.nonnulli.de rescrip.ꝛ in.c.porrecta.de confir.vti.vel inuti.

f ¶De iure contra. Adde Rapha.comensem.consilio.clxix. Fulg. cōsi.
cliiij.et.clvij.et.clxx.

Zacharias. ¶Adde predi. Alexā. consi.xxxvij.colū.ij. per totum.et
consi.cxxxvj.per to.ꝛ consi.lxx.in prin.volu.j.et consi.ccxix.in si. volu.ij.
et consi.cxxv.colum.ij.eo. volu.ij.

a ¶ In.l.humanū. Vide ibi de ꝯstitutione cōciliari pro qua alle. Archi. in.c.j.de cōstitu.in.vj.z Roma.in.l.si vero.§.de viro.in.xxiij.fal.ff. solu. matri. Ana.in.c.cū in diocesi.in vlti.colū.de vsu. Alua. in.c.j.post prin. in titu.de cōsti.feu. Oldr.ꝯsi.cccxxxvj.ꝙ articuli lati. z cōsi.cccxxviij.ad idem primo.ro.ꝯsi.ccccxxxvj.iij.col.ibi:sexta principalis: vitalē i libro de clausulis. fol. v. ante mediū. capram consil.clvij. fuit dispensatū.

b ¶ Legitimatio spurij.adde Pe. de ancha. consil. cxxxvi. ex tenore in prin. Old.ꝯsil. cclvij. factū tale est qdā rex.prope finē. Benedictū capram ꝯsi.clvij. fuit dispensatū in.vij.col.

¶ Adde tu ꝯtra Oldr.z.alle.Ro. cōsi.clxxxiij.

Sebasti. Sapia.

c ¶ De iure. adde ꝙ sunt multi casus in qbus non sufficit dicere nō obstāte lege in cōtrariū faciente vt late hic per Feli. adde casum quez ponit Bald.in.c. naturales. in.iij. col.si de feu.contro.fue. inter do. z agna. in vsibus feudorum.et dñs Abb. hic vult qd quando pnceps rescribit ꝯtra legem habētē clausulam derogatoriam non sufficit certa sed est necessaria mentio illius iuris aduertendū est qd ꝯtra hoc videt etiam deci. Alex.in consi.ccc.in.v.vo.vbi vult qd valet rescriptum principis ꝯcedens immunitatē quādo est apposita clausula ex certa sciētia vel de plenitudine potestatis: licet non dicatur non obstāte.l.vacuatis.C.de decurio. libro.x. q lex habet clausulam derogatoriam ad rescripta.

d ¶ Scienter promouerit idignū. Adde Bal. in .l. īperialis.§.si miles. in principio in versi.ex isto tex.z in fi.ibi.not.etiam argumentum.C.de nup. et glos. in.c.cum autem.in ver.vtrūq.liiij.distinc.et Bald.in.l.rescripta.in.ij. col.ibi:item restituit ad famam.C.de preci.impe.offe. vbi dicit eo ꝙ papa promouet spurium ad gratiam restituit ad famam. et alleg.d.c.cum autem.vide Bal.in.l.impetrata ibi.et ideo fuit questio de facto.C. sen. rescin.non pos.

¶ Adde tu late Oldra.consilio.cccxxv. vsq ad.cccxxxi. Roma. consilio.cxvj.

Anto.Francis. ¶ Circa hoc de spurio promoto.primo dicas qd spuria est infamis:z ideo ad dignitatem pmoueri non pōt:imo nec etiam exercere officiū notariatus:vt p Alex.ple.in ꝯsi.lxxx.i n.ij.pte ꝯsilioꝝ:z ideo ad epatū pmoueri non dz nec pōt:vt in.c.cū in cunctis. de ele. z in c.nisi cū pridē.in.§.ne p defectu.de renun.z in.c.si.l.j.di.z in.c. qui epos. xxiij.di.z in.c.op3.ix.q.j.z in.c.nūc aūt.xxv.di. z in.c. fratrē.lxxxvi. dist. et.xxxvij. et.xxxviij. dist. p totū. et vide text. qūo opor. epi.in.§.j.z in.§. hoc de deo. z p spe.l ti. de ele. in.§.j.et in.§.celebrata.et vide per glo.et Car.in cle.j.de ꝯces.pben.in quibus locis tradunt ea q requirūtur in epo: que oia debent interuenire et ī eo adesse tpe elec. et qn creatur in epm vt in.c.bona. de eta. z qli.z in.c.postulasti. de ele. exco. mi.z habet p glo. in.c.dudum eccle sia rhotomagensis.de elec. Si aūt promoueat qs in epm et ad dignitatē q sit inhabilis:vt pmouens si hz scientiam de inhabilitate pmoti secum dispēsare:vt per Spe. in loco prealleg.et p Car.in.d.cle.j. de cōces.preben.pro quo facit rō: qz q vult ꝯsequens videtur velle z aficedens necessariū data sciētia inhabilitatis et ptāte dispensandi.l. ad rē mobilē. et.l.ad legatū.ff. de pcu. l.ij.ff.de iuris.om. iudic.c.pterea.de of.dele.q ergo pmouet in epm inhabilē si hz facultatē dispensandi z scit eū inhabilē tpe quo pmouet vf secū dispēsare de quo vide ēt p bal. l.l. īperialis. in.§.j.C.de nupt. z in.l.eam quā.C. de fideicō.vbi plene trac.de materia borū spuriorum. Et qs dicat spurius z qs bastardus et qs naturalis.vide eaq plene tra. p bal.z doct.i.l.j.C. de natu.libe.z in.c.cuncta.et in.c.per venerabilem.qui fi.sint legi.

tu vide late p Joā.an. in.c.vnico. iam dicto in nouella.p Bart.in.l.fi.C.si cōtra ius vel vti. publi.et in extrauagan. ad reprimendā. in verbo legibus non obstantibus:aliqd p Bal. in.l.humanum[a].C. de legi. Et qz distinctio Joā.an.est dubia iuuenibus capiendo ipsius mentem prosequere breuissime sic per singula mēbra. Aut rescriptū hz clausulam derogatoriam ad ius: z facit mentionem de iure et vz fm eum siue fiat mentio per verba specifica:siue equipollentia:siue p verba generalia: aut rescriptum non facit mentionē de iure: z tunc aut illud ius hz clausulā derogatoriā:vt hic. z simpliciter tz hic non valere rescriptū. Aut ius non hz clausulam derogatoriā z si emanat rescriptum in forma priuilegij vz: lz non faciat mentionē de iure. Aut emanat p modū rescripti: z tunc aut motu proprio principis et valet fm eum p.c. si motu proprio.de pben. lib.vj. Aut ad instantiā partis: et si ex certa scientia principis valet:alr secus:hec sunt sua dicta in effectu. Et vide ibi iura per que nititur probare hanc distinctionem. Mihi non placent singula membra sua. Et primo quo ad primum dū dicit ꝙ vz rescriptū ꝯtra ius etiā si faciat generalē mentionem. Nam hoc vf ꝯtra istum tex. vbi requirit expressam mentionem. et ideo in hoc membro dicerē sic:qd aut ius hz clausulā derogatoriā z serua formā traditam in iure: nam si requirit specialem mentionem nō sufficit generalis:sed dz esse specialis saltem per verba equipollentia:vt in.l.non aliter.ff.de lega.iij. Hoc dictū etiā limita: vt notanter voluit Bal. post Cy. in.d.l. humanā. vt procedat in rescripto secus in cōstitutione. Nā cōstitutio ꝯtra constitutionem valet facta mentione in generali de constitutione ꝯtraria: vt si dicat non obstante quacūq cōstitutione in cōtrarium. Ad hoc cle.dudū.in fi.de sepul. qz cōstitutio emanat cū maiori maturitate q rescriptum. Aut ius non hz clausulam derogatoriā: z tunc eo casu quo est fienda mentio:qd qn fit statim dicet non sufficit mentio multum generalis:vtputa si dicat non obstante quacunq lege:nec requirit mentio oino specialis sed satis est qd dicat non obstante quacūq lege q in cōtrariū loquit:ita voluit Bar. concordando multas gl.iuris ciuilis in.d.l.fi.C.si contra ius.et hoc quo ad primū. Deinde voluit Joā. and.in scdo membro qd si ius hz clausulā derogatoriam nō valet rescriptum sub quacūq forma impetratū seu ꝯcessum nisi faciat de illo iure mentionem:qd est notandum. Sed declara z limita vt dixi in prin.huius glos. nā sentit aperte qd etiam priuilegium concessum ex certa scientia nō valet: qd satis placet ex quo non facit expressam mentionem de iure derogante. Tertiū membrū est ꝙ priuilegium ꝯtra ius non habens clausulam derogatoriā valet. Dubito an hoc sit verū:et potius credo oppositum p.c.ex pte.j.j.de capel.mo.vbi di qd si papa cōfirmat prioratū religioso claustrali non vz nō facta mentione de iure ꝯtrario. Nā sepe priuilegia emanant cōtra ius ex nimia occupatione principis vel ppter nimiā importunitatem petentium. Et ideo nisi fiat mentio de iure saltem in genere non presumitur princeps velle cōcedere ꝯtra ius.et hoc sentit Barto.in extrauaganti ad reprimendū.et in.d.l.fi. Et ideo alibi dicit gl. ꝙ nō valet legitimatio spurij[b] facta per principem non facta mentione de iure:[c] vt not.in aut.q.mo. na. effi. sui.prope fi.col.vij. Et vide glo. in.l.quo minus.ff. de flu.et ne qd in flumine publico.et in aut.hic inter liberos.C.de testa. Quartum membrum ꝙ rescriptum emanās ꝯtra ius proprio motu valet: lz non faciat mentionē de iure:dubito an hoc sit verum:qz pprius motus solū excludit surreptionē non aūt ampliat gratiā cōtra intentionem concedentis:vt no. Jo.an.in.d.c.si motu pprio. prealle. facit glos.in cle.si romanus. de preben. dixi in.d.c. ad aures.j.eo. De mente principis non est ꝯcedere aliquid contra ius non facta mentione de iure: vt in.d.c.ex parte.facit.l.rescripta.C. si contra ius vel vtili.publi.ergo zc.dictū tn Joā.and.forte

11 seruat in practica z tene illud menti. † Predictis obstare vr.l.multum allegabilis.ff.de excusa. tuto.in l.idē vlpianus.vbi dicit text. qd si princeps sciens aliquem esse tutorē dedit sibi licentiam mutādi domiciliū vf eum absoluere a tutela: lz de ea non fecerit mentionē. Et ex illa.l.colligit ibi no. Barto. qd tantū valet certa scientia quantū dispensatio. Et pondera qz non loquitur qn in rescripto fiebat mentio de certa scientia:sz satis est qd pnceps sciebat illū esse tutorē:et multi legiste p illū tex. solent

d dicere qd si princeps scienter pmouerit indignū[d] vel aliquid facit cōtra ius vf dispēsare:facit.l.quidam consulebant. z quod ibi notat Barto.ff. de re iudi. Sed profecto illa lex non probat id ad quod allegatur:non enim loquit in priuilegio ꝯtra ius sed qn absoluit aliquem ab onere tutele et in facto particulari et sic potius est illud quoddam beneficium absolutionis ab onere q priuilegium cōtra ius. Et hunc intellectū incidenter sentit Bart.ad illam.l.in.d.extrauagan.ad reprimendum. in loco alle.z in.d.l.fi.C.si ꝯtra ius. z hoc bñ not. qz in.d.l. idem vlpianus.non ponitur verus intellectus per docto. ¶ Aliud membrū est qn rescriptū emanat ex certa scientia:et tunc valet cōtra ius fm Joan. an.sed ego multipliciter limito vt apparet ex supradictis. Et adde notabile dictū Bart.in.d.extrauaganti ad reprimendū.vt dicit qd vbi rescriptum emanat ꝯtra ius in fauorem reipublice valet:lz non faciat mentionez de iure. Et tunc videt princeps dispensare ꝯtra ius arg.illius.l.quidam ꝯsulebant.in fi.secus si emanaret in fauorē priuate psone.ratio diuersitatis est.qz iura habēt clausulam derogatoriam in rescriptis:qn emanant in fauorem priuati:vt in.d.l.rescripta. Item psumitur tunc rescriptū surreptitiū vel emanasse ex ni-

e mia occupatione principis:[e] secus si in fauorē publicum. Et predicta bene notabis qz non habes in aliquo loco ita bñ discussum hunc articulum.

12 ¶ † Quero extra gl.quid si reus succubuit in cā principali z appellat nunquid in ipetratione habebitur respectus ad diocesim suam cum ipse sit

f actor in causa appellatiōis[f] an vero ad diocesim appellati cum ipse sit reus in hac causa appellationis. Doc.hic cōiter tenent ꝙ dz haberi recursus ad diocesim ipsius rei originarij et sic in causa appellationis pōt actor trahi vltra duas dietas. Ego existimo qd sit in optione istius rei appellatoris.nā si vult poterit impetrare in diocesi ipsius appellati:qz non hz de quo conqueraf ipse

e Sebasti. Sapia. ¶ Occupatione principis. Hinc est ꝙ ī dubio rescriptum presumif ꝯcessum ad postulationem partis:vt p Bart. in.l.j. C.de pet.bo.subla.li.x.z in.l.j.C.de bo.va.eo.li.z est tex.in.c. si motu proprio.de pbē.z in.l.iij.in prin.vbi Bar.z alij.ff. qd qsq in. z ideo clausula ex certa scientia dz apponi in rescripto adeo qd non pōt pbari p testes:vt p Alex.z.d. Jas. in.d.l.iij.in prin.vbi ponūt qnq limitationes.

f ¶ In cā appellationis.faciūt q ponit iste in.c.dilecti.de excep.z p opinione cōi.vide Cal.in disputatione incipi.statuto ciuitatis.in.iij.colū. appellatus.

a ¶ Appellandi. Adde Cal. consi. j. de arbitris.

b ¶ In practica servaretur opi. Jo.an. hic. idem voluit hic Joã. de imo. et Pet. de ancha. ⁊ distinctionẽ istius sequitur hic do. meus: lz cõtrariũ teneat hic Do. referens Cal. hic dicere qð Bononie fuit obtentũ contra Jo.an. lz opi. eius habeat equitatẽ. Moder. vero hic sequuntur opi. Jo. an. cũ distinctione istius p.l. idez vlpian⁹. ff. de excu. tut. quos oino videbis: sequere tñ in practica dictum Joã.an. ar. c. ij. de rescript. in vj. nisi aliter appareret de intentiõe pape expressa vel ɔiecturata notabis tñ. xj. casus in qbus non habet locum ista exceptio de duabus dietis vna p c. statutũ. §. cũ vero. de rescript. in vj. p Moder. hic in antepe. char. i ver. collige ẽt: inter q̃s casus ponit decimũ in exe 13 cutoribus gratiarum in qbus non habeat locũ. d.c. statutũ. in. §. cũ vero. ibi p archi. ⁊ Bal. hic p istuz tex. in ver. ad iudiciũ. ⁊ p But. et Jmo. hic allegãtes rotã cuz aliis allegatis p eos. q bus adde rotam b deci. cccl xix. icip. itẽ si ĩn cõi forma in hoc titu. in nouis. ⁊ deci. cccxcij. incip. not. qð si in antiquis. ⁊ a contrario sensu i decisio. sequen. ccc xciij. incip. not. ex hoc. et Card. ɔsi. cccij. discutiã pmissa dubia. et in ɔsil. cxxxij. incip. 1 duo. in. ij. colũ. in ver. ad scdm. ibi: 2 dicimus. et Bar. brixien. in reper 3 to. suo in versi. de executore dato: ibi an executor.

appellatus. Potest etiã impetrare in loco nõ remoto vltra duas dietas a dioceſi sua: qr cum ipse sit reus originarius et necessitatus veniat ad appellandum nõ cõpellitur sequi diocesim ipsius actoris originarij. Quia sic indirecte traheretur ad locu remotũ: vnde quẽadmodũ actor originarius potest prosequi appellationem non obstante excõicatione: qr fingitur reus propter necessitatem appellã a di:ᵃ vt in. c. dilecte. et q̃ ibi no. de exceptio. ita dicerem in casu nostro: qr cũ ipse reus originarius necessitetur ad appellãdũ vt defendat se aduersus iniquitatem sñie nõ desinit esse reus: licet ipse procurauerit: ⁊ sic alias in qõne iacti respõdi: tene menti qr sepe accidit. Jdẽ dicunt doc. in cã reconuentionis vt habeatur respectus ad diocesim rei originarij: qð satis plz: qr qs teneretur rñdere in eo loco in quo cõuenit aduersariũ. argu. iij. q. viij. cuius in agendo. et in. l. papinianus. C. de senten. et in. c. j. ⁊ ij. j. de mu. peti. Jdẽ dicit si actor psentauit libellum vel ipsum rescriptum et non curat amplius prosequi. Nam põt reus petere qð procedatur in cã iuxta id qð habetur in aut. qui semel. C. quõ et qñ iudex. et in. c. cãm. de dolo ⁊ cõtu. ¶ † Alterius dicitur qd si in rescripto sit mentio de hac ɔstitutione nũquid reus possit indifferenter trahi extra suã diocesim. ¶ Jo.an. post antiquos vr velle q̄ non: sed solũ p quatuor dietas: vt per istã mentionẽ solum geminentur ille due diete. ar. c. sedes. §. eo. Vbi sub clausula generali cõprehenduntur paria expressis. Do. Anto. dicit qð cũ ante illam cõstitutionẽ non erant diete diffinite: sed indifferenter reus potest trahi et p illã clausulã positã in rescripto non obstante ɔstitutione ⁊c. tollatur ius istius ɔstitutionis ergo poterit reus indifferenter trahi vt olim. Fatetur tñ qð in practica servaretur opi.ᵇ Jo.an. ¶ Ego cõcordando satis eque distinguerem qð aut princeps cõmittit cãm in loco satis noto: et tunc indistincte procedit vltima opi. Quia ex quo papa fecit mentionem de ista ɔstitutione ⁊ cõmisit cãm in loco remoto verisimiliter ex certa scientia vr voluisse vt indifferenter possit ibi conueniri. argu. in d. l. idẽ vlpianus. aut cõmisit in loco verisimiliter sibi ignoto: ⁊ tunc procedit opi. Joã.an. qr non est verisimile qð per verba generalia voluisset papa reum posse trahi ad loca remotissima. argu. opti. in. c. cum in multis. j. eo. lib. vj. reliqua prosequere vt hic per doc.

1 ¶ Mandatum requiritur in impetratione literarum ad lites secus ad beneficia.

2 Coniuncta persona non admittitur regulariter in casibus requirentibus speciale mandatum.

3 Procurator generalis nunquid possit impetrare rescriptum.

4 Ratificari non põt rescriptũ sine mandato impetratum: secus gesta per falsum procuratorem.

5 Ratificari non possunt acta per alium que sunt ipso iure nulla.

6 Rescriptum impetratum sine mãdato an sit ipso iure nullum.

7 Processus factus super rescripto nullo retractatur: licet pars non opposuerit falsitatem rescripti quia ignorabat.

8 Mandatum quod intercesserit vel non: quis habet probare procurator an dominus.

9 Verba enuntiatiua plene probant vbi agitur de modico preiudicio.

Clericus vtrum probatur quis: ex eo quia dicitur in rescripto talis clericus ⁊c.

10 Coniuncte persone que dicantur qð possint agere sine mandato.

11 Spurij an dicantur coniuncte persone.

Sunt ⁊ alij. Non valẽt litere ad lites impetrate sine spãli dñi mandato: nisi impetrentur p ɔiunctã psonã. h. d. Et in prima parte ponit abusum impetrãtiũ. In secũda puidet ibi: cũ aũt. In tertia excipit ibi: nisi. ¶ Casus literalis. In hac scda pte di q̄ alij erãt q nouum genus mercimonij circa literas apostolicas exercebant vt finitas lites suscitarent vel nouas fingerent qõnes: fingunt enim causas ⁊ super illis impetrans lras sine mandato dominoꝝ et illas exponũt venales: qñq3 reo ne ab actore fatigetur: qñq3 actori vt reũ indebite molestet: sed qr tales sunt restringende potius q̃ ampliãde: statuit cõciliũ vt si qs decetero literas impetrauerit sine spãli mandato dñi litere ille non valeãt et ille tan ᶜ q̃ falsarius puniatur nisi forte sit de illis personis a quibus non exigitur mandatũ. Ber. ¶ Not. j. ibi: lites restringende: iuncta glo. qð verba rescriptoꝝ c ad litesᶜ sunt potius restringenda et stricte interpretanda q̃ laxanda: simile not. in. c. ad hoc. vt. §. eo. et ibi dixi. ⁊ tene hoc menti: qr vr ɔtra Jnno. in 1 c. epi. j. de reb. eccle. non alie. ¶ † No. ij. vnũ casum requirentẽ spãle mandatũ. s. in impetratiõe rescripti ad lites. Plures alios casus requirentes speciale mandatũ. vide p glo. no. in. c. q ad agendum. in glo. magna. de pcur. lib. vj. Secus vr in rescripto ad beneficia: qr nullo iure cauetur vt ibi requiratur spãle mandatũ: imo potius vr probari cõtrarium hic p locũ a spãli. Et hoc tenet hic glo. pe. in si. quã bñ no. aliã gl. cõsimilẽ habes. §. c. ad aures. d et tene semp menti istas duas gl.ᵈ qr non sunt alibi: quidã tñ voluerunt cõtrariũ sed primũ verius 2 et cõiter tenetur. ¶ † Vltimo no. vnũ casum in quo

in. d. cle. vnica. in xiij. col. versi. an aũt requiratur. et ibi ẽt late qð laicus põt ad hoc cõstitui procurator. et eadẽ no. ibi Car. in ver. quẽ etiam versus fin. notabis tñ qð cõiuncta psona nullũ habens mandatũ põt purificare gratiã in casu d. cle. vnice. sz rotã in ti. de ɔcel. pben. decis. ix. incipi. itẽ qð purificatio. in nouis: de quo p istum in d. c. accedẽs. i penul. colũ. ⁊ latius hic per Jmol. in iij. colum.

¶ Adde Lapuz alleg. lxx. vbi ponit casus in qbus requiritur speciale mandatum.

Zacharias.

¶ Adde pdictis Rotaz deci. cxlij. incipi. in cã bñficiali. in not. Feli. in. c. corã. q ibi refert istuz. de offi. iudi. deleg. Car. in cle. j. q. vj. de pcura. ⁊ in cle. non põt. q. iiij. eo. tit. Bar. et Alexã. in l. si stipulat⁹ fuerim illud aut illud. de verb. ob. ⁊ eoꝝ est ɔclusio q̄ in spũalibus causis non possit cõiunctus p ɔiuncto sed spãle mãdatũ requiratur: qr in spũalibus non cadit cautio rati. Sed aduerte qð ista eorum ratio non videtur bona admittitur enim in spiritualibus quando dubitatur de mandato procuratoris cum cautione rati: vt est glos. sing. in. c. coram. §. allega. de offi. delega. et probatur in. c. per tuas. de arbi. et in. l. procurator ad exigendum. §. si quis a procuratore. ff. rem ratam habe. et estimabitur: quia si dominus non habet ratum procurator promittet quid certum vt centum nomine pene. tu vide de hoc per istũ ⁊ doct. in. c. corã. §. alleg. vbi videntur cõsentire qð de iuris rigore admittatur in spiritualibus cõiunctus pro coniuncto non tamen impugnant rationem aliorum vt ego hic.

Anto. Frãcis. ¶ Circa istam materiã an ad impetrãdũ vel acceptandum beneficiũ requiratur spãle mandatũ. Dicas q̄ impetratio non venit in mandato gñali. vt p Barto. in. l. iij. in. §. si procurator. ff. qð quisq3 iur. ex quo datur nobis intelligi qð si impetratio nõ venit neq3 cõpꝛehenditur in generali mandato: requirit spãle mandatũ alias sequeretur qð nec gñale nec spãle sufficeret: et q̃ verba requirantur in spãli mandato. ⁊ que etiam requirant spãle mandatũ vltra ea q̃ habentur in. c. qui ad agendũ. de procura. lib. vj. habetur per Bart. in. l. filiusfami. ff. de dona. et in. l. j. §. inter filiũ. ff. de fal. et de hoc an sufficiat generale mãdatum ad impetrandũ beneficium. vide oino Joã.an. et alios post cũ in. c. accedens. de preben. vbi videtur tenere q̄ sufficit generale mandatum: de quo etiam vide per do. de Rota in decisio. cclxxxiiij. in antiquis.

¶ Adde qð. c. statutum. non habeat locum in executoribus gratiarũ. Old. consi. cclxxv. exorta. Car. consi. lxij.

c ¶ Verba rescriptoꝝ ad lites. Vide ho. tex. in. c. p. et. g. de offi. deleg. ¶ Adde Roma. consi. cccxx.

d ¶ Istas duas gl. magnifecit. d. meus in repe. rubri. de rescrip. et in repeti. c. raynaldus. de testa. in. lxj. char. vbi p illas duas glos. dixit q̄ põt amicus impetrare beneficiũ p amico sine mandato. ⁊ dixit hic Host. qð sic tz ɔsuetudo. ⁊ Jo.an. dicit do. suũ sic terminasse in sua disputatione lz diceret curiã tenere cõtrariũ. ⁊ dicunt hic But. Jmo. ⁊ Do. qð hodie iste gl. seruantur de facto ⁊ qð ɔiunctus possit impetrare in beneficiali pro cõiuncto. tex. est in. c. ex ore. de his q̃ fiunt a maio. par. cap. sm eos. ⁊ ibi iste sequitur pdictas gl. in primo no. ⁊ pcedũt dicte gl. in impetratiõe priuilegioꝝ ⁊ immunitatũ sm Ro. in sing. in verbo rescriptũ. hñ faciat glo. in. c. quã sit. in ver. petere. ibi: sed pone qð amicus. de elec. in. vj. que dicit qð amicus põt nole electi petere ɔfirmationẽ sine mandato dũmõ electus ratum habeat. ⁊ sequitur ibi Do. facit etiã tex. cũ glo. in. c. accedens. j. de preben. ⁊ ibi do. Aduerte tñ qð lz non requiratur speciale mandatũ ad impetrãdũ beneficiũ requiritur tñ ad acceptandũ sm Rotam in isto tit. in deci. lxij. inci. notat paulus: in antiquis: vbi dicunt qð procurator gñalis nec cõiuncta persona nõ potest acceptare nisi sup hoc habeat mandatũ. et alle. Paulum in cle. vnica. in ver. acceptandũ. de concess. pben. vbi idẽ sentit gl. in verbo psenti. et vide Rotã in ti. de procur. cõclu. xxvij. incip. an procurator. in antiquis. ⁊ eo. titu. deci. vlt. in antiquioribus: sufficit tñ q̄ mandatũ dicat gñaliter ad acceptandũ beneficium: lz nõ dicat de tali bñficio sm istũ. ⁊ Jmo. in. d. c. accedẽs. ⁊ Pau.

a ¶ Potest explicare p cōiuncta. Adde Car. in cle. vnica. in versi. quem etiam. ppe finē. de cōcessio. pben. post Pau. ibi et oēs in.l. exigendi.C. de procura. et plene per Moder. hic limitantes sex modis. in. xxiiij. colum. in versi. fallit octauo. ꝛ vide alia priuilegia coniuncte persone per Romanum in.l.j.ff. in ius vocati vt eant.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Spāle mandatū. Vide oīno.d. Jas. in.l. exigēdi. § ver. qnto fallit. C. de procurato. vbi allegat text. i c. accedēs.j. de pcura. vbi pr in cā matrimoniali si lic interuenit vt ꝯiuncta persona ad agendū. et gl. in.c. cū pridē. in glo.ij. iuncto tex. j. de pac. sup quibus cogita.

¶ Jo. and. Vide Jo. an. in.c. capitulū.j.e. vbi dicit ꝙ bñficia sunt late interpretanda sz ad lites stricte. vide ibi. Andre. Barba.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Qđ non. vide Abb. i.c. si.j. de excep. vbi pōderat ibi tex. vide etiā Abb. in.c. ex pte decani. in vltimis verbis.j.eo.

e ¶ Pōt ipetrare. Adde ꝙ habens mandatū ad ipetrādū nō pōt litē ꝯtestari. vt voluit Ro. ꝯsi. cccxx.

f ¶ Sed dictū glo. et doct. Vide hic Cōpo. do. meū et moder. faciat qđ voluit Spe. in ti. de rescrip. presenta. §. rōne aūt impetrantis. ver. sz nunqd pcurator. ꝛ Bal. h in fi. post collecta. ꝛ inquātū iste dicit ꝙ pcurator pōt corā eo cām prosequi vel corā delegato ab eo. arg. in.l. ad rē mobilem. ff. de pcur. in superioribus verbis positis ante hāc apostillam. adde hic Jmo. ꝙ mandatum extendit ad executiua vel incidentia et exigētia spāle mādatū: ꝛ facit fm eū.c. scise itata. de resti. in integ. vbi est etiā bo. gl. in ver. postulauer. ꝛ ibi scribentes. ꝛ vide Pau. de ca. ꝯsi. xxvj. ꝛ Moder. in.c. cām. de re iudi. ꝛ aliqd p eos hic in ver. cōsidera bene. in. xvij. col. huius. §.

ꝯiuncta psona pōt explicare p cōiuncta [a] id qđ reqrit speciale mādatū tñ regulariter cōtra. Nam coniuncta persona potest agere pro cōiuncta sine mandato dūmodo caueat de rato. et casus nō requirat spāle mandatū: vt probat in.l. sed et he. ff. de pcura. iuncta.l. pomponius. in fi. ff. eo. et in.l. litud. et.l. patri. ff. de mino. Hic dicit Spec. in tit. de cōiuncta psona ꝙ coniuncta psona non admittit in causis spālibus: qr in illis requirit spāle manda
b tum.[b] et idē no. do. de Rota deci. cxxxv. et not. Inno. in.c. corā. de offi. deleg. vbi latius dicam. ¶ In glo. in verbo: restringende. ibi: nisi indulgeant be
c neficia. Jo. an.[c] exponit bñficia.i. priuilegia: quia si p rescriptū impetraret beneficiū ecclesiasticū: tūc fieret stricta interpretatio: vt in.c. quāuis.j. de preben. lib. vj. Hoc vltimū est verū sed in eo qđ exponit beneficia.i. priuilegia nō procedit indistincte: sed debet intelligi de priuilegijs ꝯtinentibus gratiam odiosam. Nam si cōtinerent aliqd contra ius cōe vt veniret in preiudiciū tertij deberet fieri stricta interpretatio: vt in.l.ij. §. si qs a principe. ff. ne qd in loco publi. et in.c. sup eo. de offi. dele. et in.c. j. ꝛ. ij. de filijs presbyte. lib. vj. et in.c. qđ dilectio. de cōsan. ꝛ affini. et plene p doct. in.c. olim. de verbo. signi. et p Bar. in.l. fi. de cōstitu. princi. Et sic solue cōtrariū qđ potest formari de princi. huius.c. nam papa cōcedendo rescriptū facit gratiā ꝛ sic indulget beneficiū: qr beneficiū generaliter sumptū est beniuola actio gaudium tribuens capientibus: vt in.c.j. qbus mod. feu. amit. in lib. feudorū: nam fatēdum est hoc esse gratiosum sed gratia ista est odiosa inquantum venit in preiudicium tertij ꝛ prebet materiā litigandi: et ideo dz stricte interpretari et vide gl. in.c. si canonici. de offi. or. li. vj. ¶ † In gl pe. diuide istam gl. in quatuor partes principales. Primo namqz querit nūquid generalis procurator possit valide literas impetrare. ꝛ cōcludit glo.
d ꝙ non:[d] qr requirit speciale mandatū. Idem tenet Compost. dicēs ꝙ si pcurator habeat mandatum ad agendū ꝛ ad defendendum non pōt literas impetrare. Et idem Spec. in tit. de rescrip. presentatio. in. §. ratione quoqz ipetrantis. in prin. ibi tñ dicit qđ si qs hz mandatum ad prosequendā ap
e pellationem potest literas impetrare[e] qr p impetrationē prosequitur appellationē: vt in.c. ex pte .eo. ¶ Ego aliter distinguerem aut enim procurator generalis vult ipetrare in personam dñi. et procedit dictū glo. et doct. Aut vult impetrare in personam propriam tanqȝ procurator in cā quam potest prosequi ex generali mandato: et tunc dico eū posse impetrare: qr sicut in gñali mandato pōt agere: vt in.c. q generaliter. de procur. lib. vj. ita et impetrare. Nam papa est ordinarius cunctorum ergo procurator pōt corā eo cām psequi vel corā delegato ab eo. Facit in arg.l. ad rem mobilem. et l. ad legatū. ff. de procura. et.l. cui iurisditio. de iuris. om. iudi. Itē hoc casu cessat ratio huius.c. cum ipse has literas non posset alteri tradere cū impetrauerit in personam propriam tanqȝ procurator. Ad hoc bonus tex. in.c. cum olim. et qđ ibi not. de cā pos. et proprie. Item iste casus potest cōprehendi. in fi.c. nam iste text. loquit in penitus extraneo ꝛ forte ꝙ doc. aliter non senserunt: sed dictum glo.

g ¶ In falso cōmisso corā principe. Vide hic Car. et do. meū post istum et plenissime p Moder. hic. in. iij. ampliatione ꝯtra Bal. in.d.l. falsus. ꝛ vide Bal. in.l. iulianus. in vlti. col. in ver. qđ ego dico qđ ista rō. si. q satis. cog. an possint ratificari gesta p falsum procuratorē q dolose mentitus est se esse pcuratorē siue corā pncipe siue corā inferiore. ꝛ nūqd ratificatio sup ueniens validet ipetrationē de qbus hic pulchre p Moder. ¶ Adde iate Alexan. consi. xxxij. et. cx. j. lib.

h Sebasti. Sapia. ¶ Annus index. vide Bar. i.l. obseruare. ff. de offi. procō. ꝛ lega. vbi dicit ꝙ qñ aliqd non potuit a principio aliquo iure valere ratihabitio non pōt retrotrahi nec equiparatur mandato.

i Sebastia. Sapi. ¶ Futuri tpis. Non tñ ꝙ ēt verba futuri tpis intelligunt ipso iure quando sunt aliqua verba pcisa. not. Bar. in.l. iubemus. §. sane. C. de sacrosan. ecc. ꝛ in l. imperator. ff. de iure fi. ꝛ.d. Jas. i l.ij. col. v. C. de iu. emphyteo.

f ꝛ doct.[f] debet restringi modo pdicto. ¶ † In scda
4 pte que incipit ibi: sed nonne. glos. opponit. videt enim qđ possint iste litere ratificari p approbationem dñi: qr ratihabitio retrotrahitur ꝛ mandato cōparat: vt in regula ratihabitio. lib. vj. Itē iudiciū agitatū per falsum procuratorē pōt dñs ratificare: vt in.l. licet. ff. de iudi. ergo et litere. Glo. cōcludit qđ non possit ratificari: sed formaliter non soluit cōtrarium: ꝛ ꝯclusionē glo. sequunt hic cōiter doc. et tz Inno. in.c. ex parte.j. eo. Bal. in.l. falsus. C. de furt. dixit speciale esse in falso cōmisso co
g ram principe:[g] vt in detestationem actus non possit ratificari. Et ex hoc colligitur solēnis limitatio ad iura q̄ dicunt ꝙ gesta p falsum pcuratorē psūt rata haberi: vt non procedant in gestis falsis corā principe. Sed certe.l. iij. in. §. falsis. ff. rem ra. ha. et l. lz preallе. hanc restrictionē non vident admitte
5 re: alij aliter soluunt. † Ego puto qđ verissima solutio sit qđ non possint ratificari: qr hoc non fuit inductū in fauorem actor sed in fauorē cōuenientis ꝛ reipublice: vt satis colligit ex text. Ideo non potest actor supplere ex postfacto id qđ non depēdet a cōsensu suo: facit.c. ꝯtingit.j. de sen. ex. ꝛ in.c. si diligenti. de fo. cōpeten. Et no. dictū Inno. in.c. prudentiam. de offi. dele. vbi dicit qđ non oia gesta nomine meo possum rata habere. Vñ si vnus
h iudex[h] noīe alterius iudicio iudicaret inter subditos illius non pōt proprius iudex illud iudicium habere ratū fm eum. Quia iudiciū corruit ex defectu solēnitatis que nihil valuit coram suo iudice supplere autem defectum solēnitatis substātialis non dependentem a facultate iudicis: ideo non potest ratificare: ita dicendum in pposito. Item si diceremus ꝯtrariū vana esset prouisio huius text. qr actor literas quodāmodo emendo ratificaret im
6 petrationem. ¶ † In tertia parte q̄ incipit ibi: sz nunqd litere. glo. querit an litere iste sint ipso iure nulle: ꝛ cōcludit qđ tam in casu pcedenti qȝ in casu huius. §. litere teneant sed sunt annullande p exceptionem: ꝛ ideo si pars non excipit valebit processus. ¶ Aduerte quo ad primū casum huius.c. glo. olim dixit verū sed hodie litere sunt nulle per c. statutum. in fi. §. alie. Sed dubitatio remansit in casu huius. §. ¶ Joā. an. et doc. vsqz ad tps suum transiuerunt simpliciter cū hac glo. sed do. Anto. et do. Cardi. cōtra. qr cum iste litere non psūt ratificari vt dictum est: ergo sunt nulle. Ego sum solitus sustinere glo. qr text. loquitur hic p verba fu
i turi temporis[i] et non presentis: vt ptz ibi: non va
k leant:[k] ergo non sunt nulle ipso facto iuxta theoricam glo. in regula in penis. de regu. iur. lib. vj. et dixi plene in.c. si diligenti. de fo. cōpe. ꝛ per glos. et Bar. in.l. in criminali. C. de iuris. om. iudi. ¶ Ad idem allego tex. optimū iuncta glo. et Barto. in.l. vniuersa. C. de preci. imper. offer. vbi per verbum non valeant non inducitur nullitas ipso facto: et ad hoc tenebis semp menti istum tex. cum illa glo.
7 iuncto text. ¶ † Posset tñ dubitari quid si reus ignorauit nunquid possit saltem postea facere retractari processum: et posset attentari ꝙ sic quasi iste litere sint obtente dolo ꝛ per obreptionem impetrantis. iuxta q̄ dixi post Innoc. in.c. cum dilectus. §. eo. ꝛ qđ legitur ꝛ no. in.l. si pretor. in. §. mar

k ¶ Nō valeāt. nō qd hec verba importent ipso iure est decisio Inno. Compo. ꝛ cōiter doc. oium in.c. qr propter. de ele. ꝙ sic: p illum tex. in ver. non valeat. ꝛ ibi p istū in versi. vel saltem. in. iij. colū. ꝛ ibi Do. in vj. col. ver. venio. versi. vel saltē. sed p opi. Bart. in.l. vniuersa. hic allegata. vide Joan. an. in Spe. de fide instru. §. cōpēdiose. versi. itē vide si est ibi clausula sup ver. nō valeat idē tz Bald. in.c. cū ordinem. in. viij. col. versic. item ex predictis habes. §. eod. per d.l. vniuersa. idē sentit Tho. fasto li dubio rote. xxgij. incip. secundo dubitat. idē do. Ber. dūz allegat l. diuus. §. licet. ff. de codicil. opi. tamē possunt cōcordari fz Moder. hic per do. Bar. in.l. si quid. C. de can. fru. lib. xi. tu adde moder. hic. istum in.c. nomine domini. in vlti. not. de testi. gl. et Imol. in.c. dispēdiosaz. in ver. valeat. de iudi. et dixi in no. meis. in litera. v. in verbo valeat.

¶ Adde Angel. cōsi. xxxvij. Cald. consil. x. de verb. obligatio. Andr. sicu. cōsi. xij. Roma. consilio. ccccxxvij.

Anto. Francisc.

¶ De hoc vtrum verbum: non valeat: importet actus nullitatem ipso iure vel ope exceptionis. Dicas qđ importat ipso iure: quia ista verba intelliguntur nō valeat. s. in effectu. vt per glo. in.l. vniuersa. C. de preci. impera. offer. hic alleg. pro quo facit quia verba priuatiua que sonant in presens non requirunt sententiam. Sed trahunt secum executionem: que autē sonant in futurum illa bene requirunt sentētiam. vt in.l. iubemus. C. de sacrosan. ecele. ꝛ in.l. in criminali. C. de iurisdi. om. iudi. ꝛ in.l. si quis. C. vnde vi. ꝛ aduerte quia concor. Ange. hic alleg. per istum. est consi. xxxv. inci. in nomine domini amen pro diuisione quesitorum premitto. pc. colum. vbi pulchre loquitur in materia.

cellus. ff.

a ¶At falsarius. Adde Bal. But. et Imo. hic. ꝛ dicit hic Bal. inferens ex dicto Egidij ꝙ si statutum disponit vt aliqs puniat̄ tanq̄ falsarius non intelligit̄ de pena. l. cornelie. ſ3 de pena arbitraria quā referunt hic Moder. in. xi. col. in ver. dicit tñ Joā. an. tu vide de hoc do. meū in. c. cū olim. cl. ij. in pe. col. ver. itē ego pondero. de offi. dele. vbi alle. dictū bal. hic. et remittit se ad notata in .c. olim. J. eo. Adde And. sicu. consi. glvj. Anto. Frācis.

¶Circa hoc qñ lex vel statutū dicit ꝙ aliquis puniatur tāq̄ talis puta tanq̄ falsarius vel tanq̄ homicida an debeat puniri pena ordinaria delicti ꝛ sic an dictio tanq̄: denotet omodā similitudinē vel poti⁹ denotet similitudinē in genere ꝛ non in spē vidẽda est gl. in ver. tāq̄. in. c. solite. de maio. ꝛ obe. et alie glos. in. l. si pr̄. in. §. q duos. ff. de adop. ꝛ hr̄ p Bar. in. l. oēs populi. in. vj. q. pn. l ver. nota dictionē tanq̄. ff. de iusti. ꝛ iur. ꝛ p Bal. in. l. apud antiquos. circa mediū. l ver. circa h. C. de furt. ꝛ in. l. j. in. j. col. C. de heredi. institu. et in l. meminimus. in ver. nota dictionē tanq̄. C. de leg. here. et p Bar. in. l. j. in vlti. col. in ver. nota dictionē tanq̄. ff. de offi. eius cui manda. est iuris. ꝛ in locis p̄dictis dr̄ qđ aliqñ est expressiua veritatis aliqñ est nota similitudinis. de quo vide plene p Alex. de imo. in. l. pecunia. ff. si cer. pe. ꝛ in ꝯsi. xxix. in quarta parte cōsiliorum. ꝛ vide do. Car. in cle. j. in si. ff. de vsuris.

cellus. ff. de indi. Et ad id qđ dr̄ in tex. ꝙ impetra-
a tor punit̄ vt falsarius^a qꝛ vere non est falsarius qꝛ litere sunt vere. Unde exponit Joā. and. tanq̄ falsarius. i. tanq̄ impetrans p falsi expressionē. Ego dicerē qđ iste cōparat̄ falsario generaliter ad hoc vt puniat̄ sed non in quātitate pene: nā is q obripit principi d3 puniri: vt in. l. et si legibus. C. si con-
b tra ius vel vti. publi. facit. l. si quis obrepserit^b. ff.
8 de fal. ¶† In quarta pte que incipit ibi: sed qs d3 probare. gl. q̄rit cui incūbat onus probādi an dño asserenti dedisse mandatum an aduersario neganti. Et primo arguit ꝙ incūbat dño. secundo ponit opi. Joā. an. q in effectu distingit ꝙ in casu appellationis presumat̄ impetratorem habuisse mādatū. Sed in causa principali distingit: quod aut in rescripto dr̄ illū fuisse procuratorem et presumendum est mandatū: secus si nihil dr̄. Dicit Joā. an. quo ad precedēs membrū siendam esse differentiā inter verba assertiua ꝛ verba narratiua seu enunciatiua p id qđ habet̄ in cle. literis. de probatio. et in. c. si papa. de priuileg. lib. vj. Quasi dicat qđ si dr̄ procurator per verba enūtiatiua illa verba assertiua tūc probant: vt. d. cle. literis. Hostien. instat. ꝛ tandem dicit hoc fore arbitrariū inspecta qualitate psonarū. Gof. dicit quod si a principio ante impetrationē obijcit̄ de defectu mandati: d3 tūc probari mandatum sed ex postfacto admittitur exceptio. Sed ẽl in. et Pet. dicunt hoc verū vt admittatur exceptio quo ad hoc vt onus pbandi transferat̄ in aduersarium: secus si obijciens vellet postfactum probare defectum mādati. Quod poterit probare per confessionem partis vel probādo reuocationem procuratoris. Et hoc vltimū dictum est quasi cōmune ꝛ bene posset seruari in practica: sic posset limitari dictū gl. huius. in si. Sed ego distinguerem ꝙ aut impetrator narrat̄ pcurator p verba assertiua et hoc clarū: aut p verba narrati-

b ¶L. si qs obrepserit. p intellectu illius legis. vide Bal. in. l. si vt ppo- nis. in si. la. ij. C. quō ꝛ qñ iu. in si. ꝛ in. l. qcūq3. ppe finē. C. de ser. fu. quem sequunt̄ moder. i lib. malefi. fo. xviij. i. iij. col. ꝛ vide eūdē bal. i. l. debuit. C. de infa. ꝛ Bal. in. d. l. j. in vlt. col. ver. ſ3 ego dico ꝙ ista rō. q satis. cog. ¶Adde Fulgo. consi. clxix.

c ¶Sequor glo. hanc ptē t3 hic do. meus. ꝛ adde Pau. de eleaza. in cle. j. de proba. quē sequit̄ But. ꝛ ibi Imo. in. vj. colū. ꝛ vitalis in lib. de clausulis. fo. lx. ver. si vero verba enuntiatiua. ad idē faciūt verba Lapi. alle. vij. incip. disputat an litere: vbi adducit cōsi. Fede. cvij. inci. casus talis est Joānes impetrauit: quem Fede. sequunt̄ hic But. ꝛ Domi. ꝛ respondet Lap. ad dictam clem. si summus. de sen. excom. sup quam se fundant Jo. an. But. et Domi. hic cōtra glo. magna hic ad si. quam sequitur etiam Imo. hic. et in. c. ex parte. in pe. col. j. eo.

¶Adde qđ Ro. cōsi. liij. dicit qđ verba assertiua ꝙ aliqs fuit procura. probāt ꝯtra ipsum ꝛ an verba narratiua pape in rescriptis probāt. vide Alex. ꝯsi. lxxxvij. Ro. ꝯsi. ccciij. et ibi dicit qđ papa nominans aliquē sub noīe dignitatis non ꝯstituit illū in dignitate. ꝛ vide Alex. ꝯsi. vj. Anto. Fran. ¶Utrū verba enūtiatiua pape siue narratiua vel etiā ab alio prolata probent et inducant dispositionem vidende sunt q̄ plene tractant̄ p scribentes post tex. et glo. in cle. literas. de probatio. ꝛ per Bal. Sali. et Pau. de ca. in. l. ex his verbis. C. de testamen. mili. vbi plene examinatur ista materia.

d ¶Coniuncta psona. Uide istū. J. in. iij. no. ꝛ Spe. in ti. de ꝯiuncta psona. vbi nō admittit̄ cōiuncta psona in causis spūalibus: de quo p istum in. c. corā. de resti. in integ. ꝛ p Car. post Pan. in cle. vnica. ver. quē. ppe finē. de cōcess. p̄bē. ꝛ p doct. in. l. exigendi. C. de pcura. et in. c. ex pte decani. j. eo. et no. in. c. si. de postu. et que dicantur cōiuncte psone. vide Alex. in. d. l. exigendi. et dominū meū in repe. l. cū acutissimi. fo. iiij. xv. et. xiij. C. de fideicom. et Alex. in. l. ij. ff. de accusa. in apostil. et Cardi. in cle. causam. §. verum. j. q. de electio.

¶Adde vsq3 ad quem gradum dicatur coniuncta persona. Alex. cōsi. liij. ij. lib. et quis preferatur cum plures eque coniuncti agere volunt p eundem consi. xxvj. ij. lib.

Zacharias. ¶Adde eundē cōsi. lx. col. ij. circa finē. vol. ij. ꝛ cōsil. ij. colum. ij. p totū. vol. j. Dy. ꝯsi. viij. incip. ꝯsiderata. Pau. de ca. ꝯsi. clxxxi. et an trāsuersales vltra fratrem. Bal. ꝛ doc. in. l. exigendi. in si. ver. quero quid in transuersalibus. et ibi Fulgo. C. de procur. Inno. hic in glo. sua. in verbo personis. vbi dicit qđ veniūt oēs persone vsq3 ad gradum successibilem. idez tenet Barto. in. l. sed et hc. in princi. in. j. q. ff. de pcur. vbi dicit qđ veniunt omnes psone numerate. l. l. j. §. si. ff. de postu. ſ3 debuit allegasse. l. cui eorum. §. affinitates. eo. titu. ꝛ cum Imol. not. idem in. l. cū alienam. in fin. et ibi Alex. C. de lega. Anto. Francis.

¶Circa hoc de ꝯiuncta persona an ꝛ qñ admittatur pro cōiuncta. Dicas ꝙ admittit̄ in casibus i quibus sufficeret generale mandatū nō alias: vt plene p Alex. in. l. patri pro filio. ff. de mino. ꝛ vide. d. Car. in clem. j. in. vj. q. de pcur. et in cle. j. in. §. quē etiam. de ꝯcess. prebē. Et adde ꝙ qñ causa requirit spāle mandatum cōiuncta persona non admittit̄ pro ꝯiuncta etiam si habeat interesse cōe cum ea. ꝛ etiam cū cautione de rato. vt per Bart. in. d. l. patri cū filio. nec admittit̄ in causa beneficiali nisi ad defendendū absentē citatum ne priuet̄ beneficio: vt p do. de Rota in deci. cxlv. incip. in cā. in no. et in deci. ccccxxxuij. incip. Si cōmittat̄: vbi etiā dicunt ꝙ post litem cōtestatā non substituit. Et adde qđ cōiuncta persona nō admittit̄ pro cōiuncta in his q̄ requirūt spāle mandatum vt dictū est: nisi talis ꝯiuncta persona esset legitimus administrator vt tutor vel pater vel auus: qꝛ tunc admittit̄ etiā in requirentibus speciale mandatū: vt per Ang. post glo. et Bar. in. l. j. C. etiā per procur. et p Alex. in. l. patri. prealle. ff. de mino. et generaliter an et qñ cōiuncta persona admittat̄ pro coniuncta persona. vide p Spec. in ti. de cōiun. perso. et in tit. de aduo. in. §. j. in versi. sed iuste. ꝛ in ti. de rescripti presenta. in. §. ratione aūt impetrātis. circa prin. et p Barto. in. l. maritus. C. de pcur. et in. l. non solū. in. §. qui alieno. et ibi glo. or. de procur. et vide dño Alex. in. l. exigendi. in. iij. notabili. hic alleg. vbi ponit regulam affirmatiuam: ꝛ deinde ponit. xi. notabiles limitationes in quibus non admittit̄ cōiunctus pro cōiuncto: ꝛ tene menti qđ cōiuncta persona admittitur pro cōiuncta etiā sine mandato ad petendum cōiunctū eximi de carcere pro quo vide pulchrū ꝯsi. Roma. ccxxiij. incipi. spectabilis ꝛc. in vlt. col. vbi dicit de hoc esse singularem tex. in. l. iij. §. si mulier vel pupillus. ff. si mulier ventris nol. et qui veniant appellatione cōiuncte psone in proposita materia: ꝛ an etiā cōprehēdant̄ affines vltra ea que habentur in. d. l. sed et hc. ꝛ in. d. l. exigendi. vide tex. in. §. ceterū. et ibi Ange. Are. insti. de legi. agna. succes. ꝛ no. p Bal. in. l. reprehendenda. C. de insti. et substi. ꝛ in. l. cū maritū. C. de sol. et in. l. manifestissimi. in. §. si. C. de fur. vbi ēt ponit qd de viro ꝛ vxore. ꝛ in. l. cum alienā. C. de lega. vbi ponit qd de cōiunctis cōiunctiōe sacramentali. et vide Bal. in. l. id qđ pauperibus. in vlti. colū. in ver. illud cōstat. qđ appellatione cōiunctorū. C. de epis. ꝛ cleri. ꝛ vide gl. in cle. j. in ver. liberi. de baptis. ꝛ vide p Spe. in ti. de ꝯiun. perso. in prin. ꝛ ibi Jo. an. in additio. ꝛ Bald. in. l. j. C. q accusa. non pos. et per Imo. in. l. ex facto. in. §. j. si qs rogatus. ff. ad trebel. ꝛ ibi p do. Alexā. per multa ad hoc alle. ꝛ p eundē in. d. l. exigēdi. in. ij. col. in ver. que dicant̄ ꝯiuncte psone.

na ꝛ puto qđ idem quo ad hoc vt transferat onus
9 probandi in aduersarium. † Et in hoc sequor gl.^c
c cōtra Jo. an. et moueor: qꝛ vbi agit̄ de modico preiudicio verba enarratiua seu enūtiatiua plene probant maxime cum alia presumptio non sit in contrarium: de hoc est glo. no. in. c. cū olim. j. de censi. iuncto tex. et t3 ibi Inno. Facit no. glos. in. c. illud. de p̄sumptio. et maxime pcedit hoc casu vbi narratum est de substantia actus. arg. in. l. optimā. C. de contrahen. et cōmit. stipu. Et vide ad hoc pulchram questionem positam p Joā. an. in regula l3 actor. l. in mercuria. Ubi q̄rit̄ nūquid p literas beneficiales in quibus narrat̄ quis clericus probet̄ clericatus. Si vero in rescripto nō dr̄ istum impetratorem esse procuratorē sed verba sunt relata in personam dñi: tunc prima fronte presumēdū est dñm impetrasse: qꝛ non presumit̄ submissa persona. ar. in. l. cū ita stipu. in. §. chrysogonus. de verb. obliga. Aut probat̄ aliū impetrasse illas literas: ꝛ tunc puto ꝙ de iure etiā ex postfacto deberet admitti exceptio defectus mandati ꝛ onus probandi incūbit dño. Quia cū mandatum sit quedam solēnitas extrinseca non presumit̄ nisi probet̄: vt in c. j. de reb. eccle. non alie. lib. vj. et in. l. quicunq3. ff. de publicia. per Bar. in. l. sciendū. ff. de verb. obli. et per Inno. in. c. innotuit. de eo qui fur. or. susce.
10 ¶† In gl. si. ibi: sed ꝛ hc. ibi numerant̄ liberti parentes fratres et affines: et aduerte: qꝛ iste articulus est multū vtilis nō solum ad materiā istius. c. sed etiam ad materiam illius. l. sed ꝛ hc. Ubi dr̄ qđ coniuncta persona potest agere pro cōiuncta pso-
d na^d sine mandato. Et dubitatur que dicant̄ cōiun-
e cte psone.^e Nam dicūt aliqui qđ text. enumerat illas personas causa exempli non autē qđ voluerit alios cōiunctos excludere. Nam ea q̄ ponuntur cā exempli non restringunt regulam: vt in. c. j. ne cleri. vel mona. ꝛ in. l. ita vulneratus. ff. ad. l. aquil. et

f ↪Sebasti. Sapia. ¶Coniuncte psone. Adde ꝙ dr̄ psona ꝯiūcta quelibet ex linea transuersali vsq3 ad decimū gradum no. Bart. in. l. ij. ff. de

accusa.facit.l.patri.in prin.ff.de mino. Itē qlibet amicus nō leui amicitia cōiunctus. Bar.in.l.nō solum.§.qui alieno.ff.de procura.nā illud qđ disponitur inter cōiunctos ratione sanguinis habet locū etiā inter amicos iunctos magna amicitia glo. in.c.requisisti. cum glos. in.c.ij. in glo.pe.de testi.vide late.d.Ias.in.d.l.exigendi.col.ij.C.de procura.

a ℭ Consuetudinem patrie. Adde Car.hic.

b ℭ Affectionem. Faciat glos.ij. in l.vt vim.ff.de iustitia ⁊ iure. dum dicit affectionem considerari quaꝫ allegat Bald. in d.c. postremo. et facit tex.in.l.cum allegas.C. de castren. pecu. li.xij. in versi. affectioni paterne. quem allegat Bald. in l.j. in .xix. colum. versicu. super tertio.C.q accu. non possunt.

ℭ Adde Bald. consil. cxix.v. lib. vbi dicit qđ stante statuto qđ illis de domo vsqꝫ ad quartuꝫ gradum licitum sit vindicare mortem patris ꝙ filius spurius poterit vindicare.

c ℭ In.l.parentes naturales. Adde Imo. cōtra Innocen. hic in.l.ex facto.§. si qs rogatus.ff. ad trebel.et ibi Alexā. xxij.col.et Bart. in.l.j.⁊.ij.ff.de accusa. et Bald. in l. neganda. in fi. C.qui accusa.non pos. et Moder. hic. in.v. limita. in versi. excipiuntur.⁊ in versi. predictis. qui declarat quid veniat appellatione cōiunctorum et appellatione suorū. et vide Bald.in c.decetero. in fin. de testa. et in .l.j. in.ij. colum.C. q accusare nō possunt. ⁊ Barto. in l.hos accusare.§. omnibꝰ.ff. de accusatio. et in.l.cū secimus. ad fin.C. de agrico. et censi. libro.xj. ⁊ Ange.in.l. vxoreꝫ.C. qui accu. nō pos. ⁊ vide oino no. p docto.in.c.in presentia.de proba.

in.c.inter cetera.ꝭ.eo. Unde Inn. refert hic quosdam dicere ꝙ coniuncti dicūtur quo ad illam.l.et istud.c.oēs consanguinei p lineam masculinā ⁊ femininam oēs qui admitterent ad successionem ab intestato.Et probāt isti hoc mō:illa.l. sed ⁊ he. facit mētionem de affinibus sine gradu ergo fortius debent admitti consanguinei citra fratres q sunt nobis magis cōiuncti q̄ affines.Et hāc opi.attribuit Bar.Jano.et eam sequi videtur in.d.l. sed et he.Sed certe Jano.non firmat pedes nec originaliter fuit sua opi.vn̄ recitat aliquos tenere ꝙ ascēdentes et descendentes admittant in infinitū.p.l. liberoꝝ.ff.de verb.sig.et qꝛ hoc vꝫ velle tex. in.d.l. sed ⁊ he.sed in collateralibus solum admittuntur fratres ⁊ sorores:qꝛ de fratribus solum cauetur in d.l.sed et he.Nec ob.qđ dixi de affinibus: qꝛ dꝫ intelligi qđ admittātur ascendentes et descendētes dumtaxat:vt socer ⁊ prosocer: gener et progener. Unde dicunt ꝙ affinis collateralis non admittiꝛ et sic sororius.i.habens sororem in vxorem non dꝫ admitti.et sic trāsit Inno. nullam aperte opi. approbando vel reprobando. ℭ Compo. dicit curiā admittere cōsanguineos vsqꝫ ad tertiū gradū inclusiue. Host.dicit ꝙ debēt admitti vsqꝫ ad quartum quo ad dispositionē huius capituli. Sed non sic large assumeꝛ quo ad illam.l. sed et he. quia hic agiꝛ de minori p̄iudicio.Ego credo cōsiderandam
a conditionē ⁊ ꝯsuetudinē patrie:[a] nā in aliquibus partibus diligunt se magis cōsanguinei in remotiori gradu q̄ in alijs locis in gradu propinquo.
b Nam lex nō cōsiderauit nisi affectionē:[b] ⁊ ideo concluderem qđ vltra personas expressas in.d.l. sed ⁊ he.sit arbitrariū inspecta affectione qui coniuncti debeāt admitti:ad hoc adduco theoricā doct. in.c.
11 postremo.j.de appel. † Circa vo filios naturales et spurios dubitaꝛ p doc.et nō bene firmāt pedes: nam aliqui dicunt qđ debent admitti: aliqui contra. Alij distinguunt inter naturales et spurios. Ego sic distinguerem qđ naturales tantū debent admitti:cū admittantur certo casu ad successionē: vt in aut.lꝫ.C.de natura.libe.et not.in.c.tanta.qui filij sint legitimi.videꝛ pbari in.l. parentes natu-
c rales[c].ff.de in ius vocan.Spurij vero et nati ex dānato coitu de rigore iuris non debent admitti pro coniunctis per lineam masculinam.Quia nō sunt agnati:nec possunt verifice ostendere patrem: vt l.vulgo.ff.de statu homi.⁊ in auꝛ. ex cōplexu.C. de incestis nup.vide bonum tex.xxxv.q.vij. in.c. vno. Sed pro coniunctis per lineam femininā deberēt admitti:quia adinuicem sunt cognati ⁊ sibi succe-
d dunt:[d] vt in.§.vulgo. insti. de succes.cog. Sed inspecta equitate naturali credo ꝙ deberent admitti etiam pro coniunctis p lineam masculinā: qꝛ inspecta natura sunt filij ⁊ consanguinei et in eis ca-
e dit affectio naturalis.[e] Hinc est qđ quo ad matrimonium impediendū dicūtur consanguinei: vt in
f c.per tuas.[f] de probatio.⁊ in.c.discretionem.de eo qui cogno.cōsangui. vxo.sue. Hanc opinionē sentit Barto.in.l.j.⁊.ij.ff.de accusa.⁊ hec not. quia faciunt ad multa ⁊c.

ℭ Domicilium quis sortitur rōne beneficij.
1 Impetrare literas in causa appellationis ⁊ arripere iter ad principem habet vim appellationis.
2 Diete computatio a quo loco debet fieri tam in actione reali q̄ personali.nu.6.
3 Domicilium quis nō sortitur ratione domus quā

d ~Sebasti. Sapia. ℭ Et succedunt. Contrarium tenet Iod. de ana. in consi.xcv.⁊ allegat ita tenere do.Anto.in.c.tanta.in.xj. colū. qui filij sint legi.⁊ respondet ad.§.quod vulgo.

e ℭ Et in eis cadit affectio naturalis. Adde no.in.c.in presentia.de proba.ꝭ.glo.j.et in.l.ex facto.§.si quis rogatus.ff.ad trebel.

f ℭ C.per tuas. Vide ibi an per coitum illicitum cōtrahatur affinitas.

et in.c.discretionem. hic alleg. vbi plenius dicetur.

g ℭ An hodie sit licitum. Adde istum in.c.qꝛ nonnulli.in ver. aut queritur.nunquid possit quis tenere plura talia beneficia simplicia.j. de cle. non resi.⁊ in repe.c.cum esses.de testa.

h ℭ Ratione bñficij. Adde rotā in ti.de appel.decis.ix.inci.itē ꝙ i causa beneficiali in nouis.et glos. doc.p illum text.in.c.cū nullus. de temp. ordi.lib.vj. Ioā. an. in.c. statutū.§.cum autem. de rescrip.in.vj. Archidia.iiij.q.vj. in sum.⁊.xj.q.j. si clericus.glos.j. in.c. quia intantum. de preben. Bald. in.l. senatores.ff. d senato. Domi. in.d.c. statutum.§.cum vero. l.vij. col.et sentit Barto.in.l. heres absens.§. proinde.ff. de iudi. ⁊ per istū in .c.si.in.ij. colū. j.de paro. Bald. l.l. vt perfectius. in.ij. colum.C. de anna.excep. Ange. cōsilio.xxxiij. dictum statutum in fi. Domi. in.c. si. in princi. in .ij. col.de offi. deleg. in.vj. Roma.consilio.ccclxj. in.ij. colum. Bal.in.l. ab eo.circa fin.C. quomodo ⁊ quando iud.⁊ in.l.oēs. in prin.C.de epis. et cle. Rotam in tit.de rescrip. deci.lxx.incip.si aliquis est oriūdus: in antiquis glos. in.c.primatꝰ.lxx. distinctio. et in.c. quoniam. xxj.qđ. ij.But.post Ioā. andr. in.c.fina.in xiiij. col. in versi. verum non omitto.de fo. compe.⁊ Bald. in.l.j.ff. ad muni.⁊ per Moder. hic.

ℭ Adde Ro.cōsilio.ccclxxvj.

Zacharias.

ℭ Amplia tu dictum istius dum dixit ꝙ qs sortiꝛ domiciliū cōmune in illo loco vbi habet bñficiū: qđ imo etiā sit ciuis ciuitatis i qua est suū bñficium so. Bar. in.l.j. lꝫ hec velit restringere

possidet in aliquo loco.
4 Delegatus pape potest quē conuenire: vbi posset ipse papa qui est ordinarius omnium.
5 Forum quis sortitur ratione delicti cōtractus vel rei:non tamen efficitur subditus illius iudicis.
7 Iudex appellatiōis an debeat statim mittere inhibitoriam iudici a quo.

Dilectus filius.

Cum agitur actione reali computatio dietarum fit a fine diocesis loci vbi sita est res et de meritis appellationis non iudex cause principalis:sed cui commissa est appellatio cognoscere debet:ita communiter summant doct. Sed profecto prima pars summerij nullo modo pbatur in text. nec puto eam veram in se: vt.j. latius subijciam. Nam in tex.solū diffinitur quis debeat cognoscere de meritis appellationis: et ideo quantum ad literam summo sic. Si occasione duorum rescriptorū vnius.s.in causa principali alterius in causa appellationis cōtenditur non iudex super principali sed deputatus super appellatione cognoscere debet de validitate appellationis. Et venit hoc ad limitandum.c.pastoralis.ꝭ.eo. Diuidiꝛ in duas partes.in prima poniꝛ querela appellantis. in scđa prouideꝛ ibi:quo circa. ℭ Casus literalis. Jordanus clericus dulmē.impetrauit literas contra Joannem saracenum sup ecclesia sancti Nicolai dulmē. dictus Joānes ad iudicium euocatus excipiendo pposuit ꝙ autoritate illarū literarum non poterat conueniri ex eo qđ vltra duas dietas a dioceſi vbi sita erat p̄dicta ecclesia trahebaꝛ contra cōciliū generale de quo in litera mentio nō fiebat ipsi iudices hanc exceptionem admittere noluerūt pro eo qđ idem Joannes in rophen. et helien.diocesi.obtinet beneficia quasi ex hoc domicilium haberet ibidē:quare dictus Joānes ad sedē apostoli.appellauit ⁊ appellationis causa cōmissa fuit epo eboracen.et eius cōiudicibus.Sed primi iudices nihilominus in negotio procedentes inhibuerunt iudicibus appellationis ne in negotio sibi commisso procederent:vnde mandat papa primis iudicibus quatenus si est ita in ipso negotio non procedant:quia non ipsi sed iudices appellationis cognoscere debent ad quos iurisditio debeat pertinere.Ber. ℭ Not.j.quod etiam sm hec tempora poterat quis habere plura beneficia: naꝫ hic iste Joan.saracenus possidebat tria beneficia
g quod an hodie sit licitum:[g] dic vt in.c. gratia. co. titu.lib.vj. et habes ho. glos. in.d.c. dudum.ij. de elec.plene per Joan.de lig. in cle.gratie.j. co. dixi plenissime in repeti.§.quia vero. de prebē.c.extirpande. ℭ † No.ij.arg.pro ⁊ cōtra:ꝙ ratione bene-
1
h ficij[h] quis sortiꝛ domicilium de quo aliquid infra sed plene dixi in.c.postulasti.de fo.compe.⁊ in.c.ex ore.de priuile.vbi per Inno. aliquid per Bart. in
2 l.j.ff.ad munici.et.j.aliquid dicā. ℭ † Not.iij. ibi: prosecutus:ꝙ impetrās literas in causa appel.dicitur per hūc actum appellationē prosequi quod no. Et idem probaꝛ.ꝭ.in.c.ex parte.qui imo arripiendo iter eundi ad curiam dicitur prosequi vt notanter probaꝛ in.c.cum causam. de re iudi.⁊ vi-
i de qđ plene dixi in.c.ex insinuatione[i].j. de appel.[k]
k ℭ No. vlti. regulam qđ vbi contenditur de iurisditione inter iudicem a quo et iudicem ad quem nō debēt simul cōuenire super hoc articulo: sꝫ in-

Bart.in abbate.⁊ ibi Alex.ver.quero etiam si aliquis. colum.iiij.ff. ad munici. Idem in.l.ciues.et ibi plene per Jac.rebuf.et in apost.ad eum. C.de inco.et in quo loco.lib.x.

i ℭ In capitulo ex insinuatione. Uide ibi Moder.

k ~Sebasti. Sapia. ℭ.j.de appel. Limita hec vt p do.Abb.in.c.personas.j.de appel.p.d.Ant.⁊ Imo.in.d.c.ex insinuatio.refert Feli. in.d.c. personas.col.ij.versi.limita.vbi late de hac materia.

dexad

a ¶ Ut debit⁹. Ui de ibi Moder.

Zacharias.

b ¶ Cõputatio dietarũ. Tu adhere dist. istᵒ. idẽ Jo. and. in. c. statutũ. eo. ti. lib. vj. Rot. decis. cccccxliij. scip. cõiter tenet in aut. Cardi. in cle. j. eo. tit. Bar. in l. j. ff. si qs cau. Et an intelligat̃ sm dispositionẽ legalem: an sm cõsuetudinẽ regionis. no. glo. in. c. statutũ. z. s. c. j. isto ti. Et qd si vna via sit longior altera. no. Hosti. z Joã. and. in. c. olim. de excep. Butriga. z Jmo. s. c. primo. Bar. in. l. imperatori. ff. de app. Jo. de imo. in. l. cõtinuus. §. cũ ita. de ver. obli. z Alexã. consil. xxij. in si. j. col. volu. iiij.

c ¶ In gl. sua. Illam sequit̃ Rota in tit. de rescrip. deci. xxvij. inci. cõmuniter tenet: in antiqs: et Bal. in l. si. in. xxj. colũ. in versi. sꝫ hic qrẽ. C. de edi. diui adr. tol. z per istũ. c. ex parte. B. i vlt. colũ. de fo. cõpe. z Dñi. hic. z i. d. §. cum vo. Card. in cle. j. in. j. colũ. de rescri. Jmo. s. c. pri. in prin. in. ix. col. z in. c. j. in si. v. col. j. eo. et ista est cõis opi. z gl. hic. Guil. i. d. cle. j. de rescri. Jo. de lig. But. z Jmo. hic. Sebasti. Sapia.

d ¶ Q in eo loco. Ista ꝯclusio non videt̃ posse ꝑcedere nisi reus tẽpore cõmissiõis delegati reperiat̃ i illis locis: quia illud qꝺ dicit̃ ꝙ in loco rei site qs potest ꝯuenire: lꝫ ibi nõ habeat domicilũ ꝑcedit si reperiat̃: alˀs nõ: vt no. Pau. de ca. in l. si. C. vbi in rem act. z l. l. ij. §. legatis. ff. de iudi.

dex ad quem debet cognoscere de meritis appel.
a concordat. c. vt debitus a. j. de appel. ¶ Oppo. con-
3 tra tex. videt̃ enim † ꝙ papa nõ debuit admittere istã appellationem cum esset notorie frustratoria: nam ex quo iste habebat domiciliũ in alia diocesi ratione beneficij que non distabat vltra duas die-
b tas: inde debebat fieri computatio dietarũ: b quia est satis ꝙ non traheret̃ extra suam diocesim vltra duas dietas: vt. s. c. pri. Sol. glo. metu cõtrarij vt arbitror sentit duos intellectus ad tex. Primˀ qꝺ lꝫ agat̃ reali: tamen cõputatio dietarũ debet fieri a loco domicilij: z non a loco vbi res est sita si agitur reali. Ad ꝯrium r̃ndetur: qꝺ iste clericus cõuẽtus lꝫ haberet beneficiũ in alijs diocesibus: non tamen ibi sortiebat̃ domiciliũ: quia quẽadmodum sola domus quã qs possidet in alio loco non facit eum sortiri ibi domicilium. in. §. sola domus. alle. in glo. ita nec beneficium qꝺ possidet̃ in alio loco. Et sic intelligẽdo iste tex. non potest aliquatenus induci pro opi. antiquoꝝ tenentiũ sm intellectum j. subijciendũ. Secundo glo. intelligit qꝺ vbi agitur actione reali cõputatio dietarũ nõ debet fieri a loco domicilij: sed a loco rei site: nam quẽadmodum ratione rei quis sortitur forum vbi res est: vt in. c. si. de fo. cõpe. ita et in impetratione extra locũ debet haberi respectus ad diocesim vbi est res z non vbi est domiciliũ persone: secus in personali actione: quia tunc habebit̃ respectus ad diocesim domicilij. z per hoc habes glo. declaratam que satis obscure locuta est. doc. aliquid hic tangunt: sed longe plenius z clarˀ. s. c. pri. Nam hic z ibi dixit Inno. ꝙ vbi agitur actione reali vel personali in rem scriptã: exemplum in interdicto vnde vi: tunc sit cõputatio a diocesi vbi est res: exemplum primi hic in isto tex. exemplũ secũdi in. c. ex parte. B. de fo. cõpe. Si vero agitur ꝑsonali: puta ratione contractus vel delicti: tunc fiat cõputatio non a loco delicti seu ꝯctus vt quidam dixerũt: sed a loco domicilij: quia quẽadmodum ratione ꝯctus vel delicti non potest quis trahi ad illum locum si ibi non reperit̃: vt in cle. pastoralis. de re iud. z in. c. romana. in. §. ꝯtentes. de fo. cõpe. lib. vj. Ita nec coram iudice delegato debet trahi habito respectu ad illa loca. Idem in effectu voluit Hostiẽ. hic addito ꝙ si habet plura domicilia z agitur personali debet fieri computatio a domicilio principaliori: z si non apparet ꝙ esset principalius: tunc a loco delicti vel cõtractus. z hoc dicit seruandũ etiam in regibus z principibus qui solent discurrere per loca regni vel comitatus. z ita olim cõmuniter tenebat̃ sed postꝙ̃ superuenit. c. statutũ. preall. Joã. an. mu-
c tauit sententiã: vt patet in glos. sua c que inci. olim dicebamˀ. vbi tenet qꝺ hodie indistincte debet fieri cõputatio a loco domicilij: quia illud. c. simpliciter cõsiderat tractionẽ. Sed quis proprie trahit̃ de diocesi domicilij vbi facit residentiam: ad idem tex. s. c. pri. sed illa glo. non obst. Joan. de lig. hic. et Guiliel. de monte laudu. in clemẽ. j. eo. titu. dixerunt qꝺ vbi agit̃ reali debet teneri precedens opi. dñs meus dñs Cardi. tenet opinio. vt optio detur actori: nam quemadmodum est in optione actoris vbi conueniat reum an coram iudice rei site: an coram iudice domicilij: vt est glos. not. in. c. dilecti. de fo. cõpe. z in. l. fin. C. vbi in rem act. ita pari ratione dicendũ est in cõputatione dictarum. Nec obst. quod dixi de tractione: quia ex quo sortitur forum ratione rei: satis potest dici inde trahi. do. Anto. non bene firmat se: sed dicit vtrãqꝫ opi. sustentabilem. Ego aliter solitus sum dicere reducẽdo ad concordiã ista iura z dando nouum intellectũ ad illud. c. ex parte. de fo. compe. ¶ Conclude enim sic ponendo quasi tres regulas seu conclusiones.
4 Prima sit ista † ꝙ in eo loco d vbi potest conueni-
d ri coram ordinario siue ratione domicilij: siue ratione cõtractus: siue delicti zc. in eo loco potest cõueniri corã delegato pape nec est curandum ꝙ trahatur extra domiciliũ per plurimas dietas: quia nullum grauamen per impetrationem sibi infert̃: nam papa est ordinarius cunctoꝝ. ix. q. iij. cuncta per mundum: sicut ergo poterat in loco ꝯctus vel

rei conueniri coram ordinario: ita z corã delegato
pape. Hec conclusio ꝓbatur per text. no. in. c. dile-
e cti. e de fo. cõpe. z hoc voluit Inno. ibi si bene ponderetur. Et per hec reprobo vnam opi. mirabilẽ
f Uincẽ. f positã in. c. sane. j. de fo. cõpe. vbi dicit qꝺ etiam ratione rei site non potest quis trahi coram ordinario in loco vbi res est vltra duas dietas a loco domicilij. z ita intellexit istum tex. vt ꝓpter hãc causaꝫ compellatur ordinarius ratione rei site delegare illam causam in loco viciniori. z hanc opi. etiam reprobo. z ibi vide. Ratio: quia iura volunt indistincte vt ratione rei site quis possit conueniri coram ordinario loci: z nullus tex. facit illam dist. Nec obst. c. nonnulli. s. eo. qꝛ loquitur in alio casu. ¶ Secunda conclusio ꝙ vbi impetratio sit extra locum rei site: seu contractus vel delicti computatio debet regulariter fieri a loco domicilij principalioris: et non a loco vbi est res: hoc probo duobus motiuis. Primo text. in. d. c. nõnulli. dicit qꝺ non debet trahi extra suam diocesim. et pondera illa verba: extra suam diocesim: nam ratione rei vel ratione cõtractus non potest dici illa sua diocesis: lꝫ ibi sortiatur forum. Sicut alibi dicit glos.
5 tenenda menti † ꝙ ratione ꝯtractus vel rei vel de-
g licti quis non efficit̃ subditus g illius iudicis: licet ibi sortiat̃ forum: ita not. glo. in cle. j. de fo. compe. sentit glo. in. c. a nobis. j. de sen. excõ. Scꝺo probatur: quia predictum. c. nõnulli. vbi est origo huius materie in ista trahitione ponderauit labores in itinerãdo z sumptus quos oportet facere. Ista vo attendunt̃ habito respectu ad diocesim vbi persona residet: z vbi res est sita. ¶ Tertia z vltima cõ-
6 clusio est quasi limitatio ꝑcedẽtis cõclusionis † qꝺ vbi quis habet plura domicilia quorum vnum est principalius: sed cũ nõ ita principali cõcurrit res litigiosa: ita qꝺ in domicilio non principaliori est sita res litigiosa: z tunc computatio debet fieri ab isto domicilio inferiori propter cõcursum rei litigiose: quia duo vincula rũpũt vnum. in aut. itaqꝫ. C. cõia de suc. et in. c. j. de treu. et pa. z hunc intelle-
h ctum nouũ do ad illud. c. ex parte. h sm quem nullum verbũ ibi superfluit: nec sit impropriatio: vt faciũt ibi doc. z vide plenˀ z hoc no. ¶ In glo. si.
7 in si. † nũquid aũt possit indifferẽter iudex appel-
i lationis i inhibere iudici a quo ne ꝑcedat ante exitum appel. dicit hic Inno. qꝺ nõ: sed prius debet premittere cognitionẽ vtrũ appellatio sit recipiẽda: z si eam recipit velut emissam ex ꝓbabili causa poterit postea inhibere iudici a quo ne ꝑcedat: et pro hoc vide tex. in. c. romana. §. qꝺ si obijciatur. de appel. lib. vj. Quidã tñ vt refert Cõpostel. dixerunt qꝺ ille. §. ꝑcedit cum appellat̃ ad metropolitanũ: quia cũ ille non habeat iurisditionẽ in subditos suffraganei nisi ex causa appel. non dꝫ prius inhibere ꝙ̃ recipiat appel. velut emissam ex probabili causa: ac etiã est opus qꝺ inceperit cognoscere de veritate ipsius cause: qꝺ videt̃ velle text. in. d. §. qꝺ si obijciat̃. vnde videt̃ ille tex. velle qꝺ prius archiepiscopˀ debet approbare causam in appel. ab interlocutoria exꝑssam z incipere cognoscere vtrũ illa sit vera: quo facto lꝫ adhuc non cõstet de veritate cause pot inhibere iudici a quo ne ꝑcedat: secus videt̃ sm istos in delegato deputato a papa: quia papa cõmittendo appel. videt̃ ipso facto suspẽdere iurisditionẽ primi iudicis: vt in. §. preterea. all. in gl. ideo delegatˀ poterit illico sine aliqua cognitiõe inhibitoriã mittere: pro quo facit. c. audita. de resti. spo. sed Cõpost. sequit̃ primũ dictuꝫ. et ad. c. audita. r̃ndet qꝺ non loquit̃ in iudicibus deputatis in causa appel. Hoc ideꝫ videtur sequi Spe. in tit. de appel. in. §. ne hoc. ver. sed querit̃. et vide etiã per Inno. in. d. §. ꝑterea. do. Anto. dubitãdo tñ fecit hic distinctionem: ꝙ aut iudex appel. vult mittere inhibitoriã super articulo super quo fuit appellatum vel illi cõnexo: potest statim sine aliqua cognitione: quia sup illo statim fuit suspensa iurisdictio iudicis a quo. adducit no. in. c. super eo. de appella. aut vult inhibere ne ꝑcedat super alio articulo. z non potest nisi prius ꝑmittat cause cognitionem. Et credo ꝙ hoc dixerit innitendo

e ¶ Dilecti. hoc sentit ibi do. meˀ. z etiam Moder. ibi z hic.

f ¶ Uincen. Uide plene p do. Feli. in. c. nõnulli. i ꝑn. in ver. omissis notabilibˀ. s. c. post do. meũ ibi referẽtẽ Pe. de anch. ibi. z in. c. cum te. de offi. dele. z in. c. finẽ. in. iiij. no. de do. z ꝯtu. z l. c. cũ causaꝫ. de testa. p tex. in. l. cum post. C. de app. z per id ꝙ voluit Bar. in l. mediterrance. C. de anno. z trib. lib. x. z Maria. in d. c. sane. z ibi no. meũ. z in practica sequẽre dictũ Uic. et Pe. de ancha. quia innitit̃ summe equitati.

g ¶ Subditˀ. Adde istũ post gl. si. i. c. nup. de sentẽ. excõi. z i. c. j. de fo. cõpe. ad si. z in. c. iij. de appel. z l. c. penul. de fo. cõpe. in pri. z c. dilecti. de arbi. z p Dñi. in. c. romana. de sentẽ. excõi. in. vj. Bal. in. l. omnes. §. si vo apparitor. C. de epis. z cleri. z Jo. de imo. in. c. si. de fo. cõpe. sentit glo. in. c. nobis. el primo. de sen. exc.

h ¶ Ex parte. Uide ibi istum in. v. col. vbi põit istas duas falletias: et eum sequitur ibi cõiter Moder. et sequit̃ etiam do. meus hic: dicens istũ intellectũ do. Abba. fuisse Jo. de Fantu. in. d. c. cum vero.

i ¶ Iudex appellatiõis. Uide bal. in addi. Spec. in ti. de appel. versi. per appellationẽ ab iterlocutoria. et Rotã in nouis ꝯclu. ccccxij. inci. itẽ si appellet̃ hodie. de appel. l. vij. z in tit. de appel. deci. lxix. ici. facta side in antiqs. eo. titu. in antiqs. vj. qꝺ limita qtuor modis: de quibˀ hic p Moder. et in. d. §. qꝺ si obijciat̃. hic all. et de materia p Ange. C. de temp. appel. in. l. per hanc.

fue opi.quam posuit in.d.c.super eo. Sed nec ibi nec hic approbo:nam videtur aperte cōtra.c.non solum.de appel.lib.vj. vbi patet qđ non illico per appellationem ab interlocutoria suspenditur iurisditio iudicis a quo etiam super illo articulo a quo fuit appellatum:imo potest procedere ad vlteriora:⁊ validitas processus dependet a futuro euētu:quia si appellatio pronuntiabitur minus legitima valebit processus:vt hic. Unde iudex ad quē non potest inhibere nisi prius receperit appellationē velut emissam ex probabili causa modo predicto. Et quantum ad propositum nostrum concluderem sic:qđ aut papa recepit appella.ex certa scientia.et hoc constabat ex verbis rescripti:⁊ poterit delegatus illico mittere inhibitoriā: quia ex tali receptione statim fuit suspensa iurisditio primi iudicis:vt in.§.preterea.preallē. Aut papa recipit appellationem simpliciter eam tamen commisit expresso grauamine. et tunc videtur idem dicendum. Nam sic cōmittendo videtur approbasse grauamē:⁊ sic non est opus qđ delegatus premittat cognitionem super probabilitate cause:sed solum super veritate.⁊ hanc opi. sentit Abb.in.d.§. quod si obijciatur.⁊ sentit Joā.an. Idem videtur dicendum in appellatione a diffinitiua: siue causa exprimatur:siue non:quia papa eam cōmittendo videtur appellationē recepisse:qđ etiam sentit Joā.and.in.d.§. Sed si appellationem ab interlocutoria papa cōmisit[a] non expresso grauamine: nec ex certa sciētia:tunc potest pcedere opi.Inno.⁊ Cōpostel.hic. Si vero loquimur in iudice appellationis in inferiore a papa:serua.d.§. qđ si obijciatur, cum seq. Hodie tamē cum papa committit alicui ex auditorib⁹ causam appellat.in Romana curia solet etiam cōmittere causam principalem: ⁊ incōtinenti solet auditor mittere inhibitoriā iudici a quo. de quo vide plene per dños de Rota deci.xj. als.x.cum duabus seq.⁊c. Abbas.

1 Excōmunicatus potest iterum excōicari.
2 Impetrans in eadem ecclesia beneficium vno recepto alter excluditur.
3 Quod tempus attenditur in rescriptis an tēpus date an tempus presentationis.
4 Rescripta quando mutuo se impediunt recurrendum est ad principem qui concessit.
5 Negligentia non presentationis literas ad beneficia quando incipit currere siue habeatur coimpetrator siue non.et nu.7.
6 Rescripta ad lites sunt strictius interpretanda ꝙ ad beneficia.
8 Terminus si assignatur ad acceptandum beneficium an post terminum possit assignari.

Capitulum sancte.

Si plures impetrant in eadem ecclesia statur date vt primus impetrans preferatur ⁊ solus admittatur: ita communiter summant docto. Et procedit istud summariū sm opi. cōmunem que hodie inualuit propter iura noua. Sed sm aliam lectu.que cōmuniter reprobaf que certe cum modica suppletione potest sustentari: summo sic. In pluribus rescriptis impetratis in eadem ecclesia super consimili beneficio statur presentationi: et non date si prior in data fuit negligens in prosequēdo ius suum.h.d. Et iste intellectus pbatur in.c.tibi qui.j.eo.lib.vj.⁊ in.c.si clericus.ne preben. eo.lib. Diuidif:nam in prima ponitur facti narratio perplexitatē congruentis continens.in scđa diffinitionis cōmissio illam tollēs. Scđa ibi:quocirca. Casus literalis. Callimachus cleric⁹ impetrauit literas monitorias cōtra capitulū sancte crucis Cameraceñ. sup obtinēdo beneficio in eorū ecclesia et deinde pceptorias obtinuit. B.clericus cōtra eosdē super ꝯsimili beneficio in eadē sibi ecclesia cōferēdo ad archidiaconū Tornaceñ. ⁊ ei⁹ collegas literas executorias impetrauit qui monuerūt capitulum sancte crucis: vt dictum.B.reciperet in canonicū ⁊ in fratrem:a quibus iudicib⁹ capitulum appellauit.Sed iudices non obstāte appellatione tulerunt sententias suspēsionis in eosdē. Postmodū dictus Callimachus executorias literas super executione mandati pro ipso facto ad alios iudices impetrauit: qui tulerunt sentētias suspensionis ⁊ excōicationis in eosdem:capitulū sancte crucis factū istud significauit dño pape:mādat papa epō et archidiacono Legioñ.vt ille in canonicū recipiaf et beneficium assignef eidē qui prius mandatū apostolicū predicto capitulo reportauit:relaxātes sñias predictas
b alteri silentiū imponēdo.B. Nota.j.ibi:caplm.[b]

a Sebast. Sapia. Papa cōmisit. Limita vt non pcedat in commissione appellationis ab interlocutoria habente vim diffinitiue: quia de tali sententia idem iudicamus ꝙ de diffinitiua:⁊ sic de eius appellatione:vt per Bal.in.l.minorib⁹.C.de his qui.vt indig.cū all.per Feli. in rub.j.de re iudi. Item limita vt non pcedat in cōmissione appellationis ab interlocutoria cōtinente pindiciū irreparabile: vtputa de torquendo:prout no.in simili Bal. in rub.C.cōmi.vel epi.in.j. col. nec ē bona cōsequētia: interlocutoria cōtinet preiudiciū irreparabile: ergo habet vim diffinitiue: vt pare. in ꝯsi.xx.in qōne.

b Caplm. Adde ꝙ capitulū:ꝯuentus:cetus:⁊ concilium:sunt synonima: per istū in.c. edoceri.ꝟ.c. ⁊ l.c. osius. ⁊ in.c. cum terra.⁊ in.c.sacrosanc.in.ij.colū.de elec.⁊ i.c.j.de offi. ord.bonus tex. in c.j.xv.dist.⁊ p istū in.c.nobis. de iurepatro. qđ intellige in larga significatiōe: qz pprie capitulū dr canonicorū seculariū. Itē capitulū venit appellatione ecclesie.i Spe. de instru. edi.§. nūc vo aliqua.ver.itē circa legitimos.⁊ ꝙ capitulū pprie dicaf ecclesie secularis. vid de pbē. c. significatū. qñ ꝙ tñ ponitur pro collegio: qñꝙ p articulo:vt notat Pau. in clemē.j. de re.eccle.non alienā.qñꝙ pro ꝯuentu inter que tamē est differētia: vt no. Jo.an.in.c.quia sepe.in prin.de elec.lib.vj.⁊ capitulū dicitur vbi est maior pars.de elec.cum inter canonicos.de prebē.ex parte.⁊vide istum in.c.j.in fi.de testi.⁊ vide tex.in.c.innotuit.de elec.⁊ ibi istum in.j. nota.⁊ Inno.hic.⁊ facit.c.quāuis.de offi.ordi.in.vj.tex.in.c.ij.lviij. distin. et ibi Dñi.⁊ per eundem in.c.quoniā.in ver.episcopoꝝ conuentus.xviij. dist. in.j.not.⁊ per Butr.in.c.cum ecclesia.de cau.posses.⁊ pprie.⁊ per Fran. paninū in trac.de potestate.c.sede vacāte.fo.v.versi.pmitto quinto. vbi multa posuit de materia.c.qūo constituef:citanf:constituanf talia corpora mystica.⁊ vide aliquid per Cardi.in cle.ij.in.xiiij.q. de rescrip.vbi de hoc nomine collegium ⁊ conuentus.

Zacharias. Adde Specu.in titu.de instru.edi.§.nunc vero aliqua. versi.circa legitimatos.

Anto.Frācis. Circa hoc ꝙ hic dicif de capitulo:ꝯuētu: ⁊ collegio: adde primo que de multiplici significatu huius dictionis capitulū: posuit Jo.an.in.c.capitulū sancte crucis.de rescrip.⁊ an appellatione capituli veniat caput ipsius.vide glo.in cle.vt hi qui.de eta.⁊ quali.⁊ vide no.in.c.post cōcessionem.de ꝯcel.pben.⁊ in.c.cam te.de rescri. ⁊ in.c. requisisti.de testa.⁊ vide do.Cardi.in cle.vt pfessores. de reg. vbi concluditur ꝙ non:tñ in ꝯtrium videf tex.in.l.familie.ff.de ver.signi.vbi appellatione familie venit domin⁹.⁊ tex.in.l.ij.in prin.ff.de his qui not. infa. vbi appellatione exercitus cōprehendif dux ⁊ imperator illius. ⁊ in.l.j. §.si plures.ff.qñ app.sit.vbi appellatione decurionū venit preses eorū. et in.c.fi.de simo.vbi appellatione monachoꝝ venit abbas: tñ pro concordia.vide do.Car.in.d.cle.vt hi q.de eta.⁊ quali.⁊ an relictū capitulo videaf esse relictū ecclesie.vide glo.⁊ doc.in.c.requisiti.de testa.⁊ Bar.i.l. ciuib⁹.ff.de re.dub.⁊ vide no.per doct.in.c.si diligēti.de fo. cōpe. ⁊ adde ꝙ capitulū dr vbi est totū vel maior pars:vt in.c.j.de his que fi.a maio. par.ca.⁊ in.l.ij.ff.ad muni.⁊ in.c.cū inter canonicos. de elec. ⁊ tene meñ ꝙ capitulū de iure nisi habeat ex speciali priuilegio nō habet aliquā iurisditionē.no. Inno.in.c.ꝗsiuit. de his q fi.a ma. par.ca. ⁊ adde ꝙ capitulū dicif esse vnū corpus:⁊ ppterea non debet aduerso iure cēseri.c.cū in tua.de deci.c.qz cognouimus.xij.q.ij. et quot homines faciant collegiū.vide Bar.in rub.de colle.illi.⁊ glo.in.c.gratū.de postu.pla. et in.l. neratiꝰ.ff. de ver. signi.⁊ no.doc.l.c. fi.ō psump.⁊vide gl.i.c.j.x.q.j.q dicit ꝙ duo vel tres faciūt collegium: qđ etiā no.glos.in c.j.de elec. ⁊ adde ꝙ tria sunt signa collegij:cōe sigillum:vt in.c.significauit.ō app. cōis tractat⁹:vt i.c.tertio loco. de pba. cōis arca: vt l.i.j. ff.qđ cuiusꝙ vni. no.⁊ habef p Innocē.in.c.postulasti.de iurepatr.⁊ i c.a nobis.eo.ti.et vide glo.i.c.statutū.de elec.li.vj.⁊ per Host.in sum. de exces.pla.i.§.j. in ver.qñ sciā.⁊ in §.suborta. ⁊ q dicatur ecclia collegiata.no.doc.moder. i cle. statutū. de ele.⁊ vide Jo. and.in.c.a nobis. ō iurepa.⁊ Host. in.c.dilecta. ō excess.pla.⁊ tene mēti ꝙ de substātia ⁊ esse collegij nō est qđ habeat caput siue rectorē:dictū est sing. Inno.i.c. cum nō ignores. de pbē.⁊ illud refert et sequif do. Cardi.i.c.cū oēs. de cōstitu.⁊ no. Inno.in.c.ij.de no.ope.nuntia.⁊ Pau.de leaza. in cle.j. de eta.⁊ quali.⁊ Bar.in.l.fi.ff.de colle.illici.⁊ an ius collegij possit cōseruari in vno.vide no.in.l.sicut.in.§.fi.ff. qđ cuiusꝙ vniuer. nomi. et not. glo.in.l.de testamēto.in.§.inuitus.de verbo.signifi.⁊ glos.in.c.gratum. de postu.prela.⁊ alia gl.in.c.bone.el.ij. de elec.vbi cōcluditur ꝙ sic:tene tamen menti qđ si collegiū deuenit ad vnum ⁊ desijt spes reparationis deficit potestas collegij.et propterea no.dicebat Cy.in.l. non ambigif. ff.de legi.⁊ ibi etiam Bal.qđ hodie senator vrbis nō habet potestatē senatus:quia non est spes reparationis.⁊ an in eodē corpore ecclesie possint esse duo collegia diuersa.vide glo.in cle.j.de elec.in ver.monasterij. et quid sit cōuētus:⁊ que sit eius etymologia. ⁊ vnde dicatur, vide glos. in.c.j.⁊ fi.l.dist.⁊ tene menti:qđ largo modo quelibet cōgregatio potest dici cōuētus.c.diaconus.xciij.dist.c.ecclesie.xcvij.dist.c.j.v.q.ij. ⁊.c.quicunꝙ suffragio.xij.q.ij.⁊ quot modis sumatur hoc nomen conuentus. vide glos.in.c.nos in quemꝙ.ij.q.j.aliquando enim denotat populum: vt in.c.possessio.xvj.q.j.⁊ in.c.nota.lxiij.distin. aliquando dicimus conuentum:idest ecclesiam: vt in.c.mulier.de cōsecra.dist.iiij.⁊ in.c.dilecta. de maio.⁊ obediē.⁊ vtrum appellatione ecclesie conuētualis veniat ecclesia secularis collegiata:de quo habetur in.c.cum contingit.de transactioni.⁊ in.c.nisi.de prebē.c.cum ecclesia sutrina.de can.posses.⁊ pprie. et per Hostiē.⁊ Jo.and.in.c.nobis.⁊ in.c.postulasti. de iurepatrona. in quibus omnibus locis ꝯcluditur:ꝙ proprie loquendo conuētus dicitur congregatio ecclesie regularis.capitulo vo ecclesie secularis:lz iura quandoꝙ promiscue vtantur istis terminis. de quo vide per Inno. in c.j.de electione.⁊ per do.Ant.in.c.inter cetera.de offi.ordina. ⁊ in.c.innotuit.de elec.⁊ vide no.in clemē.et si principalis. de rescrip. et qui dicantur esse priores cōuentuales.⁊ de eorum officijs ⁊ potestate.vide gl. in clemen.ne in agro.in.§.ceterum.de statu mona.

de significato huius verbi ponitur enim hic pro
collectione: seu pro collegio ipsorum canonicorum:
habet tamen hoc verbum multas significationes:
de quibus datur versus. Distinguit minuit locat
et collatio fertur: nam quandoque ponitur vt distin
guat vnam materiam ab alia: et sic dicuntur capi
tula huius compilationis: nam quelibet decretalis
per se dicitur. c. Ad hoc. c. inter alia. et in. c. quod
in dubijs. j. de sen. excō. et sic intellige primum mo
dum in versu contentum. Quandoque stat diminu
tiue: nam potest dici capitulum quasi paruum ca
put: et sic intellige secundum modum. Quandoque
stat pro loco capitulari: videlicet vbi canonici con
gregantur: vt in. c. in causis. de elec. Quandoque po
nitur pro collectione seu ipso collegio: vt hic. et sic
declara premissum verbum. ¶ Scdo no. ibi: mon
strauit: in secto principio quod istud verbum capitulum
positum [a] in singulari numero potest iungi cum
verbo singularis numeri: vt patet ibi: capitulum
monstrauit. Quandoque coniungitur cum verbo plu
ralis numeri: vtputa capitulum significauerunt: vt
patet in. c. significauerunt. j. de excep. et in. c. in cau
sis. j. de elec. Et dicit Ioā. an. et bene quod vtroque mo
do possumus vti: nam si habetur respectus ad vo
cem possumus vti verbo singulari: vt hic: si autem
ad interclusa in hoc nomine possumus vti verbo
plurali. Et ideo dic quod nomen collectiuum seu habens
pluralem significationem potest iungi cum verbo
pluralis numeri et cum verbo singulari. Dicit tamen
hic Ioā. calde. quod si hoc nomen capitulum iungitur
cum verbis sonantibus actum seu exercitium ipsius
actus debemus vti verbo plurali: puta capitulum
dederunt voces vel capitulum appellauerunt: sed si
iungitur cum verbo sonante in ius debemus vti
verbo singulari: vtputa capitulum habet iurisdi
tionem vel habet ius eligendi: vel quid simile. Et
est ratio secundum eum: quia actus sunt singulorum: ius
vero est penes ipsum corpus collegij. et hoc fuit de
mente Inno. in. c. irrefragabili. de offi. or. et in. c. si.
de iurepatr. Et hoc dictum placet habito respectu
ad congruitatem sensus: sed quo ad congruitatem la
tinitatis: tene indistincte primum dictum. et pro
hoc facit iste tex. nam hoc verbum monstrauit: so
nat factum et nihilominus est singularis numeri.
¶ No. iij. quod secundum ista tempora cum papa scribebat
pro aliquo beneficiando quandoque dabat tres lite
b ras [b] successiue: vt monitorias: preceptorias: et exe
cutorias: vt hic fecit in personam Callimachi. Quandoque
dabat a principio solum executorias. i. scribebat
deputando vnum executorem pro executione gratie:
et sic facit in personam istius Bart. et hodie curia
indifferenter dat executorias. ¶ No. iiij. quod senten
tia suspensionis et executionis potest fieri in capi
c tulum: et hoc inspecta simplicitate iuris antiqui: [c]
hodie vero dic vt in. c. romana. in. §. vniuersitatem.
1 de senten. excō. lib. vj. ¶ † Item no. quod suspensus
potest iterum suspendi et excōicari: et quid operetur
d secunda suspensio. [d] not. in. c. ita quorundam. de iude.
2 ¶ † Item no. quod si plures impetrant in eadem ec
clesia vno recepto alter debet excludi: quia non est
de intentione pape grauare ecclesiam de pluribus
nisi exprimat. concordat. c. duobus. j. eo. lib. vj. de quo
plenius in. c. mandatum. j. eo. ¶ No. vlti. quod etiam sen
tentia excōmunicationis et suspensionis debet re
laxari secundum formam ecclesie. et sic forma est seruanda
in relaxatione suspensionis. Hoc intellige vt habe
tur in. c. venerabili. de sentē. excō. et per Inno. in. c.
e bone. de eta. et quali. et per glos. in cle. j. de deci. [e] in
3 ver. donec. ¶ † Opp. contra tex. in eo quod papa man
dat recipi eum qui prius mandatum portauit et
alium excludit: nam secundum hoc videtur papa velle quod
stetur presentationi et non date literarum: contra. c. ex
parte. j. de offi. dele. et. c. ceterum. ꝟ. eo. Sol. glo. mag.
intrat hoc contrarium: et in effectu ponit tres sol. Pri
ma sol. quod contraria loquuntur quando prime litere
erant presentate: tunc enim non valent secunde si non
faciunt mentionem de primis: secus autem si res
esset integra: quia tunc staremus presentationi: vt
hic. et in. c. vt debitus. j. de appel. Hec lectura hodie
reprobatur ibi per. c. tibi qui. preall. vbi patet quod licet

secundus impetrans primo recipiatur quam primus
impetrator: prebenda tamen vacans debetur pri
mo impetranti quamuis secundus sit receptus. ¶ Se
cunda lect. glos. est quod hodie contraria sunt corre
cta per illud. c. vt debitus. et tamen vult quod in lite
f ris ad beneficia stemus date et non presentationi. [f]
¶ Tertio glo. dicit quod in literis ad beneficia pos
sumus distinguere vt prior in data preferatur nisi f
secundus prius fuerit receptus vel primus fuerit
negligens. Et in hoc glos. accedit ad intellectum
c. tibi qui. sed non plene explicat: quia non vidit
illud. c. nec. c. cum cui. de preben. lib. vj. Et vt clare
habeatur hec materia est aduertendum: aut enim
primus et secundus impetrauerunt ad idem cor
pus beneficij: et apparet de prioritate temporis: et
tunc secundus impetrans nunquam potest aliquid
obtinere vigore illarum literarum: quia fuerunt
surreptitie non facientes mentionem de priori
bus: et sic nulle: quia surreptio in beneficialibus vi
tiat ipso facto: vt in. c. ad audientiam. j. eo. et in. c. j.
et. ij. de filijs presby. lib. vj. Unde negligentia pri
mi non potest ius conferre secundo: et in hoc ca
su non habet locum dispositio. c. penul. j. eo. lib. vj.
vbi dicitur quod si non apparet quis sit prior in da
4 ta locus est presentationi. † Nam quando litere am
be referuntur ad idem subiectum: idest ad certum
corpus beneficij mutuo se impediunt et recurren
dum est ad ipsum concedentem: nam ita notabili
ter voluit Ioan. an. in. c. si a sede. de preben. lib. vj.
Quandoque litere istorum impetrantium referun
tur ad eandem ecclesiam: sed non ad idem corpus
beneficij: quia quilibet impetrauit vt prouidere
tur sibi de canonicatu et prebenda in tali ecclesia.
Et tunc iste litere secundum opi. magis communem non
peccant in surreptione: quia quelibet gratia va
let. Et si capitulum vellet potest recipere vtrumque:
sed non tenetur recipere nisi vnum: quia papa non
intendit nisi exprimat grauare eandem ecclesiam
de duobus: vt hic. et in. c. mandatum. j. eo. vbi ple
ne de hoc. Unde capitulum excludit alium vno
recepto non per viam nullitatis: sed per viam ex
ceptionis grauaminis. Et hoc casu cum litere
ambe valent procedit proprie materia nostra: et
dicendum quod aut primus impetrans non de
prehenditur in aliqua negligentia: et indistincte
debet preferri primus impetrans: licet secundus
prius presentauerit suas literas: et prius fuerit
receptus: hoc probatur in. c. cum cui. et in. c. tibi
qui. preallega. Et hoc si bene ponderetur textus:
nam hic papa mandat recipi illum qui prius man g
g datum reportauit: nam siue verbum prius [g] stet
nominaliter siue aduerbialiter semper habemus
primum intellectum submota concertatione do
cto. hic contendentium vtrum dictio prius stet
nominaliter aut aduerbialiter. Sed vt dixi qua
litercunque stet semper resultat ille intellectus vt
primus impetrans preferatur. Nam si stet aduer
bialiter hoc probatur: nam Callimachus qui fuit b
primus impetrator presentauit prius literas suas:
scilicet monitorias: et preceptorias: et sic prefer
tur primus: idem intellectus resultat si stet nomi
naliter: vt sic exponamus prius mandatum: id est
5 primum mandatum. et hoc clarum. ¶ † Sed du
bitatio oritur vbi primus impetrans retentis pre
missis terminis deprehenditur in negligentia: vtrum
secundus debuerit hic preferri: glossa dicit hic
quod sic: sed non aperit per quem actum debeat
conuinci ista negligentia primi. et in hoc sunt va
rie opiniones. Quidam dixerunt quod per lapsum
anni: per. c. plerumque. ꝟ. eodem. Quod non placet
6 Ioan. andr. † quia illud capitulum loquitur in li
teris ad lites: ideo non debet extendi ad beneficia
cum non sint ita amare interpretande. argumen.
in. c. olim. de verborum significa. et in. l. finali. ff. de
constitu. principum. Et nota hoc verbum: ex quo
habes semper notare quod rescripta ad lites sunt
b strictius interpretanda [h] quam rescripta ad bene
ficia ecclesiastica: et hoc est valde nota. per id quod
habetur in. c. quamuis. de preben. lib. vj. vbi dici
tur: quod rescripta ad beneficia stricte interpre

a ¶ Capitulum positum. Vide Ioā. an. et Io. calde. et de significato huius verbi capitulum. adde Card. l cle. j. in princ. in. x. q. de re. post Pan. et vide Bal. in. l. fi. in princ. C. de impu. et alijs sub. vbi pulchre declarat qui dicantur noia collectiua: et quomodo cognoscantur: nam nomen collectiuum dicitur quod in singulari numero multitudinem significat: sicut illud Vergil. pars in frusta secat. fit etiam collectio per verba pluralis numeri. l. ciuibus. ff. de re. dub.

b ¶ Tres literas. Vide in. c. ex insinuatione. j. eo.
Sebasti. Sapia.

c ¶ Iuris antiq. Vide de hac materia late Fel. l. c. dilecto. in. iij. col. j. de excep. vbi plene examinat quendam quem refert Imo. hic.
Zacharias.

d ¶ Scda suspensio. vide per Bal. in sua marg. in ver. suspensus. ver. ix. Imo. l. c. cum liter. in glo. sua in ver. licitum. de consuetu. et in. c. sicut. l ver. suspēdatis. de cohabi. cle. et mulie.

e ¶ De deci. adde istum in. c. j. de iudi. in. iij. col. et l. c. ad aures. de simo. et l. c. ij. de sortile. per illum tex. quem ad hoc ponderauit post illa glossa.

f ¶ Date et nō presentationi. Et sic no. quod litere priores in data regulariter preualent: per istum tex. secundum eundem intellectum. ad idem c. si duobus. et. c. tibi q. de rescrip. li. vj. et. c. cum cui. de prebē. eo. ti. etiam si secundus impetrans prius presentet et prius recipiatur in canonicum quam primus: quia nihilominus prima vacans debetur post impetranti. per. d. c. tibi qui. et in. c. cum. pre alleg. fallit hoc in aliquibus casibus hic no. per Moder. et vide de materia in c. mandatum. j. eo.
Zacharias.
¶ Adde Feli. in c. j. post istum. ꝟ. eo. titu. Inno. l. c. innotuit. de eo qui fur. ord. susce. Bar. in l. nō videtur. la. j. ff. de iudi. Bal. in. l. si qui ex consensu. col. ij. C. de episc. audi. et in. l. gesta. col. fi. ver. quero nunquid pro actis. C. de iudi. Ro. consil. xlviij. inci. suspectis supra consultis.

g ¶ Verbum prius. Vide glos. in. d. c. si duobus. in ver. si nō apparet. et gl. fi. in. d. c. cum cui. et vide doct. in. c. ea te. ꝟ. eo. et Moder. hic.

b ¶ Strictius interpretanda. Vide Moder. in. c. causam que. ꝟ. eo. et Io. and. hic quem referunt Moder. dicentes: quod inspecta interpretatione et expiratione videntur talia rescripta ad lites et ad beneficia habere se vt excedentia et excessa secundum subiectam materiam.

standa sunt. Alij dixerūt vt Hosti. qđ si primus est negligens per annū ⁊ post annū beneficiū vacans confert alteri non potest primus facere reuocari illam collationē: secus si post lapsum anni re integra primus petit prebendā sibi cōferri: vnde tunc prefertur secūdo ⁊ cuilibet alij negligentia annali non obstāte. ¶ Joā. an. dicit hoc esse arbitrarium qñ primus dicatur negligēs. ⁊ idem tenuit in glo. in c. si clericus. de prebē. lib. vi. ⁊ in cle. vnica. de ꝯces. preben. in glo. pe. Lap. Abb. recitat in. c. tibi q. de rescri. lib. vi. ꝯsuluisse in hoc Jo. an. ⁊ sibi respondisse qđ si primus impetrās habuit canonicatū a papa vel fuit receptus in canonicū autoritate pape: tunc nō conuincitur negligentia sua in assecutione ꝓbende per actum circa collationem. Quasi dicat qđ donec ꝓbēda ꝯferatur alteri poterit semper ille petere negligētia priori non obstāte: secus
a si data negligētia[a] fuit collata alteri: quasi per collationem premissa negligentia tollatur illud affectiuū ad prebendā qđ habebat prim⁹ ex receptiōe in canonicū. et hoc mēbrum sic declaratū videtur probari in. d. c. si clericus. in. ij. parte. Aut primus impetrās nondum fuerat adeptus canonicatū: et tūc per actum ꝯtrium ꝓsentationis cōuinci potest eius negligentia. Quasi dicat ꝙ si primus fuit negligens in ꝓsentando suas literas ⁊ secūdus prius ꝓsentauit: debet secūdus esse potior in assecutione prebēde. Hoc videtur ꝓbari ſm vnū modū intelligendi in. d. c. tibi qui. in primo casu iuncto fine: et videtur satis ꝓbabilis intellect⁹. Et quāuis Lap. et do. Anto. aliqua dicant in idem recidūt in effectu cum ista vlti. opi. Joā. and. nisi quia do. Anto. posuit casum dubitabilē cum apostolicus ⁊ capitularis simul cōcurrūt: nam negligentia impetratoris apostolici non cōuincitur per capitularē. i. per receptū autoritate capituli nisi p solā collationē: pro hoc. c. hi qui. ⁊ c. si clericus. de ꝓben. li. vi. facit etiam ad materiā ſm Lap. c. si tibi absenti. eo. tit. et lib. Ubi tex. no. vult qđ is cui facta fuit collatio beneficij non cōuincitur de negligētia irreuocabiliter per collationē alteri factā: vt ibi. Sed per istaz videtur qđ opi. Joā. and. hic ⁊ in dictis locis remaneat sublata vt non sit recurrendū ad arbitriū superioris. ¶ Ego dico saluādo illam glo. qđ licz ꝓdictis modis conuincatur negligentia: tamen in modo deprehēdendi negligentiā est arbitraria: nam iudex habebit arbitrari: vtrum fuerit negligens in non ꝓsentando vel nō petēdo: forte enī all. iste causam legitimam dilationis: ⁊ in hoc succedit arbitrium iudicis: et sic saluo illas glos. ¶ Itē dubito circa primū membrum cum dixit Joā. an. qđ vbi precessit collatio canonicatus non ꝯuincitur impetrans de negligentia sua citra actū actionis. Nam illud. c. tibi qui. potest intelligi qđ etiā per actū citeriorē potest conuinci: nam in principio loquitur qñ primus ⁊ secundus fuerūt recepti ⁊ ꝓbenda vacat de ꝓsenti: ⁊ deciditur ibi qđ debetur primo impetranti: licz secūdo recepto: nisi negligētia possit sibi imputari: vnde tex. non refert se ad negligentiam cōmissam in actu in casu presentationis: sed loquitur generaliter. Ergo videtur qđ si vacauerit ꝓbenda ⁊ primus impetrās: licz recept⁹ fuerit negligens diu in petēdo ꝙ secūdus impetrās diligens debet preferri. Nec ob. d. c. si tibi absenti. quia ibi beneficium fuerat collatum merito non excluditur nisi per collationē alteri factā: quia non est dare actū citra collationē potentiorem primo. Sed in casu nostro prebenda non fuerat collata primo: sed solū canonicatus merito ex quo vterq; est canonicus receptus debet negligentia in petendo obesse primo. ⁊ quanto tēpore requiratur ista negligētia dico arbitrariū: quia tex. ibi non determinat. et in hoc casu saluo etiā opi. illam Joā. an. Predicta procedunt vbi primus impetrans habet aliū coimpetratorē.
7 Sed dubium est mihi † quid si nō habeat aliū coimpetratorē nūquid per negligentiā excludatur a gratia sibi cōcessa. Et pro introductione ad materiam scias ꝙ vario modo qs cōsequitur ius ex impetratione gratie: nam per collationem cōsequitur ius in bñficio: ita ꝙ pōt dicere beneficiū esse suū etiaz

a ¶ Negligentia. Adde vt p Oldr. consi. clxxv. ⁊ ꝯsi. cxcij. ⁊ ꝯsi. cxlij. Sebasti. Sapia.
b ¶ Non pdit ius. Uide late p Feli. in. c. j. đ treu. ⁊ pa. vbi plura accumulat: an ꝓpter negligētiam magnaz possit ꝓlat⁹ deponi a bñficio: ⁊ ꝙ nō debeat ꝓuari: facit glo. f. c. si. de iurepat. ⁊ in cle. ij. in ver. suspēsus. de vi. ⁊ hone. cleri. cum all. per Feli. in. c. ij. ē. eo. sed ꝙ debeat ꝓuari facit ꝙ ex spatio decem annoꝝ quis videtur habere bñficiū ꝓ derelicto. vt p glo. ⁊ doc. in. c. cū venissent. de resti. spo. ergo dz priuari. et hoc sentit uñs Abb. in. c. contingit. de do. ⁊ cōtu. vbi dicit: ꝙ tunc perdit beneficiū ex facto suo.
c ¶ Cōtingit. vide cum ibi in. vi. col.
d ¶ Regulā. Limitas octo modis đ quib⁹ hic per do. Feli. in. xvi. co. in ver. regula. ⁊ vide Bar. in. l. post legatū. ff. de his q. vt indi. et Butri. in. c. cum olim. de cēsi. glo. ⁊ Jo. an. in. d. regu. ex eo. ⁊ Rotā đ test. deci. lxij. in antiquis. et Egidi. decisio. Rot. decl. iij. als lv. q̄ inci. si facta. Sebasti. Sapia.
e ¶ Ex eo. Uiđ ad hāc reg. Fel. in. c. examinata. co. ij. versi. ⁊ nota. f. ne indi. ⁊ latius hic per eundem.

est adeptā possessionē: vt in. c. si tibi absenti. ꝓall. ⁊ in. c. si. de ꝯces. ꝓbē. li. vi. ⁊ in. c. penul. de ꝓbē. eo. lib. Si vo quis est recept⁹ in canonicū sub expectatione ꝓbende: tūc ius non ꝯsequitur in ꝓbenda: sed ad ꝓbendā: vnde habet ius ad rem ⁊ nō in re: vt in. d. c. pe. ⁊ vlti. Si vo quis nō est recept⁹ in canonicū sz solū habet gratiā sup beneficio sibi cōferendo: ⁊ tūc solū habet ius implorādi officiū executoris vt ꝓuideat vel faciat sibi ꝓuidere. ⁊ de hoc vide bonā glo. in. c. veniēs. de renū. facit qđ no. glo. f. c. ꝓxi. et qđ ibi dicā. ¶ His ꝓmissis ꝯclude tres casus. Prim⁹ qñ collatione facta qs negligit petere possessionē: ⁊ tūc credo ꝙ ex ista negligentia non
b perdit ius[b] qđ habebat: licz possit p superiorē priuari. arg. xviij. q. ij. si qđ abbas. ⁊ qđ no. glo. in. c. ea que. de offi. archi. Et hoc verū nisi ali⁹ bona fide ⁊ cum titulo putatiuo possederit spatio decē annoꝝ: nam tūc ꝓscribit ꝯtra eum: licz beneficiū acquiratur ꝓscribēti. Ad hoc adduco vnā bonā
c glo. que alibi nō est in. c. cōtingit.[c] de do. ⁊ cōtu. quā materiā discute latius vt ibi dico. Scđs casus qñ papa mādat ꝓuideri alicui de beneficio vacāte. Et tunc puto ꝙ si ille est negligēs poterit ordinari⁹ alteri ꝯferre: ⁊ per collationē alteri factā extinguitur gratia istius. Ad hec. c. si clericus. ꝓall. idez puto in tertio casu qñ autoritate pape qs est receptus in canonicū ⁊ negligit petere ꝓbendā vacātē: nam per negligētiā valet col
8 latio alteri facta: vt in. d. c. si cleric⁹. † Quid autē dicēdū hodie cuz papa assignat terminū mensis ad acceptādū nunqd post lapsum mēsis possit beneficiū acceptari. vide bonā glo. in cle. vnica. de conces. ꝓben. in gl. infra mēsem. ⁊ hoc bene notabis. ¶ In glo. si. ex glos. collige tres solu. Prima qđ appellatio hic non fuit legitima ex quo primū non receperant nō poterāt se defendere ꝯtra secūdū. Secūda sol. ꝙ respectu sententiarū latarū post appellationē absolutio fit ad cautelam quasi nō erat necessaria. Hāc sol. glo. improbat quia nūq̄ papa mādat aliquē absolui ad cautelā nisi hoc exprimat. ⁊ tene mēti hoc dictū glo. Tertia sol. ꝙ ista relaxatio sentētiarū refertur ad sñias latas in fauorē Callimachi contra quē non ꝓcessit appellatio. ⁊ hoc etiā voluit glo. ꝓcedēs. ⁊ hoc tenēdo silēt ꝯtraria. ¶ Sed ꝯ hoc oppo. nam ex quo capitulū impugnabat primū impetrātē: ergo nō poterat se defendere ꝯtra scđm ex ꝑsona primi. vt in reg. ex eo. de reg. iur. lib. vi. et in. c. cum olim. de censi. Sol. dicit Inno. ꝙ tenēdo appellationē valuisse possum⁹ rñdere ꝙ isti nō fundabant se sup iure primi: sed sup receptiōe secūdi. Uel clari⁹ ſm Cōpo. si obtinuissent isti ꝯtra primū non poterāt se defendere ꝯtra scđm: sed ex quo ꝯtētio vigebat cū primo ⁊ dubi⁹ est litis euent⁹ poterūt interim se
d defendere ꝯtra scđm ne si postea succūberēt cū ꝑmo cōpellerentur vtrūq;
e recipere. ⁊ tene mēti hāc sol. q̄ multū limitat illā reg.[d] ex eo.[e] Abb.
1 ¶ Impetrās debet in rescripto facere mentionem de pēsione annua quam habet ⁊ de literis: alias obtentis licz eis renūtiauerit. ⁊ nu. 4.
Appellatione beneficij non venit annua pensio.
2 Annua pensio non habet aliquid spiritualitatis.
3 Renūtiatio beneficij non valet sine licentia superioris: sed literis ad beneficia potest ad libitum renuntiare. ⁊ nu. 7.
5 Surreptio in beneficialib⁹ vitiat gratiam ⁊ literas ipso iure. ⁊ nu. 8.
Surreptio qñ vitiat ipso iure etiam qđ non sit opposita tñ vitiatur processus super rescripto nullo factus.
6 Simonia vtrum inducatur si aliquis renuntiat literis ad beneficia ⁊ recipit annuam pensionem.
9 Omnis exceptio que potest opponi post litem contestatā potest opponi in appellatione.
Exceptio non opposita per ignorantiam potest iterum opponi.
Appellatio restituit quem in terminis in quibus erat post litem contestatam in primo iudicio.
10 Processus factus super literis surreptitijs: an ⁊ qñ valeat.
11 Judex potest ex officio suo annullare processum factū super literis surreptitijs etiam ꝙ non sit surreptio opposita.
Beneficium impetratum surreptitie non tenetur sine peccato.
12 Sententia in beneficialibus surreptitijs nūq̄ transit in rem iudicatā respectu illius pro quo lata fuit secus respectu illius cōtra quē est lata.
13 Canonicus per surreptionē receptus ab alijs canonicis qui credebant surreptionem non obstare: tamen poterit ab ipsis expelli.
Surreptio vitiat gratiam: ⁊ quicquid cōceditur propter illam gratiā.
14 Surreptio vitiat omnia priuilegia ⁊ beneficia principum.
Surreptio etiam ignoranter ⁊ simpliciter cōmissa vitiat lites.
Ratio quare surreptio magis vitiat literas ad gratias q̄ ad lites.
15 Surreptionis exceptio quando debeat opponi.

1 Ad audientiam. † Si habens literas pape ad beneficium eis propter annuam pensionem renuntiat non valent litere beneficiales per eum hoc tacito impetrate. h. d. In prima ponitur facti narratio. In secunda ꝓuisio. ibi: fraternitati. ¶ Casus literalis. Quidam impetrant literas a sede apostolica vt prouideatur eis in ecclesijs diocesano subiectis: tandem recipiunt annuas pēsiones seu alia beneficia ⁊ renūtiant beneficio literarum: postea vo impetrant alias literas super sua prouisione non facientes mentionem de alijs vel pensione vel renuntiatione: significatum fuit hoc domino pape: mandat papa archiepō Bituricen. qualiter illi qui post literas taliter venditas alias impetrarūt nō faciētes de alijs mētionē anteq̄ impetrarūt decernat carere
omni

a ¶Annua pēsio. Adde do.in.d.c.quāuis.lʒ do. meus hic teneat 3rium
per aliqua motiua:quib⁹ Moderni optime rīdent:et an annuapensio
computet̄ inter immobilia seu annuos reddit⁹. vide bonum tex.in cle.
exiui.in ver.item ꝙ reddit⁹ annuus.de ver.sig.ꝛ vide Bal.in.l.hac edi-
ctali.in.§.his illud.in.j.col.in versi.ibi annoꝝ.C.de secū.nup. qꝺ annui
reddit⁹ inter im-
mobilia cōputan
tur qñ sunt ppe-
tui vel ad lōgum
tp̄s:als secus.p:i
mum pbatur de
elec.c.querelā.se-
cundū probat̄ in
l.si.ff.quo.lega.et
no.per Cy.in.l.si
certis annis.C. ꝺ
pac.Bar.in.l.mo
uētium.C.de ver.
signi.Roma.in.l.
si constāte.ff. sol.
matr.Bal.in.c.j.
§.j.de cōtro.feu.ꝛ
Fede.de se.ꝯs.xiī.
incip.fratres ṗdi
catores.vbi all.o.
cle.exiui.§. cupiē
tes.i ver. cū qnq̄
annui reddit⁹ in-
tra immobilia cē
seant̄ a iure. Idē
dicēdū in aliqua
pēsione ppetua:ꝛ
qñ sit soluēda pē-
sio. vid ꝺ pulchre
per Bal.i.j.co.in
ver.q̄ro qñ soluē-
da. ꝛ vide gl.in.l.
defūcta.ꝛ ibi Flo.
ff.de vsufru.glo.ꝛ
doct.l.l.diuortio.
§.j.ff.sol.ma.glo.
in.l.q̄ro.§.inter.
ff.loc.ꝛ i.l.sed ad-
b des.§.si quia cum.eo.tit.ꝛ ibi Bar.ꝛ idem Bar.in.l.j.ff. de migrā. ꝛ no.
in.l.edem.C.loca.ꝛ ibi Bar.in.j.q.ꝛ Specu.eo.titu.§. nunc aliqua. ver.
lxxviij. istum ꝛ Moder.in.c.ppter sterilitatē.de loca. ꝛ quid sit pensio.
vide Cardi.post Inn.ꝛ Host.in.c.auaritie.de ṗbē.ꝛ in cle.qi regulares.
§.ea.de sup.neg.ṗla.ꝛ appellatione pēsionis pp:ie cōtinet̄ pēsio vrba-
noꝝ ṗdioꝝ vel edificioꝝ.ita dicit pulchre tex.l.l.apō tal.§.ij.ff.de leg.j.
¶Adde an annui reddit⁹ cōputent̄ inter immobilia. Ro.cōs.ccciī.
Zacharias. ¶Adde ꝙ nō dicat̄ annua pēsio beneficiū:vt per istū no.
Roma.ꝯs.cclvij.ꝛ Cardi.in cle.j.in ṗn.de penis.ꝛ in cle.ij. de ṗbē.doct.
in.c.quesitū.de rerū pmu.ꝛ Cardi.in cle.j.q.ij.e.ti.ꝛ Roma.ꝯs.cccxxxi.
ꝛ an possint cū bñficio pmutari.vide p preall.Card.vbi.ś. ꝛ an dicatur
vacare pēsio si pensionarius pmoueret̄:eundē Card. in cle.j.q.v.ꝛ qd si
pēsionarius impetrat in forma pauperū.q.vij.de sup.neg.prela.
Anto. Fran. ¶Circa istam materiā quid sit pēsio:vnde dicat̄:ꝛ quot
sint eius species:ꝛ an p sacerdotiū vel matrimoniū pensionarij expiret
pēsio:ꝛ an in impetratione in forma pauperū de pēsione sit faciēda mē-
tio:ꝛ an pēsio possit cum beneficio pmutari:vltra no.per Inno. Hosti.
et doc.in.c.auaritie.de ṗbē.hic all.vide do.Card.in cle.quia regulares.
in.§.eadem.de sup.negti.ṗla.ꝛ an pēsio que soluit̄ pro beneficio sit assi-
gnāda clericis vel laicis.vide gl.xvj.q.j.in.c.possessiones.ꝛ vide Archi.
in.c.postulasti.de testi.ꝛ in.c.si motu pp:io.de ṗben.lib.vj.ꝛ no.doct.su-
per.c.inordinata. de ṗben. vbi ꝺr qꝺ etiā potest assignari laicis: ex quo
patet qꝺ talis pēsio non censet̄ beneficiū ecclesiasticū: qꝺ etiā refert ꝛ se
quit̄ Bal.in.l.edem.circa prin.C.loca.ꝛ an in impositiōe noue pēsionis
sit necessari⁹ ꝯsensus capituli ꝛ rectoris illi⁹ ecclesie que grauat̄ pēsiōe.
vide que habent̄ in.c.j.de re.eccle.nō alie.lib.vj.ꝛ per Inno.ꝛ Hosti. in
c.auaritie.de ṗben.ꝛ in preall.cle.quia regulares.ꝛ ibi etiā vide gl.an et
ex quib⁹ causis possit ṗlatus nouas pēsiones imponere seu veteres au-
gere:de quo etiā habet̄ in.c.phibemus.de cēs. ꝛ an ṗlatus possit alicui
dare pensionē sine cōsensu capituli:ꝛ si potest an post mortē suaʒ possit
eam successor reuocare.vide in.c.pēsiones.xvj.q.j.ꝛ.q.vj.in.§.illud.ꝛ vi-
de Archi.xij.q.ij.in.c.sine exceptione.ꝛ in.c.alienationes.ꝛ vide Inno.
in.c.j.de eccle.edi.ꝛ vide que habent̄ in.c.j.de re.eccle.nō alie.in.vj.ꝛ l.c.
quāuis.de ṗben.eo.lib.ꝛ quo tp̄e debeat solui pēsio dom⁹ vel possessio-
nis cōducte.vide glo.ꝛ Bar.in.l.si.vi.in.§.si dom⁹.ff.loca.ꝛ ea que no.in
l.defuncta.in glo.j.ff.de vsufr.ꝛ per glo.ꝛ Cy.in.l.edē.preall.ꝛ per Bar.
in.l.seru⁹ cōis meuij.in.§.si.ff.de stipu.ser.ꝛ per Spe.in ti. de loca.in.§.

omni cōmodo literarum: nec permittat ecclesias
per tales literas vexari reuocando in irritū quic-
quid illarum autoritate inuenit̄ esse factum. Ber.
2 ¶†No.j. qꝺ annua pensioᵃ que super redditibus
ecclesiarum plerūq̄ alicui conceditur nō potest dici
b beneficium:ᵇ nam hic annua pensio et beneficium
ponuntur vt diuersa:vt patet ibi: annuas pensio-
nes seu alia beneficia.ꝛ melius hoc probatur in.c.
quamuis.j.de preben.lib.vj. vbi patet qꝺ si man-
datur alicui prouideri de beneficio etiam vsq̄ ad
certam summam non potest prouideri de annua
pensione nisi hoc in literis exprimatur. Dicerem
tamen ponendo veritatem ꝙ annua pensio est be-
neficium sumendo beneficium late:prout est beni-
uola actio gaudium tribuens capienti. Sed non
est beneficium ecclesiasticū spirituale: quia nullaʒ
spiritualitatē habet in se:sed est quid mere tēpo-
rale:ideo appellatione beneficij ecclesiastici nō ve
nit annua pensio et hanc arbitror fore rationem
3 decidendi in.d.c.quamuis. ¶†No.ij.impetrato-
rem posse renuntiare pro libito literis apostolicis
sibi concessis ad beneficiū obtinendum nedum ex-
c presse:vt hic habetur.et in.c.veniens.ꝛ.c.sane.j.de
renū.sed etiam tacite:vt in cle. gratieᶜ.j.eo. Et ex
hoc et ex text.no. qꝺ lʒ non possit quis renuntiare
beneficio sine licentia superioris: vt in.c. quod in
dubijs. de renun. literis tamen ad beneficia obti-
nenda potest renuntiare: vt hic in dictis iuribus:
ratio diuersitatis: quia recipiendo beneficiū obli-
d gat se beneficio et beneficium sibi:ᵈ vt est text.j.de
renun.in.c.nisi cum pridem.in ver. verum. qꝺ non
contingit in impetratione literarū. ¶No.iij.quē
posse renuntiare literis apostolicis pro alio benefi
cio ecclesiastico: vel etiam pro annua pensione:de
4 hoc tamen vltimo dic vt.j.cum glo.¶†Item no.
qꝺ nō solū de beneficio habito tenet̄ impetrās fa-
cere mentionē:sed etiam de literis prius impetra-
e tis ad beneficiū lʒ renuntiatis.ᵉ Ratio est:quia ex
quo per literas poterat cōsequi beneficiū:ꝛ pro eo
deficit perinde est ac si fuisset consecutus: quia qui
actionem habet ipsam rem habere videtur: vt in
reg.qui actionē.ff.de reg.iur. Item omne tacitum
quo expsso habuisset retardare principem a con-
f cessione inducit surreptionem: vt in.c.postulasti.ᶠ
ś.eo.Sed si princeps sciuisset ipsum habuisse lite-
ras ꝛ eis renuntiasse non concessit saltem ita ne fa
cili secundas maxime cum earum vigore obtinuit
annuam pensionem. Et dicit hic Io. an. ꝙ etiam
g de pensioneᵍ est fienda mentio: quod satis credo
ratione predicta.et licet tex.non dicat tamē credo
interclusum in tex.dum dicit literis taliter vendi-
5 tis est fienda mentio. ¶†Item no.ibi:in irritum
reuocando text.expressum qui quotidie allegatur
quod surreptio in beneficialibus vitiat gratias et
literas ipso facto: qꝺ clarius probatur in cle.j. de
preben.quē tex.tene menti.ꝛ in.c.j.ꝛ.ij. de fi. ṗsby.
lib.vi. Et reuocari potest et debet quicquid inten
tatum est vigore illarum literarum: licet tempore
processus nō fuerit exceptū de surreptione: vt hic
probatur quod bene no.de hoc.j. latina cū glos. fi.
¶In glos.j. non intelligas omnes pensiones re-
probatas per istam glos. vt probat̄ in.c.quāuis.ś.
all.nam.c.extirpande.quod glo.all.loquitur quan
do constituitur in fraudem: vt quia deputat̄ ei qui
non est capax tituli beneficij. ꝛ de hoc latius ibi di
xi. Et pro hoc facit iste tex.vbi papa non expresse
reprobat hanc pensionem: vide bonum text. in.c.
nisi.j.de preben.vbi pro bono pacis fuit alteri liti-
gantium statuta pensio de redditibus ecclesie in
6 vita sua.¶†In glossa secunda ibi:licite deducā-
tur in pactum. nota glos.quia si in spiritualibus
h exprimitur quod inestʰ non inducitur simonia.

postq̄.in versi.sed querit̄.ꝛ est cōclusio ꝙ si est cōuentū ꝛ de pēsione ꝛ de
tēpore illā soluēdi seruabit̄ qꝺ conuentū est:als intelligit̄ ṡm ꝯsuetudi-
nem loci:vt no.voluit glo.fi.ꝛ ibi Cy.in.l. excepto.C.loca. ꝛ glos.j. et ibi
Bar.in.l.dñi ṗdioꝝ.C.de agri.ꝛ cēsi.li.xj.ꝛ in.l.j.C. in qui.cau.colo. cēsi.
do.accu.pos.eo.lib.ꝛ adde ꝙ si res nō pōt laborari ppter guerrā qꝺ co-
lonus vl ꝯductor
non tenet̄ ad pen
sionē. vide i.l. in-
terdū.in.§. quic-
qd.ff. de acq.pos.
et.l.si vxores. l.§.
vis maior.ff.loca.
et adde glo.i.l.iij.
C.loca. qd aūt de
ēphyteota an te-
neat̄ ad pēsionē si
ppter guerrā vel
hostilē īpetū non
potuit habere cō
moditatē vtēdi ꝛ
fruēdi re cōdu-
cta.vide q̄ no.per
doc.ꝛ maxime no
uissimos in.l.j.C.
de iu.emphy. Et
adde qꝺ si soluit̄
pēsio p re aliqua
spatio.x. annorū
probat̄ ꝙ soluēs
sit pēsionari⁹ reci
pientis: de quo vl-
tra ea q̄ habētur
in.l.si certis ānis.
C.de pac.ꝛ in.l.cū
de in rem verso.ff.
de vsu. ꝛ in.c. pue
nit. de cēsi. ꝛ vide
glo.ꝛ Bar.in.l.li-
tib⁹.C.de agri. et
cēsi.lib.x.ꝛ an an-
nua ṗstatio vel le
gatū annuū intel
ligat̄ esse ppetuū:
vide que habent̄ in.l.sticbus.in.§.stipulatio.ꝛ ibi p gl.ꝛ Bart.ff.de ver.
obli.ꝛ an stipulatio annua sit vna vel plures.vide Bar.in.l.si seru⁹ me-
uij.in.§.cū seruus.ff.de stipu.ser.ꝛ an annui redditus cōnumerant̄ iter
immobilia:vltra hic all.per apostū.vide Bar. in.l.iubem⁹.C. de sacro-
san.eccle.ꝛ glo.ꝛ Bar.in aut.vt hi qui se obli.phi.hab.res mino. in.§. si
vo.vbi ꝺr ꝙ oēs reddit⁹ annui cōputant̄ inter immobilia. et deniq̄ an
dñs cogat̄ recipere pēsionē pro plurib⁹ annis inuit⁹.vide Bar.in.l.sta-
tuliber.in.§.qꝺ si seruus.ff.de statulibe.ꝛ que dicat̄ esse iusta pēsio. vide
per glo.fi.ꝛ ibi per doc.in aut.perpetua.C.de sacrosan.eccle.
b ☞Sebasti. Sapia. ¶Beneficiū.Ex hoc aliq dicūt ꝙ habēs pēsionē
sup redditib⁹ alicui⁹ bñficij pōt illā cedere alteri:ꝛ valebit cessio p tp̄e
vite cedētis.vide qꝺ in simili dicūt doc.in.c.ṗterea.j.de iurepatr.vbi te-
nent ꝙ patron⁹ potest vēdere pēsionē quā habet.Ex hoc etiā dicūt aliq
ꝙ si imponat̄ onus sup bñficijs tale onus spectat ad habētē bñficium ꝛ
sic titulū nō ad pcipiētē pēsionē.vide Old.ꝯs.clxviij.ad ṗmā q̄onem.
c ¶Gratie.Vide ibi docto.ꝛ do.Cardi.in.c.de multa.j.de ṗben. ꝛ potest
assignari ratio:quia facilius abdicat̄ a nobis ius querendū q̄ quesitū.
l.qui autem.ff.de his que in frau.cred. ꝛ.l. si sponsus.§. si maritus.ff. de
dona.inter virum ꝛ vxo.cum simi.
d ☞Sebasti.'Sapia. ¶Beneficium sibi. Hāc rationē ponit Card. in
cōsi.cxliij.punctus questionis quem sequit̄ Feli. in.c.quoniam frequen-
ter.§.porro.j.vt lite non contesta.non memor do.Abb.hic.
e ¶Renuntiatis.Adde istum.j.c.prox. in vlti.colū. versi. credo etiam.
vbi tenet contrarium ꝛ respondet ad istum tex.
f ¶Postulasti.Adde Moder.ibi.
g ¶De pēsione.De pensionū impositione an ꝛ qñ sit licita. vide hic ple-
ne per Feli.in.iij.col.cum.viij.seq.¶Adde qꝺ Calde.ꝯs.xxx.de ṗben.
in fi.dicit:ꝙ debet intelligi de pēsione que dat̄ in titulum beneficij.ꝛ qꝺ
ita intellegit Inno.asle.hanc decre.ꝛ vide Oldra.consi.cxl.
h ¶Exprimit̄ qꝺ inest.Adde glo.in.c.cū.M.in ver.pcipere.ꝛ ibi But.
in.xxxviij.col.ś.de ꝯdi.vbi all.ṗdictam glo.ꝛ vide glo.ꝛ Archi.viij.q.iij.
in sum.ꝛ glos.mag.in.c.cōtra morē.c.dist.ṡm Dñi.hic: quā non reperio
ad hoc:sed est glo.j.in.c.in ea sinodo.ea.dist.ꝛ vide glo.v.in.c.pastoralis.
vij.q.j.quā all. hic Dñi. q̄ nō multū facie ad hoc.et ratio est ṡm eū:quia
propter cursum iuris q̄nq̄ qd annectit̄ ad naturā alterius: facit qꝺ no.
in.c.significatū.ꝛ in.c.relatū.post glo.j.de ṗbē.ꝛ in.c.ceterū. de indi. Li-
mita primo in electione sepulture que si fiat ex pacto in loco vbi alias

de iure sepeliri debebat inducit simoniã: sm Dñi. hic p duas glos. simul
iunctas in. c. j. de sepul. in. vj. in ver. apud quos. ⁊ in ver. faciẽda. Limita
secundo vbi deducit aliquid in pacto alio modo quã prius esset: puta si
ex pacto quis deduceret in obligationẽ ciuilẽ id ad qd̃ est obligatus na
turaliter tñ: vt patet ex eo qd̃ no. glo. ij. in fi. in. c. cõsulit. de vsu. ⁊ glos.
in cle. j. in ver. one
ra. ⁊ ibi doc. eo. ti.
et glo. in. c. si fene
raueris. ⁊ ibi Ar
chi. in sing. xiij. q.
iiij. Inno. ⁊ But.
in. c. tuas. de eta. ⁊
quali. Tho. scda
scde. q. xxviij. art.
ij. in rñsione scd̃i
arg. Hosti. i sum.
de vsu. §. q̃ pena. a
ver. qd si. Butri.
in. c. cũ. M. de cõ
stitu. in. xxxj. col.
ver. nota hãc glo.
Lan. de rodul. in
tract. de vsu. in. v.
char. vñ. oppo. ij.
Anto. Frãcis.
¶ Circa h an ex
pssio eox q̃ tacite
insunt aliqd ope
ret vltra ea q̃ h di b
cunt ⁊ q̃ habẽtur
p Bar. ⁊ alios in
l. ij. ff. de leg. j. Di
cas q illud q ín c
est si exp̃mat ope
ret q̃tiescũq; po
terat imutari ali
ter q̃ inesset: quia
tũc nõ dr inesse ex
necessitate. ⁊ i. l. ta
lis scriptura. ff. d
leg. j. ⁊ no. ibi bal.
sing. declarat i. l.
si arrogator. ff. de d
adop. ⁊ no. i. l. iij.
ff. de lib. ⁊ posth. ⁊
in. l. filiũ. §. sed cũ 7
exheredatio. ff. de
3ta. Et adde etiã
q vbi illud q ta
cite inest exprimi e
tur pingui q̃ in f
sit: operat vt in. l.
titia. ff. ad le. falc. 8
⁊ per eũdez Bal.
i. d. l. si arrogator.
vbi plene exami
nat istã materiã.
a ¶ Libro. vj. Ubi
Dñi. ibi i. iij. col. 9
post Io. and. alle
gãtez Fed. intra.
de re. pmu. q. xiiij. g
et Guil. de monte
laud. in extraua.
Ioan. xxij. sedes
apostolica. Rotã
de pbẽ. xxv. in no
uis. itez si legat.
in. j. co. Imo. post
Cardi. in. c. q̃situ.
in vlti. colũ. de re.
permu. ⁊ in. c. fi. l

et aliam glo. similẽ habes in. c. significasti. de elec.
et. c. olim. j. de resti. spo. Sed hec Solu. posset pro
cedere quando renuntiaret literis pro beneficio
ecclesiastico: q̃ tunc exprimeretur quod inest et in
hoc tex. cum glos. Quod sicut beneficium potest
permutari cum alio beneficio ita potest ex pacto
quis renuntiare literis vt consequatur aliud be
neficium. Quidam tamen dixerunt quod permu
tatio non debet habere originem a partibus: sed
ex officio superioris explicari qd̃ tamen videtur
esse falsum per. c. j. de re. per. lib. vj.[a] et vide qd̃ no.
in. c. quesitum. eo. tit. sed respectu annue pẽsionis
non videtur sol. glo. pcedere: ideo glos. transit ad
aliam solutionem: sc3 qd̃ hic intercessit simonia:
nec hoc negatur hic. Tertio dicit qd̃ nulla simo
nia intercessit: q̃ per literas nullum ius spiritua
le iste habuit. Et not. in hoc mirabilẽ glos. qd̃ per
literas ad beneficia obtinenda non dicitur quis
consequi ius spirituale ex quo adhuc non est rece
ptus in canonicum nec collatio beneficij sibi facta
est. Et quod huiusmodi literis quis licite renun
ciat pro commodo temporali: quod nunq̃ tradas
oblinioni pp̃ter autoritatem glo. Sed 3rium[b] vi
detur verum: q̃ per has literas licet non cõsequa
tur ius in re vel ad rem consequitur: tñ quoddam
ius preparatorium ad beneficium obtinendũ qd̃
est spirituale[c] vel spirituali annexum. Sicut dici
mus in presentatione patroni que est annexa spi
rituali: q̃ parat viam ad obtinendam institutio
nem que est quid spirituale. Et ob hoc forte dicit
Host. sic qd̃ aut ex pactione partium renuntiatur
literis ⁊ assignatur annua pensio: vt tunc est simo
nia. ar. hic cum dicit tex. taliter venditas ⁊c. Sed
si pure renuntiat ex officio superioris vel inter
uenientibus amicis: et postea conceditur sibi an
nua pensio non est simonia: ⁊ ideo ista vt transeant
sine vitio[d] sunt explicanda per superiorem et tene
menti predicta. Et forte ob hoc papa expresse non
reprobauit istam pensionem: q̃ sibi non constitit
qualiter fuit imposita. † Et qualiter debeat fieri
renuntiatio beneficij. vide ho. glo. j. q. j. ordinatio
nes. Ubi tractatur an licite quis renuntiet bene
ficio vt conferatur alteri. vide glo. etiã in. c. ex par
te.[e] de offi. delega. et glos. j. in. c. dilecto. j. de prebẽ.
Et an teneat renuntiatio vel collatio simoniaca[f]
vide per Innocẽ. in. c. cum vniuersorũ. j. de rerum
permu. ¶ † In glo. si. no. diligenter vltimam so
lu. gloss. in qua hoc intendit in effectu: quod aut
surreptio fuit commissa in literis impetratis ad
lites: aut in literis impetratis ad beneficia. Pri
mo casu tenet processus nec debet reuocari nisi a
principio fuerit oppositũ de surreptione pro hoc
c. inter monasterium. j. de re iudi. ¶ † Not. q etiã
in causa appellationis non poterit opponi de sur
reptione nisi opponens prius ignorauerit. Et no
ta in hoc bene istam glo. quod exceptio dilatoria[g]
non potest opponi in causa appellationis: et non
tradas obliuioni: quia declarat et extendit. l. ita
demum. C. de procu. vbi solum dicitur quod exce
ptio contra militem procuratorem non potest op
poni in causa appellationis si fuit omissa in cau
sa principali ante litem contestatam: habes enim
per predicta illud procedere etiam in qualibet di
latoria. quod ibi tenet Bart. et communiter doct.
Et sic nota quod appellatio non rescindit omnia

viij. col. versi. quinto dubitat. eo. titu. Butri. et istum in. c. cum olim. eo.
titu. vbi sentiunt oppositum: sed reducas verba istius: de quo per Fe
deri. in dicta questione. iiij.

b ¶ Sed contrarium. Adde hic Butri. et Dñi. et vide glo. ordi. in. c. ve
niens. in ver. iuri. ibi: nec aliquid. de renun. et ibi Inno. in. viij. col. post
Butri. et illam glo. no. etiam iste. j. c. proxi. in vlti. col. ⁊. j. c. proxi. in fi. ⁊
vide hic Moder. in. xiiij. col. in versi. litere.

c ¶ Est spirituale. Facit quod habetur in. l. ab hostibus. §. quod simpli
citer. ff. ex quibus cau. maio. Andr. Barba.

d ¶ Sine vitio. Pondera: q̃ si sine superiore fiat resultat frustra suspi
cio: ergo sequit q non debuit approbari ista renũtiatio. Andr. Barb.

e ¶ Ex parte. Vide ibi do. meum Barba. ⁊ ibi dicam.

f Zacharias. ¶ Collatio simoniaca. adde Archi. i. c. j. ⁊. c. sunt nõnulli.
j. q. iij. ⁊. c. mox.
ico. viij. q. j. aliqd
per Ang. in auf.
qũo opor. episc. j
ver. sancimus.
Sebasti. Sapia.
¶ Simoniaca.
An simoniac[e] di
cat intrusus. vi
de pulchre p Fel.
in. c. in nostra. l si.
primi correlarij.
j. eodem.
¶ Exceptio di
latoria. Uide hic
Imo. et Dñi. et
bal. l. l. ita demũ.
in. ij. no. qd̃ intelli
ge ⁊ limita q̃tuor
modis: vt hic per
Moder. ¶ Ad
de tamen qd̃ si in
causa appellatio
nis exceptio op
ponatur que non
fuit opposita in
principali et illa
admittat non ap
pellando qd̃ pre
iudicat parti. ita
Roma. consi. ccc
lxxxiij.
¶ Ignoranter.
Ergo a cõtrario
sensu: secus si sciẽ
ter per glo. hic in
vsic. se ignorasse.
sm Butri. ⁊ Do
mini. hic per glo.
singu. post princ.
ibi Ioã. dixit in
c. inter monaste
rium. de regu. iu
ris idez tenet iste
post Hostiẽ. Io.
and. ⁊ Butrig. in
c. exceptionem. in
iij. notabi. de ex
ceptioni. et Fede.
cõsi. cclxxxvj. in
cipiẽte: Petrus
rector ecclesie ad
finem. ibi: soluen
do incipit. et per
istum in. c. j. in. iij.
colum. de except.
et in. l. ad monen
di. in. vij. colum.
ver. tertio addca
dum. ff. de iureia
ran. et facit glos.
fina. in. c. pastora
lis. de exceptio
ni. ⁊ tex. per locũ
a speciali in. c. ex
ceptionem. eo. ti.
licet Innocẽ. te

sed solum restituit appellantem ad eum statum in
quo erat post litem contestatam: vnde non extin
guit effectum contestationis litis. Dicit tamẽ ista
b glo. ⁊ bene q si ignoranter[h] fuit omissa põt oppo
ni in causa appellationis ⁊ optime loquitur. Nam
quemadmodum poterat opponi in primo iudicio f
post lit. cõtest. ex quo fuerat omissa p ignorãtiã. ar.
op. in. c. pastoralis. de excep. no. glo. iij. q. vj. §. exce
ptio. ita ⁊ in cã appellatiõis: q̃ vt dixi regulariter
quicqd poterat opponi in primo iudicio post lit.
cõtest. põt opponi in cã appellationis: vt in. l. per
hanc. C. de tẽpo. app. ⁊ in. c. cum Ioannes. de fi. in
stru. no. Bart. in. d. l. ita demũ. Limita hoc vt dixi g
in. c. cum dilecta. j. eo. Scd̃o casu cũ surreptio fuit
cõmissa in literis ad bñficia dicit glo. q surreptio
vitiat ipso iacto. et bene loquit vt pbat in. d. cle. j.
10 de pbẽ. † Et circa hũc articulũ Hosti. multum in
stat ⁊ inuolute cuius dicta cõiter nõ approbãtur.
Sed Cõpo. hic ponit q̃dam pulchra verba q̃ quo
tidie allegant et sunt magni effectus. Prosequit
enim duo mẽbra principalia. Primũ an ⁊ qñ va
leat pcessus factus p literas surreptitias. Scd̃m
q̃ põt hic exceptio surreptionis opponi. ¶ Cir
ca primũ distinguit iter literas impetratas ad li
tes bñficiales: vt q̃ cõtendit de beneficijs ⁊ literis
impetratis ad bñficia obtinenda: itẽ ⁊ inter priui
legia. Primo casu cõcludit: vt in glo. ⁊ hoc tenẽt
dixi latius post Inno. in. c. ceterũ. j. eo. Scd̃o casu
cũ sunt lr̃e impetrate ad bñficia aut executor pro
cessit cã cognita: vt puta quia impetrator petijt vt
executor cõpelleret caplm ad eum recipiẽdũ ⁊ im
poneret sibi silentiũ super cõtradictione ⁊ iudicio b
rite agitato. Executor pnũtiauit: a cuius pronun
tiatione non fuit appellatũ: ⁊ cõcludit pcessum te
nere ex quo non fuit opposita exceptio surreptio
nis nec fuit appellatũ quasi tũc iste litere sortian
11 tur naturã literarũ impetratarũ ad lites. † Dicit
tñ qd̃ ex quo in veritate litere sunt surreptitie iu
dex ordinari⁹ põt ex officio suo irritare illũ pces
sum. Quia non põt ille tenere bñficiũ sine peccato
cum in istis spiritualibus ũz adesse ois puritas et
abesse ois prauitas. j. q. ij. q̃ pio. ⁊ in. c. fi. j. de pact.
¶ Recitat tñ quosdã dicere q iudex non poterit
ex offõ pcedere: ex quo snia fuit iudicialiter lata.
Sed iste qui tz bñficiũ cũ peccato tenet renuntia
re ⁊ põt agi 3 eum p viã denũtiationis euangelice
etiã p partẽ nisi pars sciẽter recepisset sciens lite
ras surreptitias: nã tũc valeret receptio: tanq̃ fa
12 cta a caplo. ¶ † No. singulr pmũ dictũ: qd̃ l3 snia
in bñficialib⁹ trãseat in rem iudicatã 3 partem tñ
põt pars vel alius agere 3 eum q iniuste obtinuit
per viã denũtiationis euãgelice: ⁊ hoc etiaz voluit
Inno. in. c. ad aures. j. eo. Alibi tñ voluit Inno.
qd̃ snia lata in cã bñficiali nõ transit in rẽ iudicatã
sicut nec in matrimoniali. ⁊ hoc expresse voluit i. c.
i cum olim.[i] de do. ⁊ cõtu. ⁊ in. c. cũ bertoldus. de re
iudi. Sed veritas est in oppositum: nam debet di
stingui modo predicto qd̃ respectu illius 3 quem
fuit lata bene transit in rẽ iudicatã vt singulariter
et melius q̃ alibi pbat in. c. cũ dilecti. in fi. de elec.
Sed p eo pro quo fuit lata non trãsit in rem iudi
catam: q̃ quo ad eum continet peccatum irremis
sibile per partẽ: facit regula prima ibi: ⁊ per Io.
and. in mercu. sic intellige gl. no. in. c. j. de 3cess. pre
13 ben. † Dicit ẽt Cõpo. q si canonici sciebant factũ

neat hic contrarium. et in repetitione. c. quintauallis. in. xv. colum. ver
sicu. circa sextum. de iureiuran. in. d. c. inter monasterium. in. v. colum.
sed Abb. ibi in. viij. columna. approbat glo. hic pro quo passu. vide hic
Moder. in ver. placuit mihi. ⁊ docto. in. d. c. inter monasterium. in pra
ctica tamen non recedas a glo. hic communiter approbata.
¶ Adde Alexan. consi. xxxiiij. iiij. lib.

i ¶ Cum olim. Ibi plene dicam in. c. j. de conces. preben.
¶ Adde quod ibi etiam ponam.

puta

a ✠Sebasti. Sapia. ¶ Cõcessione gratie. vide do. Abb. in ꝯſ. xxxiij. super questionis materia. in. ij. volu.

b ¶ Surreptio ipso facto. Adde Inno. ſ. eo. ad aures. ⁊ in. c. cõstitutus. ſ. eo. per illũ text. ⁊ idem Inno. in. d. c. aures. per no. ſ. eo. in. c. ad hoc. in vlti. nota. ſ. eo. ⁊ quotidie ad hoc allegaẽ iste tex. ⁊ lex vltra alios. all. hic per istũ l. c. ſi mo-tu. de pbẽ. li. vj. ⁊ Oldr. ꝯſ. lxxxi. et ꝯſ. cclvij. ⁊ Card. consi. xcix. Cald. ꝯſil. xiij. de re. ecc. non alie. tex. in. c. cum olim. lo. ij. §. nos igit. de priui. et tex. in. c. qđ ſup his. de fi. instru. ⁊ ibi per istũ l. iuij. not. ⁊ ista est cõis opi. quã amplia ⁊ limita: vt hic per moder. Litere võ ad lites surreptitie nõ sunt nulle ipso iure: sed ope exceptiõis: vt p- baẽ in. c. plerũq;. ſ. eo. Et istã regulaʒ presupponũt omnes esse cõeʒ. ⁊ Egi. deci. lxxxiij. incip. executoria. Rota. ꝺ offi. dele. xiij. in nouis. Bu tri. in. c. pterea. in v. col. võ. quart⁹ casus. de dila. quã etiã regulã facien tem cõeʒ opi. am plia ⁊ limita: vt h per Moder. ⁊ cir ca rationẽ diuer- sitatis vltra istuʒ Card. ⁊ Imo. hic reddit meliorẽ ra tionẽ. vcʒ quia li- tere ad bñficia tri buunt ius: sʒ lre ad lites tribuunt iudicẽ ⁊ nõ ius: et sic litere ad bñfi- cia sunt maioris pindicij: ideo fa- cilius inficiũtur. ¶ Adde Roma. consi. cccxx. Zacharias. ¶ Adde Fel. l. c. sup literis. co. iij. vsi. limita tertio dũmodo loquaẽ. ⁊ ibi etiã iste ⁊ qđ ei addidi. ſ. eo. ti. ꝺpic qđ intelligiẽ de dolosa surre- ptiõe: qꝛ de igno- rãti secus: vt hic p istũ: qđ amplio etiã si pars ꝯsen- tiat. Ian. in. c. cũ olim. in glo. ita in ver. nõ obstãte. de re iud. ⁊ in. c. cum olim. de cau. pos- sessio. et ppꝛieta.

puta surreptionẽ literarũ et ignorabant ius non possunt postea ꝯdicere quasi recipiendo ꝯtulerũt ius de nouo: ⁊ iuris ignorãtia nõ excusat. d. Anto. in hoc cõtra: ⁊ credo verius: qꝛ ex quo ignoranter receperũt nõ habuerũt animũ ius de nouo consti- tuẽdi: pro hoc all. l. nõ ignoras. C. de dona. Si vero executor pcessit sine cause cognitione: vt quia as- sumpsit viam meri executoris qđ põt: iuxta not. in c. pastoralis. in. §. quia võ. de offi. dele. Tũc non te- net qđ geriẽ vigore illarũ literarũ surreptitiarũ ⁊ poterit qñq; retractari. Et sic videẽ itelligere istũ tex. nam cũ litera sit loco tituli ⁊ litera tanꝙ surre- ptitia sit nulla teneret iste beneficium sine titulo.
14 † Mihi tñ nõ placet prima pars distin. Cõpost. lʒ doc. cum eo cõiter trãseãt in eo qđ dixit ꝙ si execu- tor deputat⁹ per literas surreptitias pcessit, vt iu- dex tenet processus. Nam puto ꝙ ex quo executor fuit deputatus vna cũ cõcessione gratie[a] ꝙ surre- ptio ipso facto[b] vitiauit gratiã ⁊ donationem exe- cutoris: ita qđ sicut gratia est ipso iure nulla sic exe cutor nullã iurisditionẽ ex literis recepit. Et pro hoc optime facit text. hic qui loquiẽ indistincte: et mãdat simpliciter in irritũ reuocari quicquid ge- stum fuerat ptextu illarũ literarũ: ad idẽ. ſ. eo. cõ- stitut⁹. facit theorica Inno. ibidẽ: vbi dicit ꝙ sur- reptio vitiabat gratiã ⁊ lras. Item executor non deputaẽ principaliter ad lites: ⁊ sic nõ possunt di- ci litere contẽtiose: sed deputaẽ ad executionẽ gra tie: vnde cum gratia sit nulla tanꝙ principale se- quiẽ nullitas accessorij: vt l reg. accessoriũ. de reg. iur. lib. vj. vnde pcessus reperiẽ hic explicat⁹ a non habẽte iurisditionẽ cum litere fuerant nulle: vt. ſ. dixi: ergo ⁊ pcessus fuit nullus: vt in. c. j. ſ. eo. li. vj. Ad idem adduco bonũ simile in. c. si sup gratia. de offi. dele. lib. vj. vbi pbaẽ qđ cum datio executoris venit accessorie ad gratiã imitaẽ naturam ipsius gratie ⁊ nõ naturã iudicis impetrati ad lites: er- go sicut ibi sustinebatur datio executoris virtute gratie cõtra mortẽ ꝯcedẽtis: ita in casu nostro da- tio executoris est nulla ex quo deputatur ad execu tionẽ gratie nulle. Si aũt deputareẽ iudex princi- paliter sup cõtẽtione beneficiali: tũc bñ pcederet dictum Compo. quia pcessus valeret. ⁊ si sñia esset iniqua: tũc opʒ procedere cõtra tenentẽ beneficiũ iniuste remedijs supradictis. Qđ aũt dixi de lris impetratis ad bñficia ecclesiastica hʒ locũ etiaʒ in alijs priuilegijs et beneficijs principis: vnde surre ptio ipso facto vitiat priuilegiũ ⁊ alia bñficia prin- cipis: vt in. l. j. ff. de na. resti. ⁊ in. l. et si cõsentaneũ. C. si cõtra ius vel vtili. publi. et qđ ibi no. tenẽt hic doc. ⁊ no. in. c. cum dilecta. ſ. eo. ⁊ hoc no. Et vitiat surreptio etiã si ignorãter: et per simplicitatẽ[c] fuit cõmissa: satis eñi est ꝙ princeps non fuisset verisi- militer cõcessurus si cessasset surreptio: vt in. c. cõ- stitutus. ⁊ qđ ibi dixi. ⁊ plenius tetigi in. c. sup lite- ris. ſ. eo. Que aũt põt esse diuersitatis ratio quare surreptio ipso facto vitiat bñficia et priuilegia: et non sic literas impetratas ad lites nullo iure hoc exprimiẽ. Unde diuersimode solet dici: tñ ratio sa tis apparẽs est: quia surreptio magis vitiat gra- tiam seu beneficiũ ꝙ literas de simplici iustitia: qꝛ facili⁹ ꝯcedunẽ ista ꝙ illa: vt in. c. si. de cri. fal. Iteʒ videẽ iste magis ingrat⁹ qui nitiẽ obtinere benefi- cium cum surreptione. item in spiritualib⁹ debet
15 esse omnis puritas. d. c. quã pio. ¶ † Circa scdm mẽbrũ principale qñ debeat opponi exceptio sur- reptionis: distingue breuiter post Cõpo. et Inno.

c ¶ Simplicitatem. Adde Lap. allega. lxxix.

d ✠Sebasti. Sapia. ¶ Per surreptionem. Sentit ergo do. Abb. qđ valet pactum de non impetrando rescriptum. vide Ana. in consi. vj. et ibi Bologni. in additionibus.

e ¶ Nonnulli. Adde Pau. pergulẽsem in dubijs suis in dubio. vij. red- dentem rationẽ quare duas affirmationes non faciunt vnã negationẽ sicut due negationes faciũt vnã affirmationẽ: rñdet quia aduerbia con- firmatiua non distribuũt: sed ex significato et modo significãdi confir- mant quicquid inueniũt qualitercũq; sit illud: aduerbia võ negãdi di- stribuũt iuxta sñiam beati patris Augu. dicẽtis qđ negatio est tãte ma lignãtis nature qđ quicqđ inuenit destruit ⁊ ei⁹ oppositũ ponit: vñ ista dictio vniuersalis negatiua: nõnul- li equipollet huic particulari. i. ali- qui. ⁊ ꝙ due nega tiones faciũt vnã affirmationẽ: pro baẽ in. l. duob⁹. ff. de v. sig. ⁊ no. l. l. j. C. de ser. fugi. gl. ⁊ Imo. in cle. vni ca. in v. necnõ. de offi. deleg. ⁊ Cy. ⁊ doc. l. l. q se pris. C. vñ libe. not. l. c. ⁊ si pñs. ꝺ iurein. per Io. cald. ⁊ do- mcñ l. c. in nfa. de rescri. Bar. l. d. l. duob⁹. ⁊ in. l. femi ne. ff. ꝺ sena. ⁊ Do mini. l. c. j. ꝺ iure- iur. li. vj. ¶ Ad- de de negatiua Ang. consi. lxj. Anto. Fra: l. ¶ Adde ꝙ nega tiua aliqñ poniẽ p affirmatiua: vt p glo. pe. l. c licet. de testi. ⁊ adde qđ qñq; etiã ꝯtingit ꝙ due negatiões non affirmãt: sed vna habeẽ p sup- flua ⁊ alia manet l suo effectu: qđ ẽ qñ mẽs ei⁹ q duas negatiuas propo nit nõ põt als ee salua: vt l. l. j. ⁊ ibi doc. no. in. §. si qs simplr. ff. de ver. obli. ⁊ vide ꝙ ha- beẽ in. l. si cuius- cũq;. in. §. si fru- ctuari⁹. ff. de vsu- fru. lega. Et adõ etiã ꝙ affirmati- ua qñq; resoluiẽ l negatiuã. l. nõ oʒ. ff. de dolo. c. oẽs le ges. j. di. c. j. xxvij. distin. c. pposuit. lxxxij. di. no. l. c. gaudem⁹. in. §. j. ꝺ diuor. pbaẽ l. c. sup hoc. ibi: dñ di cit tex. cõcte. i. ñ spõte. de renũ. ⁊ l c. j. xxv. di. dñ ibi dicit vnius. i. non pluriũ. Et adde ꝙ pl⁹ crediẽ data etiã paritate imo et iferioritate te- stib⁹ affirmãtib⁹ ꝙ degãtib⁹: vt vo luit glo. in. l. diem proferre. §. si plures. ff. de arbi. ⁊ habeẽ in. l. j. circa prin. ff. de ven. inspi. ⁊ per Inno. in. c. veniẽs. de ver. signi. ⁊ in. c. inqsitionis. de accu. ⁊ per Io. and. in. c. cum oporteat. eo. tit. ⁊ per Archi. ij. q. v. in. c. omnib⁹. ⁊. c. artal dus. viij. q. ij. ⁊ adde qđ plus tollit negatio ꝙ iducat affirmatio. l. si sic. ff. de ver. obli. l. hoc genus. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ vide gl. mag. in. c. cum dilectus. de cõsuetu. ⁊ habetur per Io. an. in. c. j. de rescrip. lib. vj.

ℨ. eo. tit. ꝯstitutus. Quedã est exceptio ꝯcernẽs li- teras tñ: vt quia pmisisti cõtra me non impetra- re lras vel obtinuisti illas ad lites per surreptio- nem:[d] ⁊ tũc cũ ista sit exceptio dilatoria debet op- poni ante li. ꝯtesta. vt in. c. inter monasteriũ. de re iud. Aut exceptio cõcernit gratiã ⁊ literas q sunt ad beneficiũ impetrate: ⁊ tunc põt opponi ante li. cõtesta. ꝯtra literas in vim dilatorie ⁊ post li. cõte. Itẽ contra gratiã in vim pemptorie: nã quatenus surreptio cõcernit gratiã ⁊ sic negotiũ principale causat peremptoriã exceptionẽ q põt opponi qñ- cũq; post sententiã: vt in. c. finem. de do. ⁊ cõtu. ⁊ in l. pemptorias. C. sen. rescin. nõ pos. ⁊ de hac mate- ria vide qđ no. Io. an. in. c. j. de li. nõ cõte. lib. vj.

1 ☞ Beneficiatus non dicitur ille qui habet cano nicatum sine prebenda.
2 Rescriptũ ad beneficia debet facere specialẽ men tionẽ non solum de beneficio qđ quis habet sed de eo quod quis expectat. nu. 4. et. 7.
3 Molestare quid importet.
4 Specialis expssio obtẽtoꝝ requiriẽ in rescripto.
5 Impetrãs diuersas literas: an debeãt facere men- tionem secunde de prioribus.
6 Ad idem beneficiũ põt impetrari alius titul⁹ ad cautelã: non tñ ꝙ ex vtroq; titulo quis habeat.
8 Impetrãs secũdas literas surreptitias ⁊ eis vta- tur: ex nullis consequetur: ex primis validis non: quia videtur renuntiatum ex secundis non: quia sunt surreptitie.
9 Utrum sit facienda mentio in rescripto de literis que possunt annullari.
10 Impetrans beneficiũ debet facere mentionem de beneficio quo ipse fuit spoliatus.
Spoliatus de facto non perdit titulum beneficij: sed possessionem tantum.
11 Gratia an possit probari sine literis.
Scriptura an sit de substantia gratie.
Episcopus potest fieri solo verbo pape citra ali- quas literas non tñ potest ille se gerere pro episco po nisi ostendat per literas.
Titulus beneficialis an probetur per literas aut per collationem.

In nostra.

Intelligitur va- rio modo sed in- herendo verbis litere. h. d. in summa. Receptus per literas apostolicas: licet prebendam expectat per alias literas hoc suppri mentes in alia ecclesia ei prouideri nõ debet. Pri mo ponitur thema ex quo surgit tacita questio. se- cundo mandatum. ibi: mãdamus. tertio exceptio. ibi: nisi. ¶ Casus literalis. Quidam clerici impe- trant plures literas vt in plurib⁹ ecclesijs admit- tantur non facientes de alijs in alijs literis men- tionẽ: et sic qñq; sunt recepti in ecclesijs ꝙuis nõ- dum habeãt beneficiũ: als ecclesias molestant sup alia puisione. Ista pposita fuerunt in psentia dñi pape: vnde mandat archiepiscopo Mediolaneñ. vt faciat istos esse cõtentos ecclesijs in quib⁹ tali- ter sunt recepti: nec pmittat alias ecclesias ab eis occasione huiusmodi literarum molestari: nisi de receptione sua fecerint mentionem. Berner. e ¶ Nota primo ibi: nonnulli:[e] quod negatiua preposita vniuersali negatiue facit prepositionem vniuersalem transire in particularem affirma- tiuam: vnde idem est dicere nonnulli clerici quod aliqui clerici ad idem. ſ. c. nonnulli. et. ij. questio- 1 ne. vij. c. sunt nonnulli. et. c. non omnis. ¶ † Se-

a Sebasti. Sapia. ¶ Appellatione beneficiorum. Uide Card. in cle.ij. in.vij.no.de iudi. vbi vult: q si queratur an constitutiones loquētes de bñficijs habeāt locū in canonicatib⁹: distinguit an sumus in materia larga et tunc sic: si vo in materia stricta et tūc non. vide de hoc verbo molestia. Alex. in consi.lij. viso testamēto. in.ij.vol. per Feli. late in.c.causaz que. col. anpenul.s.e.

cundo no. qđ receptus in canonicum sub expectatione prebēde non dicit assecutus beneficiū ecclesiasticū. Et sic potius ipsa prebēda quis canonie appellat beneficiū ecclesiasticū: nam ipsa spiritualia non possunt diu esse sine temporalibus. j.q.iij. si quis obiecerit. qđ est notabile vt appellatione beneficiorum[a] non veniāt stricte habētes canonicatus sine p̄benda.[b] ¶ No. iij. et tene menti † q sicut in impetratione debet fieri mētio de iure qđ quis habet in eodē beneficio obtēto ita et de iure qđ quis habet ad rem:[c] nam per receptionē in canonicum sub expectatione prebēde non cōsequitur recept⁹ ius in p̄bēda sed ad prebendā. ¶ † No. iiij. ibi: impetrant et molestāt differētiā inter impetere et molestare[d] et vt nulla sit inculcatio possumus exponere s̄m Calde. quod verbum impetere: refert ad iudiciū vn̄ reus solet absolui ab impetitione actoris: vt in.c.cum ecclesia.de cau.pos. et pprie. verbū vero molestare: refert ad molestationē extraiudicialem facit.c.dilect⁹.j.de simo. ¶ † Ulti. not. ibi: expssam fecerit mentionē.[e] et tene menti q de beneficio habito in re vel in spe est fienda mētio expressa in impetratione alterius gratie. Non ergo sufficit generalis mentio: lz aliud dixerit Compostel. qui putauit sufficere si dicatur non obstāte qđ habeat aliud beneficium vel q pro eo in aliis ecclesiis scripserim⁹. Nam et hic colligit qđ mentio debet esse expssa:[f] et sic specialis qđ tenent Host. Jo. and. et Cald. et cōmuniter doc. sequētes facit cle.si. de offi.ordi. Non ob.c.non potest. de prebē.lib.vj. quia ibi non ponunt verba rescripti: sed sunt verba iuris referētis in effectu verba rescripti: sic potest intelligi.c.is cui.eo.tit.et lib. Debet ergo dici non obstante q per literas nostras sit receptus in tali ecclesia: vel qđ habeat tale beneficiū curatū: et de hoc vide qđ dixi.s.eo.ad aures. Et sic habes casum in quo non operatur tm̄ genus quo ad omnia sicut species quo ad speciē. Nam lz sub genere cōprehendant omnes species generis: vt no. in.l.iurisgentiū.in §.sed si fraudandi.ff.de pact. Tamen vbi requirit notabilis expssio speciei non sufficit facere mētionem per genus: quia expssio per speciē posset retardare principē a concessiōe. et hoc not.

5 ¶ Oppo. contra tex. in eo q videt velle † q impetrans successiue plures literas ad diuersas ecclesias potest vti quibus vult: vnde si recipit vigore aliarū literarū non potest receptio sua impugnari: lz respectu aliarū sit excludēdus. Hoc enim videtur iuri contrium: nam ex quo secūde litere non faciunt mētionē de priorib⁹ debēt esse ipso iure nulle. Et sic non deberet tenere receptio vigore secundarum: ad hoc tex.s.c.pxi. et j.de offi.dele. in.c.ex parte. et s.c.ti.c.ceterū. Sol. glo. timore contrij videt velle qđ cum plures litere impetrant ab eodē oēs sunt in pendēti: et potest quis vti primis vel secundis: sed eoipso qđ vtitur alteris relique annihilāntur: quia intētio pape fuit q iste consequeret vnum beneficiū: nec est via ficta per quas literas hoc cōsequat. Si tn̄ prime litere p̄sentate annullarent per exceptionē posset impetrās s̄m glos. vti secundis. Et ad contria posset r̄nderi q pcedunt qn̄ litere impetrātur a diuersis: secus si ab eodem: vt hic. Dic clarius et latius applicādo dicta doc. q aut impetrant plures litere sub eadem data aut sub diuersa. Primo casu si impetrant a diuersis: dic vt habetur in.c.penul.j.eo.li.vj. et vide qđ dixi.s.eo.tit. c.capitulū. Si impetrarent ab eodē videtur glos. hic innuere q omnes valēt: et est in optione impetratoris quib⁹ vult vti. qđ etiam sentiūt Inno. et Abb. Contrariū tenet Host. dicens nullā literam valere: quia videt impetrare fraudulēter: et sic qlibet litera reperit vitiosa. Et hanc opi.[g] videt approbare Jo. an. et Cald. sequit etiā do. Anto. nisi iste impetrans excusaret iusta ignorantia: vt quia iste impetrauit vnā literā per se: aliaz impetrauit ignoranter eius pcurator: tūc enim debet sibi dari optio. arg.c.gratia.j.eo.lib.vj. Si aūt cōstaret qđ fraudulēter fuerint impetrate in dubio presumendum est: s̄m eum qđ pcedit opi. Hosti. quod satis placet. Et hoc sepe contingit in coronatione pape cum vnus: et idem faciat se poni in rotulo plurium cardinalium q omnes habent eandem datam ad

b ¶ Sine p̄benda. adde Rotam de prebē.xxv. in nouis. item si legat⁹ et facit ratio iudicio meo: quia canonic⁹ sine p̄bēda a dicit canonic⁹ in b verba: vt voluit 2 Jo. and. in.c. relatum. et.c.dilectus. c de p̄ben. et in.d.c. cū nostris. de con 3 ces.p̄ben. et voluit Pet. de anc. in.c. d cum cui.de p̄ben. lib.vj. vbi dicit q inane est nomē canonici sine p̄benda: facit etiam q 4 tale ius ad rē nō e poterit pmutare: vt plene p Imo. in.c.si. in.viij.col. de rerū permu.

Zacharias.

¶ Ego puto dictum do. Panor. f q iste tractatū relinquit idistincte nō eē verū nā habeo q canonia sub expectatione p̄bēde intra numerū est beneficiū. ita no. Ludo.roma.cōsi. cccclvij. Dic igitur q aut loquimur de recepto i canonicū sub expectatiōe p̄bēde: scz intra numerū et tunc dicatur assecutus beneficiū. per Roma. vbi.s. et iura ac rationes per eum ibi all'. Aut loquimur de recepto extra numerū: et tunc si prebēde non sint distincte etiam dicit habere beneficiū: vt per Roma. ibidē: et p Card. in cle.j.de p̄bē. si vo sint distincte p̄bēde: tūc hz locū dictū Abb.

Anto. Frācis. ¶ Circa hoc q dicit de canonico sine p̄bēda. adde q collato canonicatu intelligit etiā collata p̄benda: vt per Inno. in.c. proposuit. de conces.p̄ben. et per Arch. in.c.eum qui.de p̄ben.lib.vj. et vide tex. in.c.tibi qui. et in.c.duob⁹.de rescrip.eo.lib. et vide tex. qui videt velle qđ collato canonicatu intelligat collata p̄bēda.in.c.proposuit.de cle.excō. mini. et vide Jo. an. in.c.si cleric⁹.de p̄ben.lib.vj. et Lap.in.c.si postq.de prebē.eo.lib. et vide tex.in.c.puenit.de appel. de quo passu habet de glo. in.c.si canonic⁹.xvj.q.j. et in.c.si capitulo. et in.c.cum super.de cōces.p̄bē. lib.vj. Adde tn̄ q ex collatione canonicat⁹ statim quis nō habet administrationē donec sibi assignet prebēda: tamen est canonic⁹: et habet ius canonie: vt Inno. in.c.ex ore. de his que fi. a maio.parte cap. et in.c. proposuit.de cōces.p̄ben. vbi etiā dicit Inno. q facta assignatione p̄bende canonico habet administrationē: lz patiat controuersiā super p̄benda. Et adde q canonicus nō potest esse laicus: quia ius canonie est ius spirituale. vide no. per Jo. and. in reg. indultū. de reg.iur.li.vj. et vnde habuerit ortū canonicat⁹ et ipsa canonia. vide do. Cardi. in cle.si. de p̄ben. in.j.q. vbi etiā tractat an canonicat⁹ sit titulus perpetuus: de quo etiaz habet in.c.dilect⁹.de p̄ben. et vide glo.in.d.c.dilect⁹. an receptus in canonicum vltra numerū assequat prebendā postea vacātem ex vi sue creationis in canonicū primo facte: de quo plene per do. Cardi. in cle.fin.de prebē.in.vij.q. et an numerus canonicorum possit excedere numerū prebēdarum. vide Inno. in.c.transactionib⁹.de p̄ben. et adde q canonici eligentes aliquē in canonicū vltra numerū rumpāt numerū nisi illud faciant autoritate pape: quia tūc nō vident frangere numerū: vt per glo. in.c.pro illorum.de p̄ben. et per do. Cardi. in.d.cle.si. in.viij.q. putarem tamen q etiā isto casu qn̄ reciperēt autoritate pape aliquē vltra numerum: qđ protestarent q non intendūt recedere a numero: de qua materia ptestationis in pposito. vide que plene tractat in.c.cum.M. de cōstitu. Et an appellatione canonici veniat canonic⁹ regularis. vide glo. quā do. Cardi. dixit esse singu. in cle. dispēdiosam. de iudi. que glo. dicit qđ sic: quādo tamē non trāsit sine dubio qn̄ fieret mentio de canonico in materia que non conueniret canonico regulari. Et adde q canonic⁹ tenetur scire grāmaticā adeo q eius ignorātia repelleret euz a canonicatu: vt voluit Archi. in.c.statutū.i.§.j. et in.c.si eo tpe. de rescri.li.vj. et vide plene p do. Car. in cle. ne in agro. de sta.mona. et an canonicat⁹ in ecclīa cathedrali sit dignit⁹ beneficiū: q sit cura. vide Hostien. in sum. de si. p̄sby. in.§.si. in v̄. circa. et habet l.c. statutū. in.§.j. de rescrip.li.vj. et per Inno. in.c. fraternitatis. de sepul.

c ¶ Ad rez. Adde Dñi. in.c.si motu pprio. in.ij.co. de p̄bē.l.vj. post Jo. and. et Jo. de lig. ibi contra archi. i cle.si romani⁹. in v̄. obtinet. et ibi Imo. i ij.col. Car. i cle.si. in.xij.q. de off.or. Rot. de renū.xij. qdā cardinalis ad si. anti. q est etiaz eo.ti. in antiqō. et s̄m p̄dicta itellige Bal. i.l.si is q. i.§.si.ff.d excu.tu. Limita tn̄ vt late p Imo. post Hosti. Jo. an. et But. in vlti. col. i.c. relatuz. de p̄ber. et per Moder. hic.

d ¶ Et molestare. Adde gl. sing. in l.si seruū.§.ptor.ff.de acq.here. de qua facit sestū Bal. in.l.j. in.iiij.col. in ver. itē qro si testator mādauit heredi ne molestet. C.de his q pe.no. et vide eūdē in ea.l. in.ij.col. in ver. et est ar. q si testator relinqt mihi fundū. et vide eūdē in.l.j. in.ij.col. ver. sed pone q v̄ba instrumēti. C.de vsufr. et in.l.j.C.de nūdi. Pau.de ca. consi.cxc. Imo. i.l.luci⁹.§. tres heredes. et ibi glo. et Bar.ff.ad treb. in.l.j.§.nō aūt.ff.si qs te.li.esse ius. fue. et l.l. si post. in.v.opp.j.partis.ff.de op.no.nū. et plene p Roma. in.l.si seru⁹.§.si.ff.de acq.here. vbi seqtur dictū Bal. in.d.l.j. et p Roma. in.l.j.§.si.ff.de pub.p doc. in.c.audita.de resti.spo. p Imo. in.l.si paterfamilias.ff.de here.insti. Areti. in.c.intimauit.de testi. Imo. in.c.pro illorum. in.v.col. de p̄bē. Pe. de anc. consi.xiij. et p dicto isti⁹ hic facit bon⁹ tex.c.q̄rela.in si. de simo. vbi prohibet molestia sine ordine iudiciario: ergo a contrio sensu cū ordine iuris est pmissa: facit qđ voluit Rota deci.cccci. itē si agēti. in titu. de resti.spo. in anti. et dixi in no. meis in l'ra M. in ver. molestia. ¶ Adde Rapha.cuma.cōsi.clvj. Alex. consi.xiij. Pau. de cast.consi.cxcj.

Anto. Frā. ¶ Adde q pmittēs nō molestare seu nō īferre molestiā dicit īferre eoipso q trahit ad iudiciū: vt in.l.die sabbato.C.d iude. et de h' v̄bo molestare. vide l.l.j.C.d thesau.li.x. et l.l.ij.C.de ca.lar.eo.li. et l.l.pui dēdū.C.de decu. et vide plene p Alex. i suo consi.lij.l.ij.pte consi. et vide Alex. post Bar. i.l. in illa.la.ij.ff.de v̄.ob. vbi dicit Bar. q q pmisit aliquē nō molestare de facto vel de iure sub pena icurrit penā siue molestet iudicialiter q dr̄ esse molestia de iure: siue extraiudicialr̄ q dr̄ esse molestia facti. de quo etiā per Alex. in.l.amplius nō peti.ff.rem ra. habe.

e ¶ Mentionem. Uide Moder. post istum in.c.ad aures.s.eo.

f ¶ Expssa. Adde Dñi. in.c.qr piculosum. in v̄si. no. qđ vbi reqrit expssa mētio. de sen.excō.li.vj. et vide glo. in.l. negotiū. in v̄. spāli. C.de neg.ge. et in.l.si. in v̄. specialr̄. C.eo. et q̄t modis capiat expssum. vide Bal. in.l.j. in ij.col. in v̄. ad qđ sciēdū est q expssum dr̄ trib⁹ modis.ff.de vul. et pu. et p eūdē in.l.j.ff.si qs in ius vo.nō ierit. in si. in ver. q̄ro dicit hic specialr̄. et glo. in.c.vnico. de sa.vne. et Dñi. in.c.qr periculosum. de sen.excō.lib.vj.

g ¶ Et hanc opi. Dicas esse cōem quā limita duob⁹ modis: vt hic p istū post Moder. ibi: nisi secūdo modo: ibi: si aute ad vnum beneficium.

diuersas

a ℭ Alius titulus. Ad cautelã. Uide istã in.d.c.post electionẽ.in.iij.no.
p illũ bo.tex.ꝛ in.c.ij.de arbi.ꝛ i.c.dilecto.de pbẽ.ꝛ in.c.cũ olim.lo.ij.ad
fi.de pa.ꝛ lap.alle.vltima ppe.fi.ꝛ Car.in.c.iter dilectos.v.sꝫ.ad fi.de
fi.instr.ꝛ Jmo.i.c.ex pte afficis.in.i.no.de ꝯce.pbẽ.ꝛ rotã de rescri.glxij.
in antiqs deci.inci.no.qvbi qs.ꝛ Car.ꝯs.lxxj.inci.vacãte quadã paro
chiali eccta.Ro.
ꝯs.cxxiij.lci.quo
ad primum ad fi.
Cal.d ele.ꝯs.vij.
ici.an capl'm.ꝛ In
tellige ista sꝫ istũ
in.c.cũ olim.l.ix.
col.in v.ꝛ no.istã 6
gl.de re iud.ꝛ sm a
Ro.ꝯs.cccl.ici.in
casu pposite.l.v.
col.in vsi.quo ad
scdm.ꝛ sm glo.i.
in prin.in.c.ex te
nore.s.eo.
b ℭ Qd est notan-
dũ.Adde But.ꝛ
Do.h.ꝛ Jo.an.ꝛ
Jo.an.in regula
ignorantia de re.
iuris.in sexto in
mer.ꝛ dictum ibi
Jo.andr.limitat
R ap' all.lxxix.
inc i.duo prelati.
ꝛ Moder.hic.
c ℭ De lris prius 7
inualidis.Adde
mod.s.c.ex teno
re.Cardi.But.ꝛ
Do.hic.
Zacharias.
ℭ Adde gl.in.c.
ex tenore.isto ti.ꝛ
in.c.suggestũ.de
iurepa.et i.c.cum
nfis.d ꝯces.pbẽ.
istũ expssum in.c.
p vestras.de do.
inter vir.ꝛ vxo.ꝛ
Fel.in.c.ceterum.
col.iij.ver.limita
tertio.s.isto ti.
Sebasti. Sapia.
d ℭ Qd nõ.Adde
Ol.in ꝯs.cexcix. 8
qdã Hugo.circa
pncipiũ vbi tꝫ q
de processu nullo
nõ est faciẽda mẽ
tio vide.d.Abb. b
ꝛ Jmo.in.c.dile- 9
cti.s.de exce.vbi e
tenẽt q de atten d
tatis post appel-
latione p iudicez
s quo nõ est faciẽ
da mentio qr re-
nũtretractatiua
vide Jmo.et do.e
Ant.l.c.ex pte.i.l
vlt.col.s.c.q vbi tenẽt q nõ est opus facere mentionẽ de appellatione
deserta.ꝛ vide pro resolutio.d.Jas.in.l.i.C.si cõtra ius vel vti.publi.
e ℭ Ex proprijs literis.Adde Cal.in ti.de ele.cõs.xiiij.
f ℭ Ipso iure nulle.Adde istum in.c.oblate.in vlti.no.de ap.Ro.cõsi.
cccdxxxiij.inci.dubitat primo vtrũ electio.ꝛc.in.vj.col.vbi alle.Cald.
in ti.de rescrip.ꝯs.xiij.ꝛ doc.in.c.ex tenore.s.eo.
g ℭ Ille tex.a contrario sensu.Uide ibi istum.
h ℭ Spoliat'.adde Jo.an.hu.ꝛ istũ i.c.cũ teneamur.de pbẽ.ꝛ Jo.an.l.c.
de multa.super v.habebat.de pbẽ.ꝛ vide hic per mod.in v.spoliatus.
ℭ Adde qd voluit Calde.cõs.xj.de preben.vbi dicit qd de illicita sua
possessione quis teneatur facere mentionem.
i ℭ Sine lris.Uide moder.in rub.s.de ꝯsti.ꝛ istũ in.c.qualiter.in pn.et
in.c.nosti.in.j.col.s.de ele.et in cle.j.de her.ꝛ Rotã.de offi.dele.in.x.no.
Domi.in proe.vj.in v.vniuersitatis.Bald.in.l.humanũ.C.de legi.in.l.

diuersas ecclesias vel etiã ad easdẽ.Hec procedũt
vbi plures litere impetrant ad diuersa beneficia.
si autẽ ad vnũ beneficiũ ꝛ habent eandẽ formam ꝛ
datã omnes tenẽt:qr vna in effectu videtur litera
lꝫ pluries exẽplata.sicut dicimus in pluribus te-
stamentis habentibus eandẽ datã ꝛ formã.vt in.l.
vnũ testm.ff.de testa.† Nũquid autẽ ad idẽ bene
ciũ possit ex postfacto impetrari ali' titulus[a] ad
cautelã.Uidetur q sic:ad hoc tex.ho.in.c.post ele-
ctionẽ.de cõces.prebẽ.ꝛ in.c.ex parte afiens.eo.ti.
Nõ tñ vt cõsequat ius in beneficio ex vtroqꝫ ti.qr
esset ꝯ.c.vt qs duas.de ele.li.vi.sed vt se possit de-
fendere ex vtroqꝫ qd est notabile.vide quod latius
dixi in.d.c.post electionẽ.Scdo casu principali cũ
impetrantur plures lre sub diuersa data aut a di-
uersis:ꝛ dic vt dixi.s.eo.ti.c.capitulũ. Aut ab eo-
dẽ ꝛ est materia nostra in qua dic q aut per pmas
literas fuerit assecutus iste beneficiũ ꝛ postmodũ
impetrauit scdas ad aliud beneficiũ.Et in dubio
nõ valẽt lre nõ faciẽtes mẽtionẽ de bñficio habi-
to:vt in.c.si motu pprio.de prebẽ.li.vi.Aut impe-
trauit scdas postq fuit receptus in canonicũ per
primas ante tñ q cõsequeretur prebẽdã:ꝛ dic idẽ
qd nõ valẽt litere nisi expressam mẽtionẽ faciãt de
receptione facta per pmas.de hoc est tex.hic in fi.
† Aũqꝫ per primas literas nõdũ fuerat impetra-
tor aliquid cõsecutus et impetrauit scdas ad aliã
ecclesiã ꝛ iste est casus dubitabilis.Glo.hic voluit
q oẽs valẽt ꝛ sit in optione impetratoris quibus
vult vti vt.s.dixi.Sed Jnn.Host.Cal.ꝛ cõmuni-
ter doc.tenẽt oppositũ:qr nõ est verisimile q si pa
pa sciuisset de priorib' cõcessisset secũdas.Unde
saltẽ negari non potest quin talis veritas sit sup-
pressa quasi fuisset expssa reddidisset principẽ ad
difficilius cõcedendũ.ergo talis taciturnitas vi-
tiat per.c.postulasti.ꝛ quod ibi dixi.s.eo.Dicit tñ
hic Jnn.q si habens lras expectatiuas impetrat
lras ad beneficiũ ad vacans non vacaturũ qd põt
vti illis literis dummodo velit renuntiare priori-
bus.Sed cõis opi.doct.est in oppositum qd puto
verũ qr cũ litere secũde sint surreptitie nõ possunt
reuiuiscere ex renũtiatione primarũ subsequenti
ar.in.c.si eo tpe.de rescrip.li.vi.habẽs tñ plures li
teras potest vti primis:qr in illis nõ reperitur ali
quod vitiũ.† Et dicit Host.notabile verbum:q si
talis impetrãs vteret scdis anteq primis qd non
possit aliquid cõsequi vigore primarũ quib' taci-
te renũtiauit vtẽdo secũdis nec aliqd poterit si-
militer cõsequi ex secũdis cũ sint surreptitie qd est
notandũ.[b] ℭ † Sed circa hoc põt dubitari nun-
quid de lris prius inualidis[c] sit fiẽda mẽtio.glo.
hic sentit q nõ.[d] Host.tenet contrariũ.Dicit enim
q si quis pendẽtib' primis impetrauit secũdas:
licet postmodũ prime annullentur nõ tñ valẽt se-
cunde:qr ex quo pendebant prime necdum erant
annullate tẽpore impetrationis primarũ non de-
bent valere secũde:ex quo nõ faciũt mentionẽ de
primis.Qd tñ limitat Cald.qñ nullitas seu inua-
liditas surgit ex pprijs literis[e] sꝫ si litere aduer-

falsus.C.de fur.in.l.item vlpia.ff.de exc.tu.ꝛ in.l.si qua per cal.C.de epi.
ꝛ cle.ꝛ in.c.i.§.sacramẽtũ.in ti.de pa.iur.fir.in vsi.feu.glo.in.c.duobus.
de rescrip.lib.vj.istum in.c.si diligenti.de simo.in glo.ꝛ Jmo.in cle.du-
dum.§.nos enim.in verbo aut scripto.de sepul.
ℭ Adde Old.cons.cccxxiiij.
Sebasti. Sapia.
k ℭ Sre. An scri-
ptura sit de sub-
stãtia gratie vide
late p Feli.l rub.
de consti.vbi etiã
ponit an possint
pbari per testes
vide.d.Abb.l.c.
ex diligẽti.d si-
mo.et ibi Feli.et
Bald.in.c.i.in si.
prin.p quos stat
inue.
Sebasti. Sapia.
l ℭ Seu abbas.vi
de Ang.l.l.cũ sa
lutatus.C.d sen.
pas.vbi dicit q
vba illa lperato-
risistic doctor in-
cõtinẽti faciũt q
quis sit doctor.
m ℭ Loco tituli.
Adde Jmo.s.c.
pxi.l vlt.col.post
Car.Do.in.c.i.d
lit.ꝯte.in.vj.qñ l
si.qcqd dicat ibi
Arch.ꝛ ro.in no
uis decisi.cccclvi.
lci.circa scdꝫ.vbi
alleg.Cõpo.s.c.
ꝯstitut'.ad si.vsi
sꝫ Bu.ꝛ Do.gra
nõ est ꝯseruatiua
tituli non creato
ti.p collationẽ et
semel de lris con
stituto hic colla-
tio cõseruat sine
lris:iõ si pderet
literas nihilomi
nus valeret gra
vt patet in.c.cuꝫ
olim.lo.i.de pui.
dũmõ pbaret q
papa hãc grãꝫ p
lras fecisset.facit
tex.l.c.sane.de re
nũ.ꝛ in gl.pe.l si.
vbi ad pditionez
vl ad renũtiatio
nẽ lrarũ nõ seqt
perditio tituli.
Antoni' Frãcis.
ℭ Circa hoc an
ad validitatẽ gre
requirãtur litere
et an illis perdi-
tis perdatur gra
tia ꝛ titulus.Dicas q gra apostolica nõ cẽset perfecta ex sola signatu-
ra supplicationis facta per papã:sed tũc demũ pficit qñ sup ea lre sunt
expedite.ꝛ iõ in bñficialib' nõ dꝫ añ lras cõfectas quis habere canoni-
cum ti.qd intellige quo ad potestatẽ ꝛ iurisditionẽ dandã executori:qr
de tali ptãte ꝛ iurisditiõe loquit deci.rote hic alle.q ais est.ccccxxxviij.
ꝛ ad hoc vide q pulchre no.Jo.an.in proe.vi.in nouella super ver.trãs-
mittimus.ꝛ vide ibi Do.de sancto gemi.qui dicit q licet in gratia mo
tu pprio facta requirant litere ad pbationẽ gratie facte tñ secus est in
gratia facta nõ motu pprio qr illa põt probari per testes per.c.si motu
proprio a ꝯrio sensu.de preb.li.vj.Dicit tñ ibi Pau.quẽ recitat ibi do.
q vbi papa facit gratiã super qua mãdat fieri lras:nõ dꝫ gratia perfe-
cta anteq litere cõficiãtur ꝛ vtrũ ad esse ꝛ substãtiã gratie requirant li
tere:an vero solũ ad probationẽ vide que habentur ꝛ notant per Bal.
in.l.humanum.C.de leg.ꝛ per do.Feli.in rub.de constitu.

sarij essent nulle vel elidibiles per exceptionẽ nõ
est necessariũ de illis facere mẽtionẽ.sic intelligit
gl.in.c.cũ nostris.j.de cõces.prebẽ.ꝛ qd no.s.eo.ex
tenore.d.Anto.distinguit q aut lre sunt ipso iure
f nulle[f] ꝛ nõ fuit necesse facere mentionem de illis.
Aut elidibiles per exceptionẽ.ꝛ tũc est necesse fa-
cere mentionẽ:quia de literis nullis nulla est vti-
litas in faciẽdo mentionẽ. Placet mihi cũ litere
sunt nulle ꝛ cũ impetrator sciebat eas nullas nec
credo q in hoc Host.senserit ꝯtrariũ.Sed dubiũ
est qñ impetrator sciebat eas validas ꝛ impetra-
uit scdas ꝛ postmodũ incepit vti primis ꝛ ab illis
exclusus per exceptionẽ vti secũdis ꝛ istud est du-
bium glo.ꝛ Host.Et in hoc forte posset sustentari
opi.Host.nam ex quo erant in pendenti cõmisit
iste fraudẽ in non faciendo mentionẽ maxime qr
vtendo primis videt renũtiasse secũdis.Itẽ qua-
tenus dicit.d.Ant.qd si lre sint elidibiles dꝫ fieri
mẽtio in secũdis.Hoc limitat in literis pprijs:
secus in lris aduersarij quas ipse põt elidere per
exceptionẽ:qr impetrãdo literã cõtrariã videtur
habere animũ elidẽdi:ꝛ sic loquit glo.in.d.c.ex te-
nore.ꝛ vide qd ibi dixi.Credo etiã q de lris prius
pure renũtiatis non sit necesse mentionẽ facere in
scdis:qd satis sensit hic Jnn.in fortioribus termi
nis qd no.Nec ob.c.s.pxi.qr ibi fuerat cõsecutus
pensionẽ vel aliud beneficiũ:iõ tenet facere mẽtio
nẽ de primis lris lꝫ renũtiatis:secus si nihil fuis-
g set cõsecutus.ꝛ ad hoc facit ille tex. a ꝯrio sensu.[g]
10 ℭ † Querit extra gl.nũquid de bñficio quo impe
h trãs spoliatus[h] est teneatur facere mentionẽ.Jo.
cal.tꝫ q sic.ad hoc qd no.in.c.cũ teneamur.ꝛ.c.de
multa.de pbẽn.Probat rõne.nã si de iure quesito
ad rẽ tenet lpetrãs facere mẽtionẽ vt hic:fortius
de iure qsito in rẽ.Nã per spoliationẽ de facto agi
tatã nõ perdit qs titulũ bñficij:sed solũ possessio-
nẽ.vt in.c.cõquerẽte.ꝛ.c.in lris.de resti.spo.ꝛ qr q
actionẽ hꝫ ad rẽ ipsam habere vr.vt hic iũcta gl.
fi.ꝛ in.l.qui actionẽ.ff.de reg.iur.facit regula quã
11 posui.s.c.postulasti.† Scdo qrit.qr hic sit proba-
i tio gre per lras nũquid sine lris[i] possit pbari gra
facta psenti per romanũ põtificẽ.et hoc incidit in
illã qõnẽ nũquid scriptura sit de eẽ gratie.de quo
vide plene per Jo.an.post Archi.in pe.vi.lib.Et
ibi tandẽ cõcludit q scriptura requirit ad proba
k tionẽ gre.nõ tñ est de substãtia gre.[k] Uñ mortuo
papa qui fecit grãm lris nõdũ extractis nõ expi-
rat gra:sed successor dꝫ dare lras faciẽdo mentio-
nẽ de pdecessore.facit.c.lris.s.eo. ℭ Et ex hoc di-
cit Bal.in.l.humanũ.in fi.C.de leg.qd si papa ver
bo pronuntiauit aliquẽ epm vel abbatẽ qd statim
facta pnũtiatione ille sic pronuntiatus est eps seu
l abbas.[l] qd no.Dixit tñ q nõ debẽt recipi isti pro
nũciatis nisi gratiã probẽt per lras apostolicas:alr
tñ sic se gerẽs q canonici cũ recipientes incurrũt
graues penas:vt habetur in extrauag. Bonifacij
viij.que incipit.iniuncte.Et hoc vltimũ bene no.
qr multi in hoc errãt:hoc idẽ sentit Cal.hic in ea.
m q.nũquid litera sit loco tituli[m] beneficialis tenet

Zacharias

a ¶ Priuate psone. Addo p isto dicto Spe. in ti. de leg. §. nūc tractemus. versi. sed nū qd. ⁊ ibi Jo. an. I addi. ad ipm Anto. de bu. in. c. nobis. in peñ. col. de iurepa. Pe. d ancha. i cle. literas. de pb. ⁊ Arch. in sum. xxv. dist.

b ¶ Non habet de iure cōi. Vid hic Bu. ⁊ Jmo. qd itellige nō vacante. sede. als sic. p c. cū olim. de maio. ⁊ obe. facit ēt l simili gl. in. c. pre te hoc in vsi. du cib⁹. xxxii. dist. et in. c. bene quidē. in ver. romanum pontificem. xcvi. dist. ⁊ in. c. mēnā. si. qstio. v. que dicunt ꝙ papa pōt ɔcedere laicoius excōicandi et interdicēdi ⁊ suspē dendi clericos et no. Jnno. in. c. ec clesia. in. iii. co. de consti. allegando glos. in. n. c. bene quidem. quā etiā sequitur Pet. de monte. in tractatu d potestate pa pe ⁊ ɔcilii. in. xix. colū. ⁊ Ana. in. c. sicut in vno in. i. colū. de hereti. et Domi. in. §. ad hec. i. ist. colnm. xxxii. dist. et gl. in c. i. in gl. iii. xciiii. dist. ⁊ vide istū in c. ab excōicato. I i. col. in eo. tit. facit que habent per gl. ⁊ doc. in. c. decernim⁹. de iudi. et an laic⁹ qui non est in sacris possit absoluere ab excōmuni. vide gl. i. ⁊ doc. in. c. canonica. in vsi. presbyter. de senten. excom. ⁊ Archid. in. d. c. bene quidē. et Jmo. in c. ab excōmunica to. in antepenul. col. in vsic. an autem isti executores. i. eo. ti.

¶ Adde vt p romanum consilio cclxvi.

c ¶ De omnimodo defectu iurisditionis. Adde moder. i. c. super literis. i. eodē. in iii. fal.

Cōpost. in. c. super lris. i. e. qd sic. ¶ Archi. tñ in c. i. de lit. cōte. li. vi. hoc limitauit vt pcedat in collatione fiēda: sed in iā facta collatione: collatio est titulus ⁊ nō lra. ¶ Jo. cal. concludit ⁊ melius hic quod tā in collatione facta ꝙ fiēda litera nūꝙ est loco tituli. vnde nō est titulus remotus nec imme diatus: sed sicut collatio vbi interuenerit est titu lus ita ⁊ mādatū verbale de cōferendo est primordiū tituli. Nō enim potest dici titulus: qꝛ per literas vt cōferatur non acquiritur ius in beneficio: sed solū facultas implorandi officium executoris. Ad quod vide ho. glo. in. c. veniens. de renū. litera vero est probatio collationis vel istius principii quemadmodū contingit in cōtractu qui perficitur solo consensu. Nā scriptura superueniens non est de substātia cōtractus: sed fit ad probationem cōtractus. l. contrahitur. ff. de pig. ⁊. l. consensum. ff. de actio. ⁊ obligatio. facit quod leg. ⁊ no. i. de re iudi. in. c. sicut. Abbas.

1 ¶ Excōmunicatio potest fieri per priuatā personam ex priuilegio ei concesso.
2 Capitulum non habet aliquā iurisditionem: sed episcopus qui tamen debet ipsam explicare cum consensu capituli.
Jurisditio potest acquiri ex consuetudine.
3 Judex potest cognoscere: an sua sit iurisditio.
4 Actor potest fundare intentionem suā super exceptione aduersarii.
5 Fundare an quis possit super eo quod alȝ impugnauit.
6 Sententia qua quis pronūtiat se esse iudicem in interlocutoria.
7 Procurator reuocatus ante certificationē reuocationis quicquid agit tenet.
8 Dñs si ratificauit gesta per falsuȝ procuratorem non potest vlterius contradicere.
9 Mādare videtur ille qui patitur aliquē agere in causa sua ⁊ non contradicit.
Appellatio videtur facta nomine meo si quis me presente ⁊ non contradicente appellauit.
10 Procurator an ⁊ quando possit reuocari. 12.
11 Rescriptū nullū assumit vigorē si iudex pronuntiauit validum ⁊ ab hoc non fuit appellatum.
13 Soluens procuratori reuocato an liberetur.
14 Procurator habens speciale mandatū an possit literas impetrare.
Cōiuncta persona non agit pro coniuncta in his que requirunt speciale mandatum.

Ex parte decani.

Legit varīs modis sed ſm lec. magis cōmu nē ⁊ litere cōuenientē. h. d. Nō valet re scriptū qd procu. reuocatus: ⁊ de hoc certificatus extra iudicium impetrauit. Secus tñ si in iudicio dūmodo reuocatio ad notitiā aduersarii vel iudicis nō peruenit. ¶ Jn pma ponit facti narratio. Jn scda iudicū instructio ibi: qꝛ vero. Vel sic sum ma scdm aliū intellectū satis notabilē. Quicquid pcurator reuocatus ⁊ de hoc certificatus in iudicio facit in fauorē dñi nō tenere licet reuocatio ad notitiā iudicis vel aduersarii nō peruenerit secus si illud tendit ad cōmodum aduersarii. ¶ Casus literalis. Capitulū landunen. habebat indulgen tiā a sede apo. vt forsitā posset excōmunicare quēcūq in eorū offensam incideret manifestam occa sione huius indulgētie decanus ⁊ capitulū laudu nen. tulerūt sentētiā excōicationis in nobilē virū J. propter qd orta fuit ɔtrouersia inter eos super ipsa sentētia ⁊ quibusdā aliis articulis. Unde pcuratores vtriusq ad sedē apo. accesserūt. ⁊ super ipsa sñia ⁊ aliis articulis litē sunt ɔtestati ⁊ qꝛ de his in presentia pape nō poterat fieri plena fides cōmisit papa causam iudicibus fine debito termi nandā hoc adiecto in cōmissione vt nō obstarent litere preter assensum partiū antea impetrate. dictus nobilis citatus proposuit ꝙ per literas nō erat procedēdū ex eo quod Gui. qui lras impetra uerat falsus extiterat procurator: qꝛ ante impetra tionem illarū mandatū procuratoriū fuerat reuo catū: vnde per tales literas rñdere nō tenebatur. Ex aduerso ex parte capli dicebat qd ad papā vel ad caplm talis reuocatio nō peruenit. iudices interlocuti sunt se debere pcedere per illas literas: tādē petebat pcurator capituli vt iudices inspicerēt predictā indulgētiā. procurator illius nobilis ex aduerso rñdit ꝙ per literas illas pcedēdū nō erat ostēdēs alias posterius impetratas cōtinētes vt si de partiū procederet volūtate causam terminaret eādē: alioqn eām sufficiēter instructā remitteret ad sedē apo. Ex pte capituli fuit allegatū illas literas nō valere: qꝛ impetrate fuerunt per eundē Gui. post reuocationē mādati. vnde lre nō valebāt: iudices dubitauerūt vtrū per primas vel scdas lras deberēt procedere. Cōsultus papa rñdet ꝙ ſm statutū cōcilii litere apostolice impetrate sine spāli mandato dñi nō valēt nisi esset de illis personis a quib⁹ nō exigit de iure mandatū. vnde mādat ꝙ si reuocatio mādati ad pcuratorē illius nobilis peruenit pcedant in negotio iuxta cōtinentiā priorū literarū nō obstātib⁹ posterioribus: qꝛ multominus valēt lre que impetrant ab illo a quo reuocatū est mādatū ꝙ si nullū mandatū habuisset. Her.

1 a ¶ † Nota primo iuncta gl. i. ꝙ priuate persone[a] potest concedi priuilegiū excōicandi suos manifestos malefactores. Similis indulgentia habetur in. c. ex parte. i. de verb. sig. vbi plene de effectu huius indulgentie. ⁊ vide qd no. Jnn. in. c. venerabili. de cēs. vide tex. in. c. dilecto. de sen. excō. lib. vi. vbi no. vtrū habēs alias iurisditionē possit in facto pprio sentētiā excōicationis fulminare.

2 b ¶ † No. scdo ex hoc ⁊ ex tex. ꝙ capitulū etiā ecclesie cathedralis nō hȝ de iure cōi[b] potestatē nec ēt interdicēdi: vt in. c. qñuit. i. de his que fi. a ma. par. ca. nā iurisditio de iure cōi est penes epm licet eā debeat explicare cū ɔsilio capitu li: vt in. c. iii. de ɔsue. lib. vi. ⁊. xv. q. vii. epo. ⁊ in. c. no uit. ⁊. c. quanto. de his que fi. a prela. tamen ex speciali cōsuetudine pōt capitulū acquirere iurisditionē. sic intellige. c. irrefragabili. §. ceterū. de offi. ordi.

3 c ¶ † No. tertio ⁊ tene mēti ꝙ etiā vbi cōtendit de oimō defectu iurisditionis[c] pōt iudex cognoscere ⁊ pronūtiare an sua sit iurisditio. et hoc multū bene probat hic. Nā si exceptio istius nobilis ex toto fuisset vera isti iudices delegati nullam habuissent iurisditionē contra istū nobilē. Et tñ potuerūt isti iudices de hac exceptiōe cognoscere ⁊ super ea pronūtiare. ⁊ hoc multū limitat ⁊ exten ditur. c. super literis. i. eo. vt nō solū iudex cogno scat qñ iurisditio est elidibilis per exceptionē sed etiā qñ opponit nullā cōpetere. ⁊ nō tradas istum tex. in hoc obliuioni. ⁊ facit qd infra dicā super gl.

4 ¶ † No. iiii. ꝙ super exceptione aduersarii potest actor fundare intētionē suā qñ fundat se nō super incluso in ipsa exceptiōe: sed sup expressis in ipsa exceptione. Nā vt hic video nobilis iste excipiendo proposuit se reuocasse illū procuratorē. ⁊ tamē super hac cōfessione per modū exceptionis facta fundauit capitulū intentionem suā contra secundas literas. Et hunc tex. no. ad hoc alleg. tex. in. c.

d cum venerabilis.[d] de excep. vbi plenissime exami

5 no istū articulum. ¶ † No. v. ꝙ quis potest se fun

e dare super eo quod impugnat[e] qñ ad aliū effectū impugnat ꝙ respectu illius super quo se fundat. Quod intellige qñ nō impugnat ipsum factū sed solennitatē facti quod est notandum: et probatur hoc ex eo quia capitulū impugnabat illā reuocationē procuratoris respectu validitatis priorum literarū ⁊ fundat se super ea ad inualidādas secūdas literas. Pro hoc facit optime iste tex. ad hoc

6 quod no. Bar. in. l. vtiq. ff. de exce. ¶ † No. vi. ibi. interlocutoriā: ꝙ sententia qua quis pronūtiat se

f iudicē esse: est interlocutoria[f] non diffinitiua: habet tamen vim diffinitiue adeo ꝙ etiam de iure ciuili potest appellari. de quo est glo. no. in aut. habita. C. ne fi. pro pa. ⁊ no. ex tex. practicam pronuntiandi cum reuocatur in dubiū de validitate lite

7 rarū. ¶ † Not. ibi: si reuocatio mandati ⁊c. iuncta gl. quicquid agit procurator reuocatus ante certificationē reuocationis etiā in fauorem dñi tenet ita qd aduersarius non potest allegare illā reuocationē

d ¶ Cum venerabilis. vid ibi moder.

e ¶ Super eo qd impugnat. Vide Moder. i. eo. capitulum. vbi dederūt plures fallentias ad regulā. ex eo. de regu. iur. in. vi. vbi in viii. fal. fecerunt mentionē de isto tex. ⁊ de dictis [i]cto. hic.

¶ Adde quādo quis possit se iuuare ex eo ꝙ ipu gnat Roma. ɔsi. cccxlvi.

f ¶ Est interlocu toria. Vide mod. in rubri. de re iudi. et in. c. significātibus. ⁊ ibi per do. meum ⁊ alios moder. d offi. deleg. et do. post gl. in auten. habita. C. ne fil. pro pa.

¶ Adde ꝙ licet talis sit sententia īterlocutoria ha benvim diffinitiue. tamē est differētia quis lata a delegato nō po test reuocari sed ab ordinario sic per. c. significantibus. de offi. delega. ⁊ ita tȝ Ro. consi. cclvii. Zacharias.

¶ Adde qd a ta li sñia tanꝙ vim diffinitiue habēte potest appella ri. ita no. gl. sing. in auten. habita. C. ne fil. pro pa. quam singularizat Ludo. roma. sing. cxxix. incip. si iudex. et ibi an possit reuocari. cui adde Feli. in c. legebat. in prin cipio. de maiori. ⁊ obe. et in. c. cum cessante. ⁊ ibi illā de appellatio. Antoni⁹ Fracis.

¶ Circa hoc de reuocatiōe īterlocutorie. Dicas qd regulariter pōt reuocari per iudicē qui eam tulit dummodo reuocetur ante diffinitiuam vt in. l. quod iussit. ff. de re iudi. et i. l. post sententiam et ibi p Bal. C. de senten. ⁊ interlo. om niū iud. ⁊ p Bal. in. l. fi. C. si minor se maio. di. ⁊ not.

doct.in.l.dicere.ff.de arbi.⁊ per Lanfrā.ori.in repeti.c.qm̄ cōtra.in vsi. sentētia.de ꝓba.adde tñ ꝙ illa:⁊ si mādata executioni nō pōt reuocari nisi cū cause cognitione.ita no.Joā.de imo.in.c.cū cessante.in.v.col.de app.⁊ ibi per Phil.Franc.in.ix.limi.de quo etiā vide Jnn.in.c.sacro.de sentē.excō.vbi plures limitationes ⁊ declarationes ⁊ extēsiones ponit ad istā regulā.⁊ vide Bar.in l.j.C.sent.rescin.non pos.et quod hic dr̄ ð legato ꝙ a nō pōt reuocare suā īterlocutoriā dicas illud eē verū nisi eēt ab illa appellatū.vt singulariter voluit Bar.in.l.si ꝓfes. 8 C.quō ⁊ qñ iud.ꝑ b tex.i.c.cū dilect⁹. c el.iij.de preben.⁊ per Roñ.ī suis 9 sing.in versi.sñia d quā qs.⁊ qñ sñia e interlocutoria dicatur habere viꝫ diffinitiue: vide tex.fin.iūcta gl.i f l.intra vtile.ff.de mino.quā Bald.dixit singularē ī l.j.C.qñ ꝓuo.nō ē necess.vbi habeī ꝙ qñ sñia est lata sup vno ar.sub- g stantiali q̄ ad negotiū principale dr̄ habere viꝫ diffinitiue ad quod vide gl.i cle.j.de app.et in cle.j.de cā pos.⁊ ꝓprie.et vide alex.ð imol.in.l.v.in.v.col.ff.de verbo.obli.

cationē in preiudiciū reuocātis.Et in hoc habeo istū tex.ꝑ notabili.⁊ hoc idē voluit gl.hic ⁊ Jnno. ¶ Jn glo.ij.no.⁊ ex tex.ꝙ in eodē iudicio ⁊ eo.libello pōt agi ꝯ eūdē super pluribus articulis[a] ad idē.c.cū dilectus.de causa pos.⁊ ꝓprie.c.dilectus. j.de capel.mo.⁊ ibi glo.iij.allegat multas concor. ¶ Jn gl.iij.in fi.intellige ſm Cōpo.ꝙ iste scōe litere fuerūt ipetrate de cōsensu ꝓcuratoꝝ vtriusqꝫ partis.Uel forte faciebāt mentionē de prioribus literis in clausula ibi inserta in hoc tñ non est vis. ¶ † Jn gl.in verbo:falsus ꝓcurator[b] no.istā glo.iūcto tex.que solet frequēter allegari.⁊ dicit Jnn.ꝙ si dñs tacite vel expsse ratificat gesta[c] per ꝓcuratorē falsum nō pōt vlterius cōtradicere.l.iij.§.falsus.ff.rem ra.hab.⁊ in.l.licet.ff.de iudi. † Et ex hoc infert Jnn.ad vnū[d] notabile dictū qd̄ quotidie allegaī:ꝙ si qs[e] scit aliquē se gerere pro ꝓcur.suo in iudicio ⁊ nō ꝯtradicit facit sibi preiudiciū. Unde ex illa taciturnitate videī ille rē gerere ex volūtate sua quasi velit ꝙ videaī sibi dare mādatū[f] vel ꝓsumēdū est eū habere mādatū.sic duobus modis pōt intelligi dictū Jnno.allegat ad hoc.l.sepe.ff.de re iud. ¶ Jdē videī sentire Jnn.in.c.cū in iure.de offi.deleg.⁊ in.c.in nr̄a.de ꝓcu.sequitur Archi.in.c.qui ad agēdū.de ꝓcu.li.vi.⁊ do.de ro.deci.cccclxiij.alꝭ.cccclxvij.et seq.Ubi ꝑ hoc dictū Jnn.dicit ꝙ si qs appellat pro me ꝓsente ⁊ nō cōtradicēte[g] vꝫ appellatio ⁊ ꝓcessus inde fact⁹.Jdē dicūt si ꝓcurator patitur aliquē se gerere pro suo substituto ⁊ non cōtradicit.Sed Bar.in.d.l.sepe.⁊ Cy.in.l.si pecuniā.C.de nego.gest.tenent oppo.Mouetur Bar.ex quo enim iste agit ad cōmodū meū ꝙ finis declarauit cū succubuerit in causa nō videor cōsentire:sed potius cōtradicere.⁊ sic non ob.tex.in.d.l.sepe.Sed certe ista non est bona rūsio:q: a principio agendo nō apparet ꝙ inutiliter ⁊ ad meū dānū agat cū potuisset obtinere et sufficit causam vtiliter esse ceptā ꝗuis ꝯrius effectus sequatur.vt in.l.sed an vltro.ff.de nego.gest.et qd̄ leg.⁊ no.in.c.cū pro causa.j.de procura.Jtem si diceremus oppositū nunꝗ̄ vel raro cōpeteret actio neg.gest.cū a principio sit dubiū de euētu leto vel aduerso.et sic posset respōderi ad theoricā Jnno.positam in.c.genēsi.de elec.quā sequitur gl.in regula.is qui tacet.de regu.iur.lib.vj.vbi diciī ꝙ si agiī de re concupiscibili ⁊ honorabili tacens habetur pro cōsentiente.vt in.l.qui patiī.ff.mandati.Si vero agitur de re onerosa seu dānosa:tūc tacens habeī pro cōtradicente.nā iudicio meo hoc cōmittitur iudicis arbitrio.Tertiū mēbrū cum a principio tpe gestionis nō erat certū an sequereī effect⁹ dānosus vel cōcupiscibilis.vnde cū posset se habere ad lucrū ⁊ dānum maxime quando inchoatio est vtiliter facta tūc sumus extra theoricam Jnn.⁊ rationē Bar.Et ꝗ̄ꝗ̄ do.Ant.hic videaī seq Bar.dicēdo ꝙ vbi certitudinaliter agiī de fauore meo:tūc bene videor dare mandatū.sed vbi agitur de dāno vel potest tendere ad dānū nō videor dare mandatū.Hoc dictum nullibi probatur ex quo vt dixi potest sequi idē cōmodum.nam agens pro alio prima frōte videtur agere ad vtilitatē illius.patet ex eo quia ius admittit coniunctam personā ad agendū sine mādato quā tamen nō admittit cōtra expressam voluntatem domini: vt in.d.l.pomponius.in fi.Si enim initiū agendi esset dānosum absenti nō admitteret ius istum ad agendū quia tacite videtur dominus ꝯtradicere. Et ꝗ̄ꝗ̄ Cy.in.d.l.si pecuniā.dicat qd̄ in cōiuncta b persona vel in amico[h] dominus videtur dare mādatum ratione coniunctionis vel amicitie.arg.in l.si seruus cōmunis.ff.de do.inter vi.⁊ vxo.Tamē ego differentia inter has personas nō habita in proposito distinguerem ſm ea que plene dixi in.c.nōne.de ꝓsum.Et distingue sic.qd̄ aut iste qui gerit se pro procuratore tēdit ad obligādū personā dñi:dñs sciens ⁊ patiens nō videtur cōsentire: vt in.l.filiussa.§.inuitus.ff.de ꝓcu.Ubi dicitur quod si quis cōstituit me procuratorē presentē et tacētē

l.bonoꝝ.ff.rē ra.ha.⁊ dr̄ ī summario decisiōe rote xiij.in nouis.ī ti.de cōcess.preb.qd̄ intellige nisi ratificatio tendat ad ꝓiudiciū soli⁹ ratificantis.q: tūc pt ratificare qñcūqꝫ: vt ꝑ Arch.i.c.vt circa.ð ele.in.vj.⁊ per.l.pomponius.la.ij.⁊ qd̄ ibi Bar.ff.ð neg.gest.⁊ adde istum ꝯsi.cñ.incip.Jesu christi ⁊c.circa primū dubiū.in ij.col.

Zacharias.

¶ Addō tū ī qb⁹ nec tacita nec expressa ratificatio falsi ꝓcuratoris gesta cōfirmat ꝑ Ro.sing.cccccxxxij.inci.tu audiuisti.l.si tutor.vbi ponit.iij.fal.nisi iudex pronūtiasset talem non eē ꝓcuratorē aut mandatū nō habere vel nisi statuto caueretur quē nō habentē mādatū non admitti vel nisi illegitimus procurator de cuius dubitabatur mandato admissus fuisset cum cautione rati iuncta protestatione.quod si apparuerit ipsum mandato non carere gesta per eū possent haberi rata.Addit do.Feli.in.c.causam.col.fi.alleg.ix.rationes tamē approbando.in ti.de iudi.

a ¶ Super pluribus articu.adde Alex.plene in.l.si idem.in prin.ff.de iurisdi.om.iudi.⁊ plenius in.l.edita.in.v.col.C.de eden.⁊ per Ro.in.l.ij.§.item si in facto.in.iij.colū.ff.de verbo.obligatio.cum concor.

¶ Adde Roma.consi.ccclxv.

b ¶ Falsus ꝓcurator.Adde Bal.in.l.falsus.in.j.no.C.de fur.⁊ Alex.in l.lꝫ circa prin.C.de ꝓcu.⁊ per Bertachi.in rep.in ver.ꝓcurator falsus.quib⁹ adde ꝙ qui hꝫ mādatū generale ⁊ facit actū requirentē speciale dicitur fuisse falsus procurator.ſm Bal.in.c.nōnulli.in.j.col.ꝯ.eo.

¶ Adde quis dicatur falsus procu.Jo.de ana.consi.xcvj.⁊.ciiij.

Anto.Fra. ¶ Circa hoc de falso ꝓcuratore.Dicas ꝙ falsus ꝓcurator dr̄ tripliciter.ꝓprie.s.ꝓprijssime ⁊ improprie.vt Spe.i ti.de teste.in §.iij.vltra Bal.hic alleg.in.l.falsus.in.j.col.C.de fur.⁊ adde ꝙ ꝓcurator falsus exigēs teneī ad duplū cōdi.furtiua.vt per Bal.in.d.l.falsus.itē etiā teneī de falso vt per gl.in.l.si pupilli.in.§.pe.⁊ ibi per Bar.ff.de neg.ge.imo.gl.⁊ Bar.in.l.si ꝓcuratori.in.iij.col.de ꝯdi.ob cau.ff.teneī etiā de furto:non tñ dr̄ cōmittere furtū manifestū:vt in.c.iniuria.in.iij.col.per Bal.in ver.quero an falsus.in ti.de pa.iur.fir.et idem Bal.in.l.falsus.in.j.op.C.de fur.vbi etiā dicit ꝙ teneī cōdi.inde.per.l.creditoris.C.de cōdi.inde.Et adde ꝙ factū per falsum procuratorē potest tacite ⁊ expresse ratificari per dñm.vt per do.de ro.in deci.ccccxxxiij.que inci.si habēs.⁊ in deci.cccclix.inci.fuit dubitatū.⁊ deci.cccclx.incipien.per ꝓdicta.in no.⁊ est cōis opi.doc.in.l.si tutor.C.in quib.cau.in integ.restitu.nō est ne.vbi omnino vide per Bar.in.ij.oppo.⁊ in.l.licet.ff.de fu.⁊ in.l.licet.C.de procura.⁊ in.l.procuratori falso.in prin.de condi.ob cau.quod est verū nisi iudex pronūtiasset procuratorē non habere legitimū mādatū ſm Bar.in auť.ci qui.in.j.col.C.de tempo.app.⁊ voluit idem Bal.in.d.l.licet.C.de iudi.q: tūc factum per talem procuratorem nō posset ratificari per dñm:⁊ multos alios casus in quib⁹ gesta ꝑ falsum procuratorē non possunt ratificari a dño ꝗuis sint gesta noīe suo vide per Bal.in.l.si vxorem.in.ij.col.C.de condi.inser.⁊ in.d.l.falsus.in xiij.col.⁊ vide Jnn.in.c.ex parte decani.de rescri.vbi dixit ꝙ gesta per falsum procuratorē in cōsistorio principis nō possunt ratificari nisi ad ꝓiudiciū dñi.⁊ vide etiā que habenī per doc.moder.in.l.qui proprio.in §.ꝓcurator vt in ceteris.⁊ in.l.procurator cui libera.ff.de procu.⁊ vide etiā no.per doc.in.l.inter quos.in.§.qui alieno.ff.de dam.infec.

c ¶ Expsse ratificat gesta.Uide moder.in.c.cām q̄.el.j.ad fi.de iud.post istū.⁊ do.meū.⁊ in.c.fi.de re iu.⁊ no.in.d.l.licet.⁊ in.l.pōpo.§.ratih.ff.de ꝓcu.⁊ ꝑ Bal.in.l.iulia.ff.q satis.cog.⁊ Do.in.c.nōnulli.ꝯ.eo.⁊ an sufficit ratificatio post tꝑs datū ad acceptandū.vī ꝙ nō ꝑ id qd̄ no.Bar.in

d ¶ Infert Jnn.ad vnū.Adde Alexā.examinantē ipsum dictū Jnn.in repe.l.sepe.in.j.col.cū.x.seq.ff.de re iudi.pro quo dicto facit glo.in.c.tātis daniel.in gl.fi.ibi vel dic.lxxxj.dist.⁊ Hn.in.c.post cessionē.in antepenul.col.de proba.⁊ in.c.inter dilectos.in eadē col.de fi.instr.⁊ in.c.cū in iure.in.ix.col.in ver.no.istud dictū.de offi.deleg.⁊ Alex.vbi.ꝯ.in.ix.saluatione ⁊ rotā in ti.de procu.xxxviij.⁊ seq.in nouis.

e Sebasti.Sapia. ¶ Quod si qs.Uide do.Abb.in cōsi.vij.in.ij.vol.vbi tꝫ ꝯ Jnn.idē tꝫ Ro.in ꝯsi.clxx.sciebatr omanus.⁊ Pau.de cast.in l.si tutor.C.in qb.cau.in inte.resti.nō est nec.⁊ rñdet ad illā regulā que hꝫ ꝙ in his que possunt esse preiudicialia tacens nō videtur cōsentire.

f ¶ Dare mādatū.Adde Ro.cōsi.clxx.latissime And.sicu.ꝯsi.xxxvij.

g ¶ Presente ⁊ nō cōtradicente.Adde in simili rotā de procu.deci.xiij.in anti.qd̄ si quis cōstituit procuratorē pro se ⁊ alijs presentibus nō cōtradicētibus valet procuratoris cōstitutio.⁊ vide rotam deci.ccccxvij.Jtē si habes in ti.de cōcessio.preben.xiij.in nouis facit hon.text.in clemen.j.de procura.⁊ ibi Jmo.text.singula.in.l.cum ostendimus.§.fi.ff.de fideiussio.tuto.singu.ſm Ro.⁊ alios in.l.j.in princ.ff.de verb.oblig.⁊ per istum in.c.non iniuste.j.de procura.⁊ hon.tex.in.l.si filius.la.ij.et ibi Ang.signat pro literis cambij.ff.ad macedo.Bart.in.l.quo enim.ff.rem ra.habe.⁊ in.l.titius seio.ff.de constituta pecu.facit quod voluit Mattheus de mates.in no.xxiij.incipien.notabilem modum et quod legi.⁊ not.in.l.cum tabernam.§.idem quesijt.ff.de pign.⁊ in.l.publi.§.fina.ff.deposi.⁊ quod voluit Bal.post Jac.de are.in.l.si.C.si cer.peta.⁊ in.l.si ex cautione.in.iiij.q.C.de non nume.pecu.⁊ per istum in.c.non iniuste.in.iij.col.j.de procu.

h Sebasti.Sapia. ¶ Jn amico.Hanc opi.ꝙ amicus pōt agere sine mādato late cōprobat.d.Jas.in.l.exigendi.col.ij.C.de ꝓcur.⁊ quid opereī talis amicitia ponit.d.And.sicu.in repe.l.cū acutissimi.C.de fideicō.vbi tꝫ ꝙ dispositio illi⁹.l.ꝓcedat in amico deuicto magna amicitia.de quo late p.d.Barth.soci.in repe.l.cū anno.col.iiij.ff.de ꝯdi.⁊ demō.

nõ videoꝛ cõſentire. Aut tendit iſte certitudinaliter in fauorem domini ⁊ videt dominus ꝯſentire ⁊ mandatū vt eſt tex. not. in. l. qui patitur. aut tendit: ſeu tēdere poteſt in graue preiudiciū. Et tūc aut eſt caſus in quo poteſt dñs prohibere[a] et non prohibēdo videt conſentire: ſecus ſi de facto prohibere nõ poſſet. Ad hoc qḋ legitur ⁊ notatur in. l. cauꝰ. ff. de pigno. actio. et in. l. fideiuſſ. §. pater. ff. de pigno. ⁊ qḋ not. in. l. rem alienā. ff. de cõtrahen. emptio. per Dy. in regula is qui tacet. ḋ reg. iur. lib. vi. ⁊ per Bart. in. l. que dotis. ff. ſolu. matrimo.

10 ¶ † In gl. in verbo propter ſuſpicionē ibi et an lit. conteſta. de hoc an ⁊ quando procurator poſſit reuocari[b] vide tex. cum gl. in. c. ij. de procu. lib. vj.

¶ In ea. gl. ibi. quare nõ reuocatur: hec glo. vſq; ad fi. inſtat circa intellectum. c. quare prime litere valuerūt ⁊ ſecunde nõ cum ambe fuerūt impetrate ab eodē procuratore reuocato. nos tamen glo. clare loquitur. Uidetur tamen habuiſſe bonū intellectū ⁊ clarius loquūtur doctores vt dicamus qḋ prime litere fuerunt impetrate in iudicio. ideo valuerunt ex quo notitia reuocationis nõ peruenit ad iudicez vel aduerſarium. Nā hec eſt regula in materia reuocationis reſpectu eorū que aguntur in iudicio: vt probatur in. c. mādato. de procurato. vbi de hoc. Sed ſcḋe litere fuerunt impetrate extra iudicium. ideo ſatis fuit ad earū nullitatez ipſum procuratorez fuiſſe de reuocatione certioratum. Quaſi velit gl. quod in extraiudicialibꝰ non ſit neceſſe reuocationē procuratoris ad alios peruenire. ſed ſatis eſt procuratorem certioratū fore. Nõ tamē doc. aperiunt quare prime litere dicunt iudiciales ⁊ nõ ſecūde. do. Ant. dicit hāc lec. cōem ſibi nūquā placuiſſe quia non videt in hoc diuerſitatē inter iudicialia ⁊ extraiudicialia quia etiaz in extraiudicialibꝰ debet aduerſarius certificari de reuocatiōe procuratoris cum poſſit decipi ſicut in iudicio. Item ſm eum etiam ſecunde litere videntur iudiciales cū fuerunt impetrate lite pendēte. Sed pace ipſius ſalua lec. cōmunis eſt veriſſima ⁊ dictū ſuū poſſet ſaluari certo caſu ſed non in terminis litere. Unde declarādo hanc lec. communē dico ꝙ prime litere dicuntur iudiciales: qꝛ fuerūt impetrate in iudicio: quia cauſa pendente corā papa procuratores vtriuſq; partis cuz de meritis cauſe nõ poſſet in curia liquere impetrauerūt traſlationē iudicis ⁊ ſic obtinuerunt cõmitti cauſam in partibus. Et ſic oportebat vt noticia iſtius reuocatiōis perueniret ad aduerſarium vel ad iudicez. Alias poſſet aduerſarius deludi. Sed ſcḋe litere fuerunt impetrate extra iudiciuz quia poſt primas per quas negotiuz erat cõmiſſum in partibus ⁊ ipſe ſolus procurator reuocatus eas impetrauit. Unde nõ ſequit fuerunt impetrate lite pendente ergo in iudicio cum multa fiant extra iudiciū lite pendente. Nec ob. ꝙ dicit d. Ant. etiā in extraiudicialibus aduerſariū fore certiorandum de reuocatione procuratoris: quia illud nõ eſt vſquequaq; verū: nõ enim procedit cuz procurator non deſtinatur ad certam perſonā. Naz in iſta ſecūda impetratione procurator nihil agebat cū parte ſed per ſe in fauorem domini. Unde ſatis erat ad nullitatē actus ipſum procuratorez fuiſſe certioratū. vt eſt text. in cle. vnica. de renun. Sed vbi procurator deſtinaretur ad cõtrahendū cū certa perſona tunc fateor ꝙ de reuocatione eſt illa perſona certioranda: vt in. l. ſi fideiuſſor. ff. mā. ſequit hic Jo. and. poſt Rico. mat. ſ. latius dicaz. Et in hoc caſu poteſt verificari dictum. d. Anto. vt nõ ſit differētia in hoc īter iudicialia et extraiudicialia par enim eſt ratio in vtriſq;. Nam ideo vt arbitror in iudicialibus debet notitia reuocationis peruenire ad aduerſariū vel ad iudicem q tenet locū aduerſarij: quia in iudicio quaſi cõtrahimꝰ. l. iij. ff. de penis. Unde ex quo procurator fuit deſtinatus ad quaſi cõtrahendum cum certa perſona debet illa talis perſona certiorari de reuocatione ne deludat ad libitū aduerſarij. Et idez eſt in extraiudicialibus eadez rōne cum procurator mittitur ad certā perſonaz. et nota bene hanc rationē. ⁊ per hoc habes clarum ⁊ defenſatū primū intellectū iſtius capituli. ¶ Secūdo principaliter poteſt tex. intelligi ꝙ vtreq; litere fuerūt iudiciales ⁊ ideo tenuerūt prime ⁊ nõ ſecūde: quia prime tendebāt in fauorē aduerſarij qui ignorabat reuocationē procuratoris aduerſarij. Et ideo impetratio nõ tenuit: vt in. c. mandato. ſ. de procur. ſed ſecūde litere cõcernebant fauorem iſtius nobilis qui reuocauit procuratorē ſuum. vñ ignorātia capituli prodeſt capitulo ignoranti ⁊ non iſti nobili ſcienti. argu. in. c. cum vniuerſorū. de rerū permu. ⁊ in regula cum qui. de regu. iur. lib. vj. Et iſte eſt no. intellectus limitās multum. c. mandato. prealleg. et ſm hunc intellectum quē ſenſerūt Hoſt. ⁊ Cõpo. ſummant ſcḋo loco et tenet eū merito.

¶ Tertius eſt intellectus principalis ꝙ ambe litere fuerūt extraiudiciales: ⁊ tūc ratio diuerſitatis inter primas et ſecūdas literas eſt: qꝛ pro primis iudices pronunciauerūt a quorū pronuntiatione nõ fuit appellatū. ⁊ ſic ſententia tranſit in rē iudicatam. Sed cõtra ſcḋas literas fuit exceptuz et iudicatum ⁊ hunc intellectū aliquatenus ſenſit iſta glo. in eo. ꝙ ponderat ꝙ nõ fuit appellatum: ſed apertius hoc tenet Guil. naſo: dicens vtrūq; reſcriptū non valuiſſe: ſed primoz aſſumpſiſſe vigorē ex iudicis pronūtiatione. Et no. iſtum intel-

11 lectum nam neſcio alibi ita expreſſum. † Nūc infertur ex eo clariſſime ꝙ reſcriptuz nullū aſſumit vigorē ſi orta q̄ſtione ſuper nullitate iudex pro-

c nūtiauit validū[c] ⁊ non appellat. Et ſic probat ea q̄ no. per Lap. in. c. i. ſ. eo. li. vi. ⁊ ea q̄ dixi in. c. ſuper literis. ſ. eo. intellige tñ qñ reſcriptum nõ fuerat falſuz hoc dico per ea q̄ dixi poſt Inn. in. d. c. ſuper literis. Itē ſequēdo predictū intellectū ꝙ ambe litere fuerint extraiudiciales do quartū ⁊ nonum intellectū ad iſtū tex. ꝙ primuz reſcriptū ideo valuit: quia procurator reuocatus illud impetrauit cum procurator aduerſe partis ignoraret reuocationē. Cū enim ille procurator fuerit deſtinatus ad promouendū iſtam cām cum capl'or inceperat eam proſequi tenēt geſta per capitulum ſeu procuratorē ſuum cū iſto falſo procura. anteq; certificaretur de reuocatiōe. vt in. d. l. ſi fideiuſſor. ⁊ qḋ. ſ. [i] dixi. Scḋm vero reſcriptuz fuit impetratum per ipſm procuratorem reuocatum dūtaxat et concernebat fauorem dñi reuocantis. Ideo ad inualiditatē actus nõ fuit neceſſe niſi vt ipſe procurator certificaret cū alterius non intereſſet. ad hoc text. in. l. ſi mādaſſet. ff. mādati. fa. cle. vnica. de renun. Et ob predicta ponderat in tex. ꝙ reuocatio nõ peruenit ad aduerſarium circa primas literas ⁊ non ſic circa ſcḋas: quia in ſcḋis nulla captio ſit aduerſario ſed in primis ſic ſi reuocatio valeret. Naz ſi diceremus cõtrariū poſſet multū dāmnificari aduerſarius qui nõ haberet dñs niſi clam reuocare procuratorē. Et hunc intellectū puto veriſſimū. ⁊ potes inducere ad iſtū tex. ſingulariter id qḋ. ſ. dixi ꝙ etiā in extraiudicialibus reuocatio dꝫ peruenire ad aduerſariū ſi procurator fuerat ꝯſtitutus ad aliqḋ cum eo agendum. Et neſcio ꝙ alibi ita bñ probetur ⁊ multū facit pro iſto intellectu: quia impetratio proprie nõ poteſt dici actus iudicialis.

12 ¶ † Et generaliter cū queritur qualiter ſit reuo-

d cādus[d] procura. quia materia eſt pulchra et quotidiana nõ omittā. Hoſt. videt hic velle ꝙ nõ ſufficit procu. certificari quo ad hoc vt aliis fiat preiudicium: ſed oportet publice conſcribere vt nullus habeat eum deinceps pro procu. vt in. l. ſed ſi pupillus. in. §. proſcribere. ff. de inſti. Et no. bene hoc dictum propter autoritatem Inn. ſed Joan. an. dicit dñm ſuum in legibus dixiſſe ꝙ illa. l. ſed ſi pupillus. loquitur in inſtitore ⁊ nõ in procuratore ſimplici. vñ diſtinguit ille in quadā diſputatiōe cuius verba refert et ſequitur Jo. an. hic aut vult dñs

e reuocare inſtitorem[e] ⁊ niſi publice conſcribat non

f habet pro reuocato. [f] Et quis proprie dicat inſti-

g tor[g] vel exercitor. vide per Ino. plene in. c. quod quibuſdā. de fideiuſ. aut reuocatur procurator ſim-

h plex[h] ⁊ tunc ſi nõ eſt certificatus[i] non valet regula-

i riter reuocatio. de hoc tñ remitto ad plene not. p glo. in

a ¶ Prohibere. Uide gl. ⁊ docto. nõ. de preſum. Zacharias.

b ¶ Poſſit reuocari. add. tu Bar. et Alex. in. l. i. ſi ſiliꝰ. ⁊ ſequē. ff. de pecu ra. ⁊ gl. Barto. ⁊ Guil. de cu. in. l. procuratoribꝰ. C. eo. Car. in clemen. i. in fi. eo. tit. tu vide latius p Ro. ſingu. incip. tu ſcis ꝙ procurator.

c ¶ Pronunciat validum. Adde Roma. conſ. ccc. lxxxiiij.

d ¶ Qualit ſit reuocādus. Addē tu pulchre Jo. de ana. cõſilio. xxv. vbi ponit duas limitationes notabiles hic p alios nõ relatas: et ibi ponit an valeat pſentatio reſcripti facta procuratore reuocato.

e ¶ Inſtitorem. Add. Imo. i cle. men. i. in. viij. col. v. ſi vero nõ fuit expreſſa. de renū. ⁊ Bar. in. l. ſi hominem. §. ſi titiū. ff. de ſol. ⁊ Bald. in. d. §. verſi. proſcribere.

Sebaſti. Sapia.

f ¶ Pro reuocato. Uide pulchrū conſi. Alexan. in cõſilio. xliij. als clxxxvj. col. ij. in ſcḋo vo. vbi principaliter tractat quādo poſſit intentari inſtitoria ⁊ ponit quinq; q̄ requirunt ad hoc vt competat contra dominū pro mutuo facto in p ſonaz inſtitoris.

g ¶ Inſtitor. adde quis dicatur inſtitor Abbatē cõſilio. xvi. Zacharias.

¶ Adde tu melius per Bart. in. l. i. §. inſtitor. ff. de inſti. ⁊ iur. Et dic ꝙ dicitur ille qui preponitur negotiatiōi vniuerſali queſtuarie etiā certi loci nõ deſignatoria: vt per eundem in. l. ſi in ſtitorem. ff. ſi certum peta. ⁊ in rubri. C. de ꝯſti. pecu. col. iij. Bal. in l. mandatuz. col.

ſti. C. mandati. et Alex. in. l. i. ff. de inſtito. ⁊ ꝯſ. xliij. in prin. volu. ſi.

h ¶ Procurator ſimplex. adde gl. mag. in fi. l. nec illud. xxx. q. v. gloſ. magiſtrā. l. c. tibi domino. in gl. fi. poſt prin. lxiij. di. Ino. Joan. an. Bu. ⁊ Imo. in. c. quidam. ſ. de renun. ⁊ qd in maleficiis. vide Bar. poſt Guil. ḋ cu. l. l. ſi pecuniaz. §. ſi ſeruum. ff. de condi. ob cauſaz. gl. in. c. mulieres. in glo. fin. circa medium. de ſenten. excom. ⁊ ibi doc. cõtra Ino. glo. ordi. in. c. cuz qs. in verſi. mādato. de ſentē. excom. li. vi. ⁊ ibi domi. Sali. l. l. nõ ideo minus. in. vij. co. ver. quero quanto. C. de accuſa. ⁊ Ang. in. l. i. C. de nili aggerib' nõ rump. Alb. in. l. j. in pe. colū. ff. de offi. procur. ceſaris. ⁊ in trac. maleſi. in verſi. ſempronium mādatorē in. ix. col.

i ¶ Si nõ eſt certificatꝰ. Fallit in caſu. c. fin. §. ſi. de procurato. in. vi. quez tex. amplia quinq; modis de quibꝰ hic p Abo der. Item fallit etiaz quando eſt actus qui nõ poteſt ſortiri effectū circa conſenſum domini ſicut eſt traſlatio dominij: quia tūc per procuratorez reuocatum nõ trāſfertur dñium licet reuocationez ignorauerit. ita no. gl. magna ad fi. in clemē. i. de renū. ⁊ ponit paul. de caſt. in. l. eius qui in prouincia. in. vi. col. ver. interdū mādo tibi aliquid. ff. ſi cert. peta. ⁊ Ino. l. d. cle. i. in. vi. colū. et Bal. in. l. ſi procuratorem. in viti. col. ff. mā. ⁊ Imo. in. c. mandato. in v. col. ſ. e. l3 Sali. aliter voluerit in l. mādatū. C. mādati. in. xvj. colū.

ver.quero scđo.sol.vt sibi per eū in pe.col.v.autē querit de liberalitate. fallit hic in casu cle.j.de renū.quā amplia ꝛ limita vt hic p Moder. fal lit ēt hoc fauore liberatiōis p gl.magnā añ fi.in.d.cle.j.ꝛ sentit iste pau lo inferius in v.ꝙ soluentes pcuratori reuocato liberant.fallit ēt hoc vbi solū agit de pindicio cōstituētis:quia tūc valet reuocatio pcurato

ris ēt nō intima ta ꝛ gesta p ipsuꝫ sunt nulla scđm Car.post Lau.in cle.j. l.viij.col. de renū.in ver.vnde po pleniori. Antoni⁹ Frācis.

¶ Circa hāc ma teriā de pcurato re reuocato an ꝛ qñ pcurator re- uocatus obliget dñm vide q̄ habē tur i.l.si pecuniā. §.j.ff.de ꝯdi. ob cau.ꝛ i.l.mādatū a C. mā.ꝛ in.l. si nō fortē.in.§.q filio. ff.de ꝯdi. ob cau. b ꝛ an gesta p talēꝫ c pcuratorē va- leāt.vide plene p d.Car. i cle.j.i.v. opp.de renū. Et 13 adde ꝙ pcurator d reuocat⁹ tenetur aduersario ad in teresse si habens notitiā de sua re uocatiōe nō noti ficat illā sibi. vt ē no.glo. ꝛ ibi doc. 14 no.i.c.Quis.d p- cu.li.vi.ꝛ adde ꝙ pcurator cōstitu tus ad tradēduꝫ reuocat⁹ si igno- rās reuocationē tradat ꝛ nō trans- fert dñium.l.si.§. sed si qs donata c rius.ff.d doli ex- cep.pro quo vide Pau. d ca. i ꝯsi. ig.lci. venerabil vir.i pe.col.circa fi.vbi ēt ponit de pcuratore ꝯstitu to ad renūtiādū bñficiū ecclīasti- cuꝫ q fuit postea reuocat⁹ ꝛ igno-

gl.in cle.vnica.de renun.que ponit dicta Cy. in.l. mandatū.C.man.ad hoc.l.si mandassem.ff.e.Aut procurator erat certificatus de reuocatiōe:ꝛ tunc aut iste falsus procurator ꝯtraxit dño sciente ꝛ pa tiente ꝛ preiudicat dño.per ea q̄.S. dixi post Inn. et tene mēti hoc mēbrum.ego tñ limitarē ꝛ distin guerē prout.S.dixi post Inn. quia scientia et pa- tiētia non debet indistincte nocere dño ex quo se- mel eum reuocauit. Aut cōtraxit dño ignorante. ꝛ si dominus habuit ratū gestum vel partē gesto- ruꝫ sibi preiudicat.arg.in.l.cū querit.ff. de admi. tu.Aut non habuit ratum ꝛ ignorauit:ꝛ tunc aut miserat eum primū ad contrahendum cum certa persona ꝛ nō valet reuocatio nisi illa certa perso- na certificetur:vt.d.l.si fideiussor.et optime pbat hoc scđm quartū intellectū[a] sed si non destinabat ad certā personam tunc satis est pcu.fuisse certifi catū.vnde agat cōtrahēs cōtra ipm falsuꝫ procu ratorē:[b] vt in.l.falso procuratori.[c] ff.de condi.ob cām.facit.l.si procurator.ff.de condi.inde.debuit eñi ille ꝯtrahēs cū ipso cogitare hoc euenire pos se.arg.in.l.si quis domū.ff.loca.limita tamen hoc dictū scđm ea que dicta sunt in gl. i verbo falsus. †Nam soluens procuratori reuocato liberatur nisi reuocatio fit publice nota.[d] vt in.l.eius qui in prouincia.ff.si cer.peta.licet tex.possit intelligi in institore: tamen satis placet primum dictum tāꝙ equius.ꝛ hoc no. ¶ In gl.in verbo non valere di- cebant:ibi si quis tehibus ꝛ ibi soluitur istud cō- trariū. nam speciale est in ecclesia vt possit recipe re ea que faciunt pro se ꝛ respuere que faciunt cō- tra se.¶ †In glo.in ver.sine speciali.in fi.de hac materia vide no.S.c.nōnulli.ꝛ dic vt ibi. Sed no. fi.glo.in eo qđ dicit ꝙ pcurator generalis cum li bera potest istas literas impetrare cōtrariuꝫ ta- men tenet hic do.Ant.imo plus dicit in.d.c. non- nulli. ꝙ si in procuratione exprimerentur aliqui casus requirentes speciale mandatum subiecta clausula generali non potest talis procurator li- teras impetrare quia vbi requiritur notabilis ex pressio[e] non sufficit illa clausula generalis modo predicto.ad hoc quod not.glos.in simili in.c. fina. de procura.libr.vj.et in.c.procurator.de elec. libr. vi. sed nec illud dictum nec id quod dicit hic mi- hi placet quoniam nego ꝙ hic requiratur illa no tabilis expressio de qua in iuribus. S. allega . sed solum sequitur speciale mandatum vt in . l. pro- curator cui libera.ff. de procura.et in.c.qui ad agē dum. eod.titu.libr.vj. Idem est dicendum quan- do illa clausula generalis sequitur casum requi- rentem speciale mandatum.vt in.d.c.qui ad agen

rans reuocationē renūtiauit:ꝛ ibi cōcludit ꝙ valet renūtiatio.de quo ēt vide in cle.cū illustio.de renū.ꝛ vtrū debitor soluēs procuratori reuo cato liberat nisi sibi fit notificata reuocatio.vt per Bart.in.l.q hoiem. in.§.si titiū.ff.de sol.ꝛ per Bar.in.l.si nō fortē.in.§.q filio.de ꝯdi.inde.ꝛ in.l.si procuratori.in.iij.col.de cōdi.ob cau.ꝛ no.Bald.in.l.inuito.C.de so.ꝛ aduerte ꝙ talis debitor sciēter soluēs procuratori reuocato nō so- lum non liberat a creditore:sed nec pōt repetere ab ipso pcuratore cui soluit:q2 videtur illi donare.vt pulchre decla.Bar.ꝛ doc.sequuntur in l.dispēsatorē.ff.de sol.ꝛ in.l.cū pater.in.§.meuio.ff.de leg.ij.et idē tenet Bal.in.l.falsus.in.xij.col.C.de fur.ibi ponit ēt qd de soluēte falso pcu- ratori legitimato p sniam iudicis.vbi ēt p eū inulti.char.ꝛ qd de soluē te pcuratori post mortē dñi quē sciuit mortuū:an liberet.ꝛ quid etiā si ignoret mortē dñi.vide gl.Bar.ꝛ doc.in.l.ei⁹ q.ff.si cer.pe.ꝛ ad materiā etiā vide Bar.in.l.cū qo.in.§.q hoieꝫ.ff.de sol.Et an ꝛ qñ ꝛ ex qb⁹ cau. ꝛ an post litē cōtestatā possit pcurator reuocari.vide per Spe.in tit.de acto.in pe.char.in ver.itē qui pcuratorē.ꝛ in ti.de lit.cōtest.in.§.si.in v. item post eā.ꝛ in ti.de cura.in.§.vt autē.in ver.sed nunquid.el.j.

a ¶ Scđm qrtū intellectū.Adde doc.in.d.cle.j.ꝛ istū in.c.ex insinuatiōe. in.ij.col.de pcur.ꝛ Pe.de an.in.d.cle.j.ꝛ Ang.de are.in.§.recte.isti.mā dati.nisi in casu.d.c.si.de pcu.li.vj.fm Sali.in.d.l.mandatū.in.xvij.col. Itē nisi pcurator esset datus ad negotia vsq3 ad certuꝫ tps fm Pau. de cast.cōsi.cccxxxj.inci.visis ꝛ ponderatis omnibus in.ij.col.

b ✠Sebasti.Sapia. ¶ Falsum procuratorē. Quomodo possint ratifi cari gesta per falsum pcurato.vide latissime per.d.Jas.in.l.iꝫ.C.de p- cura.vbi ponit regulā cum.xiij.fallen.ꝛ vide oīno Alexan.in ꝯsi. xxxij. viso puncto.in primo volu.vbi refert pulchrū dictū Bal. in.l.iul.in. v. questio.ff.qui satisda.cogan.

c ¶ Falso pcura- tori.Add rotā d pcu. decī.ij.i no. Bar.ꝛ Bal .i.l.i. C.d satis. Cy. i.l. mādatū.i pe.col. C.mā . Jo.fa.i.§. adhuc. in pe.col. v. qrit iuxta hāc gl. instit. mādati Bar. ꝛ Pau.i. l. q hoiem.§. titiū. ff.de sol.ꝛ Bal.in l.mādatū.in v. si. C.mā.ꝛ i.l. si pcu ratorē.ad fi. ver. qd ergo in pcura tore. ff. de procu. Bar. l. l.nō solū. §. morte.i.vi.col. ver. qñq3 p hanc protestationē me exonero.ff. d op. no.nū. ꝛ ibi alex. in.x.col.ver.item hac voluit.Sali. in. d.l.mādatū. i xvij.col.ver.aut i mādato nō cōti- nebat.Do.i.c.ex insinuatiōe in. ij. col.ver.hoc verū nisi fuisset consti tut⁹.§.e.Jmo.l.c. mādato.i pe.col. v.i alijs aūt con- clude.e.tit.ꝛ i cle. j.in antepe. colū. v.dicit tñ Ant.d renū.ꝛ Frā.de al bē.l.d.§. pscribe re.ꝛ cōis opiñ.est qđ publice fit no tificanda reuoca tio procuratoris ēt non dati ad ge rēda negotia cū certa persona d3 seruari.d. §.pro- scribere. Zacharias.

dum . ꝛ hoc fortifico . nam coniuncta persona mi- norem potestatem habet ꝙ procuratores predi- cti hinc est ꝙ coniuncta persona non potest agere ea que requirunt speciale mandatum.l.illud.et. l. f patri.[f] ff.de mino.ꝛ no.in.l.vero procuratori.ff. de solutio. Itē hic agitur de modico preiudicio: ꝛ sic sumus extra casum cle.non potest. de procurato- ribus. imo videtur mirādum ꝙ procurator gene ralis non admittatur cum latiorem potestatē ha- beat ꝙ coniuncta persona:vt patet ex not.in.d. l. vero procuratori. Abbas.

1 ☞ Rescriptum nō extenditur ad personam in eo non expressam.
2 Judex non admittendo exceptionem legitimam grauat partes:ꝛ possunt appellare.
3 Surreptio per ignorantiam posita : an ꝛ quando vitiat rescriptum.
5 Error in expressione beneficij an habeat vitiare rescriptum si constat de corpore.
6 Impetrans dignitatem cum sit officium non cō- mittit surreptionem.
Impetrans beneficium vacatum per mortem:cō mittit surreptionem si fuit vacatum per renuntia tionem.
7 Intellectus verus ad.c.susceptū.de rescrip.li. vi.

SIgnificante. Rescri- ptum ipe- tratum contra hominem alicuius dio- cesis non extenditur ad hominē eius- dē nominis alterius diocesis. In prima ponitur appellantis narratio. In scđa appellationis cō- missio.ibi.ideoꝗ. ¶ Casus literalis. Quidaꝫ no mine. R.impetrauit literas cōtra.G.sub hac for- ma. Conqueritur. R. de. G. remensis dio.super quibusdam pannis. G. citatus coram iudicibus excipiendo proposuit cum non esset de remensi dio.sed in leodiēn. ꝙ per huiusmodi literas non poterat conueniri cum de dioc. lodiēn.nullam fa- ceret mentionem:ꝛ quia iudex hanc exceptionem admittere denegaret ad sedem apost. appellauit. vnde papa mandat quatenus si ita est : reuocetur in irritum quicquid factum fuit post appellatio- 1 nem. B. ¶ †Not.i.ꝙ rescriptum non extenditur[g] g nisi ad personam in eo expressam nec presumitur 2 error in circunscriptione persone. ¶ †Not . ij.ꝙ iudex nō admittendo exceptionem legitimam vi detur grauare partē licet expresse nō pronuntiet: b ꝛ ex hoc potest appellari[h] de quo i.c.ex parte.M. de appel.ꝛ per Bart.in.l.a procedente.C. de dila. 3 ¶ † In glo.ibi: ꝙ rescripta stricti iuris sunt no. glo.et idē no.glo.S.eo nōnulli. ¶ Scđo not.ex gl. d

d ¶ Publice no- ta.adde Alex.i.l. si pcuratori.de ꝯdi.ob cām.plus dico qđ nō poterit repetere no.Bar. in.l.dispensatorē.ff.de solu.ꝛ in.l.cū pater.§.meuio.ff.sol.ma.Bal. in.l. falsus.col.xij.versic. tertio quero.C.de fur.nec tali opitularetur iussus iudicis. nō enim posset talis procuratoris falsi personam legitimare: vt no.Bal.vbi.S.col.pe.ver. vlterius quero.Aduerte tamē quod talis iussus iudicis in soluentem nō excusaret facit tñ vt possit illud solutū condi.indebi.repe.vt per Bar.in.l.licet.in fi.C.de procura.idem Bar. in.l.nouissima.ff.quod sal.tuto.auto.

e ¶ Notabilis expressio. Facit.l.itē apud labeonem.§.hoc edictuꝫ.ff.de iniur.ꝛ.c.Quis.de preben.lib.vi. vbi ea que sunt speciali notatu digna nisi exprimantur videntur neglecta.

f ¶ L.illud.ꝛ. l. patri. Adde istum in capitulo nonnulli. §. sunt et alij. supra eodem.

g ¶ Non extēditur.Adde ho.tex.in.c.p.ꝛ.g.de offi.de leg.Limita tamen in casu.c.quia.v.pe iudi.
¶ Adde Alexā.consi.cxxxv.ij.lib.

b ✠Sebasti.Sapia. ¶ Appellari. Vide Feli.post alios in.c.suborta. j.de re iudica.vltra Abb.nota ex hoc tex.ꝙ a pronuntiatione per quā iudex tacite vel expresse pronūtiat se iudicē cōpetentem potest appel- lari ꝙ sine dubio procedat de iure canonico imo etiā de iure ciuili fm glo.in aut.habita.C.ne fil.pro pa.quā reputat sin. Jmo.hic de quo per Jas.in.l.ij.ff.si quis in ius vocatus non ierit.

a in eo ꝙ ponit verū intellectū ad.c.super literis.[a]
ē.c.⁊ intētus glo.est iste ꝙ tūc surreptio per igno
rantiā non habet vitiare qñ id ad qđ volo vti re-
scripto cōprehēditur in rescripto.sed expressi ali-
quā falsitatem ad habendū rescriptum qua tñ ta-
cita nihilominus rescriptū habuissem.secus autē
vbi volo vti rescripto ad casum nō cōprehensum
licet per ignorantiā exprimerē aliū casum.Et hoc
4 etiā voluit Inn.in.d.c.super literis.† Sed extra
glo.q̄ro nūquid indistincte procedat decisio huius
c.Inn.⁊ Cōpo.ꝙ non.Dicūt enim procedere qñ
per alia expressa non pōt cōstare de corpore sed si
b cōstaret[b] puta q: dixi contra titiū legentē Senis
diocesis florentine cū tamen titius sit dioce.areti
ne:tunc valet rescriptū ex quo iste solus titius le-
git senis qui est de dio.aretina.⁊ tenē mēti hoc di
ctū:q: facit ad multa.Sed Pe.Abb.⁊ quidā alii
indistincte tenuerūt oppositū quia rescripta sunt
stricti iuris.⁊ ideo nō debēt extendi ad hominem
alterius dio.quam expresse.arg.in.l.in ambiguo.
ff.de re.dub.⁊ in.l.quoties.ff.de here.insti.facit.c.
susceptū.§.eo.lib.vi.Jo.an.hic aliter dicit sed cōn
iungendo cū eo qđ ipse ponit in addi.Spe.in tit.
de rescrip.presen.§.vlti.versi.quid si in dubietate.
distinguit ⁊ bene:qđ aut expressa vera diocesis lite-
ras habuisset:⁊ tunc error nō habet vitiare si cō-
stat de corpore:⁊ sic procedat prima opi.Aut expssa
vera diocesi literas nō habuisset:⁊ tūc error habet
vitiare.Exemplū impetraui iudicē remotū vltra
vnam dietā a vera diocesi a loco.sed expressi dio-
cesim propinquā.Secus autem vbi vera diocesis
nō esset remota vltra vnā dietam a loco impetra-
tionis.Tamē aduerte quia potest indistincte te-
neri opi.Inn.nā in casu quo traheret vltra vnam
dietam rescriptum potest annullari non eo respe
ctu ꝙ ille non comprehendantur in literis:sed eo
respectu quia nō potest trahi vltra vnam dietam.
Et ideo dico aduertendū ad modū excipiendi:tā
ex quo cōstat de corpore nō debet reus dicere ergo
non cōprehendor in primo rescripto sed debet di
c cere ego nō possum trahi vigore ipsius rescripti.[c]
Sed in certo casu saluarē opi.Jo.an.quando.s.in
rescripto apponeretur illa clausula non obstante
cōstitutione de duabus dietis.nam tunc si dioce-
sis falso expressa est propinquior quā vera diocesis
puto ꝙ litere sunt surreptitie.Quia si forte papa
d sciuisset diocesim[d] illius esse remotiorem non ap-
posuisset illam clausulam.Et no.hanc considera-
tionē:quia puto verissimam.dicit etiam Jo.and.
e ꝙ etiā error in nomine[e] vel cognomine nō habet
vitiare si constat de corpore:facit insti.de lega.§.si
quis in nomine.⁊ sequuntur do.de ro.decisi.cxxv.
5 ¶ † Sed vltra alios quero nunquid predicta ha
beant locum in literis impetratis ad beneficia vt
falsitas expressa citra expressionem beneficii non
f habeat vitiare si constat de corpore beneficii.[f] Et
hec questio est quotidiana ⁊ notabilis in qua con
cludo ꝙ semper se ⁊ incidenter tetigerūt do.de ro.
g decisio.ccclxviii.[g] in antiquis.Qđ aut falsa expres-
sio nō fuit causa inductiua principis quia pariter

a ¶ Super literis.Uide ibi no.
b ¶ Si cōstaret.Tenetur communiter ꝙ in casu istius decretalis si cōsta
ret de corpore valeret rescriptū vt hic per istū post But.⁊ Jmo.⁊ idem
Do.⁊ Host.in sum.de rescrip.presenta.§.qui possunt.in.iiii.colū.versi.
idē si erretur.⁊ Spec.co.ti.§.si.versi.quid si indubitate.⁊ Bar.in.l.de-
mōstratio falsa.
iiij.col.versi.que-
ro.ff.de cōditio-
ni.⁊ demonstra.⁊
sentit Bart.in.l.
patronus.§.li-
ber.ff.de lega.iii.
rutā.de rescript.
xvi.i no.et.xlviii.
in anti.i.col.ibi:
quia cōstat de cer-
to corpore.quod ē
etiā.i ti.de rescri.
in antiquiorib⁹.
faciat Rota.de cō
cess.preben.xv.in
anti.et Egi.deci.
dxlisii.errorē ⁊c.
Jmo.post Step.
in cle.si de benefi
cio.in.iiii.col.ver.
querit.Stepha-
nus.de preb.quē
Stephanū repre
hēdit ibi Cardi.
in.iiii.oppositio-
ne.faciat Jo.an.
in.c.quis.ad si.
de preben.in.vi.⁊
ibi Do.in vl.col.
⁊ Lap.alleg.xvi.
in si.⁊ Jmol.post
Car.in vlti.col.p
illū tex.ē.⁊ Bal.
in.l.pe.ff.de reb.
dub.doc.in.l.de-
monstratio falsa.
ff.de condi.et de-
mō.⁊ in.l.si in no
mine.C.de test.i-
sti.de leg.§.si qs
in nomine.no.in
l.si quis in fundi
vocabulo.ff.de le.
i.⁊ declara ista vt
hic per Moder.
⁊ vide omnino h
Pe.de ancha.
¶ Adde Alexā.
cōsi.cxxxv.ii.lib.
✠ Sebasti.Sapia.
e ¶ Rescripti.pro
opin.Inno.facit
tex.in.l.his vbis.
§.si.ff.de here.isti.
vbi error in pa-
tria nō vitiat di-
spositionē si con-
stat de corpore et
per illū tex.dixit
Ang.fuisse quen
dam decapitatū
qui erat descriptus in libro bānitorum tanꝗ de vna patria ⁊ tamen re
vera erat alterius diocesis ⁊ excipiebat se nō esse illū bānitū de quo lo-
quebatur liber bānitorū ex quo nō erat de patria illa de qua nō loquebatur
liber ⁊ tñ nō obstāte illa exceptiōe q: cōstabat de corpe fuit decapitat⁹.
d ¶ Sciuisset diocesim.Facit ad hoc ꝙ pulchre ponit Do.in.c.statutū.
in prin.in gl.super ver.literarū.in si.ii.no.ibi:q: semel propter hoc de re
scrip.li.vi.⁊ illud dictum habui in facto ⁊ obtinui hoc padue.
e ¶ Error in nomine.Uide qđ legi.⁊ no.in.l.si in nomine.C.de testi.vbi
plene per Moder.
¶ Adde ꝙ errās in nomine proprio vel patris vel aui presumitur fa-
tuus:ideo talis error vitiat.ita Roma.consi.clxxix.
Zacharias. ¶ Adde Bar.in.l.si.C.de here.insti.⁊ ibi.d.Alex.⁊ Feli.
hic.cu.ii.ver.declara quinque modis.vide melius in.l.si quis in fundi.de

ea suppressa literas dedisset nec fuit apposita cau-
sa restringendi gratiā.Exemplū in.d.c.susceptū.
⁊ tunc non habet vitiare per rationē.c.super lite-
6 ris.ē.eo.quod est valde notandū.† Exemplū qui-
dam impetrauit sacristiam sen.⁊ dixit eam esse di
gnitatē reperitur ꝙ est officiū et nō dignitas fuit
conclusum per maiorem partem dominorū ꝙ non
habet vitiare quia fortius dedisset papa si dixis-
set ꝙ erat officiū.¶ Item illa falsa expressio non
restringit gratiam ad certum casum secus vbi re-
stringeret:quia tunc vitiaret in alio casu licet con
7 staret de corpore beneficii.¶ † Et iste est verus ⁊
notabilis intellectus quem multi ignorant ad.c.
h susceptum.[h] Ubi dicitur ꝙ si impetraui certum
beneficium quod dixi vacare per mortem non ve-
nit illud beneficium si vacat per renuntiationem
licet cōstet de corpore ⁊ renuntians habeatur pro
mortuo quo ad beneficiū.Nam illa expressio vaca-
tiōis habet restringere gratiā ad illū casum.ideo
nō extenditur ad aliū casum ⁊ hec perpetuo nota-
bis quia faciunt ad multa. Abbas.

1 ☞ Ciuitas an veniat appellatione diocesis.3.11.
Rescripta ad lites stricte interpretantur.
2 Clausula ⁊ quidam alii non semper cōprehendit
pares vel minores.10.
Ciuitatis appellatiōe an cōprehēdant suburbia.
4 Diocesis appellatione an veniat ciuitas.
5 Ciuiū appellatione an veniant illi de comitatu.
6 Comitatinorū appellatione an veniant ciues.
7 Natus ex ciuibus in comitatu dicitur esse ciuis.
8 Natus ex parentibus per aliquem locū transeun
tibus non dicitur ciuis illius loci.

RODULPHUS. Per rescri
ptum impe
tratum cōtra homines dio.nō possunt
conueniri homines ciuitatis:⁊ diuidi-
tur vt prima decretalis.¶ Casus literalis.Ma
gister.R.impetrauit literas a sede aposto.in hac
forma.Cōqueritur magister.R.ꝙ episcopus sa-
gien.super redditibus ⁊ rebus aliis iniuriatur ei-
dem:iudices per clausulam generalem ⁊ quidam
alii Rudulphū clericum sancti Christofori super
ipsa ecclesia citauerunt.idē Rodulphus excipien
do proposuit corā eis ꝙ cum esset de ciuitate Sa-
gien.⁊ sub illa clausula quidā alii dioce.Sagien.
nullus de ciuitate Sagien.intelligitur includi:per
clausulā illam non poterat conueniri.⁊ quia dicti
iudices exceptionē huiusmodi admittere nolue-
runt ad sedē apostō.appellauit:mandauit papa vt
si ita est:in irritū reuocetur quicquid post appella
1 tionem inuenerit esse factū.B.¶ † Not.i.⁊ nunꝗ
tradas obliuioni ꝙ in materia stricta appellatio-
i ne diocesis nō cōprehenditur ciuitas.[i] secus autē
in materia larga ⁊ fauorabili.vel saltē in materia
indifferēti.Ad hoc vide ho.tex.cū glo.in.c.vnico.
de re.permu.lib.vi.in.c.cū eps.de offi.ordi.lib.vi.
¶ Et ex hoc infert ꝙ verba rescriptorū ad lites
sunt stricte interpretationis.qđ no.glo.ē.progi.et
ē.c.nōnulli.⁊.c.ad hoc.⁊ de hac materia latius in-
2 fra subiicuā.¶ † No.ii.ꝙ clausula generalis ⁊ qdā

leg.i.⁊ in.l.vēditionibus.de cōtra.emp.Bal.in.l.nō ideo.C.de here.isti.
Specu.plene in ti.de libel.cōcep.§.v.⁊ Old.consi.cclvi.
Antoni⁹ Fracis. ¶ Circa errorē nois proprii an ⁊ quādo vitiet vltra
hic alleg.per apostil.vide per Bal.in.l.si fortidianum.C.de legi.et per
Bal.in.l.nō ideo.C.de here.insti.⁊ instit.de lega.in.§.si quis.in nomi-
ne.⁊ vide p Spe-
cu.in tit.de libel.
concep.in.§.xv.⁊
vide Bal.in.l.si.
in prin.vbi etiā
per Bar.C.de he
re.institu.vbi ha
betur ꝙ error in
nomine pprio lo
quentis sine du-
bio vitiat:secus
autē est in errore
nominis proprii
tertie persone:ꝙ
nō vitiat vt ibi p
eos ⁊ per Alexā.
plene in.l.si in no
mine.ff.de verb.
obli.quid autē de
errore nois pro-
prii filii.Dicas
ꝙ vitiat sꝫ Bal.
in.l.si.in.i.oppo.
C.de here.institu.
quē sequitur Alex.
in.l.si in nomine.
de verbo.oblig.⁊
etiam in.d.l.si.de
here.insti.vbi di-
cit hoc esse verū
nisi filius esset na
tus ⁊ nutrit⁹ ab-
sente patre ⁊ hoc
modo pōt intel-
ligi qđ vol.Bar.
in.l.si in nomine.
C.de testa.vbi vi-
detur tenere ꝙ er-
ror nois filii here
dis instituti non
vitiat.Et adđ ꝙ
error in noie nō
nocet quādo con
stat de corpore vt
plene trac.in.d.l.
si qs in fundi vo-
cabulo.de lega.i.
⁊ per Spec.in ti.
de libel.cōcep.§.
xv.versic.quod si
homines.Et qđ
de errore in pro-
nomine vel in no
mine appellatiuo
vel in nomine ci-
tati.vide p Spe.
in tit.de iudi.de-
leg.in.§.quinto.
in versicu.quid si
episcopus.⁊ i tit.
de cita.in.§.i.ver.
itez excipitur qđ
citatio.⁊ per Oldra.in consi.cclvi.
f ¶ Si cōstat de corpore beneficii.Adde Mod.in.c.super literis.in.iiii.
col.versi.limita.iiii.ē.eo.post istū ponentem eadem.in.vi.col.
g ¶ Deci.ccclxviii.Hodie est.xix.in ti.de prebendis.in antiquis.
h ¶ Ad.c.susceptum.Adde istū in.c.super literis.in.vi.colū.ē.eo.faciat
quod vol.Roma.cōsi.xxiii.incip.nescio quid dubitationis.⁊ quod no.
per Bal.in.l.si mater.C.de insti.⁊ substi.sub condi.fa.
i ✠ Seba.Sap. ¶ Ciuitas.Ex hoc Matthe.in nota.xciiii.mirabilē
regulā colligit:ꝙ vbi aliquod verbū habet duo significata vnū largum
aliud strictū:in materia exorbitāti capitur in stricta significatione.De
quo per Deciū in repe.c.i.col.v.§.de proba.vide ad hec Areti.in.l.cum
lege.ff.de testa.Bulga.senensem pulchre in rubri.ff.sol.matri.col.pe.et
vlti.do.Jas.in.l.ii.in.ii.lectu.C.de in ius vocan.

alii:sequens

a ¶ Et quidam alij. Vide no. s. eodem sedes.
b ¶ Ciuitatis. Adde Archi. in c. felicis. de penis. in vj. & ibi Jo. and. in vij. col. ver. sed dubitatur hic. et ibidem Do. in penul. col. de quo dicto Archidia. & Joan. and. in d. c. felicis. meminit Pet. de ancha. in repe. reg. accessorium. in lxviij. col. ibi: & pro & contra faciunt no. de regu. iuris. i. sexto. & bal. hic et in l. j. in ij. col. ff. de offi. pre. fec. vib. & ibi Albe. et Bar. in l. ij. ff. de verbo. sig. et glo. j. in c. fina. de prebe. & ibi Jmo. & istum ad hoc alle. gantes glo. penul. in fi. in c. accepimus. in fi. de eta. & qli. & vide Cardi. i. cle. ne romani. §. sane. in vij. & viij. q. de elec. & circa diffinitionem ciuitatis vide eundem in cle. i. dudum. in versi. iuxta ciuitates. i. j. q. de sepultu. & Bal. in l. ex hoc iure. in vj. col. ibi ciuitas ergo. ff. de iusti. & iu. et Bar. in l. si heres. §. vi. cis. ff. de lega. j. in extrauagan. qui sint rebelles. in v. lombardie. cum edcor. de quibus per Alexan. in l. j. §. siue autem. ff. de no. oper. nun. & Archi. in c. sta. tutum. in prin. in ij. col. de rescri. in vi. & qualiter cõstituatur ciuitas. vide Bar. in l. j. in prin. C. de metropoli berito. li. xj. & Inno. in c. cum ab ecclesiarum. de offi. ordi. quem allegat Bar. in l. fi. post prin. ff. de colle. illicitis.
¶ Adde Alexan. consi. xc. iiij. lib.
c ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Appellatione ciuitatis. Vide Car. i. c. nullus. xcj. distin. Bologni. in cõmẽto priuilegij bononiensis quod appellat Theodosianũ. in verbo comitatiuos.
d ¶ Veniunt suburbia. Adde istũ i. c. fi. de pbẽ. & facit c. sup spec. de pri. ¶ Adde q Ro. consi. cccclxiiij. vult q in materia indifferenti appella. ciuitatis veniant suburbia.
Zacharias. ¶ Adde q de stricta significatiõe nõ veniũt comitatus stricte appellando ciuitatẽ no. Inn. nec ẽt suburbia in pbibitis & odiosis. nec districtus nec recõmẽdati: cõfederati aũt sic. vt plene p Alexã. in l. ij. de ver. sig. post Pau. de lea. in cle. ne romani. & ibi Doc. de ele. Nec omitto vnũ sing. dictũ q ibi sit ciuitas castrũ vel oppidũ cui papa vel imperator vt ciuitati scripsit. no. Inn. in c. cũ ab ecclesiarũ. in j. col. in fi. sup glo. sua. j. mag. ver. itẽ hoc ipso q princeps. & ibi Joã. an. de offi. or.
e ¶ Alicui doctori. Cõtrarium tenet Sali. in l. cui pacto. ff. de ser. expor. tamen p isto facit qd dicit in d. c. si ciuitas. & Bal. in c. pri. ad fi. & omnino videbis Moder. hic: vz do. meum & do. Feli. & Calde. in tracta. de ecclesiastico interdicto. primo membro. q. xiij. facit etiam qd voluit do. post Jmo. in c. vt circa. i prin. in iij. col. de elec. in vi. & Mat. de mat. in tracta. de extensi. in pe. col. vbi alleg. d. c. si ciuitas. & glo. fin. in c. q̃p. de vsur. in vj. & glo. in cle. j. de sepul. in ver. sepelire. & vide Ana. in rubri. de sposta. ad fi. & in c. cum sit. de simo. & istum in c. bone. post prin. de postu. pxla. & plura hic accumularunt Moder. de effectu elusionis ciuitãde & illusionis detestatione quos omnino videbis.
f ¶ In materia larga. Facit l. edificia. ff. de vbo. signi. & l. g ex vico. ff. ad mu. & in c. j. de vsu. in vj. iuncta gl. in ver. alienigena: qd voluit Bart. in l. ea l. ff. ad muni. & in l. nõ dubito. ff. de cap. & qd voluit iste consi. cxlviij. in q. raynerij de tuscanis. & cõsi. cxxviij. ex oibus per partẽ narratis. et Ang. in l. insule. ff. de iudi. & vide Car. in cle. ne romani. in viij. q. de ele. & Bal. in l. j. §. an initio, in pn. ff. de offi. pfec. vrbis. & an appellatiõe ciuitatis veniat port⁹ & mare illi adiacẽs. vide gl. in c. vbi periculũ. §. porro. in v. cũ sua curia. de elec. in vi. & Ange. i. d. l. insula. cũ alijs alleg. hic per Moder. in viij. col. in ver. ij. cõclusio. & in ver. declarat. in ix. col.
Anto. Francis. ¶ Nunqd autẽ appellatiõe ciuitatis cõtineatur comitatus. Inn. in c. rodulphus. de rescrip. dicit q de stricta significatione nõ comprehenditur & idẽ Bal. dicit in margarita super Inn. in ver. ciuitatis. in ver. iij. nec etiã cõtinentur suburbia in prohibitis & odiosis. nec cõtinetur districtus nec recõmẽdati: sed cõfederati sic vt plene per Alex. in l. iij. de ver. sig. & habetur per Pau. de lea. in cle. ne romani. de elec. adde tamẽ q ciuitas & castrum in hoc parificantur vt non sufficiat pscriptio. x. annorum contra vtrũq etiã cũ titulo & bona fide. vt per Bal. l. l. fi. C. de sac. san. ecc. & ibi etiã p Sali. & per Alex. in cõs. j. in iiij. parte cõsilior in pe. col. Et adde etiã q ciuitas efficit si papa vel iperator scribat castro vel oppido vt ciuitati vt no. volu. Inn. i. c. cũ ab ecclesiarũ. in j. col. in fi. & ibidẽ etiã Joan. an. de offi. ordi. de quo etiã vide per Card. in cle. fi. in §. fi. de sen. exco. & p Bart. in extrauag. ad reprimẽdum in ver. ciuitas. et habet per Bar. i. l. sodales. l. ij. co. ff. de colle. illi. et an ciuitas veniat appellatione psone vide Bal. in rub. C. ad treb. & in c. cõuenticulas. in vlt. scdo no. de pa. iur. sir. in vlt. seu. vbi tz q nõ. Et adde q ciuitas dr q̃ muris clauditur villa autẽ que est sine muris. vt p Bar. in l. j. in §. siue autẽ. ff. de ope. no. nũ. vbi ẽt ponit q dicat castrũ. & vide Bart. post gl. in l. si heres. in §. vicis. ff. de leg. j. vbi cõcluditur q villa est sine muris & sine epo. castrũ cũ muris & sine epo. ciuitas vero est cũ muris et cũ epo. de quo ẽt habet p Bal. in l. si duas. in §. grãmatici. in col. j. & ibi p Nico. de nea. in addi. ad bar. C. de exc. tu. & vide ẽt p Alex. in l. ij. de v. sig. & p Bal. in ti. de pa. cõsiã. in §. nos romanorũ. & in l. si vel in aliqua de offi. pcõ. & lega. Adde dñ q in fauorabilibus appellatione ciuitatis veniunt ẽt suburbia. vt in l. vxorẽ. in §. legauerat. & ibi p Bart. de lega. iij. & vide. d. Abb. in c. fi. de pbẽ. & Bal. in l. fi. in ij. q. C. quẽadmo. testa. aper. & no. in l. nã qd liquide. in §. si itn. ff. de ope. lega. & vide q̃ habẽtur in c. si ciuitas. de sen. exco. vbi habet an interdicta ciuitate sint interdicta ẽt suburbia ci⁹: & qd sit ciuitas vide p d. Car. in cle. dudũ. i. §. extra. in j. q. de sepul. vbi dicit q ciuitas est hoium multitudo societatis vinculo adunata: vel est cõitas cõstituta ex plurib⁹ vicis habẽs in se terminũ ois sufficiẽtie ad vitã. Et adde q ciuitates metropolitane dicunt q̃ habẽt archiepm vel patriarchã: vt p Bar. i. d. l. si duas. i. §. grãmatici. de excu. tu. pal. & in l. j. C. de metropoli berito. lib. xj. Et an ciuitas possit edificare castrũ in suo territorio sine licẽtia supioris, vide p Bar. i l. sodales. de colle. illi. in j. col. vbi dicit q nõ. de quo vide p Sbi. de ca. & Pau. de cast. & ibi plenissime p nouissimos in l. ex hoc iure. ff. de iusti. & iur. & an ciuitas pp̃ter delictum ciuiũ perdat priuilegiũ ciuitatis et priuet epo. vide p Spe. in ti. de istru. edi. in §. vj. in ver. opponit q priuilegiatus & in ti. de dona. in ver. qd si aliqs baro. Et adde q ciuitas q̃ interficit duos epos desinit esse ciuitas & ei amplius non dz dari epus. xxv. q. ij. c. ita nos. & ibi per arch. & no. Albe. de rosa. in rub. C. de epi. & cle. habet per d. Car. in cle. j. in §. ciuitas. de pe. Adde tñ q occidẽs electũ ad episcopatũ nondũ cõfirmatũ & consecratum non dicitur occidere epm. vt per Bal. in l. si nõdum. circa prin. in ver. item si ciuitas. C. de fur. & est ho. gl. in cle. j. & ibi per do. Car. in v. q. de penis.
g ¶ In lr̃is ipetratis ad bñficia. Adde Cõpo. j. e. abbatẽ. & Archi. in c. q̃uis. lo. j. de pben. in vi. & glo. fi. in c. accepimus. in v. in ecclesia. i tit. de eta. & qli. & pbat in d. c. q̃uis. cũ sua gl. & facit tex. iũcta gl. in c. fi. in ver. ciuitatis. de pbẽ. & ibi p Jmo. & istũ allegantes gl. in d. c. accepimus. et vide gl. ij. in c. j. & ibi Do. de re. pmu. in vj. & istũ in c. cũ cõtingat. in ij. no. de so. cõpe. Do. post Jo. an. & Jo. de santu. in d. c. q̃uis. §. j.

alij: a sequẽs enumerationẽ certarũ personarũ vel rerũ nõ semper cõprehendit paria vel minora expressis: sed restringit & ampliat ẽm determinationẽ que annectit clausule. Hic enim fuit impetratum rescriptũ contra epm sagien. & quosdam alios nec tamen cõprehendit clericos ciuitatis. & hoc propter determinationẽ illã que sequebatur videlicet sagien. dioce. ad hoc qd no. Inn. i. c. fi. de offi. arch. 3 ¶ † In glos. j. ibi. qr ciuitas & dioce. diuersa sunt. no. bene hãc glo. in eo q dicit diocesim esse diuersam & separatã a ciuitate. in contrariũ facit qr ciuitas est caput diocesis. vnde comprehenditur appellatione dioce. tanq̃ pars sub vno toto: vt patet in c. j. de offi. ordi. & in d. c. vnico. de rerum permu. lib. vi. Hinc est q tota dioce. vna cum ciuitate appellatur parochia epi vt in c. apostolice. j. de do. ¶ Solu. pp̃ter hec dicta multi impugnauerunt decisionem istius tex. dicentes q nõ fuit iuridica decisio. sz hoc asserere in principe est temerariũ. Ideo cõiter dr q in odiosis non venit ciuitas appellatione dioc. quia licet nomen dioce. in suo genere sumptũ cõprehendat ciuitatẽ vt in iuribus in cõtrarium allegatis. tñ cũ capitur in sua specie dioce. differt a ciuitate: quia dioce. respectiua est ad ipsam ciuitatẽ. Unde in multis iuribus dicit q oẽs de diocesi debẽt confluere ad ciuitatẽ tẽpore synodi epalis. Et ex hoc tene mẽti q vbi vnum verbũ potest capi in suo genere & in certa specie si sumus in materia odiosa debet capi in specie sua & non in genere. secus si in materia fauorabili. Et vide simile in adoptione: nã adoptio generaliter sumpta includit in se arrogationem. Sed si sumitur in sua specie differt arrogatio ab adoptione iuxta ea que dixi in c. vnico. de cog. lega. & no. in l. 4 prima. & ij. ff. de adop. ¶ † Sed hanc materiam latius ceteris attingendo et clarius formo quatuor articulos seu membra. aut enim queritur nũquid b appellatione ciuitatis b veniat dioce. an ecõtra. nũquid appellatione dioce. veniat ciuitas. Tertium mẽbrũ nũquid appellatione ciuium veniãt dioce. vel comitatini. Quartũ quid ecõtra nunquid appellatione comitatinorũ veniãt ciues. ¶ Ad primũ Jo. and. in c. si ciuitas. de sentẽ. excõ. lib. vj. dic c git q appellatione ciuitatis c in priuilegio contrarius solũ venit qd ambitu murorum continetur & suburbia & cõtinentia edificia ciuitatis. Sz hoc dictũ vt cõprehendant suburbia & continẽtia nõ videt regulariter verũ in materia odiosa. Naz vt pbat in d. c. si ciuitas. ex pp̃rio significato vocabuli solum cõprehenditur id qd est intra menia. & in materia stricta debemus capere verba stricte & ẽm propriũ & strictũ significatum verborum: vt in c. statutum. de elec. li. vj. Item speciale est in casu illius c. si ciuitas. vt cõprehẽdant suburbia ne pp̃ter fraudẽ interdictũ vilesceret. Dico tamen ar. opti. ex illo tex. q vbi dispositio cõcepta in ciuitate vel appellatiõe ciuitatis esset inutilis. vel posset fieri fraus nisi cõtinerent suburbia q tunc d appellatiõe ciuitatis veniũt suburbia. d & in hoc casu posset saluari dictũ Jo. an. Et per hoc dico e in simili q si preciperet sub pena alicui doctori e ne legeret in ciuitate nõ posset legere i suburbijs qr fraus fieret pcepto. Dicit ergo q regulariter i materia stricta appellatione ciuitatis venit id qd f supra dixi. sz in materia larga f seu saltẽ indifferẽti venit ciuitas cum suo territorio vt est tex. pulcher in l. j. §. cum vrbẽ. ff. de officio prefecti vrbis. 5 ¶ † Ad scdm similr distinguo q in materia larga appellatiõe diocesis venit ciuitas: vt in iurib⁹ superius alleg. secus in materia stricta: vt hic. Et ex eis infert ad decisionẽ. q. nũquid in literis ipeg trãdis ad bñficia g appellatiõe dio. veniat ciuitas.

a ¶ De p̄uilegijs. Adde istū i. c. dilecti. l. iiij. col. de fo. cōpe. & moder. l. c. cām. in. ix. col. in v̄. iij. declaratio. s. e. & Jmo. i cle. j. ij. col. de seq̄. pos. et fru. bal. i. c. j. de offi. or. l. ȝ alr̄ hic Jmo. tñ in. c. si. de p̄bē. idē voluit q̄ iste. Adde Bal. consi. cclxxvi. iij. li. incip. rex romanorum.

b ¶ In l̄ris de iustitia. Vide Cōpo. & Jmo. in. c. abbate. j. eo.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Etȝcludo. vide Bologni. vbi. s. & l. v̄bo q̄s ciues: & oino vide And. sicu. i ȝsi. clxxvi. in. ij. volu. vbi tȝ ȝ Abb. hic.

d ¶ Appellatōe ciuiū. Vide h̄ Car. & Bar. in cōsi. ici. ciuitati Camerini i ordine. cxcvi. & plene p mod. h̄ in v̄. q̄rta ȝclusio in. xiij. col. & vide doc. in pe. gregu. vbi pistū i salutatiōe. i si. & Do. i. c. j. circa mediū. de vsu. i. vj. propter gl. ibi in ver. alienigenis.

¶ Adde abbatē cōsi. lij. Pau. de cast. ȝsi. cccclv. in nouis. Areti. in consi. cxxxiij.

Zacharias.

¶ Dic q̄ i p̄prie sumpto vocabulo ciuiū verū ē dictū istorū q̄ p̄p̄e ciuis de originari⁹ ñ ex p̄uilegio. vt. l. ciues. et ibi doc. & bal. i. j. col. v̄. q̄rit gl. C. de ap. cū si. & istis adde alex. ȝsi. xx. col. si. v̄si. & cōllat. consi. elviij. col. pe. i p̄n. vol. ij. vbi habes q̄s p̄p̄e dicat̄ esse ciuis. Et an ciuis q̄ ad q̄dā sit p̄p̄e ciuis. vide eūdē cōsi. clxxxi. col. j. i si. eo. volu.

e ¶ Comitatinorū. Addē bar. i. d. ȝsi. cxcvj. ciuitatis Camerini. & l. i. ij. circa med. ibi breuiter diximus. ff. de v̄. sig. & in. l. si q̄s p illū tex. C. de na. li. & i. l. nō dubito. l. j. no. ff. de capti. faciat quod voluit Bal. i. l. post p̄nc. C. q̄ sit lon. cōsue. p q̄ est gl. si. i. l. ex ca. si. de postulan.

¶ Jo. an. post Host. tȝ hic q̄ nō. idē glo. sing. in. c.
accepimus. de eta. & quali. & Cōpo. j. eo. abbatē et
Archi. in. c. q̄uis. de p̄bē. li. vj. Sed Zenzeli tenuit
hic Joā. de lig. & sensit Pan. in cle. ne romani. de
elec. q̄ si in p̄uilegijs venit ciuitas appellatione
dio. vt no. Jo. an. post Host. in. c. j. de offi. ordi. ita
dicendū in rescriptis ad bñficia. Sed primū di-
ctū est cōius & verius p p̄dicta maxime iuncto. c.
q̄uis. cū glo. sua. de p̄ben. li. vj. Et id q̄d dicit Jo.
a an. de p̄uilegijs[a] restringerem ad p̄uilegia nō
odiosa. sec⁹ in odiosis vel q̄ sunt cōtra ius vel p̄-
iudiciū tertij. ad hoc q̄d no. gl. in. c. olim. de verbo.
sig. & q̄d no. gl. in. c. ordinarij. de offi. or. li. vj. Sec⁹
b vt̄ in l̄ris de iustitia[b] cū mandat̄ ei q erat obliga-
tus. ad hoc q̄d no. gl. i. d. c. accepimus. & d. c. q̄uis.
6 ¶ † Uenio ad tertiū. & cōcludo[c] q̄d appellatione
c ciuiū[d] veniūt nō solū illi de comitatu sed etiā illi
d de territorio: vt in. l. q ex vico. ff. ad muni. & l. q in
cōtinētib⁹. ff. de v̄. sig. p Bar. i. l. j. ff. ad muni. & in. l.
ij. ff. de ver. sig. & l. l. nō dubito. ff. de capti. Et vide
ho. gl. i. c. j. de vsur. li. vj. Et hoc in materia larga
vel saltē indifferēti: sec⁹ putarē in materia restrin
gibili per ea q̄. s. dixi licet aliter sentiat Bar. i. d.
l. ij. vbi dicit q̄ cōdēnata ciuitate vident̄ cōdēna-
ti comitatini sȝ illud pōt p̄cedere in materia cōi
7 ciuib⁹ & comitatinis. ¶ † Ad vltimum dic q̄ ap-
e pellatiōe comitatinorū[e] nō veniūt ciues q̄ comi-
tatini sunt obligati ad strictiora onera q̄ ciues.
l. ij. & q̄d ibi no. C. ne rustica. ad vllum obsequium
lib. xi. no. in. d. l. j. Puto tñ q̄ in materia larga si
dat̄ p̄uilegiū dioceli ab hoibus vel comitatu q̄
cōp̄rehendit̄ totus comitatus seu tota dio. in suo
8 genere p supradicta. † An autē natus ex ciuib⁹ i
comitatu dicat̄ comitatin⁹ vel ciuis dic q̄ ciuis:
q̄ quo ad ista onera nō inspicimus locū originis
sȝ p̄sonas ex q̄b⁹ q̄s nascit̄ ita notanter dixit bar.
9 in. d. l. j. ¶ † Sȝ est dubiū notabile vtrū natus in
f aliqua ciuitate[f] ex parētib⁹ q non cōstituerūt ibi
domiciliū sȝ erāt trāseuntes vel ad tēp⁹ trahebāt
ibi morā dicant̄ ciues illius ciuitatis. Bar. vt̄ du
bitare i. l. filios. C. de inco. & di. li. x. vt̄ tñ magis in
clinare q̄ nō. Quia oportet ad hoc vt acq̄rat ciui
tatē q̄ parētes cōstituerint ibi domicilium q̄d est
dictū singu. & semp mēti tenēdū. Et p hoc ego al-
lego ex quo q̄s hȝ animū se trāsferendi fingit̄ esse
nō in illo loco: vt. l. q̄stium. in si. de leg. iij. & in. l. he-
res absens. ff. de iudi. & in. c. romana. cū sua glo. de
10 so. cōpe. li. vj. & p̄dicta no. ¶ † In eadē gl. in si. no.
hanc vltimā. q. gl. cōcludit enim p̄cessum non va
lere si fuit actum ȝ personas maiores vel negotia
maiora expssis. Contrariū tenet Inno. in. c. sedes
s. eo. & Cōpo. hic. sed Jo. an. dicit q̄ respectu pso-
narū nō valet p̄cessus: sec⁹ respectu rerū. mouet̄:
q̄ ex p̄prio significato v̄borū veniunt maiores p̄-
sone & maiora negotia. dic. c. sedes. alle. Quod re-
stringit hanc materiā loquens de p̄sonis dicit q̄
maiores nō comprehendunt̄. Tractans vero de
rebus dixit q̄ super maiorib⁹ rebus non tenetur
respōdere: & si res maiores cōprehenduntur: sȝ cō
petit exceptio. Si ergo nō opponit̄ tenet p̄cessus
tum q̄ in maioribus rebus nō deficit iurisditio:
tum quia vt̄ prorogatio facta. naȝ posita iurisdi-

f ¶ Utrū natus in aliqua ciuitate. Adde Nico. de neapo. Bald. & Ang. & Pau. de cast. in lectu. bononień. in. l. huiusmodi. §. legatū. de lega. j. et ibi doc. licet Jmo. & Pau. de cast. in lec. paduana. & Alex. in. d. §. legatum. teneant cōtrariū & Rapha. in. l. cetera. §. si. eo. ti. faciat q̄d no. Do. c. j. §. j. vltra medium. de vsuris. in ver. no. in. vj.

¶ Adde q̄ voluit Anto. de bu. consi. xxi. in si.

g ¶ Sed dico valere p̄cessum. No. q̄ vbi cōmittit̄ irritatio act⁹ tȝ p istū tex. & in. c. p̄cedēti. & in. c. sequēti. & de modo cognoscēdi q̄n verba importa̅t actū esse nullū & q̄n important annullandū. vide. d. meū i. c. si diligēti. in. xxxvij. col. cū septē sequentibus. de fo. cōpe. & Alexā. in apost. in l. iperator. ff. de iure fisci. & mod. hic in. xxx. col. in v̄. verba late sinie.

b ¶ In successorē. Vide no. in. c. q̄r. v. de iud. & nunquid intelligat̄ de successore vniuersali vel particulari. vide hic doc. & maxime do. Car. faciat q̄ voluit Ange. in. l. creditores. C. de pig. & Bal. in. l. j. in. j. col. C. cōia de le. & q̄d voluit Barto. in. d. l. creditores. & Ange. in. l. actio. C. si vnus ex pluribus. & Bar. & Ang. in. l. j. ff. de his que in testa. delen. & Bal. in. l. j. C. de executio. rei iudi.

tione circa p̄sonas pōt fieri p̄rogatio de re ad rē:
vt in. c. olim. de offi. deleg. & no. glo. in. c. p. & g. eo. i
ti. Sed in p̄sonis maioribus cū non comprehen-
dant̄ deficit iurisditio nec pōt fieri prorogatio de
11 persona ad p̄sonā: vt in. d. c. p. & g. ¶ † Et per hoc
dicit ipse Cōpo. bñ dixisse in eo q̄ dicit q̄ si dat̄
rescriptum super ecclesia sancti Nico. dio. sagien. k
valet libellus si nō excipitur super ecclesia sancti
Nico. ciuitatis sagien. do. Anto. non videtur hoc
vltimū approbare quo ad casum istius. c. q̄ etiaȝ
bona q̄ sunt in ipsa ciuitate nō comprehendūtur
ex quo fit mētio de dioceli. Ego fateor q̄ non com
g p̄hendunt̄ sed dico valere processum[g] si nō fuit
exceptū in prorogatione iurisditionis de re ad rē
ex quo non deficit iurisditio quo ad personam. sic
puto intellexisse Compo. & Jo. an. de hac tamen
materia vide q̄d plene dixi in. d. c. sedes. Et not.
singu. istud dictuȝ Jo. an. in eo q̄d dicit q̄ ex p̄-
prio significato verborum sub illa clausula gene-
rali: & quidam alij cōp̄rehenduntur maiora exp̄s-
sis tam in rebus q̄ in personis. & hoc facit p his
que dixi in. d. c. sedes. Abbas.

1 ☞ Rescriptuȝ ad lites trāsit in successores illi⁹ contra quē fuit impetratū si ipse fuit conuentus & sic re non integra. 6.
2 Masculinū concipit femininū in rescriptis.
3 Femina nō succedit in feudū: in dignitatē vo sic.
4 Dignitas non moritur.
Rescriptū impetratum cōtra ecclesiam an extendat̄ ad prelatū promotū post impetrationem.
5 Iudicis datio non valet si est mortuus ante dationem ille contra quem datur.
7 P̄uilegiū non transit in successorē si mortuus est tempore date is cui conceditur.

Significauit. Si cōueniēdus p clausulam moriatur re integra successor cōueniri non pōt. & diuidit̄ vt p̄rimum.

¶ Casus literalis. S. & B. laici impetrarunt lite-
ras a sede apostolica sub hac forma: cōquesti sunt
nobis. B. & S. q̄ ep̄s tulleń. & quidam alij clerici
& laici super tali re & rebus alijs iniuriantur eis-
dem iudices per clausulam generalē citauerūt co
mitissam namutcń. pro eo q̄ ipsa successerat fra-
tri suo in comitatu cui quādam summaȝ pecunie
dicti. B. & S. mutuauerant & sic eā tanq̄ heredem
cōueniebant: ipsa per procuratorē suum fecit exci
pi corā ipsis q̄ cum adhuc frater ipsius mulieris
viueret q̄n eedem litere impetrate fuerūt nec per
illas literas dū viueret frater eius fuerat ad iudi
ciū euocatus per l̄ras illas nō poterat conueniri:
& q̄ iudices hanc exceptionē admittere noluerūt
ad se. aposto. appellauit: mandat papa q̄ si ita est
totū q̄d post appellationē factū est in irritū reuo
t cet. B. ¶ † No. j. rescriptū ad lites trāsit in succes
b sorē[b] illius ȝ quē fuit impetratū saltē re non inte-
gra. & hoc p̄bat no. iste tex. a cōtrario sensu. secus
videt̄ si res esset integra q̄ an sit veruȝ indistincte
2 j. subijciā. ¶ † No. ij. ar. ex tex. q̄ per illam genera
l lem clausulā: quidam alij:[l] potest femina conueni-
ri. & sic videt̄ q̄ in rescriptis ad lites masculinum
k cōp̄rehēdat femininū.[k] Textus tamē iste ex toto

i ¶ Quidam alij. Vide no. in. c. sedes. s. e. & l. c. ij. e. tit. lib. vj. vbi per Jo. an. & alios.

k ¶ Masculinum cōp̄rehēdat femininū. Adde Bal. in. c. sedes. s. eo. j ver. nunq̄d includantur vidue in si. coll. Joā. an. & alios in. c. ij. j. eo. ti. lib. vj. & ibi per Jo. de santu. & p do. meū hic dicētem hic nō p̄bari cōez doctrinā doctorū q̄ in rescriptis masculinū genus ȝcipit femininū prout tenēt Joan. and. Pet. Abb. antiquus Butri. et Jmo. hic & Joā. de santu. l. d. c. ij. & hoc tene q̄ idē do. meus hoc tenuit in clemē. j. de elec. vbi de materia post gl. ibi: in versi. homines. & an masculinū cōcipiat femininū. vide glo. si. & ibi doc. in. c. generali. eo. titu. lib. vj. & videas bal. & doc. in. l. quicūq. C. de ser. fugit. & in. l. si ita scriptuȝ. & ibi per Jmo. hic alleg. & plene p Archi. in. d. c. si quis suadēte. & Bar. i l. iura. la. ij. in vl. quero q̄d si statutū. ff. de legi. & per istū i. c. mulieres. in si. de sentē. excō. cum alijs conco. & placet mihi cōis opi. q̄ arg. a cōtrario sensu in rescrip. validū est in iure singu. est glo. in. l. si p̄curatorē. §. si ignorātes. in ver. duoruȝ fratrū rescripto itelligere lȝ ff. man. quā reputauit singu. No. in. l. si cum dotem. ff. solu. mat. circa si. prin. & d. meus in repe. rub. de rescri. in cle. circa si. & dixi in no. meis. in j. no. adde etiā q̄ masculinū concipit femininū: Spec. in tit. de allega. & disp. §. post hoc. ver. vel masculinū. Pe. de ancha. in. l. tres fratres. ff. de pac. & Bal. in. l. cum multe. C. de do. ante nup. & in cōsi. inci. ex rescripto apparet & in. l. gallus. in prin. in. iij. col. in gl. q̄ inci. abūdat. ibi: cōtineri sub masculino. ff. de li. & po. in. l. j. in pe. col. in ver. vtrū autem si statutum loquit̄ de coniunctis in masculino genere &c. C. qui ad. Cy. in. d. l. quicūq. Jac. bu. & Bal. in. l. si quis in tantā. C. vnde vi. Bar. in. l. j. §. de co. ff. de pec. & Bal. in. c. si. de cā pos. & p̄prie. vbi alle. istū tex. q̄ castrum p̄uilegiatū transit ad femina si debeatur census & non fidelitas.

hoc non

hoc non probat q: mulier ꝯueniebatur nō ex persona sua: sed ex persona defuncti. nam per illā generalē clausulā intēdebat iste impetrator includere comitē ꝛ nō istā mulierē. Sed quid dicēdum de iure recurre ad materiā satis discussam per Archid. xvij. q. iiij. si quis suadēte. per Bar. in. l. j. ff. de verb. sig. vide in Spe. in tit. de rescrip. presen. §. si. ver. sed queritur. Et satis puto eam includi in materia nostra cū non agatur de re multū preiudiciali: q: per rescriptū ad lites solū datur iudex ꝛ non fit aliud preiudiciū parti. ꝛ masculinum[a] regulariter cōcipit femininū. l. si ita sit scriptum. ff. de lega. ij. ¶ † Not. iiij. ꝙ femina succedit in dignitatibus:[b] vnde ista mulier successit fratri suo in comitatu. dicit tñ Vinc. hoc procedere fm consuetudinem gallicanā. secus de iure cōmuni: q: in dignitatibus ꝛ feudalibus nō succedit mulier nisi aliud sit dictū in cōcessione feudi. vt in lib. feu. de succes. feu. c. filia. Aduerte in dignitatib⁹ et feudalibus[c] hoc est indubitatū. Sed in dignitate nō feudali videtur secus vz ꝙ de iure cōmuni succedat femina. ad hoc. c. dilecti. de arbi. ꝛ xij. q. ij. in. c. cū deuotissimā. ꝛ facit iste tex. nā hic nō dicit ꝙ iste comitatus esset feudalis. 4 ¶ † Op. ꝯtra tex. videt enim ꝙ istud rescriptū debebat extēdi ad istā comitissam. Qm̄ dignitas nō morit[d] lz moriat psidēs. vt in. c.

¶ Adde an masculinū concipiat femininū: Roma. cōsi. xciij. ꝛ. cxlviij. Alexā. cōsi. ix. ꝛ cōsi. lxxx. ꝛ. cxxxv.

Zacharias. ¶ Dic ꝙ palle. cōsi. dñi Alex. sunt volu. j. dic tñ ꝙ verum est ꝙ cōcipit femininū sed nō ꝓprio vbi significato verū ex rōnis idētitate vt not. plene Car. in cle. j. q. v. de bapt. Bal. in. l. si. q. xiiij. C. de here. insti. ꝛ ꝓ di ctis isti⁹ adde eūdem Car. in cle. j. q. ij. de sepultu. ꝛ Jo. de imol. in. l. si ita. ff. de leg. ij. et istū ꝯsil. cxxxv. volumi. j.

Antoni⁹ Frācis. ¶ Adde ꝙ masculinū qñ ꝯcipit femininum illud a cōcipit ex quadā interpretatiōe et ꝓpter idētitatez rōnis. de quo vide plene p. d. Car di. in. cle. j. in. iij. q. de elect. et vide Bar. in. l. j. in ꝓn. ff. de pec. et Bal. i l. si. in. xiiij. q. C. de here. instit. ꝛ hr̄ p Jmo. i. l. si ita. de leg. ij. ꝛ vide oīno d. Car. in cle. j. in ꝓn. in. ij. q. de sepul. vbi dicit qđ masculinū cōcipit femininū in legibus ꝛ cōstitutionib⁹ pape vel epōꝝ in quib⁹ presumit nihil iniquū disponi. Secus est aūt in statutis laicorum principū: q: masculinū nō cōcipit femininū. ꝛ vide. d. Car. in cle. j. in ꝓn. vbi etiā per gl. in. vij. q. de reg. vbi sorores mēdicantiū trāseūtes sine licētia puniunt vt mēdicantes ꝛ vide. d. Alex. in. l. si extraneus. de cōdi. ob cau. ꝛ in. l. qđ dr in. v. char. de v̄. obli. post Jo. de imol. ꝛ in ꝯsil. xli. in. j. parte ꝯsi. Et an cōcipiat femininū in statuto loquēte de vi cum armis vel etiā sine armis. vide gl. ꝛ Bal. in. l. si ꝯstāte. in. §. si. ff. sol. ma. ꝛ per Alex. in. l. j. ff. ad legē iul. de vi pu. ꝛ adde ꝙ masculinū cōcipit femininū in his in quib⁹ dispositio pōt adaptari femine: ꝛ nō alr vt p Bal. in. l. seruus. C. cōia de suc. Et adde ꝙ masculinū ꝓlatū a canone cōprehendit feminas nisi eadē cōstitutione vel alia excipiatur femina. vt no. glo. in. c. gñaliter elec. lib. vj. Et qd in emphyteosi concessa nobilibus ꝛ eoꝝ generationi an sub verbo: eoꝝ cōprehendant femine vide Bal. in. l. ij. in. si. col. C. de iure emphy. ꝛ de materia masculini ꝛ feminini vide oīno Bal. in. l. gallus. in ꝓn. de libe. ꝛ posthu. ꝛ Alex. in. l. j. de v̄. sig. ꝛ melius in suo ꝯsi. cxxxv. in. j. parte ꝯsi. vbi iter cetera dicit ꝙ statutū puniēs furē famosum pena furcarū nō cōprehēdit feminā furē item dicit ꝙ appellatiōe doctoris nō venit femina doctor. de quo vide per do. Car. in cle. eos. de ꝯsan. ꝛ affi. ꝛ in. c. gñali. de elec. lib. vj. Et adde etiā ꝙ qñ per legē vel statutū puniret posteritas nō cōprehenderet femina. vt in. c. vbicūq3. de pe. in. vj. ꝛ habet p gl. ꝛ. d. Car. in cle. j. in. §. j. circa ꝓn. de pe. ꝛ an ecōtra masculinū ꝯcipiat a feminino. vide p Bar. in. l. si ita inscriptū. in ꝓn. de leg. ij. ꝛ ideo monachi nō veniūt appellatione monialiū. de quo p. d. Car. in cle. j. de ꝯsan. ꝛ affi. ꝛ p Bal. ꝛ Alex. in. l. sz si hac. in. §. si liberos. de in ius voc. ꝛ in. l. iura. post Bar. ff. de legi. ꝛ hr̄ de hoc arti. p glo. insti. q dare tu. po. in. §. si. ꝛ p Bar. ꝛ doc. in. l. si qs id qđ. ff. de iuris. om. iu. ꝛ in. l. qsqs. C. ad legē iul. maie. ꝛ hr̄ p Jo. an. i addi. Spec. in ti. de alle. ꝛ dispu. in. §. iiij. vbi etiā p Bal. i v̄. an masculinū. ꝛ p Bal. in. l. ne passim. C. de iur. ꝛ fac. ingno. ꝛ p. d. Car. in cle. j. de rescrip. ꝛ i cle. si. de elec. ꝛ i cle. j. in. §. j. de reb. ec. nō alie. ꝛ in cle. ij. in. v. q. de priuile. ꝛ vide Bart. in. l. iij. in. §. j. ff. de nego. gest. ꝛ plene p eū in. l. si qs in tantū. C. vñ vi. Et an verbū viroꝝ ꝓlatū in statuto cōcipiat feminas. vide gl. in cle. j. de rescrip. et Bald. l. scripturas. in si. C. q po. in pig. habe. ꝛ vide plene p Alexā. in. l. j. ff. de v̄bo. sig. Et inq̄tū hic fit mētio de argumēto a cōtrario sensu an habeat locū i legibus vel statutis vide p glo. Bar. ꝛ ibi plene p Alexā. in l. j. in. §. huius rei. de offi. eius cui mā. est iurisdi. ꝛ p Bal. in. l. cōuenticulā. C. de epis. ꝛ cleri. Adde tñ ꝙ tale argumentū nō hz locū qñ esset ꝯ casum alterius legis. vt est not. glo. in. c. cupiētes. §. qđ si p viginti in ver. cōmode. de elec. lib. vj. ꝛ no glo. in. c. j. in v̄. puniētimus. de eta. ꝛ quali. co. lib. ꝛ hr̄ in. l. iij. C. de ꝯdi. inser. ꝛ eodē mō non sumeret tale argumentū in statutis ꝯ casum. l. ꝛ iuris cōis. fm Bal. in l. si qs. in. ij. col. C. de fur. ꝛ p Pau. de ca. in ꝯsi. cclxxi. ꝛ in ꝯsi. cccxxxiij. ꝛ p Alex. in. l. oēs ppli. in pe. col. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ in aut. ex testā. C. de colla. ꝛ p Alexā. in. ꝯsi. lxxvj. in. iiij. parte ꝯsi. ꝛ in. l. si cū. §. qui iniuriaꝝ. ff. si qs cau. nec etiā hz locū tale argumētum qñ ex eo resultaret aliqua absurditas seu prauus intellectus. vt in. l. cū patrē. ꝛ ibi p Bar. ꝛ Bal. in prin. C. de condi. inser. ꝛ in. l. apud antiquos. C. de fur. ꝛ per Bar. in. l. marcellus. in. iiij. coli. ff. ad treb. ꝛ vide Car. in cle. j. de iudi. nec hz locū in statutis qñ statutū vetaret interpretationē. vt voluit Bal. in. l. cū patrē. in. ij. no. ꝛ per Pau. de ca. in ꝯsi. cccxliiij. Et adde ꝙ argu. a ꝯtrario sensu dicit niens ꝯiecturata. ꝛ per gl. Bal. ꝛ doc. in. d. l. apud antiquos.

liberti. xij. q. ij. ꝛ in. c. si gratiose. j. e. lib. vj. Sol. tex. iste pōt intelligi duob⁹ modis. Primo ꝙ debitū fuit ꝯctū noīe comitatus ita ꝙ ipsa dignitas esset obligata sed comes erat ꝯueniēdus noīe dignitatis. ꝛ tūc ꝓcedit cōtrariū qđ est satis difficile ꝛ verum in se. Unde dicunt hic Jnno. ꝛ Cōpo. ꝙ si rescriptū impetrat ꝯ ecclesiā pōt conueniri qui fuit promotus in p̄latū post impetrationē q: dignitas nō variatur per ꝓmotionē presidētis. Et no. bene hoc dictū ꝛ tunc dic istū intellectū procedere ad istum tex. sed intelligo ꝙ pecunia fuit mutuata fratri personaliter ꝛ actio erat dirigēda cōtra fratrē ꝛ nō cōtra comitatū ꝛ pro hoc iste tex. cū dicit ꝙ mutuauerat fratri. Nec ob. ꝙ tex. hic ponderet ꝙ ista mulier cōueniebatur q: successerat in comitatu: q: hoc ponderatur ad cōcludēdū ꝙ ista erat heres fratris sui. nā cōmuniter comites nihil habēt vltra comitatū. ideo pōderat ista successio ad inferendū eam esse heredē vniuersalē:[e] ꝛ sic intelligēdo cessat cōtrariū. ¶ Jn glo. j. in fine videtur glo. cōcludere in effectu quod si defunct⁹ cōueniēdus erat expressus in rescripto quod tūc rescriptū extēdit ad successorē etiā re integra. per. c. dilecti. de fo. cōpe. Uidetur tñ glo. restringere qñ fuit impetratū rescriptū in cā dignitatis. Si vero defunctus nō erat expssus in rescripto sed erat cōueniē

C. de fur. et in. l. j. ff. si tab. test. nulle exta. ꝛ est ex interp̄tatione: non ex v̄bis fm glo. ꝛ Bar. in v̄. ꝯiecturam. in. d. l. apud antiquos. vbi ēt p Bal. Adde tamen ꝙ tale argumentū dr esse aptissima ꝓbatio ꝛ dr casus aptissimus. vt est tex. in l. si qs locuples. i si. vñ dicit tex. aptissime. ff. de ma. testa. Et an hēat locū ꝛ qñ in ꝯctibus. vide Alex. in. d. l. i. de of. ei⁹. ꝛ in ꝯsil. cxxix. in ij. parte. Et adde ꝙ tale arg. nō hz locū i dispositione negatiua: quādo ex eo induceretur peccatū puta si statutum diceret ꝙ vsure non possint recipi vltra duos denarios pro libra: non sumitur argumentum ꝙ possint recipi duo denarij fm Bal. in aut. ad hoc. in. si. col. C. de vsuris. ꝛ vide glo. in ver. facere. in cle. j. de vsur. ꝛ ibi per do. Car. in. xxj. q.

a ⸫ Sebasti. Sapia. ¶ Masculinū. Hāc materiā an masculinū concipiat femininū late expedit. d. Jas. in. l. si quis id quod. ff. de iurisdi. om. iudi. ꝛ latissime p Deci. in repe. l. femine. ff. de reg. iur. col. xiiij. et ibi etiā colū. j. ponit: an mulier possit habere dignitatem magistratus. ꝛ ponit ꝙ nō regulariter. tamen fallit in abbatissa vt ibi late per eum.

b ¶ Jn dignitatib⁹. vide quod legitur ꝛ no. in. l. mulieres. C. de dig. lib. xij. ꝛ in. l. multis. ff. de statu homi. ꝛ in. c. dilecti. hic alle. ꝛ in. c. noua quedam. de peniten. ꝛ remissio.

¶ Adde qualiter succedat in dignitatibus: Ange. cōsi. cclxxxvj. Pet. de ancha. ꝯsi. cccxlj. vbi late alleg. cōsi. iij. ij. lib.

c ¶ Et feudalib⁹. Adde. c. j. §. hoc autē. qui feu. da. pos. Paul. de ca. ꝯsil. cxxxv. Spe. de feu. §. ij. ver. xxiiij. ꝛ seq. quod est verū nisi feudū ad nullum seruitiū fuerit cōcessum ꝛ masculus nō extet fm Bal. in. c. j. §. decedente. qui feu. da. pos. ꝛ in. c. j. §. hoc autē. eodem titu. ꝛ in. c. similiter. de cap. qui curi. vē. ꝛ Ro. in sing. in ver. feudū. ꝛ in ver. femina. ꝛ in quibus casibus femina succedat in feu. vide Bald. in. d. §. decedente. et in. c. j. in prin. quādo maritus succedit vxori. ꝛ in. c. j. §. quinetiam epm vel abbatem. ꝛ in. c. si. de suc. feu. et in. l. si. incip. quoti. C. de suis et legi. et in. c. j. §. femina quoq3. per quos fiat inuesti. ꝛ in. d. c. j. §. hic autem. et in. c. j. §. j. in iij. col. de suc. feu. ꝛ per do. meū hic post Bal. ꝛ alios. ꝛ per Bal. in. l. ij. ff. de sena. ꝛ vide hic Bal. si regina Apulie nubat cuidā militi simplici an faciat eum regem: ꝛ an deficiēte rege gens libera possit creare regem. vide hic eundem Bal. ꝛ in. l. ex hoc iure. ff. de iusti. ꝛ iure.

¶ Adde Ro. cōsi. ccclxviij. ꝛ Ange. hic proxime.

d ¶ Dignitas nō moritur. vide Bar. in. l. centesimis. in. §. si palatus. in iij. col. in ver. vlti. formo hic vnam questionē difficilē. ff. de v̄b. obli. vide quod legitur ꝛ no. in. l. annua. §. annua. ff. de annu. leg.

e ¶ Heredē vniuersalē. vide que dixi. ꝯ. in apostil. in ver. successorē. ꝛ vide ad ꝓdicta text. in. l. imperatores. ff. de pub. glo. in. c. pastoralis. ꝛ in. c. tua nobis. de decimis. Jo. an. in. c. cū homines. eo. ti. cum si.

Zacharias. ¶ Dic esse verum si tale rescriptum sit perpetuatum quia tunc ad heredem vniuersalem transit. ita not. Specula. in titu. de leg. §. restat. ver. quid si impetraui. et ibi Bald. in additio. ad eum. ver. si cōmittitur. Anto. de but. in. c. quia. v. de iudi. ꝛ Alex. in. l. beneficium. de constitu. principum.

Anto. Frācis. ¶ Circa hoc an rescriptū transeat ad heredes. Dicas ꝙ super transmissibili ad heredes trāsit si res non est integra: vt q: citatio emanauit. secus si est integra nisi in certis casib⁹ de quibus hic per do. Abba. ꝛ scriben. super re vero nō trāsmissibili indistincte nō trāsit de quo vide per do. Anto. et doct. in. c. dilecti. de fo. cōpe. ꝛ habetur per Specu. in tit. de rescrip. presen. in. §. ij. ꝛ in tit. de le. in. §. restat. et in ver. quid si impetrauit. ꝛ ibi per Bal. in additio. et vide tex. Bal. Fulgo. et nouissimos in. l. ij. in prin. quando libel. prin. datus. C.

dus sub clausula tūc nõ extēdit ad successorē re in
tegra: ad hūc casuz restringit hūc tex. Et hāc lec.
tene q2 cõis est ꝛ vera: sed difficile est reddere verā
et cõcludētē rõnē vniuersitatis in cui⁹ redditione
multū instat hic. Sed conclude breuiter ꝛ clare ꝙ
ideo in pmo casu extēdit qm̄ rescriptū habuit vi-
res suas in personā defuncti cum vinceret tpe date.
Unde extēdit ad successorē q2 fingit eadē persona
cū defuncto: vt in aut. de iureiurā. a moriēte p̄sti.
col. v. sed in scđo casu qm̄ defunctus erat conuenie-
dus sub clausula nec fuit conuētus tpe vite sue re-
scriptū corruit cū nõ fixerit radices in personā cõ
5 uenièdi. ¶ † Nã nõ valet iudicis datio cū nõ viue-
ret is contra quē iudex dat vt in. l. ij. ff. que sen. sine
ap. rescin. Sed iste iudex videt datus 5 cõueniēdū
sub clausula tpe quo exprimit. Nã antea nõ hz iu-
risditionē iudex in nõ expresso: vt in. c. pastoralis.
§. i. 5. eo. merito corruit rescriptum quo ad istū qui
decessit anteꝙ exp̄meret. Et si diceres cõtra ꝙ ex
pmit fingit exp̄ssus tpe dati rescripti. ar. in. l. po-
tior. ff. qui po. in pign. ha. vbi cõditio trahit retro
a tpe initi 5ctus. Sol. duplex. Prima qđ hic non
põt retrotrahi cū deficiat subiectū p mortē. sic in
c. cū pro te. j. e. lib. vj. Scđa sol. melior in eodē casu
a nõ debēt 5currere due fictiones[a] vt no. in. l. j. C. de
b dot. pmis. sed si rescripti[b] hoc casu extenderet ad
successorē cõcurrerēt due fictiones. Prima ꝙ fin-
geret iste exp̄ssus tpe date: scđa q2 successor finge-
ret eadē p̄sona cū defuncto. nã vere successor nõ est
eadē persona cuz defuncto. Ex his limita. l. here-
absens. ff. de iud. vbi dr̄ heredē posse cõueniri vbi
defunct⁹ poterat: dz em̄ intelligi in ordinario ꝛ nõ
in delegato: saltē dato sub illa clausula gn̄ali. Ra
tio est: q2 rescripta sunt p̄sonalia et odiosa merito
6 restringēda. 5. eo. ad hoc. ¶ † Et gn̄aliter cū q̄rit
c an rescriptū extēdat ad successorē[c] distingue post
Cal. hic ꝛ Jo. an. in regula is q in ius. de reg. iur.
in mercu. Qđ aūt materia super qua impetrat re-
scriptū nõ est extēdibilis ad successorē expirat re-
scriptū per mortē. Exēplū in actore impetratū est
rescriptū sup beneficio debito: nã si morit nõ põt
heres ei⁹ vti illo rescripto: q2 nõ succedit in bene-
ficio cū in b̄nficijs non habeat locū successio. vt in
c. trāsmissa. de fil. p̄sby. Exēplū in reo: fuit ipetra-
tū rescriptū: vt reus deponeret ab ordine vel a be
neficio: certū est ꝙ mortuo reo nõ potest cõueniri
d successor q2 crimina morte extinguunt.[d] xxiij. di.
quorūdam. ꝛ in. l. j. C. si reus vel accu. mor. fue. Aut
materia cõcernit successorē ꝛ tunc aut res non est
integra, puta quia defunctus fuit citatus et tunc
rescriptū extēditur ad successorē. arg. hic a cõtra-
rio ibi: ad iudiciū reuocatus: aut res est integra: ꝛ
tūc aut predecessor erat cõueniēdus sub clausula:
ꝛ tūc nõ extēditur ad successorē. vt hic ex quo non
fuit expressus dum viueret. Et hoc verum nisi re-
scriptū fuisset impetratū 5 dignitatem. vt. 5. dixi.
Aut cõueniēdus erat expressus in rescripto: ꝛ tūc
si fuit rescriptū impetratū in materia cõcernente
dignitatē licet nomē prelati fuerit expressuz: ꝛ tūc
extēditur ad successorē ꝛ in hoc casu loquitur pro-
prie dictū. c. dilecti. Aut nõ cõcernebat dignitatē
sed personā: ꝛ tūc nõ extēditur ad successorē singu
larem nisi in tribus casibus. Primus si successor
succedit in vitiū: et in hoc casu loquit. c. quia. v. de
iudi. Secundus casus in. c. j. de alie. iudi. mutan.
Tertius si emanat secūda iussio. vt in. d. c. quia. v.
fm aliū intellectū. Aut querit nūquid debeat ex-
tēdi ad successorē vniuersalē: ꝛ fuerunt multe opi-
niones sed opinio magis cõis habet ꝙ sic: q2 cen-
sentur eedem persone. vt. 5. dixi. Itē q2 agit de mo
dico p̄iudicio. Et intellige hic ꝙ defunct⁹ erat in
rerū natura tēpore date rescripti alS rescriptum
7 nõ valet. vt in. d. l. ij. ¶ † Et ita nec priuilegium[e]
e trāsit in successorē si mortuus est tempore date is
cui cõceditur. vt est tex. multum notabilis in. l. ne-
ratius. ff. de regu. iuris. Abbas.

¶ Litere executoriales valent etiā ꝙ nõ proce-
dant monitone.
Processus factus contra rationē nõ est ipso iure
nullus nisi sit peccatum ex forma.

a ¶ Due fictiões. Limita nisi sur-
gāt ex duplici fõ
te. l. si quis rē. §. i.
ff. de pollu. iuncta
l. fi. C. de sac. sanc.
eccl. ꝛ p Cardi. in
clem. ꝙ circa. ex.
q. 5 elec. ꝛ i cle. ij.
in. viij. q. vt li. pē.
Limita scđo nisi
due fictiones sint
iducte ambe a iu
re cõmuni. vt di-
cit Bal. in. l. j. l fi.
C. qñ li. ab empt.
dis. limita tertio
nisi vna fictio de-
scēdat ab alia vt
p Bal. in. l. j. C. de
do. pmis. et do. in
c. nõ dēs. ij. q. vij.
p Bal. in. l. j. i an-
tepe. col. C. 5 fur.
ꝛ Bar. in. l. si is q
pro emptore. ff. 5
vsuca. Fallit etiā
fauore libertatis
l. cū q̄si. in. j. rñso.
et ibi Ange. ff. de
fideicom. lib. vbi
ponunt duo spe-
cialia pmū est ꝙ
snīa lata p mor-
tuo cz 5 regulā. l.
furioso. ff. 5 re iu
di. scđm est ꝙ de-
cretū qđ non põt
vires hr̄e in p̄so-
na defuncti trāsit
in eius heredē.
Anto. Francis.
¶ Qñ due fictio
nes possint circa
idē cõcurrere. vi-
de tex. in. l. captū.
ꝛ ibi p Bal. C. de
cap. et postli. re-
uer. et vide Bar.
l. l. singularia. in
pn. ff. si cer. pe. ꝛ l.
l. si vero nõ remu
nerādi. in. §. mar
cellus. ff. mã. et in
l. cū post. in. §. ge-
ner. ff. de iure do.
ꝛ p Bar. in. l. ge-
rit. in vlti. col. ff.
de acqui. her. vbi
dicit ꝙ qñ proce-
dūt a diuersis p̄n
cipijs p̄nt 5cur-
rere. ꝛ vide 5 isto
cõcursu duarum
fictionū p. d. Car
di. in clem. qđ cir
ca. in. ex. q. de ele.
Et an et qñ duo
spālia 5currāt in
eo. subiecto vltra
ea q ponit Bar. i
l. si is q p empto-
re. i vlt. q. de vsu-
cap. ꝛ i. d. l. singu-
laria. vide Oldr.
in 5s. lxxix. incip.
ꝙ duo specialia.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Sed si rescri-
ptum. Uide limi

1 ¶ Ex insinuatiõe. † Non valent
litere executorie in quib⁹ impetrās fal
so dixit monitorias precessisse. Primo
ponitur partis decisa querela. Scđo prouisio ibi:
quo circa. ¶ Casus literalis. Quidā clericus. J.
nomine impetrauit lr̄as p̄ceptorias sup p̄uisione
ipsius ad ep̄m Ambianen. ꝛ postmodū ad iudices
istos literas executorias impetrauit sibi ep̄m su-
pradictū in quibuscum de monitorijs fiebat mē-
tio ep̄s proposuit coram iudicibus ꝙ ipse nullas
monitorias receperat: ꝛ consuetudo est ecclesie vt
preceptorie nõ debent nisi monitorie precesserint:
vnde per eas veritate tacita impetratas p̄uidere
non tenebatur eidem. Consultus papa rñdet ꝙ si
super hoc nulle monitorie p̄cesserint supersedeāt
executorij dūmodo executorie de monitorijs fece-
rint mentionē alioquin procedāt per executorias
iuxta traditā sibi formam. Ber. ¶ No. primo ꝙ li
tere executorie valent sine monitorijs dum tamen
f cessat surreptio.[f] hinc hodie cõmuniter solū dan-
tur executorie: monitorie ꝛ preceptorie hodie non
sunt in vsu nisi quādo papa rescribit pro receptio-
2 ne alicuius monialis. ¶ † Sed q̄ro hic papa mā-
dat p̄cedi p̄uia ratione quid si iudices p̄cesserunt
cõtra rationē nūquid tenent processus. videtur ꝙ
non: quia cõtra formam mandati. vt in. c. cum di-
lecta. 5. eo. ꝛ. c. venerabili. de offi. deleg. ꝛ. l. diligen
ter. ff. mandati. In contrariū facit: nam processus
cõtra ius litigatoris valet. vt in. c. cum inter. j. de
re iudic. doc. hic dicunt processum valere: quia ista
clausula non limitat iurisditionē nec dat formam
procedēdi: sed potius sapit monitionem ꝛ instru-
ctionē iudicis. Nã semper intelligitur vt iudex p̄-
cedat preuia ratione. ideo si exprimitur nõ datur
noua forma. quod bene not. quia facit ad multa. et
g hoc dictū allegaui in. d. c. cum dilecta.[g] vbi plene
expediui hāc materiā ꝛ dic vt ibi. ¶ In glo. i. ibi:
sed ordo ꝛ cõsuetudo curie. ꝛ dic ꝙ olim obserua-
batur iste stilus. hodie secus vt. 5. dixi. Sed glo. re
tulit se ad tempus suum.

1 ¶ Papa presumitur grauare ecclesiam in mi-
nus quam possit.
2 Canonicus recipiēdus intelligitur cū prebēda.
3 Grauatur quis dum beneficia confert.
Collatio beneficiorū cõputatur inter fructus.
4 Solita poni in rescriptis habent pro appositis.

Mandatū ap̄licum.

1 † Hec decretalis legit principalr duo-
bus modis: et fm intellectum glo. b. d.
¶ Cessantibus clausulis in dubio papa nõ inten
dit grauare eādem ecclesiā seu eūdem collatorem
super prouisione duorū ideo secūdus impetrās re
pellitur siue primus expectet siue sit iam gratiam
b cõsecutus. Sed fm aliuꝫ intellectū. h. d.[b] Nõ in-
tendit papa eūdem collatorē grauare de duobus
vbi pro secūdo scribit cū clausula si pro alio nõ est
rescriptū qui huiusmodi gratiā prosequatur etiā
primo tēpore date vel p̄sentationis secūdi gratiā
assecuto. In prima ponit dictū. In secunda eius
rationē. ibi: cū super. ¶ Casus lr̄alis. Papa man
dauit ep̄o Nouicū. vt magistrum. S. faceret recipi
in canonicum et in fratrem ecclesie sue si pro alio
ibidem non scripserit qui huiusmodi gratiā con-
sequatur: sed ep̄s iam aliū ad mandatum pape re-
cepit qui beneficium obtinuerat: dubitauit: vtruz
teneretur prosequi mādatū apostolicū ex eo quod
dicebatur in mādato si pro alio nõ scripsimus qui
huiusmodi gratiā prosequatur: cum nullus prose
quatur hāc gratiā: sed iam esset p̄secutus. Cõsul-
tus papa rñdet ꝙ ex quo aliū iam recepit ad man
datum suum mandatum istud exequi nõ tenetur:
q2 nõ est intētio pape grauare ecclesiam super re-
2 ceptione duorū. B. ¶ † No. j. valere literas supr
receptione alicuius in canonicū: lz nulla fiat men
tio de assignatione prebēde. Non tamē intelligas
istū debere remanere sine prebēda: q2 esset 5tra. c.
relatū. j. de prebē. sed prebenda venit accessione ad
canonicū. vt in. c. si clericus. et. c. postq̄. de preben.
lib. vj.

tatiões quas po-
nit ad hanc regu
lam. d. Feli. in. c.
cū. m. ferrarieñ.
co. v. versi. limita
quarto. 5. de 5sti.
et. d. Jas. in. l. qm̄
in p̄orib⁹. col. vi.
C. de inoffi. testa.
et amplia vt per
Jas. in. l. si. in. vij.
co. l. v. limitatio-
ne. ff. de 5stit. p̄n.
vide etiā ad hāc
regulā do. Sozi.
in. l. i. in. iij. colū.
vij. scđa 5clu. ff. 5
leg. i. Alex. l cõsi.
xxx. col. iij. in pri-
mo volumi.
c ¶ Ad successorē. vide in. c. quia. v.
de iudi. ꝛ in. c. di-
lecti. de so. cõpe.
d ¶ Morte extin-
guitur. Limita
p tex. iuncta glo.
in fi. 5 here. q ab
intest. defe. in. §. q
p 5trariū. in ver.
post mortez. cum
ibi no. per doc.
e ¶ Nec p̄uilegiū.
Adde Bal. in. c.
j. §. porro. in ti. q
fuit p̄ma cā hñt.
amit. vbi alle. gl.
insti. de act. in. §.
itē migta. in v̄ in
iudicio. ꝛ qđ legi
tur ꝛ not. in. §. fa
ne. de priuileg.
Sebasti. Sapia.
f ¶ Surreptio.
Adde tex. in. c. ca
pitulū. 5. eo. ꝛ 5si
dera ꝙ hodie est
iste text. correct⁹.
nã qñ qs exp̄mit
falsum qđ si prin
ceps dino sciuis-
set tñ lr̄as cõces-
sisset: si exp̄mit p
simplicitatez vel
ignorātiā: nõ vi-
tiat rescriptū. c.
sup lr̄is. 5. e. Sed
hodie ita de faci-
li papa concedit
literas executo-
rias sine monito
rijs sicut cuz eis:
ergo videt ꝙ iste
tex. sit correctus:
sup hoc cogita.
g ¶ In dicto. c. cũ
dilecta. Uide ibi
istū in. vj. col.
b ¶ Hoc dicit. Ui
de ad qd alleg. d.
Anto. Cõpost. et
Jo. and. hic in. c.
audita. 5 restitu.
spol. vide ibi do.
Abb. And. bar.

a ¶ In.c.cũ.m. Vide ibi tĩtũ.⁊ qđ legit ⁊ no.in.l.illud.ff.de acqui.here.
b ¶ Nõ est grauare. Faciũt no.in.c.tibi qui.⁊ in.c.duob⁹ de rescrip.li.vi. ⁊ qđ in simili habet in.l.titia.§.qui inuita.ff.de leg.ij.vbi nõ est verisimile ꝙ pater voluerit grauare filiũ duplici onere.⁊ in.l.si cũ dotẽ.§.si pater.ff.sol.mat.⁊ in.l.planc.§.si duobus.ff.de lega.j.⁊ vide glo.in.l.j.in glos.fi.C.de malie.et in quo loco munera.lib.x.ꝙ a quis nõ debet p eadẽ re bis grauari.

Antoni⁹ Frãcis. ¶ Circa hãc ma z teriã an quis de- b beat duplici one c re grauari. Di- d cas regularit nõ qꝛ qui in vno grauatur dꝫ in alio releuari.l.eũ q.ff. de l litẽ iur. quãdoqꝫ tñ põt quis alio onere grauari si onus imponatur ex alia causa ꝙ fuerit ipositũ p̃lmũ grauamẽ de qua materia plene habet p Spe.l ti.de teste. in.§.i.in v.sed qđ si admissus. et in ti.de inquisitiõe. e in.§.v.in ver.itez põt.⁊ in ti.de accusa.in.§.i.in vñ. Illud quoqꝫ.⁊ vide Pan.de ca.in consi.ccvi. Et an onus iniunctum legatario in vno legato censeat repetitũ in alio eidem facto vide in l.in repetẽdis.ff. de leg.iij.⁊ in.l.is f cui.ff.de cõditio. et demõ.aduerte tamẽ ꝙ onus adiectuꝫ prelegato põt imponi etiã vltra vires prelegati.l.pamphilo §.fi.⁊ ibi p Bart. ff.de le.iij. Et adde ꝙ onus iniunctum duobus heredib⁹ vel legatarijs remanet totũ vni cui remanet vl accrescit legatũ vel hereditas altero recusante partẽ legati vl hereditatis l.ciuitatis.§.lucius.ff.de leg.j.et hr̃ per Bal. in.l. quoties. la. ij.C. de fideicõ.et in.l. j.in.§.i.C.de cad.tollẽ. p quo facit qꝛ onus iniunctũ legatario remanet apud heredẽ si legatũ efficiat caducũ. l.celsus. als incipit pater meus.⁊ ibi per Bar.ff.de lega.ij.

lib.vj.⁊ qui vult principale antecedẽs: videt velle cõsequẽs ⁊ accessoriũ.vt in.c.cum.m.ª de cõstitu. ¶ Not.ij.ibi: faceres recipi. ꝙ papa q̃nqꝫ dat executorẽ ad cõpellẽdũ ordinariũ vt prouideat iuxta mandatũ suũ: q̃nqꝫ dat executorẽ ad prouidẽdum vice sua.vt in.c.abbatẽ.j.eo.⁊ plene de materia in c.si captiũ.⁊.c.si soli.de cõces.preb.lib.vi. ¶ † Itẽ no. ꝙ intentio pape non est grauare[b] ordinariuꝫ super puisione duoꝝ.[c] Ex quo no. ꝙ ordinarius[d] dꝫ grauari cũ papa cõfert bñficia ad ipsius collationẽ spectãtia: ⁊ est rõ: collatio censet quedã donatio cũ ordinarius vtat liberalitate alicui cõferendo.vt no.in.d.c.relatũ. Hinc dicit glo.no. ꝙ collatio beneficioꝝ cõputatur inter fruct⁹.vt no.in.c. cũ olim.de maio.⁊ obe.vnde nõ põt dici non grauari cũ priuet hac liberalitate ⁊ facultate donãdi. Ex quo infert ꝙ hodie possunt ordinarij multum cõqueri cũ ex reseruatione summi pontificis et ex literis expectatiuis ius cõferendi sit quasi abdicatũ ab ipsis ordinarijs: quod est contra.c.ecce.xcix. dist. Quia nõ debet papa ita prouidere suis cõmodis seu vtilitatibus romane curie cũ tanto graui preiudicio ordinarioꝝ: ⁊ ordo ecclesiasticus confunditur si sua iurisdi.vnicuiqꝫ epõ non seruatur. vt in.c.peruenit.xi.q.i. Pro inductione glo.⁊ materie op.cõtra tex.decre.debet cõtinere dubitationem[e] in se qꝛ debet edi in casu dubio.vt in.c.cum in iure.de offi.dele.⁊ in.l.i.in fi.ff.ad munici.⁊ in.l. quod labeo.ff.de carbo. Sed ista decretalis nullã ꝯtinet dubitationẽ: ꝙ patet ex eo ꝙ papa scripsit sub cõditione pro secũdo si pro alio nõ fuerit scriptũ et cõpertũ fuit ꝙ pro alio scripserat ergo ista gratia nulla ex defectu conditionis posite. Quod procedit maxime cũ cõditio nõ est de preterito cũ illa nõ suspendat: qꝛ certũ est nature vtrũ scripserat pro alio vel nõ.vt in.l.cũ ad presens.ff. si certũ peta. Sol. dicit gl.i.⁊ bene ꝙ dubitatio potuit esse qꝛ gratia secunda videbatur cõditionalis ex sola pendentia prime gratie qꝛ dicebat si pro alio non scripsimus[f] qui huiõi gratiã prosequat: sed prius fuerat gratiã prosecutus: ⁊ sic nõ videbatur habere locũ prima cõditio cũ amplius nõ pẽderet prima gratia. Et per hoc ponit glo. rationẽ dubitandi: sed decisio fuit in cõtrariũ: ⁊ ratio decidẽdi fm glo. est qꝛ cũ papa nõ intẽderet grauare eandẽ ecclesiam super receptione duorũ fortius grauamẽ elicitur prima gratia executa q̃ ea pendente: ⁊ sic fortius obstabat exceptio ꝯtra secũdũ impetrãtẽ. Sed ꝯ hoc opp. nã de intẽtione pape nõ apparet nisi per illã clausulã.sed illa clausula refert ad pẽdentiã prime gratie: ideo cũ illa esset executa non habebat obstare illa clausula. Et ob hoc forte glo. secũda dicit ꝙ etiã sine expressione illius clausule papa nõ intẽdit grauare eandẽ collatorẽ super receptione duorũ nisi exprimat. Unde secundũ glo. ista clausula si pro eo: semper subintelligit: quod ptꝫ ex eo ꝙ q̃n papa vult fm recipi apponit clausulã non obstãte ꝙ pro alio scripserimus. Ad hoc ho.tex.in.c.pe.in fi.j.eo.lib.vj. alij tenent oppositũ dicẽtes ꝙ nisi papa apponat illã clausulam si pro alio: tenetur ordinarius recipere secundum ⁊ tertiũ ⁊c. nã si intẽtio pape esset non grauare ecclesiã sup receptiõe scđi nisi hoc expsso supflua esset ista clausula si pro alio nõ scripsimus. ¶ Jo.and.hic. ⁊ in.c.pe.ꝯ.alle.tꝫ primũ intellectũ: quẽ sequit glo. qꝛ als frustra poneretur illa clausula nõ obstãte. Nec ob. si dicat ꝙ fm intellectũ glo. superfluit illa clausula si pro alio qꝛ nõ est absurdũ si exprimant ea que tacite insunt.vt in.c.significasti. de electio. Sed absurdũ est tollere non obstãtia vt obstãtia:

c Zacharias. ¶ Super puisione duoꝝ. Adde in casu diuerso qđ si papa in suo rescripto puisionis bñficij cuius collatio est ordinarij apponeret clausulã non obstãte collatione alteri facta. vide p Cõpos.singu. But.⁊ doct.in.c.causam q̃.in fi.ꝯ.eo. Bartho.cepo.in tract.de ser.rusti. pdi.q.iij.in pn.⁊ Alex.cõs.cclvij.incip.viso ti.⁊.xxxiiij.volu.iiij.

d ~ Sebasti. Sapia. ¶ Qđ ordinarius. Habui de facto hoc anno pulchrã questionẽ: summus põtifex cõcesserat lr̃as cuidã p duob⁹ bñficijs vacaturis: spectantib⁹ ad collationẽ epi Cremonẽsis ⁊ Brixiẽsis euenit ꝙ duo beneficia simul vacarunt in dioces Cremonẽ. petijt ille sibi cõferri vigore pdictarũ literarũ dicebatur ꝙ in dioces Cremonesi non debebat hr̃e nisi vnuꝫ ⁊ aliud in dioces Brixiẽsi qꝛ nõ videbatur summ⁹ põtifex grauare epm Cremonesi. i duob⁹ bñficijs: ⁊ est grauamẽ vt dicit hic.d.Abb. ⁊ in dubio censet grauare: min⁹ q̃ fieri possit ego dixi cõtrarium: qꝛ ꝯsiderauit papa beneficia q̃ pmo vacarẽt: ⁊ ideo cẽsetur ex v̄bis velle grauare: et ad hoc bñ considera v̄ba.d.Abb. hic ⁊ qꝛ longum esset alia fundamenta referre consulto omitto.

vtputa si dicat recipias talem nõ obstãte ꝙ sit doctor vel nõ obstãte ꝙ habeat tẽpus legitimũ. Hostien.posuit tertiã lectu. ꝙ aut prima grã pẽdet et nõ valet scđa nisi apponat clausula cõualidatiua vtputa non obstãte ꝙ pro alio ⁊c. Et est ratio fm eũ in odiũ vacaturarũ ne plures sint expectantes i eadẽ ecclesia vel sub eodẽ collatore cũ sic daretur votũ captãdi mortẽ plurimoꝝ. Itẽ si nõ apponatur clausula nõ obstãte: vidẽtur iste grẽ pẽdentes referri ad idẽ beneficiũ: ⁊ sic quodãmodo induceretur sectio prebẽde: ⁊ ideo est opus ad hoc vt valeat scđa grã ꝙ apponat clausula nõ obstãte. Ad idẽ adducit.c.priti.de offi.leg.lib.vj. vbi dicit ꝙ legatus nõ põt facere duas grãs pẽdere sub eodem collatore: sed vna executa põt facere secundã: ergo fortius hoc põt facere papa. Aut prima gratia est executa: ⁊ tũc fm eũ valet grã nisi apponatur clausula inualidatiua ⁊ in hoc casu procedit iste tex. et hãc lectu.tertiã secutus est hic Jo.cald.in suo cõmento.⁊ adducit pro hac lect. stilũ hodiernum romane curie. Apponit eñ romana curia illã clausulã nõ obstãte ꝙ aliq per lr̃as nr̃as sint recepti vel vt recipiãtur insistant: vel aliqui lr̃as nr̃as impetrauerint super prouisione de beneficijs eis fiẽda. Unde põderat ipse ꝙ iste clausule solũ cõcernant pendentiã gratiarũ: ⁊ nõ grãs executas: qꝛ gratia executa nõ obstat scđe sed exequẽda sic rõne predicta. Ad.c.pe. pcalle. rñdet dupl̃r. Primo ꝙ ibi gratie reflectebãtur ad idẽ bñficiũ. Itẽ nulla erat executa vel forte in vtrisqꝫ lr̃is erat clausula si pro alio.⁊ ideo nõ valebãt vtreqꝫ litere. Et hũc intellectum Hostiẽ.⁊ Calde. secutus fuit quidã doctor solẽnis dum hoc.c.padue repeteret: et adducebat istũ tex.in ver.ecclesiã ante dictã: nõ eñ papa hic simpliciter dicit ꝙ nõ intẽdit ecclesiã grauare de duobus.sed retulit se ad illam ecclesiã cui scripserat si pro alio. Quasi dicat respectu alterius ecclẽe e cui nõ scribitur cũ illa clausula cessat intẽtio pape: sed Jo.de lig.d.Anto.d.Cal.⁊ cõiter alij scribẽtes hic sequũtur primũ intellectũ glo.⁊ approbant do.de Rot.decisi.xxxv. vbi dicũt hoc procedere etiã si ambe vel altere lr̃e essent in forma pauperũ. Fundamẽtũ istoꝝ est qꝛ litera hic fundat se sup grauamine ⁊ nõ super pẽdẽtia prime grẽ vel super odio vacaturarũ: grauamẽ vo magis viget grã executa q̃ ea pẽdente. Itẽ fm do.Ant. proba g tur hoc alio respectu. nã casus omissus[g] relinquitur dispositioni iuris cõis.l.si cũ dotem.in princi. ff.solu.matrimo.⁊.c.susceptum.j.eo.lib.vj. sed hic f papa cõditionauerat gratiã secundã in euentum pendentie prime. prima autem nõ pẽdebat hic: qꝛ erat executa.⁊ sic erant hic extra prouisionẽ pape. Et nihilominus papa voluit scđm admitti qđ pfecto nõ cõtingit vi in clausule rõne pdicta: sed ex dispositione iuris cõis. Aduerte: naꝫ hec motiua cessarent si teneremus opi. Cald. dicẽtis ꝙ consecutus prebendã põt dici gratiã prosequi ex eo ꝙ actualiter percepit redditus.et sic virtute clausule secundus fuit expulsus cum extiterat conditio. Sꝫ hoc nõ obstãte semper tenui primã lect.⁊ sum motus ex nouo fundamẽto. dico eñ ꝙ ista intentio b pape insurrexit ex stilo curie.[b] Nã a principio papa nõ scribebat pro aliquo bñficiando. vnde in volumine decreti nõ reperit has grãs vnq̃ fuisse cõcessas. Sed postmodũ papa incepit scribere cũ moderamine. dãdo primo monitorias: secũdo preceptorias: tertio executorias. Et alias non scribebat pro secundo quin apponeret illam clausulã: si pro alio non scripsimus: vt hic cum duobus seq. 4 ¶ † Nã ex stilo curie cõprehendimus intẽtionem

e ¶ Dubitationẽ. Facit qđ not.iste in.c.rursus. in vltimo not. q cleri. vel voue. ꝙ q̃stio debet esse dubia. ⁊ qđ legit ⁊ no.in l.ancille.C.de furtis.⁊ in.l.ille aut ille.§.cum in verbis.⁊ ibi Bar.ff. de lega.iij.

f ¶ Si pro alio nõ scripsimus. vide ibi docto. et Archidia.in.c.accepimus.in suis reportatis.j.de etate ⁊ quali.et in.c. si clericus paup. de prebẽ. lib.vi.⁊ qđ no. in.c.abbatem.⁊ in.c.lr̃is.j. eo.⁊ in.c.pe.eodẽ titu.lib.vj.

g ¶ Casus omissus. vide pulchre p Bal. in.l.si mr̃. C.de insti.et substitu. sub ꝯditio. fact. vbi pulchre. ⁊ in.l.cõmodissime.ff.de liberis ⁊ posthu.⁊ l.i.si extrane⁹.de ꝯdi.ob cau.⁊ Jo.and.in.d.c.susceptum.in nouel.de rescrip.lib.vi.

b ¶ Ex stilo curie. vide no.in.c.q̃ graui.de cri.fal.⁊ in.c.ex literis.de cõsti.ꝯ.⁊ moder.in.c.j.in ver.stilus.ꝯ.eo.

a ¶ Ex lris. ibi in v. tā moris nostri. & melius in c. cū. M. ferrariēsis. in ver. tenet cōsuevit fieri. §. & ibi plene per moder.

b Sebasti. Sapia. ¶ Vi surreptiōis. Vide de hoc q per Inn. et do. Anto. in c. capitulū sancte crucis. §. eodem.

c ¶ De pluribus clausulis. Vide Vitalem in tracta. suo clausularū.

pape adeo q solita inseri in rescriptis habent p expressis. ad hoc c. ex literis.[a] de cōsti. & c. cū causam. de elect. et c. nō. §. c. Et ex his colligitur q ista clausula si pro alio nō superflue ponit seu saltem antiquitus ponebatur: qr nullo iure expsse cavetur q papa nō intēdat gravare ecclesiā super receptione duorū. Sed vt dixi ex consuetudine pape insurrexit illa presumptio tacite voluntatis: & q hec lec. sit vera patet in c. capitulū. §. eo. non diminādo ad illū tex. nam primo recepto excludit secūdus in eadē ecclesia nec apparet q ibi esset clausula si pro alio. Nec ob. q tex. iste se referat ad illā ecclesiā vbi fuit rescriptū cū clausula: qr dico hoc facere potius cōtra illū inducentē istā literā ad hūc effectū. nā si intētio pape non erat gravare illā ecclesiā nisi per clausulā providebat in vno casu tm̄ in euētū pēdētie prime fortius videt q nō intendebat gravare ecclesiā illā vbi in secūdis lris nullā clausulā apponit: qr providēdo in casu pēdētie videbat tacite velle q gratia executa nō haberet obstare. arg. c. nōne. de presump. & tm̄ hic 3riū decidit. Ad c. psenti. de offi. deleg. lib. vi. multipliciter pōt rn̄deri. loquit enī in legato qui tāq̄ habēs ordinariā 3currit cū quolibet collatore. vn̄ nō dr̄ gravare ecclesiā nisi ex sola pēdētia nā 3ferēdo vtit iure suo. Itē ibi nō dr̄ q valeāt scdē lrē nō facta mētione de priorib: hic aūt loqmur in papa q licet possit cōferre oīa bñficia: nō tñ vult vti hac ptāte ordinariorū nisi hoc exprimat. arg. in c. pvenit. xi. q. i. Quid aūt si in scdis lris nulla ponit clausula nūquid annullant vi surreptiōis[b] vide p Jo. an. in c. pe. palleg. Ego credo indistincte q nō: sed solum vi exceptionis gravaminis cōpetētis eccle gravare. & p hoc facit. c. tibi q. §. e. li. vi. nō diminādo ad illū tex. nā si lrē scdē fuissent surreptitie nō valuisset pvisio illarū vigore facta. Et de pluribus clausulis[c] & de earum intellectu qui versat in lris bñficialibus vide p Joā. and. in c. pe. & in c. si bñficia. de pbē. lib. vi. & hic p Jo. cal. Abb.

1 ¶ Gravare nō debet ecclesiā ille qui misit executorias: sed ille qui primo misit monitorias.
2 Principiū attēditur & nō finis: licet principium nō esset necessitativum finis.
3 Papa an confirmet et sequatur gesta per predecessorem.
4 Gratia expirat si moritur cōcedens re integra.
5 Litere executoriales vel monitorie non faciunt acquirere ius in beneficio sed collatio sic.
6 Clausula si ad mandatum nostrum aliūm nō receptus quid importet et quid differat ab illa si ad mandatum pape &c.

1 LIteris. †Ecclesia in qua prīmus papa dedit monitorias & scdō executorias per primū nō per secūdū intelligit gravata. Primo ponit mādatū qd exequi iubet. Secūdo tollit exceptionē ibi: nō obstāte. Tertio exprimit causam ibi: cū. ¶ Casus literalis. Honori mādauit quibusdam canonicis per literas monitorias: vt. S. subdiaconū reciperēt in canonicū & fratrē: demū mortuus est Honorius dñs Greg. mādauit per literas executorias vt dictū subdiaconū reciperēt in canonicū & in fratrem: & sic fuit receptus. postea vero idē Greg. mādauit eisdē vt. S. clericū reciperent in canonicū & in fratrē nisi pro alio per ipsius esset eorū ecclesia gravata dicebāt canonici q non tenebātur illū recipere cū aliū ad mādatū eiusdē Greg. recepissent mādat papa vt illū. S. clericum recipiant in canonicū & in fratrē. nō ob. q. S. subdiaconū per literas executorias ipsius Greg. recepissent cū factū Honorii potius q suū fuerit psecutus. Ber. ¶ No. primo q pronomē vos cōtēplatur potius personā q dignitatē. facit. c. si gratiose. §. co. li. vi. & qd no. in l. cētesimis.[d] ff. de verb. obl.
e ¶ No. ii. q nō dr̄ papa gravare ecclesiā super rece-
2 ptione pluriū[e] si predecessor gravavit pro primo.
f ¶ † Itē no. q actus[f] attribuitur principio & non
g fini[g] q̄q̄ principiū nō esset finis necessitativū sed

d ¶ Cētesimis. vide ibi Bar. in §. stipulatus. in. iii. col. in v. vlti. forma. & Pe. de ancha. h. & do. meū. et no. in l. lucius. §. mevia. ff. ad trebel. & qd not. in l. turpia. §. si. ff. de leg. i. in c. quoniā abbas.

e ¶ Sup receptione pluriū. vide q dicta sunt. §. c. proximo. de offi. delegati. cū si.

Sebasti. Sapia.

f ¶ Qd actus. Per hanc regulā decidit qd q stāte statuto qd cives non possint alienare rem inter vivos vel ex 3ctu in forēnses. si heres vēdit rē forēsi vel in forēsem transfert alio titulo inter vivos non cōprehenditur sub statuto si testator iusserat in testamēto rē illā in forensem trāsferri: qr magis dr̄ vltima volūtas et solutio debiti precedentis ex vltima voluntate q simplex 3ctus. & hāc questionē disputavit Jaco. de but. vt refert Jo. andre. in rubrica de rerum permuta. & per hāc rōnem determinant Ange. & Imol. vbi alii in l. si ita quis. §. ea lege. ff. de verbo. obliga.

g ¶ Principio & nō fini. Adde q inspicit magis cā pxima q remota. l. si mulier. & ibi not. ff. re. amo. facit etiā ad q. testator gravat heredē vēdere fundū forēsi: mortuo testatore heres vēdidit forēsi fundū extat statutum q in actu inter vivos nō possit fieri alienatio q valebit ista alienatio qr censet facta ex cā vltime volūtatis & nō ex actu inter vivos attendit enī cā movēs & nō cā finalis & sic qui ordinat actū magis facere videt q qui psequit ordinatū p glo. fina. in l. in estimationib. ff. de petitio. here. sm Ang. ibi: & p eundē in l. si ita qs. §. si ea lege. ff. de v. obli. & in l. i. C. cōia de leg. & in l. si dignū. & in l. q fundū. ff. ad leg. fal. & disputavit hāc q. Old. & Jac. bu. bonon. quos refert Jo. and. in addi. Spec. in ti. de re. pmu. & p Dy. in l. vxorē. §. agrippa. ff. de leg. iii. Cy. in l. i. C. cōia de leg. Bar. in l. si ita qs. §. ea lege. ff. de v. obl. Bal. in l. si heres. ff. de act. emp. & in d. l. in estimationibus. & in d. l. i. C. cōia de le. & dicit hic Pe. de ancha. q act recipit vires & 3siderat respectu sui principii nō respectu finis q inducit ad qōnē porrorū q in vna parochia seminant & nascunt & in alia trāsplātant & crescūt cui decime debeant: de q vide p Jo. an. in mer. in regula q prior. de regu. iur. lib. vi. & vide Ro. consi. cclxvi. incip. q̄rit nūquid maiore parte. in pn. dicentē q si vnus ordinat & alter ordinationē exequit ordināti actus tribuit non exequēti: & dicit esse hic casum expssum: & vide ibi no. & vide hic Bal. dicentē antecessoris & successoris vnicā esse gratiā q. denoiatur a suo prin. & sic alle. ad istū tex. principiū esse spectandū. & vide glo. in l. minorib. C. de his qui vt indig. & in l. i. C. in qb cau. re. in inte. nō est nec. vbi si minor non vindicavit necē defuncti & interim efficit maior q restituit in integrū qr attēditur principiū quo erat minor & nō attēdit finis quo erat maior. & Ang. in d. l. minorib. inducit ad q. de matre minore trāseūte ad scdā vota nō petito tutore filio suo pupillo & morit pupillus & in illud tps tūc efficit maior q restitueret in integrū: qr attēdit principiū. & gl. in d. l. minoribus. & d. l. i. magnifecit Bal. in aut. si captivi. C. de epis. et cle. & in l. q 3. C. de incest. nup. & in aut. iisdē penis. C. de nup. facit opti. tex. & glo. in c. p tuas. de dona. & tex. in l. q cū maior. in pnc. ff. de bo. lib. & in l. si. ff. de mor. inferen. & in l. iii. §. i. ff. de mino. & facit elegans dictum Inn. in c. si. de pen. Ja. bu. & Bar. in l. iii. §. i. de mino. licet aliter ibi voluerit gl. & p hoc rn̄det ad l. ii. C. qd me. cā. & ad l. pe. ff. de 3di. ob turpem cau. & ad l. si filius. ff. ad mace. qr ideo ibi nō attēdit principiū qr incōtinēti solvēs habebat exceptionē cui videt renūtiare p actū seq. Nec ob. l. itē mela. §. celsus. ff. ad l. aql. qr ibi loqt de actu phibito quē qs facere non d3 nec tenet seq. et facit qd voluit Andr. de iser. in c. i. qui. mod. feu. amit. et itellige pdicta. §. attēdi principiū et nō finē nō solū qñ finis h3 necessariā cōsequētiā a principio: s3 et qñ h3 cōsequētiā a principio nō ex necessitate: s3 ex honestate vt optime hic pbat. nā in casu huius decretalis de honestate & nō d necessitate papa exeqtur lrās monitorias pdecessoris: et tñ executio denotat a pncipio. facit tex. singu. in l. qd ait lex. in §. fina. ff. de adul. et q pulchre voluit Jo. and. in addi. Spe. l. ti. de accu. in rub. vbi dicit. familia pētis pa due sequebatur quēdā delinquētem in territorio paduano qui ingressus est territoriū veronense & familia sequens eum apprehēdit in territorio veronensi. quod propter hoc nullam iniuriam videtur intulisse domino verone ex eo q attenditur principium licitum. l. quis sit fugitivus. §. celsus quoq. ff. de edili. edic. & facit bonus text. in l. qui scit fundum. in §. pretoria. & in §. fina. ff. de vsuris. vbi si aliquis a principio fuit bone fidei possessor & postea supervenit mala fides quod attenditur principiū quo ad fructus lucrandos. de quo per Barto. in l. ex diverso. in prin. ff. de rei vendi. & per doct. in c. gravis. §. de restitu. spol. facit qd habetur per glo. in l. i. C. de vsucap. trāsfor. & quādo debet attendi principiū & finis vide bo. glo. in c. dudū. el. i. in v. electionis tpe. §. de elec. & in c. scientes. in v. ab initio. §. de cēsibus. faciat etiā qd dixi in glo. i. in princi. decreti post Domi. ibi an opus attribuat cōpilanti vel etiā addēti et reducēti. vide ibi. & no. mirabilē tex. in l. si. §. sed cū antiqtas. C. de cu. fur. iuncta. l. si qs in suo. C. de inoffi. testa. q si filius 3misit 3 patrē ingratitudinem & ex post facto efficitur furiosus q pater poterit eum exheredare & sic attēditur principiū & nō finis: sm do. meū hic 3 Bal. in l. furiosum. C. qui testa. fa. pos. facit. l. i. ff. de pe. & qd not. in l. libellorū. ff. de accu. & plura iura alle. hic dō. meus pncipiū spectātia: vide eā hic in fi. ¶ Adde qd voluit late Alex. 3si. xxiii. ii. lib. vbi ponit de vulnerante aliquē in domo & psequēte eū extra domum. & qd voluit Pau. de cast. cōsi. ccli. de eo qui cepit psequi malefactorē in districtu veronensi et cepit in territorio paduano & de muliere minore nō petēte tutorem vide Ange. cōsi. cxviii. Roma. cōsi. cccc xvii.

Anto. Francis. ¶ Circa istud brocardū de quo hic tāgit an sit spectādū principiū & nō finis & q potius debeat attēdi vide p Spec. in ti. de in integ. resti. in §. ii. v. cū etiā. & p Ang. post Bar. & ibi etiā p Alex. i. l. qd ait in §. qd ait. ff. de adul. & p Alex. post Bart. in l. denique. l. §. si qs. ff. de mino. & p Bar. in l. i. ff. q po. in pig. ha. & p Bal. in l. tutor. ff. de tu te. & ra. distra. & vide bo. gl. in l. iii. §. hoc scio. ff. de mino. & vide glo. in c. principatus. i. q. i. & vide p Ange. are. insti. de iusti. & iure. in §. his ita. et vide do. Car. in cle. si. de rescrip. & in cle. dudū. de elect. & adde q principiū extēdit se vsq ad mediū. & deinde incipit finis. sm glo. mag. in l. i. ff. si qs ius dicē. nō obtēpe. & qualiter sumat pncipiū & finis. vide Barto. in l. q̄uis. ff. de fur. vbi ponit plures qōnes circa istā materiam.

exhortatiuū:

a ¶ Per predecessorē. Faciat.l.si ego.§.j.ff.de iure do.ꝛ ti.q succes.teneantur.ꝛ.l.verum.§. ex facto.ff.de mino.ꝛ qd no.in.l.ꝛ q2.ff.de iuris. om.iu. in.c.innotuit.de elec.ꝛ in.l.ille a quo.§.tēpestiuū.ff.ad treb.ꝛ Bald.hic ponētē si scribat epō q est mortuus an successor teneat illud pceptū execution mādare.ꝛ Jo.an.in regula.qui prior.li.vj.in solutione qōnis.
Sebasti. Sapia.

in titu.de leg.§.fi.in ver.patet.et in.§.nūc ostēdendum. in ver. legatus igit. Et an legatus sedis aposto. sit aliud ab ipsa sede aposto. ꝛ an sit aliud ꝙ ecclesia romana.ꝛ an gesta legati dicantur gesta sedis apostolice.vide per Spec.in titu.de leg.in.§.v.in prin.ꝛ ibi etiam vide in specie nūquid factū legati dicat esse factū dñi pape.ꝛ in eo.titu.per discursum habet ꝙ possit facere ipse legatus.et ꝙ nō:de quibus habetur etiā p glos.l.c.qd trāslationē.ꝛ ibi plene p doc.moder.de offi. lega. vbi plene tractat ꝙ possint exerceri per legatum ꝛ que non.
Sebasti.Sapia.

b ¶ Ista verior.vide ad hec vnum pulchrū dictum thome fastoli qd refert do.Feli.in c.in nra.in.xxxix. correlario. ī fi. š. eo.vbi dicit ꝙ reuocatoria līarū quā facit nouus papa nō extēdit ad expectatiuaꝫ super dignitate ꝛ pbēda si iā sortita est effectū in dignitate et non in prebēda ꝛ non annexa.
c ¶ No. istam glo. Quā hic pulchre per do.meum.
d ¶ De legato. Utrū dicat recepisse mandatum pape ille qui recipit mādatū legati pape.conclude aut legatus mandat ē speciali cōmissione pape et illud mādatū dicitur esse papale. l.vnū ex familia. §.j.ff.de lega.ij.c. l causis.ꝛ ibi iste. ē elec.ꝛ qd no. in l. theopōpus.ff. de do. plega. an ex gñali potestate sue legatōis. ꝛ tūc secus.vt in.c. qui.hic alleg. Antoni° Frācis.
¶ Circa istā materiam an facta a legato dicat esse factū pape. adde primo qd legato pape ad obediendum tāꝙ nisi pape.vt in.c.cū parati.de appel.c.si abbatē.ē elec. in vj.not.l.c.fi.xxiij. dist.ꝛ ideo legat° dicit esse ordinarius ꝛ ei° iurisdictio durat etiam mortuo papa.c. fi.de offi. delega. li.vj.ꝛ tenuit bal. in addi.Spec. in tit.de leg.in v. legatus est ordinarius. ꝛ vide dñm Cardi.l ele.pe.in v.q.de pben.et p hoc facit qi legatus pape gerit vices pape.c.cū venerabilis.de consuetu.c. mādate. de psumpt.ꝛ habetur per Spec.

exhortatiuū:qd patet hic.nā receptio primi attribuit pape qui dedit executorias.ꝛ tñ certum est ꝙ monitorie non necessitabāt.sed executorie tantū.
3 ¶ † Ultimo no.ꝙ papa dꝫ psequi saltē ex vrbani
a tate factū inchoatū per pdecessorē.ª hodie tñ quo ad materiā nostrā fit totū oppositū: qi ols papa nouiter creatus reuocat oēs grās factas per pdecessores si per eas nō sit acquisitū ius in re.vt in.c. si.de cōces.pben. lib.vj.ꝛ hoc facit in odiū vacaturarū ne tot gratie expectatiue pendeant. ꝛ hec cā
b est honesta:aut vt ipe puideat ꝛ forte ista verior.ᵇ
4 ¶ † Oppo. ꝫ tex.videt ꝙ receptio primi erat olno attribuēda isti q dedit executorias qi monitorie expirauerāt re integra p mortē pape:nam grā fiēda expirat si cōcedēs morit re integra. vt in.c. si cui.de pben.lib.vj.Sol.do.Ant.instat ꝛ tandem fatendo ꝯtrariū dicit ꝙ ex vrbanitate papa fuit psecutus factū pdecessoris sed ista sol.mihi nō satisfacit: qꝛ si monitorie in totū expirauerant non pōt actus attribui pdo: ad hoc.c.cuꝫ accessissent. ē.de cōsti.Nō eñ reuiuiscūt prime līe sed effectus causat ex scdis. vnde dicerem ꝙ cū iste monitorie fuissent pñtate nec expectēt aliū pcessum post presentationē nō vr res integra: ꝛ sic puto ꝙ non ex-
5 pirauerunt.¶ † In glos.j.in fi.no.isti glo.ᶜꝙ per
c literas monitorias pceptorias vel executorias nō tribuit ius in bñficio vel ad bñficiū:sed solum dat facultas implorādi officiū executoris vel illi° cui scribit: ius eñ ad bñficiū cōfert ex receptiōe in canonicū:qꝛ tūc hꝫ ius effectiuū ad pbendā vacaturā.vt in.c.si postꝙ.de pbē.lib.vj.ꝛ in.c.vlti.de concess.pbē.lib.vj.p collationē vo acqrit ius in beneficio.vnde pōt dicere bñficiū esse suuꝫ.vt in.c.si tibi
6 absenti.de pbē.li.vj.¶ † In gl.fi.ibi : si ad mādatum pape.hec glo.loquit incaute. nā vt dicit Jo. and. ꝛ bene:aliud est dicere si ad mādatū nostrum alium non recepistis : ꝙ si dicatur si ad mādatum pape ꝛc.nā ista verba vltima cōcernunt dignitatem:ꝛ sic verificarētur in receptione facta autoritate cuiuscūꝗ pape:sed priora verba ꝯtēplantur personā:ideo non verificātur nisi receptio prioris fuerit facta ex autoritate mandatoris. ad hoc.c.
d si gratiose.ē.allega. Et in eo ꝙ glo.dicit ne legato° videtur hodie probari in.c. hi qui.de prebendis.lib.vj. Abbas.

1 ¶ Abbas potest habere collationē bñficiorum in dioces epi:ꝛ hoc ex aliquo priuilegio.
Episcopus de iure cōmuni habet collationeꝫ beneficiorū in diocesi sua.
2 Iuspatronatus qui hꝫ in aliquo bñficio:an debet grauari si alius vult tale beneficiū conferri.
3 Beneficiū si fuit datum secundo impetratori anteꝙ primus impetrator presentet līas suas quid erit agendum.
4 Executor datus ad bñficium pōt cōtradicētes excōicare licet in līis nil dicat de excōmunicatiōe.
5 Delegatus pape potest excōicare:lꝫ in līis hoc non dicatur.

Abbatem. Diocesanus cui scribit:vt in diocesi sua vbi p alio scriptū nō est prouideat vel faciat puideri nō pōt id exeq circa bñficiū spectās ad collationē alicuius iaꝫ p alio grauati.ꝛ non diuidit. ¶ Casus līe alis. Dñs papa mādauit abbati scti Proculi vt. S. clerico in aliqua ecclesia sui monasterij puideret postea mandauit diocesano p līas gñales vt alij clerico faceret puideri in diocesi sua vbi p alio scriptum non esset. epūs cōpellebat abbatē vt illū clericū in aliqua sua ecclesia faceret recipi. Rñ.abbas ꝙ iaꝫ receperat mādatū p alio.vñ epūs nō poterat compellere ipm per līas gñales ad puisionem illius. Consultus papa rñdet ꝙ abbas ad hoc cogi non pōt nec cū epō aggrauare sup cōferēdis ecclesijs

aut bñficijs etiā si epūs facultatē habeat p easdem
1 līas puidendi.Her.¶ † No.j. ꝙ collatio bñficiorum sitorū in diocesi epi pōt ptinere ad abbatē: et sic ad platū inferiorē epō:ꝛ hoc ē iure speciali: puta ex priuilegio vel prescriptiōe seu statuto facto tpe fundationis ecclesiarum:qꝛ de iure cōi institu-
e tio seu prouisio bñficiorū spectat ad epm.ᵉ xj.q.j.in c.regenda.ꝛ.c.nouerint.ꝛ.xvj.q.vij.oēs basilice. et in.c.cū ex iniūcto. in fi.de here.ꝛ vide gl.in.c. sciāt cūcti.de elec.lib.vj.et vide qd dicam. j. titu.proxi.
f cum dilectus.ᶠ¶ No.ij.ꝙ grauamē in receptione secūdi cōsiderat habito respectu ad idētitatē col-
g latoris ᵍꝛ nō ad idētitatem ecclesie:ꝛ per hoc.c.declarātur capitula ꝓxime precedētia.nō ergo cōsideratur grauamen rōne redditum sed rōne facultatis cōferendi : cū platus nō possit puidere suis ꝛ maxime his qui seruiūt ecclesie. ¶ Itē not.tex. iuncta glos.pe.ꝙ qñꝗ executor datur ad puidendum qñꝗ ad exequendū:de quo in.c. si capitulo.c.
2 si soli.ne cōces. prebē. ¶ † Sed quero nūquid respectu iurispatronatus possit qs vti exceptione grauaminis.pone exemplū. Abbas ad mādatuꝫ pape puidit titio de bñficio spectāte ad collationem suā:nūc epūs executor vult puidere de beneficio spectāte ad iuspatronatus abbatis: nunquid abbas possit se defendere exceptiōe grauaminis. Hostien. dicit ꝙ sic siue sint de mēsa abbatis siue spectēt ad collationē suā siue ad psentationē suaꝫ non debet in eis de nouo grauari.Composi.tenet cōtrariū qꝛ potius dicit grauari collator ꝙ psentator.in hoc tamē distinguit ꝙ aut papa mandat illū cōpelli ad puidendū ꝛ nō pōt fieri prouisio in bñficio patronali cū collatio nō pertineat ad istū: aut papa dat potestatē executori ad prouidendū: et tunc secus ꝛ hoc dictū cōmunius:qd tamē ego intelligerem in patronatu ecclesie secus in patronatu laicorū qi per līas gñales nunꝙ papa inten-
b dit preiudicareʰ iuri patroni laici.vt not. in cle.ij. de pbē.ꝛ in.c.cū dilectus.ne iurepat. ¶ In glo.j. ibi:qui primo suū mandatū representat hoc dictū nō videt verū quia in bñficialibus stamus date ꝛ non presentationi:vt plene dixi in.c.capłm.ē.eo.ꝛ
3 die vt ibi.¶ † Sed querit hic Hosti.quid si proui-
i sio ⁱ sit facta scdo anteꝙ primus suas līas psentaret videt ꝙ debeat secundus remoueri et primus institui.ad hoc.d.c.capłm.in cōtrariū facit.c. audita.j.de resti. spo.Cōcludit Hostiē. in hoc papā ꝯsulendū. Jo.calde.dicit ꝙ si primus impetrans nō habebat ius affectiuū valet puisio facta scdo: alš dꝫ secūdus remoueri.ꝛ not.hoc dictū: tñ puto ꝙ in casu huius capłi vbi pro secūdo scribitur cū clausula si pro alio:non pcedat dictū Cald. si primus nō fuit negligēs. Ratio quia hec conditio si pro alio referatur ad tēpus preteritū nō suspendit actū.sed incōtinēti facit actū valere vel nullū esse.vt in.l.cū ad presens.ff.si certū pe. Cum ergo pro alio fuerat rescriptuꝫ ergo scda gratia nulla ex defectu conditionis.ꝛ sic collatio reperit facta vigore līe nulle.Et ad materiā vide qd dixi l. d.c.
4 capłm.¶ † In glo. pe.ibi: excōicare cōtradicentes.no.glo. ꝙ executor datus simplr ad faciendaꝫ prouideri pōt excōicare ꝯdicētes lꝫ nō exprimat in līis ꝛ idē tenet Inno.hic. nam delusoria videt hec potestas si coercionē aliquā iste non haberet.
k vt in.c.ex līis.ᵏde offi.delega. ꝛ in.l. ij. ff. de iuris.
5 om. iudicū. ¶ † Ex quo infero ꝙ fortius poterit delegatus pape excōicare lꝫ in līis nō dicatur vt possit cōpellere per cēsuram ecclesiasticā. hic non sunt alia. Abbas.

1 ¶ Excōicatio lꝫ lata sine causa rōnabili tenet.
2 Excōicatus potest impetrare rescriptū sub iniustitia excōicantis.
3 Clausula relata ad diuersos potest operari diuersos effectus.

e ¶ Ad epm.vide late p Fel. l.c.cū venerabilis.ē excepti. vbi facit regulā cū plurib° ampliationibus et qnꝗ fallētijs.
f ¶ Cuꝫ dilectus. Uide ibi ꝛ l.c. cū olim.post glo.de ma.et obe.ꝛ in.c. cū ꝯtingat.p istū de foro compe.et p Ana. in.d.c.cū ex iniūcto. et ho. glos.in.c.ꝙꝙ.de elec.lib.vj. et per istū in.c.relatū.ē cle.nō resi. faciat etiā no.in cle.vni ca.de renū. in gl. in v.manibus.et quod not. Jo. de imol.in.c.de multa.ne pbē.ꝛ Car. in clem.j.de rerū permuta.
¶ Adde Jo. de ana.consi.lxij.
g ¶ Collatoris.ad de vt per Joā.de ana.cōsi.xliij.
h ¶ Intendit piudicare. adde istū l.c.dilect°. el.iij. in glo.j.ne pben. ꝛ glo.ꝛ omnes in d.cle.ij.hic alleg. in verbo aplicis.
¶ Adde Rom. consi.cclxij.
i ¶ Quid si puisio. Uide qd dicitur ꝛ not.in. c.tibi qui.ē rescrip. lib. vj. post doct. hic.ꝛ in.c. ex parte el.j.ē offi.dele.
k ¶ In. c. ex līis. vide in.c. pterea. eo.ti.ꝛ qd no.per istū ꝛ alios in.c. pro illorū. de prebendis.

a ¶ Tenet. Vide no. xi. q. iij. in c. i. et no. in c. per tuas de sen. exco. et in c. cum contingat de offi. dele. et xi. q. iij. in summa. et in c. qua fronte de appel. et in c. solet de sen. exco. lib. vi. Cal. et do. meum hic. Zacharias. ¶ Et in hoc a suspensione differt: quia monitione non premissa non tenet: ut no. in c. reprehensibilis. et ibi doc. de app. et hanc differentiam ponit ibi Ant. Sed tu dic etiam monitione non premissa ab homine si propter crimen ad penam criminis proferatur: quia sine monitione ferri potest ut excommunicatio. ita not. Inn. sing. in c. i. in glo. sua in ver. suspendere. de exces. prela. et in c. ad hoc. circa medium ver. item quia suspenditur. de ap. probatur in c. tam literis de testi.

b ¶ Eadem clausula. Adde text. in c. olim. ij. eo. facit hoc. tex. in c. cum dilectus. de consue. ubi verbum relatum ad diversa diversimode operatur. tex. et ibi Bn. in c. cum ad sedem de resti. spo. et quod le. et not. in l. iam hoc iure. ff. de vul. et pupil. substi.

¶ Adde Oldra. consi. lxxxi. in fi. Antoni. Francis.

¶ Circa hoc an monitio debeat precedere excommunicationem vel suspensionem. Dicas quod debet precedere lex. communicationem ut is qui debet excommunicari constituatur in contumacia ut in c. sacro. de sen. excom. et in c. de illicita. xxiiij. q. iij. et requirit trina admonitio ut in c. romana. in ver. sed nec. de sen. exco. et habet p. d. Abb. in c. si sacerdos. de offic. ordi. et talis admonitio requiritur antequam feratur sententia excommunicationis et interdicti. ut per Spe. in tit. de teste. in §. xiij. in ver. qualiter. et in titu. de i. et ij. decre. in §. iij. ver. quid si reus. et eodem modo dicas de suspensione que non potest fieri nisi precedat monitio sicut interdictum et excommunicatio. ut in c. reprehensibilis. et ibi doc. no. de ap. quod est verum si talis sententia suspensionis feratur ab homine pro contumacia: secus si feratur propter crimen ad penam: quia potest ferri sine monitione ut singulariter voluit Inn. in c. i. in gl. sua. in v. suspendere. de exces. prela. et in c. ad hoc quasi. in v. item quia suspenditur. de ap. et probatur in c. tam literis. de testi. Et adde quod suspensio non requirit absolutionem sicut excommunicatio: sed sufficit quod iudex declaret suspensum satisfecisse. de quo vide gl. et do. Car. in cle. i. in q. xxx. de decl. et in cle. i. in §. pe. de privileg. et tene menti quod sententia interdicti non tollitur per satisfactionem sed requiritur quod relaxetur ut per d. Car. in cle. i. in §. ij. de pe.

1 Ignorantia non presumitur in facto proprio. 18.
2 ...
4 Ignorantia non presumitur in facto proprio. 18.
5 Excommunicatio quando teneat et quando sit nulla.
6 Laicus ex permissu pape potest excommunicare.
7 Iudex excommunicatus non potest alium excommunicare.
8 Iudex occulte excommunicatus an possit aliquem excommunicare.
9 Infans furiosus et infidelis sunt incapaces excommunicationis.
10 Excommunicatio an reddatur nulla propter notoriam iniustitiam.
11 Excommunicatio iniusta licet teneat quo ad homines: tamen non quo ad deum.
Excommunicatus iniuste si contendat ligatur apud deum ex contemptu.
12 Absolutio iniusta excommunicati facta a superiore an teneat.
13 Archiepiscopus non habet iurisditionem in subditos suffraganei per appellationem.
14 Excommunicatus appellans: an debeat absolui a iudice ad quem an debeat fieri remissio ad iudicem a quo.
Remissio non debet fieri ad iudicem suspectum ut cognoscat: sed bene ut ita faciat.
15 Iudex excommunicatus minori: potest absoluere excommunicatum.
16 Absolutus ab excommunicatione iniusta non tenetur dare illas cautiones quas dant alij etc.
Iudex licet non sit sacerdos potest quem ab excommunicatione absoluere.
17 Terminus datus ad absoluendum aliquem an possit preteriri et sic ante terminum absolui.
Nolo hoc facere: non importat nolle facere in futurum sed in presenti.
19 Ordo absolutionis ab excommunicatione.
20 Excommunicatus an possit inuitus vel non petens absolui.
21 Hereticus presumitur qui sustinet excommunicationem multo tempore.

A Nobis excommunicato.

Per rescriptum directum excommunicatori ut absoluat excommunicatum si contra concilium eum excommunicauit datis executoribus qui eo non parente exequantur non excommunicatori: sed executoribus cognitio demandatur h. d. Primo ponit factum ex quo quod. secundo solutio. ibi: excommunicatori. tertio in solutione rationem interserit. ibi: qui de facto. ¶ Casus literalis. Quidam prelatus excommunicauit aliquem subditum suum contra formam concilij generalis. s. nulla monitione premissa ille conquestus fuit domino pape. Unde papa mandat illi excommunicatori ut si ita est ipsum sine difficultate absoluat. alioquin mandat alijs ut illum absoluant si excommunicatum ipsum non duxerit absoluendum. super verbis istis si ita est: orta est dubitatio utrum ista cognitio pertineat excommunicatori in alijs quibus hic mandatur. Dicit hic quod ista cognitio non demandatur executori qui de facto suo certus esse debet: sed alijs demandatur. Ber. ¶ † Not. i. quod excommunicatio lata sine monitione et sine causa rationabili tenet[a] quod probatur ex eo. nam iste dicebat se ligatum contra statutum concilij generalis. de quo in c. sacro. s. de sen. exco. ibi autem dicitur quod excommunicatio debet fieri competenti monitione precedenti. et idem potest colligi ex tex. illius c. sacro. ut ibi dixi. facit tamen in casu c. constitutionem. de sen. exco. lib. vi. quod declara ut dixi in c. sacro. ¶ Nota ij. quod excommunicatus iniuste remittitur ad excommunicatorem suum absoluendus: quod an sit verum indistincte dicam s.

2 sup glo. ¶ † Not. iij. quod excommunicatus potest impetrare rescriptum super iniustitia excommunicantis. ad hoc c. i. s. e. lib. vi.

3 ¶ † No. iiij. quod eadem clausula[b] relata ad diuersos

b potest operari diuersos effectus secundum subiectam materiam. Et ad hoc solet allegari iste text. Nam hec clausula si ita est: relata ad excommunicatorem non importat cognitionem monitionem et instructionem quandam seu notionem: sed relata ad iudices deputatos in defectum excommunicatoris inducit cause cognitionem. ¶ † Item no. quod in facto proprio[c] non presu-

4 ...

c mitur ignorantia[d] seu in facto alieno indagato in-

d ducialiter. Nam iste excommunicator presumitur esse certus utrum excommunicauerat contra concilium quia hoc consistit in facto proprio: et ad hoc solet allegari iste text. scilicet quod in facto proprio non presumitur ignorantia. et de

5 hoc aliquid. s. ¶ † Oppo. contra tex. in eo quod innuit excommunicationem latam sine causa rationabili et monitione non premissa tenere. Quod autem hoc colligatur ex tex. probatur ex eo quia iste dicebatur ligatus contra statutum concilij generalis de quo in c. sacro. s. de sen. exco. Ubi dicitur iudicem non debere aliquem excommunicare sine causa rationabili et competenti monitione premissa. Unde obstat c. ut nostrum. s. ut ecclesiastic. benefi. et c. a nobis el. ij. de sen. exco. ubi dicitur quod ecclesia debet se conformare diuino iudicio. Ad idem ij. q. i. deus omnipotens. sed ipse deus neminem damnat iniuste ut in c. i. de re iudi. lib. vi. et c. literas. s. de resti. spo. ergo nec ecclesia debet ligare aliquem iniuste. Item et secundo ob. c. cui est. xi. q. iij. ubi probatur excommunicationem esse nullam. Item cessante causa dispositionis debet cessare dispositum. ut in c. cum cessante. de appel. l. adigere. §. quamuis. ff. de iurepatro. Sed causa excommunicationis est peccatum mortale. ut xi. q. iij. nemo. et c. nullus. ergo ubi cessat peccatum non debet tenere excommunicatio. ¶ Solu. cum queritur an et quando tenet excommunicatio vel sit nulla: distingue post Calde. quod quandoque excommunicatio est nulla: quandoque tenet sed est iniusta: quandoque tenet sed est iusta. Pro primo membro cape regulam ubicunque datur inhabilitas seu incapacitas in agente seu patiente: excommunicatio est ipso iure nulla. Exemplum primi: cum excommunicator non est capax seu exercere non potest istam iurisditionem spiri-

6 tualem. † Exemplum in laico ut in c. bene quidem. xcvi. dist. et in c. si imperator. et in c. si duo. ea. distin.

e Papa tamen posset dare laico[e] potestatem excommunicandi: quia excommunicatio est iuris et non ordinis. Et de hoc habes glo. no. in d. c. bene quidem. xxxij.

7 dist. §. verum. et in c. transmissam. de elec. † Item pone exemplum in iudice excommunicato nam excommunicatus maiori non potest alium excommunicare: quia cum sit ipse extra ecclesiam ponere non potest alium extra ecclesiam. ut in c. audiuimus. xxiiij. questione. i. et

8 ibi vide bonam glos. et in summa eiusdem cause.

f † Cadit tamen notabile dubium si iudex occulte[f]

et antiquum valde secundum docto. hic.

¶ Adde Roma. consil. cccclxxxi.

Antoni. Franci. ¶ Circa hoc de ignorantia facti proprij: an illa excuset etiam in facto antiquo. Dicas quod regulariter ignorantia facti proprij non excusat. ut per Bar. in l. si quis delegauerit. de nova. et in l. si res. ff. de leg. i. et per Bar. et Alex. in l. non latet. de confes. et per Dy. in regula presumitur. de reg. iur. lib. vi. et habetur per Spe. in tit. de depo. in §. vi. quod tamen non procedit quando quis esset in puncto mortis: quia tunc presumitur ignorantia etiam in facto proprio secundum Angel. in aut. de trien. et semis. in §. illud quoque. et facit text. in l. hac consultissima. §. et cum humana fragilitas. C. qui testamen. fac. pos. item excusat etiam quando quis erat multis negotijs occupatus secundum Bar. in l. si. de re iudi. et in d. l. si quis delegauerit. et vide Alex. in con. cxxiiij. in secunda parte consiliorum. Item etiam excusat in magno diuite et in eo qui bona possidet in regione remota: quia non presumitur scire vires et facultates suas secundum Bal. in l. ij. in vij. q. C. de rescin. vendi. et habetur per Bart. in aut. sed cum testator. C. ad legem falci. Item etiam excusat in facto proprio quando agitur de damno euitando. l. cum is. in primo responso et ibi gl. et Barto. in l. sed si me putem. ff. de condictio. inde. et tenet Bart. in l. cum de indebito. l. pa. de probat. unde qui quis soluit indebitum presumitur ignoranter soluisse. et ideo repetit etiam non probata ignorantia. de quo etiam per Bar. in l. l. fideiussores. ff. ad velle. et in l. fi. ff. pro suo. Et adde quod ignorantia in facto proprio etiam antiquo graui tamen et notabili non presumitur neque excusat. c. cum illorum. de sente. exco. et vide plene per Alex. in l. peregre. in prin. ff. de acqui. pos. et habetur per Bal. in l. i. in x. col. C. de confes. et per glo. in l. magna. C. de contrahen. et committen. stipu.

d e Sebasti. Sapia. ¶ Ignorantia. Vide quod per hoc dicit Feli. in c. cum olim. col. iij. s. de re iudi. ubi dicit quod valet collatio legati de beneficio reseruato non facta mentione de reseruatione: quando non diu ante ipse conferens fecerat reseruationem: cum in facto proprio et recenti non presumatur ignorantia nec obliuio: ut hic.

e ¶ Dare laico. vide. s. e. c. ex parte decani. i. apost. sup v. non habet de iure com.

¶ Adde quod voluit Roma. consi. cclxv.

f ¶ Iudex occulte. Faciat quod voluit Jo. mona. et Jo. and. Pan. et Domini. in c. i. de rescrip. lib. vi. et Joan. calde. in q. incip. excommunicatus. docto. in c. ad probandum. de re iudica.

e ¶ In facto proprio. l. si. ff. pro suo. et quod legitur et no. in regula ignorantia. de reg. iur. lib. vj. nisi factum proprium sit valde intricatum arduum

a excōmunicatus aliquē excōmunicat nūquid teneat sententia.[a] Et glo.
tenuit in dicta summa excōicationē esse nullā lz debeat obseruari do-
nec cōstiterit iudicē esse excōicatū: ⁊ ita cōiter solēt doc. tenere. Sed in
cōtrariū ego allego singu. dictū Inno. in. c. si vere. j. de sen. excō. vbi te-
net cōtrariū. Et forte illa opi. verior qꝛ excōicatio est iurisdi. ⁊ ea q̄ fiūt
a iudice nō notorie excōicato tenēt rōne publice vtilitatis. vt in. c. ad
probandū. de re iudi. ⁊ vide ad materiā qđ ipse Inn no. in. c. j. de schis-
9 ma. † Exēplū secūdi. s. cū incapacitas est in patiēte cū iudex excōmu-
nicat infantē furiosum vel talē de quo certū est eū delinq̄re nō posse ad
hoc qđ not. in. c. romana. §. in vniuersitatē. de sen. excō. lib. vj. Itē pone
exemplū in infideli qui nō est capax huius cēsure. vt in. l. gaudemus. j.
de diuor. Itē est nulla vbi error intolerabilis exprimit̄ in snia: vt quia
excōicatur quis qꝛ facit bonū vel qꝛ nō cōmittit malū. vt in. c. per tuas. de
sen. excō. ⁊ in. c. venerabilibus. in. §. pe. eo. ti. lib. vj. ⁊ vide quod no. gl. in
10 c. p̄senti. eo. ti. lib. vj. † Sed dubitari pōt qđ si excōicatio nō cōtineat in
b se errorē expressum: tū notoriū est eā esse iniustā:[b] nūquid notoria iniu-
stitia reddat eā nullā. nā in alijs sententijs talis notorietas vitiat ipso
facto. vt no. dixit Inno. in. c. fraternitatis. de frigi. Pro quo facit ho.
tex. in. c. inter ceteras. de re iudi. ⁊ quod ibi dixi. Doct. hic nō attingūt
istum casum: sed Arch. tetigit in. d. c. venerabilibus. ⁊ videtur innuere
q̄ nō sit nulla: qꝛ iura sup hac nullitate loquūtur cū error fuit exp̄ssus
in snia. Hec opi. pōt sustētari vt excōicatio habeat̄ in maiori reueren-
c tia: sed de iuris subtilitate crederē sniam esse nullā: qꝛ cessat[c] p̄sumptio
iustitie que facit tenere sniam iniustā. Ad hoc qđ no. in. d. §. in vniuersi
tate. Itē fortius debet esse nulla excōicatio q̄ alia snia cū ꝯtineat in se
maiorē iniquitatē: cū agat iudex remouere quē a gr̄a dei ex causa noto
rie iniusta. ¶ Uenio ad scđm in quo cōclude q̄ vbi datur habilitas in
agēte ⁊ patiēte ⁊ cessat exp̄ssio erroris modis p̄dictis: tūc excōicatio tz
lic et sit iniusta ex ordine qꝛ nō fuit ordo seruatus. Uel ex causa sine cau
d sa rōnabili[d] vel ex aīo qꝛ superior iniquo aīo excōicauit: ⁊ de his iniu-
stitijs habes. xi. q. iij. in. §. cū ergo. ⁊ in. §. si. ergo. ⁊ vide ho. glo. xi. q. iij. in
summa. Et in hoc casu loquitur iste tex. dixerūt tū quidam q̄ nulla in
hoc est differētia inter excōicationē ⁊ alias snias. nā ⁊ alie tenent licet
sint iniuste. vt in. c. cū inter. de re iudi. Sed tu dic melius q̄ respectu in
iustitie cause ⁊ animi p̄cedit hoc dictū: sz nō respectu iniustitie seu defe
ctus ordinis: qꝛ talis defectus reddit snias nullas. ij. q. j. vi. §. diffiniti-
ua. ⁊ in. l. prolatā. C. de sen. ⁊ inter. om. iudi. sed per hoc excōicatio non
vitiatur vt hic. ⁊ in. d. c. sacro. licet excōicator veniat puniēdus vt ibi.
Hoc autē est ratio dic q̄ hoc fuit inductū vt claues ecclie haberētur in
maiori reuerētia. xi. q. iij. nemo contēnat. ⁊ vt per meritū obediētie iste
iniuste excōicatus cresceret. xi. q. iij. quid ergo. Itē qꝛ excōicatio sumit
effectū ⁊ substantiā a potestate clauiū. Defectus ergo ordinis nō pōt
esse substātialis. i. ordo requisitus in excōicatione fiēda nō est substan-
11 tialis: sed de iustitia ratione predicta. ¶ † Aduertendū tū q̄ lz excōi-
e catio iniusta teneat quo ad hoīes: nō tū quo ad deū[e] si nō subest causa
f rōnabilis. Quia nisi quis peccet nō pōt priuari gratia[f] dei. xi. q. iij. te-
merariū. ⁊ in. c. literas. de resti. spolia. Sed si quis ꝯtēneret excōicatio-
nem iniustā tunc ligaretur ex contēptu etiā apud deū. vt in. c. per tuas.
s. alleg. Sed ad contraria. s. formata dic q̄ multa fieri nō debent facta
tamē tenent. vt in. c. ad apostolicā. de regu. Item procedūt quo ad deū.
⁊ vide ho. glo. xxiij. q. j. quodcūq̄. vbi glo. tractat quid operat̄ excōica-
tio quo ad deū. ⁊ vide quod dixi in. c. ita quorundā. de iude. ¶ Ultimo
mēbro dic breuiter q̄ excōmunicatio est iusta et tenet qñ cessat omnis
iniustitia ⁊ incapacitas modis p̄dictis. ⁊ ad. d. c. cui. qđ facit ꝯtra scđm
mēbrū: dic q̄ ibi lata fuit excōmunicatio ab heretico: ideo fuit nulla: vt
12 ibi no. ¶ † In glo. i. ibi: ⁊ quia per simplicem querimoniā. aduerte cla
rius ⁊ latius. nam glo. in prima parte p̄sequitur quid debeat facere su-
perior excōicatoris cū p̄clamatur per excōmunicatū cōquerētē de ex-
g cōmunicatore. ⁊ distingue[g] cōprehendendo glo. et dicta doc. q̄ aut ex-
communicator est ordinarius aut delegatus. Primo casu aut non fuit
ab eo appellatū: sed per simplicē querelam excōicatus adiuit superio-
rem: ⁊ tūc dicit Cald. q̄ superior debet remittere excōmunicatū ad ex-
cōmunicatorē vt eū absoluat si eū iniuste excōmunicauit ⁊ pōt dare iu-
dicē qui eo nolente absoluere ipse exequatur vt hic. Ad hoc. c. ad repri
mendam. j. de offi. ordi. dicit tamē Calde. q̄ si superior absoluit sine re-
missione tenet absolutio: qꝛ cum sit iudex nō curatur q̄ male fecerit in
nō remittēdo: qꝛ iniusta absolutio valet ex quo est facta a superiore. vt
in. c. venerabilibus. in. §. vlti. de sen. excō. in. vj. hoc dictū ego puto limi
tandū ⁊ distinguendum prout habetur in. d. c. venerabilibus. in prin.
13 † Nam si appellatur ad archiepm: quia ipse non habet iurisditionē in
subditos suffraganei sine appel. vt in. c. pastoralis. de offi. deleg. Si iste
fuit excōicatus ad petitionē alterius subditi nō potest archieps se in-
tromittere sine appel. Secus vbi processit ex officio: qꝛ archieps est iu-
dex ordinarius epi. Et ex hoc dicit q̄ vbicūq̄ aditur superior qui pōt
adiri per viā querele habet locū primū dictū Cal. vtputa si aditur pa-
pa vel archieps respectu prelati inferioris sibi subiecti per ea que do. in
c. cum ab ecclesiarū. de offi. ord. Item dic q̄ remissio debet fieri nisi ex-
cōmunicatio sit notorie iniusta. vt in. c. solicitudinē. de appel. et in. d. §.
venerabilibus. §. sane. Uel nisi periculū sit in mora in remittēdo. vt in
d. §. sane. Si vero fuit appellatū: ⁊ tunc est in optione superioris an velit

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Teneat snia. Uide pulchre p Fel. in. c. ad pro-
ban. de re iudi. vbi recitat autoritatē pro ⁊ cōtra an valeat sentētia. ⁊ te
net opi. do. Abb. hic: ⁊ addit duas rationes: vt ibi per eum.
b ¶ Iniustā. Uide do. Car. ⁊ do. meū hic plene de hoc ⁊ doct. Moder. j.
de re iudi. in. c. ad probandum. ¶ Adde Calde. cōsi. xix. de sen. excō.
✠ Sebasti. Sapia.

remittere an velit ipse absoluere: tū honestius est c
vt remittat vt in. d. c. per tuas. ita communiter di
14 cunt doc. hic. † Sed tu melius distingue tres ca-
sus: qꝛ aut certū est excōicationē esse iniustā ⁊ non
dz fieri remissio. Aut certū est eā esse iniustā ⁊ de-
b bet fieri ne periculū sit i mora[h] vel excōicator req
situs malitiose deneget. Aut dubitatur: ⁊ tunc est
in optione superioris: sed honestius est vt remit-
tat. ita distingxit tex. in. d. c. venerabilibus. in. §. sa-
ne. cum duobus seq. Et ex his dic q̄ ista remissio
non fit ad ignominiam istius excōicatoris: sed ad
honorē seruandum: qꝛ minor pudor est q̄ quilibet
corrigat factū propriū q̄ corrigatur ab alio. vt in
c. qualiter. j. de accusa. Et pro hoc iste text. in ver-
bo deferat̄. ⁊. d. c. venerabilibus. vbi dicitur q̄ ho-
nestius ⁊ congruentius sit ⁊c. Et si diceres quare
fit remissio ad iudicē suspectū: dic q̄ nō fit remis-
sio vt ipse cognoscat: sed solum vt absoluat. Nam
in absolutione non potest pretēdi suspicio. Et eo-
dem modo dic ad. c. accepta. de appel. vbi dicitur
q̄ nō debet appellans remitti ad iudicem a quo.
Si vero excōmunicator fuit delegatus: et tūc aut
fuit appellatum ab eo aut non. Primo casu supe-
rior delegans non tenetur remittere si non vult
cum possit reuocare delegatū quandocunq̄. vt in
l. iudiciū soluitur. ff. de iudi. et in. c. super questio-
num. de offi. deleg. sed si vult remittere potest di-
stinguēdo modo predicto. ¶ Si vero nō fuit ap- d
pellatum: ⁊ tunc aut excōmunicauit ante senten-
tiam diffinitiuam aut post. Primo casu potest fie
ri ad eum remissio. ad hoc. c. prudentiam. de offic.
dele. ⁊ debet fieri per alium citra delegantē. vt ibi.
Si vero excōmunicauit post sententiam: aut non e
est lapsus annus et fit remissio: aut est annus ela-
psus ⁊ non potest fieri quia non remansit in eo iu-
risditio. vt in. c. querenti. ⁊ qđ ibi no. de offi. deleg.
Ipse tamen delegans potest semper non remitte
re si vult: qꝛ iudiciū soluit̄ ⁊c. ¶ In ea. glo. ibi sed
quid de causa p̄ncipali. Iste articulus melius ex-
pedictur in glo. fi. vbi hoc tangitur. ideo dic vt ibi
15 dicam. ¶ † In eadē glo. ibi: et ita suspensus. Ad- f
uerte nam glos. ex tex. ⁊ predictis infert q̄ excom-
municatus minori potest absoluere excōmunica-
tum: ⁊ dic q̄ colligitur hoc modo. nā si iste excōi-
cauit contra concilium incidit in penam illius. c.
sacro. per quam potest dici excōicatus minori cū
non possit administrare sacramenta: ⁊ tamen po-
test absoluere vt hic. Et ratio quia excōicatio mi-
nor solum priuat a sacramentorum participatio-
ne non ab exercitio iurisdi. et idem in interdicto
16 ab ingressu ecclesie. de quo in. d. c. sacro. ¶ † In
glo. in ver. difficultate. in fi. no. glo. nam ex ea re-
lata ad tex. habes q̄ excōicatus cōtra formam. c. g
sacro. s. sine monitiōe vel causa rationabili debet
absolui sine omni difficultate. Non enim tenetur
prestare iuramentū de p̄arēdo mandatis ecclesie b
nec aliā cautionē nec aliquod aliud mandatū pōt
sibi fieri in satisfactionē excōicatiōis. Et lz Abb.
dixerit iuramentum esse prestādū ne frangatur
disciplina ecclesiastica. vt in. c. cū desideres. de sen
ten. excō. tū Host. ⁊ cōmoniter doc. tenēt glo. ⁊ me
lius. Nam potius est relaxatio ista que fit de iniu- i
i sta excommunicatione q̄ absolutio.[i] vt in. d. c. sa-
cro. Unde tenuit hic Hostien. q̄ iudex etiam non
sacerdos potest absoluere a tali excōmunicatione
secus dixit si excommunicatio fuisset iusta. ¶ Io.
calde. tenet q̄ in omni casu iudex potest absoluere
ab excommunicatione licet non sit sacerdos quia
excōmunicatio est iurisditionis. Ex quo infertur
q̄ vicarius episcopi licet non sit sacerdos potest
excōicare et absoluere: et idem in legato pape qui
non esset sacerdos: de quo vide plenius in. c. a no-
bis. ij. de sentē. excō. ⁊ hāc opi. puto veriorē respe-
ctu pene: nō aūt respectu culpe. nā respectu culpe

c ¶ Quia cessat. Uide do. Andr. sicu. l. ꝯsi. xxxviij. col. iij. in. ij. volu. vbi probat opin. Abb. ex eo q̄ dicit Abb. i. c. qñta vallis. ꝯ inuur. q̄ lz dicam⁹ q̄ snie arbitri iuste vel i-iuste est standum tū nō hz locū qñ notorie est iniusta de q̄ cōsuluit Ro. l ꝯsi. xli. visis cū alijs alle. p eū. vide Abb. i. c. cū inter. col. ij. j. de re iudi. l. c. suborta. eo. ti. ⁊ olno vide Feli. in. c. inter ce teras. col. vj. ṽsic. octaua declaratio. de re iudi. ⁊. c. qm̄. col. xij. ṽ. fallit tertio. de probatio.

d ¶ Cā rōnabili. Adde ro fin glo. in. c. q̄to. de iure iorā. et i. c. nō est. de vo. ⁊ vo. redēp.

e ¶ Nō tū quo ad deum. Adde tu Ro. cōsil. ccclxix. vbi ponit an iniusta excōicatio sit iustus metus ad aliquid faciēdū.
✠ Sebasti. Sapia.

f ¶ Priuari gr̄a. Ex h̄ sequit̄ q̄ q obtinuit aliquez p sniam iniquā i foro aie tenet̄ ad restitutionē de q̄ p Abb. i. c. qꝛ plerīq̄. col. vij. vſi. secūda cōclusio. de imu. ecc. p Imol. in ꝯsi. cxlvij. in cā vertende.

g ¶ Distingue tres casus. Uide hic melius p Calde.

h ¶ In mora. Ad de qñ periculum dicat̄ esse in mora absolutio. Oldra. cōsi. xcij.
✠ Sebasti. Sapia.

i ¶ Quam absolutio. De differentia ita relaxationē ⁊ absolutionē vide Fel. i. c. apostolice. j. de excep. vbi tamē fuit memor de Abb. hic vide etiam Abb. in. c. veniēs. ij. ad fi. j. de testi.

a ¶ Post lapsum terminum. Facit quod in simili voluit Bal.in.l.fi.§.si quidẽ.C.de iure delibe.ibi statutũ disponit ꝙ cõtumaci detur terminus decẽ dierũ &c.quod voluit idẽ Bal.in.l.obseruare.ff.de offi.procon.& in l.id qđ pauperibus.C.de epis.& cle.in.l.iubemus.C.de iudi.& Jo. cald. hic Ant.& Car.facit quod habet in.l.si quis heres.ff.de acqui. heredi.

absoluens debet esse sacerdos.vt in.c.omnis.j.de penitẽ.& remis.& in.c.noua.eo.tit. Potest tñ & san ctũ est & honestũ seruare opi.Host.vt sic iudex imi tetur ipsum saluatorẽ qui non curauit aliquẽ pro parte sed in totũ.si enim cõmittit absolutionẽ sa cerdoti poterit ille absoluere a pena et a culpa.
17 ¶ † In glo.in ver.exequatur.in fi.aduerte latius: aut enim superior prefigit terminũ certũ excõmu nicatori:aut nullũ. Primo casu in dubio post la
a psum terminũ[a] põt iste deputatus cognoscere et absoluere:sed an possit ante lapsum terminũ.glo. tenet hic ꝙ non. Et idẽ etiã Inn.etiã si partes cõ sentirẽt: qz cum iurisditio nõ detur isti deputato nisi post lapsum termini: nõ possunt partes ante tps iurisditionẽ tribuere.arg.in.c.significãtibus. j.de offi.deleg. Host.tenet cõtrariũ: qz in fauorem istius excõmunicatoris fuit prefixus terminus:er go debet illi posse renuntiare.j.de reg.ad aposto licam.& in.l.si quis in cõscribẽdo.C.de pac. ¶ Jo. calde.sequitur dictum Inno.qz licet remissio fiat in fauorẽ excõmunicatoris: prefixio tñ termini fit ad limitandũ & restringendum ipsius potestatem. Unde concludit cum Cõpost.ꝙ nisi excõmunicator cõmittat sibi vices suas nõ potest deputatus ab soluere nisi forte infra terminum dixerit se velle absoluere. Dñs Ant.dicit posse distingui: ꝙ aut excõmunicator dixit nolo absoluere[b] & debet expe ctari finis termini:[c] quia licet noluerit absoluere in pñti:non tamen negauit se nolle absoluere in

b ¶ Nolo absolue re. Facit qđ no.i l.illa stipulatio. ff.de vb.sig. et qđ habet in.c.cõmis sa.de elec.lib.vi.& dicit hic Pet.de anch. ꝙ verbum nolo plată ante finẽ termini non importat totalem abdicationẽ: sed suspẽsionẽ volũ tatis.alleg.no.in l.q se patris.C. vnde liberi.& tex. in.l. filij.§.i.ff. ad tertul.et illũ tex. allegat hic Bu.& do.meus.ego do adduco Joan.de imo.isti & oẽs in c. finẽ litibus. de dolo & contu. vbi loquũtur de ver bo nolo et verbo volo.
¶ Addõ facere ꝙ b not. Domi. in.l. c si finita. §. iulia nus.ff.de damno infec.ꝙ citatus qui dixit nolle venire non sit expectandus.

Anto. Frãcis. ¶ Circa hoc qđ dicit de verbo nolo:et de verbo volo. Dicas ꝙ verbũ volo prolatũ a testatore in actu testandi: vt quis ad id vocauerit testes inducit dispositionẽ.l.pãphilo.§.ppositũ.& ibi Bart. ff.de leg.ij.& Bar.in.l.gerit.in.iiij.col.& ibi etiã Ang.ff.de acqui.here. & vide nouissimos in.l.i.in.ix.col.C.de sum.trinita.& fide catho.& vide Bar.in.l.seruũ electiõe.in prin.in vlti.col.ff.de leg.i.& ibi omino vide do. Alex.

ter in.ij.col.vbi infinita alle.& vide Bal.in.l.in emẽtis. in.v.q.de cõtrahẽ.emp.& vide glos.& Bal.in.l.verbũ volo.C.de fideicõ.& Bar.in l.i.in prin.ff.ma. Et adde ꝙ si quis dicat volo talẽ in vxorẽ intelligitur tũc cõtrahere cum ea:secus si dicit volo cõtrahere cũ tali.nisi pcessisset tractatus de cõtrahẽdo.vt per do. Cardi.in cle.j.in.xx.q. de cõsangui. & affi. Et ad illud qđ hic dicit de eo qui citat[9] dicit se nolle venire ꝙ nõ est vlterius expectãdus.vide glo.& ibi Bal.ꝙ talis dicit vere cõtumax in.l.cõsentaneum.C.quõ & qñ iudex.& de eo qui dicit nolo adire ꝙ non videatur repudiare hereditatẽ.vide Bar.in.l.quia poterat.ff.ad treb. Et adde ꝙ paria sunt nolle:& non posse clemẽ.j.§.verum.& ibi glo.& do. Cardi.de hereti.& vide per Spe.in tit.de instr.edi.§.xuij.ver.sed si ali ter. Et adde ꝙ verbũ volo importat cõtrariũ verbi nolo vt per Bart. in.l.iam dubitari.in.ij.no.ff.de here.insti.& qñ verbũ volo: & verbũ no lo:simul proferunt quid importẽt.vide Bal.in.l.quidã elogio.in.ij.col. in ver.quid ergo si sic dicat.C.de iure delibe.& dicas ꝙ attẽdit qđ verbũ proferatur posterius:qz vltimũ corrigit primũ. Et adde ꝙ velle & nol le habent mediũ.s.non nolle.vt no.voluit Bal.in.l.verbũ volo.C.de fi deicõ.vbi dicit hoc esse mirabile:qz non nolle exponitur.i.velle:cũ due negationes faciãt vnam affirmationẽ vt dictũ est.s.in alijs apostillis. Et adde ꝙ nolo & nõvolo differunt:qz nolo est verbũ exigens cause co gnitionẽ ſm do. Cardi.in clemẽ.dudum.in.c. si idem.de sepul.verbum autem non volo denotat meram volũtatem etiã sine causa.de quo vide Bal.in.l.j.in.vij.col.de mili.vasal.qui contu.est.& vide per do. Abb.in c.finẽ litibus.de do.& cõtu.& vide gl.in.c.ij.de spõsa.& vide Jo. an. in.c. prudentiam.in.§.sexta.de offi.deleg.

c ⁓Sebasti. Sapia. ¶ Finis termini. Uide que late dicunt Mod.in l.qui se patris.in glo.i.C.vnde libe.vbi glo.tãgit an ista verba nolo adi re inducant repudiationem & ibi multa dixi ordinarie.

d ¶ In iudicio. Faciat in arg.quod habetur in.l.cũ pro quo.ff.de in ius vocan.& in.l.cum ostendimus.§.fi.ff.de fideius.tu.& in.l.si quis vxori.§.si seruum fugitiuũ.ff.de fur.& in.c.j.de iudi.ſm vnam lectu.& tex.in.l.ma numissiones.ff.de manumis.vin.

e ¶ Qđ in facto proprio. Adde Bart.in.l.non fatetur.& in.l.fideicõmis sum.ff.de cõfes.& l.error.C.de iur.& fac.igno.& in.l.si res.ff.de lega.i.& in l.si quis delegauerit.ff.de noua.faciat qđ voluit Bar.in.l.ij.§.qđ obser uari.C.de iuramẽ.calũ.& qđ voluit Cy.in.l.cũ falsum.ff.de acqui.hered. & ibi Ro.tex.& ibi Ange.in aut.de trien.et semis.§.illud.& per eundem Ange.in aut.sed cum testator.C.ad legẽ fal.& Ange.in.d.l. si quis dele gauerit.faciat glo.in.l.iij.§.due cause.ff.ad carbo. Limita etiã ſm do. meum hic:nisi esset aliquis nimis senex:qz presumeret obliuio in facto pprio.faciat illud Senece in sexta tragedia. Senũ lãguescit memoria. et illud Cicero.in Catone maiore. At memoria minuitur.& faciat tex. i.d.l.ij.§.due cau se.et quod habet in.l. quidã tabu larũ.ff. de furtis, & qđ voluit Bal. in.c.cũ alienũ.C. de leg. Limita & si esset infirmus mortis cogitatio ne turbat⁹: quia tũc pſumit obli uio in facto pro prio.l. hoc cõsul tissima.§. at cum humana fragili tas.C. qui testa. facere pos.ita di xit Angel. in.d. §.illud.in aut.de triente & semis.et Bar. in.d.aut. sed cũ testator. C. ad leg.falci. facit qđ no.in.l.quisquis. C.de rescin.vẽdi. et in.§.in fraudẽ. instit. qui manu mit.non pos. & in aut.de heredi. et falci.in.§.si vero. ver.sin autẽ.col.i. et quod distinguit Barto.in dicta aut.sed cum testator.et vide hic do. meum. Limita etiã nisi esset homo diues habẽs multa mobilia quorũ curã dimisit suis factoribus:vt sunt reges duces & similes habẽtes ma gna patrimonia que regũtur per ministros deputatos. in istis autem presumit ignorãtia patrimonij.secus si esset pauper. iuxta illud Ma ronis in buccoli.bisqз die numerãt ambo pecus alter & hedos. Limita etiã nisi essent alique cõiecture in cõtrarium puta in mercatore habẽte totũ suũ patrimoniũ in mercãtijs & nominibus debitorũ:& sic in nomi nibus cõfusis et inuolutis ad quorũ notitiã esset necessaria indagatio. l. si ita fuerat.ff.de manumis.testa.& in.l.testamẽto.ff.de cõdi.& demon. Adde Roma.cõsi.cclxxiij.

futurum. Aut dixit nolo absoluere nec vnqз absol uam:& tunc poterit absoluere iste deputatus non expectato lapsu termini:& satis est equa distinctio.
d Uel aliter põt dici:ꝙ aut in iudicio[d] dixit se nol le absoluere et frustra expectatur lapsus termini. Aut dixit extra iudiciũ:et tunc secus cũ potuerit hoc ex iracũdia dicere. Ad hoc tex. cum glo.in.c. venerabilibus.in ver.secus.prealleg. Aut nullus terminus fuit prefixus per superiorẽ: & tũc depu tatus nõ potest absoluere ante negligentiam ex cõmunicatoris. ¶ Cõuincetur autẽ negligentia per deputationẽ termini ab isto deputato facien dam.argu.in.c.irrefragabili.in.§.excessus.de offi.
18 ordi. ¶ † In glo.in versi.de facto suo. no. istã glo. qz quotidie allegatur iuncto text.ꝙ in facto pro
e prio[e] nõ cadit probabilis ignorantia.[f] vnde presu
f mitur scientia nisi subsint alique coniecture in cõ trarium. Et conclude post doc.ꝙ in facto proprio presumitur scientia vt hic.nisi factum sit intrica tũ valde vel nisi sit multũ de longinquo. vt not.in c.tertio loco.de pbat. nisi facti magnitudo aliud suadeat.vt in.c.cum illorum.in fi.j.de senten.excõ muni.& not.bene hoc dictum. ¶ In facto vero a
g lieno[g] regulariter non presumitur scientia. vt in regula presumitur ignorantia.de regu.iur. lib.vi. Fallit si hoc factum sit publice notum.vt in.c.j.de postula.prela.& in.c.quod dicitis.xvj.distin.vel ni
h si quis teneretur indagare[h] illud factum alienum.
i vt in.c.innotuit.[i] iuncta glo. de electio. & vtrunqз

Zacharias. ¶ Adde tu supradictis ꝙ etiã in antiquo facto pprio graui tamen & notabili nõ presumitur ignorãtia:nec excusat.no.iste in c.cũ illorum.de sentẽ.excõ. Anto.de butri.hic. Alexan.in.l.peregre.ff. de acquiren.posses.glo.in.l.magnam.de cõtrahen.& cõmitten. stipula. & Bal.in.l.i.col.xv.C.de cõfessis.

f ⁓Sebasti. Sapia. ¶ Ignorãtia. Ultra limitationes quas ad hãc re gulam ponit.d. Alex.in.l.res legata.ff.de leg.j.limita vt non procedat quãdo tractatur de dãno euitando.& pbat etiã rem aliter se habere ꝙ tũc presumit error in facto pprio.ita no.in.l.cum de indebiti.ff.de pro batio.& in.l.sed & si me putẽ.in prin.ff.de cõdi.indebi.limita etiã vt per Are.in.l.ita stipulat⁹.in tertio notabili.ff.de vb.obli.& vide ad hãc ma teriã And.sicu.in cõsi.xxxij.col.pe.in.i.volu.& Ro.in cõsi.cclxxiij.

g ¶ Alieno. Uide hic Bal.& Bar.in.l.ij.§.qđ obseruare.C.de iur.calũ.& Bal.in.l.cũ alienũ.C.de leg.facit qđ voluit Ange.in.l.quidã tabularũ. ff.de fur.vbi dixit esse notabilem casum quia si testis interrogatus vno tẽpore vel in vno iudicio dicat se nõ recordari & alio tẽpore dicat se re cordari ꝙ non est sibi cõtrius & statur dicto vltimo.hec enim sunt possibi lia ꝙ qs vno tpe melius recordet ꝙ̃ alio tpe.& dicit esse casum l.l.iij.§. due cause.ff.ad carbo.& idẽ voluit Bar.in.l.qui bona.§. si qs stipulatu rus.ff.de dã.infe.facit qđ hr in.c.cãm que.& in.c.cũ causam.de testibus. & Inn.in.c.qualiter.el.ij.de accusa.vbi dicit ꝙ in teste nõ est tolerabilis obliuio in persona:sed bene est tolerabilis obliuio in die. & voluit Ar chi.in.c.nihilominꝰ.iij.q.ix.& Bal.in.l.pñbyteri.C.de epis.& cle.in.j.col. v.ex pdictis eti.dico.vbi allegat Inn.in. d.c.qualiter.in glo.magna. ¶ Adde Fulgo.consi.lxxij.

h ¶ Indagare. Adde Roma.cõsi.cccclj.vbi cõcludit ꝙ impetratio dñi facta in curia est surreptitia si nõ facit mentionẽ de acceptatione bene ficij facta per procuratorẽ in partibus ex quo erat interuallũ sex men sium inter impetrationem & acceptationem.

i ¶ Innotuit. Uide glo.in.c.ad falsariorum.in versi.dixerint.de cri.fal. quod no.ſm But.pro custodibus ville qui tenentur denũtiare malefi cia.facit quod no.Bar.in.l.j.§.otiosorum.ff.ad sil.& Bald.in.l.si ideo.C. de his quibus vt indignis.

dictum

a ¶ Ignorãtia. Adde Bal. in. l. iuris ignorãtia. in ver. in dic. C. qui admit. ⁊ qḋ le. ⁊ no. in. l. regula. ff. de iu. ⁊ fac. ign. ⁊ qḋ voluit But. ⁊ Imo. in. c. ij. §. de consti. in vlt. col. ⁊ Cy. in. l. fi. C. de test. ⁊ Ro. in. l. si duo. ff. de acqui. her. Adde Alex. consi. lxxi. i. lib. Ro. consi. lix.

b ¶ Annexa. Adde qḋ voluit Ro. cõsil. cccliij. vbi plura concludit ꝙ statatum vel cõsuetudo tradens officiali potestatẽ exequẽdi vr̃ etiã tribuere potestatẽ pronuntiandi executionẽ fiẽdã. a Sebasti. Sapia.

c ¶ Excõicatiõe. Hoc etiã ꝑcedit in eo q est excõicat⁹ ad tp̃s ꝑ papã. nõ eñi post tẽpus censetur absolut⁹ nisi petat absolutionez. ita tenet do. Fel. i. c. j. j. de iudi. qḋ nõ ꝑcedit ſm eũ qñ quis esset excommunicatus ꝑ cõstitutionẽ q̃ postea fuit reuocata: qḋ etiã sequitur de ci. ibi. ⁊ ex his limitaẽ pulchre regu. l. imperatores. ff. de postulã. vbi ꝓhibitus ad tempus: post tẽpus cẽsetur promissum vt nõ ꝓcedat tñ post illḋ tp̃s venit adimplẽdũ aliqd pro forma.

d ¶ Petat. Dicã j. ia se q. apostil.

e ¶ Significasti. Vide ibi istum. ⁊ an petẽs absolutionẽ videaẽ fateri se ligatũ. vide hic but. ⁊ glo. in. c. exhibita. de homi. ⁊ glo. ordi. in. c. venerabilez de elec. ⁊ Bar. in l. decẽ. ff. de verb. oblig. ⁊ Host. in c. ij. de ord. cogn. ⁊ Arch. in. c. pia. de excep. lib. vi. ⁊ istum in. d. c. ij. et bal. in. c. venerabilẽ. ⁊ in. l. ij. C. de inge. ma. ⁊ i. l. ad solutionem. C. de re iudi.

dictũ ꝓbatur hic. Nam iste excõmunicatus presumitur scire vtrum excõicauerit sine monitiõe vel sine cã: vel vtrũ causa fuerit rationabilis: quia licz hoc vltimum sit de facto alieno: nõ tenebaẽ illud indagare. Et regulariter an ⁊ qñ excuset ignorãtia^a vide qḋ not. in regula ignorantia. de reg. iur. lib. vi. ⁊. i. q. iiij. §. notandum. ⁊ in regula cum sunt.
19 eo. titu. in mercu. ¶ † In glo. fi. in fin. ex hac glos. collige ordinem procedendi obseruandum ꝑ istos deputatos seu delegatos. Nam excõmunicatore nolente absoluere ⁊ pretendente iustitiam sententie: debent isti delegati absoluere ante omnia: nec aliter audire excõmunicatũ nisi absolutionem petat prestita cautione de parendo mandatis ecclesie si cõstiterit eũ esse iuste ligatum. ⁊ iste est prim⁹ actus quem isti facere debent. Nec ob. si dicaẽ ꝙ litera mandat istum absolui sine difficultate: quia illud referẽ ad excõmunicatorẽ in casu quo illum excommunicauerit contra formam concilij. Sed quo ad istos delegatos illud nõ procedit: quia ex quo eis nondũ cõstat de iustitia excõicationis nõ debent absoluere sine cautione. Nec eũ audire nisi prius petat absolutionem cum oblatione cautionis: qꝛ ex quo fateẽ se ligatũ licz iniuste nõ dz perseuerare in excõmunicatione ne videatur eam contẽnere. de quo dic vt plene habetur in. c. per tuas. de sent. excõ. ⁊ in. c. cum contingat. de offi. delega. Secũdo facta absolutione debent isti cognoscere de iustitia vel iniustitia excõicationis: ⁊ si cõstiterit excõicationem iustam punient querelantem. si vero constiterit eam iniustam punient excõicatorem ſm formam q̃ traditur in dicto. c. sacro. Tertio ſm glo. si constiterit excõicationem iniustam debent isti delegati cognoscere de negotio principali. Hoc tamen vltimum nõ admittunt doct. indistincte. Sed distinguit Jo. calde. post docto. ꝙ aut non fuit appellatum ab excõicatione aut sic. primo casu non possunt isti delegati cognoscere de causa principali: sed est decidẽda per iudicem proprium nisi superior in cõmissione hoc expresserit. Aut fuit appellatum: ⁊ tunc est seruanda distinctio gl. ⁊ videtur bona ⁊ equa distinctio. Sed quo ad primum membrum dicerẽ ꝙ si excõmuni- b catio est annexa^b negotio principali videatur tacite commissa cognitio super principali in euentum iuste excõmunicationis. arg. in. c. prudentiã. in fi. de offi. dele. Sed vbi excõmunicatio nõ esset connexa negotio principali: puta qꝛ fuit excõicatus in negotio principali pro contumacia cõmissa. procedat tunc dictum Calde. ⁊ per hoc habes
20 glo. totã expeditã. ¶ † Sed not. vltimo ex princi. glo. quem non debere absolui ab excommunica- c tione^c nisi petat.^d Et idem not. glo. in. c. significa- d sti.^e de eo q du. in matri. ⁊ quod ibi dixi. Sz beat⁹ e Tho. in. iiij. sententiarum^f quem alleg. ⁊ sequitur f Jo. and. in. c. i. de sentẽ. excom. lib. vi. dicit ꝙ si per excõmunicationem quis efficitur deterior debet

Anto. Franci. ¶ Circa hoc an petens absolutionem videaẽ fateri se excõicatũ. Dicas ꝙ si petit se absolui ad cautelã nõ videẽ fateri se ligatũ: ⁊ ita loquiẽ glo. in. c. exhibita. de homi. hic alle. ⁊ qḋ voluit Innocẽ. in. c. venerabilem. de elec. cũ alijs etiã hic alleg. tñ aduerte qꝛ absolutio etiam ad cautelã nõ debet statim ꝓcedi: sed dz iudex se summarie informare ꝑsente aduersario vel cõtumaciter absente: dictum est notabile Inn. in. c. ꝑ tuas. de sen. excõ. qñ aũt petit simpliciter se absolui in dubio videtur fateri se ligatũ: qꝛ nõ ligato non est necessaria absolutio: vt ꝑ Inno. in. c. venerabilib⁹. de sen. excõ. lib. vi. nec mirũ qꝛ absolutio presupponit vinculũ ⁊ ligamẽ. c. ad dissoluẽdũ. de despõ. impub. ⁊ ideo dicebat. Bal. in. l. fi. in. i. col. in ver. cõsulunt tñ aduocati: ꝙ absolutio a iuramento semper debet peti ad cautelã ne qs videaẽ fateri se piurum: ⁊ quare absolutio in foro pnie fiat ꝑ modũ indicatiuum: ⁊ quare debeat ꝑmitti misereaẽ ⁊c. vide bea. Tho. in. iiij. xxij. q. arti. xij. ⁊ an pro absolutione ab excõicatione possit qs pecuniã petere. vide eũdẽ Tho. ij. ij. q. cẽtesima arti. ij. ⁊ qñ sacerdos possit vel nõ possit absoluere suũ subditum. vide eũdẽ Tho. in quarto. di. x. ar. viij. Et adde ꝙ q vult vere absolui si est ligatus plurib⁹ sentẽtijs vel vna tñ ex plurib⁹ tñ causis: debet oẽs exprimere als absolutio erit surreptitia: vt in. c. officij. de sent. excõ. ⁊ no. in. c. ex parte. de offi. ordi. ⁊ que sit forma absolutionis sacramentalis ⁊ fori penitẽtialis. vide bea. Tho. in. iij. parte. q. lxxxiiij.

iudex illam tollere qꝛ ex quo videt illam non proficere: debet vti alio remedio. ¶ Et dicit etiam ꝙ inuitus potest absolui ab excommunicatione qꝛ in excommunicatione est considerare duplex malum scz malum culpe ⁊ malum pene. Malum culpe scz ipm peccatũ cũ sit ex nobis nõ potest a nobis tolli sine volũtate nostra vt in regula peccati venia. de reg. iur. lib. vi. Malũ vero pene plerũqꝫ est extra nos quia sine facto nostro ingeriẽ. vnde sicut pena põt ingeri in inuitum: ita et remoueri per absolutionem. Par enim ius est in ligando ⁊ soluendo: vt in. c. verbũ. de peni. dist. i. Unde sicut qs põt excõicari inuitus: ita et absolui: ⁊ hec opinio cõmuniter tenetur quã credo verissimã. Non vt absoluatur a peccato sed vt absoluatur ab ista pena excõicationis: nam excommunicatio inge-
g rit multas penas.^g Sed Jo. cal. non sequiẽ hanc opi. Dicit enim si qs fuit iuste excõicatus ⁊ perseuerat in contumacia sua non debet absolui etiã si efficeretur deterior ne malitia sua prosit illi: ⁊ ne detur causa malignandi. Itẽ qꝛ si sine cõtritione relaxaẽ excõicatio nunqꝫ fuit absolutus. xxiiij. q. ij. ligaẽ. Fateẽ tñ ꝙ si absolueretẽ de facto ꝙ tene-
h ret absolutio quo ad ecclesiã militantem.^h Dicit etiã ꝙ inuitus põt ⁊ debet absolui qñ satisfecit et non vult absolui vt magis mereaẽ: vel qñ excõicatio fuit iniusta. Sed primum dictũ plus mihi placet. arg. c. prodest. xxiij. q. v. tene tamẽ menti dictũ Calde. Nã faciunt predicta cõtra istos tyrãnos q excõicati magis indurescunt ⁊ deteriora cõmittunt. Habes eñ per predicta vtrũ debeant absolui satisfactionẽ nõ offerẽtes. Pro dicto tñ Cald. multum facit. c. cum sit romana. in fi. de appella. ⁊ ix. q. ix. audi deniqꝫ. ⁊. c. fin. de penis. Et occurrit mihi nũc media opi. per quam reducerem ad concordiam illas opi. cõtrarias: qꝛ aut est spes de correctione alio remedio sublata excõicatione ⁊ procedit opi. bea. Tho. ⁊ Jo. an. qꝛ sine plectẽdo siue indulgẽdo hoc solum bene agiẽ vt vita hominis corrigatur. vt dicit tex. in. c. ꝓdest. xxiiij. q. v. Aut non est spes de correctione alio remedio ⁊ procedit opi. Cal. vt nõ absoluaẽ: qꝛ ex quo nõ vult obedire ecclesie debet haberi tanqꝫ ethnicus ⁊ publicanus. i. vt gentilis ⁊ infidelis. vt in. c. nouit. de iu-
21 di. † Et sustinẽdo excõicationẽ tanto tp̃e ꝑsumiẽ
i hereticus:^i vt in. c. fi. de pe. ⁊ qḋ ibi no. ⁊ not. hanc distinctionem qꝛ puto verissimam.

f ¶ Sentẽtiarũ. Adde dist. xviij. q. vlt. arti. ij. ⁊ vide do. Jo. Cald. in repe. Car. bastri. ⁊ do. meũ hic ⁊ Pau. de leaza. in repe. c. fi. de postu. ꝑla. ⁊ opi. Joannis an. ⁊ tho. est cõis. ꝑ q̃ opi. est hon⁹ tex. in. c. de illis ꝑsbyterẽ in ṽsic. miseratio apostolica veniã solet ꝑstare correctis. xi. q. iij.

g ¶ Multas pẽas. Vide tex. ⁊ ibi do. eto. i. c. sacro. j. de sen. excõ. Jo. an. ⁊ alios in. c. i. eo. titu. lib. vi.

h ¶ Quo ad ecclesiam militantez. Faciat in fiñ gl. i. c. nõ est. õ voto.

i ¶ Presumiẽ hereetic⁹. Faciat qḋ legi. ⁊ nota. in. c. cũ cõtumacia. de here. li. vi. ⁊ l. c. i. de iud. ⁊ in. c. rursus. ⁊ in. c. qui cũ ex. xi. q. iij.

k ¶ Cum tñ haberet. Licet iste tex. exprimat de eo q falsum dicens se nõ bñficiatũ. idẽ est in tacẽte beneficiatũ licet beneficium suũ sit tenue vt hodie est text. in. c. si motu proprio. hic allega. Et nõ est licitum decipere ꝑncipẽ in impetratione. facit. l. fi. in verbo mentẽ nostrã fefellit. C. de his qui a non domi. manumi. ⁊ vide tex. ⁊ doc. in. c. cũ olim de re. iudi. ⁊ an et quãdo liceat decipe. vid bal. ⁊ do. meũ h.

1 ¶ Impetrãs bñficiũ si nõ facit mẽtionẽ de illo qḋ habet: licz sit minimũ cõmittit surreptionem.
2 Nullum ⁊ minus vtile quando equiparentur.
3 Surreptio cõmittiẽ si quis impetrans beneficiũ non facit mentionẽ de patria sua.

1 **S**I proponẽte. † Si impetrans rescriptũ ad bñficiũ dixit se non bñfi-
k ciatũ cũ tñ hẽret^k bñficiũ: licz exiguum^l
l nõ valet rescriptũ. Et hodie dicendum est vt cla-

l ¶ Licet exiguũ. An lex curet de minimis. vide hic plene ꝑ do. meum Bal. in. c. cũ adeo. j. eo. ⁊ latius ceteris dixi in. c. cum te. de re iudica.
¶ Adde ꝙ lex non curet de minimis late Alex. cõsil. ciiij.
Anto. Frãcis. ¶ Adde quod regulariter lex nõ curat de minimis. l. scio. de in integ. resti. vbi pro minima lesione non conceditur restitutio ⁊ in. l. in reb⁹. in. §. possunt. ff. cõmo. qḋ tamẽ intelligas esse verũ in his que cõceduntur contra ius cõt: secus in his que sunt ſm ius commune per. l. si proprietarius. in fi. ff. de dã. infec. ⁊ declarat Bart. in. d. l. scio. itẽ hec regula est vera nisi in appellatione que etiã pro minimo grauamine potest interponi: vt in. c. appellationib⁹. ⁊ ibi per do. Ant. ⁊ doc. de appel. Et adde ꝙ res dicitur minima ſm qualitatem rei ⁊ persone: vt declarat Bar. in. d. l. scio. ⁊ habetur per do. Flori. ⁊ doct. in. l. res bona. de cõtrahen. emp. ⁊ in. l. ij. qḋ cum eo. ⁊ vide glo. in. l. illicitas. in. §. veritas. ff. de offi. ꝑsi. que dixit ꝙ porcellus rustici est oculus rustici: ⁊ adde etiam ꝙ tertia pars non dicitur esse minima pars. l. cũ oportet. §. cum autem. ⁊ ibi per Bal. C. de bo. que libe.

a ¶ Nō valet. Adde in c. sup literis. ī. eo. & in c. nōnulli. & in c. ad audiē-
tiā. el. ij. & hodie est expssum in d. c. si motu pprio. & plene hic p do. meū.
b ¶ Nullū & min⁹. Regulariter parū & nihil equiparātur. bonus tex. est
in c. licet causam. in ver. nulla vel modica. de proba. & bona glo. in c. te-
nere. per illum tex. xxxi. dist. & de consecratio. dist. ij. re vera.

Anto. Francis.
¶ Adde q̄ illud qd̄ min⁹ est etiā si parum sit dicit nihil eē. l. j. §. hec a vba. ff. si cui plus q̄ p l. falcidiā. l. il lud. ff. d tribu. bf p Bar. in l. si ser- uus. in §. si ita. ff. de leg. j. & p Bal. i aut. contra roga tus. C. ad trebe. & 2 in. l. j. in §. si quis b dolo. & ibi p An- c ge. ff. de trib. & id dicebat Spec. in tit. de accus. in §. vj. in ver. sed qd si paup qd q nihil 3 hz: nihil pōt ei⁹ periculo esse. & vi de tex. i. l. dinus. ff. de in integ. re- sti. vbi dictio pa- d rū exponit p nō: ideo q parum hz dicit non hre: vt ibi. & hr in. l. j. in §. si. ff. ad l. aql.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Frauduleter. e Hoc ideo vr pro cedere: q quādo aliquid requirit pro forma etiā q sit minimū dz in teruenire vt sen- tit Bal. in c. cum adeo. col. ij. versi. itē ex paruo defe 1 ctu. ī. eo. nā vbi ē 2 lenis solēnitas lz parui sit effectus 3 attendi dz vt tra 4 dit Ro. in consi. cccij. in proposi 5 ta ɔsultatione. et ita tradit in spē 6 d. deci. in c. de ap pellationib⁹. col. 7 ij. ver. tertius ca- 8 sus. ī. de appella. vbi tenet q etiam de minimis curatur qn reqritur pro forma.

rius habetur in c. si motu proprio. de preben. lib. vi. Ubi indistincte deciditur q qualecunq benefi- ciuum habeat impetrās nisi de illo faciat mentio- nem nō valet^a impetratio scdi. Et diuidit ista de- cretalis in duas partes. In prima questio. In se- cūda solutio. ibi: illud. ¶ Casus literalis. Aliqs habebat modicū beneficiū de quo nō poterat cō- mode sustētari: impetrauit lras sup obtinēdo be- neficio ppōnēs se nondū beneficiū assecutū nullā faciendo mētionē de ipso bñficio lz modico. dr q litere non valent tanq̄ frauduleter obtēte. Ber. ¶ † Not. pmo casum in quo nullū & minus^b cō- petens non equiparant: & hoc ideo in casu nro q videt frauduleter^c tacuisse tenue bñficium vt faci- lius haberet gratiā ad scdm. Sz alio respectu nul- lum & minus vtile equparant: vt in c. ij. de transla. prela. ¶ Ultimo no. ex fine q surreptio in benefi- cialibus vitiat nedū grām: sed rescriptū. facit ad ea que dixi. ī. in c. ad audiētiā. ¶ † In gl. si. ibi: si de terra illi⁹ est oriūdus. signa glo. q nescio alibi q si forēsis impetrat beneficiū & nō faciat mētio- nē de loco sue originis: grā est surreptitia. Quia in dubio papa intendit prouidere cuicunq in pa- tria sua^d. & q̄uis do. Ant. non videat hanc gl. ap- probare p no. in c. ne p defectu. de elec. Ego tamē dico hanc glo. verissimā. Et ad no. in c. ne pro de- fectu. dic q pcedit in canonicis q sciēter eligēdo forensem videntur renūtiare eox fauori. Sed ista gl. procedit in impetrāte a papa q nō presumit sci- re nationē huius impetrātis: vñ taciturnitas na- tionis inducit surreptionem.^e Quia si expressisset suā nationē papa nō cōcessisset sibi grām in par- tibus alienis. vel saltē non ita de facili vt colligit ī. de cle. peregri. per totum. Ad idem ho. text. in c. bone. ij. de postu. prela. dum tex. ibi dixit: nec vel- lemus ei pficere alienū. & vide etiam tex. no. in c. nullus inuitis. lxi. di. & ad. c. decorem. ī. de instit. qd videtur contrariari predictis: dic vt ibi not. & vi- de qd ibi dixi hic nō sunt alia.

¶ Abutētes rescripto priuant cōmodo ipsius.
Equiuocatio nominis tā actoris q̄ rei an vitiet rescriptum.
Rescripta nō possunt alijs cedi: q sunt psonalia.
Rescriptum impetratū ad vnā rem: non extendi- tur ad alias res creatas post impetrationem. 8.
Diuersi iudices nō debēt impetrari cōtra eundē siue super vno negotio vel pluribus. 9. 10. 13.
Citatio facta ad locū equiuocū nō est nulla sz ar- ctat citatū vt cōpareat in loco consueto.
Expense & dāna an sint idem.
Seruitus nō pōt cōstitui sine re: sed bene pōt qs

d ¶ Cuicūq in patria sua. Uide tex. iuncta gl. in. l. in ecclesijs. C. de epi. & cleri. & p totū tit. de cle. peregri. qd est bene notandū ad excusationes nonnullarū ciuitatū statuētium beneficia & officia nō esse danda forēsi- bus & alienigenis. qd bene seruāt dñi veneti. & vide Bal. hic et do. meū faciat illud Cice. potiores nobis inquit sunt ciues q̄ peregrini. & text. sing. in. l. ij. C. de anno. ciui. lib. ij. in ver. pauperib⁹ nostris. & ibi Bar. et tex. in c. si. de cleri. peregri. & facit. c. nullus. lxj. dist. qd intellige si repe- riantur idonei: alr capientur extranei. & ita intelligit. c. venerabili. de preben. & quod not. in c. inter canonicos. de elec. & in c. bone. el. ij. de po- stula. prela. & in c. inter quatuor. de relig. domi.
¶ Adde Andre. sicu. consi. xxxvij.
Anto. Fracis. ¶ Circa materiam statuti prohibentis forensem habe- re officia siue acqrere simpliciter: siue acqrere imobilia vltra ta q̄ ple. traduntr p scribē. in. l. quox. ff. de pig. videas q̄ habent per do. Anto. in consi. suo qd incip. an valeat statutū. & p Bar. & doc. in. l. ordū. C. de cō- trahen. emp. & in. l. si ita qs. in §. ea lege. ff. de vb. ob. & p Pan. de cast. in consi. cxcvi. incip. posset qs dicere. & p Alex. post Bar. in. l. si in emptio- ne. §. omniū. de cōtrahē. emp. & p eūdē Alex. in §. j. de act. empt. & p Jo. an. Bu. & doc. in c. constitutus. de in integ. restit. & vide Bald. in. l. si. in §. si. C. cōia de lega. vbi dicit q tale statutū est ꝯ ius cōe & ideo nō extē- dēdū tanq̄ odiosum: & ideo dicit q in dubio non operat in cōmissione

pretij. Et adde q stante tali statuto: forensis singularis peritie & doctri- ne nō comprehenderetur in eo: imo talis forensis stante huiusmodi sta- tuto nō phiberet acqrere. l. sed reprobari. in §. si. in ver. maxime disci- plinatus. & ibi p Ja. de are. & Bal. ff. de excu. tu. qn talis forēsis singu- laris doctrine habet pro ciue & gaudet priuilegijs ciuiū: vt no. scribē. in. d. l. in quorū. Et adde etiā q phibitus acqre- re p tale statutū nō posset acqre- re sub noīe vxo- ris vel filiorū: q psumeret facere i fraudē ita Bal. no. in. l. mācipia. C. si qs alteri vel sibi. de quo p scri- bē. in. d. l. in quo- rum. et in. l. acta. C. plus valere qd agi. Et adde etiā q phibitus acq- rere p tale statu- tum si fiat sibi le- gatū lz nō possit hre rem legatā: tñ debet habe- re estimationē. vt dixit Bald. in l. eādem iulianꝰ. in §. ɔstat. ff. de le- ga. j. & Bart. in. l. filius. in §. si qd. eo. tit. vel dz ha- bere rē legatā si vt eā obtineat: sz vt illā vēdere cō- pellat fm Bald. not. in. l. cū qstio. circa fi. in ver. vt scias. C. de leg. et vide Cy. in. l. de nobis. C. de epis. ecle. & Fed. d sen. in ɔsi. xij. & in con si. xxvi. & p do. ab ba. in c. in presen tia. in pe. char. de pba. Et adde q forensis pprie di qui nō est natus i loco: sz si est na tus in loco lz ex patre forensi nō dr proprie foren sis. & vide Paul. de ca. i ɔsi. cxcij. in vlti. col. et per eundem in consil. suo. lx. Et adde quod illi qui sunt de castro subdito episcopatui ciuitatis vbi viget tale statutum: non dicuntur esse foren- ses. ita no. voluit Bal. in aut. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi oportet vide Alexan. in. l. in prouinciali. §. si. ff. de no. operis nunt. & p Bald. in rubri. C. qui accu. non pos.

obligari ad ɔstituendā seruitutē qn res erit.
Rescriptum corruit si impetrans moritur tēpo- re date: & ille contra quem impetratur.
10 Penalis dispositio extēditur ex idētitate rōnis vt seruet dispositio non quo ad penam.
11 Ratio quando non potest reddi nisi vna: illa ha- betur pro expressa.
12 Noua cōstitutio an & qn regulet fm antiqua.
14 Judex q pnūtiat rescriptū non valere: vel se non esse iudicē pōt cōdēnare partē in expensis.
15 Judex non tenetur aliquē condēnare in expensis nisi fuerit petitum.
Judex non impartit officium suum ad vtilitatē priuatam nisi petatur.
16 Statutum si iudex nō terminauerit causam infra certum tempus puniat: nō habet locū si hoc non fuerit petitū a patre. s. vt cito terminetur.
Appellari non potest a iudice qui non condēna- uit in expensis si non fuerunt petite.
Appellari non potest a iudice qui non facit id qd potuit ex officio suo facere.
17 Judex delegatus delinquens an possit puniri p ordinarium loci.
18 Abutētes rescripto an possint puniri criminalr.
Impetrans per surreptionem potest etiā crimi- naliter puniri.

h **Quia nōnulli.** † Abutentes rescri- pto apostolico in casib⁹ hic enumera- tis priuātur cōmodo rescripti & condē- nantur in sumptib⁹ & dānis aduersario: & non di- f uidit. Nam ponit. vij. vel. viij. vitia abutentium^f rescriptis apostolicis. ¶ Casus literalis. Ponit 2 per Ber. in glo. j. ¶ † Not. j. q equiuocatio nomi- g nis^g nō vitiat literas apostolicas. Et est pcaldu- bio verū respectu ipsi⁹ impetratoris. Nā ipse pre- sumitur impetrasse ex quo tñ in possessione lite- rarum: lz reperiatur alius qui sit eiusdē nominis. Facit qd not. in. l. duo sunt titij. ff. de testa. tut. et qd no. glo. in c. nōnulli. ī. eo. Sed respectu rei cō- ueniēdi posset cadere pbabilis dubitatio: ex quo multi reperiunt eiusdē nominis & cognominis. Et q equocatio vitiet videt ho. tex. in c. inter di- lectos. de fid. instru. vide tamē ad materiā qd no. 3 in c. qm abbas. de offi. deleg. ¶ † Not. ij. q rescri- pta nō possunt alijs concedi. sunt enim persona- b lia.^h vnde nō excedunt personas in eis contentas & concor. c. p. & g. de offi. deleg. Et ex hoc dicūt doc. q cedens iura sua alteri nō potest cessionario cō- 4 cedere rescriptum. ¶ † No. iij. quod rescriptum^i i simpliciter impetratum ad lites nō debet extēdi

e ¶ Inducit surreptionē. Uide Bal. in c. cū te. & ibi dixi. ī. c. And. barb.
f ¶ Abutentiū. Uide. c. sedes. & c. nōnulli. in v. abutuntur. ī. eo.
g ¶ Equiuocatio nominis. Uide in c. inter dilectos. de fide instrumen. & in c. quoniam abbas. & ibi not. de offic. deleg. & Spec. de cita. §. j. ver. quid si. & ver. sequenti.
h ¶ Sunt enim personalia. Uide. ī. in c. significante. & ibi istum in. j. no. & Jo. and. hoc limita nisi rescriptum impetratū ab vno alteri prosit vt in re indiuidua: vt in. l. j. C. de diuer. rescri. & facit ho. text. in. l. si cōmu- nem. ff. quēadmo. ser. amit. & multa accumulat hic do. meus circa mi- sturam. vide eū hic. & in repeti. c. raynaldus. circa fi. de testa.
i Sebasti. Sapia. ¶ Qd rescriptum. Uide multa que ad propositū ponit Feli. in c. si. col. vlt. ī. de constitu. & Calde. in consi. j. sub tit. de cō- stitu. et prepos. in c. cum haberet. de eo qui duxit in matrimoni. quam polluit per adulte. vbi ponit quid si papa concessit literas vni vt pos- sit absolui ab excommunicatione papali incursa propter aliquod de- lictum an poterit absolui pro tempore quo pseuerauit in delicto post impetratas literas.

ad futuras

a ¶ Ad futuras. Uide que plene not. in. c. qr circa. de priuile. & ibi dicam
Limita tn̄ hic tex. nisi rescriptū ad futura: puta mercator impetrauit
rescriptū q possit cōuenire pteritos debitores & futuros fm Jo. and.
in addi. Spe. in tit. de rescrip. presenta. §. rōne aūt cen. ver. excipitur in
addi. que incipit accursius. tamē tales lr̄e sunt ɔtra stilum curie presu
mūt surreptitie
nisi appareat de
certa scia pape li
mita scdo istum
tex. fm Bar. hic
nisi simus in ca-
su in quo ex eadē
iustitia seq possit
condēnatio ppē
ius futurū super
uenies. qd putat
ipse pcedere qñ
ios puenit ex ca-
so de pterito. sec'
si oino supueni-
ret de nouo: limi
ta tertio nisi pau
lo post datā rescri
pti controuersia
fuerit orta p glo.
celebrē. l cle. lite-
ras. j. eo. & voluit
Host. hic q dicit
illud pcedere nō
solū in rescripto
ad lites: sz et i re
scripto ad benefi
cia. & sic cle. lr̄as.
nō hz locū in bn̄
ficio paulo post
datā creato. Li-
mita et & q̄rto ni
si agaī ō modico
pjudicio: qr vba
vniuersalia iclu-
dūt futura. l. fin.
C. q̄ res pig. obl.
pos. & voluit bal.
in. l. ij. ff. de pcur.
facit quod voluit
Spe. eo. titu. s. de
pcu. §. rōne aūt.
& voluit Ro. l. l.
dām infecti. in. §.
si is q vicinus. ff.
de dā. ifec. Limi-
ta quinto nisi li-
tes future sint cō
nexe litib' psenti
bus qr venient lites orte post mādatū fm Dy. in. l. q hz. §. fi. ff. de tutel. &
ibi p Bar. & do. meū hic: q allegat in sūi glo. sing. in cle. j. in ver. deputa-
tus. de testa. facit gl. in cle. vt hi q. de eta. & quali. sup ver. in posterū. & p
istū in. c. pastoralis. in. §. verū. de app. Limita. vi. nisi futura sint appen-
dētia psentiū: vt est pign' vel hypotheca. l. fi. C. q̄ res pig. ob. pos. & per
Sal. & Dy. & Bal. hic in. ij. col. Limita. vij. nisi futura veniāt iure accre-
scēdi. ff. de inoffi. testa. l. qui repudiātis. §. vlti. fm Bal. hic in. ij. col. vel
nisi futura veniāt rei augmēto. C. de appel. l. ampliorē. §. fi. fm Bal. hic
qūq tn̄ dicimus futura nō cōtineri fm Bal. hic p no. ff. de condi. et de-
mon. l. nā ad ea. ff. mā. l. si tibi mādauero. §. is cosus. nisi sit adēptus sta-
tus simul cū bonis. ff. de leg. iij. l. si deportati seruo. quo caso etiam futu
ra veniūt: lz possessio futuroꝝ nō acquiraī fisco sine apprehensione: vt
no. ff. mā. l. cū duobus. §. idē rn̄dit. vbi est optima gl. & plenius dicam in
d. c. qr circa. post istū. Adde do. de Rota. deci. cccclxx. in antiquis.
Anto. Franc. ¶ Circa hoc an statuta extendanī ad casus futuros. ad-
de q regulariter statuta & leges cōprehendūt casus futuros & nō pteri
tos. l. fi. in fi. C. si cer. pe. vbi per Bal. & per Bar. in. l. omnes ppl̄i. in. v. q.
prin. in. xvij. col. & ibi etiā p Alex. in. vij. col. ff. de iusti. & iur. & in. l. illicu-
tas. in prin. ff. de offic. presi. & habeī p Bal. in. l. meminimus. C. de legi.
heredi. & in. l. vnica. in. §. locū. C. de cadu. tol. & per eundē Alex. in. l. cum
lex. ff. de legi. & in consi. suo. lxxix. in quarta parte ɔsiliorum. vbi dicit q
statutū nō trahitur ad pterita etiam si ratio statuti posset trahi ad ca-
sum pteritū. qd etiā voluit Bal. in. l. testiū. in vlt. no. C. de testi. & in. l. cō-
parationes. in vlti. no. C. de fi. instru. vbi dicit q forma pbandi q̄ indu
citur per statutum cōprehendit futura & non preterita imo nec etiam
fm cum traheretur ad causas psentes. de quo vide Bar. in. d. l. oēs po-

ad futuras controuersias extortas post impetra-
tionem. Et ad hoc quotidie alle. iste tex. Idem di
cimus de rescripto ad beneficium vacaturum vt
non extendatur ad beneficium creatum post da- 5
tam literarū vt in clemen. si. j. eo. tit. ¶ † Itē not.
quē non posse impetrare diuersos iudices cōtra
eundem sine vincū sit negotiū sine sint plura. & de
hoc dicēdum vt hodie clarius habetur in. c. dispē 6
dia. j. eo. lib. vj. & aliqd. j. cum glo. ¶ † Itē no. ibi:
que cōmune. iuncta gl. in verbo: vel indetermina- b
te: qr citatio facta ad locū equiuocū[b] nō est ipso iu
re nulla: sed arctat citatū ad cōparēdū in loco so- 7
lito. de quo dic vt clarius habetur in gl. ¶ † Ulti
mo no. q expense & dāna sunt diuersa et hoc verū
stricte sumpto vocabulo: sed largo modo non dif-
ferunt de quo dic vt legitur & no. in. c. io nostra. de 8
iniur. ¶ † In glo. in verbo: ad futuras: ibi futuro c
edificio.[c] glo. nō soluit hic contrarium: sed dic q
rei que nondum est seruitus constitui non pōt: qr
nō pōt esse qualitas sine subiecto: vt in. c. cū mar-
the. de cele. mis. Sed psona bene pōt obligari ad
cōstituendum seruitutē cum res erit in rerum na
tura. Et hoc casu loquunī cōtraria alleg. in prin.
glo. Unde papa concedens simpliciter rescriptū
videtur habuisse respectū ad lites tūc extortas qr
cū rescriptū sit quedam qualitas que datur ad io d
ris obseruantiā oportet q inhereat[d] alicui rei: et
sic q habeat aliqd subiectum: & istā puto rōnē de-
cidendi in cle. si. eo. tit. Qd ideo rescriptū non tra
hiī ad beneficiū postea creatū qr opz q tpe impe-
trationis sit aliqd subiectum sup quo fundeī illa
gratia. Hinc est q si mortu' est tpe date is cui cō-
cediī priuilegiū corruit ipm priuilegium: vt in. l.
inde neratius. ff. de regū. iur. Idem est si tpe date
mortu' est ille cōtra quē ɔcedebaī rescriptū: vt in
l. ij. ff. q̄ sen. sine appel. rescin. oia enī ista corruunt
ex defectu subiecti nō existētis tpe date rescripti.
¶ † Glo. in ver. sup vno negotio: ibi: imo videī q 9
causam debeat pdere. Aduerte tn̄ ne ista glo. deci
piat te. nā nō dicit hoc assertiue: sz arguendo loq-
tur. Et veritatē huius articuli posuit glo. in. c. ex
tenore.[e] j. eo. Et ibi cōcludit q trahens aliquem e
ad diuersos iudices super eodem negotio nō de-
bet perdere causam[f] lz possit in expēsis condēna- f
ri. & l. hic alle. ponit casum specialem. & latius hāc
mater iam tetigi in. d. c. ex tenore. Et iudicio meo
hic videtur casus q nō debet perdere causam cū
papa mandat istum condēnari in expēsis & in pdi
tione rescripti ergo sec' respectu cause. & tene hoc
10 vltimum menti. ¶ † In glos. in ver. super pluri-
bus. in fi. ex hac gl. possunt elici due. q. prima nun-
quid dispositio huius text. habeat locū in realib'
actionib' & eodē modo pōt queri quo ad effectum
c. dispendia. de rescrip. in. vi. cū ibi rescripta an-
nullentur ipso facto impetrata contra eundē su-
per pluribus actionibus personalibus. Et in hac
q. glo. tenet hic q nō: & multi hic tenuerunt q nō
debet fieri extēsio cōstitutionis odiose & penalis.
Sed Hostiē. hic. & in. d. c. dispendia. distinguit q
aut cōmodius possunt tractari apud iudicem et
habet locū dispositio istorum iuriumetiā in reali
bus. Secus si non cōmodius: vtputa qr res et te-
stes sunt in varijs locis. ¶ Joan. and. dicit ibi q
dispositio est obseruanda in realib'. Sed non ha-
bet locum pena illius. c. Et est hoc dictum singula
re in materia extensionis: vt dicamus q disposi-
tio penalis debet extendi ex idētitate rationis re
spectu statuti id est vt obserueī ipm statutum: sed
non debet extendi quo ad penā: vt si de facto non
fuit obseruata dispositio committatur pena. Ta-
men in hac materia extensionis Jo. and. fuit sibi
multum cōtrarius maxime in glo. suis. & vide qd
ipse not. in regula in penis. de regu. iur. lib. vj. in
mercu. & gl. in. c. constitutionē. de reg. iur. lib. vj. et
in. c. in fidei fauorē. de here. eo. lib. & in cle. j. de elec.
Sed mihi placet q vbi pōt apparere de ratione
g legis[g] q tunc ex idētitate rationis debet extendi h
h etiam quo ad penam.[h] Ad hoc allego tex. no. in. l.
ij. in. §. qd si curatores. & in. §. quid si decesserint. ff.
ad tertul. vbi hoc pbatur apertissime. Ad idem
ho. text. in. l. liberum. in. §. senatus. ff. de ritu nup.
Nec ex hoc dicas q illa sit interpretatio extēsiua:
qr imo est intēsiua & intellectiua: qr lex nō est aliud c
q̄ ipsa ratio legis: vt pbaī in. l. non dubium. C.
de legi. & ibi p Bal. & in regula. ff. de reg. iur. li. vj.
& ibi per Dy. Unde quēadmodum corpus regu-
latur ab anima: ita & ipsa lex regulatur ratione le
i gis[i] & non a verbis. Nam verba legis restringun-
tur & ampliātur ad limites rationis ipsius legis:
vt est pulcher tex. in. l. cum pater. §. dulcissimis. ff.
de lega. ij. & text. in. l. pater filium. §. fundum. ff. de
lega. iij. & facit qd no. Bald. in. l. scire. ff. de excu. tu.
Et lz Bar. dixerit in aut. quas actiones. C. de sa-
crosan. eccle. quod ex idētitate rationis nō debet d

puli. in. ij. q. pn. & ppterea dicebat Pau. de cast. in. l. iubem'. C. de testa.
q statutū disponēs q testamēta fiāt cū certa solēnitate itelligiī ō testa
mētis futuris: nō aūt de factis: lz mutari possint a testatore viuo et de
nouo fieri cum solēnitate statuti. tamen Ange. in autenti. vt noue con
stitutiones. & in aut. vt cum de appellatione cognoscitur. in princip. in
v. aduerte. p de-
claratione videī
tenere cōtrarium
de quo vide Bar
to. in. d. l. omnes
populi. in. ij. q. v.
q. prin. in ver. cir
ca tertium. ff. de
iusti. & iur. et in. l.
sancimus. in fin.
C. de sac. san. ecc.
& vide per Pau.
de cast. in ɔsi. suo
xc. inci. in causas
sfortij. Et de ma
teria ista statuto
rum que compre
hēdant & ad ea q̄
extendanī & quā
extensionem & in
terpretationē pa
tiātur & recipiāt
vide plene p bar
to. & omnes in. d.
l. omnes populi.
et in. l. si vo. in. §.
de viro. ff. soluto
matrimo. & in. l. si
serui vestri. C. de
noxa.
¶ Ad locū equi
uocū. Facit qd
leg. & not. in. l. pe.
ff. de iustitia & iu-
re. & qd ibi dot. p
moder.
¶ Futuro edifi-
cio. Adde apo-
stillā domini bar
to. hellēcim in. c.
ad audiētiam. de
eccle. edific. & do.
Card. & alios. in
c. ad dissoluendū
de desponsatio.
impub. & in cle. li
teras. de rescri.
¶ Inhereat. ad-
de quod voluit
Ro. cōsil. ccclxxvij. vbi dicit quod mandatum procuratoris constituti
in lite ad beneficium cēsetur tacite reuocatum per renuntiationē pre-
lati factam de ipso beneficio: qr mandatum non habet amplius quid
super quo se fundet.
e ¶ Ex tenore. Uide ibi dicta.
f ¶ Perdere causam. Adde videndū Pe. de ancha. consi. xvi. in fi.
g ~ Sebasti. Sapi. ¶ Ratione legis. Uide Jaso. in. l. j. C. de in ius voc.
vbi tenet qd in correlatiuis in penalibus dispositio loquens in vno ex
tenditur ad aliud quo ad penam quādo est eadē ratio & de renū. legis
quod sit tanq̄ anima. ad hoc propositum vide multa per cortium se-
niorem in consil. ix. ticinensi statuto. col. ix. vbi etiam tenet & probat ex
multis quod vbi est eadē ratio nō dicitur fieri extensio: vide etiam do.
Jas. in. l. penul. ff. de in ius voc. vbi tradit an dispositio que extenditur
ad vnū casum extendatur quo ad penam.
h ¶ Quo ad penā. Uide ho. tex. & ibi Bal. in. c. j. §. porro. in tit. q̄ fuit pri-
ma causa bnfi. amit. & plene p Imo. & Ro. io. l. si vero. §. de viro. ff. solu.
mat. & in. c. ad cōstitutionem. de reg. iur. lib. vj. cū concor.
¶ Adde do. Car. cōsi. lx. Andre. sicu. cōsi. xxxiiij. xlvij. & lj.
i ¶ Regulatur rōne legis. Uide per Dy. in reg. fi. de reg. iur. lib. vj. & p
Bal. in. l. non dubium. C. de legi. cum concor.
Zacharias. ¶ Et vltra illas adde Phil. fran. in alle. reg. fi. istū cōsi. j.
col. iij. ver. vltimo adduco pulchrum motiuū. volu. j. qd elicit ex dictis.
Cy. in. l. nō dubium. C. de legi. Bal. in. l. scire. de excu. tut. & cōsi. cccxlx.
col. ij. vol. j. Alexan. cōsi. lij. col. iiij. v. quinimo plus. vol. iij. & Lud. ro. in
repe. aut. similiter. col. xxvij. & seqūen. C. ad. l. fal.
¶ Adde qd Bal. cōsi. ij. lib. iij. dicit q rō legis mēs & verba idem sunt.

induci legum correctio multi tñ dixerūt cōtrariū ⁊ tenet glo. in.d.aut. quas actiones. seu in.l.fin.co.tit. Itē illud dictum Bar. procedit qñ ratio legis nō est expressa: alś secus. ⁊ ita ibi limitauit Bald. illud dictū Bar.
11 † Et plus ego puto q͏ etiam si rō non sit expressa in lege tamen ex quo non pōt elici nisi vna ratio finalis ⁊ indubitata debet fieri extensio ad limites illius rationis.[a] Quia presumendū est legislatorē fuisse motū ex rōne finali: vt no. sentit gl. in.l. tale pactum. ff. de pact. Et hoc qō. s. dixi videt tenere notabiliter Bal. in.l. maximum vitium. C. de lib. pte. ⁊ Cy. post Pe. in.d.l. non dubium. ⁊ in.l.j.C. que sit long. consue. ⁊ ita comperi me in.q. facti consuluisse.
12 ¶ † Ex his cōcludo primā qōnē q: vbi est eadē rō in realibus q̄ est in psonalibus: hʒ locum dispositio istius tex. ⁊.c. dispendia. Et adde predicta glo. sing. in.j. de temp. ordi. lib. vi.[b] que est singularis ad istā materiā extensionis.[c] Et hec distinctio cōmoditatis quā feci i realibus habet locū etiā in personalibus: lʒ Cōpo. aliud hic senserit. Sed Host. ⁊ Jo. an. post eū videntur tenere hoc in.d.c. dispendia. Et q͏q͏ ille tex. apponat penā sine distinctione cōmoditatis tñ q: illud.c. distinguit ⁊ fundat se super commoditate nō est absurdū vt illa cōstitutio noua[d] recipiat interpretationē ⁊ qualificet fm istā dispōnem antiquā. arg. in.l. non est nouū. ⁊.l. nā posteriores. ff. de legi. Et no. hoc in materia interpretationis vt si lex antiqua loquat q̄lificatiue: lex autem noua apponit maiorē penā ⁊ non replicat qualitatē legis antique illa qualitas subintelligit repetita: satis enī est q͏ prouidet de grauiori pena qō est singulariter notandū. ⁊ facit qō not. Bar. in.d.l. nā et posteriores. ꝑalle. ⁊ p hoc etiā expedit scđa qō q̄ tacite pōt colligi ex ista gl.
13 ¶ † In gl. in verbo: lr̄as. in fi. no. istam gl. singulariter ⁊ in effectu q̄rit nunquid corā plurib⁹ ordinarijs possum aliquem trahere eodē tpe sup diuersis actionibus vel sup vna trahere corā delegato ⁊ sup alia coram ordinario. Et ponit hic gl. ↄtras ⁊ postremo rñdet q͏ hoc fieri non pōt sicut nec corā diuersis iudicib⁹ delegatis. Et sic gl. vult extendere id qō hic dī in delegato ad plures ordinarios ⁊ ad delegatū ⁊ ad ordinariū simul. Sed Inno. ⁊ Cōpost. tenēt ↄtriā sententiā. nā si ↄuenio te corā delegato sup vna actione si nō possem te conuenire corā ordinario super alia frustraref ista mea actio cū non cōprehendaf in rescripto ⁊ sic nō possem te cōuenire corā delegato: vt in.c. cū olim. j. de offi. dele. Ego sic dicerē q͏ aut qs traheret eundē corā diuersis ordinarijs sup plurib⁹ actionibus q̄ cōmodius pūt tractari apud vnum: ⁊ tūc hʒ locū opi. huius gl. nā ex identitate rōnis debet fieri extensio huius.c. maxime cum hoc cōtineat in se magnam equitatē argu. in c. cum dilecta.[e] de confir. vti. vbi ho. text. aut volo te cōuenire coram delegato ⁊ ordinario et tūc aut prius cepi te cōuenire coram ordinario: ⁊ obstat exceptio. Sic si volo cōuenire te corā delegato super alio dūmodo possim commode coram ordinario istā actionē promouere. arg. huiu⁹ tex. aut pri⁹ conueni te coram delegato: ⁊ tūc habeat locū opi. Inno. vt possim trahere te sup alio coram ordinario ne actio mea interim frustraretur et maxime hoc procedit si volo te ↄuenire super actione corā ordinario exorta post impetrationem rescripti. ¶ In glo. antepe. no. glo. pro intellectu illius autentice ⁊ consequenter vide qō not. Jo. an. in.d.c.
14 dispēdia. ¶ † In gl. fi. ibi: q͏ isti ijdē iudices. not. bene glo. q̄ continue allegaf q͏ lʒ iudex delegatus perpendat rescriptū nō valere nihilominus annullando rescriptū pōt condēnare actorē in expēsis[f] q: quo ad istud incidēs est iudex. Ad hoc hodie videtur tex. cū gl. in cle.j.s̄. eo. ti. Et idē potes dicere eadē ratione in ordinario cuius iurisditio declinatur a reo. Quia lʒ iudex pnūtiet se nō esse iudicem rei potest nihilominus condēnare actorem in expensis q: sicut est iudex sup illo incidēti an suasit iurisditio: vt in.c. sup literis. ⁊ quod ibi dixi. s̄. eo. ita est sup accessorijs ad ipm incidens. j. de offi. dele. prudētiam. Aduerte tñ ad vnā notabilē limitationē Pe. quā sequunf cōiter doct. hic ⁊ Spe. in ti. de expēsis. in.§. iuxta. ver. ix. Dicit enī cautū esse vt prius iste iudex ↄdēnet in expensis ⁊ postea pronuntiet rescriptū nō valere. nā si prius pnuntiaret rescriptū nō valere: nō poterit postea cōdēnare in expensis quasi per pnuntiationē desierit eē iudex. Sed ego hoc dictū nō soleo seq. Et credo firmiter q͏ de iure nō sit verū. Et primo allego casum forte expressum in contrarium in.c. cū appellationibus. de appel. lib. vi. vbi dicit text. q͏ iudex appellationis pōt pronuntiare appellationem friuolam ⁊ cōdēnare appellatorē in expēsis nedū in eo tēpore sed p totā illā diem. Quia in istis accessorijs durat iurisditio iudicis p totam illam diem vt ibi: ⁊ in.l. paulus. ff. de re iudi. Ecce ergo quod pnuntiando appellationem friuolam pronuntiaret per cōsequens non esse iudicem: sed q: habebat iurisditionem super illo incidenti potest condemnare etiam in expēsis. Ita dico in pposito quod non sit necesse vt prius fiat condēnatio. Quinimo posset fieri post pronuntiationem per totam illā diem. Itē probo ratione pnuntiādo rescriptum non valere pronūtiat solum se non habere iurisdi. in principali. non autem in incidenti: imo eo ipso quod pronuntiat videtur fateri se habere iurisdi. in incidenti: ergo potest condemnare in expensis cum illud sit accessorium ad
15 illam questionem incidētē ⁊ hoc bene no. ¶ † In ea. glos. ibi dummodo petitum[g] fuerit ab eis. not. glo. quia singularis est limitans multum.l. sancimus. C. de iud. vt id quod dicitur quod iudex non condēnans partem in expensis tenetur resarcire

a ¶ Extensio ad limites illius rationis. Adde gl. ⁊ ibi Cardi. in cle.j. in ver. eligatur. de elec. ⁊ gl. in cle.j. de rescrip. in v̄si. presidentes. in fi. ⁊ glo. in cle. auditor. in ver. beneficio. eo. titu. glo. in.c.ij. de confes. lib. vi. doct. in.c. si. requiris. de appel. istū in.c. sicut. de testi. ⁊ in.c. pe. de immu. eccle. et in.c. si. in prin. in.ix. col. de iureiur. ⁊ in.c.j. in.viij. col. de re iud. et in.c. de vxore. s̄ sepul. in.ij. col. ⁊ in.c. ecclesie. ⁊ in.c. quia plerūq3. de imm. eccl. ⁊ in.c. suggestum. ⁊ in.c. pposuit. de appe. ⁊ in c. per tuas. eo. ti. ⁊ in.c. inquisitionis. in.iiij. col. de accu. ⁊ i.c. si.§. ceterū. de ele. ⁊ in.c. penul. in fi. de cōsti. do. i.c. frequēs de rest. spol. in.v. col. ⁊ in.c. cum q. in.iij. col. de pbē. lib. vi.

¶ Adde Andr. Sicu. cōsil. xxxij. et qñ i correctorijs sit fiēda extēsio. vide Roma. ↄsi. cccxxvij. et. cccxviij.

b ¶ In.c.i. de tempo. ordi. lib. vi. vide que plene dixi in notabilib⁹ i v̄. extēsio. addō bal. in.l. maximū vitiū. C. de lib. pte. in.iiij. col. in v̄. vlterius querif de tali.q. ⁊ Pet. de ancha. in.c. statutū.§. cū aūt. eo. ti. lib. vi. vbi refert se ita ↄsuluisse in facto apud Teruisiū. ⁊ Jo. an. in addi. Spec. in ti. de sent.§. cū aūt. ⁊ in tit. de execu. sent.§. postremo. faciat qō no. bar. in.l.j.§. et parui. ff. qō vi aut clā. ⁊ Bal. et ibi plene p do. meū in.c.i. s̄. eo. ⁊ in repet.c. raynaldus. de testa. i. lxviij. char. in versi. ista glos. induci posset ad questionem.
Sebasti. Sapia.

c ¶ Extensionis. vide que addita sunt ad abbatem in proe. Greg. col. iiij. vbi.d. Abb. reputat etiam sing. glo. in.d.c.j. de tēp. ordi. lib. vi.

d ¶ Cōstitutio noua. Adde duos bonos tex. simul iunctos in.l. vt tātū. ff. de seruo cor. iuncta.l. si quis seruo. C. de fur.
Adde Roma. consi. cccxlv.

e ¶ Cum dilecta. Ipsum tex. allegauit iste in.c. cū oēs. in.v. col.s̄. de consti. ⁊ in.c. pastoralis. in.j. col. de rescri. ⁊ in.c. quēadmodū. de iureiur. ⁊ in c. iurauit. de pbatio. iij. col. ⁊ vide que dixi no. in litera. eo. in ver. extensio. in no. incip. dispositio simplex.

f ¶ In expēsis. Adde aliū bonū tex. in.c. ceterū. ⁊ ibi doc. de rescrip. ⁊ vide do. Car. hic tenētē ↄ Pe. ⁊ Spe. ⁊ sic tenuit illud qō tʒ hic iste. et vide Jo. de imo. post Bar. in.l. iudex posteāq̄. ff. de re iudic. ⁊ Pet. de anch. in repe.c. finē litib⁹. de do. ⁊ ↄtu. vbi alle. Fede. de se. in ↄsi. suis. ⁊ Jo. de imo. in dicta cle.j. ⁊ do. meum hic nitentem sustinere cautelam Pet. de Saxonia. Spec. ⁊ Jo. an. tene tamen in practica opinionem istius.
¶ Adde Jo. mo. in.c. dispēdia. eo. tit. Fede. consi. xxvij.

g ¶ Petitū. Adde istū in.c. finē litib⁹. de do. ⁊ ↄtu. ⁊ in.d.c. venerabilis.

hic alleg. ⁊ qō voluit in.c. lʒ causam. de pba. ⁊ adde Bal. in.l. non quęd. ff. de iudi. p dicto Spe. hic alleg. p istū. ⁊ Pe. de ancha. in.c. sciscitatus s̄. eo. facit qō voluit glo. ⁊ Bal. in.l.j.C. quō ⁊ qñ iud. ⁊ in.c.i.§. iudices. de pa. iura. fir. in vsi. feud. vbi dixit q͏ ad hoc vt iudex dicatur negligēs dʒ ps instare ⁊ petere ab eo. alleg. tex. in.l. si qs ex argētarijs.§. cū aūt. ff. de edē. ⁊ glo. in l. cū seruū. C. de ser. fug. ⁊ addō do. Car. l.c. cū sit generale. de fo. cōp. vbi dixit q͏ dʒ peti iustitiaʒ reddi ad h' vt iudex dicatur negligens p gl. hui⁹.c. ⁊ vide istū i.c. audit℥. de pen. ⁊ vide Bar. in.l. cōsentaneū. in fin. C. quō ⁊ qñ iudex. ⁊ ibi Bal. in prin. in v̄. item mandatū ibi. itē hoc dʒ fieri ad petitionē actoris. ⁊ Bal. in.l.j.§. magistratibus. ff. de magi. cōueni. ⁊ qō voluit But. i.c. significauerūt. de excep. ⁊ in.c. sup hoc. de renū. ⁊ gl. in.c. lʒ cām. de pba. lʒ do. me⁹ dicat hic q͏ lex sancimus loqtur in ordinario: ↄtrariū decidat text. in dicta.l. sancimus. in v̄. scienter iudicibus nostris si hoc omiserint ex substātia sua lesis detrimētū resarcire: vbi verba dirigūtur ad iudicē: ⁊ p ↄsequēs onꝰ iudicis officiū: vt est glo. multū solēnis in l. si soror. C. de col. ⁊ facit tex.l.d. cle.j. vbi text. dicit p iudicem: ergo iudex dʒ ↄdēnari i expēsis: lʒ nō petaf ⁊ no. illud qō dicit iste i.d.l. sancim⁹. tene tamen opi. ist⁹ q̄ ē cōis. nec ob.d.l. sancimus. q: dʒ itelligi fm tex.l.d. cle.j. ⁊ in.d.c. ceteri. ⁊.d.c. cū appellatiōib⁹. pp̄ter rōnē istius ad quā nō rñ.d. meus.
Anto. Frācis. ¶ Circa istam materiā de negligētia iudicis. Adde q͏ iudex nō dī negligēs si nō facit ex eo qr pars non petijt: qr nō tenef impartiri officiū suū nisi petaf.l. iiij.§. hoc aūt iudiciū. ff. de dā. infec. pro quo vide notabilē gl. in.l. cū seruū. C. de ser. fug. ⁊ vide no. in.l. argentarius. in.§. cū aūt. ff. de edē. ⁊ p Bal. i.c. iudices. in.iij. col. de pa. iur. fir. in vsi. feu. ⁊ eūdem in.l. mācipia. C. de ser. fug. ⁊ in.l.j. in.§. magistratibus. vbi ho. tex. ff. de magi. ↄue. ⁊ ideo dicebat Bar. in.l. dāni infecti. in.§. sabini. in fi. ff. de dā. infe. q͏ negligētia iudicis nō psumif nisi post ptestationē sibi factā ⁊ nisi p interpellationē ⁊ vide etiā Bal. in.d.l. mācipia. C. de ser. fugi. ⁊ in.l. si qñ. in.j. col. C. de testi. q͏ negligentia iudicis est lata culpa vel dol⁹ psumptus. ⁊ qō cōmittit in nō recipiēdo libellū quorimoniarū ⁊ in nō recipiēdo testes ⁊ partium pbationes ⁊ facit ipsum iudicem teneri. ⁊ alibi dixit Bald. in.l. non solum. C. de cōmer. et merca. q͏ negligentia in iudice circa crimina deducta coram eo facit eū cōscium criminum: imo dixit Bald. in.d.l. mancipia. q͏ non solum iudex negligens tenetur parti ad interesse: sed etiā est sufficiēs causa vt ipse
de iuo

iudex priuetur officio. et vide Spec. in tit. de compet. iudi. adi. in §. i. in ver. xxiij. quod negligentia iudicis laici in non faciendo iustitiam inter subditos suos: facit secularem effici de foro ecclesiastico.

Zacharias. ¶ Adde predi. gl. Bar. Bal. et Pe. de suza. in l. fi. C. qui pro. non est neces. Bar. in l. iiij. §. hoc aut. de dam. infec. Bar. in l. non quicquid. §. si iudex. ff. de iudi.

vbi concludit cum isto. Idem Nic. de neapo. l. i. §. magistratibus. ff. de magi. conue. et spec. in tit. de appe. §. ij. v. xxxiiij. et seq. et in ti. de dona. inter vi. et vxo. §. fi. v. illud. Sed vtrum iudex qui ob defectum condemnationis expensis petitis illas soluit poterit illas a victo repetere. no. ple. Jaco. rebuf. in l. missi. nu. iij. et in apost. ad eam. C. de exac. tribu. lib. x. Anto. Francis. ¶ In isto passu an iudex qui omisit victum condemnare in expensis: si victori soluat illas expensas possit illas repetere a victo. Adde primo quod expensarum condemnatio debet fieri pro victore contra victum vt in l. properandum. in §. siuautem. C. de iudi. et in c. finem litibus. de do. et contu. et in l. sancimus. C. de iudic. et in l. eum quem temere. ff. eo. et per Spe. in ti. de dona. inter vi. et vxo. in §. fi. et in ti. de expe. quod est verum et procedit nisi victus habuisset iustam causam litigandi. vt in l. iij. §. si re. et ibi doc. not. ff. de lega. i. et per

de suo habet locum quando expense fuerunt petite

a per partem. Et ratio huius dicti est quia iudex[a] non tenetur officium suum impartiri non postulatum ad vtilitatem priuatam: vt est tex. no. in l. iiij. §. hoc aut iudicium. ff. de dam. infec. ibi Bart. tenet istam opi. huius gl. et idem no. in d. l. sancimus. facit quod no. Inn. in c. ad nostram. ij. de iureiu. Et facit hoc dictum ad questionem.

16 † Statuto cauetur quod si iudex non finit questionem infra certum terminum debeat soluere certam penam quod iudex non incidat in penam si non fuerit petitum a partibus vt decideretur infra terminum. et hoc tenuit do. Ant. in c. venerabilis. de iu. quod no. ¶ Et facit ista gl. ad aliam questionem nunquid possit appellari a iudice si non condemnauit victum in expensis in casu in quo non fuerint petite. Do. de rota deci. ccclxi. multum singulariter dixerunt quod sic. quidam tamen ex eis tenuerunt contrarium. ¶ In contrarium tamen facit gl. ista: quia ex quo iudex non dicitur grauasse non debet esse locus appellationi. ¶ Et facit notabile dictum Spe. in tit. de offi. iud. in §. impedit. post principium vbi dicit quod non potest appellari[b] a iudice si non facit id quod potuit ex officio suo facere.

b Imputari enim debet non postulanti et tene semper menti illam gl. quam communiter sequuntur doc. nostri in c. exceptionem.[c] de excep. Et ego plene examino istam questionem l. c. significauerunt. de testi. dic vt ibi.

c

17 ¶ † In ea. glo. ibi: potuerunt isti iudices conueniri coram ordinarijs no. gl. singula: nam facit ad questionem antiquorum nunquid

d delegatus[d] delinquens in legatione sua possit conueniri coram ordinario loci. Legiste antiqui hanc questionem tractauerunt in aut. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi opor. et Jo. an. hic. et conclusio sit hec quod aut delegatus delinquit in non procedendo: et tunc quia solum excessit contra papam in non parendo mandatis ipsius non potest per alium inferiorem puniri: aut delinquit peruerse agendo: et tunc potest puniri per ordinarium loci. Quia non conuenit vt delegatus sed vt criminosus: sed dicit Jo. an. se non

e credere quod pendente causa[e] coram eo possit conueniri coram ordinario saltem vbi impediretur procedere in causa sibi delegata. Nam respectu illius cause duntaxat est maior ordinario: vt in c. studuisti. de off. dele.

18 ¶ † Ultra glo. quero nunquid isti abutentes[f] rescripto apo-

f stolico possint puniri criminaliter. nam hic solum imponitur pena ciuilis seu cum agitur ciuiliter. Inn. dixit quod sic. Isti enim qui tradunt literas alijs eiusdem nominis et recipientes possunt puniri pena falsi sicut illi qui sibi supponunt partum alienum: vt in l. falsi nominis. et in l. qui falsam. ff. de falsis. Alij vero aliter abutentes poterunt puniri de crimine stellionatus. Et est crimen stel-

Bar. in l. qui solidum. in §. etiam. ff. de leg. ij. et in d. l. properandum. in §. finautem. et per Bar. in l. si quis inficiatus. ff. depos. et per Bal. in aut. generaliter. C. de epis. et cle. et ideo si propter iustam causam litigandi non condemnauit victum in expensis dato quod illas victori solueret: non puto rem eum posse repetere a victo: quia illas soluisset minus debite ex quo victus propter iustam causam litigandi non debuit in expensis condemnari: sed si debuisset victum condemnare et non condemnauit et postmodum fuit per victorem iudicialiter conuictus ad tales expensas crederem eum posse repetere a victo: quia iudex nisi maitiose omisisset condemnationem expensarum soluit illas expensas: ad quas victus erat obligatus et in quibus debuisset condemnari per ea que volunt Cy. et Bal. in l. sancimus. in vlt. col. et in aut. generaliter. in pe. col. C. de iudi. et in l. obseruare. in §. proficisci. ff. de offi. procon. et leg. et per Lanfran. on. in repe. c. quoniam contra. in v. expense. de proba. Et an et quando iudex procedit ex officio habeat locum condemnatio expensarum vide per do. Car. in cle. sepe. in §. fi. in vij. q. de verb. sig. et per do. Anto. post gl. in c. dilecti. de do. et contu. et per Alex. in l. i. ff. ad turpil.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Quia iudex. Facit quod not. do. Ant. in c. venerabilis. j. de iud. vbi vult quod si statutum disponit quod potestas debeat compellere agnatos ad compromissum intelligitur si petatur. sequitur Alex. in consi. lxxij. in causa vertente. col. pe. in i. vol. Et quod dicit hic Abb. infert et ex multis comprobat do. Jas. in l. vniuersa. colum. ij. C. de preci. impera. offerre. vbi adducit v. fundamenta pro corroboratione. et multa adducit idem do. Jas. in l. admonendi. in lectura. col. v. ff. de iureiur. in v. nota.

b ¶ Non potest appellari. In contrarium facit tex. in c. raynutius. de testa. vbi iudex potuit ex officio suo pronuntiare super certa portione et non pronuntiauit nec fuit petita a parte nihilominus fuit appellatum: et sic contra

eandem doctrinam doctorum. pondera tamen ad hoc illum tex. in practica: tamen sequere istam. ¶ Adde tamen quod si facit id quod non tenebatur et grauet partem vtputa dando dilationem nimis breuem quam dare non tenebatur potest de iure canonico ab ea reappellari secundum Bar. in d. §. hoc autem iudicium. et sequitur Ro. consi. cccxcvij.

c ¶ In c. exceptionem. Uide ibi istum et modernos.

lionatus cum delictum non sumit sibi specificum nomen. Unde puniuntur isti delinquentes extraordinarie: de quo dicendum vt habetur. ff. de crimi. stellio. per totum. Per hoc ego dicerem quod impetrans rescriptum apostolicum: vel priuilegium per surreptionem dolosam quod non solum punitur commodo rescripti sed etiam poterit aliter puniri criminaliter. pro hoc bo. text. in l.

g si quis obrepserit[g]. ff. de fal. et in l. et si legibus. C. si contra ius vel vti. publi. vbi videtur expressum.

¶ De consuetudine. Rubrica.

1 ¶ Consuetudo quid sit.

2 Appellatione iuris an veniant statuta et consuetudines.

3 Uerba generalia debent verificari in qualibet specie contenta sub genere in materia non odiosa.

¶ Hec rubrica continuatur ad precedentia hoc ordine. visum est supra de iure scripto quod consistit in constitutionibus et in rescriptis: merito subijcitur de iure non

1 scripto quod consistit in consuetudinibus. ¶ † Quid au-

b tem sit consuetudo[b] vario modo diffinitur. habes bo. tex. Isido. in decre. vbi dicitur quod est quoddam ius moribus vtentium approbatum quod pro lege suscipitur cum deficit lex: vt habetur. l. di. consuetudo. ¶ Jo. an. ponit varias diffinitiones in tractatu consuetudinis quem posuit. j. in fi. huius tit. et inter ceteras diffinitiones ponit diffinitionem Jaco. de raphano que videtur placere Bar. in l. de quibus. ff. de legi. vt dicamus quod consuetudo est quoddam ius quod est moribus seu vsibus populi totius vel maioris partis ratione initiatum continuatum et constitutum legis ha-

f bens autoritatem. Uel breuius secundum Jo. an. Consuetudo est quoddam ius moribus illius introductum qui autoritate publica legem condere potest. Hec autem vltima diffinitio aliquantulum posset calumniari per

g tex. in c. fi. j. eo. vbi patet quod consuetudo potest induci contra canones per inferiores a papa: et tamen inferiores non possunt edere legem seu statutum contra canones. xxv. q. vij. institutionis. j. de maio. et obe. in c. super his. no. Jo. an. in c. fi. de offic. archipresby. et videtur hoc mirabile: sed vide quod circa hoc

2 dicam in d. c. fi. ¶ † Ex continuatione rubrice et ex dictis diffinitionibus infertur ad questionem quotidianam et notabilem. Fuit compromissum in quosdam

i arbitros hoc adiecto vt pronuntiarent secundum iura[i] nunquid poterunt pronuntiare secundum consuetudines et statuta.

d ¶ Delegatus. Facit quod no. i. c. prudentiam. §. adijcimus. de off. dele. et quod no. Spe. in ti. de inquisitione. §. i. v. sed pone. et Jo. an. hic et Cy. in aut. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi opor. et vide no. in c. volentes. i. §. notarij. de here. et Fede. de sen. consi. cxx. et Cal. in repe. c. i. de rap. in vlt. q. et do. Car. hic distinguentem. et vide Pet. et Bal. l. d. aut. qua in prouincia. et ibi Raph. Fulg. et per dominum meum hic.

e ¶ Pendente causa. Et hoc propter regulam quod lite pendente nihil debet innouari. faciat in argu. quod legi. et no. in c. legebatur. de maio. et obe. et l. i. nec magistratus. ff. de iniur.

f ¶ Abutentes. vide que dixi supra in apost. in ver. abutentium.

g ¶ Obrepserit. vide moder. et que ibi dixi in c. nonnulli. §. sunt et alij. in vi. col. ibi posset etiam responderi. supra. e. in apostil. in v. si quis obrepserit. et bal. in l. si vt proponis. la. ij. in fi. C. quo et quando iudex. et in l. quicunque. prope finem

C. de ser. fugi. et in l. debuit. C. de infami.

b ¶ Consuetudo. Uide Azo. Goffre. et Hosti. in eorum summis in hoc tit. et do. meum hic in rubri. Ange. in sua repeti. §. ex non scripto. insti. de iure natu. et Bar. de sali. in l. ij. in xi. col. in ver. nunc accedo. ibi: ideo quero. C. que sit lon. consue. But. et Imol. in c. fi. j. eodem.

i ¶ Secundum iura. Adde gl. et ibi istum in apo. in proe. cleme. in ver. iuris. et istum in c. cumana. in xi. col. in ver. de iure. j. de ele. et in c. ex parte. s. in j. no. supra. e. vbi dixi quod verbum de iure positum ibi in tex. intelligit largo modo. Ang. in sua q. incip. duo inuicem litigantes. Bar. in l. rerum. ff. re. amo. Roma. in repe. rubri. ff. de arbi. in v. col. in ver. xv. Bald. hic. et in l. cum venissent. de eo qui mit. in pos. in v. in tex. ibi secundum ius istud verbum simpliciter platum. et ibi bu. et Imo. Bal. in l. constitutionis noue. circa fi. in ver. plus dico. C. de bo. que libe. sequitur Ro. in l. post dotem. ff. sol. mat. et Bal. in l. vnica. in xi. col. in ver. immo dico. C. de confes. et in tit. de pace consta. in v. nos romanos. et Bal. in repe. §. questium. l. sed et si quis. in x. col. in ver. quero vlterius verum iste qui renuntiat omni iuri et beneficio. ff. si quis cau. et in l. illa institutio. circa finem primi responsi. in v. sed pone quod fuit compromissum in aliquem re. ff. de here. insti. et per istum in c. cum nobis. de elec. in iij. col. et per Bald. in l. gallus. §. si eius. ff. de li. et posthu. Inn. et alios in c. cum ad sedem. de resti. spol. et per istum in c. cam. de proba. et per Bal. in l. quicunque. C. de ser. fugi. testator instituit filios in ea parte que eos tangit de iure modo aliter debetur filijs de iure communi speciali municipali secundum quod ius intelligetur ipse decidit quod intelligitur secundum ius commune et non secundum ius municipale. et adde glo. in c. romana. i. responso. in ver. de iure. et gl. ibi dicit de consuetudine. secus de appel. lib. vj. faciat gl. in c. in v. de lege. de transa. et in c. fi. in ver.

de lege.de transac.ꝛ in.c.fi.in ver.de iure.j.de pac.lꝫ alique decretales non habeãt has duas gl.vlti.vcꝫ in ver.de lege.ꝛ in v̄.de iure.ꝛ ꝯclude rẽ ꝙ appellatione iuris venit omne ius vt est gl.in dicto pᵒe.cle.in v̄. iuris.nisi materia subiecta nõ patiaꝛ vel aliud eliciaꝛ ex verbis ꝛ mẽte disponẽtis.i dubio v̄o intelligimᵘ de potiore.d.§.ſꝫ q̃ties.h allegato.

tuta loci.Gui.de suza.in q̃one statutoꝝ dicit fuisse determinatum ꝙ nõ.saltem ſm consuetudines ꝛ statuta iuri cõtraria. Mouetur per aut. presides C.de epis.audi.ꝛ p.l.rem non nouã.C.de indi. Itẽ qꝛ appellatione iuris intelligitur de iure cõi romanoꝝ.insti.de iure na.gẽ.et ciui.in.§.quotiens.ꝛ hoc dictum refert Jo.an.in addi.spe.in tit.de arbi.§.excipiꝛ.v̄si.itẽ ꝙ corruptus.ꝛ sequiꝛ hic Jo.an.dicens ꝙ arbitri potuerunt in ordinatorijs iudicij vti statutis ꝛ consuetudinibᵘ loci:ex quo respectu pronuntiationis tñ fuit potestas restricta ad ius.Sed si fuisset dictũ vt deberent ꝓcedere et ꝓnuntiare ſm iura esset illud valde periculosum: qꝛ ꝛ in procedendo ꝛ pronuntiando tenentur obseruare iura cõia ꝛ non statuta vel consuetudines loci.hanc opi.retulit ꝛ secutus fuit dñs Car.j.eo.titu.c.fin.Sed contrarium reperi tenuisse domi.Anto.in.c.quintaualis.de iureiur.et anteꝙ̃ eum viderem hec opinio contraria mihi plus placebat.Et primo adduco qd̃.s̄.dixi videlicet ꝙ consuetudo est quoddam ius nõ scriptũ. ¶ † Itẽ cũ nõ sumus in materia odiosa verba generalia debent verificari in qualibet specie contenta sub genere:vt in.c.sciscitatus.de rescrip.Cũ ergo statuta ꝛ consuetudines sint quedam iura: vt.s̄.dixi.ergo veniunt appellatione iuris. Item iura mandant iudicari ſm statuta ꝛ consuetudines locorũ vt in.c.iij.de eo qui mit.in pos.et in.c.illa.xij.dist.ꝛ in.l.an in totum.C.de edificijs priuatis.cum si.ergo si isti arbitri pronuntiant ſm consuetudines etiam iuri contrarias videntur iudicare ſm iura. Ad idem ho.tex.iuncta gl.in.c.j.vt lite pen.vbi dicitur de iure competere id qd̃ cõpetit de iure speciali.Ad idem.c.licet.in princi.de proba. Pro et cõtra facit.c.cumana.in versi.idem iuris.de elec.ꝛ in.d.c.iij.Sed id quod statim dixi puto veriᵘ maxime cũ statuta locoꝝ ꝛ ꝯsuetudines sunt ius ciuile.ꝛ.j.di.ius ciuile.ꝛ in.l.oẽs ppl̃i.ff.de iust.ꝛ iur.Et ad.§.sed quotiens.preallег.potest respõderi quod loquitur quãdo vnico iure dispositio est intelligẽda.Secus autem quãdo verbum generale potest verificari in qualibet specie sua:qꝛ tunc non apparet ratio restringendi genus ad certam speciem. Item ꝛ subtilius presupposito ꝙ appellatione iuris intelligeretur de communi duntaxat: tamen satis pronuntiatur ſm ius commune ex quo ius commune mandat seruari consuetudines.argu opti.in.l.si ita scripsero.ff.de condi.et demon. Et hec bene not.qꝛ faciũt ad multa.Aliqua tacta hic per doc.super rubri.expedini.in.c.ij.ꝛ.c.ecclesia.s̄.de consti.ideo dic vt ibi.

¶ Consuetudo itẽ statutũ nõ valent contra ecclesias:sed si forte ab initio valebant: tunc officio iudi.annullãtur si veniunt cõtra ecclesiam:sed si grauamen est modicum valent.4.

2 Decima debetur nihil soluto ipsis qui debẽt decimas ꝛ ꝙ consuetudo sit in contrarium.

3 Consuetudo quo ad bona patrimonialia clericorum an valeat.

¶ Adde q̃ ponã in.c.cũ in nobis.in.x.no.j.de elec. Aeneas falco.

Anto.Frãcis.
¶ Circa hũc articulũ.quomodo itelligãt illa verba de iure vel ſm ius.et an veniat ius cõe vel cõsuetudinariũ vl' ius municipale.vide Specu.in tit.de appel.in.§.iiij.et Bald.in.l.gesꝗ in.v.col.C.de ser.fugi.vbi sit ꝯclusio ꝙ iuris appellatione in rescriptis venit etiam ius municipale ꝓ tex.cũ gl.reputatũ singularem in.c.j.vt lite pen.imo dixit Inno.in.c.cũ venissent.de eo q mit.i pos.causa rei seruan.ꝙ illõ dicitur fieri ſm ius vl' de iure qd̃ fit ſm consuetudinẽ loci:qꝛ ꝯsuetudo loci dicitur esse ius cõmune qñ est legitime introducta vt in.l.de qbᵘ.ff.de legi.ꝛ in.l.oẽs populi.ff.de iust.ꝛ iure.ꝛ ideo no.dixit Bal.in.l.illa institutio.ff.de here.insti.ꝛ ideꝫ do.Ant.in.c.quintauallis.de iureiur.ꝛ Rud.de ro.in rubri.de arbi.ꝙ arbiter electᵘ cũ clausula ꝙ arbitreꝛ de iure vel ſm ius cõe:ꝙ poterit arbitrari ſꝫ ius mũicipale vl' ſm cõsuetudinẽ loci cuius tñ contrariũ videꝛ voluisse Jo.an.i addi.Spe.i ti.de arbi.i.§.excipiꝛ de quo hꝫ p Ange.

in.q.sua q̃ inci.dno adinuicẽ litigãtes.ꝛ vide p Alex.in.l.post dotẽ.in penul.char.ff.sol.mat.ꝛ p nouissimos in.l.oẽs ppl̃i.in.ix.col.ꝛ seq.ff.de iusti.ꝛ iur.ꝛ p do.Car.in.c.fi.de ꝯsue.ꝛ p do.Abb.in rubri.de cõsue.et p Bar.cepo.veronẽ.in.l.nois.in.§.verbũ.ff.de verb.oblig.

a Sebasti. Sapia.¶ Ius ciuile. Contra Abb.tenet Andre.sicu.in consi.lxvj.illud in medium.col.iij.in.iij.vol.vide Feli.in.c.ius generale.j.distin.Jas.in.l.prescriptio.C.si contra ius vel vtili.publi.vbi dicit quod opi.Abba.hic est magis communis:de quo etiam late per Jas.in.l.omnes populi.in vtraꝗ̃ lectura.ff.de iust.ꝛ iur.probaꝛ opi.Abb.in.c.romana.in prin.cum glo.in ver.de iure.de appella.in.vj.et in.c.fi.cum gl.in ver.de iure debita.de consue.in.vj.

b Sebasti. Sapia. ¶ Non possit.vide do. Abba.in.c.ecclesia sancte marie.circa fi.de cõstitu.vbi ponit plura exẽpla ad hoc notabile and.sicu.in rubri.j.de re.eccle.non aliena.in.iij.dubio.ꝛ ad satuitatẽ vide

illationẽ preceptoris ꝛ domini mei do.Rochi.curtij senatoris regij in repe.c.fi.col.lxxiiij.versi.quinta sit conclusio.j.eo.vbi ponit.xxj. illationes ꝛ octo limitationes ad regulam huius tex.

c ¶ Tacitum ꝛ expressum.Vide do.meum.s̄.in rub.huius titu.et quod legi.ꝛ not.in.l.cum quid.ff.si cer.peta.

Bona patrimonialia clericorum an sint priuilegiata.

4 Cõsuetudo vt canonici testenꝛ de rebus acquirẽdis sue prebende post eius mortem valet.

5 Restitutio in integrum an possit peti a clerico tam in bonis patrimonialibus ꝙ̃ redditibus sue prebende.

Consuetudines.

Potest legi duobus modis ꝛ ſm primũ ꝛ cõem intellectum hoc intendit.Consuetudo inferẽs grauamen ecclesijs vel eis grauosa nõ tenet.Vel ſm alium intellectum magis singularẽ.Cõsuetudo inferẽs grauamẽ ecclesijs debet iudicis officio tolli.ꝛ nõ diuidiꝛ. ¶ Casus ĩ falis. Cõsuetudines q̃ ecclesijs grauamẽ inducũt penitus sunt extirpãde.hec. ¶ † No.i.ꝛ tene mẽti vnã regulã generalẽ ꝛ notabilẽ in fauorẽ ecclesiarum vt in earum ꝑiudicium ꝛ grauamẽ non modicum cõsuetudo induci nõ possit.ᵇ Per qd̃ arguo idem dicẽdũ in statuto.nã cõsuetudo ꝛ statutũ nõ differũt nisi sicut tacitũ ꝛ expressum:ᶜ qꝛ in ꝯsuetudine interuenit tacitus cõsensus.in statuto v̄o expssus vt in.l.de quibᵘ.ff.de leg.Et põdera istũ tex.qꝛ loquitur generaliter nec restringit se ad cõsuetudinẽ ꝯ libertatẽ ecclesie:sed ponderat grauamẽ. Et sic facit vt neꝗ̃ statutum neꝗ̃ cõsuetudo ecclesijs grauosa teneat.Et si quereretꝛ de rõne decidendi posset reddi duplex rõ. Prima fauor religionis nã multa spãlia sunt inducta fauore religionis et ecclesiarum vt in.l.sunt psone.ff.de reli.ꝛ sump.fu. Scd̃a rõ ꝛ subtilior.Consuetudo est quedã lex vt dixi.s̄.sub rubri.sed lex debet esse rationabilis et ꝯueniri fini eterno ꝛ sic religioni.Et sic ꝯsuetudo grauosa ecclesijs est ꝯtra finẽ legis cũ sit ꝯtra debitam religionẽ deo ꝛ sanctis:iõ cõsuetudo talis non valet.Et tex.his verificaꝛ ꝑma lectura:vt tex.iste intelligaꝛ de cõsuetudine abusiua q̃ tanꝙ̃ rõne carẽs nunꝙ̃ tenuit.j.eo.c.fi.ꝛ.lxviij.dist.corepi. Scd̃a lec.magis notabilis q̃ nõ solet dari ad istũ tex.est vt intelligaꝛ ꝙ ꝯsuetudo tenebat inducta forte ex aliqua rõne seu necessitate. Que quidẽ cõsuetudo cũ grauamẽ inferatᵈ ipsis ecclesijs debet ex officio iudicis tolli ꝛ cassari.Et hec lec. magis cõuenit verbis litere.nã appellatione cõsuetudinis intelligiꝛ de ea q̃ tenet ꝛ q̃ iam ꝑscripta est:vt no.j.de ele.cumana.Itẽ tex.dicit ꝙ debet remitti cõsideratione nostra ꝛc.que verba clare sonant vt iudicis officio remittanꝛ illa. Non eñ esset opus officio iudicis vel remissiõis si cõsuetudo prorsus nulla esset.Et maxime hoc põt sustentari quando a principio cõsuetudo nõ erat in tñ grauosa sꝫ ex postfacto incepit inducere grauamen nõ paruũ. nã tũc idubitãter dicẽdũ est vt iudicis officio illa remittaꝛ.Ad hoc ho.tex.in fi.in.c.quanto.de cẽ.ꝛ in.c.suggestũ.j.de deci.nã iudex ex officio suo dꝫ ꝓuidere indẽnitati ecclesiarũ:vt in.c.cũ venissent in fi.de insti.facit qd̃ no.in.l.iiij.§.hoc aũt iudiciũ.

¶ Adde Fulg.consi.xxxiiij.
Zacharias.
¶ Adde Inno.in.c.j.in.j.col.ꝛ fi.ver.item vbi populi.de ꝯsue.bal.in tra.d̃ tabel.q.ij.ꝛ in.l.de quibᵘ qd̃.xix.ff.de legi.Bar.in.l.oẽs populi.in.iij.col.in fi.in ver.expeditᵘ de contrarijs.ff.de iust.ꝛ iur.Flo.in.l.venditor.§.si cõstat.ff.cõia prẽdi.ꝛ istum in.c.fi.ver.tertio regriꝛ post glos.ꝛ ibi in apo.ad eũ.s̄.e.xi. ¶ Que quidẽ cõsuetudo cũ grauamẽ iferat.Ad de.l.ex facto.ff.d̃ vulg.ꝛ pu.ꝛ.c.pe.de cle.nõ resi.ꝛ.c.cum venissent.de isti.pulchrũ tex.ꝛ ibi bar.in.l.sub ꝑtextu.ff.de var.ꝛ extraordi.cri.ꝛ qd̃ no.Bal.i.l.j.C.d̃ mono.ꝛ facit ho.tex.i.c.ex frequẽtibᵘ.de insti.vbi supior ex officio suo ꝑt tollere malas ꝯsuetudines ꝛ graues eccl̃ie. ¶ Adde qñ consuetudo onerosa eccl̃ie valeat abba.cõsi.lxvij.
Anto.Franc.
¶ Circa hoc an consuetudo grauãs ecclesias debeat tolli. Dicas ꝙ ꝯsuetudo q̃ seruari nõ põt sine pctõ mortali:illa debet p superiorẽ cassari.vt not.doct.in.c.fi.de prescri.imo etiã si nõ potest ſuari sine veniali pctõ:et p Andre.sicu.ibidẽ in j.colũ.in ver.no.

abolendam.per no.in.c.ij.de pact.lib.vj.ꝛ in.c.si vero de iureiuran.ꝛ habetur per glo.sum.xiiij.dist.ꝛ in.c.si aliquid.xxij.q.iiij.ꝛ ibi per glos.in ver.priorem.ꝛ per Archi.Et adde quod consuetudo super vsuris non debet seruari etiam per eum qui iurauit illam seruare:vt no. Bal.in.l.eos.in.§.super.versi.quero quid si aliquis iurat.C.de vsu.ꝛ quod cõsuetudo nutritiua peccati non debeat seruari.no.etiam in.c.ex parte.de consuet.ea enim que mala est non est seruanda nec dicitur consuetudo imo potius corruptela:vt in aut.vt nulli iudicum.in.§.j.ꝛ in.c.i.i.u fi.de alie.feu.ꝛ in.c.j.de cogni.feu.ꝛ in.c.pe.ꝛ fi.de consue.c.que cõtra mores.c.mala.c.cõsuetudo.viij.dist.c.ꝙ̃ꝙ̃.de cẽsi.lib.vj.ꝛ habeꝛ p Bal.in rub.C.que sit lon.consue.circa fi.alis aũt consuetudo esset seruanda.l.minime.ff.de legi.l.de quibus.eo.ti.cle.dudum.in.§.verũ.de sepul.ꝛ ibi per do.Car.c.lꝫ ex suscepto.de so.cõpe.c.j.in ver.ab antiquo.de pa.cõstan.in vñ.feu.ꝛ in.l.j.ꝛ.ij.C.que sit lon.consue.

¶ Contra quosdam rusticos. Vide hic Cardinalem & dominũ meũ.
¶ Adde tu q̃ tales rustici p̃scriptione .xl. annorũ cũ ti. vel sine ti. p̃scri-
pti. cuius memoria nõ extet in cõtrariũ tueri se possent vel si maior ps ec-
clesiarũ ita seruaret p ea q̃ voluit Fed. cõ.clv. vbi ponit an parochiani
vigore cõsuetudis possint cõuenire plebanũ vt det cãdelas bñdictas in
die purificatiõis.

monialibus gaudent illo priuilegio quo in rebus ecclesie.
d ¶ In.c.si diligenti. Vide ibi istum.
e ¶ Magnum grauamen. faciat in simili ho. tex. & qd ibi voluit Jo. an.
in.c.si. de dona. ppter verba posita ibi in tex. seu graue rerũ suarũ dãnũ
& tex. in.c. frequens. de resti. spo. lib. vj. & in.l. propter litem. ff. de excusa.
tu. & tex. in.l. scio.

Anto. Francis. 2
¶ Adde circa h 8
nũ pochiani pos
sint ex p̃scriptiõe
lõgi tpis agere cõ
plebanum seu sa
cerdotẽ pochia-
lẽ vt det cãdelas
cõsuetas & alia q̃
sũt cõsueta dari: &
q̃ ipsi pochiani &
ex p̃scriptiõe tãti
tpis cuius initij b
memoria in cõtrariũ
nõ existit põt p̃e
sentari rectorẽ et
si cõtraret a pncip c
pio ecclĩa fuisse
factã liberã. vt p
d. card. i cle. si. de
iureiu. & dẽs ec-
tpi pochiani tenẽt
facer vñã an eccli
am pochialẽ. vt
no. voluit bar. l.i.
ad istructiões. C
d sa. sa. eccle. Et d
addõ q̃ pochiani te
nẽt aliẽ sacerdo
tẽ suũ pochialẽ
pauperẽ. c. statui
m⁹. xvi. q. i. c. cũ
sicut. d cõsue. ec. vl
alta. no. doc. in. c.
relatũ. de pben. &
tenenẽ ẽt ad refe
ctionem sue ple-
bis: cũ nisi pochia
ni eccliẽ subiacẽ
tis plebi non te-
neãt ad refectio-
nẽ plebis. vt per
pau. dca. l.i. c. d
suetudo. ff. legi. 4
& pochianus põt
vedicare ecclĩa &
rẽ ipsi⁹ ecclie lin
sic alienatã. l. ĩn
bem⁹. i. §. fane. el
j. & ibi p bar. C. de
sa. san. ecc. & vide
tex. & qd ibi not. l
c. si q̃ sbyterox.
de re. ecc. nõ ali.
& q̃ dicaẽ ecclesia
pochialis & ple-
bania. vid q̃ ple.

ff. de dã. infec. † Et ex his habes declaratã secũdã
lec. Et facit iste tex. s̃m vtrãq; lectu. cõ quosdã [a] ru
sticos nolentes soluere decimas ecclie nisi pri⁹ ali
quod mun⁹ eis a presbytero tradat. & ad hoc alle-
gãt cõsuetudinẽ. qd est cõ. c. decimas. el. j. xvj. q. vij.
Et fuit his dieb⁹ et credo q̃ adhuc vigeat disce-
ptatio magna in castro corciani inter plebanum
illius castri & hoies q ex antiqua cõsuetudine di-
cũt q̃ ante solutionẽ decimarũ dz dare presbyter
certas libras carniũ porcinar cuilibet parochia-
nor. ¶ T Sz q̃ro nũquid dispositio hui⁹ tex. ven-
dicet sibi locũ quo ad ipsos clericos & eorũ bona
patrimonialia. Hosti. vl velle q̃ sic. nã sup verbo
ecclesiis. addit idẽ in clericis. alleg. c. clerici. j. de
iudi. Et p hoc infert do. Anto. q̃ cõsuetudo nõ va
let in graue p̃iudiciũ bonor patrimonialiũ ipso
rũ clericor. [c] vñ quẽadmodũ bona ecclesiarũ non
possunt collectari per laicos: ita nec bona clerico-
rũ. Gaudẽt enim s̃m eũ eodẽ priuilegio cũ rebus
ecclesiarũ. vt no. in. c. ex literis. de pig. Sed tu ad-
uerte. nã doc. hic nihil dicũt de patrimonio cleri-
corũ sed solũ de clericis. & allegant illud. c. clerici.
q̃ quidẽ. c. nõ pbat nisi respectu priuilegij ipsis
clericis tributi in fauorẽ toti⁹ ordinis clericalis.
nec valet fundamentũ q̃ gaudẽt eodẽ priuilegio.
Nã ipsemet do. Ant. firmat regulã in cõtrariũ in. c. si
diligenti. [d] de p̃scrip. vbi dicit q̃ solũ in casibus a
iure expressis gaudẽt eodẽ priuilegio & hoc mul-
ti voluerũt vt dixi. l. c. ecclesia. s. de cõsti. Fateor tñ
q̃ collecta nõ põt imponi rebus p̃rimonialib⁹ cle-
ricor: sz nõ p istũ tex. sz p. c. si. de vi. & ho. cleri. vbi
plene dixi. & p Bart. in. l. rescripto. ff. de mu. & ho.
Vñ puto q̃ istud. c. nõ sit extẽdẽdũ ad bona p̃ri-
monialia ipsor clericor: ppter regulã superius al
legã. ¶ Itẽ qui in dñi videm⁹ q̃ bona clericor: non
gaudẽt eodẽ priuilegio cũ ecclesiis in p̃scriptione
ne q̃ cõ ecclesias nõ currit p̃scriptio nisi quadrage
naria: vt. j. de p̃scrip. in. c. de quarta. & in auf. quas
actiones. C. de sac. san. eccle. Sz cõtra bona p̃rimo
nialia clericor currit p̃scriptio sicut cõ bona lai-
cor: vt est gl. sin. xvij. q. iij. possessiones. facit quod
no. Jo. an. in regula q ad agendũ. in mer. ¶ Hoc
idẽ vl velle apte Joã. and. in regula nemo põt. in
mercu. † Ubi format q̃onẽ nunqd valeat cõsuetu-
do vt canonicus possit testari de fructib⁹ sue pre-
bẽde pcipiẽdis post mortẽ vsq; ad annũ. & conclu
dit q̃ sic. & ita fuit approbatũ p quãdã extrauagã.
vt ibi not. Et ad istũ tex. r̃ndet q̃ illa cõsuetudo
p̃iudicat successori in pbẽda & nõ ecclesie. Et sic
apte vult valere cõsuetudinẽ grauosã cõ clericis
nedũ in patrimonialibus sed etiã in redditib⁹ eis
debitis occasione ecclesie. Et tene hoc dictũ mẽti:
q: nõ solet allegari sz singulariter restringit istus
tex. Itẽ officio indl. nõ ita pũdet bonis p̃rimo-
nialib⁹ clericor sicut ecclesiarũ. Hinc est q̃ in bo-
nis p̃rimonialib⁹ cleric⁹ nõ petit restiõnẽ in inte.

ratione lesionis nec in redditibus ecclesiar eis de-
bitis vt sentit glo. no. in cle. vnica. de in integ. re-
sti. Specu. in ti. de resti. in inte. §. qualr. vsi. sz nun
5 quid cleric⁹: vbi oĩno vide. † Et qd dixi de cõsue-
tudine grauosa ecclesie nõ intelligas q̃ ois cõsue-
tudo cõ ecclesiã reprobet rõne cuiuscũq; grauami-
e nis. Sed dz intelligi qñ affert magnũ grauamẽ: [e]
f als tenet cõsuetudo [f] ad hoc. c. cũ dilect⁹. j. e. & c. cũ
oẽs. de consti. & c. abbate. j. de verb. signi. Facit qd
not. Inno. in. c. sicut. de ele. Ubi not. dicit posse in-
duci ex cõsuetudine vt ecclesia vacãte canonici nõ
procedant ad electionem nisi prius morte prelati
g regi nuntiata. [g] & postulato assensu regio de proce
dendo ad nouam electionem qd no.
1 ¶ Appellatione ecclesiarũ non veniũt monaste
ria vel alia loca pia.
2 Hospitalia & alia loca religiosa gaudent priuile-
giis ecclesiarum.
3 Cõsuetudo potest inducere vt possessio transfera
tur absq; aliqua traditione. 16.
4 Testis debet deponere in actu qui põt percipi vi
su & auditu vidi & audiui.
5 Testis qui vidit aliquẽ loquẽtẽ: l; nõ viderit ple-
ne deponit preterq̃ in testamento.
Cecus vel possit deponere de auditu si habet no
tas voces cõtrahentium.
6 Possessio an acquiratur ecclesie sine traditione:
si de hoc non sit consuetudo.
7 Pensio q̃ recipitur ex aliqua re: transfert posses-
sionem illius rei in accipientem. 15.
8 Publiciana nõ cõpetit ecclesie si sibi nõ est tradi
ta possessio: q: publiciana ad hoc vt cõpetat req-
ritur possessio: l; p̃cesserit cõtractus habilis ad
translationem dominij.
9 Possessio in pluribus casibus trãsfertur sine ap-
prehensione.
10 Possessio sine inuestitura beneficij tam absentis
q̃ p̃sentis quomodo fiat.
Dispositio. l. quod meo. ff. de acq. pos. loq̃r q̃si ille
q tradidit vbo & oculo erat in possessione.
11 Possessio beneficij vtrum possit accipi ppria au-
toritate ab habente titulum in beneficio.
12 Clauiũ traditio ita demũ trãsfert possessionẽ re-
rum si fiat apud illum locum vbi sunt res.
13 Dominium transferẽ absq; traditione si res erat
penes contrahentem.
14 Possessio transfertur per constitutum.

Ex literis. Ualet consuetudo p quã ecclesia acq̃-
rit dominium & possessionẽ rei sine solẽ
nitate legali. Uel summa aliter sic. Ex
consuetudine potest introduci actus sine solemni-
tate per quem sine apprehensione reali transfert
possessio rei absentis. & est casus singularis & secũ-
da pars ibi: discretioni. ¶ Casus literalis. Talis
erat consuetudo in Dacia si aliquis in sanitate

ff. de in inte. rest.
& tex. iuncta glo.
in. c. j. in ver. detri
mentum. eo. titu.
Anto. Francis.
¶ Que dicãtur
eẽ grauia onera
seu magnuz gra
uamen. dicas id
cõmẽsurãdũ esse
ad commodũ qd
quis sentit: quia
non potest quis
grauari nisi in
quantum est ho-
noratus. l. ab ea.
C. de fideicom. et
ideo succedit illa
regula qui l vno
grauatur deb; l
alio releuari. l. eã
qui. ff. de iureiur.
l. i. in s. C. de his
qui ãte aper. ta.
not. in. c. j. de pa-
ro. Et addõ quod
in peccatis illud
dicitur esse gra-
ue: quod est mor-
tale & ille dicitur
grauiter peccare
q mortaliter pec
cat. c. si celebrat. &
ibi no. de cleri. ex
cõ. mini. Et que
dicãtur persone
graues. vide no.
in. c. licet ex qua-
dam. de testibus.
& que dicanẽ ne-
gotia grauia no.
doc. in. c. ad hoc.
de offi. archi. & q̃
dicantur graues
inimicitie vid no
tabiles glo. in. c.
cum oporteat. de
accus. & que dicã-
tur onera grauia
vide etiam glo. &
docto. in. c. querel
lam. de procura.
& not. doct. in. c. si
pro debilitate. et
in. c. fina. in. §. is
cui. de officio de-
leg. & vide glo. in

no. in. c. si. de paro. & p Inno. & doc. in. c. de multa. de pbẽ. & p Bal. in. l. si
q̃s ad declinandã. C. de epis. & cler. & an parochia possit diuidi per epm
inuito parochiali rectore etiã ex causa habet p gl. & do. Abb. in. c. ad
audiẽtiã. de eccle. edi. & dicit ibi do. Abb. q̃ si subest iusta cã põt fieri ta
lis diuisio. vt p gl. in. c. j. x. dist. & vide gl. xcij. di. in. c. nulli. & do. Abb. in
d. c. ad audiẽtiam. dicit q̃ cã vna & sufficiẽs esset si parochia vel plebs
esset ita ampla q̃ in ecclesia nõ possent tẽporibus debitis cõuenire pa-
rochiani q: tunc potest fieri noua ecclesia que habeat partẽ parochia-
norum prime ecclesie: & eodẽ modo dicendũ videẽ idẽ in papa volẽte di
uidere episcopatum in plures episcopatus vt ibi per eum.
b ¶ Patrimonialia. Adde gl. & plene p moder. in. c. ecclesia sancte Ma
rie. de cõsti. & ibi plene dixi. Adde tu Pan. de ca. consi. ccccxxij.
c ✝ Sebastia. Sapi. ¶ Clericorum. Vide Car. in cle. p̃nti. in. ij. not. de
cens. vbi dicit q̃ bona clericor nõ habẽtia on⁹ annexũ sequunẽ psonã
tanq̃ accessoria. & ideo gaudẽt eodẽ priuilegio quo ad for quo ipsi cle-
rici. de quo p Abb. in. c. cum sit gñale. col. ij. j. de foro cõp. vide etiã do.
Abb. in. c. j. in no. j. de cle. peregri. vbi dicit p illã tex. q̃ clerici in patri-

c. egrotanti. v. q. iij. & habetur per Hosti. & Joan. an. in. c. fin. de cri. fal.
& vide glo. & doc. & ibi per do. Car. in. q. in cle. nõ potest. de procur.
f ✝ Sebasti. Sapia. ¶ Tenet consuetudo. Hoc modo potest procede-
re quod dicit Federi. de Senis in consi. clv. questio an laici. vbi dicit q̃
valet consuetudo quod presbyter debeat dare in die purificationis cã
delas ex cera alba q: parum est preiudicialis. pro quo facit glo. in. c. fin.
v. dist. que vult quod prelatus potest dare aliqua bona ecclesie si ita se
habet consuetudo. vide Curtium senatorẽ in dicto. c. fin. co. lxxx. versi.
limita modo. j. eodem.
g ¶ Regi nuntiata. Adde qd voluit Inn. in. c. sup his. de accu. quem iste
refert. in. c. ex parte ade. de testi. in. vj. col. in ver. si. plenius p Inno. in. c.
super his. ibi: & inter cetera ponit vnũ notabile dictũ. & vide istum in. c.
cum terra. in ver. item no. & in. c. cum inter vniuersas. in ver. no. ibi vice
regia. eo. ti. tex. & ibi istũ in. c. nobis. de iurepa.
¶ Adde tu q̃ dictũ Inn. dicit singulare Ro. sing. suis. fo. xvij. in. si.
Zacharias. ¶ Dic tu quod istud est sing. Ro. in nu. cclxxxviij. qd in-
cip. c. cum terra. de elec.

seu etiā in vltima volūtate vult pro remedio peccatorū suorū cōferre locis religiosis aliquas possessiones accipiebat modicū terre in extremitate palij qđ manu prelati sostinet ꝛ ponit sup altare sub testimonio vidētium ꝛ audientium. huiusmodi donatio volgariter appellatur scotatio. quidā malitiose nitebantur huiusmodi donationes infringere pro eo ꝙ solēnitas testamētorum in huiusmodi vltimis volūtatibus nō seruabat. significatum fuit hoc dño pape: vnde mandat quibusdā ꝙ hmōi donationes que pretextu talis consuetudinis fiunt locis religiosis vel etiā sunt collate faciant inuiolabiliter obseruari qꝛ hmōi signum ꝙ appellat scotatio nō solū est ar. facte donationis sed etiā tradite possessionis. Ber. ¶ † No. pmo^a ꝙ appellatione ecclesiarum non veniunt monasteria^b nec alia loca religiosa vtputa hospitalia. nam tex. in verbo discretioni. ponit ista vt diuersa ꝛ hoc verū stricte sumpto vocabulo: alias secus. de quo dic vt leg. ꝛ not. in. c. grandi. de sup. ne. prela. libro. vj. ꝛ. liiij. distin. §. hac autem autoritate.

2 ¶ † No. ij. arg. quod hospitalia ꝛ similia loca^c re
c ligiosa gaudent priuilegio ecclesiarū. clarius probatur in. l. omnia priuilegia. C. de sacrosanc. eccl. vbi tex. ꝛ Bar. Et tene hoc menti. hinc dixit Jo. andre. in. c. ij. de in integrum resti. lib. vj. quod hospitalia possunt petere restitutionem in integrū ratione lesionis sicut ecclesia. ¶ † No. tertio quod
3
d consuetudo^d potest inducere aliquem actum per quem artificiose trāsferatur possessio sine apprehensione corporali. nam de iure cōmuni licet possessio acquisita possit retineri solo animo non tamen potest acquiri nisi interueniat actus corporalis. l. licet. C. de acquiren. posses. Nam dicitur possessio quasi pedum positio: qꝛ tunc naturaliter habetur cum pedibus calcatur: vt in. l. j. ff. de acquir. pos. Et vide glos. in. c. conquestus. j. de fo. compe. sed cōsuetudo pōt inducere aliquā formā in signū
e tradite possessiōis et iste est ppri^9 casus istius. c.^f
4 ¶ † Item nota ibi videntium et audientium^f ꝙ
f vbi testes deponūt in actu pceptibili sensus visus ꝛ auditus debent deponere in redditione cause p

a ¶ No. j. Vide tex. in. c. cum dilecta. vbi venit monasterium appellatione ecclesie. de rescrip. Andre. barba.
Zacharias. ¶ Adde ꝙ in stricta appellatione ecclesie nō venit monasteriū. sec^9 aūt largo sumpto vocabulo qꝛ venit ēt monasteriū ꝛ ois locus pius appel. ecclesie. vt no. Jo. an. ꝛ ibi doct. in. c. ij. in pn. de restit. in integ. li. vj. in nouel. idē in fauorabilibus vt plene p Car. i cle. ij. in iij. q. de iudi.
Ant. Francis.
¶ Quid veniat appellatiōe ecclesie ꝛ quot modis dicat ecclesia. vide glos. in. c. si. ne pla. vices suas. ꝛ aliā glo. in. c. cū dilecti. de v. sig. ꝛ vide tex. ꝛ qđ ibi no. i. c. ecclesia. de i cōsecra. di. j. ꝛ vide Jo. an. i addi. Spe. in ru. de im mu. eccle. ꝛ an appellatiōe ecclesie veniat hospitale. vide no. i cle. p literas. de preben. vbi videt innoi qđ nō veniat de quo in. c. si qs omnē. j. q. vij. ꝛ. xxiij. q. j. in. c. sancimus. ꝛ habet in aut. de alie. ꝛ emphy. in. §. j. ꝛ vide ho. tex. in. c. de xenodochijs. xxiij. q. j. ꝛ habet in cle. qꝛ contingit. de relig. do. Et an appellatione ecclesie veniant monasteria. vide glo. in. c. grādi. de sup. neg. pla. in. vj. ꝛ habet per Jo. an. in. c. certificari. de sepul. Et an appellatione ecclesie veniat basilica siue ecclesia non consecrata vide tex. iuncta glo. in capitu. j. de religio. domi. ꝛ in capitu. j. de consecra. eccle. vel alta. in. vj. Et an appellatione ecclesie ciuitatis vel prouincie veniat ecclesia cathedralis vel metropolitana. vide tex. et ibi no. in c. cū nos. el. j. in. §. j. de preben. lib. vj. Et adde ꝙ ecclesia quādoqꝫ dicitur vxor: qñqꝫ dicitur filia et quandoqꝫ dicitur mater. vt not. in. c. quorum vices. lxviij. distin. ꝛ in. c. cum clerici. de verb. signi. Et adde etiam quod ecclesia continet appellatione pauperum tex. est in. l. omnes. in prin. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ ideo legata incerta que debēt distribui per executores testamētorum inter pauperes possunt dari fabrice ecclesie pauperis de quo vide per Jo. an. in. c. si. de testa. lib. vj. in nouella.
b ¶ Non veniunt monasteria. Adde hic Car. ꝛ Do. in. c. grandi. hic allega. ꝛ ibi dixi plene in mea repe. ꝛ vide. c. requisisti. ꝛ. c. si. de testa. c. generali. ꝛ. c. sciant cuncti. de elec. lib. vj. ꝛ aut. hoc ius porrectū. C. de sac. san. eccl. ꝛ in aut. de alie. ꝛ emphy. in. §. si vero. ꝛ quidā in quib^9 iuribus. ꝛ hec verba ponuntur vt diuersa facit. c. j. ꝛ. ij. de in integ. restitu. lib. vj. ꝛ vide do. meū hic qui ad hoc ponderat. l. omnia priuilegia. C. de sac. san. eccl. Adde Fede. consi. cclxxi. vbi etiam tenet ꝙ appel. ecclesiarū ꝛ monasteriorum in fauorabilibus nec odiosis venit hospitale.
c ¶ Loca. Adde Host. in. c. cōquestus. de fo. cōpe. c. accedētibus. de priui. ꝛ ibi istum Ang. in. d. §. si vero quedā. Bal. in aut. licētiā. C. de epi. ꝛ cleri. scribētes oēs in. c. de quarta. de prescrip. Bal. in. l. si qs ad declinandā. C. de epi. ꝛ cle. in. iij. col. Arch. xviij. q. iij. c. diffinuit. Bal. in. d. aut. hoc ius porrectū. Innoc. in. c. cū ad sedē. de resti. spol. istū in. c. cū sit generale. de foro cōpe. Pe. de ancha. in cle. dispēdiosam. de iudi. ꝛ in cle. j. de in integ. resti. ꝛ in cle. causam. de elec. istum in. c. si. de testa. ꝛ in. d. c. accedētibus. Pau. in. d. cle. dispēdiosam. ꝛ in cle. cōstitutionē. de ele. Rap. in. c. j. §. hoc aūt. de elec. lib. vj. ꝛ in trac. de synodo. q. lx. ꝛ. lviij. Bal. in. l. orphanotrophos. C. de epi. ꝛ cle. gl. in. c. qvidam. xviij. q. ij. ꝛ Do. in. c. grandi. de sup. neg. prela. li. vj. ꝛ per do. meū hic in. c. si. de test. ꝛ distingue: vt per Do. in. d. c. grandi. Lud. ro. cōsi. cccvij. inci. cū presupponatur.
¶ Adde Ro. cōsi. cccclx. vbi dicit ꝙ fugiens ad hospitale est ita tutus sicut fugiens ad ecclesiam consiliū antē. s. allegatū per aliū apostillantem loquitur de resti. in integrum.
d ✠ Sebesti. Sapia. ¶ Quod consuetudo. vide do. Curtium senatorē in. d. c. si. col. xvij. versi. nono infertur. j. eo.
e ¶ Istius. c. Vide Bal. in. l. si. C. de sa. san. ece. ꝛ in. l. traditionibus. C. de pac. ꝛ in. l. sancimus. §. cū aūt. C. ad treb. ad fi. ꝛ in. l. j. C. cōia de leg. in pe. col. ꝛ in. l. iij. C. de fur. ꝛ in. l. de qbus. ff. de. ll. in pe. col. in ver. viso de causis. ꝛ. s. eo. in rubr. in. iij. col. in quibus locis allegabat istud. c. vario modo intelligens. ꝛ vide Ludo. ro. in. l. j. ff. de acqui. pos. contra Bal. in predictis locis. ꝛ do. meū hic allegantē tex. ꝛ Bar. in. l. raptores. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ tex. ꝛ glo. in. c. cum venissent. de resti. spo. ꝛ tex. in. c. j. j. de do. ꝛ cōtu. et ibi Pe. de anch. ꝛ tex. in. c. cōtingit. eo. ti. ꝛ ibi Car. ꝛ cōtra Bal. facit tex. in. l. cū his. ff. de bo. aut. iudi. pos. ꝛ Bal. hic in apost. in quibus oibus istis locis tangit vtrū statutū vel cōsuetudo possit trāsferre possessionē sine aliquo actu corporali apphēsiuo seu figuratiuo possessionis apphēse.
¶ Adde tu Alex. cōsi. lxxxiij. ij. lib. ꝛ noui. in. d. l. cum heredes.
Anto. Fraci. ¶ Adde ꝙ possessio que trāsfert ex dispōne statuti puta si statutū dicat ꝙ possessio trāsferat ad aliquē sine apprehēsione dr esse possessio ciuilissima: vt no. voluit bal. in. l. si. in. iij. col. in v. vnū tñ nō est omittēdū. C. de sac. san. ec. allegās. c. ij. de cōsue. ꝛ idē Bal. in. l. j. in. ij. col. C. si plures vna sen. fue. cōdēnati. ꝛ Ang. ꝛ Ale. i. l. j. ff. de distra. pig. ꝛ Pau. de cas. i. l. fruā. C. de rei vē. ꝛ in. l. si sorori. de iure deli. bal. tñ i l. j. C. cōia de le. in v. sꝫ nūqd eo mō. dicit possessionē nō trāsferri p statutū sine corpali apprehēsione qđ ēt tenuit Pau. d. ca. cōsi. j. Ang. aūt in. l. si vacātia. in lec. C. d bo. vaca. dicit ꝙ ex forma statuti sic disponētis trāsfert possessio sine ti. de q dicto facit mentionē Alex. in. l. cū heredes. ff. de acquir. posses. Adde tñ qđ ista possessio ciuilissima trāslata p statutū dr esse possessio ficta ꝛ ex ea nō tribuit interdictū recuperādē. vt voluit bal. in aut. defuncto. in. ij. col. i fi. C. ad tertu. ꝛ adde ꝙ ista possessio ciuilissima inducta p statutū appellatur possessio artificiosa. vt dicit Bal. in rub. de cā. pos. ꝛ pprie. de quo dicto meminit alex. in. l. j. in. v. char. ff. de acq. pos. illa aūt possessio q acqrit p traditionē rei corpalē dr esse vera possessio. vt p Bal. i. l. j. C. cōia de leg. Dicit etiā vera possessio ea q q̄rit ex traditione ficta vtputa ex cōstitutiōe pcarij qñ qs cōstituit se alteri^9 noie possidere: q casu qmuis traditio sit ficta: tñ trāsfert vera possessio. vt p bar. ꝛ alex. in. l. j. in pn. i pe. col. ff. de acq. pos. p tex. in. c. ij. de cōsue. Et adde ꝙ possessio trāsfert p traditionē clauiū dom^9. l. clauib^9. ꝛ ibi Bar. ff. de cōtrahē. emp. ꝛ vide oino bar. i. l. iij. in pn. ff. de acq. pos. ꝛ ibi vide p Alex. multos casus in qb^9 trāsfert possessio sine corpali traditiōe. Et adde ꝙ possessio bonorū igressi monasteriū: q̄rit monasterio sine aliq apphēsione. ita bar. in. l. si adoptauero. ff. de pca. ꝛ bal. i aut. nisi rogati. i fi. C. ad tre. ꝛ in aut. igressi. i. iij. opp. ꝛ in. l. pe. i. §. cū aūt. in fi. C. de sac. san. eccl. ꝛ p bar. in aut. si qua mulier. c. ti. in pe. col. ꝛ vide gl. reputatā singularē ad hoc in. c. si qua mulier. xix. q. iij. ꝛ no. doc. canoniste in. c. in pñtia. de pba. qđ est verū sm oēs i locis pal. qñ qs simplr dedicat psonā suā monasterio. Sꝫ si dedicaret expsse ꝛ bona sua monasterio: tūc nec possessio nec dñium acqreret eccl'ie sine traditiōe: vt sing. voluit. d. Ant. in. c. si. in. iij. c har. de cā pos. ꝛ ppri. quē refert ꝛ seqtur Frā. are. in. d. c. i pñtia. in. ij. col. ꝛ nouissime legiste in. d. aut. igressi. C. de sac. san. eccl. ꝛ ppterea dicebat bal. in. l. j. i fi. C. de rerū permu. referēdo Inn. in. d. c. in pñtia. ꝙ possessio p solū titulū nō acquirtur ecclesie sine apphēsione qđ videt esse ex mēte gl. fi. in fi. in. c. ij. palle. de consue. Et adde qđ qmuis in legatariū transeat dominiū recta via a die mortis testatoris: vt in. l. a titio. ff. de fur. tñ possessio rei legate non trāsit sine apprehēsiōe: vt tenet gl. ꝛ Bar. in. l. j. in. §. veteres. ff. de acqrē. pos. ꝛ no. Bal. in. l. penul. in vlti. col. in. §. fi. C. ad trebel. nisi forte legatū esset factū ecclesie vel pauperibus: qꝛ tunc in eos transit ꝛ dominium ꝛ possessio sine apprehēsione: vt in. l. j. ꝛ ibi Bal. C. quorū lega. dicit tamē Jo. and. post Compo. in. c. ij. de cōsuet. ꝛ in. c. trāsmissa. de ele. ꝛ. d. Abb. in. c. cum aliquibus. de re iudi. ꝛ in. c. autoritate. in vlti. col. de instit. qđ possessio beneficij transfertur per inuestituram siue per collationem factam in facie ipsius beneficij absqꝫ alia apprehensione de quo etiā per Alex. in. l. j. in princi. in antepe. col. ff. de acqui. pos. quod tamen intelligendum est esse verum quando nollus esset in possessione talis bñficij: qꝛ tūc esset necessaria corporalis apprehensio. vt no. omnes. c. cum bertoldus. de re iudi. ꝛ no. glo. in ver. ꝛ si mandatum. in. c. ex ore. de his que fi. a maio. parte cap. ꝛ glo. in versi. possessionē. in. c. p tuas. de dona. ꝛ plene per do. Abb. in. d. c. autoritate.
f ¶ Videntium ꝛ audientium. Facit illud maronis: vlla tuarum audita mihi nec visa sororum. ꝛ Bald. hic. et quod no. in. l. solam. C. de testi. ꝛ. c. cum causam. eo. titu. ꝛ in. c. bone memorie. de elec. ꝛ But. hic ꝛ quod not. in. c. testes. iij. qōne. ix. ꝛ in. c. presentium. de testibus. lib. vj. Butri. in. c. auditis. de electio. ꝛ in. c. auditis. de procur. ꝛ in proe. grego. Bal. in. l. testium. C. de testib^9. ꝛ in. l. heredes palam. ff. de testa. ꝛ in. l. ij. §. voluntatē. ff. solu. mat. ꝛ in. l. solam. C. de testi. Barto. in. l. j. ff. de aut. tu. per Butr. istō ꝛ alios. in. c. peruenit. de testi. cog. gl. ꝛ ibi do. in. c. vt circa. de ele. lib. vj. ꝛ p eundē Do. in. d. c. psentiū. ꝛ Ang. in. d. l. testiū. facit qđ voluit glo. fin. in. l. titius. ff. de bo. pos. ti. gñali. quā allegat Car. in. c. fi. de

vtriqꝫ

m aio.⁊ obe.facit tex.in.c.sicut.de regu.⁊ in.c.cū ioannes eremita.de fi. instru.⁊ tex.in.c.cōquerēte.de offi.or.⁊ tex.in.c.j.de postu.pla.⁊ tex.iun-cta gl.in.c.i primis.in ver.p̄ite.ij.q.j.vide ad h̄ ple.q̄ ibi dixi.⁊ not.istū tex.ſm Bu.etiā hic ꝙ q̄dā pcipiunt duplici sensu vt hic est tex.⁊ illo ca su opus est vt reddat cām duplici sensu ⁊ allegat ad hoc Inno.hic ipse ḋo dicit se puta-re ꝙ sufficiat si te a stis reddat cāз so lū altero sensu et de hoc dicit esse tex.sing.in.c.si.de suc.ab intesta. tu alle.Bal.in.l.vni ca circa princi.C. de ꝯfes. vbi tenet ꝙ testis in re pce ptibili duplici sensu tenet reddere testimoniū seu ſ cām dicti duplici sensu. fallit tñ cū in teste grosso: et idiota: qr plerūq; ponit vnū sensum pro alio⁊ de hoc dicit esse text. fin. in.d.c.si.no.Bu.⁊ iste in.c.quoties.de testi.⁊ facit in simili glo.multum solēnis in.l.si stipulatio ista.§.hi quoq;.ff.de v̄.obli.⁊ qd in simili voluit gl.in.l.j.C.de vsur.⁊ in.l.quoties.C.fa.her.ergo secus i teste docto et pe rito.ar.ei⁹ qd voluit gl.i.l.qd nepotes.ff.de test.tu.⁊ ad p̄dicta facit gl. in.c.testes.iij.q.iij.in ver.de his q viderint.⁊ dixi ple.in.d.l.quoties.

¶ Adde Alexan.consi.xli.

Zacharias.¶ Volu.j.colū.ij.versi.accedit.⁊ consilio.xx.col.j. circa me dium volu.iiij.

Anto.Francis.¶ Circa hoc an testis ad hoc vt probet debeat redde-re rationē dicti sui vltra ea q̄ ple.tra.in.l.solā.⁊ in.l.testium.C.de testi. hic alle.Dicas ꝙ testis deponēs de his q̄ oculo mentis ⁊ non sensu cor poris percipiūtur nō probat sine redditione cause etiā si de causa nō in terrogetur.vt no.Inno.in.c.cū causam.de testi.⁊ ibi etiā p.d.Abb.et no. d.Abb.in.c.ꝯsuluit.de app.⁊.d.Pan.de ca.in ꝯsi.cclxxiij.vbi dicit non probari dñium p testes sine causa deponētes lʒ nō fuerint interrogati: qr dñiū est res perceptibilis oculo mētis:⁊ nō sensu corporis.sʒ de his q̄ sensu corporis pcipiunt testis p̄bat sine cā:si nō fuerit de cā interro-gatus:sʒ interrogat⁹ dʒ reddere cām:alr nō p̄bat.vt p Bar.in.l.cū hi. in.§.vult igit.in.iij.notabili.⁊ ibi etiā Bal.q legit illū.§.cū.§.eā transa ctionem.in ver.⁊ hoc inducit gl.ff.de trāsac.⁊ idē Bal.in.l.furiosuз.vbi etiā p.d.Pan.de ca.⁊ Alex.in vlti.colū.C.q test.fa.pos.⁊ Pan.de cast. in cōs.clxxvij.⁊ vide oīno Alex.in.l.de minore.in.§.tormēta.in.iiij.col. ff.de q̄sti.⁊ in.l.j.in prin.post glo.de ope.no.nū.Aduerte tñ qr q̄n testis deponit sup notorio:vel sup fama:vl sup re miraculosa:dʒ reddere cau sam sui dicti etiā nō interrogatus.vt ple.p And.sicu.in.c.cōsuluit.el.j. in.ij.notabili.de app.Et adde etiaз ꝙ testis deponēs de cōsciētia etiā si deponat super negatiua probat absq; redditione cause p sensum cor poris.ita Bald.no.in.c.j.in.§.si.in.j.colū.in titu.si de inuesti.inter do.et vasal.⁊ is oñ.alias deponens super negatiua debet reddere causam sui dicti:alias non probat.vt vol.Bald.in.l.cum hi.§.j.ff.de transac.⁊ in.l. si.C.de cōtrahen.empt.in repe.⁊ idem Bal.in.l.iij.ad si.C.de testi.et te-net Alex.in.l.j.in si.prin.de ope.no.nū.⁊ tene menti ꝙ testis debet red-dere causam dicti sui aliter q̄ per verbū:credo.vt no.volu.spec.in ti.de posi.in.§.vi.in ver.hoc tñ.Et adde ꝙ testis deponēs de re perceptibili sensu corporis:si dicat se scire qr percepit sensu corporis nec declaret q̄ sensu corporis percepit:nō probat.ita no.voluit Bal.in.l.testiuз.C.de test.⁊ Alex.in.l.j.in.x.colū.ff.si cer.pe.secus aūt si simpliciter diceret te stis res ita fuit.ita no.volu.Bal.post glo.in.l.si paterfamilias.ff.de he redi.institue.⁊ Alexā.in.d.l.i.si cer.peta.⁊ Alex.post Bar.in.l.q bona. in.§.qui alieno.in vlti.col.ff.de dam.infec.⁊ tene menti notabile dictuз Bald.in.l.edita.in.xxvi.colū.C.de eden.vbi dixit ꝙ testis deponens de aliquo facto non reddens rationem dicti sui etiam non interrogatus dicitur deponere vt pecus ⁊ non vt homo.Et vlterius etiam adde qd si iudex examinans non interrogat testē de causa scientie:tenetur par ti ad interesse.vt not.do.Abb.in cap.cum causam.de testi.prelal.Et ad illud quod dicitur quod testis deponens de re perceptibili duplici sen su debet reddere causam per vtrūq; sensum.Dicas hoc verum quādo vnus tātum sensus per quem testis deponit non redderet rem certam et claram vt per Bal.in.l.conuenticulam.in.v.colū.C.de episco.⁊ cle.⁊ in.l.⁊ si non speciali.in vlti.colū.C.de testa.et per Barto.in.l.j.in.§.j.ff. de suf.tuto.et per Ange.in aut.de instru.cau.et fi.in.§.j.in.j.colum. et in aut.ad trebel.in princip.in fi.j.colū.Et deniq; adde qd licet duo te-stes faciant plenam probationem vt in.l.vbi minor.ff.de testi.et in.c.in omni negotio.eo.titu.de testi.et vnus testis omni exceptione maior fa-ciat semiplenam probationem ita quod possit perueniri ad delationē iuramenti in supplementum probationis iuxta materiam.l.admonen di.ff.de iureiur.⁊.c.fi.de iureiur.tamen vnus testis etiā non interroga-tus de causa scientie si non deponit de causa:non probat etiaз semiple ne.ita no.volu.Bal.in.c.sacramentum.in.ij.col. in ver. ⁊ vnum scias. de consue. recti feu.et vide Specu.in titu.de teste.in.§.in ver.sed nun-quid sufficit.et habetur per glo.in.l.lucius.in ver.debeant.ff. de infa-mi.et per Barto.in.d.l.de minor.in.§.tormenta.ff.de qd.⁊ per Alexā. in.d.l.j.i princ. de ope.no.nuntia. ⁊ Sebasti. Sapia.

vtrunq; sensum. Nam testis interrogatus [a] quo-modo scit debet dicere qd vidi ⁊ audiui si res illa super qua deponitur percipitur sensu visus ⁊ au-ditus. Et idem dicas in reliquis sensibus. nā for-ma de qua hic consistebat in dicendo et faciendo nam volens dare capiebat modicum terre ⁊ dice-bat do tali ecclesie talem possessionem meam pro remedio peccatorum meorū. Unde respectu ver-borum requiritur sensus auditus sed respectu fa-cti seu traditionis terre reqritur sensus visus: et sic habebāt isti testes deponere p vtrunq; sensum. ⁊ ad hoc potest allegari iste tex.⁊ tenet Ioan.and. et Hostie. † Dicit enī Hostien.ꝙ vbi quis habet deponere de actu inuisibili:vtputa super expssio-ne verborum non est necesse ꝙ testis deponat de visu: vnde valet dictum testis qui solū audiuerit verba licet non viderit personā ⁊ ponit exemplum in.q.facti. Quidā tabernarius subtraxerat ganee a sue furtiue scyphum suū argenteum quē nolebat restituere nec in pntia testiū ꝯfiteri lʒ in presentia ipsius mulieris nō negauerit:mulier illa notariū ⁊ quosdā alios testes posuit post parietē [b] ⁊ taber-narium calefactū induxit ad confitendū ꝙ subtra xerat sibi scyphum ⁊ promisit se restituere:quo au dito mulier rogauit tabellionē ⁊ testes sup cōfes-sione tabernarij quasi velit ꝙ cōfessio pōt probari per testes lʒ ipsi non viderint personā loquentem qd est notabile verbū. ¶ Idem voluit Bart. post gl.in.l.ij.§.labeo.ff.de aqua plu.arcen. ¶ Et facit ad qōnem nunqd cecus possit deponere super ver

¶ Testis interrogatus. Nunqd autem sufficiat te stē deponere per sensum auditus vide accumulata latissime per Ale xand. in. l. quod meo.§.si per ven-ditorem.ff.de ac-quiren. possessio. per domi. Iaso. in rubri.ff. de iu-reiuran.

b ¶ Posuit post parietem. Uide hic do.meū in.xvij.colū.vbi dicit se in facto consuluisse ⁊ in facto defendisse quēdam accusatum de crimine ca pitali qui positus seueriter ad tormēta cōstanter negauit se illud deli-ctum cōmisisse.sed cum esset solus cum potestate cōfessus erat delictuз sed coram testibus nolebat cōfiteri potestas posuit testes et notarium post parietem ⁊ blādo sermone extorsit confessionem ab illo.⁊ rogauit potestas notarium et testes de illa cōfessione ⁊ sic fecit cum decapitari et nihil aliud alle.tu allega istum in.c.preterea.in.iiij.col.j.de testi.⁊ vi de Cy.⁊ docto.in.l.testium.C.de testi.⁊ per Ange.⁊ Moder.in.l.si non speciali.C.de testa.et vide Imo.⁊ do.meum in.d.c.preterea.vbi Gof.di cit idem esse in loco obscuro.per quod infertur ꝙ si testes erant in do-mo obscura ⁊ testator erat infirmus et vox eius erat nota testibus pos sunt deponere ipsi testes de ipso testamento.⁊ ita in terminis cōsuluit do.meus propter dictū Gof.ibi.et vide etiam ad predictam apostillaз Alexan.in.d.l.ij.§.item labeo.in ver.vnde contra.⁊ in.d.l.si non specia li.et Spec.in titu.de teste.§.j.ver.quid ergo si viro et muliere.ful.in.l.si vnus.C.de testa.glo.no.in.d.c.preterea.adde tu Alexan.consi.xxiiij. et xcvij.ij.li.Fran.are.consi.xxxvij.et.xlv.

Anto.Fran. ¶ Ultra hic dicta de testib⁹ q existentes post cortinā vel parietē aliqd audierūt ⁊ vltra glo.hic alle.in.c.p̄terea.Dicas ꝙ Io.de Imo.in.d.c.p̄terea.dixit illā gl.esse singularē ⁊ in iure canonico solita-riā ꝙ q̄n agit de p̄bāda copula ad effectū impediēdi matrimoniū con trahēdū nō p̄babit copula p testes q audiuerūt iuuenē ⁊ mulierem se ad inuicē cōmisceri intermedio pariete vel cortina:in reliquis autē di cit cōem opinionē esse in ꝯrīū ⁊ esse verā ⁊ propterea dicit gl.reputata singularis in.l.in summa.in.§.idē labeo.ff.de aqua plu.ar.ꝙ testes q ha bēt notas voces ꝯtrahētiū lʒ audiāt intermedio pariete vel cortina p̄-bāt ꝯtctum:⁊ illa glo.hʒ locum in ꝯtctibus:tñ nō hʒ locū in testamentis qr nō sufficit ꝙ testes audiuerint testatorē loquentez ⁊ testantem inter-media cortina vel intermedio pariete.vt no.volunt Cy.⁊ Barto.in.l.si nō speciali.hic alle.Et adde ꝙ p illa gl.in.d.l.in summa.in.§.labeo.est bona gl.i.c.testes.iij.q.ix.in ver.q̄ viderit.q̄ dicit ꝙ cecus pōt esse testis si hʒ notas voces ꝯhentiū.⁊ ꝙ regulariter valeat testimonium de au-ditu pprio cortina vel pariete intermedio q̄n quis habet notas voces cōtrahentiū tenet expresse Archi.in.c.vs.xxij.q.v.q ab hac regula exci pit.viij.casus.Et adde ꝙ in criminalibus nūq; valet testimoniū de au ditu p cortinā intermediā vel tenuē parietem.vt tenet Imo.in.d.l.in summa.in.§.idē labeo.p quo facit optime tex.in simili i aut. de instru. cau.⁊ fi.in.§.sed si qs.de qua materia oīno vide Ange. in.d.l.si non spe ciali.⁊ p do.Ant.in.c.tā istis.⁊ ibi plene p nouissimos.de testi.Et de cō fessione facta in tortura qd ⁊ q̄tum p̄bet relinquit arbitrio iudicis q hoc hʒ arbitrari ex cōiectnris.vt no.vol.Bal.in.l.interpositas.l.j. col. C.de trāsa.⁊ p Alex.in.l.j.in.§.diuus.ff.de questi.⁊ p Cy.⁊ Sali. in.l.ij. C.de custo.reo.⁊ per Pe.de ancha.in cle.j.de here.⁊ tene menti ꝙ ꝯfes sio facta in tortura ⁊ etiā ratificata infra diē ⁊ noctē ad hēchū iuris nō sufficit ad condēnationē.vt no.in.l.ij.ff.de custo.reo.⁊ in.l.j.in.§.diuus. ⁊ in.§.si qs vltro.⁊ ibi p Bar.ff.de qd.qd verū intellige nisi sit coniun-cta cū fama publica.qr tūc faceret indicium indubitatum qd sufficeret ad condēnationē.vt per Bal.in.l.si.in.j.col.C.de p̄ba.⁊ per Bal.in.l.ij. in.iij.col.C.qd me. causa.⁊ vide Alex.in cōsi.xlv.in.iiij.parte cōsiliorū. Et adde ꝙ ꝯfessio facta in tortura de delicto q̄n fuit geminata probat vt est gl.singularis.⁊ ibi Alex.in.l.capite quinto.ff.de adul.⁊ p Barto. et Alexā.in.l.i.§.qōni.ff.de qd.Et adde ꝙ cōfessio criminis etiā extorta dolo vel blāditijs aduersarij vel iudicis habet iudicare confitenti ſm gl.in ver.probata.ff.de mino.⁊ p Bald.in.l.de tutela.in.ij.colū.C.de in integ.resti.⁊ hoc sine dubio procedit q̄n iudex erat cōpetens ⁊ sedebat ad hoc alias non probaret:licet forsan confitens posset cogi perseuera re in illa.vt plene traditur in.c.⁊ si clerici.de iudi.

a ☞Sebastia. Sapia. ¶ Testatorē loquētem. Vide Matt.in not.cxxv.
no.ꝙ licet regulariter vbi dicit ꝙ in codicillis valet dictū testiū depo-
nentiū ꝙ audiuerūt testatorem.⁊ qđ in alijs actibus inter viuos vide
Alex.in cōsi.c.in casu pdicto.col.ij.in.iij.vo.repetitū l cōsi.xxix.l.iiij.vo.
b ¶ Traditionibus. Vide ibi doc.⁊ insti.de rerum diui.§.tradite.

bis cōtrahentiū si habet notas illorū voces. Dic
vt no.in.d.§.labeo.⁊ vide bo.glo.in ca.testes.iij.q.
ix.dixi plene in.c.cū causam.j.de testi.Vñ scias qđ
cōiter tenet p legistas ꝙ speciale sit in testō. non
enim v3 testamentum nisi testes viderint ⁊ audie-
a rint testatorē loquētē:[a] vt in tex.in.l.si nō speciali.
C.de testa.Et hoc ideo arbitror q2 vox testatoris
ppter infirmitatē solet mutari:in alijs aūt casib[9]
fuit singu.opi.quorūdam modernorū in.d.l.si non
speciali.ꝙ dictum talis q nō vidit personam non
6 est oino integrū:quia de facili potest decipi quis
in voce.⁊ latius dico in.d.c.dum causam. ¶ † In
glo.ij.in fi.in verbo cōsuetudinis.aduerte ad fi.gl.
in eo ꝙ dicit ꝙ donatio ista valeat etiā citra con-
suetudinē.nā adducitur ad qōnem. Nunquid pos-
sessio cessante consuetudine trāsferatur in ecclesiā
ex ti.habili ad trāsferendum dominiū. Hec glos.
potius sentit ꝙ nō:dum dicit ꝙ valebat donatio
⁊ nihil dicit de translatione possessionis. Clarius
hoc sentit glo.sequens prope fin.in eo quod dicit
ꝙ licet ecclesia non apprehendat possessionem ta-
men acquirit dominium rei sibi collate. Et no.gl.
illam sic intellectam.Nam facit ad intellectum.l.
si.C.de sacrosan.eccle.nam per illam.l.ecclesia ha-
bet insignia priuilegia vt ex solo titu.acquirat sibi
dominium. Licet in priuatis non acquirat domi-
niū sine traditione possessionis.vt in.l.traditioni
b bus[b].C.de pac.⁊ in.l.quoties.C.de rei vend.Nam
videtur dicēdum ꝙ illa.l.si solum prouideat respe
ctu dominij ⁊ non respectu possessionis. Et hoc
aperte voluit Inno.hic dicēs ꝙ vigore huius con
suetudinis ecclesia acquirebat possessionem rei si-
bi donate ⁊ cōmuniter moderniores videntur hoc
dictum sequi.Archidia.tamen in.c.moderamine.
xvi.q.i.multum instat ⁊ finaliter videtur conclude
re oppositum.s.ꝙ fauore ecclesie trāsferatur etiam
possessio ⁊ adducit istum tex.Sed hoc dictum cer
te mihi non placet.⁊ iste tex.probat oppositum:q2
fundat se super cōsuetudine: alias enim de nihilo
c prouideret iste tex.⁊ hoc est tenendū.[c] † Solet ta-
7 men allegari vnum dictum Inno.in contrariū in
c.cum venisset.de resti.spolia.vbi dicit speciale esse
in ecclesia vt si aliquid datur nomine possessionis
trāsferatur possessio.sed aliqui libri habēt nomi-
ne pensionis et ita habeo in lectura mea. Et vide
tur melius conuenire illi litere que facit mētionē
de pensione: sed in eo ꝙ dicit quod est speciale in
ecclesia non bene loquitur quia cuilibet etiam pri
uato acquirit possessio si domino consentiente vel
possessore rei recepit pensionem ex illa re vigore
locationis:vt est glo.⁊ Barto.in.l.quis.ff.de acq-
d ren.posses.dico plene in dicto ca. cum venissent.[d]
8 ¶ † Et ex his infertur ad questionem notabilem
⁊ subtilē nūqd publiciana competat ecclesie ante
traditionē possessionis ex solo ti.habili ad trans-
lationē dominij.Et est publiciana quoddā reme-
dium introductū in fauorem illius qui habuit rē
ab eo quem putabat verū dominū cum non esset
dominus.Nam si cadit a possessione cum non pos
sit rem vēdicare quia non est dñs pōt agere publi
ciana ⁊ recuperare possessionem.Et de hac publi-
ciana habes glos.latā in.c.abbate sane.de re iud.
li.vi.⁊ tex.cum glo.insti.de act.in.§.alie.ff.de publi
ciana.per totum.Spe.in titu.de loca.in.§.nūc ali-
qua.in ver.lviij.tenet ꝙ nō:quia cum illud sit reme
dium exorbitans a iure cōmuni nō debet extendi
do.Ant.dicit hic posse attētari cōtrariū quia re-
gula iuris ciuilis est ꝙ vbi ex cōtractu cum vero
dño trāsfert dñium eo ꝙ fuit cū eo qui putabatur
dominus transfertur vsucapiendi cōditio.vt.l.cla
uibus.ff.de cōtrahē.em.Sed alia regula habet qđ
vbi cōpetit vsucapiēdi cōditio dat publiciana.ff.
de pub.quasi per totū.Ergo ecclesie competit pu-
bliciana quasi rem habuerit ab eo qui putabatur
dominus:si q2 habuisset a vero domino habuisset
dominium.vt in.d.l.si.C.de sacrosan.ecc. Et scias
ꝙ hanc opi.tenuit Innocē.in.c.in presentia.j. de
e probatio. licet ipse non alleget.[e] Sed ego tenui
semper primum dictum:vt non competat ecclesie
publiciana eo casu quo non est translata possessio
Moueor primo per tex.expressum in.l.cum qui.in
fi.ff.de publi.vbi dicitur ꝙ ad hoc vt competat pu
bliciana oportet ꝙ precesserit contractus habilis
ad translationem dominij:⁊ ꝙ fuerit tradita pos-
sessio ⁊ ꝙ vtroqȝ tempore recipiens habuerit bo
nam fidem. Et licet in ecclesia ex titulo transfera-
tur dominium non tamen possessio.vt.s.dixi.Er-
go non potest competere publiciana. Moueor se-
cundo ex defectu cause quia fuit introducta publi
ciana.nā propter maximam equitatem ne cadēs
a possessione recepta bona fide omni remedio fru
straretur.vt in.d.§.alie.que quidem ratio deficit
in ecclesia eo casu quo non est adepta possessionē.
Non obstat motiuum do.Anto.quia iura ciuilia
introduxerunt illas regulas habito respectu ad
ius commune. Quia dominium non acquirit pri-
uato ex solo titulo: sed oportet ꝙ interueniat tra-
ditio possessionis.vt in.l.traditionibus ꝑalle.Vn
de sequebatur necessario ꝙ ex quo habuit posses-
sionem ab eo qui putabatur dominus competit si
bi vsucapiendi conditio.Sed hoc non potest cade
re in ecclesia anteꝗ̄ habeat possessionē:quia sine
possessione non ꝓcedit vsucapio:vt in regula sine
possessione.de re.iu.li.vi.Ergo per consequens de
struitur scđa regula:quia cum non possit compete
f re vsucapio:ergo nec publiciana.[f] Fateor tamen
ꝙ in casu huius.c.vbi vigore cōsuetudinis acqre
bat possessionē sine traditione ꝙ tūc si ecclesia ha-
buisset rē a non dño potuisset agere publiciana si
cecidisset possessione iam habita.⁊ hec dicta puto
9 verissima. ¶ † In glos.fin.pro clariori intellectu
glo.op.cōtra tex.in eo ꝙ in fine innuit ꝙ per istā
solēnitatē transferebat possessio rei absentis sine
apprehēsione corporali.Hoc enim videtur contra
l.licet.C.de acqui.pos.⁊.c.pastoralis.j.de priuile.
vbi pz ꝙ sine apprehensione corporali non trans-
fertur possessio. Nec ob.si diceres ꝙ in ecclesia est
speciale ꝙ ex solo titulo transfertur dominium:vt
in.d.l.si.Quia ad translationē dominij non sequi
tur possessionis translatio.vt in.d.c.pastoralis.et
in.l.cū heredes.ff.de acquiren.pos.Vbi tex.no.di-
cit ꝙ licet heres adeūdo hereditatem acqrat do-
minium rerum hereditariarum:possessionem ta-
men non nāciscitur nisi corporalis fiat apprehen-
sio.Sol.dic ordināndo glo.ꝙ licet regulariter pro-
cedat oppositio tamen quandoqȝ trāsfertur pos-
sessio sine apprehensione corporali p certos actus
g artificiose introductos iuris dispositione: de hoc
10 glo.ponit multa exempla notabilia. † Exemplū[g]
b primum est in inuestitura[b] que fit de certo benefi-

c ¶ Et hoc ē tenē
dū.Vidi hic car.
⁊ Imo.⁊ qđ no. l
c.in pñtia.de pro
ba.⁊ qđ le.⁊ not.l
l.si adoptauero.
ff.de precario.
¶ Adde Oldra.
cōsil.xxx.⁊ consil.
cclxxviij.in fi.vbi
vr tenere qđ pos-
sessio rerū eius q
ingredit mona-
steriū transeat in
ipsum per.d.le.si
adoptauero.
d ¶ In.d.c.cū ve-
nissent.Vide ibi
But.⁊ Innoc.in
c.in literis.de re-
sti.spo.vbi vr di-
cere ꝯrium in.d.c.
cū venissent.⁊ cō-
cordat cum eo qđ
hic voluit.
e ¶ Ipse non alle
get.imo allegat.
f ¶ Nec publicia-
na.Adde Cardi.
hic.⁊ Bal.in.l.si.
in.iij.col.in versi.
s3 p[9] pdicta q̄ro
vtrum sicut eccle
sie ⁊c.C.de sacro
sanc.ecc.⁊ omnes
hic.⁊ vide bo.gl.
in.l.sine aūt.in.§.
si duobus.in ver.
vt si qdē.ff.pub.⁊
ibi Bald.allegat
Dy.in.l.si finita.
§.si vectigalibus
ff.de dā.infec.⁊ p
eundē Bal.in.l.j.
§.j.ff.de pub.⁊ in
l.cū qui.§.pretor.
ff.codem.Angel.
in.l.quecūqȝ.ff.c.
⁊ in.d.§.si duob[9].
Lap.Abba.in.d.
c.abbate sane su-
per gl.in ver.lar-
gitione.⁊ ibi doc.
⁊ vidi do. meum
hic.
☞Sebasti. Sapia.
g ¶ Exemplū. no.
ꝙ si in instrō est
apposita clausu-
la vēdidit ⁊ tradi
dit vl data licētia
apphēdēdi pos-
sessionē ppria au
toritate vt tenet
Bar.l.l.pdia.cir-
ca fi.ff.de acqren.
pos.⁊ hoc qsi non
est res in cōspectu cōtrahentiū si eni esset in cōspectu inducit traditio
vt no.bar.in.l.ij.in fi.ff.de acq.pos.⁊.d.Abb.hic ⁊ Bal.in.l.indicia.co,
j.C.de rei ven.⁊ Alex.in.l.i.§.stipulatio.ff.de ver.obli.vbi dicit ꝙ si di-
co dono tibi fundum quem tradidi si non sit traditus videt data licen
tia apprehendendi propria autoritate.de quo paulo.j.per Abb.hic.
b ¶ Inuestitura. Adde istū ⁊ ibi dicā in.c.trāsmissam.j.de elec.Butri.⁊
Imo.hic.Bal.hic in lec.etiā in apostil.Bal.in rub.C.de ꝯtrahē.empt.
in.ver.vij.q̄ro.⁊ in.l.quoties.C.de rei vendi.in quadā addi.⁊ Guido de
suz.in.l.si.C.de sacrosan.eccle.⁊ But.in.c.cū venissent.de restit.spo. vbi
alleg.no.per Jo.an.in addi.spec.in ti.de emp.⁊ ven.§.sciendū.in addi.
incipiē.hic dubitat si iste vendat.Bar.in cōsi.incip.Pet.Jo.bal.in.c.
si facta.si de feu.fue.cōtrouer.Ang.in cōsil.ciiij.incipiē.sup dicto facto.
⁊ in cōsi.clv.incip.viso dicto libello ad fi.⁊ Pau.de cast.in cōsi.ccclxiij.
incip.viso actis
et actitatis inter
dictas partes ⁊ l
istrumētis hic in
de productis l g-
bus locis tenet id
quod tenet Bal.
in dicta rubri.in
xvij.qđ. Quaten[9]
loquitur de tra-
ditione per cōsti-
tutionem preca-
rij.⁊ vide eūdem
Bal.in.l.volun-
tas.C.de fideic.l
ver.q̄ro nūqd di-
cat alienare.⁊ ibi
Alexā.in apostil.
⁊ vide eūdē Bal.
in.l.traditionib[9]
in ver.p inuestitu
rā aūt.⁊ ibi sali.⁊
moder.C.de pac.
⁊ vide eūdē Bal.
in.l.i.C.de dona.
in ver.no.p tradi
tionem.⁊ in.c.i.§.
nulla.in ver.q̄ro
dicit hic.p quos
si.inuesti.⁊ in.l.ea
lege.C.de ꝯdi.ob
causam.⁊ in.d.ca.
sit facta.⁊ in.c.i.l
tit.qd sit inuesti-
tura.⁊per summi
stas in.c.i.de no-
ua forma fideli.et
in tit.de cōsue.re
cti feu.vbi p Jac.
de bel.⁊ in ca.i.in
ti.qd sit inuesti.⁊
per Pe.de anch.
post Dy.in repe.
c.j.de regu.iur.li.
vi.et quot modis
fiat inuestitura ⁊
quid importat:
vide Bal.⁊ Mo-
der.C.de acqren.
pos.in.l.licet.⁊ in
l.traditionibus.
in princi.⁊ in.l.i.
ad fi.C.de re.per-
muta.et an inue-
stitura trāsferat
possessionem.vi-
de Imo.C.d acq-
ren.possessio.in
l.licet et.Bald.in
c.j.quid sit inue-
sti.et Butri.in.c.
si.de causa.pos.et
proprie. Bald.et
Ang.in.l.quedā.
ff.de rei ven.et in
l.ij.C.d fideicom.
⁊ eundem Bald.
in prelu.feu.in.iiij.diuisione.⁊ in.l.de quibus.ff.de.ll.⁊ per eundē Bal.
in.l.i.in.iiij.q.ff.de re.diui.⁊ in.l.ab emptione.ff.de pac.⁊ per Oldra.in
consi.ccxvij.incipien.super eo ꝙ queritur.quod cōsiliū refert hic Car.
et hic do.meus se in facto habuisse.q.de facto.pone ꝙ antecessor inue-
stiuit aliquē per annulum de feudo:postea inuestiuit aliū de eodē feu-
do corporaliter que inuestitura sit preferenda.
¶ Adde an possessio acqrat p inuestiturā Raph.comē.ꝯsil.cxxxvij.ro.
cōsi.cccclxxxij.vbi dicit ꝙ p assignationē stalli l choro: loci i caplo acq
cio.nam

ratur possessio canonicatus ⁊ etiã p annuli porte eccl'ie apphẽsionẽ dũ
mõ annulus sit traditus ab hñte potestatẽ ⁊ vide p eũdẽ pulchre consi.
cccxvi.⁊ incipit suprascriptus addẽs alle. Old. vide tu ro.cõs.cccccix.
Zacharias. ¶Adde q si cõperiant due investiture eodẽ die facte et
nõ appet de prioritate alteri⁹ illarũ q prevalet illa q̃ est plenior ita no.
Feli.in.c.pastora
lis.col.v.versi.de
duobus aũt testa
mẽtis.ibi:⁊ scias
q qñ apparet.s.
de rescriptis.
Anto.Francis.
¶Circa investitu
ra quid sit ⁊ qui
bus verbis fiat:⁊
q̃ sit eius forma:
⁊ quo peti debeat
vide per Joã.an.
in addi.spe.in ru
bri de instru.edi.
ad fi.et vide que
no.gl.⁊ Bal.in.c.
j.quid sit investi.
⁊ in.c.j.in.§.fin.p
quos fiat investi.i
vsi.feu.⁊ vide no.
p.d.Ant.⁊ doc.in
c.autoritate.de i
stitu.Et adde qd a
investitura facta
per annulũ de re
vendita vel dona
taque fit in absen
tia operat solum
licentiã occupan
di eam ppria au
toritate vt singu.
vol.Inno.in.c.ij.
de consue.⁊ Bal.
in.l.j.l fi.C.de re.
pmu.in.xvij.q.et
p Cy.⁊ Bal.in.l.
j.C.de dona.⁊ per
Alex.in.l.xij.⁊ in
l.si ex stipulatio
ne.ff.de acquirẽ.
pos.⁊ no.in.c.per
tuas.de dona.et
per Joã.an.in.c.
cõmissa.de elec.⁊ p Ang.in.l.si vacantia.C.de bo.vacan.lib.x.in lec.et p
Bal.in.c.j.in.ij.col.qd sit investi.⁊ in.d.rub.de cõtrahen.emp.in.xvi.q.
vbi dicit q si investitura fiat in loco vbi põt fieri vera traditio:qd illa
trãsfert possessionẽ.Et adde q quando reperiuntur due investiture de
eadẽ re si appareãt eodez die facte illa dz preferri q̃ est plenior.pro quo
etiam vide Bal.in.c.j.in.v.col.quid sit investi.in vsi.feu.

cio.nam quis investitur quandoq p traditionem
annuli ⁊ trãsfertur possessio rei absentis ⁊ in hoc
no.istam gl.Nam contrarium no.glo.in.c.autori
tate.de institu.⁊ in ca.per tuas.de dona.⁊ in ca.ex
ore.de his que fi.a ma.par.cap.Glo.dubitavit in
c.si quis deinceps.xvi.q.vij.Jo.an hunc articuluz
plene examinat post Compo.in.c.transmissam.j.
de elec.Et quia sunt dicta quotidiana ⁊ notabilia
distingue sic post eos.Aut investitura fit ante om
nem iuris translationem:vtputa dicit episcopus
investio te de tali beneficio.et tunc investitura ha
bet solum vim collationis beneficij.Satis enim
operatur in translatione iuris.Aut fit investitu
ra post electionem ⁊ habet vim confirmationis vt
in.d.c.ex ore.⁊ qd ibi not.Et qñq fit post transla
tionem iuris ⁊ tunc aut in conspectu beneficij aut
in absentia.Primo casu transfertur possessio per
investiturã.vt in.l.qd meo.ff.de acq.pos.Nã osten
dẽdo rem oculo ⁊ tradẽdo verbo p investiturã vr
trãslata possessio.⁊ no.hñ hunc casum.Hoc tamen
non pcederet si nũtius missus a iudice vel ab epi
scopo hoc faceret vt singulariter dicit Spe.in tit.
de primo ⁊ scdo decreto.i.§.iã de effectu.[a] in prin.
Ubi dicit q si nũti⁹ missus a iudice vt mittat ali
quẽ in possessionẽ plurium rerum posuit illum in
possessionem vnius:alias vero voluit possessiões
trãsferre oculo ⁊ v̉bo:puta dicẽdo pono te etiã in
possessionẽ illa⁊ rerũ:qd ppter hoc nõ est trãslata
illarũ rerũ possessio qz est ꝯ regulam iuris de qua
supra.Nec ob.l.qd meo.qz loquit qñ ille qui tradi
dit verbo et oculo erat in possessione sed nuntius
non est in possessione ⁊ est dictum singulare ⁊ non
tradendum oblivioni.Ita ego vltra alios limito
illud dictum Compo.⁊ Jo.an.an.Sed diceres tu
idẽ videtur in collatore:nã collator non est in pos
sessione beneficij ⁊ tamẽ volunt doc.q p investitu
ram factam in conspectu beneficij transfertur pos
sessio.Ad qd saluando illud dictum respondeo q
collator regulariter habet custodiã bñficij vacan
tis glo.est notabilis ⁊ singularis in.c.cum vos.de
offi.ordi.Itez intellige q oculo ⁊ v̉bo trãsferatur
possessio qñ alius non est in possessione.Nã p illaz
traditionẽ fictam nõ põt privari tertius possessio
ne sua.ita notabiliter voluit Compo.Et facit tex.
in.d.l.qd meo.in.§.si venditorem.Nisi prius fuisset
lata sñia ꝯ illum possessorem fm eundez Compo.
Aut investitura fit in absentia beneficij:⁊ tunc nõ
trãsfertur possessio per regulaz superius dictam.
Et tenet hoc Inno.allegãs.l.si ex stipulatione.ff.
de acqui.pos.que bene facit:sed melius facit iudi
cio meo.l.predia.ff.e.Ubi plus probatur q si ex
tra cõspectum rei ego dixi do tibi talem rẽ ⁊ tra
do non transfertur per hoc possessio:sed videt da
ta potestas intrandi possessionem propria autori
tate.vt.d.l.predia.et ita voluit Barto.post alios
ibi ⁊ in.l.iij.C.de acquirenda possessione.Idem di
cit Azo vt refert hic Inno.in investitura.vt p eũ
detur potestas ingrediendi possessionem propria
11 autoritate quod bene no.¶†Nunquid aũt obti
nens titulũ beneficij possit sine investitura ingre
b di possessionem propria autoritate.[b] not.in.d.ca.
transmissa.⁊ ibi dico ⁊ hoc quo ad primum exem
12 plum.¶†Secundum exẽplum in traditione cla
c uium.[c] vt in.l.clavib⁹.ff.de ꝯhen.emp.alle.in glos.
Adverte:debes enĩ intelligere qñ claves tradun
tur apud ipsam stationẽ seu apud ipsam domum:
nam tũc videt translata possessio eorum que sunt
sub clavibus licet aliter corporaliter nõ apprehẽ
dantur.¶Tertiuz exẽplum in visu:⁊ loquit glo.
nimis generaliter sed debes intelligere vt.s.dixi
quãdo visu ostẽditur ⁊ verbo traditur:⁊ ita loqui
d tur lex.l.qd meo[d] alleg.in glos.¶†Quartũ exem
13 plũ si rẽ meã penes te depositã tibi vendo.⁊ idem
dic si alio titulo erat penes te:vt instit.de re.divi.§
in.§.interdũ.Et ex hoc habes casum ⁊ quasi regu
lã in qua ex solo titulo trãsfert dñium etiaz in pri
vatũ qñ.s.possessio vel detentio erat penes ꝯhen
14 tem.¶†Quintum exemplũ in titulo ꝯstituti:[e] ⁊
e iste est casus quotidianus.nã si quis rem suã quaz
vẽdidit vel donavit vult possidere noĩe alterius
f incontinẽti trãsfert possessio civilis in illũ[f] vt in.l.
quedam.ff.de rei ven.Et ideo notarij.quotidie ap
ponunt in instrumentis istã clausulam.⁊ dicunt q
trãsfertur vera possessio ⁊ dñium adeo quod si iste

Anto.Francis.¶An per assignationẽ clavium acquiratur possessio.vi
de etiã Inno.in.c.ij.de fi.instru.Et adde qd assignatio clavium camere
facta p hospitez hospitato in suo hospitio domino rerum non liberat
hospitẽ a custodia vt p Bar.in.d.l.debet.post glo.in.§.itẽ si.in fi.ff.nau.
cau.sta.Et adde q claves terrarum debẽt stare apud seniorẽ.vt in.l.cũ
pater.§.pr pluri
bus.⁊ ibi p Bar.
ff.de lega.ij.⁊ ha
betur per Bal.et
doc.in.l.procura
tor.C.de edẽ.p.l.
fin.ff.de fi.instru.
vbi habet q in
strumẽta debent
stare penes senio
rem.de quo etiaz
vide Bal.in tra
ctatu scismatis.in
xiij.col.Et adde
q claves ⁊ sere di
cũtur eẽ pars do
mus ⁊ propterea
veniunt in lega
to vel venditione
domus.ibi Bar.
in.l.quesitũ.i pn.
ff.de fun.instru.⁊
in.l.fundi.in pnc.
ð act.emp.⁊ ideo
Bal.in.l.ij.C.de
ver.signi.dixit q
venditor tenetur
eas tradere em
ptori.de quo etiã
per Alex.in.l.cla
vib⁹.de cõtrahẽ.
emp.hic alle.
¶Lex qd meo.
De hoc casu et
alijs hic numera
tis p docto.vide
Bal.in.d.l.tradi
tionibus.et adde
Innoc.in.c.inter
cetera.de prebẽ.
vbi dixit q i spi
ritualib⁹ est spe
ciale vt interve
niente autoritate
superioris absq alia traditione acquirat ius pmutare volentib⁹ in re
bus permutatis pro quo iste ibi alle.c.si tibi absenti.de prebẽ.li.vi.⁊ ad
de Bal.in.l.ea lege.C.de cõdi.ob cau.in.iij.arti.ibi:ergo do tibi aliam
cautelã meliorẽ.in.iij.col.in.xi.oppositione dicentẽ q cũ dñiũ possit cor
poraliter dari p ꝯtractũ ⁊ vltimã voluntatẽ similiter possessio:vt est ca
sus no.C.de leg.in.l.fi.vide Alex.in apostil.ad Bal.in.d.l.ea lege.et ibi
Sali.⁊ vide etiã Jac.de are.in.l.pdia.ff.de acq.pos.qd p instrumentum
in quo ꝯtinet aliquẽ tradidisse nõ pbat traditio.sz illa v̉ba important
sentẽtiã in traditionẽ ppria autoritate.de quo vide hic p Jo.cal.Car.
Pe.de anch.Joã.de imo.⁊ do.meũ in antepe.col.in ver.vltimo querit.
Ang.in.l.q̃dã.ff.de rei vẽ.⁊ ex gl.⁊ dictis doc.habes p quot act⁹ fictos
transferatur possessio sine corporali apprehensione adde similem glos.
et meliorem in.l.j.C.de acquiren.possessio.

a ¶In.§.iam de effectu.in prin.vide istũ in.c.cũ aliquib⁹.in pe.colũ.de
re iudi.tu dic q opi.spe.sequitur But.in.c.cũ venissent.ad fi.ver.vnuz
nõ omitto.de resti.spo.Bal.⁊ Pau.de ca.in.l.nõ est meũ.ff.de pig.act.
Ang.in repe.l.si qs.§.differẽtia.ff.de acquir.pos.Bar.⁊ Ang.in.l.cum
vnus.§.fi.ff.de bo.auto.iu.pos.Bar.in.l.j.in prin.in pe.col.versi.quid si
executor.ff.de acqui.pos.⁊ ibi Ro.Alexã.⁊ Areti.⁊ d.meuz hic in.xiiij.
col.⁊ But.⁊ Imo.hic.⁊ alex.ꝯsi.cexiij.visa facti narratione.in.i.colũ.et
hic partẽ tene ad ꝯtraria motiua p istũ in.d.c.cũ aliquib⁹.rñdet Alex.
in.d.l.j.⁊.d.Feli.in.d.c.cũ aliquib⁹.in ver.nõ obstant.quem oĩno vide.
¶Adde Alexan.consi.lxxiij.iij.volu.
b ✝Sebasti. Sapia.¶Propria autoritate.Vide Alexã.in.d.l.predia
circa fi.⁊.d.Jas.in.l.si ex substõne.ff.de acquir.pos.vbi dicunt q ex solo
titulo censet data licentia apprehendẽdi possessionẽ propria autorita
te quando possessio non erat apud tradentem.
c ¶Clavium.Adde Bal.⁊ Moder.in.l.traditionibus.C.de pac.
¶Adde Oldra.consi.ccix.in causa hospitalis.
Zacharias.¶Adde eũdẽ Old.cõsi.ccviij.Bar.in.l.clavib⁹.ff.de con
trahẽ.emp.⁊ vẽ.oĩno p eũdẽ Alex.⁊ doc.in.l.j.in prin.ff.de acq.pos.⁊ in
l.iij.in prin.⁊ ibi Alex.co.tit.Et an in spiritualib⁹:p Ant.de bu.in.c.si.
de cã pos.⁊ pprie.Ampliat.d.Inno.in.c.ij.de fi.instru.q etiã dominiũ
trãsferat p clavium traditionẽ.Qd est verũ si titulus sit habilis qz si sec⁹
viderẽtur tradite claves in dubio causa custodie non dominij trãsferẽ
di.vt no.doc.in.l.cũ pater.§.pater plurib⁹.ff.de leg.ij.et ibi glo.in ver.
pluribus.Barto.et Dy.in apostil.no.Pet.de ancha.in clemen.j.§.sa
ne.de here.⁊ Alexan.in allega.l.clavibus.

e ¶Constituti.adde Bal.⁊ Ang.in.l.ab emptiõe.ff.de pac.Bal.l.c.si fa
cta.in ti.si de feu.fue.ꝯtro.inter dñm ⁊ agnatũ.⁊ in rub.C.de ꝯhẽ.emp.
in.xvij.q.Ang.i.l.q tibi.C.de here.vel act.vẽ.Moder.in.l.q meo.ff.de
acq.pos.Ang.insti.de act.in ver.q̃ro si instrumẽtũ.⁊ in v̉.q̃ro qd si duo
bus.in.§.de ꝯstituta.p eũdẽ Ang.insti.de act.§.vẽditio.in fi.⁊ Bar.in
l.iij.C.de pig.⁊ in.l.sicut.§.supuacuũ.ff.qb⁹ mo.pig.vel hypo.solu.⁊ in
l.iij.§.incertũ.ff.de acq.pos.⁊ in ꝯsi.inci.Petrus nicole.d.An.in.c.cum
venissent.de resti.spo.Inno.in.c.ex literis.co.ti.Bald.in.l.j.C.de sen.q
sine cer.quã.⁊ l.c.j.§.si qs.de feu.da.in vicẽ.l.cõmi.⁊ in.l.ex testamẽto.C.
de fideic.⁊ in.d.l.ab emptione.⁊ in rub.C.de ꝯhen.emp.i.xxi.q.Ang.l.l.
stipulatio hoc mõ ꝯcepta.ff.de v̉.ob.Sali.l.l.actiõe.ff.p soc.⁊.l.pfectũ.
C.de act.emp.Ang.⁊ Bal.in.l.fi.C.de acq.pos.⁊ p.d.meũ in.c.fi.de pca.
¶Adde Alex.ꝯsi.lxxxi.iij.li.⁊ ibi an titul⁹ fuit null⁹ ⁊ an fiat ꝯstitutũ.
f ✝Sebasti.Sapia.¶In illum.Vide.d.Jas.in.l.ab emptione.colum.
vi.ff.de pact.vbi admonet notarios ne dicãt quod constituit se posside
re per constitutum ⁊ precario nomine.allegat Ang.aret.in.§.actionũ.
col.iij.insti.de actio.de quo dixi in.l.creditores.circa secundam questio
nem plene Bar.C.de pignor.

a ¶ Certe.illu tex. ad hoc Nico.de ne.ibi magni fe cit r do.meus in repeti.ro.de cau sa pos.r ppri.cir ca finem.et vide Bald.in.l.j.C.de acqui.pos.r facit qd ipse voluit in l.ea lege.C.de cō dictio.ob causam post Pet.r Cy.
b ¶ Pensio.adde Alexā.cō.xj.iiij. li.Pan.de ca.cō. cccciij.in antiqs.
c ¶ In.c.cū cōtin gat.vid ibi dicta r qd leg.r not.l.i. j.C.de emāci.li.et in.l.fi.r ibi glo.in verb.cōsuetudine eodē.r in.l.viros. C.de diuer.offici. li.xij.r ibi p bar. cum alijs concor.
d ¶ Ad cōsiliū sa pientis.limita vt p Barto.in.l.ille aut ille.§.cū i ver bis.ff.de leg.iij.r per no.in.l.ancil le.C.de fur.r in.l. j.C.de rela.
e ¶ Dictio in.Ad de Bald.p illum tex.in.l.si pater.l ij.no.C.de vsufr. q dictio imposi ta sup tpe ponit p:vsq.vnde idē est dicere i tps qd vsq ad tempus. ¶ Adde tu ple nissime Ro.cōsil. ccclxxvi. Anto.Francis. ¶ De dictione i dicas qd hz va rios significatus nā aliqn ponit p valde:vt in.l.gal lus.l.§.ille casus indifficilis.ff.de libe.r postbu.ali qn denotat mo dū:vt in.l.quib diebus.in.§.ter minus.ff.de cōdi. r demon.r ibi per Bar.r habet i.l. j.in.§.in flumine. ff.de flumi.et in.l. j.in.§.hoc inter dictū.ff.de cloa.r in.l.j.in.§.merito C.de iusti.codi. cōfir.et p Bar.in cōsil.suo incip.in christi noie amen insultus.r p Flo. i.l.j.§.hec verba. de his qui deiec. vel effu.r p Spe. in tit.de dispu.et alle.in.§.iiij.ver. vel in.r per Old. in cōsil.clix.r per Alexā.in cōsil.j.in

postmodū venderet vel donaret alteri r traderet sibi possessionem nihilominus primus est potior. Et ita voluit Jo.an.in addi.Spe.in ti.de emp.et vēdi.in.§.i.ver.r hoc scias.notāt aliqui docto.in.l. quoties.C.de rei vē.r Bart.in.l.si is q p emptore. ff.de vsuca.r videtur tex.no.in.l.certe^a.ff.de preca rio.vbi probatur q vere transfertur possessio per titulum constituti. ¶ Sextū exemplū si qs condu cit rem suam ab alio. Iste tñ casus pōt cōprehēdi sub precedenti:qr cum ipse possideat nomine pro prio cōducēdo scienter ab alio vr velle possidere no mine illius. Secus dic si ignoranter.non eñ valet conductio rei mee ignorāter facta.vt in.l.q rē pro priam.C.locati. Vide plene per Bar.in.l.si rē ali quam.ff.de acqui.pos. Adde aliud exemplum cum quis trāsfert rē in alium retento sibi vsufructu: vt
15 in.l.qsquis.C.de dona. † Adde aliud cū recipitur
b pēsio^b de cōsensu possessoris: vt in.c.cū venissent. p real.r ibi plenissime istum casum distinguo. Ad propositū ergo cū multis casibus supradictis arti ficio iuris transferatur possessio sine apprehensio ne corporali. Ita potuit consuetudo que est altera lex inducere trāslationem possessionis inducēdo istam solēnitatem de qua hic. Nec credas hoc spe ciale in ecclesia.nam idem esset si inter laicos hoc induceret cōsuetudo quod sentiunt hic doct.r cla rius.d.Ant.hic tenet. Hoc etiā videns cōcludere rōnes superius dicte.r p hoc habes clare mate riā expeditam huius.c.q solet difficilis reputari.
16 † Ad predicta adde dictum Inno.in.c.in literis. de resti.spo. Ubi notabiliter dicit q hodie ex ge nerali cōsuetudine p installationē factā in certa se de videt acqsita possessio illius dignitatis seu be neficij. Dicit tñ qd vbi cōsuetudo nō seruatur ad vnguem nihil trāsfertur r ideo si installaretur in alia sede q solita non transfertur possessio rc.
1 ☞ Sentētia a non suo iudice lata non valet r q consuetudo sit in contrarium.2.
2 Consuetudo attribuit iurisditionē non habenti.
3 Iudex pōt ferre snīam ad consilium sapientis.
4 In ista dictio capitur multipliciter.
5 Clericus sponte litigans coram iudice non suo: nil agit.

A D nostram.

† Non valet consuetudo vt sententia a nō suo iudice lata teneat vel sic. Nō valet cōsuetudo: vt in causis ecclesiasticis dictū ppli pro sentētia teneat. Cōis diuisio.scda ibi: nos igi tur. ¶ Casus literalis. In diocesi pictauiensi ta lis erat cōsuetudo in causis ecclesiasticis q cū ali qua causa tractat ibidem auditis allegationibus vtrinsq partis:ab his q presentes sunt sapienti bus r insipientib^o qrit qd iuris sit sup causa illa. r qd illi dicūt vel aliqs corū de cōcilio presentiū pro sentētia seruatur. Peruenit hoc ad notitiam domini pape:scribit papa epō pictauiensi dicens q talis cōsuetudo canonicis obuiat institutis.et ideo nullius dz esse momēti:qr snīa a non suo iudi ce lata non tenet. Unde mandat eidem episcopo vt in causis subditorū suorum postq sibi de meri tis ipsarum cōstiterit sententiam proferat scdm q postulat ordo iuris premissa cōsuetudine non ob
2 stāte. Ber. ¶ † No.j.q licet ex cōsuetudide possit
c acqri iurisditio.vt in.c.cū cōtingat.^c de fo.cōpe.r ix.q.iij.cōquestus. Nō tamē vz cōsuetudo vt sentē tia a nō suo iudice lata teneat est eñ irrationabile vt valeat sententia lata a non habente iurisditio
3 nem. ¶ † No.ij.q sentētia nō dz ferri ad cōsiliū sapientū r insipientū.a cōtrario ergo facit ista litera vt
d ad consilium sapientis^d possit proprius iudex fer re sniam.de quo plene dicem^o in.c.si pro debilita te.de offi.delega.r p Barto.in.l.j.§.si plures.ff.de
4 exer. ¶ † No.iij.q dictio in^e qñq stat priuatiue:vt
e hic in verbo:insipientibus:quasi nō sapientibus qñq stat augmētatiue.vt in.c.j.j.de fideius.iūcta glo.in.l.gallus.§.ille casus indifficilis.ff.de lib.et posthu.quādoq nihil operat.vt no.in ca.nobis.j. de iurepa. ¶ No.vlti.q consuetudo inimica cano nibus presumit irrationabilis prima fronte. Et

hic tene menti istū text.facit ad ea que dicam.j.in c.fi. ¶ Op.cōtra tex.in eo q in fine papa concedit facultatē ipsi episcopo libere iudicandi. Nā si con suetudo erat irrationabilis non erat opus aliqua cōcessione:qr frustra precibus implorat qd iure cō muni conceditur.l.j.C.de thesauris.lib.x.r in ca.j. j.de rescrip.iuncta gl. Solu. Jo.an exponit text. ibi cōcedimus idest a iure concessum esse ostendi mus.quasi dicat q papa nō cōcessit de nouo sz de clarat eā competere cōsuetudine nō obstante. Et forte papa fecit hoc ad cautelam istius episcopi vt sic esset tutus apud populum. ¶ In glo.j.ibi:nec istud est inconueniens. No.bene glos.q quandoq est vtile in facto dubio exquirere consilium a pluri bus tā literatis q illiteratis:tam sapientibus q insipientibus.nam quādoq parum sapientes ha bēt in certa re eleuatū intellectū r ingenium r acu tius sciunt discutere r decidere vnū casum q docti sapientes sicut narrat hic Jo.and.de fatuo pari
f siēn.^f qui decidit questionem miro modo inter ta bernariū r quendā pauperem a quo tabernarius volebat extorquere pecuniam qui comederat pa nem ad odorem assati.nā soluit illi ex sono vnius denarij turonensis.quā questionem nō potuisset cato melius decidere ad satisfactionē animi sm pr udētium.sed solue hoc cōtrariū prout habetur
5 in glo.seqnē. ¶ † In glo.fi.ibi:nisi in causa recon uentionis. Aduerte qr gl.nō cōgrue excipit istum
g casum r sequentē:qr per reconuentionem^g r proro gationem iurisditionis efficit ille iudex r sic non reperitur sentētia lata a non suo iudice. Sed pōt excipere casum sm Host.contentū in.c.si diligen ti.de fo.cōpe.r xi.q.j.inolita.r c.placuit.vbi sentē tia lata a iudice seculari contra clericū sponte ibi litigantem non potest haberi rata a iudice eccle siastico in odium ipsius clerici.r dic vt ibi.
1 ☞ Consuetudo non valet vt clericus exerceat actus episcopales.2.
2 Prescriptio etiam vetustissima non preiudicat qñ prescribens non est capax illarum rerū quas vult prescribere.
Consuetudo non facit quem capacem.
Laicus nunq pōt prescribere actum spiritualem.
Possessio tanti tēporis cuius non extat memoria habet vim tituli qñ datur capacitas in exercente.
Prescriptio rerum q sunt dignitatis vel iurisdi tionis episcopalis valet facta a clerico.
3 Ordines reseruati episcopis.
4 Sacramenta ecclesie aliqua sunt necessitatis r ali qua voluntatis.
5 Chrisma quid significat r quare sit in fronte.
6 Perfectio actus reseruatur superioribus.
7 Sacramenta reseruata solis pōtificibus non de legantur nisi a papa nisi delegentur alijs pontifi cibus idest episcopis.
Delegatio corū q sunt iurisditionis episcopalis pōt fieri ab episcopo:secus corū que sunt ordinis.
8 Laicus de mandato pape an possit dare chrisma.
9 Papa potest delegare collationem ordinum:licet confectionem eucharistie non.
Abbas an possit conferre minores ordines.
10 Delegatus post prohibitionem sibi factā:nil po test agere.
11 Papa vtrum possit prohibere episcopis ne con ferant sacramenta.
Pape non obediendum:si attentat cōtra vniuer salem statum ecclesie.
12 Laici an r que sacramenta possunt ministrare tē pore necessitatis.
13 Clericus hereticus vel exōicatus an possit fide libus administrare sacramenta.
14 Cum excommunicatis licite participatur ppter necessitatem.

Q Uanto.

1 Non valet consuetudo permittens pre sbyteris vt chrisment. Uel gñalius sic.consuetudo non potest operari vt clericus non episcopus possit exerce re ea que sunt reseruata ordini episcopali.r est ca sus notabilis. Et sunt due partes. In prima pre sumptuosa

iiij.parte cōsilior. Et adde qd deno tat aliquid nō ee principale vt cum d: talis dignitas est in tali ecclesia ita do.Car.i cle. ij.in.§.j.in.ix.q.d eta.r qli.vbi nota biliter dicit q si mandatur alicui puideri in tali ec clesia nō itelligit q possit sibi pui deri de illa eccle sia:sed de alijs be neficijs cōtētis in ecclesia de quo in c.cū olim.de pbē. qñq ēt ponit pro ante:p quo vide gl.i cle.causam in ver.in domo.de elec.
f ¶ De fatuo pa risien. Adde do. meum Barba.in cōsi.lviij.incip.cle. rc.capio primam dubitationē in.j. volu.r in cōsil.ix. incip.illud in me dium in.iiij.col. in.fi.q.volu. Zacharias. ¶ Adde eundem barba.in.l.is cui bonis.co.ij.ver.r si diceret in furio so.ff.de ver.obli. facit quod volunt bal.ang.r sequa. in.l.furiosum.C. qui testa.fa.pos. Cal.in.c.fi.de re nun.et de alio fa tuo Romano:q disputauit cōtra grecum sapiēter me minit diffuse gl. in.l.ij.in ver.cōsti tui.ff.de ori.iur.
g ¶ Per recōuen tionem. Uide ple ne per istum in.c. at si clerici.j.d iu di.in.xi.col.in v. restat ergo exami nare.r in.ix.col. in ver.qro expe diēdo scdam.ibi aduerte iste pas sus.r p doct.in.c. j.de mutuis pet. r.iij.q.viij.cums in agēdo.r l eu. r cōsequēter.C.de interlo.om.iu.ci alijs concor.

ſumptuoſa conſuetudo. In ſecunda ipſius repro-
batio ibi: diſcretioni. ¶ Caſus literalis. Quidaʒ
ſacerdotes apud cōſtantinopolim cōferebant ſa-
cramentum cōfirmationis chriſmando in fronte
baptizatos qd ſacramētū tempore apoſtoloꝝ ſoli
epiſcopi cōferre debēt per manus impoſitionem
ſed ipſi ad ſuā excuſationeʒ ſolam conſuetudinem
allegabant: papa mandat vicario ſuo vt omnibus
presbyteris diſtricte prohibeat ne decetero talia
ſacramēta cōferre preſumāt: qꝛ licet nō ſint a fide-
libus contēnenda tamen tutius eſt omittere ſine
periculo ex neceſſitate que legem non habent q̄ il
la recipere ab his qui ea conferre non poſſunt: qꝛ
vmbra quedaʒ ſolūmodo oſtēdit in opere: veritas
2 autē in effectu non ſubeſt. Ber. ¶ † No.j. vnam re
gulam menti tenēdam ꝙ ea que ſunt ordinis epi-
ſcopalis non poſſunt acquiri per inferiorē ex con
ſuetudine q̄tumcūq̄ vetuſtiſſima. Ratio eſt qꝛ cō
ſuetudo nō facit quē capacem. Hinc dicit Joan.
a and.in.c.ij.a de preben.lib.vi. ꝙ quantūcunq̄ lōgo
b tempore laicus exercuerit actū ſpiritualēb nunq̄
tamen illū poteſt preſcribere. Nam poſſeſſio tēpo
ris cuius initiū non eſt memoria habet vim titu-
li quando datur capacitas in exercente. alias nō.
quod verbū tenebis menti. Et ſic limita ꝛ reſtrin-
ge capitulū primuʒ. de preſcrip. li.vi. ꝛ in.l.j. §. du-
ctus aque. ff. de aqua quoti. et eſtiua. ¶ Secus di-
cit in competentibus epiſcopo ratione iuriſditio
nis vel dignitatis epiſcopalis. nam illa poſſunt
c preſcribic per inferiorē clericum: vt in capitulo au
ditis.et.c.cum olim.de preſcrip. Dixi in capitulo
accedentibus.de exceſſi.prela. ꝛ plene in.c.cum cō
tingat.de fo.cōpe. Et ex his potes ſumere ſecun-
dam regulam. ¶ Item no. ꝙ ritus apoſtoloꝝ cir-
ca ſacramenta habent impedire characteris im-
preſſioneʒ. Nam immediate poſt mortem Chriſti
omnes presbyteri in communi regebāt eccleſiam:
non ſic erant inter eos epiſcopi. ſed idē presbyter
quod epiſcopus pariter conferebāt oīa ſacramen
ta. vt in.c.olim.xcv.diſtin.et in.c.legimus.xciij.di-
ſtinctione. Sed poſtmoduʒ ad ſchiſmata ſedanda
fecerunt ſeu ordinauerunt apoſtoli vt crearentur
epiſcopi et certa ſacramenta eis reſeruarunt illa
interdicendo ſimplicibus presbyteris. Et vides
hic quod talis ordinatio habet impedire etiā im
preſſionē characteris quia ſi presbyteri illa de fa-
cto cōferunt nihil cōferūt: quod facit ad infra di-
cenda. Et ex his ꝛ ex tex. diligēter no. pro opi.ca-
noniſtarū contra opinionē theologorū. Quod eſt
d dare ordinem epiſcopalemd ſic ꝙ nonē ſunt ordi-
nes: de quo vide gloſ. in proe.vi. in v̄bo epiſcopus.
ꝛ ſi vis tenere opinionē theologoꝝ vt non ſit ordo:
dic ꝙ hic operatur ordo presbyteratus iūctus cū
dignitate epāli ꝛ intercedente ordinatione eccle-
3 ſie. ¶ † Itē no. ꝙ quedā ſunt ſacramenta reſerua
ta ſolis epiſcopis q̄ inferioribꝰ non licet attingere
vt chriſmare: ordines ſacros ↄferre: virgines bñ-
dicere: eccleſias cōſecrare: ꝛ ſimilia: ꝛ vide ſup his
4 tex.in.c. q̄uis.lxxxviij.di. ¶ † No. ꝙ ſacramentū
e cōfirmatiōise nō eſt ſacramētū neceſſitatis. vnde
pōt quis ſaluari. licet nō ſit chriſmatus dūmodo
illud ſacramētū non ex contēptu dimiſerit. Nā ex
ſeptē ſacramentis eccleſie quedā ſunt neceſſitatis
quedam voluntatis de quibꝰ vide per glo.in.c.ve-
nies.de trāſa. ¶ Quero p declaratione huius ſa
cramēti ↄfirmationis quare hoc ſacramentū fuit

---

inſtitutū cuʒ nō ſit de neceſſitate ſalutis. Solu. dic
vt habes tex. no.de ↄſe.diſt.v. ꝛ in.c.j.ꝛ.ij. nam ba-
ptiſmus neceſſarius eſt morientibꝰ: qꝛ ſine eo etiam
infans vnius diei ſaluari nō poteſt. de ↄſecra.diſt.
iiij.in.c.firmiſſime.ꝛ in.c.regenerante. Sacramen
tū vero ↄfirmationis eſt neceſſarium victuris. nā
cū homo militet quotidie inter hoſtes inuiſibiles
per illud ſacramētum confirmationis ↄfirmatur
ꝛ roboratur miles ꝛ efficitur fortis ↄtra agones ꝛ
inſidias diaboli. Unde fortior eſt ad reſiſtendum
inſidijs diabolicis q̄ eſt ↄfirmatus q̄ baptizatus
dūtaxat: vt in.d.c. Cōfertur enim ſpiritusſanctus
quem apoſtoli olim conferebāt ex ſola manus im-
poſitione. Et quia hodie prelati nō ſunt ita beati
quēadmodū apoſtoli: fuit inſtitutum vt ipſi cōfer-
rent hoc ſacramētum cum collatione chriſmatis.
5 † Et quid ſignificat chriſma et quare chriſmatio
fit in fronte dic vt not. in cap. vnico. de ſacra vnc.
¶ Secūdo principaliter queritur nūquid ↄferatᷣ
character in iſto ſacramēto. collectarius hic poſt
beatū Tho. tenet ꝙ ſic. aliter tñ q̄ in baptiſmate.
Nam per baptiſmum quia participat ſpiritualia
et diſponitur anima ad facilius ſuſcipiēdum gra-
tiam dei: vt dixi poſt Innoc. ſuper rub. de baptiſ.
Sed in iſto ſacramento confirmationis efficitur
fortior et infunditur gratia contra inſidias diabo
6 li. vt. ſ. dixi. ¶ † Tertio queritᷣ quare hoc ſacra-
mentum reſeruetur epiſcopis duntaxat cum ba-
ptiſmus qui eſt ianua omnium ſacramentoꝝ: vt in
c.ſi. de presbytero nō baptizato. permittatᷣ ſimpli-
cibus ſacerdotibus. Sol. perfectio actus cōiter re
ſeruaretur ſuperiori. vides enim ꝙ electio perti-
net ad canonicos ꝛ ↄfirmatio ad ſuperiores in.c.
nihil. de elec. Ideo cū iſtud ſacramētum ſit confir-
matio baptiſmatis. et ſic perficitᷣ ipſe baptiſmus
dignū fuit reſeruare ipſis ſuperioribus in ſignum
7 preeminentie. ¶ † In gl. prima in ſi. hec glo. quo
ad effectū pōt reduci ad duas queſtiones. Prima
nunquid iſta ſacramenta reſeruata ſolis pontifi-
cibus poſſint delegari inferioribus et per quem.
Secunda queſtio preſuppoſita validitate delega-
tionis ſi delegans poſtea prohibet nūquid impri-
matur character ex ſacramento exhibito ↄtra in-
terdictū delegantis. ¶ Ad primā queſtioneʒ am-
pliando verba glo. eſt ↄcludendum ꝙ per inferio-
rem prelatum a papa non poteſt fieri iſta delega-
tio nō pōtificibus. quia nō poſſunt iſti diſponere
contra ſtatutum et ordinem eccleſie. Hoc pbatur
in.c.aqua. de ↄſecra. eccle. vel alta. vide glo. in.c. p-
uenit. xv. diſt. que ponit ibi notabilē regulā quod
nihil habet epiſcopus quod ſit iuriſditiōis: quod
non ſit delegabile per eum: ſecus in competenti-
bus ratione ordinis epiſcopalis: vt dicit hic gloſ.
in ſi. Et bene reſpectu pape reperiuntur tres opi-
niones. ¶ Prima ꝙ papa collationem horum ſa
cramētoꝝ poteſt delegare presbytero duntaxat.
¶ Secunda opi. ꝙ etiaʒ ſimplici clerico dūmodo
habeat illud ſacramētum qd aliꝭ cōferre vult ꝛ in
8 hac opi. videtᷣ reſidere glo. ¶ † Tertia opi. quod
etiā laico pōt hoc papa demādare dummodo lai-
cus receperit illud ſacramentum. et hanc opi. re-
fert hic Guil. et Inno. aperte tamē nō approban
do. Glo. in.c. manus. de ↄſe. diſtin. v. videtur illam
approbare in eo qd ponit regulaʒ dicens quod ex
delegatione pape quilibet poteſt conferre ſacra-
mentum qd ipſe receperit. Cōmunior tamen opi.

---

a ¶ Jo.an.in.c.ij. Adde iſtuʒ in.c.cū apoſtolica. cir. ſi. in v̄. no. tñ bene de his q̄ ſi. a pla. ꝛ in.c. cauſam q̄. in.j. no. ꝛ ibi late p Moder. de pſcri. et in c. ad aures. eo. ti. ꝛ in.c. nouit. in. xij. col. de iudi. But. in.c. peruenit. in. vj. col. de cenſi. Bal. in. l. oēs. in ſi. C. de preſcri. xxx. anno. Domi. i.c. catholica. xi. diſtin. ꝛ in. d.c. ij. in. vj. col. Abb. ꝛ Ana. in.c. ad hoc. de ſimo. Car. conſi. lviij. ppoſita qd. Archi. ſpa late. ↄſi. xxvij. mutius qdaʒ. ꝛ facit gl. de hoc nō viſitata i.c. nobis. in ver. iuriſdictiōe l ſi. de iurepa. ꝛ i.c. qd ſicut. in verſic. impediri. ibi iſtū de electio. ꝛ Car. ↄſi. lxxxix. capitulū ciuitatē ſe. ꝛ limita pdicta vt p moder. i. d.c. cauſaʒ q̄. ꝛ adde bal. in. l. j. C. de māci. ꝛ pondera qd voluit idē Bald. in rub. C. de pſci. imper. offe. et doml. meum hic. ¶ Adde Calde. conſilio. ij. de preſcrip. Sebaſti. Sapia.

b ¶ Actū ſpiritualē. facit quod no. Abb. in.c. accedētibus. j. de exceſſ. pla. vbi vult ꝙ valeat ↄſuetudo qd plati poſſint ↄcedere īdulgētias qꝛ talia ſunt iuris ſecus nō poſſunt ex ↄſue. cōcedere ea q̄ ſunt ordinis ↄtrariū tñ ꝙ nō poſſint concedere indulgentias tenuit Cal. i repe. c. poſtulaſti. als incipit nſo. j. de peni. ꝛ remiſ.

c ¶ Poſſunt preſcribi. Adde Archi. ꝛ Jo.an. in.c. cū eps. de offi. di. li. vi. ꝛ quod leg. ꝛ no. i.c. dilectꝰ. eo. ti. in anti. ꝛ. xvi. q. iij. c. quīq̄. ꝛ lap. alle. xcij. et faciat gl. in.c. dilectus. j. de appel. ¶ Adde Bald. ↄſi. xciij. v. li. Ro. cōſil. ccclxxi. in ſi. Cal. vbi. ſ.

d ¶ Ordinē epalē. Uide do. et alios doc. poſt glo. in v̄. epiſcopos. in proemio. vi. ꝛ glo. in.c. olim. in v̄. a capite. xxij. diſtinc. et Hoſt. in.c. cū contingat. de eta. ꝛ quali. facit. c. j. de teſti. et per ſummiſtas in ti. de ordi. ab epiſcopo. ꝛ ſunt. ix. ad ſimilitudinē ſuperioris hierarchie quia ſunt. ix. chori angeloꝝ. theologi contra vt per Richar. iiij. ſenten. xxiiij. diſtin. et Joan. de lig. in. d.c. cum contingat. et ibi Car. et Guil. de monte lau. in clemen. in pleriſq̄. de elec. et ibi But. ꝛ Imo. et Do. in.c. cleros. xxi. diſt. et do. meum hic in. iiij. diſtin.

¶ Adde. d. prepoſitum in.c. j. xxi. diſt. ꝛ. c. perlectis. xxv. col.

Zacharias. ¶ Adde q̄tum dicit epatum eſſe ordinem. dic ꝙ eſt veruʒ largo mō vt per Car. poſt alc. in cle. iij. in opp. vij. de eta. ꝛ qua. vbi dicit ꝙ largo mō ſubdiaconatus diaconatꝰ presbyteratus ꝛ epatus ſint ordines ſacri: ſtricte vero a ſubdiaconatu ſupra q̄ aūt dicantᷣ ſacri ordines. vide Inn. in.c. j. de ſchiſma. ꝛ in.c. prout. de dolo ꝛ contu. Do. xxxij. diſt. erubeſcant. ꝛ preallе. Car. i cle. j. xxiij. q. de ↄſan. et affini. Anto. Franciſ. ¶ Circa hoc quot ſint ordines eccleſiaſtici et clericales ꝛ de hac differētia inter theologos qui dicunt tñ eſſe. vij. ꝛ canoniſtas qui dicunt eſſe. ix. vide Joā. an. in ſalutatione li. vj. in glo. ſup v̄. epos. ꝛ vide q̄ habenᷣ per doct. i.c. quoties. de pur. cano. Et quid ſit ordo ſacer: vide Inn. i.c. j. de ſchiſma. ꝛ p magiſtrū ſen. diſt. xxiiij. vbi ēt p bea. Tho. et qbꝰ modis quis cōpellatᷣ ad ſuſceptionē ſacri ordinis. vide tex. in.c. q̄ris. et ibi plene not. de eta. ꝛ qua. ꝛ in.c. ſi qui clerici. ꝛ ſe. lxxiiij. diſt. ꝛ vide glo. in.c. iʒ canon. de elect. li. vj. ꝛ q̄ habētur in c. cū ex eo. eo. ti. et li. Et adde qd iʒ olim ſubdiaconatus nō eſſet ordo ſacer tñ hodie ſic vt i.c. a multis. de eta. ꝛ qua. et in.c. miramur. de ſer. nō or. ꝛ i.c. j. d cle. ↄiu. Et an valeat collatio ordinuʒ ſi omittatur celebratio miſſe: communis opi. eſt ꝙ ſic. vt i.c. qd ſicut. in. §. ſup eo. et ibi glo. de elec. ꝛ not. in.c. j. lxxv. diſt. et in.c. literas. de tēpo. ordi. ꝛ vide. d. Card. in clemen. generaliter. in penulti. q. de etate ꝛ quali. Et vtrum omnes ordines poſſint vno die conferri dicas qd oēs minores ſic. vt eſt glo. in.c. iij. de tempo. ordi. et habetur p glo. in c. ij. de eo q furti. ordi. ſuſce. et in.c. ordinationes. lxxv. diſt. imo omnes minores ordines et ſubdiaconatus non poſſunt eadem conferri. vt per glo. in.c. j. lxxvi. diſtin. ꝛ habetur in. d.c. ij. de eo qui furti. ordi. ſuſce. Et an prima tonſura ſit ordo vide glo. in. d. c. j. lxxvij. di. ꝛ Archi. in.c. nō oportet. xluij. diſtin. ꝛ vide oino bea. Tho. in. iiij. ſenten. diſt. xxiiij.

e ¶ Sacramentum confirmationis. vide doct. in.c. veniens. hic allegato. ꝛ. j. q. j. §. ſed nondum.

C videtur vt laico hoc demādare nō possit^a ⁊ videt̄ opin. iustior maxime qz ex hoc denigraret̄ status ecclesie qd papa facere nō pōt. j. q. vij. in. c. ⁊ si illa.

9 C † Sed dubiū est qd in collatione ordinū glo. in d. c. manus. videt̄ velle qd idē dicendū sit quod supra. Sed collectarius hic post beatum Tho. dicit qz collationē minorū ordinū posset papa delegare simplici sacerdoti. secus in collatione sacrorum: qz sacri ordines habēt actus ⁊ exercitiū in confectione eucharistie. Nam vt dicit glo. notabilis in d. c. peruenit. nō pōt papa cōmittere nō p̄sbytero vt consiciat corpus xp̄i: qz xp̄s hoc commisit solis presbyteris: vt ibi. Ita videt̄ dicendū in pposito vt sicut in cōfectione eucharistie nō disponit contra institutionē xp̄i. ita nec in ordinatione ministrorū ipsius sacramēti. Ego potius putarē vt sacerdoti hoc possit delegare indistincte: qz lz de sacramēto eucharistie sit dispositū institutione dominica q habeant illud administrare: hoc tū non est dispositū in collatione ordinū: nā olim presbyteri in cōmuni regebāt ecclesiā ⁊ ordinabāt sacerdotes. Unde quēadmodū olim poterāt ita videt̄ qz papa possit hoc cōcedere sacerdoti maxime delegando cū nihil exerceat delegatus nomine proprio. vt in. c. sane. de offi. dele. ⁊ in. l. j. ff. de offi. eius cui man. est iurisdi. Quinimo dico qz minorū ordinum collationem posset papa sacerdotibus proprio iure cōcedere. nā sacerdos pōt hodie cōferre primam tonsuram dūmodo habeat subiectuz: vt
b no. Host. in ca. cū contingat.^b de eta. ⁊ qua. Et abbatibus cōcessum est vt possint conferre minores ordines: vt leg. ⁊ no. in. c. abbates. de priuile. li. vj. ⁊ in. c. j. de sup. neg. prela. lxix. dist. in. c. j. Quidam
c tamē voluerunt dicere qz hoc faciāt abbates^c vigore benedictionis quā recipiunt que partim videt̄ simplex partim ordinaria. i. in parte accedit ad cōsecrationē episcopi: vt quasi videatur ɔferri quidam ordo. Plus tamē mihi placet: vt hoc habeant ex priuilegio quod alibi dico latius in titu.
d de eta. ⁊ quali.^d ⁊ hoc quo ad primam questionez.

10 C † Quo ad secundaz aut prohibitio fit habenti collationē ex delegatione. ⁊ glo. dicit ⁊ bñ qd post prohibitionē nihil confert. ⁊ idē tenet glos. in. d. c. manus. ⁊ est cōis opi. probatur ratione: qz sublata ptāte delegata nulla potestas remanet in ipso delegato. vt in. l. iudicium soluit̄. ff. de iudi. ⁊ in. c. sup
11 questionū. de offi. dele. C † Sed dubiū est qd si phibitio fieret epō per romanum pontificem nunquid conferret sacramentum post phibitionem. C Inno. refert hic tenere quosdā qz nō: qz lz papa non possit tollere sacramentum baptismi vel alia
e necessaria^e pōt tamen circa illa disponere vel dando formam vel disponēdo de personis a quibus ⁊ quibus sint conferenda. vt no. in. c. j. de baptismo. Nam pape s'z istos est obediendū in oib' spiritualibus in cōcernentibus periculum anime nisi illa reperiant̄ expsse interdicta vel sit contra fidē. Et no. hanc regulam quā videt̄ sequi Host. in. c. quanto. de transla. prela. Sed tu adde notabile dictum Inno. in. c. inquisitioni. de sen. exc. vide in hoc qd
f dixi in. c. si qñ^f. ē. de rescri. C Ipe tamē Inno. cōcludendo dicit qz aut papa facit legem per quam tollit hāc ptātē epis: ⁊ nihil ageret epūs postea cōferendo: aut simpliciter phibet epis: ne facerent ⁊ tunc phibitio non impediret impressionē chara-
g cteris.^g Dicit tū Inn. not. verbū obliuioni nunq tradēdū qd sine cā rōnabili ⁊ aliis no. non est papa sustinēdus attētādo ista vel similia contra vniuersalem statum ecclesie. ⁊ pondera ex his verbis duo. C Primo qz nō presumit̄ in papa cā rōnabilis si vult venire ɔ vniuersalē statum ecclesie: sed
h opz qz cā^h sit aliis nota. facit quod no. do. in. c. nalis.

a C Non possit. faciat qd no. in. c. pposuit. de cōces. preb̄ē. ⁊ i. c. ij. de indi. ⁊ doct. oēs hic. ⁊ maxime p Imo. ⁊ qd no. in. c. bene qdē. xcvj. di. in. c. mēnam. ij. q. v. ⁊ in. c. preter hec. xxxij. disti. ⁊ Bal. in. l. rescripta. C. de preci. imper. offe. ⁊ in. c. aqua. de cōces. ecc. vel al. ⁊ bea. Tho. in. iiij. sen. di. vj. q. iij. ar. j. ⁊ p Bu. in. c. cū ad monasteriū. de sta. mo. ⁊ qd voluit glos. in. c. vbi periculuz de elec. lib. vj. ⁊ plene a fuit dictū in. c. q i ecclesiarū. ē. de cōsti. ⁊ not. in. c. sunt quidam. xxv. q. j.

b C In. c. cū cōtingat. vide ibi plene per doctores. ⁊ Sebasti. Sapia.

c C Faciūt abbates. Uide Cardi. in. cle. ij. §. statuimus. q. ix. de stat. mona. vbi dicitur qd abbates non pñt cōsecrare vestes calices cruces ⁊ vestimēta ecclesie nisi ex priuilegio vel ex cōsuetudine. dicit etiam gemi. in. c. vt apostolice. de priuile. l. j. qz non possunt consecrare virgines.

d C In tit. de eta. ⁊ qua. supple l. d. c. cū contingat. Zacharias.

e C Uel alia necessaria. dic qz nec ēt circa illorū essentiā dispēsare pōt vt non potest papa dispensare: vt qs sine baptismo aut cōfessione saluet̄ ita dicit no. Feli. in. c. j. col. xiiij. ver. septima ⁊ vltima declaratio. ē. de cōsti. pōt tamē dispēsare qz differat ad tēpus vt ibi per eum vbi multa alleg.

Anto. Francis. C Ad istā materiā de baptismo. Dicas qz baptismus est de necessitate salutis adeo qz tā adulti qz paruuli sine baptismo moriētes dānant̄. c. firmissime. de cōse. dist. iiij. ⁊ ideo dr baptismus esse ianua omniū sacramētorū: qz ante baptismū nulla sacramenta pñt recipi. c. cupiēs. de presby. non bapti. c. ij. de cogna. spū. in. vj. c. cū paulus. j. q. j. §. verū. xxxiij. di. ⁊ habet̄ p gl. in. c. qcūqz. lxxvij. dist. ⁊ ideo dicimus qz oīs homo qtūcūqz etiā sanctificat' in vtero tenetur ad baptismum. vt est ho. tex. in. c. qsqs. de ɔse. di. iiij. ⁊ habet̄ p beatū Tho. in. iiij. dist. vj. et in. iiij. di. iiij. idē sanctus doctor dicit qz baptismus dz pueris conferri quāto citius pōt: adultis aūt non debet statim conferri ppter multas causas quas ponit idē sanctus doctor in. iij. parte sum. q. lxviij. arti. iij. iudei tū baptizandi debent per. xl. dies abstinere et penitētiam agere. c. ne quid absit. de cōsec. dist. iiij. Et an effectus baptismi sit equalis in omnibus. vide glo. sum. de conse. dist. iiij. ⁊ ibi per Arch. ⁊ vide sanctū Tho. in. iiij. dist. iiij. ⁊ dist. v. Et an baptismus ioannis fuerit a deo. vide sanctū Tho. in. iij. parte sum. q. xxxviij. artic. ij. Et que sit forma baptismi quam seruat ecclesia: ⁊ an illa sit de substātia ⁊ sit exacte seruanda glo. in. c. j. de baptis. videt̄ tenere qz non per ea q habent̄ in. c. a quodam. ⁊ in. c. multi. de cōsecra. dist. iiij. Tamen in cōtrarium vr̄ esse opi. theolo. qz illa sit exactissime seruāda adeo qz si diceret̄ baptizo te in nomine christi vel in nomine trinitatis: nō esset quis baptizatus. vt per beatū Tho. in. iiij. dist. iij. arti. ij. et ideo dicebat Innoc. in. c. j. de bapti. post gloss. qz cum forma baptismi sit vt quis baptizetur in nomine patris ⁊ filii ⁊ spiritussancti: qz si omitteretur illa copula: ⁊: vitiaretur baptismus ⁊ adeo est seruanda forma qz nec in latino nec in vulgari licet peruertere ordinem verborum neqz aliquid addere vel subtrahere. vt per Innoc. et Hostien. in. c. j. de bap. per Hostien. in sum. de bapt. in. §. que sit eius forma. in ver. quid si aliquid. et in ver. quid sit ordo. et vide etiam beatum Tho. in vlti. parte sum. q. lxvj. arti. v. et ad materiam vide glo. de cōsecra. distin. iiij. c. si non pontificali. Et que sit pena paruuli decedētis sine baptismo. Dic quod est pena perpetue carentie visionis dei. quod theologi aliis verbis dicunt quod habent penam dāni ⁊ non sensus quia ipsi aliter nō cruciātur nisi quia carent visione diuina. de quo habetur in. c. firmissime. et in. c. regnante. ⁊ in. c. nulla. de conse. distin. iiij. ⁊ vide no. glos. in. c. maiores. in. §. sed adhuc. in ver. carentia. de bap. Et adde qz baptismus debet exhiberi in ecclesia: ⁊ nō priuatis domibus aut aliis locis: nisi in casu necessitatis: quia tūc pōt baptizari quis in domo priuata et ideo mulier etiam in articulo mortis potest infantem baptizare. vt in. c. mulier. de consecra. distin. iiij. filii etiam reguin ⁊ principes possunt in priuatis domibus baptizari. vt in cle. j. de baptis. Et adde qd baptismus tā adultis qz paruul' remittit culpā ⁊ infundit gratiam vt in clem. j. de sum. trini. ⁊ fide catho. Et adde qz baptismus plus valet qz penitentia: qz p penitentiā cū cōtritione lz deleatur peccatū remanet tamen satisfactio tēporalis. per baptismū vero totā qz tollit gl. est notabilis. in ca. sine penitētia. de cōse. di. iiij. Et adde qz paratus ⁊ dispositus baptizari si morte pūctus nō potuerit baptizari: dz saluus reputari. vide tex. i. c. debitū. de bap. et i. c. cathecismus. ⁊ c. non dubito. ⁊ in. c. sicut. de cōse. di. iiij. ⁊ quare baptism' tollit pecatū originale: vide gl. in. c. ij. de ɔse. di. iiij. Et adde qz si papa vel epūs phiberet aliquem baptizari nihilominus valeret baptismus si baptizaret̄. vt no. vol. Inn. i. c. qto. de ɔsue. Et an possit noua ɔstitutio fieri p ecclesiā circa baptismū ⁊ an possit tolli p papā. vide q plene habent̄ i. c. j. de bap. Et adde qz sacrm baptismi fuit institutū i baptismo xp̄i. vt p gl. sum. de ɔse. dist. iiij. ⁊ i. c. p aquā. ⁊ i. c. ex q. c. circūcisio. ⁊ dicit illa gl. qz baptismus ioānis nō fuit sacrm. ⁊ ideo multi baptizati ab eo fuerūt postea rebaptizati. vide ho. gl. i. c. aliud. ea. di. q dicit qz ioānes baptizauit in noie dñi vēturi ad mortē: ad passionē ⁊ ad iudiciū. p quo vide ho. tex. in. c. nō generabant̄. de ɔse. di. iiij. de quo pulchre hr̄ in. c. dedit. j. q. j. Et adde ēt qz baptism' collat' a laico ēt extra casum necessitatis. vz: lz ɔferēs peccet. p quo vide glo. i. c. subdiacon'. xxxiiij. q. j. ⁊ habet̄ i. c. j. de sum. tri. ⁊ fi. catho. ⁊ vide gl. i. c. sanctū. de ɔse. di. iiij. ⁊ p bea. Tho. i. iij. parte sum. q. lxiij. ar. iiij. Et adde qz baptism' nō pōt reiterari. vt l ti. ne sacrū bap. reite. C. ⁊ hic est qz baptism' nō pōt ɔferri sub ɔditiōe si als nō fuit baptizat': ⁊ inde sumpta est practica i his q tpe natiuitatis sunt i periculo mortis ⁊ baptizāt̄ ab obstetricib' qz dicāt sacerdotes cū ad ecclesiā portent̄ ⁊ baptizēt̄. si nō est baptizat'. ego te baptizo. si es baptizat' ego te lauo. vt no. vo. har. ⁊ ceteri sequunt̄. i. d. l. j. C. ne sacrū baptis. reite. Et adde qz si qs baptizaret̄ i casu necessitatis i littore maris vel i flumine: qz tū fieri nō dz citra necessitatē: nō est necesse qz tota aqua bñdicat̄ vel ɔsecret̄: sz solū tāta quāta sufficit ad baptismū ɔferendū. vt est gl. in. c. detrahe. j. q. j. ⁊ habet̄ p Inn. ⁊ doc. in rub. de bap. Et adde qz tāta dz esse aq: qnta possit pfundi sup maiori parte corporis. vt p Host. i ti. de bap. §. q sit forma. vbi dicit nō esse baptizatū illū cui' pes vel man' tm̄ baptizaret̄. p ɔsequēs talis nō posset in eccl'ia sepeliri cū aīa nō baptizati sit dānata. de conse. dist. iiij. nulla. ⁊ in. c. limina. xxx. q. j. de quo vide p. d. Car. in cle. j. §. ad hec. de sum. tri. ⁊ fi. ca. ⁊ vide etiā. d. car. in cle. j. in fi. de re. pmu. vbi dixit qz p papā nō pōt tolli vel ipediri baptism'. Et q tuplex sit baptism' vide gl. in. c. j. ⁊ in. c. baptismi vicē. de ɔse. di. iiij. ⁊ vide q habent̄ ⁊ no. in c. pe. de bap. ⁊ q no. p glo. ⁊ doc. in. c. ij. in glo. ij. de presby. non bapti.

f C In. c. si qñ. Adde aliquid in. c. cum adeo. per istum. co. ti. ⁊ latius per Moder. in. c. que in ecclesiarum. ē. de constitu.

g ⁊ Sebasti. Sapia. C Character. vide Feli. i. c. si qñ. co. vj. ē. de rescri.

h ⁊ Sebastia. Sapi. C Causa. Uide Old. ɔsi. cclxxxvij. quē sequit̄ Ro. in ɔsi. cccclxxxiiij. dubitat̄ primo. ⁊ Abb. in disputatione sua recte epūs. col. xx. Feli. in. c. ecclesiaz. in. xxij. col. de constit.

de sen.exco. ¶ Secūdo pondera ꝙ non dicit papam nō posse: sed cū non sustinēdum.q.d.ꝙ ecclesia vniuersalis dʒ pape resistere. Tamē ecclesia non resistente videt̄ actus valere. ⁊ tene menti hoc dictuꝫ sic intellectū. Et sic habes casuꝫ in quo eccl'ia vniuersalis pōt resistere pape lʒ nō veniat cōtra fidē. Unde aūt papa habeat hanc potestatem dicit hic Inn. ꝙ ex illa potestate tradita Petro p christuꝫ quodcūqꝫ ligaueris[a] sup terrā ⁊c. ⁊ exponunt quidam: vt ipse refert quodcūqꝫ ligaueris super terrā. scꝫ per constitutiones ⁊ p̄cepta.[b] ¶ Et no. hoc dictū ex quo pōt inferri ꝙ preceptū principis[c] tm̄ valet q̄tum cōstitutio. In ꝯtrariū tamē facit illa distinctio Inno. dum distinguit inter legeꝫ ⁊ simplicez prohibitionē que distinctio non placet do. Anto. hic dicenti se nō videre differentiā inter legem ⁊ preceptū vel prohibitionē in ipso principe. Sed tu vide similē differentiā quā facit Bar. in.l. fi.C. si contra ius vel vti.pub. Et credo ꝙ vbi concurrunt in precepto ea q̄ concurrunt in.l. tantum ligat preceptū principis q̄tum lex. Quia qd̄ principi placet legis hʒ vigorē.insti.de iure na.gen.et ciui.in.§.sed quod principi. Puto tn̄ ꝙ Innocen. habuit optimam sententiam in hac sua distinctione. Nam faciēdo legem ⁊ auferendo per legem potestatem episcopis: nihil potestatis quo ad actuꝫ prohibitū remanet ipsis episcopis. Sed quando simpliciter prohibet non tollit ptātē: sed interdicit exercitiū. Merito hoc casu imprimitur character nō obstāte ꝓhibitione pape: q2 simplex prohibitio non impedit impositionem characteris in habentem potestatē: etiam si in prohibitione apponatur clausula decreti irritās ⁊c. Ad hoc vide ho.tex.cū glos.in cle.in plerisqꝫ.de electio. Et hec opi. Inn. sic intellecta plus placet q̄ opi.d.Anto. qui nō faciendo differentiā inter legem et ꝓhibitionem dicit ꝙ in sacramētis in quibus imprimitur character nec lex nec simplex prohibitio impedit impressionem characteris. Cū epi alr̄ habent potestatem. ad hoc allegat.d.clemen.in plerisqꝫ.⁊ glo.in.c.prouida.de elec.lib.vi. Sed ego intelligerem modo predicto. Loquuntur enī illa iura quādo per legem non est sublata potestas. Quod an hoc sit verum probatur per istum tex. iūctis superius dictis. Nam simplices sacerdotes habebant olim potestatem sacramēta illa ꝯferendi: sʒ ex ritu ⁊ dispositione apostolorū sublata potestate nihil iuris cōferunt: vt hic. Ergo ideꝫ dicendum in epis si per summū pontificē quo ad certum sacramentū eis auferet̄ illa potestas: et per hoc habes
12 expeditam questionē scd̄am. ¶ † Sed quero nun-
d quid laico liceat tempore necessitatis[d] cōferre vel

a ¶ Ligaueris. Adde Inno.in.c.quod super his.§.de vo.⁊ vo.redem. ¶ Adde.d.prepositum in.c.in nouo.xxi.dist.

b ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Et precepta. Uide Abb.in.c.trāslato.§.de ꝯsti. vbi allegat Innoc.in alio loco.⁊ facit ad hoc ꝙ dicit Bal.in.c.olim ex literis.in fi.de rescri. ꝙ cōtra papā scādalizantē ecclesiā primo vtendū est verbis deinde habes tertio lapidibus ⁊ vbi non sufficit virtutis ingenuꝫ ibi valeat armorū p̄sidium ⁊ tutela. vide etiaꝫ Abb.in.c.cum teneamur.§.de p̄b.

c ¶ Preceptū principis. Adde ang. in.l.j.ff.de fer.in b fi.col.in gl.q̄ incipit. Imo.⁊ qd̄ in inferiore a principe.dicit ibi ange. esse sec9 cōtrariū tamē determinat idē Ang.in.l.itē veniūt.§.ceterū. in versic.⁊ ex his habes.ff.de peti.here. vbi Ang.dicit ꝙ epl'a transmissa p principeꝫ dʒ seruari pro lege in oībus casibus. idē dicit esse in eo qui habet potentiam legis cōdende. ⁊ dicit vigere hoc de facto in ciuitate Teruisij. ad cuius potestatem quedā epistola per ducem venetoꝝ fuit transmissa eo tēpore quo per venetos illa ciuitas regebatur ⁊ vertebat̄ questio an ius faceret in oīb9 casibus ⁊ certe faciebat si solus dux habuisset facultatē legis faciende de quo dicit esse casuꝫ in.l.j.ff.de consti.prin. ⁊ hoc sequitur do.meus in.c.j.in.ij.colū.de proba. vbi dicit ꝙ vbicūqꝫ est talis dn̄s terre cuius mādatū in terra illa seruat̄ pro lege ꝙ epistola illa hʒ locū legis. ⁊ vide eundē in rubri.§.de consti.in.xv. col.⁊ ibi do.meus allegat Bal.in.l.certum.C.vnde cogna. ꝙ vbicunqꝫ mandatū baronis seruatur p lege ⁊ sic habet potestatem legis condende est monarcha in baronia sua qd̄ tamen dictū non reperio in lectura mea. faciat.c.constitu.ij.dist.⁊ qd̄ voluit Bald.in.l.receptitia.C.de ꝯsti. pecu. vbi dixit qd̄ comes in suo comitatu magis assimilatur principi q̄ presidi. vnde eius statutum est ius ciuile ⁊ nō pretorium.⁊ vide Bal. institu.de iu.na.§.sed quod principi.

¶ Adde Roma.consilio.cclx.

Anto. Francis. ¶ In hoc passu an epistola principis vel pape habeat vim legis etiam si forte rescribatur in casu particulari. Dicas qd̄ epistole summoꝝ pontificum ⁊ imperatoꝝ etiaꝫ extra corpus iuris existētes probāt ⁊ habent vim canonum ⁊ legum vt in.c.si romanoꝝ.xix.dist. ⁊ habetur in.c.pastoralis.de fi.instru. Et hinc est ꝙ dicimus ꝙ epistole decretales cōnumerantur inter scripturas canonicas.c.in canonicis. xix.dist. Epistole aūt ⁊ litere q̄ scribuntur p alios principes suis officialibus vel alijs inferiorib9 nō habēt vim legis tum q2 ad talem principē nō pertinet legē condere. tum etiā q2 potius cēsentur esse vt litere priuate ⁊ in casu particulari conscripte: que quid ⁊ quātū probent ⁊ de earum effectu habetur in.l.non epistolis.⁊ ibi per Bald.⁊ Salic.C.de probatio. et in.l.iubemus.C.de liber.causa. Et quando sit credendum epistole habetur per glo.in.l.si procuratorem.ff.de procuratorib9.⁊ habetur in.l.ne satisdatio.ff.rem ratam habe.⁊ per glo.primā in.c.ea noscitur.de his que fiunt a prelato sine consen.capi. Et tene menti qd̄ recipiens epistolam eo ipso quod eam recipit consentit contentis in epistola ⁊ ideo si contineret contractū nasceretur obligatio: nisi recipiens statim protestaretur se non velle obligari.l.si filiusfamilias absente patre.ff.ad macedo.⁊ habetur in.l.titius seio.ff.de consti.pecu.⁊ vide tex. et ibi Bar. ponit in.l.publia.ff.depo.

d ¶ Tempore necessitatis. Que liceāt necessitatis tempore. Pet.de ancha. hic alle.l.ij.C.de patr.qui fi.distra.⁊.c.iij.§.de fur.cle.j.de ho.l.si gs fumo.ff.ad.l.aquil.adde eundē Pe.consi.lxxxiij.inci.ex theoricis. vbi cōtra fugiētē nō pōt allegari exceptio incōpetentie.⁊ hoc propter necessitatē: q2 res est tēpore peritura.⁊ illud dictū refert do.meus in rub. de fo.cōpe.in.v.col.⁊ in.c.cum nō ab hole.in.xix.col.de iudi.⁊ in.c.si.co. tita.in.xvi.colū.⁊ Ro.consi.cccxviij.⁊ in.l.ij.⁊ ibi Alexan.⁊ Moder.ff. de in.om.iudi.licet Fran.are.illud dictum petri impugnet in ꝯsil.xcv. incip.respondeo breuiter.faciat tex. pro Pet.de ancha.in.l.j.C. vbi gs de curi.vel cohorta.facit.l.ait pretor.§.si debitorem.ff.que in frau.cred. glo.in.l.nullus.C.de indi.⁊ facit.l.j.C.de ope.lib.in fi.⁊ ibi Bal.ꝙ tempore necessitatis pro seruitijs personalibus pōt dn̄s imponere subdito suo charitatiuū subsidiū vsqꝫ ad valorē operarum vel mādare subdito ꝙ seruiat alteri in eisdē operis. vt.ff.co.l.si libertus artem.qd̄ no. pro limitatione eoꝝ que no. Bal.in.l.ij.de dona.⁊ Bart.in.l.is qui.§.fi. ff.de pig. faciat quod voluit Bald.in.l.iubemus nullā.C.de sacro sanc. eccle. qd̄ priuilegiū exemptiōis non prodest in casu magne necessitatis reipub.⁊ qn̄ etiā sine necessitate possit dn̄s mādare liberto vl' famulo ꝙ alteri seruiat. vide Bar.in l.si non sortē.§.libert9.ff.de cōdi.inde.in vlti.colū. An aūt i casu necessitatis possit dn̄s vēdere rē vasalli vel sibi imponere collectas. vr̄ Bal. ꝙ nō i.l.pe.C.de bo.q̄ liber.⁊ adde Cy.in.l.j.C.de noua. No.et ꝙ q facit ex necessitate nō meret̄ p̄miū: ⁊ sic p̄miū ordinatuꝫ capienti bānitos nō debetur ptāti: q2 tenet̄ illud facere ex necessitate officij. vt.ff.ad sil.l.ij.§.vtrū. ita voluit Bal.i.l. ij.in.ij.no.C.de ope.lib.⁊ in.l.ab hostib9.la.ij.C.de cap. nisi nolatim statutū loqueret̄ de officiali capiēte facit.c.cum apostolus.de cēsi.⁊.c.lʒ.de ferijs. vbi licitū est piscari diebus festiuis ꝓpter necessitatē est gl.sing. in.l.ij.C.de fer.in ver.fideiussioni.⁊ ꝙ dieb9 festiuis licitū est capi facere debitorē fugitiuū ꝓpter necessitatē. faciat gl.sing.in.l.ij.§.cū i eadē. in ver.ꝯferret.ff.ad.l.rhodiā de iactu. Que dicit ꝙ oīa sunt cōia.i.cōicāda tp̄e necessitatis.⁊ ibi Ang. arguit ꝙ stipendiarij dātes operā rei bellice licite pn̄t accipere ꝓpter necessitatē victualia ad viuēdū.⁊ vide glo.in.l.p herede.§.qd̄ si tn̄.in ver.maxime futurarū.in fi.ff.de acq.her. ꝙ ꝓpter necessitatē pōt capi debitor vt satisfaciat suo creditori. et ibi Bar. refert se dixisse in materia repsaliarum ꝙ sicut ꝓpter inopiā creditor pōt capere psonā liberā debitoris vt sibi satisfaciat l operis: ita erit ꝓpter delictū ciuitatis nō reddētis ius si copia superioris haberi non possit vt capiant̄ hoīes illius ciuitatis in quos ciuitas habeat iurisditionē ⁊ cōpelli ad operas ⁊ satisfactionē in operis. facit.c.j.de pig. ⁊ ibi p do.meū.⁊ qd̄ habet̄ in.c.lʒ ex quadā.de testi.⁊ in.l.si alius.§.bellissime.⁊ ibi Bar.ff.qd̄ vi aut clā.⁊ glo.in.c.veniēs.de trāsac.tex.in.c.ij. de obser.ieiu. vbi necessitas excusat a ieiunio.⁊ tex.in.c.discipulos.de cōse.di.v.⁊ tex.in.c.qd̄ nō est licitū.de reg.iur.⁊ plene p Ana.in.d.c.iij. de fur.tex.⁊ ibi plene p do.meū.in.c.j.de fer. vbi ꝓpter necessitatē licitū est opa seruilia facere dieb9 festiuis seu dn̄icis.⁊ vide Ang.ꝯsi.cclxxviij. in.iij.col.qd̄ necessitas soluta est omni lege. Et qn̄ dicat̄ necessitas ⁊ casus necessitatis. vide istū cōsi.xvij.in.j.vol.⁊ adde q̄ paulo inferius per istū ponunt̄ q̄ sacramēta necessitatis tempore ꝯferri possunt p laicum.

¶ Adde do.prepositū in.§.qm̄.xlvij.dist. Pet.de anch.cōsi.xcv.⁊ dicit Bal.cōsi.lxx.iij.li.ꝙ necessitas est magistra virtutis.⁊ an rōne necessitatis possit imponi charitatiuum subsidium. vide Calde.cōsi.xij.⁊ qd̄ voluit consi.ij.de censib.

Anto. Fran. ¶ In isto passu de necessitate imminēte concludit ꝙ necessitas nō subiacet legibus vt hic per istū.⁊ habet̄ in.l.his causis.ff.de cōdi.⁊ demon.⁊ in.l.ij.ff.de offi.cōsu.⁊ in.l.ij.ff.si cer.pe.⁊ in.l.j.⁊ ibi per Bar.C.de ope.li.⁊ ideo dicimus ꝙ illud qd̄ nō est licitū: necessitas licitum facit vt l regula qd̄ nō est.de reg.iur.in.vj.⁊ ꝓpterea dicit.d.Car. in cle.j.in.xix.q.de reb.ecc.nō alie. ꝙ si sit necessitas celer ⁊ imminēs: pōt res ecclīastica alienari sine solēnitatib9 iuris. Aduerte tn̄ ꝙ necessitatis cā iuris dispositio suspēdit̄ vel relaxat̄ in parte: nō aūt i totū tollit̄ vt in.l.casus.C.de test. vbi Bal. dixit ꝙ snīa q̄ alias ferri nō pōt de nocte pōt tn̄ ferri in casu necessitatis cū solēnitatib9 tn̄ a iure traditis de quibus in.§.sedebunt.in aut.de iudi. Et in.d.l.casus. etiam dicit quod missa inchoata ex causa necessitatis pōt suspendi: puta si superuenīret excōicatus: ⁊ ibi etiā dicit ꝙ necessitas facit probabile id qd̄ alias esset improbabile. de quo in.l.si testamētum.C.de testa. vn̄ dicimus ꝙ actus necessarius nature nō dicit̄ esse actus extraneus. vt in.l.cū antiquitas. C.de testa.⁊ tene mēti ꝙ necessitatis causa puta in articulo mortis illi qui alias essent absoluendi per papam: possunt absolui per quemlibet inferiorē. de quo vide per Spe.in tit.de sen.in.§.vj.in versi.illud quoqꝫ.

de quo habet etiā in cle.j.de pe.et ꝑ Inno.in.c.decetero.de sentē.excō.et per do.Abba.in.c.fi.de sepul.et in.c.ea noscit.de sentē.excō.et in.c.pasto ralis.de offi.ordi.et vide gl.in.c.fi.de sentē.excō.in.vi.immo etiā in tali ca su necessitatis posset absolui a mero laico si clericus haberi non potest vt voluit glo.in.d.c.pastoralis.et habetur in.c.sanctum.de consecra.dist. iiij.est verum qd si cōualescat vel ali ter euadat illud periculū debet ꝑ absolutione acce dere vel ad papā vel ad eū qui ha bet potestatē ab soluēdi in illo ca su:alias reincide ret in excōicatio nē neqȝ esset ab solutus.vt in cle. j.in fine.et ibi per do.Car.de pe.Et tene mēti qd ex b cōicatus qui an c te mortem petijt penitētiā et osten d dit signa contri tionis:si morte ꝑ uentus non po tuit habere debe bit absolui post mortem a papa aut ab alio a quo potuisset absolui viuus et non ab alio.vt in.c.a no bis.ad fin.de sen. excō.et vide gl.in c.j.xxvi.qd.vi.Et aduerte ꝙ ea que dicta sunt proce dunt in necessita te sine qua nō au tem in alia necef sitate:et ita intelli gitur id qd dici tur ꝙ in necessita te oīa sunt com munia:et in tali necessitate licitū ē alicui aliena ca pere.vt habet in c.ij.de fur.et in.l. item ꝙuis.in.§. j.ff.cōmunia pre dio.et ideo tēpo re necessitatis et 13 caristie pōt pau e per iudicis offi cio cōpellere ha bentes blada et alia comestibilia ad communican dum de iure.vt te nent doct.in.l.ij. in.§.cum aūt.hic alleg.per apostil. ff.ad.l.rho.de iac. et vide gl.in.c.se

sacramenta administrare:[a] videtur primo ꝙ non Nam sicut non licet sacerdoti cōferre ea que sunt episcopis reseruata ita pari ratione nō dȝ laicis licere attētare reseruata ipsis sacerdotibus.Sed cōcludendo primo pone regulam:ꝙ de spectanti bus ad clericos illud solum lȝ laico ꝙ reperit sibi expresse ꝯcessum.et hanc regulā ponit hic Inno.et originaliter posuit glo.xxiiij.q.j.in.c.fi.et tene eam mēti.Que aūt sunt cōcessa laicis tēpore necessita tis.dic ꝙ sacramentum penitentie nam tēpore ne cessitatis pōt quis et debet ꝯfiteri laico:non tamē per ipsum pōt absolui:sȝ ex cōtritione et obediētia ex tali confessione est dignus venia.vt est tex.nota bilis.Augu.de pen.dist.j.quem penitet.et vide ho. glo.in.c.pastoralis.in.§.preterea.[b] de offi.ordi.et te tigit Inno.hic.Item licet laico[c] cōferre sacramē tum baptismi tempore necessitatis etiā si sit mu lier.[d] de cōse.dist.iiij.in.c.mulier.et.j.q.j.qd quidam. ¶ Est tn̄ differentia inter clericū et laicum in col latione huius sacramenti.Nam clericus licite ba ptizat licet necessitas non vrgeat.laicus vero lici te non attentat nisi instante necessitate.Sed tn̄ si preter necessitatē baptizat tenet baptismus et ipse laicus puniendus est qr vsurpauit officium cleri cis deputatū.vt in.d.c.qd quidam. ¶ Dubitat de sacramēto eucharistie nūquid laicus in necessita te possit illud administrare.vtputa decedit quis et non reperit presbyter nunquid laicus possit ca pere eucharistiā de ecclia et exhibere īfirmo.Qui dam vt refert hic Inno.dicūt ꝙ sic:vt sicut in pre cedētib[9] sacramētis potest laicus se ingerere ne cessitatis tēpore:ita et in isto.Nec ob.c.fin.xxiiij.q. j.qr loquit de heretico a quo nō est licitū recipere eucharistiā etiā necessitatis tēpore.Et no.ad hoc illū tex.quinimo dixerūt pleriqȝ ꝙ tēpore necessi tatis pōt quis per se illud sacramentum recipere. Sed Inno.nō firmat hāc opinionē sed videt rece dere dicēdo ꝙ.§.verum.xxxij.dist.q solet allegari ad ꝑdicta nō loquit de laico sed de clerico als pre ciso ab ecclia vel quia est simoniacus vel notorius fornicator.Collectarius vero post Inno.videtur firmare ꝙ nedū laico:sed nec etiā diacono lȝ illud sacramētū attētare:quod no.cōtra laicū facit re gula quam supra posui et per hoc soluitur questio. ¶ Quid de extrema vnctione:et lȝ quidam volue runt ꝙ laicus possit illā cōferre necessitatis tēpo re cōiter tn̄ hoc nō tenet ꝑ regulā superius dictā reliqua vero impēdere nō pōt lȝ possit matrimo niū cōtrahere. ¶ † Ultimo pōt dubitari quid de clericis precisis[e] ab ecclia vt sunt heretici excōica ti suspensi ab hoie vel a iure.De his dic vt habes tex.cū glo.in.d.§.verū.Et respectu sacramēti ba ptismi habes hic glo.fi.q dicit necessitatis tēpore etiā ab heretico recipi pōt et tene mēti glo.et etiā tex.cū glo.in dicto.§.verū.Sed colle.refert se au diuisse cle.vij.dn̄ Pisis legeret quartū sententia rū in minorib[9] cōstitutus tenere contrarium:mo uebatur qr excōicatis et hereticis non possumus cōicare sine peccato.vt in.c.nuper.de senten.excō. Non ergo debet cōmitti malū propter sequēs bo

pe.de restitu.spolia.et in.d.c.ij.de fur.et vide que habentur in.§.his ita. xxv.q.j.vbi habetur de dauid qui comedebat ex necessitate panes pro positionis quos nō licebat comedere nisi sacerdotib[9]:et quomodo at tēdatur ista necessitas vide bea.Tho.scda scde.q.cxlj.arti.vi.et in sum. contra gentiles.lib.ij.q.xxix.et vide bea.Tho.scda scde.q.xxxij.arti.ij. vbi dicit ꝙ tempore necessitatis licitū est accipere aliena.Et adde qd qui aliquid facit ex necessitate nō meretur premium neqȝ penā.xviij.q. ij.in.§.que sunt.et in.l.proxime.ff.de ritu nup.Et adde ꝙ necessitas est iusta causa dispensandi.vt per glo.in.c.exposuisti.de preben.et habetur per Inno.in.c.cū te.de eta.et quali.et habetur in.c.vnio.x.q.iij.Adde ta mē ꝙ nulla necessitas excusat a fornicatione.vt in.c.discipulos.de ꝯse. dist.v.et no.in.c.sicut sanctus.xxx.q.iiij.Et an deniqȝ ꝙ illud qd fit pro pter necessitatem aut permittitur ex necessitate:cessat cessante necessi

tate.c.quod pro necessitate.j.q.j.c.quod pro remedio.j.q.vij.et.ix.qd.j.in c.ordinationes.

a c.†Sebasti.Sapia. ¶ Administrare.Que sunt licita tēpore necessita tis ponit.d.Ias.in.l.principalib[9].ff.si cer.pe.And.sicu.in rub.j.de fer. Feli.in.c.cum in ecclesie.j.de simo.et in.c.querelam.in fi.j.de iureiuran.

nū maxime ex quo ista necessitas nō nocet adulto omisso illo sacramento:quia succedit baptismus flaminis.j.de baptismo in.c.debitum.et.c.si quem. xxiiij.q.j.et ad id qd facit in ꝯtrariū rn̄det:ꝙ loqui tur qn̄ ignorabat ꝙ ille esset hereticus.Et ad tex. Gratiani.§.verū.dum dicit ꝙ melius est recipere ab heretico ꝙ in eternū perire:rn̄det ꝙ ille nō pe rit ex quo reperit idoneū a quo recipiat sacramē tum.Et ꝙꝙ he rōnes videantur vrgere:tn̄ in pri mā sentētiā q canonistis est cōis me vehementer impellit dictū.c.si quē vbi tex.Augu.clare presup ponit illū fuisse hereticū et de hoc ꝯstare volēti re
14 cipere sacramētū. ¶ † Itē si pro corporali necessi
f tate licitū est cōicare excōicato[f] vt in.c.quoniam. xi.q.iij.et in.c.si ver.j.de sen.excō.ergo fortius hoc dȝ licere pro necessitate spirituali. ¶ Ad idem fa cit.c.j.prope fi.j.de sum.trini.vbi dicitur ꝙ a quo cūqȝ conferatur hoc sacramentum proficit ad sa lutem dūmodo rite et sm formā ecclesie.et idem vi detur velle Inno.in.c.j.de baptismo.

1 ¶ Eps sine capitulo nec econuerso non hȝ pote statem in iurisditionibus nisi prescripserit.
2 Consuetudo non valet per quam violatur senten tia ecclesiastice censure.
3 Eps vtrū possit contra exemptos ferre sn̄iam. Exemptus non efficitur illius fori vbi deliquit. Proijciens lapidem ex vno loco et offendat vnum q erat in alio loco in q loco dr̄ cōmissū maleficiū.
4 Judex nō debet pronuntiare super non petito.
5 Judex nō tenetur pronuntiare super exceptione peremptoria:sed potest si vult.
6 Judex potest supplere ex officio suo quando defe ctus consistit in iure.

Cum inter. Non vȝ consue tudo per quam interdicti sn̄ia violatur.In prima po nit ꝙreia.In secunda exceptio:ibi pro curator.In tertia sn̄ia ibi:nos. ¶ Casus litera lis.Canonici sancti petri de curia habebāt priui legium vt tpe interdicti possent celebrare diuina occasione huius priuilegij tpe interdicti positi in ciuitate cenomaneñ.celebrauerunt diuina pulsa tis cāpanis:et alta voce ac si nullū esset interdictū vn̄ orta est cōtentio inter ipsos et canonicos ceno maneñ.sed canonici sancti Petri allegabāt ꝙ ec clesia sua libera erat et exēpta et tpe gn̄alis interdi cti de ꝯsuetudine celebrāt diuina pulsatis campa nis interdictis et excōicatis exclusis.dn̄s papa cō siderās ꝙ ex tali ꝯsuetudine si qua foret frangeret neruus ecclesiastice discipline decernit illā ꝯsuetu
1 dinē de cetero nō seruādā.Ber. ¶ † No.primo qd eps solus et etiā capitulū ꝑ se pōt ponere gn̄ale in terdictū in ciuitate hoc tn̄ itellige de cōsuetudine vel priuilegio.nam de iure cōi capitulū non hȝ po
g testatē interdictū ꝓmulgādi.vt in.c.quesiuit.[g] de his q fi.a maio.par.ca.nec eps sine ꝯsilio vel ꝯsen su capituli.vt in.c.j.j.de exces.pla.et dic vt ibi.cre do tn̄ ꝙ si eps ꝑscripsisset in iurisditionalib[9] con tra capitulū qd pōt.vt in.c.ij.de cōsue.li.vi.ꝙ tūc solus poterit ꝓmulgare iterdictū. ¶ No.scdo ꝙ

b ¶ In.§.ꝑterea. Adde gl.fi.j.c.ij. de pe.et remis.in vj.et in.c.a nobis. lo.ij.in ver.potue rit.de sen.exc.et in c.veniēs.de tras. et in.c.iferior.xxj. di.et Spe.in ti.de peni.et remis.§. nunc aliqs.circa ꝑn.qd declara:vt ꝑ gl.et oēs in.d.§. ꝑterea.et Host.in summa.de peni. et remis.§.ꝯfiten dū.fi.co.li.vi.pro tpe necessitatis.et Tho.in.iiij.dist. xx.q.j.arti.j.dicit ꝙ talis act[9] pōt quo ad dānatio nē eternā si tn̄ di minuit de pena purgatorij vt fa ceret absolutio sa cerdotis et hinc ē etiā vt finito peri culo dȝ confessio reiterari sacerdo ti:sȝ eadē Tho. in.iiij.dist.in.xvij. q.iij.articu.iij.et Host.vbi.s.et vi de Imol.in.l.ij. vj.colū.ver.adde in eo quod dicit. ff.de publi.iudi. Quod ex quo nō est absolut[9] quā tū ad ecclesiā per sn̄.glos.in.d.§.ꝑ terea.nō sepelit corpus eius in ce miterio tanꝙ cor pus excōicati si o rat excōicatus ꝑ c.sacris.de sepul. nisi apparuerint signa contritio nis et de illis con stet:nam tūc post mortē declarabit absolutus.de sen ten.excō.lo.ij.sm eū.tu dic ꝙ si con stat ꝙ fuit confes sus laico videtur appere signa con tritionis sic vo si peruigit ꝑ tēpus post periculū tūc

certum esset illum actum confessionis expirasse per predicta.

c ¶ Licet laico.etiam patri cornoli.vide tex.in.c.ad limina.xxx.q.j.
d ¶ Etiam si sit mulier.Adde spec.in ti.de pe.et re.§.nunc aliquas.circa prin.et moder.in.d.§.ꝑterea.et.c.pastoralis.de offi.ordi.ꝙ intelliges qn̄ baptizandus esset cōstitutus in extrema necessitate:vnde nō sufficeret quelibet necessitas nisi esset extrema ꝑ tex.in.d.c.quē penitet.de pen. dist.j.sm do.meum hic quem omnino vide.
e ¶ Precisis.Adde.d.prepositum in.c.super.§.ad hoc.xxij.dist.
f Zacharias. ¶ Cōicare excōicato.adde his cessantib[9] an papa cōicās cū excōicato sit excōicatus et dic vt per Feli.in.c.nulli.col.fi.ver.et ꝙ pa pa non possit.de sen.excō.reprobando glo.ibi ꝙ sic.
g ¶ In.c.quesiuit.vide ibi docto.et istum et qd no.in.c.dilectus.de appel. ¶ Adde Io.de lig.in tracta.de ecclesiastico interdicto.

snia cẽsure appellat nervus ecclesiastice disciplíne: nã quẽadmodũ vires hois cõsistunt in nervis ita in snia censure cõsistũc vires ecclesie. vnde alibi dicit text. ꝙ in ecclesia dei non reperit pena maior[a] xxiiij.q.iij.corripiant. Itẽ põt dici nervus qꝛ sicut nervus flectit sed non rumpitur ita ⁊ snia cesure.

2 ❡ † No. tertio ꝙ cõtra vires sententie cẽsure nõ põt induci cõsuetudo nec cõtra ecclesiasticã disciplinam: vnde nulla est consuetudo cõtra honestatem: vt in.c.decoiem.de vita ⁊ honesta.clericoꝝ.

3 ❡ † Ultimo no. ꝙ exẽpti tenẽtur servare sententiam generalis interdicti ab epo promulgatam. Et hodie religiosi etiã exẽpti nõ servãtes interdictum cũ ecclia matrix servat illud sõt excõicati.[b] de quo est dicendũ: vt in cle.ex frequentibus. de sen.excom. Sed cõtra hoc oppo. eps nullam sententiã põt ferre contra exemptos.xvi.qõ.j.frater. ergo nõ tenentur servare exempti interdictũ promulgatum ab epo. Solu. dicit Jo.and. se credere ꝙ vinculũ interdicti extenditur ad exemptos nõ ex snia hois sed dispositione iuris: ⁊ hoc fuit inductum ne vilesceret censura ecclastica. ⁊ hec sol. bona. Nam debes scire ꝙ eps non põt specialiter interdicere ecclesiam exẽptam: sed ferẽdo generale interdictũ in loco tenent exempti per quandam ↄsequentiã illud servare. vel aliter fm eũ attẽtari põt ꝙ snia hois extendat ad exẽptos: qꝛ ex pulsatione cãpanarũ: ⁊ promulgatione vocũ ledunt nõ exempti: ⁊ sic ratione delicti eps hꝫ in eos iorisdi-

a ❡ Pena maior. Ideo dicit Ro.consi.ccclxix. ꝙ excõmunicatio iusta est iustus metus. Zacharias. ❡ Adde tñ tex.c.cum medicinalis.de sen.excõ.li.vi. ꝙ excõmunicatio non est pena capitalis sed medicinalis.idem no. Bar.in l.fi.C.si a non cõpe.iudi. Bal. in.l.j.col.x.C.de here.iosti. ⁊ spec.in tit.de pos.§.viij.vsi.qd si. Et inquantũ dicit iste ꝙ in ecclesia dei gravior non invenit pena: videtur tacite innuere papã non habere gladium sanguinũ Dic tu qõ papa statuẽdo põt imponere cootrafa cientibus penaꝫ mortis nõ tñ exequendo vt p Feli.in.c.si qñ.colũ. iiij.versi.vnde dicit Bald.ĩ.de rescrip. Anto.Franc. ❡ Circa hoc an ecclia possit iponere penã corporalem ⁊ sanguis vide Inoo. in.c. qualiter ⁊ qñ. de accus.el.ij. ⁊ vide q̃ no.doct.in.c.ij. de aposta. ⁊ vide ho.glo.xij.q.ij.in c.in antiqs. ⁊ i.c. cum devotissimã. ⁊ in.c.si vos.xiij.q.v. ⁊ ibi gl. ⁊ vide in.c. irrefragabili.in fi.de offi.oidi. ⁊ est conclusio ꝙ ecclesia hꝫ penam corporalẽ quã tñ per se non exercet: sed alteri exequẽdam cõmittit de quo vide gloss.in c.sepe.xxviij.qõ.ij. ⁊ que habentur in.c.sententiam sanguinis.ne cleri. vel mona. ⁊ vide que habentur per glo. ⁊ doc. ⁊ maxime Joã.de ana.in c.arc hiepiscopatu.de rapto.

b ❡ Sebasti. Sapia. ❡ Sunt excõicati. Vide Cardi.in cle.j. io prin.in iiij.oppo.de sen.excõ.vbi dicit ꝙ lꝫ religiosi nõ servantes interdictum sont excõicati nõ tñ fiũt irregulares. ⁊ adde ꝙ lꝫ qs sit exẽptus a iurisditione ordinarij vel maioris sui nõ tñ censetur exẽptus ab obsequio reverẽtiali.l.fi.in fi.C.de bo.lib.no.ang. ⁊ Jmo.in.l.alia.§.elegaoter.ff. solo.matri.no.in.c.venerabilis.ĩ.de censi.not.Alex.in.l.sed ⁊ si h.§.patronum.ff.de in ius vo. ⁊ hec forte est ratio quare exẽpti tenẽtur observare interdictũ: hoc enĩ tendit ad reverẽtiam epi.

c ❡ In.c.j.de presom.vide ibi istũ l.ij.no. ⁊ facit ꝙ voluit Bald.in.l.si qs oõ dicã rapere.C.de epis. ⁊ cle.in.iij.col.in ver. ⁊ ideo iuxta predicta.

d ❡ Ut in.l.fi.C.de fideicom.lib. Adde Maria.in repe.qualiter. el.ij.de consti.mod.insti.de act.§.curare. ⁊ in.l.vinum.ff.si cert.pet. ⁊ limitat vt ibi per eos. ⁊ p Bal.in.d.l.fi.in ver.item qoero. ⁊ alex.ibi in apost. bal. in.l.si severior.in versi.circa vltimũ. ⁊ dicas regulam esse ꝙ snia oꝫ esse conformis libello.l.vt fundus.ff.cõmu.di. ⁊ d.c.qualiter. Qõ intellige verũ nõ quo ad conclusionem libelli: qꝛ fm hoc q̃libet snia esset condẽnatoria: sed dꝫ esse conformis quo ad tria scilicet quo ad rẽ quo ad cãꝫ ⁊ quo ad actionem intentatam.i. ꝙ per sentẽtiam debet determinari res deducta in libello secundum causam ex qua est petita res: et scdm modum agendi deductũ in iudicium. ⁊ sic snia debet esse conformis libello quo ad modũ decidendi fm Bald.in.l.ij.ibi: ex libello.C.de sent. ex peri.re. ⁊ in.d.l.fi. versi.item quero quid est dictum.refert lanfran.in c.quoniam contra.in versi.interlocutiones.in versi.vlterius sciendum de proba. ⁊ in cle.sepe.in ver.iuxta petitionis.de ver. signi. dic clarius ꝙ snia dꝫ esse conformis libello in modum decidẽdi.i. ꝙ per sniam dꝫ determinari id qõ est petitum in libello condẽnando vel absoluendo. Limita.j. hanc regulam nõ habere locum super incidenti vel emergẽti: qꝛ vꝫ snia noo cõformis libello fm Bald.in.d.l.si severior.in ver. vl. circa istud ibi: tu dic.facit.l.ediles.§.sciẽdum.ff.de edi.edic. ⁊ qõ voluit Bald. in.d.l.fi.ver.item quero. ⁊ Alex. ibi in apo. Limita.ij.nõ habere locum in snia interlocutoria fm Bald.in.d.l.fi.in.ij.opp. Limita.iij.qñ snia est condẽnatoria: qꝛ iudex in cã põt modificare libellom.ff.de peti.here.l.cum is qui legatum. ⁊ Bal.in.d.l.fi. in.ij.opp. Limita.iiij.nisi plures fuerint convẽti insolidũ eodẽ libello cũ clausula ꝙ agenovnica solutione sit contẽtus: qꝛ tunc inspicit libelli forma tex. ⁊ ibi bar. ⁊ bal. in.l.j.C.si plures vna snia. Ang. ⁊ Jmo.in.l.quis separatiꝫ.§.quoties. ff.de app. Nec obst. ꝙ snia dꝫ esse cõformis libello: qꝛ illa regula procedit respectu rei vel personarũ vel summe in iudiciũ deducte.secus respe-

tionem.vt in.c.j.de priosi.li.vj.hec scda solotio nõ placet ⁊ esset periculosa cũ hodie religiosi exẽpti habẽt privilegiũ ꝙ etiã rõne delicti non possunt puniri ab epo. ⁊ sic sequeret ex rõne cessante ꝙ hodie tales religiosi nõ tenereot servare sniam gñalis interdicti.qõ olno falsum est: vt in.d.cle.ex frequentibus. Itẽ rõne delicti exemptus non efficit subditus nec loc⁹ subijcit epo. vt in cle. vnica. de foro cõpe.lꝫ possint delinquẽtes extra locũ exemptũ puniri per epm. vnde tene primã sol. Non tñ ex rõne sua ex illicita pulsatione cãpanarũ seu vocũ probatione p quã ledunt audiẽtes existentes extra locũ exẽptũ possint exẽpti ab ordinario loci cõveniri ⁊ puniri rõne delicti cõmissi extra locũ exẽptũ. Nã lꝫ ipsi pulsent in loco exempto tñ ex quo sonus ptendit extra locũ exẽptũ delictum causat in vtroqꝫ loco. Exẽplum in eo qui ex loco exẽpto mittit lanceã seu lapidẽ ⁊ ledit existentẽ in loco nõ exẽpto vt not.in regula in obscuris.lib.vj.in mercu.digi in.c.primo de presomp.[c]

4 ❡ † Opp. contra tex. in eo quod papa pronuntiavit hic specifice super consuetudine.cum tñ hoc non fuisset a parte petitum ⁊ sic est contra.c.lꝫ heli.de simo.sententia enim debet esse conformis petitioni.vt ibi. Et alibi dicit text. quod fatuus est iudex qui sententiat super non petitis: vt in.l.fi.C.de fideicom. liberta.[d] Solu. dicit Inno. ꝙ papa ex officio suo hanc consuetudinem irritavit potius vitia extirpando q̃ sententiando. et solet quotidie allegari istud

ctu qualitatis adiecte in libello. vtputa insolidom fm Bald. ⁊ Ang. ⁊ omnes in.d.l.j. ⁊ Bal.in.d.l.fi. Limita quinto nisi diversitas surgat ex qoalitate probationũ.nã si petitur res diuidi põt vni adiudicari.vñ magis inspicit natura iodicij q̃ modus agendi fm Bald.in.d.l.fi.ver.op. ⁊ vf. Limita sexto io cã appellationis fm Bal.in.d.l.fi. versi.item op. Limita septimo in iudicio divisorio qꝛ petatur divisio honoꝝ põt iudex vni adiudicare rẽ alteri vsũfructũ fm Flo.in l.v.ff.de vsufruc. Itẽ alteri estimationeꝫ ⁊ alteri rẽ fm doc. ⁊ bart.in l. aquiliana.ff.de transac.per.l.arbor.§.de vestibulo.ff.cõi divi. facit ꝙ not.p Bar. in rub.ff.sol. ma. Limita octavo nisi agatur q̃to minoris qꝛ vꝫ snia l redhibitoria .l. bovem.§.aliqñ. ff. de edi. edic. et optime facit tex. in.l.si is qui hrs. §.i.ff.d excep. rei iudi.quos tex.allega.Bal.in.c.j. in prin. vt ⁱit.nõ cõtesta. ꝙ vbi vna actio ↄtinet aliã lis contestata incontinẽti vr contestata super contẽta in effectu non in forma specifica. Limita nono nisi snia ferat sup eo qõ tacite inest ex natura rei in iudiciũ deducte tex. ⁊ ibi hut. ⁊ Jmo.in.c.cuꝫ ad sedẽ.de re.spo.Bal. ⁊ doc.in.d.l.fi. Limita decimo nisi snia ferat sup ↄcomitãtijs puta loco ⁊ tpe qñ agit in genere nõ specificata aliqua cã.secus si cã specificaret.tex.est in.c.abbate sane.de re iudi.li.vj.voluit bal.in.l.j.vsi.mõ quero.C.si plures vna snia. Limita vndecimo nisi iudex ferret sniam p expollẽs fm Bal.in.d.l.fi.in ver.nã non vr. Limita duodecimo nisi iudex in snia suppleat de re data ineptitudine libelli: ⁊ ille sit articul⁹ iuris: vel extat ↄsuetudo non allegata ho.tex.in.c.raynuti⁹. cir.fi.ibi fm thuscane ↄsuetudinẽ civitatis.de test. ⁊ ibi inno. Faciat ꝙ voluit iste l c.afferte.ĩ.de psum.vel si pnũtiat statutũ vel cõsuetudinẽ corã se allegatã nõ valere fm Bal.in.d.l.fi.v.itẽ q̃ro qño vꝫ snia. Limita decimotertio nisi pnũtiatio fiat iuxta libellũ fm Bal.in.l.fi.in ver.itẽ no. Limita decimoquarto nisi snia ferat in his q̃ veniũt in ↄsequẽtiã petitorũ vel sint correlativa vel correspõdẽtia: vel ex eodẽ fonte descẽdant fm bal.i l.cũ cor.in v.sed ↄ imediate oppo.C.de sen. ⁊ interlo.om.iu. Et intellige veniẽtia in ↄsequẽtiã sive iure actionis sive officio iudicis sunt eniꝫ de tacitis appẽdentijs libelli fm Bal.in.d.l.fi.in v.itẽ sup hoc articulo. Limita decimoquinto ꝙ si in libello fuit actũ ad restõnem possessionis ⁊ iudex condẽnavit ad restõnem fundi snia põt sostineri. Nã vr condẽnasse fm petitionẽ ita pulchre voluit speculator in ti.de resti.spo.in.§.spoliatus.in ver. ⁊ no. ꝙ quidã ⁊ alleg.l.pe.C.de sen.q̃ sine cer.quã. Refert ibi bal.in.ij.col.in v.sed qs iudex locotus est facit ꝙ voluit Bal.in l.pe.in prin.C.si a nõ cõpe.sequit But.in.c.cũ ad sedẽ.de resti.spo.et vide bal.in addi.spec.in tit.de resti.spo.versi.si peto ꝙ si petat restitutio possessionis vꝫ snia de resti.re. Limita decimosexto in principe seu in papa qꝛ põt pferre sniam nõ cõformẽ libello fm Jnn. ⁊ doc.in.c.cũ venissent.de insti. Limita decimoseptimo ꝙ snia vꝫ etiã quo ad vnõ non noiatũ io libello: absolutũ tñ a iudice fm Sali. ⁊ Fran.are.in consil.incip.an snia sit nulla: ⁊ ita superioribus diebus in facti ↄtingẽtia consului. Qõ vn⁹ nõ nolatus in libello fuit cõventus ⁊ fuerũt facte approbationes ⁊ lata snia absolutoria p eo dixi valere.allegaoi Firma.in versi. snia sine libello. Limita decimooctavo qꝛ fallit i causis summarijs vbi pcedit sine figura iudicij: qꝛ sufficit ꝙ pnũciet iuxta petitionẽ etiã sufficit ꝙ in aliq̃ ↄveniat lꝫ in oĩbus nõ conveniat vñ si petit⁹ fuerit equ⁹ q forte est mortu⁹ ⁊ cõseqoont succedit estimatio.ita pulchre dixit bar.in extravagãti ad reprimẽdũ in v. Et sine figura iudicij.vbi ad hoc allegat tex.singlr i cle.sepe.l v.iuxta petitiõis formã.de v.sig.refert lãfran. Zacha. ❡ Adde inquantũ dixit ꝙ papa ⁊ princeps possint sniam ferre nõ cõformẽ libello an valeat corã snia sine citatione. Et conclude ꝙ nõ vt p Feli.in.c.q̃ in ecclesiarũ.col.xxvi.v.limita sexto ibi. ⁊ infert qõ princeps.ĩ.de resc ri.lꝫ postea subdat se potare ꝙ valeat ita no.bar.scꝫ pro.j.opi.in.l.fi.C.de leg. ⁊ in.l.j.v.sed h querit.C.qño ⁊ qñ iu. idẽ i plu.

feu.secutus est Ang.in.l.olim.C.de test.& Jo.an.in.c.cū olim.de re iudi. Anto.Fran. ¶ Adde q̄ q̄uis regulariter snīa debeat esse cōformis li bello:vt in.l.vt fundo.ff.cōi diui.cū si. Tn̄ hoc intelligit quo ad rē: quo ad cām:& quo ad actionē vt pulchre declarat Lāfr.orl.in.c.qm̄ cōtra.in ver.snīa.& in ver.vlterius est sciendū.de pba.item intellige hoc verum nisi in qualitate sit

difformis. q2 tūc valet.tenēt bart. & bal.in.ij.colū.& sibi etiā Ang.i.l. §.C.si plures vna sen.feu.condē.itē hoc verū nisi pe titio sit sup inter esse iuris publici vel de re ɔcernē te periculū ale:q2 tūc snīa pōt ferri ex ꝟitate non ser uata forma peti tionis. vt no. do. Car.in cle.sepe.i §.j.de ꝟ.sig. item nisi snīa interlo cutoria vt p bal.i l.si.in princ. in.ij. op.C.de fideicō. li.itē nisi in iudi cio diuisorio in q̄ lz petatur diuisio bonoꝝ pōt iudex alteri assignare rē:& alteri vsum fructū adiudica re vt voluit Flo. de sancto petro i l.v.ff.de vsufru.& eodē mō vni assi gnare re3 & alteri estimationem q̄ꝫ res esset indiuisi bilis.itē etiā nisi iudex pnūtiaret vāda esse pigno ra fideiussoribus lz non sit petitū:vt in.l.cū cor.vbi casus notabilis.C. de sen.itē etiā nisi agat q̄to minoris:vt q2 vz snīa in actione redhibito ria q̄si nō esset cōformis libello vt in.l.bone.in.§.aliqn̄.ff.de edi.edic.et alios plures casus in qb⁹ vz ēt si nō sit cōformis libello.vide p alex.de imo.in.l.vinū.in fi.ff.si cert.pet.& tene mēti q̄ snīa in dubio presumitur cōformis libello in tm̄ q̄ ex ea pbat tenor libelli si de eo aliter nō appa ret vt est gl.in ꝟ.pbibem⁹:reputata singularis & ibi p do.Abb.in.c.du dū.in vl.col.de deci.Et adde ēt q̄ si petat restō possessionis vz snīa de resti.re.vt no.voluit bal.i addi.spe.in ti.de resti.spo.in ꝟ.si peto.Et in q̄tū h̄ d2 de snīa pape.vel pncipis:adde q̄ snīa pncipis ēt nō cōformis libello vz.vt in.l.emili⁹.& ibi p Bar.& alex.ff.de mi.& no.d.Anto.in.c. iz beli.de simo.& no.arch.in.ij.de rest.spo.l.vi.& p Jo.de imo.i.c.cū venis sent.de insti.& not.spe.in ti.de lit.ɔte.l.§.i.in ꝟ.pe.vbi notabilr dicit q̄ snīa sine libello fieri nō pt ab inferiore a pncipe ēt de ptiū ɔsensu.de q̄ p do.& Jo.an.l.c.j.de libel.obla.& p gl.i.c.si.de re in.& p alex.de imo.in.l. ius publicū.ff.de pac.papa tn̄ pōt ferre snīam sine libello.vt p Spe.in ti.de libel.ɔce.l.§.nūc videndū.in ver.xxij.& pdicta facit q2 snīa pncipis etiā sine solēnitate vz.vt not.in.c.in causis.de re iud.& habet p Pan.d ca.in.l.si qs imperatorē.C.q̄ testa.fa.pos.& vide bal.in.c.j.in.iij.col.ad fi. in ver.obseruet.in ti.si inter do.& vasal.lis ori.in vs̄.feu. Et adde ēt q̄ lz snīa sine partis citatione nō valeat.vt in.l.de vno quoq3.ff.de re iud. & in.l.nā eta diuus.ff.de adop.& plene p Jnno.in.c.dudū.el.ij.in.ij.colū. de elec.ple.p.d.Car.in cle.ij.i.§.deniq3.l.l.opp.de re iu.vbi ponit & late disputat an sit nulla vel rescindēda p appellationē tn̄ snīa lata a papa ɔ tenētes res ecclīe:lz nulla pcedēte citatiōe vl monitiōe:ita no.voluit bal.in vs̄.feu.in.xij.col.in.j.inuistione feu.in ver.pōt etiam papa.

a Sebasti. Sapia. ¶ Supplere.vide Pan.de cast.& Moder.in.l.vbi pactū.C.de trāsa.& moder.in.l.j.ff.de offi.asses.vbi est gloss.q̄ ineptū li bellū dz iudex oētib⁹ lacerare.& idē dicit abb.i.c.examiata. col.pe.j.de iudi.vbi alij & in.c.si dn̄s laicū.de fo.cōpe.& in.c.si.de lib.oblatio.

b ¶ Speciale est in papa. Tu dic q̄ ēt inferior a papa per bonū tex.in.c. ex frequētib⁹.de insti.in ver.ex officio tibi cōmisso tā iniquā cōsuetudi nē de prouincia tua velis ec.ibi But.ad hoc alleg.ho.tex.& vide tex.in l.sub ptextu.& ibi Bart.ff.de extraor.cri.vbi dicit q̄ ptās ex officio suo pōt facere sibi apportari statuta istoꝝ disciplinatorum et videre si ibi est aliqd statutū sapiens contra religionem ec.

5 dictū. ¶ † Alij aliter dicunt iudicio meo hec de ceptatio nō cadit in isto tex.q2 isti canonici dedu xerunt cōsuetudinē per viā exceptionis perēpto rie:sed certū est lz iudex nō teneat pnuntiare sup exceptione perēptoria:q2 satis sup ea pnūtiat p nuntiādo sup principali:vt in.c.j.de ordi.cog.tn̄ si vult specifice pronūtiare nō ex hoc pōt redargui vt in.c.cū Jo. de fi.instr.& plene dixi in.c.j.prealle.

6 ¶ † Et si diceres q̄ pars aduersa non allegabat prauitatē consuetudinis: dico q̄ ex quo iudici cō stat exceptionē nō cōcludere:maxime cū defectus

a cōsistat in iure pōt ex officio suo supplere[a] vt in.c. raynaldus.de testa.& q̄ ibi dixi &.j.e. dilectū.& C. vt q̄ desunt aduoca.l.j.sicut cōtingit in petitione actoris:nam si notorie nō cōcludit dz iudex libel lum lacerare ex officio suo.xi.q.j.xp̄ian⁹.no. Jnno. in.c.j.de offi.vica.ita dicendū est in exceptione. et not.hoc dictū Jnno.in.c.sic intellectū fateor tn̄ q̄ vbi cōsuetudo nō faceret ad cām & cōstaret iudici

b de irrationabilitate:tūc spāle est i papa[b] vt possit illā tollere sz alius iudex dz inchoare nouā instan tiam & nō super illa pronūtiare sicut in simili not.

c Jo.an.in.c.mandatū[c].j.de rescrip.Abbas.

1 ¶ Cōsuetudo aliarū ciuitatū est attēdēda si in ppria ciuitate nō est dūmodo sit rōnabilis.4.7.

2 Archiepūs vel epūs an possit cōstituere nouā digni tatē in ecclesia sua sine licētia pape.3.6.

5 Ad instar ec.q̄n aliqd cōmittit ad instar alterius capit illud q̄ est magis rationabile.

7 Casus si nō reperit decisus ad q̄ est recurrendū vide.j.de consti.c.translato.nu.5.

8 Studiū si hodie erigeret i aliq̄ ciuitate hēret oīa priuilegia aut.habita lz in alijs studijs nō seruēt.

1 **Cum olim.** † In atribuen dis officijs no ue dignitati seruat cōsuetudo vicinarū ciuitatum:q̄ si diuersa fuerit seruabit

c ¶ In.c.mādatū.adde bu.& istū in.c.cām q̄.el.j.in.iij.col.ibi aliā limita tione ponit.d.Ant.de testi.adde istū in.c.ij.de cōfes.in pan.& c.cū para ti.in si.de app.& in.c.cū dilect⁹.de or.cog.in si.in.x. col.& in.c.itē cū quis l.iiij.co.& i.c.ex cōquestione.in.x.col.de resti.spo.Limita vt p istū i.c. ve ritatis.in notabili no.ibi cōsiderato.de do.& cōtu.& vide Pan.& do.l.c. si.de iure in.l. vj. & Jo.de imo.in.c. cū olim.de rerū permu.& istū in.c. at si clerici. l.gij. col.de iudi.

magis rōnabilis & alijs nō pīudicās.h.d. cōia di uisio.scda ibi:quo circa. ¶ Casus lrāalis. Epūs lon don.petijt a dn̄o papa lniam vt possit in ecclesia sua cōstituere pcentorē.dn̄s papa petitā lniam cō cessit dūmō in ɔferēdis sibi redditibus nulli face ret pīudiciū ita q̄ pcentor ille in sessionib⁹ proces d sionib⁹ & alijs haberet illā dignitatē in ecclesia lō don.quā habēt alij pcētores i ecclījs āglicanis.et tūc epūs ɔstituit precētorē pcentor ille taliter insti tutus occasione literarū dn̄i pape quedā in preiu diciū aliaꝝ dignitatū nitebat vsurpare vnde alij e persona habētes in ecclesia lōdonen.cōquesti fue runt dn̄o pape.mādat papa epō Helien.si fm di uersas cōsuetudines locoꝝ precētores alij diuer sas habēt dignitates in ecclījs anglicanis faciat illū pcentorē esse cōtentū illa dignitate quā pt ha bere sine pīudicio alioꝝ saluis rōnabilibus & ap

2 probatis cōsuetudinib⁹ ecclīe lōdon.B. ¶ † No. j.Archiepm nō posse instituere dignitatem in ec clesia sua sine licētia pape:lz illa dignitas non sit noua:sed iamdudū creata.nā pcentoria hec erat i alijs ecclījs & sic non erat noua dignitas. Sed tu dic vt plenī⁹ dixi in.c.cū accessissent.j.de cōsti.vbi cōclusi oppositū.& ad istū tex.r̄ide q̄ forte capitu lū nō cōueniebat cū epō.& hoc voluit petere a pa pa vt euitaret opi.contrarias que in hoc articulo

d vigent:nota.hic in glo.in dicto.c.cū accessissent.[d]

3 ¶ † Nota secundo epm non debere nouā dignita tem vel beneficium constituere cū graui alterius preiudicio imo videtur q̄ respectu redditiuū nul lum pīudiciū potest afferre alijs beneficiatis q̄

4 no.& de hoc.j.cū glo. ¶ † Nota tertio q̄ vbi in ho

e nonbus deferendis[e] non apparet in iure nec ex consuetudine speciali quid iuris:recurrendū est

5 ad consuetudines vicinorū. ¶ † Item not.& tene

f bis semp menti q̄ vbi[f] aliquid mandatur fieri ad

g instar[g] alterius q̄ si illud instar reperit diuersum

¶ In.d.c.cum ac cessissent. vid ibi plene p istū et d. meū: & p eundem do.meum hic.

e ¶ In honorib⁹ deferēdis. faciat q̄ legi.& not.in.l. j.ff.de albo inscri ben.& in.c.statu m⁹.de ma.& obe. & inq̄tū dicit ad ɔsuetudines vici norū alle.tex.in. in.l.j.C. de cano. largiti.li.x.vbi si deficit thesaura rius pūincie re currit ad thesau rariū vicine pūi cie.& facit tex.in l.iiij.§.si tam vici nū.ff.de dā.infec. & l.diu⁹.ff.de tut. & cur.da.ab his & bon⁹ tex.in.l.q̄ sepe.§.si.ff.de re ben.emp.& l tex.i l.p locis.C.de an no.& tribu.li.x.& allego.c.q̄to.& quosdā.de pīsum. & l.si vicinis.C.de nup.& l.cū nauarcorū.c.de nauic.li.xi.& l.ij.C.de anno.ciuili.eo.lib.& l.si qs ad declinandā.ꝟ.si aūt.C.de epi.& cle.& tex.l.l.q filiab⁹.ff.de le.j.& fa cit q̄ pulchre voluit bar.l.l.j.ff.si cer.pe.q̄ oia nō tradas obliuioni p pter vicinitatē de qua loquit tex.& oēs doc.hic.

¶ Adde Rap.all.xxiiij.vbi ponit an ɔmissio q̄ dz fieri i vno loco pos sit fieri i alio pter vicinitatē vbi est copia peritoꝝ. Ro.ɔsi.ccccxxiij. vbi late ponit an publicatio acceptationis bñficij q̄ nō pōt fieri ppter guerras possit fieri in loco vicino.& vide Fede.ɔsi.ccj.

Anto.Fran. ¶ De cōsuetudine loci vicini:an illa sit seruāda in loco vi cino. Dicas q̄ sic.si nō est iuri cōi ɔtria.vt p Jnn.in.c.dilecto.de offi.ar chi.& in.c.cū olim.de cōsue.& vide plene p Pan.de ca.in ɔsi.clix.l.ij.co. Et adde q̄ cōsuetudo ciuitatis dz seruari in castris & locis illi subie ctis & ēt in curia epi.vt p Bar.in.l.ex ea.in si.prin.ff.de postulā.vbi se re mittit ad ple.no. per eū in.l.cūctos populos.C.de sum.tri.& hf p Bal. in.l.ij.in.ij.q.C.qui testa.fa.pos. & ppterea dicimus q̄ consuetudo feu dorum ɔ ius cōe nō seruat in alijs causis nō feudalibus:vt p bal.i aut. si quas.c.de sa.san.ec.& in.l.ij.in.vij.q.C.de rescin.ven.& in.c. imperiale. de pbi.feu.alie.p Fede.& p Ang.in.l.de qbus.ff.de legi.& p Alex.in.l.q rome.in.§.flamius.ff.de ver.ob. Et ad id q̄ d2 q̄ illud q̄ dz fieri in vno loco:pōt fieri in loco vicino si forsan ibi adest copia peritoꝝ.adde q̄ talis locus vbi est copia peritoꝝ d2 esse locus insignis & in eo poterit cause delegari ēt si sit castellū vel alia villa dūmō habeat merum impe rium.vt p Bal.in.l.in bonoꝝ.ff.de bo.pos.ti.gn̄ali.& p Bart.in.l.iuris. in.j.q.C.qui admit.ad bo.pos.po.& vide Spe.in tit.de cita.in.§.j.in ꝟ. item quod ad locum.

f Sebasti.Sapia. ¶ Q2 vbi. Uide pulchrū tex.l.l.i testō.el.j.ff.de ɔdi. & demō.vbi no. Pan.de ca.q̄ q tenet aliqd facere sub certa forma & sub pena si nō pōt illā formā obseruare sine sui culpa nō incidit in penā te netur tn̄ illud facere vt pōt arbitrio boni viri.& illū tex.dicit singu.do. Jas.in.l.j.col.v.circa mediū.ff.de vulg.& pupil.

g ¶ Ad instar. Ubi aliqd ponit ad instar alterius ille equaliter recipit oēs ɔditiones illius in aut.de here.ab intesta.§.finait.& expone ad in star.i.ad effectum vel ad similitudinē.ff.de cōdi.inde.l.sufficit.facit.l.in star.C.de iure fis. Jnno.in.c.inter dilectos.ver.ceterum. de fide instru. de offi.dele.c.ij.li.vj.in cle.j.de iudi.ff.de publi.l.eū quē.§.publiciana.ff. de preto.stipu.l.j.§.j. Archid.de priuil.c.si papa.lib.vj.& vide Albe.de

non debet

rosa.in suo dictio.in ver.inster.vbi allegat Archi.in.d.ca.si papa.in.ij.
col.de priuile.impetratis ad instar.faciat qd voluit Bald.hic vbi dicit
istum tex.esse in arg. q si in eodē volumine statutorū reperiunt diuer-
sa varia statuta q equius & iustius seruandū est. & sic cōsuetudo non vi-
tiat statutuz.qr supponit interpretationi sapientum.l.ij.§.j.ff.de or.iu.

nō dz simplr capi mediū nec minimum seu maxi-
mū sed magis rōnabile alteri minus preiudiciās.
¶ Enotra istū tex.op.de catholica.xi.di.vbi dr q
qlibet ecclia regit suis spūalibus cōsuetudinib⁹
& cōstitutionib⁹.ergo vr q eps & caplm poterant
isti precētori dignitatē certā pferre tā in sessiōib⁹
& pcessionib⁹ q̄ in aliis.So.dicūt hic cōiter doc.
q eps &.c.hic forte nō zueniebāt.als aūt procede
ret zriū q satis mihi placet.Quidā tn̄ tenuerunt
oppositū qr nō dz ista ecclia deuiare a cōsuetudi-
ne eccliarū & violare zsuetudines vicinorū q mi-
hi nō placet:qr in ecclia dei nl officit diuersa con
suetudo:vt in.c.de tri.de zsec.di.iiij.qnino papa
nū precepit vt sequamur cōsuetudines ro.ecclesie
nisi in zcernētib⁹ fidē:vt in.c.j.de sum.tri.li.vj. in
ver.decuit.Nec violat aliarū zsuetudo cū illa re-
manet valida in loco vbi viget:nā vides hic q re
spectu eiusdē dignitatis varie pñt esse cōsuetudi-
6 nes eccliar in eadē puincia.¶ † In gl.in ver.pre
iudiciū in fi.tenebis mēti semp fi.gl.ex qua habes
notabile dictuz q eps nō pōt p libito constituere
nouā dignitatē seu nouū bñficiū seu nouā eccliaz
in piudiciū aliar dignitatū seu eccliar: secus si iu
sta cā interueniente:& p hoc vlti.dicto gl.adde ho.
tex.in.c.ad audiētiā.j.de ec.edi.Et facit hic gl.ad
q.nunqd possit eps omni cā cessante zstituere ec-
clesiā in parochia alteri⁹ vel zstituere dignitatē i
b ecclia.d.An.multū instat[b] & finaliter vr zcludere
q pōt ex quo nō vult afferre alteri piudicium.naz
hic tēdit in augmētū cult⁹ diuini.Ego h dictū ad
mitterē respectu dignitatis erigēde i ecclia cathe
drali qr illud tēdit in augmētū cultus diuini & ne-
mini nocet.Sed q posset zstituere ecclīā in paro
chia alteri⁹ cessante cā nō admitterē indistīcte: qr
ex zstructione noue ecclie generat piudiciū anti-
que saltē de facto vt respectu oblationū q̄ fiunt in
ecclia noua:q h sit verū adduco.c.j.d ope. nū.vbi
ecclia parochialis p denūtiationē noui opis obti
nuit vt destruet capella ibidē edificata q pfecto
nō obtinuisset nisi piudiciū pretēdere potuisset et
vide ibi ad h gl.fi.q̄ hoc satis videt sentire nec vr

Item inducit s3
domi.Ant. ad.q.
istū m dz extēdi
sm ritū & cōsuetu
dinē notarior3
reperiūt diuersi
ritus notarior3
circa ipsa instra a
inspicit ritus ra
tionabilior & mi-
nus piudicialis
alteri.
Zacharias.
¶ Tu adde ad
hāc materiā ple-
ne p car.in cle.j.
de iu.& Feli.post
alios l.c.inter di
lectos.in fi.de fi.
instr.&gemi.in.c. 6
ij.de offici.lega.
lib.vj.
Anto.Francis.
¶ Qñ aliqd con
ceditur ad instar
alterius sine du-
bio itelligit ad si
militudinē eē cō
cessuz ita q id qd b
vni est cōcessuz i
telligat etiaz esse
cōcessuz alteri de
quo vide q̄ plene
tra.p.Alex.& do.
in.l.j.ff.d leg.j.et
vide p mod.in.l.
suffic it.ff.d cōdi.
inde.&per Arch.
l.c.si papa.de pri
uileg.lib.vj.
a ¶ Tam in sessio
nibus & pcessio-
nibus.Adde hic
Bal.per istū tex.q cōsuetudo designat loca sedendi & qui nō debēt pre
posterari.& antiquiores clerici & doctiores debēt habere pmū locū de-
inde ceteri.& dicit Bal.in.l.obseruari.§.antequā.ff.de offi. pcon. p illum
tex.q attēditur cōsuetudo circa ista & q in tuscia fratres minores va-
dunt ante pdicatores:qr ibi est zsuetudo q digniores sequunt & altior
locus sm eū est q magis est ppinquus dño alle.gloss.j.§.aliam. insti.de
bo.pos.i ver.altiore loco.& in ecclesiastico scribit loquere maior natu.te
est decet primū loqui sm eū & dicit Bal.in.c.j.§.marchio.in.iij.col.qui
feu.da.pos.q barones debēt sedere penes regē ordine cōsueto iste ho-
nor appellat priuilegiū vt no.de archi.Ranēne.& Mediolani. in.l.de-
cernimus.C.de sa.san.ec.sm subdentē in vna dictione q attēditur cō-
suetudo in quo loco sedere dz cantor in choro.& dicit iste zsil.xxij.fuit s
me postea q̄sitū nō valere de cōsuetudine q Archi.pcedat vicariū epi
alle.c.legim⁹.xciij.di.vbi reprobat insolentia quorundā diaconor qui
se maiorib⁹ preferebant & adde ho.tex.in.l.fi.C.de offi.prefe.vrbis inv.
locum is qui iuxta matricule veritatē seqtur obtineat.& tex.in.§.veruz
& ibi no.xvij.di.& qd habet in.l.ij.in.c.statuim⁹.de ma.& obe.& in.l.j.ff.de
albo scribē.Limita nisi posterius matriculatus vel posterius ordinat⁹
esset doctior & melior glo.est notabilis in.§.ordinatione.in ver.omnino
in aut.de monachis.quam seqtur Ange.ibi.& Ludo.in.l.cum quid.ff.si
cer.pet.& ibi Alex.in.ij.col.& not.Sali.in.l.prouidēdum.per illū tex.C.
de postu.& Ludo.in.l.si vero.§.de viro.liij.fallent.ff.sol. ma.addens tex.
in.c.eporum.lxxxiiij.di.& in.l.vniuersi.C. de proximis sacror scrinio-
rum.lib.xij.glo.in.l.j.C.de anno.ciui.lib.xij.Car.in cle.ij.ij.q.versi.viij.
de magi.facit tex.in.l.sed & reprobari.ff.de excu.tu.in ver.valde discipli
natos.& ibi Bal.& p Ludo.in.l.cū dies.§.si arbiter.ff.de arbi.per illum
tex.in ver.qd puto verū:si & eius sit authoritatis arbiter &c.vbi cōcedi-
tur arbitro magne authoritatis q possit pnūtiare in secessib⁹:id est in
viridariis vel aliis locis delectabilib⁹ q sunt extra ciuitatem sm gl.§.
multe.in v.edic.in aut.de test.& Albe.in.d.§.si arbiter.in fi.alias primo
licentiatus & postea doctorat⁹ pcedit illū q medio tpe fuit doctoratus.
Ang.are.in.§.q̄dam.in.x.col.de ac.insti.per tex.sing.in.l.j.C.de cōsuli.

lib.x. quē tene mēti:qr fuit in facto sm cum cuius verba ponit Alex.in
l.j.ff.de obsequiis.in apost.facit qd not.do.in.c.collatione.ad fi.de app.
in.vj.qd voluit Bal.in cōsi.incl.Archi.vbi dicit q archidiacon⁹ preferr
preposito.& plene p doc.moder.in rub.de maio. & obe.in.c. statuim⁹.eo.
ti.& vide Do.in.d.c.eporum.& tex.in.d.l.decernim⁹.in ver.in sedēdo et

augeri cultus diuinus qd illa ecclesia non est ne-
cessaria potius vilescit ex numerositate. ar.in.c.j.
de priuile.in fi.et.xcij.di.legimus.facit.d.c. ad au-
7 dientiam.& c.pastoralis.de his q̄ fi.a pla. ¶ † In
glo.in ver.illā ibi:q minorē.dic q hic non vr con
trariū sed eligit illa cōsuetudo q̄ minus est alteri
preiudicatiua & magis rationabilis.& iura alle.in
zrium loquunt in aliis casibus.Et dicit Vinc.j.c.
c in.c.fi.q primo dz attendi[c] ius cōe[d] si vo cōe nihil
d disponit & tūc attēdenda est cōsuetudo generalis
vel specialis illius loci:vt in.d.c.catholica. ea defi
ciente recurrendum est ad consuetudinē vicinarū
ecclesiarum.vt hic.Si vero consuetudo est diffor-
mis attēdat cōsuetudo minus nociua vt hic et in
ver.quo circa.& in.c.ex parte.j.de censi.oībus defi-
cientibus recurrēdū est ad.c.fi.xx.di.vt.s.cōgregē
tur sapiētes & seniores quorū cōsilio stetur & no.h
dictum est eas generaliter obseruandaz vbicunq
agit de tribuendis honoribus alicui dignitati vl
vbi dubitaretur qualiter prelatus se dz habere in
subditos vel quid simile:vt in.c.super eo.de censi.
vnum tn̄ mihi non placet ex dictis Vinc. in eo qd
dicit primo recurrendu3 esse ad ius cōmune.& se-
e cundo ad consuetudine3 particularem[e] loci.Nam
videtur primo recurrēdum ad consuetudinem qr
consuetudo derogat iuri communi:vt in.c.fi.j.eo.
Sed saluādo Vin.potest sic distinguere quod aut
consuetudo versatur circa illam dignitatem de cu
ius honore conferendo queritur: & serua illud qd
h.dixi.sicut patet per totum titu.de offi.archi.vbi
consuetudo preualet iuri cōi.aut consuetudo ver-
satur circa consimilē dignitatem & tunc pōt salua
ri dictum Vin.vt si dignitas similis de nouo eri-
gitur prius recurrendum sit ad ius cōe q̄ ad con-
suetudinem que seruatur in alia ecclesia particu-
f lari.pone exemplum[f] q sint tres archidiaconi in
diuersis ecclesiis non in eadem ciuitate habentes
varias consuetudines si constituitur de nouo ar-
chidiaconatus in alia ecclesia credo q in honori-
bus deferendis sit primo recurrendum ad ius cōe
q̄ ad cōsuetudinem aliarū ecclesiarum:qr consue-

ibi gl.& gl.in.c.q̄
periculosum.vij.
q.j.& Bal.in.l. ex
hoc iure.ff.de iu-
sti.& iur.& tex. l.l.
quoties.in vs. se-
denti.C. vbi sena
to. vel clarissimi.
tex.in.c.pcipim⁹.
xciij.di.tex.& ibi
ang.in.l.cū salu-
tatus esset.C. de
sen.passis.
¶ Adde tu Frā.
are.cōsil.xxij.vbi
ponit an valeat
cōsuetudo q non
habēs dignitatē
preferat habēti
vt d de doctorato
& licētiato qs pre
ferri debeat Ro.
cōsi.cccxxiiij.l fi.
Anto.Francis.
¶ Circa hoc qs
sedere debeat in
digniori & altiori
loco.Dicas q lo
cus est assignād⁹
sm dignitatē or-
dinis:& ex q̄lita-
te loci: et ordine
arguitur ordo di
gnitatis vt ē tex.
in.l.ij. in.§. post
originē.in versi.&
velut in locū.ff.d
orig.iur.& de ista
pcedentia magis
inter religiosos:
vide plene p do.
Feli.i rub.de ma
io.& obe. vbi po-
nit an debet attendi prior approbatio regule: vel alie dignitates que
sunt apud ipsos religiosos:puta dignitates abbatiales de qb⁹ oibus
plene habet in cōsi.redditis fere p oia collegia italie in qōne preceden
tie inter monachos beati bñdicti:& canonicos regulares:q̄ qr sunt im-
pressa:nō puto vlterius insistēdum:qr facile haberi & videri possunt:et
qs sit locus insignis dictū est in apost.precedēti & ponit spe.in ti.de ci-
ta.in.§.j.in vsic.itē q ad locū ibi alleg.& p doc.in.c.statutum.de rescrip.
lib.vj.Circa locū aūt iudicij.Dicas q siue loquamur in iudice siue in
arbitro:locus dz esse honest⁹ & tutus.l.iij.in.§.pe.ff.si qs cau.l.cū.§.si ar
biter.ff.de arbi.c.cū psone.de priuile.li.vj.& c.statutu3.§.cum vo. de re-
scrip.e.li.& c.venerabilibus.§.& hoc.de sen.exco.in.vj.& p archi.iij.q.ix.
in.§.fi.& in quo loco possit arbiter cognoscere & laudare vide p Spe.in
ti.de arbi.in.§.viij.in ver.de loco.& in ti.de cita.§.j.in v.sed nūqd arbi-
ter:& ecōtra qs dicat locus incōgru⁹ not.l.c.ab eo.de ap. li.vj.& i cle.q̄-
uis.in.§.simil.& ibi doc.no.de ap.& hr per Bart.in.l.j.§.adeūdi.ff.qñ
ap.sit.& p archi.l.§.biduū.ij.q.vj.& de forma appellationis qñ locus nō
eēt tutus & cōgruus si forsan p iudicē assignaret vide p Spe.in ti.d ap.
in.§.j.in ver.si aūt.& in.§.restat.in ver.& no.& habet per domi. Cardi.in
cle.j.in.xxij.q.de foro compe.
b ¶ Multū instat.Vide hic do.meum post Imo.
c Sebasti. Sapia.¶ Debet attēdi.Hoc idē dicit do.Ias.in.l.de qb⁹
col.j.ff.de legi.vide Io.an.in rub.hui⁹ ti.& ibi do.Ant.circa fi.& Car.in
e.fi.j.eo.q.l.& qño zsuetudo vni⁹ loci attendat in altero loco tradit cal.
in cōsil.ij.qdam nobilis.col.xx.& illustris curti⁹ in.d.c.fi.col.l.v.quto li
mitat & col.lxxxviij.ver.scdo amplia & ibi late an consuetudo ciuitatis
attendi debet in castris.
d ¶ Attēdi ius cōe. facit in simili dictū Inn.in.c.in lris.de rest.spo.& qd
voluit Cy.& Sali.in.d.aut.habita.
¶ Adde tu l ap.all.xiij.s3 zsi.cci.l pn.& vide q voluit Cald.zsi.vj.
e Sebasti. Sapia.¶ Particularē.vide Pan.de ca.in zsi.clxi.in pre
senti cā.in.j.col.sm antiquam impressionem.
f Sebasti.Sapia.¶ Pone exēplū.Facit q qñ cōsuetudo pōt cōcor-

dari cũ iure cõi consuetu.non derogat iuri cõi.Hoff.in summa hui⁹ ti. b
per tex.in.c.cum dilectus.§.co.facit text.in.c.cum expediat.de elect.in
vj.in.l.vnica.C.de inoffi.do.

a ℭ Cõsuetudo spãlis.adde φ cõsuetudo nõ extendit se:vt voluit Bart. c
in aut.qui rẽ.C.de sacrosan.ec.Cy.ꝛ bar.in.l.j.§.iij.ff.de iti.actuq₃ pri.ꝛ
ꝛ plene p do.med

tudo spãlis [a] nõ p̃iudicat iuri vniuersaliter s₃ tm̃
specialiter:ꝛ in hoc casu d₃ intelligi.l.q̃ dicit φ li
cet consuetudinis non sit parua autoritas:non tñ
vincit legem.s.vniuersaliter:ꝛ in.l.ij.C.q̃ sit lon.cõ
sue.ꝛ.viij.dist. consuetudinis.† Et per hoc infero 3
ad notabile dictuȝ φ si hodie de nouo erigeretur
studium generale in aliquo loco deberet illa vni-
uersitas habere integra p̃uilegia.aut.habita.C.
ne fi.pro pa.vt etiã in criminalibus haberẽt scho
lares iudices proprios non obstante q̃d ibi gloss.
dicat φ doc.ꝛ scholares renũtiauerunt illi aut.in
criminalibus per non vsum seu per cõsuetudineȝ
appositaȝ.Dico enĩ φ consuetudo nocet dũtaxat
in illis locis vbi viguit:sed ex quo studium erigi-
tur de nouo d₃ prius recurri ad ius cõe:ꝛ sic pro-
cedat istud notabile dictum Vin.φ sic intellectuȝ
ꝛ limitatum tenebis mẽti:q₂ ad multa facit. Nec b
ob.tex.i sic vbi nõ recurritur ad ius cõe sed ad cõ-
suetudinem vicinarum ecclesiarum: hoc ideo quo 4
niam in iure cõi nihil disponitur de ista precento c
ria:ꝛ ideo fuit opus recurrere ad consuetudinem
secus si fuisset constituta dignitas cuius officiũ di
sponeretur a iure cõmuni vt est archidiaconatus
ꝛ archipresbyteratus ꝛ similes:q₂ tunc obseruabi
tur dictum Vicentij.Abbas.

1 ℭ Cõsuetudo per quã prelatus solet dimittere
prelaturã sine cõsensu superioris:nõ valet.6.
2 Prelatus an ꝛ qñ possit eligi ad aliã prelaturam.
3 Legatus de latere põt dare prelatis exẽptis licẽ-
tiam transeundi ad alias dignitates.
4 Consuetudo mala dicitur corruptela. 5
5 Faciens actum contra ius pretextu praue cõsue-
dinis an excusetur in vtroq₃ foro.
7 Necessitate cessante cessat omnis actus concessus
propter ipsam.

Cum venerabilis.

Non v₃ cõsuetudo per quaȝ prelatus d
sine superioris licentia põt dimittere c
prelaturã etiã si vellet transire ad aliã dignitatem
vel aliter et sic.Non põt induci ex cõsuetudine vt
qs possit dimittere dignitateȝ sine superioris licẽ
tia vel vt possit elect⁹ administrare nõ habita cõ
firmatiõe a supiore.In prima parte ponit temera
ria trãslatio in scda trãslati excusatio ibi postmo-
dũ.iij.excusationis reprobatio.ibi cũ igit.ℭ Ca-
sus lfalis.Eps hostien.ꝛ.R.sancte crucis p̃sbyter
cardinalis erãt legati in alemania inuenerũt q̃d 6
quidã abbas monasterij hermoñ.φ ad romanam
ecclesiã ptinet nullo medio trãsiuerat ad monaste
riũ corbieñ.φ est filr sedis aplice spãle sine licẽtia
dñi pape vel ei⁹ legati nec petita nec hĩta ɔfirma
tione:abbas in suã defensionẽ allegabat gñalem
cõsuetudinẽ illius terre.Cõsultus pa.sup hoc re-
spondet φ talis cõsuetudo canonib⁹ inimica cor
ruptela poti⁹ d₃ dici.ꝛ ideo papa mãdat eã dece-
tero nõ seruare.H.ℭ † No.i.φ abbas põt eligi i
abbatem alteri⁹ monasterij ꝛ φ iste fuerit electus
denotat istud verbũ:cõfirmationẽ positum in tex.
Et hodie est casus notabilis ꝛ magis clar⁹ in.c.si
abbatem.de elec.li.vj.per quẽ tradit notabilis re
gula φ qlibet prelatus citra epm quãtũcunq₃ sit
sine prelature allegatus põt eligi ad aliã platuraȝ

in.c.q̃d trãslatio-
nem.de offi. leg.
ℭ Adde on con-
suetudo extẽdat
Frã.are.ɔsi.cxxx 8
iij.pau.de ca.con
si.clxi.in prin.
Zacharias.
ℭ Dic tu φ ɔsue
tudo est stricti iu
ris ideo regulari
ter nõ extendit p
similia no.bal. in
c.j.i si.prin.de cõ.
feu.ꝛ in aut.si q̃s
ruinas in.j.co.C.
de sa.san.ec.φ est
verũ maxime in
ea ɔsuetudine iu
ri ɔtra vt no. In
noc.in.c. dilecto.
i si.gl.sue in v̄.su-
pradi.de offi. ar-
chi.flo.in.l.vẽdi-
tor.§.a.ff.cõ. pre-
dio.pau.de ca.cõ 1
si.clxi.Di.ɔs.cxx-
xvi.ꝛ alex.cõsi. 2
lxviij.vol.ij. 3
Anto.Franc.
ℭ Tu adde circa 4
hoc an ɔsuetudo 5
extẽdat id φ vo-
luit do.abb.in.c. 7
si.de cõsue.vbi di
xit φ extẽdit nisi
sit erronea ꝛ vide
etiã Pau.de ca.i 1
ɔsi.clix. in.ij.col.
vbi dicit φ cõsue
tudo φ primoge
nit⁹ succedat i re
gno extẽdit etiã
vt succedat i feu-
do et vide etiam
Alex. in ɔsil.xvi.
in.i.parte consil.
vbi dicit cõsuetu
do ɔtria iuri cõi
non extendit ex
idẽtitatẽ rationis
ꝛ adde bal.in.l.q
cũq₃.in.vij.co.C.
de ser.fug.ꝛ in.c.
q seu.da.pos. vbi
dixi φ cõsuetudo
est seruãda ad vn 2
guẽ sine extensio
ne aliq̃:ꝛ ideo di-
xit Bal.in.l.l ad
ditione in pe.co.
C.de adop.φ cõ-
suetudo militarĩ
est seruãda inter
armigeros tm̃ ꝛ non d₃ ad alios extẽdi cõsuetudo aũt nutritiua pecca
ti nedum φ excusat a peccato seu a pena sed illa nõ d₃ seruari.vt not.
in.c.ex parte.de consue.pro quo facit q₂ mala cõsuetudo non dĩ cõsue-
tudo:sed poti⁹ corruptela vt in aut.vt nulli iudicum.in.§.i.c.j.in fin.de
alic.seu.c.i.de cogni.feu.c.pe.ꝛ fi.de cõsue.c.que cõtra mores.ꝛ.c.cõsue- e
tudo.ꝛ.c.mala.vij.di.c.q̃q̃.de cens.in.vj.habet late per Bal. in rub.C.
que sit lon.cõsue.circa fi.ꝛ adde φ cõsuetudo q̃ seruari non põt sine pec
cato mortali:illa d₃ cassari.vt in.c.fi.ꝛ doc.no.de prescri.imo etiã si non
põt seruari sine peccato veniali d₃ cassari.vt plene p An. sicu.in.d.c.fi.
per no.in.c.ij.de pac.in.vj.ꝛ in.c.si vero.de iureiur.ꝛ habetur per gloss.

xiiij.di.in sum.ꝛ p gl.in.c.si aliqd.in v̄.priorẽ.ꝛ ibi p Archi.xxi.q.iiij.
b ℭ Legatus iurisditionẽ.Adde gl.in.c.q̃d trãslationẽ.de offi.leg.ꝛ ibi
istũ ꝛ Pe.de anc.in.c.j.hic alle.ꝛ Pe.de anc.i.c.cũ ex offi.de resceri.
ℭ Adde vt per Ro.consi.ccccxviij.
c ℭ Admittit nomẽ.facit tex.in.c.cum in ecclesie.in ver.qi legẽ mortis.

ita q̃d nõ est opus φ postulet:nõ tñ põt iste cõsen-
tire sue electiõi nisi habita licẽtia a suo supiore:vt
hic:secus est in epo.nã ȝ ipse non põt eligi ad aliã
dignitatẽ sed d₃ postulari:vt in.c.si.de postu. pre-
3 la.vbi de hac materia. ℭ † Not.ij.ibi.romane ec-
clesie φ licet oẽs ecclẽe sint subiecte romane cu-
rie:vt in.c.cuncta p mundũ.ix.q.iij.ecclesie tñ exẽ- d
pte dicunt spãles ipsius romane ecclesie: de quo
in.c.si papa.de priui.lib.vi. Item not.φ legat⁹ de
latere põt confirmare electiones exemptorum et
dare prelatis exẽptis licentiã trãseundi ad alias
dignitates.concor.d.c.si abbatem.etiã si sit electio
ad aliquẽ episcopatum:vnde l₃ legatus de latere
nõ possit transferre epm:vt in.c.q̃d translationeȝ.
de offi.leg.potest tñ confirmare electionem factaȝ
ad epatum etiam exemptuȝ:vt probatur in.d.c. si
b abbatem.Habet etiã legatus iurisditionem [b] in
exẽptos:vt in.c.4.de verbo.sig lib.vj.ꝛ q̃d ibi not.
4 ℭ † No.ibi quã corruptelam φ cõsuetudo irratio
c nabilis admittit nomẽ [c] cõsuetudinis et appellat
corruptela:ꝛ dĩ corruptela:q₂ mala ɔsuetudo assu
mitur vt priuilegiũ cõtra mẽtem canonũ: vt in.c.
mala aũt cõsuetudo.viij.di.Et no.φ cõsuetudo q̃
est inimica canonibus prima frõte presumit irra-
tionabilis.concor.d.c.ad nram.ꝛ dicaȝ in.c.si.§.co.
ℭ Op.ɔ tex.in eo φ innuit satis esse petere licen-
tiã trãseũdi l₃ nõ obtineat:q̃d est ɔ.c. admonet. et
c.φ in dubijs.ꝛ.c.nisi.§.de renũ.sol.dicit Jo.an.et
bñ φ h scm̃ narrat ad maiorẽ aggrauationẽ isti⁹
abbatis:dĩ φ ẽt lnlam nõ petit.vñ de iure stãdũ ẽ
5 ɔtio.ℭ † In gl.i.in si.not.signãter gl.ꝛ nõ tradas
obliuioni.facit enĩ φ gerẽs actũ ɔ ius p̃textu ɔsue
tudinis praue ex q̃ adhuc prauitas cõsuetudinis
nõ erat p ius declarata nõ d₃ puniri tãq₃ legĩ trãs
gressor:s₃ d₃ tolerari pretextu ɔsuetudinis ꝛ vide
cõsiles gl.iiij.di.denique.q̃ dicit φ l₃ praua cõsuetu
d do excuset quo ad penã hui⁹ seculi: [d] nõ tñ quo ad
e deũ [e] φ not.sed hoc intelligo qñ ignorantia praue
ɔsuetudinis esset crassa ꝛ supina: vtputa q₂ ɔ ius
naturale.xxxij.q.vij.flagitia.secus putarẽ vbi eẽt
p̃babile dubiũ sup validitate ɔsuetudinis:nã tũc
ignorãtia legis nõ est pernĩ: ad hoc tex.in.l. rta.ff.
de iur.ꝛ fac.ign.ꝛ in.c.§.pxi.facit φ no. Inno.i.c.p
tuas.de simo.ꝛ adde.c.gaudemus.in si.de diuor.et
glo.c.i.de postu.p̃la.in v̄bo decetero.lib.vi.An v̄o
gesta p̃textu praue cõsuetudinis debeant tolerari
vide φ dixi in.c.si.§.de consti.ꝛ facit.c.fin.de spon.
6 duo.in v̄bo decetero.ℭ † In glo.in verbo:cõsue-
tudinẽ:ibi φ etiã nõ d₃ dicit Jo.an.φ melius di-
xisset quoꝝ neutrũ esse d₃.q.d.φ nedũ non v₃ con-
suetudo vt p̃latus transeat sine licẽtia superioris
sed nec v₃ φ electus administret añ habitã confir
mationẽ a superiore:ꝛ refert Cõpo. φ ob hoc fuit
cassata electio cuiusdã prioris sancte crucis.ꝛ hoc
idẽ no.archi.in.c.cũ qui.de p̃ben. lib.vj.p priuile-
gium tñ hoc papa qñq₃ aliq̃bus cõcedit vt fratri-
bus cartusiensibus.ꝛ no.hoc dictũ.Et in si.gl.ad-
uerte:q₂ hoc dictũ glo.facit ɔ tex.Nam iste abbas
erat exẽptus ꝛ vltramontanus distãs multũ a ro-
mana curia ꝛ tñ non potuit administrare non ha
bita prius cõfirmatione.solu.dicunt doc.hic φ.c.
nihil.de ele.nõ p̃suit in isto casu:q₂ in illis ptibus
erant tũc legati a q̃bus poterat iste petere confir-

de simo.ꝛ tex.iun
cta gl.in.c.admo
nere.l p̃nc.xxxiij.
q.ij.vbi ponit v̄-
sus.Si re priue-
ris nec nomẽ ha
bere mereris.
ℭ Quo ad penã
huius seculi.Ad
de Lud.ro.in no
tabili.xx.inci.ou
cõsuetudo repro
bata ꝛ glos.in v̄.
antiqua in.c.ij.d
tẽp.ordi.ꝛ dicit h
pe.de anch. se in
facto obtinuisse:
rector ville fecit
multos poni in
cepis: fuit forma
ta inq̃sitio cõtra
eũ de priuatocar
cere: ipse p̃bauit
φ ei⁹ p̃decessores
fuerũt vsi isto iu-
re:l₃ forte minus
iuste fuit excusa-
tus p̃pter cõsue-
tudinẽ l₃ prauaȝ
faciat text.i.l.i.ff.
d abigeis.ꝛ φ vo
luit bal.in cõsi.in
cipiẽ.in x̃pi noĩe
amẽ.qñ aliqd cõ
cedit vbi ɔsulint
statutũ permitte
bat ludũ i certo
loco ꝛ extra illuȝ
locum p̃hibebat
mõ de cõsuetudi
ne q̃ hȝ ludebat
extra illum locuȝ
fuit excusatus p-
pter ɔsuetudinẽ
ꝛ vide Pe.de an
cha.cõsi.cclxxxv.
inci.iure stricto
cõsuetudine.ꝛ in
ɔsi.l.incip.in x̃pi
noie ꝛc.Cõsuetu
do q̃ hȝ in ɔtrium
põdera. cãter di
lectos.de excel.p
la. sed dic q̃d ille
tex.loquit d actu
reprobato nõ so-
lum a lege natu-
re sed etiam a le-
ge positiua.et de
actu qui in se est
malus ꝛ multa i
fisi hic accumu-
lat do.meus que
ponit Ro.in re-
pe.rub.de orbit.
in.xxvij.col.in versi.sed an.ista cã reductionis quibus adde bal. in.c.cũ
bertol.de re iudi.ꝛ in.c.cũ parati.in si.de appel.ꝛ in rub.de resti.in integ.
ꝛ But.in.c.ij.eo.ti.
ℭ Adde tu Alex.ɔsi.cxxij.i.li.ꝛ.vij.si.lib.
e ꝛ Sebasti. Sapia.ℭ Quo ad deũ.Vide do.Jas.in.l.de q̃bus.ff.de le-
gi.vbi ponit ad hoc multa exẽpla ꝛ idem tradit in.l. singularia.col.pe.
ff.si cer.peta.ꝛ Corneos peru.in cõsi.xxviij.in hac cõsult.in.iij. vol. are.
in ɔsi.xi.p̃cedendum.Anchara.in ɔsi.li.cõsuetudo ad si.Cardi. Flo.in
ɔsi.cxxxij.presbyter.col.ij.Alex.in ɔsi.cvij.p inuestigatione.in.ij.volu.
Feli.in.c.j. in.viij.limi.§.de re iudi.

a ¶ Durat concessio. Adde bal. in l. veluti. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ in l. cū ꝓpo-
nas. C. de nauti. fe. ⁊ in rub. de cōsue. ad fi. ⁊ in rub. de fi. instr. ⁊ pe. de an-
cha. regula possessor. in xxvij. col. in v. iiij. querit. de reg. iur. vide q̄ dixi in
glo. j. in c. ꝙ ꝓ necessitate. j. q. j. ⁊ ibi eā induxit ad q. ꝙ si aliqua collecta
est imposita ciuibus pro necessitate vigēte ea cessante cessare dʒ colle-
cta ꝙ no. ꝯ prin-
cipes īponentes 7
collectas subdi-
tis q̄ cessante ip-
sa grauamīa tol- a
lere non curant. b
¶ Adde tu de in-
tellectu. c. nihil vi-
dendū. Old. cōsi.
ix. vbi late expli-
cat. incipi. posito
sine preiudicio.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Necessitas. Fa-
cit optime tex. in l.
l. cura. §. deficien-
tiū. ff. de mune. ⁊
bono. vbi priuile-
giū cōcessum ob
paupertatē sup-
uenientibus diui-
tijs cessat. vid. ro-
ma. in ꝯsi. cccclix.
in ꝓposita cōsul-
tatione vbi vult
ꝙ priuilegiū cuiꝰ
litatis cōcessuʒ a
scutibus pisanis
ppᵗ ꝯcordiā iter
eos existentē ces-
sat ea rupta. ⁊ vi-
de eundē Ro. in
ꝯsi. ccccxvij. in ꝓ
posito casu vbi
vult ꝙ si aliquis
populus ꝯuenit
soluere certū cen-
suʒ superiori ꝓte
genti terrā eius
⁊ illa terra demo-
batur non cogit
amplius soluere
illū cēsum ⁊ mul-
ta ad ꝓpositū ad-
ducit do. Jas. i. l.
j. in prin. in v. no.
ff. de offi. eius.
c ¶ Cum dilecta.
Vide ibi dicta.
d ¶ Licētiā. videt
iste sentire ꝙ licē-
tia pōt p̄stari ver-
bis tacitis: ⁊ idē
videt sentire Jn-
noc. ⁊ oēs. i. c. j. de
iur. cal. vbi dicūt
ꝙ clericus dʒ p̄-
stare iuramentū
de licētia sui p̄la-
ti tñ si clericus est
corā prelato suo ⁊ iurat corā eo de nō p̄stādo alteri licentiā vr data licē-
tia. ⁊ vide istū in. c. nōne. in. v. col. de presump. Contrarium tñ tʒ Joan.
and. in. c. si abbatem. in prin. de ele. li. vj. in nouella. Refert Lap. alleg.
lxxvj. incip. in causa. in. v. col. ibi qr vbi reqritur licētia: ⁊ roma. in. l. ij.
in. §. voluntate. ff. solu. mat. ⁊ Bald. in. l. obseruare. §. fi. in fi. in ver. extra
no. ff. de offi. procon. ⁊ leg. cū alijs cōcor. Dicas ꝙ licentia debet presta-
ri verbis expressis qñ quis contrahit cū alio quā cū ipso prelato a quo
debeat licentiam consequi ⁊ isto modo pōt reducere opiniones ad con
cordiam sm̄ domi. meum hic.
¶ Adde ꝙ cōcordātia de qua in superiori apostil. fuit An. de bu. in. c.
cum consuetudinis vt refert ⁊ seqtur Abb. ꝯsi. xl.
Anto. Fran. ¶ Circa hoc de licentia an reqrat ꝙ p̄stet expsse: vl suffi-
ciat illā p̄stari tacite. adde ꝙ in dubio licētia p̄sumit esse de substantia
actus in quo reqrit. vt no. voluit ⁊ declarat Bar. in. l. ij. in. §. necessitate
in. vij. col. C. de bo. q̄ li. ⁊ vide bal. in. l. fi. C. de ero. mili. āno. li. xij. vbi di-

7 mationē. † Et no. bñ istud dictū: qr notabilr limi-
tat illud. c. nihil. ⁊ ex his duobꝰ caplis potes colli-
gere ꝙ vbi aliqd concedit ꝓpter necessitatem du-
rat cōcessioᵃ quatenus viget necessitasᵇ ⁊ non alr
facit. xvj. q. j. gñaliter. Itē dicerē vltra doct. ꝙ hic
ex alio capite nō habebat locū. c. nihil. nā solū di-
stantia loci supplet defectū confirmationis sed in
casu nostro erāt duo defectus. s. defectꝰ cōfirmatio-
nis ⁊ vinculū quo iste abbas erat ligatus abbatie
sue. ⁊ vñ nō poterat deserere suā abbatiā ꝑ textū. c.
nihil. qr vbi insunt duo impedimēta vno sublato
remanet ⁊ reliquū: vt in. c. ex tuarū. de auto. ⁊ vsu
pal. ⁊ in. l. si domus. ff. de ser. rusti. predi. Abb.

☞ Cōsuetudo qō abbas vnius monasterij eliga-
tur de alio monasterio valet.
2 Monachus electus in abbatē: an ⁊ qñ reqrit con-
sensum in electione a superiore.
3 Electio p̄lati spectat ad collegiū illius eccl'ie vbi
prelatus eligitur.
4 Patronus eccl'ie nō pōt ēt tpe quo fundat dispo-
nere de iuribꝰ eccl'ie in preiudiciū epi: sʒ bñ h̄ pōt
eps facere ad reqsitionē patroni. §. ii.
6 Verbū vnum prolatū in vna dispositione pōt di-
uersimode intelligi.
7 Cōsuetudo tribuit intellectum legi cui est standū
licet non sit bonus.
8 Judex an ⁊ qñ possit ꝑ ptes pnūtiare. i. pnūtiare
super vno articulo ⁊ sup alio supersedere.
9 Monachꝰ in cā monasterij nō agit sine mādato.
10 Eps pōt creare nouū delictū: ⁊ imponere maiorē
penā quam imponat ius cōe.
12 Titulus ēt iniustus dat cām prescribendi.
13 Sñia lata ꝯ ius ita demū est nulla si est ꝯ ius cla-
rum: secus si illud ius est dubium.
14 Eps nō pōt ius vnius ecclesie alteri tribuere.
16 Alternatiua aliqñ importat ordinē: ⁊ aliqñ stat in
sui natura.
17 Electus ⁊ nō cōsecratus pōt exercere ea que sunt
iurisditionis episcopalis.
18 Prelatus suspensus vtrū possit exercere iurisdi-
tionalia in canonicis.
19 Moniales habent electionem.
20 Abbatissa habet iurisditionē ⁊ pōt habere colla-
tionem beneficiorum.
21 Statuti verba dubia debēt interpretari vt minꝰ
ledant ius cōe quam sit possibile.
22 Titulus nō reqritur ad inducēdam cōsuetudinē
sed solus vsus.

Cum dilectus.

† De cōsuetudiē pōt induci ꝙ vna eccl'ia de gremio alte-
rius tenet sibi p̄latū eligere ⁊ consuetu-
do est optima legū iterpres ita cōiter sūmat. Sed
posset summari notabiliꝰ: vt patebit ex īfra dicen-
dis ⁊ sunt due ptes p̄ncipales. In pria narrat du-
plicē qōnē electiōis cū ptiū allegatiōibꝰ. scda ibi:
qr vnā diffinit ⁊ alterā diffiniēdā ꝯmittit. ¶ Ca-
sus lr̄alis. Vacante monasterio andreñ. electꝰ fuit

cit ꝙ licētia prestāda dʒ p̄stari in scriptis ⁊ sic vr necessariū ꝙ expresse
prestet. Adde tñ ꝙ licētia trāseundi ad aliā eccl'iam eiusdē epatus suf-
ficit ⁊ si tacite p̄stet qm̄ sufficit ꝙ superior sciat ⁊ non ꝓhibeat. c. j. et. ij.
lxxxj. di. no. d. Car. in cle. fi. de elec. vbi etiā dicit ꝙ in transitu ad aliam
ecclesiā alterius diocesis vel epatus reqrit expressa ⁊ nō sufficit tacita
not. i. c. admonet
de regla. ⁊ ibi di-
xit do. car. ꝙ talis
licētia dʒ esse spe-
cialis de trāseun-
do ad talē eccle-
siam vt ibi dixit i
xj. q. als vacaret
primū bñficiuʒ ꝑ
transitū ad scdʒ.
Et adde ꝙ lʒ mo-
nachꝰ possit trā-
sire ad arctiorem
religionē petita
licētia supiori: olʒ
nō obtenta tñ si
vult trāsir ad mi-
norē vel parē: nō
sufficit licētia ab-
batis ēt expressa
vt ꝑ do. car. in. ij.
in. ix. q. de ele. Et
addō ꝙ qñ mona-
chus vult agere
vel accusare vl ꝓ-
curatorē ꝯstitue-
re expsse reqrit li-
centia ab. cōcessa
als pcessus nō vʒ
etiā si ex post ra-
tificet vt ꝑ d. car.
in cle. religiosus
in. ij. op. de pcu. ⁊
in cle. j. in. §. volu-
mus. de so. cōpe.
in. iij. q. Adde tñ
qñqꝫ licentia pōt
ꝓbari ꝓprio iu-
ramēto. put hr̄ i
c. significasti. tibi
ꝑ glo. debere. Et
adde ēt ꝙ in ꝓro-
gatiōe iurisditio-
nis faciēda ꝑ cle-
ricū in epm̄ non
sui dʒ esse expssa
neqꝫ sufficit taci-
ta vt notat Jn-
not. in. c. dilecti. d
fo. cōpe. ⁊ vide ꝑ
d. pau. de ca. i. l. j.
ff. si qs in ius vo.
nō it. Et adde ēt
ꝙ qñ monachus
vult ire ad curiā
p̄ncipis reqritur
sñia sp̄alis et ex-
pressa. cle. j. §. qt
vo. de sta. mo. si-
cut ēt reqrit i ad-
mini. sacramētis. vt no. gl. in cle. j. de primi. Et adde ēt ꝙ licētia q̄ dʒ p̄-
stari ꝑ iudicē in aliquo actu faciēdo dʒ prestari cū cause cognitione als
actus nō vʒ: ⁊ ideo requirit ꝙ prestet expsse. vt voluit bal. ⁊ Pau. de ca.
in. l. sed si lege. in. §. pretor. ff. de in ius vo. A. F.
c Sebasti. Sapia. ¶ Et facit. Vide Feli. in. c. cū nuntius. in fi. j. de te-
sti. vbi multa ponit ad propositum.
f ¶ Videtur sibi dare cōsensum. Tu adde Jo. and. in. c. nōne. de p̄sump.
in ver. ⁊ sic facit ad qōnē: ⁊ ibi ꝑ istū ⁊ alios. ⁊ bal. l. l. is q. §. neqꝫ. in v. et
facit ad statutū. ff. de acq. here. ⁊ in. l. filiussa. §. qro hic de tali qōne. C. de
peti. here. ⁊ ibi Ang. ⁊ Bal. in. l. exceptiones. in ver. not. ꝙ ille. ⁊ in ver.
op. ⁊ in ver. ista. l. facit ad. q. C. de cui. ⁊ in. l. fi. in v. qro. dicit statutum. C.
ad mace. ⁊ vide bo. tex. in. l. pōponius. als in. l. si gratuitā. §. si qs fideiꝰ-
beat. ff. in qui. cau. pig. vel hyp. tacite ꝯhatur. ⁊ facit tex. in. l. titiꝰ. qbus
mo. pig. vel hypo. sol. ⁊ ibi ang. ꝑ illū tex. ibi eñ ꝓbatur ꝙ in mutuo cō-
sensu includit ratificatio. qō si ex dispositione statuti dicit ibi ang. siliꝰ

quidā monachus eiusdem monasterij. V. nole in
abbatē monachi charosē. monasterij huic electio-
ni se opponētes dicebant electionē andreñ. ceno-
bij de suo monasterio faciendam: ꝓpter ꝙ qō tam
sup electione p̄dicta q̄ super iure eligēdi abbatē
delata est ad sedē apostolicā. In p̄ntia pape pro-
ponebat dictus. V. monachus ꝙ tam de iure cōi
q̄ de priuilegio sp̄ali ad caplʒ andreñ. monasterij
pertinebat electio. vñ petebat electionē de se factā
cōfirmari ꝓcurator monasterij charoseñ. ꝓposuit
ex aduerso ꝙ olim ad petitionē patronorum mo-
nasterij andreñ. fuit a diocesano epo constitutū vt
vt si locus ipse intantū cresceret vt abbas ꝯstitue-
retur ibidē electio abbatis ipsius penes fres eius-
dē loci ⁊ caplm̄ charos. pēderet ⁊ obtētu huius sta-
tuti sic fuit longis tpibus obseruatū vt monaste-
rio andreñ. vacāte monachi eiusdem loci de gre-
mio charoseñ. sibi eligebant aliquē in abbatē: vñ
cū electio ipsa fuerit ꝯ statutū predictū ⁊ cōsuetu-
dinē q̄ est optima legū interpres celebrata meri-
to cassari debebat ⁊ mādari fratribus andreñ. vt
decetero eligāt sibi abbatē de monasterio charo-
señ. Insup allegauit ꝙ electio ipsa facta erat de su-
spenso ⁊ a suspēsis: ⁊ ideo etiā electio non tenebat
Dñs papa auditis hincinde ꝓpositis: qr cōstitit
ei ꝙ electio facta fuit de suspenso et a suspensis cā
cassauit iustitia exigente. i. cassam ⁊ irritā nuntia-
uit. Verumtñ qr predictū statutum ita posset in-
telligi ꝙ ꝑ illud non deroget iuri cōi nec priuile-
gio hoc modo vt electio ptineat ad caplm̄ Andr.
⁊ cōfirmatio ad caplm̄ charoseñ. mādat papa qui-
busdā ꝙ si monachi charoseñ. talē consuetudinē
ꝓbauerint ꝑ quā preiudicet iuri cōi: vel ꝙ mona-
chi andreñ. eligerent sibi abbatem de monasterio
charoseñ. sm̄ illam cōsuetudinē debeant iudicare
electionem andreñ. monasterij decetero faciendā.
Qō si talem consuetudinē non ꝓbauerint adiudi-
cent monachis andreñ. ius eligendi abbatē vt li-
beram habeant potestatem vel de gremio sui mo-
nasterij vel aliunde eligendi sibi abbatem presen-
tando ipsuʒ charoseñ. capitulo vt si canonica fue-
rit electio a capitulū charoseñ. cōfirmetur. Ber.
2 ¶ † No. j. ꝙ monachus electus in prelatū pōt ele-
ctionem de se factā prosequi etiā in iudicio cōten-
c dendo. cōcor. c. cū dilectaᶜ. j. de rescrip. Aduerten-
dum tñ puto ꝙ aut eligit ab extraneo collegio et
non pōt consentire electioni de se facte sine licen-
tia sui superioris. vt in. c. si religiosus. de elec. li. vj.
Aut eligitur a collegio ꝓprio: ⁊ tunc eoipso ꝙ eli-
gitur videtur sibi data ptās acceptandi: vnde in
acceptatione nullius consensus exigitur vt hic.
d Nam illum eligendo videretur sibi dare licentiāᵈ
e acceptandi. Et faciteᵉ ꝙ no. in regula qui tacet. de
regu. iur. libr. vj. in mercu. et facit istud qō in casu
in quo in actu filij requiritur consensus patris ꝙ
pater contrahendo cum filio videtur sibi dare cō-
f sensumᶠ ad hoc qō no. in. l. cū pf. si. de le. ij. ¶ † No-
3 ta. ij. qō priuilegium potest concurrere cum iure

nō pōt obligare se sine licētia patris ⁊ ambo obligāt se in ꝯtu ꝙ vī da ta licētia. ⁊ alibi in iure nō ita bñ pbat s̄m eū. facit ꝙ voluit sali. in. d. l. fi. post Bal. C. ad mace. ⁊ pe. de anc. in. c. fi. de cle. egro. ⁊ ibi Jo. de imo. ⁊ ꝙ voluit bo. in. c. possessiones. de re. ecc. nō alie. ⁊ adduco bal. in. l. fili⁹ in fi. ver. vl. no. ff. de his q sunt sui vel alie. iu. vbi dicit ꝙ paria sunt pa tre ꝯsentire filio vel se simul obligare cuȝ filio: qđ facit ad statutuȝ perusinū alle. d. l. cū pf. §. libertus h alle. ⁊ ibi Flo. de sancto petro l. fi. dicit ꝙ cū fili⁹ nō possit agere si ne ꝯsensu pr̄is. l. fin. §. necessitate. C. de bo. q li. ⁊ si mul agāt ꝙ vr̄ al ter alteri ꝯsenti re. ar. hic. facit. d. l. titi⁹. in prin. sȝ Bar. facit qđ vo luit do. car. in. c. olim. el. j. de resti. spo. ⁊ facit ꝙ no. l. l. si qs mihi bo na. §. iussu. ff. de acqui. here.

C Adde Raph. comen. ꝯsi. xl. ab. consi. xi. vbi dicit ꝙ ex quo cleric⁹ locat epō videt̄ si bi dare licentiā.

a C Ad collegiuȝ illius eccle. vide qđ legi. ⁊ no. in. c. j. de ele. ⁊. xviij. q. ij. abbateȝ. xvi. q. vlti. c. fi. Limita: nisi oēs de ꝯuen tu essent mortui: qȝ tunc spectaret ad illū ꝑlatuȝ ad quē spectat ptās cōfirmādi: vt no. in cle. in plerisq. de elec.

C Adde ro. cōs. cccxxxij.

Sebasti. Sapia.

b C Ipsius eccle. Vid Ab. ⁊ Imo. in. c. iij. j. de eccle. edi. ⁊ Abb. in. c. significasti. j. de prebē. ⁊ ofno per Feli. in. c. cum venerabilis. in. xi. col. j. de excep.

c C Non pōt patronus. Faciat qđ legi. ⁊ no. in. l. nemo pōt. ff. de leg. j.

C Adde Cald. consi. j. de eccle. edifi.

d C Anteq̄ eccl̄ia sit fundata. Faciat ꝙ no. in. c. pie mētis. xvi. q. vij. ⁊ qđ voluit hic pe. de anc. ꝙ in fundatione monasterij pōt apponi conditiones ⁊ pacta cōditionalia vt in cōditionis euētū talis eccl̄ia edificanda debeat aliquā alteri seruitutē: ⁊ sic rei q nondū est pōt opponi onus sicut in rebus possessis ab hostibus si cōtingit recuperare. vt in. c. abbate sane de re iudi. lib. vi.

C Adde ꝙ fe. ꝯsi. cclvij. tȝ ꝙ nec tpe fundationis possit eps̄ sine consensu capl̄i eximere eccl̄iam a iurisditione sua sicut non pōt tpe fundationis ꝯcedere laico ꝙ habeat vocem in ecclesia colleg. qđ est minus.

e Sebasti. Sapia. C Iuri cōi. Vide are. in. l. iam hoc iure. in. v. no. ff. de vulg. ⁊ pupil. vbi dicit ꝙ qñ est impossibilis q̄lis determinatio propter diuersam naturā rerū vel psonaꝝ fit difformis interpretatio ideȝ vult Alex. in. l. testamēti. col. ij. C. de testa. mili. ⁊ ibi Dec. late col. v. l. iij. limita. Adde ēt ad hec do. Abb. in. c. maiores. j. de baptis.

f C Euitat̄ correctio iuris. facit gl. l. c. cupiētes. §. ꝙ si ꝑuigiti. de ele. li. vi. ⁊ gl. l auc. ex testā. C. de colla. legi. ⁊ no. i. l. ex fcō. ff. de vul. ⁊ pu. ⁊ l. l. si serui vestri. C. de noxa. ⁊ l. l. ꝯstōnibus. ff. ad mu. ⁊ l. l. vt gradatim. §. si lege. ff. de mun. ⁊ ho. ⁊ vide bal. in. l. j. i. iij. col. in v̄. itē no. ff. de ꝯsti. pn. ꝙ cōstitutio ⁊ edictum semp debēt interp̄tari s̄m rōnē ⁊ ius cōe. alle. hunc tex. ⁊ sic extēdit istū tex. ad edicta. ⁊ vide eūdē bal. l. l. oēs populi. in v̄. mō quero vtrū vnū statutū. in. xiiij. col. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ faciat ho. tex. l. c. dilecto

cōmuni. In contrarium tñ facit qđ no. gl. in. c. cōtra morē. c. dist. sed vide ꝙ leg. ⁊ not. in. c. j. s̄. de rescrip. C Nota. iij. ꝙ ius eligēdi prelatum spectat dūtaxat ad collegium illius ecclesie[a] ꝙ est contra ius cōe ꝙ aliqui forenses habeant ptātem cuȝ eis eligēdi: ꝙ aperte pbat ista litera ⁊ facit cōtra opi. Jo. an. in. c. cum ecclesia. de causa poss. ⁊ proprie. ⁊ 4 ibi dico. C † No. iiij. ⁊ tene mēti ꝙ patronus ecclesie etiam tpe fundationis non potest disponere de iuribus ipsius ecclesie[b] in preiudicium ipsius epi vnde non pōt trāsferre in alium prelatum ius cōfirmandi sed hoc statuere pertinet ad epm. ⁊ ad petitionem patroni. Ad hoc ho. tex. cum glo. x. q. j. in c. ij. ⁊ tene mēti: quia sepe patroni excedentes metas sue potestatis contrarium statuunt. Et vide Innocen. j. ne prela. vi. suas. in. c. qm̄. ij. vbi dicit ꝙ non pōt quis etiā in traditione cuiuscūq rei apponere conditionē spālem: nā non pōt patronus[c] cum sit priuata persona mutare ordinem canonū ⁊ ordinationē totius ecclesie: vt in. c. tua. ⁊. c. requisisti. de testa. 5 C † Not. v. ⁊ tene etiā menti qȝ nescio alibi ita ho. tex. ꝙ eps̄ potest in fundatione ecclesie ad petitionem patroni transferre in alium ius confirmādi prelatum illius ecclesie lȝ illud ius cōpetat ipsi epo. xvi. q. vij. oēs basilice. ⁊. xviij. q. ij. in c. j. Et sic potest eps̄ in hoc preiudicare suo epatui Et aduerte ꝙ pro causa huius preiudicij seu alienationis huius iuris sufficit sola petitio patroni. Quod admitto antequā ecclesia sit fundata:[d] sed post fundationem ecclesie non puto ꝙ sine cā hoc possit eps̄ statuere etiā ad petitionem patroni lȝ aliud videat̄ hic sentire do. Anto. Nā negari non pōt quin sit ista alienatio hui⁹ iuris iam cōpetentis epatui q sine cā fieri nō debet. Facit ꝙ no. in. c. constitutus. de elec. Sed ante fundationem ecclesie nullū ius confirmādi est acquisitum epo merito pōt ad petitionem patroni qui forte aliter non 6 vellet ecclesiam fundare hoc statuere. C † Item no. aliud notabile dictum ꝙ idē verbum relatum ad diuersos diuersimode pōt et dȝ interpretari si vniformiter sumēdo preiudicaretur iuri cōi.[e] Et est in hoc tex. multū singularis ad interpretationem statutoꝝ. nā statutū epi hic disponebat vt electio prelati pēderet penes fratres eiusdē loci ⁊. c. charosense. ⁊ q̄tenus verbuȝ electio concernit fratres eiusdē loci stat ꝑprie q̄tenus vero concernit capl̄m charosen. stat pro cōfirmatione. Nā confirmatio largissime sumpto vocabulo pōt dici ele

j. de ver. sig. ⁊ ꝙ voluit bal. in. l. cū a mre. i v̄. vl. q̄rit̄ hic. C. de rei v̄e. vbi alle. istū tex. facit ꝙ voluit idē Bal. in aut. nisi tricennalis. C. de bo. ma. quē refert ⁊ sequtur anc. in repe. c. j. de ꝯsti. ⁊ ꝙ voluit idē bal. in. l. j. C. de ces. bon. quē refert anch. in. d. c. j. ⁊ ꝙ voluit idē bal. in aut. oēs pigri. C. cōia de suc. ⁊ in. l. data opa. C. q ac. nō pos. ⁊ in. l. j. C. e. vbi alle. istū tex. in rubr. C. e. i. l. acce. i vlti. q. C. de vsu. ⁊ Bar. i. l. fi. C. de spō. ⁊ bal. in aut. si ca. C. de episc. ⁊ cle. ⁊ ang. ⁊ Jo. de imol. in. l. post. ff. ad tre. faciat. c. lȝ de os. or. ⁊ vide h plene p do. meuȝ vbi allegat aliq̄ ꝯ ista ⁊ soluit.

g C Largissime. ad de no. in. l. ij. C. de noxa. ⁊ in. l. cesar. ff. de publ. ⁊ h qñ interpretatio larga sit ꝯ legē vl qñ supfluitas v̄boꝝ resultat. arg. l. iij. §. j. ff. de iureiur. itē nisi discordēt a iure cōi: qȝ pro ꝯcoi. sunt extēdēda ⁊ large interp̄tāda. c. ad audiē. de cle. nō re. ⁊ ibi hu. ⁊ doc. in. c. fi. de cōsue. in. vi. itē si tractet̄ de fa. pu. l. hoc mō. ff. de cōdi. ⁊ demō. no. i. l. cetera. §. pe. ff. de lega. j. ⁊ p Bart. i l. quēadmodū. in ij. col. v̄. ex h ptȝ. C. de agri. ⁊ cē. li. xi. ⁊ pau. de ca. in cōsi. xxiij. inci. viso puncto. in. xiij. col. p. d. l. vt gradatiȝ. §. sȝ si lege ⁊ p Alex. cōs. vi. post me. ꝑnc col. ⁊ in v̄. iiij. qȝ. et in cōsi. cxlij. in prin. quarte. in. v. vol. ⁊ in cōsil. lxxvi. in prin. ij. col. ⁊ in cōsil. ix. l. i. col. i pn. ⁊ e. v. vol. p are. ꝯsi. xxix. ⁊ in ꝯsi. xcvij. ⁊ l ꝯsi. cix. ⁊ in ꝯsi. cxxxiij. dicit an cōsuetudo extendat ⁊ plene p alex. in ꝯsi. suis. p quo recurras ad tabulam suoꝝ cōsi. itē nisi sint s̄m vel preter ius cōe. d. c. ad audientiā. ⁊ ibi p Bu. ⁊ Imo. i. o. c. fi. de ꝯsue. j. ⁊ plene p fr. in re. suo. i v̄. statutoꝝ extē. v̄. vij. ⁊ v̄. lxxiij. vel nisi sit cōfor. iu. cōi s̄m pau. de ca. i. l. ius ciui. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ in scda ꝯsti. co. faciat ēt ad p̄dicta ꝙ voluit bal. in. l. ab execu. in. ij. co. ibi itē apparet ex predi. ibi. nā statu. C. quoꝝ ap. nō recip. bal. ⁊ ang. in. d. l. ij. ⁊ doc. post gl. i. l. fi. §. in ꝯputatione. C. de iure deli. bar. l. l. fi. C. de rece. ang. in repe. l. si vacātia. C. de bo. vacan. lib. x.

b C Lege existēte dubia. Adde istū post Jo. an. in fifi in. c. j. in v̄si. ⁊ vt habeas pfecte hāc materiam. de consti.

i C Libellus ꝯtinet plures articulos. adde istū l. c. cū inter. in. vi. col. i v̄. nā in plurib⁹ capl̄ia. j. de sentē. ⁊ re iud. ⁊ ad saturitatē do. Feli. ibi l. iiij. col. in v̄. de sula. vbi ponit regulā cū. xiiij. fallētijs ⁊ p mod. in. l. j. §. si stipulāti. in. ij. ⁊. iij. col. ff. de v̄. stip. ⁊ doc. in. l. quedā mulier. ff. fami. her. ⁊ in l. ex hoc iudicio. ff. eo. ⁊ ho. tex. ⁊ ibi Abb. in. j. nota. in. c. cū Jo. de fide instru. cum alijs concor.

k C Monachus. vide qđ legi. ⁊ no. in cle. religiosus. de ꝓcu. ⁊ in. c. cūm q̄ el. j. de iu. ⁊ in. c. insup. de testi. ⁊ ibi p istum in no.

C Adde do. d ro. dci. cccccxxxiiij. i nouis. i. c. monach⁹ vbi tenēt ꝙ absq mādato possit monach⁹ agere p defensa monasterij ⁊ abbatis ⁊ p ꝯfirmatione abbatis subdūt tñ ꝙ cautus eēt si haberet licentiam ab epo.

l C Cōiuncta psona ꝯiunctione ciuili. Vide no. p istū post glo. in. c. cum M. ferrariēsis. in gl. j. ibi habebat mādatū. de consti. ⁊ ibi plene per do. Feli. ⁊ p Jo. and. in ti. de rescri. presenta. §. ratione quoq impetrantis possit

ctio est enī pars et finis electionis. Et sit ista interpretatio: qȝ si verbum electio quo ad vtrumq casum staret proprie ⁊ stricte preiudicaret̄ iuri cōi qȝ de iure cōmuni electio pertinet dūtaxat ad collegium illius ecclesie. Et ex hoc ⁊ ex tex. no. verbū nunq̄ obliuioni tradendum. ꝙ verba statuti debent intelligi largissime vel strictissime si ita in f terpretando euitatur correctio iuris cōis.[f] Unde g statutum hoc largissime[g] interpretat̄: qȝ verbum electio sumitur pro cōfirmatione. Et sic ꝙ dici solet qđ statutum debet strictissime interpretari intellige qñ per illam strictissimā interpretationem minus receditur a iure cōi vnde quo ad istuȝ effectum pōt interpretari etiam largissime vt hic: et 7 quotidie ad h allegat̄ iste tex. C † Itē no. ꝙ ꝯsuetudo est legū interpretatrix optima ⁊ ꝙ lege exi b stente dubia[h] debemus recurrere ad consuetudinem loci: ⁊ si de ea apparet nō est recedendum ab illo intellectu queȝ cōsuetudo tribuit. Etiam si ex postfacto apparet qđ ille intellectus in se non sit bonus. nam dȝ illud saltem valere ratione cōsuetudinis: ⁊ tene mēti hoc dictū. Facit qđ legi. ⁊ no. in. l. minime. ⁊. l. si de interpretatione. ff. de leg. Et not. ex hoc ⁊ ex tex. virtuteȝ consuetudinis hȝ enī vim interpretatiuam. Item hȝ vim obligatoriaȝ seu derogatoriam. Nā derogat legi vbi est contra legem: vt in. c. fi. j. e. hȝ ⁊ tertio vim imitatiuaȝ: qȝ imitatur legem vbi deficit lex: vt. j. dist. consuetudo. ⁊ vide hon. gloss. institu. de iu. natu. in. §. ex non 8 scripta. C † Itē not. ꝙ vbi libellus continet plu i res articulos[i] separatos si prius ꝯstat de vno q̄ de alio pōt iudex prius pronuntiare sup illo et super alio procedere. ita facit hic papa. Nā hic disputabatur sup electione iam facta ⁊ sup iure eligēdi: ⁊ qȝ pmus cōsistit de inualiditate electionis pri⁹ super ea pronūtiauit ⁊ sup alio articulo cōmisit cām decidendā. C An aūt regl̄r iudex possit per partes pronūtiare plene no. in. c. cū ex os. de prescri. ⁊ dic vt ibi seu in. c. cū inter. de re iud. qȝ nō bene recordor. C In gl. j. ibi habebat mandatū a caplo. glo. hic soluit tacitā oppositionē. nam nō poterat iste guil. lȝ esset electus agere de iure eligendi cuȝ 9 illud ꝯpetebat monasterio. † Et ex hoc ⁊ ex gl. no k ta ꝙ monach⁹[k] non pōt agere ꝑ iure monasterij l sine mādato lȝ sit ꝯiuncta psona ꝯiūctione ciuili[l] vt in. c. corā. de os. deleg. vbi canonicus nō agit ꝑ ecclesia sua sine mandato. Sed in eo ꝙ gloss. nota. subiicit ꝙ hic vacabat sedes non soluit ꝯtrarium qđ

ver. sed nunq d. z Hosti. l. ete in sum. de rescrip. §. que pñt. in vii. z bar. v. xvii. ibi: z nunq d pro canonito. z per istū in d. c. coram. in ii. colū. z in c. fi. in iii. col. de postu. p bu. imo. z istum in c. fi. de procu. cū aliis concor.

a ¶ Habet locū. adde an hoc sit verū Cal. cōs. i. ne sede vacante.

possēt formari de. c. fi. ne se. va. vbi hr qd vacāte sede nō pōt cā in iudicio agitari. Inno. dat hic nouam z mirabilē sol. quā nescio alibi. dicit em̄ aliud esse in ecclesia cathedrali z aliud in ecclesia inferiori. qr mortuo ep̄o capitulū nō succedit in administratione bonoꝝ pertinentiū ad ep̄m: sz mortuo abbate cōuētus hz administrationē oīz rerū z pōt instituere syndicum z per eū agere. alle. l. i. ff. quod cuiuscūq; vniuer. noīe. Et h̄ dcm̄ semp tenebis menti. nam nullibi probat hec drīa: nullus tn̄ doctor ausus est hoc dictū aperte reprobare: sed vt dixi nullibi probat. Nā maior rō dīo est iter ep̄m z capitulū suū q̄ inter p̄latū inferiorē z suū cap̄lm vt in c. nouit. z in c. quāto. de his q̄ fi. a prela. facit. c. requisiti de test. vnde pleriq; voluerunt q̄ mortuo p̄lato inferiore cap̄lm nō succedat in ipsius iurisditione qd sentit idē Inno. in c. cū accessissent. ī. de cōstit. vnde inter istos ego nō puto aliquā differentiam q̄tum ad hoc qd vr̄ sentire idē Inn. in c. i. ī. ne se. va. ibi vide. Uideas ēt p gl. in c. i. de re. ec. nō alie. in verbo ecclesia. li. vi. q̄ no. dicit q̄ ti. ne se. va. hz lo-
a cū[a] ēt i inferiorib' ecclesiis. Sed credo q̄ pro tāto Inno. facit hic illā drīam qr cōiter bona ep̄i z capituli sunt diuisa. ideo mortuo ep̄o nō hz cap̄lm liberam administrationē bonoꝝ ep̄i nec illa in iudiciū deducere pōt: vt in c. fi. Sed inter abbatiā z cōuentū bona sunt cōiter cōia ideo mortuo abbate cap̄lm nō recipit administrationez bonoꝝ abbatis sed cōium. Tn̄ nō puto q̄ possit i iudiciū deducere cāz p̄iudicialē ipsi abbati. Et de hoc vide ho. gl. in cle. fi. de pcu. Ad istū tex. dic q̄ aut agebat h̄ iure eligēdi qd ius pertinet ad ipsum collegium z nō ad prelatū. Itē cōmodius agit sede vacante qr als nō posset deueniri ad electionē p̄lati. ad h̄ qd no. idē Inno. in c. edoceri. de rescrip. z in d. c. i. ne
10 se. vacan. ¶ † In glo. in verbo cōstitutū. no. plura ex hac gloss. z primo q̄ ep̄s non pōt statuere ȝ ius
b cōe[b] pro hoc[c]. c. qd super his. ī. de ma. z obe. z in c.
c institutionis. xxv. q. ii. vide plene p Jo. and. in c. fi. de of. arch. li. vi. Pōt tn̄ statuēdo adiuuare ius cō-
d mune[d]. s. apponēdo penā vbi ius non apponit vel aggrauando penā a iure appositā: vt in c. ii. de cōsti. lib. vi. Et vide glo. in cle. ne romani. de ele. Itē potest statuere creando bñficium de nouo: z sic statuere p̄ter ius in c. ii. de consti. li. vi. z vide q̄ not. Jo. an. in regula ea que. lib. vi. in mercu. facit. c. catholica. xi. distin. ¶ No. secundo ex h. glo. notabilem z singularem limitationem ad p̄dicta. procedunt em̄ qn̄ ius cōe est productum in esse et per illud est alteri ius acquisitum. secus autē vbi ius

b ¶ Cōtra ius cōe. Limita nisi ex cā vt p Bal. in l. oēs populi. in vi. col. in v. nisi forte stat ex euidēti z necessaria cā. referens se quid iste l. e. fi. ī. e. in vii. col. z l. c. at si clerici. in §. de adulteriis. l. v. co. ibi p̄dicta limita de iudiciis z per feli. in c. qd super his. ī. iiii. col. i v. fallit p̄io. de maio. z obe. vbi etiā ponit als sex limitationes de quibus vide ibi p eū. Adde roma. consil. cccxxv.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Pro hoc. vid Abb. in cō. xxxi. in ciuitate massana. l pn. vbi dicit q̄ ep̄s pōt remittere quartā z debitā z nō dāt dati z successor talē remissionē nō p̄t reuocar. z illes hci. adducit Feli. l. c. q̄ l eccliaꝝ. colū. xvii. ī cōsti. z and. sicul. l. c. z sup de reb. ecc. le. nō alie. z plen' in Ru. e. tit. in scdo dubio l. vii. col. z de hac materia ad statutē tradit illa b stris senator do. c rochus cur. l. c. fi. col. xxxvi. ī. e. vbi i d facit decez c nsus ad discussiōez huius arti. an et qn̄ ipsius inferiores possint statuere ȝ canones.

d ¶ Adiuuare ius cōe. Uide tex. et ibi istū in ii. not. in c. fi. de eo q fur. or. recep. z do. meum in c. i. ī. de cōsti. in xlvii. col. z in c. fin. de or. co. z qd plene no. Jo. an. in c. fi. de offi. archipresbr. z vide car. in cle. ne romani. in prin. in i. q. de elec. z in cle. fi. §. qd fi. in pn. de pe. per istū tex. z gloss. in cle. ii. de eta. z quali. Hosti. z Jo. an. in c. ex parte. el. i. de ver. sig. Do. l. c. fi. l. x. col. de cōsti. l. vi. istū l. c. qm̄. §. porro. l. vii. col. vt lit. nō cte. z l. c. cum dilect'. de cōsue. fede. cō. clxxxii. cal. de cōsti. cō. xiii. ba. l. d. c. lnotuit. nota rē ex illo tex. q̄ ep̄s pōt roborare penas canonū z statuere excōicationē ȝ non seruantes ipsos. z vide ol no Feli. in d. c. qd super his. in vii. fal.

¶ Adde fede. cō. xvii.

e ¶ Ecclesie inferioris. Uide notata in c. cū omnes. de cōstitu.

f ¶ Sine voluntate patroni. vide notata per istū do. meum. z feli. in c. cū accessissent.

g ¶ Minus iustus titulus. Adde in sili ho. tex. l. c. tua. de iureiur. ibi idē iudicat de iuramēto putatiuo sicut de vero. z c. apostolica. de p̄sbr. non bapti. z vide istū in c. cum cōtingat. de rescriptis. vbi nota differentiaz inter rescriptum verū z putatiuū z qd priuilegiū dotis hz locū in matrimonio putatiuo sentit glo. z Bal. in l. si vt pponis. C. de cōdi. ob cāz z vide istū in c. ii. de dote post diuortiū resti. z Jo. an. in c. i. eo. ti. z Pet. de anch. in c. ex literis de pig. vbi tractāt an matrimoniū putatiuum z dos putatiua gaudeāt eodē priuilegio quo gaudeat verū m̄rimoniuz. z vera dos z vide bonū tex. in l. p̄diū. §. dotale prediū. ff. de fundo dota. iuncta. l. si cū dotē. §. si. ff. solu. mat. vbi dos putatiua gaudet priuilegio vere dotis: vt sicut fundus vere dotis alienari nō pōt ita z fundus dotis putatiue z vide do. meum in c. furauit. de pha. in v. col. facit qd voluit Bald. in l. falsus tutor. §. an etiā in patrē. ff. fal. tuto. auto. z vide not. dictum Bal. in l. eam quā. in v. col. ver. mō ego q̄ro. z in vñ. de nuo. C. de fideicō. tex. z ibi bal. in l. si ex volūtate. C. de dona. inter vi. z vxo. z ro. in l. si cū dotem. §. i. ff. so. ma. z in l. si donatione. C. de colla.

non est alteri adhuc acquisitum vt in fundatione ecclesie. Nam tempore fundationis potest ep̄s statuere vt illa ecclesia eligat sibi prelatum de aliena
11 ecclesia vel quid simile. ¶ † Not. tamen glo. in eo q̄ dicit q̄ hoc dz statuere cum capitulo et de consensu patroni: z sic vr̄ q̄ in p̄iudicium ecclesie in-
e ferioris[e] non possit ep̄s statuere sine consensu capi-
f tuli nec sine voluntate patroni[f] si est patronata z
12 tene hoc vltimum mēti quia nescio alibi. ¶ † No.
g tertio ex glo. q̄ minus iustus titulus[g] dat cām p̄scribendi. vnde statutum ep̄i non debebat intelligi q̄ electio actiua vel passiua pertineret ad capitulum charosense. z tn̄ illud statutum generaliter loquens dedit cām prescribendi capitulo charosensi vt haberet electionem passiuam. Sed ȝ hoc fortiter opponitur. naz capitulum charosense ita intelligendo statutū errabat in iure qr vt vides papa aliter interp̄tat sed error iuris impedit prescriptionem. vt est tex. in l. nunq̄. ff. de vsuca. et est tex. cum glo. in c. dudū. de deci. z vide ho. glo. in c. apostolice. de do. so. dic ȝrium procedere qn̄ errat in iure claro z indubitabili. secus vbi ius esset dubium z multipl'r intellige. vt hic. et est casus mul-
13 tum notabilis. † Et ex hoc potest elici vnum di-
h ctum notabile q̄ tunc sententia lata contra ius[h] est nulla quando illud ius est clarum z indubitabi-
i le. Secus[i] si dubium est z multipliciter intelligibile quod tene menti. ad hoc facit text. in l. regula. ff. de iur. z fac. igno. facit quod notat. Inno. in c. cum
14 speciali. de app. z in c. p. z g. de offi. dele. ¶ † Ultimo not. ex glo. q̄ episcopus non potest ius vnius ecclesie alteri attribuere de quo vide quod plene
k no. in c. constitutus.[k] de reli. do. z ibi dixi. ¶ † In
15 glo. in ver. electio. z ibi equiuoce. dic clarius et latius q̄ verbū electio hz tres significationes. nam pōt capi p electione actiue. vnde habētes eligere dicuntur habere actiuam electionez. z ita capitur ī. de elec. per totuz. Item scđa hz significationem passiuam. Unde si de necessitate dz eligi prelatus de aliquo collegio tūc illud collegiū dr habere electionez passiuā. Et ita consuetudo interp̄tabat istud statutuz ep̄i q̄ verbū electio relatum ad fratres illius loci importaret electionē actiuā sed relatum ad charosense cap̄lm importaret electionē passiuam. z satis fuisset admissa ista interpretatio nisi derogasset iuri cōi. ¶ Tertio modo pōt capi
l electio[l] pro cōfirmatione. z ita papa interp̄tat statutū quaten' illud verbū refert ad charosense cap̄lm. nā confirmatio largissime est para et finis electionis. Et p hoc nō dicas q̄ statutū dz inter-

Anto. Franc.

¶ Utrū matrimoniū putatiuum z dos putatiua habēt priuilegiū vere matrimonii et vere dotis vid bale gl. vltra hic alle. l. l. iterdū. ff. de fū do. do. z bal. l. l. i. l. iiii. co. ff. so. ma. vbi dixit q̄ dos putatiua dr esse dos similis tn̄ et vide bal. in l. i. de cōdi. ob cau. q dixit q̄ instrm̄ dotis putatiue habet executionem paratā sicut istz vere dotis: z vide glo. repucatā singularē. in l. pe. ff. qd fal. auto. tu. q̄ dixit q̄ dos putatiua debet marito ex pacto vl' statuto de lucranda dote si dotās fuit in dolo alias nō. Et adde qd vxor putatiua cōmittens adulteriū pdit dotē sic̄ vxor vera adultera. de quo habet in ca. plerūq;. de do. inter virū z vxorez z gl. in l. cōsen u C. de repu. et no. in d. l. i. C. de condictio. ob cau. qd veruz intellige si vir eā acusēt de adulterio z cōdēnetur. als secus de quo p Spe. in tit. de do. post diuor. resti. in §. ii. i ver. qd si mulier. z in ti. de excep. z replica. l. §. dicto de dilatoriis. ver. itē querit z p Bar. l. l. i. §. illud. post gl. de rei vxo. acti. z vide Pau. de ca. in cō. cxix. vbi dixit q̄ m̄rimoniū ēt putatiuū nō est violandū sicut nec dz violari verū matrimoniū. Adde tn̄ q̄ quātocūq; tpe vir z mulier cohabitauerint in figura m̄rimonii z p cōs steterint in matrimonio putatiuo: si detegat iter eos nō potuisset eē matrimoniū aliquo impedimēto forsan subsistēte nūq̄ pōt allegari p̄scriptio: qr matrimoniū nullo tpe p̄scribit. vt notabiliter voluit bal. in l. i. in iiii. co. C. de emancipa. libe.

h ¶ Snia lata ȝ ius. Uide doc. mod. in c. i. ī. de iudi. z in l. cū prolatis. ff. eo. Bu. in c. pasto. in prin. de rescrip. z in c. ab excōicato. in v. col. eo. ti. z in c. cū speciali. in vii. col. de appel. z Bar. in l. i. in pe. col. C. de emenda. iustini. cod. Do. in c. in tantū. xxi. dist. z istū in c. cū bertoldus. in xi. col. in ver. ii. lec. de re iudi.

i Seba. Sapi. ¶ Secus. Ex h̄ dicit bal. l. l. si infanti. col. iiii. C. de in. de libe. q̄ si iudex tulit snīam q̄ hereditas p̄ris delata filio nō manumittitur ad extraneos nō dr cōtinere errorē expressuz. vide Bar. in l. qd nerna. col. vi. ff. de po. vbi late posui qd operetur dubietas iuris.

k ¶ Cōstitutus. Uide ibi gl. in ver. a quocūq;. z ibi doc. z adde plene que in simili notat do. Feli. in c. q̄ in ecclesiarū. in xviii. co. est ver. prima declaratio primi mēbri cū duab' sequētibus. ī. de cōsti.

l ¶ Tertio mō pōt capi electio. no. q̄ q cōfirmat vr̄ eligere tn̄ indirecte loquēdo sm do. meū h̄ vide eundē hic in euidētib' z Inn. in c. fi. de resti. in integ. cū eligere z cōfirmare cōpetāt diuersis iudicibus z diuersis

nõ sunt idẽ sed qñq; tẽdũt ad idẽ.l.j.§.solet.ff.qñ ap.sit.no.in.c.postula sti.de cõces.prebẽ.Sicut qui cõfirmat testm̃ non facit testm̃.l.olim.C.de test.fatiũt q̃ notanẽ in.c.inter dilectos.de fi.instr.ꝛ in.c.fi.de insti.ꝛ l.c. per vsas.de iurepatro.ꝛ facit qđ no.Cy.in.l.ex bis ṽbis.C.de dona.in ter virũ ꝛ vxo.ꝛ bal.in.l.si donatio.C.de do.ꝛ ꝙ hr̃ in.l.qui in ꝓuincia. §.j.ff.đ ritu nup.

a pretari improprie vt non preiudicetur iuri cõi:[a] qꝛ ista non fuit impropria verbi significatio[b] sed

b largissime.

16 † Unde puto ꝙ verba statuti non debent improprari vt iuri cõi nõ p̃iudiceẽ.Ad hoc no.dictũ Bar.in.l.iiij.in.§.ꝑtor ait.ff.de dã. infec.

c vbi dicit ꝙ si statuto caueẽ[c] qđ index possit procedere facta citatione ad faciẽ vel ad domũ non dꝫ alternatiua improprari vt sit ordinis: lꝫ per hãc improprationẽ statutũ ꝯcordaret cũ iure cõi.Sꝫ debet intelligi proprie vt sufficiat adimplere alteram partem alternatiue qđ est bene notandum.

17 ¶ † In glo.in verbo.a suspẽsis[d] ꝑ intellectu hu-

d ius glo.q̃ valde intricata est opp.vr̃ enĩ ꝙ electio facta a suspẽsis debeat tenere.nã eligere nõ est ordinis quẽadmodum nec iudicare nec excõicare:ꝛ beneficia ꝯferre:qꝛ ista nõ sunt ordinis sꝫ potius iuris vt ꝓbaẽ in.c.trãsmissam.iuncta glo.de elec. Nam electus cõfirmatus ꝛ nondũ ꝯsecratus põt ista exercere:sed suspẽsio ab officio tollit solum ea que sunt ordinis ergo debẽt valere ista gesta a suspenso ab officio.Gl.ponit in hoc principales duas

18 opi.† Prima ꝙ suspensio ab officio nõ priuat potestate exercendi iurisditionalia in canonicis tñ fatetur hec opi.ꝙ talis suspensio priuat facultate eligendi.¶ Alia opi.principalis in qua glo.finaliter residet hꝫ oppositum.s.ꝙ suspensus ab officio nõ potest iurisditionalia exercere nec eligere

e nec benefitia conferre.[e] Et pro hac opin.facit iste tex.ꝛ.c.cum inter.R.de ele.ꝛ tex.a contrario in.c. si celebrat.de cle.ex.mi.Et hec opi.vr̃ placere communiter doc.maxime Inno.ꝛ Cõpo.qui dicũt ꝙ suspensus ab officio et beneficio vel ab officio tñ vel simplr̃ intelligiẽ suspẽsus ab oib[9] predictis qꝛ

vbi poniẽ confirmatio pro legitimatione ꝛ ille text.est valde sin.sꝫ bal. in.c.iurauit.j.de ꝓba.ꝛ in.c.cũ lator.de re iu. ꝙ filius illegitimus tractu tpis si efficitur legitim[9] sꝫ ꝑ priuilegiũ imperatoris ꝛ qđ sa uore ꝓlis lperator dispẽsat cũ in cestuosis. faciat ꝙ no.iste l.c.quoties.de pact.ꝛ qđ notãt oẽs i.c.j.de ele.ꝛ Ang.in.l.ꝛ qꝛ.ff.đ in.om.in. Zacharias.

¶ Adde tu ꝓpri mo dicto huius Inn.in.c.ex pte. in.iij.col.in glos. sua in ver.inhibere.de arb.Dy.in l.ij.i ꝓn.in apost. ꝛ ibi l addi.ad eũ ff.de execu.tu.her. de sir.i tracta.de epi.in.ij.pte.li.ij.

a ¶ Iuri cõi. Uiđ bal. allegãtẽ istũ tex.in.l.j.ff.de ꝯsti.prin.in.iij.col.in ver.itẽ no.ꝙ cõstitutio ꝛ edictũ semper debent interpretari ſm ius cõe.ꝛ sic Bal.extẽdit istũ tex.loquẽtem de statuto ꝛ cõsuetudine ad edicta.ꝛ vide eundẽ Bal.in.l.oẽs populi.i xvi.col.in ver.aduerte ergo.ff.de iusti.ꝛ iur.

b ✠Sebasti. Sapia.¶ Significatio.Not.hic Abb.velle ꝙ largissima sig.nõ est impropria qđ est no.ad plura ꝛ faciũt no.ꝑ Abb.i.c.sedes in.ij. no.ꝛ in.c.rodulphus.š.de ꝯsti.sed Bar.idẽ Abb.j.hoc.c.sentit ꝯtrium.

c ¶ Si statuto caueẽ.adde hu.ꝛ istũ in.c.cãꝫ q̃.j.de dolo ꝛ ꝯtu.ꝛ istũ in.c. ex parte.el.iij.in.j.col.de ver.sig.ꝛ in rub.de reg.in fi.sed dictũ bart.hic allega.reprehẽdit Frã.de rãpo.in.l.fi.§.in cõputatiõe.de iure deli.C.ꝛ iste in.d.c.cãm q̃.tñ dicit dictũ Bar.ꝓcedere in cã leuis ꝑiudicij.secus si esset magni cũ qua ꝯcordia trãsit Inn.in.d.l.iiij.in.§.ꝑtor ait.

d ¶ A suspensis.Uide de materia huius gl.ho.gl.in cle.cupiẽtes in ver. suspẽsi.circa mediũ in ver.qi supra posui.de penis.ꝛ ibi in ꝓn.illius gl. de multiplici suspẽsione ꝛ an suspẽsus ab officio sit suspensus a bñficio ꝑ consequẽtiã seu debeat sibi bñficiũ subtrahi.dicas ꝙ aut qs est a iure suspẽsus ab officio ꝛ censeẽ suspẽsus ẽt a bñficio.hoc vr̃ ꝓbari in.c.pretor.xxxij.dist.Aut ab hoie.ꝛ tũc aut in snia exprimiẽ ꝛ serua sniam. aut simplr̃ sit de officio mẽtio ꝛ nõ apparet de mẽte ꝓferẽtis an voluerit vl̃ nõ ꝯprehẽdere bñficium ꝛ tũc aut fertur suspẽsio ꝓpter crimẽ seu aliaꝫ grauẽ cãm.ꝛ censeẽ suspensus ẽt a bñficio de purga.cano.inter.Aut sit suspẽsus ꝓpter infamiã seu scandalũ vel aliã leuem cãm ꝛ tũc talis suspẽsio nõ extẽditur ad bñficiũ.ar.ij.q.v.presbyter si.ꝛ.c.ij.de pur.cano. qꝛ sine magna cã beneficiũ subtrahi nõ dꝫ.xv.qđ.vj.iuuentũ.Si tñ hoc casu suspẽsus contẽneret suspensionẽ seu esset in motu ad absolutionem petendã dꝫ eidẽ beneficiũ subtrahi:vt in.c.cũ bone.de eta.ꝛ quali. facit.c.fi.de elec.ꝛ.c.vnicũ.§.cũ vero.ne se.vacãte.li.vj.qđ aũt de excõicato simplr̃ an debeãt sibi redditus ecclesiastici subtrahi vide ho.tex.i c.pastoralis.in fi.de ap.ꝛ ibi gl.in ṽ.subtrahunẽ.ꝛ vide gl.in cle.ij.i ṽb. suspensus.de vi.ꝛ hone.cle.

¶ Adde qđ Old.ꝯsi.cclxxxvi.tenet qđ suspensus ab homine sit ineligibilis actiue ꝛ passiue ꝛ ita dicit debere intelligi hanc decre.secus in suspenso a canone dicit etiam ibi qñ non valet ar.ab excõmunicato ad suspensum qđ si suspensi fuerint admissi ad electionẽ cũ alijs ꝙ non vitiatur electio.ibi vide.

Zacha.¶ Dic tu ħ esse discrimis inter suspensum a canone ꝛ ab hoie qꝛ suspẽsus a canone põt eligere ꝛ nõ eligi vt no.bal.in sua mag.in ṽb. suspensus.nu.viij.ꝛ Inno.in.c.cũ in cunctis.col.vlti.in glo.sua in ver. suspẽsionis de elec.Suspẽsus vero ab hoie tã actiue q̃ passiue est ineligibilis vt hic.ꝛ glo.in.c.ad apostolice.in ver.retardari.de exce.aduerte tñ ꝙ Car.in cle.si.q.xj.ꝛ seq.de eta.ꝛ quali.ampliando primũ dictum tradit ꝙ suspẽsus a voce paue:ꝛ vino:põt eligi ꝛ eligere.

¶ Anto.Fran.¶ Circa istũ passum an suspẽsus ab officio dicaẽ eẽ suspensus a bñficio:ꝛ ecõtra:ꝛ qñ qs est supẽsus ab hoie vel a iure vel est suspẽsus a criẽ vel ex alia cã.adde ꝙ qñ aliqs est suspẽsus a iudice donec peniteat vel satisfaciat magis vr̃ esse suspensus a deo:q̃ ab hoie: qꝛ homo exprimit illđ ꝙ tacite inest per legeꝫ.vt pulchre no.ꝛ declarat Inn.l.c.ꝑ posuit de cleri.ex cõ.min.ꝛ adde ꝙ suspẽsus a canone si celebrat non efficiẽ irregularꝫ sec[9] si ab hoie: excõicatus aũt q̃litercũq; sit excõicatus siue a canone siue ab hoie celebrãs hñ efficiẽ irregularꝫ vt no. voluit Inn.in.c. sicut.đ coha.cle. ꝛ muli.ꝛ adde ꝙ suspẽsus ab ecclesia vr̃ a beneficio non dꝫ interesse tractatib[9] ecclie vt ꝑ Innoc.in.c. apostolice.de excess.pla.ꝛ adde ẽt ꝙ suspẽsus a bñficio ꝓpter crimẽ liquidũ vr̃ esse suspẽsus a bñficio secus si nõ ꝓpter crimẽ liquidũ sed ꝓpter suspicionẽ criminis vel infamiã vt no.voluit Inno in.c.cũ decorẽ.de vi.ꝛ ho.cle.ꝛ an suspensus sit capax bñficij.vide glo.no.in.c.cũ vintonien.et in.c.per inqsitionẽ.de elec.Et qs sit effect[9] suspẽsionis a bñficio.vide ꝑ Inno.in.c.cum in cũctis.in.§.de ele.ꝛ in c.pastoralis.in fi.de ap.Et an suspensus ab officio dicaẽ esse suspẽsus a bñficio vltra ea q̃ hic alleg.vide ꝑ doct.moder. in c.latores de cle.excõ.mini.Et an talis suspẽsus ab offõ intelligaẽ eẽ suspensus ab offõ diuino:vel ab administratione:vel ab vtroq;.vide que no.ꝑ glo.in cle.j.ꝛ ibi ꝑ scribẽ.de deci.ꝛ ꝑ do.Car.in cle.j.in.§.si qs in viij.q.de re.ecc.nõ alie.ꝛ an suspẽsus simplr̃ intelligaẽ esse suspẽsus ab officio tñ:no.in.c.si quẽ.de sen.excõ.ꝛ in.c.si clerici.de iudi.ꝛ in.d.c.latores.ꝛ in.c.cũ dilectus.de cõsue.ꝛ qs possit absoluere a suspẽsione ab officio.vide gl.in cle.j.de heret.in ver.excõ.sen.et vide q̃ habenẽ in cle. j.in.§.si qs.de re.ecc.nõ alie.Et an suspẽsus ab offõ possit priuatim dicere horas.vide Jo.and.in.c.j.de re iud.li.vj.Et an suspẽsus ab officio possit audire diuina vide Arc.in.c.testm̃.vj.di.ꝛ no.in.c.j.de sen.excõ. in.vj.Et adde ꝙ põt qs suspẽdi ab officio ꝛ bñficio ꝓpter solã ꝯtumaciã vt no.doc.i.c.cũ bone de eta.ꝛ q̃li.ꝛ i.c.ṽitatis.de do.ꝛ cõtu.et ꝑ arc. iiij.q.v.in.c.j.et de effectu suspẽsiõis a bñficio.vide gl.in.c.cũ dilect[9] de cõsue.et glo.in.c.cũ vintonieñ.et ꝑ Inno.et Host.in.c.sicut.de coha. cleri.et mul.et vide gl.in ver.bñficiorũ.i cle.ij.de vi.et ho.cle.Et an suspensus simplr̃ videaẽ suspẽsus ꝑpetuo:vel ad tps:Inn.et Jo.an.in.d. c.cũ bone.de eta.et quali.Et de multiplici pena suspensorũ vide glo. mag.in.c.nihil.de ele.et adde ꝙ suspẽsus canone ꝑcipit fructus beneficij:secus si suspẽsus ab hoie.vide notabilẽ gl.j.in.c.preter hoc.xxxij.di. ꝛ q̃ habenẽ ꝛ no.ꝑ scriben.in.c.pastoralis.ꝑ tcal.de app.Et q̃ sit diuersia inter suspẽsionẽ excõicationem et interdictũ et in qb[9] cõueniãt vide no. in.c.dilectis.de ap.ꝛ Inno.in.c.ad h.ꝛ in.c.qm̃.e.ti.ꝛ in.c.vt priuilegiũ. de priuileg.et in.c.venerabili.de sen.ex.et vide not.ꝑ arch.in.c.ad huc. xxxij.di.ꝛ in.c.sacerdos.l.di.ꝛ đ multiplici spẽ suspensionis viđ: gl.ma. que enumerat.xxv.species suspensionum in cle.cupientes.de pe.

appellatiõe suspẽsionis in gñe intelligiẽ de maio

f ri[f] suspensione.ar.in.c.si quẽ.de sen.excom.Secus dicũt in suspẽso a põtificalib[9] vel in eo cui est iter dictus ingressus ecclie.Nã ista interdicta nõ extẽdunẽ vltra i eis expssa sꝫ ꝑ hoc nõ rñdeẽ finaliter ad ꝯria.¶ Jo.an.in fi.sui apparatus dicit ꝙ hoc operaẽ mistura officij ꝛ iurisditiõis quã hꝫ spũalis iurisditio ad offm̃.i.ordineꝫ.Et not.hec verba vult enĩ dicere qđ ꝓpter istã misturã ꝛ cõnexitatẽ quãdam q̃ est inter ordinẽ ꝛ iurisditionẽ spũalem suspẽsus ab offõ intelligitur ẽt suspẽsus a iurisdi

g tione.Sed cõtra[g] hanc solutionẽ põt insiari.Naꝫ collatio vel electio non est iurisditionis nec etiaꝫ vr̃ ordinis epalis et tamen suspensio ab officio inducit suspensioneꝫ ab illis.Item nõ est tanta mistura quin possit separari saltem ab ordine episcopali:vt in.d.c.transmissam.do.Anto.dicit quod predicta sunt iurisditionis in electo ꝛ confirmato sed post consecrationẽ dependent ab ordine.Naꝫ cõfirmatio sit in fine cõsecrationis:ideo secuta cõsecratione potestas cõfirmationis transfunditur in potestatẽ ordinis: ꝛ sic oĩa ista iurisditionalia depẽdẽt ab ordine.Sed certe hec solutio videtur nimis exquisita nec est gñalis.qd enĩ i aliquo su-

19 spẽso q nõ est epũs.† Itẽ moniales hñt electioneꝫ vt in.c.indẽnitatibus.de ele.lib.vj.ꝛ tñ nõ habent

20 ordinem vt in.c.noua q̃dam.de pe.ꝛ remis.† Iteꝫ abbatissa hꝫ iurisditionẽ:põt etiam habere collationẽ bñfitiorum iuxta nota.in.c.dilecta.de excess. prela.et in.c.cum dilecta.de ma.ꝛ obe.ꝛ tñ nullum hꝫ ordinem.Cũ ergo ista pñt stare sine ordine ergo in materia penali nõ dꝫ fieri illatio de vno ad aliũ:vt in.c.ij.de transla.pla.nec ꝓbat hoc esse qđ

e ✠Sebasti. Sapia.¶ Beneficia conferre.Uide tex.in.c.quia diuersitatem.j.de conces.preben.vbi Imo.no.ꝙ suspensus non potest beneficia conferre.

f ¶ De maiori.Faciat glo.in.c.pia.in ver.speciem.de sen.excom.lib.vj. quam allegat iste in.c.solicite.de restitutio.spoliatorũ.ꝛ in.c.in presentia.in ver.no.vlterius.de proba.

g ✠Sebasti. Sapia.¶ Sed contra.Uide tex.in.c.fina.j.de cleri.excommuni.mini.vbi dominus Anto.not.in specie ꝙ suspensus ab officio dicitur suspensus etiam a iurisditione.

ob ho

a ¶ Sunt clara. No. contra multos iudices captiosos qui sepenumero apponunt dubia in statutis claris ⁊ manifestis cōtra quos loqtur. l. ij. C. de ll. ⁊ c. cū cōtingat. ṡ. de rescrip. ⁊ facit ad qōnē statuto cauet ꝙ iudex ad petitionē partis teneat iudicare ſm cōsilium sapientis qđ si de illa causa est casus clarus ⁊ indubitabilis nō dʒ eam cōmittere cōsilio sapiētis. l. ille aut ille. §. cū in vbis. ⁊ ibi Bar. ff. d le. iij. adde ꝙ in isti dixit Bar. l. l. eleganter. in pn. de cōdi. inde. ⁊ q̄ dicunt in. l. i. C. d relatio. ⁊ Bal. in. l. ancille. C. de fur. ⁊ in. l. j. in fi. in v̄. quarta ē relatio. C. de le. ⁊ in. l. j. in v̄f. ex hoc vltimo no. C. de rela. ⁊ in l. volūtatis. in. ij. col. in v̄. q̄ro: si statutū ciuitatis. C. de fideicō. Bal. ⁊ Imo. in. l. si stipulatus. ff. de v̄. ob. Bar in. l. ab executore. in. ij. q. in fi. ibi si v̄ba erant oīno clara. ff. de ap. Bal. ⁊ ibi ale. in apo. l. l. placet. in pn. ibi. qđ cōsilium nō dʒ habere nihil dubium C. de sacrosan. ecclē. faciat qđ voluit ang. cō. cclij incip. do. Anto. ⁊c. in. ij. colū. ⁊ faciat qđ ipse voluit cō. cxxxiij. ⁊ vid ro. in rub. de arbi. in pn. iij. charte. ⁊ vide oīno apostil. Alexā. in. d. l. ille aut ille. §. cū in v̄bis. faciat qđ voluit bal. i. l. vnica. C. ne liceat l vna eadē q̄ causa tertio prouocare. in iij. col. in v̄. extra quero.

b ¶ Titulus. Vide do. Ant. in. c. j. de proba. vbi refert se in facto cōsuluisse ꝙ episcopus tenet edere librū collationū et institutionū factarū per eum ex eo q: cēseretur eē actus publi.

Sebasti. Sapia.

c ¶ In ɔsuetudie inducēda. alr sentit glo. in. c. cū ecclesia sutrina. in v̄. tpis. ṡ. de causa pos. et pprie. Sʒ

ob hoc cōtingit abesse. vt in. d. c. ij. ⁊ in. l. neq; natales. C. de pba. vnde in hac materia ego aliter ⁊ clarius dicerē ⁊ latius extēdendo materiā cōcludo sic: ꝙ aut qs est suspēsus minori suspēsiōe que infligit ꝑpter pticipationē cū excōicato ⁊ illa nō priuat facultate exercēdi iurisditionalia nec facultate eligēdi sed solū participatiōe sacramētorū ⁊ ꝑpter hūc effectū nō pōt eligi in p̄latū. de hoc est tex. clarus in. c. si celebrat. de cle. ex. mi. ⁊ dic vt ibi aut est alicui interdictus ingressus ecclesie ⁊ tunc solū est priuatus ptāte exercēdi ordinē in ipsa ecclesia. Unde si celebrat interim in ecclīa efficit irregularis: vt est tex. in. c. is cui. de sen. excō. lib. vj. vnde si extra ecclesiā celebraret nō incurreret penā de quo tñ dic vt ibi no. nec p̄uat hic interdictū facultate exercēdi iurisditionalia eligēdi. ad hoc c. sacro. de sen. exc. iūcto. c. ab excōicato. ṡ. de rescr. aut suspēdit epūs a pōtificalibus ⁊ tūc solū censet suspēsus ab illis q̄ depēdēt ab ordine pōtificali et nō ab alijs vt voluerūt p̄dicti doc. hic. ⁊ Jo. an. in c. j. de sen. exc. li. vj. Quare puto ꝙ sic suspēsus pōt exercere iurisditionalia q: vt dixi iurisditionalia sunt separata ab his q̄ sūt ordinis pōtificalis: vt ī d. c. trāsmissā. ⁊ l. c. aq̄. de ɔse. ecc. vel alta. Quāq; qs suspēdit a bñficio ⁊ nō intelligit suspēsus ab offō vel a iurisditiōe. vñ canonic⁹ suspēsus a suis bñficijs pōt eligere vt pbat l. n. c. cū vintoniēsis. iūcto c. cū l cūctis. d ele. Quāq; suspēdit qs ab offō ⁊ bñficio simul ⁊ suspēdit simplr. ⁊ tūc sine sit suspensio ab hoīe sine a canone inferēte penā in casu. c. j. de re iu. lib. vj. dicerē ꝙ talis suspēsio p̄uat facultate exercēdi iurisditionē spiritualē ⁊ cōferendi bñficia ⁊ eligēdi ꝙ intellige durāte suspensione. nā q: ista sunt fundata sup ordine ecclesiastico laic⁹ non pōt ista exercere vt in. c. ij. de iu. xvj. di. bñ qdē. et lxiij. di. in. §. verū. Si ergo qs suspēditur a fundamēto vř suspēsus ab oī edificio ꝙ est supra fundamentū: vt. j. q. j. cū paulus. ⁊ sic pōt saluari illa opi. Jo. an. dū dicit de mistura inter ordinē ⁊ iurisditionē ecclesiasticā. Nā cōsidero qđ verbū officij est valde latum. nam quicquid hʒ electus est officij preter beneficiū ergo suspēdendo te ab officio videor te suspēdere nedū ab ordine: sʒ ab oī offō clericali. Si ergo suspensio fieret simpliciter ab ordine ⁊ tūc dicerem ꝙ aut quis suspēditur ab ordine pontificali ⁊ solum credo illū suspensum ab illis que sunt ordinis episcopalis non aūt ab his que sunt iurisditionis. arg. eorū que supra dixi quando quis est suspensus pontificalibus. Aut simpliciter qs est suspēsus ab ordine ⁊ tūc dicerē ꝑpter quādā consequētiā qđ censetur facta suspensio ab omnibus que sunt fundata super ordine vt ī iurisditione spirituali ⁊ oībus similibus ⁊ facio istā cōsiderationem vltra alios ꝙ suspensus ab officio censeatur directe suspensus a iurisditione spūali ⁊ facultate eligendi ⁊ cōferēdi per quādam consequētiam. nec obstant ea que supra dixi de abbatissa ⁊ monialibus nam sunt religiose persone vnde religio facit eas capaces sed in nō religiosis potestas ecclesiastica est fundata super ordine. ⁊ per hoc habetur clare materia huius glo. ¶ † In gl. 21 in verbo: nec iuri. in fi. no. gl. quod vbi verba statuti sunt clara^a non debemus illa impropriare vt reducantur ad ius cōe. Sed vbi verba sunt dubia vel habēt duplicē intellectū quorū alter est ppri⁹

male dicit q: hec opi. quā tenet Abb. hic est cōis. vide Calderi. in cōsi. vlti. sub titu. de cōsuet. Alex. in cōsi. cxxiij. super primo quesito. col. j. in iiij. vol. Alex. et do. Jas. in. l. de quibus. col. xij. ff. de legi. Alexā. in consil. vj. viso. col. fina. in. j. volu.

d ¶ Non est leuis imo magna. adde ꝙ cōsuetudo vim hʒ decreti. et tenaciter obseruata hʒ vim iusticie. Bald. in. c. j. in pn. in. ij. col. q feu. da. po. Itē dat iurisditionē. l. viros. C. de diuer. offi. lib. xij. c. cum cōtingat. de fo. cōpe. Item dat mādatum vt. ff. ꝙ cuiusq; vni. no. l. nulli. et facit. C. de iure fisc. l. super creandis. et no. in. l. si. C. de agri. et cēsi. li. xi. et in. c. cū clerici. de verb. sig. in nouel. et Bal. in. d. c. j. in princip. Inno. et Barba. in c. ex literis. de pba. et Inn. in. c. edoceri. de rescrip. et vide sing. text. ſm Ang. in. l. cū pretor. in ver. is quoq;. ff. de iu. vbi cōsuetudo dat ptātem delegādi. et dicit Inno. in. c. cum ab ecclesiarū prelatis. ne offi. deleg. ꝙ

et reliquus improprius tūc bene debemus facere interpretationem et capere intellectū improprium vt minus recedatur a iure cōi quā fieri pōt vt probatur notāter hic. et in. l. ij. C. de noxa. vide p bar. in. l. oēs populi. ff. de iust. et iur. per Jo. and. in regula pro possessore in mer. et vide qđ dixi in. c. causam. ṡ. de rescrip. ¶ In gl. fi. in fi. aduerte nam licʒ iste tex. faciat mētionem de cōsuetudine ista tamē non videtur proprie ɔsuetudo. nā p consuetudinē acqrit ius vniuersale: q: cōsuetudo est quoddam ius vt dixi super rub. Sed per istā cōsuetudinem de qua in tex. detrahebatur iuri vnius collegij et cōmodum applicabatur alteri collegio ergo non est cōsuetudo sed potius prescriptio. Nam ista est substātialis differētia inter consuetudinem et prescriptionē: vt not. ī. c. vlti. ṡ. eo. Et ideo dicit Joā. and. in. d. c. si. super vltima glo. ꝙ improprie ponitur hoc. c. in isto tit. quia p ista est potius prescriptio q̄ cōsuetudo quod etiā sentit glo. iij. Dic tamen ꝙ respectu patronorum vel aliorum quorum iuri nō detrahebatur poterat esse cōsuetudo: sed respectu istorum monasteriorum erat prescriptio ita notat in simili Joan. and. in. c. iij. ṡ. eod. lib. vj.

22 † Et valent ista ad sciendum nunquid in ista con-
b suetudine requiratur titulus.^b nam in consuetu-
c dine inducenda^c non requiritur titulus ſm communem opi. sed sufficit solus vsus licet sit contra ius: vt. ṡ. eo. c. fi. et ibi per doc. Sed in prescriptiōe contra ius requiritur titulus putatiuus: vt in. c. j. de prescrip. lib. vj. Sic intellige gl. no. in. d. c. iij. dum in cōsuetudine requirit titulum. nā intelligitur in cōsuetudine improprie sumpta. vt ibi not. Jo. an. et ideo in isto tex. in ista prescriptione requirebatur titulus et bona fides: et titulus fuit statutū epi ꝙ sic credebant ita intelligēdū prout habebat cōis vsus et ista sufficiant. Abbas.

1 ¶ Capitulum sine epo nō potest inducere nouas cōsuetudines nec antiquas immutare. 34.
2 Autoritas cōsuetudinis nō est leuis sed magna.
3 Ecclesia regitur nō solū a iure canonico sed etiā a consuetudine.
Transgressor cōsuetudinis rationabilis punitur sicut transgressor legis.
5 Eps an et que potest facere siue statuere sine cap.
6 Episcopus si prescripsit iurisditionem contra capitulum. i. ꝙ non soleat requirere eius consensum poterit sine eo statuere. quia
Statuta condere est iurisditionis.

Cum consuetudi-

1 nis. † Capitulum sine epo consuetudines nouas facere seu statuta vel antiquas immutare non potest. et est text. notabilis. et multum allegabilis. Primo ponit rationem inhibitionis. Secundo inhibitionē ibi: autoritate. ¶ Casus literalis. Canonici parisieñ. irrequisito epo suo et sine suo cōsensu quasdā consuetudines ecclesie sue immutauerūt et quasdam fecerunt de nouo. Dicit papa qđ autoritas cōsuetudinis nō est leuis et nouitates q̄nq; discordiā inducūt. Unde precipit ꝙ sine cōsensu epi canonici nō dimittant cōsuetudines ecclesie nec nouas inducant ꝙ si fe-
2 cerint decernit irritas et inanes. Ber. ¶ † Not. primo quod autoritas consuetudinis non est le-
d uis imo magna^d ad hoc. c. in his. et. c. consuetudi-

cōsuetudo dat iurisditiones arbitris. ⁊ no. in. c. j. d capel. mo. in nouel. et de of. arch. ad hec l nouel. et in. c. tua de cōfir. vti. vel inuti. per Inn. et dicit glo. in. c. j. lx. dist. qđ ī quo ordine debet esse cantor vel primicerius consuetudini relinquit. et dicit etiam gl. in. d. c. j. in versi. episcop⁹ ꝙ licet confirmatio spectat tm̄ ad epm ⁊ electio ad capitulum. tamē seruāda est cōsuetudo. Et pulchre dixit glo. xxx. dist. si qs virorum. ⁊ xxi. q. iiij. in summa qđ clerici possint vti vestibus p̄tiosis ſm cōsuetudinē sue prouincie. et possunt ferre vestes foderatas de cēdalijs adeo qđ dixit benedictus capra doctor perusinus in. c. pen. in glo. in ver. de aureatis. de vi. ⁊ ho. cle. qđ in vestib⁹ attēdēda est consuetudo locorum vnde si consuetudo non haberet diuersitatem aliquam inter habitum clericorū et laicorum ipsa esset attendenda adeo quod clericus tunc diceretur incedere i habitu clericali qñ īcedit in habitu honesto ⁊ clericis cōsueto. quod facit ad not. in. c. si iudex laicus. de sen. excom. lib. vj. hinc est quod vltramonta. excusantur si vtantur pallijs diffibulatis: qr sic est ɔsuetudo vltra montes prout voluit glos. in dicto. c. si quis virorum. p

quo etiam facit. quia scđm Cardi. post Innoc. et pe. vestes variantur de etate ad etatem: ⁊ ex consuetudine facit quod not. Cepol. in consilio x. et. xi. Alexan. consi. viij. incipiē. videretur super primo dubio. in vlti. colum. in. j. volu. et ita superioribus diebus defendi quosdam nobiles brixiēses clericos accusatos de homicidio q: satis dicūtur detulisse habitum clericalē ex quo deferebāt habitū scholasticū ex quo cōsuetudo est scholariū clericorū i minorib⁹ deferre habitū scholasticū. nā clerici seculares nō hñt certū habitū. vñ large dicim⁹ habitū clericalē cōue-

nientem ⁊ non ꝓhibitum clericis: vt dicit glo. pe. in cle. i. in ver. secula-ris. de cle. nã que vestis dicatur secularis relinquitur arbitrio iudicis, nã in dubio interpretabit magis vestẽ ecclesiasticã ꝙ̃ secularẽ ꝓpter pe-nam ſm Gui. ⁊ Jmo. in cle. ii. in priu. de vi. ⁊ hone. cle. etiam si clericus portaret vestẽ ꝓhibitã puta de rosato vel schar leto nõ cõtinue dec cau-sa vsus ꝓprij sed

ex alia ob festum ꝫ licitum doctorale vel, vxoriale vł ob honorẽ alicuius magistratus ſm

nis. xi. distin. ¶ † Not. ſ. ꝙ capitulum sine episco-po non põt facere statutũ in ecclesia nec imutare antiqua statuta vel cõsuetudines. ¶ Et ex hoc et ex tex. no. ꝙ i eccłia ꝑtt eẽ statuta ⁊ cõsuetudines

Jmo. post alios in. d. cle. ii. in. iij. col. ⁊ ita in facto obtinoi, ⁊ Jnno. in. c. i. de libel. obla. dicit qđ cõsuetudo potest remittere solẽnitatem offerẽ-di libellũ post litem cõtestatã vel quẽlibet ordinẽ iudicialẽ. Item con-suetudo est tante autoritatis ꝙ non requirit cõfirmationẽ superioris qꝛ confirmatur legitimo tẽporis cursu. l. an in totum. C. de edificijs; pri-ua. ⁊ Bal. in. l. quicũq;. in. iiij. col. in ver. scias aũt. C. de ser. fugi. dicit ꝙ id qđ est cõsuetũ fieri nõ dicitur arbitrariũ sed necessariũ. l. secularis. ff. de extraor. cri. ⁊ nota. in. l. quid ergo. §. pena gravior. ff. de his qui no. infa. ⁊ qꝛ consuetudo est actus practicus ideo est seruandus ad vnguẽ. ⁊ in. l. i. in. iij. col. C. de fru. ⁊ litiũ expẽ. dicit qđ illud ꝙ cõsuetudine caue-tur ꝓ expresso habet. ff. de edil. edic. l. qđ si nolit. §. qꝛ assidua. ⁊ l. penul. Itẽ cõsuetudo inducere põt ꝙ credat ad plenũ scripture ꝓuate discre-torũ virorũ lꝫ nõ possint creare tabelliones generales. de fi. instru. c. cũ p. tabellio. per Jnnoc. ⁊ per Bal. in. l. i. C. de sum. tri. ⁊ fi. catho. in. x. col. in ver. ⁊ vlterius quero. Licet ibi Bal. loquatur de statuto: tamen fa-cit inquantum alleg. c. cũ dilectus. de fi. instru. ⁊ in. l. vnica. C. de cõfes. ꝑ eundem Bal. in. iiij. col. in versi. cõsiderãda est etiã cõsuetudo loci. ⁊ per istũ in. c. bone. el. ii. de po. prela. ⁊ in rub. ẽ. eodẽ. ⁊ doc. in. l. quedã. §. nu-mularios. ff. de eden. ⁊ ro. in. l. admonẽdi. ff. de iureiur. Fede. de se. cõsi. xix. But. in. c. i. de ap. ⁊ Ang. in. q. incip. asensis insules. ⁊ Bal. in. l. cõpa-rationes in. iiij. col. in ver. ego addo septimã scripturam. ⁊ ibi Alex. in apostil. C. de fi. instru. Item cõsuetudo dat priuilegiũ: vt no. Jnno. in. c. nouit. de iu. Itẽ declarat ⁊ extendit factũ. ita dicit Cy. in. l. licet. C. loca-ti. item super cõsuetudine põt fundari libellus. c. dilectus. de offi. ordi. tam super possessorio ꝙ̃ super petitorio. Jnn. in. c. cũ ecclesia. de causa pos. ⁊ ꝓprie. itẽ per rescriptũ principis nõ tollitur cõsuetudo nisi de ea fiat mentio. Archi. in. c. in his. xi. dist. Item cõsuetudo dat licentiã vẽ-di rebus alienis dato tñ precio puta pro lignis vel lapidibus. l. vendi-tor. §. si cõstat. ff. cõmu. predi. Itẽ ꝯsuetudo dat iurisditionẽ q̃uis realẽ nã territoriũ sonat i iurisditionẽ: qꝛ est eiꝰ cõtinẽs: ⁊ iurisditio est eiꝰ cõ-tẽtũ ⁊ effectꝰ. l. fi. C. vbi ⁊ apud quẽ. Q̃nq; dat priuilegiuꝫ ꝑsonale sicut priuilegiũ cõcessũ cõmiti sup eo ꝙ nõ est de iure cõi q̃ nõ adheret ter-ritorio. Ita no. Cy. i. l. qs ergo. ff. de acq. re. dñio. Itẽ cõsuetudo metit territoria. l. quicũq;. C. de fun. limitro. li. xi. itẽ notarius dꝫ apponere in instrumẽto clausulas cõsuetas. tex. est singularis ſm Bal. in. l. gñaliter C. de fideius. ꝙ intellige ꝓcedere qñ istrm vel cõtractus est in fieri: sed postq̃ est cõpletũ nõ poterit ſm Bal. in rub. C. de reno. his que i frau. cre. in ṽ. denuo quero. itẽ cõsuetudo attẽditur magis ꝙ̃ mera verborũ sign. l. lib. orũ. §. ꝙ tñ cassius. ff. de le. iij. itẽ põt cõsuetudo imponere pe-nam rei licite vtputa in mřimonio si ex eo sequat illicitũ. puta: qꝛ semi-natur discordia ⁊ tumultus, ita no. in. c. statutũ. de her. lib. vi. in no. ⁊ est expressum in. l. libertũ. in ꝑn. ff. de ritu nu. itẽ consuetudo dꝫ seruari in ingressu officij. l. nec q̃cq̃. §. obseruare. ff. de offi. ꝓcõsu. itẽ cõsuetudo vꝫ vt qs subijciat se pene capi. glo. est fin. in. c. cũ hõ in glo. fi. xxiij. q. v. quã fecit fin. romanus notabili. cxxix. certũ est, ⁊ do. meus in rub. de fideiu. ⁊ no. in. c. legebat. de ma. ⁊ ob. ⁊ dixi. i. q. i. in sum. itẽ cõsuetudo põt idẽ qđ pactũ. vnde põt naturalẽ obligationẽ iducere ⁊ tollere: si hoc dicat ꝯsuetudo. ista est gl. fin. in rub. C. de decre. decur. li. x. itẽ cõsuetudo põt facere vt qs puniat in terris cõfederatis: casus est singularis i. l. nõ du-bito. ff. de capti. itẽ põt qs citare in territorio alieno si hoc dictat cõsue-tudo. l. iij. §. fi. ff. de testi. itẽ vꝫ cõsuetudo ꝙ ꝓ vno sextario frumẽti sol-uant duo sextaria alterius bladi. Bal. in rub. ẽ. c. itẽ si sacerdos cantat euãgeliũ dꝫ stare in apparatu diaconali. gl. est fin. i. c. ecclesiastica. i ver. ceruice. xxiij. di. nisi cõsuetudo disponat cõtrariũ quã hñ notabis ꝓ eo q est rex ⁊ dux: qꝛ in actibus quos geret tãq̃ dux stabit in apparatu du-cali: puta cũ bireto ⁊ sceptro ducali: ⁊ i actibꝰ quos geret vt rex stabit in apparatu regali vtputa cũ infula regia: ⁊ idẽ dicas i milite ⁊ docto-re vt in actibus militaribꝰ vtat veste militari: in actibꝰ doctoralibꝰ ve-ste doctorea nisi aliter se hẽat cõsuetudo: ⁊ illã gl. allegat ro. fin. cccl. xvj. inci. doctor miles. ⁊ Jo. an. in. c. vt q̃sq;. de vi. ⁊ ho. cle. itẽ consuetudo lꝫ iniqua excusat a pena tpali. gl. i. c. deniq;. in ver. cõsuetudine. iiij. di. fin. ſm Ro. no. xx. gl. in. c. cũ venerabilis. ẽ. c. ⁊ gl. in. c. sane. in ṽ. antiqua. de tẽp. or. Bal. i cõsi. ici. in xp̃i noĩe amẽ. qñ aliqd cõcedit. Pe. de anc. cõsi. cclxxxv. ici. iure scripto ⁊ cõsuetudine. Alex. cõsi. xc. ꝓ inuestigatiõe ꝓdi-ctorũ. Bal. in. c. i. de feu. cog. ⁊ in. l. vnica. in. x. col. C. de cõfes. no. Hosti. ⁊ Jo. an. ⁊ bu. in. c. ii. de fi. instru. in ẽtũ pondera tex. in aut. oẽs pegri. C. cõmu. de succes. vbi statuta ⁊ cõsuetudines iniq̃ nõ excusant delinquẽtẽ s penam: in aut. nauigia. C. de fur. dic ad illa ẽria ꝙ cõsuetudo nõ excu-sat: imo nec vꝫ qñ ꝓcedit lex derogatoria ad cõsuetudinẽ: vt voluit iste

in fi. huius capituli. Itẽ cõsuetudo in penalibus extẽditur de similib9 ad similia tex. est fin. in. c. i. §. porro. in ti. que fuit prima cã hñd. amit. itex cõsuetudo põt facere vt res inter alios acta ꝑsit alteri. vt qñ est cõsue-tudo qđ extraneus emptor cõsorti reuẽdere teneat textus est sing. in. c. cõstitutus. de in integ. restitutiõe. ita dicit Bal. in ru. C. res inter alios acta in ṽ. no. ꝙ ex

antiq̃ ẽt: sic nõ solũ iure canonico regit eccłia sꝫ sta-tutis ꝑticularibꝰ locorũ ⁊ cõsuetudinibꝰ ãtiqs cõ-cordat. c. catholica. xi. di. trãsgressor ꝯsuetudinis

ꝯsuetudine: ⁊ idẽ voluit in. l. i. i ꝑn. C. cõmuni diui. item cõsuetudo: statutũ ꝑt obesse

a dꝫ puniri sicut trãsgressor legisꝰ vt i. d. c. i his. qđ

qđ consortes teneãtur soluere penas pecuniarias bãnitoꝝ ſm Bal. in d. rub. ⁊ ibi Sali. et Bal. in. l. i. C. ne filius ꝓ pat. ⁊ Albe. in prima parte statuto. q. vi. et. lxvij. itẽ statur cõsuetudini antique in pascuis molẽdi-nis põtibus et cõmoditatibꝰ aquarũ. Bal. per illũ tex. in. c. i. in ṽ. sicut ab antiquo. in ti. de pa. cõstã. itẽ consuetudo prestat ius dandi vocem in electiõe imperatoris gl. fin. in. c. ad apostolice. de reg. in. lib. vi. vbi vꝰ de doctoribꝰ iperij de ꝯsuetudine hꝫ vocẽ i eligẽdo vide ibi i ṽ. illi aũt. ¶ Adde qđ cõsuetudo cuius in cõtrarium memoria nõ existit tribuit ꝓuilegiũ ⁊ equipollet veritati: ⁊ illa est potẽs ad acq̃sitionẽ pedagioꝝ ⁊ alioꝝ iuriũ fiscaliũ: vt dicit Bal. ꝯsi. clxxxvij. et. cvij. i. lib. Abb. ꝯs. vij. ii. lib. Car. ꝯsi. lvij. and. sic. ꝯs. xxvj. illa equipollet iustitie ⁊ cõsuetudini. dubietas que declarat. dicit Bal. ꝯsi. cxxxj. cõsuetudo reddit inualidũ qđ de iure cõi erat validũ. dicit Old. cõsi. cv. ꝯsuetudini declarant ⁊ in-terpretãtur statuta. dicit Car. cõsi. lx. cõsuetudine induci põt ꝙ femine succedãt in feudo ſm eũdẽ cõsi. lxiij. ⁊ dicit Ang. cõsi. clxxxvij. ꝙ ṽba in-strumẽtorũ ⁊ inuestituraꝝ declarant ꝯsuetudine. ⁊ dicit Bal. ꝯsi. clxxx. i. lib. ꝙ cõsuetũ est innatũ est. ⁊ illa põt inducere alienationem feudi illi sicut matri adhibẽda est reuerẽtia: illa exparat iuri naturali ꝙ est quo-dammodo immutabile illa est potẽtior ꝑscriptiõe ⁊ latius vide lo. l. de quibus. ff. de leg. in apost. meis ad Bar. in stampa de tortis.

Anto. Frãcis. ¶ Circa hãc materiã de habitu. Dicas ꝙ clerici secula-res nõ hñt a iure certũ ⁊ determinatũ habitũ ꝑ quẽ ab alijs discernat lꝫ certe forme habitus ⁊ certi colores ipsis ꝓhibeant. vt dicit no. gl. in cle. i. de cle. hic alle. ⁊ ple. no. in. c. pe. de vi. ⁊ ho. cle. Et adde ꝙ habitus clericalis cõsistit tñ in duobꝰ vꝫ in vestibꝰ honestis ⁊ in tõsura. vt no. Jo. an. in. c. si iudex laicus. de sen. excõ. lib. vi. ⁊ vide Bal. pulchre decla-rantẽ in. l. si qua ꝑ calũniã. C. de epi. ⁊ cle. Et adde ꝙ talis ꝑsumit quis qualẽ habitũ defert. vt dicit Bal. in. l. directe. C. de manu. testa. et hẽ in l. ii. ⁊ ibi per Bar. C. de seruis expor. ⁊ ple. ꝑ Alex. in. l. i. in. §. si qs virgi-nẽ. ff. de adul. ⁊ ideo dicimus ꝙ si qs nõ portat habitũ suũ et offendat ab aliquo nõ tenet offendẽs tãq̃ offenderit talẽ. vt no. Bal. in. l. si igno-rãs. ff. loc. ⁊ idẽ Bal. post gl. in. d. l. si qua ꝑ calũniã. ⁊ gl. ⁊ Bar. idẽ voluit in. d. §. si qs virginẽ. Et adde ꝙ clericus qui dimisit habitũ clericalẽ si monitus nõ reassumit puniť tanq̃ apostata. vt ꝑ gl. in. c. tue. de aposta. et etiã alijs penis de quibus habet in. c. perpẽdimus in glo. pe. de sen. ex-com. et nota etiã glo. in. c. pe. de vi. et bone. cleri. prealleg. et vide text. in c. si qua mulier. xxx. distin. qui dicit qđ habitus viri nõ dꝫ assumi a mu-liere nec ecõtra: et ideo dicimus qđ mutatio habitus cũ laruis aut cum talibus ludis nõ est licita imo est peccatũ mortale vt in. c. cum decorem de vi. et bone. cleri. in. c. presbyteri. xxiij. distinc. et in. c. non oportet. de consecratio. dist. v. et est ho. tex. de vtero: no. c. xxij. et in. i. epistola Pau. ad corinth. vi. c. et not. Jo. and. in regula ea que. de regulis iuris. lib. vi. in mercu. Et adde quod sicut masculi distinguũtur a feminis per habi-tum ita iudei debẽt distingui a christianis. vt not. glo. et doctores. in. c. in nõnullis. de iude. Qualis aũt debeat esse habitꝰ episcopoꝝ. Dicas quod debet vti vestibus desuper clausis: nõ tñ rubeis vel viridibus. c. clerici. de vi. et bone. cleri. nec debet vti vestibus laicorũ nec sine ꝓprio habitu ⁊ rocheto debet ire extra domum. c. episcopi. et. c. sine ornatu et se. xxi. q. iiij. et neduꝫ non debet ipsi laruari. vt in dicto. c. cũ decorem. et in aut. de sanctis. epis. in. §. fi. et in cle. §. vbi per do. Car. in. iij. questione de vi. et bone. cleri. et in. c. fucare. de cõsecra. dist. vlt. sꝫ nec dꝫ laruas ad se venientes recipere: imo debet illas expellere, vt in. c. nullus. de conse-cra. distin. v. et quod dictum est quod episcopus debet deferre rochetũ extra domum, Dicas hoc esse verũ nisi sit monachus vt in. c. clericus, de vi. et ho. cle. et adde qđ epũs nõ dꝫ vti epulis nimis lautis vt i. c. eccłie xxxv. dist. nec dꝫ inuigilare cõuiuijs. xliiij. dist. c. multis. et. c. sequen. et c. non oportet. et inter epulandũ debet vti lectionibus sacrarũ scriptu-rarum, c. ꝑ reuerentia. xliiij. distin. et dꝫ prohibere fieri in conuiuijs lu-dos et cantilenas cantari et plausus et risus fieri vt in. c. nullus ꝑsbyte-rorum. de ꝯsecra. dist. v. et in. c. clericũ. xxij. q. i. nec põt epũs ludere. vt in c. epũs. xxxv. dist. et in. c. clerici. de vi. et bone. cleri. et in aut. interdicimꝰ, C. de epi. et cle. Et adde quod episcopus debet habere vilem mensurã supellectilem et victũ pauperẽ. vt in. c. episcopus. cũ glo. xlv. dist. que glo. tamen dicit quod hec hodie male seruantur.

a ✝ Sebasti. Sapia. ¶ Transgressor legis. Uide Feli. in. c. i. colũ. ix. f. de spõsa. vnde dicit Archidi. in. c. vtinam. lxxvi. distin. ꝙ si quis ieiuna-ret die dominico diceretur transgressor consuetudinis populi christia-ni que pro lege est obseruanda. et subijcit dicentem sanctum Thomã ꝙ consuetudo etiam in foro conscientie est seruanda.

intellige

a ¶ Cum omnes. Uide ibi Inno. ꝛ doc. ꝛ quod not. iij. di. §. porro. in c. j. de maio. ꝛ obe. ꝛ. xviij. di. in sum.

b ¶ Super arduis. Uide quod voluit Hosti. in c. ex gestis. de ele. nō re. ꝛ Inno. in l. infamē. ff. de publi. iudi. vbi ad hoc allegat ho. tex. in c. ecclesia senatū h3. xvj. q. j. ꝛ plene per dn̄m meū Barb. in tractatu suo de prestā. car. et digi in c. edoceri. hic allegato.

c ¶ A iurisditiōe vide Inn. in c. cū accessissent. de cō stu. ꝛ Bar. i. l. oēs populi. de iusti. ꝛ iure. in. j. q. pn. tu vide gl. in. l. j. i v. pōt. ꝛ ibi plene p Alex. ꝛ mod. ff. d iuris. om. iu. l. iiij. col. in eadem ibi equitatis statuē de. ꝛ Bal. in. l. oēs populi. in. v. col. in v. dico ergo ꝙ statuta ꝯdere est a potius de quadā iuris permissiōe ꝙ sit annexum iurisditiōi ꝛ p eūdē ibidem in. ij. col.

¶ Adde qd̄ statuta cōdere sit in risditionis tenet Ro. consi. cccx.

d ¶ De stricto iure. adde ꝙ popi. Pet. de anc. que nunc est in facto corā patriarcha. veneto in cā archiepi spalatē. ꝛ sui capituli. facit ꝙ voluit cal. ꝯs. xj. de cēs. oid. cōs. clxxij. in. iiij. col. ppe fi. ꝛ. c. j. d religio. domi. cū not. per ro. consi. ccclxviij. in fi. x. ꝙ cōsuluit idē abb. cōsil. lxxij. lib. si bene pōderetur. nec ob. ꝙ cōdere statuta qd̄ est accessorium sit magis arduū ꝙ habere iurisditionē qꝛ l3 accessorium sit dignius: potentius suo principali tñ illi⁹ naturam sequitur. vt est tex. no. in. l. ꝛ si nō sint. §. puenimus. ff. de an. ro ꝛ arg. leg. ꝛ ita dicit Lud. in con si. cccxxx. ꝛ an episcopus possit prescribere ꝙ in exercenda iurisdi-tione nō teneatur requirere consi. capituli. vide Jo. mo. ꝛ Archi. in c. non est. j. eo. ti. in. vj. Oldra. consi. cxcv.

e ¶ Cōsiliū. Uide bar. i. l. j. §. si plures. ff. de exer. ꝛ doc. i. c. cū i veteri. j. d ele. ꝛ. i. c. cū oli. de arb. ꝛ digi i. c. ex pte. ij. de cōsti. ꝛ hu. ꝛ ho. meū vt h plc

¶ Adde Ange. consi. clxxxi.

Zacharias. ¶ Adde qd̄ si ille cuius cōsensus vel cōsiliū requirit nolit prebere cōsensum ꝛ an ꝛ qñ iudex possit dare licētiā omittēdi talē consensum vide ꝯs. Alex. cōs. lviij. vel fm maio. nu. est. cxcix. col. ij. v. iij. presuppono. d. Ant. corse. sin. suo. lxviij. in ver. cōsensus vbi cōcludit ꝙ poterit adiri superior. sed vltra predic. tu dic ꝙ decretū iudicis si actui in

intellige de cōsuetudine rōnabili. nā irrationabilis ē extirpāda: vt. j. e. c. cū venerabilis. ꝛ. c. quāto. ꝛ. viij. dist. in. mala cōsuetudo.

4 † Sed p intellectu huius. c. quero nūqd indistincte capitulū teneat habere cōsensu3 epi in statutis edēdis. sol. hoc dicit Inno. ꝙ cōsensus epi reqritur si capitulū vult statuere in persona epi vel circa iura ipsi⁹ vel circa eādem statum ecclesie vel in negotijs magnis et arduis. Quasi secus si capl̄m vult statuere sup rebus exiguis pertinētibus ad capl̄m puta qualiter capitulū debeat cōgregari ꝛ qualr distribuāt quotidiane distributiōes vel mēsa grossa diuidi d3 vel qd simile de quo vide bonā gl. in c. ij. de v. sig. li. vj. ꝛ tene illā mēti. ¶ Idē vr̄ dicēdū in ecclesijs inferioribus subiectis epo: vt in magnis ꝛ arduis nō pñt fieri statuta sine ꝯsensu epi: ꝛ hoc no. voluit Inn. in c. reqnisisti. de test. ꝛ in c. cū accessissent. j. de ꝯsti. ꝛ in c. cū oēs.ᵃ eo. ti. Et rō est: qꝛ eps est gñalis spōsus oim ecclesiarū sue dio. Unde tota diocesis dī sua parochia. vt in c. ad apostolice. de dona. Hic est qd̄ agit pro ecclesia sibi subiecta: vt in c. fi. ꝛ quod ibi no. de succes. ab intest. ꝛ canō dicit qd̄ regenda est ecclesia puisione epi. x. q. j. regenda. iō nō debēt clerici inferiores sup arduisᵇ ꝛ magnis negotijs facere statuta sine cōsensu epi als cum cōsensu possunt facere.

5 ¶ † Sed nūc qro quid de epo an eps cū consensu capituli possit facere indifferēter statuta glo. xviij. di. in sum. dicit ꝙ sup maioribus negotijs nō pōt eps facere statutū etiā cū cōsensu capituli: ꝛ illā glo. hic sequit do. Ant. de but. s3 certe nō intelligit ita gñaliter. potest eñ intelligi primo de maioribus negotijs reseruatis pape. nā sicut de his nō pōt eps cognoscere vt in c. maiores. de baptis. nec fortius sup ea statuere ꝛ sic intellige illā gl. Uel itelige scdo qñ statuta cōcernūt aliorū preiudiciū. nā tūc illi sunt vocandi: vt no. dicit Inn. in c. ij. ne loc. ꝛ in c. fi. de offi. deleg. ꝛ isto mō intellexit Fede. cōs. xvij. s3 primus intellectus plus mihi placet. Cōclude ergo qd̄ in reseruatis pape nō pōt eps facere statutum nec etiā regulariter cōtra ius cōe: vt digi. j. e. c. pxi. s3 preter ius vel adiuuādo ip̄m ius pōt statuere. ¶ Dicit tñ Hos. ꝙ requirit cōsensus capituli sed Arch. post Host. dicit sufficere qd̄ reqrat ꝯsiliū. i. si capl3 sine cā rōnabili nō vult cōsentire valēt statuta hoc posuit Arch. in c. j. de cōst. lib. vj. ꝛ. xviij. dist. in sum. ꝛ vide qd̄ ipse no. in ca. eps. xxiiij. dist. Quāq3 tñ requirit cōsensus vt si vult statuere l spectantibus ad ep̄m ꝛ capl3 sic posset intelligi ꝯria opi. ꝛ hec mihi plus pl3 nā quēadmodū in corrigendis excessibus subiectoꝝ ꝛ in iurisditiōe exercenda nō tenet habere epus cōsensu3. c. s3 sufficit cōsilium. vt in c. iij. j. eo. lib. vj. ꝛ in c. nouit. ꝛ in ca. quanto. ne his que si. prela. ita in condendis statutis regulariter non requiritur cōsensus capituli sed forte super arduis deberet interuenire consensus facit quod no. Inno. de rescript. c. edoceri.

6 ¶ † Aduerte tñ ad vnā sin. opi. quā posuit do. pe. de anch a. in re. c. j. de cōsti. dicit eñ se credere ꝙ si eps prescribit cōtra capl̄m ꝙ in exercēda iurisdi-tione nō teneat requirere ipsius cōsil. qꝛ in statutis cōdendis nō est necesse habere cōsiliū capli qꝛ

c statuta depēdēt a iurisditiōe.ᶜ vñ prescriptio con

quo cōsiliū vel cōsensus alicuius qrebat interuenit ꝙ tūc illud decretū supplet illū cōsensum vel cōsi. omissum sine negatū ita no. sing. Ja. reb. in. l. un. v. ꝛ ibi in addi. ad eū. C. de decre. cur sine decre. non taci. lib. x.

f ¶ Pro sue volūtatis libito. adde istū in c. ij. in. iij. not. ibi not. bene tene mēti significatū de seq. pos. ꝛ fruc. ꝛ vide. l. cōmissaria libertas. la. ij. ff. de fideicō. libe.

tra vnū extendit ad reliquū: vt in regula accessoriū de reg. iu. lib. vj. ꝙ est pbabile dictū: ꝛ semper

d memorie tenēdū tñ de stricto ureᵈ nō teneo illud dictū qꝛ editio statuti est qd separatū ꝛ magis arduū ab exercitio nude iurisditiōis. nā statuta sūt certa ꝛ perpetua vt in c. si. de offi. deleg. iurisditio vo seu exercitiū variat ex tpe vnde notabilr dicit Bar. in. d. l. oēs populi. ff. de iust. ꝛ iur. ꝙ potestas habēs arbitriū imponēdi penā nō pōt a pricipio per sua statuta declarare penas qꝛ cū ista recipiāt varietatē ex tpe ꝛ cōditiōe psonarū nō d3 fieri declaratio ante tp̄s. ar. in. l. si pr. §. a filia. ff. de leg. ij. qd̄ est bene notandū. Hinc no. cōsiliū Fede. dicto consi. xvij. qd̄ eps non pōt statuere in his in quib⁹ haberet potestatē dispēsandi qꝛ dispensatio variatur fm necessitatē temporū ꝛ prerogatiuam personarū: statutum vero est firmū ꝛ certū. ꝛ no. hoc.

e Item quero qñ d3 queri cōsensus vel consiliumᵉ alterius. vide qd̄ dico in c. ex parte. ij. de cōsti. ꝛ in c. cum vos. de his que fi. a prela. sine cōsensu capi. ꝛ hic per do. Anto. de but. Abbas.

1 ¶ Consuetudo p quā quis inducit ad peccādū vel ad sua bona dissipandum non valet. 3.

2 Uerba p sue volūtatis libito: important libera3 voluntatem freno rationis non submissam.

4 Declarans aliquam rem nihil de nouo inducit.

5 Laici in cōcernentibus peccatū habēt iudices papam ꝛ imperatorem.

1 Ex parte. † Non valet consuetudo per qua3 qs inducitur ad peccādū vel ppria dissipandum. Prima pars recitat duas consuetudines irratiōabiles quas scdo reprobat ibi: tenore. ¶ Casus literalis. In qdā terra seruabātur due cōsuetudines. Prima erat qd̄ si aliqs deueniret ad inopiā quocunq3 casu sine aliquo mō dimitteret bona sua posset alienare bona vxoris sue p voluntate sua alia erat qd̄ si vxor alicuius fidem cōiugij violaret ꝛ ipse ppter hoc dimitteret accipiebat medietatē bonorum viri sui cū potius priuanda esset oībus bonis mariti ꝛ etiam dote3 perdere deberet: mādat papa qd̄ decetero iste con

2 suetudines non seruentur. Ber. ¶ † No. i. significata borū verborum: pro sue volūtatis libito.ᶠ ꝛc.

f non eñ importāt arbitriu3 boni viri sed inducūt volūtatem liberā freno rōnis non submissam: qd̄ no. ppter statuta. Et no. de verbo: libito. nam im

i portat liberā voluntatē. ꝛ idem tenet Bart. in extraua. ad reprimen. Et facit iste tex. sic intellectus p statutis vniuersitatis scholarium huius studij alme ciuitatis Senarū. dicunt eñ inter cetera ꝙ rector p licētia habēda in examine suo nō teneat aliquid soluere nisi prout processerit ex suo libito

3 volūtatis: ꝛ ita als in facto rñdi. ¶ † No. ij. ꝙ sta-

g tutumᵍ inducēs pronitatem ad peccandumʰ non

h v3. nam quēadmodū non v3 cōsuetudo vt hic: ita ꝛ fortius statutum nimirū qꝛ lex d3 esse rōnabilis sancta ꝛ honesta. iiij. dist. erit autē lex. ¶ Ultimo no. quē se posse defendere cōtra antiquā cōsuetudinem allegādo ipsius irrationabilitatē nā papa hic non reuocauit istas consuetudines de nouo:

4 sed declarauit istos non teneri ad obseruantiam

i istarum consuetudinū. ¶ † Ille eñ qui declaratⁱ

Inn. in. l. si sic. ff. de leg. j. ꝛ Bar. in l. alio. in. ij. col. ff. de ali. ꝛ ciba. leg. ꝛ Bar. in. d. c. fua. ad repri. l ver. vi debitis. ꝛ Feli. in c. canonū. l. xxv. col. de cōsti. ibi et sic dicat fm libitum tuum.

¶ Adde tu Ro. cōs. cxij. et latius in rub. de ar. per eūdē cu3 his que ibi posui apostillando.

e Sebasti. Sapia.

g ¶ Q statutū. ex hoc dicit Abb. i c. irrefragabili. ꝛ in c. nouit. de his que fiūt a prelatis in. ij. col. ꝙ nō valet cōsuetudo ꝯtra correctiōe3 vel mor reformatiōnē: ꝛ plura exēpla pōit pulchre dñs me⁹ Roch⁹ curtius in rep. c. si. j. eo. col. vij. v. tertio amplia. et plura possūt colligi ex his q accumulat in. xxviij. ꝛ. xxix. col. vbi infinita ponit exēpla quando consuetudo dicatur irrationabilis.

h ¶ Pronitatem ad peccandum. Facit ho. text. i. l. obuenire. ff. de pac. dota.

¶ Qui declarat Adde Jo. and. in proemio decr. super verbo declaramus: do. in c. j. de sū. tri. li. vj. ꝛ in pe. vj. ibi sacrosancte. Bald. in. j. constit. C. in §. quibus. ꝛ in. l. si. C. de test. versi. quero. nunquid testes. et in. l. j. §. huius studij. ff. d insti. ꝛ iure. et in rub. C. d re. pmu. ꝛ in. l. j. post prin. C. de test. ma. ꝛ in l. cum in testamento. in fi. C. eo. archi. xiij. q. ij. in sum. per istum in c. pastoralis. in prin. de excep. ꝛ in c. super questionū. in. ij. no. de offi. delega. ꝛ in c. cum dilecti. de accusa. ꝛ in c. cum olim. de arbi. in. iij. not. vbi allegat Bar. in. l. oēs populi. ff. de iusti. ꝛ iur. Unum tamen scias ꝙ conditio declarandi non transit in heredem. tex. est sing. in. l. qui rome. §. augerius. ff. de verb. obli. fm Bal. in c. significauit. in. iij. col. de rescrip. facit quod no. in. l. pōponius. ad fi. ff. de rei ven. Nec obstat dictus Bal. in c. ca que. de re iud. ꝙ inferior nō pōt ne snia cōfirmata per superiorem iudicare idē nec declarare: qꝛ illo casu iterpretatio seu declaratio legis operat idē qd̄ ipsa lex. l. ita fidei. ff. de in. fi. ꝛ eius est interptari cui⁹ est

condere.l.fi.C.de legi.z c.inter alia.de sen.excom.
¶ Adde q per hoc consuluit ro.consi.xlv.
Ant.Francis. ¶ Circa hoc au z qri ad quē spectet declaratio. Dicas q in his que pendent ex aio alicuius statur declarationi illius: z ideo declaratio libelli obscuri pertinet ad libellātē.l.si quis intētione ambi

nihil de nouo agit vt in.l.heredes palā.ff.de test. z no.in.c.cū tu.de vsu. ¶ Sed contra hoc z cōtra tex.opp.nā isti erāt laici: ergo nō ad papā sed ad imperatorem recurrēdū erat: vt in.c.causam. qui fi.sint legi.z.xcvj.dist.in.c.duo sunt. So.dicit Jo. an.q ratione peccati qd nutriebāt iste cōsuetudines papa fuit aditus nā decernere ratione peccati spectat ad papam z non ad imperatorem: vt in c.nouit.de iudicijs.z i aut.vt clerici apud proprios epos.in.§.si vero. Et no.bene hoc dictū quod vbi consuetudo z statutum nutrit peccatū vel prestat pronitatem peccādi pōt adiri iudex ecclesiasticus vt declaret talia statuta vel consuetudines nō tenere. Ego puto q etiam iudex secularis[a] potest super hoc adiri.nam ad ipm etiā pertinet obuiare peccato: vt in.l.senatus.ff.de offi.presi.z in.c.rex

gua.ff.d iu.z hoc
verū si libellās est
viu9.eo aūt mor- 5
tuo dclaratio nō
pōt fieri p hrdē.
vt no.glo.in.l.itē
pōponius scribit
si frumētū.l.§.si.
ff.de rei vē.adde
tū qd si ageretur
de declarāda vo-
lūtate testatoris
dubia mortuo te
statore heres q ve
risimiliter nouit a
aiu defūcti i his
q depēdēt a me-
ra volūtate defū-
ctu z eius aio pōt illū declarare cum iuramēto fm Bar.in.l.gerit.ff.de acqui.here.in.ij.col.in versi.venio ad quesitū.z in.viij.col.in ver.venio ad quartū.z an z qn ius declarādi trāseat ad heredē vide per Bart.in l.inter stipulātē.in.§.j.de v.ob.z in.l.si qs a filio.in.§.si plures.ff.de le. j.z vide Bal.z doc.in.l.in emētis.z in.l.si.ad si.C.de 3hen.empt.z in.l. si stipulatus fuero illud aut illud.ff.de vb.ob. Et an appellatiōe declarationis veniat suppletio z correctio ita qd cui data est potestas declarādi possit supplere z corrigere.vide no.per doc.in.c.sup qōnū.in pnc. de offi.deleg.z in cle.ne romani.de cle.z in.l.heredes palā.§.si qd post ff.de testa. Et adde qd declaratio testamēti dubij pōt fieri per testatorē corā duobus testibus tātum vt in.d.l.heredes palā.in.§.i.z ibi p Bar. ff.de testa.z per Bar.in.l.j.C.de codicil. Et vtrū iudex possit declarare sniam sui predecessoris.vide Bar.in.d.l.inter stipulātē.in.§.j.de v.ob. qui dicit q nō imo qd ius declarādi est personalissimū. Et adde qd declaratio verborū dubiorū testamēti fieri pōt etiā post lōgum tpus vt no. volu.Bal.in.l.volūtatis.C.de fideicō.z in.d.l.heredes palā.in.§.i.ff.de testa.qr ius declarādi nō prescribitur vt dicit Bald.in.l.petens.in.iij. col.C.de pac. Et tene menti glo.singularē in.l.quicquid astringēde.ff. de ver.ob.que dixit qd declaratio libelli semel facta nō pōt variari.de quo per Bal.in.l.fi.in.iiij.col.C.de fideicō.z p Ang.i.d.l.si qs intētiōe ambigua. Et adde qd declaratio snie obscure pōt fieri etiā per iudicē executionis fm Bal.in.l.hac cōsultissima.in.iij.col.C.qui testa.fa.pos.

a ¶ Iudex secularis. Facit ho.tex.cōiūcta doctrina Bar.i.l.sub ptextu ff.de extraordi.cri.qd potestas z capitanei terrarū psūt videre statuta z ordinamēta istorū disciplinatorū: z si ibi reperiūt aliqd q nō spectat ad religionē possunt istud collegiū dissoluere: z hoc dictū sequit bal.in.c. j.in.§.cōuēticulā.de pace iura.fir. vbi etiā dicit qd cogent etiā isti edere sua statuta epo z eps 3 malas cōuētiones hz iurisditionē a iure: vt in d.§.cōuēticulā.q est notādū fm Bal.z cū bar.trāsit bal.in.l.j.C.de mo nopo.z l.l.collegiū.C.de her.isti.facit lex potioris.C.d of.recto.puicie.
¶ Adde Ro.sing.suis.fol.ix.

b ¶ Mediū attingere difficillimū est.vide gl.l.c.j.in v.modū.j.de of.cu. q allegat versus ouidij.z inst.de re.di.in.§.cū ex aliena.ibi placuit media snia.z insti.q manumit.nō pos.in.§.sz cū libertas.ibi: nos mediaz quodāmodo viā eligentes.z in.l.antiqui.ibi medietatē quandā secuti sunt.ff.si pars heredi.pe.z quot modis capiat medium videas istum z alios in.c.j.de proba.z not.q mediū capitur dupliciter. Uno modo q est inter duo puncta z extrema. Alio modo dicitur mediū pūctale. qd equaliter distat a quolibet extraneorū fm Aristo.lib.ethicorū.z refert Bal.in.l.qui sella.§.in rusticis.in fi.ff.de ser.rusti.predio.
¶ Adde quod voluit Pet.de aneha.consi.ccxj.

c ¶ Parcus.inquātū doc.hic post gl.loquātur de parco z pdigo p istū tex.Bal.hic colligit argumētū q pater nō tenet dare alimēta filio prodigo.sz 3 eū facit tex.multū solēnis in.l.impator.ff.ad treb.q pbat qd patri pdigo filius pōt denegare alimēta.ergo eodē mō nec pater filio pdigo denegare pōt alimēta.facit text.in aut.de incest.nup.in pn.z.l. mut9.§.manēte.ff.d iure do.do.meus Barb.hic alle.tex.in indiuiduo cōtra eū in.l.tutor pupilli.ff.de iureiur.que parū facit.z Jac.de are.in l.libertus qui operarū.ff.de ope.lib.fm primā lec.positā ibi in gl.in v. diuersa.vbi licet patronus pdiderit ius succedēdi.nō tn perdit ius alimentorū ergo idē in filio: qr si pater assignauit filio alimēta z dissipauit illa in ludo: decidit qd pater tenet ad alimēta.z alleg.Bal.in aut. si capti.in fi.C.de epi.z cle.z in.l.scimus.in pn.in.v.q.C.de inoffi.test.et videt ad istū tex.qd erat cōsuetudo q maritus dissipās bona sua alienaret p volūtate bona vxoris quo casu si erāt dotalia remanebat idotata qd erat 3 publicū bonū.l.j.ff.so.ma.nō aūt est sic inter patrē z filiū nā filius quodāmō dr dñs in rebus patris.l.in suis.ff.de lib.z posthu.

ergo Bal.nō potuit colligere hoc ex tex. Ego addo p do.meo Bal.in l.ij.§.j.ff.sol.ma.z Alex.in.l.si cum dotē.§.si post solutum in.iij.col.hic dicit tn Bal.ff.c.vbi dicit: q nō ob.qd filius legitimā perdiderit: non pōt tn pater denegare alimēta filio p ho.tex.in ar.z ibi Jac.de are.in d.l.libertus qui operarū.qd singulariter limitat Bal.in.d.aut.contra

dz.xxxiiij.q.v. Unde cōpellit ad obseruantiā iuramēti: vt in.c.l3.de iureiu.lib.vj.z sic locus erit inter istos pūctioni. Fateor tn qd in casu dubij preferēd9 est ecclesiasticus ar.i.c.venerabilē.de ele.facit qd no.Bar.in.l.titia.ff.sol.ma. In gl.fi.ibi: largus mediū tenet.no.gl.que quotidie allegat ex q habes qd pdigalitas: z auaritia sunt extrema et ambo vitiosa: largitas vo tz mediū z sic est virt9 qr in medio cōsistit virtus z dicit philosophus q
b mediū attingere difficillimum est.[b] z vide glo.de pe.dist.iij.§.hec que de charitate.q dicit qd in oibus seruari mediū vltra hoiez est quasi dicat magis est diuinū q humanū. Nā res pene cōtra naturā est qd aliqs sit sine peccato.xxv.dist.l.§.crimi
c nis. ¶ Host.vltra gl.ponit aliū vsum. Parcus[c] sic retinet sz nūmum plorat auarus: z dic q inter

rogatus in ver.z
facit ad duas qd
nec.C.ad trebel.
nisi filius partez
suā dolo vel cul-
pa lata dissipaue
rit: qr tūc etiā ali
menta pdit: z ita
saluarē Bal.hic:
secus si culpa leui
alle.l.etiaz.§.j.ff.
sol.ma.idē tenet
Spe.in ti.qui fi.
sint legi.§.i.vs.sz
pone vbi dicit q
lz iuri alimētorū
renūtiari nō pos
sit ingta.l.cū hi.
ff.de transac.tn per dolum z delictuz suū perdit qs sua alimēta. Et ad materiā vide ho.tex.z ibi alex.in.d.l.ipator. Adde ro.in.d.aut.qd locū z ang.in.l.pr.ff.de cuic.faciat qd no.bar.in.l.cū opz.§.nō aūt.C.d ho.q li.z vide alex.l apo.ad bal.in.d.aut.3 rogat9.i.v.peculiū.z pau.d ca 3s. xiij.z.d.Fel.i.c.q i ecclia z.l col.xliiij.ibi z inquātū sentit Jo.an.d 3sti. Anto.Francis. ¶ Circa istā materiā alimētorū q pater tenet prestare filio: adde prlo q in oib9 casib9 in qbus pater pōt filiū exheredare de qb9 habet in.§.causas.z in.§.aliud quoqz capitulū.in aut. vt cū de ap. cog.z enumerātur p gl.ordinariā ad hoc in.c.quintauallis.de iureiur. in illis eisdē pōt filio denegare alimēta si tn eū peniteret de pctō teneretur eū alimētare.vt p Jo.an.z p.d.An.in.c. qntallis.§.alle.in v.opp. q parēdū z c. Et adde q pr tenet alimētare filiū egētē etiā si filius haberet filiū diuitē vt no.voluit Cy.in.l.i.C.de alen.libe.z not.Bar.in.l. pe.ff.de lib.agn. Et tene mēti qd alimēta que debētur iure sanguinis put sunt ista q debētur a patre filio z ecōtra nō psūt peti iure actionis: sed officio iudicis.vt no.Bar.in.l.si qs a liberis.in pn.de lib.agno.nec psūt peti p tpe preterito: sz p tpe futuro dūtaxat vt no.Bar.in.l.libertis quos.§.j.ff.de alimen.z ciba.le.z adeo sunt debita a patre alimenta filio vt etiā debeātur filijs natis ex illicito coitu p ea q habētur et ple. tra.in.c.cū haberet.de eo q duxit in mrimoniū quā pollu.p adul.qd p cedit etiā si pater in testō phibuisset illa dari filio.vt p Bal.notabilr in.l.id qd pauperibus.in vlt.col.in v.vlt.querit.C.de epi.z cle.z p spe. in ti.de succes.ab intē.in v.nūc dicamus.z puto q etiā filio pdigo debeātur qr alimētatio filiorū est de iure naturali.vt no.Bar.in.l.j.in.§. studij.in.ij.col.in ver.qro vtrū.ff.de iusti.z iur.z idē Bar.in.l.si quis a liberis prealleg.in.§.si vel parēs.z Bal.in.l.cū nō solū.in.§.ipm.C.de ho.que libe.z ea que sunt iuris naturalis nō videtur esse pdigo interdicta vt in.l.is cui bonis.de verb.obli.z in.l.si queramus.ff.de test. Et adde qd alimenta debita filio iure sanguinis si forsan se aluit ex suis operis nō repetūtur: sz si accepit pecuniā mutuo vt se aleret competit actio mutuāti cōtra patrē p talibus expēsis factis filio fm Bar.in.l.libertis.in.§.i.ff.de alimē.le.in.ij.q.z ad predicta facit qr alimēta semel prestita z cōsumpta debēt iterū prestari: per glo.quā ibi Bal.pōderat. in.l.si cū dotē.in.§.i.ff.sol.ma.z habetur per Spec.in ti.qui fi.sint legi. in ver.sed pone quidā.z ibi per Bald.in addi.in ver.an fili9.z ppterea dicebat Ange.in.l.cū hi.in.§.causas.de trāsactio.qd alimēta prestāda qn est dubiū ne dissipent nō debēt pstari simul eodē tpe. Et adde etiaz q alimēta psūt denegari filio nolēti laborare: nisi esset sibi verecūdia laborare: vt qr esset nobilis fm Bar.in.l.j.in fi.j.col.in v.itē hec lex facit. C.de mēdi.validis.lib.xj. Et adde etiā qd cā alimētorū pōt agi etiā die feriata in honorē dei qn alimēta debētur officio iudicis.vt in his que debentur a patre filio: secus si deberētur iure actionis.puta ex testō.vt in.l.ij.z ibi plene per Alex.post alios.C.de feri.z qn petūtur alimenta per filiū a patre que cause cognitio requirat.vide per Spe.in titu.de offi.iud.in.§.i.z in.§.postremo.in ver.tertio dicēdū. Et an a snia lata super alimētis debēdis z alimētorū decreto possit appellari.vide spec. in ti.de app.in.§.i.in ver.sed nūquid. Et adde q alimētis futuris etiaz cū iuramēto nō pōt renūtiari: sz preteritis sic.fm Bal.in.l.pactū.l vlt. q.C.de col.z idē tz Bar.in.l.cū hi.circa pn.ff.de trāsac.z Raph.Ful.in l.qui fidē.in pn.e.ti.sed idē Bar.in.l.si qs p eo.circa fi.pn.ff.de fideius. z Jmo.in.c.cū cōtingat.in pe.char.de iureiur.de quo per nouissimos in.l.de alimētis.C.de trāsac. Puto tn veriorem esse primā opi.qr denegare alimēta nihil aliud est q hoiem necare.vt in.l.necare.z ibi bar.ff. de lib.agno.z no.in.c.j.lxxxiiij.dist.z ideo dicimus qd pēdente cā super alimētis puta snp filiatione: interim dz filius si est in quasi possessione filiationis alimētari ne interim fame pereat fm gl.z Bart.in.d.l.si qs a liberis.in.§.si vel parens.z in.l.si quis neget.ff.de libe.agno.

parcum

a ¶ Liberalitas pereat. Facit bo. text. in l. officio. in ver. modis autē. ff. vbi pupil. edu. debeat. vbi in expēsis seruādus est modus lȝ Dy. ibi dicat maledicatur q fecit illam legē sed Ray. dicit ibi. imo benedicatur. Nico. de neapo. ibi dicit ex hoc apparere Dy. fuisse largū & Ray. fuisse auarum ſm do. meum hic male loquitur quia laudare est medium laudare virtutes & non vitium.

b ¶ Primipilarij vide glo. in rub. C. de primipilo. lib. xij. & vide qd le. & no. in l. nō solum. §. qui primipilū. ff. de excu. tuto. & in l. sed et milites. §. fi. ff. e. in v. pmipilarij. a & in ver. exercēt. b

c ¶ Et dāno filiorum. facit qd no. in c. raynutius. de testa. vbi querit nūquid valeat statutū vel cōsuetudo tollens legitimā debitā filio de qua qōne Cy. in l. sancimus. C. de nup. bar. & mode. in l. titio cētū. §. titio genero. ff. de cōdi. & demon. et in cōſi. inci. ex facto ppōnitur qd nobil. Bald. i. l. i. §. ius naturale. ff. de iust. & iur. & ibi per Ang. p Dy. in regula indultum de regu. iur. c in. vj. & in l. cū rō ff. de bonis damna. & Bal. in l. cū ctos populos. in 2 versi. subsequēter 3 querit. C. de sum. tri. & l. lege. C. de leg. he. & in l. fi. §. ipsum autē. C. de bo. que libe. et in aut. nūc autē. C. de sacrosan. ecc. & in l. hac edictali. 4 in pn. C. de secū. 5 nup. cū alijs que 6 sitis dādis in d. c. raynutius. & cōis 7 opi. doc. est qd lȝ statutū nō possit 8 in totum tollere legitimā pōt tñ eam minuere. 9 Zacharias.

¶ Adde ad pn. huius apost. Zu. ro. sin. suo. dexi. 10 incip. quidē cardinalis. et ad seque. apost. adde glo. & car. alex. in c. statuimus. §. neophytū. l. xi. di. & eūdē in c. cū cessante. col. j. de appel. Bar. & Alex. in addi. ad eūdem in l. ij. §. fi. de dona. & Feli. in c. cū nūtius. col. j. ver. no. j. & col. seq. de testi.

¶ Adde qd cessante rōne statutum cesset Ro. consi. cclxvi.

parcū & largū hec differētia est: qȝ parco plus placēt retēta: largo vō data plus placēt: & vide ad materiā pulchre per Tulliū in scōo de officijs. vbi inter cetera dicit. Nec ita claudēda ē res familiaris vt eam benignitas aperire nequeat: nec ita aperienda vt oibus pateat: & ibidē: est habēda rō rei familiaris quā qdē delabi sinere flagitiosum est: sed ita vt illiberalitatis auariticeqȝ absit suspicio. Et Hieronymus ad Paulinū: christi substantiā ne imprudenter effundas: ne liberalitate liberalitas pereat a qd nota. ¶ In glo. in ver. alienat. ibi: in causa primipilarij b no. illū casum in quo bona mulieris sunt obnoxia p culpa mariti & etiā i bonis filij etiā emācipati in l. fi. C. de primipilarijs. lib. xij. Et dicunt primipilarij illi q deferebāt in bello primipila: id est tela. Et pp̄ter magnū periculū qd in eis vertebat cū erāt primi in bello fuit inducta ista specialitas: vt si ipsi condēnati qd se praue gesserūt in officio nō habēt vnde soluāt pt manus extēdi ad bona vxoris & filiorum. Et dicit Nico. mata. qd h fuit statutū ne pp̄ter genit9 vxorꝭ filiorū male gererēt eorū officiū. Et no. bene istū casum. nā ex consimili rōne potes defendere multa statuta que maxime vigēt Florētie: vt bōa filiorū: & vxoris etiā ipsi filij possint capi p delicto fallentie scȝ qñ pater fallit seu cedit foro. Et idez in similibus casibus arduis & valde periculosis. nam amore coniugis & filiorum sepe homines retrahuntur ab illa fallētia. Illa tamen statuta iniqua sunt qñ ex necessitate inducitur quis ad fallendū. Sed qi multi fallūt ex pp̄osito vt videm9: ideo emanauerunt illa statuta. An autē cessante rōne statuti sit obseruādū illud statutū cum tāta iniquitate & dāno filiorum c et vxoris vide qd no. Inn. in c. qȝ plerīqȝ. in fi. de immu. eccle. Abbas.

¶ Cōsuetudo contra ius naturale cuius transgressio est peccatum non valet.

1 Consuetudo nō excusat in peccatis quo ad deuȝ.

2 Ius diuinum pōt limitari minui & augeri vel distingui si ratio suadet ab ipsa lege positiua. secus si ratio non suadet.

3 Cōsuetudo cōtra x. pcepta nō vȝ nisi rō suadeat.

Statutum quod p homicidio ponatur pena pecuniaria: an valeat.

Statuta quod liceat occidere consanguineos ad vindictam sunt illicita.

4 Statutū ꝙ bānitus possit impune offendi valet.

5 Cōsuetudo rōnalis vel irrōnalis quō cognoscat.

6 Duo contraria possunt esse simul vera considerātis diuersis finibus.

7 Requisita ad consuetudinem inducēdam.

Prescribi vtrum dicatur consuetudo.

8 Consuetudo inducitur ab habēte potestatē legis condende & quō procedit in viris ecclesiasticis.

Mulieres nō possunt inducere consuetudinem.

9 Consuetudo contra canones valet: sed statutum non & que est ratio.

Seculares persone possunt statuere cōtra leges ecclesiastice vero non. & que est ratio.

10 Noua causa superueniens inducit actum qui alias non poterat fieri.

Anto. Francis. ¶ Circa istū passum an per statutū possit in tollū tolli vel minui legitima & eodem modo ſm cōsuetudinem Paul. de cast. in aut. nouissima. C. de inoffi. testa. & do. Car. in cle. ij. in pn. in. vij. q. de re iudi. & in c. raynutius. in ver. qȝ vero. in. ij. oppo. tenēt ꝙ nō possit tolli in totum ſm Dy. in regula indultum. de reg. in. lib. vj. sed Cy. in l. sancimus. C. de nup. dicit cōsuetudinem esse in contrariū. & qd illa valet & dicit etiā valere statutū tollens in totū ipsam legitimam: si tñ aliquid relinquatur loco legitime: puta si statutū excluderet filiā ab oī successione paterna relicta sibi dote loco legitime qd etiā vr voluisse Bar. in l. cū lege. & in l. si quis presbyter in fi. cū aut. ibi posita. C. de epis. et cle. & Bal. in aut. hoc amplius. in. xxxviij. q. in lect. antiqua. C. de fideicō. & idem Bal. in l. j. in. §. ius naturale. de iusti. & iur. & in l. maximū vitium. in. vij. q. C. de libe. prete. & Ang. in l. qd de bonis. in. §. fi. ff. ad le. fal. & in aut. de heredi. et fal. §. ad si. et in l. papinianus. i. §. quarta. ff. de inoffici. testa. vbi dicunt quod potest minui: sed nō in totū tolli. de quo etiā vide Fed. de se. in cōsi. lxxv. et Old. in cōsi. clxx. & do. de Ro. l decis. xviij. in anti. & ro. in cōsi. cxxxij. Albe. de rosa. in opere statutorȝ lij. parte. q. ciiij. & Jo. de imol. in c. cum causam. de iureiur. & Jo. petru. de perusi. in l. si emācipati. C. de colla. & Pau. de ca. l cōsi. lxxvi. & in cōsi. cxviij. in quibus locis dicūt ꝙ pōt in totū tolli. sed idez do. pau. in ꝯsi. cxxxi. Dicit qd nō pōt in totum tolli. sȝ bene minui do. Alex. in ꝯsi. lxvi. in pma parte cōsiliorȝ: dicit qd legitima de iure cōi nō potest tolli in totū: nec minui. per l. qñ in prioribus. C. de i offi. testa. Sed p statutum sic: quādo extarēt agenti per statutū vocati ad successionem: alias autez non: idem autem Alex. i. l. post dotem. in. v. chartaso. ma. post Bar. in l. titio cētū. in §. titio genero. ff. de cōdi. & demō. dicit statutū posse illam minuere Bal. autem in l. fi. in. §. ipsum. C. de ho. que lib. dicit quod pōt minui quaten9 sufficit ad alimenta non autem vt ea non sufficiat ad alimenta: quod etiam tenet. d. Abb. in c. raynutius. de testa. vbi dicit ꝙ non valet statutum tollens legitimam in totum quādo filius alias non haberet vnde viuere alias sic. Et predicta procedunt in legitima que debetur descendentibus de bonis ascendentium quia illa videtur esse debita iure quodam nature: secus autem est in legitima q̄ debetur ascendentibus in bonis ascendentium: quia cum illa sit de iure positiuo: potest etiam in totum tolli per statutum. ita Bal. nota. in l. j. in. §. ius naturale. ff. de iusti. & iure. & in l. lege. C. de leg. here. et Roma. in consil. cxxxv. & Ange. in consil. ciij. incip. statuto cauetur. vbi dicit ꝙ statutum excludens matrem a successione filij propter masculos intelligitur etiam excludere eam a legitima: que hoc casu pōt in totū tolli per statutum cum sit de iure positiuo.

Procurator generalis ex noua causa superueniēte mutat que specialiter dñs commisit.

Delegatus specialis papa in illa causa est maior legato generali.

11 Quātum tps requiratur ad cōsuetudinem inducendam tam de iure canonico ꝙ ciuili.

12 Consuetudo inducitur ex sciētia non per errorē.

De similibus ad similia proceditur in consuetudine. licet aliquando secus.

13 Consuetudo inducitur etiam ignorante illo q hȝ potestatem iura condere.

14 Prescriptio nō minuitur in tpe a iure cōstituto licet fiat sciente illo contra quem prescribitur.

15 Cōsuetudo inducit illaꝝ que pñt alias pscribi.

Laici neqȝ prescriptione: neqȝ consuetudine acquirunt spiritualia.

Papa pōt facere laicos capaces spiritualium.

Forma dat esse rei.

16 Consuetudo ad hoc vt valeat non requiritur qd sit obtenta in contradictorio iudicio.

Actus in iudicio obtēti quō īducūt cōsuetudinē.

17 Consuetudo ex quot vicibus introducitur.

18 Cōsuetudo ad hoc vt sit valida an requiratur ꝙ ea vtatur maior pars populi.

19 Consuetudo vtrum tollatur per vnicum actum.

20 Prescriptio & cōsuetudo in quibus differunt.

Titulus requiritur in prescriptione sed in cōsuetudine non.

21 Consuetudo si habet id quod habet lex an sublata lege sit sublata consuetudo.

22 Consuetudo contra legem diuinam vel naturalē non valet: & quid contra alias leges.

23 Legitima vtrū possit tolli vel minui per statutū.

24 Cōsuetudo semel reprobata an possit āpli9 īduci.

Consuetudo an tollatur per legem sequentem.

25 Ciuitas si facit statutū cōtra suā cōsuetudinē, tollitur cōsuetudo lȝ de ea nō faciat mentionem.

Cum tanto. Habet materiam amplam & multū subtilem & multa sunt scripta in materia consuetudinis. Et videbis plenissime in tractatu quem posuit hic Jo. and. post lecturā huius. c. in quo interserit fere omnia dicta legistarū vsqȝ ad tempus suū & per legistas precipue tractat in l. i. & ij. C. que sit lon. cōsue. et p Dy. & Bar. in l. de qb9. ff. de legi. vide gl. & p arch. ibi. xi. dist. ꝯsuetudinis. Ego solū psequor ea que sunt necessaria ad intellectū capituli: & glos. nam reliqua relinquēda sunt studio camere. hoc dicit istud. c. in summa. Cōsuetudo nō derogat iuri naturali seu diuino cuius trāsgressio peccatū inducit. nec positiuo nisi sit rationabilis & prescripta: & hȝ duo dicta: scdm ibi: lȝ. & quelibet pars pōt subdiuidi. ¶ Casus literalis. In prima parte dr ꝙ quanto amplius quis in peccato perseuerat tāto grauius peccat: vnde cōtra ius naturale nulla cōsuetudo excusat qi transgressio iuris naturalis periculum salutis inducit. Scdo dicitur. qd ꝯsuetudo longeua non est vilis: tamen non adeo valet vt preiudicet iuri cōi siue positiuo nisi illa consuetudo sit rationabilis & prescripta: quia preiudicat

a ¶ Aggrauatur. facit tex. in. l. iij. ad fi. C. de episc. audi. et ibi Cyil. de cu. Bal. et tex. xxv. dist. in. §. criminis. odo. et Bal. in. l. apud antiquos. C. de furt. Bal. c. i. §. furtum. de pace iur. fir. Cy. in. d. l. apud antiquos. Bal. in aut. sed nouo iure. C. de ser. fugi. et in. c. de appellatio. j. de appellatio. glo. singula. in. l. lege cornelia. ff. ad sille. per istum in. c. j. de cleri. percu. in cōtrariū facit l. si diuturno. ff. d penis. l. querelā. C. de fal. l. adult. a C. de adul. rñdet qđ procedunt in foro contentioso. sec⁹ in foro dei sed do. meum hic. et vide j primo. l. quicūqs. C. de ser. fugi. vbi geminatiōe delictorum pena multiplicatur qđ est verū sm Bal. ibi quādo vnum quodqs delictum hz in se terminū et finez. vt ibi per eum in. ij. nota. et itelligit ibi bal. istud verū quādo quis vult prescribere ipz actū delinquendi per diuturnitatē tēporis qꝛ non pōt qꝛ quādiu perseuerat in peccato tanto magis punitur: secus si delictum est iam cōmissum. qꝛ tūc pena infligenda tēporis pscriptione abolet. l. querelam. C. de fal. et vide elegātē tex. in. l. lex iulia. ad l. iuliā repet. quē textū allegat pro singula. Bald. in l. i. C. ne ex delic. defun. et Bart. in l. si cui. in. §. cū sacrilegium. in ỹsi. omisi hic vnā qđ nem. ff. de accus. quem refert iste in. d. c. j. de cleri. percu. Adde ancha. consi. iiij. Anto. Francis.

iuri cōi loco vbi consuetudo illa seruatur. Bersi. ¶ Not. j. qđ ex diuturnitate peccandi peccatū aggrauatur.[a] ad idē. c. imitare. vj. q. j. concordat. c. cū haberet. j. de eo q duz. in matri. de quo digi. Not. ibi: infelicē[b] aīam qđ ala infelicitatur ex peccato. et est rō qꝛ peccatū separatur a deo. xxxij. q. j. cū renūtiatur. ¶ Itē no. ibi: alligatā qđ ala alligatur[c] per pctm̄. ¶ † Itē no. vnā regulā ex prima parte qđ cōsuetudo nihil pōt contra ius naturale qđ est tale qđ ipsius trāsgressio inducit pctm̄[d] qđ qđ sit. j. subiiciā. Et no. qđ ius naturale[e] qñqs ponit p iure diuino vt hic. Tñ puto qđ cōprehēditur tam ipm ius diuinum[f] ꝙ ipsum ius naturale. nā neqs ius naturale neqs ius diuinū pōt immutari p cōsuetudinem[g] et quatuor modos qbus sumit ius naturale vide p gl. no. j. di. in. c. ius aūt naturale. † Itē not. qđ cōsuetudo non excusat in peccatis quo ad deū sed fortius accusat qꝛ quāto pctā sunt diuturniora tanto sunt grauiora. vt in text. facit. xxxij. q. vij. flagitia. et vide ho. glo. cū tex. iiij. disti. denique. ¶ No. in. §. hz. qđ cōsuetudo preualet iuri positiuo si est rōnabilis et prescripta. A cōtrario cōsuetudo rōne carens nō derogat iuri. et rō est qꝛ cōsuetudo cum sit quedā lex debet habere rōnem in se alꝫ nō est lex. iiij. disti. erit aūt lex. si ergo amittit substātialia legis nō pōt preiudicare legi. ¶ Ultimo not. qđ ius humanū appellat ius positiuū et dr ius positiuū ad differentiā iuris naturalis. nā qđ manu positū est et pōt variari ex tpe: vt in. c. nō dz. de cōsan. et affi. Ius vero diuinuz seu naturale pcedit a rōne et instinctu naturali. vnde sicut naturalia sunt imutabilia. v. disi. in pn. et ipm ius diuinū. Et sciās qđ ius diuinū appellat qñqs ius naturale qđ rōne naturali inductū: vt no. Inn. in. c. que in ecclesiarū. de cōsti. † In gl. ij. hec gl. versat circa intellectū prime ptis: et nimis breuiter se expediuit. Unde p clariori intellectu pmo op. ɔtra tex. vr̄ qđ ius naturale sit ius mutabile. nā circūcisio erat de iure diuino et tñ post aduētū xpi illi successit baptismus vt in. c. maiores. j. de baptis. Itē de iure diuino mulier cessabat p plures dies post partū ab ingressu tēpli: vt. v. di. in pnc. et tñ hodie pōt mulier libere ingredi ecclesiā qñcūqs: vt in. c. vno. de purgatiōe post partū. Et multa alia fuerūt sm legē mosaicā inducta q hodie prorsus cessant vt in obligatione sabbati et similiū. Sol. glo. metu. Iꝫ intelligit tex. de precepto morali. Et vt clarius intelligas sciēdū est qđ pceptorū diuinoꝝ quedā sunt moralia. i. qbus mores informātur: vt est nō occides: nō furaberis: nō mechaberis: honora patrē et matrē. Quedaz vō sunt mystica. i. figuralia: et istoꝝ quedā sunt sacramētalia de qbus poterat reddi rō ad literā: vt sacramētū circuncisionis et vt mulier cessaret ab ingressu tēpli post partū quedā vero cerimonialis de qbus vere nō pōt reddi rō quo ad literā sed quo ad intellectum sicut est illud pceptū. Nō arabis in boue et asino. Nō indues vestē lino lanaqs cōtextā. de ele. cū causaz. cū si. Precepta moralia sunt imutabilia tāꝙ fundata super rōne naturali. mystica vō sunt mutabilia. qꝛ per aduētū xpi cessauit figura et illuxit Vitas. Et ne his nic: vt ple. no. vi. di. §. his ita. vbi ho. glo. Itē nō intelligas qđ in preceptis moralibus indistincte reprobet cōsuetudo: nā iste tex. loquit cū limitatione vez qđ tūc cōsuetudo nō valet cū trāsgressio iuris diuini inducit peccatū. si ergo nō induceret pctm̄ valeret cōsuetudo. Qñ autem hoc pōt ɔtingere. Dic vbi regula iuris diuini est generalis pōt naturali rōne capere limitationē nā vt hic notabiliter dicit Inn. cōsuetudo pōt augere diminuere et distinguere ius diuinū quēadmodum pōt ipsa lex positiua. Cū cōsuetudo non sit aliud ꝙ lex non scripta: vt in. l. de quibus. ff. de legi. et in. c. cōsuetudo. j. di. Certū est aūt qđ ius positiuū etiā ciuile qñqs distinguit ius diuinū: nam regula illa iuris diuini. in ore duorū vel triū stat oē verbū. reperitur limitata per ius ciuile et canonicū qꝛ in multis casib⁹ requirūtur plures testes et in aliqbus pauciores: vt. ij. q. iiij. in. c. j. et not. in c. lz vniuersis. de testi. et in. c. cū esses. de testa. digi in. c. sup. de testi. in. l. hac cōsultissima. et in. l. sancimus. C. de testa. ¶ Itē illud preceptuz generale: non occides reperitur variis modis limitatum. nam etiā in multis casibus hodie permissum est occidere qui nō sunt expresse phibiti in iure diuino. facit. c. p humani. de homi. lib. vi. et C. quando li. sine iud. se vin. l. j. et ij. cum aliis si. Unde concludo qđ vbi ratio naturalis suadet ius diuinum distingui et limitari: tunc transgressio non inducit peccatū. Quod et presumitur hoc voluisse ipm deū cū noluerit oēs casus distinguere. Sed dedit regulas generales et potestatem generalē tribuit vicario suo. vt quodcūqs ligaueris super terram ꝛc. xxiiij. q. j. quodcūqs. Sed vbi nulla ratio naturalis suadet ipsum ius diuinum mutari seu limitari tūc nulla lex nulla consuetudo vz: puta si haberet cōsuetudo vt nō liceat honorare patrē et matrem. Tūc etiā pcedit recte dispositio istius text. Unde papa dicit potius errare quā legē condere qñ disponit circa ius diuinū sine causa: sic intellige. xxv. q. j. sunt quidam. Et generaliter an et quādo lex positiua possit distinguere et disponere circa ius diuinum.

¶ Circa hoc de geminatione delictorū siue multiplicatione adde qđ absqs dubio in foro cōscientie siue delicta plura cōmittūtur siue vnum et idem plures reiteratur magis et grauius debet quis puniri: qꝛ quanto diutius quis permanet in peccato: tāto grauius dz puniri: neqs excusatur ex cōsuetudine peccandi. vt est tex. in. c. fi. de cōsue. p quo etiam est tex. in. c. cum in ecclesia. de simo. et in. c. cum haberet. de eo qui du. in matri. quā pollu. per adul. in foro autem cōtentioso multiplicatio debiti eisdē loco et tpe cōmissi facit cēseri esse vnū et idem delictū: et ideo si quis sepius cū eodē in vno et eodē loco et die cōmittat adulteriū vel ludat vel vestes phibitas portet: non tenet: nisi p vno delicto vt no. vol. Sali. post Bal. in. l. quicūqs. in. ij. col. C. de ser. fug. neqs ex ista geminatione actus phibiti roborat ipse actus. vt in aut. si qua mulier. et ibi p bal. C. ad velle. Adde tñ qđ geminatio actuū validat actū prorē inualidum. l. talis scriptura. et ibi per Ang. et doct. ff. de leg. j. l. legata inutiliter et ibi per Bar. co. ti. et per Bal. in trac. schisma. in. xix. col. vbi multa dicit circa geminationē actuū qd operetur et quē effectū iducat. et tene menti qđ licet mulier obstāte senatuscōsulto velleiano nō possit p alio fideiubere si tamen geminate fideiuberet et labatur bienium etiā si nō fuerit certiorata de beneficio velleiani sibi competēte: nō poterit opponere talē exceptionē. l. si mulier. et ibi per Bal. ff. ad velle. Et adde etiā qđ licet sentētia interlocutoria possit reuocari vt in. l. quod iussit. ff. de re iudi. tamen quando esset geminata non posset reuocari. vt est gloss. reputata singularis in cle. si a repulsione. de appella.

b ¶ Infelicē. Facit tex. de pe. di. ij. si cui inquit. et Boetius de cōso. phil. in. iij. qđ peccator apud deū est mōstrum spectante deo simile monstrū.

c ¶ Alligatur. Alibi dr qđ aia captiuat pter peccatū. c. nisi cū pridem. de renū. et sm Frā. vercel. di ad similitudinē corporis ligati qđ per vincula ligat. c. j. de deposi. et dum hō peccat augmētat vinculū ale. nam dū ala nostra est in corpore est in carcere et in vinculis. iuxta illō solue ō carcere aīaz meā. et Cicero de somno Scipiōis volant ad celū ex corpore quasi ex vinculis aīe. et dicit h Pe. de anc. qđ i delictis ē nare obligationem naturalē ēt quo ad fiscuz qꝛ ille q delinqt vr̄ cōsentire ad penaz. l. j. §. bestias. ff. d postulā. d. menos hic allegat text. in. l. impatores. in ỹ. ipse te pene subdi disti. ff. de iure fisci. ego allego gl. in. l. cū phatio. q dicit peccatū iuste punit. ff. d pb. et faciat gl. in. c. fi. de accu. vbi stultus in culpa sapiens in pena. q allegat text. in. c. q ca. xxxviij. dist. ¶ Adde illud psalmi. aia nostra sicut passer erepta est de laqueo venātiū laqueus contritus est et nos liberati sumus.

d Sebasti. Sapia. ¶ Peccatū. Ex hoc conclusio vr̄ posse iferri qđ nō vz consuetudo qđ iudei possint mutuare pecunias sub vsuris Christianis quia vsure sunt prohibite etiam de iure diuino. dicit tamen illustris domi. meus Curtius hic colū. x. versic. limitatur modo. qđ imo valet: quia ex ea non inducitur peccatum imo euitatur peccatum quia tollitur occasio fenerandi christianis et ita tenet Pau. de cast. in consi. cccxciij. non videtur expediens scdm anteꝙ expressionem et Alexan. in consilio. j. in. ij. volu. liij. Alexan. fuit sibi contrarius et contrarium consuluit. vt refert domi. Ias. in. l. cunctos populos. in vtraqs lectura. C. de sum. trini. et ibi tenet et multa allegat qđ imo non valet talis consuetudo et idem comprobat ex multis idem do. Io. Baptista de sancto Seuerino. et ita est tenendum.

e ¶ Naturale. Quot modis capitur ius naturale. vide ho. glo. in. c. ius naturale. j. distin.

f ¶ Ius diuinum. Uide Barto. et doc. in. l. fi. C. si cōtra ius. et in. c. que in ecclesiarum. de consti. per doc. et ibi per do. Feli. plene et pulchre in. vij. col. ibi: expedita. Pet. de ancha. in repe. c. j. ō. de consti. in. xj. q. principali. Bal. in. l. j. ff. de consti. et insti. de iure natu. gen. et ciui. §. sed naturalia. et quod no. in. c. a nobis. de deci.

g Zacharias. ¶ Per consuetudinem. Adde quod in totum verum est quod tolli non possit pro parte autem et ex causa rationabili sic vt per glo. et ibi Cyn. in. l. fina. C. si contra ius vel vtil. publi. et in. l. j. de consti. princip. Ang. in. l. cum mulier. solu. matrimo. et Lu. pon. singu. suis. in ver. testa. ver. quid si ciuitas.

ca ius

ca ius diuinū: dic vt not. Bar. in. l. si. C. si 3 ius vel vti. publi. dixi in. c. que in ecclesiarū. de cōsti. Non ob. pdictis. c. gaudemus. in fi. de diuortijs. vbi iudeus excusat si miserit repudiū vxori 3 ius diuinū cum maxime sit rationabile. naz ibi excusatur a peccato. Sed non potest opponere exceptionez adulterij cōtra vxorem ex quo dedit libellū repudij fm legem suam. De quo tamē dicendū vt ibi plene no. z per hoc habes declaratam primā partem capituli. ¶ Et per hoc potest saluari dictum a Host. in eo quod dixit nō valere statutum[a] vel cōsuetudinē per quā homicida vel similis criminosus punitur pecuniariter: vbi de iure diuino venit puniēdus personaliter. Nam inducit talis cōsuetudo vel statutum pronitatem[b] peccandi. facit tex. 3. c. proximo. z in aut. de man. pnc. in. §. oportet. quod bene no. ¶ Dicit etiam hic Abb. ponēdo exemplum ad primam partem non valere cōsuetudinem vt liceat interficere interfectorem patris vel percutiētem in facie. ¶ No. primū dictū. c facit enim cōtra statuta[c] que vigent in multis locis pmittētia consanguineis vindicare mortē seu iniuriam cōsanguineorū. Hec enim statuta vidētur illicita: qz quod debet fieri per viā iustitie nō dz exerceri cū rancore animi maxime qz pbēt materiā peccati z scandali. ar. in. l. nō est singulis. ff. de reg. iur. z in. l. cōuenire. ff. de pac. dota. De quo vide per Jo. an. in addi. Spec. in tit. de cōsti. vbi vr d hoc limitari[d] quādo statutum dat hanc facultatez vt ex rancore animi faciant vindictā. Secus si

a ...Sebasti. Sapia. ¶ Statutū. Vide Feli. in rub. j. de homi. Are. in consi. lviij. diligenter. col. vi. Alex. in. l. j. col. iij. ff. qd quisqz iur.
b ¶ Pronitatem peccandi. Adde Host. in sum. huius ti. §. iiij. vsi. quid ergo. z Bal. hic pulchre loquētē. z Host. z doct. in. c. ij. de deli. puero. et tex. z ibi Do. in. c. facte sunt aūt leges. iiij. dist. vbi pbat ex illo tex. q penā p delicto dz esse talis q p illā coerceatur audacia delinquētium. ergo p penā pecuniariā vel similē coercet audacia. z ibi do. respōdit cōsuetudinē venetorū q percutiēs clericū de nocte soluat quinqz solidos vt non valeat qz dat materiā delinquēdi z hoc voluit archi. b quē sequit Pe. de anch. z doc. in. c. eps. ne cle. vel mo. lib. vi. z iste in. d. c. ij. z Bal. in. c. j. §. vel furti. de pa. iur. fir. Dixit nō valere statutū imponēs penā cōtēptibilē p delicto. z idem voluit Bal. hic in. ij. col. in v. sciās. z qd voluit idē Bal. in. l. cūctos populos. in. v. col. in v. sequit in causa fi. C. de summ. tri. vbi gratia si statutū sine causa vel ex praua occasione pmittit homicidiū. ista est turpis pmissio. z ideo statutū nullū. z allegat not. p Host. Sed cū causa. s. magna sic: vt qz est bānitus pter enormitatē delicti. istud hū posset statui. l. iij. §. trāsfugas. ff. de sica. z. l. raptores. C. de epis. z cle. z ex his apparet q nō valet statutū q creditor possit occidere debitorē sibi nō soluētē: vt no. in. l. j. C. de ces. bo. Sz bene valeret statutuz q bānitus ex graui crimine possit occidi: vt in. l. raptores. z idē voluit Do. in. c. ij. de cōsue. lib. vi. z per istū tex. reprobat cōsuetudo. in prin. ij. col. Et hoc voluit Tancre. de corne. in sua cōpēdiosa. in. xij. rub. in vlt. q. in fi. vbi allegat archi. in. c. fi. ne cle. vel mona. lib. vj. vbi dicit tale statutū nō valere qz est cōtra legē mosaicā veteris testamēti. z cōtra iura decretorū fm que pena homicidij est mors. xxiij. q. v. c. miles. z. c. cū hō z in. c. si homicidiū. z est bonus tex. in. c. ois aūt lex. iij. di. in ver. q cedē fecerit capite plectat. z lz hic Jmo. dubitet que pena imponebat de iure flor. p homicidio. tene tū q erat pena capitis. p quo vide Ange. in cōsi. xiiij. inci. nos karolus: vbi multū elegāter examinat si de iure flor. imponebat pena mortis p homicidio. z Host. hic sequit do. Saluanus doctor antiquus dū hic Padue legeret in repe. huius. c. in cōtrariū tū vide Alber. in sua scda parte statutorū in. q. xxxij. incip. item quero an valeat statutū est in multis ciuitatibus: vbi cōcludit totū mundū hoc seruare q valeat. z idē sentit Bar. in. l. j. ff. de pub. iudi. z Ange. in. l. is qui cū telo. C. de sica. z Bal. in. l. gracchus. C. de adul. dū dicit perusij vigere statutū q occidēs vnū pōt se redimere sexcētis libris. z idē Bal. in. d. c. j. §. vel furtū. z idē sentit hic Jo. de imo. z in. d. l. j. ff. de publi. iudi. do. meus hic p cōcordia dicit q aut loqmur ante factū. z tūc nō valet statutū seu cōsuetudo: vt homicida soluat penā pecuniariam. et isto modo pcedat opi. Host. z sequaciū. Aut loqmur post factū. z tūc procedat dictū Albe. z aliorū z mouetur ex doctrina Jo. an. in. c. ij. de testa. lib. vi. vbi facit similem distinctionē. cum isto casu nō inducatur qs ad homicidium pter peccatum z sic tollitur illud incōueniens adductū per Host. vel posset aliter dici fm eum q statutum sit validū vbi ponitur pena pecuniaria magna q dicitur esse vita hominis vt dixit gl. in. l. aduocati. in v. vitā. C. de aduo. diuer. iu. z tūc pcedat opi. Alberi. z aliorum per id quod voluit Bal. in. l. parentes. C. de testi. equiparans causam magnā ciuilē z pecuniariam cause criminali. Nec obst. dictum Tancre. qz lex mosaica est seruāda inter iudeos. Nec obstat q iura decretorum imponāt penā mortis. Ergo statutū nō poterit illam penam alterare: qz iura decretorū nō dānāt statuta aliter disponētia. Jtē pcedat hoc in populo tēporaliter subiecto ecclesie: secus in populo subiecto imperio: qz talis populus nō potest condere cōtra iura cōia statuta vt in. d. l. omnes populi. ff. de iusti. z iur. z dicit nunq̄ reperisse istū passum ita bene examinatū. Ego adduco Are. in cōsi. lix. incipi. diligēter cōsideratis oibus in. viij. col. in versi. quis autē. vbi refert Host. in. c. ij. in fi. de delic. pue. Hut. ibi z hic in. xi. charta q nō valet statutū vel cōsuetudo per quā p homicidio imponitur pena pecuniaria vel vilis. et idem tenet Bal. fm eum quādo hoc sit sine causa in. d. c. j. §. iniuria. circa fi. in ver. pone p homicidio. z in versi. quero statuto cauetur: de pace iura. fir. Credo in puncto iuris opi. Host. esse veriorem qz negari non potest quin tale statutū vel cōsuetudo inducat ad delinquēdū. per. d. l. obuenire. ff. de pact. dotali. z per. d. c. facte sunt autē leges. z qd voluit Do. maxime non cōcurrente aliqua iusta causa.

Anto. Francis. ¶ Ad istum passum an valeat statutū vel consuetudo q pro homicidio imponatur pena pecuniaria vel p alio magno delicto imponatur modica pena. Dicas q pene debēt cōmēsurari ad delicta. vt in. l. respiciēdū. ff. de pe. z ideo pōt dici q cū de iure cōi pena homicidij sit pena capitis. vt in. l. j. ff. z. C. ad. l. corne. de sica. z etiā iure canonico sit grauis pena introducta. vt in. c. j. de homi. vr tale statutū nō tenere: vt dixit Archi. in. c. duo sūa. xxiij. q. iiij. z in. c. fi. ne cleri. vel mona. lib. vj. z idē etiā vol. Host. z Jo. and. in. c. fi. de cōsue. qd etiā voluit Bal. in. c. j. in. §. f iuria. de pac. iur. fir. in vsi. feu. z vide Bart. in. l. j. in iij. col. ff. de publ. iud. z vide Ang. are. in trac. maleficiorū. in v. ex interuallo mortu[9]. z vide Ang. in. l. si vacātia. C. d bo. vac. li. x. vbi dixit q cōdēnatus in pena pecuniaria in loco domicilij ex statuto existente in eo loco pōt decapitari in loco delicti. z vide Bal. in aut. qui semel. C. quō z qñ iud. z in. l. j. in. iij. col. C. de edil. act. vbi dixit q si statutū dicat q cōmittens duo homicidia decapitetur z aliud statutū dicat q p pmo homicidio soluat pena pecuniaria: q lz primū homicidiū nō cōputetur in numero: tū etiā si p primo homicidio sit soluta pena pecuniaria: ille homicida debet decapitari: z hoc ne detur materia delinquēdi qd etiā voluit Bal. insti. de vsuca. in. §. aliquādo. z in addi. Specu. in ti. de loc. in ver. p primo anno: z de huiusmodi materia homicidij z qua pena puniat et quale homicidiū sit punibile pena capitali. vide Spe. in ti. de homi. et in ti. de iniu. z dā. da. in ver. occidens. per totum. Et adde q primū homicidiū cōmissum fuit cōmissum per caim in personā abel fratris sui. de quo vide glo. in. l. si quis homicidij. C. de accu.

c ¶ Contra statuta. vide hic Bal. in. iiij. col. in ver. sed. Zacharias. ¶ Adde tū tale statutum nō valere saluis dictis istius. in c. que in ecclesiarum. in ver. nota primū. z ibi dixi in apostil. post alios. 3. de consti. cui addas aliam glo. fin. in. l. fundū. in ver. postea. ff. de vi et vi ar. vez q tale statutum de vindicta debet intelligi q quis illā faciat proprijs manibus. secus si per alium. vide no. Bal. in. c. ad nostram. in j. col. de proba. q potestas priuato cōcessa occidēdi nō potest delegari. quē Feli. in prealle. c. que in ecclesiarū. col. iij. ver. pcedit ergo dictū statutum. refert z sequitur limitando tamē vt ibi per eum.

¶ Adde Bal. zsi. cxc. v. li. z Bar. cōsi. clxxxvi. vbi ponit de statuto dictāte q offendēs debeat se ponere in manibus offensi: si tutor nomine pupilli soluat pecuniā ne pupillus se ponat in manib[9] offensi an valeat. z dic q non. quia dicit q melius est pati penam corporalem z pacē cōsequi q̄ pecuniam soluere z in odium remanere.

Anto. Francis. ¶ Circa hoc an vindicta pmissa ex forma statuti put est in ciuitate senarū possit alteri cōmitti vel mādari. vide Bald. in. c. j. in. §. j. in. j. col. in versi. z hoc facit ad statutum. de pa. iura. fir. z in. l. iij. in fi. C. cōmuni diui. vbi dixit q nō per. l. cū fundum. in. §. fin. ff. de vi et vi ar. z idem voluit ipse Bal. in. l. accusationis. C. quod met. cau. z in. l. vt vim. ff. de inst. z iur. z in. l. j. C. vnde vi. in repe. tū Bal. in. l. gracchus. C. de adul. videtur tenere cōtrarium. de quo vide Pe. de anch. in. c. canonum statuta. in repe. ad fi. de cōsti. z per Alex. z Pau. de ca. in. l. si cum dotem in. §. transgrediamur. ff. sol. ma. z per Ro. in. l. iij. in. §. si marit[9] ff. ad sille. z in. l. j. in fi. de ope. no. nun. z per Alex. in. l. non solum. in. §. si mandato. ff. de iniu. z per Bal. in. l. ij. in. xviij. col. C. de seru. vbi examinat illū passum an vindicta per aliū sit permissa: z vide Pau. de ca. in l. refectionis. ff. cōia predio. vbi dicit q si statutū permittat vindictā dz sic intelligi vt ille per se faciat q̄uis etiā possit cōuocare amicos ad faciendā talē vindictā imponē: adde tū q si statutū permittat cōpetētē vindictā q si percussus percutiat a solo cū multitudine tū amicorū teneretur de excessu. vt dixit Bal. in. l. si familia. ff. de iuris. om. iu. et adde etiā q si statuto permittat vindicta intelligit vsqz ad quartū gradum fm Bal. i. l. abdicatio. C. de patr. pote. z tene mēti q lz de iure cōi vindicta nō sit pmissa cū nō possit qs se sine iudice vindicare: imo scriptū est nihil esse vindicta grauius. vt in. c. qz suspecti. iij. q. v. imo nedū est faciēda vindicta: sed nec etiā desiderāda. vt in. c. de occidēdis. xxiij. q. v. tū pōt a statuto permitti vt plene p Bal. in. l. his penes. C. depo. et per Alex. in. l. j. in. §. vsqz. ff. de iniu. z q̄uis nō sit permissa vindicta de iure cōi. vt etiā habet in. l. sciētiā. in. §. qui cuz aliter. z ibi plene p Floria. ff. ad le. aql. tū multi sunt casus in qbus etiā est pmissa vindicta. de qbus habet per Spe. in ti. de acto. in. vij. char. in fi. in ver. itē qui vult. z in ti. de offi. oim iud. in. §. pōt. in pn. z in ti. de accusa. in ver. sed pone. et tenementi q vindicanti se qñ id facit lacessitus z puocatus ignoscit vt ple. per Spe. in ti. de crimi. in modū excep. oppo. in ver. sed quero.

d ¶ Videt hoc limitari. Adde mod. in. c. que in ecclesiar. z ibi. d. Fel. in v. col. de zsti. Ricar. in. iiij. sen. q. ij. ar. j. Jnn. in. c. dudū. ij. in gl. incip. q

electionis tpe:de ele.⁊ sequitur Archi.in.c.querendū.ij.q.vij.et plene per do.Feli.in.d.c.que in ecclesiarum.vj.col.vbi omnino videas cum an potestas occidendi possit delegari.⁊ an statutū loquens de occidente pcedat in mandante ⁊ quid in foro conscientie.

4 datur vt ministro legis seu iustitie. quia statutū potest illos consanguineos ministros iustitie facere.xxiij.questiōe.v.nō est crudelis.⁊ dic latius. vt ibi no. ¶ † Per predicta potest etiā solui que/
a stio nunquid valet statutum vt maxime bānitus[a]
b valeat impune occidi.[b] Et dicendum ꝙ sic si sit ex causa rationabili quia bannitus est hostis ciuitatis:de quo per Bar.in.l.omēs populi.ff.de iusti. ⁊ iur.⁊ in.l.amissione.ff.de capi.dimi.Et hn̄ facit text.in.l.minime.ff.de relig.⁊ sump.fune.et tenet Joā.an.in loco pre alleg. ¶ In glo.in verbo:non sit vilis:aduerte in hac glos.que est super.§.licet. vsq ad finem tractatur materia consuetudinis. ⁊ quo ad cōtrarium glo.dic scđm docto.ꝙ principium huius.§.potest intelligi dupliciter. primo vt intelligatur de cōsuetudine in genere ⁊ in abstracto vt sit sensus ꝙ autoritas cōsuetudinis nō est vilis:sed dum venit applicanda ad actus particulares sit distinctio de qua in fine: vt non habeat preiudicare iuri positiuo nisi sit rationabilis ⁊ prescripta. Uel secūdo pōt intelligi principium
c de bona ⁊ mala cōsuetudine.[c] nam apud illos inter quos viget non est vilis autoritatis etiā si sit mala.nam solet assumi p priuilegio.vt in.c.mala consuetudo.viij.dist.Tamen nō est intantū valitura vt pjudicet legi nisi sit rōnabilis et legitime
5 prescripta. ¶ † In gl.in verbo:nisi fuerit:hec gl. instat que dicatur rationabilis cōsuetudo vel irrationabilis ⁊ in effectu ponit duas regulas:que bene ponderate sunt multū aduerse. ¶ Prima regula ꝙ omnis cōsuetudo est rationabilis quā iura nō reprobāt ⁊ sic quelibet cōsuetudo pōt induci si nō habet iuris resistētiam. Sed cōtra hāc regulam facit tex.in.c.ad nostram.⁊ in.c.cum inter.ē.c.vbi tex.reprobat cōsuetudinē que nō fuerat per prius dānata. ¶ Scđa regula est ꝙ illa dr̄ rōnabilis que nō obuiat canonicis institutis. Et in effectu hec regula vult vt nulla cōsuetudo valeat cōtra legē.qđ est cōtra istū tex.⁊.l.de qbus.ff. de legi. ¶ Ultimo glo.ponit vnū casum generalē ꝙ cōsuetudo contra neruū ecclesiastice discipline vel cōtra libertatē ecclesie nō tenet.Et no.hūc casum qꝛ cōprehēdit i se multos casus pticulares. ⁊ hoc dictū tenet Bar.in.d.l.de quib[9].⁊ facit tex. in aut.cassa ⁊ irrita.C.de sacrosan.eccle.⁊ in.c.i.et in.c.vlt.ē.eo.Extra glo.reperiūtur alie opi.Inn. dicit ꝙ si cōsuetudo cōtra legem hz legis assistentiam valet.secus si lex resistit. ¶ Hostiē.dicit hoc relinquēdū arbitrio discreti iudicis.nā nō posset dari certa doctrina:⁊ idem tenuit glo.in ver.rationabilia.in.c.j.de cōsti.lib.vj.sequitur Jo.and. hic dicens ꝙ iudex considerabit casus habentes iuris existētiam:⁊ si consuetudo de qua queritur magis accedit ad casum cōsimilem habētem iuris existentiā nō iudicabitur per consuetudinē. si nō accedit ad casum habentem iuris existentiā iudicabitur sm̄ consuetudinē. Quasi velit in snia dicere ꝙ cū in iure nō habeamus determinationem que cōsuetudo dicatur irrationabilis:sꝫ habemus aliquas ꝯsuetudines improbatas pcedit iudex in casu dubij de similibus ad similia: vt in l.nō possunt.ff.de legi.⁊ l.c.cū dilecta.de ꝯfir.vti. vel inuti. Do.Ant.de but.ponit aliā theoricā dicēs ꝙ cōsuetudo dr̄ rōnabilis sm̄ vnūquodq ius qđ accedit ad finem illius iuris.Unde finis iuris canonici ⁊ diuini est felicitas aīe:finis vero iuris ciuilis est bonū publicū.Unde si cōsuetudo tēdit ad felicitatem anime est rationabilis sm̄ ius canonicum ⁊ diuinū.Si vero repugnat fini eterno cōsuetudo est irrationabilis. Ad hoc bo.tex.j.di. cōsuetudo.in si.vbi tex.dicit ꝙ cōsuetudo dꝫ congruere religioni ⁊ discipline ecclesiastice. de iure vero ciuili cōsuetudo est irrationabilis si nō tendit ad bonū publicū qꝛ finis iuris ciuilis ad hoc tendit.Et ideo leges permittētes vsuras ⁊ pscriptionem cum mala fide erāt rōnabiles sm̄ ius ciuile:qꝛ omnia ista permittebātur in finem boni publici.Sed ius canonicum improbat quādo lex repugnat felicitati eterne:qꝛ ad legem canonicā spectat dirigere hominem in deū. De quo vide quod no.Jo.and.in regula possessor.in mer. vbi
d ponit finē vtriusq iuris.[d] Quāq̄ hec theorica.d. Ant.sit vera in se ⁊ satis exquisita tamen per eā non possumus discernere ⁊ distinguere que consuetudo dicatur rationabilis.Nam sepe cōsuetudo nō tendit in felicitatem eternā ⁊ tn̄ approbatur:vt patet in.c.cum dilectus.ē.c.⁊.c.cū ecclesia. de causa pos.⁊ ppri.cum similibus.Unde satis est ꝙ consuetudo non nutriat peccatum. Do.Card. posuit aliam theoricam ꝙ consuetudo que nō est cōtra ius naturale gentium vel positiuū presumitur rationabilis.nisi probetur ꝯtrariū. Sed si est cōtra aliquod istorū iuriū presumitur irrationabilis.nisi pbetur contrarium. ¶ Et hec theorica videt̄ prima fronte bona q̄uis iuris resistētia inducat presumptionem cōtra consuetudinem ar. hon.in.c.j.de prescrip.lib.vi. ¶ Sed hec theorica mihi ex toto nō placet qꝛ cum consuetudo constat in iure nō habet pars pbare ipsius rationabilitatem.sed iudex habet hoc discernere.Et concordādo omnia predicta dicerem ꝙ hoc relinquē
e dum est arbitrio iudicis[e] vt voluerūt Host.⁊ Jo.

a ¶ Bānitus. Nō est qꝛ bānitus est trāsfuga⁊ hostis ciuitatis.d.l.amissione.§.i.hic allegata.hostis autē ciuitatis pōt impune occidi.l.i.ff.de sica.adde bar.in.l.vt vim.⁊ l.d.l.omēs populi.in xiiij.col.ff.de iust.iu.⁊ in.d.§.i.et in l.vbi pactū.C.de trāsac.⁊ in.l.ij.C.quā liceat se sine iudice vindicare.et ibi Bal.⁊ in.l.data opa.C.q accus.nō pos.⁊ in.l.decurionē.C.qui.ex can.infa.irrogatur.p Albe.in quarta parte statutor.q.xviij.per But.in.c.si vero.el.i.§.ō sen.excōi.⁊ p Semi.in.c.his ita.circa mediū vj.distin.⁊ Pet.de anch.in.c.j.in iij.pncipali questio.ē.de cōsti.⁊ p eūdem ibidē.in xi.qōne principali.imo dixit bar.in.d.l.ij.C.quā liceat se sine iudic.vidi.ꝙ nō valeat pactū factum cū bānito de eo non offendēdo ꝙ est cōtra vtilitatem publicā vt plene ipse disputauit i q.incipi.Lucane ciuitatis.statuto videas tū notē casus collectos p do.Feli.in.c.que in ecclesiarum.in iij.col.ibi p istam cōclusionē:de cōsti.in quibus statutum nihil operatur nec excusat homicidam ⁊ videas hic Bal.in.ij.col.in ver.vnde bannitus.
¶ Adde ꝙ cōis est cōsulentiū opi.ꝙ valeat de quo p Bar.ꝯs.cclxxxi. Ange.consi.lxxxvij.Abb.cōs.ciiij.Alex.in multis suis cōsilijs put in tabula dictorum consiliorum videre potes.
Zacharias. ¶ Tu dic ꝙ de iure cōi statutū permittēs impune occidi non valet vt per Feli.late in.c.que in ecclesiarum.col.ij.ver.ex ista glo. infertur:⁊ ibi per eum eōcor.vbi etiam no.aliquid post istū.ē.de cōsti. quibus adde Bal.in.l.cum mulier.ver.sed an de iure cōi.ff.sol.matr.⁊ Bar.in.l.vt vim.ff.de iust.⁊ iur.Nec etiā de iure canonico.ita no.Host. hic.Et qualiter intelligatur statutū ꝙ bānitus impune occidatur vide per Alex.consi.lxxvij.per totum.volu.ij.
b ꝛ Sebasti.Sapia. ¶ Occidi. Ego dum legerē.l.qđ nerua.circa primam qōnem Bart.ff.depositi deprehendi maximā cōtrarietatē inter theologos ⁊ inter canonistas an in foro cōsciētie liceat pmittēte statuto bannitum occidere.Feli.enim in.c.que in ecclesiarum.col.iij.tenet ꝙ sic etiam allegat Ricardum distin.xxxvij.q.ij.arti.j.sed contrarium tenet Bal.in.l.i.C.sia non compe.iudi.vbi dicit ꝙ omne homicidium etiam permissum a statuto habet in se dolum.⁊ Albe.de rosa.in quarta parte statutorum.q.xix.refert audiuisse a multis religiosis ꝙ occidens bannitum autoritate statuti teneatur.refert ⁊ sequitur do.Jas. in.l.vbi pactum.colum.vj.C.de transac.Nellus in tractatu bannitor. questio.xj.in secunda parte secūdi temporis.vide etiam Bal.in.l.decuriones.C.ex qui.can.infa.irroga.
c ¶ Mala consuetudine.Bal.hic dicit ꝙ praue consuetudines nō sunt seruande nec imitande:⁊ licet nihil alleget facit text.in aut.nauigia. C.de fur.⁊ autenti.omnes peregrini.C.cōmunia de succes.⁊ subdit hic Bal.ꝙ praua est consuetudo que punit totam villam vel totam parochiam pro delicto vnius cum ceteri nō sint i culpa allegat glos.in auten.vt nulli iudicum.§.quoniam.licet p linguas accessorum diuulgata sit.⁊ limita nisi culpa ⁊ negligentia inhabitantium aliquod maleficiū seu damnum datum sit in villa et agnosceret̄ malefactor per ea que notant docto.in c.fin.post Inno.quod met.causa.⁊ in.l.si quando.C.vnde vi.quia tunc valebit consuetudo seu statutum.
¶ Adde an valeat statutum:ꝙ villa teneatur ad emendam dāni: Ro.consi.viij.Anto.Francis.
¶ Adde ꝙ statuta iniqua per habentes generale arbitrium statuēdi fieri non possunt.vt per Bal.in.l.j.in princip.C.de mono.imo peccatum est condere statuta iniqua:⁊ ve conditoribus illorum.vt in cle.j.et ibi per do.Car.de vsu.⁊ habetur Esaie.x.capitulo vbi sunt ista precisa verba.Ve vobis qui cōditis leges iniquas.et ideo statutum tollēs defensiones nō valet.l.vt vim.ff.de iusti.⁊ iur.quod tamen intellige verum nisi ex iusta causa vel propter demeritū vel propter contumaciam toleretur defensio vt in.l.sed si per pretorem.§.si cum decreto.ff.ex qui.cau.ma.de quo etiam per Paul.de cast.in.d.l.vt vim.et per Barto.ibi etiam per do. Pau.in.l.cum mulier.in.ij.colum.ff.solu.matri.⁊ propterea dicitur ꝙ statutum quod etiam inculpabiles possint capi pro represalijs vel qđ inculpabiles teneantur ad emendationem dāni non valet sm̄ Bal.in aut.⁊ omnino in.ij.col.in ver.non dubitatur.C.ne vxor pro mari.⁊ vide Barto.in.l.si in rixa.in.ij.col.ff.de sica.⁊ in.l.ex maleficijs.in.§.his quoq.ff.de actio.⁊ obli.vbi ponit de statuto ꝙ vicini vel illi de villa teneantur sub certa pena capere malefactorem vel tenātur dānum emēdare quomodo illud debeat intelligi.
d ¶ Finem vtriusq iuris.Uide Jo.de lign.⁊ istū.ē.in pe.Grego.glo.et doct.in.c.cōtingat.de iureiur.⁊ doc.in.c.clerici.de iudi.
e ¶ Arbitrio iudicis.Hāc opinionem tenet tanq̄ cōmunem quā sequitur hic Imo.allegās gl.in.c.j.in ver.rōnabilia.de cōsti.lib.vj.⁊ Archi. x.dist.leges.⁊ in.c.frustra.viij.distin.pro qua opi.facit tex.iuncta glo.in d.c.j.⁊ tex.in.c.ad apostolicam.in versi.per episcopum loci veritate cognita.de imo.vide per Bal.in.iiij.col.ibi:rationabilis.in.l.de quibus ⁊ in versi.alij dicunt.ff.de legi.⁊ vide hic do.meum.in.ix.col.vbi super hoc distinguit teneas tamen cōmunem opi.
¶ Adde Fulg.consi.clvij.in fi.

an.Sed

a and. Sed index[a] informando animum suum habe
bit respectum ad theoricas predictas. Nam pondera
bit utrum finis consuetudinis sit bonus vel malus.
Item utrum sit contra ius vel preter: et an ex aliqua
ratione iusta fuerit inducta: et utrum ius approbet
similem consuetudinem vel reprobet. et hoc tene menti.
¶ Sed contra hoc et contra predicta fortiter oppo.
6 nam videtur † quod nulla consuetudo contra ius possit
esse rationabilis: quia ius est fundatum super ratio-
ne. iiij. dist. erit autem lex. et in l. leges sacratissime.
C. de legi. et in c. consuetudo. j. dist. ergo consuetudo
huic legi rationabili contraria non potest esse ra-
tionabilis: quia si unum contrariorum est bonum seu ra
tionabile: aliud est malum sive irrationabile. ut in
c. intellecto. de iureiur. et in c. hospitiolum. xxxij. dis.
Sol. dic post Jo. and. quod considerata unica ratione
et unico fine consuetudo contra legem non potest esse
rationabilis. Sed consideratis diversis rationibus
potest esse consuetudo rationabilis contra legem etiam
rationabilem. Pone exemplum: ius induxit ut epi-
scopus tractet negotia cum capitulo. ut in c. novit.
et in c. quanto. de his que fi. a prela. Et ideo lex fuit
bona et multiplex: quia episcopus et canonici fa-
ciunt unum corpus. Item quia firmius est iudici-
um quod plurimorum sententia confirmatur. ut in
c. prudentiam. de offi. dele. Tamen consuetudo potest
induci contra istam legem. ut in c. iij. de consue. li. vi.
que est etiam rationabilis alia ratione considerata
videlicet ut facilius expediantur negotia. Unde duo
contraria possunt simul iuncta esse vera consideratis
b diversis finibus: ut nubere et non nubere[b]. xxvij.
7 q. i. nuptiarum. ¶ † In glo. fi. hec glo. dividit prin-
cipaliter in duas partes. In prima ponit requisi-
ta ad consuetudinem inducendam. In secunda parte
ponit multiplices differentias inter consuetudinem
et prescriptionem. Secunda ibi: sed quam differen
tiam. Redeundo ad primum queri potest quot et que
requirantur ut possit induci consuetudo. Sol. glo.
enumerat fere decem vel undecim requisita. In fine
tamen videtur recedere a predictis et solum exigere
rationabilitatem et cursum temporis. ¶ Primo secundum
glos. hic in princ. requiritur ut sit rationabilis: et que
dicatur rationabilis: dic ut dixi in precedenti gl.
¶ Secundo requiritur quod sit prescripta. et in hoc sunt
multe varietates: et magine quia Cyn. post Pet.
reprobavit quodammodo verba istius tex. dicens:
c quod consuetudo non potest prescribi[c]: quia prescriptio
respicit ius formatum: consuetudo est quid dispo-
nens: ergo non potest prescribi. Sed tu dic quod tex.
non debet intelligi ut consuetudo prescribatur: sive
prescribat dominium alicuius rei: sed debet esse pre
d scripta[d]: id est obtenta per cursum temporis requi-
siti ad prescriptionem. Item et secundo ius canoni
e cum requirit consuetudinem esse prescriptam[e] solum
quando est contra ius positivum: nam inferiores non
possunt statuere contra ius canonicum: ut dixi. s. eo.
cum dilectus. unde si volunt tollere aliquem canonem
oportet quod concurrat quedam prescriptio contra ius

vel legem superioris. Debes enim scire quod ius ci-
vile nunquam requirit consuetudinem esse prescriptam
etiam contra ius: sed solum ius nostrum canonicum fa-
cit mentionem de ista prescriptione. Et puto quod ista
sit diversitatis ratio: quia seculares persone habent
potestatem ab imperatore condendi leges etiam con
tra legem principis. ut in l. omnes populi. ff. de iust.
et iure. Unde si inducunt consuetudinem contra legem
non est opus quod ipsi prescribant contra legem prin-
cipis: quia illam legem possent directe tollere per con
trarium statutum. Unde in consuetudine inducenda
secundum ius civile sufficit tacitus consensus populi non
autem ut dixi requiritur aliqua prescriptio. ut in d. l.
de quibus. Sed de iure canonico non est permissum
viris ecclesiasticis statuere contra canonem. ut in c.
quod super his. de maio. et obe. et in c. constitutus.
xxv. q. ij. Ideo oportet ut tollatur canon pape quasi
per quandam prescriptionem unde prescribitur non
consuetudo: sed potius illa lex pape: sed consuetudo
8 dicitur prescripta modo predicto. ¶ † Et est unum mi-
f rabile[f] quod consuetudo possit induci contra canones
per inferiores: et per statutum ab eis non possit fieri.
Nam consuetudo non potest induci nisi ab habenti-
bus potestatem legis condende. ut in d. l. de quibus. et
dixi. s. super rub. ¶ Hinc not. dicit Bart. in l. j. ff.
g de legi. quod usus et mores mulierum[g] non introdu-
cunt consuetudinem: quia non possunt mulieres con
h dere legem[h]. ut in d. l. j. quod not. Et per hanc ra-
tionem intelliges impugnationem quam faciebam
ad diffinitionem Jo. and. quam posui super rubr.
Quia vides quod a viris ecclesiasticis potest induci
consuetudo contra canones: et tamen non possunt fa
cere legem contra canones. Unde oportet te dicere
quod ista consuetudo assumit vires non solum ex tacito
consensu virorum ecclesiasticorum: sed auctoritate pape
i permittentis induci consuetudinem contra canones[i].
9 ¶ Sed pulchrum est videre † quare valet consuetudo
contra canones et non statutum. et quare personis se
cularibus fuit indultum ut legem possint condere con-
tra legem imperatoris: et non sic fuit indultum viris
ecclesiasticis ut possint contra canones statuere: et
est subtilis investigatio. Credo illam fuisse ratio-
k nem[k]: quia ius civile finaliter tendit in bonum pu-
blicum: et in utilitatem privatorum: unde si populus
vult sibi preiudicare contrariam legem condendo im
perator non curabit: quia potest populus in hoc
renuntiare favori suo. ut in c. ad apostolicam. de re-
gula. Item quia mores hominum sunt diversi: ideo
voluit imperator ut quisque populus possit sibi fa-
cere legem: non tamen contra honestatem: nec contra
iura reservata principi: sed in suum preiudicium dum
taxat ad hoc. d. l. omnes populi. et quod ibi not. Bart.
Sed ius canonicum principaliter intendit hominem
dirigere in deum et venit ad bonum publicum eccle-
siasticum. Unde statutum contrarium editum ab infe-
rioribus presumitur temerarium et ambitiosum: et fini
eterno contrarium. Ideo non potest papa dare po
testatem clericis statuendi contra canones: sed con

a ⟜ Sebasti. Sapia. ¶ Sed index. Hec opin. videtur communior ut per Calde. in consi. xviij. an civitas. in tit. de constitu. Feli. in c. ecclesia sancte Marie. col. iij. s. de consti. per Andr. sicu. in c. at si clerici. §. de adulteriis. colum. iij. s. de iudi.
b ¶ Haberet. Vide istum post Jo. and. et alios in proemio Grego. et vide do. meum hic in gij. col. in versi. tu ponderat. et in l. magistratum vitium. C. de libe. prete.
c ¶ Non potest prescribi. Adde Angel. in l. si quis emptionis. C. de prescrip. xxx. an. ubi dicit: salva reverentia Canonistarum: non est bene dictum quod consuetudo prescribatur cum diuturnitas temporis non inducat in ea prescriptionem sed tacitum consensum populi. et ideo dicit quod differentia est inter prescriptionem et consuetudinem quia prescriptio procedit ex consensu prescribentis: et eius contra quem prescribitur: sed consuetudo resultat ex communi assuefactione totius vel maioris partis populi. et vide Bal. in l. j. C. de servi. in versi. unde nota hic quod prescriptio vocatur consuetudo. in j. col. et in fi. illius. l. dicit quod exparantur prescriptio: consuetudo: et pactum: et dicit quod ille tex. facit pro Canonistis qui ponunt prescriptionem in diffinitione consuetudinis: tamen improprie loquuntur cum ubi non est possessio ibi non prescriptio. Adde eundem Bal. in l. fi. in xv. oppo. C. de edi. divi adri. tol. et in l. de quibus. in viij. col. in viij. oppo. ff. de legi. et per ... nge. ibidem in ij. col. in versi. quomodo prescribitur consuetudo. et in sexto. vers. tertio queritur. igitur quod est illud longum tempus. et in. viij. col. ibi: ista questio pendet ex hoc utrum in consuetudine interveniat propria prescriptio. et vide Bal. in d. l. de quibus. in. viij. opposi. ubi exponit prescripta: id est roborata seu firmata. et vide glo. apud Legistas in l. nemo. §. temporalis. ff. de regul. iuris. singul. secundum Bal. in c. i. §. fin. qui feu. da. pos. et in c. cum accessissent. s. de constitu. et do. meus hic in xxv. col.
d ¶ Prescripta. Ita exponit Bal. in d. l. de quibus. in. viij. op. ff. de legi. ¶ Adde Alex. consi. cxxvi. ij. lib. et vide Spec. in titu. de cau. pos. et propri.
e ¶ Prescriptam. Vide bonum tex. in c. cum esses. de testa. et in c. cumana. de elec. et in c. fi. in prin. de offi. ordi. lib. vi. et c. non est. de consue. lib. vi. contra Legistas dicentes: non esse dandam consuetudinis prescriptionem: quia in contrarium urgent illi tex. et glo. in d. l. nemo. §. temporalis. ff. de reg. iur. et Bal. in c. i. in i. col. de feu. cogni. ¶ Adde tamen quod appellatione consuetudinis intelligitur de prescripta: ut voluit Fede. consi. xcij.

f ¶ Mirabile. Adde Bal. in l. de quibus. in ij. col. ff. de legi. in ver. patet quartum substantiale: scilicet quod talis sit populus qui possit statuere. nam si non potest in expresso nec in tacito cum utrobique requiratur par potentia cause efficientis: et ideo si statuto civitatis cavetur quod syndici villarum teneantur denuntiare maleficia: et quedam villa stetit per centum annos quod in ea non fuerunt maleficia denuntiata: tamen ista consuetudo est invalida cum illi de illa villa non habeant potestatem statuendi nisi ista consuetudo esset expresse approbata per superiorem. l. fi. C. de test. dicas tamen quod licet persone ecclesiastice non possint statuere contra ius canonicum. ut in c. quod super his. de maiori. et obed. tamen bene possunt facere constitutionem. ut l. c. ij. de consti. lib. vi.
g ¶ Mulier. Adde Rom. idem dicentem sin. suis. fo. j. Zacharias. ¶ Adde quod est singu. xlii. in ordine. quod inci. ad hoc ut sciba consuetudo. in fi. adde eundem consi. xcviij. et Are. consil. xxij. in princ. et Feli. plene l. c. cum accessissent. col. iiij. in fi. vers. septimo limita. ⟜ Sebasti. Sapia.
h ¶ Condere legem. Vide Fel. l. c. super his. j. de ma. et obe. ubi latissime quod possint inducere consuetudinem: vel statuere contra canones.
i ¶ Canones. Bene faciat dictum Inn. in c. cum P. tabellio. de fi. instr. ¶ Adde Rom. sing. fol. v. ubi tenet quod non valet consuetudo contra ius canonicum prohibens sportulas: contra Spec. in tit. de salario. §. dictum. licet Pe. de anch. consi. cciij. in pr. sequatur dictum Spec. pro quo facit eiusdem Spec. dictum in tit. de loca. §. sexto. versi. quinto. ubi dicit quod ad valorem consuetudinis sufficit si ecclesia Romana consuetudinem dissimulet. et an contra canones valeat consuetudo: vide Calde. consi. iiij. eo. titu. Zacharias. ¶ Adde quod debuit allegasse singu. clxxxij. quod inci. testis quod ius canonicum. Ego nihilominus adhererem opi. Spe. de qua hic. pro quo adduco glo. j. in aut. de iudi. et in aut. offeratur. in versi. sportulis. et ibi Bar. C. de lit. conte. gl. in §. tripli. in ver. libello. ibi: sed hodie. insti. de act. quam Ang. Jo. fab. et alij scribentes tenent. et ibi dicit Jason esse cum Specu. et illa glo. communiorem opi. idem tenuit Imol. in l. pomponius. als est. l. si vui. de re iud. potes tamen videre Anto. conse. sing. xciij. in versi. sportule. ubi distinguendo nititur hoc concordare.
k ¶ Fuisse rationem. Adde aliam rationem per Butriga. et Imo. in c. j. de transla. prelato. quos refert hic dominus meus in xliij. colum. et vide aliam rationem Lapi allega. cj. in vj. colum. ibi: ergo princeps qui singulas circumstantias facti etc.

suetudo toleratur:quia surgit ex tacito consensu:et
non presumitur tanta ambitio. Item quia magis scā-
dalum oritur ex cōsuetudinis reprobatione cum
concurrat tacitus cōsensus ⁊ longo tpe cōtinua-
10 tus. ¶ †Dicit tamen Bal.[a] vnū singulare dictū
a per.l.si hominem[b].ff.mand.ꝙ ex cā vrgēti[c] ⁊ veri
b similiter non prouisa a canone potest fieri statutū
c contra canonem:⁊ multum bene facit illa lex. Ibi
enim dicitur ꝙ si dedi mandatum speciale alicui
vt manumittat aliquē seruū certum:potest procura
tor generalis domini ex noua cā interdicere pro-
curatori spāli ne manumittat. Quasi ex noua cau
sa per usum non considerata possit procurator ge-
neralis venire ↄ mandatum speciale ipsius domi
ni. Ita dicendū in inferioribus vt possint ex cau-
sa noua ⁊ vrgenti statutū edere contra speciale sta
tutum superioris. Et per hoc dictum ⁊ illam.l.te-
ne menti aliud dictū singulare:qꝛ ex cā noua pōt
legatus gnālis in partibus prohibere delegato
pape spāli ne procedat in causa sibi cōmissa. Quā-
uis in illa causa delegatus specialis dicatur maior
delegato generali:vt no.c.studuisti.de off.delega.
sed vt dixi hoc vltimum admittitur ex noua cau-
11 sa non cōsiderata per papā.⁊ hoc bñ no. ¶ †Quā
d tum vero tempus[d] requiratur ad cōsuetudinem
inducendā: Varie sunt opi. Glo.hic in prin.requi
rit tēpus decē annorū sicut in pscriptione. Alij re
quirūt tēpus de cuius initio memoria nō sit.vt sta
tim subijcitur in glo. Sed tu cōclude sic materiā.
aut qritur de iure ciuili:aut de iure canonico. Pri
mo casu cōmuniter tenetur vt sufficiat tēpus de-
cem annorū etiā si cōsuetudo sit cōtra ius. Quod
probāt Legiste hac ratione iura requirunt longū
tempus ad inducendā consuetudinē.vt.C.que sit
long.cōsuetu.in rubro ⁊ nigro.⁊ in.l.ij.C.de seruit.
sed longū tempus dicitur decez annorū:vt.C.de pre
scrip.lon.tēpo.per totū.ergo ⁊c. Et hāc opi.sequi
tur Bar.in.d.l.de quibus.⁊ Cy.in.d.l.ij. De iure
vero canonico dic ꝙ aut cōsuetudo est preter ius:
⁊ sufficit tēpus decē annorū.ad hoc glo.no.in.c.si.
j.eo.li.vj.⁊ in.c.cōsuetudo.xij.dist. Quod videtur
limitandū nisi consuetudo veniat ad detrahendū
iuri alicuius ecclesie:quia tūc sicut in prescriptio
ne ecclesie requiritur tempus.xl.annorum:ita in cō
suetudine. Et hoc est no.dictum Inno.ↄ.eo.cū di
lectus.quod est bene no. Videtur tamen ibi Inn.
restringere qñ consuetudo est contra ecclesiā par
ticularem:secus si contra ecclesiam vniuersalem.
Non tamen ad hoc video bonam rationem diuer
sitatis:qꝛ non debet esse minus fauorabile totum
corpus ecclesie quā aliquod membrum ipsi⁹ ecclie.
Aut consuetudo est contra ius canonicum:⁊ tunc
requiritur tempus quadraginta annorū:⁊ in hoc
casu requiritur ꝙ cōsuetudo sit prescripta:vt hic
⁊ in.c.iij.eo.ti.lib.vj. Et rationem diuersitatis in-
ter ius canonicuz ⁊ ciuile.ↄ.dixi. Et quare maius
tempus requiritur qñ est contra ius quā qñ est pre-
c ter. Vnum tñ puto[e] verissimum ꝙ vbi cōsuetudo
venit ↄ ea que sunt reseruata principi in signū spe
cialis priuilegij:tunc vtroqꝫ iure requiritur temp⁹
de cuius initio nō est memoria:vt est tex.not.in.c.
super quibusdam.de verb.sig. Cessat enim in illis
casibus ratio quam.ↄ.dixi per quam de iure ciui-
12 li sufficit tempus decem annorum. ¶ †Tertio req-
ritur s̄m gl.ꝙ cōsuetudo sit inducta ex certa sciē-
f tia[f] ⁊ non per errorē:alle.l.quod non ratione.ff.de
legi. Aduerte qꝛ illa lex facit in ↄtrarium.nā ibi dici
tur ꝙ si per errorem fuit inducta consuetudo nō
debet extendi ad casum similē. Et ille text.est not.
in hoc ꝙ licet alias consuetudo extendatur ad casum
similem:intellige si non habet ius in ↄtrarium:vt in
l.de quibus.⁊ quod ibi not.prealleg. Secus quā-
do consuetudo fuit inducta per errorē.nam tunc
tenet quo ad illū casum:sed non extenditur ad ca
sum similem. Et ponitur exemplū.in quibusdam lo
cis est consuetudo si dñs vini apponat manuz ad
plaustrum quo vinū portatur ꝙ rusticus non tenetur
de periculo:⁊ tñ non debet extendi hec consuetu-
do ad alia liquida:tamen seruanda est in casu suo
ex quo populus ↄsensit in illa ↄsuetudine credēs
forte hoc esse iuridicū ⁊ rationabile. Sed vbi esset
tantus error ꝙ tollerent consensum populi:tunc
procederet glo.⁊ non esset cōsuetudo introducta:
qꝛ deficeret cā efficiens:scilicet ipse consensus po
13 puli:vt in.d.l.de qbus. ¶ †Quarto requiritur ꝙ
g cōsuetudo[g] sit inducta sciente illo qui potest ius
condere.alle.l.de qbus.in fi.ff.de leg.⁊ multi tenue
runt hanc opi. Sed Jo.i.di.consuetudo.⁊.iiij.dis.
in.§.leges.⁊.viij.di.in.c.frustra.tenet ꝙ cōsensus
pape seu scientia non requiritur ad consuetudinem
inducendā:alias raro vel nunquā induceretur consue-
tudo. Et hec opi.videtur cōior:⁊ mihi placet pri-
mo per istum tex.qui solum requirit ꝙ sit rōnabi
lis ⁊ prescripta. Item per.c.j.de constit.lib.vj.vbi
dicitur ꝙ papa censetur ignorare statuta ⁊ consuetu
dines locorum. ¶ Dicit tamen hic do.Ant.nota
bile verbū si esset verū ꝙ vbi consuetudo induce-
retur ↄ ius sciente papa ꝙ tunc sufficit tēpus de-
cem annorum:qꝛ habetur consensus illius q pōt
legem ↄtrariam condere:dictū est notabile:sed non
bene iure probatur. Illud tamen fateor qñ papa
sciuisset:⁊ vsus fuisset illa cōsuetudine:sed vbi so-
lum prestat patientiā non videtur hoc dictum pce-
dere:qꝛ multa per patientiam tolerantur:vt in.c.cū
14 iādudum.de preben. ¶ †Item quia ista est quasi
quedam prescriptio ↄ legē superioris.vñ sicut in
prescriptione scientia illius ↄ quem prescribitur
non minuit tempus a iure statutū:ita nec in ↄsue
tudine inducenda ↄtra legem principis. Posuit
etiam hic do.Anto.aliud dictum notabile si esset
h verum:[h] quod tamen fuit originaliter Joan.mo-
na.⁊ Archid.in.c.generali.de electio.li.vj.ꝙ vbi
alio modo nisi ↄsuetudo pcedat ex actibus illius qui pōt ius tollere:
qꝛ tunc sufficit spatium.x.annorum.⁊ ideo si ex actibus pape induceretur
cōsuetudo sufficerēt decem anni per istum tex.iūcta gl.qd̄ intellige qñ
papa sciuisset:⁊ vsus fuisset ista ↄsuetudine:s̄m doc.hic in quarto req-
sito post do.Ant. ¶ Adde Alex.ↄsil.vj.⁊ seq.j.lib.⁊.cccxvij.iiij.lib.

a ¶ Dicit tamen Bal. In.l.omnes populi.in.v.col.in ver.sed hic dubi-
tatur.ff.de iusti.⁊ iure.refert etiam iste illud dictum in.c.at si clerici.§.
de adulterijs.in.v.col.in ver.predicta limita.de iudi.
b ¶ Si hominem. Pro ornatu illius.l.vide do.meum in repet.rub.C.q
admit.vbi posuit multa dicta circa medium que eo tacito reassumpsit
Felin.in.c.canonū
in.xxv.col.in vers.
bñ facit.d.l.si ho
minem.de cōsti.
¶ Addo Roma.
cōsi.cccxxv.vbi p
illā.l.dicit ꝙ epūs
pōt ex causa vrgē
ti cōtra canones
dispensare.
Anto. Frācis.
¶ Circa dispēsa
tionē faciēdā:di-
cas ꝙ sol⁹ papa
dispēsat ↄtra ca-
nones:qꝛ ipse sol⁹
est supra ius posi
tiuū ⁊ epūs nō pōt
dispēsare nisi i ca
sib⁹ in iure expꝛs-
sis quib⁹ casibus
pōt facere dispē-
satione solus sine
capitulo.vt p gl.
in.c.cuz ex eo.de
elec.li.vj.⁊ in qb⁹
casib⁹ possit epi-
scopus dispēsare
vide Spe.i tit.de
dispēsa.in.§.nūc
de epōrū. vbi ple
ne hoc tractat.et
vide glo.in.c.mi
nor.l.dist.et p do.
Card.i cle.j.i.§.j.
de reli.do.⁊ i qb⁹
casib⁹ valeat dis-
pēsatio patriar-
che:vide p Spe.
in tit.de dispē.in
§.sunt quoqꝫ.⁊ in
quib⁹ possit etiā
dispēsare legat⁹
de latere:vide per
Spe.i eo.ti.in.§.
cōsequēter.⁊ in.c.
qd̄ trāslationē.de
offi.leg.⁊ i.c.sicut
vnir.de exces.pla.
⁊ codez modo in
quib⁹ casibus ab
inferiore ab epi-
scopo possit dis-
pēsare:qꝛ regula
lariter nō est per
missa talis dispē
satio nisi i casib⁹
in iure expssis:vi
de Cardi.in cle.j.in.xxvj.q.de offi.vica.⁊ eundē in cle.j.in.§.si qui.in.ij.
oppo.de priuil.⁊ vide no.per Bal.in.l.rescripta.C.de preci.impe.offe.
⁊ vide Spec.in eo.ti.de dispē.vbi ponit in qbus casibus papa possit di
spensare:⁊ in quibus non.in.§.nūc breuiter.⁊ in.§.nunc videndū.⁊ qd̄
non possit dispensare ↄ ius diuinū:nec super iure diuino phibitis:vi-
de que habentur in.c.super eo.de vsuca.⁊ ibi per Jo.and.vbi dicit ꝙ non
pōt dispensare super phibitis in nouo ⁊ veteri testamēto:⁊ ibi etiam
vide do.Anto.qui tenet ꝙ nec ↄ euangelium pōt dispēsare:vt in.c.de-
inde.xxvij.di.⁊ in.c.sicut.xxiij.di.⁊ vide glo.in.c.literas.de resti.spo. Et
eodem mō dicas de imperatore licet sit dei vicarius in tpalibus:tamē
non potest dispensare ↄ legem diuinam:vt per Bal.in.l.j.C.de iur.au.
annu.nec mirum qꝛ si talem dispensationem non potest facere papa:lō
ge minus pōt imperator qui est inferior papa ⁊ illi subest:vt in.c.ipe-
rator.⁊ in.c.duo sunt.xcvj.di.⁊ habetur per do.Ab.in.c.nouit.de iud.⁊
in.c.venerabilē.de elect. Et adde ꝙ imperator licet ois ptās sit a deo:
vt in epistola Pauli ad Romanos.c.xiij.tamē habuit iurisditionem
a populo Romano:⁊ non imediate a deo.xciij.di.in.c.legimus.hodie
mūt habet ab ecclesia:vt plene p Cardi.in cle.si.in.vij.q.de censi.⁊ dixit
Bal.in.l.fi.C.de quadri.pscrip.alle.Inno.in.c.lz.de fo.cōpe.ꝙ impera
tor est aduocat⁹ ecclesie ⁊ pape:pro quo vide gl.⁊ Cardi.in cle.j.in.§.si.
de iureiur.⁊ vide tex.⁊ do.Abb.in.c.venerabilē.de elec.⁊ in.c.tibi dño.
⁊ in.c.ego ludouicus.lxiij.di.⁊ idē dicunt doc.ibi in alijs principibus
per ea q̄ habētur
in.c.pnceps.⁊ in
c.regū.xxiij.dist.
vñ pñt deponi p
papā si nō tueā-
tur ecclesiā.de q̄
vltra dicta p do.
Ab.in.d.c.vene-
rabilē.vide gl.in
cle.ad nostraz.de
hereti.q̄ habent
⁊ no.l.c.ij.xxij.di.
Sebasti.Sapia.
c ¶ Ex cā vrgenti.
Ille text.ad hoc
reputatur sing.per
Jas.in.l.nō solū.
§.morte.col.xxi.
ff.de ope.no.nū.
vbi plura refert
que per illū tex.
deciduntur:de qb⁹
etiā vide p Jas.
in.l.j.C.de pci.im
per.offe.in.l.oēs
populi.l lect.pa-
piensi.col.iij.ff.de
iusti.⁊ iu.⁊ latissi
me p Mersiliuz
Bononien.in.l.j.
§.fin.col.ix.ff.de
questioni.
d ¶ Quantum vo
tpis. Vide Bal.l
l.de qbus.in.vij.
col.in ver.quero
ergo quantū tpis
⁊ ibi Ange.in.vj.
col.in ver.queritur
igitur. ¶ Addo ale
pā.consil.lxix.ij.
lib.Pe.de anch.
cōsi.cxxxi.in fine.
Roma.sing.suis
fo.iij.do.de Ro.
decis.ij.in nouis.
vbi ponunt quā-
tum tēpus requi
ratur ad inducē-
dam consuetudi
nem de optando
in ecclesia.
e ¶ Vnum tamen
puto. Adde Bu-
trig.hic l.xxxiij
col.in versi.p que
puto.⁊ inver.idē
puto vbi limitat

f ¶ Ex certa scientia. Vide omnino hic do.Card.⁊ Bal.in.l.de quibus
in.v.oppo.ff.de legi.in.vj.col.
g Sebasti.Sapia. ¶ Q consuetudo. Vide Corse.perusi.in consi.clv.
ex quo statutū.in penul.col.in.iiij.vo.⁊ in consi.cccciij.multa in mediū
adducuntur.col.ix.in.iij.volu.Alexan.in consi.vj.col.si.in.j.volu.Car.
Alexan.in.c.frustra.viij.distinc.
h ¶ Si esset verum. Adde ꝙ illud tanquā singulare in singula.suis.fo.iij.
posuit Ludoui.de roma.
Zacharias. ¶ Dic ꝙ est sing. Roma.nu.cj.qd̄ inci.quero scdo qd lex.
sed istud non est verū:vt per istū diffuse hic:⁊ per Moder.in.l.de qb⁹.
col.xv.⁊ ibi bonam rationē.ff.de legi.vide plene Alex.consi.cvj.col.iij.
volu.ij.Auge.consi.cuij.Areti.consi.xlvij.⁊ Zabarel.consi.liij.col.ij.

a ¶ Sed contra primū. Vide bonū tex. contra Butr. ↄ pro isto in.l.fin.in
ver. antiquus. C. que sit lon. cōsue. ↄ vide tex. iuncta glo. in aut. de resti. ↄ
ea que parit. in versic. ↄ facta lex iam quodāmodo longeua. col. iiij. ↄ ibi
glo. in ver. longeua. exponit: id est veterata: que capit pro spatio decem
annorū vel vndecim nihilominus realiter importat spatiū cētū annorū.
alle.l.fin.C. de sa/
crosan. ecc. q̄d est
mirabile p intel
lectu huius. c. in
ver. lōgeue ↄsue/
tudinis, p Butr.
tamē facit tex. in
c. duo simul. in §.
ab antiq. de offi.
ord. ↄ in. c. cū con
tingat. de deci. in
titu. de pa. cōsti.
in. c. j. in ver. sicut
ab antiquo. Di/
cas q̄ attendi de
bet materia sub/
iecta: q̄ aut ista
verba antiqua: ↄ
sicut ab antiquo
proferunt simpli
citer sine alio ad
iuncto. ↄ tunc im
portāt tēpus cu/
ius nō extat me/
moria in ↄtriū. et
hoc casu pcedat
doc. Butr. ↄ iura
allegata p eo. aut
exponūtur cum
alio adiuncto vt
ↄsuetudo antiq:
et tūc specificant
p illud adiunctū
puta per ↄsuetu/
dinē vel p alias
leges: q̄ in mate
ria cōsuetudinis
talia verba nō in
telligunt pro tpe
de cui⁹ initio nō
extat memoria
cōtrariū. vt in. d.
l. de quibus. et in
l. diuturna. et iste
tex. intelligit de
ↄsuetudine pscri
pta: scilꝫ quadra
ginta annorū. fm
docto. hic. ↄ vide
Alex. in apos. ad
Bal. in aut. quas
actiōes. in fi. sup
ver. antiquissimus.
C. de sac. san. ecc.
Anto. Francis.
¶ Factū dicit es
se recēs ↄ de recē
ti [illegible] sum⁹ infra
bienniū: fm Host.
in. c. cū inter. ↄ ibi
p doc. de re iud. ↄ
per consequēs fa
ctū trāsceudens
bienniū diceretur
esse factum anti/
quum: tamen antiquū dicitur vt etiam ille dicit fm subiectā materiā: ↄ
aliquādo post centum annos. vt no. Arch. in. xvi. q. iij. in. c. si plures. et per
Jo. and. in. c. j. de iurepatro. lib. vi. aliquando post quadraginta annos:
vt no. in. c. veniens. de testi. et vide Alex. qui multa dicit in proposito in
consi. lviij. in. iiij. parte consiliorum.

ius requirit antiquā consuetudinē vel vbi obuiat
omni iuri requiritur tempus de cuius initio non
a est memoria. Sed cōtra primum aperte facit tex.
iunctis dictis doc. in. d. l. de quib⁹. vbi consuetudo
dicit inueterata: licet sit obtenta per tempus decē
annorum. Nam nō plus importat verbū antiqua/
ta q̄ verbū inueterata. In ↄtrium facit iste text. so/
lum est requirit consuetudinē tūc prescriptā cum
est contra ius. Item quia cum de iure ciuili regu/
lariter sufficiat tempus decē annorū nō debemus
deuiare a dispositione legali nisi quatenus reperi
tur in iure cautū. vt in. c. j. de no. oper. nun. Et hec
duo dicta melius fuissent collata. ↄ in scdo requisi
15 to. ¶ † Quinto requirit fm gl. q̄ sit tale ius q̄ pos/
b sit prescribi: nā laici non possunt acquirere spiri
tualia ex pscriptione seu cōsuetudine. p hoc. c. cau
sam. de pscri. ↄ c. massana. ↄ c. sacrosancta. de elect.
Et no. q̄ sicut ex prescriptione laicus nō potest ac
quirere ius spirituale: ita nec ex consuetudine. Et
dico q̄ etiā nō sufficeret tēpus de cuius initio nō
est memoria. vt no. voluit Joā. an. in. d. c. ij. de pre/
c ben. lib. vi. optime facit. c. quanto. ↄ eo. Posset tñ
attētari q̄ in his in quibus papa potest facere lai
d cos capaces q̄ tunc possit induci cōsuetudo: non
dico prescriptio vt laici possint attētare spiritua/
lia si papa sciuit cōsuetudinē induci: ↄ non ↄdixit.
arg. opti. in. l. de quibus. p recall. nisi dicas ↄsuetu/
dinē tolli vel impediri pp̄ter irrationabilitatem.
Et forte hoc vltimum verius. nam ratio est quasi
causa formalis ipsius ↄsuetudinis: forma autē dat
16 esse rei. vt in. c. quia pp̄ter. de elec. ¶ † Sexto requi
e rit q̄ consuetudo sit obtēta in ↄdictorio iudicio.
f alle. glo. l. cū de cōsuetudine. ff. de leg. ↄ c. abbate.
j. de verb. signi. Q̄d parte ↄdicente vel semel saltē
fuerit iudicatū consuetudinē esse. Et lꝫ aliqui hoc
tenuerunt tamen cōmunis opi. Canonistarū ↄ Le
gistarum est in oppositū vt illud necessario non re
quiratur. Probat ratione: consuetudo inducit ex
morib⁹ ↄ vsibus hominū. vt in. d. l. de quib⁹. ↄ in. d.
c. consuetudo. ↄ insti. de iu. natu. §. ex nō scripto. er
go non requirit necessario actus iudiciarius. Itē
si dictam gl. esset verū: nunq̄ posset ita introduci
cōsuetudo: q̄ oportet q̄ habeat initiū: ↄ sic nunq̄
posset iudicari pro cōsuetudine ex quo nunq̄ fuit
obtenta in iudicio. Fatent tamen doc. vtriusq̄ iu
ris q̄d ex actu iudiciario introducit consuetudo:
puta quia iudex iudicauit cōtra legē populo sciē/
te ↄ non ↄdicēte: vnde actus iudicialis sufficit ad
probandū cōsuetudinē non vt actus iudiciarius:
sed quia per illum actū detegit consensus populi.
17 et sic procedunt all. in glo. ¶ † Septimo requirit
g fm glo. q̄ homines sint vsi cōsuetudine variis vi
cibus animo introducēdi cōsuetudinē. Hic cadit
h alius articulus quot vices seu actus requirūtur
ad inducendā consuetudinē. Multe sunt opin. in
hoc Canonistarum ↄ Legistarū. Sed cōis opi. est
q̄ requirātur tot actus ↄ ita notorij vt verisimili/
ter trāsiuerint in notitiā populi. Nam vt sepe dixi
nō actus sed tacitus cōsensus populi inducit con
suetudinē: vnde vbicūq̄ ex coniecturis habet taci
tus consensus populi tūc non curat de magna fre
quentia actuū. ¶ Dubitat tamen nūquid vnicus
actus notorius introducat consuetudinē? Quidā

b ¶ Prescribi. Faciat quod voluit Bal. in. l. j. in. ij. col. ff. de consti. prin.
q̄ si principi placet q̄ nullus pater teneatur alimētare filium nō valet.
Item si principi placet q̄ lex nature non habeat locū in suis actis tale
beneplacitū nō est lex. vt in cle. pastoralis. de re iudi. ergo eodem modo
non potest consuetudo.

c ¶ Quanto. Vide istum ibi in. j. nota. ↄ in. c. cum apostolica. circa fin. de
his que fiunt a prela. ↄ in. c. dilecto. in. j. no. de testi. ↄ ibi do. meū ↄ Aret.
¶ Adde Abb. consil. xl. ↄ do. de Rota decisi. cccxiij. eo. tit. in antiquis.
vbi ponunt an valeat consuetudo q̄ laicus prescribat iuspatronatus.
et vide domi. Cardina. consil. lvij.

d ¶ Laicos capa/
ces. Vide Bal. in
l. rescripta. in. ij.
col. in ver. itē cōmit
tit spiritualia. C.
de pci. impe. offe.
q̄ papa cōmittit
spiritualia etiā
mero laico. xxi.
dist. verū. vbi gl.
et in. c. bene qui/
dem. xcvi. dist. et
in. c. mennam. ij.
q. v. ideo rex An
glorū et rex An/
garie ↄferunt in
suis regnis pbē/
das ex priuilegio
pape. facit q̄ no.
in. c. veniens. vbi
doct. tractant an
reges possunt da
re priuilegia sup
decimas. ↄ ibi lo
quuntur de illo
sancto rege Ste
phano regni vn/
garie.
~+Sebasti. Sapia.

e ¶ Contradicto/
rio iudicio. Vide
Alex. in ↄsi. cxxx
vi. in cā ↄ lite. col.
pe. in fi. in. ij. vol.
Jas. in. l. de qui/
bus. col. xij. ff. de
legi. Cons. Peru
si. in cōsil. cccxciij.
circa supradictā
ↄsultationē. col.
iij. in. j. vol.

f ¶ Abbate. Vid
ibi glo. in ver. cō
tradictorio iudi/
cio. ↄ ibi istū. no/
tabis tñ q̄ p sen/
tētias arbitrorū
non cōfirmat cō
suetudo. Jo. an.
ibi in nouel. re/
fert Bal. in. c. j. in
ij. col. de feu. cog.
in ver. extra glo.
ↄ Roma. in sing.
suo in litera. S. ↄ
dixi in. c. cum. J.
et. A. in gloss. su/
per ver. dilata. de
re iudi. ¶ Adde
Abb. consi. xxvi.
ↄ consi. liij. i. lib. ↄ
cōsi. lxxiij. ij. lib.

g ¶ Sint vsi. Pro
hac glos. facit. l. j.
C. q̄ sit lon. ↄsue.

i digerūt q̄ sic. Bar. cōtra in. d. l. de quibus. q̄ con/
suetudo introducit ex frequentia moris: sed cessat
frequētia vbi est vnicus actus. Item est cōtra sub
stantiā ↄ significationē vocabuli: nam consuetudo
est quasi cōmunis assuefactio. Item ex vnico actu
q̄tumcūq̄ notorio non potest elici consensus po/
puli: quia forte per errorē vel causa vitādi scanda/
lum populus prima vice nō cōtradicit. ↄ hoc mihi
placet. ¶ Distingue tñ q̄ aut ille vnic⁹ actus ha/
bet causam successiuā: ↄ sufficit si habuit continua
tionē per tēpus infra q̄d inducit consuetudo. tex.
alle. sing. in materia in. c. cū de beneficio. de prebē.
lib. vi. Nam si beneficiū seculare cōfertur regulari
et possidet per regularē tēpore habili ad cōsuetu/
dinem inducendā efficit illud beneficiū regulare:
licet vnica collatio interuenerit. Et ita econtra si
regulare cōfert seculari ↄ illa collatio habet actū
successiuū: scilꝫ possessionē cōtinuatam per regu/
larem. Et idē dic si edificaretur pons in publico:
18 et haberet causam permanentē. ¶ † Octauo req
k ritur fm glo. q̄ maior pars populi vtat illa con/
l suetudine: q̄ sicut maior pars populi non potest
facere legē: ita nec inducere cōsuetudinē. Intelli/
go glo. de maiori parte populi habēte consensum
habilē ad introducendā legē seu cōsuetudinē. nā
mulieres ↄ infantes ↄ furiosi non computantur in
numero: quia isti nō possunt legē cōdere. vt in. l. j.
ff. de legi. Item intelligo glos. de cōsuetudine que
distinguit totū populū: sed si tractaremus de con
suetudine introducēda in aliquo collegio sufficit
maior pars isti⁹ collegij. Hoc tamē ego limitarē:
nam maior pars non sufficit ad introducendā le/
gem: quia oportet saltē q̄ sint due partes vniuersi
tatis. vt in. l. nulli. ↄ in. l. plane. ff. quod cuiusq̄ vni.
sed maior pars istarum duarū partium sufficit ad
disponēdum. vt in. l. q̄d maior. ff. ad municipa. ↄ in
c. j. de his que fiūt a ma. par. capi. Et ideo dicerem
q̄ saltem due partes illius vniuersitatis seu colle/
gij debēt esse sciētes q̄ illa cōsuetudo introducit.
19 et per hoc est expedita prima pars glos. ¶ † Sed
quero circa istā partē de q̄stione quotidiana: nun/
quid vnicus actus interueniēs cōtra cōsuetudinē
interrūpat ipsam cōsuetudinē. Cōclude q̄ aut cō
suetudo non erat adhuc cōpleta ↄ perfecta ↄ inter
rumpit cōsuetudo: ita q̄ est opus de nouo incipe/
re: q̄ per hoc apparet de tacito cōsensu populi
q̄ non velit inducere ↄsuetudinē cum fecerit actū
contrariū. arg. in. l. vbi repugnantia. ff. de reg. iur.
et. c. solicitudinē. de appel. in fi. Sed si consuetudo
erat cōpleta ↄ perfecta: tūc vnicus actus in ↄtriū
non tollit ↄsuetudinē: sed oportet q̄ tollat eo tem
pore ↄ modo quibus fuit inducta quia iam lex est:
et ideo debet tolli tanq̄ lex. credo tñ indifferenter
sufficere tēpus decē annorū. ↄ sic intellige glo. in. l.
nemo alieno nomine. §. j. als inci. temporalis. ff. de
20 reg. iur. † Et Jo. and. hic circa secundā partē gl.
instat in reddēda ratione diuersitatis inter pscri/
ptionē ↄ consuetudinē. ↄ est notabilis q̄stio et ma/
gni effectus. Glo. in hac q̄stione nihil pfecte dicit.
Sed tu post doc. dic q̄ principalis ↄ fundamenta
lis differentia est: q̄ ex prescriptione acquirit ius
priuato siue illud ius trahat ex publico siue ex pri
uato. Cōsuetudine vero nō acquirit ius alicui pri

h ¶ Quot vices. Vide glo. ↄ doc. ↄ ibi dixi in. c. consuetudo. j. distin. ↄ no.
in. l. iij. C. de episcope. audien.
i ¶ De quibus. Vide ibi Bal. in. vij. col. in ver. circa primū querit nun/
quid ex vno facto. ↄ per Ang. ibi in. v. col. in ver. de frequētia actuum. in
vi. col. in versi. iuxta hec no. ¶ Adde do. Cardi. consi. lxij.
k ¶ Maior pars populi. Adde Ange. in. d. l. de quibus. in. j. colū. ↄ vide
do. meum hic in. ij. col. in versi. tu adde in quantum iste querit parum. ↄ
in versi. sed quero nunquid vnicus actus ↄc.
l ~+Sebasti. Sapia. ¶ Illa ↄsuetudine. Vide Fel. in. c. j. col. vi. v. limita
scdo. j. de treu. ↄ pa. ↄ Host. in ↄsi. vij. nunc questop. col. iij. in. j. parte.

nato sed in publico: vndecunq; causetur etiā si ius trahatur ex priuato. vt in. l. venditor. §. si cōstat. ff. cōia predio. vbi patet ꝙ potest introduci cōsuetudo qḋ quisq; possit dato pretio fodere lapides ex fundo alicuius. vnde ius istud trahit a priuato et acquirit publico ⁊ in communi: vnde si acquireret certis personis non esset cōsuetudo sed prescriptio: nam consuetudo est lex que debet esse communis: vt iiij. dis. erit autem lex. Si ergo acquiritur priuato non potest dici lex: quia non est communis: ⁊ ideo no. dicit Jo. an. hic: ꝙ. c. cum dilectus. s. eo. impropie ponitur in hoc titulo: quia loquit potius de prescriptione ꝙ de cōsuetudine: vt ibi dixi. Quia ius ibi subtrahebat illi collegio et acgrebat certo collegio: ⁊ not. bene hoc dictū: quia non dicit consuetudo vbi ius acquiritur certo collegio: quia collegium tenet vices vnius. Est enim quoddā corpus fictū ⁊ representatū. vt in. l. mortuo. ff. de fideius. et in. l. proponebat. ff. de iudi. Scias tamen ꝙ quandoq; vnum ⁊ idem potest esse prescriptio respectu certoꝝ: ⁊ cōsuetudo respectu aliquoꝝ. Pone exēplum qḋ no. ponit Joan. and. in. d. c. iij. s. eo. lib. vi. Si episcopus acqrit vt solus possit corrigere subditos sine consilio capituli quo ad capitulū ⁊ episcopū est prescriptio: q2 detrahit capitulo ⁊ acquiritur episcopo. Et sic non pōt dici cōsuetudo cum acquirit vni: sed respectu subditorum qui veniunt corrigēdi per solum episcopū dicitur cōsuetudo. et idem respectu episcopi quo ad subditos: q2 subditis nihil detrahitur: sed est eis quedā lex vt per solum episcopum iudicētur. Et ideo dicit ibi no. Jo. an. ꝙ quatenus episcopus contēdit contra capitulum debet habere titulum: q2 est prescriptio ⁊ in prescriptione cōtra ius requirit titulus. vt in. c. i. de prescrip. lib. vi. Et sic intellige gl. cum text. in. d. c. iij. in ver. canoni. sed quatenus litigat cōtra subditos non tenet allegare titulum: q2 cōtra illos est cōsuetudo: vt dixi: ⁊ in consuetudine etiā cōtra ius non requiritur titulus: q2 hoc nullo iure cauetur: imo potius videt oppositum: vt hic. Nam in consuetudine cum sit quedā lex inspicit sola voluntas seu tacitus cōsensus. Et ex his habeo aliā differētiam notabilē inter prescriptionē ⁊ consuetudinem: quia in prima requirit titulus: et in secunda nō requiritur. Possent alie[a] assignari differētie speciales: sed iste sunt prestantiores ⁊ fundamētales: ⁊ tene menti. ¶ Ultimo concludēdo materiā cū querit de effectu cōsuetudinis[b]. distinguo post Bart. in. d. l. de quibus. vbi clarius loquit ꝙ doct. nostri hic. ⁊ reformabo in aliquibus habito respectu ad ius nostrū. Quod aut consuetudo est ꝑm legē aut preter: aut cōtra. ¶ Primo casu valet cōsuetudo et duobus modis potest esse ꝑm legem. Primo interpretādo ipsam legem. vt in. c. cum dilectus. s. e. ⁊ in. l. si de interpretatione. et in. l. minime. ff. de legi. Secūdo cū confirmat ipsam legē: vnde sepe in iure allegat lex ⁊ cōsuetudo circa idē. vt. s. eo. cū dilectus. et in. c. sopite. s. de censi. vbi bonus tex. ⁊ facit ad materiā quod no. glo. in. c. i. de consti. lib. vi. vbi
21 querit. ¶ † Nunquid si cōsuetudo habet id qḋ lex sublata lege tollatur consuetudo[c]. ⁊ dic vt ibi. ⁊ aliquid tetigi in. c. i. ⁊. c. super eo. de cog. spiri. ¶ Secundo qñ est preter legē valet cōsuetudo. vt in. c. catholica. ⁊ in. c. in his. xi. distin. ⁊. §. dist. consuetudo.
22 ¶ Tertio casu dic † ꝙ aut est contra legē diuinā ⁊ non valet[d] nisi proced at rationabiliter distinguēdo: qḋ declaraui. s. dixi latius. Aut est contra legē nature: ⁊ etiam non valet: quia naturalia sunt immutabilia. v. distinc. in princ. ⁊ in. §. sed naturalia. insti. de iu. natu. Pone exēplū si haberet consuetudo vt filij[e] nō educarent a parētibus. nam de iure naturali sunt eis debita alimenta. i. dist. ius natu-
23 rale. ¶ † Et facit ad illā questionē[f] nunquid per statutum vel consuetudinē possit tolli vel diminui legitima debita filio. de quo plene dixi in. c. raynutius et raynaldus. s. de testa. et dic vt ibi. Aut est contra ius gentiū ⁊ etiam non valet quia ius gentium etiam potest dici ius naturale: quia naturali ratione inductū. vt in. d. l. oēs populi. ff. de iusti. et iur. Et hoc intelligo nisi cōsuetudo disponeret cōtra ius gentiū: distinguēdo sicut. s. dixi. Hoc probatur: nam ius positiuū potest ex causa disponere contra ius gentiū: ⁊ contra ius naturale: vt inducendo seruitutē. vt in. c. ita quorundam. de iudeis. Item priuādo quem dominio sue rei: vt de prescri. per totū. ita cōsuetudo hoc pōt facere cū sit quedā lex. Et pro declaratione horum terminoꝝ scias ꝙ ius naturale est nomen generale ⁊ cōprehendit in se legem diuinam ⁊ legem nature ⁊ legem gētium. et ius diuinum ⁊ ius gentiū appellant iura naturalia: q2 naturali ratione sunt inducta. vt in. d. l. omnes populi. not. Inno. in. c. que in ecclesiarū. s. de cōstit. Quādoq; vero ius naturale sumit in sua specie ⁊ proprie. Quo ad propositū ius naturale dicit quidā instinctus nature ex ratione proueniēs. de quo videbis glo. i. dist. in. c. ius autem naturale. vbi ponitur quot modis sumit ius naturale. et tene illam glo. menti. Jus diuinum quid sit: habes. i. dist. ius gētium. Et de iure naturali: ea. distin. ius naturale. Aut cōsuetudo est cōtra legem positiuā vt cōtra leges: canones: seu statuta. Et tunc aut est contra libertatē ecclesie ⁊ non valet: vt in aut. cassa et irrita. C. de sacrosanc. eccle. ⁊ in. c. i. ⁊ in. c. cum inter. s. e. Aut est cōtra vtilitatem publicā ⁊ etiam non valet: q2 sicut non valet lex. vt in. l. si. C. si cōtra ius vel vti. publi. ita nec cōsuetudo: quod no. Aut est contra vtilitatē priuatā: ⁊ tunc aut procedit lex derogatoria ad cōsuetudinē ⁊ non valet cōsuetudo sequens: ꝑm Bart. alle. aut. nauigia. C. de fur. et. l.
24 cos. C. de vsur. ⁊ no. hoc dictū. ¶ † Ex hoc eniz infertur ꝙ consuetudo semel reprobata[g] a lege non potest amplius induci. Sed ego soleo all. gl. sing. in Inum. in cle. statutū. de elec. ⁊ vide illam glo. Et credo qḋ si subest ratio noua que non suberat tpe legis dampnātis cōsuetudinē ꝙ tunc poterit de nouo induci. arg. optimum in. l. si hominē. ff. manda. et in. c. nō debet. de cōsan. ⁊ affi. in prin. ⁊ plene hoc examino in. c. ij. de probati. Aut non habet legem derogatoriā: ⁊ tunc aut lex precedit ⁊ sequit cōsuetudo aut econtra. Primo casu si cōsuetudo est generalis vincit legem generaliter et vniuersaliter. Intellige tñ ꝑm ius canonicum dūmodo sit rationabilis ⁊ prescripta: vt hic. aut consuetudo est particularis: et tunc non vincit legē vniuersaliter. vt in. l. ij. C. que sit lon. cōsue. sed solum vincit legem vbi consuetudo viget: vt in. d. l. vēditor. in. §. si constat. Secūdo casu quando precessit consuetudo ⁊ lex contraria sequit. tenet Bar. ꝙ tunc cōsuetudo nō vincit legem: imo tollit per legem sequētem. alle. l. iij. ff. de sepul. vio. dicit tñ qḋ Canoniste tenēt oppositum. ⁊ certe casus est in Inn. in. c. i. de consti. lib. vi. vbi dicitur ꝙ lex pape nō tollit cōsuetudinē certi loci: Jtiam nisi de ea fuerit facta mentio quia papa
25 nō presumit scire istas cōsuetudines. Ex † quo ego infero ꝙ si ciuitas facit statutū contra suam consuetudinē tollitur cōsuetudo: licet de ea nō faciat mētionem: quia ciues presumunt scire suā consuetudinem. vt not. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ facit. c. qḋ dicitis. xvi. dist. ⁊ sic cessat ratio. d. c. i. ⁊ per hoc habet satis declarata materia huius. c. tā quo ad primā partē ꝙ quo ad secūdā. hic nō sunt alia.

¶ De postulatione prelatorum. Rubrica.

1 ¶ Postulatio quid sit.
2 Electio quid sit.
3 Electores id est qui habēt potestatem eligēdi nō possunt eligere illum qui per solam postulationem potest esse prelatus: alias electio esset nulla.

¶ Uiso de iure scripto ⁊ non scripto: quia parum est iura condere nisi sint ministri qui eadē iura tueantur. vt in. l. ij. ff. de ori. iur. ⁊ in. c. vbi periculum. §. preterea. de elect. lib. vi. ideo de ipsis ministris ⁊ eorum assumptione merito erit videndum: ⁊ quoniā assumūtur altero ex tribus modis: sc3 per postulationē: electionē: ⁊ translationē: ideo de omnibus istis tribus. s. subijcit: ⁊ quia postulatio inni-
1 tit gratie premittit tit. de postu. prela. ¶ † Quid autē sit postulatio: vide per glo. in. c. vnico. eo. tit. lib. vi.

a ¶ Possent alie. Uide Hostiē. in sum. huius tit. in v. ex summā notāda est dria iter prescriptionē ⁊ cōsuetudinem. vbi plene de h Alex. in. l. more. in. iiij. col. vers. nec ipsa lex. ff. de iur. oim iu. p Inn. in. c. cū eccla. de cā poss. ⁊ ppn. ⁊ in. c. dilecto. de off. arch. ⁊ p Jo an. in. c. iij. de cōsue. lib. vi. in nouel. per Cy. et Bar. in repe. l. ij. C. q̄ sit lō. cōsue. ⁊ p Bal. l. l. si qs ad declinādas. in. ix. col. C. de epi. ⁊ cle. ri. ⁊ in. l. j. ad si. C. de serui. ⁊ in aut. qs actiões. C. de sac. san. ecc. in pe. col. ⁊ in. l. de qb9. in. v. col. ff. de leg. et ibi Moder. p Bal. in. l. si. in. xv. op. C. de edi. diui adri. tol. p Spec. in ti. de prescrip. §. j. vers. sed que est differētia. ¶ Adde Alexā. cōsi. vi. j. li. ⁊ Abb. cōsi. xviij. ij. lib. Zacharias. ¶ Adde dñ alle. Alex. cōs. vi. est in j. ⁊ ij. col. volu. j. ⁊ cōsi. xxiiij. in si. j. col. cōn. ij. vo. iiij.

b ¶ Cōsuetudinis. Uide Bal. in. d. l. de qb9. in. xxi. co. in vsi. viso de causis videam9 de aliquibus effectib9 consuetudinis.

c ¶ Tollat cōsuetudo. Uide Bar. ⁊ Legistas in. l. i. §. lex falcidia. ff. ad legē falci. Zacharias.

d ¶ Non vz. Adde alex. cōs. cviij. j. pn. dis v3 maiorē numerū est. ex glix. volu. ij.

e ¶ Ut filij. Facit ꝙ voluit bal. i. l. i. i. ij. col. ff. de cōsti. pn. vbi princeps nō pōt facere qḋ alimenta non debeantur filijs.

f ¶ Ad illā qōnē. Uide q̄ dixi. s. in alia apost. in ver. et dāno filioꝝ.

g ¶ Cōsuetudo semel reprobata. vide hic plene p do. meū in cōs. xxviij. in v. si. itē op. ⁊ vide Cy. in. l. ij. C. q̄ sit lō. cōsue. et l. l. oudū. C. de cōtrah. emp. ⁊ Pe. de anch. ⁊ Jo. de ana. in. c. qm̄. ne pla. vi. suas. ⁊ per eūdē Pet. in cle. j. de rescri. ⁊ in. c. extirpāde. §. j. de prebē. ⁊ i. c. ad nostrā. de pba. ⁊ d. cle. si vna. Salt. in d. l. oudū. Card. ⁊ Imo. in. d. cle. statutū. ⁊ oēs i. d. c. ij. de pba. ⁊ ibi per istū in. vi. notabi. ibi: ⁊ pbat opin. Bal. in. l. de qb9. in versi. quarto 3 hāc sol. ff. de leg. Bar. in. l. cūctos pplos. in. vij. col. in ver. circa pmū passū. ibi nō obstāte. C. d sum. trini. ⁊ i. l. testamēti factio. ff. de test. ⁊ ibi p Ang. ⁊ in. l. si mihi ⁊ tibi. §. i. ff. de lega. i. ⁊ per Ange. in repe. §. ex nō scripto. insti. de iure natu. cū alijs concor.

lib.vi.que dicit qd est petitio gratie a superiore facta. Illa tamen est po
tius descriptio q̄ diffinitio cum non euacuat prorsus naturā diffiniti:
a nec est cōuertibilis cum suo diffinito sicut debet esse[a] quelibet bona dif
finitio.vt no.glo.super rub.de sum.trini.& fidi.de obli. in prin.ideo la
tius potest diffiniri sic:qd postulatio est quedam gratie petitio a supe
riore facta de promouēdo aliquem ad prelationē ad quam de iure com
muni propter defectum aliquem vel impedimentū eligi seu promoueri
2 non poterat. ¶ † Et ex hoc tacite infertur differentia inter electionē
b et postulationem: nam postulatio innititur gratie[b].vt in.c.penul.§.eo.
electio vō innitit iuri. Unde electio solet sic diffiniri q̄ est alicuius per
sone ad prelationem vel fraternam societatem canonice facta vocatio.
3 Et † lz olim promiscue iura vterentur his vocabulis.vt in.§.his omni
c bus.lxi.dist.& lxiij.dist.literas.hodie tamen est maxima differentia[c] in
ter postulationē et electionem:vt colligitur ex premissis. Unde ille qui
de iure potest eligi non debet postulari:& si electores illum postulāt ni
hil agunt:quia debēt prouidere ecclesie de meliori q̄ possunt & meliori
modo. Unde illi qui eligunt consentiunt in electum velut sponsum:et
per electionē initiatur vinculū matrimoniale:vt in.c.cum inter canoni
cos.§.de elec.& in.c.ij.de transla.prela. Sed illi qui postulant non cōsen
tiunt in postulatum vt in spōsum nec initiatur aliquod coniugium:sed
vota sua dirigunt in superiorē vt superior de gratia debeat admittere
postulatum.de quo vide quod no. in.d.c.vnico.eo.ti.lib.vi.in glo.iij.et
per Innocen.§.c.proxi.nam oportet primo videre fundamēta materie
postea breuiora dicemus. Abbas.

1 ¶ Uiolans interdictum pape non potest postulari ad prelaturam.
2 Negans videtur confiteri.et nu.6.
3 Abbas potest esse procurator pro ecclesia cathedrali.
4 Postulatio dependet a gratia & debet humiliter peti.
5 Quasi:ista dictio est aliquando veritatis expressiua:& aliquando non.
6 Taciturnitas procuratoris habetur pro confessione in preiudicium do
mini nisi confessio sit erronea.& nu.15.
7 Confessio potest pro parte acceptari:& pro parte non.
8 Proficere & sufficere differunt:nam multa proficiūt que non sufficiūt.
9 Constitutio siue edictum ligat dummodo solenniter:id est publice pro
mulgetur.
Citatio non potest proponi per edictum nisi quando incertū est quis
debet citari.
10 Constitutio siue lex siue statutum solenniter edita:vel editum ligant:li
cet non promulgentur publice.
11 Constitutio ligat scientem non expectato cursu duorum mensium.
12 Uolens probare se ignorasse statuta an admittatur cum iuramento.
Presumptio q̄ quis sciat statuta non est iuris & de iure.
13 Promulgatio edicti satis apparet si videtur obseruari.
14 Appellatio interposita sine iusta causa non valet.
Appellantes an et quando possunt desistere ab appellatione in causa
electionis.
16 Homines vnius prouincie presumuntur scire edictū promulgatum in
vna parte illius prouincie si edictum concernebat totam prouinciam:
secus si partem tantum.
17 Fama sola sufficit ad sciendum edictum esse promulgatum.
Fama facit plenam probationem vbi agitur de modico preiudicio.
18 Legatus potest interpretari rescriptum pape.
Dubium magnū si resultat ex rescripto pape est recurrendū ad papā.
19 Scriptura vtrum sit de substantia legis vel statuti.
20 Iudex potest interpretari leges quo ad causas decidendas per eum.
21 Sentētia interlocutoria non est reddēda in scriptis nisi vt innotescat.
22 Iudex vtrum possit interpretari sententiā suam postq̄ tulit.
23 Arbiter an possit interpretari sententiam suam postq̄ tulit.
24 Communis opinio doctorum inducit probabilem errorem:& iudicās
sm eam non tenetur ad penam.
25 Scholaris qui iudicat sm singularem opinionem magistri sui non te
netur in expensis.
26 Genitiuus an importet dominium.& nu.30.
Pronomen meum & tuum:an importet dominium.& nu.30.
27 In penalibus quomodo fiat larga interpretatio.
Auxiliantes debent pati eam penam quam principales patiuntur.
Participans cum excōicato incidit in eandem excommunicationem.
28 Adherentes an veniant appellatione suorum.
29 Pax facta inter principales an extendatur ad adherentes ipsorum.
31 In penalibus quomodo & quando fiat extensio.
Eligentes vel postulātes indignū sunt ipso iure priuati potestate aliū
eligendi pro prima vice quod quomodo intelligatur pro prima vice:vi
de.§.de elect.in.c.cum vintoniensis.in nu.11.& 13.ad finem.
32 Pena apposita contrahenti matrimonium non extenditur ad contra
hentes sponsalia.
33 Electio siue postulatio facta in loco interdicto an valeat.
34 Postulatio solennis si est admissa habet vim electionis.
35 Clausula si reperitur idoneus &c.verificatur facta generali inquisitio
ne absq̄ qd examinentur vel iurentur testes &c.vide in.c.cum nobis.in
vij.not.& seq.§.titu.§.
Idoneus quomodo quis probetur.

Ad hec in beato

1 Petro. ¶ † Impostulabilis est q a
violat interdictū.h.d.quo ad titu
lū.habet enī multa alia dicta q̄ nō
faciūt ad materiā. Diuidit. Nam
primo ponitur iniusta postulatio & ipsius psenta b
tio. Secūdo contra postulatum obiectio procura
toris confessio et excusatio.ibi:verum. Tertio ibi:
quod nec.excusationum relectio. Quarto postula
tionis cassatio.ibi:nos. Quinto gratiosa eligendi
vel postulandi permissio.ibi:licet. ¶ Casus litera c
lis. Ecclesia Senonen.vacante canonici Senonē.
licet ab initio discordia fuissent tandem conueni
entes in vnum Altisiodoren. episcopum in suum
archiepiscopum postularunt.postmodum per ma
gistrum. R.precentorem suum petierunt a domi
no papa vt postulationem admitteret & eidem epi
scopo daret licentiam transeūdi ad ecclesiam Se
nonen. Sed dominus papa anteq̄ dictus magi
ster ad ipsum accederet intellexit pro certo quod
dictus episcopus interdicti sententiam quam do
minus papa protulerat in terram regis Francie
non seruauerat:quod idem magister non negauit
in presentia pape requisitus allegans quod sen
tentiam ipsam seruare non tenebatur:quia non per
uenerat ad notitiam ipsius episcopi per literas
pape: nec per literas legati qui sententiam pro
mulgauit:nec per mandatū alicuius executoris.
Insuper allegauit quod dictus rex in Altisiodo
ren.dioces terram propriam non habebat: vnde
interdictum non extendebatur ad dictum Alti
siodoren. Super hoc scribit capitulo Senonen.di
cens:quod prima allegatio non sufficit: nec profi
cit ad excusationem episcopi Altisiodoren. quia
cardinalis sententiam interdicti publice promul
gauit multis presentibus:et sentētia illa in regno
Francie a multis publice seruabatur: et quando
aliqua constitutio publice promulgatur nō est ne
cesse quod singulorum auribus intimetur:sed suf
ficit ad hoc vt quilibet eā seruare teneatur quod
est publice promulgata: et quod ita sit probatur
per concilium Sardicen.cuius verba hic ponun
tur.ad aliam allegationem respondet quod non
valet q̄ dictus rex in Altisiodoren.dioces terram
propriam dicitur non habere:quia totam terram
regis Francie mandauit subijci interdicto & car
dinalis interpretatus fuit mandatum pape:& sen
tentiam interdicti promulgauit in terram illam
que regi tunc tēporis adherebat:& terra illa Alti
siodoren.adherebat tunc ipsi regi.preterea ex alia
causa excusari non potuit ex eo quod nouerat me
tropolitanam ecclesiam suam seruare sententiam
interdicti:vnde & ipse eam seruare debebat.domi
nus papa his premissis qui sm apostolum omnē
inobedientiam debet punire considerans inobe
dientiam illius episcopi predictam postulationē
repulit vt indignam non propter postulantem ec
clesiam:sed propter postulatam personam cum o
bedientia non prodesset humilibus si cōtemptus
contumacibus nō obesset. In fine dicit quod cum
hominem postulassent indignum amisissent pote
statem eligendi de gratia tamen concedit eisdem: d
vt de persona idonea ecclesie Senon. debeant pro
2 uidere. Ber. ¶ † In text.ibi:non negauit.non di
cit fuit confessus sed non negando videtur confite
ri:de quo.§.dicam. ¶ Et infra:sub isto continebα
tur quod terram Francie subiecit interdicto:sed
ista non fuit terra Francie. Et ibi:nec sufficit.imo
nec proficit. ¶ No.literam q̄ non omnia prosunt
que sufficiunt. Et ibi:non facile facultas credendi
tribuitur. ¶ No.non de facili.ergo si vult proba
3 re ignorantiā admittitur. ¶ † No.1.ibi:per abba
tem.q̄ abbas potest esse pcurator pro ecclesia ca
d thedrali[d].ita colligūt doc.ex text.& facit.c.sopite.
de censi.& vide quod dixi in.c. in nostra. de procu.
4 et in.c.cum.I.& A.de re iudi. ¶ † No.ij. ex princi
pio practicā porrigēdi postulationē factā de epi

a ¶ Sicut dz esse. Uide Bar.in.l.j. ff.de testi.& in.l.j. ff.de tute.& in.l.j. §.dolū.ff.de dol.

b ¶ Gratie. Uide bonū tex.in.c.j.§. eo.in ver.primum.& istū ibi in.ij.no. Zacharias.

c ¶ Maxima dif ferentia. Uide tu qualis sit ista dif ferentia inter ele ctionē & postula tionē:p Manda go.in trac.suo de elec.in parte.j.c. lxv. in apostil. in ver.fere. Dñi.in c.j.§.sed si. et ibi Philip.Frā. de elec.lib.vj. & in.c. vt circa.eo.ti.gl. & Zabarel.in cle. ij.eo.tit. late tñ si sumat hoc nomē electio cōprehen dit & postulatio nē & puisionē. vt palle.in.d.c.j.

d ¶ Cathedrali. Facit tex.iuncta suprascriptione in.c. p venerabi lē.q si.sint legi.

Ad hec in beato —— 107
Bone memorie —— 111
Bone memorie —— 113
Ex ueramente —— 113

scopo.nam debet concludi vt papa digneť transla
tionem faciendo piũ prebere assensum. Et pon-
dera illud verbum piũ:nam quia postulatio de-
pendet a gratia:vt dixi super rub n.oportet qð via
supplicatoria seu petitoria petatur admissio po-
5 stulationis. ¶ † Not.iij.ibi:quasi pro certo.qð di-
a ctio quasi[a]:non semper est expressiua veritatis:sed
diminuit aliquid de significato eius cui adijciť:
vnde sensus litere est quod totaliter non cõstabat
q̃ episcopus non seruabat interdictum:sed quasi
constabat. Quandoq̃ tamẽ hec dictio quasi:est ex
pressiua veritatis.de quo vide glo.in.c.parochia-
nos.de deci.et in.c.prout.de dolo z contu.vbi dixi.
6 ¶ † Not.iiij.ibi:non negauit.q̃ is qui interroga-
b tur tenetur respondere[b]:z si non respondet habe-
c tur pro confitente in suum preiudiciũ[c]. ad hoc fa-
cit.c.si tibi absenti.z quod ibi no.de preben.lib.vj.
et.l.de etate.§.qui tacuit.ff.de interro.act. Et not.
q̃ hoc habet locum etiam in procuratore tacente
vt taciturnitas eius habeať pro cõfessione in pre-
d iudicium domini[d]. Nam iura interpretãtur q̃ ta-
cite confiteatur:ad hoc vide bonum tex.in.c.ij.de
e confes.[e]lib.vj.et quod dixi in.c.penulti.de iura.ca-
lum. ¶ Item not.qð confessio facta per vnum ex
duobus procuratoribus nocet domino:quod an sit
verum indistincte:dic vt habes tex.no.iuncta glo.
7 in.c.si duo.de procur.lib.vi. ¶ † No.q̃ quãdo con
fessio fit sub eodem constructo seu qualificato po-
f test aduersarius[f] recipere partẽ confessionis[g] qua
g tenus facit pro se z aliam partẽ cõfutare seu repel
lere per rationes probabiles seu per probationẽ.
Ita fecit hic papa nam iste procurator confitebať
saltem tacite qð episcopus non seruabat interdi-
ctum:sed dicebat q̃ illud ignorauerat.papa vero
super non obseruantia fundat se super cõfessione
procuratoris et ignorantie allegationẽ confundit
per probabiles rationes:simile quod legitur z no.
in.c.ex parte decani.de rescrip.sic limita no.in.c.j.
de confes.lib.vj.z per Bar.in.l.aurelius.in.§.idez
8 quesiit.ff.de libe.leg. ¶ † No.in ver.q̃ nõ sufficit.
h et tene mẽti differentiã inter sufficere[h] z proficere:
multa enim proficiunt que non sufficiunt.sed Jo.
and.alle.c.sacris.quod me.cau. Et dic q̃ verbum
proficere:sonat in quoddã adiuuamentum vt cum
aliquid prodest quo ad quid:sed non quo ad totũ.
Illud vero dicitur sufficere quod ad perfectionez
actus non indiget alio adminiculo.z ad hoc vide
glo.no.que tacite hoc sentit in.c.statutum.in prin.
9 in ver.canonicis.de rescrip.lib.vi. ¶ † Nota q̃ ad
hoc quod constitutio liget contrauenientes satis
est quod solenniter edatur:id est fiat:aut publice
i promulgetur non autem est necesse[i] vt cuilibet si-
gillatim nuntietur. Et ex hoc no.vnã differẽtiam
inter citationem et constitutionẽ seu edictũ. Nam
citatio non potest proponi per edictum:sed debet
personaliter fieri.vt in cle.j.de iudi. z no.in.c.cau-
sam.de do.et contu.et in.l.iiij.§.ait pretor.de dam.
infe. Sed cõstitutio potest pmulgari per edictũ.z
est ratio: quia constitutio est generalis:ideo satis
est vt generaliter proponatur:z idem est etiam in
citatione vbi eadẽ subesset ratio. Unde dixit sing.
Inno.in.c.si.qui ma.accus.pos.q̃ etiam hodie ad-
k mittitur[k] citatio per edictum[l] quando nescitur
l quis personaliter sit citãdus.facit quod legitur z
not.in.d.cle.j.de iudic.et in aut.si omnes.C.si vt se
10 ab here.absti.vbi tex. † Et no.in alio singulariter
istum tex.ibi:solẽniter editur aut publice promul
gatur:nam per illam alternatiuã:aut potest colli-
gi argumentũ optimuz:q̃ constitutio ligat etiam
m anteq̃ solenniter[m] aut publice promulgeť dũmo-
do solenniter fuerit edita:secus autem si fuerit edi
ta sine solennitate:nam tunc expectať promulga-
tio.sic potest limitari et intelligi quod not.in.c.ij.
de consti.z.iiij.dist.in.§.leges. Et ex hoc potest in-
ferri q̃ cõstitutio solẽniter edita in cõsilio populi
11 liget:lz nõ fuerit publice pmulgata. ¶ † Not.ibi:
sed id solum sufficit zc.z tene mẽti q̃ cõstitutio li-
n gat scientes non expectato lapsu duorũ mẽsium[n]
vel alterius temporis:quod tenet glo.no.in.c.ij.de
reb.eccle.non alie.lib.vi.dixi in.c.ij.de cõsti.multi
tamen cõtra:sed ego soleo hunc tex.quasi pro casu
adducere.nam probať hoc per verbum sufficit:in

a ¶ Quasi. Uide bonam glo.j.in.l.j.ff.de transac.z glo.in.l.in personam.§.qui pecuniam.in versi.quasi fideiussor.ff.de pact.z glo.in.l.in facto.in versi.quasi tripertitã.ff.de condi.z demon.glo.z ibi istum in.c.prout.de do.z contu.z in.c.cum ecclesia sutrina.in versi.quasi possessionẽ.de cau.posses.z proprie.z in.c.ad nostrã.el.iij.in versi.quasi per extorsionẽ.z ibi istum de iureiur. tex. z ibi Bar. in l.itẽ mela.§.si plures seruũ.ff.ad.l.aq.z in.l.fideicõmissa.§.quãq̃.in ṽ.q̃si bono viro.ff.de leg.iij.p istũ in.c.q̃siuit.de ṽb.sig.z plene p Firma.in repto.suo in ṽ.quasi.Bart.in.l.si in rixa.ivl ti.col.in pn.ff.de sica. z in.l.diuortio.§.si fundũ.in sop. z ibi Dy.so in.mat.Bal.in.l.hoc colore.ff.de inof.test. Old.cõsi.clv.incip.q̃r de forma electiõis.gl.i.l.mulier.§.si.ad treb. z p Bar z bo.brixiẽ.in suo repto.in ṽ.q̃si.gl.in.l.si añ.in ṽs.q̃si dotis.ff.sol.ma.z ibi Bar.z doct.z p istũ in.c.qm̃ frequẽter.§.si.in ṽsi.no.j.ex glo.i.ĩcto tex.qð dictio q̃si.vc lice non cõtes. ¶ Adde de hac dictione p Alex.consi.lxxvij.

Zacharias.

b ¶ Tenet rñdere. Adde Bar. in.l.j.C.de rela.idem tz Bal.in.l.iij.C.quõ z qñ iud. Et conclude cũ eis q̃ interrogatus in iudicio tacẽs cõsentire videtur.eũdem z post eum Feli.in.c.nonne.z ibi fallẽ.ad istam reg.de presump.eũdem in.c.veniens.de simo.z in.c.causam matrimonij.ver.secũda declaratio.de offi.dele.z Lãfr.de ordi.in suo trac.arg.sup ver.emologatio. Anto.Francis. ¶ Adde ad hoc de taciturnitate:q̃ taciturnitas in iudicio ad interrogationẽ iudicis inducit confessionẽ:sed ad interrogationem partis inducit negationẽ.vt est glo.in.l.certum.in.§.j.ff.de confes.z no.Bal.z doc.in.l.iij.in.j.not.C.qñ fis.vel priua.vbi dicit qð tacẽs videť negare nisi precedat monitio iudicis:quia tunc videtur fateri:de quo vide per Specul.in titu.de posi.in.§.nono tangẽdum.in versi.item illud.z adde qð taciturnitas apud acta habet vim stipulationis.l.cum ostẽdimus.in.§.fi.ff.de fideius.tuto. Et de materia an z quando taciturnitas inducat cõsensum vel negationẽ:vide in reg.qui tacet.de reg.iu.in.vi.z vide per Bar.z Alex.in.l.que dotis.in penul.col.ff.solu.matr.z vide Bart.post glo.in.l.titia.la.j.in.§.lucia.ff.de leg.j.z Bal.in.l.si fine.in.ij.col.C.ad vellei.z per Sali.in.l.liuuitus.C.de procu.z no.in.l.caius.ff.de pig.act.z habetur per Inno.z doct.in.c.ex parte.de rescrip.z tene menti q̃ tacens non videtur adire vbi nulla reperiť gestio pro herede.ita Bal.no.in.l.si certis annis.in fi.C.de pac.quem etiam vide in.l.cum antiquioribus.in.ij.col.C.de iu.delib.z adde q̃ taciturnitas nõ arguit consensum quando quis contradicẽdo non posset obuiare.vt in.l.sepe.et ibi docto.ff.de re iudi.

c ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Suum preiudicium. Ex hoc sumitur cautela ad excludẽdum dilatorias exceptiones.vt per Abb.in.c.j.j.de iudi.in no.et not.Bartholo.Veron.in cau.ero.nonam cautelã.quod procedit etiã ad fundãdam intentionẽ aduersarij:vt no.do.Jason in.l.admonendi.col.xxj.ff.de iureiurã.z etiam post conclusionẽ in causa:vt per Fel.in.c.cum ioannes.col.iij.j.de fide instru.

d ¶ In preiudiciũ domini. Uide Bart.in.l.certum.§.sed an ipsos.ff.de confes.per Cy.in.l.vna.C.eo.per Cõpostel.in.c.per inquisitionẽ.de ele.per Specu.in tit.de confes.§.postremo.ver.si vero fit per procuratorẽ.z per Host.in sum.de procu.§.j.versi.sed nunquid confessio.per Butri.z istum in.c.j.in ver.venio nunc ad tertiũ mẽbrum.vt li.non conte.

e ¶ De confes. An illud.c.loquens in principali persona habeat locum in procuratore:vide hic Petr.de anchara.et domi. meum in.xxiij.col. ¶ Adde qñ factũ procuratoris noceat dño: Alex.consi.lxxxiiij.ij.lib. Anto.Francis. ¶ An z quãdo factum pcuratoris noceat dño quo ad exceptionẽ parãdam cõtra ipsuz ex facto pcuratoris: et an quo ad actionem mouẽdam cõtra ipsum ex facto ipsi[us] pcuratoris.vide bartol.z doc.in.l.j.in §.si pcurator.ff.si quis ius dicẽ.nõ obtẽpe.z quid de cõtumacia procuratoris an noceat dño:vide Bal.et doc.in.l.cũ qui reus agit heredũ.C.de procu.z adde quando factũ procuratoris displicet dño:dz ab eo reuocari alias nocet ipsi domino.vt not.Inno.c.ex parte decani.de rescrip. Et adde etiam q̃ factũ procuratoris facientis vt nũti[us] cum sit pcurator nõ valet.ita Barto.in.l.qui autez.in.§.cõstituere.de cõsti.pecu.z tene mẽti q̃ factũ simpliciter per pcuratorem licet nõ procuratorio nomine domini videtur factũ vigore pcedentis mãdati: vide Bart.sing.in.l.si pupilli.in.§.item si procurator.in vlti.colum.ff.de negotijs gestis.

f ¶ Potest aduersarius. Uide istum in.c.bone.el.ij.in fi.j.eo.et in.c.preterea.el.ij.in.j.no.de transac.Bal.in.l.si quidem.C.de transac.z in rub.C.de fide instru.in.ij.col.et in.l.ij.C.de dona.ante nup.et in.l.j.C.vt que desunt aduo.z in.l.j.§.editiones.ff.de edẽ.Bar.in.l.quedã.§.fi.ff.eo.z in l.si quidẽ.C.de rapto.per Butri.Card.z ibi late per Imo.in.d.c.bone. ¶ Adde Alex.consi.xxxvij.j.lib.

g ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Partem confessionis. Uide Lanfranc.de ordi.in repeti.c.quoniam cõtra falsam.in ver.cõfessiones.col.vj.j.de proba.et ibi que ponuntur in apostillis.

h ¶ Sufficere. Uide istum in.c.cum dilectus.de succes.ab intesta.et in.c.cum dilectus.in col.xx.in glo.j.in ver.restitutio facienda.de ordi.cog.z in.c.fin.de sponsa duo.et in.c.cum apud.z in.c.tue.z in.c.cum locum.de sponsa.et in.c.quoniam contra.in.xxij.col.de proba. z Roma.in.l.cum mulier.in.xvij.col.in prin.ff.solu.ma.dixi in notabili.in ver.sufficit.

i ¶ Non autem est necesse. Uide bonum tex.in.l.iubemus.in ver.frequẽtioribus ciuitatis locis.C.de defen.ciui.z tex.in.l.ij.§.exactis deinde regibus.versi.pro rostris.ff.de origi.iuris.

k ¶ Hodie admittitur. Adde doct.in.l.si eo tempore.C.de distra.pigno.et in aut.qui semel.C.quomodo et quando iudex. z no.vnam sing.deci.do.Fran.de alber.in extrauag.ad repri.in suis apostil.ad Bar. q̃ licet persone sint certe que debent citari sufficit illas citari per preconẽ:qñ est multitudo:z ita dicit ibi sentire Bar.super ver.citatum.qð dictum alias practicari fecit Baptista:prout ipse refert in.l.cunctos populos.C.de sum.trini.quod dicit esse notãdum:quia paucis innotuit.

l ¶ Per edictum. Adde Paul.de castro consi.lj.z vide dominum Cardinalem consilio.lxxiij.

m ¶ Solenniter. Uide istum in.c.pastoralis.in.ij.col.de fide instru.glos.in data.vi.libri.in versi.anno quarto.

n ¶ Duorum mensium. Uide glos.in data.vj.libri.in versi.anno quarto. Feli.in.c.ij.de consti. ¶ Adde qualiter cõstitutio noua liget:z quando ligare incipiat:do.Cardi.consi.xcix.

eo q̃ tex.

a ℭ Non facile. Facit tex.in.c.veniens.el.ij.in fi.de testi.
b ℭ Iuramẽtum. Uide tex.in.c.nulli.de elec.lib.vi.⁊ in.c.si vero aliquis.
in ver.ignorauerat.de sentẽ.excõ.glo.iuncto tex.in.c.presentiũ.de testi.
tex.⁊ glo.in.c.pastoralis.de except.cum simil.⁊ vide istum in.c.ij.ver.ve-
nio ad quartum.de consti. ℭ Adde do.Cardi.consi.xxxiij.vbi dicit:qd
allegãs ignoran
tiã cõstitutionis
audit si illã dilu-
cide pbare põt.
c ℭ Liquido. Vi-
de istum ⁊ doc.in
c.ij.de 9stitu. vbi
pbatio requiri
tur lucida.et sm
Inno.ibi.⁊ But.
dicit: iuramentũ
solum nõ suffice-
re:sȝ iste dicit ibi
hoc esse arbitra-
riũ.vide eũ oino
ibi in versi.venio
ad quartum.⁊ vi-
de doc.in.c.inno
tuit.de ele.⁊ in.c.
si.qui matrimo.
accu.possunt.
d ℭ Locum venie. Facit tex.in.c.al-
ligãt.xxvi.q.vij.
ℭ Adde qd Ar
chidia.in.c.iij.de
9suetu. ita dicit:
qd platus debet
esse in correctio-
ne beniuolus:in
iudicio iustus:in
punitione mise-
ricors.
e ℭ Socium cõue
niẽtem. Optime
faciat cle.j.de ele.
⁊.c.diuersis falla
cijs.de cle.cõiu.⁊
facit ad questio-
nem: an vno ex
scholaribus rece
dente possit ipse
recedens ponere
alium loco sui in
domo vel camera inuitis socijs:de qua per glo.insti.loca.in fine.⁊ per
istum in.c.inter dilectos.in viti.col.in versi.vltimo scias.de fide instru.
Bal.in.l.nemo.C.loca.Pau.de ca.in.l.et hec distinctio.§.cũ fundum.
ff.co.faciat quod voluit Bal.in.l.j.C.qui testamen.face.possunt. Adde
quod ideo quidam philosophus dicebat:noli habitare vbi tui similes
non inuenis.
f ⁓Sebastia. Sapia. ℭ Suo proposito. Uide glo.in.l.non aliter.ff.de
vsu ⁊ habita.vbi dicit:q scholaris socius non potest inducere ganeas:
de quo per Bartho.veron.in trac.seruitutum.sub titu.de serui.vsus.
g ℭ Appellatione. Facit tex.⁊ quod ibi no.in.c.gratum.de offi.dele.
h ℭ De prouincia. Dicit hic Bal.q reg.l.verius.ff.de proba.in qua di-
citur q ignorantia presumitur nisi probetur scientia. Fallit in his que
sunt nota per se:id est naturaliter insita.vt.C.de in ius vocan.l.venia.
nam homo presumitur scire ea que sunt manifesta vel quasi. Item fal-
lit regula in his que sunt publice nota:que nemo ignorare debet:nec li-
cet:nisi probaretur ignorantia per ipsius etatem vel absentiã.C.de fal.
mone.l.j.in fi.⁊.ff.de decre.ab ordi.faciẽ.l.fi.⁊ in.c.j.quo tempore miles.
quod plenius dic vt not.in.c.proposuisti.per Archidia.lxxxi.distin. et
in reg.presumitur.per Dy.⁊ Jo.and.notabis tamen: q quidam sunt
qui presumuntur ignorantiã simulare:vt vxor ⁊ alij domestici qui pre-
sumuntur scire res que erant in domo mariti.vt sing.no.in.l.ij.C.qñ et
qui.quarta pars debe.lib.x.item ad probandã etatem propter assiduã
conuersationẽ.l.de tutela.C.de in inte.restitu.mino. Item ratione offi-
cij.vt.ff.de confir.tuto.l.tutores. ℭ Adde quod do.Cardi.consi.xxiij.
dicit:q est stultitia ignorare id de quo cõmuniter est fama.
Anto.Francis. ℭ Circa hoc an ignorãtia presumatur:dicas q igno
rantia facti regulariter presumitur.l.verius.ff.de proba.l.si fideiussori
bus.vt ibi Bar.ad velleia.l.fi.ff.pro suo.l.qui in alterius.de reg.iuris.
vide plene per do.Cardi.in clemẽ.j.in.vi.q.de consan.⁊ affini.quod in-
tellige veruȝ:nisi probetur scientia.vtputa q fuerit domi denuntiatũ.
vt no.glo.in.l.j.C.de satisda.⁊ in.l.si tutor.⁊ ibi Bar.Bal.⁊ Ange.C.de

eo q tex.dicit sufficere ad obseruantiã constitutio
nis q habeat constitutionis notitia:ergo per ver
bum sufficiẽs:includit qd non est necessariũ aliud
adminiculũ ad ipsius obseruãtiã: ⁊.s.dixi de signi
12 ficato huius verbi sufficit. ℭ † No.ibi:non facile[a]
a facultas credẽdi:⁊ tene mẽti tex. probat enĩ nota-
biliter q psumptio que orit ex promulgatione sta
tuti nõ est iurior supple de iure:sed admittit quis
volens pbare ipsius ignorantiã:non tamẽ sibi al-
legãti ignorãtiam de facili credit:vnde põdera il-
lud verbum non facile:de quo vide quod dixi post
Innoc.in.c.ij.s.de consti. Ex hoc potest inferri qd
b non sufficit iuramentum[b] allegantis ignorãtiam
constitutionis:9rium tamẽ sentit glo.in.c.propo-
suisti.lxxxij.dist. qd an sit verum indistincte dic vt
13 dixi in.d.c.ij. ℭ † Not.in ver.sed iure liquido[c].qd
c etiã suffraganei tenẽtur obseruare generale inter
dictũ cum vident ecclesiã metropolitanã illud ob-
seruantẽ:lȝ de snia interdicti aliã pbationẽ non
habeãt.facit qd habet in cle.j.de sen.excõi. ℭ No.
in versi.nos igit.q platus debet esse prompt⁹ in
vlciscẽdo ⁊ puniẽdo inobediẽtiã subiectorũ. Et q
peccatũ est nõ subsistẽte causa rationabili parce-
re inobedientibus ⁊ cõtumacib⁹.vide tamen tex.
no.ij.q.v.quãto.vbi dr:q sicut in cõtumacia persi-
stẽtibus seuos nos esse cõuenit:ita humilib⁹ ⁊ pe-
d nitẽtibus locũ venie[d] negare non debemus. Sene
ca in lib.de virtutib⁹. Honestũ et magnũ vindicte
genus est ignoscere:qd no. ℭ Item no.ibi:vlcisci.
qd capit hic in bonã partẽ pro pena:sciȝ iuridice
imponẽda.iuxta no.ibi:nil obediẽtia prodesse vi-
deretur ⁊c. Et tene semper mẽti q pena malorũ vi
detur prodesse bonis:⁊ hoc ideo quia magis relu-
cet iustitia bonorũ ex punitione malorũ. Unde in
psalterio. Letabit iustus cum viderit vindictã ma
nus suas lauabit in sanguine peccatorũ. Ex quo
dicit quidã theologi:q pater existẽs beatus gau
det videre filium in inferno:⁊ econtra. ℭ No.in fi.
litere:ibi non cõueniebat proposito vestro.arg.qd
e quis debet eligere sociũ conuenientẽ[e] suo proposi
f to[f] ⁊ suis moribus nam corrũpunt bonos cõsortia
14 mala.xxviij.q.j.sepe. ℭ † In glo.j.in fi.ex hac glo.

pericu.tut. Item nisi in vicinia sit fama publica.vt per glo.Bar.⁊ doc.
in.d.l.si tutor.⁊ per Sali.plene in.l.qui de crimine.C.de accu.⁊ in.l.j.C.
de his qui latro.⁊ vide Bar.in.l.si cui.in.§.j.de accu.⁊ in.l.qui rome.in
§.duo fratres.de ver.obli. Item nisi factum sit publicũ vel notoriũ: vt
plene per do.Card.in cle.j.de cõces.prebẽ.⁊ predicta etiã intelligevera
l facto alieno: nõ
aũt in facto pro-
prio.vt.l.l.fi.ff.p
suo.⁊ habet per
Spe.in ti.dposi.
j.§.sexto.ver.itẽ
non est nisi factũ
pprium etiaȝ esset
antiquũ.vt per
Bart.in.l.si quis
delegauerit.ff.de
noua.⁊ eodẽ mo-
do quando quis
esset i pũcto mor
tis:quia ignorã-
tia facti psumere
tur.vt per Ang.
l aut.de triẽ.⁊ se
misse.in.§.illud
quoqz. Ignoran
tia aũt iuris non
presumit:et ideo
debet allegari et
probari.imo po-
tius presumeret
mala fides.l.quẽ
admodum.C.de
agri.⁊ cẽsi.lib.x.
reg.qui cõtra iu-
ra.de regu.iur.et
vide gl.in.c.si di-
ligẽti.de fo.cõp.
⁊ Bar.⁊ Ang.in
l.sȝ ⁊ si lege.in.§.
scire.de pet.her.
vbi dicũt q ma-
la fides psumit
quando non pro
batur ignorãtia
iuris. Et addc q
ignorantia iuris
nõ excusat prela-
tos.vt no.Inno.
in.c.constitutus.
de appel. Et adde etiam q ignorantia iuris nõ excusat mulierem que
potuit consulere peritiores:alias sic.vt no.doc.post Bal.⁊ Alexã.in.l.iu-
ris ignorãtia.C.qui admit.⁊ ibi etiã dicunt post Bar.q si mulier est in
loco vbi non est copia peritorum presumitur pro ea:scilicet qd non po-
tuerit cõsulere peritiores:alias secus. Adde tamẽ q ignorantia iuris
naturalis neminem excusat.vt hic.⁊ q dicimus q quis non presumi-
tur ignorare ius.l.leges sacratissime.⁊.l.fi.C.de legi.⁊ eodẽ modo igno
rãtia iuris diuini nõ excusat.vt per Card.in cle.j.in.vj.q.de cõsangui.
et affini. Et qbus permittatur ignorare ius:⁊ quibus non:vide Alex.
in consi.xcij.in.j.parte consiliorum. Et de ignorãtia iuris naturalis q
neminem excuset:vide etiam per Specu.in titu.de sum.trini.⁊ fide ca-
tholi. Et adde q ignorãtia etiam excusat a pena ⁊ delicto:nisi sit supi-
na ⁊ crassa.vt per Bal.in.c.j.in.§.vasallus.si de feu.fue.cõtrouer.inter
domi.⁊ vasal.⁊ in.l.error.in.iiij.col.C.de iuris ⁊ facti ignorã.⁊ vide per
Bar.in.l.fi.ff.si quis testa.lib.esse iussus fue. Et adde q ignorãtia pro-
betur iuramẽto.no.glo.in.l.si cui.in.§.his de criminibus.ff.de accu.et
per Archidia.ij.q.j.in primis.⁊ vide Cardi.in.d.cle.j.de cõsangui.et
affini.in.q.viij.vbi dicit probari iuramento quando aliter non potest
probari.⁊ dicit Bar.⁊ post eum Alex.in.l.si cui.in.§.ijsdem.de accu.q
qñuis probetur iuramento:potest tamen probari contrarium. de quo
vide glo.in.c.ij.de tempo.ordi.in.vj.⁊ vide Jo.de imo.in.l.qui bona.in
§.quidam.de dam.infecto.
i ⁓Sebasti. Sapia. ℭ Parte puincie. Uide glo.in.l.si tutor petitus.
C.de peri.tuto.Alex.consi.xxxvi.in.j.volu.do.Jas.in.§.sed iste.colũ.xx.
insti.de actio.⁊ in.l.si error.in.iij.col.ff.de iurisdi.oim iudi.
k ℭ Existens. Adde vt per Roma.consi.lix.
l ℭ Ueniens. Uide ibi doc.Hostiẽ.Joã.and.⁊ istum in.c.inter dilectos
de fide instru.⁊ vide alium casum in quo fama probat in factis multuȝ
antiquis.glo.⁊ ibi Ang.in.l.at qui natura.§.cum me absente.ff.de ne-
gotijs gestis.Sali.in.l.proprietatis dominium.C.de proba.Bal.in.l.
conuenticulã.in.v.col.in versi.ex his etiam infero.C.de episco.⁊ cleri.⁊

potest tolli 9riũ qd formari posset 9tra text.qua-
liter tenuit hec postulatio pendẽte appellatione.
Sol.põt primo dici q ista appellatio non tenuit
quia fuit iterposita sine iusta causa:vt in glo.Secũ
do potest dici extra glo.q vnanimiter postulãdo
g videntur recessisse tacite ab appellatiõe[g] aut po-
stulatione.argu.in.c.solicitudinẽ.in fi.de appel.et
qlibet sol.bona:⁊ an ⁊ quãdo possint appellantes
recedere ab apellatione in causa electionis. vide
15 bonũ tex.in.c.quãuis.de elec.li.vi. ℭ † In glos.ij.
in fi.⁊ plene hũc articulũ explicaui in.c.j.hic alle.
et in.c.fi.de cõfes.⁊ dic vt ibi. Ad.l.si defensor.hic
all.dic q loquit in defensore qui nõ habebat mã-
datum. Ad.l.certuȝ.in.§.penulti.dic q loquit qñ
cõfessio pcuratoris erat erronea vt quia fuerit cõ
fessus dñm occidisse illum qui tẽpore cõfessionis
16 viuebat. ℭ † In glo.iij.in fi.no.bene hãc glo.iun-
cto tex.⁊ ex gl.collige subtiliter ex tex.q quilibet
h de puincia[h] presumit scire ea que publice fiunt in
i aliqua parte prouincie.[i] Nam sententia interdicti
fuit publice pmulgata in certa parte puincie: et
tamẽ omnes de puincia psumunt scire.qd intelli-
ge de factis cõcernẽtib⁹ totã prouinciã: sed in fa-
ctis cõcernentib⁹ vnam diocesim tñ solum presu-
mũtur illi scire qui sunt in diocesi: non autem isti
qui sunt in puincia. Unde existẽs extra diocesim
probabiliter allegat ignorãtiã eorum que sunt fa-
cta in diocesi.vt est tex.not.in.c.fi.q ma.accu.pos.
k Idem dic in his que cõcernũt ciuitatẽ q existẽs[k]
extra ciuitatẽ presumit ignorare ea que fiũt in ci-
uitate:quia ex quo factũ cõcernit certũ locũ dun-
taxat:nõ presumitur notitia nisi quo ad existẽtes
in illo loco.facit qd no.Inno.sup rub.de cõsue.et
Bar.⁊ Cy.in.l.cũctos populos.C.de sum.trini.et
17 fide catho. ℭ † In glo.in ver.publice.ibi: et ideo
non excusat.no.singu.istam glo.vsq ad fi.ex qua
habes:q sola fama facit probationẽ sufficiẽtẽ vt
interdictuȝ superioris obseruet:sicut dicim⁹ quo
ad excõmunicationeȝ.vt in.c.illud.all.in glo.⁊ est
ratio: quia vbi agitur de modico preiudicio fama
l facit plenaȝ probationẽ.vt dixi in.c.veniens[l].s.de
testi. Item quia in istis spiritualib⁹ debemus te-

plene per Sali.in.l.ea quidē.in sua repeti.in.iiij.col.in ver.accedamus. igitur ad quartū ⁊ vltimū:scilꝫ ad materiā fame.de accu.⁊ Bal.in aut. quas actiones.in vlti.col.in versi.quarto ⁊ vltimo.C.de sacrosan.eccle. vbi dicit:ꝙ in factis antiquis multum operatur fama.alle. Inno.in.c. veniens.de verb.signi. ¶ Adde quando fama probet:Alex.consi.lxvj. iij.li.⁊ consil.cevij. ij.lib.Roma.consi.lxxvi.et.cvj.Are.consi.lxi.⁊.ciij.Roma.i terminis de quibus hic cōsil. ccclxxxvij. Anto.Francis.

¶ An ⁊ qñ fama probet vel non:⁊ inquātū probat: vide Bar.in.l.de minore.in.§.tormenta.ff.de questioni.⁊ vide Angel.areti.in tract. maleficiorum. in gl.in v.fama publica precedēte.⁊ vide Lafr.oria. in repeti.l.admonendi.ff. de iureiuran.in antepenul.⁊ vlt.charta. vbi enumerat casus in quibus fama plene pbat:⁊ illos in quib⁹ semiplene:⁊ illos i quib⁹ nihil probat:⁊ in quib⁹ faciat indicium.

a ¶ Qd tutius est. Vide Rom.consi. ccclxxxvij.prope fine all.vbi consulit ꝙ rōne dubij absolutionis est tuti⁹ ꝙ excōicat⁹ euitetur nec pōt agere iniuria; si tanꝙ excōicatus euitet ab aliquo.

b ¶ Scriptura.vide plene per istū: ⁊ plenius per do.mecum:⁊ do. Fel. in rub.ſ.de cōsti. et ibi dixi.

c Sebasti. Sapia.

c ¶ Statuti. Vide Salic.⁊ alios in.l. humanū.C. de legibus. Pe. de anch.in regu. nemo. de reg.iu. lib.vj.⁊ argumētatur ad partes Deci. in rub.de cōstitu.vbi latissime per eum.

d ¶ Leges.Adde Rom.consi.cxciij.

e ¶ Sibi videbit. Vide Bartol.in extrauag.ad repri.in versi.videbitur.Butrig.in.c.cum ad sedem.de restitu.spoli.⁊ in.c.querenti.in vlti.not.per illum tex.de verb.signi.Lap. alleg.lxix.Domini.in.c.catholica.xi.distinc.

f ¶ Non exemplis. Limita nisi essent approbata:vt voluit glos.in.c.fi.in ver.exempla.xx.dist.que dicit:ꝙ exēplis publice persone siue autentice vtendum est vel exemplis plurium.et vide istum in.c.afferte.in.j.not.ſ. de presump.vbi dixit:qd exemplis principū approbatis recte iudicare possumus.⁊ ita dicit limitandam.d.l.nemo. Limita secundo nisi essent exempla veteris testamēti approbata tamen per nouum:quia licite fm illa iudicatur:fm istum in.d.c.afferte. Limita etiā tertio nisi sint exempla virorum magne autoritatis:quia in dubio sunt sequēda:fm Bald. in.d.l.nemo.⁊ ibi dixit glo.ꝙ ex consilijs virorum prudentum:⁊ ex consultationibus principum nascitur consuetudo:quod procedit quando talia sunt producta siue deducta in notitiā populi. Limita etiam ꝙ lꝫ exemplis non sit iudicandum inquantū inter alios est iudicatū tamen bene videtur posse iudicari exemplis inquātū inter eosdē est iudicatū lꝫ in diuersis instātia:fm Butrig.⁊ Imo.in.c.cum inter vos.de re iudicata.

nere in dubio quod tutius est^a.vt in.c.iuuenis.de
sponsa.no.glo.in.c.vnico.de scruti.in ordi.facien.
18 ¶ † In glos.in ver.interpretatus.ibi:interpretat
mandatum pape.not.glo.ꝙ legatus potest inter-
pretari mandatum pape:et idem not.glos.in.§.ex
his.xi.q.j.⁊ Spec.in tit.de legato.§. superest.versi.
delegatus quoqꝫ.⁊ in.§. nunc ostendendum.versi.
xxxvij. Sed aduerte qd glo.opp.de quibusdam iu
ribus in quibus cauet qd eius est interpretari cu-
ius est condere:⁊ non soluit. Host.solu.tripliciter.
primo qd legatus hoc fecit ex plenitudine legatio
nis.secundo qd legatus fecit ex speciali mandato
pape.tertio ꝙ sine mādato processit:sed papa ha-
buit postea ratā istā interptationē. Et ex his dua
bus solu.vltimis videt velle qd de iure non posset
legatus interpretari mādatū seu priuilegiū pape.
Inno.dicit qd sicut iudex potest legē interpretari
in causa vertente corā eo:vt in.l.non possunt.ff.de
legi.ita potest legatus interpretari rescriptū. Et
puto qd ista sol.sit bona:nam vt probat in.c.super
literis.de rescri.iudex interptat rescriptū ad suā
potestatē certificandā ⁊ vt pronūtiet an sit iudex ⁊
ad quantū extēdatur iurisditio sua:ita potuit iste
legat⁹ interptari rescriptū pape vt appareat quā
potestatē reciperet ex eo mandato. Idem puto ꝙ
vbi oriret aliqd dubiuꝫ difficile deberet recurri ad
papā. Et in hoc casu possent intelligi iura hic alle
gata pro contrarijs. ¶ Item principaliter not.ex
glo.quatuor species interptationis:nam interpre
tatio principis est generalis necessaria et in scri-
ptis redigēda. Et dicit qd est generalis:quia extē
ditur ad omnes:est necessaria quia necessario tene
mur sequi interpretationem principis:est enim in
scriptis redigenda:quia fm vnam opin.lex debet
redigi in scriptis:vt dicitur fm quosdam allegan
19 do. † Et ex hac glo. habes ꝙ scriptura^b est de sub
b stantia legis seu statuti^c:de hac materia vide late
c qd ponit Jo.and.in regu. nemo potest ad impossi
bile.de reg.iur.lib.vj.in mercur.⁊ per do.de Rota
deci.xxxviij.per glo.et Cy.in.l.j.C.de legi. Et opi.
cōmunis videtur qd scriptura non sit de substātia
legis:sed vtile est eam redigere in scriptis vt con-
seruetur illius memoria. Et pro hac opi.quam te-
neo adduco bonum tex.in.c.j.de renun.lib.vj.vbi
successor redegit in scriptis constitutionem prede
cessorū ne traderet obliuioni:ergo valebat primo
cōstitutio anteꝙ redigeret in scriptis. Vnde scri-
ptura ibi postea interuenit nō ad validitatem le-
gis:sed vt cōseruaret eius memoria. Ad idē addu
co secundo instit.de iur.natu.in.§.sed qd principi.
vbi dicitur:qd principi placuit legis habet vigo-
rem:ergo sola volūtas principis cum effectu facit
legem. Est alia species interptationis que fit per
consuetudinē:nam cōsuetudo est optima legū in-
terpres.vt in.c.cum dilectus.de cōsue.⁊ ista interp
tatio est generalis:qꝛ extēditur ad oēs in quibus
viget illa cōsuetudo. Itē est necessaria modo pdi-
cto:sed non redigit in scriptis:quia cōsuetudo cō
20 seruatur in memoria hominum. † Tertia species
interpretationis fit per iudices:nam iudex potest
d interpretari leges^d quo ad causas decidēdas per
eum.vt no.Inno.in.c.cum speciali.de appel.facit
tex.in aut.iurandū quod prestat ab his.vbi iu-
e dex iurat iudicare fm qd sibi videbitur^e scilꝫ non
fm volūtatem:sed fm bonum iudiciū informatū
a legibus. Et hec interptatio nō est generalis:qꝛ
alij iudices non tenent iudicare fm ꝙ iste iudica-
f uit. Quoniā nō exēplis^f sed legibus iudicādū est.
vt in.l.nemo.C.de sentē. Item hec interptatio iu-
dicis est necessaria:quia necessario partes tenent
illam sequi:vnde sententia trāsit in rem iudicatam
nisi appellet.vt in.c.quod ad cōsultationem.de re g
iudi.⁊ est hec interptatio in scriptis redigēda:fm
glo.intellige respectu sentētie diffinitiue quā pro
21 fert:vt in.c.fi.de re iud.lib.vj. † Sed sententia inter
locutoria nō fert in scriptis:⁊ tamen ꝓpter noto-
rium cause est redigenda in scriptis:vt in.c.qm̄.de
22 proba. ¶ † An autē iudex possit interptari suam b
g sentētiam postꝙ eam tulit^g si de nouo circa eā ori-
tur aliquod dubium? Glos.ista arguit ꝙ sic:⁊ tene
menti in hoc glo.sed vide latius per docto.in.c.ex
parte.ij.de ver.sign.plenius per Bar.in.l.ab exe-
cutore.ff.de appel.vbi cōcludit qd isti maiores iu-
23 dices possunt. videt tex.in.d.l.ab executore. † De
b arbitro^h an possit suā sentētiam interptari postꝙ
eam tulit:vide per Spec.in titu.de arbi.§.fi.versi. i
sed nūquid verbū.⁊ versi.seq.⁊ vide tex.ꝙ nō pos-
sit.in.c.cum olim.ſ.de arbi.§.fin.vbi papa fuit adi
tus super dubio sententie ⁊ non arbiter.⁊ vide qd
ibi dixi.⁊ quod habet in.l.quid tamen.ff.de arbit.
Quarta species interpretationis fit per magistrū
seu per doctorē:nam quilibet magister seu doctor
pōt interpretari dubia illius facultatis in qua est
doctor.vt in.l.vnica.C.de profes.qui in vrb.consta-
tinopo.lib.xij. Et ob hoc dicimus qd ante docto-
ratum quis nō potest magistraliter legere nec di-
sputare. Nec obst.ꝙ lectura det scholaribus in ali
quibus studijs:quia potius datur eis vt addiscāt
ꝙ vt doceant. Et hec interpretatio magistrorum nō
est generalis:fm gl.nec necessaria: nec in scriptis k
redigēda:que verba declara:vt.ſ.dixi. Nam inter
pretatio doctoris nō necessitat nos ad illā sequen
dam:sed intantū statur illi interpretationi quate-
nus probat lege seu ratione. Et in eo qd glo.dixit
ꝙ hec interpretatio nō est redigēda in scriptis:di
cunt doc.hoc intelligēdū de necessitate vel in scri
ptis publicis seu autēticis. Sed bene possunt re-
digi in scriptis: vt videmus seruatum ab olim in
lecturis doctorum:⁊ hec interpretatio est sequen-
i da:⁊ de ea facit mentionem tex.in.c.j.de decimis^i.
et in.c.capellanus.de ferijs.et in.c.literas.de resti
24 tutione spoliato.cum simili. † Excusat etiam hec l
opinio magistrorū a pena:nam si communis opi-
nio habet certum intellectum legis: licet ille in-
tellectus nō sit verus in se. Nihilominus sequens
illum in iudicando vel extra iudicium non incur-
k rit penam legis:quia communis opinio^k doctorū
l inducit probabilem errorem^l.ad hoc vide tex.iun
cta gloss.in.c.vnico.eod.titu.lib.vj.facit text.in.l.
regula.ff.de iuris et facti igno.not.Barto.in.l.de m
eo.C.de pena iudi.qui male iudi. Et vide quod di-
xi in.c.vt debitus.de appel.⁊ in.c.finem litibus.de
dolo ⁊ contu.⁊ hoc indubitatum in communi opi.
25 † Sed vide not.dictum Oldr.in.l.quesitum.§.j.ff.
de fun.instru.vbi dicit:quod motus ad opinionē
m sui doctoris^m debet excusari n condemnatione

g ¶ Postꝙ eā tulit. Vide gl.ij.in l.si vt pponis.C.de execu.rei iud. et in.l.ea q̃.C.cōmina.vel episto.

b ¶ De arbitro. Vide glo.sing.et ibi per Moder.in.l.j.ff.si cer.pet. super.interpretatione.et Imo.in.c.quintauallis.de iureiuran.

i ¶ De deci. Dicit tex.sing.in.l.si idē cum eodē.in pn.in ver.sabino ⁊ cassio.ff.de iur.om.iud.⁊ ibi Angel.colligit qd p decisione dubij vbi lex deficit sufficit allegare autoritatē maiorū: facit quod voluit Host.in.c.ingrēdū.de pecu.cle.

k ¶ Cōis opi. Facit bon⁹ tex. in.l.j.in versi.crebrior apud veteres opi.ff. de offi.questo.⁊ bonus text. in.l.athletas.in pan.in ver.generaliter ita omes opinantur.ff. de his qui no.infa.

c Sebasti. Sapia.

l ¶ Errorē. Vide per Feli.in.c.nā cōcupiscentiā.ſ.de cōsti.⁊ in.c.j.in vlti.col.eo.ti.⁊ late tetigi l.l.queruna.in materia late culpe.ff.depo.

m ¶ Sui doctoris. Intellige qñ ille est solēnis doctor per id qd habet in.c.cum beatissimus.xxiiij.q.j. Intellige etiam dūmō ille doctor non sit solitus tenere opiniones insolitas. Bal.in.l.fi.in.ij.col.in versi. quero nunqd imperitia in iudice presumat.C.de pena iudi.q male iud. ¶ Adde Pet.de ancha.consil.cccxiiij.in fine.

Zacharias. ¶ Adde Barb.in repe.rub.de fide instru.char.vij.ver.⁊ p illum tex.dicit ibi Nico.de neapo.⁊ do.Amadeus de castel.in suo trac. syndi.in ver.item eo qd plures innocētes condēnauerūt.⁊ Bolo.in sua repe.aut.habita.cōs.xxv.ver.similiter qui tulit sentētiam.C.ne fi.p pa. vbi limitat.vt in.j.apost.dicēs ista esse verba do.Bal.in.l. filius quē habentē.C.fami.herc.tu vide Feli.in.c.j.col.fi.ver.v.no.qd iudex.ſ.de cōsti.quibus adde pro hoc ho.glo.in.c.nunc beatissimus.xxiiij.q.j.

a ¶ Pronomina meũ. Vide glo. in. c. quo iure. viij. dis. ꝛ in. c. pro illoꝝ. in. j. no. per istũ de pbẽ. ꝛ p eũdẽ in. c. nullus. de iureiu. Bar. ꝛ doc. in rub. de no. ope. nũ. ꝛ vide Bar. in. l. quitus. ff. de au. ꝛ arg. leg. ꝛ Bal. in rub. C. de ver. sig. ꝛ in. l. i. C. eo. ꝛ per Fed. de se. in cõsi. ccxxix. inci. quidã in suo testamẽto. ꝛ vide tex. in. l. iiij. ꝛ in lectu. Bar. in. l. ij. ff. de manumis.

¶ Adde Fed. cõsil. ccxxix.

b ¶ Genitiuo. Vide plene per legistas in rube. ff. de no. ope. nũ. ꝛ in. l. ij. §. in locũ. ff. de reli. ꝛ sum. fu. ꝛ vide istũ in. c. qꝛ. v. in v. ꝛ ex hoc no. qꝺ genitiu9 ꝛ ibi Martinũ laudẽsem ꝛ Sali. in pe. C. in. iiij. oppo. et plene p doc. in. d. rub. ꝛ p me in repe. c. grãdi. i v. regis portugalie. de sup. negl. pla.

¶ Adde alex. cõsi. cxxxvi. ꝛ pluribus aliis cõsiliis.

c ¶ Mera pena. Vide Jo. and. in c. si. de elec. li. vi. ꝛ vide istũ in. c. inter alia. in v. ꝛ ex hoc ꝛ ex tex. no. de imu. ecc. ꝛ doc. in. c. ij. de consti.

Zacharias.

d. ¶ In eandẽ excõicationẽ. adde an papa cõicans cũ excõicato incidat in excõicationẽ q posui in addi. ad istum in. c. quanto. in apost. in ver. cõicare ex cõicato. in si. ꝛ. de cõsuetu.

Sebasti. Sapia.

e ¶ Vbi cessat. Vide no. p Fel. in. c. rodulphus. ꝛ. de rescrip.

f ¶ Adherentes. vide Do. in. d. c. aplice. in. ij. colũ. ver. no. qꝺ pax.

¶ Adde Ange. cõsi. cclvi. vbi vide q dicant adherẽtes qui cõplices. Anto. Francis.

¶ Adde qꝺ illi dicunt adherentes q sunt eiusdẽ volũtatis cuius est pncipalis: vt p Ang. in aut. de here. et fal. in pn. in. ij. col. in fi. ꝛ in aut. de alie. ꝛ emphy. in. §. economus. in. ix. col. et vide Bal. in. l. si. in vlti. col. C. de edil. act. Et adde q adherentes terre offendentis proprium eõm incidunt in interdictũ sicut ipsa terra principaliter offendens. vide Car. in cle. j. in. §. terra. in fi. de pe. et vide eundem Car. in cle. j. de reli. do. Et adde q pax facta a principalibus ligat etiã adherentes. tex. est in. c. j. de postula. prela. et ibi per Inno. ꝛ per Joan. and. in. c. ad apostolice. de re iudi. in. vj. quod est verũ sm Ang. ꝛ docto. in. l. que religiosis. ff. de rei ven. siue expresse fiat mẽtio in pace de adherentibus siue non: qꝛ etiã de ipsis videt esse actũ: sed tutius est q exprimant. vt p Ang. in locis palle. ꝛ p Alex. in. l. si cũ venerit in. §. si mulier. de pig. actio. ꝛ tene menti qꝺ dixit Ang. in. d. §. economus. q adherentes nõ dicũtur subditi sed potius socij: ꝛ qui dicant esse sequaces cõpli

expensarum qꝛ probabiliter quis sequitur opiniones sui doctoris: imo debet discipulus in practica sequi doctorẽ suũ seruata tamẽ veritate: ꝛ defendere opinionẽ sui magistri. ad hoc. l. dicere. §. si arbiter. ff. de arbit. Vnde fert Aristotelem reprobãdo tñ opinionem Platonis magistri sui dixisse: ami
26 cus Plato: sed magis amica veritas. ¶ † In glo. in ver. que regi. ibi: dño damus actionẽ: sensus gl.
a est q ista pronomina[a] meũ tuum ꝛ suũ et his simi
b lia denotãt dominiũ. Et idẽ in genitiuo[b] cũ dicit talis equus est Petri. Et de pronominibus vide bonum tex. cũ glo. in. c. quo iure. viij. dist. De genitiuo modo pdicto est bo. text. in. l. ij. in. §. in locũ. ff. de reli. ꝛ sump. fune. Et ad hoc tene menti istã gl. cũ iuribus prealle. Sed hoc dictũ videt cõtra principium glo. ꝛ contra tex. ex quo enim papa mandauit terram regis subijci interdicto debuit intelligi de terra propria ipsius regis: ꝛ non de terra sibi adherente in prestando auxiliũ ꝛ fauorem. ¶ Solutio. duplex potest intellectus colligi ex ista glos. q iste tex. pcedat ex larga ꝛ impropria significatione vocabuli. nã sm propriam ꝛ strictã significatio
27 nẽ illa verba importãt dominiũ. † Sed hoc dicceretur cũ hic simus in penalibus: quare hic fuit facta ista larga interpretatio cõtra regulam: in penis: ꝛ regulam odia. de reg. iur. li. vi. ꝛ. c. statutũ. de elect. lib. vi. Solutio cõtrariũ est difficile ꝛ plerique soluẽ
c do dicũt qꝺ hic nõ tractabat de mera pena[c]. Nam interdictum sicut excõicatio est medicinale. nã fertur interdictum donec fuerit satisfactũ nec diminuit patrimonium alicuius. Illa enim est vera pena que est corporis afflictiua vel que diminuit patrimonium alicuius: vt in. l. seruoꝝ. ff. de penis. et in. l. iij. ff. de dam. infec. Vnde: tum quia hec sententia erat medicinalis: tum quia auxiliantes debẽt eadem pena coerceri: vt in. c. j. de offi. dele. legatus fuit interpretatus large hoc mandatum vt terra regis diceret non solum propria sed sibi adherẽs auxilio et fauore: videmus simile in excõicatione. Nam communicantes excõicato in crimine dãnato propter qꝺ fuit excõicatus incidunt in eandem
d excõicationem[d] vt in. c. si concubine. ꝛ. de senten. ex
28 commu. ¶ † Ex predictis no. singulariter qꝺ vbi
e cessat[e] ista larga interpretatio terre adherentes[f]
f non veniũt appellatione terrarum suarũ. † Et fa
29 cit singulariter hoc ad questionem: duo principes fecerunt pacem adinuicem ꝛ promiserunt sub certa pena nõ offendere se nec terras alterutri9 vtrũ adherentes seu bona adherẽtium illius includentur in capitulis pacis: credo qꝺ non: qꝛ in contra
g ctibus cessat[g] ista largissima interpretatio: vt in c. cum dilectus. de dona. Itẽ alle. tex. ibi valde notabilem ꝛ menti tenẽdum in. c. ad apostolice. de re iudicata. lib. vi. in ver. volebat. vbi clare probatur quod isti adherẽtes non includuntur in capitulis pacis nisi exprimãtur. Et vide notabile dictũ Innoc. ibi q per illũ tex. cõmẽdauit fidelitatem ecclesie romane: dicit enĩ qꝺ nunq̃ romana ecclesia voluit habere pacem nec pacis tractatũ nisi promitteretur de adherentibus ꝛ impunitate eorum. Et quo colligit qꝺ infideliter agũt illi qui faciunt pa

cem ꝛ illos qui sibi prestiterunt auxiliũ non inclu
30 dũt in tractatu pacis. † Vide tñ ad principale dictum qꝺ no. Bart. in proemio. ff. noui. vbi dicit qꝺ genitiuus modo pdicto ꝛ illa pnomina denotant
b dominium[b] ex propria ꝛ stricta significatione verborũ. Et ideo in statutis deberet fieri talis interpretatio: sed sm cõem vsum loquendi comprehenduntur nõ solum dñi ꝛ possessores: sed etiã simplices detẽtores vt depositarij: commodatarij ꝛ similes. Nam habens equũ cõmodatũ dicit iste equus est meus: et coloni solent appellare possessionem suam quã colũt. ad hoc bona glo. in. l. ij. in princ. ff. de orig. iuris. Vbi est ergo hec consuetudo seruanda. idem est etiam in statutis. arg. in. l. libroꝝ. in. §. qꝺ tamẽ cassius. ff. de leg. iij. ꝛ qꝺ no. Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. et iur. Sed cessante cõsuetudine i serua qꝺ dixi distinguendo an materia sit restringibilis: an fauorabilis: ꝛ p hoc habes primã solutionem glos. declaratã. ¶ Scđo glos. soluit qꝺ ista terra adherens erat regis quo ad iurisditionẽ sed non quo ad proprietatẽ: vt est videre in terris istorum baronũ consistentiũ sub aliquo principe. Et ex hoc secũdo intellectu no. qꝺ genitiuus positus modo predicto verificat non solũ quo ad proprietatem: sed etiam quo ad iurisditionem. Vnde ciuitas potest dici mea licet non habeam proprietatẽ omniũ que sunt in ciuitate sed solũ iurisditionem ꝛ hoc modo totus mũdus dicit sacratissimi imperatoris: vt in. l. bene a zenone. C. de quadrie. pscri. et qꝺ ibi no. ꝛ per Bar. in. l. j. ff. de rei vendi. Extra glos. dant alie solutiones: sed predicte sufficiunt.
31 ¶ † In glo. si. in ver. priuare: ibi: ad postulationẽ extendit. Nota istam glo. singularem iuncto text.
i q cõstitutio penalis extenditur.[i] Nam constitutio
k edita[k] cõtra eligentes indignum extenditur hic ad postulantes: vt sicut eligentes indignum sunt ipso iure priuati pro prima vice potestate eligendi: vt in. c. cũ in cunctis. ꝛ. de electio. ita postulantes scienter indignum. ¶ Et q postulantes sunt ipso iure pũati sentit Joã. an. hic in ver. priuate: exponẽdo idest priuatos hac vice ab electione repellere. Idem sentit in. c. proximo. Sed in regula odia. de regu. iur. lib. vi. in mercu. vbi tetigit materiam extensionis dicit q si vis nõ inferat huic litere textus iste probat cõtrarium scilicet q non sunt priuati sed per sententiam priuandi per literam ibi: priuare: et sic non fiet extensio cõstitutionis penalis. Sed mihi plus placet dictum glo. et iudicio meo apertissime probatur in. c. sequenti: ꝛ in. c. scriptum. in fine. ꝛ. de electio. ꝛ vtrobique dicam. Vnde cõclude qꝺ vbicũque extrema sic se habent q de vno peruenitur ad reliquũ vel ad eundem finem et tũc etiaꝫ in materia penali ꝛ restringibili fit extensio: ita quod dispositum in vno habet locum in reliquo. Ad hoc tex. iuncta gl. in. c.
l si postq̃. de electio. lib. vj. in fi. et hoc casu[l] intellige istam glos. et optime facit. l. oratio. ff. de sponsa. vbi dicitur q vbi prohibetur matrimoniũ vi
32 dentur prohibita etiam sponsalia. † Tu adde qꝺ licet prohibito matrimonio videantur spõsalia prohibita attamen pena apposita contrahẽtibus

ces ꝛ attinẽtes. ꝛ quid inter se differãt. vide Ang. in palle. aut. de here. ꝛ fal. in prin. in ver. ex hoc no. cum tribus ver. seq.

g ¶ Cessat. Adde Bald. consilio. lviij. vbi dicit quod contractus pacis est stricti iuris.

b ¶ Dominiũ. Adde q in priuilegijs genitiuus semp importat dominiũ sm Roma. cõsi. clxxx.

Zacharias.

¶ Latius p Alexan. in rub. ff. de no. ope. nun. ꝛ ibi Bar. ꝛ doc. Frã. pata. in. j. cõsti. C. Alex. in rubri. ff. de iuris. om. iudi. et in consi. v. vol. iiij. Bal. oino in l. vt priuatoꝝ. C. si a non cõpe. iudi. ꝛ istum in. c. qꝛ v. de iudi.

¶ Cõstitutio penalis extẽditur. Vide bonũ text. in. c. i. §. porro. et ibi Bal. dicit illũ tex. meliorẽ de iure in ti. q̃ fuit prima cã bñfi. amit. ꝛ gl. i cle. auditor. in ver. bñficio. de rescrip. ꝛ gl. in. c. si. in ver. electiõe. de elec. li. vi. ꝛ gl. in. c. j. versi. talis. de tẽp. ord. li. vi. ꝛ glos. in aut. sacra puberũ. C. si aduer. ven. ꝛ Bart. in aut. sꝫ cũ testatoꝛ. C. ad. l. falc. et rõ assignari põt: qꝛ vbicunque duo equiparant a iure ius exorbitãs et penale loquẽs de vno habet locũ in reliquo maxime vbi est eadẽ rõ: faciat gl. i cle. j. in ver. eligat. de elect. ꝛ vide Bal. et Alex. in. l. si id qꝺ in. vi. col. in v. colligit etiã bal. ex hac gl. ff. de iuris. om. iud. ꝛ plene per Imo. in. l. si vero. §. de viro. ff. soluto matrimonio. ꝛ in. c. cõstitutionẽ. de regul. libro. vi. per docto.

¶ Adde Ro. cõsil. cccevi.

Sebasti. Sapia.

k ¶ Cõstitutio edita. Hoc est regulare. vt no. in. l. si quis id quod. ff. de iurisd. om. iudi. tradit Are. in. c. qualiter. ij. §. si. j. de accusatio. ꝛ in cõsi. cxliiij. Barb. in consil. l. in. iij. vol. sed limita vt non procedat quando pena est irrationabilis vt no. Ang. in. §. ius autem. col. vij. insti. de iur. nat. gen. ꝛ ciui. et not. in. d. l. si quis id quod. item quando est penalis materia ꝛ correctoria vt per do. Ant. bu. in. c. si. in materia extensionis. ꝛ. de cõsue. traditur in. c. trãslato. de constitu. Item qñ pena est inducta respectu alicuius psone vt no. in. l. si. ff. de in ius vocan. in. §. tñ mixta. insti. de actio. Item in materia priuationis vt per Jason. in. l. illam. C. de colla. et in. l. quod te. ff. si certum petatur.

l Sebasti. Sapia. ¶ Hoc casu. Vide Bal. in. l. j. C. si rector provinc. et Alex. in cõsi. cxciiij. in. ij. vol. vbi reprehenditur Abb. hic.

a Zacharias. ¶ Contrahẽtes spõsalia. Dic ꝙ quãuis istud dictum sit verũ: etiã in spõsa de pñti vt per Pet. de ancb. in repe. c. j. char. xlvij. v. quero de qõne q̃ mihi occurrit. de cõstitu. vbi dicit se vna cũ dño Ant. cõsuluisse ꝙ stante statuto ꝙ filia nupta nõ admittat ad successionẽ nõ habet locũ in desponsata de presenti. Refert ꝛ sequit Hippo. de marsi. sing. suo. cvj. inci.

q de primo. idez no. iste i.c. tertio loco. de psump. ꝛ ibi moder. dicẽs se ita de facto se nis cõsuluisse. de psump. et in. c. ex publico. de zuer. cõiu. cũ aliis per eũdem alleg. Si tñ esset ad domũ viri ducta vt ei zíungeret secus esset. ita singu. di xit Sal. in. l. cum te. in fi. vers. C. de dona. añ nup. qδ pro valde sing. re fert ꝛ sequit Fel. in alle. c. tertio lo co. colũ. iiij. ver. ꝛ retenta ꝛc.

b ¶ Non exigit in famia. no. p limi tatione qualiter et quãdo. el. ij. de accusa.

c ¶ Nõ recipitur iuramẽtum. Vi de gl. ꝛ ibi Bald. l. c. j. §. si duo. post gl. ibi in ver. testi moniũ. de pa. te nen. et viol. eius. vbi dicit ꝙ infor matio potest su mi etiã a teste nõ iurato: ꝛ illã glo. dicit esse sin. alle. etiã glo. in. c. cũ olim essemus. in verb. fratrum. de priuileg.
¶ Adde vt per Old. consi. xli. Anto. Francis.
¶ Circa hoc di cas ꝙ ista infor matio põt capi a iudice sine iura mẽto: ad inquirẽ dum: ꝛ dixit bal. in. l. in quorũ. ff. de pigno. ꝙ talis in formatio habita sine iuramẽto fa cit preualere te stes cũ qbus con currit ad qδ vide Alexan. in consi. xciij. in q̃rta par te cõsiliorum. Et adde ꝙ talis in formatio põt da ri iudici etiaz in camera fm Jn nocen. in. c. cũ in tua. qui matri. ac cusa. po. ꝛ p Ale xã. in. l. capite qn to. de adulte. Et adde ꝙ iudex po test informari de stilo ꝛ de consuetudine: ꝛ de fama. vt per Barto. flor. ꝛ Alexan. in. l. lege iulia. ff. de testi.

matrimoniũ non extendit ad contrahentes spon a salia[a]. Glo. est singularis in clemẽ. j. de cõsan. ꝛ affi ni. qꝛ de sponsalibus peruenit ad matrimonium.
33 ¶ † Sed extra gl. querit nunqd valeat electio vel postulatio facta in loco interdicto. Hugo. vercel len. vt hic refert Jo. and. tenuit ꝙ sic: qꝛ p interdi ctum solũ suspẽduntur diuina ꝛ ecclesiastica sacra menta: vt in. c. fi. de sent. excom. lib. vj. Sed electio est quidã cõtractus siue quedã obligatio: ideo nõ videt prohibita tpe interdicti. Archidi. tñ in. c. in noie domini. xxiij. dist. tenuit contrariũ. Sed pri mum dictum sequit Joan. and. hic. ꝛ cõiter docto res post eum. Et videt probari hec opinio per istũ tex. inver. sed inde liquido. nam ista ecclesia metro politana erat interdicta propter generale inter dictum ꝛ nihilominus processerat ad postulatio nem quam papa non recepit nõ propter ecclesiam postulantẽ sed propter personã postulatã: vt dicit in textu. Nec ob. c. vbi periculũ. in. §. porro. de ele ctione. lib. vj. vbi dicit ꝙ electio pape non dz fieri in loco interdicto: naz illud est speciale in electiõe pape. Item ibi nõ dicit qδ electio per hoc reddat nulla imo mero iure tz: vt ibi not. ꝛ hic per Jo. an. et notabis hãc questionẽ: qꝛ põt adduci ad multa.
34 ¶ † Scdo querit qd operat admissio postulatio nis. Sol. dicunt doctores ꝙ de iure videt postula tus habilitatus vt possit eligi: sed curia romana vt euitetur circuitus ꝛ ecclesiarũ dispendiũ seruat qδ admissa postulatione postulatus cõsequit ius ac si fuisset electus ꝛ cõfirmatus: vnde non indiget alia confirmatione vel electione: ꝛ pbat hodie. j. c. sequen. Et hoc intellige in postulatione solẽni. nã duplex est postulatio: scz solennis ꝛ non solennis. Solẽnis dr: qñ postulatur ab eo qui põt sup omni impedimento postulati dispensare. Non solennis vero dr qñ postulatur ab eo q non potest dispensa re super impedimento. Requiritur tñ eius cõsen sus in promotione rõne sui interesse. Pone exem plum. Canonici volunt eligere monachũ in epm sed quia monachus non potest zsentire sine licen tia abbatis: vt in. c. si religiosus. de elec. lib. vj. ca nonici postulant ab abbate vt zcedat eis illũ mo nachum. Si enim abbas cõsenserit: hec admissio postulationis non hz vim electiõis ꝛ cõfirmatio nis: sed dz de nouo eligi ꝛ peti cõfirmatio electio nis: qꝛ abbas non habebat ptãtem puidendi ec clesie cathedrali. Idem dic qñ canonici petunt fi liũfamilias a patre qꝛ volunt eũ petere in epm: et idem in similibus. ¶ Ultimo hic opponit cõtra text. in eo ꝙ papa formauit inquisitionem contra istum epm non precedente infamia: ꝛ sic obstat. c. qualiter ꝛ quando. de accusa. Sol. dicit Jnn. mul tum notabiliter qδ contrariũ procedit qñ fit inq sitio ꝯ promotum vt puniat. Sed in inquisitione contra promouendũ que fit ad finem vt pmoueat b vel repellat nõ exigit infamia.[b] Nã debet supior ex officio inquirere ne promoueat idignus: vt in c. cũ nobis. j. de elec. Dicit tamen quod ista inqui c sitio fit sine solẽnitate neq; recipit iuramentum:[c] neq; dz fieri inquisitio de certo crimine sed in ge nere: puta interrogando de etate: de moribus: de legitimitate: de scientia: ꝛ similibus. Dicit etiã ꝙ non sunt in hoc necessarij testes: intellige. s. iura ti. Nã ista inqsitio fit solũ ad informationẽ ipsius
35 supioris. † Et ex predictis singulr no. practicam quã debet obseruare executor deputatus ad pui dendũ alicui de certo bñficio cum clausula si p eũ fuerit repertus idoneus ꝛc. Non enim tenet exe cutor procedere cũ solẽnitate iudiciali nec recipe re a testibus iuramentũ sed põt formare gñalem inquisitionem mõ predicto. Sed ztra hoc ob. iste

d Zacharias. ¶ Eligẽdi ꝛ postulãdi. Adde an tales qui postulauerũt in dignũ possint variare quousq; superiori psentata fuerit postulatio pri ma per istũ in. c. j. õ. e. ꝛ in. c. bone. el. ij. isto ti. glo. Jo. and. in nouel. Pet. de ancb. Do. ꝛ Philip. frã. in. c. cõpromissarius. §. si vero. eo. tit. lib. vj. eundem Pet. de ancb. cõsi. cxv. in prin. ꝛ Cal. consi. v. col. ij. in prin.

tex. vbi papa inquisiuit de certo crimine cum di catur in tex. ꝙ anteq̃ procurator venisset ad papã constabat pape quasi pro certo ꝙ ipse eps violaue rat interdictum ꝛc.

1 ¶ Innouantes postulationem cassatam priuã tur potestate eligendi. 3.
2 Eligẽtes sciẽter indignum sunt priuati ptãte eli gendi ipso iure. 10. alios casus vide. j. 14. 16.
4 Abutentes priuilegio: priuant cõmodo ipsius.
5 Priuati si sunt aliqui aliqua potestate: illa pote stas remanet penes non priuatos: lz numero pau ciores qui representant totum collegium: etiam si fuerit vnus. 8. 9.
6 In delictis illud quod facit maior pars non vide tur factum ab omnibus: si illi alij expresse contra dicunt secus si tacent: quia
Tacentes habentur pro consentientibus in eorũ preiudicium.
7 Uniuersitas si committit repellionem: an omnes homines illius vniuersitatis punientur.
Uniuersitas tunc peccat quando factum est deli ctum collegialiter.
9 Uniuersitas vel collegiũ põt remanere ꝛ cõserua ri in vno solo: si alij sunt mortui vel priuati. 11.
11 Habens potestatem eligendi non potest seipsum eligere vide que scribo hic: et in. c. j. in numero. 6. j. de electio.
12 Collegium vel ius ipsius vtrum sit extinctum: si sunt mortui vel absentes omnes de collegio.
13 Postulatio admissa per superiorẽ habet vim ele ctionis et confirmationis.
15 Gesta per habentes autoritatem valent: etiam nõ vocatis illis qui erant inhabiles.
17 Habentes autoritatem aliquem actum explican di: si non legitime explicant non priuãtur tali au toritate.

1 ORatum. † Qui postulationẽ cassatã vitio perso ne innouat est eligendi ꝛ postulãdi po testate priuatus: ꝛ cõtinuatur hoc. c. ad precedens. tractatur enim de illa materia. Diuidi tur. Nam primo ponitur narratio duplicis postu lationis et alterius admissio ac alterius deroga tio. Secundo ponit papalis approbatio ibi: nos. ¶ Casus literalis. Canonici senonen. receptis li teris cassationis postulationis predicte fraudulẽ ter suppresserunt literas ipsas: legatus tñ aposto lice sedis qui super hoc mandatum apostolicũ re ceperat mandauit pdictis canonicis vt ad electio nem procederent canonice celebrandam: quidã ca nonici senonen. postulationem cassatam a domi no papa iterum innouauerũt: quidã alij canonici licet essent numero pauciores postulauerunt epm cameracen. Cardinalis intelligens ꝙ illi qui po stulationẽ cassatam innouauerunt essent eligendi seu postulandi potestate priuati: ꝛ ideo ad alios lz numero pauciores esset postulandi autoritas de uoluta postulationẽ factam de cameracen. admi sit dñs papa ꝛ predictũ cameracen. absoluit a vin culo quo tenebatur ecclesie cameracen. ꝛ confirma
2 uit factum legati. Ber. ¶ † No. j. tex. hic apertum ꝙ postulantes sciẽter indignum sunt priuati ipso
d iure potestate eligẽdi ꝛ postulãdi[d]. Probat enim hec litera ꝙ canonici: vt in. c. precedẽti fuerũt ipso iure priuati potestate eligendi ꝛ postulandi: quod colligitur ex eo ꝙ isti canonici innouando postu lationẽ cassatam perdiderũt priuilegiũ eis cõces sum per papam. Item dicit tex. ꝙ isti canonici fue runt abusi benignitate sedis apostolice quia pa pa in. c. precedenti gratiose cõcesserat istis qδ pos
e sent denuo eligere[e]: nã de iure non poterãt. Et sic

e ¶ Denuo elige re. Facit iste tex. in ar. fz Bal. hic ad q̃stionẽ an no tarius depositus a tabellionatu pos sit per comitẽ pa latinum iterum creari: ꝛ determi nat ꝙ non alleg. quod not. in aut. de armis. §. fina. colũ. vj. vbi dicit esse glos. nota. de hoc: et hoc moti uum format Ol drad. in consilijs suis. subdit etiaz esse arg. ꝙ sentẽ tia arbitratoris cassata de nouo ferri nõ possit p quo vide qδ not. in. l. si vt propo nis. C. quomodo ꝛ quando iudex. ꝛ in. l. iudex post q̃. ff. de re iudi. et in. c. in literis. de offi. delega. adde Hosti. in summa de peni. ꝛ remiss. §. cui cõfitẽdum. quod cardinalis priuatus officio cardinalatus nõ potest iterũ crea ri cardinalis. et vide text. iuncta glos. j. in. l. ij. C. de vindi. li. et apud cõci. mann. et ibi Bald. in princi pio. dicit per il lam. l. determina ri questionem do mini Oldr. de eo qui creatus est ta bellio e postea de ponit ab officio qδ non potest de nouo creari per comitem palati num etiam si per principẽ esset re stitutus ad famã non tamẽ ad offi cium: et idem di cit in sacramen to baptismatis: quia licz quis sit effect⁹ hereticus et papa ei indul geat: non tamen potest iterum ba ptizari: quia non est quid reitera bile. fm gl. in. d. l. ij. ꝛ vide p Pet. de ancba. in cle menti. j. de exces. prela. facit quod habet in. l. si ali quid. C. de susceptori. et arca. libro. x. et ibi Bartol. et doctor. et dictum Bald. in. d. l. ij. sequitur Roma. in. d. l. si vero. §. de viro in fallen. xxviij.

ff. sol. mat. maxime per. l. iudices. C. de digni. lib. xij. et vide Bal. in. l. ij. in fi. in ver. vlt. no. C. de lib. et eo. lib. vbi dicit q doctor pvatus doctora/tu pter delictu no pot iterato iterādo examen redoctorari: vnū vr facilis descensus. etc. et ponit versus. Que semel horrendu maculis infamia nigrat. Ad hūc tergēdū multa laborat aq. Et vide Bal. in proe. Grego. in. viij. col. vbi di/git q semel remo/tus propter deli/ctu iterato eligi no pot. alr. no. in aut. de armis. §. fi. col. vi. et ide vo/luit in. c. at si cle/rici. in. iiij. col. de iudi. vbi dicit q tabellio ppetuo depositus ab offo cu infamia hr ex/tinctus et nuq re/dit ad illud et no pot denuo creari tabellio. gl. dicit esse sing. l. aut. de armis. in gl. fi. in vs. denūtiamus. Limitare oia p/dicta nisi de con/sciētia pncipis p tex. in d. l. ij. C. de lib. et eo. lib. q2 pn/ceps poterit de nouo creare. et ad/duco pulchr tex. in. l. nullus ex his. C. de diver. offic. li. xij. vbi est tex. q resolutus a mili/tia ad eandē non aspirabit sine licētia principis: ex quo textu infert q cardinalis priva/tus officio cardinalatus poterit permissu principis id est pape iterum assumi ad cardinalatu: et vide ad pdicta tex. et ibi Bar. in d. l. si aliquid. et facit. l. si quis ex argentarijs. §. i. et ibi glos. ff. de eden.

¶ Adde quando electione prima invalida possit alia fieri. Roma. consilio. cccccxij.

Anto. Francis. ¶ Circa hoc an si notarius pter delictu commissum in officio vel aliquid aliud fuit privatus officio tabellionatus possit ad illud iteru assumi et ipsum exercere. vide gl. in. l. si quis ex argentarijs. hic allegata in ver. editionis. et Bar. in. l. eadem. ff. ad. l. iul. repetu. et vide Specu. in tit. de instrumen. edi. in. §. restat. in ver. sed nunquid tabellio. Et adde q notarius privatus officio nihil pot addere prioribus rogationibus etiam de mandato iudicis. l. ij. in. §. miles. et ibi not. ff. de his qui notant infa. et no. in. l. quid ergo. in. §. pena gravior. eo. tit. est tn verū quod iudex anteq eum privet poterit mandare vt q omiserat in instrumēto suppleat: sed postq privavit est impossibile q tali sic priva/to officio mandet vt addat que omiserat: q2 tunc cum non sit notarius additio esset facta a persona privata vt plene tractavit in d. c. pena gravior. Et adde quod notarius condēnatus de falso non potest deceterō cōficere instrumenta nisi iudex cā cognita sibi reservaverit talē faculta/tem q facere potest si vult sm Bal. no. in. l. depositu. C. depo. et in. l. in/hemus. in. §. sane. C. de sacrosan. eccl. et tenet Bar. in. l. si quis in princi/pio testamenti. in. §. si. de leg. iij. et in. l. ex militari. C. de testa. mili. et habe/tur per Bal. in. l. ij. C. de manu. vin. et in. l. si quis ex argentarijs. in. §. co/gant. et ibi per Alex. ff. de eden. Adde tn q qn notarius est condēnatus de falso instrumēta facta an cōdemnatione valent: sed post non valent ita Bal. in. l. ij. C. de fi. instru. et in. l. an exercendis. eo. tit. et in aut. sed no/vo iure. C. si cer. pet. et vide glo. in. §. cu his. in aut. de fide instru. et idem voluit Bar. in. l. barbarius. in vlti. col. ff. de offi. pto. vbi etiā dicit q no/tarius accusatus vel inquisitus de falso pendēte processu et cā falsitatis pot instrumēta cōficere: imo pnvatus officio tabellionatus pter fal/sitatē potest publicare instrumēta sua antea facta et ea perficere vt not. doc. et Pau. de ca. post eos. in. l. pretor. in. §. sed si dns. ff. de eden. et in. l. si arbiter. C. de senten. et Barto. in. l. ad testium. in. §. i. ff. de testa. De car/dinalibus autem privatis de quibus hic fit mentio: adde q ab alio iu/dicari non possunt nisi a papa vt pulchre voluit Joan. andr. in c. dile/cto. de preben. et adde quod in depositione cardinalis episcopi requirū/tur. lxxij. testes. In cardinalibus autem presbyteris requiruntur. liiij. In cardinalibus autem diaconis requiruntur. xxvij. vt habetur in ca. presul. ij. q. iiij. et quis possit eos deponere et depositos restituere. vide glo. et doct. in c. ex gestis. de cleri. non residen. et in c. j. de schisma. lib. vi. Et adde q cardinales cum delinquunt debent acrius puniri q ceteri cum ipsi assistant do. pape qui est vicarius christi. exemplo Ade de quo dicit sanctus Augusti. quod quanto erat deo proximior: tanto gravius peccavit. vt in. c. consideret. de peni. distin. v. et exemplo etiam Luciferi. de peniten. distin. ij. c. princeps. et. c. principium. et ideo dicebat Hostie. in summa. de peni. et remis. in. §. cui confitendum. in ver. cui cardinales q debēt cavere ne sint nebule sine aqua devotionis lachrymarū tur/binibus agitate. Et adde q cardi/nales tractantes de eligendo futu/ro papa incidūt in crimē lese ma/iestatis sm Inn. et Joan. andr. in c. veniens. de ac/cusa. quod dictū refert et sequitur Bald. in titul. de l. cōra. in vsi. feud. et in. l. quoniam liberi. in versic. et adde q papa. C. de testi. et Alex. in. l. i. ff. ad legem iul. maie. De he/retico autem de quo hic fit men/tio an debeat re/baptizari puto non esse difficul/tates: quia sacra/mentū baptismi nō est aliquo pa/cto reiterabile vt in titu. C. ne san/ctum bapti. reite. Adde tamen q hereticus qui nunq fuit baptizatus volens baptizari si non potest q2 aquam non habent habetur pro chri/stiano quo ad remissionem peccator: non autem quo ad matrimonium contrahendum: nec quo ad ordines sacros recipiendos: quia baptis/mus est ianua omnium sacramentorum pro quo vide glos. in cap. cave. xxviij. q. i. Et denique adde q hereticus si convertatur ad fidem recupe/rat bona: sed debet incarcerari ad penitentiam agendam: hodie autem inquisitores imponunt penam ex arbitrio eorum per. c. vergētis. de he/re. et per. c. vt commissi. in. §. et illorum. eo. titu. lib. vj. item recuperit ius/patronatus ecclesie: nisi per sententiam fuerint eo privati. vt per Gemi. in. c. i. in prin. de iurepatro. lib. vj. et de predictis vide Card. in cle. j. in. §. fi. in vltima. q. de vsuris.

facit iste tex. p his q dixi in. c. pcedēti. puta q sicut
innovantes postulationē cassatā ipso facto privan/
tur: ita et postulātes a principio scienter indignū.
3 ¶ †No. ij. q sicut habētes ptātem eligēdi et postu
landi a iure cōi privātur eo ipso ptāte eligendi po
stulando indignū: ita privant habētes ptātem eli
a gendi ex privilegio[a] si postulant scienter indignū.
4 ¶ †No. iij. q abutētes pvilegio[b] sibi cōcesso sunt
b illo pvati seu saltē debēt privari. ¶ †Not. iiij. unā
5 regulā in materia electiōis q aliquibus privatis
ptāte eligendi illorū ptās devolvit ad alios cano
nicos: lz numero pauciores. Et sic unum totū ius
collegij residet in nō delinquentes: et idē dic eadez
rōne in alijs actibus capitularibus. Nā si omnes
essent inhabiles: puta q2 excōicati vel suspēsi tota
potentia capitularis residet penes habiles: lz ibi
faciāt minorē partē collegij vt hic: q2 hoc casu isti
c repsentāt totū collegiū. Cū pvati et inhabiles[c] nō
sint cōputandi in numero: ad hoc q legit et no. in
c. illa. J. de elect. vide bonā gl. in cle. q circa. eo. tit.
6 ¶ †Itē not. v. ex hoc et ex tex. q in delictis[d] illud
d q fit a maiori parte nō cēset factū ab oibus[e] imo
e maior pars venit punienda dūtaxat. Minor vero
pars q cōtradixit non involvit peccato alior: nec
pena peccati: vt satis colligit hic. Et vide ad hoc
Inn. in. c. i. de his q fiunt a maio. parte capitu. vbi
notabiliter dicit hoc pcedere qn minor pars expsse
se cōtradicit: secus si tacet. Nam tūc involvit pec/
cato et pena peccati vna cum expresse consentienti
bus: q dictū singulariter not. Et potest esse ratio
quia ex quo quis vocat ad vniversitatē debet aut
consentire aut contradicere. Unde cū teneatur lo
qui seu cōsulere affirmative vel negative tacendo
habet pro cōsentiente in suum preiudicium. arg.
in. c. precedenti. et q ibi dixi. et in. c. ij. de cōfes. lib.
vi. et melius in. l. de etate. §. qui tacuit. ff. de interro
ga. actio. facit. c. si tibi absenti. iuncta gl. de prebē.
lib. vi. Et adverte quia predicta procedunt quādo
pena apponēda concernit singulos: tūc enim pau
7 ciores contradicentes non puniuntur. †Sed du/
bium est quando ex delicto venit pena imponēda
cōcernens ipsam vniversitatē vtputa maior pars
vniversitatis alicuius civitatis commisit rebellio
f nem[f] cōtra principem: minor vero pars in cōsilio
contradicit: nihilominus maior pars rebellavit
totam civitatē: nunqd debeat puniri tota civitas
cum non possit fieri sine discrimine minoris par/
tis que non cōsensit. De hac not. questione vide p
Inno. in. c. gravem. de sen. excō. plenius per Bar.
in. l. aut facta. ff. de penis. tetigi in. c. dilectus. de si/
moni. vbi tractavi an et quando vniversitas possit
accusari et qualiter sit punienda. vide aliquid etiā
per Bar. in tractatu de tyranno. Unū tn tene mēti
q nō dicitur vniversitas seu civitas aliquid face/
g re nisi aliud deliberatū fuerit collegialiter[g]: vnde
si maior pars huius civitatis faceret aliquē insul/
tum vel rebellionē non debet dici q civitas fecit
ex quo nō fuit illud deliberatum collegialiter: ita
dicit gl. no. et bene in. l. sicut. ff. q cuiusq vniversi.
sequit Bar. in d. l. aut facta. facit q no. gl. in. c. i. de
8 reb. eccl. non alienā. lib. vi. ¶ †No. vlterius quod
sicut potestas partis delinquentis residet in aliaz

a ¶ Ex privilegio. facit. l. si quando et quod ibi not. C. de inoffic. testa. et. l. si cui. ff. de servi.

b ¶ Abutentes privilegio. Vide tex. et ibi plene not. in. c. cū accessissent. de cōsti. et in. c. cum illorum. de sen. excom.

c ¶ Privati et inhabiles. Vide doc. in. c. si. de procura. et ibi istum et in. l. sicut. ff. quod cuiusq vniver. no.

¶ Adde Roma. cōsi. cccccxiij.

d ¶ Quod in delictis. Facit quod no. in. c. gravem. de sen. excom. et gl. in. l. aliud. §. refertur. ff. de regu. iur. vbi bo. glo.

¶ Adde vt per Fede. consi. cccxv.

e Sebasti. Sapia. ¶ Ab oibus. Vide bal. in. l. i. in ver. et hoc facit ad plura. ff. de magi. conveni. Ang. et Moder. in. l. et suum. §. hodie. ff. de pac. Pet. de ancha. in cō. x. vf efficaciter Andr. sicu. in cō. vij. in. j. volumi.

f ¶ Cōmisit rebellionem. Vide Jo. de lig. in cle. i. de pe. et ibi Imo. in. ij. col. et do. Car. in ver. civitas. in. ij. q. idem etiā tenet do. post Jo. and. in c. felicis. §. fi. de pe. in. vi. in. iij. col. et do. Abb. in. c. dilectus. el. ij. circa fi. j. de simo. et Ang. in cō. clxiij. incip. cū multitudo. et plene per do. Feli. in. c. cū omnes. in. xxvi. col. ibi. et ideo Ang. de cō. facit q voluit pau. de ca. cōsi. lxxxvi. incip. in christi. in causa fortij.

g ¶ Collegialiter. Vide do. Feli. in d. c. cum omnes. d. col. xxvi.

¶ Adde late Fran. are. consi. clxiiij.

Zacharias. ¶ Adde istū in. c. dilectus. el. ij. col. iij. ver. not. hanc gl. de simo. Ange. in. l. sed ex dolo. §. sz an. ff. de do. Ja. rebuf. late in. l. quoqz casus. nu. i. z. et. z. et in addi. ad eū. et q sup totā. l. C. de decur. lib. xi. eundē super rubr. de mune. patrimo. eo. lib. quia verum est in delicto faciēdo secus aūt in omittendo vt ibidem et per Sali. in. l. i. C. de seditio. et Fe/li. in prealleg. c. dilectus. i. ver. sed hanc cōclusionē. Item in delicto cōti/nuativo. vt p Pe. de ancb. cōsil. cliij. incipi. ex narratis. col. vij. ver. et si dicat. eundem Feli. vbi. s. ver. secūdo limita. vel nisi populi delinquen/tis detegeretur voluntas vt. d. col. ver. tertio limita.

a ¶ Ad compromittentes. Adde vt per Cald. consi. vj. eo. tit.
b ¶ Et in c. cum in iure. Vide ibi doctores.
¶ Adde limitandum vt per Pet. de anch. consi. clvi.
c Zacharias. ¶ In vno solo. Adde Iac. rebuf. in l. actores. nu. 1. & ibi in apostil. ad eum. C. de exac. tri. lib. x. & Alex. consi. xcv. vol. iiij. & cõsi. xcvij. in prin. volu. ij.

d ¶ In isto solo. vi
de Inn. in c. illa.
j. de electio. qđ si
oẽs de capitulo
sunt excõmunica
ti vno excepto: et
eligũt prelatũ: si
ille ignorauit ip
sos excõicatos
vel sciẽs ptestat⁹
est: q eos non ad
mittebat ad eli
gendũ vt electio
p illũ vnũ in quo
residet totũ ius
capli valeat: qđ
est singlr notan
dũ. Limitat hoc
dñs meus nõ ha
bere locũ invitio
simonie. vnde nõ
valꝫ electio simo
niaca. lꝫ aliquis
ex eligẽtib⁹ igno
rauerit fuisse cõ
missam simoniã.
et vide Philip.
in c. bone. j. tit. j.
Bartbol. brixiẽ.
in c. si forte. lxv.
distin. Et an col
legiũ remaneat
in vno vide Inn.
in c. cũ ex iniun
cto. de noui ope.
nun. & Bal. in l. si
grege. de legib. &
quod no. Innoc.
in c. cũ nobis. et
i. d. c. illa. de elec.
& ad gl. istã adde
no. in l. pater fili
um. §. tusculan⁹.
ff. de leg. iij. faci
at q volnit Bar.
in l. qđ in rerum.
§. fi. in ver. queri
tur si collegium.
ff. de leg. j.
¶ Adde Abba.
consi. xxv.
e ¶ Eligere. Limi
ta sec⁹ esse si sunt
duo qbus est da
ta ptãs eligendi.
nam pñt vnus ex
ipsis eligere scđꝫ
istũ in c. j. nu. 6. j.
de elec. & elec. po.
Itẽ limita nisi il
le solus nole col
legij daret alteri
ptãtem eligendi
q tanq̃ cõpromis
sari⁹ poterit illũ
solum eligere: vt
alias habet per
istũ in c. lꝫ de vitã
da. j. de elec. in fi.
Aeneas de falc.
f ¶ Si oẽs sunt
mortui. faciat qđ
no. iste l. c. de mul
ta. in fi. l ver. quo

partẽ qñ eligẽtes habẽt ptãtẽ a iure cõi: vt in c. cũ
in cũctis. & in c. cũ vintoniẽsis. de elec. ita deuoluit
ptãs qñ eligẽtes habẽt ptãtẽ ex priuilegio: vt hic.
Et ex his infero ad q̃stionẽ. pone q ptãs eligendi
fuit data p canonicos tribus cõpromissariis quo
rum duo scienter elegerũt indignũ tertius elegit
idoneũ: q̃rit nunquid valeat electio istius tertij: vr
q sic: q2 ptãs duoꝝ resedit in istũ. ar. hic. sed cõtra
riũ est verũ: q2 illud. c. loquit qñ aliq eligunt colle
gialiter: ideo ptãs residet penes eligẽtes idoneũ:
sed in casu pmisso cõpromissarij non eligũt: vt col
legiũ sed vt singuli habentes potestatẽ a collegio.
Unde ptãs cõpromissarioꝝ eligẽtiũ indignũ de
a uoluit ad compromittẽtes a: vt in c. si cõpromissa
rius. de elec. lib. vj. reperit ergo electio ab vno tñ
facta: & hanc opi. sensit Io. an. in d. c. si cõpromissa
b rius. & in c. cum in iure b. & in c. q2 propter. j. de elec.
9 ¶ † In gl. pe. in fi. no. singulariter istã glo. ad quã
quotidie fit remissio cũ querit nũquid ius vniuersi
c tatis possit remanere in vno solo c oibus alijs mor
tuis vel priuatis: & cõcludit ista glo. q sic. Uñ tota
d potentia collegij residet in isto solo d: & hãc opi. gl.
tenent Inno. & Host. & cõiter doct. & videt probari
per l. sicut. ff. qđ cuiusq vni. & hãc opi. tꝫ ibi glo. et
e Bar. ¶ Iste tñ solus nõ poterit seipsum eligere e
q2 notaret ambitione: vt in c. p vestras. de iurepa.
Non ob. qđ dicit de grege aialiũ: q2 illud pcedit in
vniuersitate rerũ inanimataꝝ que quidẽ vniuersi
tas non hꝫ bona seu iura: nec est ibi animus hois
in quo conseruet illud ius collegij. Merito extra
ctis capitibus animalium desinit vniuersitas seu
grex. Sed nos loqmur in vniuersitate personarũ
que hꝫ bona & iura: ideo ius collegij residet in vno
10 solo. † Ad c. bone. alle. in gl. rñde clarius sic. q illi
qñq de collegio eligunt sciẽter indignũ: & tũc ipo
iure sunt priuati ptãte eligendi pro ea vice: et ideo
ptãs residet in eis qui nõ deliquerũt: vt hic. & in d.
c. cũ vintoniẽsis. Qñq eligũt indignũ contra for
mam: & tũc eligentes non sunt priuati sed priuãdi
ptãte eligendi: vt in d. c. q2 propter. Et ibi notabit
an valeat electio istoꝝ si iterum eligũt seruata for
ma ante q priuent: & eis tñ priuatis per sniam de
uoluit ptãs ad illos qui non peccauerũt in forma.
Qñq tres eligunt idoneũ & seruata forma tñ con
tempserũt aliquẽ de vniuersitate q deberet vocari
et isto casu electio tenet: sed instãte contẽpto dꝫ ele
ctio ista cassari non tñ priuant ptãte eligẽdi: licet
aliud senserit hic gl. Et cõtrariũ huius tenuit gl.
in d. c. bone. in fi. pe. glo. que fuit additio. & ista opi.
cõiter tenet. & iste casus ɔtingit in d. c. bone. Ideo
ille solus q fuit contẽptus non potuit p se eligere:
q2 alij nõ erãt priuati ptãte eligẽdi: sed nos loqui
mur qñ alij sunt priuati vel mortui preter vnum.
11 † Pondera tñ glo. in eo qđ dicit q collegiũ nõ est
in vno: nã deest ibi significatũ vocis: sed ius colle
12 gij cõseruat in vno. ¶ † Quid aũt si oẽs sunt mor
f tui f vel expulsi de collegio nũquid sic extinctũ col
legiũ & ius ipsius: vide Inn. in c. ij. de no. ope. nun
tia. & qđ no. in c. super. de cã pos. & ppri. vide ho. gl.
et tene eam mẽti in c. statutũ. de elec. li. vj. Per gl.
et Bar. in d. l. sicut. p eundẽ in l. fi. de colle. illi. & in
l. j. ff. de acqui. pos. Et conclusio est hic q aut colle
giũ fuit destructũ autoritate superioris et ipso fa
cto extinguũtur oia iura & priuilegia collegij: aut
decesserũt hi oẽs de collegio vel expulsi fuerũt p
pter eoꝝ delictũ. Et tũc in collegio ecclesiastico cõ
seruant oia iura collegij apud ipsaꝫ ecclesiã. Sed
in collegio seculari est dubiũ. nã glo. in d. l. sicut. tꝫ
q extinguit collegiũ ac pereũt iura collegij. Alij
tenuerunt idẽ in collegio seculari: qđ in ecclesiasti
co vt conseruet ius apud parietes. Precedens tñ
opinio vr cõmunior. Posset tñ dici q si ius colle
gij est collatũ loco: tunc nõ extinguit ius: lꝫ desint
collegiati. Potest poni exemplũ qñ desineret pro

pter guerrã vel pestem vniuersitas scholariũ: iura
enim collegij conseruant apud ciuitatẽ cui priuile
13 giũ studij collatũ est. ¶ † In gl. fi. in fi. no. ex glos.
duos modos qbus põt superior pcedere p amittẽ
do postulationẽ. Primus vt dicat prudemus ec
clesie vestre de tali persona put postulastis. Et p
ista practica facit iste tex. in v. puidisti. Alius mo
dus est vt supior dicat postulationẽ vestrã admitti
mus &c. & hec admissio hꝫ effectũ electionis & ɔfir
mationis: vt dixi. s. c. j. & ponit Inn. istos duos mo
dos. Dicit tñ scđm modũ magis iuri cõgruere: q2
pvisio si spectat ad supiorẽ. Haberet ergo supior
postulationẽ admittere vel repellere. Ad hoc. c. se
quẽ. & c. j. ppe fi. s. e. Nunq tñ supior dꝫ dicere: po
stulationẽ cõfirmam⁹: q2 vba postulatoꝝ dirigunt
in ipm superiorẽ: nec ius acq̃rit postulato. Qualr
aũt se debeãt hře postulãtes apud superiorẽ: vide
bonã gl. j. c. pxi. in v. quã ex gratia moueant. in fi.
14 ¶ † Extra gl. Inn. ponit hic aliquos casus in q
bus eligẽtes sunt priuati ptãte eligẽdi. Et prim⁹
casus qñ postulãt sciẽter indignũ. s. e. c. j. Scđs qñ
postulationẽ cassatã vitio psone inuoluũt: vt hic.
Tertius qñ eligunt p abusum secularis ptãtis: vt
in c. q̃sqs. j. de ele. vbi de hoc. Quart⁹ qñ eligũt in
eligibilẽ: vt in c. innotuit. j. de elec. Quint⁹ qñ reci
piũt postulatũ vel electũ vt platũ cuius electio vel
postulatio est nulla: vt in c. bone. j. tit. pxi. Sext⁹ si
sunt excõicati vel suspẽsi: vt in c. cũ dilect⁹. de ɔsue
tu. & in c. cũ inter. R. j. de electio. Septimus cũ nõ
eligit infra tps a iure pfigũ. de q in c. ne p defectu.
j. de electio. Octau⁹ cũ postulãt post appellationẽ
vt in c. bone. j. ti. pxi. secus dixit Inn. in electione
facta post appellationẽ. Quia electionẽ cũ fit via
ordinaria nõ põt appellatio impedire nisi ex cã in
sta sit interposita vt in c. cũ nobis. j. de electio. Sꝫ
postulationẽ impedit appellatio etiã ex cã frustra
toria interposita: rõ ẽm cũ q2 postulatio dꝫ esse cõ
cors: vt in c. scriptũ. j. de electio. Refert tñ quosdã
dicere non esse in hoc dñiam inter postulationeꝫ &
electionẽ. Host. cõcordando dicit & bñ. Aut postu
latio fit sine cã vel nõ a duab⁹ partib⁹ & vera sit opi.
Inn. Si vo sit ex cã: & a duab⁹ partib⁹ pcedat ɔria
opinio: vt appellatio frustratoria talẽ postulatio
nem nõ impediat. Quia talis postulatio vincit ele
ctionẽ: vt in d. c. scriptũ. ergo est fortior q electio.
& vide plures alios casus p Host. in sum. ti. de elec.
§. qualiter. ver. cauendũ. & seq. & ponit circa pdicta b
15 Inn. duas regulas. † Prima est q vꝫ electio facta
nõ vocatis illis q sunt priuati vel inhabiles ad eli
gendũ: lꝫ primo non sit discussum an sint priuati.
Satis enĩ est q postea possint cõuinci: q2 si in vita
te nõ habebãt ptãtẽ eligẽdi nõ erat opus eos vo
care. facit. c. si. de supplẽ. neg. pla. & qđ legit & notat
in c. illa. j. de elec. Et idẽ dic in alijs actib⁹ capitu
larib⁹ vt valeat act⁹ expleť p habẽtes vocẽ in capi
tulo lꝫ inhabiles & puati nõ fuerũt vocati nec fue
16 rit discussum p prius an sint puati. † Scđa regula
est q cassata electiõe vitio psone eligẽtes sunt pua
ti ea vice ptãte eligẽdi: vt in c. cũ in cũctis. j. de ele.
Qđ intellige qñ elegerũt sciẽter indignũ: secus si
17 ignorãter. vt in c. innotuit. j. de elec. † Sed dubiũ
est qd in alijs actib⁹ capitularibus nunqd dispo
nẽtes rẽ nõ legitime sint puati ptãte explicãdi ta
lẽ actũ legitime. Its q ptãs deuoluat ad alios lꝫ
numero pauciores: credo q nõ: q2 hoc nõ reperit
iure cautũ nisi in actu electionis: vnde cum priua
tio vocis dande sit pena non dꝫ extendi ad casum
in iure nõ expressum. Pro hoc facit. c. q2 ppter. j.
tit. proxi. vbi eligentes contra formã non sunt pri
uati. ad idẽ. c. bone. el. ij. j. de elec. vbi patet q eligẽ
tes aliquo spreto & cõtempto non sunt priuati: er
go pena priuationis non habet locũ regulariter:
g lꝫ minus legitime maior pars se gesserit g. facit gl.
h in c. si. h de iurepatro.

ad scđm. de preben. & vide Bar. in d. l. si. in ver. quero an destructo col
legio. ff. de colleg. illic. Bar. & doc. in l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de
verb. obli. Io. an. in c. priuilegiũ. de reg. iur. in vj. Dy. in l. pater filiũ. §.
tusculanus. ff. de leg. iij. Bal. & Imo. in d. l. si grege. Ang. in l. pponeba
tur. ff. de iudi. & in l. seruitutes. §. solutũ. ff. de ser. vrb. pd. & in d. §. sacri. &
in l. q res. §. arel.
ff. de solu. Bal. in
ti. de pa. cõstã. in
ver. nos. & in auc.
habita. C. ne fi. p
pa. et in d. l. sicut.
quod cuiusq vni
uer. nole. & in d. l.
seruitutes. §. so
lutũ. & glo. in d. c.
priuilegiũ. circa
mediũ. & vide isti
post Io. an. in c.
abbate. in glo. fi.
de verb. signi.
Zacharias.
¶ Adde herth.
de fir. in tract. de
epi. in iij. pte. lib.
j. q. xxxi. ver. quid
aũt si maior pa. &
que posui in ad
di. in ver. in vno
solo. s. proxi.
Sebasti. Sapia.
g ¶ Se gesserit. q
pena priuatiõis
non imponat ni
si spãliter a lege
exprimat est ca
sus in §. optimã.
ibi nec q̃libet est
lex aliqd tale di
cẽs in auc. de nõ
elig. secũ. nub. de
quo per Corse. in
singularib⁹ suis.
col. vj. versi. si ali
cui statuto. sꝫ in
contrariũ est tex.
in c. j. §. porro. q
fuerit prima cau
sa bene. ami. & in
c. auaritie. de pre
ben. in vj. glos. in
l. si quis in tantũ.
C. vnde vi.
h ¶ In c. si. Vide
ho. text. in l. at si
quis. §. idem la
beo. versi. cum in
eum pens statu
ta nõ sit. ff. de reli
gio. & sump. fu. et
xv. q. viij. in sum
ma. vbi glo. & fa
cit text. in auc. de
non eligen. secũ
do nuben. in ver.
nõ est lex tale qd
dicẽs. Adde Gl
dra. cõsi. lxxij.

a ℭ Canonici. Adde Lu.ro.in.l.ij.in prin.ff.de ver.ob.vbi tacito isto di
cit illud q dicit iste et vide Lap.z To.in.c.i.§.hoc aūt.de elec.li.vi.z vi
de istū in.c.ad abolendā.in gl.ij.de here. z in.c.nō dubiū.in.i.no.de sen.
excō.tex.z ibi do.Car.z Bal.in.c.ad aures.qd me.cā.z p do.meū hic.et
ꝯclude q vbi materia sive penalis z exorbitās sive favorabilis ꝯgruat
tā simplicib⁹ cle
ricis q canoni
cis appellatione
clericoꝝ veniunt
canonici. vbi vo
materia non con
grueret z essem⁹
in materia pena
li appellatiōe cle
ricoꝝ nō venirēt
canonici. Si vo
essemus in mate
ria larga z favo
rabili tunc veni
rēt.ar.nigri.l.un
cto rubro.in tit.
de vita z ho.cler.
ℭ Adde Abba.
consil.ix.
ℭ Adde an ap
pellatiōe clerico
rū veniāt epi vel
maiores epis:vi
de do.meum do.
Vincē.de hercu
lanis de perusia
vulgariter dicto
vel Frisio in sua
dispu.solēni inci
piē. in noie Jesu
xpi vidi z quantū
zc.vbi p.xvi.fun
damēta tenet qd
non in materia
stricta et penali.
Aeneas de falco.
Anto.Francis.
ℭ An appella
tione clericoꝝ ve
niāt canonici.ar
bitror deciſionez
de q hic fore verā
z maxime i pena
libus in qbus est
faciēda restrictio
vt i regula odia
z in regula in pe
nis.de reg.iur.in
vi.Adde tū q ap
pellatiōe clerico
rū nō veniūt mo
nachi nec ꝯversi
monasteriorū. vt
no. in.l.oēs.in.§.
preterea.C.de epis.
et cler.z vide do.
Abb.i.c.i.ne cle
ri.vel mona.et p
do.Car.in cle.i.de
celeb.miss.Quid
aūt de presbyteris
diaconis subdia
conis z alijs infe
riorib⁹.dicas qd
sic.p gl.z do.Car
di.in cle.i.de offi.
ord.z p do.Abb.
in.c.nō dubiū.de
sen.exc.z p Spe.
in ti.de instr.edi.
§.nūc vo aliq. in
ver.qd de ꝓposi
tis.epo aūt nō ve
nit appellatione
clericorū. vt per

1 ℭ Postulatio facta a minori q tertia parte col legij non valet.
Postulatio per quam privata vtilitas prefert cō muni non valet.
2 Clericoꝝ appellatione regulariter non veniunt canonici.
Species vbicūq ponit aliquid vltra genus suū non comprehenditur sub illo genere.
3 Penalis dispositio dz large interpretari si aliter non haberet effectum.
4 Laicus non potest esse canonicus.
5 Cardinalis vel epūs an debeant eligi an postula ri ad aliam dignitatem.
6 Cardinalis non potest esse episcopus.
7 Judex potest allegare pro vtraq parte:z aperire dubia processus.
Romana ecclesia quid significat.
8 Postulatio sive nominatio si sunt legitime facte acquirunt ius postulato sive nominato.
Postulantibus non lz a postulatione recedere si postulatio representata est superiori.
9 Judex an z qñ possit ex officio suo supplere.
10 Sententia lata vtraq parte presente valet: lz nō appareat q iudex protulerit ad instantiaz partis si vero pars est absens iudex non supplet nisi pe tente parte presente.
11 Privatus non tenetur preferre bonum publicum suo commodo licet iudex sic.
12 Postulatio vtrum debeat admitti si numerus po stulantium non est maior duplo.
Stilus romane curie facit ius.
Non consuevit facere:idem est ac si diceret non po test facere.
Consuetudo romane curie nō extendit ad alios.
13 Gratia si est iusta princeps potest cōpelli ad ipsam faciendam.14.
15 Bastardus licet aliquis sit tamen potest in prela tum postulari si non reperitur alius per quem ec clesie bene consulatur.
Postulatio dz admitti si est necessaria z iusta.
16 Postulantes debent providere de aliquo stipen dio illi quem fecerunt ordinare vt postularent: et non postularunt.
17 Seu:ista dictio quomodo ponatur.

Sane memorie. † Postula 1 tio p quā privata vel minor vtilitas cō vel maiori prefert: vel q fit a minori q tertia parte collegij admitti nō dz. Et pma pars ponit duas discordes postulationes. Sc̄da vtrāq repellit causas exprimens ibi nec. Tertia monet novā provisionē fieri ibi.mandātes. ℭ Casus lite ralis. Ecclesia ravēnate vacāte quidā canonici ra vennaten. postulaverūt epm Jmo. quidā vero po stulaverunt sancte praxedis presb ytex cardinalē postulationes iste delate sunt ad sede apostolicam papa auditis allegationibus vtriusq partis tam de iure q de facto: papa etiaz allegavit plenius p vtraq parte: papa cōsiderās qd pñtia cardinalis vtilior esset non solum ecclesie romane: verūetiam ecclesie gñali q ecclesie ravēnatē. z ideo volēs pre ferre cōem vtilitatē private. postulationem cardi nalis nō admisit. Ex alia parte cōsiderans q epus Jmo. a minori q a tertia parte fuerat postulatus et hmōi postulationes in discordia factas roma na ecclesia admittere non cōsuevit: q: qñ etiā in cō cordia fiunt nō tam ex iure q ex gratia movetur postulationē Jmo. non admisit mandans capitu lo ravēnati vt in psonā idoneā cōvenire procurēt. Ber. ℭ † No.i.ex tex. iūcta suprascriptione q ap 2 pellatione clericoꝝ veniūt canonici a. Nā papa hic scribit clericis ravēnatis ecclesie nec loquit de cle ricis nō canonicis sed de canonicis: q: ipsi sunt q habēt ptātē eligendi prelatū. Alij vero q nō sunt

Specu.in tit.de rescrip.presenta.§.si.versi.quid in rescripto.z in tit.de lega.in ver.quid si dispensatum.et not.in.c.si.de preben.z in.c.solent.de sent.excō. Quid autem de canonicis de quibus hic dubitatur habetur etiam per do.Card.in.c.non dubium.de sen.excom.

b ℭ Cardinales ppter honorē. Vide gl.in.c.pudor.in ver.principē mun di.xxxij.q.ij.

canonici lz habeāt sibi bñficia:non tñ sunt de capi tulo nec faciūt collegiū: vt in.c.dilecta.de exce.pre la.z in.c.q: ppter.§.ti.prī.z Jnno.in.c.ij.de insti.z faciunt hec ad qōnē nunqd in oi materia appella tione clericoꝝ veniāt canonici. d.Car.cōcludit q sic:alle.vltra tex.istū.c.p exēptionē.de priui.lib.vi. vbi tex.notabiliter dicit q si papa eximit clericos alicuius ecclesie etiā canonici intelliguntur exem pti:z tñ materia exēptionis est restringibilis cum per eaz pjudicet ptāti ordinarij.arg.xi.q.i.pvenit. Itē q: esse canonicū nō ponit aliqd sup alios cle ricos nisi quaten⁹ a iure spāliter eis cōcedit ergo debent canonici venire appellatione clericoꝝ cuz nomē clerici sit nomen generis z genus infert su as species. Cōtrariū tenui sup rubri.de vita z ho. cle.vbi concludo q in materia restringibili appel latione clericorū non veniunt canonici nec alij in dignitate constituti. Quia vbicūq spēs ponit ali quid vltra genus suū appellatione generis nō ve nit illa spēs.tex.est valde notabilis in.c.statutum. de elec.lib.vi.vbi appellatione ecclīe parochialis nō venit ecclīa parochialis collegiata. Quia sem per hz qualitatē collegij vltra parochiā z ibi dicit tex.hoc pcedere in materia odiosa.secus in mate ria favorabili vel indifferēti.vt ibi no. per Jo.an. Ad idē no.dictū Jnn.in.c.sedes,§.de rescrip.vbi dicit q si papa dat rescriptū contra titiū clericū z quosdā alios sub illa clausula generali non veniūt canonici:quia sunt digniores simplicib⁹ clericis. Cū ergo canonicus habeat qualitatē canonicat⁹ vltra alios clericos nō dz venire appellatione cle ricoꝝ in materia restringibili. Secus dicit in ma teria favorabili:vt sentit Fede.de sen.cōsi.lxxi.vbi dicit q si papa ꝯcedit privilegiū cardinali vt pos sit cōferre bñficia clericoꝝ suoꝝ n ccedētiū zc.q: ve niūt bñficia canonicorū si canonici aliqui sunt sui cōmensales q: istud privilegiū nō est odiosum sed favorabile. Ad.c.per exēptionē: qd videt multum restringere: dic q ibi fit larga interpretatio vt cui tet absurditas: nā absurduz foret q exēptis cleri d cis ecclesie nō forēt exēpti canonici qui sunt prin cipaliores in ecclesia. Itē posset ꝯtingere q illud privilegium alias nil operaret vtputa q: in ecclesia 3 nō sunt alij clerici preter canonicos.† z dispositio dz large interpretari quantūcūq penalis si aliter non posset hre effectū: vt est tex.not.in.c.si snia.de sen.excom.lib.vi. Ad istum tex.dic q materia ista non erat odiosa nec poterat intelligi nisi de cano nicis. Sed ideo appellavit hic eos clericos z non canonicos: q: in ecclesia ravēnaten. sunt duo colle gia ex privilegio pape: vnum cardinaliū: appellā b tur enim cardinales ppter honorē b lz nō sint car dinales. Aliud est collegium canonicorū: vnde vt papa comprehenderet hic oēs visus fuit hoc noie generis q: oēs canonici sunt clerici. sicut enim ex quo quis est homo est animal: ita ex quo qs est ca 4 nonicus est clericus: † q: ius canonie non cadit in laicū: vt no.gl.in.c.cū.M.de cōsti.est tex.in.c.ij.de insti.z ibi per Jnno.z hec notabis ad alias mate 5 rias. ℭ † No.ij.q cardinalis non eligit sed postu lat: nā cū sit alligatus ecclesie romane non hz libe rum volatū.vñ sicut epus nō pōt eligi ad aliā sedē sed dz postulari: vt hic.z in.c.si.§.eo.ita etiā cardi c nalis c non debet eligi sed postulari.z hanc opi.te nuit Host.z optime probat iste tex.capiēdo verba pprie. Sed Abb.z Egi.tenuerunt cōtrariū dicen tes q cardinalis non epus potest eligi. Et ad istum tex.rndet q verbū postularunt: ponit hic impro prie quo ad cardinalē: pprie quo ad epm. vnde di cunt q cardinalis fuerit hic electus z nō postula tus. de hac materia dic vt plene dicā in.c.ecclesia. 6 el.ij.§.ti.pxi. ℭ † No.iij.hic argumētū optimū q pmotus in cardinalē non dz tenere epatū saltē in d titulum. Nā cardinalis dz assistere pape d q: psen

ℭ Jta etiā cardi nalis. No.casum in quo epus z car dinalis equipa rant. scias tñ qd cardinalis est ma ior epo in officio. Abb. in.c.super his.in fi.de h.in stru. Host.in.c.ec clesia.cl.ij.de ele. Jmol. i.c.dilect⁹ fili⁹.el.i.de pbē.z vide ho.tex.cum gl. in.c.q̄p.el.ij. q.vij.facit qd vo luit Jo.mona.in c.sup eo.de here. li.vi.z tex.in.c.p venerabile.§.rō nib⁹.q fil.sint le.
Zacharias.
ℭ Adde q car dinalatus digni tas est maior post papā. not.Fel.in rubri.de maio.et obe.col.v.ver.z li mitat istū in.c.ec clesia.el.ij.de ele cti.Bart.in.l.i.§. si quis.in.i.col.ff. de app. Fel.in.c. sup his.col.fi.vs. vltimo dicit hic. de fide instru.li cet Sen. i.c.epo. xvij.distin. aliter ibi sentiat.
ℭ Assistere pa pe. Quia cardi nales nedū cōsu lūt romane eccle sie sed vniversali. sunt em vnū cor pus cum papa si cut canonici cuz epo.facit qd not. in.c.ecclesia.el.ij. de elec.z Host.c. antiqua.de privi leg.z Bal.in.l.cū multa.C.de bo.q lib.q cardinales sunt capitulū vni versale.alle.Ar chi.xij.q.ij.cū re dēptor.z.c.abba tibus.volūt doc. in.c.sup eo.de he re.lib.vi.z Alua. in.c.i.in prin.epus vel abbatem.
ℭ Adde late ro. consi.ccccxviij.et consi.vlti.

a ✠Sebasti. Sapia. ¶ Paria eñ sunt. In contrariũ tñ facit ꝙ mulier sterilis ⁊ sic inutilis quo ad sobolem habet dotis ꝑuilegia vt tradit late in l.j.ff.sol.mat.ſ3 illud est actũ vitio accidentali. vt ibi notatur.

b ¶ Uel prorsus inutilē. Facit tex. i.l. quoties.ff.q satis.cog.⁊ gl.l.l.fi pf. C.ne de statu defun.⁊ tex.aureus.in.l.si accusatur.ff.de adul.⁊ pulcher tex.⁊ ibi bal.in.l. ij.C.de ennu.tex. in.c.ij. de cri.fal. Bal.in.l.si vt ꝑponis.la.j.C.quo ⁊ qñ iud. Do. in c.pia.de excep.li. vi.glo.sing.et ibi Soli.in.l.fi.C.ad l.fiani.ꝺ pla. tex. in.l. nõ putauit. §.nõ queuis. iuncta gl.⁊ ibi Bal. ff.de bon.pos. cõ tratabu.fali.l ru bri.C.de ꝓba.gl. in.c.va.xlviij.di. ⁊ glo.in.l.ij. C.de here.⁊.l.iiij.§.cõ dēnatuз.ff. de re iudi.cum simi.

¶ Adde gl.in.l. j.ff.ad legē iul.de pla.vbi dicit qꝺ vidua dr q hз virum inutilem.

c ¶ Iudex potest. Uide qꝺ legitur ⁊ no.in.c.cũ Ioan.eremita.de fi. de instru.⁊ qd in notario nũquid possit allegare ꝑ vtraqз pte. vide gl.xcv.di.c.disciplina.in ver.gladiis.

d ¶ Romane ecclesie. Adde Bal.in aut.ꝗs actiones. in vlt.col.l ver.et prio h ꝗro qd est dicere ecclesia romana.C. ꝺ sacrosan.ecc.vbi dicit ꝙ ecclesia romana capit triplici ter. Prio ꝑ dño papa:qr papa est ecclesia aminata quis vbi est papa ibi est ecclesia ꝭm Inno.⁊ doc.in.c. ego.N.de iureiu.

tis sua est sibi magis vtilis ꝙ̃ in alio ep̄atu. Episcopatus aũt requirit residentiã ꝯtinuã: nam durum est dimittere ecclesiã sine spõso. Paria enim a sunt[a] non hr̄e sponsum vel prorsus inutilē:[b] vt in b c.ij.de trãsla.pla. Unde vides hic ꝙ papa noluit admittere postulationē factã de isto cardinali: qr oportuisset aut deserere romanã curiã: aut morã trahere extra ep̄atũ: vtrũqз aũt erat incõueniens merito papa postulationē nõ admisit. Et sic colligit argumētũ ex textu ꝙ cardinalatus et ep̄atus nõ sunt cõpassibiles in eadem ꝑsona. Nouissimis aũt tpibus seruatũ est ꝙ ep̄s ꝓmotus in cardinalem nõ ꝑdit ipso iure ep̄atũ imo retinet illũ titulũ vt prius nisi papa aliter disponat.⁊ ita seruatum fuit in cardinali sancte crucis quo ad ep̄atuз Bonon.⁊ l cardinali sancti marcelli quo ad ep̄atũ senen. Et hoc qr pleriqз ꝯsuluerũt ꝙ.c.de multa.de ꝑben.nõ hз locũ in ep̄atib[9] cardinalatibus ⁊ similibus.⁊ verũ uicẽũt quo ad verba iuris. Sed quo ad mentē putarē ꝯtrariũ: qr potius dз vacare ipso facto vnus ep̄atus ꝑ adeptionem alterius vel cardinalatus ꝙ̃ vacet vnus archidiaconatus ꝑ adeptionez alterius dignitatis inferioris. De materia tñ vide qꝺ no.in.c.dilectus.de cõces.ꝑbē. vbi est propria materia ⁊ bo.text. ꝑ prima parte. ¶ No.iiij.ibi: de facto et de iure. ꝙ allegationũ q̃ sunt in iudicio quedã ꝯsistũt in iure et qdã in facto. ex facto eñ ius orif: vt in.l.si ex plagiis. in.§. 7 in cliuo.ff.ad.l.aquil. ¶ †No.v. ibi curauimus c allegare: ꝙ iudex pōt[c] in cã vertente corã eo allegare ꝑ vtraqз pte: potest ergo iudex aperire dubia ꝑcessus ⁊ allegare plenius iura facientia pro vtraqз pte quã fecerũt aduocati. ⁊ ad hoc quotidie allegaf iste text.⁊ ꝯtra l.j.C.vt q̃ desunt aduo. p.iud.supple. ¶ No.vi. ꝙ cardinales ꝯsulunt ne- d dum romane ecclesie[d]: sed toti ecclesie vniuersali sunt eñ vnũ corpus cuз papa sicut canonici cum ep̄o.de quo plenius dicã in.c.ecclesia.j.tit. prox. ¶ Not.vij. ꝙ appellatione romane ecclesie quandoqз intelligif ue ecclesia romana particulariter e sumpta qñqз sumif pro vniuersali[e] ecclesia. nam vnica est ecclesia totius orbis. xxiiij.q.j. loquitur ⁊ in.c.vnico.de schisma.li.vi. Ecclesie vero particulares sunt membra istius ecclesie vniuersalis ⁊ ꝯsistit ecclesia vniuersalis ex collectiōe fideliũ. de ꝯse.dist.j.ecclesia. ¶ No.viij.text.ibi: non inmerito f ꝑferentes spāli vtilitati ⁊c. qꝺ vtilitas cōis[f] est ꝑferenda speciali ⁊ maior minori. Quid autē si concurrat cōis vtilitas in diuersis ꝑsonis: dic vt not. 8 in.l.j.ff.solu.matri. ¶ †Ultimo nota tres modos prouidendi ecclesie vacanti. scз per electionem: postulationem: ⁊ nominationem.⁊ dicit Host. quod

Secundo modo ponif romana ecclesia pro suo patrimonio vnde quicquid est de iurisditione ecclesie romane pncipaliter et per se tanq̃ patrimoniũ beati Petri. Tertio modo dicif ecclesia roma. ecclesia lateranen. q̃ est ep̄atus summi põtificis ⁊ est maior ecclesia vniuersi orbis vt no.in.c.nemo.xvi.q.iiij.ꝑ Archi. Et quot modis capif ecclesia. vide gl. et doc.in.c.fi.ne prela.vi.suas. Bal.in rub.C.de sacrosanc.eccle. ⁊ in.c.j. lxxiij.distin.⁊.vij.q.j.c.scire.et in.c.sicut.et tex. cum glos. ibi prima.in.c. cum clerici.de verbo.signifi.

e ¶ Uniuersali. Adde Oldra.consi.lxij.

f ¶ Utilitas cōis. Uide tex.⁊ ibi doct.in.c.licet.de reg.⁊.l.vnicã.ad fi.C. de cadu.tol.⁊ in aut.de nõ ali.§.qr vero.col.j.⁊.l.actione.§.labeo.in ver. semp eñ.ff.pro so.⁊ bo.tex in.l.nulli.C.de ero.mi.anno.lib.xij.vbi creditor differēs recipere debitũ a repu.cadit a iure exigēdi: ⁊ tex.sing.in.l.j. C.de cōdi.in hor.pu.li.x.vbi fauore publice vtilitatis cõpellif qs emere merces corruptas.⁊ tex.in.l.nullus penitus.C.de cur.pu.lib.xij.vbi ꝑpter publicã vtilitatē grauanf ꝑsone priuilegiate.facit.c.non minus. de immu.eccl.hin ꝓuinciali.§.fi.cũ.l.seq. ff.de no.oper.nun.⁊ qꝺ voluit Bal.in rub.qui accusa.non pos.⁊ tex.in.l.si pendentes.§.si quid cloacarij.ff.ne vsufr.⁊ tex.melior de iure in.l.si quis in grani. §.hi quoqз. ff.ad sile.vbi libertas daf seruo fauore publice vtilitatis in casu prohibito dari.⁊ facit tex.in.l.j.C.vt ne.lice.in emp.specieruз se excusare.lib.x.vbi

compellif qs emere frumentũ a repu.⁊ no.vnũ sing.dictũ Butr.in.c.ex parte.j.de rescri.ꝑ illũ tex.ꝙ si pars astringit se ad duo iuxta no.in.l.diuus.ff.de re iud.⁊ in.c.lз cãm.de ꝓba.⁊ nõ probauit nisi vnum qꝺ ad petitionē partis non potest iudex ferre sñiam sed iudex ex officio põt ferre si illud probatum tendat ad publicam vtilitatem: vt voluit Bal.in.l. j.alias secũda.C. de cõdi.inde.qꝺ no.pro limitatio ne dicte.l.diuus. et.c.licet. Anto.Francis.

¶ Circa hoc an qs cõpellaf emere vel vendere ratione publice vtilitatis vel alia ratione. dicendum est quod regulariter nõ compellif quis inuitus emere vel vendere aut aliquē cõtractuз facere. vt l.l.nec emere.C. de iure delibe.⁊ in.l.alieno.in.§.si quis. de fideicõ. lib.tamen ratione publice vtilitatis cõpellif qs emere et vendere frumenta: et alia victualia vt per Bart.in.l.impa tores.ff.ad.l.iuli. de anno.et ꝑ Cy. in.l.ij.C.de episc. au.et ꝑ Bar.in.l. non dubiũ.in.§. fi.ff.de lega.iij.et l.j.in.§.cura carnis.ff.ne offi.pre fec.vrb.et in.l.an nonam.ff.de extraor.cri.et in.l. prima.C.de lati. liber.tollen.⁊ vide glo.in dicta.l. nec emere.et in.l. inuitum.C.de cõ trahē.emptio.in qbus locis enumerantur multi casus in quibus quis cõpellitur contrahere:⁊ vide Bartol.in.l.j. in versi. no.quod ꝑ vtilitate. C. ne

electio debet esse canonica qr dз capitulũ in ea seruare formã a canone prefixã: vt in.c.quia propter. j.tit.pro vi. Et si est legitime facta acquiritur ius electo: vt in.c.cũ inter canonicos.j.de elec.postulatio vero dз esse concors:⁊ postq̃ est ꝑsentata superiori nõ licet postulantibus ab ea recedere. vt.j.c. prox.nominatio vero debet esse solennis:⁊ fit ꝭm eum qñ duo vel tres qui sunt excellētiores in capitulo vel alibi nominanf pape et petitur per collegium vt papa prouideat ecclesie de aliquo illoruз. Et per hanc nominationem quodãmodo ius ac- g quirif nominatis[g].arg.xvi.q.vlti.cõtra sanctorũ. Nec pñt nominantes recedere a noiatione postq̃ facta est superiori ꝭm eum sicut dicimus in postulatione: qr vtrobiqз eadem est ratio. Fatenf tamē Inno.et Host.quod si postulantes seu nominantes ⁊ superior a quo petitur postulatio conuenidt possunt postulantes resilire non obstante cõtradictione postulati seu nominati: quod not. Et quãq̃ Inno.dixerit qꝺ inter postulationem et nominationem est differentia quia postulatio fit cum solēnitate: nominatio vero sine: tñ non placet Hostiē. dicenti qꝺ postulatio proprie fit de vno: nominatio de pluribus: vel postulatio fit quando plures sunt in collegio: nominatio vero quando est vnus solus: quia proprie in vno non cadit electio: dic tamen quod cadit ius electionis vt dixi.ꝺ.c.xxi. Et satis potest teneri illa opinio vt postulatio fiat de vno: nominatio de pluribus: et intellige in nominatione solenni que fit modo predicto quando datur libera potestas superiori prouidēdi vni ex nominatis. Nam quedam est nominatio non solennis scilicet quando ante scrutinium fiendum aliquis nominatur inter canonicos tanq̃ bonus et sufficiēs: illa enim nominatio non tribuit ius nominato: vt in.c.quod sicut.de elec.sed solum preponitur in collegio vt eligatur si placet collegio: solent enim nominari plures ⁊ postea fit scrutiniuз de omnibus:⁊ habens maiorem partem vocũ remanet electus: vt in.d.c.qr ꝑpter: ⁊ hoc plus placet quam hoc quod ponit glo. fi. Quid autem fit proprie electio seu postulatio dixi super rubrica.

9 ¶ †In glo. j. in fine not.singulariter istam glos. que solet iuncto tex. quotidie allegari cum queritur an ⁊ quando iudex possit ex officio supplere. Et de materia vide aliquid per Inno.in. c.ad nostram.el.ij.de iureiur.⁊ aliquid dic per glo. xxviij. dist.in.c.prius q̃.⁊.xxx.q.v.iudicantem.et in Specu.de disputatione ⁊ allegatione.§.fina. quasi per totũ.⁊ ꝑ Barto.⁊ Bal.in.l.j. C.vt que desunt aduocatis.plenius per eundem Bald.in.l.iiij.§.hoc h autem iudicium[h].ff.de dam.infec.per glo.in.c.cum

debito.ciui.lib.xi.et vide domi.Alexan.in apostil.ad Bart.in.l. quod ad presens.C.de murilegu.libro.xi. ¶ Et adde quod quis cogitur vendere ecclesie vel fisco quando eorum interest: vt per Flor.post Guil.de cun.in.l.si quis sepulchrum.et in.l.ij.in.§.locus.ff.de religio.et sump. fune.et per Ange.in.l.j.in fin.ff.soluto matrimonio.et per Ioan.de ligna.in.c.ad apostolice.de dona.et vide singularem tex.ad hoc in.c.primo.et ibi per domi. Abba.de rerum permutatio.vbi quis compellitur vendere seu permutare cum fisco. ¶ Et adde quod quis etiam cõpellitur vendere consorti vel coniuncto offerenti idem pretium quod offerret alius potius quam extraneo: vt in.l.ad officium.C. communi diuidundo.vbi etiam Bald.notat: et per eundem Bald.in.l.ij. in fine colum.C.de rescin.vendi.et per Roma.in.l.j.in.ij.colum.ff.in ius vocati vt eant.et domi.Alexan.post Barto.et docto.in.l.qui rome.in.§.coheredes.ff.de verbo.obligatio.et habetur per Ioan.andr.in additio. Specu.in titu.de emptio.et vendi.in.§.penulti.in ver.sed pone. in additione magnis.in fi.

g ¶ Nominatis. Adde Ancha.ꝯsi.cxxv.et an postulatione presentata liceat variare per Ro.consi.ccclxxv.

h ¶ Hoc autem iudiciũ. Uide ibi plene per Ro.et vtrumqз Imo.⁊ per Archi.in.c.iudicantem.xxx.q.v.et docto.in.c.ad petitionem.⁊ in.c.cuз dilectus.⁊ in.c.inquisitionis.de accusa.in.c.per tuas.⁊ in.c.cũ clamor.

pientes.

de testi. et in c. constitutus. de app. et in c. cũ dilectus. de consue. et insti. de act. §. si minus. et in §. curare. et in c. cũ nobis. j. de elec. et in c. cum Joannes eremita. de fide instru. et vide dño Bu. et Bal. et do. meum hic. et vide Bar. in l. si quod ex pamphila. ff. de leg. ij.

a Zacharias. ¶ Potest de iure supplere. Adde an possit a iudice nolente supplere appellari p Spe. in tit. de offi. iudi. §. impedit. vers. qd si iudex. Et an et qñ iudex nõ supplẽs cũ possit faciat litem suã ita vt teneat vide p Bart. in l. j. col. j. C. quõ et qñ iud. vbi dicit qd tunc demũ facit litem suam si non supplet quando ius est verum. secus si est falsum idem per Spec. in tit. de allegatio. et disputatio. §. si. ver sic. quid si nolit.

b ¶ Sibi nota vt iudici. Vide tex. singularẽ sm lecturam Azoñ. in l. vbi pactũ. C. de transac. nã iudex procedit in facto sibi noto quando ei cõstat cõpetere actionem agenti ipso iure per tex. singularem. in d. l. vbi pactum. faciat qd legit et notat in l. j. in fin. ff. de petitio. heredi. et quod voluit Bart. in l. lecta. ff. si cer. pet. et in l. cũ q ita. ff. de ver. ob. et l. l. exceptionẽ. C. de pba. et in l. si vnus. §. pactũ. ff. de pac. et doct. in c. exceptionẽ. de exceptio.

c ¶ Ut notorio. vide istũ in c. afferte. de psumpti. in viti. no. in ver. ex predictis tex. in c. cũ venerabilis. in ver. q2 vero cõstitit. de exce. ibi Bal. in positione casus et istum in viti. no. ibidem. ¶ Adde Ro. cõ si. cxxvij.

d ¶ Glo. in c. j. Vide ibi in v. absentia. sing. sm istũ in c. insinuãte. in gl. in ver. postmodum. de offi. deleg. et in c. quoniam contra. circa si. de proba. et plene per do. meum in c. causam que. el. j. de indi.

e ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Periculum animarum. Hoc firmat Bald. in l. mulierem. C. si manci. ita veneat. in l. ne quicq̃. §. vbi decretũ. col. x. ff. de offi. procon. et lega. in l. vnum. col. xvij. C. de confes.

f ¶ Per partem omitti. vide bo. gl. in aut. de testi. in §. et licz. et ibi Ang. de testi. in col. vi. et doc. per illum tex. in c. ex literis. de transac. et in c. ex parte ade. de testi. et in c. super eo. de testi. et Bal. in l. quos prohibet. ff. de postu. in l. j. §. si curatores. ff. de magi. conue.

g ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Officio nobili. Nota tñ qd nunq̃ iudex potest supplere nisi pars illud posset opponere vt per Bar. in l. non solum. §. quãq̃. ff. de iniur. faciunt no. per Bal. in l. decuriones. de his qui no. infa. et per glo. in l. ita demum. C. de procura.

pientes. §. ceterũ. in verbo cõtumacia. de elec. li. vi. et in c. pia. de excep. eo. lib. in versi. publice. Et pro declaratione materie prosequar primo aliquos casus quotidie occurrẽtes. Scdo subiniciam vnam regulam. Et primo dicendũ est qd iudex semp põt a de iure supplere[a] siue cã sit publica siue priuata inducendo legem vel canonem seu statuta loci vt voluit hic glo. et bene potest etiã induci lex a simili vt no. glo. Bar. et Bal. in d. l. j. prealle. ¶ Scdo potest supplere de facto in his que sunt sibi nota vt iudi- b ci[b] vtputa si ex actis ptz aliquod ius cõpetere parti qd propter ignorantiã pars omittit: vt in c. raynaldus: et ibi p Inno. j. de testa. ¶ Tertio supplet c in facto sibi noto vt notorio[c]. vt no. per glo. et doc. in l. j. C. qui et aduersus quos. et per glo. in d. c. pia. ¶ Quarto supplet in exceptione que reddit iudicium retro nullũ. exemplũ in c. cũm que. j. de iudi. d not. glo. in c. j.[d] de elect. lib. vj. et Bald. in dicta l. j. e ¶ Quinto supplet vbi vertiẽ periculũ animarũ[e] vt in c. exceptionem. j. de excep. no. per glo. in d. c. cupientes. ¶ Sexto supplet circa repulsionem testium. potest enim iudex ex officio suo mittere pro vicinis vt videat ex relatione eo2 an testis sit idoneus. vt in aut. de testi. §. j. not. Bar. in d. §. hoc autem iudicium. Concernit enim honorem et dignitatem iudicis et bonum publicũ vt indignus non admittatur in testem. facit l. quos prohibet. ff. de postu. Tu vero hoc intellige nisi sit talis exceptio f que possit per partem omitti[f]: vtputa si testis est alias idoneus sz est familiaris aduerse partis. Ex quo enim pars nõ excipit iudex non debet ex officio repellere. facit quod in simili no. in c. accedẽs. el. j. vt lit. non contesta. et hoc no. Jo. and. in addictio. Specu. in titu. de test. §. j. ¶ Septimo supplet in fauorem publicum presertim cũ procedit ex offi g cio nobili[g]: vt in d. §. hoc autẽ iudicium. et qd ibi no. Idem facit ad vtilitatem ecclesia2: vt in c. cum venissent. de insti. et ad vtilitatem miserabiliũ personarum pupillorũ et viduarum: vt no. in d. §. hoc autem iudiciũ. Item sm glos. hic supplet de facto qñq3 altera parte absente. allegat l. si. C. de appel. Et ideo dixi glos. quandoq3 q2 aliqui intelligunt illam l. qd ponat casum specialẽ in causa appellationis qd no. ibi glos. Sed Barto. in d. l. si. et in d. §. hoc autem iudicium. voluit ponere in hoc regulam: q vbicũq3 iudex põt procedere contra absentem potest supplere de facto ad vtilitatẽ absentis vt testes producere: pro absente excipere et alia facere que incumbũt absenti. ar. d. l. fin. et in aut. qui semel. C. quõ et qñ iudex. et hec opi. quasi cõiter hodie tenetur. Sed Bald. eam non approbat in d. l. dicens qd illa lex fin. debet intelligi qñ iudex supplet pro absente in facto sibi noto vt iudici: vtputa per inspectionem acto2z. nam nulla lex est que clare dicat iudicẽ posse inducere testes pro absente: et hec opi. videt verior de rigore iuris. sed opin. Barto. est equior et cõmunior. ¶ Illud tñ scias qd iudex potest in omni causa ex officio testes tã inductos interrogare qui obscure deposuerũt[h]. Item h interrogare partes quãdocũq3 visum sibi fuerit[i]: i vt c. cũ Joannes. de si. instr. no. glo. in c. in presentia. de proba. et Bar. in d. §. hoc autẽ iudicium. Et potes circa predicta ponere regulam quã faciunt

Bar. et Bal. in d. l. j. qd in his que radicant in psona iudicis potest iudex semper ex officio supplere vtraq3 parte presente. Ad officium enim iudicis k pertinet libellũ examinare[k]: vt in l. j. ff. de off. asse. iuramentũ calũnie deferre: dilationes dare. Item 10 pronũtiare in causa. ¶ † Unde concluditur quod valet sententia lata vtraq3 parte presente: licet nõ appareat qd iudex eam protulerit ad instantiam partis: sed altera parte absente iudex nõ supplet nisi petente parte presente: vt in l. properandum. C. de iudi. et in l. ad peremptorium. ff. eo. ti. ¶ In his vero que radicantur in persona partis: vt excipere petere probare: et similia: iudex regulariter l non supplet[l]: quia non debet assumere officium partis et supplere ad cõmodum priuatum: vt not. Inno. in d. c. ad nostram. fallit in casibus prealle. 11 ¶ † In glos. in ver. communẽ. no. bene finẽ huius glo. q quis non tenetur pferre bonum publicum suo priuato si priuatum bonum non includit sub publico. et idem no. glo. in c. licet. de regul. Ratio est: q2 prima charitas incipit a seipso. iudex autez debet preferre bonum publicum priuato licet priuatum non includatur sub publico: quia bonum publicum est melius priuato: et hoc casu potest intelligi iste tex. et quod no. glo. in l. vnica[m]. C. de stu. m lib. vrbis ro. lib. xi. Ubi not. q si faber habet apothecã iuxta scholas ita q impedit exercentes studium debet per iudicem expelli propter bonũ publicum qd nutritur in scholaribus: vt in aut. habita. C. ne filius pro patre. Plenius tamen dic de ista questione et de materia vt not. per Bar. in l. j. 12 ff. solu. ma. ¶ † In glos. in verbo. in tanta. ibi: numerus postulantium sit duplo maior. hoc procederet quando postulatio concurreret cũ electione alterius partis: tunc enim non debet admitti postulatio nisi numerus postulantium sit duplo ma- n ior[n]. Sed dubium est quid si non cõcurrat electio sed sola postulatio que fit a maiori parte capituli dũtaxat: nunquid talis postulatio possit admitti per superiorem inuita minori parte Goffr. hic tenet quod sic: quia regulariter valet quod fit a maiori parte capituli: vt in c. quia propter. de elect. et in c. j. de his que fiunt a maio. parte capitu. et lxv. dist. in c. j. et ij. Nec obstat iste text. in eo quod dicit q romana ecclesia non consueuit in tanta diuisione postulationem admittere: quia scdm euz litera non dicit qd non potest: sed quod non consueuit. Hostien. dicit qd quo ad alios superiores tantum o est dicere q papa non consueuit[o]: quantum q nõ debet. Quia stilus romane curie facit ius quo ad alios: vt in c. ex literis. de constitut. Papa tamen sibi et successoribus suis non potest imponere le- p gem[p] sed aliis sic: vt in c. innotuit. de ele. Et sic sensit Hostien. quod alius superior citra papam non potest admittere postulationem factam a maiori parte: sed oportet vt concurrant due partes collegij. Et nota singulariter hoc dictum propter auctoritatem Hostien. Sed mihi plus placet opinio Goffre. et ad istum tex. respondeo aliter q̃ ipse faciat. hic enim loquit in postulatione facta a maiori parte q̃ tertia parte. ¶ Et pter hoc dicit litera q papa non cõsueuit in tãta diuisione admittere postulationem. Ergo secus si postulatio fuisset

h ¶ Obscure deposuerũt. Vide tex. et doc. in c. cũ clamor. de testi. et vide q̃ dixi in c. si. j. de consti. et vide gl. in aut. de testi. §. qui vero. et no. c. p tuas e. tit. et in c. in psentia. in ver. dubium. de proba.

✠ Sebasti. Sapia. i ¶ Fuerit. Vide Feli. l. c. exceptionẽ. j. de excep. col. j. ij. et iij. vbi ponit q̃ possit facere iudex etiam inuitis partib9.

k ¶ Libellũ examinare. Vide Bal. in rub. C. de indi. li. in si. j. col. et glo. xi. q. j. l. c. sacerdotibus. in ver. incẽdit. que dicit qd iudex dz destruere libellũ q nõ est legitime cõpositus et est dẽtibus lacerãdus: vt voluit Inno. in c. j. de offi. vic. et vide Abb. in c. examinata. in pe. col. in ver. nũc venio ad glo. de indi. vide Bar. tibi alex. in l. phibituz. C. de iur. fis. vbi all. gl. in l. j. ff. de of. asse. ¶ Limita nisi esset emus in casibus in quibus nõ requirit libellus: q2 lz produceret ineptus teneret lz posset lacerari vt est glos. sing. in l. vinũ. in si. gl. magne. ff. si cer. pe. et vide Bart. in extrauagan. ad reprimen. in ver. sine figura. ¶ Adde Ro. cõ si. lxix. et cxix.

Zacharias.

l ¶ Regulariter nõ supplet. adde tñ qñ possit de facto vel de iure iudex supplere plenissime p Bal. et doc. in l. j. C. vt q̃ desũt aduo. par. in. sup. Specu. in ti. de instr. edi. §. iiij. versicu. quid sit abbreuiatura. plenius in tit. de alleg. et dispu. §. vj. per totum. et de offi. iu. §. vi. ver. ante litem. et ver. post snĩam. Jo. de imo. in l. eum qui ita. §. qui ita. de verb. obliga. Alex. in l. iij. §. hoc autem. ff. de dam. infec. Ange. in l. si pars. de inoffic. testa. et in l. si. ff. de peti. here. et Car. in cle. j. in. iij. q. de offi. ordi.

m ¶ Glo. in l. vnica. Vide de ista q. et pro illa glo. istã post Host. in c. fin. in ver. extra gl. de indi. et plene p doc. in d. l. j. ff. sol. ma. post Bar.

n ¶ Duplo maior. Adde vt per Ro. consi. cccxxx. et cccclxxxiij.

o ¶ Non consueuit. Facit in simili tex. in l. apud iulianum. §. fina. in si. in ver. distrahi non soleant. ff. de lega. j.

p ¶ Imponere legem. Vide ho. tex. in c. pro illorum. de preben.

a ¶ Pro opi. Hos. Tu pondera istu tex. in ver. vnanimiter. qn postulatio
dz fieri nemine discrepante: ad hoc vt dicamus q papa consueuerit eam ad
mittere qd est contra doc. hic. & de hoc dicet in c. seq. in ver. vnanimiter.
b ¶ Iusta ca. Faciat gl. j. q. vij. §. nisi rigor. & gl. ij. in c. quanto. de iureiur. &
glo. j. in c. non est. de voto. & no. doc. & ibi per istu in c. fi. de transac.

¶ Adde tu Ol
dra. consi. cciij.
c ¶ In c. ij. Doc. a
hic errant. debuis
sent allegare ca.
nullus. eo. tit. & vi
de ibi istu3 in iij.
no. inducente hoc
ad q. qd vbi i ali
quo casu ex for
ma statuti requi
rit consensus vni
in fauorem alteri
si nd vult consenti
re sine ca legiti
ma pot hri recur
sus ad supiorem. et
vide istu in c. qd
dei timore. in fin.
de statu mona. et
vide Bart. in l. si
cu dote. §. eo aut
tpe. & ibi plene p
Mod. ff. so. ma. &
in l. trasactione.
C. de trasa. & in l.
turpia. §. j. ff. de
lega. j. optime fa
cit qd voluit iste
in c. j. de re. pmu.
et in c. relatu. de
ele. nd resi. & in c.
tue. & in c. auari
tie. de pbe. & Bal.
in l. in coniunctide.
in fi. vs. quo gd si
sint duo. C. de nu
pti. & faciut no. p
eude in l. vidue.
in v. pone. C. eo. &
Pet. de anch. in
repe. c. canonum
statuta. in v. tras
eo ad statuta que
qnq pbibent. de
consti. & vide istu in
c. post. P. in fi. j. de
electio.
Anto. Francis.
¶ Qn statutum
reqrit consensum
propinquorum aut
alicuius alterius
in contractu facie
do p minorem vel
mulierem. Dicas
q ex iusta ca pot
denegari: als dz

facta a maiori parte capituli vel collegij. & sic facit
hec lra optime p opinione Hos. a contrario sensu.
¶ Preterea in his que tangut articulos fidei co
suetudo romane ecclesie nd extenditur ad alios nisi
papa hoc disponeret: vt in c. j. de sum. trini. lib. vj.
13 ¶ † In glo. in verbo in tanta diuisione. & no. gl. in
eo quod dicit iniuria fieri postulato & postulatori
bus si postulatio nd admittitur sine causa. Idem
not. in c. seq. et pe. Nam gratia qnq est debita: vt
b qn subest iusta ca illam faciendi. pro quo vide bo
nam glo. j. q. vij. exigunt. & in c. dno sancto. & in c. vt
constitueretur. l. dist. n. et in c. cupientes. in §. pe. in
glo. in verbo gratia. de electio. lib. vj. et bonus tex.
14 iuncta glo. c. distin. in c. fi. ¶ † In glo. in verbo q
ex gratia. ibi: dz compelli per superiorem. not. ista
glo. & tene eam menti: ex qua colligitur q vbi subest
iusta ca potest superior compelli ad dispensandum et
gratiam faciendu. pro hoc qd dixi in glo. precede
ti. Quis aute dicatur superior hoc casu. vide Arch.
c in c. qua sit. de elect. lib. vj. & qd not. in c. ij. de iure
patr. Et potes in hoc ponere duas regulas. Pri
ma sit ista: qui nd potest dispensare sup impedimen
to vel defectu quo tenetur postulatus non potest po
stulatione admittere lz sit ipse superior immedia
tus postulantium. Sed semp debet adiri superior
qui pot super illo impedimento dispensare. ad hoc
15 vide bonam glos. in cle. j. de elec. ¶ † Scda regula
superior illius qui potest postulatione admittere
potest eum compellere ad admittendam postula
tionem si subest iusta causa ipsam admittendi. Et
intellige quando causa concernit vtilitatem eccle
sie. Puta quia postulatus est potens ad defenden
dam ecclesiam aut bene doctus aut morigeratus
licet nd sit legitime natus nec reperitur alius per
quem ita bene consulatur ecclesie. Secus aut vbi cau
sa solu concernit persona postulati: vt puta est ita
doctus et morigeratus vt mereatur dispensatio
nem. hoc casu superior non compellitur: quia non
tenetur de suo facere gratiam. Et sic reducas ad
concordiam dictas glos. Et ex premissis infertur
q in papa non cadat impulsio cu nd habeat supe
16 riorem: vt in c. lz. de elect. ¶ † In ea. glo. ibi: de iure
patronatus. c. pastoralis. hanc particula glos. doc.
non approbant: qr illud c. pastoralis. loquitur in pre
d sentato a patrono cui queritur ius ex presentatide
iuxta not. in c. cu bertoldus. de re iudi. sed nos lo
quimur in postulato cui nullu ius queritur cu sit in
habilis. Sed posset iudicio meo glos. saluari quo
ad ipsos postulantes: vt si fecerunt aliquem ordi
nari vt eum eligerent et postmodu ipso ordinato
aliu elegerunt. tenet enim ista electio cu nullum ius
fuisset illi acquisitum. Sed isti sic eligentes pote
e runt conueniri vt prouideant primo in stipendio
competenti. vt habeat vnde viuere possit ex quo fe
cerunt eum sic ordinari. Et hoc voluit gl. no. in §.
sed aliud. lxj. di. & vide omino illa glo. qr psequitur que

pstari. vt vltra hic alle. voluit Bal. in l. in coniunctione. ver. quo gd si. C. de
nup. & vide Ang. Are. in §. cons. in fi. insti. de suspe. tut. & vide plene per
Alex. in §. eo aut tpe. hic alle. vbi alle. multas concorda. & etia aliqualiter
limitat: & si nd vult pstare consensum reqsitus ille q dz consentire p statutu:
adeundus est superior vt eu cogat ad consentiendu: vel qd ipse supior eius
loco consentiat. de quo vide per do. Abb. in c. nullus. de iurepatro. & in
c. quod dei timore hic alleg. ¶ Et adde q consensus p statutu requisitus
in contractu filijfamilias non requiritur qn filius contrahit cum patre
sed solum quando contrahit cum extraneo: & etiam requiritur talis consen
sus non solu in contractu: sed etia in renuntiationibus & distractu: vt per
Bal. in l. pactum quod dotali. in xxi. q. C. de colla. et vide Alex. in consi.
cvj. in j. parte consil. ¶ Et adde quod qn per statutum requiritur con
sensus in actu vel contractu gerendo per filiumfamilias debet prestari
in ipso actu vel post incontinenti: vt per Barto. & doctores. in l. si quis
mihi bona. in §. iussum. in fi. col. & ibi etiam per Ang. ff. de acqui. here
di. & no. Bar. in l. qui habet. in §. si pupillus. in j. col. ff. de tute. vbi dixit
quod consensus requisitus certo limitato tempore in actu non sufficit

si prestetur post actum nec etiam prodest ratificatio: quod etiam voluit
Barto. in l. obligari. in §. tutor. ff. de auton. tuto. Bald. in l. cum ipse. in
ij. colum. C. de contrahen. emptio. & vide Innocen. in c. prudentiam. de
offi. deleg. in iij. col. et habetur per Specu. in titu. de his que fi. a prela.
sine consen. capi. in versi. sed pone episcopus. & in tit. de contrahen. em
pti. in §. ij. in versi. si vero absens. & vide do. Card. in cle. j. in §. ver. sn. j. q. de heretic. & eundem Car. in cle. j. de reb. eccl. nd alie. vbi dicit qd sufficit etiam pstari post actum et vide Bal. in l. executorem. in v. colu. C. de execu. rei iudi.

dam alia pulchra in materia postulationis. ¶ Et
in fi. gl. no. hri fi. gl. ex qua habes qualiter se habe
re debeant postulantes cu petunt a superiori postu
latione admitti. debent eni se fundare sup gratia.
Sed tu intellige vt est gl. not. in c. cupientes. §. pe.
17 in ver. gratia. de elec. li. vj. ¶ † In gl. fi. in fi. no. hri
f fi. glo. pro significatu istius dictionis seu. na vult
glos. quod non sit vera disiunctiua: sed potius di
ctionis precedentis expositiua. coiter tamen solet
poni disiunctiue. Sed glo. procedere potest qn po
nitur inter duo olno similia. Et circa differentia in
ter postulationem et nominationem: placet mihi
magis dictum Host. qd supra retuli quam dictum
glo. licet dictum glo. posset etiam saluari.

d ¶ Ius ex presentatione. dicam. j. c. seq.
Zacharias.
e ¶ In stipendio. Adde quod etia post postulatione fiat impense p confirmatione co sequeda & cuius sumptibus: aut benis maxime si postulatio est di scorsper Mada go. in tit. de elec. c. lviij. in gl. in v. pertinetibus. in j. parte. Bal. & istu in c. preterite. eo lu. j. ver. in gl. ibi vel alias de electio. Phili. fra Pet. de anch. a c. cupientes. §. fi. alle. s. pre. d. titu. et de qstione qua iste tangit hic: vi de Berth. de fir ma. in tracta. de epo. in pma par te lib. iij. questio. xxix. Bar. Ioa. de platea Lucas de penna. & Iac. rebuf. in l. ij. & ibi in add. ad domi. Rebuf. C. de de curio. lib. x. et l. vna. C. de sumptu. recup.
f ¶ Seu. Adde Bal. in l. cu quidam. in ix. oppo. C. de verb. signi.

1 ¶ Prelatus pot in alium prelatura postulari.
Postulantes non possunt a postulatione recede
re si est presentata pape. 10. nisi cum voluntate su
perioris. 12.
2 Vnanimiter et concorditer: iste dictiones impor
tant quod nullus discrepauerit.
3 Archiepiscopus debet eligi a canonicis cathe
dralis ecclesie ex non a suffraganeis nisi ex consue
tudine simul admittantur.
4 Prescribens ius eligendi prescribit etiam ius po
stulandi.
5 Electio siue postulatio facta contempto & non vo
cato illo qui debebat interuenire venit irritanda.
6. 25. 26. 27. et habet locum in omnibus actibus
capitularibus sm istum. in c. cu inter. el. ij. in versi.
quo ad tertiam. j. titu. j.
7 Habere ius in aliqua re: an significet respectu p
prietatis: an respectu possessionis.
8 Mandata diuersa et diuerse forme si emanant a
principe agitur ex primo: ante receptionem secu
di: licet secundum mandatum emanauerit anteq
actus expediretur ex primo.
9 Collegium an consistat in his qui sunt congrega
ti: licet pauciores si alij nolunt venire. 25.
11 Variatio non admittitur in electione post publi
cationem scrutinij: secus in postulatione omnimo
do non sit presentata. 1. 10. 23.
Variatio admittitur anteq sit alteri quesitum.
13 Postulatus vtru poterit repetere expensas quas
facit sequuta variatione.
14 Expendens pro me aliquid simoniace non repe
tit etiam si sibi mandassem: quia
Mandati actio non oritur ex turpi mandato.
15 Eligentes debent eligere personam notam. nam
ignotus non potest eligi nisi super idoneitate re
cipiantur testes.
16 Eligi debet potius in loco qui peregit vita suam
ibi: quam alius extraneus.
17 Iustum & honestu si concurrut preferitur honestum.
18 Postulatio potest confirmari ex consensibus sin
gulariter superuenientibus. 27.
19 Presumitur qd aliquis habeat aliquid iure suo nd

quod dictio seu qn cadit inter res ponitur pro coniuncta: et eius natu
ra est ampliare: puta si dico dono totam pecuniam quam habeo Peru
sij seu Padue: quod vtraq pecunia veniat in legato: et vide Do. in c.
j. de iuramen. calu. lib. vj. Bart. in l. j. C. de naui. lib. xj. & in l. si is qui du
centa. §. vtrum. ff. de rebus dubijs. et in consi. suo incip. dominus fabi
nensis: & in l. si quis ita. ff. de aur. & arg. leg. & in l. ad protegendam. C. de li
berali causa. Cy. in d. l. cum quidam. & in l. conuenticulam. C. de episco.
et cle. Bal. in c. j. vt lit. non contest. & in c. qm. de testi. & in c. cum contra.
de testi. cogen. Domi. post Lap. in c. licet. in iij. col. de offi. vica. libro. vj.
Arch. in c. j. als. ij. de reg. lib. vj. & in c. statutu. §. cum vero. de rescrip. e.
lib. & in c. romana. §. cum aute. de appel. eo. lib. & in c. ego Lud. lxiij. dist.
Car. in cle. j. §. porro. de sum. tri. & fide cath. per istum & alios. in c. inter
ceteras. de rescrip. et ibi dixi.
¶ Adde que posui in c. inter cetera. de rescrip.
f Sebasti. Sapia. ¶ Dictionis seu. De hac dictione tradit Bar. in
l. si quis ita. ff. de au. & arg. leg. Abb. in c. inter ceteras. s. de rescri. Bar. in
l. generaliter. C. de sacrosan. ecc. Ro. in consi. clxix. amplissime doctor.

de gratia

a Zacharias. ¶ Postulat. Adde qd in abbate exēpto an eligatur vel postulet: ꝛ dic vt p Mādagotū in tractatu suo de elec. in pma parte.c.liiij. ꝛ ibi in glo.ij. qd postulari dꝫ a romano pōtifice aut eius legato. ita not. Inno. ꝛ Ber. Cōpost. in.c.fi. isto titulo p quo est argumētū in.c.cū venerabilis.ꝫ.de cōsuet. Sed tu dic qd exemptus abbas est eligēdus.c.si abbatem.de elec.li.vi. tex.in.c.si religiosus.et in.c.null9. eo.ti.lib.vi.ꝛ vbi q p Archi. Pe. de anch. Domi. Philip.frācū et doc.in.c.cū in veteri.eo.tit. quib9 plenius per Berta.de fir.in tract. de epo.in.i.parte lo.ij.q.xxix.cum sequen.

b ¶ Unanimiter. Uide istum in.c. aduersus.in pzlo not.qd metus cā post Bar.ꝛ Car. vbi tenet ꝫ But. ibi.et in.c.fi.in.i. no.ꝫ.eo.ꝛ in.c.lꝫ. in.j.not.de offi.lega.ꝛ vide tex.i.c. tertio loco.de pba.in v.vox fuit vnanimis.ꝛ vide tex.in.c.cū ecclesia sutrina.de cā pos.ꝛ ppie.ꝛ ibi per do.meū in repeti. But.in.c.dilectus.circa pn.d tēpo.ordi.ꝛ in.d.c.cū eccl'ia. Jnno. in.d.c.ad aures.ꝛ in d.c.fi. Feli.in c.nō pōt.in fin.de re iudi.ꝛ not.istū tex.fm.d.Cardi. ad licentiā q dat examinatis: in q dicitur qd talis fuit approbatus vnanimiter et additur nemine discrepante q illud vbū est supfluū: sed fit ad maiorē cautelā ne patet qd a maiori parte.facit tex.in fi.l aut.de defen.ciuitatis.in.§.fin.in ver.nemine reluctante.fm Ang. in.l.maiorem.ff. de pactis.

de gratia nisi in casu: quia gratia nō presumitur.
Allegāti gratiam incumbit onus probandi.
Spoliatus ante omnia debet restitui.
20 Possessio iurium incorporalium ad hoc vt queratur que sunt necessaria.
21 Fides in dubio psumatur bona vel mala.
22 Papa si aliquid facit ex plenitudine potestatis non prescribit.
24 Minor pars nō tenetur sequi iudicium maioris partis contra conscientiam.
28 Iniuria debet fieri qn nō cōceditur successori id qd erat cōcessum predecessori.
Emphyteosis si est reuersa per mortem vasalli dꝫ potius cōcedi heredi ipsius vasalli q extraneo.
29 Confessio an ꝛ quando possit pro parte acceptari ꝛ pro parte non.31.
30 Libri mercatorum faciant fidem pro eis in parua quantitate.
Consuetudo qd credatur libris mercatorum in magna quātitate: an valeat.

Bone memorie. †Archiepiscopus in archiepiscopatū postulatur[a] ꝛ ex quo postulatio presentata est pape nō possunt postulātes ab ea recedere: sꝫ debet superioris iudiciū expectari.h.d.quo ad titulum. Diuiditur decretalis in sex partes. In prima ponitur postulationis admittende petitio et contra eā exceptio ꝛ replicatio. In scda apostolica trimembris puisio.scda ibi: nūtijs.vsq ad.§.ceterum. In tertia temeraria ꝛ iniusta postulatio ꝛ eius repulsio prouisionis faciēde monitio ꝛ eiusdem cōminatoria cōtentio.vsq ibi: verū. In quarta suffraganeorum ad cōcordiam reuocatio: canonicorū dissensio duplicis postulationis iusta innouatio.vsq ibi: nec nocebat. In quinta ponitur tacite obiectionis responsio.vsq ibi: intellexim9. In sexta ponitur diffinitiua prouisio: archiepalis translatio: ac palij vtendi puisio. ¶ Casus literalis. Ecclesia strigonen. vacāte canonici strigonen. postulauerunt archiepm Collocen. quidam suffraganei Strigonen. ecclesie: scꝫ quinq ecclesien. episcopum: ꝛ quidaꝫ alij huic postulationi se opposuerūt dicentes qd eis contemptis ꝛ exclusis qui ius in electione habebant huiusmodi postulatio facta fuit: ppter qd nūtij vtriusq partis ad sedē apostolicā accesserāt: sꝫ nūtij capituli ecōtra respōdebant qd suffraganei de gratia solummodo fuerāt requisiti: sed ipsi suū cōsilium denegarūt ꝛ alia etiā proponebant ꝫ ipsam postulationem: qꝛ de his nō cōstitit dn̄o pape. ita vt sup hoc duxit prouidendum si suffraganei subsistere voluerūt in cōtradictione sua ꝛ canonici strigonen. voluerūt instare sue postulationi: vtraq pars pcuratores idoneos ad sedē apostolicā deberet destinare. Si vo suffraganei volunt desistere a sua cōtradictione ꝛ canonici volūt in suo pposito permanere mittāt psonas idoneas que dn̄m papam reddāt certiorē sup negotio postulationis. Si autem suffraganei in cōtradictione persistere voluerint ꝛ canonici diffidāt de iure suo aliam personā idoneā sibi puideant canonice in pastorē. Istud fuit primū mādatum: sed anteq istud mandatum ad capitulum puenisset: quidam canonici temere recedentes a postulatione quā dn̄o pape psentauerant alijs persistētibus in sua postulatione pdictum quinq ecclesien. epm postularunt suam postulationem dn̄o pape psentantes: sed dn̄s papa eam non admisit cū facta fuisset in maiori contradictione q prima et cōtra formā mādati predicti mādat capitulo vt personā idoneā sibi prouideant in pastorē requisito suffraganeorum assensu si de cōsuetudine antiqua esset requirēdus: alioquin papa puideret ecclesie de pastore. Istud scdꝫ mandatum cū ad capitulum peruenisset canonici innitentes mandato priori suffraganeos ad concordiam reuocarunt preter epm quinq ecclesien. quo facto receperunt secundum mandatum. ꝛ illi qui collocen. postularūt eandem postulationē innouarunt reuersis quibusdā qui dictū epm postularunt. Alij volētes pcedere iuxta tenorē secūdi mādati ad capitulū ceteros cōuocarunt sed illi noluerunt cōuenire cum illis. Illi credentes penes se remāsisse potestatem eligendi dictum epm iterum postularūt. propter quod vtraq pars ad sedē apostolicā accessit. Auditis rationibus ꝛ allegationibus vtriusq partis scribit papa super hoc capitulo strigonen. dicēs q nō nocet discordia illorū qui pdictum epm postularunt quia primo in postulatione collocen. oēs cōuenerunt ꝛ cōsensum suum pprijs subscriptionibus roboratū ad sedē apostolicā transmiserūt: vnde non potuerunt postea suū cōsensum mutare. Si enim postq postulatio psentatur dn̄o pape possent ab ea recedere postulantes sibi frequēter illuderēt ꝛ ipsius iudicium ab illorum arbitrio pcedere videretur ꝛ ideo papa licet neutrā postulationem admittere tenetur: tamen quia oēs lꝫ diuersis tēporibus cōuenerunt in collocen. postulationem ipsius admisit: absoluēs illum a vinculo quo tenebat ecclesie collocen. ꝛ dat ei licentiā transeundi ad strigonen. ecclesiam: sibi postmodū pallium transmissurus. Ber.

a ¶ †No. primo ibi: vnanimiter.[b] iuncto
b verbo: nec nocebat: ex quo collige q illud dicitur fieri vnanimiter quod nemine discrepante fit. Dicuntur enim vnanimes cum nemo discrepat. Ad idem.c.fina.ꝫ.eodem.et.c.cum dilecti.ꝫ.de electio.
c Idem dic de aduerbio concorditer.[c] vt not. glos. in clemen.ne romani.de electio.dixi plene in.c.nō potest.de re iudicata. Et in hoc tene menti istum text. quia alibi non ita bene probatur. nam in pncipio hic dicitur quod vnanimiter postulauerūt archiepiscopum collocen.ꝛ in ver.nec nocebat.di
d citur q pariter[d] vniuersi conuenerunt in illum.

c ¶ Cōcorditer. Adde gl.in.c.cupiētes.in v.ꝯcorditer.de elec.li.vi. Bu.ꝛ Imo.in.c.j.de maio.ꝛ obe.istū in.d.c.lꝫ.de offi.leg.ꝛ in.d.c.ad aures. qd metus cā.ꝛ plene in.c.si pōt.de re iudic.vbi plenissime p Feli.l.vij. col.in ver.verbū cōcorditer. Bal.in.c.licet.in princ.de elec.ꝛ in.c.cū inter canonicos.in prin.eo.ti.ꝛ in.c.cū olim.de re iudi.ꝛ in.§.fi.in penul. col.ver.sexto quero.de psump. Card.in.d.cle.ne romani.de elec.in ver. cōcorditer. Archid.in.c.dilectionis.lxxvij.dist. Domi.in.c.multis.in fi.xvi.dist.ꝛ in.c.ij.in.v.colū.in ver.ꝛ primo videndū.de arbi.in.vi.ꝛ in c.cū apostolica.vltra mediū.lvj.dist.romanū.in.l.iiij.§.cato.in fin.ff.de verbo.obli. Pe.de ancha.in.l.ꝛ suū.§.fi.ff.de pac.per istum in.c.in singulis.in vlti.col.de sta.mona.ꝛ in.c.in causis.in.iiij.col.in ver.pōt etiaꝫ notari.de elec. Alex.cōsi.cclxv.in causa ꝛ lite vertēte.ꝛ licet doc.fuerūt varij sup hoc ver.cōcorditer.tamē cōclusio est ista q verbū cōcorditer prolatū cū istis verbis ab oibus ꝛ singulis intelligit nemine discrepāte per glo.in.c.vbi periculū.in.§.idē quoq.in v.singulis.de elect.in.vi. Itē qn materia tāgit singulos vt singulos requirit omniū consensus.

per.l.fabinus.ff.cōi diuidū. Item ꝛ tertio qn sumus in materia stricta ꝛ statutaria fm Bald.in.c.cū olim.de re iudi.quia tūc omnes requirūtur ꝛ non sufficit maior pars. Item si essemus in materia cōpromissaria fm Alexā.in.d.cōsi.cclxv. Item si essemus in materia cōtractuum fm Pe.de anchara.ꝛ Alexan.in dicta.l.ꝛ suum.§.fi. Si vo essemus in materia pertinēte ad collegiū: puta quia verba referuntur ad collegium vt vniuersos ꝛ tūc lꝫ de pria significatiōe vocabuli verbū ꝯcorditer: importet actum fieri oibus cōsentientibus: vt est glo.in d.c.cupientes.in §.ad hec.in versi. concordē. tamen ista est cōmunis opinio. q requirit omniū cōsensum nisi tale verbū pferatur in dispositione noua sup negotio vniuersitatis i quo alias sufficiebat maior pars: quia si pnceps ita dispone ret per viam mādati: quia diceret aliquid fiendum esse in plena concordia exponeretur id est a maiori parte fm Abbatem in.c.cum olim.i fi.de re iudica.per illū tex. cum glo.finali. ¶ Limitarē etiā nisi materia subiecta requireret maiorē partem. et ita intelligerē Bald.in dicto.c. cum inter canonicos.ꝛ i dicto.c. licꝫ.in dicto.c.cū olim.ꝛ Cardi.in d.c.non potest. ¶ Limitarē etiā nisi diceret in instrumēto: abbas cōcorditer cū oibus mōachis cōstituit syndicum: tūc verba verificarētur in oibus qui erāt psentes per id qd voluit Specu.in titu.de syndi.§.i.in.iiij.colum.ver.porro.facit qd voluit Butr.in procmio decreta.rex pacificus.versi.sane.ante finem.q si testis dicat actum presentibus hominibus de vicinia valet dictum licet aliqui essent absentes dūmodo omnes presentes interfuerint actui.et ita concordo docto.varia loquentes super hoc passu.

¶ Adde tu in eo q addens suprascriptos sequēdo Abb.dicit q illud dicitur concorditer fieri quod fit a maiori parte qd hic reprobat Ro. cōsilio.cccccxij.per.c.in causis.ꝫ.eo.vbi ponitur vt diuersa cōcorditer ꝛ factum a maiori parte.

d ¶ Pariter. Uide But.in.c.cū in iure peritus.de elect.in.iij.col. Alex. cōsi.cclxv.incip.in causa ꝛ lite vertēte inter frācischinam. But.in.c.nō pōt.circa fi.de re iudi.ꝛ facit text.in.d.c.cū in iure.in vb.pariter.versi. maior pars.vide glos.in.c.bone.el.j.v.ad nos.de elec.ꝛ vide tex.in.c.cū olim.el.ij.v.pariter cōquerentes.de offi.dele.vbi exponit.i.cōmuniter qnq exponit pariter: idest eadē die: diuersis tn̄ momētis vel eodē momēto.l.si fundus.§.si duo.per glo.ꝛ Bar.ff.de pigno.

a ¶ Ad canonicos. Vide ho.text.⁊ ibi docto.in.c.cum ecclesia sutrina. de causa pos.⁊ proprie.
b ⁓ Sebasti. Sapia. ¶ Ius eligēdi. Vide Jo.frācis.balbū taurineñ. in tract.ꝑscriptionū in ꝑma parte qnte partis ꝑncipalis questio.viij.
c ¶ Etiā ius postulādi.idē voluit h Bal.ꝓ quo facit ꝙ idē ius statuit in vtroq qi pena statuta seu īposita eligēti idignū habeat locū ī postulāte indignuz ſm gl.⁊ doc.in.c. j.ē.co.⁊ do.meum hic.⁊ facit etiam qđ voluit Pe.de ancb.in.c.j.de cōstitu.aliqs ꝑscripsit iurisditionē in certo loco qđ videtur ꝑscripsisse potestatem cōdendi statuta in illo loco:sȝ cōtra Bald.⁊ istuȝ hic non ꝓbaf hoc ex isto tex.qꝛ fuerūt vba partis in v. asserētes.q nō inducunt iuris ministeriū.glo.sing. in.l.j.in glo.mag. circa mediuȝ.ſm Ro.ibi in.l.vnica.C.qñ nō petē. ptes. voluit Jo. an.in.c.dilecto.ꝺ p̄bēd.et ȝ eos est tex.hic in versi.p electionē vel postulationē suffraganeoꝝ assenso regsito.nec ob.ꝙ ap.electionis venit postulatio:qꝛ olim sic:secus hodie cū diuersi ponanf tituli diuersa forma ⁊ diuersus modus.⁊ pōdera tex.hic in fi. vbi papa in decisione cōplectitur vtrūq ⁊ ȝ eos facit ꝙ prescriptio nō extēdif.Bart. in aut.qui reȝ.C. de sacrosan.eccl. in.l.j.§.iij.ff.de itine.actuq priua.Cyn.in.l.j.C.que sit longa consuetudo.in.iiij.oppo.Innocē.in.c.pastoralis.de decimis. Pet.de anchara. in.c.cum ex officij.de prescrip.Abb.per illum tex.in.c.cum olim.eo.tit. Inno.in.c.in literis.de resti.spoli.Archi.in.c.reatina.lxiij.dist.tex. in l.vini passam.§.ꝑscriptione.ff.de adnl.⁊ doc.in.c.qđ ad cōsultationem. per illum tex.de offi.deleg.Innoc.in.c.dilectus.de capel.mo.tenere tū potes dictū eorū per rōnes suas.itē qnia eadē rō est preparatoꝝ ⁊ preparati.l.si.C.ad exhi.l.ordinarij.⁊ ibi Bal.C.de rei ven.Itē rei principalis ⁊ ꝑambuli ad reū principalem.l.diatio.ff.de spon.⁊ qꝛ vno permisso videf ꝑmitti id per qđ deuenif ad illud iurib⁹ vulgaribus ⁊ ita limitabis dicta ⁊ doc.in hūtum dicif ꝙ ꝑscriptio nō extēdif verū est ad ola extranea:secus ad ꝑambula ⁊ cōnexa implicite in ꝑscrip.Item qi prescribēdo totū videor ꝑscripsisse partē per id qđ habef ⁊ not.in.c.cū in tua.de deci. ¶ Limitaf etiam ꝑdicta regula ꝙ ꝑscriptio nō extēdaf nisi ꝑscribaf pars que sit indiuisibilis ab ipso toto:nā cū ius decimandi sit vniuersale ⁊ indiuisibile ꝙ ꝑscripta parte videaf totū ꝑscriptum dūmodo aliter non sit in possessione totius per id qđ not.in.d.c.cuȝ in tua.⁊ Inno.in.d.c.dilectus.
¶ Adde Ro.cōs.cclxiij.vbi cōsuluit ꝙ ꝑscripta iurisditione exequendi lauda videtur ꝑscripta iurisditio ꝓnuntiandi sup executione ⁊ vide in.c.cōsuetudinis.ē.de cōsuetu.
Anto.Francis. ¶ Circa h an vbū assero induceat dispositionē ⁊ effectū dispositiuū siue affirmationē.Dicas ꝙ sic si ꝓferaf ab hñte ptātē legē condēde:vel ab hñte ptātem interp̄tādi ⁊ glossandi:vt in doctore sicut

3 ¶ † Scdo no.ꝙ ius eligēdi archiepm nō spectat
a ad epos suffraganeos sȝ ad canonicos^a ipi⁹ eccłe
cathedralis dūtaxat vñ epi suffraganei nō debēt
de iure interesse electioni etiā cū canonicis tñ te-
net cōsuetudo vt ipsi eligāt vna cū canonicis vt h
4 ptȝ exp̄sse. ¶ † Not.iij.ꝙ ꝑscribēs ius eligēdi^b in
b certa eccłia ōi ꝑscripsisse etiā ius postulandi.^c hec
c notāter ꝓbat ista lr̃a in ꝑncipio.Nā isti suffraga-
nei dicebāt postulationē attētatā eis cōtemptis
qui ius habebāt eligēdi vna cū canonicis:⁊ sic ex
iure eligēdi inferebāt ad ius postulādi.ꝓ qđ infe-
ro ꝙ si extraneus a collegio p.xl.annos semp ele-
gisset vna cū collegio ⁊ tūc instaret postulatio fiē
da dȝ admitti ad postulanduȝ vna cum alijs.⁊ rō
pōt esse quia ꝑscribēs ius eligēdi hȝ respectū ad
acquirendū ius in genere.postulatio aūt est quasi
pars electionis ⁊ per postulationē ꝑuenif ad effe
ctum electionis.facit optime.c.in causis.ꝭ.de ele.
⁊ qđ dixi in.c.j.ē.e.⁊ in.c.cū in tua.ꝭ.de deci.qđ.c.
optime facit.Nā ibi ōi ꝙ ꝑscribēs ius decimādi
in certā terrā videf ꝑscripsisse quo ad oēs fruct⁹
qui ꝑñt ex illa terra ꝑuenire lȝ tpe ꝑscriptionis
solū receperit de certis fructibus:qꝛ alij fructus
non fuerūt inde collecti.secus autē si fuissent alij
d fructus ꝑcepti ex qđib⁹ iste nō pcepisset decimā^d
ita dicentē in ꝓposito ꝙ si postulatio fuisset quan
doq facta in ecclesia ⁊ isti suffraganei nō fuissent
admissi nisi tantum in actu electionis tunc ꝑscri-
psissent ius eligēdi dūtaxat non aūt postulandi.
5 ¶ † No.iiij.quod sicut electio attētata aliquo cō-
tempto venit irritāda contēpto ꝓsequēte cōtem-
e ptum:^e vt in.c.ꝙ sicut.⁊ in.c.bone.ꝭ.titu.ꝓximo.
ita ⁊ postulatio dȝ irritari seu nō admitti instan-
6 te contēpto que debebat de iure vocari. ¶ † Not.
v.ꝙ electio siue postulatio dȝ irritari non solū qñ
fuit contēptus aliqs qui debebat interuenire de
iure cōmuni sed etiā si fuit cōtempt⁹ ille qui debe
bat interesse de iure speciali puta de consuetudi-
ne vt hic.Not.vi.ꝙ exercens aliquod ius ex grā
non acquirit possessioneȝ illius iuris vñ si postea
non admittitur ad exercitiū illius iuris:non pōt
dicere se spoliatū:qꝛ qui grām cōcessit pōt illam
qñcūq reuocare:vt in.l.cū p̄cario.ff.de prec.et in
7 c.si.eo.tit.⁊.xvi.q.iij.in.c.clerici. ¶ † Itē.vij.not.
qđ procedit iste libellus peto talē electionē cassa-
f ri qꝛ fuit facta me contēpto:qi habeo ius ^f eligen
di vna cū electorib⁹.Videf eñ per hec vba infer-
re qđ etiā sit in possessione eligēdi.nā alias iste li-
bellus nō ȝcluderet:qꝛ ille qui nō est in possessio-
ne eligēdi nō ōz contēni si non vocaf:qi ius vocis
dāde sequif magis possessione ꝙ ꝓprietatē:vt in
c.cōsultationibus.de iu.pa.⁊ in.c.q̄relā.ꝭ.de ele.et
in.c.cūoli.de cā poss.⁊ ꝓprie.not.Inn.in.c.cum a-
na.de elec.⁊ in.c.in lr̃is.de resti.spo.Et not.hic di
ligenter istum text.qꝛ alibi nō ita bene ꝓbaf.illa
eñ verba:qi ius habeo ⁊c.videnf prima frōte cō-
cludere ius ꝓprietatis ⁊ nō possessiōis:vt not.in
c.cū ecclesia.de cā poss.⁊ ꝓprie.Sed hic fit larga i
g terpretatio qi libellus dȝ late interpretari^g vt cō
h cludat intētionē libellātis:^h vt in.l.si quis inten-
tione ambigua.ff.de iudi.leg.⁊ not.in.c.cōstitut⁹.
8 de relig.do. ¶ † Item.viij.not.ꝙ vbi a superiore
emanāt duo mādata diuerse forme valet qđ agif
ſm primū mandatū ante receptionē scdi:lȝ scdm
mandatū emanauerit anteꝗ̄ act⁹ expediref.sunt
eñ isti excusandi ex quo nondū receperāt scdȝ mā
i datū:⁊ ad hoc vide ho.text.in.c.audita.^i de resti.
9 spol.⁊ ibi plene dixi. ¶ † No.ix.in vs.verū.ꝓpe fi.
ipsi⁹ ver.ar.op.ꝙ vbi vniuersitas legitime cōgre
gatur nolētes venire ad vniuersitatem faciunt se
alienos ita qđ totum ius vniuersitatis residet pe d
nes venientes:licet sint minor pars vniuersitatis.
Hic aūt nō valuit factum minoris partis:qꝛ fece
runt cōtra formā mādati:vt.ꝭ.dicā. secus si fecis-
sent ſm formā.Et hoc dictū ꝓbat alius tex. mul-
tum no.in.c.cum dilecti.ꝭ.de ele.⁊ optime facit qđ
no.Joā.an.in.c.cum in causis.eo.titu. ¶ Legiste
tamē hoc cōmuniter non admittūt.dicūt eñ esse
necessariū vt saltē due partes collegij sint oēs pre
sentes:vt no.Bar.in.l.omnes populi.ff.de iusti.et
k iur.Sed tu vide qđ dixi in.c.cū oēs.^k de consti.et
10 aliquid dicam in.d.c.in causis. ¶ † Not.x.in ver.
nec nocebat.vnā regulā in materia electionis que
singulariter ꝓbaf hic ⁊ non alibi ꝙ postꝗ̄ postu-
latio est ꝑñtata romano pōtifici nō ꝑñt postulan-
tes ab ea recedere ⁊ aliū eligere vel postulare:sed
debēt postulātes expectare iudiciū pape super
admittēdo vel improbando illam postulationeȝ. e
Et idē dicūt doct.cū ꝑsentaf alteri superiori qui
pōt illam admittere:qđ satis mihi placet ex idē-
titate rationis.nec.s.ȝtrariū agēdo illudere videā-
tur superiori:facit cle.cū illusio ⁊ variatio.de re-
nū.Et ex hoc infertur a cōtrario sensu qđ anꝗ̄ po
stulatio sit ꝑsentata superiori possunt postulātes
variare inuito postulato:adeo ꝙ dicit Inno. hic
⁊ sequunf cōiter oēs doc.ꝙ nunti⁹ missus ad po-
stulationē ꝑsentādā superiori pōt reuocari anꝗ̄
postulatio sit ꝑsentata.tū qi sufficit qđ reuocatio

dicimus de vbo:credo.per ea q̄ habenf in.l.plane.la picola.ff.de leg.j.
¶ Et adde asserēs se debitorē titij in centū ex cā depositi videf ꝓmittere lȝ vbū ꝓmissiuū nō sit in scriptura exp̄ssum.vt no.voluit Bal.in.l. ȝctus.in.iij.col.de fi.istru.vbi dixit ꝙ subaudif vbū ꝓmissiuū.⁊ alibi dixit bar.i.l.j.in.§.j.in.j.op.ff.a qb⁹ ap.nō lȝ.ꝙ assertio facta in iudicio habet vim pacti.
¶ Et tene menti qđ assertio testatoris non habet mutare veritatē: et ideo si testator dicit lego nepoti meo pauperi: nō ꝓbaf ex hoc paupertas nec talis assertio facit legatū dici esse factū ad piā cām si sit diues. ita bal. notabilr in aut. filr.in.j.col.in vs. qd si legaf.C.ad leg.fal.⁊ de assertiōe facta a testatore:vide q̄ habētur in.l.neq professio.C.de testa.
¶ Percepisset decimam. Adde Abb.cōs. lxxij. lā incip.casus talis qđā cle.et late vide Roma.cōs. ccclxviij.vbi ponit an maior natu qui prescripsit ius ꝑsentandi in vna eccłia videaf etiā ꝑscripsisse in alijs qb⁹ agnati vel eius su⁹ habebat ius presentandi.
Zacharias.
¶ Prosequente ȝtēptū. adde qđ solus absens contēptus prosequif suū ȝtēptuȝ vt ꝓ mādā.l.sepe alle. tract.de elec.in.j. parte.c.xxxiij. in gl.i v.si voluerit. ⁊ ibi rōnē q̄re solus ȝtēptus nec ali⁹ ab eo ȝtēptū ꝓsequif.cōi adde Fede.de señ.cōsil.cccxv.⁊ ȝsi.cliij.⁊ Oldra.cōs.xx. et Feli.in tractatu de indulgen.incip.hodie mecum eris in paradiso.in x.amplia.⁊ in.c.cum bertholdus.col.iiij.ver.limita quinto de re iudicata.Et sic non transit ad successores contemptorum.vt per glo.⁊ doc. in.c.quod sicut.Imol.⁊ Domi.in.c.cupiētes.§.si vero.col.fi.⁊ ibi Philip.fran.de electio.lib.vj.
f ¶ Quia ius habeo.not.ista verba in practica qñ ponuntur in libello.
g ¶ Late interp̄tari.vide istū in.d.c.cōstitut⁹.in vlti.col.⁊.c.examinata. de iudi.in.xij.col.⁊ in.c.pro illorū.de prebē.⁊ in.c.ceterū.de iudic.⁊ in.c. ij.de ordi.cog.⁊ in.c.cū ad sedē.de resti.spoli.⁊ in.c.cōquest⁹.de fo.cōpe. in.iij.col.in.c.cū venissent.de in integ.resti.⁊ i.c.auditis.de ꝑscrip.not. legiste in.l.solemus.⁊ in.l.si quis intētione ambigua.ff.de iudic.⁊ in.l. edita.C.de edē.⁊ vide ho.tex.in.l.j.§.ij.ff.si ser.ven.
¶ Adde Roma.cōsilio.ccclv.
h ⁓ Sebasti.Sapia. ¶ Libellantis.De hoc late per Moder.in.l.sed et si possessor.ij.item si iurauero.ff.de iureiuran.ibi.ho.tex.ad hoc.
i ¶ Audita.Vide ibi docto.⁊ in.c.cum contingat.de rescrip.et in.c.ex literis.de offi.delega.
k ¶ Cum omnes.in vltima colū.in v̄.tamē vnam diuersitatē maximam reperio inter canonistas ⁊ legistas.Innocē.in.c.j.de maio.⁊ obedien. et in.c.ij.de operis noui nuntia.⁊ in.c.cum nobis olim.de electio.⁊ ibi per istum in vlti.char.⁊ vide glo.in cle.quod circa.de elec.⁊ in.c.in causis.in.v.colū.in ver.sed aduerte.eo.titu.et Pet.de anchara.in repe.c.j. in.xvj.charta.de constitutio.

peruenerit

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Unā regulā. Pro hoc bn̄ facit tex. in. l. si. C. de repud. here. vbi moder. not. Facit regula. l. pre furio. ff. de his qui sunt sui vel alie. cū not. per Feli. in. c. super his. col. ij. de accusa. per Jas. in. l. j. in prin. col. iij. ff. de operis no. nūtia. 7 per Feli. in. c. que in ecclesiarū. colum. xviij. versi. secūdus casus. de cōstitu.

b ¶ Sepe variare.

peruenerit ad ipsum nuntium seu pcuratorē. vt
in. c. ex parte decani. de rescrip. 7 in. c. mandato. de
procura. tum quia ex quo postulatio nō est p̄senta
11 ta admittitur variatio vt hic a contrario. ¶ † Et
ex hoc habes vnam differentiam quo ad faculta
tem variandi inter postulationem 7 electionem.
nam in electione non admittitur variatio post pu
blicationem scrutinij. vt in. c. publicato. j. de elec.
Sed in postulatione admittitur variatio quantū
cūq; sit publicatū scrutinium 7 postulatio inde sit
secuta. Satis em̄ est vt non sit supiori p̄sentata: vt
hic. Diuersitatis ratio est: q: per postulationem
nullū ius acqritur postulato cū sit inhabilis: vñ
nō hʒ de quo conqueraẜ nec superior pōt cōqueri
ex quo sibi nō est facta presentatio. Et ex hoc 7 ex
tex. collige vnam regulā[a] qȯ quis pōt sepe varia
re[b] anteq̄ ius sit alteri quesitū: secus si ius est q̄
situm alteri. vt in. d. cle. 7 in hoc casu hʒ locum re
12 gula mutare. de regu. iuris. lib. vj. † No. xi. aliō di
ctum notabile limitans precedentem regulam ꝙ
si superior 7 postulantes conueniunt admittitur
variatio etiam si postulatio sit presentata superio
ri.[c] Nā hec postulatio erat presentata: 7 tamē pa
pa dedit potestatē ab ea recedendi sub certa for
ma: 7 sic tex. est hic p notatis in. c. p̄cedēti. Nec hʒ
postulatus de quo conqueraẜ cū ius nō sit sibi q̄si
13 tum vt p̄dixi. † Quid autē si fecisset aliquas expē
sas p̄sertim cū consensu postulātiū nūquid possit
illas repetere secuta variatione. Innocē. 7 cōiter
doct. sequētes dicunt ꝙ nō: quia cum haberet ius
14 fecit illas: non est sine nota ambitionis. † Et not.
bn̄ hoc dictū facit ad qōnem amicus tuus expen
dit aliqd simoniace vt tibi cōferreẜ certū bn̄ficiū
nūquid possit a te repetere illas expēsas. dicēdū
est ꝙ non: quia iniuste illas fecit: nec etiā haberet
actionē mādati si tu mādasses illi vt illas expen
sas faceret: q: ex turpi mādato nō oritur actio. vt
in. l. si vero nō remunerādi. in. §. rei. ff. mādati. 7 est
glos. nota. in. l. qȯ vtiliter. ff. de neg. gest. Et tene
menti hoc dictū. sed respectu expensarum postu
lati. vide qȯ legiẜ 7 not. in gl. fi. c. cupiētes. de elec.
15 lib. vj. 7 distingue vt ibi. † No. xij. qȯ eligētes non
saluāt cōscientiā suā eligēdo illū cuius plenā no
titiā nō habēt. Et not. text. in eo qȯ dicit: plenam
vñ dicit Joā. and. 7 bn̄ qȯ ignota persona non est
eligenda. ad hoc. j. de cleri. peregri. quasi per totū
Et ob hoc seruaẜ in romana curia qȯ super ido
neitate p̄sone ibidē promouēde recipiātur testes
16 † No. xiij. ꝙ vbi in loco[d] reperiuntur idonei non
debet p̄fici extraneus: est em̄ qs honorādus et p
mouēdus in eo loco vbi suam peregit etatē: neq;
dʒ alius obripere stipendia alijs debita: licet ho
die male seruetur. Et vide in hoc canonem anti
quum vulcherrimū. in. c. nullus eps deẜ inuitis.
17 lxi. dist. ¶ † No. xiiij. ꝙ vbi cōcurrit honestū 7 iu
stum p̄ferēdum est iustū honesto.[e] hic em̄ cōcurre
bāt ista. nā honestas cōcurrebat ex parte epi quin
q; ecclesieñ. q: honestū erat vt poti⁹ pmoufreẜ ad
suā sedē metropolitanā q̄ ꝙ vn⁹ archieps p̄fice
retur aliene sedi. Itē honestius est vt qs pmouea
tur ad maiorē dignitatem q̄ ꝙ transferaẜ de pari
ad parem. Sed ex parte archiepi collocen̄. con
currebat iustitia: cum ipse fuisset postulatus ab oi
bus qui habebant ius postulandi: licet diuersis
18 temporibus consensissent: vt in litera. ¶ † Ulti.
not. ꝙ postulatio potest approbari ex consensib⁹.
singulariter superuenictib⁹. nā postulatio isti⁹ ar
chiepi collen̄. fuit corroborata ex consensibus suf
fraganeorum postea singulariter accedentibus:
quod an possit de iure indistincte fieri: dicam sup
19 gl. pe. ¶ † In gl. in ver. de gratia. ibi: nec presu
matur sibi ius causari in posterum. Nota bn̄ hanc
particulam glo. vr̄ enim sententire ꝙ non debeat
p̄sumi gratiosa cōcessio in exercitio alicuius iu
ris sed potius dʒ p̄sumi ꝙ vtēs intēdebat vti iu
re suo. Et facit ad hāc qōnem: pone ꝙ aliqs fuit
in possessione iuris eligēdi vel alterius iuris de
mum excluditur ab exercitio illius iuris: petit iste
nunc se restitui: obijciẜ ꝙ gratiose fuit admissus
ad exercēdū illud ius. iste vo negat grām 7 dicit
ꝙ suo iure fuit vsus: q̄riẜ cui incūbat on⁹ pbandi
an agēti an vo excipiēti. ¶ Innoc. refert quosdā
distingisse inter iura corporalia 7 incorporalia vt
primo casu p̄sumaẜ gratiosa cōcessio: sec⁹ in scdo.

Faciat cōsil. Cal.
xvi. in tit. de iure
patro. in v̄. an lai
cus. 7 l. si qs ius
iur. C. de re. cre.
7 ibi bal. 7 in aut.
habita. in v̄. ter
tio q̄ro. xij. colū.
C. ne filius p p̄re
7 illō qȯ dicit iste
hoc pcedit i casu
postulatiōis 7 nō
in p̄sentatiōe. itē
loquiẜ qñ nullū
ius est acqsitū sʒ
facta presentatio a
ne est ius acqsitū b
saltim ad rē. c. cū
bertold⁹. de re iu
dica. 7 ibi p istū l
cōtrariū facit gl.
in cle. plures. l. v̄.
p̄sentare. de iure c
patro. 7 c. cū aūt.
eo. xi. 7 vr̄ casus i
l. qui absenti. ff. ō
do. 7 in. c. j. de con
ce s. p̄hē. li. vj. 7 in
l. qui absenti. ff. ō
acqr. posses. 7 per
Jino. ibi q rn̄det
ad istū tex. vide
ibi Alex. l apost.
in v̄. sʒ electo. pri
ma ps est verior.
p not. per istū in
c. cū vos. de offic.
or. 7 in. c. dilect⁹.
de offi. lega. 7 per
Hellen. in. c. a no
bis. de iurepat. et
vide no. p doc. in
o. l. q absenti. ff. ō
dona. 7 vide Bal. in. l. ij. in. vj. col. in ver. xviij. quero an postulatione p̄
sentata postulato vel superiori habeat locū penitētia. C. de serui. 7 aq.
¶ Adde late Pe. de ancha. cōsilio. ccxi.

c Zacharias. ¶ Presentata superiori. Adde qȯ posui in apostilla ad
istū in. c. gratū. in ver. eligēdi 7 postulādi. in nu. 2. s. eo. titu.

d ¶ In loco. facit ho. tex. l. in ecclesijs. C. de epis. 7 cle. 7 vide ho. gl. in. c. si
ppon̄ete. in glo. ij. ibi: itē si de terra illa. de rescrip. 7 ibi istū. 7 d. meū. lʒ
Hu. ibi ʒ. 7 etiā Pe. de ancha. hic. 7 vide. c. hortamur. 7 i. c. nullus. lxi.
dist. 7 c. nullus inuitis. lxi. dist. 7 facit ho. tex. in. l. ij. in v̄. ciuibus nostris
C. de anno. ciui. lib. xi. 7 ibi Bart. dicit argumētum qȯ officiales positi
sup faciēdis eleemosynis publicis nō debēt illas dare extraneis pau
perib⁹. 7 qȯ voluit Jo. an. in ti. de instru. edi. §. si vo aliqua. v̄. sʒ an pau
peres. facit qȯ eps qui dʒ dispensare bona inter paupes nō dʒ dare ex
traneis pauperib⁹. C. de epis. 7 cle. l. nulli. 7 vide tex. in aut. de eccl. titu.
§. si qs aūt p redēptione. 7 glo. j. sing. in. c. si pr̄. de testa. lib. vj. 7 vide ho.
tex. in. l. q̄ cōditio. in. §. fi. v̄. si nō appareat qȯ mortuus senserit in eius
municipij foro. ff. de cōdi. 7 demōstra. 7 vide do. meū in. c. licʒ. de ferijs
vbi distributio eleemosyne est faciēda pauperib⁹ vicinis 7 nō alienis.
¶ Adde tu per Federi. cōsi. xxxiij. vbi ponit de vsuris erogādis.
Antoni⁹ Frācis. ¶ Circa hoc cui erogāda sit eleemosyna. Dicas qȯ
debet fieri oībus penitētibus: tñ potius fideli q̄ infideli: 7 poti⁹ capti
uis q̄ alijs: 7 potius cōiunctis q̄ extraneis: 7 potius senib⁹ q̄ iuueni
bus: 7 potius infirmis q̄ sanis: 7 potius nobili q̄ ignobili: et debebit
fieri de iuste q̄sitis 7 sine pōpa. p quo vide plene p. d. Car. in cle. j. in. §.
ideoq;. de reli. 7 vene. sanc. nec dʒ fieri meretrici vt cōsentiat in coitu. vt
ibi p eū nec mēdicantib⁹ validis: vt in ti. C. de mēdi. vali. 7 vide ho. tex.
in. c. eleemosyna. xiiij. q. v. vbi dicit tex. qȯ de male acqsitis 7 illicitis lu
cris nō dʒ fieri eleemosyna. 7 vide Archi. in. c. nō est. j. q. j. 7 ho. tex. in. c.
ex trāsmissa. de deci. vbi ō: qȯ de bonis alienis non pōt fieri. 7 vide do.
Abb. in. c. olim. 7 c. innouamus. de cēsi. vbi qȯ eleemosyna pōt fieri de
iniuste extortis p gabellarios. 7 vide Pau. de ca. l. ʒsil. suo. lxxij. 7 vide
pulchros tex. ad hoc. xiiij. q. v. per totā. q. ¶ Et adde qȯ eleemosyna fa
cta in statu peti mortalis: nō pdest ad salutē: sʒ ad mitigādū deū. vt in
c. nō est: 7 ibi pulchre per Archid. j. q. j. ¶ Et adde qȯ eleemosyna dari
dʒ p̄sonis vel eccle de diocesi quib⁹ dari cōsueuit. vt in. l. priuilegia. C.
de sacrosan. eccle. qȯ verū est etiā si statuto caueẜ qȯ deẜ alteri eccle vel
alteris p̄sonis: q:
tale statutum nō
valet fm bar. ibi
in si. p. c. ad apo
stolicā. de simo. et
vide Joā. and. in
addi. Spec. in ti.
de instru. edi. l. §.
nūc vo aliqua. et
vide etiā Specu.
in tit. de loca. i. §.
nūc vo aliqua. in
v̄. lxviij. vbi mul
ta dicit ō eleemo.
7 inter cetera di
cit ꝙ diues cogiẜ
facere eleemosy
nam p superiorē.
¶ Et adde quod
vxor potest face
re eleemosynā de
bonis viri mode
rate 7 fm ʒsuetu
dinem nisi vir ex
presse prohibeat
vt voluit Bar. in
l. j. ff. rerū amo. et
hr̄ per Flori. in. l.
mulier. ff. ad legē
aquil. 7 vide do.
Card. in cle. ij. de
vi. 7 ho. cleri. 7 vi
de ho. text. i. c. qȯ
deo. xxxiij. qȯ. v.
¶ Et addȯ ꝙ elee
mosyna debet fie
ri de fragmentis
mēse p̄lator: pau
perib⁹ l loco exi
stētibus. vt in cle.
ij. in. §. j. 7 ibi per
do. Car. de cēn. et
hr̄ in. c. nō cogan
tur. xlvi. dist. 7 de
materia eleemosyne vide in. c. miror. 7 in. c. medicina. 7 se. de pe. dist. j. et
in. c. fratrē. lxxxviij. di. 7 per Hosti. in sum. de pe. in. §. si quis.

e ¶ Honesto. Sed qd in casu in quo cōcurrat licitū 7 honestū. dic ꝙ attē
di dʒ id qȯ est honestū: vt est glo. iūcto tex. in. l. semp i ʒctib⁹. ff. de regu.
iur. 7 vide ho. tex. in. l. semp in cōiunctionib⁹. ff. de ritu nup. 7 faciat gl.
x. q. ij. in. §. hoc ius porrectū. in v̄. 7 plus. 7 q̄uis liceat ʒhentibus inter
se decipere. vt in. l. in cause. la. ij. §. idē pōponius. ff. de mino. 7 in. l. itē si
p̄tio. §. quēadmodū. ff. loca. tñ honesto 7 bono viro nō cōgruit vt est gl.
sing. in. d. l. semp in ʒctibus. fm Ana. in. c. cām q̄ inter economū. de te
sti. Itē lʒ pmittaẜ in pretio posse se decipere nō tñ in vitio et qualitate
rei. gl. in. l. iulianus. in. §. si vo ignorās. in glo. mag. ff. de acti. emp. Itē
nō licet in quātitate rei. tex. iūcta gl. in. c. p tuas. de dona. 7 videẜ pba
ri in. l. si seruū. §. j. ff. de actio. emp. 7 vide Jo. de ana. in. c. in ciuitate. de
vsur. in. vij. col. vbi p. d. l. semp ʒsulendo ferrarie dedit bonam cautelā.
Antoni⁹ Frācis. ¶ Qñ honestū 7 licitū cōcurrūt qȯ sit p̄ferendum. vi
de Joā. an. in. c. bone. el. ij. circa fi. de postu. p̄lato. 7 vide btm̄ Tho. ij. ij.
q. ciij. arti. j. 7. ij. vbi dicit ꝙ honestū idem est ꝙ virtuosum. 7 vide eun
dem in. j. dist. in arti. iij. 7. ij. ij. q. xliv. arti. iiij. ¶ Et adde ꝙ nō soluʒ qȯ
licet: sed etiā qȯ est honestū considerari dʒ. de quo in. c. magne. de voto.
¶ Et q̄re nō oē qȯ lʒ est honestū. vide Archi. in. c. aliud. xi. q. j. 7 pptere
a ō: qs posse facere: qȯ honeste pōt facere. l. qȯ vulgo. ff. de sta. homi. l.
filius. ff. de cōdi. insti. l. si cū dies. §. cū pmisso. ff. de arbi. Et qd sit hone
stas: 7 vñ dicaẜ. vide Jo. an. in rubri. de vita 7 ho. cleri. 7 vide ho. glo. in
l. iustitia. ff. de insti. 7 iur. q̄ dixit ꝙ honest⁹ hō ō: hō morigerat⁹ aliena
nō tollēs 7 q̄tū in se est i alijs virtutē operās. 7 qñ dicaẜ aliqd eē hone
ste actū. vide gl. in. l. q̄ militis. ff. de neg. gest. ¶ Et adde ꝙ honestas dʒ
p̄ferri oi lucro. vt dixit Bald. in. l. rep̄hendēda. C. de institu. 7 substi. sub
ʒdi. fac. 7 dixit ipse Bal. l. l. qȯ ex libera. C. de ope. libe. ꝙ ius honestatis
est exceptū ab oi supioritate. 7 dicebat Alex. in. l. nepos pculo. ff. de v̄b.
signi. ꝙ ppter honestatē recedimus a proprio significatu verborum. 7
adde ꝙ honestus homo habet p se presumptionē ꝙ nihil dolo⁹ faciat.

vt notabi. voluit
Specu.in titu.de a
ccu.ac.in.§.i.in v.
sed opponitur.
a ¶ Allegāti gra-
tiā.vide Archi.i
c.si cui.de pbē.li.
vi. ꝙ qui allegat
grām bz illā pro
bare.⁊ ibi Ioan.
and.i.c.ex parte
ade.de testi.⁊ istū
in.c.ij.in.iiij.col.
de resti.spol.⁊ l.c.
cā te.de rescrip.
¶ Adde qđ vo-
luit Oldr.cōsilio
clvi.
b ¶ Que nō solēt.
Uide bonū text.i
l.apud iulianum.
in fi.ff.de lega.j.⁊
ibi doc.
c ¶ Que solēt gra
tiose. Nō est qr in
his q̄ sunt libere
facultatis nō pre
scribūt ⁊ nō obli
gāt.vt legit ⁊ no.
i.l.j.C.de serui.et
aq̄.p Bar.in.l.cū
de in rē verso.ff.
de vsu.p Cy.in.l.
j.⁊.C.q̄ sit lōg.cō-
suetu.p Io.and.
in.c.ioānes.ꝺ cle.
cōiu.p istū ibi in
fi.⁊ in.c.qm̄.de vi
ta ⁊ ho.cleri.i.ij.
col.⁊ in.c.sua no-
bis.⁊ i.c.ad apo-
stolicā.de simo.et
in.c.iter ceteras.
de rescri.l fi.⁊ i.c.
ex pte astēsis.de
ↄces.pbē.l.ij.col.
¶ Limita tn̄ ni-
si aliq̄ prestent in
prā cām.ita pub-
cbre dixit Pau.
in.c.in lr̄is.in.x.
col.in v.mō q̄rit.
de resti.spol.alle.
tex.i.d.c.ad apo-
stolicam.⁊ voluit
Abb.i.d.c.sua.in
ij.col.in ver.ter-
tio potest solui.
Sebasti.Sapia.
d ¶ Pone exem-
plū.vide.d.abb.
in.c.cū ecclesia su
trina.j.de cā pos.
⁊ ppzieta.⁊ in.c.
suā.j.de simo.vbi
etiā ponit h̄ exē-
plū.vid ad h̄ do.
menz do.Rochū
curtiū senatorē l
c.fina.col.lvi.vfic.
septimū reqsitū.
ꝺ.de ↄsuetu.
e ¶ Sciēte ⁊ patiē
te.Uide gl.i.l.j.
ff.de actio.emp.⁊
vēdi.⁊ istū i.c.cuz
ioānes.in.vj.col.
in v̄fi.an aūt suf-
ficiat.de fi.instru.
ei vide plene per

Sed ipse Inno.tenet indistincte ꝙ alleganti gra
tiam[a] incubit onus pbandi: qr ex quo quis pro-
bat se fuisse in possessione:⁊ deinū deiectum ab ea
debet ante oia restitui:cuz ⁊ predo ante omnia sit
restituēdus.vt in.c.in lr̄is.de restitu.spo.Et hanc
opi.Innoc.sequuntur cōiter docto.Et mihi pla-
cet intelligēdo ꝙ exercuerit tale quid qđ de gra-
b tia nō solet cōcedi.vn̄ in istis que nō solēt[b] de faci
li cōcedi non p̄sumitur gratiosa ↄcessio.vt voluit
ipse Inno.in prima parte sue glos.⁊ Bar.in.l.j.§.
hoc interdicto.ff.de itine.actuq; priua.In his ve
c ro que solent gratiose[c] concedi non presumitur ꝙ
quis intenderit vti iure suo nisi pbet saltem per
d indicia.Pone exēplum[d] amicus florentinus qn̄
veniebat ad hāc ciuitatē seneñ.solitus erat hospi
tari in domo amici: dicemus ne ꝙ propter aliq̄s
vices acquisiuerit possessionē hospitādi.certe di-
cēdum est ꝙ nō.Quia hoc solet cōcedi ex quadaz
amicitia.vn̄ nō est presumēdum ꝙ iste fuerit pas-
sus illū vti iure hospitandi tanꝙ iure suo.vt not.
Innoc.in.c.cū ecclesia.de causa pos.⁊ proprie.Et
idem dic qn̄ extraneus a collegio fuisset admissus
solū in caplo:sed nō dedit vocem in electione.naz
per hoc nō debemus p̄sumere ꝙ iste intendat vti
iure suo ⁊ qđ possessionez quesiuerit interessendi:
quia de gratia solet concedi nuda interessentia si
ne datiōe vocis.Et facit qđ not.Bar.i.d.§.hoc in
terdicto.¶ Et instat hic Innoc.circa acquisitio-
nem iurium incorporaliū quā materiaz tractauit
in variis locis p̄sertim hic.⁊ in.c.in literis.de re-
stitu.spoli.⁊ i.c.cū ecclesia.de causa pos.⁊ proprie.
⁊ in.c.ij.de in integ.restit.⁊ in.c.dilectus filius.de
capel.mona.⁊ in.c.conquerente.de offic.ordina.
20 ¶ † Sed circa materiā nostrā potest poni hec re
gula qđ ad hoc ꝙ quis querat quasi possessionem
iuris incorporalis oportet necessario vt cōcurrāt
duo.Primo ꝙ iste intendebat vti iure suo ⁊ non
iure alterius.vt in.l.fi.ff.quēadmoduz ser.amitt.
Ratio est qr ad acquirendum possessionē necessa-
rio requirit animus acquirētis qr sine animo et
corpore regulariter nō acquiritur possessio.vt in
l.licet.C.de acqui.pos.ponitur in.c.cuz nostris.de
cōces.pbē.Secūdo requiritur ꝙ exercuerit illud
e ius sciēte ⁊ patiēte[e] aduersario in cuius preiudi-
cium acquirebatur possessio: qr possessio istorum
iurium incorporalium inheret ossibus istius qui
possidet.Ideo nō potest acquiri sine sciētia ⁊ pa-
tiētia illius cum ex sola patiētia oritur illa pos-
sessio.vt in.l.quoties.ff.de seru.⁊ videt tex.p pre-
dictis in.l.ij.C.de seru.⁊ ibi cōiter tenēt doc.Et
si plurium interest requiritur scientia ⁊ patientia
oium s̄m do.Innocē.hic ⁊ bene.secus est in reb9
corporalibus quia ibi nō requirit dn̄i scientia.vt
in.l.fi.C.de p̄scrip.lon.tēpo.dixi in.c.vigilanti.de
prescrip.¶ An autez sit necesse ꝙ credat vti iure
suo an sufficiat ꝙ hoc intendat dicit Innoc.suffi
cere ꝙ hoc intēdat licet nō credat.Hostien.dicit
hoc verum nisi in bñficialibus.Sed tu dic ⁊ meli9
ꝙ ad acquirendam iustam possessionez necesse est
vt credat vti iure suo:alr̄s est in mala fide quia nō
possidet cogitatiōe domini.vt i.c.si virgo.xxxiiij.
q.ij.Sed ad acquirendam possessionem non req-
ritur ꝙ credat vti iure suo:sed satis est vt hoc in-
tendat:quia ⁊ predo potest acquirere possessionez
21 alterius.vt in.d.c.in lr̄is.¶ † An autez in dubio
presumatur bona fides vel mala.dic vt plene dixi
in.c.si diligenti.de prescrip.⁊ in.c.ij.de in integ.re
sti.Et q̄tum ad propositum nostrum dicenduz est
ꝙ vbicūq; postulatio est contra ius non presumi
tur iusta nisi ex aliquibus coniecturis iustificetur
tex.est notabilis in.c.ad decimas.de restit.spolia.
in.vj.facit.l.quemadmodum.C.de agri.⁊ cens.lib.
xi.vnde in casu huius capli non presumetur ꝙ isti
suffraganei essent in possessione eligendi bona fi-
f de.Quia hoc est cōtra ius:[f] qr si eis mouetur que-
stio anteꝙ eligāt debent ostēdere saltem colorate
quo iure pretēdunt ius vocis dāde.⁊ hoc casu in-
tellige hāc glos.in fi.qđ not.Si tamē fuissent diu
in possessiōe p̄sumitur bona fides.vt not.Innoc.
in dicto.c.ij.⁊ in hoc casu intelligt.c.cum ecclesia

sutrina.de causa pos.⁊ pprie.nō tamē debet inte-
rim spoliari illa possessione.vt not.Inno.in.c.ex
lr̄is.de restitu.spo.in.c.cumana.de elec.sed potest
22 eis moueri questio modo p̄dicto.¶ † Unū tamē
singulariter nota ex dictis Innoc.dicit eñ inter
cetera ꝙ papa vtendo aliquo iure ex plenitudine
potestatis nō acqrit possessionez illius iuris nec
prescribit.Ratio qr dn̄s nō dicitur pati cuz papa
hoc faciat ex plenitudine potestatis ergo prescri f
ptio nō habet locū cū solū currit cōtra negligen-
tem.Sed si papa vel imperator ex plenitudine po
testatis ↄcederet aliqua iura alicui:⁊ crederet p̄n
ceps de iure posse concedere:⁊ tūc ille qui recipit
bn̄ prescribit si habet bonam fidez.¶ In glos.in
ver.diffidere ibi cōstituat aliū defensorē:istud cō-
silium glo.nō placet cōiter doc.qr parū refert an
g quis faciat per se an per alium.[g] vt in.c.pe.de pe-
cu.cleri.⁊ l regu.qui per aliū.de regu.iuris.lib.vi.
Et ideo cōsulunt doc.ꝙ si prelatus diffidat de iu
re ecclesie sue qđ cōuocato ↄsilio capli deliquat illā
rē vel cedat liti.si autē nollet caplm cōsentire tūc
dicat in̄ude sunt man9 mee.vt in.c.ephesiis.lxiij.
dist.De hac materia vide qđ dixi post glos.in.c.fi. g
de prescrip.⁊ qđ not.Innoc.in.c.fi.de testi.lib.vj.
23 ¶ † In ea.gl.ibi nisi iam publicatio scrutinii ⁊c.
doc.cōiter impugnāt hāc glos.per text.a cōtrario
sensu vbi innuitur ꝙ anteꝙ postulatio sit presenta
ta superiori possunt postulātes ab ea recedere nō
ergo obstat variationi sola publicatio scrutinii.
Et.c.publicatio.qđ allegat glo.loquit in electiōe
⁊ non in postulatiōe:nā electio innititur iuri:po-
stulatio grē:ideo facilius pmittit recessus a postu h
latione ꝙ ab electione.Nam postulātes deliberāt
grām petere a superiore: vn̄ anteꝙ p̄sentet pape
ipsa postulatio p̄nt absq; alicuius iniuria velle
grām nō petere.Sed qn̄ cōsentiunt in aliquē eli-
gēdo tūc videnē cōsentire in illū vt in sponsum: iđ
nō possunt sine illius iniuria recedere publicato
coꝝ cōsensu.¶ In gl.in v.temere.hec gl.in p̄nci
pio sentit oppositionē ↄ tex.ibi eo qđ dicit ꝙ hi q
postulauerūt quinq; ecclesieñ.epm temere recesse
rūt a prima postulatiōe.Nam videt qđ non teme-
re imo iuste:cū papa dedisset eis mādatū ꝙ si dif-
fiderēt de iure coꝝ puiderent sibi de persona ido-
nea.Solu.gl.primo r̄ndet ꝙ alia pars appellaue-
rat.scđo dicit qđ postulatio fuerat p̄ntata pape:
ideo nō potuerūt a prima postulatiōe recedere:q
solutiōes nō procedūt.Nā hic nō cōstat de appel
latione saltē legitima.Non ob.p̄ntatio facta pape
qr papa dederat iā eis potestatez recedēdi ab illa
postulatiōe.¶ Ideo solue melius vt sentit Inn.
ꝙ facultas recedēdi fuit eis data sub cōditione.s.
si diffiderēt de iure coꝝ.Sed nō videbantur diffi
dere ex quo maior pars capli nō diffidebat.nam
rescriptū fuit oībus vt caplo:ideo non videbātur
variasse ex diffidētia iuris:sz potius ex incōstan-
tia:quia si dubitassent de iure eorum requisissent
suffraganeos quoꝝ cōtemplatione papa permisit
24 eis facultatē variādi.† Et per hoc soluitur si dica
tur qđ minor pars nō tenetur contra cōscientiam
sequi iudicium minoris partis.nam vt dixi non
fecerūt hoc ex diffidētia.Item satis est qđ hic ha
bebāt formam mādati vt eo casu recederēt quo de
25 iure eorum diffiderent.¶ † Et in glos.fina.no.ꝙ
ad hoc qđ electio valeat opz qđ due partes vocā-
h dorum[h] sint in capitulo:et idem dic quo ad alios
actus explicandos quo ad vniuersitatem.Nam
potētia capitularis cōsistit in duabus partibus.
vt in.l.nulli.et in.l.plane.ff.quod cuiusq; vniuer. l
Ualet tamen quicquid facit maior pars illarum
duarum partiū:⁊ ita intelligitur.c.j.j.de his que
fiunt a maiori parte capli.⁊.l.qđ maior.ff.ad mu-
nicipa.not.glos.in dicta.l.nulli.Aduerte tamen
qđ licet valeat gestum quādo due partes fuerunt
in collegio.Tamē si aliquis fuit contemptus pōt
l prosequēdo contemptum facere retractari[l] id qđ
fuit gestum eo absente.vt in.c.bone.infra.de ele-
ctione.¶ In glos.in versi.consuetudine.ibi: vel
ideo dicit.Nota hanc secundam solutionem.glos.
enim videtur recedere a precedēti solutione vt so-
la possessio

Bal.in.l.ij.in.iij.
col.i vsi.sz qr ma-
teria possessiōis
⁊c.C.de sui.⁊ aq̄.
vbi plene de pos-
sessio.iurium in-
corporalium.
Sebasti.Sapia.
¶ Cōtra ius.de
hac materia late
tradit l.c.cū eccle
sia sutrina.j.ꝺ cā
pos.⁊ ppriet.vbi
ponūtur in pre-
scriptiōe iurꝫ eli-
gēdi reqrat titu
lus.de quo etiā p
d.Io.frā.balbuz
in trac.p̄script.in
p̄ma parte qnte
partis principa-
lis.q.viij.
¶ An per alium.
vide istū in.c.mu
lieres.de sen.exc.
⁊ docto.in.l.si qs
id qđ.ff.de iuris.
om.iu.⁊ ita tn̄.§.
gessisse.ff.de ad-
mini.tut.
Zacharias.
¶ Due ptes vo-
cādoꝝ.Adde qđ
nō sufficit eligen
tes esse in maiorē
pte.vt no.Inno.
i.c.cū nobis oliz.
⁊ ibi iste col.v.v.
sed dubiū est isto
tit.⁊ Feli.in.c.cū
oēs.col.pe.⁊ seq.
vsi.extra glo.Ab
consti.⁊ in.c.i.col.
j.vsi.q̄ sit verior.
de maio.⁊ obedi.
imo vt sentiunt
duas partes pre-
sentiū debere vo
cari.ita p.d.Car-
di.Alex.i.c.q̄to.
colū.lxiij.v.nota
successiue:⁊ colū.
si.ante fi.ita etiaz
no.Bar.Bald.et
Ang.in.l.nulli.⁊
i.l.plane.ff.qđ cu
iusq; vni.no.An
ge.are.in.§.sed si
ex testamēto.col.
ij.vsi.⁊ aduertas.
instit.de satisda.
tut.iste in.c.eccle
sia.col.ij.v.septi-
mo querit extra
glo.j.de electio.⁊
Angel.perus.in
consi.xlv.in prin-
cipio.
¶ Facere retra-
ctari.Adde tu p
Old.cōsi.lxiiij.

a ¶ Sola possessio. vide not. in c. in lris. de resti. spo. et in c. cōsultationibus. de iurepa. et vide Cal. cōs. vj. q requiratur. in tit. de cā pos. et ppric. et in titu. de iurepa. in cōs. xij. vbi alleg. not. per Joā. and. hic et no. in c. cū ecclesia. de causa pos. et pprie. et vide dñm meū hic. in. xiiij. col. vbi dicit se in facto consuluisse Parme. et Bald. in l. ij. C. de serui. et aqua.

¶ Adde. d. Car. cōs. xxviij. et vide a in c. in lris. de restitu. spolia.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Qd̄ si fundus. vide. d. Jas. in l. ij. colū. vij. vsi. itē quinto. C. de iure emphy. vbi limitat nō procedere qn̄ emphyteosis est finita ppt canonē non solutū sed pcedit qn̄ est finita per generationē: et subdit q dictū Bart. l. d. l. j. §. pe. cōiter approbatur.

c ¶ Renouationē. idē voluit Bar. in l. j. ff. d pni. credi. et Bal. in l. ne cui. C. loca. Aut. i. c. j. d loca. Ro. l rub. ff. d arb. i. xix. col. i v. xi. qi emphyteosis. et in. l. ij. in pn. ff. sol. ma. et in cōs. xxij. incip. proposite mihi cōsultationis habēda veritate. i v. q ad vltimū etc. p istū in. c. ij. de locato. Bal. i addi. Spe. in ti. de loca. l. xi. col. in v. emphyteosis. dz potius renouari. et idem tenuit Ang. in. §. pmittit. et i. d. l. j. et Hoff. in. d. c. j. de loca. et gl. j. et Car. in. c. pe. in eo. ti. d postu. pla. vbi sequit Bart. i. d. §. pmittit. et. d. meū ibi et hic. Lriū tū tenet Jmol. i. l. si mihi et titio. in fi. pn. ff. de v. ob. et in c. ij. in v. libere. de feudis. et h et bal. in. c. j. quēadmodū feudū ad filiā ptineat. circa fi. et ibi Jac. aluaro. et Pet. de ancha. cōsil. cxxxiiij. icip.

la possessio[a] iuris eligēdi nō sufficiat vt quis debeat admitti ad eligendum ex quo nō est de collegio. sed dz istā possessionē suā colorare aliquo titulo legitimo: sed intellige istā glo. vt dixi. s. sup gl. tertia. ¶ In glos. in v. antiquā. in fin. p intellectu huius glos. et tex. oppo. q lrām in eo qd̄ in v. intellegimus. dicit qd̄ si neutra postulatio esset approbāda etc. videt ei qd̄ imo postulatio facta de colloceñ. erat approbāda: qz fuit facta vnanimiter a toto caplo et suffraganei postea cōsenserāt: vt dr in ver. verum. Neqz debebat obstare sola cōdictio quinqz ecclesieñ. epi cū satis sit qd̄ postulatio sit facta a duab[9] partibus. vt in. c. scriptū. de elect. hic aūt oēs cōsenserūt preter illū solū. Sol. gl. instat et non clare soluit. Sed colligēdo dicta doctorū et clarius ad hunc intellectū explicādum: dic qd̄ ex quadā eqtate postulatio colloceñ. videbat admittēda: qz vt dixi oēs cōsenserant preter vnū licet diuersis tēporibus: et de discordia vnius nō videbatur multū curādum. arg. eorū q not. glo. s. in proe. Neqz obstat si dicaf q quidā recesserāt ab illa postulatione qz nō poterāt ab ea recedere ex quo postulatio erat pñtata pape: et hoc voluit tex. in ver. neqz nocebat. ¶ Neqz obst. si dicaf qd̄ papa dederat eis facultatē variādi nō obstāte pñtatione: qz vt dixi hāc potestatē dedit caplo et sub certa forma scz si diffiderēt de iure suo: vñ minor pars nō potuit recedere: qz nō facit capitulum. Itē vt predixi nō recessit ex diffidentia iuris sed ex inconstantia cum nō requisierunt suffraganeos sed de rigore et subtilitate iuris neutra postulatio videbatur admittenda. Nā illa facta de colloceñ. poterat impugnari qz eps quinqz ecclesieñ. nunq̄ illi consensit neqz fuit discussum an haberet vocē in

26 electione. † et contemptus vnius solius est sufficiens vt retractetur electio. vt in. c. bone. ij. de ele. Nō obstat qd̄ dixi qd̄ valet postulatio facta a duabus partibus qz illud procedit qn̄ minor pars nō fuit contempta. Postulatio vero facta de quinqz ecclesieñ. epo ex multiplici capite non erat admittenda. primo quia erat facta in discordia: itē a minori parte: neqz consenserāt suffraganei neqz fuerat discussum an haberet vocē in electione: neqz poterant recedere a priori postulatione ratione pdicta: neqz habet obstare si dicaf qd̄ maior pars fuit in negligentia: ergo tota potestas recidit in minorē partem. Ad hoc enim rñdetur multipliciter. Primo qz minor nō pōt conuincere maiorē partē de negligētia: ex quo non instabat termin[9] iuris vel hominis ad electionem faciēdam. vt in c. cū dilecti. j. de elec. Vel secūdo et melius maior pars non erat in negligētia cū ignorauerit postulationē factā de colloceñ. que tamē innouatio nō valuit qz fuit facta in discordia neqz fuit requisit[9] consensus suffraganeorum. Et propter ista q poterant allegari q vtrāqz electionem et postulationem papa dixit in verb. intellegimus: quod et si neutra esset postulatio approbanda ad eum tamē

27 erat deuoluta potestas etc. ¶ † In gloss. penul. in plene et subtiliter allegatum reperio. et cōmunis opinio est cum Bart. prout actestatur Roma. in dicto cōs. xxij. quā intellige procedere quando ipsi de agnatione petentes se renouari sunt instituti secus si extranei essent ab illo instituti: quia extranei illi preferuntur. l. ex facto. §. si. ff. ad trebellia. et l. vt iurisiurandi. §. si liberti. ff. de operis libertoū. ita pulchre consuluit Jmola in consilio incip. quidam thomas de pano. ¶ Limita. ij. opi. cōem pcedere cū supsunt descendentes psone defuncte in cuius psona finita est emphyteosis, secus qn̄ nō sup sunt fm Pe. de ancha. in palleg. suo cōs. cxxxiij. ¶ Limita. iij. fm istū hic qn̄ platus esset alias cōcessurus extraneo. secus si vellet retinere penes ecclesiā. ¶ Limita. iiij. si heredes illius emphyteote vel vasalli petierunt renouationē infra annū sibi fieri: secus si elapso anno q illud ius renouandi durat anno. c. titius. si de feu. fuerit cōtrouer. ¶ Limita. v. opi. cōem posse pcedere re existēte integra et nemini adhuc facta cōcessione. secus

autē si alteri fuerit facta cōcessio. argu. eorū q not. in. c. si pnis. de rescrip. lib. vj. Faciat ad pdicta qd̄ voluit Cy. et Bal. in. l. imperator. ff. de pact. in. ij. col. ibi ex ista lectura. no. argu. vbi dicūt qd̄ si testator religt bona sua distribuēda inter pauperes p ministrū fratrū de penitētia et priorem fratrū pdicatorū et vnus eorū vult eligere in pauperes cōiunctas

si. doct. soluūt et bene: qz aut electio a principio nō tenuit: et tūc nō potest cōualidari per cōsensus superuenietes: et ita loquūtur cōtraria et clarius probatur in. c. auditis. de elec. Aut electio a pncipio tenuit: puta qz fuerūt presentes due partes vocādorū: sed tertia pars fuit cōtempta: et tūc cōtēpti possunt cōsentire ex postfacto. Ratio qz istorū cōsensus nō venit ad validandā electionē cū tenuit a principio: sed pōt fieri ne retractet electio eis psequētibus cōtemptū. Unde isti cōsensus supuenietes nō augēt numerū eligentiū. vt not. in. c. qd̄ sicut. et. c. qd̄ ecclesia. el. ij. j. titu. pxi. et de clausula pdicta latius dicef in. d. c. auditis. ¶ In gl. fi. ibi pallio qd̄ ibi inueniet. Jo. and. dicit qd̄ nullū ibi inueniet remittēs ad not. in. c. ad hoc. de vsu pallij. Nā est opinio quasi cōis qd̄ archieps translatus ad aliū epatum defert primū palliū secū nō tamē eo vtetur in secunda ecclesia: sed habebit aliud de nouo vt dicit in fine lre: sed sepelietur cū vtroqz qz pallium sequif personā. de quo dicebaf in. d. c.

28 ad hoc. † Et in fi. glos. Nota ex ista glos. q iniuria fit successori si denegaf sibi priuilegiū qd̄ pdecessori fuit concessum licet psonaliter. Quia ex quo fuit cōcessum pdecessori eadem rōne opz concedi successori: et vide bonū tex. cū glo. c. distin. c. fi. et bene probat litera in. l. j. §. pe. palleg. in gl. vbi dī qd̄ si aliquis hz priuilegiū psonale ducendi aquā ad fundum suum q iniuria fit ei qui succedit in fundo si denegatur sibi consimile priuilegiū. Et per illum tex. dixit ibi Bart. notabile verbū qd̄ solet

b multū allegari q si fundus[b] vel res emphyteoticaris reuertitur ad ecclesiā per mortē vasalli vel emphyteote prelatus facit iniuriā heredi si peten

c ti non facit renouationē[c] seu concessionē sicut habuit defunct[9]. Unde dicit q heres poterit adire superiorem illius prelati et facere eum cōpelli ad concedendum. Hoc dictū ego limitarē qn̄ platus esset alias concessurus extraneo: sed si vellet retinere penes ecclesiā non credo q posset cōpelli saltem si cessat nūc necessitas q cōpulit eccliaz ad faciendum primā cōcessionē. Vel forte qz ecclia indiget nūc et tpe cōcessionis nō indigebat. arg. i. c. nō dz. in prin. de cōsan. et affini. Alias frustra puidisset lex: vt res ecchastica non daretur in feudū nisi recipiēti p se et duob[9] successoribus per lineā masculinaz. vt in aut. de nō alienā. in. §. emphyteosis. Qd̄ an pcedat hodie hoc vltimū dictū: dixi in. c.

29 in pñtia. de pba. post Jo. an. ¶ † Extra glo. opp. q principiū capituli vr̄ eni q intētio suffraganeorum erat fundata ex cōfessione nūtiorū capituli. Nā isti nuntij cōfitebanf q suffraganeorū cōsensus multoties fuerit de grā requisit[9]: vnde dēbuit

d valere cōfessio quatenus[d] pindicabat canonicis in eo qd̄ cōfitebantur q eorum cōsensus fuerat requisitus in electione. Quatenus aūt cōfitebātur q de grā fuerūt requisiti nō faciebat illa confessio fidē: qz quis pōt confiteri q se non aūt p se. xiiij. q. ij. §. ij. ergo suffraganei poterant recipere istam cōfessionē qten[9] faciebat p eis etiā respuere qua

psonas testatoris q vere sint pauperes: et alter vult eligere alios pauperes qd̄ eps debet magis cōiūctis fauere nō dicunt q istud sit de necessitate: sed sicut lex alibi grām facit si hoc facit tamen ista est gratia quodāmodo debita allegāt. l. j. §. pmittif. ff. de aq quoti. et esti. et vide Bar. in. l. j. §. v. col. in v. ex hoc sequitur. ibi: itē ex hoc concludif ff. de iuris. om. iudic. q si illud qd̄ pars petit sibi nō deberi lz quaqz esset iniuria si denegaretur: et allegat. d. l. j. §. pmittitur. ¶ Limita ēt vj. nisi res fuerit suorū maiorū. l. in emptione. ff. de mino. et voluit Ro. in. d. cōs. xxij. in versi. quo ad vltimū ibi: vltimo ad hoc specialiter induco.

¶ Limita septimo doctrinā barto. pcedere quando emphyteosis esset finita p generationē finitam. non aūt qn̄ expirasset propter canonem non solutum: ita singulariter consuluit Lu do. ro. consil. cc. incip. quo ad primum quo qritur in primo dubio. referūt Moder. repetētes in. l. ij. in ver. no. circa fi. ibi: an vo dñs. et aliqd ibidem in glo. magna. in v. repellere. ad fi. C. de iure emphyte. et habes nūc istū

passum meli[9] collectum per me q per alium deo fauente. Corsetus.

¶ Adde tu q licet suprascriptus addēs more solito plene locutus sit tamē nō vidit Pet. de ancha. cōs. clxxiij. vbi dicit q siue emphyteosis sit finita per canonē nō solutū siue ob aliā causam dūmodo dolus emphyteote absit dz renouari emphyteosis. et in inferiorib[9] terminis firmauit lz nō ita aperte cōsil. cccc xxi. circa finē. et dicit Ro. d. cōs. ccxij. qd̄ in illo casu nō vendicabāt not. per Bar. in. d. §. permittatur.

d ¶ Confessio quatenus. vide que dixi in. c. j. s. eo.

Zacharias. ¶ Adde pdictis Bar. in. l. si qdē. C. de excep. Bul. in l. age cū geminiano. C. de transac. glo. in. c. cupiētes. et ibi Semi. de ele. lib. vj. Bar. l. l. nō vtiqz. et ibi Alex. in addi. ad ipm. ff. de excep. Feli. i. c. examinata. et l addi. ad ipm. col. ij. de iudi. Lud. bolo. i. l. si te. C. de inge. et manumis. Lafrā. de ori. l. c. qm̄ q. v. cōfessiones. nu. 12. in apostil. in vsi. acceptari. de pbatio. et Alexā. cōsi. ij. col. penul. in fi. volumi. iiij.

tenus faciebat ꝫ eos ꝛ ꝑ aduersarijs. facit. c. cum
venissent. de insti. ꝛ c. ꝑterea. de trāsact. Sol. digit
Abb. ꝙ isti q fuerāt ꝯfessi erāt nūtij ꝛ nō ꝓcura-
tores vñ eoꝝ ꝯfessio nō debebat nocere canonicꝫ.
Uel scdo intētio canonicorū cōcernebat ꝓprieta
tē: cōfessio aūt istorū cōcernebat possessionē. Sed
moderniores soluūt aliter ꝛ meli⁹ dicētes qḋ ista
cōfessio emanauerat qualificate: vñ in effectu erat
vnicū factū qualificatū: ideo nō poterāt suffraga
a nei recipere ꝛ approbare cōfessionē illā sine qua-
litate: ᵃ ꝛ hoc dictū tenet̃ p legistas ꝛ canonistas. ꝛ
not. in. l. aurelius. §. idē quesiit. ff. de lib. lega. vbi
plene p Bar. ꝛ in. l. si quidē. C. de except. ꝛ p cano-
nistas in. c. j. de ꝯfes. lib. vj. facit. c. cū olim. de censi.
Secus est qñ cōfessio cōtinet duo facta separata
tūc enī pōt aduersarius recipere vnū factū qḋ fa-
cit ꝓ se ꝛ aliud qḋ ꝫ se facit respuere. vt not. in lo-
co ꝑalleg. Pone exemplū in primo casu cōfessus
sum recepisse centū a te que mihi debebas ex cau
sa mutui. Nō potes tu dicere tuam intentionē esse
fundatā ꝙ mihi tradidisti centū ꝛ qḋ mihi incū-
bat onus ꝓbandi ꝙ ex causa mutui receperim: qꝛ
vt dixi ista cōfessio cōtinet vnicū actum qualifica-
tum. nō enī cōfiteor recepisse a te centū simplr̃ sed
illa centū q̄ mihi debebas. Unde debes aut totaꝫ
cōfessionē recipere: aut totā respuere: ꝛ idē dic q̄
ad terminos huius lr̃e. Exemplū secūdi: petis a
me centū occasione mutui: ego rñdi qḋ bene mu-
tuasti centum: sed tu teneris mihi in mille ex alia
causa. hoc casu tu bene potes fundare intentionē
tuā sup ꝯfessiōe mea ꝛ respuere aliā partē ꝯfessio-
nis qꝛ ꝯtinet factū separatū. sꝫ do. Car. voluit li-
mitare hoc vltimū qñ cōfessio emanauerat viua
voce. secus dicit si p scripturā: qꝛ cū scriptura sit
qd indiuisibile nō pōt pars eā approbare pro se
ꝛ respuere ꝫ se. allegat dictū. c. cū olim. ꝛ glos. in. l.
publia. ff. depositi. Sed hoc dictū nūq̄ mihi pla-
cuit. ꝛ Bart. aperte sentit ꝯtrariū in. d. §. idē que-
siit. ꝛ Bart. ꝛ Bal. in. l. vnica. C. de cōfess. ꝛ optime
facit tex. in. d. l. publia. qcqd senserit ibi gl. ꝛ in. c.
si qd veri. xxxvij. dist. Nō ob. c. cū oliꝫ. qꝛ loquit̃ de
scriptura publica: sed nos loquimur de priuata
nā ꝑuata ꝑsona hīi pōt scribere ꝫ se sed nō ꝓ se. vt
30 in. l. exēplo. de ꝓbatio. ¶ † Uide tamē notabilem
b limitationē quā ponit Bald. in. d. l. vnica. ᵇ dicit
enī hoc dictū nō ꝓcedere indistincte in libris mer
catorū: qꝛ ex quo scribūt ꝓ aduersario dꝫ eis cre-
di quaten⁹ scribūt ꝫ. Dūmodo quātitas sit par-
ua: mouet̃ qꝛ officiū istorū cōiter est approbatū et
tacite videt̃ eis mādatum vt conficiāt codicē ra-
tionū: vñ officiū scribendi nō dꝫ eis esse dānosum.
Et placet mihi hoc dictū. facit qḋ no. in. l. quedā:
ꝛ in. l. si quis ex argētarijs. ff. de edē. Secus dicit
ibi Bal. in magna quātitate: qꝛ tunc nō debet eis
credi in fauorē eorū: licet liber cōtineat aliqua cō
tra eos et in fauorē aduersarij: qḋ bene notabis.
¶ Dicit etiā valere cōsuetudinē: vt credat̃ libris
mercatorū etiā in magna quātitate accedēte tñ iu
dicis cōscientia. i. si iudici visum fuerit: vt qꝛ ha-
bebit cōsiderare qualitatē mercatoris et grauita
tem ꝑiudicij. Secus dicit si cōsuetudo haberet vt
indistincte crederet̃ libris mercatorū in eoꝝ fauo
rem qꝛ talis ꝯsuetudo dat occasionē malignandi.
arg. in. l. cōuenire. ff. de pac. dotalibus. ꝛ in. c. quā-
to. de diuor. Et not. hoc dictū singulariter. Con-
c trariū tñ ipse sentit in. l. cunctos populos. ᶜ C. de
summa tri. ꝛ fi. catho. vbi dixit singulariter vale-
re talē cōsuetudinē vel statutū. allegauit. c. cuꝫ di
d lectus. ᵈ de fide instru. Sed mihi plus placet pri-
mum dictū qḋ in veritate fuit per eū magis exa-
minatū: ꝛ ideo illa dꝫ dici sua opinio. Nec obst. c.
cū dilectus. qꝛ loquit̃ cū scriptura cōficitur nō ad
cōmodū ꝓpriū sed alterius. nā cōsuetudo potest
inducere ꝙ scriptura priuata sit autētica non ta-
men ad ꝓpriū cōmodū nisi cū ꝑdicta distinctiōe:
scꝫ accedēte iudicis ꝯsciētia. ꝛ hoc semp notabis.
31 ¶ † Adde ad ꝑdicta vnā limitationē bonā qua-
tenus dixi ꝙ si cōfessio fuit facta qualificate non
pōt aduersarius recipere partem quatenus facit
pro se ꝛ aliā partē respuere quatenus facit ꝓ ad-
uersario. ꝓcedit enī ꝫ illam partem que facit pro
e cōfitēte nisi sit vigēs ꝑsumptio. ᵉ Ad qḋ vide bo-
num tex. iūcta glo. in ꝟ. donec. ꝭ. de institu. c. cū ve-
nissent. hinc dicit Bar. in. d. §. idē quesiit. qḋ si qs
cōfitet̃ se interfecisse hoīem ad sui defensionē pōt
ꝯdēnari de homicidio ex sua cōfessione nisi ꝓbet
f ꝙ ad sui defensionē ᶠ fecerat: qꝛ ꝑsumptio est ꝫ eū
rōne operis perpetrati cum sit factū a iure dāna-
tum. Itē qꝛ verisile nō contingit ꝙ aggressus in-
terficiat suū aggressorē: ꝛ idē dic in similibus. Pōt
dari ꝛ alia limitatio: nā ꝫ partem quā impugnat
pōt adducere ꝓbabiles cōiecturas ꝛ recipe cōfes
sionē quatenus facit ꝓ se: ꝛ ꝑ hoc. c. j. ꝫ. eo. et. c. ij.
ꝭ. de transactio. Abbas.

1 ¶ Per postulalionē nullū ius acqrit̃ postula-
to. etiā ꝙ sit ꝑsentata pape. ꝛ tūc nō pñt partes a
postulatione recedere: ne illudatur superiori.
2 Postulatio nō admissa an ꝛ qñ inferat iniuriam
postulato vel postulātibus.
3 Citatus vt presentet se ꝯspectui iudicis. pōt per
procuratorem comparere.
4 Electus acquirit plenum ius: ꝛ potest facere se cō
firmari.
Papa nō recognoscit supiorē ad quē recurratur.
Presentatus a patrino ecclesie acquirit aliquod
ius licet mutabili per presentantem.
5 Uariatio an admittat̃ in electionibus factis de
aliquibus officialibus.
Electi ad aliquā dignitateꝫ: an illā consequantur
si electores recesserūt a tali electione.
6 Beneficium collatum alicui absenti: an possit ei
tolli ante acceptationem.

Postulationē. Postulatio dependet a grā. vel specialius sic. Postulatio
cōtra quā agitur de cōtēpto pōt sine ꝑ-
iudicio alicuius reijci. potest tamē de speciali gra
tia admitti. ꝛ habuisti in effectu hūc tex. ꝫ. c. pro-
xi. Loquit̃ enī de eodē facto ꝛ continuat̃ in versi.
nūtijs. ante ver. seq. si aūt. Nā ꝯdicētibus ibi suf-
fraganeis papa rñdet prout ibi dicit̃ in ꝟsi. nun-
tijs. ꝛ etiā mādauit prout hic dicit̃. ¶ Casus lite
ralis. Dicit papa ꝙ per hmōi postulationē nul-
lum ius acqrit̃ postulato: et ideo sine preiudicio
alicuius poterat postulationem ꝑdictā repellere
tñ de grā mādauit vt partes mitterent ꝓcurato-
res suos ad ipm vt vtraqꝫ parte ꝑsente qḋ iustum
1 fuerit decernat̃. Ber. ¶ † No. ꝑmo ꝙ per postula
g tionē etiā superiori ꝑsentatā nullū ius ᵍ acquirit̃
postulato vel alteri. Qḋ autē dꝛ qḋ postulātes nō
pñt ab ea recedere itellige post ꝑsentationē supe-
riori factā. vt dꝛ. ꝫ. c. pxi. istud nō fit ratione iuris
alieni quesiti: sed ne illudat̃ superiori vt ibi dꝛ in
2 ver. nec nocebat. in fi. ¶ † Scdo no. ꝙ postulatio
nem pōt superior reijcere sine alicuius ꝑiudicio
ex quo infert̃ qḋ nullā iniuriam irrogat superior
postulationē non admittēdo. Contra qḋ facit qḋ
not. in. c. bone. el. j. ꝫ. eo. ꝛ hic in glos. j. Sed dic qḋ
iste tex. ꝓcedit qñ postulatio nō est cōcorditer fa-
cta seu agit̃ cōtra eā de cōtemptu. Uñ pōdera lite
ram ibi per postulationē memoratā. vnde refert
se tex. ad illā postulationē: de qua in. c. ꝑcedēti con
tra quā se opponebāt suffraganei. Secus autem
dicendum est qñ postulatio fit ꝓpter vtilitatē seu
necessitatē ecclesie et cōcorditer saltē a duab⁹ par
tibus collegij. Nā talis postulatio non pōt reijci
sine iniuria postulātiū ꝛ ecclesie in qua facta fuit
postulatio vt not. in. d. c. bone. ꝛ p Ioā. andr. post
Hostiē. in. c. cū ad monasteriū. ꝭ. de elec. ꝛ vide ho.
gl. in. c. cupiētes. §. deniqꝫ. in ver. grā. de elec. li. vj.
¶ No. ibi de spāli grā: qḋ postulationis admissio
depēdet a grā speciali sed intelligo mō ꝑdicto qñ
postulatio nō est facta in cōcordia: tunc enī inter
ueniēte cōcordia depēdet a grā nō speciali: sed ge
3 nerali. vt not. in. d. c. cupiētes. † Itē not. ꝙ citat⁹
vt ꝑsītet se cōspectui iudicis pōt cōparere ꝑ ꝓcu
b ratorem. ʰ ad idē vide bonum text. ꝛ qḋ ibi dixi in
4 c. pe. de iura. calū. † In gl. ibi nisi publicatio scru-
tinij. glos. j. ꝑsequit̃ hic opi. suam quaꝫ tenui in. c.
ꝑcedenti: sed vt dixi docto. hoc cōiter reprobant
qꝛ capl̃m

a ¶ Sine qualitate. Uide apostil. Alexā. in. l. aurelius. §. ideꝫ q̄siit. ff. de lib. lega. hic alleg. ꝛ vide Bal. i. l. vnica. C. de cōfessis. in. iij. colū. ꝟsi. iij. si quidē.
¶ Adde Rom. consilio. clxvij. et cclij.
b ¶ Unica. In. iij. colum. ibi: nam si mercator est notabilis ꝛc.
¶ Adde Frācis. areti. ꝯsil. xlv. vbi dicit qḋ forte illḋ dictū Bal. est de iure verū ꝛ qḋ tale statutū dꝫ itelligi de ptinētib⁹ ad mercātiam.
c ¶ Cūctos populos. In. x. colū. in ꝟsi. et vlterius q̄ro. ibi: quero ergo primo.
d ¶ Cuꝫ dilectus. Not. ꝓ singulari intellectu ipsi⁹. c. sedecerte. Bal. ibi in. x. col. in. d. l. cūctos. dicit valere statutum qḋ stetur libris mercatoꝝ seu scripture cāpsoris vel mercatoris tanq̄ publico instrō: sꝫ nihil dicit de cōsuetudine: ꝛ istḋ ideꝫ voluit in. l. cōparatiōes. i. iij. col. ꝟsi. ego addo septimā scripturā. C. de fide instru.
Sebasti. Sapia.
e ¶ Urgēs ꝑsumptio. vide Lāfrā. de ora. in repe. c. qm̄ ꝫ falsam. l. ꝟbo ꝯfessiōes. col. vj. ꝭ. de ꝓbatio.
f ¶ Ad sui defensionē. vide Bal. i. l. si filius. §. in exceptionib⁹. de interroga. acti. ꝛ in. l. vnica. C. de confess. in. iij. col. et i. l. codicilluꝫ. C. de codicill. Bald. et Imo. in. l. decē. ꝺ ꝟ. obli. Bal. in. l. si qdē. C. ꝺ excep. ꝛ in. l. ij. C. de do. añ nupt. ꝛ p istū l. c. cū venissent. de institutio. et p illū text. et ibi etiā Imo. ꝛ Bal. l. l. j. §. editiones. ff. de edē. ꝛ in. l. ea q̄. C. de ꝯdictio. ide. et in. l. si qdem. C. de trāsact. Archi. in c. j. de ꝯfes. lib. vj. Hu. ꝛ alios in. c. preterea. el. ij. de trāsac. Spec. i. ti. de deposito.
¶ Adde qḋ voluit Ber. ꝯsi. cex. ꝛ Ludo. ro. sing. suis. fo. iiij.
Zacharias.
¶ Dic tu qḋ est sing. xxviij. qḋ incipit: accusat⁹ de homicidio ꝛc. alleg. leo casu Hippoli. de marsi. singu. clxxxv. qḋ icipit cōfessio inqsiti. Tu vide meli⁹ p Lāfrā. de oria. in. c. qm̄ ꝫ falsaꝫ. in ꝟ. cōfessiones. in apostil. in ver. defensionem. nu. 12. de ꝓbatio.
g ¶ Nullū ius. vide istū ꝛ alios. ꝫ. c. proxi.
b ¶ Per procuratorē. vide istū i. c. si. in. iiij. no. de eo q mit. in posses. in ꝟ. nostro te ꝯspectui repsentes. iūcto si. lꝫ ad illum tex. posset dici ꝙ fuit expressus ibi ꝓcurator et vide in. c. exposuit. de dila. c. cū essent. ꝺ simo. ꝛ c. j. de iud. lib. vj. et dꝫ mitti ꝓcurator instructus. c. cupiētes. §. deniqꝫ. de elec. lib. vj.
¶ Adde tu qñ citatus possit comparere ꝑ ꝓcuratorē ꝛ qñ nō: Cal de. ꝯsi. iij. de dila. Antoni⁹ Frācis.
¶ An ꝛ qñ citatus possit cōparere ꝑ ꝓcuratorē ꝙ citat⁹ ꝑsonalr cōpareat nō pōt mittere ꝓcuratorē ꝭm gl. in ꝟ. delegatuꝫ. in. c. j. de iudi. lib. vj. ꝛ not. in. c. cū dilecti. de dolo ꝛ ꝯtu. qḋ tñ intelligit Bal. verū in. l. fi. C. de ꝑcu. in. j. notabili. nisi cā cōparitionis exprimeret̃ citatiōe ꝛ esset talis i qua qs posset cōparere ꝑ ꝓcuratorem: quia tūc posset cōparere per procuratorem: ꝑuis esset citatus vt personaliter compareret Bal. in. j. col. in ꝟ. ꝛ ꝑ hoc istud ꝑri-

cipium. q citatus vt psonaliter cōpareat nō pōt poni in bāno si cōpareat p pcuratorē stāte statuto q citatus possit cōparere per se vel per procuratorē. ¶ Et adde q citatus simpliciter pōt cōparere et per se ꝛ per pcuratorē. l. psenti. §. cū aūt. C. de his qui ad eccl. cōfu. l. j. §. vsus. ff. de pcu. c. cū parati. de appel. ꝛ ibi p doct. in. c. cps. xviij. di. qd intellige verum nisi qualitas cause requireret psonalē cōparitionē sm Bal. l. o. l. si. C. de pcu. in v. qrit vtrū. et in v. venio ad secundā partē. puta si cā ad quā citaret esset cā criminalis l qua nō posset pcurator iteruenire. iuxta ea q habent p gl. a in. c. veniēs. de accusa. ꝛ in. c. tue. de pcu. et in. l. pe. in §. ad crimē. ff. de pub. iud. ꝛ l. l. seruū qq. l. §. publice. ff. de procura. ¶ Et adde q citatus semp debz comparere legitime etiā si in citatione nō sit h dictum. ita not. voluit Bald. in. l. i. C. qui pe. tuto. et Bar. post gl. l. l. si minor. ff. d bonis au. iu. pos. ꝛ ideo dicebat Bal. in. l. j. in. §. vsus. post glo. halle. q mittens pcuratorē inhabilem nō dz simplr citari: qz cēset verus cōtumax ac si dixisset nolo vēire iuxta glo. in. l. cōsentaneū. C. quō et qn iud. de quo vide Bar. l. l. si finita. in. §. iulianus. in

qz capitlm publicato. loquit in elec. nam differētia est inter postulatū pñtatū a pfono et electū. Electus em innitit pleno iure ꝛ petēdo cōfirmationez in nullo petit grām. vn vt dicit h Jo. and. pōt sup he accedere ante superiorē etiā caputio vel bireto nō eleuato si cōfidat de idoneitate psone sue ꝛ cōminari qd nisi ipe cōfirmet habebit recursum ad superiorē. Et intellige hoc vltimū in superiore habēte ius cōfirmandi citra papā. Nam papa pōt ex plenitudine ptātis confirmationē impedire. facit ix. q. iij. p pncipalē. ꝛ. c. cūcta p mundū. neq hz superiorē ad quē recurrat. vt in. c. iz. de elec. Presentatus vo cōsequit ius.ª vt in. d. c. cuz bertholdus. de re iudi. no. Jnno. in. c. dilect. de offi. dele. tñ qz pfonus pōt variare aliuz psentando. vt in. c. cum autē. de iurepro. dz cū humilitate petere institutionē: vn petit grām expeditionis. i. vt expediat cito ꝛ ne alius interim p pfonū pñtet. vn dz leuare caputiū ꝛ se curuare. Postulat aūt oīno innititur grē: ideo dz genua flectere. i. cum maiori humilitate petere vt admittat postulatio. ꝛ l effectu vba pdicta hoc intēdunt qz postulat nullum ius acqrit: pñtatus vo acqrit aliqd ius sed nō ita firmū sicut elect. ¶ † Extra glo. qrit nūquid indistincte in aliis dignitatib seu officiis sit loc variationi.ᵇ pone exemplū cōsiliū huius ciuitatis p se vel per aliquos ciues fecit electionē de aliq potestate:ᶜ nūquid pñt variare ꝛ recedere ab illa electione sicut faciūt postulātes: an vo teneātur psistere sicut eligentes. Et idez gñaliter potest queri in oībus officiis q aliqbus deferunt: aut per dñm terre aut per vniuersitatē ppli seu collegiū inferiorū. De hac qōne vide p Bart. in. l. absenti. ff. de dona. per cuius dicta satis iura canonica limitant ꝛ declarant. Et cōcludit post eū sic. qdā sunt officia q tenet deputat ab illa ex necessitate subire vt officiū tutele cure vel alterius magistratus publici in ciuitate sua. nam tenet ciuis vel incola subire hec onera in loco nisi habeat iustam excusationem. vt in. l. numerum. in. §. iudicandi quoq necessitas. ff. de mune. et hono. et in. l. incola. ff. ad munici. not. Jnnoc. in. c. j. de his q fi. a ma. par. ca. Et in istis acqrit ius electo quantūcunq absenti añ omnē acceptationez. vt in. l. illud. cū. l. seq. ff. de

iiij. col. ff. de dam. infecto. ¶ Et adde q citat etiā simplr nō cōparet p se dz mittere pcuratorē instructū etiā si sit l carcere. vt no. voluit Jnn. in. c. qrelā. de pcu. ꝛ hf p Jnno. in. c. dilectus. co. ti. tene tñ menti q citatus ad vnū actū ꝛ ad aliū seu alios successiue non tenet mittere pcuratorē nisi ad illū actū ad quē est principalr citatus vel momt. vt not. voluit Jnno. c. cōstitutus. de pcur. ꝛ adde etiā q citat cōparēs p se, vel p pcuratorē nō dz statim recedere sed dz expectare donec index sedet p tribunali vt est gl. in v. expectatū. in. c. cū in veteri. de elec. ꝛ hf in. c. certum. xi. q. iij. ꝛ in. c. si qs aūt. xviij. di. in. c. j. viij. q. v. ꝛ plene hf in. c. cōsuluit. de offi. deleg. ¶ Et adde q si citatus tarde arripit iter veniēdi ad iudicē: ita q nō pōt in termino cōparere nō excusat qz nimiū se arctauit. vt est glo. in v. imputari. in. d. c. cū in veteri. ꝛ hf in. l. ij. in fin. ff. si qs cau. ꝛ in. l. cū postulassem. ff. de dā. infec. ¶ Et adde deniq q citatus et gñaliter in pncipio litis pōt petere se citari ad singulos act. vt voluit Fede. de sen. in cōsi. suo. clxi. vbi dicit q practici causidici semp solent de hoc ptestari. et ad materiā qn quis simplr citatus possit cōparere per procuratorē habet per do. de Rot. in suis deci. cliij. q incip. si citatus,

a ¶ Consequitur ius. vide. s. c. proxi.

b ¶ Sit locus variatiōi. vide Pe. de anch. h. ꝛ Bar. in. l. ex co. ff. de testa. mili. facit qd dixi. s. c. pxi. in v. sepe variare. ꝛ vide p Jo. an. in. c. publicato. de elec. in. q. xij. ꝛ ibi p istū in. iij. col. in v. ꝛ p hoc dicit notā. Bart. ꝛ Pau. de ca. in. l. cū furiosus. ff. de iudi. ꝛ Jaco. de bel. i aut. de colla. §. ad hoc phibemus in des. ibi posita. ꝛ querit notāter Bald. in rubi. C. de cōdi. ob tur. causam. quidā tpe quo est inhabilis imbursat ad officiū qui tpe quo extrahit ꝛ publicat est habilis videt tenere q repellat. ¶ Adde Pe. de ancha. cōsi. cclxv. Ro. cōsi. cxvi. Abb. cōsi. ix.

c Zacharias. ¶ De aliquo ptāte. tu adde plene de hoc Jac. rebuff. in. l. si quos. nu. i. ꝛ ibi in apost. ad ipm ibi. C. de decu. li. x. ꝛ eundē latius in. l. pcepit. nu. 7. ꝛ ibi etiā in apostil. ꝛ Lucam de pana. ibi. C. de cano.

largi. ti. eo. lib. vbi plene examinat. q. q hic subdit. s. vtrū papa vel dñs secularis possit beneficium vel officium qd absenti contulerat mutare sine illius iniuria ante receptionem ad officium.

Anto. Frācis. ¶ Circa istā materiā an ꝛ qn admittatur variatio vel mutatio. Dicas q variatio regulariter reprobat tā in laicis q in clericis. vt in cle. j. et

tu. ꝛ cu. da. ab his. Jdeo post electionē factam nō pōt illud officiū sibi tolli. facit. C. in quib. cau. haben. tu. quasi per totū. Ex qbus infert qd scholari electo i rectorē acqrit ius p solā electionē quātūcunq absenti nec pñt amplius electores ab electione recedere. Quedā sunt officia q nō tenetur

c qs subire nisi velit.ᶜ vt si eligit ad magistratū alterius ciuitatis et in istis est distinguenduz. Aut em electores elegerūt iure pprio vtputa in cōsiliobus illustrissime ciuitatis Senēsis: ꝛ tūc ante receptionē officij pñt electores variare qn ante acceptationē nō est acquisitū ius electo. vt in. §. halle. l. absenti. ꝛ in. l. qui absenti. ff. de acq. poss. facit. c. si tibi absenti. de pbē. lib. vi. sz post acceptationem nō pñt variare: qz quasi qdā cōtus est init inter eligentes ꝛ electū. vt in. c. cū inter canonicos. j. de elec. Qñq electores nō eligūt iure pprio sed alieno: vt qz a superiore hñt officiū eligēdi potestatez vel aliū officialē et isti postq elegerūt nō pñt am

f plius variare ᶠnō qz ius sit acqsitū electo absenti: sed quia functi sunt eorū officio. vt in. c. in lris. de offi. dele. Et hec est rō qre canonici eligēdo absentem nō pñt variare: qz functi sunt eorū officio cū elegerūt iure nō pprio: sz ex officio eis a iure delegato. Hec etiā est rō quare eps nō pōt variare cōferēdo bñficiū absenti: etiā añ acceptatiōem. vt in d. c. si tibi absenti. qz functus est officio suo. Ex q infert aliud dicendū in dño seculari vel papa qui absenti deputauit seu cōtulit officiū vel bñficium pōt em ante acceptationē mutare sine ei iniuria. Jnlam vero postulātes: sz iure alieno nitātur pñt a postulatione recedere: qz adhuc non sunt functi eor offō: qz postulando disponunt solū postulare grām a supiore. vn nō sunt functi offō: qz postulatio nō hz vim electionis: sed est quoddaz inchoamentū ad effectū electiōis obtinēdū: ideo pñt retrocedere. ar. ho. in. c. qd autē. de iurepro. An aūt elect ad dignitatē ecclesiasticā teneat illā acceptare. dicā in. c. seq. ꝛ pdicta hñ notabis.

1 ¶ Prelatus non pōt ad aliā prelaturam eligi sed postulari. 4. 5.

2 Unanimiter fit illud qd fit nemine discrepante.

3 Libere quis potest facere aliquē actum: qn non requirit consensum alterius.

ibi p gl. ꝛ. d. Car. de renū. vbi dixit d. Car. qd psumptio est q variatio vel mutatio fuit cā variādi a veritate ꝛ ibi dicit qd est pprium mulierū. iuxta illud variū et mutabile semp femina. iuxta tex. l. §. sz illud. xxv. q. ij. ꝛ id dicebat Specu. i tit. de rela. in §. ij. in vsi. sz pone q variatio semp hz cōse psumptionē et de mutatione vel variatione aut correctiōe circa libellū ꝛ actionē ppositā plene tra. in. l. edita. C. de edē. ꝛ an variatio actiōis requirat nouā instantiā. vide Bald. in l. curatoris. in. ij. colū. C. de negotiis gestis. ¶ Et adde qd ex varietate ipsorū ēt pmittit variatio dispositionuz ꝛ statutorum ꝛ legum. vt in. c. non dz. de cōsan. ꝛ affi. ¶ An aūt in electiōibus admittatur variatio et qñ. vide glo. in. c. bone. el. ij. de postula. pla. ꝛ in. c. cū inter canonicos.

et in. c. publicato. de electio. ꝛ per Joā. andre. in. c. continebatur. de his que fiūt a prela. ꝛ vide per Dy. late in regula qd semel. de regu. iu. li. vi. ¶ Et adde etiā q superior eligēs absentē ad officiū ante illi acceptationē pōt variare. de quo vide per. d. Abb. in. c. a nobis. de iurepatro. et habet per Bar. in. l. sed et reprobari. in pnci. ff. de excusa. tuto. ꝛ vide do. Abb. in. c. accedēs. de prebē. ¶ Et tene mēti q sapiētis est mutare propositum de bono tamen in melius. vt in. l. nonnunq. de colla. bono. et in. l. si sterilis. in. §. fina. de actio. empt. et in. l. si. in fine. de diuortiis. et in. l. generaliter. de non nume. pecu. et in. l. contra maiores. C. de inoffi. testamen. et in. l. papinianus. in. §. prescribere. eod. titu. nūquid autem liceat patrono variare in psentatione clerici ad ecclesiā patronatā. vide que habētur in. c. cū autem. de iurepatro. vbi fit differētia inter patronū laicū ꝛ clericū. ¶ Et deniq adde q variatio in electione imperatoris admittit recedēdo ab eo in quē non cōsensit maior pars electorum imperij et nominādo aliū sicut fit in electione pape. vt in. c. licet. et in. c. venerabilē. de elect. ꝛ vtrobiq per do. Abb,

d ✝ Sebasti. Sapia. ¶ De hac qōne. Uide etiā p Angel. de are. in. §. his itaq. insti. de iusti. ꝛ iure. ꝛ de doctorib variātibus tradit. d. Jas. in. l. edita. colū. iij. C. de eden. in. l. ptor ait. §. si aliqn. colū. iij. in pnc. ff. de ope. no. nū. ꝛ in. l. i. in pn. col. iij. ff. qd qsq iur. ꝛ dicit Bald. in. l. labeo. ff. de serui. ꝛ aqua. q talis variatio est erubescēda. tamē dicit idē Bal. l. l. de tutela. C. de in integ. restit. mi. q non dicitur qs cōtrarius licet hodie credat vnum ꝛ cras credat aliud,

e ¶ Nisi velit. Adde Bar. in. l. quoties. §. data. ff. de optio. leg. ꝛ faciunt nota. per eundē in. l. labeo. ff. de iureiurā. et qd not. in. c. qz in cūctis. de cōces. prebē. lib. vi. ꝛ qd not. in. l. qui absenti. ff. de acqui. posses.

f ¶ Uariare. Adde q ideo cōsuluit Old. consi. clxxxiij. q cōpromissarius electionis qui dixit damus vobis. G. in epm non potest corrigendo dicere do. G. in episcopum de quo latius ibi,

a ¶ Unanimiter. Vide. s. c. proxi. in ver. vnanimiter.
b ¶ Liberā facultatē. Vide tex. in. c. q̄ in ecclīarū. in v̄. liberā facultatē. ꝛ ibi dixi. s. de ꝯsti. ꝛ in. c. j. in v̄. libere. s. de rescrip. gl. i cle. gn̄ale. in v̄si. libere. de eta. ꝛ quali. ꝛ in. c. j. v̄. libere. de regu. iur. lib. vi. ꝛ ibi Gemi. in cle. dudū. in v̄. libere. de sepul. ꝛ tex. in. c. j. in v̄. liberā potestatē. de offic. ordi. et ibi But.
Imol. ꝛ plenissime ibidē per do. meū in. iij. col. cū nonē sequētibus videas ibi oino ꝛ vide Bal. i. l. ij. in. vi. col. C. d ser. et aqua. ꝙ liberū dr̄ tribus modis. Primo mō qd̄ nō cogit̄. ff. de arbit. l. ij. §. i. Secundo mō qd̄ non corrigit̄. ff. de leg. iij. l. fideicommissa. §. q̄q̄. Tertio mō dr̄ liberū qd̄ equa legis libertate fe rat̄. l. itē si vn⁹. §. si i duos. ꝛ. §. principalr̄. ff. de arbi. ꝛ. l. creditor. §. lucius. ff. māda. tex. ꝛ gl. in. l. i. in v̄. libere. C. de sa. san. eccle. ꝛ. l. si qs maior. in versi. libero arbitrio. C. de trāsact. ꝛ ibi bal. ꝛ tex. in. l. magis puto. §. si es alienū. in versi. nō eni̅ ptori liberū arbitriū. ff. de reb⁹ eo. tex. ꝛ ibi doct. i. c. ij. de arbi. in. vi. et c. ij. §. sane. de testa. lib. vi. ꝛ in. c. si quē. de pcu. eo. li. c. statuim⁹. i v̄s. libero. de reg. aut. oēs pegrini. ꝛ ibi Ange. post gl. C. cōia de success. c. imperialē. §. calidis. de pbi. feud. alic. p Fed. p Oi dra. ꝯsi. cxxv. ici. grauamina. et p istū i. c. in cūct̄. §. cū v̄o. j. de elec. cū aliis simi.
Zacharias.
¶ Adde pdictis Bal. in tract. suo scbismatis. v. et viij. col. eūdez. l. l. si qs maior. C. de trāsact. eūdē in. l. ij. §. ij. C. cōia de lega. ꝛ Alex. cōsi. cxxix. l. i. col. vo. j.
c ¶ In. c. ij. de testibus. Vide eū i ij. colū. Barto. et Bal. post Cyn. in l. non dubium. C. de legi. Bar. in. l. pretor ait. in primo respōso. ff. de operis no. nūtia. in. l. cum lex. ff. de fideiusso. in. l. vniuerse. C. de pcib.

Persone que debēt postulari: ꝛ que debēt eligi.
6 Clerici habētes ecclesias nō possunt istas dimittere ꝛ ad alias transire sine licentia superioris.
7 Episcopus qui renunciauit episcopatui an debeat eligi vel postulari.
Electus tm̄ ad ep̄atum: an ad aliū ep̄atum debeat eligi vel postulari.
8 Cardinales vtrum debeant eligi vel postulari in aliquem episcopatum.
9 Postulātes aliquē debent oēm defectū postulati exprimere: alias non valeret.
10 Confirmatio postulationis ad quem spectet.
Episcopus non potest dispensare super defectu etatis.
Archidiaconus debet esse maior. xviij. annorum.
Ep̄s potest dispensare super omnibus casibus a iure expressis. licet nō sint expressi in persona episcoporum: sed generaliter.
11 Postulat⁹ an debeat cōsentire sue postulationi.
Electus in episcopū potest ab initio nō acceptare: sed si semel est episcopus nō habet vlterius voluntatem. 12.
Ep̄s non pōt renūtiare ep̄atui sine licētia pape.
13 Episcopatus trāslati an vacet a tēpore translationis facte per papā an a tēpore acceptationis facte per ep̄m in translatum.

Et si vnanimiter.

1 † Ep̄s nō est eligēdus ad aliā dignitatem sed postulandus. Diuidit̄ quo ad mentē. nā primo recitat factū. secundo cassat electionē ꝛ rōnē submittit. ¶ Casus lr̄alis. Canonici calaritani concorditer elegerūt in suū archiep̄m ep̄m sutrinū petētes ipsum sibi cōcedi a dn̄o papa. Rn̄det papa et dicit ꝙ q̄uis cōcorditer sit electus cū ipse sit alligatus ecclesie sue sine pmissione pape: ecclesiā ipsam dimittere nō possit: electionem ipsam irritauit q: nullo mō debuit eligi:
2 sed tm̄ postulari. Ber. ¶ † No. j. ꝙ illud sit vnani
a miter^a qd̄ sit nemine discrepante: qd̄ clarius pbat̄ s. eo. bone. el. ij. vbi dixi. ¶ Not. ij. ꝙ postulandus nō pōt eligi quantūcunq̄ cōcurrant oīa vota capituli. cōcordia v̄o vnanimis nō habet tollere defectum postulādi vt propter ꝯcordiā possit eligi.
3 ¶ † No. iij. ibi: liberum nō habeat qd̄ non dicitur
b quis habere liberā facultatē^b alicuius rei qn̄ sine alterius cōsensu nō potest de illa disponere. Liberam ergo potestatē habet quis qn̄ potest sine alterius consensu disponere. vt not. in. c. licet ep̄s. de prebē. lib. vi. ꝛ in. c. de multa. eo. titu. ¶ No. iiij. qd̄ gesta ꝯ canones sunt nulla seu irritāda. hūc arti
c culū plene examinaui in. c. ij. de testib⁹.^c vbi vide
4 ¶ † Item no. rōnes quare ep̄s nō potest eligi ad aliā dignitatē sed debet postulari. Est eni̅ alligatus mr̄imonialiter iuri alterius ecclesie: vn̄ oportet ꝙ primo gratiose absoluat̄ a priori vinculo. ¶ Et no. differentiā inter postulationē et electionem. nā multi possunt postulari qui non possunt eligi. ꝛ q sunt isti dicā statim cū glo. ¶ In glo. diuide hāc gl. in quatuor partes capiēdo eius mentem. In prima q̄rit̄ de rōne huius lr̄e: quare ep̄s nō dz eligi sed potius postulari. In secūda parte ibi: idē est dicendū. q̄rit̄ an sint alij circa ep̄os qui debeāt postulari ꝛ nō eligi. In tertia incidenter tractat̄ a quo dz peti vt postulatio admittatur id est qs est superior in admittēda postulatiōe ibi: ꝛ ideo postulari. ꝛ illā qōnē interserit glo. in medio scḋe qōnis ibi: ꝛ ideo q: incidenter eā formauit et non principaliter. Vn̄ aptius illa particula poneretur post finē scḋe qōnis. In quarta et vltima parte glos. querit̄ nūquid eligēdus possit postulari cū postulādus non possit eligi. ꝛ quarta pars ibi: ꝛ nota ꝙ sicut postulādus. ¶ Quo ad primaz partem dic clarius q̄ glos. ꝙ ep̄s non potest ideo

impe. offe. ꝛ in. l. si. ff. de diuor. ꝛ per doc. in. c. vides. x. distinctio.
d ¶ Matrimonio spirituali. Vide tex. iuncta glo. in. c. cum inter canonicos. in ver. cōiugale. j. de elec. ꝛ ho. glo. j. in. c. quāto. lxiij. dist. ꝛ qd̄ legitur ꝛ notat̄ in. c. requisisti. de testa. ꝛ in. c. fina. de transla. prelatorum. ¶ Adde Calde. cōsi. j. de trāsla. prela. ꝛ Abb. cōsi. cj.
Sebasti. Sapia.

d eligi: q: matrimonio spūali^d est alligatus ecclesie
5 sue. † Vn̄ pprie matrimoniū spūale non est nisi in
e ter ep̄m ꝛ ecclīam suā^e ad hoc. c. sicut. vij. q. i. c. inter corporalia. de trāsla. p̄la. ꝛ in signū huius matrimonij defert annulū. vt i. c. clerici. j. de vi. ꝛ honesta. cleri. Ideo cū habeat cōiugē nō pōt cōsentire in aliā cōiugē: q: cōmitteret adulteriū. vt no. in. d. c. sicut. Eligētes aūt cōsentiūt vt in spōsum: ꝛ per electionē initiat̄ mr̄imoniale vinculū inter ecclīam ꝛ electū. vt in. c. si. de trāsla. p̄la. Opz ergo vt prius absoluatur ab illo vinculo mr̄imoniali anteq̄ aliud mr̄imoniū initiet̄ cū alia ecclesia: et ideo dz postulari: q: postulātes nō ꝯsentiūt in postulatū vt in spōsum: sed solum petūt gratiose vt tollat̄ vīculū ꝛ defect⁹. Vn̄ qn̄eadmodū hn̄s vxorem carnalē nō pōt cōsentire in secūdam: sed opz vt prius gratiose absoluat̄ ab illa: al's cōmitteret adulteriū. ita dicēdum est in cōiugio spūali. Ista eni̅ coniugia spūalia et carnalia iudicātur ad pa
f ria.^f vt in. c. inter corporalia. de transla. p̄la. ꝛ hoc quo ad primā questionē. Ad secundam an. s. sunt alij postulādi p̄ter ep̄os ponit hic quatuor conditiones personarū que sunt postulande. Alij extra glos. voluerūt dare regulā ꝙ oēs qui non possunt cōsentire electiōi sine cōsensu alterius sunt postulandi ꝛ non eligēdi. Que regula cōiter damnat̄ vt patet in religiosis qui non pn̄t cōsentire electioni sine cōsensu eorū superiorū. vt in. d. c. si religiosus de elec. lib. vi. ꝛ tn̄ pn̄t eligi in ep̄os. vt in. d. c. si religiosus. ꝛ. c. quorūdam. eo. ti. ꝛ lib. Alij v̄o voluerunt tradere aliā regulā. s. qd̄ nō valētes transire sine licētia superioris debēt postulari et non eligi ꝛ sic sumebāt argu. ex verbis huius lr̄e in ratione sui dum dicit ꝙ ep̄s tanq̄ alligatus ꝛ nō habens
6 liberū volatum nō potest eligi. † Sed hec regula etiā nō recipit̄ a doctoribus pz eni̅ eius falsitas in clericis habētibus ecclīas q nō pn̄t dimittere eorū ecclīas ꝛ trāsire i alias sine licētia superioris ꝛ tn̄ pn̄t eligi. vt. j. de elect. in. c. dudū. ꝛ in. c. cū inter. cū multis similibus. Ideo Inno. ꝛ alij docto. antiqui vidētes difficultatē in dando regulā pcesserūt hic p enumerationē casuū seu psonarū numerādo multas psonas q̄ debēt postulari ꝛ non eli-
gi quas videas hic per Io. and. Alij moderniores voluerūt dare alias regulas: sed mihi placet hec breuis regula vt dicamus ꝙ ep̄i ꝛ superiores nō possunt eligi: sz debēt postulari p supradicta.
7 ¶ † Dubitatur autē circa istam regulā primo in ep̄o qui renūtiauit episcopatui nūquid possit eligi aut debeat postulari de. qua qōne vide qd̄ not. in. c. post trāslationez. j. de renūtia. sed opi. verior videtur qd̄ possit eligi q: deficit ratio hic posita. Talis eni̅ nō est alligatus alicui ecclesie matrimonialiter. habet̄ eni̅ ille q renūtiat quo ad ecclesiaz p mortuo. xvi. q. i. §. ecce. vn̄ absolutus est a priori
g vinculo. ¶ Scḋo dubitat̄ in electo^g in ep̄m nondum cōsecrato: in quo dic ꝙ si nō est cōfirmatus potest eligi cū possit priori electioni renūtiare. vt no. in. c. si electio. de elec. lib. vi. vn̄ cessat in isto rō huius lr̄e. si v̄o est electus ꝛ cōfirmatus sunt opiniones sed satis mihi placet ꝙ nō pōt eligi: quia per cōfirmationē mr̄imoniū est cōtractū ꝛ confirmatū lz nōdum sit cōsummatū p cōsecrationē. vt in. d. c. inter corporalia p̄alleg. vbi ho. text. nec pōt
8 renuntiare sine licētia pape vt ibi. ¶ † Dubitat̄
b etiā in cardinalibus qui quo ad officiū^h reputantur maiores ep̄is nūquid possint eligi: an v̄o possint postulari: ex quo sunt cardinales nō ep̄i. Naz ꝙ possint facit: quia eis cessat ratio cōiugij spiritualis in cōtrariū facit q: in eorum titulis habēt episcopalem iurisditionē. vt dixi in. c. his que. de maio. ꝛ obediē. ꝛ sunt alligatij romane ecclesie. et de his aliquid in. c. bone. el. j. s. eo. dicā latius qd tenendum in. c. ecclesia. el. ij. j. titu. proximo. et per hoc sit

e ¶ Ecclesiaz suā. Adde ꝙ ꝛ abbas dr̄ spōsus. vt per Bar. i. l. si ita qs. §. i. circa fin. ff. de leg. ij. not. in. c. q: propter. j. titu. j.
Zacharias.
f ¶ Iudicant̄ ad paria. dic tu qd̄ mr̄imonij appellatiōe nō solū intelligit̄ de carnali iuxta. l. j. ff. sol. ma. sz ēt de spūali tāq̄ de digniori. vt per tex. in. c. nuptiarū bonuz. xxvij. q. i. per qd̄ Diony. de peru. i suo ꝯsil. inci. et si doctrina secuz illuminet. quē abbas ātiq. refert i repeti. c. qualr̄ et qn̄. lo. ij. qd̄. viij. in pe. arti. qd̄ statutū disponens aliqd ꝯ cognoscētē mulierē nuptam hz locū in cognoscēte monialē cuius matrimoniū indubitanter est dignius. facit qd̄ hn̄ no. Hippo. de marsi. singu. suo cxxix. incip. dum essem. alleg. sing. dictū Bal. l. c. iurauit. in. j. colū. et ibi Feli. ꝛ pba.
g ¶ In electo. vid gl. in. d. c. quanto. ꝛ do. me⁹ h limitat nisi ep̄s fuisset p̄uatus ep̄atu suo ppt demeritū: q: tūc nō posset eligi ad ep̄atū ppt ei⁹ demerita p ea q̄ dixit in. c. bone. el. j. s. eo. in v̄. denuo. tn̄ cum dispensatione superioris de gratia posset per ea q̄ ibi dixi. ꝛ adde Bal. i. l. acceptaz. in. vi. colum. C. d vsur. in v̄. xix. q̄rit̄ scholaris priuatus est de matricula ꝛc.
b ¶ Quo ad officium. Vide istum in. c. qd̄ sup his. i fine. de fid. instru. Hosti. in. c. ecclīa lo. ij. de electione Imo. in. c. dilect⁹ el. j. de prebē. tex. iuncta glos. in. c. q̄q̄. ij. q. vij.

a ¶ Religiosi. Tu vide tex. ⁊ ibi istũ in primo no. in. c. cũ venerabilis. s. de cõsue. ⁊ in. c. si religiosus. ⁊ in. d. c. quorũdam. de elec. lib. vi.
¶ Adde vt per Oldra. consi. xxvi.
b ⁂Sebasti. Sapia. ¶ Sine licẽtia supioris. Sz dubitat qd si clerici pmouet ad ecclesiã secularẽ an possit cogere superiorẽ aliquo remedio ad cõsentiendũ. vide. d. Abb. in. c. quod dei. i. fi. j. de sta. mona. cõcludẽtem ꝙ sic. ⁊ ibi infert ad statutũ ꝙ mulier vel minor nõ possit ꝯhere sine ꝯsensu ppinquorũ ꝙ ppinqui pñt cogi ad cõsentiendũ. ⁊ hec intelligit qñ vtilitas ⁊ necessitas hoc suggerit vt ibi per eum.
Zacharias.
c ¶ Possint postulari. Addo do. Car. mãda. in sepe alle. trac. de elec. ⁊ epost. in v. irregulares. c. xxvii. i pma pte ⁊ latius Bertha. de sir. in tra. suo de epo in prima parte li. ii. per totum.
d ¶ Oẽs defectꝰ. Facit Inn. in. c. dudũ. el. ii. de elec. facit. c. primum ⁊ scdm. de fi. psby. lib. vi. ⁊ qd voluit iste in. c. cũ nũtiꝰ. de test. ⁊ in. c. non dz. de ꝯsan. ⁊ affi. vbi dispẽsatus in vno nõ vr dispensatꝰ quo ad aliũ defectũ nisi oẽs exprimantur.
Anto. Francis. c
¶ Qñ aliquis ẽ dispẽsatus circa vnũ defectũ talis dispensatio non porrigit ad aliũ defectũ de quo in dispẽsatione nõ ẽ facta mẽtio vt est gl. i. c. nos ꝯsuetudinem. xii. di. vbi dr ꝙ dispẽsatꝰ ad vnum ordinẽ nõ potest ad aliũ ordinem superiorẽ pmoveri. p hoc d c. lector. xxiii. dis. ⁊ habet in. c. i. i. q. v. ⁊ i. c. saluberrimũ. i. q. vii. et habet per Bar. i. l. cũ ppter. de le. pst. nec mirũ qr cum dispẽsatio sit iuris cõis relaxatio ⁊ rigoris mitigatio vel penalitatꝫ moderatio facta p habentes autoritatem: illa nõ vr esse extẽdenda cũ sit potius odiosa nec obeat

hoc sit declarata hec prima regula. ¶ Scda regula. omnes clerici citra epos nõ phibẽtur eligi ex eo quia habẽt ecclesias seu dignitates inferiores hec regula pbatur in. c. si abbatẽ. j. de ele. li. vi. vbi pbatur ꝙ abbas põt eligi in epm ⁊ ad idẽ. c. cum inter. ⁊ c. dudũ. el. i. j. ti. pxi. vbi ppositi et habentes dignitates inferiores possunt eligi ad idẽ. c. si religiosus pal. ⁊ c. quoũdã. eo. tit. ⁊ li. vbi habet ꝙ religiosi a et mendicantes possunt eligi non tñ debẽt isti transire sine licẽtia superioris b nec electioni cõsentire vt in dictis iuribꝰ possunt tamen postulari postulatiõe nõ solẽni. Ante eñ electionẽ de eis fiẽdã poterũt postulari ab eorũ supioribus vt eos licẽtient seu cõcedãt eligẽdos per eos vt dixi in. c. i. s. eo. ti. ⁊ differẽtia inter istos ⁊ epos est quia proprie vt predixi matrimoniũ spirituale non consistit nisi inter epm ⁊ ecclesiaz suã. Inter alios vero habẽtes dignitates inferiores et ecclesias eorũ non cõtrahit ppie matrimonium: sz quasi matrimoniũ. ⁊ ꝙ sic quasi matrimonium pbatur in. c. qr ppter iuncta gl. j. de elec. Magis late dr quasi matrimoniũ inter rectores ecclesiaruz ⁊ ipoꝝ ecclesias ⁊ latissime põt dici matrimoniũ ꝯhi inter canonicũ ⁊ pbendã suã cũ ergo isti inferiores nõ dicant stricte habere cõiugẽ possunt eligi ad aliã dignitatẽ lz cõsentire vel trãsire nõ valeãt sine superioris licẽtia. ¶ Tertia regula magis generalis. patiẽtes defectum ppter ꝙ nõ pñt exercere offm ad ꝙ pmouent vel als inhabilitãtur a iure ad illud offm seu dignitatẽ nõ pñt eligi sed debent postulari ⁊ sub ista regula cõprehẽdũt oẽs patiẽtes defectũ in ordine vel etate. Itẽ irregulares criminosi ⁊ intrusi per potẽtiã seculareꝫ vt. j. ti. pxi. qsquis. Itẽ q semel fuit hereticus seu schismaticꝰ vt. i. q. vii. cõueniẽtibꝰ. cũ. §. seq. ⁊. j. ti. pxi. qr diligẽtia. ⁊ multi alii ꝯsimiles. Rõ huius regule pz. nã ex quo nõ pñt de iure exercere illud officiũ seu dignitatẽ: nõ pñt canonici in eos consentire tanq̃ in sponsos ex quo non sunt habiles ad illud matrimoniũ ꝯhendum ergo oportet qd priꝰ gratiose tollat p postulationẽ illud impedimẽtũ. An autẽ oẽs indigni possint postulari c dic qd nõ vt in. c. i. s. e. Sz dicẽdũ est qd aut sunt indigni idignitate idispẽsabili: puta qr sunt heretici vel criminosi pseuerãtes in crimine vel qd simile ⁊ tũc nõ valet ẽt postulatio de his scã ⁊ postulantes istos sciẽter priuant p ea vice ptãte eligendi ⁊ postulãdi. vt in. c. i. ⁊ ii. s. e. ti. qdã sunt indigni indignitate dispẽsabili: ⁊ tunc subdistingue: qr aut idignitas est magna ita ꝙ durũ sit aduersus illã dispẽsare: ⁊ tũc nõ debent etiam postulari. ad hoc vide ho. tex. in. c. post translationẽ. in fi. j. de renũ. Aut nõ est ibi tãta indignitas: vt qr patiunt defectũ in etate forte respectu vnius vel duorũ anno-
9 rũ: ⁊ tũc pcedit qd dixi ꝙ pñt postulari: † tamen itellige dũmõ in postulatiõe exprimant oẽs defectus. d nã si aliqui subijcerent: tunc talis postulatio nõ esset admittẽda ⁊ scienter talẽ postulantes ẽẽt puati vt mõ pdicto. ar. in. c. inotuit. j. ti. pxi. di-
10 xi post doc. s. c. i. ¶ † Venio nũc ad tertiam ptem gl. scz a quo supiore sit petẽdum vt postulatio admittat: ⁊ dic latius q̃ glo. quia aut postulat quis in epm: ⁊ tũc ad solũ papam pertinet postulationẽ admittere: qr vt dicunt doc. ⁊ hñ: causa eporum numerat inter maiores cãs ⁊ cause maiores reseruant pape: vt in. c. maiores. j. de bap. ⁊ in. c. vt debitus. in fi. j. de ap. ⁊ in. c. qd trãslationẽ. de offi. lega. cũ simili. Aut sit postulatio ad inferiores dignitates seu ecclesias: ⁊ tũc ad eũ ad quem spectat ꝯfirmatio ẽt spectat postulatiõis admissio: qr admissio postulatiõis habet vim cõfirmationis: vt dixi in. c. i. s. co. Hoc intellige dũmõ apud istũ cõfirmatorẽ cõcurrãt duo. Primũ qd possit dispẽsare in illa dignitate rõne cuius sit postulatio. nã si non

fieri nisi ex vtilitate vel ex alia rõnabili equitate ⁊ eã leges ciuilis indulgentiã vocat. vt per Bal. in addi. Spe. in ti. de dispẽsa. in. §. i. in ver. i. ⁊ habet in ti. de leg. i. §. ix. ⁊ seq. ⁊ ideo dz fieri cũ causa: alias nõ valet nec tutus est q dispẽsat quo ad deũ vt p gl. in. c. nõ est. de vo. imo peccat qui dispẽsat sine cã fm Inno. in. c. diuersis fallacijs. de cler. ꝯiug. ⁊ in. c. venies de fil. psby. ⁊ habet p Paul. de ca. in ꝯsi. xxvii. ⁊ eodẽ modo nõ vz si fiat ex causa falsa ⁊ q facit peccat sicut q dispẽsat ⁊ dispensatur sine cã. vt p Old. pulchre in consi. cclv. ⁊ p hoc facit quia dispẽsatus ad beneficiuz nõ põt illud permutare cuz alio etiã simili nisi h sibi specialiter concedat vt voluit dñi de ro. in deci. suis cccxxxii. ⁊ cccexlii. in no. ⁊ ideo dicebat Bal. in. l. si quis seruo. C. de fur. qd cũ dispẽsatio sit odiosa: nõ extendit ad futura. ⁊ de materia dispẽsatiõis vide late per Spec. in d. tit. de leg. in. §. ix. ⁊ seq. ⁊ in ti. de sen. in. §. sexto. in versi. postremo: ⁊ seq. vsq̃ ad fi.
Zacharias.
e ¶ Postulatiõi sue. Tu adde de hoc p sepe alleg. Car. mãda. in. d. tra. suo. de elc. i. j. pte. c. lvi. i gl. i v. i elec. ⁊ i apo. dñi Ric. boerij ad eũ. ad idem vide Hemi. ⁊ Car. alex. in §. sz aliud. lxi. di. ad q̃s in hac materia recurrito.
⁂Sebasti. Sapia.
f ¶ Ambitiõe. Facit ad illud ꝙ ingrediẽs monasteriũ spe cõsequendi abbatiaz si ptestatus est se ingressum fuisse cũ hoc aio: non põt eligi: de quo per Abb. in. c. cũ nostri. j. eo. in. c. penul. in gl. fi. de vo. eum cõcor. de quibus per do. Jas. in auc. ingressi. colũ. vii. C. de sac. san. eccle.
g ¶ Si est laicus. Vide Inn. Car. ⁊ domi. meuz hic post Rap. ⁊ Jo. Calde.

põt dispẽsare non põt postulationem admittere cũ ibi regratur dispẽsatio. Et ideo si canonici postularẽt puta in archidiaconũ aliquem habenteꝫ xviii. ãnos dũtaxat nõ poterunt ab epo petere vt ista postulatio admittat: lz ad eũ als spectet cõfirmatio electionis. Rõ quia sup isto defectu etatis nõ põt eps dispẽsare: vt in. c. vnico. de eta. ⁊ quali. li. vi. Scdo requirit ꝙ iste ad quẽ spectat cõfirmatio sit eps. nã vt dicũt hic doct. ⁊ fuit originaliter dictũ Inn. in. c. ii. de eo q furtiue ordinẽ recepit. inferiores plati citra epos nõ possunt dispensare nisi in casibꝰ specifice eis permissis. vñ si casus est specifice pmissus poterit tũc ab istis inferioribꝰ postulari ex quo habẽt potestatẽ confirmãdi. Et differentia inter epos ⁊ inferiores in materia dispẽsandi hec est: qr epi semper dispẽsant vbicunq̃ a iure pmittit dispensatio in gñe: lz specifice non permittat epis vt no. Inno. in. c. dilectus. de tẽpo. or. dixi plene in. c. at si clerici. §. de adulterijs. de iudi. Sed inferiores epis nõ dispensant nisi in causis specifice eis pmissis: vt no. in. d. c. ii. ⁊ dixi i d. §. de adul. quo ad quartã ⁊ vlti. partẽ gl. de hoc dic hodie vt habet in. c. vnico. e. ti. li. vi. Et glo. in effectu ponit hic veritatẽ. nõ eñ dz eligi postulandus qr debent canonici prouidere ecclesie meliori modo quo pñt. ex quo ergo iste eligibilis est dz eligi ⁊ nõ postulari: qr per electionem initiat matrimoniũ spirituale. nõ aũt sic per postulationeꝫ: vt dixi in. c. i. s. eo. Si tñ dubitatur vtrũ aliqs sit eligibilis vel postulabilis: tũc põt teneri theorica huius gl. ⁊ dic plenius vt habet in tex. ⁊ glo. in
11 d. c. vnico. ¶ † Extra glo. q̃ro nũquid postulatus
e possit cõsentire postulatiõi sue e sicut electꝰ ꝯsentit sue electiõi: vt in. c. q̃ sit. de elec. lib. vi. dic ꝙ nõ nam anteq̃ postulatio admittat per superiorem nõ potest iste cõsentire: qr cũ nullũ ius sit sibi q̃situ
f tũ notaret ambitiõe. f Debet tñ declarare intentionẽ suã si vero vult ꝯsentire bene poterit dicere nõ dissentio. Sz eps postulatus nõ dz dissentire neq̃ ꝯsentire: sed debet dicere neq̃ cõsentio neq̃ dissentio sz dispositioni dñi pape me cõmitto de quo vide ho. tex. iuncta glo. in. c. cupientes. in. §. deniq̃. de ele. li. vi. dixit eñ hic Jo. an. ꝙ eps non hz in hoc cõsensum nec dissensuz: qr ex quo semel passus est epari põt transferri ẽt inuitus ad aliã dignitatẽ. lz eñ a principio qs non cogat inuitus acceptare epatum tñ ex quo eps est ⁊ semel cõsensit nõ põt amplius ꝯdicere. Vñ in hoc fm Host. cõparatur monacho q nõ habet potestatẽ ꝯdicẽdi supiori suo. xx. q. i. nolo. ⁊ c. nõ dicatis. Et hoc verũ fm eũ si est cõsecratus. si enim est tñ confirmatus: tũc inuitus nõ transfert: qr nõ potest inuitus cõsecrari sed satis est ꝙ dignitati cedat si nõ vult cõsecrari vt in. d. c. ii. de trãsla. prela. nõ tamẽ potest cedere sine licentia pape vt ibi. Sed presbyter parochialis potest inuitus transferri ad aliã
12 ecclesiam fm eũ. alle. c. quesitũ. de re. pmu. † Aduerte: nã ex istis põt solui qd an qs cõpellat acceptare dignitatẽ ecclesiasticam. ⁊ põt hec questio diuidi in duo membra. aut querit de eo q nonduz est pmotus: aut de pmoto: vtrum inuitus possit trãsferri. Quo ad primuz dicit hic d. Ant. ꝙ si est
g laicus g nõ compellit: vt no. in. c. cum ad monasteriũ. de elec. si est clericus potest pcise compelli per papã. Sed alius superior citra papã nõ põt eum compellere. vt sic inuitus efficiat prelatus. sed põt eum cõpellere vt de nolẽte fiat volens quasi causatiue. puta per excõicationeꝫ vel alijs remedijs. alleg. glo. q̃ hoc tenet. vii. q. i. sciãs. ¶ Idẽ tñ quo ad primũ sentit hic Pan. de elec. i repe. huius. c. Sed quo ad pmotũ trãsferendũ trãsit do. Anto. cũ dicto Jo. an. ⁊ Host. q̃. s. retuli. do. Car. tenuit hic simpliciter ꝙ nunq̃ põt qs precise cõpelli vt efficiat platus qr ad cõtrahendũ istud matrimo-

a ¶ Beneficia acceptare. Facit bon⁹ tex. i. e. si tibi absenti. de pbē. lib. vi. et voluit Cal. in cō. i. in ii. col. de trāsla. prela. vbi allegat iura alle. hic. et xxxiii. q. i. c. integritas. in ver. voti. et ibi gl. et no. in. c. l3 canon. de elec. li. vi. et l. inuitis. ff. de reg. iur. li. ii. ff. de decu. et l. hi q ad ciuilia. C. de app.

b ¶ Inuitus platus. Vide hic Pe. de anc. et do. Card. hic. et do. meū vbi dicit se vidisse qn dam constitutionē factā in sacro cō a cilio cōstātiensi l 13 qua cōtinebat q papa non posset transferre epm i- uitū nisi interue- niret certa solē- nitas et do. Car. dicit se respōdis- se cuidā Card. q poterat nō acce- ptare cardinala- tum differēdo cō sensum et interim erat eps qr intel- ligebat pmotus inquātum vellet p no. p Jo. an. in. c. b qd ob gras. de re. iur. li. vi. et refert doct. bononien. pr floré. ita consuluisse et vi. bal. i. l. referi pta. i fi. ii. col. C. de pci. impe. offe. q ola bñficia mun- di sunt obediētia lia et manualia re spectu papal po- testatis id pōt p libito volūtatis eps de suo episco patu ad aliū trās ferre distiguit tn aut pcedit pui- dēdo et non cogit puisus trāsire qr psumit factū ei⁹ fauore aut pcedit iubendo et cogit trāsire quia psu- mitur factum fa uore eccle. vii. q. i. c. omnis. et vide Jo. calde. in ti. de trāsla. prela. in cō fil. i. vbi pulchre consuluit q episco pus in dubio pro mot⁹ in cardina- lē non cogitur in i uitus acceptare cardinalatū et p- uisio facta de suo epatu alteri non tenet ipso nō acceptante cardinala- tum. fatetur tn qd papa inuito epo pōt eū promouere in cardinalem et cogit acceptare et subdit qd cardinalatus non est similis episcopatui et qd potius est offī nec per illū efficitur sponsus ecclesie et olim epi p- moti in cardinales nō cōsueuerunt retinere epatum. dicit tn se scire q cōtrarium tenet curia. et ad pdicta vide bo. gl. in. c. displicet. in ver. lu- ti. xxiii. q. iii. et gl. in. c. omnis. in ver. coacte. vii. q. i.

¶ Adde tu de materia ista videndum do. Car. consi. lxxxi. Cal. consi. i. de transla. prela. Abba. cōsi. cl. Ro. cōsi. ccclxv. Zacharias.

¶ Adde idē esse in officiis secularibus. inuitus enī acce ptare cogit officiū ad qd est electus. tex. est sing. in. l. si ad magistratū. et ibi Ja. rebuf. et in addi. ad ipsm. C. de decu. lib. x. quē dicit ad hoc esse sin gulare Ro. singu. clxxxvii. qd incip. qua pena punitur. tu adde eūdem Rebuf. in. l. ex domibus. in prin. et ibi etiā in apost. ad eum eo ti. Anto. Francis.

¶ Utrū eps possit inuitus trāsferri. Dicas q quem- admodū non potest eligi inuitus: vt in. c. vbi. et in. c. honoratus. et in. c. gesta. lxxiiii. distin. et no. Bal. in. l. nec onere. C. de iure delibe. et in. l. si ad scribatum. C. de appel. et per doct. in. c. fi. de postu. prela. et habetur in. c. omnis. vii. q. i. et in aut. quo opor. epi. in. §. sed etiā. tamē puto qd possit trāsferri etiā inuitus imo et sibi episcopatus dari si hoc viderit supior

nisi requirit consensus. vt in. c. cū iter canonicos. i. ti. pxi. Itē nō cōpelli q̄s beneficia acceptare^a vt in c. vbi ista. et c. gesta. lxxiii. di. ¶ † Et hec qd pōt eē multū vtile ad effectū dū querit nunqd epatus ipsius trāslati vacet a tpe trāslatiōis facte p papā an a tpe acceptatiōis facte per epm in trāslatum. Et fuit olim ardua qd in epo florentino pmoto in absentia in cardinalē. nā dubitabat vtrū ante acceptationē cardinalat⁹ vacaret epatus a tpe q fuit pnūtiat⁹ cardinalis an vō a tpe acceptatōis dūtaxat. Et vide tu de hac no. q. qd no. Jo. an. in regula qd ob grām de re. iu. li. vi. l. mercu. Nā doc. fuerūt varii vt ibi no. et respectu epi trāslati placet mihi hec opi. quam t3 gl. Jo. mo. vt ibi no. q aut papa trāsfert epm ad aliū epatum pp̄ter necessi- tatē vel vtilitatē ecclesie. et tūc si de hoc cōstat va- cat epatus postea a tpe translatiōis: qr non debet in hoc expectari cōsensus epi. ar. op. in. d. c. scias. Et placet mihi q efficiat inuitus prelatus^b alte- rius ecclesie: qr non dr de nouo matrimoniū con- trahere. Ecclesia enī vniuersalis est vnū corp⁹ my- sticū. vñ ex quo semel cōsensit epari in hac ecclesia vniuersali nō pōt resistere pape si pro bono publi co vult eū trāsferre ad aliā ecclesiā particularem. Quia solū hic alteral loc⁹ nō aūt dignitas respe ctu ecclesie vniuersalis. Ad hoc facit optime tex. i. d. c. scias. Aut papa trāsfert epm pp̄ter meritū psone: et tunc non vacat primus epatus nisi a tpe acceptationis: qr ex quo papa fecit ob gratiā sui dz expectari suus consensus. arg. in. d. regula. qd ob gratiā. et sentit Joā. an. post Jo. mo. in. d. regu- gula. ¶ In aliis vero si nunquā quis fuit promo- tus in epm: puto qd nō possit pcise cōstitui eps ēt per papā: quia non pōt de nouo cōhere matrimo- niū spūale sine cōsensu: vt i. d. c. cū inter. Sed papa posset illū cōpellere ad acceptādū. hoc facit p bo no publico saltē qn non reperit alius ita eq idoneus. vnde dicit Jo. an. notabile vbū in. d. c. si ele. de ele. li. vi. qd peccat elect⁹ nō acceptādo dignita tē ad quā eligit si nō reperil alius eque idoneus p quē possit illi ecclesie cōsuli. Placet etiā mihi q psbyter parochialis possit trāsferri inuitus dum modo subsit cā sufficiēs puta qr nō pōt priori ec- clesie pficere pp̄ter duriciez plebis vel qd simile. In cōcilio tn Pisano cum pfuit Alex. pp̄ter ipru dentiā quorūdā summorū pontificū fuit statutū vt epi et abbates nō possint trāsferri inuiti nisi subesset causa euidēs et rationabilis. Abbas.

et papa vtile esse ecclesie cui pfertur gnimo qui prefert episcopatui dz esse idoneus. vt in. c. cum in cunctis. de elec. est bene uerum q sufficit q sit idoneus etiā si magis idoneus possit haberi. vt in. c. de metropolita no. lxiii. distin. et in. c. cū inter. et in. c. cū dilectus. de elec. et in. §. nec autē. xxv. dist. et est ho. glo. in. c. licet. viii. qd. i. et habet in. c. dudum. el. i. de ele ctione. et in. c. fi. de offi. custo. et habe tur per gl. et bar. in. l. cū qdam. de leg. ii. imo ambi- tiosus nō potest nec obetelig: nec ad epatum trans ferri. c. null⁹ ita- q. i. qd. i. c. sic dr. i. q. vi. c. qui episco- patum. viii. q. i. et habet in. l. si quis. de episcopis et cleri. et habetur p d. Abb. in. c. per vestras de iure pa tro. et per do. Car di. i cle. i plerisq. in. vii. questio. de electio. vbi ponit illam questionez an desiderans di gnitatem vel epi- scopatuz peccet.

¶ Addo tn quod episcopus nō dz dari qui sit suspe ctus populo vel pncipi. vt voluit Inn. i. c. sup his. de accusa. et in. c. nisi cū pridem. de renū. vbi dicit q talis q esset suspe ct⁹ deberet renū tiare vel pmuta- re. Et de materia trāslatiōis epor̄ habetur. in. c. cū mutationes. ii. q. i. et per Specu. ti. de noto. crimine in. §. viii.

¶ Ut euitet cir- cuitus. Cle. audi tor. de rescri. cum cōcor. ibi positis glo. pe. et in. l. dñs testamento. ff. de cōdi. indebi.

¶ Adde que po sui in apostillis ad Jo. de imo. in d. cle. auditor.

¶ De electione et electi potestate. Rubrica.

¶ Postulatio solēnis habet vim electionis et confirmationis.

2 Nomina verbalia habent duplicem significatio- nem scilicet actiuam et passiuam.

¶ Cōtinuat hec rubrica ad pcedētē hoc ordine: quia postulatio est pambula electiōi: fit enī vt per eā sublato impedimento efficiat quis habilis ad eligēdū: merito post rubricā precedētem subiicit ista de electione. Aduerte hec cōtinuatio doctor̄ habet locum respectu postulationis non solēnis: aut etiā solēnis scdm dispositionē intrinsecā iu-

1 ris. † Sed hodie vt dixi in. c. i. s. ti. pximo vt eui-

c tetur circuitus^c admissio postulatiōis solēnis ha bet vim electiōis et cōfirmatiōis: et in hoc casu eēt bona. Et melior est cōtinuatio que pōt colligi ex his q dixi. s. ti. proxi. super rub. nā supra visum est

d de vno modo p quē prouidet ecclie p viā gratie:^d nunc subiicit aliū modum per quē prouidet per viā iuris: quia postulatio innitit gratie et electio iuri: vt dixi in. c. penul. s. tit. pxi. Et qr l tractatu electiōis pōt dubitari de ptāte electi: ideo ne au- tor haberet materiā ponēdi rubricā spālem subie cit etiā de electi ptāte. quid aūt sit electio dixi sup

2 rubrica. s. ti. pxi. † Et scias qd electio est nomen verbale et nola verbalia habent duplicē significa-

e tionē actiuam sc3 et passiuā: vt no. i. l. ii.^e ff. de duo- bus reis. Vñ tn est dicere de elec. quātū de his q possunt eligere et his qui pñt eligi. Itē de forma electiōis et de tempore eligēdi et de his oibus hic tractatur in nigro. Nicolaus abbas.

1 ¶ Ecclesia collegiata dz sibi prouidere de pla- to et nullus alius citra papā potest hoc facere. 2.

3 Quomodo cognoscitur qd ecclesia sit collegiata

4 Eps potest eligi aliquis: licet non sit psbyter dū modo tpe debito efficiatur presbyter.

5 Collegium fit ex duabus vel tribus personis.

6 Collegium reseruatur in vno si alii sunt mortui. Collegiū ad hoc vt valeat nō reqrit pñtia plati. Habentes potestatez eligendi prelatum possunt vnum ex eis eligere etiam q sint duo.

7 Populus fit ex decem hominibus: idē in plebe idem in gente: quid in familia turba et cetu.

8 Populus si nō cōsentit electiōi facte in aliquem epm illa electio irritat si ex hoc orit scandalum.

9 Princeps potest resistere electiōi facte de aliquo in episcopum: si ipse non fuit requisitus pūt erat ^c consuetudo vel si habet electum suspectum etiaz si papa elegisset.

10 Jus eligēdi siue presentādi deuoluitur ad eū qui habebat electū vel psentatū confirmare si oēs de collegio vel patronus sine heredib⁹ mortui sunt.

11 Canonici soli cum epo faciunt capitulum: nō au- tem alii beneficiati licet sint perpetui.

12 Rectores, aliquorū collegiorū quā iurisditionez habeant. et a quibus debent eligi.

d ¶ Gratie. Vide ho. tex. s. ti. proxi. c. i. in ver. pium.

e ¶ Ut no. in. l. ii. Vide ibi Bart. et Ange. ibi de verbo violenter de quo etiam per Barto. in. l. filiusfamilias. el. i. ff. de testamen. et in. l. si vxor. §. si quis vxorem. in fi. ff. ad legem iuliaz de adulte. et per istum in. c. dudum el. ii. in. xvi. col. de electio. et per Matthe. de mattheis. in notabi. incipi. not. quod si titius. vbi limitat dictum Bar. in. d. l. ii. nisi cōmunis regio nis vsus loquendi accipiat illa verba actiua in violentia iuris et de no minibus verbalibus vide istum in. c. i. in vlti. col. s. de iudi. Pe. de anc. Imo. et Gemi. in. c. i. de vita et honestate cleri. li. vi. Bart. in proemio. ff. et in. l. mariti. §. quesitū. ff. de adult. et in. l. i. §. illud. ff. de tribu. et in rubri. C. de naui. lib. xi. et ibi Alexan. in epostil. et per do. meum in. c. quia. v. de iudi. dixi in repeti. ad istum in ver. violenter.

Anto. Francis. ¶ Verbū violēter: potest accipi actiue et passiue scdm qualitates personarū ad quas refert et cui adiicit et scdm etiā qualitatez negotii in quo tale verbū profert. vt per Bar. in. l. ii. in fi. col. et ibi vide plno Alex. ff. de duobus reis. et eūdem Alex. in. l. si ita scriptū. la. i. ff. de manu. test. et in. l. si vxor. in. §. penul. in versi. vltimo volo vos scire. ff. de adulte. et vide eundē Alexā. in. l. i. ff. de acqui. pos. vbi dicit qd potest in- telligi vt supra actiue et passiue nisi sit cōsuetudo quod itelligal actiue tantum. et vide Ang. in. l. cum reo. C. vi bo. rapto.

PITULA

...litis. — 149	Cum inter canonicos — 138	Cum dilecti — 152	Licet de uitanda 123	Nullus in
...memoria. 157.	Cum inter uniuersas. — 134	Cum ecclesia — 151	Massana — 181	[illegible]
...memoria. 141	Cum terra. — 131	Cum Causam — 147	Nullus in ecclesia 118	Quod sicut [illegible]
...post — 168	Cum monasterium — 131	Cum gregato — 175	Ne pro defectu — 161.	Quia diligentia [illegible]
...stipulus — 169	Considerauimus. — 129	Dudum. — 176. 139	Nosti — 129	Quia ff — [illegible]
...magistrū. — 170	Causam quae. — 128	Ecclesia uestra. 120. 181	Nihil — [illegible]	Quisque — [illegible]

a ¶ In ecclesia.fa-
ciat.c. cū terra.j. a
e.vide ibi.d. ant.
facit qd no. Jo.
and.post alios in
c.bone.el.ij.j. co.
sed qd possit fieri
qd spectat ad ali
os.facit.c. sacro. 1
in 3rio sensu.j.e.z
facit.c. post trās-
lationē.de renūd.
c.causam.z.c. cuz
dilectus.j.e.z ha b
het p oēs i.c. ve-
stra.d loca. de sta
tuto sīēdo magie
si apponeret ver-
bum possit. z qd
voluit Bar. cōsi.
incipi. capitane9
patrimonij:tn qr c
papa pōt distin-
guere ius diuinū
faciat cle.hi qui.
de eta.z qualit.et
qd voluit Fede. 2
cōsi.xvij.vbi alle.
c.ex parte.el.ij.d
vb.sig.sed hic est d
ɔsuetudo qd ius
eligendi spectat 3
ad aliū vide doc.
in.c.ij.de in lecg.
resti.facit qd vo- e
luit Jo.an.in.c.
ɔstitutus. de ele.
Andre. Barba.
Sebasti. Sapia.
a ¶ Nullus i eccle
sia.Andispositio 4
isti9.c.possit tolli
per 3riā cōsuetu
dinē vide Abb. i
c.ij.j. de restit.in
integrum.
b ¶ Si vero aliter.
Facit i fi.gl.sing.
z ibi Car. z imol.
in cle.vt hi qui in
verbo concedat.
de etate et quali.
Ange.z Jmo.in
l.si queramus.ff.
de test.z per text.
in.l.fi.C.de testa.
mili.in verbo nul 5
lo modo.et per f
Jmo.z do. meuz
barba.in.c.ij.de
test. Roma.cōsil.
cccxxv. inci. quo
ad primū cōsulta
tionis articulū.
c ¶ In ecclesijs ca
thedralib9.c.cuz
c[...]lia sutrina. de
ca posses.z ppie.
z i plerisq.c.hu-
ius titu.
d ¶ Ut collegium.
d.c.cū ecclesia.cū
ibi not. vide que
dixi in.c.cū oēs. 6
j.eodem.
e ¶ Presbyter.vi
de ho.tex.i.c.por
ro.lxxxiij.distin.

Nullus in eccle-

a sia.[a] Cōgregatio ecclesiastica seu
collegiū ecclesiasticū dz sibi prela
tū eligere z aliter adeptus eccle-
siam expellēdus est. Uel summa
aliter z sic. Ecclesie collegiate nō dz puideri de p
lato per collationē seu puisionē sed p electionem
canonicā fiendā p ipsum collegiū.h.d.primo phi
1 bet:z scdo 3 id factū vitiat ibi si vo. ¶ † No.pmo
vnā regulā in materia puisionis ecclesiarū:nā si
ecclesia est collegiata nullus citra papam pōt ibi
pficere platū sz dz fieri electio p illos de collegio
z elect9 ɔfirmari p superiorē vt in.c.trāsmissam.z
b in.c.nihil.j.eo.nam pondera lrām ibi si vo aliter[b]
excludit ergo oēm aliā ptātem:z delegato cardi-
nali ē tex.i.c.pe.d offi.dele.li.vi.vbi ptz qd nō pōt
se impedire in ecclesijs collegiatis quo ad platū
ipsarū ecclesiarū.olim vo puisio epatuū ptinebat
ad papā.vt in.c.i.z.ij.lxiij.dist.prouisio vero infe-
riorū ecclesiarū pertinebat ad epm. Sed postmo
dū hec puisio fuit nouata z in ecclesijs cathedra
c libus[c] z collegiatis fuit data ptās ipsis collegijs
eligēdi prelatū. In alijs vero nō collegiatis fuit
data potestas presentādi patronis:z vide de ori-
gine huius facti ho.glo.quā tenebis mēti.vt in.c.
quāq.de elec.li.vi.z qd not. Joā.an.in regula qd
2 alicui gratiose:de re.iur.lib.vi.in mercu. ¶ † No.
scdo ibi fuerint in ɔgregatiōe q ad hoc q clerici
i ecclesia bñficiati habeāt electionē plati oportet
d q sint in ecclesia vt collegiū[d] secus aūt si sunt ibi
singulariter bñficiati:vt in.c.dilecta.de exces.pla.
3 vbi ho.tex.cū gl. † Qualiter aūt cognoscat an cle
rici sint vt collegium aut vt singulares. vide per
Jnn.in.c.cū nobis.j.c.tit.z ibi dixi. ¶ Not.iij.ibi
e pbr[e] qd quilibet prelatus pōt appellari pbr. est
enim hoc nomen dignitatis.vt.c.clericos. versic.
presbyter.xxi.di.z tex.cū gl.in.c.nō pōt.j.de re iu-
di.z colligitur hic notabile exponendo literam
pbr idest prelatus.nam olim nō erat differētia in
noībus sed eligebat vnus presbyter q pe erat oīb9
4 q hodie vocat epus.vt i.c.olim.xcv.di. † Scdo tex.
exponit ibi pbr:vt presbyter eligatur.scz in pla-
tum qr qui pest collegio ecclesiastico dz esse psby-
ter cū habeat curā aīarum respectu collegij:vt in
c.i.de eta.z quali.nō tn reqrit necessario vt tpe ele
ctiōis sit presbyter sed satis est vt tpe debito effi-
ciatur presbyter:vt in.d.c.i.z in.d.c.cū in cunctis.
§.iferiora.j.e. ¶ Ultimo no.qd adipiscēs ecclesiā
aliter quā per viā electionis presumit per ambi-
tionē z cupiditatē adeptus illā z hoc procedebat
olim anteq summi pōtifices reseruarēt etiā sibi
ptātem puidēdi ecclesijs collegiatis. Hodie aūt
cessat ista psumptio cū electores hodie nō confe-
rant ius virtute reseruationis prodest tn multū
electio canonicorū quia facilius papa mouet ad
prouidendū vbi concurrunt vota canonicorum.
5 ¶ † In glo.prima ibi tres collegiū[f] pondera gl.
f Nā videtur velle facere differentiā inter cōgrega
tionē:z collegiū vt duo sufficiant ad cōgregatio-
nem faciendā vt hic.tres vero requirunt ad faciē
dum collegiū. Sed gl.inquātum habuit hūc itel
lectū nō bene loquit:qr cōgregatio capit hic pro
collegio.si eñi nō facerēt collegiū nō sufficeret cō
gregatio pluriū vt in.c.dilecta.de exce.prela.vide
gl.x.q.i.c.i.q rectius loquit dicēs qd de iure cano-
nico duo faciūt collegiū de iure ciuili requirunt
tres vt in.l.neratius.hic alleg. Et forte potuit eē
diuersitatis rō:qr nō reperiūt tot clerici bñficia
ti sicut laici.z hec opinio est magis cōis. Posset
scdo modo litera intelligi q duo eligunt prelatū
s.tertio mortuo.vnde a principio requirunt tres
sicut de iure ciuili. Standū enim est iuri ciuili:ex
quo nō reperit expresse correctū p ius canonicū.
6 ¶ † Sed hec opi.non vr sustentabilis:qr ius col
legij cōseruat ēt in vno alijs mortuis:vt hic dicit
in gl.z l.e.gratiā.j.ti.primo. Unū si text.habuisset
respectū ad mortuos fecisset mētionē etiā de vno
gl.tn hic in si.voluit restringere tex.vt duo faciāt
collegiū.sz Jo.de ligna.z Pe.vident reprobare
hoc dictū gl.mouent primo qr ad esse collegij nō
requirit:vt ibi sit prelatus:vt no. Jnn.in.c.cū nō f
ignores.j.de prebē.vñ sicut duo clerici pñt facere
collegiū vt hic:ita prelatus z clericus. Saluādo
glo.z dicta docto.distingue sic:q aut a principio
statuit vt ibi sit collegiū duorum quorū vnus sit
platus z alius clericus z nō puto hoc fieri posse.
Quia platus nō est ppie de collegio nec venit ap
pellatiōe collegij cū sit caput collegij:de quo vide
gl.notabilē in clemē.vt hi qui.de eta.z qualitate.
ergo oportet qd preter prelatum cōstituantur in
ecclesia saltē duo qui faciant collegiū. Nā a prin-
cipio nō pōt collegiū ɔstitui in vno z in hoc casu g
saluo istam glo. ¶ Aut a principio fuit statutum
simpliciter vt in ecclesia eēnt duo clerici collegia
liter:z tūc isti faciūt collegiū vt hic:z cū habeant
iura collegij pñt sibi eligere prelatū ēt ex seipsis.
de quo vide qd no. Jo.an.in regula in toto.de re.
iur.li.vi.in mercuriali. Et si eligūt vnū ex se:tunc
ius collegij remanebit in altero:quia nō pōt pre
latus esse caput collegij z ipsuz collegiū:z sic pōt
7 saluari dictū illorū doctorum. ¶ † Secūdo prin
cipaliter no.gl.in eo q dicit qd decē holes faciūt
g populū.[g] Idē no.gl.in.c.i.x.q.i.z Bart.in.l.ptor.
h alle.in glo. Et hoc facit[h] ad statutū quo punitur
is qui cōgregat populū de nocte vt si cōgregauit
decē homines dicit congregasse totū populum
Idē dic de plebe.nā decem faciunt plebē:vt in.c.
i vnio.x.q.iij.idē dic de gente:[i] vt not. Bart.in.d.l.
pictor. Unde dicit se cōsuluisse in statuto quo pu
niebat qui cōgregaret gentē de nocte vt si cōgre
gauerit decē incidit in statutū. hoc pbat p.l.oēs h
populi.ff.de insti.z iur.in ncto.§.oēs populi.insti.
de iure natur.vbi vr probari q gens et populus
sunt synonyma. Dicit tn q si homines essent eq-
tes sufficerent pauciores ad faciendū gentē:puta
quinq numero.per.l.oues.ff.de abigeis. Ubi di-
cit abigeus respectu quinq ouiū sed respectu eq
qd est animal magnū dicitur abigeus q subtra-
xit vnū. Et in eo q gl.dicit qd plures q decē aut
k quindecim faciūt turbam:idē dic de cetu[k] vt pro
bat in.l.pretor.prealle. Respectu vo familie dic
q saltē requirūtur tres ad faciendam familiam:
vt in.l.pronūtiatio.ff.de de verbo.signi.no.glo.in
d.c.i. ¶ Oppo.cōtra tex.in eo q collegium eligit
sibi prelatū non capitulū ecclesie cathedralis nō
habet prelationē episcopalem:ergo nō potest eli
gendo illam transferre in aliū quia nemo dat qd
nō habet vt in.c.qd aūt.de iurepa. Sol. dicit Jo. i
de lig.q collegiū nō habet ius plationis formali-
ter.habet tn virtualiter. Simile in dño fundi qui
formaliter nō hz sibi seruitutē cū res sua nemini
seruiat. Tñ potest in fundo suo alteri constituere k
seruitutē:vt in.l.per fundū.ff.de serui.rusti.predi.
Hoc dictū mihi nō placet in oibus collegijs. vñ
capitulū ecclesie cathedralis non pōt dici q vir-
tualiter habeat ius epale cū a solo papa pcedat
hec ptās.xxij.di.in.c.i.z.ij. Sed pōt dici q capi-
tulū hoc facit nō autoritate propria: sed ex ptāte
officij sibi tributi a canone. Nō enim eligunt iure
pprio:vt dixi in.c.pe.d.ti.pxi. Sed in istis colle-
gijs inferiorib9 z maxime popularib9 posset pce l
dere dictū Jo.de lig. ¶ † Scdo opp. ɔtra tex.de
c.obeūtibus.lxiij.di.vbi nō solū collegium:sed ēt
religiosi vocant nō ad eligēdum epm. Sol. dicit
Cōpo.qd religiosi vocant nō ad eligendū sed ad
cōsiliū impendēdū z est illud de honestate sm cū.
ille tn tex.videt irritare electionē aliter factā.de
cōsuetudine cū nō seruat qd ibi dr. Populus au
tem vocatur nō ad eligendū sed ad cōsentiendū
electioni.lxiij.dis.in.c.plebs.cū seque. Princeps
etiā vocat vt defendat ab oppressionibus.vt in.§.
8 principib9.ea.di. † Sz aduerte pone q populus
nō vult cōsentire electo per collegiū. nūquid dz
irritari electio vide glo.notabilē.lxij.dist.c.j.que
dicit q nō ex quo nō hz cām rationabilē contra-
dicēdi nisi scādalū generaret. Et no.singulariter
hoc vltimū qd cū scandalo populi nō debet quis
l preffici etiam interueniente electione collegij.[l] p
quo facit optime.c.cū teneamur.de preben.c.nisi

f ¶ Collegiū.vide
gl.in rubri.ff.de
colle.illi.z Bal.i
rub. C.pro socio
Bart.in.l.fi.ff.de
colle.illi. doct.in
c.dilecta. d exces.
prela. post glos.j.
ibi z vide Bart.i
d.l.ptor.in princ.
hic alleg.
g ¶ Populū.quid
sit pplō.vide bal.
i.l.ēt.in.iij.col.C.
de exec.rei iudi.z
facit v. populus
ē arbor populus
collectio gentis.
Et quot faciunt
parochiā.dic.xx.
vt.xx. questio.iij.
c.vnio.z quot fa-
ciūt familiā.vide
Bal.i.l. iubem9.
§.finautē. in fi.C.
ad treb. vbi dicit
qd est nomē colle
ctiuū z verificat
etiam in vno.
Sebasti. Sapia.
h ¶ Et hoc facit.
Uide ēt Bar.i.l.
sicut.§.i.ff.qd cu-
iusq vniuer.in.l.
j.ff.de pba. Car.
in cle.in plerisq
in prin.q. vlti. de
electio. Bal. i au
ten.qd locū. col.
ij.C.de colla.et q
veniant appella-
tione populi po-
nit Feli.i.c.eccle
sia sancte marie
col.xxviij. versic.
tertio qro.j.d cō
stitutio.
i ¶ Gente. Adde
Bart.in.l.i.C.de
pba. z in.l.j.in fi.
ff.de insti.z iu.
k ¶ Cetu.adde cy.
z Bal.in.l.j.C.de
tu.z cur.illustriū
personarū vbi di
cunt q.x. faciunt
cetuz vide in.d.l.
pretor.in prin.ff.
vi bo.rap.
Sebasti. Sapia.
l ¶ Electione col-
legij. Uide Ro.i
cōsi.cccxxxi.in vl
tima col. Feli.in
c.nihil cū scanda
lo.col.i.vsic.deci-
mo propter scan
dalū.j.de pscrip.

Scriptum —— 160
[...]agines —— 130
[...]per eo —— 130
[...]smittam —— 132
[...]enerabilem —— 154

a ¶ Singulariter no. Adde Rom. sing. suo so. xviij. et consil. cccxxxij. Zacharias.
a ¶ Adde qd vo-
9 luit allegare Lu
b do. ro. singu. suo
dcccxcix. q ici. an eps p quo adde istu in dispu. quadā inci. eps et qdā rector. et Jmo. in. c. ad supplicationez. de renun. sec' tn est in papa vt p Fel. in. c. sup eo. distin. vij. post Jmo. et Car. in. c.
10 nisi eum pridem.
c de renun.
¶ Adde inquātuz dicit de bono cambio istu in. c. cū in cunctis. §. j. in numero. z. j. e. Aeneas falco.
b ¶ De principe. Vide que dixi in c. j. de cosue. s.
¶ Adde vtrum istud dictū Jnn. habeat locum in papa. s. vt ipse teneatur requirere cōsensum principis qd iste tenet qnō in. c. cū iter. in penult. not. j. e. Aeneas falco.
c ¶ Mortui. Vid istū i. c. cū ecclesia vulterana. in pe. col. in ver. qd aūt si eēnt mortui. tc. de elec. Cōpo. l. c.
11 ne pro defectu. e. ii. et Fed. de senis
d ōsi. xxxiij.
p ¶ Qd nō. Adde Rom. singu. suis fo. xix.
Sebasti. Sapia.
e ¶ Pia cā. Vide bar. i. l. cū senat'. ff. de reb. dub. et dicit ibi pau. de ca.
12 q talia collegia lz sint ad pia cām sunt tn secularia et pnt sub iudice laico conueniri et ita dicit se consuluisse et idē dicit pau. de ca. vbi late Alex. in. l. collegiū. C. de here. isti. de quo p car. in cō. xiij. et i cle. qz cōtingit. de religi. domi.
f ¶ Cōcilij. Vide istū in. c. j. de pactis. et ibi per do. meum.

cū pridē. de renū. et vide singulare dictū Jnn. ibi:
vbi dicit q si populus psequit platū iā institutū
nec pōt cōpesci a tali psecutōe vt populus qescat
et ecclesia stet in quiete dz platus cedere vel remo
ueri p superiorē assignato tn sibi alibi bono cam
bio q singulariter no.[a] † Jtē respectu ci' qd dixi
9 de principe:[b] vide no. p Jnn. in. c. qd sicut. de elec.
vbi dicit qd pōt ex ɔsuetudine īduci vt canonici
nō pcedāt prius ad electionē q̄ denūtiēt pricipi
mortē plati et petāt ipsius assensum i electiōe fu
turi plati aliter cassabit electio attētata ɔ ɔsuetu
dinē. arg. bonū in. c. lectis. lxij. dist. Jtē pōt prin
ceps obijcere ɔ electū qd est sibi suspectus i regi
mine. nō enim tenet admittere platū de qno non
possit ɔfidere ne forte reuelaret aduersario secre
ta regni. Hoc dictū posuit Jnn. i. c. super his. de
accu. q est singulariter notādū per hoc em dictū
satis equū poterit princeps non admittere pui
sum per papā si potest probabiliter ostendere illū
10 sibi suspectū. † Quero tertio qd si oēs d collegio
c sint mortui[c] ad quē spectabit tunc puisio ecclesie
doc. in cle. in plerisqz. de ele. et Arch. i. c. cū simus.
ix. q. iij. dicūt q ad epm q eligat noie collegij. Sz
tu limita hoc dictū qn ad epm pertinebat ius cō
firmādi electū a collegio. Unde in hoc pono me
liorē regulā qd ppt negligētiā collegij vel morte
oīm de collegio ius puidēdi deuoluit ad eū q ha
beat ptātem cōfirmandi electū siue sit eps siue sit
alius platus. Jdem dic quo ad ius instituēdi vt
patrono negligēte vel mortuo sine herede ius p
uidēdi deuoluatur ad illū ad quē pertinebat in
stitutio. Ad hoc vide gl. notabilē et tene illā semp
menti in cle. vnica. de supplen. negli. prela. in vbo
puisionem. ¶ Querit quarto qualiter puidetur
alijs bñficijs seu ecclesijs nō collegiatis. sol. dicit
hic Cōpo. q ad presentationē patroni si habent
patronū: vt in. c. nobis. de iurepa. Si autem non
habēt patronū puidebit eps. xvi. q. vij. omnes ba
silice sed tu dic latius vt dicā in. c. cū ecclesia vul
terana. j. e. vbi tractabo generaliter de ptāte con
ferendi oia beneficia siue sint in ecclesia cathedra
li siue in alia. ¶ Querit qnto q̄ forma debeat ob
seruari in electiōe qn in ecclesia nō sunt plures q̄
duo vel tres. Sol. dicit Hoff. q eligāt more anti
quo quia ppter defectū personarū nō pnt serua
re formā. c. qz ppter. j. e. Tu dic vt latius ibi dicā
11 ¶ † Queritur sexto nunqd beneficiati in ecclesia
vltra canonicos habēt vocē in capitulo. Docto.
d cōiter tenēt q non[d] quātūcūqz sint ibi perpetuo
beneficiati: qz solū canonici faciūt collegiū et vnū
corpus cū episcopo vt in. c. nouit. de his que fi. a
pla. et idē notāt doc. in. c. ij. de insti. vbi dixi. Et idē
dic in ecclesijs collegiatis inferiorib' vt canonici
solū faciant collegiū non aūt ibi habentes alta
ria seu capellanias vel alia beneficia: vt pbat in
12 d. c. dilecta. iūcta glo. j. de exces. pla. † Ultimo hic
querit nunqd qd hic dicit habeat locū in colle
gio seculari vt illi de collegio possint sibi eligere
vnū rectorē: dic q si exercēt aliquā pfessionez vel
negotiationē licitā et honestā possint sibi eligere
rectorē q habebit iurisditionē in ciuili bus in his
tantū q̄ oriunt occasione illius pfessionis seu ne
gotiationis. tex. est notabilis in. l. fi. C. de iurisdi.
om. iudi. et no. Jnn. in. c. cum ab ecclesiarū. de offi.
ordi. et in. d. c. dilecta. et Bar. in. l. fi. C. d colle. illici.
Jdem dic in faciētibus collegium ex aliqua pia
e causa[e] vt sunt isti disciplinati vel facientes colle
giū pro maritādis puellis vel similib' pijs acti
bus. nā isti faciunt collegiū approbatū vt in. l. fi.
ff. de colleg. illici. et per Bar. ibi: dixit enim idē in
d. l. fi. q rector istorum nō habebit iurisditionem
sed solū potest disponere inuolentes. potest tamē
aliquē cassare de collegio si nō vult obedire. facit
c. ex literis. de constitu. Abbas.
1 Statutū intelligit factū a pplo: si interrogat populus an sit faciēda aliqua res et acquiescat.
2 Papa an habeat totā potestatem ipse solus: an vna cum vniuersali ecclesia.
3 Bonus lz qlibet presumat in singulari tn in populo collecto secus ēt respectu singularū psona-
rū. nā aliqui psumunt corrupte et q aliqs sit bonus ad quē spectat pbare. vide. j. c. pxi. nu. 7.
4 Populus non potest sibi eligere aliquē in platū
5 Populus non potest habere ius presentandi.
6 Argumentum a cōiter accidentibus valet etiam in malo presumendo.

Osius episcopus.

Populus nō dz epm vel aliū prelatū eligere. vel sic. Electus ad clamorē populi nō debet per superiorem cōfirmari. Primo ponit narratio: ibi: quā synodus. scdo approbat ibi: synodus. ¶ Casus lralis. Osius eps in cōcilio sardicēsi dixit si aliqs ostēdit literas populi p quas lras populus ipsuz petat in suū prelatū: qz psumptio est ɔ ipsum qd populū corruperit premio et mercede: dixit qd pro hmōi fraude dānaretur ita q laicā cōionē in fin. nō recipiat nisi penituerit et synodus ipsi' snlam approbauerit. Ber.
1 ¶ † No. j. modū et practicam ɔdendi canones seu
constōnes in cōcilio generali. nā vnus ex prelatis
cōcilij proponit totā materiā constōnis fiende: et
interrogat totū cōciliū vtrū velit sic statuere: et si
cōciliū acquiescit habet illud pro statuto. Et hoc
idē obseruatur in istis vniuersitatib' secularib'.
vt not. Barto. in. l. oēs populi. ff. de iusti. et iur. vbi
dat aliā practicā vt pponatur materia in cōfuso
vtputa dicet vnus placet puidere super tali ma
teria: postmodū insurgēt consultores dantes sup
illa materia varia cōsilia statuēdi et illud cōsilium
b qd obtinebit in vniuersitate erit lex seu statutum
2 ipsius vniuersitatis. ¶ † Not. ij. et tene mēti q sy
nodus seu cōciliū generale facit qnqz cōstitutio
nes citra materiā fidei. Ex quo infert q potestas
ecclesiastica est in papa et in tota ecclesia. in papa
i est tanq̄ in capite: in ecclesia aūt tanq̄ in corpore
Unde vide tex. notabilē in. c. ita dñs. xix. dist. vbi
d: q potestas nō fuit data soli Petro: sed toti ec
clesie: Petro tn tanq̄ capiti ecclesie. hoc tn nō est
sine opinionibus. nā multi volant dicere q tota
potestas fuit collata Petro: et p cōsequēs residet
in solo papa. de quo plenissime dixi in quadā di
sputatione: et aliquid dicam in. c. significasti. j. eo.
¶ Tertio no. q lex edita in cōcilio pōt publica
f ri nomine ɔcilij[f] licet nulla fiat mentio[g] de papa:
g vt patet ibi synodus rñdet tc. et idē pbat i. c. j. de
spon. et in. c. aduersus. de imu. eccle. Jn multis tn
c. dicit seu actus attribuit pape cū cōsilio cōcilij
et ɔcordia vt dixi in. c. j. de sponsa. Jntellige tn q
papa hic cōprehendit appellatione synodi: qz nō
pōt fieri cōciliū generale sine papa vt in. c. in mul
3 tis. xvij. distin. ¶ † Quarto no. q synodus[h] qnqz
h capit pro ɔcilio generali et est synodus nomē gre
cum: vnde latine idē est qd cōgregatio. Solet tn
cōiter capi synodus p ɔgregatiōe quā facit eps
ex clericis sue diocesis: vt. j. de accusa. c. sicut olim
Unū cōiter dicimus q epi faciūt synodum. archi
eps facit cōciliū puinciale vocādo. s. oēs epos p
uincie: et de his plene p Jnn. in. c. graue. j. de pbē.
Papa dicit facere cōciliū generale respectu pla
toz totius orbis. Dubiū tn est de iure qs debeat
interesse in ɔcilio generali: et dare vocē: plene dixi
in dicta disputatiōe. Jtē no. q in populo psumū
tur existere aliq nō habētes syncerā fidē sz poti'
pmio et mercede corruptibiles: et vt in hoc mira
bilis iste tex. qz qlibet i singulari psumit bonus:
vt in. c. si. de psum. et tn in populo collecto non est
4 ista psumptio respectu singulor vt hic. ¶ † Ulti
i mo no. q populus[i] non pōt sibi eligere platū seu
rectorē ecclīasticū quātūcūqz videat eligere vna
nimiter et cōcorditer neqz sufficit q clamor popu
li etiā insurrexerit i ecclesia petēdo aliquē in pla
tum qz potuit hoc fieri i fraudē vt d: i lra. ¶ Sz
qro qd itēdit tex. ibi literas populi tc. Solu. pōt
itelligi iste tex. dupliciter fm doc. q cū qrerēt de
ista instōne sua ad epatū vel aliā platuram rñde
bat q habebat literas populi q insurrexerat in
ecclesia vnanimiter cū eligendo. vel scdo petebat
iste cōfirmationem a superiore et de electione sua
faciebat fidē ostendendo literas populi qui eum
elegit.

Sebasti. Sapia.
g ¶ Nulla fiat mētio. Vide Deci. j. c. j. in prima lect. col. j. j. de iud. vbi dicit ɔstitutio sit pncipaliter a papa approbāte cōciliū dicit constitutio papalis fcā in cōcilio. vt in. c. licet. j. eo. cū similibus. si vero principalr sit ab ipso cōcilio dr cōciliaris vt hic de quo et p Fel. post abb. in. c. j. j. de sponsalibus. Arguit tn d. Deci. vbi. s. q semp debeat dici papalis quia cōcilium cōsentit et papa principalr nominat et qui alteri facienti ɔsentit nō dicit facere l. si pater. in fin. ff. de manu. vindi. et ibi per eum.
b ¶ Synodus. Vide ho. tex. de his osb'. xv. disti. c. sicut. et istū tex. l. c. ego. N. de iureiu.
i ¶ Populus. Vide not. in. c. cura. de iurepatro.
¶ Adū aduerte tn licet populus nō possit sibi eligere prelatum dz tn electioni ɔsentire: vt i. c. plebs. cū tribus seqn. lxiij. dist. adeo q electio fcā sine cōsensu populi pōt irritari si ex hoc sequit scādalum lxij. dist. c. j. et ibi not. facit dictum sing. Jnn. l. c. nisi cū pridē. de renū. Aeneas falc.
Zacharias.
¶ Tu dic inquātum iste ponit q electio facta sine consensu populi potest irritari si ex hoc seqt scādalū. vt no. s. c. pcedē. in apo. in ver. singulariter not. nume. 9. Et adde qd hodie laicis ius eligendi platos ex cōsuetudine et puilegio cōpetit. vt no. iste et doct. in. c. massana. et l. c. sacrosancta. et ibi deo duce notabimus. j. eo. no. Feli. l. c. ad apostolice. colū. iiij. versi. ceterum limitabis. de exceptio.

elegit que quidē electio non valet duplici respectu: primo quia facta p
laicos vt in.c.massana.§.e.scdo quia fuerat facta ad clamorē populi: et
no.ꝙ minus presumitur pro toto populo ꝙ̄ pro aliqbus prudentibus
de populo qꝛ in toto populo reperiunt multi viles nō habētes rectū
5 iudiciū rōnis sed corruptibiles. † Et limita hūc tex.per.c.qr̄elā.§.c.nā
qn̄qꝫ populus pōt habere ius p̄sentādi: vt ibi nō tn̄ eligēdi vt hic: ⁊ in
6 c.nobis.de iurepa.℄ † In gl.in v°.corrūpi ibi qꝛ frequētib⁹.⁊ hic facit
a ꝙ valet ar.ª a cōiter accidētibus ēt in malo p̄sumēdo.in.c.i.§.de cle.nō
resid.vel solue aliter fm Host.in malo ⁊ in his que cōtra ius fiunt nō
pōt nisi malus animus p̄sumi: vt in.c.i.§.de p̄sum.⁊ l.c.⁊ si Christus de
furtis.sec⁹ i dubijs: ⁊ hoc casu loqr̄ 3rium formatum in gl. Abbas.
1 ℄ Elect⁹ dꝫ necessario cōfirmari si p supiorē repit idoneus.4.5.8.
2 Electus nō dicitur habere plenū ius ante confirmationem.
Electio facta a secularibus an reqrat cōfirmationem superioris.
3 Cōsuetudo ꝙ electio ecclesiastica nō confirmet per superiorē nō valet.
4 Cōfirmatio quā est faciēda per superiorem in electo ⁊ presentato.
Idoneus ad aliquod officium quomodo quis presumatur.
6 Inquiri de fama alicuius debet in loco vbi est conuersatus.
7 Idoneum quem esse ad quem spectat probatio.

Postquā. ℄ Electio canonica cōfirmāda est debet tamē superior ante cōfirmationē inquirere de cōuersatiōe et vita electi vbi fuit cōuersatus.primo ponit vnū dictum.scdo aliud ibi: cuius. ℄ Casus lr̄alis: dr̄ in.c.isto ꝙ qn̄ cōfirmatio electionis petit a suo: superior ingrere dꝫ de vita ⁊ moribus electi in loco in quo cōuersat ⁊ si dignus inuenit ⁊ ele-
1 ctio sit canonica cōfirmari dꝫ sine dilatiōe. Ber. ℄ † No.primo ꝙ ꝯfir
matio est necessitatis: lꝫ electio a principio fuerit voluntatis.canonici
eñ nō tenent eligere certū sed pn̄t eligere quē volūt dūmodo idoneū:
vt in.c.quia ꝓpter.§.c.Superior autē ad quē spectat electionis ꝯfirma
tio: tenet ex debito electionē ꝯfirmare si nihil īpedit electū. Hinc est ꝙ
ptās ꝯfirmādi seu institue di ptinēs ad ep̄m transit ad.c.sede vacāte. vt
in.c.cū olim.de maiori.⁊ obe.⁊ in.c.fi.de insti.li.vi. secus in ptāte cōferē
di seu eligēdi: vt in.c.vnico.ne sede vacā.li.vi.⁊ in.c.fi.de reg.c.li.nā di-
uersitatis rō est qꝛ ꝯfirmatio seu institutio est necessaria ⁊ nullā liber-
b tatē superior in ea exercet: sed vtit iurisdictiōe necessaria: sed collatio^b
2 seu electio est libera: de quo vide ꝙ dixi in.d.c.cū olim. ℄ † Scdo ex hoc
c ⁊ ex tex.no.ꝙ electio nō tribuit plenū ius^c ante cōfirmationē fiendam
per superiorē: dꝫ ergo electio prius necessario cōfirmari ⁊ per ꝯfirma
tionē acquirit electus exercitiū iuris cōpetentis prelature.ante eñ cō
firmationē habet ius solū in habitu non autē in actu: de quo vide ho.
glo.l.xiij.di.c.quāto.⁊ in.l.priuatorū.C. de iuris. om.iudi. dicā plenius
in.c.trāsmissaꝫ.§.c.Et idē dic in electiōe facta per collegiū seculare. dꝫ
enim de iure cōfirmari p superiorē: vt no.p gl.⁊ doc. in.d.l.priuatorū.⁊
per illā gl.⁊ iura in ea alle.dixit Bal.in aut.habita.C. ne fi.p pa.ꝙ ele
ctio facta per vniuersitatē scholariū de rectore est de iure per superiorē
ꝯfirmanda. Fatetur tn̄ consuetudine posse induci vt sine ꝯfirmatione
administret: et ita videmus hodie cōiter practicari in studijs Italie.
3 ℄ † Puto tn̄ cōsuetudinē nō valere quo ad ecclesiastica collegia: quia
talis cōsuetudo posset esse dānosa multū ipsis ecclesijs qꝛ possent trāsi
re indigni nō habita cōfirmatiōe supiore. Et nihil est qd magis eccle-
o sie noceat ꝙ̄ ꝙ indigni^o assumant ad regimē ipsarū vt dicit tex.l.c. ni
hil.§.e.ꝯsuetudo autē dānosa multū ecclesijs nō valet: vt in.c.i.de ꝯsue.
⁊ specifice cōtra hāc cōsue.facie tex.in.c.cum venerabilis.de ꝯsue. et.c.
4 auaricie.§.e.li.vi. ℄ † No.tertio ꝙ supior ad quē spectat ꝯfirmatio nō
e dꝫ ex arrupto^e electionē cōfirmare: sed dꝫ prius ingrere de vita ⁊ mori
bus electi.⁊ hodie dꝫ in ꝯfirmatiōe seruari forma de qua in.c.fi.§.eo.li.
vi.alr̄ cōfirmatio est nulla vt ibi. Et idē dicit ibi glo. singulariter quo
ad institutionem fiendā de p̄sentato per patronū: nō enim dꝫ superior
instituere istuꝫ nisi prius emittat edictū ⁊ in alijs seruet ꝙ ibi habet.et
5 no.singulariter hoc vltimū. ℄ † Qualiter autēꝫ dꝫ superior informa-
f ri^f respectu substātie ꝓbatiōis. primo dicit hic Inn. ꝙ nō oportet ne-
cessario ꝙ superior recipiat testes vel iuramētū: sed pōt ingrere per fa
mā ⁊ per lr̄as testimoniales. Cōpo.tamē dicit ꝙ imo recipiat testes in
strumēta iuramenta ⁊ etiā adminicula fame. Jo.and. videt approbare
primū argu.c.tua.de coha.cleri.⁊ mulie.sed vide tn̄ ꝙ dixi in.c.i.§.titu.
ꝓxi. ℄ Et puto ꝙ si ꝯtradictor appareat tenet superior recipere ꝓba
g tiones oblatas per ꝯtradictoreꝫ:^g vt in.d.c.fi.eo vero deficiente relin-
[illegible] hoc arbitrio suo.nā fm famā electi recipiat ꝓbationes. nā possi
[illegible] ꝙ elect⁹ ita notorie sit idoneus vt nulla alia sit fienda examina
tio vt est ho.tex.in.c.cōstitutus.el.ij.de app.⁊ vide ho.tex.cū gl.xxiij.
6 dist.in.c.nullus. ℄ † Ultimo no.ꝙ inqsitio fame dꝫ fieri in loco vbi qs
est cōuersatus.⁊ dicit alibi lex ꝙ quis est habēdus prout estimatur in
7 ciuitate sua.ff.de questionibus.l.i. † Sed pro declaratiōe litere quero
cui incūbit onus probādi idoneitatē vel dignitatē electi cū tex.hic mā
dat electionē cōfirmari sub cōditiōe si nihil electum impediat. Sol. di
h cunt doc.ꝙ electus presumit idoneus: vt in.c.fi.de presump.^h superior
tamen debet ex officio ingrere: puto primū dictū procedere quo ad bo
nitatē intrinsecam que inest homini a natura: quo ad extrinsecaꝫ vero
⁊ accidentaliter prouenientē cessat presumptio. Unde si dubitatur de
tali idoneitate nō debet supior confirmare talem nisi ipse doceat seesse
idoneū: vt aperte probatur in.c.cum dilecti.§.eo.
melius in.c.cū nobis.eo.tit.vbi fuit dilata confir a
matio: quia nō potuit cōstare ꝙ electus haberet
etatē a iure requisitam. ⁊ vide ad materiā omnia
que not. Joā.an.in regula infamibus.de reg.iur.
li.vi.vbi prosequitur materiā qn̄ cōtradictor ap-
paret ⁊ opponit vtrū sibi incumbat onus proban
di istā idoneitatē extrinsecam an vero electus te-
neatur ꝓbare: ⁊ vide de vtraqꝫ idoneitate tex.cū
8 glo.in.c.si forte.§.eo.ti.lib.vi. ℄ † Ultimo querit
quid si superior tenuit electionē cōfirmare nulla
legitima causa in cōtrariū existente. Sol. dicunt
doc.⁊ bene ꝙ dꝫ recurri ad supiorē vt ipsum com
pellat electionē confirmare.argu.in.c. nullus. de
i iurepa.^i Dic tn̄ melius ꝙ superior poterit cōfir- b
matori prefigere certū terminum ad cōfirmandū
⁊ si infra terminū non cōfirmauerit potestas de-
uoluitur ad eū. Nam licet ad cōferendū ⁊ eligēdū
sit tēpus a iure prefixū tamen ad cōfirmandū vel
instituendū non reperit tp̄s prefixum a iure ideo
oportet vt modo predicto procedat vt dixi post
Do.de rota.in.c.ij.de cōces.preben. Abbas. c
1 ℄ Iuramentū pōt qs exigere per ꝓcuratorē.
2 Papa nil potest disponere contra euangelium.
3 Papa qn̄ est ⁊ in qbus casibus contra concilium
⁊ in quibus concilium contra papam.
4 Papa qui est in notorio ⁊ incorrigibili peccato
⁊ in eo persistit potest tanꝙ̄ hereticus puniri.
5 Beneficia debent pure conferri: ⁊ an habeat lo-
cum in papa.7.
6 Expressio eoꝝ que tacite insunt qn̄ aliqd operet.
8 In iuramento excipit autoritas superioris. hoc o
quomodo intelligitur.
9 Papa non potest quem absoluere a iuramento
nisi legitima causa.
Dispensatio pape contra ius diuinum non facit
tutum dispensatum coram deo.
10 Digitus non est membrum: sed pars membri.
11 Cōpensatio non admittitur in deposito. e

Significasti. Electo in archiepiscopum sedes apostolica palliū non tra- f
dit nisi prius prestet fidelitatis ⁊ obe-
dientie iuramētum. Et pertinet istud.c.ad secun-
dam partē rubrice. Primo ponit admirationem
quā confundit. Secūdo duplex admirandi moti g
uum cui respondet. Tertio concludit.secūda ibi:
aiunt eñ.tertia ibi eū igitur. ℄ Casus literalis.
Dominus papa per nuntios suos misit pallium
archiepiscopo panormitano tali ꝯditione si ipse
sacramētum prestaret fm formam quā ipse papa
illi trāsmiserat per apocrisarios suos ꝓpter qd
mirati sunt reges ⁊ regni maiores ꝙ papa ꝓpter
hoc iuramētum exegerit dicentes ꝙ nō est iuran
dum autoritate euangelij vbi dicit nolite iurare
omnino: ꝙ amplius est: a malo est.nec ab aposto-
lis nec in cōcilijs inuenitur ꝙ sit iurādum.archi
ep̄s significauit hoc dn̄o pape: ⁊ ipse rescribit ei di
cens mirent super hoc dn̄m Jesum christum qui
candē cōditionē apposuit dū dixit.Simon petre
si diligis me pasce oues meas. argumentat papa
ex facto dn̄i.si ergo dn̄s qui cōscientias omnium
nouit hac cōditiōe fuit vsus: multo forti⁹ et papa
potuit apponere hanc conditionem qui hominū
cōscientias nō nouit.postea respondet autoritati b
euāgelij nolite iurare ⁊c.qd amplius. Et dicit qd
incredulitas eoruꝫ qui nolūt credere nisi iuretur
facit vt hoc malū id est iuramentū exigatur dn̄o
permittente: ⁊ multi etiā post iuramentū prestitū
ab vnitate ecclesie ⁊ ab obediētia sedis apostolice i
recesserūt: qd malum est. Et propter hoc malū iu
ramentū pro fide: p obediētia: pro vnitate debet
prestari. Dicūt etiam ꝙ in concilijs non inuenit
quod sit iurandū.sed hoc non obstat: quia roma-
na ecclesia prestat autoritatem cōcilijs ⁊ per eius
autoritatem robur accipiunt: ⁊ in concilijs semp
excipit eius autoritas. ℄ In fine dicit ꝙ insignia
sue dignitatis a sede apostolica petunt dignū est
vt signa subiectiōis apostolice sedi exhibeāt p qd
declarēt se habere seruare capitis vnitatē. Ber.

a ℄ Argum. Uide bonā gl.⁊ ibi docto.l.i.neqꝫ natales.C.de ꝓba.l.l. certi cōdictio.§. si nūmos. ff.si certū pe.l.certe.§.fi. ibi quotidie enīꝫ p̄cario. ff.de precario. Bar.in.l.si qs sit fugitiuus.§. apud labeonē. ff.de edil.edi.

b ℄ Sed collatio ibi: libera. Uide tex.iuncta gl.i v°. liberaliter. de p̄ben.c.relatum.
℄ Adde vt per Fede.consil.xxx.

c ℄ Plenuꝫ ius. Uide q̄ scripsi in c.postulationē.in nume.4.in versi. pleno iure. §. de postu. p̄lato. vbi cōcordo vnū dictum qd videtur huic cōtrarium. Aeneas sal.

o ℄ Indigni. hoc dixit Joā.mo. in c.super eo.de here.li.vi. qd ecclesia indiget viris literatis nō asinis ferratis.

e ℄ Arrupto. vide in.c.cum nobis olim.§.eo.

f ℄ Informari. vide q̄ dixi in.c.i.§. de postu.prela.
Sebasti. Sapia.

g ℄ Per ꝯdictorem. Uide Abb. in.c.cū nobis.§.e. vbi videt velle ꝙ i casu quo petēs electionē confirmari deberet ꝓbare certā etatē: si appareret cōtradictor non debet ꝓbare cuius tn̄ cōtrarium sentit Abb.in.c. in presentia.in gl.in v°bo scdo.de probatio. ⁊ tenui ꝯtrarium in.l.de etate.in.iij.q. Bart. ff.de minori.

h ℄ C.fi. de p̄sum. Uide ibi Domi. ⁊ doct.in cle.vnica.in v°b.constiterit.de offi. deleg.

i ℄ C.nullus. d iurepat. Uide que dixi in.c.bone.el ij.§.titu.proxi.in apo.in tit.ij.

a ¶ Per aliū. Vide Archi. ⁊ Ioā.and.in.c.vt circa.de elec.lib.vj. ⁊ in c.licet ex quadam.de test. ⁊ pulchre per Ludo. Roma.no.suo ɔsi.inci. an iuramentum testis.

b ¶ Translatio. Vide ibi docto.

c ✝ Sebasti. Sapia. ¶ Nota septimo. Plura prodita fuerunt consilia sup hac materia supioribus ānis extant duo dñi Decij:in cōsi.clj. a maximi ponderis ⁊ ī sequēti cōsilio vbi latissime de ptāte summi pōtificis: ⁊ ad quē spectet ɔgregare ɔciliū multa etiā de negligētia pape tradit acutissimus ⁊ copiosus doctor. d. Ioan igneus in dispu-tatiōe sua an rex Frācie recognoscat iperatorē.col.viij.aliqua ēt p Deci.l.c.porrecta.ð ɔfir.vti. vel Iuti.

¶ No.primo ꝙ palliū pōt mitti electo in archiepiscopū per nuntium. ¶ † No. scdo quem posse exigere iuramentū per alium[a] puta procuratorē vel nuntiū ⁊ ei videtur iuratū cuius nomine iuratur.concor.c.si diligēti.de prescrip. ¶ Not.tertio illa verba per que Christus cōstituit principē ⁊ papam bcātū Petrum. s.pasce oues meas ⁊c. non autē per illa tu es Petrus ⁊ super hanc petram ⁊c.nā per illa verba Christus promisit sibi pontificatum cum fuerit locutus in futurum ⁊c. Item ista verba pasce oues meas. fuerunt dicta Petro post passionem quo tempore Petro fuit collatus pontificatus.vt in. c. considerandum. l. distin. Ubi dicitur ꝙ Petrus fuit factus pontifex post delictum abiurationis per eum commissum. Et vide qđ habetur in.c.sidehor.eadem dis.

p ¶ Cōcilia. An ⁊ quādo cōcilium sit supra papā. ⁊ vide istum in dispu. epis ⁊ qdā rector. ⁊ Archiepi.florē.in scda parte tertie ptis sue summe ti.xxiij.inci.nō abscōdi misericordiam.vbi multa de cōcilio ⁊ de eius inferioritate ad papā. ⁊ per istū in ɔsilio facto vltimo loco Basilee trāslato postea Ferrariā.postea Florentiā. ⁊ p istū in sermone habito Basilee.incipi.maximū. ⁊ per Ludo.ro.in vltimis rebus cōsi.in quib⁹ locis etiam voluerūt ꝙ papa nō hereticus sed scandalizans possit deponi a cōcilio.secuti gl.in.c.si papa.gl.dist.sȝ pro maioritate pape ad concilium ⁊ cōtra dictā opi.vide Pet.de monte episcopū brixi. in libello de potestate pape ⁊ cōcilij ⁊ Archi.floren.in scda parte sue summe tit. iij.c.xi.dum ponit de schismate vbi multū institit pro Eugenio cōtra cōciliū Basiliense.post ipm scripsit etiā And.barba.in cle.ne romani. fo.xvij.de ele.vbi p papa facit.lxxxvij.arg. ⁊ refert Placētī.in li.ð vita pontificū.de Ioan.xxiij. fuisse decisum in cōci.constantiensi. ꝙ conciliū generale legitime cōgregatū habet statim potestatē a Christo quo fundamēto cōcessio dicebant ipsum pontificē ei subijci.est etiā ad materiā cōsi.Lud.ccclxxx.vbi cōsuluit contra collationē pape factam cōtra statutū cōcilij Basiliensis.plene etiā scribit Lud.idē consi.cccccxxiij secutus late gl.in.d.c.si papa. ⁊ vide Ang.de ancona in li.de potestate eccle.q.v.arti.iiij. ⁊ vide Lud.ro.cōsi.ccccxxij.quo ad primū.i fi. ⁊ Bal in.c.olim.ad fi.de rescri. ⁊ Do.in.c.ppter.lo.⁊.in fi.xxviij.dis.ꝙ in casu necessitatis possunt plati cōgregare cōcilium irrequisito papa. ⁊ vide Pe.de monte.in dicto tracta.de ptāte pape.x.col.ꝙ licet clemē.ne romani.§.irritū.de elec.irritat gesta p Cardinales in spectātibus ad papam vacāte papatu ⁊ sic non videātur posse congregare ɔcilium p.c.i. xvij.dist.tn̄ illud intelligit nisi se impediant de talibus ppter regulandam citius ⁊ clarius electionē pape factā in discordia:vel producentē schisma quo casu possunt ɔgregare cōciliū:licet sit actus spectans ad papā: ⁊ prima facie alienus a facto electionis.alleg.Car.hic vbi ēt iste idē tenet allegās Hug.in.c.si duo.lxxix.dist. ⁊ idē etiā ponit Car.cōsi. cl.qsitū sepe fuit a me.in vlti.tertio qro.vbi ponit eadē verba formalia respōdendo ad.§.irritū. ⁊ vide do.meū in.c.quo ad cōsultationem. in lviij.col.ibi: ⁊ si allegeſ de offi.leg. ⁊ vide Pe.de mōte in tracta.suo de cōgrega.cōcilij dicentē hanc congregationē spectare ad collegiū cardinaliū quibus negligētibus imperator cōgregabit cōcilium ⁊ eo negligēte prelati ipsi cōuenient petēdo licentiā ab asserto papa ⁊ ea etiā nō obtenta discedēdo. ⁊ facit solēnis ordo seruatus in cōcilio Cōstantiēsi in depositiōe Io.pape.xxiij.de quo per Platinā post alios historicos in li.de vita pontificū.vbi dicit a cōcilio fuisse deputatos viros peritos qui iudicauerūt.gl.capitula ei obiecta esse digna depositione: quia in aliquibus erat adeo inueteratus ꝙ ppter incorrigibilitatē sapiebant heresim ⁊ aliqua erāt scandalū paritura si amplius fuisset toleratus. ⁊ sic conciliū cognouit de qualitate criminum ipsius pape.an aūt habeant isti de cōcilio ordinariam vel delegatam:vide Marti.de laude in tractatu de cōci.q.xxiij.que incipit.quero an cōgregato concilio post Ioā.and. ⁊ Imo.in.c.graue.de predē. ⁊ pulchre dicit Bal.in d.c.olim.ad fi.de rescript.ꝙ vbi tractaſ de autoritate pape ⁊ sua causa nō requiriſ eius autoritas in cōgregatione cōcilij. ⁊ sic limitaſ ꝙ habetur.xvij.dist.quasi per totam: ⁊ in cōgregatione generalis cōcilij minor pars eorū qui debent interesse potest citare maiorē data eius contumacia pōt minor pnuntiare se cōstituere cōciliū generale ⁊ in se esse iurisditionē.ita digit Pe.de monte in suo libello de papa.xvi.col.ibi sexto quero quot persone.ex quo inferſ ꝙ sicut concilium est iudex cōpetens vbi agitur de crimine pa.saltem qualificato illis modis quos ponit glos.in.d.c.si papa.ita sit cōpetēs in cognoscēdo an ipsum crimē qđ opponiſ pape sit tale quale esse oportet:vt conciliū iudicare possit per istud dictū Petri.secūdo per regulā que habet ꝙ iudex cause principalis est etiam iudex cause preparate.l.ordinarij.ver.ab eo iudice. C.de rei vendi. ⁊ ibi Bal.in.l.minor.in fi.prin.ff.de euic. Pau.de cas.in l.ij.ad fi.C.vbi ⁊ apud quē. ⁊ Marianus in.c.ij.gl.colū.ver.xij.fallit.de mutuis peti. ⁊ vtrū papa possit nō cōgregato cōcilio deponere Cardinales vide dom. meuz in tractatu suo de ptā. Car. l.viij. q. pncipali ⁊ vide dñō Car. in dicto ɔs.cl.vbi ponit ꝙ ɔciliū est iudex inter cōtēdētes de papatu Itē qñ papa accusaſ ð heresi.l.i. colū. ⁊ in.ij. colū. ponit qs habeat ɔgregare cōciliū ⁊ vide istū in.c.lȝ devitāda.l.ij.col. in versi.ij. colligitur.co.titu.

b digit plene in.c.trāslato.[b] ē.de ɔstitutio. ¶ Nota quarto ꝙ Christi actio debet esse nostra instructio.concor.ij.qōne prima. Deus omnipotens et

2 c.qualiter ⁊ quādo.secūdo.de accusatio. ¶ † Not. quinto quod papa non potest aliquid disponere contra euangelium.de quo vide bonum textum in capitulo sunt quidam.xxv.qōne prima. ¶ No. sexto quod pro fide obedientia ⁊ vnitate est licitum iurare. Adde alios casus qui hic habentur

3 in glos. ¶ † Nota septimo[c] quod concilia[d] gene-

e ralia non sunt supra papam: vnde non possunt

d statuendo prefigere legem pape:imo in omnibus statutis cōcilij intelligitur excepta autoritas pape. Et est iste tex.satis in hoc notabilis: et quotidie allegatur:presertim vbi disputaſ ꝙ de potentia pape ⁊ cōcilij. ⁊ vide duos tex.ix.q.iij.aliorum.

¶ Adde Pau.de cast.cōsi.ccclxxxvij.in secūdo impressis.

Anto. Francis. ¶ Circa istā scrupulosam ⁊ periculosam materiam de cōcilio puto ante oīa esse considerādū ꝙ aliqđ est conciliū prouinciale ⁊ istud cōgregaſ de mādato pape vel patriarche seu metropolitani:vt habeſ in.§.porro.x.dist. ⁊ in.c.multis.xvij.dist. ⁊ hoc cōcilium sic cōgregatū est inui⁹ ꝙ singulares plati de pūincia: vt ī cle.j.§.qđ ⁊ ibi iter dictis. ⁊ ibi plene p do.Cardi.de sentē.excō.vbi etiā dicit ꝙ est maius ipso archiepō ⁊ ipso metropolitano a quo ad ipsum cōciliū pūinciale appellaſ:vt ibi per do.Cardi.per.d.§.porro.x.dist. ¶ Et adde ꝙ tale cōciliū pūinciale pōt ɔgregari ēt sine metropolitano:qñ ibi nō est metropolitanus:vt in.c.placuit. ⁊ ibi per Archi.xviij.dist. ¶ Et adde ꝙ talia cōcilia pūincialia debent cōgregari ante quadragesimā et circa autūnum:vt in.c.decernimus.xviij.dist. ⁊ in.c.sicuſ olim.de accu.et qđ in talib⁹ cōcilijs tractari debeat:habeſ in.c.qualiter ⁊ qñ.el.ij.de accu. ⁊ in.c.seq. ⁊ habeſ in.c.graue.de pben. ⁊ p Inno.in.c.in singulis. ⁊ in.c. ea que.de sta.mona.vbi etiā tractat de congregatione capitulari q̄ fit per religiosos vel singulis annis:vel singulo biēnio: ⁊ q̄ in illis tractāda sint ⁊ de cōcilio pūinciali habetur etiā in.c.j.de iudi. ¶ De ɔcilio aūt generali siue vniuersali qđ diciſ representare vniuersalē ecclesiam prout videſ esse optimus tex.in.c.maiores.xxiiij.q.j. vnde sumpta est practica q̄ seruaſ in modernis cōcilijs dum diciſ sacrosancta synodus Lateranen. vniuersalē ecclesiā representans: de quo etiā est tex.in.c.synodū.xvij.dist.in hoc puto multū esse aduertendū ⁊ cōsiderandū cum agatur de vniuersali statu ecclesie: ⁊ de potestate ⁊ superioritate summi pōtificis ad conciliū ⁊ ecōtra. ⁊ de potestate ⁊ autoritate reuerēdissimoꝝ do.Car. ⁊ aliorū prelatorū ad tale vniuersale cōciliū cōuenientiū: ⁊ super qua materia nouissime per excellentissimos iuriscōsultos: put vidi ⁊ perlegi fuerunt edita tpe Iulij pontificis maximi:q postea indixit psens Lateranen.cōciliū qđ adhuc nō videſ esse perfectū sublimissima cōcilia ⁊ ideo dixi scrupulosam ⁊ periculosam esse materiā: qr de maximis ⁊ arduis in similibus cōcilijs rebus agiſ ⁊ pertractatur. ¶ Et primo cōsiderādum est ad quem spectet ɔgregatio talis cōcilij vniuersalis ⁊ nō credo dubitandū qđ regulariter debet fieri a summo pontifice:vt in.§.porro.iij.dist. ⁊ in.c.j.per totum.xvij.dist. ⁊ ideo dixit gl.in.c.qđ trāslationē.de offi.leg.ꝙ congregatio talis generalis ɔcilij est de reseruatis pape:qđ etiam videtur voluisse Io.and.in.c.nemo.de elec.li.vi.in nouella.super gl.ij. ⁊ ita etiā voluit Bal.in tracta.schisma. in.xv.col.vbi dicit ꝙ cōciliū sacrum totius orbis nō potest cōgregari nisi per papam: ⁊ de tali cōgregatione cōcilij generalis ad quē spectet habeſ in.c.significasti.hoc eo.ti. ⁊ in.c.ecclia.de cōsecra.dist.j. ⁊ in.c.mādatis.j.qđ.vij. ⁊ in.c.bene quidē.xcvj.dist. ⁊ in. c.adrianus. lxiiij.dist.et facit ho.tex.iuncta gl.in ver.vniuersalibus.j.q.vij.in.c. cōuenientibus. ⁊ alia glo.in ver.legatus.in.c.regula.xvij.dist .que dicūt ꝙ solus papa ɔgregat cōcilium:aut legatus apostolicus de mādato pape: ⁊ idē etiā voluit gl.in.c.sicut vnire.de exce.pla. ⁊ Spe.in ti.de lega.in.§. superest videre.in versi.sed nunqd ⁊ sentit bea.Tho.scda scde.qđ.j.arti.x. ⁊ in.ij. parte summe.q.xxxvi.arti.ij. ⁊ vt dixi nō credo de hoc dubitandum: qr regulariter talis ɔgregatio generalis ɔcilij spectat ad papā.ꝙ ēt sentit Io.de ana.in.c.fraternitatis.de here.circa.j.co. ⁊ est ho.tex. ⁊ forsan melior de iure in.c.ideo.ij.qui dicit ꝙ potestas cōgregādi concilia soli pape ⁊ sedi apostolice spectat: ⁊ ppterea dicere solemus ꝙ cōciliū generale factū sine autoritate pape nullū habet firmamētū:vt in. c.j. ⁊ se. ⁊ quasi per totā di.xvij.dist. ¶ Difficultas autē esse vr̄ nunqd aliquo casu cōgregatio cōcilij spectet ad reuerēdissimos do.Car.siue ad eoꝝ sacrū collegiū:vel aliquos ex ipsis reuerēdissimis do.Cardinalib⁹ ēt vt singulis in vnū cōuenientib⁹ maxime illis casib⁹ qb⁹ papa pōt accusari ⁊ accusatus iudicari p cōciliū:tanq̄ eo casu siue illis casib⁹ auto-

ritas pape in ꝓpria eius causa non videatur esse requirenda:cū etiam si requireret sciens tractandū esse de causa tale ꝯcilium ꝯgregare denegaret:⁊ dixerūt quidam etiā nouissime consulentes ꝙ isto casu non requirit autoritas pape:sed ꝙ cōgregatio concilij tali casu spectat ad reuerēdissimos do.Car.⁊ sufficit maior pars coꝝ in tali ꝯgregatione faciēda.nec hȝ eo casu locū dispositio.c.licet de vitāda.de electi.freti primo autoritate ⁊.c.nemo.vbi dicitur ꝙ nemo potest iudicare primā sedem.s.papā.nec augustus:nec populus:nec clerus.⁊ facit.c.cuncta per mundū.⁊.c.per princi Bal.in.c.olim.circa fi.de rescri.⁊ eiusdē Bal.in eo.c.pe.co.vbi dixit ꝙ in ꝓpria causa pape nō requirit eius autoritas.inducētes idē voluisse do.Cardi.in cōsi.cl.in.iij.dubio.⁊ Arcbi.flo.in tertia parte sue summe in ti.xxiij.c.ij.§.vij.⁊ dicunt cum ista opi.ꝯcordare do.Abb.in.c.palle.lȝ vbi alleg.Hug.idē tenentē in.c.duo sunt.lxxix.dist.⁊ in eo loco dicit ibi do.Abb.ita practicatū fuisse Pisis vbi Cardinales ꝯgregati scripserūt ad ꝑncipes ⁊ ꝑlatos.⁊ plus dixit Cardi.in.d.ꝯsil.in.iiij.dubio.ꝙ si cardinales nō cōcordarēt in ꝯgregatione ꝯcilij ꝙ eo casu talis cōgregatio spectaret ad imperatorē.⁊ in eo.cōsi.inducit ad hoc tex.in.c.si.lxv.dist.qđ etiā vr̄ esse de mente Arcb.flo.in loco ꝑalleg.sue summe. Dubium tn̄ esse vr̄ nunqd eo casu quo ad cardinales spectaret cōgregatio cōcilij talis ꝯgregatio spectet ad eos vt collegiū.An vero vt singulis:⁊ Bal.in.d.c.olim.in.ij.col.de rescrip.vr̄ sentire ꝙ spectet vt collegiū:⁊ ideo dicit ꝙ maior pars ipsorū requirit allegando.l.qđ maior.ff.ad muni.subdens ꝙ maior pars ꝑsentium requirit dūmodo adsint due partes.per ea q̄ habent in.l.nulli.ff.qđ cuiusqꝫ vniuer.no.⁊ ꝓ hoc fuit regula q̄ est ꝙ in actibus collegialibus maior pars collegij attendat:vt per glo.in.c.cū oēs.de cōsti.⁊ in.c.j.in ver.tractatus.de reb.eccl.nō alie.in.vi.⁊ hoc idē etiā videtur velle do.Car.in p̄alle.consi.cl.vbi in.iij.⁊ in.iiij.dubio concludit ꝙ si collegiū cardinaliū ad quos ptinet cōuocare cōcilium sit diuisum ⁊ nō concordet in tali cōgregatione:qđ deuoluit hec potestas cōgregādi ad imperatorē:nec videt ꝙ vna pars cardinaliū possit aliā cōgregare si sit minor pars q̄ velit maiorē partē cōgregare:⁊ ꝓ hoc facit illa cōis ꝯclusio ꝙ in actib⁹ vniuersitatis vel collegij debēt due partes interesse ⁊ sufficit maior pars illaꝝ duarum partiū.d.l.qđ maior.ff.ad muni.q̄ hoc modo est intelligēda:vt cōcludit do.Abb.in.c.cū oēs.ꝑalle.⁊ in.c.j.circa fi.de his q̄ fiunt a maiori parte capi.⁊ idē voluit etiā Bar.in.l.qđ maior.ꝑalle.tn̄ vt dixi nouissime cōsultū fuit cōtrarium in eo casu in quo agit de interesse pape.quo casu in ꝯgregatione cōcilij eius autoritas nō requirit:vt dixit Bal.in.d.c.olim.de rescrip.q: nō est verisimile ꝙ ipse velit cōsentire tali cōgregationi ex quo vt videmus cōcilia ista generalia nō ita facile cōgregant vt dicit Car.alegā.in.c.sciēdū.xviij.dist.⁊ principale fundamentū hui⁹ partis videt esse quia nos habemus in simili ꝙ qñ in aliquo casu consensus ꝑlati requirit iuxta ea q̄ habent in.c.cām q̄.de iud.si agat ꝯtra ꝑlatū non reqrit eius ꝯsensus:vt not.doc.oēs in.c.edoceri.de rescrip.alle.gl.in.c.cū pastores.ij.q.vij.⁊ facit gl.mag.in fi.in.l.cū nō solum.C.de bo.q lib.⁊ plus dicebāt nouissimi cōsulentes ꝙ eodē modo reuerēdissimi cardinales q remāserāt Rome cū summo pōtifice:etiā si multi essent nō erant regrendi in tali ꝯgregatione:q: ex quo papa tanquā caput est suspectus:etiā alij q verisimiliter caput sequunt sunt suspecti ⁊ de illis dȝ iudicari sm̄ qđ iudicat de capite per no.Vincē.quē do.Abb.post alios refert ⁊ seqt in.c.j.de iudi.⁊ idē not.Bal.in.l.j.in.j.col.C.si rector ꝓuin.⁊ facit tex.⁊ qđ ibi no.d.Abb.in.c.accedēs.vt lit.non cōtest.idē enim dȝ esse iudicandū de adherētibus qđ iudicat de principalib⁹.c.ad apostolice.de regula.li.vi.no.in.c.j.de postula.ꝑla.l.q̄ religiosis.⁊ ibi Ang.ff.de reli.⁊ sump.fune.quēadmodum ergo papa hoc casu tanq̄ caput suspectū excludit a tali cōgregatione:ita etiā debent excludi reuerēdissimi dn̄i cardinales eum sequentes ⁊ illi adherentes ¶ Mouebant etiā dicti cōsulētes ex alio fundamēto.vbicūqꝫ agit de interesse particularis ecclesie si prelatus est negligēs in cōgregādo capitulū potestas cōgregādi deuoluit ad capitulū:⁊ a capitulo negligēte deuoluit ad particulares canonicos ecclesie:vt no.d.Abb.in.c.cum olim.in.iij.col.de testi.alle.Inn.l.c.dilecti.de maio.⁊ obe.⁊ ibi hoc idē videt voluisse do.Abb.post Host.⁊ alios.⁊ do.Ant.⁊ Imo.in.d.c.cū olim.⁊ qđ data ista negligētia prelati ptās deuoluat etiā ad particulares de capitulo vel collegio videt voluisse glo.in.c.vt circa.in ver.aliq lec.lib.vi.vt habet in.c.si quis pbrorum.de reb.eccle.non alie.⁊ in leccat.xij.q.ij.⁊ per gl.in.c.cōstitutum.cl.j.xvi.q.j.⁊ per gl.in.c.sacerdotes.in ver.monēdo.xvi.q.iij.⁊ in.c.q: cōtingit.in vbi.indebito.de reli.do.quāto magis id dicere debemus vbi agit de interesse vniuersalis ecclesie:qđ vr̄ esse maioris ꝑiculi:ideo cautius vr̄ esse incedendū.c.vbi periculū.de elec.li.vi.ideo vr̄ ꝙ particulares ēt cardinales talē cōgregationē facere possint.⁊ qđ talis ptās congregādi sit ad eos deuoluta ꝓpter negligentiā summi pontificis ⁊ aliorūȝ do.cardinaliū ipsi pontifici adherētiū talē ꝯgregationē facere:⁊ quāuis als hic ptās cōgregādi ꝯciliū aliquo casu spectaret ad reuerēdissimos cardinales:vt collegio:tn̄ q: ipsum collegiū deprehēdit in negligētia:hec ꝓuincia vr̄ deferri ad cardinales particulares arguēdo a simili de ecclia particulari ⁊ illius īteresse ad ecclesiā vniuersalē in qua agit seu agi vr̄ de maiori interesse:⁊ idō potius vr̄ argumētari a minori ad maius iuxta materiā.c.cū in cūctis.de elec.⁊ aut.multo magis.C.de sa.san.eccle.⁊ in.l.quāto magis.ff.de tutelis.¶ Ego aūt adherēdo opinioni quā magis verā ⁊ catholicā esse puto.Dico ꝙ cōgregatio vniuersalis ꝯcilij regulariter spectat ad ipm̄ papā.nec alius pōt talē vniuersalē synodū ꝯgregare absqꝫ ipsi⁹ autoritate et hoc est singulare summi pontificis priuilegiū vt vniuersalis ꝯuētus sine ipso nō fiat:hoc eñ primo ꝓbat autoritate sacre scripture in lib.j.Machabe.in.iiij.c.vbi īter alia q̄ Simoni sacerdoti magno totius populi ⁊ olum sacerdotū ꝯsensu attributa sunt:hoc est primū ⁊ singulare vt ꝯuētus q̄ ipso in regione nō fieret.Cū aūt iuxta apostoli snīam sacerdotiū veteris legis sit figura noui testi:⁊ summus sacerdos noui testi sit longe excellētioris dignitatis q̄ esset summus sacerdos veteris testi:tenēdū est ꝙ hoc idē ꝑuilegiū in noua lege diuina instōne habeat ille summus sacerdos.i.papa:vt.s.ei⁹ solius autoritate talis vniuersalis synodus debeat ꝯgregari:⁊ idō tūc dr̄ legitime ꝯgregata qñ de mādato pape ipso īteruenīēte vel alio de ei⁹ spāli mandato fuit cōgregata:vt legit ⁊ notat in.§.porro.iij.dist.⁊ in.c.j.⁊.ij.xvij.dis.⁊ hanc partē tenuit bea.Tho.in locis.ā.alle.⁊ do.Arcbi.flo.in.ij.parte iij.partis sue summe.in ti.xxiij.sub rubri.qñ dicit cōcil.legi.celle.hoc etiā tenuit.d.Car.sā.de turre cre.appellatus in sua summa de ecclia intitulata.li.iij.c.vi.hoc ēt ptȝ ex autoritatibus multorū sanctorū patrū quas Gratia.īducit in lib.decre.dist.ꝑal.xvij.quasi p totā dist.hāc partē ēt tenuit Arcbi.remē.in lib.suo de synodis.vbi multa cōmemorans in.c.xviij.inter cetera dicit nō esse mirandū ꝙ ipsoꝝ vniuersaliū cōciliorꝝ autoritatē romano pontifici ascribamus:nā nulla cōcilia rata legit q̄ apostolica autoritate suffulta nō fuerint:cōmemorādo multa cōcilia qb⁹ summi pontifices autoritatē ꝑstiterūt.⁊ inter cetera redarguit Joā.cōstantinopolitanus eps q quandā vniuersalē synodum ꝯgregauerat absqꝫ autoritate romani pontificis illudqꝫ cōprobat autoritate Pelagij pape qui de hmōi illicita vocatōe olbus epis sic scribens inqt:relatū est ad apostolicā sedē Joānem ꝯstantinopolitanum epm̄ vniuersalē se scribere:vosqꝫ ex hac sua ꝑsumptione ad synodū cōuocare generalē:cū generaliū synodū cōuocandi autoritas apostolice beati Petri sedi singulari priuilegio sit tradita:⁊ nulla vnq̄ synodus rata legitur q̄ apostolica autoritate nō sit suffulta:⁊ hec pars ab eodē cardinale sancti Sixti in ꝑall.sua summa.de ecclesia in ꝑalle.li.⁊ capi.plurib⁹ rōnibus:⁊ fortissimis argumētis ⁊ iuribus cōprobat:id etiā firmat do.Car.in.d.c.lȝ ocuitāda.in.q.xxviij.vbi dicit ꝙ olim imperatores cōgregabāt concilia ꝑut de Constantino legit in.c.habeo librū xvi.dis.⁊ de Justiniano q similr̄ sextā synodū ꝯgregauit.vt in.c.sexta.ea.dist.⁊ de Cōstantino qui Nicenā synodū etiā cōgregauit.vt in.c.sancta.xv.dist.⁊ ibi ēt legit de multis alijs cōcilijs q̄ facta sunt mediātib⁹ imperatoribus:qđ Cōstātinus etiā ꝑcesserit in Nicena synodo habet in.c.ꝯtinua.vi.q.j.legit ēt de Karolo imperatore q simul cū Adriano cōciliū cōstituit:vt in.c.adrianus.lxiij.dist.Tñ postea constitutū est ꝙ ad solū romanū pontificē talis ꝯgregatio spectet:vt l.c.ideo.ij.q.vij.⁊ in.c.j.in.§.hinc ēt.xvij.dist.⁊ habet in.c.mādastis.ij.q.v.⁊.c.in regula.xvij.dist.⁊ in.d.§.porro.dr̄ ꝙ ēt legatus de latere nō hȝ ius conuocādi cōciliū nisi specialiter sit sibi demādatū p papā:vel qñ eius celebratio est sibi cōmissa per tex.in.c.j.de iudi.li.vj.⁊ per illā regulā q vult consequēs vr̄ velle ⁊ antecedēs.l.ad rē mobilē.⁊.l.ad legatū.ff.de ꝓcu.⁊ pro hoc facit rō q: cōuocatio dȝ fieri p maiorē de vniuersitate.l.j.⁊ ibi not.ff.de albo inscri.l.j.C.de decurio.lib.x.in synodo.lxiij.dist.no.Inno.in c.j.de maio.⁊ obe.⁊ Joā.an.in.c.in causis.⁊ in.c.ecclia.⁊ in.c.cū nobis.de ele.sed īter fideles nullus est maior papa ꝑter deū.igit ad ipsum dȝ spectare cōuocatio fideliū ꝑsertim q: in cōuocatiōe cōcilij ꝑlati ⁊ fideles citant ⁊ eis ꝑcipit vt veniāt.vt dicit gl.in ver.ꝑcepisset in.d.§.hinc etiā.xvij.di.merito hec facultas nō vr̄ cōpetere nisi illis q habet superioritatē ⁊ imperiū.als citatio non arctaret.l.si qs in aliena.ff.de iudi.l.ij.ff.si qs in ius voca.nō ierit cap.super literis.de rescrip.c.ꝑterea.de dilatio.sed nullus habet iurisditionē vel imperium super oēs fideles nisi papa.c.cūcta per mundū.ix.q.iij.ideo nullus cōuocat cōcilium generale nisi papa.ipse enim oīm chrīstianorū ⁊ ecclesie militantis est caput ⁊ pater ⁊ oēs chrīsticole ad ipsum tanq̄ caput ⁊ patrē debent habere recursum.c.nec licuit.xvij.dist.c.rogamus.xxvij.q.j.vnde si sine licētia pape cōuocaret conciliū esset acephalū ⁊ sine capite ⁊ esset quoddā monstrū cōtra naturā aliorum cōciliorū que constant primo ex capite:deinde ex alijs membris.c.submittit.xxi.dist.c.qm̄.xviij.dist.et.c.si eps.⁊.c.si qs corporū.nam si a synodo generali excluderet caput seu capitis autoritas:eo ipso capitis ⁊ membrorū vnitas dissiparetur:⁊ causaret schisma:ꝓ quo facit illud qđ dixit philosophus politi.primo.ꝙ in omni iusta pluriū ꝯgregatione magna vel parua necesse est vnū regulare ⁊ regere ⁊ alios regulari ⁊ regi.Sed cōuocato cōcilio sine pontificis autoritate nō erit qui alios regulet ⁊ regat.Et confirmant hec quia cū conciliū sit collectio omniū fidelium:vt in.c.ecclesia.de consecra.dist.j.ergo comprehendit ipsum papā:qui est fidelium caput:vt in

p.c.rogamus.xxiiij.q.j. patet etiã q talis conuocans iudicium z sentẽtiam diceret de papa: z ipsum sibi submitteret vel inferiorẽ faceret: qr cõuocatio semper est faciẽda ab illo qui habet aliquam iurisditionem vel autoritatẽ vel superioritatem supra vocatos in causis quare sit vocatio: vt in.c.quoniã. z in.c.placuit. z in.c. si quis episcoporũ.xviij. dist. z in.c. vocatio.v.

qd.ij. Et puto qd si quis ab ista veritate catholica deuiaret: nõ pa-

z.c.sicut.xv.dist. z in.d.c.aliorum. Vide etiam gl. in.c.legimus.xciij.di. vbi tex. Hieronymi facit in contrariũ dicẽtis q orbis est maior vrbe. ¶ In-

rum distaret ab heresi. presupposita tamen ista regula pro vera: illam puto multipliciter limitandã z declarandã. Primo sic quidẽ dico qd licet autoritas cõgregandi cõcilium vniuersale sit apud papam. tamẽ potest ipse papa illud cõgregare ex cõcilio fratrum z reuerendissimorũ Cardinalium. nec propter hoc diceretur cõcilium male cõgregatũ. dicitur enim actuũ.vi.c. Cõuocantes aũt duodecim multitudinẽ discipulorũ dixerũt: nõ est equũ zc. per quẽ tex. dicebãt aliqui probari qd autoritas cõuocandi cõciliũ nõ erat solius Petri: sed totius collegij apostolici: z eodẽ modo potestas conuocandi concilium non est solius pape: qui locum Petri tenet: sed etiã reuerendissimorũ Cardinalium qui apostolos tanq ecclesie cardines representant. Nam dico qd nõ sequit cõsequẽtia: duodecim apostoli simul cum Petro dicũtur turbam discipulorum ad synodum cõuocasse sicut etiam nunc faceret papa si simul cũ Cardinalibus cõuocaret: nõ tamen sequeretur q talis conuocatio nõ esset facta autoritate pape: sicut nec ibi sequit q illa cõuocatio non fuerit facta autoritate Petri: licet hoc ibi nõ exprimat expresse. maior enim fuit reuerẽtia apostolorum ad beatum Petrũ: vtpote ad caput z principem eorũ qd maxime cõprobatur ex autoritate beati Cirilli in lib. thesaurorũ: vbi dicit q apostoli in euãgelijs z in epistolis in omni doctrina Petrũ esse loco dñi in eius ecclia dãtes eidẽ locũ in omni capitulo z cõgregatione: z in omni electione z confirmatione: z ita illam autoritatẽ etiam declarat idẽ Cardi. sancti Sixti de turre cre. in dicto lib.iij. de ecclesia.c.viij. in responsione.j. arg. qd fecit ad alterã partem sicque nõ sequitur papa vna cũ do. Cardinalibus cõuocat cõcilium generale: ergo cõciliũ non cõuocatur autoritate solius pape: imo sequit oppositũ: quia si papa nõ faceret talem conuocationem z in illa autoritate prestaret: soli dñi cardinales facere nõ possent: nisi vt.j. declarabitur: sed bene solus papa posset facere sine ipsis cardinalibus. per ea que.s. alleg. sunt: probãdo q solus papa congregat. Scdo limitatur z declarat predicta regula vt non solum papa sed etiã imperator autoritate pape possit ipsum vniuersale cõcilium cõgregare: z ideo in ecclesia dei multa cõcilia vtpote Nicenũ: Cõstantinum: Ephesinum: Calcedonense z alia multa legunt fuisse congregata per imperatores vt in.c. canones.xv.dist. z in.c.sexta.xvij.dist. z de tali cõgregatione ipsi imperatores nõ reprehẽdunt tanquã vsurpatores aliene autoritatis: imo potius cõmendant quasi talẽ congregationẽ fecerint zelo fidei z christiane religionis: sed vt dixi illa cõgregatio facta p imperatores ad talia concilia: fuit facta autoritate romanorũ pontificũ: vt dixit Archi. in.c. mãdastis.ij.q. vbi tex. dicit hec formalia verba Valentinianus augustus nostra autoritate synodũ cõgregari iussit: z ibi dicit Archi. super ver. nostra autoritate: vbicũque inuenies imperatorẽ congregasse cõcilium: intellige qd cõgregauit scdm formã illius.c. mandastis. s. autoritate romani pontificis. z sic imperatores cõcilia cõgregantes magis fuerunt executores voluntatis z autoritatis romanorũ põtificum q qd illam cõgregationẽ fecerint ex eorũ autoritate: z ideo in illo.c. sexta synodus.xvi.dist. dicunt hec formalia verba: synodus vniuersalis Cõstantinopoli celebrata est z greco sermone cõscripta tpibus pape Agathonis exequente pijssimo principe Constantino. Illis enim tẽporibus ecclesia nõ erat potens vt de facto posset cõpellere nolentes venire ad cõcilium neque erat potens dare tutũ accessum vocatis de longinquis partibus z cõgregandis: z ideo sedes apostolica p principes z imperatores faciebat sepe qd p seipsam facere cõmode nõ poterat. postea vero disponẽte dño potuit per se talem cõgregationem facere z illa per se z non per principes z imperatores fecit: z facit: quãuis in.c. adrianus.lxiij.dist. dicat q Karolus rex cõstituerit synodũ cũ Adriano papa: nõ est intelligẽdus ille tex. q eius autoritas in cõuocatione synodi cõcurrerit cum autoritate pape: sed qd ipse exequẽdo autoritatẽ pape z eius volũtatẽ: illã synodũ cõgregauerit vt proxime dictũ z declaratũ est: ea enim que sunt facta autoritate pape: illa dicunt esse facta ab ipso papa: qr ea nostra sunt quibus autoritatẽ nostrã impartimur: vt in.l.j. circa fi. de iustini. codi. confir. Et aduertatur qr si inueniat aliquã iussu imperatorũ epos cõuenisse: tamen talis epõrũ conuentus vniuersalia cõcilia nõ sunt dicenda nisi tales cõuentus essent suffulti autoritate romani pontificis vt in.c. bene quidẽ.xcvi.dist. z in.c. multis.xvij. dist. sicque ergo dicendũ est q si aliquã imperatores vniuersalia concilia cõgregarunt: talem cõgregationẽ fecerũt autoritate pape: z non ex seipsis: z istud sine dubio facere potuerũt z debuerũt exequẽtes mandata apostolica: sed principaliter z ex se nõ possunt istud facere: nisi forsan aliquo casu de quo ẽt j. fiet mentio. ¶ Tertio puto limitandam esse regulam de qua supra: quãdo aliquis casus occurreret in quo imminenti periculo ecclesie nõ posset obuiari nisi mediante concilio vniuersali: z papa nollet illud in veritate cõuocare: tũc alius a papa: vt.j. declarabitur poterit cõcilium conuocare: ne alias in manu vnius hominis esset fidem christianam z statum ecclesie vniuersalis subuertere: hoc enim casu si vniuersali ecclesie periculũ immineret z papa requisitus per do. Cardinales z p alios ecclesie platos et p principes nollet cõgregare vniuersale cõcilium neque dare autoritatẽ congregandi: quia tũc talis habẽdus esset vt suspectus de heresi: z redderetur suspectus in fide: posset cõgregari concilium per reuerẽdissimos do. Cardinales vt fieret debita z necessaria prouisio: vt vid et aperte probari ex text. in.c. error.lxxxiij.di. error enim: cui non resistit approbatur z cum veritas minime defendit opprimitur nec caret scrupulo societatis occulte qui manifesto facinori desijt obuiare: tamẽ nõ vr q iste casus possit occurrere cũ ecclesie status periclitari non possit licet forsan posset nauicula Petri aliqualiter naufragare. Unde dicitur Matthei vltimo.c. Ego autẽ vobiscũ sum vsque ad cõsummationem seculi: nisi forsan propter bellorũ dissidia z discordias inter xpianos sicut dicit euenisse z factũ esse ante tempora Constãtini: vt habet in.c. canones.xv.dist. ita qd ex talibus dissidijs z discordijs facile posset imminere periculũ eccle z eius statui qd vt dixi nõ video quõ possit hoc accidere cũ semper in maioribus causis statuerint antiqui patres esse ad ecclesiam recurrendũ vt in.c. rogamus.xxiiij.q.j. tñ si casus occurreret vel qd esset periculũ alicuius erroris inter christianos: vel q status ecclesie periclitaret tunc putarem q cõgregatio concilij vniuersalis qñ papa requisitus nõ vellet hoc facere spectaret ad reuerẽdissimos do. Cardinales. ¶ Quarto etiã dico pdictã regulã q solus papa cõgreget cõciliũ vniuersale vel eius autoritate per aliũ cõgreget nõ habere locũ in casu quo papa apud graues z doctos viros esset diffamatus de heresi: q infamia sine scandalo ecclesie vel periculo fidei dissimulari aut tolerari nõ posset: hoc enim casu talis practica videret esse seruãda vt primo ipse papa p do. Cardinales requireret sup cõgregatiõe talis cõcilij: aut ipsis reuerendissimis cardinalibus negligẽtibus per aliquos alios fideles requireret vt ipse papa aboleret a se talẽ infamiã publice cõfitẽdo catholicã fidẽ: maxime circa articulũ vel articulos de quo vel de quibus diffamabat: z huiusmodi confessionẽ per bullas z papales literas denũtiare illis apud quos talis infamia decurrisset: z huiusmodi practica z modus vr fuisse obseruata z obseruatus circa Paulũ apostolum: vt habet in actibus aplorũ.xx.c. vbi habet q cum apostolus esset diffamatus apud credẽtes ex iudeis qd ipse pdicaret legẽ Moysi nõ esse seruandã cõsilio beati Jacobi z seniorũ qui hierosolymis congregati erant cũ eo ingressus tẽplum more iudeorũ ibi purificatus aboleuit infamiã eo modo quo supra narratũ est: si vero cõtingeret q papa ita requisitus nollet hoc facere: tũc requirẽdus esset vt vel cõgregaret vniuersale cõciliũ: vel alteri illud cõgregandi autoritatẽ preberet: z tũc cõciliũ hoc modo cõgregatũ habebit inquirere de veritate eius de quo est infamatus: vbi autẽ nec congregare nec alteri autoritatẽ cõgregandi dare vellet: tũc reuerẽdissimi do. Cardinales vt prestãtiora mẽbra ecclesie romane: quibus potissime incũbit necessitatibus vniuersalis eccle prouidere z periculis imminentibus obuiare: deberẽt cõgregare: z cõuocare platos ecclesie ad inquirendũ de veritate infamie. z an si papa eet veraciter hereticus: qñ autẽ cardinales hoc nollent facere: tũc imperator aut principes xpiani imperatore hoc nolente possent hoc facere: vel ipsimet prelati ecclesie intelligẽtes talẽ vehementẽ suspicionẽ de papa possent seipsos cõgregare sicut legit fuisse tpe Marcelliani pape: vt habet in.c. nũc autẽ.xxi.dist. z isto casu cõgregatis ipsis prelatis z alijs q essent vocati in aliquo loco: esset requirẽdus papa vt sua autoritate autorizaret illã cõgregationẽ sicut legit factũ tẽpore Symmachi pape: vt habet in.c. hinc etiã.xvij.distin. qd si papa faceret z autorizaret ipsam cõgregationẽ sicut fecit Symmachus: tũc legitima foret cõgregatio z autorizata a papa: si aũt nollet tũc cõgregatio prelatorũ que iam esset facta: modo supra deberet pcedere ad inquisitionẽ veritatis etiam papa nolente: z hoc fieret tam autoritate iuris diuini q humani. de autoritate iuris diuini habet Joan.xij. vbi dicit. qui spernit me z nõ accipit verba mea: habet q eũ iudicet z sermo quẽ locutus sum iudicabit eum in nouissimo die: z propterea Paulus apostolus in epla ad Gal.j.c. dicit. Si quis vobis euãgelizauerit preter id qd accepistis anathema sit. q erãt illã epistolam declarãtes cũ par in parẽ non habeat imperium. z multo magis inferior i superiorẽ: vt in.c. innotuit. de elec. z in.l. nam z magistratus.ff. de arbi. vr q apostolus nõ potuerit excõicare apostolos qui erãt sibi pares: neque angelos q erãt superiores. Rñdet q apostolus ptulit hanc sniam non ppria autoritate: sed autoritate euãgelice doctrine cuius autoritas est vt quicũque contra illam dicunt excludendi z repellẽdi sunt per illã autoritatẽ Jo.xij. de qua.s. Autoritate iuris humani hoc comprobatur iuxta ea q habentur in.c. si papa.xl.dist. vbi est ille tex. Bonifacij pape z martyris. in quo deciditur q sup hoc crimine heresis in papa: solus z dũtaxat cõpetens iudex videt esse cõciliũ: z eoipso qd papa non vult dare autoritatẽ cõgregationi prelato-

fert etiam Jo.an. per istum tex. q solus papa potest interpretari statuta cõcilij: nec mirum scdm eũ cũ possit etiam tollere z limitare: vt in.c. statutum.

de rescrip.

rum in tali casu: ipsum ius intelligitur sibi dare istam autoritatē ipso
facto. vt in. d. c. hinc etiā. xvij. dist. alias frustratorie ius disponeret qđ in
casu heresis concilium vniuersale posset iudicare papam hereticum: si
papa pertinaciter persistens in heresi sua negaret conuocare conciliū
nec autoritatem congregandi alteri dare vellet: nec cōgregationi iam
facte vellet auto-
ritatem prestare: de rescrip. lib. vj. vide tu ho. gl. in. c. vbi periculū.
nam frustratoriū de elec. lib. vj. que dicit ꝙ licet honestū sit ꝙ papa
esset iura conde-
re si nō assignaretur minister qui iura seruari faceret: vt dicit tex. in. c.
vbi periculum. de elec. li. vj. et est optimus tex. in. l. j. in. §. post originē. ff.
de origine iur. ⁊ isto casu inquisitione debite facta ⁊ inuēto qđ papa ve-
raciter in heresim lapsus fuerit: concilium sic vt supra cōgregatum de-
beret illum informare de veritate ⁊ ostendere illi per sacram scripturā
aut per vniuersalis ecclesie determinationem ipsum esse in errore ⁊ esse
erroneum qđ ipsemet tenet: ⁊ illum caritatiue admonere vt dictū erro
rem abiuraret siue illum reuocet confitendo publice fidei veritatē: assi-
gnando etiam sibi terminū infra quem illud si faciat: sed si infra termi-
num sibi assignatū non fecerit conciliū hoc casu nihil vltra potest con-
tra ipsum papā facere vt expresse voluit Hug. in. c. nunc autē. xxi. dist. ⁊
in. d. c. si papa. in ver. a fide deuius. ⁊ isto casu ipsemet papa in foro con-
scientie quantū culpabilem se fuisse cognoscet. per suū confessorem ani
me sue prouideri faciat: vt in preallē. c. nunc autem. quod si facere nolue
rit tunc cōtra eum procedetur secūdum qđ infra declarabitur. Et hec
proxime dicta procedūt quādo papa esset diffamatus de heresi tantū-
modo. ¶ Vlterius ⁊ quinto loco nō habet locū predicta regula quan-
do notoriū esset papam esse hereticū: puta qꝛ incidisset in heresim dam
natam illam publice asserendo ⁊ predicando: tunc enim do. cardinales
aut alij prelati catholici illū caritatiue debent monere vt abneget pre-
dictam heresim in quā lapsus esset catholicam fidem inuiolatam inte-
gramqꝫ profitendo sicut facere tenetur quilibet bonus ⁊ fidelis xpianus
ostendēdo illi p scripturā sacrā: aut vniuersalis ecclesie determinatio-
nem errorem suū ⁊ illud quod tenet esse alienū a fide catholica: et si pa-
ratus sit corrigi ⁊ abnegato errore fidē xpi tenere ⁊ cōfiteri: tūc vt pro-
ximo casu dictū est cōcilium in eum non habet aliquam autoritatē: sed
si nollet reuocare errorem sed pertinaciter in eo persisteret nec vellet se
corrigere: tunc cardinales primo deberent ab eo recedere iuxta autori
tatem Jo. in epistola canonica. ij. in. c. j. vbi loquens de fide christi dicit
si quis ad vos venerit ⁊ hanc doctrinā scꝫ xpi nō habet: nolite illū re-
cipere in domū: nec ei dixeritis aue. ⁊ ibi glo. ordinaria dicit nolite ⁊c.
idest nō tantū nō assentiatis ei: sed nec ad horā recipiatis. et istud idem
colligit ex tex. in. c. anastasius. xix. dist. Secūdo ipsi Cardinales debent
prelatis ecclesie hūc casum denūciare ⁊ eos cōuocare vt veniāt ad succur
rendū ecclesie in hoc horribili ⁊ periculoso casu ⁊ ad prouidēdū ipsi eccle
sie: qꝛ ipse papa a petra fidei super quā fundata est ecclesia: vt habetur
Matth. xvi. c. pertinaciter ⁊ incorrigibiliter cadēdo cecidit: ⁊ tunc cō-
cilium prelatorꝫ hoc modo et ordine cōgregatū debet iuris autoritate
procedere vel ad illius depositionē vel ad declarationē qđ ille nō sit am
plius papa. ⁊ qđ apostolica sedes vacet et illi amplius tanqꝫ pape nul-
lus adhereat vel obediat: huiusmōi enim criminis heresis notorie proprius
est iudex conciliū per ea q̄ habētur in. d. c. si papa. xl. dist. ¶ Sexto etiā
casu: vcꝫ quādo duo cōtenderent de papatu iuxta tex. in. c. si duo. lxxix.
dist. tunc absqꝫ dubio est necessaria cōgregatio concilij vniuersalis: vt
in eo decernat quis eorꝫ sit verus papa. ⁊ isto casu si certū sit ꝙ alter cō-
tendentiū sit verus apostolicus: puta qꝛ sit electus a duab' partib' car
dinaliū. ⁊ p cōsequēs ꝙ alter sit intrusus ⁊ potius apostaticus qꝫ apo-
stolicus. vt in. c. factus est. vij. q. j. tunc cū non occurrat rationabilis du-
bitatio quis sit verus papa. nō est necessaria cōuocatio vniuersalis cō-
cilij vt diiudicet de electione illius q̄ presumat esse canonica: sed est ne-
cessaria ad condēnationē intrusi ⁊ ad mandandū qđ oēs obediāt apo-
stolico. ⁊ nō apostatico. iuxta tex. in. c. si quis pecunia. lxxix. dist. sicut le-
gitur factū fuisse tēpore damasi Pape cōtra vrsinū: et tēpore Cornelij
cōtra nouatianū. Si vero contentio esset inter duos sup iure electionū
que illarū fuerit canonica. ⁊ ipsi contēdentes vellent se submittere iudi
cio alicuius sapiētis vel aliquorꝫ sapientiū vt starent illorꝫ iudicio: tunc
s'm aliquos nō videret esse necessaria cōuocatio cōcilij: sicuti videt fuis
se factū tēpore quo simachus ⁊ laurentius cōtendebant de papatu: vbi
cum neutra pars alteri cedere vellet: cōstituerūt vt lis iudicio cuiusdā
regis theodorici finiret: ⁊ tandē rex existēs apud Rauēnam auditis le-
gatis vtriusqꝫ partis decreuit vt q prior ordinatus esset: aut quē ma-
ior pars cleri ⁊ populi simul elegisset: ille sederet ī sede apostolica. Vbi
autē contēdentes nollēt se submittere: tūc cōgregandū foret conciliū vt
de iure electionis discernat ⁊ iudicet: qꝛ hoc casu talis cōtentio est p cō
ciliū dirimēda: ⁊ hec cōuocatio debet fieri p ambos ipsos cōtendentes
ita vt quilibet eorꝫ cōgreget prelatos sue obedientie ad aliquē locū ita
qđ ambobus cōcilium cōgregatū iudicet de tali cōtentione. Vbi autē
tales de papatu cōtendentes nollent hoc facere: tunc reuerēdissimi do
mini cardinales deberēt etiā cōtradicētibus cōtendētibus cōciliū cō-
gregare. vbi vero ipsi do. Cardinales nollent cōgregare: aut forent in
hoc negligētes ipsi prelati ecclesie habētes zelum dei possent se cōgre-
gare ad ipsum incendium extinguendū: aut ipse Imperator cuius in-
terest vt pax sit nō solū in vrbe: sed etiam in toto orbe que pax esse nō po
test stante contentione sup summo pontificatu. iuxta autoritatē christi:
que habet Matthei. xj. c. vbi dixit ꝙ omne regnū in se diuisum desola-
bitur. sicqꝫ isto casu erit procedendū ad cōuocationē concilij vniuersa-
lis. ⁊ erit casus in
non reuocet statuta concilij sine cōsilio ipsius cō- quo alius a papa
cilij: potest tamē si vult. Pro quo facit tex. ibi: et posset conuocare
concilium. ¶ Se
ptimo posset illa regula limitari eo casu quo papa esset mortuus natu-
raliter aut ciuiliter vel renūtiasset pontificatui. ⁊ d. Cardinales nollēt
procedere ad electionē: tūc conciliū vniuersale esset cōgregādū vt hoc
casu valde necessario ecclesie prouideret de pastore: ⁊ ex quo papa nō ad-
esset q cōgregaret cōciliū ⁊ etiā do. Cardinales nō vellēt congregare ⁊
aufugerēt vel deficerēt: tunc recurrendū esset ad ea q̄ habent in. c. fun-
damēta. de elec. li. vj. ⁊ in cle. ne romani. de elec. ⁊ erit cōgregandū p Im
peratorē aut p clerū romanū. vt in eo sic cōgregato prouideat necessita-
ti ecclesie cū in talibus necessitatibus q̄ respiciūt totā rempublicā chri
stianā deficientib' ordinarijs qui habēt prouidere: prouisio videt spe-
ctare ad ipsam rem publicā. ⁊ hec prouisio fiet hoc modo autoritate iu
riū predictorū. ¶ Alio etiam. ⁊. viij. casu poterit conciliū reuocari ab
alio qꝫ a papa: vcꝫ quādo papa deuenisset ad insaniā et dementiā ita vt
demens factus redderet inhabilis ad regendā vniuersalē ecclesiā: hoc
enim casu conciliū nō poterit cōgregari per Papā quādo talis demē-
tia quā incurrisset esset incurabilis per naturā: quo casu esset indican-
dus quasi mortuus cum nō posset exercere eos actus q officio summi
pontificatus incūberent argumēto tex. in. c. j. de cleri. egro. lib. vi. ⁊ isto
casu do. Cardinales deberēt hoc denūtiare prelatis ecclesie: vt in vnum
cōuenientes cōsulant quid agendū sit. An scꝫ sit eligēdus vel quid faciē
dum vel forsan sit ei dādus coadiutor quasi tunc ecclesia potius vacare
videatur iuxta ea que habētur in. c. j. ⁊. ij. ⁊ fere per totā questionē. ⁊ per
glo. summe. vij. q. j. vbi plene de materia. ¶ Nono etiam casu puto con-
cilium posse congregari ab alio quā a papa. si forsan accedat qđ simul
cum papa omnes cardinales morerentur: puta quia occiderentur hoc
enim casu prouidendum esset ecclesie ⁊ necessariū esset cōgregare conci
liū. quod nō posset cōgregari nec per papā: nec per cardinales: tūc con
ciliū erit cōgregandū vt prouideatur ecclesie necessitati per ipsum im-
peratorē ⁊ ad illū spectat talis solicitudo cū ipse sit aduocatus ⁊ defen
sor ecclesie: vt in. c. venerabilē. de elec. ⁊ ideo seruādum erit quod habe-
tur in. c. fundamenta. de elec. lib. vj. ⁊ in cle. ne romani. eo. titu. sicut etiā
dictum est in septima limitatione. ¶ Decimo etiam casu videtur cōci-
lium congregari posse per alium quam per ipsum papam quando scꝫ
contingeret causam aliquam agitari cōtra papam quo casu in propria
causa nō videtur quod ipse possit esse iudex vt in titu. C. ne quis in sua
causa. ⁊ in. l. qui iurisditioni. ff. de iurisdi. om. iudic. cū simili. et ideo isto
casu si cause non possunt sine concilio terminari q̄ cōtra papā obijciū-
tur: congregabitur concilium ad solicitudinem imperatoris autorita-
te tamen pape. iuxta illum text. in. §. hinc etiam. xvij. dist. Et aduerten-
dum puto qꝛ quando dictum est quod per reuerendissimos cardinales
congregabitur concilium quādo papa nō vellet congregare: vt in casi-
bus de quibus supra: intelligēdum est qđ talis congregatio spectabit
ad eos vt collegiū: qꝛ collegiū do. Cardinaliū cū sit in possessione eligē
di papā. vt in. c. licet. de elec. ⁊ in. c. vbi periculum. eo. tit. lib. vj. ad ipsos vt
collegiū videnł spectare oīa que sunt necessaria ⁊ cōsequētia vel ad ele
ctionē vel ad promotionē eorū que cōcernunt ipsam ecclesiā vniuersalē
modis tamen ⁊ formis a iure statutis ⁊ ordinatis iuxta ea que habent
in. c. vt preterite. de elec. ⁊ in. c. cupiētes. §. ad hec. ⁊ in. §. si vero. de elec. li.
vi. ⁊ habetur per glos. in. c. si. lxv. dist. neqꝫ putandū est quod singulares
cardinales aut eorum aliqui particulariter possint concilium congre-
gare etiam in casibus in quibus papa nō vellet congregare. vt voluit
Bal. in. c. olim. de rescript. nam collegium cardinalium habet cum pa-
pa coniunctionē ⁊ cōmunionem maximam vt per Host. ⁊ Jo. and. in. c.
requisisti. de testa. adeo quod ipsum collegium cardinaliū est vnum cor
pus cum papa. habens papam pro capite speciali: licet papa sit caput
generale ecclesie vniuersalis. vt no. Host. ⁊ docto. in. c. antiqua. de priui.
et ideo dicebat Joan. de ligna. in suo tracta. de bello quod collegiū car
dinalium debet regere totum orbem per ea que habentur in. c. j. ⁊. ij. de
offi. dele. lib. vi. ⁊ no. in. c. fundamenta. de elect. eodem lib. ⁊ habetur per
Spec. in titu. de lega. in. §. sequitur videre. circa prin. ⁊ hoc maxime ve-
rum est in concilijs ⁊ arduis negotijs per ea que habentur in. c. venera
bili. de offic. ordi. ⁊ in. c. exposuit. in fi. de vsu. fateor tamen quod singu-
lares Cardinales possunt requirere collegiū Cardinaliū vt papa no-
lente congregare conciliū: ipsum collegium congreget: ⁊ ipso collegio
nolente congregare pro tali congregatione recurrendū est ad impera-
torem vt videtur esse casus in. c. si. lxv. dist. vbi negligēte illo ad quē de-
uoluntur congregatio vicinorum episcoporum ipsi populi conuocent
conuicinos episcopos. Ipse autem imperator representat totum po-
pulum christianum cum in eum translata sit iurisditio et potestas vni-
uersi orbis. l. ij. §. nouissime. ff. de origi. iur. l. i. §. cū enim. C. de ve. iu. enu-
cle. loco ergo ipsorum populorum ipse Imperator conuocet cōcilium

Et pro hoc facit: q2 cōuocatio cōciliorū prout dictū est.§.ab initio fiebat per imperatorem: sed postea fuit reseruata pape. Deficiente autem ipso iure papa seu nō conuocante deficientibusq3 his que succedūt loco pape sc3 collegio ipsorū cardinaliū seu ipso collegio nolente cōgregare reuertimur ad ius pristinum: sc3 vt Imperator congreget: q2 res de facili reuertitur ad naturam suā et ad suū primū principiū. vt in ca.ab exordio. xxxv.dist. ⁊ predicta confirmantur q2 cōgregatio cōcilij de natura sit vbi agat de his q̄ spectant ad fidē catholicā: vt si qui reperiātur forsan errare in fide corrigantur per concilium ⁊ in eodē cōcilio statuatur quid sit tenendum. Sic enim in nicena synodo dānatus fuit arrius: in constantinopolitana macedonius: in ephesina nestorius: in calcedonensi euticen. vt habetur in.c.i.xv.dist. sed cū agitur de fide pōt Imperator interesse cōcilio nō ad potentiā ostendendā: sed ad fidem cōfirmandā: vt in.c.nos ad fidem.xcvi.dist. interest enim Imperatoris fidē defendere ⁊ ideo si papa est de heresi suspectus: aut de aliquo graui crimine ex quo posset induci scādalū in ecclesia ⁊ inter christianos potest ab Imperatore exigi. vt indicet quid sentiat. vt in.c.satagendū.xv.q.i. iunctis ibi notatis per Archi. ⁊ ideo dicendum est q̄ cum Imperator sit pars concilij et in eo habet interesse suo iure. ⁊ nō ex gratia: vt habetur in.d.c.nos ad fidem xcvi.dist. Dicendū erit q̄ nolente papa cōgregare cōciliū: nolente etiā collegio cardinaliū illud facere: qđ collegiū propter cōmunionē quam habet cū Papa subrogatur in tali potestate: potestas cōgregādi illud deuoluitur ad proximū superiorē argumēto eorum que habētur in.c. nulla ecclesiastica ministeria.de cōces.prebē. proximus aūt superior est ipse Imperator. ⁊ pro hoc etiā facit qđ no. Inno.in.c.i.de maio. et obe. vbi dicit qđ qui maioris est dignitatis in ecclesia. vel si non est ibi dignitas. ille qui est maioris ordinis vel si sunt equalis ordinis. ille q prius est ordinatus debet nominare vel eligere vel 2uocare capitulū eo casu quo deficit is ad quē de iure spectat ipsa cōuocatio per ea que habētur in.l. fi.ff.de fide instru. ⁊ in.l.i.de albo inscri. ⁊ in.§.fi.xvij.dist. q̄ iura ibi alle. Inno. Sed dubiū ingens in hac materia ⁊ nō paruū insurgit si Papa non velit congregare conciliū requisitus vt supra. si etiā non velit congregare collegiū cardinaliū. si forsan etiam cum eis assentiēs Imperator requisitus nō velit ⁊ ipse congregare ⁊ nihilominus immineret vel causa heresis extirpāde de ecclesia: aut de maiori parte illius: vel aliqua alia ardua causa. puta q2 forsan grauia crimina ⁊ multū scandalosa et notoria obijcerētur Pape que si tolerarētur facile possent grauissimū scandalum inducere: si nullus esset qui concilium vellet congregare vel illud cōgregare non posset ⁊ hoc casu saluo semp iudicio saniori ⁊ maxime sancte matris ecclesie putarem qđ requisitis oībus ad qđ spectaret gradatim congregatio ꝯm ea que dicta sunt supra: qđ ceteri prelati inferiores possent in vnum cōuenire ⁊ seipsos cōgregare pro huiusmodi scandalis tollēdis ⁊ heresi forsan que subesset extirpanda: et qñ ipsi prelati nollent cōuenire putarem qđ principes christiani etiam seculares possent quādo essent cōcordes requirere oēs christianos ⁊ ecclesiasticos ⁊ seculares vt cōuenirent ad huiusmodi scandala tollenda ⁊ heresim extirpandā si qua superesset aut dubitaretur ne illa superueniret nec esset incōueniens qđ hoc casu principes seculares se de clericis intromitterent: non enim simpliciter prohibetur laicis se intromittere de clericis ⁊ de his que ad clericos spectare videtur: sed tunc prohibetur hoc laicis quādo nō subest aliqua ratio in contrariū: sicut videmus qđ ex ratione speciali ratione feudi permittitur laicis se impedire de clericis. vt in.c.verum.de fo.compe. ⁊ in.c.romana.in.§.debeas. ⁊ ibi p gl. de appel.lib.vi. in hoc autem casu nedum subest ratio specialis sed specialissima ne fides catholica periclitetur: ne status ecclesie ruat ⁊ maximū naufragium patiatur nauicula Petri si forsan plures contenderēt de pontificatu: ne maxima scādala inter christianos oriantur ppter grauissima ⁊ notoria crimina obiecta pontifici: vel de quibus ipse esset plurimū infamatus: et hanc opinionē etiā videtur sentire do. Card. in precalle.c.li3.de elec.in.xxxv.q.cum duabus sequētibus. ¶ Nec puto aliquo pacto duos aut tres Cardinales a pontifice ⁊ a collegio Cardinalium dissentiētes posse talem congregationē concilij sua autoritate facere prout quādoq3 nouissimis tēporibus factū fuit: sed bene puto per eos posse moneri vel vt rectius dixerim requiri summū pontificē et in eius defectū collegiū cardinalium ⁊ illis renuētibus Imperatorē pro cōuocatione talis concilij: ⁊ oībus predictis nolētibus id facere qđ ceteri prelati factis requisitionib⁹ predictis possint conuenire ex seipsis pro cōcilio faciendo. ⁊ in defectū omniū possint christiani principes qñ cōcordes essent ad obuiandū talia scādala etiā cōuenire ⁊ ecclesiasticos prelatos ad predicta cogere. ¶ Et illud nō omitto qđ qñ inter principes christianos essent grauia bella ⁊ seditiones qđ reuerendissimi dñi Cardinales vidētes rēpublicā christianā esse in magno pīculo: coramq3

tex.hic. Sed tex.iste ⁊ oīa predicta debēt limitari et restringi ad ea que pendēt a plena dispositione pape. Nam in his q̄ sunt iuris positiui indubitāter papa est supra cōciliū quia ipse est caput ecclesie[a] vnde l3 potestas fuerat data pape ⁊ toti ecclesie: pape tñ fuit attributa tanq̄ capiti. vnde debet moueri corpus ad dispositionē capitis. Et vide ad pdicta ho.tex.in.c.ita dñs.xix.dis. ⁊ in.c.in no.⁊.c.quāuis.xxi.dist. ⁊.xxiiij.q.i.c.loquitur. et.c. pudenda. ⁊.c.quodcunq3. Sed in his que non dependent a plena potestate pape nō est simpliciter dicendū q̄ papa sit supra cōcilium. Ideo in concernentibus fidem concilium est supra papam vnde non potest papa disponere contra dispositum per concilium. vide bonum tex. ⁊ glo.in.c.anastasius.xix.distin. Hinc est qđ concilium potest con

sacrum collegiū debere suadere summo pontifici suāq3 sanctitatē regere vt pacē inter principes christianos ponat iuxta ea q̄ habent in.c. nouit.de iudi. ¶ Et aduertendū etiā puto q̄ in cōcilio generali in multis casib⁹ notatis per gl.in.c.fi.de his q̄ fi.a prela.sine cōsensu capituli. possent inuitari ⁊ interesse etiā laici ⁊ seculares nō vt iudicēt vel disponāt nisi prout supra dictū est: s3 vt cōsulant. vt plene per do. Abba. et alios post eum.in c.i.de indi. q̄ autē sint in cōcilio pertractāda: ⁊ q̄ solēnitates sint seruāde in inchoatione concilij ⁊ alijs. actibus no.in.c.qualiter ⁊ quādo.el.ij.de accu. ⁊ in.c. seq. ⁊ per Inno.in.c.graue.de prebē. ⁊ in.c.in singulis. ⁊ in.c.ea q̄.de statu mona. ⁊ de solennitatib⁹ seruādis in concilio habetur p Innoc.in.c. cum nobis olim.de elec. ⁊ in.c.qđ sicut.eo.ti. ⁊ in.c.cū ecclesia sutrina.de causa pos. ⁊ proprie. ⁊ notatur.in.c.vt apostolice.de priuilegijs. lib.vi. ⁊ qualiter debeāt notari acta concilij. Dicas qđ secundū formā tex.in.c. ad apostolice.de re iudi.li.vi. ⁊ in.c.sacro.de sen.excō. ⁊ in.c.fi.de baptis. et vide notabilē tex.in.c.de laicis.xij.q.ij. ⁊ de diuersis formis seruādis in actis cōcilij. habet in.c.de his.xij.di. ⁊ in.c.placuit.ea.dis. ⁊ in.c.illud statuendū.xiij.di. ⁊ in multis alijs locis q̄ causa breuitatis omittant: et qualiter prelati sint vocādi ad conciliū. vide gl.in.c.si eps.xviij.di. ⁊ ibi per Archi. vbi dicit qđ isto casu sufficit vnica citatio ⁊ habet per Ioā. and.in.c.ego.N. ⁊ in.c.breui.de iureiurā. et in.c.nō minus. de immuni. eccle. ⁊ vide Inno.in.c.cū nobis olim.de elec. ⁊ qua pena puniātur non veniētes ad concilium vocati. notatur in.c.peruenit.xviij.distin. ⁊ in.c. placuit. ⁊ in.c.sequere. ⁊ vide glo.in.c.episcopus ad synodū.ea.di.xviij. ¶ Et adde quod iusta causa excusandi episcopū si nō venit ad conciliū vocatus est quando eodē tempore vocatur a rege vide gl.in.c.egrotās. v.qđ.iij. Et an prelati possint ante finē concilij recedere. vide tex.in.c.si quis antē.xviij.dist. ⁊ in.c.certum.xi.q.iij. ⁊ vide que notantur in.c.i.de iudi. ⁊ in.c.si postq̄.de elec.li.vi. ¶ Et an conciliū legitime congregatū possit recusari vt suspectū pendet ex notatis per doc. ⁊ gl.in.c.i.de iudi. ⁊ in.c.in singulis.de sta.mo. ⁊ cōcludit qđ sic per ea q̄ habent in.c.q2 suspecti.iij.q.v. vbi habet q̄ Ioānes crisostomus recusauit iudiciū concilij. ¶ Et an cōciliū generale cōgregatū possit per papā dissolui ex iusta causa: vide glo.reputatā singularē.in.c.vbi periculū.in ver. concilio de elec.lib.vi. q̄ videt tenere qđ sic. ⁊ vide bonū tex.in.c.bene quidē.xcvi. dist.circa finē. ⁊ facit.c.licet.in fi.de elec. ⁊ videtur fuisse practicatū tempore Eugenij quarti qui dissoluit conciliū Basiliense seu illud transtulit: noluit tamen illi conciliū consentire: ⁊ statuit papā id nō posse facere: ⁊ ex ea altercatiōe orta fuerūt multa mala in ecclesia. et tādē schisma perniciosum. ¶ Et an conciliū possit dispensare: absoluere: ⁊ alia facere q̄ spectant ad solū Papā ⁊ ipsi soli pape sunt reseruata. vide gl.in.c. iij.de cleri.excōicato ministrā. et habet in.c.mutationes. et in.c.eps.de loco.vij.q.i. ⁊ in.c.presbyter.lxxxij.dist. ¶ Et adde quod quando Papa deponit Imperatorē nō est necesse qđ congreget concilium. imo solus potest facere: vt est glo.in.c.ad apostolice.de re iudi.li.vi. ¶ Et si cōcilium contradicit Pape cui statur. vide gloss.in.c.anastasius.xix.dist. et in.c.nemo.ix.q.iij. et per Archi.in capitulo sicut.xv.di. et vide Hug. ix.questione.iij.in.c.cuncta per mundum. et putarem qđ in his in quibus concilium est supra papam stetur ipsi concilio: in alijs autem stetur Pape. ¶ Nunquid autem soli episcopi sint de numero facientium concilium generale. vide textum in.c.i. et in.c.sancta.xvi.distinc. et in.c. hanc consuetudinem.x.q.i. et in.c.septuaginta.xvi.distin. et vide glo. in c.concilia.centesima distinctione. et in.§.hinc etiam.superius allega. et in ca.si quis diaconus.l.distinctione. ¶ Et de conuocatione concilij et de modo citandi et de alijs que ad materiam conciliorum pertinēt vltra ea que dicta sunt.§. vide per Ioan.andr.do.Cardi. et alios scriben. post eos in.c.licet precalleg.de electio. et in.c.i.de renuntiatio.libro.vi. ⁊ per Hug.in.c.si duo.lxxix.distinctione. ¶ Et hec dicta sint ita perfunctorie et longius quam decreueram ad instructionem aliqualem circa presentem materiam.

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Caput ecclesie. Dicit Bald.in.c.i.qualiter ⁊ proprie.prime. q̄ papa est oīa ⁊ super omnia. et idem Bal.in.c.cū super col.i.de cau.pos. ⁊ proprie. q̄ papa est supra ius ⁊ cōtra ius et extra ius et dicit Host.in.c.cū venissent.§.de iudi. q̄ pōt papa equare quadrata rotundis. ⁊ ideo dicit Bar.in.l.barbarius.ff.de offic.preto. qđ papa est solutus legibus ita vt nō cōmittat simoniā recipiēdo pecuniā pro collatione beneficiorum.de quo p Feli.in.c.ex parte.i.in prin.de offi. deleg. ⁊ multa de laudib⁹ pape ponit Feli.in.c.i.col.ij. ⁊.iij.de 2stitu. vbi tñ imminet peccatū nō est obediēdū ipsi pape. vide Feli.in.c.si qñ.in prin. de rescri. adeo q̄ dixit Bal.in.c.olim.ex literis.in fi.de rescri. qđ 3 papam scandalizantē ecclesiā vtendū est primo verbis deinde herbis: tertio lapidibus ⁊ multa circa ea que potest papa ponit elegantissime. do. Ioā. de sylua.in tract.de iureiur.in.iij.parte priuile.

demnare papam de heresi. vt in.c.si papa.xl.di. vbi dicitur ꝙ papa potest esse hereticus ⁊ de heresi iudicari. Et dicunt doc.l.c.i.fidei fauore.de here.lib.vi. ꝙ conciliũ est iudex puto tamẽ quod si papa moueret melioribus rationibus ⁊ autoritatibus ꝙ conciliũ qd standũ esset sententie sue: nam ⁊ cõciliũ potest errare sicut als errauit super matrimoniũ contrahendũ inter raptorem ⁊ raptã. Et dictũ Hieronymi melius sentientis postea fuit prelatũ statuto concilij: vt probatur.xxxvi.q.ij.in.c.tria.iuncto.c.placuit.facit qd leg.⁊ no.xx.dist.c.i. Nam in cõcernentibus fidem etiã dictum vnius priuati esset preferẽdum dicto pape si ille moueretur melioribus rationibus noui ⁊ veteris testamenti ꝙ Papa. Nec obstat si dicatur qd concilium non potest errare: q2 christus orauit pro ecclesia sua vt nõ deficeret. vt in.c.maiores.in prin.de baptis.⁊ no.xxiiij.q.i.a recta.⁊ in.c.pudẽda. Quia dico ꝙ licet concilium generale representet totam ecclesiam vniuersalem: tamẽ in veritate ibi nõ est vere vniuersalis ecclesia sed representatiue: quia vniuersalis ecclesia cõstituitur ex collectione omnium fidelium: vnde omnes fideles orbis constituũt istam ecclesiam vniuersalem: cuius caput ⁊ sponsus est ipse christus papa autem est vicarius christi ⁊ nõ vere caput ecclesie: vt no.glos.in.c.ne romani.de elec. que notabiliter dicit ꝙ mortuo papa ecclesia nõ est sine capite. ⁊ ista est illa ecclesia que errare non potest. Pro hoc.de cõse.di.i.ecclesia. vnde possibile est ꝙ vera fides christi remaneret in vno solo: ita qd verum est dicere ꝙ fides non deficit in ecclesia: sicut ius vniuersitatis potest residere in vno solo alijs peccantibus: vt no.glos.in.c.gratũ.§.titu.prox. Hoc patuit post passionem christi. nam fides remãsit duntaxat in beata virgine: quia omnes alij scandalizati sunt tamen christus ante passionem orauerat pro petro vt non deficeret fides sua ergo non dicitur deficere nec etiam errare si remanet vera fides in vno solo. Et forte hinc dicit gl.no.xxi.dist.c.quãuis. ꝙ vbi sunt boni ibi est ecclesia romana. Item dic ꝙ in concernentibus vniuersalem statum ecclesie non potest papa disponere contra statuta concilij si statuendo contrarium decoloraretur status ipsius ecclesie: vt dicit tex.i.q.vij.⁊ si illa. Et in hoc casu intelligo multas glo. que videntur velle ꝙ papa non potest dispensare contra vniuersalem statum ecclesie. vt no.in.c.literas.de restitu.spolia.⁊ vide quod no. Innocẽ.in.c.quãto.de cõsue. Ubi dicit papa non est permittendus venire contra statum generalem ecclesie sine causa rationabili ⁊ alijs no. Secus dicerem vbi non decoloraretur seu diffamaret ecclesia: vt quia ex causa rationabili puta vult venire limitando statum ecclesie seu tollendo statutum collegij super statu ecclesie

4 sic intelligo quod no.glo.in.c.que ad perpetuam.xxv.q.i. † Item adde

a ad predicta glos.singularem [a] in predicto.c.si papa. que dicit ꝙ si papa est in peccato mortali notorie ⁊ scandalizat alios nec est corrigibilis: q2 in tali peccato iugiter permanet ꝙ potest tanꝙ hereticus puniri: quia videtur male sentire de fide. Et no. perpetuo illam glo. que tenetur per omnes ⁊ hec sufficiant in transitu lectionis quãtum ad hanc materiã. ¶ In glo.i.in si.vel dicitur sm docto.ab apos quod est nũtius ⁊ chrysis quod est aurum quasi nuntij deaurati. dicunt tamen ꝙ nuntij pape non sunt tales: sed plumbati: sed dic qd nihilominus possunt dici deaurati: q2 dant plumbum ⁊ reportant aurũ. ¶ In glo.ij.in si. hec gloss. inuolute loquitur: in effectu tamẽ sentit tres solu.ad contrariũ formatum.de.c.quam pio. vbi dicit spiritualia esse tradenda omni cõditione cessante. Prima solu. est qd ista non fuit conditio in effectu. sed potius quedam talis monitio. nam monuit vt iuramentum prestaret quia pal

5 lium ex antiqua ordinatione non est aliter tradendum. † Secũda sol. ꝙ a superiore potest apponi conditio: nec tamẽ inducitur simo. hec so

b lutio non procedit in aliquo citra papam: [b] quia quisque inferior debet spiritualia pure conferre sicut iura disponunt. vt in.c.si.de pact. et in.c. quesitum.de rerum permuta.cum si.et vide glos.iuncto tex.in.c.si.§.eo.lib.vi. Ubi discutitur an valeat collatio beneficij quam facit episcopus sub conditione si vacat. ⁊ cõcludit ibi qd debet episcopus quãtum potest pure beneficia conferre: vnde ibi retractantur electiones que fiunt sub conditione. facit regula actus legitimi.de regu.iur.lib.vi. et qd ibi no. maxime per Dy. In papa vero potest dici qd in his que sunt simoniaca de iure positiuo potest apponere conditionem vt vult quia est supra ius positiuũ. vt in.c.proposuit.de concessio.preben. Sed in his que sunt symoniaca de iure diuino non potest papa apponere cõditionem per quam inducatur symonia. ad hoc quod notat gl.in.c.ex parte.§.de offi.delegati.⁊ in.c.cum pridem.§.de pactis. Sed alias conditiones ex natura earum peccatum non inducentes potest papa apponere etiam alterando naturam beneficiorum. vt in ca.si gratiose. et quod ibi nota. de rescrip.lib.vi.⁊ vij.q.i.pastoralis. An autem possit episcopus apponere onus beneficio vacanti tractat hic Hostien. sed materia est hic impertinens. ⁊ ideo dicendum: vt plene notatur in.c.significatum.de pre

6 ben.⁊ in.c.vnico.vt ecclesia.benefi. † Tertio soluit glos. quod ea que tacite insunt possunt exprimi in traditione spiritualium sine aliquo vitio simonie. ⁊ hanc solutionem no. tanꝙ verissimam et quotidie allegatur iuncto textu. ⁊ idem notatur.in.c.olim.§.de restitutio.spolia. ⁊ in dicto capitulo ad audientiam.de prescripti. Hec enim est regula iuris quod

c si ea que tacite insunt exprimãtur vt inerant nihil operantur. in.l.iij.[c] ff.de lega.i.⁊ in.l.conditiones.ff.de conditio.⁊ demonstra. ⁊ intellige vt dixi quando exprimuntur vt insunt als secus: et sic soluitur contrariũ qd formari potest.de.l.si ita relictum.in.§.illi si volet.de lega.i. vbi dicitur qd si relinquo illi centum si volet: legatum est conditionale. secus est si relinquo simpliciter: ⁊ tamen illa conditio si volet tacite inest legato cũ legatarius possit repudiare legatũ. Sed dic ꝙ non sit ibi expressio prout tacite inerat. nam quãdo relinquo si volet suspẽdo virtutẽ legati in euentum cõditionis: vnde nihil acquiritur legatario anteꝙ declaret voluntatẽ suã vt ibi. Sed quando simpliciter fit relictum acquiritur legatũ etiam ignoranti licet cõmutabiliter si non voluerit acceptare: quia dispositio est pura et non conditionalis. vt.l.cũ pater.§.surdo.ff.de lega.ij. Et vide ad predicta bonam glo.in.c.vno.

7 de spõ.li.vi. ¶ † Ex predictis deciditur questio. episcopus contulit vni ecclesiã curatam sub conditione si resignauerit primam: nunquid teneat talis collatio. Collecta hic ꝙ sic: quia hec conditio tacite inest. arg.in.c.de multa.de preben. Et dic ꝙ inest tacite cũ effectu. nã tenet resignare primã. vt in.d.c.de multa. ad propositũ ergo iura antiqua disposuerũt vt palliũ nõ tradatur nisi iuramento prestito. nil ergo noui hic deducebat in cõditione sed exprimebatur illud quod inerat ex dispositione iuris. ¶ In glo.in ver. pro vnitate. in si. idẽ no.in.c.nullus.§.de iureiu.⁊.i.q.vij.quoties. Sed an ⁊ quãdo generaliter sine peccato iurare licet. dic vt dixi in.c.⁊ si christus.⁊ in.c.si vero.de

8 iureiurã. ¶ † In glo.in verbo excipiatur autoritas. ibi: in iuramento. hoc intellige sm quod dixi in.c.venientes.de iureiurã. scz de his que depen

d dent a plena dispositione pape [d] in alijs autẽ non intelligitur excepta autoritas in iuramẽto. Imo dicimus ꝙ papa non potest quenquã absoluere a iuramẽto sine causa: vt no.glo.in.c.quanto.de iureiurã. que communiter tenetur. ⁊ Inno.in.c.eũ inter.p.de renũ. Et idem est in omnibus que sunt de iure diuino. nã contra illa sine causa papa non potest dispensare. vnde non est tutus corã deo ille cum quo papa dispensauit vt est glo.sing.in.c.nõ est.§.de voto. Pro hoc fallit text.in.c.sunt quidã.xxv.q.i. idẽ dic quo ad concilia generalia vt intelligatur excepta autoritas pape. ⁊ scz in his que dependent a plena potestate pape ⁊ in his in quibus concilium non est supra papam quod declaraui. vt.s.dixi. ⁊ latius tetigi in quadam disputatio

9 ne. † ⁊ sm eã que supra dixi puto limitandam gl. in.c.si quis pecunia.l.xxix.dist. que disputat vtrũ papa possit accusari de simonia. Et cõcludit ꝙ nõ: quia simonia non est stricte heresis de qua papa possit accusari. Sed limita vt predixi nisi esset talis simonia que induceret peccatum notorium et

e scandalizaret alios ⁊ in ea esset incorrigibilis: [e] vt no.per glo.in.d.c.si papa. ¶ In glo.penul.sup ver.assumuntur.in fin.vel dic clarius post docto. ꝙ ideo tex.dicit ꝙ palleum assumitur tantum de corpore beati Petri: quia traditio pallei immediate dependet a romana ecclesia. Ideo text.vtitur hic illa dictione tantũ. Nec ob. ꝙ patriarche dant palleum archiepiscopis sibi subiectis. vt in c.antiqua.de priuile. quia illud non fit sine autoritate pape: vel dicitur assumere de corpore beati Petri quia consecratur in quodam altari quod est constructum in honorem beati Petri ⁊ consecratum. Hostiẽ. tamen dicit non referre in cuius honorẽ altare fit consecratũ: nam dicit se his expertum in receptione pallij: q2 vnus ex diaconis cardinalibus de mãdato pape palleũ sibi tradit ⁊

a ~ Sebasti. Sapia. ¶ Glo.singularem. Hec glos.scandalizauit ecclesiam tẽpore Eugenij quarti sm Cardi. Alex.in.d.c.si papa. ⁊ de ea fuit maxima altercatio superioribus annis regnãte iulio.ij. et causa fuit qd a multis approbatur a multis improbatur approbatur p Abb. hic et in disputatione sua eps ⁊ quidã rector.col.ix.⁊ in.c.cũ venissent.in.iij.col.§.de iudic. et in.c. fraternitatis. in.§.no.§.de here. et.§ c.q̃ties. vbi Ioã. de ana.§.de simo. ⁊ per Ro.in cõsil. ccccxxiij. quo discutien.in.v.colũ. liij. improbatur per Cardi. Alexã. in d.ca.si papa. et in summa.xv.distin. col.xxxiij. ⁊ alios improbantes refert Feli.in.c.nõnulli.i pn. co.iiij. de rescript.⁊ in.c. ij.versi.xxiij.si papa.colũ.ij.de prescrip.⁊ ideo Car. Alexã.in.c.synodum.in.i.colũ. ad si.xvij.dist. intelligit illam gl. qd papa possit super alio crimĩe ꝙ sup crimĩe heresis accusari admonendo nõ corrigẽdo vide et D.c.i.§ pal legatis ꝯsilijs.cli. ⁊ sequenti: ꝗ quẽ cõsuluit do. Ias. sed nõdũ pdierũt in lucẽ ei[9] cõsilia.

Zacharias.

b ¶ In aliquo citra papã. Tu adde cũ isto ꝙ solus papa põt bñficiũ ad tempus cõferre ⁊ sub conditione not.plene. Feli.in.c.si.in fin.colũ.iij.ver. inquantum dicit officia non esse.de iudi.

c ¶ In.l.iij. Uide ibi plene per legistas. et in.l.nõ recte.C.de fideiussoribus.

~ Sebasti. Sapia.

d ¶ Dispõne pape. Uide Oldr.in ꝯsil.xcvij. factum tale est. ⁊ adde qd etiã in voto intelligit excepta autoritas pape vt no.d.Anto.p illũ tex.l.c.nõ est.§.de voto. vide Corsetũ in repe.rubr.§.de iureiurãdo. in xxiij. priuilegio vide.d.Ioãnẽ de fyina in tractatu de iureiur. in.iij. q.principali.

e Zacharias. ¶ Et in ea esset incorrigibilis. Adde ꝙ licet do. Hostien. ⁊ Cardi.in.c.i.de simoni. teneant contra istam opi. Tu dic tamen istam esse cõmuniorẽ quam tenet sanctus Tho.ij.ij.q.c.arti.i.⁊ in.iiij.senten. dist.xxv.q.xv. Cardi.sancti Sixti in trac.de potestate Pape.q.lxv. et Feli.post istum in.d.c.i.col.i.ver.inquantum do. Abb.

a ¶ Digitus. Vide plene in reptorio meo ad istũ in litera inver. mẽbrũ. vide Jo. de ana. in. c. ad audiẽtiã. de cri. fal. ⁊ in. c. cũ ex iniũcto. de here.
¶ Adde Bar. late consi. cxciiij.
Anto. Fran. ¶ Ad hoc de digito. dicas ꝙ nõ est mẽbrũ: sed est officiũ mẽbri. vt in. l. nõ sunt. ff. de sta. ho. in gl. fi. ⁊ in. l. offilius. ff. de edil. edi. et ibi Bart. no. et in l. ij. ff. de publi. in. ⁊ ille cui est abscissus digitus non dr debilitatus in mẽbro: vñ statutũ loquens de debilitãte membrũ seu incidente nõ hꝫ locũ in incidẽte digitũ vel debilitãte man⁹ vl pedes. p. d. glo. in. d. l. nõ sunt. ff. d sta. ho. qđ tñ intellige verũ nisi incideretur talis digitus ex quo tota man⁹ redderetur inutilis: puta a pollex. vt ibi per bar. ⁊ in. d. l. offilius. ⁊ in. d. l. ij. de pub. in. vbi dicit ꝙ tũc in membro dr debilitari qñ ei⁹ officiũ aliquali impedit. de quo etiã vide p Joã. an. in c. fina. et in. c. ij. de corpo. vi. vbi ponit an talis cui est abscissus pollex possit ordinari et an ille qui hꝫ sex digitos vel quatuor i manu possit ordinari. et an digitus dicaĩ mẽbrũ vide etiã bal. in auĩ. ſꝫ nouo iure. C. de ser. fugi. in. j. col. ⁊ in. c. j. de noua for. fidel. in vsi. feud. ⁊ eundeꝫ bal. in. l. data opera. in. xv. col. C. q accusa. non pos. ⁊ in. d. auĩ. ſꝫ nouo iure ponit q̃ sint officia digitoꝝ disticta ⁊ vid ple. per Joã. de imo. post bar. in. d. l. ij. de pub. in. ⁊ p anege. are. in tracta. malefi. in glosſ. in ver. membrum.
b ¶ Glo. fin. Vide istum post alios i rub. de schisma.
¶ Adde qđ vouit Oldra. consi. lxij. ⁊ melius. lxv.
⟜ Sebasti. Sapia.
c ¶ Abiurare. No. tñ ꝙ vbicũq; presumitur ꝙ aliqs sit facilis ad iurãdũ nũq̃ cogitur abiurare. i. cũ iuramẽto renuntiare prout si cleric⁹ teneat ꝯcubinã nõ debet cogi abiurare. ita Abb. in. c. clericos. in prin. de cohabi. cle. ⁊ mulie. cũ similib⁹. de quib⁹ p Deci. in. c. q̃stioni. in. fi. de

dicit verba q̃ habentur in. c. ad honorẽ. J. de auto. ⁊ vsu pallij. Quare autẽ dicit tex. ꝙ archiepiscopi sunt membra de membro. Sol. dicũt docto. qđ vnica est ecclesia vniuersalis. xxiiij. q. j. loquitur cuius caput est ipse deus seu papa loco dei: ceteri vero ꝑlati ⁊ ecclesie particulares sunt mẽbra hui⁹ capitis: vel mẽbra ex mẽbris. nam sicut in humano corpore a brachio procedit manus: a manu digitus: a digito vnguis: ita a capite romane ecclesie ꝑcedunt sedes patriarchales ab istis archiepiscopales ab istis epales: ab eis inferiores prelati. Est ergo in summa vniuersalis ecclesia vnum corpus ⁊ prelati ⁊ ecclesie particulares sunt membra
10 huius corporis. † Et aduerte qꝛ sentiũt p hoc tacite doct. qđ digitus sit mẽbrũ. Sed tu dic melius vt no. Bar. in. l. ij. de publ. ind. Dixi in. c. j. qui cle. vel vo. ⁊ in summa cõclude qđ illud ꝓprie dicitur membrũ qđ habet officiũ p se distinctũ in corpore: vnde ꝓprie manus est mẽbrũ ſꝫ nõ digitus[a] ſꝫ digit⁹ est ps mẽbri. facit optime. c. sing. lxxxix. di.
11 ¶ † In glos. fi. in fi. dic qđ illud quod est speciale in deposito in quo non admittitur compensatio propter rationem que ibi redditur.
1 ☞ Schismaticus nõ potest amplius promoueri ad episcopatum: nisi dispensetur. ⁊.
2 Schismaticus vtrum sit hereticus.
3 Papa non potest puniri nisi de sola heresi.
4 Electio ipso iure nulla aliquando confirmatur per superiorem.
5 Subditi nõ teneñ obedire supiori schismatico.
6 Penitentia quam quis agit pro peccato: respicit deum et non mundum.
Incidens in peccatum notoriũ non potest sacramenta administrare sine dispensatione.
7 Schismaticus nõ põt dispẽsari nisi a solo papa.
Legatus pape potest confirmare electionẽ factã de promouendo in episcopum: tamen non potest dispensare schismaticum.
8 Infamia vtrũ tollaĩ si infamatus fuit absolutus.
9 Hereticus rediens ad fidem an recuperet que prius habebat.

Quia diligentia.

Schismaticus ad vnionem ecclesie reuersus eligitur in episcopum: electio non tenet: sed ex dispensatione potest confirmari. In prima ponitur questio iuris. In secunda responsio ibi: duximus que tria facit. Primo confirmari gratiose permittit si tria concurrant. Secundo de cõsecratione prouidet ibi: mandantes. Tertio protestatur ibi salua. ¶ Casus literalis. Quidã schismaticus reuersus ad catholicam vnitatẽ electus fuit in episcopũ aquilegiẽ. ecclesie suffraganeum que tunc schismatica erat. quidã cardinalis legatus apostolice sedis quesiuit an electionẽ ipsius deberet confirmare. Respondet papa si a schismatico nullum ordinẽ recepit et ipsius electio facta fuit ſm formã canonũ dũmodo nihil adsit qđ impediat permittit papa dispẽsatiue ipsius electionem cõfirmari: mandans vt eum faciat a catholicis epis suffraganeis aquilegieñ. ecclesie cõsecrari salua debita iustitia ⁊ reuerẽtia eiusdẽ ecclesie: ad catholicã redierit vnitatem. Ber. ¶ † No. j. ꝙ incidens semel in schisma seu adherẽs antipape nõ potest amplius de iure eligi seu promoueri in episcopũ: dispẽsatiue tñ poterit vt hic. ⁊ in. c. nos cõsuetudinẽ. xij. dist. ⁊. j. q. vij. cõuenientibus. cum
2 §. seq. † An aũt incidens in schisma sit hereticus vide gl. fin. xxiiij. q. j. §. j. Est prima glos. post glos. summe q̃ dicit ꝙ nõ: si credit papatum esse apud illũ cui adheret. ⁊ idẽ dic in eo q tenet se ꝓ papa:

appella. ⁊ ideo dicit. d. Abb. in. d. c. clericos. ꝙ non debet rector deferre iuramentum scholarib⁹ vt obseruẽt statuta ex quo sunt faciles ad iurãdũ. Et scias ꝙ verbũ abiurare aliter accipiĩ apud humaniores apud quos interꝑtatur abiurare. i. rẽ creditã negare periurio vt apud virg. li. viij. ene. abiuratexꝙ rapine. ⁊ ita huius interpres explicat ⁊ in similibus sensum ponitur in. l. tẽperent. C. de vesti. olobe. lib. xj. ibi abiurato precio.
⟜ Sebasti. Sapia.
d ¶ Quod ecclesia. Vide tex. ⁊ q̃ no. ibi p Abb. ⁊ Fell. in no. in. c. eã te. J. de rescri. vbi not. ꝙ iudeus factus xpianus est cõmẽdãdus: et est capax beneficij. vide gl. in. c. obeũtib⁹. §. fi. in glos. magna ad fin. lxiij. dist. q̃ vult ꝙ emẽdatus preferĩ illi q semper fuit bon⁹. facit tex. l. c. qꝛ fidelior. vbi gl. l. dist. vid. d. Jas. l rub. ff. de iusti. ⁊ iu. columna. j.
e ¶ Nouus hõ. ad de quanto tẽpore dicaĩ qs effectus nouus hõ dimittendo vitia. Ro. consi. cccxxvj.
f ¶ Sine dispensatione. Vide que dixi in. c. bone. el j. in ver. denuo. J. de postu. prela.
g ¶ Per absolutionem. Adde ꝙ excõicatus ex antiqua lege idiget absolutione etiã post reuocatã legem nisi i reuocatione dicaĩ ꝙ antiqua. l. debeat haberi pro infecta: tũc enim ols effect⁹ antique. l. est sublat⁹: ita vt excõmunicatus nõ indigeat absolutione: vt est gl. in clemen. j. in versi. ifectis. de immu. eccle. ⁊ illam glo. allegauit Cardi. hic. ⁊ iste in. c. nõ debet. in fi. de cõsang. ⁊ affi. l. c. cuꝫ te. de re iudi. ⁊ in c. nulli. de senten. plene per dominum meum in. c. que in ecclesiarũ. in. xv. colum. de constitu. mode. in c. fina. eodem titulo. Cardi. in. c. ad petitionem. de accusa.
¶ Addo quod id quod dicitur qđ excõmunicatus est infamis debet intelligi cum grano salis. vt dicit ro. singu. suis. folio. iiij. vbi vide.

et allegabaĩ multũ p singulari gl. illa in schismate preterito. Nã dicebant illi q se gerebant p summis pontificib⁹ ꝙ nõ poterant per cõciliũ iudicari: qꝛ papa nõ põt accusari nisi de heresi. vt in. c. si papa. xl. dist. Sed in casu isto schisma est sine he
b resi: vt dicit illa glo. singularis.[b] Sed ex aduerso respondebaĩ ꝙ glo. illa poterat procedere in schismate nõ inueterato ſꝫ cũ illud schisma fuisset antiquatum: nec darẽt operam efficacem vt tolleret nõ erat sine grauissima suspicione heresis. Item poterat respondere ⁊ melius ꝙ cõtrariũ ꝓcedat in papa indubitato: sed ex quo inter christianos dubitabaĩ qs esset ver⁹ papa: hec potestas discernendi cõpetit cõcilio: vt est text. singu. in. c. si duo.
3 forte cõtra sas. lxxix. dist. ¶ † No. ij. ibi. abiurato schismate vnũ casum in quo criminosus penitus
c debet crimẽ abiurare[c] idest cũ iuramẽto renũtiare. Et idem fit in casu heresis. vt in. c. quoties. j. q. vij. heretici ergo ⁊ schismatici non debent recipi ad vnitatẽ ecclesie nisi prius abiurato crimine.
4 ¶ † Tertio not. casum in quo electio nulla tanq̃ facta de ineligibili dispẽsatiue admittiĩ et confirmatur p superiorẽ: regulariter aũt cõtra. vt in. c.
5 innotuit. J. eo. ¶ † No. iiij. qđ subditi nõ tenentur obedire superiori schismatico nec ab eo recipere ordines nec aliquod sacramẽtũ imo possunt propria autoritate ab eo recedere: vt est gl. in. c. cũ nõ liceat de preferi. Vnde patriarcha aquilegiẽ. qui erat in schismate nõ requiriĩ hic ad consecrandũ suffraganeũ suũ sed fit cõsecratio ab alijs suffraganeis catholicis. Et ex hoc ⁊ ex tex. bene no. casum in quo suffraganei supplent defectũ metropolitani. An aũt hoc fit de iure: an vero hoc processerit ex speciali mãdato pape. Credo qđ de iure: qđ sentit gl. in. c. j. c. dist. facit ꝙ no. in. c. suffraganeis. J. eo. ⁊ dic vt ibi. ⁊. c. fi. de tẽpo. ordi. libr. vj.
6 ¶ † Itẽ no. in fi. gl. ꝙ ecclesia[d] nõ perdit iura sua
d lꝫ inciderit in schisma: nõ tñ illa exercet donec redierit ad vnitatẽ. ⁊ hoc fit ne ecclesia puniaĩ propter delictũ personarum. ¶ Sed cõtra text. opp. de. c. ferrum. l. distinc. vbi dicitur ꝙ post penitẽtiã
e quis efficitur nouus homo:[e] vnde nõ debet in eo inspici quod fuit. Ergo ex quo iste abiurato schismate redierat ad vnitatẽ ecclesie debebat de iure posse eligi. Solu. dicit Hostiẽ. ꝙ licet quo ad deũ non debeat peccator despici post penitentiam: tamen quo ad ecclesiam militantẽ propter peccatũ in quo notorie incidit despicitur ⁊ inhabilitaĩ sine dispensatione vt hic. ⁊ in. c. quia circa. de biga. Vide tu tex. meliorẽ in. c. fi. de temp. ordi. vbi probatur ꝙ incidens in peccatũ notorium nõ potest amplius administrare sacramenta sine dispensa
f tione.[f] Sufficit dispẽsatio epi in illo casu cum papa nõ reseruet sibi illã dispẽsationẽ ⁊ tex. ibi permittat dispensationẽ: iuxta no. p Inno. in. c. dile
7 ctus. de tẽpo. ordi. † Sed quo ad casum huius capituli puto qđ solus papa possit dispẽsare: qꝛ iura antiqua prohibẽt semel schismaticũ promoueri: ⁊ iste tex. loquitur de dispensatione pape: ⁊ ptꝫ ibi dispẽsatiue permittimus ⁊c. Vnde lꝫ legatus pape posset alias confirmare electionẽ factam de promouẽdo in epm. vt in. c. si abbatẽ. eo. tit. lib. vj. in hoc tñ casu nõ poterit dispẽsare. ar. hic in ver. permittimus. ⁊ cox q̃ no. glo. in. c. fi. de here. li. vj.
8 ¶ † In gl. fi. ibi: hic colligitur: vbi dicitur ꝙ infamia non tollitur per penitentiam: ergo per absolutionem ab excommunicatione non recuperat famam et pristina iura. Solue clarius q̃ glos. qđ infamia canonica que est sequela excõmunicatio
g nis tollitur per absolutionẽ[g] ⁊ vide in hoc quod plene dixi in. c. testimonium. de testibus. sed infa

a ¶ Per cõtrariũ actũ. faciat q vo-lnit bal. l. l. diuus traian⁹. ff. de test. mil. ꝛ in. l. q accu-sare. C. de eden. et qđ not. doct. in. c. cũ in tua. de spõ. in. c. cũ oportcat. ꝛ in. c. inquisitio-nis. in fi. de accu-satio. vbi mala fa ma pbata tollit per bonam famã probatam.
Anto. Francis.
¶ Circa hoc de bona vel mala fa ma addes qđ vo-luit Bal. in. l. fi. in vlt. col. C. de pba. et. d. Alex. in. l. fi. ff. de qđ. in. ij. ꝛ vl-ti. col. vbi dicunt q bona fama p-bata elidit indi-cium ad delictũ ꝛ ibi etiã dicunt qđ indiciũ non suffi-cit ad torturã cõ-tra personam bo nestam ꝛ graue et bone fame: sed ꝯ psonã vilem. de q etiã p Ange. in. l. milites. C. de qđ. etiad pdicta vide pulchrũ ꝯsil. ang. cccviij. qđ inci. fa ctum est tale ebri stophorus ꝛc. vbi dicit q mag⁹ cre dendũ est testib⁹ de bona fama q deponentibus de mala fama etiam si sint pauciores numero qꝛ hñt q deponunt de bo-na fama presum-ptionem nature pro se.
¶ Et adde q te-stes deponentes de fama debẽt de ponere de cã sciẽ-tie ꝛ gñaliter qñ probet fama p te stes vide Bart. et Ang. post eũ. in. l. de minore. §. tor-menta. ff. de qđ. et Bal. ꝛ sal. in. l. ea quidẽ. C. de accu. ꝛ p Jo. an. Inno. ꝛ do. Ant. in. c. cũ oporteat. § accus. ꝛ p archi. in. c. ol-bus. ꝛ in. c. presby ter. ij. qđ. v. et per Bar. in. l. iij. in. §. ctus. ff. de testi. et p Alex. i ꝯsil. cix. iiij. parte cõs. et vide plene p ang. aret. in trac. male ficiorum. in gl. in

mia facti cum cõsistat in facto non potest tolli ex
a sola penitentia: sꝫ opꝫ q per contrariuꝫ actum[a] tollatur a mentibus hominũ. Infamia vero iu-ris quãdo irrogatur non põt tolli nisi per princi-
9 pem: vt plene dixi in. c. cum te. de re iudi. † Et ad-ducitur hec litera in argumentũ: vtrũ hereticus rediens ad fidẽ recuperet iuspatronatus qđ pri⁹ habebat. glo. in. c. maximũ. i. q. vij. ꝛ Jo. hic tenet q sic. sed Bar. distinguit: vtrũ fuit lata sententia vel nõ: vt primo casu nõ recuperet secundo sic: sed dic melius ꝛ clarius q vbicũqꝫ precessit honorũ publicatio ab hoīe vel a iure nõ recuperat qa bo na per penitentiã: quia semel cõmissum nõ retra-ctatur. facit. c. vergẽtis iuncto. c. penul. §. de here. ꝛ. l. cõmissa. ff. de publi. nisi princeps de gratia re-stitueret eum ad pristina bona. An auteꝫ talis re stitutio trahatur ad bona prius alienata per prin-
b cipem. dic q non vt no. Bar. in. l. fi.[b] C. de senten. pas. Si autem publicatio bonorum non est facta: sed solum perdidit quis exercitium iurium suoꝝ vt contingit in excommunicato ꝛ schismatico tũc isti integre recuperant bona sua ex quo redeunt ad vnitatem: ꝛ in hoc casu intelligit iste tex. nã ec-clesia non perdit iura sua: sed solum exercitium si prelati ꝛ electi labũtur in heresim: ideo p reuersio nem ad vnitatem exercent pristina iura.

1 ¶ Papa debet eligi saltem a duab⁹ partibus cardinalium: als electio est nulla. s.
2 Papa potest facere cõstitutionẽ super electione sui successoris quẽ tñ nõ potest eligere ipse.
3 Concordia nõ dicit interuenire si vnus dissentit.
4 Papa si reperitur q tempore sue electionis erat vxoratus tamen debet remanere in papatu. Greci presbyteri habent vxorem.
5 Vxoratus si facit se pmoueri ad sacros ordines licet illos recipiat: vere tñ non habebit illoꝝ exe-cutionem si vult cum vxore permanere.
6 Episcopatus nõ habet maiorẽ dignitatẽ supra se sed habet maius officium.
7 Subiacet excõmunicationi intelligit ipso iure. Verba futuri temporis indigent executione non important ipso facto.
8 Electio pape licet nulla potest conualidari si su-peruenitũt cõsensus cardinalium qui ascendãt ad perfectum numerum.
9 Sentẽtia non potest ferri de futuris si obligatio non est orta de presenti.
10 Electio pape vtrum possit per aliquam exceptio nem elidi.
11 Statutum excludens omnẽ exceptionẽ cõtra in-strumentũ publicũ vel cõtra sententiam nõ exclu dit quin possit excipi q instrumentũ nõ est publi cum vel quod sententia non est sententia. Sententia lata a nõ suo iudice nõ dicit sententia.
12 Electus per metum ipso iure nullam habet iuris ditionem.
13 Electus an cõputet vocẽ suã in numero eligẽtiũ.
14 Maior pars intelligitur de maiori parte presen tium in concilio.
15 Cardinales omnes si mortui sunt ad quem spe-ctat electio pape. Cardinales duo si reperiuntur tẽpore mortis pa pe possunt vnum ex ipsis eligere in papam.

Licet de vitanda.

1 ¶ † Electus in romanum pontificem a duabus partibus cardinalium nulla exceptione obstante est papa. Electus autẽ a mi nori numero gerens se pro papa incidit vna cum sibi adherentibus in penas hic contentas, hoc di cit. Et sunt tres partes. In prima ponitur consti tutionis causa. In secunda constitutio. In tertia quedam protestatio. secunda ibi: statuimus. ter-tia ibi: ex hoc. ¶ Casus literalis. In ordinatione romani pontificis ecclesia sepe passa est scissuram propter multorum ambitionẽ: ad malum hoc vi-tandum in posterum statuit Alexander in conci-lio Lateranẽ. quod in ordinatione summi ponti ficis plena omniũ cardinalium non potuerit esse concordia ꝛ due partes concordauerint et tertia

noluerit consentire duabus vel si alium nomina-re presumpserint: ille qui a duabus partibus est electus sine omni exceptione romanus pontifex habetur. si quis vero de tertia parte confisus epi b scopatum vsurpare presumpserit excommunica-tioni subiaceat: ita etiã vt viaticũ sibi denegetur nisi resipuerit. Preterea si a paucioribus quam a duab⁹ electus fuerit nisi maior cõcordia interue-nerit nullatenus assumatur ꝛ predicte pene subia ceat ꝛ ex eo quod de ordinatione romani pontifi-cis statuitur nullum fit preiudiciũ canonicis in-stitutis ꝛ aliis ecclesiis in quib⁹ sentẽtia maioris ꝛ sanioris partis debet preualere. Quia quod eis in dubiũ venerit per suũ superiorem poterit diffi niri: sed in Romana ecclesia speciale quid statui-tur quia ibi nullus superior inuenitur. Bernar.
2 ¶ † No. primo[c] quod papa potest facere constitu
c tionẽ super electione sui successoris: habet ergo iurisditionem super explicandis post mortẽ suã. ¶ Et hoc procedit ex potestate sibi a christo tra-dita dum in persona petri sibi dictũ est: quodcũqꝫ ligaueris super terram erit ligatum ꝛ in celis ꝛc. vt habetur in euangelio: ꝛ trãsumptiue. xxiiij. q. i. quodcũqꝫ. et exponuntur illa verba quodcũqꝫ li-
d gaueris. i. per statuta[d] vel precepta. vt no. Inno. in. c. quãto. de cõsue. Et ponderandũ est hoc ver- e bũ quodcũqꝫ qđ est vniuersale affirmatiuũ. nihil enim excludit dum dicit quodcũqꝫ vt in. c. si roma norũ. xix. di. ꝛ in. c. solite. de maio. ꝛ obe. Et intelli ge claue discretionis non errante. vt in. c. manet. xxiiij. q. i. no. Host. in. c. quanto. de transla. prela. et Inno. in. c. quãto. de iureiur. Hinc dicimus duas esse claues petri: per vnã significat potestas: per aliã discretio, siue sciẽtia. vnde vna sine reliqua pa rum valet. de quo legi. ꝛ no. xx. di. in. §. i. cũ. c. seq. ꝛ c. fi. de excess. prela. Non tamen papa potest sibi eli gere successorẽ. vt no. gl. in. §. his omnibus. viij. q. i. ꝛ sequit Jo. and. hic. ꝛ Archid. in. c. si trãsitus. lxxix. dist. ꝛ tenetur hoc dictũ cõmuniter p doct. Et est ratio quia effect⁹ hmõi electionis refertur ad tẽpus quo non est futurus papa. l. eum qui. ff. de iurisdi. om. iudi. sed constitutio quã facit super electione admittit qꝛ prouidet futuris scãdalis ꝛ in casu quo alius preter eũ prouidere non potest. Posset tñ papa dare potestatẽ alicui prelato eli- d gẽdi sibi successorẽ. vt. i. c. petisti. vij. q. i. ꝛ tũc fit ele ctio autoritate pape et non propria. ¶ Not. ij. qđ papa sepe facit statutũ approbãte cõcilio dumta-xat non disponẽte ac etiam de cõsilio cardinaliũ. Et vide qđ dixi. s. in. c. ossius. ꝛ in. c. i. de spon. et vt honestũ vt ista q ꝯcernũt electionẽ futuri pontifi e cis explicẽtur in cõcilio: vt hic. ꝛ in. c. in noie dñi. xxiij. dist.
3 ¶ † No. iij. qđ cõcurrẽtibus duab⁹ par-tibus collegij nõ dicit itercedere plena ꝯcordia. Et plus dico qđ etiã non potest dici cõcordia vbi vnus solus discrepat: vt not. gl. in cle. ne romani.
e §. co. ti. dixi in. c. nõ potest.[e] §. de re iudi. ¶ † Not.
4 iiij. ibi: absqꝫ vlla exceptione casum in quo remo-uetur omnis exceptio cõtra electũ: ergo a duab⁹ partibus non poterit opponi qđ non sit de colle-gio cardinaliũ: lꝫ aliud iura antiqua viderent in-nuere. vt in. c. oportebat. lxxix. di. ꝛ. c. solet. vel qđ sit vxoratus vel monachus. vt no. glo. in. c. si quis pecuniã. ca. di. ꝛ in. c. quã sit. xviij. q. ij. ¶ Qualiter aũt fiat si in veritate electus in papã habeat vxo-rem. vide glo. sing. in. d. c. si quis pecuniã. que dicit quod si refricat in dubiũ põt dicere qđ nemo po-test cognoscere cũ in hoc nõ habeat superiorẽ. Si vero ꝯstat clare de matrimonio: tunc aut vxor in-ducet ad cõtinentiã: aut si noluerit cõtinere red-dat debitũ ꝛ nihilominus stet in papatu: qꝛ nõ re-pugnat substãtie papatus seu clericatus. Nã ꝛ pe trus habebat vxorẽ cũ fuit pmotus in papã cõti nẽtia autẽ processit ex cõstitutione ecclesie. Unde videmus qđ presbyteri greci sine pctõ cõtrahunt matrimoniũ. vt in. c. nicena. xxi. dist. ꝛ no. in. c. cum olim. de cle. coniug. ꝛ facit qđ in si. no. Innoc. in. c. placet. de cõuer. cõiug. preallega. glos. de quo alias dubitaui quã approbat hic. d. Anto. Et ad predi-cta facit iste tex. qui dicit qđ electus a duab⁹ par-

vers. fama publi-ca precedẽte ꝛ ibi per apostillam.
b ¶ In. l. fin. C. de sen. Adde gl. fi. ꝛ ibi bar. ꝛ alios in l. gallus. §. ꝛ qd si tñ. ff. de li. ꝛ post-hu. vide ibi plene p Alex. l. viij. col. Imol. et istum in ca. inter quatuor. de maio. et obe. et ibi per do. Fel. in iiij. col. in ver. in-quãtũ. cũ aliis cõ cord. ibi positis p eundẽ in. c. vergẽ tis. in. ij. colũ. de here. Inno. in cle. i. co. ti. in fi. ꝛ in. c. in nrã. de pcura. ¶ Adde Alexã. consi. ci. ij. lib.
Sebasti. Sapia.
c ¶ No. primo. Vi de Card. in cle. ij. in. v. q. de elec. vbi dicit q lꝫ petrus elegerit sibi suc-cessorẽ tñ eius exẽ-plũ nõ est trahen dũ ad cõsequẽtiã ꝛ ibi qd si cũ car-dinalib⁹ facit cõ-stitutionem circa electionẽ successo ris an valeat ꝛ vi de ẽt excellentissi mũ iureconsultũ do. Joãnẽ de syl-ua in trac. de iure iurã. in. iiij. parte col. vij. §. xxxix.
d ¶ Per statuta. Adde Inn. in. c. qđ sup his. de vo. ꝛ vo. redẽp. et no. Moder. in. c. i. de constitu.
e ¶ Non potest. vi de ibi Moder.

a Sebasti. Sapia. ¶ Ex sola electione. Uide Bal.in.l.fi.col.fi.versic. ex dicit Inno.C.de quadri.prescrip.z in.c.i.qui feu.da.pos.vbi tenet qd papa post electionē potest administrare Spec.in tit.de rescrip.possunt §.ix.ver. Item ꝙ obtentum.

b Zacharias. ¶ Glo.in proc.vi.in princ. Adde que ibi posui in apost.ad istum post alios.

et.s.in.c.bone.el ij.i apostil.in ver. ita etiam.Cardi. post alios.nu.v. s.de postu.prela.

c ¶ Excōmunicationi subiaceat. Adde istum in.c. clericus.in vlti. colum.ne cle.vel mona.et dominū anicū do.Andr.siculi.in.c.si diligenti.de fo.cōpe.vbi plene de h.z Dy. z.d.Feli.in.c.rodulphus.l.xxviij. colū.in versi.verba late sententie sibi:subiaceat.in xiij.colum.et seq. vbi de hoc verbo subiaceat.et aliis de rescrip.et vide istum in.c.cum in cunctis.§.fina.in vlti.colū.s.co.

d ¶ In statutis cōdendis.vide not. in.c.cū omnes.de cōstit.s.post gl.et ibi per dominum Feli.post alios in xvj.co.ibi i ea.gl. si vero sunt plures vt collegiū.

e ¶ Papa. Adde quod voluit pulchre Bal.in.l.rescripta.in.ij.col. in versic.de papa aliquid dicam.C. de pci.impe.offe.

Sebasti. Sapia.

f ¶ Ubi dicit. Uide q̄ addidi.s.co. c.significasti.z vide Car.i cle.i.§.fi. q.xvij.de iureiur. vbi dicit qd possit papa.Fel.in.c. cōstitut⁹.de rescr.

g ¶ Concilium. Uide q̄ dixi.s.co.significasti.in ver. concilia.

Zacharias.

¶ Sit ista firma cōclusio ꝙ vbi agitur cōtra papam: tunc cōcilium est supra eū z illū iudicare pōt vt plene no.Arch.z do mi.in.c.si in dei fa nore:m.de here.li. vi.z iste in.c.significasti.s.co.titu.z in.c.proposuit.de conces.preben.et in.c.fraternitatis. et ibi Feli de here.

tibus dz haberi pro romano pontifice absq3 vlla exceptione. Uidet ergo hic papa approbāte cōcilio abstulisse omne impedimētum iuris positiui. secus esset vbi cōtingat⁹ faceret se pmoueri in sacerdotē:licet enim iste recipiat verū ordinē vt no. Inno.in.d.c.placet. Tamē si restituit vxori petēti nō habebit executionē ordinis quia ecclesia cū isto nō legit dispēsasse.z p has rōnes pōt saluari gl.in.d.c.si quis pecuniā.quā ppetuo tene nienti.

5 ¶ † Quinto no.ibi:electus fuerit.qō ex sola electione duarū partiū cardinaliū electus cōsequit papatū.vñ nō appellat elect⁹:sed romanus pōtifex nec indiget ad exercitiū pontificatus cōfirmatione seu cōsecratione vel itronizatione.z hoc probat aperte iste tex.z clarius no.Inno. Et ad verbū receptus:positū in text.qō videt obstare quasi vltra electionē reqrat receptio.dicūt doct.qō copula et:pōt exponi p idest:vel itelligit recept⁹ habito respectu ad cōsuetudinē:qꝛ elect⁹ intronizat. Itē pōt verificari verbū qñ qs hz duas partes p accessum aliorū cardinaliū:lz a principio non habuerit duas ptes.vt.j.dicā.

6 ¶ † Sexto no.ibi:nomē epi qō papa appellat eps nā denominat se ab ordine tāq3 digniori z nō ab officio.nā sup episcopatū nō est dare aliū ordinē:lz reperiat maior dignitas de quo vide gl.in proc.vi.in pn.[b]

7 ¶ † No. vij.varias penas quib⁹ afficit gerēs se p papa cōtra cōstitutionē huius capituli.Nā pmo est excōicatus ipso facto vna cū sibi adherētib⁹:z hoc tenēt doctores deponētes textū ibi excōicationi subiaceat scz ipso iure.et pro hoc facit vltra eos:qꝛ per ista verba excōicationi subiaceat fert excōicatio ipso facto vt habes glo.no.in.c.vnico.de iureiur. li.vi.probat in.c.si quis suadēte.xvij.q.iiij.iuncto titulo z sentētia excōicationis.nā in.c.si quis suadente.dicitur qō percutiens clericū excōicationi subiaceat:[c] z tamē iura cōmuniter interpretātur qō per ista verba feratur ipso facto excōmunicatio:vt ptz in toto tit.de sentētia excō.z hoc latius tetigi.vt credo in.c.aduersus.de immun.ecclesia. Secūda pena venit imponenda per sententiā scz depositio ab ordine:vt patet ibi mulctentur que verba sunt futuri tēporis:z ex proprio significato requirūt executionē ordinis.vt no.glos.in regula in penis.de reg.iur.lib.vi.dixi in.c.si diligenti. de fo.compe. Tertia pena.quia denegatur eis in vita cōmunio corporis christi. Quarta qō nisi resipuerint incurrūt perpetuā dānationē post mortem cum dathan z abyron quos terra miraculose viuos absorbuit. Et tangit hic historia q̄ habet Numeri.xvj.nā isti duo et chore tertius inter eos insurgētes cōtra Moysen et Aaron volebāt sibi vsurpare pontificatum nec obediebant moysi et Aaron. Tandē miraculose dū oēs offerrēt incensum terra dirupta est vbi isti z familia ipsoꝝ cōsistebāt e eos viuos absorbuit z ignis exiuit terribilis z cōbussit ducētos z qnquaginta viros qui istos seqbant in eoꝝ facinore:z plenius dic vt habet in.d.c.xvi.

8 ¶ † Octano no.qō elect⁹ a maiori parte cardinaliū nō dz se gerere p papa:z alias incurrit penas pdictas nisi maior cōcordia itercesserit.i.nisi aliij cardinales accedāt ad istum electū a maiori pte. Ita qō cōputatis istis postea accedētib⁹ habeas duas ptes z est istud spāle in electione pape vt possit cōualescere p accessum alioꝝ. Et qō accedentes ex postfacto cōputent in numero:

b ¶ Posse. Adde.c.faciat homo.xxij.q.ij.z.l.si filius.ff.de condi.instit.et qō leg.z no.in.c.scisicitatus.s.de rescrip.

i Sebasti. Sapia. ¶ Ultimo.vide Bar.in.l.j.ff.de iniu.rapto. Alex. consi.lxij.col.fi.ver.quinimmo.vol.j.Georgium natam in cle.sepe.in prin. in.iiij.no.de verb.signifi.

ita qō augeāt numerū eligētiū.secus in electione aliorū platorū.vt no. in.c.auditis.z.c.quod sicut.z.c.ecclesia.el.ij.s.co. ¶ Not.ergo regulā qō in explicādis per collegia inferiorū ecclesiarum sufficit maior z sanior pars collegij. Et not.qō duo requirūtur copulatiue nō ergo sufficit qō sit maior pars nisi etiā sit sanior:nec etiā sanior nisi sit etiā maior.cōcor. c.qꝛ propter.s.co.z.c.j.s.de his que fi.a ma.par.capi. Et per hunc tex.et

d iura proxime alleg.dic qō etiā in statutis cōdendis[d] sufficit maior pars collegij nec requirunt due partes cōsentiētes cū tex.iste ponēdo regulam requirat solū maiorē partē.z sequitur Barto.proprie in questione statuoꝝ in.l.oēs populi.ff.de iusti.z iure. Et hoc tene qd senserit glo. in c.j.de his q̄ fi.a ma.par.ca. ¶ Itē not.finē litere z tene eam mēti ex qua

e colligunt duo dicta notāda. Primo qō papa[e] nō hz superiorē:vñ dixit Jo.and.in.c.olim.s.de resti.spo.qō papa olno nulli subest. Idem sensit

f Host.in.d.c.quāto.de trāsla.prela.vbi dicit[f] qō papa z christus faciūt vnū cōsistoriū.ita qō excepto peccato pōt papa quasi omnia facere q̄ potest deus z nisi citra fidē a nemine potest iudicari. Ad idem vide qō no. Jo.an.in.c.ad honorē.de auto.z vsu pal.vbi quasi idem sensit. Et facit qō habetur.ix.q.iij.nemo.z.c.aliorū.z.c.cuncta per mundū. et in.c.per principalem.sed tu limita vt dixi in.c.significasti.s.co. Secūdo colligitur qō super schismate nō potest congregari conciliū. Et ad id qō tex. hic dicit dic quod ideo speciale statuitur hic in duab⁹ partib⁹ cardinaliū qꝛ non potest ad superiorē haberi recursus.z videt hoc dictū tenere hic.d.Ant. Sed tu vide tex.sing.in cōtrium.in.c.si duo.forte cōtra fas.lxxix. dist.vbi aperte probat maxime iūcta gl.qō in discordia duorū electorū

g dz cōgregari cōciliū[g] gñale z ille remanebit papa quē cōciliū approbauerit.z fuit illud.c.valde singulare alle.pisis z cōstātie qñ fuit cōgregatū cōciliū cōtra illos cōtendētes de papatu. Quis aūt cōgregabit tunc cōciliū cū ad solū papā ptineat cōgregatio cōcilij.vt.xvij.dist.multis.z quasi p totū. Dicit Hug.notabile verbū in.d.c.si duo qō notabiliter retulit Archi.qō ad collationē cardinaliū spectabit cōgregatio.z illō dictū Hug. multū fuit allegatū in illa cōgregatione cōcilij z practicatū.vñ Cardinales cōuenietes Pisis scripserūt ad vniuersos pncipes z platos orbis. Et p hoc facit.nā ex quo electio pape ptinet ad cardinales.ergo oia p q̄ puenit ad electionē vnici z veri pastoris debēt ad eos ptinere ar.in.c. prudētiā.z.c.ptereа.de offi.dele.z in.l.oratio.ff.de spō.et in.l.ad legatū. et.l.ad rē mobilē.ff.de pcu.z.l.cui iurisditio.ff.de iurisd.om.iudi. Et ad istū tex.in eo qō dicit qō ad superiorē nō pōt haberi recursus.dic.s.cōmode qꝛ cōciliū gñale nō pōt de facili cōgregari z interim ecclesia pate-

b ret grauissimū piudiciū.nō eñ dicimur posse[h] qō cōmode nō possum⁹

i vt in.l.nepos pculo.ff.de ver.sig. ¶ Ultimo[i] ex pdictis z ex tex.not.qō electio pape spectat ad cardinales dumtaxat.est ergo opus vt expectet imperator vel etiā ipsius nūtius sicut olim.lxiij.di.§.verū. Et lz sm iura antiq̄ epi cardinales haberēt p aliis progatiuā:qꝛ ipsi pri⁹ tractabāt de electione:postea vocabāt cardinales psbyteros z dyaconos vt habetur i.c.i nole dñi.xxiij.di. Hodie tñ ex cōsuetudine oēs cardinales sunt pares. Puto tñ qō de iure deberet seruari pmū:qꝛ iste tex.nō derogauit priorib⁹ cōstitutionib⁹:sed adiūgit vt ptz in pncipio ibi:decernim⁹ adiūgēdū zc. A lege aūt antiq̄ nō recedit nisi quaten⁹ reperit cautū in noua.vt.l.pcipim⁹.l fi.C.de ap. Sz aduerte ad vnā notabilē obiectionē quā fecit cōciliū pisis z cōstātie dicebāt eñ qō ista iura q̄ tribuūt cardinalib⁹ electionē pape loquunt qñ ecclia vacat p mortē vel renūtiationē pape. Qñ aūt p depositionē factā p cōciliū vel qꝛ cōciliū cōgregatū sup discordia decreuit nullū esse papā. Tūc electio dz spectare ad totū cōciliū:qꝛ iura antiq̄ vident hoc velle.vt in.d.c.si duo.cū si.cōtētis in ea.di. q̄ iura in hoc casu nō reperiunt correcta p iura noua:ergo ab eis nō est recedēdū.vt.s.dixi plz mihi in iure hec obiectio ex q̄ cōciliū est cōgregatū. Pro euitāda tñ discordia fuit obtētū vt cōciliū p illa vice trāsferret ptātē suā in collegiū cardinaliū:z ita cardinales elegerūt ex ptāte ppria z cōcilij.z hec diligēter notabis. ¶ Sz p declaratione tex.qro qō sit qō spāle aliqd statuit hic in electione romani pōtificis.circa cōcursum duarū partiū nunqd sint z alia spālia dic qō sic quorū q̄dā colligunt ex isto tex.z miscēdo ea q̄ cōsistūt i iure z i facto:dic post Jo.an.qō est spāle in scrutatorib⁹ vocū.eligunt eñ duo gña scrutatoꝝ. Et pmo tres q debēt scrutari vota oīm cardinaliū. Itē aliij tres q debēt scrutari pri⁹ vota istorū triū scrutatorū.z eligunt isti tres scrutatores de quolibet ordine cardinaliū.s.vn⁹ eps ali⁹ psbyter terti⁹ diacon⁹. Et hoc cōsistit in facto nō in iure:qꝛ cardinales cōsueuerūt sic facere.nō aūt astringunt a iuris impositione:vt.j.dicā nulla forma est eis a iure iposita. Scdm speciale qō qlibet cardinaliū pōt noiare quos z quot vult nec refert vtrū qlibet cardinalis dicat eligo vel dicat noio seu cōsentio in talē. Iste eñ tex.aliqñ appellat electionē aliqñ noiationē aliqñ cōsensum. Uñ satis est vt habeat cōsensum duarū partiū cardinaliū p quēcūq3 dūmō intēdāt eū eligere i papā.secus est i electiōe alioꝝ platoꝝ:qꝛ dz fieri electio p vnū noie totius collegij.vt in.c.sicut.de offi.dele.li.vi.vt le.z no.i.c.in genesi.j.e. Tertiū speciale qꝛ nō est differētia i ordie noiationis: nō eñ est vis vtrū vltimo noiatus fuerit elect⁹.satis est eñ qō sit elect⁹ a duabus partib⁹. Sed certe idē est in electionib⁹ alioꝝ platoꝝ:qꝛ p noiationē nō acqrit ius pmo noiato.vt in.c.qō sicut.j.e. Quartū speciale est in accessu:nā durāte scrutinio q̄tiicūq3 publicato prit aliij cardinales accedere ad electū p alios z resilire ab electione quā fecerāt:vt sic habeat

consensus

a ¶ Unus. Vide qd leg. et no. in c. i. de his que fiunt a maio. par. capi.

b ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Ubi dicitur. Vide de hac regula Ange. de are. in §. preiudiciales. in v. colum. ubi remissiue do. Jas. colum. institu. de actio. et limita singu. vt per Lanfran. de oria. in cle. dispendiosam. col. iiii. ver. prima est ista. de iudi.

c ¶ Tractus. Ad de bal. et but. in c. auditis. de pscr. Butri. et Jmo. et alios in c. finē litibus. de dolo et contuma.

¶ Adde tu Ro. consi. cxxxvi.

d ¶ Detrahit. ad de gemi. in c. filii. de he. li. vi. facit etiā gl. sing. l. i. in risgē. §. qd fere. in ver. Iniū ibi causam obligandi. ff. de pac. et ibi ang. alle. Cy. in l. reos §. cū in tabulis. ī ver. videbātur. ff. de duo. re. tertia est l. i. in ver. Iter pātes. C. de Ibē. et cōmit. sti. et tex. melior de iure l. l. quinq. et ibi Barto. C. de apo. pub. lib. x. Bal. in c. rñ. loco. de pba. alle. glos. in d. §. quod fere. bal. l. c. sicut. de re iudi. et in l. generaliter. ö nō nu. pecu. Butr. in c. si cautio. de fi. instru. gl. i. in l. ii. §. circa. ff. de do. exceptio.

e ¶ Non sit publicū. Adde ro. cōsi. gl. Pau. de ca. 2s. cxliii. old. 2si. cvi. Zacharias.

¶ Adde alstres pulchras limitationes. vez qd nō tollat etiam exceptionē q puenit ex defectu iurisdictionis not. est sin. hipo. de marsi. sin gu. x. inci. tu scis qd exceptio. Jtē nō tollit exceptionē causatā a iure naturali. vt not. idē sin. lxxi. incip. cōfirmatio superioris. nec postremo illā q hz ortū ex facto aduersarii. vt not. idē sin. cxvi. et Lanfran. de oria. in repet. c. qm contra falsam. in ver. exceptiones. in apostil. magna eccl. in fi. de probat.

consensus duarū partiū. vt. S. dixi. Unde si reperit qd electus etiā ab uno solo: ex quo nemo reperit electus a duab° partibus possunt cardinales accedere ad istū et augmētare numerū eligētium ar. hic in §. preterea. qd nō est in electionib° aliorū. vt. S. dixi. Tñ dicit Hosti. hoc pcedere nisi nominatus a minori parte gesserit se pro papa qr cū tūc sit ipso facto excōicatus. vt. S. dixi. nō videtur de mēte huius tex. qd possint alii ad istum accedere et suam electionē validare. qd mihi satis placet. Quintū speciale colligit ex pdictis et specifice cū cardinalis vult variare publicato scrutinio. nam dicit Hosti. qd non pōt simpliciter resilire ab electione quā fecit etiā si reperiat ab ipso solo elect° sz bñ pōt variare p accessum. i. accedēdo ad electū p alios. arg. hic in ver. pterea qd nō 2tingit in electione aliorū: qr publicato scrutinio non possunt electores variare etiā p accessum. vt in c. publicato. ſ. e. Sextū speciale qd in electione pape non fit collatio nisi quo ad numerum: vt hic. in aliis vero electionib° fit etiā collatio quo ad meritū etc. vt in c. ecclesia. ii. ſ. e. Septimū speciale est qd in ista electiōe nō admittit aliqua exceptio 5 electū a duabus partib°. secus in aliis vt in c. si. ſ. eo. lib. vi. qd an sit verū indistincte. ī. latius dicā post gl. Octauū speciale in expectatione absentiū cardinaliū: dz enī absens expectari prout dr in c. ubi periculū. ſ. eo. li. vi. Nonū speciale qd a iure nulla forma est tradita in ista electiōe pape. unde possunt cardinales eligere vt volūt dūmō 2sentiāt due ptes vt hic. Possunt ergo eligere p scrutiniū secretū seu publicū vel facere cōpromissum. dicit tñ Jo. and. et bñ qd vn°a solus cardinalis possit resistere cōpromisso ne preiudicet iuri suo. qr in re cōi potior est cōditio phibētis vt in regl'a in re cōi. li. vi. Idē tñ est quo ad hoc vltimū in electiōe aliorū platorū. vt no. in c. scriptū. et in c. qr pp̄ter. ſ. eo. Decimū speciale: qr electiones aliorū platorū reqrūt cōfirmationē. vt. S. e. ti. c. postq̄. et ſ. e. nihil. sed electio pape nō reqrit de alio adminiculo. vt. S. dixi. Undecimū speciale qd in electione pape reqrunt due ptes collegii: sz in electione aliorū sufficit maior ps vt hic. Duodecimū spāle q ad psonas hic cōtētas q nō habēt locū ī electionib° aliorū. Tertiūdecimū et vltimū circa exceptionē excōicationis suspēsionis vel interdicti nō admittēdā 5 eligētes. Nā cardinales vt cito pvideat ecclesie vniuersali nō psūt repelli p exceptionē pmissam: vt in cle. ne romani. ſ. e. sz electores aliorū platorū psūt repelli. vt not. ī. c. illa. ſ. e. psūt etiā adduci alia spālia q colligas p te ex tex. ubi periculū et cle. ne romani. hal. ¶ In gl. i. ī fi. Et dic qd sup electione pape emanauerūt qnq. iura. Primū ius antiquū de q exēplificat ista gl. Secūdū ius nouū huius capli. Tertiū fuit maius nouū in quadā extrauaganti. Inno. quarti q incipiebat frequēter. et hodie illa est sublata propter cōpilationē sexti. Quartū fuit ius magis nouū. vt in c. ubi periculū. ſ. eo. libr. vi. Quintū fuit ius nouissimū qd habet in cle. ne romani. ſ. e. ¶ † In glo. ii. in fine ubi dr [b] quod tractus [c] futuri tpis nō spectat ad iudicem: ergo nō

Anto. Francis. ¶ Quas exceptiones tollat cōfirmatio actus et qd illa operet hr in c. i. et ii. de 2fir. vti. vel inuti. et p spe. in eo. titu. p totū et vide gl. multū notabilē. i. c. frater nr. xvii. q. iiii. q dicit qd 2firmatio hz tres effect°. pmus est qr facit rē esse maioris autoritatis. Scdis est qr validat inualidū. Tertius est qr reddit actū irreuocabilē. de qua materia etiā vide i. c. ex pte. et in c. cū accessissent. et ibi p gl. de 2sti. et habet i. c. qr diuersitatē. de cōces. prebē. et i. c. si. xi. di. Adde tñ qd 2firmatio nō tribuit ius ubi reqrit dispēsatio si 2firmās nō hz ptātē dispēsandi vt notabilr voluit Inn. in c. i. nouit. de elec. et qd ius acqrat 2firmato ex 2firmatione vide Inno. in c. ex pte. de arbi. et q habent et no. ī cle. ne romani. i. §. nos

itaq. de inreiur. et an in cōfirmatione reqrat cause cognitio habet per Inno. in c. si celebrat. de elc. exco. mini. et p cōpo. in c. qd sicut. de elec. et p Jo. an. in c. si. de offic. dele. et vide q habent in c. examiā in gl. fi. de iudi. et per Bar. in l. si quis. C. de decu. li. x. et p Spe. in ti. de instr. edit. in §. nunc autē. in pn. Et adde qd 2firmatio semp intelligit facta cū illa clausula

potuit papa hic 2dere statutū sup futuris causis. doct. pro solutione remittūt ad no. in c. nostra. de sepul. et l. c. platis. de hom. lib. vi. Sz tn dic clari° qd 2iū loquit in iudice q nō pōt snīare sup futuris si obligatio nō est orta de psenti. secus est in cōstitutione q fieri pōt vt obuiet futuris malis: qr 2stitutio nō vēdicat de ptiti sz snīa sic: ideo aliud ī snīa q ī 2stitutione et vide ad pdicta tex. iūcta gl. in c. romana. §. caueāt. de sent. excō. li. vi. ¶ In gl. iii. in fi. vel expone sm Jo. an. inimico hoīe. i. hominī: nā diabolus inimicat hoībus propter inuidiā: de quo vide ho. tex. xvi. q. ii. in c. visis. et de pe. di. ii. in c. pncepō.
10 ¶ † In gl. in v. exceptione. ibi: nisi de heresi. pōdera hñ gl. vult enī qd 5 electū a duab° partib° cardinaliū possit opponi de heresi p viā exceptionis. Inn. et Compo. dicūt qd lz papa possit accusari de heresi. vt in c. si papa. alleg. ī glo. nō tñ pōt de heresi excipi: qr ista litera remouet oēm exceptionē. Et p hac opi. facit qr ex sola electiōe elect° 2sequit plenū ius. vt. S. dixi. Et no. hic in gl. fi. ideo exceptio nō est in hoc casu pportionabilis: qr exceptio opponit 5 petentē cum sit actionis exclusio. vt in c. ii. de ordi. cog. Sz elect° in papā nihil petit cū iam sit adeptus plenū ius Hos. et Philip. tenuerūt dictas gl. qr si pōt 5 papā agi de heresi multo fortius excipi: vt in regula qui ad agēdū. de reg. iu. lib. vi. Jo. an. sequit Inn. et ad illā regulā respondet qd non hz locū in possessoriis recuperāde vel adipiscēde vt hic no. do. Ant. hic multū instat et aliquātulū cōfuse pcedit capiēdo tñ qd videt de mēte sua et aliqua addendo cū queritur. An aliqua exceptio sit admittēda contra electū in papā distingue sic. Quod aut opponit aliqua exceptio p quā negat istū fuisse electū a duab° partib° cardinaliū. puta qr negātur aliq ex electorib° fuisse cardinales vel qd simile: et talis exceptio indubitanter debet admitti. ratio qr iste tex. in excludenda exceptione fundat se sup electione a duab° partibus cardinaliū facta. debet ergo admitti omnis exceptio p quā detrahi-
d tur [d] huic qualitati sup qua se fundat ius in renocatione exceptionū. vt in l. i. et ibi plene p Bar. ff. qd vi aut clam. dixi in c. item cū quis. de resti. spo.
11 ¶ † Hinc est qd si statutū remouet exceptionē cōtra instrumētum publicū admittit nihilominus
e exceptio qd illud instrumentū nō sit publicū [e] qr
f tūc cessat statutū. Hinc dicit [f] gl. notabilis. in cle. vnica. de seq. qd si p 2stitutionē remouet ois exceptio 5 snīam pōt nihilominus opponi qd sentētia fuerit lata a iudice nō suo qr talis nō est snīa: vt in c. at si cle. de iudi. Aut psupponit qd electio fuerit facta a duab° partib° cardinaliū et tunc est dubiū puto tñ qd ois exceptio que naturalr idest de iure diuino vel naturali infert istū non esse nec posse esse papam qd talis exceptio sit admittēda qr inficit ius habēdi et possidendi. nam talis exceptio admittit etiā ī possessorio recupande. vt not. gl. viii. di. quo iure dixi in c. itē cū qs vñ hec exceptio qd elect° sit heretic° vel q sit mulier vel furiosus vel infans. dz admitti: qr si est heretic° nō pōt esse papa: qr ius papatus non cadit in cū. cū enī sit

sine pindicio tertii sm bal. i. l. i. in pn. ff. de cōsti. pn. et vid plene p and. sicu. in quodā consilio suo qd incip. scripsit. in pe. col. qd 2si. est positū ī ter 2silia Alexā. post 2si. ciii. ī. iiii. pte 2siliorū. et tenemēti qd cōfirmatio facta in forma cōi non tribuit ius. vt p Spec. in ti. de delato. in §. nūc ostēdendū. in ver. ix. sed bñ tribuit cām pscribēdi. vt p Inn. i. c. i. de deci. et habet p Pau. de ca. ī 2sil. clxii. et p Oldr. in cōsi. cxliiii. et ī 2si. cxxxvi. secus aūt si est facta ex certa scientia vt per Spec. in ti. de instru. edi. in §. nūc autē videndū. in vs. item opponit. et seq. et per And. sicu. in preallega. 2si. et quid operet cōfirmatio priuilegiorū. vide bar. in l. priuilegia. C. de sacrosan. eccle. et i. l. i. i. col. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. et Bal. in c. in presentia. in v. col. de pba. et in l. i. C. de mono. et l. l. nec damnosa. C. de preci. impe. offe. et per Ro. in 2sil. cevii. inci. presens casus. et per Alex. de Jmo. in consi. lviii. incipi. viso instro et titulo questionis.

¶ Adde tñ qd si in 2firmatione facta per papā vel pncipem qm priuilegiū esset subreptitiū: talis cōfirmatio nihil operaret etiā si esset apposita clausula de plenitudie potestatis: et q si actus est inualidus et priuilegiū est inualidū etiā de nouo cōcedit: et qd tollat oēs defectus tam iuris q facti: talis cōfirmatio nō tolleret subreptitionē et nihil operaret vt est singularis et aurea decisio et multū notabilis. d. abb. in c. inter dilectos. in. vi. col. de fi. instru.

f ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Hinc dicit. Facit qd no. Bal. in l. ii. C. de execut. rei iudi. circa fi. quod stante statuto q contra executionem instrumenti guarentigiati non possunt opponi nisi alique exceptiones: poterūt tamen opponi ille exceptiones que veniunt ad eneruandam liquidationem debiti. nam illud statutum nō habet locum nisi pro liquidis vt tenet idem Bald. in l. per diuersas. C. manda. Pau. de cast. et Alexā. in l. postulante. in fi. pn. ff. ad treb. et ideo tales exceptiones per quas cessat statutum semper possunt opponi.

a ¶ Qualitate. fa-
cit quod voluit
Bald.in.l.denun
ciasse.§.qd tñ.ff.
de adul.⁊ in ꝯsi.x.
inci.accusatio isti
tuta fuit Guil.de
cu.⁊ Bar.in.l.qd
ergo.§.pena gra-
uior.ff.d his. Pe.
de anch.i.c.signi
ficasti.el.ij.de ho-
mi.et in.c.q2 pro-
pter.de ele.p istũ.
in.c.lz causam.de
proba.Cy.⁊ Bal.
in.l.ij.C.de pbat.
⁊ dixi plene in re
pertorio meo ad
istum ⁊ in notabi
libus in v.quali-
tas ⁊ per istum in
c.i.qd met.cau. et
in.c.i.de regu.
¶ Adde ro.con-
si.lxxvi.vbi accu-
sans vxorem de
adulterio dz pba
re matrimoniũ.
b ¶ Matrimonio
carnali. vide glo.
in cap.notificasti.
xxxiij.q.iij.
c ¶ Non valet. Ad
de tñ Bald.consi.
primo Pe. de an
cha.consi.ccc.
d ¶ Vocum. adde
Abb.consil.xxv.
¶ Adde gl.sing.
in.c.per nostras.
j.de iurepat. que
indistincte dicit
quod persona ele
cta non videt̃ cõ-
putãda in nume-
ro eligentium ad
hoc vt augeat nu
merum propter
ambitionem que
videtur cõtraria
dictis hic nisi di-
cas qd illa glo.in
telligitur ẽm istã
distinctionẽ. Co-
gita tñ. Aeneas
de falco.
Anto. Francis.
¶ Circa hoc an
persona electa cõ
numeret̃ in mate
ria eligẽtium di-
cas qd aut fit ele-
ctio p viã statuti
⁊ nõ cõnumerat̃:
aut fit per viam
cõpromissi ⁊ con-
numeratur inter
eligentes.de quo
vide per gl.⁊ doc.
in ca.per vestras.
de iure patrona.
⁊ per glo.viij.q.j.
in.c.qui cpatũ. et
in.c.eccl'ia vestra.
vbi etiã per glos.
de sortileg. Fallit
tñ in electione pa
pe.vt ibi p scribẽ.

extra ecclesiã nõ põt esse caput eccl'ie. Idẽ in mu-
liere.vt in.c.noua.j.de pe.et remis. Idẽ in furioso
⁊ infante cũ isti naturaliter nõ habeãt cõsensum.
Et p hoc facit ista litera dũ dicit qd taliter elect⁹
dz haberi p romano põtifice remota ol exceptio-
ne. Necessario eñ opz qd litera verificet̃ in eo qui
põt esse papa saltẽ de iure diuino vel naturali. et
intellige qd ob.exceptio anteq̃ adipiscat̃ possessio
nem administratorũ. Nam postea nõ posset excipi
sz deberet accusari rõne p̃dicta.⁊ p̃dicte exceptio
nes sunt potius intẽtionis. nã excludũt intẽtio-
nẽ electi non action⁹ q2 nulla actio sibi cõpetit in
casib⁹ p̃dictis:sz exceptio reddẽs eũ incapacẽ seu
inhabilẽ de iure positiuo nõ dz admitti:et de hac
exceptione põt intelligi ista litera.quasi p ista ver
ba voluerit tex.tollere oĩa impedimẽta iuris posi
tiui. Vñ nõ poterit opponi qd sit laicus: q2 et pe-
trus erat laicus qñ fuit cõstitutus pontifex. Idẽ
si opponit̃ qd sit cõiugat⁹.vt.s̃.dixi vel qd simile.
Et ex predictis infero ad qõnẽ no.pone qd aliqs
fuit elect⁹ in papã p seditionẽ vel p̃sumptionẽ vel
quodlibet ingeniũ nũqd iste sit papa vel põt reci-
pi pro papa.vide tex.sing.in.d.c.in nõie dñi.xxiij.
di.q dicit q̃ nõ.sed est excõicat⁹ cũ oĩb⁹ fautorib⁹
suis:⁊ sic iste tex.nõ est hodie sublat⁹ p istũ qd vo-
luit expresse hic Host. Dicit eñ q̃ non solũ obti-
nẽs papatũ ꝯ prouisionẽ huius.c.incurrit penas
de qb⁹ hic: sz etiã obtinẽs papatũ p seditionẽ ⁊c.
incurrit penas hic positas nec dz recipi pro pa-
pa. Et exponit Hostiẽ.ista verba qd seditio ponit̃
pro violẽtia vel oppressione p̃sumptio pro ambi-
tioso tractatu pmouẽdi ingeniũ pro fraude calli-
ditate et dolo. Et ad hoc allego.lxxix.dist.si quis
pecunia.cũ multis.c.eiusdẽ dist. et dicit qd illa.c.
essent legẽda inter cardinales in electione pape.
¶ Aduerte vltra doct.hic.nam predicta possunt
habere duplicẽ intellectũ. Primus est qd electus
per seditionẽ nõ sit papa: qñ nõ fuit electus ab ha
bentib⁹ potestatẽ:et iste intellectus est clarus. Et
sentit gl.in.d.c.si quis pecunia.vbi q̃rit in princi-
pio vtrũ electus in papã simoniace possit accusa-
ri de simonia.⁊ concludit qd non:et tñ ista electio
fuit facta per presumptionẽ seu p ingeniũ nihilo-
minus glo.illa sentit qd sit papa. Et pro hoc facit
iste tex.q remouet oẽs exceptiones et disponit vt
habeatur pro romano põtifice ab vniuersali eccle
sia ex quo fuit electus a duabus partibus cardi-
naliũ. Et iste intellectus mihi placet ad illa iura.
vnde dicerẽ qd ꝯ electũ a duab⁹ partib⁹ cardina-
liũ non põt opponi qd fuit electus p ingeniũ pre-
sumptionẽ vel seditionẽ nisi sit talis exceptio que
ipso facto annullet illã ellectionẽ. Unde dubitat̃
vtrũ electio facta per impressionẽ seu violentiã sit
ipso iure nulla.et fuit maxima cõtentio tempore
schismatis proxime preteriti in electione vrbani.
nã cardinales dicebãt q̃ elegerãt papã p impres-
sionẽ romanorũ ⁊ recedentes ab electo elegerunt
aliũ papã in ciuitate fundensi.⁊ multi valẽtissimi
viri ꝯsuluerũt qd data impressione illa electio nõ
valeret: multi ꝯ.et vide ad p̃dicta singulare dictũ
Inn.in.c.qd sicut.j.e.vbi tenet q̃ electio facta per
imp̃ssionẽ tenet lz sit cassanda.et multi tenuerunt
istã partẽ plerique tenuerunt oppositũ:⁊ pcedit qd
nõ solũ in electione pape sed etiã in qualibet ele-
12 ctione.† Puto in hoc articulo sic distinguẽdum
q̃ aut electores ꝯpellunt̃ per impressionẽ eligere
certũ:⁊ tũc ipso iure nõ valet electio:q2 est contra
propriũ significatũ ⁊ substãtiale vocabuli. nã eli-
gere est vnũ ex plurib⁹ volũtarie capere.vñ nõ est
electio vbi nõ est volũtas libera.xxiij.q.v.ad si.et
est tex.valde no.in.c.vbi periculũ.in.§.ceterũ.j.e.
lib.vi. Ubi dĩ qd cessat electio vbi admittit̃ liber-
tas eligẽdi ⁊ pondera verbũ: libertas requiritur
ergo in electione cõsensus liber. si ergo adest con
a sensus sine qualitate[a] libertatis nõ est illa electio
b sic in simili dicimus in matrimonio carnali:[b] vt
in.c.cũ locũ.⁊ qd ibi not.j.de spon. vide glos.in.c.
quisque.⁊.c.bone.j.e.q̃ sentiũt que p̃dixi. Idẽ etiã
sentit Bar.in tract.de tyrãno.vbi dicit qd si ciui-
tas habẽs electionẽ rectoris ⁊ p tyrannũ cõpulsa
eligeret rectorẽ nõ valet electio.vnde sentẽtie late ab illo rectore essent
nulle. Pro quo bñ facit.l.ij.ff.de iudi.vbi req̃rit̃ liber ꝯsensus in trãsfe
rẽda seu prorogãda iurisditione. Ex quo etiã infert̃ qd si tyrannus. iuit
ad ciuitatẽ liberã cũ exercitu magno ⁊ ppter timorẽ exercitus ciuitas
c eligit tyrannũ in dñm trãsferẽdo in illũ oẽm iurisditionẽ non valet[c] qd
tali timore agit̃:⁊ p ꝯñs nõ valebũt gesta a tali tyrãno.q̃ bñ notabis et
firmat Bar.in.d.tract.de tyrãno.facit qd no.in.l.decernimus.C.de sa-
crosan.eccl. ¶ Aut ꝯpellunt̃ electores eligere aliquẽ de certo gñe per-
sonarũ ⁊ puto qd talis electio valeat:q2 nõ adimit̃ olno libertas eligẽ-
di.sed restringit̃ sicut in simili videmus in cõsuetudine q̃ põt restringe
re libertatẽ eligẽdi:puta ad certũ genus personarũ:sz nõ põt tollere li
bertatẽ remanẽte ptãte eligẽdi vt probat̃ in.c.cũ terra.j.eo.⁊ ibi p Jo.
and.iuncto.c.cũ dilectus.de cõsue.⁊.c.abbate.de ver.sig.et sic põt dicte
13 opi.⁊ iura ꝯtra reduci ad ꝯcordiã iudicio meo. ¶ † In gl.in ver.a dua-
bus partib⁹.ibi dic qd nõ vult ergo glo.qd electus non cõputat̃ in nu-
mero duarũ partiũ ⁊ iste intellectus versat̃ etiã in electiõib⁹ alior̃ nã-
d quid vox electi debeat cõputari in numero vocũ[d] eligẽtium. Et intel-
lige istam questionẽ duob⁹ cõcurrentib⁹ vz qd iste electus sit de colle-
gio:ita qd habeat vocẽ in illa electione.itẽ qd cõsentiat electioni de se
facte ⁊ aliũ nõ eligat:nã si ipse eligeret aliũ vel nõ haberet vocẽ in colle
gio esset indubitatũ qd vox sua nõ cõputaret̃ in numero. Sed eo casu
quo cõsensit electioni de se facte et hz vocem:cõclude post doct. Aut fit
electio per scrutiniũ priuatũ ⁊ vox sua nõ cõputabitur in numero:q2 cũ
ipse ignoret an fuerit electus ab aliis nõ poterat dicere eligo meipsum
q2 tunc tanq̃ ambitiosus esset repellẽdus. Sed si electio fuit facta per
scrutiniũ publicũ:ita qd quilibet palã exprimebat votũ suum tunc vox
electi cõputatur in numero qd intellige qñ prius fuit electus ab aliis.
⁊ ipse cõsensit illi electioni:nam tunc nõ potest dici ambitiosus cũ non
oriatur a se sed sit vocatus a fratribus. Et vide qd dicã.in.c.cum in iu-
re.j.eo.puto tñ qd in papa sic istud speciale qd quandocũque ipse in scru
tinio publico vel priuato cõsensisset in aliũ q̃ postea vidẽs se electũ ab
aliis põt recedere ab electione quã facit ⁊ accedere ad electionẽ de se fa
ctam:q2 admittit̃ variatio.vt.s̃.dixi in electione pape p accessum vt in
fi.glo.nõ tñ intelligas istam gl.qd cardinales simpliciter possunt rece-
dere ab eo qd statuit̃ hic a duabus partibus nam esset contra cle.ne ro
mani.j.eo.sed intellige qd possunt recedere formaliter non autẽ mate-
rialiter vnde possunt cardinales cõuenire ẽm doct.vt electus a maiori
parte sit papa q2 per istam cõuentionẽ specialẽ videntur oẽs cõsentire
in electũ a maiori parte ⁊ possunt cardinales ita conuenire q2 eis vt.s̃.
dixi nõ est tradita certa forma eligẽdi.vnde satis est qd in effectu cõue-
niant due partes cardinaliũ.secus est in electione vbi pro forma debet
interuenire certus numerus de quo vide tex.iuncta glo.in.c.si cui.j.e.
lib.vi. ¶ In gl.in v.nullatenus.in fi.dic qd hodie est de iure nouo vnde
ista gl.presagiauit ius nouũ:vt habetur in.c.vbi periculũ.j.cod.lib.vi.
14 iuncta cle.ne romani.eo.titu. ¶ † In glo.in ver.speciale ibi:sed qd de-
beant esse presentes.hec solutio bona.vnde conclude tam de iure ciuili
q̃ canonico qd ad hoc vt valeat qd agitur in aliqua vniuersitate opor-
tet qd due partes vocãdorũ sint presentes vt in iuribus alle.in gl.quic-
quid sit a maiori parte duarũ partiũ tenet.vt in.l.qd maior.ff.ad muni.
et in.c.j.de his que si.a ma.par.ca.que iura debent sic intelligi ⁊ hoc cõ-
muniter tenetur a legistis vt no.per glo.in.l.plane.hic alle.⁊ per Bar.
in.l.omnes populi.ff.de iusti.⁊ iure. Sed de iure canonico dubitat̃ vtrũ
requirantur necessario due partes si multi vocati noluerunt venire.de
quo vide in.c.cum nobis.⁊ in.c.in causis.j.codẽ. Item de iure canonico
certũ est qd si contẽnatur vnus qui debebat vocari potest facere cassari
quicquid fuerit actũ per totã vniuersitatem.vt in.c.bone.ij.⁊ in.c.quod
sicut.j.eo. Et quo ad cardinales dicunt hic doct.⁊ bene qd sufficiũt due
partes presentiũ:dũmodo alij fuerint expectati:vt habetur.in.c.vbi pe
riculum.s̃.alle.vnde non est necesse qd consentiant due partes omniũ
cardinalium sed presentium in conclaui.argu.x.q.ij.hoc ius porrectũ.
15 ¶ † Extra glo.queritur quid si omnes cardinales casu sunt mortui ad
quem tunc spectabit electio pape. Host.refert duas opi. Quidam dicit
quod ad clerum romanũ arg.d.c.in nomine domini. Alij dicunt qd ad
conciliũ generale sicut pertinebat de iure antiquo.lxxix.dist.quasi per
totum. Ipse Host.dicit quod prima opi.est tutior secunda iustior. Nam
difficile est cõgregare conciliũ.si antẽ omnes sunt mortui preter duos
illi poterunt eligere ⁊ vnus poterit eligere aliũ dũmodo alius consen
tiat electioni sue. Si vero vnus solus remansit ille habebit electionem
iuxta no.in.c.gratum.s̃.titu.proxi.non tamen poterit eligere seipsum.
vt in.c.per vestras.de iurepat. Putarem tamen qd iste nomine totius
collegij poterit dare hanc potestatem alteri ⁊ ille tanq̃ compromissa-
rius poterit eligere istum dũmodo cesset fraus ⁊ ambitio.

1 ¶ Episcopus debet habere completum trigesimum annum: ⁊ debet
esse natus ex legitimo matrimonio:tamen ex legitima causa potest cir
ca hoc dispensari.2.
3 Legitimatus per sequens matrimonium potest esse episcopus.
4 Scientia que requiritur in prelatis qualis esse debet.
5 Argumentum de maiori ad minus validum est in iure.
6 Annus an requiratur quod sit completus an inceptus in aliqua di-
spositione.

Etas que

Etas que requiritur in dignitatibus quanta esse
debeat vide in discursu.
Abbatissa non potest esse aliqua que fuerit vidua
vel illegitime nata.

Cum in cūctis. ¶ † Ele
ctio ad
epatum fieri dʒ de digno: scia in mori
bus ꝛ etate ꝛ qḋ habeat .xxx. annū com
pletū ꝛ sit de legitimo matrimonio natꝰ. b. d. vsqȝ
ad. §. cū vero. Diuidit istud principiū in tres par
tes. nā primo ponit vna ratio statuendi. scḋo alia
ibi: ea ꝓpter. tertio statutū ibi. pnti. ¶ Casus lr̄a
lis. Quia qñqȝ eligebant aliq in eṗos q non erant
idonei moribus: scia vel etate. statuit ꝯsiliū latera
neñ. quales debeāt esse q in eṗos eligi debeāt ostē
dens hoc p locū a minori dicens ꝙ in cunctis sa
cris ministerijs tria ꝑcipue sunt reqrenda scʒ eta
tis maturitas: grauitas morū ꝛ literarū scientia:
ergo multo fortius hec in eṗo sunt requirenda: qꝛ
cum eṗs ad curā sit positus alioꝝ in seipso dʒ ostē
dere qualr alij debeant se habere. Ne ergo ꝙ pro
pter necessitatem tpis qñqȝ factum est trahatur a
posteris in exēplū: statuit cōciliū lateranē. vt nullꝰ
de cetero eligat in eṗm nisi qui iam .xxx. annū eta
tis peregerit ꝛ de legitimo sit natus matrimonio
qui ꝛ vita ꝛ scla commendabilis demonstret. cum
electus fuerit ꝛ habuerit ꝯfirmationē ꝛ possessio
nem ecclesiasticoꝝ bonoꝝ trāsacto tpe de ꝯsecran
dis eṗis a canonibus diffinito ille ad quē spectat
collatio bñficioꝝ ipsiꝰ liberā habeat ꝯferēdi ptā
tem. Scḋo dicit ꝙ inferiora ministeria. s. decana
tum: archidiaconatū ꝛ alia que curā habent aiaꝝ
annexā nullus recipiat nisi qui iam .xxv. annū at
tigerit ꝛ scla ꝛ moribus cōmēdabilis demonstret.
Cum aūt aliquis de predictis assumptus fuerit ꝛ
cōmonitus ad ordinē debitū ꝓmotus non fuerit
statuto tpe diffinito a canonibus ab illo remouea
tur officio ꝛ alij conferat qui velit ꝛ possit ea ad
implere: ꝛ si sup hoc appellauerit nullatenus au
diat: ꝛ hoc statutū nō solū de ꝓmouendis sed etiā
de iam ꝓmotis precipit obseruari. Tertio dʒ qḋ
clerici q contra formā istā qnēqȝ elegerint. eligen
di ptāte priuatos: ꝛ ab ecclesiasticis bñficijs noue
rint se suspensos p triennium: ꝛ eṗs qui ꝯ hoc fece
rit aut cōsenserit fieri ꝯferēdi ꝑdicta officia ptātē
amittat ꝛ per caplm ꝛ si caplm negligens fuerit p
metropolitanū ordinet. Ber. ¶ No. i. tres quali
tates requisitas in ꝓmouēdis ad sacros ordines
ꝛ ad ministeria. i. ad dignitates ꝛ officia ecclasti
ca. nā primo requirit etatis maturitas: scḋo moꝝ
grauitas: tertio lr̄aꝝ scia: pōt addere aliā quar
tam. s. ꝙ sit de legitimo mr̄imonio natus: vt ps. s.
de presby. quasi p totū. Circa primā. s. etatē requi
sitā in ordinandis dic vt habes hodie in cle. gnālē
de eta. ꝛ quali. Circa scḋam de grauitate morū ha
bes. s. de vit. ꝛ ho. cle. per totū. ꝛ .xlj. di. p totū. Cir
ca tertiā. s. scia q ꝛ qualis reqrat in ꝓmouendo di
cam. s. De etate vo reqsita in ꝓmouēdo ad digni
tatē ꝛ bñficia inferiora. vide qḋ plene dixi in. c. sup
inordinata. de ꝑben. ¶ No. ij. ꝙ eṗs dʒ gnālr pre
esse cure totiꝰ diocesis. vñ tota diocesis pōt sibi di
ci parochia. vt in. c. aplice. s. de dona. ¶ No. iij. ibi
in seipso debet ostendere: ꝙ eṗs debet esse specu
a lum[a] alioꝝ in moribus[b]. concor. c. magne. deuoto.
b ¶ No. iiij. ibi: ea propter. ꝙ ꝑm tpis necessitatem
pōt dispēsari circa ꝓmouendos in eṗos patiētes
defectum coꝝ que hic requirunt. cōcordat. c. inno
tuit. s. eo. Vñ hic refert Jo. an. ꝙ quidā nobilis et
potens fuit ꝓmotus in eṗm dispensatiue. in .xviij.
an. hec tñ dispensatio non dʒ fieri sine maxima cā.
Utrum aūt papa peccet dispensando vbi nō sub
est cā. vide Jnn. in. c. cū ad monasteriū. de stat. reg.
ꝛ qḋ melius dixi in. c. de multa. s. de prebē. Unū tñ
scias ꝙ vbi non subest cā legitima non dʒ ꝓprie
dispensatio[c] sed potiꝰ dissipatio vt colligit ex dif
finitione dispensationis quā diffinitionē vide per
gl. no. i. q. vij. in. §. nisi rigor. ꝛ tene illā glo. mēti. qꝛ
tangit multa necessaria in materia dispēsationū.
2 ¶ † Ultimo no. ꝙ eligendus in eṗm debet com
pleuisse .xxx. annum. nā in anno .xxx. christus fuit
baptizatus ꝛ incepit predicare: iḋ ad ipsius salua
toris instar istud tpus fuit ꝑfixum in eṗo: vt in. c.
presbyter. lxxviij. di. Glo. tamē ibi refert Jo. chry
sost. tenuisse ꝙ christus nōdū cōpleuerat tūc .xxx.
annū: sed solum attigerat .xxx. dies. de .xxx. anno.
3 ¶ Jtem pondera tex. dū requirit ꝙ sit natus de
legitimo matrimonio: non eñ requirit solū ꝙ sit
legitimus: sed qḋ sit natus de legitimo matrimo
nio. An aūt potest ꝓmoueri in eṗm legitimatus p
sequens matrimoniū: hec litera sic ponderata fe
d cit ꝙ non: sed ꝯtrium tenet glos.[d] in. d. innotuit. et
4 dic vt ibi dixi. ¶ † Pro declaratione litere que
e ro que scia requiratur[e] tam in eṗo q̄ in alijs ha
bentibus dignitates vel officia vel beneficia ec
clesiastica. Sol. Jnn. ponit hic quedā bona dicta
ꝛ in effectu cōcludit ꝙ quedā est scientia eminēs
quedam mediocris: quedā sufficiēs. Eminēs scia
dicitur illa per quā quis scit difficilimas. q. expli
care ꝛ diffinire in promptu sine reuolutione libro
rum. Mediocris vero dʒ per quā difficiles. q. de
cidunutur cū reuolutione tamen libroꝝ. Sufficiēs
aūt est legitima reqsita ꝑm qualitatē officij seu be
neficij. Unde dʒ quis habere scientiā sufficiētem
qñ sufficienter pōt explere ea q̄ necessario incum
bunt officio suo. Et hec sufficientia ꝯsiderat arbi
trio boni viri ꝑm qualitatē loci vbi habet iste viue
re ꝛ ꝯuersari ꝛ ꝑm qualitatē officij sui. Jdeo ad ꝓ
positā qōnē est dicēdū ꝙ papa deberet habere ma
iorem scientiā reliqs cum sit ꝓpositus cure totiꝰ
xpianitatis. Episcopi vo deberēt habere notitiā
noui ꝛ veteris testamēti cum omni petenti teneā
tur reddere de fide rationem: de quo vide ho. tex.
.xxiij. di. in. c. qui eṗs. lxij. di. in. c. j. ꝛ. ij. Jtē ꝑm Ho
stiē. debēt habere sciētiā iuris canonici cū ꝑm illū
debeāt iudicare ꝑsertim in causis matrimoniali
bus: vt in. c. j. de ꝯsan. ꝛ affi. Archidiaconi vero et
ꝑpositi debēt scire iura ꝑm Jnno. cū habeant ꝑm
illa iudicare. Sed hoc ego intelligo in his archi
diaconis ꝛ ꝑpositis q habēt iurisditionē cōtentio
sam. Jn illis vo qui solū habēt nudū nomē vt ar
chidiaconus ꝛ ꝑpositꝰ seneñ. nō regrerē talē sclaʒ.
Quia vt dixi satis est vt habeāt sufficiētē sciētiā
ꝛ sufficiens appellat ꝑm qualitatē officij ꝛ digni
tatis sue. Religiosi vo ꝛ eremite magis indigent
contēplatione q̄ scientia. ar. xvi. q. i. in. c. legi. sup
plet eñ defectum scle perfectio charitatis: vt l. c.
ij. s. de renū. Unde dicit Jnn. ꝙ in abbate nō req
ritur magna scientia. ꝛ dicit Arch. in. d. c. legi. suf
ficere sibi vt sciat cātare ꝛ legere. Collec. dicit hoc
verum nisi habeat curam animarum. Sed ego nō
video qualiter posset primum dictum saltē de iu
re procedere cum quilibet abbas habeat saltē cu
ram fori penitentialis respectu monachorū suo
rum. De presbyteris vero dic ꝙ debent scire ca
nones pniales: ꝛ illa que habentur in. c. que ipsis.
.xxxviij. di. Ex predictis infert ꝛ ex tex. ꝙ omnino
illiterati non debent ordinari: ꝛ probat hodie cla
rius in. c. fi. de temp. ord. li. vi. si tamen ordinarent
acciperent characterem ꝑm doct. qꝛ ex quo qs est
baptizatus est capax cuiuslibet sacramenti: vt in
c. veniēs. de presby. non bapt. Parum autem sciē
tes non debent promoueri. Nisi ꝑm Jnno. sint do
ciles id est apti ad addiscendū quod procedit ꝑm
Hostiē. dispensatiue ꝛ ex magna causa quasi non
sufficiat quod quis sit docilis ad hoc vt promo
deatur: ꝛ bene loquitur: ꝛ credo hunc intellectum
habuisse Jnno. Sed vt dixi consideranda est mul
tum qualitas loci. nam in preposito hominibꝰ ab
lectis ꝛ modice conditionis non requiritur tāta
scientia sicut in eo qui preponitur cure maiorū
virorum. Concludit tamen Jnnocen. vnum dictū
f notabile[f] quod peccat acceptans dignitatem vel
officium si non habet sufficientem scientiam ad
exercendum ea q̄ incūbunt illi dignitati vel offi
cio: ꝛ videtur hoc dictum probari vltra rationem
naturalem in capitulo non est putanda. in fi. i. q. i.
¶ Jdem dic de promouendis ad doctoratū. ha
bentes enim sufficientem scientiam non peccant
petendo gradum cum petāt facultatem cōmuni
candi alijs scientiam quam habent quod ptinet

a ¶ Speculū. Ui
de ho. tex. in. c. ꝑ
cipue. xi. q. iij. ꝛ in
c. qualiter. el. ij. de
accusa.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Jn moribus.
Adde tex. l. c. cle
ros. xxi. disti. q di
cit ꝙ eṗi latie di
cūtur speculato
res. ꝛ ideo tex. in
c. clericum. §. ex
his. xi. q. i. appel
lat eṗm ꝓcurato
rem animarum.
vñ tex. in. c. ante
ola. xl. di. dicit ꝙ
eṗi officio nihil
est laboriosiꝰ ꝛ pe
riculosius sʒ ni
hil beatius apud
deū si hñ agatur.
c ¶ Dispensatio.
Uide ho. gl. in. c.
vt constitueret l
ver. detrahendū.
l. dis. vide. s. eo. c.
significasti. p istū
in. v. col. Hosti. et
doc. in. c. dudū. el
ij. de elec. ꝛ glo. et
doct. in. c. q̄to. de
iureiur. doc. ꝛ ibi
per istum in. c. de
multa. de prebē.
ꝛ in. d. c. dudū. in
xv. col. in fi. ꝛ l. c.
qꝛ intātū. de ꝑbē.
in. c. licet. ꝛ in. c. li
teras. de resti. spo.
in. vi. col. in. c. sup
eo. de vsu. in. c. fi.
de dinor. ꝛ in. c. cū
ad monasterium
circa fi. de sta. mo
na. ꝛ in. c. per ve
nerabilē. in. ij. co
lū. qui fil. sint leg.
¶ Adde Spe. et
Joan. an. in ti. de
dispen. ꝛ in tit. de
leg. §. ix.
d ¶ Glo. in ver. cō
iugatam. in fin. ꝛ
ibi istum Pe. de
anchar. in. c. per
tuas. de pba. Jo.
an. in addi. Spe.
in rub. qui fil. sint
leg. Bart. in. l. in
cōcubinatu. ff. de
concubi.
Zacharias.
¶ Tu limita
hanc glos. ꝛ qḋ p
hꝫ illi addit p
ng. dictū Fran.
: cre. singu. suo
.xij. lci. ecce ha
bebam. nisi talis
esset nepos cōcu
bine quo qs mor
tuo filiū vxorē du
xisset. idē no. hyp
po. de marsi. sing.
.xxi. lcipi. nepos
ex filio. ꝛ Jac. re
buf. l. l. filios. nu.

s. ꝛ in addi. ad eū
C. de mu. ꝛ origi.
lib. x.
Zacharias.
e ¶ Que scia reg
ratur. Tu adde
his an papa pos
sit cum illiterato
dispensare vt sit
eṗs. no. Feli. in. c.
si qñ. col. ij. vbi dū
gl. hic dicit. de re
scri. ꝛ posui l ad
di. ad istū l rubr.
de sum. trin. col.
fi. nu. vi. in addi. l
v. episcopi. in no
uis apostil.
Sebasti. Sapia.
f ¶ Dictum nota
bile. Uide tex. in
c. cum sit ars ar
tiū. de eta. ꝛ qual.
vbi probat ꝙ est
in culpa ordinās
ꝛ ordinatus illi
teratus. sed dicit
ibi Jnno. ꝙ q or
dinant non sunt
semper in culpa
sed illi quibꝰ in
iungitur exami
nandi cura: ꝛ quā
tum peccet q pa
rum curiose exa
mināt videāt tex.
in. c. qñ. xxiiij. dis.
ꝛ adde ꝙ mirabi
liter dixit Pe. de
ancha. in cle. j. in
vlti. not. de eta. et
quali. ꝙ promo
uens scienter in
dignum tenetur
ecclesie quam le
sit ad interesse.

a ¶ Digni. Vide istud in.c. proposuisti.de proba. vbi enumerat qualitates requisitas in doc. in vlti.colum. ibi: et sex requiruntur. et vide Barto. post Cy. in.l. omnes populi.ff.de iusti. et iure.

b ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Pro argumento. De hoc argumento. vide Abb. in.c. per venerabilem. qui fil. sint leg. per Jas. in.l.§ de legato.col.j.de leg.j. et regula cui lz. de regu.iur. libr.vj. Jaso. in.l. si qui.§. generaliter. in fi.C. de inoffi.testa.

c ¶ Completus. De materia vtrum annus cept⁹ habeatur pro completo. vide glo. et doc. in.l. qua etate. in prin. ff. de test. et per bar. in.l. si cui legat. l. pn. vbi late attingit istam materiam distinguendo.ff. de le.j. vide istud.§.§. inferiora.l.ij.no. Aeneas falco.

✠ Sebasti. Sapia.

d ¶ Non fuit casta. Ex gnali orit sinistra presumptio quod talis filia qualis mater: sic etiam talis filius qualis pater. vt no.glos. in.l. qd si nolit.§. qui mancipia.ff.de edili.edi. vbi ponit illud carmen. Sepe solet similis filius esse patri. facit tex. in.c. si gens anglorum.lvj. disti. de quo omnino vide d. And. sicu. in cons. fil. xxxiiij. hclare. col. xix. in.ij.vol.

✠ Sebasti. Sapia.

e ¶ Vacent beneficia. Quid autem in abbate an vacent eius beneficia ante benedictionem: an vero requiratur benedictio sicut in epo requiritur consecratio. vide Old. in consi. xiiij. vbi concluditur quod non: et ita tenent communiter doc. l.c. de multa.§ de preben.

f ¶ Ipso iure. adde Abb. consi.cj. Cal. consi.j. de transla.prela.

¶ Adde quod posui in.c.lz. in.vij. no.§.eo. et vtrum beneficia electi in epm vacent ante acceptationem: vide in c.fin. in nu. xiij.§. de post. prela. tamen credo quod non quia requirunt quatuor de quibus.§. in no. j. ad hoc vt talia beneficia vacent. Aene. faleo.

g ¶ Liberam. vide quod dixi in.c.fin.§. de postu.prela.

ad charitatem: sed in minus instructis est peccatum presumptionis: ita dixit glo. in cle.ij. de magi. quando. ¶ Vnum tamen scias quod paucissimi digni[a] attingunt gradum doctoratus: vt no. in.l. cunctos populos.C. de summa trini. per doc. allego in hoc dicta doctorum non quod in hoc sint necessaria: sed ad inferendum quod etiam illis temporibus promouebantur indigni et semper fuit. ¶ In gl.j. in fi. dic quod in episcopo requiruntur multa alia quam hic exprimantur. Et ponit Hostien. versus. Anni triginta: sacer ordo: pura voluntas. Et morum grauitas sapientia sponsa parentis. Concurrens fama decus hec dant pontificalem. Et declarando primum. Anni. xxx. probatur hic. sacer ordo quia promouendus in episcopum debet esse in sacris saltem in subdiaconatu: vt in.c. a multis. de eta. et qua. Pura voluntas quia debet esse liber et non seruus vt.§. de ser. non ordi. per totum. Morum grauitas. vt probatur hic. Sapientia debet enim habere sapientiam nedum quo ad spiritualia: vt in preallegato c. qui episcopus. sed etiam quo ad temporalia. Vnde simplex et inexpertus non debet promoueri in episcopum si tamen fuerit promotus non debet deijci propter hanc simplicitatem quo ad temporalia: sed debet dari sibi coadiutor: vt probatur. xxxix. dist. c.j. iuncto. c. qui frater. vij.q.j. Sponsa parentis: quia debet esse de legitimo matrimonio natus vt hic. Concurrens fama: quia non debet opin. promouendi in aliquo vacillare: sed debet esse fame bone: vt in c. tantis daniel. lxxxj. distin. et d.c. omnipotens.§. de accu. et dicit Joan. and. quod si vltima pars istorum versuum diceret pontificatus: tunc dictio decus poneret illud requisitum. s. quod promouendus debet esse decorus. i. non corpore vitiat⁹: vt.§. de cor. vitia. per totum. sed et debent etiam in eo concurrere illa. xij. c. apostolice regule ad titum.j. et.j. ad timothe.iij. Que tractantur a.xxv.di. vsque ad.l. exclusiue. et a.lxxxj. vsque ad.c.j. Tamen vt dicit Host. et bene requirendus esset a deo talis quia de facili non reperitur in humanis homo in quo concurrant talia et tanta requisita. ¶ In glos. in ver. multo fortius. ibi: nisi precellat alios scientia. intellige hoc sane prout no. glo. in.c. vilissimum. hic alle. nam sufficit quod prelatus habeat sufficientem scientiam licet reperiatur alius eo sufficientior. ¶ † Et in fi. gl. no. istam glo. pro argumento[b] a minori ex maiori sumpto vt tale argumentum procedat etiam in iure: vt hic: et in eo quod glo. in fi. explicat de paula et eustochio: et intellige de paula que fuit fortior eustochio quam fuit virgo et licet fuit fortior tamen non potuit resistere stimulo carnis: ergo nec eustochium. ¶ † In glo. in ver. exegerit. in fi. nota bene istam glo. quia quotidie allegatur: et vide Archidiac. in c. si annum. de iud. lib.vj. vbi dicit quod regulariter annus debet esse completus[c] nisi aliud caueatur in iure. distinctio tamen huius glos. communiter recipitur. Sed ego multum considerarem verba dispositionis. nam si diceretur quod in. xviij. anno posset quis promoueri sufficit quod attigerit vnum diem. xviij. anni: quia verum est dicere istum esse in xviij. anno. Secus si diceretur quod habeat. xviij. annos. de quo vide plenius per glo. in cle. generalem. de eta. et quali. ¶ Extra gl. quero que etas requiratur in abbate: dic quod iure clare non cauetur sed in abbatissa est tex. in.c. indemnitatibus.§.eo. lib.vj. vbi dicitur quod debet esse. xxx. annorum. dic etiam quod debet esse virgo: vnde vidua non potest esse abbatissa quantumcunque caste vixerit in monasterio. de quo vide gl. in cle. attendentes. de stat. reg. ¶ In abbate vero communiter dicitur sufficere si attingat. xxv. annos. per.§. inferiora.§. eo.c. nam ista est etas requisita in omnibus dignitatibus inferioribus: vnde ex quo tex. in d.c. indemnitatibus. prouidit solum de abbatissa videtur voluisse relinquere abbatem in communi regula aliorum prelatorum. Et mimirum nam olim promouenda in abbatissam debebat esse sexagenaria. nam tempus in eis debet supplere defectum sexus et discretionis. In inquisitore heretice prauitatis requiritur. xl. annus: vt in cle. nolentes de here. de quo mirantur ibi glo. quod in episcopo sufficiat. xxx. ann. qui est etiam inquisitor heretice prauitatis a iure deputatus: vt in.c. per hoc de here. lib.vj. Vnde dicit quod hoc est de arbitrarijs quasi non posset reddi ratio sufficiens inter epm et inquisitorem. Sed forte hoc contingit quia promouendi in epos transeunt cum magna inquisitione: nam recipiuntur testes et discutitur prius promotio in consistorio pape in collegio cardinalium. Item quia promotus ad tantam dignitatem presumitur ex omni parte idoneus. Sed officium inquisitionis non committitur cum tanta indagatione: et ideo voluerunt iura vt sit maturus etate: et regulariter de etate regsita in canonicis et alijs. dixi plene in.c. sup inordinata. de preben. ¶ Vlterius quero quia patiens defectum in natalibus non potest promoueri ad ordines vel in epm: nunquid possit promoueri in abbatissam: videtur primo quod defectus natalium non impediat cum non habeat recipere ordinem: vt in.c. nona. de peni. et re. Contrarium est verum. vt not. in d.c. indemnitatibus. nam abbatissa dicitur habere dignitatem: vt probatur in d.c. indemnitatibus. ergo defectus natalium impedit vt in.c.j.§. de filijs presby. Item potest timeri de incontinentia: ex quo mater non fuit casta:[d] iuxta illum ver. Insequitur leniter filia matris iter. An autem habentes filios possint promoueri in episcopos etiam si sint legitimi: vide de ho. tex. cum glo. in.c. de syracusane. xxviij. dist.

1 ¶ Episcopus dicitur in mora petendi consecrationem: si non petit post tres menses a die confirmationis.§.

2 Episcopus electus et confirmatus potest exercere ea que sunt iurisdictionis: sed non ea que sunt ordinis epalis ante consecrationem.6.

3 Beneficia promoti et translati in episcopum vacant ipso iure.

4 Beneficia promoti in curia: an vacent in curia vel extra.

5 Tempus quod datur ad eligendum: vel electioni consentiendum quantum sit: et ad quedam alia gerenda.

7 Dispensatio que processit motu proprio large interpretatur secus illa que venit ad postulationem partis. quia

8 Dispensatio est odiosa nisi veniat motu proprio.

9 Dispensatio ad vnum extenditur ad consecutiua ad aliud.

10 Beneficia priora an vacent si electus de facto administrat antequam sit confirmatus.

11 Dispositio.c. quanto. de transla. prela. loquitur in episcopo qui transtulit se de facto ad alium episcopatum.

Cum vero. Beneficia electi in epm vacant per confirmationem adeptionis possessionis: et consecrationis secutam vel post tempus prefixum ad petendam consecrationem. h.d. vsque ad
e §. inferiora. ¶ No.j. quatuor requisita ad hoc quod vacent beneficia[e] electi in epm. Primo enim requiritur quod fuerit electus. Secundo quod confirmationem electionis fuerit consecutus. Tertio quod sit adeptus possessionem. Quarto quod sit consecratus vel quod sit in mora petendi consecrationem.
1 † Et dr esse in mora si non petit infra tempus prefixum a canonibus. s. infra tres menses a tempore confirmationis habite: vt in.c.ij. lxxv. dist. et dicam latius post glo. Et ex his et ex tex. no. ordinem procedendi. Nam primo quis eligitur. Secundo electio confirmatur. Tertio administrationem consequitur. Quarto consecratur: et vnum nascitur ex reliquo nam vigore electionis fit confirmatio et virtute confirmationis competit ius
2 administrandi: vt in.c. transmissam.§.c. † Et vt possit plene administrare debet consecrari: quia electus et confirmatus potest exercere ea que sunt iuris. ea vero que sunt ordinis epalis non exercet ante consecrationem habitam: vt in.c. transmissam.§.eo. vnde communiter dicunt canoniste quod consecratio epalis est ordo: ideo in multis iurib⁹ dicitur epm ordinari in aliquibus consecrari: quia in consecratione recipit ordinem epalem. Theologi tamen dixerunt quod non erat ordo sicut nec prima tonsura. vnde ipsi dicunt. vij. esse ordines ecclesiasticos. nos autem canoniste dicim⁹ nouem: quia computamus primam tonsuram et ordinem epalem: de quo vide ho. glo. in proemio sexti. ¶ † Vltimo no. quod beneficia promoti et
3 f translati ad epatum vacant ipso iure[f] vnde non requiritur alia sntia vt colligitur ex tex. ibi habeant liberam facultatem: non enim haberet collator
g liberam[g] ptatem seu facultatem conferendi si haberet necesse expectare sententiam priuationis vel alicuius consensum. iuxta no. in.c. de multa.§. de preben. et.c. licet episcopus. eo. ti. lib.vj. ¶ Sed quero nunquid de necessitate requirantur omnia hic expressa ad hoc vt vacent beneficia istius promoti. Sol. dic quod saltem in effectu requiruntur et si non formaliter: nam hodie propter reseruationem summorum pontificum electionis non confirmantur: sed papa prouidet ex officio suo: vnde illa prouisio cum pronuntiat aliquem epm habet vim electionis et confirmationis sicut dicimus in collatione beneficiorum: vt not. in.c. cum olim. de cau. pos. et proprie. vnde dicendum est quod post prouisionem factam per papam non vacant immediate beneficia prouisi seu pronuntiati: sed debet expectari vt iste prouisus consequatur prius administrationem et quod consecretur: et quamquam curia hodie de facto non seruet sed immediate conferat beneficia pronuntiati: tamen illa collatio non habet effectum seu habere deberet nisi postquam predicta intercesserint: quia non debet

a ¶ Consecutus.vide ho.tex.in.c.licet episcopus.de prebē.lib.vj.
¶ Adde istum in.c.j.in nume.viij.s.eo.Aeneas falco.
b ¶ Dñs temporalis.qđ pōt 2tingere duobus modis primo si nō fuit requisitus in electione prout erat consuetudo vt dixit singulr Innoc. in.c.qđ sicut.j.eo.vel q̄ princeps habet ipm suspectū sm eundē Inn. in.c.sup his.j.de accusa.nā vtroqꝫ casu pnceps potest resistere:z istis duob⁹ modis pt de iure resistere. si aūt de facto resisteret tūc papa habebit puidere vel dicas q nūqꝫ pōt d iure resistere:vt i.c.qđ sicut z ibi Abb.in nume.vij.j.eo.tñ solet tolerari recusatio pricipis ex iusta causa.Aeñ. falco.

c ¶ Maioris partis.no.p.c.d inulta. de prebē.z.d. c.licet episcopus eo.titu.lib.vj.

d ¶ Tres mēses. Adde Cal.cōsil. iiij.eo.titu. Zacharias.

¶ Adde q in isto impedimento impedito nō currit illud trimestre:et qualr debeat ita impeditus agere si nō possit habere copia romani pōtif.recurre ad glo.ordi.in.c.cupiētes.z ibi Archi.z Pe.de anchar.Do.z phil. franc.in.§.quod si p viginti.i ver. proposita.z in.§. insup.in ver.impedimento.eo.ti.li. vj.vbi dicit talē in scriptis debere ptestari: vt ei

nō debet quis perdere primū beneficiū nisi plene
a sit scđm consecutus:a vt in.c.si quis iam translat⁹
4 xxi.q.ij.z in.c.si qui epi.xcij.di.† Et vtrum bñficia
pmoti in curia vacent in curia:an extra curiā:et
si existendo in curia recipit possessionē epat⁹ per
procuratorē:vide ad hoc glo.not.z sing.in cle.j.vt
lit.pē.¶ In glos.in ver.administrationē.ibi:ali-
qñ contingit.hoc id dicit q̄ de iure statim qđ est
confirmatus habet ptātē administrandi:vt in.c.
trāsmissam.j.eo.sed qñqꝫ de facto contingit 2riū
b puta q̄ dñs temporalis b non vult pati istum nāci
sci possessionē:ideo text.vult q ad hoc:vt vacent
priora beneficia oportet qđ de facto habuerit ad-
ministrationem bonorum:quid aūt si habuit par
tem bonorum.Sol.dicit Pet.q si est consecutus
c possessionem maioris partis c bonorum habet lo
cum iste tex.sec⁹ si minoris partis.ar.in.c.frequēs
de resti.spo.lib.vj.z vide de hoc quod legi.z no.in
c.si tibi concesso.de preben.lib.vj.z in.c.transmis-
sam.j.eo.z in.c.cōmissa.eo.ti.lib.vj.Ubi etiam no.
quid si habuit administrationem spiritualium et
5 non temporalium.¶ † In glo.in ver.decurso tē-
pore.ibi:sed verius est.Et hec secunda opi.verior
d cum suppletione tamen.Nam tres menses d dant
ad petendam consecrationem vt currant isti tres
menses a tempore habite 2firmationis vt.s.dixi.
Et si confirmatus negligit consecrari infra istud
tempus statim vacant beneficia sua non tamē de-
bent incontinenti repelli ab episcopatu.Sed de-
bet expectari per alios tres menses:z quo ad hāc
repulsionem procedunt iura que faciunt mentio-
nem de sex mensibus vt in.c.quoniam.c.dis.z in.c.
ij.de transla.prela.Et generaliter de istis tempo-
ribus contingentibus tempore vacationis: vide
ho.z plenam glos.in.c.si electio.de elect.lib.vj.vbi
habeš de tempore prefixo ad eligendum z electio
nem psētandū de electo z de tēpore prefixo ad con
sentiendum electioni:z de tempore petendi cōfir
6 mationem consecrationem z palleū.¶ † In glo.
in ver.ad quem spectant.ibi:non dicitur pleno iu
re not.prin.glos.quare expectatur tempus conse-
crationis ex quo habet possessionem episcopat⁹.
nam licet habeat possessionem non tamen adhuc
potest dici episcopus ex quo non est consecratus:
e sed debet appellari electus.e quantumcūqꝫ sit cō-
f firmatus vel prouisus f per papam:vt in.c.tua.de

non currat tēpus per l.cum quidā.z ibi Bar.Ang.z Pau.de cast.C.de his qui per me.iudi.non app.cano.in.c.si iustus.de appel.Ant.de but. consi.xxvij.in princi.Bal.consi.cxvj.volu.j.Alexan.consil.xix.col.ij.v. circa secundum.volu.j.consil.clxv.col.ij.circa fi.vol.ij.z Rotam decis. xxij.incip.quando aliqua causa.in anti.in ti.de iudi.

Anto.Franc.¶ An impeditus debeat protestari z quomodo.Dicas quod impeditus facto iudicis debet protestari de tali impedimento: alś non excusaretur:vt p glo.in.c.cupiētes.§.quod si per viginti.de elec. lib.vj.z p Bar.in.l.j.§.dies.ff.qñ appell.sit.z habeš per Imo.z Gemi. in.d.§.quod si per viginti.z no.in.c.si.de app.secus aūt est in alijs ipedimentis in quibus non est necessaria protestatio q̄uis illa sit vtilis. z ad cautelam fieri soleat sm Pet.de ancha.in dicto.§.quod si per viginti.z Imo.in dicto.c.si.de appel.z habetur per Innoc.z Feli.in.c.ex ratione.in.vij.col.de appel.z vide Pau.de cast.in consil.xxi.z omnino Alex.post Ro.in.l.de pupillo.in.c.si quis ipsi pretori.ff.de ope.no.nū. z in.l.ij.C.de nautico fenore.z habetur per Bar.in.l.ij.in.§.quod diximus.ff.si quis cau.z habetur in.c.j.§.si autem.z in.c.plerūqꝫ.de rescri. Et adde quod Barto.in dicto.§.quod diximus.dicit quod est de consuetudine facere talem protestationem.Alexan.autem ibi dicit q requiritur talis protestatio ad declarandum animum protestātis.Et adde quod impeditus per iudicem prosequi appellationem infra annū restituitur ad tantum tempus quantum fuit impeditus.vt per Inno.in c.ex ratione.de appella.z per Pau.de ca.in preallég.consi.xxi.z in alio consi.xxv.z habetur in.l.cum ipse.vbi per Bal.z doc.ff.de excusa.tuto. z plus dicebat do.Pau.in.d.consil.xxv.quod idem est dicendum quādo etiā impediš per partē sm Cy.in.l.si.C.de adul.secus si fuisset impeditus culpa sua:q̄ tunc currit sibi tempus vt per Inno.z Hostiē.in.c. si.de elec.z habetur in.l.quibus diebus.in prin.ff.de condi.z demō.Et adde q impeditus dꝫ probare impedimentū z qđ perfecisset id quod intendebat perficere nisi fuisset ipeditus.tex.est no.sm Bar.ibi:in.l.q commeatus.ff.de re mili.z idem tenet Bar.z Alex.post eum in.d.l.ij. §.qđ diximus.ff.si quis cau.z habeš per Bar.in.l.preses.C.de appel.et p bal.in.l.i pecuniarijs.de feri.et vide Alex.in 2s. elig.in.ij.pte consiliorum.

his que fiunt a prela.z.j.eo.nosti.vnde non potest
dici translatus ad plenum.¶ In ea.gl.ibi statim
possunt conferri priora beneficia.Not.glo.ex qua
habes quod si prouisus de episcopatu facit se sta-
tim consecrari non debet expectari tempus triū
g mensium g vt vacent priora beneficia.Et hāc opi.
glo.tenet Inno.z Cōpo.z cōiter doc.preter Ho-
stien.qui inherendo verbis litere requirit precise
lapsum illius tpis prefixi:ad 2secrationem q̄ sm
cū tex.ita loquitur.nec est illa sola ratio quam al-
legat glo.q̄ posset repelli ante 2secrationē:sꝫ est
etiā illa ratio scꝫ ppter multas expēsas quas so-
let facere pmotus:z allegat Hostiē.post se.c.si qui
epi.xcij.di.Joā.an.p illū eundē tex.concordando
distinguit qđ aut iste 2secratus ante lapsum triū
mensium habuit possessionē epatus:z tūc cū ple-
ne sit translatus vacant statim beneficia priora vt
pbatur ibi.Aut nondū est adeptus possessionem
z non sufficit sola consecratio vt hic.z hec opi.va
z satis hoc fuit de mente huius glo.z facit.c.si qs
7 iam trāslatus.preall.¶ † Sed dubium est quid si
confirmatus seu prouisus habet dispensationem
vt nō teneretur 2secrari infra annū nunqd suspēda
tur ad annū vacatio priorum beneficiorum presup-
posito qđ in dispensatione nihil de prioribus bñfi
ciis caueaš.¶ Jo.an.in effectu videš velle q aut
hec dispēsatio fuit concessa motu proprio pape:z
tunc non vacabunt statim priora beneficia sed ex
pectabiš annus.aut papa dispensauit ad instātiā:
z tunc seruabitur qđ hic dicitur scꝫ quod vacabūt
post tres menses zc.¶ Ratio diuersitatis est sm
eum q̄ in primo casu debet fieri larga interpreta
h tio h ex quo dispensatio i motu proprio principis
i fuit facta.Sed in secundo casu non debet fieri ex
tensio de vno ad reliquū cū materia sit odiosa.ar.
pro vtroqꝫ dicto in.c.si motu proprio.cum seq.de
8 preben.lib.vj.¶ † Not.primo hoc dictum Jo.an.
ex quo habes duo dicta notanda.Primum q di
spensatio licet in se sit odiosa z restringibilis:vt
in.c.j.z.ij.de fil.presby.lib.vj.tamen si sit motu p-
prio debet late interpretari.Et not.vnum effectū
concessionis facte motu proprio qđ habet limita
re glo.in cle.si romanus pontifex.de preben.Se-
cundum dictum q dispensatio non debet extendi
ad actum quasi consecutiuum si est facta ad instan
tiam.domi.Anto.dubitat de hoc secundo dicto:

e ¶ Electus.Vid istū in.c.tam lris in ver.consecrandi.z in ver.a prelatione.j.de test. gl.in.c.j.de reli. do.z glo.in proe. cle.in ver.pōtificatus.z ibi istum in apost.vide Innocen.z istum in c.de multa.d preben.vbi non dicitur eps aā consecrationē. gl.in cle.ij.in ver.pōti si cū.de cele.miss. vbi appel.pōtificis non venit electus z confirmatus nondū consecratus:z gl.i cle. j.in ver.q̄uis.de pe.fallit in casu. cle.j.in v.epis.d so.cōpe.qi materia ibi subiecta ita concernit electos z confirmatos nondū consecratos sicut epos cū electus z confirmatus tātū ca pōt q̄ sunt iurisditiōis sicut eps z vide istū in.c.cū aplica.in fine.de his que si.a pla.z in.c.vos.de her. Et ideo pulchre dixit Bal.in.l.si nōdum.C.de furtis.z no.quod si ciuitas interfecit electum non tamen dr interfecisse epm.qđ no.pro limitatione.c.ita no.xxv.q.ij.quē tex.alle.Abb.in.c.cum cām.in fi.de pba.z in.c.cū dilectus filius.cl.ij.in.v.colū.de simo.z in.c.inter quatuor. in.iij.col.de maio.z obed.vbi si ciues interfecerunt epm priuaš ciuitas z ecclesia dignitate epali.ap.tñ plati cōprehendiš electus z confirmatus vt probaš in.c.tam literis.z voluit Gemi.in.c.j.lib.vj.de iureiur.

¶ Adde Oldradum consil.xxxiij.vbi ponit quod secus est in abbate: quia est abbas ante benedictionem:z eius bñficia vacant adepta poss. licet non fuerit benedictus.

Zacharias.¶ Adde Feli.in.c.cam te.col.v.versi.tertio restringiš.de rescriptis.secus est in episcopo vt ibi per eum.vbi ponit differentiaz que inter epm z abbatem est:quo ad ista.dic pro hoc.s.q abbas statim post electionem appelletur abbas.in.c.j.de supplē.negl.prela.istum in c.meminimus.in prin.z ibi Feli.de ac.z potest ante suam benedictionem vti baculo pastorali annulo z mitra.vt no.iste in.c.inter monasterium.col.vlti.vel.quero vltimo.de re iudi.post Jo.and.in cle.attendētes.§.statuimus.de stat.mona.quod tamen intelligo de priuilegiatis: vt in.c.preallēg.§.statuimus.

f ✠ Sebasti.Sapia.¶ Vel puisus.Vide Firma.in trac.de epis.l.iiij. parte.lib.iij.circa prin.vbi facit differentiam inter epm z abbatem.

g ¶ Mensium.Vide in proposito tex.z ibi doc.post Bart.in alia.l.a.j.ff. de verbo.oblig.z que posui in textualibus.Aene.falco.

h ¶ Larga interpretatio.Adde Pet.de anch.2si.ccxviij.z dicit Cald. consi.ij.q fil.sint leg.qđ lꝫ dispēsatio sit odiosa qđ tñ dꝫ aliqd operari.

i ✠ Sebasti.Sapia.¶ Dispensatio.Vide pulchre per Feli.in.c.postulasti.in vltima char.ver.limita sexto.s.de rescrip.z ibi late an in dispēsationibus fieri debeat larga interpretatio.

a ¶ Ad consecutiua. vide bon. tex. in c. accepimus. de etate et quali. vbi approbatus ad ordinē vel approbatus ad bñficium tanq̄ ordinis cō secutiuum notabis tñ q̄d dispensatio non trahit ad consecutiua eius sup quo dispēsat quando dispēsatio imprimit effectū validū sup actu in q̄ dispēsat absq̄ eo q̄d extēdatur ad illud consecutiuum ordinis sacerdotalis est q̄d possit habere ecclesiā curatam de elec. lib. vi. c. licet canon. et tamen non extenditur ad illā. hāc opi. tenuit Old. consil. xxv. incip. pūcta huius. in. iiij. col. et hut. in c. līas. de fil. p̄sbyte. moderniores hoc voluerit in c. postulasti. in xviij. col. de resc. et Cōpost. hic i. §. seq. et Spec. in ti. de le. §. fi. ver. q̄d si dispensatum. et Gemi. in c. ij. de fi. presby. lib. vi. et p istā in c. pro illorum. de preben. et glo. in cle. gñalē. de eta. et quali. et Gemi. in c. licet canonicū. nō p̄alleg. in p̄n. dixit q̄ nō attingēs. xxv. ann. est inhabilis ad rectoratum parochialis ecclesie: et sic licet haberet presbyteratum ante hāc etatē p̄ h̄ nō censeret habilis imo collatio bñficij curati facta minori est nulla ipso iure f̄m eū ibi p illū text. secus putarē si dispensatio nō posset se habere sine consecutiuo per id q̄d voluit Gemi. post arch. in c. cū ex eo. §. elapso. de elect. lib. vi. et per tex. in clem. ne in agro. §. ceterū. de sta. reg. et p istum in c. q̄r intantū. de p̄bē. faciat q̄d voluit Cal. in consil. i. de fil. p̄sby. et Innoc. in c. si. eo. tit. faciat etiam qua vult añ vult et cō

quoniam priora beneficia vacant p consecrationē aut per negligentiā in petenda cōsecratione que committitur p cursum illius tp̄is de quo in text. ¶ † Sed obtinens dispēsationē vt nō teneat consecrari infra annū non dr̄ negligens ergo nec vacabant priora beneficia. Et hec opi. plus placet q̄ p̄cedens. nam vacatio beneficiorū venit consecutiue ad consecrationē. dispensatio autē ad vnū extēditur ad cōsecutiua[a] ad illud. vt no. glo. in c. q̄r intantū. de prebē. et in c. si quis in clero. vij. q. i. facit q̄d no. Hosti. in c. postulasti. de rescrip. vide q̄d plene dixi in c. at si clerici. in §. de adul. de iud. Et in fi. gl. Hec iura: vt dicit Jo. an. et bene nō p̄bant hoc vltimum dictū glo. et dic q̄d c. literas loquitur ī duobus canonicatibus in eadē ecclesia et eodem modo c. cū nostris. non loquit etiā in casu nostro. Et contra glo. videt tex. in c. de multa. in fi. de prebē. vbi dicitur q̄ per receptionē scd̄i curati vacat primum consimile: ergo secus si primū erat sine cura. Sed dubiū est si p̄mū requireret residentiā[b] nūquid vacet per adeptionem scd̄i curati: et credo q̄ non: licet debeat priuari: quod plenius dico in c. fi. de cleri. non resi. et in d. c. de multa. ¶ † Vltimo hic querit vtrum priora beneficia vacent si elect⁹ administrat de facto añ cōfirmationē. ¶ Collec. hic quod sic.[c] allegat c. quanto. de transla. prelat. aduerte q̄r nō debet iudicio meo plus operari administratio facti q̄ iuris: sed si iste de iure administrasset non per hoc vacarent priora beneficia sed deberet expectari tempus prefixum ad consecrationem vt hic: ergo idem dicamus in eo qui administrat de facto vt non sit melioris conditionis stultus quā sapiens. vt in c. cum qui. de prebē. lib. vi. ¶ † Ad c. quanto. dic q̄ loquitur in ep̄o qui trāstulit se de facto ad aliū episcopatum. nam q̄r de facto plene translatus est perdit primum episcopatum et non debet habere secundum vt sic careat habito et ambito vt ibi.

¶ † Etas habilis requiritur tempore collationis aliter collatio est ipso iure nulla: sed an requiratur in beneficijs non curatis. 3.

2 Beneficiatus non faciens se promoueri ad ordines an sit ipso iure priuatus beneficio. 9. 10.

4 Archidiaconus regulariter non habet curā animarum et non potest excommunicare.

5 Excōicatio per quas personas potest fieri.

6 Excōicatio facta cū maiori solēnitate non plus ligat quo ad deum q̄ alie: sed fit ad terrorem.

7 Ep̄s non pōt dispensare circa defectum etatis.

8 Ep̄s conferendo beneficium scienter inhabili nō pro hoc videt ipsum habilitare: secus in p̄cipe.

11 Ep̄s oportet quod sit subdiaconus tempore quo eligitur in episcopum.

12 Promouendus ad dignitates inferiores vel ad ecclesiam curatam an debeat esse saltem in sacris tempore promotionis.

Inferiora. ¶ In dignitatibus et officijs citra ep̄atū accuratis bñficijs debet assumendus. xxv. annū attigisse: et alias esse idoneus scia et moribus: et si nō est in ordine req̄sito dz se facere p̄moueri in p̄ximis tp̄ib⁹: alias monitus nō parēs priuat bñficio nō obstante appellatione nisi ex cā legitima excuset. h. d. vsq̄ ad §. clerici. ¶ Not. p̄mo q̄ ministerium idē est q̄ officiū seu dignitas.[d] vñ q̄r s. in p̄mo fecerat mētionē de dignitate episcopali voluit hoc statuere sup inferiorib⁹ ministerijs. i. sup dignitatib⁹ et officijs inferioribus et differentia est inter ministeriū et mysteriū. Nā mysteriū est idē q̄d sacramentū ministeriū est q̄d officium: et de vtroq̄ vide bo. tex. i. q. i. c. multa. et largo mō etiā papa dr̄ habere offi vt probatur. s. c. proxi. ¶ Not. ij. vnā regulā circa etatē requisitā in p̄mouendis ad inferiora beneficia seu dignitates et ad ecclesias curatas requirit enim necessario tempore collationis. xxv. annus sufficit tñ q̄ sit inceptus licet nō cōpletus q̄d aūt in promouendis ad alia beneficia: dic vt dixi plene in c. super inordinata. de prebē. ¶ Tertio not. q̄ archidiaconus non tenetur se facere promoueri in sacerdotē sed satis est vt sit diaconus: secus

autem est in decano preposito et similibus vt hic: et in c. i. de eta. et quali. ¶ Quarto no. q̄ licet p̄sbyteratus sit annexus alicui bñficio vel dignitati non tamen est necesse q̄ promouendus habeat ordinē requisitum tempore promotionis: sed satis est q̄d faciat se promoueri postmodū in proximis tēporibus. q̄d an sit verū indistincte dicā cum gl. Sec⁹

1 aūt est in etate: † nā etas requirit tempore collationis: alias collatio est ipso iure nulla: vt hic et melius in c. si eo tp̄e. de rescrip. lib. vi. facit c. vnicum.

2 de eta. et quali. eo. lib. ¶ † Vltimo no. q̄ nō faciēs se promoueri ad ordinem quem beneficiū reqrit non est ipso iure beneficio priuatus nec debet priuari sine monitione. quod hodie limitat nā ecclesijs parochialibus incontinenti est priuatus qui non facit se infra annum promoueri in sacerdotē vt in c. licet canō. de elec. lib. vi. et vide ibi plene gl. an et qñ requiratur hodie admonitio. hoc tñ dictū

c non p̄cedit in ecclesijs parochialibus[e] collegia

3 tis: vt in c. statutum. eod. ti. lib. vi. ¶ † Sed quero quid si iste dignitates vel officiū non habeāt curā nunquid necessario requiratur etas. xxv. annorū. doc. expresse non tangunt: sed tex. iste videt prima fronte probare quod non q̄r loquitur de ministerijs habētibus curā animarū: ergo secus in alijs b sed Jo. an. solus videtur tacite sensisse contrariū qui super verbo alia quod dixit supplendū quandoq̄ quasi senserit quod non sit necesse quod habeat curam animarum. Sed ego hoc dictū teneo et probo per c. vnum. de eta. et qual. lib. vi. vbi dicit quod ep̄s potest dispensare in dignitatibus et in personatibus non habētibus curā post. xx. annū. c Ergo de iure in illis etiā requiritur tp̄s. xxv. annorum. q̄r alias dispēsatio nihil operaretur nec habemus aliud ius de etate disponēs super istis dignitatibus inferioribus: vñ dicimus q̄ etiam ab has comprehenditur sub isto. §. vt no. glo. in c. in

4 dēnitatibus. post prin. j. eo. lib. vi. ¶ † In glos. in verb. archidiaconatum: ibi: sed non principaliter

f vult ergo glo. quod archidiaconus[f] habeat curā animarum: sed nō principaliter. et forte ideo dixit et non principaliter: quia habet illam sub episcopo quasi vicarius ep̄i a iure deputatus: vt not. i. c. j. de offi. archid. hinc est q̄ alij non potest committere curam animarum: vt in c. cum satis. de offic. arch. Sed ego intelligo glo. procedere f̄m cōsuetudinem diuersorum locorum. nam in multis locis archidiaconus habet sub se parochiam distinctam in qua exercet curā animarum. Item requirit et visitat totam diocesim loco ep̄i: et in istis casibus merito excōicat ex quo habet iurisditionem et ita intellige iura que innuūt q̄d archidiaconus excōicauerit. Sed vbi nō habet actu curā nec habet subditos sicut hic senior in multis alijs locis tunc non pōt excōicare vbi non dr̄ habere curam e animarū: ex quo cā nō habet nec in foro contētioso nec p̄niali: et de iure cōi non habet p̄prie curam animarū p̄sertim tenendo opi. Jo. an. in c. ad hoc f in §. in quadā. de offi. arch. vbi dixit q̄ sup duob⁹ dubitabat ue quibus in illo text. et in c. vt nostrū. eo. ti. archi. fundat intentionē suam de iure cōi super alijs succumbit nisi p̄pter consuetudinē. Añ offi archidiaconorū determinatur vt plurimū f̄m cōsuetudinem locorū et f̄m varias consuetudines. intelligit totus fere titulus. de offi. archi. et no. Inn. et Jo. an. postea in c. j. eo. ti. Pro hoc facit c. archidiaconus. eo. ti. vbi f̄m verā lec. p̄bat q̄ archidiaconus non pōt de iure cōi excōicare vide etiā gl. in c. cū satis. prealle. vbi late disputat an habeat curam animarum: et potius videt inclinare in par

5 tem negatiuam. ¶ † No. ij. ex fi. glo. q̄ omnes prelati etiam citra ep̄m possunt excōicare sine tamen solennitate de qua. xi. q. iij. in c. debent. et c. cū aliquis. Et intellige de prelatis habentibus subditos actu: vt in c. cum in ecclesijs. de maiori. et obe.

6 et in c. sicut. de simonia. et in c. cum ab ecclesiarum[g] g preallega. de offic. ordi. Dubitatur etiam de presbyteris curatis nunquid possunt excommunicare suos parochianos: et dicendum vt sequitur leg. et nota. in capi. si sacerdos. et in dicto c. cum ab ecclesiarum

sequēs vt no. ab. in c. cū m. d̄ consti. et l. c. olim. de cēsi. l. illud. et l. plz. ff. de acq. here. l. ad rē mobilem. et l. ad legatū. ff. de p cur. cū similib⁹.

¶ Adde hic dictis per Abbatē q̄d voluit Pe. de anch. consil. cc. xiij. vbi voluit q̄ habēs ex dispēsatione q̄d non teneat se facere promoueri ad sacerdotium vsq̄ ad annū q̄d tñ vigore illius dispēsationis non dz stare qn se faciat p̄moueri ad diaconatum.

b ¶ Residētiam. Adde Old. cōsi. xiiij. Pan. de ca. consi. ecc. Old. cōsi. clxv. Lap. allega. xxxvi. cxvi. et cxvij.

c ¶ Quod sic. Adde old. consi. cxcj. dic tñ q̄ ep̄s bñdicens p̄p̄m anteqū consentiat electioni non dicit administrare nec incurrit aliq̄s penas f̄m eundem Old. cōsi. cc. xvj. Sebasti. Sapia.

d ¶ Seu dignitas Ad hoc tex. hūc not. Joā. an. in c. ij. j. de concess. p̄bē. et ibi oino videas Abb. et de differētia iter mysteriū et ministeriū. vid d. Abba. in c. j. in iij. no. j. de vita et ho. cler. et in c. ad nostrā. de simo.

e ¶ Parochialibus. adde late fe de. consil. lxxxvi.

f ¶ Archidiaconus. Adde q̄ sit antiq̄ natura archidiaconi Ro. consi. cccxxi. Zacharias.

¶ Adde Spec. i tit. de iuris. om. iud. ver. sed casu. arch. in c. j. de of. archi. Spe. in ti. de off. arch. p totū. et Card. in cle. j. in. xiiij. q. j opp. de offi. ordi. eundem in cle. si. ibi an sit dignitas. de preben.

g ¶ Cum ab ecclesiarum. vide per do. meum domi. Andre. sicu.

ecclesiarum.de offi.ord.Et gnaliter qui possunt excommunicare dixi
6 in repe.c.si qs contra.de fo.compe.¶ †Et scias q excōicatio que fert
cū solennitate pdicta non ligat magis quo ad deū:sed seruat illa solē
nitas ad terrorē z quo ad facultatē obtinendi absolutionē:qz non pōt
7 absolui nisi cum eadem solennitate.¶ †In glos.super ver.xxv.annū
ibi:licet sit in minori etate.gl.ergo hic refert opi.quorūdam qui tenue
a runt epm posse dispensare[a] circa defectū etatis in pmouendis ad ec
clesiam curatā vel dignitatē.Sed glo.remittit ad.c.cum dilecti.s.eo.z
ibi tenet contrarium z melius.Et videtur hodie hec contraria opi.p
bari in.c.vnico.de eta.z quali.lib.vi.per locum a speciali.nā ibi pmit
titur episcopis dispensatio in dignitatibus e personatibus non cura
tis:ergo secus in curatis.Nec ob.c.preterea.alleg.hic in glo.qz loquit
in defectu ordinis z non etatis:maior est enī defect9 ordinis q etatis.
8 †An etiā episcopi[b] in casibus in quibus psit videātur dispensare cō
b ferendo personatū seu dignitatē minori:dic q non imo venit punien
dus qz cōtulit indigno:ita finaliter determinat glo.no.in.d.c.vnico.z
facit qd no.Jo.an.in.c.ij.de schisma.lib.vi.Secus dic in principe.nam
princeps conferendo scienter indigno videt dispēsare dūmodo p lite
c ras suas possit constare de certa scientia indignitatis:[c] vt no.Bar.in
l.barbarius.ff.de offi.preto.secus in inferiore vt dixi.Sic potest Inn.
reduci ad concordiā qui vnū dixit in.c.veniēs.de fil.presby.z aliud di
xit in.c.in diuersis fallacijs.de cleri.cōiu.diuersitatis ratio est qz prin
ceps non tenetur adhibere cause cognitionē in dispensando sed suffi
cit sola volūtas:vt in.§.sed qd principi.insti.de iure natu.facit.l.qdam
consulebat.ff.de re iudi.Sed inferior debet adhibere cause cognitio
nem als punit vt no.in.d.c.ij.z per Inno.in.c.cū ad monasterium.s.de
stat.reg.Et in fi.glo.dic q hodie cessat hec difficultas per cle.gnalem.
de eta.z quali.vbi habet qd in.xxv.anno pōt quis ordinari in psbyte.
rum.Et an epi possint dispēsare circa etatē in ordinibus conferēdis:
9 dic q non vt no.glo.in.d.cle.gnalem.¶ †In gl.in ver.presixo ibi vel
saltē vsqz ad sex mēses.z de hoc dic vt leg.z no.in.c.si pro clericis pau
peribus.de pre.lib.vi.z in.c.cōmissa.de elec.eo.lib.debent enim isti p
moueri in quatuor primis temporibus si fieri pōt vt ibi:hodie aūt cir
ca promotos ad ecclesiā curatā dic vt in.c.licet canō.eo.ti.lib.vi.debēt
enim isti promoueri infra annū ad sacerdotiū als sunt priuati ipso fa
cto vt ibi:z de hac materia vide ibi plenā glo.z in fi.glo.tene dictū gl.
nam hodie non seruant interstitia seu interualla temporum que olim
obseruabant:vnde etiam laic9 in carnispriuio potest esse sacerdos in
festo resurrectionis domini nostri Jesu xpi.de quo vide glos.in.d.cle.
10 generalem.de eta.z quali.¶ †In glo.remoueātur in fi.intentus glo.
est quod quedā sunt beneficia habentia certum ordinez annexum z ad
illa promotus tenetur facere se promoueri ad ordinem requisitū:quia
ex quo recipit alterum connexorū videt ad reliquū se obligasse:quedā
sunt bnficia que non habent certū ordinē annexum vt canonicatus et
in illis non tenet quis facere se pmoueri ad maiores ordines nisi put
necessitas vel vtilitas ecclesie requirit sic intellige.c.queris.alle.in gl.
Sed contra hoc z contra tex.op.si beneficiū habet certū ordinē anne
xum ergo oportet q tpe promotionis habeat illū ordinem:ad hoc qd
leg.z no.in cle.vt hi qui.de eta.z qua.facit.c.j.xl.dist.Sol.dic qd quedā
est annexio respectu aptitudinis.quedam vero annexio respectu act9.
Primo casu requiritur q quis habeat etatem tpe promotionis i qua
quis possit promoueri ad ordinem requisitum nec est necesse quod tūc
habeat illum ordinem sed satis est quod sit habilis ad illū accipiēdū:
z tenet illum recipere q citius pōt temporibus tamen cōpetentib9 z
in hac annexione intellige istū tex.z.c.si pro clericis pauperibus.z in
c.cum cui.de preben.lib.vi.Nam istis iuribus patet qd ecclesia curata
vel dignitas habet annexū presbyteratū:z tū non requirit q qs sit in
sacerdotio tempore promotionis:sed satis est vt postea promoueat vt
hic z in iuribus prealleg.Et hoc ideo qz illa annexio est respectu apti
tudinis:qz debet esse aptus ad illū ordinē sed scdo casu qn est annexio
respectu actus requiritur necessario quod tempore promotionis ha
beat illum ordinem annexum beneficio.Exemplū dicit statutum q ta
lis prebenda non conferat nisi actualiter cōstituto in sacerdotio:z tūc
oportet q tpe collationis sit sacerdos als non valet collatio hoc fuit
11 subtiliter de mēte glo.in.d.cle.vt hi q.quā tene mēti.† Uidemus simi
le in eligendo epm.nam requiritur tempore electionis vt sit subdiaco
nus.vt in.c.multis.de eta.z quali.vnde habet ordinē subdiaconat9 an
nexum actu.Maiores vero ordines habet annexos aptitudine:z hāc
conclusionem videntur etiam velle domini de rot.deci.iij.Ubi ponūt
notabilē z quotidianā questionē nunquid expectans aplicus non exi
stens in sacerdotio possit acceptare beneficium cui est annexum sacer
dotium actualiter modo predicto.Et tandem vident concludere post
Jo.mo.z alios quod aut beneficium habet actu sacerdotium annexū
ex prima fundatione beneficij:z tunc non pōt expectans illud bnficiū
acceptare ex quo nō est in sacerdotio saltem qn illud beneficiū fuit fun
d datum per laicū.Quia nō est verosimile qd per clausulas gnales[d] ap
posita in literis pape voluerit derogare ordinationi bnficij ne laici re
traherent ab edificatione ecclesiarū:facit quod no.glo.in cle.ij.de pre
ben.sed si beneficium habet sacerdotium annexum non ex fundatione
sed ex statuto postea facto per epm z capitulum tunc potest beneficiū

acceptare per expectantē pp̄ter clausulas que so
lent apponi in lrā in eo q papa solet mādare non a
obstantibus quibuscūqz statutis zc.Et hoc intel
lige vt dixi in annexione respectu actus.nā in an
nexione respectu aptitudinis indistincte pōt ex
pectans tale beneficiū acceptare p.d.c.si pro cleri b
cis pauperib9.z hoc bene notabis.Qualiter aūt
cognoscit an sit annexio respectu actus vel apti
12 tudinis recurrendū est vt dixi ad vba.¶ †In gl.
in ver.si canones.in fi.no.glo.qz ponit veritatem.
Sed quero nunquid promouēdus ad dignitates
inferiores vel ad ecclesiam curatam debet esse sal
tem in sacris tempore promotionis:¶ Innocē.
hic z Compo.q non:qz tex.iste solū facit mentio
nem de etate moribus z scientia:nec requirit cer
tum ordinē tpe pmotionis sed solum mandat vt
postq pmoti fuerint assumant ordines reqsitos.
¶ Hostiē.tenuit 3rium dicēs q sine dispēsatione
nunq pōt qs pmoueri ad talia beneficia nisi sit
saltem in sacris per.c.preterea.de etate z qualita.
¶ Jo.an.in.c.vnico.de etate z quali.lib.vi.in no
uella.distingit inter dignitates z personatus ha
bentes sacros ordines annexos z inter alios nō
habentes sacrum ordinem annexum vt in primis
procedat opi.Hosti.in secundis pcedat opi.3ria.
Aliam tamen limitationem respectu ecclesie cu
rate dedit in.c.si pro clericis pauperibus prealle.
in glo.sua.Primum dictū.s.Inn.cōiter obserua
tur.z hanc questionē plenissime tangā in.c.dudū.
el.j.s.eo.dic vt ibi.¶ No.tamen ex dicto Jo.and. c
q non omnis dignitas seu personatus habet sa
crum ordinem annexum:vnde vide glos.singu.lx.
distin.in.c.j.que dicit quod quem ordinē debet ha
bere cantor primicerius z similes standum est cō d
suetudini:z potes capere hanc doctrinam clario
rem q vbicūqz habens dignitatem officiū vel p
sonatum non habet curam animarum nec in iure
cautetur quod debet habere certum ordinem tunc e
e serua illam glo.vt recurratur ad consuetudinē[e].
Nec ob.iste tex.qz restringit se ad dignitates ha
bentes curam z ideo dixit quod debet se facere p f
moueri in sacerdotem.

1 Ꝑ Eligentes scienter indignum priuantur pro
vna vice potestate eligendi z suspenduntur p triē
nium a beneficijs que habēt in illa ecclesia vbi fa
ciunt malam electionem.
2 Delinquens aliquando pro eodem delicto pati
tur duplicem penam.
3 Pena vbicūqz ponitur a iure ratione alicui9 de
licti:debet illud delictum esse consummatum ad
hoc vt pena committatur.
4 Episcopus conferens beneficium indigno priua
tur ptāte cōferēdi p prima vice:si sciēter fecerit.
Eligentes indignum q priuentur:an habeat lo
cum in omnibus electoribus.
5 Collatio beneficiorū ad quē spectat:si p aliquos
sit amissa vel per negligentiam vel delictum.6.
6 Collatio bnficij facta indigno est ipso iure nulla.
7 Tempus quando est datum in medio alteri9 tem
poris:quando debet incipere currere an tunc qn
conceditur vel finito illo primo tempore.

Clerici sane.

Eligentes indignū cō
tra formā huius.c.pri
uati sunt pro prima vice potestate eligēdi z idem
in collatore:z defectum capituli supplet episcop9
z econuerso:z si capitulum negligit fit deuolutio
a ad metropolitanum.h.d.vsqz ad finem.¶ †Not.
primo hic duas penas contentas contra eligētes
indignū.Prima quod priuati sunt potestate eli
gendi:intellige p prima vice.i.pro prima electio
f ne fienda.[f] Unde hanc potestatem recuperant in
secunda electione:vt in.c.cum vintonien.s.eo.Se
cunda pena q sunt suspensi per triennium a bnfi
cijs ecclesiasticis.Intellige hanc penam respectu
beneficiorum que quisqz habet in illa ecclesia ad
quam fuit facta electio:ad alia vero beneficia non
extenditur vt est hodie tex.in.c.si compromissari9
infra eodem libro sexto.z per hec duo iura dixit
Joan.Andre.notabile verbum in regula odia.
in mercur.q verba dispositionis non debent ita

a ¶ Epm posse di
spensare.adde la
tero.3sil.cccxxv.
+ Sebasti. Sapia.
b ¶ Episcopi.Ui
de Spec.in ti.de
dispensa.§.quali
ter.z ibi Bal.in
additionib9 vbi
dicunt q reqrit
q p instrumentū
vel p testes 3stet
q epūs voluerit di
spensare als pro
mouendo aliquē
scienter indignū
non censet dispē
sare.vide Firma
num in scda pte
libri qrti.q.xxv.
in tracta.de epo.
vbi etiā dicit esse
secus in impera
tore:papa:vt ibi
ponit que requi
rantur ad hoc vt
papa censeat di
spensare.
c ¶ Indignitatis.
Oldr.pro z con
tra.consi.cccxxv.
vsqz ad.cccxxxij.
d ¶ Clausulas ge
nerales.Add pe
trum de anch.cō
si.xix.vel.cccxv.
e ¶ Ad cōsuetudi
nē.Adde Oldr.
consi.ccxxij.
Zacharias.
f ¶ Pro pria ele
ctione fiēda.ad
de ad quē deuol
uatur ptās eli
gendi vbi elege
runt sciēter indi
gnum:z dic q ad
papā licet alius
sit imediatus su
perior vt p Ber.
z Hosti.i.c.bone.
lo.i.s.eo.z p Cō
post.in.c.cū vin
tonien.eo. tit.qd
probat per ea q
posui.s.pxi.apo.
in ver.ad metro
politanū.Et idē
in regularib9 bn
ficijs:vt no.Ber.
Compost.in.c.ne
p defectu.z Ho
stiē.in.c.cū in cū
ctis.isto ti.p tex.
in.c.q q.hic alle.
eo.tit.lib.vj.licet
Uin.in.c.inotuit
s.eo.tenuerit cō
trarium e pdicta
addi.tex.l prag.
san.co.tit.§.qd si
predicta.z ibi gl.
in ver.priuati.ar
chid.do.z Card.
Alex.in.c.sacro
rū.§.j.lxiij.dist.

large sumi sicut possent ſm latam significationē
verboꝝ. Sed debēt restringi ex quo subest aliqua
ratio seu eqtas restringendi:nā vt hic vides tex.
iste suspēdebat ipos eligentes indignū simplr a
beneficijs. Et tñ restringuntur ista verba ad bñfi
cia que habent in illa ecclesia.⁊ hoc ideo qꝛ eligē
tes sic eligendo ledunt illā ecclesiā ad quā fit ele
ctio:ergo pena non dꝫ vagari respectu alioꝝ be
2 neficioꝝ que sunt alibi ⁊ hoc not.bñ.† Et ex hoc
4 ⁊ ex tex.no.ꝙ qñq3 pro eodem delicto [a] qs punit
b duplici pena [b] ⁊ vtraq3 imponit.de quo in.c.at si
clerici.ſ.de iud. ¶ No.scdo ibi elegerint.ꝙ hāc
penā nō incurrūt electores nisi elegerint idignū:
intellige scienter.vt in.c.innotuit.ſ.eo.Ex quo in
fert ꝙ si aliqs noīauit in scrutinio indignum:sed
recessit ab illa noīatiōe anteq3 perueniret ad ele
ctionē vel scrutiniū fuit laceratū non habēt locū
iste pene:vt est hodie tex.in.c.perpetue.ſ.eo.li.vi.
3 ¶ † Et p istū tex.⁊ illū posuit Jo.an.vnū dictum
semper menti tenendū in regula odia in mer.sup
verbo pena:dicēs ꝙ vbi pena apponit a iure ipso
facto propter aliqđ delictum cōmissum nunq3 est
c locus illi pene nisi illud delictū sit cōsummatum [c]
d quantūcūq3 fuerit inchoatū. [d] Sed posset extra
ordinarie puniri qꝛ delictū inchoauit:pena tamē
a iure imposita non habet locū hoc dictū probat
iuncto illo.c.perpetue. Et credo ꝙ Jo.an.hoc po
nat in regula in penis.in mercur. Pro quo facit
aliud singulare dictum Bar.in.l.j.ff.de sic.vbi di
cit ꝙ statutū puniens delictū certa pena non ha
bet locū in eo qui inchoauit seu incepit illud deli
ctum si illud nō pfecit:qꝛ statutū ⁊ maxime pena
le est strictissime interptādū vt in' regula odia.li.
vi. Et de hoc vltimo vide plene qđ no.Bar.in.l.si
4 quis non dicā rapere.C.de epis.⁊ cler. ¶ † No.iij.
ibi:epūs.ꝙ epūs conferēs beneficiū indigno priuat
ptāte illud conferendi:intellige prima vice:vt.ſ.
dixi in electoribus:vt qñ sciēter ɔtulit indigno:se
cus si ignorāter:vt.ſ.eo.innotuit. Et no.ex hoc et
ex tex.ꝙ sicut capitulū supplet negligentiā epi in
collatione beneficioꝝ:vt in.c.ij.de sup.negli.pla.⁊
in.c.ij.de conces.prebē.ita supplet si epūs priuatur
propter delictū suū qꝛ contulit beneficiū indigno
vt hic. An aūt pena eligentiū habeat locū in om
nibus electionibus:dic ꝙ non. Primo ꝙ non ha
bet locū in cardinalibus eligētibus papā:qꝛ hoc
nō est iure cautū. Et hoc no.glos.in.c.si duo.lxxix.
di. Item nō habet locū in prelaturis citra epatū
sed restringitur ad epatus ⁊ superiores dignita
5 tes:vt in.c.si cōpromissarius.preall. ¶ † In glo.
fi.ibi:sed istud est ordinariū:pondera glo.⁊ dic ꝙ
regulr maior supplet negligētiam inferioris.iu
xta no.in.c.cū simus.ix.q.iij.⁊.c.ex parte.de cōces.
preben.⁊ hoc voluit ibi dicere gl.dum dicit ꝙ est
ordinarium.minor aūt nō supplet negligentiā su
perioris nisi in casib' in iure expressis:vt no. Jn
no.in.c.qꝛ diuersitatē.de conces.prebē. Unde si nō
diceret hoc de capitulo non posset capitulū sup
plere defectum epi. Et gñaliter cum queritur ad
e quem fiat deuolutio [e] in collationibus beneficio
rum seu electionibus distinguendū est. Quod aūt
queritur in ecclesijs cathedralibus aut inferiori
bus.primo casu serua decretalem ꝗꝗ.ſ.eo.li.vi.
vbi dicitur ꝙ in casu negligētie deuoluitur ptās
f ad metropolitanum [f] .s.quo ad prouidendum ec
clesie de epo:in alijs vero casibus potestas deuo
luitur ad papam. Jn ecclesijs vero seu beneficijs
inferioribus subdistinguēdū est.qꝛ aut loquimur
de deuolutione fiēda de capitulo ad epm aut ecō
tra. Primo casu aut capitulum negligit:⁊ tūc de
uoluitur ptās ad epm vt in.c.ij.de conces.preben.
Aut peccauerunt eligendo indignum:⁊ si omnes
peccauerunt deuoluitur ptās ad ipm epm:vt i.d.
c.ij.⁊ in.c.ꝗꝗ.prealle.in fi. Aut aliqui non pecca
uerunt:⁊ tunc ptās deuoluitur ad non peccantes
non aūt ad superiorem vt in.c.gratum.ſ.ti.proxi.
Si aūt epūs interfuit capitulo in collatiōe vel ele
ctione tanq3 prelatus vel canonicus serua qđ ha
betur in.c.postulasti.de conces.preben. Scdo casu
dic ꝙ aut epūs perdit ptātem in beneficijs specti
tibus ad eū iure pprio ⁊ fit deuolutio ad suum ca
pitulum siue perdat ppter negligentiā siue pdat d
propter delictū:vt probat hic iuncto.c.ij.de ɔces.
prebē. ¶ Jn beneficijs autē deuolutis.ad epm ex
negligētia inferioris puta qꝛ abbas subiect' epo
neglexit conferre bñficia ad eum spectantia quo
casu fit deuolutio ad epm. Et tunc est dubium nū
quid caplm suppleat hoc casu defectum epi ⁊ fina e
liter concludit hic Jnn.ꝙ non:sed hoc mō ptās
deuoluitur ad primum superiorē puta archiepm
ar.c.ne pro defectu.in fi.ſ.eo.⁊ idem tenuit Joan.
an.in.c.ꝗꝗ.prealleg.⁊ satis mihi placet hec opi.
Et rō diuersitatis inter bñficia spectantia ad epm
iure pprio ⁊ iure deuoluto est ꝙ non est tanta cō
munio inter epm ⁊ capitulū in beneficijs deuolu
tis sicut in beneficijs spectantibus iure proprio.
Nam in deuolutis epūs vtitur ptāte tanq3 supior
illius a quo est facta deuolutio:ideo capitulū nō
habet in illis cōionem:merito ad alium superio
rem debet fieri deuolutio.arg.in.c.licet.⁊.c.fin.de
sup.neg.prela. Sed in beneficijs proprijs est cōio
inter eos cum faciat epūs vnum corpus cū suo ca f
pitulo. Et omnia dicatur epūs possidere noīe epi:⁊
sic etiam noīe capituli:iuxta no.per Jnno.in.c.di
lecti.de maio.⁊ obe.facit.c.cum clerici.ſ.de verbo.
sig. Et vide aliam differentiā inter beneficia quā
ponit Jo.an.in.d.c.ꝗꝗ. Aut epūs non habet ius
conferendi sed ius confirmandi:vtputa quia ad
aliquos citra epm spectat electio ⁊ ad epm confir
matio qui confirmat scienter indignū. Et hoc ca
su etiam dubitat an potestas ɔfirmandi deuolua
tur ad caplm an ad primū superiorē. Jnno.ponit
hic duas opi. Prima opi.ꝙ deuoluat ad capitu
lum.arg.hic per illa verba:ꝙ consenserit fieri ⁊c.
Alia opi.que magis placet est vt deuoluat pote
stas ad primū superiorē quasi confirmationē fe
cerit tanq3 superior. Et ad tex.istū in ver.consen
serit.rñdet Jnno.ꝙ pōt intelligi qñ epūs interfuit
caplo tanq3 canonicus. Mihi placet prima opin.
quā aperte sentit hic gl.pe.nā tex.nō pōt alio mō
intelligi.in ver.ɔsenserit.nisi itelligat qñ epūs cō
senserit ɔfirmādo.s.indignū vel admittendo pre
sentationē de indigno. Nā qñ epūs interfuit vt ca
nonicus nō fit deuolutio ad caplm sed potius ad
eū tanq3 epm qꝛ nō peccauit vt epūs:sed vt canoni
cus:vt in.c.postulasti.palle.⁊ in.c.a collatione.de
app.lib.vi. Et ex his cōclude ꝙ si epūs perdiderit
ptātē ɔferendo ɔfirmando siue instituendo psita
tum per patronum semp fit deuolutio ad capitu
lum suū nisi in bñficijs deuolutis ad epm ex negli g
6 gentia inferiorū. † Et ex his potest decidi qstio:
nunquid collatio facta sciēter indigno sit ipso iu
re nulla.doc.aperte non tangunt hic:sed vide Jo.
an.post Cōpo.in.c.capitulū sancte crucis.in pen.
col.de rescrip. Ubi videtur velle ꝙ collatio facta
criminoso non est nulla:sed venit annullanda.ar. h
in.c.inter dilectos.de exces.prela.⁊ vide per Fed.
g consil.xiij.circa medium quod mihi non placet.[g]
Unde credo ꝙ collatio facta non idoneo scientia
moribus ⁊ etate est ipso iure nulla ⁊ potestas pro
uidendi illa vnde deuoluitur ad alium modo pre
dicto. Hoc videtur probare text.in.d.c.ꝗꝗ.in fi.
iuncta glo.penul.⁊ hic.nam tex.iste in perditione
huius potestatis ⁊ in nullitate actus voluit equi
parare electores ⁊ collatores. Non ob.quod text.
h dicat potestatem amittat[h] qꝛ illud verbum amit
i tat[i] debet intelligi scꝫ ipso iure:vt patet p prece
dentia ⁊ sequentia.nam de significato verbi amit
tat est vt non requirat actualem executionem seu
factum alterius sicut in simili dicim' de illis ver
bis excommunicationi subiaceat.nam illud ver
bum subiaceat est eiusdem temporis cum illo ver
bo amittat:et per illa verba fertur excommuni
catio ipso facto:vt no.glo.in.c.vnico.de iniur.lib.
vi.in fi.dixi plene in.c.clericis.ſ.ne cler.vel mona.
secus si tex.dixisset priuetur:quia hoc verbum re
quirit executionem alterius ⁊ puto ꝙ in collato i
ribus sit tenenda conclusio quam facit Jo.an.in
electoribus in regula odia.in mercu.vbi conclu
dit ꝙ iste.§.clerici.habet locū solū in defectibus.
hic expressis

☞ Sebasti. Sapia.
a ¶ Eodē delicto.
vide late bal.sul.
⁊ Pau.de cas.in
l.j.C.de sum.tri.⁊
fi.de cath.⁊ Sali.
in.l.qui de crimi
ne.C.de accusa.⁊
nūquid punitus
in foro canonico
p iudicē ecclesia
sticū possit puni
ri p iudicē secula
rē tradit.d.Ant.
in.c.tue.de pcur.
Joā.de ana.in.c.
de his.de accus.
Abb.⁊ Joan.de
imo.in.c.j.de offi.
or.⁊ Abb.in.c.de
causis.col.pe.de
offi.delega.
b ¶ Duplici pena.
vide Jo.an.in.c.
felicis.§.ceterū.
de pe.lib.vi.Doc.
in.c.tue.de pcur.
⁊ in.l.senat' cen
suit.ff.de accu.
c ¶ Cōsummatū.
Jstud dictum re
fert iste in.c.j.de
eo q mit.in poss.
cā rei ser.l.v.col.
ver.ex pdictis.et
ex text.⁊ bal.in.l.
si qs non dicā ra
pere.in.ij.col.i ṽ.
iuxta hoc qro.C.
de epis.⁊ cle.⁊ l.l.
data opa.in col.
xiij.in ver.itē in
penis statutorū.
C.q accu.nō pos.
⁊ in auf.habita.l.
vlt.col.C.ne fi.p
pa.vbi dicit ꝙ in
calibus delictis
in qb' pena ipso
facto committit
non hꝫ locū pnla
vt est gl.fi.in cle.
ne i agro.§.qꝛ ṽo
in ṽ.ipso facto.d
stat.mo.⁊ bal.l.l.
si qs seruo.in fi.
C.de fur.⁊ i rub.
ff.sol.ma.⁊ in.l.j.
§.hoc autē.ff.qđ
qsq3 iur.⁊ in.l.q
aūt opa sp illum
text.ff.de insa.et
Cy.in.d.l.si quis
nō dicā rapere.li
mita hic vnū nisi
ɔstitutio puniat
attentatū vt est
casus in.l.j.§.be
stias.ff.depositi.
ſm Bal.in.d.l.si
quis non dicam
rapere.
¶ Adde bal.cō
si.cclxxvi. Alex.
consi.cxv. Franc.
Are.consi.clix.

☞ Sebasti. Sapia.
¶ Jnchoatum.
Uide Fel.i trac.
qñ conat' punia
tur not.p Mod.
l.l.j.§.hec verba.
ff.qđ quisq3 iur.
¶ Deuolutio.
adde ro.ɔsil.ccc
lxi.⁊ qd de psen
tatiōe.vid Lap.
alleg.lxvij.⁊.lxx
viij.⁊ qd d execu
torib'.vide Cal.
cōsi.j.de sup.neg.
pla.Fed.ɔsil.clx.
de iurisdictiōe ex
ercenda data ne
gligentia subdi
torum.
Zacharias.
¶ Ad metropo
litanū. Tu dic ꝙ
in solo casu negli
gētie deuoluitur
ptās ad metropo
litanū qđ pbat i
decretali Alexā.
iiij.ſ.de ap.dile
cti.quā tñ limita
his non pcedere
si ad solos epos
spectaret electio
tunc eni si fuerit
negligentes non
deuoluitur ptās
eligendi ad eorū
superiores sꝫ ad
eoꝝ capitula.vt
not.mandago.in
suo trac.de elect.
ca.j.parte.j.in gl.
pe.⁊ fi.⁊ Fede.de
se.ɔsi.xxx.⁊ Frā.
de paui.i suo tra
cta.de potestate
capitu.sede vac.
qđ.j.
☞ Sebasti. Sapia.
¶ Non placet.S
etiam tenet do.
Abb.in.c.graue
ſ.de pbē.de quo
ibi per Cardi.et
Joan.de imo.
¶ Amittat. Ui
de Pe.de anch.
in consi.vi.posi
to inter consilia
Cal.ti.de feu.in
cipi.an iniuria.
Bu.in.c.si.de po
stul.Gasp.de cal.
in.c.cum clerici.
de pact.Moder.
in.c.ij.de rescrip.
facit text.⁊ ibi p
istum in.c.quere
lam.in ver.remo
uentes.de iureiu
ran.
¶ Adde que po
sui i ista materia
in.c.licet.in.vij.
no.ſ.e.Alen c.fal.
☞ Sebasti. Sapia.
¶ Amittat. Ui
de Abb.in ca.
ne pla.vic.suas.

glo.in.l.si quis in tantã.in ver.amittat.C.vnde vi.Fel.in.c.rodulphus. col.xvi.ver.verba lata sentẽtia.col.i.ẽ.de rescrip.vbi refert qđ verbum amittat est futuri temporis nisi addatur ipso iure.

a ✠Sebasti. Sapia.¶ Defectũ.vide Abb. in.c.si.de cle.egrõ.ministrã.

b ¶ Finis primi triẽnij.vide Joã.and.addi.Spec. in tit.de pe.in fi.pn.z quid de dilatiõe data alicui per.l. an confundatur cũ conuẽtionali di-latione vel inci-piat a die primi termini ꝯuentio-nalis vide Bal.i l.fi.C.de repu.he re.faciat tex.in.l. capite quinto. ff. de adult.vide qđ in fi.no.Bart. in l.fi.§. quoties. ff. de publi. Anto.Francis. ¶ Circa qđ hic dicitur de dilatiõe. adde lz dilatiões sint a iure taxate pñt tñ prorogari vel minui p iudi-cē ex cã.l.iterdũ. z ibi p glo. Bar. z doc.ff.de iudic. l.fi.et ibi ang.no. ff.de fer.et habet per Spe.in ti.de dila.in.§.nunc vi-deamus.in ver.z sub hoc.vtrũ aũt debeat adhiberi cause cognitio in tali prorogatiõe faciẽdavel abbre-niatione habet p Bar.et Pau. de ca.in.l. fi.§all.z p Paul.de ca.in.l. j.C. de dilatio.et in suo consi.cuij. ¶ Et adde q qñ iudex non vellet moderare dila-tiones a iure ta-xatas ex cã poss3 ab eo appellari. vt no.Spe. in ti. de cita. in.§.ñ.in fi.z in.§.vj.in fi. ¶ Et adde qđ nõ solum dilatio ad pducendũ iura z instrũ partis q a iure est ꝯcessa vs q ad cõclusionẽ in cã.vt in.c.cum dilectus. de fide instru.põt abbre-uiari per iudicẽ sed etiã dilatio data ad opponendũ exceptiones dila-torias que vsq ad litis cõtestationẽ.vt in.l.ita demũ. C.de procur. põt et debet ex causa abbreuiari per iudicẽ sm Pau.de cast.in.l.orationẽ. ad fi.itẽ dilatio quatuor mẽsiũ que dat iudicatis ad solnẽdũ in actioni-bus psonalibus põt minui vel progari a iudice. l.fij.z ibi per Bar.z do cto.ff.de re iud.z habet in.c.qđ ad cõsultationẽ.de re iud.z in.l.iiij.§.cõ dẽnatũ.de re iud.z vide do. Card.in cle.j.de vi.z ho.cler.z hec vera sunt etiã qñ pcederet in cã sola facti veritate inspecta vt p do.de Rot.deci. ccix.que inci.oẽs.in no.quid autẽ de dilatione hñi taxata p statutũ an possit progari vel abbreuiari per iudicẽ habet per Bal.z Paul.de ca. in.l.fi.§.z hoc quidẽ.C.de iur.deli.z dicit q non.z ideo si statutũ diceret q aliqs deberet soluere cõdẽnationẽ infra certũ terminũ alis amputet sibi manus nõ potest talis terminus p iudicẽ breuiari.vt singlr volunt Bal.in marga.sua.in ver.dilatio.in ver.pe.z qd de termino dato ad ap-pellandũ z ad aplos recipiendũ z ad appellationẽ psequẽdã z ad inuẽ tariũ cõficiẽdũ.z de alijs etiã dilationibus que a iure statuunt z de tpe statuto ad petẽdũ in integrũ restitutionẽ.vide late per Bal. in.d.l.fi.in §.cũ generaliter.C.de iure deli.z p Bar.z Alex.in.d.l.fij. ff.de re iud.z p Bal.in.l.eos.C.de ap.z per Bar.in.l.i.ff.de libel.dimi.z p Bal.in.l.dice-re.in.§.nũc videndũ.ff.de arbi.z p glos.in.c.j. in.§.monitiones.de mili. vasal.qui cõtu.est.z vide etiã per Bal.in vsi.feu. ¶ Et quid de dilatio-ne ꝯualidata he-redi ad implẽdũ voluntatẽ defun-cti.Dicas q illa põt progari.non autẽ breuiari.vi-de Bal.in aut.h amplius.in.i.op. C.de fideicõ.z vi-de Pau.de ca.in consi.suo.clxv.in qbus etiaz locis habet an dilatio q dat per iudicẽ cõfundat cũ dila-tione legali siue statuaria: vel qñ ille incipiat. ¶ Statuto cave-tur. Adde Pet. de anch.in.c.i.de ꝯces.pbẽ.z in ꝯs. iiij.Bald.in.c.ex parte.in.j.col.ibi a tpe vltimi statu-ti.de cõstit.z in.c. pterea. i.v.col.in ver. vtrũ plures dilationes. de di-latio. Jo.and.in ca.vnico.de plus pe.Bar. in.l.aut damnũ. §.quisq vbi ho.text.ff.de pe.do.meus.in.c. ex literis.de ꝯsti. z in.d.c. pterea.z in.l.si ita stipula-tus. i.xvij.als in xviij.col.ff.de ver bo.obl.z adduco Bar.i.l.meus.§. duob⁹.in.xiij.co. in pn.inv.ij.idu-citur.ff.de leg.ij. vbi ponit notabi-lẽ.q.ꝯsuetudo est i ecclia pisana q si vn⁹ ex canoni-cis moriat cano-nici lucrant fru-ctus primi anni: demũ accidit de vna pbẽda q va-cauit his eodem anno vtrũ debeat hre fruct⁹ duorũ annorũ determi-nat post Pet. et alios q nõ ne due cause lucratiue eiusdẽ fructus cõcurrãt.z dicit Pet. q ita fuit determinatũ vltra mõtes vbi fuit hec cõsuetudo z subseque-ter ponit aliã qõnẽ de qua vt ibi per eũ in ver.iij.ego induco statuto ca-uetur q si quis portauerit bladũ extra comitatũ qđ perdat alal super quo portaret z condẽnet in.x. Alio statuto cavet q in oibus maleficijs commissis de nocte pene duplicentur modo quidam extraxit frumen-tũ sup mulo de nocte vtrũ teneat ad duos mulos certe nõ ne due cause lucratiue cõcurrãt vt ibi p eũ.z vide p Bar.in.l.sanctio legũ.ff.de pe.

d ✠Sebasti. Sapia.¶ Nã olim.No.est q fratas dr octo modis.vt no. Jo.an.i.c.ioãnes.de reg.z lz applone fres veniãt ẽt monachi largo mõ qi de cõivsu dñr soli mẽdicãtes z illi q nõ sũt in religiõe scti bñdicti:vt no.in.c.cãm.de iudi.vide etiã Abb.in.c.lz.de offi.leg.vbi ponit.q.de le-gato facto fratri:an debeat fratri q erat in religione:an fratri carnali.

e ✠Sebasti. Sapia.¶ De idoneo.vide bal.in aut.habita.col.pe. C.ne fil.p patre.Bar.in.l.ꝯ.ff.de ritu nup.si tñ fiat electio de digno lz po-tuerit fieri de digniori nõ vitiat.no.Bar.in.l.cũ quidã.ij.ff.de leg.ij.

a hic expressis scz qñ eligitur patiẽs defectũ⁹ in nata-libus in etate z sciẽtia z moribus.Si aũt canonici eligerẽt patientẽ aliũ defectũ tũc ꝯcludit q nõ in currãt penã de qua hic qr iure non cavetur q autem pdicti hz locũ in deuolutionibus fiendis de epo ad capitulũ:z ecõtra sed si ptãs ꝯferẽdi:eligẽdi:psen tandi vel ꝯfirmãdi spectat ad inferiorẽ citra epm et capłm puta abbatẽ archidiaconũ vel ppositũ: tũc isto priuato ppter negligẽtiã vel delictũ deuol uitur ptãs ad proximũ superiorẽ:vt in cle.vnica.de sup.neg.pla.ptãs tñ instituẽdi vel eligẽdi seu psen tãdi deuoluitur ad illũ qui habebat ptãtẽ cõfirmãdi vel instituendi lz alis non sit superior.pone exẽplũ capłm alicuius ecclesie hz eligere:ptãs aũt confir mãdi spectat de iure speciali ad abbatẽ z nõ ad p-ximũ superiorẽ.z idẽ dic cũ patronus negligit p-sentare vel psentat indignũ:qr ille dz supplere qui habebat ptãtẽ cõfirmãdi z instituẽdi qr censet su-perior quo ad bñficiũ lz nõ sit superior quo ad per sonas eligẽtiũ vel pñtantiũ:z de hoc est gl.sing.in

7 dicta cle.vnica.¶ † Ultimo hic querit qd si durã te isto triennio quo canonici sunt suspẽsi a benefi-cijs contingat iterũ eos eligere scienter indignũ z sic incidũt in nouã penã alterius triẽnij:nũquid istud scdm trienniũ incipiet statim post factã ele-

b ctionẽ an debeat expectari finis primi triennij^b et hec qđ põt cõtingere sepenumero in cõsimilibus terminis. Jo.and.refert opi.multoꝝ qui hanc qđ. disputarũt tandẽ ipse ꝯcludit indistincte q scdm trienniũ incipit statim post cõmissum delictũ:ita q priora tpa ꝯfunduntur in scdis:qr ex quo pena im ponitur ipso iure necessario dz incipere statim post cõmissum delictũ:z idẽ cõcludit ipse in glo.sua.in cle.si.de magi.in fi.Sed mihi plus placet opi.quã sentit Bar. in filibus terminis. in.l.senatus.ff.ad

c turpil.vbi format qõnẽ statuto cavetur^c.qđ commit tẽs homicidiũ soluat mille z stet ad cõfinia p decẽ niũ durãte pmo decẽnio.homicida cõmisit aliud homicidiũ querit nũc vtrũ debeat expectari finis pmi decẽnij:an vo scdm decẽniũ debeat immedia te currere:z concludit q qñq pena ponitur vt spẽc: puta dicit statutũ qđ stet ad ꝯfinia p decẽniũ a tpe delicti cõmissi:z sic determinat tps z sic scdm decẽ niũ dz incõtinẽti currere:als nõ esset illud decen-niũ sed aliud.arg.bonũ in.l.si vsusfructus mihi in biennũ.ff.de vsufr.leg.aut pena apponitur genera-liter z indeterminate puta stet ad ꝯfinia per decẽ-niũ:z tũc incipit scdm decenniũ finito primo quia alias non solueret penã delicti:facit.c.i.j.de pe.

1 ☞ Electio faciẽda de aliquo superiore potest cõ-promitti etiam in penitus extraneum.

2 Moniales possunt compromittere electionẽ ab-batisse in masculum.

4 Habẽs mandatũ eligendi:intelligitur de idoneo qr mãdatum lz gñale de eligẽdo intelligitur de idoneo alias electus nõ idoneus non est recipiendus.

5 Electio prelati non potest committi laico.

Laicus licet possit esse pcurator in spiritualibus non potest esse arbiter.

6 Habens autoritatem eligendi z confirmãdi vtrũ possit se vnico actu expedire:scilicet eligere cõfir-mare simul.

7 Ecclesia subiecta episcopo debet in omnibus acti-bus consensum episcopi habere.

8 Arbiter arbitrator seu amabilis compositor. Laudum ipso iure nullum non reducitur ad arbi trium boni viri:secus si est iniustum.

9 Compromittentes non possunt soluta pena rece-dere a persona electa.

10 Electores an z quando possunt variare vide.j.eo. c.cum in terra.in fine.

1 Causam que. † Compro-mittẽtes su-per electione tenentur recipere electũ a compromissario si est idoneus.b.d.Cõ

c munis diuisio.scda ibi:si sorores.¶ Casus litera-lis.Uacante monasterio sancte Margarite mo-niales contulerunt potestatem eligendi abbatis-sam in episcopũ bononieñ.promittentes eam re-cipere in abbatissam quam eps duxerat eis proui-dendam.moniales vero postmodũ re non integra voluntatem suam mutare volebant:mãdat papa quatenus si hoc verum est illã quã eps eis prouide rit in suã faciant recipi abbatissam si idonea fue-rit.Ber.¶ No.primo q moniales appellantur so rores z ecõtra.vnde hec verba videntur sinonima.i. idem importãtia qđ est cõtra vulgares.sm Joan. an.qui sorores appellãt subiectas fratribus mẽdi cantibus:als vero appellãt moniales. Idẽ dic de monachis quia possunt appellari fratres:vt in.c.

d cãm.j.de iudi.Nam olim^d anteq esset ad innẽtum in consilio vt fideles appellarentur christiani oẽs ap pellabãtur fratres:vt est tex.iuncta glo.in.c.sacro sancta.xxij.dis.sunt enim oẽs christiani fratres in christo:qr p lauacrũ regenerationis recognoscũt spũaliter vnũ patrẽ.s.deũ. Unde hinc oẽs fideles cuiusq sint cõditionis orãdo deũ dicunt pater no ster.vide ad hoc tex.in.c.ad mensam.xj.q.iij.sed post modũ per excellentiam relictũ fuit hoc nomẽ reli giosis propter charitatem quã inuicẽ debent ha-

2 bere vt appellentur fratres vel sorores. ¶ † Not. secundo quod compromissum de eligendo prela-tum potest fieri in forinsecũ seu extraneum a colle

3 gio.¶ † Item not. q moniales possunt transferre potestatẽ eligendi abbatissam in masculum nõ ergo tenentur compromittere in alias moniales. ¶ Item no.quod hic potestas eligẽdi potest con-ferri in habentem potestatẽ confirmãdi:z hoc no-tabile colligitur intelligendo q iste moniales erant subiecte isti episcopo quo casu ad ipsum epm per-tinebat de iure communi potestas confirmãdi ele

4 ctionẽ:vt no.glo.xviij.q.ij.c.ij.¶ † Itẽ no.q dan-tes potestatẽ alicui eligẽdi prelatũ vel aliũ officia

e lem videntur intellexisse de idoneo^e.Unde si electus

a Sebasti. Sapia. ¶ An aut. Uide not. in c. decernimus. ſ. de iudi. ꝛ
ibi late p Deci. facit tex. in c. messana. ſ. hoc ti. in c. sacrosancta. eo. ti. ꝛ
Jo. an. in c. ij. de preben. vbi dicit ꝙ nō valet cōsuetudo in ꝯtrariū etiā
cuius initij memoria in cōtrariū non existeret ꝛ hoc procedit etiam in
laico patrono. c. nobis. ſ. de iurepatro.

b ¶ Ad cōferēdū.
Adde Ro. sing.
cccczciiij. vbi di-
cit ꝙ si executori
ꝑnça est meta di
stribuendi in cer
tas ꝑsonas data
negligentia ep̄s
tenetur in illas
dispensare.

c ¶ Quēadmodū.
Adde do. Fel. in
c. cū accessissent.
i. xiij. col. i v. ex ꝑ
dicto. de ꝯsti. ſ.

d ¶ Differētia. vi-
de istū post alios
in c. quāuallis.
de iureiu. i. v. col.
i v. ex ꝑdictis col
lige alias dr̄ias.
ꝛ p doc. i. l. si socie
tatē. §. arbitrorū
ff. p soc. pulchre
p Ang. are. insti.
de ac. §. olim autē
in. ij. ꝛ. iij. col. vbi
ponit casus in q
bus arbiter ꝛ in
dex equarant ꝛ i
qbus differunt.
Zacharias.

e ¶ Inter arbitrū.
Tu vide pro hac
differētia qd̄ not.
in apost. Celsi. ad
frā. cre. sin. suo. c-
xlvij. qd̄ icipit cō
missa est questio.
Zacharias.

f ¶ Boni viri. ad-
de quidsi arbiter
fuerit elect⁹ p cō
promissarios: vt
bonus vir habi-
to ꝑcipue respe-
ctu ad ip̄m ꝛ non
ad aliū an impe-
diat laudū redu-
ci ad arbitriū bo
ni viri. vide Lu.
ro. sin. l. incip. an
s laudo vbi alle.
sin. dictū bar. l. l.
iij. §. tacitū. ff. de
arbi. ꝛ ꝙ ipedit
reductionē quez
Alex. in apo. ad
ip̄m in alleg. l. aij.
seqꝉ dicēs sin. eē
ꝛ aureū dictū idē
in apost. in l. si so
cietatem. §. arbi-
troꝝ. in vlt. col. i
v. operanꝉ. ff. pro
soc. ꝛ Lāſ. de ori.
allegās sin. ꝑmiſ
sum. ro. i suo tra.
barb. i vlt. pte. v.
ꝛ rōl3 ibi firmiꝉ
nō figat pedem.

Anto. Fran. ¶ Circa hoc an ꝛ qn̄ est factū cōpromissum in aliquē vt
in bonū virū possit ab eo peti reductio qn̄ etiā sunt addita illa v̄ba nō
habito respectu ad aliū. Dicas ꝙ ꝓuis Bart. in locis hic alle. ꝛ alij q
hic alleganꝉ tenuerint sicut hic dr̄ ꝙ non possit peti reductio ad arbi-

non est idoneus nō tenenꝉ isti electū recipere. Et
facit ad. q. qn̄ cōitas eligit duos ciues vt vadant
ad eligendū potestatē vel capitaneū. si eni eligunt
indignū puto ꝙ ciuitas nō tenetur illū acceptare
vt hic qd̄ no. Nā in mādato generali non venit ꝙ
eligāt indignū. arg. in l. si procurator. ff. de ꝯdi. in
5 de. ꝛ in c. si cōpromissari⁹. ſ. eo. li. vi. † An aūt hec
a ptās eligēdi ꝑlatū possit cōferri in laicū vt in cō-
promissariū videꝉ ꝙ sic: qꝛ cōpromissarius censeꝉ
ꝓcurator cōpromittētiū. eligit eni ipsoꝝ nole: ad
hoc qd̄ leg. ꝛ not. in c. in causis. ſ. eo. ꝛ in. d. c. si con
promissari⁹. Sed laicus pōt esse ꝓcurator in spi-
ritualib⁹ cū exerceat nudū ministeriū vt ē tex. no.
de ꝓcu. c. j. li. vj. ergo ꝛc. Cōtrariū puto verū: qꝛ in
electione ꝑlati nō versaꝉ nudū ministeriū: imo h3
arbitrari an qs sit idone⁹ ad offiñ ꝑlature nec est
oīno simplr̄ ꝓcurator. Imo officiū radicaꝉ in per
sona sua adeo ꝙ nō pōt reuocari: de quo tn̄ est di-
cendū: vt in. d. c. in causis. Ad hoc adduco tex. i. c.
ꝯtingit. de arb. vbi pt3 ꝙ nō ꝑt assumi arbiter lai
cus sup spūalib⁹: ꝛ subijciꝉ ibi i tex. rō qꝛ non de-
cet vt laic⁹ in talib⁹ arbitreꝉ: q̄ qdē rō optime mi
litat in qōne nr̄a: ꝛ faciat in arg. in c. massana. et. c.
6 sacrosan. ſ. eo. ¶ † Scd̄o q̄riꝉ pone ꝙ ꝯpromissu3
fuerit factū in ep̄m q habebat ptātē ꝯfirmādi ele
ctionē nunqd poterit iste ep̄s ex q̄ nūc h3 ptātem
eligēdi vt cōpromissari⁹ ꝛ ꝯfirmādi vt ep̄s vnico
actu se expedire. s. p viā ꝓuisiōis dicēdo: ꝓuideo
vobis de tali i abbatissam: an teneaꝉ pri⁹ eligere
tanq̄ cōpromissarius ꝛ postea cōfirmare tanq̄ ep̄s.
¶ Joā. an. dicit ꝙ forte olim poterat se expedire
vnico actu: sed hodie sec⁹ cū post electionē debeat
ꝓponi edictū añ ꝯfirmationē3 iuxta formā. c. si. ſ.
eo. li. vj. do. Anto. dicit ꝙ nec hodie nec olim psit
illa expediri vnico actu cū diuerso iure iste pote-
states ꝯcurrūt in eadē ꝑsona ad hoc qd̄ not. in. d.
c. cū inter canonicos. ſ. eo. Ego distinguerē lati⁹
sic: ꝙ aut iste ptātes ꝯcurrūt in eadē ꝑsona diuer-
so iure: aut eodē. Primo casu aut propria autori-
tate h3 iste exercere vtrūq3: ꝛ tūc est in optiōe sua
an velit ꝓuidere vnico actu: an diuersis vicibus.
Et hoc fuit finaliter de mēte Jo. an. in c. ne p de-
fectu. ſ. eo. vbi dicit ꝙ si ptās eligēdi p negligētiā
deuolniꝉ ad superiorē poterit superior eligere iu
re deuoluto ꝛ postea ꝯfirmare iure ꝓprio. Itē po
terit ꝓuidere vnico actu p viā. s. ꝓuisionis seu col
lationis. Quia cū habeat ipse vtrāq3 ptātē ex of-
ficio ꝓprio pōt miscere vtrāq3: qd̄ satis mihi pl3
cū non censeaꝉ iste hoc casu iure diuersorū. Pro
hoc alle. no. dictū dñoꝝ de rot. deci. l v. vbi notabi
liter dicunt ꝙ si p negligētiā patroni deuoluitur
ptās ad ep̄m teneꝉ ep̄s ꝯferre bñficiū infra tēpus
b ꝑfixū ad ꝯferēdū.ᵇ Et sic no. singlr̄ ꝙ nō teneꝉ ep̄s
prius eligere ꝛ apud seip̄m presentare ꝛ postea in
stituere: s3 pōt vnico actu expedire p viā collatio
nis. Et tene mēti: qꝛ h3 tp̄s ad ꝯferendū hoc bñfi
c ciū. s. sex mensiū a tp̄e deuolutionis quēadmodū ᶜ
infra ꝑdictū tp̄s teneꝉ ꝯferre bñficia spectātia ad
eū iure ꝓprio vt in c. ij. de ꝯces. prebē. facit optime
ad ꝑdicta. c. si electio. ſ. e. ti. ꝛ. c. licet. ſ. de sup. negl.
prela. Si v̄o habet ptātē eligēdi ꝛ cōfirmādi iure
diuerso ꝛ nō ꝓprio: vt qꝛ est cōpromissarius respe
ctu electiōis ꝛ tūc non pōt se expedire vnico actu
qꝛ nō d3 miscere istas ptātes vt alius eligat et vt
alius habeat confirmare: ad quod vide ho. glo. in
c. vt circa. ſ. eo. lib. ꝛ p Inno. ꝛ glo. in c. inter cano
nicos. ſ. eo. qd̄ no. in cle. si ne beneficio. de preben.
in gl. ꝛ in c. cū venissent. de insti. ꝛ per do. de ro. de
cisi. cclv. Si vero eodē iure habet quis vtrāq3 po-

trium boni viri: tn̄ Bal. in l. cū hac. in. ij. col. C. de arbi. videꝉ tenere ꝯ-
riū: ꝛ pro eo facit qꝛ qn̄ est factū compromissum vt arbiter pro libito
voluntatis ꝓnūtiet: nō excludeꝉ bñficiū reductiōis prout etiā voluit
Bal. in l. pe. in. iij. col. C. de arb. ꝛ in l. iij. in v. ꝛ p hoc apparet. C. de do.
ꝓmiſ. ꝛ in l. si. §. sed si qs i. j. col. C. cōia de leg. vbi dicit ꝙ clausula ꝙ ar-
biter ꝓnūtiet p libito: vel ad bñplacitū itelligiꝉ. s. ad arbitriū boni viri: de qb⁹ v̄bis ꝑportantib⁹ arbitriū boni viri. habeꝉ p alex. in l. si sic. ff. de le. j. ꝛ in l. j. ff. de leg. ij. ꝛ vide ho. tex. i c. nimis. ꝺ exces. prela. ꝛ hoc dictū bal. itelligerē nisi forsan dol⁹ arbitri interuenis-set: qꝛ tūc verum eēt ꝙ ledēdo pt̄e enormiter dolo adhibito posset peti reductio ad arbitriū boni viri etiā si esset dictū ꝙ arbit' posset ꝓcedere alter basse: qꝛ tūc nō vi dereꝉ ꝓcedere: vt bon⁹ vir ex quo dolose ageret: s3 Jo. an. i. c. humilis. de ma. ꝛ obe. ꝛ voluit etiā ipse Bal. in l. ꝛ in maioribus. C. de ep. ꝛ in c. j. §. iter pares. in. ij. colū. de l. cōra. inv̄. feu. ꝛ habeꝉ p ro. i rub. de arbi. in. vj. col. ꝛ p Pau. de cast. in consil. lxx. ꝛ in cōsil. lxxxij. si aūt dolus non interuenisset tunc putarem opi. Bart. esse veriorem: qꝛ tunc processisset vt bon⁹ vir licet sine dolo partem lesisset ꝛ ita putarem has opiniones fore concordandas.

testatem tūc pōt vnico actu se expedire nam col-
latio habet vim electionis ꝛ ꝯfirmationis: vt no.
7 in c. cum olim. de causa pos. ꝛ propri. ¶ † In glo.
j. in fi. no. ex hac gl. ꝙ ep̄s nō dr̄ esse de collegio ec
clesie inferioris sibi subiecte l3 sit caput collegij.
Et dic ꝙ est caput mediatū nō immediatū: iuxta
tamē no. in c. cum ab ecclesiarū. ꝛ. c. pastoralis. de
off. ord. Et qꝛ est caput. Itē ꝛ ꝓpter cōiōnē que est
inter ep̄m ꝛ ecclesias sibi subiectas debēt iste ec-
clesie sibi subiecte in omnibus actibus habere cō
silium ꝛ consensū ep̄i: vt no. Inn. in c. requisisti. in
8 fi. de testa. ꝛ in c. cū accessissent. de constit. ¶ † In
glo. in ver. si tamē idonea. in fi. no. istam gl. p diffe
d rentia ᵈ inter arbitrū ᵉ ꝛ arbitratorē seu amicabi
e lem compositorē. Et quatenus gl. dicit ꝙ dictum
arbitri tenet siue sit equū siue iniquū. dic illud ve-
rum nisi contineat euidentē iniquitatē seu pecca
tum. de quo dic vt plene dixi in c. ij. de arbi. Qua-
tenus aūt dicit ꝙ dictū arbitratoris seu amicabi
lis cōpositoris non tenet nisi sit equū. intellige. s.
in effectu qꝛ pōt peti reductio ad arbitrium boni
f viri ᶠ. i. vt p iudicē tanq̄ bonū virū reducaꝉ ad eq
g tatem: ᵍ vt in l. si societatē. §. arbitrorū. ff. p socio.
Laudū tn̄ tenet nisi esset nullū alia ratione: puta
qꝛ latū contra ius scriptū vel contra formā cōpro
missi: vt in c. examinata. de cōfir. vti. vel inuti. tūc
eni non petiꝉ reductio ad arbitrium boni viri ex
quo laudū est nullū. Tamē ista nō sunt necessaria
in casu nostro: qꝛ vt dicit Jo. an. ꝛ hn̄ compromis-
sarius ad eligendū non est ꝓprie arbiter vel arbi
trator: sed est potius procurator. Cōpromissari⁹
eligit eni nole collegij non nole proprio: vt in c. in
causis. ſ. eo. ꝛ in c. si cōpromissarius. eod. ti. lib. vj.
Dic etiam ꝙ nō est ꝓprie procurator qꝛ pōt hec
ptās reuocari: vt dicetur plene in c. in causis. ſ. e.
Unde est quedā species de per se: nā arbiter ꝛ ar-
bitrator sumunꝉ in discordia. sed cōpromissarius
ad eligendum qnq̄ deputaꝉ nulla existēte discor-
dia sed vt facilius prouideaꝉ ecclesie de prelato:
accedit tn̄ magis ad naturā arbitroꝝ q̄ arbitra-
torum: qꝛ arbiter ꝓprie assumiꝉ ad litē decidendā
arbitrator aūt sup discordijs ortis in ꝯctu vel q̄si
9 vt in. d. §. arbitrorum. cum duabus. ll. seq. † Et ex
hoc infertur ꝙ non possunt cōpromittentes solu
ta pena vel interesse recedere a persona electa: vt
hic licet secus sit in dicto arbitri: vt in c. dilecti. ſ.
de arbi. ¶ In glo. si. in fi. tene hoc vltimū dictum
glo. qd̄ est hodie approbatū in. d. c. si compromis-
10 sarius. ¶ † Et gn̄aliter cum queriꝉ an electores
possunt variare aliū eligendo: distinguendum est
aut elegerunt nole proprio vt faciūt canonici: aut
nomine alieno vt faciūt compromissarij. Primo
casu aut electio tenuit ꝛ nō possunt variare: vt in
b c. publicato. ᵇ ꝛ in c. cū inter. ſ. eo. Quod tn̄ limita
vt dixi in c. pe. ꝺ. n. prori. aut electio non tenuit ꝛ
tunc aut vitio forme ꝛ poterunt iterū eligere an-
teq̄ priuenꝉ: vt no. do. in c. qꝛ ꝓpter. ſ. e. aut nō te-
nuit vitio materie: vt qꝛ elegerunt indignū ꝛ aut
ignoranter ꝛ psīt iterum eligere: vt in c. innotuit.
ꝛ in c. cum terra. ſ. eo. aut scienter ꝛ nō possunt eli
gere: qꝛ ex hoc sunt priuati ꝛ potestas est transla-
ta in aliū: vt in c. ꝺ. proxi. §. sin. ꝛ in c. gratum. ꝺ. de
postu. ꝑla. Scd̄o casu principali qn̄ elegerūt noīe
alieno tanq̄ cōpromissarij aut electio tenuit ꝛ nō
psīt variare qꝛ sunt functi eoꝝ officio. ſ. e. cū in iu-
re. ꝛ in. d. c. si cōpromissarius. Aut electio non te-
nuit vitio materie ꝛ non psīt amplius eligere siue
scienter siue ignorāter qui functi sunt eoꝝ officio
vt ꝓbaꝉ in. d. c. si cōpromissarius. Aut electio non

Sebasti. Sapia.

g ¶ Ad equitatē.
Sed hoc non habet locum nisi sit lesio in sexta parte ꝑm Bart. in. d. l. societatē. §. arbitrorū. colū. vij. qd̄ quomodo intelligi debeat. d. Alex. in l. si quis arbitratu. in fin. ff. de verbo. obli. ꝛ latius per dn̄m Bartho. vero. in tracta. de simulato contractu in vj. casu principali. colum. xj. versic. quarta opinio. vbi videtur reprehendere Bar. Ego discussi in l. ij. C. de rescinden. vendi. vide etiam ad hec que no. Barto. in l. fina. ff. de preto. stipulatio.

b ¶ Publicato. Uide ibi istum post alios doc.

tenuit

a ☞Sebasti. Sapia. ¶ Nota scdo. Hoc etiā pcedit q quis possit venire ↄ factum suū qñ act⁹ est nullus. c. si qs epoꝝ. de reb. eccle. nō alie. no. do. Abb. in. c. j. col. v. j. de iudi. vide ēt no. in. c. diuersis. de cleri. coniu. ⁊ no. p Moder. in. l. trāsactiōe. C. de trāsac. vbi dicit q qs pōt detegere turpitudinē suā ⁊ venire ↄ factū suū qñ actus est nullus. vide ēt Alex. in cōsi. cxxvij. col. iij. vide ēt Paul. de ca. i. l. vt here-di. §. filia. colū. ij. ff. de pact.

b ¶ Non tenuit. Dic vt glo. si.

c ¶ Per testes. Vide q̄ ponā in. c. innotuit. in nu. xvj. j. co. Aeneas sal.

d ¶ Si qs presbyteroꝝ. Vide ibi Jmo. ⁊ bart. in. l. post mortē. ff. de adop. ⁊ l. l. qui ea mente. ff. de fur. ⁊ aliquid per istuz in. c. vt sup q̄ōne. de cōces. preben. ¶ Adde Frāci. are. consi. cxiiij.

☞Sebasti. Sapia.

e ¶ Et diffinitiuā. De hoc late per scribētes in. l. qō iussit. ff. de re iu.

☞Sebasti. Sapia.

f ¶ Semel fecit. De hoc traditur in. l. edita. C. de eden.

☞Sebasti. Sapia.

g ¶ Nō dz audiri. Vide Alex. in cō-si. lx. col. i. vol. iij.

h ¶ Si creditori-bus. bal. ibi dicit q illud qō dr q qs nō pōt venire cōtra factū fallit in eo q tāq arbi-ter tulit sniaz qñ si illa cā est sibi de legata poterit iu-dicare ↄ id qō iu-dicauit tāq arbi-ter refert arch. in §. atēn ↄ patrem. iij. q. vij. Fallit ēt i iudice q iudica-uit a cui⁹ snia est appellatum qui postea si succeslit appellanti pote-rit dictā appella-tionē psequi ⁊ ve-nire ↄ sniam a se latā vt voluit io. and. in addi. spe. in ti. de sen. pla. §. qm̄. v. qd si pro-curator. referunt ⁊ sequuntur bu. ⁊ Jmo. in. c. j. de re iudi. glo. est ⁊ ibi Arch. in. d. c. itē si ↄ partē. cui ad-de q qō no. in. l. j. ff. de excep. rei iud. ⁊ vide Jmo. in. l. sicuz hominē. ff. de fideius. Anto. Francis. ¶ An ⁊ qñ quis

tenuit vitio forme ⁊ tunc aut inerunt ↄ formā errore pbabili: ⁊ puto q poterūt iterū eligere qz nō videnē elegisse ex q̄ nō seruarūt formā eis traditam vt pbaē in. l. q tñ. ff. de arbi. ⁊ eorū q̄ no. Jnn. in. c. j. de re iud. vbi ponit de executore q pbabili errore duct⁹ puidit de bñficio nō debito nūquid possit puidere de debito. Aut sciēter inerūt ↄ formā: ⁊ tūc puto q nō poterūt ampli⁹ eligere qz sun cti sunt eoꝝ offō. ar. in. c. cū dilecta. d rescri. Abb.

1 ¶ Electus ⁊ non cōfirmatus non pōt conferre beneficia ⁊ alios actus episcopales facere. ⁊ idem est in aliis electis. 2.

3 Venire contra factum propriū est licitū qñ illud factum non tenuit ex defectu potestatis. 5.

4 Episcopi ⁊ alii prelati prouisi per papam videntur electi ⁊ confirmati eodem instanti.

Scriptura est de substantia pbatoria: non de substantia gratie adeo q testes non admitterentur ad probandum gratiam.

5 Judex an ⁊ qñ possit venire ↄ sniam suam.

Cōfessio an possit mutari p ↄfitētē: ⁊ q d libello.

Testes vtrum possint variare.

Societas pōt ad libitum reuocare ex iusta cā.

Prelatus pōt esse iudex in cā sue ecclesie.

1 Nisi. † Electus ante cōfirmationem bñficia cōferre vel aliter administrare non pōt. h. d. primo ponit ius ex quo infert mandatuz ibi: mandamus. ¶ Casus lrālis. Quidā electus fuit in epm Lincoñ. iste sic electus anteq haberet confirmationē cepit administrare ⁊ cōferre pbendas ⁊ dignitates: dicit papa qō cū istius electio confirmata nō fuerit: predicta facere nō pōt: vnde mandauit papa epo vigoreñ. vt ei precipiat vt si quas fecit cocessionē de predictis eam studeat reuocare. Her.

2 ¶ † No. pmo q ptās administrādi descēdit ex cōfirmatione non aūt ex electione collegii. Per electionē em̄ quis cōsequiē ius prelature et administrandi in habitu: sed per cōfirmationem superioris consegtur ius administrādi in actu: vt dicit glo. notabilis hic. ⁊ in. c. quāto. lxij. di. ⁊ idez in electionibus collegioꝝ secularium: vt no. glo. in. l. priuatoꝝ. C. de iurisdi. om. iud. ⁊ Bal. in auē. habita. C. ne filius pro patre. ⁊ vide qō dixi. s. co. in. §. postq.

3 ¶ † Nota scdo a quē posse venire ↄ factum propriū qñ illud nō tenuit b ex defectu potestatis: ⁊ ad hoc solet allegari iste tex. de quo distendū est: vt. j. latius dicam. ¶ Ultimo no. q ante confirmationē appellaē quis electus habita electione collegii. Idē dic post cōfirmationē ante cōsecrationem. vt in. c. tua. j. de his que fiūt a prela.

4 ¶ † Sed quero qd de istis prelatis q hodie puidentur per papā: nunqd isti statim possunt administrare cū fiut per papā pronuntiati dic qō sic: qz talis puisio hz vim electionis ⁊ cōfirmationis. vt notatur in. c. cum olim. de causa posses. Dic tñ qō non dz recipi tanq prelatus nisi per literas pape faciat fidē de puisione sibi facta: alias recipientes eam incurrunt penā: et est hodie prouisum in quadā extrauaganti. Dic tñ q immediate cū papa pronūtiat aliquē prelatum statim ille sic pronuntiatus est verus prelatus qz adesse gratie non requiritur litera sed solū sufficit factū principis: sed lr̃a est de substantia probatoria: nō autem de substantia gratie: no. Bal. in. l. humanuz. C. de legibus. per Jo. and. et Archidia. in proemio sexti

5 Unde hodie non sufficeret probare per testes c qō papa pronuntiauit aliquē epm ad hoc vt recipiatur in ecclesia tanq eps sed opz vt probeē per literas pape modo pdicto. ¶ † In gl. si. in si. no. glo. q̄ solet allegari cum querië an qñ quis possit venire ↄ factum propriū. Pe. de santus. ponebat hic aliā theoricā dicēs q aut factū est nullū rōne conferentis: puta qō nō habebat ptātem disponendi

possit venire ↄ factum pprium ⁊ illud reuocare. Dicas primo q iudex pōt venire ↄ factum propriū reuocando interlocutoriam quā tulit. l. q iussit. ff. de re iudi. ⁊ eodem modo potest quis reuocare testamentū: ⁊ vltimam voluntatem quam ⁊ qō facit donec ipse est in humanis. l. si qs in principio testamenti. ff. de lega. iij. c. cum marthe. de celeb. mis. ⁊ generaliter qñ qs

vel nō seruauit solēnitatē debitā ⁊ pōt qs venire ↄ factum suū lz sit nullū: alleg. c. diuersis fallaciis de cle. cōiuga. Secus si ignorāter disposuit vt in c. innotuit. j. eo. ¶ Jnno. dat aliā theoricā dicens vbicūq factum est improbatum a iure semp quis pōt venire ↄ factū ppriū: vt hic ⁊ in. c. si qs presbyteroꝝ d de reb. eccle. nō alie. Nō ob. fm eundem. c. diuersis fallaciis: qz ibi factū non erat oino nullū sed poterat aliquo mō sustentari vel illud pcedit in odiū epi qui scienter puidit de bñficio clerico coniugato. vel tertio pcedit illud dispēsatiue fm eum. Sed pōt dici q cū ista sit via brocardica ⁊ discurrat per multos ⁊ infinitos casus nō pōt sub certa regula distrigi sz fm varietatē factoꝝ aliqñ lz venire ↄ factū ppriū aliqñ nō: ⁊ in iudiciis pōt ista questio discuti multis modis: ⁊ respectu iudicis: ⁊ respectu partiū. Nā i iudice pōt dubitari an possit venire ↄ sniam suam interlocutoriā ⁊ diffinitiuam e de quo dicendū est vt dixi in. c. cū cessante. de ap. ⁊ in. c. in literis. j. de offi. deleg. Respectu partis posset dubitari circa cōfessionē ⁊ libellum f nunquid posset venire ↄ id qō semel fecit f de quo in. c. si. de cōfes. ⁊ in. c. ij. de libel. obla. Eodē modo posset dubitari respectu testiū. nunqd pūt variare. de quo in. c. preterea. de testib. cogē. Circa facta extra iudiciū posset etiā dubitari tam in ↄtribus noiatis q innominatis ⁊ aliis dispositionib⁹ sumentibus vim ex facto vnius partis tm̄. Sed pro aliquali introductione ⁊ concordātia iuriū q̄ allegantur in glo. potes sic distinguere sumēdo aliq dicta Cald. in. c. si qs presbyteroꝝ. preelleg. ⁊ hic per doc. Quod aūt qs vult venire ↄ factū suū nomine alieno ⁊ ad cōmodū alteri⁹ aut noie pprio ⁊ ad commodū ppriū. Primo casu aut est remotus ab administratione ⁊ nō pōt venire illo noie vt i. c. monení⁹. xij. q. ij. vbi pz q plat⁹ q male alienauit nō pōt noie ecclie repetere male alienata si fuit remotus ab administratione: aut non fuit remotus: ⁊ tūc pōt venire cōtra factum pprium ex quo agit noie administrationis sue ⁊ factū suum pōt improbari. secus aūt vbi legitime factū suuz explicasset vt in. d. c. si qs presbyteroꝝ. ⁊. xij. q. ij. non liceat. ⁊ in. d. c. ij. de pe. cū simi. Scdo casu pncipali qñ vult venire noie proprio: ⁊ tunc aut imminet periculū animarū vel fauor publice libertatis: potest venire contra factū proprium ex quo de iure illud non pōt dānari. vt in. c. tenor. ⁊ in. c. consangui. de re iudi. ⁊ in. c. interrogatā. C. de lib. cā. fm vnum intellectum. Aut non imminet talis fauor ⁊ tūc aut factum non tenuit aut tenuit sed est cassandum. Primo casu aut vult venire ↄ in iudicio aut extraiudiciū. Primo casu si allegat tur-g pitudinē suā nō dz audiri g vt in. l. si creditorib⁹ h

h C. de ser. pig. da. manumis. ⁊ in. c. inter dilectos de dona. Aut excipiendo allegat turpitudinem suā et auditur. ff. de condi. ob turpem cām. in. l. iiij. et vide in hoc qō plenius dixi in. c. cū super. de ↄces. prebē. ⁊ p Bar. in. l. iusiu. §. pcurator. ff. de iureiur. i ¶ Si extra iudicium aut factū non tenuit ex persona facientis ⁊ pōt contrauenire argumen. hic. Aut non tenuit ex persona recipientis. Et distinguitur. vt. s. q aut scienter hoc fecit et non potest contrauenire in odium suum ⁊ sic pōt intelligi. c. diuersis fallaciis. Ex quo inferē q si prelatus sciēter contulit bñficium indigno nō pōt ipsemet reuocare factū suum q no. pro intellectu illius. c. diuersis. Aut ignorāter fecit et pōt cōtrauenire. vt in. c. innotuit. j. eo. Si vero factū nō est nullum sed est cassandum tunc non pōt quis venire contra factum ppriuz: vt in. l. post mortē. ff. de adop. Et dic q regulariter i ↄtrib⁹ innominatis nō est locus penitentie ex quo semel tenuerunt etiam re inte-i gra i fm Innoc. vt in. l. sicut. C. de act. et ob. qz contractus a principio sunt mere voluntatis: ex post

possit venire ↄ factum suū illud reuocando vel mutādo: habeē in. l. post mortē. ff. de ado. ⁊ vide gl. in. c. certe. xij. qō. j. et no. in. c. si quis presbyteroꝝ. de reb. ec. nō alie. ⁊ in. c. nosti. d elec. ⁊ no. in. c. accepim⁹. de eta. ⁊ qualita. ⁊ p glo. in. c. veniens de si. presby. ⁊ hē l. c. lator. de re iudi. ⁊ p do. Anto. de but. in. c. diuersis fallaciis. d cle. cōiu. ⁊ in q̄bus casibus admictatur vel nō admittaē penitētia hē per gl. in. l. si pecuniā ff. de cōdictio. ob cau. ⁊ l. l. qd si fugitiuus. ff. de edi. edicto. ⁊ p Cy. in l. i. in. ij. qō. C. de pac. ⁊ per Dy. in regula qō semel placuit. de regu. iur. lib. vj. ¶ Et adō q semper admittiē penitētia qñ qs vocat aliquē ad iudicium vetitū vt hē per glo. in. l. in crinali. ⁊ ibi Cy. in. iij. q. C. de iur. om. iu. ⁊ tene mēti q misso nūtio vel literis ad aliquē admittiē penitētia ⁊ reuocatio anteq perueniāt ad partē cui mittanē vt est gl. si. in. l. j. ff. de ↄtrahen. emp. ⁊ hē is l. iiij. ff. de spōsa. ⁊ in. l. mādata. C. mā. ⁊ in. l. si ideo. C. de accu. ⁊ vtrobiq per Cy.

☞Sebasti. Sapia.

¶ In re integra. Vide remissiue per Feli. in. c. ij. j iij. col. ver. no. de exceptio. Jas. in l. si donatione. co lum. pe. C. de collatio.

r

↪Sebasti. Sapia.
a ¶ In ꝯctib⁹. Vide Corneū in cō ſi. xxvij. in hac cō ſultatione. vol. i.
↪Sebasti. Sapia.
b ¶ Innoīatis. ad de aliū caſum in quo qs pōt ꝯue nire facto ſuo ꝑ a Paul. de ca. in. l. et heredi. §. filia. ff. de pac. aliuꝫ ꝑ Car. in ꝯſi. xxx vij. col. iij. vbi di cit qđ rex q alie nauit ī ꝑiudiciū regni pōt ꝯueni re etiā ſi iuraſſet b ⁊ idē vult. d. abb. in. c. intellecto. ſ. de iureiur. Et ge neraliter qñ ꝯct⁹ eſt factus ꝑ prin cipē in ꝑiudiciuꝫ c ſubditorū poteſt ipſis volētib⁹ re uocari vt no. in. c. dilecti. ſ. de ma. ⁊ obed. ⁊ in. c. i. ij. de ꝓba. Ro. in cōſil. xxvi. ꝑ deciſione Iaſ. in. §. itē ſer uiana. colū. xxij. 1 inſt. de actio.
c ¶ In facto eccle ſie. vide gl. ⁊ doc. de h in. c. cū venit 2 ſent. de iudi. vbi 3 plene per mod. iſtū And. ⁊ fran. arc. Laus deo. Corſetus. 4
¶ Adde late Ol 5 dra. conſi. clvi. Zacharias.
d ¶ Geſta ꝯ appel lationē ſūt nulla Adde ꝙ lꝫ excōi catio poſt appel lationē legitimā ſit nulla vt hic ꝑ iſtū ⁊ in. c. ꝑ tuas de ſen. excō. Sec⁹ tñ eſt ī abſolutio ne poſt appella tionē: qꝛ vꝫ nec ꝑ appellationē ſu ſpēdit vt ꝑ imo. in. c. ab excōicato ſ. de reſcri. doct. ſ c. qua frōte. ⁊ ibi philip. q. iiij. ſ. de ap. rota deciſ. cce xcix. incip. itē ſi ꝑ nūtiatur. is no. ⁊ ſpec. in ti. de poſi. §. vij.
↪Sebasti. Sapia.
e ¶ Appellādi. Vide no. ꝑ bar. in. l. j. in pri. co. iij. ff. 1 de oper. no. nun. vbi tradit an in nunciatione no ui operis debeat cauſa exprimi.
f ¶ Scandalū. ad de q̄ permittanť

facto ſunt neceſſitatis vt ibi. Fallit in contractu mādati. inſti. mandati. §. recte. nam reuocať re in tegra vt ibi. ¶ Secūdo fallit in cōtractu depoſiti qꝛ poteſt deponens depoſitum reuocare ad libitū vt in. l. i. ff. depoſiti. ⁊ in. c. i. eo. ti. ¶ Fallit tertio in ſocietate. vt. l. ſed ⁊ ſi ſocius. §. ſi. ff. pro ſoc. Si tñ in tēpeſtiue reuocať ſocietas poteſt agi ad intereſſe vt ibi: niſi ſubſit cā reuocandi: vt qꝛ ſocius eſt rigo ſus: vel alias inhoneſte viuit in domo: vt eſt tex. no. in. l. ſi conuenerit. ff. eod. nam ex his cauſis po teſt ſocius repelli a ſocietate. ¶ In cōtractibus[a] vero innominatis poteſt dari hec regula quod ad mittitur penitentia re integra ⁊ etiam re nō inte gra: ſed ſuccedit obligatio ad intereſſe: de quo ple de leg. ⁊ no. in. l. ſi pecuniam. ff. de cōdictio. ob tur pem cauſam. ⁊ dicā aliquid de iſtis ꝯctibus inno minatis. in. c. cum inter. ſ. e. Et ratio eorum ſumiť ex dictis gl. Quia in contractibus nolatis ius ac quiritur parti. ideo non eſt licitum contrauenire ſecus autē in inominatis[b]. Sed contra tex. opp. videtur enim ꝙ iſte electus nō poſſit reuocare qđ fecit: qꝛ nemo iudex eſt in facto ꝓprio vt in. l. vni ca. C. ne qs in ſua cā. Doc. dāt tres ſol. Prima ꝙ iſte reuocauit tanꝗ̄ actor ⁊ nō tāquam iudex. Se cunda ꝙ in notoriis ceſſat ſuſpicio: vt not. in. c. ex parte. de ver. ſig. Tertia ſol. ꝙ in facto eccl'ie[c] ſue poteſt prelatus eſſe iudex. ij. q. vij. ſi quis ergo. et no. in. c. j. de pe. li. vi. Hec ſolutio eſt bona in ſe ſed non cōgruit litere: qꝛ cum iſte non eſſet adhuc cō firmatus non poterat procedere vt prelatus etiā in notoriis: ⁊ ſic eſt falſa etiam tertia ſo. Dic ergo ꝙ iſte renūtiauit qđ geſſit non tanꝗ̄ iudex ſed tā quam actor vel de facto ſicut de facto adminiſtra uit: vel hic fecit hoc autoritate ſedis apl'ice. Abb.

Geſta poſt appellationē aliquando ſunt nul la aliquādo ſunt annullāda.
Excommunicatio lata poſt appellationē extraiu dicialem eſt nulla.
Geſta ꝯ ius ſunt ipſo iure nulla: ſec⁹ ꝯ priuilegia.
Electi in vna eccleſia ⁊ ꝓpter aliqđ remoti an poſ ſunt iterum eligi.
Electus illegitime gerēs ſe pro prelato nō pōt ad aliā dignitatē ꝓmoueri ſine diſpenſatione pape.
Appellatio extraiudicialis an releuet appellātē.
Scandalum vt euitetur multa conceduntur.

Onſyderauimus.

Electio facta poſt appellationeꝫ ⁊ pri mā nō caſſata vel contra priuilegia ec cleſie caſſanda eſt. Diuiditur. nā primo premittit cauſas caſſationū. Scđo vtrāqꝫ electionem caſſat ibi: quapropter. Tertio mādat eccleſie prouideri ibi: vobis. ¶ Caſus ſtatus. Vacante quadā eccl'ia quidam canonici appellauerūt ꝙ alij nō ꝓcede rent ad electionē ſine illis et ꝯ priuilegia eccleſie ſue: illi non obſtante illa appellatione. elegerunt Joānem frontinū appellantes ſtatim ne alij con tra electionē aliquid attētarēt. Illi vidētes ꝙ nō detulerāt ſue appellationi ⁊ cōtra tenorē priuile giorum eccl'ie ſue ad electionē ꝓceſſerāt quēdam aliū. B. noīe elegerūt: delata cā eſt ſuper iſtis ele ctionibus ad dñm papā: auditis allegationibus partiū papa conſyderās ꝙ electio Joānis frōtini facta fuit poſt appellationē ⁊ cōtra priuilegia ec cleſie vidēs etiā ꝙ electio. B. poſt illā qualē qualē non caſſatā ⁊ poſt appellationē ꝑ quā oīa ad ſuuꝫ ſtatū debent reduci facta fuit vtrāqꝫ caſſauit: dās canonicis ꝑtātem vt aliā perſonam idoneam ſibi eligant in rectorē: ita tñ ꝙ vtriuſqꝫ predictorum non minus fama ipſorū integra conſeruet ⁊ ꝙ in alijs eccleſijs poſſint ꝓmoueri: ⁊ liceat eis in eorum alterum conſentire preterꝗ̄ in iſta ordinatione. Ber. ¶ † Not. primo ⁊ tene menti ꝙ electio facta poſt appellationē extraiudicialem nō eſt ipſo iu re nulla ſed venit irritāda ſi appellatio fuit legi tima. Ex quo inferť ꝙ geſta poſt appellationem extraiudicialem nō ſunt ipſo iure nulla licet ve niāt retractāda ſi fuerunt geſta poſt appellationē legitimā. Et in hoc iſte tex. eſt valde not. ⁊ intelli ge ꝙ appellatio fuit interpoſita a parte: ſecus ſi fuit interpoſita a iudice licet extra iudicium: quia
d tunc geſta contra appellationem ſunt nulla[d] vt probatur in. c. dilecti. ⁊. c. dilectis. ſ. de appellatio. vbi excōicatio lata poſt appellationē extraiudi cialem fuit nulla: ⁊ ad limitationē predictorū vi de ꝙ dixi in. c. j. de ap. ⁊ in. c. conſuluit. eo. tit. vbi
2 plenius tetigi. ¶ † No. ij. ⁊ tene etiā mēti ꝙ geſta contra priuilegia eccleſie nō ſunt ipſo iure nulla: lꝫ veniant retractāda. Nā electio prima fuit hic fa cta ꝯ tenorē priuilegiorū: ⁊ nihilominus tenuit lꝫ fuerit in cā caſſationis. Ex quo habes notabileꝫ dñiam inter priuilegia ⁊ iura cōia: nā attentatuꝫ contra ius cōe regulariter eſt ipſo iure nulluꝫ: vt in. c. videſ. x. di. et in regula q̄ contra ius ſiunt de reg. iur. lib. vi. ⁊ in. l. nō dubiū. C. de leg. Secus in attentato cōtra priuilegia vt hic no. probať. Nam licet priuilegia ſint priuate leges. iij. diſt. priuile gia tñ nō ſunt leges cōes. Item priuilegia conſi ſtunt in facto ⁊ poſſunt ꝓbabiliter ignorari: iura vero cōia concernunt cōmodū publicum nec poſ ſunt ꝓbabiliter ignorari: imo eſt tale culpe igno rare iura cōia: vt no. ꝑ bar. i. l. ꝙ nerua. ff. depoſi. ¶ Tertio no. ꝙ eligētes ꝯ priuilegia eccleſie ⁊ ꝯ appellationē legitimā ſeu poſt primā electionem non caſſatā nō ſunt priuati ꝑtāte eligēdi. ſed pñt de nouo eligere ꝙ bene notabis. Ex quo infertur ꝙ non ꝓpter quālibet inſtantiā electionis debēt priuari eligētes ꝑtāte eligendi. ¶ Quarto no. ꝙ electio facta poſt primā non caſſatam lꝫ ſit in cau ſa caſſationis nō tꝫ. Et eſt ratio qꝛ per primā ele ctionē eſt ꝯtum matrimoniū inter eccleſiā ⁊ ele ctum: vt in. c. inter canonicos. ſ. eo. Ergo non pōt in alium tanꝗ̄ in ſpōſum cōſentire durante prio ri vinculo cū eccleſia adhuc nō ſit libera. Vñ ver bum caſſamus: poſitū in text. ponitur ꝓprie quo ad primā electionem ⁊ improprie quo ad ſecūdaꝫ nam prima non fuit nulla: vt pꝫ ex eo qꝛ ſecunda inualidatur qꝛ fuit facta prima non caſſata: ergo prima tenuit: qꝛ ſi fuiſſe nulla nō poterat caſſari vt in. c. ad diſſoluēdū. de deſpon. impu. Sed ſcđa fuit nulla rōne predicta qꝛ nō poſſunt eſſe valide due electiones ad eandē eccleſiā. vt in. c. auditis. ſ. eo. facit. c. ſi qs duas. eo. ti. lib. vi. ¶ No. v. ꝙ lꝫ re tractetur electio alicuius nō ꝓpter hoc lediť fa ma ⁊ opinio electi ſi electio nō fuit caſſata vitio ꝑ
3 ſone. ſecus ſi ꝑſone defectu. vt. ſ. e. ſup eo. ¶ † Se xto ⁊ vltimo no. ⁊ tene mēti ꝙ vbi duo fuerūt ele cti in eadē eccleſia in diſcordia ⁊ vtraqꝫ electio ex aliquo defectu caſſatur: non dꝫ in eadem vocatio ne aliquis iſtorum aſſumi in eadem eccleſia. Et hoc ꝓpter diſcordiā euitandā: ſed ſi oēs vnanimi ter cōcordarēt in vnū valeret electio: qꝛ tūc ceſſa ret cā ꝓhibitionis: vt not. Hoſti. ſ. eo. ſup eo. Sed cōtra hoc op. de. c. lꝫ. ſ. eo. vbi gerēs ſe ꝑ papa eſt excōicatus ſi electio ſua nō tenuit ergo vř ꝙ non poſſit amplius eligi in eadē vel alia eccleſia. So. dicunt doc. ⁊ bene ꝙ illud eſt ſpāle in papa. Item loquitur qñ electus minus legitime geſſit ſe pro papa faciēdo ſchiſma. ſed electi de quibus hic nō geſſerūt ſe ꝑ ep̄is nec fecerūt ſchiſma ſed ſolū de fendebāt iudicialiter electionē eorum. Si aūt ele ctus gereret ſe pro prelato vel intromitteret ſe in eccleſia per potentiā laicalē nō poſſet iſte amplius ꝓmoueri ad aliquā dignitatē ſine diſpēſatione pape: vt in. c. quiſqs. ⁊ ꝙ ibi no. ſ. eo. ti. facit. c. aua
4 ritie. eo. ti. lib. vj. ¶ † In glo. j. in ſi. ⁊ no. bene ſe cundam partē huius glo. ex qua habes ꝙ appel latio etiā extra iudiciū nō valet niſi in ea exprima
e tur cā probabilis appellandi[e] ſup quo fuerūt opi niones: vt no. glo. in. c. cordi. hic alle. ¶ In gl. pe. ibi. §. ignominie. vbi dixit tex. no. ꝙ miles depoſi tus de militia ꝓpter culpā ſuaꝫ efficiť infamis et idē dicit ibi gl. no. in clerico depoſito vt efficiať in famis. gl. iſta in ſolone ſentit ꝙ ꝯriū ꝓcedit ſi ele ctio hꝫ fuiſſet caſſata vitio ꝑſone ⁊ ſic ſentit ꝙ iſto caſu elect⁹ efficiť infamis. ꝙ doc. nō admittūt qñ ꝑ viā exceptiōis fuit ꝓbatū crimē: qꝛ crimē ꝓbatuꝫ ꝑ modū exceptiōis nō infamat. in. c. cū dilect⁹. de
5 or. cog. an aūt indiſtincte ſit h verū: dicvt dicā. ſ. eo.
f ſup eo. ¶ † In glo. ſi. ibi ꝓpter ſcandalū[f] no. glo. ⁊ hoc

cā ſcandali euitā di: An. ſic. ꝯſi. x. Zacharias.
¶ Adde iſtū i. c. conſtōnis. col. ij. de ap. vbi dicit ꝙ ſi immineť ſcādalū pōt inferior ſe in tromittere ꝺ his q̄ ad papā ſūt de uoluta. eūdē in. c. magne. ad ſi. ſ. de voto. ⁊ in. c. ſuper quodā ꝺ ſta. reg. ⁊ mod. in. c. ex li teris. el. j. de ho mi. ⁊ gl. in. c. pue nit. xv. di. ⁊ cardi. cōſi. xcviij. in ꝑn. Anto. Franc.
¶ Addas ꝙ ſem ꝑ ſcādalū eſt obuiādū cle. j. de of. ord. ⁊ ibi per do. car. in. vij. no. ⁊ ꝑ eundē in cle. j. de imu. ec. in. j. q. ⁊ h cle. j. ꝑ prin. ꝺ ſen. excō. et in cle. pe. eo. tit. ⁊ ibi ēt per card. ⁊ dicebat ar chid. xi. q. i. in. c. hac rōne ꝙ cāeuī tandi ſcādalī ma lū toleratur ideꝫ etiam a iure rece diť. vt hꝫ in. c. nō pōt. xxiij. q. iiij. et ꝑ card. ēt in cle. j. in pri. de pe. ⁊ an bona ſpiritualia ſint ꝓpter ſcan dalū omittēda ⁊ ſic omittēda eēt punitio peccato rū ⁊ an ſit ceſſan dum a ſacra do ctrina ꝓpter ſcā dalū: ⁊ an ꝓpter ſcādalū euitāduꝫ ſit cōmittendum pctm̄ veniale. vi de hea. Tho. ſecū da ſcđe. q. xliij. ar ti. j. et in. iiij. diſt. xxviij. ar. vi. ⁊ ibi declarat quid ſit ſcādalū ⁊ quotu plex ſit ⁊ an ep̄a lia ſint oimittēda ꝓpter ſcandaluꝫ vide eūdē Tho. in ꝑalleg. q. gliij. vbi etiā ponit as eibus ſit dimittē dus ꝓpter ſcāda lum ⁊ an debea mus vitare iudi ciū ꝓpter ſcāda lum et generali ter qñ ꝓpter euī tandum ſcanda lū ſit aliqđ omit tendū vel facien dum no. in. c. niſi. ia. §. pro vitādo. de renun. et vide ho. glo. in. c. cū ex iniuncto. de no. oper. nun. ⁊ aliaꝫ

glos. in c. cũ qsq. xxiij. q. iiij. & vide que no. in c. nihil de prescrip. & i. c. ad aures. de tẽp. or. & que no. legi- ste in l. si qs filio. in §. hi quoq. et a se. ff. de inoff. tes. & tr. test. hf & per beati Tho. i. d. q. xliij. ar. vij. et ar- ti. viij. & L. iiij. dis. 2 xxvij. arti. ix. et vide Jo. an. i. c. i. de offi. dele. li. vj. in ver. scandali. & in. c. cum tenea- mur. in glos. vlti. de prescri. vbi po- nit an & qñ veri- tas sit ppter scã- dalum omitten- da. & vide ho. tex. in c. generalis. in si. liiij. di. vbi ha- betur q nihil cũ scandalo est faciẽ- dum. & vide hon. glos. ad hoc in c. ad aures prealle. & de tẽp. or. in glos. iij. vbi alleg. mul- tas concor. & vide etiã legistas in l. si oleũ. ff. de dolo. & in l. eqssimã. ff. de vsufr. vbi po- nunt que licẽt p- pter vitandũ scã- dalum: & q̃ non. & vide arch. in c. i. xliiij. dist. & in c. i. li. dis. & in c. inter xi. q. iij.

¶ Et adde q scã- dalum facit quẽz irregularem. vt habeẽ in c. ex lite- ris. in gl. ij. q̃ all. ẽ cõcor. de bom.

¶ Et adde etiaz q ppter scãdalũ dimittiẽ licitum matrimoniũ. vt in ca. sup eo. de cog. spi. & ad materiã vide spe. in tit. de inqs. in §. qñ au- tẽ. ver. vtrũ autẽ.

¶ Et tene mẽti q rõne scandali vitandi nõia te- stium sunt reticẽ- da & nõ ppalan- da. tex. est reputa- tus singularis in c. si. de here. li. vj. & vide do. abb. in c. cũ. J. & A. de re iudi. et an ppter scandalũ sint to- leranda mala. vi- de etiã alleg. in cõ- si. i. in. ij. pte con- siliorum.

Sebasti. Sapia.

a ¶ C. nihil cũ scã- dalo. Ibi multa traduntur p feli.

& hoc cõmuniter tenetur a docto. & dic vt. s. dixi in vlti. no. Ex hoc glo. iuncto tex. no. q ppter scãda- lum euitandũ põt fieri licite prohibitio vt qs nõ eligatur in certa ecclesia lz ipe i nullo deliquerit: nam etiã multa licita sunt dimittenda ppter scã- dala vitanda ex quo possunt omitti sine peccato: vt in c. ij. de no. ope. nun. & in c. nihil cum scanda- lo. de prescrip. & c. cum teneamur. de prebẽ. Abb.

¶ Archiepũs habet iurisditionem ordinariam in suffraganeis idest episcopis prouincie.

Qui non põt per se non potest per alium nisi ille alius de per se posset.

Episcopus nondum consecratus potest concede- re indulgentias.

Suffraganeis.

¶ Me- tropolitanus cõfirmatus lz nondũ receperit pallium põt suum suffraganeũ conse- crari facere vel sic. Metropolitanus cõfirmatus & consecratus non põt pallio nõ recepto suũ suf- fraganeuz consecrare: sed põt mandare aliis suf- fraganeis vt illum consecrẽt: & facit ad scdam par- tem rubr. ¶ Casus literalis. Quidã electus est in archiepm & confirmatus: querebatur vtrũ suffra- ganei sui possint ad mãdatũ ipsius aliquẽ suffra- ganeum suũ electuz in epm consecrare cũ adhuc pallium non recepit in quo confertur plenitudo põtificalis officij. Rñdet papa q suffraganei sui bene possunt & debẽt per mandatũ ipsius metro- politani electũ illũ in epm cõsecrare lz palliũ nõ receperit. Ber. ¶ † Not. i. ibi ad mandatũ ipsius iuncto tex. ibi ad eius iurisditionẽ q epi puincie tenenẽ obedire archiepõ illius puincie. pertinẽt enĩ ad eius iurisditionẽ: nã archiepũs hz iurisdi- tionem ordinariã in oẽs epos puincie. vt in c. pa- storalis. de offi. ordi. & in c. sicut olim. de accu. & vj. q. iij. scitote. qd intellige nisi sint exẽpti spãli be- neficio pape. ¶ No. scdo q archiepus appellatur metropolitan⁹. dr enĩ archiepũs ab archos qd est princeps: quasi princeps eporum. dr aũt metropo- litanus vel a mensura ciuitatum q2 olim fuit ar- chiepũs deputatus & prepositus multis ciuitatib⁹ prouincie. vt dr in c. cleros. xxi. di. vel dicit metro- politanus a metros qd est mater q2 archiepalis ecclesia est mater ecclia totius puincie. vt no. glo. in d. c. cleros. epi autẽ puincie dicuntur suffraga- nei archiepi suffragando q2 suffragãtur sibi in of- ficio epali: puta consecrãdo alios epos. itẽ celebrã- do concilia & simili a. ¶ Tertio no. q electus & cõ- secratus põt appellari metropolitanus: lz non possit appellari archiepũs si nõduz recepit palliũ vt in c. nisi. j. de vsu pal. ¶ No. quarto q sicut ele- ctus & ẽsecratus põt exercere ea q̃ sunt ordinis vt in c. trãsmissam. j. eo. ita electus & cõfirmatus nõ- dum consecrat⁹ põt exercere ea q̃ sunt iurisditio- nis. q̃ aũt dicuntur iurisditionis & q̃ ordinis dice- tur plene in d. c. trãsmissam. ¶ Ultimo not. q de iure cõi electus in epm dz consecrari ab aliis epis puincie & archiepõ suo: vel ipsius mãdato. Quot aũt requiruntur necessario ad cõsecrationem alte- rius epi. dic vt in c. nec epi. & in c. si archiepũs. j. de temp. or. ¶ Oppo. contra tex. vr q iste electus cõ- firmatus nõ poterat mãdare suum suffraganeuz ab aliis consecrari q2 cõsecratio est ordinis. vt in c. qd sicut. j. eo. ergo cũ iste non põt per se cõsecra- re cũ nondũ sit ipse consecratus non dz posse hoc aliis demãdare: q2 qui p alium facit per se facere videtur. vt in c. mulieres. de sen. exco. in regula q per alium. lib. vj. & alibi dicit iuris regula qd suo non lz noĩe: nec alieno licebit vt in regula qd suo de reg. iur. lib. vj. Item fortiter facit contra istum tex. c. i. c. di. vbi dicitur q electus in archiepm nõ dz differre consecrationẽ suam ne differatur con- secratio suffraganeorũ. ergo vr q si nondum ipse est ẽsecratus q non põt per se nec p alium suffra- ganeũ cõsecrare. Sol. ẽtra videntẽ vera & ppterea dixerunt quidã q ista nõ fuerit decretalis: sed po- tius fuerat quedã prouisio fundata super quadaz equitate quasi dicat q de iure non põt iste hoc de- mandare ante suã consecrationem. Sed ista opi. fuit olim posita qñ ista decretalis erat in secunda compilatione q̃ non erat papalis: sed cuiusdam Joannis galleñ. Non aũt poterat hoc dici postq̃ fuit posita in tertia & quarta et quinta cõpilatio- ne: q2 iste compilationes fuerũt pape & papa man- dat vt istis decretalib⁹ vtamur in iudicio & extra vt. s. in proe. Ideo cõiter tenetur q de mero iure põt electus & confirmatus demãdare hanc conse- crationez aliis suffraganeis: hoc tz glos. pe. in c. j. de transla. prela. & glos. in c. i. c. di. & doc. cõiter hic. Ad cõtraria dic q procedunt qñ qs mãdaret cõ- secrationem aliis non habẽtibus ptãtem conse- crandi: sed suffraganei ex quo sunt epi habẽt po- testatem consecrãdi. Et solum eis deerat iurisdi- tio & potestas cõsecrandi nõ subiectum: vnde ele- ctus & confirmatus cõmittendo hãc consecratio- nem solum exercet iurisditionẽ q2 tribuit faculta- b tem consecrandi subdituz propriũ. Episcopi aũt hoc faciunt postmodũ iure suo. vide optimũ simi- le in ordinatione clericorũ vacante sede. nã capi- tulum põt ẽmittere alteri epõ vt ordinet clericos alterius diocesis: vt in c. cum nullus. de tẽp. ordi. lib. vj. & tñ certum est q capitulum p se ordinare non põt cum nõ succedat nisi solum in his q̃ sunt iurisditionis. vt in c. cum olim. de maio. & obediẽ. Idem in aliis pontificalibus. nam põt caplm se- de vacante alienum epm inuitare vt exerceat ibi pontificalia: vt in c. pontifices. vij. q. i. Hinc dicit Compo. q sede vacante metropolitana põt capi- tulum illius ecclesie demãdare consecrationẽ suf- fraganei prout hic dicitur q2 ex quo cõmissio fit ab habente ptãtem solum versatur ibi iurisditio & non ordo. Et per hoc habeo bonã limitationez ad iura dicentia q is videẽ facere cuius noĩe fit Illa enĩ pcedunt qñ ille cui fit cõmissio non pote- rat facere noĩe suo: sed ex toto facit tanq̃ alius secus vbi faceret noĩe suo: lz habuerit autoritatez ab alio vt hic. Et hoc voluit in effectu Inno. hic. ¶ Ad scdm contrarium. d. c. i. c. dist. datur multi- plex solutio: vt ibi. & hoc no. Primo q pcedit qñ electus & confirmatus est in mora petendi conse- crationem: nam tũc non põt hoc aliis demanda- re vt ibi. Scdo loquitur ibi qñ ipse archiepũs vult per se consecrare. nam tunc opz q differatur con- secratio suffraganei donec ipse fuerit cõsecratus Uel tertio loquitur qñ in prouincia non sunt nisi duo epi. nam si archiepũs nondũ esset consecratus non põt alios consecrare: q2 ad minus requiruñẽ duo epi cum archiepõ seu tres episcopi: vt in d. c. nec epi. ¶ Ad. c. q sicut. j. eo. q videtur etiam fa- cere in oppositum: dic fm Inno. q loqtur in ar- duis. nam archiepũs qui nondum recepit pallium non põt ardua explicare. vt ẽsecrare: vngere vir- gines: concilium prouinciale celebrare et similia. vt hic. Sed leuia potest. argumentum. j. eo. trans- missam. & ẽsecrare episcopũ censetur leue cũ etiã episcopi suffraganei hoc possunt per se vacante sede metropolitana: vt in c. quia per ambitiones lxiij. di. Et no. glo. in d. c. i. c. dist. vbi de hoc. et per

2 docto. hic. ¶ † Ex his infertur ad questionẽ quo- tidianam nunq̃d electus & confirmatus qui non- dum est consecratus posset concedere indulgen-

b tias maxime si nondum est presbyter^b de qua que- stione vide per Cal. post beatum Tho. in c. acce- dentibus. de exces. prelato. vbi concludit post bea- tum Tho. q sic. Quia remissio que fit per indul- gentias non concernit administrationẽ sacramẽ- torum sed potius iurisditionem. Nam communi- cat iste thesaurum ecclesie qui dicitur esse congre- gatus ex meritis sanctorum vt plene dixi in c. ad liberandum. de iude. Et idem dicendum de lega- to pape licet nõ sacerdos: & vide per beatũ Tho. iiij. sententiarum dist. xx. q. iij. ar. iij. & q. iiij. arti. ij. & idem dic de similibus questionibus. Abb.

1 ¶ Electus & cassatus non propter vitium per- sone põt ad aliam prelaturam eligi. 4. 6.

2 Infamia vtrum nascatur per crimen probatum per exceptionem.

Infamis infamia facti suspenditur a beneficiis donec se purgauerit.

que sunt ratione scandali et adde vnũ qd ponit Fe li. in c. i. in vi. col. de rescr. aliud qd ponit Jo. and. in c. de hoc. de simo. aliud qd ponit Inno. in c. omnis j. de penitẽ. et re- mis. et Abb. in c. dilectus. de exces. si. prelato. aliud Decius in l. fin. colũ. ij. C. de edi. di. adri. tol.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Presbyter. Al de Host. in sum- ma. de peniten. & remis. §. si quis possit. versic. sed nunquid. & Spe. eo. ti. ver. sed nũ- quid. vbi dicit q melius facit epũs si abstinet a con- cessione indulgẽ- tiarum anteq̃ cõ- secretur. vid etiã glos. in c. accedẽ- tibus. j. de exces. prela. vide firma. in rub. de episco. in. iiij. parte scde principalis. libr. iij. q. xix.

Sebasti. Sapia.
a Nã gravatur. multa vitia ex q̃bus impediat electio enumerat firma. in trac. d' epo in secundo libro. Zacharias.
b Impedit promotionẽ. Intelligẽ hoc esse veruz dũmodo in sñia dicat ita singulr bald. in. l. j. col. x. C. de hered. insti. pau. de cast. cõsil. lix. et cõsi. cxcvj.
c Ad dignitates. adde ro. cõsi. cxxcvij. vbi dicit q̃ ille repellitur ab oĩb' dignitatib' qui de dolo accusat' est: lz nondũ ꝯdẽnat' sit et q̃si infamia facti infamet vide per eũdẽ cõsi. cclxxvij. et q̃ d' de crimine deducto per viaz exceptiõis intellige q̃n specifice est deductũ et est locus et tp̃s vt voluit Cald. ꝯs. j. de excep. et vide old. cõsi. lxxviij. et ccxcj. l hac materia obijciendi cõtra electum. Ber.
Sebasti. Sapia.
d Stimulante. Vide late p Feli. in rub. j. de exceptio. vbi de multiplici exceptiõe.
e Nõ tenet. adde fcdẽ. cõsi. l. vbi dicit q̃ collatio facta periuro non est nulla sz venit annullãda. et dicit cal. cõsil. xx. de conces. preben. q̃ vz collatio facta infami: lz ei' impetratio non teneat.

Testis potest repelli a testimonio si probatũ fuerit alias fuisse repulsum.
Collatio facta notorio' infami etiam infamia facti non tenet.

Super eo. † Is cuius electio fuit cassata nõ vitio persone: sed electionis modo iterũ eligi põt secus si vitio persone. h. d. Et quotidie solet allegari. primo ponit questio. scdo solutio ibi: hic tñ in quo duo facit. nam primo respondendo distinguit. scdo excipit ibi: nisi. Casus literalis. Aliquis electus fuit ad aliquã prelaturam: cassata est eius electio: idem electus fuit postmodũ ad regimen alterius ecclesie: queritur an eius electio debeat confirmari. Respondet papa q̃ si prior electio nõ fuit cassata vitio persone sed propter modũ electionis promotionẽ eius in eadem etiam ecclesia et in alia non poterit impedire nisi forte simoniace prauitatis aliquid intercesserit. Ber. † No. j. q̃ electio cassatur q̃nq3 ex duplici defectu scz persone et forme ipsi' electiõis. Exẽplum primi opponitur contra electum crimen vel aliquis defect': puta nataliũ vel q̃ est corpore vitiatus vel quid simile. Exẽplum secundi q̃n in electione nõ fuit seruata forma canonica de qua hodie in. c. q2 propter. j. c. Vel electores erãt excõicati vel suspensi. Et generaliter põt dici q̃ qualitercunq3 electio retractetur sine vitio vel defectu electi nunq̃ talis cassatio hz impedire promotionem electi. Ratio diuersitatis est: q2 vitium cõcernens personã sigillat et notat ipsam personã et eaz sequitur sicut lepra leprosum: vt. j. q. j. cito turpem. Secus est in alia extrinseca: q2 cum nõ concernat personã electi nõ dz pmotionẽ ipsius impedire. Scdo no. ex hoc et ex tex. q̃ crimen p exceptionem probatũ non solum repellit pro illa vice: sed etiam denotat personã vt amplius pmoueri non possit. Sed cõtra hoc et contra tex. opponitur fortiter de. c. ij. de or. cog. vbi habetur q̃ crimẽ pbatũ per viã exceptionis nõ infamat. ad idem. l. lucius ff. de his qui no. infa. Est et alius tex. multũ distinguens in. c. super his. j. de accu. vbi dicit tex. q̃ lz crimen sit probatũ contra electũ per viã exceptionis: non tñ per hoc dz iste perdere beneficia pri' habita: lz repellatur a ꝓsequẽdo illud bñficium ad qd̃ fuit electus. Sol. ppter hoc et similia cõtraria istud. c. legitur pluribus modis: duobus in glo. et tribus extra eam. Primus intellectus est q̃ istud crimen probatũ ꝯ electum nõ infamat infamia iuris vt in ꝯtrio: sed infamat electũ infamia
4 facti. Nã gravatur[a] opinio sua ex eo q2 repulsus fuit vitio psone: et infamia facti impedit promo-
b tionem[b] q2 opinio promouẽdi de nullo dz vacillare: vt in. c. tãtis daniel. lxxxj. di. et in. c. oĩpotens. j. de accu. Iste intellectus est satis in se bonus: quẽ clarius firmat glo. in. c. cũ inter canonicos. j. e. Et probatur alia rõne. nã si infamatus infamia facti suspendi dz a beneficijs habitis donec se purgauerit iuxta ea que leg. et no. ij. q. v. in. c. presbyter. et in. c. ij. et in. c. inter. de purgatio. cano. Multo fortius dz impediri pmotio ĩfamati: q2 turpi' eijcitur q̃ non admittitur et c. vt in. c. quẽadmodũ. de iureiu. Et sequẽdo hunc intellectũ dic ad. c. super his. q̃ loquitur in beneficijs habitis illis eñ nõ priuatur propter crimẽ pbatum per viaz exceptionis: sed nos loquimur in beneficijs obtinendis. Et faciat ad predicta q̃ no. dicitur in regula infamibus. de re. iur. lib. vj. et qd̃ no. in. l. ij. C. de digni. li. xij. Vbi
c pz q̃ non solum infamia iuris sed etiã facti impedit ne quis promoueatur ad dignitates[c] et beneficia. et iste intellectus sic declaratus satis sustẽtabilis est. Secundus intellectus glo. est vt intelligatur tex. q̃n crimen ppter qd̃ electio fuit cassata non cõtingebat ipsam electionem. Nam ratione contigentie videtur crimẽ principaliter deductum: vt pz in his que le. et no. in. c. j. de excep. et. c. ij. de confes. et in. l. iij. §. si publica. ff. de adul. Et opz intelligere q̃ ꝯ electionem instabatur principaliter vt cassaretur et incidenter constitit de vitio electi vtputa q2 cõmisit simoniã circa electionem. Vnde vr illud crimen principaliter deductum quẽadmodum deducebatur cassatio electionis. Iste intellectus est bonus in se: sed aliquantulum restringit literam. Tertio legitur extra gl. p hoc. q̃ crimen electi fuit hic deductum per viã accusationis et non exceptionis. Iste intellectus non hz scrupulũ: sed restringit nimis literã. Ideo datur intellectus quartus q̃ p̃textu prime exceptionis nõ dz iste repelli a promotione secũda: sed opz q̃ de nouo excipiatur de illo crimie. iste intellectus non probatur in litera q̃ innuit istum nõ debere repelli ex eo q̃ alr̃ fuit expulsus. Quintum intellectũ ponit Inno. dicẽs q̃ exceptio q̃ opponitur ꝯ electum hz in multis vim accusationis. Vnde appellatur q̃nq3 accusatio: vt in aut. de sanctis. epi. in. §. si quis aũt. Vnde quẽadmodum accusatio sigillat accusatũ conuicti personã: itaz hic exceptio: et solet multũ allegari hec lec. Inno. eaz declarat sic. Duplex est exceptio q̃dam proprie dicta. et quedã improprie dicta. Propria exceptio est que opponitur a stimulato et vocato ad iudiciũ ꝯ vocãtẽ et ipsius accusationem. Nã exceptio est accusationis exclusio. vt in. l. j. ff. de exce. et ista exceptio regulariter vltra repulsionẽ ibi fiendaz nihil operatur. Satis eñ inducit ex quo p tunc repellit s̃m naturã suam. vt in. d. c. ij. de or. cog. et hec exceptio pprie hz locum. Exceptio vero impropria est
d q̃n proponitur ꝯtra ab aliquo spõte nemine ipsum stimulãte.[d] Exemplum q̃n qs opponit ꝯ electionem seu personã electi: nã ab isto opponente nihil petitur: sed ipse vltroneus seu volũtarie se offert impugnando electionẽ. Ideo ista talis exceptio hz vt dixi vim actionis seu accusationis. nã sicut actor seu accusator venit sponte ad stimulandũ aliũ ita iste qui excipit ꝯ electionem opponẽdo crimen ꝯ electũ venit sponte. Et d' hec exceptio intentionis q2 opponitur intẽtioni electi potius q̃ actioni: ex quo electus nihil petit sed est in intẽtione petẽdi confirmationem vel ꝯsecrationẽ. Et de hac exceptione improprie dicta vide latius p Inno. in. c. dudũ. et in. c. cũ dilecti. j. eo. et. c. sup his. de accu. et sic videtur q̃ talis exceptio habeat quo ad casum istius. c. effectum accusationis et sigillat et notat psonã electi sicut faceret accusatio. Sz intellige q̃ non p hoc notat personã electi infamia iuris lz sit tale crimẽ de quo alias condẽnatus per viã accusationis efficeretur infamis q̃ probo apertissime per. c. sup his. p̃alle. Vbi cõcluditur q̃ per crimẽ pbatum ꝯ electum p viã excep. non dz electus perdere priora beneficia: qd̃ profecto pderet si notaretur infamia iuris q2 infamia adimit honorem iam quesitũ. vt pbatur in. l. infamia. C. de decu. lib. x. dixi in. c. inter dilectos. de exces. p̃la. Vnde placet mihi magis. j. lect. glo. declarata. vt
3 s. ad quam etiam corroborãdã adduco. c. testimoniũ. de testi. † vbi pz q̃ repulsus semel a testificando per viã exceptionis põt de nouo repelli probando id solum propter qd̃ alias fuit repulsus: ergo idẽ fortius videtur dicendũ in pmouendo. ar. in. c. fi. de testi. Sed pro declaratione predictorum et tex. quero nunqd iste tex. habeat locum indistincte qualitercunq3 electio fuerit cassata vitio persone. Sol. dic q̃ non. Vnde premittendum est q̃ q̃nq3 cassatur electio propter crimen electi vere probatum: quandoq3 ppter crimẽ presumptũ: q̃nq3 propter infirmitatem ipsius electi talem q̃ hz impedire promotionẽ. Pone exẽplũ in. c. cũ inter canonicos. j. eo. Primo casu hz locum indistincte tex. noster. Scdo casu nõ impeditur scda promotio si põt se purgare de illo crimine presumpto: q2 ꝯ crimen presumptũ admittitur purgatio. vt est tex. in. c. officij. prope fi. j. eo. Tertio casu q̃n propter infirmitatem dic q̃ si potest probare quod ab illa infirmate conualuerit non impeditur noua promotio. quinimo multi tenuerunt q̃ de nouo debet pbare ipsum laborare illa infirmitate q2 semel infirmus non semper presumitur infirmus. Secus in vitioso q2 semel malus semper presumitur malus: vt in regula qui semel. de reg. iur. lib. vj. Que aũt opinio sit verior dicã
4 in. c. cũ inter canonicos. j. eo. † Sed est aliud dubiũ no. et quotidianũ nunqd dispo hui' c. habeat locũ in p̃ntatione et collatione: vt dicam' q̃ semel repulsus vitio psone sicut non põt ampli' eligi: ita nõ possit amplius p̃ntari per patronũ nec sibi bñficiuz conferri. sol. dicit Jo. cal. q̃ in p̃ntatione hz locũ q2 p̃sentatio est q̃si quedã electio. vt in. c. querela. j. eo. Sed in collatione putat hoc. c. non hr̃e locũ. Mouetur q2 in electione tractatur de iure q̃rendo in collatione vero de iure q̃sito. nã p collationem acquiritur ius in re. vt in. c. pe. de p̃ben. li. vj. facili' autẽ tollitur ius ad rem q̃ ius in re. Itẽ ꝯ priuilegiũ non põt opponi nisi crimen cum infamia. vt in. d. c. accedẽs. de accu. sed ꝯ electum põt opponi infamia Item crimẽ. vt in. d. c. sup his. ergo ꝯ pruisum non põt opponi simpl'r q̃ alr̃ fuit repulsus: q2 esset opponere solũ de infamia. secus si de nouo opponeretur illud crimẽ cum infamia. Ego dubito an hoc dictum sit verum cũ tex. iste in rñsione loquatur generaliter de pmotione et innuit q̃ talis repulsio impedit pmotionẽ in eadem vel in alia ecclesia ergo impedit collationem cũ potius fiat pmotio p collationẽ q̃ per electionem. Preterea ratio decidendi hec est q̃ opinio pmouẽdi in nullo dz vacillare. vt. s. dixi. Sed ista rõ fortius militat in collatione q̃ in ele-
5 ctione q2 citius pmouetur p viã collationis q̃ electionis. † Itez et tertio
e posset dici q̃ collatio facta notorie infami infamia et facti: non tz° per illam regulã. infamibus porte dignitatũ patere non debẽt. que hz locum etiã in infamia facti vt dixi. facit. c. cũ in cunctis. §. inferiora. s. eo. vbi hr̃ q̃ beneficia non sunt cõferenda nisi ei qui scia et moribus commẽdabilis demõstratur: sed infamis infamia facti nõ est morib' com-

a ☞Sebasti. Sapia. ¶ Q monachus.clericus aūt ⁊ scholaris non pōt in abbatem eligi etiam ꝙ esset instructus in regula vt est glo.in.c.officij.j.eo.sed dicit ibi do.Abb.ꝙ hoc nō procederet qn̄ esset euidēs vtilitas.⁊ faciūt no.in.c.cum causam.⁊ in.c.ad nostram.hoc ti.

b ¶ Alterius monasterij. Adde vt per Calde.consi.xiij.de sta.mona.⁊ Fran.areti.consilio.vij.

☞Sebasti. Sapia.

c ¶ Q eremita.vide no.Mariani socinum in.l.i.colū.iij. versi. octaua declaratio.§. de foro compe.vbi videtur concludere ꝙ eremite sint laici ⁊ largo modo dicuntur religiosi.vide etiam moder.in.c.ecclesia sancte marie. no.ē.de consti.vbi declarant qui dicantur religiosi.

d ¶ Continentiā. adde calde.consil. vi.de statu reg.et consi.xxxi.de statu mo.

Zacharias.

¶ Addo tu ꝙ eremita nō ligatur voto castitatis s3 matrimoniū contrahere potest vt not.glo.valde singu.in.c.ex parte. de cle.coniug.sm Lud. in suis sin. in versi. eremita. Nec ēt voto paupertatis ligatur vt no.bertha.de sir.in tra.de epi. vol.ij.dicitur tamen ecclesiastica persona vt p istā glo.⁊ doc.in.l.ij. ff.de in ius vocā. glo.vi.q.i.qui vere ex nulla.Inn. hic ⁊ cardi.in cle. pe.co.ij.de sentē. excom.l3 sibi 9trī⁹ tenuerit oppositum in cle.ij.q.xi. de preben.nec potest vt cleric⁹ impune offendi qn imo offendēs penam excommunicationis incurrit doc.in.c.ij.de foro compe.

Anto.Francis.

¶ Circa hec que hic dicuntur de eremitis an gaudeant priuilegio clericali.vide que no.in.c.super eo. de sen.excō.⁊ vide gl. in.c.i. in.§. fin.de exce.prela. lib.vj.⁊ do.Ant. in.c.ij.de foro compe.⁊ habetur per Cyn.in.l. placet. C.de sacrosan. ec. ⁊ tene menti glo.

mendabilis:qr infamia non orit ex bonis morib⁹.

6 ¶ †Sed quero qd si electio fuit cassata simpliciter ⁊ non apparet an vitio psone an vitio forme. Dic concludendo dicta doc.ꝙ aut opponebat solum 9 psonam ⁊ psumitur cassata vitio psone:qr snia simpliciter d3 intelligi sm acta:vt in.l.si preses.ff.de pe. Aut opponebat solum 9 formā ⁊ presumitur cassata vitio forme rone pdicta. Aut opponebatur 9 formā ⁊ contra psonam:⁊ tunc in dubio presumitur cassata vitio forme. Quia faciēda est in odiosis benignior interpretatio vt in.d.l.si preses.⁊.l.interpretatione.eo.tit.⁊ in.l.hoc eni.ff. de suspe.tu.⁊ in simili facit bona gl.in.§.suspect⁹. insti.de suspe.tu.⁊ hec sufficiant.Abb.

1 ¶ Monachus vnius monasterij potest eligi in abbatem alterius monasterij.3.

2 Eremita nō h3 religiosus l3 gaudeat priuilegio ecclesiastico:⁊ nō h3 superiorem eremitam.

Cum monasterium.

Istud.c. legit duob⁹ modis. primo ꝙ iste eremita nō erat professus ⁊ hec lec. est communior et sm istam.h.d.in summa. Monachus vnius monasterij pōt eligi in abbatem alterius monasterij. Sed qr sm istum intellectū parū vtilitatis afferet hec decretalis cū presertim hodie sit clarius prouisum in cle.j.de elc.ideo sequēdo primum intellectū qui est clarus ⁊ singularis pōt sic summari. Non psessus pōt postulari in abbatem si ex aliqua bona cā fiat talis postulatio. Diuidit nam primo ponitur petitio.scdo confirmatio ibi: nos aūt. ¶ Casus literalis. Monasteriū de pellicia ad tantā dissolutionem deuenerat ꝙ fratres illius loci obseruantiā religionis ⁊ ordinē abiecerunt:tandē vt eorū monasterium posset in statum pristinū reformari:conuenerūt vnanimiter in quēdam fratrē de eremo qui laudabiliter conuersat⁹ fuerat cum suis fratribus ipsum in abbatē postulantes a suo epo:eps eorū petitioni prebuit assensum petens eandē postulationē a sede apostolica confirmari ⁊ papa electionē sine postulationē illa3 canonice factā confirmauit.Ber. ¶ No.i.ꝙ monasterium dissolutū nō perdit priuilegiū electionis interim ergo collegiū habet ptātem eligendi prelatum.
1 ¶ †Scdo no.sm vnum intellectū ꝙ mo-
a nachus[a] vnius monasterij pōt eligi in abbatem
b alterius monasterij.[b] Hoc limita put hr in cle.j. eo.ti.nā pcedit si monasteriū ad qd vocat est eiusdem religionis ⁊ habit⁹ si aūt est diuerse religionis vel diuersi habitus nō pōt eligi sed d3 postulari.vt ibi no.in glo. ¶ Tertio no.arg.ꝙ confirmatio electionis facte de abbate spectat de iure coi ad epm loci.ad qd vide tex.iuncta glo.xviij.q.ij. in.c.i.in 9trium tn facit ista lra qr fuit petita confirmatio a papa. Sed primū procedit de iure coi.ad istud vero dic vt.j. ¶ Vltimo no.casum sm vnu3 intellectū in quo postulatio confirmat: coiter aūt postulatio admittit nō aūt 9firmat.vt in.c.bone. ⁊ in.c.gratū.ē.ti.pri.de hoc aliquid.j. ¶ Contra tex.oppo.in eo ꝙ iste eremita fuit electus in abbatem.nā eremita pōt habere pprium.vt in.§.econtra.xix.q.iij.nec profitet aliquam regulā.ergo nō pōt pmoueri in abbatē:cū soli professi promoueri possint.vt in.c.officij.⁊ in.c.cū in magistru3.⁊ in c.cum causam.j.eo.et hodie habetur clarius in.c. nullus.eo.ti.lib.vj. Sol. comprehendendo glo. et docto.dic quod istud.c.potest intelligi tribus modis:sed duobus modis pncipaliter. Primo ꝙ iste eremita non erat professus: sed stabat in nemore sicut faciunt alij boni eremite quorum vita commendabilis est:vt est bonus tex.in.c. qui vere.xvi.q.i. Ad contraria respondetur qd loquuntur de promotione que fit per viam electionis:et sic per viam iuris.istud loquitur de postulatione.

in.c.qui vere.xvi.q.i.⁊ aliam glo.in.c.nulla ratione.xciij. distin. que dixerunt quod eremite subsunt episcopo loci.⁊ an vita eremitica siue solitaria sit perfectior quam congregatio religionis.vide beatū Tho.secunda scde.q.clxxxviij.arti.viij.⁊ an possit eremita relicto eremo transire ad vitam monachalē.vide glo.in.c.si clericatus.xvij.q.i.⁊ in.c.q vere prealleg. et an eremita possit habere propriū habetur per glo. in c.i.de exce. prela. lib.vj.⁊ per glos. in.c.ex pte.cl.ij.de clerico coniugato. ⁊per glo.in.c.scripsit.xxvij.qd.ij.et vide bonum tex. in.c. platum.xix. qd.iij.⁊ in.c. cum Ioan.de fi.instr. ⁊ per bar.in aut. si qua mulier.C. de sa.sanc.eccle.⁊ per bal.⁊ alberi. de rosa.in aut.ingressi.eo.tit.⁊ an etia3 dicat psona ecclesiastica.vide glos.⁊ doc.in.l.ij. ff.de in ius vocā. ⁊ vide do.Car.in cle.ij.in.xi.et.xij. q.de prebē.vbi videtur tenere late disputādo qd nō sint psone ecclesiastice:tamen in cle.penul.in.ij.q. de sen.excom.tenet contrarium et de huiusmodi eremitis vide p no.Anto.de but. in quoda3 suo consilio incip.in nomine patris ⁊ filij et spiritussancti amen.qr hoc agitur in ver. ad octauum hū considerandum.⁊ vide Ang.in consi. suo.xviij.qd incipit arguo.⁊ i alio consi.cxxviij.qd incipit i themate.

Licet eni non professus nō valeat eligi: potest tn postulari:qr postulatio dependet a gratia ⁊ quod possit postulari tenet Innoc.hic. Requiritur tamen ꝙ postulatio fiat bona intentione et non per ambitionem. Hanc etiam opinio.tenet gl.xvi.qd.
c j.in.c.presbyteros.et dicit Inno.ꝙ eremita[c] est religiosa persona ⁊ tenetur seruare ⁊ promittere con-
d tinentiam[d] alleg.§.ecce qd.xxvij.q.ij.⁊ tene menti
2 hoc dictum Inno.† Tamen glo.in.d.§.ecce.posuit opinionem 9nam.s.ꝙ eremita non sit religiosa persona:⁊ etiam ego puto qd non sit:licet gaudeat priuilegio ecclesiastico respectu fori vel persone. Et qd dicat Inno.ꝙ debeat seruare ⁊ promittere continentiam hoc iure non pbatur. Vn non probatur iure qua3 vitam d3 ducere eremita de quo vide glo.not.in.d.c.qui vere.q dicit inter cetera qd sunt sicut locuste sine rege.⁊ vide qd plene dixi in.c.ij.de foro compe. Et tenēdo istum intellectum qui mihi multum placet ad literam dū dicit ꝙ papa confirmauit.dic ꝙ non confirmauit simpliciter postulationem: sed ordinationem factam per epm in eo qd admisit postulationem. Et sm istum intellectum facit hec litera not.in argu. ꝙ eps non pōt admittere istam postulatione3:qr cum sit contra ius vt non professus promoueatur in abbatem non potest eps dispensare cum non reperiatur in iure ista dispensatio sibi promissa. Debet ergo recurri ad papā.et hoc tenuit.d.An. hic l3 dubitando. Sed credo dictum verissimum ⁊ vide per Io.and.qui hoc tenuit.in.c.officij.prealleg.⁊ in.c.nullus.eo.ti.li.vj.l3 aliud senserit ibi Archi.per Innocē.in.c.dilectus.de tempo.ordi.

3 ¶ †Ad idem adduco glo.no.in.d.cle.j.de elect.q vult ꝙ monachus vnius monasterij non pōt promoueri in abbatem monasterij alterius religionis sine dispensatione pape ita ꝙ concludit ꝙ si post postulatur non potest eps talem postulationem admittere:ergo fortius idem dicendum cu3 postulatur non professus. Et ex predictis collige ⁊ tene menti duas conclusiones. Prima ꝙ nō pfessus potest postulari in abbatem. Secunda ꝙ postulatio talis non potest admitti nisi per romanum pōtificem. Et iste intellectus multum mihi placet ad hoc ꝙ ista decretalis affert aliquid noui:sed quia non congruit rubrice ponitur secundus intellectus vt intelligatur tex.in electione.s. intelligendo quod iste eremita erat alias monachus.⁊ pro isto intellectu facit tex.dum dicit ꝙ cū fratribus suis laudabiliter vixerat. Non ob.in eo ꝙ faciat mentionem de eremo:qr quandoq3 monachi habitant in eremo: vel sm glos.eremus est nomen cuiusdam monasterij:⁊ iste intellectus diuiditur in duos. Nam primo potest intelligi qd iste fuit vere electus.et capitur hic postulatio pro electione:quia iura antiqua promiscue vtebantur istis vocabulis.⁊ pro isto intellectu facit tex.in fi. eo ꝙ papa confirmauit illam ordinationem nam vera postulatio non confirmatur sed admittitur vt supra dixi:fuit autem petita confirmatio a papa:qr forte illud monasterium non erat subiectu3 episcopo:sed ipsi pape:vt dicit glo. Secundo pōt intelligi ꝙ iste erat monachus ⁊ fuit postulatus: quia erat monachus alterius religionis seu alterius habitus:vel patiebatur defectum in ordine Quis autē possit admittere hanc postulationem dic vt supra dixi.et respectu defectus ordinis dic vt no.in.c.vnico.de eta.⁊ quali.lib.vj.⁊ melius in c.preterea.j.de eta.⁊ quali.Abb.

1 ¶ Consuetudo per quā tolluntur substātialia actus non valet.

Appellari non debet a vicario episcopi ad epm: qr est eadem met iurisditio ⁊ consuetudo aliter disponens non valeret.

2 Consensus aliquorum laicorum quando requirit

a ¶Substãtialia. Adde qd volnit Old.cõsi.celix. vbi dicit nõ valere statutum canonicorum q vocentur absentes: alr electio non valeat.
b ✠Sebasti. Sapia. ¶Non valeat. Vide doc. in rub. j. de appel. And. sicu. in repe. rubri. de fi. instru. col. xxxiiij. abb. in cõsi. lxxij. in. ij. vo.
c ¶Substantie actus. Adde q voluerunt do. de rota. deci. cccc xl. in antiquis. de cõsue. vbi tenuerũt nõ valere consuetudinem qd valeat instrm absq loco & die licz cõtrariũ voluerit Bal. cõsi. lxiij. v. lib. consulendo super statuto cortone dictante qd instrm non vitietur licz in eo non sit locus nec dies & qd soli notario credatur absq loco & testibus.
Anto. Francis.
¶Que sint substantialia instrumenti. dicas qd sunt dies: locus: series facti: indictio: nomẽ imperatoris vel pape: anni dñi: & innocatio domini. de qbus habetur per gl. in. l. generali. C. de tabu. lib. x. & in aut. vt preponatur nomẽ imperato. in princi. & p Spe. in titu. de instru. edit. in §. ij. & per totum & in ti. de pcura. in. §. ij. in ver. sed quid si in mandato. & per Barto. & Alex. in procinio ffo rum. dz etiam continere signuz notarij: vt in locis prealle. et habetur per Ange. aret. & scriben. in j. rub. insti. Adde tñ q quando fieret instrumentũ de re que nõ requirit scripturam si nõ apponeretur 1 dies valeret instrumentũ prout late voluit Bar. in consi. suo q incipit reperitur. & qd dictum est de loco intellige nõ solum de loco generali: sed etiam speciali sz Ang. in. d. aut. vt preponatur no. imperato. & habetur p glos. in. c. sane. de re iudica. et vide Barto. in. l. contractus. in. iij. co. de fide instr. et in l. comparatiões. eo. titu. in. iij. col.
Quod autem dictum est de indictione: dicas quod si omittatur non valet instrumentum: si vero apponatur sed falsa: bene valet sm Bart. in. l. nominatim. ff. de conditio. & demonstra. & in. l. si librarius. de regulis iuris. & in. l. admonendi. in. vij. col. ff. de iureiuran. & per Bal. in prima constitu. C. in. §. exceptio. & Joan. and. in data. vi. lib. est tamen verum quod instrumẽtum sine indictione probat semiplene mortuo notario: vt per Barto. in dicta. l. admonendi. in. vij. colũ. & per do. Anto. in. c. fin. de iureiuran. et per domi. Alex. in. l. de pupillo. §. qui nunciat. ff. de ope. no. nuntia. et eodem modo dicendum est de die vt illius omissio vitiet: sz falsa idest si ponatur vna pro alia nõ vitiat sm bal. in. l. ij. C. de falsa causa adiec. leg. & de legato: & de indictione & eius materia & an omissa possit suppleri p testes. vide p bal. in. l. si. in. iij. colũ. de fideicõmis. & p Ang. l. dicta aut. vt pponatur nomẽ imperatoris. & p Lãfran. plene. in c. qm cõtra. in v. instrã. in. vij. col. de proba. per gl. in prima cõsti. C. & per Spe. in tit. de instrumẽ. editio. in. §. i. in ver. post annos. et in ver. breuiter. Qd aũt dictum est de innocatione nominis dñi: dicas illam non esse de substãtia instrumenti necessariã sm Bal. in. l. i. C. de nouo co. cõfirmã. & habetur p Alex. post Bal. & Paul. de cast. in l. nrisgentiuz. in §. si paciscar. ff. de pa.
¶Addes tñ qd instrm sup quolibet Zctũ actu dz fieri sm cõsuetudinez loci vbi fit vt pulchre declarat bar. in. l. ex ca ptc. ff. de ver. ob.
Zacharias.
d ¶Principis. ad de Car. Alex. in c. i. & Feli. plene i c. dilecto. in prin. de testi. barba. in c. raynaldus. de testa. bertha. de fi in tract. de epis. p te. i. q. xxxiij. & Feli. i. c. ad apostolicam. c. aptice. col. iiij. ver. ceterũ limitabis. de excc.
✠Sebasti. Sapia.
e ¶Q matrimonium. Ad hoc facit optimus tex. in. l. hoc modo. ff. de conditio. & demõstra. vbi licet matrimonia debeãt esse libera tamẽ facultas nubendi potest restringi ad quando non

tur in electione ecclesiastica.
Consuetudo inulta non potest inducere. de quibus hic.
3 Electio que per vim est restricta ad certũ hominẽ non valet: secus si ad vnum ex certis.
4 Matrimonium Zctum metu an valeat.
5 Electio non facta in loco consueto valet dummodo aliud non deficiat.

Cum terra. Non valet consuetudo p quam collegium ad alterius voluntatẽ tenetur sibi eligere prelatũ. Vel breuius sic electio dz esse in libertate eligẽtiũ: nec valet contraria consuetudo. primo ponit decisum exordiũ scdo narratio ibi sicut. tertio pmissio. ibi: qr igitur que tria facit. primo causaz reddẽs dãnat consuetudinem. scdo statuit et statutum declarat. tertio permittit & pmissionem determinat. scda ibi: statuentes. tertia ibi: qr facto. ¶Casus literalis. In terra hierosolymitana talis in electionibus csuetudo seruabatur cũ electio alicuius prelati deberet celebrari conuẽtus illius ecclesie duas psonas nõiabat latẽter auribus patriarche vel principis vt sic esset in potestate patriarche alteruz preficere vel vtrũq repellere qr ergo talis cõsuetudo redũdabat in pernicẽ ecclesiastice libertatis: precepit papa illã cõsuetudinẽ abolendam penitus statuens vt in oĩbus conuẽtualibus ecclesijs forma electionis canonice obseruetur vt electores cõueniant in vnũ cum dz electio celebrari. & inuocata spũssancti grã personã idoneam sibi eligãt in prelatum. & si in persona quã intendunt eligere esset pctm: vel si modum canonicũ nõ seruarent tãdiu delibarent in persona & in modo q scz personam idoneam inueniant & modus canonicus obseruetur & vacãti eccl'ie csulat quo facto persona electa presentet patriarche vel pricipi vt suũ pstet assensum. sed pter hoc non dz electio impediri. Ber. ¶No. i. ibi cõuentus q qlibet ecclesia collegiata põt dici cuẽtualis lz nõ sit regularis sz secularis. põt etiã appellari caplm seu vniuersitas: nã hec sunt synonyma. i. idẽ importãtia lz vulgariter cõgregatio religiosorũ appellet conuentus: secularium aũt caplm. iure tñ hec dña nõ pbat immo potius probat oppositũ: vt hic. & in. c. caplm sancte crucis de rescri. vbi de hoc. xv. di. c. i. ¶No. ij. q cõsuetudo cõtra libertatẽ ecclesiasticã nõ valet. vnde pondera literã in ratione sm q generalis est. nõ cm restringit se ad casum electionis. sed gñaliter damnat consuetudinẽ que tẽdit in pniciem ecclesiastice libertatis. cõcor. aut. cassa & irrita. C. de sa. sanc. eccle. & facit. c. i. de cõsuetu. ¶†No. iij. q consuetudo non põt tollere substantialia[a] electionis. nam eligere est vnũ ex pluribus capere. hic aũt tenebantur eligere prelatũ ad voluntatẽ principis seu patriarche q erat ctra substantiã actus. nec est hoc spãle in electiõe. sed est gñale in qlibet actu vt nõ valeat[b] cõsuetudo per quã detrahitur substantie actus[c] ipso actu remanẽte: vt probat in. c. ij. de cõsuetu. lib. vi. iuncta glos. vbi ptz q non vz consuetudo vt appelletur de vicario epi ad ipsum epm: qr est contra substãtialia appellationis cũ appellatio fit de minori iudice ad maiorem prouocatio sed vicarius epi facit idem consistorium cum epo qr iurisditio sua non est alia a iurisditione epi sic etiam non valet pactum vel modus appositus contra substantialia actus: vt in. c. fina. de preca. & in. l. cum precario. ff. eodẽ. et in. l. per seruum. ff. de vsu et habi. vbi dicitur q non valet si quis legat vsumfructum rei sine vsu. ¶No. quarto q cõsuetudo non potest tollere libertatem in actu eligendi: an autem possit illam restringere. j. dicetur.

2 ¶†Item no. q potest induci ex consuetudine vt post factam electionem in ecclesia requiratur consensus principis[d] vel patriarche. et dicit hic Innocen. q requiritur iste consensus post confirmationem nisi aliud habeat consuetudo. Sed dic tu latius quod aut consuetudo super hoc nihil disponit nec princeps vel alius patronus: & tunc de iure non tenetur capitulum requirere ante vel post consensum principes vel alterius ad quẽ spectat confirmatio electionis & maxime hoc procedit in secularibus. ad hoc. c. bene quidẽ. xcvi. dist. & c. ecclesia sancte marie. de cõsti. & c. si. de re. ec. nõ alie. potest tamen de honestate principis requiri vt consentiat: non qd consensus habeat prestare robur: sed vt non possit in futurum opponere cõtra electum vel electionẽ. nam permaxime princeps põt opponere contra electum vel electionez exceptiones alias legitimas: maxime si dubitat de proditione patrie vel relatione consiliorum et secretorum suorum: vt not. Innoc. in. c. super his. de accu. aut ecclesia hz patronum: et tunc dz requiri consensus patroni post electionem factam et non ante: vt in. c. nobis. j. de iur. pa. si aũt non vult consentire sine causa rationali: non pter hoc cassabitur electio sed requiritur cõsensus vt audiãtur sue exceptiones legitime si quas habet: vt in posterum nõ possit opponere. & hoc modo posset intelligi iste tex. forte enim princeps vel patriarcha erat patronus ecclesie. Aut consuetudo disponit super assensu requirendo: & tunc aut consuetudo habet vt requiratur assensus post electionem et valet non tamen debet induci retractatio electionis si ille dissentit sine causa legitima: vt hic in fine. Aut habet consuetudo vt electio dependeat a facultate seu voluntate principis vel alterius: et tunc talis consuetudo non valet: vt hic: qr tollit libertatem eligendi: secus antẽ si restringeret ipsam libertatem vt probatur in. c. abbatem. de verbo. signifi. & in. c. cum dilectus. de consue. et in. c. ij. de in integr. resti. In quibus iuribus probatur q valet consuetudo vt collegium teneatur sibi eligere prelatum de alieno collegio. Itẽ potest induci consuetudo vt collegium teneatur admittere forenses ad colligendũ secum. vt in. c. scriptum. j. eo. & in. c. cũ ecclesia sutrina. de causa pos. & proprie. potest etiam per consuetudinem in totum tolli potestas eligendi: vt in. c. ij. de in integ. resti. vbi episcopus pretendebat habere potestatem eligendi abbatẽ in summa ergo vt dicit Jo. and. et bene consuetudo non potest tollere libertatem eligendi ipsa electione remanẽte: qr tolleret substantialia ipsius electionis: qr non est electio vbi adimit libertas eligendi: vt in. c. vbi periculum. in. §. ceterum. j. eo. ti. li. vi. Sed consuetudo bene potest restringere libertatez modis pdictis vel in totum auferre ptãtem: qr tollendo ptãtem in totum pmanet seu deuoluitur libertas eligendi ad electores ad quos postea per consuetudinez deducitur. Simile no. in cle. ij. de reb. ecc. nõ alie. vbi ptz q vacante eccl'ia põt vniri et subijci tota ipsa ecclesia: non aũt põt alienari bona particularia ipsius eccl'ie vacãtis: & rõnẽ vide ibi p gl.
3 †Et ex predictis infertur q qñ restringit libertas eligẽdi: non dicitur cassari ipsa electio vel tolli libertas eligendi q facit ad id qd dixi in. c. lz. ã. eo. vt valeat electio facta per metum seu impressionem quando electores non cõpelluntur eligere certuz sed aliquem de certo genere personarũ.
4 †Ex per hoc puto posse attentari qd matrimonium[e] carnale contractum per metũ modo predicto teneat

qui non fuit compulsus contrahere cum certa persona: sed cum aliqua de certo genere quam ipse elegerit. nam olim in veteri testamento matrimonium erat in precepto in genere iuxta illud quod habetur in Genesi. Crescite et multiplicamini. et leg. et no. in c. nuptiarum. xxvij. q. i. nihilominus non per hoc deerat liber consensus in contrahendo: et facit ad materiam c. cum locum. j. de spon. de hoc tamen posset satis dubitari. Et adde ad predicta no. dictum Innocen. in c. quod sicut. j. eo. vbi dicit quod potest induci ex consuetudine vt mortuo prelato capitulum non prius procedat ad electionem quam notificetur principi
a mors prelati[a] et petatur ab eo potestas eligendi seu consensus: vt cum consensu suo procedant ad electionem: nam per hec non tollitur libertas eligendi. Sed potuit hec consuetudo induci propter interesse principis vt admoneat ad eligendum aliquem bonum et sibi fidelem: et vt defendat ecclesiam ab oppressionibus aliorum: et ne quid prauitatis in electione intercedat quod bene notabis. ¶ In glo. in ver. in quo in fi. no. ex ista glo. locum in quo debet fieri electio prelati: et dicit hic Host. quod consuetudo potest inducere vt fiat in certo loco: et vbi non subest consuetudo non est vis in quo loco fit dummodo sit honestus. argumentum in l. penul. ff. de iustitia et iure. et in l. si cum dies. in §. si arbitretur. ff. de arbitris. De iure tamen videtur mihi quod debeat fieri in ecclesia seu capitulo illius loci cui debet preesse prelatus: vt dicit glo. in c. cum nobis. j. eo. vbi electio fuit facta in choro: sed in casu c. cum inter canonicos. j. eo. facta fuit in c. vide etiam bonum textum cum glo. in c. quod sicut. j. eodem vbi dici-
5 tur quod debet fieri in ecclesia. ¶ † An autem valeat electio si non fiat in loco consueto: puto quod sic dummodo aliud canonicum non obsistat. argumentum in c. consideravimus. s. eodem. male tamen faciunt electores peruertendo consuetudinem. ¶ In glo. in ver. diligentiam. in fine ex ista glo. eliciuntur duo intellectus. Primus vt canonici possint procedere ad secundam electionem si fuit peccatum in prima reprobata tamen prius prima electione: quia non debent procedere ad secundam prima non reprobata per superiorem. Secundus intellectus vt intelligatur quando electores peccarunt in persona nominata vel in forma antequam transirent ad electionem: vt sit sensus litere: quod si canonici ante electionem factam deprehendunt peccatum in forma vel materia debent ad
b hibere diligentiam vt prouideatur ecclesie legitimo modo. Sed tamen[b]
c conclude sumendo conclusionem doctorum[c] quod aut prima electio est notorie nulla et electores non sunt priuati potestate eligendi: puta quia elegerunt ignoranter indignum et possunt propria autoritate ad secundam electionem transire: quia ex quo electio est notorie nulla non oportet expectare vt reprobetur a superiore: vt in c. constitutus. de appella. et no. in c. auditis. j. eodem. et c. inter dilectos. de excessibus prelatorum. Sed si electio non esset nulla sed iniusta vel saltem haberet colorem validitatis: vel electores essent priuati: tunc non est licitum transire ad secundam electionem vt in iuribus allegatis in glos. Et vide quod legitur et nota. in c. perpetue. j. eodem lib. vi. vbi habetur an canonici possint resilire a scrutinio ante electionem factam si deprehendantur nominasse indignum. Abbas.

1 ☞ Episcopus adhuc non consecratus habet ea que sunt iurisditionis. non ea que sunt ordinis episcopalis.
2 Excommunicatus potest absolui etiam a non sacerdote dummodo habeat iurisditionem.
Excommunicatus inuitus potest absolui: sed non quo ad peccatum.
3 Episcopus vtrum possit exercere suam plenariam iurisditionem si non acceperit possessionem episcopatus.
4 Episcopus ante consecrationem non potest clericum deponere: sed bene potest ipsum priuare beneficijs.
Excommunicare est meri imperij.

1 TRansmissam. ¶ † Electus confirmatus non consecratus potest ea que sunt iurisditionis non autem ea que sunt ordinis episcopalis. Uel aliter et sic. Per confirmationem electionis transfertur potestas exercendi ea que sunt iurisditionis episcopalis: non autem ea que sunt ordinis. Illa enim transferuntur per consecrationem: et pertinet iste tex. ad secundam partem rub. scilicet de electi potestate. In prima ponitur consultatio. In secunda responsio ibi: respondemus. ¶ Casus literalis. Clerici cuiusdam electi et confirmati pro excessibus suis excommunicabantur vel interdicebantur: aut etiam suspendebantur a predicto electo: nisi sententiam eius contemnentes transferebant se ad
a commercia laicorum dicentes quod electus ipse non poterat eos excommunicare: suspendere vel interdicere: cum nondum esset in episcopum consecratus nisi specialiter esset ei a sede apostolica indultum. Consultus papa respondet quod ex quo confirmationem electionis accepit de talibus commune liberam habeat potestatem excommunicandi: interdicendi vel suspendendi preter illa que consecrationis ministerium desiderant: vnde iurisditionem suam in ipsos li
2 bere poterit exercere. Ber. ¶ † No. j. quod excommunicatio est iurisditionis: non autem ordinis episcopalis nam vt vides hic electus confirmatus potest excommunicare subditos. Item videmus quod prelati non episcopi hanc sententiam censure exercent in subditos: vt j. c. cum ab ecclesiarum. de offi. or. et in c. sicut. j. de simo. et in c. cum in ecclesijs. de maio. et obe. cum si. Ex quo infertur quod electus confirmatus licet non sit sacerdos possit excommunicare cum non requiratur sacerdotium ad exercitium iurisditionis. arg. hic. Et ex eo quod habetur de archidiacono quod non tenetur esse

certum locum quod ibi commode contrahi potest matrimonium. que tex. multum no. Bar. ibi et alij.

a ¶ Mors prelati. Adde Roma. sing. suis. folio. v. Zacharias. ¶ Adde quod est sing. in ordine. nu. cclxxxviij. incip. cle. cum terra. vbi tenendo talem consuetudinem valere alle. dictum Imo. i. c. quod sicut. isto ti. ↪ Sebasti. Sapia.

sacerdos sed diaconus dumtaxat vt in c. cum in cunctis. §. inferiora. s. eo. et tamen archidiaconus habens iurisditionem excommunicat: vt dixi post glos. in d. c. cum in cunctis. et ex hoc etiam infero quod non sacerdos habens iurisditionem potest ab excommunicatione absoluere: quia eadem ratio est in absoluendo que est in ligando. de pe. distin. j. verbum. Licet Host. senserit contrarium in c. quum. de vita et honesta. cleri. vbi dixit quod non sacerdos non absoluit ab excommunicatione. Sed intellige illud dictum quo ad absolutionem fiendam in foro penitentiali respectu peccati: quia soli sacerdotes habent illam potestatem. vt in c. omnis. de pe. et re. facit. c. j. prope fi. de summa tri. Sed quo ad tollendum vinculum excommunicationis quo ad ecclesiam militantem sufficit c quod quis habeat iurisditionem ecclesiasticam. de hoc satis sentit Jo. and. post Host. in c. duduum. el. ij. j. eo. Hinc dicimus quod illud vinculum excommunicationis quo
d ad ecclesiam militantem potest tolli ab inuito:[d] licet inuitus non possit absolui a peccato: vt no. in c. ab excommunicato. s. de rescrip. et per Jo. an. in c. j. de sen. excom. lib. vj. ¶ No. ij. quod iste tres sententie excommunicationis suspensionis et interdicti sunt applicabiles ad personam. potest ergo quis excommunicari suspendi et interdici. Quid autem operetur sententia interdicti in personam dic vt in c. is cui. de sen. excom. lib. vj. facit. c. sacrosancto. titu. ¶ No. iij. quod mercimonia sunt licita laicis e
e et prohibita clericis[e] et clerici illa exercentes possunt excommunicari vel aliter compesci ab illis desistere. ad hoc c. negotiatorem clericum. et in c. fornicari. lxxxviij. dist. et j. ne cle. vel mo. c. j. et ibi dixi. facit c. si. de vi. et hone. cleri. ¶ No. ibi habitu clericali. iuncto tex. ibi: vestes laicales: quod vestes clericales debent
f differre a vestibus laicalibus. Ex quo infertur[f] quod clerici debent habere proprium habitum. Illud tamen scias quod respectu forme communis non reperitur iure cautum quod clerici seculares habeant certum habi
g tum[g] sed quedam vestes et certi colores sunt eis prohibiti. de quibus in c. clerici. el grande. de vi. et honesta. cleri. Et vide ad predicta gl. in cle. j. de vi. et hone. cle. prope fi. Et de vestibus sericis an sint eis interdicte. vide gl. xxi. q. iiij. in summa. dixi in d. c. clerici. facit ad principale dictum c. vnicum. de clerici coniu. lib. vi. et c. si iudex laicus. de sen. exco. c. li. vbi fit mentio de habitu clericali. ¶ No. ibi: laicorum manus associant quod manus quandoque ponitur pro potentia seu adiutorio iuxta illud psal. In manus tuas commendo etc. Et no. contra clericos innocentes patrocinium laicorum ad effugiendam debitam vindictam prelatorum. ¶ Item no. ibi ex quo electionis etc. quod per solam confirmationem consequitur prelatus potestatem exercendi iurisditionem Et facit hec litera in ar. quod ad potestatem exercendi iurisditionem non requiritur inductio in possessionem: sed eo ipso quod quis est confirmatus potest iurisditionem exercere et omnia alia pertinentia ad illam prelaturam que sunt iurisditionis. de quo
3 infra dicam latius. ¶ † Ultimo not.[h] quod eorum que
h spectant ad episcopum quedam sunt iurisditionis: quedam ordinis. Nam episcopatum dicimus esse ordinem vt no. glo. in proemio sexti. et ex institutione ecclesie multa licent ordini episcopali que alijs ordinibus sunt interdicta: vt chrismare. s. de consue. quanto. ordines conferre et similia. de quibus gloss. Ista non transeunt in electum confirmatum nisi post consecrationem. idest postquam habuit ordinem episcopalem qui confertur in ipsa consecratione. ¶ Sed contra tex. oppo. et videtur quod ex sola confirmatione non adipiscatur electus potestatem exercendi iurisditionalia sed requiritur quod precedat installatio seu in
i possessionem inductio.[i] Ad hoc c. vt nostrum. de officio archi. vbi fit mentio de ista inductione in dei. in glo. ij. de simo. Inno. in c. cum super. de can. pos. et proprie Cardi. in clemen. iij. in fi. de preben.

b ¶ Sed tamen. Uide bar. et alios in l. q salutem. ff. de iureiurã. Dy. et bar. i. l. serui electione. vbi etiam alij. ff. de leg. j. bar. in l. ij. §. data. ff. de optio. lega. Cy. in l. fi. C. de contrahen. emp. bal. l. l. post aditaz. C. de impub. et alijs substit.

c ¶ Conclusionem doc. adde videndum Roma. consilio. cccclxxxiij. Zacharias.

d ¶ Ab inuito. adde tu de hoc per Car. in allegato c. ab excommunicato. s. de rescrip. et in cle. j. q. xxxvij. de priuil. per c. quod quidam. j. de pe. et remis. ¶ Clericis. adde Abb. consilio. vj. ij. lib. ↪ Sebasti. Sapia.

f ¶ Ex quo infertur. Uide glos. in l. si ignorans. ff. loca. que dicit quod penitens clericum in habitu laicali non est excommunicatus. de quo per bar. i. l. item apud labeonem. §. si quis virginem. ff. de iniu. per bal. i. l. si qua per calumniam. eo. j. C. de epis. et cleri. et in c. que in ecclesiarum. eo. j. de constitu.

g ¶ Certum habitum. adde Alex. consil. viij. j. lib. ¶ Adde d. Ant. corse. in addi. ad istum in c. cum consuetudinis. in j. spo. post prin. ij. de consuetudi. Aeneas falco. ↪ Sebasti. Sapia.

h ¶ Ultimo nota. Aunque istud procedat in abbate electo ponit feli. late in c. cum te. j. de rescrip. ↪ Sebasti. Sapia.

i ¶ Inductio. installari exponit i. poni in stallo prelati ita exponit do. abb. in c. qualiter. col. ij. j. hoc ti. et ad hoc quod dicit hic do. Abb. vide glos. in c. ne

possessionez: que si non esset necessaria ad ptātem administrandi nō fuisset a iure inuēta. Ad idē. c. in noie dñi. xxiij. di. vbi dicitur q si papa non pōt installari seu intronizari in vrbe pōt tamen administrare. ergo a cōtrario installatio videt necessaria ad actū administrandi. facit etiam. lxiij. dist. in c. si quis ordinatus. cū seq. Sol. ppter hec contraria 7 similia q̄ formari possent reperiūtur in hac materia due opi. cōtrarie. Inno. enī hic Hostiē. et Compo. Jo. an. 7 cōiter fere alij sequētes tenent opi. q inductio in possessionez non est necessaria sed eoipso q quis est confirmatus vel habuit aliq̄d succedens loco cōfirmationis: puta q: fuit institutus seu puisus p superiorē de illa dignitate pōt incontinēti administrare quātūcunq non fuerit ad hoc apprehensus corporalē possessionem prelature. Pro qua opi. facit iste tex. in eo q ex quo iste acceperat confirmationē sue electionis poterat administrare 7 iurisditionē exercere. Ad idez e. nosti. ē. co. 7. j. eo. qualiter. 7. e. nihil est. que iura solū videnf exigere cōfirmationē ad ptātem administrādi. Et ad ɔtria q̄ faciunt mentionē de installatione rñdent tenentes hanc opi. q pcedunt sm consuetudinē locorum. Nā vbi est consuetudo vt prius nō administret q̄ fuerit missus in possessionem facienda est installatio: vel sm eos installatio est de solēnitate: non aūt de substantia sicut videmus in iudicio. Nā multa sunt de ordine substantiali: multa vero de solēnitate nō substātiali: vt no. ij. q. j. in summa. 7 dixi in. c. cū. J. 7 A. de re iudi. Quidā vero tenuerūt contrariam opi. dicētes q anteq̄ prelatus inducatur in possessionem prelature non potest administrare quantūcunq fuerit cōfirmatus seu institutus seu prouisus. Et hanc opi. firmauit archi. in. c. cum qui. de preben. lib. vj. Plus etiam ibi voluit q si propria autoritate quis apprehenderet possessionem prelature perderet ius qd̄ haberet in ea: per illū tex. in. §. i. hanc opi. q requiraf installatio[a] sentit etiā Dy. in regula prima de re. iur. lib. vj. et nouissime late prosequendo firmauit Pe. de ancha. in regula sine possessione. de re. iur. li. vj. 7 hoc Motus inter cetera: q: confirmatio hz vim diffinitiue sñie: vt no. in. c. si. §. eo. lib. vj. Sed post snīam diffinitiuam non est licitū parti ppria autoritate capere rem sibi per iudicē adiudicatam sed oportet q p istuz iudicem decernaf sibi possessio iuxta illud qd̄ legi. 7 no. in. c. in lr̄is. 7. c. querenti. de offi. deleg. 7. c. cum nr̄is. de ɔces. pben. vbi p Inno. 7 in. l. qui restituere. ff. de rei ven. 7 in. l. nō est singulis. ff. de re iud. Itē 7 scd̄o facit cle. q̄uis. de fo. cōpe. vbi spāle est in epō expulso a sede sua vt possit administrare iuxta formā ibi traditam. ergo regulariter non existens in possessione prelature non pōt administrare. Exercitiuz enī iurisditionis dependet a possessione sicut pceptio fructuum: vt in. l. bone fidei. ff. de acqui. re. do. facit qd̄ no. Inno. in. c. cum dilectus. de reli. do. Item adducit simile in tutore 7 vsufructuario qbus prelati equiparanf: vt in c. ij. de dona. 7 no. in. c. si. de pigno. Isti aūt nō administrant nec vsufructuarius capit fruct⁹ nisi decernatur eis possessio: vt. l. iij. ff. de vsufru. facit q no. in. l. lex que tutores. C. de administratio. tuto. Ego pro concordātia harū opinionū dicerem sic q aut alius est in possessione prelature: lz iniuste 7 tunc non est licitū cōfirmato seu puiso administrare nisi pri⁹ inducaf legitime in possessionem Quia secus faciēdo eēt spoliare possessorez ppria autoritate qd̄ nō lz: vt in. d. c. eū qui. qd̄ loqtur in violento possessore: vt. xvi. q. vi. placuit. 7 in. l. si qs in tantā. C. vnde vi. 7 in. §. sed nedū talia. insti. vi bo. rap. facit q no. doc. in. c. p venerabilē. q fil. sint le. Aut plātura ita vacat q nemo est in possessione illi⁹ tanq̄ plātus 7 tūc teneo opi. cōem vt post confirmationē seu institutionē licitū sit administrare.[b] Pro hoc faciūt iura superius alle. q̄ solū faciūt mētionē de cōfirmatione ad idē. c. auaritie eo. ti. lib. vj. Preterea parū vel nihil operaretur cōfirmatio si de necessitate reqrerelf inuestitura ad ptātem administrādi: 7 p hoc gl. no. in. c. q̄to. lxiij. di. q̄ notabiliter dicit q p electionē daf ptās administrādi i habitu per confirmationē vero daf in actu. Unde cōfirmatio deducit ptātē quesitā p electionē ad actū. Idē sentit glo. iuris ciuilis in. l. priustorū. C. de iurisdi. om. iu. Et hec distinctio quā. ē. feci vf de mēte dñorum de ro. deci. iiij. ¶ Cōclude ergo totā materiaz per hec mēbra: q aut subest in loco cōsuetudo vt ɔfirmat⁹ seu institutus vel puisus nō administraret ante installationem: aut est cōsuetudo simplr de installādo: aut subest ɔsuetudo de nō ministrādo ante installationē 7 ēt ɔfirmationē: aut nulla subest cōsuetudo. Primo casu seruāda est cōsuetudo vt cōiter volūt doc. facit. c. in his. xi. di. Et vide de efficacia installationis qd̄ no. Inno. in. c. in lr̄is. de re. spo. Ubi dicit q nisi fiat in loco solito q nō acqritur aliqua possessio qd̄ no. 7 in hoc casu pnt intelligi iura loquentia de hac installatione. Scd̄o casu dz fieri installatio ex quo ɔsuetudo h̄ hz: sed nō est de substātia ptātis administrādi: ex q̄ ɔsuetudo solū hz vt fiat installatio. Nam vf potius de solennitate q̄ de substantia: sicut missa spūssancti in actu electionis: est enī de solēnitate sed non de substantia vt no. j. co. q: ppter. Tertio casu tenuerunt qdam vt refert hic Inno. valere consuetudinē vt quis possit administrare ante confirmationem. Sed ipse Inno. 7 Hosti. sentiunt oppositum: qd̄ mihi placet. Quia hec consuetudo posset tendere in maximā perniciem ecclesie. q: nō nunq̄ indignus dilapidaret[c] bona ecclesie administrando ante approbationem factā per superiorē: ad hoc. c. j. ē. de consue. Item frangit bonum obedientie 7 neruus ecclesiastice discipline contra. c. cū inter. de consuetu. Et pro hac opi. q non valet consuetudo optime facit. qd̄ leg. 7 no. in. c. cū venerabilis. de cōsue. 7 prealle. c. auaritie. Sed in istis collegijs secularib⁹ tenuit bal. in aut. habita. C. ne fi. p pa. cōsuetudinem valere: 7 ita de facto practicaf in electo in rectorē scholariū. Quarto 7 vlti. casu qn̄ cōsuetudo nihil disponit: serua que dixi in distinctione quā. ē. feci distinguendo an ali⁹ sit in possessione plature vel ne. Ad c. in noie dñi. xxiij. di. rñdet Inno. q a ɔrio ibi colligitur qd̄ pōt papa administrare anteq̄ intronizet. Et quatenus facit mentionem de illa intronizatione habuit respectū ad consuetudinē: nam de iure sec⁹ est. vt pz in. c. lz. ē. co. Ubi colligitur q eoipso q quis electus est in papaz consequtur plenā ptātem administrādi. ¶ Ad. c. si qs. lxiij. di. rñdetur q loquitur non de ptāte administrādi in ecclesia ad quā fuit deputatus sed in ecclesia ad quā se transtulit. itē ibi loqtur qn̄ non potuit habere possessionē de facto. Et eodē modo pōt rñderi ad cle. q̄uis. de foro cōpeten. p locū a spāli procedit enī in expulso: 7 sic qn̄ alius est in possessione. Nō ob. q dr̄ q confirmatio hz vim snīe: q: illud verū in fauorem electi: alr aūt non p oia equiparaf snīe q: snīa fertur inter litigantes 7 qn̄ actor petit rē ab alio possessore. Sed nos loquimur qn̄ vacat prelatura: ita qd̄ confirmatus nō intēdit alicui vim inferre. Nā sicut liceret dño propria autoritate intrare rem suā vacantē 7 capere inde fructus: iuxta no. per Inno. in. c. q̄relam. de elc. Ita licere dz confirmatio qui hz titulū ppria autoritate intrare possessionē 7 administrare bona prelature. Non ob. q dr̄ de vsufructuario: q: cum dñs habeat possessionem nō dz ipse propria autoritate possessionē apprehendere. itē ad id qd̄ dr̄ de tutore: dic q maior est potestas prelati q̄ tutoris. De quo vide ho. glo. v. q. iij. c. si. 7 idē qd̄ dixi de prelaturis dic de alijs beneficijs inferioribus: vt est de mēte Inno. hic. Qz eadē est ratio in vtrisq. Et p hoc pōt decidi alia qō quid operaf inuestitura que fit de beneficio per traditionē bireti vel annuli[d] de quo hic per Cōpo. 7 Jo. an. di
4 xi in. c. ij. de consue. dic vt ibi. ¶ † In glo. si. in fi. no. bene hāc gl. 7 quatenus dicit qd̄ depositio clericorum est ordinis ep̄alis[e] sunt opi. inter doct. Nā qdam tenuerūt confirmatū posse cognoscere in causis criminalibus clericorū: 7 hāc opi. tenuit Inno. Nā sm eū electus cōfirmat⁹ pōt exercere ea q̄ sunt meri imperij: vt excōicare 7 cōciliū congregare vt hic 7. j. eo. q sicut. Itē iudices seculares cognoscūt de causis criminalibus: ergo 7 electi cōfirmati. Specifice tn̄ non tāgit Innoc. nūquid possit deponere clericū vel cognoscere de crīe exposcēte depositionem Et no. ex dicto Inno. q excōicare est meri impij ɔtriuz sensit gl. ij. q. vi. quisqs. Scd̄a opi. est q electus cōfirmatus nō possit cognoscere de crimine reqrente depositionez. ar. xv. q. vij. c. felix. 7. c. si aūt. Tertia opi. q possit cognoscere sed nō sñiare. differt tn̄ sñiam in tēpus ɔsecrationis Quarta opi. q possit cognoscere 7 iudicare eū deponēdū 7 degradādū sed nō degradabit ipse sed ali⁹ ad postulationē suam: 7 hāc opi. tenuit Hosti. Quinta fuit opi. Jo. de li. qui considerauit tres actus. Primus est in cognoscendo. Scd̄s in iudicando. Tertius in exequēdo p degradationem actualē: 7 iste tertius nō lz non cōsecrato. Mihi placet opi. glo. simpliciter intellecta vt nō consecratus non possit deponere clericum ab ordine clericali.[f] Quia sicut non potest illum ordinem conferre ante consecrationem ita nec illum ordinem auferre. Quia maior potestas requiritur auferendo ordinem quam in conferendo: vt colligif ex. c. fin. xv. q. viij. Ubi dicitur q episcopus solus potest conferre ordinem. solus autem auferre non potest: 7 est tex. in. c. ij. de transla. prela. Nec placet mihi quod possit cognoscere de crimine requirente depositionem saltem quando intendit procedere ad degradationem actualem. quia certus numerus episcoporum requiritur in examinatione cause. vt no. Joan. and. in. c. degradatio. de pe. lib. vj. dixi plene in. c. at si clerici. de iudi. Electus autem 7 confirmatus non dicitur episcopus an̄ cōsecrationē

a ¶ Installatio. Adde qd̄ voluit Old. ɔsi. cxlv. versus finem.
Zacharias.
¶ Adde tu p cōcordia hor doctorū discordātiū q installatio est de solēnitate nō aūt de substantia electionis plati vt p Inno. l. c. cū sup. de cā pos. 7 ppie. 7 ibi ēt Car. 7 eū dē in cle. iij. in fi. de preben.
Sebasti. Sapia.

b ¶ Administrare. Et no. q qn̄ platura vacat nō est necesse ep̄m electuz corporaliter apprehēdere possessionē bonoruz nō vult bar. pan. de cast. 7 alij in. l. cū heredes. in fi. ff. de acq. pos. vid Bal. in. l. si. col. ij. C. de edi. di. adri. tollen. cū allegatis per firma. in trac. de ep̄o. in. j. parte tertij libri. q. lvj.

c ¶ Dilapidaret. Adde Oldr. consilio. cxci.

d ¶ Vel annuli. adde q̄ posui in. c. ij. 7 vide Old. cōsil. cxliij. vbi declarat cōpost. hic.
Zacharias.

e ¶ Depositio clericorū est ordinis ep̄alis. Tu vide late p hac. q. doc. in. c. nō pōt. et ibi Dyn. de reg. iur. Gemi. l. c. ij. post Jo. an. de pe. lib. vj. Spec. in ti. de accu. §. i. vers. de gradaf. 7 melius §. iiij. ver. scelerū vide olno p hertha. de fir. l tract. de ep̄o. in vlti. parte. lib. viij.
Sebasti. Sapia.

f ¶ Clericali. vide firma. in p̄alleg. trac. de ep̄o. l. iiij. pte scd̄e pncipalis tertij libri in pe. q. vbi dicit q sicut ep̄s nō ɔsecrat⁹ nō pōt ordinare clericos ita nec eos punire p glo. hic qd̄ est sane itelligēdū. vt per Abb. hic.

a ¶ Nõ posset. ad-
de Fede. consilio
cxxxiiij.
b ¶ Ad vitã suaȝ.
adõ an tũc solus
possit vel cũ ꝯuẽ
tu Fede. cõsi. c.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Appellare. vi
de tex. et expssuȝ
in. l. i. ff. ne appel.
recipi. vbi Bart.
⁊ Ang. are. not.
d ¶ Non modicã.
Adde Oldr. ꝯsi.
clxxxiij.
e ¶ Benedicitur.
Oldra. ꝯsi. xxiij.
Zacharias.
¶ Adde an va-
leat ꝯsuetudo ꝙ
abbas nõ bñdica
tur ⁊ ꝯclude post
Car. i cle. attẽdẽ
tes. §. statuimus.
de sta. mo. et post
Feli. i. c. memini
mus. col. fi. in fi. õ
accu. ꝙ fic. ⁊ adde
ꝙ bñdictio abba
tis nõ imprimit
characterẽ sȝ est
q̃dam solẽnitas
ꝯfonũ q̃ dȝ prece
dere ⁊ fieri an̄ exe
cutionẽ vt p Ar-
chi. in. c. qm̃. lxiii.
di. ⁊ host. i. c. vene
rabilem isto tit. ⁊
old. ꝯsi. h alle. qõ
inci. cũ q̃rit co. h.
Et vtrũ possit ta
lis bñdictio qua
libet die fieri. vi-
de p Feli. in. c. cũ
iter monasteriũ.
col. i. v. de ista bñ
dictiõe. de re iu.
Anto. Francis.
¶ Circa h ꝙ ex
ꝯsuetudie possit
introduci ꝙ ab-
bas nõ bñdicat ⁊
qualis sit illa bñ
dictio q̃ detur ab
bati vltra ea que
bñitur i. §. statui-
mus. h alle. ⁊ i. c.
meminimus etiã
h alle. vide glo. ⁊
doc. in. c. i. de sup.
ne. pla. ⁊ Jo. an. i
c. noua q̃dã. õ pe.
⁊ remis. ⁊ i. c. tuã.
⁊ i. c. cũ cõtingat.
de eta. ⁊ q̃li. ⁊ hř
p. o. abb. post ho-
sti. i. c. iter mona-
steriũ. l vlt. col. õ
re iu. ¶ Addas
tñ ꝙ abbas ñ bñ
dict⁹ nõ põt ꝯfer
re ordinẽ psalmi
stat⁹: vt no. in. c. i.
õ sup. neg. prela.
⁊ hř i. c. fi. de tẽp.
ordi. lib. vi.
¶ Et adde ꝙ ab
bas reqr̃ dȝ esse
i ordine sacerdo-

ante cõsecrationẽ sed appellatur electus: vt in. c.
tua. de his que fi. a prela. not. gloss. in cle. i. de bapt.
Sed priuare quẽ beneficio põt: qr non est ordinis
epalis: ⁊ solus epus põt cognoscere ⁊ puare. vt not.
xv. q. vij. in sum. ⁊ tenent cõiter doc. hic. itẽ põt co-
gnoscere de alijs criminibus dũmodo nõ intẽdat
ad degradationẽ: sȝ ad aliã penã. vt hic. Abb.

1 ¶ Papa põt partes litigãtes in bñficialibus
cõpellere ad cõpositionem. 7.
2 Prioratus alicuius monasterij põt ꝯcedi a papa
vt possideat toto tẽpore vite illius cui cõcedit: et
alius citra papã non possit. 10.
3 Appellatio interposita ab illo cuius non interest
non valet.
4 Litere testimoniales faciunt magnã presumptio-
nem licet non plenam.
5 Presumptiones plures q̃ñ adinuicem cõcurrunt
adinuicem se elidunt nisi vna sit potẽtior altera: ⁊
hoc stat in iudicis arbitrio.
6 Suspensi an ⁊ q̃ñ possunt eligere: eligi tñ indistin-
cte non possunt.
8 Preces pncipis nõ inducũt iustũ metum regr̃.
9 Sñia principis lata sine cause cognitione non hȝ
presumptionem validitatis.
Judex an ⁊ q̃ñ possit cogere partes ad cõcordiaȝ.
11 Cõtractus innominati habent duplicẽ modum
agendi ex parte obseruãtis vel agere vt pars ob-
seruet: vel repetere quod dedit.
12 Clausula rato manente pacto nõ operatur respe
ctu contrauenientis: sed obseruantis.
13 Cõtractus innoiati nõ hñt locũ in spũalibus.
14 Collatio siue renuntiatio bñficij simoniace facta
non tenet.
15 Suspẽsi presumẽdo eligere non priuantur ptãte
eligendi licet male faciant.
Eligentes suspensum nõ sunt priuati ptãte eligẽ
di licet electio sit nulla.

Cum inter. R. Qui ele-
ctioni de se facte renuntiat appellare nequit ad
impediendam electionẽ alterius: ⁊ ele-
ctio q̃ est a suspensis celebrata nõ tenet. hoc dicit.
Primo narrat factũ scdo diffinit articulũ de quo
cõstabat. ibi nos attẽdentes. tertio ibi sane: illud
de quo cõstabat diffiniẽdum cõmittit. Et p intel-
lectu litere premitte qõ vacãte mõasterio Sebas-
husiẽ. constantiẽ. diocesis quidaȝ. R. senior fuit
electus in abbatẽ in discordia: cuius electioni qui
dam. R. iunior: ⁊ quidam alij ex monachis se op-
posuerũt tandẽ qõ fuit delata ad sedẽ apostolicaȝ
papa aũt vidẽs istã q̃onem ptrahi in lõgũ cõpu-
lit partes ad cõpositionẽ. vnde vigore cõpositio-
nis ille. R. senior renũtiauit electioni de se facte: ⁊
de manibus pape suscepit priorãtũ ad custodiam
illius monasterij ab eo dum viueret possidendum
sed reuersus ad monasterium non fuit ab aduer-
sarijs receptus: imo male tractarunt eum: ⁊ demũ
euadens manus eorũ appellauit ne aliqua fieret
electio in monasterio dicens qõ intendebat redi-
re ad suum ius pristinum ex quo aduersarij nolue
runt seruare cõpositionẽ. Item ppter illũ exces-
sum cõmissum in personam istius. R. et quosdam
alios: cardinalis legatus q erat in partibus tulit
sñiam interdicti in monasterium: ⁊ in monachos
ipsius sȝ hoc nõ obstãte monachi celebrarũt diui-
na ⁊ pcesserũt ad electionẽ abbatis illũ. R. iunio-
rẽ eligẽdo: ⁊ denuo ppter predicta qõ fuit delata
ad summũ põtificẽ: ⁊ p parte. R. senioris oppone
bãtur pncipaliter duo ꝯ electionẽ factã de. R. iu-
niore. Primo qr fuerat attẽtata post appellatio-
nẽ interpositã ab ipso. R. seniore scdo qr fuerat fa
cta ab ipsis monachis interdictis ⁊ suspẽsis: ⁊ ad
faciendã fidẽ de interdicto portauit ille. R. senior
quasdã literas prepositi ⁊ capituli Constantiẽ.
ex parte võ. R. iunioris negabat interdictũ ⁊ alle
gabat qõ diocesanus loci ipm electũ cõfirmaue-
rat ⁊ bñdixerat. vñ nõ erat verisile qõ mun⁹ bñdi-
ctiõis ipẽdisset si fuisset facta electio de suspẽso et
a suspẽsis ꝯ appellationẽ dicebat qõ illa appella-
tio nõ valuit qr ex quo monasterium vacabat p re-

nũtiationẽ illi⁹. R. senioris nõ poterat p appella
tionẽ suã impedire ne fieret electio: papa auditis
partiũ allegatiõib⁹: qr cõstitit sine aliq̃ pbatiõe ꝙ
illa appellatio fuit min⁹ legitima qr non poterat
appellare ne fieret electio: ex quo renũtiauit iuri
suo pnũtiauit illã appellationẽ fuisse minus legi
timã: sȝ qr de sñia interdicti non poterat in curia
fieri plena fides lȝ adessent psumptiões ꝯtie se in
uicẽ collidẽtes: papa cõmisit illũ articulũ expediẽ
1 dũ in partib⁹ sm formã hic cõtentaȝ. ¶ † No. i. ar
gumentũ optimũ ⁊ quasi expssum in textu qõ pa-
pa põt i bñficialib⁹ cõpellere partes litigãtes ad
cõponẽdũ. An aũt hoc liceat indistincte vnicuiq̃
iudici dicet cũ glo. i. tene tñ mẽti istũ textũ: qr non
reperit in hoc alius ita expssus. ¶ Not. ij. qõ mo-
nachus elect⁹ i platũ põt electionẽ suã psequi ⁊ sup
ea litigare. cõcor. c. cũ dilect⁹. de cõsue. ⁊ c. ij. de l in
teg. rest. cũ si. est ergo religiosus hui⁹ iuris capax.
2 ¶ † No. tertio ibi: dũ viueret possidẽdos qõ papa
põt prioratũ manualẽ seu claustralẽ cõcedere re-
ligioso ab eo toto vite sue tpe possidẽdũ. Et sic ha
bes vnũ casum in quo põt religiosus esse ppetu⁹
in prioratu claustrali siu manuali. Alius tñ citra
a papã ẽt abbas pprius nõ posset⁹ hoc mõ ppetua-
re religiosum in istis poratib⁹ manualib⁹ qr est ꝯ
iuris dispositionẽ: vt in. c. cũ ad monasteriuȝ. in. §.
nec alicui. de sta. reg. Sentit Jnn. in. c. fi. q cle. vel
vo. ⁊ vide latius p Fede. de se. cõsi. cclij. dixi in. d. c.
cũ ad monasteriũ. Unde pt abbas remouere taleȝ
b priorẽ nõ obstãte ꝙ illũ posuerit ad vitã suã.[b] Et
no. istũ tex. diligẽter p limitatione. c. porrecta. ⁊. c.
ad nostrã. de cõfir. vti. vel inuti. vbi habetur ꝙ nõ
põt religioso cõfirmari prioratus ad vitã. Proce
dũt eñi illa iura nisi papa illud faciat ex certa sciẽ
tia vt hic: qõ tenet etiã Jnno. hic. ⁊ no. in. c. nisi. de
3 prebẽ. ¶ † Quarto nota ꝙ nõ valet appellatio i-
c terposita ab eo cuius nõ interest appellare.[c] et ad
hoc quotidie solet allegari ista lr̃a. cõcor. ij. q. vi. c.
4 non solent. ¶ † Not. in ver. sane. iuncta glo. ꝙ lite
re testimoniales prelati et capituli faciunt psum-
d ptionem non modicam[d] licet non faciant plenam
probationem. facit. c. innotuit. j. cod. ⁊ c. veritatis.
de dolo ⁊ contu. dixi plene in. c. post cessionem. de
proba. ¶ Not. ibi: munus benedictionis ꝙ abbas
e electus ⁊ confirmatus benedicitur[e] episcopus aũt
consecratur vt. ꝯ. c. proxi. An autem ista benedi-
ctio abbatis sit ex toto simplex an partim ordina-
ria vide per gloss. in cle. attendentes. de sta. regu.
5 ¶ † Item not. ꝙ vbi concurrunt due presumptio
nes quarum altera non preponderat inuicem se
elidunt. secus vbi altera esset vehementior: vt in
c. literas. de presumptio. bonus autem iudex arbi
trabitur an ⁊ quando sint pares vel altera poten-
tior: quia non potest super hoc dari certa regula:
sicut dicimus in alijs probationibus: vt in. l. iij. de
6 test. ⁊ in. c. in nostra. co. titu. ¶ † Ultimo not. ꝙ su-
spensi ab officio non possunt eligere. potestas er-
go eligendi inheret officio de quo plene not. in. c.
f cum dilectus.[f] de consuetu. Et intellige tex. in su-
spensis ab homine vel a canone inferente penam:
secus in suspensis a iure suspensione simplici pu-
ta propter participium cum excõmunicato. Nam
isti possunt eligere sed non eligi. de quo dicenduȝ:
vt plene not. in. c. si celebrat. de cleri. excom. mini.
7 ¶ † Jn glo. i. ibi magis vacillabat. aduerte: quia
gloss. non aperit vtrum papa possit indifferenter
de iure compellere partes ad cõpositioneȝ. Unde
contra text. videtur facere. j. quod met. cau. per to
tum. nam compulsus ad aliquid faciendũ potest
agere ad rescindendũ actum actione qõ met. cau.
⁊ cõcor. ff. qõ met. cau. per totũ. Sol. forte metu cõ-
trarij dixerunt Tanc. ⁊ Goff. hic ꝙ ista fuit com-
pulsio conditionalis. ⁊ non precisa: sed hoc nõ sol-
uit contrarium: qr actio quod met. cau. datur pro
vi conditionali. Jteȝ cõpositio nõ potest fieri per
vim pcisam: qr animus hominis non cadit in po-
testatẽ alterius. Unde tex. hic dicit ꝙ ordinatiõi
cõsentit lȝ inuit⁹. Jnn. exponit literã inuitũ idest
instantia precum deuictum. q. d. ꝙ papa non com
pulit ad cõponendũ: sed quodãmodo deuicit eum

tali. vt in. d. c. i. de
eta. ⁊ q̃lita. q̃uis
dispẽsatiue pos-
sit eligi etiã si nõ
sit psbyter: vt per
gl. i. c. accedẽs. i.
di. ⁊ hř i. d. c. tuã.
de eta. ⁊ quali. nõ
tñ põt qs secula-
ris eligi in abba
tẽ. c. cũ causã. õ ele.
c. cũ in magistatũ.
xvi. q. i. ¶ An ãt
abbas possit bñ-
dicere cruces ca-
lices ⁊ alia para-
menta. vide Jo.
an. in. c. abbates.
de priui. lib. vi. et
Archi. in. c. pres-
byter. xxvi. q. vi.
Et adde ꝙ abba
tissa bñdicit sicut
abbas sȝ ei⁹ bñdi
ctio nõ hȝ eundẽ
effectum sicut hȝ
bñdictio abbatis.
de quo p Jo. an.
i. d. c. meminim⁹.
⁊ in cle. attẽden-
tes. §. statuimus.
pre alle. ⁊ ibi per
gl. de sta. regu. et
i. c. indẽnitatib⁹ i
v. impendantur.
⁊ ibi etiam p Jo.
and. in nouel. de
electio. lib. vj.
¶ Dilect⁹. adde
Old. ꝯs. cclxxviij
Zacharias.
¶ Tu die de hac
q. vt plene dixi i
addi. ad istũ in. c.
cũ dilect⁹. l v. a su
spẽsis. ꝯ. de ꝯsue.
hic pistũ alr̃. vbi
plene distingue-
bat: ꝯcludebã su-
spẽsum ab offõ ⁊
bñficio vł simplr
eẽ actiue ⁊ passi-
ue ineligibilẽ. se
cus in suspẽso a
bñficio tñ. et ad-
uerte qr iste i pre
cedenti apostilla
allegat corrupte
old. ꝯsi. cclxxviij.
est eñ ꝯsi. cclxx-
vi. ꝙ inci. visis. in
ij. col. ⁊ predi. ad-
de Bertha. õ sir.
in trac. de epo i. i.
parte. li. ij. q. v. et
Feli. in. c. aposto
lica. col. vij. v. duȝ
aũt dicit. j. de ex-
ceptio.

a ¶ Preces. Adde Alex. consi. xvi. iij. lib.
¶ Adde Jo. de pla. in §. quadru. insti. de act. vbi notabiliter dixit q si subditus alis nō cōtētus dbat rogatu pncipis presumit metu fecisse: nā rogamina superior mādata sunt fm glo. in cle. j. in vbi. exhortamur. de testi. et in. l. j. in v. quēadmodū. ff. qd iussu. et ita dicit tenere Innocē. in. c. petitio. J. de iure iur. et multa alia materia vide p insti. istas in. d. §. qdr. Aeneas falco.

8 instantia precum. ¶ † Ex quo no. q preces a instātissime pncipis nō inducūt iustum metum. Unde ad rescindendum actum nō potest quis allegare b maxime preces principis: b qd bene not. qd ego intelligo nisi esset talis princeps qui solebat male tractare suis precibus nō acquiescētes. Nā tūc puto q iste pces excusant et habent vim iusti metus: sic intellige tex. iuncta glo. in. l. j. §. que honorāde. ff. quarum re. act. non datur. Tertio soluit idē Inn. q papa coegit istū ad componendum ppter mala que sciebat de eo que pbari non poterāt: di9 cit tū q alteri q pape hoc non licuisset. ¶ † Not. singulariter hoc dictum qd papa potest disponere ex sciētia quā habet vt priuata persona. Quod ego intelligerem in his que plene pendent a potestate sua. secus autē in alijs vt in cle. pastoralis. de re iudi. Hinc dicit singulariter Bal. post gloss. in. l. fi. C. de leg. q non est presumendum p sententia principis si pcedit parte non vocata et eius defensione non admissa. An aūt possit papa cōpellere partes ad componendum. vide primo. glo. in l. j. ff. de no. oper. nun. in §. et post. Que generaliter loquēs de iudice dicit q nō potest cōpellere partes ad cōponēdum c et illa glo. cōiter tenetur: licet aliud senserit glo. in aut. vt dif. iudi. in §. si vero cōtigerit. Tamen in principe puto q possit cōpellere in his que pendent a potestate sua vt in istis beneficialibus et alijs iuribus ecclesiasticis: quia papa hz in istis plenitudinem potestatis: vt in. c. ad honorem. de aut. et vsu pal. Maxime qr ius est dubium ppter pendentiam litis. Et facit gl. in. c. per principalē. ix. q. iij. que dicit papā posse priuare epm suo episcopatu. quam glo. limita et restringe prout dixi in. c. fi. de confirma. vti. vnde fortius poterat cogere ad componendum cum dubius sit euētus litis: vt. l. quod debetur. ff. de pecu. et in. c. fraternitatis. de frigi. In his vero que nō dependent a plena potestate principis puto q causa nō subsistente non possit compellere ad componendum: qr debet vnicuiqz ius suum reddere per sententiam legitimā: vt. J. in proe. Causa tamen legitima compellendi partes ad cōponendum in quolibet iudice est quādo partes diu litigauerunt. d et questio est multum dubia. nam tunc etiā iudex secularis pōt cōpellere partes ad componendū vel compromittendum et negligentiam ipsius poterit iudex ecclesiasticus supplere excōmunicando partes nisi veniant ad cōcordiam: p hoc vide tex. no. in. c. placuit. xc. dis. dixit aūt hic do. Pe. de ancha. se putare q in casibus huius glo. posset etiaz epūs cōpellere clericos ad cōponendum. s. quando litigant super beneficio. Nec de facili pōt lis decidi. nam epūs pōt ex causa tales transferre inuitos vt in. c. quesitum. de re. permuta. quod mihi satis placet. alis autem causa legitima non subsistente potest et debet iudex hortari ad componēdum: nō autem cōpellere: sic intellige. c. studendū. xcv. dist.

10 ¶ † In glo. ij. ibi: si tamen electi canonice fuerunt aduerte qr glo. per hec non respondeat ad contrarium naz iste. R. senior non fuerat electus per collegium sed habuit a papa prioratū et custodiam. et ideo dic vt dixi in notabilibus qd papa hoc fecit ex certa scientia. Et dicit hic Ain. q si abbas vellet istum remouere sine causa non posset: quia quo e ad istum prioratum est obediētiarius pape e et non abbatis. Remanet tamen in alijs subiectus abbati. de hac materia vide quod plene dixi in. c. ad

Sebasti. Sapia.

b ¶ Preces principis. adde gl. in c. insinuāte. q cleri. vel voue. que vult q imperium regum nō inducat iustū metū sa9 ciunt no. p Bar. in. l. ad inuidiaz. C. qd me. cau. Et vide do. Jas. in. l. pncipalibus. ff. si cer. pet. vbi dicit q officialis ppetuus pōt cū subditis cōtrahere: nec irritant cōtract9 rōne metus.

Sebasti. Sapia. c

c ¶ Ad cōponēdū. vide late p alex. i l. qdam existimaue rūt. in. ij. col. ff. si cer. pet. et plenissime p feli. in rub. d treu. et pace. aliquid per aret. in l. ij. §. ex his. col. iiij. ff. de vb. obli. et per Feli. in. c. capitulū. col. pe. J. de rescri. et i. c. fin. col. ij. de re iudic. Deciū in. l. fi. co. ij. in fi. C. de edic. diui adri. tollen.

d ¶ Diu litigauerūt. adde Rom. cōsi. cxxvi.

e ¶ Obedientiarius pape. Adde qd si iste redeat ad monasterium absqz licētia pape an possit. Fel. cōsi. cclxi ij.

f ¶ Pro suo interesse. Adde quando qs possit appellare p suo interesse: Ro. cōsi. cclxiiij.

g ¶ Clausula rato. adde alex. cōsi. cxxvi.

Zacharias.

¶ Adde pro ista cōmuni opin. qd clausula rato. etc. operetur tantuz in fauorem seruā tis pactū vt subdit iste gloss. et Barto. post Guil. de cu. in. l. ij. et quod ibi ponitur in apostil. ad domi. Guil. C. de iure emphy. Barto. in. l. qui fidem. col. ij. versi. quero quid si hoc casu. et ibi Alex. ff. de transactio. eundem Barto. et Dy. in. l. cum pater. §. libertis. versic. vltimo glo. signat. ff. de lega. scdo. et an faciat plenam pluries committi vide omnino per Bald. in additi. ad Specu. in titu. de loca. col. v. ver. pena. et q sic.

11 nostram. et. c. seq. de cōfir. vti. vel inuti. et no. dictū Ain. ¶ † In glo. in v. quod ex cōsensu. in fi. p intellectu huius glo. et tex. oppo. cōtra literam.
f Uidetur enī q iste. R. senior potuerit appellare p suo interesse f vt nulla fieret electio: qr ex quo renuntiauit electioni de se facte vigore cōpositionis vt ipse possideret prioratum et custodiam eiusdem monasterij poterat redire ad ius suū pristinum aduersarijs nolētibus obseruare cōpositionem: vt in. l. si diuersa. C. de transacti. et in. l. cū precibus. C. de prescri. ver. In istis enī cōtractibus innoiatis facio vt facias etc. postqz quis impleuit cōtractū p parte sua hz duplicē modū agendi cōtra aduersariū recusantē adimplere cōtractum p parte sua. Potest enī agere vt adimpleat actionē in factum. Itē pōt repetere qd dedit. qr dedit ob cām. vnde causa nō secuta pōt repetere. vt. ff. de condictione ab cāz. quasi per totū. et in. l. j. ff. de rerū permu. et plene de his cōtctib9 innoiatis in. l. naturalis. ff. de prescriptis verbis. et p Cy. in. l. ex placito. C. de rer.
12 pmu. † Sol. glo. circa hoc et similia cōria multū instat: et in effectu ponit qtuor solutiones. Prima qr hic fuit apposita clausula vt pena soluta per cōtrauenientē staret cōpositioni: ideo licet aduersarij contrauenerint nihilominus vigore pacti stādum erat cōpositioni. Et not. ex hac solu.
g quod clausula rato g manēte pacto operatur etiam in fauorez cōtrauenientis. Cōtrarium tamē no. glo. in. c. potuit. de locato. et in. l. C. de iure emphyte. vbi cōmuniter notatur quod ista clausula solum operatur respectu obseruantis pactum. ¶ Et forte ob hoc dixit hic glo. quod hec
13 solutio nō est bona nec colligitur hic. † Secunda solutio quod cōtraria procedunt vbi quis cōditionaliter seu respectiue adimpleret cōtractum p parte sua. s. habito respectu ad implemētum fiendum per aliā partem. Sed in casu nostro iste. R. senior pure renūtiauit iuri suo nō autem ob causam. Nam ista spiritualia pure sunt renūtianda: ita quod in eis nō habēt locū illi cōtractus innominati: do vt des facio vt facias etc. ar. in c. super eo. de transac. et no. hāc solu. Sed hec sol. esset vera nisi interuenisset autoritas pape vel alterius superioris qui habet cassare suspitionem fraudis. Nam hic dicitur quod papa coegit eum ad cōponendum. Item qd iste inuitus consensit ordinationi. Item subijcitur qd ex consensu cōpositionis recepte iste. R. senior amisit ius quod habebat: ergo non renuntiauit pure sed fuit ductus vigore illius compositionis. Unde licet in renuntiationis actu non apponeret cōditionem vel modum: tū ex precedētibus satis apparebat q nō pure renūtiabat: et pro hoc videtur text. in. c. cum pridem. de pactis. Ubi ille cessit liti pure in manibus pape: sed qr papa prius pūiderat vt per aduersarios pūideretur illi in competenti beneficio: videtur ex illa coniectura quod ille cesserit liti ob causam. Unde aduersarijs nolentibus illi prouidere de beneficijs sicut papa ordinauerat. reduxit illum papa ad ius suum pristinum. Idem videmus in resignatione que fit ex causa permutationis nam illa resignatio fit tacite ob causam. Unde si aduersarius non vult resignare beneficium suum potest redire ad ius suum pristinum: vt in c. cum vniuersorum de rerum permut. Tertia solu. colligitur ex verbotum quia recipiendo. que bene et sane intellecta ponit iudicio meo veritatem: vt dicatur quod hec compositio fuit adimpleta per vtrāqz partem: quia papa ordinauit in compositione vt. R. senior renūtiaret abbatie et reciperet prioratum et custodiam eiusdem monasterij et post renuntiationem per eum factam recepit a manibus pape prioratum et custodiam partibus consentientibus. Unde licet postea reuersus ad monasterium non reciperetur. non tamen poterat dicere compositionem non fuisse adimpletam. nam plenum ius fuerat per collationē sibi factam consecutus. ideo poterat et debebat agere vt illi aduersarij obedirent sibi tanqz priori et custodi: non autem poterat retractare compositionem perfectam: et per hoc soluuntur cōtraria. nec ob. c. cum pridez. quia ibi ille qui cesserat liti non fuerat aliquo modo consecutus aliqd ab aduersarijs. Sed solum papa mandauerat vt illi prouiderent de cōpetenti beneficio vnde illis nolentibus licitum fuit illi redire ad ius suum pristinum. et hec solu. videtur de mente Inno. et Host. hic et multum mihi placet. Quarta solutio qd in contrarijs fuit imploratum officium iudicis. hic secus. Hec solutio non videtur bona: quia si iste. R. senior habuisset facultatem implorandi iudicis officium vt reduceretur ad ius suum pristinum nō posset dici quod sua nō interfuisset appellare ne fieret electio cuius contrarium dicitur in text. Et ideo tene solutionem precedentem vnde non sine mysterio litera ponderat quod iste R. renuntiauit abbatie: et de manibus pape recepit custodiaz et prioratum: quasi ad inferendum quod hincinde fuit cōpositio recepta et adim
14 pleta. ¶ † An autē teneat renūtiatio beneficij vel collatio simoniace facta. vide per Innoc. in. c. cum vniuersorum preal leg. de reruz permuta. vbi tenet q non. Et not. singulariter illud dictum et vide qd ibi dixi. Sed contra predicta et contra tex. opponitur. videtur enī quod si istius R. nō interfuit appellare: non debuit etiā audiri quatenus impugnabat electionē factā de. R. iuniore rōne interdicti. Quia is cuius non interest: nō debet audiri iuxta notata. in. c. ex parte. A. de testi. vbi notat de illa exceptione tua non interest et per Inn. in. c. super his. de ac. So. dicunt doc. et bene quod respectu appellationis interponēde non intererat istius. R. senioris: qr solū appellabat ne fieret electio propter ius suum cui tamen renuntiauerat: sed quatenus impugnabat electionem respectu interdicti sua intereat qr cū esset monach9 monasterij intererat sua.

erat sua ne illegitime promotus preficeretur monasterio:⁊ sibi prelatum.arg.viij.q.j.audacter.⁊ eorum que no.Inno.in.d.c.super his.⁊ per predicta clare patet intellectus huius.c.¶ In gl.in verbo preiudicat ibi:hic secus glossa nō exprimit quare secus hic id est quare iste. R.iunior cū esset reus nō fuit absolutus ex quo presumptiones super interdicto erant dubie:⁊ actor plene nō ꝓbauerat illam exceptionem.Nam debebat reus absolui vigore illius regule:cū iura partiū sunt obscura reo fauendum est ⁊c.vt in regula cum iura.de regu.iur.lib.vj.vel vigore alterius regule actore non ꝓbante reus debet absolui.vt in.c.fin.de iureiuran.Solutio.dicendū ꝙ illa iura ꝓcedūt qñ fuerūt date dilationes debite ad ꝓbandū.hic aūt solū pars exceperat nec defecerat in ꝓbando.Et q2 in curia nō poterat iste articulus de facili liquere ꝓpter ꝓbationū obstātiam:papa cōmisit istum articulū in partibus decidendum.decidit aūt articulū appellatiōis papa:q2 de illo sibi cōstitit sine
15 aliqua ꝓbatione.¶ † In glo.fi.in fi.⁊ ex hac glo.iuncto text.collige ꝙ suspēsi presumēdo eligere nō priuant potestate eligēdi:lȝ male faciant Itē aliud iudicio meo notabiliter ꝓbat hec litera iuncta gl. qđ eligen
a tes suspēsum nō sunt priuati ptāte eligēdi[a] lȝ electio sit nulla. Rō.q2 solum priuant electores qñ in electo cōcurrit vn9 de quatuor defectibus expssis in.c.cū in cūctis.ſ.e.⁊ ibi dixi:⁊ p Jo.an.in regula odia.in mercu.de quorū numero nō est iste.Nā pōt esse suspēsus sine crimine.vtputa iniuste.Itē crimen pōt esse occultum ⁊c.Abbas.

1 ¶ Pronuntiatus a papa in prelatū:est verus prelatus:tñ nihil pōt ministrare anteꝙ habeat literas apostolicas.
Scriptura nō est de substātia gratie:sed de substātia ꝓbationis.
2 Electus ante cōfirmationē non pōt administrare:etiā ꝙ cōsuetudo sit in contrariū quia non valet.
3 Electio nulla ꝓpter defectū scie electi nō cōfirmat ex scia supueniēti.
4 Electus administrās ante cōfirmationē an perdat ipso facto ius quod habet per electionem.
5 Ex:ista dictio denotat causam immediatam.
6 Debitores soluētes nō habēti administrationē an liberentur.
7 Electus administrās ante cōfirmationē si cōtulit alteri bñficia sua an cassata electione irritetur collatio beneficiorum.
8 Electus ⁊ cassatus:qi ante confirmationē administrauit an possit denuo eligi vel in illam vel aliam ecclesiam.

Qualiter. Si electus nō habet sufficientem scientiā vel ante cōfirmationē administrat: eius electio cassari dȝ. Primo ponit decisum exordium. Scđo factū ibi:verū.Tertio electionis cassatio ibi: sufficienti.¶ Casus literalis.Ecclesia parmensi vacāte: canonici quendā in epm elegerūt:ille electus cōfirmatione nondū habita: statim cepit administrare.electio ista presentata fuit dño pape vt eam cōfirmaret:papa examinato electiōis ꝓcessu inuenit ꝙ dictus electus administrauerat nō habita cōfirmatione recipiendo a clericis ⁊ laicis iuramēta fidelitatis nō attendēs ꝙ nemo dȝ sibi honorē assumere sed qui vocatur a dño tanꝙ Aaron.vnde papa electionē de ipso factā cassauit ⁊ quicqd ex ea vel ob id noscitur eē secutū.Ber. ¶ Not.j.ibi:ante cōfirmationē ꝙ per solā cōfirmationē pōt quis se ingerere administrationi prelature.Unde pondera qđ litera ista nihil dicit de installatiōe prius fiēda:facit ad ea que dixi in.c.trāsmissam.ſ.eo.Hodie tñ per extrauag. Bonifa.que incipit:iniuncto est ꝓuisum ꝙ anteꝙ habeat literas apostolicas super sua ꝓmotione nō dȝ administrare nec dȝ recipi ab ecclesia tanꝙ prelatus:alſ recipiētes ⁊ receptus incurrūt penā. de
1 qua ibi.¶ † Ex quo infert ꝙ ꝓnūtiatus p papā lȝ habeat notū certissimū de ꝓnūtiatiōe nō per hoc pōt aliqd administrare de bonis prelature nisi prius habeat lr̃as apostolicas:⁊ ita semel feci obseruari.Nam quidā ꝓnūtiatus vicinis curie volebat post ꝓnūtiationē cōstituere vicariū in ecclesia ꝙ facere nō poterat.Dic tñ ꝙ p ꝓnūtiationē est verus
b prelatus:q2 litera est de substātia ꝓbatiōis:nō aūt de substātia gratie[b]
c seu ꝓuisionis:[c] vt no.per Jo.an.⁊ Archi.in ꝓe.sexti.⁊ per Bal. in.l.humanū.C.de leg.vbi specifice attingit hoc vltimū dictū.¶ No.ij.ibi:ir
d reuerenter vnā causam[d] quare exigitur cōfirmatio ad facultatē administrādi.nā primo ob reuerētiā superioris.scđo pūt addi alie cause qs vide per glo.in.c.auaritie.j.eo.ti.lib.vj.¶ Tertio no.ꝙ recipere iuramēta fidelitatis ⁊ obediētie a subiectis ptinet ad administrationē ecclesie.Un̄ hic dūtaxat electus attētando vr̃ administrasse:⁊ per ꝯñs in in penā de qua hic.Quid aūt si electus pmittit se installari.i. poni in stallo prelati put est moris quarūdā ecclesiarū.tenēt hic doct.ꝙ p illū actū tñ dūmodo aliter nō administraret nō incidit in penā.Tum
e q2 per hūc actū nō administrat[e] bona prelature:tum q2 cōsuetudo excu
2 sat.arg.in.l.minime.ff.de leg.¶ † Non tñ intelligas ꝙ cōsuetudo valeat vt electus possit administrare ante confirmationē.nā cōtrariū te
f xui[f] .ſ.eo.trāsmissam.⁊ vide qđ no.Old.cōsi.cxlviij.vbi disputat hunc articulū.¶ No.⁊ tene mēti literā ibi:nemo dȝ sibi honorē assumere: sȝ qui vocatur a deo.Ex quo primo habes qđ prelatura est honor. dic tñ quod principaliter nō datur ꝓpter honorē sed ꝓpter onus.sed in cōsequētiam ꝓpter administrationem debetur prelato honor. de quo vide tex.⁊ ibi plene per Archi.viij.q.j.qui episcopatum.vide pulchrū text. Hieron.j.in.c.estote subiecti.xcv.distin.Item scđo collige qđ legitime

a ✠Sebasti. Sapia.¶ Potestate eligēdi.Hoc verū est siue electus sit suspēsus a beneficio iuxta.c.per inquisitionē cū glo.j.eo.siue ab officio iuxta tex.in.c.cū dilectus.ſ.de cōsuetu.no.in.c.cū bone. de eta.⁊ quali. Et ad hec que dicit Abb.hic vide firma.in preall.trac.de epo.in.j.parte scđi libri.in.v.q.vbi decla.ꝙ dicitur hic ꝙ suspensus pōt eligere:procedere qñ est suspensus per sententiā legis:nō si per sn̄iam hoīs in glo.in.c.āplia. de exces.prela.
Zacharias.

promotus presumitur vocatus a deo sicut Aaron de quo vide.xxj.distin.§.j.⁊ Leuiti.xviij. Nota ibi: donum scientie:et tene menti text.ꝙ scientia dicitur donum dei.Et not. ibi : pontifici conueniens qualem scientiam dȝ habere episcopus.nā sufficit quod habeat conuenientē pōtifici ⁊ dr̄ cōueniens illa que sufficit ad explenduȝ ea que sibi ex officio
b incūbunt:vt dixi post Inno.ſ.eo.cum in cunctis. licet eñ in episcopo desideretur eminens scientia: conueniēs tñ toleratur vt hic.et.j.eo.cum nobis. Quid autē si promotus per papā nō habet cōuenientem scientiā dicvt dixi in.d.c.cum in cunctis.
3 ¶ † Not.ibi:postꝙ nobis presentasti eundē:arg. scđm quosdam ꝙ sufficit electum habere sciētiam conuenientem tempore quo electio presentatur superiori:quod ego non credo:quia si electus patitur defectuȝ in sciētia electio est nulla : vt in.d.c. cum in cunctis.non autem potest conualescere ex idoneitate superueniēti:vt in.c.si eo tēpore.de rescript.lib.vj.Unde illa verba:postꝙ ⁊c. refero ad
4 sequentia ⁊ nō ad precedentia.¶ † Not.ibi:irritā dam.ꝙ administrans ante confirmationem non
c perdit ipso facto ius sibi quesitum per electioneȝ: sed debet electio per sententiā irritari: ⁊ hoc erat indubitatum tempore huius.c.sed hodie dubitatur ꝓpter.c.auaritie preall.nam text.ibi videtur
d velle ꝙ electio talis sit irrita ipso facto. Alij vero intelligunt istum tex.procedere quādo electus administrauit aliquo quesito colore puta tanꝙ oeconomus.secus si administrauerit vt electus. Pri
e
g ma tamen opinio communior[g] ⁊ verior est: vt ibi not.in glo.⁊ istud verbum irritanda: quatenus refertur ad patientem defectum in scientia stat improprie:quia electio talis est nulla : vt in.d.c.cum in cunctis.sed quatenus refertur ad administran
5 tem stat proprie. ¶ † Ultimo not.ibi:ex ea vel ob
h eam:differentiam esse inter ex[h] ⁊ ob.nam ista di
f ctio:ex:denotat causam propinquaȝ. illa vero dictio:ob:denotat causam remotam vt not. Bar.in l.liberorum.ff.de verbo.signi.⁊ hunc puto intellectum horum verborum.Doct.tamen hic aliter exponunt vt ꝙ illud verbum : ex ea: comprehendat coniuncta illud verbum:ob eā:comprehendat remota.quod idem videtur in effectu cum precedenti.Uel verbum:ex ea:cōprehēdit ea que electus fecit alijs.i.gessit erga alios.verbum:ob eam: cō
6 prehendit gesta p alios erga electuȝ.¶ † Ex hoc inferunt docto.quod debitores prelature soluentes isti electo non confirmato non sunt liberati a
g debito quo tenebantur ecclesie: quia irritantur omnia gesta virtute illius electionis . Sed tu intellige nisi illi debitores fuissent obligati ex contractu inito cum electo : licet super bonis ecclesie: quia isti tunc sunt obligati ratione contractus
i vnde liberantur soluendo contrahenti secum.[i] Ista notanter dicit Innoc.in.c.in literis.de resti. spol.alleg.text.opti.in.l.si vrbana.ff.de condi.in
7 debi.⁊ ibi per Barto.quod not.¶ † Quid autem si electus ingerens se administrationi prelature ante confirmationem cōtulit alicui beneficia que prius ipse habebat alicubi nunquid cassata sua electione sic repulsus a prelatura possit repetere illa priora beneficia. Compo. hic dicit ꝙ sic : quia
h non tenuit illa collatio ex defectu potestatis.Iteȝ quia hic irritantur omnia gesta per electum secus dicit si contulisset illa beneficia post confirmationem quia tunc licet confirmatio cassetur ob aliquam causam : non tamen debet cassari collatio vel alia gesta per istum electum ⁊ confirmatum:quia rōne duplicis officij ex quo tolerabat in

¶ Non auteȝ de substātia gratie. Adde Ja.rebuf. in.l.prohibitum. nu.j.⁊ in apostil. ad eā.C.de decu. lib.x.vbi plene examinat hūc articulum ⁊ vtrum possit per testes probari vbi scriptura requiritur per eūdem.l. quꝙ.nu.j.⁊ ibi etiā in apost.nu.j.
✠Sebasti. Sapia.
¶ Seu prouisionis. Uide late p Feli.⁊ Deciuȝ in rub.ſ.de consti.
¶ Unā causam. Adde alſ p Oldra.ꝯsi.cxci.
¶ Non administrat.adde ꝙ nec benedicendo populum ⁊ dimittēdo se portari ad altare vt voluit Old.ꝯsi.cclvj.
¶ Tenui.aduerte quia do.Abb. per expressum tenet illud idem ꝙ tenet hic in.d.l. trāsmissam.in v̇. tertio casu.vbi alleg.rationē quare non valeat talis ꝯsuetudo vid ibi.Aeneas sal.
¶ Communior. Adde Old. alle. ꝯsi.cxci.
Zacharias.
¶ Adde que dicam.j.eo.in apo. ad.c.nihil. in vḃ. administrare. numer.x.vbi plene deo duce examinabo an ⁊ quādo possit electus añ confirmationem administrare.
¶ Ex.adde old. ꝯsi.xlix.
¶ Adde Bart.i l.non dubium. in vlti.col.C.de leg. ⁊ ibi Jas.pulchre in.ix.no.Aeneas falco.
✠Sebasti. Sapia.

i ¶ Contrahēti secum.Uide Bal.in.l.ij.col.xvi.versi.iiij.q de sexto puncto.C.de serui.⁊ aqua. Jo.de imo.in.c.nihil.circa medium in gl.in verbo administrent.j.eo.

a ¶ Decanū.adde Fede.ꝯſi.c.vbi dicit ſimplr qd decanus eſt de caplo. Zacharias. ¶ Adde Car.in.c.ad hoc.de offi.arch. Et dic qd decanus in ciuitate habet nō tm̄ vocē in capitulo ſed primū locū ⁊ in choro ſimiliter.vt per totā deci.cccc.xlviij.incip.fuit dubitatū ⁊c. in nouis. Et quis dicatur decanus.vide Arch.in.c.in capite.l.diſtin.
Anto.Franc.
¶ Circa hoc de decano. dicas ꝙ decanus dr̄ eſſe nedum de caplo: ſed honorabilior de capitulo.vt in c.poſt electionē. de cōceſ.prebē.⁊ habeť p glo.in.c. cū iter vniuerſas de electione.
¶ Et addo quod decanus dr̄ q̄ pre eſt decez clericis. vt per Arch. in c.in capite.l.diſt. decanus etiaz dr̄ archipſbyter. vt in.d.c. in capite. ⁊ habeť per glo. in.c.plectis. xxv. diſtin.⁊ no.in.c.j. lx.diſt.⁊ decanatus ſi ſit in ciuitate eſt dignitas ⁊ habet iuriſditionem ⁊ primū locum l choro ⁊ capitulo.vt l decre. hic alleg. qd aūt ſit officiū decani ⁊ an teneatur ad reſidētiā. vid gl. que tenet ꝙ ſic. l c.ex parte. el.j.de cleri.nō reſi.⁊ habetur p Jo. and. in cōmēto.c.cum in iure. de officio deleg.qd autē ſit officiū decani ruralis: et an dicať vicarius foraneꝰ epi vide gl.in cle. ij.de reſcrip.⁊ habetur per Arch. ⁊ doc.⁊ p do. car. late in.c.ad hoc. de offi.archi.
b ¶ Putarē.adde Old.ꝯſi.cclix. Sebaſti. Sapia.
c ¶ Ex cōſuetudine. Uide Inn. et Abb.col.iij. in.c. ꝙ ſicut.j.e.⁊ dn̄m mez do. Rochū Curtiū in repet. c.ſi.col.lxxx.verſ. limita modo.j.d conſuetudi.
d ¶ Nuntieť.adde Lud.ro. ſin. ſuis ſol.xiiij. Zacharias.
¶ Tu dic eē ſingu.in ordine nu. cc.lxxviij.qd incipi.cle.cū terra. de elect. pro quo adde qd not. in apoſtil. ad iſtum in.c.cōſuetudinis apoſt.ſi.vbi alleg.etiam hoc ſingu.ro.⁊ quod ibi poſt alios addidi.j.de reſcriptis.

eo debent oīa geſta valere lz ꝓpter aliquē actum intrinſecum nūc annulletur titulus vel appareat nullus per.l.barbarius.ff.de offici.preto.⁊ per id qd no.Inno.in.c.nihil.j.e.facit.c.ad ꝓbandū.de re iudi. Et cum iſto dicto tranſeūt cōiter ſcribentes hic preter Gaſ.de cal.qui tenuit cōtrariū quo ad vtrūqꝫ dictū reſpectu collationis beneficiorū. Dicit em̄ quo ad primū ꝙ ex quo iniuſte et temere cōtulit beneficia ſua anteqꝫ eſſet cōfirmatus nō dꝫ poſſe illa repetere:qꝛ fuit in culpa cōferendo et nunc in reuocādo allegaret turpitudinē ſuā. Non ob.iſte tex.nā dꝫ intelligi de reuocatione illorum que nō tendūt ad vtilitatem ipſius reuocantis:et certe prima fronte videtur bona conſideratio. tm̄ ego dicerē ſic ꝙ ſuperior pōt illā collationē habere ratam in odium iſtius ex quo iniuſte ⁊ temere illā reſignauit.ar.in.c.qd in dubijs.de renun. Sed anteqꝫ ſuperior in penā ipſius habeat hoc ratum poterit repetere illa beneficia.qꝛ non potuit illa reſignare. Unde pōt allegare nullitatem ꝓuenientem ex perſona agentis.iuxta ea que dixi in.c. noſtri.j.eod.niſi poſtqꝫ incepit adminiſtrare eſſet lapſum tēpus triū menſiū prefixū cōſecrationi.qꝛ tūc puto ꝙ beneficia ſua vacent ipſo facto ſicut vacarent in electo ⁊ cōfirmato. Nec ſit melioris cōditionis ſtultus qꝫ ſapiēs.ar. optimū.in.c. cum qui. de preb.lib.vi. In ſcdo caſu quādo cōtulit poſt confirmationē tꝫ Gaſ.ꝙ illa collatio dꝫ reuocari: qꝛ iuſte putabat cōferre: qd mihi placet dūmodo ſit in ꝓbabili errore.arg.optimū in.c.ſi beneficia. de
8 prebcn.lib.vi. ¶ † An autē iſte cuius electio fuit caſſata qꝛ adminiſtrauit ante tēps poſſit denuo eligi in eadē vel alia eccleſia tenet Arch.in.d.c.auaritie.ꝙ nō qꝛ electio fuit caſſata vitio pſone: ideo obſtat ſibi.c.ſuper eo.j.e.qd bene no. Et no. iſtud cōtra iſtos qui ex potentia principis ſecularis ingerūt ſe adminiſtrationi ſola electione precedente.iſti em̄ efficiuntur ineligibiles: vt l.c.quiſquis. j.eo.⁊ in.d.c.ſuper eo. Et puto firmiter ꝙ ſi papa ignorans illū ſe intruſiſſe ꝓmoueat eū ad prelaturam qd talis ꝓmotio eſt ſurreptitia:nec hꝫ titulū verum prelature: qꝛ requiritur diſpenſatio vt ꝓmoueatur:quā papa non fecit nec expreſſe nec tacite cum ignoraret vitiū intruſionis.qd bene no. ⁊ per hoc ſunt declarate glo.Abb.

1 ¶ Si vocantur ad electionē nō vocandi vꝫ electio facta:eis nō expectatis.11.
2 Decanus nō dicitur de capitulo niſi ſit canonicus. vel niſi ſit conſuetudo.
3 Capitulū pōt canonicos abſentes requirere ad eligendū. Sed an valeat cōſuetudo qd debeant expectare abſentes:vide.4.8.
5 Cōſuetudo oneroſa nō extēditur de loco ad locū: neqꝫ de perſona in perſonam.
6 Perſona in quā cōcurrunt due diuerſe ptātes nō aſtringitur illas vnico actu expedire:vide.j.eo. in c.cum inter canonicos.9.
7 Papa:vacante regno in quo habet proprietatez: ipſe ſuccedit:⁊ ſuccedit in iure vaſalli rebellis:vel ſchiſmatici.
Abſentes in quibus actibus ſunt vocandi.
Caſus exceptꝰ a regula extēdiť ex paritate rōnis.
Ratio ſi non poteſt reddi niſi vna:illa habetur ꝓ expreſſa.
9 Cōſuetudo inferens preiudicium eccleſie nō valet etiam iurata.
10 Uocatus ad aliquē actū ⁊ ꝓpter contemptū non veniens eſt vlterius vocandus.
12 Gratia ſemel cōceſſa non pōt amplius reuocari ſi eſt alteri ius queſitum.
13 Uocatus ⁊ nō expectatus vtrū agat ad intereſſe.

1 Um inter vniuerſas. † Legitur duobus modis ſm primū intellectū hoc intēdit. Qui vocāt ad electionē canonicā nō vocādū illū expectare teneť niſi p papā abſoluanť vel periculū ſit in mora.h.d.ſm intellectū gl.ſm aliā lec.cōem hoc intēdit. Si vocantur ad electionē nō vocandi valet electio facta eis nō expectatis ⁊ due ſunt partes principales. In pria deciſe ponit ſupplicationē capituli quā iuſtificat. Scdo cām reddēs illā admittit ⁊ capitulū inſtruit ibi:qꝛ vo. ¶ Caſus literalis. Archieps capuanus apud Panormū diē clauſit extremū:decanus ⁊ qdā alij cū archiepo apud Panormū manētes intimauerūt capitulo capuano de morte ſui paſtoris mādantes caplo vt ſine ipſis ad electionē nō ꝓcederēt paſtoris. caplm hoc intellecto miſerūt nuntiū ſuū decano ⁊ alijs qui erant Panor.ꝗꝗ. dierū terminū aſſignantes eiſdē infra quē poſt receptionē lrarum iter arriperēt redeundi.papa reſcribit ꝙuis eccleſiaſtica coſuetudo nō exigat vt canonici tam remoti ad electionē paſtoris vocētur ⁊ illi p̄cipue qui mortē paſtoris anteqꝫ caplm preſciuerāt hoc totū ſignificauit capitulum Capuanū dn̄o pape ⁊ ipſe ſup hoc reſcribit caplo dicēs:qꝛ vero mora periculoſa eſt in electionibꝰ ⁊ ſepe dānoſa mādat papa capitulo capuano vt inuocata ſpūſſancti gratia pſonā idoneā p electionē canonicā ſibi ꝓuideāt in paſtorē:trāſmittētes ad ſedē apoſtolicā nūtios per quos vice regia petāt aſſenſū ⁊ gratiā cōfirmationis aplice requirāt.
2 Ber. ¶ † Not.j.ibi:ad decanū.ᵃ iuncta gl.j.ar.qd decanus eſt de capitu
a lo qd ego puto verum ſi alias canonicus eſt vel hoc alr hꝫ cōſuetudo. Alias em̄ ſoli canonici faciūt caplm:vt in.c.innotuit.⁊.c.ꝗto.de hiſqꝫ
3 fiunt a pla.no.in.c.j.j.e.⁊ in.c.ij.j.de inſti.⁊.c.cū olim.de re iu. ¶ † Not. ſcdo qd caplm pōt abſentes canonicos admonere ⁊ requirere vt in certo debeāt cōparere ad eligēdū. Pōt ergo caplm abbreuiare terminū iuris prefigendo terminū ꝓut ſibi vř: ⁊ ſi canonici ſunt diſcordes ſtatur maiori parti vt no.j.c.pxi.⁊ facit.c.j.de his q̄ fiunt a maio.par. capitu.
4 ¶ † No.tertio ibi:ꝙuis eccleſiaſtica cōſuetudo nō exigat.ar.qd ſuꝑ vocatione canonicoꝝ abſentiū ſtādum eſt cōſuetudini:⁊ vř hec lfa ꝓbare qd valeat cōſuetudo vt canonici vocētur de loco remoto In ꝯtrium tm̄ facit tex.in v̄bo:qꝛ vo.vbi dr̄ ꝙ mora in electiōe eſt valde ſuſpecta ⁊ ſepe dānoſa.ergo nō deberet valere cōſuetudo cū ſit eccleſie grauoſa vel poſſit eſſe dānoſa.ar.e.j.de cōſue. Illud certū eſt ꝙ valeat cōſuetudo vt abſentes canonici vocētur.de quo vide tex.iuncta glo. quā tenebis mēti in.c.cū in eccleſijs.de prebē.lib.vi. Sed an valeat cōſuetudo vt valde
b remoti vocētur poſſet dubitari ꝓpter predicta.putarēᵇ qd vbi abſentes poſſent vocari ⁊ electio fieri infra terminū iuris de q̄ in.c.ne ꝓ defectu.j.c.qd tūc valet cōſuetudo qꝛ nō pōt dici dānoſa eccleſie ex quo non excediť terminus iuris.alr aūt ſecus. ¶ No.ibi:vice regia. qd ſereniſſimus Rex preſtat aſſenſum electioni facte de pōtifice ⁊ ſic nō expectať prius cōfirmatio qꝫ petať aſſenſus:lz aliud ſenſerit Inn.j.e.cū terra. quare aūt petiť iſte aſſenſus regius dāt doc.tres ſolu. Prima qd forte iſta eccleſia habebat feudū a rege ⁊ vř mirāda hec ſolutio qd rōne feudi debeat requiri aſſenſus dn̄i poſt electionē prelati.iure tm̄ nō ꝓbatur qd meminerim. Scda ſol.qd forte rex erat patronus illius eccleſie capuane:⁊ hec ſolu.eſt vera in ſe ⁊ ꝓbatur in.c.a nobis.j.de iure patrona. Tertia ſol.qd forte hoc habebat ꝯſuetudo.ſimile in preallē.c.cū terra.
c in ſi.⁊.j.c.qd ſicut.ex quo no.qd pōt induci ex cōſuetudineᶜ vt ꝯſenſus regius petať poſt electionē factā per caplm ante confirmationē. Uide
d etiā Inn.in.d.c.ꝙ ſicut.vbi dixi valere cōſuetudinē vt nūtieturᵈ prius principi mors prelati ⁊ petať licētia eligēdi futurū ſucceſſorē. Quo caſu poſſet ꝓbabiliter dubitari nūquid papa q hodie ꝓuidet eccleſijs cathedralibus ⁊ regularibus teneať prius requirere cōſenſum p̄ncipis in illis locis in qbus erat dicta cōſuetudo. Nā cū ꝓuiſio pape habeat vim electiōis ⁊ cōfirmatiōis vř qd teneať requirere ſicut tenebať ipm caplꝫ. In cōtrarium facit qꝛ papa ꝓuidet iure ſuo ⁊ nō vice capituli. ar. in.c.
5 ij.de preb.lib.vi. † Ergo conſuetudo grauoſa inducta cōtra capitulūꝫ nō dꝫ extendi ad papā qꝛ cōſuetudo oneroſa nō debet extendi de loco ad locū vel de perſona ad perſonā.vt no.dixit Inn.in.c.ſi.de offi.arch.
6 ⁊ hāc partem puto veriorē. ¶ † Ultimo no.in ſi.qd vbi duo iura diuerſa cōcurrunt in eadem perſona:nō aſtringitur illa perſona illa iura ſimul vnire ⁊ vnico actu illa expedire.ſed pōt ꝓcedere ſeparate iure diuerſarum perſonarū. Hoc colligitur hic in eo qd dicit papa qd caplm debet prius petere a papa aſſenſum vice regia ⁊ poſt modum cōfirmationem electionis. Unde noluit cōfirmādo vtrūqꝫ actum expedire ſed voluit procedere ſeorſum ac ſi in duabus pſonis iſta iura cōcurrerent: facit ꝙ dixi in.c.cum in cunctis.ꝗ.ſi.j.e.⁊ quod no.gloſ.in.c.vt circa.e.
7 tit.lib.vi. ¶ † Sed queritur quare papa ſucceſſit loco regis datur multiplex reſponſio. Primo quod forte vacabat regnum Apulie:⁊ ſic papa ſuccedit in iuribus regni ſicut ſuccedit vacāte imperio:vt in.c.licet ex ſuſcepto.de foro competen. Non tamen hoc intelligas in quolibet regno vt eo vacante ſuccedat papa:ſed dicvt not.in dicto capitu.licet. Sed dictum illud procedit in regno cuius proprietas pertinet ad eccleſiam vt eſt regnum Apulie. Secundo poteſt intelligi ꝙ rex erat rebellis vel ſchiſmaticus:ex quo not.quod papa ſuccedit ⁊ poteſt exercere iura regia quādo rex vaſallus eccleſie eſt rebellis vel ſchiſmaticus. Uel ſꝫ Uincē.forte rex erat paruulus ex quo infert qd vaſallo exiſtēte

paruulo

a ✠Seba. Sapia. ¶ Administrationē. Vide tñ tex. in c. alius. xv. q. vi. vbi dr q rex inutilis dz deponi. gl. tñ intelligit inutilis. i. effeminatus vide Bal. in l. rescripta. C. de preci. impera. offe. ꝛ dicit Bald. in .j. cōsi. ff. veteris. ꝛ Albe. de ros. in l. bñ a zenone. C. de quad. prescri. q lz subditi ꝑpter iniustitias qs facit rex nō possint ipm expellere pōt tñ ipator.
✠Sebasti. Sapia.

Host. in c. cū nobis. in ij. col. in ver. reuocare. de ele. ꝛ habetur per Bal. in marga. super Inno. in ver. absens. in ver. secundo.
¶ Et adde q absentes nō cōputant in numero eligentiū ēt si ratificarent. vt p Inn. in c. in genesi. in vlti. col. ꝛ in c. qd sicut. de ele. ꝛ habetur per gl. in c. cū in ecclesijs. in versi. faciēda. de preben. in. vi.

b ¶ Absentes. vid p Albe. l. p̄ria pte statutorū. z bar. eiguij. late p Fel. in c. cū omnes. co. xiij. vsi. in eadez. glo. ss. de cōstitu.
c ¶ In cessatiōe. add old. cōs. cclix.
✠Sebasti. Sapia.
d ¶ Coniecturatā. Vide gl. l. l. eam quā. vbi doc. multum extollūt. C. de fidcicō. sed q l dubio psumant p̄cesrōnesz Sa li. l. l. seru vñ. C. de noxali. ꝛ Bar. l. l. liberox. co. vij ff. de ver. sig.
Zacharias.
e ¶ Sine magno preiudicio eccle. Adde inquātum dicit absentes eē vocādos ad electionē. adde a q remoto loco sunt citādi istū in c. cū inter vniuersas. col. j. v. not. iij. s̄m quē vz ɔsuetudo q a valde remoto loco citētur canonici vl religio si ad electionez si mō possit electio fieri ifra terminū iuris qꝛ tūc nō psumit talis cōsuetudo esse dānosa ecclie ex q nō excedit termin⁹ iuris als secus p q ē gl. i prag. sanct. l. §. cū bñane. l v. dic psigo. c. ti. gl. Bar. ꝛ ang. l auf. de alie. ꝛ emphy. §. qcūqz. coll. ix. archi. d. ꝛ car. ale. l. c. qto. lxiij. dist. Feli. in c. cū oēs. col. ij. i si. cū duabus seq. ss. de ɔsti. Bar. Jo. de pla. lucam. de pana. ꝛ Ja. rebuf. in l. q̄sties. ꝛ ibi l apost. ad. d. rebuf. C. de legatio. lib. x.
Anto. Francis.
¶ Adde q qsi citat absens ad eligēdū nō est expectādus per totaz dilationē legalē: sz p modicū tps ꝛ tanto tpe qd verisilr possit venire ne ecclia patiatur detrimētū. vt no. Innocē. post

a paruulo dñs hz administrationē.[a] Qd tñ non putat verū. nā tūc dz tutor administrare. ar. c. ex rōne de etate ꝛ qualitate. ꝛ hoc puto verius: facit quod legitur ꝛ not. in c. grādi. de supplē. negli. prel. lib. vi. ꝛ in c. nobis. de iurepatro. ¶ In glo. ij. in fi. dic qd etiam presupposito q isti fuissent in loco vnde erāt vocādi. nihilominus in eorū absentia poterat capitulū aliquos nolare capiendo nolationez ꝑprie. Quia p noiationē nō acquirit ius noiato. vt in c. qd sicut. j. e. Et ad istū tex. rñdent doct. qd noiare accipitur hic p eligere vel p nolatione solēni qñ scz capitulū noiat duos vel plures pape ꝛ petit vt papa de eorū altero ꝑuideat vt dixi in c.
8 bone. j. s. ti. ꝑxi. † In glo. in ver. remoti. in fi. facit hec glo. in effectu tres cōclusiones. Prima qd absentes regulariter nō sunt vocādi. fallit in actu electionis. Scda qd ans remoto loco sint vocādi absentes in actu electionis stāndū m est cōsuetudini. Tertia qd in alijs actibus ab electione p̄sentes in ecclesia cōstituūt totā vniuersitatē: dūmō due partes sint p̄sentes. ¶ Quo ad primā cōclusionē vide gl. pleniorē q cōiter solet allegari in c. ij. de te. lib. vi. q dicit qd in trib⁹ casibus vocātur absentes[b]. s. in actu electiōis. vt h. ꝛ j. e. qꝛ ꝑpter. In cessatiōe[c] a diuinis: vt in c. si canonici. de offi. ordi. li. vi. et in collatione p̄bēdarū. vt in c. cū in ecclesijs. de p̄bē. eo. lib. In alijs aūt dic absentes nō esse vocādos: ꝛ dicunt absentes q nō faciunt residētiā in loco vbi est ecclesia. vt in c. hoc ius porrectū. x. q. ij. Vñ dicit ibidē deseruiētiū ꝛc. ¶ Existētes ergo l castris nō sunt vocādi: ꝛ dic dictū illius gl. ꝑcedere regulr. Sed vbi occurreret casus pōderosus similis alicui illorū triū deberēt absentes vocari. Quia non apparet rō quare in illis tribus sint vocādi nisi ꝑpter grauitatē preiudicij ꝛ pōderositatē facit: ergo in cōsimilibus deberent absentes vocari: qꝛ casus exceptus a regula extēdit ꝑpter idētitatē rōnis vt est tex. ho. ꝛ mēti tenēdus in d. c. cū dilecta. de cōfir. vti. vel inuti. ꝛ glo. in l. j. C. de cōdi. indebi. Et quāqz ista iura nō exprimāt rōnē quare in predictis tribus casibus vocant absentes. Tñ qñ nō pōt cōiecturari nisi vnica rō et naturalis: dz fieri extēsio s̄m rōnē cōiecturatā:[d] vt voluit Cy. in l. nō dubium. C. de leg. ꝛ Bal. in l. maximū vitiū. C. de lib. prete. sz alia rō preter predictā cōiecturari nō pōt. Et hoc dictū sentit Inn. l. c. ij. de no. ope. nun. vbi sentit q in factis arduis debēt vocari absentes. ꝛ maxime cōsiderandū est p̄iudiciū absentiuz. Itē puto q vbi aliq sunt absentes sine eox culpa: vt qꝛ sunt exules vel timēt potētiā tyrāni qd tunc isti sunt vocādi vt saltē constituāt ꝑcuratorē. Hoc sentit Inno. in d. c. ij. ꝛ Bart. in l. oēs populi. ff. de insti. ꝛ iu. optime facit text. in c. qto. lxiij. dist. q sic
9 pōt intelligi vt ibi no. ꝛ in c. bone. j. e. ¶ † Ad secundā cōclusionē gl. vide gl. in c. corā. j. eo. ꝛ limita prout supra dixi in nota. Valet enī consuetudo vt absentes nō vocētur vt predixi. vz etiā vt vocētur dūmodo possint vocari sine magno preiudicio ecclesie.[e] Nā imminēte magno p̄iudicio ecclesie non est seruāda cōsuetudo etiā iurata vt est glo. no. xc. dist. in his optime facit text. in l. j. de his que fi. a maio. par. ca. facit qd no. Inno. in c. accedētibus. de priui. Quo ad tertiā ꝛ vlti. conclusionē glos. dic q regulariter sufficiūt seruiētes in ecclesia ad expediendū ea que incūbunt in capitulo. Et sufficit q cōsentiat maior pars capituli vt est tex. no. quē tenebis mēti in c. preallē. hoc ius porrectū. Requiritur tñ ad hoc vt actus nō possit aliquo modo impugnari vt oēs deseruiētes vocētur ad capitulū. Nā si aliquis nō vocaret posset agere de cōtēptu. vt in c. bone. el. ij. j. eo. Et licet loquat in electione: idē puto in alijs actibus capitularibus. facit qd not. Inno. in d. c. ij. de no. oper. nun. ꝛ in c. j. de his que fi. a maio. par. ca. Tō ad hoc vt actus valeat

f requirit necessario q due partes[f] residentium sint presentes: qꝛ potētie capitulares residēt in duab⁹ partib⁹ lz valeat qd facit maior pars illarū duarum partiū: qꝛ maior pars capituli censet hoc facere. Sic reducunt ad cōcordiā iura que videntur ɔtra. nā qdā requirūt duas partes. vt in l. nulli. et in l. plane. ff. qd cuiusqz vni. Quedā reqrūt maiorem partē. vt in l. qd maior. ff. ad muni. ꝛ in c. j. de his que fi. a ma. par. ca. ꝛ de hoc p glos. in d. l. nulli. Hoc limitavt dicā in c. in causis. j. e. Absentes enī qui nō sunt vocādi nō computant in numero duarū partiū: vt no. glo. in cle. qd circa. de elec. Idem puto de vocatis per habentē ptātem ꝛ cōtēnentibus venire qꝛ faciūt se alienos. vt. j. e. c. ꝑxi. ꝛ not. in d. cle. qd circa. In his tñ aliā regulā ponunt legiste cōiter vt dixi in c. cū oēs. de cōsti. ꝛ aliqd dicam in d. c. in causis. sed hec videnṫ iuri canonico
10 cōsentanea. ¶ † In gl. in vb. cognouerunt. in fi. ꝛ hāc cōclusionem gl. q sint vocādi tenēt hic cōiter doc. Nō ob. iura p̄us alle. qꝛ qñqz requirit intimatio ad fi. simplicis scie: ꝛ tūc ꝑcedūt illa iura: quia certus nō dz certiorari: vt in regula cū q certus de re. iur. lib. vi. Qñqz requirit intimatio ad aliū effectum q propter simplicē scientiā habendā: ꝛ tunc ꝑcedit conclus. glo. vt no. in c. fi. de emp. ꝛ ven. per Barto. l. emptor. C. de euic. ꝛ in l. denuntiasse. ff. de adul. In casu aūt nostro debēt absentes vocari nō solū vt sciant mortē prelati: sed vt sciāt diē electionis fiende. Vnde dicūt doct. q si aliq interfuissent assignationi diei: vel fuissent vocati ad assignandū diē ꝛ cōtēpsissent venire nō essent amplius vocandi: als aūt deberēt vocari etiā si scirēt diē assignatā s̄m doct. Sed ego dubito de hoc vltimo qꝛ ex quo sciūt vocationē ecclesie: ꝛ diē assignatā ad electionē fiendā non video ad quē effectuz debeat fieri vocatio. Nisi dicas qd possint agere de contēptu ex quo fecerūt deliberationē sine requisitione ꝛ vocatione absentiū. ¶ In glo. in v. reuersi. in fi. solue hoc ɔtrium: qꝛ ex quo aliqui venerunt p̄sumptio est q alij existētes in eodē loco potuissent venire. ar. in c. cū dilecti. de do. ꝛ cōtu. posset tñ ꝑbari ɔtrū ꝑpter diuersas qualitates cōcurrentes in diuersis personis. nā pōt esse q veniētes erant iuuenes et sani: alij vero senes ꝛ multum debiles.
11 ¶ † In glo. pe. in fi. no. istā qōnem glo. qꝛ facit ad multa. Doc. hic cōiter tenēt opi. Jo. an. vt non sit
g necesse expectare vocatos non vocandos.[g] Quia nullo iure cauetur q talis electio facta illis nō expectatis sit cassanda. Non enī possunt dicere se cōtemptos ex quo de iure nō erant vocādi fatendū est tñ qd poterant agere ad interesse si ex hoc passi sunt aliqd dānum. Puta qꝛ rōne vocationis conduxerūt equos ꝛ alias expensas fecerūt. Sic in simili pōt reuocari mādatū manēte actiōe mādati ad interesse. vt in l. si ꝑcedēte. ff. man. Itez absentes remoti nō sunt vocādi in fauorē ecclesie: vt hic ergo nō poterant presentes huic fauori ecclesie renūtiare. arg. in c. si diligēti. de foro cōpe. ꝛ eorū q
12 no. Inn. in c. accedētibus. de priuil. ¶ † Nec ob. si dicat q gratia semel cōcessa non pōt reuocari. vt in c. vnico. de cōmo. qꝛ illud ꝑcedit qñ iam ius est quesitum alteri: sed in casu nostro duplex ius cōpetebat presentibus. Primuz qꝛ non tenebantur vocare. Scdm qd nō tenebātur expectare quāuis ergo renuntiauerint primo iuri non per hoc alteri fuit renūtiatū. vt in c. ex tuarū. de vsu pal. Preterea hic non fuit cōcessio gratie facta lz simpliciter vocauerint absentes vt venirent vnde nullo
13 iure tenebantur expectare. ¶ † Et faciūt hec ad qōnem nunquid inuitans aliquē ad prandium teneatur ex necessitate prandium exhibere. ex quo inuitatus acceptauit. aliq sentiūt qd sic in c. fi. de renun. aliud sentit Jo. and. s. in pe. in c. rex pacificus. super verbo fratrem Raymūdum: ibi enim

¶ Et qd dicat eē absens. Dicas q ille q tñ distat vt vba loquētis audire nō possit vt l. l. absentē. et ibi gl. ꝛ doc. ff. de ver. sig. ꝛ i. l. p̄us. ff. de ꝑcur. a hr in auc. de fideius. in p̄n. ꝛ p gl. ꝛ doc. i. l. si. C. de p̄scri. lō. tē. ꝛ p gl. ꝛ doc. i. l. ij. l. §. si. l v. absens. ff. so. ma. ꝛ i. l. heres absens. l p̄n. ff. de iud. ꝛ p bar. i. l. ij. in fi. col. ff. d duo. re. ꝛ i. l. pe. in §. ad crimē. i. vij. col. ff. de pub. in. ꝛ p Bal. i. l. fi. i. §. vbi aūt. C. de bo. q lib. ꝛ p Alex. in d. l. p̄us. de ꝑcur. tñ gl. in l. si id. in §. fi. in vs. absit. ff. de euic. dicit q ille q est extra cōtinētiā vrbis dr eē remot⁹ ꝛ absens p. l. si absentē. ff. d v. ob. ꝛ vide Spe. in ti. de prescri. § v. qñ aliqs. ꝛ eundē in tit. de iudi. dele. in §. v. i p̄n. ꝛ in ti. de cita. i. §. j. in p̄n. vbi plene examinat qñ qs dicat eē i loco remoto. de q ēt vid p do. Car. in cle. cūm. in §. j. in j. q. de elec.
¶ Due partes. adde Lapū alle. cxxxi. Ro. consil. cccliij.
g ¶ Vocatos non vocādos. adde p hoc facere gl. l. l. vinū. ff. si cer. pet. p quā Ro. consil. cliij. voluit q si citatio q fieri nō debuerat sit facta minus legitime q nō hz vitiare actū. vide Oldr. alleg. cōs. cclix.

Sebasti. Sapia.
a ¶ Retrocedēs. Intellige q pec cat s3 nō mortalr als.v.abb. 5 sibi 3tiaret ꝑut pōde rat do. Lācelot9 galianla in ru.ff. de v.ob.char.xii. co.iiii.vbi ēt tx ꝑ nō peccat. q2 ius canonicū ēt ꝑui det ad tollēdum pctm̄ veniale fm Abb.l.c.fi. i.iiii. de prescriptio.

Sebasti. Sapia.
b ¶ Cū nobis. Ad hūc tex.vid abb. l.c.edoceri.col.ii. 5.de rescrip. vbi allegat ad hoc q qlibet ꝑlatus h3 liberam admini strationē a iure.

c ¶ Alienos. adde Ro.consil. cccliii. Lapum allega tione.cxxxi.

Sebasti. Sapia.
d ¶ Q2 si electus. Cōtrariū sentit Bal.i.l.cū te.col. pe.C.de ꝑba.vbi q qñ qs petit offi cia 7 h3 aduer sarium d3 ꝑbare etatē q̄ reqrit ad illud offm̄ si vero nō h3 aduersariū tunc ꝑsumit ido neus vide no.l.c. in pñtia.in gl.in v.scđe.5.de ꝑba.

e ¶ Censet actor. Adde Old. cōs. cccxi.vbi dicit q obiicientes crimi na electo habent loco accusatoꝝ.

f ¶ Verbū no.ad de ꝑ hoc qđ vo luit Fede.ꝯs.cc lxii.vbi dicit q si papa transtulit monachū ad ali ud monasteriū in tuitu ꝑsone:q ad illd ꝑt redire sine licētia pape sec9 si intuitu monaste rii.ibi vide l fine.

¶ Adde istā la te i.c.fi.l nu.xiii. 5. de postulatio. ꝑlatoꝝ.Aeneas de falco.

g ¶ Soli pape. ad de videndū Old. ꝯs.cevii.

sentit qđ pōt agi cōtra inuitātē de dolo ad inter esse.ar.in.l.sed hec actio.ff.si qs cau.Quasi sentiat q si nō pōt pretendere aliqđ interesse.puta q2 pro pter hoc sō fecit maiorē morā in loco vel qd sic: 7 hoc satis posset procedere de iure ciuili iudicio meo ex quo non interuenit ibi stipulatio. quia ex simplici pollicitatione nō agit de iure ciuili.ff.de pollici.in.l.i.7.ii.nec etiā ex pacto nudo:vt in.l.iu risgētiū.ff.de pac.Sed de iure canonico posset fa tis dubitari 7 vbi interuenisset pactū recurrēdū esset ad.c.i.de pactis.Sed in simplici pollicitatio ne eēt magis dubitādū:7 pollicitatio differt a pa cto q2 pollicitatio est vnius cū sine pacto ꝑmitto tibi aliqd.pactū vō est duoꝝ vt i.l.i.de poll.no.gl. in cle.romani.de iureiu. Unde simplici pollicita tione non credo qđ possit alius agere ꝑ interesse suo q2.c.i.loquitur de pacto:s3 peccat retrocedēs[a] iuxta illud psal.Que ꝓcedūt de labiis meis nō fa ciam irrita. An aūt debeat mitti hora prandii ꝑ iouitatis.dic prout no. Jo.an.7 Cal.in.c.fi. de re nuntia.7 Cal.cōsuluit vxorē suā super isto:que re spondit satis eque qđ ꝑ mulieribus 7 forensibus debet mitti que non libēter se ingerūt:sed ꝑ aliis non:nisi essent graues persone.Abbas.

1 ¶ Electio facta post appellationē extraiudicia lem:an sit ipso iure nulla.2.7.8.
3 Vocati nolentes comparere faciūt se alienos ab illo actu:nec cōputantur in numero interuenien tium in capitulo.
4 Cōcorditer dicit fieri:l3 illi qui cōtempserunt ve nire contradicant.
5 Excipiens debet ꝑbare exceptiones suas.
6 Appellatione iuris venit cōsuetudo 7 statuta.
7 Appellāo in vno articulo suspēdit totā cām.
9 Cōgregare capl'm vel collegiū ad quē spectat.
Terminus prefixus capitulo ad eligendū:an pos sit restringi.
10 Collegiū si est ꝯgregatū:7 postea aliq discesserūt vtrū remanētes possint explere ea que occurrunt.
Paria sunt non venire:7 venire 7 non stare vsq ad finem.
Citatio vna sufficit ꝑ istis extraiudicialibus
11 Citatus ad aliquē actum an debeat venire de ma ne an de sero:vel qua hora.

b Cum nobis. [b]Non d3 lspi ci an post ap pellationem sed an cōtra fuerit electio celebrata.hoc primo. Et penes vocan tes quibus competit vocādi ptās remanet ius eli gendi si vocati venire ꝯtēnunt.hoc scđo. Et ad of ficiū cōfirmatoris spectat examinare electū etiā nemine opponēte. Et nisi elect9 doceat legitime etatis 7 literature habet ꝑ non legitime electo. 5 tertio.diuidit.nā pmo ponit allegatio 3 electum scđo ibi:s3 3 allegatio ꝑ electo. tertio ibi:his igit ipsius examinatio.quarto ibi: nos.ꝓcuratiōis cō missio. ¶ Casus lr̃alis. Recepto a caplō capuano mādato ꝓdicto canonici ꝯuenerūt in capitulo ad tractādū de electione pastoris. Archi.cū qbusdā sociis appellauit ne fieret electio nisi canonica s3 tenorem mādati apostolici et statim recessit.alii q remāserūt in caplō Archi.7 alios ad capitulū re uocauerūt vt scđm mādati apostolici tenorē ꝓce derēt ad electionē 7 cū ipsi nollēt redire credētes ptātē eligēdi ad se deuolutā fuisse qdā subdiaco nū dñi pape in archiepm elegerūt.cā ista ad dñm papā est delata.papa auditis allegationib9 vtri usq partis super hoc rescribit caplō capuano di cēs. Cū aūt cōstet appellationē interpositā fuisse ne fieret electio nisi canonica videri poterat quod medio tpe nihil debuit innouari.7 iō talis electio iudicāda erit irrita 7 inanis post appellationē le gitime factā. S3 3 hoc sic rñderi poterat cū appel latū fuisset nō vt nulla fieret electio s3 vt fieret ca nonica:si canonica electio fuit postmodū subsecu ta nihil 3 formā appellatiōis:s3 potius fm ipsam vr fuisse ꝓcessum. Et iō electio nō erat aliqtenus irritāda.preterea cū post appellationē Archi.re cessisset 7 alii cum reuocassent 7 ipse noluit venire
c alienos[c] ab electione se fecisse videntur ꝓpter qđ

contra electionē nihil posse opponere videbātur. His ergo 7 aliis alle gatis l3 cōtra ꝑsonā electi nihil obiectū fuerit:tñ vt dicit apostolus ma num nemini cito imponas.diligēter debēt inqri que circa ꝑsonā electi sunt inquirēda.de literatura eius cepit inqrere 7 l3 nō eminētis scien tie tñ sufficiēs est inuētus sicut didicit ab eis qui ipm̄ cognouerant de etate tñ veritatē scire nō potuit q trigesimū attigisset annū.vnde pa pa volens persone pariter 7 ecclesie ꝓuidere 7 rōnes 7 canones obser uare ꝑfatū subdiaconū cōcessit in ꝓcuratorē ecclesie capuane cōmittēs
1 eidē liberā administrationē tā i tpalib9 q̄ i spūalib9.B. ¶ †Not.i.ibi iudicāda erit irrita bonū ar.q electio attētata 3 appellationē extraiu dicialē est ipso iure irrita.S3 aduerte qr l3 3riū facit v.s3 3.ibi:irritāda. per qđ vbū vr colligēdū 3riū 7 ꝑfecto hec litera nō ꝓbat vnū vel reli quū:tum qr facit ꝑ 7 3.tum qr nō sunt vba pape:sed allegationes par tium.7 pria allegatio nō est vera.Unde dū litera dicit: videri poterat supple 7 male vt sequit in ver.s3 cōtra.An aūt electio sit dicēda irrita vel irritāda de iure:qr post appellationē attētatā dicam infra cū glo.i.
2 ¶ †No.ii. q nō oia gesta post appellationē extraiudicialē sunt irrita vel irritāda:sed oportet qđ sint post 7 cōtra appellationē.7 ad hoc quo
3 tidie allegat iste tex.de quo infra latius dicā. ¶ †Tertio not. ibi:alie nos se fecisse vident.7 tene semp mēti istū tex.in hoc q vocati ad capi tulū p habentē potestatē faciūt se alienos si cōparere nolunt. Ex quo infertur q isti non sunt cōputandi in numero absentiū seu in numero coꝝ q sunt in caplō.Sed quo ad actū tūc explicādum habētur ac si nō eēnt de caplō faciūt eni se alienos:vt in litera.Qđ clarius voluit Inn. in.c.ecclesia.el.ii.5.e.7 in glo.in cle.q circa.eo.ti.7 idem dic de his q de iure nō sunt vocādi.nō eni dñt cōputari in numero.vt no.in locis pall.
4 ¶ †No.ibi cōcorditer celebrate iuncta suprascriptione:q electio dicit cōcorditer celebrata per capitulū si oēs existētes in.c.cōsentiunt. l3 vo cati qui cōtēpserunt venire cōtradicāt. Ratio colligitur ex his que ꝓ xime dixi:qr illi q ꝯtēpserunt nō habent seu reputant de caplō quo ad illū actum: 7 tene hoc mēti. ¶ No.v.ibi:nemini cito manum imponas q ꝓmotus sine debita examinatione d2 cito ꝓmotus.qđ nō est fiendū: s3 d3 superiori ꝓus examinare ꝑsonā 7 postea ꝓmouere. ¶ Sexto not. q in cā electionis superior supplet ex offō nobili ad inquisitionē faciē dam:l3 ab aduersariis nō opponatur. Et no.in hoc casu in quo supior ꝓcedit ex inquisitione sine infamia.de quo vide qđ dixi in.c.i.de postu. prela. ¶ No.vii.q electus nō est cōfirmādus nisi doceat se idoneū quo ad idoneitatem extrinsecā.Unde papa hic noluit ꝯfirmare istū electū qr non potuit sibi cōstare de etate idonea:nō tñ cōstitit de 3rio.sed hoc
5 vltimū nō sufficiret hic habes tex.no. ¶ †Et optime facit iste tex.pro opi.Jo.an.in regula infamibus.li.vi.in mercuri.vbi cōcludit q si ele
d ctus[d] h3 aduersariū ipsi aduersario incūbit onus ꝓbādi exceptionē suā:
e qr asserēti incūbit on9 ꝓbādi 7 excipiēs cēset actor[e] q̄ ad on9 ꝓbādi ex ceptionē suā:vt in.l.in exceptionib9.ff.de ꝓba.7 l.c.in pñtia.de ꝓba.s3 si nō h3 aduersariū incūbit ipsi electo onus ꝓbandi se idoneū. Itē si ha buit aduersariū:s3 deficit in ꝓbādo vel nō obiecit opponēdo.nā tūc nō respectu aduersarii:s3 vt obtineat cōfirmationē a supiore d3 ꝓbare se idoneū:vt est tex.no.hic. ¶ No.viii.ibi:curauimus indagare. ho.tex.ꝑ his q̄ dixi in.c.i.5.ti.pxi.post Inn.q superior in examinādo super ido neitate ꝓmouendi nō tenet recipere iuramēta testiū: s3 pōt sine iura mento inqrere ad suā ꝯsciam informandā.Hodie tñ in curia recipiunt testes sup idoneitate ꝓmouēdoꝝ.nā pōt supior hoc facere vt sibi vr:nō tñ ad hoc de iure astringit vt aperte colligit hic. ¶ Not. ix.ibi:ecclesie pariter 7 ꝑsone.q ēt cū ꝓuidet ꝑlature pōt haberi rō nō solū ad ꝓuisio nem ecclesie:s3 ēt ad meritū ꝑsone:qđ est hñ notandū. Unde facit ista lr̃a ꝑ his q̄ no. Jo.an.post Jo.mo.in reg.qđ ob grām.in mer. vbi cōcludit notabile verbū q si papa trāstulit ꝑlatū absentē ad maiorē ecclesiam ꝓpter meritū ꝑsone nō vr ꝑ la ecclesia vacare a tpe ꝓmotionis facte ꝑ papā s3 a tpe quo cōsensit trāslationi. Secus vbi papa pncipalr trāsla tionē illā fecisset ad vtilitatē seu necessitatē ecclesie:qr tūc incipit pla
f vacare statim a tpe ꝓmotionis.qđ verbū no.[f] ¶ Not.x.ibi: tam rōnes q̄ canones obseruare q superior dispēsans 3 canones ex causa videt obseruare rōnem 7 canones.7 dic q seruat canones quibus cauet q ex causa est dispensandum.nam vbi est causa dispensandi dispensatio est debita.vt no.gloss.in.c.vt constitueretur.7.c.dño sancto.l.distin.facit.i. q.vii.in.5.nisi cum.c.exigunt.non autem seruat canones contra quos dispensat:imo illos violat qr per dispensationem vulnerantur illa iu
6 ra.xxiiii.q.iiii.displicet.no.Archi.in.c.licet canon.de ele.lib.vi. ¶ †Et optime facit hec litera sic intellecta ad questionem. mandat papa oc cidi aliquā cām fm ius:dubitatur nunqd delegatus possit causam illā decidere fm consuetudinem 7 statutum loci tenui q sic: qr ius vult vt causa decidatur fm consuetudinē 7 statutū loci.vt in.c.fi.de cōsue.7.xi. distin.in his.ergo sic faciendo decidit causam scđm ius:licet Joan. an. senserit contrarium in addi. Specu. sed quod supra dixi multi tenue runt de quo aliquid tetigi super rubrica.de consuetu.7 in.c.quintanal lis.de iureiuran.vbi per domi.Anto. ¶ Ultimo not.quod ecclesie va canti datur quandoq procurator cum libera potestate administran di in spiritualibus et temporalibus. Et in ecclesia cathedrali hec da
g tio competit soli pape.[g] vt habes bonum text.in.c.is cui.5.eod.libr.vi. et alio vocabulo appellatur iste ꝓcurator visitator.vt in dicto.c.is cui.

Ubi habetur

Ubi habetur de potētia istius pcuratoris seu visitatoris: et solet papa
huic titulū cōcedere cardinalibus cū cōmendat eis ecclesias cathedra
les seu regulares. Et habes hic in tex. vnā cāz legitimā pter quā pōt
fieri ista cōcessio. s. cū exigit vtilitas seu necessitas ecclesie habere cer
tam psonā in prelatum que tūc non est legitime etatis vn pōt interim
cōstitui pcurator seu visitator illius ecclesie cū libera ptāte administrā
di in tpalibus et spūalibus qd no. Et hūc pcuratorē posset facere capi
tulū sede vacāte i bñficijs spectātibus ad collationē epi: qr lz nō possit
illa cōferre. vt in. c. vnico. ne se. vac. lib. vi. pōt tn modo pdicto illa cōmē
dare seu administratorē cōstituere donec fuerit illis bñficijs puisum p
superiorē. vt no. Jo. and. in. d. c. vnico. et idē puto dicēdū in epo quo ad
bñficia spectantia ad collationē pape iure reseruatis vel deuolutis. vt
si nō est aliqs q interim illis beneficijs possit puidere valeat eps ibidē
deputare administratorē idoneū donec p papā fuerit puisum. ar. x. q. i.
regenda. Idem puto epm posse facere in ecclesijs spectantibus ad col
lationem suam donec ipse puiderit infra tps legitimū. facit. c. nemo. s.
7 eo. li. vi. et qd leg. et no. in. c. cū vos. de offi. ord. ¶ † In gl. i. ibi. nisi ad ea
q illegitime fiunt. No. gl. p his que dixi sup tex. Sed cōtra hoc facit qd
leg. et not. in. c. si a iudice. de ap. lib. vi. vbi dr q per appellationē in vno
articulo suspēdit iurisditio iudicis quo ad totā cām. Ita q nisi pns re
nocet grauamē nō tenet appellās cōparere ad citationē ipsi iudicis.
Ad idē facit. c. significāte. cū. c. rodulphus. s. de rescri. vbi papa mādat
irritari quicqd fuerit attētatū post appellationē. ¶ So. dicit Inn. no.
qd in hoc est dria inter appellationē iudicialē et extraiudicialē: qr i ap
pellatione iudiciali legitime interposita veniūt irritāda oīa gesta per
iudicē post appellationē lz de directo nō sint 3 appellationē: qr non dz
iudex pcedere in illa cā post appellationē legitimā. Sz in appellatiōe
extraiudiciali solū veniūt irritāda ea que fiunt post et 3 appellationez.
Unde nō sufficit ad irritationē q aliqd sit factū post appellationē. Et
a ideo si appellat in caplo ne fiat electio[a] per cōpromissum et appellatio
ne nō obstāte maior pars capli cōpromisit sz electus noluit acceptare
si caplm postea pcedit ad electionē per scrutiniū vocatis appellātib
et nolētibus cōparere valebit ista electio. Quia nō est 3 appellationē lz
sit post. et idē in similibus. Diuersitatis rōnem posuit Inn. nō hic sed
b in. c. qr pter. s. eo. ppe fi. dicēs q per appellationē[b] iudicialē suspēdit
iurisditio iudicis quo ad illā cām vt in iuribus pallē. Ideo nō potest
amplius pcedere. i no. hoc dictū qr facit p his que dixi l. c. super eo. s.
de app. vbi plenius dixi. Sed appellatio extra iudiciū nō habet suspē
dere potestatē cōpetentē parti. sed satis est q defendat appellantez ne
opprimatur circa id super quo appellatur. Si eni aliquid attentatur
post appellationē extraiudicialez sed nō cōtra pars appellās non op
primitur in iure suo: imo opprimeretur pars appellata si posset vti iu
re suo. Sed diceres tu hec ratio Inno. non est sufficiens qr idem esset
dicendum in iudice. non eni opprimit appellantem si procedit post ap
c pellationem et non cōtra.[c] ¶ Sol. contrariū videtur vigere: sed defen
dendo Inno. mdeo sic q aliud in iudice: qr cū iudiciū reddatur in in
uitum. vt in. c. intelleximus. de iudi. et l. inter stipulātem. §. si stichum. ff.
de verb. oblig. si iste cōpelleretur litigare corā iudice super alio articu
lo cause grauaretur dupliciter. primo qr haberet psequi articulū ap
pellationis corā superiore et residuum cause coram isto iudice a quo ap
pellatur qd est iniustum. Item ex quo iudex grauauit eum in vno arti
culo non dz compelli ad litigandum corā iniquo iudice super alio arti
culo eiusdem cause. Maxime qr appellatio pter hoc fuit interposita
vt causa illa deuoluatur ad superiorem propter iniquitatem primi iu
dicis. Sed in appellatione extraiudiciali ista nō contingūt: qr si appel
lo in vno articulo nō habeo necesse litigare corā aduersario super alio
articulo eiusdem cause. Nec possum pretendere grauamen in futurum
respectu alterius articuli si pars vult illum expedire vtens iure suo: et
hec est optima ratio diuersitatis. Et in fi. glo. faciunt hec contraria: qr
in denuntiatione noui operis dz destrui quicquid edificatur post denū
tiationem factam siue iuste siue iniuste: vt in iuribus alleg. in gloss. Et
tamen denuntiatio noui operis fit extra iudicium. ergo idem dicendū
esset in appellatione extraiudiciali. Solu. contrarium videtur diffici
le quod soluendo dixit Jo. and. quod illud fuit forte statutum propter
breue tempus quod datur nuntianti nouum opus: solum enim expe
ctatur per tres menses ad docendum de iure suo. ideo is cui facta est
denuntiatio debet supersedere et nihil attentare iuste vel iniuste. Quia
mora modici temporis non est magnum preiudicium vt in. l. si debi
. ff. de iudi. Sed in appellatione datur annus et ex causa biennium vt
clemē. sicut. de appel. ideo durum est quod pars appellata teneretur
differre ius suū per tantum tempus. Unde satis est q nihil illegitime
attentet. hec tamen ratio posset aliquātulum moderari qr iudex tene
tur supersedere. Posset tamen responderi quia si iudex confidit q ap
pellatio sit iniusta legitima potest procedere ad vlteriora. vt in. c. nō so
lum. de appella. lib. vi. et melius in. c. eum qui. ne do. et contu. lib. vi. Dom.
Anto. reddit aliam rationem dicens q non videtur differentia inter
appellationem extraiudicialem et denuntiationem noui operis quo
ad istum articulum. Quia denuntiatio noui operis non venit ad con
seruandum possessionem nuntiantis. sed ad conseruandum eum in sta
tu suo. Merito nihil debet postea attentari: sed appellatio venit ad

a Zacharias. ¶ Ne fiat electio. Tu adde q appellatio ab electione fien
da nō impedit quin fiat. c. cū inter vniuersas. et c. qr pter. et vtrobiqz p
gl. et doc. isto ti. Bene tn pōt appellari si nō fiat canonice vt subdit iste
hic idem no. Bertha. de sir. in tractat. de epo. i. parte. lib. iij. q. xxxviij. et
Car. Manda. in trac. de ele. c. lx. parte. iij. in gl. in v. appellauit. in fine.
Sebasti. Sapia.

tuendum ius ppietatis: ideo oportet qd iustifice
tur appellatio. Si autez appellaretur pter pos
sessionem idē esset dicendū qd in denuntiatione
non bene capio hanc rationē: qr lz appellē ne qs
me molestet in possessiōe mea si ego nō erā in pos
sessione non dicitur aduersarius meus aliqd in
nouare intrando possessionem illā: qr nō facit cō
tra appellationem tamen secus videtur in denun
tiatione noui operis: qr ex quo quis denūtiat dz
denuntiatus supersedere donec ille doceat de iu
re suo alas si non supersederit dz ante oīa retracta
ri edificium lz non probetur qd sit in possessione.
Quare puto qd iura introduxerunt istud speciale
in denuntiatione noui operis pter preiudicium
d graue[d] qd posset generari nūtianti. Nā si tu edifi
cares super solo meo et denūtiatio nō haberet im
pedire haberē litigare quasi spoliatus. Unde iu
ra cōsiderādo grauitatem preiudicij ex parte nun
tiātis et modicitatē ex parte denūtiati introduxe
runt istā viam vt denūtiatus habeat supersedere
et nuntians habeat docere de iure suo infra modi
8 cū tps. et faciūt pdicta ad ea que supra dixi. † An
innouata post appellationem extraiudicialez sint
e nulla an annullanda.[e] Innoc. sentit q annullāda
dicit eniz quod ista appellatione ne fieret electio nisi
canonica nihil operatur. Quia si sequitur electio
canonica non dz irritari cū non sit cōtra appella
tionē. vt in tex. Si aūt sequitur electio minus ca
nonica dz irritari etiā sine appellatione. vt in. d. c.
bone. el. i. in fi. s. ti. pxi. et s. e. ti. qr pter. Hosti. di
cit q appellatio operatur. qr inducit nullitatem
actus. vnde electio post appellationem erit nulla
vbi alias si fuisset minus canonica fuisset irritan
da. Et p primo adducit. c. auditis. s. eo. et sic aperte
sentit Host. q electio attētata post et cōtra appel
lationē legitimā est ipso iure nulla. Et sic transit
Jo. an. simpliciter recitādo et ulst. bene hoc dictū.
Sed cōtrarium tenēt hic. d. Jo. de lig. et do. Car. et
facit ista litera in verbo: irritāda. vt supra induxi.
Pro hoc facit qr appellatio extraiudicialis est q
dam puocatio ad causam vt in. c. cum sit romana.
s. de appella. Sed citatio vel pendentia litis non
habet inducere nullitatē actus si possessio est pe
nes actum agitantez. nec obst. c. auditis. qr fz do.
Anto. tunc appellatio inducit nullitatem actus
quando causa pter quē appellatur est sufficiens
ad inducendum nullitatez: puta qr appellatur ne
suspēsus vel excōicatus eligatur vel electio fiat a
maiori par. ca. Sed dices tu quid ergo operabi
tur appellatio extraiudicialis si non inducit nul
litatem ipso iure: nec dat causam retractandi nisi
actus fuerit minus legitime attentatus. vt hic.
Solu. dic quod operatur multa. primo quia de
f uoluit causam ad superiorem[f] ita quod superior
ex officio suo reuocabit omnia attentata. vt in ca.
bone. et quod ibi plene dixi. s. de appella. Item est
alius effectus valde notabilis: qr si appello ex cā
quam verisimiliter timeo et sequatur actus con
tra appellationem debet irritari actus lz nō pbē
illam causam fuisse veram. satis eni est quod erat
verisimilis nec habuisset effectum retractationis
sine appellatione. pone exemplum in dicto Inno.
hic qui querit. pone qd canonicus appellat ne fiat
electio in tali loco. qr timetur de impressione. Ca
nonici non ob. appellatione eligunt nulla impres
sione intercedēte queritur nunquid talis electio
debeat retractari. et licet quidā dixerint q nō ipse
tamē Innocen. concludit contrarium omnimodo

b ¶ Per appella
tionē. Uide not.
per Dec. in rub.
s. de appella. col.
iiij. vbi tangit an
appellatio extra
iudicialis sit ppe
appellatio: et nū
quid suspēdat iu
risditionez iudi
cis. et de ista diffe
rentia quā ponit
do. Abb. iter ap
pellationē iudi
cialē et extraiudi
cialez circa reuo
catione attētato
rū vide pulchre
per do. Socinū i
cōsi. xlv. visa ap
pellatione. col. ij.
ad fin. cū seq. in. j.
parte. Dec. in. c.
i. post no. s. de ap
pella. latius in. c.
bone. col. v. versi.
duodecima diffe
rentia. eo. ti.

c ¶ Et non cōtra.
Istā. q. examinat
melius quam ali
qs hō de mundo
modernorū prin
ceps do. Jason. i
l. ij. in. iiij. no. C. si
3 iuo vel vtil. pu.
vide etiā. d. Feli.
in. c. i. in. ij. no. s. d
spōsa. vide pul
chrū dictū p bal.
in. l. maximū. in
vsi. vlterius qrit
C. de lib. pte. adō
tn i materia vnū
dictū qd forte nō
reperie oper aliū
vez qd si derogat
iurisditioni ali
quorū iudicū vi
det sublata iuris
ditio quā habe
bāt d iure cōi nō
aūt ex cōsuetudi
ne qd est magni
effect ita singlr
posuit in loco so
litario i v. viros
C. de diuer. offic.
libr. xii. Aeneas
de falco.
Sebasti. Sapia.

d ¶ Preiudiciuz
graue. Uide do.
Jas. in. l. i. co. i. ff.
de no. oper. nun.
vbi tz q opis no
ui nūtiatio pos
sit dici appellatō
extraiudicialis.

e Zacharias. ¶ An annullanda. Adde Specu. in titu. de offici. om. iud.
§. v. versi. sed queritur. et versicu. istud autem. in fi. idem in titu. de rela.
§. v. in principio.

f Seba. Sapia. ¶ Ad superiorē. Uide decē differentias quas ponit
do. Decan. c. bone. s. de appella.

pbetur ꝙ verisimiliter timebatur de impressiōe.
Et vide alios effectus quos dixi in.d.c.bone. Ad
de ad predicta gl.sing.in.c.nō soluꝫ.de app.lib.vi.
in gl.magna ppe medium.que vr̄ sentire tertiam
opi.in hac materia. Dicit eñ ꝙ inouata post ap
pellationē extraiudicialē pendēt ex futuro euen
a tu:a non aūt sunt nulla ipso facto.ꝛ alle.c.conside
ranimus.et forte sentit illa gl.ꝙ interim gesta to
lerant̄.sꝫ si fuerit declaratum appellationē esse le
gitimā declarabit̄ act⁹ nullus:als secus.ꝛ hec eēt
noua rñsio seu nouus intellectus ad h.c.cōsidera
uimus.ꝙ ideo ibi nō valuit scḋa electio q: nō con
stabat an prima esset nulla.vnde erat opus cassare
pmā ppter colorē subsistētie: quē hēbat iuxta no.
i.d.c.auditis. Tu adde aliā limitationē notabileꝫ
quā dixi in.c.i.de ap.vbi text.vr̄ pbare ꝙ collatio
9 post appellationē sit nulla ꝛ dic vt ibi. ¶ † In gl.
in ṽ.reuocare.in fi.Ro.bene istā glo.ad quā quoti
b die fit remissio cū querit̄ an maior pars capituli b
possit restringere terminū a iure prefixū caplo ad
eligendū ꝛ mouere minorē partē vt in termino as
signato ꝛ restricto debeat interesse ad electionem
faciēdā.ꝛ hec qḋ est valde vtilis ēt ad alios actus
capitulares expediēdos.nūqd scꝫ possit maior ps
admonere minorē partē vt veniat ad vniuersita
tem:ita ꝙ si nō venerit possit maior pars pcedere
ad expediendum ea q̄ incūbūt. Et primo debes
scire ꝙ qñq; ex cōsuetudine potestas cōgregandi
caplm siue collegiū spectat ad aliquē de ipso col
legio vel forte ad epm seu platum collegii:qñq; de
cōsuetudine nō spectat ad aliquē hec conuocatio.
Primo casu aūt iste ad quē spectat ꝯuocatio vult
restrigere terminū iuris ꝛ vr̄ ꝙ possit: qḋ sentit h
Inn.sꝫ aliud sentit ipse in.c.ecclesia.ij.ꝗ.co.ꝛ illud
dictū vr̄ verius.ꝛ sentit hic do.Ant.Nā lꝫ ad eum
spectat cōuocatio capli:nō tñ hꝫ potestatē restrin
gēdi terminū iuris tū ille terminus sit prefixus i
fauorē collegii:ergo nō pōt iste illū terminum ab
c breuiare c vt in.d.c.si diligēti.de fo.cōpe.ꝛ in.c.ad
apostolicā.de reg.facit regula indultū.de reg.iur.
lib.vi.nec cōsuetudo dans sibi potestatē cōgregā
di collegiū dꝫ extēdi ad casum diuersum.s.ad po
testatē restringēdi terminū iuris iuxta no.in.fi.de
offi.archi.per Inno.facit.c.cum cōtingat.de deci.
Sed vbi nō tractat̄ de restringēdo terminū iuris
tūc pōt iste monere oēs de collegio vt certo termi
no veniāt ad collegiū si non venerint facit eos cō
tumaces nō vt possint puniri per istū vocantē:sed
quo ad h vt ptās capli resideat penes venientes.
Et hoc no.voluit Inno.in.c.i.de ma.ꝛ obe.ꝛ i.c.ij.
de no.ope.nun.ꝛ Jo.an.in.c.in causis.ꝗ.c.ꝛ ibi di
cā qd iuria si ad vocationē istius nō venit nisi mi
nor pars nūquid tota potestas residet penes istaꝫ
partē minorē.Si ṽo de cōsuetudine non est aliqs
ad quē spectat conuocatio collegii an de iure pos
sit antiquior cōuocare collegiū dic vt not.Inn. in
d.c.i.vbi tetigi.Eo tñ casu quo nō seruat̄ ꝙ p ali
quā cōuocet̄ collegiū:tūc sunt opi.quatr illud col
legiū sit ꝯuocādū presertim restringēdo terminū
iuris p electiōe fiēda.ꝛ in hac.q.sunt tres opi.glo.
tꝫ hic ꝙ maior ꝛ sanior pars pōt conuocare mino
rē partē prefigēdo etiā terminū restrictiuū iuris.
Scḋa fuit opi.Hosti.dicentis oportere vt due par
tes collegii cōueniāt ꝛ ꝙ ex cā arctēt terminum iu
ris.Si aūt nō conueniūt due partes nec subest cā
restringēdi terminū iuris non pōt restrictio fieri
facit.l.nulli.et.l.plane.ff.qḋ cuiusq; vni. Tertia
opi.Inn.dicētis ꝙ presentes pñt monere absen
tes etiā si vnus solus esset pñs.alle.iura que opin.
suā aperte nō approbant. Cōcluderē sic ꝙ necessa
rio reqrūtur due partes ad monēdū alios q: po
tētie capitulares cōsistunt in duab⁹ partib⁹ dū col
legiū est in cōgregādo:vt in.d.l.nulli.et.l.plane.et
l.nominationū.C.de decu.lib.x.tꝫ Inno.in.d.c.ij.vbi
etiā dicit ꝙ nō est vis qualr cōgregent̄:ꝛ per quez
iste due partes:dūmō cōueniant simul in vocanda
minori parte.Et valet ista vocatio p duas partes
facta ad ꝯstituēdū minorē partē in ꝯtumacia: ita
ꝙ nō poterūt allegare se contēptos maior aūt ps
nō sufficit:q: iura que dicūt standū esse maiori pti

collegii:pcedūt qñ collegiū est cōgregatū in quo
saltē itersint due partes vocādo:vt dixi.s.c.pxi.
Si aūt iste due partes volūt restringere terminū
iuris placet mihi opi. Hosti. vt ex cā possint sine
cā minime:sed cā subest eo ipso ꝙ volunt puidere
ecclesie vocati.nā terminus triū mēsiū fuit pfixus
a iure fauore collegii ergo pōt collegiū qḋ repre d
sentatur in duab⁹ partib⁹ huic fauori renuntiare
in fauorē ecclesie.simile not.in.c.cū inter.ꝗ.co. hec
pcedūt qñ non instat finis termini iuris: sed instā e
te fine est dubiū nūquid possit pars presens pce
dere ad electionem. Inno.tꝫ ꝙ sic etiā si esset vn⁹
d solus.d argu.in.c.si.lxv.dist.ꝛ hec opi. mihi placet
q: non tenetur etiā vnus dimittere ius suū ppter
absentiam aliorū.nam ex quo terminus est pfixus
a iure oēs videntur esse moniti in termino: vt in f
c.potuit.de loca. Et intellige qñ absentes sciue
rūt vacationē ecclesie.alias aūt debuisset pars p
sens hoc notificare absentibus:vt in.c.q: ppter.ꝗ.
co.Pet.tñ tenuit ꝙ nūq̄ potestas maioris partis
deuoluitur ad minorem nisi in casu delicti. argu.
in.c.gratū.s.pxi.sed primā partem tenuit hic do
Anto.ꝛ cōiter alii dꝫ tñ presens vocare absentes
si cōmode pōt. Dic etiā ꝙ si absentes cōueniūt in
vno loco possunt vocare minorē partē presertim
cū ea que incūbūt melius possunt expediri extra
ecclesiā q̄ in ecclesia forte q: timetur impressio in
ecclesia vel quid sile qḋ voluit hic Host.et Inn.in
10 d.c.ij. ¶ † Sed dubiū est pone ꝙ capitulū sit con
e gregatum deinū aliq exeunt e de caplo : nunquid
possunt remanētes explere ea que incūbūt: aliorū
absentia nō ob. Inn.vr̄ primo velle ꝙ nō : q: non
possunt isti presentes alios cōstituere in cōtuma
cia intellige ex quo nō instat terminus iuris. Cō g
po.dicit ꝙ si maior pars recessit recedēdo videtur
reuocare terminū prefixuꝫ: credo ꝙ si due partes
remaneāt in vniuersitate nō est curādū de recessu
tertie partis:q: perinde est ac si vocata noluisset ve
nire.nā paria sūt nō venire vel nō expectare vsq;
ad fi.vt in.c.i.de iudi.ꝛ.xi.q.iii.in.c.ceterū.nec cre
do necessariū vt minor pars reuocet̄ p duas p̄sen
tes ex quo a pncipio oēs fuerūt citati ad illū actū
nā ꝯtumaces sunt:ex quo nō steterūt.si ṽo recesse
rūt due ptes vel vltra:tūc tertia ps nichil poterit
facere:q: caplm nō repūtat̄ i minori pte:vt i.c.ec
clia.ꝗ.co.ꝛ illi recedēdo vident̄ reuocare vocatio
nē factā. Hec ṽa nisi instaret termin⁹ iuris : q: tūc
puto ꝙ minor ps poterit pcedere ad electionē: q:
ius interpellat p hoie:vt i.d.c.potuit.qñq; et ter
tio remāsit solū maior ps:iste casus est magis dubi
tabilis.nā qḋ possit pcedere facit q: ex quo colle
giū fuit ꝯgregatū dꝫ stari iudicio ptis maioris:vt
in.c.i.de his q̄ fi.a ma.par.ca.in ꝯuiū facit q: i vni
uersitate nō fuit ppositū negotiū expediēdū.Sed
pt dici ꝙ vniuersitas est in cōgregādo:ergo requi
runt̄ due ptes.Mihi placet pcedēs dictum: q: ex
quo oēs erāt in collegio stādū est iudicio maioris b
f partis f quatenus intēdit terminū nō reuocare sꝫ
ad vlteriora pcedere.An aūt due ptes possint pro
prie citare minorē partē.Inn.dicit notāter hic ꝙ
nō:sꝫ poti⁹ monere seu reqrere : q: citatio spectat
ad iudicē.sꝫ due ptes collegii nō hñt iurisditionē
i minorē ptē.itellige i vniuersitate nō hñte iurisdi
tionem vt est caplm:ergo nō dꝫ fieri citatio sꝫ mo
nitio seu requisitio qḋ est notandum. Dicit etiaꝫ
Inn.ꝙ hoc casu nō reqrūtur tres citationes vel
vnica pemptoria:sꝫ sufficit vnica reqsitio:seu mo
nitio.qḋ dictū not.Et p h facit q: in istis requisi
tionib⁹ extraiudicialib⁹ sufficit vnica vocatio: vt
no.glo.in.c.si eps.xviii.di.ꝛ in glo.in cle.i.de here.
presertim qñ par requirit parē.ad hoc qḋ no.doc.
11 in.c.cū cāni.de offi.deleg. ¶ † Vltimo g in hac ma
g teria qro de vtili qōne nunqd citat⁹ seu monitus
vt tali die veniat ad caplm teneat̄ venire de mane
vel de sero an possit differre vsq; ad supremā horā
diei.ꝯclude mentē doc.h ꝙ citatus seu monit⁹ dꝫ
b cōparere ea hora qua cōgrue⁹ pōt expediri actus
ad quē citat̄.vñ si ille act⁹ solet fieri mane dꝫ tunc
cōparere:citatus ergo sic vt compareat tali die ad
electionē faciendāꝫ dꝫ cōparere de mane an pran
dium:q:

a ¶ Ex futuro euē
tu.adde p hoc ꝙ
voluit pau.d̄ cas.
ꝯsil.xxi.vbi dicit
ꝙ si iudex tarda
uit p exceptiōes
ptis oppositas li
bello appellatio
non prosequi ap
pellationē ꝙ iu
dicabit̄ an tps p
seqñde app. fue
rit lapsuꝫ i cogni
tione exceptio et
an cēni friuole vl̄
admittende.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Maior ps ca
pituli.Vide Jo.
an.in addi.Spe.
in ti.de elect.ꝗ.i.
.iiii.col.vbi dicit
ꝙ in citatiōe ab
sentiū debet inse
ri certa hora diei
qua fieri dꝫ elec.
Vide Firma.in
tractatu de epo.i
tertia parte lib.
primi.q.xvii.
c ¶ Terminū ab
breuiare. Adde
quod voluit Ro.
ꝯsi.cexxii.
Zacharias.
¶ Tu dic qñ ter
min⁹ alicui actui
prefigit̄ iure vel
statuto preueni
ri nō pōt regsr:
prorogari ṽo sic de
partiū ꝯsensu ita
no.reb.ii.l.si tpa
nu.i.ꝛ in addi.ad
spm.C.d̄ fide istr.
lib.x.
Anto.Francis.
¶ Circa h an ter
minus iuris pos
sit prorogari vel p
ueniri adde bal.
in.l.fi.in.i.col. in
ṽ.qd si dictū.C.q
admi.ad bo.pos.
pos.vbi dt ꝙ ter
minus iuris non
pōt pueniri. vtꝫ
aūt iudex possit
illaꝫ abbreuiare
notat̄ in regula.
indultū.de regu.
iu.li.vi.ꝛ no. doc.
i.c.cū sit romana
de app.ꝛ in cle.q̄
uis.in.ꝗ.verū.de
app.ꝛ est ꝯclusio
ꝙ terminū datū
a iure sine hois
ministerio iudex
nō pōt abbreuia
re.sec⁹ si cū hois
ministerio ex cā
aūt pōt termin⁹
iuris prorogari:vt
per Innoc. in.c.
pia.de exce.li. vi.
ꝛ habetur p Cy.
ꝛ doc.legistas in
l.fi.C.de adult.et
in aut.ad hoc.C.

vt lice.mři ꝛ aūt
ꝛ l.i.petēda.C.de
tēp.in lteg.resti.
pe.ꝛ l.i.scire opꝫ
in.ꝗ.ꝯño.ff.d̄ ex
cu.tuto.
d ¶ Unus solus.
adde ꝙ idē tenet
Ro.ꝯsi.ccelii.
e ¶ Aliqui exeūt.
Adde Lapū alle
ga.cxxxi.ꝛ vide
qḋ voluit Oldr.
ꝯsi.cxxii.
Zacharias.
f ¶ Maioris par
tis.Adde p opi.
istius gl. eundē i
c.cū iter vniuer
sas.col.i.ṽs.no.ij.
s.c.ti.Jo.an.i ad
di.ad spe.e.t.ꝗ.i.
pn.ꝛ Old.de lau
de ꝯsil.cxxii.inci.
citato caplo her
tha.de fir.i tract.
de epi.i.iii.parte
li.i.q.xxii.ꝛ Car.
mādago. in sepe
alle.trac.de ele.c.
xxix.et.c.xlix.in
prima parte.
Sebasti. Sapia.
g ¶ Ultimo . vide
Jo.d̄ imo.l.i.mi
les.ꝗ.decē.ff.d̄ ṽ.
ob.Phili.peru
sinū i.c.cū parati
l.iii.q.ij.pncipa
lis de appel.bal.
l.i.fi.vt ppōnis.ff.
C.qñ.ꝛ qñ iud.
vbi dicūt ꝙ si ci
tatio fiat sine ho
re expressione in
telligit̄ p hora d̄
mane cōsueta ce
lebrāde electiōis
dicūt tñ ꝙ si fiat
citatio pro certa
die ad aliquem
actū iuridicū in
telligit̄ p scḋa ho
ra iuris.v. de se
ro sm Bar.i.d.l.
miles.ꝗ. decem.
b ¶ Cōgrue.adde
noui.magie alex.
i.l.si finita.ꝗ.iul.
ff.de dam.infec.

✠ Sebasti. Sapia.
a ¶ Qd absens. vide Bal. hoc ēt tenentē in. l. fi. l. iij. q. C. de 3bē. emp. in. l. vt pfecti⁹. C. de annali excep. no. bart. in. l. vnū ex familia. ff. d le. ij. et facit qd not. bal. in. l. scimus. §. sed et si qs. C. de lat. liber. tol. vbi dicit ꝙ prebēda pt ɔferri absenti.
b ¶ Cōsentiat. adde qd absens tñ ꝑsentari nō pōt: lʒ absens patronus ꝑsentet vt tʒ lapus alle. xxv.
c ¶ Maiorē. adde Calde. ɔsi. j. de filijs presby. Antoni⁹ Frācis.
¶ Ad hoc vt patron⁹ absens possit ꝑsentare et absens possit ꝑsitari vide Jo. an. in c. fi. de ɔces. ꝑbē. et ꝗ no. in c. illud de iurepatro. vbi est cōis conclusio ꝙ patron⁹ ecclesie pōt ɔmittere alicui ꝑsitationē ēt beñficij non vacātis: et qd patron⁹ possit facere etiā ꝑsitationē p literas. vide gloss. in clem. frequens in ver. lras. d exces. ꝑla. et no. p doct. in. c. ex nosciꝭ. de his q fiunt a ꝑl. sine cōsen. cap. est etiā verū qd lʒ ꝑsentatio possit fieri p lras et p ꝓcuratorē absentis vt dictū est: tamē ops qd ꝑsentat⁹ sit corā epo ꝑsens vel corā eo cui ꝑsentatꝭ. glo. est reputata singularis in cle. dudum in. §. statuim⁹. in versi. ꝑsentari. de sepul. et vide do. Car. hoc idem tenentē in. d. cle. frequēs. de excessib. prelato.
✠ Sebasti. Sapia.
d ¶ Qd si aliqui. Hoc tñ non videtur verū indistincte maxime quādo vnus delinquit in territorio alterius qꝛ ille in cuius territorio delinquit pōt illum punire vt tradit Hostien. in summa tit. de iudi. col. j.

dium: qꝛ tūc solet fieri electio ꝓpter missam spūssancti q̄ solet ꝑmitti. si āt act⁹ pōt expediri ɔgrue de mane et de sero pt iste monitus differre vsqꝫ ad sero vt in. c. ɔsuluit. de off. dele. Et io dicit Jo. an. et bñ qd citatus vt ɔpareat ad assignandū diē pro electiōe fienda pōt differre vsqꝫ ad sero. et idē dic in similibus actibus. ¶ In glo. pe in fi. ꝑmā opi. tenuerūt Tan. et Hos. moti. qꝛ ꝑlatus pt dici ꝓcuratorꝫ vt in. c. ij. de do. sʒ Host. Cōpo. et cōiter doc. sequentes tenēt scdam opi. que fuit additio a tpe Inn. Et illa scda opi. verior. hoc ꝓbatꝭ ex diuersitate vocabulorꝫ nā lʒ ꝑlat⁹ in qbusdaʒ equiparetꝭ ꝓcuratori: non est tñ ꝓprie ꝓcurator imo multū differt a ꝓcuratore: de quo vide glos. no. v. q. iij. in c. fi. Preterea text. hic dixit. propositū vestrū volumus ꝑdurare ꝛc. si eñ papa ɔfirmasset hic istaʒ electionem non erat opus dicere hec verba quia non potuissent amplius ab electiōe resilire. vt. j. eo. publicato. et in. c. ij. de transla. prela.

¶ 1 Illegitimus non pōt eligi in prelatum: sed postulari sic.
2 Papa an possit cōfirmare electionem absentis et ignorantis.
3 Prelatus cuiuscūqꝫ prelature excepto episcopo potest eligi: epūs vero debet postulari.
4 Legitimatus ad vnam dignitatem: non est capax alterius dignitatis.
5 Imo: ista dictio est correctiua.
6 Promouēdus in aliquā dignitateʒ vtrꝫ teneatur dicere defect⁹ suos: et nō reuelans suos defect⁹: an possit cum bona ɔscientia beneficium possidere.
7 Inhabilis promotus a papa ad dignitatem: est effectus habilis. secus ab alio quā a papa.
8 Dispensatio non potest fieri sine cause cognitiōe nisi a principe.
9 Ignorantia in facto alieno non presumitꝭ. si aliqs ex officio sibi iniuncto tenetur inquirere. 21.
10 Mandatum speciale requiritꝭ in impetranda dispensatione secus in impetrando beneficio.
Index ex offō suo pt repellē nō habēteʒ mādatū.
11 Dispensatio superueniens an habeat confirmare actum nullum.
Dispensatio non est ɔcessa nulla citra papam: nisi specialiter a iure concedatur.
12 Electores possunt impugnare eorum electionem ex causa superueniente.
13 Electus non potest inuitus confirmari.
Episcopatum non potest quis cogi ad accipiendum vel acceptandum.
14 Decretum an faciat plenā fidē de contētis in eo.
15 Laic⁹ vtrꝫ possit esse notari⁹ in causis spūalibus.
Sigillū si est appositū in aliquo instrō publico et postea sigillū corruat: non p h fides instri deficit.
16 Decretum sine scriptura verum sint de substātia electionis siue postulationis.
17 Legitimatus p subsequēs matrimoniuʒ dꝫ etiam ille qui non est natus ex concubina sed ex alia.
Legitimat⁹ p subsequēs mrīmoniū dꝫ vere legitimus ēt ī materia stricta: et succedit in feudo pꝛno.
Naturales filij nati ex alia q̄ ex concubina. nullo casu possunt patri succedere.
18 Naturales filij proprie dicuntur illi qui sunt nati ex concubina retenta loco vxoris.
19 Filij presbyterorum sunt insuccessibiles quia nō dicuntur naturales: sed spurij.
20 Electio criminosi occulti non est ipso iure nulla sed annullanda.
22 Ignorantia potest ꝓbari p propriū iuramentuʒ.
23 Papa non dʒ ɔnaliter vti plenitudine ꝑtātis.

Innotuit.

† Illegitim⁹ eligi nō pōt et si eligitꝭ electio est nulla lʒ postulari possit vel latius sic. Illegitimus potest postulari non aūt eligi: et electores nisi probauerint illum ignoranter elegisse incidūt in penas Lateran. ɔcilij. Diuiditꝭ nā p̄io ponitꝭ factū et electio de inhabili. scdo allegatio p dispēsatiōe ibi quāuis. tertio electiōis cassatio ibi: habito. ¶ Casus literalis. Ecclesia Vigorneñ. destituta pastore canonici eiusdē ɔcorditer magistrū. M. Archidiaconū Eboraceñ. in epʒ suū elegerūt. vñ petiuerūt ɔfirmationē electionis ob archiepō Cantuarieñ metropolitano ipsorum sed qꝛ secrete electus ille absens erat eaʒ distulit ɔfirmare. q tandē veniēs et fuit sponte cōfessus qd de legitimo matrimonio nō fuerat ꝓcreatus postmoduʒ capitulum a sede apostolica petijt eandē electionē ɔfirmari: quidā f aūt suffraganei cātuarieñ. significauerūt dño pape ꝙ fuerat filius cuiusdā militis ex q̄dā nō ɔiugata et ingenua susceptus et idē magister idipsum est ɔfessus sub hoc scribit papa archiepō cantuariē. ꝙ lʒ canon lateraū. cōcilij ab Alexandro editus nō legitime genitos adeo ꝑsequatꝭ ꝙ electionem talē innuit nullā esse tñ nō potuit legē imponere successori vt cū talibus dispēsare non possit cū par in parē non habeat ꝑtātē multa eñ in hoc casu dispensationē inducere videbantꝭ morū honestas literarū sciētia: et fama ꝑsone approbate a qbusdā fratribus dñi pape q cū in scholis cognouerāt et electio ɔcorditer facta est humilis ɔfessio ɔsitentis. Habito ergo sup hoc diligēti tractatu papa intelligēs ꝙ capitulū vigorieñ. eundē magistrū nō postulauerat: sed īprouide ipm elegit electionē ꝑdictā canonis ꝑdicti autoritate cassatam denūtiauit irritā et inanē parcēdo capitulo vigorieñ. ꝙ ei nō iponit penā expssam in cañ. supradicto nec ɔpellit eos ꝓbare ignorātiā quā allegāt. Post cassationē electiōis ꝑdicte supplicatū fuit dño pape vt dispēsaret cū eo: sʒ qꝛ talis supplicatio nō le capli nō fiebat eā nō admisit cū nūtijs capituli ad h nō fuerūt destinati decernēs irritū et inane qcqd añ receptionē ꝑsentiū sup ordinatione vigorieñ. ecclesie fuerit attētatū ꝙ si vigorieñ. caplm dictū magistrū duxerit postulandū postulationē suā apud sedeʒ apostolicā ꝑsitare ꝓcuret. Ber. ¶ No. j. ibi prior et ɔuent⁹. iuncto tex. ibi capituli vigorieñ. et ibi vigoriē. caplm ꝙ ɔuēt⁹ et caplm sunt sinonima: nā id qd p̄io vocatꝭ cōuentus postmodū appellatꝭ caplm de q̄ i. c. caplm sancte crucis de rescrip. dicūt tñ qdā ꝙ ista eccīio vigoriē. est, cathedralis regularis: nō ɔgregatio appellatꝭ ɔuent⁹. nā ex ɔsuetudine ɔgregatio religiosorū solet appellari ɔuent⁹ pt et nihilominus⁹ appellari caplm vt h ēt ɔgregatio pōt appellari ɔuentus a ɔueniendo in vnuʒ vt in. c. j. prope. fi. xv. dist.
2 ¶ † No. ij. ꝙ absens ᵃ et inscius pōt eligi in ꝑlatū
a non tñ dʒ ɔfirmari nisi prius ɔsentiat: ᵇ et de h vi
b de in. c. quāuis. §. j. e. li. vj. An āt papa possit electionē absentis et ignorātis ɔfirmare. vide qd dixi. ā. ti. ꝑxi. c. fi. et dicit Host. h qd q̄nqꝫ papa cōfirmat electionē absentis et nō dic illius ɔsentit alle. l. xiij. dist. qꝛ igitꝭ. et. c. quāto. qd an debeat hr̄e effectum electo inuito et reluctante. dic vt dixi in. d. c. fina.
3 ¶ † Tertio no. qd Archidiacon⁹ pt eligi in epm nō aūt est necesse vt postuletꝭ. Ex quo infertꝭ qd ꝑlatus circa epm nō ipeditꝭ eligi rōne sue ꝑlature: et idē in abbate vt in. c. si abbatē. §. e. li. vj. ꝑlat⁹ ergo citra epm siue sit regularis siue secularis non
4 ꝓhibetꝭ eligi rōne sue ꝑlature. ¶ † Quarto no. ꝙ illegitim⁹ dispēsatus circa dignitatē inferiorem
c non intelligitꝭ dispensatus circa maiorē ᶜ ꝑsertim circa dignitatē epalē. nā iste electus non poterat esse archidiacon⁹ sine dispēsatione. vt in. c. j. de fil. ꝑsby. li. vj. et tñ nō potuit eligi in epm qꝛ od ꝑmissionez minoris dignitatis non venit ꝑmissio maioris sed ecōtra sic: vt in. l. relegatorꝫ in fi. ff. de interdi. et rele. ¶ No. v. qd lʒ aliqd prohibeatꝭ in iure nō p hoc prohibetꝭ dispensatio circa illud ius. Itē no. qd papa nō pōt ex ꝑtāte apostolica imponere legem suo successori quā de necessitate habebat obseruare. Idem not. xij. q. ij. non liceat pape. rō redditꝭ in lra: qꝛ par in parē non hʒ īperium. et no. hāc rōnē: qꝛ quotidie ad h solet iste tex. allegari. ɔcordat. l. ille a quo. in. §. tēpestiuū. ff. ad trebel
d lia. Ex quo infertꝭ quod si aliq⁹ puta germani sunt dñi alicuius ciuitatis nō pōt vnus reliquū iudicare. de quo vide qd dixi in. d. c. pꝛudētiā. de offi.
5 dele. ¶ † Not. ibi: pari post cū imo eadē ꝛc. ꝙ par
e non est idē ᵉ et quotidie allegatꝭ ꝙ nullū simile est
f idem. l. qd nerua. ff. depos. et no. qd dictio imo ᶠ est

vide no. in rubri. j. de appel. et in. l. iij. ff. de arbi.
¶ Non est idem. Adde Ro. consi. cccxxviij.
¶ Dictio imo. Adde Ro. consi. xxiij. vbi si iudex dicit ɔdēno imo absoluo: sentētia est absolutoria. Anto. Francis.
¶ Adde qd dictio imo quādoꝙ stat correctiue eius quod dictū est in ꝑcedētibus vt in exēplo h posito qñ iudex dicit condēno imo absoluo qm tunc snīa est absolutoria: quia corrigit verbum condemno prius prolatū vt voluit Bal. in prima cōsti. C. in versi. imo et idem Bald. in. l. i. C. de furt. in. vj. colū. et ꝙ stet correctiue vid notabilē tex. et ibi doct. no. in c. filij. de here. lib. vj. et habetur p legistas. in. l. iurisgentiū. in. §. quinimo. ff. de pact. et in. l. pomponius. ff. de neg. gest. et l. l. si ita. ff. de here. insti. et habetur l. c. nemo. de simo. et in. c. quanto. in princi. de iureiu.
¶ Et adde quod quandoqꝫ stat et ponitur copulatiue seu coniunctiue vt in l. imo. ff. de lib. cau. et in l. inhemus. §. economus. C. de sacrosan. eccle. et de significato huius dictionis imo. vide plene p Bart. in. l. si ita rescriptum. ff. de here. institu. et in. l. stichus. ff. de manumis. et per eundē Bart. in. l. j. in. §. quibus. C. de nouo codi. ɔpo. et p glos. in. l. i. in ver. quinimo. C. de sepul. vio. et p Bal. et Albe. de rosa. in proe. C. in fi.

a ✝Sebasti. Sapia.¶ Correctiua. In ɔtrariũ tñ facit text.in.c.ij.§.de trãsla.pla.p resolutione dicẽdũ est q ɔsiderata forma et effectu absolute nullũ simile est idẽ.qr p omnia non est idẽ.sed ɔsiderato effectu simile põt dici idẽ quãtũ in casu in quo est simile vt colligit ex no.in.l.q liberis.in princi.ff.de vulg.et pupil.vt latius digi.in.d.l.qd nerua.et de hac regu. vide late Feli.in.c.capitulũ.§.de rescri.
Zacharias.
b ¶ Gl.in.c.pdicator.xvi.q.i.adde istã gl.fuisse alle.p fin.per Ludo.ponta.in.l.i.ff.de re iudi.p Bar.in l.ɔsti.C.§.qbus.ad hoc qd.s.dr.et dic q eius effect⁹ est qd vltra dispositio valeat not.Bar.in.l.sticbus de manumis.test.vbi loqr de teste aprilis vno maij. Adde qd etiã est electiua vt plene p Bal.in.l.quidã eulogio.col.ij.C.de iure delibe.et i trac.scbismatis.colũ.pe.vbi dicit q p banc dictionem finis corrigit principium.
c ¶ Executionez. Adde qd voluit Ro.ɔs.cexvi. vbi dicit q patiẽs se eligi ad offiñ ad qd est inbabilis dz capite puniri.
d Anto.Francis.
¶ Circa hoc an inbabilis patiẽs se eligi ad officiũ aut beneficiũ puniatur aliqua pena. Dicas primo q qui eligit indignũ psumit scienter facere:qr psumit bre notitiaz eius quẽ elegit.l.si patronus.et ibi p Bar.ff.de ɔfir.tuto.et ideo dicebat Host.in.c.cũ terra.de ele.q electores psumũtur scire qlitates electi.et ideo taliter indignũ eligentes puiant ptãte eligendi,iuxta ea q

correctiua.[a] de quo vide bo.gloss.in.c.predicator.xvi.q.i.[b] ¶ Not.in verbo multa:qd merita psone multũ iuuant ad dispensationem obtinendam: et idem probat in fi.litere.vbi text.dicit q ppter prerogatiuam meritorũ potest capitulũ postulare illum magistrũ.Sola ergo meritorũ prerogatiua est sufficiens ad inducendũ principem ad dispensandum:lz non concurrat ecclesie necessitas vel euidens vtilitas qd no.¶ Item collige quod multũ prodest ad ɔfirmationem seu prouisionem prelature obtinende habere electionez concordẽ petitionem populi:principis assensum et aliorũ
6 suffragia.¶ † Itẽ not.ibi:qd lesa conscientia ⁊c. ar.opti.ad illã questionem an promouendus vel ordinandus teneat pandere delictũ seu defectuz propriũ:⁊ facit ista litera qd sic:al's non vr q possit saluare conscientiã suã.¶ Hinc.digit hoc pcedere in irregularitate:secus autẽ in alio peccato qd non inducit irregularitatẽ seu incapacitatem et cũ eo transeunt cõiter doc.hic.⁊ no.hoc verbũ. Ego remitto te ad text.iuncta gl.notabili in.c.ex penitentibus.l.distin.vbi recitant opin.ɔtrarie. Sed arehi.ibi sequit Inn.in.c.inquisitionis.de accu.vbi digit q ordinandus tenet pandere delictum qd impedit ordinis executionem.[c] Itez digit in promouendo qñ delictũ seu defectus impediret beneficij retentionem sine dispensatiõe. Et in hoc casu intelligo istũ tex.et facit preallegatum c. inquisitionis.secus aũt in alio peccato occulto:qr ibi non requirit dispensatio.sed sufficit q apud deũ agat penitentiã:vt in.c.fi.de temp.or. vbi ho. tex.Ex his infert ad aliã qstionem:an existens in peccato tpe pmotionis vel collatiõis seu electionis de se facte possit cũ bona ɔscientia illud beneficiũ in posterũ possidere.[d] Hanc qstionem deciderem ſm predicta:nã si erat tale crimen q inducebat irregularitatem vel incapacitatẽ:ita qd sine dispensatione beneficiũ non poterat obtinere tũc non poterit cũ bona ɔscientia illud beneficiũ obtinere quãtũcũq defectus seu crimen sit occultum vt hic.¶ An aũt sufficiat dispensatio superueniens.dicam infra.Si aũt crimen non erat tale:⁊ tunc aut erat publicũ et graue et non valuit pmotio sine dispensatione:vt in.d.c.fi.de tem.or. ⁊ in.c.cũ in cunctis.§.eod.nã electio fuit nulla vt
7 ibi.¶ † Sed si papa talem scienter pmouisset tacite cũ eo dispensasse[e] vr.arg.in.l.quidã ɔsulebat ff.de re iudi.et in.l.idem vlpianus.ff.de excu.tut. tenet Barto.in repe.l.barbarius.ff.de offi.preto. Secus in inferiore citra papam q non vr dispensare nec potest nisi premittat cause cognitionem: vt no.Joan.an.in.c.ij.de scbisma.Et ſm hoc possunt reduci ad concordiam dicta Innocẽ.que videntur ɔtraria in.c.diuersis fallacijs.de cleri.cõiug.et in.c.veniens.de fil.presby. Nam in vno loco digit quod promouens scienter indignum vi-

de fil.psby.Bar.Alex.⁊ Moder.in.l.barbarius.col.x.ff.de offi.psi.papa aũt et pnceps vt vult iste sine cã dispensare põt.Qd tñ limitabis in voto in quo dispensatio pape sine cã non valet nec est dispensatus quo ad deũ tutus si facta est dispensatio ad instantiã vouentis doc.in.c.nõ est.de voto.car.in cle.ij.§.i.q.ij.de pe.⁊ re.

detur dispensare:in alio loco contrarium dicit.
8 ¶ † Sed reducas ad concordiam per distinctionem inter principem ⁊ inferiorem. Diuersitatis ratio est:quia inferior citra principem non potest
f dispensare nisi premittat cause cognitionem.[f] nã hoc importat verbũ dispensatio:vt not.glos.no.i.q.vij.§.nisi rigor.secus in principe et de vtroq videnot.dictum Inno.in.c.cum ad monasterium. de sta.regu.Si autem crimen erat occultum tunc peracta penitentia licite potest beneficium obtinere.Quia crimen occultum non inducens irregularitatem:non inducit nullitatem electionis vel prouisionis ipso iure:sed requiritur sententia cassationis.text.est no.ſm intellectum gl.in.c.inter dilectos.de exces.prela.Sequitur Cal.in.c.super eo.§.eo.Ante ergo q priuetur licite tenet beneficium et cum bona conscientia ad hoc qd not. Innocen.in.c.cum nostris.de ɔces.preben.et hoc bene notabis et ſm hoc limitarem dictum Bar. in.d.l.ij.C.si seru.vel li.ad decu.aspira.lib.x.Ubi querit an debeat puniri qui dum promouetur ad officiũ vel dignitatem non detexit defectũ suum et tandem concludit q si defectus non erat alijs notus non tenebatur pandere.Quia nemo tenetur detegere turpitudinem suã.secus si erat alijs notus.nam tunc punitur si ipse non manifestauit tempore promotionis per tex.illius.l.ij.que verba no.Sed primum membrum puto limitandum per supradicta.s.quod vbi sine peccato non potest tenere beneficium vel ordines exequi tenetur manifestare defectum quantumcunq occultum tempore promotionis vel ordinationis sue.¶ Item no.principaliter qd illegitimus potest dispensatiue promoueri ad episcopatũ ex sola meritorum prerogatiua:lz hoc non exigat necessitas vel euidens vtilitas ecclesie quod est bene notandum.et
9 idem potest dici circa alios defectus.¶ † No. ibi nec probare cogimus ignorãtiam.ho.text.iuncta
g glo.quod in facto alieno quod quis indagare[g] te-
h netur ex officio presumitur scientia:[h] et alleganti ignorantiam incumbit onus pbandi:et non tradas hoc obliuiõi.Nam solet subtiliter ad hoc iste text.allegari et facit regula iuris in.c.quamuis. §.de reg.iur.vbi dicit quod non est pastoris excusatio si lupus oues comedit et pastor nescit.idest allegaret se nescire.Et loquitur de prelato qui dicit se ignorare de vita subditorum.nam cũ teneatur ex officio inquirere de vita subditorum.vt in c.j.de offi.ordi.et in.l.congruit.ff.de offi.presi.non
10 presumitur illorum delicta ignorasse.¶ † Nota ibi:cum non ad postulandum dispensationem. argumen.opti.quod ad petendum dispensationem requiritur mandatum speciale:et quod non potest quis sine mandato impetrare pro alio dispensationem tene menti.Secus est in volẽte impetrare beneficium pro alio:vt est glos.no.in.c.ad

¶ Utrũ dispẽsatio sine cã facta valeat qũad deũ. Dicas q nõ etiã in dispensatione papali.ſm gl.in c.non est.hic alle. etiã videt esse ex mente gl.in.c.dudũ.el.i.de elec.qd tñ itellige verũ in dispẽsationib⁹ q essent ɔ ius diuinũ ⁊ naturale.secus si simplr eet ɔ ius positiuũ qr in talib⁹ volũtas pape vel pncipis hr p cã.ad qd vide notabile dictũ spec.i ti.de leg.§.nũc breuiter.i v. et not.⁊ idem no. Inno.in.c.cũ ad monasterium.de sta.mo.Inferior aũt a pncipe pt dispẽsare ẽt sine cã ɔ pprĩũ statutuz sz nõ ɔ ius cõe vt voluit Inn.in.d.c.cũ ad monasterium:lz ipse tenuerit ɔrũ i.c.ex tenore.de temp.or.⁊ q i dispẽsatiõe requirat cã hz tñ ea q dicta sunt.§. hr in.c.cũ nobis olim.de elec.et p Innocen.in.c.veniẽs.de fil.psby. ¶ Quid aũt si cã exprimat q nõ fit vera an vitiat dispensatio.vide q habent i.c.qr.de ɔsan.et affi.⁊ i.c.ex pte.de ɔuer.cõiug.⁊ p archi.l.c.j.lv.di.et l.c.qd p remedio.i.q.vij. Nũquid aũt dispẽsatio facta ab īferiore a principe possit p eũ sine cã reuocari.vide gl.reputatũ singula

antes.t.c.nōnulli.§.de rescrip.in gl.pe.in fi.¶ Item no.ex eisdem ver
bis qḋ iudex ex officio suo dꝫ repellere non habentem sufficiens mā
datū.ad qḋ vide gl.op.in.c.i.de elec.lib.vi.¶ Ultimo no.casum in quo
vna via prohibitā admittit alia via.nam illegitimus non pōt hic ꝓ
moueri ꝑ viā electionis ꝛ tñ inadet via postulationis.Contra qḋ facit
regula.cū quid vna via ꝛc.de reg.iur.lib.vi.ꝛ.c.tue.de procur.sed solue
a vt ibi no.nam ↄtrariaᵃ procedūt qñ aliquid prohibet attento effectu:
secus si ꝓhibet attento modo.nam illegitimus prohibetur ꝓmoueri
11 ꝑ viam iusticie:non aūt ꝑ viam gratie:vt est postulatio.¶ † Quero po
ne ꝙ electio vel collatio seu prouisio de aliquo facta sit nulla ex aliquo
defectu vel crimine:nūquid dispensatio superioris superueniens sine
ↄsensu eoꝝ qui elegerūt vel ↄtulerūt seu prouiderūt habeat ↄfirmare
seu validare illā electionem seu ꝓuisionē.Et pone exemplū in termi
nis q de facili pñt occurrere.cōfirmatio electionis alicuius ꝑsonatus
spectat ad inferiorem epō:electores elegerūt patientē defectū in eta
te:ille ad quem spectabat ↄfirmatio ↄfirmauit.qui cū non esset episco
pus non potuit dispensare circa defectū etatis:iuxta.c.vnicū.de etate
ꝛ qualitate.li.vi.Quia nullus citra papam dispensat nisi specifice sibi
a iure permittat.Et notāter dicit Inn.in.c.ñ.de eo q fur.or.recepit.di
gi plene in.c.ath clerici.§.de adul.de indi.¶ Iste taliter electus ꝛ ↄfir
matus,videns se non habuisse ingressum ꝑ ostium petijt dispensatio
nem ab epō qui eps dispensant in terminis illius capituli vnici nulla
de nouo facta electione vel ↄfirmatione nec interuenientibus electori
bus et ↄfirmatoribus:quẽrit nūquid licite possit iste dispensatus retine
re illū personatū ex quo a principio factū fuit nullū.Quidā vt refert
hic Inno.sentiunt qḋ non.nam in premissa q̄stione distinguūt.qḋ aut
potestas ↄferendi illam dignitatem seu ꝑsonatū spectat ad dispensan
tem:ꝛ tūc valet dispensatio superueniens quasi dispensando videat de
nouo ↄferre:sed vbi collatio vel electio non ptinebat ad istū dispensā
tem:sed ad aliū:tūc non valet dispensatio ad hoc vt iste possit retinere
illum personatum nisi ↄsentiant illi quorū est electio vel collatio:quasi
sentiant isti quod ex quo electio vel collatio fuit a principio nulla non
sufficit sola dispensatio superioris superueniens nisi sequat noua ele
ctio vel collatio vel saltem illorū ↄsensus:ad quos spectat.Sed Inno.
et Host.tenent indistincte valere dispensationem superuenientem: qꝛ
c dispensatio ↄfirmat id qḋ eratᵇ inualidum.tollit enim impedimentū
propter ꝙ electio vel collatio erat nulla ergo poterit nūc iste licite ob
tinere ꝑsonatū cū bona ↄscientia.Et cū hac opi.transit hic Joā.and,
Jo.cal.approbat istam decisionem qñ electio vel collatio erat nulla ex
causa precedenti:vt in exemplo supra posito.Secus dicit ex causa su
perueniēti puta electus et ↄfirmatus seu ꝓuisus ꝑ aliquē citra epm
ↄmisit tale qd propter qḋ ipso facto fuit priuatus bñficio:epō dispen
sat nūc cū isto.Non enim ꝯm eū sufficit ista dispensatio facta sine ↄsen
su eoꝝ q habent eligere seu ↄfirmare seu prouidere.Quia iam ius eli
gendi seu ꝓuidendi erat acquisitū illis ideo ꝓpter dispensationem su
peruenientem non debēt illi priuari iure suo.sicut in simili no.in.c.du
dum.§.eo.vbi ↄcludit qḋ non pōt dispēsari circa ꝑsonā vnius ex duo
bus electis in preiudiciū alterius cuius ius iam erat acquisitū ex in
habilitate alterius.Ad idem facit qḋ no.gl.in.c.quāuis.de rescrip.li.
vi.vbi gl.no.examinat q̄onem an epus possit restituere depositū inuito
patrono.et hec vltima limitatio mihi plꝫ.¶ Sed circa dictū Inno.et
Host.distinguerem aliter:lꝫ enim cā nullitatis ꝓcesserit:non tñ puto
qḋ indistincte dispēsatio superueniens sufficiat. Sed dicerē sic.qḋ aut
erat tale delictū seu defectus q non inducebat nullitatē ipso iure:sed
dabat facultatem cassandi:ꝛ tunc indubitanter sufficit dispensatio se
quens etiā illis non vocatis:ꝑ ea q̄ no.Inno.in.c.cū nostris.ꝓalleg.et
in.c.nisi.de renūtia.aut inducebat nullitatē ipso iure:et si delictū erat
illis electoribus notū pōt tolerari dictū Inno.et Host.qꝛ non pñt illi
allegare nullitatē ex facto eis iam noto.arg.in.c.nulli.de elec.lib.vi.et
in.c.diuersis fallacijs.prealleg.Debet enī in p̄lo ↄsensu ꝑseuerare.aut
ignorabāt tpe electionis seu ꝓuisionis et non credo dispensationē su
12 peruenientem sufficere sine illoꝝ ↄsensu.ar.opti.in.d.c.nulli.† Ubi pꝫ
ꝙ electores pñt iṗugnare electionem propriā ex facto noviter eis dete
13 cto.ꝛ hoc no.¶ † In glo.i.no.glo.ꝙ superior non potest inuito electo
ipsius electionem ↄfirmare.Pro hoc facit qꝛ ad ↄtrahendū istud con
iugiū spirituale requirit ↄsensus eligentiū q representant ipsam eccle
siam et etiā electi q est futurus sponsus.vt in.c.sequen.Sicut enim ma
trimoniū carnale non pōt ↄtrahi sine ↄsensu mulieris et viri.vt in.c.
cū locū.et.c.tua.§.de sponsa.ita nec istud ↄiugiū spirituale qḋ ↄtrahit
inter ecclesiam ꝛ electū.Ex hoc infert qḋ superior non potest aliquē cō
pellere ad acceptandū prelaturā.Qḋ an sit verū in papa:vide qḋ dixi
in.c.fi.de postu.prela.An aūt peccet electus non ↄsentiendo electiōi dō
se facte,vide ꝑ Jo.an.in.c.si electio.§.e.lib.vi.et ibi ↄcludit qḋ sic si non
reperit alius eque idoneus ꝑ quem possit dei ecclesie ↄsuli.alꝛ secus ꝛ
dic vt latius ibi no.¶ In gl.fi.in fi.no.hanc gl.ꝑ decreto electionis:ꝛ
in effectu facit duo.Primo q̄rit qd debeat ↄtinere decretū secundum
an istud sit de substantia electionis.Ad primam q̄stionē breuiter dicē
dum qḋ decretū est quedam scriptura ↄtinens seriem electionis a prin
cipio vsq ad finē.Et sit ista scriptura siue decretū vt appareat formā
fuisse seruatā in electiōe:et vt eligentes nō possint amplius negare qñ

c ↄsenserit electiōi.Et dr̄ᶜ decretū a decerno decer
nis.quod idē est in ꝓposito qḋ ordino seu dispo
no.est ergo decretum dispositio seu ordinatio to a
tius electionis seu ↄtinens ordinē electiōis:ꝛ vi
14 de de materia ho.gl.in.c.epō.lxi.dist.¶ † An aūt
d istud decretū faciat plenā fidēᵈ sup ↄtentis in eo
tres reperiunt opi.prima Inn.et Compo.dicen
tiū qḋ non:sed est potius q̄dā litera testimonia
lis ꝯm eos.Mouent principaliter duplici moti
uo:primo qꝛ hec scriptura sit sup facto capituli:er
go scriptura ista inita ꝑ capitulum seu ipsius au
toritate non dꝫ facere plenā fidē:qꝛ non est eredē
dum scripture alicuius in facto proprio:vt no.in b
c.ij.§.de fi.instru.et in.l.exēplo.C.de ꝓbatio.Se
cūda ratio:qꝛ iura disponūt vt mittant ad supe
riorem instructores q habent superiorē instrue
re sup ordine electionis:vt i.c.nihil.§.e.ꝛ melius
in.c.cupientes.eo.ti.lib.vi.Si enī decretū faceret
plenā fidē non esset opus mittere instructores qꝛ
superfluis remedijs non est vtendū.¶ Secūda fuit
opi.Host.dicentis qḋ prima facie decretum facit
fidem nisi denegat ꝑ aduersarios.Nec ob.ꝙ iura
mandāt instructores destinari:qꝛ pñt intelligi eo
casu quo decretū nō intercessit vel ad maiorē cau
telā.¶ Tertia fuit opi.d.Ant.distinguētis:vtꝝ
decretū fuerit factū ꝑ publicā ꝑsonam attestātē
oīa fuisse gesta in pñtia sua:ꝛ tūc non apparet rō c
q̄re huic decreto non det fides plena.Aut decre
tum fuit ↄfectū manu priuata ꝛ tūc procedit pri
ma opi.Et hec tertia opi.mihi satis plꝫ.dūmo
do in tali scriptura interueniant oīa requisita ad
substantiā scripture publice vt testiū pñtia et si
15 milia.¶ † An aūtᵉ iste notarius possit eē laicusᶠ
e in actu electiōis.dicā in.c.qꝛ ꝓpter.§.eod.ꝛ plene d
f examinani materiā.in.c.sicut.§.ne cle.vel mo.vbi
examinani generaliter vtꝝ sup spūalibus possit
laicus cōficere instrm̄.Et an et qñ clerici notarij
possint publicare scripturā:et arbitror qḋ eo ca
su quo decretū fit ꝑ ꝑsonā publicā qḋ nō sit de ne
cessitate ꝙ apponat sigillū capituli qꝛ scriptura e
publica facit esse fidem absq alio adminiculo:sꝫ
sigillū est necessariū qñ scriptura est priuata. Ad
hoc vide singulare dictū Inno.menti semper te
nendū in.c.inter dilectos.de fide instru.vbi dicit
qḋ si instrumentū siue priuilegium ↄfectū manu
publica habeat sigillū appensum lꝫ perdat sigil
lum vel destruatur nō ꝑ hoc corruit fides instru f
menti:qꝛ sufficit autoritas notarij.Intellige qñ
scriptura hꝫ oīa signa publicitatis:ideo cautum
est vt collationes bñficioꝝ et similia fiant ꝑ ma
num publicā ne destructo sigillo prelati corruat
16 fides instrumēti.¶ † Ad secūdā questionē gl.an
istud decretū sit de substantia electiōis.glos.prio
recitat quosdam tenere qḋ nō:sed postmodū sen
tit ↄtrariū:qꝛ hodie publicatio volūtatū est de
substantia ꝛc.Sed vt dicit Jo.and.et bēne glo.in
hoc inepte loquitur quia quāuis ea q̄ dicuntur in
glo.sint de substātia electionis tanq̄ ↄcernentia
formam.non tñ sequitur quod ista scriptura sit de g
substantia electionis:imo tꝫ Host.qḋ decretum
non sit de substantia electionis.sed satis est qḋ de
ea possit fides aliter fieri.et de hoc vr̄ glos.in.d.c.
epōs.lxi.dist.Quidam tñ voluerūt dicere ꝙ decre
tum est de substantia postulationis et nō electio
nis.Cuius ↄtrarium probat in.§.sed aliud.e.di.
17 ¶ † In gl.in verb.ↄiugata.in fi.no.singulariter
g istam glo.iuncto tex.nam quotidieᵍ solet allega
ri nec habemus sup hoc aliquem text.expressum.
Ex qua glo.collige ꝙ natus ex soluto et soluta le
gitimat ꝑ sequens matrimonium lꝫ mulier non
esset ↄcubina:sed ex furtiuo accessu genuerit filiū
ꝛ idem sentit glo.in.c.qualis.xxx.q.v.Et hāc opi.
secutus est Jo.and.hic trāsit etiā do.Ant.ꝛ Hoff.
in sum.huius tit.seu.de fil.presby.in.§.si qs.Sed
Bar.tenet.ↄtrariū in.l.ↄcubina.ff.de ↄcu.ꝛ idē
Pet.de ancha.et dicit se vidisse ↄsiliū Old.super
hoc.Mouent isti quia iura de hac legitimatio
ne loquētia requirūt ꝙ filius sit natus ex ↄcubi
na retenta in domo loco vxoris ex indubitato af
fectu:vt instit.de nup.§.aliq̄i.et de here.que ab

Sebasti. Sapia.
¶ Nā ↄria.Uide
text.cū ibi not.in
l.q̄sitū.ff.de i ius
vocā.in.l.aduer
sus.§.i.ff.de inof
fi.testa.ꝛ q̄ nota
tur.in.l.scire.§.si
mater.ff.de tuto.
et curato.da.ab.
his.
¶ Qḋ erat.adde
qḋ Spe.in tit.de
lapsis ꝛ dispensa
tis.§.nūc de epō
rum.in fi.et opi.
Inno.ꝛ Host.et
eādē tꝫ Gas.cal.
ↄsi.i.de ele.alleg.
Spec.sꝫ Jo.cal.
eo.loco dicit ini
tiū semp spectan
dū:tñ cōmunior
opi.est superior.
Sebasti. Sapia.
¶ Et dr̄.vide mo
der.i.l.ne quicq̄.
§.vbi decretū.ff.
de offi.procon.et
leg.in.l.si fini
ta.§.inli.ff.de dā.
infec.
¶ Plenā fidem.
Adde Spe.in ti.
de cle.§.i.ver.cele
brata.vbi late de
materia.
Sebasti. Sapia.
¶ An aūt.vide
no.ꝑ Dec.i.c.de
cernimus.col.ij.
§.de indi.vbi di
sputat an religio
si ꝛ clerici possint
esse notarij.
¶ Laicus. Addē
Spec.in tit.de in
stru.edi.§.viij.v.
quid ergo.
Zacharias.
¶ Adde car.mā
dag.in trac.suo.
de elec.parte.i.c.
xix.eūdem in ea
pte.c.xxij.in glo.
in ver.secreto.
Sebasti. Sapia.
¶ Naz quotidie.
Uide Ange.are.
in.§.fina.insti.de
nup.ꝑ practicum
pap.in for.libel.
quo petitur he
re.ab inte.in gl.i
ver.nullis.Mo
der.in.l.gñali.§.
i.C.de insti.ꝛ sub
stitu.vide late ꝑ
Deci.in ↄsi.clv.ꝛ
diligēter.vbi tan
dem ↄcludit idē
quod Abb.hic.

intest.defe.post princi. Posset addi iudicio meo
hic rō fortior. Nā natus ex non ꝯcubina sȝ ex fur-
tiuo accessu non pōt de iure ostendere patrem. Est
enim vulgo q̄si ꝯceptus: q2 non subest aliq̄ p̄sum-
ptio quare magis dicat̄ filius istius q̄ alterius.
arg. l. vulgo ꝯcepti. ff. de sta. homi. ergo. nō dȝ iste
legitimari p sequens matrimoniū cū non sit in-
dubitatus filius. Nā forte ob hanc cām iura ciui-
lia requisiuerūt ꝯcubinā ad hoc vt proles legiti-
metur ex sequenti matrimonio. Et quāq̄ p̄dicta
multū vigeant tñ sequor opi. gl. fauore legitima-
tionis et matrimonij. et p. c. tanta. ꝗ. qui fil. sint le-
gi. vbi text. circa istā legitimationem nō requirit
ꝯcubinatū sed solum fundat se super fauore ma-
trimonij et requirit dūtaxat ꝙ tpe ꝯceptiōis po-
terat esse matrimoniū inter virū et mulierē. facit
qd̄ in simili no. ibi: et in regula sine culpa. de reg.
iur. li. vi. an merca. Nam iura ciuilia requirunt ad
hoc vt legitimet̄ proles p̄cedēs qd̄ interueniāt in
isto matrimonio instrumenta dotalia: vt insti. de
nup. in. §. precalleg. ⁊ tñ ius canonicum nullam fa-
cit mentionem de hmōi instrumentis dotalibus
sed soluȝ fundat se sup fauore matrimonij. Unde
sicut nō curat̄ de instrumentis dotalibus: ita nec
curandum est de ꝯcubinatu: sed illud solū sufficit
ad legitimationem ꝙ tpe ꝯceptionis poterat esse
a matrimoniuȝ inter virū et mulierem.[a] Et ex pre-
dictis iuncta glo. habes hīc notare ꝙ etiā in ma-
b teria restringibili apellatione legitime[b] nati ve-
nit legitimatus p sequens matrimoniuȝ fingitur
eñi legitime natus. Et ex hoc puto qd̄ talis sic le-
gitimatus succedit in feudo paterno. ar. hic iun-
cto. c. cū in cunctis. ꝗ. e. de quo vide qd̄ plenius di-
18 gi in. c. tāta. q fil. sint legiti. ¶ † Si aūt matrimo-
nium nō fuisset secutū: tūc credo quod iste natus
ex furtiuo accessu ad mulierē non succedat patri
in aliquo decedenti ab intestato: q2 iura dicentia
ꝙ filij naturales succedant patri ab intestato in
duabus vncijs non extrantibus filijs legitimis
nec ꝯiuge: vt in aut. lȝ. C. de na. libe. loquuntur in
natis ex ꝯcubina retenta in domo indubitato af-
fectu: vt est text. satis bonus et clarus in aut. qui.
mo. natu. effi. sui. §. si quis aūt defunctus. Et hanc
opi. firmat Jo. an. in addi. Spe. in ti. q fil. sint le-
gi. circa p̄n. vbi dicit ꝙ lȝ oēs nati ex soluto et so-
luta appellent̄ ex cōi vsu naturales tñ proprie na-
turales dicūtur nati ex ꝯcubina retēta in domo
loco vxoris. Et facit hoc dictū ad statuta facien-
tia mentionē de naturalibus tm̄. Et idem vr̄ vo-
luisse Spe. in tit. de suc. ab intest. in ver. nūc de na-
turaliū. vbi requirit tria primo ꝙ isti sint nati ex
soluto et soluta. scdo ꝙ ex ꝯcubina. tertio quod sit
vnica ꝯcubina. Et hanc opinionē firmat gl. in. c.
nisi cū p̄ridē. in ver. manseres. de renū. ⁊ in. c. p ve-
nerabilem. qui fil. sint legi. in verbo: non naturali-
bus. et vr̄ de hoc ho. text. in. c. liberi. xxxij. q. iiij.
Quare aūt aliud in hac qōne q̄ in precedenti. dic
ꝙ ibi superuenit matrimonium vñ fauore matri-
monij subsequitur legitimatio. Sed in casu no-
stro nō superuenit matrimoniū: sed solum loqui-
mur de facultate succedēdi: vñ nō debemus disce-
dere a dispositione iuris ciuilis p̄sertim cū subsit
cā legitima excludendi eos a successione p rōneȝ
19 quā. ꝗ. allegaui. ¶ † Filij aūt p̄sbyterorū[c] non suc-
c cedūt patri in aliquo: q2 non dicūtur p̄prie natu-
rales sed spurij: q2 p̄sbyteri dicūtur quasi matri-
moniū ꝯtraxisse cū ecclesijs. Unde dicūtur ꝯmit-
tere non simplicē fornicationem sed adulterium.
De quo vide gl. no. quā tenebis menti in. d. c. per
venerabilē. in versi. adulterinis. ⁊ glo. in. l. ij. C. de
epi. ⁊ cle. p Bart. in. l. si gener. ff. de his quib. vt in-
dig. p Archi. in. c. cos. xxxij. dist. Item q2 ꝯcubi-
natus in cis est oīno damnatus: vt. ꝗ. de coha. cle.
et mu. p totū. ¶ In gl. in ver. annuit. in fi. no. glos.
iuncto text. p intellectu istius. c. cū in cunctis. qd̄
melius declarat̄ hic q̄ ibi: ⁊ tene ꝯclusionē huius
glo. qd̄ quo ad vtrūq̄ ille est canon late snīe. sȝ cla-
rius hoc p̄bat̄ in. c. si ꝯpromissarius. et. c. q̄q̄. ꝗ. e.
20 lib. vi. ¶ † Unū tñ scias ꝙ si eligitur criminosus
occultus electio non est ipso iure nulla sed annul

d landa:[d] vt est tex. no. in. c. inter dilectos. de excessi. p̄la. ⁊ vide qd̄ dixi in
c. super eo. ꝗ. eo. ¶ In glo. in ver. in scholis. in fi. not. glo. que quotidie
solet allegari q̄n tñ scholares existētes in ptibus effecti aliqualiter
elati ex prosperitate fortune dicūt alijs scholaribus non noui vos. cō
21 tra quos glo. arguit in. c. prophetauit. j. q. j. ¶ † In glo. in ver. ignorā-
tiam. in fi. no. duo ex ista glo. Primo ꝙ quis presumit̄ scire factū alte-
rius q̄n est tale factū quod tenebat̄ indagare ex officio suo: secus si non
tenebat̄ inquirere. Nam tūc presumit̄ ignorantia de facto alieno: quo
casu debet intelligi regula presumit̄ ignorātia de regul. iur. li. vi. et ad
hoc solet allegari quotidie iste tex. iuncta glo. Ex hoc infero ꝙ si prela
tus ꝯtulit subdito indigno dignitateȝ vel beneficiū presumit̄ sciuisse
eius indignitatem nisi probet ignorantiā: q2 tenebatur prius inquire
re de vita et moribus illius: vt in. c. post q̄. ꝗ. eo. et in. c. nihil. ꝗ. e. cū simi.
22 ¶ † Scdo no. ꝙ ignorantia[e] potest probari per propriū iuramentū.[f]
e Item not. glo. in. c. nulli. ꝗ. eod. lib. vi. et in. c. in lectum. xxxiiij. q. ij. Fa-
f cit tex. in. c. si vero. ij. ꝗ. de sen. excom. Quod tñ limitat Pan. in cle. ꝯsti-
tutioneȝ: de electio. nisi cōiter fuisset ille habitus pro illegitimo seu fa
ma fuisset orta ꝯtra eum. nam tūc non debet stari iuramento proprio:
cū sit vrgens presumptio ꝯtra eum quod satis mihi placet. et no. illud
verbū ¶ Item sm̄ Compost. poterit p̄bari ignorantia probando qd̄
electus cōmuniter habebatur pro legitimo et tanq̄ legitimus funge-
batur publicis honoribus. ¶ In gl. pe. in fi. doc. cōmuniter cōcludūt
ꝙ aut canonici elegerūt ante restitutionem factam per papam et tunc
tȝ electio: q2 fuit facta ad ecclesiam vacanteȝ: nec poterant diuinare ꝙ
papa vellet illū restituere vel p̄sumere qd̄ papa vellet ipȝ eligere ex ple
23 nitudine potestatis. ¶ † Quia sm̄ Inno. non debet papa generaliter
vti plenitudine potestatis: sed ex cā tantū. quod verbum singulariter
not. Nam cum iura sint fundata super ratione. j. dist. ꝯsuetudo. non de-
bet papa recedere a iure ordinato sine cā. Et vide ad hoc qd̄ dixi in. c.
de multa. de prebē. et predicta intellige nisi papa apposuisset decretū
afficiens etiam ignorantes: vt in cle. j. de ꝯces. p̄ben. Aut papa ꝯstituit
vel elegit anteq̄ canonici elegissent: et tūc nō valet electio canonicorū
quātūcūq̄ ignorantiū: quia reperitur facta ad ecclesiam non vacantē
ꝯtra. c. ij. de ꝯcess. prebē. Et hec questio procedit presupposito quod di-
gnitas depositi non vacet in curia. de quo dicendum. vt legi. et not. in
c. ij. de preben. lib. vi. Et an beneficia promoti in curia vacent. vide gl.
in clem. j. vt lite penden.

1 ☞ Prelatus citra epm̄ potest ad aliam prelaturam eligi: episcopus
vero debet postulari.
2 Infirmitas impediens: est cā ne aliquis promoueatur in prelatū.
3 Eligentes non possunt in preiudiciuȝ electi validitatem illius electio
nis compromittere. 5.
4 Electus potest dissentire ante confirmationem sine consensu superio-
ris postea vero. 11.
6 Cōsensus ꝯtrahentiū sufficit ꝙ interueniat diuerso tpe vnus ab alio.
7 Repulsus ratiōe alicuius capacitatis: an presumat̄ semp in illa inca-
pacitate permanere. an onus probandi transferatur in excipientem.
8 Res inter alios acta lȝ non faciat plenam fidem in alio casu tamen fa-
cit presumptionem que transfert onus probandi in aduersariū.
9 Maior ps pōt renūtiare honori introducto in fauorē totius collegij.
10 Matrimonium in statutis intelligitur de carnali nō spirituali.

Cum inter canonicos.

Elect⁹ a maiori pte capituli si est idoneus ⁊ ꝯsenserit vel ꝯsentire velit etiā si non sit
de gremio ecclesie refutari non pōt. Uel aliter sic. Non pñt
electores in p̄iudiciū electi ꝯpromittere. sed si ꝯsenserit electiōi sue vel
ꝯsentire velit nō obstante laudo in ꝯtrariū lato est ꝯfirmādus si aliud
canonicū sibi non obsistat: lȝ nō sit de gremio illius ecclesie quātūcūq̄
ob hanc cām a minori parte fuerit appellatū. Et in hoc vltimo est iste
text. multum no. Diuidit nam primo factū et partiū allegatiōes. Se-
cundo ibi discretioni. diffiniendū cōmittitur ¶ Casus literalis. Ua-
cante ecclesia saonen. canonici ꝯuenerūt simul ad electionem celebran
dam et singuli requisiti cōi ꝯsensu prepositum astensem elegerūt. exce-
pto. S. subdiacono q prius appellauit ne dictum prepositum eligerēt
morbo epilentico laborantem pro quo alia vice tanq̄ inhabilis fuerat
recusatus: nec ad aliaȝ ecclesiā dȝ fieri trāsitus donec reperit̄ idoneus
in ecclesia saonen. postmodū archipresbyter pro parte sua ⁊ dictus. S.
pro se super questione ista in Mediolanen. archiepm̄ ꝯpromiserūt. ar-
chieps magistrum. S. modicen. canonicum eis dedit in epm̄ et etiam
ꝯfirmauit. Demū cā super his ad sedem apostolicam est delata. hec et
alia in p̄ntia pape allegata fuerūt: mandat papa quibusdam q2 ꝯstat
electionē de proposito predicto a maiori et saniori parte capituli cele-
bratam fuisse publicatā etiam et subscriptam electionē ipsam debeāt
cōfirmare dūmodo dictus p̄positus electioni de se facte ꝯsenserit. Cū
per mutuum ꝯsensum eligentiū ⁊ electi quasi ꝯiugale vinculum sit cō-
tractum nisi sufficiēter sit ostensum eundem prepositū morbo epilenti
co laborare super quo extitit appellatum ꝯtra ipsum nō obstante ap-
pellatione si qua ex alijs causis superius memoratis fuerit interposi-
ta que friuole sunt. nec obstante eo qd̄ post talem electionem per archi
epm̄ dr̄ esse factum quātus a partibus cōpromissum fuerit in eundē cū
electores

a ¶ Et mulierem. Adde qd̄ Ange. cōsi. xxix. vbi late examinat hāc materiaȝ dicit ꝙ determinatio canoni. p̄cedit i foro ecclīastico nō i cesareo. ⁊ ibi vide an succedat in feudo. et Ro. etiā ꝯsi. cccl. xv. concludit ꝙ non succedat.
☞ Sebasti. Sapia.

b ¶ Appellatione legitime. Uide p do. Jas. in. l. si qs p emptore. ff. de vsucapio. vbi late an ltiatus veniat appellatione legitimi. vide Dec. i ꝯsi. clv. col. iij. vbi ponit ad q̄s effectus legitimatus p subseq̄ns matrimoniū censeat̄ legitimus. et ibi nunqd excludat substitutum.

c ¶ Presbyterorum. Adde Bar. ꝯsil. xlix. quid de alijs naturalib⁹ ponam in. c. p venerabilem.
Zacharias.

d ¶ Sed annullanda. Adde Cardi. mandago. i sepe alleg. trac. de cle. pte. ij. col. ix. i gl. i ver. periurus. et i ver. tales. ⁊ Fel. i. c. q̄relā. i. iij. col. in p̄l. de iureiur.
☞ Sebasti. Sapia.

e ¶ Qd̄ ignorātia. Uide ang. i. l. plagij criminis accusatio. C. ad legem falci. de plagia. facit regula quā ponit gl. i. §. sed iste. institu. de actio. qd̄ in his q̄ dependent ex voluntate alicuius statur suo iuramento.

f ¶ Proprium iuramentum. Adde Roma. consi. ccclxxx.

electores ab electione non potuerunt resilire. et idē est etiam si non cōpromiserunt: etiam si dictus ppositus nondū electioni facte cōsensit: dūmodo velit cōsentire: electionem illius debeant cōfirmare dūmodo morbo nō
1 laboret obiecto. Ber. ¶ †No. i. ꝙ platus citra epm[a] pōt eligi in epm.
a nec est necesse qd postulet̄ tāꝙ dignitati sine alligatus: qr nō est in vinculo matrimoniali obligatus id pōt eligi ad idē. c. innotuit. s. e. et. c. si abbate. s. eo. li. vi. ¶ No. ibi: in capitulo. qd electio plati fit in capitulo quāꝙ tū fit in choro: vt in. c. cū nobis. s. e. et in hoc standū est cōsuetudini vt ibi no. ¶ No. iij. ꝙ cōtra noiatū pōt singularis de ecclesia opponere
2 ne eligat̄ et ex iusta causa ad superiorem appellare. ¶ †No. ꝙ patiens morbū impedientem morbosum administrare in dignitate est ineligibilis. Infirmitas enim impedit promouendū si dubitatur de conua-
b lescentia. Non tū repellit iam promotum sz debet sibi dari coadiutor.[b]
3 s. de cleri. egro. c. tua. et in. c. de rectoribus. ¶ †No. ꝙ canonici non pñt in preiudiciū electi facere compromissum super electiōe vel validitate electionis iam facte etiam si electionis validitas reuocetur in dubiuz
4 ¶ †No. quod per consensum electi et eligentiū cōtrahitur spirituale cōiugiū inter ecclesiam et electum. Non ergo ad istud vinculū cōtrahendum necessario requiritur cōfirmatio vel consecratio: sed ex solo cōsensu eligentium et electi cōtrahitur: per cōfirmationem autem subsequentem illud vinculum efficitur ratū: quia non potest amplius electus renuntiare sine superioris consensu vt in. c. ij. de trāslatio. prela. Per cōsecrationem vero dicitur tale coniugium consummari vt in. c. fina. eo. titu. vbi ho. tex. Unde quemadmodum inter virum et vxorem ex solo consensu contrahitur matrimonium carnale: vt in. c. sufficit. xxvij. q. ij. et in. c. fina. de spon. duo. Ita dicendum in isto coniugio spirituali nam canonici eligendo representant ecclesiam vt in. c. requisisti. et. c. re-
5 latum. de test. ¶ †Not. quod de necessitate non requiritur ꝙ tpe cōsensus prestiti per electū eligentes perdurēt in priori cōsensu. Ex quo cū semel elegerūt potest elect[9] postea cōsentire. licet electores nūc dissentiant. quia cū non possint de iure dissentire: vt in. c. publicato. s. e. pinde est ac si pdurarent in priori cōsensu. Et per hūc tex. reprobatur opi. cuiusdam doc. antiqui q tenuit in hoc cōtrariū dicens de necessitate requiri vt cōsensus eligentiū et electi cōcurrant eodem tpe. Nec sufficit qd electus cōsentiat eo tpe quo electores dissentiūt. arg. c. si. de procur. lib. vi. fatebatur tū ꝙ electores debebant cōpelli ad cōsentiendum. sed hec opi. euidenter reprobatur hic. Nec obst. c. si. preallē. qr loquitur in eo casu quo is qui primo cōsensit potest dissentire ante consensum per aliam partem prestitū. Sed in casu nostro pñt canonici resilire ex quo semel elegerūt: sunt enim functi officio comm vt plene dixi in. c. pe. de postu.
6 prela. ¶ †Et faciūt pdicta ad questionem nūquid[c] in alijs actibus seu
c gerendis valeat cōtractus si partes cōsentiūt diuerso tpe. Et primo pono in matrimonio mulier cōsensit hodie: demum elapsis aliquibus diebus cōsensit masculus nūquid matrimonium dicatur cōtractū. sic etiaz potest poni exemplū in alijs pone ꝙ hodie cōsensi venditiōi de aliq re facte tu non cōsensisti statim sed interiecto tpe: nūquid valeat talis venditio seu emptio. vide a[illegible] hoc glos. no. in. l. cōsensu. ff. de actio. et obliga. et in. l. i. de cōtrahen. emp. speculum in titu. de spon. in. i. col. et vt ibi concludi qd cōtrahentes debent eodez tpe consentire. sed cōtrariū videtur notari per Host. et Jo. and. in. c. dilectus. et. c. ex literis. el. ij. de spon. Sētiunt enim ꝙ si is qui primo cōsensit perduret in suo cōsensu non hz ef-
d ficere ꝙ alterius cōsensus diuerso tpe interueniat[d] nam dicūtur cōsentire. i. simul sentire. qr perseuerando in primo cōsensu dicunt̄ cōsentire tempore cōsensus ab alia pte prestiti. Et pro hoc optime facit iste tex. hic. nam cōtrahit̄ hic matrimoniū spirituale lz consensus eligentium et electi nō interueniat eodem tpe: qr canonici videntur cōsentire ex quo nequeūt a priori cōsensu resilire. et ad idem. c. si. de procur. lib. vi. ¶ In glo. i. ibi: dicitur esse capitulum vbi maior pars. Not. singulariter istaz glo. qd vbicūꝙ est dissentio inter illos de capitulo super iuribus capitularibus capitulū dicitur esse vbi est maior pars et tanꝙ capitulum potest cōstituere procuratorem et alia agere que pertinent ad dispositionem capituli. Naz in dubio presumitur pro maiori parte donec minor pars ostenderit cām legitimam cōtra maiorem partem: vt in. c. i. de his que fiunt a maio. parte. c. et in. l. qd maior. ff. ad muni. et in. c. apostolica. lvi. dist. Nec obstat si dicat̄ collegiū cōsistere penes duas partes. vt. l. l. nulli. et in. l. plane. ff. qd cuiusꝙ vniuer. Quia illud procedit dum collegium est in cōgregando: sed postꝙ est congregatū et disceptatio est inter eos dicitur cōsistere collegiū penes maiorem partez capituli: vt plene dixi in. c. cū nobis. s. eod. Et no. bene glos. in si. in eo qd dicit quod si procurator est cōstitutus a maiori parte habebit expensas a capitulo licet sit litigium cū singulis de capitulo. Goffre. tū nititur impugnare hoc dictū glo. motus quia non debet isti prouideri de bonis aduersariorum. Host. dicit ꝙ regularis debet expēsas habere ab ecclesia et lite pendente cum non habeat vnde illas faciat iuxta illud quod leg. et no. in. c. olim. et in. c. ex parte. s. de accusa. ¶ Secularis aūt litigabit de suo: et si obtinebit recuperabit expēsas ab ecclesia ex quo vtiliter gessit negotium ecclesie. vt in. c. cū pro cā. de pcur. Si vero succumbit sentiet ipse et socij damnū. Aduerte quia hec dicta Host. puto procedere non in maiore pte capituli: sed in minori parte litigante pro ecclesia. Unde posset in hac materia sic distingui qd aut litigat maior ps et habebit expensas ab ecclesia ex quo litigat pro iuribus ecclesie. vnde presumitur moueri bono zelo. ar. hic. Nam hoc appellatur capitulum vbi est maior ps lz sit dissentio inter singulares de capitulo ergo debet consequi omnia iura de capitulo. arg. in regula accessorium. de regu. iur. lib. vi. credo tamen quod si maior pars capituli fouet iniustam cām improbabiliter quod satisfaciet dando ecclesie de proprio. ar. in. c. de multa. de preben. et in. l. nō est ignotum. C. de administra. tuto. sed respectu minoris partis satis potest teneri opinio Hostien.
7 ¶ †In glos. in versi. recusatus. in si. no. ex hac gl.
e duo. Primo[e] quod sicut semel criminosus presumitur perdurare in eodem crimine nisi probetur
f emēdatus:[f] vt in regula semel malus. de reg. iur. lib. vi. Ita videtur dicendum in morbo: vt semel morbosus presumatur laborare eodē morbo nisi probet se liberatum: et in hoc tene menti istā glo. nam aliqui tenent contrarium vt statim dicam. ¶ Secundo no. ex glo. quod semel repulsus pretextu morbi non potest amplius eligi nisi probet se liberatum. vnde repulsio facta respectu vnius ecclesie facit fidem quo ad aliam ecclesiam sicut in sententia lata contra electum super crimine. vt in. c. super. eo. s. eo. ¶ Inno. et Hostien. aliter distinguunt quo ad vtrūꝙ dictum. dicūt enim aut quis fuit repulsus ex vitio durabili vtputa ppter crimen vel infamiam et procedit primū dictum. aut repulsus ex vitio seu defectu non durabili: tunc non sufficit probare quem fuisse alias repulsum vel morbosum: sed oportet quod probetur eum de presenti illo morbo laborare. ar. hic vbi papa non mandat inquiri an alias fuisset repulsus lz hoc fuisset obiectū: sed solum mandat inquiri de existentia morbi. domi. Anton. dicit qd quo ad excipientem non est fundata intentio ex eo qd semel fuerat repulsus: qr variata electione variat̄ effectus sñie. vnde excipiens hz de nouo probare: et sic intelligit tex. in medio. sed si als morbosus petit se vt sanum admitti: debet probare se liberatum. vt in si. c. Jo. and. tenuit indistincte qd onus
g probandi incumbit ei qui semel morbosus[g] fuit repulsus. arg. huius tex. in si. Itē qr presumptio transfert onus probādi in aduersariū vt in. c. vnico. vt eccle. benefi. et sic in effectu approbat opin.
h gloss. q mihi satis plz.[h] nam ea q non mutant̄ solo cursu temporis non presumuntur mutata. vnde sufficit in illis probare qd aliquo tempore extiterunt: sicut dicimus in eo qui semel fuit dominus vel semel possessor. nam semper presumitur dominus vel possessor. nisi probet̄ contrarium. vt leg. et no. in. l. sine possidetis. C. de probatio. et dixi in. c. in presentia. eod. titu. morbus autem non tollitur solo tractu temporis: ideo presumitur quis in eodem pdurare. sicut dicimus in furioso. lz enim
i ille sit morbus curabilis tū semel furiosus[i] semp
k presumitur talis[k] nisi pbetur cōtrariū vt est tex. iuncta gl. in. c. si. de suc. ab intesta. et in. c. indicas.
8 xi. q. iij. ¶ †Nec ob. si dicat̄ ꝙ res inter alios iudicata nō dz facere fidē in alio casu. vt in. c. inter dilectos. de fide instru. quia dico ꝙ lz non faciat plenam fidem facit tamen psumptionez: vt dixi in. c. veniens. ij. de testi. sed sola presumptio sufficit ad

a Zacharias. ¶ Prelatus citra epm. Adde ne te fallat hoc dictū qr est minis crudū ꝙ abbas exēptus eligi nō pōt sed postulari a ro. pontifice vt p Host. i. c. cū venerabilis. s. de cōsue. vel ēt vt cōmunior est opi. a legato a latere et hanc eādem tenent Bar. et Compo. in. c. vi. s. de postu. sed tu dic ꝙ etiā eligi pōt p istū tex. Pro quo est alius tex. in ter. in. c. si abbate. eo. ti. lib. vi. et ibi p archi. Pe. de anchara. Do. et Philip. fran. et dixi. s. in addi. et istū in. c. bone. lo. ij. in ver. postulat̄ in prin. de postu. prela.

b ¶ Coadiutor. ad de late Oldr. cōsi. cliuij.

⁜ Sebasti. Sapia.

c ¶ Nunqd. Vide no. in. l. cōtinu[9]. in prin. ff. de ver. obli. in. l. i. in pn. ff. de pact. et dicit Bal. in. l. i. col. an tepenul. C. q admit. ꝙ vbi requirit̄ cōsensus debet intelligi in ipso actu quia dr cōsensus q̄si simul sensus. de quo etiā p Moder. i. l. si qs mihi bona. §. iussum. ff. de acqui. heredi.

d ¶ Interueniat. Adde frā. de are. cōsi. xiij. lapū alle. lvij. Cal. cōsi. v. de sponsa.

⁜ Sebasti. Sapia.

e ¶ Primo Vide Feli. in. c. i. col. ix. ver fallit octauo s. d pba. late per Andr. sicu. i. c. testimoniū. in glos. in verb. emenda- tus. vbi ēt remissiue p Feli. s. d teste. vide circa hāc regulā Abb. et feli. in. c. scribam. s. de psump. et ꝙ si qs p trienniū laudabiliter vixit psumat̄ emendat[9] ponit. Jo. d imo. in. c. cū deputati. s. de iudi.

f ¶ Emendatus. Adde Ro. consi. cxxxvi.

Zacharias. ¶ Et qs modus est seruādus i volēte pbare tex. in c. testimoniuz. de test. et Pet. de ancha. cōsi. xxx. Sz aduerte qd vbi quis per trienniū stetisset absꝙ perpetrando flagitiū de quo fuit aliquis cōuictus ꝙ absꝙ alia probatiōe presumit̄ esse emēdatus. no. Bal. et Ang. in aut. de manci. §. ij.

g ¶ Semel morbosus. adde ro. cōsi. ccclxxxvij. vbi cōsuluit ꝙ qs semel excōmunicatus semper dz cēsari donec legitime probetur absolutio.

h ⁜ Sebasti. Sapia. ¶ Satis plz. Vide Bart. in. l. de etate. col. pe. ff. de mino. in. l. spadonem. §. qui multa. ff. de excu. tuto.

i ¶ Semel furiosus. Adde Alex. consi. cxli. i. lib.

k ⁜ Sebasti. Sapia. ¶ Presumit̄ talis. Vide Moder. in. l. furiosum. C. qui testa. face. pñt. et no. in. l. diuus. ff. de offi. presi.

remouendū promouendum. arg. in. c. super eo. §. eo. lxxxi. distin. tantis. 7 ꝙ morbus non sit delictū tñ est defectus: debet enim clare ꝯstare de idoneitate promouēdi. vt in. c. cum nobis. §. eo. ¶ In gl. in ver. nec ad aliā ecclesiā. ibi Tan. dixit et melius. ꝙ hec opi. Tan. cōiter hic allegabat p doc. 7 eam approbat ꝯsuetudo fm Hosti. et teneas illā quicqd postea dixerit Host. nam vt clare probari per istū tex. vbi pa. reputat friuolam exceptio-
9 nem. † Et ex hoc no. ꝙ maior pars pōt renūtiare fauori introducto ad honorem totius collegij. ¶ In glo. in ver. et etiam ꝯfirmauit ibi: quoniam tanꝙ arbiter elegit: ꝗ̄si velit glo. dicere ꝙ cū quis hꝫ ius eligendi et ꝯfirmandi codē iure eligendo vī ꝯfirmare. secus si habet iure diuerso puta iure deuoluto 7 iure proprio vel tanꝙ arbiter 7 tanꝙ archieps: qz cū representet duas personas potest separatim illos actus exercere. de hoc vide qd dixi plenius in. c. cām. §. eo. et qd no. do. de ro. decis. cclv. et gl. in. c. vt circa. §. eo. lib. vi. ¶ In gl. in ver. 7 subscripta. in fi. tene gl. et ad istū tex. dic qd papa ponderauit qd electio erat facta et subscripta ad magis notandā inconstantiā canonicorum: sed quo ad impotentiam variandi sufficit sola publicatio scrutinij: vt in. c. publicato. §. e. et dicit Inn. hoc procedere etiā in electionibus canonicorū: vt post publicationem factā nō liceat variare. ar. ij. q. vi. nominationes. et in. l. hi qui ad ciuilia. C. de
10 appel. 7 no. hoc vltimū. ¶ † In gl. in verbo quasi
11 ꝯiugale. in fi. No. duo ex hac glos. Primo[a] qd per solum consensum eligentiū et electi est vere ꝯtractum matrimoniū spirituale: sed qz adhuc nō est ratū idest firmum. tex. vtit hac dictione quasi. vel dic fm doc. qd ideo dicit quasi: qz coniugiū spirituale dicitur ꝯtrahi ad instar carnalis: vnde dicitur istud quasi coniugiū: quia verū et propriū coniugium dicit carnale. istud spūale est quasi coniugium et hoc no. pro statutis facientibus mentionem de coniugio vt intelligant de carnali et non
b de spirituali:[b] qz in statutis verba capiūtur proprie et non improprie: vt in. c. in nostra. §. de iniur. Ad predicta ꝙ dicatur esse contractum ꝯiugium p ꝯsensum. vide glos. in. c. quanto. lxiij. dist. q̄ dicit ꝙ per solā electionem acquirit ius plature 7 ius administrandi in habitu. sed per cōfirmationem acquiritur exercitiū. et idem sentit glo. in. l. prima
11 torum. C. de iuris. om. iudi. ¶ † Secundo not. ex glo. quod electus potest ante ꝯfirmationem renūtiare electioni de se facte quātūcūqꝫ ꝯsenserit. de quo vide glo. pleniorem in. c. si electio. §. eo. lib. vi. ¶ In glo. in verbo resilire. in fi. dic melius vt dixi in. c. bone allega. in glos. quia differentia est inter electionem 7 postulationem. ¶ In glo. in verbo nō ꝯpromiserint: ibi maxime supple: tene glo. quia sicut non possunt electores directe recedere ab electione. vt in. c. publicato. §. eo. ita nec indirecte compromittendo in preiudiciū electi. Nam eo qd elegerant functi sunt eorū officio: vt plene dixi in. c. penul. §. de postula. prela. ergo non pñt cōpromittere in preiudicium electi. ¶ Extra gl. querit quid si iste. s. canonicus obtulisset in capitulo probationes super morbo obiecto et appellasset: nunquid illa oblatio probationis habuisset iustificare appellationem. vī qd sic per. c. interposita. §. de appella. Contrarium no. tꝫ hic Inno. dicens contrariū procedere in iudicio. secus nisi qñ oblatio probationis fuit extra iudiciū: qz cum capitulum vtat iure suo non tenet recipere probationes sup exceptionibus oblatis cum non sit iudex sed pars. Idem dicit Inno. si eps parato alicui ꝯferre beneficiū: comparet tertius et opponit ꝙ ille est criminosus offerendo probationem sup criminibus obiectis non tenet eps an collationem admittere probationē si non vult. nec probationis oblatio hꝫ iustificare appellationem ppter reiectā probationē. Quia non procedit eps l collatione vt iudex. sed vt ps vtens iure suo. vñ non tenet ius suū dimittere propter exceptionē 7 oblatā probationē. Caueat tñ ne ꝯferat indigno beneficium: qz ex hoc posset puniri. Et idem notauit

Sebasti. Sapia.
a ¶ Primo Vide tex. in. c. nisi cum pridem. versi. verum. §. de renū. p quem dicit Car. in ꝯsi. cxli. punctus qstionis qd q acceptauit beneficium sibi collatum videtur p quasi cōtractū se obligare ad administrationem. Et vid Feli. in. c. quoniam. §. porro. in prin. §. vt li. non contesta. vbi dicit quod multe sunt differētie inter matrimoniū spirituale et carnale adeo qd qui vult de vno ad alterum arguere dꝫ probare similitudinem 7 istud voluit Imo. l. c. tue. §. de sponsa.
b ¶ De spirituali. Adde qd Ro. fin. suis so. xxiij. dicit ꝙ ita pater tenetur dare eandem dotē filie volenti intrare monasterium quam daret si vellet secūdo nubere.

Inn. in. c. ad dissoluendū. de despon. ipu. et vide qd plene dixi in. c. si. de psump. Secus si coram ꝯfirmatore aliquis obijceret et offerret probationes. nā tūc appellatio iustificaret ex probatiōe oblata 7 reiecta. qz ꝯfirmator procedit vt iudex: vt in. c. si. §. eo. ti. li. vi. Unde si post talē appellationē ꝯfirmaret non valeret electio. 7 vide ad pdicta qd dixi in. c. cū nobis. §. eo. et in. d. c. interposita. vbi plene tractaui de effectu istius probationis oblate. 7 in 7 qñ habeat iustificare appellationem.
1 ¶ Delegatus remittens causam ad delegantē potest prefigere terminum partibus in quo debeant comparere coram delegante.
2 Nobilitas attenditur in clericis secularibus secus in religiosis. 7 vox nobilium est maioris autoritatis alijs.
3 Allegationes intelliguntur tam facti ꝙ iuris.
4 Iudex non debet ferre sniam contra contumacem nisi sibi constet de meritis cause: saltem vnius partis si alia est contumax.
5 Sententia lata a iudice minus instructo est ipso iure nulla.
6 Iudex potest iudicare super notorio: licet nō fuerit in actis deductū.
7 Notorium potest appellari, postꝙ est conclusū in causa.
Notorij appellatione venit notorium facti et nō iuris.
8 Idoneus requiritur ꝙ quis sit tpe quo eligitur: sed si postea efficiat idoneus non releuat.
9 Dictio pene: fere: quasi 7c. diminuit parum de signo vel re cui addit.
10 Electio facta a minori parte de digno prefertur electioni facte a maiori parte de indigno.
11 Eligentes indignū sunt priuati ipso facto ptāte eligēdi pro pria vice.
Conferens beneficium scienter indigno est priuatus collatiōe.
12 Electus ad aliquam dignitatem ecclesiasticam: an tempore electionis requiritur ꝙ sit in sacris.

Dudum. Electus a maiori et saniori pte capituli si est 7 erat idoneus tpe electionis ꝯfirmat. secus aūt si erat indignus in ordinibus scientia vel etate et fuit sciēter electus: electus aūt a minori parte si est dignus confirmabitur. h. d. Prima pars ponit ꝯmissionem prius factam. scda ibi: tpi vero. Ponit iudicum processum. tertia ibi: cūqꝫ. Ponit vnius partis comparitionē 7 alterius ꝯtumaciā. Quarto ibi: gestis. examinat processum non plene remissum ob quā cām sub certa forma diffiniendā cōmittit. ¶ Casus literalis. Uacante ppositura ecclesie colonie. xiiij. canonici elegerunt prepositū sanctorum apostolorū. xxiiij. elegerunt prepositū sancti Georgij super istis electionibus cā fuit cōmissa iudicibus sub hac forma. vt si de partium procederet voluntate causam terminarent eandē: alioquin eam sufficienter instructā remittant ad sedem apostolicā. Iudices vero citauerūt partes ad presentiā suā lite ꝯtestata receperūt testes et examinauerūt eligentiū consciētias: 7 audiuerunt allegationes vtriusqꝫ. tandē ppositus sancti Georgij dixit ꝙ nolebat stare snie eorum: vnde iudices processum cause ad sedem apostolicā destinauerūt partibus terminū statuendo quo deberent in psentia dñi pape cōparere: in termino ꝯstituto ppositus sanctorū apostolorū accessit ad presentiā domini pape: ppositus sancti Georgij nec venit nec misit aliquē responsalem. dñs papa diligenter respexit ꝙ p preposito sanctorū apostolorum faciebat autoritas: pro pposito sancti Georgij numerus eligentiū cū primus a. xiiij. secundus vero a xxiiij. fuisset electus ꝯtra prepositū sancti Georgij fuit propositū ꝙ patiebatur in ordinibus in scientia 7 etate defectū: sed qz allegationes ipsius quas corā iudicibus allegauit dño pape psentate non fuerūt non potuit intelligere qd ipse rñderet ad obiecta 7 sic cā non fuit sufficienter instructa remissa. 7 ideo ad diffinitiuam sniam procedere non potuit: cōmittit ergo cām sub hac forma vt si notoriū esset vel ꝯstaret p ea que iam dicta erant ꝙ ppositus sancti Georgij electionis tpe pateret defectum vel in ordinibus vel in scientia vel in etate īponerent ei silentiū sup ista ppositura non ob. ipsius absentia corporali. et pposito sanctorum apostolorū ppositurā adiudicarent: alioquin cum quasi a duabus ptibus sit electus. 7 ppter hoc appareat ꝙ bono zelo ipsum elegerint īpedimentis cessantibus ipsius ppositi sancti Georgij electionem ꝯfirment alterius electione cassata. Ber. ¶ No. i. ꝙ habens dignitatē inferiorē potest eligi ad parem dignitatem vacabit tñ prima post adeptionem scde: vt in. c. de multa. de pben. habitus tñ dignitatis nō īpedit ele-
1 ctionem. ¶ † Scdo no. ꝙ delegatus remittens cām ad delegantē potest pfigere terminū partibus in quo debeant cōparere corā ipso delegante. Qd procedit etiam si in literis cōmissionis hec potestas specialiter non fuerit attributa venit enim hec ptās accessorie ad cōmissionem sibi factam. qd tenuit hic Io. and. et Inno. post princi. in. c. si. de accu. vbi de hoc. ¶ Item no. ꝙ etiā in electionibus factis ad dignitates inferiores dꝫ fieri triplex collatio. s. numeri ad numerum. meriti ad
2 meritū zeli ad zelum: 7 de his plenius in. c. ecclesia. el. ñ. §. eo. ¶ † Item no. tria quibꝰ dꝫ quis ꝯsociū in ecclesia precellere vt est dignitas etas 7 receptionis tempus. De primo pone exemplū fꝫ Inno. 7 alios si canonicus habet dignitatē annexam prebēde. vel est nobilior genere vel est literatior. Et no. ex hoc diligenter ꝙ in clericis secularibus attenditur nobilitas: 7 sic vox nobilis sit maioris autoritatis ꝙ plebeij 7 idem in literato. Pro hoc. c. de multa. §. de pben. in fi. vbi in collatione beneficiorū habet respectus ad nobilitatem 7 scientiā vt pinguius puideat

bis ꝙ aliis ⁊ vide gl.not.iddi.ii.dist.c.lex. Ubi di
citur qd maiores natu dicūtur nobilitate digni
tate scientia ⁊ etate. facit qd dixi in.c.ꝯstitutus.§.
a de appel. In religiosis vero[a] non attenditur no
bilitas vt leg. et no. in.c.fi. de stat. re. ¶ No. ex pre
b dictis ⁊ ex tex. qd antiquiores[b] in ecclesia dicūtur
precellere alios siue sit antiquitas respectu etatis
siue respectu receptionis in ecclesia. nam ꝓsumit
pro senibus. Ad hoc tex. in.l. semp.ff. de iure im
mu. Itē prius receptus in ecclesia dꝫ magis ho
norari ꝙ postea recept⁹: vt in.c. statuimus. de ma
io. et obe. In agendis ergo capitulariter vox isto
rum q precellūt dignitate etate et tpe est maioris
auctoritatis et ponderosior ꝙ aliorum vox de quo in
d.c. ecclesia. ¶ † Itē no. ibi: allegationes procedē
ꝓposito. qd appellatione allegationū veniūt qn
ꝙ allegationes facti dumtaxat ⁊ non iuris. Nam
iste tex. in ver. cū aūt: loquit de allegationibus cō
sistentibus in facto vt sunt exceptiones replica
tiones et similia. Non aūt potest intelligi de alle
gationibus iuris: qꝛ coram papa non sunt neces
sarie allegationes iuris: vt in.c. sepe. in princi. de
appel. nam censet oia iura habere in scrinio pe
4 ctoris. vt in.c.i. de ꝯsti. li. vi. † Not. ⁊ tene menti qd
vbi cā non est plene remissa ad superiorem nō de
bet procedi ad sniam etiam ꝯtra ꝯtumacem quia
non est ferenda snia ꝯtra cōtumacem nisi liqueat
de meritis cause sed est procedendum: vt le. ⁊ not.
in.c. prout. de do. et ꝯtu. et in.l. ꝯsentaneū. C. quo
modo et qn iudex. Non autem liquet de meritis
cause: ex quo oia gesta cause non sunt remissa ad
superiorem. Et potest in hoc iste tex. intelligi du
pliciter. Primo ꝙ allegationes .s. prepositi san
cti Georgii non fuerūt remisse ad papam: ex defe
ctu iudicū vel alterius nūtii quo casu res est cla
ra. Non enim debet delictū vnius parti obesse ꝙ
in hoc non reperit in culpa. Scḋa potest intelli
gi qd iudices assignauerūt terminū cuilibet par
tium ad allegationes suas ad papam deferendas
assignato termino peremptorie prout factū fuit
in.c. cū bertoldus. s. de re iudi. Et iste prepositus
sancti Georgii nec cōparuit nec allegatiōes suas
presentari fecit quo casu est magis dubiū nunqd
possit ꝯtra eū procedere snis allegationibus nō
inspectis: ex quo per eū deficit. Inno. tenet etiam
in hoc casu non esse ꝯtra illū procedendū ad sen
tentiam ex quo non potest liquere de meritis cau
se sine illis allegationibus. arg. hic. qd est bene no
tandū. Et optime facit ad idem tex. in d.c. cū ber
toldus. nam ꝯtumacia dꝫ aliis modis arceri: non
aūt propter eam dꝫ precipitari snia ex quo iudex
non pōt esse instructus. Et in hoc tene menti istū
tex. sm istum intellectū. puto tn̄ ꝙ si iudex ferret
sniam nō visis actis partis ꝯtumacis ex defectu
ipsius ea non ꝓducentis ꝙ valebit snia[c] si pretēn
dit se fore instructū sufficiēter ex allegationibus
⁊ actis partis. Ad qd adduco tex. in d.c. cum ber
toldus. vbi iudex tulit sententiam nō visis actis
alterius partis propter eius ꝯtumaciam. ⁊ tamē
snia tenuit cū fuerit opus restitutionem petere.
5 † Sed si apparet qd iudex non potuit instrui ex
actis vnius partis tantū: snia esset ipso iure nul
la tanꝙ lata a iudice minus instructo: vt in.c. cum
ex literis. de restitu. in inte. et in d.c. cū bertoldus
secundum vnū intellectū ⁊ vtrobiqꝫ dixi p Bart.
in.l. prolatam. C. de senten. ⁊ hoc no. ¶ † Not. ibi:
vel si notoriū ⁊c. tex. valde no. qd iudex pōt iudi
care de eo qd est sibi notū vt notorium lꝫ notoriū
non fuerit in actis probatū et allegatū. Facit.l.i.
iuncta gl. C. q ⁊ aduer. quos. ⁊ facit etiam iste tex.
sm vnū intellectū qd etiam post ꝯclusionē in cau
sa pōt notoriū allegari. nā hoc erat ꝯclusum in cā
cū non restaret nisi ferre sniam et terminus fuis
set prefixus ad sniam audiendam. ⁊ in hoc est iste
tex. satis notandus. Intellige tn̄ in notorio facti
ꝑmanentis[d] qꝛ tale notoriū non indiget proba
tione sed sufficit ꝙ allegetur. solū cū istud est illud
quod releuat ab onere probādi. secus in notorio
actus transeuntis. nā ista notoria requirūt ꝓba
tiones vt plene not. ii.q.i. manifesta. et in.c. sicut.
de re iudica. et in.c. vestra. de coha. cleri. et mulie.
Ideo non pōt allegari post ꝯclusionem in cā cum
non debeāt tūc noue admitti: vt in.c. cū dilectus.
7 de fi. instru. ¶ † No. ibi: ꝑ ea q iam dicta erant ⁊c.
ꝙ appellatione notorii non venit stricte id quod
appellatione notorii non venit stricte id qd colli
gitur ex actis: sed notoriū facti dūtaxat. Nam no
torium: ⁊ id qd colligebat ex actis etiam post con
clusionem in cā ponuntur hic vt diuersa. Et facit e
optie ad statuta vt si in materia restringibili fiat
mentio de notorio intelligatur de notorio facti ⁊
non iuris: qꝛ in tali materia debemus verba stri
ctissime capere: vt in.c. in nostra. de iniuriis. et de
hoc notatur in dicto.c. vestra. et hoc tene menti.
8 ¶ † No. ꝙ electus dꝫ esse idoneus in scientia eta
te ⁊ ordine tēpore electiōis alias electio est nulla.
Nec sufficit ꝙ superueniant iste qlitates post ele
ctionē quia qd nullū est a principio tractu tēpo
ris non cōualescit: vt in regula non firmat. de re.
iur. lib. vi. Idem dic in impetratione. nā ad vali
ditatem ipsius dꝫ occurrere idoneitas tpe impe
trationis: nec sufficit qd superueniat nisi de defe
ctu fuisset facta mentio in impetratione. vt in.c.
si eo tpe. de rescrip. lib. vi. Cui vr obstare.c. ei cui.
de prebē. eo. lib. ¶ Sed responde vt ibi plene. Nā
ibi ipetratio fuit facta generaliter et non restri f
cta ad certū beneficiū: ideo satis est qd idoneitas
adsit tpe acceptationis: quia nulla fuit commissa
surreptio propter generalitatem gratie: sed in.c.
si eo tpe. gratia fuit restricta ad certū beneficium
9 ⁊ de hoc plenius in d.c. ei cui. ¶ † No. ibi duę pe
e ne ptes. qd ista dictio: pene[e]. diminuit parū de si
gnificato eius cui adiicitur. Nam hic dicebantur
ꝯcurrere pene due partes qꝛ deficiebant qtuor vt
essent due ptes integre: ⁊ idem de dictiōe fere vel
10 quasi qd nota p statutis. ¶ † Ultimo nota quod
ꝯcurrentibus duabus electionibus super eadem
dignitate quarū vna est facta a maiori pte de in
digno scienter: alia a minori parte de digno venit
confirmanda electio facta a minori de digno. Et
si ambe electiones fuerunt facte eodem contextu.
Nam hic non apparet quod electio facta a maio
ri parte de indigno precessit sꝫ potius colligitur
ꝯtrariū in princi. c. Ubi dicitur ꝙ electores diui
serunt vota sua in duos. Ex quo habes qd pote
stas minoris partis adueniens maiori pti in ipso
limine et origine electiōis ꝯualidat ipsā electio
nem: vt videat facta ab habentibus totam pote
statem. Nam si ptās maioris partis non censeret
illico transfusa in minorem partē non posset con
firmari electio facta a minori parte qꝛ non est fa
cta a maiori parte capituli. scilicet ab habēte po
testatem capituli seu capitularem. Ex quo infert
qd si electio minoris ptis precessisset non deberet
ꝯfirmari ex eo qd pars maior elegisset postea in
dignū. qꝛ tpe electionis non ꝯcurrebat totā ptās
in minori pte nec poterat ꝯualidari ex potestate
postea deuoluta. arg. in.c. auditis. s. eo. Debet er
go necessario iste tex. intelligi ꝙ aut electio maio
ris ptis de indigno ꝓcesserit. Aut qd vtraqꝫ ele
ctio fuerat facta eodem ꝯtextu. ad qd vide qd leg.
11 ⁊ no. in.c. ꝯgregato. s. eod. ¶ † Et ex his et ex tex.
not. diligenter qd electores eligēdo indignū sunt
priuati ipso facto ptāte eligendi ⁊ ptās deuoluit
ad alios non delinquētes. Non solū qn electio fit
ad epatū ⁊ maiores dignitates. sed ēt ad inferio
res. Et optime iudicio meo facit tex. p opin. quā
tenui in.c. cū in cunctis. s. c. qd ꝯferens beneficiū
scienter indigno ipso facto p p̄la vice priuatur
ptāte ꝯferendi: nec tꝫ collatio illa ⁊ ptās deuolui
tur ad aliū. Nā si hoc est in electione vt hic vides
⁊ fortius in collatione cū magis delinquat colla
tor ꝙ elector qꝛ collatio hꝫ viꝫ electiōis ⁊ ꝯfirma
tiōis: vt no. in.c. cū olim. de cā pos. ⁊ proprie. Nec
expectat aliā examinationē post se. ¶ Gl. in ver.
electionis tpe ibi: solutio verū est. No. istā gl. pro
pter multa iura in ea alle. quorū qdā ponderant
f initiū.[f] qdā vero finem. vide aliā gl. in.c. scientes.
s. de censi. q allegat multa iura dicentia mediū so
re spectandū. Et gloss. ista inuolute soluit nec po

Zacharias.
a ¶ In religiosis vero. Ut iste taci te innuere ꝙ nobilitas p religionis ingressum pdat sicut comitatus et ducat⁹ ius vt est gl. ord. in.c. scripsit. xxvii. q. 3 ii. et. xx. q. ii. c. puis qs gl. alleg. spe. in tit. de stat. mo. §.i. versi. gl. et bal. l.i. de nobis C. de epi. ⁊ cle. Dic tamen ꝙ nobilitas non pdit ita no. fin. ro. fin. xxx vii. inci. vtrū nobilis. p istam rōnem qꝛ nobilitas est quoddam ius sanguinis immutabile. l. ius agnationis. ff. de pac. item sutas est et ius sanguinis. id non perdit. s. al le. l. de nobis.
Anto. Francis.
¶ Dicas ꝙ non dicit do. Abb. qd p ingressum religionis perdatur ius sanguinis et nobilitatis. Sed dicit qd inter religiosos non attendit nobilitas sanguinis.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Qd antiquiores. Uide tex. in l. si. C. de tyro. lib. xii. et in.l.i. C. de consu. eo. lib. vbi Joā. de pla. cum multis allegatis per dnm Jaso. in e l. cum quid circa finem. ff. si cer. pe. ⁊ quis dicat antiquior declarat gl. in.c. si. de ꝯsuetu. lib. vi. et doc. in.c. cum omnes. s. de cōstitu. vide etiā glo. in.c. lex ea. ii. distin.
Sebasti. Sapia. 6
¶ Quod valebit sententia. Uide late p Feli. in.c. ecclesia sancte marie. col. vi. s. de cōstitu. Moder. in l. ii. C. de eden.
Sebasti. Sapia.
d ¶ Facti pmanentis. hoc late decl. d. vt p Feli. in.c. cū ordinē. colū. viii. s. de rescri. vbi attingit an ⁊ quando notorium debeat allegari. aliquid etiā ponit Feli. in.c. afferte. col. ii. s. de ꝓsum. Arc. in.c. veniēs. col. v. s. de accusa.
Zacharias.
e ¶ Ista dictio pene. Tu dic ꝙ ista dictio pene nō inducit contrarietatem sed potius ꝯsequentiam. vt no. ff. de origi. in l. ii. §. iisdem temporibus Albe. de ro. late in preallc. §. iisdem. ⁊ in.l. ii. §.i. de veter. iur. enu. ⁊ Old. consi. cliiii. in fi. qd valet ad testes concordandum.
Sebasti. Sapia.
f ¶ Initium. Ex hoc ꝙ initiū sit spectandum dixit sing. Card. in cōsi. xxxiii. septimo archipresbyter ꝙ si statutum priuat ipso iure absentantē se sine licentia vltra xv. dies si aliquis se absentauit cū licētia p certo tēpore. ⁊ post illud tps stetit absens per. xv. dies non cadit in penā statuti. qꝛ statutum punit initium temerarie absentie et hoc dicit singularissimum Feli. in.c. quoniam. §. porro. colū. pe. in fi. s. vt lit. non cōtesta. et de hac regu. ꝙ initiū spectandum sit vide gl. ⁊ Bar. in.l. iii. §. si quis. ff. de mino. Alex. l.i. si filius. in princi. ff. de verbo. obliga. vbi dicit initium spectandum nisi cōtractus requirat implementū ex parte creditoris tunc enim inspicitur tempus implementi. vid etiam Bal. in.l. si seruus meus. §. fi. vbi etiam Jo. de imo. ff. de stip. seruo.

tuisset clare soluere cũ sit via brocardica. Sensus tñ gl. vr̃ q in actibus parientibus iuris effectuz ex qbus producit actio dz cõsiderari initiũ q̃nq; mediũ q̃nq; finis. Sed in actibus cõsistentibus in facto spectat finis. ¶ Host. in. d. c. sciẽtes. dicit qd in hac materia nõ põt dari certa regula cũ discurrat p varios casus. sz fm diuersitatẽ casuum q̃nq; spectat principiũ q̃nq; mediũ q̃nq; finis. dixit tñ Calde. hic qd lz sufficienter non possit dari regula. potest tñ generaliter sic tradi. Qd vbicunq; actus recipit essentiã vel validitatem in initio dz spectari principiũ. si in medio spectat medium. et ita finis si assumit substantiaz in fi. & q̃si in effectu idẽ voluit do. Ant. sed nõ est curandũ de his verbis sed casus decidẽdus est fm materiã subiectã. ¶ Extra gl. opp. ɔtra tex. in eo qd ppositus sancti Gregorij voluit stare diffinitioni iudicũ. & ob hoc cũ fuit ad papã remissa nam iudicium reddit in inuitũ: vt in. c. i. et. c. intelleximus. de iudi. ergo non potuit declinare iudiciũ istoꝝ. Sol. ɔtrariuz pcedit regulariter sed hic potuit declinare iudiciũ ex forma cõmissionis. Nam vt patuit in antiqua papa cõmisit istis iudicibus cãm audiendam & decidendã si partibus placeret. si vero displiceret alteri ptiũ tunc cãm remitterent instructam.

12 ¶ † Scdo op. in eo qd opponebat defectus ordinis ɔtra ppositũ sancti Gregorij. nã cũ fuisset electus ad dignitatẽ inferiorũ nõ erat necesse qd eẽt in sacris. sed satis est qd postea ad ordinez requisitũ promoueat vt vr̃ pbari in. c. cuz in cunctis in §. inferiora. j. e. Itẽ idẽ iudiciũ est habendũ in dignitatibus inferioribus & in ecclesijs parochialibus vt in. §. inferiora. palle. et in. c. de multa. de pben. Sed ad ecclesiã parochialẽ põt pmoueri ille q non est in sacris. vt in. c. ij. de insti. in. vj. et in. c. si p clericis. de pbẽ. eo. lib. ergo ad istas dignitates inferiores. Preterea spãle vr̃ in promouendo ad epatũ vt saltẽ debeat esse subdiaconus tpe electionis[a] vt in. c. a multis. de eta. & q̃lita. ergo in dignitatibus inferioribus debẽt sufficere minores ordines cũ maior idoneitatis requirat l pmouẽdo ad epatuz q̃ quo ad alias inferiores dignitates. Solu. pter hoc & similia q̃ allegari possent sunt opiniones in materia. Quidã vt Vin. & Jo. dixerunt qd hodie non est opus vt promouendus ad istas dignitates inferiores sit in sacris sz satis est vt postq̃ pmoueat ordinet ad istũ ordinẽ quẽ dignitas illa requirit: vt in. §. inferiora. palle. & in. c. pterea. j. de eta. & quali. Et dicũt qd iura q̃ habentur sexagesima distinctione. q̃ vident innuere contrariũ sunt hodie correcta. ¶ Tan. & Hoff. tenuerunt ɔtrariã opinionez dicentes qd hodie etiam pmouendus ad istas dignitates inferiores et ecclesias parochiales dz esse in sacris p istũ tex. & p c. pterea. palle g. Nam ibi pmittit dispensatiue vt existens in minoribus ordinibus possit adipisci ecclesiam parochialẽ. secus ergo mero iure inspecto. Tertiam opinio. posuerunt Inno. & Cõpost. distinguentes inter dignitatẽ curatã et non curatam. vt pmo casu debeat esse in sacris. et scdo non. Et vr̃ Jo. an. magis adherere huic opinio. nã impugnat rñsionem Jo. et Vinc. in eo qd ad istum tex. rñdebant qd iste patiebat defectum in ordinibus q iste ppositus erat laicus. nã hoc non est verisimile fm Jo. and. cũ esset iste prepositus sancti Gregorij. nam dicit patere in antiq̃ qd hic opponebat q iste ppositus erat in minoribus. remittit tñ ad no. in. c. vnico. de eta. & quali. lib. vj. et ad dictum. c. preterea. do. Anto. cõcludendo vt asseruit ibi: in. c. ex ore. de his q̃ fiunt a maio. pte capi. distinguit qd aut dignitas est curata & eligendus dz esse in sacris vt hicidem si non est curata sed hz sacrum ordinẽ annexuz ex institutione dignitatis. si vero neutrũ istorũ cõcurrit tũc procedit alia opinio vt sufficiat qd sit in minoribus: sz de ecclesijs parochialibus nihil dicit neq; alia iura adducit. Sed ideo aduerte latius. naz ista questio põt discurrere: vt supra dixi nõ solũ in dignitatibus inferioribus sed ẽt in curatis beneficijs. nã quo ad idoneitatẽ pmouendoꝝ ista equiparantur. vt in. p. §. inferiora. vnde videas de hoc pño glo. not. lx. dist. c. i. que tandẽ ɔcludit qd in istis ecclesijs parochialibus et in istis dignitatibus habentibus a iure sacrũ ordinem annexum sufficit qd tpe electionis quis sit in minoribus & etate habili ad recipiendũ postea ordinem

b requisituz. Sed in istis dignitatibus[b] et psonatibus q̃ nõ reperiunt in iure certũ habere ordinẽ annexũ nec sunt curate vt est primicerius[c] sacrista & similes. Dic standũ esse ɔsuetudini loci ad quẽ ordinez debeat iste pmoueri. Et no. sing. in hoc vltimo istã glo. q nescio alibi. Jo. cal. satis plene hunc articulũ examinauit. & Jo. an. posuit gl. in. c. si p clericis. de pben. lib. vj. & in. c. lz canon. de elec. eo. li. Et ibi loquens de pmouendis ad ecclesias parochiales dixit q in casibus in iure non expressis pmouendus dz esse in sacris p. c. pterea. preall e. Qd dicit se non audere corrigere nisi in casibus expressis quoꝝ vnus est in. c. ij. de insti. li. vj. q̃n procedit p viam presentationis & institutionis. Alius est in. d. c. si pro clericis. q̃n procedit p viam ipetrationis in curia sed Jo. cal. indistincte hic tz q in quolibet mõ pmouendi satis est qd pmouendus sit in minoribus ordinibus tã respectu dignitatũ inferiorũ q̃ ecclesiarum curatarũ. Et hec opi. mihi plz. pño arguendo p locũ a speciali de epis. scdo per illũ. §. inferiora. vbi tex. in pmouendis solũ requirit etatem mores et scientiã. In ordinibus vero solũ disponit vt recipiantur post pmotionẽ. Tertio moueor q ille. §. equiparat dignitates inferiores & ecclesias parochiales quo ad idoneitatẽ pmouendoꝝ ad illa. sed habemus hodie clarũ q existens in minoribus põt ɔsequi ecclesiã parochialẽ vt in iuri. palle. ergo ad istas dignitates inferiores pñt pmoueri. Non ob. motiuũ Jo. an. nam si cum procedit per viã extraordinariam puta p presentationem et institutionẽ põt promoueri existens in minoribus. vt in. d. c. ij. ergo fortius cũ procedit p viam ordinariaz vel iuridicam vt est electio vel collatio. Preterea sicut in ipetratiõe q̃ est odiosa & restringibilis: vt in. c. quãuis. de pben. lib. vj. non ob. defectus sacri ordinis. ergo fortius non dz nocere cum procedit per viã electionis vel collationis. Ergo dicamus q ista iura noluerũt ponere specialitatem in istis casibus q nou apparet de sufficienti ratione specialitatis sed qd de mente illorum iurium fuerit quod defectus sacri ordinis non haberet ipedire. Non ob. iura q̃ habentur. lx. dist. nam pñt primo exponi vt ibi not. glo. in. c. i. vt dicat sit presbyter. i. fiat. simile in. c. ij. de foro ɔpe. Vel q hodie sint correcta. nã illa requirebãt pñbyteratũ tpe promotiõis. & tñ hodie clarũ est q nõ requiritur. vt in. §. inferiora. Nõ ob. c. pterea. q potest intelligi dispensatione generaliter hodie facta a canone non aũt de fienda p superiorez. Vel q hodie sit correcta p iura lib. vj. preall e. Ad istud. c. rñderi potest q patiebatur iste defectũ in ordine respectu etatis: q nõ erat in tali etate in qua potuisset promoueri ad sacerdotium q requirebat ista dignitas. vt in. c. i. de eta. et quali. et per hoc habes istum passum examinatum.

1 ¶ Exules si non pñt eẽ in ciuitate pp̃ter ptialitatẽ: nõ põt ɔtra eos in eorũ piudiciũ aliquid ordinari: et pñt interpellere stantes in ciuitate vt ɔstituant eis locũ tutum in expediendis negotijs ciuitatis. 10.
2 Postulantes amittunt ius postulandi: si patiuntur postulatum ante confirmationem administrare se non eligentes.
Postulatus et electus administrantes ante confirmationem: ipso facto sunt priuati.
Priuati potestate eligendi transferũt illam in alios suos õ collegio.
3 Pax facta sub certa pena: si vnus rumpit & postea alius: intelligit rupta a primo tantum.
4 Notorium de necessitate recipit probationes.
5 Notoria an et quando indigeant citatione.
6 Autoritas iudiciaria facit presumere omnia solẽniter acta.
7 Testes singulares regulariter non probant.
Testes singulares dicuntur illi qui discordant in facto.
8 Citatum se non fuisse non potest probari. 16. 17.
9 Libell[9] ineptus nõ vitiat pcessum si in cã illa nõ solebat dari libellus.
11 Electio facta per metum: est ipso iure nulla.
12 Notorium licet aliquid sit: tamen non constat iudici: debet ipse super hoc accipere probationes.
13 Negatiua an et quando possit probari. 16.
Creditur plus duobus affirmantibus q̃ centum negantibus: nisi in negatiua coartata.
14 Negatiua an & quando transferat onus probandi in aduersarium vel in negantem.
Presumptio transfert onus probandi in aduersarium.
15 Fundans se super paupertate vel diuitijs dz illas probare.
17 Citatum aliquem fuisse debet probari per asserentem citationem.
18 Collegiũ vel representãs collegiũ dz citari et non singuli de collegio.
19 Uniuersitas vel collegium: quomodo citetur.
20 Uniuersitas vel simile non potest excõicari: sed suspendi.
Excõicatus vt ɔtumax nou reperitur contumax: an sit excõicatus.
21 Absentes an debeãt mittere nuntiũ vel procuratorez in aliqua causa.
22 Postulantes vel eligentes aliquem per impressionem laicorum sunt priuati ipso facto potestate eligẽdi: limita vt per istum in. c. cum vinto mesi. §. eo. in vlti. col. ver. sed contra re.
23 Collatio bñficioꝝ vel electio ad quem spectat si fuerit p alios admissa.

Bone memorie.

Zacharias.

a ¶ Subdiacon[9] tempore electionis. Adde Car. mandag. in trac. de elec. parte. ij. c. lix. in glo. in ver. canonicum in sacris ordinib[9]. de eis. xxvi. parte. i. Quid aũt si tempore electiõis nõ erat in sacris: sed ante postulationem cõfirmationis erat. dic quod non valet electio vt not. Dy. in ti. ij. §. i. in princi. et qd ibi ponitur in addi. ad ipsuz. ff. de excusa. tutorũ. Quinimo debebat talis postulari vt plene not. in ca. a multis. j. de etate & quali.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Dignitatib[9]. Vide Fede. de se. in cõs. cxxvij. casus talis est qdaz est canonicat[9] qd vbi tenet q etiaz priorat[9] pñt cõferri infantibus vide bal. in. l. administrãtes. §. eorum. ff. de excusa. tuto. vbi dicit qd minores possunt habere prebẽdaz & multa que cõse qui possunt minores et que nõ enumerat firmanus i tra. de episcopo in pria pte secũdi libri. qd. xxxi. vbi etiaz ponit quas dignitates seculares possint acquirere.

Bone memorie. Legitur hoc.c. principaliter trib⁹ modis: ꝛ ſm principaliorē intellectū qui magis cōgruit litere.h.d. Recipientes poſtulatū ad eccleſiā tanꝗ̄ inſtitutū vel adminiſtratorē ante admiſſionē poſtulationis a ſuperiore factē: priuati ſunt poteſtate eligendi: ꝛ ad alios lꝫ pauciores deuoluit̄ poteſtas eligendi: ꝛ ſi omnes priuati ſunt deuoluit̄ ad papam in eccleſijs cathedralib⁹. Uel ſꝫ aliū intellectū qui placet multū Inno.h.d. Qui per impreſſionē laicorum aliquē poſtulauerūt ipſo iure ſunt priuati poteſtate eligēdi. hec tamen lec. non multū cōuenit litere huic: ſed allegationi ꝯtente in antiqua. Tertio legitur ſm eundē Inno. Alio modo ſm quem hoc dicit. Qui poſt ꝛ contra appellationē legitimam aliquem poſtulauerūt ſunt ipſo facto priuati poteſtate eligēdi: ꝛ ad alios lꝫ pauciores poteſtas deuoluitur. Hec etiam lec. nō multū cōgruit litere: ſed magis elicit̄ ex antiqua. Diuidit̄ hec decre. principaliter in quatuor partes. In prima ſacrum: ꝛ ſub certa forma cōmiſſio. In ſecūda ibi: licet autem. proceſſus factus iuxta dictam formā. In tertia ibi: contra vo. oppoſitio contra proceſſuꝫ legati: ꝛ reſpōſio. In quarta. ibi: nos igit̄. motus principis ꝛ confirmatio ꝓceſſus. ¶ Et pro euidētia caſus ſumitte ꝙ vacāte imperio duo fuerūt electi in diſcordia: Otto ſcilꝫ: ꝛ Philipp⁹: ciuitas Maguntina adherebat tunc Philippo prepoſitus autē ſancti Petri qui alias erat canonicus Magūtinus: ꝛ quidam alij canonici Magūtini adherebant Ottoni: vnde propter potētiam Philippi nō audebant ſtare in ciuitate Maguntina: interim vacabat eccleſia Magūtina. inſtabat Philippus vt poſtularet̄ epiſcopus Uarmatien. canonici autē exiſtētes non audentes venire ad ciuitatē propter potētiā Philippi timētes ibidem impreſſionē ne ſcilꝫ compellerent̄ eligere ad petitionē Philippi miſerunt nuntium ad capitulum petentes ꝙ cum inſtaret tempus electionis fiende deberēt aſſignare locum tutū in quo nulla timeretur impreſſio: alſ appellabāt ad Romanum pontificē. capitulum vo hac petitione non obſtāte poſtulauit Uarmatiē. epiſcopū ꝛ appellauit ne aliquid attētaret̄ per alios in preiudiciū ipſi⁹ poſtulationis: et receperunt iſti epiſcopū poſtulatū ad adminiſtrādū iura ipſius eccleſie anteꝗ̄ papa poſtulationē admitteret. canonici vo abſentes licet pauciſſimi numero elegerūt dictū prepoſitū in archiepiſ. Orta itaqꝫ cōtētione ſup iurib⁹ electionis ꝛ poſtulatiōis. Cōtra ipſaꝫ poſtulationē factam a maiori parte opponebant̄ principaliter tria ſm vnum intellectuꝫ. primo ꝙ poſtulauerāt poſt ꝛ cōtra appellationē legitimā. ſcdo ꝙ receperūt poſtulatū in adminiſtratorē iurium eccleſie ſeu ꝙ ipſe poſtulatus adminiſtrauerat ante admiſſaꝫ poſtulationē. tertio ꝙ per impreſſionem laicorū: videlꝫ Philippi ꝛ aliorū procerū dictū epiſcopū poſtulauerūt. Contra electionē vo factam ab alia parte opponebātur principaliter duo. primo ꝙ fuerat facta a pauciſſimis canonicis. ſcdo ꝙ poſt appellationē īterpoſitā a maiori parte. poteſt addi tertia oppoſitio ꝙ fuerat facta poſtulatione nō caſſata. occaſione huius diſcordie cauſa fuit delata ad ſummū pōtificē: qui cauſam delegauit cuidā delegato qui erat in partib⁹ ſub hac forma ꝙ ſi ꝯſtaret illos canonicos recepiſſe dictum poſtulatū in adminiſtratorē: vel ꝙ ipſe poſtulat⁹ adminiſtraſſet in ſpiritualib⁹ vel temporalib⁹ deberet legatus illam poſtulationē nūtiare irritaꝫ ꝛ inanem: mādauit forte de alijs cauſis inquiri que fuerunt ex hac litera deciſe. In facto vo electionis mādauit inquiri de metu quem prepoſitus ꝛ alij canonici timebāt. ꝛ ſi de eo conſtaret mādauit confirmari electionē eorum. Non obſt. appellatione a capitulo interpoſita cuꝫ ipſi non duxerūt deferēdū appellationi interpoſite ab alia parte. Legatus vo lꝫ notoria forent que obijciebant̄ contra poſtulatū tamen ad maiorē cautelā teſtes recepit ꝛ cū de obiectis fuiſſet ſibi facta certa fides illam poſtulationē denūtiauit irritā: ꝛ electionē aliorū canonicoꝝ cōfirmauit ꝛ electū ordinauit in pſbyterum: ꝛ in epiſcopum ꝯſecrauit. Cōtra ꝓceſſum legati oppoſuit capitulū inter cetera ꝙ ctus ꝛ Uarmatien. epiſcopo nō citatis ꝓceſſerat: ꝛ ſic ex defectu citationis dicebant ꝓceſſum nullum: papa vo iſtam obiectionē multipliciter cōfutauit: quia primo cum iſte exceſſus eſſet notorius nō indigebat aliqua examinatione nec citatione. Secūdo quia preſumēdū eſt pro his que a iudice ſunt acta nec poterāt ipſi docere ſe nō fuiſſe citatos. quia lꝫ quilibet diceret de ſe: corū tamen teſtimonia erant ſingularia. ꝛ ſic non probabāt. Tertio quia ipſi miſerūt nūtium ad ſe excuſandum: vnde erat pſumptio ꝙ fuerūt citati ꝛ quēadmodū miſerāt nuntium: ita poterāt deſtinaſſe ꝓcuratorē. Et tādem papa inſpectis predictis: ꝛ maxime quia ex trib⁹ cauſis ſuperi⁹ expſſis ipſi canonici reddiderunt ſe indignos. Item quia pſuppoſito ꝙ omnes pariter deliqſſent poteſtas fuiſſet deuoluta ad ipſum papam qui illam poſtulationē caſſauit ſeu caſſam ꝛ irritā pronūtiauit ꝛ electionē factam de prepoſito
3 qui nūc erat archiepiſcopus ꝯfirmauit. ¶ † No. i. ꝙ canonici exiſtentes extra eccleſiā ſine eorum culpa maxime timētes tyrānidem alicui⁹ non ſunt priuati poteſtate eligēdi: ſed retinent illā poteſtatē. Et facit hec litera iūcta glo. pro his que no. Bar. in. l. omnes populi. ff. de iuſti.
a et iure. vbi dicit ꝙ ſi vna pars ᵃciuitatis eſt expulſa: ſeu non audet ibi eſſe propter partialitatē nō poſſunt ciues remanētes aliquid ſtatuere in preiudiciū abſentium. ꝛ ꝯcordat huic litere qḋ legitur ꝛ no. in. c. quāto. lxiij. diſt. ¶ Secundo no. ꝙ non valentes accedere ad eccleſiā timentes ibi oppreſſionē in acta electionis poſſunt petere a capitulo vt ſibi

a ✠ Sebaſt. Sapia. ¶ Una pars. Uide Bal. in. l. cūctos populos. col. vi. C. de ſum. trini. ꝛ fide cath. ꝛ in. l. i. C. de monopo. Areti. in. l. ſi quis a filio. §. ſi. col. ij. ff. de leg. i. Abb. in conſi. xcuij. col. iij. in. ij. dubio. volu. ij. Anto. de but. in. c. ſi. in. xxxvi. col. ā. de ꝯſuetu. vide etiam Bal. in. l. ij. §. deinde cū eſſent. ff. de ori. iur. vbi dicit per illum tex. ꝙ guelſi qui ſunt

tuatur locus idoneus ꝛ tutus in quo oppſſio timeri nō poſſit. Et ſi ſecus fieret poſſet appellari: ꝛ ex his habes caſuꝫ in quo licite ſit electio extra eccleſiā ſeu ciuitatē quando in eo loco veriſimiliter timetur impreſſio. Item habes caſum in quo maior pars tenetur ire ad minorē partem vel ſaltem in loco tuto diem ꝛ locū prefigere. ¶ No. iij.
2 vnum caſum exꝑſſum † in quo poſtulatio ipſo iure caſſatur ꝛ poſtulatores ſunt priuati ea vice poteſtate eligēdi ꝛ poſtulādi: qñ ſcilꝫ poſtulātes receperunt poſtulatuꝫ quoad temporalia vel ſpiritualia ꝛ fuerunt paſſi adminiſtrare poſtulatū in ſpiritualibus vel temporalib⁹. Et ex his habes ſm hec tempora duas differētias inter poſtulationē et electionē. nam electus adminiſtrās ante confirmationē non perdebat ipſo facto ius ſibi acquiſitum ſed electio veniebat irritanda. Nec eligētes erant etiam ex hoc facto priuati poteſtate eligendi. vt in. c. qualiter. ā. eo. Secus autem in poſtulatione. nam ſi poſtulat⁹ adminiſtrat ipſo facto: poſtulatio eſt nulla: ꝛ poſtulātes ſunt priuati poteſtate eligendi ꝛ poſtulādi: ꝛ ad alios canonicos q non delinquunt deuoluit̄ poteſtas. Et ſi pariter delinquūt deuoluitur ad papam poteſtas. Ratio diuerſitatis quare magis delinqt in poſtulatione ꝙ̄ in electione eſt: quia poſtulatio innitit̄ gratie ꝛ nullū ius eſt acquiſitū poſtulato. vt in. c. bone. ā. de poſtu. p̄la. electio vo innitit̄ iuri: ꝛ ex electione acquirit̄ ius in prelatura ipſi electo: lꝫ non acquirat̄ exercitiuꝫ. vt no. gl. in. c. quāto. lxiij. diſt. Hodie vo ipſa electio ipſo iure caſſat̄ ſi elect⁹ adminiſtrat ante ꝯfirmationē. vt in. c. auaritie. ā. eo. lib. vi. eligētes tamen ex hoc non ſunt priuati poteſtate eligēdi quia iure non cauet̄. Et ex his ꝛ ex tex. no. ꝙ poteſtas deuoluit̄ in canonicos non ſolum quando alij canonici elegerūt ſcienter indignum: ſed etiam quando aliter deliquerūt probabiliter propter qḋ incurrūt priuationem ipſo facto: vt patet ex ſupradictis ꝛ. ā. dicendis. ¶ Item nota ꝙ non deferēs appellationi ſui aduerſarij prius interpoſite non poteſt allegare ſuā appellationeꝫ poſtea interpoſitā ſed aduerſarius bene poteſt fundare ſe ſuper appellatione prius ab eo interpoſita: licet ipſe non detulerit appellationi poſtea interpoſite ab aduerſario: quia aduerſa-
3 rius non detulerat ſue. † Et facit ad queſtionem duo fecerunt pacem ꝛ promiſerūt ſub certa pena
b ſe non offendere: ᵇdemum vnus offendit alium et ille offenſus ſic offendit poſtea offendentē queritur nunquid poſſit ſecundus agere ad penam contra primum offendentem: ex quo ipſe poſtea
c offendit: Et dic quod ſic: ᶜquia prius offendendo rumpit pacem: ꝛ ſic incidit in penam. nec poteſt allegare pacem ruptam contra ſecundū cum non poſſit ſe fundare ſuper pace quam ipſe prius violauerat. nam vt dicitur in litera. fruſtra legis auxilium inuocat qui cōmittit in legem. Et hoc videtur firmaſſe Bartol. in. l. cum pater. §. libertus. ff. de legatis ſecundo. facit quod notat in. l.
4 quero. §. inter locatorem. ff. locati. ¶ † Nota in ver. licet. et tene menti quod licet in notorio non ſit de neceſſitate recipienda probatio. vt in. c. manifeſta. ij. queſtione. i. ꝛ. c. euidentia. de accuſationibus. et. c. ad noſtram. el tertio. de iureiurando. Poteſt tamen index ad cautelam probationem recipere ꝛ reliquum iudiciarium ordinem ſeruare. Puto tamen quod pars pro qua facit notorium poſſit reſiſtere ne probationem cogatur adducere: quia non debet onerari ſuperflua probatione. argumentum in capitulo ſicut. de probationibus. et in. c. ad noſtram. Si tamen pars non reſiſtit non vitiatur proceſſus ex eo quod ſit ſeruatus ordo iudiciarius. quod tene men-
5 ti. ¶ † Item nota in verſiculo porro. plura dicta notanda circa materiam notorij. Primo quod

in vna ciuitate poſſunt facere propria ſtatuta de p ſe: et gebellini et poſſunt facere de per ſe. vide etiaꝫ Albe. de roſa. in. i. parte ſtatutorū. in. vi. q. ſed an pe expulſa.

✠ Sebaſti. Sapia.

b ¶ Offendere. Uide Bar. i. l. aut facta. §. cauſa. ff. de pe. in. l. ſi ꝑdium. col. vlti. C. de edi. act. vbi dicit ꝙ offenſa facta ſecundo loco nō preſumit̄ ad rumpēdā pacem ſꝫ ex offenſione facta. vide Card. in trac. maleficioꝝ. ſub rub. de tranſac.

c ¶ Dic ꝙ ſic. iſtā opi. ſentit etiam Bar. in. l. i. §. cuꝫ arietes. ff. ſi q̄dr. paup. fe. dica. ꝛ in d. §. libertus. in vltimis vbis. lati⁹ tñ circa iſtā qōnē vide Bal. diſtinguentē i. l. ſemel mora. ꝛ ibi Moder. ff. ſolu. mat. ꝛ do. Alex. i addi. ad Bart. in. d. §. cum arietes. Qñ aūt ſimul ſe offenderūt tūc neuter agit. vt Bar. i ſupradictis locis i. l. ſi ſeruū. §. ſequitur. i ſin. ff. de ver. obli. vide oīno i iſta materia Iaſ. i. l. cū ꝓponas. C. de pac. Bene. ſal. Anto. Frācſ.

¶ Et ad iſtā qōnē de offendēte illū qui pmo offendēdo rūpit pacem: dicas ꝙ pariā ōlicta mutua ꝯpēſatione tollūtur qñ ꝯmittunt̄ eodē tpe: ſec⁹ ſi ex interuallo: vt h. ꝛ vidē q̄ habent̄ l. l. in arena. C. de in offi. teſt. ꝛ in. l. viro atqꝫ vxori. ff. ſoluto matrimo.

a in notorio nō reqrit̄ examinatio nec citatio. Et
b no. sing. hoc vltimū. nā cōiter dicūt gl. ꝙ saltē req
rit̄ citatio. vt no. i. d. c. ad nr̄am. ⁊ in. c. porro. cū si.
Hic aūt apte colligit̄ 3rīū. nā h̄ allegabat̄ defect⁹
citatiōis. Et ad hāc allegationē ꝯfutādā replica-
bat̄ ꝙ excessus erat notori⁹: ⁊ sic nō īdigebat exa
minatiōe: ⁊ ꝯsequēs nec citatione: alr̄s reproba-
tio nō ꝯclusisset. ⁊ idē vr̄ ꝓbari i. c. venerabilē. j. e.
sꝫ tu intellige vt dixi in. c. cū olim. de re iud. ⁊ d. c.
ad nr̄am. ⁊ i. c. vestra. de coha. cle. et mulie. Qd̄ vbi
factū est adeo notoriū ꝙ nulla defensio pōt parti
absenti cōpetere tūc nō reqrit̄ etiā citatio. ⁊ hoc
casu intellige istū tex. ⁊. c. venerabilē. p hoc tex. in
l. ij. §. qd̄ si frumentaria. de admi. re. ad ciui. perti.
et ibi per Bar. ⁊ hoc casu intelligitur Inno. in. c.
quanto. j. de transla. prela. vbi hoc sequitur. Sed
vbi factum non est ita notorium tunc requiritur
citatio: alr̄s sententia sine ꝓcessus habitus est nul
lus. ¶ In hoc casu intellige Innocē. in. c. tua. de
cohabi. cleri. ⁊ mulie. vbi hoc tenuit ⁊ alia iura et
autoritates que requirunt citationem. Unum ta-
men dictum notabile et quotidianum posuit hic
Innocē. dicens ꝙ vbi delictum est notorium: sed
ignoratur persona delinquens. Puta quia repe-
ritur homo mortuus in strata ⁊ furtum commis-
sum in apotheca potest iudex sine aliquo cita-
tione ex officio suo inquirere: non tamen contra
certam personam sed generaliter. Et si aliqui no-
minātur in illa inquisitione generali: debet post-
ea procedere specialiter contra illos. quia proces
sus factus in generali inquisitione non facit fidē
in speciali: quia pars non fuit citata: nec vidit iu-
rare testes ⁊ similia. ⁊ hanc practicam dicit serua-
re totum mundum. ⁊ hoc idem firmat Bart. in. l.
6 fina. ff. de questioni. ¶ † Item no. ex tex. tres re-
gulas. Prima qd̄ propter autoritatem iudicia-
c riam omnia presumuntur rite ⁊ recte gesta vnde
oritur presumptio tā respectu rectitudinis pro-
cessus ꝙ respectu iustitie. quod intellige sm̄ In-
nocen. ⁊ bene postꝙ sententia transiuit in rem iu-
dicatam: nam difficillimum esset omnia acta iu-
dicij semper recensere. Unde sufficit ꝙ appareat
de sententia post transitum in rem iudicatam: et
d omnia presumuntur iuste acta. ⁊ idem dic in exa-
minatione ꝙ post lapsum decem dierum omnia
presumuntur iuste acta. et no. hoc vltimum. Ta-
men hunc vltimum articulum ꝑsumptionis sen-
tentie longe plene examinaui in. c. quoniam con-
7 tra. j. de proba. ⁊ dic vt ibi. ¶ Secūda regula † ꝙ
e testes singulares regulariter non probant: ⁊ di-
cuntur singulares: quia deponunt super diuersis
factis: ita ꝙ quilibet est singularis ex dicto suo.
quod intellige respectu obiecti. nam respectu per
cipiendi semper testes sunt singulares: quia sen-
sus meus per quē ego percipio non est tuus sed
meus: nec econtra: sed dicunt̄ contestes ⁊ non sin
gulares quando obiectum super quo deponunt
fuit representatum sensibus testium eodem tem-
pore. nam tunc videtur deponere de eodem facto
quia diuersitas temporum potest inducere diuer-
sitatem rerum ⁊ testes debent concludere necessa
f rio. vt in. c. presentia. de proba: ⁊ concordat huic
tex. c. cum dilecti. j. eo. ⁊. c. tam literis. de testi. cum
simi. ¶ Tertia regula est ꝙ negatiua per rerum
naturam probari non potest. ⁊ quotidie solet al-
legari iste tex. ꝙ negatiua est improbabilis. quod
an sit verum indistincte dicam. j. cum glo. ¶ Item
8 nota † ꝙ quis non potest probare se non fuisse ci-
tatum. ⁊ sic videtur quod nō est standum assertio
ni negantis citationem ex quo de citatione con-
stat vere ⁊ presumptiue. sed hoc intelligo vt dixi
in. c. cum parati. j. de appel. per Cy. in. l. si quis de
curio. C. de fal. ¶ Ulti. no. ⁊ tene menti ꝙ si in no
torio ex super abūdanti iudex seruauerit ordinē
iuris lꝫ in aliquo deliquerit seu defecerit contra
ordinem. tamen ex hoc defectu non debet vitiari
g totus processus ex quo enim ad cautelam ⁊ non
de necessitate seruat iuris ordinem trāsgressio or
dinis in aliquo non vitiat: ex quo ordo non erat
de substātia ꝓcessus. ita arguit hic papa cōtra al-
legationē super defectu citationis. Nam primo
dicit presumēdum pro citatione. secundo dicit ꝙ
presupposito qd̄ citatio fuit admissa tamē ex quo
factum fuit notorium non debet processus irrita
9 ri. † Facit ad qōnem si in causa fuit oblatus libel
lus ineptus ꝙ talis ineptitudo non habet irrita-
ri seu vitiari si talis erat causa in qua de necessi-
tate non exigebatur libellus. de quo vide quod le
b gitur ⁊ no. in. l. vinum. ff. si cer. peta. ¶ In glo. j.
in si. quare autem papa non mādauit in casu isto
istum episcopū priuari etiā proprio episcopatu
ex quo transtulit se propria autoritate. dic qd̄ ad
hoc non agebatur sed solum ꝯtendebat̄ de preua
liditate electiōis ⁊ postulationis. ¶ In glo. ij. in
si. hic iura que glo. all. pro concor. possunt addu- e
ci in contrariū: quia electio non irritatur ipso fa-
cto si electus administrat ante confirmationem.
sed debet per sententiā irritari: vt in iurib⁹ pall.
in glo. Sed in tex. nostro postulatio annullatur
ipso facto: quia postulat⁹ administrat añ admis- f
sam postulationē per superiorē. Un̄ dicas qd̄ ista
iura all. in glo. ꝯcordantur in genere: quia puniē
vterqꝫ: scilꝫ postulat⁹ ⁊ electus ⁊ postulātes quia
magis delinquit postulat⁹ administrādo cū nul-
lum ius sibi acquirat̄ ex postulatiōe: vt. s. dixi in
notabilib⁹. ¶ In glo. in ver. metuebāt. ibi: sed in
casu hui⁹ decre. aduerte quia hec glo. sentit duas
sol. ad. c. quia ꝓpter. j. eo. vbi dī ꝙ impedit⁹ debet
f cōstituere ꝓcuratorē ad electionis actū non aūt
petere vt mutet̄ locus electionis. cuius 3rium in-
nuit̄ sol. Et p̄ma solu. est ꝙ istud. c. in hoc recipiat
10 hodie immutationē. † Scđa sol. est ⁊ melior distin g
guens inter metū realem ⁊ personalē vt si metus
est realis: puta quia timet̄ impssio circa electiōis
actū: tunc habet locū qd̄ hic dī. Non eñ debet ab-
sens mittere ꝓcuratorē vel venire: quia in psona b
vtriusqꝫ timet̄ impressio. vnde tunc licite petit̄ vt
assignet̄ locus idoneus ⁊ secur⁹: alr̄s potest recur-
ri ad superiorē ⁊ appellari: vt hic. Et idem dicas
in quocūqꝫ alio 3ctu ecclesie imminēte: vt si meli⁹
potest expedire extra ecclesiā ꝙ in ecclesia ꝓpter
metū realem debet capitulū exire ecclesiā ⁊ ire ad
locū securū. de quo vide pulcre per Inno. in. c. ij.
de no. ope. nun. Si vō metus est psonalis: quia so
lum timet̄ psona absentis ꝓpter inimicitiā vel
odium et tunc habet locū. quia ꝓpter. pall. Sed
dubitari potest quid si maior pars est absens pro
pter metū personalē: nūquid minor pars teneat̄
exire ⁊ accedere ad maiorē. Glo. ista in principio
non bene aperit intētionē suam. Ego putarem ꝙ
non: quia electio regulariter est fienda in ecclesia.
vt in. c. qd̄ sicut. j. eo. ⁊ in. c. cum terra. s. eo. cum si.
Unde ex quo metus vel impedimētū ꝯcernit so-
lum psonas absentiū debent mittere ꝓcuratorē
si volūt personas quia. c. quia ꝓpter. loquit̄ indi-
stincte ⁊ ꝑsentes regulariter ꝯstituūt capitulū. x.
q. ij. hoc ius. An autē vbi metus est realis possit
maior pars ꝯstituere locū securū ⁊ terminum ele
ctionis fiēdū: glo. sentit hic ꝙ sic: sed ego puto qd̄
requirant̄ due partes. de quo dic vt plene dixi in i
c. cum nobis. s. eo. ¶ In ea. glo. ibi: solus talis ti
mor sufficit ⁊c. No. hanc particulā glo. ꝙ ad iusti-
ficandū appellationē propter timorē impssionis
interpositā nō est necesse ꝙ impssio fuerit secuta.
Sed satis est ꝓbare ꝙ verisimiliter de ea timeba
tur: quia appellatio extraiudicialis non requirit
ꝙ grauamē necessario ꝑcedat: sed satis est ꝙ veri-
similiter timebat̄ vt in cle. si ent. de app. ⁊ facit qd̄
no. in. c. cū nobis. s. co. vbi idē sentit Inn. ¶ In
ea. glo. ibi. alr̄s nullus esset cōsensus. No. glo. apte
11 cū sentit † ꝙ electio facta p metū est ipso iure nul
la. vnde nō habet locū hic illa regula coacta volū
tas: volūtas est. de qua in. c. merito. xv. q. j. Ratio
est quia in electione reqrit̄ non solū cōsensus sed
etiā liber ꝯsensus: metus eñ ⁊ si non tollit cōsen-
sum tollit tñ libertatē ꝯsensus. quia vbi interce-
dit metus ibi ꝯsensus nō est liber. vt in. c. cū locū.
de spōsa. ⁊ vide glo. xxiij. q. v. notificasti. et honua
tex. in. c. vbi periculū. §. ceterū. eo. ti. li. vi. ⁊ qd̄ nō
teneat talis electio sentit Inn. h: cui⁹ 3rīū sentit l
c. qd̄ sicut. j. eo. Sed tu distingue vt dixi plene l. c. lꝫ
s. co. ¶ In gl. in v. ꝯstaret. ibi: vel posset suppleri
maxime

✠ Sebasti. Sapia.
a ¶ In notorio. vide p Abb. ⁊ alios in. c. cū olim. j. de re iud. p do. Ant. i. c. tuā. de ordi. co. vbi dicit ꝙ l actibus p iudicē expediendis in qbus certum est nil posse opponi poterit omitti partis citatio. vide Roma. in consilio. cccclxxiij. saluatoris. ad fin. vbi concludit quod possessor bñficij intrusus notorie poterit ꝓuari et non vocato possessore.
b ¶ Citatio. Adde late Frā. are. ꝯsi. clxiiij. i ꝯsilio edito in fauorē Florentinorū cū vltio supplicio tradiderunt archiepm ⁊ cardinalē. ⁊ in eodem casu ꝯsuluit do. ⁊ ꝑceptor me⁹ do. Hieroñ. torꝗ. cuius cōsiliū impressum est: ⁊ multa etiā ponit de notorio.
Anto. Frācis.
¶ Uide ad materiā notorij vltra hic all. glo. i. l. emptorem. ff. de act. empti.
✠ Sebasti. Sapia.
c ¶ Recte gesta. vide tex. ⁊ quod ibi no. Bal. ⁊ Ange. in. l. j. C. de ꝑd. cur. lib. x. cum all. per Curtiū seniorē i cōsi. xliij. sup cōtingētia facti. colum. v. p Ias. in. l. pacta nouissima. col. ij. C. de pac.
d ¶ Iuste acta. adde ꝙ ꝑsumat̄ pro rectitudine snīe. Alex. ꝯsi. xij. ij. li. ⁊ an oīa ꝑsumant̄ solēniter acta p Areti. ꝯsi. lxxix.
¶ Adde bal. i. c. sicut. i. ij. col. j. de re iudi. vbi dicit ꝙ ꝓpter autoritatē iudiciarīā oīa ꝑsumunt̄ solēniter ꝓcessisse etiā si iudex sit vnus ribaldus: ꝙ est no. vide etiā p Bar. sing. in. l. frater a fratre. in. xv. col. versi. tertio qro. ff. de ꝯdi. inde. qd̄ reputat non immeriti. alibi Ias. i. l. singularia. i. viij. col. ff. si cer. pe. Et ad principalē materiā vid̄ Ias. i. l. pacta nouissima. i. iij. no. C. de pac.
Aeneas. Falco.
Anto. Frācis.
¶ Et add. ad materiā an ⁊ qñ ꝑsumant̄ solennitates reqsite interuenisse ꝗ latissime voluit Io. de imo. in. l. sciendum. ff. de verb. ob.
¶ Non probant. Add. Alex. late consi. clxxv. ij. lib. Areti. ꝯsi. xiij.
✠ Sebasti. Sapia.
¶ Necessario. Uide do. Lanfrā. de oria. i repe. c. qm̄ ꝯtra falsam. in v. testiū. col. v. ⁊ do. Ias. in repe. l. admonendi. carth xxiiij. ff. de iureiu. vbi declarat quō testes dicant̄ singulares.
✠ Sebasti. Sapia.
¶ Tot⁹ ꝓcessus. Uide late Feli. i c. cū ordinē. eo. j. s. de rescrip.
¶ Uinum. Adde Rom. ꝯs. cccliiij adde in sili Inn. ⁊ oēs canonistas in. c. examinata. j. de iudi. vbi ꝯcludūt ꝙ cū actio nō sit exprimēda i libello. si tñ inepte exprimit̄ nō vitiatur libell⁹. sequūtur Registe post Bar. in. l. j. in pa. ff. de edē. lꝫ ibi do. Ias. in vlti. col. attētauerit 3riū p multa: ⁊ etiā in. l. edita. in. ij. col. C. eo. tit. vide in materia oīno Roñ. qui nō solet l hoc allegari in consi. cliiij. Aeneas fal.
Zacharias.
¶ Procuratorē. Dic ꝙ ad hoc vt talis ꝓcurator p impeditū ꝯstitutus admittat̄ qd̄ oportet qd̄ tabellio testificet̄ l mādato ꝓcuratorio cōstituentē ꝑestitisse iuramētū ad sancta dei euāgelia corporalit̄ tacta ꝙ legitio vtinet̄ īpedimēto et vt credit ⁊ detinebitur in termino ad electionē ꝑfixo: vt per Mandago. perte. j. c. xi §. si. et. c. lx. parte ij. ⁊ ibi per glo. in ver. iuramt.

maxime si vocati nõ fuissent. Sensus glo. est q̄ presupposito q̄ isti cano-
nici absentes deficerēt in pbãdo metū nihilominus debuissent obtine
re si nõ fuissent vocati ad electionē. Et ratio est: quia ex quo presentes
deliquerūt in admittēdo postulatū circa administrationē ecclesie pote
a stas eligēdi fuit devoluta ad alios canonicos qui nõ deliquerūt. ᵃ nam
ppter istud delictū canonici sunt ipso facto privati potestate eligēdi:
vt innuit hic in litera. Ideo cessante omni metu potestas devolvit ad
alios lz pauciores. Sed dubiū est quid si absentes vocati noluerūt cō
parere sine iusta causa. presentes aūt ppter eorum delictū privant pote
state eligēdi ad quē devolvet hec potestas: an ad superiorē: an ad istos
canonicos qui vocati venire noluerūt: Credo q̄ ad superiorē: quia isti
contēnētes venire fecerūt se alienos. vt in. c. cū nobis. ĩ. eo. Unde tota
potestas capitularis remāsit penes p̄sentes. merito succedūt iura qui
bus cavet q̄ si capitulū deligt potestas devolvit ad superiorē. vt in. c.
quāq̄. eo. titu. lib. vi. Et hoc forte sentit glo. hic: dum dicit si vocati nõ
fuissent. secus ergo si fuissent & sine iusta causa venire noluissent. ¶ In
12 glo. in ver. recipit. ibi: quia sibi non erat notoriū. Vult ergo gl. † q̄ qñ
aliqd est notoriū alijs sed non iudici qd tunc iudex recipiat pbationē
ac si factū nõ fuisset notoriū. Sed tu dic q̄ iudex hoc casu habet dupli
cem viam pcedēdi. primo servādo iuris ordinē. scdo recipiēdo proba
tionē sup notorio. Et pcedere debet sicut pcedit sup notorio. de quo
vide bonā glo. & qd ibi dixi in. c. ad nostrā. el. iij. de iureiur. Sed est du-
bium quid si iudex pcessit ac si factū esset notoriū. sibi tñ cōstabat q̄ fa-
ctum non erat notoriū. de quo vide per Inno. in. c. tua. de cohabi. cle. &
mulie. & dicā in. c. vestra. eo. titu. ¶ In glo. in ver. p̄sumit. in fi. videt er
go velle q̄ istud. c. in hoc hodie sit immutatū qd nõ pcedit. sed intelli
gēdus est tex. postq̄ trāsivit in rem iudicatā. de quo tñ dicēdū vt plene
dixi in. c. quoniā. de pba. ¶ In glo. in ver. per rerū naturā. No. istā glo.
in materia negative ad quam quotidie fit remissio. & vide aliam glo. in
materia satis plena. vi. q. vlti. in. c. actor. Et hec glo. in effectu posset di
vidi quo ad tex. in tres partes. Nam primo q̄rit de intellectu illor ver
borū qd negativa per rerū naturā pbari non pōt. Scdo q̄rit an sit in-
distincte verū q̄ negativa pbari nõ possit. Tertio incidēter annectit
cui incũbat onus probādi negativā. ¶ Quo ad primā qōnem glo. dat
duas expositiones. Primo vt dicat per rerū naturā. i. sm cursum cau
sarū. & exponet: idest sm cōsuetudinē. nā cōsuetudo est altera natura: idest
alterata natura. vt no. in. l. actor. C. de pba. Scdo exponit sm naturā:
idest per naturalē pbationē: idest p causam rei & sensus. glo. est q̄ nega
tiva nõ pōt pbari per aliquā causam realē quia nõ entis nõ sunt cause
nõ ens enī nõ multiplicat speciē: & per cōsequēs nõ pōt directe p sensū
13 percipi: ideo nec pbari. ¶ † Et pro clariori intellectu: & expositiōe gl.
b hic intrat scdam qōnem: nūquidᵇ sit verū indistincte q̄ negativa non
c possit pbari. ᶜ & in hoc glo. in effectu distinguit: q̄ quedā est negativa
vaga: idest nõ restricta ad certū: tpo locū vel psonā. & tūc ista negativa
non pōt pbari directe vel indirecte: scz per test. Nam si generaliter nego
q̄ nõ cōtraxi matrimoniū cum Bertha nõ est possibile q̄ p testes istā
negativā pbē: sed si negativa haberet restrictionē tēporis loci vel pso
ne: tunc pōt pbari indirecte: idest per obliquū seu per quādam causaz
mediā. Exemplū: accusat quis q̄ interfecit Titiū in scda hora noctis
in platea accusatus potest pbare qd non interfecit pbādo per obliquū.
Nā poterit pbare q̄ in scda hora noctis erat cū qbusdā amicis in alio
loco ita q̄ nõ erat possibile q̄ ibi existēs potuisset interficere in platea
Unde testes directe nõ deponūt q̄ nõ interfecit: sed ex dictis eor resul
tat ista pbatio q̄ nõ interfecit. & ita valida est pbatio ista q̄ p̄fert pba
tioni facte de affirmativa de quo vide glo. no. in. c. clerici. lxxxi. dist. que
dicit: q̄ si duo testes clerici dicūt q̄ clericus cōmisit maleficiū tali nocte: &
accusatus pbat per alios duos testes etiā laicos q̄ illa nocte fuit cū eis
ita q̄ nõ potuisset cōmittere istud maleficiū quin ipsi vidissent hec pba
tio prefert prime: quia est pro reo: & reus est favorabilior. nā iura sunt
promptiora ad absolvendū q̄ ad cōdēnādū. vt in. c. ex litis de proba. et
d in. l. absentē. ff. de penis. Qd ergo dr̃ q̄ plus credit duobus testibus affir
mantibus q̄ centū negantibus. vt in. c. sup hoc. de renū. non habet locū in
negativa sic coarctata: sed in negativa credulitatis vel purgatiōis. arg.
c. ad nostrā. ĩ. de probe. Jo. and. hic dicit q̄ vbicūq̄ negativa cadit dire
cte in sensum testis sicut affirmativa potest directe pbari sicut affirma
tiva. Exēplū: si video te nõ habere pileū in capite possum directe depo
nere sicut si vellem pbare affirmativā. nam ita directe pcipio te nõ ha
bere sicut si pcipio te habere l casu quo haberes. Sz vbi negativa dire
cte non cadit in sensum testis: sed per quādā causam mediā seu p obli-
quum: tūc non potest directe pbari sed indirecte. Pone exēplū in ter-
minis p̄missis: si accusat Titius q̄ cōmisit maleficiū scda hora noctis &
Titius pbat q̄ ea hora erat alibi cum quibusdā amicis: nā hoc casu
testes directe nõ possunt pbare q̄ non cōmisit maleficiū sz indirecte. &
in hoc multū instat Jo. an. hic. Multi tñ tenuerūt cōtra primū mēbrū
et p̄sertim Jo. de lig. dicēs q̄ nūq̄ negativa directe potest pbari nec
directe cadere in sensum testis. Nam affirmativa pbat per obiectū re
presentatū sensui per quē percipit: sed nõ ens nõ multiplicat species.
et sic nõ pōt directe pcipi per sensuz sed indirecte: scilz per remotionez
a sensu. Quia ex quo aliqd nõ rep̄sentat sensui visus per hoc mediū iu
dico q̄ nihil est in loco. sed istud nihil directe nõ percipit. merito tex.

a ✠ Seb. Sap. ¶ Nõ deliq̄rūt. Vide Firma. in trac. de epo. in. iij. parte.
lib. i. q. xxvij. vbi dicit q̄ etiā si vnus tñ fuerit qui nõ deliqt ad eū de-
volvit potestas eligēdi: per glo. hic.
b ✠ Seba. Sapia. ¶ Nunqd. Vide Areti. in. l. in illa. col. iij. ff. de verbo.
obli. vbi ponit triplicē speciem negative.

cōiter dixerūt generaliter q̄ negativa nõ potest c
probari per rerū naturā. Et hec opi. verior videt
etiā placere do. Ant. nam dicit ĩdirecte negativā
posse pbari. directe nūq̄ sibi placuit. Est tñ verū
q̄ qñ ista negativa est bene coartata tāte potētie
et virtutis est sicut pbatio affirmativa. Tñ in ef-
fectu nõ refert q̄ opi. sit verior. nā pbatio cōcludit
ex quo fit sup negativa modis p̄dictis ad hoc. c.
e tertio loco. de pba. Tene ergoᵉ qd predictū est q̄
negativa non habēs determinationē nõ est pba-
bilis. secus si est determinata & restricta modis p̄di
ctis. vt in. c. ex tenore. de testi. cū si. Hec vera in p-
batione fiēda per testes: nam per iuramentū pro-
f priumᶠ qñq̄ pbat negativa vt in iuramento pur-
gatorio cū quis iurat q̄ nõ cōmisit maleficiū:
vel q̄ non cōtraxit vel qd simile. vt in. c. q̄ties. de pur.
cano. & in. c. p̄sentiū. de testi. cum simi. Probatur
etiā per iuramentū adversarij cum rñdet ad po-
sitionē. vt in. c. i. de cōfes. lib. vi. illa tñ non est pprie
pbatio quia cōfessio est potius pbatiōis relevatio
q̄ pbatio: vt dixi sup rub. de pba. Itez pōt pro-
bari negativa qñ habet implicitaz affirmativaz:
quia tunc resolvit in affirmativā: vt in. c. sup hoc.
14 pall. & hec sufficiāt quo ad scdam qōnē. ¶ † Quo
ad tertiā hic glo. & cōiter alie glo. istum articuluz
examinātes cōcludūt q̄ si negativa est improba-
bilis trāsfundit onus pbandi in adversariū: sed
g si est pbabilis incumbit onus pbandi neganti. ᵍ
sed tu vide plenius per Jo. and. in reg. sine pos-
sessione. in mercu. de reg. iur. li. vi. & per Bar. in. l. d
hoc iure. ff. de ver. obli. & per Jo. cald. h. Ex quo
dictis breviter cōclude: q̄ aut adversarius hz inten
tionē fundatā super affirmativa: & tunc neganti
incūbit onus pbandi sive negativa sit pbabilis
h sive improbabilis. ʰ Imputat enim sibi si inten-
tionem suam probare non potest. arg. vi. q. ij. in. c.
si tantū. & in. c. plerūq̄. ij. q. viij. videt pbari iudi-
cio meo in. d. c. i. de cōfes. lib. vi. vbi dr̃ q̄ super ne-
gativa improbabili pōt admitti si iudici equū vi-
sum fuerit: ergo onus pbandi hanc negativā nõ
trāsfundit in adversariū: alr non esset necesse su-
per ea facere positionez: quia adversarius haberet
probare affirmativā. Item indistincte admitte-
retur positio sup tali negativa improbabili cuius
cōtrariū innuit hic. Pro hac parte: facit cōmu- e
nis regula iuris & ratio naturalis. nā quisq̄ de-
bet probare id q̄ est causa sue intētionis & non ex
quirere pbationem ab adversario suo. vi. q. vlti.
actor. l. i. C. de proba. et. l. incumbit. ff. eo. titu. Si-
enim probari non potest: dici sibi pōt deficit tibi
pbatio non ius. vt in. l. duo sunt titii. ff. de testa.
tute. Fallunt predicta quando super affirmativa
eius q̄ negat iura mādāt scripturā confici. Nam
si tunc nego factuz tibi incūbit onus pbandi per f
scripturā. tum quia iura mandāt confici sup illo
scripturā: tum quia est p̄sumptio q̄ non fuerat fa-
ctum: ex quo non apparet scriptura: & p̄sumptio
transfert onus pbandū in adversariū. vt in. c. vni-
co. vt eccle. benefi. Hinc dixit not. Inno. in. c. sup
his. de accu. q̄ si cōtra electū excipio qd non est cle
ricus sibi incūbit onus pbandi q̄ sit clericus: qr
iura mādāt sup ordinis collatiōe literas fieri. ij.
q. i. legū. & idem no. glo. ij. q. vi. in sum. Et no. dili-
g gēter hoc dictū & plures casus in quibus iura req
runt scripturā. vide per glos. in. c. i. de censi. lib. vi.
15 ¶ † Et in fi. gl. hec lex ex psona facit in cōtrariū: quia
ibi dr̃ q̄ asserēti aliquem nõ esse solvendo incūbit
onus pbādi: ergo nõ est verū quia p̄sumit qlibet
idoneus & potēs. gl. nõ sol. multi stāt in cōtrario. Sed
tu tene opi. glo. de q̄ Bar. facit magnū festū in. l. b
si vo. ff. q satisd. cog. q p multa iura concludit & hñ
Bar. & alios in. l. in illa. ff. de ver. obli. Bar. in. l. de etate. in. iij. q. princi-
pali. ff. de mino. & in. l. is potest. col. penul. ff. de acqui. hered.

Zacharias.
¶ Negativa non
possit pbari. ad-
de q̄ hac materia
negative q̄ triplex
sit: & q̄ pbari pos
sit: & q̄liter: et que
non: & an neganti
incūbat onus pro-
bādi vel adversa
rio. plenius q̄ per
aliquē scribentez
p Lāfrā. de oria.
in. c. qm̄ cōtra. in
nu. 3. cuz pluribus
versi. seq. in p2l. &
ibi l addi. ad ipz
potissimū l addi.
Celsi. de proba.
Anto. Frācis.
¶ Addo ad mate
riā pbatiōis ne
gative ea que ha
bentur per eūdē
Lanfrā. alios in
l. ij. & l. l. ab ea par
te. ff. de pcu. & vid
Bal. & Sali. in. l.
actor. C. de pba.
✠ Sebasti. Sapia.
d ¶ Plus credit.
Vid do. Frā. cur
tiū seniorē l trac.
de testi. l. xxvi. cō
clusiōe. vbi ponit
qnq̄ limitatiōes
ad illud creditur
magis duobus te-
stibus affirmātibus
q̄ mille negātibus
vid eūdē in. xxv.
cōclusiōe. & xxiiij.
vbi plura circa
dictū testī asserē
tis negativā.
¶ Tene ergo. ad
de alex. cōsi. cxcvi.
ij. lib. Ange. cōsi.
clxi. et. cccxxviij.
Raph. cuma. cōsi.
clxiiij. & Fulg. cō.
cxl. Frācis. areti.
consi. lxxxiij.
✠ Sebasti. Sapia.
¶ Iurim ppriū.
Vide tex. & q̄ ibi
no. in. l. iij. §. sed &
si de cōditione. ff.
de iureiu. vide plu
res modos pbā
di negativaz per
Curtiū seniorē l
preal. tit. de testi.
in. xxiiij. concln.
¶ Negāti. Adde
vidēdū Frā. are.
consi. xxxi. Alex.
cōsi. xxxix. i. lib. &
cōsi. xxix. ij. lib.
✠ Sebasti. Sapia.
¶ Improbabi-
lis. vide Inn. l. c.
sup his. ĩ. de accu.

a ℂ Probādi. ad/ de vidēdum Ro ma.consi.clxiij.et consi.cclxv.
Anto.Frācis.
ℂ Et de mō pro bandi aliquē esse diuitē vel paupe rem: ꝛ aliquē non esse soluendo: vel nō habere bona sufficiētia ad sa/ tisfaciendū credi torib⁹ vel liti. vid Bar.in.l. solutio illa. ꝛ in.l.hoc iu/ re.ff.de ver.obl. ꝛ in.l.si cōstante.in prin.ff.solu.mat. et ibi plene p Ro ma. ꝛ vide Bal. ꝛ Sali.in.l. vbi ad huc.C.de iu.dot.
Sebasti. Sapia.
b ℂ Asserēti. Vi/ de Arc.in.c.j.col. ij.et.iij.j.de iudi. Moder.in.l.sciē dum.ff.de ver.ob.
c ℂ Onus pbādi. Addē Pan.ꝺ ca. cōsi.celxxv. in an tiquis.
d ℂ Uniuersitas. Addē quaꝛ vni/ uersitas sit citan da. Ange.cōsilio cxcvj.
e ℂ Non pōt. Ad/ ꝺ Francis.areti. consi.clxiiij.
Zacharias.
ℂ Adde doct.in c.romana.§.i vni uersitate. ꝛ ibi Jo an.and.in nouel. de sen. excō.li.vj. et Spe.in titu.de sen.excō.§.i.vers. item nota. vbi te nent nō posse ex/ cōmunicari vni/ uersitatē: quia est corp⁹ sine anima. Sed dubiꝫ iste sub dit ꝙ suspēdi vel interdici pōt: an si suspēdatur sint singuli ipsius su/ spēsi: an qui post ea nati sunt vel q loco mortuoꝝ po siti sunt: vide per Bar.i.l.qd in re/ rum.§.fi.in vlti.q. ff.de lega.i. ꝛ in.l. inter stipulātem. §.sacrā.ad fi.ff.de verb.obli. Ang. post Dy.l.l.si gre ge de lega.i. ꝛ per Jnn.in.c.grauē. in glo.in ver.cōsi/ liarios. de sentē. excōmuni.

ꝙ fundāti se super paupertate vel diuitijs incūbit
a onus pbādi: ꝛ si nego aliquē esse diuitē vel pau/
16 perē habeo ego pbare hoc. ℂ † Jn glo.in ver.sin
gulares.ibi: non fuit citat⁹ ꝙ ego sciā. aduerte qꝛ
hec particula glo.pōt habere duos itellect⁹. Pri
mus ꝙ sic deponēdo talis non fuit citatus ꝙ ego
sciā. ego sic iurās nō incurro piuriū. ꝛ sic itelligen
do glo.est vera. Scōs intellect⁹ est ꝙ p ista verba
pbaꝛ illū nō fuisse citatū: ꝛ iste itellect⁹ nō est ver⁹
qꝛ poterat citari me ignorāte. Et iō doc.cōiter di
cūt ꝙ talis depositio nō facit fidē. sed tu dic verū
nisi iste in dicto suo addidisset ꝙ nō potuisset ci/
tari quin ipse sciuisset. puta qꝛ fuit secū tota die q̄
fuit citat⁹. et isto mō pōt pbari negatiua in alijs
terminis. Nā posset aliqs dicere: talis nō cōmisit
tale homicidiū: qd ego sciā. nec potuisset cōmitte
re qn ego scirē: qꝛ ego fui secū illo tpe quo homi/
cidiū fuit cōmissum. ad hoc vide bo.glo.in.l.i.§.j.
de iti.actuqꝫ priua. ꝛ p Bald.in.c.si qs p triginta.
17 fi ꝺ feu.fue.ꝯtro.col.x. ꝛ no.hoc dictū. ℂ † Jn ea.
glo.ibi: ad legatū nūtiū destinauerūt. No. hō hāc
particulā glo.ex q̄ habes iūcto tex. ꝙ si is qui ꝺꝛ
citat⁹ misit nūtiū ad iudicē psumiꝛ ꝙ fuerit cita/
tus lꝫ neget se fuisse citatū. Hinc no. dicit Archi.
in.c.pposuisti.lxxxij.dist. ꝙ si cōparēs coram iudi
ce neget se citatū fuisse: ꝛ petit ꝙ ante oīa aduer/
sari⁹ pbet citationē nō debet audiri. nam psumiꝛ
ꝙ fuerit citat⁹ ex quo cōparuit in iudicio. Et no.
b glo.in alio q̄ten⁹ ponit reg. ꝙ asserēti b citationē
c incūbit onus pbandi. c ꝛ pbaꝛ hec reg.in.c.qm̄ ꝫ
de pba. et vide qd dixi in.c.cum parati.de appel.
18 ℂ † Jn ea.glo.ibi: nō tn̄ singuli pbāt de se. videꝛ
hec particula gl. velle ꝙ singuli de caplo fuerint
citati: ꝛ non caplm. ꝫ hoc facit qꝛ in causa collegij
dꝫ citari collegiū: ꝛ nō singuli ꝺ collegio: qꝛ aliud
est collegiū: aliud singuli ꝺ collegio. vt i.c.liberti.
xij.q.ij. facit.c.si caplo.de cōces.pbē.li.vj. Sol.di/
cit h no. Jnno. ꝙ vbi certū est q faciāt caplm: tūc
illi sunt citādi capitulariꝫ. sed qn̄ ignoraꝛ penes
quos ꝯsistit caplm: puta qꝛ qlibet pars dicit se fa
cere caplm: tūc cautela est vt singuli de caplo citē
19 tur. ꝛ ita fuit h actū. qd no. ℂ † Jn ea.glo.ibi: sed
qualr pbabiꝛ caplm citatū. de hac materia q̄liter
d debeat citari collegiū siue vniuersitas d vide glo.
pleniorē in.d.c.si caplo. ꝛ tene illā mēti psertim in
eo ꝙ iter cetera dicit ꝙ in explicādis i caplo pas/
siue sufficiūt maiores ꝺ caplo: qꝛ p eos deduciꝛ ad
notitiā toti⁹ capli. tn̄ vtile est ꝙ ꝯgregeꝛ vniuersi
tas si fieri pōt: ꝛ tūc fiat citatio collegialr. ℂ Jn
20 ea.gl.ibi: qꝛ caplm sit excōicatū. dic† ꝙ caplm vel
e vniuersitas excōicari nō pōt e sed suspendi vel in/
f terdici pōt. f vt i.c.romana.§. vniuersitatē. de sen.
excō.li.vj. Et ꝺ hac materia glo. vide qd leg. ꝛ no.
in.c.ij.de testi.cog. ꝛ p Jnno.in.c.P. ꝛ G.de offi.
dele. vbi q̄riꝛ si iudex excōicauit aliquē vt ꝯtuma
cem nūquid iste sit excōicatus si nō erat ꝯtumax.
ℂ Jn glo.in ver.secure.ibi: nō credo. itellige istā
glo. qn̄ qs citaꝛ ad cām. sed si citaꝛ vt veniat ad ele
ctionē faciēdā impedit⁹ dꝫ mittere pcuratorē si
vult: alr pcedeꝛ ad electionē eo absente. vt in.c.qꝛ
ppter.j.eo. qꝛ nō dꝫ īpediri puisio eccle ppt im/
pedimētū istī⁹. ꝛ h etiā voluit glo.ꝫ.in ver. metue
21 bāt. ℂ † Glo.in ver.nūtiū.i.fi.sol.fm Host. ꝙ ad
excipiēdā causam nō sufficit nūtius sed dꝫ mitti
pcurator. ꝛ hoc casu loquiꝛ iste tex. ꝛ tex.in.c.j.de
pcu. sed ad allegādū aliqd p absente puta infir/
mitatē vel aliud impedimētū: tunc sufficit nūti⁹.
Debet tn̄ literatorie esse destinat⁹. vt in.c. prudē/
tiā.hic alꝛ. ℂ Jn glo.i vh.ex trib⁹ causis.in fi.dif/
ficultas itelligēdi causas puationis maioris par
tis oriꝛ ex tex. ex eo qꝛ papa hic i pncipio mādat
solū ingri de vnica causa: scꝫ ꝙ postulātes admi/
ferūt postulatū ad administrādū. Sed in ver.de/
inde ponunꝛ due cause. nā ibi vltra predicta poniꝛ
causa qꝛ post appellationē legitime interpositam
psumpserūt postulare. Jn ꝟ. nos aūt igiꝛ. ꝺꝛ im/
plicite ꝙ ex trib⁹ causis isti reddiderunt se indi/
gnos q̄s nō exp̄mit explicite. Sed ꝯcludo capiē/
do substātiā coꝝ q̄ h scribunꝛ. vt cū dixi iste text.
habet tres lec. Prima qd isti fuerūt puati qꝛ rece

perūt illū postulatū ad administrādū vl passi fue/
rūt eū administrare in spūalib⁹ vel tpalib⁹. Et in
istū intellectū oēs ꝯueniūt. qꝛ clarissime pbaꝛ in
pn.c. ꝛ fm eū pmo sūmaui text. Scōa lec.q̄ multū
vꝛ placere Jnn. est ꝙ isti fuerūt puati qꝛ postula/
uerūt aliū.s.epꝫ Uarmaticū.p impssionē laicoꝝ.
Jste tn̄ itellect⁹ vꝛ ver⁹ in se. arg.in.c.qsqs.j.co.nō
22 tn̄ multū ꝯgruit lre huic. ℂ † Et ex h itellectu ha
bes ꝙ postulātes aliquā p impssionē laicoꝝ puā/
tur ipso facto p ea vice ptāte eligēdi ꝛ postulādi:
et ptās deuoluiꝛ ad alios q non deliq̄rūt lꝫ pau/
ciores numero. Quid aūt sit in eligētib⁹ p abusuꝫ
secularis ptātis. dic vt habeꝛ in.c.qsqs.pall. Ter
tia lec. est ꝙ isti iciderūt i penā puatiōis qꝛ psum
pserūt postulare post ꝛ ꝫ appellationeꝫ ligitie in
terpositā. Et ex h colligit Jnno.h. ꝛ in.c grattū.ꝫ.
tit.pxi. vnū casuꝫ in q̄ postulātes ptāte eligēdi et
postulādi puanꝛ. Host. tn̄ in.c.gratū. dicit h pce/
dere vbi postulatio fieret ex cā ꝛ a duab⁹ partib⁹
collegij: mouꝛ qꝛ talis postulatio pualet electiōi.
vt i.c.scriptū est.j.e. Sꝫ electores eligētes post ap
pellationē nō priuanꝛ ptāte eligēdi lꝫ electio ve/
niat cassanda. vt i.c.ꝯsiderauim⁹.ꝫ.e.§ nec postu/
lantes qn̄ faciūt duas ptes collegij: ꝛ ex cā fuerūt
moti. Et ex h no. vnā differētiā iter postulātes et
eligētes: ꝛ pnt isti tres itellect⁹ ꝯiūgi. ꝛ de eis iste
text. voluit facere mētionē i ꝟ fi. nos igiꝛ. vū dixit
ꝙ ex trib⁹ causis isti reddiderūt se indignos: ꝛ ex
his hēs tres casus i qb⁹ puanꝛ aliq ptāte eligēdi
ꝛ postulādi. ꝛ itellect⁹ capli remanet clar⁹. ℂ Jn
glo.fi. h glo.i effectu tractat duo. pmo ad quē de/
uoluiꝛ ptās eligēdi qn̄ electores sunt puati ppter
delictū ipsoꝝ vl negligētiā. Scōo qd si oēs a pnci
pio nō deliq̄rūt: sꝫ vna ps tm̄ pmo ꝺliqt. ℂ Circa
g pmā.q. ꝯclude g breuit ꝛ ꝙ i ecclesijs cathedralib⁹
23 q ad epoꝝ electionē h ꝛ alioꝝ deuoluiꝛ ptās i casu
h delicti ad solū papā. Sꝫ i casu negligētie fit deuo
lutio ad primū supiorē: ꝛ est hodie declaratū i. c.
quāꝗ.j.eo.ti.li.vj. ꝛ dic vt ibi leg. et no. ita ꝙ opi.
hui⁹ glo. approbaꝛ ibi. Jn electionib⁹ vō iferiorū
platoꝝ seu rectoꝝ nō fit deuolutio ad papā: sꝫ ad
primū supiorē vl ad caplum fm dispositionē quā
habes i.c.cū i cūctis.§.fi.ꝫ.eo.in.c.ij.de ꝯces.pbē.
ℂ Jn.scōa.q. ꝯclude sequēdo opi. Tācr. q̄ cōiter
h teneꝛ ꝙ si aliq deliquūt ptās recidit in paucio/
i res i q nō delig̃rūt: vt h. ꝛ i.c.dudū.ꝫ. eo. Nā puati
cēsenꝛ mortui: sicut eū i casu mortis succedūt sup
stites i totū ius capitulare: vt i. c.gratū.ꝫ.ti. pxi.
ita ꝛ i casu puatiōis ppt delictū. Et si isti paucio/
res postea deliquūt vel eligere negligūt deuoluiꝛ
ptās ad eū ad quē fuisset facta ꝺuolutio si oēs pa/
riter deligssent: nō aūt redit ad eos q fuerāt pri/
uati. Rō est qꝛ isti pauciores repsentabāt totū col
legiū: eis ergo deliquētib⁹ nō succedūt. nā q dicūt
ꝙ deuolutio fit ad supiorē. ꝛ ad.c. cū vintoñ.j. eo.
qd ꝺꝛ obuiare pdictis. Dic ꝙ ibi illi ad quos fue
rat deuoluta ptās nō fuerāt puati ptāte eligendi:
sꝫ electio nō habuit effectū. ꝛ dic vt ibi lati⁹ diceꝛ.
1 ℂ Cōmēdatari⁹.i. q̄ hꝫ in cōmēdā aliquā eccle/
siaꝫ dꝫ de fructib⁹ puidere illi ecclesie circa cultū
diuinū ꝛ supabūdātes tenere p suo sustētaculo.
2 Possessoriū datur etiā pro iurib⁹ incorporalib⁹:
quib⁹ aliqs est spoliatus. ꝛ nu.12.
3 Parochiani nō habēt ius psentādi nisi sint pa/
troni: vel nisi sint in quasi possessione.
4 Pleno iure itelligiꝛ qn̄ nulli⁹ ali⁹ hꝫ facē nisi ipe.
5 Eligētes sufficit ꝙ sint in quasi possessione eligē/
di: lꝫ nullū aliud ius habeant.
6 Laicus etiā ex ꝯsuetudine non habet ius eligēdi
quia est quid spirituale.
Patron⁹ eligēs aliquē pōt resilire añ psentationē.
7 Papa non potest recusari vt suspectus.
8 Cōdēnat⁹ noīe alicui⁹ collegij trāsmittit ꝯdēna/
tionē in successorē in illo collegio.
9 Jus pntādi clicū in aliq̄ ecclia an sit pscriptibile.
Laic⁹ an pscribat iuspatronat⁹.
Juspatronat⁹ ꝺꝛ quid spūale: ꝛ quare acquiraꝛ.
10 Snīa vtrū dēat ꝯcipi i psonā pcuratoris vel dñi.
11 Coniuncte persone non potest solui.
Cōiūcta psōa agit sine mādato pstita tn̄ cautiōe.
Excōicatus

Sebasti. Sapia.
f ℂ Jnterdici pōt vide aliquid per Feli.in.c.cam te ꝫ.de rescri.co.xi. vbi alꝛ. Dñi.in.c. sicut vir.in.ij.col. viij.q.i. dicentē: qd excōicatio non li gat nisi verā per sonā non aūt vni uersitatē que dici tur ficta psona:
g ℂ Cōclude. Ad/ de p ista ꝯclusiōe videre in apostil. meis ad istū in.c. cunctis.§.clerici. in versi.electione fiēda.n.i. ꝛ ibi dē in.§.vlt.in apost. mea.in ver.ad me tropolitanū.ꝫ.c. vbi plene dixi qn̄ potestas eligēdi ad papaꝫ ꝛ qn̄ ad superiorē primū deuoluerūt.
Sebasti. Sapia.
h ℂ Epoꝝ electio nē. Vide Firma. in preal.tract.de epo.in.iij. parte. lib.i.q.xxvij.
i ℂ Jn pauciores. Adde Roma.cō cccliij. Lap.alleg. lxviij.

13 Excōmunicat⁹ iniuste potest petere vt ante omnia restituat ad pristinam cōmunionem.
14 Soluens omni anno certum quid: vtrum per hoc inciderit in obligationem aliquam.
15 Interdictū vnde vi lz non detur nisi ad immobilia: tamen datur ad mobilia venientia accessione.
Interdictū vnde vi aliud est directū ⁊ aliud vtile.

Querelam. Sufficit electo ad obtinendum docere eligentes fuisse in quasi possessione tpe electionis: lz non pbet q ꝓprietas iuris eligēdi ad illū ptineret. h.d. Primo ponit facti narratio. Scdo cause diffinitio. ibi: nos igitur. Prima tria facit. pzio narrat cause cōmissionē. scdo duplicē actoris petitionē. tertio rei rñsionē. Scda duo facit. naz primo diffinit pmū articulū cum expssione cause: ⁊ quadaz determinatione. scdo diffinit scdm articulū cū eadē determinatione. ¶ Casus lralis. Popul⁹ sancti saluatoris cū esset in quasi possessiōe p̄sentādi rectorē in ipsa ecclesia. P. p̄sbyterū elegit in rectorē sancti Saluatoris ⁊ per cardinalē sancte Susanne fuit installatus in ipsa. H. tituli sancti vitalis p̄sbyter cardinalis p economū ecclesia sancte Agathe: cui⁹ cardinalis ipse est gubernator mouit qōnem ɔtra dictū. P. presbyterū sup ecclesia sancti Saluatoris. causa illa fuit cōmissa dño Innocētio per Celestinū dū erat cardinalis coraz quo petebat econom⁹ sancte Agathe dictū p̄sbyterū ab ecclesia sancti Saluatoris remoueri quā occupauerat in p̄iudiciū ecclesie sancte Agathe ⁊ in iniuriā cardinalis: cuz ipsa ecclesia ptineat ad ecclesiā sancte Agathe pleno iure. Petebat insup pēsionē xvi. denarioꝝ Papiēsi. debitā ecclesie sancte Agathe p ecclesia sancti Saluatoris sibi restitui d̄ nouo subtractā. Ex aduerso rñdit p̄sbyter p̄dict⁹ q ipse nullā iniuriā facit cardinali: nec in p̄iudiciū ecclesie sancte Agathe receperat ecclesiā sancti Saluatoris cuz ecclesia sancti Saluatoris nullo iure pertineat ad ecclesiaz sancte Agathe: nec sibi debeat reddere aliquā pensionem: sed per electionē populi ad quē ptinebat de antiqua ɔsuetudine ⁊ per cardinalē sancte Susanne: ad quē ipsa ecclesia ptinet fuerat institut⁹. lite ɔtest ⁊ receptis pbationib⁹ hincinde mortuo Celestino successit ei Innocēti⁹ ipse rationib⁹ vtriusq partis īspectis absoluit dictū p̄sbyterū ab impetitiōe economi sancte Agathe sup electiōe ⁊ īstitutiōe facta de ipso in ecclia sancti Saluatoris imponēdo silētiū sup his economo sancte Agathe: quia ɔstitit q popul⁹ sancti Saluatoris erat in quasi possessione p̄sentādi clericū qui ipsuz p̄sbyterū elegit ad illā ⁊ ecclesia ipsa spectat ad titulū sancte Susanne in spūalibus pleno iure salua qōne iurepatronat⁹ inter ecclesiā sancte Agathe et populū ecclesie sancti Saluatoris. Itē quia ɔstitit q pensio xvi. denarioꝝ Papiēsi. monete fuit soluta ecclesie sancte Agathe annuatim pro ecclesia sancti Saluatoris ⁊ p multa tēpora: sz de nouo subtracta restituit ecclesiā sancte Agathe in eādē statū percipiēdi p̄dictam pensionē ab ecclesia sancti Saluatoris in terminis ⁊ ɔdēnauit p̄dictū p̄sbyterū ad solutionē pēsionis subtracte salua qōne ꝓprietatis īter ipsas ecclesias. her. ¶ No. j. q cardinalis vltra ꝓpriū titulū habet qnq ecclesiā in gubernatiōe: cui⁹ dr gubernator legitim⁹: et pro ea pōt agere ⁊ defensionē subire tāq̄ legitim⁹ ecclesie gubernator: alibi tñ iste gubernator appellat̄ ꝓcurator cū libera. vt in. c. cum nos. in fi. s. eo. qnq appellat̄ visitator. vt in. c. is cui. j. eo. lib. vi. qnq cōmēdatari⁹. vt in. c. nemo. eo. ti. et lib. Unde quo ad potestatē agēdi ⁊ ꝓcurādi bona ecclesie nō puto q inter p̄dictos modos sit differētia. † cardinalib⁹ tñ solet ecclesia ɔcedi in cōmēdam seu gubernationē: vt ex fructibus qui supsunt deductis necessarijs expēsis possint ɔgrue sustētari. lz de alio cōmēdatario sint opi. in iure vtruz faciat fruct⁹ suos. de quo p gloss. ⁊ doc. in. d. c. nemo. In hoc tñ iudicio meo multuz errāt habētes istas ecclesias in cōmēdam seu gubernationē: quia debēt tenere ecclesias illas in priori statu ... diminuere cultū diuinū solitū ⁊ ex fructib⁹ sup ex... deductis expēsis pro statu solito debēt sustētari. ad hoc vide Inno. in. c. pastoralis. j. de priuile. vbi dicit. q si religiosis ɔcedit̄ aliqua ecclesia vt ɔuertāt fruct⁹ illius in proprios vsus intelligit̄ ɔcessio facta modo p̄dicto: vt scilz ecclesiam teneāt in priori statu: quia nō est verisimile q papa fecerit cōcessionē in preiudiciū diuini cult⁹. forti⁹ ergo predicta interp̄tatio debet habere locū qō ecclesia ɔceditur cardinali vel alteri in cōmēdā vel gubernationē: vt p̄digi. ¶ Item no. scdo q ɔtra clericū possidentē ecclesiā potest agi ciuiliter vt remoueat̄ de illa ecclesia tanq̄ nō legitime institut⁹. is ergo ad cui⁹ collationē vel ꝓuisionē ista ecclesia ptinet potest agere vt cleric⁹ inde remoueat̄: ⁊ per euz legitime ordinet̄. facit

2 c. iij. de insti. ¶ † Tertio no. ⁊ tene mēti ad hoc istū text. q p
pēsione noviter subtracta solita annuatim p̄stari potest agi
b possessorio iudicio ad ipsius restitutionem ⁊ pbata pēsione a
seu solita p̄statione debet actor reduci in eū statū in quo primo erat: lz nihil doceat de ꝓprietate iuris pēsionē illā percipiēdo. ⁊ in hoc iste tex. solet multū allegari. ⁊ ex hoc ⁊ ex tex. collige q pro istis iurib⁹ incorporalib⁹ pōt agi iudicio pos-
c sessorio. ᶜ It no. q eoipso q pēsio solita non soluit̄ videt̄ quis spoliari facultate seu possessione percipiēdi. aliter aūt nō cōtingit in huiusmodi spoliatione. qō intellige scdm Inno. qū pēsio fuit petita ⁊ debitor recusauit soluere nō ꝓpter impotentiā: sed ꝓpter inuoluntatē. ad qō facit qō no. Inno. in. c. suborta. j. de re iud. vbi dicit q subditi vident̄ spoliare dñm quasi possessione iurisdi. eoipso q recusant sibi obedire. No. ibi: per electionē populi ad quē de ɔsuetudine ⁊c. iūcto text. ibi: in quasi possessione p̄sentandi ⁊c. tex. hic apertū pro opi. Inno. in. c. cum inter. in fi. j. de excep. q popul⁹ seu parochianus alicui⁹ ecclesie nō habet ius p̄sentādi clericū ex eo quia sunt parochiani nisi als essent p̄roni. qō etiā sequit̄ Jo. and. in. c. vnico. j. de capel. mo. lib. vi. vñ si ecclesie nō appareat pa-
d tron⁹ p̄sumit̄ libera ᵈ: ⁊ ius instituēdi ptinet ad epm: nō aūt possunt parochiani sibi ius vēdicare p̄sentādi nisi als essent in quasi possessiōne p̄sentādi: seu de antiq̄ possessione ad eos ptineret p̄sentatio: vt hic in tex. ⁊ in hoc solet adduci iste tex. pro singulari ad pbādū q potestas p̄sentādi rectorē est p̄scriptibilis etiā per populū istius ecclesie. in quo tñ sunt opi. cō-
3 trarie: vt. j. subijciā. ¶ † No. ibi: tanq̄ capella suo titulo. iuncto tex. ibi: in spiritualibus pleno iure. arg. op. q cardinalis
e habet ius episcopale ᵉ respectu iurisdictiōis in titulo suo: et in capellis subiectis titulo. ad qō facit. c. is qui. ⁊ qō ibi digi de maio. ⁊ obe. qō etiā tenuit Jo. and. in. c. vnico. eo. tit. li. vi. Et optime facit hec litera in eo q papa dicit istā capellā sancti Saluatoris tāq̄ subiectā titulo sancte Susanne spectare
4 ad cardinalē pleno iure in spiritualib⁹. tunc † enī ecclesia dicitur ad aliquē ptinere pleno iure qū ipse ⁊ nō alius exercet ibi iura episcopalia: vt in. c. quoniā. ⁊ qō ibi no. j. de priuile.
5 ¶ † Item no. q ad validitatē electiōis seu p̄sentationis nō requirit̄ necessario q eligētes vel p̄sentātes habeāt ius eligē-
f di vel p̄sentādi. sed satis est q sint in quasi possessiōe ᶠ eligēdi vel p̄sentandi. ɔcor. c. ɔsultationib⁹. j. de iurepatro. ¶ Item quo ad validitatez collationis. vt in. c. cum olim. de cau. pos. et proprie. Et ratio est quia p̄sentatio: collatio: ⁊ electio sunt quasi fruct⁹ iuris eligēdi p̄sentādi ⁊ ɔferēdi. vnde quēadmodum fruct⁹ rei tēporalis pertinēt ad possessorē bone fidei ⁊ non ad dñm rei. vt. l. bone fidei. ff. de acq. re. domi. ⁊ no. in. c. quāuis. de resti. spo. ita isti quasi fruct⁹ debēt ptinere ad eos qui sunt in possessiōe. de quo plene no. in. d. c. ɔsultationib⁹. ⁊ in. c. ij. de in inte. resti. vide qō ibi digi. et ad hoc solet quoti-
6 die all. iste tex. ¶ † Item no. q p̄sentatio patroni largo modo pōt dici electio: nam prius elegit clericū ⁊ eum electū rep̄sentat epo vel alteri superiori. Nō est tñ stricto modo electio quēadmodū fit per clericos ecclesie collgiate: quia talis electio nō pōt cadere in laicū etiā de antiqua ɔsuetudine. vt in c. massana. et in. c. sacrosanc. j. eo. ⁊. c. a nobis. j. de iurepatro. Est enim electio merū ius spirituale cū tribuit ius p̄lature et administrādi saltē in habitu. vt not. glos. in. c. quāto. lxiij. distin. Et per eam initiat̄ matrimoniū spirituale. vt in. c. cū inter canonicos. s. eo. ⁊ in. c. fi. j. de transla. p̄la. Sed per p̄sentationē nō ɔbitur aliqō vinculū spirituale: nec est merū ius
g spirituale ᵍ sed annexū spūalitati. vt in. c. quāto. de iud. et ibi pleni⁹ hoc declaraui. vide qō not. Inno. in. c. qō sicut. j. eo. et per illā electionē que p̄cedit p̄sentationē nullū ius acqrit̄ electo vnde ante p̄sentationē posset patron⁹ resilire. ar. in. c. cū autē. j. de iurepatr. ⁊ qō ibi no. ¶ Ulti. no. q vna ecclesia pōt esse in possessiōe pcipiēdi pēsionē annuā ab alia ecclesia et p pensionis subiectione pōt agi iudicio possessorio. vt. s. digi. ¶ In glo. j. in fi. tene hoc vltimū dictū glo. Et qtenus nolit causaz alteri delegare poterit recusari vt suspect⁹ vel ab hoc grauamine poterit appellare. ⁊ idē qō glo. hic tenet glos. iij. q. vij. §. tria. vñ. si ɔtra patrē. ⁊ in. l. eos. C. de vsu. ⁊ Spe. in ti. de appel. §. nūc tractēm⁹. in fi. ad istū tex. pōt rñderi dupliciter. primo q hic non fuit appellatū ab isto cardinali anteq̄ fuisset elect⁹ in papā. seu pēdēte q̄stione corā eo tanq̄ delegato fuit pmot⁹ in papā. ⁊ ad illā qōnem decidit de iure ꝓprio de qua cognouerat vt delegat⁹ pape p̄mortui. Uel p̄supposito q ab eo p̄ri⁹ fuit appellatū. loquit̄ tex. in principe qui nō
7 subijcit̄ legi. scdm Host. ⁊ Jo. and. † Et no. sing. hāc vlti. solu.
h Infert̄ enī ex ea q papa non potest vt suspect⁹ ʰ recusari: non enim p̄sumitur q velit ɔtra iustitiā procedere. argu. xl. dist. c. j. ix. q. iij. in. c. cuncta per mundū. ⁊. c. per principalē. et

Sebasti. Sapia.
¶ In hoc tamē. Uide Inno. in. c. in lateranēsi. j. de preben. do. Abb. i. c. de monachis j. de p̄ben. vbi dicit. q qui habent ecclesiā ɔmēdatā debēt facere ei deseruire sz debitū numerū clericoꝝ qō facit scdm eū cōtra dños cardinales ⁊ alios habētes ecclesias cōmendatas.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Possessorio iudicio. An ⁊ quando possessoriū habeat locū in iuribus incorporalibus. late traditur maxime p Abb. in. c. olim. iij. col. viij. j. d̄ resti. spo. per Pau. d̄ cast. in ɔsi. liij. in causa que vertit̄. scdm antiquā impssionē.
c ¶ Possessorio. Adde Jo. de lig. in ɔsilijs Bal. volumi. v. ɔsi. xxvi. ⁊ Bal. in seq. cōsi. ⁊ do. Tho. fasiolū in dubijs Rote dubio. xxvij.
d ¶ Presumit̄ libera. Addō que. j. ponam.
e ¶ Ius episcopale. Adde Roma. consi. vlti.
f ¶ In quasi possessiōe. Adde calderi. ɔsi. xx. Old. consi. ccexij.
g ¶ Ius spirituale. Addō Calderi. cōsi. ix. de iurepatro. vbi dicit: q presentatio rectoris ad ecclesiā obtinet vim sponsalitiorum.
h ¶ Suspect⁹. adde an papa possit vt suspect⁹ recusari: ⁊ an ab ipso ad conciliuz appellari possit: et an tunc cōcilium debeat remittere causam pape. Roma. pulcre consilio. ccccxxi.
Zacharias.
¶ Adde p Feli. latissime. l. c. j. causis. co. iij. ver. ⁊ dicit abb. post Hostiē. j. de re iudi.

vide ad hoc qđ dixi in.c.cū venissent.de iudi.ꝛ in.c.cum dilecta.de ↄfir.vti.vel inuti.facit.l.pxi.ff.de his que in test. delē.
8 ¶ † In glo.ij.ibi.ad solutionem pensionis nomine ecclesie. No glo.ꝛ hec vltima verba soluūt formaliter ↄ̃riū. nam duʒ tolerat̃ in ecclesia tenet̃ pro ea rūderet̃ per ↄsequēs pōt condēnari nole ecclesie:ꝛ effect⁹ cōdēnationis sequit̃ successorē: quia ecclesia in effectu videt̃ ↄdēnata:ꝛ nō plat⁹ seu administrator.ꝛ ad hoc.l.post mortē.ff.qñ ex fa.tu.et.c.si gratiose.de
9 rescrip.lib.vi.¶ † In gl.in ver.ↄsuetudine.ibi.que dat ius eligēdi.pōdera bene hec verba.gl. videt̃ eñ per hoc sentire ꝙ ius p̄sentādi poterit acqri per populū seu laicū ex sola cōsuetudine seu p̄scriptione.Et hāc opi.tenuit do. Marsilius doc. Jo.an.ad quā inducebat istū text.in eo ꝙ dī de antiqua cōsuetudine p̄sentatio hec ptinebat ad populū. Sed Jo. de mōte merlo disputādo tenuit ↄ̃rium:quē sequit̃ Archi. in.c. hortamur.lxxi.dist. vbi multū plene prosequit̃ istū articulū. Et ad istū tex.rñdet ꝙ q̃tenus facit mētionē de cōsuetudine fuit allegatio partis ꝛ nō pape.nam solū papa fundauit se: quia popul⁹ erat in quasi possessione p̄sentādi quā possessionē poterāt habere vigore iurispatronat⁹.Et idē etiā posset dici ad id ꝙ allegabat̃ ↄsuetudo antiq̃ nō poterat vigore patronat⁹ habere p̄sentationē ab antiqua ↄsuetudine:nam cōsuetudo pōt cōcurrere cū iure cōi.vt in.c.sup his.de censi.Jo. andr.hic tenet primā partē.ꝛ assumpsit postmodū materiaʒ disputādā:ꝛ posuit disputationeʒ in reg.qđ alieni.de reg. iu. lib.vi.in mercu.ꝛ ibi tandē ↄcludit ꝙ ↄtra ecclesiā liberā nō pōt laic⁹ p̄scribere iuspatronat⁹:quia esset acqrere istud ius annexū spirituali ↄtra ecclesiā qđ esse nō pōt. arg.in.c.massana.ꝭ.co.Sed si ecclesia habebat patronū tūc pōt laic⁹ ↄtra patronū p̄scribere istud iuspatronat⁹:quia ex quo istud ius cōpetit laico videt̃ p̄scriptibile per aliū laicū.¶ Egō plene istū articulū examinaui in quadā disputa.que inci. augeri⁹. et ibi ↄclusi ꝙ lʒ ista opi. Jo.andr.tanꝗ̄ cōmunior seruaret̃ in practica quā Moder.cōiter sequunt̃.Tamē de mero iure plus mihi placet opi.ↄ̃ria.mouebar per rationē incōuinci-
a bilē.certū est ꝙ laicus[a] nō pōt possidere ius spirituale:ꝛ per cōsequēs nec p̄scribere.vt in.c.causam.de rescrip.ꝛ in.c.massana.in.c. sacrosanc.ꝭ.co. Ita nec ius annexū spiritualitati
b sicut est ius p̄sentādi:quia de ↄnexis idē est iudiciū.[b] vt in.c. quāto.de iudi.ꝛ in.c.p̄terea.de trāsac.ꝛ in.c.de iure. de iurepatro.ꝛ in.c.trāslato. de ↄstitu.cū simi.vbi iuspatronat⁹ per omnia censet̃ tanꝗ̄ ius spūle rōne annexionis..si ergo laic⁹ non potest mero iure illud ius possidere:ergo nec p̄scribere: quia p̄scriptio nō est sine possessiōe.vt in reg.sine possessione lib.vi.ꝛ in.d.c.causam.Nō ob.si dicat̃ ꝙ istud ius est impossedibile per laicū. vt.ꝭ.de iurepatro.per totū. quia rñdeo ꝙ istud ius fuit gratiose laicis ↄcessum nō omnib⁹ sed patronis dūtaxat fauore ecclesiarū vt laici inducerent̃ per acquisitionē isti⁹ iuris ad ↄstruendū : fundādū ꝛ dotādū ecclesias. vt in.c.qm̄.ꝭ.de iurepatr. Habilitatio ergo certarū p̄sonarū ex causa subiecta non debet extēdi ad alias p̄sonas in quib⁹ non cōcurrit causa sup qua fundat̃ illa habilitatio.arg.xvi. q.i.generaliter.ꝛ in.c.cum cessante.de appel.Naʒ priuilegiū nō debet extēdi ad p̄sonas non priuilegiata.vt in.c.sane.de priui.ꝛ.vi.q.i.petisti.Jus ergo patronat⁹ est possedibile per patronū ex gratia ↄcessa a canone ꝑpter causam p̄dictā:ergo non sequit̃ ꝙ sit pariter per aliū laicū possedibile in quo non ↄcurrit dispositio canonica:nec causa p̄dicta.ꝛ ad istum tex.satis pōt rñderi modo p̄dicto.nam papa in decisione solum fundauit se sup possessione populi.nā ex quo non apparebat ali⁹ patron⁹ ꝛ popul⁹ ꝑprius p̄sentauerat rectorē presumptio iuris est ꝙ p̄sentauerat rōne iurispatronat⁹: quia ecclesia nō nascit̃:sʒ oportet ꝙ habuerit ↄstructorē. Et ideo in dubio p̄sumēdū est ꝓ possessoīe.arg.eius qđ legit̃ ꝛ no. in d.c.ꝭ.de reli.domi.sed vbi populus fundaret se ex sola p̄scri-
c ptione[c] non video quo iure debeat in causa obtinere.Utile ergo est vēdicare sibi iuspatronatus vt fundet se non super mera p̄scriptiōe:sed sup iurepatronat⁹:ꝛ ꝙ ad illud p̄sumēdum alleget p̄sentatiōes plurimas ꝛ tpīs cursum. ad hoc facit qđ legit̃ ꝛ not.in.l.cum de in rem verso.ff.de vsu.ꝛ qđ no.
10 Jo.and.c.vnico.de iurepatro.lib.vi.¶ † In glo. in ver.economi.in fi.No.bene hanc glo.que quotidie iūcto tex.solet allegari.cum q̃ritur an verba sñie sint ↄcipiēda in p̄sonā ꝓcuratoris p̄sentis:an in p̄sonā dñi absentis.Nam iste text. facit ꝙ etiā de iure canonico verba sint ↄcipēda in personā ꝓcu-
d ratoris seu economi.De iure[d] vō ciuili:est tex.i.l.i.C.de sen. ꝛ interlo.oīm iud.que adeo stricte hanc obseruātiā exigit vt disponat sñiam esse nullā que fuit lata in p̄sonā dñi qui non fuit in iudicio:ꝛ non in p̄sonā ꝓcuratoris p̄sentis.¶ In cōtrariuʒ tñ glo.adducit.c.licet.ꝭ.de ꝓba.ꝛ facit.c.sciscitata.ꝭ. de in inte. resti. vbi tñ glo.ꝭ.no.dicit:ꝙ ecclesia nō multū curat de ista solēnitate.vnde tenet sñia ſm illā glo. de iure canonico siue sit lata in p̄sonā ꝓcuratoris p̄sentis siue dñi absentis.ꝛ tenebis mēti illā glo.Hic tamen in effectu glo.vult ꝙ vbi verba sentētie non possunt recte ↄcipi in p̄sonā ꝓcuratoris:tūc possunt sine vitio formari in personā dñi absentis.Et ideo dixit ꝙ in causis matrimonialib⁹: ꝛ aliis spiritualib⁹:necnō ꝛ causis criminalib⁹ verba sunt ↄcipienda in personā dñi.nam si agit̃ de matrimonio non pōt procurator cōdēnari ad reddēdū debitū vxori.Idem si agit̃ vt clericus priuet̃ beneficio nō potest ꝓcurator priuari cum titulus nō inhereat p̄sone sue sed p̄sone dñi.Item in causa criminali si immineret pena relegationis nō deberet relegari ꝓcurator et idem in similib⁹ terminis. Sed in aliis in quib⁹ sñia potest recte cōcipi in p̄sonā ꝓcuratoris.glo.posuit ꝭ duas opi. antiquoꝝ Legistarū.nam qdā dixerūt vt Jo. basia. ꝛ Bulg. ꝙ siue dñs fuit in iudicio a principio siue non ex quo ꝓcurator postea interuenit ferēda est semp sñia in p̄sonā ꝓcuratoris.Et aduerte quia gloss.hic reperit̃ cōiter corrupta.nā all. Ja.baldui.ꝛ debet dicere Jo.basianus: vt no. in.d.l.i. Scōa opi.fuit Marti.dicētis ꝛ tenētis ꝙ tūc ꝓcurator est condēnādus qñ dñs nunꝗ̄ fuit in iudicio.secus auteʒ si dñs fuit a principio in iudicio ꝛ litē ↄtestat⁹ est.Et hec difficultas principaliter orit̃ ꝑpter tex.d.l.i.ibi enim pōderat̃ ꝙ dñs nō fuerat in iudicio ꝛ iudex ↄdēnauit ꝓcuratorē. vnde sumpserūt multi arg. a ↄ̃rio sensu ꝙ si dñs fuit a p̄cipio in iudicio nō debet ꝓcurator:sed dñs ↄdēnari:quia ipse dñs per cōtest.lit. est effect⁹ dñs instātie.Sed glo.ista non valēs discernere veritatē propter arduitatē q̃stionis ↄcludit vt omniū opi.saluetur vtile esse ferre sñiam in personā vtriusq̃:scʒ dñi ꝛ ꝓcuratoris.Et hec fuerūt v̄ba glossatoris iuris ciuilis in.d.l.i. vbi in effectu habet̃ ista glo.Sed ↄtra vltimū ↄsiliū insurrexerūt quidam doct.vt no. in.d.l.i. dicētes ꝙ ſm istā practicā frustratoriū esset cōsiliuʒ legis.i.l.furti.in.ꝭ.si qs alieno nomine.ff.de his qui notā.infa.vbi lex ↄsulit ꝙ si ↄuēt⁹ actiōe famosa vult vitare infamiā ↄstituat ꝓcuratorem:quia ꝓcurator ↄdēnabit̃ nec ipse efficiet̃ infamis cum sit ↄdēnat⁹ alieno nomine:nec dñs cum sñia non fuerit lata in personā suā. ꝛ de intellectu illius.l.dixi in.c.cum te.de re iudi.Unde dicebant illi doc.ꝙ si iudex ↄdēnaret procuratorē presentē ꝛ dominū absentē non teneret sentētia respectu dñi.arg.l.si mihi et titio.ff.de ver.obli.sed solū teneret in eo ꝙ fuit ↄdēnatus ꝓcurator:ꝛ sic dominus.euitaret in p̄cedenti casu infamiaʒ. Joā.hic mirat̃ de illa subtilitate legali vt sententia corruat ex eo quia fuit lata in personā domini ꝛ non ꝓcuratoris.nā ex quo ↄsensu meo ꝓcurator interuenit in iudicio nō apparet ratio sufficiēs quare non valeat sentētia lata in personā meā.Sed tu vide rationē hui⁹ subtilitatis legalis satis bonam ꝛ optimā per Barto.in.d.l.i.ꝛ.l.stipulatio ista. ꝭ.si quis insulā.alś in.ꝭ.si stipuler.ff.de ver.obli. Fuit hec eñ legalis prouisio fundata super.l.quecūq̃.ff.de ac.ꝛ obli. vbi dī: ꝙ ea que nos gerim⁹ debēt sumere initiū ex p̄sona nostra: alś nō valet ꝙ agit̃ quēadmodū enim in ↄ̃ctu oportet ꝙ ꝓcurator cōcipiat verba in personaʒ suā:non aūt in personā dñi.vt in d.l.quecūq̃.ꝛ no.in.l.multū interest.C.si quis sibi vel alteri. Ita et in.isto quasi ↄ̃ctu:nam in iudicio quasi ↄ̃bitur. vt in l.iij.ff.de pecu.ergo oportet ꝙ verba ↄcipiant̃ i personam illius cum quo fuit iste ↄ̃ctus.Et per hoc ↄcludit Bar.ꝛ bene ꝙ non est speciale in sñia:sed idem est in quolibet actu iudiciali in quo interuenit ꝓcurator:vt in ↄtestatione:ꝛ simi. Et idem qñ ꝓcurator interueniret ex postfacto.nam id ꝙ secuʒ gerit̃ debet ↄcipi in personā suā ratione p̄dicta.¶ His premissis tanꝗ̄ pro fundamēto:vt plene habeat̃ materia huius
e glo.ↄcludēdo in effectu dicta doc. vtriusq̃ iuris distingue[e] ꝙ aut in iudicio interuenit defensor:aut ↄiuncta p̄sona:aut procurator simpliciter:aut administrator generalis ꝛ legitimus:puta econom⁹ vniuersitatis:tutor:ꝛ curator:ꝛ similes. Primo casu aut dñs sciebat ꝙ alius eū defendebat sine mādato:ꝛ tunc idem in eo ꝙ in ꝓcuratore:nam p̄sumit̃ ꝙ habebat mādatū vel dñs patiēdo tacite sibi videt̃ dare mandatū. argu.in.l.qui patit̃.ff.māda.tenuit Barto.in.d.l.i.ꝛ Inno.in c.ex parte decani.de rescri. Aut defensor agebat ignorāte domino:nam quilibet pōt aliū defendere p̄stita cautione de iudicato soluēdo.vt no.in.c.i.de ꝓcu.in.glo.Et tunc verba sententie sunt ↄcipienda in personā ipsius defensoris tñ absentis quē defendit:puta ↄdēnam⁹ talē defensorē nole talis ꝛc. vt in.l.liberto.ꝭ.si.ff.de neg.gest.tenet Bar.in. d.l.i. Secūdo casu dic idem:nam ↄiūcta p̄sona non admittit̃ vt ꝓcurator. l.iij.ff.iudi.sol.vnde factū.cōiūcte p̄sone nō nocet absenti si nō vult illa gesta ratificare.vt.l.i.C.qui.res iudi.nō no. vnde

iudex verba

✝ Sebasti. Sapia.
a ¶ Q̃ laic⁹.Uide latissime excellētissimū iurecōsultum do.Joan.de Selua in tract.ꝺ beneficio.q.xxiij. ij.partis.vbi etiā ponit an laic⁹ possit cōferre ex priuilegio.
b ¶ Est iudicium. Adde ꝙ pro hoc dicit Rom̄.ꝙ ita comittit̃ in his simonia sicut in mere spūalib⁹.ei⁹ consi.ccclxix.
c ¶ Ex sola prescriptione.Adđ istū ↄs.lxxvi.ij.li. vbi refert suā disputationē.ꝛ Alexā. ipsum sequenteʒ consi.cvi.ij.lib.
✝ Sebasti. Sapia.
d ¶ De iure.Uiđ de hac materia q̄ no. i.l. furioso.ff. de re iud.Bar.in l.liberto.ff. de nego.gest.in.l.furti ꝭ. si quis alieno. ff.de his qui not. infa.in.l.si qs cuʒ procuratore.ff. ꝺ procu.in.l. mutari.in fi.eo.titu.
e ¶ Distīgue.Adde tu Ang. cons. xcviij. vbi ponit quid tenēdum sit tam de iure canonico ꝙ̄ de ciuili.ꝛ vide Alexā.cōsi. cxcix.lib.ij.

iudex verba dispositiua snie cõcipiet in personã ꝯsanguinei agẽtis: sꝫ verba executiua in personã cõsanguinei absentis. vñ dicet iudex ꝯdẽnam⁹ talẽ reũ Titio actori nõie talis ꝯiũcti sui ad soluẽdũ mille suo
11 coniũcto. ¶ Nã debes scire ⁊ tenere mẽti † ꝙ lꝫ ꝯiunctus possit agere pro ꝯiũcto sine mãdo pstita cautione de ratihabitiõe. vt in. l. sed ⁊ hec. ff. de pcu. ⁊ in. c. nõnulli. i. fi. ⁊ in. c. ex parte decani. de rescrip. tñ ꝯiũcte psone nõ recte soluit sꝫ solutio debet fieri dño: ⁊ si nõ est psens debet pecunia deponi in loco tuto. vt not p gl. ⁊ doc. in. l. vero pcuratori. ff. de sol. Et ex hoc habes practicã cõficiẽdi libellũ qñ cõiũctus agit pro cõiũcto vt ꝯcipiat verba dispositiua ⁊ executiua: sm ꝙ. s̄. dixi de snia. Tertio casu qñ interuenit pcurator simplex: ⁊ tũc vbi hecq recte nõ possunt ꝯcipi in psonã pcuratoris debẽt cõcipi in personã dñi. vt no. h. et in. d. l. j. Tñ debet iudex conari ꝙtum potest vt verba dirigibilia in personã pcuratoris non dirigat in psonã dñi. Sed si verba possunt re-
cte ꝯcipi in psonã vtrinsq. tũc aut dñs nunꝗ fuit in iudicio: ⁊ tũc sm
a oẽs debẽt verba ꝯcipi in psonã pcuratoris.ᵃ per. d. l. j. Aut dñs fuit a principio in iudicio: sed postea dedit pcuratorẽ. ⁊ in hoc casu sunt opi. sm Bar. ⁊ mihi satis placet: vt ea q̄ sequunt debeãt geri in psonã pcuratoris p rationẽ pdictã. Si aũt aliter fieret nõ teneret snia de iure ciuili. vt in. d. l. j. sed de iure canonico placet mihi opi. gl. i. d. c. sciscitata. quia ex quo habemus ꝯsensum dñi non est curandũ de ordine verborũ. arg. ex his q̄ legunt ⁊ no. in. c. j. de pac. ⁊. j. q. vij. q̄ties. et. xxiij. dist. psalmista. Tamẽ ad maiorẽ cautelã potest in pdicto casu seruari ꝯsiliũ huius glo. ⁊ in. d. l. j. vt ferat snia in personã pcuratoris ⁊ domini: non vt dñs ꝯdẽnetur directe: sed in psonã pcuratoris: vt puta ꝯdẽnam⁹ talẽ procuratorẽ Sẽpronij: ⁊ ipsum Sẽproniũ in psonã sui pcuratoris. et hoc fuit de mẽte Bar. in. d. l. j. Et est vtile seruare hãc practicã qñ dñs aliqñ fuit in iudicio: vt euitent opi. pmisse. Sed si dñs nunꝗ fuit in iudicio nõ est opus seruare illã practicã: quia tunc sm oẽs recte ꝯcipitur snia in psonã pcuratoris. vt in. d. l. j. Quid autẽ si hoc casu ferat snia in personã dñi psentis. ⁊ ꝯcludit Bar. in. d. l. j. valere sniaꝫ. quia dñs est vtiliter dñs instãtie: quia ex his q̄ agũtur in iudicio per pcuratorẽ vtilis actio acqrit dño ⁊ directa pcuratori. vt in. l. si pcurator. ⁊. l. cause. in fi. ff. de pcu. vide bonã glo. in materia in. c. j. de vsur. li. vj. que no. ponit an et qñ: ⁊ qd q̄rat dño ex facto pcuratoris: vnde ex quo dñs est psens ⁊ cõsensit sniam in se ferri valebit snia: secus si esset absens rõne pdicta. Et ex his infert ad quotidianã q̄stionẽ. pone ꝙ pcurator semp fuit i iudicio: sed dñs fuit citat⁹ ad sniam qui non cõparuit nunqd teneat snia lata ꝯtra dñm tanꝗ ꝯtra ꝯtumacẽ. do. Ráber. de rãpo. vt refert. ⁊ sequit Bar. in. d. l. j. ꝯsuluit ꝙ non: quia ex quo dñs cõstituit semel pcuratorẽ declarauit aĩm suũ ꝙ volebat p aliũ litigare. ergo nõ dbuit iudex citare dñm ad sniam audiẽdam nec dñs tenebat cõparere: quia cuilibet est cõcessum cõparere per pcuratorẽ. vt in. l. j. ff. de pcu. Quarto ⁊ vltimo casu cum habẽs generalẽ administrationẽ fuit in iudicio: ⁊ dic ꝙ nõ refert an verba snie pferant in personã suã: an in personã dñi: sm Bart. in locis pall. Et hoc casu dicit ipse possunt intelligi iura canonica que
b non vident facere differẽtiã in hac materia. Nã loquunt in economoᵇ ecclesie vel alteri⁹ vniuersitatis. ita loquit. c. licet. ⁊. c. sciscitata. preall. ⁊ ratio hui⁹ dicti est: quia generalis administrator põt verba cõcipere i ꝯctu in psonã dñi: quia põt illi directe acqrere cũ habeat legitimã administrationẽ. vt in. l. cum qui. §. si actori. ff. de ꝯsti. pec. ergo idem dicẽdum in iudicio vbi quasi ꝯtrahitur: vt. s̄. dixi. ⁊ ex pdictis habes hãc ma-
12 teriã declaratã. ¶ † In glo. in versi. per multa tempora. in fi. No. illam
c glo.ᶜ ex qua iũcto tex. habes ꝙ quãdo agitur possessorio ad pstationeꝫ cẽsus vel pẽsionis subtracte nõ est necesse allegare causam q̄re debeat pensio vel census. sed satis est dicere ꝙ erat in possessione percipiẽdi ⁊ nouiter fuit sibi subtracta. vt satis pbat hic in litera. ⁊ ideꝫ no. Inno. in. d. c. pueniit. de censi. Si aũt agit petitorio vt sup pprietate iuris percipiendi cẽsum seu pẽsioneꝫ debet allegari causa. ita debet intelligi. c. peruenit. de cẽsi. pall. Et ratio primi dicti est quia spoliat⁹ ante omnia debet restitui: nec debet ante restitutionẽ admitti aliqs sup iure pprietatis. vt in. c. fi. de ordi. cog. ¶ Sed ꝯtra hanc glo. ⁊ tex. oppo. videt esse ꝙ non possit agi possessorio sup solutione pensionis vel cẽsus: quia in istis obligationib⁹ personalib⁹ non est reperire possessionẽ nec pprietat[illegible] enim tu sis mihi obligat⁹ ad prestandũ omni anno certã pen[illegible] n tamẽ ppter hoc possideo psonã tuã vel aliquid qd inhereat [illegible] te: sed solũ psonaliter obligat⁹ es ad pstationẽ: ergo nõ pos[illegible] ere possessorio cum non possit ꝯtingere spoliatio vbi non est possessi[illegible] xvj. q. ij. quod vo non formatũ. ⁊ in. c. ad dissoluẽdũ. de desp. impube. Et ꝙ nõ possit pro debito agi possessorio. videt tex. in. l. fi. ff. quo. bono. Sol. ppter hoc ꝯtrium Ja. de are. Pet. ⁊ Cy. in. l. si certis annis. C. de pac. isurrexerũt ꝯtra dispositionẽ hui⁹. c. dicẽtes ꝙ ꝯtra. c. querelam. opus est q̄rela: quasi innuãt ꝙ istud. c. in hoc non pcedat de iure: sed locuti sunt sm corũ morẽ. Nam qñ non intelligebãt canones nõ valẽtes aliter rñdere dicebãt ꝙ p errorẽ pcesserãt. Cy. tamẽ postmodũ. et Jo. and. in. c. pueniit. preall. ⁊ aliqd sensit hic. ⁊ Bar. in. d. l. fi. dãt aliũ intellectũ ꝙ iste tex. pcedit in obligatione reali nam pẽsio debebat ab ecclesia sancti Saluatoris forte p aliquib⁹ edificijs antiqs: vnde erat in eis dare quasi possessionẽ ⁊ pprietatẽ: secus qñ obligatio esset mere personalis. In primo intellectu ꝯueniũt omnes: ⁊ tũc litera est clara:

a ✝Sebast. Sapia ¶ Personam pcuratoris. Istud tamen fallit qñ causa esset cõmissa summarie ⁊ de plano ⁊ sine figura iudicij: tunc enim potest ferri sentẽtia verbis directis cõtra dñm: lꝫ nunꝗ fuit in iudicio: sed pcurator. ita Bar. in extrauagã. ad reprimẽ. in ver. figura. circa fi. sequit Cuma. in. l. furioso. ff. de re iud. ⁊ hec decisio obseruet sicut euãgeliũ: sꝫ do. Jas. i. l. stipulatio ista. §. si stipuler. colũ. vj. ff. de ver. obli. lꝫ ipse conet reprobare.

et debet itelligi ꝙ ecclesia fuit restituta ad possessionẽ pristinã recipiẽdi annuã pensionẽ. Sed potest intelligi scdo modo etiã in obligatione psonali. vel qñ nõ apparet de qualitate obligatiõis: lꝫ enim nõ sit dare possessionẽ: vel quasi ex ãnua prestatiõe psonali. Tñ imponit quidã status ad b
quẽ potest peti vt fiat restitutio. ⁊ hoc modo põt
d intelligi iste text.ᵈ vt patet ex verbis snie vbi papa non restituit istam ecclesiã ad possessionem: sed in eum statũ in quo erat prius ⁊c. vt patet in fi. litere. ⁊ hũc intellectũ tenuerũt do. Ant. ⁊ do. Car.
13 † Pro quo allego glo. no. ij. q. ij. nullus. que dicit ꝙ excõicat⁹ iniuste põt agere vt ante oĩa restitua c tur ad cõionem pristinã: ⁊ tñ ibi non est dare possessionẽ vel quasi: sed poti⁹ est quidã stat⁹. Ex hoc infert ꝙ nõ solũ cum quis spoliat possessione vel quasi põt agere ad restitutionẽ: Sed etiã cum immutat stat⁹ suus violẽter ⁊ iniuste põt agere vt re
e stituat ad pristinũ statũ.ᵉ et facit optie in arg. c. fi. de resti. spo. vbi agit possessorio pro libertate possidẽdi. ⁊ iste intellect⁹ videt tenẽd⁹ sm bonã equi
14 tateꝫ iuris canonici. ¶ † Sed de iure ciuili ⁊ sm subtilitatẽ etiã iuris canonici nõ bñ video ꝙ iste itellect⁹ possit sustẽtari. nã si solui omni ãno tibi decẽ: non tñ sequit ꝙ sim obligat⁹ ad soluẽdũ in
f futurũᶠ vel per hoc tu ꝯstituaris in possessiõe vel
g in statu percipiendi omni anno in futurũ.ᵍ Nam qlibet pstatio habet suũ effectũ. s. donationis. vñ d nõ causat ali⁹ effect⁹ vt oriat ex hoc obligatio in futurũ. Ad hoc qd no. Bar. in. l. cũ de in rẽ verso. ff. de vsu. ideo si cesso a solutiõe nõ videt quõ tibi cõpetat possessoriũ. Ad istũ text. posset rñderi te e nẽdo primũ intellectũ ꝙ hoc fiebat solũ nomine ecclesie: ⁊ sic erat obligatio realis. ⁊ ad materiã vide qd no. in. d. c. peruenit. Et ex pdictis infert ad qõnem quotidianã ꝙ si tu pro certa re soluebas mihi omni anno pensionẽ: ⁊ nunc denegas solue f re possuꝫ agere possessorio: vt hic. ¶ In glo. fi. in fi. no. pcedenteꝫ solu. facit ad id qd. s̄. dixi ꝙ ꝯtra eũ qui soluit occasione certe rei possum agere possessorio si nunc denegat soluere. ¶ Sed ꝯtra tex. opp. naꝫ respectu pẽsionis vnica fuit petitio: quia petebat econom⁹ pẽsionẽ subtractã sibi restitui: et papa in sentẽtia ꝯdẽnauit in duob⁹. nã primo cõdẽnauit in futuro. scdo ad pensionẽ subtractam in pterito. Sol. Hosti. tenet ꝙ duplex est petitio:
15 lꝫ hoc non dicat. † Alij vt Inno. dicũt ꝙ ad illam petitionẽ veniebat accessorie pensio subtracta de preterito. nam in interdicto vnde vi venit omnis commoditas adempta ratione spoliationis. vt no. in. c. grauis. de restit. spolia. ⁊ in. l. j. §. hoc interdictũ. ff. de vi ⁊ vi arma. et hec solutio bona licet enim interdictũ vnde vi non detur pro re mobili. vt in dicto. §. hoc interdictum. ⁊ no. in. c. pastoralis. de causa posses. ⁊ proprieta. tamen bona mobilia veniunt accessorie ad rem inmobilem subtractam. Unde si expulisti me violẽter de domo et peto me restitui per interdictum ad illam domum: veniunt accessorie omnia vtensilia que
h erãt in illa domo: quia restituereʰ est in pristinum

gelũ: sꝫ do. Jas. i. l. stipulatio ista. §. si stipuler. colũ. vj. ff. de ver. obli. lꝫ ipse conet reprobare.
¶ Economo. ad de an valeat snia lata ꝯtra sindicũ qui nõ fuit litem cõtestat⁹. Paul. de ca. ꝯs. cccxviij. in antiquis.
¶ No. istam glo. allegant istud dictũ ꝯtra tenẽtes gl. in. l. j. ff. d edẽ. vbi dicit ꝙ sdicome fuisse i possessione cẽsus dbiti videor itẽtare solum possessoriũ ⁊ nõ petitoriũ: consului contra eos per istuꝫ tex. per istud dictũ Abb. Cremone. vide i ꝯsilio And. bar.
¶ Iste tex. Add Roma. ꝯs. cccxi. et vide cõsi. s̄. all. in notabilib⁹.
¶ Ad pristinum statũ. Adde Calderi. ꝯs. xj. de statu mona.
Zacharias.
¶ In futurum. Add istũ passuꝫ esse multũ intricatũ: ꝯclude tñ ꝙ presumit quis ex curialitate taleꝫ annuã pstationẽ dedisse nisi d alio titulo appareat. vt per glo. in. l. solent. d offi. pcõ. ⁊ lega. Floria. i. l. si cũ vir. l prin. ff. si ser. vendi. Bal. in c. j. §. si vorasall⁹. in ti. qd sit inue. ⁊ in addi. ad Spe. in tit. de resti. spo in versi. spoliat. ⁊ ibi in Spe. §. nũc dicamus. ver. sed pone. Bart. in. l. cum de in reꝫ verso. in vlti. col. vñ. quero. ff. de vsur.

Nisi tamen talis prestatio esset decẽnalis: sm Pau. de cast. consi. cccij. incipien. in causa nobiliũ. tunc enim sufficeret allegare titulum lꝫ nõ probatũ. vt per Inno. in. c. cum ecclesia. col. ij. de cau. posses. ⁊ proprie. et Alexan. consi. ciiij. volu. iij. ⁊ consi. cxiij. volu. j.
g ✝Sebast. Sapia. ¶ In futurũ. Hoc etiam videtur pcedere si fuerit facta pstatio per decenniũ in hac materia: quia in beneficijs ecclesiasticis pstatio decẽnalis nõ videtur titulũ causari ita vt quis possit cogi prestare. vt tenet Bal. in. c. ꝯtingit. col. xiij. j. de do. ⁊ contu. sequitur do. Jas. i. l. si certis annis. colũ. penul. versi. septimo limita. C. de pac. licet aliter dicãt apostillantes hic.
h ✝Sebast. Sapia. ¶ Quia restituere. Vide Jo. de imo. in. c. examinata. j. de iudi. Inno. in. c. cum hone. j. de reli. domi. alex. in. l. vendicatio. ff. de rei vendi. Cardi. in cle. j. in. xj. oppo. vt li. non conte.

a ℂ An⁹ dūtaxat. Adde Roma. ƺs. ccclij. ⁊ ccclxv.
b ℂ Vnius solius. Adde Roma. ƺs. cccccxij.
☞ Sebasti. Sapia.
c ℂ Dispositio. Materia hec tradit ordinarie. I.c. cum omnis. ū. de constitu.
☞ Sebasti. Sapia.
d ℂ Legitimatus. Vide Corneū pe rusi. in cōsi. cc. ad euidentiā. per totum. in. iiij. vol.
e ℂ Temporalia. Q: papa nō possit legitiare quo ad tēporalia nisi in terris sibi subiectis. tenuit ƺsulēdo solēnis doc. Papiēn. do. Frā cis. de Cur. consi. lxxiij. xxv. col. vsi quarto ⁊c. Quid aūt imperator an quo ad spiritualia possit legitiare: Bar. tenuit ꝙ nō: in. l. q in prouincia. §. diu⁹. ff. ð ri. nup. ðvtraq materia vide amplas remissiones p do. Alex. in addi. ad Bar. l. d. §. diu⁹. ⁊ l materia vide olno eūdez Fran. cur. in ƺsi. xxij. in. j. colūna. Aeneas Falco. Zacharias.
ℂ Tu adde in quātū iste querit vtruz imperator possit legitimare illū qui est de terris ecclesie: ⁊ dic Barto. tenere ꝙ non. tu limitabis hoc dictū nisi talis quem imperator legitimat eēt scholaris: q: isto casu licet esset in terris. ecclesie. tamen quia scholares in studijs publicis sūt sub speciali ꝓtectione īperatoris valebit

statum reponere. ℂ Sed contra hoc ⁊ cōtra text. opp. nam interdictum vnde vi non datur nisi pro reb⁹ soli: idest pro reb⁹ immobilib⁹ adherentib⁹ solo. vt in. d. §. hoc interdictū. sed hic non agebaƚ pro reb⁹ immobilib⁹: sed pro iurib⁹ incorporalibus que non adherēt solo. Sol. dicit Inno. ꝙ directū interdictū vnde vi cōpetit pro reb⁹ soli modo ꝑdicto: sed vtile interdictū cōpetit etiā pro iuribus subtractis: vt hic. Et dicitƚ vtile qn̄ verba legis non ƺueniunt casui imminēti: sed mens dūtaxat. vt plene no. per Cy. in. l. ex placito. C. de re. permu. Vel scdo potest dici fm̄ Inno. hic ꝙ agebaƚ officio iudicis. arg. in. c. ij. de offi. ind. vel posset hodie agi ƺdictione hui⁹. c. querelā. quod not. ℂ Tractat etiā hic Inno. qliter perdaƚ possessio iuriū incorporaliū ⁊ ꝓsertim iuris eligēdi. vide hic per eundē. Et de hoc vltimo. s. respectu iuris eligēdi. vide p Fede. de se. ƺsi. ccvij. vbi recitat ordinate hec dicta Inno. ⁊ ista sufficiāt. Abbas.

1 ☞ Eligētes sciēter indignū sunt priuati potestate eligendi. ⁊ nu. 6. et. 11.
2 Potestas eligēdi remanet penes non delinquētes: lʒ numero pauciores si vo omnes delinquūt deuoluitƚ ad superiorē. ⁊ nu. 12.
3 Priuati potestate eligendi an et qn̄ possint per alios vocari ad eligendū. ⁊ nu. 9. et. 11.
Extranei pn̄t admitti ad eligendū si alij volūt.
4 Eligētes non possunt cōpromittere in aliquē ius eligēdi si vnus dissentiret.
5 Legitimat⁹ per rescriptū pape potest in episcopum ꝓmoueri. ⁊ nu. 7.
Legitimat⁹ per papā an succedat in tēporalib⁹.
8 Episcopalis dignitas non venit appellatiōe dignitatis in materia stricta.
Dispēsatus in minori dignitate nō videtur dispensatus ad maiorem.
Legitimari an possit per papam natus ex fratre ⁊ sorore.
Legitimatus an succedat in feudo.
10 Suspēsio a beneficijs quos effectus pariat.
13 Electio facta a priuandis an valeat.
14 Extranei non vocati veniētes ad aliquod collegium possint per vim repelli.
Dominis quib⁹ denegaƚ accessus rei sue licitum est frangere ostia.

Cum vintoñ. † Eligētes scienter indignū priuati sunt potestate eligendi in electione que primo occurrit facienda. h. d. Diuiditƚ principaliter in tres partes. In prima ponit vota eligētium diuisa ⁊ allegatiōes vni⁹ partis. In scda ibi: illi vo. ponit allegatiōes alteri⁹ partis. In tertia ibi nos igitƚ. ponit sententiaz. ℂ Casus lr̄alis ponitƚ per glo. j. ℂ † No. j. qd aliqb⁹ de capitulo eligētib⁹ sciēter indignū potestas nō recedit a capitulo ꝑpter idignitatē ⁊ delictū quorūdā: sed residet penes alios qui nō deliquerūt: lʒ pauciores numero: ⁊ isti rep̄sentāt totū capitulū. sec⁹ aūt vbi oēs electores deliqssent: tūc eīm ꝑpter fit ptātis deuolutio: ⁊ vtrūq dictū ꝓbatur. ū. eo. bone. dic vt lati⁹ ibi dixi. vn̄ vt dicit hic Pe. differētia est inter ius residētie ⁊ ius deuolutionis ptātis. Deuolutio ptātis fit cū oēs delinquūt: quia tūc capitulū perdit potestatē eligēdi. residētia vo fit qn̄ aliq de caplo delinquūt ꝑpter qd priuanƚ ptāte eligēdi: nam tūc potestas ꝑpter nō deuoluitƚ: sed residet penes nō delinquētes ƺstituētes totū caplm: naʒ quēadmodū in casu mortis naturalis aliquo tn̄ de vniuersitate remanēte ptās nō deuoluitƚ: sed dʒ residere penes supstites etiā si sit vnus dūtaxat. ᵃ vt in. l. sicut. ff. qd cuiusq vni. no. ⁊ in. c. gratū. ū. tit. ꝑxi. ita ⁊ in casu priuationis ꝑpter delictū habenƚ eīm isti pro mortuis. argu. xvi. q. j. in. §. ecce. ℂ † Scdo no. ꝙ hi penes quos residet ptās capitularis possunt priuatis a iure ꝑpter coꝝ delictū cōmunicare ptātem eligēdi: modo ergo inhabilitanƚ illi ꝓsus sed solū priuanƚ. que qdē priuatio cū cedat in fauorē non delinquentiū penes quos residet ptās pōt ab eis remitti. ⁊ ad hoc qtidie allƚ. iste tex. Sec⁹ autē vbi isti essent inhabilitati seu ab officio suspēsi: quia tūc nō possent per alios habilitari. vt in. c. cū dilectus. ƺsue. ⁊ in. c. illa. ⁊ quod ibi no. j. eo. facit cle. vt hi qui. de eta. ⁊ qli. Sicut eīm possunt illi de capitulo extraneos admittere ad eligēdū vna cum eis. ⁊ j. c. cū ecclesia sutrina. de cau. pos. ⁊ ꝑprie. ita possunt admittere istos de collegio: lʒ ea vice sint priuati iure eligēdi ꝑpter ipsoꝝ idignitatē. An autē maior pars possit admittere extraneū vel ꝑ ea vice priuatuʒ inuita minori parte vide Jo. an. post Cōpo. j. c. scriptū. j. eo. vbi no. ƺcludit ꝙ non.

b Quinimo vni⁹ soli⁹ ᵇ ƺdictio obuiat dispositiōi oim. arg. in reg. in re cōi. de reg. iu. lib. vi. ⁊ in. l. sabin⁹. ff. cōi diui. Et ex hoc no. casum in quo disposi-
c tio ᶜ maioris partis de vniuersitate nō ꝑualet dispositiōi seu ƺdictioni minoris partis. qd videtƚ ƺ c. j. de his q fi. a ma. par. ca. ⁊ l. qd maior. ff. ad municipa. Sed dic ƺ: ia ista ꝓcedere in negotijs spectātib⁹ ad vniuersitatē: ⁊ vbi causa subest disponēdi: ita ꝙ necessitas vel vtilitas suggerit dispositioni maioris partis: sed vbi ista cessant opʒ ꝙ oēs sint in ƺcordia. ita not. voluerūt glo. ⁊ Inno. in. c. cum oēs. de ƺsti. Idē dic vbi id de quo agitƚ spectat ad singulos ius eīm ⁊ ptās eligendi spectat ad quēlibet de vniuersitate ꝑ parte: vn̄ interest cuiuslibet ne forinseci admittanƚ ad eligēdū: cū plurib⁹ admissis min⁹ valet vox cuiuslibet. arg. in. c. cū. M.
4 de ƺsti. † Hinc etiā dixerūt doc. l. c. scriptū. ⁊ in. c. quia ꝑpter. j. e. ꝙ nō possunt oēs de collegio vno ƺdicente cōpromittere in aliquē ptātem eligēdi. quia nō possunt isti ius singuloꝝ deteriorare eis inuitis. facit qd in simili no. in. l. j. C. q sit lō. cōsue. Sec⁹ dicit Cōpo. l. d. c. scriptū si maior pars vult aliquos itroducere ꝑ cōsilio habēdo: tūc eīm ƺdictio minoris partis non ob. arg. c. obeūtib⁹. lxiij. dist. Nam hoc casu non deterioraƚ ius singulorū: sed ꝓmoueƚ vtilitas collegij ⁊ iuris ƺsilio obtem
5 peraƚ. de quo in. d. c. obeūtib⁹. ℂ † Item no. arg.
d opt. ex tex. ꝙ legitimat⁹ᵈ per rescriptū pōt ꝓmoueri ad dignitatem episcopalē si legitimatio fuit facta ꝑ sedē apostolicā. qd tenet hic qdā glossella que est sing. qd an sit verū indistincte sup eā subijciā. Et ex hoc ⁊ ex tex. collige papā posse legitiare laicū: qd est indubitatū quo ad dignitates ecclesiasticas. vt in. c. per venerabilē. ⁊ qd ibi no. qui fi. sint leg. An aūt ꝓsit talis legitimatio quo ad suc-
e cessionē ⁊ alia tpalia. ᵉ dic vt ibi dixi. ℂ † Itē no.
6 ꝙ priuati ptāte eligēdi possunt repelli ab electionis actu per viā exceptiōis: cū eīm isti sint priuati ipso iure nō est opus ꝙ feraƚ snīa: quia incōtinēti ptās īcepit recidere penes alios. vn̄ valeret electio ab alijs facta: lʒ nulla ꝓcesserit licētia vel declaratio sup alioꝝ priuatiōe: vt apte colligitƚ ex. c. bone. ⁊. c. dudū. ū. eo. nā ibi electio facta a paucioribꝰ qui nō deliqrūt ꝑualuit electiōi maioris partis q deliqrūt nulla ꝓcedēte sup delicto seu priuatione snīa priuatiua seu declaratoria. ℂ Vlti. no. ex fi. lr̄e ꝙ eligētes sciēter indignū nō sunt ꝑuati ptāte eligēdi ꝑ totā illā vacationē: sed in ꝑma electione q occurrit faciēda dūtaxat siue illa habuerit effectū siue nō. satis est eīm ꝙ illi fuerūt priuati ptāte eligēdi in prima electiōe. Ex hoc eīm purgatū fuit coꝝ vitiū. Licet Vin. tenuerit oppositū vt. j. dicā. sed ꝓcedēs dictū est cōe ⁊ ƺsonat huic litere: ⁊ sequitƚ etiā gl. in. c. si electio. ð elec. li. vi. sup ver. integrū. q idē notabilr̄ dicit ī casu ꝑuationis ꝑpter negligētiā: vt solū negligētes sint priuati ptāte eligēdi vel ƺferēdi in ꝑma electiōe vel collatione q occurrit faciēda. ⁊ siue illa habeat effectū siue nō ptās īcipit residere penes oēs nā si in priuatiōe ꝑpt delictū h ƺtingit: vt h. forti⁹. idē dicēdum in ꝑuatiōe ꝑpt negligētiā. nā dolus ꝑpōderat culpe seu negligētie. vt in. c. sup lr̄is. de rescri. cū fi. ℂ In glo. in vsi ꝓmeruit. ī fi. no. hāc glo. singu. sentit eīm apte qd. ꝑdixi. s. legitimatū ꝑ rescriptū aplicū posse eligi ad dignitatē epalē. Contra h dictū glo. vr̄ facere tex. l. c. cū in cūctis. ī ꝑn. ū. e. vbi dʒ ꝙ eligēd⁹ ī epʒ dʒ esse de legitio mr̄imonio nat⁹: sʒ legitiat⁹ ꝑ rescriptū nō fuit nat⁹ de legitimo mr̄imonio cū illa qlitas legitimitatis referaƚ ad tēpus

talis legitimatio ita singu. Bal. in aut. habita. co. ij. C. ne fi. pro pa. qd dictuʒ refert ⁊ sequitƚ Philip. l. c. si duob⁹. §. demū. col. j. de appel. et cardi. Alexā. in c. per venerabilē. co. extr. j. qui filij sint legitimi.
Anto. Frācis.
ℂ Ad istam materiā nūquid papa possit legitiare subditū imperatoris in terris imperij: non solū quo ad spiritualia: sed etiam quo ad succedendū in tēporalib⁹: Et est magis cōis ƺclusio ꝙ sic: tuʒ quia iste scholaris voluntarie iurisdictionis: tuʒ quia papa habet iurisdictionē etiaʒ in laicos habitu: et pater allicitur deduci: maxime volēte eo qui legitimatur: vid plene ꝑ Jac. de zochis. ⁊ Alexā. in. c. per venerabilē. q fi. sint legi. hic allƚ. lʒ Inno. ibi. ⁊ Bal. in margarita sup Inno. in ver. legitimari. versi. scdo videanƚ dubitare se. ⁊ vid Joā. ð ligna. in tract. de sentē. excōi. in penulti. charta.
ℂ De impatore autez vtrū possit legitimare in terris eccle ⁊ subditos pape quo ad tēporalia. ⁊ possit legitimare filiuz clerici: vid ibidē et consului alīs ꝙ sic: quia ista qualitas potestatis legitimādi inheret dignitati pontificali ⁊ imperiali ⁊ plura alia.
ℂ Et adde ꝙ legitimatio fingit retro: nō solum a natiuitate: sʒ etiā a cōceptione. ita Bal. i addi. Specu. i tit. de ꝓcu. versi. fm̄ filium. ⁊ vide Bar. in. l. fi. ff. de vul. ⁊ pupil. et Bar. i. l. gall⁹. §. et quid si tātū. de libe. ⁊ posthu. ⁊ vid Jo. ð imo. in. l. ex facto. in. x. colū. de vulga. et pupilla.

a ad tps natiuitatis[a] ergo dz eodē tpe īteruenisse iuxta theoricā Bart.i
l.ex facto.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ in.l.pcipim⁹.C.de ap.sentit glo.in.c.statu-
tū.in p.in.sup vbo canonicis.de elec.li.vi.Et forte ob hoc Hos. arguit
cōtra istā glo.primo adducēdo.l.fi.C.de his q venia3 eta.ipe.vbi pz ꝙ
vbi fit mētio de legitima etate dz itelligi d legitima etate naturali nō
de ea q̄ supplet bnficio imperiali.Itē appellatiōe mortis ītelligit de
naturali nō aūt de ciuili:vt in.l.ex ea pte.§.in insulā.ff.de ver. obli.ꝛ p
glo.xvi.q.i.placuit.dixi in.c.cū sis.de cōuer.cōiu.ꝛ ita allegando in cō-
7 trarium trāsiuit hic Hos.† Host.seqtur gl.in hoc casu in quo in rescri-
pto sit mentio expressa de dignitate epali:secus vbi legitimatio fuisset
simpliciter facta. do.Pe.de ancha.simplr secutus est gl.quātūcūq3 in
rescriptis nō fiat mētio de dignitate epali.mouet q2 si cōstitutio pape
pōt quē facere legitimū ita ꝙ pmoueat in epm:vt i.c.tāta.q fil. sint le.
iuncto eo qd legit ꝛ no.in.c.innotuit.s.eo.vbi legitimatus p subsequēs
matrimoniū pōt eligi in epm.idē dicēdū in legitimato per rescriptum
ipsius pape cū lex viua nō sit minus potēs q̄ lex mortua.Itez s'm eum
legitimatio q̄ fit per rescriptū nō pōt dici ciuilis sed naturalis.nā resti
tuit ad primeuū ius s'm ꝙ oēs legitimi nascebant.in aut.q.mo.na.effi.
sui.ppe fi.do.Anto.distinguit ꝙ aut papa pcessit per viā dispensatio-
nis.ꝛ tūc pcedit opi.Host.Aut per viā legitimationis:ꝛ tūc procedit
ista glo.Et ex his passus iste redditur difficilis i quo sic dicerē:ꝙ vbi
pcessit princeps per viā dispēsatiōis:puta q2 dispēsauit cū illegitimo
vt possit pmoueri ad ordines ꝛ dignitates ecclesiasticas:hec dispensa
8 tio nō extendit ad dignitatē epalez.† q2 in materia restringibili vt est
dispēsatio:vt in.c.i.ꝛ.ij.de filijs psby.li.vi.ꝛ in.c.qd dilectio.de cōsan.et
b affi.nāq3 appellatione dignitatū venit dignitas epalis.[b] text.est nota-
bilis quē ad hoc tenebis mēti in.c.dilect⁹.iuncto.c.ij.de cōces. prebē.ꝛ
hoc dictū tenet doc.in.d.c.dilectus.in materia dispēsationis.Ad idez
vide gl.no.in.c.ij.de prebē.lib.vi.q̄ tenet ꝙ in reseruatione dignitatuz
simpliciter facta nō cōprehēdit dignitas epalis:q2 est dignitatū culmē
vt.in.c.pe.de pbē.ꝛ idē dicēdū vt si fiat mentio de dignitate epali non
extendat dispēsatio ad dignitatē archiepalē.Unde dispēsatus in mi-
c nori nō vr dispēsatus in maiori:[c] vt no.gl.in.d.c.dilectus. Aut papa[d]
d pcessit per viā legitimationis:ꝛ tūc distinguerē sic.ꝙ aut papa legiti-
mauit istū vt possit pmoueri ad dignitates ecclesiasticas:et tūc dicerē
idē qd in dispensatione:q2 hec legitimatio idē iportat qd dispensatio.
Aut legitimauit eum restituendo illum primeuo iuri ꝛ antiquioribus
natalibus ꝙ ita decreuit illum legitimum ac si fuisset legitime natus:
ꝛ tūc non est dubium ꝙ talis legitimatus pōt promoueri.ar.in.d. aut.
qbus mo.na.effi.Et hoc casu potest intelligi ista glo.ꝙ in dubio proce
dit in eo qui est naturalis obstāte dispositiōe iuris positiui. Quid aūt
si obstabat dispositio iuris diuini:puta q2 natus ex matrimonio con-
e tracto inter fratrē ꝛ sororē nunquid papa possit talē legitimare[e] vt sic
talis legitimatio trahat retro ad tēpus natiuitatis.vide qd dixi post
Io.an.in.d.c.per venerabilē.ꝛ aliquid tetigi in.c.literas.de resti.spo.ꝛ
vide ad materiā premissam qd no. Inno.ꝛ alij in.c.fi.s. de trāsla.prela.
ꝛ Io.an.in.c.i.ꝛ.ij.de fil.presby.li.vi.ꝛ potest addi ad premissa vn⁹ text.
singu.iuris ciuilis in.c.naturalis.si de feu.fue.cōtro.col.x.vbi tex.dicit
f ꝙ natus minus legitime postea legitimatus nō succedit in feudū[f] qd
g an pcedat[g] in legitimato per sequens matrimonium no.ibi.ꝛ in.c. la-
tor.ꝛ in.c.tanta.qui filij sint legi.¶ In glo.in ver.admiserāt.ibi illos
admittēdo sibi preiudicarūt pondera bene gl.sentit enim ꝙ ex sola ad
missione ad actū electionis istis priuatis intātū fuit cōicata potestas
eligēdi ꝙ nō poterant amplius repelli:licet nō fuerit deuētum ad ele-
9 ctionē.† Et hec glo.facit ad.q.tactā hic per doc.querūt enim pone ꝙ
isti priuati fuerūt admissi per nō priuatos ꝛ elegerūt idoneū:non pri-
uati vero elegerūt indignū que electio preualuit:ꝛ cōcludūt ꝙ electio
eorū qui fuerūt priuati:quia per admissionez fuit eis cōicata potestas
eligēdi.Idē dicunt si post admissionē ꝛ ante electionē moriantur non
priuati vel recedūt ꝛ nolunt eligere.Nā poterūt isti qui prius erāt pri-
uati eligere:quia per admissionē fuerūt incorporati capitulo ac si non
10 deliqsissent.¶ † In ea.gl.ibi:ꝛ isti licet sint suspensi ab officio.No. sin
gulariter hanc particulā gl.vsq3 ad fi.que melius q̄ alia gl.ponit effe
ctū suspensionis a beneficijs.Nā primo vult ꝙ talis suspēsio non extē-
b dat ad facultatē eligendi.[h] vnde si occurrit electio durāte hac suspen-
sione beneficiorū potest suspēsus eligere.qd clarissime pbat hic in eo
ꝙ papa pōderat qd nō cōcurrebat tertia electio in qua isti nō erāt pri-
uati.Et tñ durabat triēniū p qd illi erāt suspēsi a bnficio. Inerat ergo
ptās eligēdi potius officio q̄ beneficio:vnde suspensus ab officio non
pōt eligere:vt in.c.cū dilectus.s.de cōsue.ꝛ ibi plene dixi.¶ Scdo no.
ex gl.ꝙ suspēsio a beneficijs nō extēdit ad suspensionē ab officio:imo
suspēsus a beneficio tenet interim officiare in illo beneficio.ad qd vide
glo.in.c.cupiētes.in.§.ceterū.in ver.in beneficijs.s.eo.lib.vi.¶ Tertio
no.ex gl.ꝙ suspēsio a beneficio solū refert ad fructus beneficiorum nō
aūt ad facultatē administrandi in spūalibus ꝛ tēporalib⁹.¶ Circa qd
dubito.nā si est suspēsus a beneficio videt ꝙ nō possit contrahere noie
beneficij.arg.opt.in.c.veritatis.s.de do.ꝛ cōtu.ꝛ glo.potest intelligi ꝙ
potest administrare tpalia quatenus administratio cōsistit in facto nō
autē in cōtrahēdo.de hoc credo tetigisse in.d.c.cū dilectus.¶ Ultimo
no.ex gl.ꝙ suspēsus a beneficio debet inde habere modicam sustētatio

a ✝ Sebasti.Sapia.¶ Tps natiuitatis.Facit qd no.Alex.i.l.gnali-
liter.§.cū aūt.C.de insti.ꝛ substi.vbi dicit ꝙ licet legitimatus excludat
substitutū tñ nō excludet si in testo dicat de filijs legitime natis q2 cōsi
deratur ꝙ sit legitimus tpe natiuitatis.sed vide.d.Deci.i cōsi.clv.ꝛ di
ligēter.col.fi.vbi tenet 2riū ꝛ in specie adducit hoc fundamētū ꝙ l3 qs
nō possit pmoueri in epatu nisi sit nat⁹ de legitimo mr̄imonio tñ legitimat⁹ pōt promoueri vt ibi per eum.

nem ne egeat ꝛ per hanc vltimam rōnem gl.dicit
Io.and.ꝙ si iste haberet patrimoniū vel ex alio
posset viuere nihil perciperet durāte suspēsione.
Tu vide ad materiā qd no.gl.in.c.studeat.l. dist.
in.c.i.xxi.q.i.ꝛ p Archi.ꝛ in.c.si cōpromissarius.
s.eo.lib.vi.ꝛ qd dixi post glo.in.c.pastoralis.d ap.
11 ꝛ in.c.peruenit.de fideius.¶ † In gl.in ver.sz ter b
tia cōcurrebat.super intellectu huius.c.molti va
ria sensere.nā Vincē.hic tenuit ꝙ scienter eligen e
tes indignū sunt priuati ea vice potestate eligen-
di.i.per totā illā vacationē donec fuerit ecclesie
puisum cū effectu.Et ad istū tex.respondet ꝙ isti
priuati debebant nūc admitti:quia fuerunt iam
admissi per alios qui nō fuerunt priuati. Sed vt
dicit Io.an.iste intellectus esset vtilis:q2 per euz
vitiarent multe intricatiōes.de qbus i gl.ꝛ extra ✝
eā sed nō cōsonat huic litere cum in scda ratione d
papa expresse innuat cōtrariū dicēs ꝙ canon la-
teranen.cōcilij vna vice dūtaxat priuat hmōi pre
sumptores.Et ista electio q̄ nūc occurrebat fien-
da erat tertia ꝛ nō secunda.ꝛ sic aperte innuit ꝙ
delictum istorū potest purgari anteq̄ ecclesie cuz
effectu sit puisum de pastore.¶ Alij ꝛ cōmuniter e
doc.dicūt qd solum in prima vice.i.in prima ele-
ctione sunt isti priuati potestate eligendi:nō autē
in secunda vel tertia:licet illa electio que primo
occurrit fienda non habuit effectū.Sed iste intel f
lectus diuersimode variatur.quidā enim appel-
lant secūdam electionem illa que fit ex interuallo
post illam factā de indigno.secus si eodē cōtextu
fieret electio a non priuatis cum illis qui sciēter
elegerunt indignū.Nā tunc si ista nō habuit effe-
ctum ex aliquo accidēti nō debēt priuati admitti
ad aliam electionē.Et isti duo intellectus tāgun-
tur in glo.Sed vt plenius ꝛ clarius habeat ma-
teria distingue post Cōpo.quatuor casus. Q̄ñq3
enī oēs electores sunt priuati:quādoq3 nō sunt pri
uati sed priuādi:quandoq3 non sunt priuati neq3
priuādi:sed electio eorum nō habuit effectuz:for-
te quia electus noluit consentire vel renontiauit
post consensum seu mortuus est vel quid simile.
quādoq3 ꝛ quarto aliqui sunt priuati aliqui non.
12 ¶ † Primo casu quando oēs sunt priuati pote-
stas eligēdi deuoluitur ad superiorē.Et quis di-
catur hoc casu superior.dic vt dixi.s.c.bone. ꝛ vt
habetur in.c.q̄q̄.s.eo.li.vi.ꝛ si iste superior pro-
cessit ad electionē purgatū est vitium istorum qui
deliquerunt.Unde si ex aliquo accidenti ista ele-
ctio facta per superiorē nō potest habere effectū:
potestas deuoluitur ad primos electores. Quod
procedit siue ad superiorē facta fuerit deuolutio
ratione delicti siue negligētie:quod videt proba
ri hic.ꝛ sequitur glo.in.d.c.si electio.s.eo. lib.vi.
13 ¶ † Scdo casu quando nō sunt priuati electores
sed priuandi vtrum valeat electio facta ab eisdez ✝
electoribus anteq̄ priuentur.Dic vt leg.ꝛ not.in g
c.quia propter.s.eo.vbi iste casus examinat. Naz
quādo canonici elegerūt cōtra formā nō sunt pri-
uati potestate eligēdi sed priuādi ꝛ electio cōtra
formā attentata est nulla:vt in.d.c. quia propter.
i ¶ Tertio[i] quando nō sunt priuati nec priuandi:
sed electio eorū nō habuit effectum:puta quia ele
ctus noluit consentire vel quia renuntiauit post

¶ Epalis.Adde
Old.cōsi.xiiij.
¶ In maiori.ad
de vidēdū Old.
cōsi.cxv.cui⁹ vba
refert Io.an.sup
presso auctore in
addi.ad Spe.i ti.
de fi.psbyterorū.
✝ Sebasti. Sapia.
¶ Aut papa.vid
late p Feli.i.c.po
stulasti.s.de fler.
vbi late qño i di-
spēsationibus fit
extensio.
¶ Legitimare.
adde ꝙ notabili-
ter cōsuluit Pe.
de anc.cōsi.ccccx.
¶ In feudū.Qd
legitimat⁹ nō suc
cedat i feudū ne-
q3 i ēphyteosim:
tenuit Bal.ꝛ ibi
Pau.de ca.p⁹ eū
in.l.fi.C.de his q
veniā eta. impe.ꝛ
d.frā.cur.papie.
in cōsi.xiij.i.i.col.
vbi ponit multa
in materia legiti
mationis. Bene.
de salco.
Zacharias.
¶ Adde in q̄tuz
dicit ꝙ legitima
ti nō pnt i feudū
succedere:ꝙ h est
vex nisi expsse sit
dictū vt no.alex.
cōsi.ij.col.iij.i pn.
ꝛ col.ix.v.pdicta
etiā.ꝛ col.ij.versi.
nō obstat. volu.i.
ꝛ cōsi.xciiij.ij.col.
in fi.ꝛ in prin.iij.
eo.volu.
✝ Sebasti. Sapia.
¶ Qd an pcedat
Uide Alex.i.l.ex
fcō.§.si qs roga-
tus.col.iiij.ff.ad
trebel. Bal. in.l.
gnalr.§.cū autē.
C.de insti.ꝛ sub-
sti.Deci.in cōsi.
clv.col.iij.

b Zacharias. ¶ Non extendatur ad facultatem eligēdi.Adde ad hoc
glo.in.c.si quando.in glo.fin.ꝛ ibi Archi.Pe.de anch.Domi.et Phi.
fran.eo.ti.li.vi.Cardi.alex.in.c.presbyterū.col.i.in fi.ꝛ ibi Domi.xx-
vij.dist.ꝛ que posui in apo.ad istum in.c.cum inter.in versi.dilect⁹.post
alios nume.6.s.eo.titu.

f ✝ Sebastianus.Sapia. ¶ Tertio. Uide Bald.in.l.post aditam.C.
de impube.ꝛ alijs sub.vbi dicit ꝙ si electio de indigno non est perfecta
potest iterū fieri ita q̄ nō sunt priuati electores iure eligēdi.Qd decla
rari dz vt per Philip.peru.in.c.cōstitutus in psentia.s.de appella. vt
nō possit iterū eligere qñ interuenit contemptus.

cōsensum: vel forte fuit electio cassata quia ignoranter elegerāt indignū. Et tūc potestas residet penes eosdē electores: ita q habent aliud tēpus integrū ad iterum eligendum: vt est hodie tex. in d. c. si electio. ¶ Quarto casu quando aliqui sunt priuati aliq non. Ista est materia nostra. In qua dicēdum q aut illi qui nō sunt priuati elegerunt ex interuallo post electionē illorū q sunt priuati: et tūc sm omnes per istam electionem siue habeat effectū siue non est purgatum vitium eorū delinquentiū. Quia ista fuit scda electio. Unde si iterū habent eligere debent oēs vocari cū ista sit tertia electio. et hoc clare pbatur in litera. Sed tu limita istud dictū nisi isti qui erant priuati elegissent sciēter indignū. Nam tunc potestas non redit ad priores sed deuoluitur ad superiorez: quia cū isti representarēt totū capitulū. vt. s. dixi succedunt iura que dicūt q ptās deuoluitur ad superiorem si omnes de capitulo eligunt scienter indignum Et hanc opi. firmat glo. fi. et secuti sunt ibi cōiter doc. in c. bone. s. e. Aut isti qui nō erāt priuati elegerūt eodē cōtextu cū his q elegerūt sciēter indignū. Et hoc casu insurgūt varietates in qua electiōe debeat habere locum pena delinquentium Cōpo. hic sentit et tz q si ista electio nō pōt habere locū non dz habere effectū quia poterūt isti nō priuati eligere et de nouo priuatis nō admissis. et sic sensit cū opi. Tan. Quasi non censeat scda electio illa q cōcurrit eodē cōtextu cū electione delinquētiū. Nec gl. in effectu variat ab isto intellectu: sed solū negat q iste due electiones facte de decano et pcētore fuerunt facte eodē cōtextu. Refert tamen Cōpo. alios tenuisse oppositū vt ista electio fctā a nō priuatis cēseat scda. Et sic siue sit facta eodē cōtextu siue nō: et sic in alia electione que occurrit fienda deberēt priuati admitti: quia fuit illorum vitiū purgatū per electionē factā a non priuatis quā ipugnare nō poterāt. Licet ex aliquo intrinseco accidēti nō habuerit effectū. et iste intellectus plus placet Host. et Ioā. an. et videt cū eo transire do. Ant. et facit sm Io. an. iste tex. in eo qd dicit q isti psumptores solū priuant in scda electiōe. Io. cal. impugnat hūc intellectū. nā sequeret q delictū priuatorum non esset punitū. nā si alia electio facta eodē cōtextu nō habet effectum in nullo punirent illi qui elegerūt scienter indignum ex quo sunt admittēdi in alia electiōe. Nā idem cōtingeret si ignorāter elegissent indignū. et est bona cōsideratio et mihi placebat anteq eam vidissem nō tamē posui aliquē intellectū. Sed ego p cōcordia dicerē sic q aut electio facta eodē contextu a non priuatis recipiebat validitatē ex delicto priuatorū: puta quia isti nō priuati cōstituebant minorez partē capituli: ita qd ex delicto illorum dūtaxat fuit valida: et tunc licet non habuerit effectū: puta quia electus cōsentire noluit vel renuntiauit vel quid simile et nō potest negari quin vitium illorū delinquentiū sit purgatū per istam electionē nam pena habuit locum suum: quia tunc potestas residet penes alios nō priuatos. et recipit ista electio validitatē suā ex delicto illorū. ergo nō debēt excludi ab illa electiōe si propter aliqd accidēs illa electio nō potuit habere effectū. arg. op. hic. Aut electio istorū nō priuatorū erat valida absq delicto illorū qui elegerunt scienter indignū: puta q fuerat facta a maiori parte capituli: et tunc procedit opi. Cōpo. et sequaciū vt isti qui elegerūt scienter indignum priuentur potestate eligendi in prima electiōe que occurret in eadē ecclesia fienda.[a] Siue ista electio facta a nō priuatis habuerit effectum siue nō: quia si diceremus cōtrarium illi delinquētes non priuarentur potestate eligēdi. et sic effugerent penam iuris. nō enim potest dici q propter istā electionē factam eodē cōtextu sit purgatum eorum vitium. Cum ista electio valuisset etiā si illi elegissent indignū ignoranter. Nec fuerunt aliquādo exclusi a capitulo cū iste due electiones fuerūt facte eodem tēpore. Et hec videtur ipsa veritas. Unū tamen tene q vbicūq scda electio facta a nō priuatis non habuit integritatem suā: qz

Zacharias.

a ¶ In prima electione etc. Adde Cardi. mādago. in suo trac. de ele. parte. i. c. ii. in gl. fi. et Berthaō sirma. in tracta. de episco. parte. i. li. i. q. xiiii.

b ¶ Cum protestatiōe. Adde quid si propter potentiam non audent ptestari et an talis ptestatio sufficiat cū dubitatur an aliqui sint suspensi: ita q sint ineligibiles: Oldra. cōsi. cclxxvi. Anto. Francis. ¶ Et de ista protestatiōe iuris cōseruatoria quid operetur et quos effectus pducat vide p Bart. in l. non solum. in §. morte. ff. de oper. no. nun. Et vide d. Ant. do. Abb. Imo. An. sicu. et Feli. in c. cū. M. s. de consti.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Sed quo. Vid Bart. in l. i. §. necessario. ff. si mul. vētris no. faciūt no. per Barto. et Alex. in l. i. §. nūtiatio. ff. de ope. no. nun. vbi tangūt qn liceat destruere edificatū in solo suo ppria autoritate.

solū electores peruenerūt ad tractatū electionis et infecto negotio recesserūt a capitulo. Nō per hoc dicet purgatum delictū priuatorum vt admittant in sequēti tractatu: qz iura priuant istos psumptores pma vice ptāte eligendi: vt hic et in c. cū in cunctis. s. eo. Uerba autē debent intelligi cū effectu: vt in c. relatum. de cle. nō resi. et in l. iii. ff. qd cuiusq vni. purgat ergo vitiū cū per alios ad quos est deuoluta ptās fuit puētum ad ipsam electionē cū integritate sua: licet ex aliquo accidēti non habuerit effectū. licet Tan. hic aliud senserit: sed primū verius et tenet d. Ant. et per hoc habet clare intellectus huius capituli. ¶ Sed cōtra tex. et positionē casus quā gl. i. facit opp. sic eligētes precentorē elegerūt cū per impressionem: vt dicit in prima gl. ergo etiam ipsi erant priuati seu priuādi potestate eligēdi: vt in c. qsquis. s. eo. Sol. dicit Io. and. q illud. c. quisquis. emanauerat tēpore huius capituli. Uel potest dici sm eū q illud procedit qn electores spōte cōsentiunt impressioni et abusui laicorū. Qd autem hic dicitur procedit qn per metum peruenerūt ad illā electionem. Uel tertio illud. c. loquit in impressione laicorū: hic q forte intercessit impressio clericorū: et quelibet solutio potest tolerari.

14 ¶ † Extra gl. querit hic Inn. inter cetera quid si priuati veniūt ad eligendū cum nō priuatis nunquid possint ab istis nō priuatis violenter expelli: et cōcludit q nō. sed si non pnt eos aliter excludere debēt illos

b admittere cū protestatione[b] et protestatio preseruabit ius illorū. ¶ Nō obst. si dicat q anteq declarentur priuati debēt eorum gesta valere ex quo tolerantur. viii. q. iiii. nōne. et in l. barbarius. ff. de offi. preto. quia illa procedūt sm Inno. in his que cōpetunt ratione publici officii: sed electio spectat ad canonicos nō ratione publici officii: sz iure priuato: qd no. Quasi velit q canonici in eligendo nō exercent officium publicum: et ideo quacūq canonici tolerent: si tamē in veritate potest probari q ipsi erāt priuati potestate eligendi: puta quia erāt excōicati suspensi vel aliter priuati eorū electio declarabitur nulla ex defectu potestatis. Nec proderit dicere q tolerabant in illa potestate: quia tolerantia solū operat ratione publici officii. Et de hoc no. in c. cum dilectus.

c de cōsue. et s. eo. nihil est. et c. illa. ¶ Sed quo[c] ad precedens dictū nunquid possint violenter excludi per nō priuatos puto aliter et melius distinguendū q aut notorie cōstat q illi sint priuati: et tūc poterunt violenter illos excludere. Quia molestant istos qui repsentant totū capitulū in ista quasi possessione eligēdi: vn nō dicunt isti violētiam inferre sed potius se defendere in quasi possessione eorū. Nā vim vi repellere lz in c. olim. el. i. de restu. spo. c. si vero. de sentē. excōi. c. significasti. de homi. cū si. et hanc opi. aperte in similibus terminis tenuit Bart. in l. i. §. hoc interdictū. ff. de iti. actuq priua. vbi dicit q si forinsecus nō de vniuersitate vult interesse vniuersitati pōt violēter expelli de vniuersitate: qz turbat ipsam vniuersitatē in q̄si possessione sua. Pro hoc optime facit tex. in d. §. hoc interdictū. et vide ad materiam. qd dixi in c. i. de immu. eccle. Ubi post doc. plene examinaui an liceat epo qui nō recipit ab ecclesia subiecta ad procurationē debitā frangere ostia domus ecclesie et violēter intrare. et qd de canonicis qui nō admittunt ad ecclesiā ad capitulū iniuste: et idē in similibus terminis: et dic vt ibi dixi. Si autem nō esset notoriū q isti essent priuati: tūc serua dictū Inno. p quo adduco ho. tex. in c. cū sm leges. de here. li. vi. vbi habet q licz aliq sint priuati ipso facto bonis suis: puta qz heretici vel inuoluti crimine lese maiestatis. Nō debēt eorū bona occupari anteq precedat snia declaratoria q ipsi inciderūt in penā iuris. ita in pposito. Sed habebūt hoc casu non priuati duplicem viā. Primo practicā Inn. vt precedat protestatio. s. eo. c. cumana. Scdo q per superiorē faciant declarari illos esse priuatos. vt in d. c. sm leges. de here. lib. vi. Abbas.

1 ¶ Eligens scienter indignum suspendit a beneficiis per triennium.
2 Mala vita prelati inducit malam presumptionem contra totam ecclesiam que ipsum tolerauit.
Abbate remoto ppter eius malam administrationē: non succedit conuentus ecclesia vacante. quia presumitur contra ipsum.
3 Monachus hodie non potest esse delegatus, nisi papa ex certa scientia sibi delegeт.
4 Acta facientia mentionē q testis iurauerit faciunt plenam fidem.
5 Sollicitās electores p sua electione facit se indignū ad illā dignitatē.
Simoniacus dicitur etiam ille qui emittit preces pro sua promotiōe.
Clericus pauper impetrans beneficium non dicitur ambitiosus.
6 Testis in actu qui pōt videri et audiri debet deponere vidi et audiui.
7 Princeps scienter pmouens indignum motu proprio videtur ipsum habilitare. secus si ignoranter: quia
Motus proprius principis non confirmat gratiam contra intentionem principis concedentis.
8 Suspensus a beneficiis propter malam electionem itelligitur ab illis que habet in ecclesia contra quam deliquit.
Suspensus ad beneficia hebēda propter malam electionem intelligit q non possit habere in illa ecclesia contra quam deliquit.
9 Conspirantes ꝯ prelatū: an phibeantur testes cōtra statum ecclesie.
10 Testis dicens aliqd ꝯ se qua pena venit puniēdus vide. s. p discursum.
11 Infamia facti nō solū priuat quē a beneficiis obtinendis sed obtētis.
Infamia debet purgari contra infamatum.
12 Confessio facta in vno iudicio facit fidem in alio iudicio.

Acta facta

Acta facta in vno iudicio nõ faciunt fidẽ in alio.
Confessio procuratoris in vno iudicio non preiudicat domino in alio.
Confessio defuncti non nocet suo heredi si nõ habuit effectum cõtra defunctum ₇ confessio filij nõ preiudicat patri.
13 Clericus potest subijci torture vigore cõfessionis facte coram iudice seculari vt persistat in ea.
Confessus in vno iudicio vtrum possit interpretari confessionem suam in alio iudicio.
14 Inquisitio afficit mitiori pena inquisitũ ꝙ accusatio accusatum.
Confessio spontanea mitius punit̃ quã conuicta.

Per inquisitionem.

1 †Eligẽs sciẽter indignũ in epm̃ est ob hoc suspẽsus a bñficijs ecclesie p trienniũ. Nec põt iterum ad dignitatẽ illi⁹ eligi vel assumi. h.d. Prĩo ponit cõfessionẽ ꝓpositi: ex ꝗ̃ infert. Scdo ipsi⁹ idignã ꝓmotionẽ ibi: cũ igit̃. Tertio mãdat ipm̃ amoueri ibi: quocirca. ¶ Et pone casuz hui⁹ c. sic. Vacãte epatu tholosano quidã fuit elect⁹ multis canonicis ꝯdicẽtib⁹: tãdẽ ei⁹ electio fuit cassata sine vitio psone. Interim iste electus dedit operã solicitãdo ꝓcibus aliquos ex canonicis vt ipm̃ eligerẽt ₇ ẽt illis q in ꝑma electiõe sibi ꝯdixerunt ꝓstitit iuramentũ forte de premiando eos i casu electiõis: an tenuit post electionẽ cassatam domũ epalem per quẽdã canonicũ vocatum mascaron qui erat etiã cancellarius: ₇ demũ istis precedẽtib⁹ fuit iste denuo electus in epm̃ ab omnibus canonicis iter quos erat iste mascaron cõscius simonie dilapidatiõis istius electi. Procedente tpe anteꝙ esset lapsum triennij a tpe electiõis: ꝓpositus illi⁹ ecclesie tholosane fuit ꝓmotus in epm̃ cõuenarũ. ₇ iste mascaron fuit i ꝓpositum illius ecclesie substitutus. Demũ orta graui ifamia ꝯ illũ epm̃ tholosanũ q fuerat electus iniuste mõ ꝓdicto: papa cõmisit inquisitionẽ ꝯ illuz epm̃ ₇ sup statu epatus abbati cisterciẽ. ₇ duob⁹ monachis montis frigidi q formata tela inquisitiõis tam ꝯ epm̃ ꝙ sup statu totius epatus receperũt inter ceteros istũ mascaron in testẽ: q iuratus deposuit ꝙ ille eps tholosanus fuerat elect⁹ ꝓcedentib⁹ suis ꝓcib⁹ ₇ ꝓstito iuramento modis ꝓdictis: ₇ ꝙ ipsemet mascaron tenuerat nomine ipsius post primã electionẽ cassatã domũ epalem expẽdẽdo redditus ₇ puentus de cõsensu illius. Hac depositiõe scã isti cõmissarij retulerũt negotiũ pape q aduertẽs ꝙ iste mascaron scienter elegit idignũ vt patebat ex sua depositione ₇ p ꝯñs erat suspẽsus a beneficijs illi⁹ ecclesie p triẽniũ p c. cũ in cunctis. ꝯ. co. Indignũ erat ꝙ deberet interim ꝓmoueri ad aliquã dignitatẽ illi⁹ ecclesie: ₇ ideo mãdauit vt iste mascaron deberet remoueri ab officio prepositure: ₇ ꝙ alius idoneus deberet assumi. Quid fuerit actũ cõtra illũ iniuste electũ nõ habet̃ hic: sed solum fuit posita hic decisio illius articuli q faciebat ad titulũ. ¶ †No. j. ibi: super statu epatus ₇ epi. arg. ꝙ ratio vel nunꝙ̃ fit inqsitio ꝯ platũ qn etiam fiat sup statu totius ecclesie⁹ nã ex mala vita plati insurgit presumptio ꝯ totã ecclesiã que tolerauit eũ. Pro hoc. c. qualr ₇ qñ. cl. ij. de accu. iuncto principio cũ fine. et. c. cũ i. ₇ a. de re iudi. Debẽt eñ canonici resistere plato male administrãti. ad hoc tex. iuncta gl. no. in l. qm̃. C. de appel. Hinc alibi innuit tex. ꝙ abbati remoto ꝓpter malã administrationẽ non succedit cõuẽtus ecclesia vacãte in administrationem: sed p superiorẽ dz deputari idoneus administrator: vt in. c. fi. in v. si autẽ dilapidator. j. de sta. reg. ₇ põt illud attẽtari ẽt in ecclesijs cathedralibus remoto plato aut ꝓpter malã administrationem tacẽte capitulo: ₇ dic vt no. i. d. c. fi. ¶ †No. ij. iuncta sup: ascriptione in qua scribit̃ abbati et duobus monachis: ꝙ monach⁹ põt esse delegatus^b pape: lz nullã habeat platurã: qd ꝓcedebat olim: hodie autẽ secus: vt in. c. statutũ. j. de rescri. lib. vj. ₇ in cle. ₇ si principalis. eo. ti. nisi papa cõmitteret ex certa sciẽtia. limita tamen vt dixi in. c. causam,

4 de iudi. ¶ †No. iij. ibi iuratus asseruit. ar. ꝙ per
c vba descripta in actis talis testis iuratus^c sic di-
d xit ₇c. ꝓbat̃ iuramẽtũ testis:^d lz scriptura videat̃ enũtiatiua: sed dic ꝙ nihilominus facit fidem in de iuramẽto: ex quo act⁹ potuit interuenire tpe scripture ad hoc qd not. Inno. in. c. qm̃. j. de proba. et
5 Bar. in. l. theopõpus. ff. de do. ple. ¶ †No. ꝙ solicitãs electores p sua electione reddit se indignũ ad illã dignitatẽ. nã ꝓbat̃ ambitiosus ₇ põt dici
e simoniac⁹ q ꝓces emittit p sua ꝓmotiõe^e de quo j. q. i. c. sunt nõnulli. ₇ ea. cã. q. vi. in. c. sicut is. Et
f gñaliter circa ista preces ₇ an ₇ qñ sint licite^f vide glo. not. ₇ doc. in. c. tuã. de eta. ₇ quali. Et adde ad ꝓdicta glo. no. in. c. si. de ꝯces. ꝑben. li. vj. ꝗ̃ dicit nõ esse ambitiosum nec dãnosuz ꝙ pauper clericus sibi ipeteret bñficiũ. arg. in. c. cũ sm̃. de ꝑb. sed dic ꝙ nõ dz ita instare ꝙ eligat̃ ad dignitatẽ qꝛ illam vr̃ ꝓcurare ꝓpter ambitionẽ ₇ nõ ꝓpter paupertatẽ.
g si tñ desideraret:^g vt possit ꝓdesse proximis: forte hoc nõ esset dãnãdũ. ₇ ita põt intelligi. c. qui epatũ desiderat. viij. q. i. ₇ vide qd ibi not. Archi.
6 ¶ †No. ibi se vidisse pariter ₇ audiuisse ꝙ vbi res sup qua testis deponit est ꝑceptibilis duplici sensu visus vel audit⁹ vel alijs sensibus: debet testis deponere p vtrũq₃ sensum: sensus tñ visus est generalis ad oẽm sensum preter visionẽ mentalem. de quo vide ho. gl. ₇ no. iij. q. ix. c. testis. ₇ cõcordat huic. c. ij. de cõsue. ¶ Not. ꝙ iuramentũ ꝓstitũ electorib⁹ ante electionẽ ꝓsumit̃ illicitũ: vt. s. iurans ex pacto eligat̃. ¶ No. ꝙ itrusus in aliqua dignitate nõ põt ad illã eligi ₇ eligẽtes puniunt̃ tanꝙ̃ eligẽtes sciẽter indignũ: hic eñ ad cõcludendam indignitatẽ electi põderat̃ ꝙ ipse ante electionẽ validã tenuit domũ epalem p ipsum mascaron q expẽdebat de volũtate ipsius electi: talis enim in-
b trusus cõmittit furtũ^b sm̃ Inn. qꝛ cõtractat rem alienã inuito dño. de quo vide ho. tex. iũcta gl. in c. dudũ. j. eo. An autẽ valeat ꝓuisio facta de itruso nulla mentione habita de intrusione ꝑfecto si esset facta ad instãtiã intrusi nõ valet tanꝙ̃ surreptitia: qꝛ si papa sciuisset verisimiliter sibi de illo beneficio nõ ꝓuidisset. vnde fuit tacitum id quo expresso papa saltẽ nõ ita de facili gratiã cõcessisset: ₇ istud hz surreptionẽ inducere: vt in. c. postu-
7 lasti. de rescri. †Sed si princeps motu ꝓprio ꝓuidisset: tũc puto valere qꝛ videt̃ princeps ꝓmouẽdo sciẽter idignũ illũ habilitasse: ad hoc qd le. et no. in. l. quidã consulebat. ff. de re iudi. ₇ in. l. idem vlpianus. ff. de exeu. tut. per Bald. in repe. l. barbarius. ff. de offi. ꝓto. facit qd no. Inn. in. c. diuersis fallacijs. de cle. cõiug. ₇ in. c. veniẽs. de fi. ꝓsby. Si autẽ ignorãter tunc posset attentari ꝓuisionẽ esse nullã ex defectu intẽtionis principis: qꝛ non est verisimile ꝙ princeps sciẽter itruso ꝓuidisset motus aũt ꝓprius nõ cõfirmat gratiã contra intentionẽ principis cõcedẽtis: de quo vide qd no. Jo. an. in. c. si motu ꝓprio. de ꝓbẽ. li. vi. ₇ Jo. cald. in. c. cũ dilectus. de iurepa. tenẽt dñi de Ro. i eoꝝ quadã deci. Quid aũt cũ executor apostolicus cõfert bñficiũ indigno presertim notorio an teneat collatio. vide pulchre per Inn. in. c. iter dilectos,
8 de exces. pla. ¶ †No. vlt. ꝙ suspẽsus a bñficijs ex eo qꝛ indignũ platũ elegit nõ põt durante suspẽsione ꝓmoueri etiã ad aliquã dignitatẽ. Aduertẽ tñ qꝛ. c. cũ in cunctis. in. §. clerici. vbi ponit̃ hec pena suspẽsionis recipit aliqs limitationes ₇ restrictiões. Prĩo eñ nõ hz locũ illa pena nisi i electionibus epoꝝ ₇ superioꝝ in iferioribus võ dignitatib⁹ puniunt̃ electores pena arbitraria. de quo vide tex. cũ gl. in. c. si cõpromissari⁹. j. e. lib. vi. Scda restrictio ꝙ illa pena suspẽsiõis restringit̃ ad bñficia dũtaxat ꝗ̃ isti eligẽtes indignũ habebãt in eadẽ eccl̃ia ad quã fuit facta electio: nõ aũt extẽdit̃ ad bñficia aliaꝝ ecclesiarũ: vt sic solũ puniant̃ in bñficijs habitis in illa eccl̃ia ꝯ quã deliquerũt: vt est tex. in. d. c. si cõpromissari⁹. Ex quo infert̃ ad notabilẽ limitationẽ istius. c. vt quẽadmodũ suspensio quo ad bñficia habita restringit̃ ad bñficia illi⁹ eccl̃ie: ita ₇ ihabilitas ad habẽda ꝯ durãte suspẽsione causet̃ solũ respectu illi⁹ eccl̃ie

t ij

¶ Totius ecclesie. Adde vt per Ol. ꝯsi. cclxxviij. ₇ an ex mala vita prelati presumat̃ contra totam ecclesiam. vide An 13 cha. consi. clvij. Anto. Francis.
¶ Et dicit̃ ꝙ mala vita prelati in 14 ducit ꝓsumptionem cõtra totam ecclesiam. Iuxta illud dictũ Psalmiste. Cũ sancto 1 sanctus eris ₇c. In psalmo. xvij. ₇ vide ꝗ̃ habetur in. c. cum ad monasterium. de sta. mona.
b ¶ Esse delegat⁹. Adde videndum do. de ro. decisio. ccix. in antiquis. de rescri. Calde. cõsilio. ij. et. vj. de offi. deleg.
c ¶ Testis iurat⁹. Adde vidẽdum Old. cõsi. cccxiij. Adde ꝙ notario actuario credit̃ sine testib⁹. c. qm̃ ꝯtra falsam. ₇ ibi doct. post Inn. j. de ꝓba. ₇ p Bal. i tract. de tabel. in v. q. Quinmo dixit Specu. dictũ solẽne in ti. de testa. §. i. vñ. sed pone. ₇ ibi Bald. in addi. i v. si iudex. ꝙ post publicatas attestatiões magis credit̃ notario ꝙ testi dicẽti nõ ita deposui: qd dictum est notãdum ₇ paucis notũ: ₇ ita in proposito repio fuisse allegatum per elegantem doc. ₇ dñm meum dñm Paulũ sacrũ de magnis de peru. 2 Aeneas de falc. Anto. Francis.
¶ Et de hoc qñ a testis cõtradicit notario et instrõ cui magis credatur et qñ ex hoc vacillat fides instrumenti ₇ scripture notarij. vide Bar. in. l. j. ₇ in l. fi. ff. quẽad. test. ap. ₇ Bal. ₇ Sali. in. l. in exercẽdis C. de fide instru. 3 Et orta paritate nũeri: magis cre b ditur notarijs ꝙ alijs testibus. ita Bald. in aut. sed cũ testator. C. ad legẽ fal. ₇ aug. in aut. de testa. in vltima co. Et adde ꝙ multum creditur istrõ notarij si alr̃ est fidelis in suo officio. vide Inno. in. c. illud. de ꝓsump. ₇ Bal. in. l. sub riuos. in fi. C. de proba.
Sebasti. Sapia.

d ¶ Iuramẽtũ testis. Vide no. per Bart. et alios in aut. si qs in aliꝗ̃. circa fi. C. de edẽdo. Feli. i. c. sicut. col. xv. j. de re iudica. p Moder. i l. sciendũ. ff. de verbo. obli.
¶ Promotione. Adde Ro. cõsil. cccxvij.
Zacharias.
f ¶ An ₇ qñ sint licite. Adde Inn. in. c. tuã. in princ. j. de eta. ₇ qli. Archi. in. c. nõnulli, j. qd. i. ₇ in. c. moyses. viij. q. i. Bar. ₇ doct. in. l. i. ff. ad le. iul. de ambitu.
Sebasti. Sapia.
g ¶ Si ꝺsideraret. Vide Bal. in. l. si quẽꝗ̃. C. de epi. ₇ cleri. ₇ vide Fir. i tracta. de epo. in prima parte libri tertij. q. lxix. vide Bar. i. l. vniuersi. C. de leg. li. x. vbi no. illũ tex. cõtra platos nostri tẽporis qui nimia opera ₇ ambitione ꝓcurãt cardinalatũ sz Deus bene prouidet.
b ¶ Cõmittit furtum. Adde Old. consi. lxv.

in alia ergo ecclesia poterunt illi etiaƺ durãte illo
triẽnio suspẽsionis ꝓmoueri.arg.in.d.c.si cõpro⸗
missarius.⁊ põt ẽt adduci tex.Nam ista habilitas
respectu obtinendorũ venit accessorie ad suspẽsio
nẽ factã de habitis vt colligit̃ hic ex lr̃a.in versi.
cũ igit̃.ergo dƺ regulari sm̃ naturã illius suspen
sionis.vt in reg.acces.de reg.iur.li.vi.ad hoc alle⸗
go gl.no.q̃ hoc tenuit in.c.cupiẽtes.in.§.ceterũ.in
9 ver.bñficijs.in si.e.ti.li.vi.¶ † In gl.j.ibi:sed sup
statu ecclesie admittũtur:vult ergo gl. ꝙ ꝯspiran
tes ꝯ p̃latũ admittãtur in testes sup statu ecclesie
⁊ sic ꝯ alios de ecclesia lƺ non ꝯ p̃latuƺ. qđ an sit
verũ[a] indistincte dic vt plene dixi post Inn. in.c.
cũ.i.⁊.ij.de re iudi.¶ In gl.si.ibi:sed ille plus pec
cauit q̃ iste.Adde quia vt dicit Io.an.⁊ bene:ille
fuit mediator simonie merito fuit punitus pena
simoniacorũ.Iste vero mascaron solũ fuit ꝯscius
ꝙ iste quem elegit fuit simoniacus:⁊ ideo nõ fuit
10 punitus de simonia.¶ † In ea.glo.ibi inquisitio
fuit facta tã in capite q̃ in mẽbris no.bene ⁊ tene
mẽti solutionẽ huius gl.vult eñ ꝙ si in inqͥsitiõe
b generaliter formata testis[b] in inqͥsitiõe ꝯpreben⸗
sus aliqͥd fuit cõfessus cõtra se põt ⁊ dƺ puniri ac
si directe fuisset cõfessus cõtra se ⁊ nõ in forma te⸗
stimonij.Et ex hoc sentit gl. ꝙ si testis inter liti⸗
gantes vel in inquisitiõe formata cõtra aliũ cõfi⸗
tet̃ crimẽ ꝓpriũ ꝙ nõ dƺ ex illa cõfessione puniri.
Aduerte tñ quia iura que ad hoc gl. adducit hoc
nõ probant: nõ enim loquũtur in cõfessione sƺ in
ꝓbatione criminis facta per alios testes:sƺ respe
ctu cõfessionis sunt opi. vtrũ testis debeat ex hoc
puniri pena ordinaria vel extraordinaria:de quo
vide qđ plene dixi in.c.i.de exce.⁊ plene no.in.c.ij.
de ordi.cog.⁊ dic vt ibi. Ex predictis habes vnũ
11 lectu.ad istũ tex.¶ † Scđa lectu.potest colligi ex
his que p̃cedunt in gl. ꝙ iste mascaron fuit repul
sus ab illa dignitate p̃positure nõ tantũ vigore
sue confessionis q̃tum propter infamiã facti que
ex illa surrexit cõtra eum.nam vt dixit hic Inno.
effectus infamie facti est vt nõ solũ repellat a be⸗
neficijs obtinẽdis:vt in.c.inter dilectos.de exces.
prela.⁊ in.l.ij.C.de digni.lib.xij.sed etiã vt priuet
beneficijs iam habitis[c]. Et pondera diligenter
hoc vltimum ad qđ solet allegari vt plurimũ:sed
d profecto nõ est verũ:[d] quia ꝓpter solã infamiam
facti non debet qs priuari beneficijs habitis:sed
debet fieri inqͥsitio ꝯtra eum:vnde infamia p̃stat
solam facultatem ingrendi:vt in.c. qualiter ⁊ qñ.
el.ij.de accu.potest tñ si infamia esset multum ve⸗
e hemens[e] interim suspẽdi durãte inquisitione.de
quo vide tex.not.in.c.inter solicitudines.de pur.
ca.⁊ vide per Ioã.an.in.c.i.de accu.lib.vi.⁊ si non
potest p inquisitionẽ haberi veritas remanẽte ni
hilominus infamia debet indici purgatio: vt in
c.accedẽs.de accu.⁊ de modo procedendi ꝯ infa⸗
matũ:vide gl. no.ij.q.v.in.c.p̃sbyter si.⁊ in.c.si ma
la fama.⁊ in.c.ij.de pur.ca.⁊ per Innoc.in.c.cũ.p.
e.ti.Tertius intellectus est ꝙ istud crimẽ ꝯfessa⸗
tum per mascaron in forma testimonij cõtinge⸗
bat cãm de q̃ agebat̃ merito dƺ puniri ex sua con
fessiõe:vt in.c.i.in si.de accu.in.vi.⁊ in.l.ij.§.si pu⸗
blico.ff.de adul.⁊ quare dr̃ cãm cõtingere ⁊ an sit
verum ꝙ ꝓpter hoc debeat puniri pena ordina⸗
12 ria.vide qđ plene dixi in.c.ij.de or.cog.† Quartũ
intellectũ posuit hic Cõpo.⁊ sentit tacite Inn.ꝙ
iste mascaron nõ fuit priuatus ꝓpter cõfessionẽ
factã in forma testimonij:sed de nouo fuit forma
ta inqͥsitio cõtra eum:⁊ sua cõfessio quã fecerat vt
testis fuit adducta:vt ꝓbaret crimẽ ꝯ eũ.Ex quo
no.singulariter ꝙ lƺ ꝯfessio facta indirecte in vno
iudicio nõ valet vt cõfitẽs puniat̃ directe de illo
crimine:qđ tƺ Bar.in.l.si cõfessus.ff.de custo.reo.
p.l.si filiũ.C.de libe.cã.tñ põt illa cõfessio adduci
vt ꝓbet crimẽ ꝯ eũ in alio iudicio spẽaliter istitutẽ
do ꝯ ipm̃. Cõtra qđ op.de.c.inter dilectos.de si.
instr.vbi dr̃ ꝙ acta facta in vno iudicio nõ faciũt
fidẽ in alio.Sol.dicit hic no.Inn.ꝙ ꝯtrũ p̃cedit
in ꝓbatiõe q̃ sit p testes ⁊ instra.secus aũt in ꝯfes
sione diuersitatis.rõ sm̃ eũ ẽ:qꝛ multa potuisset
iste reus obiecisse forte ꝯtra attestatiões ⁊ instra

q̃ non obiecit ꝓpter paruitatẽ preiudicij de quo
agebat̃ obiecisset autẽ si sciuisset criminalr̃ debe
re agi cõtra eũ:vel si tũc fuisset actũ criminaliter
sed in cõfessione ꝓpria nõ cadit aliqua excusatio:
qꝛ qđ quisqꝫ dilucida voce semel cõfessus est non
põt ampli⁹ denegare:vt in.c.p tuas. de ꝓba.⁊ in
f l.gñaliter.C.de nõ nume.pe.qđ no.[f] singulariter.
Sƺ idẽ Inno.in.c.qualr̃ ⁊ qñ.el.ij.de accu.ꝓpe si.
ꝯtrũ vr̃ sensisse.ibi eñ dixit ꝙ si clericus fuerit cõ
uictus de crimine dũ ageret ꝯ eũ ciuiliter potest
ep̃s su⁹ nouã inqͥsitionẽ ꝯ eũ formare:⁊ ꝓ ꝓbatio
ne adducere acta illius iudicij in quo agebat̃ ci⸗
uiliter ⁊ sic voluit ꝙ nõ solum ꝯfessio sed etiã alia
acta faciũt fidẽ in alia cã:lƺ nũc agat̃ ꝯ eundẽ cri⸗
minaliter.⁊ in priori iudicio fuit actum ciuiliter.
g Sƺ tu[g] tene dictũ Inn.hic. qꝛ verius ⁊ cõius.qđ
tƺ gl.iuris ciuilis in.l.si qs a se fundũ.C.ad legeƺ
iul.de vi pu.⁊ Bar.in.l.ij.ff.vi bo.rap.⁊ qđ dixi ꝙ
cõfessio facta in vno iudicio facit fidẽ in alio ꝯtra
h cõfitentẽ:intellige in ꝯfessione ꝓpria[h] secus in cõ
i fessione ꝓcuratoris[i]:nã illa non facit fidẽ in alio
iudicio cõtra dñm:qđ tenuit singulariter Cõpo.
⁊ sequunt̃ cõiter doc.hic ⁊ est rõ:qꝛ ꝓcurator non
põt p̃iudicare dño nisi in illa lite in qua est ꝓcu⸗
rator:vt in.c.cũ olim.de offi.deleg.Itẽ in ꝯfessiõe
ꝓcuratoris cessat rõ sup qua se fundat.c.p tuas.
⁊.l.gñaliter.ꝓalle.Itẽ cõfessio ꝓcuratoris nõ est
vera cõfessio dñi:sed ficta ⁊ interp̃tata.ficta autem
ꝯfessio nõ dƺ p̃iudicare i alio iudicio ꝓ hoc facit
qđ in simili no.Bar.in.l.cũ filius.ff.de vb.ob.⁊ in
l.eius q delatorẽ.ff.de iure fis.vbi vult ꝙ ficta cõ
fessio alicui⁹ nõ nocet suo heredi si non habuerit
effectũ ꝯ defunctũ:nec ꝯfessio filij facta nocet pr̃i
vt no.in.d.l.cũ filius.Itẽ limita p̃dicta cum agit̃
criminaliter:sed si agit̃ ciuiliter ꝯfessio fctã inter
certas p̃sonas nõ p̃iudicat quo ad aliã p̃sonã; vt
13 in.l.pe.ff.de inter.ac.† Ultimo ꝯ predicta op. de
c.at si cleri.de iu.vbi cõfessio clerici nõ facit fidẽ
in alio iudicio:etiã criminaliter instituto. Solu.
Inno.dupliciter. Primo ꝙ illa cõfessio nõ facit
fidẽ vt clericus per suũ ep̃m ex illa possit directe
dãnari cũ fuerit facta corã iudice seculari.sed
k bene poterit cõpelli ad persistendũ[k] in illa cõfes⸗
sione.Et no.singulariter hoc vltimũ dictũ Inn.
per hoc eñ inferunt quidã ꝙ clericus põt subijci
torture vigore cõfessionis facte corã iudice secu⸗
lari ad dandũ intellectũ ꝓbabilem illi cõfessioni
per quã excusatur a crimine.argu.c.cũ dilecti. de
accu.qđ an sit verũ:dic vt plene dixi i.d.c.at si cle
rici.Scđo rñdet Inno.ad cõtrariũ ꝙ illud p̃ce⸗
dit in cõfessione nõ sponte facta corã iudice secu⸗
lari.vnde ne in aliquo cõprobet̃ iurisditio laico⸗
rum sup clericos fuit ibi institutũ:vt ex illa con⸗
fessione cleric⁹ in nullo possit dãnari.Et hec scđa
solu.mihi plus placet de quo plenius dixi in.d.c.
at si clerici.An autẽ possit indistincte cõfessus in
l vno iudicio interpretari[l] in alio iudicio cõfessio
nem suã:vt sibi nõ noceat:distinguit hic Inn. ꝙ
aut prima ꝯfessio emanauit in scriptis ⁊ oportet
ꝙ interpretatio seu excusatio etiã probet̃ per scri
pturã per.l.generaliter.ꝓalle.Aut emanauit nõ
in scriptis:⁊ tũc poterit fieri excusatio per alias
ꝓbationes vel per aliũ idoneũ intellectum:iuxta
ea que leg.⁊ no.in.d.c.cũ dilecti.de accu.Intelli⸗
ge tñ primũ membrũ huius distinctionis qñ scri⸗
ptura fuit de substãtia confessionis:vt quia fuit
actũ vt cõfessio fieret in scriptis quo casu scriptu
ra est de substãtia actus:vt in.l.cõtractus.C.de fi.
instru.Secus si scriptura fuit inde facta ad ꝓba⸗
tionẽ cõfessionis ⁊ sic intelligit̃.d.l. gñaliter. vbi
dicit̃ ꝙ nõ põt quis aliqͥd ꝓbare contra ꝯfessio⸗
nẽ suã quã fecit in scriptis nisi per aliã scripturã.
vt ibi no.Bar.Et ex predictis habes plene exa⸗
minatũ quartum intellectum:quod est valde no.
¶ Põt ⁊ quinto legi iudicio meo ꝙ iste masca⸗
ron nõ fuit cõfessus vt testis:nã in litera hoc nõ
dicit̃:sed simpliciter ꝙ iuratus asseruit vnde põt
intelligi ꝙ iste mascaron fuit interrogatus sup
inqͥsitione generaliter formata ꝯ oẽs de ecclesia
tanq̃ vnus de ecclesia.Nã illi cõtra quos format̃
inquisitio

a ¶ An sit verum. Adde Old.cõsi. cclxxviij.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Si testis. Uiđ tex.in.c.ad petitionẽ.§.de accus. vbi do.Abb.allegat hunc tex.sm̃ istũ intellectum.

Zacharias.

c ¶ Iam habitis. Adde bar.⁊ post eũ Ia.rebuffi.in l.infamia.i princ. et ibi in addi.ad dictũ Rebuff.C. de decu.li.x.pau. de cast.cõsi.cxcvi. And.pon.i snia singu.in vbo.infamia.Innoc.in.c. qualr̃ ⁊ qñ.de accu.Bal.in.l.mandata.C.manda.⁊ Spe.in ti.deposi ti.§.vij.versi.xix.

d ¶ Nõ est verum. Adde tñ qđ Ro. cõsi.cc xcvij.idem tenet qđ Inn.lƺ ibi nõ alleg.

e ¶ Uehemẽs.adde Bar.ꝯsil.inci. an fama cũ dicto syndici.

f ¶ Qđ no. Adde Io.de ana.cõsi.i. Ange.cõsi.xxvij. vel .clxxxvij. vel cc xcvij.

Sebasti.Sapia.

g ¶ Sed tu. Doc.c tñ in.d.c.qualr. vident̃ velle ꝙ dictũ Innoc.ibi sit cõmunius.

Zacharias.

h ¶ In ꝯfessiõe ꝓpria.adde ꝙ opƺ ꝙ adhuc ꝙ illa confessio ꝓpria sit vera ad hoc vt faciat fidẽ in alio iudicio vt p Lu.ro. sing.suo.ccciij.ꝙ incip.si cõfessus sum.sec⁹ aũt si cẽt ficta vt p eũ ibi q alleg.Bart.sing. in.l.ij.§.diuus.ff. de iure fis.

¶ Adđ an semel confessus possit amplius denegare.Et dicas ꝙ nõ nisi specifice ꝓbet errorẽ ꝯfessionis sm̃ bal. i.l.error. in pe.col.C.de iuris ⁊ fac.igno.⁊ i spẽ ita consuluit do.Frãcis.cur.in cõsil.lv.in.vi.col. ver.⁊ dñ in motiuis.⁊c.⁊ in consil. lxix. in vlti.co.in prin.⁊ in multis ꝯsilijs alle.vt po ꝑeris reqrere in ta

bula suorũ ꝯsiliorũ in ver.ꝯfessio. in prin.Et ꝙ cõfessio facta i vna instãtia faciat fidem in alia instãtia maxime inter easdẽ p̃sonas vid pulchre per do. Alex.i cõsil.xcvi. in prin.in.j.vol.⁊ plenius in consi. xix.in prin.l.iij. vol.ad primã p̃tẽ apostille: vid pulchre per istum in e.scriptum.in numero.9.§.eodem. Aeneas sale.

Sebasti. Sapia.

i ¶ Cõfessione ꝓcuratoris. Uide Feli.restringentẽ in.c.i.col. pen. §.vt lit.nõ ꝯtest.⁊ Are.in cõsil.xiij. viso diligẽter. in vlti.dubio.Et de confessione facta vide Bal. in.l.ij. col.si.C. de eden. Feli.in rubr. de ꝓba.co.i. facinnt not.per do.Ias.i l.ij.C.q testa. fac. pos.vbi loquit̃ de cõfessione q̃ sit p positiones.et ad materiã vid Fel. in.c.i.co.iij.versi. scđa ꝯclusio.§.de excep. vbi ponit duas limitationes ad istũ.ꝙ cõfessio in vno iudicio facit fidem in alio.

k ¶ Persistẽdum. Adde vidẽdum Cal.ꝯsi.xij.de iu. Cepo. cõsilio.[illegible] Abb.cõsil.xxiij. vbi dicit secus eẽ si cõfessio esset facta corã alio iudice ecclesiastico in cõpetenti tamen Alex.cõsil.xiij.ij. lib.Aret. cõsi.cl. Anto. Francis.

¶ Et quãdo cõfessus corã vno iudice possit adhibita tortura cõpelli persistere in priori ꝯfessio[n]. vide do. Al[illegible] ⁊ alios post eũ in.[illegible] at si clerici.i prin. de iudi.

¶ Interpretari. Adde Alex.ĩ.cõsilio.i.iij. li. Are, consilio.cxlvij.

¶ Sz minori.adde q iste sentit q accusatio sit fauorabilior q inqsitio q
ad punitionẽ crĩs cui⁹ opi.ↄfirmaṫ p ea q volunt Cal.ↄſi.j.ð accu.ꝛ ↄſ.
ij.ð penis.Ful.ↄſ.cxxxvi.Cepo.lxv.Pe.de anc.ↄſ.cxc.Abb.xxv.i qb⁹
locis ↄcludiṫ q inqſitio eſt via extraordinaria:accuſatio vo ordinaria.
b ¶ Continue.Adde Roma.conſi.clxiij.
Anto. Franciſ.

¶ Adde q hoc
vbũ ↄtinue itelli
giṫ cũ tẽperamẽ
to.i.qñ op⁹ ẽ.tex.
eſt in.l.apoſtata.
C.de apoſta.ꝛ við
no.Ŝ.i pe.grego.
ꝛ qñ act⁹ dicaṫ fie
ri cõtinuo ꝛ cõti
nuate.við gl. no.
ſm Bart.ibi in.l.
duos.§.fin.ff.de
duo.re.ꝛ adde q
illud ðr ↄtinue ꝛ
continuate factũ
qð eſt fcm̃ aliquo
modico interual
lo iterpoſito.c.ſi.
de frig.habeṫ l.l.
ex fcð.§.fcm̃.ff.de
here.iſti.ꝛ i.l.fora
mẽ.ff.de ſer.vi.§.
ꝛ l.l.j.§.quotidia
na.ff.de aq quo.ꝛ
eſti.ꝛ við l.c.ſi qs
volũtarie.l.diſt.ꝛ
hr̃ in.l.cõtinuos.
ff.de v̇.obl.ꝛ vide
Bart.i.l.ſi qs ita
legauerit.ff.de eð
di.ꝛ de mõ.ꝛ vide
q habenṫ i.l. hac
ↄſultiſſima.C.de
teſta.et qñ dicaṫ
poſſeſſio ↄtinua
ta:ꝛ qũo pbeṫ ali
quẽ ↄtinue poſſe
diſſe.vide p ſpec.
in ti.de pba.§.i.i
ſi.ꝛ addẽ q actus
ðr ↄtinue fact⁹ ẽt
ſi interueniat ali
qð iteruallũ dũ
mõ ptes nõ diuer
tãt ad act⁹ extra
neos.l. iuriſgen
tiũ.§. quarta in
re.ff.de pac.c.i.de
offi.archip̃ſby.et
ibi Jo.and.ꝛ við
lxxvi.diſt.c.ſcien
tia.ꝛ in.c. nunq̃.
de cõſe.diſtin.v.
Sebaſti. Sapia.
c ¶ Conſuetudo
diuturna.Vide
pulchrum dictuʒ
Bar.i.l. qs ſit fu
gitiu⁹.§.apud la
beonẽ.ff.de edili.
edi.vbi dicit q ↄ
ctus q ſapit vſu
rariã prauitateʒ
ex ↄſuetudine re
putaṫ licit⁹.vide
ẽt Bartho.vero.
i tracta.de ſimul.
ↄctu.co.iiij.ↄſue
tudo cũ hʒ cõſti
tuere pbabile du
biũ iuris.c.lʒ.j.ð
ſpõ.duorũ.við ẽt
Car.ꝛ Jo.ð imo.
in.c.ex tuc.col.vj.

inqſitio teneṫ merito iuramẽti reſpõdere ſuper
deductis in confeſſione:vt in.d.c. qualiter.el.i.in
§.forma.Et qꝛ fuit cõfeſſus cõtra ſe merito ex cõ
feſſione ppria directe facta ſup inquiſitione iſte
fuit punitus.Sed ↄtra hoc op.videṫ enim q de
buit puniri pena depoſitionis vel priuari oibus
beneficijs.ar.in.c.inſinuatum.ꝛ.c.de hoc.de ſimo.
Sol.dic q crimẽ confeſſatũ nõ merebaṫ tantam
penã.nõ enim cõfitebatur ſe ſimoniacum eſſe vel
fuiſſe:quo caſu pcederet ↄtium:ſed ex cõfeſſione
ſua ſolũ inducebaṫ q elegerat ſciẽter indignum.
vnde ſatis eſt q fuerit punitus pena ſuper hoc a
canone inflicta:ꝛ ſic poteſt dici q fuit punitus in
14 pena ordinaria.† Nec ob.ſi dicaṫ q qñ procediṫ
per inquiſitionẽ nõ dʒ inqſitus puniri pena ordi
naria:ſed minori⁹ ſaltẽ de iure canonico: vt pro
baṫ in.c.qualr ꝛ qñ.el.ij.Ŝ.alle.qꝛ illud nõ pcedit
qñ de crimine cõſtat per cõfeſſionẽ propriã: quia
tunc puniṫ ac ſi fuiſſet cõuictus per viã accuſatio
nis:quia hic tex.eſt no.in.c.ſi.de celebra.miſ.et in
c.ij.de cõfeſ.ꝛ qð ibi plene dixi. Et intellige quã
do confeſſio fuit facta metu pbationis:ſecus ſi a
principio fuit ſpontanea quo caſu pcedunt iura
que dicunt q initius eſt agendũ cum ſponte con
feſſo q cum cõuicto.de quo vide gloſ.not.ꝛ qð ibi
dixi in.d.c.de hoc.j.de ſimo.Et circa materiã cõ
feſſionis extraiudicialis ſup crimine an ꝛ quan
do plene pbet vel alias ſemiplene.pleniſſime di
xi in.c.at ſi clerici.   Abbas.
1 ¶ Profeſſus qui nõ eſt non poteſt eligi ad re
gimen eccleſie regularis:nec valeret conſuetudo
in contrarium.6.
2 Contin⁹ de iſta dictio importat factũ continuum
licet habuerit modicum interuallum.
3 Conſuetudo diuturna licet minus iuſta preſtat
probabilem cauſam dubitandi.
Sententia lata contra ius de quo aliqua ratione
poteſt probabiliter dubitari valet.
4 Conſuetudo mala eſt radicit⁹ extirpanda:ꝛ non
tollit ius.
5 Lex diuina põt allegari in deciſionibus cauſa℞:
Cõſuetudo non põt habilitare prorſus inhabilẽ.
7 Profeſſus alicuius religionis debet ſuã profeſ
ſionem facere in ſcriptis.
8 Profeſſus tacite poteſt compellere monaſteriũ
vt eum recipiat expreſſe.
Profeſſus niſi expreſſe profiteatur non põt pro
moueri ad aliquã prelaturam.
Pauper poteſt officio iudicis cõpellere diuitem
ad faciendum ſibi eleemoſynam.
Cõuerſus nõ põt petere vt recipiaṫ i monachũ.
Monach⁹ põt eſſe cũ licẽtia abbatis vicari⁹ epi.
Laicus non poteſt eſſe vicarius epiſcopi.

Cum cauſam. Si nõ pro
feſſus eli
giṫ ad regimen eccleſie regularis caſ
ſaṫ electio cõſuetudine in ↄtrũ nõ ob.
cõis diuino.ſcða ibi:qm̃.¶ Caſus lr̃alis.Quidã
prioratus in eccleſia ſancti Petri lucañ.vacante
maior pars canonicorũ elegit in priorẽ preſbyte
rũ bonũ:qdã alij ↄdicẽtes dicebãt q talis electio
nõ valebat eo qð dictus pſbyter bonus non erat
pfeſſus ordinẽ regularẽ.Cõmiſſa fuit cã qbuſdã
corã qbus allegabaṫ q cũ dictus pſbyter bonus
nõ fuiſſet profeſſus ordinẽ regularẽ eligi non po
tuit in priorẽ.In ↄtium proponebatur q multi
priores ↄtinue vnus poſt aliũ fuerãt in eccĩa ipſa
per multa ꝛ longa tpa q nõ fuerant pfeſſi. Dubi
tauerũt iudices an talis ↄſuetudo excuſaret q̃mi
nus talis electio valeret.Cõſult⁹ pa. rñdet q nõ
debemus attẽdere ſolũmodo qd ſit factũ:ſed qd
potius faciẽdũ.Et ſm legẽ diuinã nõ eſt arandũ
in boue ꝛ aſino:nec aliqs dʒ induere veſtẽ de lana
ꝛ lino cõtextã.Mãdat vt ipſam electionẽ debeãt

j.de cleri.nõ reſi.vbi diciṫ q licet eps nõ poſſit ſtatuere cõtra ius tamẽ
põt ſtatuere circa dubiũ iuris in alterã partem refert ꝛ ſequiṫ Feli.in
c.qð ſuper his.col.penul.j.de ma.ꝛ obe.
d ¶ Omnino.Adde Alex.conſi.lxxxviij.iij.lib.
Anto.Fran. ¶ Adde q iſta dictio oino:hʒ ſignificationẽ pciſam.l.ſi
pariter.ff.ð aqua plu.arcẽ.Et vide gl.ſing.ſin Bal.i l.i.§.ſi pecuniam.
ff.depo.que dixit q iportat ipo iure.ꝛ ibi vide glo.

irritare ꝛ predictũ pbr̃m bonũ et alios non pro
feſſos cõpellant:vt beati Benedicti regulã in ea
dẽ eccleſia cõſtituti pfiteanṫ ꝛ ſeruẽt:aut eccleſiã
1 ipſam oino dimittãt.Ber.¶ † Not.j.q cõtra ele
ctionẽ a maiori parte factã ẽt in eccleſia regulari
pñt ſe opponere aliqui licet ſint regulares.Et in
hoc pñt religioſi eſſe in iudicio ſine cõſenſu maio
ris partis capituli.lʒ eccleſia vacet:qꝛ intereſt cu
iuſlibet de eccĩa habere bonũ p̃latũ:ꝛ vt eccĩe le
gitime de paſtore cõſulaṫ:ad hoc facit qð le.ꝛ no.
in.c.ſup his.j.de accu.ꝛ viij.q.i.audacter.Et hac
rõne ẽt vnus ſolus põt ſe opponere et dʒ habere
expẽſas ab eccleſia ex quo regularis eſt:iuxta ea
q̃ dixi poſt Hoſt.i.c.cũ inter canonicos.Ŝ.e.facit
2 qð le.ꝛ no.in.c.ex parte.j.de accu.† Scðo not.ibi
b continue^b vnus poſt aliũ:q aliquid ðr continue
factũ licet habuerit aliqð modicũ tẽporis inter
uallũ.nã vnus prior imediate nõ cõtinuaṫ alteri:
intermittiṫ enĩ tps ſepulture predeceſſoris. Iteʒ
electiðis alterius cõfirmatio ꝛc.Sed ppter tpis
breuitatẽ ꝛ qꝛ nõ interceſſit factũ contrariũ diciṫ
cõtinue factũ qð facit pro teſtib⁹ q dicũt ſe vidiſſe
aliquos cõtinue poſſediſſe per decẽniũ vt dictum
eo℞ nõ reprobeṫ:licet per aliqua modica iterual
la nõ viderint eos poſſidẽtes:ex quo tñ cõtrariũ
non viderunt non poſſunt repelli a teſtimonio:
3 ¶ † No.iij.ibi dubitatis ꝛ merito:q conſuetudo
c diuturna^c licet in ſe minus iuſta pſtabat probabi
lem cãm dubitãdi de validitate iuris cõtrarium
facit qð le.ꝛ no.in.c.cũ dilectus.de cõſue. Ex quo
hic infert.d.Ant.valere ſniam latam ↄtra ius de
quo põt probabiliter dubitari.aut rõne ↄſuetu
dinis:aut alia rõne.Pro hoc facit qð not.Inno.
in.c.cũ ſpeciali.j.de app.ꝛ.c.p.ꝛ.g.de offi.delega.
4 ¶ † No.in ver.qꝛ ꝛ tene mẽti tex.qꝛ quotidie alle
gaṫ cõtra fundantes ſe ſup aliqua obſeruatione.
Nõ enim dʒ ſimpliciter attẽdi id qð factũ fuit in
pterito:ſed potius id qð de iure fieri debuerit:qꝛ
nõ omnis cõſuetudo tollit ius:vt in.c.ſi.de ↄſue.
ꝛ in.l.ij.C.que ſit lon.cõſue.Nam mala cõſuetudo
5 eſt radicit⁹ extirpãda.viij.di.ↄſuetudo.¶ † Not.
ibi ſm legẽ diuinã:q in deciſionib⁹ cauſarũ põt
allegari lex diuina.ꝛ vide qð le.ꝛ no.in.c. ij.xx.di.
6 ꝛ habeṫ hec lex Deutero.xxij.c.† Itẽ no.q con
ſuetudo nõ poteſt habilitare prorſus inhabilem e
preſertim cõtra legẽ diuinã ꝛ rõnem naturalem.
¶ Itẽ no.q electio facta i eccleſia regulari de nõ
profeſſo venit irritãda cõſuetudine cõtraria non
ob.Hodie vo eſt ipſo iure nulla:vt in.c.nullus.j. f
eo.li.vi.Et requiriṫ hodie vt nõ ſolũ eligẽdus in
prelatũ ſit tacite pfeſſus: ſʒ dʒ eſſe expſſe pfeſſus
Unde nõ ſufficit tacita pfeſſio:vt in.d.c. nullus.
niſi fieret electio ad eccleſiã cathedralem regula
rem.nã in tali eccleſia poteſt eligi in epm etiã nõ
profeſſus:puta nouitius vel clericus ſecularis.vt
in.d.c.nullus.Facit cle.j.de elec.vide glo.in.c.qð
dei timorẽ.de ſta.re.ꝛ hoc ↄtingit propter excellẽ
tiã dignitatis epalis rõne cuius eps poteſt dici
religioſus.vt in.d.c.ex multa.de vo.adeo põt reli
gioſus imediate preeſſe.¶ No.ibi:clericos nõ p
feſſos.iuncto ſi.c.q clerici ſeculares non poſſunt
eſſe pbendati in eccleſia regulari.Unde hic man
daṫ vt aut iſti preſbyteri profiteanṫ:aut eccleſiã
d omnino^d dimittãt.Et pondera illud verbũ om
nino.ꝛ optime facit iſte tex.cõtra opi.Hoſti.in.c.
ſi.in.§.precipimus.de ſta.re.Nã tenuit ibi Hoſti.
q ſeculares clerici poſſunt eſſe prebẽdati in eccle
ſia regulari:dũmodo non faciãt collegium cũ re
e gularibus.^e Tex.tamẽ ibi videṫ innuere cõtra
riũ:ꝛ cõtra opi.ſuã tenet ibi.d.Anto.Et ſatis iu
dicio meo facit iſte tex.in ſi.i ver.omnino. Et no.
q nõ poteſt ex cõſuetudine introduci vt in eccle
ſia regulari ſtent collegialiter ſeculares ꝛ regula
f res clerici.^f ¶ Sed cõtra tex.op.ex quo enim i ſt

in verbo oino.et
vide gl.i cle.j.de
vi.ꝛ ho.cle.ꝛ gl.i
c.ꝛ ſi Chriſtus.in
vbo oino.de iure
iur.ꝛ vide gl.j.in
c.dudũ.de cõuer.
cõiug.ꝛ in.l.gre
ce.§.illud.ff.de ſt
deiuſ.ꝛ vide glo.
no.in cle.vt hig.
de eta.ꝛ q̃li.q di
xit q hec dictio
omnino excludit
oẽm diſpẽſatio
nẽ.ꝛ við Arch.i
c.ij.de pact.in.vi.
vbi dicit q ſi lex
vel ſtatutũ dicit
iuramẽtum oino
ſeruari debere.q
excludiṫ facultaſ
petẽdi relaxatio
nẽ ꝛ abſolutionẽ
a tali iuramento
pro q vide Jo.de
imo.in.c.cũ ↄtin
gat.l.ij.char.ð iu
reiu.ꝛ vide tex.in
l.ſi nõ ſortẽ.§.in
debitũ.ff.de ↄdi.
indebi.vbi pbaṫ
q ſi adiungatur
dictiði negatiue
puta qꝛ dicaṫ oi
no nõ exponiṫ.i.
nullo mõ que oia
tene menti.
¶ Cũ regulari
bus.adde Albe.
ↄſi.xxi.ð ſta.reg.
Sebaſti.Sapia.
¶ Regulares cle
rici.Illud videṫ
cõtra tex.in cle.j.
de electio.ſed ſol
ue vt per illuſtrẽ
dñm meum Ro
chũ curtiũ.i.c.ſi.
colũ.xxviij.poſt
mediũ.Ŝ.de con
ſuetu.vbi dicit q
diſparis pfeſſio
nis nõ pñt etiam
ex conſuetudine
ſociari i eodẽ mo
naſterio niſi ha
beãt collegia di
uiſa ꝛ ſeparata vt
i eccĩa diui Am
broſij Mediola
ni ꝛ i eccleſia diui
Auguſtini Pa
gie:ꝛ hoc etiam
ſentit do.Abb.
hic in ſi.

a ¶ Professionē. Addevt p Cald. cōsilio. v. z. xv. de regu.

Sebasti. Sapia.
b ¶ Compellat diuitē. Vide Card. Alex. in. c. nō sa tis. lxxxvi. distin. Bal. l. l. si furiosi. C. de nup. Fel. in c. j. de offic. iudic. vbi ēt dicit q ad uocati possunt co gi ad patrociniū gratuitū p pau peribus z docto res ad cōsulendū z medici ad me dendum.

Zacharias.
c ¶ Ad faciendū sibi eleemosynā. Adde hic expsse tenuisse spec. l. ti. de loca. §. nūc ve ro aliq vsi. lxviij. vbi ple. z Car. in cle. i. §. iō. de reli. z vene. san. z hos. in sua sum. de pe. §. siquis.

Zacharias.
d ¶ Nō potest esse vicari⁹ episcopi. Adde q licet nō possit laicus esse vicarius episco pi. vt hic z p doc. j. alle. Potest tñ esse illius assessor z ɔsultor. ita not. Jmo. z Bu. post Jnn. l. c. decerni mus. ō iudi. z Lā fran. de ōna. l tra cta. de arbi. in. ij. parte ad finem.

clerici steterūt longo tpe in monasterio videntur tacite pfessi: vt in. c. ex parte. j. de regu. z in. c. j. eo. tit. lib. vj. Solu. pōt litera dupliciter intelligi fm Jo. an. Primo q isti presbyteri steterūt in habi tu seculari quo casu cessat cōtrariū: vt in cle. ij. de reg. Et tūc litera stat pprie: vt isti cōpellant pro fiteri aut inde exire: q2 ecclesia regularis debet si fieri pōt de regularibus reformari: vt in. c. rela tum. ne cle. vel mo. z in. c. inter. de reli. do. Sed in defectū regulariū possunt instiui seculares cleri ci: de quo plenius dicēdū vt leg. z not. in iuribus proxime allex. Scdo pōt intelligi q isti psbyteri fuerant ibi in habitu regulari z sic erāt tacite p fessi. Et ad tex. rñde q mādabat vt expresse profi
7 terentur vt sic non possent assumere excusationē respectu obseruātie regularis. † Et ex hoc intel lectu no. q tacite pfessus potest cōpelli per supe riorē vt faciat pfessionē expressam. Nam ex taci ta professione obligat monasterio vt in. d. cle. ij. merito potest cōpelli vt faciat illud qd iure z re gula disponitur: qbus cauetur religiosum debe
a re facere professionē[a] expssam z in scriptis: vt scri ptura propria obmet sibi in futurū asserenti con trarium. xx. q. i. vidua. z. xxvij. q. i. omnes femine.
8 † Et ex predictis infero ad aliam. q. quid ecōuer so nūquid tacite pfessus possit instare vt mona sterium cōpellatur eum recipere ad professionē expressam: z dicendū q sic. Nam vtriq; ex profes sione tacita est orta obligatio. nā ipse est obliga tus monasterio: z monasteriū sibi. acquisiuit eni in ecclesia p professionē tacitā ius monachatus z collegij. vnde nō pōt sine causa amplius inde ex pelli. facit. c. si. de reg. Jtē interest sua vt expresse profiteatur cū alias nō possit promoueri ad ali quā prelaturā regularem. vt in. d. c. nullus. z. c. in dignitatibus. eo. ti. z li. Facit. c. cū singula. de pbē. li. vj. z hanc opi. q possit instare vt recipiatur ad pfessionē expssam firmauit Jo. an. in addi. Spe. in ti. de re iudi. §. vi. Ubi etiā qrit quid de nouitio qui stetit per annū in monasterio in habitu noui tiorum: nunqd possit agere vt monasterium reci piat eū ad professionē. Et ibi refert Host. tenuisse q sic: nisi monasteriū habeat aliquā iustā causam contradicendi. Et hec opi. mihi placet: nā ex quo monasteriū recepit illum in nouitiū tacite videt sibi obligasse vt in futurū recipiat illum in mona chum si iusta causa nō ɔtradicit. ar. in. d. c. ad apo stolicā. de reg. Dicit tñ Host. vt ibi refert Jo. an. idē esse in eo qui stetit in monasterio per annum tanq frater habitu nō mutato. non vt intrasse vt saluaret aiam suā. Et monasteria ad hoc sunt pn cipaliter fundata vt recipiant volētes eorū ani mas saluare. Licet Jo. an. videat hic certo mō di ctū Host. interptari: tñ ego puto q in hac mate ria possumus ɔsiderare aliquos casus. Primus qñ laicus vel clericus qui nunq fuit in monaste rio instat vt recipiat in monasterio tanq mona chus vel ɔuersus sed monasteriū sibi cōtradicit. Scds casus qñ intrauit vt nouitius z stetit ibi p annū z non instat vt recipiat ad pfessionē. Ter tius casus qñ est tacite pfessus z petit vt recipiat eius pfessio expressa. Quartus casus qñ fuit rece ptus vt cōuersus: z tūc instat vt recipiatur tanq monachus. ¶ Jn primo casu putarem q possit iste querens monachari implorare officiū supe rioris vt cōpellat monasterium ad recipiendum eundē. Et dz superior hoc facere nisi monasteriū habeat iustam cām cōtradicendi: quam allegare tenet: quia monasteria ad hoc fuerūt principali ter fundata: vt recipiāt oēs clericos vel laicos vo lentes transire ad frugē melioris vite. Superior autē potest compellere inferiores vt debeāt vti re ad vsum destinatū sicut compellit rectorē hospi talis ad hospitalitatē obseruādā. Et vt recipiat tot pauperes quot possunt ibi sustētari: vt in cle. quia cōtingit. de reli. do. facit. c. de zenodochijs z c. ad hoc. eo. titu. j. de insti. c. j. z qd le. z not. in. c. ex parte asiensis. in fi. de conces. preben. ¶ Adde ad pdicta in simili glo. not. in. c. sicut. xlvij. di. q dicit pauperem posse implorare officiū epi vt cōpellat

b diuitem[b] ad faciēdum sibi eleemosynam[c] quā gl. tene mēti. Scdo casu
c z tertio dic vt. s. dixi. Jn quarto. s. de ɔuerso: credo q ex quo semel fuit receptus in cōuersum nō possit amplius instare vt collegiū teneatur ipsum recipere in monachū: quia eoipso qd fuit effectus cōuersus fuit effectus quasi seruus monasterij vt dicit gl. singulariter in capi. vt lex cōtinentie. xxvij. q. i. Adeo vt fm illam glo. non habeat facultatem in trandi religionem arctiorē z no. singulariter hoc vltimū. Nec subest cā saluādi animā cum eam possit saluare tanq cōuersus: z alia sunt iura
9 cōuersorum alia monachoꝝ. facit. c. ex eo. in fi. j. eo. lib. vj. ¶ † Ja gl. ij. ibi: diuerse pfessionis in vno officio zc. Cōtra hoc. c. facit. c. deus qui. j. de vita z honestate cle. vbi homines disparis professionis fuerūt asso ciati in eodem officio predicādi. Jtem religiosus potest esse delictus abbatis sui. vicarius epi cum illud officiū sit curatū: vt no. Jo. an. in cle. z si principalis. de rescrip. z Arch. in. c. in noua actione. xvi. q. vij. sol. dic q pfessio potest sumi stricte. Nā stricto modo due sunt pfessio nes in mūdo vna laicorū: altera clericorū: vt in. c. duo sunt genera. xij. q. i. Et hoc modo homines disparis pfessionis nō debēt sociari in eo dem officio. Et de hac disparitate loquit tex. in. d. c. in noua. vbi dicit
d q laicus nō potest esse vicarius episcopi[d] quia est alterius pfessionis quod tñ intellige vt no. in. c. ioānes. de sta. mona. vbi habet q clericus z laicus possunt esse simul executores alicuius testamēti. sed professio clericorū postea distinguit inter clericos z monachos zc. Et isti cleri ci z monachi nō possunt associari vt sint in eodē monasterio collegiali ter vt in cle. j. e. ti. an aūt possint ɔiungi collegialiter in ecclesia seculari vt religiosus sit ibi plātus vide ho. glo. in. d. cle. j. z dixi in. d. c. q deni morē: ad alia vero officia bene pñt per superiorē associari eū suggerēte ex quo nō faciunt vnū collegiū reale. vnde in scholis religiosi clerici z laici possunt facere eandē vniuersitatē ex quo omnes exercent studiū eis cōpetens: nec est collegiū reale: sed potius psonale. qd sentit Bar. in. l. fi. ff. de colle. illi. facit tex. in proe. vj. z vide de hoc qd dixi in quadā disputa. que incipit gandulphus zc.

Quod sicut. ¶ Nominatio vel appellatio ci⁹ cu ius non interest electionem non im pedit: sed si vocandus contēnitur eo prosequente cōtēptū cassatur electio etiā confirmata: z potest prosequi nisi cōsen serit electioni qd potest etiā ex postfacto. h. d. vsq; ad. §. super eo. et hec prima pars ponit tria que obijciebantur contra formam electionis: z pertinet ad primam partem rubrice. Abbas.

1 ¶ Nominatio nō acquirit aliqd ius nominato z quotuplex sit.
2 Electio episcopi in loco fieri debeat: z alio loco facta non teneat.
3 Contempti possunt cassare electionem etiam post cōfirmationem z cō secrationem. 15.
4 Episcopus in die consecrationis nō potest ordines conferre: sed papa sic: z vide de hoc in summario. 3.
5 Prelatus sine iusta causa non potest bona ecclesie vendere etiam cum consensu cleri z populi: alias tenetur de suo.
6 Patronus non potest vendere ex consuetudine ius interessendi in ele ctione episcopi: quia consuetudo non facit laicum capacem iuris spi ritualis regulariter.
7 Princeps laicus pōt ex iusta causa resistere electioni facte per papā.
8 Uocatus ad aliquā rem quis nō presumitur nisi probetur.
9 Electio nulla nō potest per superuenientes confirmari. 16.
10 Ratihabitio habet locum in spiritualibus.
11 Successor potest agere de cōtemptu predecessoris.
12 Missa an sit de substantia collationis ordinum.
13 Ordines sacri nō debēt cōferri extra quatuor tpa de quo vide hic.
14 Prelatus iniuste alienans res ecclesie nō euitabit penam etiā q velit ecclesiam indēnem conseruare.

Super eo. Hoc dicit. Eps dum celebrat missā cōsecratio nis sue vel archieps ante receptū pallium ordi nes cōferre nō debent. h. d. vsq; ad ver. qd autē. qui non summat: tum propter diuersitatē lecturarū: tum quia nō facit ad titulū. Et ista scda pars ponit alia tria que obijciebant cōtra psonā promoti. z sic qlibet pars diuidit in tres partes principales q satis patēt in lrā. ¶ Casus lralis. Uacante ecclesia armachana qdam abbas electus fuit in archi episcopum ecclesie armachane: z postmodū cōfirmatus z cōsecratus: quidā eps z abbas quidā opponebāt se huic electioni legatus aposto lice sedis corā quo predicti se opponebant inqsiuit de modo ipsius ele ctionis z de persona electi. Quia multi proponebāt tam ɔ personam q cōtra formam electionis z inqsitione facta inuenit plura tam cōtra electionē q cōtra personā electi. Dubitauit cardinalis qd sibi esset fa ciendū: cōsuluit papā: z ipse respondet ad illa que cōtra electionē ppo nebant. Primo quedā electio dicebat facta de trib⁹: sed illa videt po tius nominatio q electio. vnde nihil iuris acquisitū fuit nominatis: z ideo licite potuit pcedi ad electionē celebrādā in ecclesia armachana. Scdm fuit appellatio a rege iterposita: z papa dicit q appellatio illā electionē non potuit impedire: quia nihil attentatum fuit in preiudi ciū regis: quia nō nominatio sed electio solēnis dz principi presentari vt suū prestet assensum tanq patronus: licet qnq; per vsurpationē in contrariū fiat. Tertiū fuit quia dicti epi z abbas cōtēpti fuerunt vt

dicebant

dicebant dicit papa ſi electiõi intereſſe debuerũt:⁊ ipſi nõ cõ
tẽpti ſed vocati fuerũt dũmõ ſine periculo potuerũt vocari
ſiue nequerint ſiue noluerint ad electionẽ celebrandã venire
ipſorũ abſentia electionẽ nõ potuit ipedire. Si vero nõ fue
rint vocati ſed contẽpti caſſari dꝫ electio niſi poſtea ꝓ bono
pacis voluerint ↄſentire. Sup eo vo ꝙ ī die ſue ↄſecratiõis
anteꝙ miſſa finiref acolutũ ordinauit ꝓ tãto exceſſu caſtige
tur:q: ſolus romanus pontifex q ante hymnũ angelicũ ↄſe
craf:⁊ poſtmodũ miſſam incipit ⁊ pficit ↄſecratus põt ordi
nes celebrare. Alij vo q inter epiſtolã ⁊ euãgeliũ ↄſecrãf:q
epi ↄſecrati cõcelebrãt principaliter celebrãti nõ debẽt tunc
ordines celebrare ne diuidaf myſteriũ vnitatis:pterea nõ lꝫ
archiepo ſine pallio cõuocare ↄſiliũ: ↄficere chriſma:dedica
re baſilicas:ordinare clericos ⁊ epos ↄſecrare:⁊ ideo multũ
pſumit q anteꝙ impetret palliũ pdicta pſumit:cũ nõ tanꝙ
epo:ſed tanꝙ archiepo facere videaf. Sup eo vero ꝙ tabulã
argenteã alienauit dũmodo eccleſiã reddat indẽnẽ equani
miter poterit pteriri:cũ hoc ꝓceſſerit de clerici ⁊ populi vo
luntate. Ber. ¶ Et ex pdictis potes colligere modũ ponẽdi
caſum lralem. nã facta electione de quodã ꝓmouẽdo in epm
in eccleſia armachana:ſecuta illꝰ ↄfirmatiõe ⁊ ↄſecratione
inſtabãt aliq vt iſte archiepo deberet deijci:ad cuiꝰ deiectio
nẽ allegabãt tria ꝯ pſonã. papa auditis alleg. vtrinſeꝙ par
tis decreuit ⁊ mãdauit vt in lr̃a contineſ. ¶ No.i.ꝙ noĩatio
largo modo põt appellari electio. nã is q nominat aliquẽ eli
gendũ quodãmodo prius illũ mente eligit:ſicut dicimus in
pñtatione q hoc reſpectu qñꝙ appellabaf electio vt in.c.ↄre
1 lam.ꝯ.eo. † Et no.ꝙ p noĩationẽ nullum ius acqrif noĩato.
Itẽ ꝙ noĩatio põt fieri de pluribus:nec talis noĩatio impe
dit electionẽ de alio fiendã. Scias tñ pro clariori intellectu
huius.c.triplicẽ eſſe nominationẽ. Nã quedã nominatio eſt
minus ſolẽnis q fit de aliquo eligẽdo vt qñ aliq proponunf
in collegio tãꝙ boni viri vt de eis fiat ſcrutiniũ.⁊ de hac no
minatione loquif iſte tex. per hãc eñ ius nõ acqrif noĩatis.
Unde põt collegiũ noĩe iſtorũ electorũ tranſire ad electionẽ
alterius vt hic. Quedã eſt noĩatio q fit in ſcrutinio electiõis
⁊ per talẽ nominationẽ in verbo non acqrif ius nominato.
arg.c.ſi tibi abſenti.de pben.li.vi. Sed is q noĩauit non põt
ampliꝰ variare ſi dignũ noĩauit:⁊ hoc publicato ſcrutinio:
prius aũt vr̃ ꝙ poſſit:vt in.c.publicato.ꝯ.e. Quedã eſt noĩa
tio ſolẽnis.ſ.cũ duo vel plures noĩanf principi ⁊ petif vt ex
his eligat vnũ:⁊ ex hac noĩatione etiã nõ acquirif ius nomi
nantis:ſed noĩantes nõ poſſunt variare ex quo illã noĩatio
a nem pſentauerũt ſuperiori.ª ſicut dicimus in poſtulatiõe.et
2 hoc vltimũ voluit Hoſt.i.c.bone.el.i.de poſtu.pl. ¶ † No.ij.
b ibi:in cathedrali eccleſia.ᵇ ⁊ tene menti in hoc iſtũ tex.ꝙ ele
ctio epi dꝫ fieri ſm ius ī eccleſia cathedrali ſi fieri poteſt. Et
intantũ glo.in.c.in nomine dñi.xxiij.di.huic dicto vr̃ inniti:
vt teneat electionẽ alibi factã ceſſante legitima cauſa nõ va
lere:⁊ tene mẽti illã gl.q: non probaf apto iure. Et põt ad
duci iſte tex.in ↄtrariũ dum dicit pſertim in eccleſia ⁊c. ergo
⁊ extra eccleſiã valeret electio facta. Hoſt.tñ in.c.cũ terra.ꝯ.
eo.nõ allegans iſtũ tex.dicit ꝙ ſi ↄſuetudo diſponit de certo
loco ſtandũ eſt cõſuetudini. Alias non eſt vis vbi fiat electio
dũmodo in loco clericis honeſto.arg.in.l.penul.ff.de iuſti.⁊
iur. Hoc dictũ Hoſt.videtur cõtra iſtũ tex. vbi ceſſante con
ſuetudine dicif ꝙ ſcdm ↄſtitutiões canonicas debet electio
fieri in eccleſia cathedrali. Poteſt tamẽ ſaluari dictũ ſuum
ꝙ nõ eſt vis vbi fiat.ſ.dũmodo fiat in eccleſia cathedrali. Nã
poteſt fieri in choro:vt in.c.cũ nobis.ꝯ.eo. Itẽ poteſt fieri in
capitulo:vt in.d.c.cum terra. Et in ſimilibus locis honeſtis
infra ambitũ eccleſie arg.c.qua fronte.de appel. Si autẽ ceſ
ſante cauſa legitima fieret extra ambitũ eccl̃ie cathedralis
nõ valeret ꝓpter autoritatẽ precalle.gl. Quia factũ contra le
gem nõ dꝫ habere firmitatẽ:vt in regula q cõtra ius.de reg.
iur.li.vi.⁊ in.l.nõ dubiũ.C.de leg.⁊ in.c.ij.ꝯ.de teſti. Et ad di
ctionẽ pſertim:hic poſitã dic ꝙ dꝫ intelligi ſm verba ſequẽ
tia vt diſtinguanf an fieri poſſit in eccl̃ia vel ne. ¶ Not.iij.ꝙ
in electionibꝰ prelatoꝝ nõ debet de iure prius reqri regius
cõſenſus etiã rege ipſo hoc poſtulante:⁊ appellãte ne electio
aliter fiat qđ procedit etiã ſi rex ſit patronus eccleſie.vt not.
c in gl.ij. ¶ No.iiij.in verbo ſi autẽ.ꝙ de iure ſpecialiᶜ poteſt
epiſcopo ⁊ abbati competere poteſtas itereſſendi electioni
fiende de archiepo.facit.c.ſcriptum.ꝯ.e.⁊.c.cũ eccleſia ſutri
na.de cauſa poſ.⁊ propꝛie.⁊ ſic poſſunt in actu electionis cõ
uenire iure ſpeciali hoĩes diſparis pfeſſionis.facit ad ea q
dixi.ꝯ.eo.c.proximo. ¶ Not.quinto ꝙ quẽadmodũ debẽtes
intereſſe electioni de iure cõi nõ ſunt vocandi abſentes ſi cõ
mode vocari nõ poſſunt.vt.ꝯ.eo.quia ꝓpter ita nec abſentes
debẽtes intereſſe iure ſingulari. ¶ No.vi.ꝙ vocatio abſen
tium nõ eſt de forma ſubſtãtiali ipſius electionis nam vt hic
apparet:valet electio facta aliquibꝰ nõ vocatis:licet veniat a
retractãda cõtemptis pſequentibus contemptũ. ¶ No.vij.
ꝙ electio facta aliqbus de capitulo cõtemptis nõ eſt indiffe
renter caſſanda.nã poſſunt contempti renũtiare contẽptui b
d ⁊ cõſentire illi electioniᵈ dũmodo a principio tenuerit. † Et
3 no.ſingulariter iſtũ tex.ꝙ rõne contẽptus aliquorum caſſari
põt electio etiã poſt cõfirmationẽ ⁊ cõſecrationem electi:qđ
tenent hic doc.⁊ ſatis pbaf per iſtũ tex. Qđ tñ intelligas qñ
cõtempti nõ fuerũt preſentes tpe quo fuit emiſſum edictum
pro ↄfirmatione fienda. Alias aũt tacentes nõ poſſunt am
plius cõtradicere:vt in.c.ſi.ꝯ.eo.lib.vi.tenet Jo.an.in.c.ij.de
his que fi.a prela. Si aũt nõ eſt facta adhuc confirmatio dic
ꝙ debẽt iſti pſequi contẽptum infra tpꝰ datũ eis ad eligen
dũ. Idẽ dic in contẽptu in actu collationis vt infra ſex mẽ
ſes qui danf ad conferendũ poſſit proſequi ↄtemptũ.arg.in
c.ij.de ↄceſ.pben.⁊ hoc tenuit Hoſt.in.d.c.ij.⁊ ita limita iſtũ
tex.generaliter loquentem qui nõ ſolet hic in hoc declarari
4 ¶ † No.in ver.ſuper eo.ꝙ ſolus papa poteſt ordines ↄferre
in die ↄſecratiõis ſue. ¶ Itẽ no.ex ver.pce.ꝙ ante receptio
nem pallij nõ põt archiepꝰ quãtũcũꝙ cõſecratꝰ exercere ea
que ſunt ordinis epalis:nec alia q ſunt magni ponderis.vt
cõuocare cõſiliũ prouinciale ⁊ ſimilia.⁊ vide qđ no. Inno.in
c.ſuffraganeis ꝯ.eo. ¶ Not.ibi:nõ tanꝙ ſimplex epiſcopus:
ꝙ quilibet archiepꝰ eſt epꝰ:tñ exercendo actũ videtur in du c
e bio exercere:vt archiepsᵉ ⁊ non tanꝙ ſimplex epꝰ. Facit in
f arg.hec litera ꝙ valens actum exercere ex duplici poteſtateᶠ
videtur actũ exercuiſſe ꝓtextu maioris poteſtatis.facit.l.iij.
5 ff.de mili.teſta. ¶ † Ultimo not.in ver.ꝙ autem.ꝙ cõſenſus d
cleri ⁊ populi nõ ſufficit vt bona eccleſie ſine iuſta ⁊ canonica
cauſa alienanf.pro hoc.c.ſine exceptione.xij.q.ij.⁊ melius.ꝯ.
de immu.eccle.in.c.aduerſus.in ver.ꝓpter imprudentiã. Et e
no.bene iſtum tex.cõtra prelatos ⁊ collegia que quãdoꝙ ad
petitionẽ dñorum temporaliũ tpe guerre alienant bona ec
cleſie. Et no.ꝙ plãtus male aliendo tenef de ſuo patrimonio
g eccleſiam ↄſeruare indemnemᵍ facit.c.de multa.ꝯ.de prebẽ.
6 ¶ † In gl.in ver.impedire.ibi:nõ obſtante aliqua cõſuetu f
dine.no.bene glo.ꝙ laicus etiã patronus nõ poteſt ex cõſue
tudine ſibi vendicare ius intereſſendi electioni plãti:nã cõ
ſuetudo nõ facit laicũ capacẽ iuris ſpiritualis:vt in.c.cũm.
de preſcri. Dices tu quare patronus poteſt pſentare recto
rem eccleſie nõ collegiate:⁊ non ſic eligere plãtum vna cũ cle
ricis ipſius eccleſie collegiate. Sol.dicit Compo.poſt Inn.
electio eſt actus mere ſpũalis:nam per illam trãſfertur ius
prelature:ſaltẽ in habitu in electũ ⁊ cõtrahif matrimoniũ
b ſpirituale:vt no.gl.in.c.cõto.lxiij.diſt.ᵇ facit text.in.d.c.cum
inter canonicos.ꝯ.eo. Laicus autẽ nõ eſt capax exercẽdi hec
iura ſpũalia:nec eccleſia voluit patronũ facere capacẽ licet
bene hoc potuiſſet ſi voluiſſet. Nã imperatori ⁊ multis prin
cipibus eccleſia alias cõceſſit ius eligẽdi ⁊ conferẽdi vt in.c.
adrianus.lxiij.diſ. Que tamẽ priuilegia tractu tpis eccleſia
reuocauit:vt in.ꝯ.verum.ea.di. Sed per preſentationem nõ
trãſfertur ius prelature nec ↄtrahif matrimoniũ ſpirituale
ſed eſt quoddam preambulum ad inſtitutionem obtinendã
ex quo puenit ius tituli ⁊ plãture. Unde licet laicus nõ eſſet
ex ſe capax etiam huius iuris preſentandi.vt in.c.quãto.de
iu.tamen eccleſia voluit cũ patronõ in hoc iure non magne
importantie diſpenſare vt laici inducerentur ad fundatio
nem ⁊ dotationem eccleſiarum. Et intellige ꝙ iſte rex ex pa g
tronatu vel ↄſuetudine volebat vt in electione requireretur
ipſius cõſenſus:de iure autẽ petere nõ poterat per.c.nobis.
de iurepa. Quia cõſenſus patroni debet requiri poſt electio b
nem factã.vt ibi:nec etiaꝫ de ↄſuetudine poterat hoc ſibi cõ
petere:quia cõſuetudo nõ poteſt eũ facere capacẽ.vt.ꝯ.dixi.
7 † Dicit tamen hic ſingulariter Inn.poſſe ex conſuetudine i
i introduci vt morsⁱ prelati nũtietur principi ⁊ ab eo petatur
licẽtia eligẽdi prelatum:ita ꝙ aliter electio facta nõ teneat
Intereſt enim principis ne eligaf aliquis ſibi ſuſpectus qui
poſſit reuelare ſecreta regni ſui.arg.in.l.omne delictũ.in.ꝯ.
exploratores.ff.de re mil. Unde alibi dixit Inn.ꝙ cõtra ele
ctionẽ factam poteſt rex obijcere ꝙ habet epiſcopũ electum
ſuſpectũ ratione pdicta. Et ſi potuerit hoc ꝓbare debet ele
ctio retractari:vt ipſe no.in.c.ſuper his.ꝯ.de accu. Ex quo di
cto no.ſingulariter ꝙ ex pdicta cauſa ſuſpicionis põt prin
ceps ſecularis nõ admittere prelatũ inſtitutum per papam.
¶ Aduerte tamẽ ꝙ cõtra precedens dictum Inn.videtur
facere multum iſte tex.in verſi.⁊ ſi ſecus aliquãdo per vſur
pationem:vbi innuif ꝙ contrarius vſus eſt potius abuſus:
⁊ ſic videtur ꝙ nõ poſſit induci conſuetudo vt electio retra
ctetur ſi non fuit petita a principe licentia eligẽdi. Pro hoc

¶ Supiori. adde Cal.ↄſ.v.de elec. Zacharias.
¶ In cathedrali eccl̃ia. Tu adde videre vbi electio fieri debeat p car. mãdag. ī ſuo tra. de ele.pte.i.c.xix. ⁊ ibi gl.in ṽ.in.c. cũ.ij.ſeq.⁊ ibidẽ c.lj. in gl.in ver. ī eo loco.p iſtũ i.c. ī cauſis.col.ij.vſ. no.ibi q remanſe rãt.⁊.ꝯ.eo. Card. alex.in.c.i.col.vi. in princ.ṽ.gl.ſup ṽbo ī vrbe.xxiij. di.⁊ Phili.frã.in c.vbi periculũ.in pnan.vij.no.⁊ in ꝯ.i.ī fi.e.ti.lib.vi.
¶ Iure ſpeciali. Adde qđ voluit ro.ↄſil.cccxxxiij. in pe.col.
¶ Illi electioni. Adde vt p Old. conſ.lxiij.
¶ Ut archiepꝰ. adde qđ pulchre voluit Ro.conſ. cccxliij.
Sebaſti. Sapia.
¶ Duplici poteſtate. facit qđ no. ro.in.l.ꝯ.ꝯ.C.de teſta.mili.vbi di cit ꝙ q hꝫ ptãtẽ ordinariã ⁊ dele gatã in dubio vr̃ vti ordinaria po teſtate ⁊ illud ẽt ſeqf ibidẽ corne. peruſ. Sꝫ multa poſſent adduci ī ↄriũ ad ꝓbandũ ꝙ ẽt actꝰ vr̃ in du bio celebratꝰ ſm minorẽ ptãtẽ pſſe colligi ex his que cumulat.d. Lan cellotꝰ galcaula ī l.cẽturio.in ſcdo no.ff.de ipube.et alijs ſubſti.
¶ Cõſeruare indẽnẽ. adde Aret. conſi.cxiiij.
¶ Lxiij.di. adde Oldra.cõſi.i.
Sebaſti. Sapia.
¶ Ut mors. Uid ad ſatiritatẽ an rex poſſit eligere do. Jo. de ſelua. in elegantiſſimo tracta.de benefi cio in ſcda parte. q.xxiij.⁊ ibi etiã co.v.meminit de hac decl. Inn.ꝙ valet cõſuetudo ꝙ mors plati nũ tietur principi.

Zacharias.
a ¶ Non potest cõ
ualidari.ita not.
Ber.compo.l.c.
q: propter.ratio
est in prõptu. Nõ
enim superueniens
cõsensus validat
qđ ab initio nul-
lum est:ita no.iste
l.c.auditis.§.eo.
ti.xvi.q.iij.§.po-
test.Albe.de ros.
in.l.qđ ab initio.
vbi tangit de pre
senti.q.ff. de reg.
ratã.⁊ ibi in ad-
di.d. Boerij ple
nius.⁊ remis.eo.ti.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Fuit enim. Illu
stris dñs me⁹ do.
Roch⁹ curtius
in epla.ij.q̃ prece
dit tractatum de
consuetu.dicit ꝙ
Bernardus glos
sator erat papien-
sis.
Sebasti. Sapia.
c ¶ An ⁊ qñ. Vide
plene d boc arti.
firma.in preallc-
gato trac.de epõ.
in.iij. parte scõe
pncipalis.q.xxi.
lib.iij.⁊ in.xxij.q.
vbi dicit ꝙ si qs
cõparet in termi
no ad opponẽdũ
cõtra cõfirmatio
nem electo cõces
sam si interpona
tur appellatio ex
traiudicialis: nõ
obstante appella
tiõe debet electi
consequi posses-
sionem.

facit quia aliquo modo impeditur libertas eligendi.facit.c.
cum terra.§.eo. Dictum tamen Innoc.solet cõmuniter te-
8 neri. ¶ † In gl.in ver.si.ꝙ si eos non vocatos ⁊c.no.ex si.gl.
ꝙ etiam in actibus extraiudicialibus non presumitur quis
vocatus nisi probet. Pro quo optime facit.c. albericus. de
testi.⁊.c.sacro.de sentẽ.excõmu. Item ista vocatio est quedã
solẽnitas extrinseca que nõ presumitur nisi probet:vt plene
no.in.l.sciendum.ff.de verbo.obli.⁊ per Inn.in.c. innotuit.
9 de eo qui fur.ordi.rece. ¶ † In gl.in ver.ꝯsentire.ibi:sed cõ
tra.§.eo.c.auditis.gl.non soluit cõtrarium: sed solutio vera
est ꝙ aut electio tenuit:quia fuit facta presentibus duabus
partibus collegij ⁊ a maiori parte:⁊ tunc potest rata haberi
per contẽptos:quia per cõsensum istorum nõ conualidatur
electio:sed solum defendit a iure retractatiõis.⁊ in hoc casu
intelligitur iste tex. Aut electio a principio fuit nulla: puta
quia facta a minori parte capituli:⁊ tunc non potest conua-
a lidari^a per ꝯsensus particulares superuenientes ⁊ ita loquit
10 c.auditis.§.eo.⁊ ibi plene dicam. ¶ † In ea.glo.ibi:circa spi
ritualia possum habere ratum in pluribus locis.glo.tenuit
istam opi.ꝙ in spiritualibus possum habere ratum qđ meo
nomine est gestũ.de quo vide qđ no.per gl.in regula ratum.
de reg.iur.lib.vi. Et dic ꝙ dictũ glo.non colligitur hic:quia
iste tex.nõ loquitur de vera ratihabitione que trahit retro
⁊ mãdato comparatur. Unde ad hoc vt oriatur mihi actio
nõ possum habere ratum qđ meo nomine non est gestum: vt
in dicta regula ratum. Sed quo ad incõmodum meũ vt non
possim impugnare factũ per alios possum habere ratum qđ
meo nomine non est gestũ.⁊ hoc casu loquitur iste tex. ¶ In
ea.glo.ibi:item pone.no.singulariter istam particulam glo.
vsq; ad fi.qr quotidie solet allegari.ex qua primo collige dif
ferentiã inter successorem in prelatura⁊ successorẽ in canoni
catu.nã successor in prelatura succedit in omnibus iuribus
cõpetentibus predecessori rõne prelature. Ratio quia prela
tura nõ moritur.xij.q.ij.liberti.⁊ in.c.si gratiose.de rescript.
lib.vi.nec debent alterari iura prelature propter mutationẽ
ministrorum:nã successor fingit idem cũ predecessore. Sed
in canonico aliud est q: proprie canonicus nõ habet succes-
sorem nisi in prebenda.iura enim sibi cõpetentia transeunt
in capitulum a quo venit prebẽda:vt in.c.relatum.§.de testi.
Capitulum autẽ nõ potest hic impugnare electionẽ ratione
11 contemptus cum impugnaret factũ propriũ. ¶ † Et ex hac
ratione quã sentit Inn.potest iudicio meo inferri ꝙ si cano
nicus tanq̃ canonicus fuit cõtemptus in electione alterius
ecclesie:in qua iure singulari debebat interesse ratione cano
nie:ꝙ eo mortuo infra tẽpus agendi de contẽptu:poterit ca
pitulum agere de cõtẽptu:sicut prelatus agit de contemptu
predecessoris. ¶ Not.ij.singulariter ex hac gl.ꝙ pro iniuria
illata prelato vt prelato põt agere successor in plātura sicut
predecessor:licet plātus mortuus litem nõ fuerit cõtestatus
ratio colligit ex predictis:quia iniuria cẽsetur illata prela-
12 ture q̃ non moritur. ¶ † In gl.in ver.diuidatur:no.istã glo.
vsq; ad fi.quia quotidie solet in materia sua allegari.⁊ pser-
tim tene eam mẽti in eo ꝙ cõcludit missam nõ esse de substã
tia consecrationis seu collationis ordinũ vel chrismatis:sed
ppter ordinationẽ ecclesie⁊ ob reuerentiã sacramentorũ nõ
debẽt cõferri ⁊ expleri sine missa. ¶ In ea.glo.ibi.de hoc qđ
dicit Hug.aduerte hic icipit additio Ber. glossatoris.⁊ du
rat vsq; ad ver.sed finita.⁊ dicit Jo. an. habuisse a magistro
suo ꝙ ista fuit vltima additio quã fecit Bar.ad gl. suas. Un
verisimile est ꝙ libri habẽtes istã additionẽ in cõtextu glos
sarũ habent alias additiones:⁊ ideo quando vis informari
vtrũ liber habeat additiones Ber.recurras ad istã gl. Et si
reperitur ista additio est verisimile ꝙ habeat alias ⁊ habes
b etiã ex hac additione originẽ istius Ber.glo. Fuit enim^b de
13 ciuitate Parmensi que est in Lombardia. ¶ † In ea.gl.ibi
posset ordines celebrare si necessitas esset.aduerte quia glo.
hic videtur limitare multũ istũ tex.vult enim ꝙ finita missa
ꝯsecrationis possit epũs nouiter ꝯsecratus necessitate immi
nente celebrare principaliter ⁊ ordines cõferre:⁊ p hoc facit
tex.ibi:nõ debent tunc ⁊c.q̃si finita cõsecratione possit. Hoc
dictũ non placuit hic Hosti. Primo quia nõ põt occurrere
talis necessitas cum alij epi prius cõsecrati sint ibi p̄sentes
p quos posset necessitati subueniri. Secundo q: ordines nõ
debẽt cõferri extra quatuor tempora.vt in.c.j.⁊.c.sane.de tẽ-
po.ordi. Et epũs consecratur die dominico:vt in.c.qđ die do-
minico.lxxv.di.⁊ ad illam dictionem tũc:respõdet ꝙ dz ex-
poni.i.eodẽ die. Pro hoc tex.in prin.huius.§.in quo not. ꝙ
iste archiepũs in die cõsecrationis sue acolutũ ordinauit:sed
iudicio meo satis potest saluari glo.ista in collatione mino-
rum ordinum. Nam minores ordines possunt ꝯferri diebus

dominicis⁊ alijs festiuis diebus.vt in.c.de eo.eo.ti.§.de tem
po.ord. Hinc est ꝙ ille archiepũs qui ordinauit acolutum in
die dñico nõ redarguitur ex alio:nisi quia hoc fecit in die cõ
secrationis sue antẽq̃ missarum solẽnia finirent.secus ergo
si essent finita. Ad idẽ alia ratio litere ibi:ne diuidat ministe
rium vnitatis q̃ ratio cessat si ordines illos minores ꝯferret
post expeditam ꝯsecrationẽ ⁊ misse celebrationem:sed sacri
ordines nõ debent ꝯferri illa ratione:q: extra quatuor tem-
pora nõ sunt cõferendi:vt in iuribus palle. ¶ Sed iuxta ma
teriã glo.querunt hic doc.pone ꝙ isti q celebrant ꝯsecratori
preueniãt ipsum in ꝯsecratiõe.s.in dicẽdo verba apta ad cõ
fectionẽ seu ad trãsubstãtiandũ nunquid per eorũ verba sit
ibi corpus Christi:⁊ quid si cõsecrator principalis post illo
rum verba iterũ illa verba dicat.in hac.q. sunt diuersitates
inter Inn.⁊ Host. ¶ Inn.tenet ꝙ ad illa verba illorũ cele-
brãtium prius prolata fuit facta vera trãsubstãtiatio in cor
pore Christi.nec verba replicata a ꝯsecratiõe sit alia trãsub
stãtiatio:q: ex quo semel est ibi corpus Christi nõ potest ma
gis adesse. Host.tz ꝯtrium firmans ꝙ ad verba illorũ q prin
cipaliter nõ celebrant non cõtingit transubstãtiatio:q: hoc
nõ intẽdunt:licet illa verba ptulerint.⁊ per ꝯñs restat ꝙ sa-
cramentũ ꝯficit ex verbis ꝯsecrationis postea platis. Cre
do ꝙ sit animaduertenda intẽtio illorũ celebrantiũ:vt si per
illa verba intẽderẽt cõficere verũ corpus Christi ꝙ sit facta
trãsubstantiatio:ex quo ipsi etiã celebrant:licet nõ principa
liter:secus si eorũ intentio deficiebat.facit ad hanc.q.qđ no.
Jo.cal.in.c.si sacerdos.de offi.ord.vbi tetigi. ¶ Querũt hic
doc.secũdo quid si aliquis pbr̃ stat prope alterum pbr̃m ce-
lebrãtẽ ⁊ pueniat mõ predicto ipsum celebratorẽ in platiõe
verborũ qbus ꝯficit corpus Christi:nunqd sit facta trãsub-
stãtiatio. Et cõcludunt ꝙ nõ cũ ipse nõ sit vestitus vestibus
sacris:nec alias seruauit q̃ ecclesia instituit in cõfectione tã
ti sacramenti:alias sequeret absurdũ ꝙ p̄sbyter existens in
platea potest trãsubstantiare totũ panẽ ibi existentẽ. Facit
ad p̄dicta.j.q.j.extra catholicã.⁊ maxime pcedit hec solutio
14 tenẽdo ꝙ in illo p̄sbytero defecisset intẽtio ꝯficiẽdi. ¶ † In
glo.fi.not.diligẽter istã glo.ad quã quotidie fit remissio cum
q̃ritur nunquid prelatus seu rector ecclesie debeat seu possit
euadere de iure penã depositiõis ex delicto iniuste alienatio
nis rei ecclesiastice si vult reddere ecclesiã indẽnem de ppno
patrimonio vel aliũde. ¶ Et in effectu post multa argumẽ-
ta p ⁊ ꝯ glo.ista ponit duas opi. Nam quidã tenent ꝙ sic.ar
gumento huius.c.⁊ alioꝝ q̃ premittuntur in gl.⁊ hanc opi-
nionẽ tenet Jo.an.xij.q.ij.apostolicos.⁊ in.c.j.xvij.q.iiij.se-
cuti sunt Tancre.Vincẽ.Philip.⁊ Goff.hic scđm opi. con
trarium tenuit hic Ber.glo.quẽ secuti sunt Host.Joã.an.⁊
cõiter moderniores sequẽtes.⁊ hec opinio mihi placet:⁊ ad
istũ tex.responde vt in fi.glo.⁊ bene.facit.xij.q.ij.monachus.
15 ⁊.d.l.nõ prodest.ff.vi bo.rapto. ¶ † Extra glo.oppo.contra
tex.de.c.post electionẽ.de conces.preben.⁊ de.c.constitutis.
el.ij.de appellationibus in qbus iuribus patet ꝙ post cõfir
mationẽ non admittitur exceptio cõtra confirmatũ ad im-
pediendũ ꝯfirmationis effectum.hic autem iste electus non
solum fuit cõfirmatus:sed etiam cõsecratus:⁊ sic nihil iuris
restabat cõsequi:⁊ tamen fuerũt hic admisse exceptiones cõ
tra formã electiõis ⁊ cõtra personã ipsius ꝯsecrati. ¶ Sol.
propter hoc ꝯtrium instat hic Inn.⁊ Cõpo. plenius post cũ
c an ⁊ quãdo^c post confirmationem electionis possit admitti
exceptio contra formam electionis vel cõtra personã electi
⁊ multa ex eoꝝ dictis sunt hodie expedita per.c.si.de elec.li.
vi. Cõcludendo tamẽ ex dictis eorum sic distingue:aut con-
firmatio fuit facta causa cognita ⁊ partibus p̄sentibus: aut
sine cause cognitione. Primo casu si nõ fuit appellatũ a sen
tentia cõfirmationis ⁊ nõ possunt partes que fuerũt presen
tes aliqd obijcere nec per viã exceptionis neq; accusatiõis
quia de facto vnius hois sepius nõ est querẽdum.per.c.cum
dilecti.in fi.§.eo.⁊ prealle.c.si.in.vi.⁊.§.de accu.super his. Sz
respectu eorũ qui nõ erant p̄sentes distinguẽdũ est ꝙ aut sci
uerunt cãm ꝯfirmationis agi ⁊ tacuerũt ⁊ sic eis preiudicat
vt in.c.si.qui ma.ac.pos.facit.c.penul.de re iudi. Aut pbabi
liter ignorabãt:⁊ tũc aut restat aliquid iuris conferendi ipsi
cõfirmato:puta qr est cõfirmatus: sed nõdum cõsecratus et
tunc admittit exceptio.vt in.c.ꝙ super his.⁊ qđ ibi no.§.de
accu. Aut nihil iuris restabat quia erat cõsecratus vel erat
talis plātus qui nõ indigebat cõsecratione seu benedictiõe
Et tũc aut cõfirmatus est in possessione prelature ⁊ non dz
admitti aliqua exceptio:quia non potest operari naturã suã
nec respectu actionis nec respectu intentionis cum iste ꝯfir
matus nihil petat nec sit in intentione petẽdi.⁊ exceptio est
intẽtionis vel actiõis exclusio:vt in.l.j.⁊ qđ ibi no.ff.de exce.
Sed poterit

Sed poterit ipse venire ꝑ viā accusatiōis vel denūtiationis
ad hoc.c.ſi.de his qui ma.accu.poſ.⁊vide per Fede.ↄſi.xxvij.
⁊ per hoc limita tex.in.d.c.ſi.¶ Scđo casu principali qñ sine
cause cognitione facta fuit cōfirmatio.dic hodie vt hr̄ in.d.c.
ſi.eo.titu.lib.vi.nā talis confirmatio nō tȝ vt ibi.⁊ vide plene
de hoc qđ ibi dixi post Innoc.in.c.cum olim.de cā poſ.⁊ in.c.
cū olim.de do.⁊ cōtu.Ad istū tex.pōt dici ꝙ hic actū fuit per
viā accusationis seu imploratiōis officij iudicis.Pōt tamē
aliud mēbrū addi ad ꝑdicta qñ confirmatus nō est in posses-
sione ⁊ agit possessorio adipiscende nunquid debeat admitti
exceptio.dicendū vt legitur ⁊ no.in.c.accedēs.de accu.⁊ istud
16 debuit ꝓcedere scđm mēbrū principale.¶ †Ulteri⁹ hic q̄rit
qđ ſi electio nō tenuit nūquid valuit cōfirmatio subsequens.
⁊ nunquid iste sic ↄfirmatus sit ꝓlatus:an vero teneat cedere.
Quo ad primū Inno.⁊ Jo.and.⁊ cōiter doc.seq.concludunt
ꝙ cōfirmatio tenet quo ad validitatē gestorū:nā gesta ꝑ istuȝ
cōfirmatū tenent rōne publici officij ex quo putabat confir-
mationē esse validā.vt in.d.l.barbarius.ff.de offi.ꝑto.⁊ idem
dixit Inno.in.c.nihil.ſ.eo.Sȝ an iste ſit ꝓlatus dixit Innoc.
ſ.eo.c.cū dilecti.ꝙ iurisconsultus noluit ad istā.q.rñdere.d.l.
barbarius.nec ibi recte rñdet an ille barbarius qui ꝑ errorē
fuerat designatus pretor cū esset seruus fuerit verus ꝑtor:sed
solū decidit ꝙ tenent gesta rōne publici officij.¶ Sed dicit
Jo.an.hic ꝙ q̄dcūq; istorū defecerit nō est ver⁹ ꝓlatus.i.siue
a electio ſit nulla siue cōfirmatio^a ⁊ sic vr̄ ꝙ teneat cedere in fo
ro aie.Sed postea refert alios dicere vt etiā recitat Inno.ꝙ
ſit distinguendū vtrū electio tenuerit de iure naturali. puta
ratione cōsensus eligētium ⁊ electi:lȝ fuerit nulla de iure po
sitiuo.Et tūc ex quo fuit subsecuta ↄfirmatio est ver⁹ ꝓlatus
nec teneat cedere.secus ſi fuit nulla de iure naturali.vt enī di-
cit hic Inn.electio pōt dici canonica large stricte ⁊ strictius.
Dicit canonica large qñ electio tenuit de iure naturali:quia
interuenit cōsensus eligentiū ⁊ electi:sed nō de iure positiuo.
Stricta dr̄ canonica qñ tenuit de iure naturali ⁊ interuene-
runt etiā substātialia iuris positiui sȝ nō solēnia. Stricti⁹ dr̄
canonica qñ tenuit de iure naturali ⁊ īteruenerūt oīa q̄ req-
runt de iure positiuo siue sint substātialia siue de solennitate
nō substātiali puta ꝙ vocent absentes vel qđ simile:ita quod
nihil deficit de reqsitis.Per ↄ̃riū dr̄ electio nō canonica lar
ge qñ nō tȝ etiā de iure naturali:q: non interuenit consensus
saltē liber eligentiū ⁊ electi.vñ qñ est canonica large licet nō
stricte vel strictius dȝ tenere cōfirmatio subsequēs ⁊ cōfirma
tus est ver⁹ ꝓlatus:nec teneat renūtiare.Quia ius positiuum
adinuenit formā ad scādala euitāda.Sȝ ex quo in casu nostro
nullū scandalū affuit ⁊ electio tenuerit de iure naturali non
dȝ iste esse obligatus ad renuntiandū.Et vr̄ Innoc.⁊ cōiter
doc.sequētes hic seq istā opi.q̄ mihi nunq̄ placuit.Nā ex quo
ius positiuū reprobat ↄsensum nisi ſit legitimus nō video qđ
etiā de iure naturali teneat talis electio.Nā princeps potuit
per legē suā talē ↄsensum nō solēniter ꝑstitū inhabilitare:vt
in simili hr̄.⁊ no.⁊ in.l.cū lex.ff.de fideiuſ.facit.c.ij.de maio.et
obe.Et ꝓ hac opi.ↄ̃ria allego ꝓmo glo.in.c.vnico. de postul.
ꝓla.lib.vi.q̄ dicit confirmationē nō ꝓdesse ſi electio erat nul-
b la.^b Ad idē glo.ſi.in.c.q̄ ſit.ſ.eo.lib.vi.⁊ glo.in.c.ſicut.eo.tit.
lib.vi.⁊ tȝ Archi.in.c.ſicut eām.eo.tit.⁊ lib.vbi plenius ꝑse-
quit.Facit regula accessoriuȝ.de regu.iur.in.vi.⁊ q: vbi fun-
damentū deest nihil supedificari pōt.i.q.i.cum paulus.Et sic
tene opi.quā ꝓmo sensit Jo.an.ꝙ iste nō ſit verus ꝓlatus siue
electio ſit nulla qualitercunq; siue cōfirmatio:nisi ↄfirmatio
ſit facta ex certa sciētia ꝑ habentē potestatē confirmādi oēm
defectū electionis.Et ad materiā vide qđ legit ⁊ nota.in.c.ſi
purgationē.ſ.co.lib.vi.vbi tractat an electio remaneat vali-
da ſi cassat cōfirmatio ⁊ qđ ecōtra. Abbas.

1 ☞ Electio facta a minori parte capituli non potest confir-
mari vel ratificari.§.6.
2 Testis dicēs se audiuisse legere aliqđ instrumētum non per
hoc dicitur intellexisse.
3 Nominatio non acquirit aliquod ius nominato.
4 Episcopus qui est in aliquo collegio non tanq̄ epūs sed tanq̄
vnus de collegio:nō debet alios precedere.
7 Maxime:ista dictio quomodo ponatur.
8 Electio non potest dici facta communiter:ſi oēs de caplo sin
gulariter prestant consensum.
9 Quando emanauerunt due electiones:que dicatur potior ⁊
validior.

1 Auditis. †Electio per minorē partē capi
tuli facta non tȝ:nec ꝑ subsequē
tem cōsensum ratificari pōt.h.d.ſm cōem intelle-
ctum.Prima pars ponit diffinitionis cām.Scđa
diffinit.ibi:nos igit.¶ Casus lr̄alis.Uacante ecclesia baio-
censi.ad electionē cōuenientes pars vna elegit.U.archidi.alia
vero elegit.R.subdiaconū.electiōes iste delate sunt ad dñm
papā:ipse vō examinatis meritis vtriusq; electiōis inuenit
vtrāq; ↄ̃ formā iuris attentatā hoc mō.Cū enim canonici in
caplo conuenissent ⁊ volūtates singulorū inq̄site fuissent:de-
canus cū paucioribus cōuenit in dictū. R.subdiaconū ipm
eligendo:⁊ cantor cū pluribus noīauit dictū. U.archidiaco.
tandē solus cātor nominauit magistrū.R.de aldegijs appel
lans vt decan⁹ q primā vocē in electiōe habebat ad electionē
ꝓcederet sine ↄsensu totius capli:sed lōge minoris dictū.U.
archidia.elegit statim appellans ne qs ↄ̃ ipam electionē ali-
qđ attētaret decan⁹ tñ allegabat ꝙ electioni sue plures alij
a cōsenserant.Sed hec allegatio nō valebat cū ex postfacto cō
ualescere nō poterat qđ ab initio non valebat:q: electio que
fuerat irrita ipso iure per subsequentē cōsensum nō poterat
esse rata post electionē decani.cantor ⁊ alij qui remāserant in
caplo post illā electionē decani nondū cassatā ⁊ post appella-
tionē ad sedē aplicā interpositā recedētes a nominatione di-
cti.U.archidia.dictuȝ subdiaconum elegerunt. dñs papa q:
vtrāq; electionē inuenit contra formā canonicā attentatam:
vt dictū est vtrāq; cassauit.Ber.¶ Et ꝑ intellectu lr̄e ꝑmit-
to ꝙ in hac ecclesia baiocēn.erant due principaliores sȝ de-
canus ⁊ cātor:qui souebāt ptes in caplo ⁊ dū essent in tracta-
tu electionis decan⁹ animaduertēs ꝙ cantor cū suis contra-
diceret voto suo noluit noīare archidiaconū quem habebat
in aio eligendū:sed malitiose noīauit quēdā magistrum suuȝ
Ricardū subdiaconū.cantor vero etiā malitiose nominauit
archidiaconū quē sciebat gratū alteri parti.tādē fuit inter-
posita appellatio ne decanus ꝓcederet ad electionē sine ↄsen
su capli vel maioris ptis.sed hac appellatione nō obstāte de
canus cū suis cōplicib⁹ qui non faciebāt maiorē partē capli:
b recessit a nominatione ipsi⁹.R.subdiaconi ⁊ elegit dictū ar-
chidiaconū in epm ⁊ etiā appellauit ne quicq̄ contra illam
electionē attentaret.postmodū vero qdam canonici aduerse
partis consenserūt electiōi facte de archidiacono:ita qđ istis
cōputatis archidiaconus habuit maiorē partem capli. Istis
aūt electoribus recedētib⁹ cantor cū suis ꝓcessit ad aliaȝ ele
ctionē nō obstāte electione quā fecerat de archidiacono ⁊ ele
git illū. R.subdiaconū.papa vero vtrāq; electionē dixit ir-
ritandā:nā exꝑimit in tex.rō decidēdi.ideoq; gl.vario mō in-
tellexerūt istū tex.⁊ intm̄ intricat per gloss.intellect⁹ hui⁹.c.
qđ dixit Host.istud.c.potius se audiri sed non intelligi vsq;
ad tpa sua.Jo.an.dicit ꝙ nec etiam per glo.suas habet clare
intellectus hui⁹.c.sed tu dic vt dicet.ſ.¶ Not.primo ex prin
cipio ibi.auditis ⁊ intellectis.ꝙ lȝ qs audiat processum ali-
cui⁹ cause.nō ꝓpter hoc concludit eū intellexisse merita cau
se.pōt ergo ↄcurrere auditus alicui⁹ rei absq; illi⁹ intellectu
2 seu intelligētia. † ⁊ facit ꝓ testib⁹ ^c qui dicūt se audiuisse ali-
c quod instrm̄ legi:vt non per hoc concludat necessario ipsos
d intellexisse.nā audire ⁊ intelligere sunt diuersa^d vt colligitur
hic ex copula:⁊ q̄ de sui natura hȝ copulare diuersa. vt not.
glo.sup rubri.ff.de iur.⁊ fac.igno.⁊ per glo.in.c. querelā.ſ. de
simo.pōt enī quis audire nudū verborū sonū ⁊ tamē non in-
3 telligere verborū efficaciā.¶ †No.secūdo ꝙ nominātes ali-
quē in tractatu electionis non tenent illū noiatū eligere:sed
pñt ab eo recedere aliū eligendo. Rō ē q: per noiationē simpli
cem non est acq̄sitū aliqđ ius noiato.vt.ſ.c.pxi.in princi.so-
lent enim ante scrutiniū fiendū de electiōe noiari aliq de ca-
pitulo q videant apti ⁊ idonei ad regimē eccle vacātis: non
tñ ꝑ hoc eligūtur sed ꝓponunt vt fiat de eis scrutinium ſi plȝ
caplo ⁊ hoc mō fuerūt ꝓmo noiati archidiaconus ⁊ subdia-
conus:ideo licuit ab eorū nominatiōe recedere.¶ No.tertio
ꝙ decanus hȝ primā vocē in caplo.hoc tñ intelligūt doct.et
bñ ꝓcedere ex consuetudine loci particularis.nā in hoc stan
dum est consuetudini qua cessante is qui est maioris autori-
tatis hȝ primā vocē.allegant docto.ad hoc.xvi.dist.isidorus.
sed tu dic clarius ꝙ cessante statuto vel consuetudine canoni
cus prius institutus in eccl̄ia:⁊ sic antiquior respectu institu
tionis debet ꝑesse alijs.vñ ad eum spectat conuocatio capli
d ⁊ esse primū in voce ⁊ subscriptione ⁊ in sedendo ⁊ alijs cōsi-
milibus.facit ad hoc.c.statuimus.de maio.⁊ obedi.⁊ qđ not.
Inno.in.c.i.eo.ti.⁊ vide qđ ibi dixi.nā habentes dignitatem
in eccl̄ia de iure non sunt de caplo nisi als sint canonici. soli
e enī canonici ^e faciunt caplm̄ ⁊ vnū corpus cū epo.vt in.c. no-
uit.⁊.c.quanto.de his q̄ fiunt a ꝓla.vide per Innoc.in.c.ij. de
4 instit.⁊ qđ ibi dixi.⁊ in.c.cū olim.de re iudica. †Adde etiam
ad predicta glo.singularē in.c.a collatione.de appella.lib.vi.
que dicit ꝙ ſi episcopus habet voceȝ in capitulo tanq̄ cano-
nicus non debet habere primum locū in capitulo:quia non
est ibi vt episcopus:sed prior capituli debet habere primum

Zacharias.
a ¶ Sine electio ſit nulla siue confirmatio. Tu adhere opi. Innoc. quam iste subdit pro qua facit no. per Bart.in.l.ſi. de testa.tut.⁊ per alexā.cōſi.cxij. volu.iiij.Old.conſi.clxij.⁊ ↄſi.cccxx-vi.⁊ herth.de ſir. in tracta.de epiſ. in.ij.pte.iij.lib.et feli.in.c.inter dilectos.col.vi.ver. in text.ibi cū igitur de fide instru.
Sebasti.Sapia.
b ¶ Si electio erat nulla.Hec opin. ↄprobat: q: anq̄ valeat ↄfirmatio requirit ꝙ prius inquirat de validitate electionis vt ꝑ glo.in.c.catanēsis.lxi.dist.no. Spe.in ti.de allega. et disputa.§. ſi.vñ.et breuiter. ⁊ in ti. de inq̄ſi.§. iij.in sūma. ergo requiritur qđ valeat electio.
Sebasti.Sapia.
c ¶ Pro testibus hoc dictū vr̄ dubitabile. q: dicit Bal.in.l.testium col.iiij.C.de testi. qđ ſi testis dicat scio q: ꝑsens fui ꝓbat q: illud verbuȝ ꝑñs includit sensum et intellectū ⁊ idē tȝ Bar. in.l.heredes palā ff.de testa.cū allegatis per Feli.in rubri.proemij huius lib.col.pe.et ibi refert Inno. ⁊.d.Ant.ħ tenentes ꝙ l teste sufficit dicere scio q: audiui.
d ¶ Sunt diuersa adde q̄ supra posui in proemio.et Ange.conſil.cl-xviij.
e ¶ Soli canonici Adde ro.conſil. cccxxxij.

locū.⁊ not.glo.illam singularē q: sepe contingit ꝙ habentes
dignitatē sunt in quibusdā collegijs personalibus nō tanꝙ
habētes dignitates: sed tanꝙ particulares de collegio:ideo
non debent isti habere primū locū in collegio:sed rector col-
legij.⁊ per hanc glo.pōt defendere consuetudinem que viget
fere in omnibus studijs vt eps quantumcunqȝ maximus ex
quo scholaris est non precedit rectorem studij: quia non est
in hoc collegio scholariuȝ vt episcopus sed tanꝙ scholaris.
5 ¶ † Item no.ꝙ electio a principio nulla puta q: facta a mi-
nori parte capituli non pōt conualidari per subsequētes cō-
sensus aliorū particulariter prestitos.et ad hoc quotidie al-
legatur hec litera.⁊ ex hoc habes casum literalē in quo con-
sensus non pōt interuenire ex postfacto etiā ad conualidan-
dum actum vt ex nunc.cuius contrariū no.in.c.cum consue-
6 tudinis.de consuet.sed dic vt.j.dicam.¶ † In gloss.in versi.
cum tamen ex postfacto.ibi:electio ista non erat nulla ipso iu-
re.hic colligitur vnus intellectus ad text.quare non tenuit
secunda electio:ex quo fuit facta post primam irritā ⁊ nullā:
nam electio que non tenet ipso iure non debet prestare impe-
dimētum secunde:vt in.c.bone.⁊.c.dudum.š.eo.Glo.soluen-
do respondet ꝙ prima electio non erat hic ipo iure nulla sed
irrita.⁊ pro hoc tex.in fi. vbi papa vtramqȝ electionem irri-
tauit:ergo prima tenuit.cōtrarium tamē sentit glo.sequens.
⁊ glo.in versi.cassatam.⁊ vt predixi iste glo.multum variaue-
runt intellectū huius.c.Et possunt colligi ex hac gloss. qua-
tuor lectu.Prima lectu.ꝙ prima electio tenuit hic propter
ratihabitionē subsequentem licet potuisset irritari propter
pendentiam appellationis.secunda aūt electio non valuit q:
fuit facta post primam nō cassatā ⁊ contra appellationeȝ. sed
hec lectu.non est bona cum papa expresse hic dicat qđ prima
electio fuit nulla neqȝ potuit conualidari ex cōsensu quorun-
dam superuenienti.et sunt ista verba pape non partis: quia
papa hic loquit vt ptȝ in ꝑn.c.ideo glo.sequēs cū alia sequē-
ti recessit ab hoc intellectu tenendo ꝙ prima electio fuit nul-
la ipso iure nec potuit conualidari ex subsequenti consensu
7 etiā si appellatio non fuisset interposita.¶ † Et hoc ꝓbatur
a ex illa dictione maxime[a] que dȝ intelligi ꝓprie.et in hoc no.
bene glo.sequentē ꝑ intellectu hu[9] dictiōis maxime.que qñ
stat ꝓprie:ponit idē in casib[9] contrarijs:qñ vero ponit pro
tñ:stat improprie:⁊ idē no.in.c.qñ frequēter.ꝫ.vt lite nō con
test.in ver.maxime.¶ Secūda lect.colligit hic ex glo.fi.in v̄.
sed si dubiū est cū v̄.seq.⁊ in effectu hoc intendit.ꝙ aut prima
electio est euidēter nulla:⁊ tunc non requirit aliqua cassatio:
sed pōt ꝓcedi ad secūdam.⁊ hoc casu ꝓcedunt cōtraria.Aut
prima electio est nulla:sed non euidēter:imo est ꝓbabilis du
bitatio sup nullitate:tunc non dȝ ꝓcedi ad secūdā nisi prius
cassek prima que habebat colorē validitatis. Et in hoc casu
pōt intelligi tex.nā anteꝙ emanasset decisio huius decre.po-
terat ꝓbabiliter dubitari verū electio facta a minori parte
posset cōualidari per subsequentes cōsensus aliorū.Debuit
ergo prius expectari cassatio seu declaratio superioris ante-
ꝙ ꝓcederek ad secundā.Et not.bñ hūc itellectū qui mihi plu
rimū placet.ꝑ quo allego glo.fi.in.c.cōstitut[9].ꝫ.de appel.que
hoc tenet aperte.Vide etiā glo.in.c.inter dilectos in v̄.post-
modū.in fi.ꝫ.de exces.ꝑla.sentit Inn.in.c.cum terra.š.eo. Et
ꝙꝙ ipe Inno.⁊ qdā alij in.c.cōsideramimus.š.eo. vt recitat
hic Jo.an.tenuerūt sufficere ad validitatē secūde electionis
ꝙ notoriū sit primā esse nullam tpe snie tñ mihi plus placet
p:ecedēs dictū qñ prima nō erat euidēter nulla:sȝ poterat de
eadē dubitari.Tertia lect.colligitur ex hac glo.in versi. qdā
tñ hic distinguūt.ꝙ aut prima electio est nulla iure actionis
⁊ exceptionis ⁊ nō īpedit scđam.Aut est nulla iure actionis
sed nō exceptionis:⁊ ista impedit scđam:vt hic.Sed hec lect.
vt dicit Joā.and.⁊ bñ est inutilis:q: non apparet qñ est nulla
iure actionis ⁊ nō exceptionis. Licet do.Anto. dixerit posse
dici ꝙ tunc est nulla iure actionis ⁊ exceptiōis qñ nō tȝ etiaȝ
de iure naturali:q: nō interuenit cōsensus eligētiū liber sal-
tem.Est aūt nulla iure electionis sed non exceptionis quan-
do electio tenuit de iure naturali:licet sit nulla de iure posi-
tiuo.Nam tūc dȝ expectari cassatio prime.in hoc tñ nō mul-
tum persisto:nec credo hoc dictū verum:q: tex.est in contra-
rium in regula:nō prestat impedimētum.de regu.iur.lib.vj.
Quarta ⁊ vltima lectura colligitur ex hac glos.fin.in ver.sed
que est rō.dicens ꝙ secūda electio hic nō tenuit nō ꝓpter pē-
dentiam prime que erat nulla:sed ex defectu potestatis eli-
gentium:q: licet prima electio esset nulla nō tñ potestas eli-
gendi erat deuoluta ad cantorē et suos.Quia alia pars non
elegerat indignum sed contra formam: vnde non debebat
cantor et sui procedere ad electionem non vocatis decano et
suis complicibus et hic intellectus potest sustentari quo ad

nullitatē secunde electionis:non tñ bene explicatur per glo.
¶ Joā.an.hic dicit posse concludi quicqd scribak per alios
in materia ꝙ scđa electio facta post primam ab homine vel
a iure non cassatam est nulla vt.š.eo.consideramimus.Sed si
prima electio est cassata ab hoīe vel a iure:tunc potest ꝓcedi
ad scđam electionē etiam nō vocatis alijs electoribus si sunt
priuati potestate eligendi:vt.š.eo.bone.Sed si non sunt pri-
uati debent vocari etiam si essent priuandi alias non valet
electio ab alia parte facta:vt hic.⁊.ꝫ.e.q: propter.vbi de hoc.
¶ Sed per hoc non habetur clare intellectus huius.c.qua-
re vtraqȝ electio fuit hic nulla vel cassata.Unde pōt conclu-
sine ⁊ clare dici ꝙ prima electio fuit hic principaliter nulla
ex defectu potestatis:q: fuit facta a decano et suis complici-
bus qui non faciebant maiorem partem capituli:vt dicit in
litera.Nam potentia capitularis non consistit penes mino-
rem partem:ideo non pōt dici electio facta a capitulo.vt in
c.j.de his que fi.a ma.per cap.Et licet ex postfacto tot ex ca-
nonicis alterius partis accessissent ad primā electionem de-
cani.tamen non potuit illa electio validari.Ratio q: electio
dȝ fieri in cōmuni ⁊ sic collegialiter:nō aūt singulariter. con-
sensus aūt particularis superueniens non pōt validare ele-
8 ctionē nullā.¶ † Quinimo si oēs de capitulo prestarent sin-
b gulariter consensum [b]non per hoc resultaret cōis electio vt
in.c.in genesi.ꝫ.eo.⁊ vide bo.glo.in.c.j.de re.ec.non alie.li.vj.
Secus aūt quando actus ꝑtineret ad aliquos vt singulares:
q: tunc ex consensu superuenienti prima dispositio validatur
cū nō habeant collegialiter cōsentire vt est text.in.l.per fun-
dum.ff.de serui.rusti.ꝑdior.Item ad hanc nullitatem prime
electionis adiuuabat appellatiōis pendētia:lȝ etiam sine ea
fuisset nulla ideo litera dixit maxime appellatiōe pēdēte ⁊c.
Scđa vero electio fuit nulla ex eodem fonte.s.ex defectu ptā-
tis.nā ꝓpter accessum quorūdam ad primā electionē cantor
⁊ alij remanentes nō faciebāt maiorē ꝑtem capituli:⁊ ꝓcesse-
runt ad electionem alijs non vocatis ⁊ post appellationem ⁊
anteꝙ cassarek prima electio.Que et si erat nulla non tamen
euidenter erat nulla ratione ꝑdicta.Quinimo plus puto qđ
etiā si cantor ⁊ alij fecissent maiorē partē non potuissent va-
lide eligere:q: opȝ ꝙ due partes collegij conueniant ad hoc
vt teneat illud qđ fit per maiorem partē:vt plene dixi.š. eod.
cū nobis.Unde hec scđa electio fuit facta a non habentibus
solidā potestatē eligendi ⁊ alijs non vocatis et post appella-
tionē:⁊ de subdiacono qui nō poterat eligi in epm tpe huius
capituli.Nondum enim emanauerat.c.a multis.ꝫ.de etate et
quali.oportebat enim ꝙ eligēdus esset presbyter.ideo in fine
litere dicit ꝙ presumpserūt eligere. R.cū esset subdiaconus
⁊ ex predictis habetur clarissime intellectus huius capituli.
9 † Et adhuc plenius expediendo materiam distinguo post
alios dum queritur an ⁊ quando valeat scđa electio collatio
c vel postulatio.Dic ꝙ[c] aut concurrūt due postulationes aut
due electiones aut due collationes.Primo casu si vna po-
stulatio est facta a duplo maiori parte:et ex causa illa est ad-
mittenda.vt in.c.bone.š.eo.⁊ melius.ꝫ.eo.scriptum.sed si po
stulatio cōcurrit cum electione dicēdum vt in.d.c. scriptum.
si concurrunt due collationes nō valet secunda post primam
nisi prima sit euidenter nulla.de quo dic vt plene legit et no.
in.d.c.inter dilectos.de exces.ꝑla.Si vero concurrunt due
electiones est materia nostra in qua distinguendū:qđ aut se-
cunda electio est facta ab eisdem electoribus aut a diuersis.
Primo casu aut prima electio erat euidenter nulla:⁊ eligen-
tes non erant priuati potestate eligendi:⁊ valet secūde:vt in
c.cū terra.š.eo.Si autem erant priuati potestate eligendi et
nō valet secunda vt in.d.c.bone.in fi.Si autē prima non erat
nulla saltem euidenter nulla non tenet secunda nō cassata pri-
ma:vt hic.⁊.š.eo.consideramimus.Secundo casu quando se-
cunda fuit facta a diuersis electoribus aut ambe electiones
fuerunt facte eodem contextu aut diuerso.Primo casu va-
let si prima electio est facta a maiori ⁊ saniori parte capituli:
alia a minori:tenet electio facta a maiori et saniori.vt in.c.q:
propter.ꝫ.eodem. Si autem vna est facta a maiori et alia a
minori sed saniori parte: vtputa quia maior pars eligit igno
ranter indignum:et tunc nulla electio valet:quia electio de-
bet esse facta a maiori et saniori.vt in dicto capitulo quia pro
pter.Sed si maior pars esset priuata quia elegisset scienter
indignum valeret electio facta a minori parte:quia censetur
facta a toto capitulo: cum tota potestas esset deuoluta ad
minorem partem.vt probatur supra eodem.Si vero fuerunt
facte diuerso contextu:et tunc aut prima electio non tenuit
et electores erat priuati propter delictum commune:et tenet se-
cunda electio etiam facta a paucioribus vt est casus supra
eodem capitulo bone.Aut prima electio non tenuit:tamen
electores

a ¶ Maxime.ad-
de Fran.are.con
silio.l.
Antoni[9] Frācis.
¶ Et de dictiōe
maxime:qd ipor-
tet ⁊ qño intelli-
gak.vide in.c.fi.đ
postula.⁊ i.c.j.de
dila.⁊ in.c.qm.ꝭ.
porro.ꝫ.vt lit. nō
contesta.Et in.c.
ad hec.de ap.Et
adde ꝙ aliqñ im-
plicat.l.qui stat[9]
de testa.tute.Ali
quādo ponik pro
tantū.xi.q.iij.c.si
qs eps.⁊ ibi not.
⁊ vide glos.in.l.j.
C.de nouo codi.
cōpo.l v̄bo maxi
me.aliqñ signifi-
cat idētitatē i ca-
su cōtrario:vt est
glo.in.l.qđ si mi-
nor.ꝭ.restō.ff.de
mino. Aliqñ ac-
cipik ꝑ valde:vt
est glo.i.l.j.in gl.
pe.ff.so.ma.Ali-
qñ supabundat.
vt in.c.gratū. de
offi.dele.et ibi di
xi cōcordando.c.
gratū.cū.c.pñti.
ꝑ refutanda cor-
rectione iurium.
Et de hac dictio
ne etiam vide in
l.cū qui.ff.de do-
natio.
Zacharias.
b ¶ Singulariter
cōsensum. dic vt
per istū ꝙ per sin
gularē cōsensum
nō diesse facta cō
munis electio.ita
no.gl.⁊ doc.in.c.
cum oēs.⁊ ibi po
sui aliqd i apost.
ad istū.š.de cōsti.
⁊ in.c.j.ꝫ.de re.ec.
nō alie. Bald. in
aut.hoc ius por-
rectū. de sac.san.
eccle.idē in.l.non
ambigitur.et ibi
Ange.de leg. idē
in addi.ad Spe.
in titu. de instru.
edit.in vlti.char.
oīno ꝑ Alex.in.l.
suā.ꝭ.hodie.ff.de
pac.consilio. xlij.
volu.iiij.
Sebasti.Sapia.
c ¶ Dic ꝙ.De h
arti. vide Firma
nū l ꝑal.tract.de
episco.l.j.parte li
bri tertij.q.xix.et
ibi ēt tȝ qđ dicit
gl.hic ꝙ si incōti
nēti facte sūt due
electiones habet
locū collatio mu
neri ⁊ eli ⁊ meriti.

electores non erāt priuati ⁊ nõ tenet secūda: q: nõ habebāt isti solidam potestatē eligēdi sine alijs. qḋ intellige vt. ā. dixi. Idem ⁊ fortius si prima electio tenebat vel nõ erat euidēter nulla. vt hic ⁊. ā. eo. considerauimus. Et dicūtur electiões facte eodē cõtextu ꝯm Inno. ⁊ Cõpost. quādo fuerūt facte oībus existētibus in caplo ⁊ pariter eligētibus. Dicunt facte diuerso contextu quādo vna pars eligit postq̄ recessit alia pars: qḋ procedit ꝯm Inn. nisi incõtinenti ex eodē scrutinio vel cõpromisso fuisset subsecuta scḋa electio. Abbas.

1 Arbitri electi re nõ integra. i. postq̄ ceperūt sup causa cognoscere nõ possunt a partibus reuocari. n.

2 Arbitri non solum possunt eligi a partibus: sed ab alio cui partes mādauerant vt eligerent.

3 Cõpromissum qḋ fit ab aliqua vniuersitate in aliquē debet fieri nemine discrepāte: quinimo debēt omnes expsse cõsentire: quia

Taciturnitas nõ habetur pro cõsensu in arduis.

4 Arripere iter ad principē habet vim q̄ talis arripiēs videt̄ accepisse protectionem principis.

5 Sonus campane an sufficiat ad vocādos homines de vniuersitate.

6 Cõmissarius quicq̄d videt̄ factum a cõmittentibus.

Executores testamēti qḋ faciūt: videt̄ mādatū ab ipso testatore.

7 Res integra non dicitur vlterius quando substantialia negotij incipiunt tractari.

8 Concorditer dicit̄ fieri qḋ fit nemine discrepante.

9 Vocati ad cõsilium ⁊ nõ veniētes transferunt potestatē omnē in illos qui venerūt lȝ numero pauciores.

10 Mādatum nõ solū cõtinet expressa: sed etiam vicina expressis.

Postulatio venit sub noīe electionis etiā in materia penali.

Qḋ prohibetur vēdi: prohibetur pignorari.

12 Gratia non presumitur.

13 Postulantes possunt a postulatiõe recedere anteq̄ pape presentetur: secus in electoribus.

14 Reuocatio potestatis alicui tribute dȝ expresse lȝ aliq̄n tacite fieri.

15 Matrimonium carnale requirit mandatum de certa persona faciens mentionem.

16 Cõpromissum factum de aliquo eligendo ab vniuersitate: non potest vnus de vniuersitate reuocare.

17 Excõicatio vnius ex cõpromissarijs an vitiet gestum ab oībus.

1 In causis. † Potestas data compromissarijs ad eligēdum platum re non integra reuocari non pōt. ⁊ definit res esse integra postq̄ cõpromissarij inceperūt habere tractatū. h. d. Diuiditur principaliter in tres partes. In prima ponit postulati petitionē. In scḋa ibi: nuntij vo ponit electi allegationē. In tertia ibi: q: vero partim negotiū diffinit: ⁊ partim diffiniēduȝ cõmittit. ¶ Casus literalis. Eccl'ia Tholosana vacāte: capitulū ad tractādum de electiõe insimul ꝯuenerūt: ⁊ duos de caplo elegerūt vt quinq̄ de eodeȝ caplo eligerēt electores qui prestito iuramēto tractarēt de electiõe pastoris. ⁊ statutū fuit a capitulo vt ille quē illi quinq̄ cõcorditer eligerēt vel tres ex illis dūmodo psona esset idonea pro epo haberet̄ postmodū cū illi duo qnq̄ electores elegissent ⁊ illi qui ad tractādum de electione secessissent in partem: ⁊ nõ possent oēs in vnā cõcordare psonā: tres ex illis postulauerūt epm cõuenarū: reliqui duo tertia die cū paucis de caplo reliq̄s absentibus archidiaconū argenē. elegerūt. demū causa sup istis electoribus ad sedē apostolicam est delata. In psentia dñi pape ola ista ex parte illorū qui postulauerūt epm cõuenarū ꝓposita fuerūt ecõtrario nuntij predicti archidiaconi responderūt q̄ cū predicti quinq̄ electores tractarent ⁊ inter se discordassent ita q̄ cõtentiose voces eoꝝ audite fuerūt a capitulo: capitulum per duos de canonicis eisdē prohibuit ne vlterius in negotio ipso procederēt: reuocādo sibi traditā potestatē mandantes eisdem vt ad capitulū redirēt ad tractādum de electione cum alijs: quoꝝ duo ad capitulū sunt reuersi. subsequēti die capitulū prout moris est fecit pulsari campanā ad capl'm cõgregandū: ⁊ cum pdicti tres cū quibusdam alijs ad capitulū nõ venissent prior cū maiori parte capituli pdictum archidiaconū argenē. elegit. Auditis his ⁊ alijs papa sup hoc scribit quibusdā abbatibus in hūc modū: q: postulatio facta de epo cõuenarum facta fuit per illos in quos totū capitulū trāstulerat potestatem: propter qḋ de cõsensu totius capl'i intelligit̄ esse facta. Et cū res nõ eēt integra ex eo q̄ electores in tractatu ꝓcesserāt potestatē illā capitulus nõ potuit reuocare: ideoq̄ electionē ipsius archidia. cassauit. Vñ mandat papa quatenus si psonā illius epi inuenerunt vtilē ⁊ necessariā ad regimē eccl'ie Tholosane ⁊ idoneā ad perfidiā hereticorū extirpandā

2 ei tribuāt licētiam trāseundi ad eccl'iam tholosanā. Ber. ¶ † Not. i. qḋ capitulū nõ solū pōt cõmittere psonis certis potestatē eligēdi sed etiā pōt aliquos eligere per quos eligātur cõpromissarij qui habeāt postmodū eligere vice capl'i. Ex hoc infert̄ q̄ cõpromissarij ad eligendum possunt a principio esse incerti: certificādi tamē per ipsos qbus est data potestas eos eligēdi. Et ex isto tex. singulari infero q̄ si partes litigites vel differētes volūt questionē eorū in aliquē amicū eorū cõem cõpromittere ⁊ nõ possunt habere cõcordiā de certa psona eligēda: possunt dare alicui vel aliquibus potestatē vt ipsi eligāt eis arbitrum vel

arbitros. Et valebit electio per illos facta ac si ab ipsis partibus illi arbitri fuissent electi. et in hoc tene mēti istū text. ⁊ per hoc limita. c. innotuit. de arbi. ⁊ credo hoc ibi tetigisse. ¶ Not. q̄ in numero cõpromissariorū nõ est vis: pōt enī vniuersitas eos eligere in numero sibi grato. arg. hic iūcto. c. cum in iure. ⁊. c. cū dilectus. j. eod. Et qḋ hic dȝ de vniuersitate ecclesiastica: idem dicerē in qualibet vniuersitate vt possit potestatē eligēdi superiorē in alios cõpromittere. arg. hic. ⁊. j. eo. q: ꝓpter. et in regula qui per aliuȝ. facit de regu. iur. libro. vj. ¶ No. ibi qui psito iuramēto: q̄ isti cõpromissarij deputati ad eligendū psūt astringi iuramento vt electiõis negotiū fideliter ⁊ canonice explicēt. Facit ad id qḋ dixi de iuramēto arbitrorū in. c. ij. de arbi. non tamē puto q̄ istud iuramentū sit de substātia: sed istud fuit hic ex forma cõmissionis sibi facte. ad hoc qḋ not. in. c. cū dilectus. de cõsue.

3 ¶ † Not. ibi: a singulis de capitulo statutū est ⁊c. argu. q̄ cõpromissum sup potestate eligendi non potest fieri nisi oībus ⁊ singulis canonicis cõsentientibus.[a] et facit tex. j. eo. c. q: ꝓpter. tenent communiter doct. hic ⁊ in. c. q: ꝓpter. ⁊ in. c. rescriptū.

b j. eo. Vnde nõ sufficit hoc casu maior pars[b] capituli. Ratio quia cuiuslibet iterest singulariter vt eligat per se nõ per aliū: ideo quilibet pōt contradicere ne fiat cõpromissum. et in re cõi potior est cõditio prohibētis vt in regula in re cõi. de regu. iur. lib. vj. ⁊ in. l. sabinus. ff. cõi diui. Et tene menti hoc dictū imo plus dicūt cõiter hic docto. ⁊ originaliter fuit Cõpost. qḋ nõ valet cõpromissum factum ab vno noīe olum alijs psentib' ⁊ nõ ꝯdicētibus: quia cū ista res nõ sit leuis imo magne importantie debēt sigillatim oēs inquiri et expresse cõsentire. Et not. hoc dictū sing. nec tradas obliuioni: ex quo potest sumi hec regula q̄ in arduis explicādis in vniuersitate debēt oēs expsse cõsentire. Nec sufficit q̄ actus explicet̄ per alios nomi

c ne illorū licet illi taceāt[c] et non ꝯdicant. Quia in re onerosa ⁊ graui debet interuenire cõsensus ex

d pressus: nec taciturnitas habetur pro consensu.[d] Facit ad hoc qḋ no. Innocē. in. c. in genesi. j. eo. et glo. in regula is qui tacet. lib. vj. secus potest dici in re leui ⁊ maxime cõcupiscibili: ⁊ tūc taciturnitas habeatur pro cõsensu. vt no. in locis pallega. Ex quibus potest sumi singularis limitatio ad not. per Innoc. in. c. j. de his que fi. a ma. par. capi. Vbi not. dicit q̄ si in caplo tractat̄ aliquid illicitum ⁊ dānabile: tenētur illi de vniuersitate cõtradicere. alias si nõ cõtradicūt habētur ꝓ cõsentiētib' ⁊ inuoluūtur pctō ⁊ pena pcti cū alijs ꝯsentiētibus expsse. Vt istud dictū ꝓcedat quo ad euitandum peccatū ne sub velamine taciturnitatis peccatū nutriatur: sed quo ad validitatē actus tene qḋ. ā. dixi. ⁊ hoc not. ¶ Not. ibi: capitulo publicarunt: q̄ postulatio siue electio est in caplo publicanda ⁊ aliqui dicūt qḋ etiā populo est publicanda: qḋ nõ est dānabile ꝯm Innocē. ¶ Not. ibi: qui remanserunt in caplo q̄ licet capl'm eligat platū in loco capitulari: cõpromissarij tamen a capitulo deputati nõ tenētur de necessitate in caplo eligere prelatū. Nam vt hic vides isti cõpromissarij secesserūt in partē ad tractādum de electione canonicis remanentibus in caplo. Et facit ad ea q̄ dixi. ā. eo. qḋ sicut vt nõ sit vis in quo loco fiat electio dūmō fiat infra ambitum eccl'ie cathedralis. ¶ Not. ibi: inhibuerūt eis ex parte nostra: et tene mēti istū tex. ꝓ cõsuetudine istorum inferiorū qui cum timēt molestari precipiūt ex parte regis seu potestatis ne eis fiat iniuria. licet a rege seu potestate nõ habuerint hanc potestatē precipiēdi. Nā capl'm pcipit hoc istis compromissarijs ex parte pape ne ad vlteriora ꝓcederēt: ⁊ tamē a papa nullam super hoc receperant potestatē. vt colligit̄. j. ex ver. quia vero. Et dicit Ioā. an. hic q̄ hic ponitur mos istorū vulgariū quasi sentiat qḋ de iure

4 tale mādatū nihil inducit. † Sed tu adde vnum tex. iuris ciuilis in. l. de pupillo. in. §. si qs ipsi ptori. ff. de no. ope. nūtia. vbi ꝯm lecturā secundam quā ibi sentit glos. ⁊ notāter defendit Bar. ꝓbat̄

Zacharias.

a ¶ Oib' ⁊ singulis ꝯsentientib'. Vno enī ꝯdicēte non ꝓcederet: vt not. p māda. plene in pma pte. c. xxxix. ⁊ in glos. in v. nõ valeret. et p eūdem fol. viij. in ij. parte. in glo. in v. spāliter. in eo. tract. de elec. doc. in. c. quia ꝓpter. isto titu.

b ¶ Maior pars. intellige ⁊ limita vt pulchre p Abba. in. c. cū oēs. in nu. 5. ā. de ꝯstitu. Aeneas Falco.

c ¶ Taceant. Adde videndū Ro. cõsil. ccclij.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Pro cõsensu. Vide Alexan. in l. que dotis. ff. soluto matri. late p Feli. in. c. cū. M. ferrariēsis. colū. xvj. ā. de constitu. Abb. in consilio lxxxix. colū. ij. cū seque. in. j. volu. in c. ex parte decani col. iij. cum seq. ā. de rescrip.

Qd si quis protestatur alicui ne edificet nouum
opus: et arripit iter eundi ad superiorem talis pro-
testatio cum arreptione itineris habet vim denun-
tiationis: ita quod quicquid postea edificatur venit
destruendum ac si denuntiatio fuisset facta. Nam
a sm Bar. ibi videtur talis ex arreptione itineris [a]
b ad superiorem positus sub protectione superioris [b]
argu. in c. dilecti. j. de appel. et qd not. per Innoc.
et Jo. and. in c. vt debitus. eo. titu. Per hoc potest
inferri si timens iniurias sibi inferri precipitat illi
ne iniuriam sibi inferat et arripit iter eundi ad prin-
cipem: qd per hoc videtur positus sub protectio-
ne principis: vt sic istud preceptum cum arreptio
ne itineris habeat vim cuiusdam appellationis
extraiudicialis ex quo puto quod grauius venit ille
puniendus qui tulit iniuriam post preceptum cum
arreptione itineris quam si ista non processissent. Nam
videtur quod inferens iniuriam contempserit nedum
ius sed etiam eum sub cuius protectione iste se sup
ponit qd diligenter not. Et pondera quod papa non re-
darguit capitulum de precepto taliter facto: quia non
fuit factum animo committendi falsum sed repellendi
iniuriam quam credebant sibi inferri si non consentirent
5 conuocationi capituli. ¶ † No. ibi: campanam [c] pul-
c sari fecerunt. quod vniuersitas potest congregari per so-
d num campane [d] vbi est hoc de more. Et no. dilige
ter hunc tex. pro com. obseruantia. Et dicit no. Innoc.
sufficere hoc signum in minoribus negotijs. sed in
electionibus in quibus debent absentes vocari non
sufficit sonus campane. Sed debent absentes vo
cari per nuntium vel literas. vt in c. cum inter vni-
uersas. s. eo. et j. eo. quia propter. facit. l. fi. C. de pre-
di. decuri. lib. x. Et potest circa hoc dari hec regu
la: quod in negotijs que possunt expediri per presen-
tes: qd est regula. iuxta no. per glo. in c. ij. de testi.
li. vi. sufficit vocatio per sonum campane dummodo
talis sit campana quod ipsius sonus peruenire possit
ad intelligentiam existentium in loco. Sed in nego
tijs in quibus absentes sunt vocandi non sufficit
vocatio per sonum campane: sed debent absentes
vocari modo predicto: vt in iuribus preallegatis.
6 ¶ † No. ibi: de consensu totius capituli intelligit
esse facta. tex. not. quod illud qd fit per commissarium
e fingitur esse factum per ipsum committentem. [e] Unde
facit iste tex. ad questionem not. et quotidianam. de
f quo alias in facto fui consultus. Quidam testator [f]
mandauit certa bona sua distribui in pias causas
sm qd videbitur suis executoribus. Testamenti
istius executores elegerunt negotium priuilegiatum
vtputa fabricam ecclesie epus loci petebat quartam
bonorum legatorum. replicabatur quod de relicto facto
pro fabrica non debetur quarta. vt in c. fi. de testa.
replicabatur quod testator non elegerat fabricam sed exe-
g cutores: querebatur quid iuris: respondi [g] qd non
debebatur quarta: quia illud qd fit per executo-
res testamenti videtur factum per ipsum testatorem.
Unde perinde est ac si ipse testator elegisset fabri-
cam. argu. opti. hic. et in l. vnum ex familia. §. j. ff.
de lega. ij. et ibi hoc firmat Bart. per illum textum.
¶ Et ex his habes bonam practicam impediendi
quartam epi: quod vbi testator reliquit in genere ad
pias causas facias qd executor testamenti eligat
aliquam causam priuilegiatam ex qua non debeatur
quarta. Et que sint cause priuilegiate dic vt legitur
7 et not. in d. c. fi. et in c. ij. de sepul. ¶ † No. ibi: quia iam
in tractatu processerant. tex. valde not. facientem ad
multa. ex quo potest instrui quando negotium extraiu-
diciale desinit esse integrum. Nam ex quo negotium
incepit agitari et tractari non dicitur amplius in
tegrum. Et latius prosequitur hic Innoc. dicens qd
cum attinguntur substantialia ipsius negotij desi-
nit esse integrum puta cum inceperunt tractare de
persona eligenda. Secus si solummodo sint expleta
aliqua pertinentia ad solennitatem actus: vt quia di
xerunt missam de spiritusancto: elegerunt: vel qd
simile. facit qd legitur et not. in clemen. fi. de procur.
¶ No. vlti. ibi: vtilem et necessariam inueneritis et c.
quod epus electus vel postulatus ad aliam ecclesiam non
debet transire sine noua examinatione. Et sic vide
tur quod epus vtilis vni ecclesie non presumatur vtilis
alteri. vel forte hoc fit quia ex postfacto potuit effici
inutilis. arg. in c. veritatis. de dolo et contu. c. licet
8 heli. de simo. ¶ † Potest etiam notari ex principio
lre vnum aliud bonum dictum quod illud dicitur fieri con
b corditer [b] qd fit per omnes nemine discrepante. Sec[us]
si fiat per maiorem partem. vnde illud quod fit per maio-
rem partem non dicitur concorditer fieri qd probat
tex. ibi concorditer vel tres ex illis et c. Ubi tex. po-
nit ista vt diuersa. idem videtur probari in c. quorun-
dam. j. eo. lib. vi. tenet gl. in cle. ne romani. de elec.
9 dixi plene in c. non potest. de re iudi. † Et not. de
notabili et quotidiana questione ad quam inducitur
iste tex. emanauit preconium per presidem vniuersi
tatis cuiusdam castri: vt audita campana venirent
omnes ad electionem certam fiendam. Demum pulsata c
campana ex centum qui erant in vniuersitate castri
comparuerunt. xxx. dumtaxat. Queritur nunquid
i isti soli possint procedere ad electionem faciendam.
Hanc questionem disputauit quidam Jaco. dini. bo-
non. canonicus vt hic refert Jo. and. et in effectu
conclusit qd ex quo citatio emanauit per habentem
potestatem: isti venientes possunt eligere. allegat
not. in c. j. de maio. et obedien. Sed si citatio fuit fa-
cta non per presidentem vniuersitati: sed aliquibus
de vniuersitate procurantibus subdistinguitur qd f
aut labebatur tempus prefixum ad eligendum et potest
minor pars presens alios vocare ad eligendum ne
currat sibi tempus: aut non labebatur tempus: et
tunc non sufficit minor pars: quia hoc spectat ad ma-
iorem partem. et oportet tunc quod veniant due partes et
valebit qd faciet maior pars. vt in l. qd maior. ff.
qd cuiusque vniuer. Jo. an. remittit ad not. in c. cum
nobis. s. eo. et ibi plenissime dixi. Sed aduerte quia
ibi solum tractatur ad quem spectat prefixio termi
ni ad eligendum et de hoc dicendum vt ibi. Sed pri-
ma pars huius questionis non tractatur ibi. Unde
not. ex principio huius questionis quod quando conuoca-
tio vniuersitatis fit per eum ad quem de iure vel
consuetudine spectat conuocatio vniuersitatis: tunc
talis citatio constituit non venientes in contumacia g
adeo quod venientes dumtaxat possunt explicare ea que
incumbebant agenda: licet venientes non faciant maio- h
rem partem sed longe minorem. Hoc dictum sensit
Inno. in d. c. j. de maio. et obedien. sed non fuit ita
specifice locutus. et idem sensit in c. ij. de no. oper.
nuntia. vbi vide. et communiter canoniste in vtroque loco i
solent transire cum predictis. Et hoc etiam admiror
quod non allegauerunt dicta legistarum in contrarium.
nec Bar. allegauit dicta canonistarum. Nam Bart.
expresse tenuit contrarium in l. omnes populi. in
ij. q. princi. in princi. ff. de insti. et iure. vbi dicit qd
quantumcunque vniuersitas vocetur per magistra-
tum: oportet tamen ad hoc vt veniat seu valeat qd
fit in vniuersitate quod veniant saltem due partes. vt
in l. nominationem. C. de decu. lib. x. et in l. nulli. ff.
qd cuiusque vniuer. et specialiter pro decisione alle-
gat. l. fi. C. de predi. decurio. lib. x. vbi dicitur qd de-
cretum non debet ex tabella recitari. q. d. sm eum
non sufficere quod tabella. i. per aliqd instrumentum
pulsatile conuocetur vniuersitas: sed est necesse vt
ipsi veniant de vniuersitate saltem due partes. Et
ita hodie practicatur in tota tuscia in vniuersita
tibus ciuitatum: nunquam enim aliquid tractarent
in consilio nisi venirent saltem due partes consilia
riorum. Consilium enim ciuitatis representat to-
tum populum. vt not. glo. C. que sit longa consue. sup
rubri. Mihi autem placet dictum canonistarum. argu.
optimum in c. cum nobis. s. eod. vbi dicitur qd vocati
nolentes venire faciunt se alienos. Et adde gloss.
in clemen. qd circa. de elec. que dicit absurdum esse
in numero computare illos qui vocati venire no
luerunt. Pro hoc quia sicut ius vniuersitatis potest
residere in vno solo alijs remotis vel longe agenti
bus. vt not. in c. gratum. de postula. prela. et in l.
sicut. ff. qd cuiusque vniuer. ita dicemus in alijs con-
tumaciter nolentibus venire. Absurdum namque
est quod per contumaciam particularium debeant im
pediri negotia vniuersitatis. Et ad dictam l. fin.
quam pro se adducit Bartolus potest responderi
quod illa litera hoc non probat. nam habet princi-
paliter duos

a ¶ Arreptione iti-
neris. Adde no.
maxime Alex. in
d. l. de pupillo.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Superioris. Ui
de Fulg. in l. j. C.
vt lite penden. vbi
ad hoc not. illum
textum.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Campanam.
Uide Bart. l. l. ij.
C. de decur. lib. x.
Bald. et Pau. de
cast. in l. j. ff. de pro-
cura.
d ¶ Per sonum cam-
pane. adde Ang.
consi. ccxvi. et Aret.
consi. clxiiij. et vide
qualiter vniuersi
tas teneatur: licet so-
no campane non fue
rit conuocata. Pe-
trum de ancha. con
silio. clviij.
Zacharias.
¶ Adde Jac. re
buff. in rubric. de
munc. pri. lib. x.
nu. i. et ibi in addi.
vbi limito mate.
de qua in ista apost.
et quam idem ponit in
l. quoque casus. nu.
i. et quasi per totam l. et
ibi in addi. C. de
decur. eo. lib. x.
Antonius Francis.
¶ Que et quot signi
ficent per sonum cam-
pane. vide no. gl.
in c. si capitulo. de con-
ces. preb. lib. vi. Et
de officio campane
et vnde traxit ortum.
vide Jo. andre. et
doct. post eum in c. j.
de offi. custod. Et
si monasterium edi
ficatur de nouo in
parochia alicuius
an ibi possit po-
ni campana inuito
rectore parochia
li vide Joan. an. in
c. patentibus. de pri
uileg. Et quid fieri
debeat quando in loco
non esset campana
vel esset fracta vt
non posset pulsari
vel non posset pul
sari ratione temporis:
vt in parasceue: et
actus requireret
sonum campane. vide
Bar. in l. j. §. h se-
natus. ff. ad sil. et
in l. aut facta. §. tem-
pus. ff. de penis.
et Bal. in l. sed et
si susceperit. ff. de
iudi. Et de cam-
pana etiam vide
Jo. an. in c. ioan-
nes. de homi.

e ¶ Committentem.
adde ro. consi. cxvi.
vbi dicit qd electio
aretinorum facta
de mandato floren-
tinorum non potest re
uocari ab areti-
nis sine consensu
florentinorum.
Sebasti. Sapia.
f ¶ Quidam testa
tor: Uide Bal. in
aut. similiter. C. ad le
gem fal. et in l. si quis
ad declinandam
col. xviij. C. de epi.
et cleri. vide qd ita
fuit consulunt Pet.
de ancha. in consil.
ccccxx. vbi po-
nit de executori-
bus qui elegerunt
fratres minores ad
celebrandas mis
sas.
g ¶ Respondi. Adde
eius consi. cxij. lib.
h ¶ Concorditer.
Adde Ro. consi.
cccccxij.
Sebasti. Sapia.
i ¶ Electionem fa
ciendam. vide Bal.
in l. j. colum. vij. C.
quan. non petit.
par. vbi dicit quod
qui nolunt congre
gari propter contu-
maciam priuantur
eorum voce: et hoc lo
cum ius accrescendi
quia ius eligendi ac
crescit presentibus: et
sic sm eum potest face
re rector studij si
due partes scho-
larium nolunt congre
gari potest priuare
contumaces voci
bus in presentibus
accrescentibus. vide et
Bald. in l. ij. §. j.
colum. iij. C. comunia de
lega. vide et Bald.
margarita sua in
verbo. vocati. vbi di
cit quod quando aliqui sunt
contumaces presentes
possunt eligere si vo
lunt et hoc est vti
lius ecclesie propter
moram.

paliter duos intellectus. Primus φ decretū nō debet ex tabella recitari.i.p tabellionem:qz istud nō est delegabile.z ſm istū intellectū illa lex nō facit ad ppositū. Ad.l.noiationez.z.l.nulli pōt dici φ nō loquunt qñ cōuocatio fuit facta per pſidentem vniuersitati:z vocati sunt in cōtumacia:ſz qñ vniuersitas p ſe cōgregaſ.ná opz φ tunc ſint due partes pſentes.ita sentit Innoc.in.d.c.ij.de noui

10 ope.nū.z hec not. ¶ † In gl.in v̄.qz v̄o postulatio in fi.no.bñ istā gl.ex qua collige φ in mādato non solū venit expſſa in eo:ſz etiā ea q̄ sunt ppparatoa ria z vicina ᵃipſis expſſis pſertim qñ ex nō expſſo peruenit ad id qd̄ est expſſum:ſicut hic data potestate eligēdi venit ptās postulādi.z idē tenuit glo. in.c.nullus.lxi.di.in fi.glo.mag.et in.c.lz.viij.q.i. Dixit tñ Hosti.hic φ de rigore nō veniret postulatio ſed hoc cōprehendit ex quadam eqtate. Sz ego allego tibi glo.ſing.in.c.i.de postul.pla.in fi.q̄ vult qd̄ etiā in materia penali ſub noīe electionis venit postulatio cū per postulationē pueniaſ ad ipſam electionē. Et vide qd̄ ibi dixi.et optime fa

b cit.l.oro.ff.de ſpō.vbi dr̄ φ phibito ᵇ mrīmonio cēſenſ etiā phibita ſpōſalia de futuro:qz p ea peruenit de facili ad mrīmoniū. Ad idē.l.in quorum ff.de pig.vbi ptz φ res phibita vendi nō pōt pignorari:qz p pignoratione de facili puenit ad destructionē.vt in.l.ij.C.de iure do. impe. Ita dicamus in ſin φ cū dātes ptātem eligendi intendunt vt eccleſie puideaſ de paſtore:venit ois ptās per quā pōt eccleſie puideri.z pſertim hoc eſt admittendum qñ gratioſe dareſ alicui poteſtas eligēdi dz eñ tunc fieri largiſſima interptatio in preiudiciū cōcedentiū.vt in.c.cū dilectus.de cōſue.z in.c. cū olim.de v̄bo.ſig.z ad ɔtraria allegata in gloſſ. dic φ pcedūt in his q̄ nō ſunt ita cōiuncta mandata principali.iſta eñ non veniūt.ita intellige.c. cuz olim.el.j.de offic.delega.z vide quod ibi dixi.

11 ¶ † In gl.in ver.cū res nō eſſet integra.in fi.glo. iſta multū variat in hoc ar.reſidet tandē in opiñ. φ poteſtas data cōpromiſſarijs nō pōt reuocari etiā re nō integra exiſtēte:qz nō erat purū mandatum ſed potius quedā donatio ſeu gratioſa conceſſio iſtis cōpromiſſarijs facta. Refert tñ glo.in fi.quoſdā tenuiſſe qd̄ re integra poſſit reuocari.et hāc ſecūdam opi.tenuerūt Vin.z Gof.hic.z.ſ.c. cauſam.z Hosti.dicēs hic φ cū res eſt integra nō intereſt iſtoꝝ cōpromiſſarioꝝ poteſtatē reuocari qz poterūt ipſi in caplo habere vocē ſicut alij:ſed ſi res nō eſt integra pñt pretēdere intereſſe in reuocatione poteſtatis:qz ſinguli ſciūt quibus ipſi ſauebāt qd̄ re integra ipſi neſciebāt. Vñ cū incurrerint odiū plurimoꝝ intereſt eoꝝ vt nō reuoceſ mādatū. Hec ratio Hosti.non militaret ſi cōpromiſſarij nō eſſent de caplo:qz reuocata poteſtate nō haberent vocē in caplo. Alij tenētes mediam viā diſtinguūt et bñ cōcordādo opi.cōtrarias qd̄ aut vniuerſitas dedit hanc poteſtatē ipſis cōpromiſſarijs gratia ipſoꝝ cōpromiſſarioꝝ:vt ſi eos honorarēt in actu eligēdi:z tūc pcedat opi.gloſſ. vt etiā re integra nō poſſit poteſtas reuocari per rōnem glo. Aut hec ptās fuit data nō fauore perſonarū:ſed vt prouideretur eccleſie ſorte facilius per viā cōpromiſſi:ita φ iſti fuerūt deputati nudi miniſtri z executores.z tunc procedit opi.ɔtraria vt re integra poſſit reuocari:ſecus re nō integra. z in hoc caſu pcedat iſte tex. Et hāc diſtinctionē videſ approbare Io.an.hic z cōiter doct.ſequentes z videſ de mēte Inno.in.c.cōſtitutus.de pceſ. prebē.z vide qd̄ ibi dixi. Nec ob.ſi dicaſ φ in hoc vltimo caſu reuocatio deberet admitti etiā re nō integra ſoluto intereſſe cū hoc ſit de natura mandati vt in.l.ſi pecuniā.ff.de cōdictio.cau. da. Hoc eñ pcedit ſm Inno.in pphanis.non autē in ſpiritualib᷑ q̄ nō recipiunt rectā eſtimationē:iuxta not.in.c.corā.de offi.dele. Et not.ſn.hoc dictū. et ſatis placet mihi premiſſa diſtinctio. nam prima opi.pbari videſ in.d.c.conſtitut᷑.intelligēdo vt ibi dixi.ſcd̄a opi.videſ pbari hic in tex.nam fortiſſimū eſt arg.a cōtrario ſenſu ex quo in iure nō reperiſ ɔtrariū.vt in.c.apſica.de his q̄ fi.a pla.et

not.in.c.publicato.ſ.eo. ¶ Quid aūt dicēdum in dubio ſi nō apparet an fauore eccl̄ie an v̄o pſone ſit data ptās.dicit hic do. Anto.φ debemus cōſiderare qd actū fuit p prius quaſi velit dicere:poſſibile eſſet φ cōpromiſſarij hoc petierunt ex grā. Vñ lz v̄ba cōmiſſionis nō ſapiāt grām:tñ in dubio intelligunſ ſm ea q̄ acta ſunt. Pro hoc allego.l.ſi pſes.ff.de pe.z.l.ſi ſeruus pluriū.ff.de leg.j. Si autē non pōt apparere per ea q̄ premiſſa ſunt: dicit pſumendū φ potius voluerit caplm prouidere eccl̄ie q̄ ſacere grā in cōpromiſſarijs.

12 † quia grā nō eſt preſumēda ſm eū.alleg.c.ſi.j.de trāſla.

c pla.ſz poſſet ᶜallegari melius.l.cū de indebito.ff. de pba.in fi.z not.glo.in.l.cū quidā.ff.ſi cer. peta. Que not.dicit φ ſi dico vni tolle hāc pecuniā non preſumiſ donatio:ſz potius mutuū vel depoſitū qz nemo preſumiſ iactare ſuū.vt in.c.ſuper hoc. de regu.z.d.l.cū de indebito. Et not.ex predictis

13 naturā iſtoꝝ compromiſſarioꝝ. ¶ † In gloſ.fin. in fi.not.bene iſtam glo.in fi.nā ſentit hic veraīz eādem opi.que teneſ in.c.bone.ij.de poſtulā.φ poſtulātes poſſunt recedere a poſtulatiōe anteq̄ po

d ſtulatio ſit ſuperiori pſentata.ᵈ Licet aliud ſit in electione.vt in.c.publicato.ſ.eo. Et iſtum tex.qui videſ obſtare cum capitulū nō potuerit recedere ab illa poſtulatiōe.rñdet glo.φ obſtabat huic capitulo fides preſtita:quia promiſerat illis cōpromiſſarijs recipere illum quem ipſi eligerēt. Et ſic habes caſum not.in quo a poſtulatione nō poteſt recedi etiā anteq̄ ſit ſuperiori pſentata. Puto tñ φ ſi cōpromiſſarij cōſentirēt reuocationi qd̄ poſſet capitulū ab illa recedere anteq̄ eſſet ſuperiori pſentata:quia poſtulatus nō poteſt pretendere intereſſe cum ſibi ius non ſit queſitū iuxta not.in.c. poſtulationē.de poſtula.pla. Et ex hoc pōt ſolui aliud cōtrariū qd̄ ſormari pōt de.c.ſcriptū.j.eod. vbi ptz φ poſtulatio non preferſ electioni niſi ſit facta a duplo maiori parte. Sol.illud pcedit qñ poſtulatio z electio de diuerſis facte cōcurrēt.hic autē deficiebat poteſtas in electoribus quia eam trāſtulerant in illos cōpromiſſarios nec poterāt illam poteſtatē reuocare cū res non eſſet integra.

14 ¶ † Sed circa pdicta z circa tex.dubitaſ vtrum in caſu i quo pōt poteſtas reuocari qualis debeat eſſe reuocatio. Inn.tenet qd̄ debet eſſe expſſa nec ſufficit tacita.puta ſi capitulum re integra pcederet ad aliū eligendū niſi eñ reuocatio intimeſ ipſis cōpromiſſarijs teneret electio ſm eum.arg. in.l.pcurator.ff.de iudic. Puto hoc dictū Inno. procedere niſi pcederet electio capituli.nā tūc nō video quomodo poſſit teneri electio cōpromiſſarioꝝ licet ignorauerint eam. Quoniā ex quo res eſt integra poteſtas permāſit apud capitulum.vt in.c.dudum.de prebē.lib.vi. Secūda vero electio reperitur facta poſt primam ergo non debet tenere.arg.eius qd̄ legiſ z not.in matrimonio carnali

15 in.c.ſi.de pcu.lib.vi. ¶ † Et ex iſto tex.pōt colligi vna notabilis differentia inter matrimoniū carnale z ſpūale. Nam ad cōtrahendū matrimoniū ſpūale ſufficit dare mādatum aliquibus in genere vt hic.ſed in carnali mrīmonio oportet qd̄ deſ ſpeciale mādatum ad cōtrahendū cū certa perſo

e naᵉ alſ mādatum nō eſt ſufficiēs vt eſt tex.not.in l.gñaliter.ff.de ritu nnpt.z eſt glo.no.in pdicto.c.

16 fin.quā tenebis ſemp menti. ¶ † Vlterius querſ nūquid vnus ſolus de capitulo poſſit re integra reuocare cōpromiſſum. Inno.z Cōpoſt.dicunt φ ſic.qz ſicut a principio poteſt vnus ſolus reſiſtere ne ſiat cōpromiſſum.vt.ſ.dixi ita vnus ſolus re integra debet poſſe cōpromiſſum reuocare.in.l. vtramus.ff.de fideiu. Cōtrariū tñ tenuit hic Gaſ. de cal.qz ex quo cōpromiſſum eſt factū per totum capitulū cū iſti cōpromiſſarij ſint quaſi procuratores iſtius capituli z nō iſtius ſingularis tātum non poteſt ipſe ſolus reuocare. Et hoc dictū plus

f placet mihi ᶠquia ex quo cōpromiſſumᵍ ſemel te

g nuit opz φ maior pars cōcurrat in reuocatione. arg.in.c.j.de his q̄ ſi.a ma.par.cap.et.l.qd̄ maior.

17 ff.ad muni. ¶ † Itē querſ qd ſi vnus ex compro

h miſſarijs eēt excōicatusʰ nūquid vitiaretur tota

a ¶ Et vicina. adde Ro.ɔſi.cxiiij. et.cxuij.dicit tamen idē Ro.ɔſil. cccxxx.qd̄ habēs mandatū ad admiſſionē poſtulationis z ad abſoluendū a vinculo porioꝝ eccl̄ie nō pt pſilire ad actum trāſlatiōis. Et p hoc qd̄ hic dicit Abb.idē ɔſil.lxv. dicit φ executoribus qb᷑ data eſt ptās ɔhēdi mrīmoniū videſ data ptās cōtrahendi ſponſalia.

Sebaſti.Sapia.

b ¶ Prohibitio. Vide.d.Iaſ.in.l. ij.colū.fi.ff.de iuriſdi.om. iudicū. Abb.in.c.tranſlato.in pn.v̄bis.ſ. de conſtitu.in.c.ſi celebrat.de cleri. excōi.mini.

Sebaſti.Sapia.

c ¶ Sz poſſet. Facit tex.in.l.ſi qñ.ſ pn.C.de inoffi.teſta.cū alleg.p gl. z alle.p Moder. in.l.ex facto.ſ pn. ff.de vulg.z pup.

d ¶ Preſentata. Adde Pe.d̄ ancha.ɔſi.cexi.

e ¶ Certa pſona. Adde vt p Ant. de but.ɔſi.lxv.

Zacharias.

f ¶ Plus placet mihi.adde p iſta opi.ro.ɔſil.cccliij. col.iij.v̄ſ.quo ad tertiū.Oldr.ɔſil. cxx.et Feli.in.c.i. col.i.v̄.que ſit veritor.de ma.z obedīē.z car.in ādag. expſſe tenentē in ſuo tract.de elec. parte.i.c.xlix.ibi aliq z in gloſ.vbi tz φ ſolus nō tñ compromiſſuz re integra reuocare nō pōt.ſed neq minor pars.

Sebaſti.Sapia.

g ¶ Cōpromiſſuz. Hec opi.videſ verior p regulaz qd̄ ſolēnitas q̄ reqritur in actus celebratiōe reqriſ et in ei᷑ reſolutiōe: auſ.ɔtra ſi ſilij: et ibi Bart.ad hoc not.C.de repud. gl.in.l.tria pdia. vbi Paul.d̄ caſt. ff.de ſeruit.ruſti. pdio.no.Bart.in l.actor.in penul. col.ff.rē ra.habe. not.do.Iaſ.in.l. φ iuſſit.colū.iij. ff.de re iudica.et alibi ſepe.

h ¶ Excōicat᷑.adde vt p Ro.cōſi. cccvi.vbi ponit de reſcripto ipetrato a duob᷑ quoꝝ vnus erat excōicatus.

Zacharias.

¶ Adde φ voluit Alexā.cōſil. cccvi.ad fi.z adde eūdē Ro.ſing. dccxviij.icip.nūquid reſcriptum vbi cōcludit qd̄ ſi eſt impetratū reſcriptuz ſuper re cōi φ tūc valet p parte ill᷑ qui nō eſt excōicatus ſecus ſi ſup re cōi ſ diuiſibili:qz tunc nō vz.alleg.Ioā. and.in.c.vtile.in ſua nouel.d̄ reg. iur.tu adde eundem in.c.j.de reſcrip.li.vi.z Feli. in.c.venerabilez. col.ij.v̄ſ.fallit.ij. de excep.

Antoni᷑ Frācis.

¶ Et adde qd̄ in materia ſeparabili et diuiſibili nunq̄ vtile vitiatur p inutile. alias ſec᷑.vide Bar.et doc.in.l.grece.ſ. illud.ff.de fide.et vide q̄ habenſ in c.maſſana.z in.c. ſacroſctā.de elec. qñ inhabiles admittunſ cū habilibus ad electionē an vitieſ tota electio vel actus qui ſit.

electio.cõcludunt cõiter doct.ꝙ aut eſt excõicat⁹ publice ⁊ nõ tenet electio etiã alioꝝ arg.in.c.fi.de pcu.⁊.c.ad ꝓbãdũ.de re iudi. Si autẽ eẽt occulte excõicatus ⁊ tũc nõ remanet maior pars ĩ nõ excõicatis:puta qnia erãt duo cõpromiſſarij:⁊ tunc etiã nõ tenet electio argu.in.l.pedius.ff.de arbit. ſecus ſi maior pars remãſiſſet in alijs.ad qđ facit qđ no.in.c.illa.§.co.⁊in.d.c.fi.de pcur. Et hoc no. q2 põt adduci ad alios actus explicãdos per vniuerſitatẽ vtrũ excõicatio vnius inficiat totuz qđ fit ab vniuerſitate ⁊ dicendũ eſt vt.§.⁊ plen⁹ dixi in.d.c.illa.⁊ in.d.c.fi. Abbas.

1 ☞ Electio canonicorũ de cõſuetudine põt pertinere ad ſolum capitulum.2.

3 Lis põt eſſe inter epm ⁊ capl'm: abſq3 eo ꝙ capitulum habeat curatorem ad litem.

4 Libellus poteſt continere plures petitiones contra eundem reum.

5 Poſſeſſio antiquior habet ꝓſumptionẽ pro ſe.

6 Conſuetudo generalis an debeat extẽdi ad loca particularia.

Preſcriptio requirit titulum.

7 Poteſtas cõferendi prebẽdas non deuoluitur in ſuperiorẽ ꝑpter negligẽtiam ſi ibi nõ eſt diuiſus certus numerus prebendarum.

8 Collatio beneficioꝝ vel dignitatũ ad quẽ ſpectat de iure communi.

9 Parochiani vtrũ preſumãtur patroni ſi ſunt in poſſeſſione ꝓſentãdi ⁊ nõ reperit alter patronus.

10 Cõſuetudo ꝓfertur iuri cõmuni etiam in ꝓuiſione beneficiorum.

11 Iniuria nõ committit ab illo qui vtit iure ſuo.

12 Habẽtes poteſtatẽ eligendi ſi infra tp̃s ꝓfixũ non eligũt trãſmittunt poteſtatẽ eligendi in ſuperiorem etiã ſi ſunt diſcordãtes in eligẽdo.

Cum ecclesia. † De conſuetudine põt canonicorũ electio ad ſolũ capitulum ꝑtinere.h.d.et ſolet quotidie allegari. Primo ponitur cõſultatio. Scđo rñſio ibi: mãdamus. ¶ Caſus lr̃alis. Eccl'a vulterana canonicorũ obſequio longo tp̃e fuerat deſtituta. vñ vulteranus ep̃s quoſdã canonicos elegit ⁊ inſtituit in eadẽ ſed canonici eos recipere nolebãt dicentes ꝙ talis electio in eorũ fuerat ꝓiudiciũ attẽtata.ꝑpter qđ ep̃s ꝯ canonicos illos lr̃as apoſtolicas ad florẽtinum ep̃m impetrauit corã quo petebat ep̃s vt canonicos ꝓhiberet ab iniuria quã faciebãt eidẽ ſup electione dictorũ canonicorũ:ſecũdo petebat vt canonici ip̃m ep̃m iure electiõis libere vti decetero paterẽtur. florentinus ep̃s lite ſuper ꝓdictis articulis conteſta.⁊ receptis probationibus vtriuſq3 partis dubitauit qualiter ſup predictis deberet ꝓcedere conſuluit dñm papam cauſam inſtructã remittẽdo ad ip̃m. Ipſe rñdet eidẽ vt ſup primo articulo in quo petebat ep̃s vt canonicos prohiberet ab iniuria quam faciebãt eidẽ ſup electione ꝓdictorũ canonicorũ abſoluat canonicos vulteranos ab impetitione ep̃i. Quia nõ videt iniuriã facere qui vtit iure ſuo: cum per teſtes lõge melius ſit ꝓbatũ ꝙ canonici alio iure ſunt vſi q̃ ep̃s vulteran⁹. In ſcđo articu. quo idẽ ep̃s petebat vt paterẽtur ep̃m vti libere decetero iure electionis abſoluit ſiṁr canonicos predictos cũ ſit notoriũ ꝙ in tuſcia gñalis ꝯſuetudo ſeruet vt canonici in cathedralibus eccleſijs irrequiſito ep̃o eligẽdi canonicos habeãt poteſtatẽ. Ber.

¶ No.ibi:debito obſequio ⁊c.iũcta glo.i.ꝙ l3 in eccleſia non ſit ſtatutus numerus canonicorũ:nihilominus non põt illa eccl'a defraudari debito obſequio canonicorũ.⁊ dic ꝙ dr̃ defraudari habito reſpectu ad cõſuetudinẽ eccleſie:vt ſi conſueuerunt eſſe plurimi canonici: nũc autem ſunt pauciſſimi. Et idẽ ſentit glo.in.c.ex parte aſtenſis.de conceſ.pr̃bẽ.in fi.⁊ vide qđ ibi dixi.⁊ in hoc tenẽti iſtũ tex.etiã pro eccleſijs regularib⁹ in quibus regulariter nõ ſolet eſſe certus numerus canonicorũ:nã ex conſuetudine antiqua põt deprehendi vtrũ eccl'a fraudetur in debito obſequio[a] monachorum.⁊ adde qđ dixi in dicto.c. ex parte.

2 ¶ † Scđo not.ibi eligit ⁊ inſtituit.ꝙ electio canonicoꝝ põt pertinere

b ad vnum[b] tm̃:puta ad ep̃m.nam hoc obtinuiſſet ep̃s niſi canonici habuiſſent meliores ꝓbationes. Probat ergo per iſtũ tex.ſic inductũ.ꝙ ſicut ex cõſuetudine põt electio canonicoꝝ pertinere ad ſolũ capl'm:ita põt pertinere ad ſolũ ep̃m:vt hic.et facit.c.ea noſcit.j.de his q̃ fi.a p̃la. Põt etiã ꝑtinere de iure ſpeciali ad aliũ p̃latũ.vt in.c.fi.de inſtitu. vbi donatio ꝓbendarũ in eccl'a patraceñ.ꝑtinebat ad quendam abbatem. Dixit tñ hic Hoſti.ꝙ nõ ꝓprie dr̃ electio cũ pertineat ad vnũ ſ3 poti⁹ canonicoꝝ creatio. Hoc dictũ puto ꝓcedere qñ nõ expectaret alterius cõfirmatio.nã põt receptio ſeu creatio ꝑtinere ad capl'm ſine alia cõfirmatione ſuperioris ⁊ ex ſola receptiõe creat ius canonie.facit.c.cuz in eccleſijs.de prebẽ.lib.vi.⁊ qđ not. Inno.in.c.trãſmiſſam.§.cod.titu.vbi vide. Sed ſi expectat alteri⁹ cõfirmatio:puta q2 ſic h3 ꝯſuetudo vel priuilegiũ:tũc põt dici electio l3 ad vnũ ꝑtineat. Nã et patronus dr̃ quodãmodo eligere.vt in.c.nobis.de iure pa.q2 primo eligit ⁊ poſtea ꝓſentat.vñ ex quo expectat cõfirmatio ſupioris d3 dici electio ⁊ nõ creatio. Sed dictũ Hoſti.ꝓcedit quo ad iſtũ tex.in quo ep̃s ꝓtendebat ꝑtãtem

3 creãdi canonicos.⁊ vide Inno.vbi.§. ¶ † No.iij.ꝙ eã põt eſſe in iudicio inter ep̃m ⁊ ſuũ capl'm abſq3 eo ꝙ caplo det curator ad litẽ.l3 glos.

4 aliud ſenſerit in.c.ſignificauit.j.de ap.⁊ vide qđ ibi dixi. ¶ † No.iiij.ꝙ libellus põt ꝯtinere plures petitiones ꝯ eũdem reũ. ꝯcordat.c.venies de preſcrip.⁊.c.querelã.§.eo.cũ ſi. No.v.ꝙ vtens iure ſuo nõ dicit alicui

c facere iniuriã l3 reſiſtat voluntati etiã ſuperioris.[c] Quia iniuria eſt qñ aliquid non iure ſit in dedecus alterius.vt in.l.j.ff.de iniur.ſed ex quo quis pretẽdit habere ius nõ dicit facere iniuriã. Ad idẽ ho.tex.in.l.nõ videtur.ff.de regu.iur.vbi dr̃ ꝙ nõ videtur vim facere qui cõtendit in

5 iudicio actione ordinaria.⁊ in hoc no.iſtũ tex.iũcta gl.iii. ¶ † Not.ibi: anteq̃ ep̃s memoratus.ꝙ ꝓſumendũ eſt ꝓ eo qui ꝓbauit antiquiorem poſſeſſionẽ.ad qđ vide qđ not. Inno.in.c.ſepe.de reſti.ſpo.⁊ qđ legit et

6 not.in.c.licet.de ꝓba.⁊ p Bar.in.l.cũ qrebat.C.vñ vi. ¶ † No.vlti. ibi: gñalis cõſuetudo.ꝙ cõſuetudo generalis ꝓuincie debet extẽdi ad loca particularia ipſius ꝓuincie. Dixit tamẽ hic Egidi.ꝙ nõ ſufficeret gñalis cõſuetudo ſine ſpeciali cõſuetudine particulariũ locoꝝ. Hoſti. tamẽ in cõtrariũ adducit.c.ſup eo.j.de cenſi.⁊.c.fi.de offi.archidi.⁊ ita trãſeunt doct. Sed tu dic clarius ⁊ melius ꝙ generalis cõſuetudo non

d debet extẽdi cõtra ius cõmune ad loca particularia[d] in quibus nõ eſt

e talis cõſuetudo.[e] Et idẽ puto vbi ꝯſuetudo generalis eſſet alis multuz onerosa:q2 nõ debet extẽdi cũ preiudicio illorũ qui fuerũt diligẽtes in nõ admittẽdo talẽ ꝯſuetudinẽ.vt not.voluit Innoc.in.c.fi.de offic.archidia. Pro hoc facit regula odia.de reg.iur.lib.vi.⁊.c.cũ cõtingat.de deci.⁊.l.qđ vo cõtra rationem.ff.de leg. Et in his caſibus põt ꝓcedere opi.Egid. Nam iſta cõſuetudo ꝙ canonici eligãt canonicus irrequiſito ep̃o eſt ꝯ ius:vt ſtatim dicetur ſuper glo.ergo ꝯſuetudo gñalis prouincie nõ ſufficit niſi adſit ẽt ꝯſuetudo ſp̃alis loci. Et ad iſtũ tex.dic qđ capl'm hic non fundabat ſe ſolũ ſup hac ꝯſuetudine generali ſed ſuper alijs ꝓbationibus quas induxit per quas ꝓbauit intentionem ſuã:vt ꝑ3 in ꝓma parte.c.in fi. Unde ꝯſuetudo generalis ſolũ hic adminiculabatur intentioni capituli:adeo text.dicit maxime ſi ſit notorium ⁊c. ¶ Idẽ eñ fuiſſet ſi nõ ꝯcurriſſet ꝯſuetudo gñalis:⁊ hoc ꝑpter probationes capituli. Sed vbi cõſuetudo nõ eſt cõtra ius:nec aliter onerosa tũc in dubijs particulariũ locorũ recurrẽdum eſt ad cõſuetudinẽ generalẽ ꝓuincie.⁊ hoc caſu loquit.d.c.ſuper eo. Et aduerte q2 proprie iſta non erat cõſuetudo quatenus capitulũ vult acquirere iura ꝯ ep̃m:ſed potius eſt ꝓſcriptio. De cuius natura eſt detrahere vni ⁊ acquirere ꝓſcribenti. Unde in tali ꝯſuetudine improprie dicta requirer ẽ titulus ſicut in ꝓſcriptione. De quo habes glo.ſing.in.c.iij.de ꝯſue.lib.vi. que ſic debet intelligi ⁊ limitari.⁊ vide ibi latius per Io.and.in nouella.

7 ¶ † In gloſſ.j.ibi: q2 nõ erant diſtincte prebẽde:vult ergo gloſ.⁊ bene ꝙ vbi nõ ſunt diſtincte prebẽde ſeu cert⁹ numerus ꝓbendarũ ⁊ canonicorũ ibi nõ ſit deuolutio poteſtatis ad ſuperiorẽ ex negligẽtia habentis ꝓuidere ſeu cõferre. Et hoc ꝓbat in.c.ij.iuncto.c.ex parte.de ꝯceſ. prebẽ.nam deuolutio poteſtatis ſit vbi beneficiũ vacat.vt in.d.c.ij. S3 vbi nõ eſt certus numerus:nõ eſt dare vacationẽ.vt in.c.dilecto.de prebẽdis. Et id qđ tenet hic glo.ſequit apertius hic Innocẽ.dicẽs ꝙ vbi prebẽde nõ ſunt diſtincte nõ poteſt ep̃s ſupplere negligẽtiam l3 poſſit cõpellere habẽtes ꝓuidere per cenſurã eccleſiaſticã. Sed Hoſti.dicit ⁊ melius ꝙ licet deuolutio hoc caſu non fiat ipſo iure:poteſt tamen ep̃s aſſignare terminũ canonicis infra quẽ debeãt eccleſie ꝓuidere de miniſtris:qđ ſi nõ fecerint:poterit ep̃s lapſo termino prouidere.argu.opti. in.c.irrefragabili.§.exceſſus.de offic.ordi.⁊.c. quãto.⁊.c.ad reprimendam.eo.titu.⁊.c.ſignificauit.de offi.dele.facit tex.ix.q.iij.cum ſcimus. Et hoc dictũ cõiter tenet.⁊ idem dixi in.d.c.ex parte aſtenſis.et iſte eſt optimus modus ſupplendi negligẽtiam inferioris etiam in alijs iuribus preſcriptis cõtra ep̃m. Videtur enim data poteſtas inferioribus inq̃tum ſunt ſolliciti in ea explicãda.ideo data negligẽtia modo predicto põt ep̃s ſupplere:vt in iuribus ꝓalle.⁊ hoc not. ¶ In gloſ.ij.ibi: dico ꝙ de iure cõi ſimul ad ep̃m ⁊ capl'm pertinet collatio bñficioꝝ ⁊c. ꝓdera verba glo.nã cũ in prin.formauerit queſtionẽ de collatiõe prebendarum dũtaxat:nũc aũt videt generaliter cõcludere vt omniũ be-

f neficiorũ collatio pertineat de iure cõmuni ad ep̃m et capitulũ ſimul.[f]

Sed quatenus

a ¶ Debito obſequio. Adde Cal. cõſi.xxiiij.de ſtatu regu.

b ¶ Unum. Adde eundem conſi. xxxviij.ij.lib.

Sebaſti.Sapia.

c ¶ Etiã ſupioris. Facit tex.in.l.de lator.ff.d iure fiſ. ⁊.l.at qui natura.§.cum me abſente.ff.de nego. geſt.vbi gloſſ.et dicit Bal.in.l.fi. in fi.C.ſi quis aliquẽ teſta.ꝓhibu. ꝙ ſi quis ꝓcurat vtilitatẽ ſuã honeſta cauſa nõ dr̃ alicui facere iniuriam.

d ¶ Particlaria. Adde Fran.are. cõſi.xxv.

Sebaſti.Sapia.

e ¶ Conſuetudo. Vide Bar.in repeti.l.ij.q.xxxvi. C.q̃ ſit lõg.ꝯſue. do. Iaſ.in.l.oẽs popl'i.in.ij.lectu. col.ix.ff.de iuſtit. ⁊ iure. Laurẽtiũ Calca.in cõſil.ij. col.xxiij.vbi tradũt ꝙ conſuetudo vni⁹ ciuitatis vel loci extendit ad oppida ⁊ loca particularia illi ſubiecta dummodo nõ habeãt ꝓpriã ꝯſuetudinẽ. vide etiã Are.in ꝯſi.xliiij.in ꝓpoſita cõſultatiõe.⁊ lati⁹ in ꝯſi.cxiiij. clariſſimi ⁊ excellentiſſime doctor Corneũ peru.in cõſil.cccxix.circa primũ.col.xi.volu.iij. vide etiam d.Andre.ſicu.in c.fi.col.xxxi. poſt d.Anto.§.de conſuetu.et lati⁹ ibi p illuſtrẽ ꝓceptorem meum dñm Rochũ curtium chart.xxvij.col.j. vſ.ſcđo amplia. Zacharias.

f ¶ Ad ep̃m ⁊ capitulũ ſunt. vide p Cardi.in cle.j. q.xiiij.vt lite pẽdente. Et inq̃tũ dicit ad capitulum ſimul. dic tu hoc eſt iure ſp̃ali. vt p eundẽ Car. in cle.ſi de beneficio.de ꝓben.in fi.

Sed quatenus loquitur generaliter male dicit. nec c. nobis. quod alle gat hic pbat imo cõtrariũ dicit cũ dicat patronũ debere pñtare insti tuẽdum epo ⁊ nullã mentionẽ agit de caplo. Itẽ ꝫ gloss. est text. in c. cũ ex iniuncto. in fi. de here. vbi dr ꝙ institutio ⁊ destitutio psonarũ perti net ad epm. Ad idẽ. c. nouit. ⁊ c. ꝗto. de his q̃ fi. a pla. vbi in institutio nibus ⁊ collationibꝰ solũ mãdatur inquiri capli cõsiliũ. Sed forte gl. voluit intelligere de collatiõe pbẽdarũ ecclesie cathedralis sꝫ vsa fuit
8 vocabulo nimis generali. † Et qm̃ p hac materia semp fit remissio ad istud caplm pseqnar latius eã vltra alios. Unñ gñaliter cũ queritur ad quẽ de iure cõi ptinet puisio dignitatũ ⁊ bñficiorum dic ꝙ aut q̃ritur de platuris ecclesiarum collegiatarum: aut de beneficijs inferioribus. ¶ Primo casu in ecclesijs cathedralibꝰ olim ptinebat puisio ad solũ romanũ pontificẽ. in inferioribus aũt pertinebat puisio ad episcopuꝫ loci sed postea tractu tẽporis fuit per papã data potestas cuilibet col legio eligẽdi sibi platum siue sit ecclesia cathedralis siue inferior. vt in c. i. ꝫ. eo. in c. ne p defectu. ⁊ c. qꝛ propter. ĩ. eo. ⁊ xvi. q. vij. ꝫgregatio. Et de pdictis vide ho. glo. in c. ꝗꝗ. de elect. lib. vi. ⁊ per Io. and. in regula qd alicui gratiose. de reg. iur. lib. vi. in mercu. psertim in solutiõe ques tionis. Et potestas cõfirmãdi electos fuit data superiori immediate. vñ electionẽ abbatis ꝫfirmabat eps loci. xviij. q. ij. in c. i. Electionẽ vo epi cõfirmabat metropolitanus. vt in c. seq. ⁊ electionẽ metropolitani cõfirmabat patriarcha pprius. vt in c. antiqua. de priuileg. Electionẽ
a vo patriarche cõfirmabat solus papa qꝛ nõ est dare aliũ superiorẽ[a] vt ibi. Scdo casu principali cũ queritr de puisione aliorũ bñficiorũ subdi stingue ꝙ aut queritr de bñficijs sitis in ecclesia cathedrali: aut de bene ficijs sitis in ecclesijs collegiatis inferioribus: aut de bñficijs sonanti bus in nomẽ rectorie. ¶ Primo casu aut queritr de prebẽdis ipsius ec clesie cathedralis: aut de dignitatibus ibidẽ sitis. Primo mẽbro. s. cir ca prebẽdas ecclesie cathedralis tres reperiũtur pncipales opiniões. Una hꝫ vt ptineat collatio ad epm cum cõsensu capituli. ⁊ hanc tenuit Cõpost. hic p qua. ĩ. de his que fiũt a pla. c. ea noscitur. Scdam opinio nem tenuit hic Hosti. dicẽs qd eps habet hoc facere cũ ꝫsilio tñ capli. Pro hoc. c. nouit. ⁊ c. ꝗto. de his q̃ fiũt a pla. Nisi oĩa bona possideren tur simul per platum ⁊ caplm: qꝛ tũc simul haberẽt explicare. Uel nisi interesset alicuiꝰ specialr: qꝛ tũc haberet eps hoc facere cũ ꝫsensu illiꝰ per. c. ad hoc. in fi. de offi. archid. Tertia opi. ponitr hic in gloss. vt simul pertineat ad epm ⁊ caplm ⁊ hec opinio differt a precedentibus. Aliud enĩ est qd simul habeãt cõferre: aliud qd eps cum cõsensu capli. vt legitr ⁊ not. in c. vnico. ne sede vacãte. lib. vi. Et hãc opinionẽ qd simul perti neat ad vtrũqꝫ: tenet gl. in c. irrefragabili. de offi. ordi. ⁊ in c. fin. de sup. negligẽ. plato. ⁊ in. §. i. xxi. dist. ⁊ c. distin. c. i. vñ. pontifex. secuti sunt hic Philip. Uincẽ. ⁊ Hoff. Et p istis facit sm Io. and. in c. qd ꝗbusdã. de fideiuſ. ⁊ c. qꝛ nõnulli. §. quia vo. ĩ. de magistris. ⁊ quodãmodo docto. et moder. trãseunt cõiter cũ hac opi. dñi de Ro. tetigerũt decisi. clx. potiꝰ recitãdo opinionẽ istam q̃ disponẽdo. ¶ Ego dicerẽ sic: ꝙ aut constat prebẽdas fuisse institutas de bonis cõmunibus ecclesie: aut de bonis alicuius priuate psone que illas instituit retinẽdo sibi patronatuꝫ. aut dubitatr de quibus bonis fuerũt institute. Primo casu qñ ex bonis cõ munibus ecclesie placet mihi opi. istius gl. vt simul ad vtrũqꝫ ptineat creatio: seu prebendarũ collatio: tum qꝛ ex bonis cõmunibus institute sunt: tum etiam qꝛ interest omniũ de ecclia habere canonicos gratos. Unñ cum in hoc casu cõcurrant duo vincula: dicamus qd simul habeãt prouidere per illã regulã generalẽ qd oẽs tãgit: ab oĩbus debet appro bari. vt in d. c. ad hoc. Sed in eo casu qñ prebẽde habent patronũ puto ꝙ patronus habeat epo psentare. iuxta not. in c. nobis. de iurepatro. Sed eps instituet cum ꝫsilio vel saltẽ cum cõsensu canonicorũ: sed prin cipaliter institutio ptinet ad epm. argu. opti. in c. nullus. xvi. qd. vij. et potius requirerem cõsilium q̃ cõsensum. argu. c. nouit. ⁊ c. ꝗto. de his que fiũt a pla. ⁊ hoc casu pcedat opi. Hostie. ¶ In tertio vo casu cum sumus in dubio tenerẽ adhuc istam glo. qꝛ in dubio pbende psumũtur institute ex bonis cõmunibus ecclesie. vt in. §. fi. xij. q. i. Et p hoc mem bro ⁊ primo adde qd not. Inno. in c. dilecti. de maio. et obedi. vbi not. dicit qd dignitas ⁊ iura ecclie possidentr pariter per epm ⁊ caplm. arg. in c. cũ clerici. ĩ. de vbo. sig. ¶ Idem qd. ꝫ. puto in puisione dignitatuꝫ
b ipsius ecclie cathedralis cisderationibus.[b] Licet doct. hic nihil dicãt circa puisionem ipsarũ dignitatũ. In tertio membro: scꝫ circa puisio nem inferioris bñficij ipsius ecclie cathedralis: puto ꝙ solus eps pos sit ꝫferre etiã sine cõsensu vel cõsilio capli: quia ista minora expli cat eps ex suo officio generali. Qd videtur voluisse Innocẽ. in d. c. no uit. seu in c. quãto. eo. ti. de his que fiũt a pla. ⁊ facit qd ipse Innoc. not. in c. fi. de maio. ⁊ obed. vbi dicit gñaliter ꝙ ista minora explicat rector cuiuscũqꝫ vniuersitatis ex suo officio sine ipsa vniuersitate. ¶ Quo ad secũdum casum scꝫ cum q̃ritur de puisione bñficiorũ seu prebẽdarum ecclesie collegiate inferioris. ¶ Io. calde. tenuit hic qd platus ⁊ caplm illius ecclie irrequisito epo puidebunt sicut peragũt alia ipsius ecclie negotia. Nec est tãta cõio inter epm ⁊ ecclesiam inferiorẽ sibi subiectam: quãta inter epm ⁊ eccliam suaꝫ cathedralẽ. vt in c. requisisti. ĩ. de testa. Merito aliud dicẽdum in prebẽdis ecclie cathedralis q̃ in prebẽdis ecclie inferioris. Prouideat ergo platus ⁊ capitulũ illius ecclesie sicut aliorũ bonorũ habent administrationẽ. ⁊ hec fuit opinio principaliter
c Hostiẽ. in c. ij. de instit.[c] ¶ Dñi de Ro. in d. decl. clx. fuerũt varij. nam quidã tenuerunt qd psenta tio pertinet ad platum et caplm illius ecclie infe rioris: institutio vo ad ipsum epm loci. Sed col lector decisionũ tenet pcedẽtem opinionẽ vt per tineat puisio ad prelatum ⁊ caplm illius ecclesie. ¶ Ioã. de ligna. hic tenuit opinionẽ precedenteꝫ vt psentatio ptineat ad eccliam inferiorẽ et insti tutio ad epm. ⁊ hãc secutus fuit Federi. de senis: consilio. cclxxiij. vbi plenius videas. Et mihi pla cet hec vltima opinio: qꝛ iura generaliter dicunt qd institutio beneficiorum pertinet ad epm: et qd habet prouidere de prebendis ⁊ alijs beneficijs. Ad hoc bonꝰ tex. in c. nullus. xvi. qd. vij. et in d. c. cum ex iniuncto. Optime facit. xvi. qd. v. in c. i. vbi not. pbatur qd etiam si alienus eps capellam cõ struat in aliena diocesi: reseruatr sibi dũtaxat pre sentatio sicut cuicumqꝫ patrono puato. institutio vero ⁊ alia iura epalia reseruãtur epo loci. Ergo psupposito qd ex bonis ecclie inferioris fuissent institute pbende: ex quo tamẽ sunt bona redacta ad spiritualia beneficia debet institutio pertine re ad epm. Sed vbi prebende nõ essent annexe ca nonicatibus: sed cõsisterent in mera tẽporalitate tũc tenerem opinionẽ cõtrariam vt institutio ca nonicorum pertineret ad epm ⁊ psentatio ad ec clesiam inferiorem. ¶ Tertio ⁊ vltimo casu cum queritur de beneficijs sonantibus in nomẽ recto rie dico qd de iure cõmuni collatio seu institutio pertinet ad solum epm qui in maioribus benefi cijs prouidebit cum cõsilio capituli sui: in mino ribus sine cõcilio. vt legitur ⁊ nota. in d. c. quãto. Et si beneficia ista habẽt patronum fiet presenta tio per eum ipsi epo. vt in dicto. c. nobis. Aduer te tamẽ quia quandoqꝫ beneficium seu capella est fundata in ipsa ecclesia inferiori: et tunc puto qd ratione fundi rector ipsius ecclesie habebit psen tare vna cum patrono. Nam ratione fundi acqui ritur iuspatronatus. vt in dicto. c. nobis. et plene per glos. xvi. q. vij. in c. pie mentis. et vide qd not. gloss. lxxxiij. distin. c. i. tetigi in c. ad audientiam. el. i. de eccle. edificã. vbi vide. Si autem capella est edificata extra ecclesiam in parochia tamẽ alicu ius ecclesie. Et tũc distingue quod aut ecclesia pa
b rochialis contribuit in dote ⁊ habet presentatio nem vna cum patrono. vt est tex. in dicto. c. ad au dientiam. aut nihil tribuit ⁊ tunc non potest pre tendere etiam presentationem vt probatur a con trario in dicto. c. ad audientiam. sed hoc casu pre sentatio pertinet ad patronum si superest. Si au tem non constat de patrono dixerunt quidam qd presentatio pertinet ad parochianos. Sed tu te
c ne ꝙ libera collatio pertinebat ad episcopum et idem dicendum de ipsa ecclesia parochiali si non constat habere patronum: et nota. voluit Innoc. in c. cum venerabilis. in fine. de exceptioni. Ioan. andre. in c. vnico. de capel. monacho. libro sexto.
9 † An autem parochiam presumantur patroni si sunt in possessione presentandi et non constat de alio patrono. vide quod not. Ioan. andr. in dicta regula quod alicui gratiose. et facit ad materiam c. i. de religio. domibus. Adde tamen ad predicta gloss. singu. in c. cam te. de eta. ⁊ qualita. que dicit quod si ecclesia parochialis edificat in fundo suo aliam ecclesiam poterit ibi ponere vicarium. Et prelatus maioris ecclesie erit prelatus vtriusqꝫ. Sed illam glos. intelligerem quando ecclesia pa rochialis edificauit sibi capellani vicinam quasi in adiutorium sui non autem vt esset beneficium per se stans. Nam tunc de necessitate habebit ibi presentare rectorem perpetuum: quod sentit ibi Innocen. sicut seruatur in quolibet rectore: pre dicta procedunt in institutione beneficiorum se cularium. ¶ Quid autem in reformatione eccle siarum regularium ad quem pertinet creatio. vi de glos. singu. in c. fina. de regu. libro. vi. que dicit quod ad abbatem et conuentum simul: nisi aliud habeat consuetudo. Fundatur per. c. ea noscitur. de his de fiunt a prela. qui quidem text. profecto non probat illam opiñ. nec aliquo iure probatur.

---

a Sebasti. Sapia. ¶ Aliũ supiorẽ. Ad queꝫ spectet pmissio pbẽdarũ sitarũ i ecclia col legiata et cathe drali. vide Hoff. ⁊ Host. recitatos p Io. and. i. c. po stulastis. ĩ. de ꝫces. pben. vbi etiã ho. text. in ista mate ria pondera etiã ꝙ tex. ĩ. c. pe. ne se de vac. vr pbare ꝙ collatio pben darũ ecclie cathe dralis ptinet ad solũ epm: intelli gendo illũ tex. p vt intelligũt ibi oẽs doc. ⁊ latissi me de hac mate ria vide. d. Io. de sylua. in tract. de bñficio. in. ij. par te. qõne. xxij. vbi pcrebre reassumit oẽs casus.

b Sebasti. Sapia. ¶ Eisdẽ rõnibꝰ. Uide Dñicuꝫ in c. deliberatiõe. in iiij. no. vbi Phi lip. frã. in primo de offi. leg. lib. vi. Oldr. i ꝫsil. clxvi. factũ tale est.

c Sebasti. Sapia. ¶ De istit. Pro hac opi. vr bonꝰ tex. in c. significa tum est. et ibi no. Io. de imo. de p bẽ. vide Feli. i. c. cũ venerabilis. ĩ xi. et. xij. colũ. ĩ. de excep. ⁊ Cardi. in cle. i. in vb. abbate de sta. mona. vbi idẽ tꝫ ꝙ Hostiẽ. vide Lap. alleg. vlti. ⁊ Rotã i no uis sub tit. de cõ ces. prebẽ. decisio. iiij. icip. de colla tiõe pbẽdarũ. et i antiquoribus sub tit. de pbẽ. decis. viij. incip. q̃rit: et vtrobiqꝫ cõcludi tur qd ad solum collegiũ ptinet.

Unde potius credo q ptineat ad abbatē per.c. nullam.xviij.q.ij.et vide qd dixi latius in.d.c.ca noscitur. Quid autē si essent mortui oēs de ecclesia collegiata. dic q superior immediatus prouidebit de plato. vt no. Cōpost.in.c.ne pro defectu. §.eo.z sequit Fede.de sen.d.cō.xxxiij.facit qd no.
10 glo.xviij.q.ij.c.j. † Hec oīa pcedūt nisi ɔtrarium habeat cōsuetudo: q̄ in puisione beneficiorū prefertur iuri cōi: vt hic.z in.c.fi.de insti.z in.d.c.ca
11 noscit.z in.c.abbate sane.de v.sig. ¶ † In glos.in ver.iniuriā.ibi: z si noceat alij.not.bene hāc glos. iuncto tex. q nō dr quis facere iniuriā vtendo iu-
a re suo[a] lz ex tali vsu alteri puta vicino noceat vel cōsueta cōmoda auferat: ex quo nō facit aīo iniu-
b riādi. Nā tūc posset cōueniri actione iniuriarū.[b] vt in.l.fi.ff.de iud. Pone exēplum si habēs partez domus inferiorē facit ignē pro vsu suo. Nam licet fumus ascendēdo intret per fenestrā partis superioris: ita vt noceat dño illius partis superioris nō pōt ppter hoc ɔ eū agi ex q̄ nō facit aīo iniuriandi. Secus qñ disponeret circa rē vicini de quo dicendū vt no.pssertim per Bar.in.l.fluminū.ff.de dā.infect.z in.l.j.§.deniq3.ff.de aqua plu.arcē. vbi ho.tex. Et facit qd in simili not. Innoc.in.c.fin.de resti.spo. vbi dicit q cū emulatione z iniuria alterius nō licet noua castra facere nec vetera incastellare que non probantur prius fuisse habitata. qd not. ¶ In glo.antepenul.doc. cōiter referunt not.glo. q qñ duo probāt exercuisse eūdem actuz insolidū z probationes sunt equales: si actus ille ptinebat ad vtrūq3 debet pro vtroq3 sententiari: vt illū actū exerceāt cōiter. Quia in dubio debet probatio interptari vt cōueniant nature negotij de quo agit.iiij.q.iij.testes.not. Innoc.in.c.auditis.de prescrip.z vide qd dixi post gloss.in.c.lz.de probatio. ¶ Sed circa hoc querit presupposito q creatio canonicorū spectet ad epm z capitulū simul. qd si ipse cōsentiat in vnū et caplm in aliū qs illorū sit preferēdus. Jo.an.remittit ad not.in
c c.postulasti.de cōcess.prebē.tu vo dic q neuter[c] est admittēdus cū nemo cōsensum habeat epi et capituli: ad hoc enim vt teneat creatio seu receptio opz q cōcurrat cōsensus epi z capli seu maioris partis ipsius de quo vide tex.iūcta glo.in.c.vnico.ne sede vacā.lib.vj.z qd dixi in.d.c.postulasti.
12 † Etsi nō ɔueniant infra tps pfixum ad puidendum. de quo in.c.ij.de cōcess.prebē. fiet deuolutio ad superiorē per istorū negligētiam cū verū sit dicere eos nō puidisse tpe debito. vt in.d.c.ij.z.d.c. postulasti. ¶ In glo.pe.ibi agebat petitorio. sentit glo.z hñ q in primo arti.libelli agebat possessorio.s.retinēde: ne caplm impediret epm in possessione sua et per hoc tacite petebat vt canonici per eū instituti deberēt admitti in ecclesia tanquā canonici. nā ad validitatē institutionis facte sufficit q institués erat in possessione tpe institutionis. vt in.c.qrelā.ɔ.eod.z in.c.cū olim.de cau.pos. z proprieta. ¶ In.ij.arti.agebatur petitorio puta cōfessoria actiōe qz dicebat eps q de iure pertinebat ad eū potestas recipiēdi canonicos z sic petebat p eo pronuntiari: sed ex defectu pbatiōis qz caplm melius pbauit de iure suo succubuit eps in vtroq3 articulo. Abbas.

1 ☞ Cōpromittentes tenētur electionē factam a cōpromissarijs acceptare nisi ex iusta causa.
2 Cōpromissarij si nō oēs sed maior pars ɔsentiat quicquid agunt valet.
3 Archieps habet potestatē cōfirmandi electiones suffraganei sui.
4 Testes singulares non probant.
5 Snia lata in cā bñficiali nō trāsit in rē iudicatam nisi post decēdium: qd nō est indistincte verū. 6.
Sententia lata super causa matrimoniali nunq̄ transit in rem iudicatam.
Sententia nutritiua peccati nunq̄ transit in rē iudicatam.
7 Calūnia nō potest opponi accusanti: si probat per vnum testem. 8.
8 Testis vnus non facit semiplenam probationem nisi super facto principali.
9 Dispēsatio sup etate in dignitatib9 ecclesiasticis est reseruata pape lz aliq̄ casu possit etiā eps. 11.
10 Dispēsare ɔ cōstitutionē cōsilij solus papa pōt.
12 Testes minus idonei admittuntur qñ ex natura negotij nō potest haberi alia probatio.
Testis non iudicat idoneus qñ ex suo dicto pōt ascribi sibi laus vel vituperium.
13 Opponēs aliquas solēnitates defuisse in aliquo actu habet probare.
14 Nō potest qs se obligare ad penā bñficij pdendi.
15 Popularis actio extinguit vno agēte: z nō recipitur procurator in tali actione.
Accusatus ab vno si fuit absolutus nō potest vlterius accusari.

1 Cum dilecti. † Compromittentes tenent recipere electū a cōpromissarijs si sit dignus: nisi ɔ formam cōpromissi cū appareat electū. Et tres sunt partes. In pma ponit allegatio p electo. In secūda ibi: verū allegatio contra electū. In tertia ibi: nos vo diffinitionis cōmissio. ¶ Casus literalis. Ecclesia morinen. destituta pastore archidiaconus einsdē ecclesie electus extitit in pastorē: sup ista electiōe iā cōfirmata orta fuit postmodum cōtrouersia inter epm electū z eius sequaces: et quosdā alios canonicos einsdē ecclesie delata est qstio ad sedē apostolicā ex parte electi fuit ppositum corā papa qd cū ecclesia ipsa vacaret canonici eisdē in tres canonicos morinen. potestatē eligēdi epm contulerunt: pmittētes vt illū reciperēt in rectorē quem de gremio ecclesie ducerēt eligēdum qui examinatis volūtatibus singulorū, archidiaconi ipsi9 ecclesie elegerūt: metropolitanus electionē examinans z psonā electi z de etate ipsius veritatē inqrēs pronūtiauit ipm in etate nō sustinere defectū z electionē ipsius cōfirmauit. vñ petebat imponi silētiū parti aduerse que malitiose se opponebat verū quidā. B. noie proposuit ex aduerso sub pena bñficij sui se obligās q pdictis tribus sub hac forma fuit data eligendi potestas: vt examinatis volūtatibus singulorū illum in quem omnes vel maior z sanior pars capli de gremio ecclie cōsentiret eligere tenerētur: sed ipsi electores potestatē sibi traditā nō seruātes dictū archidiaconū quez pauci de caplo noiarunt eligere psumpserūt. Vñ canonici morinen. postmodum mirabātur qualiter archidiacon9 fuerat electus cū plures essent in ecclia digniores ceperūt etiam publice pfiteri q ipm nullatenus noiarūt: z sic p talē surreptionem dño pape retulerūt: petens dictus. B. dictū archidiaco. remoueri ab ecclia morinē. Dñs papa vidēs q res ista erat perniciosa exēplo ita duxit pnidēdum: vt ɔdictores pstarēt iuramentum q malitiose nō pponant hmōi qōnem et predicti tres electores iuramento astringātur dicere veritatē: quot ex canonicis examinationis tēpore in dictū archidiaconū conuenerūt: z si tres vel duo illorū dixerint q maior pars consensit in dictum archidiaco. ɔdictoribus silentium imponat: cum illorū pbatio sufficiēs esset eo q essent in suis testimonijs singulares. si vo dixerūt q a paucioribus fuerit noiatus: tūc si fuerit sufficiēter pbatū q illū de gremio ecclie fm formā sibi datā eligere tenerētur in quē oēs vel maior pars capli consentirēt electio ipsi9 cassetur: alioqn qd de ipo archidiacono factū est ratū habeat: z cōtradictores cōpescātur ab ipsius molestatiōe: et iudices pdictū B. priuēt pbēda morinen. ecclie: qui se ad penā si in pbatiōe deficeret obligauit: nō obstāte q sup etatis defectu obiectū fuerat ɔ epm cū idē. B. nō multū institerit z sup hoc a metropolitano fuerit iudicatū: cui9 snia in rē transit iudicatā a qua
2 infra decēdiū non fuerit appellatū. B. ¶ † Not.j. q ptās eligēdi simplr i tres p caplm fit cōpromitti. Sed est dubiū nūquid hoc casu valeat electio facta a maiori parte: qdā dixerunt q non sed opz q oēs ɔueniant ex quo cōpromissum fuit simplr factū ad instar plurīū pcuratorū datorū simplr
d nō insolidū.[d] Habēt eñ isti oēs simul potestatem ita q non

a ¶ Iure suo. adde Ro.cōsi.j. vbi ponit an soci9 inuito socio possit in cōi solo fortilitiū edificare.
Sebasti.Sapia.
b ¶ Actione iniuriarū. vide Sali. in.l.altius.C.de serui.z aq. qui dicit q lz vnicuiq3 sit pmissum facere fenestrā in suo pariete nō tñ poterit facere vt videat vxorē vel filiā vicini: z ita de facto se vidisse dicit Pau.de cast. in.l.cum eo.ff.de serui.vrba.pdio. z aliqua pulchra ad ppositum ponit.d.Jas.in repeti.l.quo minus. in.v.col.ff.de flumi. et in.l.ex hoc iure.colū.ij.ff.de iusti.z iur. Et aliqua posui i repe.l.creditores.in secūdo nota.C.de pigno. vbi ad limitationē regule q non videt facere iniuriam alicui qui vtit iure suo: vt nō procedat qñ vtitur in odiū alicui9. allegaui tex. probantem in.l.bonē.§.si qs cū cōsiliū.ff.de edili.edic.z i.l.quia redhibito. vbi glo.not.ff.de alie.iudic.mutā.cau.fac.
c ¶ Neuter. Adde q si ptās eēt impar q dignior z sic eps esset pferēdus. vt vol. Cal. cō.vij.de prebē.

d ¶ Insolidum. Adde Cald.cōs.vj.de elec.
¶ Adde ad principalem.q.docto. post Bart.in.l.inter pares. z l.d.l.duo ex tribus.ff.de re iudi. et vide in materia qd qñ sunt plures arbitri non pōt fieri actus coram vno tñ: do. Alex. in ɔsi.xiij.in.iiij.col. v.z tāto fortius. in.j.volu. vbi ponit etiā an vn9 arbiter possit committere vices suas de quo vltra per Bal.i ɔsil.cclxvi. in.iij.lib.z p eundem Alex.in ɔsi. xix.in.iiij.colū.in pnci.in.iiij.volu. Et cōsidera vnaz differētiā iter arbitros et pcuratores. nam maior pars arbitrorum pōt alijs inuitis iudicare. d.l.duo ex tribus.ff.de re iudi. sed nō est ita in pcuratoribus qz duo nolēte tertio nihil agūt vt colligit ex.d.c.si duo. et ex dictis Abb. hic q̄ autē sit rō differētie inter istos casus cogita. Aene.d fal. Antoni9 Fricis.
¶ Ad istā materiā videnda sunt q̄ habent in.l.itē si vnus.§.itē si in tres.ff.de arb. nā qñ sunt plres arbitri debent oēs requiri als nō valeret snia q vnus qui erat absens si fuisset psens potuisset alios attrahere in suam sniam et nisi oēs fint requisiti nō vs suata forma mādati seu compromissi. Et vide q bñr in.c.prudentiā.de offi.dele.et in.c.cū plures.de offi.dele.lib.vj.

ita q non valet qcqd agant nisi oēs cōsentiant.ad hoc.l.pluribus.ff.de
procu.z.c.si duo.eo.ti.lib.vj.Sed cōpo.cui dictū vr placere doct.se.te-
a net 3trariū q vez electio facta a maiori pte cōpromissarioꝝ a ad instar ar
bitroꝝ:vt in.l.si in tres.ff.de arbi.z in.c.si.j.de re iu.Ec hoc dictū mihi
plz.nā sicut in iudicibus valet q fit a maiori pte aliis pñtibus z 3dicen
tibus:vt in.d.c.si.ita debet valere qd fit a maiori parte istoꝝ cōpromis
sariorum.Et ex hoc dicto no.q cū aliq eligunt simplr ad aliqd officiū
exercendū tenet qcqd facit maior pars minori parte pñte z 3dicēte qd
3 tene mēti.¶ † No.ij.q metropolitanus hz a iure ptātē examinādi z cō-
firmandi electionē suffraganei sui.ad idē.c.nihil.j.eo.¶ No.iij.q po-
testas eligendi pōt 3ferri in cōpromissarios:cū restrictione vt illū te-
neant eligere in quē 3senserint oēs de caplo vel maior pars.Cōtra q
vr obstare.c.cū terra.j.eo.nā sublata est libertas eligēdi qd esse non dz
vt ibi:sed rñde q illud pcedit in ipsis electoribus qui habēt electionem
iure pprio quoꝝ libertas nō dz ita restringi qr nō dr electio vbi admit
titur libertas eligendi:vt in.c.vbi periculū.§.ceterū.j.e.li.vj.¶ Istud
b vero.c.pcedit in ipsis compromissariis quoꝝ ptās pōt restringi: b sunt
eñi isti hoc casu quasi ministri ipsoꝝ canonicoꝝ eligētiū:z no.hoc dictū
4 pro limitatione illius.c.cū terra.¶ † Itē no.q testes singulares non
pbant concor.c.cām.j.de testi.z quotidie solet ad hoc allegari iste tex.
Quod tñ limita put no.glo.sing.in.l.ob carmen.ff.de testi.z p Ang.de
peru.in dispu.q incipit astēsis miles.z facit qd no.glos.iij.q.ix.c.nihilo
5 minus.z.c.testes.z p Inn.z Jo.an.l.c.qualr z qñ.el.ij.de accu.¶ † Itē
c no.z tene mēti semp tex.qr alibi nō ita bñ pbat q snia c lata in cā bñfi-
ciali transit in rē iudicatā p lapsum decēdij respectu.s.3dictoris:sz nō
in fauorē bñficiati quo minus saltē iudex ex officio suo possit inqrere de
ti.legitimo:ad qd vide glo.no.z qd ibi dixi in.c.j.de 3cess.pben.¶ Sed
cōtra hoc vltimū oppo.de.c.tenor.z.c.lator.z.c.cōsanguinei.j.de re iu-
d di.vbi pz q in cā mrimoniali snia non transit in rē iudicatā: d ergo nec
in matrimonio spūali cū ista iudicent a pari:vt in.c.ij.de trāsla.prela.
Sol.3trarium vr difficile.z soluit Host.q 3 legem diuinā non trāsit snia
in rem iudicatā vt in contrariis:sed 3 legem canonicā aliqñ papa sta-
tuit vt non trāseat sicut cum fert snia sup matrimonio in gradibus hu-
mana lege phibitis vt in 3riis aliqñ statuit vt transeat:vt hic.nā pōt
papa supra ius disponere:vt in.c.pposuit.de 3cess.prebē.z cū hac solu-
tione transeant hic cōiter doc.Que quidē solutio mihi non videt per
fecta:qr papa non dz disponere diuersa sine cā.nam dispō capitulorum
pro 3riis allegatoꝝ est fundata sup pctō:vt no.glo.in.d.c.lator.Unde
vbicūqz imminet pctm in obseruatione snie iniuste nō trāsit snia in rē
iudicatā:vt ibi no.Sed in casu nro imminet pctm scz q p surreptiōis
astutiā qs detineret dignitatē epalē.j.q.j.ordinatiōes.z hic.Quare po
test dici z melius q snia trāsiuit hic in rē iudicatā in preiudiciū volen-
tium 3dicere:qr pñt ipsi 3dictionē omittere sine peccato cū sponte ve-
niāt ad 3dicendū.Unde cū semel acqeuerint snie nō appellādo nō pñt
amplius 3dicere:vt in.c.qd ad 3sultationē de re iu.Sz hec snia nō trā
sit in rē iudicatā in fauore beneficiati:qr in eius psona iminet peccatū.
Unā superior pōt semp ex officio suo inqrere.ad hoc qd no.Inno.in.c.
ad aures.de rescri.z optime facit tex.in.c.cōstitutus.j.de ap.z p glo.in
c.si forte.de elect.lib.vj.z in.c.j.de 3cess.pbē.z pbat hoc fm vnū intelle-
ctum.ver.nos vo.Sed in matrimonio carnali peccat 3iung obseruan
do sniam 3 legē diuinaz vel canonicā.Unñ nō potuit acqescere iniuste
snie merito auditur etiā post decendiū vt non remaneat in peccato:qd
intellige vt dixi l.c.iurauit.de pba.Et reprobat iste tex.apte opi.Inn.
in.c.cū olim.de do.z cōtu.z in.c.cū bertoldus.de re iud.vbi dixit sniaz
latam in cā beneficiali nō trāsire in rē iudicatā:posset tñ saluari fm di
stinctionē premissam.Sed 3 predicta z 3 tex.scdo oppo.ex quo enī ele
ctio fuerat solēniter 3firmata p metropolitanū non debuit amplius ad-
mitti 3dictor:qr illa 3firmatio transiuit in rē iudicatā ex quo non fuit
appellatū pro hoc.c.si.de elec.lib.vj.Preterea videt in tex.quedā 3di
ctio:sicut enim papa noluit admittere oppositionē sup defectu etatis
pretendens cām:qr snia trāsiuerat in rem iudicatam:pari rōne nō de-
buit admittere oppositionē q electio fuerit celebrata 3 formam com
promissi:ex quo pcesserat solennis 3firmatio que transiuerat in rē iu-
dicatam cū ab ea nō fuisset appellatū.Sol.3trium videt difficile id quī
dam soluēdo dixerūt q hic fuit appellatū ab illa cōfirmatione:q solu-
tio nō videt vera:tū qr diuinat:tū qr si fuisset appellatū fuisset pars au
dita etiā sup defectu etatis.Et ideo doc.intelligūt q snia lata sup de-
fectu etatis fuerit interlocutoria:attamē ex quo illa snia parit preiu-
dicium in principali qone appellādo a diffinitiua debuisset audiri sup
illa interlocutoria lz ab ea prius nō appellasset:vt in.c.si.de ap.lib.vj.
Unde alij sentiunt vt Inno.q hic papa ex officio suo istos 3dictores
audiuit:vel fuerunt auditi per viā denuntiationis.Sed tu dic melius
q olim anteqz emanaret.c.si.de elec.lib.vj.confirmatio electionis non
habebat vim diffinitiue cū fieret extraiudicialr nec etiā hodie habet
semp vim diffinitiue vtputa si pcederet cōfirmator extraiudicialiter
premisso edicto z nemine cōtradicente.iuxta not.in.c.si.z.c.auaricie.e.
titu.lib.vj.Merito pro confirmatione debuerunt audiri contradicto
res non tñ in modū exceptionis ad impediendū 3firmationis effectū
sed per viā denūtiationis vel accusationis:vt est tex.in.c.cōstitutus.j.
de app.z in.c.post electionem.de conces.prebē.Sed sup defectu etatis

a ¶ Cōpromissarioꝝ.Dic tu istū esse veritatē nisi tñ in cōpromisso aliud
fuisset dictum:ita no.Car.māda.in sepe alle.trac.suo.de elec.j.parte.c.
xlvj.z ibi glo.in ver.3dicat.idem in.ij.parte.c.lix.fol.ix.z ibi gl.in ver.
oēs.z in ver.concorditer.z eo.c.fo.xv.in glo.in ver.vnanimiter.
b ¶ Restringi.Adde q non pōt eis dari restrictio vt eligant illū quem
ipsi noiabant:vt voluit Cald.consil.iij.

noluit papa admittere 3dictorē in iudicio qr me
tropolitanus pnuntiauerat in iudicio electū nō
pati defectū etatis.Et sic snia trāsiuit in rem iudi c
catā ex quo non fuit appellatum.Uel dic vt sentit
Inno.q hic restabat cōsecratio respectu cuius im-
pediende poterant fieri oppositiones 3 electū vt
in.c.super his.de accu.Et de hac materia vide qd
plene ibi no.in.c.quod sicut.§.c.z qd dixi post In
noc.in.c.cum olim.de cā pos.z proprie.Hodie vo
an contra electū cōfirmatū premisso edicto dubi-
tatur an debeāt 3dictores admitti saltem p viam
denuntiationis vel accusationis.de quo p Fede.
in consi.xxvij.Et conclusio sua est q sic:si nihil po
test isti nouiter venienti imputari:puta qr illa cri
mina que nunc opponit erant occulta tpe edicti:
vel opponens erat tunc extra diocesim.ad hoc fa-
cit.c.nulli.j.eo.libr.vj.z.c.fin.qui ma.accusa.poss.
6 † Et ad materiā vide Inno.in.c.ad aures.de re-
scrip.vbi vult q qtumcūqz snia transeat in rem d
iud.in cā beneficiali pōt tamen superior adiri cō-
tra iniuste detinentē beneficiū per viā denuntia-
tionis:z pro illo dicto videt hic tex.fm vnū intel
7 lectum in ver.nos vero.¶ † Tertio op. e 3 tex.vi
e detur enī q iste canonicus nō debuit priuari pre e
benda ex eo qr non pbauit.nā a pena calūnie ex-
cusatur accusator probando p vnum testē vt not.
doc.in.c.ij.de cal.sz iste canonicus habuit plures
testes saltem singulares ergo debuit releuari ab
ista pena presumptiue calūnie.Sol.dicunt cōiter
doc.q 3trium procedit vt quis excuset a pena iu-
ris:secus quo ad penā specialem ad quam quis se
obligauit nisi hoc probaret.Et no.sing.hoc dictū
nā videtur non pbasse pbando minus pfecte.ar.
in.c.ij.de trāsla.prela.z verba obligationis debēt
proprie sumi.ar.in.l.amplius.ff.rem ra.hab.z qd
ibi no.Bar.¶ Sed contra hoc facit qr hic nō ha
bebat iste canonicus aliquē testem sup hoc facto
principali:qr quilibet canonicus deponebat de se
quod non consenserant in archidiaconum:nemo
autem dicebat q maior pars non cōsensisset cum
8 scrutinium fuerit factum in secreto.† Sed vnus
f testis f non facit semiplenam probationez nisi qñ
deponit super facto principali vt not.dicit Bart.
post glo.in.l.si.C.fami.her.ergo iste tex.non pbat
limitationem doc.Sol.Sustinendo eorum dictū
potest dici q non solum dictum vnius testis ex-
cusat a pena presumpte calumnie sed etiam conie
g cture: g vt est tex.no.in.c.j.in si.j.eo.lib.vj.Unñ sal-
tem isti canonici singulariter deponētes faciebāt f
coniecturam probabilem q iste canonicus nō ca
lūniose se opponebat:z ideo a pena legali debuis
set iste excusari sed nō fuit excusatus:qr agebatur
de pena conuentionali:z not.semper hoc dictum
9 in practica.¶ † In glo.in ver.sustinere.ibi nisi so
h lus papa. h concludit gl.in hac prima parte quod
solus papa potest dispensare circa defectum eta- g
tis cum promouendo ad episcopatum.Et quāqz
glo.nihil alleget mihi placet dictum glo.z addu- h
co ho.tex.j.eo.nihil.Item faciunt rationes quas
glo.subiicit in seq.q.in qua glo.examinat nūquid
episcopi possint dispensare vt patiens defectum
in etate possit promoueri ad dignitates inferio-
res z ad ecclesias parochiales.In qua qd.ponit
duas opi.nam quidam tenuerūt q sic.z hanc opi.
secuti sunt Innoc.Philip.z multi alij.Alia opi.
quam sequitur glo.habet contrarium.z hanc con
trariam opi.tenet Joan.an.hic.Et hodie potest
hec opi.defensari z limitari per.c.vnicum.de eta.
z quali.lib.vj.vbi datur facultas episcopo dispen
sandi cum constituto in.xx.anno circa dignitates
z personatus non curatas.Ergo ante.xx.annum
non potest cum aliquo dispensare nec etiam post
xx.circa dignitates curatas seu beneficia curata.
Quia ex quo illa constitutio permittit certo casu

c Sebasti. Sapia.
¶ Qd snia.vide
Hemi.in.c.ordi-
narij.§.si.in si.de
offic.ordi.in.vj.z
latissime p Feli.
in.c.lator.col.vj.
ver.decima autē
declaratio.j.de re
iudi.vbi resoluit
difficultatē sup
quā multū labo-
rat.d.Abb.hic.z
ibi late qñ snia l
mrimonio carna
li trāseat i rē iu.
d ¶ Rē iudicatā.
Adde vidēdum
Pau.de ca.cōsil.
cclxvj.in antiqo.
Anco.Francis.
e ¶ Tertio oppo.
Ad istud qd dici
tur in hac tertia
oppo.de testi.sin
gularibus.adde
q testes singula-
res non pbāt:vi
de que habent in
l.nō soliū.C.de te
stibus.imo dixit
Bar.in.l.admo-
nendi.ff.de iu.q
melius est habere
vnū bonū testem
soliū:qr tunc pōt
deferri iuramen
tum in supplemē
tum pbatiōis vt
ibi:secus si essent
decē testes singu
lares qr tunc nō
defert de quo ēt
p doc.canōistas i
c.si.de iureiur.
Sebasti.Sapia.
f ¶ Unus testis.
vid latissime per
do.Jas.in repe.l.
admonendi.col.
lxvj.ff.de iureiu.
ver.venio ad qr-
tum casum.
g ¶ Cōiecture.ad-
de eundē 3si.viij.
h ¶ Sol papa.ad
de Oldra.consil.
cccxxv.
Zacharias.
¶ Adde Spec.
in ti.de dispen.§.
nunc de epoꝝum.
in princi.no.in.c.
cum dilectus.§.
eo.tit.z in.c.cum
in cunctis.§.infe
riora.§.eo.ar.ad
hoc.l.ij.C.de his
qui ve.eta.impe.

a ¶ Potest dispensare. Adde late Ro.consil.cccxxv.
b Sebasti. Sapia. ¶ Edite cõstitutionis. Vide Feli.in.c.j.col.xxvj. ver.fallit.xij.d.de consti.latissime per Marsilium bononieñ.in.l.j.col. ix.§.fi.ff.de qstio. Jas.in.l.non solũ.§.morti.col.ij.ff.de oper.no.nun.
c ¶ Nõ idonei. adde Alex.qualr debeat hoc intelligi.cõsi.clxxvj.lib.ij. Anto.Francis.

¶ Vtrũ testes q bus ex sua depositione põt resultare honor laus vel vituperiũ aut ignominia: dicant esse testes idonei vide que habent in.c.sup eo.el.ij. de testi.

Sebasti.Sapia.
d ¶ Sed admittũtur. Vide bar.in l.si qs ex argẽtarijs.§.an heredi. ff.de pact.vbi dicit φ in probãdo furto admittit pbatio p coniecturas qñ est difficilis pbationis.vide Alex.in cõsil.liij.in cã vertẽte.col.ij.l.j.vo. Ro. in consi.vij.visis facit tex.in.l.non omnes.§.a barbaris.ff.de re mili.cũ allegatis p deciũ in cõsi.cxx iij.viso processu. colum.v.in fi.

e ¶ Formã. Adde Old.consi.cclix.
f ¶ Vno agente. Adde vt p Ro. consi.clij.
g ¶ Quo ad oẽs. adde Pe.de ancha.consi.cccxj.

Sebasti. Sapia.
h ¶ Qui dubitat. vide elegãtẽ tex. not.in.l.domitius labeo.ff.de testa. vide Bar.in.l.vt responsum.C.de transa.in.l.precibus.C.de impub. vbi deci.in.j.not. refert Fulg.dicẽtem per illũ text. φ prouecti iepte arguẽtes debent increpari: nõ sic tyrones. Nũquid añt lex debeat eẽ de indubitabilibus qño procedat: vide Soci.in rubr. ff.de rebus dubi. Deciũ in.c.j.col. ix.de iud.in.j.lec. Bart.in.l.vbicũ φ.in not.ff.de interroga.act.z ibi legendo dixi.
i ¶ Dubitabilẽ. Adde qd volnit Ro.cõsi.ccccix.

videt in alijs ponere regulã in contrarium.ar. in c.nonne.de presump.z in.c.si dño.xxxij.q.vij.et in c.ij.de conu.lepro. Et hanc opi.tenet gl.in.c.licet canon.j.co.lib.vj. Item facit text.in.c.dilectus.j. de tempo.ordi.vbi patet φ eps non dispensat cõtra canonem nisi dispẽsatio reperiat permissa de quo ibi per Inn.z dixi plenius in.c.at si clerici.in §.de adulterijs.j.de iudi.z per Archi.in.d.c.licet canon. Sed ista dispensatio circa etatem nõ reperitur permissa nisi in casu predicto ergo videt omnibus citra papã prohibita.
10 ¶ † No.tñ glo.in ratione sui.nã ponit glos.hic regulã φ eps non põt
a dispensare [a] ꝯ constitutionẽ consilij: z quotidie solet hec glo.allegari.z vide gl.in.c.dilectus.el.j.j. de preben.que tenet idẽ in legato pape. Vide etiã glo.in cle.j.j.e.ti.que sentit z bene φ regulariter nullus citra papã potest dispensare ꝯ constitutionem concilij: z facit.c.significasti.d.e.vbi papa solum excipit autoritatem romani pontificis.adde ad idem.c.post translationem.j.de renun.vbi papa reddit se difficilem ad dispensandum cõtra cõcilium.z vide quod no.Pau.in.d.cle.j.z Spec.in ti.de leg.sub rub.de dispen.§.consequenter.ver.z generaliter.dico per Arch.lxvj.distin.in sum.vide tamen omnino do.de Rot.decis.cclilij.vbi dicunt φ ex magna causa necessitatis vel vtilitatis potest episcopus dispensare.z alleg.Joan.de lig. in.d.c.at si clerici. Hoc dictum puto procedere qñ orietur aliqua causa vrgens de nouo z incognita verosimiliter per concilium tempore edite consti
b tutionis.[b] ar.op.in.l.si hominem.ff.mand.vbi ex tali causa nouiter orta potest procurator generalis inhibere speciali ne exequatur mãdatum sibi per dñm iniunctum. Et per illam.l.dicit no.Bal. in.l.omnes populi.ff.de iusti.z iure.quod ex causa magna potest eps etiam statuere contra canonem qd intelligo de causa verosimiliter tunc non cogitata modo predicto: ita quod non sit verosimile φ princeps admisisset dispensationem seu cõtrariã constitutionem si illam causam cogitasset: facit φ no.Archi.in loco preallé.z vide ad hanc materiã quod plenissime dixi in.d.§.de adult.
11 ¶ † Et per hoc potest solui alia questio: nunquid episcopus possit dispensare circa defectum etatis cum promouendo ad ordines.nam idem dicerem quod in questione precedenti per cle.generalem.de etate z qualita.z quod ibi not. Nec obst.c.preterea.preallég.in gl.pro contraria opi.quia illud loquitur in patiente defectum in ordine sacro.nã talis defectus de facili potest suppleri z hodie sm opinionem communem non est necessaria in illo casu dispensatio.de quo plene dixi in.c.dudum.d.eodẽ. ¶ In glo.in ver.iuramento.ibi: vel dic φ licet cã sit super re spirituali zc.nota bene hanc secũdam sol.glo.vult enim sing.quod cum agitur possessorio: puta ad restitutionem rei non potest dici causa spiritualis: quia non agitur spiritualiter licet agatur de re spirituali. Et facit hoc dictũ vt possit talis causa agitari coram iudice seculari φ in sit verum.vide quod dixi in.c.si.de iudi.z plenius in.c.literas.de iur.calũ. Sed quo ad principalem materiam huius glo.cessat difficultas ipsius dupliciter. Primo quia iste tex.non loquitur de iuramento calumnie: sed de iuramento malitie. Secundo quod potest exigi quoties iudici videbitur
12 vt in.c.ij.j.co.tit.lib.vj. ¶ † In glo.in ver.si tres. ibi: vnde melius videtur: signa istam particulam glo.vsq ad finem ex qua not.et tene menti quod vbi ex natura negotij non potest haberi alia pro
c batio admittuntur in testes non idonei [c] nam isti compromissarij non sunt iudicandi idonei cum ex isto facto possent reportare laudẽ z vituperium cederet enim ad eorum vituperium si eorũ electio retractaretur z ecõtra ad laudem si approbaret

Sed vbi ex dicto testis potest sibi ascribi laus vel vituperiũ non debet iudicari idoneus.iuxta no.in.c.inter dilectos.de excess.prela.z in.c.cũ
d a nobis.j.de testi.vbi plene expediui hunc articulũ. Sed admittunt [d] isti: qr cum in secreto fuerit factũ scrutiniũ non poterãt alij preter eos in hac re phibere testimoniũ.facit quod in simili habet in.l.consensu. C.de repu.z in.c.veniens.el.ij.in fi.de test.cog.z idem qd ista glo.tenet Jo.an.in.c.fi.de test.lib.vj.super glo.ij. Et vide ad materiam huius glo. quod no.Inno.in.c.ij.de arbi.z ibi etiam tetigi.z adde ad predicta dictum Bar.in.l.quidam relegatus.in fi.ff.de re.dub.vbi per istum text. dicit φ si plures officiales elegerunt titium in ptãtem z tunc non constat de quo titio senserint qr plures reperiuntur eiusdẽ nominis z cognominis qd si saltem duo ex illis officialibus deponant de quo senserint standũ est illorũ testimonio.z idem dic in similibus questionib9.
13 ¶ † In glo.in ver.ostensum.in fi. Idem dic φ hic constabat de cõpromisso: ideo debebat presumi qd erat liberum: si enim canonici dicũt φ fuit restrictum debent hoc ipsi probare: qr opponenti incũbit onus pbandi.vj.q.vlti.actor qd asseuerat.in.l.ei.ff.de proba. Et regulr qs ha
e beat probare qñ aliquid opponitur ꝯ electum vel electionis formã: [e] vide per Jo.and.in regula infamibus.de regu.iur.lib.vj.in mer.vbi cõcludit φ regulariter onus probandi incũbit opponenti: z videt phari in.c.j.j.eo.lib.vj.z hic.vide tamen quod dixi in.c.cum nobis.d.eodẽ.
14 ¶ † In glo.in ver.obligauit.ibi: spem premiorũ dic φ ibi obligauit spem qñ habebat in premio seu in salario: sed hic obligauit ipsum premium.i.ipsum beneficiũ iam adeptũ. Preterea ista obligatio fuit facta consentiente superiore: alr enim vt dicunt doc.z bene non põt qs se obligare ad penam beneficij perdẽdi.ar.in.c.quod in dubijs.z in.c.
15 admonet.de renũ.z in fi.gl.adde.c.j.in.§.adijciẽtes.lib.vj. ¶ † In gl. pe.ibi: ad hoc dicas.no.glo.vsq ad fi.qr quotidie solet allegari ex qua habes quod sicut in criminibus z popularibus actionibus consumit
f actio vno agente [f] nisi in casibus hic exceptis.ita cum opponit contra electum seu confirmatum.z idem videt cum agitur contra clericũ criminaliter: vt priuetur beneficio vt si vno agente fuit absolutus nõ admittat deinceps alius volens idem factum refricare. Dic tamen quod pprie non est ista actio popularis sed quasi.nã in actionibus popularib9 nõ admittitur procurator: vt in.l.licet in popularibus.ff.de procura.sed in ista actione de qua in tex.vel simili admittitur: vt in.c.super his.de accusa.in fi.z de hoc per Jo.and.in.c.dudum.el.ij.j.eo.titu.potest etiã
g dici φ sentẽtia lata super etate facit ius quo ad omnes [g] sicut lata sup ingenuitate: vt.ff.de sta.ho.l.ingenuum.sm Hoff.z vide ad materiam Inno.in.c.causam.el.ij.j.qui fil.sint legi.z quod ibi dixi.

1 ¶ Electus connumeratur inter eligentes.5.6.
2 Habentes potestatem eligendi iure alieno non possunt in alios compromittere: secus si iure proprio.
3 Electus requiritur φ sit confirmatus: licet aliquando non.
4 Habentes potestatem eligendi possunt vnum ex ipsis eligere.
Tutor non potest emere rem pupilli a seipso: licet illa res sit omnino venalis: fallit tamen aliquo casu.
Electi ad distribuẽdũ inter pauperes christi possunt seipsos eligere.
5 Electio debet fieri a maiori z saniori parte capituli: alr non valet.
7 Eligentes scienter indignum sunt priuati potestate eligendi.
Potestas eligendi deuoluitur in socios: licet numero pauciores.

1 Cum in iure. † Hoc.c.legitur varijs modis sol inherendo verbis lre.c.h.d.in sum. Si ex septẽ compromissarijs tres eligunt quartum z ille cõsentit z est idoneus confirmabit electio: vel aliter sm intellectum intrinsecũ. Si electio sit ex forma cõpromissi electus consentiẽdo electioni de se facte a media parte eligentium auget numerũ z electionem perficit: z est casus sing.sm istum intellectum. In prima ponitur decisiui exordium notans querentem. In secunda consultatio ex compromisso super duplici electione facta. In tertia cõsultationis responsio cum duplici determinatione.secunda ibi: primus tue consultationis articulus.tertia ibi: sup quo. ¶ Casus literalis. Defuncto decano cuiusdam ecclesie capitulum eiusdem compromisit in.vij.canonicos eiusdem ecclesie sub hac forma vt illum quem ex se vel alijs de gremio ipsius ecclesie omnes ipsi.vij.vel maior pars eligerent capitulum ipsum reciperet in decanum: tãdem vnus ex illis.vij.electus fuit a tribus ipsorum: z alius qui non fuit de numero illorum.vij.a tribus alijs electus fuit in decanum: consultus papa quis illorum potior esset.respondet quod ille qui de numero.vij.a tribus illorum est electus sm formam compromissi debet in decanum assumi dummodo electioni velit consentire. Ber. ¶ Not.j.quod redarguendus est iurisperitus qui
h dubitat [h] de eo quod nil vel parum dubitationis habet. Nam hic in antiqua litera sequebatur z cum habeas copiã peritorum non possum9 non mirari quod super quibusdam articulis qui aut nihil aut modicum dubitationis habent nos consulere voluisti. Et facit contra eum qui ponit conclusiones nõ multũ dubitabiles. Et ex hoc no.quod lex debet esse in dubio: z ideo debet semper in dubio interpretari vt decidat casum dubium: ex quo infertur quod si vna lex vel canõ potest ha
i bere duos intellectus vnum dubitabilem [i] z alium indubitabilem debemus illum capere qui decidit casum dubitabilem: vt in.l.j.in fi.ff.ad mun.z

muni.et in.l.quod labeo.ff.ad car.Tamē quo ad istū tex.dic ꝙ ista q̄stio
est multum dubitabilis:adeo ꝙ ſm Jo.an.indiget declaratione prin
cipiis:vt patebit ex infra dicēdis:sed admiratio pape potest referri ad
alios articulos qui deciduntur.¶ No.ij.quod articulus q̄sq; ponitur
pro parte consultationis:aliquando habet aliam significationem:et vi
de glo.in.c.ij.de testi.lib.vi.¶ No.iij.ꝙ potest per compromissum pui
deri non solum dignitati episcopali:sed etiam inferioribus dignitati
2 bus seu personatibus:et concordat.c.causam.ī.e.¶ † Et puto eadem
ratione ꝙ habentes electionē quantumcūq; iure proprio pñt in alios
compromittere:secus in iure alieno cū videatur tunc electa industria
3 persone.ar.in.c.fi.de offi.dele.et in.c.is cui.ī.eo.tit.lib.vi.¶ † Not.iiij.
ex fi.ar.ꝙ ex sola electione quis potest ꝯsequi ius decanatus absq; ali-
qua confirmatione valet ergo consuetudo:vt saltem in istis minoribꝰ
electus consequatur plenum ius ex sola electione:quod videtur tene
re Bal.in aut.habita.C.ne fil.pro pat.regulariter tamen exigitur con
firmatio etiam in officiis secularibus.de quo vide gl.no.in.l.priuato-
rum.C.de iurisd.om.iud.et vide qđ dixi.ī.eo.in.c.cum ecclesia.et pleniꝰ
4 in disputatione que incipit gandulphus etc.¶ † In gl.i.ibi:dicunt q-
dam.hec glo.format.q.nunquid compromissarii possint vnū ex se elige
re si in cōpromisso non fuit eis hec ptās expresse collata:et ponit circa
hoc duas opi.Nā quidā tenuerunt ꝙ non.et hanc opi.sequitur gl.hic:
quā dicit pbari per.l.nō licet.et.l.si in emptione.ff.de ꝯben.emp.in qui
bus iuribus patet ꝙ tutor nō pōt rē pupilli a seipso emere:licet sit de
putatus ad distrahendū.Et idē tenuerunt Tan.et Joā.de deo.et Boa.
a ī.c.in causis.Sed ꝯtiam opi.ᵃ quā recitat hic glo.in prin.tenuit Joā.
in.c.qui episcopatum.viij.q.i.Itē Host.Inn.Cōpo.et multi alij hic.et
est quasi cōis opi.tenet etiā Accur.glo.iuris ciuilis in.l.plane.ff.quod
cuiusq; vni.no.et Archi.in.d.c.qui ep̄atum.et videt hec opi.satis pba-
ri per istū tex.et melius facit.c.cū in veteri.ſ.eo.¶ Itē ex ꝯria opi.pos
set sequi fraus et absurditas ſm Hosti.nam inter cōpromissarios pos
sent fraudulēter poni illi de quibus vtilius posset ecclesie prouideri.
Nec obstant iura alle.p gl.loquunt cū q̄n ptās datur vni:q2 etiā certo
b casu pōt emere tutor rē pupilli si h̄ facit palā et fraude cessanteᵇ vt i.l.
pupillus.ff.de auc.tut.Hic aūt loquimur cū potestas cōpetit iuribus
vnde non pōt dici ꝙ electus oriatur a se:sed potius vocat a deo et a so
ciis.et facit qđ leg.et no.in simili.in.l.cum ipse.C.de ꝯbē.emp.Et hec fa-
ciunt optime in ar.ꝙ plures deputati ad distribuenda certa bona ad
c pias causas possunt illa distribuere in aliquem ex seipsisᶜ dummodo
d als egeat.Et circa hocᵈ vide ꝙ plenius dixi in.c.i.et.ij.de coha.cleri.et
muli.Item facit ꝙ si certi officiales deputantur ad eligendū aliquos
officiales pñt aliquem ex seipsis eligere nisi forma ptātis eis tradita
resistat:secus dic cum ptās esset eis tradita vt sequit in glo.nā iste eli-
gendo seipsum esset tanq̄ ambitiosus repellendus.viij.q.i.in scriptu
ris etiam si intrasset eligere idoneiorem.Quia vt dicit hic Innoc.et hñ
quisq; debet in seipso cognoscere culpam.v.di.ad cius.et de alio debet
presumere bonum:vt in.c.fi.de presump.¶ In gl.fi.pro intellectu gl.
op.contra tex.videtur enim ꝙ ista electio facta a tribus ex septem cō-
promissariis nullo modo valere debuerit:tum q2 forma cōpromissi ex
p2 esse habebat vt deberet quis eligi ab omnibus vel a maiori pte:vt
patet hic in tex.tum q2 hoc videt de iure cōi vt in.c.q2 propter.et.c.ec-
clesia.ſ.eo.facit.c.fi.de re iud.Sol.glo.metu contrarij dicit ꝙ persona
istius electi consentiendo electioni de se facte auget numerum eligen
tiū et sic ex septem habuit quatuor:et per ꝯns maiorem partem.Dixit
tamē in fi.ꝙ hodie nō valet talis electio q2 persona electi nō debet cō
putari in numero eligentiū per.c.cumana.ſ.eo.et sic sentit gl.ꝙ hodie
istud.c.sit sublatū qđ est contra id qđ habet.ī.in proe.nā frustra fuisset
hic positum si esset correctū per illud.c.cumana.Item ꝯ primum dictū
glo.facit vt nō debeat cōputari in numero:q2 aut iste consensit electio
ni fiende et tanq̄ ambitiosus est repellendus:aut electioni iam facte et
cum non esset facta a maiori parte non poterat adhuc p̄stare ꝯsensum
cū non dicat vocatus a deo ex quo electio nōdū est facta a maiori pte:
vt in.c.ecclesia.et in.c.qualiter.ī.eo.Sol.metu huius ꝯrij dixit hic In-
noc.ꝙ iste cōsensit electioni iam facte q2 et si non habuit maiorē partē
habuit tamen equalē et saniorē:fuit enī pars sua sanior ex ordine cōpro
e missi.Nā fuit dictū vt possent eligere ex se vel ex aliis ex ordine enī li-
tereᵉ colligit ꝙ ista pars fuit sanior.ar.in.c.mandato.de prebē.lib.vi.
5 et in.l.quoties.ff.de vsufru.† Hec opi.Inno.est fundata sup ea.opi.que
habet ꝙ electio facta a saniori parte dr esse facta a maiori:vt no.ſ.eod.
f scriptū.et.c.ecclesia.que quidē opi.cōiter damnat.Duo enī ᶠ requirun
tur copulatiue ad validitatem eo2 que fiunt ab vniuersitate:vt fiāt.s.a
maiori parte et saniori:vt in.d.c.q2 propter.et in.c.i.de his q̄ fi.a maior.
par.ca.vbi etiā tetigi.Et ex his patet ꝙ lec.Inn.non est vera et expssiꝰ
sibi resistit.c.ecclesia.ſ.eo.Aliā lec.posuit hic Compo.dicens ꝙ psona
electi cōputat hic in numero eligentiū ex forma cōpromissi:q2 fuit di-
ctum vt ex se possent eligere.Unde licet als cessante hac forma nō po
tuissent eligere vnū ex se:electus tamē non haberet augere numerum.
Hec lec.Cōpo.non placet Jo.and.et hñ q2 non habet in se rōnem suffi
cientem.nam licet fuisset dictū vt possent vnū eligere ex se:non tamen
sequitur qđ tacite voluerint vt persona electi computaretur in nume
ro eligentiū.Cum ista stent simul ꝙ vnus eligatur ex se:et ꝙ electio fiat

a maiori parte ipsorū:et non probat hoc inesse qđ
ab hoc cōtingit abesse:vt in.c.ij.de transla.prela.
et in.l.neq; natales.C.de pba.Procederet enī cō-
sideratio Compo.si fuisset cōpromissum in duos
hoc adiecto vt possent vnū eligere ex se:nā tūc ta
cite voluissent cōpromittētes ꝙ vox electi cōpu-
taretur cum alr non potuisset fieri electio a maio
ri parte.Tertiā lec.seu quartā posuit hic Hostiē.
dicens ꝙ vbi procedit per viā cōpromissi vox ele
cti auget numerum et consentiendo electioni sue
perficit ipsā electionē quo casu procedit iste tex.
Aut pcedit p viam scrutinij et nō cōputat in nu-
mero:vt in.c.cumana.qđ glo.adducit in ꝯriū.Ra
tio diuersitatis ſm eum est q2 cū pcedit p formā
cōpromissi non debet esse cōpromissariis officiū
dānosum.Item q2 electus non orit a se sicut orit
in forma scrutinij.Et cū hac lec.Hosti.transeunt
hic cōiter doc.sequentes.Sed considera q2 ratio
Hosti.est nimis breuis:sed p alia v̄ba clariora lo-
quitur Jo.an.post eum.in.c.per nostras.ſ.de iure
pa.et hic.Et dic ꝙ vera ratio diuersitatis est quia
compromissum nō arctat ad seruandā formā.c.q2
propter.ſ.eo.vt ibi patet.Unde pñt et solent com
promissarij eligere palā vt vnusquisq; audiat vo
ta alio2 vñ cum quis nō possit eligere qui sciat se
ab aliis electum ꝯsentiēdo electioni de se facte a
pte equali non videt ambitiosus nec oriri a se cū
sit prius vocatus a deo et a sociis:merito ꝯsentien
do auget numerū cū sit vnus de habentibus ptā-
tem nec disposuit principalr in seipm sed potius
dispositioni ab aliis facte ꝯsensit:nec est hoc am-
bitiosum sed meritoriū et officiū charitatis si bo-
no corde fit.ar.viij.q.i.qui ep̄atum.Sed q̄n pcedit
per formā scrutinij cum in secreto quisq; consen-
tiat:et sic ignoret an fuerit ab aliis electus nō pōt
consentire in seipsum:q2 sic videret ambitiosus a
seipso oriri:et ex hac ratione dico ꝙ nō debemus
precise distinguere inter formā cōpromissi et for-
mam scrutinij.Nā et cōpromissarij possent pcede-
re per scrutiniū priuatū quo casu nō posset electꝰ
ꝯsentire in seipsum:q2 oriret a se nisi ex postfacto
post publicationē velit recedere a ꝯsensu alij pre
stito et consentire electioni de se facte vt hic subij-
citur in hac glos.Sed idē esset in forma scrutinij
vbi necessario nō esset seruāda forma.c.q2 pp̄ter.
Ideo possumus et melius distinguere sic:ꝙ aut su
mus in casu in quo est seruanda necessario forma
c.q2 propter.vtputa in electione ep̄i vel prelati re
gularis p cuius mortē remanet ecclesia viduata:et
tunc anteq̄ vox electi cōputet in numero eligen-
tiū q2 a principio non pōt qs consentire in seipm
cum quis debeat cōsentire in secreto:nec ex post-
facto.s.post publicationē pōt accedere ad aliā ele
ctionem cū consensus de substātia debeat presta-
ri in ipso scrutinio:ita ꝙ consensus postea superue-
niens nihil operat:vt in.d.c.q2 propter.iuncto.c.
auditis.eo.ti.Aut sumus in casu in quo nō est ne-
cessario seruanda illa forma iuxta not.per glos.in
c.sicut eum.et in.c.is cui.ſ.eo.li.vi.et tunc aut fit ele
ctio cunctis audientibus aut p scrutinium priua
tū.Primo casu pōt procedere dispō huius.c.cū
semper subsit eadē ratio cum non oriat a se nec sit
ambitiosus ex quo videt se electū ab aliis.Puto
tamē ꝙ ad hoc vt iste possit ꝯsentire electioni de
se facte:oportet ꝙ vox sua vna cū aliis qui eū ele-
gerunt constituat maiorē partem:secus si ad pari
tatem dūtaxat perduxit vota aliorū:vt sentit hic
Phil.videret enim ambitiosus si consentiret ele
ctioni de se facte ex quo electio nō perducitur ad
maiorē partem vna cum consensu suo:sed si fuisset
processum per formam scrutinij priuati non pos-
set iste cōsentire a principio in seipsum cum igno
rat an alij in eum consenserint.credo tamen:vt.ī.
dixi:quod si iste electus ab equali parte consensis-
set in scrutinio priuato in alium qui non est ele-
ctus a maiore pte qđ posset recedere facta publi-
catione ab alia nouatione et consentire electioni
de se facte et consentiendo augere numerum:quia
ex quo necessario nō est seruanda forma.c.q2 pro-
pter.potest augeri numerus p accessum sicut ser-

Zacharias.
a ¶ Sed ꝯtra opi.
Tu addē isti opi.
adhesisse.archi.ī
c.ep̄atuz.hic per
istū alle.iste in.c.
consuluit.de iu-
repa.Ange.in.l.
iam tū.§.l hac.ff.
iudi.sol.her.in.l.
q2 ab oibus.§.si
titio.et ibi Alex.
in apo.ad ipm.ff.
de lega.i.et Pau.
de ca.ꝯsi.cxxxiij.
als ſm nouā im-
pressionē.consil.
cxxxi.in prin.
b ¶ Cessante.addē
Ang.consi.xcv.
c ¶ Ex seipsis.ad
de Pet.de anch.
late consi.cclxxx.
¶ Adde qđ pñt
etiā inter filios
suos distinguere
vt refert Jason.
post Pau.de ca.
ibi in.l.si is qui.ī
ij.col.ver.itē per
istū.ff.de vulga.et
pup.in materia.
vide oino bart.et
ibi do.Alexan.et
alios in apo.i.l.
cū quidā.in prin.
ff.de lega.ij.vbi
multa ponunt in
materia. Aene.
Falco.
Sebasti. Sapia.
d ¶ Et circa hoc.
vide do.Soci.in
consi.xi.circa pre
sentem.in prima
parte per totum.
e ¶ Enim lre.Fa-
cit qđ primo no-
minatus p̄sumit
magis dilectus.
l.publius.§.titia
et ibi Bart.et do.
Alex.in apost.ff.
de cōdi.et demō.
per Bar.in.l.qui
duos.ff.de leg.i.
per do.Fra.cur.ī
consil.lxxv.v.sed
p̄missis nō ob.in
ij.col.vide p istū
in.c.dilecta.l.iiij.
no.et in.c.sedes.ī
iij.col.ī.de rescr.
Aeneas falco.
Sebasti. Sapia.
f ¶ Duo enī.Ui-
de late per deciū
post alios in.c.cū
omnes.ī.de con
stitu.

natur in electione pape iuxta no.in.c.licet.§.eo.et in electione imperatoris:vt no.in.c.§.proxi.et hoc est quod voluit glo.hic et in sequenti.q.et hec videtur fuisse de mente Jo.an.in regula.in toto.de re.iur.in mercur.lib.vj.vbi dicit quod si omnes canonici ecclesie cathedralis sunt mortui preter duos
5 a potest vnus alium eligere [a] in episcopum et electus consentiendo auget numerum vt dicit ita quod electio non dicitur facta ab vno sed a toto capitulo.nam et iura dicunt quod electio potest esse concors vt in.c.quod sit.xviij.q.j.sed non potest dici concors si electus consentiret in alium ergo de mente iuris est quod electus consentiendo electioni sue computetur in numero eligentium quod intellige modo predicto.et fortius predicta procedunt quando compromissum fieret in duos:nam vnus posset eligere alium et electus consentire:vt voluit hic Hostien.et bene.

a ¶ Eligere. Vide omnino que posui.§.eo.in.c.j.in nu.vj.in ver.ex se ipsis. Alenc.falc,

6 ¶ †Et secundum predicta limitarem et distinguerem vnum dictum Hostien.hic eo quod dicit quod in electione pape potest habere locum id quod hic dicitur quod vox electi auget numerum eligentium intelligo enim quando fit electio per scrutinium priuatum vel quando facta publicatione recederet electus a nominatione de alio facta in quem non conueniat maior pars et consentiret electioni sue. Qualiter autem debeat iste electus consentire electioni sue ad hoc vt augeat numerum eligentium.dicit hic Philip.et bene quod non debet dicere eligo vel coeligo meipsum ne principaliter disponeret in seipsum contra.c.si.de insti.sed debet sic dicere consentio electioni de me facte:et si diceretur quomodo consentit electioni ex quo adhuc non est perfecta cum nondum sit facta a maiori parte:sed ab equali.Dic quod licet nondum sit facta a maiori parte:est tamen in fieri:non est enim omnino fienda sed consentiendo illico augetur numerus sicut in simili no.in.c.preterea.§.de appell.per Innocen.¶ An autem possit iste electus semper consentire electioni de se facte:dic quod non secundum doc.debet enim consentire infra tempus a iure statutum ad electionem fiendam vel in compromisso appositum.Nam cum electio perficiatur suo consensu demum intercedente:oportet quod consensus suus intercedat infra tempus electioni fiende prefixum.ar.in.l.bonorum.ff.rem ra.ha.et facit quod no.glo.in.c.quod sit.de elec.lib.vj.¶ Vltimo [b] pro declaratione dictorum et text.queritur
7 quid †si aliqui ex compromissarijs elegerunt scienter indignum nunquid valeat electio facta ab alijs de idoneo si non constituunt maiorem partem omnium. Hec questio dependet ab alia:nunquid potestas istorum compromissariorum qui elegerunt scienter indignum deuoluatur ad alios compromissarios qui non deliquerunt an redeat ad capitulum.nam si redit ad capitulum non valet electio qui non est facta a maiori parte.Sol.dicit hic Hosti.quod talis electio non valeret in terminis huius.c.propter formam appositam in compromisso.Nam fuit dictum quod electio fieret ab omnibus vel a maiori parte:ista autem non reperitur facta a maiori parte:et sic sentit quod cessante tali forma valeret electio facta a minori parte:ex quo alij sunt priuati.Sed mihi non placet hec consideratio Host.nam et si nihil fuit dictum in compromisso tamen tacite intelligitur vt fiat ab omnibus vel saltem a maiori parte:vt dixi in.c.precedenti.Vnde quemadmodum valeret electio facta a maiori parte ex quo alij compromissarij sunt priuati:qui elegerunt scienter indignum:ita debet valere cum fuit dictum in compromisso vt fieret ab omnibus vel a maiori parte.Nam alijs priuatis electio potest dici facta ab omnibus:quia fuit facta ab illis in quos tota potestas erat deuoluta:vt habetur in simili in ca.congregato.§.eo.Nam certum est quod etiam compromissarij eligentes scienter indignum sunt priuati potestate eligendi:vt in.c.si compromissarius.§.eo.tit.lib.vj.Nec delictum maioris partis debet nocere minori parti vt potestas redeat ad capitulum.Nam illud.c.si compromissarius.loquitur quando omnes compromissarij elegerunt scienter indignum:tunc enim potestas redit ad capitulum:secus si omnes coeligunt et electio facta a minori reperitur facta de

a Sebasti. Sapia.
b ¶ Vltimo. Spe. in ti.de elec.ver, sed quid si omnes,

idoneo:et predicta no.faciunt enim nedum ad electiones que fiunt ad ecclesiastica officia sed etiam secularia.

1 ¶ Imperator non eligitur a papa sed confirmatur siue approbatur.nam eius electio spectat ad certos principes alamanie.
2 Iurans obseruare fidelitatem alicui tanquam imperatori si declaratur quod non est imperator non tenetur iuramentum obseruare.17.25.
3 Priuilegium concessum alicui a papa non potest turbare legatus de latere.
4 Necessitas facit aliqua que citra necessitatem non essent facienda.
5 Iudex etiam delegatus pape perperam procedit sine citatione.
Sententia etiam principis sine citatione nulla est.
6 Papa sine magna causa non debet se impedire circa temporalia.
Papa non potest tollere ius quesitum tertio.
7 Imperator siue rex ex quibus causis possunt deponi.
8 Argumentum a sufficienti partium enumeratione tollitur quando partes non sunt sufficienter enumerate.
9 Principes si sine causa denegant auxilium ecclesie depresse possunt deponi.
10 Citatio non requiritur in causa notoria.
11 Excommunicatio impedit promotionem etiam ad secularem dignitatem.
12 Spurius non potest promoueri ad sacros ordines:quia
Filius in multis fert delicta patris.
13 Iuramentum an sit licitum vel non spectat ad papam vel episcopum non autem ad iudices seculares.24.
14 Peccat nolens acceptare dignitatem si non reperitur alius idoneus.
15 Dignitas que solet conferri per electionem non debet semper dari illis quorum antecessores habuerunt illam dignitatem.
16 Regnum cui est deferendum si non reperitur aliquis de domo regia.
18 Papa potest omnia que potest christus claue non errante.
Imperator recognoscit imperium a papa.
19 Priuilegia super spiritualibus concessa laicis potest papa ad libitum reuocare.
20 Electores imperij si eligunt indignum scienter electio deuoluitur ad papam.
21 Excommunicatus occultus an que facit recte facit.
22 Petens absolutionem ab excommunicatione non per hoc fatetur se fuisse excommunicatum.
23 Absolutio vtrum possit peti per nuntium vel per literas.
24 Pactum de futura successione iuratum quo casu valeat.
Contra iuramentum notorie illicitum propria autoritate licet venire alias debet adiri superior.
Contra iuramentum licitum potest quis venire propria autoritate ex magna necessitate.
26 Vtilitas magna equiparatur necessitati.
Imperator electus potest tunc ante coronationem administrare.
Gesta a non habente autoritatem non valent.
27 Exceptiones contra aliquam rem opposite:debent prius examinari antequam illa res mandetur executioni.

1 VEnerabilem. †Electus in imperatorem a maiori parte illorum ad quos spectat electio si fuerit idoneus per papam confirmabitur.Sed vt dicit Col.et bene:melius et proprius dicitur approbabitur quia nec in isto nec in alio iure probatur quod electio imperatoris confirmetur per papam sed approbatur.Et ad hoc vide bo.tex.in cle.romani.de iureiuran.vbi ponuntur formaliter verba quibus vtitur papa in examinatione electionis imperatoris.Nam denuntiat et declarat electum esse idoneum clarius et latius ibi habetur.Vel summa aliter istum text.et pinguius sic.Electio imperatoris spectat ad principes germanos tres prelatos et quatuor laicos:et electio facta per eorum maiorem partem ceterisnon contemptis tenet:et ad papam pertinet electum examinare et approbare et inungere consecrare et coronare si est dignus vel reijcere si est indignus. Vt quia sacrilegus excommunicatus tyrannus factus hereticus paganus periurus vel ecclesie persecutor.Et electoribus nolentibus eligere papa supplet et data paritate vocum eligentium nec accedente maiori concordia potest papa gratificare cui vult hoc dicit no.iste tex.diuiditur.Nam in prima ponit reprehensionem legati.In secunda ibi:verum.captando beniuolentiam principum ipsorum ius et potestatem declarat.In tertia ibi:obiectioni.respondet ei quod obijciebatur contra legatum.In quarta ibi:eos.monet principes vt adhereant Ottoni et recedant a Philippo:et quod hoc facere debeit probat quatuor rationibus.In quinta ibi:nobilitatem hic specialiter mandat duci in suprascriptione nominato.Et vt habeas perfecte intellectum litere premitte quod dum olim ecclesia romana esset oppressa ab astulpho rege longobardorum papa requisiuit auxilium ab imperatore qui olim habitabat in grecia.Nam postquam ciuitas romana vbi erat imperium fuit tradita ecclesie per Constantinum imperatorem imperator iuit ad habitandum in greciam et fecit edificari seu ampliari ciuitatem constantinopolitanam tunc nobilissimam.Et quando ille imperator qui tunc regnabat in grecia noluit ecclesie prestare auxilium:papa illum priuauit:et imperium transtulit in germanos dando potestatem septem principibus alamanie quorum tres sunt prelati:ceteri vero laici:quos notat glo.in.c.ad apostolice.de re iud.lib.vj.vt haberent eligere futurum imperatorem.Et hac potestate et ordinatione stante vacante imperio electores diuiserunt se in duas partes.nam quidam conuenerunt in Philippum ducem.Alij vero in Ottonem legatus pape qui erat tunc in illis partibus ex mandato ipsius pape in predicationibus et alijs collationibus suis et etiam in suis literis denuntiauit personam Ottonis idoneam

idoneam ad imperium obtinendum ꝛ personam
Philippi declarauit indignam: ꝛ suadebat om-
nibus quatenus recederent ab obedientia Phi-
lippi ꝛ adhererēt Ottoni. principes ꝛ alij q adhe
rebāt Philippo querelarūt apud romanū ponti
ficē dicentes ipm ꝑperā ꝓcessisse: q2 aut in illa ele
ctione vel approbatione gessit ꝑsonā electoris: et
tūc posuit falcē in messez alienā: vtpote q2 electio
non pertinebat ad legatū sed ad ipsos principes.
aut gesserat ꝑsonā cognitoris. i. iudicis. ꝛ cū pro-
cessissent altera partium absente. s. Philip. mini
me citata iniustitiā illi fecerat. papa vō hoc scri-
psit duci cuidā q iurauerat Philippo fidelitatē
tanꝗ imperatori. Primo captādo beniuolentiā
principū dicēs ꝙ ad principes illos alamanie de
iure ꝛ antiqua ꝯsuetudine ptinet electio impera-
toris: sed ipsi debēt recognoscere sicut recognoue-
rant ꝙ autoritas examinādi ꝑsonam electam spe
ctat ad papā q eū vngit cōsecrat ꝛ coronat. Scdo
rñdet papa obiectioni q̄ fiebat ꝯ legatū dicens ꝙ
nō ꝓcesserat vt iudex neqꝫ vt elector sed vt denū-
tiator. nam denuntiauit propter crimina publica
ipsius Philippi eius ꝑsonā esse indignā ad impe-
riū obtinendū: ꝛ cū illius crimina essent notoria
non erat opus iudicialiter ꝓcedere ꝓsertim cum
electores illius Philippi processissent alijs electo
ribus contemptis ꝛ non vocatis. Deniqꝫ in ter-
tia parte pa. cōfirmando ꝓcessum legati declara-
uit illū Philippū ducē indignū: ꝛ Ottonem ele-
ctum declarauit idoneū: ꝛ ꝙ hoc facere posset ꝓ-
bat iure ꝛ exemplo: vt pꝫ in litera. Quarto prin-
cipaliter inserit papa aliam cām q̄ reddebat illū
Philip. indignū vel eius electionē non esse ad-
mittendā: q2 pater ꝛ frater immediate ꝓfuerāt im
perio. Vñ si iste Philip. nunc obtinuisset īperiū
videret ꝙ nō ex electione: sed ex successiōe defer-
2 retur imperiū. ¶ † Ultimo pa. monet istū princi-
pes cui scribit vt omnino debeat recedere ab illo
Philip. nō obstāte iuramento sibi prestito: q2 cū
fuit prestitū sibi tanꝗ imperatori illo reprobato
ad imperium obtinendum non est hmōi iuramē-
3 tum obseruandū. ¶ † Not. j. ibi: in messem alienā
ꝙ non licet legato etiā de latere perturbare pri-
uilegiū alteri p romanum pontificē cōcessum ad
hoc ho. glo. in c. pro illorum. j. de prebē. q̄ vult hoc
procedere etiam si priuilegium sit clericis conces
4 sum. † Iuxta literā vero collige ꝙ nō licet pone-
re falcem in messem alienā: tpe tamen necessitatis
a licet: [a] de quo dic vt in c. discipulos. de conse. dist.
b v. nec licet [b] transire p agrum alienū dño inuito
nisi in quibusdā casib9 a iure expressis: de quo vi-
de glo. j. di. omnes legen. ꝛ in l. diuus. ff. de ser. ru.
pre. vbi dicit tex. ꝙ non licet venatoribus seu au-
cupibus transire p agrum alienū cā venandi seu
aucupādi. ¶ No. ij. ibi: derogauerat dignitati: ꝙ
eligere imperatorem est dignitas. Nā si notarius
ipsius ꝓncipis dicitur habere dignitatem: vt in
l. vnica. C. de manda. prin. not. Bar. in l. iij. ff. ad l.
iul. repe. Fortius ipsi electores censendi sunt ha-
c bere quandam dignitatem: [c] est tñ dignitas sine
iurisditione. nam multis alijs modis potest capi
dignitas. de quibus vide ho. glo. in c. q2 nonnulli
de cleri. non residen. ꝛ per Bartol. in l. i. C. de dig.
lib. xij. ꝛ vide quod ibi dixi in c. de multa. de ꝓbē.
5 ¶ † No. iij. ibi: absente altera partium ꝛc. qō per-
peram procedit iudex etiā si sit legatus pape pte
non citata: vnde regulariter non valet processus.
iij. q. ix. caueant ꝛ c. ola. in c. ij. de testib. Quinimo
eius sñia ipsius principis est nulla ex defectu cita
d tionis: [d] vt est gl. no. ꝛ ibi per Bal. in l. ij. C. de leg.
facit cle. pastoralis. de re iud. ꝛ glo. in c. ij. de here.
lib. vj. vide tex. ꝛ qō ibi dixi in c. i. de cā pos. ꝛ ppr.
6 ¶ † No. iiij. in ver. verū ibi: recognoscimus vt de-
bemus ar. op. ꝙ papa nō pōt sine cā ꝓuare electo
res imperij vel ipsoꝝ ptātē aliquatenus impedi-
re: presertim q2 vt subijcit in tex. non solū de iure
sed etiā de antiqua ꝯsuetudine hec ptās eis com-
petit. per hoc vide ho. glo. in c. ad apostolice. de re
iud. lib. vj. ¶ Itē q2 papa nō debet sup istis tem-
poralib9 sine maxima cā se impedire: vt in c. cām.

qui fil. sint legi. Nec priuare potest laicos corū iu-
re sibi competenti: vt not. Inno. in c. inquisitioni.
j. de sentē. excom. ꝛ priuilegium concessum de sui
natura perpetuū non debet reuocari: vt no. Inn.
in c. nouit. de iud. ¶ Item not. ibi: de iure ꝛ anti-
qua consuetudine. ꝙ consuetudo potest concurre
re cum iure communi: ꝛ sic adijcere maius robur
ꝛ vinculum ad ipsum ius commune. concordat. c.
sopite. de censib. ¶ Item not. ibi: a grecis trāstu-
lit ꝛc. magnam prerogatiuam potestatis apposto-
lice ad imperium. nam papa potest ex causa magi
ma transferre imperium de gente ad gentē. Item
potest examinare electum in imperatorē: appro-
bare personam vngere consecrare ꝛ coronare ac
etiam reprobare si opus est vt hic. Potest etiam b
ex causa superuenienti deponere iam coronatum
vt in c. ad apostolice. preal leg. Ex quibus omni-
bus ꝛ similib9 que plene tetigi in c. nouit. de iudi.
potest colligi maioritas summi pontificatus ad
imperium seculare ꝛ prosequere hanc materiam:
vt plene dixi in d. c. nouit. Itē not. ibi: germanos
qō theutonici dicuntur germani qō exponēs gl.
xxxiiij. dist. c. j. dicit quod sunt veri germani id est
veri nobiles. Uel ſm Ioā. and. sic dicuntur a gi-
gno gignis propter fecunditatem in generando.
est enim patria multum generatiua. ¶ No. ibi ele
ctum in regem. quod primo quis eligitur in regē
postea in coronatione promouetur ad imperium.
e Ante ergo coronationem [e] proprie non solet ap-
pellari imperator ꝛ sentit hic Io. and. ꝙ eligitur
in regem. s. alamanie. Io. cal. dicit ꝙ melius dice-
retur romanorum ꝛ ita loquitur in text. in clemē.
ne romani. de iureiurā. Per electionem ergo di-
citur rex romanorum: in coronatione appellatur
imperator. Simile in epō ꝛ archiepō qui ex solu
electione ꝛ etiā ꝯfirmatione non assumunt seu nō
consequunt nomen epi seu archiepi sed ex conse-
cratione ꝛ pallij traditione: vt in c. nisi. de auto. ꝛ
vsu pal. ꝛ vide glo. in cle. ij. de celeb. missa. ¶ Not.
ibi: vngimus ꝛ consecramus ꝙ imperator conse-
cratur. ꝛ ex hoc sumpserunt quidā argumentū qō
imperator recipit ordinem. s. subdiaconatus qō
reprobat glo. in c. valentinianus. lxiij. dist. ꝛ com-
muniter doc. hic. Unde improprie dicitur impe-
rator consecrari. proprie vero consecratur epūs et
imperator inungitur: ꝛ de vnctione imperatoris:
ꝛ eius effectu ꝛ aliorum regum: vide quod legi. et
no. in c. vnico. j. de sac. vnc. Imperator etiam coro
natur triplici corona: ferrea argentea ꝛ aurea: ꝛ a
quibus coronetur ꝛ significatum istoꝝ metallorū:
vide per glo. in cle. ne romani. prealleg. Et quate-
nus tex. hic dicit ꝙ ad papā spectat eū vngere: cō
f secrare [f] ꝛ coronare dicit hic Io. and. post Hostiē. i
ꝙ cardinalis Hostiensis imperatorē vngit ex an-
tiqua cōsuetudine ex mādato pape: sed papa suis
manibus eū coronat corona aurea. ¶ Not. in ver.
est enim regulariter ac generalr differentia inter
hec. nā regula patitur instantiam seu exceptionē
g vt no. super rub. de reg. iur. sed genus [g] cōprehen
dit sub se oēs spēs suas nec est dare sibi exceptio-
nem. mēs ergo lr̄e est ꝙ cōiter ꝛ vniuersaliter ob-
seruatū est ꝛc. no. semp predicta ergo ad eum spe-
7 ctat examinatio. ¶ † Not. ibi sacrilegū vel excōi-
catum ꝛc. ꝛ plura crimina īpedientia seu inhabili
h tantia ad imperiū obtinendū. [h] que vero crimina
deijciant imperatorē iam creatū: vide gl. no. xviij.
di. si papa. in fi. que dicit ꝙ omne crimen sufficit si
de eo īperator est incorrigibilis. Sed tu vide In-
noc. in c. ad aplice. vbi no. dicit ꝙ imperator ꝛ alij
reges nō debēt priuari nisi ex maximis causis seu
delictis. Quia cū nō possint deponi sine magnis
periculis detrahendū est rigori: arg. in c. latores.
i j. de cle. excō. mi. Vñ ꝯcludit ibi Inno. ꝙ ex [i] faci
lioribus causis deponunt clerici ꝗ̄ isti principes
vide tñ text. cū glo. in c. alius. xv. q. vj. vbi colligit
ꝙ rex Frācie fuit depositus p papam ex eo q2 erat
effeminat9. i. nimis sequebatur mulieres ſm glo.
8 ibi. ¶ † Not. in ver. obiectioni. ibi: denuntiatoris
officium: q2 licet valeat argu. a sufficienti diuisio-
ne seu partium numeratione: vt hic in prin. ꝛ in c.

a ¶ Licet. adō ꝙ
volnit Ro. sing.
suis. fol. xiij. vbi
dicit ꝙ ille q eq-
tat per longa iti
nera potest licite
de mense maij ca
pere herbas pro
equo.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Nec licet. Ui
de Bal. ꝛ Paul.
de ca. in l. p agrū
C. de ser. cū alle-
gatis. p Feli. l. c.
oēs. j. dist. ꝛ adde
qō dicit Ang. in
l. ij. §. cū in eadez.
per illā tex. ff. ad
l. rho. de iactu. ꝙ
armigeris danti
bus operā bello
licito pmittitur
depredari victua
lia tpe necessita-
tis refert ꝛ mul-
ta alia adducit.
d. Fran. Cur. se-
nior in repe. l. ad
monēdi. col. xix.
ff. de iureiu. vide
do. Ias. in l. prin
cipalib9. ff. si cer.
pet. Firma. l tra-
cta. de gabellis. i
ij. pte octaue pte 2
sentis. q. j. ꝛ. vij.
c ¶ Dignitatem.
Adde ꝙ alij no-
tarij nō dicūtur
habere dignita- 3
tem vt voluit ol-
dra. consi. l.
d ¶ Citatiōis. ad-
de Fran. are. cō-
si. clxiij. 4
Sebasti. Sapia.
e ¶ Coronationē. a
Uide Ang. in l. b
hīs a zenone. C. ō
quadriē. ꝓscript.
vbi dicit ꝙ impe
rator añ corona-
tionem non dici
tur imperator sꝫ
romanoꝝ rex. vi
de Feli. in c. cau-
sate. col. j. cū plu-
ribus sequētib9. c
ꝫ. de rescrip. vbi
ponit an appella
tione epi veniat
electus.
f ¶ Cōsecrare. ad 5
de do. Car. consi.
penul. vbi ō crea
tione impatoris.
Sebasti. Sapia.
g ¶ Sed gen9. no. d
ꝙ illud dicit ge-
nerale ꝙ nullam
patitur exceptio 6
nem qō facit ad
impugnandū dif
finitiones q̄ non
cōprehēdūt om-
nes casus. nā dif
finitio debet esse
gnalis. l. j. §. dolū
ff. de dol. no. glos.
i. l. j. ff. de le. ergo
falsa si aliquē ca-
sum non compre
hendit: ꝛ ad hoc
facit text. in l. j. ff.
ō reg. cato. tamē
contra hanc dif-
ferentiā inter re-
gulariter ꝛ gene
raliter sentit gl.
in c. pastoralis. i
prin. ꝫ. de rescri.
Zacharias.
¶ Ad imperiuz
obtinendum. ad
de an si talia cri-
mina contra ele-
ctum imperato-
rem opponātur
ei9 coronatio dif
ferat donec dis-
cutiatur ꝛ cōclu-
de cum Inn. hic
ꝙ sic quēadmo-
dum in electo in
episcopum ei9 cō
secratio differt p
c. super his. j. de
accusationibus.
Anto. Francis.
¶ Quod ex. Ex
qbus aūt causis
clerici deponun-
tur ꝛ ꝓpter que
crimina habet i
c. at si clerici. i. §.
ō adulterijs. j. de
iudi. ꝛ in c. cū nō
ab hole. eo. titu. ꝛ
in c. perpendim9
de sent. excō. ꝛ ex
quibus causis ꝓ-
lati remoueātur
a beneficijs ꝛ an
ex facilioib9 cau
sis remoueantur
prelati īferiores
ꝗ̄ episcopi: et an
remoueant si effi
ciantur inutiles.
ꝛ an tunc debeāt
vite necessaria ꝑ
cipere habet per
glo. summe. ꝛ ibi
per Archi. vij. q.
j. ꝛ habetur in c.
tua. de cle. egro.

si diligenti. de prescrip. Tamē tollitur hic ar. vbi oēs partes sofficienter numerate non sunt. nā isti principes hic arguebant q aut iste legatus gessit personā electoris: aut cognitoris: ⁊ vtroq casu male processit: sed papa confutando hoc arg. adiecit q nec electoris nec cognitoris gessit personā sed denuntiatoris officium exercuit. ⁊ hoc vltimum membrum fuerat omissum ab illis arguentib9 et de hoc vltimo modo arguendi ⁊ multis aliis: vide per Bal. in. l. conuenticulam. C. de episc. ⁊ cler. ¶ No. ibi: quis plures ex illis ⁊c. q in electione imperatoris preualet quicquid fit a maiori parte electorum. non ergo requirit omnium cōsensus: nec due partes eo᷑ sicut in electione pape: sed sufficit maior pars sicut cōiter ɔtingit in electionibus alio᷑ plato᷑: vt in. c. licet. in fi. ē. e. Et hec faciūt in ar. ad q. nunqd isti electores imperii exerceant hanc ptātē vt singuli an vt collegium. Hostiē. tenuit hic q vt singuli. sed multi tenuerunt oppositum. idem sequit Jo. an. in addi. Spec. in ti. de rescript. presenta. §. vlti. ver. pe. Et ista cōtraria opi. plus mihi placet: q2 cum isti electores successerūt in locum populi romani qui vt vniuersitas eligebant sibi imperatorem debent isti censeri eodem iure cum illis vt surrogatum sapiat naturā eius in cuius locum surrogat: vt in. c. ecclesia. ī. vt lite pendē. Preterea sufficit hic maior pars sicut contingit in actib9 collegii: vt in. l. quod maior. ff. ad muni. ⁊ in. c. i. de his que fiunt a maio. part. ca. Itē debent oēs hic cōuocari ⁊ simul actum expedire. Ideo dixi hic no. tex. q plus obest electioni cōtēptus vnius q cōtradictio multorum. Quia contradictio minoris partis pñtis non impedit electionē maioris partis: sed vnius cōtēptus pōt facere totā electionē retractari: vt in. c. quod sicut. ē. eo. ⁊ in. c. bone. ī. eo. Omnia enim hec signa sunt collegii nā in spectantibus ad singulos pōt qlibet p se pstare ɔsensum: vt in. l. p fundum. ff. de ser. rust. pdi. Sed tenēdo opi. Hosti. q isti eligūt tanq singuli pbaret hic vna notabilis theorica bar. ⁊ mēti tenenda in. l. oēs populi. ff. de iu. ⁊ iur. Ubi dicit q vbicūq maior pars pualet minori parti etiam in actibus ad singulos spectantib9 debēt oēs ad quos actus ptinent simul cōuocari. ar. in. l. maiorem. ff. de pac. ⁊ l. ⁊ q2. eo. ti. Et vide in hoc qd plenius dixi in. c. iii. de iurepat. vbi tetigi an patroni debeāt simul cōuenire ad pñtationis actū. ¶ No. in ver. nos vtiq reputamus ⁊ noiamus regem. q papa non ɔfirmat psonā istius electi in imperatorem sed solū declarat ⁊ noiat eū idoneū ⁊ regem: ⁊ sic videt q electio imperatoris nō indigeat confirmatione expssa. ⁊ facit text. in. d. cle. ne romani. pnt. ē. indugi. ¶ Itē not. ibi: post admonitionē et expectationē: tex. quasi apertū q in electione ipeatoris pñt electores variare recedendo ab eo in quē nō ɔsensit maior pars ⁊ accedere ad noiationem alterius sicut obseruat in electione pape: vt not. in. c. licet. ē. eo. ⁊ vide qd plene dixi. ē. c. proxi. ¶ No. ibi: si pricipes admoniti ⁊c. ar. op. q ad eligendū imperatorē nō est tps a iure pfixum: vnde si negligūt eligere nō deuolui illico ptās ad papam sed debent prius admoneri pfigo eis alio termino infra quē debeāt eligere. Quod si nō fecerit tunc deuolui ptās ad papam vt hic no. pbat. Et vide ho. glo. in. d. c. ad aplice. ⁊ idē seruari dz vbicūq tps nō est pfixū sicut dixi respectu institutionis. ē. pxi. ⁊ in. c. ii. de conces. pben. ¶ Et not. text. ibi: vel nō potuerūt: vel nō voluerunt: q lz electores imperii velint eligere: non tñ pñt nihilominus post admonitionē ⁊ expectationē postq ptās pro

4 uidēdi deuolui ad papā ᵃ ne sedes aplica careat defensore sine sui culpa. Et tene menti in hoc istū tex. qz nō recordor de alio cōsimili: ⁊ facit optime in arg. q si patroni ecclesie non possunt in aliquo impedimento eligere: ⁊ qd post longā expectationem pōt episcopus ecclesie puidere ne careat ecclesia rectore sine sui culpa. de quo vide qd dixi in

9 c. quoniam. ⁊ in. c. cum propter. de iurep. ¶ † Itē no. ibi: aduocato ⁊ defensore. quod imperator est aduocatus ⁊ defensor ecclesie. tenet enim p posse ecclesiā defendere ⁊ exaltare: vt in. d. cle. ne romani. ⁊ lxiii. dist. tibi domino. ⁊ c. ego Ludouicus. et idem in aliis principibus: vide ho. tex. xxiii. qd. i.

b principes. ⁊ c. regnū. Merito pncipes ᵇ pñt deponi si sine cā legitima denegarent impendere auxilium ecclesie oppresse presertim hoc procedit si tenemus opi. canonistarum cōem: q imperiū immediate pcedit a papa licet mediante deo. vt plene dixi in. d. c. nouit. ⁊ vide ho. glo. in cle. ad nostram. de her. ⁊ tex. xcvi. di. in. c. i. ⁊ ii. ⁊ extraua. boni. vnā

10 sanctam. ¶ † Itē no. ibi: sunt enim notoria impedimenta ⁊c. iuncto tex. in prin. ibi. cū citata non fuerit. tex. no. q in notoriis non est necesse citare partem ex quo factū est ita notoriū vt certū sit absenti nullā defensionem cōpetere posse. ⁊ concor. tex. in. c. cū olim. de re iud. ⁊ vide qd ibi dixi ⁊ plenissime tetigi in materia notorii in. c. vestra. de cohab.

11 cler. ⁊ mul. ¶ † No. ibi. s. excōicatio: q excōicatio impedit pmotionē etiā ad secularē dignitatē nō valet ergo electio facta de excōicato etiā ad secularem dignitatē. qd tene menti. facit qd leg. ⁊ not. in. c. ad probandum. de re iudi. ⁊ in. c. si. de procur.

12 ¶ † No. ibi: quam progenitores eius ⁊c. q ad repellendū quē a dignitate adipiscenda etiā seculari considerat nedum delictū pprium sed pgenitorum. Unde psecutio ecclesie a progenitoribus istius Philippi facta hic aggrauat ne iste pmoueatur. nā timent in filio ⁊ liberis crimina pater

c na ⁊ pgenito᷑. ᶜ nā sepe ᵈ solet fili9 similis esse pa

d tri. Hinc est qd filius punitur propter crimen lese maiestatis a pr̄e cōmissum. nā efficit infamis et excludit ab omni successione parētis: ⁊ vita ex sola misericordia reseruat de quo dicendū etiam vt plenius habet in. l. qsqs. C. ad. l. iul. maie. canonizata. vi. q. i. §. verū. in ver. si qs cum militib9. ⁊ hec est vna ex causis quare fili9 spuri9 nō pōt ad ordines pmoueri: vt no. glo. in. c. ii. de fil. presby. lib. vi.

13 ¶ † No. ⁊ tene mēti tex. ibi: ad nostrū iudiciū ptinere. qd vbicūq dubitat an iuramētū sit licitum vel illicitū non pōt princeps secularis cognoscere: sed ad solū papā ptinet cognitio. Et videt tex. innuere q alii plati citra papā non pñt de hoc iudicare: sed ego allego no. ⁊ sing. dictū Spec. in tit. de leg. §. nūc ostēdendū. ver. xxiiii. vbi dicit q etiā eps pōt interpretari iuramentū. alle. de pig. significāte. ⁊ ad hunc tex. rñdet tripliciter. Primo qd pcedit in negotio arduo ⁊ inter magnas psonas. Uel qñ vult dare licentiā ɔueniendi sine permutatione vel alia cōmutatiōe in melius. Quod est menti semp tenendū p limitatione istius. c. nā h doc. cōiter trāsiuerunt inherētes verbis lre. Et p isto dicto Spe. allego not. Innoc. in. c. debitores. de iureiur. ⁊ qd ibi dixi. ¶ No. ibi: ceteris fiducia tollerctur: q non reprobat fiducia seu spes ad dignitatem obtinendā. ¶ In ɔtrium facit tex. no. in c. qui primatū. xl. di. vbi dr q qui primatū desiderat in terra reperiet ɔfusionē in celis qnimo subiicit q etiā tractare de primatu est peccatū: ⁊ vide ibi ho. glo. Sed dic q spes primaria est damnata vt ibi: non aūt scdaria vt hic: de quo vide ho. glos.

14 in. c. quid proderit. xl. di. ¶ † Itē licet indignum sit ad dignitatē aspirare tñ pōt licite qs laborare vt tollat impedimentū ppter qd posset impediri pmotio ⁊ hoc casu loquitur iste tex. nā peccat nolens acceptare dignitatē si per aliū non potest ita bene ecclesie prouideri. de quo vide no. dictū in. c.

15 si electus. ī. eo. titu. lib. vi. ¶ † Not. prope fi. ibi: nō nisi de domo ducis: quod dignitas que defertur per electionem non debet successiue deferri pluribus de eadē domo ne potius videat dignitas delata ex successione q ex electione. Ad hoc enī non aduertunt nōnulli improbi laici q sepenumero instant vt beneficium aliquod non exeat familiam eo᷑ allegantes antiquitatē pro cā. Dicunt enim quod iādiu illud beneficiū semper fuit collatum alicui de domo eorum. Nam hec sola allegatio debet esse sufficiens ad impediendum collationē alicui de domo fiendā. Nam si istud debet seruari in dignitatib9 secularibus forti9 in ecclesiasticis: vt. ī. de fil. presbytero᷑. ad extirpandas.

Item no.

Zacharias.

a ¶ Ad papā. Uide p hoc Innoc. in. c. cum. in. ē. de cōsti. Car. in cle. i. in fi. prin. de iureiura. Bal. in. l. fi. col. ii. C. de quadriē. prescri. ⁊ in i. ti. de pa. cōstan. §. in ciuitate.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Merito principes. Uide bal. in. l. fi. C. de legi. Inn. in. c. ad apostolice. de re iud. vbi dicunt q imperator pōt dponi a papa ex iusta cā: imo populus pōt eum priuare imperio ħm bar. in. l. nō ambigit. ff. de leg. vide do. Jo. ignеū in disputatiōe an rex Frācie recognoscat imperatorē. in. viii. colū. ⁊ mo dum pcedēdi cōtra imperatorez. vide Laudēsem in trac. de princi. q. xxvii. de volūtate.

Anto. Francis.

c ¶ Progenito᷑. Aduertēdum est q2 peccata parentum nonq debēt iputari filiis. vt i. c. vndecūq. ⁊ i. c. nasci. ō adul. lvi. di. qd est intelligendū esse verū spāliter ⁊ quo ad animam vt in. §. hiis ita. xxiiii. qd. iii. ⁊ in. c. si habeo ⁊ in. c. sicut sati9. xxxii. q. iiii. corporaliter autē qnq puniūtur ex culpa parētū vt hic: ⁊ in. l. quisqs. hic alle. est tñ verū q originale peccatum parētum filiis iputat q2 illud fuit ɔmissuz in diuinam maiestatē de quo habet in. c. qd est q dr. ⁊ in. c. cum ita. de pe. di. iiii. ⁊ habetur in. c. maiores. de baptismo ⁊ in. c. si baptizata. de consec. dist. iiii. ⁊ ad materiā istā vide qd ple. no. per doc. in. l. i. C. ne fi. p pat. ⁊ p Arch. xxxiii. q. iii in sum. Et illa auctoritas de qua h q sepe solet fili9 similis esse pri: procedit q parētes debēt bonis morib9 filios istruere: vt. c. presbyteros. xlvii. di. educatio enī filiorum est de iure naturali: vt l. c. ius naturale. i. di. ⁊ in. l. i. ⁊ in. l. manumissiones. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ iō dicit tex. in. c. at cinodo. v. di. q ex praua cōsuetudine pcessit q alique matres tradūt filios aliis nutriēdos filios enī suos parētes rōne diuini cult9 deserere non debent vt in. c. pbyteros. xlvii. di. tñ filii etiā sacerdotū non remoueatur a sacerdotio si morū honestas eos commēdabiles fecit: vt in. c. i. lvii. distinc.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Nā sepe. vide gl. que meminit huius carminis. in. l. q si nolit. §. si mancipia. ff. de edi. edi. de quo p And. sicu. i. cōsi. xxxiiii. §. clare. co lū. xix. in. ii. vol. ū tamē filii virtute sint pditi lz parētes fuerint iprobi maiori sūt laude digni q q nascuntur ex parentibus probis c. nunq. vbi Car di. Alexā. no. lvi. di. quē ad hoc ducit sing. Bal. le. in consi. lvii. pclare. colū. viii. in ii. vo. vide glo. in c. vndecunq. lvi. di. que refert illō Iuue. malo pr̄ tibi sit thersitē dūmō tu sis: eacidē similis. ⁊ ad h facit tex. in. l. ab anastasii. C. de naturali. lib.

¶ Item no. q imperiū non deferī ex successione sed electione: ⁊ olim
idem obseruabaī in regnis particularibus: vt no. in. c. moyses. viij. q. j.
sed hodie ex ɔsuetudine deferunī per successionem: vt leg. ⁊ no. in. c. lz.
16 j. de voto. ¶ † Quid aūt si deficit successio q2 nō reperiī aliquis de illa
17 domo regali. vide quod dixi in. c. licet ex suscepto. de fo. cōpe. ¶ † Ulti
mo no. ex fine litere. q duces ⁊ alij principes prestant imperatori iura
mentū de fidelitate ⁊ obedientia. ¶ Et quod istud iuramentū prestitū
ratione dignitatis non ligat illo deposito ab illa dignitate. nā deposi-
tus censetur mortuus. xvi. q. j. §. etiam. Itē dic in ipso deposito vt non
teneaī ex his que gessit legitime ratione dignitatis: non enī obligatio
nes sequunī personam: vt in. l. post mortem. ff. qñ ex fac. tut. quēadmo-
dum nec honores: vt hic. ¶ In glo. in ver. trāstulit ibi: ad Karolū ma-
gnum: quidā dicunt q iste Karolus fuit gallicus ⁊ nō germanus: ⁊ iō
dicunt q primo fuit imperiū translatū in francos postea in germanos
de quo vide tex. iuncta glo. lxiij. dis. in. c. ego Ludouicus. ¶ Alij dicūt
q imo fuit iste germanus vel presupposito q fuerit francus tñ in per-
sonam suā fuit trāslatū imperiū in germanos: vt sic post ipsius mortē
imperiū veniret in germanos. Illud aūt certum est q germanis fuit
datum imperiū vt hic: ⁊ in. c. in die. de cōse. di. v. Dicunt tamē hic qdā
noua inuestigatione nullo iure probari q ex sola natione germanorū
debeat eligi imperator. Et ad istū tex. ⁊ consimiles rñdent q imperiū
fuit translatū in eos actiue: q2 fuit data pricipibus alamanie ptās eli-
gendi imperatorē. Uñ non prohibeī qn ipsi possint eligere de alia na-
tione: licet ab olim non fuerit aliquis extra illā nationem electus. Et
hanc opi. sensit hic. d. Car. Sed mihi hec opi. nō placet. q2 videī cōfun
di per istū tex. in eo q dicit imperiū fuit translatū in germanos in pso
nam magnifici Karoli. Certūq3 est q iperiū fuit translatū in Karolū
passiue ⁊ non actiue: q2 fuit ipse ꝓmotus in imperatorem: non aūt fuit
sibi data ptās eligendi. Ergo passiue fuit etiā trāslatū imperiū in ger-
manos: alr text. non bñ diceret. nā dixisset q in psonas illoꝝ pncipū
fuit translatū imperiū in germanos: ⁊ not. bñ hanc considerationē. Itē
non fuisset imperiū translatū a grecis ꝛm primā expositionē cū ꝛm eā
possent hodie eligi p electores: nec est indecēs vt de certa gente seu ge
nere personarū debeat eligi psidens. Nā hoc videmus qñq3 seruari in
dignitatibus ecclesiasticis tā ex priuilegio q̄ ex cōsuetudine: vt ꝓbaī
18 in. c. cū dilectus. de consue. ⁊. c. abbate. de verb. sig. † Papa aūt hoc po
tuit facere ex magna cā tunc ɔcurrente: cū possit facere qcqd deus po
test. Alias xp̄s non fuisset diligens pr̄ familias si nō dimisisset in ter-
ra aliquē loco sui qui expedientib9 causis posset oīa facere q ipse xp̄s.
⁊ hanc argumentationē facit Inno. si bñ recolo in. c. ad apīce. prealle.
seu in. c. qđ super his. de vo. ⁊ vide per eū in. c. q̄sto. de iureiur. Hāc etiā
regulā firmauit Hosti. in. c. quāto. de trāsla. ꝑla. vbi dī q cū dei ⁊ pape
idē sit consistoriū. ar. in. c. romana. de offi. or. lib. vj. oīa potest facere que
ipse christus excepto peccato. Sed improprie excipit peccatū: q2 pec-
catum nō cadit sub potentia imo sub ipotentia. Unde dicimus q de9
peccare non pōt. nā peccatū potius procedit ex defectu q̄ ex ipotentia
facit qđ leg. ⁊ no. xv. q. j. in. §. j. de pe. dist. ij. §. si. Intellige tamen q papa
omnia pōt claue discretionis nō errante: vt no. Inno. in. d. c. q̄sto. vide
tex. xxiij. q. i. in. c. manet. Et precipue predicta sunt vera tenēdo cōem
a opi. canonistarū. q imperator recognoscit imperiū a papa.[a] iuxta ea
que dixi plenius in. c. nouit. de iud. Et q hoc sit verū apertissime patet
ex eo q romani per vim ⁊ oppressionē acquisiuerunt imperiū. Unde qđ
dicitur. xxiii. q. i. §. i. q virtutibus acquisiuerunt imperiū debet intel-
ligi de virtutibus non theologicis sed polliticis: vt ibi no. Preterea
isti electores hanc ptātem habuerunt nō a populo romano vel ab ali-
quo imperatore sed a papa: vt hic. Unde hodie pōt imperator suā po-
testatem legitimare ex auctoritate ecclesie. nā de alijs imperatorib9 añ
approbationem ecclesie poterat dubitari an cū bona conscientia tene
rent imperiū. de quo vide qđ no. Inno. in. c. super his. in fi. de voto. vbi
excusat eos valde debiliter: sed tu vide melius p Bal. in. l. cunctos po
b pulos. C. de sum. tri. vbi ꝓbat q imperium est a deo[b] pmissiue appro-
batiue formaliter ⁊ effectiue ⁊ dic vt ibi. ¶ In gl. in ver. in germanos
ibi: ipsi habent regnum romane ecclesie ⁊c. intellige glo. de illo regimi
ne de quo habetur. lxiij. di. Adrianus. ⁊. c. seq. Nā imperatori olim pre
benti auxilium ecclesie satis oppresse tribuit papa cū consensu consi-
lij ptātem eligendi papā ⁊ alios pōtifices. Sed illud priuilegiū postea
19 fuit reuocatū cum eo abuteretur: vt patet in. §. verum. ea. di. † Ex quo
no. q priuilegia concessa laicis super spūalibus possunt reuocari per
papam: q2 in istis quisq3 tenetur obedire summo pontifici: vt no. Inn.
in. c. inquisitioni. de sen. excō. Si aūt priuilegiū esset tributum sup tem
poralibus an ⁊ qñ possit reuocari: dic vt plene dixi in. c. nouit. de iudi.
⁊ an ex inuestitura laicorū facta vigore priuilegij consequaī inuestit9
ius spirituale: dic vt no. Inno. in. c. quod sicut. ꝯ. e. ¶ In ea. gl. ibi: sicut
⁊ rex scbacorum. no. glo. q apud grecos est nudum nomen imperij sic
⁊ qlibet in domo sua potest dici imperator seu rex: vt in. c. duo ista noīa
xxiij. q. iiij. Unde Jo. an. refert hic fabulā de quodam rurali qui rece-
perat Ricardum regem anglie incognitum: qui in aucupatione sua
seu venatione instante discrimine temporis perdiderat exercitū suū: ⁊
cum nollet obedire rustico in lotione manuum vel ꝛm aliquos cū rex
vellet se preferre illi in mensa dedit illi alapam dicens q quilibet est

rex in domo sua. Quasi dn̄o domus sit obediendū
in domo sua precipienti: fertur etiā q rex ad pala
tium suū reductus fecit rusticū inuitari: vt sic ipm
nolentē obedire faceret verberari sed rusticus sa
piens in oībus regi obediuit lauando manus et
consimilia faciendo: ⁊ sic rex remansit frustrat9 in
tentione sua: ⁊ dī q multa bona illi ɔtulit. In ea.
glo. ibi est aūt imperator super oēs reges no. glo.
vsq3 ad fi. ex qua collige magnā imperatoris ptā-
tem oēs enim potētie regū fluxerunt ab imperio
tanq̄ riuuli a flumine: ⁊ de hoc vide plenius per
Bal. in. c. qs dicaī dux. coll. x. vide etiā gl. no. in. c.
adrianus. lxiij. di. que dicit q reges hispanie non
recognoscunt imperatorem q2 de faucibus infide
lium eruerunt illa regna. De rege Francie ⁊ istis
consimilibus: vide quod dixi post glo. ⁊ Inn. in. c.
per venerabilem. qui fil. sint leg. ⁊ inquantum hec a
glos. subijcit q omnia sunt in ptāte imperatoris
intellige quo ad iurisditionē: non aūt quo ad do-
minium. Quia dñium de iuregentiū est apud pri b
uatas personas. j. di. iurisgentium. ⁊ in. l. ex hoc iu
re. ff. de iust. ⁊ iur. Nec potest imperator sine causa
priuare quem dñio suo: vt no. Inno. in. c. que in ec
clesiarum. de consti. ⁊ Bar. in. l. fin. C. si contra ius
vel vtili. publ. ⁊ Cy. in. l. prescriptione. C. de preci.
imper. offe. ⁊ vide ad materiam quod no. Bart. in c
proc. fforum. ⁊ in. l. j. de rei vend. ¶ In glo. in ver.
sacrilegium. ibi: nā ⁊ sacrilegi familia repellitur
a sacramentis: intellige prout loquiī qñ. s. ipsa fa
milia est sacrilega: secus dicendū est in familia ali
cuius sacrilegi. Nam dūmodo abstineat a sacrile-
gio non reperiī iure cautū q debeat repelli a sa-
cramentis ecclesie. nā. c. miror. allegatū in glo. nō
loquiī de sacramentis sed de oblationibus vt in
odium dñi ⁊ detestationem criminis nō admittaī
familia sacrilegi ad oblationes. ¶ In glo. in ver.
fauere. ibi tunc demū. No. ex hac gl. q vbi electo-
res imperij discordāt in pari numero nec sit acces
sus: ita q possit maior pars haberi pōt papa eli-
gere vnum ex illis prout sibi libuerit sicut contin
git in patronis discordantib9 dispari numero in
20 c. quod autem. j. de iurepa. † Secundo sentit glos.
q si electores iperij oēs eligunt scienter indignū
ptās prouidendi deuoluitur ad papam qđ tamen
hic aperte non ꝓbaī. Puto tamen dictū in se ve-
rum: q2 ex quo istā ptātem habuerūt a papa debet
ad ipsum redire ptās si ea abutunī. ar. in. c. gratū
ꝯ. de postu. prela. ⁊ facit tex. hic in ar. in versic. nos
vtiq3. ¶ In glo. in ver. aduocato carebit. ibi: non
pōt esse patronus. glo. loquiī nimis obscure ⁊ re-
ctius dixisset ꝛm Inno. ⁊ Phil. q aduocat9 eccle
sie nō est patronus: sed est quasi parēs seu ꝓtector
q. d. lz imperator sit aduocat9 ecclesie: nō tñ patro
nus: ⁊ dī aduocatus. i. defensor: iō tex. dicit aduo-
cato ⁊ defensore carebit ⁊c. ¶ In glo. in v. lotha-
rius. in fi. solue hic ɔtriū: vt no. in. c. de qbus. xx. di.
vbi glo. dat tres solutiones ⁊ vide qđ legi. ⁊ no. in
21 c. in causis. j. de iud. ¶ † In gl. in ver. publica. ibi:
debet esse publica: nō referas gl. ad tex. q2 esset fal
sa nā electio facta de excōicato est nulla q̄tūcūq3
ille sit occulte excōicatus: vt in. c. cū dilect9. de cō
sue. ⁊ in. c. cū inter. ꝯ. e. no. Inn. i. d. c. cū dilectus ⁊
Jo. an. in. c. j. de rescri. li. vj. Et vide qđ dixi plene
in. c. veritatis. de do. ⁊ ɔtu. vbi tetigi nūqd valeāt
22 gesta ab ipso excōicato tolerato. ¶ † In gl. in v.
postulauit. in fi. no. glo. que solet quotidie allega- d
c ri q petēs absolutionē tacite fateī[c] se excōicatū[d]
d ⁊ idem videtur tenere Host. hic ⁊ in. c. ij. j. de ordi.
cog. Sed Inno. hic ⁊ in prealle. c. ij. tenet ɔtriū di-
cens q licet fateaī se habere lesam cōscientiā nō
tamen fateī p hoc se excōicatū. Videī tenere ar-
chi. in. c. pia. de exce. li. vj. ⁊ colle. hic ⁊ facit qđ not.
Jo. an. in. c. exhibita. de homi. ⁊ tenet Spec. in tit.
de proba. §. videndū. ver. sed nunqd. vbi ad istum
tex. rñdet q hic denotaī tp̄s in quo recognouit se
excōicatum, nō autem denotatur causa. Quasi di-
cat q iste per nuntium recognouit se excōicatum
eo tempore quo petijt absolutionē p nuntiū. bar.
tamē. in. l. decē. ff. de verb. obli. tenet opi. hui9 glo.
Sed ɔtram partem puto veriorem: q2 solet peti

¶ A papa. adde eundem ɔsi. lxxx iiij.

¶ Est a deo. Ad de late Old. cōsi. lxix. ⁊ melius in proposito. consil. clxxx. in. iij. colū. circa medium.

¶ Fateī. Adde Ro. cōsil. cclxv.

¶ Adde Bart. in. l. j. in fi. princi. ff. de no. oper. nū. ⁊ ibi per Mod. quos vide etiam post Bart. in. d. l. decē. ⁊ p istā opi. quātenet hic iste reddiī dubiū il-lud qđ no. voluit Bal. in. l. ij. C. de sur. annu. an. vbi dixit q p instrm legitimatiōis ꝓbatur quē illegitime natū q2 dispensatio presupponit veritatem in ɔtriū: qđ reputat no. dignum ⁊ istud dictū sequitur Pau. de cast. in. d. l. decem. vbi vide Alex. de fal. Zacharias.

¶ Tu dic meli9 q qs p petitionē absolutionis nō videī fateri se eē excōicatū sed bñ conscientiā suaz lesam. ita no. bal. in sua mar. l. ver. absolutio. v. vij. ⁊ Spec. in ti. de ꝓba. §. iij. versi. sed nunquid.

Sebasti. Sapia.

¶ Se excōicatū. Vide Felin. in. c. apostolice. in vlt. not. de excep. vid Cardi. in. c. ppendimus. ad fin. de sen. exc. vbi dicit q ꝓbata absolutione non inferī excōicatio: q2 potuit fieri ad cautelam vide Rot. in antiqs. de sen. excō. decī. ix.

a Zacharias. ¶ Tenet abſolutio. Adde Bal.⁊ Alex.in.l.poſt mortē.§.fi.de adop.⁊ Rot.deci.cccclxx.incip.ſi decanus.in no.
b Anto.Fran. ¶ Reddebať. Ad iſtā materiā an qs poſſit venire ↄ iuramentū per eū pꝛeſtitū abſq ꝑiurio nō expectata relaxatione ſuperioris etiā in materia.l.fi.C.de pac.etiā ſi iuramētū videať eſſe ↄ bonos mores vide q̄ habenť in.c.debitores.⁊ in.c.cū contingat.⁊ in.c.quāto.de iureiu.⁊ in c.q̄uis.ď pact.li.vi.⁊ p Bal.⁊ doc.⁊ legiſtas in.l.pactū.qď d otali.C.de colla.⁊ p Jo.de imo.l ſuo.ꝗ.cōſil.vbi examinat materiā pacti de futura ſucceſſiōe de q̄ in.d.l.fi.C.ď pac.⁊ mihi ſemꝑ placuitca opinio q ob reuerentiā iuramēti pꝛeſtiti ex quo etiā videť eſſe obligatio q̄ſita deo:non debeat quis ꝑpria autoꝛitate nō expectata declaratione ſuperioꝛis nec poſſit contra venire abſq timoꝛe piurij quia cū ſimus in materia peccati ⁊ dubium ſit an iuramentum obliget vel non obliget: an ſit ſeruādū vť non ſeruandū et an illi ſine piurio poſſit ↄueniri ſꝑ ſit expectanda ſuperioꝛis autoꝛitas q: in dubijs ſemꝑ tutioꝛ ps eſt eligēda.vt i.c. iuuenis.de ſpō.⁊ in.c.ꝭ audientia de homi.⁊ in.l.q̄ties.ff.de reb.du.⁊ in.l.ea.in.§.i.ff.de reg.iur.⁊ in regula inſpicimus de reg.iur.in.vi.⁊ alibi dicť q ratione dubij melius eſt aliqd ſuperfluū facere q̄ nihil facere:aut aliqd omittere:vt in.c.quieſcamus.xlij.di.⁊ in.c.coꝛripianť.xxiiij.q.iij.

ad cautelā ⁊ bonarū mentiū eſt timere culpam:vt in.c.ij.de obſer.ieiu.⁊ vide quod dixi in.c.ij.ꝑalle.
23 ¶ † Et no.ex ꝑdictis iuncto tex.q p nuntiū pōt qs abſolui:quidā ↄtriū p id qď leg.⁊ no.in.c.cū conſideris.⁊.c.a nobis.de ſen.exc.Abb.dicit q licet qs nō debeat abſolui p nuntiū ſi tñ abſoluiť tenet a abſolutio [a] ⁊ not.hoc dictū q: ſatis plꝫ.Et dic q iſte tex.nō ꝓbat q iſte fuerit abſolutus p nuntiū: ſed petebat abſolutionē p nontiū.An aūt p lr̃as qs poſſit abſolui:vide bonum tex.iuncta glo.ij.q. 24 v.quāto. ¶ † In gl.in ver.illicitū.ibi:ſed illa lex loquiť in hereditaria ⁊c.ex his que hic allegātur b in glo.iſtud iuramentū reddebať [b] dubiū.nā quatenus erat de futura ſucceſſiōe:q: iurauerat obedire nepoti ſuo vt regi ⁊ imperatoꝛi futuro viuēte adhuc īperatoꝛe videbať iuramentū illicitū:vt in.l.fi.C.de pac.⁊ no.iſtā gl.q: illa lex nō facit mentionē de iuramēto:ſed ſolū dicit pactū nonvalere cōtra bonos moꝛes:ſed Bart.in.l.ſtipulatio hoc mō concepta.ff.de ver.ob.⁊ aliqui doc.in.d.l.fi.tenent ⁊ hñ etiam iuramentū non valere:vt in regula nō eſt obligatoꝛiū.de reg.iu.lib.vi.Sed in ↄtriū faciebat q voluntas imperatoꝛis viuentis interceſſerat in hoc ſeu ꝭ obligatione:⁊ pactūvalet de futura ſucceſſione cōſentiente eo de cuius ſucceſ c ſione agitur [c] eo tamē pdurante in conſenſu vſq ad moꝛtē:vt dicit tex.in.d.l.fi.Sed ille ↄſenſus imperatoꝛis nō videbať hicvalere:q: nō agebať hic de re ſua cū imperiū deferať ex electione ⁊ non ex ſucceſſione vt hic.Merito dicit hic papa q in tali dubio nō debuit iſte dux venire ꝑpria autoꝛitate ↄ illud iuramentū:ſed debuit ↄſulere romanū pontificē:⁊ ſic intellige ⁊ limita gl.ſeq.in ꝑne.quā no.in eo qď facit tria mēbꝛa q aut iuramentū eſt oīno licitū ⁊ tūc eſt obſeruandū:vt.j.de iureiur.ꝑ totū.Aut eſt illicitū ⁊ hoc conſtat:⁊ tūc ꝑpria autoꝛitate pōt quis venire ↄ:vt.xxij.q.iiij.quaſi per totū.Aut dubitať an ſit licitū vel ne.⁊ recurrendum eſt ad ſuperioꝛē:vt hic.⁊ idē voluit hic Inn. qui tamēvltra dixit q ſi iuramentū poteſt ſeruari ſine interitu ſalutis eterne:lꝫ ſit temerariū ⁊ pernicioſum exemplo:debet tñ ſuperioꝛ prius adiri. ar.c.cum quidā.de iureiur.⁊ hic.Si autē eſt temerarium non aūt exēplo pernicioſum ⁊ tunc debet ſeruari.arg.c.debitoꝛes.de iureiuran.Et ſubijcit no.verbum ⁊ menti tenendum q nedum in temerarijs iuramentis:ſed etiam ꝭ licitis ⁊ honeſtis pōt qs venire ↄ ꝑpria autoꝛitate inſtāte neceſſitate ſi ſuperioꝛ nō poteſt adiri.xi.q.i.anteceſſoꝛ.Ita putat ipſe imminente neceſſitate vel magna vti-

c ¶ Agitur. Adde Pet.de ancha.conſi.cccciiij.
d Sebaſti. Sapia. ¶ Propter vtilitatem. An ⁊ q̄ñ magna vtilitas equiparetur neceſſitati.vide per Feli.in.c.cum ſuper.in pꝛinc.de teſti.cog.⁊ eundē in.c.cum acceſſiſſent.col.x.de conſtitu.
e ¶ Uarie opi. Adde vidēdū late Old.ↄſi.clxxx.vbi multa alleg.p ⁊ ↄ.
f ¶ Dependet. Adde Old.conſi.xxij.
g Zacha. ¶ Coꝛonationē.adde q̄ dixi.ꝭ.iſto.c.in apo.l v.ad ſpiā.nu.vij. Anto.Frāc. ¶ Ad iſtū paſſum as imperatoꝛ ante coꝛonationē habeat plenitudinē ꝑtātis imperialis cū non dicať īperatoꝛ ſed rex romanorum.vide Barto.in extrauagan.ad reprimē.in ver.reges.⁊ glo.ꝭ.c.legimus.xciij.di.⁊ p Alber.de roſa.in.l.bene a zenone.C.de quadri.pꝛeſcrip.⁊ vide glo.in.c.indēnitatibus.de elec.lib.vi.⁊ habeť p Jo.an.in addi.Spec.in ti.de reſcrip.pꝛeſenta.§.ſi.in verſi.item qď obtentū.⁊ an imperatoꝛ ante coꝛonationē ſuā recipiat aliquē ſacrum oꝛdinē ⁊ quem vide etiam Bal.in rub.pꝛima.C.⁊ vide Jo.and.in.c.ij.de pꝛebē.lib.vi. vbi dicit q ex noīatioꝭe nullū recipit oꝛdinē.de quo etiā p Spe.in ti.de lega.§.nūc oſtendendū.ver.xxix.⁊ a quo proceſſerit imperiū.vide Bal.in.l.i.C.de ſumma trini.⁊ Barto.in.l.i.ff.de requirē.reis.allegat p.l.bene a zenone.⁊ vide Bar.in dicta extrauagā.ad reprimendum.in pꝛinci.vbi videtur velle q proceſſerit a deo ⁊ habetur per Jaco.alua. concíuem meum in ti.quis dicatur dux mar.vel comes.in pꝛin.⁊ in tit. de pace iura.fir.in vſi.feu.⁊ hodie hoc videtur eſſe expeditum in extrauag.Bonifacij que incipit vnam ſanctam.⁊ habetur in.c.cauſam.el.ij. qui fil.ſint leg.⁊ in.c.q̄ñ.x.di.⁊ vtrum oēs reges de iure ſubſint īperio vide glo.vij.qō.i.c.in apibus.que dixit q ſic.⁊ glo.in.c.adrianus.lxiij. diſt.que dicit regem Francie ⁊ Hiſpanie ſubeſſe imperatoꝛi:⁊ habeť per do.Cardi.in cle.romani.de iureiurā.in.x.opp.⁊ pro imperatoꝛe eſt notabilis gl.i cle.paſtoꝛalis.in verbo ⁊ illud.de re iudi.que dicit q imperatoꝛ fundat intentionem ſuā in toto oꝛbe de iure cōl cū dicatur eſſe dominus totius oꝛbis vt in.d.l.hñ a ſenone.⁊.l.l.depꝛecatio.ff.ad.l.rho di am.de iac.⁊ habetur p glo.in.c.conuenioꝛ.xxiij. q.viij.⁊ p Bal.in d.l.i.C.ď ſum.tri. tamen qď rex francie non ſubſit imperatoꝛi.videtur tex.in.c.per venerabilem.qui filij ſint legi.et plura circa coꝛonationē imperatoꝛis. ponit idē Alua. in pꝛealle.c.i.qs dicať dux marc. vel comes.⁊ adď glo.in.c.ꝭs quiritum.i.diſt.q̄ dixit q qui nōvult ſubeſſe īperio romano perdit ius ſuccedendi:⁊ alibi dixit tex.in.l.ij.C.de cri.ſacrile.quod diſputare de eo quod fecit imperatoꝛ eſt ſacrilegium:⁊ in de tex.in aut.vt omnes obe.iudi. pꝛouinciarum.§.⁊ hoc conſiderantes coll.v.vbi dicitur quod imperatoꝛ habet vniuerſalem iuriſditionem ab aſcendente vſq ad deſcendentem ſolem ⁊ ab vtroq latere.ſ.meridiei ⁊ ſeptentrionis ⁊ in omnibus inſulis que vſq ad oceani receſſus extēduntur vt in aut.vt eccleſia romana.in.§.quod igitur.⁊ an ſit dare aliquam ciuitatem liberam ab imperio.vide que habentur per Jaco.de are.⁊ doc.in.l.omnes populi.ff.de iuſti.⁊ iure.⁊ in.l.non dubito.⁊ in.l.hoſtes.ff.de capti.⁊ dixit Cy.in.l.donationes quas.C.de dona.inter vir.⁊ vxo.⁊ Bar.in.l.quidā conſulebant.ff.de re iudi.quod omnes qui non recognoſcunt ſuperioꝛem dicuntur habere poteſtatem imperialem.⁊ alibi dicitur quod regnum italicum ⁊ germanicum dicitur eſſe imperatoꝛis pꝛopꝛie:vt i c.ſi.de pꝛohib.feu.alie.per Fede.in.§.firmiter.⁊ in titu.de pace tenē. ꝭ pꝛin.⁊ in tit.hic finitur lex.deinde incipiunt conſuetudines regni. Et adde quod imperatoꝛi nihil impon poteſt dūmodo ſit catholicus.vt not.Barto.in.l.barbarius.in ver.et iuxta.ff.de offi.pꝛeto.⁊ imperatoꝛ poteſt nobilitare quem vult ⁊ conferre honoꝛem cui vult ⁊ ei ſic facienti eſt obtemperandum:vt in.l.ſacrilegij.⁊ ibi Bal.no.C.de diuer.pꝛeſcrip.⁊ vtrum imperatoꝛ poſſit reuocare donationem factā eccleſie no.glo.in aut.quomodo opoꝛ.epiſ.in pꝛin.⁊ no.in.l.non ambigitur.ff.de legi.⁊ no.Hoſti.in ſumma de immu.eccle.in.§.quantū.⁊ not. in.c.ego Ludouicus.lxiij.diſt.⁊ no.Jo.an.in.d.cle.ne romani.Et vtrū imperatoꝛ poſſet mihi auferre meum.habetur in.l.ij.in.§.ſi qs a pꝛincipe.ff.ne quid in lo.pub.⁊ in.l.i.fi.ff.de pig.act.⁊ p Cyn.in.l.reſcripta.in iiij.q.de pꝛeci.impe.offe.⁊ per Bar.in.l.fi.C.ſi contra ius vel vtil.pub. de iure

litate ſpūali.Sed hoc vltimū nō placet Hoſtien.
d q: propter vtilitatē[d] non eſt periuriū cōmittēdū ſon eñ debet admitti malū ꝑpter bonū qď inde ſequitur:vt in.c.nō magno.j.ne cle.vel mo.Sꝫ.d. Car.placet dictum Inno.q: magna vtilitas comparatur neceſſitati:vt ꝭ.Inn.in.c.cū oēs.de conſti.⁊ mihi placet hoc dictū q̄ñ imminet talis vtilitas pro qua ſuperioꝛ ipſum veroſimiľr ſi potuiſſet adiri abſoluiſſet a iuramento.facit.l.tutoꝛ qui repertoꝛium.ff.de adminiſt.tuto.xvij.q.iiij.nullus.
25 ¶ † In glo.fi.no.glo.iūcto tex.q iurās obedire regi vel alteri pꝛincipi intelligiť eo remanente in pꝛincipatu.vñ iuramentum non ligat eo pꝛiuato.
26 ¶ † Extra glo.queriť nunqd electus in imperatoꝛe poſſit illico adminiſtrare anteq̄ coꝛoneť vel
e appꝛobeť.Solu.olim erant varie opi.[e] ſed hodie receptū eſt cōſuetudine vt ſtatim adminiſtret.Et ſi plures ſunt electi in diſcoꝛdia quilibet admini-
f ſtrat:ſed validitas geſtoꝝ dependet[f] a futuro euētu.de quo vide glo.in cle.ne romani.ꝑalle.q̄ circa
27 iſtam materiam ponit plura notāda. ¶ † Ultimo hic queritur nunquid poſſit contra coꝛonandum
g excipi ad effectum differendi coꝛonationem[g] donec exceptiones fuerint examinate.Innoc.ſentit hic q ſic.nam ſicut pōt examinare electum añ coꝛonationem:vt hic ita debet admitti exceptio:cū coꝛonatio ſit quedam confirmatio quā etiam precedit manus impoſitio:q: debet vngi ⁊ conſecrari vt in litera:ergo debēt pꝛius admitti exceptiones pꝛobabiles ſicut contra epm̄ conſecrandum vt in.c.ſuper his.de accu.Et hec opi.placet mihi licet quidam dicant hoc iure non pꝛobari.idē dic contra abbatem benedicendum:vt not.doc.hic et pꝛobatur.j.de accu.in.c.meminimus.

1 ¶ Abſentes ſunt vocandi in electionibus ſiēdis ⁊ ſunt vocandi per nuntium vel literas:⁊ nō ſufficit ſonus cāpane q̄ñ ſunt in pꝛouincia.⁊.
2 Maioꝛ pars intelligitur numero ⁊ autoꝛitate:et iſta copulatiue requiruntur.
4 Extēſio de caſu ad caſum non debet fieri niſi militet omnimoda ratio.
5 Conſuetudo an ⁊ quando valeat vt omni caſu abſentes vocentur vel non vocentur.

Oꝛam. Abſentes ad electionē de pꝛouincia ſunt vocādi ⁊ confirmatur electio maioꝛis et ſanioꝛis partis.In pꝛima poniť deciſa narratio.In ſecūda pꝛouiſio ibi:ſi vero.Et pone caſum quod celebꝛatis duabus electionibus diſcoꝛdia papa commiſit illas decidendas:pꝛout

de iure fuerit. et si contingeret de iure vtrãq; cassari papa mãdauit ele-
ctionem celebrari de nouo: prout habetur in litera. ¶ No. primo ibi: ti
tuli sancte prudentiane. ꝙ presbyter cardinalis nuncupatur per titulũ
suum. Quid de episcopo ⁊ diacono dixi plene in. c. ex gestis. de cleri. nõ
1 reside. ¶ † No. ij. ibi conuocatis. ꝙ vbi aliqui ex electorib⁹ sunt absentes
nõ sufficit cõgregare capitulũ per sonũ cãpane: sed debẽt absentes con
uocari per nuntiũ aut literas. Alias electio videt eis cõtẽptis facta et
ipsis prosequẽtib⁹ contẽptũ venit irritanda. vt. j. c. pxi. ⁊ .ij. eo. q̃ sicut.
et in. c. cũ inter vniuersas. Si autẽ oẽs essent presentes sufficit cõgrega
tio per sonũ campane si hoc est de more in illo loco sic intellige. c. in cau
sis. ij. eo. vbi tetigi. ¶ Not. ibi: fratribus q̃ oẽs clerici eiusdem collegij
possunt dici fratres propter dilectionẽ ⁊ charitatẽ que magis dꝫ affine
re inter eos ꝙ inter alios. de quo vide q̃ no. in. c. ad mensam. xi. q̃. iij.
2 ¶ † No. ibi: maiori ⁊ saniori ª parti. ꝙ non sufficit aliqd esse gestũ a sa-
a niori parte vniuersitatis nisi etiã illa pars sit maior in numero. Requi
runtur ergo duo copulatiue ad validitatẽ gestorũ. idem videt innuere
3 tex. in. c. q: pter. j. eo. et in. c. i. de his q̃ fiunt a ma. par. capi. ¶ † In gl.
i. ex hac glo. habes tres intellect⁹ ad literã. Primus est vt hic ponatur
regula circa vocationẽ absentium vt existẽtes in prouincia vt sint oẽs
vocãdi: secus si extra prouinciã. ⁊ sm hũc intellectũ hec decre. determi-
nat ⁊ declarat. c. q: pter. j. eo. Ubi dicit ꝙ oẽs sunt vocãdi ad electio-
nem: qui cõmode vocari possunt vt illi dicant cõmode posse vocari qui
degũt in eadẽ prouincia. Scõs intellectus est vt potius illud. c. q: pro-
pter. determinet ⁊ restringat istud. c. ꝙ econtra. vt sic sit sensus ꝙ existen
tes in prouincia sunt vocãdi scꝫ si cõmode vocari possunt. vt in. d. ca. q:
propter. Unde nõ est curandũ an aliq electores sint in prouincia vel ex-
tra sed illud solũ dꝫ inspici an cõmode vocari possunt. Nã possibile est
ꝙ q̃nq; quis est in alia pũincia: t vicinior erit ecclesie de cuius electio-
ne agit ꝙ alius qui erit absens in eadẽ pũincia forte multũ longa ⁊ la
ta. Et potius dꝫ attendi mẽs legis ꝙ eius verba. vt in c. intelligẽtia. et
in. c. preterea. de verbo. signi. ⁊ regula si. de re iudi. li. vi. Tertius intelle
ctus quasi precedẽti cõformis ꝙ de iure non dꝫ haberi consideratio ad
prouinciã: sed solũ vtrũ cõmode possint absentes vocari. Et ad istũ tex.
respon. gl. ꝙ loquit sm specialẽ consuetudinẽ illius loci. ⁊ sic valet con
suetudo vt oẽs de prouincia vocent: lꝫ de facili nõ possint oẽs cõmode
vocari. Et p hoc vltimo intellectu optime facit tex. in. c. in genesi. j. e. in
fi. vbi valebat cõsuetudo vt oẽs de regno Francie vocarent: cũ tñ illud
sit amplissimũ regnũ. Hic sunt duo principalr examinãda. primo quid
dicẽdum de iure cõi. scõo nunquid indifferẽter in hac vocatione valeat
cõsuetudo. ¶ Circa primũ mihi placet scõs intellectus vt illi debeant
vocari qui cõmode vocari possint p illud. c. q: pter. Nam hec opi. seu
lec. est equa ⁊ ecclesie vtilis. nã posset prouincia esse multũ longa ⁊ late:
b ita ꝙ sine magno eccl'e incõmodo nõ possent absentes expectari.ᵇ Qñ
c aũt dicant cõmode posse vocariᶜ dic ꝙ nõ põt dari certa regula: sed bo
nus iudex arbitrabitur sm pericula imminentia ⁊ discrimina viarum.
Nã forte si cito nõ fieret electio immineret periculũ schismatis seu in-
trusionis vel abusus laice ptãtis vel quid simile vel ppter guerras im
minentes nõ põt fieri de facili vocatio pro hoc. c. de causis. de offi. dele.
⁊. l. i. ff. de iur. delibe. Et is ad quem spectat confirmatio electionis erit
idoneus iudex sup hoc dubio arg. in. c. si. j. eo. ti. lib. vi. et ad istũ tex. dic
q̃ pape fuit hoc visum ꝙ oẽs de prouincia possint commode vocari
ideo mandauit oẽs illos conuocandos. non enim posuit hic papa re-
gulam generalem nec debet extendi iste tex. indifferẽter ad illas eccle-
sias cum in aliis non concurrat eadẽ ratio: cum alie prouincie possint
4 esse latiores et breuiores. † Et ius non debet extendi de casu ad casum
nisi militet eadem omnimoda ratio. vt in. c. translato. de consti. cum ibi
no. et in. l. non possunt. ff. de legi. et istum puto verum intellectũ huius
capit. Per hoc cessat questio quam faciunt hic doct. querentes de qua
prouincia intelligatur iste tex. ⁊ dicũt ꝙ de vsuali. idest sm ꝙ vsu ⁊ com
muniter appellant prouincie vt tuscia lombardia et similes. Non autẽ
debet intelligi sm q̃ habet. vi. q. iij. scitote. vbi dicitur ꝙ illa est prouin
d cia † que hꝫ vnũ regẽ ⁊ vnũ metropolitanũ. nam multe hodie appellan
tur prouincie vsu que nõ habent episcopos. Sed vt dixi ista difficultas
cessat tenẽdo intellectũ premissum. nam hic papa retulit se ad istã pro-
5 uinciam certam nec dedit regulã quo ad illas prouincias. ¶ † Quo ad
secundam questionem dixerunt quidã ꝙ cõsuetudo valeat sm quã re-
moto loco absentes sunt vocandi respectu distãtie vocationis. Sed nõ
v[...] et vt absentes nullo modo vocentur: sed hoc dictum non placet hic
Joan. and. arg. in. c. cum in ecclesiis. de preben. lib. vi. vbi tex. approbat
consuetudinẽ vt absentes nullo modo vocentur. Et ꝙꝙ ille tex. non lo
quatur in electionibus prelatorũ: sed in collationibus prebendarum ⁊
canonicatuũ. Tamen eadẽ ratio est in electionibus prelatorũ nã de iu-
re absentes debẽt vocari in receptionibus canonicorũ sicut in electio-
nibus prelatorũ vt ibi. Sicut ergo valet consuetudo in illo casu: ita de-
bet valere in casu nostro. Preterea videmus ꝙ cõsuetudo potest in to-
tum deferre alicui ius eligendi ⁊ priuare veros electores. vt in. c. cũ di-
lectus. de consue. ⁊ in. c. cum ecclesia sutrina. de causa pos. et proprieta.
ita et fortius debet esse potens ad restringendum ius eligendi compe-
tens respectu vocationis fiende. Et hanc partem tenet glo. in. d. c. cũ in
ecclesiis. quã no. ⁊ fuit de mente huius gl. Facit in simili quod leg. ⁊ no.
in. c. iij. de consue. lib. vi. nã hec consuetudo potest
esse ecclesie vtilis propter faciliorem expeditionẽ
sicut valet cõsuetudo cõtra ius cõmune vt episco
pus non teneatur requirere canonicorũ cõsilium
vt in. d. ca. iij. Aut habet consuetudo vt absentes
omnino vocẽtur ad electionem. ⁊ puto illam vale
re dũmodo nimiũ non tendat ad damnum eccle-
a sie. Nam si haberet vt etiã cum incõmoditate de-
berent absentes vocari non putarem illam con-
suetudinẽ valere: quia non valet cõsuetudo eccle
siis grauosa vel saltem est tollenda. vt in. c. i. de cõ
suetu. Secus si haberet vt cum parua incõmodi-
tate deberent vocari quo casu intelligerem istam
gl. ⁊ tex. in dicto. c. in genesi. in fi. vt sic parua incõ-
moditas toleretur ratione cõsuetudinis propter
autoritatẽ ipsius cõsuetudinis. vt. ij. de consuet. c.
fi. Et hac etiã ratione puto valere cõsuetudinem
vt in oibus actibus debeãt vocari absentes magi
me in alienatione rei ecclesiastice. Nã de iure ab-
sentes non sunt vocandi in alienatione: vt est tex.
sing. in aut. hoc ius porrectũ. C. de sacrosan. eccle.
canonizata. x. q. ij. in. §. hoc ius. ⁊ ibi gl. que hoc te
net. Et vide per gl. in. d. c. cum in ecclesiis. et gl. in
c. fi. j. de maio. et obe. in verbo. presentiũ. et ad ma
teriã vide q̃ dixi in. c. cum omnes. de prescrip.

1 Contemptus vnius facit q̃ cassetur electio
ab oibus facta: nõ tamen est ipso iure nulla. 4. 8.
2 Egrotus licet nõ possit euadere: tamen nõ debet
de eius dignitate vel bonis aliquid fieri anteꝙ
actualiter moriatur ⁊ sepeliatur. 11. 12.
3 Absens causa studiorum debet vocari ad actus
celebrandos a capitulo.
5 Electio alicuius cassata ppter contemptũ potest
iterum fieri de illomet et ab eisdem. 9.
6 Contẽptus vnius plus operat ꝙ ꝯdictio plurĩũ.
7 Citatio minus legitima nõ arctat citatum. 14.
10 Absentes in quibus casibus sunt vocandi.
Cõciliũ dꝫ adunari cũ solennitate: als nil ageret.
11 Actus fact⁹ an ruat si de honestate nõ erat fiẽd⁹.
13 Electio quesita per ambitionẽ an retractetur.

1 **Bone memorie.** † Cassatur
electio partis maioris cõtẽpta minori
parte etiã si est vnus solus. Non tamen
ius eligendi deuoluitur ad minorẽ. h. d. sm vnum
intellectum cõmunẽ. In prima ponitur decisa fa
cti narratio. In secũda diffinitio ibi: constitutio
in qua duo facit. Primo cassat electionem secun-
dam exprimens quare: et ponit antipophorain.
Secundo cassat primam ibi: electionem autem.
¶ Casus literalis. Episcopo cremonen. in extre-
mis agente cum desperaretur de vita ipsius capi
tulum ipsius ecclesie citauit quẽdam canonicum
suum in ciuitate regina in studio commorantem
vt ad certum terminum veniret pro electione fu
turi pastoris dicto canonico non veniente ad ter
minũ sibi datum ⁊ episcopo elapso termino viam
vniuerse carnis ingresso: anteqñ corpus ipsius
traderetur sepulture absente predicto canonico
capitulum contulit potestatem eligendi quibus-
dam canonicis ecclesie sue et post mortem episco
pi ⁊ ante sepulturam ipsius ceperunt tractare de
electione pastoris. et quidam ex illis maior pars
conuenerunt in archipresbyterum ipsius ecclesie
alii in archidiaconũ suum. eo vero sepulto minor
pars cõsensit maiori: et sic dictus archipresbyter
post sepulturam ab oibus est electus. cui electio-
ni dicti archipresbyteri archidiaconus ⁊ capitu-
lum consenserunt postmodũ vero superuenit di-
ctus canonicus asserens se fuisse contemptũ. pro-
pter quod electio non valebat: credens ad se pote
statem deuolutam eligendi. predictum archidia-
conum elegit. propter electiones dictus canoni-
cus pro se et quibusdã aliis ad sedem apostolicã
accessit. papa vero de meritis istorum cognito ele
ctionem archidiaconi celebratam post electionẽ
archipresbyteri non cassatã cassauit: quia non de-
buit ad secundam procedere ante cassationẽ prio
ris in penã interdicens dicto canonico vocem cõ
tradictionis. in primo consensu capitulo perdu-

Zacharias.
a ¶ Maiori et sa-
niori. Adde ad h
Jac. rebuf. i. l. no
minationum. nu.
iiij. ⁊ i addi. et ibi
in quib⁹ reb⁹ ma
ior pars sufficiat
⁊ qualiter capiat
illa maior pars.
C. de decu. lib. x.
Anto. Francis.
¶ Vnde dicat ma
ior pars in quib⁹
casib⁹ ⁊ quo cõsi-
derat maior pars:
an respectu nu-
meri: an alio re-
spectu. vide q̃ ha-
bent p Bar. ⁊ do
cto. i. l. maiorẽ. ff.
de pac. ⁊ l. i. q̃ ma
ior. ff. ad muni.
b ¶ Expectari. ad-
de Oldra. consil.
eclix. ij. lib.
Zacharias.
¶ Adde Alex.
cõs. ccxviij. in fin.
li. ij. Et dñ alleg.
in apostil. Oldr.
consi. eclix. dic q̃
voluit dixisse cõ-
silio. cclviij. ⁊ eũ
dem cõs. cliij. Fe
deri. de sen. consi.
lxxviij. in fine. et
his adde q̃ not.
in apost. ad istum
in. c. cũ dilecti. in
apo. in versic. sine
magno pindicio.
nu. vi. ij. eo. tit.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Vocari. Vide
firma. in tract. de
episco. lib. i. in. iij.
parte. q̃. vij. vbi
dicit q̃ absentes
etiã extra prouin
ciam sunt citãdi
si commode cita-
ri possunt.
Sebasti. Sapia.
d ¶ Prouincia. vi
de Bar. in extra-
uagã. qui sint re-
beles. in ver. lom
bardie. Car. Flo.
in cle. vnicã. versi.
extra ciuitates. i
l. q̃. de sepul. vbi
ponit vnde dicit
prouincia ⁊ quot
modis dicat pro
uincia ponit Jo.
de Jmol. in. c. pe.
col. vi. de testi. vi-
de remissiue per
Feli. in. c. rodul-
phus. col. xiij. vs.
ceterũ. ij. de rescr.

a Zacharias. ¶ Non est ipso iure nulla. Adde Cardi. manda. in tract. suo. de elec. in. j. parte. c. xxxij. ⁊ in glo. in ver. vitiosam. Fede. de se. consi. cccxvij. ⁊ cōsi. cxiij. ⁊ Old. consi. lxx. ⁊ nouissime per Feli. in. c. cū bertoldus. col. iij. ver. limita. v. j. de re indi.
b ¶ Legitime. Adde quod Ro. cōsi. ccccx. dicit ꝙ illegitima citatio que peruenit in notitiam citati ita arctat sicut legitima p cle. causam. de electio.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Nullū ius. Ex his colligit quomodo pcedat ꝑdicta regla qꝺ pa
2 ria sunt aliquid facere tpe habili vel inhabili. ⁊ cōferre in tēpus habile de quo vide etiam Bart. in. l.
3 alia. §. eleganter. ff. solu. matri. vbi limitat nō procedere qn̄ tēpore q̄ fit actus requirit̄ illa qualitas aliā limitationem tradit. d. Jas. in. l. si. col. iij. C. de pact. vide ad hanc regulam Alexā. in l. gallus. §. instituens. ff. de libe. ⁊ posthu. et in. l. in
4 ter stipulātem. §. sacram. colum. ij. ff. de verbo. obli.
d ¶ Initiū. Adde qꝺ hec ratio non vr̄ bona gn̄aliter quia valet citationis commissio facta per iudicē die feriata p dia non feriata. vt late cōsuluit fed. ꝯs. cxxiiij. lꝫ aliter voluerit pau. de ca. ꝯsi. xxv. tñ quo ad dicta bona est bona: qꝛ considera
5 uit initium respectu ptātis capl̄i ante mortem prelati. ⁊ pro ꝑdictis facit quod voluit Cal. ꝯsi. j. de elect.
e ¶ Annullanda. Adde vt p Old. consi. lxv.
f ¶ Statuta. Considera qꝺ pro isto
6 dicto facit illud quod singulr̄ voluit Jo. and. in. c. dispendia. de rescrip. in. vj. vbi dicit dispositionem penalem extendēdam propter simi
7 litudinē rationis non tñ penā in eo insertā. de quo tñ cogita p ea q̄ po
b nit iste. ff. in proe. in nu. xv. versi. sed circunscripta. ⁊c. Aeneas falco.

rante ⁊ electionē archipresbyteri iustitia exigēte
cassauit tum quia corpore dicti episcopi nondum
tradito sepulture habuerūt de ipsa electione tra
ctatum contra canonicas sanctiones. tum qꝛ ca
nonicus cōtemptus fuit licet vnus solus fuerit:
quia in talibus plus nocet vnius contēptus quā
multorū contradictio in presenti. nec valet predi
cta citatio: quia cum mortem epi preuenerit non
2 potuit arcere citatū. Ber. ¶ † Not. primo ꝙ licet
desperetur de cōualescentia prelati egrotātis nō
tamen per hoc pōt haberi tractatus seu ordina
tio sup futuri pontificis electione. Debet eñ ex
pectari mors oīno qꝛ ante mortē prelati nec eccle
sia vacat nec ius eligēdi seu ordinādi cōpetit ca
3 nonicis: vt hic ⁊ in. c. obeūtibꝰ. lxiij. dist. ¶ † No.
scdo ꝙ canonicus etiā absens causa studioꝝ dꝫ ci
tari seu moneri vt veniat ad electionē futuri pon
tificis dūmodo sit in loco vnde possit cōgrue vo
cari. iuxta ea q̄ dixi. ff. c. proxi. als electio facta illo
contēpto venit irritāda eo prosequēte cōtemptū.
¶ No. tertio ꝙ capl̄m pōt citare absentes cano
nicos ad electionē fiendam. An in caplo debeant
esse due partes an sufficiat maior pars ad validi
tatē citationis ⁊ termini prefixionis. vide qꝺ di
xi in. c. cum nobis. ff. eo. ¶ Not. quarto ibi: ac pro
sua ꝙ non solū electus potest prosequi in iudicio
electionē suā sed etiā electores cōcordat. c. cū dile
ctus. ff. de ꝯsue. ⁊. c. ij. de in integ. resti. vide qꝺ no.
4 Inno. in. c. dilectus. ij. de preben. ¶ † No. quinto
ibi: non cassata. ꝙ electio facta per capitulū aliqꝫ
bus ex canonicis cōtemptis seu nō legitime voca
a tis non est ipso iure nulla [a] sed venit potius irri
tanda. Quod intellige quādo in capitulo saltem
affuerūt due partes canonicoꝝ vocandorū. Nam
si non affuerūt due partes non valet quicquid fit
vel in capitulo vł vniuersitate ex quo minor pars
est contempta seu nō legitime vocata. Ad hoc. l.
nulli. ⁊. l. plane. ⁊ quod in eis no. ff. qꝺ cuiusqꝫ vni
uer. no. in. l. nominationū. C. de decu. lib. x. et vide
qꝺ dixi in. c. cū nobis. ⁊. c. qꝺ sicut. ff. eod. Nam po
tentie capitulares seu vniuersitatis sunt a princi
pio apud duas partes dum vniuersitas est in con
gregādo: licet in diffiniēdo valeat quicquid facit
maior ps illarū duarū partiū et ita intellige. l. qꝺ
maior pars. ff. ad municipa. et. c. j. de his que fi. a
5 maio. par. capi. ¶ † No. sexto ibi: in primo cōsen
su capitulo permanēte. qꝺ eligentes aliquo cano
nico cōtempto non per hoc debene priuari pote
state eligendi: imo cassata electione propter con
temptū potest capitulum procedere ad aliam ele
ctionem et eundem quem prius elegerant de no
uo assumere: quia cum electio non sit cassata pro
pter delictum electi potest iterum eligi. vt in. c. su
per eo. ff. eodem. ¶ Not. ibi: nondum tradito se
pulture. qꝺ saltem de honestate nō debet fieri ele
ctio futuri prelati anteꝙ̄ corpus sit traditum se
pulture. an autem sit nulla ante sepulturā atten
6 tata dicam statim cum glo. ¶ † Item not. et tene
menti tex. in versi. cū plus. qꝺ magis obstat con
temptus vnius quā multorū cōtradictio in pre
senti. et est ratio qꝛ contemptus vnius dumtaxat
prebet facultatem retractandi electionē: vt hic et
in. c. venerabilem. ff. eo. secus in cōtradictione ali
quorū presentiū: qꝛ talis cōtradictio nō obest cō
tra electionem maioris ⁊ sanioris partis. vt in. c.
7 quia propter. ff. eodem. ¶ † No. vltimo ex fi. qꝺ ci
tatio temeraria seu non legitime facta non arctat
citatum ad comparēdum. vnde paria sunt quem
b non fuisse citatum aut minus legitime [b] fuisse ci
tatum. Sed contra hoc ⁊ contra text. opponitur.
nam paria sunt ꝙ aliquid fiat tempore habili vel
tempore inhabili dūmodo effectus cōferatur ad
tempus habile. vt in. c. de vxore. et qꝺ ibi not. ff. de
sepul. Sed effectus istius citationis facte isto ca
nonico absente fuit collatus in tēpus habile ergo nō debebat corrue
re ex eo quia fuerit facta prelato nondū mortuo. Sol. dupliciter. Pri
mo posset dici quod hec citatio ⁊ eius effectus fuerunt in tēpore inha
bili. Nam citatio fuit emissa nondum episcopo mortuo et prefixus ter
minus ad vigiliā pēthecostes. ⁊ sic ad tēpus quo possibile erat istū pre
latum adhuc viuere. non enim citarūt vt cōpareret post mortē prelati.
Uel scdo dico ⁊ melius ꝙ presupposito ꝙ etiā citassent vt compareret
post mortē prelati: ex quo tamē fuit facta in vita prelati non habuit ar
ctare citatū vt cōpareret post mortē. Ratio est qꝛ oīs tractatus est inhi
bitus: vt hic. ⁊. lxxix. dist. et. c. nullus. Unde prohibetur iste tractatus
non solum habito respectu ad effectum ipsius sed etiā ad ipsum initiū
c cum nullū ius [c] cōpetat capitulo in electione ante mortē prelati. Et pro
hoc ho. tex. in simili. in. c. si. de sepul. lib. vj. vbi religiosus non potest sibi
eligere sepulturā licet effectus istius electionis conferatur post mortē.
⁊ sic ad tēpus in quo est exemptus ab obedientia abbatis. Et hoc ideo
quia etiam principiū prohibetur qꝛ cum non habeat voluntatē. xij. q. j.
non dicatis. nō potuit illam exprimere cū viueret. Ad idem ho. text. in
l. si minor. ff. de ser. expor. Quinimo plus dicit hic Bos. ꝙ etiā si citatio
fuisset facta post mortē prelati ex quo tamen fuit emissa ante mortē nō
valet. qꝺ mihi satis placet. Quia in citatione plurimū cōsideratur ini
d tium. [d] illa enim est proprie citatio que emanat a iudice seu decretū de
citando. factū vero nuntij est executio iuxta no. per Joā. mo. ⁊ Jo. and.
in. c. romana. §. contrahentes. de fo. cōpe. lib. vj. ⁊ tetigi in. c. si. de ferijs.
8 ¶ † In glo. j. hec glos. intricate procedit ⁊ in effectu prosequitur duas
questiones. Prima nunquid electio facta per capitulū contemptis ali
e quibus sit nulla vel annullāda. [e] Et in hac questione licet primo alle
get qꝺ sit nulla tamen postea concludit veritatem qꝺ non est nulla licet
sit irritanda contemptis prosequentibus iniuriā suam: vt hic ⁊ in. c. qꝺ
9 sicut. ff. eo. vbi melius probatur. † Secunda questio est nunquid cassata
electione propter contemptū aliquorum debeant priuari isti contem
ptores potestate eligendi pro prima vice: vt sic ista potestas applicetur
alijs contemptis dumtaxat. Et in hac questione gl. prius sentit quod
sic. ⁊ pro hac parte facit iste tex. in eo quod papa reprehendit istū cano
nicum qꝺ prius debuit expectare iudicium pape q̄ procedere ad secun
dam electionē. Et sic innuitur ꝙ post sententiā pape potuisset solus eli
gere. sed glo. in versi. ⁊ quod dixit caute corrigit quod prius dixerat. et
fuit illa additio vsqꝫ ad si. Quia concludit qꝺ ratione contemptus so
lum debet in penā retractari ipsa electio: nō autē debent electores pri
uari potestate eligendi. Quia cū ista pena priuationis non sit hoc casu
a iure statuta non est imponenda per alium q̄ per eum qui habet pleni
tudinem potestatis scilicet per principem. ⁊ ita potest intelligi iste tex.
Et hec opi. cōmuniter tenetur per doct. ⁊ optime facit iste tex. in ver. in
primo consensu ⁊c. Nec ob. si dicatur qꝺ si eligentes contra formā debēt
priuari potestate eligendi: vt in. c. quia propter. ff. eo. ergo fortius eligē
tes aliquo contempto cum tunc delinquant contra proximū. Preter
ea. c. quia propter. ff. eo. dans formā electioni disponit: vt absentes vo
centur. ergo electio facta absentibus non vocatis est attentata contra
formā ⁊ per consequens deberent electores priuari pro prima vice po
testate eligendi. vt in. d. c. qꝛ propter. Sol. licet eligentes contra formā
sint priuandi. tñ nō sequitur ꝙ eligētes aliquo contēpto sint etiā priuā
di: qꝛ vt dicit Jo. and. ⁊ bene ⁊ satis fuit de mente gl. huius in addi. Cū
f illa pena priuationis nō sit statuta [f] in casu nostro non debet pena. c. qꝛ
propter. ad istum casum extendi: qꝛ pene nō sunt extendende. de pen.
di. j. pene. Et vide ho. gl. in. c. si. de iurepa. satis ergo est ꝙ ratione contē
ptus in penā retractetur electio: ⁊ ista pena est in iure statuta ⁊ alia nō.
sufficit ergo ꝙ ista pena imponatur. nam odia debēt restringi ⁊ nō am
pliari: vt in regula odia. de reg. iur. lib. vj. ¶ Ad scdm ꝫ dicēdum
ꝙ vocatio absentiū nō est de forma substātiali sed est de iustitia. Nam si
esset de forma substātiali electio facta aliquo contēpto esset nulla: vt in
d. c. qꝛ propter. ⁊ tñ in casu nostro nō est nulla vt hic. ⁊ in. c. qꝺ sicut. ff. eo.
⁊ in. c. ecclesia. el. ij. ff. eo. Et ad istū tex. vltra pcedentē rn̄sionē pōt respō
deri vt sensit hic Abb. ꝙ potuisset iste procedere ad secundā prima cas
sata: nō tñ solus sed vna cū alijs. ¶ Conclude ergo vt habes totā mate
riā gl. magne clarā tres casus. Qñqꝫ electio fit per maiorē partē de in
digno sciēter: ⁊ tunc electio est nulla ⁊ ptās eligēdi ipso facto deuolui
ad minorē partē que nō deliquit. vt in. c. bone. ff. eo. et in. c. cōgregato. ff.
eo. cū si. Qñqꝫ scda electio facta per capitulū est ꝫ formā substantialem:
de qua in. c. qꝛ ppter. ⁊ tūc electio est ipso iure nulla: sꝫ electores nō sunt
priuati ptāte eligendi sed debēt priuari per sniam: ⁊ potestas applica
alijs qui nō deliquerunt contra formā: debet tamen expectari snīa pri
uationis. de quo vide qꝺ no. Inn. ⁊ Cal. in. d. c. qꝛ ppter. vbi dixi. Ter
tius casus qñ electio fit p capl̄m de idoneo ⁊ ꝫm formā sꝫ aliqs de capi
tulo fuit cōtemptus seu nō legitime vocatus. Et hoc casu electio tenet
vnde pōt ratificari post cōtemptū. nā potest renuntiare facultati prose
quēdo iniuriā sibi illatā. vt in. d. c. qꝺ sicut. Sed si vult prosequi cōtem
ptū retractabit electio p sniam vt hic. ⁊ in. d. c. ecclesia. Qua cassata de
bēt oēs simul cōuenire ad electionē nouiter fiendā qꝛ vt predixi non hꝫ
hoc casu locū pena priuationis nisi papa ex plenitudine ptātis vellet
hāc penā infligere. vt. ff. dictū est. et p hoc habet clare intellectus istius
tex. ⁊ glo. ¶ Sed quero nūquid in alijs actibus citra electionē habeat
locum

a Zacharias. ¶ Legitime cõgregata. Adde tu istam .q. esse formatã per Jac. rebuf. in. l. cũ te. nu. ij. ⁊ in addi. ad ipsum. de occu. lib. x. Et qualiter congregetur vide ibidem nu. iiij. ⁊ in addi. Ang. consi. lxv. ⁊ Ro. singu. declix. inci. an citatio facta collegio ⁊c.

Anto. Francis. ¶ An ⁊ qñ absentes sint inquirẽdi ⁊ qñ dicant̃ legiti-me vocati ⁊ requisiti ad actum colle-gij vel universita-tis faciende vide no. gl. l. c. pñtiũ. de test. ⁊ in. c. cũ I ec-cesiis. de pbẽ. lib. vi. ⁊ per gl. in. c. cũ oẽs. de ɔsti. et no. in. c. ij. de no. ope. nũ. et est bona gl. in. c. Quis. de offi. or. li. vi. ⁊ no. in. c. j. de his q̃ fi. a ma. par. capi. Et utrũ absentes sint vo-cãdi qñ capl̃m vel collegium vult fa-cere statuta vide no. gl. l. c. ij. de his q̃ fi. a ma. par. ca. ⁊ p bar. i. l. oẽs po-pulu. ff. de insti. et iur. ⁊ no. doct. l. d. c. cũ oẽs. ⁊ addo qd ab sẽtes citati ad electionẽ ut cõpa-reãt i certo termi-no nõ debẽt expe-ctari p totã dila-tionẽ sed p modi-cũ spatiũ tpis: ut hr p Jnn. ⁊ hosti. in. c. cũ nobis hic eo. tit. de elec. Et adde qd absens dr esse ille q nõ est ĩfra cõtinẽtia edi-ficia urbis ut in. l. absentẽ. ff. de v. s. ⁊ l. l. pñs. ff. de p-cura. ⁊ q nõ est in eadẽ puincia ut l. l. fi. C. de pscri. lõ. tẽp. ⁊ habet̃ l. §. p-scriptionũ. ⁊ in. c. placuit. xvi. q. iij. ⁊ in. c. ubi pericu-lum. in. §. j. ⁊ in. c. cãm. de elec. li. vi.

b ¶ Retractari. ad de alex. ɔs. j. iiij. li. Sebasti. Sapia.

c ¶ Sepultura p̃-lati. Vide bar. in l. post susceptã. ff. de excu. ubi vr de-clarare hec nõ p-cedere qñ eps est tali morbo ɔphẽ-sus ut fact' sit p-sus inutilis nã tũc eo ẽt vivẽte possit fieri electio de al-tero ꝙ no. Jnn. l. c. lz heli. de simo. vide Fr. in tract. de epo. li. j. in pri-ma pte qõnis. iij. ubi refert ꝙ vene-ti vidẽtes Frãsci-scũ Foscari ducẽ tali senio cõfectũ ut esset inutilis aliũ sibi ducẽ cu-raverũt quapropter pre dolore mortuus est Frãciscus ut ipse refert ibi etiã ponit qd si facta est electio de uno cũ esset fama ꝙ eps erat mortu'.

d Anto. Fran. ¶ Uxore. Ad istud an uxor de necessitate infra annũ luct' ppter mortẽ mariti debeat abstinere ab alio mrĩmonio: dicas ꝙ absqz dubio si nubat vz mrĩmoniũ: propter autoritatẽ apl̃i de qua in. c. pe. et fi. de secũ. nupt. h alle. tñ nõ evitat penas legales ma-xime in pdẽdo lu-crũ qd ipsa cõseq̃-ret si nõ nuberet infra annũ luct'. Et q̃ ɔsistũt in dã-no alteri' de qb' habet̃ l. l. hac edi-ctali. ⁊ l. l. femine. C. de secũ. nup. et ibi p Bal. ⁊ Sali. plene ⁊ no. Cano-niste. in. d. c. fin. de secun. nup.

e ¶ Sibi tutũ. Ad de Old. cõsi. xliij. adde qd ẽt citat' ad locũ pestiferũ non tenet̃ cõpare-re ut cõsuluit do. pe. ⁊ phi. corneus de puho in consi. cxxxi. in. ij. co. ubi etiam. in. iiij. vol. Aeneas de fal.

Anto. Francis. ¶ Utrũ qs cita-tus ad locum nõ tutũ arctet̃ ad ve-niẽdum ex tali ci-tatiõe: ultra ea q̃ habẽtur l cle. pa-storalis. in glo. in verb. notoriũ: de re iu. ubi ɔcludit̃ qd talis citatio non arctat. vide no. in. c. ex pte. de appel. Et p spec. l tit. de cita. in. §. j. l ver. itẽ ꝙ citatio. ⁊ hr p bar. in. l. re-cusare. l. §. filius. ff. ad trebel. ⁊ in. l. semp. ff. si quis in ius voca. non ie. Et vide Arch. v. q. ij. in. c. si prima-tes. ⁊ gl. iij. q. viij. c. indicas. ⁊ Jnn. in. c. pterea. de di-la. ubi dr ꝙ cita-tio aliter facta q̃ fieri debeat non arctat citatũ. Et an citatus excu-setur si in locũ ad quẽ citat̃ est pesti-lentia: hr p glo. ⁊ doc. in. c. cum dile-cti. de do. ⁊ contu. ⁊ dicit Bar. ꝙ sic in palle. §. filius. ⁊ in palle. l. semper. Et vide glo. in. c. cõis. xxiii. di. ⁊ in c. quorũdam. lxx-vij. di. ⁊ not. ibi ẽt p glo. in. c. ad sup-plicationẽ. de re-nun. ⁊ habetur in preelleg. c. ex par-te. de appel.

locũ ista psecutio cõtẽptus ut retractet̃ actus ge-stus p universitatẽ ad petitionẽ contempti. Sol. credo ꝙ in oĩbus actib' in quib' absentes debẽt vocari si aliq contẽnũt seu legitime nõ vocant̃ dz actus retractari ad petitionẽ contẽpti ex quo nõ legitime gestus est. ar. hic. ⁊ in regula q̃ cõtra ius de reg. iur. lib. vi. facit qd no. Bart. in. l. oẽs popu-li. ff. de insti. ⁊ iur. ⁊ sensit glo. in. c. cũ oẽs. de ɔsti. et

10 in. c. j. de his q̃ fi. a ma. par. ca. † Et qui sunt actus in quib' absentes sunt vocãdi. vide glo. in. c. ij. de testi. lib. vi. dixi plenius in. d. ca. j. de his q̃ fi. a ma. par. capi. ⁊ dic ut ibi. ¶ Jn actib' vero in quibus absentes necessario nõ sunt vocãdi si universitas

a nõ fuit legitime cõgregata [a] puta qz non ad sonũ cãpane ut moris est sed ɔvenerũt forte due ptes ⁊ processerũt aliquib' de universitate nõ interessen-tibus nec vocatis. Tũc etiã puto qd act' deberet

b retractari [b] ad petitionẽ ɔtemptoꝝ. ar. in. c. in cau-sis. j. eo. ⁊ in. l. fi. C. de pdi. decu. fine decre. nõ alie.

11 li. x. facit dicta regula q contra ius. ¶ † Jn gl. ij. in fi. no. singulariter istã gl. ⁊ nõ tradas eam obli-vioni ꝙ ad validitatẽ electionis necessario nõ re-

c quirit̃ ꝙ precedat sepultura prelati [c] unde cadave-re adhuc sup terrã manẽte põt procedi ad electio-nẽ futuri pontificis: in hoc tamen fuerũt diversi-tates inter doct. nam Host. Uincẽ. ⁊ quidam alij tenuerũt cõtra istam glo. dicẽtes ꝙ illud qd dicit papa hic fuit statutũ in favorẽ mortui et propter honestatem. unde non possunt canonici huic iuri renũtiare. sed Jnno. Cõpo. Jo. an. et cõiter doct. sequẽtes tenent opi. glo. lz sit honestũ ut expectet̃ prius sepultura prelati: ut in. c. obeuntibus. lxiij. dist. ⁊ in. c. post q̃. l. dis. ubi gl. dicit ꝙ a die mortis currit tẽpus eligẽdi ⁊ dicit Jo. and. ꝙ melius di-xisset ab hora mortis quasi sentiat quod illa dies mortis nõ excludit̃: imo debet cõputari tps triũ mensiũ ab illa hora mortis. qd bene no. vñ absur-dũ esset dicere ꝙ tps non incipiat currere statim ab hora mortis. ⁊ ꝙ capitulum non possit eligere nisi post exequias prelati nã tps nõ currit nõ va-lenti eligere: ut in. c. qz diversitatẽ. de ɔces. prebẽ. ⁊ hec opinio mihi placet: pro qua adduco ho. text. in. c. ij. viij. q. j. in fi. ubi dicit̃ ꝙ post obitũ quiescẽ-tis clerici habẽt potestatẽ eligẽdi. et ad. c. nullus. lxxix. dis. dic qd loquit̃ de honestate. ⁊ eodẽ modo potest responderi ad istũ tex. hic enim fuerũt due cause cassationis. una. s. propter cõtemptum ca-nonici ⁊ ista fuit potissima et finalis causa. alia qd corpus nondum fuit sepulture traditum fuit im-pulsiva. nam honestũ fuisset aliter facere: sed hoc solum non sufficeret ad cassationem electionis vi-

d de simile in uxore [d] mortuo viro carnali. nã hone-stum est ut nõ nubat infra annũ luctus: nõ tamen hoc est necessarium. ut in. c. pe. ⁊ ulti. de secũ. nupt. Et quandoqz est utile statim post mortem: puta si canonici tenent impressionẽ principis: et hoc po-test concludi qd potius valebit collatio beneficij facta rectore defuncto nõdũ tradito sepulture cũ isti rectores non dicũtur proprie contrahere ma-trimoniũ spirituale. ut no. in. c. qz propter. j. eo. et dixi in. c. clerici. j. de vita ⁊ hone. cleri. unde nõ est tantũ vinculũ inter eos et ecclesias suas sicut in-ter episcopũ et ecclesiã suam cathedralem facit. c. requisisti. de testa. hec procedunt cũ querit̃ de tra-ctatu electionis post mortẽ prelati ante sepultu-

12 ram fiendã. ¶ † Sed dubium est nunquid possit fieri tractatus electionis ante mortem prelati eo forte in extremis agente. ⁊ in hoc contingit dubi-tari de pluribus. Primo nũquid licite possit ha-beri tractatus. Secundo presupposito ꝙ nõ. nun-quid electio contingens postea ex tali tractatu sit nulla vel annullãda. Tertio nũquid canonici tra-ctantes et presertim se obligãtes ad electionẽ cer-te psone faciendã sint ipso facto privati potesta-te eligẽdi. Hec tria in effectu per multa verba tra-ctat hic Jnno. sed tu conclude breviter post eũ ꝙ tractatus deliberatorius seu diffinitorius est oĩo illicitus ante mortẽ prelati nõ solum quãdo con-cluderẽt electores inter se de certa persona eligẽ-da: sed etiam quãdo ordinarentur aliqua spectã-tia ad electionẽ futuram ut puta si eligerent locũ electionis fiende ut citarẽt absentes hec enim or-dinatio ⁊ similis est prohibita a iure ut hic in fi. ⁊ lxxix. distin. in. c. j. Et idem dic secũdum Jnno. et Host. de omni tractatu ambitioso: conventionali actionali vel cõditionali vel aliter inhonesto: sed tractatus consultorius nõ est prohibitus a iure: etiam si aliquis dicat ꝙ talis persona esset hone-sta ad istã prelaturã: ⁊ alijs persuaderet ut ipsam eligerent: non tamẽ debent oĩno deliberare. et se- e cundũ hoc põt intelligi. c. si transitus. lxxix. dist. ubi probat̃ qd vivente etiã papa põt haberi tra-ctatus cõsultorius de substitutione summi pon-tificis. et vide specialiter in papa ho. text. in. c. in nomine dñi. xxiij. di. ⁊ oĩno qd dixi in. c. licet. j. eo. ¶ Ad secundum an electio facta post mortẽ pre-lati post tamen tractatum habitũ in vita prelati sit nulla concludit Jnno. qd nõ: qz hoc non repe-ritur iure cautum: sed debet annullari si fuit fa-cta de illo pro quo precessit tractatus diffinito-rius vel si precessit ordinatio in vita prelati qz re-peritur facta cõtra iuris dispositionẽ: ut hic. ⁊ in d. c. j. Ex p hoc respondet̃ ad tertiũ nõ eñ sunt ele-ctores privati propter illũ tractatũ illicitũ cũ hic non cavet̃ iure. sed sunt puniẽdi: qz egerũt rẽ illi-citã quinimo si recessissent a priori tractatu seu a priorib' obligationib' ⁊ elegissent debite aliã p-sonã nõ esset talis electio retractãda: licet ipsi pos-sent puniri ex eo qd elegerũt cõtra ius: ut in. c. ij.

13 de maio. et obe. ¶ † Quid autẽ de electione facta de eo qui ãsivit eã p ambitionẽ seu seditionẽ vide in papa qd habet̃ in. d. c. in noĩe dñi. et qd dixi in d. c. lz. in alio vo talis electio saltẽ est retractanda propter vitiũ ambitionis precedentis. ut in. c. in

14 scripturis. viij. q. j. ¶ † Jn gl. j. ibi: etiã u t alleget pivilegiũ no. gl. ⁊ vide aliã glo. latiorẽ in. c. veniẽs. de accu. ⁊ iij. q. ij. si eps. ⁊ intellige glos. qñ notorie cõstat citationẽ esse temerariã: aut qz citatio in se cõtinet aliqd iniustũ aut qz notoriũ est citationẽ als iniustã lz in se nõ contineat iniustitiã. et vide gloss. iuncto text. in cle. pastoralis. in. §. pisana. de re iudic. que dicit qd si quis citatur ad locũ noto-

e rie non sibi tutũ [e] non tenetur cõparere nec excu-satorem mittere: et generaliter circa istam mate-riã vide p Jnno. in. c. ij. de dila. ubi dixi ⁊ per Jo. an. in regula sciẽti in mercu. ¶ Extra glo. q̃ro qd intẽdat litera dum dicit in penã interdicẽtes ei-dem cõtradictionis vocem. Solu. dicũt aliqui ut Uincen. qd non poterit iste canonicus opponere cõtra formã si capitulũ in primo ɔsensu voluerit perdurare. idest de novo eligere illũ archipresby-terũ. Sed cõtra personã poterit obijcere. nã ⁊ cõ-promittentes possint opponere cõtra personam electam a compromissarijs. ut in. c. causam. j. eod. sed Jnnoc. dicit ꝙ non poterit iste obijcere cõtra personam nec econtra formam: quia presumitur malo zelo cõtradicere. Alij aliter. Sed opi. Jnn. satis videtur cõvenire litere: non tamen puto in hoc standum quia licet papa istud providerit in negotio istius electionis: non tamen videtur hoc extendendum ad alias electiones. ¶ Secũdo cõ-tra hec et contra text. opp. videtur enim quod ex quo electio archipresbyteri fuit reprobata qd nõ profit quod capitulum duret in primo consensu: oportet enim ut electio fiat servata forma: ut in. c. quia propter. j. eo. ad cuius observãtiam requiri-tur factum. Solu. standum est contrario ut non sufficiat primus cõsensus cũ ille fuerit illicit' fun-

doc. ꝛ tex. debet intelligi de primo consensu. sꝫ in effectu dicuntur enim canonici perdurare in primo consensu si de nouo iterum eligunt illum archipresbyterum.

1 ¶ Abbas alicuius monasterij non debet quis creari nisi primo fuerit monachus ꝛ professus. 2.
3 Monachus nō dꝫ qs fieri vt postea creet abbas.
Clericus quis non debet fieri sub spe habēdi beneficia: qꝛ cōmittit simoniam saltem mentaliter: licet per hoc non perderet beneficia: nisi ab initio precesserit pactum de adipiscendo officium abbatis vel beneficia.
Simoniaca collatio non tenet.
4 Monachi possunt habere dignitates seculares curatas: sed non curatas.
5 Nulla: ista vniuersalis negatiua excludit omnes actus quibus adheret.

1 **Cum ad nostrā.** † Non monachus in prelatū regularē eligi nō pōt. Primo ponit factum. secundo cassat ibi: nos. ¶ Casus literalis. Quidā simul factus fuit monachus ꝛ abbas qui tamē debuerat ante esse monachus ꝙ abbas peruenit hoc ad notitiā dñi pape. papa vidēs qđ contra regulares traditiones hoc fuerat attētatū: electionē de ipso factā cassauit: qꝛ nemo dꝫ monachari spem habens vel promissionē ꝙ Abbas fiat Bern. ¶ No. i. ibi: gerebat modū ꝛ practicam faciēdi cōmemorationē de aliquo intruso. nō enī debet nūcupari prelatꝰ alicuius loci ne videaꝛ iste pronuntiās in eū ꝯsentire. argu. c. ex ore. de his que fi. a ma. par. capi. sed dꝫ dicere qđ gerit se ꝑ tali prelato. ¶ † No. secundo ꝙ clericus secularis nō potest eligi in abbatē. opꝫ enī qđ tpe electionis sit monachus. quinimo nō sufficit ꝙ sit monachus nisi sit instructus competenter in regula monachali: ideo nouiter professus nō pōt eligi in abbatē[a]. j. c. pxi. ꝛ in hoc vltimo plurimū in diuersis partibꝰ excediꝛ. ¶ † No. tertio ꝛ tene mēti ꝙ nemo debet effici monachus cum ea fiducia et spe vt promoueatur in abbatē. nā videtur tūc monachari nō ꝑpter deū sed propter honorem: ꝛ causa questus. Hec verba habentur. xvi. q. vij. in. §. per laicos. et idem dic de clerico seculari. nā recipiens ordinē ꝑpter bñficia consequēda cōmittit simoniam saltem mentalem: qꝛ intēdit seruire deo propter vtilitatē beneficiorū. ad qđ vide ho. glo. lxxiiij. di. c. ꝯsuluit. ¶ An autē adepti beneficia ꝛ dignitates hac ambitione precedēte teneanꝛ in foro anime resignare illa beneficia quasi iuste nō adepta. dic ꝙ nō: sed tenētur satisfacere deo ꝑ penitētiā: vt ꝓbaꝛ in. c. si. j. de simo. Cū simonia mētalis non obliget quē ad resignationē beneficiorū: sed aliter deo satisfaciēdū ꝑ penitētiā: secus dic vbi precessisset pactū: puta quia dixit nolo monachari[b] nisi promittas me eligere in abbatem: vel facere priorem: vel nolo ordinari nisi ꝓmittas mihi cōferre tale beneficiū: nam tūc intercedit simonia expressa. Unde obligatur ad renūtiandū. vt in. d. c. si. ꝛ qđ ibi not. quimmo posset attentari qđ talis collatio seu electio sit nulla: qꝛ collatio simoniace facta nō tenet. ar. i. q. i. ordinationes no. Inno. in. c. cum vniuersorum. de re. permu. Adde ad predicta glo. in. c. qđ interrogasti. lxxiij. dist. ꝗ dicit qđ si aliquis fit monachus ad hoc vt possit fieri abbas nihilominus remanet monachus:[c] lꝫ ficta ꝛ nō syncera fuerit eius intētio. fuit enī simulatio ob inhonestā causam: ideo nō excusat. ¶ In glos. i. ibi: clericus seu secularis nō potest eligi in abbatē: an autē possit postulari. Jo. an. ꝙ sic: sed in cōtrariū facit gl. j. c. proxi. sed tu vide qđ plene dixi in. c. cum ad monasteriū. ꝫ. eo. ꝛ dic vt ibi: ꝛ aliquid dicā in. c. seq. ¶ In ea. gl.
4 ibi: ꝛ ita soluit cōtrariū. dic vt ibi not. ¶ † In ea. glo. ibi: eos eligūt ad sua officia: intellige de officijs curatis. nā religiosi nō possunt habere beneficia secularia nō curata. vt in. c. super eo. et qđ ibi no. de reg. Sed bñficia et dignitates curatas pñt
d habere:[d] vt in. c. qđ dei timorē. de sta. regu. et vide qđ ibi plene dixi. ꝛ hoc cōtingit propter exercitiū cure ꝛ officium predicādi. qđ est valde priuilegiatū. vt in. d. c. qđ dei timorē. Et licet aliqui dicant hic qđ defertur in hoc religioni vt religiosi possint assumi ad officia secularia ꝛ nō ecōtra. Dic tamē melius vt predixi qđ istud non fit fauore religionis: sed qꝛ clerici seculares non sunt experti regulā monachalem nec de facili potest inexpertus experiri et instrui. Ideo nō potest eligi in prelatū regularē sed religiosus de facili potest instrui in vita ꝛ moribus clericorum seculariū: qꝛ instructus in
5 strictiori de facili instruitur in laxiori ꝛ nō econtra vt dixit Hostiē. j. c. proxi. ¶ † In glo. ij. no. bene istam glos. ꝙ secūdaria spes in beneficijs cōsequendis non reprobatur in ordinādo seu monachando quasi principaliter debeat quis duci vt seruiat deo. ¶ Et consimilē glo. habes in c. quicquid proderit. lxi. dist. ꝛ in. c. per laicos. xvi. q. vij. sed aliqui tenent op. vt sentit Archi. in. d. c. per laicos. ꝛ optime facit iste tex. pro contraria opi. ibi. nullam spem ꝛc. Unde pondera illam dictionē vniuersalem
e negatiuā.[e] videtur enim excludere omnē spem tam principalem ꝙ secundariā. vt in. c. solite. de maio. ꝛ obe. ꝛ. xix. dist. si romanorū. Hostien. hic primo super tex. intellegit de spe prouenīente ex pacto vel ex pollicitatione cui consensit isti monachandus: seu ordinādus: ꝛ pollicitatio est promissio ab vno facta. pactum vero est duorum cōsensus. vt in. l. pactum. §. i. ff. de polli. Sed post distingit ꝙ aut vacat abbatia et tunc non est licitum habere aliquā spem vt fiat abbas: secus si non vacat. nā tunc potest habere spem vt nō honoretur sed vt oneretur. idest vt possit prelature prodesse ꝛ alijs. Non autem desiderare et habere spem vt presit alijs vt in. c. qui episcopatum. viij. q. i. ꝛ contra distinctionem glo. adducit Host. c. si. de simo. Satis potest dici ꝙ nullam spem debet ordinandus seu monachādus habere vt alijs presit: ꝛ sic propter honores seculi vel propter diuitias. Ad hoc. c. si. xl. dist. vbi bonus tex. ꝛ hic. Et dum dicit nullā spem vt possit sibi prodesse ita quod speret potius propter bonum publicum. tunc talis spes non videtur damnata. vt in. d. ca. qui episcopatum. Abbas.

1 ¶ Abbas debet creari de suo ordine: vel de alieno si expediēs erit. 4.
2 Impubes non potest fieri monachus.
Patria potestas soluitur per ingressum religionis.
3 Electus ꝛ cassatus propter defectū temporalem potest defectu cessante iterum eligi: secus si fuit cassatus propter crimen.
5 Legatus non potest committere causam simpliciter: et de plano: quia non potest tollere substantialia iuris.
6 Excommunicatus obligatur monasterio ex professione sua.
7 Monachus quis non potest creari in illo monasterio in quo pro tunc non est abbas.
Abbate mortuo: an potestas transeat in capitulum.

Officij. In abbatem eligi nō potest nisi instructus in regula monachali. Communis diuisio. secunda ibi: nos autem. ¶ Casus literalis. Uacante monasterio posito in medio nationis peruerse: monachi cū non possent sui ordinis personā idoneam inuenire per quam posset monasteriū gubernari in quendam nobilem ꝛ discretū oculos extenderunt per quem poterat melius defensari ꝛ accesserunt ad patrem ipsius humiliter postulantes ab ipso vt filium suū induceret quatenus habitum susciperet monachalē nullam spem dantes patri de ipsius promotione: et pater ad hoc filium suū induxit qui monachus factus statim fuit in abbatem electus cuius electio confirmata fuit per legatum apostolice sedis. dubitauit legatus successor illius qui illam electionē cōfirmauit: an talis electio valuerit. cū dictus Abbas paratus sit purgare se qđ ad hoc nulla fuit ambitione inductus: petens a papa vtrū dictus legatus electionem potuerit confirmare vel dispensare cum ipso. ꝛ si electio ipsa sit cassanda vtrum iterum possit eligi in abbatem. Respondet papa quod ex his que incontinenti sunt acta ostenditur quod talis eligi nō potuit in abbatem. ꝛ ideo papa electionē illam decreuit irritam et inanem: quia prius voluit esse magister ꝙ discipulus: sed postꝙ fuerit in regula competenter instructus: si necessitas ꝛ vtilitas postulauerint poterit in abbatem assumi ne monasteriū opprimatur incursibus malignorū: prius
1 tamen ab ipso purgatione recepta. Ber. ¶ † No. ibi: cū possent sui ordi-
f nis. ꝙ primo eligendus est abbas ex propria cōgregatione[f] in defectū autē potest eligi de alieno monasterio. ad qđ vide tex. expressum in. c. ꝗ sit. xviij. q. ij. possunt tamen monachi illi fauori renūtiare ꝛ sibi eligere de alieno monasterio quēadmodū clerici seculares: de quibꝰ vide tex. iuncta gl. in. c. cū inter canonicos. ꝫ. eo. ¶ † Not. ij. ꝙ filius potest a patre postulare vt efficiaꝛ monachus. dic tñ qđ pater non potest filiū pu-
6 berem inuitū[g] tradere monasterio. vt in. c. cum simus: ꝛ qđ ibi not. j. de regu. ¶ Item filius potest inuito patre intrare monasteriū ex quo pubes est. nā per ingressum monasterij soluiꝛ patria potestas vt not. gl. in c. i. xx. q. ij. ꝛ in. l. si ex causa. ff. de mino. ꝛ ad materiā vide qđ no. Inno. in
b c. ij. j. de reg. ¶ No. iij. ꝙ presumptio[h] est cōtra ea que incōtinenti fiunt. vnde statim post monachationē electus in prelatum presumitur ambi-
i tione prelature inductus. ꝛ ad hoc solet allegari iste tex.[i] ¶ No. contra momētaneos magistros nā debet quis esse prius discipulꝰ. ad hoc. xvi. q. i. in. c. si clericatus. ꝛ. c. sic viue. vbi tex. not. ¶ No. ibi purgatione recepta et tene menti qđ inductus ambitione prelature ad monachatum vel clericatū non potest de iure eligi ad aliquā prelaturā. Nam papa nō patitur

a ¶ In abbatē. adde ꝙ pōt eligi ad prioratū manualē vt ꝯsuluit Fed. ꝯsi. cclviij. ꝛ dicit etiā esse arbitrariū ꝙ eligaꝛ in abbatē. all. Jo. an. hic.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Nolo monachari. vide Abb. in. c. pe. in gl. fi. j. de voto. cū allegatis per do. Jas. in autē. ingressi. col. vij. C. de sacr. san. eccle. vide Bal. in l. ab anastasio. C. mādā. vbi dicit ꝓ latū cōmittere simoniā etiā si post promotionem donat promotori.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Remanet monachus. Facit ꝙ dicit Abb. in. c. i nostra. col. ij. j. de sepul. vbi dicit ꝙ si qs blādis verbis allicit aliquē ad seruiendū deo est bonus dolus.
d ¶ Possunt habere. Adde Fed. consi. cxxix.
e ¶ Negatiuā. Uide de tornciū in cōsi. lxx. in. ij. volu. in penul. col. versi. ꝛ illa. Aeneas sal.
Sebasti. Sapia.
f ¶ Congregatione. Uide Abb. in c. ne nimia. de religio. domi. et i. c. cū venerabilis. C. de ꝯsue. ꝛ no. in. c. si abbatem. de electio. lib. vi.
g ¶ Inuitū. Adde And. sicu. consil. lx. et vide qđ voluit Cal. ꝯsi. i. qui cleri. vel vouen.
Sebasti. Sapia.
h ¶ Presumptio. Uide Bart. in. l. post ꝫctum. ff. de dona. et adde qđ ex facti precipitatione dolus presumiꝛ. §. sꝫ aliud. v. q. v. de quo per Andr. sicu. in ꝯsi. j. colū. gl. ver. preterea est aduertēdum. in. i. vol.
¶ Iste tex. Addē Fede. cōsi. cclviij.

a ¶ Predicare. Adde Oldra.consi.cccxviij.⁊ vide qd voluit consil.lxv.
vltra medium.
Anto.Fran. ¶ Et ad hanc materiam qd predicare populo verbū dei
sit proprie officium cure.vide no. gl.in cle.vt professores de regula.⁊ qd
no.doc.in.c.qd dei timore.de sta.reg.⁊ qd no.p Host.⁊ Jo.an.in.c.excō-
manicamus.i.§.
qi vo.de hereti.⁊
an prelat⁹ teneat
pdicare habet in
c.inter cetera.de
offi.ordi.⁊ in.c.sit ꝛ
rector cū seq.xliij
di.⁊ q pñt pdica-
re⁊ q nō.vide ho
nā gl.xvi.q.i.adij-
cim⁹.⁊ vide glos.
sūme.xcij.di.⁊ ad
uerte qꝛ Jnn.i.c.
excōicam⁹.in.§.si
vo.de here.dicit
quod magistri in
theologia hñt a
iure licētiam pdicā
di hñt tñ sꝫ cū ne
cesse hēt licētiam
ab epo loci.⁊ vide
late p.d.Cardi.in
cle.dudū.in.vi.q.
de sepul.vbi late
tractat q possint
pdicare:⁊ q possit
dare licētiā predi
cādi hēt in palle.
cle.dudū.in.§.in
ecclesijs.⁊ ibi per
Pan.de lea.⁊ vi-
de Jnno.i.d.c.ex
cōicam⁹.§.si vo.
vbi dicit qd infe-
rior epo nisi hꝫ ha
beat ex priuilegio
nō pōt dare licen
tiā.⁊ qs possit da
re licētiā pdicādi
in parochia alie-
na hēt etiā i locis
palle.⁊ vide gl.in
c.i.de relig.domi.
li.vi.⁊ adde q of-
ficiū pdicandi est
gñaliter oib⁹ lai-
cis īterdictū.vt in
c.cū ex iniūcto.et
in.c.sicut.de here
ti.⁊ adde qd pdi-
cator ab ol vitio-
rū incētiuo pstā-
re se dꝫ alienū.vt i
c.sexto die.xxxv.
dist.⁊ pdicatores
sacris literis sem
p debēt insistere ne
tūc q̄rāt addisce-
re q̄ alios ex offi-
cio debēt docere.
xxxvi.dis.l.c.ecce.
imo predicatores maxime debēt cauere ignorātiā q̄ cunctoꝝ errorū est
mater.xxviij.dist.in.c.ignorātia.⁊ que requirant in pdicatore verbi dei ⁊
quas cōditiones dꝫ habere habet in.c.sit rector.xliij.di.⁊ habet in sum
ma pisana in vbo pdicator.in.§.pdicator dꝫ habere.⁊ adde qd existens
in peccato mortali pdicans dr mortaliter peccare ſm Tho.in.iiij.sent.
di.xix.⁊ an liceat predicatori accipere mercedē pro pdicatione.vide gl.
lxxxvi.di.cū multa.⁊ vtrū peccet recipiēdo hr̄ p Tho.in.q.de q̄libet.q.
ij.ar.xij.⁊ in.iiij.q.xxv.ar.xij.et adde q pdicatio vbi dei plus pficit ad
salutē q̄ eucharistia:vt est gl.i.c.īterrogo.i.q.i.⁊ hr̄ in pal.c.īter cetera.d
of.or.⁊ an religiosis licitū sit pdicare vid bea.Tho.ij.ij.q.clxxxvij.ar.i.
b ¶ A solo papa.Sed quis facit expēsas cum postulat ab vno monaste-
rio ad aliud vide Cal.ꝯsi.xiij.de sta.reg.⁊ quis facit expēsas cū pauper
de ordine mendicantiū postulatur.vide Oldra.consi.xxvij.
Zacharias.¶ Adde tñ qd dixi in addi.ad istum in.c.bone.lo.i.in apo.
in ver.stipendio.nu.xvi.ꝭ.de postu.prela.
c Zacharias. ¶ Simplr ⁊ de plano.dic q nec etiā legatus a latere aut
alius a papa vel pncipe inferior.no.plene Car.in cle.ij.q.xxxviij.⁊ seq.
de iudi.gl.in.c.si.in ver.figura.de here.lib.vi.⁊ zaba.in cle.sepe.qd.xi.in
prin.⁊ in.§.q̄ oia.de ver.sig.⁊ Pan.de cast.cōsi.xciiij.Lanfrā.de oīa.in
c.qm̄ ꝫ.in prin.et
qd ibi no.in apo.
no.ad eū nu.xiij.
ꝭ.de prob.et hip-
po.de marsi.sing.
cij.incip.clausula
summarie.
Anto.Fran.
¶ Utrū inferior
principe etiam si
sit legat⁹ de late-
re possit ꝯmittere
cāꝫ cū clausula vt
cognoscat sūma-
rie ⁊ sine strepitu
et figura iudicij.
vidēdū ē p.d.car.
in cle.ij.de iud.q.
xxxviij.⁊ se.⁊ per
glo.in.c.si.in vbo
figura.de here.in
vi.⁊ p Pan.d ca.
in ꝯsil.suo.xciiij.i
qb⁹ lotis ꝯcludit
quod nō qꝛ tales
clausule p inferio
rē a pncipe appo
ni non pñt in re-
scripto.et hēt etiā
p spe.in ti.de ad-
uo.in.§.ꝯir.i vsi.
studeat isup.cui⁹
tñ effectus sine ta
les clausule ple.
habet in cle.sepe.
de verbo.signi.et
per Spec.in titu.
de inquisit.in.§.
nunc tractemus.
in v.quid igitur.
⁊ p Bar.in extra-
ua.ad repri.in ver
bo sine figura.et
habet p Oldr.in
cōsilio.cxv.et per
Bal.in.l.iudices
C.de iudi.⁊ p Jo.
de Jmo.in.c.dile
cti.de iud.Dicit
tamen domini de
Ro.in deci.xxxv.
et.ccclxxxviij.qd
quāuis causa cō-
mittatur vt sum-
marie pcedatur
tamen debent ser
uari termini sub-
stantiales: licet il
li possunt abbre-
uiari quod est no
tandum.

patitur hic istū assumi in abbatē nisi prius se pur
gauerit qd ambitionē plature nō fuit induct⁹ ad
monachatū.⁊ nescio alibi ita ho.tex.facit.viij.q.i.
in scripturis.vbi dr q fugientib⁹ ⁊ nō desideran
tibus ꝯferende sunt dignitates.¶ † Ultimo no.
⁊ tene mēti q reprobata electione alicuius ꝓpter
impedimētū seu defectū temporalē pōt illo defe-
ctu cessante iterū eligi ad eandem prelaturā.facit
qd leg.⁊ no.in.c.cū inter canonicos.ꝭ.e.secus dic
vbi reprobaret electio propter crimē.vt in.c.sup
eo.ꝭ.e.⁊ dic vt ibi.¶ Jn gl.i.ibi ꝓpter officiū pre
dicādi.hoc ideo dicit gl.qꝛ de iure cōi habētes cu
rā animarū habēt offm̄ pdicādi vt sunt epi et alij
rectores ecclesiarū curatarū.ad hoc.c.cū ex iniun
cto.ꝭ.de here.⁊ qd no.in cle.i.de re.Unꝭ fratres mē
a dicātes pñt hodie pdicare^a nō de iure cōi sꝫ ex pri
uilegio eis tributo.vt i cle.dudū.de sepul.Unde
alij religiosi qui nō sunt priuilegiati non possunt
pdicare nisi haberēt ecclesias curatas.xvi.q.i.mo
nachus.⁊ in.c.sunt nōnulli.⁊.c.doctos.Hostiē.tñ
addit aliam rationē qꝛ facilius monachi pñt in-
strui in vita clericorū q̄ clerici in vita monacho-
rum:vt dixi in.c.precedēti.Preterea dic qd cleri-
cus secularis videt monachari nō ꝓpter deū:sed
propter prelaturā ad quam est electus:qd nō con
tingit in monacho qui iam clericus est nec opꝫ vt
4 aliqs agat vt platus fiat.¶ † Jn ea.gl.ibi:vel po
stulari in abbatē.aduerte qꝛ gl.hic vr̄ velle q cle-
ricus secularis in abbatē nō possit postulari sed
istud nō prohibetur hic cū tex.reprobat electionē
nō aūt postulationē:vnde sentit Jo.an.hic.⁊ cla-
rius i.c.pcedēti.q clericus secularis possit postu
lari in abbatē licet eligi non possit.Quod etiā te-
nuit Jnnoc.in.d.c.cum ad monasterium.et dic vt
ibi plene dixi.Dic tñ qd talis postulatio non pōt
admitti per aliū citra papam ad hoc vide bonam
glo.no.in cle.i.eo.ti.vbi gl.vult q homo alterius
professionis vel habitus non potest postulari in
b abbatem nisi a solo papa.^b idem ergo dicendū de
clerico seculari.qd etiā sentit Jo.an.in spec.in ti.
de leg.in.§.ꝯir.in princ.licet Compo.hic sentiat
cōtrariū: dicēs qd legatus cardinalis in hoc pōt
dispensare cum non videatur istud de reseruatis
pape.de quibus in.c.qd trāslationem.de offi.leg.
Et ad istum tex.rñdet qd non prohibet dispensa-
tionem quia iste legatus non dispensauit sed ele-
ctionem confirmauit.Sed primum dictum plus
mihi placet.nam cōsultatio hec fuit facta nō solū
respectu confirmationis: sed etiam fuit quesitum
nūquid potuerit legatus dispensare.Et q̄q̄ pa-
pa ad istam qōnem non rñdeat explicite: satis tñ
rñdet tacite cū noluerit istam admitti nisi primo
fuerit instructus in regula.Preterea dispēsatio
nō videtur cōcessa nisi in actibus expressis cū per
eam vulnerētur iura.vt in.c.cum dilectus.de tem
po.ordinā.ergo nec legatus potest dispēsare hoc
casu cum nō reperiatur concessum: ⁊ regulariter
nō potest inferior in aliquo immutare vel vulne-
rare constitutionem superioris in cle.ne romani.
5 de elec.† facit etiam gl.in.c.si.de here.li.vi.que di
cit legatum non posse cōmittere causam simplr
c ⁊ de plano^c ⁊c.quia non potest tollere substātia-
d lia^d iuris fortius ergo nō debet posse tollere ista
iura que prohibent non expertum nec professum
promoueri ad platurā regularē.¶ Jn glo.fin.ibi
p tres mēses alij aliter dicūt sꝫ Jo.an.dicit ⁊ me-
lius hoc esse arbitrarium.⁊ pro hoc vide tex.iun-
cta gl.in.c.cū ex literis.ꝭ.de resti.in integ.sup ver.
instructus.nā facilius instruit vnus q̄ reliquus
cum ingeniū suppleat tps.¶ Sed extra gl.op.ꝯ
text.in eo q in fi.dicit istū posse iterū eligi postq̄
fuerit instruct⁹ et vigēs necessitas ⁊ euidēs vtili-
tas monasterij postulauerit: vr̄ eñi satis esse q sit
instructus neqꝫ dꝫ requiri alia necessitas: sufficit
enim q monasteriū vacet.Sed Jnno.supplet ad
tex.maxime.q.d.q iste poterit eligi sicut quilibet
alius de monasterio ex quo instructus est in regu
la.Uel pōt dici ſm Host.q si est instruct⁹ ⁊ nō hñ
adhuc expertus poterit eligi vigente necessitate
seu vtilitate monasterij.Nā cessantib⁹ istis nō dꝫ
eligi ex quo nō est hñ adhuc expertus lꝫ sit instru
ctus.Sed si tāto tpe stetit in monasterio q sit in-
structus ⁊ expert⁹ hꝫ locū pmū dictū.Et hec ꝯsi-
deratio mihi placet.nā monasteriū hoc nō debe-
bat vacare vltra tres mēses.vt in.c.qꝛ ꝓpter.ꝭ.eo.
Uel saltē vltra sex ſm iura antiqua.Unꝭ non erat
psumptio q in tā breui tpe iste posset pfecte expe
riri regulā monachalē cū a iure det annus.vt in
c.ad apostolicā.de regu.Merito papa hic exigit
necessitatem ⁊ euidentē vtilitatem monasterij ad
hoc vt iste possit in eadē vacatione assumi in ab-
batē.Et not.istū tex.qi fin.est ſm istum intellectū
q cōpetenter instructus in regula licet nō plene
expertus qꝛ non stetit magno tēpore in monaste-
rio potest eligi in abbatē vrgente necessitate vel
vtilitate monasterij.qd bene tene mēti.¶ Sed q̄-
ro nūquid laicus seu clericus secularis possit eli
gi in monachū Jnnoc.q non sed debet postulari
Host.dicit melius q quicqd dicat Jnno.q cleri-
ci ⁊ laici q̄tidie intrant monasteria.Et hoc dictū
puto verissimū presertim qi ad esse monachi non
6 requirit q sit clericus.xvi.q.i.gñaliter † imo etiā
e excōicat⁹ obligat^e monasterio ex professione sua
7 vt le.⁊ no.in.c.cū illoꝝ.de sen.excō.¶ † Sed que-
ro quō potuit effici iste monachus vacāte mona-
f sterio cū sine abbate nō potest qs monachari^f in
aliquo monasterio.pro hoc.xviij.q.ij.nullā.et in
c.porrectū.de reg.Sol.dicit Jo.and.q potest in-
telligi text.dupliciter.Primo q iste fuit effectus
monachus alterius monasterij:et hoc casu cessat
cōtrariū.Secūdo potest intelligi q fuit effectus
monachus istius monasterij vacantis:et tunc ad
contrarium responde quod procedit quādo rece-
ptio monachi spectat ad solum abbatē quo casu
vacāte monasterio potestas nō transit in capitu-
lum.Sed hic poterat spectare receptio ad abba-
tem et cōuentum simul quo casu potestas residet
in monasterio vacante: vt est hodie tex.no.in.c.si.

d ¶ Tollere substantialia.Adde per eundem consi.lxvi.
e ¶ Excommunicatus obligatur.Adde Cal.consi.xij.de regu.
Anto.Fran. ¶ Circa hoc an excōicatus obligetur religioni ⁊ possit
monachari.vide Bal.in.l.qui sub pretextu.C.de sacrosanc.eccle.⁊ vide
Jnno.in.c.cum illorū.de sent.excō.⁊ an possit contrahere matrimoniū
carnale.habet in.c.significasti.de eo qui du.in mat.quā pol.per adul.et
in.c.si vero.de sen.excō.vbi probatur qd sic.⁊ etiam alios cōtractus fa-
cere.de quo per.d.Car.in.c.veritatis.de do.⁊ cōtu.⁊ in.c.significasti.qui
matri.ac.po.et in cle.i.de priui.⁊ per Spe.in titu.de sponsa.in.§.i.versi.
sed nunquid.⁊ per glo.in.c.nullus.de conse.dist.iiij.et per Archid.xcv.
dist.in.c.illud.et.xxviij.q.i.in.c.nō opꝫ.⁊ an possit facere elemosynam
vel soluere decimas aut oblationes.habetur per Jnno.in.c.cū volun-
tate.de sen.excom.⁊ no.in.c.ex transmissa.de decimis.
f ¶ Monachari.Adde quod vol.Cal.consi.xvj.

Sebasti. Sapia.
a ¶ An aut papa. adde Ang.i.l.bis a zenone.co.i.C.de quadr.pscri.pau. de cas.i.l.cetario.i col.i.r Alexa.co. vij.ff.de vulga.et pup.vbi dicit qd in dubio pnceps vtit iure coi non absoluta ptate vide et Feli.in.c.cu inter.colu.iiij.de excep.vbi aliqua ponit qd operet clausula de plenitudine ptatis vide etia Bal.in ti. de pa.costan.col. xx.ver.no obstat. vbi dicit q popu lus roman' nuq fuit vsus plenitudine ptatis nec i iure ciuili reperitur hec forma. et ideo dicit idem Bal.l.l.antepe.in fi.not.C. q admi. qd factu superioris debet interptari vt no sit vsus plenitudine ptatis qr ea no dz vti nisi ex causa. et h etiam dicit in papa Gemi. in cons. xxxvi.col.fi. Cal. in cons. viij.ante fi. in titu.de rescrip. do.Francisc' curtius senior in cons. xx.col.ij.cu sequentib' vbi plura de plenitudine potestatis r Are.i cons. clxv.colu.x.circa secundu dubium.

b ¶ De plenitudine. Adde de hac clausula p eunde cons.lxij. et ibi du subditur supplentes rc.per Fran. are.cons.xv. Alex. consi.ij.i.lib.
Anto. Francis.
¶ Adde qd ista clausula de plenitudine ptatis includit defect' solenitatis no aute defectus inhabilitatis vel alios defectus naturales vt p spec.in ti. de leg.§.nuc ostendendum est. ver. r not.q si clausula.r ibi p Bal. in addi.r habet per Alexan.in consi. lxiij.in.i.parte consiliorum.r adde qd talis clausula no fuit i vsu ante concessum imperium

de reg.lib.vi. Itē poterat spectare receptio ad solum cōuentū ḡm eum. Et not. diligēter hoc dictū vt cōsuetudine possit induci quod creatio monachorum spectat ad cōuentū. Adduco in ar.c.vni cum ne sede vacan.lib.vi.vbi creatio monachorū potest pertinere ad solum capitulum. ad idem.c. cum ecclesia vulterana.☧.eod.

1 ¶ Excōicatus minori excōicatione: pōt esse in numero eligentiū: nō tamē potest eligi.4.6.8.
2 Papa quo casu dz vel pōt vti plenitudie ptātis.
Plenitudo ptātis in q̄ cōsistat: r qd importet.3.
5 Testis existens in peccato mortali: an repellatur a testimonio.
7 Excōmunicati si interuenerūt in aliquo actu: an ille actus ruat vel saltem respectu habiliū remaneat firmus.
Inhabilitas vnius vtrum suppleatur per inhabilitatem alterius.10.
Illi qui non erant vocandi non possunt agere de contemptu si non fuerant vocati.
9 Excommunicatio quomodo cognoscatur: an sit maior vel minor.
Excōicatiōis appellatione i dubio venit maior.
10 Utile per inutile an r quando vitietur.

Ila quotidiana.

Electio alias canonica cōfirmat: lz quidā eligētiū essent minori excōicatione ligati.h.d. In p̄ma ponit facti narratio. In scda ipsius cōfirmatio ibi q.¶ Casus literalis. Quidā electus fuit in epm siue in aliū platū: hac in electione interfuerūt qdā q p solā pticipationē inciderāt in excōicationē minorē dubitabat an propter hoc electio vitiaret. cōsult' papa rīdet qd p certo inuenit electionē illā canonicā extitisse: r id eā cōfirmauit. Uerūtn̄ cū qs defect' fuerit ppter hoc q illi excōicati minori excōicatione interfuerunt papa supplet de plenitudine ptātis. Bern.
1 ¶ † No.i.qd electio non dr minus canonica ex eo q excōicati minori excōicatione fuerunt admissi ad eligendū. Ratio est qr minor excōicatio nō priuat ptāte eligendi actiue sed passiue tm̄.vt in.c.si celebrat.de cle.excō.mi.vbi satis probat q prius dixi. ¶ Secūdo no.ibi: de plenitudine ptātis qd papa hz plenitudinē potestatis: sed vocātur alij prelati in partē solicitudinis.vt in.c.ad honorē.☧. de vsu pallij. Nā potestas ecclesie fundatur in papa tanq̄ in capite r alij prelati tanq̄ mēbra capitis mouētur ad nutū ipsius. de quo dicēdum vt plene dico in.c.ex gestis.de cleri.nō resi.in lect. † An
2 aūt papa[a] debeat indifferēter vti plenitudine potestatis.vide qd no. dicit Innoc.in.c.innotuit.☧. co. Qd raro r ex cā dz papa vti plenitudine potestatis r intelligo de hac plenitudine q̄ est supra legē scriptā.qn̄.s.vult disponere cōtra legē scriptā vtendo potētia absoluta q̄ cōsistit in plenitudine sue potestatis: r q̄ censet exempta a laqueo.l.scripte.vt in.c.significasti.☧.e.r in.c.proposuit.de cōcess.preben.r vide gl.in.c.vbi periculū.eo.tit.li.vi.
3 ¶ † No.vlterius q suppletio quā facit princeps de plenitudine[b] potestatis refertur quoq ad defectū intrinsecū: sicut hic quo ad excōmunicationē eligentiū presupposito q illa excōicatio habuisset vitiare. Et p hoc limita qd no. Spe.in ti.de le. §.nūc ostēdendū.ver.xviij.ibi dicit q ista clausula supplētes de plenitudine ptātis rc.refert solū ad defectū circa solēnia intrinsecū.r idem Arch. in.c.cenomanensem.lvi.dist.de quo dixi in.c.i.de trāsac. Nam illud dictū Spe.r Archi.pcedit vbi simpliciter apponit illa clausula.secus vbi hz determinationē ad defectū etiā intrinsecū: qr tunc supplet etiā respectu illius defectus vt pbat hic.
4 debent ergo ponderari v̄ba clausule. ¶ † No. ibi simplicis excōicationis.q excōmunicatio q̄ contrahit ex participio cum excōicato dr simplex et alio vocabulo appellat minor. Et forte dicit simplex respectu effectus: qr excōicatio maior duplicem hz effectum: qr priuat cōione hoim r participatione sacramētorū. Sed excōicatio minor solū priuat participatione sacramētorū: vnde hz simplicē effectū: vt pbat in.c.si celebrat.preal.isūcto.c.
5 a nobis.☧.de excep. † Sed cōtra istū tex.op.participans cū excōicato peccat mortaliter saltē quādo iuxta ea q̄ plene dixi in.c.sacris.qd met.cau. Sed peccatum mortale repellit a testimonio.vt in.c.testimoniū.de testi.itē ab accusatione.vt in.c.i.de accu.dz repellere etiā ab electione psertim cū electio sit act' spūalis.vt in.c.massana.☧.eo.r pdicta sunt tpalia sol.dicit Jo.an.q qdā sunt act' quorū exercitiū cōcernit alterius pindiciū: r tūc peccatū mortale repellit ab illis actib': r in his pcedūt cōtraria. Quidā sunt actus quoꝝ nō est exercitiū in alterius pindiciū: sed potius versat circa expletionē iure proprio: r tūc peccatū mortale nō repellit ab illis actib': vt in casu nostro. Utrū autē oē peccatū mortale repellat a testimonio[c] vl ab accusatione.dic vt dixi in.d.c.testimoniū. et in.d.
6 c.i. † Dic etiā formalius qd effect' excōicationis minoris non opponit iuri eligēdi actiue sed iuri eligendi passiue. Quia vt predixi excōicatio minor nō repellit a cōmunione hoim nec a prosecutione iuris proprij: sz solū a participatione sacramentoꝝ.vt in.d.c.si celebrat. Sed is qui eligit nō vtitur sacramētis sibi pbibitis cū nō versetur sacramentū in electione: merito nō dz repelli ab electione. Sed eligi nō pōt: qr eligit vt administret sacramēta diuina a quibus ipse remotus est propter excōicationē: merito de eo nō potest fieri electio. Et ex predictis cōcludit q ista suppletio quā fecit papa nō fuit ex necessitate sz ex abūdanti.tū vt satisfieret opponentibus: tam forte propter timorosas aliquorū cōscientias qui credebant electionē illā esse minus canonicā ex interuētu illorū excōicatorū. pdicta pcedūt qn̄ admittūtur ad eligendum excōicati minori excōicatione ligati.
7 ¶ † Sed dubiū magnū[d] est qd si admittant aliq
d maiori excōicatione ligati nunqd inficietur tota electio ppter admissionē istorū: an debeat sustinere electio ppter eos qui fuerūt habiles[e] r hanc.q.
e multū psequit Inno.hic r alij post eū in aliquib' tn̄ ipse Innoc.sentit cōtrariū eorū q̄ dixi hic in.c. si.☧.de pcur.quā materiā expedias prout ibi dixi. nā de hoc ibi est tex.no.et melius cadit ibi materia q̄ hic. Ubi etiā tetigi qd si admittūtur aliqui
f inhabiles[f] alia inhabilitate q̄ excōicationis: r vide etiā qd no. Jo.and.in regula qd alicui.in mercu.ad idē certū est qd notorie excōicati nō debēt admitti sciēter per alios als tota electio corruit vt in.d.c.si.r facit tex.hic in ar.a contrario litere. ¶ Sed dubiū est qd si excōicati nō possunt de capitulo repelli de iure vel de facto dixerūt hic Inno.r Cōpo.q possunt admitti p̄missa ptestatione r qd nō intendunt eis cōicare ius eligendi r poterit fieri ptestatio publice vel occulte si verisimile timet.arg.in.c.i.qd me.cau.r in.c.si.de elec.lib.vi. si aūt pñt de capitulo repelli: tūc oino sunt repellendi alias electio habiliū est nulla in odiū eoꝝ q sciēter admiserūt excōicatos. vt in.d.c.fina. Sed Host.insurgit ☧ primū mēbrū.dicit eñ qd iste nō est casus in quo licita sit cōio cū excōicato cū non cōputet in casibus cōtentis.xi.q.iij.qm̄ multos. Ideo dat ipse aliud remedium non excōmunicatis: vt si non possunt expellere excōmunicatos recedant tunc a capitulo r cōgregent alia vice excōmunicatis nō vocatis nec admissis: nec poterunt agere de cōtemptu: qr nō erāt vocādi ex quo erāt excōicati: r vide qd no.in.c.cū dilect'.de cōsue.r in c.cū inter.r.☧.eo.ti.r hec practica Host.mihi placet qn̄ nō curreret tps electorib'.sed vbi imminet finis termini prefixi ad eligendū: tūc ppter necessitatē instātem poterit seruari practica Inn.et Cōpo.qr nō dz qs ius suū negligere vt euitet participationē excōicatorū ex quo sine damno iuris sui nō pōt eos euitare.ar.opti.in.c.si vo. et qd ibi no.☧.de sen.excō.r.xi.q.iij.antecessor.r in.d.c.qm̄.
8 ¶ † In gl.i.ibi: de cōtraria suspēsione iudicis.dic qd nō est differētia inter suspēsionē iuris et iudicis. nā si iudex excōicaret aliquē minori excōicatione seu suspenderet a sacramētis tm̄ qd idē est: posset iste suspēsus seu excōicatus eligere p ea q̄.☧.dixi.
et idem

Cesari ḡm Bald. in titu.de pace cōstan.in.§.libellarie.in.i.col.circa fi.et adde etiā qd ista clausula supplentes oēs defectus de plenitudine ptātis operatur tm̄ circa defectus iuris positiui nec induit absolutionem ab excōicatione vt per do.Car.in cle.si.in.§.ceterū.in.iij.no.de re iud.r habet p Alex.in cons. lxiii.in.i.parte cons.
c ¶ Testimonio. Adde Fede. cōsilio.cx.
Sebasti. Sapia.
d ¶ Sed dubium magnum. Uide Bal.in.l.i.C.si rectoi puin.vbi dicit q canonici excōicati ab episcopo si eligūt nō perdunt vocē in scrutinio. vide etiam Bal.in margarita sua in v̄bo excōicat': vbi dicit qd excōicatus nō habeat ius eligēdi.allegat Inno. in.c.cū dilect'.☧. de cōsue. et Uide firma.in tract.de epo.in.iij.pte.qd. xxxi.lib.i.vbi etiā tangit an si fuerit facta electio vitietur p vnū excōicatū. Nunquid autē excōicatus possit cōferre beneficia late examinat.d. Jo.de sylua trac. de bñficio.q.iiij. in.iij.parte principali.vbi enumerat que possit facere excōmunicatus: et que non.
e ¶ Habiles.adde Oldra.cōsil.clix. et ibi vide an sit differentia inter suspensionem iuris vel hominis.
Anto. Francis.
f ¶ Circa hoc quādo admittuntur inhabiles cū habilibus: puta nō professi vel cōuersi cū professis an vitiet tota electio. vide q̄ plene habentur in.c.massana.r in.c.sacrosancta. hoc eodē titu.de electio.

et idem dicendū est in suspēsione iuris seu canonis. nam si canon suspē-
deret aliquē simplr celebrādo efficeret irregularis. vt in. c. j. in fi. de re
iudi. li. vi. et in. c. cum medicinalis. de sen. excō. lib. vi. et vide p Jo. and. in
d. c. j. differētia ergo cōsistit in hoc vtrū sit qs ligatus excōicatione ma-
iori vel suspēsione maiori an minori. nā primo casu siue sit ligatus a iu-
re siue a iudice nō potest nec eligi nec eligere vt in. c. cū dilectus. de con
sue. et qđ ibi plene no. In secundo casu pōt eligere sed non eligi. vt in. d.
9 c. si celebrat. ¶ † Qualiter autē cognoscitur excōicatio maior vel mi-
a nor[a] seu suspensio. dic primo qđ debent inspici verba excōicationis seu
suspendentis. et si important effectum excōicationis seu suspēsionis di-
citur excōicatio maior als minor causa enim cognoscitur per effectum.
In dubio enim appellatione excōmunicationis vel suspensionis intelli
gitur de maiori. de quo dic vt not. in. c. penul. et qđ ibi not. de sen. excom.
10 ¶ † In gl. si. in fi. dicit Jo. and. et bene qđ istud ar. non colligitur hic qr
b nihil erat hic inutile: et dicit qđ regulariter nō vitiat vtile per inutile.[b]
c de hoc[c] tamen dic vt plene nota. in regula vtile. de regu. iur. lib. vi. vide
quod dixi in his que explicantur ab vniuersitate vel a singularibus an
vitietur totum ex eo quia aliqui erant inhabiles. in. c. cū super. j. de offi
cio deleg. et in. d. c. si. de procura. et per ibi vtrobiq3 no. determinatur ma
teria hic tractata per Inno.

1 ¶ Merita cause si nō possunt probari in curia: debent committi in partibus.
2 Mores alicuius sunt inquirendi in loco vbi diu ille fuit versatus.
3 Electores non possunt ius eligēdi in alium cōpromittere: vel aliquem extraneum admittere: nisi oēs nemine discrepante cōsentiant.
Consensus mutuus importat neminem discrepare.
4 Canonici tantum faciunt capitulum et non alij existentes in ecclesia: licet positi in aliqua dignitate.
5 Absentes possunt committere voces eorum in vnum solum.
6 Collegia plura si conueniunt ad aliquid faciendū: an computentur voces per capita vel per collegia.
7 Electio et postulatio si simul concurrunt que prefertur. 14.
Maior pars duplo importat duas partes totius. 13.
8 Episcopus non transfertur ad alium episcopatum: nisi primū episcopatum renuntiet.
9 Confessio non potest per dominum reuocari etiā incōtinenti nisi probet de errore et idem in confessione propria.
10 Instrumentum transsumptum sine solennitate non facit fidem.
11 Habens potestatem eligendi vna cum alijs potest etiam non impeditus constituere procuratorem de consensu aliorum qui possunt obstare vt vnum ex ipsis faciat procuratorem.
12 Capitulum non succedit prelato in his que habet prelatus ratione cōsuetudinis vel iuris specialis.
15 Patriarcha est maior archiepiscopo.
16 Approbatus ad vnam dignitatem: an videatur approbatus ad aliam vbi requiritur eadem idoneitas.

1 SCriptum. † Habet materiā subtilem et difficilē in tantū qđ glo. et aliqui dixerunt extra
eam hoc. c. continere potius quandā prouisionē qȝ ius cō-
mune iste tamen intellectus cōiter nō tenet qr s̄m eū hec de-
cretalis esset hic superflua: cōtra id qđ habet in proemio. s. et intelligen
do qđ contineat ius cōmune potest sic summari inherēdo verbis litere.
¶ Si postulatio cum electione cōcurrit et numerus postulantium est
duplo maior et postulatus est idoneus: postulatio admittit reiecta ele-
ctione. Si vero indignus et hoc maior pars postulantium ignorauerit
postulatio et electio reprobat. Si vero sciebat et electus est idoneus con
firmatur electio et idem si numerus postulantium non est duplo maior.
h. d. vt dixi inherēdo simplr verbis litere: sed dȝ terminari et distingui.
vt. j. subijciā. ¶ Diuidit principalr in quatuor partes. ¶ In pma po-
nit arengā seu exordiū decisum. ¶ In scđa ibi: sane. narrat factum ele-
ctionis et postulationis. ¶ In tertia ibi: verum qr ponit cōmissionis
cām. ¶ In quarta ibi: p apostolica scripta. cōmissionis formā. Et hec
vltima ps subdiuidit. qr prima ponit pcessum quē faciet delegatꝰ par-
tibꝰ inuitis. scđa ibi: et si ptes ponit distinctionē quā faciet si ptes ȝsen-
tient quatuor casus declarādo. et scđs est ibi qđ si. tertius ibi: si vo. quar-
tus ibi: nisi. ¶ Et pro intellectu litere incipe a pmo casu. In eccīa con
stātinopolitana tūc vacāte erāt. xxv. canonici oēs habētes vocē in ele-
ctione q tractātes de substitutione futuri patriarche mutuo ȝsensu cō
uenerūt vt ad electionē faciēdā admitterent. vij. ppositi p se aut p eorū
procuratores. Itē qđ admitterent duo pcuratores pro singulis platis
ecclesiarū cōuētualiū: ita qđ qlibet platꝰ haberet vocē in electione et tūc
tpis eccīe cōuētuales habebāt. xvi. platos. Itē qđ olbꝰ cōputatis oēs
erāt. xlviij. voces quarū. xvi. elegerūt plebanū sancti pauli de venetijs.
vij. vo ppositi. et. ix. canonici. et. xvi. plati et sic numero. xxxij. postulauerūt
archiepm cradinē. in patriarchā. vigore huiꝰ discordie partes cōstitue
rūt se apud romanū pontificē: et qm in curia nō potuit fieri fides de me
ritis electi et postulati nec de studijs seu zelo eligētiū et aī ppositi et pla-
ti fuissent admissi de ȝsensu olm nec etiā plene de numero eligētiū et po
stulātiū: papa cōmisit hāc cām decidēdā cuidā notario suo. i. ptonota-
rio: cui pmo mādauit absolute vt de meritis et de idoneitate ipsius ele-
cti et postulati diligēter inqreret venetijs vbi na-
ti fuerūt et diutius cōuersati. de studijs aūt seu ze-
lo ipsorū eligētiū et postulātiū et gnāliter de olbus
q possent illā cām instruere deberet fieri inqsitio
apud ȝstātinopo. vbi celebrate fuerūt electio et po
stulatio. et ista fuit pma ps cōmissionis in qua nō
cōtinebat decisio cause ita qđ etiā partibus inui- a
tis cōmissarius iste habebat facere istā inqsitionē
vt refert papa. Diffinitionē vo cause cōmisit pa-
pa isti ptonotario sub cōditione si partes cōsen-
serint. supple s̄m vnū intellectū qđ iste cōmissariꝰ
diffiniret ita qđ ptiū ȝsensus hic reqrebat respe-
ctu facultatis diffiniēdi. simile in. c. dudū. s. eo. vñ
si ptes ȝdixissent diffinitioni hēde hēbat dñs iste
inqrere et cām remittere ad papā decidēdā. si autē
ptes pstarent cōsensum. et iste diffiniret papa dat
isti cōmissario suo modū et formā decidēdi: in qua b
determinat quatuor casus put habet i tex. quos
j. vna cū alijs reassumā. ¶ No. j. ex prin. iūcta glo.
deci. qđ qtuor patriarchales sedes designāt qua-
tuor euāgelistas: et qre euāgeliste figurant p aīa-
lia: vide ho. tex. in proemio cle. hoc eīn in antiq cō
pilatione sequebat in circuitu rōne sedis patriar
chalis quatuor sedes esse debere. ¶ No. ibi: plena
d oculis qđ plati debēt esse oculis pleni:[b] et dic ocu-
lis discretionis tā in tpalibꝰ qȝ in spiritualibus.
pro hoc. xxix. dis. in. c. q eps. Itē debēt habere sex
alas p quas designant sex leges. s. naturalis: mo-
saica: pphetica: euāgelica: apostolica: et canonica.
¶ Tertio not. qđ eligētes et postulantes psīt ele- c
ctionis et postulationis cām psequi: quantūcūq3
electi et postulati nō postulēt. de quo vide qđ not.
Inno. in. c. ij. de prebē. ¶ No. iiij. in v. verū qđ vbi
de meritis cause nō pōt fieri in curia plena fides
2 dȝ cōmitti in ptibꝰ. ¶ † Not. v. qđ aī ȝfirmationē
electionis vel admissionem postulationis dȝ fieri
inqsitio de meritis electi et ȝfirmati et postulati et
zelo et aīo seu studijs eligētiū et postulātiū: et respe
ctu electi et ȝfirmati dȝ fieri inqsitio vbi nati fue-
rūt et diutiꝰ versati. nā ibi melius habet morū no-
titia. facit. xix. q. ij. in. c. due. et. s. eo. posiq̄. respectu
vo ipsorū eligētiū et postulantiū fit inqsitio i loco
3 vbi celebrate fuerūt electio et postulatio. ¶ † No.
in v. et si partes ȝsenserint. ibi: de mutuo ȝuenisse d
e cōsensu qđ electores possunt cōi cōsensu[e] cōmuni
care extraneis ius eligēdi in electione q imminet
fienda. nā queadmodū possunt totā ptātē in cōm-
promissarios trāsferre. vt in. c. cām. et in. c. in cau-
sis. s. e. cū si. ita et fortius debēt posse cōicare pote-
statē aliquibus vt vna cū eis coeligāt. dixit tñ hic
Compo. not. verbū qđ ad hoc vt extraneis cōicet
istud ius eligēdi opȝ qđ oēs electores cōsentiant.
vnde vno discrepāte nō pōt aliqs admitti vt ha- e
beat vocē in capitulo: qr interest cuiuslibet ne fo-
rinseci admittātur cū ex hoc diminuatur cuiusq3
ptās. pro hoc facit iste tex. in ver. mutuo consensu
ad idē facit. c. qr propter. j. eo. et. s. eod. c. in causis.
vbi leg. et no. qđ nec cōpromissum pōt fieri nisi oēs
electores ȝsentiāt. vñ vno ȝdicēte impedit cōpro
missum: qr fit pindiciū cuilibet singulr ex transla-
tione ptātis i cōpromissarios. et ex hoc collige qđ
maior pars vniuersitatis nō pōt aliqd statuere in
pindiciū iuris singulorū. dicit tamē Cōpo. qđ ma-
ior pars posset inuita minori parte aliquos ad-
mittere ad cōsulendū lȝ non quo ad eligēdum. ar.
in. c. obeūtibus. xiij. dist. nā per hoc nō fit preiudi-
ciū alicui: imo iura ȝsulūt vt adhibeant cōsiliarij
vt in. d. c. obeuntibꝰ. et hoc bsino. nā nō solū proce-
dit in actu electionis: sed etiā in alijs explicādis
per quālibet vniuersitatē secularem vel ecclesiasti
cam. militat enim semper ratio prealleg. Ex hoc
etiā infertur qđ in cōcilio generali possunt prela-
ti de iure habētes vocē decisiuā admittere simpli
ces clericos als voces non habentes. Sed vtrum
possint admittere aliquibꝰ discrepantibꝰ: distin-
gue vt. s. dictū est vnde puto qđ qlibet natio p se
posset aliqs admittere ad ȝsulendū vel decidēdū
s̄m distinctionē predictam et qui sunt de iure ha-
bētes vocē decisiuā vel consultiuam in cōcilio ge-
nerali dicā plenius in. c. grauē. j. de preben. in lec.

Zacharias.
¶ Maior vel mi-
nor. Adde not. in
ca. si celebrat. isto
tit. et. c. questionē.
et. c. statuimus. de
sen. exc. lib. vi. pro
quo ho. glo. xi. qđ.
iij. multos et ca.
causa. et. q. c. excel-
lentissimis.
¶ Inutile. istud
brocardū exami-
nat latissime bar
to. et doct. in. l. j. §.
sed si mihi. ff. de
verbo. oblig. Ae-
neas falco.
Anto. Francis.
¶ Adde bar. ad
istud brocardum
in. l. grece. in. §. il-
lud. ff. de fideiuss.
Sebasti. Sapia.
¶ De hoc. Vide
Bar. in. l. si quan-
do sponsus. ff. de
do. inter vi. et vxo.
cum allegatis re
missiue p Alexā.
l. l. certi cōdictio.
§. qm. ff. si cer. pet.
vbi roma. inducit
ad aliquas que-
stiones. vide etiā
Abb. in. c. cū tem
pore. j. de arbi.
Sebasti. Sapia.
¶ Oculis pleni.
de duplici oculo
mētali et corpora-
li vide gl. l. c. quo-
rundam. de elect.
li. vj. vide Archi.
in. c. pro humani.
de homi. lib. vj.
Zacharias.
¶ Cōi consensu.
Adde Mōda. in
tract. de ele. pte. j.
c. xliiij. et in gl. in
v. habeat. vbi al-
leg. Host. in. c. qr
propter. §. vel sal
tem. s. c. et Inno.
in. c. innotuit. in
fi. j. de arbit. qui-
bus adde gl. bar-
to. Bal. Angel. et
Salı. in. l. institu
tio talis. ff. de con
di. insti.

a Zacharias. ¶ Voces constituentiũ. Adde an tales procuratores diuer
soꝝ poterũt diuidere voces: quas ex pluribꝰ habent. dicit Host. ꝙ siue
habeat in mãdatis nominandi certos ⁊ ex pluribus diuersos siue sim
pliciter sit datus poterit in diuersos noĩe diuersoꝝ ꝯsentire ẽm Host.
in.c.mulieres.J.de sen.excõ. Sꝫ ꝯtrium qḋ verius est tenẽt Inno.⁊ Ber.
Cõpo. qḋ pbat̃ p
tex.in.c.sicut non
suo.gl.di.⁊ in.l.ne
minẽ.ff. de leg.ij.
Et ratio est q̃ꝛ si i
diuersos consen
tiret vota diuisa
ita icerta viderẽt
cum nõ appareat
an ne plus in istũ
ꝙ in aliũ declina
ret. q̃ opi. est ho
dic approbata p 4
ca. si quis insto. §.
porro. c. ti. li. vi. et
in. d. §. porro. adḋ
Archid. post tex.
gl. do. Pe. de an
cha. ⁊ philip. frã. 5
Sebasti. Sapia.
b ¶ Clerus totus.
Vide ang. ⁊ imo. a
in. l. liber hõ. §. ti
tius. ff. de here. in
sti. vbi dicũt p il
lũ tex. ꝙ si recto 6
ri et vniuersitati
scholariũ dat̃ po
testas eligẽdi no
tariũ tanta vocẽ
habet rector solꝰ
q̃tũ tota vniuer
sitas. vide. d. abb.
in. c. pastoralis. J.
de rescri. vbi aliq̃
dicit ad declara
tionẽ eorũ q̃ dicit
hic. ⁊ vide. d. Ias.
in. l. fi. col. v. C. de
impuber. et aliis
substi. vbi allegat
etiã q̃ hic dicunt̃
⁊ eundẽ in. l. si te
stamẽto. ff. de vul
ga. et pupil.
Zacharias.
c ¶ Differẽtiam.
Nũquid autẽ sub
verbo electio cõ
prehendat̃ postu
latio vide Fel. in
c. I nostra. col. xx.
in. xxxij. correla
rium circa fi. J. de
rescrip.
Zacharias.
d ¶ Incontinenti
reuocari per do b
minum. Tn ad
de istum articulũ
et totã ferme ma
teriam reuocatio
nis confessionis
esse per me exami
natam in apostil.
meis ad istũ in. c.
inquisitionem. in
ver. qḋ not. in no.
addi. nu. xij. J. eo
dem titulo.
Sebasti. Sapia.
e ¶ Errore confes
sionis. Vide not.
p bar. i. l. nõ solũ.
in p̃n. ff. de pcur.

¶ No. ꝙ in electione patriarche vel epi ꝑpositi ⁊
alij prelati ecclesiarũ cõuentualiũ nõ habẽtes vo
cem possunt admitti de gratia vt hic. Et in eo iste
tex. ponit prepositos et ꝑlatos ecclesiarũ cõuẽtua
liũ: vt distinctos: colligit̃ ꝙ tex. iste loqtur de pre
positis nõ habẽtibꝰ collegiũ sub se: als essent pre
lati ecclesiarũ ꝯuẽtualiũ nec diuersificarent̃ a pre
latis. vnde põt iste tex. intelligi de prepositis q so
lent esse in ecclesiis cathedralibus habentibꝰ ibi
simplicẽ dignitatẽ vel personatũ seu beneficium
simplex prout consuetudo varia viget in diuersis
ecclesiis. † Et ex hoc itellectu ⁊ ex tex. no. ꝙ ꝑpo
siti q alias nõ sunt canonici nõ habẽt de iure vo
cem in capitulo soli eñi habentes ius canonie fa
ciunt capitulũ ⁊ vnũ corpus cũ episcopo: vt in. c.
nouit. ⁊. c. quanto. de his que fi. a prela. dixi in. c. fi.
de insti. nisi aliud habeat cõsuetudo. vt le. et no. in
c. cũ olim. de re iudi. ¶ † No. ibi: ⁊ duo alij. ꝙ plu
res electores possunt cõstituere vnũ vel duos pro
curatores q habebunt tot voces quot sunt voces
cõstituentiũ[a] vnde põt vnus ꝓcurator habere. x.
voces vel plures si tot electoꝝ sustinet vices. ⁊ idẽ
dicendũ in ꝯcilio generali vel ꝓuinciali: possunt
enim ex causa cõstitui procuratores pro absenti
bus. vt dicam in. d. c. graue. ¶ † No. ibi: totus cle
tẽporis ⁊c. qḋ vbi diuersa corpora cõiungũtur in
vnum ad aliquẽ actũ explicandum nõ vt diuerse
vniuersitates sed vt faciũt vnũ corpus cõputant̃
voces per capita ⁊ non ẽm corpora: et in hoc tene
menti istũ tex. hic enim cõueniebãt tria corpora.
erat enim capitulũ per se. Item vniuersitas pre
latorũ ecclesiarũ cõuentualiũ ⁊ prepositi ⁊ tamen
ad validitatẽ electionis nõ reqrit̃ maior pars cor
porũ: sed cõsideratur numerus singulorũ: qḋ non
cõtingit ex alio nisi q̃ꝛ nõ cõueniũt vt diuersa cor
pora sed vt faciant in hoc actũ vnũ corpus. simile
cum conueniũt homines diuersorũ officiorũ vi
gore alicuius statuti ad aliquid explicandũ. nam
si cõueniunt in alio actu vt vnum corpus satis est
habere maiorem partẽ singulorum licet nõ cõue
niat maior pars ipsorũ corporum. secus dic quan
do diuersa corpora cõcurrent ad aliquẽ actũ ex
plicãdum tanq̃ corpora diuersa: non autem vt fa
ciãt tunc vnum corpus. nam ad validitatẽ actus
nõ sufficit tunc maior pars singulorũ sed opꝫ qḋ
conueniat maior pars ipsorum corporũ vt si sunt
tria corpora: conueniat saltem maior pars duorũ
corporum. ⁊ pro hoc vide ho. tex. iuncta glos. in. c.
pastoralis. i. responso. de rescri. et qḋ ibi dixi ideo
no. dicit hic Jo. and. ꝙ si electio spectaret ad cer
tum prelatum pro tertia parte: ⁊ ad capitulũ pro
alia tertia parte: ⁊ ad clerũ ciuitatis pro alia ter
tia parte: nõ sufficit ad validitatem electionis qḋ
electus habeat totum clerum ⁊ minorem partem
capituli: licet ipsi sint plures numero et q̃ꝛ in hoc
exemplo nõ cõcurrit nisi vna vox quia clerus to
tus[b] nõ habet nisi vnã vocẽ: capitulũ vo aliã: sed
nõ potest dici capitulũ vbi non est maior pars. vt
in. c. i. de his que fi. a ma. par. capi. Item si prela
tus ⁊ maior pars capituli eligerent vnũ: ⁊ clerus
cum reliqua parte capituli eligerent aliũ: vale
ret electio facta a prelato ⁊ a maiori parte capitu
li: lꝫ in numero personarum: isti essent pauciores
aliis: q̃ꝛ vt predixi hic habet̃ respectus ad corpo
ra ⁊ nõ ad capita personarũ: idem dicendũ hodie
in cõcilio generali: nã proceditur per nationes: ⁊
sic per corpora: nõ aũt p capita: opꝫ enim ad vali
ditatem actus qḋ cõcurrat maior pars nationũ:
lꝫ forte in maiori parte nationũ essent pauciores
numero: vt quia forte alie nationes dissentientes
sunt plures in numero ꝑsonarũ. ⁊ hoc bñ not. Ex
variis aũt circũstãtiis poterit cõprehendi an isti
cõueniant vt diuersa corpora aut vt faciẽtes vnũ
corpus. si enim dãtur voces in vnũ nõ potest dici

7 nisi vt cõueniãt tanq̃ in vnũ corpus. ¶ † No. ⁊ tene mẽti semp istũ tex.
quo ad principalẽ sui materiã qḋ vbi cõcurrunt electio ⁊ postulatio in
eadem ecclesia data idoneitate electi ⁊ postulati preferẽ postulatio si est
facta a duplo maiori pte capli: alias preferẽ electio: lꝫ nõ sit facta a ma
iori pte capli. ⁊ dicit̃ facta a duplo maiori pte qñ est facta a duabꝰ parti
bus capli. vtputa si ex. xxx. canonicis. xx. postulant ⁊. x. eligũt. vñ requi
ritur excessus vltra duas partes. et sic ista v̱ba maior pars duplo alibi
declarãtur vt importent duas partes totius: vt habetur in simili. in. c.
licet. J. e. ⁊ in. c. indẽmitatibus. J. e. li. vi. tenet Jo. an. in. c. si qñ. J. e. li. vi. in
nouel. ⁊ sentit Inno. hic quare autẽ preferat̃ hec electio facta a minori
parte capi. cõtra. c. q̃ꝛ propter. J. eo. dicam statim cum glo. ¶ No. ibi po
stulationem admittas: iuncto tex. ibi: ⁊ electionẽ cõfirmes. v nam diffe
c rentiã[c] inter electionem et postulationẽ. nam postulatio nõ cõfirmatur
sed admittitur ⁊ hec admissio habet quasi vim electionis ⁊ cõfirmatio
nis: sed electio ꝯfirmatur. diuersitatis ratio est q̃ꝛ postulatio innititur
gratie nec per eam initiat̃ matrimoniũ spirituale: sed est quedã precũ
porrectio apud principẽ vt de postulata ꝓuideat vt dixi in. c. i. i. ⁊ super
rubr. de post. prela. sed per electionem initiatur matrimoniũ spirituale
vt in. c. cũ inter canonicos. J. eo. ⁊ in. c. fi. de transla. prela. ⁊ ac quirit̃ ius
electo. vt no. glo. in. c. quãto. lxiij. dist. nam electores cõsentiunt in ele
ctũ tanq̃ in sponsum nõ sic faciũt postulãtes q̃ꝛ postulatio fit de eo qui
de iure cõi propter aliquod impedimentũ nõ põt ecclesie prefici de quo
vide qḋ plene dixi in. c. fi. de post. prela. vbi plene dixi qui debeãt eligi ⁊
8 qui debeãt postulari. ¶ † Not. ibi: ipsum archiepiscopum absoluas ⁊c.
practicam que hodie seruatur in curia romana in translatione episco
porum nam primo absoluitur a vinculo ecclesie sue cui matrimonialẽ
ter est alligatus. vij. q. i. sicut. ⁊ postea ꝑficit̃ ecclesie ad quã trãsfert̃. simi
le habet̃ in. c. bone. el. ij. de post. prela. ⁊ in. c. post trãsla. de renũ. ⁊ hec pra
ctica est de iure. vt no. Jo. an. in regula qḋ alicui gratiose: in mercu. non
enĩ põt de iure alteri ecclesie ꝑfici remanẽte priori vinculo: q̃ꝛ sicut cõiu
gatus nõ põt consentire in secundã vxorẽ nisi absoluatur a prima: ita
nec eps cõsentire in secũdã cõiugem spiritualem nisi absoluat̃ a prima
pro hoc. d. c. sicut. vij. q. i. ⁊. c. nisi cũ ꝑdẽ. de renũ. diceret tñ ꝙ alio nõ ex
presso trãsferẽdo postea vnũ epm ad alium epatum tacite videt̃ ipsum
absoluere a priori vinculo: nisi aliud exprimat. argu. op. in. l. illud. ff. de
acqui. heredi. ⁊ in. c. cum renũtiatur. xxxij. q. i. tenet glo. quã no. in. c. rela
tio. xxi. qḋ. i. alia que possent colligi ex aliqua parte. c. examinabo. ple
9 nius super glo. ideo plura hic nõ colligo. ¶ † In glos. i. ibi: sine aliquo
interuallo no. sing. istam gl. iuncto tex. qḋ cõfessio procuratoris nõ po
d test incõtinenti reuocari p dñm[b] aliter de errore ꝯfessionis[e] nõ docto.
e idem dic de cõfessione propria: vt habes gl. no. ⁊ menti tenẽdam. in. c. fi.
de iureiur. lib. vi. in ver. insta. ⁊ in. c. si apud. xxij. q. i. Ex interuallo. Aut
nõ põt reuocari cõfessio ꝓpria aut ꝓcuratoris nisi doceat̃ de errore de
quo dicendum vt in. c. fi. de cõfes. ⁊ sic alio modo posset intelligi ista lite
10 ra qḋ fuit reuocata ex interuallo docto tamẽ de errore. ¶ † Sed op. ex
tra glo. videtur enim qḋ sufficiebat instrumentũ ad fundandam inten
tionem postulantiũ. habet enim parem vim cum testibus. vt in. c. cum
Jo. de fi. instru. ⁊ in. l. in exercendis. C. eo. tit. Solu. multiplex datur hic
per docto. nam primo potest intelligi quod istud instrumẽtum nõ erat
originale sed transsumptum sine debita solẽnitate: ⁊ sic non faciebat fi
dem. vt in. c. i. de fi. instru. que solutio mihi non placet per tex. ibi: pu
blicum instrumentum. vel secundo forte ex aliqua parte eligẽtium ali
quod canonicum obiiciebatur contra illud. vel tertio licet per instru
mentum constaret de numero postulantium non tamen constabat an
prepositi ⁊ prelati fuissent admissi ad eligendum mutuo cõsensu electi:
nec per id de peritia electi ⁊ postulati nec de studiis eligẽtium: merito
papa non obstante illo instrumẽto commisit causam prout habetur in
tex. ¶ In glo. in versi. consenserint. in fi. intellige istam glos. ẽm ea que
dicentur in gl. in verbo confirmes. nam gl. hic dixit ista verba sequen
do opi. suam qḋ ista decre. contineat quãdam specialem prouisionem ⁊
11 nõ ius cõmune. sed tu dic vt dicetur in preallega. glos. ¶ † Glos. in ver.
per alios in fi. hec gl. sentit ꝙ isti tres erant impediti: ⁊ ideo potuerunt
procuratores cõstituere. Gof. dicit quod no. ꝙ duplicem gratiam capi
tulum fecit istis extraneis. primo quia admiserunt eos ad eligendũ. se
cundo vt possint per alios interesse. ⁊ idẽ sentit hic Innoc. dicẽs quod
sicut impeditus põt de iure procura. cõstituere. vt in. c. q̃ꝛ propter. J. eo.
ita non impeditus cõsentientibus electoribus: vt hic. ⁊ tene in hoc sem
per menti istum tex. iuncto dicto Inno. ⁊ Gof. qḋ electores possunt fa
cere gratiam vt non impeditus constituat procuratorem. facit quod in
simili no. Joan. and. in regula quod alicui in mercur. vbi tenet qḋ licet
inuito collegio non possit quis constituere procuratorem nisi aliquem
de ipso collegio tamẽ potest capitulum consentire: vt constituat extra
neum. Quid autem vbi nõ est seruanda forma. c. quia propter. vide qḋ
dixi post Jo. and. in. c. constitutus. J. de appel. ¶ In glo. in ver. duo ibi.
singulariter pro quolibet. vult dicere ꝙ habebãt isti ꝓcuratores tot vo
ces quot erant prelati qui erant. xvi. ẽm gl. ⁊ ideo dixit qḋ erãt sedecim
quia ex quo electus habebat sedecim canonicos electores ⁊ postulãtes
habebant. ix. canonicos. vij. prepositos ⁊ omnes prelatos nõ poterant
habere duas partes nisi prelati ad minus fuissent. xvi. q̃ꝛ. vij. prepositi.
et. ix. canonici constituunt. xvi. vnde ad faciendum. xxxij. voces requi
runtur

12 rantur alie.xvi.ꝛ hec computio facit pro infra dicẽdis.¶ † In glos.in
ver.totq; erunt in fi.no.bñ istã glo.quã sequuntur cõiter doc.ꝛ maxime
Hosti.q dixit ꝙ in his q̄ cõpetunt ꝑlatis rõne cõsuetudinis magis cõ-
tra ius inducte nõ succedit caplm sede vacante secus in his q̄ ꝯpetunt
de iure cõi quo casu loquunt̃ ꝯtra alleg.in glo.ꝛ idẽ dic de his q̄ compe
tunt prelato alio iure spãli.nam nec in illis succedit caplm:vt in.c.vex
de so.cõpe.ꝛ vide qd ibi dixi ꝛ tene mẽti in hoc istũ tex.iuncta glo.vt si
aliquid gratiose concedit̃ prelato illud non trãseat in capl̃m sede vacã
13 te.¶ † In glo.in ver.duple maiorẽ.ibi:nisi due partes.no.gl.nã tacite
exponit̃ tex.in eo qd facit mentionẽ de numero duplo maiori.nã dr du
plo maior qñ ꝯcurrunt ꝑ illa parte due partes vniuersitatis vt.s.dixi.
ꝛ de materia huius dic vt statim dicã in glo.seq.Et in fi.gloss.ꝛ de hoc
vide ho.tex.in.c.si qñ.j.eo.li.vi.¶ In gl.in ver.cõfirmes.hec gl.cõclu-
dit in effectu qd hec decre.in duobus nõ cõtineat ius sed quãdam ꝓui
sionem pape specialẽ que debebat sortiri effectũ ex cõsensu partiũ dũ-
taxat.Primo in eo qd electio hic facta nõ a minori parte capituli con
firmatur qñ stipulatio nõ fuit facta a duabus partibus.Scdo in eo qd
hec postulatio videtur admitti de iure cõmuni.nam postulatio semper
innititur gratie etiaʒ si sit facta ab oĩbus vel a duabus partibus:vt le.
ꝛ no.in.c.pe.de postu.ꝑla.ꝛ hãc tenuit Guil.na.Sed ꝯ hunc intellectuʒ
facit tex.s.in proemio.vbi dicitur ꝙ hec cõpilatio fuit facta resecatis
oĩbus superfluis:lꝫ non cõtineat ius cõe ꝛ ꝙ consensus partiũ solum
adhibetur hic quo ad decisionẽ non quo ad modum decidendi Et ad
contraria qbus cauetur nõ valere electioneʒ nisi fieret a maiori parte
capituli:rñdet Inno.ꝙ illa regula non ꝓcedit qñ electio cõcurrit cum
postulatione:tunc eñ seruari debet ꝙ hic dicitur ꝙ si postulatio nõ fit
celebrata a duab⁹ partibus debet cõfirmari electio facta a maiori par-
te q̄ tertia parte.Vel põt dici ꝛ scdo ꝯm eum ꝙ regula ista non fallat h
qꝛ iura cõtraria dum dicũt de maiori ꝛ saniori parte dictio ꝛ:dꝫ exponi
p̄ro.i.quasi sentiat sufficere ad validitatem electionis ꝙ fiat a saniori
parte licet nõ a minori numero.hoc tñ vltimum cõiter non recipit̃ qꝛ
cum iura requirãt cõiter illa duo copulatiue esset impropriare ꝛ extor-
quere literam:exponere ꝛ p̄ro.i.ꝑ hoc adduco tex. sing. in.c.ecclesia.el.
j.j.eod.vbi intãtum requiritur maior pars respecto numeri ꝙ nõ valet
electio facta a maiori parte partiũ cõparatione minorum sed debet fie
ri a maiori parte totius capituli.ad idem.c.j.de his q̄ fi.a ma. par.cap.
ꝛ.l.qd maior.ff.ad mu.doc.tñ sequuntur primũ dictum Inn.vt hec de-
cre.cõtineat ius hodie obseruãdũ in similib⁹ casibus. Et vt clare ha-
beatur materia huius.c.videam⁹ p̄rio illos q̄tuor q expresse dicunt̃ in
tex.ꝛ ꝯñr videbimus magis dubitabiles per quorum decisionẽ decla-
14 rabitur intrinsece materia huius.c.¶ † Primus casus ex decisio hic
est ꝙ si postulatio est facta a duabus partibus data identitate persone
postulati ꝛ seruata forma debita dꝫ admitti postulatio et reiici electio
facta a tertia vel minori parte.Et rõ huius casus est:qꝛ potẽtia capitu
laris seu vniuersitatis cõsistit in duabus partib⁹.vnde in tertia parte
nõ est aliqua virtus capitularis:vt in.l.nulli.ꝛ.l.plane.ff.qd cuiusq; vni
uer.no.:adeo ꝙ a principio vniuersitas põt ex duabus partibus cõsti-
tui vt in iuribus prealleg.ꝛ dixi plene in.c.cum nobis.s.eo.vnde licet
a postulatio⁹ sic via extraordinaria ꝛ electio ordinaria:tñ ex quo virtus
capitularis insequitur illã viã extraordinariaʒ illa est preferẽda.ꝛ hoc
sentit glo.precedẽs post prin.Nec ob.ꝙ postulatio innitatur gratie: qꝛ
per istum tex.nõ tollit̃ in aliquo ius superioris.hic nõ dr ꝙ superior nõ
teneatur admittere postulationẽ.vnde poterit superior reiicere si non
vult gratiã facere.ꝛ sic tollitur cõtrariuʒ quod glo.hic formabat circa
fi.vide tñ ad materiã ho.glo.in.c.cupientes.§. pe.j.eo.li.vj.que dicit ꝙ
si postulatio fit ab oĩbus partibus vel a duabus:ꝛ ex cã puta necessita-
te vel vtilitate ecclesie:tunc postulatio a gratia generali dependet de
qua in.c.sedes.de rescrip.vnde dr iniuriam facere superior eũ non ad-
mittendo.si vero nõ est facta a duabus partibus vel non ex cã:tunc de-
pendet a gratia speciali.ꝛ dic vt ibi plenius no.¶ Scds casus qui de-
ciditur est ꝙ si postulantes non faciũt duplo maiorẽ numerum prefert̃
electio si est facta de idoneo.ꝛ sic innuit electio facta a minori parte ca-
pituli ex quo est facta a maiori tertia parte:venit cõfirmãda.ꝛ iste est ca
sus difficilis ꝓpter regulas iuris resistẽtes de qbus.s.Sed dic ꝙ ratio
decidendi de iure potuit esse ꝙ nõ datis duab⁹ partibus postulantiũ
non est ibi reperire potẽtiam capitularẽ:sed aliqd de virtute capitula
ri reperitur nũc in parte eligẽtiũ cum habeat aliquos de duab⁹ parti-
bus ꝛ habito respectu qꝛ ꝓuidẽt ipsi ecclesie ꝑ viaʒ ordinariã ꝛ meliori
modo quo fieri põt.s.cõsentiẽdo in electũ tanq̄ in spõsum aliis ꝑsisten
tibus in via extraordinaria.preferẽda est merito ipsa electio vt citius
ꝓuideat̃ ecclesie viduate:qñ imputandũ sit maiori parti capli q̄ eligit
viam extraordinariã ꝛ persistit in ea.tñ negari nõ põt qn decisio istius
casus cõueniat cõibus regulis iuris.sed potuit emanasse rõnib⁹ predi
ctis:ꝑsertim in fauorẽ ecclesie ne diu remaneat sine pastore.ꝛ hoc facit
ad alia infra dicẽda.¶ Tertius casus qñ postulãtes faciũt duas ptes
sꝫ postulatus ignorãtibus postulãtib⁹ erat indignus.ꝛ tunc dꝫ repro-
bari postulatio:qꝛ factã de indigno:ꝛ ẽt electio a tertia pte vl̃ minori nõ
dꝫ hoc casu ꝯfirmari:qꝛ cũ due ptes postulãtes nõ sint ꝑuate tota ptãs
capitularis nõ remãsit in eis vt in.d.l.nulli.ꝛ.l.plane.¶ Quart⁹ casus
est qñ oẽs postulãtes aut maior ps postulauit sciẽter indignũ ꝛ electus
a tertia parte est idoneus ꝛ tunc dꝫ electio confir-
mari vt hic ꝛ in fi.litere ꝛ istius casus est difficile
videre cãm quare ꝯfirmet̃ electio facta a tertia p-
te vel minori:cũ vt.s.dixi in tertia pte nõ est aliq̄
potẽtia capitularis.¶ Glo.fi.quã multi non ha-
bent q̄ est super vbo cõfirmes.sentit ꝛ bene iudi-
cio meo ꝙ ideo cõfirmat̃ hoc casu electio qꝛ repe-
ritur facta a maiori pte illorũ q habebãt ius eligẽ
di:vide Inno.hic.ꝛ lꝫ expresse nõ colligatur ex lr̃a
cum tex.in hoc nõ reddat rõneʒ: colligit̃ tñ tacite
ex computatione quã.s.feci.nam electores erant
xvi.ꝛ postulãtes ad plus erãt.xxxii.maiori parte
postulantiũ postulãte scienter indignũ nõ potue-
runt ignorãtes esse vltra.xv.qꝛ ad minus.xvii.po-
stulauerũt sciẽter indignũ:alis ipsi fecissent maio-
rem parteʒ ex.xxxii.reperit̃ ergo hoc casu electio
facta a maiori pte olm qui habebãt ius eligẽdi qꝛ
postulãtes scienter indignũ sunt p̄uati:vt in.c.j.
§.de postu.ꝑla.remãsit ergo tota ptãs penes alios
ex qbus electores erant plures numero cũ essent
xvi.vnde decisio hui⁹ casus cõuenit cõibus regu-
lis iuris.¶ Sed dubiũ est ꝛ sit iste qntus casus vl-
tra tex.maior ps duarũ postulãtiũ postulauit sciẽ
ter indignũ:sꝫ illi q postulauerũt ignoranter sunt
plures numero q̄ eligẽtes:pone exẽplũ extra ter-
minos lr̃e ꝙ ex.xii.q erant in caplo duo elegerunt
x.postulauerũt indignũ ex qbus maior ps sciẽter
postulauit ita ꝙ ignorãtes saltẽ erãt quatuor qui
sunt numero plures q̄ duo q elegerũt:nunqd isto
casu debeat ꝯfirmari electio ex quo postulatio fuit
facta a duab⁹ ptib⁹ꝛ maior ps postulauit sciẽter in-
dignũ.Inno.dicit ꝙ isto casu sunt reprobãde ele-
ctio ꝛ postulatio cum electio nõ sit facta a maiori
pte ius habẽtiũ.vel ꝯm eũ põt dici ꝙ abiecta sub-
tilitate standũ sit simplr̃ verbis huius lr̃e.q.d.qd
sit electio confirmanda:cũ tex.hic simplr̃ dicat ele
ctionẽ ꝯfirmandã cũ maior pars postulantiũ po-
stulauit sciẽter indignũ ꝙ tñ vr̃ absurdũ ꝯm Con
post.qꝛ sequeret̃ ꝯm istũ vltimum intellectum ꝙ si
ex.xl.postulãtib⁹ vnus solus elegisset.ꝛ.xxi. postu
lassent sciẽter indignũ ꝙ electio vnius cõfirmaret̃
in preiudiciũ.xxi.q postulauerũt ignoranter indi
gnum põt tñ dici ꝯm eũ ꝙ tunc ignorãtes faciunt
electionẽ reiici cũ cõstituunt numerũ duplo maio
rem respectu eligentium ꝛ ita recitando transiuit
simplr̃ Jo.an.Et do.an.vr̃ velle nõ curãdũ ꝙ ele-
ctores hoc casu sint pauciores numero qꝛ ex quo
maior pars postulãtiũ peccauit ptãs eis accrescit
oĩbus tam ignorãter postulãtibus q̄ post eligen- a
tibus:ꝛ sic electores sunt vltra tertiã partẽ habi-
to respectu ad ptãtem q̄ eis accreuit. Aduerte qꝛ
hoc esset extẽdere ꝯm casuʒ ꝑdictũ vt electio sem-
ꝑ ꝑferat̃ qñ postulãtes nõ cõstituũt duas ptes.qd
ẽt sensit Cõpo.sed ꝑfecto nullo iure ꝓbat̃ hoc.nã
iste tex.fundauit se sup maiori pte sciẽter postulã-
tium indignũ habẽdo respectũ ad cõputationem
supra factã qꝛ electores remanebãt plures nume-
ro respectu olm apud quos residet ptãs: ideo ele-
ctio dꝫ confirmari ꝑ cões regulas iuris: q̄ nolunt
neq; electionẽ neq; alia vniuersitatis negotia ha
bere vim ꝛ effectũ nisi explicentur a maiori parte.
Nec ob.id ꝙ dictũ fuit in scdo casu: qꝛ cum ille sit
exorbitans a iure non dꝫ ad alios casus trahi:vbi
saltẽ non est oĩmoda ꝛ eadẽ rõ:qꝛ nõ dꝫ ius corre-
ctoriũ extendi:vt in.l.que ꝯ.ff.de legi.ꝛ ꝑ gl. in.c.j.
de tẽp.ord.lib.vi.ꝓcedit eñ casus scds qñ a prin-
cipio postulatio non fuit facta a duabus ptib⁹: sꝫ
qñ postulatio fit a principio a duab⁹ ptibus lꝫ iu-
ris fictione illi q postulauerunt sciẽter indignum
non debẽt cõputari in numero tñ negari non põt
quin in facto in pte postulantiũ cõcurrãt due par-
tes: ideo nõ dꝫ admitti electio facta a tertia parte
cũ habeãt in oppositũ ꝯdictioneʒ duarũ partium
saltẽ in facto.nã in multis casibus iuris considera
tur numerus in solo facto cõsistens lꝫ non sic quo
ad iuris effectũ:vt probat̃ in cle.qd circa.de elect.
ꝛ in.c.indẽnitatibus.§.ñ.eo.tit.li.vi.merito aliud
dꝫ esse in electione qñ reperit̃ facta a maiori ter-
tia parte habito respectu ad oẽs de vniuersitate
quia postulauerunt q̄ qñ est facta a maiori tertia

Sebasti. Sapia.
a ¶ Lꝫ postulatio.
Et ad h facit qd
remediũ extraor
dinariuʒ prefert̃
qñ est potentius
no.bar.l.l.emili⁹
ꝑ prin.ꝑ illũ text.
ff.de minori. fa-
cit tex.cũ glo.l.c.
ñ.j.de in iteg.re-
sti.l.vi.cũ allega-
tis ꝑ mod.in.l.in
ꝓuinciali.§.j.ff.de
ope.no.nun.

a ⁂Sebasti. Sapia. ¶ Cōfirmari. Vide Bal. in margarita sua in ver. cōsuetudo. ver. pe. vbi tenet ꝙ electus non dȝ cōfirmari ſi electioni nō interfuerūt due partes capli refert ſimplr ⁊ ſeqtur firmanus in tracta. de epo in ſcda parte ſcde principalis. q. xiiij. lib. iij.

b ⁂Sebasti. Sapia. ¶ Uel maiorē. Vide no. p do. Jaſ. in l. ij. col. j. ff. de leg. j. vbi bene valet argumentum affirmatiue ſi cōcedit ꝙ eſt maius ergo qđ eſt min⁹ nō econuerſo: facit tex. in. l. j. C. de consuli. lib. x. vbi prior in patricia tu et posterior in cōſulatu pfertur prior in ꝯſulatu tm̄ quē inducunt moder. in. c. clerici. j. de iudi. ad. q. ꝙ licentiatus posterius ⁊ doctoratus prius pfertur licētiato prius ⁊ doctorato posterius.

⁂Sebasti. Sapia. a

c ¶ Paſcere. facit tex. quē ſemp cordi habere debēt prelati in. c. pe. j. de reg. iur. ꝙ non pōt eſſe paſtoris excuſatio ſi lup⁹ oues comedat et paſtor neſcit.

Anto. Franciſ.

d ¶ Ad iſtud q̄ dicatur vidua. Dicas ꝙ vidua ēt dr̄ q̄ nūꝗ̄ habuit virū. vt no. bart. i. l. j. ad ſi. C. qñ imperator inter pu. et vidu. ⁊ ēt ea q̄ habuit virū: ſed eſt factū diuortiū inter eos: vt i. l. mulieres. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ no. in aut. q̄uo opor. epiſc. in. §. j. illud autē qđ dr̄ ꝙ ſm̄ cōez vſum loquēdi illa pprie dr̄ vidua cuius vir eſt mortu⁹ p ea q̄ habent in. c. vidua. xxxiij. diſt. eſt ita demū verū ſi vir illā carnaliter cognouerit: alſ ſecus ſȝ do. ab. no. i. c. ex tenore. i ſi. de ſo. ꝯpe. pprie aūt ⁊ ſtricte dr̄ vidua q̄ virum habuit: ſed nō hȝ: ⁊ ideo ſtatutum loquēs de vidua intelligit pprie de iſta q̄ virum habuit ⁊ iam nō hȝ qꝛ ſtatuta debēt intelligi in caſu pprio ⁊ vero. vt i l. iij. in. §. hec verba. ff. de neg. geſ. ⁊ in. l. j. §. ſi is qui nouā. ff. d̄ exerci.

parte fictione iuris ⁊ nō quo ad verū numerum. ⁊ hāc ptē ſentit Jo. cal. hic dicēs ⁊ bn̄ iudicio meo ꝙ nunꝗ̄ electio facta a maiori pte capli dȝ confirmari: niſi qñ cōcurrit cū poſtulatione q̄ a pncipio nō fuit facta a duab⁹ ptibus numero. ¶ Et ex h etiā infert ad ſextū caſum ſatis ēt dubitabilē: pone ꝙ poſtulatio fuit fcā a duabus ptib⁹: minor ps poſtulauit ſcienter indignū: maior vo ignoranter nunqd electio ſit cōfirmāda. iſte tex. vr̄ tacite a ꝯrio innuere ꝙ nō qꝛ dicit electionē cōfirmādā qñ maior ps poſtulātiū poſtulauit ſciēter indignum ſecus ſi minor pars poſtulauit ſcienter indignū ⁊ iſtud ar. a ꝯrio ſenſu optime pōt ꝓcedere qñ maior pars ignorās facit duas ptes eligentiū puta ſi ex. xij. habētibus ius eligēdi duo ſeu tres poſtularunt ſciēter: alij vero nume. vij. poſtularūt ignorāter hoc caſu nō eſt equū ꝙ cōfirmet electio duorū cum remaneant circa ignorātes due partes reſpectu eligentiū. ¶ Sed dubiū eſt qd ſi ignorantes nō faciāt duas ptes reſpectu eligētium nūqd debeat electio cōfirmari[a] dicit Jo. and. poſſe dici ꝙ ſic p id ꝙ dr̄ in caſu ſcdo. nā vbi poſtulatio fuit facta ēt de idoneo a duabus ptibus pfert electio vt ibi ergo potius pferēda eſt h caſu electio: cū poſtulatio ſit fcā de indigno nec reperiat facta a duab⁹ partib⁹ cū nō debeāt cōputari numero illi q ſcienter poſtularūt. Uel pōt dici ſm̄ eū ſtādum eē ſimpliciter vbis hui⁹ lr̄e cū nō diſtinguat ſed ſimplr innuat ꝙ ex quo minor pars tm̄ deliquit nō eſt electio cōfirmanda ⁊ p hoc facit ꝙ no. Jnn. ⁊ Cōpo. q dixerūt priuatos ꝯputādos in illa electione ex q̄ priuationē incurrūt. q. d. ſatis eē ꝙ iſta poſtulatio fuerit fcā a duab⁹ ptib⁹. ſȝ certe iſta ꝯſideratio nō eſt bona qꝛ ſi iſti priuati ꝯputarent in numero ad effectū repellēdi electionē factā a tertia pte: eodem mō ⁊ pari rōne deberent ꝯputari in numero qñ maior pars poſtulauit ſciēter indignū ⁊ tm̄ hoc eſt falſum: qꝛ ꝓualet electio fcā a tertia pte ex quo maior ps poſtulauit ſciēter indignū: vt eſt l tex. d. Ant. p diuerſitatis rōne habuit vnā cōſiderationem ſatis debilem iudicio meo. dixit eñ ꝙ qñ minor pars duaꝝ partiū poſtulauit ſciēter indignū ptās iſtorum accreſcit alijs q poſtulauerunt ignoranter. qꝛ reperit potētia capitularis: merito reijcitur ēt electio qꝛ repit ſolū facta a tertia parte: ſȝ qñ deliquit maior pars poſtulātiū: tūc ptās illorū accreſcit pariter oib⁹ tā ignorāter poſtulātibus ꝙ̄ eligētib⁹ cū nō repiat potētia capitularis in alia parte tm̄ ex quo maior pars deliqt. vñ electio vtute ptātis ſupueniētis ex delicto alioꝝ reperit fctā a maiori tertia pte: ⁊ hec eſt ſua intentio lȝ p vba magis obſcure ꝓlata: ſed vt dixi nō plȝ mihi hec cōſideratio qꝛ cū oēs ſunt in caplo ⁊ eodē cōtextu eligūt ſeu poſtulāt nō appet rō q̄re ptās delinquētium nō accreſcat oib⁹ ſimul in ol caſu: preſertim qñ prius ſaltē p momentū fuit ꝓnūtiata poſtulatio: nā illico ptās accreuit alijs nō delinquētibus iuxta no. in. c. cōgregato. j. e. ⁊ ideo dicas vt ēt ſenſit hic cal. ꝙ electio nūꝗ̄ eſt cōfirmāda niſi ſit facta a maiori pte oim q nō deliq̄runt. vñ ſi ignorantes q poſtularūt remanēt plures nūero ꝙ̄ ſint eligentes dȝ reprobari electio ⁊ poſtulatio lȝ ignorātes nō ꝯſtituant duas ptes. ¶ Nec ob. ꝙ hr̄ in ſcdo caſu qꝛ vt dixi cū exorbitet a iure non dȝ extēdi: ſed ſolū ꝓcedit qñ a principio ꝯputatis oibus vocib⁹ poſtulatio nō fuit fctā a duab⁹ ptib⁹. ⁊ tūc electio facta a maiori tertia pte q̄ eſt vere maior tertia nō ſolū quo ad iuris effectū ſed etiā quo ad factū ſit preferēda in oib⁹ alijs caſib⁹ in qb⁹ eſt cōfirmāda electio fcā niſi a maiori pte capli ſeu habentiū ius capitulandi dȝ eñ reſtringi ius nouū q̄ntum fieri pōt vt minus corrigat cōes iuris regulas ꝙ̄ fieri poſſit vt in regula odia. de reg. iur. li. vi. ⁊ in. l. pcipim⁹. in ſi. C. de app. ⁊ ex pdictis hr̄ clare itellect⁹

Item ea q̄ hȝ virū ſibi inutilē vel abſentē largo modo ⁊ improprie dr̄ vidua vt eſt notabilis gl. in. l. ſi. in vbo orbitates. C. ad. l. fau. d̄ plagia. vbi p Bal. ⁊ habet p alex. in. l. elegāter. in. §. q reprobos. ff. de pig. actio. vbi in ſimili dicit ꝙ pr̄ dr̄ orbatus filijs qñ hȝ filiū inutilē. Et adde qđ ſtante ſtatuto: ꝙ vxores bānitorum expellant de ciuitate mulier mortuo marito q̄ vidua remāſit pōt reuerti ad ciuitatē nō obſtāte tali ſtatuto ita notat bar. i. l. titia. in. §. vſuras. ff. de leg. ij. ⁊ bal. in. l. volūtas. in. ij. col. C. d̄ fideicō. ⁊ idē bal. in. l. ſi. in. ij. no. C. qbus ad liberta. pue. nō lȝ. ⁊ idem bal. in. l. cū acutiſſimi. in. ij. colū. in ver. no. illud ſtatutuȝ de fideicō. ⁊ illud qđ dictū ē qđ ea q̄ hȝ virum inutilē pōt largo modo dici vidua tenuit ēt Sal. in d. l. ſi. C. d̄ plagia. ⁊ idē tȝ do. Ant. de bu. in his alle. c. ij. de trāſla. prela. arguendo a ſimili p illū tex. ꝙ ſicut eccleſia habens prelatū inutilē dr̄ eſſe viduata: ita mulier habēs virū inutilem dr̄ eſſe vidua arguēdo de mrīmonio ſpūali ad mrīmoniū carnale iuxta ple. not. per eundem do. Ant. in. c. tue. de ſpon. et qꝛ hic ſit mētio de cōi vſu loquēdi q dȝ attēdi in ſtatutis: dicos illud eē verū qñ ſtatutū eſt dubiū ſm̄ bar. in. §. qđ tm̄ caſus hic alle. ⁊ in. l. oēs populi. i. iij. q. vi. qđ. principalis. ff. de leg. iij. ad qđ etiā vide bar. in. l. j. in prin. circa mediū ff. de ſuis ⁊ legi. ⁊ in. l. ſi qd earū. de leg. iij. ⁊ in rubri. ff. de no. ope. nū. l ver. ſed circa vnū ⁊ in. l. j. in. §. poteſtatis. in v. in ſtatuto vero lȝ debeamus. ff. de pecu. et alibi dr̄ qđ cōis vſus loquendi ꝓualet cuilibȝ conſtitutioni. ita bar. in. l. talis ſcriptura. in. ij. col. ff. de lega. j. adde tm̄ ꝙ cōis vſus loquēdi nō dr̄ ppria ſignificatio ſm̄ car. in. l. cū de lanidis. j. §. ainā

15 hui⁹. c. ⁊ materia. ¶ † Jn gl. in vbo: ꝓſumptionē in ſi. tene menti hāc gl. ꝙ approbat⁹ ad dignitatē epalē nō p hoc cenſet approbat⁹ ad archiepalem

b vel maiorē.[b] Et ſic habes ex glo. ꝙ maior idoneitas requirit in archiepo vel patriarcha ꝙ̄ in epo p hoc qꝛ iſti habēt ampliorē iuriſdictionē cū archiepus habeat ſub ſe ples epos: patriarcha hȝ ſub ſe plures prouincias ⁊ ſic plures epos et archiepos epus aūt ſolū peſt dio. ⁊ vbi maior imminet cura ibi maior idoneitas requirit. ar. in. c. cū in cūctis. in pn. ſ. e. ⁊ in. c. cū ſit ars artiū. de eta. et quali. ⁊ p hac opi.

16 glo. † vide ꝙ no. Jnno. in. c. cū venerabilis. de except. vbi dicit ꝙ approbat⁹ ad aliqd intelligit approbat⁹ ad illa vbi eadē requirit idoneitas pſonaꝝ ſecus vbi maior. ad idē vide ꝙ hr̄ in ſi. in. l. relegatoꝝ. in ſi. ff. de interdi. et releg. Uel ſolue ſcdo ex glo. ſm̄ doc. qꝛ potuit iſte epus effici indignus poſt ꝓmotionē ad epatū. Ex quo not. ꝙ mouendus ad aliā dignitatē conſilem priori dȝ examinari ppter indignitatē q̄ potuit ſuperuenire ex poſtfacto. nā vt dicit pſal. Ex adipe ꝓcedit iniqtas. ⁊ vide pulchrum text. hieronymi ꝯ prelatos q affluūt diuitijs in. c. eccleſiarum principes. xxv. di. Uel tertio vbicūꝗ̄ adſcitur ſeu vnit gradus cū poſſit opponi exceptio dȝ fieri examinatio ſm̄ doc. ⁊ not. has ſolutiones qꝛ faciunt ad multa.

1 ¶ Eccleſia nō dȝ vacare ſuo paſtore vltra tres menſes: ⁊ non eligentes infra iſtud tēpus paſtorē puniuntur. ꝫ.

2 Uidua in ſtatutis ⁊ alijs diſpoſitionibus ſumitur proprie pro illa que caret marito.

3 Cōis vſus loquēdi hȝ locū i oīb⁹ diſpoſitionibus.

4 Prouiſio ſuperioris de aliquo paſtore in eccleſia hȝ vim electionis ⁊ cōfirmationis.

5 Monachus tenet magis obedire abbati ſuo ꝙ̄ epiſcopo loci.

6 Prelatus nō tenet reqrere cōſenſum capituli in eo qđ ipſe hȝ iure deuolutionis.

7 Electores an debeāt eliger̄ p̄latū d̄ gremio eccl̄ie.

1 Ne pro defectu. † Si illi ad quos ſpectat electio negligunt eligere prelatum cathedralis vel regularis eccleſie infra tres menſes proximus ſuperior eccleſiaȝ ordinabit: ꝙ ſi infra alios tres menſes nō fecerit canonice punietur. h. d. Et primo ponit conſtōnis cā. Secundo conſtitutio. ibi. ſtatuimus. Et hec litera quatuor facit. naȝ primo ſtatuit tps electioni ſcdo priuat negligentes ibi: infra quos. tertio ad ſuperiorē deuoluit ibi: ac ipa. quarto punit ſupiorē ſi negligit ibi: ⁊ ſi vo. ¶ Caſus lr̄alis. Propter defectū paſtoris eccl̄ia viduata tā in tpalib⁹ ꝙ̄ in ſpūalib⁹ frequēter ſuſtinet leſionē ⁊ ideo cōcilium volēs ⁊ piculis aīarū ⁊ eccleſiaꝝ indēnitatib⁹ prouidere ſtatuit: vt eccl̄ia cathedralis vel regularis vltra tres mēſes nō vacet: ⁊ ſi infra tres mēſes iuſto ipedimēto ceſſante electio celebrata nō fuit electores eligendi ptāte careāt ea vice. ⁊ ptās eligēdi ad proximū ſuperiorē transferat. ⁊ ille ad quē fuerit deuoluta ptās infra alios tres menſes cum cōſilio capli ſui ⁊ alioꝝ religioſorum de pſona idonea ipſi⁹ eccleſie viduate: vel ſi ibi nō reperit idoneus de alia non differat eccleſiā ordinare ſi ⁊ ipſe voluerit canonicā effugere vltionē. Ber. ¶ No. j. ꝙ prelatus eccleſie cōparat paſtori demon aūt lupo rapaci. iſte eñ conat deuorare ⁊ inuadere gre-

c gem dñi. prelatus autē tenet paſcere[c]. ſ. ſpūaliter iuxta illud euangelicū. paſce oues meas. ꝫ. e. c. ſignificaſti. ⁊ de multis noībus demonis not. ꝫ. de ſum. tri. c. j. ¶ No. ij. duo mala q̄ contingunt ex defectu paſtoris imminet periculū aīabus ⁊ eccleſie

2 circa facultates ſuas. ¶ † Nota. iij. ibi: eccleſia vi-

d duata. ꝙ eccleſia carens paſtore dr̄ vidua.[d] p hoc c. ij. j. de tranſla. prela. Nam ⁊ mulier dicitur vidua cuius

cuius maritus mortuus est: vt in.c.vidua.xxxiiii.di.si aūt nō hʒ virum
ðr vacās sm̄ Jo.an.alle.glo.in.c.pe.xcii.di.Sed tu dic ⁊ melius q va-
cans capit pro vidua ita exponit glo.in.l.q centu.ff.ad.l.iul.de vi pu.vñ
mulier q̄ nū͞q͞ babuit maritū ex etymologia vocabuli pōt appellari vi-
dua.ðr eñ vidua q̄si sine duitate sicut vecors sine corde.vt dicit text.i.l.
malū.in.§.viduā.ff.de ver.sig.Sed ex cōi vsu loquendi solū appellatur
vidua cuius maritus mortuus est:sic intellige.d.c.vidua.vñ si hodie in
a aliquo statuto fieret mentio de viduis[a] intelligerē de relictis mortuis
maritis:q cōis vsus loquēdi in oī dispōne p̄ferē ꝓprie significatiōi vo
cabuli.vt i.l.librorꝫ.§.qð tñ cassius.ff.de leg.iii.⁊ in.l.cū delanionis.l.§.
asinā.ff.de fun.istru.no.Bart.in.l.oēs populi.ff.de insti.⁊ iur.⁊ vide bo.
gl.in.c.nōnulli.de rescrip.⁊ qð ibi dixi ⁊ facit.c.ex l͞ris de spō.¶ No.in
b v.statuimus.⁊ tene semꝑ mēti q trimestre tp̄s[b] ad eligendū seu proui-
dendū solū hʒ locū quo ad p̄latū eccl͞ie cathedralis vł regularis l alijs
vero p̄latis q̄rūcūq͞ ecclesiaꝝ vel dignitatū datur semestre: ⁊ in eis hʒ
locū.c.ii.j.de ꝯces.p̄ben.nam q magis est periculū l ecclesijs cathedra-
libus ⁊ regularib⁹ cū ipsaꝝ ecclesiaꝝ p̄lati sint veri pastores fuit necesse
citius occurrere vacationi ⁊ deputare tp̄s ad ꝓuisionē faciēdā.¶ No.
ibi:iusto impedimēto cessante.q tp̄s p̄fixū electioni nō currit impeditis
vñ ꝯcludūt doc.hic ⁊ hñ per istū tex.q nō est opus petere restitutionē
in integrū si īpedimētū durauit vltra tres mēses.vñ reiecta distinctione
quorūdā cōiter tenet q siue īpedimētū ꝓueniat a p̄ncipio siue post in-
choatū trimestre semꝑ īpedit cursum tp̄is:⁊ ꝑ hoc facit.c.q diuersita-
tem.j.de ꝯces.p̄bē.vbi idē ꝓbat in tp̄e p̄fixo ad ꝯferēdū.¶ Quid autē
in tp̄e statuto patrono ad p̄ntandū nunqd currit ipsi patrono īpedito
3 vel ignorāti.dic vt dixi i.c.ii.⁊.c.cū ꝓpter de iurepa.¶ †No.ibi:deuol-
uatur q negligētes eligere īfra trimestre p̄uant ipso facto p̄tāte eligē-
di pro ea vice.vñ hic nō requirit aliqua s͞nia.sed ex iuris dispositiōe fit
ipso facto hec deuolutio.ꝑ hoc.c.q̄q̄.eo.ti.lib.vi.Et ꝑ hoc dixerūt hic
doc.⁊ hñ q si elapso trimestri electores eligūt ⁊ superior ad quē facta
est deuolutio ipsa electione nō cassata aliū eligit non vʒ electio facta ꝑ
electores ⁊ est nulla post deuolutionē potestatis ad superiorē . pro quo
vł tex.in.c.si.de sup.ne.p̄la.⁊ facit.c.lʒ.eo.ti.secus eēt si nō essent p̄iuati
sed p̄iuādi ꝑ s͞niam valeret eñ electio attētata añ s͞niam p̄iuatiuā vt
dicet.j.c.xxi.¶ No.ibi ad eū qui ꝓximo ⁊c.q in ecclesia ēt cathedrali
fit deuolutio in casu neglig͞etie p̄tātis ꝓuidēdi nō ad papā sed ad ꝓxi-
mū superiorē.olim aūt fiebat deuolutio ad papā in eccl͞ia cathedrali:
vt in.c.cū dilect⁹.de cōces.p̄bē.hodie secus vt hic qð tñ restringit ad ca-
sum negligētie.in alijs aūt casib⁹ fit deuolutio ad papā : vt in.d.c.q̄q̄.
vbi bonus tex.¶ Not.ibi:vltra tres menses.qð tantū tp̄s habet supe-
rior ad quē fit p̄tātis deuolutio quantū hñt electores.⁊ idē obseruatur
in semestri p̄fixo in ꝓuisionibus aliaꝝ ecclesiaꝝ:vt in.d.c.lʒ.de sup.neg.
p̄la.nā surrogatus dʒ cēseri eodē iure cum alio in cuius locum surro
gatur:hinc est q tenet eligere de illa ecclesia ⁊ homines illius qualita-
tis sicut tenebant eligere p̄mi electores:vt est text.not.in cle.i.de sup.
neg.p̄la.⁊ facit tex.hic in ver.de persona idonea ipsius quidē ecclesie
⁊c.vñ sicut p̄mi electores debent eligere p̄latū de gremio ipsius ec-
clesie si ibidē reperiat idone⁹:vt in.c.nullus.lxi.dist.⁊ in.c.q̄ sit.xviii.q.
ii.le.⁊ not.ſ.eo.cum inter canonicos.ita superior ad quē fit deuolutio:
4 vt hic.¶ †No.vlt.ibi:canonice ordinare.q superior ad quē fit deuolu
tio nō tenet p̄cise eligere sicut p̄mi electores sʒ pōt ꝓuidere eccl͞ie de
pastore:⁊ sic p̄cedere ꝑ viā ꝓuisionis.ꝓuidendo eñ elegit ⁊ confirmat.
habet eñ iste superior electionē iure deuoluto ⁊ cōfirmationē iure pro
prio:vñ ex quo in eum sunt collate iste potestates pōt eas explere vni-
co actu.nam ꝓuisio hʒ vim electionis ⁊ cōfirmationis.vñ no. Jnno.in
c.cū olim.de cā pos.⁊ ꝓprie.ꝓbat aūt predicta iste tex.in verbo:ordina-
re:q sonat.i.ꝓuidere: vt in.c.i.de iurep.Doc.tñ hic reuocant in dubiū
nūquid ita superior teneat p̄ius eligere iure deuoluto sicut tenebant
electores ⁊ postmodū cōfirmare iure ꝓprio.⁊ quidam tenuerunt q sic
p̄sertim eo casu quo electores tenebant electionē factam p̄sentare pa
trono:vt in.c.cū terra.ſ.eo.vt aliqua honorificentia reseruet patrono
in ipsa electione.nō eñ hec possent obseruari si superior p̄cederet per
viā ꝓuisionis.⁊ hāc opi.tenuit hic Egi.⁊ Pe.ſ.eo.cū inter.sed Cōpo.
tenuit cōtrarium in.c.cum inter.p̄alle.⁊ idem Jnno.⁊ Hosti.Sed Jo.
and.dixit hic p̄imū dictum esse verius sed scðm obseruat vel sm̄ eum
pōt dici ⁊ melius q optio dat superiori per quē modum velit p̄cedere
cum iura faciant mētionem de vtraq͞ via.⁊ optime facit.c.si poꝰ.in si.
j.eod.lib.vi.⁊ in.c.si cōpromissarius.eo.tit.⁊ li.⁊ videtur tex.hic in ver-
bo ordinare.⁊ ita transeunt hic cōmuniter doc.tu vide qð dixi in.c.cūʒ
que.⁊ in.c.cum inter canonicos.ſ.eod.⁊ glo.in cle.si de beneficio.de p̄e
ben.⁊ per do.de ro.deci.cclv.Et posset in hoc congrue distingui q aut
potestas eligendi ⁊ cōfirmandi spectat ad superiorē:nō proprio iure vt
puta q p̄tātem eligendi habet tanq̄ cōpromissarius:tūc p̄imo eliget
⁊ tanq̄ superior postea cōfirmauit:vt in.c.cum inter canonicos.ſ.eo.⁊
ibi per glo.⁊ in.c.vt circa.eo.ti.lib.vi.vbi gloss.etiā tangit tex.tñ in.d.c.
causam videtur innuere q etiam poterit p̄cedere per viam prouisio-
nis.de quo vide quod ibi dixi. Aut iste potestates ꝑtinent ad eum iure
proprio licet altera competat iure deuoluto:⁊ tunc aut aliquid debeat
obseruari per electores ante confirmationem electionis ⁊ debet p̄ius
eligere q debet obseruare id ad quod p̄mi electores tenebantur vt

in.d.cle.i.nō enim debet fieri hec deuolutio cū p̄e
iudicio tertij alias autē vbi simpliciter habebāt
eligere seruari potest opi.Joan.and.vt sit i optio
ne sua.¶ Quero pro declaratione tex.⁊ predicto-
rum in quibus ecclesijs habet locuʒ dispositio hu
ius tex.So.colligendo dicta Jnn.⁊ doc.hic dic q
hʒ locū in ecclesijs cathedralib⁹.i.respectu princi
palis p̄lati.s.ep̄i non aūt habet locū in dignita-
tibus seu in canonicatib⁹ ⁊ alijs bñficiatis in ipsis
ecclesijs cathedralibus.in illis enim datur seme-
stre ad eligendum seu ꝓuidendū:vt in.d.c.ii.de cō
ces.preben.⁊ quod ibi dixi.pro hoc facit iste tex.in
eo quod dicit q infra tres menses cathedralis ec
clesia p̄lato nō vacet: ⁊ ibi: ecclesia viduata. non a
eñ ðr ecclesia vacare nec vidua nisi ꝑ mortē ep̄i.ip-
se eñ est spōsus:nō autē alij habentes ibidem di-
gnitates inferiores.vii.q.i.sicut.⁊.c.ii.de transla.
p̄ela.⁊ hoc tene:lʒ Host.dixerit q de mēte habet
locū etiā in dignitate inferiori q̄ est in ecclesia ca-
thedrali post pōtificalē si bona ecclesie et ep̄i sunt
diuisa q solet esse liuor et inuidia inter ep̄m ⁊ ca- b
pitulū vnde timendū ne illa dignitate vacāte pa-
stor cōuertatur in lupū.ii.q.vii.decetero.ad si.hoc
tñ dictū non seruatur de facto vt dixit Jo.an.⁊ be
ne.⁊ dic q non cōgruit huic litere.vt.ſ.dixi. Du-
bium vero maius est quo ad ecclesiā regularē.naʒ
hoc dicit Jnno.⁊ sequuntur doc.q illa dicit regu
laris quo ad istū tex.in qua sunt clerici vel cōuer-
si sine ꝓprio viuentes dūmodo sit collegiata.qð di
ctum ex toto mihi nō placet: cum istud.c. deuiet a
iure antiquo.s.a.d.c.ii.de ꝯces.p̄bē.dʒ stricte intel-
ligi vt minus corrigat ius antiquū q̄ fieri possit:
vt in.l.p̄cipimus.i si.C.de ap.ꝓprie aūt illa eccl͞ia
dicitur regularis que hʒ regulaʒ approbatā ita q
saltem clerici seu conuersi ꝓfiteant tria substātia
lia cuiuslibet religionis de quibus in.c.cū ad mo-
nasterium.j.de sta.reg.alīs autē si nō profitētur il-
la tria:licet aliquod illorū trium promittant non
dicuntur ꝓprie habere regulā sed potius quēdaʒ
modū viuendi:vt dicit glos.not.in cle.i.de reli.do.
⁊ in cle.ii.de sen.excō.⁊ tene menti illas glo.⁊ vide
qð dixi super rub.de reg.Preterea hoc probo ra-
tione in ecclesijs regularibus ꝓprie sumptis hʒ
p̄latus maiorē potestatē in subiectos q̄ habeat
p̄latus ecclesie secularis nam correctio regula-
rium pertinet p̄imo loco ad p̄latū:vt in.c.q̄to.
⁊ qð ibi not.de offi.ordi.sed p̄latus secularis re-
gulariter non impedit se de criminibus clericoꝝ.
sed potestas pertinet ad episcopū.de quo vide qð
plene dixi in repe.c.si quis contra clericum.de for.
cōpe.⁊ aliquid in.c.cū contingat in lect.eo.tit.vn-
de mortuo p̄lato regulari dicitur ecclesia carere
pastore ⁊ vidua cū dispositio ⁊ correctio ꝑtinet ad
illuʒ p̄latū secus in p̄elato eccl͞ie nō regularis.
5 †hinc dixit gl.in.c.q resistit.xi.q.iii.q monachus
tenet magis obedire abbati suo q̄ episcopo loci
qð intellige vt dixi in.d.c.q̄to.et habet locum iste
tex.in p̄latis p̄ncipalib⁹ ecclesiaruʒ regulariū
quocūq͞ nomine nūcupentur nam quedam mona
steria reguntur per abbates:quedaʒ per p̄iores:
quedam vero per p̄epositos vel similes.ad hoc.c.
in singulis.j.de sta.reg.Et dixit Cōp.tex.p̄cede-
re siue electio pertineat ad collegium siue de iure
speciali pertineat ad aliū superiorē: puta abbatē
vel alium dūtamen tractet de p̄lato ꝑpetuo se-
cus si esset p̄latus quem abbas poneret ⁊ depone-
ret ꝑ suo libito.⁊ in hoc non videtur ei tunc cōpe
tere semestre tēpus.facit cle.q regulares.de sup.
neg.p̄e.Jtem nō habet locū iste text.in prioratu
et in alijs officijs que sunt in monasterio licet in
illis suppleat negligentia p̄lati abbatis per il-
lud.c.ii.de cōces.preben.et vide text.in.d.cle.q re-
gulares.p̄cedit eñ iste text.in p̄ncipali p̄elatu-
ra ipsius eccl͞ie regularis.⁊ pro hoc dico nō proce
dere dictū Host.in eo qð dicit istū text.ex mente
habere locū in omnibus ecclesijs exc̄ptis mortuo
p̄elato qui est caput ecclesie.nam hoc est diuinare
⁊ ampliare terminos litere que solum ꝓuidet in
p̄latura eccl͞ie cathedralis ⁊ regularis ⁊ ita sentit
Jo.an.hic.⁊ optime facit ad cōclusionē predictam

Sebasti. Sapia.
a ¶ De viduis.ſ
ēt dicit do.Abb.
i.c.sane.in si.j.de
fo.ꝯpe.refert ⁊ se
quit Feli.in rub.
hui⁹ libri.col.iii.
Zacharias.
b ¶ Trimestre tē-
pus.adde de hoc
s.q tp̄s electioni
de ep̄o vel abba-
te faciendo dat.⁊
qð pro alijs bñfi-
cijs per car.Mā
da.in tit.de elec.
c.iii.tibi in addi.
in v.triū mēsiuʒ.
in prima parte.

qd no. per glo. in. c. seq. puto tamen q vbi de iure speciali prelatus ecclesie collegiate lz secularis haberet iurisditionē generalem sicut abbas in monasterio q tunc talis ecclesia cōprehenderetur ex idētitate rationis. qd sentit glos. in. v. c. seq. ¶ In glo. i. ibi nihil additur. dic q hec cōstitutio addit ad ius antiquū primo respectu devolutionis fiende ad superiorē. Item quo ad ecclesias regulares vt idem tēpus sit prefixū ordinationi ecclesie regularis z cathedralis. ¶ In glo. in ver. iusto impedimento ibi: sed si papa interdiceret ecclesiam zc. intellege q interdicat non simpliciter: qr tūc nō curreret tēpus. secus si simpliciter interdicit ne eligerent sine sua licentia quo casu currit tempus nisi peteret licentiā eligēdi: vt no. in. c. fi. j. e. ¶ In ea. glo. ibi: sed nunqd est hic necessaria ptestatio. intellige in casu proxime dicto. z dic q si non potest haberi superior dz fieri protestatio: vt in. c. pastoralis. de offi. ordi. ¶ In glo. in versic. ea vice in fi. no. glo. que cōiter tenetur: z vide glo. q videt huic concordare in. c. si electio. j. eo. lib. vi. z vide qd plenius dixi in. c. cum vintoñ. s. eo. quidam aūt exponunt: ea vice. id est in tota illa vacatione sed dictū

6 glo. verius per illud. c. cū vinto. ¶ † In gl. in ver. consilio. in fi. tene mēti glo. z nō tradas oblivioni. nā ex ea potes capere vnam regulā q in spectantibus ad prelatum iure devoluto nō tenet de necessitate habere consensum: aut consiliū capli sui: sz de honestate debet requirere consiliū: z hāc partē sentit hic ēt Inn. z p hoc facit iste tex. vbi in devolutione ptātis nulla fit mentio de cōsilio capli sed solū facit mentionē de superiore. ad idē. c. q̄q. j. e. li. vj. vbi solū fit mentio de superiore. Nūquid aūt isto superiore negligente pvidere infra tres menses devoluatur potestas ad caplm suū vel ad aliū pximū superiorē. dic q ad pximū superiorē. qr in his que cōpetunt prelato iure devoluto fit devolutio ad superiorē z non ad caplm suum. vt pbat in c. licet. z. c. fi. de sup. neg. prela. dixi in. c. ij. de cōcess. prebē. z in. c. cum in cunctis. s. eo. vñ intellige istū tex. q iste superior canonice punietur non solū in devolutione ptātis per iura pdicta: sed etiaz arbi

7 trio superioris: vt sentit hic Hosti. ¶ † In glo. fi. ibi pp̄ter hoc cassetur electio. vult ergo q lz metropolitanus seu superior ad quem devoluta est ptās teneat eligere primo de gremio illius ecclesie: tñ si hoc non facit pp̄ter hoc non dz electio illius cassari.[a] Hosti. tenet ɔtrium canonicis ɔdicentibus: movet qr iste tex. devolvit hanc ptātem cuz hac limitatione vt prius eligat de gremio illius ecclesie si ibi reperit idoneus opi. tñ gl. servat sm Jo. an. z dicit Cōpo. papā ita sibi respōdisse. Mihi tñ inspecto mero iure placet opi. Hosti. z adduco ho. tex. in. c. nullus invitis. lxj. di. vbi dicitur qd clerici seu canonici possunt talē prelatū renuere si nō est de proprio gremio: qr fit eis iniuria ex quo inter eos reperitur idoneus. Nec obst. si dicatur q caplm hoc idem dz facere: vt. s. dixi. z tamen valet electio si eligunt extra gremiū: vt in. c. cum inter. s. eo. q idem dicendū in superiore ad quē facta est de devolutio. dicō enī aliud in caplo q in superiore: qr capitulum pōt renuntiare favori canonicorum vt pprio q non pōt superior. arg. c. si diligēti de fo. compe. ¶ Sed cōtra hoc z ɔ tex. op. videtur enī q de eadē ecclesia nō possit eligi aliquis in prelatum cū oēs deliquerūt in non eligēdo infra tempus prefixū. Sol. dicit Inno. q forte aliqui erant absentes. item potuit esse q aliqui ex presentibus noluerūt eligere pp̄ter metū vel aliā iustā cām et sic sentit q illi q fuerunt in mera negligētia tanq̄ delinquētes non possunt eligi. Sed ɔtrium sentit hic Hosti. dicēs q ēt cessantes eligere sine cā non dicunt delinquere cū solū cōtēnant ius pp̄riū. vel dic q presupposito q isti aliquatenus deliquerūt tñ sufficit pena hic statuta vt hic subiicit in gl. nec oē delictū privat ptāte eligēdi passive. vt legitur z no. in. c. sicut. j. de iureiu. z in. c. florētinum. alr. archidiaconum. lxxxv. di. Abbas.

1 ¶ Electio prelatorū dz fieri sm formā hic datā: que an sit de substantia: vide. 12.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Cassari. Vide d. Anto. in. c. pe. s. d rescri. z p hāc gl. vr velle q si forēsis ipetrat bñficiū z nō facit mētionē de loco sue originis gr̄a non est surreptitia. sz do. abb. ibi tz ɔtriū z ad gl. hāc respōdet q pcedit i canonicis q sciēter eligēdo forensem videnť renūtiare eoꝝ favori. Sz ista sol. nō est bona qr gl. hec loquiť in metropolitano q non pōt renūtiare favori canonicoꝝ. vnde aliter dicerē in q hec gl. male dicit z reprobatur vt per Abb. hic.

Zacharias.

b ¶ Tres de capitulo. adde an possint eē plures vel pauciores et an pñt aliq de q̄ de collegio assumi. vide Bertha. de fir. in tracta. de epis. in. j. parte li. iij. q. j. istum in. c. col. v. ver. tertius zc. z bal. col. vi. p glo. ibi sing. z Lu do. de ro. ɔsi. ccc xxxiij. col. ij. versi. quo ad tertium.

2 Absens pōt p pcuratorē eligere pñs vero nō nisi iuste sit impeditus.
3 Eligere qui non possunt.
4 Invitus nemo pōt cōpelli vt intersit in aliqua electione facienda nisi multum intersit ecclesie.
5 Absentes nō debēt cōputari in numero illoꝝ q habēt eē in capitulo.
6 Scriptura est de substātia in electionib⁹. i. vt redigať electio i scriptis.
7 Maior z sanior pars copulative requiriť in electionibus.
8 Abbatissa dicitur habere dignitatem.
9 Abbates pñt cognoscere de causis civilibus z criminalibus.
10 Notarius in actibus spūalibus nō reqriť q sit cleric⁹ nisi in aliquib⁹.
11 Mandatū nō reqritur qñ qs agit noie capituli qñ caplm tacet z tractatur res sibi favorabilis. 13.
12 Cōsensus reqsitus in actibus explicādis per vniversitatē nō dz singłr prestari. sed collegialiter.
Absentes nō vocati nō reddūt actū nullū: sed pñt annullare si volunt. intellige in casu in quo absentes essent vocādi. limita infra. 16.
Statutū epi vel capituli annullans electionē in qua nō fuerūt vocati absentes est nullum.
Statutū inferioris nō pōt in aliquo immutare statutū superioris.
13 Tacens habeť pro cōsentiente in re meritoria z cōcupiscibili.
14 Testis regulariter dz examinari in secreto: fallit in aliquo casu. 15.
17 Mox statim illico iste dictiones quātum tempus demonstrant.
Summarie diciť cōmissa causa qñ cōmittiť per istas dictiones supra.

Quia propter. Per aliquā de trib⁹ formis hic cōtentis. s. scrutinij cōpromissi et inspirationis pcedi dz ad electionē in ecclesiis cathedralibus. aliter electio celebrata nō valet. z cōtra facientes privandi sunt ea vice ptāte eligēdi. h. d. vsq ad. § illud. In quo interdicit procuratorē in electionis negotio ɔstitui nisi cōcurrant ibi contēta. z hoc vsq ad. § electiones. Ibi vero vsq ad fi. pcipit electiones solēniter publicari z clādestinas reprobari. hoc vult in effectu vsq ad fi. z est decre. multū famosa z principalis in titulo: z dividitur tota principaliter in duas partes. In prima poniť cōstitutionis cā. In scda ɔstitutio ibi: statuimus. Et illa scda pars subdividitur in tres partes vel quinq. Nā primo ponit pñcipalr statuta. scda pars ibi: illud. tertia ibi electiones. Et iterū illa scda: statuim⁹: subdividiť in qnq partes. Naz primo ponit formā scrutinij in electionib⁹ celebrandis. scdo ɔpromissi. tertio cassat electiones alr factas. quarto excipit in qua exceptione includit formā divine ispirationis. quito eligētes ɔ formas suprascriptas mādat privari. scda ibi: vel saltē. tertia ibi: aliter. quarta ibi: nisi. qnta ibi: qui vero. Et qñ iste tex. in effectu ponit qnq. Nā primo pseqtur formā scrutinij: vsq ad versi. vel saltē. Scdo ponit ab inde vsq ad ver. nisi formam cōpromissi. Tertio ponit vsq ad ver. illud: exceptionē z divinaz inspirationē. Quarto vsq ad ver. electiōes pcuratorē ɔstituit. Quito vsq ad fi. reprobat electiones clādestinas. Procedā p clariori intelle

1 ctu expediēdo quālibet partē de per se. ¶ † Casus literalis. Quidam malitiose z fraudulēter nitebanť diversas formas electionū invenire propter q multa picula z impedimenta pveniebant ecclesijs viduatis z ideo ad hec pericula evitāda statuit cōciliū tres formas electionis cathedraliū z regulariū ecclesiarū. Prima forma est hec vt vocatis oibus

b q debēt z volūt z possunt cōmode interesse eligant tres de caplo[b] fide digni q sigillatim z secrete vota oim diligenter inquirant z in scriptis redigant quo facto incōtinenti anteq̄ ad alia divertāt vota illa publicent in pñtia capli: z si plures sint electi fiat hinc z inde collatio numeri ad numerū: meriti ad meritū: z zeli ad zelū: z sic collatiōe habita non obstāte appellatione aliquo is eligiť in quē oēs vel maior z sanior pars capli ɔsentit. Scda forma vt eligēdi ptās aliqb⁹ viris idoneis ɔmittať qui vice oim pvidcāt ecclie viduate: aliter vō q̄ dictū est duob⁹ modis

2 predictis electio facta nō valeat. ¶ † Tertia forma est si quasi p inspirationē divinā cōiter ab oibus absq vitio electio fuerit celebrata q vero cōtra predictas formas eligere attentaverint eligendi ea vice ptāte priveť posimosiū dicit q nullus in electionis negotio pcuratorē constituat nisi sit absens de eo loco vnde debeat advocari. z si iusto sit impedimento detentus vt venire nō possit sup hoc si opus fuerit fidem faciat iuramento: z tūc si voluerit ɔmittat alicui de caplo vices suas. In fine reprobat papa clandestinas electiones statuens q quācito electio facta fuerit solenniter publicetur. Berñ. ¶ Et primo ex prima parte no. ibi: quas quidē. q ante istud. c. non erat a iure pducta aliqua forma substantialis eligendi. sed quisq conabatur invenire novam formā: vt colligitur ex principio litere. Et hec consideratio facit vt in electionibus in quibus necessario non sit servāda forma huius. c. possit procedi absq aliqua forma. In qbus autē electionibus sit necessario servanda

3 forma huius. c. dicā. j. post glo. j. ¶ † No. scdo ibi pñtibus oibus. i. quoꝝ presentia seu a quibus dz electio celebrari. nā illis pñtibus qui debent z volunt z possunt cōmode interesse. Et vtitur tex. verbo debent vt excludat illos qui de iure non debēt interesse electioni: lz sint de collegio seu canonici ecclesie: vt sunt excōicati z suspēsi: vt in. c. cū dilectus. de cōsue. z in. c. cū inter. z dixi. s. eo. illa. Itē excluduntur qui non sunt in sacris constituti: vt in cle. hi qui. de eta. z quali. Itē excluduntur impuberes z irregulares: vt in. c. ex eo. j. eo. lib. vj. z in. c. is qui. de sen. excom. eo. lib. z cōsimiles

consimiles persone inhabiles ad eligendū. Inclu
dunt aūt tacite p hoc verbū debēt qui de iure de-
bent interesse: vt sunt hñtes vocē de iure cōi vel
spāli: vt in.c.i.ß.e.z in.c.cū ecclesia sutrina.j.de cā
poss.z proprie. Scdo reqritur qd velint interesse.
4 C† Ex quo vbo not. q illi q nolūt interesse nō de
bent cōpelli nisi intersit ecclesie. Nā pro interesse
ecclesie poterāt cōpelli qd satis mihi placet facit
5 q leg.z not. in.c.j.de his q fi.a ma.par.ca. C† Ex
hoc ēt vbo no.hic doc. q nolētes interesse nō dñt
computari in nume.duarū ptium nō ergo est ne-
cesse q cōgregenf due partes ex quo aliqui facien
tes duas partes nolūt interesse. Et p hoc vid bo.
glo.in cle.qd circa.de elec.q dicit q illi qui vocati
nolunt interesse nō debēt in numero computari.
Qd ergo dr q ab initio debēt due ptes vniuersi-
tatis conuenire. vt in.l.nulli.z in.l.plane.ff.qd cu-
iusqz vni.no.dz intelligi saltē in electionis nego-
tio de duab⁹ ptibus illorūz qui volunt z debent z
possunt cōmode interesse: vt hic. et facit qd plene
dixi in.c.cū nobis.z in.c.in causis.ß.eo. Tertio re-
quiritur q possint cōmode interesse: et hec cōmo-
ditas refertur ad vtilitatez ecclesie z non persone
fm doc.z bene. Quasi si non possunt cōmode voca
ri pPter nimiam distantiam pōt electio sine illo-
rum presentia fieri et qñ non possunt cōmode vo-
cari: vide qd dixi in.c.coram.ß.eo. C No.iiij. princi
paliter ibi secreto et sigillatim casum in quo vota
singulorū de vniuersitate debēt exquiri in secreto
z sigillatim ergo regulariter non est necesse q in
agēdis z explicandis per vniuersitatē vota exqui-
rantur in secreto: sed pōt quilibet votū suū dicere
in cōi alijs audientibus. Licet sit vtile vt in secre-
to exqrantur vt liberius vnusquisqz possit volun-
tatem z iudiciū suum exprimere: tñ si hoc non fit:
tenet actus cū speciale inducatur hic in electiōis
negotio: ergo regłr nō est necessario obseruandūz
arg.in.c.presenti.de prebē. lib.vj.z hoc tene mēti.
6 C† No.iiij.ibi: in scriptis redacta[a] casum in quo
a scriptura est de substātia actus. vide plures alios
casus per glo.no.in.c.i.de censi.li.vj. Et collige ex
hoc p locum a spāli q regulariter in alijs q fiunt
per vniuersitatē non est opus vt vota singulorum
7 redigantur in scriptis. C† Not.v.ibi: maior z sa-
nior pars q nō valet electio nisi fiat p maiorem z
saniorem partē capłi. non ergo sufficit sanioritas
nisi etiā cōcurrat maioritas. Nā de natura istius
copulatiue z: est copulare vtrūqz extremorū prin-
cipaliter: vt no.gl.in.c.qrelam.de simo.z sup rubr.
de iur.z fac.igno.ff.licet Innoc.z minus bene hic
sequēdo opi.suam in.c.scriptum.ß.eo.exposuerit
hic illā dictionē z: pro.i.quasi fm eum sufficiat sa-
nior pars vt sic iuris fictione illa censeaf maior sz
hoc est improprie istā literam. Et vide q pleni⁹
dicam in.c.ecclesia.el.ij.j.eo.z sentit Jo.an.hic q
primo dixi vt illa dictio z: stet pprie.s.copulatiue
c.j.de his que fi.a ma.pte ca.et qd ibi dixi. C Cir-
ca istā partem primam queritur primo in quibus
electionibus habet locū dispositio huius capituli
Sol.glo.j.insiat z tandem concludit in effectu qd
in electionibus epōrum z aliorum prelatorū eccle
siarum collegiatarū qui habent generalē iurisdi-
b tionem in ecclesijs collegiatis. Nam epi[b] sunt pro
prie sponsi ecclesiarū.vij.q.i.sicut.z isti alij prelati
ratione gñalis iurisditionis quā habent in colle-
giatis ecclesijs pñt quodāmodo appellari sponsi
ideo per mortē istorum prelatorūz remanēt eccłie
viduate z sine pastore. Iste aūt tex.intēdit pPuide-
re solū ecclesijs viduatis vt ibi ecclesie viduate: er
go inferf q in electionibus canonicorū et in alijs
dignitatibus seu psonatibus ecclesie cathedralis
non hz locū dispositio huius.c.qz p illorū mortem
non remanēt ecclie viduate: cū non sint sponsi sed
prelati principalis. Et in hanc partē vidētur cōi-
ter inclinare doc.lz aliq cōtra de quorum numero
fuit Hosti.qui dixit istū tex.habere locū in oībus
electionibus bñficiorū spectantibus ad collegium
Et ad tex.dū facit mentionē de ecclesijs viduatis
supplet seu ministris destitutis. sed hoc destruit
istā lrām z cōiter non tenef. nec est cōueniēs q vbi

agitur de modico preiudicio seruef tanta solēni-
tas presertim cum non deficiat superior q poterit
difficultatibus occurrētibus pPuidere.ar.in.c.vbi
periculum.in prin.eo.ti.lib.vj.z in.c.lz.in fi.ß.eod.
Eodem modo reprobaf cōiter opi. Goffre.qui in
quodā suo opere dixit q hoc.c.non hz locū in ele-
c ctionibus abbatū: qz nō sunt pprie pastores[c] z no-
men sonat potius in solicitudinē q in honorem
nā hoc est falsum vt dixit Jo.an.z ptz in.c.officij.
8 ß.eo.vbi abbates dicunf pastores. C† Itē etiam
d abbatissa dr habere dignitatē[d] vt probaf in.c.in-
dēnitatibus.§.verū.j.eod.lib.vj.z facit in alio ille
tex.in eo qd voluit ponere spālitatez in abbatissa
ex dispositione noua. In electione ergo abbatum
seruanda est forma huius.c. Preterea electiones
abbatum equiparanf in multis electionib⁹ epōrū
vt in.c.cupientes.post prin.j.eo.lib.vj.et plz mihi
hec opi.vt dicam⁹ concludēdo q solū in electioni
bus illorū prelatorū per quorū mortē ecclesia rema
net viduata z sine pastore habeat locuz dispositio
huius.c.nec arbitror q in qualibet ecclesia colle-
giata habeat locū iste tex. Sed opz q prelatus ha
9 beat iurisditionē gñalē vt sensit gl.† prout habēt
abbates q pñt cognoscere de causis criminalibus
z ciuilibus.z p hoc optime facit text. in.c.pre.vbi
papa exparat ecclesias cathedrales z regulares z
illarū prelatos appellat pastores z p illorū mortez
dicit ecclias viduatas. vnde ibi aperte colligif q
in hac materia non dz istud verbum viduata capi
stricte q q cū pprie solus eps dicaf spōsus z ma-
ritus.z per ɔñs p ipsius solius mortē dicaf pprie
viduata ecclesia. tñ hoc verbū non capif ita stricte
hic vt ptz in.c.precedenti.z cū hec decre.sit fauora
bilis: vt colligif ex prin.c.cū emanauerit. vt impe-
dimenta z pericula ecclesiarū tollerenf nō dz mul
tum stricte intelligi. Ad hoc q in simili dicit glo.
no.in.l.fi.z in.c.sciāt cuncti.j.eo.lib.vj. In electio-
nibus ergo aliorū beneficiatorū seu prelatorū a su
pradictis sufficiūt singulares cōsensus illorūz de
capło: dūmodo prestentur in cōi.i. collegialiter in
ipso ca.nec est de necessitate seruāda aliqua istarū
formarū: sed electus simplr a maiori et saniori pte
habebit ius.ad hoc vide ho.glo.quā tene mēti in
c.sicut.j.eo.titu.et li.z tene menti illas duas gloss.
C Quero scdo principaliter nunqd forme hui⁹.c.
necessario sint seruāde in postulatione cum tex.so
lum faciat hic mentionem de elect. Sol.dic q du-
plex est postulatio qdā minus solēnis p cuius ad
missionē nō consequif postulat⁹ ius prelature sed
habilitatur vt possit eligi: z tunc non est seruanda
dispositio hui⁹.c.cū debeat seruari postmodum in
electione fiēda: exēplum cū postulaf laicus vt fa-
ciat se promoueri ad ordinē sacrum vt possit eligi
vel postulatur monachus ab abbate: vt possit eli-
gi. Quedam est postulatio solennis per cuius ad-
missionē cōseqtur postulatus plenū ius: ita q ad-
missio facta p superiorē hz vim electionis z cōfir-
mationis: z tunc dz seruari forma hui⁹.c.qz satis
talis dr electus habito respectu ad futurū: z pone
exēplum in.c.rescriptū.j.eo.z in.c.bone.el.ij.ß.eo.
z vide qd dixi in.c.j.de postu.prela.z hanc opi.fir-
mauit Inno.in.c.in causis.ß.eo. C Tertio querif
nunqd habeat locū hoc in collatione: dic q nō vt
no.glo.in.c.sicut cū.j.eo.li.vj.vnde si ad plures spe
ctat collatio pñt simul oēs conferre nec est necesse
q fiat p vnū noie oīm vel q fiat scrutiniū secretū
vt hic dr.sed sufficiunt singulares cōsensus: vt ibi
no.z facit.l.p fundū.ff.de ser.rusti. pdi. C Quarto
querif cū hoc sit pPuisum de scrutatoribus respcū
collegij qs habebit scrutari vota istorū scrutatorū
Sol.in hoc danf diuerse practice: sed melior z cō-
munis est vt duo ex eis scrutētur tertiū.z est vtile
fm Jo.an.vt primo ipsi scrutenf seipsos nec reser
uenf in fi.qz cū aliorū vota sint eis nota: posset ele-
ctio depēdere ab eorū ptāte: z est vtile vt capłz h ex
primat a principio vt duo ex eis scrutenf tertium
ante scrutinium aliorū. Alij dicunt q poterit dari
quartus qui cū tabellione scrutabif illos tres et
hec practica posset seruari: sed pria melior z cōior
C Quinto qrif per quē debent vota singulorum

Zacharias.
a C In scriptis re
dacta. Adde q l
electionibus scri
ptura est necessa
ria: vt ille sensit
omissaqz electio-
nē annullat. ita p
Car.māda.l tra.
suo de elect.sepi⁹
alleg.in.iij.pte.c.
lgi.z ibi glo.in v.
secreto. idem.j.p
te.c.xxi.
Anto.Francis.
C Add q l mul
tis casib⁹ scriptu
ra est necessaria
ad pbationē h q
bus vltra glo. in
c.j.de cēsi.libi.vj.
hf p spec.i tit.de
instr.edi.in.§.re-
stat.z no.p bal. et
alios in.l. pactū
q bonafide.C.de
pac.z in.l.Qbitur
ff.de pig.z no.gl.
z doc.i.c.rursus.
qui cler.vel vo.et
hf p gl.in.c.si.xx.
q.i.z in.c.omnes
xxvij.q.i.z an scri
ptura sit de sub-
stātia gr̄e cōcesse
p papā. vide per
Inno.in.c.pasto
ralis.de rescri.q
dicit q nō.z vide
archi.z Jo.an.in
proe.sexti.z vide
glo.in cle.dudūz
q incipit hoc vr
expressum de se-
pul.z an sit d sub
stantia priuilegij
hf p glo.in.c.in-
stitutiōis. xxv.q.
ij.z an sit de sub-
stantia legis.vid
per Bald.z legi-
stas i.l.humanū.
C.de legi.z Fdi.
in rubi.l.de cōsti.
Et add q ex quo
inuenif scriptu-
ra presumif sic fa
ctuz sicut scriptū
est. vt in.l.titia.in
§.pe.ff.de v.obli.
z in.l.ex hac.ff.de
do.z in.l.ne in ar
bitris.C.de arbi.
z illi staf donec
probef ɔtrium vt
no.glo.in.§.item
verborū.insti.de
inuti.stip.z in.l.j.
C.de fi.istru.z iu-
re hasie fi.lib.x.z
hf p gl.in aut.de
instru.caute.z fi.
in.§.si moriātur.
z p gl.in.c.cum a
nobis de testi.et
adde q mādatuz
principis reqrit
scripturā.vt not.
voluit ang.in cō
si.suo. clxxxviij.

qd incipit māda
tum.z an in ɔctu
ēphyteotico scri
ptura sit de sub-
stātia. gl. dixit q
sic.in.c.i.C.de iu-
re emphy.z vide
text.in aut.de nō
alie.in.§.sz neqz.
Sebasti. Sapia.
b C Nāz epi. Vide
do.Abb.in.c.du
dum.ij.j.eo.
Sebasti. Sapia.
e C Pastores. Vi
de tñ bart. in.l.si
qsita.§.i.circa fi.
ff.de lega.ij. vbi
dicit q solus ab-
bas dr spōsus.itē
q abbas habeat
dignitatē. vid fe-
li.z deci.in.c.ij.in
ij.no.j.d ind. vbi
dicūt q pprie ab
bas habet digni
tatem z ibi deci.
declarat i q gra-
du dignitatis sit
vide per eundez
in.c. qz nos. l.iij.
no.j.de appella.
Zacharias.
d C Abbatissa dr
hr̄e dignitatē. le
giste habēt tex.l
l.gñali.C.de sac.
san.ecc.vide He.
in.c. idēnitatib⁹
p istū alleg. in.ij.
no.z Fel.in.c.me
minimus.col. ij.
ver.vlterius qro
de accusa.
Anto.Franc.
C Et quā iuris-
ditionez habeat
abbatissa: z quali
ter possit cauti: z
vtrū possit excōi
care vł bñficia cō
ferre.vide p gl.et
doct.in.c.dilecto
de maio.z obe.et
in.c.de moniali-
bus.de sen. excō.
z in.c.dilecta.de
exces.pla.z i.c.no
na qdā.de pe.z re
mis.vbi hf q nō
pōt pdicare nec
pniam iniunge-
re pro peccatis z
an habeat prela-
tionē ordinariaz
habeatur p sanctū
Tho.in.iiij.sent.
q.xxv.arti.iij.

redigi in scriptis cũ tex. loquat̃ hic impersonali-
ter: vt pꝫ ibi: in scriptis redacta. Sol. dicit glo. in
ver. redacta. ꝙ ꝑ ipsos scrutatores vel ꝑ aliquẽ ta-
bellionẽ. ⁊ tene mẽti in hoc gl. ꝗtenus dicit de ta-
bellione: q2 tex. de eo nullã mentionẽ facit nec ꝗlis
debeat esse ista scriptura. vnde dicit Jo. an. ꝙ non
refert an sit publica vel priuata cũ tex. loquat̃ hic
indistincte. ⁊ credo ꝙ de mẽte tex. fuerit ꝙ isti met
scrutatores ꝑ aliquem eoꝝ debeant vota redigere
in scriptis priuatis. Nam in hoc officio eis delato
creditur eis lꝫ multa mala possint facere sed non
presumit̃ ad hoc alleg. ho. tex. in c. cũ dilecti. et qđ
ibi dixi. ꝫ. eo. facit qđ no. Bar. in l. qdã relegat⁹. ff.
de reb. du. vide ho. glo. in d. c. sicut cũ. tñ cõiter te-
10 netur ꝙ notarius põt adhiberi. † Sed dubiũ est
nunqd possit eẽ laicus: an vero debeat esse nota-
a rius clericus.[a] Cõpo. tꝫ hic ꝙ non põt esse laicus
ꝫtraꝫ tꝫ Ho. abb. Pe. ⁊ do. Egi. ar. c. mastana. ꝫ. c.
vbi reprobat̃ electio ꝑ interuẽtũ laicoꝝ. sed ꝓ pri-
ma pte facit cõsuetudo ẜm Jo. an. in c. j. de pcu. li.
vi. ⁊ tꝫ Spe. in ti. de instru. edi. in §. restat. v. qđ er-
go si tabellio. ⁊ qdã alij sequentes. ⁊ hãc opi. puto
veriorẽ q2 notarius scribẽdo nullam autoritatem
exercet: nec aliqđ spũale ministrat: sed solũ ꝓbet
nudũ ministeriũ seu officiũ: quẽadmodũ procura-
tor in re spũali qui non repellit̃ a procuratione ex
eo q2 laicus: vt in d. c. i. Preterea spãle videtur in
cã heresis vt clericus seu ꝑsona religiosa sit nota-
rius. de quo dicendũ: vt in c. vt officiũ. de here. li.
vi. § regulariter clerici nõ debẽt adhiberi vt exer-
ceant notariatus officiũ. ⁊ vide qđ dixi in c. sicut
te. ꝫ. ne cleri. vel mona. vbi tetigi an et qñ clericus
possit exercere tabellionatus officiũ. ⁊ an creatus
notarius a laico possit cõficere instr̃a in spãli ⁊ dic
vt ibi. ¶ Sexto hic queritur per quẽ debeat fieri
collatio ⁊ electio cum tex. hic impersonalr̃ dicat:
vt collatione habita eligatur ⁊c. Sol. dic ꝙ ꝑ illũ
cui capl̃m hoc commiserit ⁊ est vtile ẜm doc. ꝙ ca-
pitulum a principio det ptãtem istã istis scrutato-
ribus: ⁊ vbi cõcurrũt plures electores: dꝫ fieri col
latio numeri ad numerũ meriti ad meritũ ⁊ zeli
ad zelũ: vt sic appareat qs electoꝝ habeat maiorẽ
numerũ ⁊ qs est maioris meriti ⁊ quo zelo seu aio
electores fuerũt moti ad eligendũ. naꝫ ex istis tri-
bus apparebit clare quis hꝫ maiorẽ ⁊ saniorẽ ptẽ
nam maioritas consistit respectu numeri. saniori-
tas võ respectu meriti ⁊ zeli. ⁊ de his vide qđ ple-
nius no. in c. ecclesia. el. ij. ꝫ. eo. ⁊ adde ho. tex. in c. si
qñ. ꝫ. eo. lib. vi. vbi dr̃ ꝙ qñ vna electio fit a duabus
partibus cessat collatio meriti et zeli. et dic vt ibi
plenius legi. ⁊ not. ¶ Si võ vnus solus fuerit ele-
ctus ẽt dꝫ fieri collatio nõ numeri ad numerũ cuꝫ
cessat alia electio: sed fiet de numero merito ⁊ ze-
lo. nã primo cõsiderabit̃ vtruꝫ habuerit numerũ
sufficientẽ: q2 forte presentes non faciũt duas par
tes ꝓut deberẽt vel forte nõ oẽs habẽt vocẽ. Itẽ
fiet collatio de merito electi, an sit idone⁹ ad illã di
gnitatem. Itẽ de zelo an bono aio an võ per pre-
ces illicitas in illũ cõsenserunt: electio autẽ fiet ꝑ
vnũ noie totius capl̃i: ⁊ ꝑ verba singularis nume-
11 ri vt probat̃ in d. c. sicut cũ. † ⁊ vide de hͦ ibi ho. gl.
que dicit sufficere vt sine mãdato aliqs eligat no-
mine capl̃i: q2 capl̃m tacendo vr̃ hoc habere ratũ
cum tractet̃ de actu concupiscibili vt ecclesie ꝓui-
deatur de pastore. Et tene menti illam gl. q2 facit
ad multa: cũ sepe aliquis de vniuersitate sine man
dato loquatur ꝓ tota vniuersitate pñte ⁊ nõ con-
tradicente. limita tñ ẜm ea q̃ scripsi in c. scriptũ. ꝫ.
eo. vbi oino vide ⁊ qđ no. Inno. in c. j. de his q̃ fi. a
ma. par. capͥ. Et per hoc potest decidi. vij. q. qđ de-
beãt scribere isti scrutatores ⁊ in q̃ forma. So. dic
ꝙ debent scribere vota singuloꝝ: vt probatur in
tex. ibi: vota cunctoꝝ ⁊c. vnde pondera verbũ: vo-
ta. ꝙ idem sonat ꝙ desideria cunctoꝝ seu disposi-
tiones aioꝝ. vnde scrutatores debẽt diligenter
exquirere vt in tex. interrogando. s. in quẽ volunt
consentire ⁊ quare consentiunt in illum noiatum
per eos: ⁊ quo zelo in illũ consentiunt: et interro-
gare etiaꝫ de meritis illius ⁊ qualitate ꝑsone hoc
senserunt doc. hic. ⁊ iudicio meo probat iste tex. dũ

Sebasti. Sapia.
a ¶ Notarius cle-
ric⁹. vr̃ verior opi.
ꝙ notari⁹ laicus
nõ possit rogari
de electiõe ꝓlati
q2 notari⁹ laicus
nõ põt ꝯficere in
strumẽtum de re
spũali ⁊ si cõficit
nõ vꝫ instr̃ꝫ vt tꝫ
host. i. c. cõtingit
ꝫ. de arb. Lãfr. de
oria. i trac. de ar-
bi. i. ij. pte. col. j. ⁊
ita ꝑ multa ꝯclu-
dit fr. in tract. de
epõ. q. xxx. in. j. p-
te libri tertij. vid
Deci. in c. decer-
nimus. ꝫ. de iudi.
vbi an notarius
laicus possit ro-
gari de re spũali.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Necvaleret. qđ
et qñ epi possint
statuere ꝫ cano-
nes late tãgit fe-
li. i. c. ꝙ sup his. ꝫ.
de maio. ⁊ obe. et
latissime illustris
do. meus Regi⁹
senator Rochus
curtius in repe.
c. fi. col. xxxvi. vsi.
primus igitur. ꝫ.
de cõsuetu.

dicit vota cunctorum diligenter exquirãt. vnde pondera illud ver. vo-
ta: alias nõ posset fieri plena collatio meriti ⁊ zeli prout hꝫ fieri: vt in li
tera subijcitur ⁊. ꝫ. tetigi. ⁊ dicit Jo. ꝙ poterunt scrutatores singulos
astringere per iuramentũ. Alij vero dicũt ꝙ hoc non est necesse cũ non
sit iure cautũ: sed poterunt eos adiurare sub aie periculo ⁊ per deũ vt
consentiant in illũ quẽ putant meliorẽ ⁊ ꝑ quẽ meli⁹ ecclesie ꝓuideatur
ad hoc adduco ho. tex. in c. constitutus. in prin. cl. ij. de ap. quẽ text. not.
Fiet aũt scriptura in effectu hac forma ẜm Jo. an. Talis abiuratus et
interrogatus ⁊c. cõsensit in talẽ. vel sic talis interrogatus ⁊c. respõdet
ego nomino talẽ seu consentio in talem vel eligo talem: ⁊ ꝙ possit hoc
vltimum fieri adducitur. c. in genesi. ꝫ. eo. in ver. ne vel idẽ repeti ⁊c. qñ
innuat ille text. ꝙ singuli possunt dicere in scrutinio talẽ eligo. sed post
ea facto scrutinio debet sequi cõis electio: q2 vnus debet eligere nomi-
ne oim per verba singularis numeri. puta dicendo ego talis ex cõmis-
sione capl̃i eligo talem noie totius capl̃i. mihi tñ placet prima vel scda
forma vt in scrutinio quilibet dicat cõsentio vel nomino talẽ nõ autẽ
eligo. ⁊ pro hoc tex. hic dum dicit: vota cunctorũ ⁊c. ⁊ ibi dũ dicit is eli-
gatur in quem oẽs vel maior pars cõsensit. non tñ puto ꝙ vitiaret̃ ele
ctio ex tertia practica: ex quo postea sequitur cõmunis ⁊ vnica electio.
12 ¶ † Ulterius q̃ritur nunqd oĩa hic contenta vsq3 ad ver. vel saltẽ sint
de substantia. So. gl. in ver. maior ⁊ sanior. circa hunc articulũ instat et
doc. plenius ⁊ prosequere post Jo. an. concludẽdo ea q̃ sunt necessaria
⁊ de substantia. Primũ enĩ substantiale est vt electio fiat ꝑ ꝯgregatos
in vnũ. non enĩ sufficerent cõsensus eligentiũ singlr̃ prestari: puta si qli
bet cõsentiret in camera sua: sed opꝫ ꝙ collegialiter ꝯsentiant. ad hoc
c. in genesi. ꝫ. eo. ⁊ vide glo. in c. j. de reb. eccle. non alie. lib. vi. nec istud est
speciale in electione vt ibi sentit glo. sed regulare ⁊ gñale in oibus ex-
plicandis per vniuersitatẽ: vt dixi in c. cũ oẽs. ꝫ. de consti. facit qđ not.
gl. in l. sicut. ff. qđ cuiusq3 vni. no. non tñ per hoc intelligas ꝙ pñtia sit
de substãtia. nam contẽptus aliquoꝝ non inducit nullitatẽ electionis
vt in c. sicut. ⁊ c. bone. ꝫ. eo. ⁊ i. c. ecclesia. el. ij. ꝫ. eo. ergo pñtia seu vocatio
absentiũ non est de forma substãtiali sed de iustitia. q2 retractabitur ele
ctio nõ vocatis ꝓsequentibus contẽptũ. ⁊ hoc ẽt voluit ꝓal. gl. itellige
tñ quo ad validitatẽ electionis reqrant̃ due ptes vocãdoꝝ: alr̃ nõ cõsi-
stit ibi vniuersitas: et valebit quicqđ disponit maior pars: vt not. in l.
nulli. ⁊ l. plane. ff. ꝙ cuiusq3 vni. noie. facit qđ dixi in c. cũ. nobis. ⁊ in c.
b in causis. ꝫ. eo. nec valeret[b] statutũ epi ⁊ ca. inducens nullitatem ꝓpter
defectũ aliquoꝝ nõ vocatorũ: vt no. Jo. an. in addi. eo. ti. in. j. col. q2 non
põt statutũ immutare formã istius. c. ar. cle. ne romani. ꝫ. e. ti. vnde non
põt statutũ infringere electionẽ validã nec validare nullã ꝫ dispositio
nem huius tex. ꝙ bene no. ⁊ facit satis hñ. d. cle. ne romani. vbi patet ꝙ
ꝯstõ inferioris nõ põt in aliquo immutare nec detrahere ꝯstõni supe-
rioris. ⁊ facit ꝙ in sili no. Jo. an. in c. fi. de ap. li. vi. Scdm substãtiale est
vt scrutatores assumant̃ per collegiũ: nõ enĩ dñt se ingerere redderen-
tur enĩ suspecti: vt in l. que oĩa. ff. de procu. ⁊ pro hoc tex. hic in ver. assu-
13 mantur. † Sed ego dubito vtrũ istud sit substantiale. nã si tres de caplõ
cõgregato alijs videntibus ⁊ tacẽtibus incipiunt scrutari vota alioꝝ
⁊ demũ caplõ nõ ꝯdicẽte seruatis oib⁹ seruãdis sequat̃ cõis electio cre
derem talem electionẽ valere: q2 cũ agatur de meritoria ⁊ cõcupiscibili
tacẽtes habent̃ pro cõsentientibus sicut in sili no. glo. in d. c. sicut cũ. ex
ti. lib. vi. ⁊ facit qđ no. Inno. in d. c. in genesi. tutũ tñ est seruare vt ꝙpõ
se assumantur per collegiũ. ⁊ pro hoc facit qđ dixi post doc. in c. scriptũ
ꝫ. eo. ¶ Tertiũ substãtiale est vt assumant̃ tres scrutatores non plures
vel pauciores. glo. tñ ꝓalle. dixit hũc trinariũ numerũ nõ esse de substã
tia dũmodo sint tot inquisitores ꝙ fraus fieri non possit. ⁊ idẽ tenuerũt
Uin. ⁊ Tan. sed cõiter tenet̃ oppositũ. ⁊ magis hoc vltimũ cõuenit lr̃e
in eo ꝙ specifice facit mentionem de tribus. pro hoc. l. si vnus. C. de tes.
¶ Quartũ substãtiale est ꝙ isti tres sint de collegio: sed glo. ꝓal. tenuit
hic hoc nõ esse de substãtia. qđ etiã tenuerũt Uin. ⁊ Tã. sed Hos. Inno.
⁊ Host. tenẽt primũ ꝙ magis cõuenit lr̃e. ⁊ intellexit Inno. de collegio
eligẽtiũ nõ de collegio ecclesie vacãtis tñ. nã infideli⁹ ꝓsequunt̃ nego-
tium electionis illi ad quos spectat electio. ⁊ hoc forte dicit ꝙ nõnũꝗ
electio spectat ad aliud collegiũ ꝙ ecclesie vacantis rõne ꝯsuetudinis
vel priuilegij: vt in c. abbate. ꝫ. de verb. sig. ⁊ in c. cũ dilectus. de consue.
cum si. ¶ Quintũ substãtiale est vt vota singuloꝝ exquirant̃ in secreto
vt quisq3 liberius possit dicere votũ suũ. ꝓ hoc tex. ibi in verbo secreto
nam solũ excludit alios de collegio nõ autẽ alias personas necessarias
hic dixit Inno. se credere ꝙ pñt aliqui testes adhiberi. ꝙ Hostiẽ. dicit
nõ esse tutũ: q2 vba hui⁹ tex. nõ patiunt̃. qđ ẽt vr̃ placere Jo. and. dicẽs
ꝙ sic fecit pluries obseruari vt quẽadmodum testis deponit in secreto
14 ita ⁊ isti scrutandi. ¶ † Sed aduerte: q2 ⁊ testes pñt deponere ⁊ exami-
nari in pñtia aliquorũ testium vt possint cõuinci de falso si probaretur
postea veritas in ꝯtrarium ⁊ ipsi negarẽt se deposuisse vt repirit̃ scriptũ
vnde est cautũ vt in graui et ponderosa cã assumant̃ duo testes in exa-
minatione cuiuslibet testis: ⁊ ꝙ hoc fieri possit. alleg. tex. no. in c. vt offi
cium. de here. lib. vi. senserunt Inno. ⁊ Host. in c. albericus. de test. ⁊ vi
de qđ dixi in c. sicut. ⁊ in c. cum cãni. eo. ti. ⁊ ad iura q̃ dicunt testes exa-
minandos sigillatim in secreto: vt in c. venerabili. eo. ti. cũ si. ride ꝙ nõ
debent plures testes cõmisceri: q2 vnus posset alterum instruere: sed
nõ prohibent iura aliquos testes adhiberi in examinatione cuiuslibet
testis

testis de per scimo mādant adhiberi in cā ponderosa sicut in cā here-
sis: vt in.d.c.vt officiū.ita pōt dici ad tex.nostrū.⁊ in hoc no.illam glo.
p̄cal.nō tn̄ debēt esse isti testes terribiles sicut scrutatores.vnde dicūt
hic doc.⁊ bene ꝙ si aliqs ex scrutatorib⁹ esset nimis potēs ⁊ terribilis
in singulis scrutādis ꝙ pōt aliq opponere vt ille nō assumat ⁊ erit iu-
15 sta cā appellādi: qꝛ als posset qlibet votū suū libere exprimere. ¶ †Se
xtum substātiale est vt sigillatim fiat ista inqsitio non eñ debēt vocari
bini vel trini: sed qlibet singlr per se.vt ptꝫ in v̄bo sigillatim: sicut ob-
seruat in testib⁹ q nō debēt plures cōmisceri in examinatione alias nō
16 valeret depositio vt no.in.d.c.venerabili.⁊ in.c.cū cām. ¶ †Septimū
substātiale est vt vota oīum exprimant: vt ptꝫ ibi: vota cunctoꝝ ⁊c.vnde si
vnus ex p̄ntibus scrutaret vel aliqs ex ipsis scrutatorib⁹ omitteret nō
valeret electio.⁊ intellige vt dixi qn̄ ɔtēnit seu p̄termittitur aliquis ex
vocatis.nā si aliqs nō vocaretur ad electionē ɔtēptus illius nō reddit
electionē nullam: qꝛ vocatio oīm nō est de forma substantiali: vt.s.dixi.
¶ Octauū substātiale est vt vota expsita redigant in scriptis publicis
aut priuatis: vt.s.dixi: vt ptꝫ ibi in scriptis redacta. ¶ Nonū substan-
tiale est vt postq̄ vota fuerint in scriptis redacta publicētur in cōi.dic
scꝫ in caplo. ¶ Decimū substātiale est vt ista publicatio votorum fiat
mox postq̄ fuerint in scriptis red acta vt colligit ibi mox publicentur
aliqui tn̄ in hoc variāt sed primū tutius ⁊ cōius. ¶ Undecimū substā-
tiale est vt facta publicatione votorū fiat collatio numeri meriti et zeli
vt.s.dixi. ¶ Duodecimū substantiale vt fiat ista collatio mox post pu-
blicationē nullo actu extraneo intermisso qđ voluit hic glos.lꝫ aliq in
hoc variēt.sed tene qđ dixi.ar.in.l.cū antiqtas.C.de test. ¶ Tertiūde-
cimum substātiale est vt facta collatione sequat cōis electio.⁊ intellige
ꝙ fiat p vnum noīe capli ⁊ per verba singularis numeri: vt in.d.c.sicut
cum.⁊ in.c.cū ab vno.de reg.iur.li.vi. ¶ Quartūdecimum substantiale
est vt ipsa electio fiat statim post collationē nullo.s.actu extraneo inter
medio: vt in.c.cū post petitā.j.eo. ¶ Quintūdecimū substantiale est vt
electio fiat de illo in quē maior ⁊ sanior pars capituli consensit vt hic.
¶ Sextūdecimum substātiale est ꝙ ista electio sit verbalis: vt.j.eo. ec-
clesia.⁊ in.d.c.sicut cū.⁊ in.d.c.cum ab vno. ¶ Decimūseptimū substan
tiale est vt ipsa electio solēniter publicetur: non eñ debet esse clandesti
na: vt hic in fi.⁊ dꝫ publicari in caplo: ⁊ etiam est tutū vt publicet pplo
pro hoc qđ leg.⁊ no.in.c.cū dilectus.s.eo. ¶ Decimūoctauū substātia
le est vt seruet ordo oīm p̄dictorū ⁊ successiue oīa seruent per ordinē
sicut.s.numeraui.nō eñ dꝫ fieri prepositeratio noīe capli ⁊ postea voto
rum inqsitio vel qđ simile.aliq volūt addere ꝙ p̄fixio diei ad electio-
nem celebrandā sit de substātia.qđ tn̄ nō videt verū sed potius est de iu
stitia: qꝛ vt dixi vocatio absentiū nō est de forma substātiali. ¶ Addūt
ēt aliqui vt scrutatores sint fidedigni: vt in lr̄a ibi: fidedigni.sꝫ cōius te
netur hoc esse nō de substātia sed de iustitia fuit eñ dictū potius admo
nendo q̄ qđ substātiale inducēdo: ⁊ ista idoneitas presumit vt in.c.si.d
presump.⁊ qđ ibi no. Itē addunt aliq ꝙ electio fiat in ecclesia de cuius
prelato fit electio.vt in.c.qđ sicut.s.e.lꝫ hoc sit honestū ⁊ iustū.nō tn̄ lo-
cus est de substātia nisi aliud haberet ɔsuetudo.arg.in.c.qua fronte.de
ap.⁊ tꝫ Host.hic. Additur ēt p aliquos ꝙ fiat electio postq̄ corpus pre
lati defuncti fuerit traditū sepulture.sꝫ tu dic vt plenius dixi.s.eo.bone
cl.ij. Ex p̄dictis vides difficultatē hui⁹ forme scrutinij in qua multi
ēt viri perfecti deficiunt ignorātes practicā vt dicit gl.in.c.cū expediat
17 j.eo.lib.vi. ¶ †In gl.in v̄.mox.in fi.not.bene istā glo.qꝛ quotidie solet
a allegari p significato istarum dictionū: mox⁹ statim illico ⁊ similiū.ca-
piantur eñ in iure diuersimode.nā qn̄qꝫ verificantur in modico tēpo-
re qn̄qꝫ in minori. Sed eñ dubiū qualiter debeat capi regulr: dic ꝙ vbi
ius determinat seruāda est ipsa iuris dispositio in casibus hic alleg.in
gl.sed vbi ius nō determinat: tūc iste dictiones ⁊ similes verificant in
modico tp̄e s̄m ꝙ arbitrabit bonus index habito respectu ad ipsi⁹ cir-
cūstantias.arg.in.l.j.ff.de ver.ob.⁊ vide tex.iuncta gl.in.c.significanti-
bus.j.de appel.⁊ ad materiā vide glo.in.c.si in qualibet.xx.q.ij.in spec.
in ti.de dispu.⁊ alle.§.post hec.v̄.itē mox.adde dictū Bar.in.l.j.ff.iudi.
sol.vbi no.dicit ꝙ si qđ dꝫ statim fieri intelligitur ꝙ summarie ⁊ sine or
dinario processu fiat arg.C.vnde vi.l.momentanee.iuncta.l.j.C.de vsu.
rei iudi. Abbas.

1 ¶ Procurator effectus dn̄s instantie an possit reuocari per dominū
proprium.
2 Electores q cōpromittunt ius eligēdi in alterū: debēt oēs nemine di-
screpante consentire.6.
3 Pactū positū in cōpromisso vt eligatur vnus nō valet.
4 Compromissarij debent determinare in illo loco vbi fuit factum com-
promissum.
5 Electores si maior pars coꝝ eligit sciēter indignū: an ptās eligēdi re-
maneat penes maiorē partē etiā ꝙ stet in vno.

Uel saltem. In hoc ver.no.primo ꝙ habentes ius eligen
di possunt eligere nedū per se vt.s.in prima
parte huius.c.sed etiaꝫ per alios quibus possunt cōmittere vices suas
⁊ hoc dupliciter. Aut constituendo eos nudos ministros ⁊ commissa-
rios capituli. Aut conferendo seu donando eis illud ius pro illa vice:
vt in.c.constitutus.de conces.preben.dixi.in.c.in causis.s.eo. Et in mo
do translationis est magna differentia saltem quo ad effectum re-

a Zacharias. ¶ Istarum dictionūꝫ mox.adde tu quot modis capiatur
hec dictio mox in iure no.in.l.j.ff.si cer.pe.gl.in.l.si pupilli.§.idē ait.ff.
de nego.gest. Dy.⁊ Bar.⁊ ibi in addi.ad Dy.ff.sol.ma.⁊ gl.⁊ Bal.in.l.
gallus.§.ille casus.ff.de libe.⁊ posth.⁊ in.l.si qs heres institutus.ff.de
acqui.here.⁊ in.l.j.§.qui presens.de verbo.oblig.

uocandi ipso iure potestatem: de quorum reuoca-
tione an ⁊ quando possit fieri distingue vt dixi in
d.c.in causis.quod quidem.c.dixerunt quidam nō
habere locum in reuocatione scrutatorum seu eo-
rum qui deben t alios scrutari ⁊ inquirere: dicen-
tes ꝙ illorum potestas semper pōt reuocari etiaꝫ
1 re non integra. ¶ †Alij vero cōtra si res non est
integra.arg.in.c.ij.de procura.lib.vj.sed do.Ant.
de but.placet plus primū dictum ⁊ etiam mihi: qꝛ
non possunt isti scrutatores p̄tendere interesse ⁊
reddunt se suspectos volentes consequi cōtra in-
tentionem capituli.argu.in.l.que omnia.ff.de pro
cura.Nec ob.c.ij.p̄calle.qꝛ loquitur in procurato-
re ad iudicia qui efficitur dn̄s instantie post lit.cō
testa.⁊ nihilominus non pōt resistere quin reuoce
2 tur dn̄o instante vt ibi not. ¶ †No.ij.ibi: qui vice
omnium ꝙ ad validitatem cōpromissi requiritur
consensus oīm.vnde vnus solus potest impedire
ne fiat cōpromissum sup electione: qꝛ interest sin-
gulorum ne qs priuet voce sua: qđ tenent hic cōi-
ter doc.⁊ idem no.in.c.scriptum.s.eo.vbi dixi.⁊ cō
firmat hoc glo.in ver.vice omnium.et ibi aliquid
dicetur. ¶ Circa istam formā cōpromissi.p̄: lo q̄ro
vtrum teneātur compromissarij seruare aliquam
formam in electione per eos fienda.dic ꝙ non: vt
hic colligitur in vers.vel saltē.nam hec dictio im-
portat istam formā cōpromissi esse subsidiariā sen-
sus eñ litere est ꝙ aut canonici eligant per viam
scrutinij seruando formam supradictam: aut si no
lunt se subijcere illi forme saltē cōferāt potestatē
eligendi aliquibus viris idoneis.vnde fuit adin-
uenta ista via pro faciliori vt euitet forma scruti-
nij: que tn̄ difficilis est: debet tamen electio fieri p
verba singularis numeri ⁊ per vnum vice omniuꝫ
de quo tn̄ dicēdum: vt habetur in.c.vno.de re iu-
di.lib.vj.⁊ in.c.sicut cum.⁊ not.pro significato illi⁹
dictionis: saltem ⁊ debet scribi per.e.vnde ponit
Jo.an.versus. Saltem saltando: sed saltem oimi-
nuendo.cōiter tamen ista dictio solet proferri cor
rupte: qꝛ profertur per.i.quando stat diminutiue
⁊ male. ¶ Secundo queritur nunqđ ista potestas
eligendi debeat istis compromissarijs tribui ab-
solute dic ꝙ est in optione ipsorū compromitten-
tium.nā possunt cōpromittere promittendo sim-
pliciter illum recipere in prelatum quē isti elege-
rint: vt in.c.causam.s.eo.possunt etiam restringe-
re eis hanc potestatem vt teneātur scrutari secre-
te vota oīm.⁊ illum eligere in quē cōsenserit ma-
ior pars ⁊ sanior capituli vt est tex.in.c.cum dile-
cti.s.eo.de cuius reuocatione fuit dubitatum per
istum tex.ideo emanauit nouissime.c.cum expe-
diat.j.eo.lib.vj.⁊ ibi declarat formā illam nō esse
correctam per dispositionem huius.c.et sic posset b
per istam formam procedi pariter per viam scru-
tinij.de qua in prima parte.c.⁊ hāc formā dicit gl.
esse vtiliorem in dicto.c.cum expediat.non tn̄ in-
telligas ꝙ compromittētes possint in aliquo tol-
lere substantialia huius.c.vnde non valeret com-
promissum vt compromissarij eligerent illum in
quem consentiret maior pars capituli partiū cō-
paratione minorū: qꝛ requiritur de substātia ma-
ior ⁊ sanior pars totius capituli: vt est tex.not.in
3 c.si cui.j.eo.lib.vj. ¶ †Tertio principaliter que-
ro vtrum valeat compromissum de eligendo cer-
tam personam.doct.cōiter ꝙ non ar.in.l.palam.⁊
b in.l.item si vnus.ff.de arbi. ¶ Quarto quero[b] in
quo loco debeant eligere compromissarij.quidaꝫ
dicunt ꝙ vbicūqꝫ eis fuerit libitum.facit.c.cū di-
lecti.s.eo.⁊ in.c.in causis. Alij vero dicunt ꝙ tenē
tur eligere in ipsa ecclesia vacante sicut tenentur
canonici: vt in.c.qđ sicut.s.eodem.et.c.cum terra.
non eñ potuit capitulum transferre maiorem po
4 testatem q̄ habeat.⁊ hoc est tuti⁹ s̄m Inn. †Ho-
stien.vero dicit ꝙ si compromissum est factum in

Anto.Francis.
¶ Et quāto tpe
verificet hec di-
ctio et sile. vide
per bar.post glo.
in.l.fructus.in v̄.
mox.ff.sol.mat.⁊
vide opti.gl.xx.
q.ij.in.c.j.⁊ adde
ꝙ aliqn̄ accipit p
interuallo.x.die-
rū.vt i.l.ad pem-
ptoriū.ff.de iudi.
cū.l.seq.aliqn̄ p
spatio duoꝝ mē-
sium vt in.l.a di-
uo pio.in.§.j.ff.d
re iudi.aliqn̄ in-
telligit q̄ primū
poterit: vt in.l.tu
tores.C.de admi.
tut.aliqn̄ intelli-
gitur vsqꝫ ad an
num.vt in.c.si in
qlibet.xx.q.ij.⁊ in
c.longinquitatē.
xij.q.ij.⁊ de ma-
teria istarum di-
ctionum vide ar
chi.in.c.venera-
bilib⁹.in.§.si v̄o.
de sen.excō.l.vj.⁊
in.c.j.⁊.ij.de con-
ces.preben.⁊ in.c.
abbatē.in princi.
de re iu.eo.lib.et
hr etiā per gl.in
l.si pupilli.in.§.
idē ait.ff.de neg.
gest.⁊ p glos.ij.in
l.momētanee.C.
vn̄ vi.aliqn̄ ēt in-
telligit infra tri-
duū.vt l.l.⁊ post.
l.§.j.ff.de trāsac.
⁊ adde ꝙ qn̄ lex l
actu dispositiuo
loqtur p verbuꝫ
mox intelligit.i.
ipso iure.vt not.
Bal.i.l.si qs ma-
ior.C.de transac.
Sebasti. Sapia.
¶ Quarto q̄ro.
Uide tn̄ ꝙ in du
bio intelligam⁹
de loco consueto
vt no.gl.in.l.si lo
cus.ff.de iud.pro
bat tex.Pau.de
ca.no.in.l.pe.ff.d
inst.⁊ iu.⁊ probat
p locū a cōsuetis
de q̄ late p Feli.i
c.cū.m.ferrarien
sis.colū.ij.⁊.iij.s.
de cōsti.per Jas.
in.l.vt liberis.C.
de colla.

Sebasti. Sapia.
a ¶ An electio. vide do. Abb. in.c. si.j.de fortile.vbi et tz Inn.opi. Anto.Francis.
b ¶ Nō valeat. An p illa v̄ba nō valeat iducat actus nullitas ip̄o iure vide bo. tex.i cle. pastoralis.in v̄b. negatio.de re iu. vbi fit mentio de snia lata sine cause cognitiōe q̄ illa nō valeat et sit ip̄o iure nulla. tñ d.Ant.i.c.tū ex litteris.de lite.res. tz q̄ nō sit ip̄o iure nulla:sz veniat cassanda ⁊ p̄ nō p illa v̄ba nō iducat nullitas ipso iure:sz reqrat illius cassatio ⁊ annullatio de q̄ hr p bar. plene l.l.p latā.C.de sen.⁊ i terlo.om.iu.⁊vid eas q̄ hr̄ ⁊ not. i.l.i. ⁊.ij.C. q̄n p̄uo.nō ē ne.et adde q̄ illud d̄r esse nullū q̄ fundit⁹ nō vz lz sit verū. falsum aūt est qd nō est:sz si eēt aliqd cū vt no. in.l. si qs legatū.ff.de fal.p.n. alex.post Bar.Et adde q̄ illō qd est ipso iure nullū ⁊ fundit⁹ non pōt validari fm Bal.l.i.si.i.§. necessitate. in.ij. col.C.de bo.q̄ li. ⁊ hr p Inn.in.c. prudētiā.de offi. leg.⁊ vide p spe.l ti.de ap. in.§.i.in v̄.qd si vnus. Et addō q̄ iictio nullaten⁹ ificit actū ip̄o iure vt est singularis gl. l aut. si mlier.C. ad velle.⁊ hr p.d.car.in cle.sup ifis.de rescrip.⁊ eodē mō dicēdū est de dictiōe nullo mō q̄ d̄r eē vniuersalis negatiua p quaz excludit ēt dispēsatio supiorio.vt est not.gl.l cle.hi q.de eta.⁊ quali.

ecclesia videtur necessarium vt electio fiat in eccle
sia q̄ de illo loco vbi fit cōpromissum videnẗ com
promittentes sensisse:vt.l.si cum dies.§.si arbiter.
ff.de arbi.fatetur tñ Hostié. nō esse de substantia
electionis nisi aliud habeat consuetudo.et nic tu
vt dixi in.c.cū terra.⁊.c.qd sicut prealle.⁊ no.dictū
Hosti.cum quo cōiter trāseunt hic doc.⁊ facit iste
tex.q̄ inter substātialia electionis nullā mentio
nem facit de loco quasi locus non sit de substantia.
iustū est tñ vt fiat in ecclesia vacante: vt in.d.c.qd
5 sicut.¶ † Quinto querit̃ qd si ex tribus cōpromis
sarijs duo scienter eligunt indignū tertius eligit
idoneum nunqd valeat electio vni⁹.doc. sunt va
rij.quidā tenet q̄ sic:q̄ ptās duorū eligentiū scien
ter indignū deuoluit̃ ad illum vnum qui non deli
quit.ar.j.eo.cōgregato.alij tenēt 9triū.q̄ cōpro
mittendo in tres videntur voluisse vt non valeat
electio vnius.tu de hoc vide qd dixi in.c.cum in
iure.s.c.⁊ p ibi no.potes ampliare materiā istius
forme cōpromissi.¶ Sexto ⁊ vlt.hic q̄ritur an ele
a ctio^a facta nō seruatis formis prescriptis seu aliq̄
earum sit ipso iure nulla nā tex.hoc nō aperit sed
solum dicit q̄ electio aliter facta nō valeat. sol.di
cunt Inno.⁊ Cōpo.q̄ ipso iure non vz.Hostié. tz
9triū.s.q̄ nō requirat̃ snia.sz primū dictū Inn.est
verius ⁊ cōiter tenet̃ per doct.sequētes.⁊ videtur
probari in.d.c.sicut cū.⁊ in.c.sicut.j.eo.li.vj. ⁊ facit
c.ecclesia.el.ij.j.eo.in verbo:decreuit inualidā.Ex
b his no.q̄ per hec verba nō valeat^b inducit̃ nulli
tas ipso facto.¶ In glo.in versi.aliqbus viris.ibi
dūmodo viri religiosi.i.bone cōditionis.non enī
est necesse vt sint religiosi.i.professi aliquā regulaz
approbatam.satis enī est q̄ sint viri idonei : vt in
tex.ibi viris idoneis.debēt tñ eē clerici ⁊ nō laici
vt in.c.contingit.j.de arbi.¶ In fi.glo. ibi.l.atē si
6 vnus.⁊ facit.c.si cōpromissarius.j.eo.ti.li.vi. † In
glo.in ver.vice oim ibi:qd mihi non videt̃ no.glo.
q̄ ad cōpromissum faciendū sup electionis nego
tio requiritur oim consensus.⁊ idem tenēt cōiter
doc.hic ⁊.s.c.rescriptum.⁊ idem puto in alijs ne
gotijs ecclesie expediendis vt compromissum nō
possit fieri a capitulo nisi oēs consentiant: q̄ cum
sit res voluntaria.l.si edictū.ff.de euict.opz q̄ oēs
consentiant:vt no.in.c.cum oēs.de consti.⁊ p Joā.
and.in regula q̄ oēs.de reg.iur.lib.vj.in mer.⁊ fa
cit qd dicam post Hosti.j.in.§.illud.Et hoc intel
lige quādo aliquis de collegio cōtradicit a princi
pio.si aūt facto cōpromisso per totum collegiū su
peruenirent qui nō erat vocandus non debet ad pe
titionem istius retractare compromissuz:vt in re
gula factum legitime.de regu.iur. ⁊ sentiunt cōi
ter doct. hic.⁊ in.c.ecclesia.Hostié.tamē hic ponit
sing.limitationē ad predicta dicens q̄ si tres sunt
in collegio ⁊ duo volunt cōpromittere tertio 9di
cente standū est iudicio duorum.tñ q̄ duo faciunt
duas partes collegij.ar.c.scriptū.s.eo.⁊.c.lz. tū q̄
necessitas non subiacet legi.in.c.quāto.s. de con
sue.cuz nō posset seruari scrutiniū pp̄ter paucita
tem istorū collegiatorū.hoc dictū satis equū est:⁊
trāseunt cōiter doc.cū eo.sed dubito an h̄ sit verū
cum tex.hic dicat:vice oim ⁊c.nec due partes pñt
preiudicare minori parti in iure suo et cuiuslibet
interest hr̄e prelatū fm iudiciū animi sui ob quaz
cām ptās eligendi fuit data collegio : vt in.c.i.s.c.
facit.viij.q.i.audacter.⁊ si diceres quā formā serua
bunt isti ex quo sunt ita pauci.Sol.possunt primo
eligere per viam inspirationis:vt.j.in versi.nisi.si
autē oēs in vnum nō cōueniunt poterūt eligere.
Aut seruādo formam scrutinij eo modo quo pñt
puta capiendo vnū scrutatorem cū notario preser
tim si tenetur opi.q̄ nō sit de forma substātiali: vt
sint tres scrutatores qd tz gl.s.in.i.parte.Vel po
terunt eligere more antiquo sine forma aliqua vt
voluit Hos.in.c.i.s.eod.vbi dicit q̄ cū pauci sunt
in collegio nō tenent̃ seruare aliquā formā. vnde
possunt procedere sine forma scrutinij ⁊ compro
missi.Hosti.tñ dicit ibi se cōsentire Hos. in forma
scrutinij.sed dixit q̄ tenent̃ procedere per viam
compromissi aut inspirationis.sed mihi plus pla
cet dictū Hos.q̄ pp̄ter paucitatem nō debent isti

compelli ad transferendū ius suum in alios: q̄ si
delius ipsi prosequerētur negotiū pp̄rium ⁊ eccle
sie corā.Item q̄ lex non ligat cū de facto seruari
non pōt : vt.iiij.di.erit aūt lex.non ergo ligat eos
forma scrutinij nec forma cōpromissi q̄ illa est vo
luntaria:vt.s.dixi ⁊ presertim hoc pcedit qñ eēnt
duo tñ in collegio vel vnus in qbus casibus n ixe
runt Inno.⁊ Cōpo.q̄ si duo tñ sunt sufficit mu
tuus cōsensus eorū sine alia forma.qd etiaz voluit
Jo.an.in reg.in toto.in merc.Si vero est vn⁹ po
terit corā testibus exprimere suū cōsensum ⁊ post
ea eligere et electionē publicare : puto etiā suffi
cere vt ab electione incipiat.nā eligēdo exprimit
consensum suū:q̄ in vno non est seruāda illa for
ma vt prius prestet̃ consensus.⁊ postea sequat̃ ele
ctio:vt no.in.d.reg.in toto.Abb.
1 ☞ Inspirati a deo dicunt̃ illi q oēs nemine di
screpāte aliqd faciunt in bonū.2.3.
4 Alienatio rei ecclesiastice nō seruata forma an sit
nulla vel annullanda.
5 Electio facta ab illis q veniebāt priuādi:ēt cōtra
dicente illa parte ad quā potestas eligēdi erat p
uentura valet.
Alienatio bonorū facta a delinquente in fraudez
future snie non valet.
Penitētia nō prodest in delinquētibus in foro cō
tentioso.
1 Nisi. † Veniendo ad istū ver.nisi.in quo tan
gitur tertia forma.s.inspirationis. No.
c primo q̄ ad hoc vt valeat electio^c facta per inspi
rationem reqrunt̃ de substātia duo.primo q̄ sit fa
cta ab oībus vno enī 9dicente nō valeret ista ele
ctio:q̄ nō v̄r tūc facta inspirante deo.arg.viij.q.j.
nō est nouū q̄ tenēt hic cōiter doc.⁊ bñ: scdo q̄ sit
facta absq̄ vitio.s.simonie.vel alicuius tractatus
¶ Sed cōtra hoc ⁊ 9 tex.oppo.videtur enī q̄ po
tius aggrauētur isti qñ eligunt per formā inspira
tionis q̄ qñ per formam scrutinij. nam in forma
scrutinij sufficit maior et sanior pars.vt.s.in.i.pte
c.hic requirit̃ cōsensus oim.Sol.in hac forma in
d spirationis releuātur ab onere isti⁹ forme^d scruti
nij:non enī subijciunt̃ isti alicui forme sed solū da
tur pro forma vt fiat ab oīb⁹ absq̄ vitio:⁊ p hoc q̄
nō reqrat̃ alia forma facit tex. hic in ver.nisi. dum
2 venit exceptiue ad p̄cedētia. ¶ † Itē q̄ vbi spūs
dei ibi libertas:q̄ q̄ spū dei agunt̃ nō sunt sub le
ge in.c.licet.de re.⁊.xix.q.ij.due sunt. qñ autē oēs
de collegio nemine discrepāte et sine aliquo vitio
3 cōueniūt in vnū vident̃ inspirati a deo.¶ † Sz q̄
ro quare tex.hic dicit:q̄si p inspirationē : q̄re po
e suit illā dictionē: q̄si.Sol.dicit Host.^e q̄ tacite ibi
includunt̃ due forme inspirationis. illa enī electio
fit p verā inspirationē que fit autore deo nec indi
get alia cōfirmatione:vt fuit electio beati Nicolai
Ambrosij:⁊ Seuerini: de quibus.lxj.dis. in.§.his
oibus.fit aūt electio p quasi inspirationē qñ non
constat q̄ authore deo sit facta. sed presumitur qñ
oēs de collegio vno ore cōsentiunt in aliquez sine
aliquo tractatu precedēti. vnde d̄r tūc quasi p in
spirationē.i.ad similitudinez vere inspirationis.⁊
qd dixi q̄ nō dz precedere tractatus:intellige fm
Jo.and.de tractatu speciali. generalis aūt posset
fieri. puta si vnus prediceret rogemus deum pro
bono prelato: vel hortando alios ad electionem
prelati.nō autez debet fieri persuasio respectu cer
te persone. q̄ tunc electio fieret ad suggestionem
alterius. ¶ In glo. in ver.priuent̃ ibi: per sniam
f non ipso iure. et hoc teneas q̄ pena^f hic ponitur
per verba futuri temporis.quo casu semp requi
g ritur sententia^g de quo vide ho.glos.in regula in
penis.de reg.iur. li.vj.⁊.j.c.seq.⁊ plene dixi in.c. si
diligenti.de foro compe. Non ob.c. cū in cunctis.
s.eo.de quo glo.opponit q̄ ibi loquit̃ cuz peccat̃
eligēdo.iō pena imponit̃ ipso iure.hic v̄o cū pec
catur 9 formam hic traditam:electio tñ fuit facta
4 de idoneo.vñ magis est pcti materie q̄ forme † q̄
facit 9 no.p gl.xij.q.ij.in sum.⁊ in.c. sine exceptio
ne.q̄ dicit q̄ alienatio rei ecclesiastice facta in casu
nō licito nō seruata forma tenet:secus si in casu li
cito non est seruata forma. sed tu tene quod dixi
post gl.in

Sebasti. Sapia.
e ¶ Vt valeat electio.vide spe.l ti. de elec.§.si.⁊ l additiōib⁹ vbi ēt dicit q̄ si d̄r electio īspirata q̄ fit vno 9dicēte nō enī d̄r 9cordia canonicorū qñ vnus discordat vt p abb. i.c.nō pōt. de re in.no. Jo.d imo. l cle.ne romani.p illā tex.de ap.
d ¶ Isti⁹ forme.ad de ro.9si.cc.xlv.
e ¶ Dicit host.ad de old.9s.clv.vbi seqt̃ dicta host.h ⁊ ibi latius vide.

Sebasti. Sapia.
f ¶ Q̄ pena.vide Ang.i aut.de litigato.ad si.⁊ frā. Cur.i sing.vij. et Jas.i.l.ij.i.v.not. C.de iu.emphy.⁊ l.l.cū postea q̄.in ij.no.C.de pact.
g ¶ Snia. addō āg. 9si.xxvi.Calde. 9si.x.de ver.ob.
¶ Adde q̄ posuit post istuz in.c. lz de vitāda. in.vij. no.s.eo.Aeneas falconius.

post glo.in.c.j.de in integ.rest. ¶ Extra glo.hic queritur ad
quē deuolūt hec potestas secuta sniā priuationis cū tex.hic
solū dicat q potestate priuet.sol.Inn.et Host.multū instāt et
inuolute.sed tu dic breuiter q aut peccauerunt oēs in forma
et tūc secuta sniā deuoluet potestas ad pximū superiorē: nisi
sit ecclesia cathedralis:q tūc deuoluitur potestas ad solum
papā:vt in.c.ꝗꝗ.j.eo.lib.vj.Aut aliqui tantū elegerūt ɔtra
formā:et tūc potestas deuoluitur ad eos qui nō peccauerunt.
ar.j.eo.c.cōgregato.et.c.cū vintoñ.s.eo.et hoc tenuit glo.et be-
5 ne in.d.c.ꝗꝗ. ¶ †Sed circa istam vltimā partem cadit que-
stio difficilis.pone q maior pars elegerit cōtra formam sed
electo mortuo vel acceptare nolente vult illa maior pars pro
cedere ad nouā electionem minori parte que nō deliquit cō-
tradicēte et appellante ne fiat electio per eos:cū ipsi sint pri-
uandi per sniam et potestas est deuoluēda ad ipsam minorem
partē.Queritur nūquid valebit electio maioris partis attēta
contradicēte minori parte et appellāte ob causam predictam
Inn.et Host.late psequūtur hāc questionē.nā qdā tenuerunt
q electio ista nō tenet vel saltē est retractanda:q videt facta
in fraudē et preiudiciū minoris partis cui illud ius eligendi
erat applicādū.sicut nō valet alienatio bonorū facta per eum
qui deliquit in fraudē future sniē:vt in.l.post contractū.ff.de
do.vbi plene de materia.Inn.vero et Cōpo.tenent q electio
valeat nec sit retractāda ex quo fuit facta ante snīam priuati
uam dūmodo sit facta sine fraude.sz nō est in dubio hoc casu
presumēda fraus sm eos qui vidētur voluisse pūidere eccle-
sie vacātı.Host.aūt tenet primā partē ex quo p ɔcessit appel-
latio minoris partis cuius iterat ne fieret electio. Jo.cal.
dispucauit hāc qōnē et tādē secutus fuit opi.Inno.et Cōpost.
motus principaliter q an sniam priuationis potestas eligē-
di erat penes istos.vnde potuerunt eligēdo preuenire hanc
snīam.ar.in.c.si tibi absenti.de preben.lib.vj.potuerunt autē
isti qui peccauerūt puniri alia pena.et sic cessat ɔtrium eorū q
dicebāt in delicto nō esse locū penitētie in foro cōtentioso.ff.
vi bo.rapt.in.l.nihil pdest.et in.l.qui ea mente.ff.de fur.do.
Ant.videtur inherere opi.Host.q cū ius sic quesitū minori
parti ex delicto maioris partis et fuit appellatio interposita
ex iusta causa per minorē partē.ergo aut est irrita aut venit
irritāda:vt in.c.bone.de ap.Mihi aūt placet opi.Inn.Cō-
po.et Cal.moueor principaliter q cū qs venit priuādus po-
a testate aut beneficio p sentētiā iuste possidet anteꝗ priuet:[a]
presertim cū possit ante snīam cum eo dispēsari:vt not.dicit
Inno.in.c.cū nostris.de cōces.prebē.ergo ante priuationem
iuste possidebāt isti ius eligēdi:et per ɔñs iuste elegerunt:nec
tenebātur ius eorū omittere ppter appellationem et ɔdictio
nem minoris partis.q nō tenet qs omittere ius suū ppter
snīam priuationis que possit fieri in futurū.ius enī non sine
ministerio noluit istos esse incōtinēti priuatos sz priuādos:
ergo autoritate iuris possunt interī vti potestate sua: q no-
luit ius eos ipso facto priuari.preterea nego q aliqd ius ante
snīam sit quesitū minori parti.nā post snīam deuoluit ad mi-
norem partē ex quadā ɔñā:q ex quo minor pars nō deliquit
nō dz puniri.et illi qui sunt priuati habeant p mortuis.xvi.
q.j.§.etiā.vnde totū ius vniuersitatis residet in minori par-
te sicut si illi essent mortui.l.sicut.ff.qd cuiusqz vni.no.q qui-
dem rō cessat ante snīam priuatiuā.tum q nō sunt ibi habē-
di p mortuis seu priuatis:tum q pena priuatiōis nō impo-
nitur in fauorē minoris partis sed principaliter odio delin-
quentiū lz in cōsequētiā hoc ius istoꝝ accrescat nō delinquē-
tibus: ergo ante sententiam non possunt isti impedire ele-
ctionem aliorum quia adhuc ante sententiam eorum nō in-
terest:ergo non debent audiri appellantes.ij.q.vj.nō solent
et in.c.cum incer.R.s.eo.Abbas.

1 ☞ Procurator non potest interuenire in casu electionis
hēdie:nisi in casu necessitatis:vel nisi alij de capitulo hoc ve-
lint:in alijs vero causis potest.

2 Procurator in casu in quo potest constitui:vt.s.pxi.est,con-
stituendus vnus de capitulo vel vniuersitate nisi illi de col-
legio hoc non curent.

3 Procurator iurās dñm esse impeditum:si postea appareat
non esse verum gesta per eum nō retractantur nisi ex officio
iudicis:et idem est si non iurauit.

Iuramentum delatum aperte parti nō admittit postea pro-
bationem in contrarium.

4 Electores nō possunt admittere pcuratorē absentis non iu-
rantem legitimam absentiam:nisi omnes consentiant.

Appellacio iudicialis suspēdit iurisditionē iudicis sz appel
latio extraiudicialis non parit istum effectum.

1 Illud. †In isto.§.j.not.q in electiōis negotio non
pōt qs regir pcuratorē cōstituere:nisi sit im-
b peditus[b] in eo loco vbi nō sit merito vocandus.et in hoc tene
mēti semp istū tex.a ɔtrio litere collige et tene mēti q in alio
negotio pōt qs pcuratorē cōstituere vt vice sua itersit vniuer
sitati lz ipse cōstituēs possit esse per se.nā speciale statuit hic
in electiōis negotio:ergo in alijs negotijs explicādis per ca
pitulū seu vniuersitatē aliā:pōt etiā nō impedit' pcuratorem
cōstituere per illū tex.qnimmo dixerūt quidā in.c.cōstitut'.
j.de ap.q vbi nō est seruāda forma huius.c.q ppter.etiā in
negotio electiōis pōt etiā nō impeditus pcuratorē cōstitue-
re per illū tex.qui bene facit in arg.hic a cōtrario sensu.sz tu
c vide qd ibi dixi.vbi cōclusi q in electione sit speciale[c] vt nō
possit quis cōstituere pcuratorē nisi sit impeditus per hunc
tex.hic num simpliciter interdixit:nec retulit se ad casum in
quo sit seruāda forma hui'.c.videt enī electa in electionis ne-
gotio industria persone.arg.ho.in.c.is cui.de offi.dele.li.vj.
sed in alijs negotijs hz locū quod.s.dixi.quod etiā tetigi in
d.c.cōstitutus.et hoc non tradas obliuioni.Aut tñ scias q si
alij de capitulo volūt admittere pcuratorē etiā nō impedi-
ti ad alectionē faciēdam possunt nō obstāte dispositione hu-
ius.c.q lz tex.hic dicat interdicimus.istud tamē interdictū
emanauit in fauorē aliorū qd ptz ex eo q illi de collegio pos-
sunt cōicare ius eligēdi penitus extraneo.vt in.c.scriptum.s.
eo.ergo fortius possunt admittere procuratores eorū qui de
collegio sunt.et hoc casu alijs cōsentiētibus pōt intelligi.d.
2 c.cōstitut'.et hoc fuit satis de mēte doc.hic. ¶ †Scdo no.ibi:
vni de collegio.q volēs pcuratorē cōstituere non pōt extra-
neum deputare:sed dz vices suas cōmittere alicui de colle-
d gio[d] vt hic.et in.c.penul.j.eo.lib.vj.vbi tex.optime de isto pro
curatore.et hoc intellige nisi alij electores velint isti gratiam
facere.nam eis volētibus pōt constitui extraneus.ad hoc.d.
c.scriptum.et facit q possent isti de nouo aliquos extraneos
admittere ad eligēdū.d.c.scriptū.ergo fortius procuratorem
istius de collegio lz sit extraneus:et nō admittere pcuratorē
extraneū fuit hoc sancitū in fauorē collegij ne compelleren-
tur secreta sua cōicare extraneo:et per hoc dico q istud non
est speciale in electione.sz generaliter non pōt aliquis cōsti-
tuere pcuratorē extraneū in explicandis in vniuersitate.qd
sentit Jo.an.in regula qd alicui.de reg.iur.lib.vj.in mercu.
licet quidā tenuerunt oppositum in.d.c.cōstitutus.sz ibi fir-
3 mauit primum.et tenebis hoc menti. ¶ †Sed quero quid si
pcurator cū speciali mādato iurauit in animā dñi q teneba
tur impedimēto et sic tanꝗ pcurator fuit admissus.demum
electiōe facta aliquis cuius interest qui forte perdit electio-
nem ppter volūtatē illius vult pbare q ille constitutus non
detinebatur isto impedimēto:et sic per ɔñs nō poterat pcu
ratorē cōstituere nūquid debeat admitti ad pbādum.quidā
vt refert Inn.q nō q ex quo semel iurauit delato sibi iura-
mēto nō est amplius querēdum de isto impedimēto: vt in.l.
iiij.§.dato.ff.de iureiur.nā ols cōtrouersie finis est iuramen-
tū:vt dixit tex.in.c.et si christus.de iureiur.et hoc placet Inn.
nisi aliud dicat sm eū in istis spiritualibus ne quis p surre-
ptionis astutiā adipiscatur dignitatē:sz tūc sm Host.admit
teretur pbatio ex iudicis officio:et nō ad instātiam partis.et
tene mēti singulariter hec dicta q etiā in spiritualibus non
admittit pbatio in ɔtriū post iuramētum nisi ex iudicis offi-
cio.do.Ant.vr tenere q ex quo offert pbatio post iuramētū
pōt admitti etiā ad instātiā partis per.l.admonēdi.ff.de iu-
reiur.sz pfecto errant in hoc:q solū lex loquit in iuramēto
necessario.s.cū defert a iudice:tūc enī debet retractari supue
niēte pbatione:q reperitur lata snīa per pbationē nō inte-
gram sine facto partis:sz qñ negotiū est expeditū parte defe-
rente iuramētū parti nō admittit postea pbatio in contra-
e rium.[e] q illa delatio iuramēti volūtaria hz vim trāsactiōis.
et plene pbatiōis vt in.d.c.et si xpe.et in.l.ij.ff.de iureiur.et in
d.§.dato.et habes glo.ordi.in.c.si.j.de iureiu.tene ergo primū
dictū cū limitatiōe Host.per id qd in fiñ no.gl.i.c.j.de cōces.
preb.et Inn.in.c.ad aures.s.de rescrip. Quid si pcurator sit
admissus ad eligēdū sine iuramēto nūqd postea possit is cu-
ius interest pbare q dñs nō erat impeditus.doc.cōiter con-
cludunt hic q nō.videntur enī illi de collegio in hoc renun-
tiasse iuri coñ admittēdo illū spōte sine delatione iuramen-
ti.nam possunt etiam admittere:licet dñs non sit impeditus
4 vt.s.dixi. ¶ †Sed questio magis difficilis est.quid si maior
pars capituli est contenta iuramento super probatione im-
pedimenti.minor autem pars contradicit et vult probare q
dñs nō sit impeditus nunquid preualeat dispositio maioris
partis vt nō admittat pbatio in ɔtrium oblata per minorem
partē.quidā dicūt vt refert Inno.q stādū est maiori parti:q
ad tollēdam incredibilitatē capituli fuit puisum hic de iu-
ramēto.ergo satis est q maior pars capituli cōtentatur ista

a ¶ Anteꝗ priuet. Adde qd voluit Lap.alle.lxviij. et.cxxvi.circa fi. Zacharias.

b ¶ Nisi sit impeditus. Adde q nō sufficit esse impeditum.imo requiritur iustū impedimentū et q duret tpe electiōis fiende:et q de hoc psitet ipse cōstituēs tabellioni mādatum pcuratorium faciēti corporale semper sacrosanctis euāgelijs insiurādum vt dixit in apo.ad istū in c.bone.in vſ. impedit'.nu.ix.s.e.

c ¶ Sit speciale. Adde Fede.ɔsi.ciiij.cuius dicta sequitur Lap.alleg.lxxviij.

Sebasti. Sapia.

d ¶ De collegio. Ad hoc facit q qs surrogat aliquem in locum suū: dz surrogare talem qui sit eiusdē qlitatis vt in doctore dicit Bar.in.l.j.C.de pn.agē.in reb.li.xij.no.bal.p illū tex.in.l.pabolani.C.de epi.et cleri.et ad hec q dicit Abb.hic vide Phili.pcu.in.c.cōstitutus.j.de appel.Firma.in tracta.de epo in.iij.parte.lib.j.q.xiij.

e ¶ In contrariū. adde videndum quod pulchre voluit ro.cōsi.ciij.

pbatione.dicit tñ Jnn.ꝙ si postea corã superiore pbaret cõtrariũ ꝙ reuocaretur suffragiũ illius tñ:nõ aũt tota electio postea secuta etiã si fuisset appellatũ per minorẽ:nisi tota electio pẽderet a suffragio illius rõ ẽm eũ ꝙ solũ illud dꝫ reuocari qð fit post ⁊ cõtra appellationẽ.c.cũ nobis olim.ȝ.e. sed electio nõ est facta ↄtra appellationẽ.sed solũ fuit suffragiũ illius admissum.ideo satis est ꝙ illud suffragium casset.Nec ob.si dicat ꝙ quicqd fit post appellationẽ legitimã dꝫ retractari:vt in.c.vt debitus.j.de app.cũ multis similib⁹.Ad hoc enĩ rñdet singulariter Jnn.⁊ tene mẽti dictũ suũ.dicit enim illud pcedere in appellatione iudiciali.secus in extraiudiciali.⁊ idẽ firmauit in.c.cum inter canonicos.ȝ.eo. etiã si fuisset oblata pbatio per appellantem. Rõ diuersitatis est.qꝛ appellatio iudicialis suspẽdit iurisditionẽ iudicis ex quo est legitima:vt in.c.si a iudice.⁊.c.nõ solũ.de app.lib.vi.⁊ in.c.pastoralis.§.preterea.⁊ in.c.super questionũ.in si.de offi. deleg. merito quicqd facit postea iudex nõ tenet cũ sua iurisditio sit suspẽsa sed appellatio extraiudicialis nõ suspẽdit potestatem cõpetẽtẽ parti quo minus possit vti iure suo:ꝫ solũ defendit appellãtem ne aliquid fiat ȝ appellationem. nec releuat oblatio pbationis.qꝛ cũ pars nõ sit iudex nõ tenet pbationẽ admittere:solũ ergo dꝫ cassari qð fit cõtra appellationem ⁊ nõ post appellationẽ.Hosti.dicit hic se nõ videre quin hec electio tota dicatur facta ȝ appellationẽ cũ fuerit appellatum ne fieret electio admisso pcuratore nõ impediti. Nec ob.ẽm eũ iudiciũ maioris partis.qꝛ cũ iste actus recipiendi pcuratorẽ nõ impediti sit volũtarius nõ hꝫ locum.l.qð maior.ff.ad muni.imo vnus solus põt resistere oibus vt not. in c.cũ oẽs.de cõsti.⁊ tene singulariter menti hoc dictũ.⁊.ȝ.dixi latius.Jo.an.cõcordando has opi.distinguit ꝙ aut tñ superat de tpe eligẽdi ꝙ poterat recipi pbatio minoris partis ⁊ fieri electio.⁊ pcedit opi.Hosti.aut nõ supererat tñ tps ⁊ minor pars eligit cũ maiori parte ptestatione premissa.⁊ pcedit opi.Jnn.Mihi placet primũ dictũ distinctiõis.nã lꝫ iste tex.cõtentet pbatione iuramẽtali nõ vr̃ tñ excludere probationem per factũ in cõtrariũ fiendũ:vt est glo.in.c.ij.de tẽp. ordi.lib.vi.⁊ soleo allegare duos tex.qui hoc pbãt ipsos iungẽdo vcꝫ.c.cõtinebatur.de desp.impu.⁊.c. pposuisti.de pba.⁊ ibi tetigi.sicut autẽ nõ possunt oẽs de vniuersitate vno solo resistẽte cõicare vocẽ extraneo:vt in.c.scriptũ.ȝ.eo.et ibi dixi post Cõpo.ita nõ possunt hic admittere istũ pcuratorẽ. nõ impedit cum nõ habeãt vocẽ nisi intersit personaliter ex illa interpositione.ergo põt vnus solus ȝdicere ⁊ pbare cõtrariũ.⁊ per ↄñs appellare si in ȝriũ fieret vbi aũt viget terminus electionis fiẽde nõ tenẽtur ȝdicentes eligere cũ maiori parte illo admisso nisi maior pars cõsentiret ptestatiõi. qꝛ alias faceret sibi preiudicium.ad hoc gl.no.in.c.cumana. j.eo.⁊ quod ibi dicam.Abbas.

1 Publicatio electionis qualiter fieri debeat.
2 Electio clandestina an sit ipso iure nulla.
Electio clandestina an vitietur.

Electiones. † Not.ꝙ electio dꝫ solenniter publicari. Qualiter autẽ fiat ista publicatio^a dicunt Jnn.⁊ multi aliĩ ꝙ publicabitur clero ⁊ populo per aliquẽ:nec est vis qualiter fiat.⁊ cũ publicatio non sit de substãtia satis est ꝙ electio nõ sit clãdestina. Host.vero dicit ꝙ si publicatio nõ fit sed omittit causa nocẽdi electo talis omissio nõ vitiat.ar.j.e.publicato.alias secus vt hic. Jo. an.plus plꝫ opi.Jnn.satis mihi videtur pbabilis opi.Hos. ar.in.c.nobis.⁊.c.sicut.j.de simo.vbi ptꝫ ꝙ dans pecuniaꝫ in acquisitione spũalis iuris in dãnũ ⁊ fraudẽ alterius nõ põt illũ nocere.ita dicamus in omissione huius publicationis si
2 fiat in fraudẽ electi. † Sed quero nũquid electio clãdestina sit ipso iure nulla.So.dic ꝙ sic.qð tꝫ glo.per istũ tex.in.c. vnico.⁊.j.vt eccle.bene.in verbo:de occultis.⁊ facit iste tex.in eo qð tales electiones reprobat.ergo reducitur nullitas ipso iure vt in regula que cõtra ius.de reg.iur.lib.vj.⁊.x.dist. vides fili charissime.⁊ in.l.nõ dubiũ.C.de legi.secus dic de publicatione clãdestina.illa enĩ tenet miero iure lꝫ sit suspecta: vt singulariter pbatur in.d.c.vnico.⁊ dic vt ibi dixi. nam vt ibi tetigi credo posse attentari idẽ esse in electionib⁹ in quibus necessario nõ est seruanda forma huius.c.ꝙ quando sit dixi.ȝ.in prima parte.c.nã si clandestinitas nõ hꝫ vitiare collationem que hꝫ vim electionis ⁊ confirmationis fortius vitiare nõ dꝫ ipsam electionem^b oũtaxat. hic autẽ vitiatur ex dispositione huius.c.ꝙ solum puidetiũ agitur de electione
c ecclesie viduate. Quãdo autẽ electio dicatur clandestina^c gl. si.psequitur.sed clarius Cõpo.dicens illã esse clandestinam de qua capitulum ordinauit ꝙ clandestina maneat et quod nihil de ipsa dicatur a canonicis.Abbas.

1 Consentiens electioni de se facte per abusum secularis potestatis efficitur ineligibilis in alia dignitate:⁊ electio est nulla.;.5.
2 Electus ad dignitatem ecclesiasticã a laico:⁊ eãdem obtinẽs a superiore ecclesiastico adhuc iniuste illam tenet:⁊ est excõicatus excõicatione minori.⁊.8.
Princeps scienter dispẽsans cũ inhabili vr̃ illũ habilitare.
4 Laicus ex priuilegio potest habere ius eligendi:secus ex cõsuetudine.
6 Electio facta per metum est ipso iure nulla.5.
7 Excõmunicatus minori excõmunicatione celebrando efficitur irregularis.

1 **Quisquis.** † Consentiẽs electioni de se facte per abusum potestatis secularis efficitur ineligibilis ad dignitatẽ ⁊ electio est nulla:eligẽtes autẽ a beneficijs per triennium suspẽduntur:⁊ tũc sunt priuati potestate eligendi.h.d. ⁊ due sunt partes. Jn prima punit electũ cõsentientem. Jn scda punit eligentes ⁊ electionem vitiat ibi:que vero. Casus literalis. Freqũẽter eligebãtur multi per impressionem siue per abusum potestatis secularis ⁊ electi cõsentiebãt qð erat cõtra ecclesie libertatem:ne decetero talia fiãt statuit cõcilium ꝙ si aliquis electioni de se facte cõsenserit cõtra canonicam libertatem ille careat cõmodo electionis ⁊ fiat ineligibilis:⁊ sine dispensatione ad aliquã nõ possit eligi dignitatem.hec est pena illius qui cõsentit.Scdo imponit penam electoribus ꝙ qui electionẽ taliter celebrare presumpserint quã dicit papa irritã ipso iure ab officijs ⁊ beneficijs p triẽnium suspẽdantur:⁊ sint tũc eligẽdi potestate priuati. Ber. No.primo ⁊ tene mẽti ꝙ electio etiã facta per clericos per abusum tñ potestatis secularis est ipso iure nulla qð aperte colligitur ex eo ꝙ tex.in verbo:qui vero dixit illã electionem esse irritã.qñ vero dicatur electio facta per abusum potestatis secularis satis dicã cum glo.i. No.scdo ꝙ recipiens di
d gnitatem per abusum^d potestatis secularis cõtrahit irregularitatẽ quo ad dignitates obtinẽdas.vnde nõ põt amplius sine dispẽsatione pmoueri ad aliquã dignitatẽ:fortius ergo hic dicẽdum qñ quis recipit dignitateꝫ immediate a manibus laicorũ.⁊ sic iste tex.vr̃ addere penã seu inhabilitatẽ ad
2 ea que hñr.xvi.q.vij.in c.si quis deinceps. † Et ex hoc ⁊ ex tex.apertissime potest inferri ꝙ si recipiẽs dignitatẽ a manibus laicorũ eã postea obtinet a superiore ecclesiastico sine dispensatione tacita vel expressa ꝙ iniuste eã obtinet cũ ex illa receptione iniuste facta fuerit effectus inhabilis ad dignitatem obtinẽdam.puto tamẽ ꝙ si princeps.s.papa sciẽter prouideat de illa dignitate in qua se intrusit ꝙ videatur tacite secum dispensare.arg.eorũ que dixi in.c.diuersis fallacijs.j. de cleri.coniu.⁊ facit quod not.Bal.in.l. barbarius.ff. de offi. pref.vbi cõcludit ꝙ si princeps scienter pmouet inhabilem cum eo tacite videtur dispẽsare.⁊ facit.l.quidam consulebat ff.de re iudi.secus autẽ esset dicẽdum in alio superiore citra papã qꝛ ille nõ censetur dispẽsare nisi saltem premisisset cause cognitionẽ super causa dispẽsandi.de quo vide qð no.per Joan.an.⁊ alios in.c.fraternitati.j.de sebis. Quero primo nunquid iste tex.habeat in electione cuiuslibet dignitatis. Hosti.ꝙ non.sed solum procedit scdm eum cum quis per talem abusum eligitur ad dignitatem episcopalem. sed Jnn. tenet hunc tex.habere locum in qualibet dignitate.et hec opi.cõmuniter tenetur ⁊ mihi satis placet cũ tex.hic loqua
3 tur indistincte. † Secũdo queritur nũquid possit electus qui cõsensit huic electioni ⁊ cõtra formaꝫ huius.c.pmoueri. ut canonicũ vel ad alia minora beneficia. doct.ꝙ sic.qꝛ tex. iste solum electũ inhabilitat quo ad dignitates dicit tamen hic Abb.ꝙ ad ecclesiam curatã non poterit pmoueri:qꝛ illa equiparatur dignitati.j.e.c.dudũ.hoc dictũ mihi nõ placet qꝛ cũ tex.iste sit penalis dꝫ pprie ⁊ stricte intelligi.nõ autem large ⁊ improprie.vt in.c.statutũ.j.e.li.vj.et in re.odia. de re. iur.lib.vj. Certũ est ecclesiã simpliciter curatã non esse pprie
e dignitatẽ cũ nõ habeat iurisditionẽ fori cõtẽtiosi^e iuxta eaq̃
4 dixi in.d.c.de multa.de pbẽ. † Tertio ⁊ vlt. querit nunqd indistincte habeat locũ iste tex.doct.ponũt hic duas limitationes.nã primo excipiũt qñ laici haberẽt ex priuilegio ius eligẽdi.scdo qñ hoc haberent ex ↄsuetudine.allegãt.c.adrianus.lxiij.dist.placet mihi hec limitatio:qꝛ non õr abusus ex quo laici elegerũt ex priuilegio vt in.c.adrianus.sed scda li
f mitatio de consuetudine^f mihi non placet:qꝛ non potest lai
g cus^g de cõsuetudine etiã maximi tpis de cuius initio nõ est memoria acquirere ius eligẽdi etiã vt coeligat cũ canonicis vt.j.e.c.massana.⁊ per Jo.an.in.c.ij.de prebẽ.li.vj. in nouel. vñ pprie talis vsus põt dici abusus ⁊ hec cõsuetudo est poti⁹ corruptela.

Zacharias.
a Jsta publicatio.adde per car. Manda.in trac. suo.de elec.pte.j. c.xvi.⁊ ibi glo. in ver.interiectos.
b Jpsam electionẽ.adde qð hoc vr̃ dicẽdum verũ nisi esset cõsuetudo qð etiã in electionibus nõ requirẽtib⁹ formaꝫ huius.c. forma tñ seruaret qꝛ tũc pter ↄsuetudinẽ electio in talib⁹ clãdestina est nulla per ea q̃ voluit Old.cõsi.clvj.
Sebasti. Sapia.
c Clandestina. Uide bar. in.l.ij. C.de his q ex pu. rat.li.x.vbi dicit ꝙ õr clam fieri ꝙ nõ sit seruata cõsuetudine vel cõsueta solẽnitate. lꝫ fiat corã testib⁹ vide etiã Bar.in l.j.C.õ pd.curia. lib.xi.in.l. phibẽda.ff.ꝙ vi aut clã in.l.clam posside re.ff.de acq.poss. in.l. in fraudem. ff.de his quib.vt indig.
d Per abusum. adde vt per old. cõsi.ccviij.⁊ ↄñ.j.
e Contẽtiosi.adde qð voluit old. consi.cl.
Zacharias.
f De ↄsuetudine. adde quicqd dicat iste ꝙ veritas est ꝙ tã ex cõsuetudine ꝙ priuilegio cõpetat a laicis ius eligẽdi not.archi.Do.et car.⁊ Alex.in.c.j. et in.c.adrianus. lo.ij. Feli.in.c.dilecto.p illũ tex.et dixi.ȝ.in apostil. ad istuꝫ.c.os⁹.in apost.in ver.populus.ȝ.eo.tit.
Sebasti. Sapia.
g Nõ põt laic⁹. Uide do. Deciũ in.c. decernimus col. antepe.versi. quo infert.j.de iudi.vbi etiaꝫ tꝫ ꝙ de ↄsuetudine laicus nõ põt habere ius eligẽdi. etiam si habeat ius patronatus.

a ¶ Sententia. Adde Lud.ro.cōs.cccxxvij.si tñ diceretur oīo vel oībus
modis fiat alienus nō requiritur snīa ſm eūdem primo singulari.
Anto. Francis. ¶ Adde q̄ quando ista v̄ba oīno vel oībus modis ap-
ponūtur in aliquo actu habēt significationē p̄cisam.vt in.l.si pariter.
ff.de aqua plu.arc.z exponūtur.i.ipso iure.glo.est singularis ſm Bal.
in.l.j.in.§.si pecu
niã in ver.oino.
ff.depos.et adde
aliã gl.in cle.j.de
vi.z ho.cle.i ver.
oino.z aliã in.c.z
si q̄s in v̄.oino.
de iureiur.Et ad
de q̄ he dictiões
excludūt omnem 5
dispensationē.vt
est notabilis glo.
in cle.vt hi qui.d
eta.z quali.in v̄.
oībusmodis.Et
adde etiã q̄ si sta
tutū dicat iura-
mentū esse oino 6
seruãdum exclu-
ditur facultas pe
tēdi absolutionē
ita no.voluit ar-
chidia.in.c.ij.de
pact.in.vj.z hr̄ p
Jo.de imo.in.c.
cū ɔtingat.de iu
reiu.in.ij.char.et
de significatu ista
rū dictionū vide a
glo.j.in.c.audiũ.
de cōuer.cōiu.et
que hr̄ in.l.gre-
ce.i.§.illud.de fi- b
deius.z vide glo.
in clem.i.de vi.et
ho.cleri.z in.c.q2
sepe.de ele.lib.vj.
z in.c.ne captan-
de.de ɔces.p̄ben.
co.lib.z p Jo.an.
in regula vtile p
inutile.d reg.iu.
lib.vj.z vide que
habent in.l.si cū
exceptiōe.in.§.q̄-
ten⁹.ff.qđ me.cã.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Late snīe. Ai-
de.d.Feli.in.c.ro
dulph⁹.col.xvij.
v̄.fiat.z.d referi.
vbi refert et seq̄t
Calder.hic tenē 7
tē q̄ v̄bū fiat qđ
apponit papa in
supplicatiõibus
capitur p̄ tunc.i.
de presenti.
c ¶ Interdictus.
adde Cald.cōs.
iiij.de sen.exco.
d ¶ Cōstitutio cō
cilij.adde qđ Fe-
de.cōs.lxx.tenet
q̄ eps dispensat c
cū homicida oc-
culto.z an episco
pus dispēset con
tra concilia et qñ
vide Ludo.Ro.
consi.cccxxv.
Anto. Francis.

corruptela.vt in.d.c.massana.in fi. ¶ In gl.j.ibi:
vt laicus princeps vel potestas. Idē dic in laicis
priuatis vt si ipsi admittunt ad coeligēdū vna cū
clericis:electio fit ipso iure nulla z irrita:vt in.d.
c.massana.facit qđ no.gl.sequēs. Inn.aūt hic po-
nit tria exēpla huius abusionis. Primo cū cleri-
ci requirūt laicos vt intersint electioni. Scđo cū
requirūt cōsensum principis secularis sup certa
p̄sona eligēda.ar.s.e.c.cū terra.† Tertio cū eligūt
minis alicuius secularis potētis.et no.singulari-
ter hoc vltimū.vr̄ em̄ ex hoc Inno.sentire q̄ ele-
ctio facta p impressionē seculariū sit ipso iure nul
la z q̄ cōsentiēs tali electioni incidat in penã hic
positã cōtrariū tñ ipse sentit in.c.qđ sicut.s.e.vbi
tenuit q̄ electio facta per metum nō est ipso iure
nulla.sed in hoc vltimo distingue vt plene dixi in
c.l3.s.e. ¶ † In glo.ij.ibi:liberū d3 esse arbitriū.
no.hoc dictū iūcto eo qđ sequit̄ in glo.ex quo col-
lige qđ electio facta per metū est ipso iure nulla:
q2 l3 sit ibi ɔsensus:nō est tñ liber.z idē no.gl.iiij.
s.e.bone.el.j.et facit tex.in.c.dilectissimi.viij.q.ij.
z in.c.in noie dñi.xxiij.dist.z melius in.c.vbi peri
culū.in.§.ceter.j.e.ti.lib.vj.vbi dicit tex.q̄ cessat
electio vbi adimitur libertas eligēdi.limita vt di
xi in.d.c.l3. ¶ Glo.in v̄.ineligibilis fiat ibi:qđ est
futuri tp̄is.no.bene hãc theoricã gl.q̄ vbi canon
loquit̄ p verba futuri tp̄is non inducit penã ipso
facto:sed regritur snīa.a z idem not.glo.in regula
in penis.de reg.iur.lib.vj.z illa est plenior ista.et
vide quod dixi plenius in.c.si diligēti.de fo.cōpe.
z no.inquātū dicit q̄ per verba fiat alienus zc.nō
inducitur canō late snīe.b secus dic de hoc verbo
fit.vt no.glo.in.c.quicūq3.de here.lib.vj.dixi ple-
nius in.c.ij.ne foro cōpe.tñ quo ad tex.nostrū di-
cit glo.z bene q̄ pena hic imponit̄ ip̄o iure nō ex
p̄prio significato huius verbi:fiat:sed ex his que
sequunt̄ in tex.multū tñ ob.c.preterea.de iurepa-
tro.vbi dr q̄ recipiēs beneficiū a laico d3 cōione
priuari:ergo nō est priuatus ipso iure.gl.non rñ-
det:sed Inno.dicit illū tex.p̄cedere cū q̄s recipit
beneficiū in p̄prietatē.secus si recipit in titulū.nã
tūc grauius punitur vt hic.z idē sentit glo.in.c.si
quis deinceps.xvi.q.vij.s3 hec rñsio nō mihi pl3.
habemus circa istam materiã tria iura diuersa.
Primo.d.c.si q̄s deinceps.xvi.q.vij.vbi interdi-
citur ingressus ecclesie recipiētibus dignitatē a
manibus laicorū donec resipuerint. Scđo habe-
mus.d.c.preterea.vbi disponit̄ q̄ taliter recipien
tes debēt cōione priuari. Tertio habemus istum
tex.qui vr̄ inhabilitare istos ad dignitatē ɔsequē
dã.vnde si bene hec iura pōderētur:nullã ɔrieta-
tem cōtinēt:sed vnū suppletur per aliud. ¶ † Et
primo circa intellectū.c.si q̄s deinceps.est sciendū
q̄ Inn.hic sensit q̄ recipiēs dignitatē a laico est
excōicatus minori excōicatione per illud.c. Et si
ɔ eū ageret̄ in iudicio deberet excōicari z deponi
p.c.ɔstiões.ca.cã z.q.ille tñ tex.nō loq̄t de excōi-
catiōe minori expsse:s3 solū dicit interdicimus ex
p̄te dei oīpotētis introitū eccl̄ie donec resipuerit.
vñ posset dubitari nūq̄d celebrãdo anteq̄ dimit-
tat dignitatē taliter acq̄sitã efficiat̄ irregularis.z
vr̄ p̄io q̄ sic p.c.is cui.de sen.exco.li.vj.vbi dr q̄ ce
lebrãs in eccl̄ia incurrit irregularitatē si sibi erat
igressus eccl̄ie īterdict⁹.z dicit ibi gl.illū tex.p̄ce
dere tñ in īterdicto hois q̄ iuris:s3 ſm intellectū
Inn.p̄missum esset dicēdū ɔriū:q2 excōicatus mi
nori celebrãdo nō efficit̄ irregularis:vt in.c.si cele
brat.j.de cle.exco.mini. S3 ego ɔsidero q̄ illud.c.
p̄prie nō loq̄t de suspēsiōe neq3 d īterdicto lato a
iure:s3 poti⁹ est q̄dã suspēsio facta a deo approba
ta ibi p illã canonē: vt vr̄ sentire Inn.in.d.c.si ce-
lebrat.i fi.i.col.vbi ponit notabilē theoricã: dicēs
q̄ cū q̄s suspēdit̄ a canone donec resipuerit vr̄ po
tius suspēsio dei q̄ canonis:s3 pōt dici q̄ canonis
per approbationē:z p hoc intellectu facit ɔ̄alle.c.
preterea.vbi nō inducit̄ pena suspēsiōis:z ex hoc c
infert̄ q̄ si talis celebret nō efficeret̄ irregularis:
q2 nō est suspēsus a canone inferēte penã.nec pro
p̄terea interdicit̄ sibi ingressus eccl̄ie a canone:l3 de
hoc posset dubitari z poti⁹ ɔsulerē tali q̄ abstine
ret a celebratiōe donec dimitteret dignitatē tali-
ter acquisitã.c.v̄o.p̄terea disponit q̄ talis debeat
cōione priuari.i.excōicari:vt l.d.c.cōstitutiōes.q2
nec p istū tex.nec per iura antiqua talis est excōi-
catus.iste v̄o text.addit inhabilitatē nouã vt sine
dispēsatiōe nō possit p̄moueri ad aliquã dignita
8 tē.† vnde cōiūgēdo oīa iura predicta possum⁹ di-
cere q̄ consentiēs electioni facte p abusum secula
ris potestatis seu recipiētis dignitatē a manib⁹
laici est ip̄o facto suspēsus:saltē quo ad se cū sit in
petō. Itē d3 excōicari nisi dimittat dignitatē sic
acq̄sitã:nec deinceps pōt sine dispēsatiōe p̄mone
ri ad aliquã dignitatē vt hic.z sic nulla est ɔrietas
inter iura p̄dicta. ¶ In ea.gl.ibi:ɔsensisse vr̄:hec
rō glo.nō est bona.nã.c.nuper.sup quo gl.se fun-
dat loquit̄ quo ad potestatē absoluēdi ab excōica
tione.vñ nō d3 trahi ad facultatē dispēsandi.pro
hoc vide ho.gl.in.c.cupiētes.in.§.ceterū.j.e.lib.
vj.imo in facultate dispēsandi datur regula l op-
positū sc3 q̄ vbi canō nō indulget dispēsatione vr̄
illã inferiori p̄hibere:vt l.d.c.dilectus.j.de tēpo.
ordi.dictū tñ glo.q̄ epi possint hoc casu dispēsare
cōiter tenet̄ p doc.preter Phili.hic.z Bar.brigi.
in.d.c.si q̄s deinceps.in addi.Ad gl.hic do.Ant.
variauit.primo distingit inter dignitatē episcopa
lē z inferiores vt primo casu nō possit eps dispen
sare:vt in prin.c.l3 in scđo sic:z in.§.q vero.postea
tenuit indistincte epm nō posse dispēsare:q2 cum
d ista sit cōstitutio concilij⁹ censet̄ dispēsatio p̄hibi
ta:vt no.glo.in.c.cū dilectus.s.eo. Hoc dictū do.
Anto.esset verū si text.iste nō fecisset mētionē de
dispēsatione:sed ex quo dixit posse dispensare vr̄
indulsisse potestatem dispēsandi epis:q2 alr̄ fru-
stra fecisset mētionē de dispēsatiōe cū nulli dubiū
sit papam in hoc posse dispēsare:z hãc theoricam
expresse posuit Inno.in.d.c.dilectus.z credo illã
sequi.d.Ant.in.c.at si clerici.in.§.de adulte.de iu-
di.vbi plenissime dixi de hac facultate dispēsan-
di. ¶ In gl.in v̄.suspēdant.in fi.sol.clarius ɔriū
d.formatū.de.c.cū in cūctis.ibi em̄ loquit̄ in alio
casu.s.vbi clerici eligãt sciēter indignū.tunc enī3
e ip̄o facto sunt suspēsi a beneficijs per triēniū.e hic
vero loquitur cū elegerūt idoneū:sed per abusū3
secularis potestatis:z sic ɔtra ecclesiasticã liberta
tem.vnde canō hic voluit imponere penã ipso fa-
cto:aut q2 isti nō tñ deliquerūt: aut q2 hic impo-
nitur duplex pena.nam suspēdūtur isti non solū3
a beneficijs:sed ab officijs. Abbas.

1 ¶ Cōfirmatio electi facta sine cause cognitio-
ne est ipso iure nulla.
2 Electus z confirmatus si reperitur indignus ad
huc potest cassari.
3 Dolus plus punitur q̄ negligentia.
Negligentia prelati est peccatum mortale.
4 Electi quo casu possunt ante cōfirmationem ad-
ministrare in temporalibus z spiritualibus:z q̄d
de postulatis.7.
5 Electus cōmissus examini vnius ab illo qui ha-
bebat examinare:z cōmissarius minus bene exa-
minauit:an teneatur qui cōmisit examen.

¶ Circa hoc an eps possit dispēsare ɔ canones cōcilij generalis.vide
Archi.in.c.l3 canon.de elec.lib.vj.vbi tz q̄ nō.z vide ho.glo.in.c.dile-
ctus.de preben.hoc tñ intellige verū nisi subesset iusta causa dispēsan-
di q2 tunc possit dispēsare ſm Jo.de lig.in.c.at si clerici.de iud.z ita te
nent do.de Ro.in suis deci.deci.cccccclxxxiij.z generaliter qui sint ca
sus in q̄bus eps possit dispēsare z in quibus nō:vide p Inn.z d.Ant.
in.c.dilectus.de tēp.ord.z per Spe.in ti.de leg.in.§.nūc de episcopo:et
de potestate episcopali circa dispensationem vide etiam no.glo.in.c.si
episcopus.de pe
ni.z remis.lib.vj.
z vid etiã p Inn.
z do.Ant.in pre-
alle.c.cū dilect⁹.
Zacharias.
e ¶ A bñficijs p
triēniū. Adde li-
mitãdo istud di-
ctum esse verū in
eligētib⁹ scienter
indignū in epm:
q2 vltra id qđ p̄-
missum est suspē
dunt̄ ab eoꝝ bñfi
cijs p triēniū3 vt
hic.sec⁹ aūt in eli
gētib⁹ inferiorē a
p̄ncipe indignū3
z sciēter.tunc em̄
licet sint ip̄o iure
ab eligēdi ptãte
priuati nō tñ ab
eorū bñficijs su-
spēsi sūt ſm Ho-
stiē.in.c.cūm q.in
fi.z in.c.cū in cū-
ctis.§.fin.z in.§.
quã penã.isto ti.
z hec pena restri
git̄ ad bñficia q̄
eligētes hñt i ec-
clesia quã taliter
eligēdo offende-
rēt.c.si cōpromis
sari⁹.§.restringi-
tur.eo.ti.lib.vj.
Anto. Francis.
¶ Adde q̄ eligē
tes l3 eligãt indi
gnū vt homicidã
illegitimum: vel
alr̄ irregularem
non p̄pterea de-
uolnit̄ potestas
ad superiorē3:q2
nō est negligēs q̄
eligit l3 malū:se-
cus si elegerit oī-
no incapacē vel si
scienter indignū
eligit: q2 tūc non
p̄pter negligen-
tiã s3 p̄pter mali
tiã deuolnit̄ po-
testas eligēdi ad
supiorē vt no.vo-
luit Jo.an.in.c.
cū nr̄is.de cōces.
p̄bē.in p̄n.z hr̄ p
do.de Ro.decis.
cclij. Et adde q̄
qñ q̄s eligit indi
gnū l dubio p̄su-
mit̄ sciēter facere
q2 p̄sumit̄ habe-
re notitiã ei⁹ quē
eligit.vt p Host.
in.c.cū terra hoc
eo.ti.z p Bar.in
l.si patron⁹.ff.de
ɔfir.tuto. Et ad-
de q̄ electio facta a suspēso a bñficio nō v3.vt no.in.c.p inquisitionem
hoc eo.ti.z in.c.si cōpromissarius.de ele.lib.vj.z p Inno.in.c.apostoli-
ce.de excep.z per do.Card.in cle.vt hi qui.de eta.z quali.pe.z vlti.q.

+Sebasti. Sapia.

a ℭ Regimē aīa-rum. Vide tex. in c. precipite. xi. q. iij. vbi dicitur ꝙ tot mortibus di-gni sunt plati q̄t perditionis exē-pla in subditos transmittūt. vid Abb. in c. licz beli. in pn. j. de simo.

b ℭ Indignū. adde Old. ꝯsi. xviij. vbi ponit an ta-lis sentētia sit in terlocutoria: an requiratur ordo iudiciarius.

+Sebasti. Sapia.

c ℭ Peccatū. In tellige qn̄ est ta-lis negligentia q̄ sit lata culpa. alr̄ negligentia q̄ est solū leuis vel le-uissima nō videt inducere peccatū mortale. pbo per dictū Inno. in c. sicut dignū. j. de homi. vbi dicit ꝙ ille qui est in leui vel leuissima cul pa nō tenetur in foro cōsciētie cō-probat. d. Deci⁹ in. c. j. in. ij. lectu. col. v. vsi. v. adde. de constitu.

d ℭ Superiores. Adde qđ voluit Ludo. ro. consil. cccxxxij.

e ℭ Ad abbates. Adde qđ voluit Oldra. cōsi. xiiij. Zacharias. ℭ Adde Jo. an. Ant. de bu. & do. Car. in c. cū iter monasteriū & ibi Feli. in pn. & istū et in c. cū inter. r. & qđ posui i apo. ad eū post alios in ver. benedicit. nu. 4. s. eo. ti.

Dolus nō presumitur nisi probetur.
Dolus presumitur ex coniecturis.
6 Tacens in aliquo negotio vtrū postea possit cō-tra illud negotium aliquē defectum obiicere.
8 Remoti qui dicantur: si in aliqua dispositione fit mentio de remotis.
9 Lex etiam correctoria extenditur vbi ratio legis correctorie militat.
Ratio si non potest nisi vna assignari in lege illa habetur pro expressa.
Lex correctoria & penalis extēdit fauore eccliaꝝ.
10 Papa electus nō potest cōfirmari: qꝛ non habet superiorem a quo confirmetur.
Imperator etiam ante confirmationem de con-suetudine administrat.
Rector scholariuz de consuetudine non requirit confirmationem.
Cōsuetudo pōt tribuere plenū ius electo circa cō firmationem: qđ recipit limitationem.
11 Gesta ab illo qui se gerebat p prelato: an teneāt si ille deiicitur a prelatura. 17.
Prelatus agēs p iuribus ecclesie an possit cōtra eū aliqđ obiici puta defect⁹ tituli: vel aliđ crimē.
Prelatus verus anteq̄ accipiat possessionē: non potest administrare.
Cōmunis error facit ius qn̄ interuenit etiā auto ritas superioris per quā causatur cōis error.
12 Sentētia lata ab illo qui reputabatur iudex va-let etiā si appareat ꝙ non erat legitimus iudex.
13 Excōmunicatus si aliqua gerit an teneant
14 Titulus non presumitur ex recenti possessione: sed ex longa sic.
Presumptio transfert onus pbādi i aduersariū.
Exceptio excōicationis est admittēda qn̄ obiicit: tamen onus pbandi eam incūbit opponenti.
15 Testis si fuit toleratus: tū contra eū potest obiici exceptio criminis.
16 Compēsatio lucri & dāni an cōsideretur in eodē contractu vel diuersis & quomodo.

Nihil. Si prelatus per negligentiam cōfirmauit indignū electū ad regimē animarū perdit potestatem cōfirmādi primū successorem & a perceptione pprij beneficij suspēditur & pmotus deiicitur. si vero p malitiaz hoc fecit grauius punit. hoc primo. Electi immediate subiecti pape per se aut per personas instructas debēt adire papā & ab eo petere cōfirmationē & si sunt electi i cōcordia & valde remoti: vcz vltra italiā constituti interim administrāt: ita tū ꝙ nihil alienēt benedicuntur aūt & cōsecrātur put cōsueuerūt. Diuiditur tota decretalis in duas partes. Primo ponitur cōstitutionis causa. In scđa constitutio ibi: irrefragabili. Cōstitutio vō hz tres partes. Prima puidet circa cōfirmationes eorū qui eligunt ad curā animarū. scđa ibi: epi. puidet circa confirmationē & priuilegiū exēptorūz. ℭ Casus lr̄alis. Quidā minus idonei tam scia q̄ etate eligebant ad regimē animarū ppter qđ ecclesiis multa pi-cula imminebāt: volēs cōcilium huic morbo con-gruā adhibere medelam: statuit ꝙ cū aliqs fuerit ad regimē animarū electus: ille ad quē ptinet cōfirmatio diligēter examinet electiōis pcessum & personā electā. & si electio fuerit canonica & persona idonea electionē cōfirmet: & si cōtrariū fecerit repellatur electus & cōfirmator puniatur hoc modo: vt si cōstiterit ꝙ per negligētiā pmouerit hominē insufficiētis sciētie vel inhoneste vite vel illegitime etatis potestatē cōfirmādi successorem ipsius amittat & a perceptione pprij beneficij suspēdatur quousq3 fuerit restitutus. si vō hoc p malitiam fecerit: grauius puniat. Scđo dicit ꝙ epi tales ad sacros ordines pmoueāt qui cōmissum sibi officiū digne valeant exercere: & si ipsi canonicam voluerint effugere vltionē. Tertio dicit ꝙ q nullo mediāte pertinent ad romanū pōtificez ad ipm personaliter p̄sentētur: aut nūtios suos trāsmittant idoneos per quos diligēter inquiratur de electionibus & electis: vt sic postmoduz confir-mentur si nullū obstiterit impedimentū ita tū ꝙ si aliqui sint valde remoti vltra italiam & electi sunt in cōcordia dispē-satiue interim ministrent ne ecclesie ex mora damnum incurrant. sz de rebus ecclesie non alienent. munus vero benedictionis seu consecra-tionis recipiant sicut consueuerunt. Bern. ℭ Not. primo & tene menti principium quod solet quotidie allegari ꝙ nihil sic nocet ecclesie q̄ p-motio eorum qui indigni sunt et minus habiles ad regimen anima-
a rum[a] nam quod fit a prelatis facile trahitur a subditis in exemplum: vt in c. magne. j. de voto. sunt eñ prelati oculi subditorū. vnde eis exi-stentibus indignis habet locum illud euangelicum. Si cecus cecū du-cit ambo in foueam cadunt. & psal. in hac materia inquit. Obscurētur oculi eorum ne videant &c. ℭ Not. secundo ibi: ad regimen animarum ꝙ prelati dicūtur regere animas. vnde alibi appellātur reges. xij. q. i. duo sunt. & largo modo omnes habentes curam animarū possunt ap-pellari prelati: vt hic in versi. prelati. & clarius hoc probat tex. j. de cle. egro. in c. tua. stricte tamen prelati dicuntur habentes forū vel iuris-ditionem fori contentiosi. de quo per Pau. de leaza. in cle. dudum. de sepul. dixi plene in c. tua. de clerico egro. et in c. cum ab ecclesiarum. j.
1 de offic. ordi. & in c. ij. de iudi. ℭ †Not. tertio ꝙ electionis confirmatio non debet impendi sine inquisitione seu cognitione. debet enim con-firmator inquirere de electionis forma & meritis electi: & hodie confir-matio facta sine cause cognitione est ipso iure nulla. de quo nic vt legi-tur & no. in c. si. j. eo. lib. vi. & ibi habes per glo. nunquid idem sit seruā-
2 dum in admissione postulationis vel in collatione beneficij. ℭ †Quarto no. ibi: deiiciendus est indigne promotus. ꝙ etiam post confirma-tionem actam cum cause cognitione potest deponi & deiici cōfirmatus
b si constiterit ipsum esse indignum.[b] Confirmatio ergo non precludit viam deiiciendi indigne pmotum etiam respectu dignitatis ante cō-firmationem. An autē hoc hodie habet locum ppter dispositionem c. si. prealleg. vide quod not. Fede. consi. xxiij. & cōsi. xcvij. quod dixi in c. cum olim. de causa pos. & proprie. & in c. cum olim. de dolo. et contu. ali-quid in c. cum dilecti. s. eo. & aliquid. j. subiiciam. ℭ Quinto no. penaz confirmantis electionem factam de indigno. nam si per negligentiam ipsius hoc contingit: perdit potestatem confirmandi primum successo-rem & debet suspendi a perceptione proprij beneficij donec fuerit vi-sum superiori. si vero hoc cōtingit per ipsius malitiam: debet grauius puniri ad arbitrium. s. superioris cum hoc casu pena non determine-
3 tur hic. ℭ †Et ex hoc & ex tex. no. ꝙ ceteris paribus grauius punitur dolus q̄ negligentia. facit. c. super literis. de rescrip. Item collige ꝙ non omne delictum in prelato est depositione dignum nec omnis ne-gligentia. vide tamen glo. in c. ea que. de offi. archidia. in versi. reatu.
c que dicit quod negligentia prelati est mortale peccatum[c] & idem dicit in dissimulatione. ℭ Not. in §. verum. quod exempti immediate pape subiecti tenentur petere confirmationem electionis a solo papa. dic tamen ꝙ etiam legatus de latere potest istorum exemptorum electio-nes confirmare: vt habes tex. quem tenebis menti in c. si abbatem. j. eo. lib. vi. procedit ergo iste tex. si legatus de latere non esset in parti-bus. Et ex tex. collige ꝙ de iure communi abbates & episcopi non te-nentur petere confirmationem a papa: sed potestas electionis confir-
d mande pertinet de iure ad eorum superiores[d] immediatos. nam pa-pa hic solum reseruat sibi potestatē confirmandi electiones exempto-rum qui immediate subiiciuntur pape. & de hoc vide quod not. glo. in c. quāq̄. j. eo. lib. vi. hodie vero papa reseruat sibi potestatem prouidē-di de omnibus dignitatibus: ita ꝙ potestas prouidendi hodie reser-
4 uatur pape. solet tamen ex gratia electos confirmare. ℭ †Not. in ver. itaq3. & tene menti ꝙ electi possunt immediate administrare in spiri-tualibus & temporalibus ante confirmationem habitam duobus ta-men concurrentibus. Primo ꝙ electio eoruz sit celebrata in cōcordia & dic in cōcordia scilicet nemine discrepante: vt no. in clemen. ne roma ni. j. eo. & in c. cupientes. in §. ad hec in glo. super verbo concedentes eo. titu. lib. vi. Secūdo requiritur ꝙ electi sint valde remoti. vtputa vltra italiam constituti. et loquitur iste tex. in exemptis immediate pape subiectis. Quid autem in aliis habentibus superiorem alium imme-diatum: vtputa archiepiscopū vel patriarcham. dicam cum glo. si. ho-die vero nō puto ꝙ de rigore habeat locum iste tex. quia ex quo papa reseruauit sibi potestatem prouidēdi de dignitatibus per consequens abstulit electoribus potestatem eligēdi vt in c. si. eo tempore. j. eo. li. vi. & per consequēs electio non cōfert ius electo ergo cessat dispositio. c. q̄ est fundamentum super concordi electione. nam de iure per electionez est initiatum matrimonium spirituale. vt in c. cum inter. s. eo. & in c. si. de transla. prela. vnde per eam ius acquiritur electo & potestas admi-nistrādi in habitu: vt dicit glo. singu. in c. quāto. lxiij. distin. & dixi in c. trāsmissam. s. eo. & per cōfirmationē solum datur potestas administrā-di in actu. vnde nō mirum si iste tex. propter lōgam distantiam prebet electo potestatem administrādi cum per prius hec potestas compete-ret in habitu. sed vbi electio nō tribueret hoc ius nō esset dicendum ꝙ huius. c. priuilegium cōpetat electo. nam vt dixi ex gratia hodie papa confirmat electos. ℭ No. vltimo ibi: munus benedictionis seu cōsecra-tionis. ꝙ istud. c. habet locū etiam in electionibus abbatū & episcopo-
e rum. nam benedictio pertinet ad abbates.[e] de quo vide ho. glo. in cle. ij. de sta. regu. cōsecratio vero ad episcopū. vt in c. quod sicut. s. eo. et in c. vnico.

c.vnico.de sac.vnc.vnde abbas benedicitur:eps vero cōsecratur:z mēs
litere est ꝙ lz exēpti recipiāt cōfirmationē a solo papa: benedictionem
seu cōsecrationē recipiēt vel a papa vel ab alijs scōm ꝙ consueuerunt.
xxiiij.q.j.pudēda.de iure aūt cessante cōsuetudine debēt recipere hāc
benedictionē seu consecrationē a solo papa seu eius autoritate:qꝛ ipse
est prelatus z diocesanus exēptorū.vt no.in.c.autoritate.de priui.li.vj.
z ita hodie obseruatur in oībus qui recipiunt dignitatē ab ipso papa.
5 ¶ † Primo ꝓ declaratione litere quero quid si superior examinauit z
cōfirmauit indignū per aliū vt qꝛ alteri cōmisit examinationē z con-
firmationē alicuius electi:z iste cōmissarius ex negligētia aut ex igno-
a rantia vel per malitiā cōfirmauit indignum.[a] solu.dicit hic Inno.ꝙ si
iste superior malitiose hāc potestatē nō delegauit sed vera fide ꝙ non
est ipse puniēdus.facit.c.si qū.xxiiij.di.z.c.cū scōm.j.de preben.secus si
malitiose hoc fecit:qꝛ dicebat electus indignus quē ipse fauore perso-
ne intēdebat cōfirmare.sed nolēs hoc facere per se cōmisit minus ido-
neo vel corruptibili potestatē examinādi z cōfirmandi.Dicit tū Host.
ꝙ in dubio non presumit dolus:sed qui illū allegat habet ꝓbare vt.l.
quoties.§.qui dolo.ff.de ꝓba.ꝓbatur tū ex cōiecturis:vt in.c.ij.de re-
nun.lib.vj.z in.l.dolū.ff.de dolo.Dubito an hoc dictū sit verū:z crede
rem dicēdū ꝙ nisi prelatus ex aliqua iusta causa alteri delegauerit te-
neatur ipse ex culpa seu malitia cōmissarij sui:qꝛ ex facto.s.alioꝝ quoꝝ
b operis vtitur[b] tenetur:vt in.l.j.ff.de publi.per Bar.in.l.neqꝫ.ff.de in-
cen.rui.nau.z vide glo.no.que hoc sensit in.c.ij.de tēpo.or.lib.vj.secus
c aūt vbi ex ꝓbabili causa hoc delegasset.¶ Scōo queritur[c] a quo pote-
rit ipse suspēsus indulgētiam ꝓmereri.doc.dicūt z bene ꝙ a superiori
suo.nam sicut superior eius eū suspēdit:ita pōt suspēsionē tollere.ar.c.
cum inferior.j.de maio.z obe.z.xxj.dist.inferior.z vide circa hoc quod
6 dixi in.c.tam literis.j.de testi.z glo.no.in cle.j.de here.¶ † Tertio qri
tur quid si aliquis canonicus fuit p̄sens in oībus actibus cōfirmatio-
nis z tacuit.nūquid post cōfirmationem possit obijcere cōtra electum
d crimina vel defectus.[d] Hosti.dicit ꝙ nō:per.c.si.j.qui ma.accu.pos.di-
cit tū ꝙ per viā denuntiationis poterit audiri ne indignus remaneat
in prelatura.z ꝓ hoc vltimo vide Inno.in.c.ad aures.de rescrip.Et ex
hoc sentit Hosti.ꝙ is qui nō fuit presens tpe cōfirmationis pōt obijce
re contra electū z cōfirmatū:intellige si restat adhuc cōsecratio:vt.j.c.
super his.j.de accu.alias regulariter nō auditur per viā exceptiōis cū
sit electus cōsecutus plenū ius vt in.c.post electionē.j.de cōces.prebē.z
in.c.cōstitutus.j.de appel.el.ij.sed poterit venire per viā denūtiatiōis
vel accusatiōis.z in his casibus pōt intelligi iste tex.z hoc ꝓcedit etiā
hodie iuxta no.per Fede.de sen.cōs.precalle.z vide qō latius dixi in iu
ribus ad que.s.remisi.¶ Quarto querit nūquid eo casu quo cōfirma-
tio electionis petit in curia debeāt citari illi quorū interest vel debeat
poni edictū scōm qō habetur.j.eo.c.si.lib.vj.Jo.an.cōcludit z bene:ꝙ
aut est talis dignitas que cōprehēdit in casu.c.cupiētes.j.e.lib.vj.z nō
est necessaria alia citatio vt ibi habetur.idē si sum⁹ in casu.c.j.j.e.lib.vj.
alš aūt salua plenitudine potestatis sedis apostolice dz seruari etiā in
curia dispositio huius.c.si.sed intellige ꝓprie.s.qū papa ꝓcedit per viā
cōfirmationis p̄dicte.hodie vō p viā reseruatiōis ꝓcedit z per viā ꝓ-
uisionis.ideo nō seruat dispositio illius.c.si.z facit quod no.in glo.fin.
7 ¶ † Quinto querit an istud priuilegiū de quo in si.c.habeat locū in po-
stulatis vt postulati i cōcordia si sunt valde remoti possint administra
re ante admissionē postulatiōis.doc.z bene ꝯcludūt ꝙ nō qꝛ ꝓ postula
tionē nullū ius acquirit postulato.initur eñi speciali gratia:vt in.c.
bone.z in.c.pe.de po.prela.z hec faciūt ad id qō.s.dixi vt hodie nō ha-
beat locū istud priuilegiū etiā in electiōe:cū ꝓ electionē nō acqrit ius
rōne predicta.Itē nō hz locū istud priuilegiū si legatus de latere esset
in illis partibus cū possent ad illū ꝓ cōfirmatiōe recurrere:vt in.d.c.si
abbatem.ergo cessat rō hui⁹ priuilegij.z per ꝯñs ipm priuilegiū.xvj.
q.j.generaliter.¶ In glo.in ver.etatis in si.not.glo.in si.z simile ha-
buisti.s.e.cū dilecti.z de hac materia dicvt ibi plenius dixi.¶ In glo.
in ver.potestatis.ibi:ipso iure no.glo.z idē finaliter tenet Inno.dicit
tū ꝙ hāc potestatē perdit cū superior declarauit ipm cōfirmasse indi-
gnū ex negligētia vel malitia.Ex ex hoc iuncto tex.no.ꝙ ꝓ hoc verbū
careat:inducit canō late sniē.idē vr ꝓbari in.c.s.pxi.qꝛ nō vr ex ꝓprio
significato requirere factū dolo.idē no.glo.de verbo.subiacet.in.c.vni
co.de iniur.lib.vj.in si.z vide qō dixi in.c.clericis.j.ne cleri.vel mona.
¶ In gl.in verbo suspēdat.ibi:varie pene statuunt a canonibus.prin
cipiū huius glo.melius caderet in.§.epi.vbi dicitur ꝙ epi nō debēt ad
sacros ordines ꝓmouere indignos si volūt effugere canonicā vltionē.
Nā si queratur que sit ista canonica vltio potes recurrere ad iura que
hic ponunt in prin.gl.Et instat latius hic Hosti.circa prelatos ordinā
tes aut ꝓmouētes indignos:sed qꝛ iura in hac materia loquētia satis
clara sunt nō puto hic instandū.esset eñi potius laboriosum ꝙ subtile.
z vide glo.in.c.is qui ecclesiasticis.hic allega.in glo.z in si.glo.Vel dic
melius.vt no.in.d.c.graue.nā vbi sit suspēsio a totali collatione benefi
ciorū:merito ibi requiritur monitio precedens hic aūt in penā delicti
priuatur potestate cōfirmādi primū successorē z suspēditur a primo be
neficio donec visum fuerit superiori.¶ In gl.in ver.vltra italiā ibi:cū
ꝯsuetudini stetur.vult ergo glo.stādum esse cōsuetudini cū querit qui
dicātur valde remoti.Goff.dicit ꝙ imo stādum est litere.q.d.cū litera-

a ☞ Sebasti. Sapia.¶ Indignum. Adde ꝙ si aliqs ꝓmouit scienter
indignū ad sacros ordines.tenet ecclesie quā lesit ad interesse ita petr.
de anch.in cle.j.in vlt.no.de eta.z qualita.refert z sequitur Feli.in.c.si
quando.col.iiij.versi.de inferioribus.s.de rescrip.
b ¶ Operis vtitur.adde Alex.consi.j.iij.lib.ro.cōs.cliij.

met declarat seipsam dum subijcit videlicet vltra e
c italiā[e] cōstituti:nō est a vbis litere recedēdū.vnde
cōiter vltramōtani habēt hoc priuilegiū.z hoc vr
placere Hosti.qui intantum inheret litere quod
dixi ꝙ si curia romana esset apud Taurinum.s.
in finibus Italie ꝙ electi ecclesiarum vicinarum
qui essent extra Italiā gauderēt hoc priuilegio.
Sed certe multū resistit Hostiē.litera dū dicit ꝙ d
valde remoti gaudēt hoc priuilegio.vñ illa verba
videlicet vltra zc. fuerūt posita causa exēpli: que
nō habēt restringere dictū seu rōnem dicti.nā ra
tio hui⁹ priuilegij fuit ne ecclesie paterētur dānū e
in expectāda cōfirmatione electi ꝓpter nimiam
distantiam locorū.vbi ergo cessat ista rō:qꝛ eccle-
sia ad quā qs est electus vt vicina curie dz cessare
hoc priuilegiū.ad hoc tex.optimus in.l.cū pater.
§.dulcissimis.ff.de leg.ij.vbi pz ꝙ vba dispositio-
nis sunt restringēda ad rōnem ipsius dispositio-
nis z nō ecōtra.papa enim dum loquebatur hic:
f erat rome[f] z sic habuit respectū ad magnā distan
tiam que cōiter contingit a roma vsqꝫ ad partes
vltramōtanas.¶ Dubitatur etiā hic qd si curia
existeret vltra mōtes nūquid italici gaudeāt hoc
g priuilegio[g] z tenet Hosti.ꝙ sic:qꝛ curia existente
vltra montes italici respectu curie possent dici vl
tramontani.z idē tenuerūt Guil.z Bar.in.c.aua-
ritie.j.eo.lib.vj.dicit Joan.an.ꝙ hoc dictum sibi
placeret si iste tex.priuilegiaret vltramōtanos sz
litera loquitur de cōstitutis vltra italiā:que ver-
ba nō possunt adaptari cōgrue ad italos:cū ipsi f
nō sint vltra italiā:imo in italia.Et per hoc deci-
ditur illa questio.nunquid curia existente vltra
mōtes electi vltramōtani gaudeāt hoc priuilegio
si sunt valde remoti a curia romana.Cōpo.videt
primo tenere ꝙ nō:qꝛ cessant verba z causa consti
tutionis.lxj.dist.in.§.his olbus.in cōtrariū alle-
gauit.l.j.§.serum.ff.de posiu.quasi sentiat ꝙ ista
causa fuit hic impulsiua.z nō finalis.ideo ea ces-
sante nō debet cessare cōstitutio sed ex mēte Ho-
stiē.Bar.z Guil.fuit ꝙ isti nō gaudeāt.nā cum ipsi
dicant italos hoc casu gaudere hoc priuilegio:ta
cite sentiūt ꝙ causa priuilegij finiat in vltramon-
tanis.Joā.and.dicit se consuluisse cuidam electo
vltramōtano cui contigit iste casus ꝙ ante factū
nō immisceret se administrationi:qꝛ cū istud ius
sit dispensatiuum z exorbitans:nō debet extendi
extra terminos litere:ar.in regula que a iure cōi
exorbitāt.de reg.iur.lib.vj.sed post factū dicit pe-
nam locū nō habere si vltramōtanus electus ad-
ministrauit qꝛ pena debet stricte intelligi:vt in.c.
statutum.j.eod.lib.vj.sed licet curia existat vltra
montes non cessant ꝓpter hec verba huius tex.
nec etiam ratio: quia posset esse maior distantia
inter curiam romanam ibidē existētem z electum
vltramontanū ꝙ cōtingeret curia existēte i italia
quo ad oēs vltramōtanos.sepe eñi scōm cūr num
cōsulimus ante factū:cuius contrariū cōsulimus
post factū facit qō no.in.c.verum.de iureiur.et te-
ne menti hūc modū cōsulēdi cū dispositio pena-
lis est dubia.simile not.in.c.j.j.de deci.lib.vj.dñs
Ant.dicit ꝙ hec ratio Jo.an.sibi nō placet.dictū
tamē est verū in se.nā ad intellectum dispositiōis
dz cōsiderari persona loquēs.ad hoc.c.magne.j.
de voto.sed papa tpe quo edidit istā cōstitutionē
erat rome vt innuunt verba tex.in fin.ideo facit
mentionē de constitutis vltra italiā:qꝛ isti cōiter
distant a curia romana.z ideo cōcludit hoc priui-
legium habere locū in omnibus valde remotis a
8 curia romana.† Et qui dicantur valde remoti re
currēdum est ad arbitriū iudicis qui informabit g
motum animi sui scōm distātiam que est a roma
vsqꝫ ad partes vltramōtanas.cū iste tex.hic ap-
pellet istos valde remotos.z rōne huius magne
distātie priuilegiauit electos.z videtur hec ratio

☞ Sebasti. Sapia.
¶ Scōo querit.
Vide not.ꝓ alex.
z alios.i.l.ij.ff.qō
quisqꝫ iu.vbi po-
nūt an qs q acci
pit imperitū as-
sessorem teneat.
¶ Vel defectus.
Adde qō voluit
Oldra.consi.cj.
☞ Sebasti. Sapia.
¶ Vltra italiā.
vide Feli.i.c.po-
stulasti.char.vlt.
col.j.v.limita qn
to.vbi refert Ol-
dra.tenētē ꝙ dis-
positio hui⁹.c.hz
locū nūc curia ro
mana sit citra vel
vltra mōtes.dū-
modo elect⁹ mul
tū distet a curia:z
ꝓpterea not.hūc
tex.ad hoc ꝙ dis
pēsatio extendit
qū est clausa l cor
pore iuris.
Zacharias.
¶ Erat Rome.
adde ꝓ modū in
cidentis ꝙ papa
nō dz sine cā trās
ferre sedē suā de
romana ciuitate
ita no.Inn.in.c.
exposuit.j.ō nila.
Jo.an.i.c.funda-
mēta.de ele.li.vj.
iste in.c.ego.col.
iij.v.ex hoc.de iu
reiurā.z ibidem
Fel.col.si.v.j tex.
ibi:apostolorū.
Anto.Francis.
¶ Vide ad h an
papa possit mu-
tare sedē de vrbe
ad aliū locū:alb.
de rosa.in.l.iij.C.
de sum.tri.z si.ca.
z gñaliter de po-
testate.pape vide
gl.i.c.sicut vnire
de exces.pla.z i.c.
j.ꝙ trāslationē.ō
offi.leg.et in cle.
ij.in prin.de reli.
domi.z vide bal.
in.l.si testiū.et in
aut.hoc iter libe
ros.C.de testa.et
in.l.cū quā.C.de
sideicō.z in ti.de
pace cōstan.in.§.
liberatio.in vsib⁹
feu.z in ꝓe.vsus
feu.in.j.dini.j v.
aliqua sz pauca.
¶ Hoc priuilegio.
Adde qō late vo
luit Oldr.expli-
cans intellectum
huius.c.cōsi.ix.

a ⁂Sebasti. Sapia. ¶ Intentioni. Hec omnia et plura alia refert do. Franciscus Curtius senior. in consi. lx. Ticinensi statuto. col. viii. et ix.
b ⁂Sebasti. Sapia. ¶ Imperatoris. Vide Salic. in. l. bene a zenone. col. i. cũ quatuor seq. C. de quadri. prescri. vbi late an imperator ante coronationem possit administrare. vide Feli. in. c. cũ te. col. ii. ꝫ. de rescri.

c ¶ Administrare. Adde late Oldra. consi. clxxx. Zacharias. ¶ Adde qđ ad hoc vt dictũ procedat tria cõcurrant opi. s. quod sit in ɔcordia electus immediate ecclesie capitulo subiectas ⁊ quod sit extra italiã cõstitutus nisi forte curia eis mõtes resideret vt plene per Car. Mõdag. in tract. suo de elec. i. parte. c. lvi. de hoc latius per Bertha. de str. in suo tracta. de epo. parte. iiii. in princ. lib. iii. q. iiii. cum pluribus seq. Oldra. consi. cxlvi. ⁊ cõsi. cxci. Ro. cõsi. cccxxx. col. v. versi. qđ vltimum. Spec. in ti. de rescrip. presenta. §. si. versic. item ꝙ obtentã. vbi etiaꝫ quid in papa imperatore: ⁊ aliis multis ⁊ ibi Joan. and. ad ipsum.
d ¶ Valet. Adde Oldra. ɔsi. cxlvi.
e ¶ Prelatura. adde quod voluit Rap. alle. lxxix. ⁊. lxxviii.
⁂Sebasti. Sapia.
f ¶ Sed si. Vide Alex. in consilio cxx. ponderatis narratis. colũ. ii. in fi. in. v. volu. et Are. l. l. quoties. ff. de acqui. here.

optima ⁊ eaꝫ originaliter tenuit Jo. de fantusiis dicens ꝙ causa finalis huius priuilegii fuit longa distantia a curia romana. ⁊ qđ illa verba text. videlicet vltra italiam cõstituti fuerũt posita causa exempli: ⁊ ea que dicũtur causa exempli nõ habent restringere dispositionem ⁊ no. c. i. ne cle. vel mona. Et hanc opin. fuit olim secutus dñs meus do. Cardi. sed postea ab hac opi. recessit qr difficile esset determinare qui dicantur valde remoti. vnde dicit ꝙ cum iste text. sit correctorius non dꝫ extendi vltra terminos litere etiam per idẽtitatem rõnis vt no. glo. in. c. indẽnitatibus. in. §. ceterum. ꝫ. eo. li. vi. quod etiã voluit Bar. in aut. quas actiões. C. de sacr. san. eccle. vnde cõcludit ipse ꝙ oẽs vltramõtani gaudent hoc priuilegio siue sint vicini siue ꝓpinqui. Et ꝙ illa verba tex. vltra italiã cõstituti: fuerũt apposita nõ cã exẽpli: sꝫ tanꝙ dantia formã priuilegio. sꝫ hoc dictũ mihi nõ placet. est eñ potius imponere legẽ verbis ꝙ rebus cõtra. c. cõmissa. ꝫ. eo. lib. vi. Itẽ ꝫm hoc dictũ nunꝙ haberet locũ iste tex. in italicis curia existẽte vltra montes. deficerẽt eñ verba. quod est cõtra mẽtem huius. c. ꝙ nõ habet priuilegiare ecclesias vltramõtanas sed dei ecclesias in genere: vt pꝫ ibi ꝓpter necessitates ecclesiaꝝ. vnde dicerẽ cõcludẽdo ꝙ vbicũꝙ cõcurrit distãtia locorũ saltẽ tanta quãta est a romana ciuitate vsꝙ ad terminos italie et exẽptio electorũ ꝙ semper habeat locuꝫ iste tex. vnde si curia est vltra mõtes: diceremꝫ ꝙ italici et vltramõtani valde remoti gaudeãt hoc priuilegio. Si vero curia est in italia tũc italici non gaudent hoc priuilegio: qr non est italia tam magna ꝓuincia vt existẽtes in italia dicant valde remoti quo ad istud priuilegiũ obtinendũ vt tex. hic clare innuit.
9 † Nec ob. si dicat ꝙ istud ius tanꝙ correctiuum nõ debeat extẽdi vltra terminos lr̃e. Ad hoc eñ rñdeo duob⁹ modis. primo ꝙ illud dictuꝫ nõ habet locũ vbi ratio legis exprimit in lege: qr tunc ad limites rõnis debet extendi ius quantũcunꝙ correctiuũ. vt no. Bal. in aut. quas actiões C. de sacrosanc. eccle. quinimmo vbi ɔcurrit olmoda eadẽ ratio non ꝓprie sit ibi extensio: sed ex mẽte legis cõprehenditur ois casus in quo concurrit illa ratio: vt dicit glo. singu. in. c. i. de tẽpo. ord. lib. vi. ꝓbatur rõne. nam lex non cõsistit in verbis sed in sui rõne. nã verba deseruiũt intentioni.[a] et non ecõtra: vt in. c. secũdo requiris. de appel. et in c. intelligentia. de verb. sig. ⁊ in. l. non dubiũ. C. de legi. ⁊ in regula si. ⁊ ibi per Dy. de reg. iuris. lib. vi. ⁊ vt notanter dixit Bal. in. l. maximum vitiuꝫ. C. de libe. prete. ⁊ in. l. scire oportet. ff. de excu. tut. sic eñ se habet ratio legis ad verba legis sicut anima ad corpus: vnde sicut anima dominatur corpori: ita ratio verbis. quinimmo voluit ideꝫ Bal. d. l. maximũ vitiũ. ⁊ post Cy. in. d. l. non dubiũ: ꝙ etiã si ratio non sit expressa in lege ex quo non potest coniecturari nisi vnica ⁊ naturalis ratio ipsi⁹ legis: debet fieri extensio ad limites rõnis ꝓsumpte. hic aũt in tex. nostro satis apparet de ratione huius priuilegii. emanauit eñ ꝓpter magnaꝫ distantiam ne ecclesie patiantur interim detrimẽtum in spiritualibus et temporalibus. Secundo principaliter potest responderi ꝙ cum istud ius priuilegiatiuum emanauerit in fauorem ecclesiarum non debet restringi licet sit correctiuum vel penale: sed extendi fauore ecclesiarũ. vt dicit glo. no. in. c. sciant cuncti. ꝫ. eo. lib. vi. et Joã. andr. in. c. fina. ꝫ. eod. titu. ⁊ lib. Et per predicta dicerem ꝙ si electus non multum distaret a curia romana tamen ꝓpter viarum discrimina non posset ire nec mittere de proximo pro confirmatione obtinenda ꝙ haberet locum istud priuilegium: quia licet verba deficiant non deficit mens et ratio legis. nam eadem ratio est in nõ multũ remoto q propter impedimentum non potest ire nec mittere ad curiam que est in loco valde remoto. ⁊ pro hoc facit in ar. ho. tex. in. l. tutor qui. ff. de administ. tuto. ibi tutor administrat necessitate instante ante confectum inuentarium. ad idem. xvii. q. iiii. in. c. nullus. et quod no. Pau. in clemen. i. de rebus eccle. non alie. ⁊ faciunt ad questionem quã tangam in glo. sequen.
10 ¶ † In glo. fina. ibi: ⁊ in romano pontifice: defertur enim sibi plenum ius ex sola electione: quia non habet superiorem a quo petatur electionis confirmatio: vt in. c. licet. in fi. ꝫ. eo. Adde tertium casum in electione abbatisse: quod intellige prout habetur in. c. indẽnitatibus. §. si vero. ꝫ. eo. lib. vi. Est ⁊ quartus casus in electione imperatoris:[b] nam saltem ex consuetudine hodie est introductum vt electus
b
c possit immediate administrare.[c] de quo vide glo. plenam et no. in cle. romani. de iureiurando. Potest addi et quintus casus cum consuetudo tribuit ius plenum ex sola electione: ita ꝙ non requiratur alia confirmatio: vt hodie est videre in electione rectoris scholarium: nõ enim recipit confirmationem ab aliquo et ꝙ valeat talis consuetudo tenet Bald. in aut. habita. C. ne fi. pro pa. Regulariter electus ab vniuersitate etiam seculari debet confirmari a superiore: vt est glo. not. in. l. priuatorum. C. de iurisdi. om. indi. ⁊ tenet Bald. in dicta autenti. habita. ¶ Dubito tamen an valeat consuetudo in dignitatibus habentibus curam animarum per id quod legitur et not. in. c. venerabilis. de consuetu. Posset tamen sic distingui: ꝙ aut consuetudo tribuit plenum ius electo ex sola electione: ita ꝙ ipsa electio habet vim prouisiõis seu
d electionis et confirmationis. et tunc valet[d] consuetudo. nam poterunt electores prescribere istud ius prouidendi. arg. in. c. cum dilectus. ꝫ. de consue. Aut habet consuetudo vt electus administret ante cõfirmationem quam tamen tenetur a superiore petere. ⁊ tunc nõ valet talis consuetudo: quia potest esse damnosa ecclesiis: quia nonnunꝙ contingeret ꝙ indignus administraret. ad hoc. c. i. ꝫ. de cõsue. ⁊ facit. c. auaritie. ꝫ. eo. lib. vi. ⁊. ꝫ. in. c. qualiter. ¶ In ca. glo. ibi: sed contra videtur: concludit ergo glo. istud ius non habere locum in electis qui recognoscũt alium superiorem preter romanum pontificem: ⁊ cum hac gl. transeũt hic cõmuniter doct. Sed credo per ea que dixi. ꝫ. in preceden. glo. posse sustentari contrarium: quia licet hoc. c. contineat priuilegium: est tamen redactum in corpus iuris. nec fuit mens pape priuilegiare exemptos ratione exemptionis: sed propter necessitatem ⁊ vtilitatem ecclesiarum: considerans ꝙ exempti nõnunꝙ sunt valde remoti a romana curia quod de facili non contingit in non exemptis respectu superiorum suorum. sed vbi casus contingeret non video quare istud. c. in eis non debeat habere locum cũ sit fauorabile ipsis ecclesiis: vt. ꝫ. plenius dixi. ¶ In ca. glos. ibi: sed contrarium verum est in hoc casu. not. bene hanc particulam glo. cum qua trãseunt communiter hic docto. Et ad contraria respondent ꝙ ꝓcedunt vbi electus non habuit vim vel potestatem administrandi a superiore nec autoritatem confirmationis: vel quando precessisset sententia cõdemnationis vel inhibitio superioris vel notoria suspensio: tunc enim non tenerent gesta. vt in. c. veritatis.
11 in fi. de do. ⁊ contumia. xxxii. distinc. in. c. verum. † Et vt habeas latius hanc materiam expediendo glo. Inno. ⁊ Compost. diuido eã in duos articulos. Primus est nunquid gesta ab eo qui se gerebat pro prelato
e teneant vel sint reuocãda si postmodum deiiciatur ab illa prelatura.[e] Secundus articulus: nunquid contra eum qui gerit se pro prelato alicuius ecclesie agẽte pro iuribus ipsius ecclesie possit obiici defectus tituli vel aliquod crimen ad effectum repellendi eum ab agendo. Primo procedam enumerando aliquos casus. Et primus casus sit quido gerebat se pro prelato tamen non erat in possessione: ⁊ tunc indubitãter non valent gesta. argu. in. c. consultationibus. ⁊ quod ibi not. de iurepatronatus. nec hoc casu communis error sustineret gesta ex quo deficit possessio. Ad hoc quod legitur ⁊ nota. in. l. barbarius. ff. de officio presidis. ⁊ in. c. dilectus. ꝫ. de religiosis domibus. et facit quod no. Inn. in. c. ii. de in integrum restitutione. ⁊ in. c. in literis. de restitu. spoliato. et facit glos. hic in eo ꝙ ponderat istum non fuisse in quasi possessione etiã si credatur verus prelatus nõ tenẽt gesta in dãnũ ecclesie. vnde isti soluẽtes nõ liberãtur nisi cũ eo cõtraxissent: vt in. l. si vrbana. ff. de ɔdi. indebi. ⁊ ibi per Bar. ⁊ Inno. in. d. c. in literis. vnde si intrusus aliquid alienauit dꝫ id reuocari: vt in. c. alienationes. xii. q. ii. vbi ho. text. et ibi
f per glo. ⁊ Archi. Sed si[f] aliquẽ cõtractũ fecisset de rebus ecclesie puta locãdo: tũc pensionẽ sibi soluẽtes essent liberati: qr solũ erũt obligati rõne cõtractus initi cuꝫ intruso vt in. d. l. si vrba. ⁊ no. Inno. in. d. c. in literis. secus si fuissent pensionarii ecclesie ex cõtractu primo inito cũ predecessore: qr tũc nõ liberarẽtur soluẽdo intruso: vt p Bart. ⁊ Inn. in locis prealleg. nec cõis error iuuat ex quo deest autoritas superioris. naꝫ l. barbarius. preall. fundat se super cõi errore ⁊ sup autoritate superioris. nã ille seruus q putabat liber habuit officiũ a superiore: ⁊ sic cõcurrebãt ibi duo: scꝫ autoritas superioris ⁊ cõis error. secus aũt vbi adesset vnũ tantũ: vt tenuit hic Inno. ⁊ bene ⁊ Bald. in repeti. d. l. barbarius. Pro hoc facit glo. que ponderat istũ fuisse in quasi possessiõe plationis de licentia pape. ⁊ ꝙ ꝓ prelato habitus est. nec ob. c. querelã. ꝫ. e. ⁊. c. cõsultationibus. preallег. in quibus patet ꝙ sufficit sola possessio ad validitatem actus. nam illa iura loquuntur quando ius non resistit possessioni sicut in casu nostro. non enim potest quis administrare ex sola possessione

a possessione[a] nisi habeat autoritatē supioris vt in regula bñficiū.de re.
12 iur.lib.vi.ꝛ.c.ex frequentibus.de insti. ¶ † Tertius casus[b] cum quis se
b gerit ꝑ prelato ꝛ habuit cōfirmationem a superiore:sed ex aliquo de-
fectu nō tenuit cōfirmatio vel electio ꝛ tūc gesta per istū nō debēt retra
ctari ex quo alias legitime gesta sunt cū hic cōcurrat autoritas supio-
ris ꝛ cōis error.vnde sumus in casu.l.barbarius.ꝑ preal.ꝛ facit tex.iij.q.
vi.§.tria.v.verū.ꝛ l.l.si arbiter.C.de sen.ꝛ interlo.om.iu.vbi tenet snīa
lata a delegato q putabat liber lȝ postea appareat eū fuisse seruum: si
ergo tenēt gesta a delegato ꝑpter cōem errorem ꝛ autoritatē supioris:
multo fortius debent tenere in ordinario in cuius officio versat maior
vtilitas publica.ꝛ idē dicēdum in.q.huius glos.Nā ex quo iste electus
habebat potestatē administrādi autoritate superioris vel huius iuris:
debent tenere oia gesta alss legitime facta lȝ postea cassetur sua electio
vel ꝑnūcietur nulla.ꝛ intelligo quādo cōmunis error concurrebat:vt
qꝛ putabatur cōmuniter eū esse legitime electū:qd etiā sentit ista glo.
¶ Quartus casus principalis cū is q gerebat se ꝑ prelato fuit electus
ꝛ confirmatus seu ꝓuisus per superiorem tamē postea aliqd egit pro-
pter quod fuit priuat⁹ ipso facto prelatura:puta qꝛ incidit in heresim.
viij.distin.quo iure:ꝛ tūc si ista priuatio fuit occulta tenēt oia gesta. Et
idem videtur qñ dubitatur de priuatione nam ex quo tolerabat in of-
ficio: debēt tenere oia acta interim gesta:vt in.c.nōne.viij.q.iiij. et ibi
per Archi.Sed si suspensio vel priuatio esset notoria vel inhibitio su-
perioris precessisset tunc non tenerent gesta vt in.c.veritatis.de dolo ꝛ
13 contuma.ꝛ in.§.verū.xxxi.dist. ¶ † Quid autē in gestis ab excōicato
presertim in spiritualibus vide qd plene dixi i.d.c.veritatis.ꝛ hec suffi
ciant circa primum membrū. ¶ Quo ad scdm nūquid cōtra istū agen
c tem possit obijci de defectu tituli[c] vel de aliquo crimine.dic ꝙ aut non
est in possessione prelature:ꝛ tūc potest opponi ꝙ nō habet titulū sal-
tem legitimum:ꝛ sibi asserēti cōtrarium incūbit onus ꝓbandi:vt not.
do.de Ro.decisi.iiij.ꝛ hoc ꝓcedit tenēdo opi.illam ꝙ electus cōfirma-
tus possit administrare.lȝ non sit in possessione.de qua plene dixi in.c.
14 transmissam.ſ.c. † aut dō est in possessione prelature:ꝛ tūc si possessio
est recens tenetur probare titulū:vt notatur per Jo.and.post Inno.
ꝛ Hosti.in.c.j.de cōces.preben.lib.vj.ꝛ per do.de Ro.deci.preall.sic li-
mita dictum Cōpo.ꝛ doc.hic dum sentiūt ꝙ si cōtra prelatū remotus
excipitur in curia defectu tituli ꝙ sufficiat ꝓbare possessionē.nā debet
intelligi quando possessio non est recens.si vero possessio est antiqua:
tunc non obstat exceptio defectus tituli:qꝛ ex quo superior suus eū lō-
go tempore in possessiōe sustinuit presumitur ꝙ habuerit titulū vnde
hec presumptio transfundit onus ꝓbandi in aduersariū vt in.c.vnico.
vt eccle.benefi.ꝛ per Jo.and.ꝛ do.de Ro.in locis preallег.Hoc verum
nisi talis possessio patiatur ipsum super titulo.nā tunc est presumptio
contra eum ideo potest sibi obijci in iudicio ꝙ non habet titulū. satis
est tamē ꝓbare aliqualiter de titulo ad effectum agēdi:vt in.c.veniēs.
el.ij.ſ.de testi.ꝛ tenēt dñi de Ro.in prealleg.decisio.in fi. Si aūt oppo-
neretur ꝙ nō hȝ titulum legitimū.nō tamen negatur oino titulus. et
talis exceptio nō debet admitti sm Cōpost.hic.Quia omnia gesta te-
nent ex quo intercessit autoritas superioris et est in possessione prela-
ture:vt.ſ.dixi.nec dȝ admitti exceptio criminis:qꝛ ex quo toleratur in
prelatura valent oia gesta:vt in.c.nōne.ꝛ ibi per Archi.facit quod no.
Innoc.in.c.inter dilectos.de exces.prela.Exceptio vero excōicationis
d etiam si non sit notoria dȝ admitti ꝑpter periculum cōmunionis[d] sm
Inno.ꝛ Cōpo.qd satis placet.onus tñ ꝓbandi incūbit opponenti vt
15 in.c.pia.de excep.lib.vj. ¶ † Nec ob.si dicatur ꝙ cōtra testē toleratum
admittitur exceptio criminis:vt in.c.super eo.ꝛ.c.testimoniū.ſ.de test.
Ad hoc eñ no.rñdet Inno.ꝙ aliud in teste lȝ testificari in se publicuȝ
officium:testis tñ non reddit testimonium ratiōe publici officij qd hȝ
ideo in teste nō operatur tolerantia.sed secus in prelato qui hȝ publi-
16 cum officiū.ꝛ ad predicta adde qd no.Spe.in ti.de ac.§.j. ¶ † Et in fi.
glo.no.bene hanc vltimā qōnem glo.ex qua collige ꝙ ex contractu ge
sto cum intruso nomine ecclesie pōt eo remoto verus prelatus agere.
ar.in.l.si vt ꝓponis.C.de rei vēd.ꝛ hoc firmauit Bart.in.d.l.si vrbana.
in fi.ꝛ habes glo.similē in.c.si.ſ.de schismati. Hosti.tñ voluit limitare
gl.vt ꝓcedat in diuersis ꝯtibus initis per intrusum cū diuersis perso
nis:vt tūc teneant cōtractus initi in fauorem ecclesie.secus in illis qui
afferunt dānum nec debet fieri compensatio dāni ꝛ cōmodi ex quo di-
uerse sunt persone.secus dic in diuersis ꝯtractibus initis cū eodem:qꝛ
tunc dȝ fieri compensatio.Sed Jo.and.tenet etiā in hoc casu cū glo.vt
in diuersis cōtractibus nūq̄ fiat cōpensatio lȝ cū eadē persona sint ge
sta secus in vno ꝯtractu cū eodē gesto.nam tūc nō pōt ecclesia recipere
partem in fauorē suū ꝛ reijcere ꝑ parte alia qꝛ vnus ꝛ idē cōtractus nō
debet claudicare.aut eñ totus cassabitur aut sustinebitur.arg.ho.in.l.
quod si minor.ꝛ in.l.etiam.ff.de mino.xxv.anno.ꝛ facit.c.j.in fi.ſ.de in
integ.resti.ꝛ hoc satis placet.Abbas.

1 ¶ Expense que fiunt in negotio electionis debent restitui postea
ab elect.3.5.7.
2 Capitulum non debet occupare bona prelature:prelato mortuo:ꝛ qs
debet ea custodire:vide in nu.8.
4 Visitatio quā faciunt prelati dȝ fieri expēsis subditorū qui visitantur.
6 Expense que fiunt in funerabilibus prelatorū:aut fiant de bonis pre-

a ¶ Ex sola possessione.Adde Fede.de se.consi.lxi.
b ꝯ Sebasti. Sapia. ¶ Tertius casus.Vide Jaco.de belloui.in dispu
ta.sua incipi. cauetur aliquo iure. quam ponit post. l.ij.C.quomodo
et quando iudex.vbi querit si aliquo iure cauetur ꝙ electio vel colla-
tio dignitatis vel honoris vel officij debeat fieri cum certa solennita-
te et aliquis talem dignitatem vel officium obtinuerit non seruata ista solennitate: an existens in illa dignitate multo tempore si gessit multa teneant.tādem cōcludit ꝙ non qꝛ deficit illa solennitas.

lature vel de patrimonio defuncti.

V T preterite. Expense necessarie quas facit capitulum ꝑ electione prelati:de
bonis prelature debēt fieri vel reddi.
Primo ponit dictum qd secūdo determinat.ibi:
dūmodo. ¶ Casus literalis. Statuit papa in.c.
isto vt expense necessarie que fiunt vacante eccle-
sia per capitulum pro negotio electionis de bo-
nis episcopatus siue patriarchatus integraliter
restituantur dummodo canonici nō occupent bo
na episcopatus post decessum prelati. Bernard.
1 ¶ † Not.primo ꝙ capitulum non tenetur ex pro
prijs redditibus facere expensas pro electionis c
negotio cum procurent vtilitatem prelature.ꝛ ad
hoc quotidie solet allegari iste text. ꝛ vide alium
text.bonum in.c.cupientes.in.§.penulti.ſ. eodem
lib.vi. ¶ Secundo not. ibi fiant vel reddantur. d
duas practicas in huiusmodi expensis habēdas.
potest enim capitulum sede vacante capere de
redditibus ipsius prelature tantum quod suffi-
ciat pro expensis hoc innuit textus ibi dum dicit
fiant.Potest ꝛ secundo expendere capitulum de e
proprijs redditibus et postea repetere ex bonis
prelature puta a prelato nouiter creato ꝛ hoc in-
nuit text.in verbo reddantur:et vtrumq; moduȝ
sentiunt hic docto. ꝛ clarius Archidia.in.c. fina.
2 lxiiij.distin. ¶ † Tertio not.ꝙ sede vacante non
potest capitulum occupare bona prelature:ꝛ con
tra occupantes sunt hodie prodite pene. de qui-
bus in.c.quia sepe.ſ.eod.lib.vj.ꝛ in.c.presenti. de
offic.ordi.lib.vj.et facit quod habetur in clemen.
statutum.ſ.eod. ¶ Vltimo not.hic docto. ꝙ licet
collegium eligentium possit constitui ex diuer-
sis ecclesijs ad actum electionis:tamen solum ca-
pitulum ecclesie vacantis prosequetur negotium
electionis iam facte.hoc videtur probari hic iun
cto.c.scriptum.ſ. eod. nam in electione patriar-
che constantinopolitani concurrunt ad eligendū
clerici aliarum ecclesiarum:vt in dicto.c.scriptū.
et tamen solum capitulum constantinopolitane
ecclesie prosequitur hoc negotium electionis.
¶ Aduerte quia hoc dictum simpliciter non pro
batur ex istis iuribus.nam in.c.scriptum.illi cle-
rici aliarum ecclesiarum fuerunt admissi ex gra-
tia ad actum electionis.vnde electione facta non
possunt aliquod ius pretendere cum sint functi
gratia eis facta.argumen.in.c.literis. de restitu.
spoliatio.sed vbi ex consuetudine vel priuilegio
forinseci haberent ius eligendi vna cum capitu-
lo ecclesie vacantis crederem quod etiam forin-
seci clerici possunt prosequi negotium electionis
quia ex quo habent ius eligendi interest eorum
vt electio habeat effectum.ad hoc quod legitur ꝛ
3 no.in.c.ij.de in inte.resti. ¶ † In glo.ibi:vel als.
gloss. non aperit an qualitercunq; fiant expense
in negotio electionis possint peti de bonis ꝑlatu
e re.[e] Nam debes scire quod quandoq; fiunt expē-
se pro electione fienda:puta in vocandis canoni-
cis absentibus vel pro tabellione qui solet voca-
ri vt conficiat instrumentum super ipsa electio-
ne fienda vel in consulendo iurisperitos. Quan-
doq; fiunt pro electione facta promouenda: puta
vt obtineatur confirmatio vel vt electus consen-
tiat electioni iam facte qui est absens a loco vbi
facta est electio. Vincen.fuit hic in singulari opi.
dicens ꝙ expense ꝑ electione facta vel fienda de-
bent fieri ex bonis capituli qꝛ capitulum in eligē
do exercet officiū suum ꝛ vtilitatē suaȝ ꝛ punitur
si non eligit:vt in.c.ne pro defectu.ſ.eo.Sed ex-
pense fiēde pro electione iam facta promouenda
debent deduci de bonis prelature.ꝛ in istis expē-
sis intellexit istum textum.Sed Compost.tenuit
contrariū hic dicens ꝙ indistincte expēse debent

c ¶ Tituli.Adde vt per Fede.consilio.ciij.

d ¶ Communionis.Adde vt per Ludo.Romani consi.cclxxvij.

e ¶ Prelature. Adde Fede.consil.cxix.vbi ponit qualiter ꝓbens. et ad materiam vide Oldr.consi. xvij.

Sebasti. Sapia.
a ¶ Nisi expense. Faciunt not.per Abb.in.c.cū pro causa.j.de pcura. vbi tenet q expē sas factas p vtili tate capituli non solū extrane⁹ sed quilibet de eccle sia pōt repetere a caplo.vide etiā Abb.i.c.de mul ta.de preb.in.vj. vbi ponit an pla tus pōt retinere expēsas quas fe cit de proprio pa trimonio.

Sebasti. Sapia.
b ¶ Nunqd expen se. Hanc qōnē la te examinat Pe. de vbal.de puteo in tractatu cano nice epalis ꝛ par rochialis.in vlt. chart.vbi incipit a papa et querit de singulis: cui⁹ expensis debeāt funerari.

c ¶ Do.Cardina. Adde videndum eius cōsi.cxxvij.

d ¶ Ad economū. Adde qd voluit Rap.alle.lxxxi.

e ¶ Et furtū.adde Ancha.lete con silio.clvij.

fieri de bonis prelature cum tex.hoc generaliter
dicat p electionis negotio ꝛc.nec restringit se cir
4 ca electionē iam factā promouēdam. † Nec obst.
motiuū Vincē.qꝛ sepe quis facit expēsis alterius
id ad qd tenetur:vt patet in visitatione prelati.nā
visitat expēsis subditorum:vt in.c.cum ex officij. de
prescript. Idem patet in consecratione ecclesie:lꝫ
enim prelatus teneatur consecrare ecclesias sibi
subiectas:nihilominus potest exigere pcur.vt in
c.cum sit romana.j.de simo.Vincen.tñ dicebat il
los casus esse speciales.Archi.in.d.c.si. lxxiij.dist.
videtur sequi Compost.hic.ꝛ cuꝫ eo transeūt hic
doc.scribentes.ꝛ mihi placet hoc dictum: qꝛ offi
cium capituli in eligendo nō debet sibi esse dāno
sum:vt in.c.cum expediat.j.eo.lib.vj. Item eligē
do capitulum gerit negotiū prelature.ergo debet
repetere expēsas ab ipsa prelatura vt in.c.cum p
5 causa.j.de pcu. † Et per hoc soluitur alia questio
nunquid iste expense p negotio electionis fiende
seu facte debeant deduci de bonis prelature tan
tum:an de bonis omniū subditorum:vt sic queli
bet ecclesia subdita teneatur contribuere. Hosti.
hic multū insiat:ꝛ finaliter cōcludit q in hoc ser
uanda est consuetudo que est optima legū inter
pres:vt in.c.cum dilectus.de cōsue.ꝛ in.l.de qbus
ff.de legi.ꝛ posset adduci iste tex.ſm eum q debet
fieri electio de bonis omniū subditorū p illa ver
ba de bonis patriarchatus fiāt totaliter expone
do verbum totaliter.i.cōmuniter.Sed si non po
test apparere de cōsuetudine dixit illas fiēdas de
bonis prelature vacantis:qꝛ ipsius principaliter
a interest:nisi expense^a essent graues multum: quia
tunc debent subditi contribuere: cum teneantur
ad charitatiuū subsidium:vt in.c.cum apostolus.
j.de censi.Sed mihi hec questio videtur indubia
per istum tex.in fi.cum dicit q expense debēt red
di de bonis patriarchatus dūmodo canonici nō
occupauerint decedentis patriarche bona.et sic
loquitur tex.de bonis patriarche tātum. Idē vi
detur aperte velle tex.in.c.cupientes.in.§. pe.j.e.
lib.vj.vbi tex.dicit q debēt fieri de bonis prelatu
re.Et per illum text.potest solui alia questio que
fit hic.Et subijcitur in gl.nūquid iste tex. habeat
locum in electionibus aliorū prelatorū cū loquat
solum de electione patriarche.ꝛ dicēdum q sic vt
pbatur per illū tex.ꝛ ibi in.§.ad hec.in.d.c.cupiē
tes.satis bene facit p predicta opi. Vinc.vt ex bo
nis prelature deducātur expense p electione iam
facta pmouenda non autem pro fienda.ꝛ profecto
hoc posset satis de iure sustineri licet precedens
opi.cōtraria sit cōmunior.qꝛ ius eligendi prelatū
fuit cōcessum.c.in priuilegium.cum olim ius pro
uidendi spectaret ad superiorem.iuxta no.p glo.
in.c.q̄q̄.j.eo.lib.vj. Capitulum ergo volens vti
priuilegio sibi concesso non debet ab alio require
re expensas:qꝛ videtur potius eligere vtens iure
6 suo q̄ gerendo negotium alterius. ¶ † Et ex pre
dictis potest dubitari de alia questione nunquid
b expense^b fiēde in exequijs prelati mortui debeant
fieri de bonis p̄lature presertim si defunctus ha
bebat patrimonium in quo habuit extraneū he
redem.ꝛ in hac questione nunq̄ reperi autorita
c tem alicuius antiqui.Sꝫ do.Car.^c in hoc breuis
sime dixit se credere q sint fiende ex bonis prela
ture:qꝛ pcedunt a negotio electionis.vt in.c. bo
ne.ꝫ.eo.el.ij. merito vidētur pertinere ad ipsum
negotiū electionis.Sed ego hūc articulū dispu
taui plene.ꝛ incipit disputatio sempronius. in qua
tandem cōclusi q expense concernētes solatium
seu remedium anime defuncti debent fieri ex bo
nis prelature quātūcūq prelatus habuerit pro
prium.arg.optimū in.c.ad apostolice.j.de dona.
ꝛ.xij.q.ij.bone rei. in quibus patet q potest eps
dare cētesimam reddituū ecclesie sue alteri infe
riori p suis sepulturis magnificādis.ad idē.c.vbi
periculum.j.eo. lib.vj.vbi disponitur q mortuo
papa teneatur ecclesie inferiores celebrare exe
quias q̄q̄ ecclesia vniuersalis sit absoluta ab ei⁹
lege post eius mortem in.c.pe.ꝛ vlti.de secū. nup.
Ita dicendū in prelato particulari quo ad eccle

siam suam:vt sic sit eadem ratio de parte quo ad partem sicut de toto
quo ad totum vt in.l.que de tota.ff.de rei vendi.ꝛ in.c.pastoralis.in.§.
item cum totum.ff.de offi.deleg. Quedam expense fiunt ad consolatio
nem ꝛ pompam viuorum vt magnus apparatus funerum in vestibus
ꝛ alijs similibus ꝛ ista non puto deducēda ex bonis prelature.argumē
tum eorum que habentur.xiij.q.ij.anime defunctorum.ꝛ prosequere.vt
7 plene dixi in dicta disputatio. ¶ † In eadem gl.ibi dummodo maior
pars capituli certet pro electo ꝛ obtineat ꝛc.pondera bene gloss. videt
enim duo requirere ad hoc vt iste expense possint repeti ex bonis pre
lature pluribus electis in discordia. primo quod maior pars capituli
certet p electo:ꝛ q obtineat.Sed tu vide hic quod notat Inno.et ple
nius per glo.in dicto.c.cupiētes.in fi.Et breuiter conclude q si electio
est facta in concordia saltem qd vnus tātum sit electus a maiori parte
capituli:nec opponitur aliquid a minori parte tūc indubitāter habet
locum iste tex.ꝛ quod supra dictū est ꝛ ad hoc facit tex.in. d.c. cupiētes.
in.§.ad hec.Si vero plures sunt electi in discordia:tunc non debēt ex
bonis prelature capi expense:sed si maior pars capituli psequitur vnā
partem ꝛ obtinet:repetit postmodū illas expēsas.idem si non obtinet
dūmō vtiliter negotiū illud fuerit psecutus.s.maior pars:vt in.l.sꝫ an
vltro.ff.de neg.gest.minor autē pars non repetit expēsas nisi obtineat
qꝛ habet presumptionē cōtra se cum psequatur maiore parte resistēte
ꝛ dic vt plenius not.in.d.c.cupientes.in fi.vide etiam per Oldr.in cō.
xxxij.vbi psequitur de postulato religioso ordinis mēdicantiū nunqd
debeat habere expensas de bonis prelature cū non habeat pprium.et
sentit q sic.idem videtur de mēte glo.prealleg.in fi. ¶ In glos.fi.in fi.
aduerte qꝛ finis huius glo.videtur cōtrariari principio.nam in fi.sen
tit q bona occupata debēt sufficere p expensis:ꝛ sic q nō teneātur ca
nonici illa restituere.In principio vero sentit q pter occupationem
debēt cadere a iure suo.Io.an.dicit q occupata cōputantur in expen
sis.ne accusa.c.pe.ꝛ sic sentit q si expēse excedunt q poterunt canonici
illas repetere quatenus excedunt.sed per hoc nō respōdetur ad moti
uum glo.in princi.formatum.Cōcluderem sic q aut capitulum vacāte
sede capit aliqua bona p expēsis fiēdis in negotio electionis procedit
tunc opi.Io.an.aut capit aliqua bona iniuste illa occupādo ꝛ habent
locum pene contēte in.c.qꝛ sepe.j.eo.lib.vj.aut capitulū prelato creato
ꝛ inuito occupat bona particularia alias pertinētia ad prelatū pretextu
expensarum iam factarum.ꝛ habet tūc locum principiū glo.vt debeāt
isti occupātes per vim cadere a credito:qꝛ si creditor capiet rem debi
toris dꝫ cadere a credito ꝛ iure suo ꝛ ſcdm hāc distinctionem puto hūc
8 tex.in fi.intelligēdum. ¶ † Ultimo hic queritur quis debet custodire
bona prelature vacantis.Sol.dicit hic Hostiē. q custodia pertinet ad
d economum^d si quem habet vel ad capitulum et in defectum ipsius ad
metropolitanū:pbatur in.c.nō liceat alicui.xij.q.ij.ꝛ vide de hac ma
teria quod dixi in.c.bone.ne app.ꝛ aliquid per Inno.in.c.vnico.vt ecc.
benefi.Dicit autem inter cetera hic Hosti.q custodia bonorum eccle
sie vacantis pōt ex cōsuetudine competere aliquibus clericis.nō autē
laicis.xij.q.ij.de laicis.qd.c.hoc pfecto non probat de consuetudine:et
cōtra dictū Host.facit iudicio meo tex.in.c.generali.j.eo.lib.vj.vbi tex.
generaliter loquitur presertim in fi.ꝛ approbat cōsuetudinē in faculta
tem custodiendi bona ecclesie vacantis.nec distinguit inter clericos.et
facit quod no.glo.in.c.indicatum.lxxxix.dist.que dicit q cura rustico
rum ꝛ bonorum ecclesie temporalium potest cōmitti laico.ad idē vide
quod dixi in.c.edoceri.de rescrip.sed dictum Hosti.posset pcedere qn
laicus pretextu cōsuetudinis vēdicaret sibi locum in administratione
temporaliū ꝛ spiritualiū:tūc enim puto cōsuetudinem nō valere.ar.in
d.c.indicatum.ꝛ.xij.q.ij.hec huius placiti:ꝛ facit.c.causam.de prescrip.
ꝛ dꝫ is qui succedit in hac custodia facere inuētarium de omnibus bo
nis ecclesie vt in.c.charitatē.xij.qd.ij.ꝛ bona ecclesie vsurpans cōmittit
e sacrilegium et furtum.^e et nedum furtum simplex sed etiam pecula
tus.et dicitur peculatus furtum factum de republica qd grauiori pe
ne subijcitur.ꝛ de his vide bonum tex.xxiij.q.iiij.quid ergo.ꝛ facit.xij.
q.ij.in.c.qui abstulit.

1 ¶ Forma quotiescunq nō est seruata actus est ipso iure nullus.
2 Consentiens electioni de eo fiende incidit in ambitionem.j.5.
4 Peccatum non est male intelligere legem vel canonem.

Cum post. Electio post collationem ex interual
lo celebrata non valet. hoc dicit:ſcdm
opi.magis communem. Primo narrat factum electionis.
quam secundo cassat ibi:quia. ¶ Casus literalis. Archiepi
scopus Lugdunen.postulauit licentiam cedendi ꝛ obtinuit.post renū
tiationem ipsius canonici Lugdunen.premisso scrutinio publicatiōe
ꝛ collatione secuta prepositum suum concorditer elegerūt in archiepi
scopum.electio presentata fuit domino pape examinato electiōis pro
cessu inuenit papa q post publicationem consensuum et collationis
tractatum electio non fuit statim facta:sed aliquādiu protracta.ꝛ con
sensus electi prius fuit requisitus q̄ electus: et ideo papa electionem
cassauit exigente iustitia solummodo propter inordinatum processum
quia non fuit forma seruata.Ber. ¶ No.primo ibi:concorditer.iuncto
text.ibi:collationis tractatum:q licet electio sit facta in concordia:ni
hilominus fienda est collatio nō numeri ad numerum ex quo vnicus
est electus.

a ¶ Ipso iure. Adde illud qd voluit Bal.in pulchra.q.in.l.j.ff.de libe.et posthu.vbi dixit:ꝙ si in aliquo actu nō seruaf forma actus est nullus:et ibi sequif late do.Alex.de quo etiā per do.Fran.cur.in cōsi.xlvj.in.iiij. col.⁊ latius in cōsi.xlix.in.viij.col.v̄s.vbicūq3 enī ⁊c.vide late per Feli. in.c.ad aures.in vers.nona cōclusio.ꝫ.de rescrip.vide aliqd per Bar.in l.qui bona fide. §.q alieno.in penul.col.v. sed qd si.ff.de dā.infec.⁊ vide ipsū in.c.cumana.in.x.not.j. e.p forma vō tūc itelligit aliqd eē itroductū: qn̄ lex vltra pcedit actū annullādo nō seruata tali solēnitate.ita elegāter dixit.d.Ang.de periglis de pusio in repe.l.nemo pōt. i.iij.col.ff.de le.j. Aeneas falco. Anto.Francis. ¶ Circa hoc qd sic dicif de forma addas qd forma non seruata facit actū haberi p infecto.vt p d.Cardi.in cle.j.§.j.in x.q.de re.eccl.nō alie.p.c.videas.x.dis.⁊ ppterea dicit qd forma non seruata infringit alienationē rei ecclasiace.⁊ eodē mō infrigit alienationē rei ciuitatis.vt plene p Alex.i cō.j.l.iiij. parte cōsi.⁊ adde ꝙ forma data cēsef a statuto phibitiuo:lz statutū vltra non pcedat annullādo actū: vt dixit Bal.in.l. nō dubiū.in.ij.et anpe.col.C.de legi.⁊ Sali.in.l.statutis.C.de sentē. ex peri.reci.⁊ idē Bal.l.l.certa.C. qn̄ puo.nō est ne. tū Bal.in.l.si qs decurio.C.de sal. per gl.ibi lz ɔtrā dicēs ꝙ gesta gebelinicei ad officium valent lz statutū phibeat eū esse in officio:⁊ vltra nō pcedat annullādo.tū Alex. in ɔsi.xxiiij.l.iiij. parte ɔsi.dicit ꝙ act⁹ non valet qn̄ sit ɔ phibitionē statuti etiā si statutū nō annullat de q̄ etiā p Alex. in ɔsi.xxxv.l.iiij. parte.⁊ l.l.j.ff.de lib.⁊ posthu.⁊ ideo dicebat Bal.in.l.cōparationes.in.ij.col.C.de fi.instru.ꝙ forma tradita a lege in dubio est de substātia ita vt omissa vitiet actū.de quo etiā per Bal.in.l.j.C.vt in posses.leg.⁊ in.l.si tutor.C.in q. cau.in inte.resti.nō est neces.Et adde ꝙ forma dī tradita a lege vel a statuto qn̄ requirif aliquid fieri ante actum vel in ipso actu:qz eo nō facto ingta dispositionē legis actus est nullus ipso iure.vt in auf.hoc ius porrectū.C.de sacrosan.eccl.⁊ in.l.cū hi.ff.de trāsac.⁊ in.l.hac cōsultissima. in prin.C.de testa.⁊ vide bonā glo.in.c.dudū.hoc eo.tit.⁊ vide Pan.de ca.in cōsi.lxxj.id aūt ꝙ pōt ex interuallo interuenire ad actū non dicif requiri p forma.ita Bar.post glo.in.l.vniuersa.C.de preci.impe.offe.⁊ habef p Alex.in d.l.j.ff.de liber.et posth.⁊ tene mēti qd forma data a lege vel statuto dz seruari etiā a rustico:muliere: ⁊ minore:fz Bal. in.l.iuris.in fi.C. q admit.ad bon. possessio.pos.⁊ dixit Spec.in ti.de aduo.in.§.v.in v. cū autē.ꝙ si deficit forma in priuilegio res caret priuilegio:⁊ codē modo defectum forme arguit falsitatē literarum apostolicarū.vt dixit idē Spe.in ti.de rescri.psen. in.§.iiij.in pn.et tene mēti ꝙ dixit do.Car.in cle.j. in.xxx.q.de deci. vbi distinguit inter formā traditā a iure:⁊ formā traditā ab hoīe vel a principe.de quo etiā p eundē Card.in.c.cū delicta.de rescr.⁊ p do.Alex.in.l.cū lex.ff.de fideius.⁊ tene menti ꝙ forma dz seruari ad vnguē ⁊ specifice ⁊ nō p equipollēs. ⁊ ideo qn̄ statutū vel lex reqrit trinā citationē non sufficit vna citatio peremptoria: fm Bal.in.l.cessante.in vlti.col. C.quō ⁊ qn̄ iud.⁊ habef per Bar. in.l.nemini.C.de aduo.diuer.iud. ¶ Et deniq tene menti ꝙ si forma est tradita simul cū potestate alicui nō habēti potestatem faciēdi actū si forma nō seruef act⁹ nō valet tū actus valet etiā nō seruata forma: qn̄ forma est tradita a nō habēti potestatē faciēdi.gl. est reputata sing.quā ibi not.do.Card.in prin.de inrepat. in.vij.q.

est electus. Compostel.tamē dicit ꝙ posset defendi electio licet non sit collatio zeli ⁊ meriti:ex quo concors est primum tamen dictum videtur placere Jo.and.et vide qd dixi in.c.quia propter.ꝫ.eo. nam prima opi.videtur de mente istorum iurium.

1 ¶ †So.ij.ibi:cassamus.qd electio attētata cōtra formam substantialem non est ipso iure nulla: sed venit cassanda:qd tenuit Hostien.in.d.c.quia propter.ꝫ.e.⁊ pro se adducebat istum tex.sed cōtrariū

a communiter tenetur:scz qd sit nulla ipso iure[a]:vt plenius dixi in.d.c.quia propter.⁊ istum tex. exponit Joan.and.id est cassam ⁊ irritam nuntiamus. ¶ Tertio ⁊ vltimo not. qd non sufficit ad validitatem electionis seruare omnia contēta.in.d.c.qz propter.nisi seruentur fm ordinem ibi traditum: non enim sufficit facere electionem nec requirere

b consensum eligendi nisi hec fiant[b] tempore debito:quod dixi in.d.c.quia propter. ¶ Opp.contra tex.videtur enim ꝙ electio nō debeat vitiari licet sit aliquantulū protracta post publicationem consensuum ⁊ collationis tractatum:quia.c.quia propter.videtur requirere vt publicatio votorum debeat mox fieri postq̄ ipsa vota fuerāt in rescriptis redacta:nō autem requirit vt post collationis tractatum mox fiat electio: vnde est ex quo istud non enumeratur inter ea que sunt de substantialibus ipsius forme non debet vitiare electionem.arg.in

2 l.precipimus.in fi.C.de appel. †Sol. propter hoc contrarium etiam per.c.publicato.ꝫ.e.in fi.variatur plurimum intellectus huius ca. nam Goffre. Inno.Abb.⁊ Compostel.tenent:ꝙ electio nō fuit hic retractata ex ista ptractione:seu ex dilata electione post collationis tractatum:sed quia iste electus consensit electioni de eo fiende:dicunt etiam qd sola requisitio consensus non vitiat electionē: quia bene potest requiri consensus eligendi vt pateat de ipsius voluntate ne diu ecclesia vacet si iste postmodum electus nō velit consentire:vnde concludunt qd causa finalis huius cassationis fuit:qz iste prepositus cōsensit anteq̄ fuisset electus. Sed Philip.Host.Jo.and. tenent contrarium dicentes:ꝙ nisi electio fiat statim post publicationē consensuum ⁊ collationis tractatum non valet:primo per istum text.qui videtur hoc aperte velle. Item quia fm Philip.illa dictio mox: posita in.c.quia propter.circa publicationem fiendam videf postmodum repetita dum subijcif de electione fienda. arg.in.l.titia.ff.de verb.obli.nam ea que dicuntur in prefationib⁹ videnf postmodū repetita:vt ibi.⁊ facit.c.apostolus.xxij.q.vij. Item fm Hosti.si publicatio debet fieri mox potius electio debet statim fieri post collationis tractatum:nam ex multitudine scrutatorū posset abesse causa differēdi publicationē:⁊ tamen ius requirit qd statim fiat publicatio.vt in.c.quia propter.sed nulla potest subesse legitima causa differendi electionē post publicationem consensuum ⁊ collationē habitam:ergo de mente iuris fuit vt etiam ista electio deberet statim sequi.fatentur tamen Philip.⁊ Host.qd mora naturalis ⁊ compēdiosa nō habebit vitiare electionem.argu.in.l.cum antiquitas.C.de test.idem si post publicationem habitam diceretur missa de spiritusancto ⁊ tractaretur concordia:dūmodo non diuertaf ante electionez ad extraneos actus sicut hic cōtingit.Et pro hoc intellectu ꝙ ex dilata electione fuerit facta hec cassatio:et non ex consensu prestito per electum.adducit Joan.and.istum tex. in fi.in eo qd cassat illam electionez ex inordinato processu dūtaxat:et sic nullo modo tangit vitium electi:nam si iste cōsensisset in electionez incidisset in vitium electionis:⁊ sic electio fuisset cassata propter vitium ipsius electi. ¶ Sed aduerte quia gl. videtur sentire tertium intellectū:dicit enī ꝙ propter duas causas fuit cassata hec electio.primo ꝙ electio fuit protracta.secūdo quia cōsensus istius prepositi fuit requisitus ante electionē ⁊ prestitus: vnde concludit ꝙ vtrūq3 istorum reddit formā inutilem:⁊ pfecto iste intellectus gl.magis cōuenit litere q̄ precedēs intellectus doc.sed glo.non defendit lec.suam cōtra motiua superius facta.margine per Joā.and.in eo qd subtiliter ponderauit text.qui in causa cassationis fundat se super inordinato processu dūtaxat:⁊ non tāgit ambitionē et vitium electi:sed ego defendendo hunc intellectū gl.qui mihi videf verissimus:dico qd quelibet illarum causarū est sufficiēs ad nullitatem electionis inducēdam:⁊ ꝙ vtraq3 cōcurrit hic.nam respectu mox ɔtracte inter electionē ⁊ collationē:videtur tex.apertus hic.scdo pōt allegari text.in.d.c.quia propter.naz ibi requiritur vt mox fiat publicatio consensuū propter finem electionis cōsequēde:vt patet ibi:⁊ collatione habita eligaf ⁊c. parum ergo prodesset ilico publicare scrutinium vel collationem facere nisi statim postea sequeref communis electio:cum omnia illa sint ordinata ad finem electionis:⁊ hūc articulū tenet etiam glo.ibi:licet non induxerit tex.modo pdicto:respectu vero cōsensus requisiti et prestiti vel requisiti tm̄ videtur text.hic:nam papa in principio ante cassationem expressit istas duas causas:ergo a verbis litere nō est recedendū:ex quo non constat de mente ɔtra.ff.

3 de leg.iij.l.nō aliter.⁊ in.c.fi.de verb.sig. †Nec ob. motiuū Jo.and.quia cōsensus hic electus nō fuit requisitus anteq̄ vota eligētiū redigerenf in scriptis vel publicarētur:quo casu potuisset iste notari de vitio ambitionis:quia cōsensisset anteq̄ electores in ipsum cōsensissent:sed hic solum dicif ꝙ cōsensus istius fuit requisitus anteq̄ esset electus id est anteq̄ sequeref cōmunis electio in singularibus cōsensibus prestitis in scrutinijs:prout debet fieri sicut dixi in.c.qz propter.vnde non potest notari vitium ambitionis ex quo omnes electores in ipsum consenserant in scrutinio:⁊ sic erat vocatus a deo ⁊ a fratribus:vt in.c.cum in iure.⁊ qd ibi dicitur.ꝫ.eo.solum ergo consentiēdo ante electionē cōmuniter factam fuit peccatum in forma.c.quia propter.ꝫ.eo.nō autē in forma naturali ipsius electionis:nam fm ius naturale ⁊ morem antiquum non esset necesse vt sequaf cōmunis electio:sed ex solis cōsensib⁹ singulariter pstitis resultat electio sicut hodie resultat in oībus electionibus in quibus non est seruāda forma.c.quia propter.vt not. Inno.in.d.c.cum in iure.⁊ glo.in.c.sicut cum.ꝫ.eo. lib.vj.⁊ facit singulariter qd not. Inno.in.c.quod sicut.de elec.vbi dicit:ꝙ solus cōsensus eligētium est forma naturalis electionis:quare cōcludo ꝙ si cōsensus est prestitus in scrutinio peccaf in forma dūtaxat.c.quia ppter.non autē notaf consentiens aliqua ambitione:sed potius videf errare in iure positiuo:quia fm ius naturale ⁊ primeuū non re-

4 quirebaf alia electio. †Et vt singu.dicit Inno.in c.per tuas.el.ij.de simo.non est peccatum male intelligere canonē cum sit de iure positiuo:vnde iste electus errauit in illa forma.c.quia ppter.que est de iure positiuo: merito dicit hic papa in fine qd cassabat istā electionē ex inordinato processu dū-

b ¶ Sebasti. Sapia. ¶ Hec fiant. Dicitur autem tps incompetens qn̄ id qd fieri debet nō potest cum deliberatione fieri.vt declarat Inno.in c.cum in veteri.ad fin.in ver.non competēti.hoc titulo.facit.l.penul.C. de temp.in integ.resti.petē.⁊.l.j.C.de tempo.appel.not.Bal.in marga. sua in ver.tempus.versi.sexto.

Zacharias.
a ¶ De se facte. ad dc q dz p plus vi ces suas discute re q scit se insuffi ciētē tāto onere imparem viderit dignitatē illā ad quā eligit penit⁹ nō acceptet. si vō sufficiētē: cū me tu iuxta cōsilium Greg. i. q. i. nō est putāda in fine ac cedat. de quo ple ne p Car. parte. i. q. cxxxvii. ⁊ in gl. in ver. discutiat.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Nota pmo. Cō tra hoc tñ facit q semp dz libel lus sustētari si ali quo mō sustētari pōt. no. Bal. in. l. ii. C. de forma. et ideo do. Fel. in. c. examiata. col. vi. v. adde ludoui. s. de iud. limitat re gulā qd libellus inept⁹ est reiiciē dus: vt nō proce dat qñ aliquo mo do saluari pōt.
Zacharias.
c ¶ Prioris mo nasterii. Adde tu p hoc Lud. rom. sing. suo. lxxii. ici. an scholaris pri uat⁹. vbi tenēdo istā opi. in fi. alle. glo. casum esse in isto. c. fm Jo. an. a quo lz iste hic. ⁊ Feli. in. c. cū. M. ferrariē. col. ix. in fi. deuiare videat̃ sequi tñ Roma. opi. quā Jason ⁊ Moder. in. l. cun ctos pplos. colū. xviii. C. de sum. tri. ⁊ fide cat. vbi alle. meliorē tex. q faciat rom. vt dicit ibi in. l. qdi cōmeatus. §. ty ronas. ff. de remil.

tagat peccatum istius electi: qr habito respectu ad vtrāqz cām superi⁹ allegatā pcessus dūtaxat fuit inordinatus: qr nō fm ordinē. c. qr propter. factus: qr ille ordo requirit vt statim fiat electio post colla tionē: nō aūt prius dz reqri ɔsensus eligēdi. hic vō fuit dilata electio: ɔsensus reqsitus anteq̃ seqret cōis electio. Et ex istis iustificat̃ tota ista lr̃a quaz oportet dānare in aliquo fm lec. doc. Nec ob. c. pu blicato. s. e. sup quo fundat̃ pmus intellectus Gof. ⁊ sequaciū. nā ibi electores in fraudē electi ptrahe bāt electionē: merito supior pōt cōpellere electo res vt pueniāt ad electionē non obstāte mora ɔcta post collationē habitā ⁊ electionē secutā: et hoc ne supplātet̃ elect⁹ ab electorib⁹. Hic aūt tex. pcedit qñ electores sine fraude electi ex ignorantia vel ne gligētia seu aliqua malitia differūt electionē post collationē habitā. hec aūt mora dz vitiare electio nē: vt hic. ⁊ hoc idē no. in. d. c. publicato. ideo Pe. et Abb. dāt hic cōsiliū q si tu saues electioni pcu res vt electio nō fiat: ex quo nō fuit subsecuta incō tinēti. sed pcures vt superior cōpellat electores ad eligendū: vt in. d. c. publicato. Si vero stas contra electionē procures vt electio subsequat̃ post morā:
5 qr erit nulla: vt hic ptz. ¶ Qualiter † autē debeat se habere elect⁹ qñ reqrit̃ vt ɔsentiat electiōi de se
a facte: vide bonā gl. viii. q. i. in scripturis. ⁊ melius per Inno. in. c. cū in iure. s. eo. vbi dicit: q si cōsen sus requirit̃ ante electionē nō dz iste cōsentire: qr postea cassaret̃ electio ppter ambitionē: vt hic fm vnū intellectū. sed dz rñdere nolo q me eligatis ⁊ ita rogo. pōt etiā fm vnū intellectū dicere: nō intē do dei vocationi resistere: ⁊ sic pōt indirecte decla rare volūtatē suā. nā vt dixit no. Innoc. hic: ⁊ etiā sensit gl. qñq; est vtile reqrere volūtatē eligēdi añ electionē ne si cōtingeret electū postea renuere vi lipēdat̃ dignitas ⁊ differat̃ puisio ecclesie. Si autē reqrit̃ cōsensus post electionē factā pōt elect⁹ rñ dere nolēs volo: ⁊ volo nolēs. Pōt aūt fm eū ⁊ est honestū nō statim cōsentire: sz aliquātulū resistere ne notet̃ ambitione: nō tñ ipse dānat̃ si incōtinēti ipse ɔsentiat: si forte dubitat ne aliqs perniciosus se ingerat: vñ tūc pōt dicere charitas cogit me ad cōsentiēdū. arg. viii. q. i. sciēdū. ⁊. c. qui episcopatū. ¶ Qualiter autē dz rñdere postulatus. vide gl. in c. cupiētes. in. §. pe. ⁊ p hoc dz limitari finis huius glo. si. dū dicit q si eligēdus dissentiat nō dz eligi: dz enī intelligi qñ cōstaret pcise q nō vellet episco patū seu acceptare electionē ad aliā dignitatē se cus aūt vbi p honestate diceret se nō velle cōsenti re: qr ita vt dicit Host. fugiētes ⁊ inuiti debēt eligi: nō autē ambiētes ⁊ se offerētes. vt in. c. in scriptu ris. viii. q. i. Nunqd autē peccet elect⁹ nō ɔsentiēdo electioni de se facte. distingue vt no. Jo. and. in. c. si electio. s. eo. lib. vi. ⁊ do nouel.

1 ¶ Monachus vnius monasterii elect⁹ abbas in alio monasterio nō hz ampli⁹ vocē in pmo mona sterio etiā si ex ɔsensu capli h sibi reseruauerit. ⁊.
2 Actor tenetur exprimere causaz sue petitionis qñ petitio est contra ius.
3 Monach⁹ nō pōt hre locū in duplici monasterio.
4 Titulum sue possessionis nemo cogitur allegare nisi habeat presumptionem contra se.

1 **Constitutus.** † Mona chus vnius monasterii alterius fact⁹ abbas: in ele ctione abbatis prioris monasterii vocē non hz etiā si tale ius ab abbate ⁊ monachis prio ris monasterii sibi fuit reseruatū. pmo ponit peti tionē actoris. scdo expssionē cause. tertio sniam ɔ actores ppter causam ineptā. Scda ibi: cum autē. tertia ibi: nos aūt. ¶ Casus literalis. Vacāte mo nasterio Fiscanen. electus fuit qdā in abbatē huic electioni opponebāt se qdā abbates. ppter qd pcu ratores ipsoꝝ ⁊ ipsius electi ad dñm papā habue re recursum. pcuratores abbatū petebāt electionē illā cassari dicētes abbates pdictos debere inter esse electioni Fiscan. abbatis: fuisse contēptos: ex parte aduersa petitū fuit vt illi pcuratores expri merēt quo iure deberēt electioni Fiscan. monaste rii interesse: ⁊ iussi fuerūt exprimere ius: ⁊ rñderunt

q cū olim assumpti fuerūt in abbates monasterioꝝ suoꝝ cōcessum fuit eis ab abbate ⁊ cōuētu monasterii Fiscan. vt haberēt vocē in caplo co rūdē. papa rōnē illā friuolā reputās sup hoc imposuit perpetuū silētiū
2 abbatib⁹ supradictis. B. ¶ † No. pmo q cū petitio actoris est ɔ iuris
b dispositionē tenet̃ exprimere cām petēdi. nā pma frōte libellus videt̃ ine ptus ⁊ p ɔsequēs reiiciēdus. vt in. c. i. ⁊ qd ibi no. Vincē. de offi. vic. me rito ad iustificationē libelli dz cā exprimi. ⁊ facit. c. ad decimas. de resti.
3 spo. li. vi. ⁊ facit qd no. Inn. in. c. ii. de dila. ¶ † Scdo no. q monach⁹ ele ctus in abbatē alteri⁹ monasterii nullā cōionē hz deinceps cū priori mo nasterio: nec pōt etiā expsse sibi reseruare ius seu locū in pmo monaste rio: ⁊ hoc quia esset ɔ iuris dispositionē fm quā nemo pōt habere locū in duplici monasterio nisi forte vnū depēderet ab alio. de quo dic vt ha bet̃ in. c. si. de reli. do. ⁊ in. c. i. de priui. lib. vi. Idē dic si monach⁹ pmoue ret̃ ad ecclesiā parochialē nō tanq̃ claustralis sz tanq̃ clericus ⁊ rector secularis: nullā enim cōionē retineret cū priori monasterio: imo solmt̃ a iure prioris monasterii. xvi. q. i. ne pro cuiuslibet. nec tenet̃ talis habe re sociū sui ordinis: qr ex quo alienat̃ a monasterio non tenet̃ abbas ha re sibi sociū. vt no. gl. in cle. ne in agro. in. §. ad hoc. de sta. reg. ¶ Quero p declaratione lr̃e quare istud ius habēdi vocē in caplo nō potuit ɔce di istis abbatib⁹ cū in moltis iurib⁹ videat̃ pbari ɔtrū. vt in. c. scriptū. s. e. vbi ppositis oib⁹ platis eccliaꝝ ɔuētualiū fuit ɔcessum ius eligēdi in aliena ecclia. ad idē. c. cū ecclesia sutrina. de cau. pos. ⁊ ppri. vbi fuit re tractata electio quia plati ecclesiarū ɔuētualiū nō fuerūt vocati ad illā electionē: cū essent in possessiōe iuris eligēdi. nā absq; eo q isti haberēt locū monachoꝝ in priori monasterio poterāt habere ius eligēdi ex cō cessione illoꝝ ad quos spectabat electio: vt in dictis iurib⁹. nā penitus extraneo pōt istud ius eligēdi cōcedi ab habētib⁹ potestatē eligēdi. vt in. d. c. scriptū. ⁊ qd ibi dixi. ⁊ pertinet religiosis: vbi videt̃ q hoc ius cō cedi possit. arg. opti. in. c. obeūtibus. lxiii. dis. Sol. istud. c. variis modis intelligit̃ p doct. in rōne decidēdi. Gof. enī dicit qd cū istud monasteriū esset exēptū ⁊ imediate pape subiectū: nō potuerūt isti monasteriū huic seruituti subiicere sine licētia pape. pterea istis fuit ɔcessum vt haberēt vocē in capitulo: nihilq; fuit dictū vt haberēt ius eligēdi: vñ cū illa cō cessio esset odiosa debebat restringi ⁊ nō extēdi ad facultatē eligēdi. ar. in reg. odia. de reg. iur. li. vi. Iste intellectus nō placet Hosti. qr per hāc seruitutē nullū pindiciū generabat̃ pape: ideo nō erat necesse vt habe ret̃ ipsi⁹ ɔsensus: posset adduci p hoc dicto qd no. Inn. in. c. cōquerēte. de offi. ordi. nec fm eum hec ɔcessio erat odiosa imo fauorabilis: cū ɔsi lia plurimoꝝ sint reqrēda in electione. vt in. d. c. obeūtibus. ⁊ vbi multa ɔsilia ibi Salo. Prouerb. xxiiii. c. hinc canon. qd a plurib⁹ qrit̃: facilius inuenit̃. vt in. c. prudētiā. de offi. dele. Sed pma ɔsideratio Gof. pōt sal uari vt statim subiiciā. Cōpostel. sentit aliū intellectū dicēs q sine ɔsen su diocesani nō valuisset ista cōcessio. arg. xii. q. ii. abbatib⁹. ⁊. xvii. q. iiii. in vēditionibus. quasi velit dicere q queadmodū alia bona immobilia vel mobilia pciosa nō possunt alienari p monasteriū sine ɔsensu supio ris. vt in dictis iurib⁹ pxi. all. ita nec istud ius interessendi electioni seu caplo. ⁊ ex hac ɔsideratione pōt saluari vt dixi dictū Gof. nā imponere seruitutē ecclesie est quodāmodo alienare iura ipsius ecclesie merito de buisset intercedere ɔsensus supioris: ⁊ sic pape si monasteriū erat exem ptū: vel epi si nō erat exēptū. vt legit̃ ⁊ no. in. c. autoritate. de pnile. li. vi. ⁊ in. c. nulla. xciii. di. Tertiā lec. ponit hic Host. dicēs q clerico ⁊ mona cho vt monacho pōt ɔcedi etiā vt habeat vocē eligēdi ita vt vox sua va leat sicut vox alterius de caplo. vt in iuribus in prin. all. hic enim nō va luit ɔcessio quia agebat̃ vt isti abbates remanerent fratres ⁊ monachi prioris monasterii: vñ cū hoc fieri nō possit: vt. s. dixi: nō poterāt p ɔse
c quēs habere vocē in capitulo prioris monasterii: fatet̃ tñ ipse Hostiē. quosdā dixisse q lz clericis secularib⁹ possit istud ius dādi vocē ɔcedi: vt in iurib⁹ pall. nō tñ monachis vel clericis alteri⁹ pfessiōis. facit cle. i. s. e. ti. ⁊ ex his posset colligi qrta lec. Quintā lec. sentit hic Jo. an. dicēs dictū Hosti. posse pcedere qñ ecclesia vacāte ius eligēdi p vno actu seu p electione imminēti cōcedit̃ extraneis: quo casu loquunt̃ ɔria: sz istud ius imposterū ɔcedi nō pōt: quasi velit dicere q lz possit trāsferri ptās eligēdi in pma electiōe dū ecclia vacat: nō tñ pōt ɔcedi istud ius ecclia nō vacāte: psertim qñ fieret ɔcessio indeterminata vt semp qñcūq; ɔtin geret ecclesiā vacare haberēt isti ius eligēdi: ⁊ ad hoc adducit dictū Cō postel. dicētis q ecclia nō vacāte nō pōt alicui nole pprio concedi ius eligēdi: qr aperit̃ via pmissionis vacaturi bñficii ɔ. c. ex tenore. s. de cō ces. prebē. ⁊. c. ɔstitut⁹. eo. ti. sed nole collegii sentit q valeret ɔcessio. ar. in. c. ɔsultationib⁹. s. de dona. Hec lect. Jo. and. puto q dz intelligi fm Cōpostel. ⁊ Goffr. vt possit ɔcedi: tñ cū licētia supioris ne ɔtingat iura ecclesie alienari. Et ex pdictis possum⁹ colligere multas rōnes decidē di ad istū tex. vt dicamus pmo q cōcessio hic facta nō valuit: qr non in teruenit ɔsensus supioris. scdo quia fuit facta psonis ⁊ nō ecclesie respe ctu vacaturi beneficii: vel tertio qr agebat̃ vt isti remanerēt cōfratres ⁊ monachi prioris monasterii: qd esse nō pōt. sec⁹ aūt si monasterio vacā te p illa vice daret̃ abbatib⁹ alteri⁹ monasterii ptās eligēdi. nā tunc va leret ɔcessio: quia nō ɔtingit hoc casu alienatio nec aperit̃ via ad vaca turū bñficiū nec dat̃ ius monachatus: sed solū ɔcedit̃ p vtilitate ecclie vt habeant̃ plura iudicia in electiōis actu. vt in. d. c. scriptū. Et aduer te: quia pdicta clare pcedūt quo ad excludēdos istos abbates actores in iure

in iure ꝓprietatis:respectu cuius dūtaxat concludūt he rationes doc. sed respectu possessionis non videt̃ hic ꝙ docto. aliquid boni senserint. nam potest acquiri possessio alicuius rei vel iuris cuius ꝓprietas de iure habere non potest:vt probat̃ in.l.i.§.si vir.ff.de acquir.poss. ⁊ in.l.i.§. deiicit̃.ff.de vi ⁊ vi arma.vbi patet ꝙ licet maritus non possit rem donare vxori:ita ꝙ dominiū ex tali donatione nullo modo transit:tamen si res donata traditur transit possessio in mulierē:quia possessio habet plurimū facti:vt in.c.cum nostris.de cōces.prebē.adeo ꝙ si mulier spoliat̃ ab alio re sibi donata a marito potest agere interdicto vnde vi ad possessionē recuperandā.vt ꝓbatur no.in.d.§.deiicitur. Facit opti.qđ no.glo.xiiij.q.i.in summa.seu in.§.i.in glo.mag.ergo psupposito ꝙ concessio istis abbatibus facta nō valuisset quo ad trāsferendū ius eligēdi respectu ꝓprietatis:fuit tamen trāslata possessio ex quo post ꝯcessionē fuerunt isti admissi ad actus capitulares:vt dicit̃ in glo.i.ergo ratione possessionis quam habebāt debuerūt vocari ad electionem:⁊ si fuerint
a contēpti debebāt posse agere vt electio ratione cōtēptus retractaret̃[a]. ad hoc.c.cum ecclesia sutrina.preallē.vbi solū propter possessionē iuris eligēdi fuit retractata electio facta contēptis illis qui erāt in possessione. Et quāuis glo.i.hic nitatur rńdere ad illum tex.ꝙ ibi allegabat̃ consuetudo nomine ecclesiarū:hic allegabatur concessio facta noie ꝓprio. tamen ex hoc non colligit̃ aperta ratio diuersitatis:nam saltē nomine proprio poterant habere possessionē cum possessio sit quid facti:vt.s. dixi in muliere.ideo ad istum tex.respōdeo aliter.⁊ primo potest dici ꝙ hic non agebatur possessorio:sed agebatur ꝯfessoria actione:scilꝫ respectu ꝓprietatis:quia forte dicebāt isti abbates se habere ius interessendi capitulo:⁊ ita petebant pronūtiari:⁊ pro fundamento intētionis eorum adduxerūt causam ineptam:merito succubuerūt:⁊ hunc forte intellectum sentit glo.in fi.⁊ adduco pro hoc istum tex.dum dicit in eo ꝙ isti fuerunt iussi exprimere quo iure deberent isti electioni interesse.⁊ sic pōdera verbum debere:ꝙ sapit ius ꝓprietatis:potest ergo intelligi qđ isti fundabant se super possessione petentes electionē cassari:vtpote factam eis exclusis qui erant in possessione. Et tunc ad ꝯtrium rńdeo dupliciter.primo qđ cum isti essent in hac possessione mala fide:quia iure resistente per rationes.s.alle.non tenebat̃ capitulū ipsos vocare ad electionem:quia possessor malefidei nullum cōmodum potest habere nec suffragiū suum debet cōputari in numero aliorum:vt no.dixit Innoc. i.eo.cum ana.qđ tene menti. Secundo quia potest intelligi qđ cum ista possessio esset contra ius ꝓprietatis:non debebat habere effectū restitutorium saltem contra habētes ius ꝓprietatis nisi coloraret̃ per aliquā causam probabilē.vt no.ꝓbatur in.c.ad decimas.preallē.hic autē non solum colorabatur possessio:imo fuit expssa causa contra ius:vnde quēadmodum non debent obtinere vt fiat eis restitutio possessionis: vt in d.c.ad decimas.ita non debēt obtinere vt retractetur electio per alios facta.vt no.ꝓbatur hic iuncta glo.in prin.quod est valde not.Et ad.§. deiicitur.superius alle.dic ꝙ ibi mulier agebat interdicto cōtra tertiū pro quo non faciebat ius cōmune.hic autem agebatur cōtra capitulū istius monasterij Fiscanen.pro quo facit ius cōmune cum ad ipsum capitulum dūtaxat spectet electio abbatis de iure cōmuni.vt in.c.i.s.eo. et in.c.cum dilectus.de consue.⁊ pro hac diuersitate vide bonam glo.in d.c.ad decimas.⁊ in.c.i.de pscrip.li.vi.⁊ quod plene dixi in.c.in literis. de resti.spo.Non obst.c.cum ecclesia sutrina.de cau.posses.⁊ ꝓprie.nam vt ibi dixit possessio ibi erat colorata ex diuturnitate tēporis.nam longo tempore fuerant in possessione ⁊ psumebant̃ possessores bone fidei. vt no.dicit Inno.in.c.ij.de in inte.rest.⁊ vide ad intellectū illius.c.cum ecclesia.quod ibi plenius dixi:⁊ per hoc habes hunc tex.plene declaratum tam respectu iuris proprietatis ꝙ possessionis.
4 ¶ †In gl.i.quia isti tempore petitionis fuerant ⁊c.Hec responsio non euacuat formaliter ꝯtrium:quia licet non essent in possessione potuerūt esse tempore electionis:nam respectu illius statuti isti tunc agebant. Inno.vero respōdet formalius dicens ꝙ illa regula ꝙ quis non cogitur dicere titulum sue possessionis:fallit propter presumptionē ꝯtriam.C.de proba.l.fin. et in.c.vnico.vt eccl.benefi.item dic ꝙ ista possessio erat cōtra ius.vt.s. dixi.merito tenebant̃ exprimere causam.vt in.d.c.ad decimas.et.c.dis. in.c.contra morem.⁊ in.c.i.de prescrip.lib.vi. Abbas.

1 ¶ Maior pars in electionibus consideratur respectu capituli: non autem respectu aliarum partium.et nu.2.et.4.
3 Casus in quibus verba necessario requiruntur.
Uerba vbi de necessitate requiruntur non sufficit simplex factum.
5 Patroni possunt presentare aliquem:et valet presentatio licet nō fuerit maior pars patronorum.
6 Collegium siue vniuersitas consistit in duabus partibus vocādorum ⁊ quod fit a maiori parte illarum duarum partium valet.

1 Ecclesia vestra. †Electio debet fieri verbo ⁊ de illo in quē ꝯsenserit maior pars capituli:⁊ non respectu aliarum partiū:⁊ est casus no. et quotidie allegatur.primo ponitur ꝓpositio negotij.secūdo ipsius examinatio.ibi:verum.tertio sententia.ibi:vnde. ¶ Casus literalis. Ecclesia Rothomagen.vacante canonici ad ecclesiā cōgregati premisso scrutinio sm formam concilij quidam ꝯsenserunt in Thomā: quidam in cancellariū:et quidā alij singulares in singulares personas eiusdem ecclesie consenserūt.electiones iste delate sunt ad dominū papam.auditis super his et alijs que in presentia pape ⁊ fratrum suorum sunt proposita:inuenit ꝙ illi qui consenserant in Thomā maiorem partem faciebant respectu aliorum qui in alios consenserant:sed ad maiorem partem totius capituli non perueniebāt.preterea considerauit papa qđ post publicationē ⁊ collationem nulla subsecuta fuit electio sed deportatio ad sedē facta post appellationem legitimā:sed talis deportatio pro electione haberi non debet:vnde quicquid factum fuit de Thoma cassauit.i.cassum et irritum nuntiauit petitione cancellarij non admissa. Ber.
2 ¶ No.i.arg.opti.⁊ quasi expssum† ꝙ ad validitatem electionis non sufficit quem habere maiorem partem capituli nisi habeat etiam ⁊ maiorē respectu numeri.nam vt hic vides examinatio fuit facta hic de saniori:⁊ hoc quia non expediebat.nam si sufficeisset sanioritas papa hoc examinasset ⁊ electionem sanioris partis approbasset:nec est verisimile ꝙ aliqua pars non esset sanior:aut respectu zeli ipsorum eligentiū aut respectu meriti electorum.⁊ per hanc considerationē puto hic esse text. contra opin. Inno.in.c.scriptum.s.eo. ⁊ in.c.quia propter. in quibus voluit sufficere saniorem par-
3 tem.et vide quod dixi in.c.quia propter. ¶ †Secundo not.ꝙ in electione requirit̃ pro forma substantiali verbalis electio.vnde non sufficit factum eligentium electionē tacite importās.simile in baptismo in quo requiruntur verba ad substantiam ipsius.vt in.c.i.de baptis.et in petitione apostolorum:vt in.c.ab eo.de appel.lib.vi.factum ergo nō equipollet verbis vbi verba sunt de substantia:vt hic.⁊ in dictis iuribus:alias non minus valet factū
b ꝙ verba[b]:vt in.c.dilecti.i.de appel.xi.q.iij.in.c.existimant.quare puto qđ in electionibus in quibus non est seruanda forma.c.quia propter.s.eod.non sunt necessaria verba:dūmodo constet de consensibus eligentium per ipsum factum:sicut in matrimonio carnali.iuxta no.in.c.tue.⁊ in.c.cum apud.
4 i.de sponsa. ¶ Sed quero †nūquid dispositio huius.c.habeat locum in omnibus electionibus vel in alijs negotijs explicandis per vniuersitatē vt ad illorum validitatem non sufficiat maior pars comparatione aliarum partium:sed requirat̃ maior pars totius vniuersitatis seu capituli? Innoc. videtur hic sentire ꝙ non.dicit enim opponendo de.l.maiore.ff.de verb.signi.ꝙ hic ideo non valuit gestum ab ista parte:quia.c.quia propter.disponit vt electio fiat a maiori parte capituli:quasi sentiat qđ vbi non est seruanda forma illius capituli sufficit maior pars etiam respectu aliarum partiū: sed profecto hoc dictum Inno.non est verum per c.i.i.de his que fi.a maio.par.cap.vbi in omnibus explicandis per vniuersitatem datur pro regula vt non valeant gesta nisi fiant a maiori parte capituli et saniori.sed non potest dici maior pars capituli vbi non est maior omnium qui intersunt capitulo.Nam maior pars respectu partium minorū non potest dici maior pars capituli:quia capitulum constituitur ex omnibus ibi presentibus.⁊ facit quod not.in.c.scriptum.s.eod.⁊ sentit glo.in.l. nulli.⁊ in.l.plane.ff.qđ cuiusꝙ vni.no.facit.l.quod maior.ff.ad muni.⁊ apertius hoc sentit glos.fin.in c.si cui.i.eo.lib.vi.vbi glo.sentit notabilem theoricam in casibus in quibus non est seruanda forma c.quia propter.⁊ propter discordiā non potest haberi maior pars totius capituli: vt primo illi de capitulo seu vniuersitate faciant prouisionem seu statutum:vt valeat id ꝙ fuerit factū a maiori parte comparatione minorū partium:valet enim prouisio talis:quia omnes videnť postea consentire.⁊ ita est statutum in electione rectoris huius studij Senēsis.quod quidem statutū valet per predicta. cessante autem statuto non valeret electio rectoris nisi haberet maiorē partem totius vniuersitatis: per istum tex.⁊ per predicta.⁊ sic alias vidi Padue propter hunc defectum electionem rectoris retractari.nam enim vniuersitas sit quoddam corpus fictum representatum per singulos de vniuersitate:

Sebasti. Sapia.
a ¶ Retractaret̃. Ad hoc facit qđ no. Bal.in.l.ij.in fi.ff.de iuris.oim iud.vbi dicit ꝙ si ex forma statuti res imobilis nō possit alienari in forēsē si fundus forēsis tradat̃ ꝙ uis ꝯtractus sit inutilis vigore statuti tamē transfert̃ possessio.

Sebasti. Sapia.
b ¶ Quā verba. Facit tex.i.l.restituta.in pn.⁊ qđ ibi doc.no.ff.ad trebel. facit.l.i.et.ij. ff.de lib.et postb. vbi Are.⁊ Alex.

vt in .l. mortuo. ff. de fideius. nō potest dici illud cor
pus vniuersitatis aliquid fecisse nisi saltem maior
pars totius corporis cōcludat: quia fictione iuris
quod fit a maiori parte istius corporis attribuit
toti corpori. vt in .c. i. de his que fi. a maio. parte ca
pi. ⁊ in d. l. quod maior. ⁊ l. aliud. §. refert. ff. de reg.
iur. ⁊ facit qđ no. glo. in .c. i. ne se. vacā. lib. vi. que di
cit ꝙ in spectātibus ad epm̄ ⁊ capitulū oportet ad
validitatē actus ꝙ eps̄ habeat secū maiorē partē
capituli: quia alr̄ non diceret capitulū secum con
currere: ⁊ facit qđ dixi in .c. postulasti. ne cōces. pbē.
5 et per Fede. consil. i. ¶ † Sed cōtra tex. ⁊ predicta
oppo. ne .c. qm̄. de iurepa. vbi valet p̄sentatio facta
a maiori parte patronoꝝ: lꝫ non concurrat maior
pars omniū. Sol. dicunt doc. cōiter illud pcedere
in patronis qui presentant vt singuli ⁊ non vt col-
legium: secus autē in spectātibus ad aliquos iure
collegij: ⁊ si ad collegiū spectat presentatio: nō va-
leret p̄sentatio nisi fieret a maiori parte totius ca-
6 pituli. † Et no. sing. hoc dictū. habes enim ex his
colligere duas cōclusiones seu regulas. Primam
qđ vbi actus^a ptineat ad plures vt ad collegiū re-
quiritur ad voluntatem ipsius dispositio maioris
partis totius collegij: qđ intelligo de maiori par-
te existentiū tunc in collegio: nam vt cōstituat vni
uersitas sufficit presentia duarum partiū vocādo
rum: ⁊ valet qđ fit a maiori parte istorum. vt no. in
d. l. nulli. ⁊ l. plane. dixi plenius in .c. cum nobis. ē.
eo. ⁊ in .c. cum omnes. de consti. Secūda regula qđ
in spectantibus ad plures vt ad singulos in casi-
bus in quibus valet dispositio maioris partis suf-
ficiat maior cōparatione minoris partis. vt in d.
c. qm̄. ⁊ vide qđ ibi dixi: ⁊ fallit prima regula in ele
ctione puincialis de ordine minoꝝ: nam valet ele-
ctio facta a maiori parte partiū cōparatione mi-
norum. vt in cle. exiui. §. demū. de ver. sig. ⁊ ibi tex.
sing. Et per illum tex. per locū a speciali pbat qđ
ē tenui. qđ etiam vbi nō est seruāda forma .c. quia
propter. habet locū dispositio huius .c. qđ no. ⁊ ad
l. maiorē. ff. de verb. signi. per quā mouebat Inno.
dicit Gos. ⁊ Vinc. ꝙ ibi dicit maior pars respectu
aduersarij qui minori tpe possederat: non autē di-
citur maior pars totius anni: ita hic pōt quis dici
electus a maiori parte non respectu totius capitu
li: sed respectu minoꝝ partium: sed hoc nō sufficit
in gerēdis per vniuersitatē. ¶ In glo. in ver. post
appellationē. in fi. hec gl. vt dicunt doc. ⁊ bene de-
struit literā que hāc appellationē vocat legitimā:
vnde ad .c. quia pp̄ter. per qđ glos. mouetur rñde-
tur ꝙ post publicationē scrutinij nō potest inter-
poni appellatio ad impediendā scꝫ electionē futu
ram: quia non subest tunc causa iusta retractandi
electionē cōsensus maioris ⁊ sanioris partis. nāꝫ
istud est de requisitis in .c. quia pp̄ter. ad idē .c. au-
ditis. ē. eo. tit. vel ex aliqua alia iusta causa potuit
hic interponi appellatio.

Sebasti. Sapia.
a ¶ Qđ vbi actus. Vide Bart. in .l. omnes populi. in iiij. col. versi. scđo pncipaliter. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ in .l. nulli. in fine. ff. ꝙ cuiusꝗ vniuersi. vbi vult qđ due partes olno de-bent esse p̄sentes cuius 3trum sen tit Abb. hic nūꝫ dicit sufficit maior pars existētiū ī collegio. q̄ opi. est verior: qr illi q nō veniūt faciūt vt ꝙ totū ius vniuersitatis remaneat in p̄sentib⁹. vt p Abb. in .c. cū nobis. ē. c. ⁊ cōsu luit Ang. cōsi. cc-lxviij. non est dubiū. de quo tñ p Dec. ⁊ Fel. i. c. cū oēs. ē. de consti.
b ¶ Expssa. Adde qđ voluit Feder. consi. cclviij.

1 ☞ Abbas non potest quis eligi nisi fecerit pro-
fessionem ⁊ expressam. ⁊ nu. 2.
3 Monachus non professus non potest eligi ad ali
quod officium administrationis.
4 Abbas non potest quis eligi qui sit alterius pro-
fessionis vel habitus.

Cum in magistrum.

1 ¶ † Non pfessus in abbatem eligi nō
potest. Primo recitat factū. Secundo
prouidet. ibi: mandamus. ¶ Casus literalis. In
quibusdā ecclesijs regularibus eligebant quidaꝫ
in abbates qui nondū erāt professi ordinē regula
rem: hoc intelligēs papa scribit diocesano epo di
cens ꝙ in magistrū assumi non debet qui nōdum
fuit discipulus neꝗ debet pfici qui nō nouit sub-
esse vnde mandat vt quoscūꝗ tales inuenerit qui
professi nō fuerint ab huiusmodi remoueat abba-
tijs. B. ¶ Not. i. principiū ad quod solet allegari
quotidie iste tex. ⁊ facit cōtra magistros momēta-
neos. hic alibi dicit tex. Hierony. longo tpe disce
que postmodū doceas. xvi. q. i. sic viue. et in .c. si cle-
ricatus. ⁊ alibi. miserū est eum fieri magistrum qui
formā discipuli non assumpsit. lxi. dist. in .c. miserū.

¶ Secūdo no. ibi: nec sit preficiēdus. arg. opti. ⁊ quasi expressum qđ nō
solum per viam electionis: sed etiaꝫ per viā prouisionis non debēt nisi
professi in abbates assumi: si ergo cōuētu negligēte eligerēt potestas de
uolueret ad superiorē immediatū. iuxta tex. in .c. ne pro defectu. ē. c. non
poterit iste superior salua autoritate Romani pōtificis pficere nō pro
fessum. ad idē facit cle. quia regulares. de sup. negli. pla. vbi no. colligit
ꝙ is ad quem fit deuolutio ex negligētia tenet eligere seu pmouere ho
mines illius qualitatis cuius erāt astricti primi electores. ¶ No. vlte-
rius ꝙ diocesano loci subsunt monasteria. vt in .c. monasteria. ⁊ .c. abba
tes. xviij. q. ij. sunt tñ exēpta a lege diocesana. vt in .c. dilectus. de offi. or.
vbi plene de hoc no. vnde verbū diocesano capitur hic largo modo. cō
prehēdit enim iurisditionem epalem generaliter. vt no. in .c. auditis. de
2 pscri. ¶ † Quero nūquid sufficiat tacita pfessio ad hoc qđ qs possit p-
moueri in abbatē: dic ꝙ olim sufficiebat. arg. hic: nā iste tex. solū regre
bat ꝙ per professionē quis efficeret primo monachus vel regularis ca-
nonicus. ⁊ ad hoc sufficiebat indubitāter tacita pfessio. vt in .c. i. ī. de re
b gu. lib. vi. ⁊ in cle. ij. eo. tit. hodie vō requirit expssa^b pfessio: alr̄ non va-
let electio. vt in .c. nullus. ī. eo. ti. lib. vi. An autem possit pfici tacite pro-
3 fessus per viā prouisionis. dic vt ibi not. per Io. and. ¶ † Scđo querit
qđ in prioratibus ⁊ alijs administrationib⁹ regularibus. Sol. dicebat
Egid. ꝙ illis poterat prefici nō pfessus: sed hodie falsum est istud: vnde
etiam in illis cōsequēdis requirit expssa pfessio. in cle. ne in agro. §. pe.
4 de sta. regu. ⁊ tene mēti illum tex. ¶ Tertio querit † nūquid canonicus
regularis possit eligi in abbatē: hec litera videt innuere ꝙ sic: sed tu in
tellige in monasterio canonicoꝝ: si autem esset monasteriū monachorū
non valeret electio: quia hodie puisum est vt homo alterius pfessionis
vel habitus non possit eligi in abbatē. vt in cle. i. eo. ti. ⁊ tene mēti illum
tex. sing. an autē possit postulari: ⁊ a quo: vide ibi glo. no.

1 ☞ Absentes an sint vocandi in electionibus fiendis.
2 Abbas ex aliquo iure habet ius eligēdi epm̄ vna cum alijs canonicis.
3 Electionis ius non dicit prescriptū nisi probet ꝙ interuenerit pluries
electioni facte de aliquo prelato et vocem dederit.
4 Consuetudo in dubio ⁊ in quo casu: an intelligat de prescripta.
Libelli verba intelliguntur late in fauorem libellantis.
5 Protestatio veniens ad detrahēdum iuri aduersarij: an noceat aduer
sario tacenti.
6 Tacens non presumit cōsentire in re onerosa ⁊ preiudiciali.
7 Petitoriū ⁊ possessoriū si simul concurrūt debet pnūtiari p petitorio.
8 Protestatio contraria facto an valeat.
Protestatio non releuat protestātem in his que protestans tenetur de
iure facere.
9 Citatus ptestans corā iudice nolle cōsentire in eum tanꝗ in iudicē: di
cens nō esse iudicē: nec per ea que dicit vel faciat intēdit recedere a sua
protestatione: an talis protestatio teneat.
10 Venditio si fuerit facta ⁊ aliquis deceptus vltra dimidiū iusti pretij nō
valet etiam qđ deceptio consistat in vno denario.
11 Iuris appellatione regulariter venit ius cōmune: lꝫ aliqñ veniat ius
speciale: venit etiam consuetudo.
12 Possessor male fidei anteꝗ declaretur esse male fidei omes fructus de
bet recolligere.
13 Excōicatus etiam occultus eligens facit ꝙ electio sit nulla.

Cumana.

Electio facta a nō maiori parte capituli ⁊ omissa collatiōe nō valet. Prima pars
narrat factū. Scđa ibi: cum. xviij. electores irritat. exprimēs
causam quare electores punit. ¶ Casus lr̄alis. Eccl̄ia Cu-
mana vacāte die statuta ad celebrādā electionē canonici ⁊ tres abbates
qui vocem in electione habere dicunt ceperūt de electione tractare: ca
pellani ⁊ clerici ciuitatis eiusdē dicebāt se interesse debere electiōi ⁊ ꝙ
sine eis electio fieri non deberet tandē ne per huiusmodi 3dictionē dif
ferretur electio: capellani ⁊ clerici admissi fuerūt sub huiusmodi prote
statione ꝙ vox eoꝝ qui non deberēt interesse de iure vel de cōsuetudine
nō valeret: ⁊ sic premisso scrutinio. vij. canonici ⁊ vnus abbas. xi. capel-
lani ⁊ ix. clerici in archipresbyterū eiusdē ecclesie 3uenerūt: ⁊ publica-
to scrutinio a parte sua extitit electus vtreꝗ electiōes iste sunt ad sedē
apostolicā delate. dñs papa auditis meritis vtriusꝗ electionis et alijs
que partes pponere curauerūt inuenit ꝙ. xviij. sunt canonici: ⁊. xix. ca-
pellani. xx. clerici: ⁊ tres abbates: sed neutra electio puenit ad maioreꝫ
partē totius capituli: quia non fuerat pbatū ꝙ clerici admitti debue-
runt: nec fuit pbatum ꝙ capellani admissi fuissent vel per cōsuetudinē
vel de iure: qr ⁊ si capellani interfuissent duabus electionibus epoꝝ ⁊
scrutatores dederūt volūtatē: non tñ vota illoꝝ inquisita fuerūt vel ali
quos elegerūt: sed dato ꝙ vota illoꝝ inquisita fuissent vel aliquos ele-
gissent: per hoc tñ non fuit pbatum ꝙ illud eis cōpeteret de iure vel de
cōsuetudine p̄scripta: ⁊ ideo dñs papa electiones pdictas factas etiam
contra formā cōcilij generalis: quia collatio in cōmuni fuit omissa que
statiꝫ post publicationē scrutinij fieri debuisset: cassauit: ⁊ electores hac
vice eligēdi potestate priuauit. Ber. ¶ No. i. ibi: ad celebrādā electionē
prefixa: ꝙ capitulū non tenet expectare vltimā diem termini a iure pre
figi ad eligendū: de quo dic vt in .c. ne pro defectu. ē. eo. sed potest pfige-
re certā diem ad electionē celebrandā preueniēdo finē: non enim debēt
electores

electores intrā se angustare. Et an sufficiat maior
pars ad p̄fixionē huius termini: dic vt dixi in.c.
1 cum nobis.§.eo. ¶ † No.ij.ibi: qui p̄sentes. iuncta
glo. ꝙ lz de iure vocādi sint absentes ad electionē
si cōmode vocari possunt. vt in.c. quia ꝓpter.§.eo.
a valet tñ[a] cōsuetudo vt absentes[b] nō vocent̄ sed re
b sideat ius eligēdi integrū penes presentes. ⁊ sic va
let cōsuetudo vt oīno absentes non vocent̄: de quo
vide qđ dixi in.c. coram.§.eod. Posset tñ dici qđ iste
tex. nō probat hāc opi. gl. qm̄ erāt nunc presentes
sed forte absentes tp̄e p̄fixionis termini reuocati:
nam istud p̄sentes non refert̄ ad verbū cōgregati:
dictū tñ in se est verū: vt dixi in.d.c. coram. tene mēti
2 istam glos. ¶ † Not.iij. ꝙ abbates possunt de iure
speciali acq̄rere ius eligēdi ep̄m loci vna cū cano-
nicis ecclesie cathedralis. ⁊ facit.c. scriptum.§.e. ⁊
c.si.j. de insti. ¶ Not.iiij. ꝙ lz ad electionē pontifi-
cis celebrandā cōueniāt boīes diuersaꝝ ecclesiaꝝ
et diuersoꝝ collegioꝝ: tñ quo ad electionis actum
vident̄ omnes ɔsentire vt vnū collegiū: vñ sufficit
qđ electio fiat a maiori parte omniū: ad idē tex. in
c. scriptū.§.eo. ⁊ dic vt ibi dixi. ¶ Quinto not. qđ
c capellani[c] ecclesie cathedralis nō habēt vocem in
electione ep̄i: non eniz sunt de capitulo: nec per se
faciunt capitulū: sed sunt in ecclesia tanq̄ singula
res. ad hoc.c. penul. de cle. nō resi. vbi glo. dicit qđ
etiā ad alios tractatus nō debēt cōuocari cum ca
nonicis. ad idē tex.c. cū dilecta.§. de excess. p̄la. vbi
singula. probat̄ ꝙ etiā per se nō faciunt collegiuz.
¶ Sexto no. cautelam ⁊ practicā optimā cum du-
bitat̄ an aliq̄ debeāt interesse electioni: ⁊ tp̄s instat
ita ꝙ cōmode non potest recipi ꝓbatio an de iure
hoc eis cōpetat: debēt eni admitti cū ꝓtestatione:
vt eoꝝ voces valeāt si ⁊ inq̄ntū appareat postmo-
dum eos debuisse interesse: cōcor.§.c. in genesi. nō
ergo nocet electioni alis legitime qđ nō habentes
3 vocē fuerint admissi vna cū alijs. ¶ † No.vij. ibi:
⁊ scrutatores dederint: ꝙ ad probandā quasi pos-
sessionē iuris eligēdi nō sufficit probare possessio
nē circa aliqua primordia ⁊ preambula ad electio
nem celebrandā: sed oportet ꝙ ꝓbet̄ ꝙ vna cū alijs
elegerint prelatū: q2 cum ista cōpetant de iure spe
ciali non debet extēdi possessio de actu ad actū: ad
hoc tex. in.l.j.§. si qs. ff. de itine. actuq̄ priua. et qđ
ibi no. Bar. vnde ad ꝓbandā hic quasi possessionē
eligēdi nō sufficit ꝓbare ꝙ isti capellani interfue
rint duab⁹ electionibus: ⁊ vna cum alijs elegerint
scrutatores voluntatū nisi eū alijs elegerint p̄latū
cum aliud sit interesse electioni ⁊ scrutatores elige
re ⁊ aliud eligere prelatū: vnde ex diuersis non de
d bet fieri illatio[d]. vt in.c.ij. de trāsla. p̄la. ⁊ in.l. neq̄
natales. C. de ꝓba. Et pōdera ꝙ non sufficit ꝓba-
re ꝙ quis interfuerit electioni: nā potuit interesse
et tñ non dare vocem. Nam q̄nq̄ ex gratia cōcedit̄
sola et nuda interessentia quia est modici p̄iudicij
vnde per hoc non debet inferri qđ fuerit data po-
testas eligēdi seu dādi vocem. pro hoc facit qđ no.
Inn. in.c. cū ecclesia sutrina.§. de can. pos. ⁊ ꝓpri.
⁊ in.d.c. dilectus. de cap. mona. facit.c. cū cōtingat.
de deci. Et in hoc tene mēti istū tex. cuz predictis.
¶ Not. viij. ibi: vel ipsi aliquos elegissent. ar. opti.
ꝙ sub potestate scrutādi vota alioꝝ non venit po-
testas eligēdi vnde electi vt scrutent̄ vota sunt fun
cti officio eorū post votoꝝ exq̄sitionē electio ergo
eōis debet sequi postea ex dispositiōe capituli. de
4 quo vide qđ dixi in.c. quia ꝓpter.§.eo. ¶ † No.ix.
e ibi: vel ex ɔsuetudine iā p̄scripta: ꝙ appellatione[e]
f ɔsuetudinis intelligit̄ in dubio de prescripta[f]: vñ
nō sufficit ꝓbare ɔsuetudinē alicuius tp̄is ꝙ non
sufficit ad cōsuetudinē legitime p̄scribēdā. ⁊ dicit
Jo. and. hoc alibi nō ita bene probari: ⁊ quotidie
solet ad hoc allegari iste tex. probat̄ antē hoc ex eo
ꝙ in protestatione non fuit facta aliqua mētio de
prescriptione: sed solū fuit dictum ꝙ vox illoꝝ qui
non deberēt interesse de iure vel de consuetudine
nō valeret: ⁊ papa in decisione cause dicit ꝙ lz isti
capellani ꝓbauerūt qđ interfuissent in duab⁹ ele-
ctionibus: hoc tñ non sufficit: q2 per hoc nō appa-
ret de cōsuetudine p̄scripta: ⁊ sic illud verbū sim-
pliciter ꝓlatū de cōsuetudine intelligit̄ de prescri

pta. Et hoc veꝝ putat do. Ant. nisi hoc verbū esset
ꝓlatū in materia larga: puta in libello: quia tūc
intelligit̄ de ɔsuetudine etiā nō p̄scripta: adducit
bonuz tex. in.c. q̄relā.§.eo. ⁊ dicit illud ꝓcedere q̄n
cōsuetudo etiā non p̄scripta fundat intentionē li-
bellantis: q2 in dubio debemus verba libellantis
in eius fauorē late intelligere: vñ si dico in libello
qđ cōsueui eligere: sufficit ꝓbare ꝙ aliq̄n elegi lz
nō probē per tantū tp̄s qđ sufficit ad cōsuetudinē
prescribendā: pro hoc tex. in.l. si qs intētione am-
bigua. ff. de iudi. ⁊ .c. ɔstitut⁹. iūcta glo. de reli. do.
hinc est ꝙ in maleficijs dicimus ꝙ per duos actus
inducit̄ consuetudo: pro hoc.l.iij. C. de epis. audiē.
secus aūt foret vbi ad fundādā intētionē libellan-
tis requireret̄ ɔsuetudo p̄scripta: q2 tūc de illa in-
telligeret̄: vide tñ ad materiā bonū tex. cū ibi not.
in.c. cū ecclesia sutrina. p̄alle. ⁊ tene mēti p̄missum
dictū. ¶ Not.x. ꝙ collatio zeli numeri ⁊ meriti est
de forma substātiali electionis: vnde ea omissa nō
valet electio: vt hic ⁊ dixi in.c. quia ꝓpter.§.eo. vi-
de tñ qđ habet̄ in.c. si q̄n.§.eo. tit. lib.vi. ¶ No. ⁊ te-
ne menti qđ eligētes non seruata forma.c. quia ꝓ-
pter.§.e. sunt priuādi potestate eligēdi licet nulla
electio sit facta a maiori parte totius capituli: vt
optime hic probat̄: vnde lz electio nō habeat effe-
ctum: nihilominus est pena imponēda: ⁊ ꝓ hoc fa
g cit q2 defectus forme inducit nullitatē[g] electionis
ipso facto: vt dixi in.d.c. quia propter. ⁊ nihilomi-
nus eligētes debēt puniri ex trāsgressione forme
vt ibi. ¶ Alt. no. ibi: priuātes. ꝙ eligētes ɔ formā
nō sunt ipso facto p̄uati potestate eligēdi: sed pri-
uādi per snīam. ad idē.c. quāq̄.eo. tit. lib.vj. ⁊ dixit
in.d.c. quia ꝓpter. ¶ Pro clarion intellectu text.
et glo. oppo. cōtra tex. sic. videt̄ eni ꝙ isti capellani
debebāt omnino in numero eligētiuz cōputari. ex
quo eni qđ quis est in possessione eligēdi debet ad
electionē pure admitti: vt in.c. querelā.§.eo. ⁊ in.c.
cōsultationibus. de off. dele. ⁊ in.c. cum ecclesia. de
cā pos. ⁊ ꝓpri. Ex quib⁹ iuribus aperte colligit̄ va
lere collationē vel electionē eorū qui sunt in quasi
possessione: lz nō habeāt ꝓprietatē illius iuris eli
gēdi vel cōferēdi: ⁊ ratio p̄dictoꝝ est q2 electio siue
collatio est quasi qdā fructus iuris eligēdi seu cō-
ferēdi: fruct⁹ aūt pertinēt ad possessorē: vt insti. de
re. diui.§. si quis a nō dn̄o. ⁊ no. in.c. grauis. de resti
tu. spol. ⁊ per Inno. in.c. cū ecclesia sutrina. p̄alleg. ⁊
in.d.c. cōsultationibus. tex. autē innuit hic ɔtrium
dicēs ꝙ p̄supposito ꝙ isti capellani elegissent: p
hoc tñ nō cōstitit ꝙ deberēt cōputari in numero
eligentiū. Sol. glo. iiij. q̄ est super ver. ꝓtestatione.
sentit istud ɔtriuz prope mediū sui: ⁊ soluēdo dicit
ꝙ istoꝝ vox valuisset rōne possessionis nisi preces
sisset ꝓtestatio: cui quidē ꝓtestationi cōsenserunt
clerici ⁊ capellani: alis non fecisset eis p̄iudiciuz in
5 cōmodo possessionis. ¶ † Not. i. sing. ex ista sol. gl.
ꝙ vbicūq̄ ꝓtestatio venit ad detrahēdū iuri ad-
uersarij non nocet aduersario nisi expsse ꝓtesta-
tioni ɔsentiat. Cōtrariū tñ hui⁹ glo. tenuit gloss.
in.c.j. xxvij. dist. dicēs ꝓtestationē obesse aduersa-
rio tacēti. ⁊ per illā glo. ɔsuluit hic abbas vt cum
fit ꝓtestatio ad detrahēdū iuri alicui⁹ ille de cui⁹
p̄iudicio agit̄ debet ꝓtestari ɔtrā si nō vult sibi
p̄iudiciū generari. Inno. tñ Hosti. ⁊ Cōpostel.
sequuntur dictū hui⁹ gl. vt nō sufficiat taciturni-
tas: sed requirat̄ expssus ɔsensus. ⁊ sentit Jo. an.
in.c. in genesi.§.eo. tit. et placet do. Anto. hic. Sed
h pro ɔtria opi.[h] vide tu glo.[i] not. que nō solet alle-
i gari in.l. fideiussor. ff. qui satisda. cog. que dicit qđ
si ego recipio fideiussorez hac ꝓtestatione p̄missa
ꝙ ipse nō alleget in futurū p̄uilegiū ꝙ fideiussor
intercedēdo videt̄ tacite acquiescere ꝓtestationi.
et pro hac opi. facit: quia ex quo aduersari⁹ reci-
pit factū videt̄ recipere cum limitatione ꝓtesta-
tionis. arg. in.c. cū olim.§. de cēsi. do. Card. distin-
git hic: ꝙ aut ꝓtestās stat in meris finib⁹ ꝓtesta-
tionis: ⁊ tūc ꝓtestatio non p̄iudicat aduersario
nisi ɔsentiat. ⁊ hoc casu ꝓcedat opi. ɔtria. Aut non
stat in meris finib⁹ ꝓtestationis: sed vltra ꝓcedit
dādo vel p̄mittēdo aliqd. ⁊ tunc aduersarius reci
piēdo factū ⁊ nō resistēdo ꝓtestationi videt̄ taci-

Sebasti. Sapia.
a ¶ Valet tñ. Vi-
de Car. in.c. si.q.
xix.§. de ɔsue. vbi
ad h allī. tex. in.c.
cū interuenientis a
les. h tñ ⁊ ibi etiā
d. And. sic. co. pe.
vide Abb. in ɔsi.
xxviij. in q̄one.
col. si. in. ij. vol.
b ¶ Absentes. ad
de Old. ɔsi. cclix.
c ¶ Capellani. ad
de Roma. singu.
suis. folio. xxiij. ⁊
cōsil. cccliij.
Zacharias.
¶ Dic qđ est sin
gu. Inn. cccccclix.
ꝙ lex. an simplex
capellan⁹. vbi al-
le. Inn. in.c. si. de
insti. idducētē tex.
sing. l.c. si. de sta.
monac. q loq̄t̄ de
secularib⁹ habē-
tibus capellas in
ecclia reglari ad
seclares clericos
habentes capel-
las l ecclia cathe
drali nisi tñ ex cō
suetudine admit
terētur tales ad
eligēdū cū dictis
canonicis. vt no.
in.c. cuz ecclia.§.
de cā pos. ⁊ ꝓpri.
⁊.§. no. i apos. ad
c.j. isto tit. ⁊ gl. in
c. cū in ecclesijs.
de prebē. lib. vi.
d ¶ Fieri illatio.
Adde late rom.
consi. cclxxi.
Sebasti. Sapia.
e ¶ Qđ appella-
tione. Vide Bal.
in.c.j. de feu. cog.
l vel. feu. vbi dicit
ꝙ ɔsuetudo anq̄
sit p̄scripta nō di
ɔsuetudo ꝗz volū
tas inducēdi cō-
suetudinez. vide
etiā Ang. i.l. diu
turna. ff. de legi.
vbi reputāt hūc
tex. sing. ad h: vi-
de etiā Bal. i.l. hi
nos. C. de aduoc.
diuer. iu. ⁊ nūqd
etiā de iure ciuili
ɔsuetudo debeat
esse p̄scripta: tra
dit do. Jas. post
Bar. in.l. de qb⁹.
col. x. sed latius p
p̄ceptorē meū d.
Rochū curtiū i
repeti.c. fina. col.
xxiiij. versi. scōm
requisitum.§. de
consuet.
f ¶ Prescripta.
Adde Fede. con
sil. xcij.

g ¶ Nullitatē. Vid
q̄ posui in.c. cum
post.l.ij. no.§.eo.
Aeneas falco.
Sebasti. Sapia.
h ¶ Cōtraria opi.
Hanc opi. tenue
rūt plures relati
per d. Alex. in.l.
nō solū.§. morte.
col. xij. ff. de ope.
no. nun. ⁊ Rom.
in ɔsi. cccxi. in ca
su proposito. vid
Deciū distiguē-
tē in.c. cū. M. fer
rariēn. col. vij. cir
ca. si.§. de cōsti. vi
de doct. in.l. pa-
cta nouissima. C.
de pac.
i ¶ Vide tu gloss.
Adde vidēdū qđ
per eādem glo. in
proposito voluit
Roma. ɔsi. cccxi.

te acquiescere ptestationi: quia nō potest recipere
partem facti pro se et partē reiicere. vt in. d. c. cum
olim. et in hoc casu intelligit istū tex. Isti enim ca-
nonici non fuerūt simpliciter protestati: sed admi-
serunt illos capellanos cum protestatione: ideo ex
quo capellani acceptauerūt vt interessent videnē
acceptasse cum sua qualitate iuxta tenorem prote
stationis quantūcunque expresse non consenserunt
protestationi: et videtur hoc dictum satis colora-
tum: ego tamen aliter dicerem: videlz qđ aut pro-
testantes concedūt id qđ alias de iure competit ad-
uersario: restringēdo tamen illud per protestatio-
nem: et tunc requirerent consensum expressum ad-
uersarij: quia in dubio ex quo alias ille actus com-
petebat de iure videtur qđ in dubio voluerit po-
tius vti iure suo quā permissione aduersarij cum
actus sibi competat libere iure suo proprio: et ex
permissione aduersarij restringitur ius suū: vnde
in dubio non debet quis presumi velle cōtemnere
ius proprium. vt in. l. cuz de indebito. ff. de proba.
et in. c. super hoc. de renun. facit quod no. glo. in. l.
cum quid. ff. si cer. pete. ita dicendum in proposito
cum existens in possessione iuris eligendi habeat
iure proprio facultatem dandi vocem: sed admitti
tur cum protestatione restringēdi et ipse tacet: non
est verisimile q acquiescat ptestationi preiudican
ti iuri suo: sed potius q intret capitulum volendo
continuare possessionem suam: vbi autem q per-
mittitur per protestationem vel cōceditur seu po-
natur non competebat alias aduersario de iure:
tunc fateor qđ acceptādo factum videtur in dubio
acceptare cum qualitate protestationis: quia vni-
cum est factum lz qualificatū. ad hoc. c. pisanis. de
resti. spol. et d. c. cum olim. et ideo si prorsus ius non
habēs admitteretur ad electionem cum protesta-
tione de qua in tex. valeret ptestatio quantūcunque
expresse non consentiat illi ptestationi: quia vide-
tur acceptasse factum cum sua qualitate: sicut dici
mus in confessione qualificata qđ non potest pro
parte acceptari: et pro parte reiici: vt plene dixi in
c. bone. el. ij. de postul. prela. nec tamen credas per
predicta q cōsensus aduersarij tacitus vel expres-
sus semper requiratur in ptestatione: nam in his
que dependent a mera voluntate protestātis suffi-
cit protestatio ipsius dūtaxat. vt in. l. nesennius. ff.
de neg. gest. Exemplum: si expensas facit quis cō-
sanguineo potest enim ptestari etiam in absentia
consanguinei q facit animo repetēdi. vt in. d. l. ne-
sennius. ita in pmisso dicto cōtingit: nam si cano-
nici admittunt prorsus extraneum: cuz facere istā
gratiam dependeat a mera voluntate eorum stan
dum est ipsorum protestationi animorum declara
tiue: nec requiritur cōsensus alterius. Consensus
autem aduersarij requiritur quando protestatio
tendit ad detrahēdum iuri suo seu quādo factum
depēdet a volūtate vtriusque partis: quia nō potest
vnus alteri afferre iniquam conditionem nisi con
sentiat: quia id qđ nostrum est sine facto nostro a
nobis tolli non potest. vt in. l. quod nostrum. ff. de
regu. iur. facit. c. ab eo. j. eod. lib. vi. et c. ad apostoli-
cam. de reg. ita dicēdum in terminis istius. c. cum
enim ratione possessionis isti capellani deberent
interesse non faceret eis preiudicium protestatio
6 canonicorum nisi ipsi capellani consentirent. † Con-
a sensus autem nō debet presumi ex taciturnitate[a]
b ex quo tractatur de re onerosa et preiudiciali[b]. vt
not. Innoc. j. eo. in genesi. et dixi plene in. c. nonne.
de presump. Et videt de predictis bonus text. sm
communem intellectum in. c. in genesi. j. eo. vbi ali
quid dicetur: et vide ad materiā protestationis qđ
no. Joā. and. post Jo. mona. in reg. in generali. in
mercu. et per Bart. in. l. nō solum. §. morte. ff. de no.
oper. nun. et quod dixi in. c. cum. M. de constitu. et
predicta no. ¶ Sed cōtra hoc et contra tex. oppo.
aliter. videtur enim qđ etiam si capellani expresse
consenserint protestationi: non tamen per hoc de
buit eis generari aliqđ preiudicium: quia in pro-
testatione fuit dictum q vox eorum qui non debe-
rēt interesse de iure vel de cōsuetudine valeret: sed
ex quo erant in possessione debebāt interesse: quia

Zacharias.
a ¶ Ex taciturni-
tate. Tu dic q p
testatio in onero
sis pñti et tacēti fa
cta nō tollit ius
cōe: aut inducit
obligationē. glo.
no. l. i. §. itē si p-
dixerit. et ibi bar.
ff. nau. cau. stabu.
idē in. l. nō soluz.
§. morte. ff. de no.
ope. nū. Canoñ. et
Feli. in. c. cū. M.
ferrariē. col. xx. vñ.
sz hāc doctrinā.
j. de cōsti. et Alex.
cōs. lxxviij. incip.
viso et diligenter
pōderato. i si. vo-
lu. v. et rom. sing.
suis. l nu. xxix. in
cip. si qs pmisit.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Preiudiciali.
Vide late q tra-
dūt doc. in. l. q do
tis. ff. sol. ma. late
Feli. in. c. nōne. j.
de psump. Feli. l
c. cām matrimonij.
ē. tñ ista declara
tio. j. de off. dele.

ius disponit q ratione possessionis competat facultas dādi vocem: vt
j. plene dixi: ergo protestatio nō resistebat. Sol. cōtrarium est satis dif
ficile: neque tactum per doct. antiquos. sed do. Anto. varie soluit: et inter
cetera videtur inniti duabus sol. quarum prima est hec: q isti capellani
non probauerunt se esse in possessione eligendi: sed q solū coelegerunt
scrutatores. hec solu. non est bona: quia text. subiicit q etiam si aliquos
coelegissent per hoc tamen non constitit q eis de iure hoc competeret
vel ex cōsuetudine. Scđa sol. sua et melior est q illud verbum de iure po
sitū in protestatione declarat per id qđ subiicitur de cōsuetudine: nam
fuerunt admissi si de iure vel consuetudine hoc eis competat: vnde sicut
verbū consuetudo refertur ad ius proprietatis: ita illud verbū de iure
debet referri ad ius pprietatis: et non ad possessionē tñ: et hec sol. satis
potest tolerari: tamen puto qđ ideo fuit facta hic ista stricta interpreta
tio qr pro canonicis protestantibus faciebat ius commune cuz ad eos
solos spectat potestas eligēdi. vt in. c. j. ē. eo. et in. c. cum dilectus. de con
sue. ad capellanos autē et clericos non poterat spectare nisi de iure spe
ciali: vnde isti canonici tanq huius iuris pprietarij volebāt cōflictare
7 et certare cum istis capellanis et clericis de iure eorū: † nam quēadmo
dum si in iudicio pro vno constat de pprietate et pro alio de possessione
pronūtiari debet in effectu in fauorem pprietarij: quia ius pprietatis
tanq fortius absorbet causam possessionis: vt in. c. cū dilectus. de cau.
posses. et ppri. et in. c. cum ecclesia. eo. titu. ita nunc extra iudiciū intēde-
bant isti canonici vigore ptestationis q causa proprietatis absorberet
causam possessionis: vt illi scilz preualeāt qui de iure vel de cōsuetudine
deberēt interesse: et sic ex quo pro canonicis cōstabat de iure pprietatis et
pro capellanis de iure possessionis dūtaxat debuerunt preualere canoni
ci: et vide ad hanc sol. quod tacite sentit Jo. an. super regu. in generali.
8 in. ix. col. ¶ † Tertio cōtra predicta qđ tex. opp. videtur enim q saltez
ex alio capite isti capellani et clerici debebāt obtinere: quia admittendo
eos in. c. ad eligendū. vna cum eis videntur per cōtrarium factum recessisse
a ptestatione: vt in. c. cum. M. de consti. Sol. glo. tangit hic cōtrarium: sed
non sol. simpliciter enim dicit q hic valuit ptestatio: vt patet in fine li
tere. Inno. hic dicit q ptestatio hic fuit vestita iusta causa forte ne dif-
ferretur electio in recipiēdo pbatione vtrum deberēt interesse. Host.
vō dicit q hic et ibi fuit iusta causa sed ibi recesserunt a ptestatione per
cōtrariū factum: hic vō non: sed declarat quare potius recesserūt ibi a
ptestatione per cōtrarium factum quam hic do. Card. dicit q hic non fue-
runt ptestati q volebant illos simpliciter amittere quo casu amittēdo
fecissent cōtrarium factum: sed ptestati sunt q eorum vox non valeret qui
non deberēt interesse de iure vel cōsuetudine: vnde admittēdo eos nō
fecerunt cōtra protestationem. Sed aduerte: quia nec in. c. cum. M. fer
rariē. fecerunt cōtra protestationē: vt ibi dixi ptestantes: nam ibi ca-
nonici qui receperunt illos in canonicos non venerunt directe contra
protestationē: sed cōtra id qđ cōsecutiue veniebat ad factū: nam de iure
est q si canonici aliqui recipiūtur vltra numerū debeat eis pudideri ex
superexcrescētibus redditibus: vnde illa ptestatio q expectarēt vaca
tionem prebendarū nō erat cōtraria facto subsequēti: sed volebat tol-
lere id qđ veniebat cōsecutiue ad ipsum factum receptionis: et tamē per
hoc non fuit recessum a ptestatione: quia lz factum non sit cōtrarium prote
stationi: tamen est cōtrarium id qđ venit consecutiue ad factum: et hoc suffi
cit ad tollendū protestationē. vt sing. pbatur in. d. c. cum. M. ita videt
q debuerit cōtingere hic: quia de iure est q ex quo quis dat vocem ele
ctionis eius vox debeat cōputari in numero. vt in. c. scriptū. ē. eo. prote
statio ergo facta nō erat cōtraria facto hic subsecuto: scz admissionis.
Ideo sol. aliter: et sic qđ in casu. c. cum. M. dato illo facto receptionis
protestatio non depēdebat a facto ptestantium: sed a dispositiōe iuris
cōmunis: cui non poterant ptestantes renūtiare: quia velint nolint ex
quo recipiūt aliquos in canonicos tenentur eis puidere de redditibus
superexcrescētibus: vt ibi colligit. quare recipiēdo illos in canonicos
obligarunt se per consequentiā ad prouidendū sm dispositionē iuris:
et sic recesserunt a ptestatione: quia protestatio nō iuuat quando factū
non depēdet a potestate ptestātis. Vide exemplū materiale. si pater in
casu quo tenetur alere filium ptestatur q alit animo repetēdi non va-
let ptestatio quia ex iuris necessitate tenetur illum alere. vt no. in. l. ali
menta. C. de neg. gest. sed in casu. c. nostri istud factum deductū in prote
statione vt vox prestaret suffragiū vel ne depēdebat a mera volūtate ca
nonicorum et capellanorum: merito ex quo partes acquieuerūt ptestatio-
ni valuit ptestatio cōtra id qđ veniebat cōsecutiue ad factum. Sed tu
dices quare isti capellani cōsenserūt protestationi cum per eam preiu-
dicaretur iuri possessionis. Sol. glo. ista in fi. dicit q inuiti hoc fecerūt
compulsi ab aduersarijs qui negabāt illos ius habere. Host. dicit se nō
videre quomodo ad hoc poterant compelli: nam si confidebant de sua
quasi possessione debebāt respōdere se nō cōsentire ptestationi et nolle
renuntiare sue quasi possessioni: et cōminari vt si procederent sine ipsis
prosequerētur spoliationē et contemptū. Et hoc placet Jo. and. magis
q dictum Hosti. qui dixit q si isti noluissent admitti cum ista protesta
tione preiudicasset eis cum se fecissent alienos. vt in. c. cum nobis. ē. eo.
sed tu tene primum dictum: quia. c. cum nobis. loquitur quādo simplici
ter vocati nolunt venire ad electionē: sed isti non admittebantur sim-
pliciter: sed cum ptestatione iuri eorum detrahēti: puto tamen et credo
hoc fuisse

a Zacharias. ¶ Inquãtum de iure teneat. Dic ꝙ nisi subderet illa clausula: scꝫ inquantũ de iure teneor &c. ꝙ posset declarari ꝯtumax. no. Fel. in c. cum. M. ferrarieñ. et ibi iste et post cum posui in apostil. ad ipsum nu. 2. in apostil. in versi. adde dictũ de consti. Sed aduerte quia vt operetur talis ꝓtestatio non obstãtibus cõtrarijs actibus debet replicare dictã ꝓtestationẽ

si habet liberã facultatẽ: alias actus cõtrarius ꝓtestationẽ tolleret. vt plene p Bart. in l. nõ solũ. §. morte. ff. de no. operis nuntia. Anto. Francis.

¶ Ad hoc de ꝓtestatiõe facta p 9 hec v̄ba: nisi si et inquãtũ de iure teneat. vide Inno. in c. cumana. hoc eo. ti. de elec. vbi dixit ꝙ ꝓtestatio facta 9 iudicẽ q̃ sibi incõpetẽs semp dꝫ fieri cũ illa clausula ꝙ nõ intẽdit in illũ cõsentire nisi quatenus sit cõpetens: alias posset ꝯdẽnari tanq̃ ꝯtumax: qđ etiã voluit ibidem Jo. an. et no. Ang. et doct. in l. nõ videt. ff. de iudi. et voluit Bal. in marg. sup Inno. in v̄. cõtumax. in vers. v. et eodẽ mõ dicas qđ fieri debet ꝓtestatio in ꝓductionẽ instrumentoꝝ: vt ꝓducens ꝓtestet quatenus faciãt instrumẽta pro ꝓducẽte: q̃ tunc si quid est in instrumẽto qđ faceret contra eum non haberet sibi nocere nisi ille cõtra quẽ ꝓduceret instrum illud: et ꝓduceret quatenus pro se faceret. ita Bald. in l. j. in ij. col. C. vt q̃ desunt aduo. par. et in l. j. in §. edenda sunt ola. ff. de edẽ. et in l. rationes. C. de pba. et l. c. ij. de fi. instru. et p Inno. in c. cum olim. de censi. et in c. si. vbi etiã per Host. et doc. de fi. instru. et vide Bar. in l. publia. ff. depos. et in l. aurelian⁹. in §. pen. ff. de lib. leg. et in l. j. in fi. post glo. ff. de edẽ. et vide Bal. i suo ꝯsi. inci. i Christi nomine amen: q̃stio talis est si instrꝫ. et Pau. de castro ꝯsi. lxxix. et videas

hoc fuisse de mente Hos. ꝙ vbi per protestationẽ non detraheretur iuri istorum: sed solum fieret ad conseruationẽ iuris admittẽtium ꝙ tunc debent interesse cum protestatione illa: alias facerẽt se alienos. Exemplum: tu dicis ꝙ ex consuetudine prescripta debes electioni interesse: canonici rñdent nobis non constat de hac consuetudine non sufficit tempus ad recipiendum probationem sed admittimus te: si et inquantum de consuetudine hoc tibi competat: per hoc enim nõ preiudicatur iuri istius. † Predicta faciũt ad questionem notabilem quam posuit hic Innocẽ. in quadam addi. quam qui habẽt communiter habent alias additiones Inno. communiter ideo dixi quia sunt quedã additiones quas pauci habent inter quas vide in c. dilectus. j. vt li. pendẽ. Et questio est: pone comparuit quidam citatus coram iudice: et protestatus fuit ꝙ non intendit consentire in eum tanq̃ in iudicem ordinarium vel delegatum sed negat ipsum esse iudicem: nec per ea que dicat vel faciat intendit recedere a sua protestatione: et ea presupposita petit copiam iurisditionis sue et libelli: nunquid talis protestatio sit licita. dicit Inno. ꝙ fatuus est aduocatus qui sic protestatur seu consulit cliẽtulo vt sic protestetur nam ex hoc facit se contumacem: vnde poterit iudex dicere et ego reputo te contumacem: et ita pronũtio: et sic poterit illum condemnare de contumacia. arg. xi. q. iij. in c. certum. et in c. j. de iudi. sed si vult iustificare protestationẽ suam debet addere sm̃ eum qđ non intendit consentire nisi inquantũ de iure teneat[a]: et hoc dictũ[b] Inno. communiter sequuntur legiste et canoniste et reputatur notabile: preter do. Anto. hic: qui dicit se nõ videre vnde surgat ista cõtumacia vel fatuitas aduocati: nam ex quo pars litigat licet fuerit protestatus non potest dici contumax nec curandum de protestatione verbali: quia iudicium redditur in inuitum. vt in l. inter stipulantem. §. si stichum. ff. de verb. oblig. et in c. intelleximus. de iudi. q. d. non obstante hac protestatione potest condemnari in simili iudicio ex quo litigat: et sic ista ꝓtestatio non obstat iudici vel aduersario: quia ex quo iudex habet iurisditionem non requiritur consensus partium: satis enim est ꝙ de facto comparent in iudicio vt litigent: tene menti hoc dictum do. Anto. sic declaratum: et videtur prima fronte cõfundere dictum Inno. sed certe puto vtrũq; dictum esse verum vt dicamus ꝙ iudex si vult potest illum condemnare vt contumacẽ: quia lꝫ videatur de facto tamen protestatur ꝙ non intendit sibi obedire vt iudici: ergo contemnit suam iurisditionem. ideo ratione contemptus iudicialis potest condemnari de ista contumacia. arg. in l. vnica. ff. si quis ius dicen. non obtemper. sed ratione interesse partis non potest condemnari de contumacia: quia nullum interesse potest pars pretendere ex quo nihilominus litigat nec ratione nullitatis processus: quia validitas ipsius dependet ab officio publico et non a consensu partium. argu. in l. priuatorum. C. de iurisd. omnium iud. et in c. significasti. de foro compe. et quo ad istos effectus posset ꝓcedere opi. do. Anto. si tamen iudex nollet condemnare istum potest nihilominus in causa procedere et valebit processus ratione predicta. nec Inno. sentit contrarium sed dicit iudicem posse: non enim tenetur hoc facere presertim ad instantiam partis: cum solum versetur hic iudicis contemptus et multa dependent ex mero officio iudicis: vt no. Bar. in l. ij. ff. si quis in ius voc. non ie. ¶ In glo. in ver. ad maiorẽ partem: pro declaratione huius glo. oppo. contra tex. videtur enim qđ electio facta de archipresbytero peruenerit ad maiorem partem: nam oẽs qui vocem dederunt constituebant. lv. voces vt colligit in versi. cum. xviij. Ex quibus omnibus archipresbyter

do. de Rota in deci. cclxxvi. inci. licet quis. in nouis. vbi dicũt ꝙ ꝓducens instrumẽtum inquantũ pro eo facit nõ videtur cõfiteri contẽta in eo contra se esse vera: et de huiusmodi exceptione ꝙ quis nõ intẽdit in iudicem consentire vel non cõtestari litem nisi inquãtum de iure teneatur: et de eius effectu vide per Spec. in tit. de aduo. in §. x. in ver. item si

habuit. xxviij. vt colligitur ex principio. c. et sic maiorem partem: nam. xxviij. excedũt reliquam partem in vna voce. Sol. mens cõtrarij dicit gl. ꝙ clerici et capellani nõ debebãt hic in numero computari qui nõ probarunt iuxta protestationem quod de iure vel consuetudine ipsi deberẽt admitti: sed respectu canonicorum et abbatum de quibus constabat quod voces habebãt vel respectu canonicorum tantum: neutra electio peruenit ad maiorem partem capituli: vt patet ex cõputatione glo. Jo. and. dicit ꝙ etiam respectu omnium nulla electio fuit facta a maiori parte: q̃ licet. xxviij. ex. lv. excedant reliquas voces in vna tamen non excedunt medietatem omnium nisi in dimidia voce. Et põdera diligenter hoc dictum: per hoc enim vult qđ si ex. ix. qui constituunt vniuersitatem quinq; consentiunt non dicitur illud factum a maiori parte[b] capituli: q̃ medietas omnium cõsistit in quatuor cum dimidia: habẽs autem quinq; excedit medietatẽ solum in dimidia voce: sed do. Ant. sentit hic cõtrarium vt saltem sufficiat iste excessus ad cõstituẽdum maiorem partem capituli: mouet quia si istud nõ sufficeret quare tex. hic ponderaret ꝙ isti clerici et capellani nõ probarunt se debere de iure interesse: hec enĩ ratio fuisset hic superflua: si etiam eis computatis nulla electio peruenisset ad maiorem partem: et quod talis excessus sufficiat aperte sentit gl. in prin. et mihi placet: tamẽ q̃ iura loquũtur indistincte non requirentia in excessu maioris partis vocem integram: sed solum requirit maiorem partem vniuersitatis. vt in c. j. de his que fiũt a maio. parte cap. et in l. quod maior. ff. ad munici. sufficit ergo qualiscunq; excessus: quia ex quo iura non distinguũt nec nos debemus distinguere. xix. dist. si romanorum. et in l. de pretio. ff. de publi. 10 et † optime facit quod in simili no. glo. in c. penul. de emp. et vẽd. vbi no. quod ad hoc vt quis dicatur deceptus[c] vltra dimidiam iusti pretij sufficit deceptio in vno bolognino seu denario quantũcunq; paruo. preterea vnica vox non potest diuidi. facit quod no. in c. j. §. eo. lib. vj. ergo est verum dicere ꝙ vbi ex nouem sunt quinq; ꝙ ibi sit maior pars capituli: ita vbi concurrunt. xxviij. ex. lv. Quid ergo fecerunt alij electores cum archidiaconus nõ habuerit nisi. xxij. voces. et sic deficiebãt quinq; ad cõstituẽdum. l v. non dicitur hic. forte enim vt dicunt docto. cõsenserãt in alium de quo propter paucitatem nõ fit hic mẽtio. Alij vero dicunt quod electio aliorum. v. postea habuit locum in istis electoribus priuatis qui elegerunt contra formam. sed de hoc nõ est vis. ¶ Sed contra predicta oppo. et videtur ꝙ imo archidiaconus habuerit maiorem partem clericis et capellanis nõ computatis: nam habuit nouem canonicos et vnum ex abbatibus et sic. x. ipse vero cõsentiẽdo electioni debet augere numerum. vt in c. cum in iure. j. eo. et sic habuit. xj. qui faciũt maiorem partem illius numeri. xxi. Idem si computamus capitulum sine abbatibus: nam canonici erãt. xviij. et ipse habuit. ix. eo computato sunt. x. Sol. dicit glo. in secũda parte quod electus non computatur in numero eligentium: vt aperte colligitur hic sm̃ istã computationem. et ad hoc quotidie allegatur iste text. iuncta glo. nõ obst. c. cum in iure. nam illud. c. qđ procedit ex forma compromissi: et hodie dicit gl. se credere ꝙ illa electio nõ valeret: tu de hoc dic vt plenius dixi in c. cum in iure. nam istud. c. procedit vbi scrutinium electionis fit in priuato: tũc enim electus non potest oriri a seipso. vt in c. si. de insti. et notaretur ambitione. viij. q. j. in scripturis. secus autẽ vbi scrutinium fieret palam et essemus in casu in quo non esset seruãda forma. c. quia propter. nam puto addẽdum ad ea que dixi in c. cum in iure. quod in ecclesijs cathedralib⁹ et regularibus nõ debeat ho-

indiciũ. et p Spe. in ti. de lit. ꝯte. in §. j. in v̄. ptꝫ ex premissis. et de ꝓtestationibus generalib⁹ q̃ solẽt poni in libellis qđ et quãtũ operent: vide p Spe. in ti. de lib. ꝯcep. in §. si. in vlti. col. in v̄. itẽ cõsueuerũt. et vide Alexã. in §. morte. hic all. circa fi. in l. nõ solũ. de ope. no. nũ. Sebasti. Sapia.

¶ Hoc dictũ. Al. de Alex. i. l. si ita scriptũ. ff. de le. j. Ange. in §. illud quoq;. colũ. ij. in aut. de exhi. reis. tñ dictũ Inn. videtur dubitabile ex no. p Pau. de cas. in l. nõ vf. ff. de indic. vide Deciũ in c. j. col. añpe. j. de indic. vbi dicit ꝙ dictũ Inno. potius tuet ꝓpter autoritatẽ ei⁹ q̃ qđ illud necessariũ videatur rationem de qua ibi per eum. Sebasti. Sapia.

¶ Decept⁹. Illã glo. tꝫ Bal. in l. ij. q. xij. C. de rescin. vẽ. et ibi assignãt rõnẽ. et idem Bal. in c. cũ cã. j. de testi. et Jmo. in c. cum dilecti. col. iiij. j. de emp. et vẽdi. et faciũt not. p d. Jaf. i aut. q̃re. C. de sac. san. ecc. vbi multa adducit ad hoc ꝙ de minimis curat et qđ emphyteota cadit a iure suo et si cessat soluere minimũ. de quo etiã p eũdẽ in l. ij. q. xv. C. de iu. emphy.

a Anto. Francis. ¶ De iure. Circa hoc qd hic dicit q qn fit mentio de iure de quo iure intelligat an cōi vel municipali: aut ꝯsuetudinario vel priuilegiatiuo: dicas q in dubio regulariter venit ius cōe nō aūt municipale seu ꝯsuetudinariū: vt p Spe. in ti. de appel. in. §. iiij. ⁊ p Bal. in l. quicūq. in. v. col. C. de ser. fug. qd tn̄ intelligeverū nisi in rescripto fieret mētio de iure quia tūc veniret etiā ius municipale ⁊ cōsuetudinariū. vt est tex. reputa sing. iuncta gl. in. c. j. vt li. pēd. ⁊ id dicebat Inno. in. c. cū venissent. de eo qui mit. in pos. cā rei ser. q illud dr fieri ſm ius qd fit ſm ꝯsuetudinē ⁊ eodem mō dicas qn in ꝯpromisso diceret qd arbiter deberet de iure pcedere: q intelligeret qd posset pcedere etiaʒ ſʒ ius municipale ⁊ cōsuetudinariū: vt voluit bal. no. in. l. illa institutio. ff. de here. insti. ⁊ ppterea siqs in iudiciū deducit oīno ius suū: intelligit deducere nō solum ius cōe: sed etiā ꝯsuetudinariū ⁊ municipale ⁊ puilegiatiuū. et in. l. si mr̄. i. §. deniqʒ. et ibi p do. Alex. de excep. rei iud. ⁊ vide Inn. i. c. certificari. de sepul. ⁊ i c. fi. de off. arch. ⁊ vide gl. i. c. ꝗrēte. de off. ord. ⁊ habet p Bal. in. l. fi. C. de ann. excep. Sebasti. Sapia.

b ¶ Iure cōi. Au de Alb. i. j. parte statu. q. cxxxiiij. fi cōpromissū. bal. i ꝯsi. cxxiij. l. ter illustrē. i. j. parte. ⁊ in ꝯsi. cvi. vba pastorū. col. ij. in ca. parte. vide Fel. i c. j. in. j. no. de spō sali. ⁊ in. c. lʒ cām. in. ij. not. vbi etiā late Dec. j. de p ba. d. Ias. in. l. pscriptione. C. si ꝯ ius vel vti. publ.

c ¶ Cum protestatiōe. Adde Old. cōs. ccl xxxvi. Anto. Francis.

d ¶ Adverte. Ad hoc an excōicat⁹ possit eligi vel eligere. primo adde q excōicatus hr̄ p mortuo. vt l. c. grauē. de sen. excō. vbi p Inno. q dicit absqʒ dubio

die computari electus in numero eligētium etiaʒ si procedat per viam scrutinij manifesti per compromissarios electos: quia electio debet fieri per vnum etiam cum proceditur per viaʒ cōpromissi. vt in. c. sicut. ſ. eo. lib. vi. ⁊ in. c. cum ab vno. de re iudica. eo. lib. ergo oportet qd quis habuerit maiorem partē omniū anteq̄ posset ꝯsentire electioni sue cum non debeat cōsentire anteq̄ electio sit facta. vt in. c. cum post petitam. ſ. eo. fieri autē debet per vnum nomine omnium: nec fieri potest nisi de eo in quem consenserit maior pars. vt in. d. c. quia propter. sed vbi ex singularibus cōsensibus in aliquem directia resultat electio: ita q nō est necesse qd fiat per vnum nomine omnium: tunc electus a media parte capituli cōsentiēdo electioni de se facte auget numerum et perficit electionē: quo caso debet intelligi. d. c. cum in iure. ⁊ sic limita que ibi dixi: vel dic qd in. d. c. cum. M. illi aduersarij non consenserūt protestationi expresse: ideo nō fuit eis generatum preiudicium: hic autem cōsenserūt: vt

11 dicit in glo. ¶ † In glos. in ver. de iure^a. ibi: id est ex priuilegio. Not. bene istam glos. iūcto tex. q vbi illud verbum de iure: refertur ad personam que nō fundat intētionem suam de iure communi intelligitur de iure speciali: ⁊ per hoc vide glo. in. c. j. in fi. vt lit. pendē. facit. c. licet. de proba. in prin. ex quo habes q nō semper appellatione iuris intelligatur de iure cōmuni^b. regulariter tamen cōtra tex. est insti. de iur. nat. gen. ⁊ ciui. in. §. sed quotiens. et facit iste tex. iuncta glo. q si committitur alicui causa de iure decidēda non posset decidi ſm consuetudinem cum ponantur hic ista duo vt diuersa: vt patet ibi de iure vel de cōsuetudine: quod tenuit Ioā. and. in addi. Specu. in tit. de arbi. §. excipitur. versi. item quia corruptus. sed cōtrarium tenuit do. Anto. in. c. quintauallis. de iureiur. et dixi. ſ. de consue. super rubri. potest tamen causa indubitanter decidi ſm priuilegia: vt patet ex predictis: ⁊ credo qd sufficisset illud verbum de iure: qui ius vult vt seruetur consuetudo: sed ad maiorem cautelam fuit in protestatione additum vel de cōsuetudine. ¶ In glos. l. fi. in fi. tene hanc vlti. solu. Sed extra glo. quero pone ad electionem celebrādam vel ad alium actum capitularem venit duo quorum vnus dicit se esse in possessione canonicatus ⁊ prebende ⁊ per cōsequens dicit se debere interesse capitulo: reliquus vero qui lʒ nō sit in possessione canonicatus: tamen ⁊ prebēda ad eum de iure pertinet: et ideo petit tanq̄ canonicus se admitti: quis istoꝝ debeat preferri et in capitulo admitti. Solu. Inno. format istam. q. ⁊ in effectu concludit q si cōstaret alterū esse in possessione bona fide ille deberet admitti et non reliquus qui dicit se habere proprietatem iuris: quia facultas dādi vocem sequitur possessionem ⁊ nō proprietatē: vt in. c. querelam. ſ. eo. ⁊ in. c. cōsultationibus. de iurepatro. Ec optime facit qd no. do. de Rota deci. iiij. nam si admitteretur proprietarius expelleret possessor sine iudiciaria autoritate quod esse non debet. vt in. c. in literis. de resti. spol. sed si a principio non cōstat de possessione capitulum admittet vtrūqʒ cum protestatione vt vox illius valeat qui debet interesse: ⁊ si cōstiterit postmodum alterum fuisse in possessione bona fide valebit illius solius vox: si autem nemo est in possessione vel reliquus erat: sed nō bona fide valebit suffragium propne-

12 tarij: † quia ſm Inno. vbicūqʒ nemo est in possessione vel aliquis est: sed mala fide omnis fructus rei pertinet ad proprietariuʒ: quia possessor male fidei nullum fructum debet consequi. vt in. l. mala fide. C. de condi. ex lege. Et not. bene hoc dictum Inno. non tamē videtur ex toto placere do. Ant. quia non potest quis expelli de possessione sine iudicio: et profecto ego non video quomodo potest

haberi p mortuo quo ad spūalia: q etiā voluit Bar. in. l. barbari⁹. ff. de offi. pto. in. x. col. ⁊ dicebat Bal. in marga. sup Inno. in ver. excōicatus. in ver. iiij. q excōicat⁹ nō est mēbrū vniuersitatis. adde tn̄ q excōicatus excōicatione minori est incapax beneficioꝝ dignitatis ⁊ clericatus: vt per do. Abb. ⁊ doc. post Inno. in. c. si celebrat. de cle. excō. mini. ⁊ habet per Arch. xxxiij. q. iiij. in. c. vir cuʒ ꝓprio. ⁊ p Hemi. l. c. is cui. de sent. exc. nec pōt excōicat⁹ eligi ad platurā si est publicat⁹. vt p Host. ⁊ Inn. in. c. cū dilectus. de ꝯsue. ⁊ in c. finē litibus. de do. ⁊ ꝯtu. ⁊ p Bal. in palle. marg. in vbi. x. ⁊ hoc q nō hʒ vocē in caplo: de quo vide p do. Car. i cle. j. i. vij. op. de regula. ⁊ p Inn. in. c. nulli. B eo. tit. ⁊ in. c. ꝯsuluisti. de pcur. tn̄ do. Abb. in. c. ex tue. de ele. nō rect. vr̄ tenere ꝯtrium: de quo tn̄ vide p Spe. i ti. de elec. in. §. i. in v. porro. et q excōicat⁹ sit ineligibilis: vide gl. ⁊ doc. i. c. illa. ⁊ in. c. perpetue. de elec. lib. vi. vbi dr q est ineligibilis tā actiue q passiue. ⁊ vide p Philip. frā. i. c. ꝯstitutis. de ap. vbi etiā p gl. q̄ all. multas ꝯcor. Adde tn̄ q excōicat⁹ occult⁹ bn̄ pōt esse iudex ⁊ pferre sn̄ias in ꝓbauis. vt in. c. ad pbandū. de re iud. nō tn̄ i spūalib⁹. ⁊ id nō possʒ ferre sniaʒ excōicationis. vt p do. Car. in cle. ij. i. §. ver. in fi. de sent. excō. Et adde q excōicat⁹ etiā occult⁹ nō posset eligi impator. vt in c. venerabilem. ⁊ ibi p doc. de elec. ⁊ vide. d. Abb. in c. cū dilect⁹. post Inn. de ꝯsue. ⁊ in c. vitatis. de do. ⁊ ꝯtu. ⁊ Io. an. i. c. j. de rescri. lib. vj.

valere vox proprietarij alio existēte in possessione com anteq̄ declaretur per sentētiam iudicis eum esse possessorem male fidei ad ipsum spectat perceptio omnium fructuum: nec debet interim expelli cum et predo sit restituendus. vt in. d. ca. in literis. Nec obst. d. l. mala fide. quam alle. Innoc. loquitur enim quādo proprietarius conuincit possessorem male fidei in iudicio. Tunc enim priuatur possessor omni cōmoditate perceptionis: sed ante sn̄iaʒ non debet priuari ex officio priuato. vt in. d. c. in literis. et ipsemet in. d. c. in literis. hoc dictum contrarium sentit: vbi dicit nunq̄ valere electionem proprietarij alio existēte in possessione mala fide: sed oportet qd possessor prius deijciatur per sententiam iudicis: dixit etiam Innoc. hic q si cōstaret aliquem esse male fidei possessorem non tenetur capitulum illum vocare ad electionē: sed si sua sponte venit non debet adijci. Et no. bene hoc dictum Inno. nam dubito vtrum prima pars sit vera: nam cum non debeat spoliari propria autoritate: vt. ſ. dixi: satis spoliaretur si eo non vocato procederet ad electionem: vnde tutius est illuʒ vocare: et si constiterit illum esse in possessione mala fide vox sua non prestabit suffragium: vt not. hic Inno. in. d. c. in literis. ⁊ in. c. ij. de in integ. restitu. quia nullam commoditatem debet habere possessor male fidei: vt. ſ. dixi. ¶ Ulterius q̄rit hic Innoc. quod si laici violenter ingerunt se in capitulo et volunt digere vna cum clericis. Solu. dicit Innoc. quod si violentia non est tanta que debeat cadere in constantem virum non excusaret protestatio clericorum. q. d. ⁊ bene q clerici non debent illos admittere etiam cum protestatione: alr̄ nō valeret electio etiam clericorum tanq̄ facta per abusum secularis potestatis. vt in. c. quisquis. ſ. eod. ⁊ ſ. in. c. massana. vbi autem metus seu constantia caderet in constantem virum tunc possunt illos ad-

c mittere cum protestatione^c ⁊ valebit tunc clericorum electio non obstāte quod laici fuerūt admissi iuuat enim eos ꝓtestatio: vt hic qd no. Quid autē si alias habētes voces se ingerāt: sunt tamē excōicati vel suspēsi. Solu. dicit Inno. q si sunt occulti nō est necessaria protestatio cū nō possunt repelli

13 viij. q. iiij. nonne. ¶ † Aduerte^d quia in alijs locis

d aliud sentit: nam q̄ tūcunqʒ qs sit occoltus ⁊ tolerat semp pōt excipi ꝯ eū qui est excōicatus vel suspēsus: qr tolerātia nō pdest in his q̄ nō exercent ratione officij publici: canonici aūt nō habēt vocē tanq̄ habētes publicū offiīm sed ex suo iure priuato. vt no. idē Inn. in. c. cū dilectus. de cōsue. vbi dicit q electio facta ab excōicatis vel suspēsis q̄tūcunqʒ toleratis ꝫ occultis est nulla dūmodo possit ꝓbari eos tpe electionis fuisse suspensos vel excōicatos. ⁊ idē Io. an. in. c. j. de rescri. li. vj. Sʒ dictum Inno. posset hic ꝓcedere in oīno occoltis qui non possunt probari excōicati vel suspensi. vn̄ dicit Inno. q capitulum procedere potest ad electionē vel ad alios actus non vocatis suspēsis vel excōicatis ⁊ sufficit si postea probetur q illi erāt excōmunicati vel suspensi: vt ipse no. in. c. gratū. de post. prela. ⁊ in. c. cum vintonien. ⁊ in. c. cōsiderauimus. ſ. eod. vnde consulo q semper fiat ꝓtestatio contra istos ne videātur sciēter admissi ⁊ sic corrueret tota electio per. c. fi. ſ. de procura. Si autem redeundo ad verba Inno. dubitaretur an ipsi essent publice excōicati vel suspēsi vel si esset certū nō pñt tn̄ repelli sine scādalo: admittātur cū ꝓtestatione. de hoc vide qd dixi in. c. illa. ſ. e. vbi lati⁹ tractat hec materia p doc. cū excōicati vel suspēsi ingerunt se vna cum alijs ad electionem faciēdam ⁊c. Abbas.

1 ¶ Stilus corie si nō est seruatus in literis: litere sunt surreptitie.

Ecclesia non cathedralis dʒ in literis nolari sub noie illius sancti sub cuius vocabolo est alr̄ litere

sunt sur

a ¶ Cluniacen. Adde quod voluit Lapus alleg. gl.
b Zacharias. ¶ Ecclesijs inferioribus. Adde si impetrate sunt litere sup ecclesia contra presbyterum & erratum est in noie presbyteri: constat tamen de ecclesia vel conuerio & est erratum in noie ecclesie an rescriptum sit nullum. & vide Feli. remissiue in c. significante. col. ij. versi. declara quinque modis. s. de rescrip.

fieri per priuilegium posset fieri per consuetudinem.
Anto. Francis. ¶ Circa hoc an ea que possunt fieri per legem vel per statutum: aut consuetudinem possint fieri per pactum: vide vltra hic alleg. que habentur per Bart. et docto. in l. non impossibile. ff. de pact. et in l. ius publicum. eo. titu. et in l. iurisgentium. §. si ob maleficium. ff. de pac. & in l. penul. de condi. ob turpem cam. Et adde q̄d priuilegium operatur fortius q̄ operetur pactum vt in l. fin. C. de bo. lib. & ibi p Bald. in. iij. no. tamen priuilegium impetratum cōtra pactum nō tollit illud nisi de ipso pacto fiat expressa mentio. c. ex multiplici. de deci. et vide glo. in c. j. de pac. lib. vj. in ver. derogetur. ipsum autem priuilegium est potētius q̄ sit ipsum ius commune: vt p Bar. in l. verum. in §. fina. ff. de mino. & habetur in l. iurisperitos. in §. qui priuilegio. et ibi per Bal. ff. de excu. tu. Et adde q̄ priuilegium derogans statuto intelligitur etiam de statuto futuro vt p Bar. in l. si mihi et tibi. §. in legatis. ff. de lega. j. et habetur in l. si seruus. in prin. et ibi p Flo. ff. de ser. vr. pre. & quid operetur priuilegium continens illud idem q̄d ius cōe seu statutum habetur p Bar. in l. j. in princi. ff. ad le. fal. & i. l. si testō. in §. si mulieri. ff. de leg. iij. & p Bald. in l. sancimus. C. de iudi. et per do. Abb. i. c. cum esses in. iij. no. de testa. ⸺ Sebasti. Sapia. f ¶ Vel statutum. Vide Bart. in l. j. §. familie. ff. de publica. Et vide dominum prepositum in c. que cōtra. v. dist. et in c. cōsuetudinis. x. distinctio. Fel. in c. ecclesia scte marie. colum. xxxij. de constitu. et in c. ij. col. penul. de proba. & in rubri. de prescrip. colū. vij. versi. fallit late Iaso. in l. non impossibile. ff. de pac. Alexan. in consil. l. volumi. v. Francis. curtium in tracta. sequestrorum. q. xxj. in fin. Abb. et Maria. in. vj. not. in c. si diligenti. j. de foro competen.

Anto. Francis. ¶ Adde circa h̄ q̄ hic dicit̄ de errore circa nomē bñficij impetrati vel eius q̄ impetrat q̄d talis error nō vitiat ipetratione dūmodo constet per cōiecturas aut alio mō de ipsa ecclia & de corpore ipsi' ipetrantis: vt habet in l. si in nomine. C. de testa. & in l. si ges in fun di vocabulo. ff. de leg. j. & in l. i vēditionib'. de cōtrahen. emp. & p Bal. i. l. si fortidianus. C. de lega. & in l. nō ideo. C. de hered. insti. & in §. si ga i noie. insti. de leg. & vide p Spec. in tit. de li. cōte. in §. xiiij. versi. quid si error. et in §. xv. ver. q̄d si hoīm. & habetur per Oldra. in cōs. cclvi. & per do. de Rota deci. xxix. vbi dicunt q̄d error nominis in scripto non vitiat: et habet per Inno. et Jo. and. & Cal. et Ant. de but. in c. significāte. de rescrip. & p Host. in sum. de rescrip. in §. que psūt. in. j. et ij. col. vbi plenissime loquit̄. & per Spe. in tit. de rescrip. presenta. in §. ratione autē. in ver. q̄d de dubitante. & ibi per Jo. and. in addi. Specu.
Zacharias.
c ¶ Potest laicum habilitare. adde istū & post eū Feli. in c. cām. colū. iij. ver. dum dicit abbas priuilegium s. de rescrip. & po sui in apostil. ad istum in c. ecclesia sancte Marie. in versi. potestatem excōicandi. nu. 5. s. de consti.
⸺ Sebasti. Sapia.
d ¶ Et consuetudo. Hoc dictum refert et sequitur do. Decius in c. decernimus. col. antepe. vers. quinto infertur. j. de iudi.
e ¶ Per consuetudinē. Adde Oldr. cōsi. xlvj. in fi. tenet q̄ id q̄d potest

sunt surreptitie: alie vero sic.
2 Patronus laicus non habet ius eligendi prelatum in ecclesia neque de iure neque ex pacto: neque ex consuetudine.
Laicus non potest habilitari ad ius spirituale tenendum nisi a papa.
Consuetudo etiam cuius temporis non extet memoria non potest reddere laicum capacem iuris spiritualis. 5. 9.
3 Quod non potest fieri per pactum potest fieri per statutum. & sic
Argumentum de pacto ad statutum non valet negatiue.
4 Iuspatronatus non dicitur quid spirituale: sed annexum spiritualitati.
6 Electus debet presentari patrono vt consentiat vel vt possit opponere si habet iustam causam opponendi.
7 Electio alicuius prelati quare non debet fieri ad preces laicorum qui sint potentes.
8 Parochiani nullum habent ius in presentando vel eligendo nisi sint patroni.

Sacrosancta.

Per compositionem factam cum prelato & capitulo non potest ius eligendi competere laico etiam patrono in ecclesia collegiata. hoc di. prima pars narrat iniustam compositionem. Quam secundo reuocat ibi: attendentes. ¶ Casus literalis. Quidam comes de vilernia patronus monasterij sancti Pancratij pertinentis ad monasterium Cluniacen. contendebat cum abbate cluniacen. cui de consensu capituli sui quādam fecit compositionem vt vz esset in arbitrio ipsius comitis recipere ad prioratum dicti monasterij vnū de duobus melioribus totius ordinis cluniacen. quos abbas duxerit nominandos exceptis prioribus cluniacen. et de charitate abbas cluniacen. successor illius qui fecit compositionem videns compositionē monasterio suo damnosam: accessit ad do. pa. ostendendo sibi compositionē in preiudicium sui monasterij factā. papa considerans q̄ ius eligendi non cadit in laicum in collegiata ecclesia: & ideo illud erat perniciosum exēplū & redundabat in dispendium ecclesiastice libertatis: statuit vt abbas cluniacen. dictum prioratū possit libere ordinare nō obstāte compositione iuri cōtraria denuntiando postmodum ordinationē patrono vt suū prestet assensum.
1 ¶ No. j. ibi: ad cluniacen. ecclesiam. iuncta suprascriptiōe in qua scribit̄ abbati cluniacen. q̄d quęq ecclesia non cathedralis denominat̄ a loco sine expressione certi nois seu illius sancti sub cuius vocabulo ecclesia est cōstructa: nā ista ecclesia cluniacen.[a] nō erat cathedralis cū eidem presideret abbas vt pz in suprascriptione & hoc videt̄ s gl. no. in c. quāuis. s. de prebē. in. vj. vbi glo. no. dicit q̄ de stilo romane curie est q̄ qn̄ facit mētionē de ecclesia cathedrali q̄ nō exprimat̄ in lr̄is nomē ecclie:
b secus qn̄ fit mētio de ecclesijs inferioribus[b]: alias litere essent surreptitie: q: cōtra stilū curie: vn̄ concludit q̄ si mādatur puideri alicui in ecclesia sancti Petri bonon. & non reperit̄ ibi aliqua ecclesia sub isto vocabulo nisi sancti Petri non vz gratia ppter expressionē illius nois sancti Petri cōtra stilū curie. arg. in c. q̄ graui. j. de cri. fal. hic aūt in tex. ponderādo vt predixi probat̄ cōtrariū: q: in literis apostolicis denominatur ecclesia non cathedralis ab oppido vbi cōsistit: vnde puto illam gl. limitandam per istum tex. vbi principalis in loco illo potest denominari a loco: nam alias talis ecclesia appellatur matrix. vt in cle. j. & q̄d ibi not. de sentē. excō. Et si prelatus illius ecclesie habet episcopalem iurisditionē in illo loco potest denominari prelatus illius loci absq̄ commemoratione illius sancti. sub cuius vocabulo ecclesia est edificata: & ita intelligo istum tex. in eo q̄ scribit̄ abbati Cluniacen. nec fit mētio de nomine monasterij: vide ad idem bonum tex. iuncta suprascriptione in c. j. de consang. et affi. vbi scribitur abbati Castin. quia abbas habet iurisditionem epalem in castro secus autem vbi nō haberet iurisditionē epalem: quia tūc debet denominari a monasterio: & sic psūt reduci ad concordiā iura que in hoc varie loquuntur: & idē intelligo de alijs prelatis inferioribus vt pposito: & archidiacono: & simi. vt si in aliquo oppido habēt ecclesiam principalē & maiorē cum iurisditione epali in loco vt denominet̄ a loco sicut hic fit de abbate: et tene menti predicta: quia solet illa glo. sine aliqua limitatione allegari. Et in multis iuribus reperies cōsimilē denominationē. ¶ Secūdo no. ibi: de cōsensu capituli sui: q̄ cōgregatio religiosoꝝ potest appellari capitulū licet vulgariter appellet̄ conuētus: & idem not. per doc. in c. capitulū sancte crucis. de rescrip. nam cōuētus & capitulū sunt synonyma. & de etymologia cōuētus &
2 cetus & simi. vide ho. tex. xvi. dist. in c. j. ¶ No. iij. q̄ non solū de iure cōi patronus laicus nō habet ius eligēdi prelatum in ecclesia collegiata. vt in c. nobis. j. de iurepa. imo nec habere pōt vigore cōpositionis inite cū plato de cōsensu capituli: vt hic probat̄: & puto q̄ etiā eps non posset hāc compositionem sua autoritate validare: q: nullus prelatus
c citra papā potest laicū habilitare[c] ad ius spirituale tenēdum vt legit̄ & no. in c. ij. de iudi. & in c. bene quidē. xcvi. dist. et lxiij. dist. in §. verum. & videt̄ de mēte glo. in d. c. nobis. & de hoc ibi per doc. & vide q̄d ibi dicit̄ quemadmodū nō valet cōpositio ita nec cōsuetudo s̄m doct. & bene per c. massana. j. eo.
d titu. & ex hoc no. quidā q̄ cōpositio & consuetudo[d] pari passu ambulant: dic tu hoc procedere quo ad terminos huius. c. quia cōsuetudo non potest reddere laicum capacē iuris spūalis: vt in d. c. massana. vbi aperte probatur. Et facit q̄d not. Jo. an. in c. ij. de preben. lib. vj. vbi dicit non sufficere tp̄s de
3 cuius initio etiā nō est memoria: quod no. Tertio tn̄ dubium potest esse regulariter verū id q̄d non potest
e fieri per pactū nō possit fieri per cōsuetudinē[e] vel
f statutū[f]: de quo vide gl. que solet reputari singularis per legistas. C. de decre. decurio. sup rub. lib. x. q̄ videt̄ cōfirmare illam regulā p ea q̄ non psūt fieri per pactum nō psūt fieri per consuetudinem vel statutū: sed certe illa glo. non est indistincte vera: & dic plenius & melius: vt not. Bar. in l. oēs populi. iij. q̄d. tertie. q. princip. ff. de insti. et iure. in repeti. Nam multa psūt fieri per statutum seu per consuetudinē. que nō possunt fieri per pactum: nam per pactum non potest derogari iuri publico: sed per statutum & consuetudinem sic: in preiudicio illius iuris publici vbi viget statutum vel consuetudo cōtraria: vt est glo. no. iuncto tex. in l. nec pignus. in §. priuatorum. ff. de reg. iur. quod not. Idem est quando aliquid statuitur ex iuris subtilitate: puta vt non possit alteri stipulari: nam pactum contrarium non valeret. argu. in l. nemo. ff. de lega. j. & in c. tua. de testa. sed statutum vel consuetudo hoc posset: vt not. Bart. in d. l. omnes populi. et est diuersitatis ratio quia in statuto vel consuetudine concurrit consensus populi tacitus vel expressus: vt in l. de quibus. ff. de lega. sed in pacto concurrit consensus populi priuatus: vt nota. per Bartol.

a ℂ Ius eligendi. Adde vt per Alex.consil.cvi.ij.lib.
b ℂ Annexum spirituali. Adde ꝙ ideo dixit Ro.consil.ccclxix. qḋ in eo
committitur simonia sicut in mere spiritualibus.
Anto. Francis. ℂ An in annexis spũalib⁹ cõmittit simonia videt qḋ
sic vt in.c.altare.j.q.iij.vbi habet ꝙ vẽdere altare est simoniacũ quãuis
nõ sit sacrũ sꝫ po
tius annexũ spi
ritualib⁹ ꝗ in eo
exercent: ꝙ tñ di
xit Archid.in.c.
sanctorũ.x.q.ij.
nõ seruari.de cõ
suetudie.de ꝗ vi
de p Ro.in sing.
suis ꝗ habẽtur p
alphabetũ in v.
obligatio.in ver.
fructus. adde tñ
ꝙ ius patronat⁹
qḋ quidẽ non est
spũale: sꝫ spũali
annexũ iuxta ea
ꝗ habent in.c.de
cernimus.de iu
di.tñ ipm ius pre
scribit p annos
xl.vt p Alex.ↄsi.
lviij.in.iij.parte
cõsiliorũ. de quo
an possit pscribi
p laicũ vide p.d.
Card. in cle.ij.in
prin.in.v.q.de iu
repa.tan trãseat
iure pticulari vel
vniuersali etiã i
laicũ ple.hr in.c.
ex literis.de iure
pa.Et vtrum ve
niat in fideicom
misso hr p Dy.ꝛ
Bal.in.l.cũ virũ.
C.de fideicõmis.
ꝛ in.l.fi.in pe.col.
C.de edi.di.adri.
toll.vbi dicit qḋ
nõ ex eo qꝛ lꝫ nõ
sit spũale: tñ est
spũali annexũ et
sic de eo iudican
dũ est tanꝙ de re
spũali ꝗuis eniꝫ
cadat in laicũ il
lud est ex gratia
cõcessum ipsi lai
co: vt ple.per do.
Abb.ꝛ alios i ru
bri.de iurepat.ꝛ i
p alleg.c.decerni
mus.de iudi.
Sebasti. Sapia.
c ℂ Per psẽtatio
nem. Vide ꝗ latẽ
tradũt Moder.
in rub.ex.de iudi.
et in.c.quãto.eo.
tit.ꝛ not.ꝙ lꝫ do.
Abb. h dicat qḋ
per psentationẽ
nõ initiatur ali
quod matrimo
nium ꝙ sm Cal.
in ↄsi.ix.in tit.de
iurepa.p presen
tationeꝫ videtur
cõtrahi spõsalia
de futuro: et ideo
presentatus dici
tur acquirere ius ad rem vt per Abba.in.c. cum bertoldus.colum.j.ex.
de re iudi.ꝛ ita tenet Lapus alleg.viij.presentatus ad fi. Card.in cle.j.
in prima oppo.de suppl.negli.prela.

latius in.d.l.oẽs populi. ℂ Not.ꝙ nõ solum dire
ctum ius eligẽdi non cadit in laicum etiam patro
num: sed nec etiam indirectum: vt hic. Aliquid au
tem in ecclesia nõ collegiata possit habere laicus
a ius eligendi[a].doc.ꝛ bene dicũt ꝙ non: sed ratione
patronatus cõpetit sibi sola presentatio rectoris:
vt in.c.nobis.ꝛ.c.fi.j.de iurepa. Que autẽ sit diuer
sitatis ratio: dic qꝛ per presentationem nõ initia
tur aliqḋ matrimonium spirituale inter presenta
tum et ecclesiam ad quam presentatur. sed totum
ius spirituale trãsfertur in presentatum ex institu
4 tione episcopi que debet sequi: † ideo dicimus qḋ
ius patronatus nõ est spirituale: sed annexum spi
b rituali[b] quia per presentationem[c] patroni puen
c tur ad institutionẽ que est quid spirituale: vt ple
nius dixi in.c.quãto.de iudi. sed per electionẽ ini
tiat matrimonium spirituale: vt in.c.fi.de transla.
prela.ꝛ in.c.cum inter canonicos.j.e.ꝛ per eam ac
quirit ius spũale electo: vt dicit glo.no.in.c.quan
to.lxix.dist.que singulariter dicit ꝙ etiã acquirit
ius administrãdi in habitu: sed per cõfirmationẽ
competit in actu vt dixi in.c.transmissam.j.eod.
5 † laicus autem cum nõ sit capax iuris spiritualis:
vt in.c.causam.de prescrip.cũ si. nõ potest trãsfer
re ius qḋ ipse possidere nõ potest: sed iura fecerũt
mẽtionem de ecclesia collegiata: qꝛ in nõ collegia
tis regulariter proceditur per electionem: vt not.
in glo.in.c.quamꝙ.j.eo.tit.lib.vi. Et ex predictis
potes colligere rationem diuersitatis quare eccle
sia cõcessit laico potestatem presentandi ꝛ non po
testatem eligẽdi: noluit enim in hoc mero iure spi
rituali cum eis dispensare ꝛ hanc rationem sensit
6 Inno.j.eo.qḋ sicut.ꝛ hec no. ℂ † Ultimo no.ꝙ in
ecclesia collegiata electio iam facta debet presen
tari patrono: vt pro honestate prebeat suum assen
sum. Et vt possit cõtradicere si habet aliquam iu
stam causam cõtradicendi: si autem sine causa ra
tionabili contradiceret talis cõtradictio nõ debe
ret obesse vt hic no.ꝛ videtur tex.j.eo.c.cum terra.
in fi.facit.c.qḋ sicut.eod.tit. ℂ In glo.j.ibi: et ideo
nõ tenuit.no.glo.que aperte tenet istam composi
tionem fuisse ipso iure nullam: quod tenet Hosti.
qui adducit in eo quod papa nõ retractat istã cõ
positionem: sed dicit qḋ ea nõ obstãte poterit ab
bas iste prouidere huic prioratui: ꝛ hanc opi.tene
licet Goffre.hic dixerit qḋ per in integ.rest.fuerit
monasterio hic subuentum. hec enim opi.videtur
in alio contra tex.in eo qḋ dicit istam compositio
nem fuisse iuri cõtrariã: ergo erat nulla ipso iure:
vt in.c.in nomine domini.j.de test.et in.c.que con
tra ius fiunt.de reg.iur.lib.vi.ꝛ.x.di.videõ.et in.l.
nõ dubium.C.de legi.ꝛ erat iuri cõtraria propter
7 rationes que subiiciuntur in glos. † In quo autem
erat dãnosa ecclesie: dicũt doc. ꝙ electus p comitẽ
cogebatur ex quadam reuerẽtia suis volũtatibus
et desideriis deseruire tam in alienando bona ec
clesie ꝙ in disponẽdo: ideo prohibetur ne ad preces
aliquorũ quis promoueat ad dignitatem: vt in.c.il
lud.viij.q.ij.facit.xvi.q.ij.in.c.visis. ℂ In glos.in
ver.non cadit in laicum.ibi: qui non sunt patroni
8 sed parochiani. ℂ † No.ex hac glo.ꝙ parochiani
alias non patroni nõ habent ius eligẽdi: seu pre
sentãdi rectorem in eorũ ecclesia: sed si ecclesia nõ
habet patronum libera collatio pertinet ad epm.
qḋ tenet Inno.in.c.cũ venerabilis.in fi.de excep.ꝛ
Jo.an.in.c.j.de capel.mo.lib.vi. An autẽ hoc pos
d sit eis cõpetere[d] ex cõsuetudine vel ex prescriptio
ne dic vt plene dixi in.c.querelã.j.eo.ꝛ in quadam
e dispu.que incipit augerio[e].ꝛ per Jo.an.in regula
qḋ alicui gratiose.in mercu.ꝛ Arch.in.c.fraterni
tatem.lxxi.dist. ℂ In ea.glo.ibi: corrigitur illa de

d Anto. Francis. ℂ Cõpetere ex cõsuetudine. circa hoc an laicus possit
de cõsuetudine vel ex pscriptione hre ius eligẽdi in ecclesia collegiata.
Dicas ꝙ laicus etiã de ↄsuetudine nõ põt esse patronus neq hre ius
eligẽdi in ecclesia collegiata: vt in.c.massana.de elec.ꝛ per Alex.in cõsi.
lvij.inci.viso pũ
cto.in.iiij.parte
cõsilior. laic⁹ cũ
non se intromit
tit de spũalibus
vel illis annexis
nisi de licẽtia pa
pe: vt in.c.cõtin
git.de arbi.et in
c.causam.de pre
scrip.ꝛ in.c.prin
ceps. xvi.q.v.et
habet in.c.adria
nus. lxiij.dist. et
per Hem.in.c.ij.
de prebẽ.li.vj.ni
si in casibus a iu
re expressis vt est
singu. glo.in.c.si.
xxiij.q.i.imo di
xit Inno.in.c.cõ
stitutus.de elect.
qḋ laicus possi
dens spiritualia
semper presumi
tur esse i mala fi
de quod etiã vo
lu. Bald.in.l.su
per longi.in.iiij.
colum.C.de pre
scrip.lõ.tempo.ꝛ
id dixit ipse Bal.
in.l.male agitur.
C.de pscrip.xxx.
an.ꝙ laicus pos
sidẽs bona spiri
tualia cogit ostẽ
dere titulum vel
de do.Abb.in.c.
qḋ aũt.i fi.ꝛ in.c.
preterea.de iure
pa.ꝛ i.c.ex frequẽ
tibus.de insti.ꝙ
laicus nõ hꝫ ius
cõferẽdi ecclesiã
etiã de ↄsuetudi
ne nisi forsan ra
tione scãdali eui
tandi de cõsensu
epi: puta quãdo
laicus eẽt potẽs
et tyrannus a cu
ius manu eripi
non posset eccle
sie: quia tũc de li
cẽtia epi posset il
lam cõferre reli
gioso: alias non.
de quo etiã p do.
Abb.in.c.cura.ꝛ
i.c.illud.de iure
pa.ꝛ per Hoñ.in
c.ij.ꝛ in.c.nullus.
de pb.lib.vi.pos
set tamen laicus
cõferre beneficia
ex priuilegio pa
pe.vt in.c.adria
nus.ꝛ se.lxiij.di.

cre.ꝛ pro hec solutione facit sm Jo.an.qꝛ ista fuit
posterior illa cum fuerit Greg. sed non placet hec
solu.cum iste tex.dicat ꝙ hec compositio erat iuri
cõtraria ꝛ qḋ ius eligẽdi nõ cadit in laicum: nam
hec decre.nõ inducit ius nouum sed potius decla
9 rat antiquũ: vt pꝫ ex verbis litere. † Extra alias
sol.glo.dant hic une sol.p doc.que tñ possunt colli
gi ex dictis glos.in.d.c.nobis.dicebat eñ Goffre.
qḋ vi priuilegij in fundatione concessi potest istud
ius eligẽdi competere laico patrono: ꝛ in hoc casu
intelligebat illam decre.nobis. sed post fundatio
nem nõ potest hoc sibi cõpetere etiam vigore com
positionis vt hic primum enim permittitur vt lai
ci inuitentur ad fundandas ꝛ dotandas ecclesias:
sed postꝙ ecclesie sunt cõstructe ꝛ dotate cessat hec
f ratio[f]. Simile in impositione census nam tolera
tur si ab initio imponitur sed ex postfacto noui cẽ
sus impositio reprobatur: vt in.c.prohibemus.j.
de cens.iuncto.c.preterea.el.ij.de iurepat.hic sol.
glo.reprobat ꝛ bene in.d.c.nobis. dicẽs qḋ epũs in
g hoc non potest[g] autorizare etiam tempore funda
tionis vt ius eligẽdi competat laico etiã patrono:
quod puto verius per id quod.j.dixi. Phili.po
suit hic aliam sol.dicẽs qḋ ibi nõ dicitur ꝙ laicus
possit eligere: sed ꝙ potest tractare de persona eli
gẽda. Uel dic tu melius qḋ ille tex.potest intelligi
ex priuilegio pape vt ibi no.in glos.ꝛ dic plenius:
vt ibi dixi. Extra glo.op.in eo ꝙ papa hic mãdat
isti abbati vt illuꝫ prioratũ ordinet sicut alios sibi
subiectos: nam ex quo iste prioratus erat conuen
tualis electio pertinebat ad conuẽtum: vt in.c.j.j.
eo. Solu.dicũt docto.cõtrarium procedere de iu
re cõi. sed iste text.potest intelligi de iure speciali:
quia ex consuetudine vel priuilegio potestas pro
uidendi pertinebat ad abbatem: que quidem con
suetudo potest valere. argu.in.c.ij.j.de in integ.re
sti.vel dic qḋ posset intelligi ista litera vt iste ordi
net per viam.s.electionis collegij et confirmatio
nem suam.ad hoc text.iuncta glos.xviij.q.ij.in.c.j.
Ultimo hic querit quare text.hic dicit qḋ patro
nus debet impartiri post factum honestum assen
sum. Solu.dicit Jo.an.ꝙ ideo dicit honestum: qꝛ
sine aliquo grauamine vel extorsione alicuius tem
poralitatis debet consentire ꝛc.

1 ℂ Priuilegium cõcessum a papa nõ potest per
legatum de latere tolli.
2 Commissarius pape an possit esse simplex reli
giosus.
3 Iudex cui fuit commissa causa vt eam cognoscat
cum consilio aliquorum: potest dictam causam al
teri delegare ꝛ delegatus debet cognoscere cũ di
cto consilio: et sic
Delegatus debet cognoscere causam sibi delega
tam eo modo quo debebat cognoscere delegans.
4 Clausula conscientiam tuam grauamus an impor
tet ꝙ causa sit indelegabilis.
5 Tempus datum aliquibus ad aliquid faciẽdum
potest vnus accipere licet alij velint incontinenti
videre.
Tempus cõpetẽs relinquitur arbitrio iudicis.
6 Consensus cõsanguineorũ si requiritur in aliquo
actu ille actus põt sine tali cõsensu celebrari in fa
uorem illorum qui habebãt cõsensum prestare.
7 Cõsilium aliquorum si requiritur in aliquo actu:
oportet quod interueniat ante actum.
8 Consilium si requiritur in aliquo actu: ꝛ cõsulen
tes nolunt vel differũt dare cõsilium potest actus
sine cõsilio expediri: nisi cõsulentes fuerint requi
siti in extremitate temporis.9.13.
9 Citatus qui tarde arripuit iter: non excusatur ex
impedimento postea interueniente.

e ℂ Augerio. ad
de ꝗ posui in.d.
c.querelam.
f ℂ Cessat hec ra
tio. Adde eundem Fede.consil.cclvij.
g ℂ Non potest. Adde videndum Alex.consil.cvj.ij.lib.

Habens

a ¶ Commissarius. Adde Franc.are. consi.lviij.vbi tenet q papa scri-
bens scienter religioso ⁊ sibi committens causam criminalem videtur
dispensare quod sententiam sanguinis dicat.
Anto.Francis. ¶ Dicas circa hoc an papa cōmittēdo cām crimina
lem videat dispēsare cū religioso cui cōmittit vt possit ferre sniam san
guinis qd sic: q2
cōmittendo cām
criminalē vr oia
accessoria cōmit
tere iuxta ea que
habent in.c.pter
ea.de off.leg.⁊ in
l.ij.ff.de iuri.oim
iudi.hꝫ eni papa
plenitudinē ptā
tis vt p Alex.ple
ne in ꝯsi.lxxxvij.
in.ij.parte ꝯsi.⁊ l
ꝯsi.ij.in.i.parte.⁊
q facere papa nō
possit.vide gl.in
c.lris.de cresi.spo.
⁊ p Card.in cle.si
roman⁹.in.iij.q.
de prebē.⁊ vide q
habent l.c.sniaꝫ
sāguinis.ne ꝑla.
vi.suas.⁊ in.c.ar-
chiepatu.de rap.
Sebasti.Sapia.
b ¶ Ad qōnē.vide
bal.l.i.nulli.col.
ij.ver.deinde no.
C.de episc.⁊ cler.
Card.i cle.i.q.vi.
de ꝑces.ꝑb.Alex.
in.l.more.col.vj.
ff.de iur.om.iud.
Angel.in aut.ad
hec.C.de iudic.
Imo.⁊ Feli.in.c.
si.de offi.deleg.
c ¶ Subdelegare.
Adde qd idē eēt
si diceret,cōmitti
mus discretioni
tue de q plurimū
ꝯfidim⁹ vt volu.
Ro.cōsi.ccclxx.
Sebasti.Sapia.
d ¶ Cōpetēs.Fa-
cit.l.cōtinuus.§.
cū ita.cū ibi not.
ff.de ver.obli.
e ¶ Pōt testari.
Cōsidera q dns
Abb.vr ꝑsuppo
nere validitatem
statuti qd mulier
nō possit testari
sine ꝯsensu ꝑpin
quorū nā Paul.
de ca.do.Alex.et
aliꝫ tenēt qd tale
statutū nō vꝫ i.l.
ex facto.in ꝑn.ff.
de vulg.⁊ pup.sꝫ
do.Jas.ibi in.si.
colū.tꝫ qd valet.
Aeneas de falco.
Anto.Francis. 1
¶ Circa hoc an
valeat statutū q
mulier vel minor
nō possit testari
sine ꝯsensu ꝑpin
quoꝝ vel eoꝝ pre
sentia: als testīū
sit nullꝫ: qd tale
statutū valeat in
minore vr tenere Bal.in.l.si.in vlt.col.in ver.ex qro.C.de fideicō.⁊ sen-
tit Bar.in.l.nō idcirco.C.de cod.sec⁹ tñ est in minore qui pōt testari sine
ꝯsensu reqsito a statuto ſm Bar.vbi.s.⁊ vide p Alex.in ꝯsi.lv.in.i.pte.
hoc tñ apud me satis dubiū est inquātū statutū reqrit ꝯsensuꝫ: qꝛ hoc
nil aliud est dicere nisi q tale testm̄ pēdeat ex arbitrio illoꝝ ꝑpinquoꝝ
quoꝝ ꝯsensus re
quirit qd de iure
fieri nō dꝫ qꝛ vlti
me volūtates nō
pñt depēdere ex
alieno arbitrio.l.
illa istitutio.et.l.
captatorie.ff.de
her.isti.⁊.l.capta
torias.C.de test.
mil.id adīt qd di-
cit de minore nō
credo ꝑcedere in
eo masculo q eēt
maior.xiiij.ānis.
et in ea femina q
esset maior.xij.qꝛ
isti quantū ad fa
cultatē testādi di
cunt eē maiores.
l.q etate.ff.de te-
sta.⁊ nō sicut dicit
qd statutū dispo
nēs de maiore nō
vꝫ ita etiā credo
esse dicēdū in eo
q eēt habilis ad
testādū: qꝛ quātū
ad testādū di esse
maior. Et adde
qd statutū dispo
nēs qd testamēta
debeāt fieri cum
certa solennitate
dꝫ intelligi de te
stamētis facien-
dis nō de factis
quāuis illa pos-
sint mutari viuo
testatore:⁊ possēt
de nouo fieri cuꝫ
solennitate statu
ti.ita not.voluit
Paul.de ca.in.l.
iubem⁹.C.de te-
sta.sꝫ Ang.vr te
nere ꝯtū in aut.
vt noue ꝯstitutio
nes.⁊ aut.vt cuꝫ
de app.cog.i ꝑn.
in v.aduerte.pro
declaratiōe tñ vi
de Bart.in.l.oēs
ꝑpli.in.ij.q.et in
v.q.ꝑncī.in.xvij.
col.ff.de iust.⁊ iu.
⁊ in.l.sancimus.
ad si.C.de sacro-
san.ec.⁊ in.l.illici
tas.in ꝑn.ff.de of
si.ꝑsi.⁊ in.l.cū lex.
in v.sed nūqmd.
ff.de legi.⁊ p bal.
in.l.ꝯparatiōes.
in vlt.no.C.de si.
instr.⁊ vide eūdē
Pau.de ca.in cō
si.xcvj.incipi.in
causa sfortij.

10 Habens potestatem aliquid faciendi: si illud sibi
cōmittatur sub certa forma: potest illum actum ex
pedire ⁊ valebit: licet forma non sit seruata: nisi in
cōmissione fuerit processum ad vlteriora.
11 Consensus propinquorum si requiritur in contra
ctu: nō requirit si contrahit cū ipsis propinquis.
12 Consilium aliquorum si requiritur in aliquo casu
an in decisione casus sit omnino sequendū cōsiliū
⁊ quid de consensu.⁊ qd si fuit iudicatum ſm ma-
lum consilium.
13 Consilium debet requiri ante scrutiniū ⁊ est vtile
iterato reqrere scrutinio publicato anteq̄ sequa-
tur communis electio.

Cum in veteri. Si per papā mā-
dat absentibus eligere quod eligant
cum consilio aliquorum alioquin consi
liarij prouideant: eligentes debent consilium re-
quirere in tractu electionis et congruo tempore
expectare responsum alias electio non tenet. Hoc
dicit. Primo ponit electionis formam. Secundo
cause commissionem et decisam iudicum relatio-
nem ibi: relatio igitur. Tertio cause diffinitio-
nem ibi: cum autem. ¶ Casus literalis. Ecclesia
bisuntina vacante mandauit papa capitulo bisun
tino: vt infra.gl.dico post receptionem literarum
personam idoneam sibi eligerent in pastorem cū
consilio sancti Benigni et morismundi abbatum
et fratris.G.de ordine predicatorum.alioquin di-
cti consiliarij prouiderent ecclesie bisuntine.rece-
pto mandato die ad eligendum prefixo: canonici
potestatem eligendi archiepiscopum sex ex cano
nicis suis contulerunt vsq ad consumptionem
cuiusdam candele duraturam: que extitit coram
eis accensa.tandem electores ceperunt tractare
de electione pastoris et conuenerunt in dictum
abbatem sancti Benigni.et cum super hoc consi
lium sociorum ipsius requisissent vnus eorum re-
spondit quod habito inter se consilio responde-
rent.⁊ cum illi differrent dare responsum ⁊ cande
la deficeret electores ipsi non expectato responso
ipsorum dictum abbatem in bisuntinum archi-
episcopum elegerunt.processus huius electionis
ad sedem apostolicam est delatus: sed quia de huiusmo
di processu domino pape non constitit archiepi-
scopo viennensi et abbati de firmitate iniungit vt
si cōstaret quod electores predicti super electione
tractatum habuissent: ⁊ in tractatu electionis re-
quisissent consilium predictorū electionem ipsius
Abbatis si persona esset idonea confirmarent: et
si in tractatu electionis non fuisset illorum consi-
lium requisitum quamuis postea requisitum fue-
rit tempore non competenti: nec etiam fuit expe-
ctatum responsum ipsorum: vel si idem abbas nō
esset idoneus quod de ipso factum erat cassarent
inquisitores ipsi ſm mandatum domini pape pro
cedentes suam inquisitionē domino pape remise-
runt: papa super hoc scribit quibusdam dicēs cū
autem fuerit compertum tempore competenti re-
quisitum consilium de persona predicti abbatis: ⁊
quando fuit requisitum non fuit expectatum nisi
modico tempore ⁊ non debeat aliꝫ obesse quod ele
ctores intantum se arctauerant electioneꝫ ipsius
abbatis non propter vitium persone sed propter
vitium electionis cassauit. Ber. ¶ † Not.i.qd po-
testas eligendi potest restringi ad terminum bre-
uiorem termino iuris ad petendum consilium fo-
rinsecorum de necessitate: et hoc puto posse fieri a
solo papa quia in istis spiritualibus habet pleni-
tudinem potestatis.s.eo.significasti.et.j.de autor.
et vsu pal.in.c.ad honorem.alius autem citra pa-
pam etiam si esset legatus de latere non posset ita
potestatem istam restringere: quia cum ius eligen
di competat collegio ex priuilegio pape: vt not.in
c.quam q.j.eo.titu.lib.vi.non potest legatus lede
re priuilegium per papam concessum: vt dicit gl.
not.in.c.pro illorum.j.de preben.ad idem facit re-
2 gula indultum.de regu.iur.lib.vi. ¶ † Nota secū-
do.ibi: literis.G.de ordine ⁊c.qd simplex religio-
a sus potest esse commissarius^a pape: quod videtur
contra.c.statutum.de rescrip.lib.vi.⁊ cle.ij.eodem
titu.sed dic illa iura procedere in commissione iu-
diciaria fienda et exercenda: secus si negotium ex-
traiudiciale committit: nam cum illa iura sint cor
rectiua iuris antiqui non debent extendi sed stri-
cte intelligi: vt in.l.precipimus.in si.C.de appel.et
in regu.odia.de regu.iur.lib2.vi.et sic non videtur
quod hodie iste text.in hoc corrigatur per illa iu-
ra: quod sentit hic domi.Cardi.et mihi satis pla-
cet per rationem predictam: ⁊ hoc tenebis semper
menti. Vel si vis fugere aliqualiter cōtrarium: dic
q nondum emanauerāt illa iura: vel q istud pro-
cessit ex certa sciētia pape: facit quod no.in.c.non
3 nulli.de rescrip. ¶ † Not.iij.et tene menti quod si
mandatur alicui vt certum quid faciat cum consi-
lio aliquorum: non videtur per hoc sibi adempta
potestas illum actum delegandi commissarius ta
men tenetur requirere consilium sicut tenebatur
primus mandatarius: vtrumq probatur hic no-
tabiliter. Ex hoc infertur qd si iudex ex forma sta-
tuti vel hominis tenetur ferre sententiam cū con-
silio sapientis potest nihilominus vices suas dele
gare alteri in sententiando: et delegatus ab eo te-
netur ferre sentētiam cum consilio sapientis: non
enim per illam commissionem generaliter factaꝫ
videtur mandās voluisse adimere potestatem de-
4 legandi alias de iure competentem. † Et facit in
b hoc iste text.ad questionem^b in qua alias consului
quod licet papa in commissione cause apponat in
si.clausulam super quo tuam conscientiam onera-
mus: non per hoc videtur adimere potestatē sub-
delegandi: quia non reliquit decisionem cause cō-
c scientie istius: quo casu nō posset subdelegare^c.ar
gu.in.c.is cui.de offic.delega.lib.vj.sed committi-
tur decisio iuridica et oneratur conscientia istius
vnde non minus est oneratus in committendo: qꝛ
habet eligere virum prouidum ⁊c. Et facit pro hoc
quod legi.et not.in.c.si.de offi.delega. ¶ Quarto
not.ibi: vsq ad consumptionem cuiusdam cande
le: quod potestas data compromissarijs ad eligen
5 dum potest arctari ad tps breuissimū. ¶ † Quin-
to nota ibi: vno ex alijs.quod si in actu requiratur
consilium plurium potest vnus solus petere tem-
pus ad deliberandum: licet alij velint incontinen-
ti respondere: non enim possunt alij renuntiare
tempori introducto in fauorem omnium: nam vt
dicit canon tempore egemus vt mature aliquid
diffiniamus.l.distinctio.in.c.ponderet.⁊ hoc sen-
tiunt etiam hic docto.et hoc dictum reputo nota-
bile: vt licet vnius contradictio non obsit: vt.j.di-
cam.potest tamen impedire actum differendo re-
sponsum: dummodo non multum differant: nam
vt dicit text.in si.debent isti consiliarij competen-
ti tempore dare responsum. Et quod dicatur tem
d pus competens^d: dicit doc.⁊ bene relinquendum
arbitrio boni iudicis qui hoc arbitrabitur ſm ar
duitatem negotij: non enim debet precipitanter
aut morose respondere.argu.in.l.quod dicimus.⁊
in.l.ratum.ff.de solu.facit.c.de causis.de offi.dele-
6 ga.l.pretor.ff.de iure delibe. ¶ † Not.vj.quod ha-
bentes actum exercere cum cōsilio aliquorum pos
sunt illum actum disponere in personam vnius ex
consiliarijs.et facit iste text.q si mulier non potest
e testari^e sine consilio consanguineorum q potest in
illorum fauorem disponere testamentum.⁊ ita di-
7 cendum in similibus. ¶ † No.vij.quod vbi in actu
requirit cōsilium aliquoꝝ non sufficit petere con-
silium post actū deliberatum: sed in ipso tractatu

a actus^a dz cōsiliū postulari^b: nec sufficit petere de-
b bito tpe nisi cōgruo tēpore expectet rñsum. ꝛ facit
ad materiam epoꝝ qui tenētur negotia ecclesie re
gulariter promouere cū cōsilio capituli: dz eñi cō-
silium requiri in actu ꝛ non post actum nec tenent
canonici precipitare rñsum: sed pñt petere tps cō
gruum ad deliberādum. idem dicit in iudice q ex
forma statuti tenet requirere cōsilium sapiētis: nō
eñi satisfit statuto si prius scribit sentētiā ꝛ postea
petit cōsiliū: vel si non vult expectare cōsultorē de
8 bito tpe. ¶ †Not. viij. qd vbi requirit in actu ali-
quorum consilium satis est illud requirere debito
tēpore ꝛ expectare rñsum tpe debito ꝛ cōpetenti.
Si ergo cōsiliarij differūt plus debito rñdere vel
nolunt impendere consiliū potest procedi ad actū
ipsoꝝ cōsilio non expectato: vt hic no. probat ꝛ te-
nent etiam hic doc. ꝛ Barto. in. l. j. §. si plures. ff. de
9 exer. ¶ †Ultimo not. ibi nec debeat alijs imputa
ri qd si is qui tenebat requirere cōsilium arctauit
se ad extremitatem actus: non valet actus sine cō-
silio gestus: licet propter extremitatē tpis non po
tuerit habere cōsiliū: nā sibi est imputandū quare
intantum se arctauit in petitione cōsilij vt hic no.
probat. facit. l. j. ff. si quis cau. ꝛ qd no. Inn. in. c. p. ꝛ
g. de offi. deleg. et hoc est contra iudicē qui distulit
petere consilium vsq ad fi. temporis quo labitur
c instantia^c. nam si pronuntiat sine cōsilio q consul
tor denegauit propter breuitatem tpis non tz sen
tētia: ꝛ facit etiam tex. fm doct. in. d. l. in fi. in eo qd
si citatus tarde arripuit iter non excusat ab impe
dimento postea contingente. ¶ Opp. contra tex.
in fi. in eo qd papa hanc electionem dicit irritan-
dam: nam videt qd sit irrita ipso facto cum sit at-
tentata contra formam mandati: vt in. c. cum dile-
cta. de rescrip. ꝛ in. c. venerabili. de offi. deleg. cū si.
Solu. metu contrarij Jo. and. exponit irritādam
i. irritam nuntiādam. ¶ Sed cōtra hoc et contra
tex. opp. videtur enim q non sit irrita nec irritan-
da per. c. dilectus. el. ij. j. de preben. vbi valuit col-
latio facta per canonicos cōtra mandatum pape
nec fuit irrita collatio: qꝫ canonici aliter fuerūt
puniti ex transgressione mandati: hoc cōtrarium
fuit visum difficile do. Card. et tandē soluendo di
xit quod illa electio fuit hic papa: q2 papa ad vlte-
riora processit in cōmissione: nā dixit qd alioquin
10 isti cōsiliarij prouiderēt de archiepo: T ꝛ sic nō ob.
q glo. no. in cle. j. de iurepa. que singulariter dixit
q si mandat alias habenti potestatē vt aliquid fa
ciat sub certa forma tz actus lz forma nō seruetur
per illud. c. dilectus. et dicit hic qd istud dictum. S.
relatum alibi nō ita bene probat. Sed ego adduco
tex. apertū in. c. si capitulū. de conce. preben. lib. vj.
vbi dicit qd si mādatur canonicis alias potestatē
habētibus vt conferāt certum beneficiū dato exe-
cutore vt illis negligētibus exequat per solam li-
terarum presentationem afficiunt manus canoni
corum vt prouisio alteri facta nō valeat: nā ex quo
superior transfundit potestatem in executorem in
defectum illorum quibus mandat: adimit illis po
testatem in casu contumacie et inobedientie: ꝛ ita
cōtingit punctualiter hic vt colligitur hic ex illo
ver. alioquin. Sed quero cuius expensis debēt isti
consiliarij exercere commissionem eis factā dicūt
doct. ꝛ bene q expensis dignitatis cum incūbent cir
ca illam ordinandam. argu. in. c. vt preterite. S. eo.
Secūdo queritur nunquid in electione cōpromissa-
riorum debeat requiri consiliū istorum consiliario
rum. Inno. ꝛ Compo. q non: satis enim est requi-
rere in ipsa electione prelati fienda. Alij contra q2
principale trahit ad se accessoriū: vt in regula ac-
cessorium. de reg. iur. lib. vj. Primum dictū com-
muniter tenetur: ꝛ istud puto verius: q2 cum istud
mandatum sit contra ius debet restringi: ꝛ sic ser-
nari in proprijs terminis: vt in regu. odia. de reg.
iur. lib. vj. ꝛ de hoc videt tex. hic: nam ex tex. appa-
ret qd in electione cōpromissarioꝝ non fuit requi-
situm consilium: nec papa mandat de hoc inquiri.
¶ In glos. j. ibi: quia ipsum eligendo illo consen-
tiente ꝛc. Nota bene hanc glo. vult enim qd de ne-
cessitate non fuit requirere cōsiliū istius quem in-
tendebant eligere: tum quia consentiendo postea
d electioni satis videtur consilium prestare^d: tum vt
dicitur in gl. sequenti: q2 si iste consentiret ante ele
ctionem, uel eret electio cassari propter vitiū am-
bitionis: vt in. c. cū post petitam. S. eo. Jo. an. dicit
quod quamq hec opi. sit probabilis: tutius tñ est vt
istius etiam requirat consiliū: vt sic satisfaciat for-
me mandati: nam posset cōsulendo talem cōtinge
re qd propter eius cōsiliū diuerterent a proposito
ꝛ aliū eligerent per quem melius ecclesie cōsuleret
nec tenent requirere cōsiliū in specie: ꝛ satis est di-
cere in genere de quo vos cōsulitis ꝛc. si aūt consu
lerent in specie de persona sua dz rñdere fm Gof.
iudicio alioꝝ hoc relinquo: sed hoc vltimū nō plz
Hosti. q2 notaretur ambitione: nam cū bona con-
scientia fm eum poterit dicere non eligatis me q2
non sum dignus: ꝛ si ipsum elegerint poterit cum
bona cōscientia postmodū cōsentire: ꝛ hec opi. scz
vt consilium istius debeat requiri saltem in gene-
re cōmuniter tenetur per docto. sequentes qd mi-
hi satis placet: q2 cōsilium debet precedere electio
nem vt hic ptz in tex. ergo nō debet differri in tps
electionis: q2 tpe non congruo peteretur: vt in fin.
litere. et per hoc tollitur motiuum prime glo. Nec
obst. motiuū secunde glos. quia ex forma mandati
non habebat iste consiliarius prestare consensum
sed consiliū dūtaxat. Quid autem si papa mandas
set vt isti eligerēt cum consilio ꝛ consensu illorum
nunquid possent eligere vnum ex illis. Host. dicit
q sic: q2 regula est vt ex tribus electis valeat con-
sensus duorū: vnde satis est qd duo prestent cōsen
sum dūmodo tertius non contēnat: vt ptz in arbi
tris ꝛ iudicibus simpliciter electis: in quibus va-
let sententia maioris partis: vt in. l. item si vnus.
in fi. ff. de arbi. ꝛ in. l. si duo ex tribus. ff. de re iud. et
in. c. fi. j. eo. ¶ Nota singulariter hoc dictum quod
vbicunq eliguntur simpliciter plures ad cōsulen
dum vel consentiendum seu aliquod officiū etiam
extra iudiciū exercēdum valet quicquid facit ma-
ior pars dūmodo minor pars nō cōtemnatur qd
est menti tenendum. Quid autem si fuisset dictum
q eligerent cū consilio ꝛ cōcordi consensu illorum
e trium nūquid potuissent eligere aliquem ex his^e
Hostiē. tenet qd non q2 non potest aliquis consen-
tire in seipsum antequā eligatur. Notaretur enīz de
ambitione: vt patz ex predictis: quod satis placet.
11 ¶ †Nota tamen primū dictum huius prime glo.
facit enim ad questionem ex forma statuti: mulier
non potest contrahere sine consensu duorum pro-
pinquorum: contingit qd mulier vendidit aliqua
f bona vni ex propinquis^f cū cōsensu alterius propin-
qui: nunqd sit satisfactū statuto: videt qd sic: q2 pro
pinquus emendo a muliere videt cōsentire illi cō
tractui: nā satis est q cōsensus intercedat in ipso
contractu: et facit optime. l. publius. ff. de admini.
tuto. Nec ob. cle. j. de re. ecc. non alie. quia cōsensus
propinquorum non exigit hic vt autoritas: sed vt
quedā solēnitas: vt dixi in. c. cum cōsuetudinis. de
consue. facit etiā q si statutū diceret filiū non pos-
se litigare sine consensu patris qd si pater ꝛ filius
g simul litigant videat pater^g consentire: ꝛ ad predi
cta facit qd not. Bar. in. l. cum pater. §. libertus. ff.
de leg. ij. ꝛ per Bal. in. l. fi. C. ad macedo. ꝛ in. l. si fi-
lius. de peti. here. ꝛ per Jo. an. in regula qui tacet.
in mercu. vbi concludit q si statuto epi cauetur: vt
nulla locatio valeat facta de re. eccle. sine consensu
h suo qd si locatio fit epo tenet^h: quia cōducendo vi-
detur cōsentire. Et no. predicta q2 faciunt ad mul
ta: sed in casu nostro nō valeret hoc tacitū cōsiliuz
rationibus predictis. ¶ In glo. in ver. in tracta-
tu ibi: tractatus haberi dz ante electionez: dic qd
iste tractatus nō est de substātia electionis: sed so-
lum illa sunt de forma substantiali: de quibus di-
xi in. c. quia propter. S. eo. ꝛ in casu huius. c. fuit ne-
cesse prius tractare de persona eligenda saltem in
genere: q2 ratione forme mādati tenebant require
re consilium istoꝝ ante electionem ꝛ anteq consen
tirēt in electū aliquē: vt dicit in glo. pe. in fi. ꝛ ante
12 penul. ¶ †In ea. gl. ibi: nō imponit necessitas vt
i cōsilium ꝛc. No. bene^i et tene menti glo. ex qua col-
lige q

Zacharias.
a ¶ Sz in ipso tra
ctatu act^a. Adde
p hoc Bal. in ru
bri. C. de isti. col.
iiij. v. sz hic qro.
eūdē i sua marg.
in v. cōsiliū. v. j. et
Bar. in. l. j. col. aū
pe. v. sed si statu-
tū. C. q admit.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Cōsiliū postu-
lari. Vide Mo-
der. in. l. si qs mi-
hi bona. §. iussuz.
ff. de acqui. here.
Pau. de ca. alex.
in. l. si cuz dotē. §.
eo aūt tpe. ff. sol.
mri. Alex. in. l. j.
§. fuit qsitū. ff. ad
treb. Car. in. c. si.
de mai. ꝛ obe. vbi
tradunt hāc do-
ctri. q qū in aliq
aliqd reqrit si nō
interueniat vi: nā
act^a de q etiā per
d. Jaf. i. l. vniuer
sa. col. si. C. de pci.
impe. offe. sz latis
sime p Fel. l. c. ex
parte. co. j. cū seq.
S. de constitu.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Instātia. No-
ta tū q si imine-
ret piculū cōsiliū
reqsitū pōt omit
ti vt est casus fin.
in. c. fin. et ibi do.
Abb. no. ne se. va
cā. li. vj. dicit fin.
Car. i cle. j. in. vj.
q. desup. neg. pla.
vide Fel. l. d. c. ex
parte. col. iij. v. re
cipit pdicta. et p
eo q dicit Abb.
hic adde text. l. c.
consuluit. §. si qs
tū. j. de offi. dele.
d ¶ Prestare. adō
q voluerūt do. de
rot. dec. cccxliij.
incip. canonici. B
tit. in antiquis.
Zacharias.
e ¶ Aliquē ex his.
Adde qd posui i
apost. ad istuz in
c. cum in iure. in
addi. que incipit
sed cōtrariū. nu.
4. S. de elec.
f ¶ Uni ex ppin-
quis. Adde An-
ge. consi. cxliiij.
g ¶ Videatur pr.
Adde Fede. con
sil. cclix.
¶ Adde lat. do.
Alex. in addi. ad
Bar. in. l. is q. in
fi. ff. de acq. here.
ꝛ istū in. c. cū dile
ctus. in. j. no. S. de
cōsue. ꝛ ibi d. An-

to. cor. late in ad-
di. ad istum qd. c.
credo q velit al-
legare istuz dum
alleg. dicta in. c.
cum consuetudi-
nis. vbi nil dicit.
Aeneas de falc.
b ¶ Tenet. Adde
eundē consi. xi.
Sebasti. Sapia.
i ¶ Nota hñ. Ad
declarationē hu
ius materie vide
Rapha. comē. in
cōsi. lv. duo habē-
tes simul litiga-
re p totū vbi vult
q qū ex conjectu
ris constat de vo-
luntate partium
semp est sequēdū
illud consilium: ꝛ
maxime qū po-
nūtur iste dictio
nes de: ꝛ consilio
vide etiaz Pau.
de ca. in cōsi. xv. in
j. c. si. col. fm anti
quā impressionē
vbi declarat sta-
tutum disponēs
qd index teneat
sequi cōsiliū vide
etiā p Deci. in. c.
si pcebilitate. in
vij. col. cuz seq. de
offi. dele. vbi po-
nunt si aliqd fiat
īspecto cōsilio cū
quo aliquid fieri
debebat: an vale-
at: vide etiā Ra-
pha. comē. in cōsi.
cxlvij. titi^o ꝛ seius.
ꝛ Ang. in cōsi. cc-
lxxi. pm^o pdictus.
Et nūquid ille q
dat cōsiliū dicat
iudex vel collega
posuit Feli. in. c.
non potest. ad fi.
de re iudi.

a ¶ Duorum agnatorum. Adde an tunc si non sunt agnati sed agnate vel bastardi an illarum vel illorum consiliu sit requirendu. Ang. consi. ccxi. Anto. Francis. ¶ Quo ad istam materiam de consensu et consi. i. adde quid differant consensus et consiliu que habent in cle. exiui. in §. rursus. et ibi p do. Car. de ver. sig. et in c. cu in veteri. de elec. et in c. cu olim. de arbi. et qn qs obliget ex consilio.

Dicas q regulariter no obligat vt in regula nullus ex consilio. de reg. iur. li. vi. et in l. i. in fi. ff. mandati et in l. cum pr. in §. mandato. de leg. ii. et in l. consilij cu gl. de reg. iu. et ple. tradit per canonistas i. c. i. de offi. deleg. et adde q consensus expressus pindicat ito taca: sed consensus tacitus pindicat a solu in actu ex q resultat vt est no. gl. in cle. sepe. de verb. signi. et vide Pau. de ca. in co si. suo. xxv. Et adde etia q consensus inducit p sola presentia ppinquorum. l. seruus cois. ff. de do. in b ter viru et vxo. et habet p Bald. in l. si constante. in §. pe. ff. so. mat. et tene menti q consensus dicit quatuor modis vt est ordi. gl. in ver. pari pena et ibi per Inno. in i. col. de off. dele. Et adde etiam q consensus et autoritas differut inter se de q p Bart. in l. si qs mihi bona. in §. iussum. in ii. col. ff. de acqui. heredi. et per Bald. in c l. si. in §. necessitatem. in vii. col. C. de bo. q libe. et vide per Inn. in c. i. in versi. tracta d tus. de reb. eccle. non alie. et vide p Jo. de imo. in l. si cu dotez. in §. pe. in versi. et est differentia. ff. sol. ma. Et adde qd consensus patris requisitus p statutu in contractu filij obligat patrem consentiete perinde ac si pmisisset: vt 13 p Bar. in l. luci. ff. de admi. tut. et in l. si cu dote. §. trasgrediamur.

lige q vbicunq quis tenet aliqd facere cu consilio aliquorum: no tenet sequi illorum consiliu: sed satis est petere consiliu debito tpe et expectare rnsum: qd videt pbari in c. cu olim. s. de arbi. na consiliu ex pprio significato non obligat. ad hoc. iii. dist. in §. hec et si legibus. secus est sm gl. pe. si tenet quis hre consiliu et consensum seu consensum tm: qr tunc opz sequi illoru consensum. et in hoc no. illa gl. Et ex istis omnibus gl. habes differentia inter consiliu et consensum: sed capiendo dicta Barto. in l. i. §. si plures. ff. de exer. distingue latius qd aut tenet qs aliqd facere cum consilio aliquorum: aut cu consensu seu voluntate. Primo casu aut consilium postulat ab eo qui non habet sanu intellectu: et capit consiliu pro consensu: vt in l. impuberibus. ff. de suspe. tut. vnde si caueretur statuto vt pupillus actu faciat cu consilio duorum agnatorum: capit ibi consilium pro consensu quia pupillus non habet discretu iudiciu. facit. c. venerabili. iuncta glo. s. de offi. dele. qnq necessitas petendi consiliu iniungitur alis habenti sanum iudicium: et tuc aut ille cuius consiliu dz requiri est particeps illius officij: et tunc consiliu etiam capit pro consensu. et de hoc est tex. iuncta gl. in verbo cu consilio. in d. c. venerabili. debet eni prelatus tractare rem cu consilio coadiutoris sui intelligit eni de consensu: qr coadiutor est particeps officij: aut non est particeps officij: et tunc satis est requirere consiliu: nec tenet b sequi. et hoc casu intellige istu tex. cu gl. et tex. in d. c. cu olim. et voluit Bar. in d. §. si plures. nec est differentia vtru dicatur cu consilio an de consilio. licet Cy. senserit contrariu in l. id qd pauperibus. C. de epis. et cle. vbi dicit q si de consilio alicuius tenet qs facere actu tenet sequi consiliu. secus si fuit dictu cu consilio: sed primu q inter hec non sit differentia tz Jo. andr. in regula nullus ex consilio. in mercu. et vult Bar. in d. §. si plures. et sm predicta limita illam glos. Scdo casu principali qn requirit aliquorum consensus seu voluntas distingue: q aut ille cuius consensus requirit non potest esse particeps officij et non est necesse sequi illius assensum: ne per aliam via eidem permittat qd vna via denegat: vt in regula cu quid vna. de reg. iur. li. vi. et in l. oratio. ff. de spo. pro hoc. l. quidam decedens. §. papi. ff. de admi. tut. Exemplu olim mater non poterat esse tutrix si pater disponebat in testamento qd tutor nihil faceret sine consensu matris no arctat tutor c sequi consiliu matris: qr indirecte fuisset tutrix. Et per hoc not. dicit Bar. in d. §. si plures. qd si testator disposuit in testo vt executor suus nihil faceret sine consensu alicuius fratris minoris q non tenet executor sequi consensum illius: qr directe no potest frater minor esse executor d testamenti vt in cle. exiui. de verb. sig. secus dicit si dixisset cu consilio: qr consiliu non arctat: vt. s. dixi in pcedenti membro. Aut iste cuius consensus requirit potest esse particeps officij: et tuc aut necessitas petendi consensum iniungit ab hoie ei qui hz ptatem a lege et tunc consensus non necessitat: qr no potuit homo auferre potestate libera data a lege: vt in l. titiu et meuiu. in pn. ff. de admi. tut. facit. c. tua. s. de testa. Aut hec necessitas petendi consensum iniungitur a lege vel ab hoie: et tunc dz iste sequi assensum et voluntatem illorum. ar. x. q. ii. hoc ius porrectu. et per glo. in c. vnico. ne sede vacan. lib. vi. et in hoc casu intellige glo. ante pe. † Sed dubiu est quid si habens prestare consiliu vel consensum non vult prestare istud consiliu vel consensum. dicit hic abbas in terminis litere qd si hic abbas nominaret personam

in ii. col. ff. sol. mat. et per eundem Barto. in l. i. in §. si is qui nauem. ff. de exerci. Et adde etia q qn consensus propinquorum requirit per statutum in contractu mulieris eo deficiete reddit contractus nullus: vt p Bal. in l. si. in §. necessitate. in i. col. precalle. Secus tn esset si deficeret solenitas requisita a statuto post contractu: qr tunc contractus tz sed impedit executio

vt no. voluit Bal. in rub. C. de rescin. vendi. in ver. qnq requirunt. et sm Bal. in l. si qs mihi bona. in §. si coru. et ibi p Ro. et Alex. in vlti. col. ff. de acqui. here. Et tene menti q consensus ppinquorum requisitus p statutu in contractu mulieris vel minoris presumit interuenisse post x. annos. qr solennitas intrinseca presumit ex diuturnitate tpis ita Ang. sing. voluit in l. q in alie

idoneam et isti non vellent consentire iusta ca non e allegata poterunt canonici appellare e et eligere. et tene menti hoc dictum: nam in multis locis est statutu q mulier non possit contrahere etiam matrimoniu sine consensu duorum agnatorum agnati requisiti per mulierem nolunt consentire: sm istam opi. Abbatis poterit illa mulier appellare ad superiorem. qd videt sentire Bar. in l. si. de app. reci. Sed an possit statim contrahere post appellationem an teneat expectare iudiciu superioris ad que appellauit: puto distinguendu qd aut in dilatione imminet periculu et procedit Abb. aut non imminet periculu: puta qr superior est presens vel quid simile: et tuc debet expectare superioris iudiciu: vt est de mente Bar. in l. si cu dote. §. eo aute tpe. ff. sol. ma. et in l. si. C. de bo. que lib. et in d. §. si plures. tamen quo ad questionem supra formatam: distingue sic latius post Bar. in §. si plures. precalleg. qd aut est prestandu consiliu aut consensus. Primo casu aut est presens ille qui dz prestare consiliu: ita qd pot cogi et tuc compellit consulere ex quo assumit a iure vt quida consultor. Et idem hoc casu si tenet prestare consensum: nam ex quo consensus non requiritur tanq in re propria: sed vocat vt quida consultor ex dispositione legis seu statuti: potest cogi ad consentiendum: vt in d. §. necessitatis. et si no vellet consentire poterit iste dare licetiam vt no. in d. §. eo autem tpe. et in locis precalle. Item potest dici qd vbi consilium non necessitat satis est consilium requirere. et si no vult consulere pot pcedere sine consilio: vt. s. dixi. sed vbi consiliu capit p consensu serua qd pxime dixi. Si aute is cuius assensus requirit no est presens: ita qd cogi non potest et tunc aut iste assumit inter viuos ex dispositione hois: aut in vltima voluntate. Primo casu cu assumit inter viuos ex dispositione hois non potest procedi sine eius consensu: vt in l. si quis arbitratu. ff. de ver. ob. Exemplu do tibi libru p eo ptio qd talis fuerit arbitratus:
f si ille non arbitrat no pot procedi f ad perfectione actus. Si vero assumitur in vltima voluntate: et iste non vult aut non potest consentire: tunc potest procedi sine illius consensu. de quo dicendu vt in l. si. C. comu. de leg. Quid aute si iste cuius consiliu re
g quiritur dedit malum consiliu g nunquid excusetur faciens actum cum malo consilio. Compost. hic q non: qr consilium non obligat: vt. s. dixi. et ideo sm eum si canonici elegissent scienter indignu cu consilio istorum incidissent in pena. c. cu in cunctis. s. eo. qd no. Et idem sentit Bart. in d. §. si plures. vbi etia dixit qd si iudex tenet pronutiare cum consilio sapietis non excusabitur si fuerit secutus malum consilium: et quid si assumpsit consultatore de assensu partiu nunquid possit conueniri in syndica b tu si fuerit secutus malum consiliu vel nunquid possit appellari a tali sentetia vide p Bar. in l. si conue c
b nerit. ff. de re iudi. et cuius d expensis debeat peti consilium qn iudex vult pronuntiare cu consilio sapientis. vide qd no. Bart. in l. si postulauit. ff. de adulte d rijs. et in fin. glo. Et si dicatur ad quid requiritur istud consiltu si non tenetur illud sequi. dicendum quod posset illos trahere in suam sententiam. naz ibi salus vbi multa consilia. prouerb. xxiiij. et in l. e item si vnus. §. fin. ff. de arbit. et ad id qd. s. dixi: qd vbi quis eligit ex dispositione legali ad consentiendum in facto alieno qd compelli potest per superio f rem si non vult consentire. et optime facit text. et qd ibi not. in c. nullus. s. de iurepa. Et per hoc habes bonam practica si canonici nolunt consentire

na. §. sz si adierit. ff. de acqui. here. et ibi Bald. in. s. col. et idem Bal. in l. ii. C. de legi. her. et in l. si filius. in fi. C. de pe. here. Et adde q consensus ppinquorum requisitus p statutu in contractu pot cu ca iusta denegari alis dz pstari. ita bar. in l. si cu dotez. §. eo aut tpe. et ibi p Jmol. in fi. ff. sol. ma. et vide bal. in l. vidue. et in l. in conuentione. C. de nup. et vide p Ange. arct. ple. in §. quis. instit. de suspec. tut. vbi alle. plures cocor. Et adde qd tales ppinqui pnt cogi ad consentiendu per superiorez et si non vellent consentire posset superior pro eis dare licetia de quo per d. Abb. in c. nullus. de iurepat. et in c. qd dei. de sta. mona. et adde q talis consensus requisitus p statutuz in actu vel contractu pot prestari etia post contractu incontinenti sm Bar. et doc. in d. l. si qs mihi bona. i. §. iussum. in ii. col. et ibi per Ang. ff. de acqr. her. et per eudem Bar. in l. q hz. §. si pupillus. in ij. col. ff. de tute.
b ¶ Nec tenet. adde Ang. consi. xcii.
c ¶ Non aretatur tutor. Adde bal. consi. cclxii. iiii. lib.
d ¶ Executor. adde l. terminis de qbus hic Ange. consi. cclxxi.
e ¶ Appellare. adde eundem consil. lxv.
f ¶ Non pot procedi. Adde limitadu, vt per Ro. consi. cccccii.
g ¶ Malum consilium. Adde Ange. consil. clxxxvi.

b → Sebasti. Sapia. ¶ Et cuius. Vide ibi Alex. col. pe. vbi sentit q iudex excuset vide Ang. in consi. clxxxvi. visis. col. pe. vbi sentit ide refert et sequit. d. Dec. in c. si p debilitate. col. pe. e. de off. dele. vide Car. in cle. i. de eta. et quali. et in cle. in x. i. op. de off. dele. Alex. in l. maiore. ff. de pac.

Zacharias.
n ℭ Cum in cunctis. Adde quod not. in apostil. et ad istum in alle. c. cũ in cunctis. ꝛ ibi an papa sup illiterato possit dispẽsare vt promoueatur in episcopum.

Sebasti. Sapia.
b ℭ Juris cõmunis. Vide Moder. in. l. ex facto. in prin. ff. de vulga. et pupilla. in l. si quando. C. de inoff. testa.

epo in casibus in qbus requirit eoꝝ ꝯsensus. nam
pñt cõpelli per superiorẽ vt. s. dictũ est nisi allegẽt
cãm rationabilem in cõtrariũ. ℭ In gl. in ver. cõ-
petenti tpe ibi: insulã: vbi tex. innuit ꝙ non potest
agi nisi transeat totũ tps pfigitũ. et illi. l. cõcordat
c. cõmissa. §. eo. li. vi. Sed solue contrarietatẽ istorũ
iuriũ: prone no. gl. in. c. cõmissa. §. eo. lib. vi. ꝛ p legi-
stas in. l. hoc aũt. ff. de verb. obl. ℭ In gl. in ver. ex-
pectatũ ibi: sed assensus non exigit: dic ꝙ nec exi-
git ꝯsensus: sed sufficit expectare rñsum. gl. hic in
fi. ꝛ clarius in glo. in ver. tractatu. ℭ In ea. gl. ibi:
et tunc non astringunt ad aliquã formã. Intellige
hãc particulam qñ sunt mandatũ vt eligant cũ cõ-
silio ꝛ assensu aliquoꝝ: quo casu non astringuntur
canonici seruare aliquam de formis. c. qꝛ pp̄ter. §.
eo. nam si eligerẽt per formã scrutinij debẽt cõsen
tire in eũ quem putãt meliorem. viij. q. i. licet. Sed
hic propter formam mãdati tenent eligere illũ in
quem isti cõsentiunt: nec forma cõpromissi seruari
potest: qꝛ nõ valet cõpromissum: vt eligant quẽ illi
volũt: vt in. l. qualẽ. ff. de arbi. nec pñt p inspiratio
nem: qꝛ non inducũtur spiritu dei: sed sunt coacti
ex forma mandati. Consulunt tñ docto. vt capiant
vnã ex illis formis ꝛ seruent illã meliori modo quo
pñt: secus dic vbi arctant eligere cũ cõsilio aliquo
rũ qꝛ tũc cõsiliũ necessitet eos ad certũ eligẽdũ vt
s. dixi. debent seruare aliquã ex illis formis: vt vo-
luit hec gl. in seq. particula ꝛ bñ: ꝛ sequunt hic cõi
ter doc. lꝫ quidã cõtra. Et no. ex gl. ꝙ ꝯsiliũ dꝫ re-
quiri ante scrutiniũ. Nam fm Innо. ꝛ bene deriso
rium esset requirere post scrutiniũ: ꝛ est vtile requi
rere iterũ post scrutiniũ publicatũ anteꝙ̃ sequat
cõis electio: ꝛ bene vt dixit ista glo.

1 ℭ Procurator absentis hꝫ vocẽ in electionibꝰ.
2 Eps non potest eligi si est persona illiterata.
3 Maior pars si eligit indignũ statim minor pars habet eligendi potestatem.
4 Gratia in dubio non est presumenda.
5 Verba rescripti in dubio sunt reducẽda ad terminos iuris communis.
6 Minor pars si pretendat ius deuolutionis ex electione maioris partis facte sciẽter de indigno an possit procedere ad electionẽ ex primo scrutinio.

CONGREGATO. Electus a maiori par
te capituli si est idoneus confirmat ali-
as cõfirmat electio facta a minori par-
te de digno. Hoc dicit. hec summatio est nimis ge
neralis ideo fm intellectum intrinsecuꝫ ꝛ veriorẽ
summo sic. Si maior pars capituli scienter elegit
indignũ valet electio de digno a minori parte etiã
ex eodem scrutinio facta. h. d. notabiliter. Primo
duplex electio ꝛ super vtraq; partiũ allegationes
scda ibi: nos diffinitionis cõmissio. ℭ Casus lite-
ralis. Ecclesia nineri. vacante capitulum eiusdeꝫ
die pfixa ad celebrandã electionẽ cõuenerũt pmis-
so scrutinio fm formam cõcilij gñalis. xviij. cõpu-
tato quodã pcuratore cuiusdam absentis cõuene-
runt in cãtorem eiusdem ecclesie. xiij. vero in deca-
num ipsius ecclesie ꝯsenserũt: illi q cantorẽ in scru
tinio noĩauerũt videntes ꝙ essent numero plures
ꝙ̃ illi q in decanũ cõuenerant ipsum cantorem in
pastorem elegerũt: postmodũ pars decani videns
ꝙ alii plurimũ deliquissent eligendo personã sciẽ
tie literarũ expertem: pp̄ter ꝙ illi erant ipso iure
eligendi ptãte priuati fm statuta lateran. cõcilij. ꝛ
ad eos eligẽdi ptãs deuoluta: decanũ predictũ in
suũ epm elegit ad sedem apostol. appellãs: ꝛ sic ne-
gotiũ istud ad sedẽ apostol. est delatũ. coram papa
petebat pars decani electionẽ ipsius cõfirmari re
liqua infirmata cũ facta esset de persona indigna.
pars altera electionem cãtoris a maiori parte ca-
pituli canonice factã reliqua infirmata cõfirmari
mandat pa. vt si dictus cantor in literatura defe-
ctum non patit ꝛ alias est idoneus ipsius electio cõ-
firmetur reliqua infirmata. alioquin cantoris ele-
ctione irrita nũtiata decanũ ipsum si alas idoneus
1 est preficiat in pastorẽ ecclesie nineri. h. ℭ † Not.
i. ibi cõputato pcuratore ꝛc. ꝙ vox pcuratoris ab-
sentis dꝫ cõputari in numero electorũ quẽadmo-
dum si ipse cõstituens per se dedisset vocẽ. nam q per alium facit per se
ipsum facere videt vt in regula q per aliũ. de reg. iur. lib. vi. Et an et qñ
sit licitũ procuratorem cõstituere dixi in. c. quia propter. §. eo. ℭ No. ij.
ibi: sua desideria. iuncto tex. ibi: sua vota. ꙗ in scrutinio priuato electo
res proprie non eligunt sed potius nominant eligendum vel cõsentiũt
in eum. an autem possit quisq; dicere eligo vbi est seruanda forma. c. qꝛ
propter. dic vt ibi dixi. mihi tamen placuit ibi: quod non. ℭ Not. iij. qꝺ
ex eodem scrutinio possunt sequi plures electiones: ꝛ illa debet confir-
2 mari que aliis de iure preualet. ℭ † No. iiij. ꙗ defectus sciẽtie literalis
reddit quem ineligibilẽ ad dignitatem epalem ꝛ ad hoc. c. cum in cun-
a ctisª. s. eod. ℭ † No. v. ꙗ si maior pars eligit scienter indignum potest
3 illico fieri electio a minori parte non expectata cassatione vel sentẽtia
declaratoria nullitatis prime electionis. satis enim est ad validitatem
secũde electionis probare post factam primam electionẽ ipso iure nul-
lam ꝛ potestatẽ fuisse ad minorem partẽ deuolutam. ꝛ facit p hoc. c. bo-
ne. el. ij. s. eo. ꝛ regula non prestat impedimẽtum. de reg. iur. ℭ Ultimo
no. hic casum in quo valet electio facta a minori parte capituli. Sed cõ
tra hoc ꝛ cõtra tex. opp. de. c. ecclesia. ꝛ. c. quia propter. s. eo. vbi requiri-
tur maior pars totius capituli ad validitatẽ electionis. Solu. propter
hoc contrariũ legitur istud. c. variis modis. Joã. de deo doc. antiquus
dicit hoc. c. procedere de gratia: qꝛ de iure talis electio non debebat cõ-
firmari licet electus a maiori parte esset indignus: et forte ipse motus
fuit: quia in decisione huius tex. papa non mandat inquiri vtrum ma-
ior pars elegerit scienter indignum sed solũ mãdat vt electus a mino-
ri parte preficiatur ecclesie: si ille cantor electus a maiori parte esset in-
dignus. preterea tex. in fi. mandat istum electum a minori parte prefici
ecclesie: non autem mandat electionem eius confirmari: sicut disponit
circa electum a maiori parte. et sic cum papa hic non processit via ordi
naria videtur qꝺ gratiose mandat istum electum pfici ecclesie. hec lect.
cõmuniter non recipitur a docto. nec mihi placet. tum quia in tex. nul-
4 lum verbum sapiens gratiam apponitur. † tum quia in dubio intelle-
ctus iurium non sunt trahẽdi ad gratiam: vt no. Inno. in. c. ex parte a.
de test. ꝛ maxime hodie hoc est dicendum quia de vẽto seruiret iste tex.
hic si cõtineret illam gratiam cum fuerit gratia momẽtanea ꝛ nõ suc-
cessiua. ꝛ sic non debuisset in hoc volumine inseri vt habetur. s. in proe-
mio. Secũdum intellectum sentit glo. fi. hic tacite intelligendo ꙗ ma-
ior pars fuerat priuata: quia elegerat sciẽter indignum: vnde potestas
integra eligendi remansit penes alios quamuis numero pauciores: et
sic nõ potest dici qꝺ electio hic fuerit facta a minori parte capituli: imo
a toto capitulo: cum fictione iuris in istis representet totum capitulũ
et iste intellectus videt adiuuari per. d. c. bone. ꝛ quod ibi no. et per hoc
cessat contrarium. Inno. ponit tertium intellectum dicens qꝺ vbi due
electiones eodem cõtextu facte concurrunt quarũ vna est facta a maio
ri parte de indigno: et reliqua a minori parte de idoneo dꝫ confirmari
electio facta de digno: etiam si maior pars elegerit indignũ ignorãter
monet: qꝛ ex quo eodem cõtextu. i. eodem scrutinio illico subsecute sunt
minor pars eligẽdo dignũ est sanior: ergo illa pferẽda. secus dicit si ele-
ctio fuisset facta de indigno ignoranter a duplo maiori parte: qꝛ tunc
non cõfirmaretur electio facta de digno a minori ꙗ̃ tertia parte: diuer-
sitatis ratio fm eum est quia capitulum est vbi sunt due partes: ideo ex
quo iste due partes non sunt priuate: qꝛ non elegerũt scienter indignũ
non potest valere electio facta ab alia parte in qua nõ reperitur aliqua
vis capitularis: sed quando non concurrunt due partes sed maior tan
tum tũc potestas capitularis est penes omnes. ideo si minor pars est sa-
nior debet preferri. Host. videt sequi istum intellectũ Inno. qꝺ vbi ele-
ctiones sunt facte eodem cõtextu debet ꝯfirmari electio facta a minori
parte si maior pars eligit indignum ignorãter. dicit tamen recedendo
a dicto Inn. ꝛ in hoc casu qñ eodem cõtextu concurrũt due electiones
debet preualere electio facta etiam ab vno de idoneo si reliqui elegerũt
indignũ lꝫ ignoranter. Sed contrariũ ipse sentit in. c. scriptũ. s. eo. nec
iste intellectus Innoc. et Host. aliquo iure probatur. Non obst. iste tex.
imo potius facit cõtra eos: quia isti canonici pauciores nitebantur iu-
ri deuolutionis. dicebant enim qꝺ potestas eligendi erat deuoluta ad
eos: qꝛ illi plures elegerant indignum: ꝛ allegabant conciliũ generale
scꝫ. c. cum in cunctis. s. eod. ꝛ sic tacite dicebant quod scienter elegerũt
indignum: qꝛ illud. c. sic loquitur in deuolutione potestatis: vnde com-
missio pape licet generalis debet intelligi fm allegationem preceden-
5 tem. † quia in dubio verba rescripti debent reduci ad terminos iuris
b cõmunisᵇ. vt in. c. causam que. de rescrip. pterea potest dici ꙗ ideo pa-
pa non fecit mentionem an scienter elegissent indignũ: quia data indi-
gnitate scientie presumitur de facili scientia: quia iste defectus literatu
re est quasi patens ad hoc quod leg. et not. in. c. si forte. §. eo. titu. lib. vi. et
sic intellectus gl. fi. s. recitatus videtur prestantior quem sequit Phi.
boati. Egi. et Jo. an. hic et dant isti pro regula ꙗ nunꝙ̃ electio facta a
minori parte debet cõfirmari nisi in casu. c. scriptum. s. e. scꝫ qñ concur
rit cum postulatione vt ibi dictũ fuit: vel quando maior pars esset pri-
uata: quia tunc ex quo potestas residet in minorem partem que cense-
tur fictione iuris totum capitulum: vt hic et in. d. c. bone. et in. c. gratiã.
s. de postula. prela. Et ex his infert Jo. and. quod si vna electio esset fa-
cta a maiori parte de indigno ignoranter: reliqua vero a minori parte
de digno

de digno:vtraq; dz retractari electio seu irrita nūtiari.pma em non vz q: facta de indigno:vt in.c.innotuit.ʒ.eo. scda non vz q: facta a minori parte capli nec ptās maioris partis hoc casu est trāslata in minorē partē ex quo maior pars elegit ignorāter indignū:vt in.d.c.innotuit.ꝛ hūc intellectū tene quē cōiter sequunꝰ moderniores.Sed circa hūc intellectū dubitaꝰ nunquid indistincte valeat electio minoris partis maiore sciēter eligēte indignū. Jo.an.sentit hic ꝙ nō:sed opꝫ ꝯin eū ꝙ pcedat electio facta de indigno:q: an̄ electionē maioris partis ptās nō est devoluta ad minorē partē:ideo caute fecerūt isti canonici pauciores pmiserūt em pmo eligere maiorē partē:ꝛ postmodū innitētes iuri devoluto pcesserunt ad electionē:secus aūt foret si minor pars p prius pcessit ad electionē q: cū sit nulla:vt in.c.ecclesia.ʒ.e.nō pōt ꝯualescere electione maioris partis subsequēti de indigno sciēter facta.ar.in regula nō firmaꝰ.de reg.iur.li.vi.ꝛ melius in.c.auditis.ʒ.e.Sed Compo.ꝛ Inno. in.d.c.dudū.ʒ.eo.senserūt ꝯtrium dicentes ꝙ ex quo prius oēs cōsenserant in scrutinio non est vis q̄ p prius eligit.sed Compo.ꝛ Inno.nō viderūt.c.perpetue.ʃ.e.lib.vi.vbi hꝰ ꝙ lꝫ in scrutinio qs ꝯsentiat in indignū scienter:non tñ p hoc privaꝰ ptāte eligendi:nisi pseueraverit in ea volūtate donec fuerit subsecuta cōis electio:ꝙꝙ ergo maior pars consenserit in scrutinio in indignū:nō tñ potuit minor pars valide eligere cū adhuc nō esset ad eam devoluta ptās alioꝝ q̄ nō devolviꝰ nisi p pactū electiōis:vt est tex.fin.in.d.c.ppetue.Et hec opi.vꝰ placere modernioribus:ꝛ mihi satis plꝫ:lꝫ Jo.de lig.nitaꝰ defendere illā opi.Inno.ꝛ Compo.dicēs ꝙ electio sequens trahiꝰ ad scrutiniū quasi retro fingātur isti privati a tpe scrutinij:quēadmodū hec vota minoris partis cōvalescūt ex electione maioris partis subsequēti facta de indigno.Sed vt dixi hec opi.nō plꝫ q: electio nō hꝫ partes successivas:vñ incōtinēti aut tꝫ aut est nulla.vt in.d.c.auditis.sꝫ si electio minoris partis pcedit illico fuit nulla:vñ nō potuit ꝯvalescere ex privatione maioris partis subsequenti.nisi diceres ꝙ ea q̄ incontinēti fiunt videnꝰ inesse: vt in.c. officij.ʒ.e.ꝛ in.l.lecta.ff.si cer.pet.Sed hec allegatio non vꝰ hꝫe locū qñ primus actus iā fuit perfectus.arg.opti.in.l.j.ff.loca. ꝛ qͦ ibi not.Non ob.qͦ dixi ꝙ vota ꝯvalescūt ex actu subsequēti:q: scrutiniū hꝫ partes successivas:q: electores cōsentiūt successive ꝛ non simul:vñ in istis primus actus ꝯvalidaꝰ ex subsequentibus.ar.opti. in.l.p fundū. ff.de ser. rust.pd.vbi si multi habēt fundū quilibet p se concedit servitutē in fun-

6 do pma cōcessio validaꝰ p posteriores.¶ † Sed iuxta pdicta qriꝰ nunquid minor pars ptendēs ius devolutiōis ex electione maioris partis facta sciēter de indigno possit pcedere ad electionē ex primo scrutinio in quo sunt redacta vota olm de caplo.An vero teneanꝰ facere novum scrutiniū ꝛ oia de novo incboare:quibusdā placuit qͦ debeāt de novo oia pagere:q: in pmo scrutinio cōsenserunt tanq̄ singulares de caplo nunc autē volunt eligere tanq̄ totū caplm ratione ptātis ad eū devolute.sed Cōpost.quē sequunꝰ hic cōiter doc.circa hoc distinguit ꝙ aut electio minoris partis sequiꝰ incōtinēti aut ex intervallo.Si ex intervallo dz facere scrutiniū de novo.per.c.cū post petitam.ʒ.e. sed si illico post primā electionē tunc nō est opus novo scrutinio:ꝛ hoc dictū mihi plꝫ:ꝛ iudicio meo videꝰ tex.hic in ver. decanum ipm.vbi aperte innuit ꝙ ex primis votis in decanū directis pcesserunt isti ad electionez iure devoluto.Non ob.motivū tenētium ꝯtrium:q: satis est ꝙ ex eodē scrutinio sequaꝰ vnica valida electio:vt in.d.c.q: pp̄ter. ¶ Ultimo hic qritur de intellectu illius ver.alioqn.Sol.dicūt Ant.ꝛ Egi.ꝙ referꝰ soluz ad defectum sciētie de quo pmiserat:nō ad alias indignitates:alias sequereꝰ ꝙ qualitercūq; esset indignus electꝰ a maiori parte deberet cōfirmari electio facta a minori parte qͦ est falsum:q: nō sufficit ois indignitas electi ad privationē eligentiū ꝛ facit hoc dictum p opi.tenētiū qͦ privatio solū hꝫ locum in dignitatibus expressis in.d.c.cum in cunctis.ʒ.e.de quo vide qͦ ibi dixi.nam istud.c. generaliter loquēs debet reduci ad terminos alioꝝ iuriū. ¶ In glo.in ver.literatura ibi:sꝫ etiā seculariū negotioꝝ.no.bene glo.ꝛ facit.c.in canonicis.xvi.q.vi.Et que scientia dicatur sufficiens q̄ eminens ꝛ que cōpetens:vide qͦ dixi post Inno.in.c.cum in cunctis.ʒ.eo.

1 ¶ Beneficia plura curata non est licitum habere.5.7.9.12.14.23.26. 34.35.36.

2 Exceptio intentionis dicitur illa que non excludit ipsam actionem q: ante excipitur q̄ agatur.29.

3 Popularis actio non recipit procuratorem ꝛ consumiꝰ vno agente.

4 Electores habent etiam officium post electionem factam in ea defendenda.

5 Infamia quotuplex est.

6 Procurator non preiudicat domino in confessione quam facit.

7 Positionibus criminosis:an quis teneatur respondere.

8 Beneficium quo respectu dicatur curatum.

10 Litis contestatio fit per responsionem rei petitioni actoris: nisi reus protestetur quod non intendit litem contestari.

11 Confessio facta in processu qui non est validus in eo ꝙ lis non est contestata:valet.

Contestatio litis:an requiratur in spiritualibus.

13 Surreptio vitiat literas ad beneficia ipso iure:sed literas ad lites nō: sed per sententiam.

15 Dispensatio est stricti iuris.

16 Papa dispensans vt quis possit plura beneficia retinere:intelligitur si canonice retinet.

Preter ista dictio an stet inclusive vel exclusive.

17 Renuntians liti ꝛ cause:vel liti et iuri:non venit ius futurū:ꝛ quid si simpliciter renuntiat liti.

Directe qui non potest aliquid facere non potest etiam indirecte.

Prelatus qui nō potest alienare bona ecclesie nō potest cedere liti que versatur illis bonis.

18 Fur quo casu excusetur dicendo credebam dominum permissurum.

Fur non excusatur etiam si dñs diceret postea fuit factum ex cōsensu meo nisi concurrant alique verisimiles coniecture.

Inventor rei aliene quo casu potest evitare suspicionem furti.

19 Possidens beneficium minus canonice non dicitur proprie cōmittere furtum:sed in fructibus vere committit furtum.

Quodammodo:est dictio impropietatis.

20 Gesta a prelato non vero an teneant tam respectu fori temporalis q̄ penitentialis.

21 Absolutio facta a non habente autoritatem:valet quia talis absens tolerabatur.

22 Casus vel cause pterite nō deciduntꝰ ꝯm ius novū.

24 Criminosus vtrum possit eligi in prelatum.

Excōicatio minor non semp est peccatū mortale.

25 Litis contestatio nō fit si reus confitetur ante oblationem libelli.

Sententia diffinitiva non potest ferri vbi nō precessit litis contestatio.

Confessus vtrum habeat quadrimestre tempus ad soluendum.

27 Papa non potest alienare bona ecclesie sine magna causa.

28 Omnis causa regulariter requirit plenum ordinem iudiciarium.

30 Iuramentū calumnie exigitur in spiritualibus.

31 Procurator si est vilis persona et dñs non:potest dominus compelli ad respondendum.

32 Confessio prelati quo casu noceat ecclesie.

33 Matrimonium spirituale contrahitur inter ecclesias et prelatos.

35 Consuetudo vt beneficiatus pluribus beneficijs possit disponere de fructibus ad libitum sue volūtatis non valet.

37 Probationes dubie interpretantur contra illum qui producit.

Spiritualia non conceduntur sub annuo censu.

Violenter istud adverbium potest sumi active et passive:et inducitur ad questionem.

Accusatus de percussione cum sanguine absolvitur si testes probant percussionem sine sanguine.

38 Verba rescripti in dubio sunt reducenda ad terminos iuris communis.

Dispensatio facta ab episcopo sine causa rationabili non valet.

39 Rescriptū si pduciꝰ an requiraꝰ alius libellus.

1 Oddum. † Habens plures dignitates vel plura beneficia curata sine dispensatione pape intelligibilis est.h.d. quo ad titulū nāz habet alia multa dicta incidenter que non faciunt ad propositum.Dividiꝰ principaliter in tres partes.In prima ponuntur narrationes partium coram papa.In scda ibi:nos igiꝰ cōmissio ꝛ processus iudicū.In tertia ibi:lꝫ autem processus pape. ¶ Casus literalis. Vacante rothomagen.ecclesia canonici convenerunt ad celebrandam electionez fuit electus decanus ipsius ecclesie in pastorē contra istam electionem se opponebant.A.archidiaconus ipsius ecclesie: et quidam alij canonici dicto archidiacono pro se ꝛ parte sua ꝛ.G.archidiacono procuratore eorum qui electionem celebraverunt in presentia pape cōstitutis inter alia que contra electum obiecta fuerunt proposuit archi. predictus ꝙ idem electus post conciliuz generale adeptus fuerat archidiaconatū ambien.et ipsum cum pluribus parochialibus ecclesijs quas ha-

a Zacharias. ¶ Exceptio intentionis. Adde quod exceptio intẽtionis non est proprie exceptio: vnde stante statuto q̃ nulla exceptio admittatur potest tamen ista exceptio obijci. ita notat Bald. in. l. sancimus. colum. ij. C. de do. licet ipse s̄m Alexan. in. l. peremptorias. col. v. de cond. ob causam. videatur sentire contrarium.

Anto. Francis. ¶ Circa istã exceptionẽ intẽtionis et facti an sit ꝓprie exceptio. Dicas qd poti⁹ dr defensio q̃ exceptio. vt p Spe. in tit. de excep. in §. j. in v̄. defensionis. ⁊ in ver. fin. ⁊ vide Bal. in add. Spec. in ti. de li. ꝯte. in ver. p exceptionẽ. vbi dicit q̃ exceptio intentionis ⁊ facti opponif añ li. cõte. adde tñ q̃ nõ potest opponi post trãsactionẽ ⁊ litẽ finitã. vt in. l. nec intẽtio. et ibi per Bal. C. de trãsa. ⁊ ibi dicit Bal. q̃ talis exceptio opponit ei qui agit de facto: de iure ⁊ vide glo. in. l. ij. ff. de excep. q̃ etiã dicit qd exceptio iuris dr illa q̃ opponif actori habẽti actionẽ. Et an stante statuto de quo. ꝯ. illa possit opponi. vide per Alexã. in. l. q se debere. de ꝯdi. ob causã. ⁊ vide pan. de ca. in ꝯsil. cxlij. vbi põit an exceptio de matrimonio sit iuris vel facti. de quo p Bar. in. l. quotiens. C. de iudi.

b ¶ Positioni criminose. Scias q̃ vbi qs rñdet positionibus criminosis: tenef rñdere p verbũ est vel nõ est. ita s̄m barto. in. l. inter oẽs. §. recte. in fi. ff. de fur. qd tñ dictum Bar. vf dubiũ p ea q̃ ponit ipse in l. õ etate. §. nihil. in fi. ff. de interr. act. ⁊ ibi hoc reperio ponderatũ p do. Alex. in add. vbi multa bona ponit que respõsio admittatur in positionibus nõ criminalib⁹ quez vide omnino.
Aeneas de falc.

buerat añ ipm cõciliũ retinere p̄sumpsit: ⁊ dimisso
illo archidiaconatu ecclesias ipsas retinuit sed in
cõcilio ipso dicit ut quicũq; receperit bñficiũ habẽs
curã animarũ annexã si prius tale bñficiũ obtine-
bat ipso iure sit illo priuatus: ⁊ si illud retinere cõ
tẽderit etiã alio spolief: sꝫ idẽ electus ꝯtra p̄dictũ
ꝯciliũ veniẽs notã cupiditatis icurrit quã in alijs
reprobare debuerat: ⁊ retinẽdo bñficia que nõ spe
ctabãt ad ipm rem ꝯtauit alienã: ⁊ sic furtũ cõmi
sit quodãmõ vel rapinã: p̄terea in sue salutis peri
culũ multarũ animarũ dispẽdiũ illas ecclias reti
nebat q̃ ad eũ nullaten⁹ ptinebãt cũ illis esset ipso
iure p̄uatus: ⁊ sic p ipm parochiani illoꝝ dãnabili
ter sunt decepti. Ex aduerso rñdit ꝓcurator alte-
rius partis q̃ si dict⁹ electus plura bñficia obtine
bat p cõcessionẽ rothomagẽ. archiepi excusauit
eũdem dño pape. D. papa excusationẽ illã friuolã
reputauit mãdãs quibusdã ut si cõstaret q̃ idẽ ele
ctus post receptũ archidiaconatũ p̄dictũ curã ani
maꝝ habentẽ p̄fatas ecclias electionis tpe tenuis
set nec ostẽderet secũ per sedẽ aplicã dispẽsatũ ele
ctionẽ cassarẽt ipsius ⁊ ecclie de psona idonea pui
derẽt. Partibus ergo in iudiciũ p̄ntia ꝯstitutis ⁊
prestito iuramẽto de veritate dicẽda ⁊ factis posi-
tionib⁹ hincinde tãdẽ idẽ decanus elect⁹ ex quibus-
dam grauaminibus ad sedẽ aplicã appellauit: iu-
dices nõ obstãte appellatiõe cassauerũt electionẽ
et eidẽ ecclie de cenomañ. epo prouiderũt: postmo
dũ vero cã ad sedẽ aplicã est delata papa examina
to ꝓcessu iudicũ p̄dictoꝝ: lꝫ positiones et rñsiones
facte fuissent sup quibusdã articulis corã p̄dictis
iudicib⁹ qr tñ papa nõ inuenit lit. cõtest. fuisse qr p
positiones ⁊ rñsiones nõ fit litis ꝯtestatio sed per
petitionẽ in iure ꝓpositã ⁊ rñsionẽ secutã ꝯtestatio
litis fiat: ꝓcessum coꝝ .s. iudicũ denũtiauit irritũ ⁊
inanem. Post oia ista dictus archidiaconus ex cã
p̄missa eãdẽ electionẽ petijt irritari: elect⁹ p̄dict⁹
rñdet q̃ eius electio nõ erat irritãda sed poti⁹ cõ-
firmãda lite corã papa legitime cõtestata ⁊ p̄stito
a partib⁹ iuramẽto de veritate dicẽda elect⁹ ipse cõ-
fessus fuit electionis tpe bñficia tenuisse p̄dicta: sꝫ
excusabat se dicẽdo q̃ nõ credebat dictũ archidia
conatũ curã aiarũ habere: sed ipse cõfessus fuit in
iure q̃ archi. ambiañ. de cõsuetudine suspẽdit ex-
cõicat ⁊ absoluit presbyteros priores ⁊ parochia
les ecclias interdicit visitat ⁊ inquirit ⁊ ꝓcuratio
nes recipit ⁊ ex hoc ꝓbaf q̃ curã hꝫ aiaꝝ annexã:
⁊ si etiã nõ hr̃et personatus tñ existit ⁊ idẽ est iudi
ciũ de personatibus ⁊ bñficijs curã aiarũ habẽti-
bus. Itẽ indulgentiã quã insup se hr̃e dicebat pa
pa friuolã reputauit qr impetrata fuit veritate ta
cita ⁊ falsitate expressa: qua tacita vel expressa: eam
nullaten⁹ habuisset ⁊ expressit qd p̄dictas ecclias
canonice fuit assecutus anteq̃ archidiaconatũ ha
buisset: cum nullus possit duas parochiales eccle
sias hr̃e nisi vna pendeat ab altera vel vnã intitu-
latã ⁊ aliã cõmendatã haberet. Sed cũ ipse vtrãq;
intitulatã habuerit illas canonice habere non po
tuit. Itẽ dixit q̃ redditus sui personatus erãt te-
nues ⁊ exiles suppressit qd plures parochiales ec-
clesias cũ plurib⁹ alijs bñficijs I diuersis ecclesijs
obtineret nõ fuit intẽtio pape secũ in tot bñficijs
dispẽsare nec de nouo sibi aliqd cõcedere. ad vlti-
mũ cũ nõ restaret nisi snia p̄ferẽda renuntiauit iu
ri si qd ei cõpetebat: ⁊ liti spõtanea voluntate. ⁊ pa
pa eius renũtiationẽ admisit. Ber. ¶ No. i. ubi ar-
chidiaconus ⁊ qdã alij eiusdẽ ecclie ⁊c. q̃ cõtra ele
ctionẽ factã a maiori parte põt minor ps se oppo-
nere allegando vitiũ electi vel defectũ circa formã

Zacharias. ¶ Adde istũ in. c. cãz. in. v. col. vbi ponit diuersas doc. opi. et tandẽ cõcludit vt hic. j. de test. ⁊ ibi etiã Feli. ver. in ea. gl. ibi psonas adde insup Iaco. reb. in. l. p̄ses. nu. 3. ⁊ ibi in addi. ff. si ser. aut liber. lib. x. Bart. Sozi. regula. ccccxj. ⁊ Ranfran. de oria. in. c. qm contra. ver. rñsiones. nu. 10. ver. decima regula. ⁊ ibi in addi. ad eum. j. de proba.

Anto. Francis. ¶ Quantũ ad hoc de positione criminosa q̃ dicaf positio criminosa. vide Bal. in. l. trãsactiõe. la. j. C. de trãsa. vbi dicit q̃ vbi cũq; cõtinet crimen siue criminaliter siue ciuilr semp dicif criminosa. ⁊ an tali positioni sit rñdẽdũ. Bar. in. d. l. trãsactione. ⁊ Bal. ibi dicũt nõ esse rñdendũ. sed Bar. i. l. q̃tiens. in §. p̄tor. ff. de nogali. p illã tex. vr tenere ꝯrũ. remittit tñ se ad no. in l. q iurasse. in §. si p̄r. ff. de iureiu. et in. l. fi. in. iij. colũ. ff. de his qbus vt indi. ⁊ in. l. nõ intelligif. in. §. tacita. ff. de iure fis. et vide eũdẽ Bart. in. l. marcellus. in. §. j. in ver. ij. est vidẽdũ. ff. rerum amo. vbi dicit nõ esse respõdẽdum per verbũ: credo. qr talis respõsio non facit delictũ sed per verbum veritatis est respondẽdum et facit delictũ si positio sit de facto ꝓprio delinquentis. ⁊ ibi dicit hoc esse verum quando ex crimine quis lucraretur cum aliena iactura. Sed ipse Bart. in. l. ij. §. quod ob seruari. in. vj. colum. C. de iurasi. calũ. dicit quod si per positionem detegitur aliquẽ detentatorem rei aliene etiam ad alium pertinentis: vel esse debitorem alterius: tũc debet positioni criminose respõderi: nisi per hoc tractaretur quod alias esset decisum si vo per delictum declaratum in positione hoc nõ detegeretur sed solũ persona repelleref tũc non debet respõderi. vt not. doc. in. c. dudum. de elec. ⁊ per Ange. in. l. marcell⁹. in. §. primo. ff. rerum amo. et vide Innoc. in. c. cum super. in princip. de confes. vbi dicit q̃ quando crimen quod deducitur in positiõe est notoriũ et inducens infamiã: est illi respondendum. de quo etiam per Bald. in. d. §. quod obseruari. in vlti. colum. ⁊ in. l. j. C. de pe. iudi. qui male iudi. in. j. colum. ⁊ per Ange. in. l. qui petitorio. ff. de rei ven. ⁊ per arch. in. c. ex penitentibus. l. di. et per glo. et docto. in. c. ij. de confes. lib. vj. et vide Specu. in tit. de posi. §. ex. ho.

electionis: ⁊ regulariter q admittanf ad opponẽ-
dum cõtra electionẽ vel electũ: dic vt plene not. in
2 c. sup his. j. de accu. ¶ † Scdo no. ex eisdẽ v̄bis qd
etiã ipso nihil petẽte põt obijci ꝯ ipsius psonã vel
electionis formã vt hic. ⁊ in c. j. j. eo. lib. vj. Nec ob.
si dicaf q̃ exceptio est actionis exclusio vt in. l. j. ff.
de excep. ergo si nõ agif nõ põt excipi. dicendũ est
eñ q̃ lꝫ electus nõ petat: est tñ in intẽtione petẽdi
qr intendit petere cõfirmationẽ ⁊ cõsecrationẽ: vñ
a erit ista exceptio intẽtionis[a] potius q̃ actionis in
iudiciũ deducte ex quo nulla deducta est actio: vt
sentit hic Inno. ⁊ bene. Et circa hũc arti. an et qñ
possit exceptio deduci in iudiciũ anteq̃ deducaf
actio: vide qd dixi in. c. si qs ꝯtra. de fo. cõpe. in p̄n
ci. vbi hũc articulũ plene declaraui et aliqd tetigi
sup rub. de excep. ¶ No. iij. qd archidiaconus põt
esse procurator alioꝝ clericoꝝ saltẽ in cã ecclesiasti
ca. facit qd dixi in. c. in nostra. de procura. vbi vide.
Et ex hoc ⁊ tex. no. q̃ in cã q̃ mouef cõtra electum
seu electionis formã potest cõstitui procurator. qd
3 clarius ꝓbaf in c. le. non põt. de ꝓcur. † Ex hoc in-
fert s̄m Inno. q̃ hec non est proprie actio popula
ris: cũ in ea non possit cõstitui procurator. vt in. l.
lꝫ in popularibus. ff. de ꝓcur. sed est quasi popula-
ris s̄m eum tuef enim ius populi ⁊ ecclesie. viij. q.
j. audacter cõsumif vno agente sicut ipsa actio po
pularis: vt voluit glo. no. in. c. cũ dilecti. ꝯ. eo. vnde
4 potest dici qd hec actio sit anomala. ¶ † Quarto
no. qd electores non sunt functi officio coꝝ per so-
lũ electionis actũ: imo possunt ipsi electionẽ ꝓse-
qui corã cõfirmatore ⁊ pro ea assumere defensionẽ
cõcor. c. ij. de in integ. resti. et. c. cũ dilectus. de con-
sue. ⁊ tam de electoribus quam de collatoribus: vi
de per Innu. in. c. dilectus. el. ij. j. de prebẽ. ⁊ facit. c.
5 cupientes. j. eo. li. vj. ¶ † Not. v. q̃ detinens plura
beneficia minus canonice incidit in multa vitia.
¶ Primo in trãsgressionis notã. et tu dic notã. i.
infamiã: vñ videf infamia pro hoc. vj. q. j. infames
saltẽ infamia canonica. ⁊ que sit ista infamia cano-
nica ⁊ in quo differat a ciuili: vide qd dixi in. c. te-
stimoniũ. de testibus. ¶ Secundo incidit in cupi-
ditatis vitiũ qd maximũ est: vñ impedit quẽ pro-
moueri ad dignitates. nam cupidus de facili de-
uiat a vero: vt in. c. virũ. xlvij. dist. ⁊ in. c. j. in princi.
illius di. vbi dr qd autoritate apostoli cupidi pro-
hibenf promoueri: vñ tullius. Pessima res est cu-
piditas: qr egenos facit quos capit cũ finẽ queren
di nõ inueniat. ¶ Tertio cõmittit furtũ: nec sim-
plex furtũ: imo cũ sacrilegio. ⁊ potest dici furtũ pe
culatus. i. furtũ de republica. qd est grauius. ⁊ talis
cõparaf inde: vt dicit tex. in. c. vt quid ergo. xxiij.
q. iiij. facit. xij. q. ij. c. j. ¶ No. vj. q̃ intrusus in bñfi-
cio nõ põt absoluere ẽt in foro penitẽtiali. q̃q̃ eñ
qlibet p̄sbyter in ordinatiõe sua recipiat ptãtẽ li-
gandi ⁊ absoluendi illã tñ potestatẽ recipit in ha-
bitu: non autẽ in actu ex quo non hꝫ subditos. ad
hoc. c. ois vtriusq;. de pe. ⁊ re. ⁊ vide p Io. an. in. c.
6 cũ satis. de offi. arch. ¶ † No. vij. in v̄. verũ. q̃ ꝯfes
sio facta per ꝓcuratorẽ eligẽtiũ nõ preiudicat ele
cto. nam papa noluit hic stare in preiudiciũ electi
cõfessioni istius ꝓcuratoris eligẽtiũ: vñ lꝫ cõfite-
ref pluralitatẽ beneficioꝝ electi nihilominus pa-
7 pe mãdauit de hoc inquiri. ¶ † No. viij. q̃ etiã in
causa spũali admittif vsus positionũ ⁊ q̃ põt fie-
ri positio sup pluralitate bñficioꝝ: ⁊ hoc qr plura-
litas nõ semper est crimẽ cũ q̃nq; excusef ex dispẽ
satione bñficioꝝ. Et circa hãc materiã positionũ
presertim cũ q̃rif an teneaf quis rñdere positioni
b criminose[b] instat hic Inn. sed tu vide ad materiã

in.§.vij. in v̄. gig.
ꝛ ibi per Bal.in
additio.et habet
per do. Cardi.in
c.ij.de confes.ꝛ in
cle.sepe.§.§. quia
in prin.de verbo.
signi.vbi dicit qđ
positioni côtinen
ti crimē nō tene-
tur quis rñdere a
quādo est sup oc-
cultis.sec⁹ si sup
manifestis: itē di
cit ꝙ nō est periu
rus qui respôdet
positioni ꝯtinēti
periurium si ne-
gat se periurum
ꝛ vide Bald.late
in.l.accusationē.
C.de accu.ꝛ Ioā.
de imo.in.d.c. du
dum.vbi dicit ꝙ
sicut qs nō tenet
rñdere positioni
criminose:ita nec
illi per quez per-
uenitur ad illaz.
Et an positiōi cō
tinēti publicā fa-
mā criminis de-
beat respôderi et
an illa debeat ad-
mitti.vide Bart.
in.d.§. qđ obser-
uari.l vlt.col. vbi
refert Inn. in.d.
c.dudum. tenere
qđ l spiritualib⁹
est rñdēdum po-
sitioni de īfamia:
sȝ in tēporalibus
non.ꝛ vide Bal.
in addi. Spec. in
tit.de posi.in ver.
si libellās vbi di
cit quod positio
concepta per ver
ba contumeliosa
non est admitten
da.et q̄liter alijs
positiōib⁹ sit re-
spondendū. vide
plene per Bald.
docto. in.d.§. qđ
obseruari.et per
Specu.in titu.de
posi.in.§.iiij.v. et
vi.ꝛ in tit.de in-
stru. edit. in.§.v.l
ver. quid si quis.
ꝛ an respectu par
tis false possit po
sitio tota negari:
et qualiter sit re-
spondendū. vide
per glo.ꝛ doct.in
c.j.ꝛ.ij. de confes.
lib.vj.ꝛ in.c. cum
super.de côfes.in
anti.

Sebasti.Sapia.
a ℭ Fori conten-
tiosi. Uide Inn.
ꝛ Ioā. an.in.c.de
multa.§.de pben.
vbi ēt B tenēt qđ
cura fori ꝯtētiosi
nō dr ꝑprie cura.

tex.bo.gl.in.c.j.ꝛ.ij.de côfes.lib.vj.ꝛ in.c.ij.de testi.
co.li.aliqd in cle.sepe.de ver.sig.dixi satis in.c.pe.
de iura.calum.ꝛ de positione criminosa an sit rñ-
dendū dixi plene in.c.ij.de côfes.ꝛ id nō hic repli-
cabo.ℭ No.ig.ꝙ cura aiarū pôt capi dupliciter.
est enim qdā cura fori penitētialis.ꝛ hec ꝑprie dr
cura.ad hoc qđ no.gl.in cle.dudum.de sepul. que
no.dicit quē habere curā animarum qñ astringit
ad dandū sacra sub cura sua positis ꝛ illi cogun-
tur ab eo recipere. Quedā vero est cura fori côten
tiosi ^a que versat circa exercitiū iurisditionis spi-
ritualis vt in excōicando interdicendo absoluē-
do ꝛ similia exercēdo ꝛ hec non dr ita ꝑprie cura
aiarū:tñ satis pôt dici cura cū ista sint medicina-
lia ipsis animabus:vt in.c.cū medicinalis.de sen.
8 exco.li.vi.ℭ † Et tex hoc ꝛ ex tex.no.ꝙ beneficiū
dicit curatum siue habeat curā fori penitētialis:
siue fori côtētiosi:vt ꝓbat hic.ꝛ in hoc tene menti
9 istū tex.q ad hoc solet allegari.ℭ † Itē not.ibi:ꝑ
sedē apostolicā dispensatū.qđ non valet dispensa
tio sup pluralitate beneficiorū curatorum vel di-
gnitatū nisi fuerit facta per sedē apostolicā:et iu-
dicio meo iste est melior tex.qui possit allegari in
hac materia.nā.c.de multa.qđ solet ad hoc allega
ri lȝ faciat in argu.non tñ ita bene ꝓbat sicut iste
tex.intelligit tñ Hosti.hic de dispēsatiōe q̄ fit ꝑ-
pter prerogatiuā persone:sed si fieret ꝑpter neces
sitatē vel vtilitatē ecclesie tenuit ꝙ non sit adem-
pta epis.Iste tñ text.multū astringit contra opi.
suam.ꝛ ita hodie tȝ curia romana.nā tex.iste loqt
indistincte cū excludat dispensationē indistincte
nisi ostendat facta per sedē apostolicam.opi. tamē
Hosti.equior vt minus corrigat ius antiquū qđ
ꝑmittebat epis dispensationē:vt habet in.c. san-
ctorū.lxxj.dist.Uide tñ de hoc plenius dixi in.d.
c.de multa.ꝛ in hoc tene mēti istū text.ℭ No.vlte-
rius arg.ꝙ index delegat⁹ datus in causa electio
nis per côsequētiam vr deputatus ad ꝓuidendū
ipsi ecclesie de plato in casu cassationis.nā isti de-
legati cassata electione prouiderūt ecclesie de ar-
tihepiscopo:vt patet in ver.partibus.in verbo ꝓ-
uidistis ꝛ ita alias qdā assessor côsuluit:sed Abb.
ꝛ doc.cômuniter sequētes hoc dictū reprehendūt
dicentes qđ isti habebant potestatē ꝓuidendi ex
speciali cômissione eis facta vt patet in antiqua:
ꝛ illa pars fuit decisa ꝛ côtinebat sub illa dictione
10 ꝛ infra:qđ satis mihi placet.ℭ † Not.qualiter fit
b lit.côtesta.nā per petitionem ^b in iure propositam
in iudicio ꝛ responsionē ad eam factam:ꝛ idē ha-
betur in.c.vnico.§.de lit.côtest.ꝛ solitus sum alle-
gare vtrāqȝ literā ad probandū qđ illa verba non
sunt necessaria:respondeo ad libellū animo litem
côtestandi.nā in dubio debet talis animus presu-
mi ex quo respondet ad libellum nisi protestatio
fiat in côtrarium.vt not. Innoc.in.c.cum. M.de
côsti.ꝛ notabiliter sensit Io.and.hic super glo.in
verbo in iure ꝓposita: vbi glo.videtur requirere
qđ confiteatur animo contestandi litem.sed vt.§.
dixi animus presumitur ex responsione vt voluit
Io.and.ꝛ vide quod plenius dixi in.d.c.vnico.et
pro hoc facit etymologia vocabuli que ponitur
11 in fin.glo.preallega.ℭ † Not.etiam quod in spiri
tualibus totus processus corruit omissa lit.con-
test.quātūcunqȝ detur in iudicio partium presen-
tia.hodie autem in istis spiritualibus dic vt leg.
ꝛ no.in cle.dispendiosam.de iudi.confessio tamen
nō periret quia illa ad sui validitatem non exigit
telam iudicij:sed satis est ꝙ habeat colorē ipsius
iudicij.i.ꝙ fiat in iudicio:vt not.dicit Inno.in.c.
qualiter ꝛ qñ.el.ij.de accu.ꝛ facit.c.j. de accu.li.vi.
hinc est vbi ex aliquo defectu processus est nullus
remanet tamen confessio partium vt singulariter
voluit Inno.in.c.pisanis.de resti.spol.et facit ibi
tex.Ad idē tex.in cle.côstitutionē.in fi.eo.tit.Ita
dicendū quando processus corruit ex defectu non
côtestate litis:vt côfessio nihilominus remaneat.
12 ℭ † Not.ibi:negare non potest quin personatus
existat.qđ archidiaconatus saltē est personatus
seu dignitas quantūcūqȝ nō habeat curā anima-
rū in foro contentioso vel penitētiali:ꝛ hoc ꝓbat

iste tex.melius ꝙ alius.Et facit etiā opti.iste tex.
ꝙ archidiaconat⁹ nō pôt teneri canonice cū alio
b bñficio curato lȝ nō hēat curā aiaꝝ ꝑprie vel im-
proprie.qđ puto indubitāter verū vbicūqȝ requi-
reret residētiam ꝑ tex.c.ad hec.§.de prebē.ꝛ vide qđ
ibi dixi.ꝛ in.d.c.de multa:vbi tetigi qđ si nō req-
reret residentiā nō hēt aliqđ officiū sed nudū no
13 mē:vt archidia.senen.sec⁹ dic vt ibi.ℭ † Not.ibi:
inualidā reputanimus.ꝙ dispēsatio surreptitia
est ipso iure nulla.facit.c.j.ꝛ.ij.de fi. psbr.lib.vi.ꝛ
in.l.j.ff.de nata.resti.ꝛ idē dicēdum in oībus lr̄is
gratiosis secus in lr̄is īpetratis ad lites.ille em̄
nō sunt nulle sȝ ꝑ exceptionē annullāde.ꝛ de his
vide qđ dixi ꝑ rōne diuersitatis.in.c.ad audien-
14 tiā.el.ij.de rescrip.ℭ † Not.duos casus in quib⁹
licite qs posset tenere duas ecclias curatas.Pri
mus si vna depēdet ab alia: puta si est alteri vni-
ta.côcordat.c.j.§.ne se.vacā.Idē qñ esset vnita be
neficio simplici:vt est tex.in.c.sup eo.de pbē.li.vj.
Scđs casus qñ vnā haberet qs cômēdatā:aliā in
titulo pôt ergo ecclia curata cômendari etiā ha-
bēti aliā curatā in titulū.Per quē aūt possit fie-
ri hec cômenda ꝛ ad quātum tps vide hodie tex.
no.quē tene mēti in.c.nemo.§.eo.lib.vj.ꝛ ibi tra-
15 ctatur plene materia cômende.ℭ † No.ibi:cū in
tētionis nr̄e nō fuit.arg.opti.et q̄si expssum ꝙ si
papa dispensat cū aliquo vt possit plura bñficia
curata simul retinere vel bñficia obtēta licite de-
c tinere:talis dispēsatio nō refert ad plura benefi-
cia:qi nō est de intētione pape vt hic hr̄ in lr̄a:vñ
cū dispēsatio sit stricti iuris.vt l.c.qđ dilectio. de
côsang.ꝛ affi.ꝑsertim in pluralitate bñficiorū.vt
in.c.qi intantū.de pbē.ꝛ in.c.ꝗuis.eo.ti.li.vi. pu-
to qđ ista pluralitas verificet in duobus bñficijs
d dūtaxat vt in regula pluralis locutio. de reg.iur.
16 lib.vi.ꝛ in.l.vbi numerus.ff.de testi.ℭ † No. ^c pro
c pe fi.ibi:nec intētionis nr̄e fuit aliqd de nouo cō
cedere.arg.opti.ꝛ quasi expssum qđ si papa dispē
sat cū aliquo vt possit plura bñficia incôpassibi-
lia simul retinere:dȝ intelligi de bñficijs als cano
e nice adeptis:solū em̄ operat hec dispēsatio vt ei
pluralitas nō noceat nō aūt côceditur titulus de
nouo.vñ nō refert talis dispēsatio ad bñficia mi-
nus canonice adepta nisi aliter fieret expssio ma
gis spālis.ad hoc vide ho.tex.quē tene mēti in.c.
si gratiose.in fi.de rescrip.lib.vi.Fit em̄ in dispen
satione ista strictissima interꝑtatio.vt.§.dixi.ꝛ ꝑ
hoc refert hic Inno.fuisse ꝓnuntiatū ꝯ argenti-
nū ꝑpositū cū quo fuerat dispēsatū vt ꝑter obtē-
ta possit recipere bñficiū curatū ꝛ licite retinere:
vt ꝑ hec verba nō intelligat dispēsatio facta cir-
ca obtēta vt illa possint simul retineri ꝛ obtineri
cū ꝑpositura:dȝ em̄ illa dictio ꝑter:itelligi vt stet
exclusiue:qđ dictū bñ notabis.ℭ Et ex his inci-
d dēter tractat hic Inno.an ista ^d dictio:preter ^e re
e gulariter excludat vel includat:ꝛ tandē vr̄ côclu
dere qđ regulariter stet exclusiue:qđ dictū no.sed
tu vide ꝑ Ioā.de lig.in cle.ij.de penis.ꝛ ꝑ Pau.
in cle.j.de sum.tri.ꝛ fide ca.ꝛ ꝑ Archi.in.c.ebron.
xiiij.q.ij.ꝛ ꝑ Bart.in.l.j.ff.de pigno.act. Et côclu-
sio quasi côis q̄ mihi placet est hec:ꝙ vbi illa di-
ctio sequit genus vel annectitur ei qđ côprehēdē-
bat sub ꝑmissis tūc stat exclusiue.Exemplū do ti
bi oīa bona mea ꝑter talem librū vel lego tibi li-
bros meos ꝑter decretū:nā si nō excluderet a pre
missis frustra poneret cū id cui annectit côprehē
deret sub ꝑmissis:et v̄ba debēt intelligi vt aliqd
operent.vt in.c.si papa.de priuileg.lib.vj.ꝛ in.l.si
qñ.C.de inoffi.testa.Et ꝑ hac ꝯclusione facit tex.
in.l.nā qđ liqde.ff.de penu lega.Si aūt adijcit ei
qđ nō côprehendebat sub ꝑmissis tūc stat inclusi
ue.nā si staret exclusiue nihil operaret: ex quo id
cui annectit nō côprehendebat sub ꝑmissis.vt in
l.j.iūcta gl.ff.de pig.ac.Exēplū lego tibi oīa ani-
malia mea ꝑter decretū.nā si hec dictio nūc non
includeret frustra fuisset apposita:cū appellatio
ne alaliū non veniat decretū. Sed qd dicendū in
dubio vbi non pôt clare apparere an illud inclu
dat sub ꝑmissis vel non.Puto qđ in materia re-
stringibili vel odiosa debeat capi scđm qđ magis

Sebasti. Sapia.
ℭ Per petitio-
nez. Uide Rotā
decisi.xij. si pars
in no.vbi dicit ꝙ
litis ꝯtestatio in
ducit ꝑ verba ne
go narrata ꝓut
narrant ꝛ petita
ꝓut petunt fieri
debere etiā si nō
ponātur illa v̄ba
aio litis ꝯtestan.
ꝛ dicit Inn.in.c.
j.de litis ꝯtest.ꝙ
litis ꝯtest. ꝑsumi
tur côtestata aio
côtestādi qñ v̄ba
sunt apta. Imo
plus volunt Bal.
ꝛ Alex. post bar.
in.l.si debitor. ff.
de peti.herē.ꝙ li
tis ꝯtestatio etiā
inducit per dubi
tationem.

Sebasti. Sapia.
c ℭ Not. Facit ad
hec text⁹ in.c. is
cui.in si.de pben.
li.vj cū ibi tradi-
tis ꝑ scribentes.

Sebasti. Sapia.
d ℭ An ista. Uide
Moder.l.l.actio
ne.C.de trāsacti.
ꝛ aliqua ꝑ Fel.in
c.cām q̄.col. ij.de
re iudi.

e ℭ Preter.de ista
dictiōe vide bar.
idē dicētē in sua
solēni repeti.l.ce
sar.in.ij.co. v̄.cir
ca.ff. de publica.
ꝛ vide eūdē ꝛ ibi
moderniores l.l.
si cū.§.q iniuria-
rū.in.ij.col.v̄.his
p̄missis.ff.si qs
cau.vbi de mult̄
alijs dictionib⁹.
Aeneas de falc.
Zacharias.
ℭ Adde ꝑ faci-
liori ītellectu qđ
qñ ꝑpositionem
affirmatiuā seq-
tur tūc est dictio
ꝯclusiua. si v̄o ne
gatiuam tūc stat
positiue et exclu-
siue:ꝛ sic effectus
ei⁹ est ponere qđ
precedēs positio
negabat.ita not.
dy.l regula pctm̄
de reg.iur.lib.vj.
exēplū ꝑmi. vt si
dico.nec fundum
ꝑter vsumfructū
lego ecce qđ ibi
ꝯcludit fundū nō
legari ꝛc.scđo vt
lego tibi libros
meos ꝑter Bar-
tolum. ibi negat
Bart.poni cū li-

bis legatis. de h
p Bart. in l. si eã.
§. fi. colũ. ij. v. his
pmissis. ff. si quis
can. Bald. i. c. i. §.
sz res. p quos fiat
inuesti. z Old. ↄsil.
xlix. i pn. Aduer
te tñ φ in dispen
sationib⁹ nõ in
cludit sed remo
uet vitium obie
ctiõis vt no. bar.
in. l. seia. §. vxori.
ff. de annu. leg. et
Bal. in. l. si ita le
gatũ. in pn. et ibi
doc. de leg. i. et l. l.
cũ ita. de dote pre
lega. vbi dicit do
tẽ videri legatã si
legant centũ pre
ter dotẽ. de q̃ ple
nius p Car. i cle.
i. de sum. tri. et in
cle. i. §. pe. de here
ticis. et in clemẽ.
iij. de penis.
Antoni⁹ Frãcis.
¶ Quomõ po
nat dictio preter
vide Bar. z doc. i
l. i. ff. de pig. act. et
in. l. nunqd liqde
l. §. fi. de penu leg.
z i. l. si tutor. i. §. si
tutor. z ibi ẽt per
Nico. de neapo. i
addi. ad Bart. de
tute. z rõ. distra. z
vide Old. in cõsi.
xlix. z Bal. i. c. i. in
§. sz z res. p qvos
fiat inuesti. in vsi.
feu. z p Inno. i. c.
dudũ. el. ij. õ elec.
z vide etiã Bald.
Bar. z Sali. in. l.
actionẽ. C. õ trãs
actio. vbi fit con
clusio. de qua hic
per apostil.
Sebasti. Sapia.
a ¶ Volens ergo.
Vide no. i. l. cau
sas. C. de trãsact.
z Georg. nattã in
repeti. cle. sepe. in
pe. col. ã. de vbo.
sig. vbi ponit qõ
tripliciter capit
vbalis et ibi per
eum.

cõueniat materie vt sic odia restringant et fauo
res amplient: vt in regula odia. de reg. iur. lib. vi.
In materia vo indifferẽti teneo cũ Innoc. vt stet
exceptiue: q2 hoc vr impoitare ppria significatio
vocabuli: z in hoc casu stringo Innoc. z hoc not.
¶ No. penul. ibi cũ non restaret nisi snia: φ cessio
litis põt fieri etiã in fine cause: cũ oib⁹ examina
17 tis nõ restat nisi ferre sniam. ¶ † Vltimo no. in fi.
vnã practicã cedẽdi liti: qñ cedens intẽdit etiã re
nũtiare cause: seu iuri competẽti: vtputa cedo liti
z cause: vel cedo liti z iuri mihi cõpetẽti tpe cessio
nis. vt in. l. postq̃ liti. C. de pac. secus puto respe
ctu iuris postea superuenietis de nouo. vt in. c. cũ
inter. P. z qõ ibi not. j. de renũ. facit qõ no. Bart.
in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de v. obli. z in pre
missa practica verbũ litis refert ad instantiã iudi
cialem: q2 pprie instãtia iudicialis õi lis. Hic õi
qõ per contestationẽ pcurator efficit dñs litis. vt
in. c. i. z. ij. de pcur. verbũ iuris seu cause refert ad
ipsam cãm seu ad ius cõpetens in cã vt hic. Quid
aũt si simplr qs cederet liti. dic qõ in dubio vbuz
litis stat largo mõ z refert ad instantiã iudicialẽ
z ad cãm vt pbat in. d. l. postq̃ liti. z in. c. cũ pridẽ.
a de pac. Volens ergo a renũtiare instãtie iudiciali
dũtaxat sit cautus vt nõ vtat verbo litis p supra
dicta: z per. l. litis noie. ff. de v. signi. sz dicat renũ
tio instantie vel renũtio isti liti reseruando mihi
ius pristinũ in cã. z an possit litigãs super suo be
neficio cedere liti in manib⁹ illius qui non posset
recipere renũtiationẽ bñficij. vide per do. de Ro.
decis. cc xxvi. vbi cõcludit φ nõ. qõ tenementi ne
per vnã viã cõcedat qõ per aliã viã phibet: vt in
regula cũ qd vna via. de reg. iur. lib. vi. et in. l. ora
tio. ff. de spon. Et p hoc dixi in. c. cũ pridẽ de pact.
φ platus nõ põt cedere liti mote sup iurib⁹ eccłie
si est sup tali re quã ipse solus alienare non posset
ne idirecte alienet qõ directe facere nõ põt φ no.
¶ In gl. ij. in fi. hodie autẽ dat ordo qualiter de
beat pcedi. Nã primo qs eligit postea electio pre
sentat electo vt assensũz pbeat: z electus eps post
cõsensum tenet petere confirmationẽ infra certũ
tps: alias priuat ipso facto oi iure sibi quesito per
electionẽ de quo dic vt hodie latius hr in. c. q̃ sit.
j. eo. lib. vi. z facit qõ not. per Inno. in. c. dilectus.
el. ij. j. de pbẽ. ¶ In glo. iij. in fi. q̃ decre. est hodie
18 in sexto prima in ordine huius ti. ¶ † In glo. in
v. furtũ nota istã glo. z primo diffiniẽdo lati⁹ post
gl. qõ furtũ est ↄtrectatio rei aliene fraudulosa in
uito dño aio lucrandi. vt insti. de ob. q̃ ex deli. na.
§. furtũ. iũcto. §. placuit. z l. i. ff. de fur. Et quate
nus glo. hic dicit qõ excusat qs cõtrectans rẽ alie
nam si credebat dñm permissurũ: put etiam dicit
tex. in. d. c. placuit. nõ intelligas hoc dictũ simpli
citer vt sufficiat dicere credebã dñm cõsentire. nã
tex. vr in cõtrarium in. l. qui vas. in. §. vetare. ff. de
fur. vbi õr qõ dñs in dubio psumit vetare etiaz si
videat rẽ suã ab alio capi z taceat. debẽt esse ergo
cõiecture verisiles ad psumẽdum tacitã volunta
tem dñi. vñ dicũt doc. hic z bene qõ ex cõiunctiõe
psonarũ qualitate facti z alijs circũstantijs hoc
arbitrabit bon⁹ iudex vtrũ scz sic asserẽti sit cre
dendũ: quimmo plus dico qõ etiã si ex postfacto
dñs rei diceret qõ de ↄsensu suo res fuit capta qõ
hoc solũ nõ sufficit ad excusandũ furẽ alias pos
set dñs semp eripere furez a manibus iudicis: qõ
nõ est dicẽdum cũ ex delicto qõ cõmittit ↄ priua
tum acquirit ius agẽdi nedũ ipsi priuato sed etiã
z reipublice. vt in. l. licitatio. §. qõ illicite. ff. de pu.
Et publice vtilitatis est vt crimina nõ remaneãt
impunita. vt in. c. vt fame. de senten. excõ. z in. l. ita
vulneratus. ff. ad leg. aql. Opz ergo ad hoc vt cre
datur etiã dño vt cõcurrãt alique verisimiles cõ
iecture: z ita tandẽ cõcludit Bar. in. l. inter oẽs. in
§. recte. ff. de fur. Cõsulit etiã reperiẽti rẽ alienã si
vult euitare suspicionem furti φ faciat pconizari
z intimari rei inuentionem vt pbat in. l. falsus. in
§. qui alienũ. ff. de fur. z not. glos. in. c. q2 frustra. de
vsur. z si qd expẽdet iste inuẽtor recuperat a dño.
vt ibi not. Quimmo dicit not. Hostiẽ. hoc nõ esse
iniquũ dicere vt aliqd det inuentori vt inducatur

b potius ad manifestandũ q̃ celandũ. b argu. opti.
in. l. iiij. in fin. ff. de condi. ob tur. causam. Et nota
hoc dictũ: iure tamẽ apte nõ pbat. loquit em̃ ille
tex. qñ a principio qs cõuenit cũ dño vt aliqd ac
cipiat p indicãdo seruũ fugitiuũ. nã tũc valet cõ
uentio vt ibi: sz hoc forte ideo q2 seruus fugitiu⁹
non erat apud istũ indicatorẽ. Sz qñ res est apud
eũ differẽdo restitutionẽ cõtrectat rẽ alienã inui
to dño: z sic est tũc committere furtũ. No. tñ z tene
19 mẽti dictũ Hosti. in practica. ¶ † Et in fi. gl. not.
fi. huius qõ furtũ pprie nõ cõmittit detinẽdo be
neficiũ minus canonice q2 furtũ non cõmittit in
re imobili. vt in. §. qui aũt. alleg. in glos. z ideo di
cit tex. furtũ quodãmõ zc. et no. ex hoc iuncta glo.
c φ dictio quodãmõ c est impropriatiua: dic tñ hoc
dictũ pcedere respectu corporis bñficij z iuriũ ad
illud ptinẽtium: sz respectu fructuũ quo percepit
malefidei possessor cõmittitur vere furtuz. vt not.
Bar. in. l. sequit. §. fructus. ff. de vsuca. z Cyn. in. l.
ancille. C. de furt. Et q̃q̃ aliq dixerũt hic: φ ex q̃
bñficiũ vacat non põt dici furtũ cõmitti ad instar
iacẽtis hereditatis: cuius bona si surripiant non
causat actio furti cũ eo tpe non sit dñs qõ tñ mihi
nõ placet q2 lõga est differẽtia inter vnũ z reliquũ
casum q2 bona bñficiorũ nũq̃ vacãt: cũ xps dicat
esse dñs. vñ bõa eccłie dicũt pfimoniũ iesu xpi. vt
in. c. cũ ex eo. j. eo. lib. vi. pterea ipm bñficiũ õi pos
sidere particularia bona ipsius vt no. Inno. in. c.
in lr̃is. de resti. spo. z vide ad pmissa qõ no. in. c. cau
sa carpẽsis. j. de v. sig. z facit tex. iuncta gl. xxiij. q.
20 iiij. in. c. qd ergo. ¶ † In glos. in v. decepte ibi: nõ
credo φ perirẽt zc. signa istã particulã vsq3 ad fi
nẽ z nũq̃ tradas obliuioni. naz sepenumero pra
cticatur dictũ glo. cũ multi teneãt bñficia minus
canonice. Et põt dubitari nũquid valeant gesta p
istũ platũ z respectu fori ↄtẽtiosi seu tẽporaliũ di
xi plene in. c. nihil. ã. eod. quo ad spũalia respectu
fori penitẽtialis habes glo. sing. hic quã sequũtur
cõiter doct. An dicit Inno. qõ iste aie nõ erãt de
cepte: q2 ex quo habebat p plato z tolerabat a su
periore vere absoluebant ab illo. viij. q. iiij. nõne.
z ad tex. põt dici qõ aie decipiebant q̃tum erat in
isto plato. Itẽ posset dici qõ ex quo notoriuz erat
illũ nõ habere titulũ canonicũ in bñficio qõ vere c
decipiebant aie: q2 nõ datur tũc tolerãtia. vt in. c.
apłice. j. de cle. excõi. mi. Posset tñ circa dictũ gl.
dubitari qd si aliqs esset intrusus ita φ nũq̃ ha
buisset superioris autoritatẽ: nũqnid gesta p istũ
in foro cõtentioso valeãt dic φ non: vt plene dixi
in. d. c. nihil. sed in foro aie posset dici φ sic pter
fidẽ facti ex quo subditi credebant illũ esse platũ
psertim cũ non sit pctũ male intelligere ius posi
21 tiuũ. vt no. in. c. p tuas. j. de simo. † Et in hoc mul
tum errãt mulieres et rustici adeũtes sepe pbros
nõ habẽtes potestatem absoluendi. põt em̃ dici φ
saluant pter fidẽ sacramẽti. Dixit Ioã. and. hic
quo ad terminos glos. tutũ esse φ si añ mortẽ hoc
scirẽt iterũ cõfiteãtur. ar. eorũ qõ legit z no. in. d. c.
ois. z in. d. c. qõ aũt. de pe. z remis. hoc dictuz puto
verũ in his qui nũq̃ habuerũt institutionem a su
periore: sed in his q habuerũt z ex cã supueniẽti
fuerũt ipso iure priuati z non obstãte priuatione
iuris tolerabãtur non credo cõfessionẽ de necessi
tate iterandã: q2 vt dicũt Inno. z Hosti. rõne tole
rãtie vere iste absoluit p. d. c. nõne. ¶ In glo. in v.
p cõcessionẽ ibi: ideo nõ psunt hec cõcessio dic cla
rius z melius φ bñficia curata receperãt isti ante
cõcilium gñale: vñ quo ad illã valebat dispẽsatio
epi q2 nõdum erat adẽpta epi potestas dispensan
di. vt in. d. c. sanctorũ. sed post ↄciliũ gñale de quo
in. d. c. de multa. recepit iste archidiaconatũ et sic
vacarũt priora bñficia per illud. c. de multa. ideo
nihil operat dispẽsatio facta añ ↄciliũ. Alij etiaz
dicũt φ ista dispẽsatio epi nõ valuit: q2 archidia
conatus ambieñ. nõ erat istis subiectus: z vtraq3
solutio vera est in se. ¶ In gl. in v. electionis tpe.
Quero p intellectu huius gl. quare papa mãdat
cassari electionẽ in euentum pbationis dũtaxat
qõ iste electionis tpe detinebat alia plora curata
nã videt ex hoc tex. innuere qõ si prius añ electio
nem dimisisset

Sebasti. Sapia.
b ¶ Vt celãdum.
Hoc pcedit si te
nem⁹ φ nõ indi
care furem nõ sit
pctũ put tz An
ge. in. d. l. iiij. ff. de
cõdi. ob tur. cau.
vbi refert φ bea
tus Frãcisc⁹ in
terrogatus an vi
disset homicidã
trãseuntẽ ridit:
ponens manũ in
manum hac non
trãsiuisse: tñ con
trariũ vr verius
de iure canonico
vt tradit in. c. qui
cũ fure. j. de fur. z
glo. in. c. qõ qdaz.
§. ex his. in verb.
furti. i. q. i. Itẽ in
foro ↄsciẽtie vt tz
glos. i. c. nemo. in
glo. ij. de simo. nã
si est peccatum er
go turpiter acci
pitur. ille em̃ tur
piter accipit q te
det facere gratis
vt p gl. in. d. l. iiij.
quã ad hoc repu
tat singu. Bal. in
c. sup eo. j. de trãs
actio. sz hoc etiã
vult glo. in. c. i. de
benefi. fratris. in
vsib⁹ feudo. Co
gita tu diligẽti⁹.
Antoni⁹ Frãcis.
c ¶ De dictiõe q̃
dãmõ: q̃ est nota
impropietatis vi
de Bal. in. l. si ad
ducta. l. ij. colũ. C.
de fur. z Bart. i. l.
si vt certo. in. §. si
duob⁹ vehiculi.
ff. cõmo. in. v. col.
z in. l. qõ si vir. in
fi. ff. sol. ma. z in. l.
cũ his. ff. de solu.
et vide Paul. de
cast. in cõsil. xlix.
inci. viso pũcto. z
p Bar. z Alex. in
l. si is q p empto.
ff. de vsucapi. Et
adde quod si due
note ipropieta
tis simul iungan
tur itelligunt im
propriissime sm
Bal. in. d. l. adds
cta. in v. scdo qri
tur. p. l. in tps. in
§. i. de vsu.

nem dimisisset ꝙ valuisset electio. Solu. dicit hic
glo. ꝙ ideo tex. restringit se ad tp̄s electionis q̄ si
prius dimisisset foret purgatū illud vitiū ⁊ sic nō
deberet sibi iputari pristinū pctm̄ q̄si desierit esse
qd̄ fuit ⁊ per penitētiam incipit esse nouus hō: vt
dicit tex. no. in. c. ferrū. l. dist. Secus dicit gl. si me
dio tp̄e dimisisset illa bn̄ficia: ⁊ vr̄ glos. intelligere
de tp̄e qd̄ est inter electionē ⁊ cōfirmationē: ⁊ i hac
materia glos. multū intricate ꝓcedūt doc. ⁊ varie
sunt opi. nā versaṫ hoc dubiū nō facile: an sc3 ꝓ
pter pctm̄ ꝓcedēs īpediaṫ qs ꝓmoueri ad digni
tatem. nā puto ꝙ in hoc versaṫ fundamentū deci
sionis huius tex. q̄ an̄ istū tex. nō habebam⁹ iure
cautū ꝙ detinens minus canonice plura bn̄ficia
curata non posset eligi. nec iste tex. inducit ius de
22 nouo. † q̄ casus ꝓteritus nō debet decidi ꝑ ni ius
nouū: vt legiṫ ⁊ not. in. c. fi. de cōsti. ⁊ p gl. in. c. licet
canon. ꝭ. eo. lib. vi. An̄ tenet ꝙ illa detētio plurīū
bn̄ficiorū pōderabaṫ hic ad inferēdū electū fuisse
tp̄e electiōis in graui crimine constitutū: ⁊ sic nō
est spāle in casu huius. c. Idē enī esset in alio gra
ui crimine. vt ꝓbaṫ in. c. i. lxxxi. dist. ⁊ in. c. fin. xxi.
23 dist. † Hodie v̄o magis specifice ꝓuisum est i ter
minis huius lr̄e per extrauagātem Ioā. xxii. que
incipit. execrabilis. in. §. q̄ vero. vbi est dispositū:
ꝙ si qs habēs bn̄ficiū curatū vel dignitatē perso
natū vel officium recipit scd̄m cōsimile ⁊ illico nō
dimiserit primū, v̄ hoc ⁊ facto in manibus ordina
rij qd̄ est priuatus vtroq3 ⁊ efficiṫ inhabilis ad sa
cros ordines: ⁊ ad quecūq3 ecclīastica beneficia ⁊
v̄ba illius. §. refert glo. in cle. si plures. de preben.
Vn̄ p illū tex. reputo istā cōcertationē glos. hodie
sup̄fluā quo ad terminos lr̄e: q̄ non ꝓdest prima
ex quo iā effectus est inhabilis: nec credo aliū ci
tra papā cū isto posse dispēsare. cū tex. ille simplr̄
reddat illū inhabilem ⁊ nullā mentionē faciat de
dispēsatione. ad hoc. c. dilectus. de tēpo. ord. et qd̄
dixi in. c. quisq3. ꝭ. eo. Et per illū text. dicti. §. di
co esse sopitā questionē Cōpost. hic in eo qd̄ que
rebaṫ an ille qui detinuit iniuste plura beneficia
possit eligi saltem ad inferiorem dignitatē. Et qd̄
quidā dicebāt ꝙ sic: q̄ hoc solū cauetur de ep̄o in
quo reqriṫ maior ꝑfectio: sed ipse Cōpost. tenuit
cōtrariū: sed vt dixi hodie in terminis lr̄e iste red
ditur inhabilis ad quecunq3 ecclīastica beneficia.
24 † Sed questio gl. pōt ꝓcedere ⁊ essevtilis quo ad
alia crimina: nūquid. s. criminosus tp̄e electionis
vel antea possit eligi in prelatū maxime ep̄m. Cir
ca quā qōnem varie sunt opi. ita vt non appareat
q̄ sit cōmunior. ⁊ plurimū intricate procedūt hic
doc. sed tu vide ho. glos. in. c. si. xxv. dist. ⁊ text. not.
ibi qui dicit ꝙ ꝓmouēdus d3 esse sine crimine nō
solū tp̄e electionis s3 etiā postq̄ fuerit effect⁹ chri
stianus: q̄ nō pōt de medio ecclīe malū auferre q
in sile delictū corruit. vt ibi. ⁊ vide ibidē p Archi.
qui videṫ innuere post antiquos docto. qd̄ rigor
istius tex. sit hodie correctus per. c. fraternitatis.
xxxiiij. dist. Ego tn̄ breuiter sic dicerē qd̄ aut tp̄e
electionis qs est in pctō veniali ⁊ non repelliṫ ab
electiōe vel ꝓmotiōe: q̄ sic nemo posset ꝓmoueri
cū nullus viuat sine pctō. vt dicit text. in. c. i. lxxxi.
dist. facit text. xxv. dist. §. criminis. Aut est in pctō
mortali ⁊ pseuerat eo tp̄e electionis:[a] et tūc pu
to electionē nō valere. Moueor q̄ in tali peccato
existēs nō d3 celebrare. est enī suspēsus quo ad se.
vt in. c. quotidie. de cōsec. dist. ij. ⁊ legiṫ ⁊ not. in. c.
fi. de coha. cleri. ⁊ muli. ergo nō pōt eligi in ꝓlatū
sicut dicimus de excōicato minori excōicatione q
ꝓpter rōnem ꝓdictā nō pōt eligi: vt est tex. in. c. si
celebrat. de cle. excō. mini. ⁊ tn̄ excōicatio minor q̄
vt plurimū cōtrahiṫ per participiū cu3 excōicato
nō semp est mortale iuxta ea q̄ dixi in. c. sacris. qd̄
met. causa. ⁊ pro ꝓdicta cōclusione facit dictū. c. i.
lxxxi. distin. vbi habeṫ ꝓm apostolu3 ꝙ d3 esse sine
crimine promouēdus: ⁊ crimē appellaṫ ibi pecca
tum mortale cu3 priuet vita eterna. vt in. §. alias
ea demū. xxv. dist. ⁊ facit etiā glo. in. c. florentinu3.
qui incipit archidiaconū. lxxxv. dist. que dicit qd̄
iuramentū temerariū repellit quē a promotione
si ille nō egit penitētiam: quā glo. tene mēti. Aut
si ille non perseuerat tēpore electionis in pctō mor
tali ⁊ tūc aut cōmisit delictū manifeste ⁊ notorie.
⁊ nō valet electio nisi prius fuerit secū dispensatū
q̄ non pōt taliter delinquēs exercere ordinē sine
dispēsatione. vt ꝓbaṫ in. c. fi. de tempo. ordi. puto
tn̄ qd̄ in hoc sufficit dispensatio ꝓprij ep̄i. ad hoc
qd̄ not. Archid. in. d. c. fi. ⁊ Io. glossator in. c. si qs
deinceps. xvi. q. vij. ⁊ glo. in. c. quisquis. ꝭ. eo. Aut
peccatū nō fuit notoriū: et tunc aut est tale qd̄ im
pediat ordinis executionē etiā post peractam pe
nitētiam vt homicidiū simonia in ordine et simi
le. ⁊ tale delictum impedit electionē vel saltē dat
cām cassandi. vt in. d. c. fi. de tēpo. ord. ⁊ qd̄ legiṫ et
not. in. c. ex tenore. eo. titu. ⁊ vide ad materiam qd̄
not. Inno. in. d. c. si celebrat. Aut non est tale deli
ctum: ⁊ tūc puto ꝙ non impediat electionem post
penitētiam. argu. in. d. c. florētinum. ⁊ in. d. c. fi. de
tēpo. ordi. ⁊ facit. c. fidelior. l. distinc. vbi patet qd̄
Petrus fuit ꝓmotus in summū pontificē postq̄
negauit christū ⁊ hoc q̄ egit penitētiam: vnde gl.
ibi notabilis format questionē qs sit preferēdus
in ꝓmotione an is qui nunq̄ peccauit an ille qui
peccauit et correctus est cum christus nō elegerit
sanctū Ioānem qui nunq̄ deliquit: sed Petrum
qui eū negauerat ⁊ correctus fuit ⁊ dic vt ibi. Et
si diceres ex quo Petrus notorie ⁊ grauiter deli
quit quomodo potuit ꝓmoueri ad summum apo
stolatum cōtra ea que. ꝭ. dicta sunt. solu. dic qd̄ de
eius correctione ⁊ penitētia apertissime cōstitit ⁊
idem fieret hodie de alijs si aptissime cōstaret de
eoꝝ ꝯtritione: quia ois cōstitutio humana cessat
cessante eius causa. lxi. dist. in. §. his oībus. sed no
bis nō est licitum iudicare de occultis. vt in. c. vni
co. vt eccle. benefi. vnde nō ꝓsumiṫ ita vera penitē
tia in alijs sicut in beato Petro. Item in eo cessa
bat omne scandalum ꝓpter claritatē vite ⁊ mira
25 culorum cōcurrentiā. ¶ † In glos. in v̄bo: in iure
propositam. ibi: dicas qd̄ si libellus ⁊c. signa istam
particulā vsq3 ad finem: et quatenus glos. dicit qd̄
per cōfessionē fit ꝯtestatio cū sit prius libelli obla
b tio:[b] vide qd̄ plenius dixi in. c. vnico. de litis con
testa. Et quatenus glo. dicit qd̄ si reus cōfiteatur
ante oblationē libelli nō fit cōtestatio nec fertur
tunc sentētia diffinitiua. ideo hoc dixit q̄ vbi nō
precessit petitio nō potest dici cōtestatio vt hic in
c tex. ⁊ vide bonū tex. et ei⁹ practicā in. l. si reus.[c] ff.
de pcur. nam si vis euitare sniam diffinitiuā va
de illico post citationē ⁊ offeras debitum: ⁊ dic vt
plenius not. in. d. l. si reus: non autē pōt snia ferri:
q̄ snia diffinitiua nō valet lit. nō contesta. ꝭ. vt lite
nō ꝯtesta. in rubro ⁊ nigro. sed ꝓm glos. cōfesso fit
ꝓceptū vt soluat ad certū tp̄s. sentit enī ꝙ hoc ca
su non datur quadrimestre qd̄ regulariter datur
condēnatis in actiōe psonali. vt in. c. qd̄ ad consul
tationē. de re iudi. ⁊ tenuit expsse ibi do. Cardi. et
est glos. ordi. in. l. si debitori. ff. de iudi. ⁊ institu. de
v̄bo. oblig. in. §. ois. ⁊ vtrobiq3 dicit dandum hoc
casu tēpus decē dierum dūtaxat. Sed tu dic illas
glo. ꝓcedere ex cōsuetudine. nā de iure debet dari
quadrimestre. vt in. l. iul. ff. de confes. not. Bart. in
d. l. si debitori. Et circa hūc articulū vide qd̄ ple
nius dixi in. d. c. qd̄ ad cōsultationē. ⁊ ad materia3
huius glo. vide glo. in. l. vnica. C. de lit. cōtest. que
videtur huic cōcordare. ⁊ ij. q. i. c. nos in quenq̄. ⁊
qd̄ not. doc. in. c. peruenit. el. ij. de appel. ⁊ Innoc.
in. c. ij. de in integr. resti. vbi tractatur de viribus
istius ꝓcepti an habeat vim diffinitiue circa ap
pellationē ⁊ alia. ¶ In glo. in v̄bo: per sedē apo
stolicā in fi. no. glo. ⁊ idem not. ꝭ. in glo. magna. sed
26 dic vt plenius dixi in. c. de multa. ꝭ. de ꝓbē. † ⁊ in
ter cetera dicit Hosti. hic no. verbū qd̄ dispensa
p tus[p] etiā per papā circa pluralitatē istorū benefi
ciorum sine causa l3 sit tutus quo ad ecclesiā mili
tantē nō tamē quo ad triūphantē. et sic non valet
dispēsatio quo ad deū. arg. xiiij. qd̄. vij. c. illa. et fa
cit qd̄ not. glo. in. c. nō est. ꝭ. de voto. q̄q̄ Innocē.
videaṫ aliud sentire in. c. cum ad monasterium. de
sta. regu. sed primā opi. sentit Ioā. and. post bea
tum Thomā. in. d. c. de multa. vbi dixi. Et habeo
hanc opi. pro indubitata qn̄ fieret dispensatio vt

Sebasti. Sapia.
a ¶ Tp̄e electiōis. Et hāc opi. tenet Hosti. Io. Tan. ⁊ d. Abb. in. c. cū iādudū. ꝭ. de preben. de hoc articulo vide cumulata p. d. Feli. i. c. dilecte. in. ij. colū. ꝭ. de exceptioni.

Sebasti. Sapia.
b ¶ Libelli oblatio. Vide p Bar. in. l. si debitor. ff. de peti. here. in. l. si domus. §. vt pecunia. ff. de leg. i. in. l. i. C. de lit. contesta. vide Ange. in. §. illud q̄q3. in auē. de triē. et semis. ⁊ p Bar. in. l. iusiuran. ꝙ ex cōuentiōe. §. i. ff. de iureiuran.

c ¶ L. si reus. vide a gl. ꝯiam in. c. cū olim. de rerū permu. vide ibi Io. de imo. ⁊ ibi dixi. Andre. Barba.

Zacharias.
¶ Adde Lāfrā. de ora. in repe. c. qm̄ ꝯ. in v̄. respōsiones. nu. 5. ver. prima est. ⁊ ibi in additio. Celsi ad eā. ꝭ. de ꝓba.

Antoni⁹ Frācis.
o ¶ Qd̄ dispēsat⁹. Ad h̄ an dispēsatio sine causa facta sup pluralitate bn̄ficioꝝ vl̄ circa alia etia3 si sit facta p papā reddat dispēsatū tutum quo ad deū. Dicas ꝙ sine dubio nō: qn̄ dispensatio est ꝯtra ius diuinū vel ꝯ ius naturale vel contra vniuersalem statū ecclīe p hic alleg. secus aūt si ꝯ ius positiuum tn̄: q̄ in istis volūtas pape sufficit ꝓ cā v̄p Specu. in tit. de lega. ꝭ §. nūc breuiter. in ver. et nota. ⁊ per Inno. in. c. cū ad monasterium. de sta. mo. ⁊ vide Archi. i. c. l3 canon. de elec. lib. vi. vbi multa ponit pulchra circa materiā dispēsatiōis. Et adde ꝙ si papa dispensat cum aliquo sup pluribus dignitatib⁹ obtinēdis: nō vṙ dispensare qd̄ in neutra teneaṫ residere: imo videṫ velle ꝙ i vna illarū debeat psonaliter deseruire. vide Spe. in. d. ti. de lega. in. §. videndū. in v̄. qd̄ si indulgeṫ. ⁊ vide do. Cardi. in cle. i. de ꝓbē. in. ix. q. ⁊ que sint illa q̄ iducāt dispēsationē circa pluralitatē vel incōpatibilitate3 bn̄ficiorū. vide q̄ habētur. i. q. vij. § sum. ⁊ l. c. ⁊ si illa. ⁊ l. c. de multa. ⁊ l. c. exposuisti. de ꝓbē. Et adde ꝙ in dispēsatiōe ad incompatibilia vel sup etate: vel sup ordine: vel sup residentia semp d3 apponi illa clausula: puiso ꝙ animaru3 cura ⁊c. et nisi apponaṫ subintelligiṫ vt not. glo. in clem. i. ꝭ. de preben.

clericus ꝓpter vtilitatẽ priuatã obtineret plura
bñficia quorũ alterũ sibi sufficeret ad honestatem
viuẽdi.nã hoc casu nõ solũ alteratur humani iu-
ris dispositio sed etiã christi patrimoniũ transfe
27 dispergit. † Cum ergo ipse papa nõ posset sine cã
alienare bona ecclesie sine graui pctõ.vt not. Ar-
chidi.in.c.nõ liceat.xij.q.ij.multofortius non põt
alteri dare potestatẽ ipsũ pr̃imoniũ male disper-
gẽdi:ꝛ ex hoc cõuincit motiuũ Inno.cũ non solũ
hic versetur ius humanũ sed potius diuinum.Ubi
aũt per dispensationẽ violaret ius humanũ:tunc
posset ꝓcedere cõtraria opi.arg.in.c.ꝓposuit.de
cõces.preben.nã de iure positiuo tñ est ꝙ qs non
possit obtinere nisi vnũ curatũ ꝛ qd non possit per
aliũ deseruire.tutius tñ est vt cessante causa quis
abstineat a tali dispensatione obtinẽda ne anime
condẽnent:cũ non possit qs pluribꝰ officijs intẽ-
dere.vt in.c.quia nõnulli.ꝛ.c.seq.de cle.nõ residẽ.
28 ¶ † In glos.in ṽbo irritam.ibi nihil valet snia.
hoc dictũ intellige in causis plenarijs.nã in sum-
marijs nõ est necessaria lit.cõtest.vt in cle.sepe.de
ṽbo.sig.ꝛ cape istã regulã ꝛ tene eam menti:qꝛ oĩs
causa regulariter est plenaria:ꝛ sic regrit plenum
a ordinẽ iudiciariũ.ꝛ hãc regulam firmat glo.a in.l.
iudices.C.de iudi.sequit Bart.in extrauagan.ad
reprimẽdum.in ṽbo:de plano.et Joã.de lig.in.d.
cle.sepe.Sed ego allego tex.qui hoc satis bñ pro-
bat in.c.qñ frequẽter.in prin.§.vt lit.non cõtest.ꝛ
facit etiã ibi rubrũ.Fallit hec regula principali-
ter in duobꝰ casibus:primus vbicũꝙ snia modi-
cum preiudiciũ affert.vt in aut.nisi breuiores.C.
de sen.ex peri.reci.ꝛ.xi.q.j.in.c.si qs vt clerico.qui
tex.sic dꝫ intelligi.ꝛ i.l.iij.ff.ad exhibẽ.ꝛ.l.thesau-
rus.eo.ti.idem si affert magnũ preiudiciũ dũmõ
sit reparabile per aliud remediũ circa appellatio
nem.facit.c.veniẽs.§.de testibus.ꝛ plenius prose-
quere hãc materiã.vt not.Bar.ꝛ Jo.de lig.in lo-
29 cis pallẽ. ¶ † In glo.in ver.irritari.in fi.Not.be-
ne hãc glos.quo ad duo.primo in eo ꝙ dicit posse
procedi ꝯ electũ ad cassationẽ electionis per viã
actionis ꝛ exceptionis.nã põt qs per viam actio-
nis petere electionẽ irritari ex defectu forme vel
persone vt hic in ṽbo:tandẽ.põt etiã procedi per
viã exceptionis cũ.s.electus petit confirmationẽ
vel cõsecrationẽ.vt in.c.sup his.§.de accusa.dicit
etiã ꝙ põt excipi lꝫ nõ petatur cõfirmatio qꝛ ele-
ctus saltẽ habet vel habere debet intẽtionẽ petẽ-
di cõfirmationẽ et tũc exceptio est intẽtionis ex-
clusio.vt not.dicit Inno.in.c.cũ dilecti.ꝯ.eo.et.ꝯ.
tetigi.facit.c.primũ.§.eo.lib.vi. ¶ Not.ij.ex fi.glo.
ꝙ idem est effectus quocũꝙ mõ ꝓcedatur:ꝛ sic ꝙ
in isto casu exceptio cõtra electũ hꝫ vim actionis
ꝛ cõcordat huic gl.in.c.sup eo.ꝯ.c.ꝛ vide qd ibi di
xi.nã ꝓbata exceptiõe cõtra electũ cassat electio.
vt in.d.c.sup his.ꝛ sic hꝫ effectũ cõsecutiuũ et for-
te hoc ꝓcedit ꝓpter periculũ animarũ.regulari-
ter autẽ exceptio hꝫ vim expulsiuã non consecuti
uam.vt in.c.ij.in fine.de ordi.cog.hinc dicit qd ex
ceptio est actiõis exclusio.vt in.l.j.ff.de exceptio.
30 ¶ † In glo.in ver.decidẽda veritate.ibi ius no-
uum.dicit Hostiẽ.qd etiã iura antiqua hoc voluẽt
ꝯ.eo.c.cum dilecti.ꝛ de despõ.impu.attestationes
in fi.sed hodie dic vt habet in.c.j.de iura.calũ.lib.
vi.vbi patet ꝙ etiã in spũalibus põt exigi hodie
31 iuramentum calũnie. ¶ † In ea.glos.ibi:sed quo
iure hoc faciãt nõ vidi.Hostiẽ.dicit ꝙ videre po-
tuit.c.in pertractãdis.de iura.calũ.ꝛ.l.fi.C.de ꝓ-
cura.ꝛ.l.seruos.de testi.vbi ptꝫ ꝙ cũ ꝓcurator est
vilis ꝛ dñs illustri potest dñs cõpelli vt ipse respõ
deat ꝛ facit hodie text.in.c.presentiũ.§.de test.lib.
vi.vbi ꝑlatus prestat in animã suã ꝛ illorum de ca
pitulo hoc iuramẽtum de veritate dicenda.Syn-
dicus autẽ ibi interrogatur sine iuramento:ꝛ vi-
de ad materiã qd dixi in.c.in ptractãdis.ꝑallega.
32 ¶ † In ea.glo.ibi:nisi id fecissent de mãdato ca-
pituli ꝛc.No.glos.qd cõfessio solius ꝑlati non no-
cet ecclesie nisi haberet a capitulo mãdatum liti-
gãdi.Et pro hoc optime facit text.quẽ glos.alleg.
in.d.c.ꝑsentiũ.ꝛ vide ibi ho.glo.ꝛ tene illã menti.
ꝛ glos.in.c.de cõstantinopolitana.xxij.dist.ꝛ idem

Zacharias.
a ¶ Hanc regulaꝫ
firmat gl. Adde
tu videre de hac
regula.s.litis cõ-
testatio i quibus
causis de necessi-
tate nõ requirat.
ꝛ qñ lite nõ ꝯtes.
ad diffinitiuam
sniam ꝓcedi pos-
sit et testes recipi
p Lãfrã.in repe.
cle.sepe.col.viij.
ver.capio glos.cũ
ij.seq.vl fi.ag.col.
charta.xxxvi.de
ṽbo.signi.
Se hasti.Sapia.
b ¶ Ecclie sue.Ar
gu.qlibet cleric9
possit dici mari-
tus ecclie sue.vi-
de do.Abb.in.c.
ne p defectu.ꝛ in
c.qꝛ ꝓpter.ꝯ.eo.

not.glo.in.c.fi.de prescrip.vbi formaui punctualiter istam questionem:
ꝛ vide qd ibi dixi:ꝛ intellige predicta qñ prelatus hꝫ capitulũ.Si enim
est solus puta quia ecclesia nõ est collegiata vel de facto nõ habet cano
nicos vel monachos tũc cõfessio solius ꝑlati per viã contẽtiose iurisdi
tionis emissa ꝑiudicat ecclesie.vt ꝓbat in.c.dilectus.de capel.mo.facit
qd not.glo.in.c.potuit.de loca.ꝛ in cle.vt hi qui.de eta.ꝛ quali.In qui-
bus iuribus cõcludunt not.glo.ꝙ tantã potestatẽ hꝫ solus ꝑlatus qñ
est solus quãtam hꝫ ꝑlatus cum suo caplo.Ad idem facit qd not.glos.
in cle.j.de reb.eccl.nõ alie.que not.Secus dic in cõfessione emissa p viã
volũtarie iurisditionis:vt qꝛ sponte vadit ad iudiciũ ꝛ cõfitet in preiu
diciũ ecclesie.de quo per Bar.in.l.certũ.ff.de cõfes.vbi vide. ¶ In glo.
in ṽbo:de ꝯsuetu.ibi de iure cõi.videt ꝙ hec pertineãt ad archidiaco-
num:ergo glo.male loquit:ꝛ in cõtrariũ est tex.in.c.archidiaconus.§.
de offi.archi.vbi ꝑm eũdem intellectũ ꝓbatur ꝙ archidiaconus nõ põt
de iure excõicare:que autẽ de iure cõi pertineãt ad archidiaconũ:vide
per Jo.and.in.c.ad hoc.in.§.in quadã.de offi.archi.vbi dicit ꝙ solum
fundat intẽtionẽ suã sup illis duobꝰ cõtentis in.d.§.in alijs ṽo succũ-
bet:nisi ꝓbet ius speciale ꝛ tene mẽti hoc dictũ.nã lꝫ multa numerent.
in titu.de offi.archi.illa tamẽ attribuunt ꝑm varias locorũ cõsuetudi-
nes.nã multa nnmerãtur ibi cõpetẽtia alijs dignitatibus de iure cõi.
¶ In glo.in verbo:vtrãꝙ.no.istã gl.singulariter:est eñ menti cõmen-
danda.Et primo in eo ꝙ ponit multas significatiões huius ṽbi:titu-
lus:ꝛ vide etiã qd not.§.de offi.archipresby.in.c.fi.Et not.ex hac ꝑma
parte ꝙ habito respectu ad morẽ antiquũ clerici possunt denominari
per titulos ecclesiaꝝ sicut cardinales.nã ille ecclesie eis assignate dant
in titulũ alijs clericis inferioribꝰ:verũtamẽ ꝓpter prerogatiuã digni
tatis vel officij eorũ fuit ab olim ꝯcessum vt ipi cardinales haberẽt iu
risditionẽ ep̃alem in titulis eorũ.vt in.c.is qui.§.de ma.ꝛ obedien.ꝛ ibi
dixi.ꝛ vide qualiter debeãt denominari cardinales in.c.ij.de cle.nõ re-
33 sidẽ.vbi plene tetigi in lec. ¶ † Scdõ no.ex hac gl.ꝙ quilibet clericus
b põt dici maritus ecclesie sue:b ꝛ sic contrahitur matrimoniũ spũale in-
ter clericũ ꝛ ecclesiã inferiorẽ.ꝛ pro hoc allego ho.tex.in.c.sicut in vna.
xxij.q.ij.Dic tamẽ ꝙ stricte solus ep̃s dꝫ cõtrahere hoc matrimonium
cũ ecclesia.vt in.c.ij.de trãsla.prela.dixi post Jo.an.in.c.clerici.de vita
ꝛ hone.cleri.Large ṽo dicunt cõtrahere hoc matrimoniũ abbates et
alij prelati habẽtes generalẽ iurisditionẽ in loco.vt in.c.ne ꝓ defectu.ꝛ
in.c.quia ꝓpter.ꝯ.eo.ꝛ ibi per glo.Largissime ṽo quilibet clericus in
ferior dꝫ hoc matrimoniũ cõtrahere cum ecclesia sua.vt in.d.c.sicut in
34 vna.qd sic debet intelligi. ¶ † Tertio no.ex hac glo.ꝙ de iure cõmuni
etiã bñficia simplicia nõ possunt accumulari in eadẽ persona.sed valet
cõsuetudo in cõtrariũ:ꝛ hodie inoleuit hec cõsuetudo quasi per totum
orbẽ.ꝛ pro ea vide tex.iũcta glo.in.c.gratia.de rescrip.lib.vi.ꝛ in clem.
35 gratia.eo.tit.per Inno.in.c.cum iãdudum.§.de ꝑbẽ. ¶ † Alterius no
ta ex hac glo.qd ep̃i possunt etiã dispẽsare circa pluralitatẽ beneficio-
rum simpliciũ:sed tu limita hoc dictum prout dixi in.d.c.cũ iãdudum.
ꝛ in.c.literas.de cõces.prebẽ.ꝛ plenissime in repetitiõe.§.qui vero.in.c.
36 extirpãde.§.de prebẽ. ¶ † In glo.pe.ibi:sine peccato mortali no.singu
lariter istam glos.ꝙ peccat mortaliter tenẽs plura bñficia etiã simpli-
cia quorũ alterũ per se sibi sufficiat.Hãc glos.limitarem vt ꝓcedat qñ
quis sibi lucrifaceret fructus ita ꝙ ad vtilitatẽ priuatam ꝛ ad augen-
dum patrimoniũ vult illos.nã ad istum effectũ non puto hodie valere
cõsuetudinẽ in cõtrarium qꝛ cõsuetudo ꝯtra ius nõ valet nisi sit ratio
nabilis vt in.c.fi.de cõsue.sed hec cõsuetudo est ꝯ omnẽ rõnem.vt in.c.
ratio nulla:ꝛ qd ibi not.§.de prebẽ.ꝛ ꝯtra officiũ pietatis.xvi.q.j.in.c.
fi.ꝛ.x.q.ij.in.c.ep̃s.facit.c.quid ergo.xxiij.q.iiij.ꝛ.j.q.ij.pastor.ꝛ.c.cleri-
cos.vnde iura que vident innuere in hoc valere cõsuetudinẽ seu vt ve
rius dicam glo.ꝛ docto.autoritates intelligo quando ꝯsuetudo dispo-
nit solũ circa potẽtiam retinẽdi plura bñficia simplicia:secus si dispo-
neret vt pro libito volũtatis possit iste beneficiatus de fructibꝰ illorũ
disponere ꝛ tene menti hoc dictum.vt.ꝯ.dixi.ꝛ puto ꝙ nec dispensatio
pape valeret quo ad eum sine causa legitima facta quia sicut ipse papa
nõ potest sine peccato alienare bona ecclesie sine legitima causa.vt no.
Archid.in.d.c.nõ liceat.xij.q.ij.ita nec alijs dare potestatẽ male dispẽ-
37 sandi.argu.c.nuper.§.de dote post diuor.rest. † Extra glos.quero nun-
quid si ꝓbationes recepte cõtra electum clare cõtra eum nõ ꝯcludunt
an debeat fieri pro eo an ꝯ interpretationẽ.solu.dicit Inno.ꝙ pro eo.
vnde si testes deponũt electum sub annuo censu cõcessisse beneficiũ de
bet intelligi qd receperit pecuniam pro tẽporalibus nõ autem pro spi
ritualibus.nam tẽporalia possunt cõcedi sub annuo cẽsu:sed spiritua-
lia nõ.§.ne prela.vi.suas.quasi per totũ.dicta vero testium possunt ve-
rificari tam in spũalibus ꝙ̃ in tẽporalibus ergo vt fiat benigna inter-
pretatio debet intelligi in casu licito.Item si testes dicerẽt electum ira
scibilem:debet intelligi zelo iustitie:ꝛ idem dicendum in similibus.Et
hoc dicit Inno.verũ quãdo ꝓceditur per viam exceptionis.secus ꝑm
eum si per viam accusationis cum in ea immineat vtrĩꝙ parti suppli-
cium.nam ꝛ accusator nõ probãs puniretur pena talionis.ꝛ ideo non
dꝫ ita benigne fieri interpretatio pro eo in preiudiciũ accusatoris.Itẽ
in accusatione ꝓsequitur quis quãdoꝙ iniuriã suam vel suorum.ꝛ no.
hãc mirabilem differẽtiam quã alibi nõ legi.Sed do.Anto.dicit hoc
dictum sibi nõ placere:quia et in via accusationis debẽt probationes
concludere

concindere necessario.vt in.c.in presentia.τ qđ sibi not.dt pba.Ego al-
a lego notabile dictũ Bar.in.l.ij.ff.de duo.re.vbi not.dicit φ si accusat[a]
qs φ cognouerit Bertã per violẽtiam τ deinde fit articulus φ cogno
b nit[b] Bertam violẽter.τ ita testes pbãt φ ex hac pbatiõe nõ põt accu-
satus puniri:qi istud aduerbiũ violẽter habet duplicẽ significationẽ
quẽadmodũ oĩa nomina verbalia que possunt intelligi actiue τ passi-
ue.vnde pmissa pbatio põt intelligi φ iste cognouit Bertã violẽter.i.
φ ipse intulit violẽtiam Berte.Potest scđo intelligi passiue.f.qđ sibi
fuit illata violẽtia vt cognosceret bertã:τ hoc casu nõ cõcludit ad effe-
ctum pene inferẽde fm titulum accusationis.Cũ ergo pbatio nõ con
cludat intẽtum accusatoris:nõ debet inde puniri accusatus.Ad idem
allego Cy.in.l.ij.C.de proba.vbi dicit φ si accusaui titiũ de percussiõe
cum sanguinis effusione demũ pbo percussionẽ sed testes nihil dicunt
de sanguinis effusione debet fm eũ absolui accusatus:qi nõ est pbata
illa pcussio qualificata que fuit deducta in accusatiõe:nã forte fuit ista
alia pcussio sine effusione sanguinis.Hãc tamẽ questionẽ vide plenius
c examinatã per Bar.in.l.denũtiasse.[c] ff.de adulte.Tertio facit qđ not.
idem Bar.in.l.nõ solũ.§.sed vt pbari.ff.de no.ope.nũ.vbi not.dicit qđ
facilius dꝫ excludi accusatio φ ciuilis actio.vñ cõcludit qđ si accusato
re pbante intẽtionẽ suã reus per suam pbationẽ illam obnubilat seu
dubiã reddit debet ipse accusatus absolui vt crimina nõ presumantur
τ pone exemplũ statuto cauet φ nobilis nõ possit intrare palatiũ do-
minorũ sub certa pena nisi tẽpore cõcilij gñalis:accusatur titius nobi
lis τ probatur φ de mẽse maij intrauit palatiũ dñorum:accusatus vo
probat φ illo mẽse fuit cõgregatũ cõciliũ gñale:et sic potuit esse qđ in-
trauit palatiũ die cõcilij:τ sic pbatio accusatoris reddit dubia:τ p con
sequens debet absolui accusatus.Secus autẽ dicit ipse in ciuilibus qꝛ
ex quo quis pbat intentionẽ suã debet obtinere:lꝫ probatio rei habeat
aliquãtulum offuscare:satis eñ est φ eã non ɔfundit.τ hoc vltimũ vi-
detur pbari in.c.in psentia.palleg.vbi dixit.Ergo videt cõcludendũ ɔ
opi.Innoc.φ in accusatione debet fieri benigna interpretatio:ex quo
pbatio actoris est nimis gñalis:τ in vno intellectu põt vitari delictũ.
τ facit qđ ipse Bart.not.in.l.si qs intẽtione.ff.de indi.τ qđ dixi in.c.cũ
ad sedẽ.de restitu.spoli.tene tamẽ semper mẽti dictũ Innocẽ.propter
d ipsius autoritatem.[d] ¶ † Scđo queritur:pone φ papa cõcessit epo vt
38 possit dispẽsare cum aliquibus clericis sup pluralitate beneficiorũ cu
ratorum:nũquid possit eps indifferenter cum illis clericis dispensare.
Cõpost.dicit φ non:sed oportet fm eũ φ illi clerici sint nobiles vel li-
terate persone:quia rescriptũ generaliter cõcessuꝫ debet reduci ad ter
minos iuris cõmunis.vt in.c.causam que.de rescrip.de iure autem cõ-
muni indifferẽter nõ debet cum omnibus dispensari nisi cum pdictis:
vt in.d.c.de multa.in fi.de prebẽ.refert ipse quosdã cõtrariuꝫ tenere:qꝛ
beneficiũ principis est latissime interpretãdum.vt in.c.cũ olim.de vb.
signi.τ in.l.beneficiũ.ff.de cõstitu.principũ.Ego puto qđ virtute dicte
e gratie nõ possit eps dispẽsare nisi cum causa rationabili[e] hoc enim im
portat verbum dispẽsare.vt not.glos.i.qđ.vij.in.§.nisi rigor.hinc dicit
Inno.in.c.cum ad monasterium.de statu regu.qđ in casibus in quibus
epis permittit dispẽsatio facta sine rationabili cãusa est nulla vel saltẽ
venit irritãda:τ ipse eps puniendus.nam vbi non subest rationabilis
causa nõ dicitur illa dispẽsatio sed dissipatio.vt not.in dicto.c.de mul-
ta.τ sic cõclude qđ qualiscũqꝫ subsit causa dispẽsandi dũmodo sit suffi-
39 ciens poterit eps virtute dicte indulgẽtie dispensare.¶ † Ultimo hic
queritur nunquid petẽs sibi puideri de beneficio iuxta formã mãdati
apostolici teneat libellũ offerre si in iudicio litigat ɔtra aduersarium.
Inno.notabiliter dicit φ non:sed sufficit rescriptũ offerre pro libello
quasi in rescripto cõtineat tota intẽtio ipsius actoris.facit in argu.c.ij.
de dilati.dicit tñ vtile esse vt det aliqualis petitio.τ not.primũ dictum
Inno.τ ad materiã vide qđ habet in clem.dispẽdiosam.de iudi.iuncta
glo.clemẽ.sepe.de vbo.sig.per que iura põt dici sufficere qđ in actis fa-
ciat describi.ego talis peto mihi puideri put in tali rescripto aposto-
lico continetur qđ vobis pduco. Abbas.

1 ¶ Indefinita an τ quãdo equipolleat vniuersali.
2 Capitulũ nõ põt cognoscere inter maiorẽ partẽ ipsius qui litigat cum singulari psona ipsius τ qđ habeat iurisditionẽ in singulos.
3 Ratio naturalis potest allegari vbi deficit lex.
4 Gesta capitulo ad hoc vt valeãt oportet φ fiant collegialiter τ in ipso collegio.
Ciuitas ad hoc vt dicatur cõmisisse delictum oportet φ fecerit cõgregato consilio.7.
5 Canonici habent vocem in capitulo ex sola possessione canonicatus: licet aliter non appareat de proprietate.
Possessio canonicatus quomodo probabitur.
6 Consuetudo generalis attẽditur τ allegatur ad decisionem cause vertentis in loco particulari.
8 Patroni plures an debeant omnes cõsentire in presentãdo aliquem: vel sufficit maior pars.
9 Tacens quo casu habetur pro consentiente.
10 Contemptus nõ potest allegari per alium φ per ipsum cõtemptum,
11 Contemptus si postea cõsentit an τ quo augeat numerum.

a + Sebasti.Sapia.¶ Q si accusatur.Illud dictum sequit et extollit Mattheß.in not.cij.not.φ si capitulũ.refert Feli.in.c.subditis.colũ.penul.de pscript.sed reprobat do.Ias.in.l.non hoc.col.ij.C.vnde legi.vide ibi per eum multa similia ad propositum do.Abb.hic de quibus etiam tradit per Moder.in.c.in presentia.j.de probatio.

In genesi. Irrita est electio quam collatio non precessit:vel que facta non est a maiori parte capituli:vel q̃ non fuit cõis.h.d.
Et sunt due partes.prima ponit tres cassationis causas.secũda cassat ibi:nos. Prima causa vsqꝫ ibi:nec plene.scđa vsqꝫ ibi:nec etiã τ abinde tertia.
¶ Casus literalis.Uacante quadam ecclesia cathedrali:canonici statuta die ad celebrãdam electionem cõuenerunt.quidã canonicus.G.nomine fuit admissus cum pstatione:quidã ali⁹.H.
noie cum esset in regno Frãcie nõ fuit ad electio-
nem vocatus τ de ɔsuetudine vocari debuit pre- c
misso scrutinio fm formã generalis concilij:quidam consenserunt in.A.quidã vo in alios singulares:ita qđ in ipso scrutinio plures nolati τ electi fuerũt:publicato scrutinio illi qui in eundem A.in scrutinio singulariter cõsenserunt eundem A.singulariter elegerũt.Demum causa sup istis electionibus ad sedẽ apostolicã est delata:examinatis istis electionibus papa super his ita pcessit:dicit papa in cõcilio generali cauetur vt is col
latione habita eligatur in queꝫ omnes vel maior pars totius capituli consenserit:sed in.A.maior pars totius capituli non cõsensit φuis habuerit
maiorẽ partem cõparatione minorꝫ nec fuit ple- d
ne facta collatio numeri ad numeruꝫ quia in collatione tractatum non extitit nec discussum vtrũ predicti.G.τ.H.vocẽ habuerunt in electione nec fuit facta collatio zeli ad zelum nec meriti ad meritum:preterea electio nõ fuit cõiter celebrata:qꝛ licet in dictum.A.singuli singulariter in scrutinio cõsensissent:nõ tamẽ publicato scrutinio debuit subsequi singularis electio:sed cõis ne idem repeti videret:vel tot essent electiões quot essent numero electores qđ esset absurdum:nec ex singularibus cõsensibus electio nõ apparet vniuersalis vel cõmunis:φuis quilibet singularis veritatem exprimat sue partis:τ hoc pbatur p quoddã
simile ex singularibus ppositionibus licet veris e
nõ apparet vniuersalis ppositio nisi per signum exprimatur vniuersale.Preterea pdicti duo non debebant sic excludi:quia.A.erat in possessione canonicatus vel quasi legendo τ cantãdo τ in tractatu electionũ φuis fuerit cum pstatione admissus:alius vero erat in tali loco de quo debuit
vocari cum de toto regno Frãcie vocetur absentes de ɔsuetudine ecclesie gallicane:his igit ple-
nius examinatis dñs papa electioneꝫ premissam f
ɔ formã cõcilij in pluribus attẽtatã decreuit irritam τ inanẽ.H.¶ No.j.ibi maior:φ ad validitatem electiõis requirũtur ista duo copulatiue:non
f ergo[f] sufficit sanior pars:nisi sit maior:vnde papa eoipso φ perpendit electionẽ istam nõ fuisse factã a maiori parte respectu numeri noluit discutere de sanioritate:quia illa per se nõ sufficeret.et cõcordat tex.in.c.ecclesia.ɔ.eo.qđ est cõtra Inno.
in.c.scriptum.vt in.c.quia propter.ɔ.eo.nec suffi-
cit maior pars sine sanioritate:vt probatur in.c. g
ecclesia.j.eo.τ ibi de hoc aliquid dicetur.Cõsistit autẽ maior pars in numero:sanior vero cõsistit in zelo:τ zelus in tribus.f.idoneitate electi τ eligentium.in autoritate:que cõsideratur respectu ordinis τ in tẽpore institutionis τ in spirituali intentione:τ hec probatur in.c.dudũ.el.j.ɔ.eo.τ.j.eo.c.
1 ecclesia.vbi de hoc.¶ † No.ij.ex isto tex.iuncto.c.quia propter.ɔ.eod.φ indefinita oratio equipol-
g let vniuersali[g].nam.c.quia ppter.indefinite dicit φ is eligat in quem cõsenserint oẽs vel maior τ sanior pars capituli.Iste vo tex.referendo mentem illius cõstitutionis dicit φ requiritur maior pars totius capituli:τ sic tantũ est dicere indefinite maior pars φtum vniuersaliter maior pars totius capituli:τ de hoc an τ qñ indefinita equi-

b ¶ Cognouit.circa istud dictũ vide oĩno q̃ opportune dixit.d.Iason.in.l.non hoc C.vñ legi.vbi per extẽsum si bñ recordor ponit istã materiã videvnũ verbũ in fini.per do.Alexã.in ɔsil.xi.i si.in.ij.volu. Aeneas de falc.

c ¶ Denuntiasse. Aduerte qi istaꝫ l.legit Bart.cũ.l.q vxore.§.qd tamen.ff.de adulte. vbi multa bona ponit.et ibi vide vnã apost.nouaꝫ q̃ sic multa bona dicit τ allegat multas quotas. Aeneas Falco. Antoni⁹ Frãcis.

d ¶ Ad hoc facit quia in criminalib⁹ nõ dꝫ qs condẽnari ex q̃libet pbatiõe sꝫ requirunt pbationes clarissime et luce meridiana clariores vt in.l.sciãt cũcti.et ibi plene p Bald.Salice.τ doct.C.de pba. Zacharias.

e ¶ Nisi cũ cã rõnabili.ita notat Io.de lig.in.c.at si clerici.de indi.τ addt que posui ɔ.in apo.ad istuꝫ in.c.innotuit.in ver.cause cognitionẽ.nu.8.ɔ.eo.
+ Sebasti.Sapia.

f ¶ Nõ ergo.vide Bal.in.l.iij.l pn.ff.de testa.in.l.in albo.C.de decur.lib.x.cũ aliijs allegatꝫ p Feli.l.c.cũ oẽs.col.xiij.vfic.decimotertio τ vltimo.ɔ.de ɔsti. Zacharias.

g ¶ Indefinita equipollet vñ.Dic hõ esse verũ in dicto textis.ita sin.not.Hippoli.de marsi.singul.suo elxxi.incip.audiuisti,als regulari.cui adde istũ l c.auditis.col.iiij.ver.si vo.τ ibi in apostil.ineis.j.de pscrip.ibi etiam Feli.colũ.xiiij.v.gusta etiã quotidianum verbũ.

Antoni⁹ Fracis.
¶ An ꝛ qñ inde-
finita equpolleat
vli br̃ in.l.j.et ibi
p Bar.ꝛ doc.ff.d
reg.iur.ꝛ p Bar.
l.l.si plures.ff.de
leg.iij.ꝛ in.l.si qs
ita.de test.tute.et
l.l.si seruitus. in
pn.ff. de sui.vrb.
pdi. qd intellige
verū si nō est eadē
rō in qlibet parti
culari cōtēto sub
indefinita. vt est
ordi .gl.in.l. si ita
in pn.de leg.ij.et
p Bart.ple.in.l.si
pluribus.eo.tit.ꝛ
br̃ p gl.i.c.vt cir-
ca.de ele.lib.vi.et
vide gl.ꝛ ibi car.
in cle.j.in.ij.qd.vt
lite pendē.ꝛ vide
Alex.in ꝯsi.xxv.l 2
iiij.pte ꝯsiliorū.ꝛ
vide bar.in.l.oēs
ppli. in.iij.qd. vi.
q.pn.ff.de iusti.et
iure.ꝛ ibi p alex.
in.xi.col. vbi po-
nit an etiā in sta-
tutis hec regula
hēat locū:ꝛ qd in
statutis nō equi-
polleat tz Bal.in
l.fin.§.in cōputa-
tiōe.C.de iur.de-
libe.ꝛ br̃ p Old.
in cōsil.clxxij.ꝛ p
Pau.de ca.i ꝯsil.
cxlviij.et p Bal.i
l.ij.de li.ꝛ posthu.
ꝛ l.c.i.d pac. iura.
fir.ꝛ p eūdē Bal.
in.l.fin.C.que res
pign.obli.po.vbi
ponit an hec re-
gula hēat locū in
ꝯctu pignoris vl
hypothe.Et vi-
de q indefinita eq
pollet vli ex inter-
pretatione: nō ex
propria significa
tione: ꝛ qñ eqtas
id dictat:non als
vt p Bar.in.l.qui
edificiū.ff.de sui.
vrba.pdi.ꝛ p An
ge.i.l.pe.C.de im
pube.ꝛ alijs sub-
stitu.nec hz locuz
hec regula in ma
teria odiosa. fm a
Bar.l.l.i.l.§. fz si
incertū.ff.de ven.
in pos.mit. vtruz
aūt indefinita cō
prehēdat futura
vide bar.i.l.si ita
ff.de auro et arg.
leg.ꝛ l.l.si. C. que
res pig.obli.pos.
ꝛ br̃ p doct.i.c.si.
ā.de rescrip.et in
cle.si.e.tit.Et ad-
de q si indefinita
non pōt referri

pollet vniuersali in iure:vide ho.glo.ꝛ tene menti
in.c.vt circa.eo.tit.lib.vi.¶ No.iij.ibi: nec plene.
q collatio numeri ꝛ zeli ꝛ meriti dz esse plena:nō
enī fm Inno.sufficit perfunctoria collatio vel se-
miplena studiose facta.¶ Qualiter aūt sit fienda
hec collatio. Innoc.hic multū instat: sed cōclude
breuiter post eum qd aut nullū dubiū orit publi-
cato scrutinio:et sufficit collatio generalis:puta
vt dicat tot numero consenserunt in semproniuṁ
tot in caium. Item eligentes semproniuz sunt di
gniores respectu dignitatis et meriti ꝛ institutio
ne:quia sunt antiquiores canonici. Item sempro-
nius est magis idoneus respectu scientie ꝛ etatis
ꝛ sic de singulis. Unde satis est facere istam colla-
tionem generalem ex qua appareat maiorē et sa-
niorē partē ꝯsensisse in eligēdum. Et vide de hac
collatione qd not. Specu.eo.tit.§.j.si autem aliqd
dubiū oritur puta quia dicit aliquos esse suspen-
sos vel excōicatos:ꝛ sic nō debere in numero com
putari:vel qd aliquis erat absens:vñ erat vocan-
dus vel qd simile:tunc debet fieri collatio magis
stricta. Nā debet haberi tractatus ꝛ discussio sup
dubio exorto:nō aūt necessario recipiuntur pba-
tiones per capitulū:nec est ferenda sentētia: quia
capitulum non debet esse iudex in causa propria.
2 † Et not.hoc verbū:ex quo habes qd si aliqd du-
bium oritur inter maiorē partē capituli et aliqs
singulariter de capitulo non potest capitulū esse
iudex.C.ne quis in sua causa ius sibi dicat.l. vni-
ca. Nec puto valere cōstitutionem capituli in con
trarium per.l.pe.ff.de arbi.vbi dicit qd etiam ex
cōsensu aduersarij nō potest quis esse arbiter vel
iudex in facto pprio. Et hoc pcedit etiā si capitm
haberet alias iurisditionē in singulos. sicut ha-
bet quādoq ex ꝯsuetudine.vt in.c. irrefragabili.
§.excessus.de offi.ordi.pcedit etiā illa cōsuetudo
quatenus capitulū iudicat singulos:nō tamen in
facto pprio:et ita intellige Innoc.hic qui dubie
loquitur.vide etiā Innoc.in.c.cū nobis.ā.eo. vbi
dixit capitulū non habere iurisditionē in singu-
los vt possit in eos animaduertere si vocati nolūt
ad capitulum venire:idem dixit in.c.j.de maio.et
obe.respectu antiquioris canonici.qi ex consuetu
dine habet potestatem cōgregandi capitulum:et
hec not.qr faciūt ad multa. Fiet ergo ista discus-
sio per capitulū quo ad informādum animum ca-
pituli ꝛ vt subsequatur canonica electio non autē
vt sñia feratur per capitulū:vide in simili qd not.
Innoc.in.c.venerabili.j.de cens.ꝛ facit.c.cū per-
sone.de priuileg.lib.vi.¶ Not.iiij.ex tex.tria que
sunt de substantiali forma electionis. Primū est
qd electio fiat a maiori et saniori parte capli. Se-
cundū vt precedat plena collatio:ꝛ dicit hic Com
post.q collatio solūz exigitur in forma scrutinij:
nō autē in forma cōpromissi: licet sit vtile:vt etiaz
tunc fiat collatio per cōpromissarios:qd mihi sa-
tis placet:quia.c.quia propter.in forma scrutinij
exigit collationē:ꝛ vide qd ibi dixi. Tertiū est vt
subsequatur post publicationē scrutinij et colla-
tionem cōis electio:nō enī sufficit singularis.i.qd
quilibet dicat:eligo talem ꝛc.sed oportet q sequa
tur cōis ꝛ vnica.ꝛ hodie habet forma in.c.sicut.j.
eo.lib.vi.ꝛ.c.cū ab vno.de re iudic.eod.lib.vtputa
q vnus noīe capituli eligat per verba singularis
numeri.vt in iuribus pallega.¶ Nota ibi:ne vel
idem repeti:qd iura detestant supfluitatem.ᵃ fa-
cit.c.sicut.de pbatio.nō enim est vtendum super-
fluis remedijs.vt dicit tex.in.l. hec stipulatio.§.
diuus.ff.vt leg.no.ca.¶ Not.vi.ibi tot essent ele-
ctiones ꝛc.qd ad multiplicationē cause sequitur
multiplicatio effectus causati ꝛ sensus litere est q
publicato scrutinio in quo singuli cōsenserūt:nō
debet de nouo quilibet per se eligere:qr aut idem
repeteretur aut sequeretur q tot essent electiōes
quot numero eligentes. Et ex hoc dicit Jo.an.q
posset sustinere si in scrutinio quilibet ex electori-
bus dicat eligo:per tex.ibi:ne vel idem repeti.lo
quitur enī de electiōe singulariū:ergo vt dicatur
repetio oportet dicere vt in scrutinio dixerunt.
Sed Hostiē.aliter intelligit.dixit enī q si electio

singularis diceret noīatio ꝛ nō electio: sequere-
tur q idem repeteret:si vo dicatur q sit electio se
queretur absurdū qd tot essent electiōes ꝛc. quia
quēadmodū pmus faceret electionē ita ꝛ scōs ꝛc.
Et iste intellectus plus mihi placet.vt dixi in.c.
quia propter.ā.eo.vnde laudo illā practicā:vt in
scrutinio qs dicat eligo sz debet postea subsequi
cōis electio.vt hic ꝛ in.d.c.quia propter.tamen si
electores parum gnari.i.iuris inscij dicerent eli-
go:nō per hoc puto scrutiniū vitiari per hoc di-
ctum Jo.an.qd est mēti tenēdum:ꝛ qi verba late
debent intelligi vt res potius valeat q pereat.vt
3 in.c.abbate.de vb.sig.¶ † No.vlterius qd ex ter-
minis naturalibus vel dialecticis pōt inferri ad
decisionē causarū sicut hic fecit papa:p hoc facit
glos.no.i.dist.cōsuetudo:que dicit qd deficiente le
b ge potest allegari ratio naturalis:ᵇ et p hoc facit
l.scire.in.§.sufficit.ff.de excu.tu.ad idem.c. secun-
do requiris.in si.de appel. Et mēs lre est qd sicut
ex singularibus propositionibus licet veris non
apparet propositio vniuersalis nisi exprimatur a
per signū vniuersale:exemplum si dico titius cur
rit semproniu s currit ꝛc.enumerando oēs homi-
nes mundi ex his non apparet qd ols homo cur-
rat nisi hoc exprimatur per aliqd signum vniuer-
sale:ꝛ pōdera:qr tex.dicit:nō apparet:nō enim di
cit nō sequit:qr bene sequeret numerando oēs ho b
mines mūdi:ita in electione licet quilibet singu-
lariter dicat eligo talem nisi subsequat electio cō
munis noīe capituli nō apparet electio capitula-
ris ꝛ cōis:ꝛ ideo vt appareat cōis fuit statutū vt
prestitis singularib⁹ cōsensibus in scrutinio sub-
sequatur cōis electio modo predicto:hoc tñ cōsi-
stit magis in subtilitate q in veritate. Uñ Inno.
reddit aliam rōnem dicēs hoc fuisse statutuz qr si
sufficeret singulares cōsensus: quilibet publica-
to scrutinio prorūperet ad eligenduz vt redderet
se gratū electori:ꝛ sic sepe pmitteretur collatior
eligeret malus. Hostiē.tamē reddit aliā rationez
dicēs qd cum spūssanctus descendit super cōgre-
gatos in vnū:ꝛ cōmunitas pariat vnitatem sin- c
gularitas vo diuisionē:dz esse electio potius com
munis q singularis:cū debeat fieri inuocata spi-
ritussancti grā.vt in.c.sacrosctā.ā.eod. He rōnes
sunt oēs psuasiue:vñ prima rō tex.plus mihi pla-
cet. Et scias fm Innoc.ꝛ bene q hec electio cōis
nō requirit nisi vbi est seruāda forma.c.qi ppter.
nam in alijs sufficiūt singulares cōsensus per ca-
pitulū in.c.pstiti.qd no. Et idē voluit gloss.in.d.c.
4 sicut.j.eo.lib.vi.¶ † Et not.ex dicto Inno.qd ad
hoc vt valeat actus gerendus noīe capli oportet
qd explicetur collegialiter et in ipso collegio. Ad
idē glo.no.in.l.sicut.ff.qd cuiusq vniuer.q singu-
lariter dicit qd lz oēs hoīes huius ciuitatis etiaz
eleuato vexillo aliquē insultū fecerint seu rumo-
rem:nō propter hoc dici pōt qd ciuitas hoc fecit
sed singuli de ciuitate. Ad hoc enim vt attribuat
ciuitati opz qd prius in cōcilio legitime congre-
gato hoc fuerit obtētum:qd no.ꝛ facit qd no. Cal.
in.c.cū oēs.de cōstit.ꝛ Jo.and.in.c.j.de reb.eccle.
nō alie.in nouella:licz aliud ꝛ male ibi senserit in
5 glos.sua.¶ † Not.ibi:in canonicatus possessione
qd sola possessio canonicatus tribuit facultatem
dādi vocē in caplo:lz aliter hoc appareat de pro-
prietate iuris canonicalis:vñ existēs in possessio-
ne canonicatus dz admitti ad tractatus capitu-
lares tāq canonicus:nec dz excludi.lz ab aliqui-
bus neget ius pprietatis.qi nō dz ex facto priua-
torū sua possessiōe spoliari.facit.c.querelā.ā.e. ti.
ꝛ.c.cōsultationibus.de iurepatro. Itē not. qualr
probet possessio canonicatus:pbatur aūt pban-
do exercitiū particulariū actuū cōpetentiū solis
canonicis:vt notāter hic pbat:ꝛ cōcordat tex.in
6 c.dilecto.j.de prebē.¶ † Itē no.in v. secūdus:qd
cōsuetudo generalis potest allegari ad decisionē
c cause vertētis in loco particulari:ᶜ ꝛ hoc intelli-
go qñ locus articularis nō hz specialē cōsuetudi-
nem nec ius cōe expresse disponit in illo casu:naz
de iure cōi nō est expssum de quo loco debeant vo
cari absentes:vñ in hoc pōt recurri ad cōsuetudi-
nem generalem

nisi ad vnū equi-
paratur oratio-
ni singulari.vt in
l.ij.ꝛ ibi p Alex.
ff.de li. ꝛ posthu.
ꝛ intellige q ide-
finita equipollet
vniuersali.colle-
ctiue:nō distribu
tiue.vt no.in.l.in
pluribus.ff.de le
ga.ij. Et adde ēt
q indefinita non
cōprehēdit eū de
quo spāliter ē p-
uisum.l.cū testō.
§.qui tres.et ibi
p Bar.ff.de here
di.insti.

Sebasti.Sapia.
a ¶ Superfluita-
tem.vide Feli.in
c.solite.de maio.
ꝛ obed.ꝛ in proe.
Grego.circa si.

Sebasti.Sapia.
b ¶ Rō naturalis
Uide glo.in.c.ex
eo.in v.rōnis.de
elec.lib.vi.ꝛ dicit
Andre.de iser.in
proe.feudoꝝ l vl.
colū.qd rōnabile
dictū ita dz mo-
uere iudicē sicut
ipsa lex.vide ad
declaratione do.
Jas.in.l.illā col.
iij.C. de collatio.

Sebasti.Sapia.
c ¶ In loco parti
culari.vide Bar.
q.xxvi.C.q sit lō-
ga ꝯsuetu.late p
d.meū.d. Rochū
curtiū in repe.c.
si.col.lxxviij.vñ.
scōo amplia.ā.de
cōsuetudi.

nem generalē ꝓuincie vt est ho.text.hic. ad idē.c.
sup eo.ē.de cēn. ¶ Alti.not.ibi:de cōcilio fratrū.
qđ papa causas electionū ꝑlatorū decidit cū cōsi-
lio cardinaliū. Añ hodie ex cōi ꝯsuetudine dʒ ꝓ-
a uidere d̃ ꝑlaturis habito ꝑus ꝯsilio cardinaliū:ᵃ
⁊ facit qđ no. Jo.mo.in.c.sup eo.ĩ.de here.lib.vj.
¶ In glo.in ṽbo zeli.ibi maior pars censeť q̃ est
iustior:hec glo.videť ꝯ tex.vbi papa non solū ad
zelū:sed etiā ad numerū habuit respectū cōcurre
re eñ debent illa duo copulatiue.s.maioritas re-
spectu numeri:⁊ sanioritas respectu zeli.quod te-
nuit Jo.an.ē.co.ꝯgregato:⁊ sequiť in.c.eccłia.ĩ.
eo.⁊ dixi in.c.quia ꝓpter.ē.eo.⁊ vide qđ dicā la-
7 tius in.d.c.ecclesia. ¶ † In glo.in ṽbo nec ex sin-
gularibꝰ:ibi vel plures vel simul oēs:dic qđ imo
dʒ ꝓnuntiari ꝑ vnū tm̃ ⁊ per ṽba singularis nu-
meri:siue fuerit ꝓcessum per viam scrutinij siue ꝑ
viā cōpromissi:vt hodie probať in.d.c.sicut.ĩ.eod.
li.vj.⁊ in.c.cū ab vno.de re iudic.eod.lib. Nec ob.l.
per fundū.de qua glo.in fi.oppo.⁊ nō soluit: loq-
tur eñ in re spectante ad plures sup qua possunt
singuli disponere singulariter ⁊ diuisim nec est ne
cesse vt cōueniant in vnū vt ꝓbatur in.d.l.ꝑ fun-
dum. Textus autē iste ꝓcedit in competentibus
pluribus vt vniuersis seu collegio.tūc enim non
valet dispositio:nisi fiat collegialiter.ratio diuer
sitatis est:quia si res spectat ad collegiū: non pōt
dici qđ collegiū disposuerit nisi fuerit cōgregatū
⁊ collegialiter decreuerit:cum collegiū sit quod-
dam corpus fictū representatum per singulos in
vnū ꝯgregatos.ad hoc.l.mortuo.ff. de fideiusso.
⁊ per glo.in.d.l.sicut.ff. quod cuiusqȝ vniuer.⁊ ple
nius per Bart.in.l.aut facta.ff.de penis. et tenet
Inno.hic.⁊.ē.dixi.ad vnum tamē notabile ⁊ sin-
gulare dictū aduerte qđ etiā in re spectāte ad plu
res vt ad singulares debēt singuli in vnum cōue-
nire quando dispositio maioris partis ꝑiudicat
minori parti:hanc theoricam notabilem posuit
Bart.in repetitio.l.oēs populi.ff.de iusti.et iure.
Pro qua facit tex.in.l.⁊ suum heredem:als inci-
pit maiorem.ff.de pact.⁊ est hoc satis rationabile:
qꝛ forte minor pars ꝑsens posset adducere maio-
8 rem partē in suam sententiam. † et per hoc dictum
als dixi cōtra theoricā doc.in.c.iij. de iurepatro.
b qđ plures patroni ᵇalicuius eccłie debēt in actu
electionis siēde de presentando cōuenire in vnū
cum maior pars preiudicet minori parti.vt in di-
9 cto.c.iij.⁊ vide qđ ibi dixi. ¶ † Sed quia.ē. con-
clusi qđ per vnū noīe capituli seu maioris partis
debet fieri electio:queritur per quē deputabitur
iste. Sol.dicit hic Inno.ꝙ ex cōsensu capituli ex-
presso vel tacito:naʒ si quis eligeret noīe capituli
capitulo ꝑsente ⁊ non cōtradicente videť capitu-
lum cōsentire:quia agitur hoc casu de re merito-
ria ⁊ cōcupiscibili.vt scʒ ecclesie ꝓuideať de pasto
re.secus si ageretť de re onerosa:vt est seruitio vel
procuratoris officiū.nā tunc tacēs habeť pro con
tradicente.vt in.l.filiusfa.§.inuitū.ff.de ꝓcu.et in
l.qui vas.§.vetare.ff.de furtis.cū si. ¶ Et no.pri-
mo hāc theoricā Innoc.qꝛ quotidie allegatur cuʒ
queritur an tacēs debeat haberi pro consentiente
vel cōtradicēte. Sed ego plenius expediā hūc ar
ticulū in.c.nōne.de presump.⁊ dic vt ibi. Aliquid
autē capitulū possit aliquem deputare aliquibus
reluctātibus. Jo.and.qđ sic:qꝛ cū agitur de re ne-
cessaria standum est iudicio maioris partis: nisi
minor pars opponeret aliqđ rōnabile.vt in.c.i.de
his que fi.a ma.par.ca.glo.no.in.c.cū oēs.de ꝯstit.
10 ⁊ facit qđ dixi in.c.scriptū.ē.eo. ¶ † In glo.in ṽ.
nec premisi.ibi:sed ipse hoc supplet ex officio suo.
pōdera bene glo.videť eñ sentire vnum dictū qđ
alibi non memini me legisse:qđ si aliquis fuit con
tēptus in electiōe iʒ ipse nō ꝓsequatur cōtemptū
pōt tamē iudex qui hʒ electionē cōfirmare ex offi
cio suo allegare cōtemptū illiꝰ:⁊ sic electionē tāqȝ
iniustam retractare. Sed aduerte quia text.videť
vel qđ aduersarij referebāt de hoc questionem:vt
pʒ in ver.de quibus.⁊ sic non videť qđ ex officio
suo papa h̄ suppleret. Preterea dico qđ nec ad-
uersarij nec iudex ex officio suo possit allegare cō

temptum ex quo ille qui fuit contemptus tacet:
qꝛ cū hoc casu agatur de fauore ꝑuato:nō aūt pu-
blico nō pōt iudex supplere ex officio suo vt no.l
c.bone.de postu.ꝑla.⁊ ꝓbať in.l.iiij.in.§.hoc autē
iudicium.ff.de dā.infec.no. Inn.in.c.ad nostram.
el.ij.de iureiurā. Quod aūt hoc concernat cōmo-
dum priuatum ⁊ nō publicū ꝓbo ex eo qꝛ ipse con
temptus pōt ratificare electionē:vt in.c. qđ sicut.
ē.eo.qđ non posset si versareť ibi vtilitas publi-
ca:qꝛ non potest quis renuntiare iuri introducto
in fauorem publicum:vt in.c.si diligenti.de fo.cō-
pe.ad hoc facit gl.not.in.c.quod sicut.prealle.que
dicit ꝙ mortuo canonico contempto non potest
amplius allegari cōtemptus etiam per successo-
c rem in canonicatu.ᶜ Item quēadmodum canoni-
cus potest a principio non interesse electioni: vt
in.c.qꝛ propter.⁊ in.c.cum dilectus.ē.e.ita potest
ex postfacto contemptum non prosequi: et si ipse
non curat nec iudex curare debet quare ego puto
quod solus contemptus potest allegare contem-
ptum ad effectum vt retractetur electio:vnde nec
iudex nec alij de capitulo illo tacente poterūt cō-
temptum allegare.et videtur hoc satis de mente
11 doc.hic lʒ expresse nō tangant. ¶ † Ad istum tex.
fenitūt doc.duos intellectꝰ.primus quod hic ad-
uersarij ⁊ papa poterāt habere respectū ad cōtē-
ptum istorum qꝛ eis computatis nō habebat ele-
ctus maiorem partem capituli. Ex hoc eñ resul-
tabat nullitas electiōis:vt in.c.ecclesia.ĩ.eo.⁊ hic
in principio ⁊ ex quo electio est nulla nō posset cō-
temptus illam validare cōsentiendo.arg.c.audi-
tis.ē.eo.⁊ hec lec.videtur placere Inn.Egi.⁊ Jo.
an.licet Host.noluit admittere cōtemptos debere
computari in numero.sed habuerūt oēs bonum
sensum.nam dictum Hosti.debet intelligi ꝙ con
tempti nō debēt cōputari in numero.s.ad augen-
dum numerum eligētium si postea cōsentiant: qꝛ
consensus debet prestari in scrutinio ⁊ ex illis de
bet resultare electio:vt in.c.qꝛ propter.⁊ dicā post
glo.ĩ.eo.ecclesia.sed dictum Innocē.⁊ sequacium
procedit ꝙ quo ad hoc vt consideretur an habue-
rit electus maiorē partem totius capituli debent
cōtempti cōputari in numero eorū qui faciunt ca
pitulum.nō aūt in numero illorum qui consense- c
runt in electum.⁊ tene perpetuo hoc dictum mē-
ti:qꝛ seruiet tibi nō solum in actu electiōis:sed in
omnibus actibus collegialiter explicādis vt nō
valeat quicquid faciet maior pars presentium si
illa pars non fuit maior pars habito respectu ad
alios qui debebāt vocari. Pone exemplū:in vni-
uersitate sunt.xij.xj.se cōgregāt cōtempto duode-
cimo nō valebit quicqd fiet per sex: quia compu-
tato absente non reperitur dispositio facta a ma-
iori parte totius capituli.⁊ pro hoc facit qđ not.
glo.in cle.quod circa.ĩ.eo. titu. ¶ Secundus in-
tellectus qđ ideo papa habuit respectum hic ad
cōtemptum illorum qđ nō interuenit plena colla
tio numeri ad numerū.non eñ fuit plene discus-
sum vtrum ille canonicus qui fuit admissus cum
protestatione deberet prestare suffragiū:nec vtrū
absens deberet in numero cōputari.defectꝰ autē
collationis vitiat electionē ipo facto:qꝛ est vnum
de substātialibꝰ forme.vt in.c.cumana.ē.eo.⁊ for-
ma fuit introducta in fauorem publicum.vnde pa
pa nō propter ius priuatum cōtemptorum: sʒ ꝓ-
pter trāsgressionem iuris publici fecit mētionem
de istis duobus canonicis cōtemptis. Et hūc in-
tellectū sensit hic Hosti.⁊ vterqȝ mihi plʒ. ¶ In
glo.in verbo possessionē:ibi etiaʒ si ius in verita-
te non haberet.no.hāc glo.⁊ eam intellige:vt no.
Innocē.in.c.in literis.de restitu.spol.⁊ dixi in.c.
cumana.ē.eo. Et in fi.glo. Innoc.dat aliam solu.
ad.c.cumana.dicens quod ibi fuit facta protesta-
tio ꝙ vox illorum clericorum non deberet valere
nisi de iure deberēt interesse.ideo possessoribꝰ nō
profuit ex quo nō probarūt se habere ius proprie
tatis eligendi.hic autem fuit facta protestatio qđ
vox istius nō deberet valere si de iure valere non
deberet:sed ex quo erat in possessione debebat de
iure valere per id quod.ē.dixi in glo.hec sol. non

Zacharias.
a ¶ Habito prius
consilio cardina-
liū.aduerte ꝙ in
arduis volunta-
rium a cardinali
bus cōsilium ca-
pit nō aūt neces-
sariū cū in nego-
tijs ꝯtrācūqȝ gra
uibus a cardina-
libus consiliū ex-
petere nō cogať:
vt plene per Fel.
in rub.de constit.
in princ.⁊ ver.ad
id qđ not.Jo.an.
in.c.sanc.col.ij.
Antoniꝰ Frācis.
¶ Circa hoc an
papa teneatur re
quirere i arduis
⁊ magnis nego-
tijs cōsiliū vel cō
sensum cardina-
liū.vide glo.in.c.
ad apostolice. de
re iu.li.vj.et vide
Archi.in.c. sunt
quidam.xxv.q.i.
vbi dicit ꝙ legeʒ
gñalē de vniuer-
sali statu ecclesie
non potest papa
facere sine.d.car-
dinalibꝰ ⁊ de ptā
te quam hʒ papa
est pulchra gl.in
cle.ad nostraʒ.in
ver.eccłie.de he-
re.⁊ in.c.lecto.in
ver.subdiaconꝰ.
xxiij.di.et habe
tur ꝑ Hosti.in.c.
magne.d̃ vo.vbi
dicunt ꝙ Papa
solus pōt oīa fa-
cere preterq̃ pec
catū qđ intellige
qñ peccatū insur
git ex ꝯtrauētio-
ne legis diuine:se
cus si ex ꝯuentio-
ne legis positiue
ẜm Jo.an.in.d.c.
magne.et hť per
Inno.⁊ doct.i.c.
sup his.de vo.et
in.c.lʒ.d̃ fo.cōpe.
vide tñ Archi.in
c.redemptor.⁊ in
c.ab oībꝰ.xij.qđ.
ij.vbi dicit qđ pa
pa castra ⁊ res ec
clesie pōt solꝰ in-
feudare sed non
magnas ciuita-
tes sine consensu
cardinaliū cū do
mi.cardi.sint ca-
pitulū vniuersa-
lis eccłie ⁊ refert
hoc dictū Bald.
in.l.cuʒ multa.C.

de bo.q̃ liber.vbi
dicit qđ oēs eccle
sie ⁊ oēs clerici
mūdi nō possent
auferre papatum
pape qđ tñ itelli-
gerē exceptis il-
lis casibꝰ in qbꝰ
papa posset de-
poni puta ꝓpter
heresim quo casu
pōt deponi ꝑ cō-
ciliū vt dictuʒ est
ē.in apostil.mag.
vbi tractatū ē de
cōcilio. Et adde
ꝙ sicut per cardi
nes regitur ostiū
ita ecclesia roma-
na regitur consi-
lijs cardinalium.
vt est glo.in.c. sa-
crosctā.xxij.dist.
in fi.⁊ vide gl.i.c.
ij.de offic.archi-
presby.⁊ late per
Archid.in.c.vbi
periculū.de elec.
lib.vj.

Sebasti. Sapia.
b ¶ Ples ꝑroni.
vide Fel.⁊ Deci.
in.c.cū oēs.ē.de
cōstit.vbi dicunt
ꝙ regr̃ in his q̃
sunt cōia ⁊ singu
lis nō pñt dispo-
nere nisi oēs con
senserint:sʒ fallit
in casu.d.c.iij. vt
ꝑ Imo.⁊ Car.in
d.c.cū oēs.

Zacharias.
c ¶ Etiā per suc-
cessorē in canoni-
catu. De hoc vi-
de ꝑ glo.⁊ doc.in
c.qđ sicut.ē.eod.
Imol.et Domi.
in.c.cupientes.§.
si vo.colū.fi.⁊ ibi
Phi.fran.eo.tit.
lib.vj.imo plꝰ vt
hic in alleg.c.qđ
sicut.voluit qđ si
tpe quo fuit emis
sum edictū de cō
firmatione siēda
et taceāt nō pos-
sunt amplius cō-
tradicere.

a Zacharias. ¶ Laicos capaces iuris spiritualis. Adde per Spec. in titu. de instru. edi. §. vij. ver. qd ergo. et doc. in c. qr ppter. ē. co. Antoni⁹ Fracis. ¶ Circa hoc an laicus possit esse capax aliquo casu iuris spūalis. Dicas qd laicus bene pōt esse capax possessionis pbēde canonicalis lz nō iuris canonicalis. vt est glos. in c. cū. M. de cōstitu. et not. doct. in c. pe. de magi. et in c. ij. de instit. et habet in c. cleric⁹. de vita et hone. cleri. et i. c. tua nos. de cleri. coniug. et q̄ sint illa spūalia a quibus laici debent abstinere. vide p glo. Hosti. et Jo. and. in c. ecclesia scte marie. de constitu. et vide glo. et Archidia. in c. si. xxiij. q. iz not. in c. q̄to. de cōsue. et vide glo. in c. i. de custo. eucha. et in c. peruenit. de cōsecra. dist. i. et an generaliter sit laic⁹ habilis ad hūsscia. vide tex. cum glo. in l. cū ad eo. de rescrip. et in c. ex literis. ē trāsa. et vide p Inno. in c. cum nostris. de ccess. prebē. et in c. inter dilectos. de fide instru. et an laicus possit esse vicarius epi. vide p Hosti. in c. contingit. de arbi. et in c. ij. de iudic. et l. c. ioānes. de cle. cōiug. et l. c. sicut. de hereti. vbi concluditur q̄ nō. et no. in c. i. de syndi. et vide ho. tex. in c. syndicatum. lxxxix. distinc. et in c. in noua. xvi. q. vij.

↪ Sebasti. Sapia.

b ¶ Corrūpit. sed in cōtrariū facit tex. in c. mala con- suetudo. viij. dist. vide p solutione do. nicū Rochuz curtiū in c. fin. in vlti. not. ē. de consuetudi.

↪ Sebasti. Sapia.

c ¶ Ecclīasticā libertatē. Hec opi-

placet Jo. and. quia etiā existēs in possessione canonicatus debet de iure interesse. et tamē illa protestatio nocet ei qui non hz nisi possessionē tm. vt in d. c. cumana. Ideo Jo. an. dat aliā sol. dicēs qd ibi clerici ꝯsenserūt ptestationi: ideo sibi pudicauerūt respectu possessionis. hic aūt iste canonic⁹ non cōsensit. et not. istā solutionē. et vide qd latius dixi in d. c. cumana. Abbas.

1 ☞ Papa non pōt eligi a laicis etiā q̄ cōsnetudo ita se habeat. sed laici bene possunt cum clericis interuenire. 2.

2 Laicus nō potest cognoscere causas spūales nisi ex cōmissione pape.

3 Laici eligēdo reddūt electionē ipso iure nullā. 5. Excōicati vel aīs inhabiles eligēdo an reddant electionem ipso iure nullam.

4 Consuetudo cuius temporis non extet memoria nō posset reddere laicos capaces spūalium. 6.

6 Clerici nō soluūt collectā etiā de bonis patrimonialibus: nec valeret cōsuetudo aliter disponens.

Massana. ¶ † Nō valet electio pontificis per laicos et canonicos facta etiam si hoc habeat cōsuetudo: et quotidie solet allegari: et tria facit. Primo phibet. Secūdo decretum ponit. Tertio damnat contrariā consuetudinem. secunda ibi: que si. tertia ibi: non obstante. ¶ Not. ibi edicto perpetuo: q̄ edictuz qñqz ponitur pro statuto: qñqz vero pro citatione. vt in c. de illicita. xxiij. q. iij. et in l. edictum. et in l. ad peremptoriū ff. de iudi. reperitur etiā indictum. Et dicitur indictum collecta q̄ solet imponi per principem vel cōmunitatem. vt. C. de indicto. in rubro et nigro. Superindictum vero est collecta extraordinaria de quo dicendum vt in l. vnica. C. de superindict.

2 ¶ † No. ij. q̄ canonici non possunt cōicare ius eligendi laicis pro hoc. c. ij. ī. de iudi. et qd ibi no. imo nec cp̄s vt not. glo. in c. nobis. ī. de iurepatro. nec aliquis alius citra papā potest laico committere causas spūales et dare etiam potestatem excōicandi. vt not. glo. in §. verum. xxxij. distinc. et in c. bene quidem. xcvi. et per hoc soluitur contrariuz qd formari posset de c. adrianus. et c. in synodo. lxiij. distinc. vbi papa cum concilio dedit potestatem imperatori eligēdi pontifices. qd tamen priuilegiuz postea fuit reuocatum. vt in §. verum. ea. dist. An autem ex hac concessione imperator seu alius laicus trausfert ius spirituale ex sua electione. vide per Innocen. in c. quod sicut. in fine. i. colū. ī. eod.

3 ¶ † Nota tertio quod admissio laicorum in electione prelati reddit electionem ipso facto nullā. vt hic est casus notabilis et menti tenendus. quod intellige quando admittuntur ad coeligendum. secus si admitterentur propter aliquam vtilitatem ecclesie secundum Compost. vtputa admittitur tabellio ad scribendum electionis processuz. Et nota hoc dictum de quo vide vt plenius dixi in c. quia propter. ī. eo. Vel vocantur laici vt de-

nio non videtur vera ex his que not. d. Abb. in c. i. ī. de cōsue. vbi vult q̄ valet consuetudo in preiudicium clericorum respectu bonorum patrimonialiū. facit qd not. Roma. in ꝯsi. cccxxv. quo ad primū. itē facit q̄ vbi agit de exactione bonoꝝ tēporaliū: in dubio est iudicandū ꝯtra clericos vt corū auaritia reprimatur. sm Abb. in c. i. per illum tex. ī. de deci. faciūt not. per Abb. in c. cum in officijs. ī. de testa.

d Zacharias. ¶ Sint excōicati. Adde eū videre de penis imponētiuz collectas clericis: doc. in c. aduersus. et in c. nō min⁹. p istū alleg. de immuni. eccle. et in cle. i. et ibi Car. co. tit. et xvi. q. vij. si qs principū. vbi appellat talem sacrilegum. et in c. in legibus. xij. q. ij. et c. predia. imo cōsulens tenetur ad interesse et restitutionē. prealleg. c. aduersus. et per Car. vbi. ī. Aduerte tamen qd clericus potest spōte sua prestare de licencia tamē pape et ex causa. vt per Cardi. d. c. aduersus.

Antoni⁹ Fracis. ¶ Utrū per laicos et seculares pncipes possint collectari bona clericorū et ecclesiarū vltra ea q̄ habent in c. nō minus. et in c. aduersus. hic alleg. vide Pau. de lea. in cle. i. de cēsi. et Guil. de monte laudu. in cle. i. de vita et hone. cleri. et cōclusio est q̄ nō et vide pulchrum cōsi. Ange. ccix. qd incip. p decisione. Et an possessiōes laicorū venientes ad ecclīas debeāt soluere collectas de laicis: et ab ipsis laicis impositas anteq̄ peruenirēt ad ecclīam. vide Jo. an. in c. i. de imu. eccle. in. vi. et vide

fendant clericos electores ꝯtra schismaticos vel alios iniuste impedientes ipsos canonicos. lxiij. distin. in principibus. Si autem admittuntur ad coeligendum excommunicati nunquid electio sit nulla. dic vt in c. fin. de procu. et nota. ī. eodem illa. Quid autem in aliis inhabilibus nunquid ipsorum admissio vitiet electionem. dixi plene in d. c. finali. et vide quod not. Joan. and. in regula quod

4 alicui. in mercurialibus. ¶ † Nota ex fine litere quod etiam consuetudo non potest reddere lai-

a cos capaces iuris spiritualis.[a] et dic hoc procedere etiam si esset tanti temporis de cuius initio non extaret memoria. vt not. Joan. andre. in c. ij. de preben. libro vi. dixi plene in c. causam. de rescriptis. ¶ Ultimo not. quod praua consuetudo amittit nomen consuetudinis et appellatur cor-

b ruptela. corrumpit[b] enim mores sub velamine cōsuetudinis. nam assumitur ab impijs vt priuilegium. viij. distinctio. mala. et iiij. distinc. denique. et pro hoc facit quia consuetudo vera est quoddam ius moribus introductum. vt. i. distinctio. consuetudo. sed ex prauis actibus non introducitur ius cum ius debeat esse honestum &c. vt in c. erit autem lex. iiij. distinctio. Quandoqz tamen improprie etiam in malis inducitur consuetudo. non autem quod debeat trahi ad consequentiam. sed ex repeticis actibus videtur homo assuefactus ad malum et deduxisse malum in consuetudinem. vt in c. ita nos. xxv. q. ij. et in l. iij. C. de episco. au-

5 dientia. † An autem electio indistincte sit nulla si laici intersunt electioni. vide quod dixi post Innocen. in c. cumana. ī. eodem. nam si laici per violentiam se ingerunt que caderet in constantem virum electio non redditur nulla. valet enim quatenus fit a clericis. et est vtile tunc vt per clericos fiat protestatio vt ibi dixi. nam electio redditur nulla ex admissione laicorum in odium admittentium. nam aīs de iure electio non debet valere q̄ fit nomine vniuersitatis. vniuersitas autem residet penes habiles. vt in c. congregato. ī. eo. et c. si. de procura. vbi valet electio habilium si excōmunicati fuerunt admissi ignoranter: sed odium cessat quando per violentiam se ingerunt: et hec nota. ¶ In gloss. prima in fine. de hoc an et quando vtile vitietur per inutile. dic vt not. gloss. in regula vtile. lib. vi. Ec ad materiam nostraz vide qd dixi in dicto. c. si. de procura. et c. cum super abbatia.

6 de offi. delegati. ¶ † In glo. si. ibi nulla temporis longinquitate defenditur. not. bene hoc dictum gloss. quod consuetudo contra ecclesiasticam personam est imprescriptibilis. et facit ista glo. quod consuetudo non possit introduci vt clerici soluant collectam etiam de bonis patrimonialibus

c quia hoc est contra ecclesiasticam libertatē.[c] vt in c. non minus. et c. aduersus. de immu. ecclesia. Et an laici imponentes collectas sint excommunica-

d ti[d] dic vt legi. et not. in c. non minus. et vide quod ibi plene dico. et quod tetigi in c. fin. de vi. et hone.

Bar. in l. diui. C. de exactio. tribu. lib. xij. et l. i. ordine. ff. ad muni. et in l. rescripto. in §. si. ff. de mune. et hono. et eundem Bart. in cōsi. suo xlvi. incipi. si aliq̄ possessio. et in alio cōsil. incip. cōmune senarū. et ī alio incip. pūctus questionis. et vide p Bal. in l. fin. C. sine cen. vel reliq. et vide q̄ habent in cle. i. de imu. eccl. vbi dr̄ qd īponētes collectas ē sacrilegus. et vide ho. tex. in c. si qs principū. xvi. q. vij. et in c. pdia. et in c. in legib⁹. xij. q. ij. et cōsulens vt imponatur tenetur ad interesse et ad restitutionez: pōtrū clericus si vult spōte soluere de licētia tñ pape: aīs nō. de quo etiā habetur per legist. in l. placet. et in l. omēs. C. de sacrosanc. eccle. et p Bal. in aut. itē nulla cōitas. C. ē episc. et cleri. et in ti. de pa. constan. in §. nos romanorū. in iiij. col. et p Spe. i ti. de cle. cōiuga. et ibi per Bal. i addi. post pnci. in ṽs. ij. et hz Sen. xlviij. c. et in lib. Esdre ca. vij. ī ṽs. vobis quoqz notum sit. et vide dnō Bart. in l. i. in v. colum. C. de mulie. et ī quo loco. lib. x. et p Bar. in l. i. in §. i. et ibi p Alexā. vbi multas cōcor. alleg. ī addi. ff. de publi. vbi ponunt nun-

quid possint compelli ad soluendum data vectigalia et pedagia. et concluditur quod non. dicebat tamen Bart. C. de cursu publico lib. xij. qd tempore guerre posse clericis imponi collecta cōtra quem est tex. in l. placet. que ibi nouissimi ponderant ibi dum dicit tex. extraordinariuz subintellectum. C. de sacrosan. ecc. de qua materia vide per Spec. in loco prealleg. de cleri. cōiuga. et ibi etiam per Jo. an. in additio. et vide ro. in l. si vero in. §. de viro in. xxiij. char. ff. sol. ma. in qbus locis etiā traditur an possint clerici compelli ad collectas soluendas pro bonis patrimonialibus. et in omni casu putarem tutius esse quod absqz licentia pape aut saltem epi non imponerētur nec exigerentur et putarez quod illud quod dr quod tpe guerre possit imponi collecta si vellemus illud tenere oportebit p̄supponere bellum esse licitum et iustū: et si cōsiderare voluerimus pauca inueniem⁹ bella iusta et licita et iō dixi et dico tutius esse abstinere ne incurram⁹ istas difficultates et facile possimus incurrere penas et censuras ecclesiasticas vt in supradictis colligi potest.

clericorū. vbi est tex. apertus q̄ etiā de patrimonialibus nō tenentur clerici soluere gabellas fortius nec collectam. dic etiā q̄ ista cōsuetudo nō valebat quia nō poterat reddere laicos capaces iuris spiritualis. vt in. d. c. causam. de rescriptis. Abbas.

1 ¶ Electio dꝫ fieri a maiori ⁊ saniori parte capituli: ⁊ hꝫ locū in omnibus dispositionibꝰ capitularibus: vel vniuersitate seculari. 7. 11. 13.
2 Capitulum potest tempus sibi datum ad eligendum restringere: et an possit inuito aliquo de capitulo.
3 Cardinalis que beneficia perdat ꝓpterea quia effectus est cardinalis ⁊ que potest postea acquirere.
Episcopus per adeptionem episcopalis dignitatis perdit omnia beneficia que ante habebat.
4 Numerus maior habet presumptionem pro se.
5 Clausula in fine posita non recipit precedentia quādo ex tali relatione sequeretur absurdum.
6 Correctio legum vt euitetur debet fieri stricta interpretatio.
8 Contumax in vno articulo cause debet tamen in alijs articulis eiusdem cause citari.
Citandus qui se absentauit ex malitia habetur pro citato.
9 Certus an ⁊ quando debeat certiorari.
10 Contēptus si postea cōsentit nō auget numerum.
12 Animus nō potest probari nisi per coniecturas.
14 Ad validitatē electionis an requirantur omnes de capitulo p̄sentes.
15 Cardinalis an debeat eligi vel postulari in episcopum.
16 Abbas potest eligi in episcopum sine licētia superioris. licet nō possit deserere monasterium.
Monachus non potest acceptare episcopatū sine licentia abbatis.

1 Ecclesia vestra. † Non sufficit ad cōfirmationem electionis q̄ sit facta a maiori parte capituli nisi etiā illa pars sit sanior. vel ad idē sic. Non sufficit ad validitatē electionis q̄ sit a maiori parte capituli. sed requirit̄ q̄ illa sit sanior. ⁊ est casus notabilis et semper menti tenēdus. Diuiditur. nā primo ponitur duplex electio. Scḋo allegatio ꝓ vno electorū ibi: tandē. Tertio ꝓ alio ibi: pars vero. Quarto diffinitio ibi: nos. ¶ Casus literalis. Vacante ecclesia cathalañ. cōuenientes in vnū terminū statuerunt ad celebrandā electionem: absente V. canonico suo q̄ noluit interesse cum eis adueniente termino. V. p̄dicto absente ⁊ eo nō vocato premisso scrutinio s̄m formā concilij. xiij. ex canonicis elegerūt magistrū. B. cardinalem canonicū suū. xvij. elegerūt. R. canonicū remensem. postmodū superuenit dictus. V. qui electioni dicti. R. ꝯsensit pro istis duabꝰ electionibꝰ ꝓcuratores vtriusq̄ partis ad sedē ap̄licam accesserūt: ex parte dicti. R. ꝓ electione ipsius allegabat̄ q̄ cum in quatuor excederet aliā. V. p̄fato cōputato maior ⁊ sanior pars reputari debebat ⁊ vbi maior est numerus: zelus melior reputat̄. Ex aduerso r̄ndebat̄ q̄ predictus. R. in etate patiebat̄ defectum nec erat sufficientis scientie ad ecclesiā supradictā. suus autē electus erat eminētis sciētie ⁊ etatis mature ⁊ electores ipsius p̄cedebāt alios meritis ⁊ autoritate: ⁊ iō meliorē zelū eos cōstabat habere. Preterea dicebat̄ q̄ ꝯsensus. V. nihil adijcere poterat: q̄r nō fuerat in scrutinio p̄sentus: s3 post electionē accessit. pars vero ipsius. R. dicebat. V. p̄dictum in electione fuisse cōtemptū. ecōtra pars cardinalis dicebat q̄ ipse. V. potius cōtempsit capitulū: q̄r cum ipso noluit interesse. S3 cōtra hoc dicebat pars ipsius. R. q̄ ꝯcilium q̄ electionem dicit non valere q̄ñ cōtra formā peccatur nō debet referri ad cōtemptum nec ad alia q̄ non sunt de forma. vnde q̄ dicitur de concilio q̄ aliter electio facta nō valeat tm̄ respicit que ꝯtra formam ꝯcilij attentant̄ ⁊ nō alia que ibi cōtinentur: quale est illud q̄ p̄sentibus omnibus qui volūt et possunt cōmode interesse electio sic fienda. nec alia iura que super hoc statuta sunt vnico verbo tollant̄ nec est credēdū q̄ dn̄s papa auditis hinc ⁊ inde ꝓpositis ex cōcilio lateraneñ. in ordinationibus ecclesiarū maior ⁊ sanior pars capituli exigatur ⁊ in generali ꝯcilio caueatur vt is in quē maior ⁊ sanior pars capituli cōsenserit eligat̄: electionem dicti. R. nō propter vitiū persone: sed potius vitio electionis cū maior
2 ⁊ sanior pars capituli nō consenserit in eādem cassauit. Ber. ¶ † No. primo q̄ capitulum potest etiā vno absente prefigere diē electioni celebrande restringendo terminū iuris. nā de iure collegium habet tres menses ad eligendū vt in. c. ne pro defectu. ē. eo. capitulū autem potest restringere hunc terminū ⁊ alium breuiorem statuere vt hic. An autē hoc possit facere inuita minori parte. vide q̄ dixi post doc. in. c. cū no
3 bis. ē. eo. ¶ † Scḋo no. ibi presbyterum cardinalē canonicum vestrū. q̄ presbyter cardinalis potest esse canonicus ecclie cathedralis. ⁊ in hoc tene menti istū tex. quia nescio alibi. ⁊ dixit hic Ioā. an. q̄ loquitur tex. s̄m cōsuetudinem presbyterorū diaconorum cardinaliū qui retinent priora beneficia. facit q̄ in simili no. in. c. ioratus. xciij. dist. quasi sentiat q̄ de nouo nō possit acquirere canonicatum. aperte tamē hoc non dicit. In hoc tamē dicerem sic. q̄ aut promotus in cardinalē habebat prius beneficiū curatū vel aliā dignitatē inferiorem seu officiū ⁊ vacat ipso facto q̄ assumit̄ in cardinalē per. c. de multa. j. de p̄ben. nā cardinalatus est dignitas seu officiū maximum: ergo per adeptionem ipsius debent vacare beneficia curata prius adepta vel dignitates seu personatus inferiores. Ad idē quod habetur in extrauagāti. execrabilis in. §. quia vero. Aut habebat b̄ñficia minora: vtputa canonicatū: et illa nō vacant per adeptionē cardinalatus etiā si exigerent residentiā: iuxta ea que dixi in. c. fi. de cle. nō residē. ⁊ in. d. c. de multa. ⁊ hoc itelligo de p̄sbytero vel diacono cardinali. nā ep̄s cardinalis ratiōe ep̄atus perdit ipso facto oīa priora beneficia sicut statuit̄ in simplici ep̄o. vt in. c. cū in cunctis. in. §. cū vero. ē. eo. Aut querit̄ nūquid promotus in cardinalē possit de nouo acq̄rere beneficia in titulū ⁊ puto q̄ non si sunt curata. argu. in. d. c. de multa. ⁊ in. c. quia nōnulli. ⁊ in. c. relatum. et. c. ad hec. de cle. non resi. Idē si essent minora beneficia exigerent tamē residenciā: quia nō debent ꝯferri beneficia ei qui residere nō p̄t. vt in iuribus p̄xime allegatis. sed beneficia minora residentiā non requirētia poterit presbyter vel diaconus cardinalis acquirere mero iure inspecta generali consuetudine. de qua in. d. c. dudū. ij. ē. e. q̄r nil repugnat sicut habēs dignitatē inferiorē poterit acq̄rere talia beneficia minora. vt no. in. c. i. de cōsuetudi. li. vi. ⁊ in. c. gratia. de rescri. eo. lib. ⁊. c. officij. j. de testamen. vbi gl. sed ep̄s cardinalis acquirere nō potest sicut nec alius simplex ep̄s nam si p̄dit priora beneficia. vt in. d. c. cū in cūctis. fortius nō potest de nouo acq̄rere quia turpius eijcitur q̄ nō admittitur hospes. vt in. c. quēadmodum. de iureiur. hoc intellige nisi acq̄sitio admittat̄ ex cā rationabili iuxta ea que dixi post doc. in. c. cū nostris. j. de cōces. preben. ibi ho. tex. facit q̄ legit̄ et notat̄ in. c. cū in ecclesijs. de prebē. li. vi. ⁊ hoc no
4 tabis. ¶ † No. tertio q̄ maior pars numero presumitur sanior presumitur enim in dubio pro numero. ar. c. prudentiā. j. de offi. deleg. ⁊ in. c. q̄bus. xx. di. cōcor. c. dubiū. el primo. ē. eo. hec tn̄ presumptio admittit probationē in contrarium. vt hic ꝓbatur. ¶ Not. quarto. ibi ad ecclesiā supradictā q̄ scientia requiritur in prelato s̄m qualitatē ecclesie. nō ergo in omnibus ecclesijs req̄rit̄ vniformis sciētia. nam si populus vni subiectus est maximus req̄rit̄ maior sciētia: vel si ibi sunt heretici. facit. c. in causis. ē. eo. ⁊ q̄ ibi no. ⁊ tene menti ista duo iura. ad hoc. ¶ Not. quinto ibi habito respectu ad personā electi ⁊c. quod zelus melior presumitur habito respectu ad idoneitatē electi eligentes eū p̄sumunt̄ meliori zelo ducti. ¶ No. sexto q̄ nō omnia contenta in capitulo: quia ꝓpter. sunt de forma substātiali electionis. nā quedam sunt ibi de iustitia. quedā de forma substantiali. vnde q̄ fiat electio vocatis oībus vocādis est de iustitia. nō autem de forma substantiali. ⁊ q̄
5 sunt de forma substātiali ibi dixi. † Et ex hoc ⁊ ex tex. singulariter no. q̄ clausula in fine posita non semper cōcernit oīa precedētia. nā in. c. quia ꝓpter. in fi. ponit̄ illa clausula: videlicet electio aliter facta nō teneat: ⁊ tn̄ non cōcernit oīa precedētia: vt est hic tex. no. quia si cōcerneret oīa sequeret̄ multorū iurium correctio. Et ex hoc no. singulariter q̄ clausula in fine posita nō debet referri ad omnia precedentia q̄ñ ex tali relatione sequeret̄ ab-
a surdū[a] vel aliud incōueniens[b] seu iurium corre-
b ctio. debet enim esse vniformis ratio omnibꝰ p̄cedentibus ad hoc vt clausula sequēs referatur ad oīa. secus si potest reddi diuersitatis rō inter p̄cedentia. Ad hoc vide q̄ no. Bar. in. l. pretoria. ij. ff. vi. bono. rap. ⁊ in. l. talis scriptura. ff. de leg. i. et q̄ plene dixi in. c. scḋo requiris. de app. ⁊ tene in hoc semper menti tex. istū quia nescio sibi similē in
6 toto corpore iuris canonici. ¶ † Itē ex hoc ⁊ ex tex. no. q̄ pro euitanda iuriū correctione debet fieri stricta interpretatio pro hoc q̄ no. in. c. cum expediat. j. eo. lib. vi. ⁊ vide Bar. in extrauagā. ad repri. in verbo: nō obstātibꝰ p̄uilegijs. vbi ponit quedā verba pulchra in materia ꝓ euitāda iuriū correctiōe. ¶ No. ibi: excogitatū est multis vigilijs. q̄ sciētia exigit vigilias: repellit autem somnolētos. Hinc Tullius in ꝓlogo rhetorice. Statuī quidē semper neminē sapiētie ⁊ eloquētie laudem sine maximo sudore ac labore cōsequi posse.

a ¶ Sequeret̄ absurdū. Doc. in. c. cū dilecti. j. de dona. ⁊ Car. in cle. j. §. q autem. de sta. mo. ⁊ an ⁊ q̄ñ referat̄ ad oīa p̄cedētia clausula in fine posita vide q̄ posui in apostil. ad istū in. c. cū q̄. in apost. in ver. clausula. i. fi. post alios. nume. v. ē. de rescrip.
Anto. Francis.
¶ Circa hoc de clausula i fine posita an referat̄ ad oīa precedentia vel ad q̄. Dicas q̄ clausula generalis posita post casus specificatos restringit̄ ad illos solos casus ⁊ ad similes expꝛ̄ssos de q̄ vide bar. in. l. si seruꝰ cōis. la. j. ff. de stipu. serno. ⁊ in. l. legatorum. in. §. fi. ff. de leg. ij. ⁊ in. l. titia. la. j. l. §. lucius. el ij. ⁊ in. l. maritus. in. §. cū qui. in. ij. col. in prin. eo. ti. de leg. ij. ⁊ in. l. libertis quos. in prin. ff. de alimē. leg. ⁊ per Bal. in l. pactū. l. xiiij. q. C. de colla. et per do. Alexā. plene in consil. cxvij. in j. parte cōsiliorū ⁊ vide que habētur in. l. doli clausula. ff. de verbo. sig. ⁊ glo. in. c. cā de. xxviij. q. i. Et adde quod talis clausula refertur ad oīa quando non est rō restrictiua: q̄r tunc restringit̄ ad limites rationis s̄m Bal. in. l. i. in p̄n. C. de libe. prete. ⁊ vide per Spe. in ti. de arbi. in. §. fi. in versi. in forma. vbi dicit q̄ nūq̄ refertur ad id q̄ de iure fieri non potest.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Incōueniens Vide Abb. in. c. pest. j. de inrepatro. ⁊ q̄ no. Oldra. in cōsi. lij. factum est dn̄s Clemens.

a ~Sebasti. Sapia. ¶ In disponēdis. Hec opi. vr pcedere in actibus ec-
clesiasticis in quibus attendit sanior pars: secus est in actibus mere pphā-
nis et nō ecclesiasticis in quibus attendit solū maior pars vt per Feli. in
c. cū omnes. col. xiij. de cōsti. versi. modo ad intellectū. et ita procedit q
vsurpatur hodie in collegiis doctorum.

b ¶ Sit sanior. ad-
uerte qr per totū
mūdum practica-
tur q voces dan-
tur siue p fabas:
siue per lupinos:
et ita pluries vidi
factū p amplissi-
mum collegiū al-
me sapiētie noue
perusine cuius fui
zsum alūnus. Et
illud q dicit iste
q nō vr q sit sa-
nior pars. nō ob-
stat qr vbi est ma-
ior nūerus ibi p̄-
sumit sanior ps
vt dr. s. e. pxi. l. iij.
nota. Cogita tn̄.
Aeneas de falc. a
Anto. Francis.
¶ Quō sit dāda b
vox. Dicas i hoc
seruādā eē cōsue-
tudinē nisi aliter
per l. vel statutū
sit dispositū: tn̄ p
lr̄as dari nō pōt
vt in c. si q's iusto
de elec. lib. vj. Et
adde q i electio-
nibus vox dz esse
indiuidua adeo
q si vnus habet
vocē suam et alte-
rius: nō pōt dare
vni vnā vocem et
alteri alterā. vt p
Bald. in l. si plu-
res. in prin. in v.
itez electio. C. de
zdi. inser. et plene
per Alexā. in l. si
cōuenerit. in. §. si
nuda. ff. de pign.
ac. tn̄ q̄to cautius
datur vt nō com-
prebendatur: tanto
sanior dr esse ele-
ctio et liberior vt
per Bal. in trac.
schis. in. xij. col.
c ¶ Intimatio. co-
gita vtrū ista di-
cta faciāt ad q̄o-
nem de qua alio
dic fui interroga-
tus a quodā pro-
curatore. Est sta-
tutū i ista ciuita-
te Perusij: q̄ q̄n
est latū laudū dz
notificari parti
in publica forma
modo q̄rit q̄d si
pars est p̄sens q̄n
patur laudū: an
requirat amplius
illa notificatio in publica forma. Dubitaui. nam in simplici citatione
clarū est q nō requirit q̄n pars est p̄sens s̄m cōem opinionē de qua p
moder. in rub. C. de in ius vocā. tn̄ qr statutū reqrebat notificationem
in publica forma ego dicebam q debet fieri alia notificatio licet pars
fuerit presens: quia erat quedā solēnitas que videbatur non posse pre-
teriri. argu. eorū que ponunt Bal. et doc. in l. j. ff. de libe. et posthu. et pro

7 ¶ † No. in ver. nos igit. q nō solū in electiōe sed
etiā in aliis dispositionibus fiendis per capl̄m non
sufficit maior pars nisi illa sit sanior. Requirunt
ergo ista duo copulatiue: nō ergo sufficit maiori-
tas numeri sine saniori tate: vt est hic text. no. quē
ad hoc semp tene menti. Nūqd aūt sufficiat sanio-
ritas sine maioritate respectu numeri. sunt opi. et
dic vt latius dicā cū gl. s. An autē p̄dicta habeāt
locū in vniuersitate seculari vt maior pars nō z̄si-
stat in solo numero: sed in dignitate et autoritate
et merito p̄sonarū. dic q sic. no. Bar. post gl. in l.
pōponius. alias incipit si vni. ff. de re iudic. q te-
ne menti. et addit ibi notabile verbū dicēs p̄dicta
pcedere in his que fiunt p plures vt collegium. si
aūt per plures tanq̄ singulares: tūc cōsideratur nu-
merus. ar. in l. si duo ex tribus. et in l. inter pares.
ff. de re iudi. facit q no. per gl. in c. si. de re iudi. et
q no. Host. in c. cum in veteri. s. eo. et q ibi dixi
et in c. cū dilecti. eo. ti. Et ex predictis infertur ad
vnū ad q dicer nō aduertit q in disponēdis p
vniuersitatē seu capl̄m nō debēt dari voces p lu-
pinos: qr tunc non pōt apparere q ps sit sanior:
sed solū q maior respectu numeri: et tn̄ maioritas
sine sanioritate nihil valet vt hic. et in iuribus. s.
alleg. et vt inquit Plinius in quadā epistola non
debent solū numerari p̄sone sed ponderari sentē-
tie. nil eni est ita inequale q vbi impar est pruden-
tia sit par ius. q. d. sicut hoies differūt i prudētia
quia vt dicit Cicero. Multi hoies et pauci hoies
multi noie et pauci re. et facit. gl. di. multi. ita dz eē
differētia in autoritate vocū vt magis ponderet
vox prudentis q insipientis seu parū sapiētis. et
hec diligēter no. ¶ In gl. j. ibi: vel dic. hec parti-
cula vsq ad si. fuit addita a tpe Inno. et consimi-
lem additionē fecit in gl. seq. Et ex his duabus gl.
no. q lz canonicus vocatus noluerit interesse p̄fi-
xioni termini nō pp̄ter hoc vr renūtiare iuri eli-
gendi cū ista sine diuersa. vñ terminus p̄fixus in ca-
pitulo debet sibi denūtiari et reqri vt cōpareat in
termino ad eligēdū. cōtrariā tn̄ opi. vt nō sit am-
plius requirendus: tenuerunt Ancē. et Philip.
et per ea que dicunt in istis duabus gl. in prin. sed
Inno. Jo. an. et cōiter alij sequētes tenēt priorem
8 partē. † p qua optime facit q notat gl. in c. cum
qui. de dolo et contuma. lib. vj. q concludit q licet
q's fuit cōtumax in vno articulo cause: nihilomi-
nus dz citari ad ea q postea occurrunt ex quo ci-
tatio fuit specialis ad certū actum. et facit q not.
Inn. in c. cōsuluit. de offi. dele. Et vide q dixi in
c. si. de dilationibus. hanc tn̄ cōclusionē glo. limi-
9 tant hic Inno. Jo. an. et cōiter aliī. † Ex quorum
dictis sic distingue cū q̄ritur an nō cōparens in
termino electiōis celebrāde p̄fixo debeat vocari
q aut absens interfuit p̄fixioni termini et nō dz
amplius vocari. Imputet enim sibi si nō compa-
ret. nā videt nolle interesse. ad hoc. c. cum dilecti.
et c. cū inter vniuersas. et c. in causis. s. eo. Aut nō
interfuit prefixioni termini. et tūc aut fuit voca-
tus ad terminū prefigendū: aut nō. Primo casu
aut sciuit prefixionē termini: et nō debet amplius
vocari. quia ex quo est certus nō debet amplius
certiorari. vt in regula eū qui certus. de reg. iur.
lib. vj. et in l. z. ff. de actio. empt. Aut ignorauit p̄fi-
xionē termini et sic incidit in ignorantiam ex sua
malitia puta quia absentauit se vt non peruenirct
ad notitiā suā. et nō debet amplius requiri. qr ha-
beri dz pro citato. vt in c. quoniā. §. porro. j. vt lite

ista opi. dictū fuit mihi cōsuluisse do. Jo. petrucij de monte sperello
de perusio et do. Pe. philippū corneū de perusio. licet pro ztraria pte
cōsultū fuerit per d. Benedi. capri. et do. Pe. de vbaldis de perusio. co-
gita tamē quia est pulcher punctus. Aeneas fal.
Anto. Frā. ¶ An intimatio debeat fieri ei q fuit p̄ns actui intiman-
do. Dicas q si re-
quiritur p. l. vel
statutū quod in-
timatio fiat sub
certa forma: q
dz in intimatiōe
s̄uari illa forma
de quo p. d. Car.
in cle. j. in princ. et
in q. xxxj. de app.
vbi dicit q inti-
matio appellatio-
nis dz fieri s̄cdm
formā ibi tradi-
tā de quo etiaz p
eū in d. cle. j. in §.
idē q̄z. et id ibi di-
cit q itimari dz
delatio appella-
tiōis pariterq et
prefixio termini.
neq sufficit inti-
mari p̄fixionem
termini nisi etiaz
itimetur delatio de
quo et per eundē
d. Car. in cle. cāz.
in §. vex. de elec.
scienti autē ei q
fuit p̄ns non cre-
do necessario iti-
mationē facien-
dā. p gl. et ibi etiā
p. d. Car. in. xxij.
q. de app. et p hoc
facit illa regula
q q certus est nō
dz amplius certio-
rari. vt in regula
eum q. et ibi plene
p Dy. d reg. iur.
lib. vj. et no. in l. j.
ff. de act. emp. et p
Bar. in l. iij. in si.
ff. sol. ma. et id di-
ci solet q ille q
certus est dolo non
caret. l. iij. ff. de li-
bero homi. exhi.
et habet i. c. si hñ
eia. de p̄ben. li. vj.
~Sebasti. Sapia.
¶ Exēplū. Vide
Bart. in l. nō so-
lū. §. morte. in si.
ff. de ope. no. nū.
Et hoc idixi als
zsulēdo ad q̄nē
pulchrā zductor
exercitu veniēte
domū conductaz
dereliquit exerci-
tus fregit fene-
stras: et alia intu-
lit dāna: q̄rehat
an ad illud dam-
nuz dñs tenehat
de hoc est tex. in
l. itez queritur. §.
exercitu. ff. loca. vbi dicitur q si cōductor potuit denuntiare dño et non
denuntiauit tenetur sed cōductor dicebat nō esse opus denuntiatione
quia tūc omnes aufugerunt. et ipse quoq locator sciebat: fuit maxima
cōtrouersia tandem res fuit decisa per transactionē nunqd autē in p̄-
terito cōductor teneat ad pensionē p eo tpe vide q in simili no. d. Jo.
bapti. de sancto seuerino in repe. l. diē functo. q. gl. ff. de offi. assesso.

nō cōtestata. et facit q no. Inno. in c. ad petitio-
nem. de accusa. secus si ex alia malitia occultauit
se. nā ex quo nō fecit causa electionis debet reqri.
ar. in l. fulcinius. in. §. quid sit latitare. ff. ex quib.
causis in possessionē eatur. Scdo casu principali
q̄n non fuit vocatus ad terminū prefigendū. di-
cunt cōiter q vocari debet ad electionē quantū-
cūq sciuerit prefixionē termini. pro hoc facit s̄m
c do. Ant. q illa intimatio fit nō solum ad haben-
dam notitiā. sed requirit a iure pro iustitia. alle-
gat. c. quia propter. s. e. q c. nihil ad hoc facit. et
credo q hanc rōnem posuit do. Ant. vt tolleret
motiuum contrarium q formari potuisset de cōi
theorica Bar. in l. emptor. C. de eui. et in l. denun-
tiasse. ff. de adulte. et aliorum doc. in c. si. j. de emptio.
et vēdi. nam cōiter dicit q vbi nūtiatio requirit
solū ad scientiā facti habendam non est opus q
sciēti fiat nūtiatio. sed habet locū illa regula cum
qui certus est: sed vbi intimatio requirit ad aliū
effectū q simplicis sciētie. tūc dz fieri etiā sciēti.
d Exemplum in ea intimatione que debet fieri vēdi-
tori vt veniat ad defendēdum emptorē in lite sibi
mota super re empta. nā illa requiritur vt nō so-
lum vēditor sciat litē motaz. sed vt veniat ad de-
fendendū ipsum emptorē. et ideo etiā vēditori sciē-
ti debet fieri intimatio ad hoc vt cōpetat regres-
sus de euictione z emptorē. sed ego nō video qn
per opinionē do. Ant. violet hec theorica. nā inti-
matio termini fit canonicis absentibus solum vt
habeant notitiā termini. c. qr propter. q ipse al-
legat potius probat ztrarium cum ibi dicat q
electio debet fieri p̄sentibus omnibus qui volūt
interesse. sed ex quo iste sciuit terminū et nō cōpa-
ruit eo videtur nolle interesse electioni. et videt in
hoc iuri suo renuntiare. q potest. vt ibi not. Fa-
teor tamen q ante electionē potuisset iste instare
apud superiorē vt p̄fixio termini facta eo nō vo-
cato retractaret. arg. in c. q sicut. s. eo. et in l. item
si vnus. in si. ff. de arbi. et in c. ij. e. ti. l. vj. et sic istud
vltimū dictū doc. mihi nō placet. ¶ In gl. in ver-
bo sufficiēs. in. ij. Et respōde ad hāc solu. pue rñ-
det in precedēti gl. videlicet q isti defectus sciē-
tie et etatis obiecti cōtra illum canonicū electum
nō fuerūt probati vt clare colligitur ex fine capi-
tuli vbi papa dicit se cassasse illā electionē nō vi-
10 tio p̄sone. ¶ † In gl. in verbo adiicere. ibi nō credo
q vox sua sit cōputāda. No. gl. vult eni q cōtem-
ptus in electione cōsentiēdo postmodū nō auget
pp̄ter hoc numerū eligētium. et clarius hoc tenet
gl. sequēs quā signabis et tenebis menti: qr quo-
tidie allegat. Goffre. tn̄ tenuit cōtrarium per re-
gulam ratihabitio. de regu. iur. lib. vj. quasi dicat d
q iste cōsensus nūc p̄stitus trahit retro. et pinde
haberi debet ac sic p̄stitus fuisset in scrutinio. sed
Inno. Jo. an. et cōmuniter alij sequētes sequunt
opi. gl. nam s̄m opi. cōtrariam posset electio de-
pendere ex cōsensibus post scrutiniū p̄stitis. cuius
cōtrariū innuit tex. in c. quia propter. s. e. vbi di-
citur q publicato scrutinio is debet eligi in quē
cōsenserunt oēs vel maior et sanior pars. oportet
ergo ad validitatē electionis q electus habue-
rit in scrutinio maiorē et saniorē partem. vnde si
nō habuerit tunc maiorē partem electio fuit ipso
iure nulla. vt in c. ecclesia. §. eo. et ex quo est nulla
non pōt validari ex consensibus postea prestitis.
vt l. c. auditis. et q ibi dixi. s. eo. nec obstat moti-
uū Goffre. quia capitulū nō elegit nomine istius

cōtempti ergo nō habet locum ratihabitio.vt in regula ratum quis.
de regu.iur.in.vi. Preterea esto qđ elegissent etiam nomine cōtempti
nō tñ videtur qđ hoc casu habeat locū ratihabitio: quia obstante pu-
blicatione scrutinij nō pōt fieri retractus ad hoc qđ no. Bar.in.l.si is
qui pro emptore.ff.de vsuca.Ad qđ ergo valet ꝯsensus istius ꝯtempti
supervenientis.dic qđ quo ad hoc vt electio alias valida non cassetur.nā de-
beret cassari eo ꝓsequente cōtemptū.vt in.c.qđ sicut.ē.eo.Sed circa
hoc cadit hic alia notabilis q̄stio.pone qđ ex eodē scrutinio facte sunt
due electiones in discordia.vt cōtingit.dubitatur nūquid cōtemptus
possit vnam electionē approbare ⁊ alteram impugnare ratione cōtem
ptus.gl.hic in ver.⁊ quia cōsensit.tacite sensit istam q̄ōnem. ⁊ tenet qđ
nō quia ex quo ꝯsensit vni electioni nō potest aliam reprobare:⁊ hanc
opi.tenuit Hosti.sed Jo.an.hic refert cōtrariū fuisse Bononie dispu
tādo determinatum per quēdam dñm Stephanum.⁊ adducebat mul
tas autoritates diuine scripture ex idētitate rōnis ⁊ presertim allega
bat exemplū de Jacob ⁊ Esau.qui cū essent duo fratres gemini.vnus
scʒ Jacob fuit gratus:alter nō.⁊ hāc opi.sequitur hic.do. Anto.dicēs
qđ cū iste fuerit cōtēptus a toto capitulo ⁊ a singularibus de capitulo
potest remittere iniuriam respectu aliquorū qui fecerūt vnam electio
nem ⁊ respectu aliorū ꝓsequitur contēptum.Sed do.meus do. Car.
dicit posse sustineri ꝯtrariaʒ opi.quia ex quo iste electiones ꝓcesserūt
ex eodē scrutinio in quo iste fuit cōtemptus non potest idem scrutiniū
ꝓ parte approbare ⁊ ꝓ parte impugnare.arg.in.c.cū olim.ē.de censi.et
ꝑfecto hec fuit bona ꝯsideratio q̄ꝗ defendēdo aliā opi.posset dici qđ
iste fuit cōtemptus nō solū in scrutinio sed in electiōe:⁊ scrutiniū ⁊ ele
ctio sunt partes separate:vt dicā in.c.seq.vñ neutra pars debebat ꝓce
dere ad electionē eo nō vocato. ergo habet ius ꝓsequendi ꝯ vtrāq;
electionē que cū sint diuerse potest vna approbari ⁊ alia ipugnari.Ad
hoc adduco bo.tex.in ar.in.c.vt qđ duas.ē.eo.vbi electus ex duabꝰ ele
ctionibus tenetur vnā approbare.Et pro hac opi.facit etiā ista litera.
nā si pars que elegit illū canonicū remēsem perpendisset qđ ille cōtem
ptus nō potuisset alterā impugnare nō allegasset cōtemptum ꝯ illam
electionē. Itē facit allegatio i v̄.deniq;.ſm vnū itellectū.¶ In gl.i v̄.
deniq;.aduerte gl.ista vult qđ i v̄.deniq; ponit allegatio ꝓ magistro
B.card.⁊ facit hec allegatio hoc mō.q: canonicꝰ electꝰ dicebat electio
nē cardinalis esse nullā ꝓpter cōtemptū istius canonici.⁊ allegabat.c.
q: propter.ē.eo.Nec ob.ſm eū qđ etiā in sua electione fuit contēptus.
quia illud vitiū erat purgatū rōne cōsensus postea prestiti.sed electio
nē cardinalis nō approbauit.Sed ꝓ isto magistro B.cardinali rñdet
vt habet in ver.deniq;.⁊ in ver.precedēti.videlicet qđ iste nō fuerat cō
temptus:sed potius ipse cōtempserat capitulū cū primo vocatus no-
luisset accedere. Itē ꝑsupposito qđ fuisset contēptus tñ sola ratio cōtē
ptus nō reddit electionē nullā.per ea q̄ habent in v̄b.deniq;.⁊ iste itel
lectꝰ est satis bonus in se.Alij vero dicūt qđ ibi ponit allegatio ꝓ illo
canonico remensi dicētes qđ cardinalis nō curabat qđ sua electio ꝯfir
maret sed vtraq; pronuntiaret nulla:dicēdo:qđ ex quo altera pars fa
tebat canonicū illū fuisse cōtemptū erat vtraq; electio nulla.quia.c.q:
propter dicit electionē nō valere ꝯ formā illius.c.attentatā.sed ꝓ illo
canonico allegabat qđ cū cōtemptus nō reddit electionē nullā:sʒ dat
cām cassandi cōtēpto ꝓsequēte cōtēptū.sed cū ille canonicus ꝯsensisset
electiōi illiꝰ remēsis nō debebat sua electio ꝓpter hoc retractari ⁊ iste
intellectus etiā in se est bonus.Alij etiā dicūt qđ illa sunt verba pape:
⁊ sic qđ ponunt ius qđ satis pōt sustineri.tñ Hosti.dicit qđ ex ver.nos
igit.qui postea sequit apparet qđ illa nō sunt verba pape sed alterius
11 partiū.quilibet tñ intellectus est in se verus.¶ † In gl.fi.no.bene istā
gl.⁊ dic latius quo ad primam partē qđ ad validitatē electiōis ⁊ alio-
rum gerēdoꝝ ꝑ collegiū debet cōsiderari nō solū maior pars respectu
a numeri sed ēt sanioritasª q: dʒ electio fieri ⁊ alia disponēda ꝑ collegiū
a maiori ⁊ saniori parte:vt hic in fi.dr.⁊ in.c.j.de his q̄ fi.a ma.par.ca.
Sanioritas autē cōsistit in autoritate in zelo ⁊ merito.autoritas enim
cōsiderat in dignitatibus eligentiū ⁊ in puectiori etate ⁊ in antiqori
institōne ⁊ in maioribus ordinibus:vt probat hic iuncto.c.dudum.el.j.
⁊ in.c.in genesi.ē.eo.ꝑcellentes autē in predictis habēt voces pondero
sas zelus vero cōsistit in aīo quia.s.intentione eligerūt an ꝓpter ꝯsan-
guinitatē ⁊ amicitiā:an ex corruptela seu precibus vel ex merito vite
ipsius electi:vt ꝓbat hic in tex.in verbo:habito ꝑsertim.⁊ cū zelus cō
12 sistit in aīo oportet ꝓbari ꝑ ꝯiecturas:† q: aīus aliter vere ꝓbari non
pōt:vt in.c.ij.de renū.li.vj.⁊ in.l.dolū.C.de dolo.cū si.Dixit tñ Inn.in
c.dudū.ꝑ alle.qđ nō est multū curandū an meliori zelo aliqui elegerūt
dūmō nō fuerint ducti malo zelo dicit etiā qđ sanioritas ista nō solum
cōsistit in zelo sed etiā in facto ⁊ operatione.ipsa vero operatio meritū
ꝓprie cōcernit.nā pars q̄ eligit meliorē vr̄ sanior:⁊ ipsos electos ꝯcer
nit in moribus ⁊ vita ⁊ alijs que habent in.c.cū in cūctis.ē.eo.pōt etiā
cōcernere ipsos eligētes vt honestiores dicant maioris meriti:⁊ sic co
rū voces ex hoc reddant pinguiores:⁊ de istis vide plenius ꝑ Inn.in
d.c.dudū.vbi inter cetera dicit qđ non pōt de istis dari certa doctrina
an ⁊ qñ ꝑualeant vel alterū eorū:sed hoc est relinquendū iudicantis ar
bitrio.pñt enī aliqua tractari ad iudicis animū informandū.q̄ verba
13 no.¶ † Sed nūc subsequēter q̄rit qđ si numerus est ꝓ vna parte.auto
ritas vero ⁊ meritū ꝓ alia parte.vterq; tñ electus est idoneꝰ.dicit ista

gl.in scđa parte qđ autoritas ⁊ meritū ꝑferuntur
numero:⁊ sic ꝯcludit qđ pars sanior lʒ minor nu
mero hʒ ꝑualere:⁊ ad hoc adducit istū tex.quasi a
sentiat qđ electio cardinalis q̄ fuit hic facta a sa-
niori parte ⁊ minori respectu nūeri fuerit hic cō-
firmata:cū solū fiat hic mētio de cassatiōe alterꝰ
electiōis q̄ fuit facta a maiori parte.sufficit ergo
sola sanioritas ad validitatē actuū ſm gl.Et hāc
partē firmat hic Cōpo.dicens qđ papa sibi rñdit
qđ electio cardinalis fuisset ꝯfirmata si voluisset
ꝓpter ep̄atum dimittere cardinalatū.⁊ credo qđ
allegat pap.l.s.Innoc.cōmētatorē qui tenuit istā
opi.in.c.scriptū.ē.e.⁊ sensit in.c.q: propter.expo-
nendo illā copulatiuā ⁊:pro.i.dū tex.dicit ibi qđ
electio dʒ fieri de eo in quē cōsenserit maior ⁊ sa-
nior pars.⁊ sic consensus.i.sanior pars.Et posset
ad hoc allegari gl.in.l.vbi absunt.ff.de tuto.⁊ cu
ra.da.ab hs.⁊ in.d.l.pompo.ff.de re iudi.alias inci
pit si vni.⁊ qđ ibi no.Bar.vbi notat qđ maioritas
cōsistit in numero vel dignitate.Sed pe.⁊ Abb.
Jo.and.Egi.⁊ Host.tenēt hic cōtrariam opi.di-
centes qđ cum ista duo requirant copulatiue nō
sufficit alteꝝ.nam tota copulatiua redditur falsa
ex falsitate vnius partis.⁊ nota.in.c.i.⁊ in.c.inter
ceteras.de rescrip.⁊ ideo cōcludit Host.qđ si ex
eodē scrutinio fierēt due electiones:vna a maiori
parte respectu numeri:alia a saniori quod neutra
electio cōfirmabitur:prima nō:quia non est facta
a saniori parte vt hic.nec scđa:quia nō est facta a
maiori parte ad hoc.c.ecclesia.⁊ in.c.genesi.ē.eo.
⁊ cū hac opi.trāseunt hic cōiter Moder.⁊ hanc
opi.sum secutus quia cū nullibi caueat ꝯtrarium ⁊
iura in hac materia requirāt illa duo copulatiue
non debet fieri impropriatio presertim q: tex.iu
ris ciuilis cōiter fundat se sup numero:vt patet
in.l.qđ maior.ff.ad mu.⁊.l.nominationū.C.de de
curi.li.x.⁊ in.l.nulli.⁊ in.l.plane.ff.qđ cuiusq; vni.
Et facit qđ ipse Bar.no.in.l.oēs populi.ff.de iu-
sti.⁊ iu.⁊ multū facit.d.c.ecclesia.vbi papa illā ele
ctionem retractauit:quia non fuit facta a maiori
parte totius capituli:nec curauit discutere de sa
nioritate:quasi illa nō sufficeisset per se sine maio-
ritate respectu numeri.Et idē dic vbi vna electio
fieret a maiori parte de indigno ignorāter:alia a
maiori parte de idoneo.nam vtraq; debet cassari
vt dicit post Jo.an.ē.eo.cōgregato. Licet Inn.
⁊ Host.ibi cōtra.solum ergo valet electio facta a
maiori parte in casu.c.scriptū.ē.eo.⁊ qñ ius ma-
ioris partis est deuolutū ratione delicti ad mino
rem partē:vt in.d.c.cōgregato.Et quoniā quan-
doq; sanioritas non multum excedit ⁊ numerus
nōnūq; multū excedit.Distingue in hac materia
post Jo.an.sic cū queritur que electio ꝑualeat an
facta a maiori parte respectu numeri:an a mino-
ri ⁊ saniori.qñq; autē numerus in multum exce-
dit:⁊ tūc numerus prefertur autoritati ⁊ merito
ac etiā zelo.tex.est hodie notabilis in.c.si qñ.j.eo.
li.vj.vbi dr qđ si vna electio est facta a maiori pte
duplo qđ nō dʒ admitti oppositio ab alia parte
q̄ habebat extenuare vota duaꝝ partiū respectu
zeli:meriti vel autoritatis.Aut numerus nō mul
tum excedit ⁊ tūc si autoritas ⁊ meritū alterius b
partis non multū excedit debet ꝑferri numerus:
quia de illo modico excessu nō est curandū vt ex
hoc numerus cōfundat.arg.in.c.⁊ si questiones.
de simo.⁊ tene menti hoc dictū Jo.and.quia non
probatur aperto iure:⁊ tñ quia equū cōmuniter
approbatur.Aut meritū ⁊ autoritas in multum
excedūt:numerus autē excedit in modico vt ꝑdi-
xi:⁊ tūc electio maioris partis non dʒ cōfirmari:
q: illa pars non est sanior:vt probat not.hic in fi.
¶ Sed dubium est nūquid debeat cōfirmari ele-
ctio sanioris partis.nam doc.diuiserūt se vt pa-
tet ex proxime dictis.sʒ opi.cōmunior ⁊ mihi ve-
rior videtur qđ nulla debeat confirmari rationi-
bus predictis:quia nō est facta a maiori ⁊ sanio-
ri parte.si autem omnia sint hincinde paria dic
qđ nulla electio cōfirmabitur:q: nulla est facta a
b maiori ⁊ saniori parte[b] vt dicit hic in glo.⁊ bene
Sʒ in hoc vltimo casu cadit notabilis dubitatio

Anto. Francis.
¶ Sanioritas.
Circa hoc de ma
iori vel saniori ꝑ-
te:dicas q; maior
pars nō pōt ali-
quid facere si mi-
nor ps est discre-
tior ⁊ firmior ⁊ sa
nior.vt in.c.quia
propter.de elec.⁊
ꝑ Jo.ð imo.in.l.
pōponius si vni.
ff.de re iud.⁊ per
do. Alex.in.l.qđ
maior. ff. ad mu-
nici.et ꝑ.d.Abb.
in.c.j. de his que
fi.a ma.par.capi.
et aduerte q: qñ
collegiū vel vni-
uersitas vellet fa
cere ꝯtrā statutū
prius cōditū ab
ipso collegio vel
vniuersitate: tūc
maior pars non
sufficeret.⁊ mior
pars diceret esse
sanior.vt not.vo-
luit Inn.in.c.hu
milis.de maio.et
obe.⁊ habetur ꝑ
Bal.in.l.fi.C.de
auto.ꝑstan.et eo-
dē modo qñ mi-
nor pars habe-
ret iustā causam
cōtradicendi ma
iori:quia tūc illa
diceret ēē sanior
vt per gl.in.c.cu-
piētes.in.§.ij.de
elec.lib.vj.⁊ codē
modo in ꝯtractu
vniuersitatis vel
collegij obligato
rio.quia tūc mi-
nor pars cōtradi
cens maiori dice
retur ēē sanior et
maior.vt per gl.
in.l.ij.C.q̄ sit lon.
cōsue.⁊ ad mate-
riā vide Ang.in
l.ij.in fi.ff. de ver
bo.obli.⁊ plene ꝑ
Alepā.in.d.l.qđ
maior.ad muni.
Sebasti. Sapia.
¶ Saniori par-
te. Vide Hostiē.
Cardi.⁊ Joā.de
ana.in.c.fin.ē.de
sortile.et Archi.
post aliquos an-
tiquos i summa.
xxvi.q.ij.

a Zacharias. ¶ Si maior epo. Tu dic q quilibet cardinalis hʒ maius officiũ q̃ aliqs eps. dignitatẽ autem nõ. no. Bar. in. l. si quis. de app. gl. in. c. q̃q̃. ⁊ ibi Archi. ij. q. vij. Car. Zab. in cle. ij. §. irritũ. q. iij. eo. tit. istũ in. c. ij. de cle. nõ resi. Et epo preferturː vt in. d. c. q̃q̃. ⁊ per Zaba. vbi. s. ⁊ per Alex. in rub. ff. de iur. om. iu. quibus adde q̃ dixi in addi. ad istum

nunqd isti electores sint priuati iure eligendi vel saltẽ priuandi cũ pcesserint ad electiones quarũ neutra n maiori parte ⁊c. Gl. singulariter hic cõcludit qd nõ quasi sentiat qd id qd dicitur in. c. q2 ppter. vt is eligat in quẽ cõsensit maior ⁊ sanior pars nõ est de forma substãtiali sed est de iustitia vñ electio facta a nõ maiori parte est nulla nõ ex trãsgressione forme sed ex defectu ptãtis: quia in nulla parte reperit virtus capitularis. ar. in. d. l. qd maior. ⁊ in. d. c. j. dicit tñ glos. qd iterũ possunt isti electores eligere. ⁊ si isti erũt iterũ pares in vocib9 poterit superior facere gratiã cui vult. dicit Jo. and. ⁊ bene qd istud pcedit in papa: nõ autẽ in alio superiore: quia alius citra papã nõ posset venire cõtra formã illius ɔcilij generalis vbi reqrit ad validitatẽ electionis maior ⁊ sanior pars Et p hoc facit. c. si eui. s. eo. lib. vi. iuncta cle. ne romani. eo. ti. sed si potestas eligendi esset deuoluta ad superiorẽ: tunc posset gl. procedere. ⁊ intelligo qd fiat deuolutio per lapsum trimestre. nam cum trimestre deꝶ electoribus vt in. c. ne p defectu. s. e. si infra illud nõ appareat aliquis electus a maiori ⁊ saniori parte ptãs deuolrit ad superiorem qui poterit puidere cui vult: vt in. d. c. ne pro defectu.

14 ¶ † Sed querit extra gl. nunqd ad validitatẽ electionis sit necesse vt oẽs de capitulo sint p̃sentes. Sol. Inno. dixit q nõ: requirit tñ necessario sm eũ q sint due partes p̃sentes ⁊ scrutinantes: alis nõ valet electio sm euʒ. pro hoc. l. nulli. ⁊. l. plane. ff. qd cuiusq3 vni. ⁊ in. d. l. nolationum. ⁊ quicquid fiet per maiorẽ partẽ istarum partiũ duarũ diceꝶ factũ a maiori parte vniuersitatis. Et no. hoc dictũ ⁊ originaliter fuit glossatoris in. d. l. nulli. ⁊. l. plane. ⁊ de hoc vide qd dixi in. c. cũ nobis. s. eo. et in. c. cũ oẽs. de cõsti. dicit etiã Inno. q in numero istarũ partiũ nõ debẽt cõputari nõ vocãdi vel vocati qui venire cõtẽpserũt. qd no. ⁊ facit gl. in cle. qd circa. s. eo. Quot aũt debeãt esse p̃sentes necessario si multi vocati nolint interesse: vide qd dixi in. c. i causis. s. eo. Tractauit ẽt hic Inn. ⁊ Host. de abbreuiatione termini iuris. ⁊ qd si in termino abbreuiato p caplm maior pars non cõparet in termino nunqd possit minor procedere. ⁊ qd si maior pars absens vult reuocare terminũ p̃fixũ inuita minori parte: sed de hac materia vide qd dixi post doc. in. d. c. cũ nobis. vbi plenius tradiꝶ

15 hec materia. ¶ † Ultimo hic queriꝶ an cardinalis possit eligi in epm. an vero debeat postulari. Host. hic tʒ q eligi nõ põt sed dʒ postulari. mouet q2 cardinalis imediate subest pape ⁊ hʒ alas ligatas magis q̃ eps cũ nõ cõsueuerint cardinales exire curiã sine licẽtia pape. sed eps nõ potest eligi sed postulari vt in. c. si. de postu. pla. ergo nec cardinalis. pterea sm eũ cardinalis est minor epo in officio. facit qd dixi in. c. ij. de cle. nõ resi. sed qs dʒ eligi ad maius officiũ: nõ aũt ad minus: vt in c. legimus. in si. xciij. dist. ergo nõ põt eligi ad epatum. ⁊ dicit hoc pbari. j. q. i. filiũ. Ad istũ text. qui videꝶ probare ɔtrium rñdet q põt intelligi q iste erat simplex tpe electiõis. vel q spãle est hic propter ius fraternitatis. q2 erat canonic9 istius ecclesie: vel tertio sm cũ fuit electus in postulandũ. ⁊ pfecto oẽs iste solutiones diuinãt. Abb. hic distinguit inter epm cardinalẽ ⁊ p̃sbyterũ seu diaconũ: vt eps cardinalis nõ possit eligi rõne epatus: secus autẽ in p̃sbytero seu diacono: vt hic. et cũ hac opi. vꝶ hic trãsire Jo. ad. Sed do. Car. vꝶ velle q hec opi. poterat pcedere sm antiqua tpa sm que eps erat maior p̃sbytero cardinali: vt no. gl. ij. q. vij. in. c. q̃q̃. hodie vero secus cũ quilibet

n cardinalis sit maior epo.[a] Hec differentia inter antiqua tpa et moderniora mihi non plʒ: q2 iure nõ pbaꝶ q de iure nouo fuit cardinalatus supra epatum eleuatus. vñ ⁊ olim ⁊ hodie eps est maior

in. c. bone. lo. ij. in spost. in v. itactiũ Cardi. nu. 5. s. de postu. platorum. Anto. Francis. ¶ Ad hoc quod cardinalis dicaꝶ maior epo offõ: ⁊ nõ dignitate vid. d. Abb. vltra hic slle. l. c. ecclia vestra. l. vlti. in pen. ⁊ vlti. col. de elec. ¶ Et ndõ qd cardinales i suis parochijs tenẽt locum episcoporũ ⁊ parochia cardinalis dicitur esse ei9 dioceꝶ. de quo per Car. in cle. ij. in. §. irritũ. de electio. l. iij. q. vbi ẽt dicit quod tituli cardinaliũ exꝶparanꝶ ecclesijs episcopoꝶ ⁊ propter hoc dicit q cardinales sunt p̃ferẽdi epis. de quo etiã per alex. plene in rubric. ff. de iurisdi. om. iudi. ✠ Sebasti. Sapia.

b ¶ Totũ orbem. Uide Jo. de lig. in. c. ij. de cleri. nõ residẽti. vbi dicit qd cardinales dicunꝶ ẽ pars corporis pape. ⁊ dixit Host. i. c. antiqua. s. de priuile. q sunt inuiscerati pape ⁊ ideo lʒ epi teneantur iurare pape fidelitatẽ nõ ita cardinales. Et nunqd cardinalatus sit maior dignitas q̃ epatus vide latissime p do. Andre. siculũ in tractã. de pstantia cardinalium. qd. j. col. vij. cum pluribus sequẽtib9. ⁊ Calde. in ɔsi. j. in titu. de trans. prela.

respectu ordinis epalis. nõ enim reperiꝶ ordo maior epatu. hinc est q papa denolando se ab ordine appellat se epm: vt not. in proe. sexti. Et hoc respectu intellige gl. sing. in. d. c. q̃q̃. que dixit q epatus est maior cardinalatu: sed cardinalis est maior in officio. nam faciũt cardinales

b vnũ corpus cũ papa ⁊ iudicãt totũ orbẽ:[b] vt i. c. p venerabilẽ. q filij sint legi. ⁊ de officio ⁊ ptãte ⁊ ordine vel origine cardinaliũ: vide qd plene dixi in c. ij. de cle. non resi. in lec. Et p̃supposito sine veritatis pindicio q esset simpliciter maior epo: nihilominus tñ sequor dictũ abba. q p̃sbyter cardinalis vel diaconus possit eligi: ⁊ alia rõ est i epo q̃ in pbro cardinali. nam eps eligi nõ põt ad aliũ epatum nõ ea ratione q2 dʒ eligi ad maiorẽ dignitatẽ: sed q2 cũ sit matrimonialiter allegatus ecclesie sue. vij. q. i. sicut. ⁊ in. c. ij. s. de transla. pla. nõ pñt canonici in illũ cõsentire tanq̃ in sponsum nisi prius soluaꝶ a priori vinculo. nã per electionẽ initiatur matrimoniũ spirituale: vt in. c. licet. de transla. prela. ⁊ electo acquiriꝶ ius in epatu: vt no. gl. in. c. q̃to. lxiij. di. sed durante priori vinculo matrimoniali nõ põt initiari scdm matrimoniũ cũ nõ possit consentire sicut apparet in matrimonio carnali: ⁊ ista iudicantur a pari: vt in. c. inter corporalia. de transla. prel. Sed hec rõ cessat in p̃sbytero vel diacono cardinali: q2 cum isti nõ habeant epatum. nõ sunt pprie ⁊ stricte sponsi ecclesiarũ merito põt in eis ɔsentiri mr̃imonialiter. Nec ob.

16 q hʒ alas ligatas. nã hec rõ nõ cõcludit. † nã ⁊ abbas nõ põt deserere monasteriũ sine licẽtia superioris vt in. c. cũ venerabilis. de cõsue. et nihilominus põt eligi in epm vt in. c. si abbatẽ. s. e. lib. vi. vnde qlibet platus nõ habẽs episcopatũ põt eligi ex quo nõ patiꝶ aliquẽ defectum vt dixi in. c. si. de postu. prela. vbi tetigi qui sunt eligẽdi et qui postulandi. ad. c. filiũ. qd pro se allegat Host. dic q nõ pbat. solum eñ dicit q ordinatus per papã in ecclesia romana nõ potest inde recedere sine licẽtia pape: nõ enim prohibet electionẽ. nã fateor q papa poterit denegare licentiã sicut põt abbas si monachus eligiꝶ in epm. cũ nõ possit cõsentare sine licẽtia abbatis: vt in. c. si religiosus. s. e. li. vj. Sed p Host. facit c. bone. el. i. s. de postu. prela. vbi cardinalis fuit postulatus: sed ibi non negatur quin potuerit eligi ⁊ pro hoc iste tex. qui pbat de electiõe. Itẽ potest intelligi iste tex. q fuit postulatus per electionẽ ⁊ quicquid ibi dicat iste tex. optime probat istam partem. Abbas.

1 ¶ Electores nõ possunt variare publicato scrutinio. 4. 5. 7. 8.
2 Matrimoniũ nõ contrahitur nutu ⁊ non compellitur quis cõtrahere matrimonium: nisi prius precesserint sponsalia.
3 Beneficium collatum absenti nullum ius querit ipsi absenti licet collator non possit amplius variare.
Electio facta de officiali absente: an possit retractari.
6 Argumentum a contrario sensu an ⁊ quando procedat.
Postulatio ⁊ electio nõ procedunt a pari: nec arguiꝶ de vno ad aliud.
9 Forma non seruata in vna parte actus vitiat totum actum.

j Publicato. ¶ † Breue est et pauca verba põt sic summari. Publicato scrutinio non possunt electores variare sed cõpelli debẽt ad collationẽ et electionẽ. h. p. Primo ponit dictũ. Scdo rationẽ vel potius aliud dictũ. ibi: cũ sit. Tertio aliud dictũ ibi: ad qd. ¶ Casus literalis Canonici pcedũt ad electionẽ sm formã scrutinij. in ipso scrutinio volunt variare ⁊ eligere aliũ: querebaꝶ an possent. Rñdeꝶ q non cũ fieri debeat collatio ⁊ electio facienda: ⁊ si hoc facere noluerint p superiorẽ cõpellanꝶ. Ber. ¶ No. primo istũ tex. ⁊ tenebis menti q2 est singularis in materia sua. qd post publicationẽ scrutinij seu votorũ redactoꝶ in scrutinio nõ est locus variatiõi. olim eñ anteq̃ emanaret hoc. c. varie erãt opi. nã quidã dicebant qd poterant electores variare vsq3 ad subscriptionẽ electionis. Quidã donec electus consentiret. id est vsq3 ad ɔfirmationẽ. Alij qd vsq3 ad electionẽ. vt no. in. c. quãto. lxiij. dist. ⁊ per Host. in summa. e. ti. §. vtrũ mutari. nemo eñ tenebat qd hic dr. Scdo no. qd varietas reprobaꝶ presertim post electionẽ. ¶ Tertio ⁊ vlti. no. qd electores possunt cõpelli ad eligendũ: ⁊ sic habes casum hic in quo valet electio facta p cõpulsionẽ. qd vꝶ cõtra. c. vbi periculũ in. §. ceterũ. s. e. li. vi. vbi diciꝶ qd cessat electio vbi adimiꝶ libertas eligẽdi. sʒ dic q ppter principiũ voluntariũ in ɔsentiẽdo in scrutinio nõ videꝶ adimi

2 libertas per cõpulsionẽ. † Simile in matrimonio carnali qd contrahi nõ potest intercedẽte metu. vt in. c. cum locũ. de sponsa. ⁊ tamen si pcesserunt sponsalia de futuro cõpelliꝶ quis cõtrahere matrimoniũ: et sic pficere illa spõsalia. vt in. c. requisiuit. ⁊ in. c. ex literis. j. de spõsa. ita dicendũ in hoc matrimonio spirituali. ¶ Sed oppo. contra text. videꝶ enim qd ex sola publicatione scrutinij nõ debeat esse p̃clusa via variãdi cum necessaria sit subsequẽs electio verbalis. vt in. c. quia propter. ⁊. c. ecclesia. j. s. eo. pterea matrimoniũ istud spirituale initiatur p electionẽ. vt in. c. licet. s. de trãslatio. prelato. ergo ante electionẽ debet esse locus variationi. Sol. difficile est indagare verã rationẽ decidẽdi ad istũ tex. ideo vt dixi nemo antiquorum tenebat qd hic dicitur. ¶ Glo. secũda hic reddit aliquas rões soluẽdo cõtrarium: ⁊ primo qd ideo nõ pñt variare publicato scrutinio: q2 res desinit esse integra. vt in. c. in causis. s. eo. ⁊ hec ratio est sufficiens sm Joan. and. ⁊ bene: quia eoipso qd proceditur ad tractatum electionis res desinit esse integra. vt in. d. c. in causis. ⁊ qd ibi no. Unde si ratio gl. esset vera: sequeretur q etiam ante publicationem scrutinij nõ possint electores variare cum vex sit

dicere rem

Zacharias.
a ¶ Quodãmodo
initiata. et a qua
nõ resiliat nisi de
nullitate p̃me ele
ctionis sit cogni
tũ vt per Inn. in
c. cõsiderem⁹. ·. e.
⁊ in. c. cõstitutis.
⁊ ibi doc. ·. õ ap.
⁊ Bal. i sua mar
ga. in ver. electio.
ver. vij.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Absenti. Vid
Alex. post Bart.
in. l. diez functo.
colũ. x. iuxta p̃di
cta. ff. de offi. asses
so. vbi vult ꝙ nisi
i supremis digni
tatibus tempora
lib⁹ cõferatur di
gnitas p electio
nẽ. ⁊ hoc etiã vult a
Imo. in. c. pp̃ter
sterilitatem. col.
xiij. de loca. sʒ cõ
riũ sentit Bar.
in. l. i. §. diu⁹. col.
v. ff. de var. et ex
traor. cogni. vbi
dicit ꝙ potestas
⁊ capitaneus cõ
sequuntur digni
tatẽ a die electio
nis. vide p resolu
tione. d. Fel. in. c.
eam te. col. v. ver.
quinto restringi
tur. ·. de rescrip.
Zacharias.
c ¶ Anteꝙ̃ cõsen
tiat. adde late de
q. c. huius nota
bilis. s. qd sola ele
ctio cõferat ⁊ an
absenti ius aliqđ
p illã acquiratur
maxime an sciaʒ
⁊ acceptationẽ et
an possint eligen
tes variare ante
cõfirmationem ⁊
q̃s p Iac. rebuf. i
l. si quos. nũc. i. et
ibi remissi. l. apo
stil. ad ipm. C. de
decu. li. x. eũdem
in. l. p̃cepit. nu. 7.
⁊ in aposti. ibidẽ.
C. de can. larg. ti.
eo. lib.
Anto. Francis.
¶ Circa hoc qđ
ius tribuat ele
cto p electionez.
Dicas ꝙ electio
nõ tribuit digni
tatem nisi subse
quat inuestitura.
Lex eo tempore. ⁊
ibi bar. ff. de test.
mili. tñ Bart. in
l. priuatorũ. C. de
iur. om. iud. dicit
electũ habere iu
risditionẽ etiã si
nõ ingrediat offi
cium. sed põt dici

dicere rem desijsse esse integrã ex quo vota electo
rum fuerant redacta in scriptis: cuius cõtrariũ in
nuit tex. requirẽs publicationẽ scrutinij vt p̃clu
sa sit via variandi. ¶ Secũdo gl. reddit aliam ra
tionem: quia nõ põt quis mutare consiliũ in alte
rius preiudicium: vt in. l. nemo. alle. in gl. ⁊ in re
gula mutare. de regu. iur. li. vi. hec ratio est nimis
generalis. nã militat etiã ante publicationẽ scru
tinij: preterea cum ius nõ sit quesitum nominato
quia absenti nihil querit: vt in. l. absenti. ff. de do
na. nõ potest dici qđ tractetur de suo preiudicio.
¶ Tertio dicit gl. q2 ideo prohibet hec mutatio
⁊ variatio quia posset esse dãnosa ecclesie: q2 pro
traheretur electio ⁊ mora est eccl̃e periculosa: vt
in. c. ne p defectu. ·. eo. Hec ratio necessario nõ cõ
cludit: nã militat pariter ante publicationẽ scru
tinij. Itẽ canonici habent trimestre ad eligendũ
vt l. d. c. ne p defectu. ergo illud tp̃s dʒ cedere eis
ad lucrũ vt possint qualitercũq3 tractare ⁊ differ
re per totum illud tp̃s: ideo nõ peccat quis diffe
rẽdo vsq3 ad illud tp̃s ex quo vtitur legis autori
tate. xxiij. q. iiij. qui peccat. facit regula indultũ.
de reg. iur. li. vi. ¶ Quarto dicit glo. ꝙ per hmõi
publicationẽ scrutinij electio videt quodãmodo
initiata[a] sicut per citationẽ negotium dicit quasi
ceptũ: vt in. c. gratũ. de offi. deleg. Sed cõtra hoc
facit. d. c. licet. vbi đ2 ꝙ p electionẽ initiatur istud
matrimoniũ: ergo nõ antea: sed gl. in si. respõdet
ꝙ vere solũ initiat per electionẽ sed per publica
tionem scrutinij dicit initiari: quia nequeunt ele
ctores variare. hec r̃sio nihil valet: quia repetit
primũ. quare de hoc q̃rim⁹ quare nõ possunt va
riare electores post publicationem scrutinij ex q̃
matrimoniũ sp̃uale non est vere initiatũ. Io. an.
nititur hic multũ in reddendo rationẽ decidẽdi:
⁊ coniungendo dicta sua que in duobus locis hic
posuit: ⁊ cõcludit ꝙ hoc nonũ inducit hic hec cõsti
tutio ⁊ qđ potuisset princeps de alio tp̃e statuere
puta ꝙ post scrutiniũ nõ possint variare: cõsistit
enĩ hoc in principis volũtate. q. d. hoc esse de arbi
trarijs que explicant solum ex sola principis vo
luntate. Potest tñ reddi ratio sm̃ eum. nã matri
moniũ sp̃uale habet tres partes. p̃ma est electio.
secũda cõfirmatio. tertia cõsecratio. vt i. d. c. licet.
Prima aũt pars. s. electio habet multas partes
quo ad substãtialia forme: sed quo ad cõsensum hʒ
tres partes: vt est scrutiniũ ⁊ ipsius publicatio et
electio subsequẽs: vnde ex quo deuetũ est ad me
dium seu ad duas partes ipsius prime partis: vi
delicet scrutiniũ: ⁊ ad ipsius publicationem non
dʒ esse locus variationi cũ sit vere initiatũ matri
moniũ: vt in. c. cũ iter canonicos. ·. eo. Ita postꝙ̃
deuentũ est ad istas partes electiõis quasi ex quo
est explicata maior pars istius actus: dʒ esse pre
clusus locus variandi. nec ob. ꝙ multa p̃cedant
scrutiniũ seu publicationem. quia ea q̃ precedunt
electionẽ nõ sunt substantialia cõsensus licet sint
substãtialia forme. alš sequeretur absurdũ ꝙ cõ
sensus nondũ p̃stitus haberet substãtialia forme
ea vero q̃ sequunt scrutiniũ sunt substãtialia con
sensus: ⁊ sic respectu cõsensus solũ habemus illos
tres actus. s. scrutiniũ publicationẽ ⁊ ipsius ele
ctionẽ. post scrutiniũ nõ est preclusa via variandi:
quia adhuc nõ est deuentũ ad mediũ: sed post pu
blicationẽ sec⁹ q2 habemus duas partes electio
nis. preterea fuit equũ hoc statuere post publica
tionẽ ad cõseruandã famã nominati. nã infamare
tur noiatus si postꝙ̃ vota sunt publicata liceret
recedere a scrutinio: sed ante publicationẽ cessat
rõ infamie: ex quo vota nondum sunt notificata.
hec sunt in effectu dicta Io. an. satis p̃fecto p̃sua
sina. Sed necessario nõ cõcludunt p̃sertim in eo
qđ dicit ꝙ hoc nonũ idncit decre. Ex hoc enĩ vult
ꝙ hic statuatur ius nouũ qđ mihi non placet: q2
nullũ verbũ ponit in tex. sapiens ius nouũ. Fa
teor enim ꝙ hec cõstitutio est noua: sed ratio fuit
antiqua: vnde dico qđ hec est iuris antiqui decla
ratoria: p hoc tex. q dicit variare nequeũt: nõ enĩ
statuit de nouo: sed potius declarat illud qđ erat
de mero iure nondũ redacto in scriptis: q2 ius est

quicqd rõne cõsistit. i. dist. cõsuetudo. et reprobat
hic Io. an. rõnem quã reddit tex. dũ dicit ꝙ ne
queũt electores variare cũ sit fienda collatio ⁊ ce
lebrãda electio. nã hec ratio sm̃ eum nõ cõcludit
necessario: q2 ⁊ ante publicationẽ militat hec rõ
cũ post scrutiniũ debeat sequi publicatio. Item
collatio ⁊ electio: vt in. d. c. q2 pp̃ter. do. Ant. niti
tur sustinere decisionẽ tex. p rationẽ litere dicẽs
ꝙ quẽadmodũ alie obligationes oriuntur ex cõ
sensu: vt in. l. cõsensus. ff. de act. ⁊ obli. ita ⁊ in ele
ctione obligatio orit ex cõsensu eligentiũ: vñ hec
electio est valida ⁊ perfecta de iure naturali: lʒ p
forma accidẽtaliter inducta fuerit institutum vt
debeat subsequi collatio ⁊ cõis electio: cum ergo
inspecto iure naturali electio videt iam perfecta
ex votis in scriptis redactis ⁊ publicatis: nõ dʒ
esse locus variationi quasi principiũ finis neces
sitatiuũ sit expletum. ideo litera dicit ꝙ fienda sit
collatio ⁊c. quasi iste finis necessario trahatur ad
principiũ. Et si dicat quare requirit publicatio
cũ iam cõsensus sint prestiti in scrutinio. R̃ndet
ꝙ ante publicationẽ non censet cõsensus capitu
laris. nã prius sigillatim quilibet per se cõsensit.
Hec ratio do. Anto. vr̃ prima fronte vera. sed cer
te si diligenter cõsideretur de iure nõ cõcludit: vñ
inspecto mero iure naturali ⁊ singularibus cõsen
sibus prestitis in scrutinio inducit electio: quia
publicatio scrutinij ⁊ collatio cõis electio subse
quẽs sunt de iure positiuo inducte p. c. quia pro
pter. vnde nõ est seruãda illa forma ex quo ex cõ
sensibus singularibus inducit electio vt ibi dixi.
⁊ no. gl. i. c. sicut cũ. e. ti. li. vj. ergo ex rõne sua nõ li
ceret variare etiã ante publicationem scrutinij.
Preterea dico ꝙ nulla obligatio est orta noiato
vel electo etiã post publicationẽ scrutinij anteꝙ̃
electus cõsentiat electioni q2 absenti nihil acqrit
3 vt in. d. l. absenti. ⁊ qđ ibi no. Bar. ⁊ ⁊ pbat in. d. c.
si tibi absenti. de p̃bẽ. li. vj. vbi đ2 ꝙ si beneficiũ cõ
b fertur absenti[b] nihil acquirit absenti anteꝙ̃ con
c sentiat[c] licet cõferens nõ possit variare: vt ibi đ2:
⁊ hoc ideo quia per collationẽ est functus officio
suo. ⁊ ista est vera ratio quare cõferens nõ potest
variare ex quo ius nõ est q̃sitũ prouiso. et hãc ra
tionem ponit Bart. in. d. l. absenti. ⁊ dixi in. c. i. de
postu. pla. ⁊ p hoc dicit not. Bart. ꝙ si ciuitas ha
bẽs electionẽ potestatis iure pp̃rio eligit aliquẽ
absentẽ qđ nihilominus etiã post electionẽ factã
potest variare ⁊ alium eligere ex quo nondum est
p̃sentata electio: ⁊ fuit hec questio olim disputata
Bononie vt etiam hic refert Ioã. an. secus dicit
ibi Bar. quãdo aliqui ciues haberent facultatem
eligendi ptãtem a cõitate: tũc enim postꝙ̃ elege
runt etiã absentẽ non possunt variare: quia licet
absenti nõ sit ius quesitũ: tñ electores sunt functi
per electionẽ officio suo. ar. in. c. in literis. de offi.
dele. ⁊ optime probat in. d. c. si tibi absenti. qđ sic
debet intelligi. Et ex istis ego infero aduerã ra
tionem decidẽdi huius tex. dico enim ꝙ ideo pu
blicato scrutinio nequeunt variare electores: q2
sunt functi eorũ officio: nã electio cõis que debet
subsequi nõ est singulorũ sed capituli: ⁊ requirit
solũ pro forma vt appareat cõis electio: vt in. d. c.
in genesi. publicatio antẽ requirit de vnanimi cõ
sensu eligẽtiũ. Per hoc dico ꝙ iste tex. nõ habet
locũ in his qui habent eligere iure pp̃rio: vt sunt
cõitates eligẽtes sibi ptãtem: vt. ·. dixi. ⁊ idẽ põt
attẽtari in quolibet collegio seculari: vt sunt ista
collegia alicuius p̃fessionis. non enĩ ipsi eligunt
ex officio eis cõmisso a iure: sed canonici eligunt
ex officio eis delato a iure: vt in. c. q̃q̃. ·. eo. lib. vj.
4 Et ⁊ pro hoc potest decidi questio quã hic format
Io. an. nũquid eligentes aliquem in canonicum
possunt variare publicato scrutinio: ⁊ videt con
cludere ꝙ sic: quia iste tex. procedit vbi est seruan
da forma. c. quia propter. vt colligit ex litera dũ
facit mentionẽ de collatione ⁊ electione subsequẽ
ti: sed iudicio meo cõtrarium posset attentari per
supradicta. nã per hunc actum scrutinij ⁊ publi
cationis functi sunt electores officio eorum cum
necessario non debeat subsequi electio cõmunis.

ꝙ hʒ iurisditio
nem in habitu. ⁊
non in actu ⁊ ita
põt saluari Bar.
a cõtrarietate.
¶ Et adde ꝙ ele
ctio decani facta
per capitulũ cũ
consensu ep̃i ad
quẽ pertinet con
firmatio tribuit
ius ad rẽ. ⁊ nõ in
re: vt voluit do. de
ro. in deci. ccc xc
tiij. que inci. cum
ad capitulũ i no.
¶ Et adde ꝙ ele
ctio ita demũ ac
quirit ius electo.
si sit canonica. sed
nõ exercitiũ ad
ministratiõis nisi
sequat cõfirma
tio: vt in cle. i. in
§. nos itaq3. ⁊ ibi
p do. Car. in. xx.
no. de iureiuran.
¶ Et adde ꝙ ele
ctio non q̃rit ali
qđ ius electo nisi
post l̃rarũ presen
tationem. de quo
p glo. in. c. cũ ber
tholdus. de re iu
di. ⁊ per Io. an. i
c. ij. de postu. pla.
⁊ habet p Bart.
in. l. sancimus. C.
de cõsuli. lib. xij.
vbi dicit ꝙ ante
talem p̃sentatio
nem põt reuoca
re. l. absenti. ⁊ ibi
per Bar. ff. õ do.
⁊ habet per Bal.
in. l. ij. in. §. fin. C.
cõia de leg. ⁊ vide
per do. Abb. i. c.
nobis. de iurepa.
⁊ in. c. accedẽs. de
prebẽ. ⁊ vide bar.
in. l. sed reproba
ri. i prin. ff. de ex
cu. tu. ⁊ tene men
ti dictum Inno.
in. c. ex p̃te. de ar
bi. vbi nota. dicit
ꝙ electio non tri
buit electo domi
niũ in prelatura
nisi confirmetur:
sed tñ ius ad pe
tendum cõfirma
tionẽ ⁊ ad prose
quendum suã ele
ctionem.

5 Sed dubitatur de patronis ecclesiarū † nunquid
possint variare publicato scrutinio si pcesserūt
per viam scrutinij: et concludit Ioā.an.hic ꝙ sic:
q2 patronorum non est proprie eligere sed presen
tare: ergo ante p̄sentatione possunt variare tam
clerici patroni ꝙ laici: et tene hoc dictum semper
menti: sed post presentatione laici possunt varia-
re clerici non: vt in.c.cum autem.§. de iurepatro.
et placet mihi hec cōclusio: q2 nō possunt dici fun-
cti officio eorū ante presentationem cum eorum
officium cōsistat in presentando: vt in.c.fi.de iure
patro. et per hoc habes apertū intellectū huius.c.
❡ In glo.fi.ibidem credo in postulatione: vult
ista glo. ꝙ sicut electores nequeunt variare publi
cato scrutinio ita nec postulantes: et hanc opinio
nem sequit̄ glo.in.c.penul. et vlti.§.de postu. pla. et
facit pro hoc.c.in causis.§.eo.ti. vbi patet ꝙ cano
nici compromittentes tenentur recipere postula
tum a cōpromissarijs nec possunt ab illa postula
tione recedere licet nōdum sit superiori presenta
ta: ergo eodem modo nequeūt recedere a postula
tione propria. nam id qd̄ fit per cōpromissarios
censetur factū a cōpromittentibus. arg.in.l. vnū
ex familia.ff.de leg.ij. Contrariam opi. tenet gl.
in.c.de syracusane.xxviij.distin.firmans ꝙ donec
postulatio sit presentata superiori possunt postu-
lantes variare per.c.bone.in v̄bo nec nocebat.§.
titu.progi. et hāc opi.secutus est ibi Hos. et Inno.
6 in.c.fi.eo.titu. † Et post multa sequit̄ Io.an. mo-
netur principaliter: q1 arg.a contrario sensu non
semp procedit in iure: iuxta not.per gl.j.q.1.si qui
a simoniacis. et in.c.ij.de fo.compe.tū s̄m eum hic
arg.a contrario sensu[a] semp est iure validū et for-
te nisi reperiatur in iure expressum cōtrariū quo
casu procedūt ꝯtraria in iuribus pealle.ad hoc
c.cum apostolica.de.his que fiunt a prela. Vel s̄m
eum vbicūq; verbū canonis vel legis ponit̄ cau-
satiue semp valet arg.a contrario sensu: intellige
nisi contrarium in iure sit expressum: secus vbi po
nitur narratiue vel modaliter: q2 tunc non capit̄
a ꝯtrario sensu: vnde in.d.c.bone.in ver.nec noce
bat: probat̄ a contrario sensu: ꝙ anteꝙ̄ sit postu-
latio presentata possunt postulātes recedere nec
reperiat̄ in iure s̄m eū ꝯtrarium expressum debe
mus stare illi text.cū loquatur causatiue: nō autē
narratiue seu modaliter. Nec ob.iste tex. q1 nō lo
quit̄ in postulatione vt pz in text. et ex titulo sub
quo istud.c.est collocatum: nec debemus arguere
ab idētitate rationis: q2 non est eadem ratio inter
postulationē et electionē. nā per electionē initiat̄
matrimoniū spirituale et ius acquiritur electo:
vt no.in.c.quāto.lxiij.dist.sed per postulationem
nullum ius acquiritur postulato: vt in.c.pe.§.tit.
progi. Item in postulatione non est proprie cōsen
sus q2 non cōsentiunt in postulatū: sed deliberāt
postulare illum a superiore: ergo non cadit in eo
dissensus: q2 ibi non est cōsensus vbi nō est dissen
sus.arg.in.c.ad dissoluendū.de despō.impu. Non
ob.c.in causis.pcal. q2 vt ibi no.in glo.fi. illud cō
tingit ratione cōpromissionis facte illis compro
missarijs: q2 promiserant recipere eligendum ab
eis: et cū hac opi.transeunt cōiter doc.moder.hic
et in.d.ver.nec nocebat. Et hec ꝯclusio videt̄ mihi
verissima per supradicta: et no.theoricam Io.an.
§.incidenter tactam an.s. et quando valeat arg.a
contrario sensu. Io.cald.excipit hic alium casum
dicēs ꝙ vbi surgit absonus intellectus nō valet
ar.a cōtrario sensu. pro hoc qd̄ legi. et no.in.c.quā
to.§.de vsur. et.l.cū patrē.C.de condi.inser. et adde
glo.quam ipsemet dicit singularem in cle.vna.de
vsur.in ver.sane. Sed ad materiam huius argu.
vide latius per Bal.in.l.cōuenticulam.C.de epi.
et cle. et per Barto.in.l.omnes populi.ff.de iusti. et
iur. dico plenissime in.c.cū apostolica. preall. vbi
melius in materia cadit: ideo dic vt ibi. ❡ In fi.
glo.no.sentit enim bonā limitationē ad.c.q2 pro-
pter. et.c.cum post petitam.§.eo. vbi habet̄ ꝙ post
publicatū scrutiniū debet sequi incōtinenti colla
tio et postmodū electio: als electio protracta non
valet vt ibi habet̄: illud eñ procedit vbicūq; pro

Sebasti. Sapia.
a ❡ Cōtrario sen-
su.vide.d.Iab.in
l.j.col.viij.versic.
quarto fallit.ff.de
iurisdi. om.iudi.
et etiā in sequēti
fallentia.

Sebasti. Sapia.
b ❡ Sequi electio.
vide Hos.in sum
ma istius titu.§.
vtrū mutari pos-
sint et Cardi.in.c.
q2 ppter in prin. a
q.xliij.§.eo.

Zacharias.
c ❡ Cōpellere. ad
de de hoc archi.
Do. et Car. alex.
in.c.fin.lxxv.dist.
Do. et doc.in.c.si
cut.§.eo.ti.bal.in
c.ex lris.§.de cō-
sti. et in.l.j.col.vlt.
C.qñ non peten.
par. Idē in.l.ma
nifestissimi.l pri.
C.de fur. et ibi per
eū qd si infra ter
minū ciep eū pre
fixum eligerēt ꝙ
post lapsum tri-
mestre possit su-
perior eligere: et
quē teneat̄ elige
re. vide Car.mā-
da.in suo trac.de
electio.s.parte.c.
xxxj.in glos.in v̄.
facienda.

trahitur electio ex negligentia eligētiū: vel ex ignauia quadā. secus si
eligētes differant in fraudē electi: tūc eñ mora non habet electionem
vitiare.arg.hic.nā nō pōt adiri superior vt compellat istos publicato
scrutinio ad eligendū quin interponat̄ mora: et hanc opi.seu limitatio
nem ponit hic etiam Inn.sequitur etiā doc.in.d.c. cum post petitam.
Vel pōt dici s̄m Inno. ꝙ ista cōpulsio debet fieri intōtinenti. Vel ter-
tio s̄m Car. Aut cōpulsio fit incōtinēti et poterit subsequi electio ex eo
dem scrutinio vel ex interuallo: et tunc fiet nouū scrutiniū cū hic nō di
catur cōtrarium: et iura debēt iuribus concordari. Mihi non plz hec
distinctio: q2 raro ꝯtingere pōt vt electoribus resistentibus fiat inter-
capedo.i.interuallū in adeūdo superiorē qui habebat citare electores
et eorū excusationē audire. et tū tex.hic indistincte dicit ꝙ est fienda col
latio et electio celebranda ad quod superiores compellant̄: et sic vult ꝙ
ex eodē scrutinio. Preterea ad qd fiet nouū scrutiniū si nequeunt ele-
ctores variare. Euitādus est eñ circuitus vt in cle.auditor.de rescri.
et fugiendus est intellectus qui nullā vtilitatē affert.ar.in.l.j.in fi.ff.ad
7 mu. ❡ † Extra gl.quero pone qd̄ publicato scrutinio vota eligentiū
reperiunt̄ equalia: nunqd poterunt illi electores variare. Doct.hic ꝙ
sic. nā nō pōt ex illo scrutinio quātumcūq; publicatio sequi electio cū
nō cōsenserit in aliquē maior pars arg.in.c.q2 ppter. et in.c. ecclesia.ij.
§.eo. et ibi glo.fi. ergo cessat ratio huius capituli. Preterea nulla infa-
mia irrogat̄ nominato ex variatione cū nemo habuerit maiorē partē
capituli. Et ex hoc infert̄ s̄m doct. ꝙ publicato scrutinio potest minor
pars accedere ad maiorē partē: q2 ex votis minoris partis non potest
b sequi electio[b] et nullum ius est acquisitū nolato. pro hoc facit not.gl.in
8 c.cū in iure.§.c.qd̄ not. ❡ † Alterius q̄ro pone ꝙ publicato scrutinio
appareat nolatū esse ineligibilē nunqd possint electores variare scru
tiniū de nouo faciēdo et aliū eligēdo. Doc. ꝙ sic: q2 cū electio de inelegi
bili facta nō teneat: vt in.c.cū in cūctis.§.eo. nō debēt electores vexare
se et ecclesiam superfluis expēsis et interponere morā inutilē. pro hoc op.
facit.c.ppetue.§.e.lib.vj. Itē dicūt qualitercūq; apparcat electionē fu-
turā esse nullā. secus si veniret cassanda: puta si scrutinium fuit publica
tum aliquo contēpto: nam tūc debet sequi electio nec est locus varia-
tioni: q2 forte superior dispensabit vel ꝯtemptus acquiescet electioni.
9 ❡ † Sed dubiū est pone ꝙ publicato scrutinio legitime facto superue-
nit defectus in forma: puta q2 fuit omissa collatio vel cōis electio nun
qd poterūt electores variare. Inno.hic refert ꝯtrias et diuersas opi.nā
qdā dixerūt ꝙ potuerūt variare: q1 scrutinij publicatio et electio faciūt
vnū actū: ergo forma nō seruata in vno debet in totū cōcassari: et p ꝯñs
cū scrutiniū vitiet̄ dicūt posse variare. Alij tenent ꝯriū dicentes ꝙ ex
quo scrutiniū semel validū fuit publicatū lz ex defectu superuenienti de
beat cassari. tū electores tenent̄ de nouo eligere noīatū: non obstāte si
dicat̄ ꝙ electores veniant puniendi ex transgressione forme: vt in.c.q2
ppter.§.e.q2 anteꝙ̄ puenient̄ poterūt eligere vt ibi no. Et dicit Cōpo.
ꝙ papa.s.Inno.in publico cōsistorio hāc opi.defendebat: et tenuit Ar
chi.in qdā sua disputatiōe: et sequit̄ Io.de ligna.hic. et cōiter alij sequē
tes. Mouent̄ q1 ex illis votis publicatis fuit orta obligatio saltē na-
turalis noīato q̄ nō dz tolli ex trāsgressione forme accidētaliter indu
cte. Aduerte hec opi.esset vera si fundamētū esset verū: sed ego nego ꝙ
ex illis votis aliqd ius sit q̄sitū noīato.vt.§.di.nec dicuntur isti functi
officio eoꝝ ex quo actus annullat̄ a iure ex trāsgressione forme.vt in.l.
diē.ff.de arb.dixi in.c.nosti.§.e. ❡ Vltimo hic q̄rit̄ qs erit iste superior q
c habebit cōpellere[c] electores. Io.an.cōcludit ꝙ ille ad quē spectat con
firmatio lz als nō sit ordinarius istoꝝ eligētiū: q1 ex quo cōcedit̄ cōfir-
matio videt̄ ꝯcessa oīa p̄ambula p q̄ peruenit̄ ad ipsam ꝯfirmationē.
ar.in.c.p̄terea.de offi.deleg. et in.l.ad rem mobilē. et.l. ad legatum. ff. de
pcu. Et notabis diligenter hoc: q1 facit ad multa: vt is ad quē spectat
ꝯfirmatio possit oīa p̄ambula exercere etiā iurisditionem exercēdo in
alios nō subiectos vide tū qd̄ dixi in.c.solite.§.de restι.spo. nā potest de
hoc dicto dubitari: et facit optime in ꝯtrariū qd̄ no.gl.in cle.j. de iure-
pa.tene mēti dictū Ioā.an. ppter eius autoritatē: q etiam voluit qd̄ in
casu quo publicato scrutinio fieret deuolutio ad superiorē propter re-
sistentiā: seu negligentiā eligentiū qd̄ superior tenet̄ puidere seu eligere
noīatū istū in scrutinio sicut tenebant̄ primi electores.ar.in cle.vnica.
de supplē.negli.p̄lato. Sed ego dubito an hoc sit verū q2 electores ha
bent trimestre ad eligendū. vt in.c.ne pro defectu. ergo his negligenti
bus eligere deuoluit̄ potestas integra ad superiorē. nec potest dicere
electus esse ius sibi quesitum per supradicta. vt dicit text.in.l. penulti.
C.ad silla. nihil actū esse creditur qñ aliquid de substantialibus super-
erit ad agendum. vnde ex quo electio non erat facta integra potestas
fuit deuoluta ad superiorem. Abbas.

1 ❡ Electio simoniaca est nulla: et nō potest electus per simoniā etiam
ignoranter amplius eligi pro illa vice.2.3.
4 Episcopus an possit dispensare super simonia.5,6.
Episcopus non potest dispensare nisi super his casibus qui a iure ex-
primuntur.

1 Si alicuius. ❡ † Cassata electione propter si-
moniam etiam sine culpa electi nō
dispensat episcopus ea vice cum cassato: secus si electus li-
bere resignauit. hoc dicit s̄m intellectum gloss.fi.in fi.sed
inherendo

a ☞ Sebasti. Sapia. ¶ Illam prelaturam. Vide Bal. in. l. si quē. C. de epi. et cleri. vbi no. q̄ electio facta de epo per simoniā nō valet. Aliqñ aūt p preces inducat̄ simonia adeo q̄ tūc electio nō valeat. vide tex. in c. moyses. viij. q. cū alleg. p Firma. in trac. de epi. li. ij. i p̄ma pte. q. xiij.

b Zacharias. ¶ A iure expssis. Adde qđ non pōt adhuc in casibus sibi a iure pmissis di spēsar̄ eps nisi cā cognita: vbi po sui plene in apo stil. ad istū in. c. l. notuit. in v. cause cognitionem. in viij. s. eo. et ro. de cisi. exxix. incipi. voluerunt dñi in no. et aliqd p Ar chi. in. c. lz canon. eo. ti. li. vi. et Joā. de lig. i. c. at si cle rici. j. de iudi. Anto. Francis. ¶ An valeat di spēsatio epi ēt in casib⁹ a iure pmis sis sine cause co gnitiōe dicas q̄ nō. et vltra hic al leg. vide Inn. in c. veniens. ǒ si. p̄sby. et habetur p Bar. et doct. in. l. barbarius. in. x. col. ff. de offi. pto. ¶ Et adde q̄ di spensatio pmissa epo in casib⁹ i iu re expssis ab ipo solo fieri pōt sine capitulo: vt p gl. in. c. cum ex eo. de elec. li. vi. et quib⁹ casib⁹ epus valeat dispēsare. vide p glos. in. c. miror. l. distin. et p Spec. plene. in ti. de di spēsa. in. §. nūc de epor̄ū. et per do. Car. in cle. j. l. §. j. de relig. domi. Zacharias.

c ¶ A ptāte eorū. adde breuiter qđ tēpus currit im pedito si potuit obuiare impedi mento vel aliud tollere: als secus l. quibus diebus. et ibi doc. de con ditio. et demon. et Bal. in. l. si. C. de adulte. Anto. Francis. ¶ Circa hoc de impedimēto. Di cas q̄ impeditus ex iusta causa est tutus exceptione aduersus petitio nem pene. l. si cuz dies. §. si ex litiga toribus. et ibi per Bar. ff. de litig. l. ij. §. j. et ibi etiaz p Bar. et Alex. ff. si qs cau. nec tali ter impedit⁹ pa titur cōdēnationē expensarū si iudex sciuit impedimentū. vt p Pau. de cast. in. d. l. ij. si qs cau. et vide Inn. in. c. pe. de dila. quem etiā refert et

hiberēdo verbis litere summa sic. Cassata electio ne plati ppter simoniā sine vitio electi cōmissam nō dispēsat eps ea vice cū cassato super illa prela tiōe. secus in simplici beneficio sup quo dispēsat si libere resignauit. h. d. et hz duo dicta. scdm ibi Quis. ¶ Casus literalis. Aliqs est elect⁹ in pla tum alicuius ecclesie per simoniā eo tñ ignorante nec ratū habēte talis electio ppterea reprobata est: querit̄ vtrum eps possit dispensare cum illo si iterū ad eandē prelaturā eligat̄. et rñdet̄ q̄ episco pus cū illo illa vice dispēsare nō pōt. sed cū illo q ignorāter simplex beneficiū est adeptus per simo niā post liberā resignationē potest episcopus di 2 spēsare. Ber. ¶ † No. j. q̄ electio simoniace facta etiā ignorāte electo est nulla: qr vitiose facta exti tit. ad hoc. c. nobis. j. de simo. Et idē dic in colla tiōe. i. q. j. in. c. quicūqs. ¶ † Not. ij. q̄ pmotus seu electus simoniace licet ignorāter non pōt ea vice a obtinere illā prelaturam ᵃ etiā si legitime sibi de nouo conferat̄ nā propter vitiū precedens inha bilitatur ad illā prelaturā in tota illa vacatione vnde exponūt doc. tex. ibi illa vice idest in ea vaca tione qđ placet. oportet enī q̄ vitiū simonie pur get per intermediā personā. nā si posset in ea va catione ad illā prelaturā eligi vel pmoueri vide ret̄ promotio vitiosa ex proximitate vitij: quia ea q̄ incōtinenti fiūt videnť inesse: vt in. c. officij. s. e. 4 et in. l. lecta. ff. si certū peta. ¶ † Et no. q̄ etiā eps nō pōt in hoc casu dispēsare lz Host. hic dicat q̄ ex euidēti vtilitate ecclesie poterit eps dispēsare ar. in. c. p̄sentiū. j. q. v. Et q̄q̄ doct. cōiter trāseant cū isto dicto: tñ ē hoc dictū ꝯ tex. cum indistincte tollat epo facultatē dispēsandi: nec ob. c. p̄sentiū. quia loquit̄ in alio casu: vt dicit̄ hic in gl. ij. et vide alias rōnes vehemētiores quas facio i. c. de simo niace. j. de simo. vbi plene examinaui materiam huius capituli. nam simonia qñqs cōmittitur in ordine: qñqs in prelatura: qñqs in simplici benefi cio: et qñqs ignorante ordinato vel electo: qñqs co sciente vel pecuniā dante: et hec tria mēbra prose quit̄ Cal. in. c. post translationē. j. de renun. et ego plenius dixi i. d. c. de simoniace. vbi etiā examino intellectū huius capituli: vñ dic vt ibi dixi. ¶ In glos. ij. ibi: vel dic q̄ diuersi sunt casus. hec tertia sol. mihi placet: qr ita punctualiter loquit̄ tex. in d. c. p̄sentium. et q̄q̄ Host. hic aliter dixerit: vt. s. dixi: mihi indistincte placet hec tertia solutio gl. 5 † Et in si. gl. pondera gl. vult enim q̄ etiā in pla tura potest eps ea vice dispēsare si electus libere resignauit platurā. Host. dicit q̄ hoc pcedit sua dente vtilitate ecclesie. ar. d. c. p̄sentiū. als autē re quirit̄ in platura intermedia psona: sed in simpli ci beneficio pōt fieri dispensatio post liberā resi gnationē vt hic i ver. Quis. Sed Boatinus dixit q̄ tria requirūt̄ ad hoc vt possit dispēsare: primo q̄ simonia fuerit cōmissa ignorāte electo nec ra tum habēte scdo q̄ beneficiū sit simplex. tertio q̄ pcessisset libera resignatio. et hec opi. mihi videt̄ verior: qr iste tex. in v. Quis. venit aduersatiue ad precedētia: qr supra fuerat dictū de prelatura: hic aūt loquit̄ de simplici beneficio et cōcedit dispen sationē cōcurrente libera resignatione: vñ nō dz hoc extēdi ad prelaturā qr materia dispensatio nis est stricti iuris: et nūquā eps dispensat nisi in b casibus a iure expssis: ᵇ vt in p̄dicto. c. dilectus. et qđ ibi no. de tēp. ordi. sed iste casus quē ponit gl. 6 nullibi est expssus. † nec ob. c. quicūqs. j. qđ. v. vbi eps dispēsat cū simoniaco in beneficio etiā scien ter: qr non loquit̄ ille tex. de illo beneficio in quo fuit cōmissa simonia: sed de bñficio in ecclesia quā voluit habere per simoniā: vnde magna est diffe

sequit̄ Bart. in. d. l. ij. vbi dixit qđ cautela est q̄ si quis notificet iudici impedimentū vt processus postea factus sit nullus. ¶ Et adde q̄ impeditus etiā facto iudicis semp debet ptestari iudici de impedimēto: als nō excusat̄. vt per gl. in. c. cupientes. §. qđ si per vi ginti. de elec. lib. vi. et per Bar. in. l. j. §. dico. ff. quādo ap. sit. et de impedi mēto in materia appellationis et eius prosecutiōe plene habetur p doct. et nouissime per Philip. frā. in. c. ex ratiōe. in vij. col. de appel. et per Ro. et Alex. in. l. de pupillo. i §. si quis ipsi pre tori. ff. de no. op. nuntia. ¶ Et adde q̄ im pedimentum dz esse tale q̄ nō po tuerit per impe ditū remoueri vt etiam hic dr. et de hoc debet in scri ptis protestari: et iō dicebat Bart. in. l. preses. C. de ap. et in. l. ij. §. qđ diximus. Pal. et ibi p Alexā. et Pau. de ca. q̄ impedi tus vi fluminis excusat̄ si pbet se iuisse ad flumen causa trāseūdi et nō potuisse trāsi re cū inundatio nis: et ideo opor tet q̄ impeditus nedū alleget im pedimētum: sed etiā probet q̄ tē tauit remouere i pedimētum: nec potuit remouere et insup debet p bare q̄ perfecis set id quod intē debat facere nisi fuisset impedit⁹ tex. ē no. fm bar. in. l. q cōmeatus. ff. ǒ re mili. et vide Bar. l. d. §. qđ di ximus. et i. d. l. pre ses. et Bal. in. l. in pecuniarijs. C. ǒ fer. et vide Alex. i ꝯsil. xlix. in. ij. pte cō filior. et gñali ter qđ debeat p bare dicēs se fuis se impeditū. vide p Spe. in titu. de act. et peti. i. §. iiij. in ver. sz oportet. et in ver. sequen. ☞ Sebasti. Sapia.

d ¶ Quero quid. Vide ad hec glo. singu. in cleme. j. in v. inhibentes. de iure patrona. de quo p Rom. i cōsi. cclij. quo ad primū. col. Abb. ꝯsil. lxxxi. quo ad primū. col. vj. cū multis traditis p Feli. in. d. c. pte. col. iij. versic. secūda limitatio. vide que addidi in. c. cū in venditione. s. eo.

rētia inter vnū casum et reliquū: et tene menti hoc dictum: qr cōiter doct. et male trāseunt cum dicto Host. nō ponderando illū text. et vide de materia qđ latius dixi in. d. c. de simoniace. Abbas.

1 ¶ Tempus currit impeditis si possunt impedi mentum tollere.

2 Posse dicitur ille qui potest facere vt possit.

1 His quibus. ¶ † Breue ē et p alia vba sic pōt summari. Electoribus impedi tis currit tps si pñt impedimentū tol lere. h. d. ¶ Casus lr̄alis. Dū vacat ecclesia papa vel eius legatus interdicit canonicis vt absqs li cētia eligere nō p̄sumant: querebat̄ vtrū tps sta tutū a canone. s. triū vel sex mensium currat illis. Rñdet̄ q̄ hñ currit: ex quo in mora sunt postulā di licētiā eligēdi. Ber. ¶ No. ar. a ꝯtrario q̄ electori bus simpliciter impeditis non currit tps ad eli gēdū: et facit tex. ibi ex quo in mora fuerint: et idē dic in collatore: vt in. c. qr diuersitatē. de ꝯces. pre hen. Quid autē in patronis est pulchra q̄stio: sed vide qđ dixi in. c. qm. et in. c. cū propter. de iurepa. ¶ Opp. ꝯ tex. nā isti nō poterāt eligere sine licen tia. ergo erant impediti eligere: et per ꝯñs non dz 2 eis currere tps: vt in. d. c. quia diuersitatē. et in. l. j. C. de anna. excep. † Gl. ij. prosequit̄ hic cōtrariū. et in effectu soluit et bene q̄ isti nō erant simplici ter ipediti: imo remotio impedimēti depēdebat c a ptāte eorū ᶜ quia poterāt petere licentiā a supe riore: vnde ꝯ eos succedit regula iuris qui pōt fa cere vt possit iam dr posse vt in. l. qui pōt. ff. de re. iur. sec⁹ dic si isti simpliciter fuerint ipediti: puta qr papa inhibuisset etiā ne eligerent. ¶ Sed q̄ro d qr tex. iste loquit̄ de termino iuris: q̄ro qđ⁹ in ter mino hois. pone exēplum: papa mādauit canoni cis vt eligerent platū infra mensem cum consilio cuiusdā epi: als ipse eps prouideret: et demū eps cuius ꝯsiliū debebat requiri occultauit se vel latēs impedimentū p̄buit: ita q̄ isti nō potuerūt habe re cōsilium infra mensem: nunqd tps eis curret. Host. dicit q̄ sic: qr istud tps fuit statutū ab hoie: ergo semp curret a die p̄sentationis lr̄arum: vt in c. sup eo. de ar. Aduerte qr hoc dictū Host. est ve rum si iste terminus esset hois: qr omne tps regu lariter est ꝯtinuū: vt dicit gl. no. ff. de diuer. et tēp. prescri. sup rub. et facit qđ not. Jo. an. in. d. c. super eo. sed iste terminus de quo. s. dixi succedit loco termini iuris. ad hoc qđ no. Inn. in. c. ex insinua tione. de ap. ergo debet cēseri eodē iure cū termi no iuris: vt ibi no. Inno. et per ꝯñs nō debet cur rere impeditis sicut nec terminus iuris. et hanc opi. tenuit hic do. Card. q̄ mihi satis placet. Sed aduerte qr puto q̄ ex quo isti non poterāt habere consiliū poterant sine illo eligere. ar. in. c. cū olim. de arbi. et c. cum in veteri. s. eod. et qđ ibi dixi. facit qđ no. Bar. in. l. j. §. si plures. ff. de exer. et tex. no. in c. vnico. in si. ne sede vacan. li. vi. vbi vr̄ expresse re probari. vide tñ omnino qđ dixi in. c. ex parte. s. de consti. et hec sufficiant.

[redacted]

¶ Finis Prime partis Cōmētariorum seu Le cture Panormitani in primum Decretalium.
¶ Lugduni apud Sebastianum Gryphium.

¶ Index quaternionum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z.
Omnes sunt quaterni.

iij. Esdre. iij.
Super omnia autem Veritas.

Bibliothecæ à uiro pio donãtur
F. Horano Nardo petente